

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

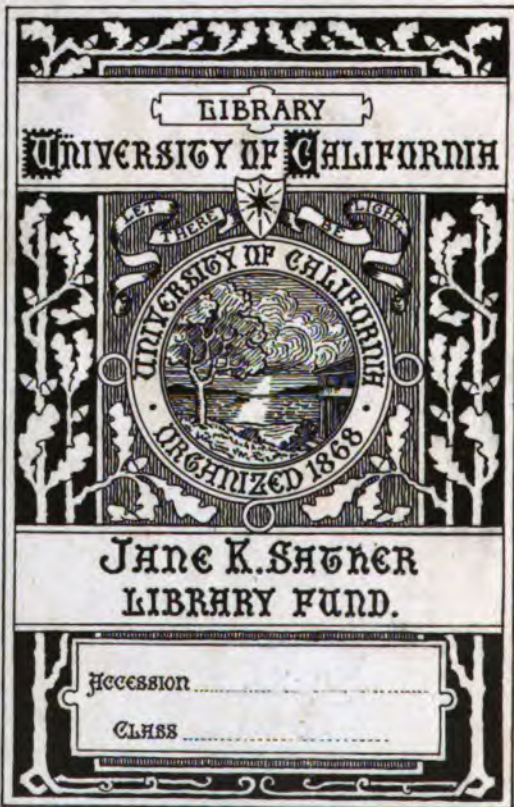
Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

LIBRARY

UNIVERSITY OF CALIFORNIA

JANE K. SUTHER
LIBRARY FUND.

Accession

CLASS

1873

NOVUM TESTAMENTUM GRAECE.

Bible. N.T. Greek.
"

NOVUM

TESTAMENTUM GRAECE.

PRAESERTIM IM USUM STUDIOSORUM RECOGNOVIT

ET BREVIBUS ANNOTATIONIBUS

INSTRUXIT

J. M. S. BALJON.

GRONINGAE, APUD J. B. WOLTERS, 1838.

BS1965
1898

SATHER

.....
Sumptibus et typis J. B. Wolters.
.....

L. S.

Experientia me docuit, iis praesertim, qui in Academiis nostris theologiae operam dant, Novi Testamenti Graece editi novam recensionem non modo gratam, immo fere necessariam aestimandam esse. De qua re Herwerdenus, collega carissimus, cujus consiliis uti mihi licuit, una et mente et voce mecum consensit nec deerant mihi hanc editionem praeparanti ejus monita, quomodo optime res procederet. Ille enim verbi causa auctor mihi fuit, apparatus criticum, quem Tischendorf contulerat, ne coacervasse eum dicam, purgari oportere et in artius contrahi, ita ut eae lectiones tantum reciperentur, quae re vera distarent, nec jam in apparatu circumferrentur discrepantiae scripturae et aliae quisquiliae. Qua in re audiens sane fui doctissimo viro, nec tamen ita audiens, ut plane ei satisfecerim; namque eo iudice etiam plura resecanda fuerunt. Exemplum sequi detrectavi Anglorum Westcott et Hort, qui minus utiliter mihi Novum Testamentum edidisse videntur omissis apparatu critico.

Gratissimo animo etsi concedo, haud mediocriter mihi profuisse editionem majorem Tischendorffii et illam, quam procuraverunt Westcott et Hort, textum nihilominus edidi ab iis non uno nomine discrepantem, quippe qui mihi rem consideranti ad sinceram veritatem propius accedere videretur. Saepius tamen cum Westcott-Hortio quam cum Tischendorffio feci. Tischendorff hac in re erravisse mihi videtur, quod auctoritati codicis Sinaitici nimium tribueret; in alium errorem inciderunt Westcott-Hort, qui codicem Vaticanum justo plus sequantur. Levius tamen hi erraverunt. Equidem, Novum Testamentum editurus, hoc mihi proposueram, ut codice Vaticano tamquam structurae fundamento niterer nec vero subsidia critica neglexerem reliqua; si differrent lectiones codicum, eam praeferebam, quae contextui orationis accommodatissima esse videretur neque abhorre ab sermone, quo Sacri Scriptores uti solent. Quod propositum cum tenerem, codicem singularem sequi non poteram quamvis praestantem neque ullam familiam codicum, cum etiam codex optimus vitiis labore plurimis spatique distet saeculorum trium quattuorve ab iis temporibus, quibus scripto mandari coepti sunt Sacri Libri. Neque in textu constituendo familiis codicum, uti hodie dicuntur, nimium dedi, quid docerent; cum penitus animo teneam, quam utile sit ei, qui historiam textus operam dat, familias codicum diligenter explorare et internoscere, persuasum mihi itidem est, in arte critica adhibenda singulorum codicum fidem investigandam esse. Sexcenties enim ejusdem familiae libri inter sese discrepare inveniuntur. Nec stupeamus diversitatem lectionum; scripto enim mandabantur codices, non prelo.

Si forte in loco conclamato lectio nulla librorum sufficeret, conjecturam proposui vel conjecturas recepi virorum aliorum. In annotatione mea hujusmodi subsidia critica haud pauca contuli. Neque inutilia haec fore spero; non enim est eorum, qui in Academiis nostris theologiae operam dant, ipsos libros multos evol-

vere et conjecturas virorum doctorum undique comportare. Deesse quidem haec subsidia critica vides in editionibus plerisque Novi Testamenti; at pessimo exemplo mihi methodum philologicam neglexisse videntur theologi, qui sic ediderunt.

Jam antequam Blassii prodierunt editiones Actorum et Evangelii Lucae, codex *D* evangeliorum et Actorum in scrinio meo perpetuo mihi adstabat, ut ejus lectiones assidue diligenterque excuterem. Praecipue in Actis edendis lectiones adscripti codicis ejus *D* (quem „Textum Occidentalem” vel „Formam Romanam” dixit Blass). Cujus libri praestantiam quamquam immodice extollere mihi videntur nonnulli et codicum familiae ejusdem, memorabiles utique sunt lectiones hinc oriundae nec librum *D* impune jam neglexerit quispiam. Rationi sane patrocinari equidem non ausim, qua explicavisse sibi visus est Blassius originem duplicatae illius narrationis, quam et in Actis et in Evangelio Lucae offendimus. O pauperem illum Lucam, quem sibi finxit vir ceteroquin sagacissimus, qui adversaria primo, dein libros ipsos conscripserit minus neglegenter compositos, utraque editurum! Verum ne hoc quidem constat, Lucae ipsi Acta deberi et eidem Evangelium.

Praeterea in Evangelii edendis codicem contuli Rossanensem Σ ; cujus tamen varietatem lectionum perpetuo annotare supersedi, indigna enim est, quae sedulo exhibeatur. Lectiones sunt sive pretio destitutae sive eae, quas jamdudum aliunde cognitae in apparatu critico invenias. Majoris momenti est codex syr.^{sin.}; ejus igitur lectiones diligentissime conquisitas in annotatione ubique adscripti.

Suadente Herwerdeno collega in nominibus exarandis e linguis Hebraica et Aramaea desumptis eas litteras adhibui, quae pronunciationem Hebraicam et Aramaeam quam accuratissime exhibent. Quam scribendi rationem paucissimos adhuc introduxisse miror; spiritus asperum et lenem tamen, ex lingua Hebraica petitos, si quo loco opus esset jam ante me inter sese mutaverant Westcott-Hort, quorum vestigia pressi.

Nonnumquam codices nos deserunt neque ullo modo efficias, utrum dicendi normam severiorem usurpaverint Sacri Scriptores an sermonem vulgarem ab grammatices regulis paululum recedentem; quod si ambiguum fuerit, sermonem constanter praetuli, grammatices regulas stricte observantem.

Annotationem perpetuam Belgice conscribere in animum primo induxeram; auctore Herwerdeno a proposito destiti. Lector benevolus veniam det errorum, si qui forte in Latinitatem meam irpererint.

Neque occasionem praetermiserim gratias publice agendi Herwerdeno amico ob multifariam benevolentiam in hoc opere promovendo humanissime collocatam. Singulari ejus doctrinae plurima me debere libere et libenter confiteor.

Rationes saepius non reddidi lectionum, quas in editionem meam recepi. Quod meo jure mihi fecisse videor; non enim doctam interpretationem scripturus Novi Testamenti hoc opus aggressus sum, sed ut adolescentibus, qui in Academicis nostris theologiae operam dant, tandem aliquando editio suppeteret, iis potissimum destinata. Quod propositum, artioribus quidem finibus circumscriptum, gravioribus difficultatibus tamen non carebat. Quas superare conatus sum, interdum me superavisse spero; nec prorsus inutilis ideo hic liber evadat lectoribus!

CODICES N. T.

UNCIALES.

ⲁ = codex Sinaiticus, quem Tischendorf 1859 in monasterio S. Catharinae Sinaitica detexit. Praeter multos Vetr. Test. libros Novum Testamentum continet totum, nulla lacuna deformatum, autum vero etiam epistola Barnabae ac priore Pastoris parte. Fortasse saeculo quarto eoque fere medio vel ineunte saeculo quinto scriptum esse videtur. In apparatu critico **ⲁ***, **B*** etc. significant primam manum codicum **ⲁ**, **B** etc. De N. T. correctoribus statuit Tischendorfius haec:

ⲁ^a aetate vix differre ab ipso scriptore.

ⲁ^b saeculi fere sexti esse.

ⲁ^c ineuntis fere saeculi septimi esse.

ⲁ^{cb} saeculi septimi esse.

ⲁ^{cc} saeculi septimi esse, codicem diutius possedisse (laudatur in Apoc. cf. 1 : 9, 11, 19, 2 : 2 etc).

ⲁ^{cc*} saeculi septimi esse, pauca in Apoc. correxisse (cf. Apoc. 11 : 1, 3, 8, 12 : 6, 18 : 9).

ⲁ^e saeculi duodecimi esse, paucissima correxisse (cf. Mt. 19 : 3, 1 Tim. 3 : 16).

A = codex Alexandrinus Londinensis musei Britannici, saeculi quinti. Continet Vetus Testamentum, Novum Testamentum, 1 Clem. 2 Clem.

B = codex Romae Vaticanus, saeculi quarti. Continet utrumque Testamentum. Semper defuerunt Maccabaeorum libri. Nunc desunt Genesis 1—46 : 28, Ps. 105 : 27—137 : 6 et in Novo Test. Hebr. 9, 14—13 : 25, 1 et 2 Tim. Tit. Filem. Apoc.

C = codex Ephraemi Syri rescriptus Parisiensis bibliothecae nationalis 9 olim Reg. 1905 vel Colbertinus 3769; saeculi quinti. Fragmenta continet Evangeliorum, Actorum, Epistolarum, Apocalypsis, quae plus dimidiam totius Novi Testamenti partem efficiunt.

D = codex Bezae Cantabrigiensis. Textum Evangeliorum una cum Actis apostolorum Graecum et Latinum continet, in evangelii Matthaei et Joannis et Actis passim mutilum, aliquoties etiam posterioribus curis suppletum. Scriptus videtur circa med. saec. VI.

D ad epistolas Pauli, codex Claromontanus a Beza possessore dictus, nunc in bibl. Imp. Paris nr. 107 signatus. Continet Graece et Latine epistolas Pauli omnes quattuordecim, paucis versibus exceptis. Postea, imprimis saeculis ut videtur septimo et nono, a pluribus viris doctis ad varios codd. et Graecos et Latinos correctus est.

- E* ad evangelia, codex Basileensis K IV, 35. Evangelia habet integra, nisi quod quinque Lucae folia perierunt, quorum tria minutis litteris suppleta sunt. Scriptus videtur saec. VIII medio.
- E* ad Acta apostolorum, codex Laudianus dicitur in bibl. Bodlejana Oxoniensi. Graeco textui adjuncta est Latina vetus versio. Hiis 26 : 29—28 : 26. Saeculi sexti exeuntis.
- E* ad Pauli epistolas, Petropolitanus caesareus Murali XX olim codex Sangermanensis, Graeco-Latinus, saeculi noni.
- F* ad evangelia, codex Boreeli, nunc Rheno-Trajectinus. Continet evangelia, sed folia permulta periere, quorum nonnihil Wetstenii tempore nondum avulsum erat. Adscribendus est saeculo p. Chr. nono.
- F*^a codex Coislinianus Parisiensis. Pauca evangeliorum, Actorum et epistolarum fragmenta in Octateuchi margine citata. Scripta sunt saeculo fere ineunte septimo.
- F* ad Pauli epistolas, a monasterio Augiae Majoris in Helvetia codex Augiensis dictus est, postea a Rich. Bentlejo emptus atque a filio fratris ejus collegio Cantabrigiensi S. Trinitatis donatus. Continet inde a Rom. 3 : 19 Graece et Latine epistolas Pauli tredecim, lacunis paucis, item ad Hebraeos epistolam Latine. Hic codex et Boernerianus Dresdensis ad idem exemplar Graecum conformati sunt, etsi passim differunt. Latina ab interpretatione Hieronymi multo magis quam ab Italo textu pendent. Circa finem noni saeculi scriptus videtur.
- G* ad evangelia, codex Andrae Seidelii, qui cum codice *H* ex oriente attulit, nunc Harlejanus 5684. Musei Britannici. Quattuor evangelia continet, locis multis mutilus, passim minutis litteris suppletus. Decimum saeculum non antecedere videtur.
- G* ad Acta apostolorum, fragmentum Petropolitanum ex collectione Tischend. orientali anni 1859. Continet Act. 2 : 45 usque 3 : 8. Saeculi VII.
- G* ad epistolas Pauli, codex Boernerianus bibl. Reg. Dresdensis. Graecus epistolarum tredecim textus, quem paucis deperditis continet, ex eodem fonte cum codice Augiensi (*F*) haustus est. Latina vero versio interlinearis non Hieronymi sed Itala est. Saeculo nono exeunte scriptus videtur.
- H* ad evangelia, codex Andr. Seidelii, nunc Hamburgensis bibliothecae publicae. Textum IV evangeliorum continet, sed multis locis mutilum. Ejusdem cum *G* aetatis.
- H* ad Acta apostolorum, codex est Mutinensis nr. 196. Plura desiderantur, quorum partem supplevit antiquus corrector, partem alius satis recens. Saeculi fere noni est.
- II* ad epistolas Pauli, cod. Coislinianus, no. 202 in bibl. Imp. Paris. Sunt folia 14, quorum duo ex sexaginta annis Petropoli habentur, olim tegumento alius codicis agglutinata et ex Atho monte Parisios translata. Continent fragmenta epistolarum ad Corinthios prioris, ad Galatas, prioris ad Timotheum, ad Titum, ad Hebraeos. Videntur sexti saeculi esse. His accedunt ex collectionibus Porfyrii episcopi et Antonii archimandritae folia quattuor, quae Tisch. edidit in Monumentis sacris ineditis suis. Ad eundem vero codicem pertinent etiam fragmenta epistolae ad Hebraeos (10 : 1—7, 32—38) Mosquensia.

- I*: codex bibl. Imp. Petropolitanae. Folia sunt palimpsesta 28, septem antiquissimorum codicum reliquiae, quorum tres saeculo quinto, duo sexto, duo alteri septimo scripti videntur. Fragmenta continent quattuor evangeliorum librique Actorum, item epistolarum ad Corinthios prioris et ad Titum. Edidit Tisch. in Monumentorum Sacror. nova collectione, vol. I, anno 1855 1).
- I*^b fragmenta palimpsesta evangelii Ioannis (capitulum XIII et XVI) saeculo fere ineunte quinto scripta. Continet haec fragmenta codex Syriacus hymnorum Severi in Museo Britannico num. 17,136 insignitus. Edidit Tisch. in Monumentorum sacr. ined. nova collect. vol. II.
- K* ad evangelia, codex bibl. Imp. Parisiensis nr. 63, ab insula unde anno 1673 in bibliothecam Colbertinam pervenit plerumque Cyprius dictus. Continet evangelia IV integra. Scriptus videtur saeculo nono medio vel exeunte.
- K* ad epistulas catholicas et Paulinas, codex Mosquensis S. Synodi nr. 98 ex Atho monte petitus. Continet omnes Novi Test. epistolas exceptis aliquot capitibus. Contulit Chr. Fr. Matthaei, accurateque descripsit in ed. epp. Pauli ad Romanos, ad Titum et ad Philemonem Rigae 1782, p. 265 sqq. facsimili praemisso editioni epp. catholic. Rigae 1782. Noni saeculi esse videtur. (Apud Matthaeium est codex g.)
- L* ad evangelia, codex Imp. Paris, nr. 62. Textum evangeliorum integrum praebet exceptis locis quinque. Anno 1846 totum inseruit Tisch. Monumentis sacris ineditis p. 57—399. Scriptus saeculo fere VIII.
- L* ad Acta et epistulas, codex bibl. Romanae Angelicae (monachorum ordinis S. Augustini) A 2, 15, antea Passionei cardinalis. Incipit Act. 8, 10 et deficit Hebr. 13, 10. Videtur exeunte fere nono saec. scriptus esse.
- M* codex Imp. Paris. signatus numero 48, olim abbatibus Des Camps. Evangeliorum textum integrum habet. Exaratus est post med. saec. IX.
- M* ad epp. Pauli: fragmenta duo, altera Hamburgensia (ex ep. ad Hebr.) altera Londinensia ex epp. ad Cor.) Edidit Tisch. in Anecdotis sacr. et prof. 1855, pag. 174 sqq. Saeculi ut videtur noni.
- N*: sunt tria eiusdem codicis purpurei auroque et argento scripti fragmenta, primum foliorum duorum Vindobonae, alterum (antea *J* evv.) quattuor foliorum Londini, tertium (antea *I* evv.) sex foliorum Romae servatorum. Desumpta sunt ex evv. Matthaei, Lucae et Ioannis, scriptis sexto ut videtur saeculo. Edidit Tisch. a. 1846 in Monumentis sacr. ined. p. 10—36. Eiusdem codicis folia 33 ex evang. Marci (inde a 6, 53—15, 23) desumpta in insula Patmo Ioannes Sakkelion vir clarissimus invenit accurateque descripta ad Tisch. misit. Edidit Tisch. in Monumentorum suorum volumine 8. Accedunt insuper ex collectionibus Porfyrii episcopi duo fragmenta brevissima codicis similium, e capite nono ev. Marci desumpta.
- N* ad epistulas Paulinas: hoc siglo duo folia Petropolitana, alterum epistolae ad Galatas (5, 12—6, 4), alterum ad Hebraeos epistula (5, 8—6, 10) Tisch. notare placet. Saeculi videntur IX.

1) Folia ea quattuor quae antea siglo *J* notari solebant, cum reliquis eiusdem codicis fragmentis coniuncta ad *N* siglum transtulit Tisch.

- O* codex Mosquensis S. Synodi nr. 120. Sunt folia octo ex Atho monte advecta, a biblioepogo codici homiliarum Chrysostomi agglutinata. Continent fragmenta evangelii Ioannis cum scholiis. Noni videntur esse saeculi.
- Oa Ob Oc Od Oe*: his siglis insignivit Tisch. quae hymnorum a Luca evangelista traditorum (1, 46 sqq. 68 sqq. 2, 29 sqq.) exempla habentur in cdd. uncialibus Guelferbytano (s. IX), Bodleiano (s. IX), Veronensi (s. VI), Turicensi (s. VII), Sangallensi (s. IX). *Oa* edidit Tisch. in Anecd. sacr. et prof. pag. 206 sqq. *Od* locum habet in Monumentorum suorum vol. quarto. *Oc* Blanchinus edidit in psalterio duplici quod adiunxit Vindiciis canonic. scripturar. Romae 1740. Accedunt nunc siglo *Of* iidem hymni ex psalterio Abrahami de Noroff viri de promovendis litteris apud Russos meritissimi Petropoli a Tisch. hausti.
- O* siglo ad epistulas Pauli indicavit Tisch. folium duplex saeculi fere VI, quo continetur 2 Cor. 1:20—2:12 ex oriente Tisch. opera anno 1859 Petropolin perlatum.
- Ob* ad epp. Pauli folium dixit Tisch. saeculi VI, quod a. 1868 Mosquae vidit. Continet Eph. 4:1—18, nisi quod passim nonnihil desideratur.
- P* codex Guelferbytanus rescriptus, cuius antiqua sacri textus scriptura saeculi fere sexti superscriptum habet textum Latinum Isidori Hispalensis. Quae legere poterat edidit Franc. Ant. Knittel in Ulfilae versione Gothica nonnullorum capp. ep. Paul. ad Rom. etc. Brunsvic. (1762) p. 55—100. Sed multo plura Knittelio Tisch. eruit, eaque continet, quod anno 1869 prodiit, Monumentorum suorum vol. VI. Fragmenta multa sunt Lucae, aliqua Matthaei, pauca Marci et Ioannis.
- Idem siglum *P* ad Acta Epistulasque catholicas, item ad Pauli epp. et ad Apocalypsin codici palimpsesto dedit Tisch. a Porphyrio episcopo ex oriente Petropolin perlato. Scriptus est ineunte fere IX saeculo; textus vero quem per epp. quum Pauli tum catholicas, item in Apocalypsi praebet, prope ad optimos accedit testes quibus litterae sacrae gaudent.
- Q* codex Guelferbytanus rescriptus. Sunt fragmenta evv. Lucae et Ioannis in eodem atque *P* codice Isidori reperta, saeculo fere fragmentis *P* priora.
- Q* ad epp. Pauli significat fragmenta aliquot epistulae prioris ad Corinthios, quae e foliis papyraceis quinti fere saeculi a Porphyrio in oriente repertis eruere Tisch. contigit.
- R*¹ codex rescriptus Musei Britannici ex monasterio Coptico deserti Nitriensis allatus. Continet sub textu Syriaco uberrima evangelii Lucae fragmenta saeculo VI scripta.
- S* codex Vaticanus nr. 354. Evangelia quattuor integra habet. Exaratus est anno 949.
- T*^a cod. Borgianus 1, in collegio Romano pro propaganda fide depositus. Continet capitulum 6, 7, 8 evangelii Ioannis fragmenta, quae ad latus habent versionem Coptam Thebaicam. Ad quintum sunt saeculum referenda. Acces-

1) Folium Tubingense siglo *R* apud Griesbachium notatum fragmentum evangelistarii est. De Neapolitano vero codice rescripto, quem eodem siglo Tisch. insignivit in ed. sua N. T. 1894, vide infra sub *W*^b.

- serunt autem duo fragmenta Sahidica Graeca, quae olim Woidius possedit et in collationibus suis fragmentorum Sahidicorum excerpsit. Quo loco postquam editores Ni. Ti. diu latuerunt, postea altera: Lc. 12 : 15—13 : 32 primus animadvertit S. P. Tregelles, altera: Ioh. 8 : 33—42 Tisch. primus vidit. Praeterea accedunt Lc. 22 : 20—23 : 20, quae fragmenta postea quam Bradley H. Alford in usum fratris Henrici Clarissimi contulit, Tischendorf Romae descripsit et ad edendum praeparavit.
- T^b* dixit Tischendorf fragmenta evangelii Ioannis Petropolitana ab eo inventa. quae etsi VI potius quam V saeculo scripta esse videntur, magnam cum Borgianis similitudinem habent.
- T^c* significat plura fragmenta capitum 14 et 15 evangelii Matthaei, pro scriptura et textu cum fragmentis *T^a* et *T^b* cognata. In oriente invenit Porphyrius archimandrita.
- T^d* significat nonnulla evangeliorum Matthaei Marci et Ioannis fragmenta, quae in itinere Romano ex membranis Borgianis Sahidicis Graecis Tisch. protraxit. Iis quae *T^a* dixit aliquanto recentiora sunt.
- T^e* codex Venetus Marcianus class. I nr. VIII olim Nanianus. Sunt evangelia IV integra. Saeculi est IX vel X.
- V* codex Mosquensis S. Synodi. IV evv. continet saeculo fere nono scripta usque Ioh. 7 : 39, a quo inde loco manus recentior saeculi fere XIII litteris minutis scripsit. Praeterea desideratur nonnihil in Matthaeo.
- W^a* codex Imp. Paris. nr. 314. Sunt duo fragmenta capitum 9 et 10 evangelii Lucae, octavo fere saeculo scripta.
- W^b* codex Neapolitanus rescriptus foliorum 14, quorum unum Tisch. anno 1843 legit, in quo est Marc. 14 : 32—39. Haec edidit in annalibus Vindob. 1847. Reliqua fragmenta: Mt. 19 : 14—28, 20 : 23—24 : 2, 26 : 52—27, 1 Mc. 13 : 21—14 : 67, Lc. 3 : 1—4 : 20. Tisch. anno 1866 legit. Eiusdem cum *W^a* et aetatis et indolis sunt.
- W^c*: folia tria Sangallensia, quibus quae olim Marci et Lucae fragmenta scripta erant (Mc. 2 : 8—16, Lc. 1 : 20—32, 64—79), ad librorum palimpsestorum modum fere deleta sunt. Quae inde eruere contigit edidit Tisch. in Monumentorum suorum volumine III. Saeculo IX adscribenda sunt.
- W^d*: hoc siglo insignire Tisch. placet fragmenta trium capitum (7, 8, 9) evangelii Marci saeculo fere nono scripta, quae anno 1862 in collegio S. Trin. Cantabrigiensi vir clarissimus Bradshaw in membranis detexit, quibus liber Gregorii Nazianzeni compactus erat.
- X* codex bibliothecae universitatis Monacensis. Sunt fragmenta plurima IV evangeliorum, quorum textui additi, passim interiecti sunt complurium patrum imprimis Chrysostomi commentarii, scripti illi minutis litteris antiquissimae formae. Exeunte nono vel ineunte decimo saeculo exaratus est.
- Y* codex bibliothecae principalis Barberinae nr. 225. Sunt fragmenta evang. Ioannis: 16 : 3—19 : 41. Edidit Tisch. in Monumentis sacr. 1846, p. 37—50. Incidit ut videtur in octavum p. Chr. saeculum.
- Z* codex Dublinensis collegii S. Trin. rescriptus. Insunt plurima ev. Matthaei fragmenta, sexto fere saeculo scripta. Haec omnia sed locis haud paucis

mutila edidit Io. Barrett Dublinii 1801. Postea retractavit emendavitque S. P. Tregelles.

Γ codex quattuor evangeliorum ex oriente a Tisch. allatus, magna codicis Cyprii i. e. K. evangeliorum similitudine conspicuus. Lucae textus integer superest, item Marci exceptis 3 : 35—6 : 20. Accedunt fragmenta ex 10 capp. Matthaei et 8 Iohannis capitibus. Quae quidem quum anno 1855 ex collectionibus Tisch. ad bibl. Bodlei. Oxoniensem transissent, anno 1859 ei contigit ut omnia fere reliqua eiusdem evangeliorum codicis fragmenta ex orientis latebris protraheret. Hinc Petropolitana facta sunt fragmenta haec: Mt. 1 : 1—5 : 31, 9 : 6—12 : 18, 14 : 15—20 : 25, 23 : 13 usque finem. Io. 1 : 1—6 : 13, 8 : 3—15 : 24, 19 : 6 usque finem. Additis ad haec foliis Oxoniensibus Iohannes superest integer; de Matthaeo desiderantur 5 : 32—6 : 16, 6 : 30—7 : 25, 21 : 20—22 : 24. Singulare autem folia Petropolitana ornamentum a subscriptione habent, ad finem ev. Io. inventa, qua annus Christi 844 notatus videtur.

Δ codex Sangallensis cum versione Latina interlineari. Quattuor evv. habet integra praeter Ioh. 19 : 17—35. Noni saeculi.

Θ^a codex Tischendorffianus I bibliothecae universitatis Lipsiensis. Sunt folia quattuor, quorum tertium fere periit Matthaei fragmentis completa. Edidit Tisch. in Monumentis sacr. ined. pag. 1—10. Saeculi est septimi fere medii. Post accesserunt fragmenta aliquot de Mt. 12 : 17—19, 23—25 decerpta. Haec edita sunt in Monumentor. nov. collect. vol. II, p. 321.

Θ^b Θ^c Θ^d: his siglis in numerum codicum evangeliorum recepit Tisch. varias librorum antiquissimorum reliquias, quas cum tot aliis monumentis ex itinere suo orientali bibliotheca Imp. Petropolitana habet, ita ut Θ^b significet folia sex VII fere saeculi, quibus varia Matthaei et Marci fragmenta supersunt: Θ^c folium unum saeculi VI, in quo est Mt. 24 : 19—24, item alterum Porfirii, in quo est Ioann. 18 : 29—35: Θ^d folium dimidium cum fragmentis cap. XI ev. Lucae saeculi fere VIII. Praeterea ex Porfyrii collectionibus accesserunt: Θ^e cum fragmento ev. Matthaei (26 : 2 sqq.) saeculi fere VI; Θ^f cum fragmentis evangeliorum Matthaei (capp. 26, 27) et Marci (capp. 1, 2) eiusdem saeculi; Θ^g cum fragmento ev. Io. (6 : 13 sqq.) simili epistularum Paul. codici O (saec. VI); Θ^h cum fragmentis ev. Matth. (cap. 25) quae adiectam habent versionem Arabicam, saeculi IX.

Α codex evangeliorum Lucae et Iohannis integer, noni potius quam octavi saeculi. Antea Tisch., nunc Bodleianus Oxoniensis.

Ξ: hoc siglo S. P. Tregelles designavit fragmenta evangelii Lucae palimpsesta ex evangelistario saec. XIII, quod ex insula Zacynthi in bibliothecam societatis biblicae Londinensis (British and Foreign Bible Society) dudum pervenit, a se eruta et anno 1861 Londini accuratissime edita. Scriptura horum fragmentorum Lucae (ex capp. prioribus undecim) octavum saeculum prodit, textus vero plerumque cum *ABCDL* consentit praetereaque eadem cum codice Vaticano capitulorum notatione insignis est.

Π: Petropolitanus caesareus Muralti XXXIV. Hoc denique siglum dare Tisch. placuit codici quattuor evv. noni saeculi, quem quum a. 1859 apud Smyr-

nenses Tisch. invenisset, possessoris (Parodi) nomine venerationis testificandae causa imperatori Alexandro II obtulit.

- Σ = codex Rossanensis in curia archiepiscopali, saeculi sexti. Continet Mt. et Mc. Desunt Mc. 16 : 14—20. Textus mixtum neque adeo bonum colorem habet consentitque saepe cum *AIII*, saepissime cum N. Pauca correxit prima manus. Oscarus de Gebhardt et Adolphius Harnackius codicem e tenebris protraxerunt anno 1879 et ediderunt 1880. Cf. Die Evangelien des Matthäus und des Marcus aus dem Codex purpureus Rossanensis, Lipsiae, 1883, O. de Gebhardt.
- Φ = codex Beratinus (Berat in Albania), codex purpureus. Continet evang. Mt. et Mc. Editus a Buttifol. Saeculi sexti.
- Ψ . Codex saeculi octavi vel noni in monte Atho. Continet fragmenta N. T. inde ab evang. Marci 9 : 5. Cf. Nestle, Einführung in das Gr. N. T. '97, S. 39.
- Ω . Codex saeculi octavi vel noni in monte Atho. Continet evangelia.
- Ξ . Codex noni vel decimi saeculi in monte Atho, continens evangelia.
- ζ = codex purpureus Cappadociae. Fragmenta N. T. Cf. cod. N.
- τ = fragmenta saeculi quinti ad noni, a J. Rendel Harris in monte Sinaítico inventa. Cf. Nestle, S. 39.

CODICES MINUSCULI.

Codices minusculis sive plerumque cursivis litteris inde ab exeunte saeculo nono usque ad saeculum decimum septimum scripti uncialibus praesertim antiquioribus omni jure plerumque posthabendi sunt, nonnulli tamen majorem sibi auctoritatem ideo vindicant, quod textum scriptura multo antiquiorem testantur. Henricus Stephanus, Waltonus, Millius hujusmodi codices contulerunt, et seriore tempore idem fecerunt vel saltem catalogos instruxerunt Moldenhauerus, Treschovius, Henslerus, Rinckius, Dermoutius, Reichius, Muraltus, Knittelius, Begtrupius, Tappelbaumius, Fleckius, Tregellesius, Burgonius et Martinus. Optime autem meriti sunt Wetstenius, Birchius, Alterus, Griesbachius. Matthaeius, Scholzius, Scrivenerus, Tischendorf, Abbot et Gregory. In catalogo Gregory (Proleg. Tisch. ed. VIII, p. 457—686) sunt codicum duo milia octingenti. Exstant autem plus quam tria milia. Ducentos enim alios Gregory vidit (p. 453). Hi codices minusculi (dicti 1, 2, 3, 4, 5 etc.) sunt noni usque ad decimi octavi saeculi. Multi exhibent textum occidentalem, cf. exempli causa 565 evang. et 137 Act.

LECTIONARIA.

Lectionaria (dicta 1, 2, 3, 4, 5 etc.) sunt codices, qui lectiones (*ἀναγνώσεις, ἀναγνώσματα*) sive segmenta (*περικοπάς, τμήματα*) textus Novi Testamenti in ritibus ecclesiasticis coram populo legenda exhibent. A paraschis et haphtharis Veteris Testamenti quae in Judaeorum synagogis legebantur exordio ut videtur sumpto lectiones ex evangeliiis et mox aliis Novi Testamenti libris in Christianorum secundi saltem saeculi coetibus recitabantur. Primo in lectionibus

definiendis licentia quaedam dabatur, deinde ordinationes anno ecclesiastico accommodatae alia in alia regione in perpetuum statuebantur. Quo tempore primum instituta sint talia lectionaria nescitur. Lectionariorum Graecorum saeculi septimi fragmenta habemus. Nihil obstat quin talia jam diu existerint. Ii libri, qui lectiones ex evangeliiis continent, multo crebrius fortasse multo prius descripti sunt quam ii, qui lectiones ex Actis et Epistolis continent, qua de re notabile est *περικοπάς* in Evangeliiis longius quam in Actis et Epistolis in textu continuo inter se disjungi. Haec lectionaria evangeliorum nomen habent *εὐαγγέλιον*, evangelium. Lectionariorum testimonium in re critica caute exhibendum est, quia initio lectionum fere semper, fine autem et medio nonnunquam vocabula vel addita vel omissa vel mutata sunt. Gregory numerat 936 lectionaria evangelii et 265 apostoli. Cf. Gregory, p. 695—p. 800.

VERSIONES N. T.

Cf. Tischendorf-Gregory, Prolegomena, p. 803—1128. Baljon, Inl. op de B. des N. V., bl. 616—637, Our Bible and the ancient manuscripts. A History of the text and its translations by Frederic C. Kenyon, second edition, 1896, p. 151—173, E. Nestle, Einführung in das Griechische Neue Testament, 1897, S. 48 ff., Urtext und Uebersetzungen der Bibel u. s. w. Sonderabdruck der Artikel Bibeltext und Bibelübersetzungen Realencycl. f. prot. Theol. und Kirche, 3. Aufl. 1897.

VERSIONES SYRIACAE.

Versio syriaca a Cureton edita „Remains of a very ancient recension of the four gospels in Syriac” (London, 1858), = syr.cu. Cf. Dr. G. Wildeboer: „De waarde der Syr. evangeliën door Cureton ontdekt en uitgegeven” et G. Bâthgen, Evangeliefragmente: „Der Griechische Text des Curetonischen Syrer”, Leipzig, 1885. Guilelmus Curetonus invenit haec praestantissima fragmenta inter codices Musei Britannici, qui anno 1842 ex monasterio S. Mariae Deiparae in deserto Nitriensi in Angliam relati sunt. His adnumeranda sunt folia tria Berolinensia (Orient. Quart. 528), quae Henricus Brugsch ex Oriente Berolinum attulit. Codex, ex quo fragmenta sunt, videtur saeculi quinti (annis circiter 450—470). Foliis universis haec insunt Mt. 1:1—8:22, 10:32—23:23, Mc. 16:17—20, Joh. 1:1—42 (43), 3:5—8:19 (non exstat pericope 7:53—8:11), 14:10—12, 14:15—19, 14:21—23, 14:26—29, Lc. 2:48—3:16, 7:33—16:12, 17:1—24:44.

Versio syriaca, textus illi veteri Curetoniano non prorsus aliena, quae praecipue ex lectionario evangeliorum Vaticano, Syr. XIX olim XI, saeculi undecimi nota est. Propter dialectum barbaram linguae Chaldaicae non alienam et dialecto, quae in libris talmudicis Hierosolymitanis invenitur, similem vocatur haec versio Hierosolymitana = syr.hr. vel hier.

Peschitto sive simplex versio. Anno 1708 Lugduni Batavorum Joannes Leusdenius et Carolus Schaafius hanc versionem ediderunt = syr.sch.

Versio posterior (unde syr.p), Philoxeniana vel rectius quod ad formam hodie cognitam attinet Heracleensis dicta, ex versione auspiciis Philoxeni (aliter Xenaiae), Monophysitae, episcopi Hierapolitani a Polycarpo chorespiscopo anno 508 confecta ortum habuit.

Samuel Palmerus anno 1730 Amida ex urbe in Mesopotamia sita in Angliam ad Glocestrum Ridlejum codices duos misit versionem Heracleensem exhibentes. Ex his codicibus edidit Oxonii Josephus White, additis versione Latina annotationibus lectionibus variis, evangelia duobus tomis anno 1778, Acta et Epistolas catholicas anno 1799, Epistolas Paulinas anno 1803, quam editionem Tischendorfius syr.whit. item cod.barsal. designavit.

Syr.utr. = versio syriaca utraque = syr. prior (Peschitto) et syr. posterior (Philox.).

Syr. sinaitica (syr.sin.). Anno 1892 mense Februario detexit photographiceque exscripsit, socia sorore domina Gibson, domina Agnes Smith Lewis in monasterio S. Catharinae codicem evangeliorum Syriacorum rescriptum. Textum Curetonianus similem esse perceperunt. Anno 1893 iterum cum amicis Sinai montem visit Lewis et codicem accurate per quadraginta dies calamo exscripsit. Evangeliorum non desunt nisi octo circiter paginae. Lewis edidit „A translation of the four gospels from the Syriac of the Sinaitic Palimpsest“, 1894. Cf. Merx, Die vier kanonischen Evangelien nach ihrem ältesten bekannten Texte. Uebersetzung der Syrischen in Sinaikloster gefundenen Palimpsesthandschrift, 1897.

The Apocalypse of St. John in a Syriac version hitherto unknown, edited from a Ms. in the library of the Earl of Crawford and Balcarres, with critical notes on the Syriac Text and an annotated reconstruction of the underlying Greek Text by John Gwynn, 1897 = Syr.gwynn.

VERSIONES AEGYPTICAE ET ALIAE.

Tres linguae Aegyptiacae dialecti Memphitica, Thebaica et Bashmurica in totidem versionibus exhibentur; e quibus Memphitica versio et Thebaica suam quaeque originem e Graeco sine mutua affinitate trahere videntur, Bashmurica saeculo fortasse tertio exeunte e Thebaica fluxisse.

Memphitica = copt. Dialectus Aegypti inferioris Memphitica, interdum ex Arabico nomine Bohirica dicta, olim quia sola cognita erat coptica nominata, satis apta erat ad Graeca reddenda.

Thebaica = sah. Dialectus Aegypti superioris Thebaica, ex Arabico nomine Sahidica dicta.

Basmurica = basm.

Versio aethiopica = aeth.

Versio armenica = arm. Uscanus edidit hanc versionem 1666, unde arm.usc.

Versio Georgiana.

Versiones persicae. Pers.w = versio, edita ab Abrahamo Wheloco. Pers.p = Persica ed. Pococke.

Versiones Arabicae.

Versiones Latinae.

It. = Itala. Codices versionis veteris Latinae.

Quattuor evangelia. a = Vercellensis, b = Veronensis, c = Colbertinus, d = Bezae Cantabrigiensis, e = Palatinus, f = Brixianus, ff¹ = Petropolitano. ff² = Corbejensis, g¹ = Sangermanensis, g² = Sangermanensis², h = Vaticanus olim Claromontanus, i = Vindobonensis, k = Taurinensis, l = Vratislaviensis, m = Romae Sessorianus, n = Sangallensis mon. Ms. 1394, o = Sangallensis monasterii Ms. 1394, vol. 1, p = Sangallensis monasterii Ms. 1394, vol. 2, q = Monacensis, r = Dublinensis, s = Mediolani Ambrosianus. t = Bernae bibl. univ. G11, v = Vindobonae caes. Lat. 502 in initio, z (W. H. = j) Saretianus sive Sarzannensis in ecclesia.

Acta. d = Cantabrigiensis, e = Oxonii Laudianus, g = Holmiae Gigas, g² = Mediolani Ambrosianus, m = evangelia, reg. = Paris. nat. 6400 G. olim 5367, s = Vindob. caes. 6, olim Recent. 85, olim Bobbien., x = Oxonii Bodl. 3418, Selden. 30, x² = cod. Bentlejus.

Epist. cath. ff = Petrop. caes. Q V, I, 39, olim Sangermanensis 625, olim Corbejensis, q = Monacensis.

Epist. Paulinae. d = Claromontanus, e = Petropolitano, olim Sangermanensis, f = Augiensis, g = Boernerianus, gue = Guelferbytanus, m = Speculum. cf. evangelia. r = Monacensis reg.

Clm. 6436, olim Frisingensis 236, r² = Monacensis reg. Clm. 6436, olim Frisingensis 236, r³ = Gottvici, x₂ = Oxonii Bodl. Laud. Lat. 108, E. 67.

Apocalypsis. g = Holmiensis Gigas, m = Speculum, cf. evangelia, reg. = Parisiensis.

VULGATA.

Editio Sixtina (Sixtus V) = vg.^{sixt.} Editio Clementis VIII = vg.^{clem.}

CODICES VULGATAE VERSIONIS.

Quattuor evang. am. = Florentiae Laurentianus olim Amiatinus 1. and. = monasterii S. Andreae secus Avenionem. bed. = codex vel codices quod Beda obiter citat. bodl. = Oxonii Bodlejanus 857 vel D. 2, 14. cav. = Cavensis, Ms. 14. demid. = Demidovianus. em. = Monacensis reg. Clm. 14000. olim. IV. 33, olim sancti Emmerami Ratisbonae. erl. = Erlangensis. for. = Forojuliensis. fos. vel foss. = Fossatensis Sangermanensis. gat. = cod. Paris. nat. „Nouv. acquis”, Lat. 1587, olim Gatiani 8. german. = Parisiis nat. Lat. 11964, olim Sangermanensis 24. gue lect. = Guelferbytanus Weissenburgensis 76. hal. = Halensis biblioth. universitatis Y a, 2, F. harl. = London. mus. Brit. Harl. 1775, olim Paris. reg. 4582. iac. = Ratisbonae monasterii sancti Jacobi Scotorum. ing. = Monacensis univ. 29 fol. olim Ingolstadiensis. lux. = Luxoviense lectionarium hodie Paris. nat. Lat. 9427. mich. = c. v. Michaelis. mm. = Londinii mus. Brit. Egerton Ms. 609, olim Majoris monasterii (Marmontier 87.) Moz. = Breviarium Mozarabicum. mt. vel mart. = codex S. Martini Turonensis bibl. publ. 22 olim S. Mart. 247. pe vel per. =

Perusinus. prag. = cod. for. reg. = Paris. nat. Lat. 11955, olim S. Germani 777 et 663. san. = Sangallensis. taur. = Taurinensis. tol. = Toletanus 2, 1. trevir. = Trevirensis. tur. = Turonensis. vallic. = Romae Vallicell. B, 6. vat. = Vaticanus. δ = textus Latinus inter lineas codicis Graeci Δ scriptus. Acta, Epistolae, Apocalypsis.

corb.2 = Corbejensis e Sabatario. demid. cf. supra. flor. = Floriacensis. german. gue. hal. cf. supra. harl. = Londinii mus. Brit. Harlejanus 1772. laud. = Oxon. Bodl. Laud. Lat. 108. lips = Lipsienses. lux. cf. supra. mar. = Vindobonae caes. Lat. 1274, olim Lat. theol. 287. A Mariano Scoto scriptus. pass. vel passion = cardinalis Passionei N. 3. san. = Sangallensis. ulm. = Ulmenses 1, 2. vallicell. = Romae bibl. Vallicellianae. weissenb. = Guelferbyti bibl. duc. Weissenburgensis 76.

Versio Gothica = goth.

Versio Slavonica = slav.

Versiones europaeae juniores, e Latina vulgata progenitae. a Saxonica sive anglosaxonica = sax., b Francica = fr., c Theotisca, d Bohemica = bohem.

SCRIPTORES ECCLESIASTICI.

Cf. Tischendorf-Gregory, Prolegomena, p. 1153—1230.

Acac. Acacius Monophthalmus, Eusebii discipulus, mortuo Eusebio episcopus Caesareae constitutus est anno 340, obiit anno circiter 366. Scripsit inter alia *συμμίκτων ζητημάτων* libros sex. Laudatur ex catenis.

Acta Barn. Acta Barnabae. Cf. Tischendorf, Acta apostolorum apocrypha, 1851, p. 64—74 et Lipsius, Die apokryphen Apostelgeschichten und Apostellegenden. II, 2. 1887, S. 270—320.

Acta conc. = Acta conciliorum, cf. ed. J. Harduini et Joh. Dominici Mansi.

Acta martyr. agap. = Acta sanctorum Agapes, Chioniae, Irenes etc. apud Ruinarum, Acta martyrum, ed. B. Baillie, 1731.

Actaphil. = Acta Philippi.

Actabil. a vel b = Acta Pilati duplicis recensionis a et b.

Acta Thom. = Acta Thomae.

Adimant. = Adimantus saeculi tertii.

Afric. = Julius Africanus saeculi tertii.

Agapet. = Agapetus, episcopus Romanus saeculi sexti.

Alex. = Alexander episcopus Alexandrinus saeculi quarti.

Alex. = Alexander, Photio auctore Lycopoli archiepiscopus saeculi quarti.

Amb. = Ambrosius episcopus Mediolanensis saeculi quarti.

Amb.⁵saec. codex Ambrosianus bibliothecae Mediolanensis.

Ambrst. = Ambrosiaster saeculi quarti.

Amm. vel Ammon. Ammonius. 1 Ammonius philosophus Alexandrinus, anno 220.

2 Ammonius, presbyter et oeconomus Alexandrinus, anno 458.

- Amphil. vel Amphiloc. vel Amphiloch. = Amphilochius, Iconii episcopus, anno 370.
- Anast. anti vel antioch. = Anastasius, Antiochiae episcopus saeculi sexti.
- Anast. = Anastasius Sinaita, monasterii in Sinai monte monachus, fortasse etiam Antiochiae archiepiscopus vel patriarcha saeculi septimi.
- Anast. abbas = Anastasius monasterii S. Euthymii in Palaestina abbas saeculi octavi.
- And. = Andreas Caesareae episcopus saeculi quinti.
- And. cr. vel cret. = Andreas, archiepiscopus Cretensis saeculi septimi vel octavi.
- Anonym. aug. vel august. est anonymi expositio in Apocalypsim in Augustini operibus, apud Mignium, Patrol. Lat. vol. 3, pars 2, coll. 2417—2452.
- Anonym. laps. = anonymi tractatus ad Novatianum haereticum, circa 2557: quod lapsis spes veniae non est deneganda, apud Mignium, Patrol. Lat. vol. 3, coll. 1205—18.
- Ansb. vel Ansbert. = Ambrosius Ansbertus, episcopus Augustodunensis post medium saeculum octavum.
- Antio vel Antioch. = Antiochus S. Sabae monasterii monachus 614.
- Antitact. = Antitactae, nomen a Clemente Alexandrino haereticis paucis datum.
- Ant. vel Anto vel Anton. = Antonius Melissa.
- Apell. = Apelles gnosticus Marcionis discipulus anno 188.
- Aphraates, Jacobus Aphraates (Aphrahat, Farhad) episcopus in monasterio Mar. Matthaei prope Mossul scripsit inter annos 337 et 345. Homiliae ejus exstant Syriace. Cf. G. Bert, *Aphrahat's des persischen Weisen, Homilien. Aus dem Syrischen übersetzt und erläutert, Texte und Untersuchungen*, 1888.
- Apollin. = Apollinarius nomen duorum theologorum, patris Alexandriae nati saeculo quarto ineunte, post annum 335 presbyteri Laodicensis, filii episcopi Laodicensis, deinde haeretici, qui anno circiter 392 supremum diem obiit. Filius metaphrasim psalmodum scripsit. Laudatur ex catenis.
- Apollon. = Apollonius circa 240.
- App. = Aponius vel Apponius, scriptor Latinus, qui saeculo sexto medio vel septimo exeunte floruit.
- Apring. = Apringius vel Aprigius circa 540.
- Arat. = Arator circa 544.
- Archel. = Archelaus circa 278.
- Are. vel Areth. vel Aretha = Arethas circa 900.
- Ari. = Arius.
- Arn. = Arnobius circa 460.
- Ath. = Athanasius.
- Athenag. = Athenagoras.
- Aug. = Aurelius Augustinus.
- Avit. = Alcimus, Ecdicius Avitus quinti saeculi.
- Barn. = Barnabae epistula.
- Bars. vel barsa vel barsalib. = Dionysius Barsalibaeus, Syrus, Jacobita.
- Basilid. = Basilides.
- Bas. = Basilius Magnus.
- Bas. se vel sel vel seleu vel seleuc. = Basilius Seleucensis.

- Bed. vel Bede = Beda Venerabilis.
 Caelest. = Caelestinus.
 Caes. vel Caesar. = Caesarius Nazianzenus.
 Callist. = Callistus, episcopus Romanus, annis 218—223.
 Can. vel canon.apost. = canones apostolici.
 Canon.murat. = fragmentum Muratorium.
 Capr. = Capreolus episcopus Carthaginiensis circa 431.
 Carpoc. = Carpocras, vel auctore Irenaeo Carpocrates, Gnosticus saeculo secundo ineunte.
 Cass. = Joannes Cassianus, quinti saeculi.
 Cassiod. = Cassiodorus.
 Cat. = Crameri liber, Catenae Graecorum patrum in N. T. Oxonii 1840.
 Cat. cord. = Catena Balthasar Corderius.
 Cat. mosq. = Catena Victoris Antiocheni Mosquae anno 1775 edita.
 Cat. maj. = συναγωγή ἐξηγήσεων εἰς τὸ κατὰ Λουκᾶν ἄγιον εὐαγγέλιον apud Majum, scriptorum veterum nova collectio, Romae 1837.
 Cat. niceph. = catena Nicephori.
 Cat. oxon. vide cat.
 Cat. poss. = catena edita a Petro Possino 1646.
 Cat. vat. = catena major.
 Cedren. = Georgius Cedrenus.
 Cereal. = Cerealis.
 Chrom. vel Chroma. = Chromatius.
 Chron. = Chronicon paschale (prius Alexandrinum dictum).
 Chron. Alex. vide Chron.
 Chrysocephal. vide Macar.
 Chr. vel Chrys. = Joannes Chrysostomus.
 Cinnam. = Joannes Cinnamus.
 Claud.antias. = Claudius falso Antissiodorensis.
 Clem.ro. vel rom. = Clemens Romanus.
 Clem. = Clementina, Homiliae, Recognitiones, Epitome ex Homiliis et Recognitionibus.
 Clem. = Titus, Flavius Clemens Alexandrinus.
 Collat.carth. = collatio Carthaginensis inter catholicos et Donatistas anno 411 habita. Apud Harduinum, Acta Conciliorum anno 1715, apud Gallandium, vol. 5, p. 571—670.
 Comb. = Combefisius.
 Conc.carth.5 = concilium Carthaginense quintum anno 254 habitum.
 Const. = constitutionum apostolicarum libri octo.
 Cornel. = Cornelius episcopus Romanus.
 Cosm. = Cosmas indicopleustes.
 Cyp. = Cyprianus.
 Cyr. = Cyrillus episcopus Alexanarinus saeculi quinti.
 Cyr.hr. vel hier. = Cyrillus episcopus Hierosolymitanus saeculi quarti.
 Dam. = Joannes Damascenus.

- Demetr. = Pelugii epistola ad Demetriadem.
- Desc. Chr. = evangelii Nicodemi pars altera sive Descensus Christi ad inferos.
- Diad. cf. Marcus Diad.
- Dial. sive Dial.marc. = Dialogus contra Marcionitas et alios.
- Did. = Didymus Alexandrinus saeculi quarti.
- Diod. vel Diod.tars. = Diodorus episcopus Tarsensis saeculi quarti.
- Diogn. = epistula ad Diognetum.
- Dion. vel Dionys.alex. = Dionysius Alexandrinus.
- Dion.areo. vel areop. = Dionysius Pseudo-Areopagita dictus.
- Docet. = Docetae.
- Doctr. apost. = doctrina apostolorum, liber Syrus saeculi quarti exeuntis, a Guilelmo Cureton editus, 1864.
- Doroth. = Dorotheus archimandrita Palaëstinus saeculi sexti exeuntis.
- Druthm. = Christianus Druthmarus, grammaticus, monachus coenobii Corbejensis, 840.
- Ducas = Ducas Byzantius anno 1453.
- Ebion. = Ebionitae.
- Enoch Ethiops = Liber Henoch Aethiopice.
- Encrat. = Encratitae.
- Ephr. vel Ephraem. = Ephraem Syrus anno 370.
- Epiph. vel Epph. vel Epphan. = Epiphanius.
- Eucher. = Eucherius episcopus Lugdunensis saeculi quinti.
- Eulog. = Eulogius, presbyter Antiochenus, saeculi sexti.
- Eus. = Eusebius Pamphili, episcopus Caesarensis saeculi quarti.
- Eus.emes. = Eusobius episcopus Emesae saeculi quarti.
- Eustat. vel Eus-that. = Eusthatius, Antiochiae episcopus saeculi quarti.
- Euth. vel Euthal. = Euthalius, Aegyptus saeculi quinti.
- Euther. = Eutherius, metropolita Tyanensis anno 431.
- Euthy. vel Euthym. = Euthymius Zigabenus vel potius Zygodenus anno 1116.
- Evagr. = Evagrius Ponticus saeculi quarti.
- Evgl. sec. Hebr. = Evangelium secundum Hebraeos.
- Facund. = Facundus, Hermiani in Africa episcopus, saeculi sexti.
- Fastid. = Fastidius Britannus.
- Faust. = Faustus, Afer Milevitanus, Manichaeorum episcopus.
- Faustin. = Faustinus, schismatis Luciferiani presbyter post medium saeculum quartum.
- Firmic. vide Matern.
- Firmil. = Firmilianus, episcopus Caesareae Cappadocum, floruit anno circiter 223.
- Fortun. = Fortunatianus, Afer, Aquilejae in Italia episcopus, floruit anno circiter 340.
- Fulb. = Fulbertus saeculi decimi.
- Fulg. = Fulgentius, Afer, saeculi quinti.
- Ferrand. = Fulgentius Ferrandus.
- Gajus vel Cajus Romanus, claruit anno 210.

- Gaud. = Gaudentius, episcopus Brixiae, saeculi quarti.
 Gelas.cyzicen. = Gelasius, ortu Cyzicenus.
 Gennad. = Gennadius episcopus vicesimus primus Constantinopolitanus annis 458—471.
 Gennadius = Gennadius, Massiliae presbyter, claruit saeculo quinto exeunte.
 Geometr. = Geometres.
 Georgius = Georgius Scholarius, idem qui Gennadius dicitur, floruit anno 1453.
 Germ. = Germanus, Cyzici episcopus, inde ab anno 715 patriarcha Constantinopolitanus.
 Germ.const. = Germanus II sive Junior, inde ab anno circiter 1222 patriarcha Constantinopolitanus.
 Gild. = Gildas Sapiens Badonicus, Britannus, floruit anno 581.
 Glycas = Michael Glycas 1120.
 Greg. = Gregorius Magnus, natus circa annum 540.
 Greg.naz. = Gregorius Nazianzenus.
 Greg.nyss. = Gregorius Nyssenus.
 Greg.thaum. = Gregorius Theodorus Thaumaturgus saeculi tertii.
 Haym. = Haymo vel Aimo saeculi noni.
 Heges. = Hegesippus saeculi secundi.
 Heracl. = Heracleon.
 Hermia = Hermias, philosophus Christianus, saeculi secundi.
 Heron.titul. = titulus epistolae Pseudo-Ignatianae ad Heronem.
 Hes.hier. vel hr. vel hrs. vel Hes.presb. vel presb. hr. = Hesychius primum presbyter, deinde patriarcha Hierosolymitanus, saeculi septimi.
 Hes. vel Hesych. = Hesychius Salonitanae urbis in Dalmatia sitae episcopus, saeculi quinti.
 Hierac. = Hieracus, Aegyptius, anno 302.
 Hier. = Hieronymus.
 Hil. = Hilarius Pictaviensis saeculi quarti.
 Hilarian. = Hilarianus saeculi quarti.
 Hincmar = Hincmarus.
 Hipp. = Hippolytus Romanus.
 Hom. vel Homil. vide Clem.
 Jac.nis. vel nisib. = Jacobus Nisibenus saeculi quarti.
 Jac.sarug. = Jacobus sarugensis.
 Ign. = Ignatius.
 Job. = Jobius monachus anno 580.
 Jo.thess. = Joannes archiepiscopus Thessalonicensis 680.
 Ir. vel Iren. = Irenaeus.
 Isai. = Isaias, abbas Scetensis, floruit saeculo quarto medio.
 Isid. = Isidorus Pelusiotae Aegyptius saeculi quinti.
 Julian.imp. = Julianus imperator apostata.
 Julian vel Julian.pelag. = Julianus, Italus, ob doctrinam Pelagianam sede pulsus, saeculi quinti.
 Jul.pap. = Julius pontifex Romanus saeculi quarti.

- Junil.** = Junilius episcopus Africanus saeculi sexti.
Just. vel Justin. = Justinus Martyr.
Just.gnost. = Justinus gnosticus.
Juv. vel Juvenc. = Juvencus, Hispanus, saeculi quarti.
Lact. vel Lactant. = Lactantius.
Lcf. = Luciferus.
Leo = Leo I magnus.
Leont. = Leontius saeculi sexti.
Lugdunep. vel epist. = epistula ecclesiarum Lugdunensis et Viennensis anno 177 circiter scripta.
Mac. vel Macar. = Macarius senior, Magnes, presbyter Aegyptius, saeculi quarti.
Mac. vel Macar. Chrysoc. = Macarius Chrysocephalus, saeculi fortasse quarti decimi.
Mac.hier. = Macarius primus, episcopus Hierosolymitanus saeculi quarti.
Man. = Manes, Persa, haereticus, saeculi tertii.
Manich. = Manichaei.
Mar. Merc. = Marius Mercator.
Marc. vel Mcion. = Marcion.
Marc.diad. vel diado = Marcus diadochus.
Marc.gnost. = Marcus gnosticus.
Marc.mon. = Marcus, Aegyptius, monachus, floruit saeculo quarto exeunte.
Marcos. = Marcossii.
Matern. = Julius Firmicus Maternus saeculi quarti.
Max. vel Max. conf. = Maximus Confessor.
Max.taur. vel Maxim. = Maximus, Augustae Taurinorum episcopus, floruit anno 442.
Mcell. = Marcellus.
Melet. = Meletinus.
Melit. = Melito, episcopus Sardensis.
Meth. = Methodius.
Mich. Cerular. = Michael Cerularius.
Montan.episc. = Montanorum episcopus ex Eusebio citatus.
Naass. vel Naas. = Naasseni, id est serpentis cultores, qui etiam se Gnosticos nominant.
Naz. = Gregorius, episcopus Nazianzenus, saeculi quarti.
Naz. vel Nazas.ev. = Nazaraeorum evangelium.
Nestor. = Nestorius.
Niceph. = Nicephorus saeculi noni.
Nicet.heracl. = Nicetas Serron Serrarum primo in Macedonia episcopus, deinde metropolita Heraclae Ponti in Thracia, floruit saeculo undecimo.
Nicon = Nicon, Armenius, monachus, saeculi decimi.
Nilus = Nilus Asceta, saeculi quinti.
Nonn. = Nonnus Panopolitanus, floruit anno circiter 410.
Nov. vel Novat. = Novatianus.
Nyss. = Gregorius Nyssenus.

- Oec. vel Oecum. = Oecumenius Tricca in Thessalia episcopus, fortasse saeculi decimi exeuntis.
- Olympiod. = Olympiodorus, saeculi sexti.
- Op. = opus imperfectum in Matthaëum, olim Chrysostomo falso adscriptum, scriptori Ariano ut videtur tribuendum.
- Optat. = Optatus, Afer, episcopus Milevitanus, saeculi quarti.
- Or. = Origenes.
- Oros. = Paulus Orosius.
- Orsies = Oresiesis, monachus Tabbennensis, floruit anno 344.
- Orthod.qu. vide Ps. Just.
- Pacian. = Pacianus, Hispanus, episcopus Barcionensis saeculi quarti.
- Pallad. = Palladius, Galata, saeculi quarti.
- Pamp. vel pamphil. = Pamphilus, Phoenix, saeculi tertii.
- Paul. sam. = Paulus Samosatenus.
- Paul. = Pontius Paulinus Meropius.
- Paul. vel Paulin.ambr. = Paulinus Ambrosii diaconus, saeculi quinti.
- Pel. vel Pelag. = Pelagius.
- Perat. = Peratae, secta Christiana astrologica ab Hippolyto commemorata.
- Petr. vel Petr.al. = Petrus, inde ab anno 300 episcopus Alexandrinus, saeculi quarti.
- Petrus Junior = Petrus, inde ab anno 578 patriarcha Monophysitarum Antiochiae, obiit anno 591.
- Phil.casp. = Philo, Caspasiae in Cypro ab Epiphania episcopus ordinatus anno circiter 401.
- Philast. = Philastrius.
- Philopon. = Joannes Philoponus.
- Phoebad. = Phoebadius.
- Phot. = Photius.
- Pist. vel Pist. Soph. = Pistis Sophia.
- Polyc. = Polycarpus Smyrnensis.
- Polyc. = Polycrates Ephesiorum episcopus floruit 196.
- Porph. = Porphyrius.
- Praedest. = Praedestinatus.
- Prim. vel Primus. = Primasius.
- Procl. = Proclus.
- Proc. vel Procop. = Procopius.
- Prom. vel Promiss. = liber incerti auctoris de promissionibus et praedictionibus Dei, olim Prospero Aquitano attributus, anno circiter 453 scriptus.
- Prosp. = Prosperus Aquitanus.
- Prud. = Aurelius Prudentius Clemens, natus anno 348.
- Ps. Ath. = Pseudo-Athanasius.
- Ps. Aug. = Pseudo-Augustinus.
- Ps. Basil. = Pseudo-Basilius.
- Ps. Chr. = Pseudo-Chrysostomus.
- Ps. Clem. = Pseudo-Clemens.
- Ps. Cyr. = Pseudo-Cyrillus.

- Ps. Hier. = auctor prologi galeati in Epistolas catholicas, qui prologus multis versionis N. T. Hieronymianae codicibus praefixus est.
- Ps. Hipp. = Pseudo-Hippolytus.
- Ps. Just. = Pseudo-Justinus.
- Ps. Nyss. = Pseudo-Gregorius (Nyssenus).
- Ps. Theodul. = Pseudo-Theodulus.
- Ps. Tit. = Pseudo-Titus Bostrensis.
- Psellus = Michael Psellus.
- Ptol. = Ptolemaeus, Gnosticus Valentinianus.
- Quaest. = Quaestiones Veteris et Novi Test. opus Latinum saeculi quarti, fortasse a Faustino presbytero Romano scriptum.
- Quaest. antioch. vide Pseudo-Ath. quaest.
- Quaest. orthod. vide Pseudo-Just. resp. orthod.
- Raban. = Rabanus Maurus.
- Rebapt. = Auctor libri de rebaptismate, opus Latinum saeculi quarti inter Cypriani opera editum.
- Rufin. = Rufinus.
- Rup. = Rupertus.
- Salv. vel Salvi = Salvianus, Gallus, anno 440.
- Sedul. = Sedulius.
- Senior. = seniores sive presbyteri apud Irenaeum.
- Serap. = Serapion.
- Severn. = Severianus.
- Sev. vel Sever. = Severus, monophysita, monachus saeculi sexti.
- Sim. mag. = Simon magus.
- Siric. = Siricius, Romanus, saeculi quarti.
- Soc. vel Socr. = Socrates Scholasticus.
- Soz. = Hermias Sozomenus.
- Suid. = Suidas.
- Syn. ant. vel antio. = epistola synodi Antiochenae anno 269 congregatae, ad Paulum Samosatenum.
- Syn. ancyr. = synodus Semi-Arianorum Ancyrana secunda anno 358 habita.
- Syncell. = Georgius monachus, *ὁ Σύγκελλος*, floruit anno 792.
- Synops. = synopsis sacrae scripturae inter Athanasii opera edita.
- Taras. = Tarasius, Constantinopolitanus, saeculi noni.
- Tat. = Tatianus.
- Tert. = Tertullianus.
- Thaum. = Gregorius Theodorus Thaumaturgus.
- Thdor. ant. = Theodorus Antiochenus vel Mopsuestenus.
- Thdor. heracl. = Theodorus Heracleotes.
- Thdor. mon. vide Thdor. stud.
- Thdor. mops. vide Thdor. ant.
- Thdor. stud. = Theodorus Studita.
- Thdort. = Theodoretus, Syrus, saeculi quinti.
- Thdot. anc. = Theodotus, Ancyrae in Galatia episcopus.

- Thdot.** = Theodotus Byzantinus saeculi secundi.
Theod. vide Thdor.
Theognost. = Theognostus.
Theoph. vide Thph.
Theophan.^{hom.} = Theophanes, Homologetes seu Confessor, saeculi octavi.
Theophan. = Theophanes archiepiscopus Nicaenus anno circiter 1347.
Theophi.^{alex.} = Theophilus Alexandrinus, obiit anno 412.
Thph. vel Thphil. = Theophilus.
Thphyl. = Theophylactus.
Thom. = Thomas, ev. Thom. = evangelium Thomae, act. Thom. = Acta Thomae.
Tich. vel Tichon. = Tichonius, Afer, saeculi quarti.
Tim. = Timotheus archiepiscopus Alexandrinus.
Tit. vel Tit. Bost. = Titus episcopus Bostrensis.
Valent. = Valentinus, Gnosticus.
Valentt. = Valentiniani.
Valerian. = Valerianus.
Vict.^{ant.} = Victor Antiochenus saeculi quinti.
Vict.^{cap.} = Victor, episcopus Capuanus.
Vic.^{tun.} = Victor, Afer, Tununensis.
Victorinus = Gajus Marius, Romanus illuster, rhetoricae artis magister, Augustini praeceptor, primo ethnicus, ante annum 361 Christianus factus.
Victor. = Victorinus, natu fortasse Graecus, Petavionensis in Pannonia episcopus, saeculi tertii.
Vig. = Vigilius, Afer, episcopus Tapsensis.
Vocat. vel Vocat.^{gent.} = auctor libri de vocatione gentium.
Zacharias = Zacharias episcopus Meletinensis in Armenia claruit anno circiter 540.
Zen. = Zeno, Afer, episcopus Veronensis.
Zonar. vel Zonara. = Joannes Zonaras, monachus, claruit anno circiter 1110.

ΚΑΤΑ ΜΑΘΘΑΙΟΝ.

I.

1 Βίβλος γενέσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ υἱοῦ Λαυιδ υἱοῦ Ἀβραάμ. 2 Ἀβραὰμ ἐγέννησεν τὸν Ἰσαὰκ, Ἰσαὰκ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰακώβ, Ἰακώβ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰούδαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, 3 Ἰούδας δὲ ἐγέννησεν τὸν Φαρέσ καὶ τὸν Ζαρὰ ἐκ τῆς Θάμαρ, Φαρέσ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἑσρῶμ, Ἑσρῶμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀράμ, 4 Ἀράμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀμιναδάβ, Ἀμιναδάβ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ναασσών, Ναασσών δὲ ἐγέννησεν τὸν Σαλωμών, 5 Σαλωμών δὲ ἐγέννησεν τὸν Βοὲς ἐκ τῆς Ραζάβ, Βοὲς δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωβῆδ ἐκ τῆς Ρούθ, Ἰωβῆδ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰεσσαί, 6 Ἰεσσαί δὲ ἐγέννησεν τὸν Λαυιδ τὸν βασιλέα. Λαυιδ δὲ ἐγέννησεν τὸν Σολομῶνα ἐκ τῆς τοῦ Οὐρίου, 7 Σολομῶν δὲ ἐγέννησεν τὸν Ῥοβοάμ, Ῥοβοάμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀβιά, Ἀβιά δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀσάφ, 8 Ἀσάφ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωσαφάτ, Ἰωσαφάτ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωράμ, Ἰωράμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ὀζίαν, 9 Ὀζίας δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωάθαμ, Ἰωάθαμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀχαζ, Ἀχαζ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἐζεκίαν, 10 Ἐζεκίας δὲ ἐγέννησεν τὸν Μανασσῆ, Μανασσῆς δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀμώς, Ἀμώς δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωσίαν, 11 Ἰωσίας δὲ ἐγέννησεν

1 sa. Lk. 3, 23 34 2 6 1 Chr. 2, 1 15 3 6 Ruth 4, 1b ss. Gu. 38, 16 ss. Is. 2, 1 Ruth 4, 13 2 Sam. 12, 24 7 12 1 Chr. 3, 10 ss.

κατα ματθαιον cum MBD, sah. euaggelion kata matthaiou cum CEKMSUVTA. το κατα ματθ. αγιον ευαγγελιον cum minusculis.

- 1. δαυειδ cum ABCDHLTT^uΔΘβΞ sah. δαυιδ cum B³EMVΓAFerrpGepp. codd. unc. omnes plerumque scribunt δαδ. Ita semper FKNPQRUZII. δαβιδ cum minusculis. Semper edidimus δαυιδ (717).
4. αμιναδαβ bis cum MCEKLSUVII. αμειναδαβ cum BA sah. — δαβ cum M (primo tantum loco) BCEKLSUV^uII. — δαμ cum M (secundo tantum loco) Γ.
5. βοες cum MB. k, sah. copt. βοος cum C, 33. βοοζ cum EKLSUV^uAIPII. — ιωβηδ cum MBC*Δ, sah. copt. aeth. arm. ωβηδ cum C³EKLSUV^uPII.
6. δαυειδ δε cum MBI g¹, g², k. for. sah. copt. syr.^{cu} et sch. arm. pers.^p additur ο βασιλευς a CEKLSUV^uAIPII it^b vg. σολομωνα cum BCEKLSUV^uPII. σαλωμων cum M*, 1, σαλωμωνα cum MB. σαλωμωντα cum Δ.
7. sq. ασαφ cum MBCD^{luc}ae 1, 209, c, g¹, 2, k, q, sah. copt. syr.^p in marg. arm. aeth. ασα cum EKLSUV^uAIPII vg. syr.^{cu} et utr.
8. sq. οζειαν' οζειας (M—ιας) cum M*B*D^{luc}. Δ, sah. οζιαν' οζειας cum M^bB³CEKLSUV^uPII.
10. αμωσ bis cum MBCD^{luc}.MΓAIPI* it.^{pl}. sah. copt. arm. αμων cum EKLSUV^uPII² a. f. vg. syr.^{omn}.
10. sq. ιωσηιαν' ιωσηιας cum MBD^{luc}.Δ sah. ιωσηιαν—ιωσηιας cum CEKLSUV^uPII.

στ. 3. 2 τὸν Ἰεχονίαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ ἐπὶ τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος. 12 μετὰ δὲ τὴν μετοικεσίαν Βαβυλῶνος Ἰεχονίας ἐγέννησεν τὸν Σαλαθιήλ, Σαλαθιήλ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ζοροβάβελ, 13 Ζοροβάβελ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀβιούδ, Ἀβιούδ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἐλιακίμ, Ἐλιακίμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀζῶρ, 14 Ἀζῶρ δὲ ἐγέννησεν τὸν Σαδώκ, Σαδώκ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀχίμ, Ἀχίμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἐλιοῦδ, 15 Ἐλιοῦδ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἐλεάζαρ, Ἐλεάζαρ δὲ ἐγέννησεν τὸν Μαθθάν, Μαθθάν δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰακώβ, 16 Ἰακώβ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωσήφ τὸν ἄνδρα Μαρίας, ἐξ ἧς ἐγεννήθη Ἰησοῦς ὁ λεγόμενος Χριστός. 17 Πᾶσαι οὖν αἱ γενεαὶ ἀπὸ Ἀβραάμ ἕως Δαυὶδ γενεαὶ δεκατέσσαρες, καὶ ἀπὸ Δαυὶδ ἕως τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος ἕως τοῦ Χριστοῦ γενεαὶ δεκατέσσαρες.

18 Τοῦ δὲ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἡ γένεσις οὕτως ἦν. μνηστευθεῖσης τῆς μητρὸς αὐτοῦ Μαρίας τῷ Ἰωσήφ, πρὶν ἢ συνελθεῖν αὐτοὺς εὑρέθη ἐν γαστρὶ ἔχουσα ἐκ πνεύματος ἁγίου. 19 Ἰωσήφ δὲ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, δίκαιος ὢν καὶ μὴ θέλων αὐτὴν δειγματίσαι, ἐβουλήθη λάθρα ἀπολῦσαι αὐτήν. 20 ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἐνθυμηθέντος, ἰδοὺ ἄγγελος κυρίου κατ' ὄναρ ἐφάνη αὐτῷ λέγων Ἰωσήφ υἱὸς Δαυὶδ, μὴ φοβηθῆς παραλαβεῖν Μαρίαν τὴν γυναῖκά σου· τὸ γὰρ ἐν αὐτῇ γεννηθὲν ἐκ πνεύματος ἁγίου. 21 τέξεται δὲ υἱόν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν· αὐτὸς γὰρ σώσει τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν. 22 τοῦτο δὲ ὄλον γέγονεν ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ κυρίου διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος· 23 ἰδοὺ ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ ἔξει καὶ τέξεται υἱόν, καὶ καλέσουσιν τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανουήλ, ὃ ἐστὶν μεθερμηνεύμενον μεθ' ἡμῶν ὁ θεός. 24 ἐγενθεις δὲ Ἰωσήφ ἀπὸ τοῦ ὕπνου ἐποίησεν ὡς προσέταξεν αὐτῷ ὁ ἄγγελος κυρίου, καὶ παρέλαβεν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ· 25 καὶ οὐκ ἐγίνωσκεν αὐτήν ἕως οὗ ἔτεκεν υἱόν, καὶ ἐκάλεσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν.

11. τον ιεχονιαν cum μ BCEKLSVΓAΠ it. vg. sah. copt. syr.^{cu} syr.^{sch.} τον ιωακειμ· ιωακειμ δε εγεννησε τον ιεχονιαν cum MU, syr.^{hr.} syr.^{p.}
15. μαθθαν cum B^{*}Dluc. ματθαν cum μ CEKLMPSUVΓAΠ.
16. Post *ιωσηφ* legunt a, g¹, k, q: cui desponsata virgo maria genuit Jesum (Ihm) qui vocatur Christus. Similiter b, c, d, syr.^{cu} arm. Cod. syr. a Lewis inventus in monte Sinaitico (syr.^{sin.}) legit: *ιακωβ δε εγεννησεν τον ιωσηφ, ιωσηφ δε, ω μεμνηστευμενη ην μαρια η παρθενος, εγεννησεν ιησουν τον λεγομενον χριστον.* Cf. V. Manen, Theol. Tijdschr. 1895, p. 258—263.
18. *τω χυ* cum μ CEKLMPSUVZΓAΠ sah. copt. syr.^{utr.} arm. aeth. *χυ τω* cum B. *χυ cum* 71, it. vg. sax. fr. syr.^{cu} pers.^w *γενεσις* cum μ BCPSZA syr.^p *γεννησις* cum EKL^{MUV}ΓΠ. Post *μνηστευθεισης* additur *γαρ* a C²EKL^{MPSUV}ΓAΠ. *εκ πνευματος αγιου* interpolata sunt ex vs. 20 (cf. vs. 19). Sic conjecerunt Markland, Venema, Wassenbergh, V. d. Sande Bakhuyzen (V. d. Sande Bakhuyzen, Conject. p. 118).
19. *δειγματισαι* cum μ vel^bBZ 1. *παραδειγματ.* cum μ *^{ot}cCEKLMPSUVΓAΠ, vg. (traducere).
20. *μαριαμ* cum μ CDEKLMPSUVZΓAΠ. *μαριαν* cum BL, 1, sah. copt.
22. *υπο* cum μ BCDZA, 1, 33, 127*. additur *τον* a EKLM^{SUV}ΓΠ.
24. *εγενθεις* cum μ BC*Z, 1, 209. *διεγενθεις* cum C³DEKLM^{SUV}ΓAΠ (it. vg. exsurgens). *ιωσηφ* cum μ KZΓAΠ. ο *ιωσηφ* BCDELM^{SUV}.
25. *υιον* cum μ BZ, 1, 33, b, c, g¹, k, sah. copt. syr.^{cu}. *τον υιον αυτης* (D²L d q omittunt) *τον πρωτοτοκον* (g² unigenitum) cum CDEKLM^{SUV}ΓAΠ f, ff¹, g², q, syr.^{utr.} arm. aeth. Vide Lc. 2 : 7.

II.

1 Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γεννηθέντος ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας ἐν ἡμέραις Ἡρώδου τοῦ βασιλέως, ἰδοὺ μάγοι ἀπὸ ἀνατολῶν παρεγένοντο εἰς Ἱεροσόλυμα 2 λέγοντες· ποῦ ἐστὶν ὁ τεχθεὶς βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; εἰδομεν γὰρ αὐτοῦ τὸν ἀστέρα ἐν τῇ ἀνατολῇ, καὶ ἦλθομεν προσκυνῆσαι αὐτῷ. 3 ἀκούσας δὲ ὁ βασιλεὺς Ἡρώδης ἐταράχθη, καὶ πᾶσα Ἱεροσόλυμα μετ' αὐτοῦ, 4 καὶ συναγαγὼν πάντας τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ γραμματεῖς τοῦ λαοῦ ἐπυνθάνετο παρ' αὐτῶν ποῦ ὁ Χριστὸς γεννᾶται. 5 οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας· οὕτως γὰρ γέγραπται διὰ τοῦ προφήτου· 6 καὶ σὺ Βηθλεὲμ, γῆ Ἰούδα, οὐδαμῶς ἐλαχίστη εἶ ἐν τοῖς ἡγεμόσιν Ἰούδα· ἐκ σοῦ γὰρ ἐξελεύσεται ἡγούμενος, ὅστις ποιμανεῖ τὸν λαόν μου τὸν Ἰσραήλ. 7 τότε Ἡρώδης λάθρα καλέσας τοὺς μάγους ἠκρίβωσεν παρ' αὐτῶν τὸν χρόνον τοῦ φαινομένου ἀστέρος, 8 καὶ πέμψας αὐτοὺς εἰς Βηθλεὲμ εἶπεν· πορευθέντες ἐξετάσατε ἀκριβῶς περὶ τοῦ παιδίου· ἐπὰν δὲ εὗρητε, ἀπαγγεῖλάτε μοι, ὅπως κἀγὼ ἐλθὼν προσκυνήσω αὐτῷ. 9 οἱ δὲ ἀκούσαντες τοῦ βασιλέως ἐπορεύθησαν· καὶ ἰδοὺ ὁ ἀστήρ, ὃν εἶδον ἐν τῇ ἀνατολῇ, προῆγεν αὐτοὺς ἕως ἐλθὼν ἐστάθη ἐπάνω οὗ ἦν τὸ παιδίον. 10 ἰδόντες δὲ τὸν ἀστέρα ἐχάρησαν χαρὰν μεγάλην σφόδρα. 11 καὶ ἐλθόντες εἰς τὴν οἰκίαν εἶδον τὸ παιδίον μετὰ Μαρίας τῆς μητρὸς αὐτοῦ, καὶ πεσόντες προσεκύνησαν αὐτῷ, καὶ ἀνοίξαντες τοὺς θησαυροὺς αὐτῶν προσήνεγκαν αὐτῷ δῶρα, χρυσὸν καὶ λίβανον καὶ σμόρναν. 12 καὶ χρηματισθέντες κατ' ὄναρ μὴ ἀνακάμψαι πρὸς Ἡρώδη, δι' ἄλλης ὁδοῦ ἀνεχώρησαν εἰς τὴν χώραν αὐτῶν.

13 Ἀναχωρησάντων δὲ αὐτῶν, ἰδοὺ ἄγγελος κυρίου φαίνεται κατ' ὄναρ τῷ Ἰωσήφ λέγων· ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ φεῦγε εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἴσθι ἐκεῖ ἕως ἄν εἶπω σοι· μέλλει γὰρ Ἡρώδης ζητεῖν τὸ παιδίον τοῦ ἀπολέσαι αὐτό. 14 ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβεν τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα

- II: 1. Westcott-Hort. scribunt Ἡρώδου. „Ἡρώδης is well supported by inscription and manifestly right” (The New-Testament, Introduction, p. 314). Ἱεροσόλυμα. „No better reason than the false association with ἱερός can be given for hesitating to write Ἱερεμίας, Ἱερεϊχώ, Ἱεροσόλυμα (— μέγης), Ἱερουσαλήμ” (Westcott-Hort, The New-Testament, Introduction, p. 313). Ἱεροσόλυμα cum κ BC³D MSZΓ. Ἱερουσαλημ cum C*EKLUVΑΠ.
2. εἰδομεν cum κ ^bBDLUΓΔ. ἰδομεν cum κ ^{et}cCEKMVZΠ.
3. ο βασι. ηρωδ. cum κ BDZ b, c, k, copt. ηρωδ. ο βασι. cum CEKLSUVΓΑΠ. vg. sah.
5. εἶπαν cum κ B. εἶπον cum CDEKLSUVΓΑΠ.
8. ἐξετάσατε ἀκριβῶς cum κ BC^D, it. vg. sah. capt. ἀκριβ. ἐξετ. cum C³EKL MSUVΓΑΠ.
9. εἶδον cum κ ^bBDELMUΓΠ². ἰδον cum κ *CKVAΠ*. ἐσταθη cum κ BCD. ἐστη cum EKLSUVΓΑΠ.
11. εἶδον cum κ ^bBDELMUΓΑΠ². ἰδον cum κ *CEKVΠ*. ευρον cum minusculis, it.⁴ vg.
13. φαίνεται cum κ CBEKLSUVΓΑΠ. εφανη cum B, it. vg. κατ οναρ post φαίνεται cum κ DELSUVΓΑ it. vg. ante φαιν. (εφανη) cum BCKΠ.

αὐτοῦ νυκτός, καὶ ἀνεχώρησεν εἰς Αἴγυπτον, 15 καὶ ἦν ἐκεῖ ἕως τῆς τελευτῆς Ἡρώδου ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ κυρίου διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος· ἐξ Αἰγύπτου ἐκάλεσα τὸν υἱόν μου.

Ho. 11, 1 16 Τότε Ἡρώδης ἰδὼν ὅτι ἐνεπαιχθή ὑπὸ τῶν μάγων, ἐθυμώθη λίαν, καὶ ἀποστείλας ἀνείλεν πάντας τοὺς παῖδας τοὺς ἐν Βηθλεὲμ καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ὄροις αὐτῆς ἀπὸ διετοῦς καὶ κατωτέρω, κατὰ τὸν χρόνον ὃν ἠκρίβωσεν παρὰ τῶν μάγων. 17 τότε ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν διὰ Ἰερεμίου τοῦ προφήτου λέγοντος· 18 φωνὴ ἐν Ῥαμὰ ἠκούσθη, κλαυθμὸς καὶ ὄδυρμός πολὺς, Ῥαχὴλ κλαίουσα τὰ τέκνα αὐτῆς, καὶ οὐκ ἤθελεν παρακληθῆναι, ὅτι οὐκ εἰσίν.

19 Τελευτήσαντος δὲ τοῦ Ἡρώδου, ἰδοὺ ἄγγελος κυρίου φαίνεται κατ' ὄναρ τῷ Ἰωσήφ ἐν Αἰγύπτῳ 20 λέγων· ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ πορεύου εἰς γῆν Ἰσραὴλ· τεθνήκασιν γὰρ οἱ ζητοῦντες τὴν ψυχὴν τοῦ παιδίου. 21 ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβεν τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ εἰσηλθὲν εἰς γῆν Ἰσραὴλ. 22 ἀκούσας δὲ ὅτι Ἀρχέλαος βασιλεύει τῆς Ἰουδαίας ἀντὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Ἡρώδου, ἐφοβήθη ἐκεῖ ἀπελθεῖν· χρηματισθεὶς δὲ κατ' ὄναρ ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη τῆς Γαλιλαίας. 23 καὶ ἐλθὼν κατώκησεν εἰς πόλιν λεγομένην Ναζαρέτ· ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τῶν προφητῶν ὅτι Ναζωραῖος κληθήσεται.

III.

1--12
Lk. 3, 1--12
Mk. 1, 1--8
Io. 1, 6ss.

1 Ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις ἐκείναις παραγίνεται Ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς κηρύσσων ἐν τῇ ἐρήμῳ τῆς Ἰουδαίας, 2 λέγων· μετανοεῖτε ἤγγικεν γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. 3 οὗτος γάρ ἐστιν ὁ ῥηθὲν διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντος· φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ· ἐτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ. 4 αὐτὸς δὲ ὁ Ἰωάννης εἶχεν τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ ἀπὸ τριχῶν καμήλου καὶ ζώην δερματίνην περι τὴν ὀσφύν αὐτοῦ· ἡ δὲ τροφή ἦν αὐτοῦ ἀκρίδες καὶ μέλι ἄγριον. 5 τότε ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν Ἱεροσόλυμα καὶ πᾶσα

15. υπο κυριου cum $\kappa B C D Z I A I I$ υπο του κυριου cum $E K L M S U V$.

17. υπο κυριου δια ιερειμου legit D. nil nisi δια ιερ. legunt $\kappa B C D Z$ it. vg. et υπο ιερ. legunt $E K L M S U V I A I I$.

18. κλαυθμος cum $\kappa B Z$, 1, 22, it. vg. sah. copt. syr. sch syr. hr. θρηνος και κλαυθμος cum $C D E K L M S U V I A I I$ syr. cu et p arm. ηθελεν cum $\kappa B C E K L M S U V I A I I$. ηθειλησεν cum $D Z$.

19. κατ οναρ post φαινεται cum $\kappa B Z D$ a, c, g¹, k, q, vg. sah. ante φαινεται cum $C E K L M S U V I A I I$ syr. p.

21. εισηλθεν cum $\kappa B C$ copt. ηλθεν cum $D E K L M S U V I A I I$ it. vg.

22. της cum κB . επι της cum $C D E K L M S U V I A I I$. του πατρος αυτου ηρωδου cum $\kappa B C^*$. ηωδου του πατρος αυτου cum $C^3 D E K L M S U V I A I I$.

23. ναζαρεθ cum $C E K M U V I I I$. it. vg. sah. copt. ναζαραθ cum A , 1. ναζαρετ cum $\kappa B D L S$.

III: 1. δε cum $\kappa B C U T$ vg. it. pl. sah. copt. syr. utr. omittitur a $D E K L M S V A I I$ b, ff¹, g¹, q, tol

2. λεγων cum κB , sah. copt. g², q, aeth. και λεγων cum $C D E K L M S U V I A I I$.

3. δια cum $\kappa B C D$ it. vg. υπο cum $E K L M S U V I A I I$.

4. ην αυτου cum $\kappa B C D$ 1, 209. αυτου ην cum $E K L M S U V I A I I$.

ἡ Ἰουδαία καὶ πᾶσα ἡ περιχώρος τοῦ Ἰορδάνου, 6 καὶ ἐβαπτίζοντο ἐν τῷ Ἰορδάνῳ ποταμῷ ἐπ' αὐτοῦ ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν. 7 ἰδὼν δὲ πολλοὺς τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων ἐρχομένους ἐπὶ τὸ βάπτισμα εἶπεν αὐτοῖς· γεννήματα ἐχθρῶν, τίς ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆς μελλούσης ὀργῆς; 8 ποιήσατε οὖν καρπὸν ἀξίον τῆς μετανοίας, 9 καὶ μὴ δόξητε λέγειν ἐν ἑαυτοῖς· πατέρα 10, 8, 39 ἔχομεν τὸν Ἀβραάμ· λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι δύναται ὁ θεὸς ἐκ τῶν λίθων ταύτων ἐγείρει τέκνα τῷ Ἀβραάμ. 10 ἤδη δὲ ἡ ἀξίη πρὸς τὴν εἶζαν τῶν δένδρων 7, 19 κεῖται· πᾶν οὖν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπεται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται. 11 ἐγὼ μὲν ὑμᾶς βαπτίζω ἐν ὕδατι εἰς μετάνοιαν· ὁ δὲ ὀπίσω μου ἐρχόμενος ἰσχυρότερός μου ἐστίν, οὗ οὐκ εἰμι ἰκανὸς τὰ ὑποδήματα βαστάσαι· αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν πνεύματι ἁγίῳ καὶ πυρὶ. 12 οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ διακαθαριεῖ τὴν ἄλωνα αὐτοῦ, καὶ συνάξει τὸν σίτον αὐτοῦ εἰς τὴν ἀποθήκην, τὸ δὲ ἄχρον κατακαύσει πυρὶ ἀσβέστω.

13 Τότε παραγίνεται ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἐπὶ τὸν Ἰορδάνην πρὸς τὸν Ἰωάννην τοῦ βαπτισθῆναι ἐπ' αὐτοῦ. 14 ὁ δὲ διεκώλυνεν αὐτὸν λέγων· ἐγὼ χρεῖαν ἔχω ὑπὸ σοῦ βαπτισθῆναι, καὶ σὺ ἔρχῃ πρὸς μέ; 15 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς αὐτόν· ἄφες ἄρτι· οὕτως γὰρ πρέπει ἐστὶν ἡμῖν πληρῶσαι πᾶσαν δικαιοσύνην. τότε ἀφίχθαι αὐτόν. 16 βαπτισθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εὐθύς

Mk. 1, 9 11
Lk. 3, 21 ss.

6. C² 33 legunt *εβαπτίζοντο παντες*. Cf. Mc. 1:5. *ποταμω* omittitur a C³DEK LSVUVII it. vg. Invenitur *ABC*MA* sah. copt. syr.^{cu} et utr.^{eu} ht. arm. aeth.
7. *βαπτισμα* cum *κ*Β* sah. *ηCDEKLMSUVΓΑΠ* addunt *αυτου*.
8. *καρπον αξιον* cum *ηBCDsupplem.EKMSVΓΑΠ* it. vg. sah. copt. syr.^p. *καρπους αξιους* cum *LU* a, g², m. syr.^{cu} et sch. Cf. Lk. 3:8.
10. *ηδη δε* cum *ηBCDsupplem.MA* d. sah. copt. syr.^{cu} et sch. Or. 4, 124, Iren. 314gr. et lat. *ηδη δε και* cum *EKLSUVΓΠ*. Cf. Lc. 3:9.
11. *υμας βαπτ.* cum *κ* (*ηb εν υδατι βαπτ.*) B, 1, 33, 209, ff¹, g², m, am, for. Just.^{tr.49} Clem.^{ecl.995}. *βαπτίζω υμας* cum *CDsuppl.EKLMSUVΓΑΠ* it. vg. sah. copt. — *και πυρι* omittunt *ESV*, m, syr.^{hr}. sl. Sic etiam V. d. S. Bak-huyzen (Conject. p. 120).
12. *ELU* it⁵ syr.^{cu} et utr. arm omittunt *αυτου*. Post *αποθηκην* legunt *BELU* it⁴ harl.* sur.^{cu} et utr. arm. *αυτου*.
13. Evangelium Hebr. legit hic secundum Hieronymum (Adv. Pelagium 3, 1): ecce mater domini et fratres ejus dicebant ei: Joh. baptista baptizat in remissionem peccatorum, eamus et baptizemur ab eo. Dixit autem eis: Quid peccavi ut vadam et baptizer ab eo? Nisi sorte hoc ipsum quod dixi ignorantia est.
14. *ο δε* cum *κ*Β* sah. *ιωαννης* additur ab *ηbCDsuppl.EKLMP* SUVΓA.
15. *προς αυτον* cum *ηCDsuppl.EKLMP* SUVΓA. *αυτω* cum *B*, vg. copt.
16. Secundum Eriphanium evangelium Ebion. hic legit: *και ως ανηλθεν απο του υδατος, ηνοιησαν οι ουρανοι και ειδε το πνευμα του θεου το αγιον εν ειδει περιστερας κατελθούσης και εισελθούσης εις αυτον*. — *βαπτίζω δε* cum *ηBC** ff¹, l, vg. sah. copt. syr.^{sch}. *και βαπτίζω* cum *C³Dsuppl.EKLMP* SUVΓ. *ευθυς ανεβη* cum *ηBDsuppl.* vg. sah. copt. syr.^{cu} et sch aeth. *ανεβη ευθυς* cum *CEKLMP* SUVΓA, d, h, m, syr.^p arm. Post *ανεωχθησαν* addunt *ηbCDsuppl.EKLMP* SUVΓA *αυτω*. — *ειδεν* cum *ηBEMU*. *ιδεν* cum *CDsuppl.KLPVA*. — *πνευμα θεου* cum *ηB*. *το πνευμα του θεου* cum *CDsuppl.EKL*

Ps. 2, 7 ἀνέβη ἀπὸ τοῦ ὕδατος· καὶ ἰδοὺ ἀνεφύθησαν οἱ οὐρανοί, καὶ εἶδεν πνεῦμα θεοῦ
 Eccl. 42, 1 καταβαίνον ὡσεὶ περιστεράν, ἐρχόμενον ἐπ' αὐτόν. 17 καὶ ἰδοὺ φωνὴ ἐκ τῶν
 17, 5 οὐρανῶν λέγουσα· οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα.

IV.

1 11
 Lk. 4, 1-13 1 Τότε ὁ Ἰησοῦς ἀνήχθη εἰς τὴν ἔρημον ὑπὸ τοῦ πνεύματος, πειρασθῆναι
 Mk. 1, 12 κ. ὑπὸ τοῦ διαβόλου. 2 καὶ νηστεύσας ἡμέρας τεσσαράκοντα καὶ τεσσαράκοντα
 νύκτας, ὕστερον ἐπέπεισεν. 3 καὶ προσελθῶν ὁ πειράζων εἶπεν αὐτῷ· εἰ υἱός εἰ
 Deut. 8, 3 τοῦ θεοῦ, εἰπέ ἵνα οἱ λίθοι οἴηται ἄρτοι γένωνται. 4 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν·
 γέγραπται· οὐκ ἐπ' ἄρτων μόνων ζήσεται ὁ ἄνθρωπος, ἀλλ' ἐπὶ παντὶ ῥήματι
 ἐκπορευομένῳ διὰ στόματος θεοῦ. 5 τότε παραλαμβάνει αὐτόν ὁ διάβολος εἰς τὴν
 Ps. 91, 11 εἰ υἱός εἶ τοῦ θεοῦ, βάλε σεαυτὸν κάτω· γέγραπται γάρ· ὅτι τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ
 ἐντελεῖται περὶ σοῦ καὶ ἐπὶ χειρῶν ἀροῦσίν σε, μήποτε προσκόνῃς πρὸς λίθον
 Deut. 6, 16 τὸν πόδα σου. 7 ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· πάλιν γέγραπται· οὐκ ἐκπειράσεις κύριον
 τὸν θεόν σου. 8 πάλιν παραλαμβάνει αὐτόν ὁ διάβολος εἰς ὄρος ὑψηλὸν λίαν καὶ
 δεῖκνυσιν αὐτῷ πάσας τὰς βασιλείας τοῦ κόσμου καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν, 9 καὶ

MSUVTA. — Pro exoromem cum μ^*B , a, b, c, g², h, am, tol. harl * copt. legunt $\mu^*DEKLMPSUVTA$ f, Π^1 , m, vg. καὶ exoromem.

17. ευδοκησα cum $\mu^*BDEKMSUVTA$. ηυδοκησα cum μ^*et^cCLP . — Evangelium Ebion. secundum Eriphanium legit: κ. φωνή ἐγέν. ἐκ τοῦ οὐρ. λέγουσα· σύ μου εἶ ὁ υἱός ὁ ἀγαπ., ἐν σοὶ ἠὺδ. καὶ πάλιν· ἐγὼ σήμερον γεγεννηκά σε. καὶ εὐθὺς περιέλαμψε τὸν τόπον φῶς μέγα. ἢν (δ?) ἰδῶν, φησίν, ὁ ἰω. λέγει αὐτῷ· σὺ τίς εἶ κύριε; καὶ πάλιν φωνή ἐξ οὐρ. πρὸς αὐτόν· οὗτός ἐστ. ὁ υἱ. μου ὁ ἀγ., ἐφ' ἢν ἠὺδ. καὶ τότε, φησίν, ὁ ἰω. προσπεῶν αὐτῷ ἔλεγε· δέομαι σου κύριε, σύ με βάπτισον. ὁ δὲ ἐκώλυεν αὐτῷ λέγων· ἄφες, ὅτι οὕτως ἐστὶ πρότερον πληρωθῆναι πάντα. Similiter Just. tr.³⁸ et 108. Teste Hieronymo Evangelium Nazar. legit: Factum est autem quum ascendisset dominus de aqua, descendit fons omnis spiritus sancti et requievit super eum et dixit illi: Fili mi, in omnibus prophetis exspectabam te ut venires et requiescerem in te. Tu es enim requies mea, tu es filius meus primogenitus, qui regnas in sempiternum.

IV: 1. BUA legunt $\tau\varsigma$ sine o.

2. τεσσαρακοντα bis cum μ^*B^*CLPA . τεσσαρακοντα cum $B^*EKMSUVT$. item D secundo loco, priore μ . — καὶ τεσσ. νυκτας cum μD (it. vg. copt. τεσσ. ημ. καὶ τεσσ. νυκτας). καὶ νυκτας τεσσ. cum $BCEKLMPSUVTA$.
3. προσελθ. ο πειρ. ειπεν αυτω cum μB , Π^1 , h, l, vg. copt. syr.^{sch} arm. neth. προσελθ. αυτω ο πειρ. ειπεν cum $CEKLMPSUVTA$ f, g¹, sah. syr. P — προσελθ. (D, it. προσηλθεν) αυτω ο πειρ. (D, it. addunt καὶ) ειπεν αυτω.
4. ο ανθρ. cum $\mu BCDELPUVZA$. ανθρ. cum $KMSF$. επι cum $\mu BEKLMPSUT^1$. εν cum CD . it. vg. utroque loco in.
5. εστησεν cum $\mu BCDZ$. ιστησεν cum $EKLMPSUVTA$.
6. λεγει cum $\mu^*et^cBCDEKLSUVTA$. ειπεν cum μ^*BZ , 157, it. vg.
7. παλιν γεγραπται cum $CDKLMUZ$ etc. εφη . . . παλιν cum μ^*E , 33.

εἶπεν αὐτῷ ταῦτά σοι πάντα δώσω, ἐὰν περὶ ὧν προσκυνήσῃς μοι. 10 τότε λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς ὕπαγε σατανᾶ γέγραπται γάρ· κύριον τὸν θεὸν σου προσκυνήσεις Deut. 6, 13 καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις. 11 τότε ἀφίησιν αὐτὸν ὁ διάβολος, καὶ ἰδοὺ ἄγγελοι προσῆλθον καὶ διηκόνουν αὐτῷ.

12 Ἀκούσας δὲ οὗ Ἰωάννης παρεδόθη, ἀνεχώρησεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν. 13 καὶ καταλιπὼν τὴν Ναζαρά ἐλθὼν κατέκησεν εἰς Καφαρναοὺμ τὴν παραθαλασσίαν 12 vs.
Mk. 1, 14 n.
Lk. 4, 14 n. ἐν ὁρίοις Ζαβουλὸν καὶ Νεφθαλίμ, 14 ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἠσαίου τοῦ προφήτου λέγοντος· 15 γῆ Ζαβουλῶν καὶ γῆ Νεφθαλίμ, ὁδὸν θαλάσσης πέραν τοῦ Ἰορδάνου, Γαλιλαία τῶν ἐθνῶν, 16 ὁ λαὸς ὁ καθήμενος ἐν σκοτίᾳ φῶς εἶδεν μέγα, καὶ τοῖς καθημένοις ἐν χώρᾳ καὶ σκιᾷ θανάτου φῶς ἀνέτειλεν αὐτοῖς. 17 Ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς κηρῦσσειν καὶ λέγειν· μετανοεῖτε ἤγγικεν γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. 9. 2
1n. 22
Mk. 1, 16 20
Lk. 5, 1 11
Io. 1, 35- 43

18 Περιπατῶν δὲ παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας εἶδεν δύο ἀδελφοὺς, Σίμωνα τὸν λεγόμενον Πέτρον καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, βάλλοντας ἀμφίβληστον εἰς τὴν θάλασσαν ἦσαν γὰρ ἄλειψ. 19 καὶ λέγει αὐτοῖς· δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ ποιήσω ὑμᾶς ἄλειψ ἀνθρώπων. 20 οἱ δὲ εὐθέως ἀφέντες τὰ δίκτυα ἠκολούθησαν αὐτῷ. 21 Καὶ προβάς ἐκεῖθεν εἶδεν ἄλλους δύο ἀδελφοὺς, Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ Ζεβεδαίου τοῦ πατρὸς αὐτῶν καταρτίζοντας τὰ δίκτυα αὐτῶν καὶ ἐκάλεσεν αὐτούς. 22 οἱ δὲ εὐθέως ἀφέντες τὸ πλοῖον καὶ τὸν πατέρα αὐτῶν ἠκολούθησαν αὐτῷ.

23 Καὶ περιῆγεν ἐν ὄλῃ τῇ Γαλιλαίᾳ, διδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν καὶ κηρῦσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας καὶ θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν ἐν τῷ λαῷ. 24 καὶ ἀπῆλθεν ἡ ἀκοή αὐτοῦ εἰς ὄλην τὴν Συρίαν καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ πάντα τοὺς κακῶς ἔχοντας ποικίλαις νόσοις καὶ βασάνοις Mk. 1, 39
Lk. 4, 44
Mk. 1, 28

9. εἶπεν cum κ BCDZ it. vg. λέγει cum EKLMPSTVTA. ταῦτα σοι πάντα cum κ BC*Z, l, am. for. ταῦτα πάντα σοι cum C³DEKLMPSUVTA.
 10. Post υπαγε legunt C²DELMUTZ οπισω μου. Cf. Mt. 16 : 23.
 12. Post ακουσας δε legunt C**EKLMPSTVTA ο ιησους.
 13. ναζαρα cum κ B 2, 33, k. ναζαραθ cum CPA. ναζαρει cum B²LSG. ναζαρεθ cum κ *DEKMUV. καφαρναουμ cum κ BDZ, 33. it. vg. sax. fr. cop. κατεροραουμ cum CEKLMPSUVTA. — κατωκησεν. Naber (Mnemosyne, 1878, p. 357) conjecit μετωκησεν.
 15. D*L it. am. for. legunt γαλιλαιας.
 16. σκοτια cum κ BD. σκοτει cum κ CCEKLMPSUVTA. Vide Jez. 9:4 σκοτει. — φως ante ειδεν cum κ BC am. for. ante μεγα cum DEKLMPSUVTA, k, vg. ειδεν cum κ BEMVA. ιδεν cum κ *CKLPV.
 17. syr.cu omittet γαρ.
 18. περιπατων cum κ BCEKLMPSUVTAII. — D, it., παραγων (cum transiret), cf. Mk. — Post δε invenitur ο ιησους apud EA, a, c, h, m, vg. arm. ειδεν apud κ BDEMVTA. ιδεν cum CKLPVIT*. αλειψ cum κ B³DEKLMSTVTAII. Sic vs. 19.
 19. Post αυτοις invenitur ο ιησους apud C² it. syr.cu et sch. aeth.
 21. ιδεν cum κ CKLVIT*. τον αδελπον αυτου hic supervacuum est.
 23. text. rec. et Tisch.⁷ legunt ολην την γαλιλαιαν cum κ BDEKMSUVTAII.
 24. κ C, cop. syr.p, Or.^{2,788} legunt εξηλθεν. BC* 13, 235. cop. omittunt και ante δαμ.

Μκ. 3, 7⁴
 Λκ. 6, 17

συνεχομένους και δαιμονιζομένους και σεληνιαζομένους και παραλυτικούς, και
 εθεράπευσεν αυτούς. 25 και ήκολούθησαν αυτώ οχλοι πολλοι από της Γαλιλαίας
 και Δεκαπόλεως και 'Ιερουσαλύμων και 'Ιουδαίας και πέραν του 'Ιορδάνου.

V.

Λκ. 6, 17

Ρσ. 37, 11

3 6
 Λκ. 6, 20^{ss}

1 'Ιδών δε τοὺς οχλους ανέβη εἰς τὸ ὄρος· και καθίσαντος αὐτοῦ προσήλθαν
 οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. 2 και ἀνοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ ἐδίδασκειν αὐτοὺς λέγων· 3 μα-
 κάριοι οἱ πραεῖς, ὅτι αὐτοὶ κληρονομήσουσιν τὴν γῆν. 4 μακάριοι οἱ πτωχοὶ τῷ
 πνεύματι, ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. 5 μακάριοι οἱ πενθοῦντες,
 ὅτι αὐτοὶ παρακληθήσονται. 6 μακάριοι οἱ πεινῶντες και διψῶντες τὴν δικαιοσύνην,
 ὅτι αὐτοὶ χορτασθήσονται. 7 μακάριοι οἱ ἐλεήμονες, ὅτι αὐτοὶ ἐλεηθήσονται.
 8 μακάριοι οἱ καθαροὶ τῇ καρδίᾳ, ὅτι αὐτοὶ τὸν θεὸν ὄψονται. 9 μακάριοι οἱ
 εἰρηνοποιοί, ὅτι αὐτοὶ υἱοὶ θεοῦ κληθήσονται. 10 μακάριοι οἱ δεδιωγμένοι ἕνεκεν
 δικαιοσύνης, ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. 11 μακάριοι ἐστε διὰ τὸν
 ὄνειδισμὸν ὑμᾶς και διώξωσιν και εἰπωσιν πᾶν πονηρὸν καθ' ὑμῶν ψευδόμενοι
 ἕνεκεν ἐμοῦ. 12 χαίrete και ἀγαλλιᾶσθε, ὅτι ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τοῖς οὐρα-
 νοῖς· οὕτως γὰρ ἐδίωξαν τοὺς προφήτας τοὺς πρὸ ὑμῶν. 13 Ὑμεῖς ἐστέ τὸ ἄλας
 τῆς γῆς· ἐὰν δὲ τὸ ἄλας μωρανθῇ, ἐν τίνι ἀλισθήσεται; εἰς οὐδὲν ἰσχύει ἔτι εἰ
 μὴ βληθὲν ἔξω καταπατεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων. 14 Ὑμεῖς ἐστέ τὸ φῶς τοῦ
 κόσμου. οὐ δύναται πόλις κρυβῆναι ἐπάνω ὄρους κειμένη· 15 οὐδὲ καίουσιν λύχνον
 και τιθέασιν αὐτὸν ὑπὸ τὸν μόδιον, ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν, και λάμπει πᾶσιν τοῖς
 ἐν τῇ οἰκίᾳ. 16 οὕτως λαμψάτω τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπως
 ἴδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα και δοξάσωσιν τὸν πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς.
 17 Μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον καταλῦσαι τὸν νόμον ἢ τοὺς προφήτας· οὐκ ἦλθον
 καταλῦσαι ἀλλὰ πληρῶσαι. 18 ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ἕως ἂν παρέλθῃ ὁ οὐρανὸς
 και ἡ γῆ, ἰῶτα ἐν ἡ μίᾳ κεραία οὐ μὴ παρέλθῃ ἀπὸ τοῦ νόμου, ἕως ἂν πάντα
 γένηται. 19 ὃς ἂν οὖν λύσῃ μίαν τῶν ἐντολῶν τούτων τῶν ἐλαχίστων και διδάξῃ
 οὕτως τοὺς ἀνθρώπους, ἐλάχιστος κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν· ὃς
 δ' ἂν ποιῆσῃ και διδάξῃ, οὗτος μέγας κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν.
 20 λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι ἐὰν μὴ περισέυση ὑμῶν ἡ δικαιοσύνη πλεῖον τῶν γραμ-

Λκ. 16, 17

V: 1. προσήλθον cum $\alpha\beta\beta^3\text{CDEKMSUVI}\Gamma\text{III}$. Post προσήλθον plurimi codd.
 excepto B addunt αυτω. W. H. (αυτω).

4, 5. μακ. οι πραεις ante μακ. οι πενθ. cum CD, 33, a, c, Π¹, g¹, h, k, l, vg.,
 syr.^{cu}. μακ. οι πενθ. ante μακ. οι πραεις cum $\alpha\text{BCEKMSUVI}\Gamma\text{II}$, b, f, q,
 syr.^{sch} en P, cop. arm. aeth.

9. αυτοι cum $\text{BEKMSUVI}\Gamma\text{III}$, f, k, am. syr.^{cu}, aeth.

11. καθ υμων pro παν πονηρον cum D, h, k, m, flor., syr.^{cu}. ψευδομενοι
 omittitur D, flor.

13. βληθῆναι ἐξω και κατ. cum $\text{DEKMSUVI}\Gamma\text{III}$. Naber (Mnemosyne, 1881,
 p. 275) legit μαρανθη pro μωρανθη.

17. Westcott-Hort scribunt κερα.

19. Plurimi codices legunt ος εαν.

ματέων καὶ Φαρισαίων, οὐ μὴ εἰσέλθῃτε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. 21 Ἠκούσατε οὖν εἰρηθῆ τοῖς ἀρχαίοις· οὐ φονεύσεις· ὅς δ' ἂν φονεύσῃ, ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει. 22 ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν οὖν πᾶς ὁ ὀργιζόμενος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει· ὅς δ' ἂν εἴπῃ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ῥαχά, ἔνοχος ἔσται τῷ συνεδριῷ· ὅς δ' ἂν εἴπῃ μωρὲ, ἔνοχος ἔσται εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός. 23 ἐάν τις προσφέρῃ τὸ δῶρόν σου ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κακῆς μνηστῆς οὖν ὁ ἀδελφός σου ἔχει τι κατὰ σοῦ, 24 ἄφες ἐκεῖ τὸ δῶρόν σου ἔμπροσθεν τοῦ θυσιαστηρίου καὶ ἔπαγε πρῶτον διαλλάγηθι τῷ ἀδελφῷ σου, καὶ τότε ἔλθων προσφέρει τὸ δῶρόν σου. 25 ἴσθι ἐννοῶν τῷ ἀντιδικῷ σου ταχὺ ἕως οὗτου εἰ μετ' αὐτοῦ ἐν τῇ δόξῃ· μήποτε σε παραδῶ ὁ ἀντιδικὸς τῷ κριτῇ καὶ ὁ κριτὴς τῷ ὑπηρέτῃ, καὶ εἰς φυλακὴν βληθήσῃ. 26 ἀμὴν λέγω σοι, οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν ἕως ἂν ἀποδώσῃ τὸν ἔσχατον κοδράντην. 27 Ἠκούσατε οὖν εἰρηθῆ· οὐ μοιχεύσεις. 28 ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν οὖν πᾶς ὁ βλέπων γυναῖκα πρὸς τὸ ἐπιθυμῆσαι ἥδη ἔμοιχευσεν αὐτήν ἐν τῇ καρδίᾳ ἑαυτοῦ. 29 εἰ δὲ ὁ ὀφθαλμὸς σου ὁ δεξιὸς σκανδαλίζει σε, ἔξελε αὐτὸν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· συμφέρει γάρ σοι ἵνα ἀπολήται ἐν τῶν μελῶν σου καὶ μὴ ὄλον τὸ σῶμά σου βληθῇ εἰς γέενναν. 30 καὶ εἰ ἡ δεξιὰ σου χεὶρ σκανδαλίζει σε, ἔκκοψον αὐτήν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· συμφέρει γάρ σοι ἵνα ἀπολήται ἐν τῶν μελῶν σου καὶ μὴ ὄλον τὸ σῶμά σου εἰς γέενναν ἀπέλθῃ. 31 Ἐρρηθῆ δὲ ὅς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, δότω αὐτῇ ἀποστάσιον. 32 ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν οὖν πᾶς ὁ ἀπολύων τὴν γυναῖκα αὐτοῦ παρεκτός λόγου πορνείας, ποιεῖ αὐτὴν μοιχευθῆναι, καὶ ὅς ἂν ἀπολελυμένην γαμήσῃ, μοιχᾶται. 33 Πάλιν ἠκούσατε οὖν εἰρηθῆ τοῖς ἀρχαίοις· οὐκ ἐπιορκήσεις, ἀποδώσεις δὲ τῷ κυρίῳ τοὺς ὄρκους σου. 34 ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν μὴ ὁμοσαι ὅλως· μήτε ἐν τῷ οὐρανῷ, ὅτι θρόνος ἐστὶν τοῦ θεοῦ· 35 μήτε ἐν τῇ γῇ, ὅτι ὑποπόδιόν ἐστιν τῶν ποδῶν αὐτοῦ· μήτε εἰς Ἱεροσόλυμα, ὅτι πόλις ἐστὶν τοῦ μεγάλου βασιλέως· 36 μήτε ἐν τῇ κεφαλῇ σου ὁμόσης, ὅτι οὐ δύνασαι μίαν τρίχα λευκὴν ποιῆσαι ἢ μέλαιναν. 37 ἔστω δὲ ὁ λόγος ὑμῶν ναὶ ναί, οὐ οὐ· τὸ δὲ περισσὸν τούτων ἐκ τοῦ πονηροῦ ἐστίν. 38 Ἠκούσατε οὖν εἰρηθῆ·

21. *ερρηθη cum BDEK. erreth cum RLSUAIH.*

22. *Post τω ἀδελφῷ αὐτου legunt DEKLMSUVTA*II ειρη. Sic etiam text. rec. ραχα legunt R^bBE.*

23. *κακει. DEKMUVAIH legunt και εκει.*

25. *μετ αυτου post εν τη οδω cum EKMSUVTAII, f, II¹, g², k, vg. syr.P sah. Post ο κριτης legunt DEKLMSUVTAII σε παραδω. Cf. I.k.*

28. *Post επιθυμησαι legunt BDEKLSUVTAII αυτην et R^bM αυτης. B legit εαυτου. Alii codd. Graeci αυτου.*

30 *Hic versus omittitur D. βληθη εις γεενναν legunt EGKLSUVTA.*

31. *ερρεθη legunt R^b*LSUAIH**.*

32. *ος αν απολυση cum DEGSUV, a, b, g¹, h, k. μοιχευθηναι cum R^bD. μοιχασθαι cum EKLSUVAIH. Codices legunt ος εαν.*

33. *ερρεθη legunt R^b*LSUAIH**. Naber conjecit επεδωσεις pro αποδωσεις (Mnemosyne, 1884, p. 277).*

36. *μιαν τριχ. lev. η μελ. ποιειν legunt EKMSUVAIH — D, 1, k, Clem.²⁶², Cyrp.¹⁷⁸ legunt ποιησαι τρ. μιαν lev. η μελ.*

37. *εσται cum B, 245.*

38. *ερρεθη vide vs. 33.*

- l.k. 6. 29 ὀφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ καὶ ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος. 39 ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν μὴ ἀντιστῆναι τῷ πονηρῷ· ἀλλ' ὅστις σε ἁπλῆζει εἰς τὴν δεξιὰν σιαγόνα, στρέψον αὐτῷ καὶ τὴν ἄλλην· 40 καὶ τῷ θέλοντι σοὶ κριθῆναι καὶ τὸν χιτῶνά σου λαβεῖν, ἄφες αὐτῷ καὶ τὸ ἱμάτιον· 41 καὶ ὅστις σε ἄγχαρεύσει μίλιον ἓν, ἔπαγε μετ' αὐτοῦ δύο. 42 τῷ αἰτοῦντι σε δός, καὶ τὸν θέλοντα ἀπὸ σοῦ δανίσασθαι μὴ ἀποστραφῆς. 43 Ἦκούσατε ὅτι ἐρρήθη· ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου καὶ μισήσεις τὸν ἐχθρόν σου. 44 ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ἀγαπάτε τοὺς ἐχθρούς ὑμῶν καὶ προσεύχεσθε ὑπὲρ τῶν διωκόντων ὑμᾶς· 45 ὅπως γένησθε υἱοὶ τοῦ πατρὸς ὑμῶν τοῦ ἐν οὐρανοῖς, ὅτι τὸν ἥλιον αὐτοῦ ἀνατέλλει ἐπὶ πονηροὺς καὶ ἀγαθοὺς παῖ βρέχει ἐπὶ δικαίους καὶ ἀδίκους. 46 εἰ ἂν γὰρ ἀγαπήσητε τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς, τίνα μισθὸν ἔχετε; οὐχὶ καὶ οἱ τελῶναι τὸ αὐτὸ ποιοῦσιν; 47 καὶ εἰ ἂν ἀσπάσησθε τοῖς ἀδελφοῖς ὑμῶν μόνον, τί περισσὸν ποιεῖτε; οὐχὶ καὶ οἱ ἔθνηκοι τὸ αὐτὸ ποιοῦσιν; 48 ἔσεσθε οὖν ὑμεῖς τέλειοι ὡς ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος τέλειός ἐστιν.

VI.

1 Προέχετε δὲ τὴν δικαιοσύνην ὑμῶν μὴ ποιεῖν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων πρὸς τὸ θεασθῆναι αὐτοῖς· εἰ δὲ μήγε, μισθὸν οὐκ ἔχετε παρὰ τῷ πατρὶ ὑμῶν τῷ ἐν τοῖς οὐρανοῖς· 2 ὅταν οὖν ποιῆς ἐλεημοσύνην, μὴ σαλπῆξ ἔμπροσθέν σου, ὡσπερ οἱ ἵποκριταὶ ποιοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς ῥύμαις, ὅπως δοξασθῶσιν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσιν τὸν μισθὸν αὐτῶν. 3 σοῦ δὲ ποιῶντος ἐλεημοσύνην μὴ γνώτω ἡ ἄριστερά σου τί ποιεῖ ἡ δεξιὰ σου, 4 ὅπως ἡ σοῦ ἐλεημοσύνη ἧ ἐν τῷ κρυπτῷ, καὶ ὁ πατὴρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ ἀποδώσει σοι. 5 καὶ ὅταν προσεύχησθε, οὐκ ἔσεσθε ὡς οἱ ἵποκριταί·

39. ῥαπισσει cum DEGKLSUV¹AI. εις cum ¹*B, 435. επι cum ¹DEGKLS UV¹AI. σιαγονα σου legunt BD. σου σιαγονα EGKLSU¹V¹AI.
 42. διδου EGKLSU¹V¹AI. δανεισασθαι cum B³EGKMUII. I δανησασθαι.
 43. ερρεθη vide vs. 33.
 44. Post τ. εχθρ. υμων scribunt DEKLSU¹AI ενλογειτε τους καταρωμενους υμας. Ante και προσευχη legunt DEKLSU¹AI καλωσ ποιεите τους μισουντας. DEKLSU¹AI legunt επηρεαζοντων υμας ante των διωκοντων.
 46. ουτως legunt DZ. h, k, syr.^{cu} cop. aeth. pro το αυτο.
 47. αδελφ. cum ¹BDZ. φιλους cum EKLSU¹AI. εθνηκοι cum ¹BDZ. τελωναι cum EKLSU¹AI, h, k, syr.^{sch}.
 48. ωσπερ cum DEKMSU¹AI. ο ουρανιος cum ¹BD^bEF^aLU^z. ο εν τοις ουρ. D¹E³KMS¹AI, b, c, d, g¹, h, k, syr.^{cu} et sch.
 VI: 1. Post προσεχετε legunt ¹KLZ, g¹, cop. syr. aeth. δε. — BDEKMSU¹AI omittunt. Pro δικαιοσυνην legunt EKLSU¹Z¹AI, f, k, syr.^p, goth. arm. ελεημοσυνην. ¹*D, 1, 33, legunt ουρανοις sive τοις.
 4. ¹bBEKLSU¹AI legunt η σου η ελεημ. DEMSX¹AI, h, q, syr.^{sch}. legunt αυτοσ ante αποδωσει. EKLSUX¹AI, syr.^{sch} en p, goth. arm. aeth. legunt εν τω φανερω post αποδωσει σοι.
 5. DEKLSUX¹AI, q, syr.^{cu} et sch. legunt προσευχη et εση. Pro ωσ legunt EKLSU¹AI ωσπερ. EMSU¹AI¹* legunt οπως αν. — οτι recitativum ante απεχουσιν invenitur EKLSU¹AI.

δι φιλοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς γυνάϊαις τῶν πλατειῶν ἐσιτώτες προσ-
 εύχεσθαι, ὅπως φανῶσιν τοῖς ἀνθρώποις. ἀμήν λέγω ἰμῖν, ἀπέχουσιν τὸν μισθὸν
 αὐτῶν. 6 οὐ δὲ ὅταν προσεύχη, εἰσελθε εἰς τὸ ταμεῖόν σου καὶ κλείσας τὴν
 θύραν σου πρόσευξαι τῷ πατρὶ σου τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ, καὶ ὁ πατὴρ σου ὁ βλέπων
 ἐν τῷ κρυπτῷ ἀποδώσει σοι. 7 Προσευχόμενοι δὲ μὴ βατταλογήσητε ὡσερ οἱ
 ἔθνη· οἱ δοκοῦσιν γὰρ δι ἐν τῇ πολυλογίᾳ αὐτῶν εἰσακουσθήσονται. 8 μὴ οὖν
 μοιωθῆτε αὐτοῖς· οἶδεν γὰρ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὃν χρεῖαν ἔχετε πρὸ τοῦ ὑμᾶς αἰτη-
 σαι αὐτόν. 9 οὕτως οὖν προσεύχεσθε ὑμεῖς· πατέρ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, 9
Lk. 11. 2
 ἀγιασθήτω τὸ ὄνομά σου· 10 ἐλθάτω ἡ βασιλεία σου· γενηθήτω τὸ θέλημά σου
 ὡς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς· 11 τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δὸς ἡμῖν σήμερον·
 12 καὶ ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλόμενα ἡμῶν, ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφήκαμεν τοῖς ὀφειλέταις
 ἡμῶν· 13 καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν, ἀλλὰ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ
 πονηροῦ. 14 Ἐὰν γὰρ ἀφήτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν, ἀφήσει
 καὶ ἡμῖν ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος· 15 ἐὰν δὲ μὴ ἀφήτε τοῖς ἀνθρώποις, οὐδὲ ὁ
 πατὴρ ὑμῶν ἀφήσει τὰ παραπτώματα ὑμῶν. 16 Ὅταν δὲ νηστεύητε, μὴ γίνεσθε
 ὡς οἱ ὑποκριταὶ σκυθρωποὶ· ἀφανίζουσιν γὰρ τὰ πρόσωπα αὐτῶν ὅπως φανῶσιν
 τοῖς ἀνθρώποις νηστεύοντες. ἀμήν λέγω ἰμῖν, ἀπέχουσιν τὸν μισθὸν αὐτῶν.
 17 οὐ δὲ νηστεύων ἀλειφαί σου τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ πρόσωπόν σου νίψαι,
 18 ὅπως μὴ φανῆς τοῖς ἀνθρώποις νηστεύων ἀλλὰ τῷ πατρὶ σου τῷ ἐν τῷ κρυ-
 φταίῳ, καὶ ὁ πατὴρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυφταίῳ ἀποδώσει σοι. 19 Μὴ θησαυρί-
 ζετε ὑμῖν θησαυροὺς ἐπὶ τῆς γῆς, ὅπου σὴς καὶ βρώσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου
 κλέπται διορύσσουσιν καὶ κλέπτουσιν· 20 θησαυρίζετε δὲ ἰμῖν θησαυροὺς ἐν
 οὐρανῷ, ὅπου οὐτε σὴς οὐτε βρώσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπται οὐ διορύσσουσιν
 οὐδὲ κλέπτουσιν. 21 ὅπου γὰρ ἔστιν ὁ θησαυρὸς σου, ἐκεῖ ἔσται καὶ ἡ καρδιά
 σου. 22 Ὁ λύχνος τοῦ σώματός ἐστιν ὁ ὀφθαλμὸς. ἐὰν οὖν ἦ ὁ ὀφθαλμὸς σου
 ἀπλοῦς, ὄλον τὸ σῶμά σου φωτεινὸν ἔσται· 23 ἐὰν δὲ ὁ ὀφθαλμὸς σου πονηρὸς

6. ταμειον cum KMUXZAP. MD ταμιον. — εν τω φανερω post αποδωσει σοι
 legunt EKLMSUXAPI, syr.sch. en p, goth. arm. aeth.
 7. KLMUZAP legunt βαττολ. pro βατταλ.
 9. Cf. Lk. 11:2 cum annotationibus.
 10. ελθετω pro ελθατω legunt BE*KLMSU'ZAP. επι της γης apud DEGLMSU'AP.
 12. αφηκ. cum M*BZ 1, 124, αφιομεν cum DELAPI**, αφιεμεν cum KCGKMSU'P*,
 it., vulg. syr.eu et sch. goth. arm. aeth.
 13. Post πονηρον invenitur οτι σου εστιν η βασιλεια και η δυναμεις και η δοξα
 εις τους αιωνας. αμην apud EGKLSU'VAPI, f, g¹, q, syr.utr. et eu, aeth.
 arm. goth. sl.
 15. Post ανθρωποις legunt BEGLMSU'VAP τα παραπτωματα αυτων.
 16. ωσερ cum EGKLSU'VAPI. εαντων post προσωπα cum B. Vide Lchm.
 οτι ante απεχουσιν cum EGKLSU'VAPI.
 18. νηστ. τοις ανθρ. cum B, k. Vide Lchm. κρυτω cum EGKLSU'VAPI.
 Post αποδωσει σοι legunt EA εν τω φανερω. Cf. text. rec.
 21. νμων cum EGKLSU'VAPI, syr.eu, goth. εσται και. Lchm. omittit cum B
 και. W. H. secluserunt.
 22. σου post ο σφθ. cum B, it. vg. aeth. ον post εαν cum BEGLMSU'VAPI,
 f, g¹, h, k, syr.utr. ἢ post απλους cum EGKLSU'VAPI.

ἢ, ὅλον τὸ σῶμά σου σκοτεινὸν ἔσται. εἰ οὖν τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ σκότος ἐστίν, τὸ σκότος πόσον. 24 Οὐδεὶς δύναται δυοὶ κυρίους δουλεύειν· ἢ γὰρ τὸν ἓνα μισήσει καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει, ἢ ἐνὸς ἀνθέξεται καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει. οὐ δύνασθε θεῷ δουλεύειν καὶ μαμωνᾷ. 25 Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, μὴ μεριμνᾶτε τῇ φρυγῇ ὑμῶν τί φάγητε, μηδὲ τῷ σώματι ὑμῶν τί ἐνδύσθητε. οὐχὶ ἡ φρυγὴ πλειόν ἐστιν τῆς τροφῆς καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύματος; 26 ἐμβλέψατε εἰς τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, ὅτι οὐ σπεύρουσιν οὐδὲ θερίζουσιν οὐδὲ συνάγουσιν εἰς ἀποθήκας, καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος τρέφει αὐτά· οὐχ ὑμεῖς μᾶλλον διαφέρετε αὐτῶν; 27. τίς δὲ ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν δύναται προσθεῖναι ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ πῆχυν ἓνα; 28 καὶ περὶ ἐνδύματος τί μεριμνᾶτε; καταμάθετε τὰ κρίνα τοῦ ἀγροῦ πῶς αὐξάνουσιν· οὐ κοπιῶσιν οὐδὲ νήθουσιν. 29 λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι οὐδὲ Σολομῶν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο ὡς ἐν τούτων. 30 εἰ δὲ τὸν χόρτον τοῦ ἀγροῦ σήμερον ὄντα καὶ αὔριον εἰς κλίβανον βαλλόμενον ὁ θεὸς οὕτως ἀμφιέννυσιν, οὐ πολλῶ μᾶλλον ὑμᾶς, ὀλιγόπιστοι; 31 μὴ οὖν μεριμνήσητε λέγοντες· τί φάγωμεν ἢ τί πίωμεν ἢ τί περιβαλώμεθα; 32 πάντα γὰρ ταῦτα τὰ ἔθνη ἐπιζητοῦσιν· οἶδεν γὰρ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος ὅτι χρῆζετε τούτων ἀπάντων. 33 ζητεῖτε δὲ πρῶτον τὴν βασιλείαν καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ, καὶ ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν. 34. μὴ οὖν μεριμνήσητε εἰς τὴν αὔριον· ἢ γὰρ αὔριον μεριμνήσει ἐαυτῆς. ἀρκετὸν τῇ ἡμέρᾳ ἢ κακία αὐτῆς.

VII.

1 Μὴ κρίνετε, ἵνα μὴ κριθῆτε. 2 ἐν ᾧ γὰρ κρίματι κρίνετε κριθήσεσθε, καὶ ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε μετρηθήσεται ὑμῖν. 3 τί δὲ βλέπετε τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου, τὴν δὲ ἐν τῷ σπῷ ὀφθαλμῷ δοκὸν οὐ κατανοεῖς; 4 ἢ πῶς ἐρεῖς τῷ ἀδελφῷ σου· ἄφες ἐκβάλω τὸ κάρφος ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου, καὶ ἰδοὺ ἡ δοκὸς ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σοῦ. 5 ἵποκριτά, ἐκβαλε πρῶτον ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σοῦ τὴν δοκὸν, καὶ τότε διαβλέψεις ἐκβαλεῖν τὸ κάρφος ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ τοῦ ἀδελφοῦ σου. 6 Μὴ δῶτε τὸ ἅγιον τοῖς κύνειν, μηδὲ βάλητε τοὺς μαργαρίτας ὑμῶν ἐμπροσθεν τῶν χοίρων, μήποτε καταπατήσωσιν αὐτοῖς ἐν τοῖς ποσίν αὐτῶν καὶ στραφέντες ἐξήξωσιν ὑμᾶς. 7 Αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· ζητεῖτε, καὶ ἐρήσετε· κρούετε, καὶ ἀνοίγησεται ὑμῖν. 8 πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν λαμ-

24. μαμωνᾶ: Sic omnes majusculi. μαμμωνα cum nonnullis minusculis.

25. Post φαγητε legunt EGKLSMUVTAΠ, syr. utr. goth. καὶ τι πητε. Lchm. legebat cum B, c, f, g¹, h, m, q, copt. arm. ἢ τι πητε.

28. αυξανει ουδε κοπια ουδε νηθει cum EGKLSMUVTAΠ.

32. επιζητει cum EGKLSMUVTAΠ.

33. Post την βασ. legunt EGKLSMUVTAΠ, vg. syr. eu τον θεου. Or. 1, 197 αἰτεῖτε τὰ μεγάλα, καὶ τὰ μικρὰ προστεθήσεται ὑμῖν· καὶ αἰτεῖτε τὰ ἐπουράνια, καὶ τὰ ἐπίγεια προστεθήσεται.

34. τα εαυτης cum EKMUII. Δ τα περι αυτης.

VII: 2. αντιμετροφ. cum nonnullis minusculis.

4. εκ του. EGKLSMUVXAPI legunt απο του.

5. την δοκ. εκ τ. ο. σ. cum EGKLSMUVTAΠ.

6. καταπατησωσιν cum BCLX, 33.

βάτει, και ὁ ζητῶν εὐρίσκει, και τῷ κρούσονται ἀνοιγήσεται. 9 ἢ τις ἐστιν ἐξ ἑμῶν ἄνθρωπος, ὃν αἰτήσει ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἄρτον, μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ; 10 ἢ και ἰχθὺν αἰτήσει, μὴ ὄφιν ἐπιδώσει αὐτῷ; 11 εἰ οὖν ἕμεῖς πονηροὶ ὄντες οἴδατε δόματα ἀγαθὰ διδόναι τοῖς τέκνοις ἑμῶν, πόσῳ μᾶλλον ὁ πατὴρ ἑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς δώσει ἀγαθὰ τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν. 12 πάντα οὖν ὅσα ἂν θέλητε ἵνα ποιῶσιν ἑμῖν οἱ ἄνθρωποι, οὕτως και ἕμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς· οὕτως γάρ ἐστιν ὁ νόμος και οἱ προφῆται. 13 εἰσέλθατε διὰ τῆς στενῆς πύλης· ὅτι πλατεῖα και εὐρύχωρος ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ἀπώλειαν, και πολλοὶ εἰσιν οἱ εἰσερχόμενοι δι' αὐτῆς· 14 ὅτι στενὴ ἡ πύλη και τεθλιμμένη ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ζωὴν, και ὀλίγοι εἰσιν οἱ εὐρίσκοντες αὐτήν. 15 Προσεχετε ἀπὸ τῶν ψευδοπροφητῶν, οἵτινες ἔρχονται πρὸς ἡμᾶς ἐν ἐνδύμασιν κροβάτων, ἔσωθεν δὲ εἰσιν λύκοι ἄρπαγες. 16 ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούς. μὴτι συλλέγουσιν ἀπὸ ἀκανθῶν σταφυλὰς ἢ ἀπὸ τριβόλων σῦκα; 17 οὕτως πᾶν δένδρον ἀγαθὸν καρποῦς καλοῦς ποιεῖ, τὸ δὲ σαπρὸν δένδρον καρποῦς πονηροῦς ποιεῖ. 18 οὐ δύναται δένδρον ἀγαθὸν καρποῦς πονηροῦς ἐνεγκεῖν, οὐδὲ δένδρον σαπρὸν καρποῦς καλοῦς ἐνεγκεῖν. 19 πᾶν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπεται και εἰς πῦρ βάλλεται. 20 ἄραγε ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούς. 21 Οὐ πᾶς ὁ λέγων μοι κύριε κύριε, εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, ἀλλ' ὁ ποιοῦν τὸ θέλημα τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. 22 πολλοὶ ἔροσούν μοι ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ· κύριε κύριε, οὐ τῷ σὺ ὀνόματι ἐπροφητεύσαμεν, και τῷ σὺ ὀνόματι δαιμόνια ἐξεβάλομεν, και τῷ σὺ ὀνόματι δυνάμεις πολλὰς ἐποιήσαμεν; 23 και τότε ὁμολογήσω αὐτοῖς ὅτι οὐδέποτε ἔργων ἡμᾶς, ἀποχωρεῖτε ἀπ' ἐμοῦ· οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν. 24 Πᾶς οὖν ὅστις ἀκούει μου τοῖς λόγοις τούτοις και ποιεῖ αὐτούς

8. ανοιγεται legunt B, copt. syr.^{cu}.

9. B*L, b, c, h, syr.^{cu}, sah. copt. omittunt estin apud η τις estin. — ον εαν cum ^hBEGKLSM^SVX^ΔII. αιτηση cum EGKMS^SVX^ΠII.

10. η και cum ^hBC, 1, 33, 435, arm. sah. η και εαν cum KMS^{II}. it. vg. copt. syr.^{cu} aut si. και εαν cum EGL^UVX^Δ, syr.^{utr}. aeth. αιτηση cum EGKMS^SVX^ΠII.

12. ον omittitur ab ^h*I., syr.^{sch}. arm. αν cum BEGKLSM^SVX^ΔII.

13. εισελθατε cum EGKMS^SVX^ΠII. Post πλατεια legunt ^hBCGKLSM^SVX^ΔII, vg. goth. syr.^{cu} et utr. sah. arm. aeth. η πνλη. Lchm., W. H. omittunt cum ^h* a, b, c, h, k, in. Naass. 116, Clem. 578, 664, Or. 1, 228, 2, 800, 3, 270.

14. Pro οτι legunt ^hb, B⁸, EGKLSM^SVX^ΔII τι. B addit δε (οτι δε). η πνλη omittitur ab 113, 182*, a, h, k, m. Naass. 116, Clem. 664, Or. 1, 642, 2, 713, 2, 144, 220. Lchm. et Tisch. secluserunt.

15. Post προσεχετε legunt CEGKLSM^SVX^ΔII, f, copt. syr.^p, goth. δε.

16. σταφυλην cum C²EGKLSM^SVX^ΔII, arm. aeth.

18. Bis ποιειν pro ενεγκειν cum CEGKLSM^SVX^ΔII. B tantum secundo loco.

19. C^h*LZ, b, c, g¹, h, syr.^{cu}, sah. legunt ονν put παν. Totus versus interpolatus est, Markland et V. d. Sande Bakhuyzen (cf. vs. 18 et vs. 20).

20. εκ pro απο cum C, vg.

21. τοις ante ουρανοις omittitur EGKLSM^SVX^ΔII, Or. 2, 557, Cyr. 4, 807, Bas. 2, 329.

22. επροφητ. cum ^hB^h*CLZ. ποσφ. cum B⁸EGKLSM^SVX^ΔII.

24. τουτους omittitur B*, a, g¹, k, m, goth. ομοιωσω αυτον cum CEGK^I.

ὁμοιωθήσεται ἀνδρὶ φρονιμῷ, ὅστις ὑποδόμησεν αὐτοῦ τὴν οἰκίαν ἐπὶ τὴν πέτραν. 25 καὶ κατέβη ἡ βροχὴ καὶ ἦλθον οἱ ποταμοὶ καὶ ἔπνευσαν οἱ ἄνεμοι καὶ προσέπεσαν τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἔπεσον· τεθεμελιώτο γὰρ ἐπὶ τὴν πέτραν. 26 καὶ πᾶς ὁ ἀκούων μου τοὺς λόγους τούτους καὶ μὴ ποιῶν αὐτούς ὁμοιωθήσεται ἀνδρὶ μωρῷ, ὅστις ὑποδόμησεν αὐτοῦ τὴν οἰκίαν ἐπὶ τὴν ἄμμον. 27 καὶ κατέβη ἡ βροχὴ καὶ ἦλθον οἱ ποταμοὶ καὶ ἔπνευσαν οἱ ἄνεμοι καὶ προσέκοψαν τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ ἔπεσον, καὶ ἦν ἡ πτώσις αὐτῆς μεγάλη.

Mk. 1, 22
Lk. 4, 32

28 Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς λόγους τούτους, ἐξεπλήρουντο οἱ ὄχλοι ἐπὶ τῇ διδασχῇ αὐτοῦ· 29 ἦν γὰρ διδάσκων αὐτούς ὡς ἐξουσίαν ἔχων, καὶ οὐχ ὡς οἱ γραμματεῖς αὐτῶν.

VIII.

Mk. 1, 40 44
Lk. 5, 12 14

1 Καταβάντι δὲ αὐτῷ ἀπὸ τοῦ ὄρους, ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί. 2 καὶ ἰδοὺ λεπρὸς προσελθὼν προσεκύνη αὐτῷ λέγων· κύριε, ἐὰν θέλῃς, δύνασαι με καθαρίσαι. 3 καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἤψατο αὐτοῦ λέγων· θέλω, καθαρίσθητι. καὶ εὐθέως ἐκαθαρίσθη αὐτοῦ ἡ λέπρα. 4 καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ὄρα μηδενὶ εἴπῃς, ἀλλὰ ὑπάγε σεαυτὸν δεῖξον τῷ ἱερεῖ καὶ προσένεγκον τὸ δῶρον ὃ προσέταξεν Μωσῆς, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς.

Lev. 14, 2

5 Εἰσελθόντος δὲ αὐτοῦ εἰς Καφαρναούμ, προσῆλθεν αὐτῷ ἑκατοντάρχης παρακαλῶν αὐτὸν 6 καὶ λέγων· κύριε, ὁ παῖς μου βέβηλται ἐν τῇ οἰκίᾳ παραλυτικῶς, δεινῶς βασανιζόμενος. 7 λέγει αὐτῷ· ἐγὼ ἐλθὼν θεραπεύσω αὐτόν. 8 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἑκατοντάρχης ἔφη· κύριε, οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς ἵνα μου ὑπὸ τὴν στέγην εἰσέλθῃς· ἀλλὰ μόνον εἰπέ λόγῳ, καὶ ἰαθήσεται ὁ παῖς μου. 9 καὶ γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπός εἰμι

MSUVXAPI, f, h, k, m, q, syr.^{cu} et sch. copt. goth. τὴν οἰκ. αὐτου legunt EGKLSMUVXAPI.

25. B legit ἦλθον. προσεπεσον cum KLSMUVII. Naber cum Lachmann προσεπαισαν. Cf. Franzen, Beoord. v. d. conject. op Mt. a. h. 1.

26. τ. οἰκ. αὐτου cum CLXΓAPI, Or. 1, 112.

27. * legit ἦλθαν.

28. συνετέλεσεν cum EKLSMUVXAPI.

29. αυτων omittitur ELSMUVXAPI², goth.

VIII: 1. ^hBC καταβαντος δε αυτου. a, b, c, g¹, q et descendente eo.

2. ελθων cum CKLSUVXAPI. Veniens vg. syr.^{cu} et sch. cop.

3. Post ηψατο legunt ο ιησους C²EKLSMUVXΓAPI, b, li, q, arm. εκαθερισθη cum B*ELXPI*.

4. αλλ. cum LMUF. προσενεγκε cum *EKLSMUVΓAPI. Μωσης cum C*ELMUVXΓA.

5. εισελθοντος δε αυτου cum ^hBCZ. εισελθοντι δε αυτω cum XLAPI. εισελθοντι δε τω ιυ cum C³L. καπερναουμ cum CEKLSMUVXΓAPI

6. εκατονταρχος cum ^hb.

7. και λεγει cum CIXΓAPI. Post αυτω invenitur ο ις apud C et alios codd., qui και λεγ. legunt.

8. ^hbC legunt και αποκρ. εκατονταρχος vide vs. 5. Pro λογω legunt Γ g¹, π¹, aeth. Bus.³, 127 λογον.

ἐπ' ἐξουσίας, ἔχων ὑπ' ἑμαυτὸν στρατιώτας, καὶ λέγω τούτῳ πορεύθητι, καὶ πορεύεται, καὶ ἄλλῳ ἔρχου, καὶ ἔρχεται, καὶ τῷ δούλῳ μου ποίησον τοῦτο, καὶ ποιεῖ. 10 ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐθαύμασεν καὶ εἶπεν τοῖς ἀκολουθοῦσιν ἄμην λέγω ὑμῖν, οὐδὲ ἐν τῷ Ἰσραὴλ τοσαύτην πίστιν εἶδρον. 11 λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι πολλοὶ ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν ἔξουσιν καὶ ἀνακλιθῆσονται μετὰ Ἀβραάμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. 12 οἱ δὲ υἱοὶ τῆς βασιλείας ἐξελεύσονται εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλανθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. 13 καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τῷ ἑκατοντάρχη ὕπαγε, ὡς ἐπίστευσας γενηθήτω σοι. καὶ ἴαθη ὁ παῖς ἐν τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ.

14 Καὶ ἔλθων ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν Πέτρου εἶδεν τὴν πενθερὰν αὐτοῦ βεβλημένην καὶ πυρέσσουσαν. 15 καὶ ἤψατο τῆς χειρὸς αὐτῆς, καὶ ἀφήκεν αὐτὴν ὁ πυρετός· καὶ ἠγέρθη, καὶ διηκόνει αὐτῷ. 16 ὀψίας δὲ γενομένης προσήγγεγκαν αὐτῷ δαιμονιζομένους πολλούς· καὶ ἐξέβαλεν τὰ πνεύματα λόγῳ, καὶ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας ἐθεράπευσεν, 17 ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντος· αὐτὸς τὰς ἀσθενείας ἡμῶν ἔλαβεν καὶ τὰς νόσους ἐβάστασεν.

18 Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς πολλοὺς ὄχλους περὶ αὐτὸν ἐκέλευσεν ἀπελθεῖν εἰς τὸ πέραν. 19 καὶ προσελθὼν εἰς γραμματεῖς εἶπεν αὐτῷ· διδάσκαλε, ἀκολουθήσω σοι ὅπου ἂν ἀπέρχῃ. 20 καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· αἱ ἀλώπεκες φωλεοὺς ἔχουσιν καὶ τὰ πτερινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνώσεις, ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει τοῦ τὴν κεφαλὴν κλίνη. 21 ἔτερος δὲ τῶν μαθητῶν εἶπεν αὐτῷ· κύριε, ἐπίτρεψόν μοι πρῶτον ἀπελθεῖν καὶ θάνατα τὸν πατέρα μου. 22 ὁ δὲ Ἰησοῦς λέγει αὐτῷ· ἀκολούθει μοι, καὶ ἄρες τοὺς νεκροὺς θάνατα τοὺς ἑαυτῶν νεκρούς.

23 Καὶ ἐμβάντι αὐτῷ εἰς πλοῖον, ἠκολούθησαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. 24 καὶ ἰδοὺ σεισμός· μέγας ἐγένετο ἐν τῇ θαλάσῃ, ὥστε τὸ πλοῖον καλύπτεσθαι ὑπὸ τῶν

11 88.
Lk. 13, 28 8.

11 17
Mk. 1, 29 34
Lk. 4, 38 41

Jer. 53, 4

Lk. 8, 22
Mk. 1, 33
19 22
Lk. 9, 57 60

23 27
Mk. 4, 35 41
Lk. 8, 22 25

9. CEGKLSUVXΓΔΠ, f, ff, am. fu. for. syr.sch. arm. aeth. goth. legunt *υπο εξουσιαν*. *MB* addunt *τασσομενος*. Vide Lk. 7: 8. *επ' εξουσιαις* conjectura est Holwerdae (V. d. S. Bakhuyzen, Verh. bl. 122, 123). Naber legit (*Mnemosyne*, 1878, p. 361) *επ εξουσιαις διατασσομενος*.

10. Post *ακολουθ*. Lchm. addit *αυτω cum C*, it. vg. syr.cu et utr. sah. copt. aeth. Lchm. legit *παρ ουδενι τοσ. πιστ. εν τω ισρ. ευρ. cum B, a, k, sah. cop. syr.cu, aeth.*

12. *εμβληθησονται* pro *εξελευσονται* invenitur *MBBC f, ff, g², vg. sah. cop. goth.*

13. *MBUD* legunt *εκατονταρχω*. — *και ως pro ως* invenitur *CEGKLSUVXΓΔΠ*, *κ, f, ff, vg. syr.P arm. goth. aeth.* Post *ο παρις invenitur αυτου CEGKLXΓΔΠ*, *syr.cu et utr. sah. goth. arm. aeth. απο της ωρας κεινης* legitur *CA, sah. Bas. 3, 127.*

15. *αυτω cum MBCEFGKM²SUVXΓΠΙ. αυτοις cum MBM*LD, vg. syr.cu et sch. cop. aeth.*

18. *πολλ. οχλ.* (108, *vg. οχλ. πο.*) *cum MCCEGKLSUVXΓΔΠ. M* cop. οχλους.*

21. Post *μαθητων* invenitur *αυτου* apud *CEGKLSUVXΓΔΠ*, *ff, g¹, k, m, vg. cop. syr.cu et utr. goth.*

22. *ο δε sine Ιησους* apud *κ 33, b, c, k. Pro λεγει* invenitur *ειπεν* apud *EGKLSUVXΓΔΠ*, *g¹, m.*

23. *το πλοιον* legunt *M*, c, EGKLSUVXΓΔΠ. MBBC* omittunt *το*. Vide Lk. 8: 22.

κυμάτων αὐτὸς δὲ ἐκάθευθεν. 25 καὶ προσελθόντες ἤγειραν αὐτὸν λέγοντες· κύριε σώσον, ἀπολλύμεθα. 26 καὶ λέγει αὐτοῖς· τί θεилоὶ ἐστε, ὀλιγόπιστοι; τότε ἐγερευθεὶς ἐπετίμησεν τοῖς ἀνέμοις καὶ τῇ θαλάσῃ, καὶ ἐγένετο γαλήνη μεγάλη. 27 οἱ δὲ ἄνθρωποι ἐθαύμασαν λέγοντες· ποταπὸς ἐστὶν οὗτος, ὅτι καὶ οἱ ἄνεμοι καὶ ἡ θάλασσα αὐτῷ ὑπακούουσιν;

28 Καὶ ἐλθόντος αὐτοῦ εἰς τὸ πέραν εἰς τὴν χώραν τῶν Γαδαρηῶν, ὑπήνησαν αὐτῷ δύο δαιμονιζόμενοι ἐκ τῶν μνημείων ἐξερχόμενοι, χαλεποὶ λίαν, ὥστε μὴ ἰσχύειν τινὰ παρελθεῖν διὰ τῆς ὁδοῦ ἐκείνης. 29 καὶ ἰδοὶ ἔκραζαν λέγοντες· τι ἡμῖν καὶ σοί, υἱὲ τοῦ θεοῦ; ἤλθες ὧδε πρὸ καιροῦ βασανίσαι ἡμᾶς; 30 ἦν δὲ οὐ μακρὰν ἀπ' αὐτῶν ἀγέλη χοίρων πολλῶν βοσκομένη. 31 οἱ δὲ δαίμονες παρεκάλουν αὐτὸν λέγοντες· εἰ ἐκβάλλεις ἡμᾶς, ἀπόστειλον ἡμᾶς εἰς τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων. 32 καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ὑπάγετε. οἱ δὲ ἐξελθόντες ἀπῆλθον εἰς τοὺς χοίρους· καὶ ἰδοὶ ὥρμησεν πᾶσα ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἀπέθανον ἐν τοῖς ὕδασι. 33 οἱ δὲ βόσκοιτες ἔφυγον, καὶ ἀπελθόντες εἰς τὴν πόλιν ἀπήγγειλαν πάντα καὶ τὰ τῶν δαιμονιζομένων. 34 καὶ ἰδοὺ πᾶσα ἡ πόλις ἐξηλθεν εἰς ὑπάντησιν τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἰδόντες αὐτὸν παρεκάλεσαν ὅπως μεταβῆ ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν.

IX.

1 Καὶ ἐμβὰς εἰς πλοῖον διεπέρασεν, καὶ ἦλθεν εἰς τὴν ἰδίαν πόλιν. 2 καὶ ἰδοὺ προσέφερον αὐτῷ παραλυτικὸν ἐπὶ κλίνης βεβλημένον. καὶ ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς τὴν

25. Post προσελθ. habent οι μαθηται C²E²EFKLSUVΓΔΠ, h, arm. pers.p. Post μαθηται inventitur αυτου arud C²X, syr.sch. goth. aeth. σωσον cum ABC. ημας post σωσον cum EKLMSUVXΓΔΠ, it. vg.
27. Primum και omittunt C, vg. sah. copt. syr.sch. aeth. αυτω υπακ. MB, 1, 33. υπακ. αυτ. CEKLSUVXΔΠ, it. vg.
28. ελθοντι αυτω cum EKLMSUVXΔΠ. Γαδαρηων cum BC*MA. Γερασσηων cum It. vg. sah. syr. Γεργεσηων cum MC³EKLSUVXΠ, copt. goth. arm. aeth. ιησου ante vis του θεου cum C³EKMSUVXΔΠ, d, vg. sah. goth. arm. neth. Cf. Mk. et Lk.
30. Omnes codd. unciales legunt μακρην. a, b, c, f, Π¹, g¹, h, l, vg. sax. non longe. Sic etiam Beza et V. d. S. Bakhuyzen.
31. Pro αποστειλον ημ. legunt CEKLSUVXΔΠ, syr.utr. goth. arm. επιτρεψων ημιν απελθειν. f, h, jube nos ire, q permitte nos ire. — Naber (Mnemosyne, 1878, p. 358): „malim εκβαλεις.”
32. Post αυτοις legunt ο ιησους C, syr.sch. — απηλθαν cum B. — Pro εις τους χοιρους legunt C³EKLSUVXΔΠ, f, h, syr.p goth. arm. εις την αγελην των χωρων. Post πασα η αγελη legunt των χοιρων C³EKLSUVXΠ, copt.
33. Holwerda et V. d. S. Bakhuyzen dicunt και τα των δαιμονιζομενων inter-polata esse.
34. ανατησιν cum CEKLSUVXΔΠ. τω πω cum B. Pro οπως legit B ινα (Lchm.).
- IX. 1. το πλοιον cum C*EFKMSUVΔΠ, copt.
2. προσφερουσιν cum C. αφιενται cum MB, Or. 4, 451. D αφιονται. d, f, Π¹, k, vg. syr.utr., goth. aeth. remittuntur. αφεωνται cum GEFKLSUVXΔΠ. σοι αι αμαρτ. cum EFKLSUVXΠ, vg.

πίστιν αὐτῶν εἶπεν τῷ παραλυτικῷ· θάρσει τέκνον, ἀφίενται σου αἱ ἁμαρτίαι. 3 καὶ ἰδοὺ τινὲς τῶν γραμματέων εἶπον ἐν ἑαυτοῖς· οὗτος βλασφημεῖ. 4 καὶ ἰδοὺ ὁ Ἰησοῦς τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν εἶπεν· ἰνατί ἐνθυμεῖσθε πονηρὰ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; 5 τί γάρ ἐσιν εὐκολώτερον, εἰπεῖν ἀφίενται σου αἱ ἁμαρτίαι, ἢ εἰπεῖν ἔγειρε καὶ περιπάτει; 6 ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς ἀφιέναι ἁμαρτίας, τότε λέγει τῷ παραλυτικῷ· ἔγειρθε ἀρῶν σου τὴν κλίνην καὶ ἔπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου. 7 καὶ ἔγειρθε ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. 8 ἰδόντες δὲ οἱ ὄχλοι ἐφοβήθησαν καὶ ἐδόξασαν τὸν θεὸν τὸν δόντα ἐξουσίαν τοιαύτην τοῖς ἀνθρώποις.

9 Καὶ παράγων ὁ Ἰησοῦς ἐκεῖθεν εἶδεν ἄνθρωπον καθήμενον ἐπὶ τὸ τελῶνιον, Μαθθαῖον λεγόμενον, καὶ λέγει αὐτῷ· ἀκολούθει μοι. καὶ ἀναστὰς ἠκολούθησεν αὐτῷ. 10 καὶ ἐγένετο αὐτοῦ ἀνακειμένου ἐν τῇ οἰκίᾳ, ἰδοὺ πολλοὶ τελῶναι καὶ ἁμαρτωλοὶ ἐλθόντες συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ. 11 καὶ δόντες οἱ Φαρισαῖοι ἔλεγον τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· διατί μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίει ὁ διδάσκαλος ὑμῶν; 12 ὁ δὲ ἀκούσας εἶπεν· οὐ χρεῖαν ἔχουσιν οἱ ἰσχυρότεροι λατρῶ ἄλλ' οἱ κακῶς ἔχοντες. 13 πορευθέντες δὲ μάθετε τί ἐστὶν ἔλεος θέλω καὶ οὐ θυσίαν. οὐ γὰρ ἤλθον καλέσαι δικαίους ἀλλὰ ἁμαρτωλοὺς.

14 Τότε προσέρχονται αὐτῷ οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου λέγοντες· διατί ἡμεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι νηστεύομεν, οἱ δὲ μαθηταὶ σου οὐ νηστεύουσιν; 15 καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· μὴ δύναται οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος πενθεῖν ἐφ' ὅσον μετ' αὐτῶν ἐστὶν ὁ νυμφίος; ἐλεύσονται δὲ ἡμεῖρα ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, καὶ τότε νηστεύουσιν. 16 οὐδεὶς δὲ ἐπιβάλλει ἐπιβλημα ἑτάκους ἀγράφον ἐπὶ ἱματίῳ παλαιῷ· αἶρει γὰρ τὸ πλήρωμα αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ἱματίου, καὶ χειρὸν οὐκ ἴσχυει γίνεσθαι. 17 οὐδὲ βάλλουσιν οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς· εἰ δὲ μήγε, ῥήγνυνται οἱ ἀσκοί, καὶ ὁ οἶνος ἐκχεῖται καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπόλλυνται· ἀλλὰ βάλλουσιν οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς καινοὺς, καὶ ἀμφοτέροις συντηροῦνται.

14—17
Mc. 2, 18—22
Lc. 5, 33—34

3. εἶπαν B.

4. εἶδος pro ἰδων apud BME²ΠI, fu, sah, syr. utr. goth. arm. Post ἰνατι invenitur υμεῖς apud EFKLMSUVXΔΠI, goth. syr. p arm.

5. αφιενται κ³B. (αφιονται κ³D) d, f, ΠI, k, q, vg. syr. utr. goth. aeth. αφεωνται CE, a, b, c, g¹, h. σοιαι αμ. SUVΠI, b, d, for., goth. Alii codd. σου αι αμ. — εγειραι U.

6. B, b, c, f, ΠI, vg. sah. copt. syr. utr. legunt εγειρε. D, aeth. legunt εγειρε και.

8. Pro εφοβηθησαν legunt CEFKLMSTUVΓAΠI syr. p, arm. εθανμασαν.

9. κ³L omittunt εκειθεν. μαθθ. cum κ³B³D, sah. goth. μαθθ. cum B²C. ηκολουθησεν cum BC, it. vulg. ηκολουθει cum κD.

10. και ιδου BC, h, k, q, goth. arm. syr. p.

11. Pro ελεγον invenitur ειπον apud DEKMSUVXΓAΠI, d, k, syr. p dixerunt.

12. ο δε cum κBD, 248, sah. aeth. ο δε ις cum CE, it. vg. Post ειπεν legunt C³EKL MSUVΔΠI, a, f, h, q, copt. syr. utr. arm. goth. αντοις. B legit αλλα pro αλλ.

13. ελεος κ³BC³D. ελεον cum C³EFGLKMSUVXΓAΠI. αλλ cum GKV. Post αμαρτ. legunt CEGKLMSTUVXΓIΠI, c, g¹ et 2, sah. copt. Bas. 2, 229 εις μετανοιαν.

14. Post νηστευομεν legunt κ³CDEGLKMSUVXΓAΠI, it. vg. sah. copt. syr. utr. πολλα. κ³ legit πυκνα. Vide Lc. 5:33.

17. απολλυνται cum κB. απολονται cum CEFGLKMSUVXΓAΔΠI, arm. aeth. — κC, vg. legunt αλλ οιον εις ασκ. βαλλ. καιν. Text. rec., Griesb., Scholz ediderunt cum minusculis αμφοτερα.

18 Ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος αὐτοῖς, ἰδοὺ ἄρχων εἰσελθὼν προσεκύνη αὐτῷ, λέγων ἡ θυγάτηρ μου ἄξι ἐτελεύτησεν, ἀλλὰ ἐλθὼν ἐπίθεθι τὴν χεῖρά σου ἐπ' αὐτήν, καὶ ζήσεται. 19 καὶ ἐγερθεὶς ὁ Ἰησοῦς ἠκολούθησεν αὐτῷ καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. 20 καὶ ἰδοὺ γυνὴ αἰμορροοῦσα δώδεκα ἔτη προσελθοῦσα ὅπισθεν ἤψατο τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ· 21 ἔλεγεν γὰρ ἐν ἑαυτῇ· εἰ μόνον ἄψωμαι τοῦ ἱματίου αὐτοῦ, σωθήσομαι. 22 ὁ δὲ Ἰησοῦς στραφεὶς καὶ ἰδὼν αὐτήν εἶπεν· θύρασι θύγατερ, ἡ πίστις σου σέσωκέν σε. καὶ ἐσώθη ἡ γυνὴ ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης. 23 καὶ ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἀρχοντος καὶ ἰδὼν τοὺς ἀυλιτὰς καὶ τὸν ὄχλον θορυβούμενον ἔλεγεν· 24 ἀναχωρεῖτε· οὐ γὰρ ἀπέθανεν τὸ κοράσιον ἀλλὰ καθεύδει. καὶ κατεγέλων αὐτοῦ. 25 ὅτε δὲ ἐξεβλήθη ὁ ὄχλος, εἰσελθὼν ἐκράτησεν τῆς χειρὸς αὐτῆς, καὶ ἠγέρεθ' ἐπὶ τὸ κοράσιον. 26 καὶ ἐξῆλθεν ἡ φῆμη αὕτη εἰς ὅλην τὴν γῆν ἐκείνην.

27 Καὶ παράγοντι ἐκεῖθεν ἐπὶ Ἰησοῦ ἠκολούθησαν δύο τυφλοὶ κροάζοντες καὶ λέγοντες· ἐλέησον ἡμᾶς, υἱὲ Δαυὶδ. 28 ἐλθόντι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν προσῆλθαν αὐτῷ οἱ τυφλοὶ, καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· πιστεύετε ὅτι δύναμαι τοῦτο ποιῆσαι; λέγουσιν αὐτῷ· ναί, κύριε. 29 τότε ἤψατο τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν λέγων· κατὰ τὴν πίστιν ἑμῶν γενηθήτω ὑμῖν. 30 καὶ ἠνεψύχθησαν αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοί. καὶ ἐνεβριμήθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς λέγων· ὁρᾶτε μηδεὶς γινωσκέτω. 31 οἱ δὲ ἐξεληθόντες διεφῆμισαν αὐτὸν ἐν ὅλῃ τῇ γῇ ἐκείνῃ.

32 Αὐτῶν δὲ ἐξερχομένων, ἰδοὺ προσήνεγκαν αὐτῷ ἄνθρωπον κωφὸν δαιμονιζόμενον. 33 καὶ ἐκβληθέντος τοῦ δαιμονίου ἐλάλησεν ὁ κωφός. καὶ ἐθαύμασαν οἱ ὄχλοι λέγοντες· οὐδέποτε ἐφάνη οὕτως ἐν τῷ Ἰσραὴλ. 34 οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἔλεγον· ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια.

35 Καὶ περιῆγεν ὁ Ἰησοῦς τὰς πόλεις πάσας καὶ τὰς κώμας, διδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν καὶ κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας καὶ θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν. 36 ἰδὼν δὲ τοὺς ὄχλους ἐσπλαγχνίσθη περὶ αὐτῶν, ὅτι ἦσαν ἐσκυλμένοι καὶ ἐριμμένοι ὡσεὶ πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα.

18. εἰσελθὼν $\kappa^{\text{C}}\text{DEMX}$. εἰς ἐλθὼν $\text{KSV}\Delta\text{Π}$. $\kappa^{\text{B}}\text{B}$ εἰς προσελθὼν. C^3GLU τις προσελθὼν. text. rec. legit cum minusculis ἐλθὼν. κ^* , sah. προσελθὼν. Post λεγων legunt $\text{BCEFGKLSUX}\Gamma\text{A}\text{Π}$ οτι.
19. ηκολουθει cum κCD , 33, vg. ηκολουθησεν cum $\text{BFGKLSUX}\Gamma\text{A}\text{Π}$, f, k, sah. copt., Bas. 2, 298.
22. ο δε sine ιησους cum κ^*D , a, b, c, k, q. στραφεις κBD . επιστραφεις cum $\text{CEFGKLSUX}\Gamma\text{A}\text{Π}$. Vide Mc. θυγατηρ DGL .
23. λεγει αυτοις cum $\text{CEFGKLSUX}\Gamma\text{A}\text{Π}$.
27. Post ηκολουθησαν legunt $\kappa\text{CEFGKLSUX}\Gamma\text{A}\text{Π}$ αυτω. υιος cum $\text{BG}\text{U}\text{Π}$. vie cum $\kappa\text{C}^2\text{DEFKLS}\Gamma$.
28. προσηλθαν B. προσηλθον κCD . — B, q, legunt τουτ. δυν. ποιησ.
30. ηγεωχθ. BD , 33. ανεωχθ. $\kappa\text{C}^3\text{EFGKLSUX}\Gamma\text{A}\text{Π}$. ενεβριμησατο cum $\text{B}^2\text{CDEFGKLSUX}\Gamma\text{A}\text{Π}$.
32. ανθρωπον omittitur κB , sah. copt. syr. sch. aeth.
33. Post λεγοντες legunt V, a, arm. οτι.
35. Post μαλακιαν legunt $\kappa^*C^3\text{EFGKLSUX}\Gamma\text{A}\text{Π}$, c, g¹, arm. εν τω λαω.
36. εσκυλμενοι cum $\kappa\text{BCDEFGKLSUX}\Gamma\text{A}\text{Π}$. it. vg. vexati, d fatigati. εκλελυμενοι cum L. εριμμενοι cum $\kappa\text{BCD}^k\text{L}$ (ερημμενοι). D^* ρεριμμενοι. $\text{EFGKLSUX}\Gamma\text{A}$

37 τότε λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· ὁ μὲν θερισμὸς πολὺς, οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι·
38 δεηθήητε οὖν τοῦ κυρίου τοῦ θερισμοῦ ὥπως ἐκβάλῃ ἐργάτας εἰς τὸν θερι-
σμόν αὐτοῦ.

X.

1 Καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς δώδεκα μαθητὰς αὐτοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν
πνευμάτων ἀκαθάρτων, ὥστε ἐκβάλλειν αὐτὰ καὶ θεραπεύειν πᾶσαν νόσον καὶ
πᾶσαν μαλακίαν.

2 Τῶν δὲ δώδεκα ἀποστόλων τὰ ὀνόματά ἐστιν ταῦτα· πρῶτος Σίμων ὁ λεγο-
μενος Πέτρος καὶ Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, καὶ Ἰάκωβος ὁ τοῦ Ζεβεδαίου καὶ
Ἰωάννης ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, 3 Φίλιππος καὶ Βαρθολομαῖος, Θωμᾶς καὶ Μαθθαῖος
ὁ τελώνης, Ἰάκωβος ὁ τοῦ Ἀλφαίου καὶ Θαδδαῖος, 4 Σίμων ὁ Καναναῖος καὶ
Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης ὁ καὶ παραδοὺς αὐτόν.

5 Τούτους τοὺς δώδεκα ἀπέστειλεν ὁ Ἰησοῦς παραγγεῖλας αὐτοῖς λέγων· εἰς
ὁδὸν ἐθνῶν μὴ ἀπέλθητε, καὶ εἰς πόλιν Σαμαρειτῶν μὴ εἰσέλθητε· 6 πορεύεσθε
δὲ μᾶλλον πρὸς τὰ πρόβατα τὰ ἀποκαλωτά οἴκου Ἰσραὴλ. 7 πορευόμενοι δὲ κηρύσ-
σατε λέγοντες· ὅτι ἤγγικεν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. 8 ἀσθενούντας θεραπεύετε,
νεκροὺς ἐγείρετε, λεπροὺς καθαρίζετε, δαιμόνια ἐκβάλλετε· δωρεὰν ἐλάβετε, δωρεὰν
δότε. 9 μὴ κτήσησθε χρυσὸν μηδὲ ἄργυρον μηδὲ χαλκὸν εἰς τὰς ζώνας ὑμῶν,
10 μὴ πήραν εἰς ὁδὸν μηδὲ δύο χιτῶνας μηδὲ ὑποδήματα μηδὲ ῥάβδον· ἄξιος
γάρ ὁ ἐργάτης τῆς τροφῆς αὐτοῦ. 11 εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν ἢ κώμην εἰσέλθητε,
ἐξετάσατε τίς ἐν αὐτῇ ἄξιός ἐστιν· κάκει μείνατε ἕως ἂν ἐξέλθητε. 12 εἰσερχόμενοι
δὲ εἰς τὴν οἰκίαν ἀσπάσασθε αὐτήν. 13 καὶ ἐὰν μὲν ἢ ἡ οἰκία ἄξια, ἐλθάτω ἡ
εἰρήνη ὑμῶν ἐπ' αὐτήν· ἐὰν δὲ μὴ ἢ ἄξια, ἡ εἰρήνη ὑμῶν πρὸς ὑμᾶς ἐπιστρα-
φήτω. 14 καὶ ὅς ἂν μὴ δέξῃται ὑμᾶς μηδὲ ἀκούσῃ τοὺς λόγους ὑμῶν, ἐξερχόμενοι

εἰρημιμενοι. Naber (Mnemosyne, 1878, p. 95) conjecit *ηρημιωμενοι*, relicti, destituti. Sic etiam V. d. S. Bakhuyzen (Conject. a. h. l.).

X: 2. καὶ ante *Ἰακωβος* cum *κ*Β*, d, syr.sch. et pmg. Omittitur *κCDEFGKLMSUVXΓΔΠ*, it. vg.

3. *μαθθ.* cum *κBD*. *ματθ.* cum *CEFGKLSUVXΓΔΠ*. καὶ *λεββ.* cum *D*, 122. — *κB*, 17, 124, sah. copt. c, π¹, g² καὶ *θαδδαιος*. *C²EFGKLSUVXΓΔΠ*, syr.utr. arm. aeth. καὶ *λεββ.* ο. *επικληθεις* *θαδδαιος*.

4. *καναναιος* cum *BCDL*, it. vg. copt. *κανανιτης* cum *κEFGKLSUVXΓΔΠ*, sah. syr.p ο ante *ισκαρ.* omittitur *κ^bCEFGKLUVXΓ*. Vide Mc. Lc. *ισκαριωτης* cum *κBEFGKLSUVXΓΔΠ*. — *D*, f, k, l, am. fu, for. syr.sch. arm. *σκαριωτης*. *C* *ισκαριωθ*.

5. *σαμαριτων* cum *κC¹D²GLII**. *σαμαρειτων* cum *BEKMUXΓΔΠ***. — *D**, it. vg. *σαμαριτανων*.

8. *νεκρ.* *εγειρετε* cum *κ*et cBC*D*, a, b, c, π¹, g^{1,2}, h, k, l, q, vg. copt. aeth. pers. Ante *δαιμ.* *εκβ.* cum minusculis et syr.sch. Post *δαιμ.* *εκβ.* cum *PA*. Omittitur *κ^bC³EFGKLSUVXΓΠ*, f, sah. arm. syr.cdd. Bas. 2, 278.

10. *ραβδους* cum *CEFGKLMPSUVXΓΔgrΠ*. Post *αυτου* legunt *EFGKMPSUVXΓΔΠ*, arm. *εστιν*. *D* legit *εστιν* post *γαρ*.

13. *ελθειτω* cum *BEFGKMPUXΓΔΠ*.

14. *εαν* pro *αν* *CEF*. *εξω* deest in *CEF*. *εκ* omittitur *BD*.

ἔξω τῆς οἰκίας ἢ τῆς πόλεως ἐκεῖνης ἐκινάξατε τὸν κοινοτὸν ἐκ τῶν ποδῶν ὑμῶν. 15 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀνεκτότερον ἔσται γῆ Σοδόμων καὶ Γομόρρων ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως ἢ τῇ πόλει ἐκεῖνῃ. 16 Ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς πρόβατα ἐν μέσῳ λύκων· γίνεσθε οὖν φρόνιμοι ὡς οἱ ὄφεις καὶ ἀκέραιοι ὡς αἱ περιστεραί. 17 προσέχετε δὲ ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων· παραδώσουσιν γὰρ ὑμᾶς εἰς συνέδρια, καὶ ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν μαστιγώσουσιν ὑμᾶς· 18 καὶ ἐπὶ ἡγεμόνας δὲ καὶ βασιλεῖς ἀχθήσεσθε ἕνεκεν ἐμοῦ, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς καὶ τοῖς ἔθνεσιν. 19 ὅταν δὲ παραδώσιν ὑμᾶς, μὴ μεριμνήσητε πῶς ἢ τί λαλήσητε· δοθήσεται γὰρ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τί λαλήσητε· 20 οὐ γὰρ ὑμεῖς ἐστὲ οἱ λαλοῦντες, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τοῦ πατρὸς ὑμῶν τὸ λαλοῦν ἐν ὑμῖν. 21 παραδώσει δὲ ἀδελφὸς ἀδελφὸν εἰς θάνατον καὶ πατὴρ τέκνον, καὶ ἐπαραστήσονται τέκνα ἐπὶ γονεῖς καὶ θανατώσουσιν αὐτούς. 22 καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου· ὁ δὲ ἵπομείνας εἰς τέλος, οὗτος σωθήσεται. 23 ὅταν δὲ διώκωσιν ὑμᾶς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, φεύγετε εἰς τὴν ἐτέραν· ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ τελέσητε τὰς πόλεις τοῦ Ἰσραὴλ ἕως ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. 24 Οὐκ ἔστιν μαθητὴς ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον, οὐδὲ δοῦλος ὑπὲρ τὸν κύριον αὐτοῦ. 25 ἄρκετόν τῳ μαθητῇ ἵνα γένηται ὡς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ, καὶ ὁ δοῦλος ὡς ὁ κύριος αὐτοῦ. εἰ τὸν οἰκοδεσπότην Βεελζεβούλ ἐπεκάλεσαν, πόσῳ μᾶλλον τοὺς οἰκιακοὺς αὐτοῦ. 26 μὴ οὖν φοβηθῆτε αὐτούς· οὐδὲν γὰρ ἔστιν κεκαλυμμένον ὃ οὐκ ἀποκαλυφθήσεται, καὶ κρυπτόν ὃ οὐ γνωσθήσεται. 27 ὃ λέγω ὑμῖν ἐν τῇ σκοτίᾳ, εἴπατε ἐν τῷ φωτί· καὶ ὁ εἰς τὸ σὺς ἀκούετε, κηρύξατε ἐπὶ τῶν δωματίων. 28 καὶ μὴ φοβείσθε ἀπὸ τῶν ἀποκτεινόντων τὸ σῶμα, τὴν δὲ ψυχὴν μὴ δυναμένων ἀποκτεῖναι· φοβείσθε δὲ μᾶλλον τὸν δυνάμενον καὶ ψυχὴν καὶ σῶμα ἀπολέσαι ἐν γένει. 29 οὐχὶ δύο στρουθία ἀσαορίου πωλεῖται; καὶ ἐν ἑξ αὐτῶν οὐ πωλεῖται ἐπὶ τὴν γῆν ἄνευ τοῦ πατρὸς ὑμῶν. 30 ὑμῶν δὲ καὶ αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς πᾶσαι ἠριθμημέναι εἰσίν. 31 μὴ οὖν φοβείσθε· πολλῶν στρουθίων διαφέρετε ὑμεῖς. 32 Πᾶς οὖν ὅστις ὁμολογήσει ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὁμολογήσω καὶ ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τοῦ πατρὸς

15. γομορρας cum CDLMP, Π¹, h, k.

19. παραδιδωσιν cum CE²FKMSUVΓΑΠ. δοθησ. γαρ... λαλησητε omittitur DL, k, floriac., hari* arm. Or. 1, 295. KMSUIP* legunt λαλησητε.

23. φευγ. εἰς τ. ετεραν cum κB. φευγ. εἰς την αλλην cum CEF GKLMUVXΓΑΠ. DL, gat. mm. arm. legunt καν (D εαν δε) εν τη ετερα (D εν τη αλλη, L εκ ταυτης) διώκωσιν υμωσ φευγετε εἰς την αλλην. — γαρ deest in DM, vg. copt. arm. aeth. του ante Ισο. deest in BD. Post εως legunt CD an.

25. B* τω οικοδεσποτη et τοις οικιακοις. — κB βεζεβουλ. — επεκαλεσαν cum κBCEFGKMSVXΔΠ. επεκαλεσαντο κ*. εκαλεσαν cum 1. L εκαλεσαντω. D καλονσιν. οικιακωσ cum κBEFGKLVXΓΑΠ. οικιακωσ cum CDMU.

28. μη φοβεισθε cum κBCEFGKLMUVXΓΑΠ. K φοβησθε. DS φοβηθητε. — αποκτεινοντων cum B. αποκτεινοντων cum κCDUΓΑΠ² 1. αποκτεινοντων cum EFGKLMVX*. φοβηθητε cum D. — κEFGKMSUVΓΑ legunt την ψυχ. κ. το σωμα.

29. X legit επι της γης.

31. φοβηθητε cum CEGKMSUVXΓΑΠ, Bas. 2, 284. Naber (Mnemosyne, 1878, p. 358) legit πολλω στρουθιων διαφ. νμ. Vide Lc. 12:7.

μου τοῦ ἐν τοῖς οὐρανοῖς· 33 ὅστις δ' ἂν ἀρνήσῃται με ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ἀρνήσομαι καὶ γὰρ αὐτὸν ἔμπροσθεν τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. 34 Μὴ νομίσῃτε ὅτι ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην ἐπὶ τὴν γῆν· οὐκ ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην ἀλλὰ μάχαιραν. 35 ἦλθον γὰρ διχάσαι ἄνθρωπον κατὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ καὶ θυγατέρα κατὰ τῆς μητρὸς αὐτῆς καὶ νόμφην κατὰ τῆς πενθερᾶς αὐτῆς, 36 καὶ ἐχθροὶ τοῦ ἀνθρώπου οἱ οἰκιακοὶ αὐτοῦ. 37 Ὁ φιλῶν πατέρα ἢ μητέρα ὑπὲρ ἐμὲ οὐκ ἔστιν μου ἄξιος, καὶ ὁ φιλῶν υἱὸν ἢ θυγατέρα ὑπὲρ ἐμὲ οὐκ ἔστιν μου ἄξιος, 38 καὶ ὁς οὐ λαμβάνει τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καὶ ἀκολουθεῖ ὀπίσω μου, οὐκ ἔστιν μου ἄξιος. 39 ὁ εὐρῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἀπολέσει αὐτήν, καὶ ὁ ἀπολέσας τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ εὐρήσει αὐτήν. 40 Ὁ δεχόμενος ἑμᾶς ἐμὲ δέχεται, καὶ ὁ ἐμὲ δεχόμενος δέχεται τὸν ἀποστείλαντά με. 41 ὁ δεχόμενος προφήτην εἰς ὄνομα προφήτου μισθὸν προφήτου λήμψεται, καὶ ὁ δεχόμενος δίκαιον εἰς ὄνομα δικαίου μισθὸν δικαίου λήμψεται. 42 καὶ ὁς ἂν ποίησῃ ἓνα τῶν μικρῶν τούτων ποτήριον ψυχροῦ μόνον εἰς ὄνομα μαθητοῦ, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ ἀπολέσῃ τὸν μισθὸν αὐτοῦ.

XI.

1 Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς διατάσων τοῖς δώδεκα μαθηταῖς αὐτοῦ, μετέβη ἐκεῖθεν τοῦ διδάσκειν καὶ κηρῦσσειν ἐν ταῖς πόλεσιν αὐτῶν.

2 Ὁ δὲ Ἰωάννης ἀκούσας ἐν τῷ δεσμοτηρίῳ τὰ ἔργα τοῦ Χριστοῦ, πέμψας διὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ 3 εἶπεν αὐτῷ· σὺ εἰ δ' ἐρχόμενος, ἢ ἕτερον προσδοκῶμεν; 4 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· πορευθέντες ἀπαγγεῖλατε Ἰωάννῃ ἃ ἀκούετε καὶ βλέπετε· 5 τυφλοὶ ἀναβλέπουσιν καὶ χωλοὶ περιπατοῦσιν, λεπροὶ καθαρίζονται καὶ κωφοὶ ἀκούουσιν, καὶ νεκροὶ ἐγείρονται καὶ πτωχοὶ εὐαγγελίζονται· 6 καὶ μακάριός ἐστιν ὁς ἂν μὴ σκανδαλισθῇ ἐν ἐμοί. 7 Τούτων δὲ πορευομένων ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς λέγειν τοῖς ὄχλοις περὶ Ἰωάννου· τί ἐξήλθατε εἰς τὴν ἔρημον θεάσασθαι; κάλαμον ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενον; 8 ἀλλὰ τί ἐξήλθατε ἰδεῖν; ἄνθρωπον ἐν μαλακοῖς ἡμφισομένον; ἰδοὺ οἱ τὰ μαλακὰ φοροῦντες ἐν τοῖς

32. εν ουρανοισ cum κDEFGLMSUXΓΑΠ.

33. BL 300 legunt δε αν. — αυτον καγω cum CEFGLMSUVXΓΠ. εν ουρανοισ cum κCDEGLKMSUTΑΠ.

36. Β³ΥΓ οικειακοι.

41. ληψεται cum EFGKMSUVXΓΠ.

42. εαν cum κCEFGKLMPSUVZΓΑΠ. αν BD 33.

XI: 2. Pro dia legunt C³EFGKLMPSUVXΓΠ, Π¹, g¹, vg. cop. aeth. syr. P duo. Vide I.c.

4. ΔΔ ιωαννει.

5. και χωλ. cum κBCEFGKLMPSUVΓΑΠ. — ΖΔ vg. copt. arm. aeth. Or. 2, 586; 4, 110 omittunt και. — και κωφοι: vg. copt. aeth. Or. 4, 110 omittunt και. — και νεκροι: CEFGLKMSUVX omittunt και. και πτωχοι: c, f, Π¹, vg. Or. 4, 110 omittunt και.

6. ος αν cum BD. ος εαν cum κCLPXZΓΑΠ.

8. εξηλθειτε legunt EFGKMSUVXΓΠ. — F εξηληλυθατε. — ιδειν; ανθρωπ. cum BCD. ανθρωπον ιδειν cum κ. — εν (D* it. vg. omittunt) μαλακ. cum κBDZ 47, vg. —

οἴκοις τῶν βασιλέων. 9 ἀλλὰ τί ἐξήλθατε; προφήτην ἰδεῖν; ναὶ λέγω ὑμῖν, καὶ περισσότερον προφήτου. 10 οὗτός ἐστιν περὶ οὗ γέγραπται· ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδὸν σου ἔμπροσθέν σου. 11 ἄμην λέγω ὑμῖν, οὐκ ἐγήγγραται ἐν γεννητοῖς γυναικῶν μεζῶν Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ· ὁ δὲ μικρότερος ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν μεζῶν αὐτοῦ ἐστίν. 12 ἀπὸ δὲ τῶν ἡμερῶν Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ ἕως ἄρτι ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν βιάζεται, καὶ βιασταὶ ἀρπάζουσιν αὐτήν. 13 πάντες γὰρ οἱ προφῆται καὶ ὁ νόμος ἕως Ἰωάννου ἐπροφήτευσαν, 14 καὶ εἰ θέλετε δέξασθαι, αὐτός ἐστιν Ἥλιος ὁ μέλλων ἔρχεσθαι. 15 ὁ ἔχων ὄψα ἀκούετω. 16 Τίνι δὲ ὁμοιωσῶ τὴν γενεὰν ταύτην; ὁμοία ἐστὶν παιδίῳ καθήμενῳ ἐν ταῖς ἀγοραῖς, ἃ προσφωνοῦντα τοῖς ἐτέροις 17 λέγουσιν· ἠλῆθαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ὠρχήσασθε· ἐθρηνησαμεν, καὶ οὐκ ἐκόψασθε. 18 ἠλθεν γὰρ Ἰωάννης μῆτε ἐσθίων μῆτε πίνων, καὶ λέγουσιν· δαιμόνιον ἔχει. 19 ἠλθεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίων καὶ πίνων, καὶ λέγουσιν· ἰδοὺ ἄνθρωπος φάγος καὶ οἰνοπότης, τελωνῶν φίλος καὶ ἁμαρτωλῶν. καὶ ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ τῶν ἔργων αὐτῆς.

20 Τότε ἤρξατο ὀνειδίξειν τὰς πόλεις ἐν αἷς ἐγένοντο αἱ πλεῖστοι δυνάμεις αὐτοῦ, ὅτι οὐ μετενόησαν. 21 οὐαὶ σοι Χοραζὶν, οὐαὶ σοι Βηθσαϊδάν, ὅτι εἰ ἐν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἐγένοντο αἱ δυνάμεις αἱ γινόμεναι ἐν ὑμῖν, πάλαι ἂν ἐν σάκκῳ καὶ σποδῷ μετενόησαν. 22 πλὴν λέγω ὑμῖν, Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἀνεκτότερον ἔσται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως ἢ ὑμῖν. 23 καὶ σὺ Καφαρναοὺμ, μὴ ἕως οὐρανοῦ ἠψωθήσῃ; ἕως

CEFGKLMPSUVXΓΑΠ, syr.^{cu} et utr. copt. arm. aeth. goth. addunt *ματιοις*. —

Pro *βασιλεων* legunt EFGKSVXII* *βασιλειων*. Post *βασ.* legunt κ^{CD} *εισιν*.

9. ἐξήλθατε apud XΓΔ. F *εξελήλυθατε*. — *προφ.* ιδ. cum κ*^{BZ}, Or. 3, 472. f k copt. videre prophetam. *ιδειν*; *προφητην* cum κ*^{CDEFGKLMPSUVXΓΑΠ}.

10. Post *οντος* legunt CEFGKLMPSUVXΓΑΠ *γαρ*. — *εγω*: Z, c, ff¹, g², copt. omittunt. *και κατασκ.* cum P, a, b, c, k, copt. syr.P.

11. *εστιν αυτου* cum C, vg.

13. A *προφητευσαν*. B**^{LXΓΑ} *προεφητ.*

14. *ηλειας* cum B*D. *ηλιας* cum κ^{B2C}.

15. Post *οψα* legunt κ^{CDEFGKLMPSUVXΓΑΠ} *ακουσιν*.

16. Text. rec. Griesb. Scholz cum nonnullis minusculis *παιδαριοις*. — *καθημ.* post *αγορ.* cum EFGKSUVIII. *εν αγοραις* cum CEFGKLMPSUVXΓΑΠ. — D *εν τη αγορα*. — A *προσφωνουντα τοις ετερ.* *λεγ.* cum κ^{B2DZ}, vg. copt. syr.P. — C *α προσφωνουσι* et *και λεγ.* EFGKLMPSUVX *και προσφωνουσι* et *και λεγ.* — τοις *ετεροις* cum BCDEFKLMXZΓΑΠ*, *invicem* copt. aliis d, g², k, goth. *ad alterutrum* f. *τοις εταιροις* cum GSIUVII², syr.^{cu} et utr. arm. aeth. ff¹, l, vg. *αυτων* cum iisdem codd., qui *τοις εταιροις* legunt et in CEFKL MXΓΑΠ*.

17. *και λεγουσιν*. Vide vs. 16. Post *εθρηνησαμεν* legunt CEFGKLMPSUVXΓΑΠ *υμιν*.

19. Pro *εργων* legunt κ³CDEFGKLMPSUVXΓΑΠ *vg.* syr.^{cu} arm.^{ed} goth. *τεκνων*.

21. *χοραζειν* cum κ^{BCEFGKMNVAΠ} (Γ -ζην). U legit *χοραζιν*. SX *χοραζειν*. D *χοραζαϊν*. — *βηθσαϊδαν* cum κ*^{BCEFGKMSUVXΓΑΠ}. *βηθσαιδα* cum κ^{copt} CDIV. Post *σποδω* legunt κ^{CI} *καθημενοι*. A -*μεναι*.

23. *καφρανοσιν* cum κ^{BD} 33, ιδ. vg. sax. fr. copt. goth. *καπερναουμ* cum CEF GKLMSUVXΓΑΠ. — *μη . . . ηψωθησθ* cum κ^{BCD} (L -σει). k 1 ne quomodo in caelum elata es usq. ad inferos descendas. KMXAΠ* legunt ἡ . . .

ἄδου καταβήσῃ, ὅτι εἰ ἐν Σοδόμοις ἐγενήθησαν αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν σοί, ἔμεινεν ἂν μέχρι τῆς σήμερον. 24 πλὴν λέγω ὑμῖν ὅτι γῆ Σοδόμων ἀνεκτίτερον ἔσται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως ἢ σοί.

10. 15
Lc. 10. 12

25 Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν ἑξομολογοῦμαι σοι πάτερ, κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι ἔκρυσας ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν, καὶ ἀπεκάλυψας αὐτὰ νηπίοις. 26 ναι ὁ πατήρ, ὅτι οὕτως εὐδοκία ἐγένετο ἐμ-προσθέν σου. 27 Πάντα μοι παρεδόθη ὑπὸ τοῦ πατρὸς μου, καὶ οὐδεὶς ἐπιγινώσκει τὸν υἱὸν εἰ μὴ ὁ πατήρ, οὐδὲ τὸν πατέρα τις ἐπιγινώσκει εἰ μὴ ὁ υἱὸς καὶ ὃς ἂν βούληται ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι. 28 Ἀεῖτε πρὸς με πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι, κἀγὼ ἀναπαύσω ὑμᾶς. 29 ἄρατε τὸν ζυγὸν μου ἐφ' ὑμᾶς καὶ μάθετε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι πραῖς εἰμι καὶ ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ, καὶ εὐρήσατε ἀνάπαυσιν ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν. 30 ὁ γὰρ ζυγὸς μου χρηστός καὶ τὸ φορτίον μου ἕλαφρόν ἐστιν.

25 27
Lc. 10. 21 s.

XII.

1 Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἐπορεύθη ὁ Ἰησοῦς τοῖς σάββασιν διὰ τῶν σπορίμων· οἱ δὲ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπεινάσαν, καὶ ἤρξαντο τίλλειν στάχυν καὶ ἐσθίειν. 2 οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἰδόντες εἶπαν αὐτῷ· Ἰδοὺ οἱ μαθηταὶ σου ποιοῦσιν ὃ οὐκ ἔξεστιν ποιεῖν ἐν σαββάτῳ. 3 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· οὐκ ἀνέγνωτε τί ἐποίησεν Δαυὶδ, ὅτε ἐπεινάσεν καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ; 4 πῶς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔφαγον, ὃ οὐκ ἐξὸν ἦν αὐτῷ φαγεῖν οὐδὲ τοῖς μετ' αὐτοῦ, εἰ μὴ τοῖς ἱερεῦσιν μόνοις; 5 ἢ οὐκ ἀνέγνωτε ἐν τῷ νόμῳ ὅτι τοῖς σάββασιν οἱ ἱερεῖς ἐν τῷ ἱερῷ τὸ σάββατον βεβηλοῦσιν καὶ ἀναίτιοί εἰσιν; 6 λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι τοῦ ἱεροῦ μεῖζόν ἐστιν ὧδε. 7 εἰ δὲ ἐγνώκετε τί ἐστιν ἔλεος θέλω καὶ οὐ θυσίαν, οὐκ ἂν κατεδικάσατε τοὺς ἀναίτιους. 8 κύριος γάρ ἐστιν τοῦ σαββάτου ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου.

1 8
Mc. 2. 23 28
Lc. 6. 1 5
Deut. 23. 25
Ex. 20. 10
3-4
1 Sam. 21. 6
Ex. 29. 33
Num. 28. 9 s.
6. 13
Hos. 6. 6

νηρωθεισα. EFGSUVIII² legunt ἢ . . . νηρωθης. Quae — exaltata es cum f, g¹, h, q. του ουρανου C EFGKLMUVXIII. — καταβηση cum BD. καταβιβασθηση cum κ C EFGKLMUVXIIII. — εγενηθησαν cum κ BCD, 1, 157. εγενοντο cum EFGKLSUVXIIV. — B εν σοι γεν. — εμειναν legunt DEFGKSUVIII. LXA εμεινον. M εμεινον. κ BC 1, 33 εμεινεν.

- 25. απεκρυσας cum C EFGKLSUVVIIII.
 - 26. ευδοκια εγενετο cum κ B, 1, 33, k (placitum factum est), copt. εγενετο ευδ. cum CDEFGKLSUVVIIII.
 - 27. ω αν D. ω εαν κ BCEFGKLSUVVIIII.
 - 29. πραος cum C³EFG.
- XII : 1. B legit σαββατος.
 2. ειπον DEGKLSUVIIII.
 3. δαυειδ, text. rec. δαβιδ, Griesb. Scholz δαυιδ. Cf. c. 1. Post επεινασεν invenitur αυτος apud L, arm. syr.P.
 4. CD legunt εφαγεν. δ cum BD, 13, 124, b, k, q, harl*. ους cum κ CEGKM SUTVIIII, vg.
 6. μειζον cum κ BDEGKMSUVIII, π¹, q, copt. — LA, vg. μειζων.
 7. ελεος cum κ BCD. ελεον cum EGKMSULVIIII.
 8. εστιν cum κ BCDEGKLSUVVIIII. εστι και cum minusculis, f, vg. syr.P.

9-14
Mc. 3, 1-6
Lc. 6, 6-11
Lc. 14, 3

9 Καὶ μεταβάς ἐκεῖθεν ἦλθεν εἰς τὴν συναγωγὴν αὐτῶν. 10 καὶ ἰδοὺ ἄνθρωπος χεῖρα ἔχων ξηράν· καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν λέγοντες· εἰ ἔξειστι τοῖς σάββασιν θεραπεύσαι; ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ. 11 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· τίς ἐσται ἐξ ὑμῶν ἄνθρωπος ὃς ἔξει πρόβατον ἓν, καὶ ἐὰν ἐμπέσῃ τοῦτο τοῖς σάββασιν εἰς βόθυνον, οὐχὶ κρατήσει αὐτὸ καὶ ἐγερεῖ; 12 πόσω οὖν διαφέρει ἄνθρωπος πρόβατον· ὥστε ἔξειστι τοῖς σάββασιν καλῶς ποιεῖν. 13 τότε λέγει τῷ ἀνθρώπῳ· ἔκτεινόν σου τὴν χεῖρα. καὶ ἐξέτεινεν, καὶ ἀπεκατεστάθη ὑγιής ὡς ἡ ἄλλη. 14 ἐξεληθόντες δὲ οἱ Φαρισαῖοι συμβούλιον ἔλαβον κατ' αὐτοῦ, ὅπως αὐτὸν ἀπολέσωσιν.

18 21
Jc. 12, 1-4

15 Ὁ δὲ Ἰησοῦς γινὼς ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν. καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ πολλοί, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτοῖς πάντας, 16 καὶ ἐπιτίμησεν αὐτοῖς ἵνα μὴ φανερὸν αὐτὸν ποιήσωσιν· 17 ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἡσαίου τοῦ προφήτου λέγοντος· 18 ἰδοὺ ὁ παῖς μου ὃν ἠρέτισα, ὃ ἀγαπητός μου εἰς ὃν εὐδόκησεν ἡ ψυχὴ μου· θήσω τὸ πνεῦμά μου ἐπ' αὐτόν, καὶ κρίσιν τοῖς ἔθνεσιν ἀπαγγελεῖ. 19 οὐκ ἐρίσει οὐδὲ κραυγάσει, οὐδὲ ἀκούσει τις ἐν ταῖς πλατείαις τὴν φωνὴν αὐτοῦ. 20 κάλαμον συντετριμμένον οὐ κατεάξει καὶ λίνον τυφόμενον οὐ σβέσει, ἕως ἂν ἐκβάλλῃ εἰς νίκος τὴν κρίσιν. 21 καὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ ἔθνη ἔλιποῦσιν.

22 ss.
Lc. 11, 14-23

22 Τότε προσήνεγκαν αὐτῷ δαιμονιζόμενον τυφλὸν καὶ κωφόν· καὶ ἐθεράπευσεν αὐτόν, ὥστε τὸν κωφὸν λαλεῖν καὶ βλέπειν. 23 καὶ ἐξίστανο πάντες οἱ ὄχλοι καὶ ἔλεγον· μήτι οὗτος ἐστὶν ὁ υἱὸς Δαυὶδ; 24 οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἀκούσαντες εἶπον· οὗτος οὐκ ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια εἰ μὴ ἐν τῷ Βεελζεβοῦλ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων. 25 εἰδὼς δὲ τὰς ἐκδημήσεις αὐτῶν εἶπεν αὐτοῖς· πᾶσα βασιλεία μερισθεῖσα καθ'

24 ss.
Mc. 3, 22-30
9, 34

10. *ανθρ. χειρ.* cum αBC , k , l , vg., copt. syr.^{cu}, aeth. *ανθρ. ην την χειρα* cum $GKSVX\Gamma\Pi$, b , c , g^2 . — $DLMA$ legunt *ανθρ. ην εκει την χειρ.* — *θεραπευσαι* cum κDL . — *πενειν* cum $BCEGKM$.

11. Pro *τις εσται* legunt C^*LX , 61, 124, Π^2 , copt. *τις*. — CDL , 124, k , syr.^{cu} et utr. legunt *εγειρει* pro *εγερει*.

12. *B σαββατοις*. Sic etiam Lchm.

13. *τ. χειρ. σου* cum $\kappa^{\alpha}CDEGKMSUVX\Gamma\Pi\Pi$. Pro *απεκατεσταθη* ($\kappa BC^2EFG LMSVX\Gamma A$) legunt $U\Pi$ *απεκατεστη* et DK *αποκατεσταθη*.

14. *εξελθ. δε* (D καὶ *εξελθ.*) usque *κατ αυτου* cum κBCD , it. vg. copt. syr.^{cu} et sch. pers.^p aeth. — L , arm. legunt *οι δε φαρ. εξελθ. σ. ε. κ. αυτου*. — $EGKM SUVX\Gamma\Pi$, syr.^p legunt *οι δε φαρ. συμβ. ελ. κατ αυτου εξελθ.*

15. *πολλοι* cum κB , a , b , c , Π^1 , g^1 , k , vg. aeth. *οχλοι πολλοι* cum $CDEGKLM SUV\Gamma A\Pi$, copt. Or. 3, 480. X *πολλοι οχλ.*

17. *ινα* cum κBCD , 1, 33. *οπως* cum $EGKLM SUVX\Gamma A\Pi$.

18. *ον* cum κ^*B , 115, 244 (Π^1 quem susceperit). *εις ον* cum $\kappa^{bc2}EGKLM SUVX\Gamma A\Pi$. — D , 1, 33 *εν ω*. — *ηνδοκ.* cum κCD . *ευδοκ.* cum B .

21. *τω ονομ.* cum $\kappa BCEFGKLM SUVX\Gamma A\Pi$. *εν τω ον.* cum D , it. vg. arm.

22. *προσηνεγκαν αυτω δαιμονιζομενον τυφλον και κωφον* cum B , syr.^{cu} et utr. copt. aeth. *προσηνεχθη αυτω δαιμονιζομενος τυφλος και κωφος* cum $\kappa CDE GKLM SUVX\Gamma A\Pi$. — *τον κωφον* cum κBD Π^1 , k , g^1 , copt. syr.^{cu} aeth. *τον τυφλον και κωφον* cum $CEGKMSUV\Gamma\Pi$, arm. syr.^p cod. bodl. LXA *τον κωφ. και τυφλον*. it.^p vg. sax. fr. omittunt *τον τυφλον και κωφον*. — *λαλειν* cum κ^*BD , it. vg. copt. arm. *και λαλειν* cum $\kappa CEGKLM SUV\Gamma A\Pi$, syr.^p — *τον κωφον* glossema, V. d. S. Bakhuyzen, Conj. p. 128.

25. *δε* cum κBD , k , copt., syr.^{cu}. $CEGKLM SUVX\Gamma A\Pi$ addunt $\tau\epsilon$.

ἐαυτῆς ἐρημοῦται, καὶ πᾶσα πόλις ἢ οἰκία μερισθεῖσα καθ' ἑαυτῆς οὐ σταθήσεται. 26 καὶ εἰ ὁ σατανᾶς τὸν σατανᾶν ἐκβάλλει, ἐφ' ἑαυτὸν ἐμερίσθη· πῶς οὖν σταθήσεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ; 27 καὶ εἰ ἐγὼ ἐν Βεελζεβούλ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ἑμῶν ἐν τίνι ἐκβάλλουσιν; διὰ τοῦτο αὐτοὶ κριταὶ ἔσονται ἑμῶν. 28 εἰ δὲ ἐν πνεύματι θεοῦ ἐγὼ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα ἔφθασεν ἐφ' ἡμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. 29 ἢ πῶς δύναται τις εἰσελθεῖν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἰσχυροῦ καὶ τὰ σκευὴ αὐτοῦ ἀρπάσαι, ἐὰν μὴ πρῶτον δῆσῃ τὸν ἰσχυρόν; καὶ τότε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ διαρπάσει. 30 ὁ μὴ ὦν μετ' ἐμοῦ κατ' ἐμοῦ ἔστιν, καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ' ἐμοῦ σκορπίζει. 31 Λιὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, πᾶσα ἁμαρτία καὶ βλασφημία ἀφεθήσεται τοῖς ἀνθρώποις, ἡ δὲ τοῦ πνεύματος βλασφημία οὐκ ἀφεθήσεται. 32 καὶ ὅς ἂν εἴπῃ λόγον κατὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ· ὅς δ' ἂν εἴπῃ κατὰ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου, οὐκ ἀφεθήσεται αὐτῷ οὔτε ἐν τούτῳ τῷ αἰῶνι οὐτέ ἐν τῷ μέλλοντι. 33 Ἡ ποιῆσατε τὸ δένδρον καλὸν καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ καλόν, ἢ ποιῆσατε τὸ δένδρον σακρὸν καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ σακρὸν· ἐκ γὰρ τοῦ καρποῦ τὸ δένδρον γινώσκεται. 34 γεννήματα ἐχιδνῶν, πῶς δύνασθε ἀγαθὰ λαλεῖν πονηροὶ ὄντες; ἐκ γὰρ τοῦ περισσεύματος τῆς καρδίας τὸ στόμα λαλεῖ. 35 ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ ἐκβάλλει ἀγαθὰ, καὶ ὁ πονηρὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ πονηροῦ θησαυροῦ ἐκβάλλει πονηρὰ. 36 λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι πᾶν ἔρημα ἀργὸν ὃ λαλήσουσιν οἱ ἄνθρωποι, ἀποδώσουσιν περὶ αὐτοῦ λόγον ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως. 37 ἐκ γὰρ τῶν λόγων σου δικαιοθήσῃ, καὶ ἐκ τῶν λόγων σου καταδικασθήσῃ. 38 Τότε ἀπεκρίθησαν αὐτῷ τινὲς τῶν γραμματέων καὶ Φαρισαίων λέγοντες· διδάσκαλε, θέλομεν ἀπὸ σοῦ σημεῖον ἰδεῖν. 39 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· γενεὰ πονηρὰ καὶ μοιχαλὶς σημεῖον ἐπιζητεῖ, καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ· εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωῶν τοῦ προφῆτου. 40 ὥσπερ γὰρ ἦν Ἰωῶν ἐν τῇ κοιλίᾳ τοῦ κήτους τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας, οὕτως ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς γῆς τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας. 41 ἄνδρες Νινευίται ἀναστήσονται

Le. 12, 10

33 35
7, 16 18
Le. 6, 43 45

38 42
Le. 11, 16
29 - 32

16, 4
Iou. 2, 1

Iou. 3, 3

27. κριτ. εσont. vμ. cum κBD, a, b, f, ff^{1,2}, g¹, h, k, l, q. CEGKMSUVXΓΑΠ
legunt vμ. εσ. κριτ.
28. εγω ante εν πν. θ. addunt f, m, vg., syr.^{cu}.
29. αρπασαι cum BC*X, 1. διαρπασαι cum κC**DEGKLSUVΓΑΠ. — διαρ-
πασαι cum BCELMUVXΓΠ². διαρπαση cum κDGKSP*. αρπασαι cum 1.
31. ουκ αφεθησ. cum κB g², k, vg. copt. arm. aeth. Nonnulli minusculi addunt
αυτοις. CDEGKLSUVXΓΑΠ legunt τοις ανθρωποις.
32. ος εαν cum κBCEFGKLSUVXΓΑΠ. ος αν cum D. Pro ουκ αφεθ. legit B
ον μη αφεθη. — τουτω τ. αιωνι cum κBCD. τω αιωνι τουτω cum ΚΧΑΠ.
τω νυν αιωνι cum EFGKLSUVΓ.
35. Post θησαυρον legunt L, mu, f*, ff², gat. mm. syr.^{cu}, arm. aeth. της καρδιας.
κCΛUΔ legunt τα αγαθα. LUΔ τα πονηρα.
36. ο εαν pro ο legunt CEGKMSUVXΓΑΠ. Ρ10 λαλησουσιν (κBC) D λαλουσιν et
EGKLSUVXΓΑΠ λαλησωσιν.
38. αυτω omittitur EGKSUVXΓΑΠ. των γραμμ. κ. φαρ. cum κCDEGLMSUV
XΓΑΠ, it. vg. Lchm. omittit κ. φαρ. cum B.
41. νινευιται cum EGKMSUVΓΠ. — Naber (Mnemosyne, 1881, p. 226) legit
κατα pro μετα. „Surgit accusator non μετα τιος, sed κατα τιος.” Cf.
contra Fransson.

- ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινοῦσιν αὐτήν, ὅτι μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα Ἰωῶνᾶ, καὶ ἰδοὺ πλείον Ἰωῶνᾶ ὧδε. 42 βασιλεῖσα νότου ἐγεροθήσεται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ κατακριεῖ αὐτήν, ὅτι ἦλθεν ἐκ τῶν περᾶτων τῆς γῆς ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν Σολομῶνος, καὶ ἰδοὺ πλείον Σολομῶνος ὧδε. 43 Ὅταν δὲ τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, διέρχεται δι' ἀνύδρων τόπων ζητοῦν ἀνάπασιν, καὶ οὐχ εὐρίσκει. 44 τότε λέγει· εἰς τὸν οἶκόν μου ἐπιστρέφω ὄδον ἐξῆλθόν. καὶ ἐλθὼν εὐρίσκει σχολάζοντα καὶ σσαρωμένον καὶ κεκοσμημένον. 45 τότε πορεύεται καὶ παραλαμβάνει μεθ' ἑαυτοῦ ἐπὶ ἕτερα πνεύματα πονηρότερα ἑαυτοῦ, καὶ εἰσελθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ, καὶ γίνεται τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου χεῖρονα τῶν πρώτων. οὕτως ἔσται καὶ τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ πονηρᾷ.
- 46—50
Mc. 3, 31—35
Lc. 8, 19—21
- 46 Ἐν αὐτοῦ λαλοῦντος τοῖς ὄχλοις, ἰδοὺ ἡ μήτηρ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ εἰσῆκτισαν ἔξω ζητοῦντες αὐτῷ λαλῆσαι. 47 εἶπεν δὲ τις αὐτῷ ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἔξω ἐσῆκασιν ζητοῦντές σοι λαλῆσαι. 48 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν τῷ λέγοντι αὐτῷ· τίς ἐστὶν ἡ μήτηρ μου, καὶ τίνας εἰσὶν οἱ ἀδελφοί μου; 49 καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἐπὶ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ εἶπεν· ἰδοὺ ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου· 50 ὅστις γὰρ ἂν ποιῆσῃ τὸ θέλημα τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς, αὐτός μου ἀδελφὸς καὶ ἀδελφὴ καὶ μήτηρ ἐστίν.

XIII.

- 1 9
Mc. 4, 1—9
Lc. 8, 4—8
- 1 Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐξεληθὼν ὁ Ἰησοῦς ἐκ τῆς οἰκίας ἐκάθητο παρὰ τὴν θάλασσαν. 2 καὶ συνήχθησαν πρὸς αὐτὸν ὄχλοι πολλοί, ὥστε αὐτὸν εἰς πλοῖον ἐμβάντα καθῆσθαι, καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν εἰσῆκει. 3 καὶ ἐλάλησεν αὐτοῖς πολλὰ ἐν παραβολαῖς, λέγων· ἰδοὺ ἐξῆλθεν ὁ σπεῖρον τοῦ σπεῖρειν. 4 καὶ ἐν τῷ σπεῖρειν αὐτὸν ἅ μιν ἔπεισεν παρὰ τὴν ὁδόν, καὶ ἦλθεν τὰ πετεινὰ καὶ κατέφαγεν αὐτά. 5 ἄλλα δὲ ἔπεισεν ἐπὶ τὰ πετρῶδη ὅπου οὐκ εἶχεν γῆν πολλήν, καὶ εὐθέως ἐξανέτειλεν διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθος γῆς· 6 ἡλίον δὲ ἀνατείλαντος

42. Text rec. cum *Δ* *σολομωντος*.

44. *CEGKILMSUVΓΑΠ* επιστρ. εις τ. ο. μ. — *ελθων* cum *DFGXΓ*. και ante *σσαρωμ*. omittitur *BC²DEFGKILMSUVXΓΑΠ*, b, f, g¹, k, copt. arm. aeth.

46. *ετι δε αυτου λαλ. legunt CEEFGKMSUVXΓΑΠ*, q, syr. P, aeth. *DLZ* *λαλον-λος δε αυτου*.

47. Hic versus omittitur *κ*BLΓ*, ff¹, k, syr. cu. Sic etum W. H.

48. *τω ειποντι αυτω* cum *CEFGKILMSUVΓΑ*. X omittit. Secundum Holwerdani et V. d. S. Bakhuyzen *τω ειποντι* et *τω λεγοντι* glossemata sunt. Cf. V. d. S. B. p. 127—129.

49. Post *χειρα* legunt *BCZΓΠ* *αυτου*.

50. Pro *ποιηση* legit *D* *ποιει*.

XIII : 1. *CDEFGKILMSUVXΓΑΠ* legunt *εν δε*. Pro *εκ της* legunt *CEFGKLM* *SUVXΓΑΠ* *απο της*. *B* legit *της* sine *εκ* vel *απο*. *D* omittit *εκ της οικιας*.

2. *το πλοιον* cum *DXΓΑΠ* etc.

3. *κDLMX* legunt *σπειραι*.

4. *B* legit *και ελθοντα τα πετεινα κατεφαγεν αυτα*.

5. *B* legit *εξανειλειαν* et *της γης*.

ἐκαυματίσθη, καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν ὄζιν ἐξηράνθη. 7 ἄλλα δὲ ἔπρσεν ἐπὶ τὰς ἀκάνθας, καὶ ἀνέβησαν αἱ ἀκανθαὶ καὶ ἐπνίξαν αὐτά. 8 ἄλλα δὲ ἔπρσεν ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν καὶ εἰδίδου καρπὸν, ὃ μὲν ἑκατόν, ὃ δὲ ἐξήκοντα, ὃ δὲ τριάκοντα. 9 ὃ ἔχων ὧτα ἀκούετω.

10 Καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ εἶπαν αὐτῷ· διατί ἐν παραβολαῖς λαλεῖς αὐτοῖς; 11 ὃ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· ὅτι ὑμῖν δέδοται γινῶναι τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, ἐκείνοις δὲ οὐ δέδοται. 12 ὅστις γὰρ ἔχει, δοθήσεται αὐτῷ καὶ περισσευθήσεται· ὅστις δὲ οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ. 13 διὰ τοῦτο ἐν παραβολαῖς αὐτοῖς λαλῶ, ὅτι βλέποντες οὐ βλέπουν καὶ ἀκούοντες οὐκ ἀκούουσιν οὐδὲ συνιοῦσιν. 14 καὶ ἀναπληροῦνται αὐτοῖς ἡ προφητεία Ἡσαίου ἡ λέγουσα· ἀκοῆ ἀκούσατε καὶ οὐ μὴ συνῆτε, καὶ βλέποντες βλέψετε καὶ οὐ μὴ ἴδητε. 15 ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδιά τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ τοῖς ὠσίν βαρέως ἤκουσαν, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμυσαν, μήποτε ἴδωσιν τοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ τοῖς ὠσίν ἀκούσωσιν καὶ τῆ καρδίᾳ συνῶσιν καὶ ἐπιστρέψωσιν, καὶ ἰάσωμαι αὐτούς. 16 ὑμῶν δὲ μακάριος οἱ ὀφθαλμοὶ ὅτι βλέπουν, καὶ τὰ ὧτα ὅτι ἀκούουσιν. 17 ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν ὅτι πολλοὶ προφῆται καὶ δίκαιοι ἐπεθύμησαν ἰδεῖν ἃ βλέπετε, καὶ οὐκ εἶδαν, καὶ ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε, καὶ οὐκ ἤκουσαν. 18 ὑμεῖς οὖν ἀκούσατε τὴν παραβολὴν τοῦ σπειράτος. 19 παντὸς ἀκούοντος τὸν λόγον τῆς βασιλείας καὶ μὴ συνιέντος, ἔρχεται ὁ πονηρὸς καὶ ἀρπάζει τὸ ἐσπαρμένον ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· οὗτός ἐστιν ὁ παρὰ τὴν ὁδὸν σπαρεῖς. 20 ὃ δὲ ἐπὶ τὰ πετρώδη σπαρεῖς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων καὶ εὐθὺς μετὰ χαρᾶς λαμβάνων αὐτόν· 21 οὐκ ἔχει δὲ ὄζιν ἐν ἑαυτῷ ἀλλὰ πρόσκαιρός ἐστιν, γενομένης δὲ θλίψεως ἢ διαωμοῦ διὰ τὸν λόγον εὐθὺς σκανδαλίζεται. 22 ὃ δὲ εἰς τὰς ἀκάνθας σπαρεῖς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων, καὶ ἡ μέριμνα τοῦ αἰῶνος καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ πλοῦτου συνπνίγει τὸν λόγον, καὶ ἄκαρπος γίνετα. 23 ὃ δὲ ἐπὶ τὴν καλὴν γῆν σπαρεῖς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων καὶ συνιείς, ὃς δὴ καρποφορεῖ καὶ ποιεῖ ὃ μὲν ἑκατόν, ὃ δὲ ἐξήκοντα, ὃ δὲ τριάκοντα.

10 17
Mc. 4, 10 12
Lc. 8, 9 s.
25 29
Lc. 9, 18
12 s.
Jes. 6, 4 s.
Is. 12, 40
Act. 28, 26 s.
19 s.
Lc. 10, 23 s.
18 23
Mc. 4, 13 20
Lc. 8, 11 15

7. BCZ legunt απενιξαν.

8. C, 33, 243 επρσαν. D εδιδουν. — εκατον etc. DX ρ' ξ' λ'. Item vs. 34.

9. Post ωτα legunt CDEFGKMSUVXΓΔΠ ακουειν.

10. CX οι καθ. αυτου. CDEFGKMSUVXΖΓΔ legunt ειπον.

11. Post ειπεν legunt BDEFGKLSUVXΓΔΠ αυτοις.

14. αυτοις cum κBC, q, am. for. harl.* arm. syr.P Bas. 2, 279. επ αυτοις cum DM* k, copt. syr.sch. aeth. — a, c, g², sur.cu omittunt αυτοις vel επ αυτοις.

15. τ. ωσιν cum BD vg. syr.P. — κC copt. syr.cu et sch. arm. aeth. addunt αυτων. — Pro συνωσιν legit C συνιωσι. EFGKVΠ legunt επιστρεψουσιν. E**KUXΔ* legunt ιασωμαι.

16. Post τα ωτα legunt κCD etc. νμων. B omittit. EFGKLSUVΓΔΠ legunt ακουει.

17. αμην sine γαρ legunt κX. B ειδαν. κ 33 ιδαν. CEFGLMSΥΤΑ ειδον. KXVII ιδον. D ηδυνηθησαν ειδειν.

18. σπειροτος cum κCDEFGKLSUVΓΔΠ.

22. του αιωνος τουτου legunt κBCEFGKLSUVXΓΔΠ. συμπνιγει cum EFGK MSUVΠΠ.

23. την γην την καλην cum DEFGKMSUVXΓΠ. συνιων cum CDEFGKLSUVXΓΔΠ.

24 Ἄλλην παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖς λέγων ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ σπειραντὶ καλὸν σπέρμα ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ. 25 ἐν δὲ τῷ καθεύδειν τοὺς ἀνθρώπους ἦλθεν αὐτοῦ ὁ ἐχθρὸς καὶ ἐπέσπειρεν ζιζάνια ἀνὰ μέσον τοῦ σίτου καὶ ἀπῆλθεν. 26 ὅτε δὲ ἐβλάστησεν ὁ χόρτος καὶ καρπὸν ἐποίησεν, τότε ἐφάνη καὶ τὰ ζιζάνια. 27 προσελθόντες δὲ οἱ δούλοι τοῦ οἰκοδεσπότου εἶπον αὐτῷ· κύριε, οὐχὶ καλὸν σπέρμα ἐσπειρας ἐν τῷ σῷ ἀγρῷ; πόθεν οὖν ἔχει ζιζάνια; 28 ὁ δὲ ἔφη αὐτοῖς· ἐχθρὸς ἀνθρώπου τοῦτο ἐποίησεν. οἱ δὲ δούλοι λέγουσιν αὐτῷ· θέλεις οὖν ἀπελθόντες συλλέξωμεν αὐτά; 29 ὁ δὲ φησὶν· οὐ, μήποτε συλλέγοντες τὰ ζιζάνια ἐκριζώσῃτε ἅμα αὐτοῖς τὸν σίτον. 30 ἄφετε συναυξάνεσθαι ἀμφοτέρα μέχρι τοῦ θερισμοῦ, καὶ ἐν καιρῷ τοῦ θερισμοῦ ἐρῶ τοῖς θερισταῖς· συλλέξατε πρῶτον τὰ ζιζάνια καὶ δήσατε αὐτὰ εἰς δεσμάς πρὸς τὸ κατακαῦσαι αὐτά, τὸν δὲ σίτον συναγάγετε εἰς τὴν ἀποθήκην μου. 31 Ἄλλην παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖς λέγων ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν κόκκῳ σινάπεως, ὃν λαβὼν ἄνθρωπος ἐσπειρεν ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ· 32 ὁ μικρότερον μὲν ἐστὶν πάντων τῶν σπερμάτων, ὅταν δὲ ἀυξηθῇ, μείζον τῶν λαχάνων ἐστὶν καὶ γίνεται δένδρον, ὥστε εἰσεῖν τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ καὶ κατασκηνοῖν ἐν τοῖς κλάδοις αὐτοῦ. 33 Ἄλλην παραβολὴν ἐλάλησεν αὐτοῖς· ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ζύμῃ, ἣν λαβοῦσα γυνὴ ἐπέκρυσεν εἰς ἀλεύρου σάτα τρία, ἕως οὗ ἐζυμώθη ὅλον. 34 Ταῦτα πάντα ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς ἐν παραβολαῖς τοῖς ὄχλοις, καὶ χωρὶς παραβολῆς οὐδὲν ἐλάλει αὐτοῖς, 35 ὅπως πληρωθῇ τὸ ἔρηθῃ διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος· ἀνοίξω ἐν παραβολαῖς τὸ στόμα μου, ἐρῶμαι κεκρυμμένα ἀπὸ καταβολῆς. 36 Τότε ἀφείκε τοὺς ὄχλους ἦλθεν εἰς τὴν οἰκίαν. καὶ προσῆλθαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες· διασαφήσον ἡμῖν τὴν παραβολὴν τῶν ζιζανίων τοῦ ἀγροῦ. 37 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· ὁ σπείρων τὸ καλὸν σπέρμα ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου,

24. σπειροντι cum CDEFGKLUVI. d h k δ seminati.

25. εσπειρε cum CD^gEF^gGKLMSUVXΓΑΠ, e, q.

27. εσπειρες cum CDEFGVX. τα ζιζ. cum κ^* LX copt. syr. P arm.

28. D syr. sch scribunt ο δουλ. post λεγ. αυρ. B, 157, g², h omittunt δουλοι. Pro λεγουσιν αυτω legunt EFGKLMSUVXΓΑΠ, f, ff¹, q, vg. copt. syr. P arm. aeth. ειπον αυτω. FKLMI legunt συλλεξομεν.

29. κ BC q (at ille ait) legunt ο δε φησιν. it. vg. et ait. D, b, f ο δε λεγει αυτοις. EFGKLMSUVXΓΑΠ ο δε εφη.

30. BD legunt εως pro μεχρι. κ^* et cCEL syr. cu copt. legunt εν τω καιρ. — αυτα δεσμας pro αυτα εις δεσμας cum LXΔ. adligate ea fasciculos it. am. for. syr. cu et sch. δεσμας sine αυτα D, e, f, h, k — BG 1 legunt συναγετε. D συνλεγεται.

32. κατασκηνον κ B**CEFGKLMSUVXΓΑΠ.

33. GI εκρυσεν.

34. ουκ cum κ CDEFGKLSUVXΓΠ, vg. syr. cu et sch.

35. Post προφητου legunt κ^* 1, 13, 33, 124, 253 ρησιου. Post καταβολης legunt κ^* et cCDEFGKLMSUVXΓΑΠ κοσμου.

36. Post οικιαν legunt CDEFGKLMSUVXΔΠ ο ιησους. — προσηλθον legunt κ CDEFGKLMSUVXΓΑΠ. B, 33 προσηλθαν. κ^* B, Or. 4, 254 διασαφησον. κ CD φρασον.

37. Post ειπεν legunt CLXΓΑΠ etc. syr. cu et utr. arm. αυτοις.

38 ὁ δὲ ἄγγρος ἐστὶν ὁ κόσμος· τὸ δὲ καλὸν σπέρμα, οἳτοί εἰσι οἱ υἱοὶ τῆς βασιλείας· τὰ δὲ ζιζάνια εἰσι οἱ υἱοὶ τοῦ πονηροῦ, 39 ὁ δὲ ἐχθρὸς ὁ σπειράς· αὐτὰ ἐστὶν ὁ διάβολος· ὁ δὲ θερισμὸς συντέλεια αἰῶνος ἐστὶν, οἱ δὲ θερισταὶ ἄγγελοι εἰσι. 40 ὡςπερ οὖν συλλέγεται τὰ ζιζάνια καὶ κρυθὶ κατακαίεται, οὕτως ἔσται ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ αἰῶνος. 41 ἀποστελεῖ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου τοὺς ἄγγελους αὐτοῦ, καὶ συλλέξουσιν ἐκ τῆς βασιλείας αὐτοῦ πάντα τὰ σκάνδαλα καὶ τοὺς ποιοῦντας τὴν ἀνομίαν, 42 καὶ βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρός· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. 43 τότε οἱ δίκαιοι ἐκλάμψουσιν ὡς ὁ ἥλιος ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρὸς αὐτῶν, ὁ ἔχων ὠτα ἀκουέτω. 44 Ὅμοια ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν θησαυρῷ κεκρυμμένῳ ἐν τῷ ἄγρῳ, ὃν εὗρὼν ἄνθρωπος ἔκρυπεν, καὶ ἀπὸ τῆς χαρᾶς αὐτοῦ ὑπάγει καὶ πωλεῖ πάντα ὅσα ἔχει καὶ ἀγοράζει τὸν ἄγρον ἐκεῖνον. 45 Πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ ἐμπόρῳ ζητοῦντι καλοὺς μαργαρίτας· 46 εὗρὼν δὲ ἓνα πολύτιμον μαργαρίτην ἀπελθὼν πέπρακεν πάντα ὅσα εἶχεν καὶ ἠγόρασεν αὐτόν. 47 Πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν σαγήνῃ βληθείσῃ εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἐκ παντὸς γένους συναγαγούσῃ· 48 ἦν ὅτε ἐπληρώθη ἀναβιβάσαντες ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν καὶ καθίσαντες συνέλεξαν τὰ κατὰ εἰς ἄγην, τὰ δὲ σαπρὰ ἔξω ἔβαλον. 49 οὕτως ἔσται ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ αἰῶνος· ἐξελεύσονται οἱ ἄγγελοι καὶ ἀφοριοῦσιν τοὺς πονηροὺς ἐκ μέσου τῶν δικαίων, 50 καὶ βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρός· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. 51 συνήκατε ταῦτα πάντα; λέγουσιν αὐτῷ· ναί. 52 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· διὰ τοῦτο πᾶς γραμματεὺς μαθητευθεὶς τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν ὁμοίος ἐστὶν ἀνθρώπῳ οἰκοδοπότῃ, ὅστις ἐκβάλλει ἐκ τοῦ θησαυροῦ αὐτοῦ καινὰ καὶ παλαιά.

53 Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τὰς παραβολὰς ταύτας, μετήρην ἐκεῖθεν. 54 καὶ ἐλθὼν εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ ἐδίδασκεν αὐτοὺς ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν, ὥστε ἐκπλήσσεσθαι αὐτοὺς καὶ λέγειν· πόθεν οὕτω ἡ σοφία αὕτη καὶ αἱ δυνάμεις; 55 οὐχ οὕτως ἐστὶν ὁ τοῦ τέκτονος υἱός; οὐχ ἡ μήτηρ αὐτοῦ λέγεται Μαριάμ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ Ἰάκωβος καὶ Ἰωσήφ καὶ Σίμων καὶ Ἰούδας;

39. B ἐστὶν post ἐχθρὸς. του ante αἰῶνος cum κ̅CEFGKLM̅SUV̅XΓ̅Δ̅Π̅.

40. D κατακαιονται. κ̅BD κατακαίεται. it. vg comburuntur, exuruntur. C̅EFG̅ KL̅MSUV̅XΓ̅Δ̅Π̅ καίεται. Post του αἰῶνος legunt CP f, h, q, copt. syr.^{ur} τουτου.

43. ὠτα cum κ̅*B, a, b, e, k, am. for. κ̅C̅DE̅FG̅KL̅M̅PSUV̅XΓ̅Δ̅Π̅ addunt ακουειν.

44. παλιν ante ὁμοια legunt C̅EFG̅KL̅M̅PSUV̅XΓ̅Δ̅Π̅. — B omittit παντα post πωλει.

45. κ̅*B, Ath. 2, 526 omittunt ἀνθρώπῳ.

46. Pro ευρων δε legunt C̅EFG̅K̅M̅PSUV̅XΓ̅Δ̅Π̅ f, q, copt. syr.^p ος ευρων.

48. D legit οτε δε. Post ἀναβιβασαντες legunt PSA αυτην.

48. επι τον αγιαλον sine και cum L. αγγη cum κ̅BCM̅**. αγγεια cum DEFGK etc.

51. συνηκατε: praemittunt λεγει αυτοις ο ις̅ C̅EFG̅KL̅MSUV̅XΓ̅Δ̅. Post και legunt C̅EFG̅KL̅MSUV̅XΓ̅Δ̅ κυριε.

52. B²D λεγει pro ειπε. DM εν τη βασιλεια. EFGLSUV̅XΓ̅Θ̅Π̅ In margine εις την βασιλειαν.

54. εκπληττι. cum KMSΓ.

55. ουχ η cum κ̅BCMA. ουχι η cum DEFGKLSUV̅XΓ̅Π̅. Pro ιωσηφ legunt KLAΠ̅ ιωσης. κ̅*DEFG̅MSUV̅XΓ̅ ιωαννης.

Dan. 12. 4

51 5^a
Mc. 6. 1 6

Lc. 4, 24
Lc. 4, 44

56 και αι αδελφαι αυτου ουχι πασαι προς υμας εισιν; ποθεν ουν τούτω ταυτα πάντα; 57 και εσκανδαλίζοντο εν αυτω̄ ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αυτοῖς· οὐκ ἔστιν προφήτης ἄτιμος εἰ μὴ ἐν τῇ πατρίδι καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. 58 και οὐκ ἐποίησεν ἐκεῖ δυνάμεις πολλὰς διὰ τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν.

XIV.

1 2
Mc. 6, 14 ss.
Lc. 9, 7 ss.3 5
Mc. 6, 17 ss.
Lc. 3, 19 s.21, 26
6 12
Mc. 6, 21 - 29Mc. 6, 32 s.
Lc. 9, 10 s.14 - 21
Mc. 6, 34 - 44
Lc. 9, 12 - 17

1 Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἤκουσεν Ἡρώδης ὁ τετράρχης τὴν ἀκοὴν Ἰησοῦ, 2 καὶ εἶπεν τοῖς παισὶν αὐτοῦ· οὗτός ἐστιν Ἰωάννης ὁ βαπτιστής· αὐτός ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ διὰ τοῦτο αἱ δυνάμεις ἐνεργοῦσιν ἐν αὐτῷ. 3 ὁ γὰρ Ἡρώδης κρατήσας τὸν Ἰωάννην ἔδωκεν καὶ ἐν φυλακῇ ἀπέθετο διὰ Ἡρωδιάδα τὴν γυναῖκα Φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ. 4 Ἐλεγεν γὰρ ὁ Ἰωάννης αὐτῷ· οὐκ ἔξεστίν σοι ἔχειν αὐτήν. 5 καὶ θέλων αὐτὸν ἀποκτείνειν ἐφοβήθη τὸν ὄχλον, ὅτι ὡς προφήτην αὐτὸν εἶχον. 6 γενεαίσις δὲ γενομένοις τοῦ Ἡρώδου ὠρχήσατο ἡ θυγάτηρ τῆς Ἡρωδιάδος ἐν τῷ μέσῳ καὶ ἤρσεν τῷ Ἡρώδῃ, 7 ὅθεν μεθ' ὄρκου ὠμολόγησεν αὐτῇ δοῦναι ὃ ἂν αἰτήσῃται. 8 ἡ δὲ προβιβασθεῖσα ὑπὸ τῆς μητρὸς αὐτῆς· δὸς μοι, φησίν, ὧδε ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ. 9 καὶ λυπηθεὶς ὁ βασιλεὺς, διὰ τοὺς ὄρκους καὶ τοὺς συνανακειμένους ἐκέλευσεν δοθῆναι, 10 καὶ πέμψας ἀπεκεφάλισεν Ἰωάννην ἐν τῇ φυλακῇ. 11 καὶ ἠνέχθη ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι καὶ ἐδόθη τῷ κορασίῳ, καὶ ἤνεγκεν τῇ μητρὶ αὐτῆς. 12 καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἤραν τὸ πτῶμα καὶ ἔθαψαν αὐτόν, καὶ ἔλθόντες ἀπήγγειλαν τῷ Ἰησοῦ. 13 ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν ἐν πλοίῳ εἰς ἔρημον τόπον κατ' ἰδίαν· καὶ ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι ἠκολούθησαν αὐτῷ περὶ τῶν πόλεων.

14 Καὶ ἐξελθὼν εἶδεν πολὺν ὄχλον, καὶ ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτοῖς καὶ ἐθερά-

56. πάντα ταυτα invenitur DEFGKLVXΔ it. vg. Or. 4, 269, Bas. 2, 284.

57. πατριδι cum BD 33, 346, a, k. ιδια πατρ. cum κΖ. ιδια πατρ. αυτου cum C.

XIV : 1. κCZA copt. legunt τετραραρχης.

3. μα et cCD addunt αυτον post εδωκεν. — και εν (B** addit τη) φυλ. απεθετ. cum κ*B* et **, Π¹, h. και εθετο εν φυλ. cum CEGKLSUVXΓΑΠΙ. — D, a, c, e, Π¹, g¹, k, vg. omitunt φιλιππου.

4. ιωανν. cum κ* et cD. BCZ legunt ο ιωανν. — CD it. vg. legunt αυτω post γαρ.

6. κBDLZ legunt γενεαιοις δε γενομενοις. CK γενεαιων δε γενομενων. EGMU VXΓΑΠI γενεσιων δε αγομενων.

7. ο αν cum BD. Alii codd. unc. legunt ο εαν.

9. CEFGL²MSUVXΓΑΠI, c, f, k, q*, copt. syr. arm. legunt ελυπηθη et δια δε τους.

10. τον ιωανν. cum κCDEF etc.

12. πτωμα cum κBCDL syr. cu et sch. σωμα cum EFGKMSUVXΓΑΠI. αυτον cum κ*BΘ, a, Π¹. κ^bCDLXΓΑΠI etc. αυτο. Cf. V. d. S. Bakhuyzen, p. 144, 145.

13. ακουσας δε cum κBDLZ, f, k, Or. 3, 473. και ακουσας cum CEFGLKMSUV XΓΑΘ syr. P arm. — περη cum BCDE etc. περσι cum κILZ etc.

14. Post εξελθων legunt CIXΓΑΠI etc. ο ιησους. — επ αυτοις cum κBCEΓΑΘΠI. Minusculi legunt επ αυτους. D legit περι αυτων.

πενσεν τοὺς ἀρρώστους αὐτῶν. 15 ὀφίας δὲ γενομένης προσῆλθαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ λέγοντες· ἔρημός ἐστιν ὁ τόπος καὶ ἡ ὥρα ἤδη παρήλθεν· ἀπόλυσον τοὺς ὄχλους, ἵνα ἀπελθόντες εἰς τὰς κώμας ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς βρώματα. 16 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· οὐ χρειαν ἔχουσιν ἀπελθεῖν· δότε αὐτοῖς ἡμεῖς φαγεῖν. 17 οἱ δὲ λέγουσιν αὐτῷ· οὐκ ἔχομεν ὧδε εἰ μὴ πέντε ἄρτους καὶ δύο ἰχθύας. 18 ὁ δὲ εἶπεν· φέρετέ μοι ὧδε αὐτούς. 19 καὶ κελεύσας τοὺς ὄχλους ἀνακλιθῆναι ἐπὶ τοῦ χορτοῦ, λαβῶν τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν εὐλόγησεν, καὶ κλάσας ἔδωκεν τοῖς μαθηταῖς τοὺς ἄρτους, οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς ὄχλοις. 20 καὶ ἔφαγον πάντες καὶ ἐχορτάσθησαν, καὶ ἦσαν τὸ περισσεῖον τῶν κλασμάτων δώδεκα κοφίνους πλήρεις. 21 οἱ δὲ ἐσθίοντες ἦσαν ἄνδρες ὡσεὶ πεντακισχίλιοι χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδιῶν.

22 Καὶ εὐθέως ἠγάγκασεν τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἐμβῆναι εἰς τὸ πλοῖον καὶ προάγειν αὐτὸν εἰς τὸ πέραν, ἕως οὗ ἀπολύσῃ τοὺς ὄχλους. 23 καὶ ἀπολύσας τοὺς ὄχλους ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος καὶ ἰδίαν προσεύξασθαι. ὀφίας δὲ γενομένης μόνος ἦν ἐκεῖ. 24 τὸ δὲ πλοῖον ἦδη μέσον τῆς θαλάσσης ἦν βασιανίζομενον ὑπὸ τῶν κυμάτων· ἦν γὰρ ἐναντίος ὁ ἄνεμος. 25 τετάρτῃ δὲ φυλακῇ τῆς νυκτὸς ἦλθεν πρὸς αὐτοὺς περιπατῶν ἐπὶ τῆς θαλάσσης. 26 οἱ δὲ μαθηταὶ ἰδόντες αὐτὸν ἐπὶ τῆς θαλάσσης περιπατοῦντα ἐταράχθησαν, λέγοντες· οὗ φάντασμα ἐστίν, καὶ ἀπὸ τοῦ φόβου ἔκραξαν. 27 εὐθύς δὲ ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς αὐτοῖς λέγων· θαρσεῖτε, ἐγὼ εἰμὶ· μὴ φοβεῖσθε. 28 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ· κύριε, εἰ σὺ εἶ, κέλευσόν με ἐλθεῖν πρὸς σε ἐπὶ τὰ ὕδατα. 29 ὁ δὲ εἶπεν· ἐλθέ. καὶ καταβὰς ἀπὸ

22 33
Mc. 6, 45 - 52
10. 6, 15 21

15. προσῆλθαν cum B, 33. προσῆλθον cum κ CD. Post μαθηταὶ legunt CDLXΓΑΘΠ αὐτου. — ἡδη παρηλθ. cum BCDI. παρηλθ. ἡδη cum κ Z 1, Or. 3, 475 et 509. Post ἀπολυσον legunt κ CZ, 1, 238, copt. ovn.
16. ο δε sine ιησους legunt κ^*D 61, k, syr.^{cu} et sch. pers.^p copt. arm. aeth.
18. CEFGLKMP SUVXΓΑΘΠ f, ff, vg. legunt αὐτους ὧδε.
19. ἐπι του χορτου cum κ BC**I*. D legit ἐπι τον χορτον. It. vg. super faenum. C²EFGLKMP SUVXΓΑΘΠ ἐπι τους χορτους. Pro λαβων legunt κ C**I* ff, h, copt. arm. και λαβων. D ελαβεν. — CDIP^c, Or. 3, 479 legunt ηυλογησεν.
21. D 1 copt. Or. 3, 478 et 479 παυδ. κ. γυν.
22. Post primum και omittunt κ^*C^* ff¹ syr.^{cu} ενθεως. Post ηγαγκασεν legunt C³LXΓΠ ο ιησους. Post τους μαθητας omittunt κ CDGILMSUVΓΑΘ e, f, 1, vg. arm. Or. 3, 480 et 482 αὐτου.
25. Pro ηλθεν legunt C²DLPXΓΑΘΠ απηλθεν. Post προς αὐτους legunt C³EFGLMUXΠ ο ιησους. Pro ἐπι της θαλασσης (CDLXΓΠ) legunt κ BPT^cΛΘ, Or. 3, 483 ἐπι την θαλασσην. Vide vs. 26.
26. οι δε μαθηται ιδοντες αὐτον cum κ^*BD . ιδοντ. δε αυτ. cum κ^* . και ιδ. αυτ. cum 1, c, g², vg. ἐπι της θαλασσης cum κ BCD^c. ἐπι την θαλ. cum LPXΓΑΘΠ.
27. ενθεως cum CLPXΓΑΘΠ. ελαλ. αὐτοις cum κ^*D T^c 231, ff¹, syr.^{cu} copt. arr. — CEFGLKMP SUVXΓΑΘΠ addunt ο ιησους. κ^*B 131 legunt ο ιησους αυτ. It. vg. syr.^{sch}. Jesus locutus est eis.
28. αποκριθ. δε ο Πετρος ειπεν αυτω cum B g¹ copt. syr.^{sch}. αυτω (omittitur Δ) ο (omittitur Δ) πετρ. ειπεν cum κ CDEFGKMP SUVXΓΑΘΠ it. syr.^p arm. — προς σε ελθειν legunt EFGKMP SUVXΓΠ.

τοῦ πλοίου Πέτρος περιεπάτησεν ἐπὶ τὰ ὕδατα καὶ ἦλθεν πρὸς τὸν Ἰησοῦν. 30 βλέπων δὲ τὸν ἄνεμον ἐφοβήθη, καὶ ἀρξάμενος καταποντίζεσθαι ἔκραξεν λέγων· κύριε, σῶσόν με. 31 εὐθέως δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐκείνας τὴν χεῖρα ἐπλάβετο αὐτοῦ καὶ λέγει αὐτῷ· ὀλιγόπιστε, εἰς τί ἐδίστασας; 32 καὶ ἀναβάντων αὐτῶν εἰς τὸ πλοῖον ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος. 33 οἱ δὲ ἐν τῷ πλοίῳ προσεκύνησαν αὐτῷ λέγοντες· ἀληθῶς θεοῦ υἱὸς εἶ.

34 36
Mc. 6, 53 56

34 Καὶ διαπεράσαντες ἦλθον ἐπὶ τὴν γῆν εἰς Γεννησαρέτ. 35 καὶ ἐπιγόντες αὐτὸν οἱ ἄνδρες τοῦ τόπου ἐκείνου ἀπέστειλαν εἰς ὄλην τὴν περιχώρον ἐκείνην, καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας, 36 καὶ παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα μόνον ἄψωνται τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ· καὶ ὅσοι ἤψαντο διεσώθησαν.

XV.

1 9
Mc. 7, 1 13

1 Τότε προσέρχονται τῷ Ἰησοῦ ἀπὸ Ἱεροσολύμων Φαρισαῖοι καὶ γραμματεῖς λέγοντες· 2 διατί οἱ μαθηταί σου παραβαίνουσιν τὴν παράδοσιν τῶν προσβυτέρων; οὐ γὰρ νίπτονται τὰς χεῖρας διὰν ἄρτον ἐσθίωσιν. 3 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· διατί καὶ ὑμεῖς παραβαίνετε τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ διὰ τὴν παράδοσιν ὑμῶν; 4 ὁ γὰρ θεὸς εἶπεν· τίμα τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα, καὶ ὁ κακολογῶν πατέρα ἢ μητέρα θανάτῳ τελευτάτω. 5 ὑμεῖς δὲ λέγετε· ὅς ἂν ἐπιῆ τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρὶ δῶρον ὃ ἂν ἐξ ἐμοῦ ὠφεληθῆς, οὐ μὴ τιμῆσῃ τὸν πατέρα αὐτοῦ ἢ τὴν μητέρα αὐτοῦ. 6 καὶ ἠκυρώσατε τὸν λόγον τοῦ θεοῦ διὰ τὴν παράδοσιν ὑμῶν.

Kx. 20, 12
21, 17

29. *petros* cum **MBD**. ο *petros* cum **CEFGKLMPSUVXΓΑΠ**. καὶ *ἦλθεν* cum **BC*** syr.cu arm. **κC²DEFGKLMPSUVXΓΑΠ** legunt *ελθειν*. **κ*** legit *ελθειν ἦλθεν ουν*.
30. Post *ανεμον* legunt **B² et 3CD** *ισχυρον*.
32. **CEFGKLMPSUVXΓΑΠ** *εμβαντων*.
33. Post *οι δε* legunt **DEFGKLMPSUVXΓΑΠ** *ελθοντες*.
34. Pro *επι* legunt **EFGKLMPSUVXΓΠ** copt. arm. *εις*. **CLPXΓΠ** omittunt *εις* ante *Γενν*. **EFGKLMPSUVXΑΠ** g², q, copt. legunt *γεννησαρεθ*. **D*** it. vg. syr.cu et sch. *γεννησαρ* (genesar).
- XV : 1. *τω ιησου* cum **MBCEFGKLMPSUVXΓΑΠ** f, q, syr.cu et utr. copt. **D**, it. vg. *προς αυτον*. Pro *απο* legunt **CEFGKLMPSUVXΓΑΠ** *οι απο*. Codd. qui *οι απο* habent, legunt *γραμμ. κ. φαρισ*. Praeterea legunt sic vg. syr.cu et p aeth.
2. Post *τας χειρας* invenitur *αυτων* apud **CDLXΓΠ**.
4. Pro *ειπεν* legunt **κ*** et **cbCLXΓΑΘΠ** f syr.p *ενετειλατο*. Post *τον πατερα* legunt **C**KLMUΠ** it.pl. am. *σου*.
5. **D** 1** legunt ο *αν*. — *ου μη*: praemittunt *και EFGKLMPSUVXΓΑΘΠ* c, f, q, vg. syr.sch. syr.p arm. *τιμηση* cum **E*FGKLMPSUVXΓΠ**. *τιμησει* cum **BCDE²FcΔΘΠ²**. — **MBD** syr.cu omittunt *η την μητερα αυτου*.
6. *τον νομου* **κ*** et **cbC²c**. *την εντολην* cum **EFGKLMPSUVXΓΑΘΠ** c, f, g¹, q, vg. *τον λογον* cum **κcaBI** a, b, Π^{1,2} syr.cu et sch. syr.p in margine copt arm. aeth. Or. 3, 490.

7 ὑποκριταί, καλῶς ἐπροφήτευσεν περὶ ὑμῶν Ἡσαΐας λέγων· 8 ὁ λαὸς οὗτος τοῖς χειλεσίν με τιμᾷ, ἡ δὲ καρδία αὐτῶν πόρρω ἀπέχει ἀπ' ἐμοῦ· 9 μάτην δὲ σέβονται με διδάσκοντες διδασκαλίας ἐντάγματα ἀνθρώπων. 10 Καὶ προσκαλεσάμενος τὸν ὄχλον εἶπεν αὐτοῖς· ἀκούετε καὶ συνίετε· 11 οὐ τὸ εἰσερχόμενον εἰς τὸ στόμα κοινοὶ τὸν ἄνθρωπον, ἀλλὰ τὸ ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ στόματος, τοῦτο κοινοὶ τὸν ἄνθρωπον. 12 τότε προσελθόντες οἱ μαθηταὶ λέγουσιν αὐτῷ· οἶδας οὐκ οἱ Φαρισαῖοι ἀκούσαντες τὸν λόγον ἐσκανδαλίσθησαν; 13 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· πᾶσα φυτεία ἣν οὐκ ἐφύτευσεν ὁ πατήρ μου ὁ οὐράνιος ἐκρίζωθήσεται. 14 ἄφετε αὐτοὺς τυφλοὶ εἶσιν ὀδηγοὶ τυφλὸς δὲ τυφλὸν εἶν ὀδηγῆ, ἀμφοτέροι εἰς βόθυνον πεσοῦνται. 15 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ· φράσον ἡμῖν τὴν παραβολήν. 16 ὁ δὲ εἶπεν· ἀκμὴν καὶ ὑμεῖς ἀσύνετοί ἐστε; 17 οὐ νοεῖτε οὐκ πᾶν τὸ εἰσπορευόμενον εἰς τὸ στόμα εἰς τὴν κοιλίαν χωρεῖ καὶ εἰς ἀφεδρώνα ἐκβάλλεται; 18 τὰ δὲ ἐκπορευόμενα ἐκ τοῦ στόματος ἐκ τῆς καρδίας ἐξέρχεται, κάκεινα κοινοὶ τὸν ἄνθρωπον. 19 ἐκ γὰρ τῆς καρδίας ἐξέρχονται διαλογισμοὶ πονηροὶ, φόνοι, μοιχεῖαι, πορνείαι, κλοπαί, ψευδομαρτυρίαι, βλασφημίαι. 20 ταῦτα ἐστὶν τὰ κοινούντα τὸν ἄνθρωπον· τὸ δὲ ἀνίπτοις χερσὶν φαγεῖν οὐ κοινοὶ τὸν ἄνθρωπον.

21 Καὶ ἐξελθὼν ἐκεῖθεν ὁ Ἰησοῦς ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη Τύρου καὶ Σιδῶνος. 22 καὶ ἰδοὺ γυνὴ Χανααῖα ἀπὸ τῶν ὄρειων ἐκείνων ἐξεληθοῦσα ἔκραζεν λέγουσα· ἐλέησόν με, κύριε υἱὲ Δαυὶδ· ἡ θυγάτηρ μου κακῶς δαιμονίζεται. 23 ὁ δὲ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῇ λόγον, καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἤρώτουν αὐτὸν λέγοντες· ἀπόλυσον αὐτήν, οὐκ κρᾶζει δισυθεν ἡμῶν. 24 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· οὐκ ἀπεστάλην εἰ μὴ εἰς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα οἴκον Ἰσραὴλ. 25 ἡ δὲ ἐλθοῦσα προσεκύνει αὐτῷ λέγουσα· κύριε, βοήθει μοι. 26 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· οὐκ ἔστι καλὸν λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων καὶ βαλεῖν τοῖς κυναρίοις. 27 ἡ δὲ εἶπεν

7. Pro *επροφητ.* (MB*CDLTC, Or. 4, 121) legunt B**XΓΘΠ *προφητ.*
 8. Pro ο λαος ουτος τοις χειλ. legunt CEF GKMSUVXΓΑΘΠ f, syr.p *εγγίζει μοι ο λαος ουτος τω στοματι αυτων, και τοις χειλ.*
 12. Post οι μαθ. legunt CEF GKLSUVXΓΑΘΠ αυτου. Pro λεγουσιν (BD syr.cu et sch. arm.) legit κ ειπαν et legunt CLXΓΑΘΠ it. vg. ειπον.
 14. τυφλοι εισιν οδηγοι cum κcBDLZ vg. syr.utr. — κcaCEFGKLSMSUVXZΓΑΘΠ addunt τυφλων. οδηγ. εισιν τυφλοι invenitur κ*et cbCEFGMSUVXΓΑΘΠ, q, syr.cu.
 15. Post την παραβ. legunt CDLXΓΘΠ it vg. syr. arm. aeth. ταυτην.
 16. Post ο δε invenitur ιησους apud CLXΓΑΠ, f, q, syr.p.
 17. Pro ου legunt κCEFGKLSMSUVXΓΑΠ, q, copt. syr.p ουπω. — κΓ legunt εις τον αφεδρωνα.
 22. εκραξεν cum κ*Z 13, 124, Or. 3, 503. clamavit it.⁵ vg. syr.p εκραξεν cum κcBD. c, ff¹, q clamabat. k exclamabat. εκραναγασεν cum CEGKLSUVXΓΑΠ. M, 299 εκραναγασεν. λεγουσα: praemittunt αυτω EGKLSMSUVXΓΑΠ, Or. 3, 503. vios cum BD, Bas. 2, 293.
 23. ηρωτουν cum κBCDX. — των cum E**GKLSUVΓΑΠ. Cf. Winer, Gramm. 8 Aufl. S. 416.
 25. προσεκυνει cum κ*BDM. b, c, ff¹, g¹, 2, k, arm. legunt adorabat. κcCEFGKLSUVXΔ προσεκυνησεν. a, f, l, q, vg. copt. adoravit.
 26. εστι καλον cum κBCEFGKLSMSUVXΓΑΠ, vg. copt. syr. Or. 2, 622. εξεστιν cum D, a, b, c, ff¹, 2, g¹, l etc.

ραί, κύριε· και γὰρ τὰ κυνάρια ἐσθίει ἀπὸ τῶν ψυχίων τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τῶν κυριῶν αὐτῶν. 28 τότε ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῇ ὡ γύναι, μεγάλη σου ἡ πίστις· γενηθήτω σοι ὡς θέλεις· και ἰάθη ἡ θυγάτηρ αὐτῆς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης.

29 - 31
Mc. 7, 31-37

29 Καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν ὁ Ἰησοῦς ἦλθεν παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας, και ἀναβὰς εἰς τὸ ὄρος ἐκάθητο ἐκεῖ. 30 και προσῆλθον αὐτῷ ὄχλοι πολλοὶ ἔχοντες μεθ' ἑαυτῶν χωλοὺς τυφλοὺς κωφοὺς κυλλοὺς και ἐτέρους πολλοὺς, και ἔρριψαν αὐτοὺς παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ· και ἐθεράπευσεν αὐτούς, 31 ὥστε τοὺς ὄχλους θαυμάσαι βλέποντας κωφοὺς λαλοῦντας, κυλλοὺς ὑγιεῖς και χωλοὺς περιπατοῦντας και τυφλοὺς βλέποντας· και ἐδόξασαν τὸν θεὸν Ἰσραὴλ.

32 - 39
Mc. 8, 1-10

32 Ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ εἶπεν· σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον, ὅτι ἦδη ἡμέρας τρεῖς προσμένουσίν μοι και οὐκ ἔχουσιν τί φάγωσιν· και ἀπολῦσαι αὐτοὺς νήστευσι οὐ θέλω, μήποτε ἐκλυθῶσιν ἐν τῇ ὁδῷ. 33 και λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταί· πόθεν ἡμῖν ἐν ἐρημίᾳ ἄρτοι τοσοῦντοι ὥστε χορτάσαι ὄχλον τοσοῦτον; 34 και λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· πόσους ἄρτους ἔχετε; οἱ δὲ εἶπον· ἑπτὰ, και ὀλίγα ἰχθύδια. 35 και παραγγείλας τῷ ὄχλῳ ἀναπεσεῖν ἐπὶ τὴν γῆν, 36 ἔλαβεν τοὺς ἑπτὰ ἄρτους και τοὺς ἰχθύδας και εὐχαριστήσας ἔκλασεν και ἔδωκε τοῖς μαθηταῖς, οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς ὄχλοις. 37 και ἔφαγον πάντες και ἐχορτάσθησαν, και τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων ἦσαν ἑπτὰ σφυρίδας πλήρεις. 38 οἱ δὲ ἐσθιοντες ἦσαν ὡς τετρακισχίλιοι ἄνδρες χωρὶς γυναικῶν και παιδίων. 39 και ἀπολύσας τοὺς ὄχλους ἐνέβη εἰς τὸ πλοῖον, και ἦλθεν εἰς τὰ ὄρια Μαγαδάν.

XVI.

1 4
Mc. 8, 11-13
Lc. 12, 54-56

1 Καὶ προσελθόντες οἱ Φαρισαῖοι και Σαδδουκαῖοι πειράζοντες ἐπρωτόησαν αὐτὸν σημεῖον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπιδειξάιν αὐτοῖς. 2 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς·

30. ερριψαν cum BCEGKMPSUVXΓΑΠ. εριψαν cum κDL. αυτου cum κBDL vg. syr. cu copt. arm. arr. του ιησου cum CEGKMPSUVXΓΑΠ, f, q, syr. sch. syr. p aeth. pers. p. Post αυτους legunt D, b, c, ff², g¹ παντας.
31. τους οχλους cum BEFGKLMPSVXΓΠ. και χωλους cum κBCDMPA, f, k, for. syr. cu et utr. copt. aeth. και omittitur EFGHKLSUVXΓΠ vg. arm. — εδοξασαν cum BCD. εδοξαζον cum κL, it., vg. syr. cu arm. Or. 3, 508.
32. ημερας cum κ. ημεραι cum BCDEFGHKLMPSUVXΓA.
33. Post οι μαθ. legunt CDEFGHKLMPSUVXΓAΠ, c, f, q syr. omn. aeth. αυτου.
35. τω οχλω cum κBDG^r. it.⁷ vg. syr. p arm. aeth. τοις οχλοις cum LPXΓAΠ, a, d, e, f, k, q, syr. cu et sch. copt.
36. Pro και ευχαρ. (κBD, syr. cu et sch.) legunt LPXΓAΠ, e, f, ff¹, arm. syr. p aeth. ευχαρ. Pro εδωκεν (CEF, it. vg. copt. syr. omn. arm.) legunt κBD εδιδου. Post τοις μαθητ. legunt CLPXΓAΠ, a, b, e, f, ff², g¹, vg., syr. omn. αυτου. τω οχλω legunt CDEFGHPSUXΓA, vg., syr. p arm.
37. ηραν το περισσεον των κλασμ. cum κCLPXΓAΠ. — D σφυριδας.
38. ως ante τετρακ. cum B, 1, 13, 22, 33, 124, 346, ff¹, syr. p arm. aeth. γυν. κ. παιδ. cum BC, f, syr. utr. arm. παιδ. κ. γυναικ. cum κD, 1, 124, vg. syr. cu, copt. aeth.
39. ενεβη cum κBS. ανεβη cum CLXΓAΠ. μαγαδαν cum κBD syr. cu. κς μαγεδαν. CM μαχδαλαν. CXΓA^r. Π, arm. syr. p, aeth. μαγδαλα.

XVI : 1. επρωτηησαν cum BCD. επρωτων cum κ^{et} cb copt. Or. 3, 511.

[ὄψιας γενομένης λέγετε· εὐδία, πυρράζει γὰρ ὁ οὐρανός· 3 και πρωτὶ σήμερον χειμών, πυρράζει γὰρ συγγάζων ὁ οὐρανός. τὸ μὲν πρόσωπον τοῦ οὐρανοῦ γινώσκετε διακρίνειν, τὰ δὲ σημεῖα τῶν καιρῶν οὐ δύνασθε.] 4 γενεὰ πονηρὰ και μοιχαλὶς σημεῖον ἐπιζητεῖ, και σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωανᾶ. και καταλιπὼν αὐτοὺς ἀπῆλθεν.

5 και ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ εἰς τὸ πέραν ἐπελάθοντο ἄρτους λαβεῖν. 6 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· ὁράτε και προσέχετε ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων και Σαδδουκαίων. 7 οἱ δὲ διελογίζοντο ἐν ἑαυτοῖς λέγοντες ὅτι ἄρτους οὐκ ἐλάβομεν. 8 γνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· τί διαλογίζεσθε ἐν ἑαυτοῖς, ὀλιγόπιστοι, ὅτι ἄρτους οὐκ ἔχετε; 9 οὐπω νοεῖτε, οὐδὲ μνημονεύετε τοὺς πέντε ἄρτους τῶν πεντακισχιλίων και πόσους κοφίνους ἐλάβετε; 10 οὐδὲ τοὺς ἑπτὰ ἄρτους τῶν τετρακισχιλίων και πόσας σφυρίδας ἐλάβετε; 11 πῶς οὐ νοεῖτε ὅτι οὐ περι ἄρτων εἶπον ὑμῖν; προσέχετε δὲ ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων και Σαδδουκαίων. 12 τότε συνήξαν ὅτι οὐκ εἶπεν προσέχειν ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν ἄρτων, ἀλλὰ ἀπὸ τῆς διδαχῆς τῶν Φαρισαίων και Σαδδουκαίων.

13 Ἐλθὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὰ μέρη Καισαρείας τῆς Φιλίππου ἠρώτα τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ λέγων· τίνα λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; 14 οἱ δὲ εἶπαν· οἱ μὲν Ἰωάννην τὸν βαπτιστὴν, ἄλλοι δὲ Ἥλιαν, ἕτεροι δὲ Ἰερεμίαν ἢ ἓνα τῶν προφητῶν. 15 λέγει αὐτοῖς· ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι; 16 ἀποκριθεὶς δὲ Σίμων Πέτρος εἶπεν· σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος. 17 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· μακάριος εἶ, Σίμων Βαριωνᾶ, ὅτι σὰρξ και αἷμα οὐκ ἀπεκάλυψέν σοι ἀλλ' ὁ πατήρ μου ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. 18 καὶ γὰρ δὲ σοι λέγω ὅτι σὺ εἶ Πέτρος, και ἐπὶ ταύτῃ τῇ πέτρᾳ οἰκοδομήσω μου

2. *Seclusi omias γενομένης . . . οὐ δύνασθε*, vs. 3, quod omittitur **MBVXI**, syr.^{cu}, arm. Or. 3, 514, et invenitur **CDGHKLSUAIPI**, it. vg. syr.^{sch.} syr.^p copt. aeth.
3. *και πρωι . . . ουρ.* omittunt *F*, syr.^p. *το μὲν προσ.*: praemittunt *υποκριται EFGHMSUIP* syr.^{sch.} copt. Cf. Lk. 12 : 56. Post *δυνασθε* legunt **GMU δοκιμαζειν**. *L* legit *δοκιμαζετε* pro *δυνασθε*.
4. Post *ιωνα* legunt **CXΓAIΠ** του προφηθου. Cf. Mt. 12 : 39.
5. Post *οι μαθ.* legunt **LXΓΠ** αυτου. — **BHK** legunt *λαβειν αρτους*.
7. Pro *οι δε* legunt *D*, 4, a, b, c, e, ff², Lucifer *τοτε*. g¹ tunc *allii*, q *illi* ergo, k et. *K* syr.^{cu} omittunt *λεγοντες*.
8. Post *ειπεν* legunt **CEFGHUVΓ**, a, ff¹, syr.^{cu} et *sch.* copt. *αυτοις*. — **MBD** vg. legunt *εχετε*. **CLXΓAIΠ**, f, syr.^{cu} et *sch.* syr.^p Or. 3, 519 *ελαβετε*.
10. *σφυριδ.* cum **BD**. *σφυριδ* cum **CLXΓAIΠ**. Vide Curtius, Griech. Etym. S. 503.
11. Pro *αρτων* legunt **Dgr.EFGHUVXΓA** αρτων. Pro *προσεχετε* legunt **EFGHK** etc. syr.^{cu} et *p*, arm. *προσεχειν*. C** q legunt *προσεχειν*; *προσεχετε δε*. — *Προσεχετε . . . σαδδουκαίων* fortasse spuria sunt, Holwerda. Cf. V. d. S. Bakhuyzen
12. *της ζυμης των αρτων* cum **MBL** vg. copt. aeth. syr.^p. *της ζυμης του αρτου* cum **CXΓAIΠ**, c, f, q, syr.^{sch.} et *p*. *D*, 124* a, b, ff², arm. Lucifer legunt *nil nisi της ζυμης*.
13. *τινα με* pro *τινα* legunt **DEFGHKL** etc.
14. *κ ειπον*. *B* legit *οι δε* pro *αλλοι δε*. **MC** legunt *ηλιαν*.
15. *C*, vg. etc. addunt *ο ιησους* post *λεγει αυτοις*.
17. **CLXΓAIΠ** legunt *και αποκρ.* *B* yscr. Or. 3, 525 legunt *εν ουρανοις*.

- 18, 18 τὴν ἐκκλησίαν, καὶ πύλας ἥδου οὐ κατισχύουσιν αὐτῆς. 19 δώσω σοι τὰς κλεῖδας τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, καὶ ὃ ἂν δήσῃς ἐπὶ τῆς γῆς ἔσται δεδεμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς, καὶ ὃ ἂν λύσῃς ἐπὶ τῆς γῆς ἔσται λελυμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς. 20 τότε διεστείλατο τοῖς μαθηταῖς ἵνα μηδενὶ εἰπωσιν ὅτι αὐτὸς ἔστιν ὁ Χριστός.
- 21 Ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς δεικνύειν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ὅτι δεῖ αὐτὸν εἰς Ἱεροσόλυμα ἀπελθεῖν καὶ πολλὰ παθεῖν ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμματέων καὶ ἀποκτανθῆναι καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθῆναι. 22 καὶ προσλαβόμενος αὐτὸν ὁ Πέτρος ἤρξατο ἐπιτιμᾶν αὐτῷ λέγων Ἰλεώς σοι, κύριε· οὐ μὴ ἔσται σοι τοῦτο. 23 ὁ δὲ σιραφεὶς εἶπεν τῷ Πέτρῳ· ὕπαγε ὀπίσω μου, σατανᾶ· σκάνδαλον εἶ ἐμοῦ, ὅτι οὐ φρονεῖς τὰ τοῦ θεοῦ ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων.
- 24 Τότε ὁ Ἰησοῦς εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· εἴ τις θέλει ὀπίσω μου ἔλθειν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθίτω μοι. 25 ὃς γὰρ ἂν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἔνεκεν ἐμοῦ, εὕρησει αὐτήν. 26 τί γὰρ ὠφελήθησεται ἄνθρωπος, εἰὰν τὸν κόσμον ὅλον κερδήσῃ, τὴν δὲ ψυχὴν αὐτοῦ ζημιώσῃ; ἢ τί δώσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ; 27 μέλλει γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεσθαι ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ, καὶ τότε ἀποδώσει ἐκάστῳ κατὰ τὴν πράξιν αὐτοῦ. 28 ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἰσὶν τινες τῶν ὧδε ἐστώτων οἵτινες οὐ μὴ γεύσονται θανάτου ἕως ἂν ἴδωσιν τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ.

XVII.

- 1—9
Mc. 9, 2—10
Lc. 9, 2b—36
- 1 Καὶ μεθ' ἡμέρας ἕξ παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς τὸν Πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ ἀναφέρει αὐτοὺς εἰς ὄρος ὑψηλὸν κατ' ἰδίαν. 2 καὶ μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν, καὶ ἔλαμψεν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ

19. B²C¹ et 3E, vg. copt. syr.^p legunt καὶ ante δώσω σοι. κ^cB²CD legunt τας κλεις. Pro primo ο αν legunt κCLFXΓΑΠ ο εαν. Iidem codd. cum B legunt pro secundo ο αν etiam ο εαν. B legit primum ο αν. D ο αν utroque loco.
20. διεστείλατο cum κB**CLXΓΑΠ copt. syr.^{sch.} et p aeth. — B*D, Or. 3, 532, syr.^{cu} legunt ἐπιτιμῆσεν. Post τ. μαθητ. legunt LXΓΑΠ etc. αντων. — κCEFGHKMS UV, d, f, g², l, vg. copt. syr.^p aeth. legunt ις ο χς pro ο χς.
21. B²D omittunt ο ante ιησους. κ*B* copt. legunt ις χς pro ο ις. CLXΓΑΠ legunt απ. εις ιερ.
22. B, 346 legunt λεγει αυτω επιτιμων pro ηρξ. επιτ. αυτω λεγων (D και λεγειν). — F ιλεος. D* ειλεος. D τουτο σοι.
23. ει εμου cum κ*B, 13, 124. κC ει μου. D, vg. ει εμοι. LXΓΑΠ etc. μου ει.
25. Pro αν (DLXΓΑΠ) legunt κBC εαν.
26. Pro ωφεληθησεται (κBL, e, f, q, sah. copt. syr.^{utr.}) legunt CDXΓΑΠ ωφελεται.
27. Pro τ. πραξιν (κBCD) legunt κ*F τα εργα.
28. Pro αμην legunt L** 1 δε, K γαρ. οτι post υμιν omittunt CD, a, q, vg. — κBCDLSU legunt των ωδε εστωτων. KMP των ωδε εστηκοτων. EFGH V XΓA ωδε εστωτες.

ἥλιος, τὰ δὲ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένετο λευκὰ ὡς τὸ φῶς. 3 καὶ ἰδοὺ ὤφθη αὐτοῖς Μωσῆς καὶ Ἡλίας συνλαλοῦντες μετ' αὐτοῦ. 4 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπεν τῷ Ἰησοῦ κύριε, καλὸν ἐστὶν ἡμῶς ὧδε εἶναι· εἰ θέλεις, ποιήσω ὧδε τρεῖς σκηνάς, σοὶ μίαν καὶ Μωσῆι μίαν καὶ Ἡλίῳ μίαν. 5 ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ νεφέλη φωτεινὴ ἐπεσκέασεν αὐτούς, καὶ ἰδοὺ φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης λέγουσα· οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα· ἀκούετε αὐτοῦ. 6 καὶ ἀκούσαντες οἱ μαθηταὶ ἔπεσαν ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν καὶ ἐφοβήθησαν σφόδρα. 7 καὶ προσῆλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἀπάμενος αὐτῶν εἶπεν· ἐγέρθητε καὶ μὴ φοβεῖσθε. 8 ἐπάραντες δὲ τοὺς ὀφθαλμούς αὐτῶν οὐδένα εἶδον εἰ μὴ τὸν Ἰησοῦν μόνον. 9 καὶ καταβαινόντων αὐτῶν ἐκ τοῦ ὄρους ἐπετίλατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς λέγων· μηδεὶ εἶπητε τὸ ὄραμα ἕως οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν ἐγερθῆ. 10 Καὶ ἐπρωτήθησαν αὐτὸν οἱ μαθηταὶ λέγοντες· τί οὖν οἱ γραμματεῖς λέγουσιν ὅτι Ἡλίαν δεῖ ἔλθειν πρώτον; 11 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· Ἡλίας μὲν ἔρχεται καὶ ἀποκαταστήσει πάντα. 12 λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι Ἡλίας ἤδη ἦλθεν, καὶ οὐκ ἐπέγνωσαν αὐτόν, ἀλλ' ἐποίησαν ἐν αὐτῷ ὄσα ἠθέλησαν. οὕτως καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου μέλλει πάσχειν ὑπ' αὐτῶν. 13 τότε συνῆκαν οἱ μαθηταὶ ὅτι περὶ Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ εἶπεν αὐτοῖς.

14 Καὶ ἐλθόντων πρὸς τὸν ὄχλον, προσῆλθεν αὐτῷ ἄνθρωπος γονυπετῶν αὐτόν 15 καὶ λέγων· κύριε, ἐλέησόν μου τὸν υἱόν, ὅτι οὐληγιάζεται καὶ κακῶς ἔχει· 16 καὶ προσήνεγκα αὐτόν τοῖς μαθηταῖς σου, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν αὐτόν θεραπεῦσαι. 17 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· ὦ γενεὰ ἄπιστος καὶ διεστραμμένη, ἕως πότε μεθ' ὑμῶν ἔσομαι; ἕως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν; φέρετέ μοι αὐτόν ὧδε. 18 καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ

XVII : 3. Pro ωφθη (κBD, am.) legunt CEFHGKLMUSUVΓΑΠ, f, ff, q, vg. ωφθησαν. Pro μωσῆς (κBDKLSII) legunt CEFGHMSUVΓΔ μωσῆς. — κ*BD legunt ηλειας. Alii codd. ηλιας. — Pro συνλαλ. μετ αυτου (κΒ, 1, ff, 2, q, syr. cu et sch. sah. copt. aeth.) legunt CDLΓΑΠ μετ αυτου ουλλαλ.

4. ποιησω cum κBC*, b, ff, ποιησωμεν cum C³DLΓΑΠ. σκηνας πρεις cum B, e. μων- cum κBDKLSII. μω- cum CΓΔ. -σι cum κBDKΛII*. -ση cum CLΓΠ². ηλια cum κB*D. Alii codd. ηλια. ΒΓ legunt μιαν ηλ.

5. Pro φωτεινη legunt 13, 124, 209 φωτος. Pro ευδοκησα (κBLΓΑΠ) legunt CDG ηυδοκησα. — C legit αυτου ακουε.

6. επεσον cum LΓΑΠ.

7. Pro και προσηλθεν ο ις και (κBD, it. syr. cu et sch.) legunt C, q, syr. p arm. και προσελθων ο ις. Pro απαμενος αυτων cum κB legunt CD ηψατο αυτων και.

9. Pro απο (K*) legunt κBCD εκ. — Pro εγερθη (BD) legunt κC αναστη.

10. Pro μαθηται legunt BCD, f, q, syr. aeth. αυτου. B²C legunt ηλιαν.

11. Post ο δε addunt C, f, q, aeth. ις. — Post ειπεν cum BD, 33, 124, a, b, c, e, ff, sah. copt. legunt κCZ, syr. arm. aeth. αυτοις. κBD legunt ηλειας. Alii codd. ηλιας. Post ερχεται legunt CZΓΑΠ, f, q, syr. utr. πρωτον.

12. κDFU legunt αυτω pro εν αυτω (BCLZII).

14. C, copt. syr. sch. et p arm. aeth. Or. 3, 573 legunt ελθοντ. αυτων. D, it. vg. ελθων (cuin venisset). Pro αυτον legunt E*M* fortasse αυτω. D ενπροσθεν αυτου.

15. Pro κακως εχει κBLZ legunt CDXΓΑΠ κακ. πασχει.

17. εσομαι μεθ υμων cum LX, vg.

ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ τὸ δαιμόνιον, καὶ ἐθεραπεύθη ὁ παῖς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης. 19 Τότε προσελθόντες οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ κατ' ἰδίαν εἶπον· διατί ἡμεῖς οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό; 20 ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς· διὰ τὴν ὀλιγοπιστίαν ὑμῶν· ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ἐὰν ἔχητε πίστιν ὡς κόκκον σινάπεως, ἐρεῖτε τῷ ὄρει· τούτῳ· μετάβα ἐνθεν ἐκεῖ, καὶ μεταβήσεται, καὶ οὐδὲν ἀδυνατήσει ὑμῖν.

22 κ.
Mc. 9, 30—32
Lc. 9, 43—45

22 Συστρεφομένοιαν δὲ αὐτῶν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· μέλλει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοσθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων, 23 καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθήσεται. καὶ ἐλυπήθησαν σφόδρα.

24 Ἐλθόντων δὲ αὐτῶν εἰς Καφαρναοὺμ προσῆλθον οἱ τὰ δίδραχμα λαμβάνοντες τῷ Πέτρῳ καὶ εἶπαν· ὁ διδάσκαλος ὑμῶν οὐ τελεῖ τὰ δίδραχμα; 25 λέγει· ναί. καὶ εἰσελθόντα εἰς τὴν οἰκίαν προέφθασεν αὐτόν ὁ Ἰησοῦς λέγων· τί σοι δοκεῖ, Σίμων; οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς ἀπὸ τίνων λαμβάνουσι τέλη ἢ κῆνον; ἀπὸ τῶν υἱῶν αὐτῶν ἢ ἀπὸ τῶν ἄλλοτριῶν; 26 εἰπόντος δὲ ἀπὸ τῶν ἄλλοτριῶν, ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἄραγε ἐλευθεροὶ εἰσιν οἱ υἱοί. 27 Ἰνα δὲ μὴ σκανδαλίζωμεν αὐτούς, πορευθεὶς εἰς θάλασσαν βάλε ἄγκιστρον καὶ τὸν ἀναβάτῃα πρῶτον ἰχθὲν ἄρον, καὶ ἀνοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ εὐρήσεις στατήρα· ἐκείνον λαβὼν δὸς αὐτοῖς ἀντὶ ἐμοῦ καὶ σοῦ.

XVIII.

1 5
Mc. 9, 33—37
Lc. 9, 46—48

1 Ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ προσῆλθον οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ λέγοντες· τίς ἄρα μεῖζων ἐστὶν ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν; 2 καὶ προσκαλεσάμενος παιδίον ἔστησεν αὐτό ἐν μέσῳ αὐτῶν 3 καὶ εἶπεν· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ στραφῆτε καὶ γένησθε ὡς

20. Post ο δε legunt C, vg. syr.sch. et p ἰς. Pro λέγει legunt C, arm. εἶπεν. Pro ολιγοπιστίαν legunt CD, it. vg. syr.sch. et p απιστίαν. Pro μεταβα (MB, Or. 3, 202 et 579), legunt CD, Or. 3, 319 et 466 μεταβηθι. Pro ενθεν (MBD, 1, 435) legit C εντενθεν.
21. κβCDLXΓΑΠ vg. syr.sch. et p arm. Or. 3, 579 addunt τουτο δε το γενοσ ουκ εκπορευεται (κβ εκβαλλεται) ει μη εν προσευχη και νηστεια. κ*Β 33, e, Π1, syr.cu, syr.hr. sah. aeth. omittunt haec verba.
22. Pro συστρεφομενων δε αυτων (MB, 1), legunt CD, Π1, syr.sch. et p arm. αναστρ. δε αυτ.
23. Pro εγερθησ. (κCDI, Or. 4, 301) legit B αναστησεται.
24. καφαρν. cum κBD 33. καπερναουμ cum CI. ειπον cum κCI. — Secundum διδραχμα sine τα κ*D, cum τα κ*BCI.
25. ΙLXΓΑΠ, vg. legunt οτε εισηλθεν. — η κηνον ab interprete nata, existimant Wassenbergh et V. d. S. Bakhuyzen.
26. ειποντος δε (C. Cyr. addunt αυτου) cum κBCL, sah. copt. arm. ειποντος: κCL aeth.rom. praemittunt λεγει αυτω ο πετροσ (κ ο δε εφη) απο των αλλοτριων. — ΧΓΑΠ, f. q, syr.cu et p legunt λεγει αυτω ο πετροσ pro ειποντος δε.
27. σκανδαλιζωμεν cum κLZ. -σωμεν cum BDI. Post εις legunt DEFGHSX την. αναβαττα cum κBDE*HKLMUVII. αναβαινοντα cum E2FGISXZΓΔ.
- XVIII : 1. BM legunt δε post εν εκεινη. Pro ωρα (κBDIZ, f, q, vg. sah. copt.) legunt 1, syr.cu, arm. Or. 3, 588 ημερα.
2. Post προσκαλεσ. legunt DIXΓΑΠ ο ις.

τὰ παιδία, οὐ μὴ εἰσέλθῃτε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. 4 ὅστις οὖν ταπεινώσει ἑαυτόν ὡς τὸ παιδίον τοῦτο, οὗτός ἐστιν ὁ μείζων ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. 5 καὶ ὅς ἂν δέξῃται ἕνα τῶν μικρῶν τούτων ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται. 6 ὁ δὲ ὅς ἂν σκανδαλίῃ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων τῶν πιστευόντων εἰς ἐμέ, συμφέρει αὐτῷ ἵνα κρεμασθῇ μύλος ὄνικος περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ καταποντισθῇ ἐν τῷ πελάγει τῆς θαλάσσης. 7 Οὐαὶ τῷ κόσμῳ ἀπὸ τῶν σκανδάλων· ἀνάγκη γὰρ ἔλθειν τὰ σκάνδαλα, πλὴν οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ δι' οὗ τὸ σκάνδαλον ἔρχεται. 8 εἰ δὲ ἡ χεὶρ σου ἢ ὁ πούς σου σκανδαλίζει σε, ἔκκοπον αὐτὸν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· καλὸν σοὶ ἐστὶν εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν κυλλὸν ἢ χωλόν, ἢ δύο χεῖρας ἢ δύο πόδας ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον. 9 καὶ εἰ ὁ ὀφθαλμὸς σου σκανδαλίζει σε, ἔξελε αὐτὸν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· καλὸν σοὶ ἐστὶν μονόφθαλμον εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν, ἢ δύο ὀφθαλμοὺς ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός. 10 Ὅρατε μὴ καταφρονήσητε ἐνὸς τῶν μικρῶν τούτων· λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οἱ ἄγγελοι αὐτῶν ἐν οὐρανοῖς διὰ παντός βλέπουσιν τὸ πρόσωπον τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. 12 Τί ὑμῖν δοκεῖ; ἐὰν γένηται τι ἀνθρώπῳ ἑκατὸν πρόβατα καὶ κλαηθῇ ἐν ἐξ αὐτῶν, οὐχὶ ἀφήσει τὰ ἐνεήκοντα ἐννέα ἐπὶ τὰ ὄρη καὶ πορευθεὶς ζητεῖ τὸ πλανώμενον; 13 καὶ ἐὰν γένηται εὑρεῖν αὐτό, ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι χαίρει ἐπ' αὐτῷ μᾶλλον ἢ ἐπὶ τοῖς ἐνεήκοντα ἐννέα τοῖς μὴ πεπλανημένοις. 14 οὕτως οὐκ ἔστιν θέλημα ἔμπροσθεν τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς ἵνα ἀποληται ἐν τῶν μικρῶν τούτων. 15 Ἐὰν δὲ ἁμαρτήσῃ ὁ ἀδελφός σου, ὑπάγε ἔλεγξον αὐτὸν μεταξὺ σοῦ καὶ αὐτοῦ μόνον· ἐὰν σου ἀκούσῃ, ἐκέρθησας τὸν ἀδελφόν σου. 16 ἐὰν δὲ μὴ ἀκούσῃ, παράλαβε μετὰ σοῦ ἓνα ἢ δύο, ἵνα ἐπὶ στόματος δύο μαρτύρων ἢ τριῶν σταθῇ πᾶν ῥήμα. 17 ἐὰν δὲ παρακούσῃ αὐτῶν, εἰπὸν τῇ ἐκκλησίᾳ· ἐὰν δὲ καὶ τῆς ἐκκλησίας παρακούσῃ, ἔστω σοι ὡσπερ ὁ ἐθνικὸς καὶ ὁ τελώνης. 18 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅσα ἂν δήσητε ἐπὶ τῆς γῆς ἔσται δεδεμένα ἐν

Mc. 9. 42
Lc. 17. 2

Lc. 17. 1

Mc. 9. 43. 45

5. 29
Mc. 9. 47

12 -14
Lc. 15. 4 - 7

Deut. 19, 15
2 Cor. 13. 1

16. 19

5. Pro *αν* (DLZ) legunt **MB** *εαν*. Pro *εν παιδ. τοιουτο* (BDLZ, vg. aeth.) legunt **EFHKMUVIPI** *παιδ. τοιουτο εν*. **MG** syr.p arm. *παιδ. εν τοιουτο*. Pro *τοιουτο* (**KBKLM SVZAI**) legunt **DX** *τοιουτον*.
6. Pro *περι* (**BBLZ**) legunt **DU** *επι*, **XΓAI** *εις*.
7. Post *αναγκη γαρ* legunt **MD** *εστιν*. Post *ανθρ.* legunt **BEGH**, vg. *εκεινω*.
8. Pro *αυτον* (**BBDL**, it. vg. sah. syr.cu et sch.) legunt **XΓAI**, copt. syr.p *αυτα*. *κυλλ. η χωλ.* cum **MB** vg. *χωλ. η κυλλ.* cum **DE**, e, q, sah. copt.
10. Pro *εν ουρανοις* (**MDLVXGAI**) legit **B** *εν τω ουρανω*. **Γ**, e, ff¹ sah. *omitunt εν ουρ*.
11. *ηλθε γαρ ο* (**A** *omittit*) *υιος του ανθρωπου σωσαι το απολωλος invenitur* **DIXGAI** vg. syr.cu et utr. arm. aeth. **MBL***, e, ff¹, sah. copt. syr.br. Or. 3, 610 *omitunt*. Cf. Lc. 19 : 10.
12. *αφησει . . . και πορευθεις* cum **BL** am. arm. aeth. *αφεις . . . πορευθεις* cum **MEFGHIKMSUVXGAI**, q, syr.
14. *μου* cum **BFHIG** sah. copt. syr.cod. syr.p arm. aeth. *υμων* cum **MDLXAI** it. vg. — *εις* cum **I** pro *εν* cum **BBDL** mss. e* harl.
15. Post *αμαρ.* legunt **DI** it. vg. copt. syr.cu *εις σε*. Post *υπαγε* legunt **I** vg. copt. aeth. *και*.
16. Pro *σου* (**BDI**) legunt **κKLM**, Or. 3, 611 *σεαυτου*. **B**, ff¹, copt. *ponunt μετα σου post δυο*.
18. *οσα εαν primo loco* cum **IXA**, Or. 3, 612. *οσα εαν secundo loco* cum

οὐρανῷ, καὶ ὅσα ἂν λύσητε ἐπὶ τῆς γῆς ἔσται λελυμένα ἐν οὐρανῷ. 19 Πάλιν λέγω ὑμῖν ὅτι ἐὰν δύο συμφωνήσωσιν ἐξ ὑμῶν ἐπὶ τῆς γῆς περὶ παντός πράγματος οὗ ἂν αἰτήσωνται, γενήσεται αὐτοῖς παρὰ τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. 20 οὗ γάρ εἰσιν δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι εἰς τὸ ἔμὸν ὄνομα, ἐκεῖ εἰμι ἐν μέσῳ αὐτῶν.

21 κ.
L. 17, 3 κ.

21 Τότε προσελθὼν ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ· κύριε, ποσάκις ἀμαρτήσοι εἰς ἐμὲ ὁ ἀδελφός μου καὶ ἀφήσω αὐτῷ; ἕως ἐπτάκις; 22 λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· οὐ λέγω σοι ἕως ἐπτάκις, ἀλλ' ἕως ἑβδομηκοντάκις ἐπτά. 23 διὰ τοῦτο ὠμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ, ὃς ἠθέλησεν συναρᾶι λόγον μετὰ τῶν δούλων αὐτοῦ. 24 ἀρξαμένου δὲ αὐτοῦ συναίρειν, προσηνέχθη εἰς αὐτῷ ὀφειλέτης μυριάων ταλάντων. 25 μὴ ἔχοντος δὲ αὐτοῦ ἀποδοῦναι, ἐκέλευσεν αὐτὸν ὁ κύριος πρᾶθῆναι καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τὰ τέκνα καὶ πάντα ὅσα εἶχεν, καὶ ἀποδοθῆναι. 26 πῶσόν οὖν ὁ δούλος προσεκύνη αὐτῷ λέγων· μακροθύμησον ἐπ' ἐμοί, καὶ πάντα ἀποδώσω σοι. 27 σπλαγχνισθεὶς δὲ ὁ κύριος τοῦ δούλου ἀπέλυσεν αὐτόν, καὶ τὸ δάνειον ἀφήκεν αὐτῷ. 28 ἐξελθὼν δὲ ὁ δούλος εἶρεν ἕνα τῶν συνδούλων αὐτοῦ ὃς ὄφειλεν αὐτῷ ἑκατὸν δηνάρια, καὶ κρατήσας αὐτόν ἐπιγινεν λέγων· ἀπόδος εἰ τι ὀφείλεις. 29 πῶσόν οὖν ὁ σύνδουλος αὐτοῦ παρεκάλει αὐτόν λέγων· μακροθύμησον ἐπ

κβετсBXΛΠ. οσα αν cum BDKLΓΠ primo loco, cum κ*^Dsuppl. L secundo loco. — εν ουρανω primo loco cum B, 124, secundo loco cum κB, 124. Utrouque loco legunt XΓΑΠ εν τω ουρανω. Primo loco legunt κ^Dsuppl. L εν τοις ουρανοις. Secundo loco DLM.

19. BIXΠ legunt παλιν αμην. Nonnulli minusculi, Π1 legunt nil nisi αμην. συμφωνησωσιν cum XΓΠ, Or. 3, 614 en 617. συμφωνησουσιν cum κBDEH ILVA 33. Pro duo συμφ. εξ υμων legunt EFGHIKΔΠ, q, arm. Or. 3, 614 duo υμων συμφ. 33, a, Π1, n omittunt εξ υμων. — D ου αν, alii codd. ου εαν, excepto X² ο εαν.
21. προσελθων ο (D omittit ο) πετρος ειπεν αυτω cum κ*BD, Or. 3, 619. αυτω ο πετρος ειπεν cum κEFGHKL, syr. P arm.
22. BD legunt αλλα. Alii codd. αλλ.
24. προσηχθη cum BD, Or. 3, 621 et 627^b. κLXΓΑΠ προσηνεχθη. προσφερειν saepe apud Mt. occurrimus. προσσαιειν tantum hoc loco. — μυριων: κ* sah. copt. Or. 3, 621 et 627 sqq (sexies) πολλων (Juvenc. multa), c centum. Etiam Naber (Mnemosyne, 1881, p. 277) legit πολλων et omittit και ante αποδοθηναι, vs. 25. Cf. contra Franssen. — εις αυτω cum κ*B. — αυτω εις cum κcD, it vg. ei unus.
25. Post ο κυριος cum κBDL legunt E vg. αυτου. Post γυναικα legit D αυτου. Pro ειχεν cum κDLΓΑΠ it. vg. legit B εχει.
26. Post δουλος legunt κcDLΔ vg. syr. cu et utr. copt. aeth. Lucifer εκεινος. Post λεγων legunt κ, sah. copt. syr. utr. arm. aeth. κυριε. Pro αποδωσω σοι cum κBL vg. sah. copt. syr. arm. aeth. Or. 3, 628, Lucifer legunt E, f, q σοι αποδωσω. D omittit σοι.
27. Post δουλου legunt κD, it. vg. εκεινου.
28. εκεινος post δουλος omittit B. Post αποδος legunt CΓΠ² e, f, syr. arm. μοι. — κBCD, Or. 3, 622 et 629 legunt ει τι, multi minusculi arm. aeth. habent ο, τι.
29. Post πωσων . . . αυτου legunt C²ΓΑΠ, f, q, syr. sch. et P arm. εις τους ποδας αυτου. Pro επ εμοι (κB) legunt CDL επ εμε. — και (D παρω) sine παντα

ἐμοί, καὶ ἀποδώσω σοι. 30 ὁ δὲ οὐκ ἤθελεν, ἀλλὰ ἀπειθῶν ἔβαλεν αὐτὸν εἰς φυλακὴν ἕως ἀποδοῦ τὸ ὀφειλόμενον. 31 ἰδόντες οὖν οἱ σύνδουλοι αὐτοῦ τὰ γενόμενα ἐλυπήθησαν σφόδρα, καὶ ἐλθόντες διεσάφησαν τῷ κυρίῳ ἐαυτῶν πάντα τὰ γενόμενα. 32 τότε προσκαλεσάμενος αὐτὸν ὁ κύριος αὐτοῦ λέγει αὐτῷ· δούλε πονηρέ, πᾶσαν τὴν ὀφειλὴν ἐκείνην ἀφήκᾳ σοι, ἐπεὶ παρεκάλεσάς με· 33 οὐκ ἔδει καὶ σὲ ἐλεῆσαι τὸν σύνδουλόν σου, ὡς καγὼ σὲ ἠλέησα; 34 καὶ ὀργισθεὶς ὁ κύριος αὐτοῦ παρέδωκεν αὐτὸν τοῖς βασανισταῖς ἕως οὗ ἀποδοῦ πᾶν τὸ ὀφειλόμενον. 35 οὕτως καὶ ὁ πατήρ μου ὁ οὐράνιος ποιήσει ὑμῖν, ἐὰν μὴ ἀφήτε ἕκαστος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ἀπὸ τῶν καρδιῶν ὑμῶν.

XIX.

1 Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς λόγους τούτους, μετήρην ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας καὶ ἦλθεν εἰς τὰ ὄρια τῆς Ἰουδαίας πέραν τοῦ Ἰορδάνου. 2 καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς ἐκεῖ.

Mc. 10, 1

3 Καὶ προσῆλθον αὐτῷ οἱ Φαρισαῖοι πειράζοντες αὐτὸν καὶ λέγοντες· εἰ ἐξεστὶν ἀπολῦσαι τὴν γυναῖκα αὐτοῦ κατὰ πᾶσαν αἰτίαν; 4 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· οὐκ ἀνέγνωτε ὅτι ὁ κτίσας ἀπ' ἀρχῆς ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς; 5 καὶ εἶπεν· ἔνεκα τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα καὶ κολληθήσεται τῇ γυναικὶ αὐτοῦ, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν. ὅ ὥστε οὐκέτι εἰσὶν δύο ἀλλὰ σὰρξ μία. ὁ οὖν ὁ θεὸς συνέζευξεν, ἄνθρωπος μὴ χωρίζετω. 7 λέγουσιν αὐτῷ· τί οὖν Μωσῆς ἐνετείλατο δοῦναι βιβλίον ἀποστασίου καὶ ἀπολῦσαι αὐτήν; 8 λέγει αὐτοῖς· ὅτι Μωσῆς πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἐπέτρυνεν ὑμῖν ἀπολῦσαι τὰς γυναῖκας ὑμῶν ἀπ' ἀρχῆς δὲ οὐ γέγονεν οὕτως. 9 λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι

Mc. 10, 2 12

Gen. 1, 27

Gen. 2, 24

5, 31
Deut. 24, 1

cum ***BC*DL**, syr.^{cu}, arm. Addito πάντα **κC2LΓΠ** vg. syr. sch. et p in margine sah. copt. aeth.

30. **FA** legunt ἀλλ. **D** legit εως ου.

31. ουν cum ***et bcBD**, 33. δε cum ***acC**, vg. — **B** αυτου οι συνδ. — Pro γενομενα cum ***et cbBC** legunt **κaDL**, vg. γινομενα. — Pro εαυτων (**κBC**) legunt **DHLS** αυτων.

33. καγω cum **MBDL**, Or. 1, 254. και εγω cum **C**.

34. ον post εως omittitur **B**, arm. Post οφειλομενον invenitur αυτω ***c, b C**, sah. copt. syr. sch. et p aeth.

35. **C*EFGHMSUVΓA** legunt επουρανιος. Post των καρδιων υμων legunt **C, f, h**, syr. sch. et p arm. sah. munt. τα παραπτωματα.

XIX : 3. **BCLMAΠ** copt. omittunt οι. Post λεγοντες legunt **DM** in margine c, h, q, syr. p αυτω. Post εξεστιν legunt **κeCD** it. vg. syr. sah. copt. ανθρωπω.

4. Post ειπεν legunt **C** vg. syr. αυτοις. Pro κτισας (**B**, arm. Or. 3, 637, Meth. Resurr. 772) legunt **κCDZ**, it. vg. ποιησας.

5. **CD** ενεκεν. Post πατερα (**κBDZ**, it. vg. Or. 3, 638) legunt **CEIA** sah. copt. syr. αυτου. — **κCKLMZΓAΠ** προσκολληθ.

6. **κD** it. vg. μια σαρξ.

7. **CEFGHISUVΓA** legunt μωσης. — αυτην post απολυσαι cum **BCINΓAΠ** etc.

9. οτι post υμιν omittunt **BDZ**. μη επι πορνεια cum **κCINZ**, g², vg. Nonnulli

5, 32
Lc. 16, 18

δς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ μὴ ἐπὶ πορνείᾳ καὶ γαμήσῃ ἄλλην, μοιχᾶται. 10 λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταί· εἰ οὕτως ἐστὶν ἡ αἰτία τοῦ ἀνθρώπου μετὰ τῆς γυναίκος, οὐ συμφέρει γαμήσαι. 11 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· οὐ πάντες χωροῦσιν τὸν λόγον τοῦτον, ἀλλ' ὡς δέδοται. 12 εἰσὶν γὰρ εὐνοῦχοι οἵτινες ἐκ κοιλίας μητρὸς ἐγεννήθησαν οὕτως, καὶ εἰσὶν εὐνοῦχοι οἵτινες εὐνουχίσθησαν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, καὶ εἰσὶν εὐνοῦχοι οἵτινες εὐνούχισαν ἑαυτοῦς διὰ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. ὁ δυνάμενος χωρεῖν χωρεῖτω.

13--15
Mc. 10, 13--16
Lc. 18, 15 17

13 Τότε προσηνέχθησαν αὐτῷ παιδία, ἵνα τὰς χεῖρας ἐπιθῇ αὐτοῖς καὶ προσεύξηται· οἱ δὲ μαθηταί ἐπετίμησαν αὐτοῖς. 14 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· ἄφετε τὰ παιδία καὶ μὴ κωλύετε αὐτὰ ἔλθειν πρὸς με· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. 15 καὶ ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας αὐτοῖς ἐπορεύθη ἐκεῖθεν.

16 22
Mc. 10, 17 22
Lc. 18, 18 23

16 Καὶ ἰδοὺ εἰς προσελθῶν αὐτῷ εἶπεν διδάσκαλε, τί ἀγαθὸν ποιήσω ἵνα σχῶ ζωὴν αἰώνιον; 17 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· τί με ἐρωτᾷς περὶ τοῦ ἀγαθοῦ; εἰς ἐστὶν ὁ ἀγαθός. εἰ δὲ θέλεις εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν, τήρει τὰς ἐντολάς. 18 λέγει αὐτῷ· Ποίας; ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· τὸ οὐ φοβέσῃς, οὐ μοιχεύσῃς, οὐ κλέψῃς, οὐ ψευδομαρτυρήσῃς, 19 τίμα τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα, καὶ ἀγαπήσῃς τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτῶν. 20 λέγει αὐτῷ ὁ νεανίσκος· πάντα ταῦτα ἐφύλαξα· τί ἔτι ὑστερῶ; 21 ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· εἰ θέλεις τέλειος εἶναι, ὑπάγε πώλησόν σου τὰ ὑπάρχοντα καὶ δός τοῖς πτωχοῖς, καὶ ἔξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανοῖς, καὶ δεῦρο ἀκολουθεῖ μοι.

minusculi legunt *ει* ante *μη*. *BD* syr.^{cu} legunt *παρεκτος* *λογου* *πορνειας* e *Mt.* 5 : 32. — *και* *γαμηση* *αλλην* omittunt *BN* Π 1, *copt.* *Or.* 3, 647. *μοιχαται* cum $\kappa\epsilon\zeta$ ³*DIZ* vg. *ποιει* *αυτην* *μοιχευθηται* cum *BC*N* *copt.* — *BC*INZ* vg. scribunt post *μοιχαται*: *και* *ο* *απολελυμενην* *γαμησας* (*C*INΔΠ* *γαμων*) *μοιχαται*.

10. Post *οι* *μαθηται* legunt *CDINZ* *αυτου*.

11. *τουτον* omittunt *B*, *e*, *aeth*.

13. *ΙΓΑΠ* etc. legunt *προσηνεχθη*.

14. *αυτοις* omittunt *BI* *it.* *sah.* *arm.* — *προς* *εμε* legunt $\kappa\iota\lambda\Delta$.

15. *CΔ* *it.* vg. *αυτοις* *τ.* *χειρ*.

16. $\kappa\beta$, *f*, *e*, *sah.* *προσελθων* *αυτω* *ειπεν*. *CDIΓΔ* *προσ.* *ειπεν* *αυτω*. Post *διδασκ.* legunt *CΓΔ* vg. *syr.* *sah.* *copt.* *αγαθε*. — *BD* *σχω*. *CEFGHKMSUVΓΔ* *εχω*. $\kappa\iota\lambda$ *κληρονομησο*, quod post *ζωην* *αιωνιον* ponunt.

17. *τι* *με* *ερωτας* *περι* *του* (*D*, *Or.* 3, 664 omittunt) *αγαθου* cum $\kappa\beta$ *DL* 1, 22, *vg.* *syr.* *cu* et *p* in *marginē* *copt.* *arm.* *aeth.* *Textus* *receptus* legit cum *CΔ*, *f*, *q*, *syr.* *sch.* et *p* *sah.* *τι* *με* *λεγεις* *αγαθον*. — *εις* *εστιν* *ο* *αγαθος* cum $\kappa\beta$ *DL*, 1, 22, *a*, *arm.* *Or.* 3, 664 et 665. Item addito *ο* *θεος* *b*, *c*, Π 1, 2, 1, *vg.* etc. — *CΓΔ* *syr.* *sch.* et *p* *sah.* *aeth.* legunt *ουδεις* *αγαθος* *ει* *μη* *εις* *ο* *θεος*. — *εισελθειν* *εις* *την* *ζωην* cum *ΓΔ*, *q*, *syr.* *sah.* *copt.* — *BD* *τηρει*. $\kappa\iota\lambda$ *τηρησον*.

18. *λεγει* *αυτω* *ποιας* cum *CD*. *ποιας* *φησιν* cum $\kappa\iota\lambda$. *εφη* *αυτω* *ποιας* cum *B*, 13, *c*, *fu*. — *ειπεν* $\kappa\epsilon\zeta$ *D*, *ειπεν* *αυτω* *H*. *εφη* *B*.

19. Post *πατερα* ($\kappa\beta$ *C*D* *am.* *arm.* *Or.* 3, 668) legunt *C2* *vg.* *σου*.

20. *BDHKM* legunt *ταυτα* *παντα*. — *C* legit *εφυλαξαμην*. Post *εφυλαξα* legunt $\kappa\epsilon\beta$ *CD* *εκ* *νεοτητος* *μου* (*D* omittit *μου*).

21. *εφη* cum $\kappa\epsilon\zeta$ *D*. *λεγει* cum *B*. — *τοις* *πτωχοις* cum *BD* *sah.* *copt.* *πτωχοις* cum $\kappa\epsilon\zeta$. — *εν* *ουρανοις* cum *BCDΓ*, *e*, *g*1, *sah.* *εν* *ουρανω* cum $\kappa\iota\lambda\zeta\Delta$.

22 ἀκούσας δὲ ὁ νεανίσκος ἀπῆλθεν λυπούμενος· ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλά.

23 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι πλοῦσιος δυσκόλως εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. 24 πάλιν δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι εὐκοπώτερόν ἐστιν κάμηλον διὰ τρυπήματος ξαφίδος εἰσελθεῖν ἢ πλοῦσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. 25 ἀκούσαντες δὲ οἱ μαθηταὶ ἐξεπλήρουντο σφόδρα λέγοντες· τίς ἄρα δύναται σωθῆναι; 26 ἐμβλέψας δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· παρὰ ἀνθρώποις τοῦτο ἀδύνατόν ἐστιν, παρὰ δὲ θεῶν πάντα δυνατά.

27 Τότε ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ· ἰδοὺ ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα καὶ ἠκολουθήσαμεν σοι· τί ἄρα ἔσται ἡμῖν; 28 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ὑμεῖς οἱ ἀκολουθήσαντές μοι, ἐν τῇ παλιγγενεσίᾳ, ὅταν καθίσῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ θρόνον δόξης αὐτοῦ, καθίσεσθε καὶ ὑμεῖς ἐπὶ δώδεκα θρόνους κρίνοντες τὰς δώδεκα φυλάς τοῦ Ἰσραὴλ. 29 καὶ πᾶς ὅστις ἀφήκεν ἀδελφούς ἢ ἀδελφὰς ἢ πατέρα ἢ μητέρα ἢ τέκνα ἢ ἀγροὺς ἢ οἰκίαν ἕνεκα τοῦ ἔμου ὀνόματος, πολλαπλασίονα λήμψεται καὶ ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσει. 30 πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι ἔσχατοι καὶ ἔσχατοι πρῶτοι.

XX.

1 Ὁμοία γάρ ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ οἰκοδεσπότῃ, ὅστις ἐξῆλθεν ἅμα πρῶτῷ μισθώσασθαι ἐργάτας εἰς τὸν ἀμπελώνα αὐτοῦ. 2 συμφωνήσας δὲ μετὰ τῶν ἐργατῶν ἐκ δηναρίου τὴν ἡμέραν ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς τὸν ἀμπελώνα αὐτοῦ. 3 καὶ ἐξελθὼν περὶ τρίτην ὥραν εἶδεν ἄλλους ἐστῶτας ἐν τῇ ἀγορᾷ ἀγροῦς,

22. Post ο νεανισκος legunt CD, vg. copt. syr.p arm. τον λογον. B legit τον λογον τουτον.

23. XΓA, syr. arm. legunt δυσκ. πλους.

24. οτι omittunt BDX, it. vg. arm. καμηλον cum κBCDXZ. Nonnulli minusculi καμιλον. Item syr.p. Drusius conjecit καμιλον vel καβιλον. Cf. V. d. S. Bakhuyzen. Scholion κάμηλον δὲ ὠδε οὐ τὸ ζῶον λέγει, ἀλλὰ τὸ παχὺ σχοίνιον, φ̄ δεμοῦσι τὰς ἀγκύρας οἱ ναῦται. — τρυπηματος cum κCDLXZΓA. τρηματος cum κ*B. τρυμαλιας cum CKMU. — εἰσελθειν cum κCIZA. διελθειν cum BDGSVXΓ, it. vg. — του θεου cum κBCD, sah. copt. syr.sch. et p arm. Or. 1, 641, 3, 681. των ουρανων cum Z, 1, 33, 124, 157, it. vg. syr.cu. Post του θεου legunt CX syr.p εἰσελθειν. BD it. vg. legunt εἰσελθειν ante εις τ. βασ.

25. Post οι μαθητ. legunt C³XΓ αυτου.

26. κLZ legunt δυνατα παντα.

28. B²XΓ παλιγγ. — και υμεις cum BCX it. vg. και αυτοι cum κDLZ, 1, 124, Or. 1, 283 et 3, 688.

29. Pro οστις legunt E²X ος. Post μητερα legunt κCKX η γυναικα. — BC³DX vg. syr.cu sah. arm. legunt οικιας η post αφηκεν. — BC legunt ενεκεν. — CD legunt του ονομ. μον. — πολλαπλασιονα cum BL sah. syr.hr. Or. 1, 283 et 284. εκατονιαπλασιονα cum κCDX. — κBCDL legunt λημψεται. Alii codd. ληψεται.

XX: 2. Pro συμφων. δε (κBCDLSA it. vg.) legunt XΓA* e syr.cu και συμφων.

3. VA legunt περι την pro περι.

4 και εκείνους εἶπεν ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν ἀμπελῶνα, καὶ ὃ ἂν ᾗ δίκαιον δώσω ὑμῖν. 5 οἱ δὲ ἀπῆλθον. πάλιν δὲ ἐξεληθὼν περὶ ἕκτην καὶ ἐνάτην ὥραν ἐποίησεν ὡσαύτως. 6 περὶ δὲ τὴν ἐνδεκάτην ἐξεληθὼν εἴρεν ἄλλους ἐστῶτας, καὶ λέγει αὐτοῖς· τί ὧδε ἐσθίκατε ὅλην τὴν ἡμέραν ἀργοί; 7 λέγουσιν αὐτῷ· ὅτι οὐδεὶς ἡμᾶς ἐμισθώσατο. λέγει αὐτοῖς· ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν ἀμπελῶνα. 8 ὀψίας δὲ γενομένης λέγει ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος τῷ ἐπιτρόπῳ αὐτοῦ· κάλεσον τοὺς ἐργάτας καὶ ἀπόδος αὐτοῖς τὸν μισθόν, ἀρξάμενος ἀπὸ τῶν ἐσχάτων ἕως τῶν πρώτων. 9 καὶ ἐλθόντες οἱ περὶ τὴν ἐνδεκάτην ὥραν ἔλαβον ἀνά δηναρίον. 10 ἐλθόντες δὲ οἱ πρώτοι ἐνόμισαν ὅτι πλείονα λήμψονται· καὶ ἔλαβον ἀνά δηναρίον καὶ αὐτοί. 11 λαβόντες δὲ ἐγόγγυζον κατὰ τοῦ οἰκοδεσπότου 12 λέγοντες· οὕτοι οἱ ἔσχατοι μίαν ὥραν ἐποίησαν, καὶ ἴσους ἡμῖν αὐτοὺς ἐποίησας τοῖς βασιτάσσι τὸ βῆρος τῆς ἡμέρας καὶ τὸν κάσωνα. 13 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς ἐνὶ αὐτῶν εἶπεν· ἐταῖρε, οὐκ ἀδικῶ σε· οὐχὶ δηναρίου συνεφώνησάς μοι; 14 ἄρον τὸ σὸν καὶ ὑπάγε. θέλω δὲ τούτῳ τῷ ἐσχάτῳ δοῦναι ὡς καὶ σοί· 15 ἢ οὐκ ἔξεστίν μοι ὁ θέλω ποιῆσαι ἐν τοῖς ἐμοῖς; ἢ ὁ ὀφθαλμὸς σου πονηρὸς ἐστίν· ὅτι ἐγὼ ἀγαθὸς εἰμι; 16 οὕτως ἔσονται οἱ ἔσχατοι πρώτοι καὶ οἱ πρώτοι ἔσχατοι.

17 Μέλλων δὲ ἀναβαίνειν ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα παρέλαβεν τοὺς δώδεκα

17—19
Mc. 10, 32—34
Lc. 18, 31—33

4. κακεινοις cum CDKLIJ. Post αμπελωνα legunt κCII μου. ο εαν cum κBCX. ο αν cum DL. 1.
5. BX legunt παλιν. κCDL παλιν δε. — DGF legunt εννατην.
6. Post ενδεκατην legit C ωραν. Post εστωτας habent C*, f, h, m, q, syr. utr. arm. αργους.
7. C³DZII vg. sah. legunt μου post αμπελωνα. — CNXΓAII etc. syr. cu et hr. et utr. legunt post αμπελωνα: και ο εαν η δικαιον ληψεσθε (CNX λημψ., tol. syr. cu δωσω υμιν).
8. κCLZ, Or. 3, 696 et 774 omittunt αυτοις post αποδος.
9. και ελθ. cum κCLNXZΓAII, syr. utr. copt. aeth. ελθ. δε cum B, syr. cu sah. ελθ. ον cum D.
10. ελθ. δε cum κLXZΓAII, q, copt. syr. P. και ελθ. cum BCD e, syr. cu et sch. aeth. — πλειονα cum κC² vel 3XΓAII. πλειω cum D. πλειον cum BC*NZ. — λημψ. cum κB*CDLNXX. Alii codd. legunt ληψ. — κCLNZ 33 legunt το ante ανα δηναριον — CDN it. (d omittit), vg. syr. cu et P sah. copt. legunt και αυτοι post ελαβον.
12. Post λεγοντες legunt C*NZ, q, arm. Or. 3, 696 σι. — Pro ημιν αυτοις (BCN, c, arm. Or. 3, 696) legunt κDLZ, vg. syr. cu et sch. sah. copt. aeth. αυτοις ημιν. — Syr. sin legit εν τω κασωνι. — εποιησαν: Naber (Mnemosyne 1878, p. 359) εποησαν. Vide contra V. d. S. Bakhuyzen.
13. CNZ, e, q legunt ειπεν ενι αυτων. — Pro συνεφωνησας μοι (κBCDN) legunt LZ 33, sah. copt. συνεφωνησα σι.
14. B θελω εγω.
15. BDLZ syr. cu arm. legunt ουκ pro η ουκ. — CNX syr. cu et P sah. copt. arm. legunt ποιησαι ο θελω. — Pro secundo η (κB*CDNXZII) legunt B²HSG ει. vg. legit αν.
16. Post secundum εσχατοι legunt CDN, it vg. syr. arm. aeth. Or. 3, 694 et 707 πολλοι γαρ ειαι κλητοι, ολιγοι δε εκλεκτοι.
17. Pro μελλων δε αναβαινειν (B, 1, sah. syr. sch. Or. 3, 708 et 722) legunt κCDNZ και αναβαινων. — B omittit ο. — Post δωδεκα (κDLZ) legunt BCNXII μαθητας.

κατ' ἰδίαν, καὶ ἐν τῇ ὁδῷ εἶπεν αὐτοῖς· 18 ἰδοὺ ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ γραμματεῦσιν, καὶ κατακρινοῦσιν αὐτόν. 19 καὶ παραδώσουσιν αὐτόν τοῖς ἔθνεσιν εἰς τὸ ἐμπαῖξαι καὶ μαστιγῶσαι καὶ σταυρῶσαι, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθήσεται.

20 Τότε προσῆλθεν αὐτῷ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν Ζαβεδάου μετὰ τῶν υἱῶν αὐτῆς, προσκυνούσα καὶ αἰτουσά τι ἀπ' αὐτοῦ. 21 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ· τί θέλεις; λέγει αὐτῷ· ἐπεὶ ἴνα καθίσωσιν οὗτοι οἱ δύο υἱοί μου εἰς ἐκ δεξιῶν καὶ εἰς ἐξ εὐωνύμων σου ἐν τῇ βασιλείᾳ σου. 22 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν οὐκ οἴδατε τί αἰτεῖσθε. δύνασθε πιεῖν τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ μέλλω πίνειν; λέγουσιν αὐτῷ· δυνάμεθα. 23 λέγει αὐτοῖς· τὸ μὲν ποτήριόν μου πίεσθε, τὸ δὲ καθίσει ἐκ δεξιῶν μου καὶ ἐξ εὐωνύμων, οὐκ ἔστιν ἐμὸν δοῦναι, ἀλλ' ὡς ἠτοίμασται ὑπὸ τοῦ πατρὸς μου. 24 καὶ ἀκούσαντες οἱ δέκα ἠγανάκτησαν περὶ τῶν δύο ἀδελφῶν. 25 ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος αὐτοὺς εἶπεν· οἴδατε ὅτι οἱ ἄρχοντες τῶν ἐθνῶν κατακυριεύουσιν αὐτῶν καὶ οἱ μεγάλοι κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν. 26 οἷχ οὕτως ἔσται ἐν ἡμῖν· ἀλλ' ὅς ἂν θέλῃ ἐν ἡμῖν μέγας γενέσθαι, ἔσται ὑμῶν διάκονος, 27 καὶ ὅς ἂν θέλῃ ἐν ἡμῖν εἶναι πρῶτος, ἔσται ὑμῶν δοῦλος· 28 ὥσπερ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἤλθεν διακομηθῆναι, ἀλλὰ διακομηθῆναι καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντι πολλῶν.

μαθ.: Γ syr.sch. addunt αυτου. — Pro και εν τη οδω cum MBLZ, sah. copt. arm. pers. P Or. 4, 300 et 3, 709 legunt NXΓΠ syr. aeth. εν τη οδ. και.

18. κ legit εις θανατον post κατακρ. αυτου. CDNZ θανατο.

19. Pro γερωθ. (MC*LNZ, 50) legunt BC²DXΓΔΠ αναστησεται.

20. Pro απ αυτου (BD) legunt κCNXZ παρ αυτου.

21. ουτοι ante οι δυο omitunt C, it. sah. copt. — Post δεξιων legunt CDN it. vg. σου — Post ευωνυμων omitunt σου D, vg. arm.

22. Pro μελλω πινειν legunt BG μελλω πιειν. Post πινειν habent CXΓΔΠ και το βαπτισμα ο εγω βαπτιζομαι βαπτισθεναι. Vide Mc. 10 : 38.

23. Pro λεγει legunt CX και λεγει. — Post πιεσθε habent CX f, h, q, syr. utr. arm. και το βαπτισμα ο εγω βαπτιζομαι βαπτισθησεσθε. — Pro και εξ (κDZ) legunt BL 1, 33, a, b, c, e, f, Π², h, m, n, vg. η εξ. Post ευωνυμων habent EGHUVXΓΔΠ², sah. copt. μου. — CDΔΠ¹, q, sah. copt. syr. P addunt τουτο ante δουναι.

24. Pro και ακουσ. cum κ*BCD it. vg. syr. cu et P arm. aeth. legunt κ*LZ for. sah. copt. syr. sch. Or. 3, 713 ακουσας δε.

26. Post ουτως legunt CMXΓ, Π², syr. copt. aeth. δε. — Pro εσται cum κCLXΓΔΠ legunt BDZ, m, sah. εστιν. — ος αν cum BD. ος εαν cum κC. — Secundum εν υμιν legit B post μεγας, C post γενεσθαι. — LZ legunt pro secundo εν υμιν· υμων. — Pro secundo εσται (κBCDXLΔΠ sah. copt.) legunt κ*HLMS it. arm. aeth. εστω.

27. CΠ² legunt ος εαν. — Pro εσται (κCDKLMUZΔΠ², it. vg.) legunt BEGH SVXΓΠ² εστω.

28. Post αντι πολλων addit D cum a, b, c, d, e, Π¹, 2, g², hn, syr. cu: υμεις δε ζητειτε εκ μικρου αυξησαι και εκ μειζονος ελαττον ειναι. εισερχομενοι δε και παρακληθεντες δειπνησαι, μη ανακλεινεσθαι εις τους εξεχοντιας τοπους, μηποτε ενδοξοτερος σου επελθη, και προσελθων ο δειπνοκλητωρ ειπη σοι· ειτι κατω χωρει, και καταισχυνηθησθαι. εαν δε αναπεσης εις τον ητιονα τοπον και επελθη σου ητιων, ερει σοι ο δειπνοκλητωρ· συναγε ετι ανα, και εσται σοι τουτο χρησιμον.

29 34
Mc. 10, 46 -52
Lc. 14, 33 -43

29 Καὶ ἐκπορευομένων αὐτῶν ἀπὸ Ἱερικῶ ἠκολούθησεν αὐτῷ ὄχλος πολὺς.
30 καὶ ἰδοὺ δύο τυφλοὶ καθήμενοι παρὰ τὴν ὁδόν, ἀκούσαντες ὅτι Ἰησοῦς
παράγει, ἔκραξαν λέγοντες· ἐλέησον ἡμᾶς, υἱὲ Δαβὶδ. 31 ὁ δὲ ὄχλος ἐπειτίμησεν
αὐτοῖς ἵνα σιωπήσωσιν· οἱ δὲ μείζον ἔκραξαν λέγοντες· κύριε, ἐλέησον ἡμᾶς, υἱὲ
Δαβὶδ. 32 καὶ σιάς ὁ Ἰησοῦς ἐφώνησεν αὐτοῖς καὶ εἶπεν· τί θέλετε ποιῆω ὑμῖν;
33 λέγουσιν αὐτῷ· κύριε, ἵνα ἀνοιγῶσιν οἱ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν. 34 σπλαγχνισθεὶς δὲ ὁ
Ἰησοῦς ἤψατο τῶν ὀμμάτων αὐτῶν, καὶ εὐθέως ἀνέβλεψαν, καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ.

XXI.

1 9
Mc. 11, 1 -10
Lc. 19, 29 -38
Io. 12, 12 -15

1 Καὶ ὅτε ἤγγισαν εἰς Ἱεροσόλυμα καὶ ἦλθον εἰς Βηθφαγὴ εἰς τὸ ὄρος τῶν
ἐλαιῶν, τότε Ἰησοῦς ἀπέστειλεν δύο μαθητὰς 2 λέγων αὐτοῖς· πορεύσθε εἰς τὴν
κώμην τὴν κατέναντι ὑμῶν, καὶ εὐθὺς εὐρήσατε ὄνον δεδεμένην καὶ πῶλον μετ'
αὐτῆς· λύσαντες ἄγετέ μοι. 3 καὶ ἂν τις ὑμῖν εἴπῃ τι, εἰρεῖτε ὅτι ὁ κύριος αὐτῶν
χρείαν ἔχει· εὐθὺς δὲ ἀποστείλει αὐτοῖς. 4 τοῦτο δὲ γέγονεν ἵνα πληρωθῇ τὸ
ῥηθὲν διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος· 5 εἶπατε τῇ θυγατρὶ Σιών· ἰδοὺ ὁ βασιλεὺς
σου ἔρχεται σοι πρᾶς καὶ ἐπιβεβηκώς ἐπὶ ὄνον καὶ ἐπὶ πῶλον υἱὸν ὑποζυγίου.
6 πορευθέντες δὲ οἱ μαθηταὶ καὶ ποιήσαντες καθὼς προσέταξεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς,
7 ἤγαγον τὴν ὄνον καὶ τὸν πῶλον, καὶ ἐπέθηκαν ἐπ' αὐτῶν τὰ ἱμάτια, καὶ
ἐπεκάθισεν ἐπάνω αὐτῶν. 8 ὁ δὲ πλείστος ὄχλος ἔστρωσαν ἑαυτῶν τὰ ἱμάτια ἐν
τῇ ὁδῷ, ἄλλοι δὲ ἔκοπτον κλάδους ἀπὸ τῶν δένδρων καὶ ἔστρωσαν ἐν τῇ ὁδῷ.

Zach. 9, 9
Jes. 62, 11

29. *ιεριχω* cum BCLZAPQA. *ιεριχω* cum κΝΧΓΠ.

30. BLZ 124, it. vg. sah. copt. syr.^{hr} aeth. legunt *κυριε* ante *ελεησ. ημ.* CNXΓΑΠ
habent *κυριε* post *ελεησ. ημ.* Pro *υιε* legunt BZ etc. *υιος*.

32. LZ, Or. 3, 727 et 730 legunt *υια* ante *ποιησω*.

33. Pro *ανοιγωσιν* (κBDLZ) legunt CN *ανοιχθωσιν*. — CN habent *ημων* οἱ *οφθ*.

34. Pro *ομματων* BDLZ legunt κCN *οφθαλμων*. Post *ανεβλεψαν* legunt CN, q,
syr.^{sch.} syr.^p *ιχι. αυτων* οἱ *οφθαλμοι*.

XXI: 1. *βηθφαγη* cum κB*²C²DEGHM*²SVΔ, it. vg. *βηθφαγη* cum B²FKM²
N*²UXΓΠ. — κDLNXΓΑΠ legunt *προς το ορος*. — κC²LNXΓΑΠ, Or. 3, 729
legunt *ο ις*.

2. CNXΓΑΠ legunt *πορευθητε*. — NXΓΑΠ habent *απεναντι*. — Pro *αγετε* cum
BD 56, 58 legunt κCLNZ *αγαγετε*.

3. Pro *ευθυς* cum κBL, Or. 4, 181 et 188 legunt GDN *ευθεως*. CLNXZΓΑΠ
etc. legunt *αποστελλει*.

4. Post *τουτο δε* (κC²DLZ, am. fu. syr.^{cu} copt.) legunt BC³N, g², q, syr.^{sch.} et p
sah. *ολον*.

5. Post *πρως* omittunt D, 61, it. vg. fu, san. gat. aeth. *και*. — CDXΓΑΠ it. vg.
omittunt *επι* ante *πωλον*. — D* legit *υιον υποζυγιου*. κ^a vel bLZ, e, am.*
υποζυγιου sine *υιον*.

6. Pro *προσεταξεν* κLNXXZΓΑΠ legunt BCD *συνεταξεν*.

7. Pro *επ* (κBDLZ, 33, 69, Or. 4, 181 et 187) legunt CN *επανω*. — κ^aCNZ
syr.^{cu} utr. hr., sah. copt. legunt *τα ματια αυτων*. — κ^cL legunt *επεκαθισαν*.
κ* *εκαθισαν*. g¹, ² vg. copt. sedere fecerunt.

8. Pro secundo *εστρωσαν* legunt κ^cBCNZ, it. vg. sah. *εστρωννυον*. Vide *εκοπτον*.

9 οἱ δὲ δγλοι οἱ προάγοντες αὐτὸν καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες ἔκραζον λέγοντες ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαυὶδ, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου, ὡσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις. 10 Καὶ εἰσελθόντος αὐτοῦ εἰς Ἱερουσόλυμα ἐσεισθη πᾶσα ἡ πόλις λέγουσα· τίς ἐστὶν οὗτος; 11 οἱ δὲ δγλοι ἔλεγον· οὗτος ἐστὶν ὁ προφήτης Ἰησοῦς ὁ ἀπὸ Ναζαρεθ τῆς Γαλιλαίας.

12 Καὶ εἰσῆλθεν Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερὸν τοῦ θεοῦ, καὶ ἐξέβαλεν πάντας τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ τὰς τραπέζας τῶν κολλυβιστῶν κατέστρεψεν καὶ τὰς καθέδρας τῶν πωλούντων τὰς περιστεράς, 13 καὶ λέγει αὐτοῖς· γέγραπται· ὁ οἶκός μου οἶκος προσευχῆς κληθήσεται, ὑμεῖς δὲ αὐτὸν ποιεῖτε σπήλαιον λησῶν. 14 Καὶ προσῆλθον αὐτῷ τυφλοὶ καὶ χωλοὶ ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ ἔθεράπευσεν αὐτούς. 15 ἰδόντες δὲ οἱ ἄρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς τὰ θαυμάσια ἃ ἐποίησεν καὶ τοὺς παῖδας τοὺς κρίζοντας ἐν τῷ ἱερῷ καὶ λέγοντας ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαυὶδ, ἠγανάκτησαν, 16 καὶ εἶπαν αὐτῷ· ἀκούεις τί οὗτοι λέγουσιν; ὁ δὲ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς· ναί· οὐδέποτε ἀνέγνωτε ὅτι ἐκ στόματος νηπίων καὶ θηλαζόντων κατηρτίσω αἰῶνα; 17 καὶ καταλιπὼν αὐτοὺς ἐξῆλθεν ἔξω τῆς πόλεως εἰς Βηθανίαν, καὶ ἠΐλισθη ἐκεῖ.

18 Πρωτὶ δὲ ἐπαναγαγὼν εἰς τὴν πόλιν ἐπείνασεν. 19 καὶ ἰδὼν συκὴν μίαν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ἦλθεν ἐπ' αὐτήν, καὶ οὐδὲν εἶρεν ἐν αὐτῇ εἰ μὴ φύλλα μόνον, καὶ λέγει αὐτῇ· οὐ μηκέτι ἐκ σοῦ καρπὸς γένηται εἰς τὸν αἰῶνα. καὶ ἐξηράνθη παραχρῆμα ἡ συκὴ. 20 καὶ ἰδόντες οἱ μαθηταὶ ἐθαύμασαν λέγοντες· πῶς παραχρῆμα ἐξηράνθη ἡ συκὴ; 21 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν ἔχητε πίστιν καὶ μὴ διακριθῆτε, οὐ μόνον τὸ τῆς συκῆς ποιήσετε, ἀλλὰ κἂν τῷ ὄρει τούτῳ εἰπητε· ἄρθητι καὶ βλήθητι εἰς τὴν θάλασσαν, γενήσεται· 22 καὶ πάντα ὅσα ἂν αἰτήσῃτε ἐν τῇ προσευχῇ πιστεύοντες λήμψεσθε.

23 Καὶ ἐλθόντος αὐτοῦ εἰς τὸ ἱερὸν, προσῆλθον αὐτῷ διδάσκοντι οἱ ἄρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ λέγοντες· ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς; καὶ τίς σοι

9. αυτον omittunt EFGXΓΔΠ vg. arm.

11. ις ο (Δ omittit) προφητης legunt CLNXΓΔΠ it. vg. aeth. — ναζαρεθ cum κBCDEHKUVXΠ vg. sah. copt. Δ -ραθ. FGMLNSI' ναζαρετ.

12. Pro ις cum κ*etcbBCEHMVXΔ legunt DFGKLNΣΥΤΑ. ο ις. Post το ιερων legunt CDNXΓΔΠ του θεου, quod κBL, b, sah. copt. arm. aeth. omittunt. Vide etiam Mc. 11 : 15, Lc. 19 : 45.

13. Pro ποιετε (κBL, 124, copt. aeth. Or. 4, 180 et 187) legunt CDNXΓΔΠ εποιησατε. Vide Lc. 19 : 46.

14. Pro τυφλοι και χωλοι (κBDL, it. vg. copt. arm. aeth. syr.sch.) legunt CNΓΔΠ χωλοι και τυφλοι.

15. C omittit τους ante κριζοντας.

16. CN legunt ειπον. — κD omittunt οτι post ανεγνωτε.

18. CN legunt πρωιας. κ*BD πρωι. — Pro επαναγαγων (κ*B*L) legunt κCΒ2C ΝΓΔΠ επαναγων. D παραγων. Sic etiam it. syr.cu, Hil. transiens.

19. κCD legunt μηκει pro ου μηκει.

22. Pro οσα αν (κBHΥΘ) legunt CLΠ οσα εαν. D legit οσα. — Pro λημψ. cum κB*DLΘ) legunt B2C ληψ.

23. EFGHKMSUVΔΠΘ) legunt ελθοντι αυτω. κBCDL ελθοντος αυτου. — 44εν, a, b, c, e, ff¹, g², h, l, syr.cu omittunt διδασκοντι.

ἔδωκεν τὴν ἐξουσίαν ταύτην; 24 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· ἐρωτήσω ὑμᾶς κἀγὼ λόγον ἓνα, ὃν εἰάν εἰπητέ μοι, κἀγὼ ὑμῖν ἐρῶ ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ· 25 τὸ βάπτισμα τὸ Ἰωάννου πόθεν ἦν; ἐξ οὐρανοῦ ἢ ἐξ ἀνθρώπων; οἱ δὲ διελογίζοντο ἐν ἑαυτοῖς λέγοντες· 26 εἰάν εἴπωμεν· ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ ἡμῖν· διατί οὐν οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ; ἐὰν δὲ εἴπωμεν· ἐξ ἀνθρώπων, φοβούμεθα τὸν δῆλον· πάντες γάρ ὡς προφήτην ἔχουσιν τὸν Ἰωάννην. 27 καὶ ἀποκριθέντες τῷ Ἰησοῦ εἶπαν· οὐκ οἴδαμεν. ἔφη αὐτοῖς καὶ αὐτός· οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ. 28 Τί δὲ ὑμῖν δοκεῖ; ἄνθρωπος εἶχεν τέκνα δύο· καὶ προσελθὼν τῷ πρῶτῳ εἶπεν· τέκνον, ὕπαγε σήμερον ἐργάζου ἐν τῷ ἀμπελῶνι. 29 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· οὐ θέλω, ὕστερον μεταμεληθεὶς ἀπηλθεν. 30 προσελθὼν δὲ τῷ ἐτέρῳ εἶπεν ὡσαύτως. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· ἐγὼ κύριε, καὶ οὐκ ἀπηλθην. 31 τίς ἐκ τῶν δύο ἐποίησεν τὸ θέλημα τοῦ πατρὸς; λέγουσιν· ὁ πρῶτος. λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οἱ τελῶναι καὶ αἱ πόρνοι προάγουσιν ὑμᾶς εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. 32 ἦλθεν γὰρ Ἰωάννης πρὸς ὑμᾶς ἐν ὀδῷ δικαιοσύνης, καὶ οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ· οἱ δὲ τελῶναι καὶ αἱ πόρνοι ἐπίστευσαν αὐτῷ· ὑμεῖς δὲ ἰδόντες οὐ μετεμελήθητε ὕστερον τοῦ πιστεῦσαι αὐτῷ. 33 Ἄλλην παραβολὴν ἀκούσατε. ἄνθρωπος ἦν οἰκοδεσπότης, ὅστις ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα, καὶ φραγμὸν αὐτῷ περιέθηκεν καὶ ὄρυξεν ἐν αὐτῷ ληνὸν καὶ φύκοδόμησεν πύργον, καὶ ἐξέδετο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ ἀπεδήμησεν. 34 ὅτε δὲ ἤγγισεν ὁ καιρὸς τῶν καρπῶν, ἀπέστειλεν τοὺς δούλους αὐτοῦ πρὸς τοὺς γεωργοὺς λαβεῖν τοὺς καρποὺς αὐτοῦ. 35 καὶ λαβόντες οἱ γεωργοὶ τοὺς δούλους αὐτοῦ ὃν μὲν ἔδειραν, ὃν δὲ ἀπέκτειναν, ὃν δὲ ἐλιθοβόλησαν. 36 πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλους δούλους πλείονας τῶν πρώτων,

24. LZ it. vg. copt. omittunt δε.

25. Secundum to omittunt D. — εν cum BLMZ. παρ. cum κCDVΔΠ.

26. ΔΠ etc. it. vg. syr. P arm. legunt ως προφ. post τον Ιωαννην.

27. BCZ ειπον.

28. Post ανθρωπος legunt CEMVA vg. syr. arm. Or. 3, 786 τις. B legit δυο τεκνα. — και ante προσελθων cum κBCDXΠ. προσελθων sine και cum κ*LZ, e, Π¹, copt. — Post αμπελωνι legunt BC²XZII² it⁴ vg. copt. μου.

29. Post υστερον legunt κCDLXZ δε. — B, copt. syr. hr arm. aeth. ita mutant ordinem vss. 29, 30, ut vs. 29 legant: εγω κυριε, και ουκ απηλθεν.

30. CXΔΠ legunt και προσελθων. — Pro ετερω legunt κBC²LMSVZ δευτερω. — B legit vs. 30b (vide vs. 29) ου θελω, υστερον μεταμεληθεις απηλθεν.

31. Post λεγουσιν legunt CXΔΠ αυτω. Pro ο πρωτος (κCLXΔΠ, c, f, g², q, vg. syr. cu) legit B ο υστερος, 4 ο δευτερος, D ειπεν· ο εσατος. Multi codd. Itale, am. fu. legunt: novissimus. Copt. syr. hr arm. aeth. ar.: ultimus. — λεγουσιν ο πρωτος glossema, dicunt Lachmann, Praefatio N. T. II, p. V. et Westcott-Hort, N. T. p. 572. Cf. V. d. S. Bakhuyzen et H. Franssen. Beoordeeling van conjecturen op den tekst van het ev. v. Mt. bl. 110—114.

32. B legit ubique Ιωαννης. — DXΔΠ habent προς υμ. ιωανν. Pro ου (κCLXΔΠ) legit B, vg. syr. copt. aeth. ουδε. — D, c, e omittunt ου vel ουδε (c, e vos autem videntes haec [e omittit haec] paenitentiam habuistis postea quod non credidistis [e addit ei]. — Pro αυτω legunt 33, Or. 3, 770 εν αυτω.

33. Post ανθρωπος habent C³V in margine X, e, f, h, m, syr. cu et sch. arm. τις. — Pro εξεδετο cum κ*B²CI. legunt κB²DXΔΠ εξεδοτο.

καὶ ἐποίησαν αὐτοῖς ὡσαύτως. 37 ὕστερον δὲ ἀπέστειλεν πρὸς αὐτοὺς τὸν υἱὸν αὐτοῦ, λέγων· ἐντραπήσονται τὸν υἱὸν μου. 38 οἱ δὲ γεωργοὶ ἰδόντες τὸν υἱὸν εἶπον ἐν ἑαυτοῖς· οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος· δεῦτε ἀποκτείνωμεν αὐτὸν καὶ σχῶμεν τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ. 39 καὶ λαβόντες αὐτὸν ἐξέβαλον ἔξω τοῦ ἀμπελώνος καὶ ἀπέκτειναν. 40 ὅταν οὖν ἔλθῃ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελώνος, τί ποιήσει τοὺς γεωργοὺς ἐκεῖνους; 41 λέγουσιν αὐτῷ· κακοῖς κακῶς ἀπολέσει αὐτούς, καὶ τὸν ἀμπελῶνα ἐκδώσεται ἄλλοις γεωργοῖς, οἵτινες ἀποδώσουσιν αὐτῷ τοὺς καρποὺς ἐν τοῖς καιροῖς αὐτῶν. 42 λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· οὐδέποτε ἀνέγνωτε ἐν ταῖς γραφαῖς· Ps. 118. 22 *
λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας· παρὰ κυρίου ἐγένετο αὕτη, καὶ ἔστιν θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν; 43 διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν ὅτι ἀρθῆσεται ἀφ' ὑμῶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ καὶ δοθήσεται ἔθνει ποιοῦντι τοὺς καρποὺς αὐτῆς. 45 ἀκούσαντες δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι τὰς παραβολὰς αὐτοῦ ἔγνωσαν ὅτι περὶ αὐτῶν λέγει. 46 καὶ ζητοῦντες αὐτὸν κρατῆσαι ἐφοβήθησαν τοὺς δῆλους, ἐπεὶ ὡς προφήτην αὐτὸν εἶχον.

XXII.

1 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς πάλιν εἶπεν ἐν παραβολαῖς αὐτοῖς, λέγων· 2 ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ, ὅστις ἐποίησεν γάμους τῷ υἱῷ αὐτοῦ. 2 14
Lc. 14. 16 - 21
3 καὶ ἀπέστειλεν τοὺς δούλους αὐτοῦ καλέσαι τοὺς κεκλημένους εἰς τοὺς γάμους, καὶ οὐκ ἤθελον ἔλθειν. 4 πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλους δούλους λέγων· εἰπατε τοῖς κεκλημένοις· ἰδοὺ τὸ ἀριστόν μου ἡτοίμακα, οἱ ταῦροι μου καὶ τὰ σιτιστὰ τεθυμένα, καὶ πάντα ἔτοιμα· δεῦτε εἰς τοὺς γάμους. 5 οἱ δὲ ἀμελήσαντες ἀπήλθον, ὅς μὲν εἰς τὸν ἴδιον ἀγρὸν, ὅς δὲ ἐπὶ τὴν ἐμπορίαν αὐτοῦ· 6 οἱ δὲ λοιποὶ κρατήσαντες τοὺς δούλους αὐτοῦ ὕβρισαν καὶ ἀπέκτειναν. 7 ὁ δὲ βασιλεὺς ὠργίσθη, καὶ

38. Pro σχῶμεν (κBDLZ, arm. Or. 3, 776) legunt CΧΔΠ κατασχῶμεν. ff¹, m, possideamus.

41. Pro ἐκδώσεται (κBDLΧΔΠ) legunt nonnulli minusculi (et sic etiam text. rec.) εκδοσεται.

44. καὶ ο πεσὼν ἐπὶ τὸν λίθον τοῦτον συνθλασθήσεται εφ' ὃν δαν πῆσῃ, λιμνησεὶ αὐτὸν invenitur κBCXZΔΠ, vg. syr. copt. arm. aeth. et manifesta interpolatio est e Lc. 20 : 18. Hunc versum omittunt D, 33, a, b, c, ff¹, 2, Or. 3, 786.

45. Pro ακουσ. δε (κ LZ, 33, syr.^{cu}, copt.) legunt BCDXΔΠ, it. vg. syr.^{sch}. et p aeth. καὶ ακουσ.

46. Pro ἐπεὶ (κBDL) legunt CΧΔΠ ἐπειδῆ. — Pro ὡς (CDXΔΠ) legunt κBL εἰς. XXII: 1. εν omittit κ*. — Pro παραβ. αυτοις (κBDL, g², vg. Or. 3, 794), legunt CΧΔΠ αυτοις εν παραβ.

4. Pro ητοιμακα (κBC*DL) legunt C³ΧΔΠ ητοιμασα.

5. Pro ος μὲν et ος δε (κBC*L) legunt C²ΧΔΠU ο μὲν et ο δε. D, b, c, ff², h οὐ μὲν et οὐ δε. — Pro ἐπὶ τὴν (κBCD) habent LΧΔΠ εἰς τὴν.

7. Post ο δε βασιλ. legunt 13, 69, 124, 346 ff¹, g¹, 2, h, vg. ακουσας. CΧΔΠ habent καὶ ακουσ. ο βασ. εκεινος. Nonnulli minusculi legunt ακουσας δε ο βασ. — D, a, b, c, e, ff², Lcif. habent εκεινος ο βασ. ακουσ.

πέμπας τὰ στρατεύματα αὐτοῦ ἀπόλεσεν τοὺς φονεῖς ἐκείνους καὶ τὴν πόλιν αὐτῶν ἐνέπλησεν. 8 τότε λέγει τοῖς δοῦλοις αὐτοῦ· ὁ μὲν γάμος ἔτοιμος ἔστιν, οἱ δὲ ἀκλημένοι οὐκ ἦσαν ἄξιοι. 9 πορεύεσθε οὖν ἐπὶ τὰς διεξόδους τῶν ὁδῶν, καὶ ὅσους ἂν εὗρητε καλέσατε εἰς τοὺς γάμους. 10 καὶ ἐξεληθόντες οἱ δοῦλοι ἐκείνοι εἰς τὰς ὁδοὺς συνήγαγον πάντας ὄσους εὗρον, πονηροὺς τε καὶ ἀγαθοὺς, καὶ ἐπλήσθη ὁ νυμφῶν ἀνακειμένων. 11 εἰσελθὼν δὲ ὁ βασιλεὺς θεάσασθαι τοὺς ἀνακειμένους εἶδεν ἐκεῖ ἄνθρωπον οὐκ ἐνδεδυμένον ἔνδυμα γάμου. 12 καὶ λέγει αὐτῷ· ἑταῖρε, πῶς εἰσῆλθες ὧδε μὴ ἔχων ἔνδυμα γάμου; ὁ δὲ ἐφωμώθη. 13 τότε ὁ βασιλεὺς εἶπεν τοῖς διακόνοις· δῆσαντες αὐτοῦ πόδας καὶ χεῖρας ἐκβάλετε αὐτὸν εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλανθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. 14 πολλοὶ γὰρ εἰσιν κλητοὶ, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί.

20, 16
15 22
Mc. 12, 13 17
Lc. 20, 20 26

15 Τότε πορευθέντες οἱ Φαρισαῖοι συμβούλιον ἔλαβον ὅπως αὐτὸν παγιδεύσωσιν ἐν λόγῳ. 16 καὶ ἀποστέλλουσιν αὐτῷ τοὺς μαθητὰς αὐτῶν μετὰ τῶν Ἑρωδιανῶν λέγοντας· διδάσκαλε, οἴδαμεν ὅτι ἀληθὴς εἶ καὶ τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ διδάσκεις, καὶ οὐ μέλει σοι περὶ οὐδενός, οὐ γὰρ βλέπεις εἰς πρόσωπον ἀνθρώπων· 17 εἶπε δὲ οὖν ἡμῖν, τί σοι δοκεῖ; ἔξεστιν δοῦναι κῆρσον Καίσαρι ἢ οὐ; 18 γινός δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν πονηρίαν αὐτῶν εἶπεν· τί με πειράζετε, ὑποκριταί; 19 ἐπιδειξατέ μοι τὸ νόμισμα τοῦ κῆρσου. οἱ δὲ προσήνεγκαν αὐτῷ δηνάριον. 20 καὶ λέγει αὐτοῖς· τίνας ἢ εἰκὼν αὕτη καὶ ἡ ἐπιγραφή; 21 λέγουσιν· Καίσαρος. τότε λέγει αὐτοῖς· ἀπόδοτε οὖν τὰ Καίσαρος Καίσαρι καὶ τὰ τοῦ θεοῦ τῷ θεῷ. 22 καὶ ἀκούσαντες ἐθαύμασαν, καὶ ἀφέντες αὐτὸν ἀπῆλθαν.

23 --33
Mc. 12, 18 27
Lc. 20, 27-- 39
Deut. 25, 5

23 Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ προσῆλθον αὐτῷ Σαδδουκαῖοι, οἱ λέγοντες μὴ εἶναι ἀνάστασιν, καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν 24 λέγοντες· διδάσκαλε, Μωσῆς εἶπεν· εἴαν τις ἀποθάνῃ μὴ ἔχων τέκνα, ἐπιγαμβρεύσει ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ ἀναστήσει σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. 25 ἦσαν δὲ παρ' ἡμῖν ἑπτὰ ἀδελφοί, καὶ ὁ πρῶτος γήμας ἐτελεύτησεν, καὶ μὴ ἔχων σπέρμα ἀφήκεν τὴν γυναῖκα

9. *an cum DGKLSII. ean cum κBCXA.*
 10. *Pro νυμφων cum κB*L legunt Bin marg CDXΔII γαμος.*
 13. *Pro ο βασιλ. cum (κBL) legunt CDXΔII ειπεν ο βασ. Pro δησαντες αυτου ποδας και χειρας, quod plurimi codd. unc. legunt, habet M δησ. αυτου χειρ. και ποδ. et D it. syr.^{cu} αραιε αυτου ποδων και χειρων και. — Pro εκβαλετε αυτου cum κBL, g¹, 2, 1, vg. sah. copt. syr.sch. arm. aeth. Or. 4, 379 legunt CXΔII, f, ff¹, syr.^p αραιε αυτου και εκβαλετε.*
 16. *CDXΔII legunt λεγοντες.*
 17. *Pro ειπον LZ 33 legunt κBC ειπε. D it. omittunt ειπεν ουν ημιν.*
 20. *C ο δε λεγει. D it., sah. legunt λεγει. — ο ις post και λεγει αυτοις cum DLZ vg. syr.^{cu} et sch. copt. — αυτη post εικων cum κBCDXΔII, post επιγραφη cum LZ 157.*
 21. *Post λεγουσιν legunt ZΔII αυτω. — Pro καισαρι (κBLXZ) legunt DKΔII τω καισαρι.*
 22. *απηλθον cum κLXZΔII.*
 23. *οι ante λεγοντες omittitur κBDMSZII*. Legitur κC EFGHKLUVIP² sah. copt. syr.^p arm., it. qui dicunt, ff¹ negantes. d dicentes.*
 24. *κEFGHSUVΔ legunt μωσησ. — DZ, copt. it. vg. legunt ινα ante επιγαμβρευσει.*
 25. *Pro γημας (κBL) legunt DΓΑΘβΠ γαμημας.*

αὐτοῦ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. 26 ὁμοίως καὶ ὁ δεῦτερος καὶ ὁ τρίτος, ἕως τῶν ἑπτὰ. 27 ὕστερον δὲ πάντων ἀπέθανεν ἡ γυνή. 28 ἐν τῇ ἀναστάσει οὖν τίνος τῶν ἑπτὰ ἔσται γυνή; πάντες γὰρ ἔσχον αὐτήν. 29 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· *πλανᾶσθε, μὴ εἰδότες τὰς γραφὰς μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ θεοῦ.* 30 ἐν γὰρ τῇ ἀναστάσει οὐτε γαμοῦσιν οὐτε γαμίζονται, ἀλλ' ὡς ἄγγελοι ἐν τῷ οὐρανῷ εἰσίν. 31 περὶ δὲ τῆς ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν οὐκ ἀνέγνωτε τὸ ῥηθὲν ὑμῖν ὑπὸ τοῦ θεοῦ λέγοντος· 32 ἐγὼ εἰμι ὁ θεὸς Ἀβραάμ καὶ ὁ θεὸς Ἰσαὰκ καὶ ὁ θεὸς Ἰακώβ; οὐκ ἔστιν θεὸς νεκρῶν ἀλλὰ ζώντων. 33 καὶ ἀκούσαντες οἱ δχλοὶ ἐξεπλήρουντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ.

34 Οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἀκούσαντες ὅτι ἐφίμωσεν τοὺς Σαδδουκαίους, *συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτό,* 35 καὶ ἐπρωτότησεν εἰς ἐξ αὐτῶν νομικὸς πειραζὼν αὐτόν· 36 διδάσκαλε, ποία ἐντολὴ μεγάλη ἐν τῷ νόμῳ; 37 ὁ δὲ ἔφη αὐτῷ· ἀγαπήσεις κύριον τὸν θεόν σου ἐν ὅλῃ τῇ καρδίᾳ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ διανοίᾳ σου. 38 αὕτη ἐστὶν ἡ μεγάλη καὶ πρώτη ἐντολή. 39 δευτέρα ὁμοία αὐτῇ· ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. 40 ἐν ταύταις ταῖς δυοῖν ἐντολαῖς ὅλος ὁ νόμος κρέμαται καὶ οἱ προφῆται.

41 *Συνηγημένων δὲ τῶν Φαρισαίων ἐπρωτότησεν αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς* 42 λέγων· τί ὑμῖν δοκεῖ περὶ τοῦ Χριστοῦ; τίνος νιὸς ἐστίν; λέγουσιν αὐτῷ τοῦ Δαυὶδ. 43 λέγει αὐτοῖς· πῶς οὖν Δαυὶδ ἐν πνεύματι καλεῖ αὐτὸν κύριον, λέγων· 44 εἶπεν κύριος τῷ κυρίῳ μου· κάθου ἐκ δεξιῶν μου ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποκάτω τῶν ποδῶν σου. 45 εἰ οὖν Δαυὶδ καλεῖ αὐτὸν κύριον, πῶς νιὸς αὐτοῦ ἐστίν; 46 καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο ἀποκριθῆναι αὐτῷ λόγον, οὐδὲ ἐτόλμησέν τις ἀπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας ἐπερωτῆσαι αὐτὸν οὐκέτι.

27. *καὶ ἡ γυνή* cum *DFII*².

28. *οὖν ἀναστασει* legunt *XΓΑΠ*.

30. *ΓΑΠ* etc. legunt *εκαμίζ*. — Post *αγγελιοι* legunt *ΛΓΑΘβΠ* του θεου, it.⁴ vg. syr. sch. et p. copt. aeth. item. *κL* habent *θεου*. *BD* it.⁸ syr. cu sah. arm. omittunt. *ΔΓΑΘβ* omittunt τω ante *ουρανω*.

32. *οστιν ο θεος νεκρ*. cum *ΓΘβΠ* syr. p arm. Or. 4, 341. Nil nisi *θεος* cum *κD*. Nil nisi *ο θεος* cum *BLA* sah. copt.

35. Post *πειραζων αυτον* legunt *ΔΓΑΘβΠ* it.⁵ fu. syr. cu *καὶ λεγων*.

37. *ο δε εφη αυτω* cum *κBL*, 33, sah. copt. *D* εφη αυτω *ις*. *ΓΑΘβΠ* ο δε *ις* εφη αυτω. — Primum τη cum *κDKLMSZII*. Omittitur *κ*ΒΓΑΘβ*. Secundum τη cum *κDKLMSZII*. Omittitur *ΒΓΑΘβ*.

38. *η (D* omittit) *μεγαλ. και (L* addit *η) πρωτη* cum *κBDVLZ* it. pler. vg. — *πρωτ.* (*ΔΘβ* η *πρ.*) *και μεγ.* cum *ΓΑΘβΠ* d, f, q, etc.

39. *δευτερα δε* cum *DLΓΑΘβΠ* it. vg. — Pro *αυτη leguit Δ ταυτη*. *ΓΠ* *αυτη*. Pro *οσαντον (κBDH²LΓΑΠ)* habent *H*VΘβ* *εαντον*.

40. *κρεματα και οι προφη.* cum *κBDLZ* 33, it. vg. syr. cu et sch. aeth. *και οι προφ.* *κρεμανται* cum *ΓΑΘβΠ*.

43. *καλει αυτον κυριον* cum *BD*. *καλει κυριον αυτον* cum *κLZ*. *κυριον αυτον* *καλει* cum *ΓΑΠ*.

45. *DKMΔΠ* it.⁸ legunt *καλει* ante *εν πνευματι*.

46. *αποκριθ. αυτω* cum *κBDKLZΔΠ*. *αυτω αποκρ.* cum *ΓΘβ* etc.

XXIII.

Mc. 12, 38
Lc. 20, 46

Lc. 11, 46

6 α.
Mc. 12, 38 α.
Lc. 11, 43

20, 46

20, 26

Lc. 11, 52

1 Τότε ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησεν τοῖς ὄχλοις καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ 2 λέγων ἐπὶ τῆς Μωσέως καθέδρας ἐκάθισαν οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι. 3 πάντα οὖν ὅσα ἂν εἰπωσιν ὑμῖν ποιήσατε καὶ τηρεῖτε, κατὰ δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν μὴ ποιεῖτε· λέγουσιν γὰρ καὶ οὐ ποιοῦσιν. 4 δεσμεύουσιν δὲ φορτία βαρῆα καὶ ἐπιτιθέασιν ἐπὶ τοῖς ὤμοις τῶν ἀνθρώπων, αὐτοὶ δὲ τῷ δακτύλῳ αὐτῶν οὐ θέλουσιν κινήσαι αὐτά. 5 πάντα δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν ποιοῦσιν πρὸς τὸ θεαθῆναι τοῖς ἀνθρώποις· πλατύνουσιν γὰρ τὰ φυλακτήρια αὐτῶν καὶ μεγαλύνουσιν τὰ κράσπεδα, 6 φιλοῦσιν δὲ τὴν πρωτοκλισίαν ἐν τοῖς δείπνοις καὶ τὰς πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς 7 καὶ τοὺς ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς καὶ καλεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων ῥαββί. 8 ὑμεῖς δὲ μὴ κληθῆτε ῥαββί· εἰς γὰρ ἐστὶν ὑμῶν ὁ διδάσκαλος, πάντες δὲ ὑμεῖς ἀδελφοὶ ἐστέ. 9 καὶ πατέρα μὴ καλέσητε ὑμῶν ἐπὶ τῆς γῆς· εἰς γὰρ ἐστὶν ὑμῶν ὁ πατὴρ ὁ οὐράνιος. 10 μηδὲ κληθῆτε καθηγηταί, ὅτι καθηγητῆς ὑμῶν ἐστὶν εἰς ὁ Χριστός. 11 ὁ δὲ μείζων ὑμῶν ἐστὶ ὑμῶν διάκονος. 12 ὅστις δὲ ὑψώσει ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, καὶ ὅστις ταπεινώσει ἑαυτὸν ὑψωθήσεται.

13 Οὐαὶ δὲ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι κλείετε τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων· ὑμεῖς γὰρ οὐκ εἰσέρχεσθε, οὐδὲ τοὺς

XXIII: 1. BV omittunt o ante ις.

2. ΓΑΘ^b μωσσεως.

3. αν cum BDFKSG. εαν cum κLZΔΘ^bΠ. Post ειωσιν νμιν legunt ΔΘ^bΠ τηρειν. — ποιησατε (D ποιεῖτε) και τηρεῖτε (κ* omittit και τηρεῖτε) cum κBDLZ, fu. for. sah. copt. syr. hr. τηρεῖτε και ποιεῖτε cum ΔΘ^bΠ it. vg. syr. cu.

4. δε cum κBLMΓΠ it.⁹ am. γαρ cum D*, e, f, h, vg. Δ**Γ omittunt. βαρεα και δσβαστακτα cum BDΓΑΘ^bΠ. — αυτοι δε τω cum κBDL syr. cu. ΓΑΘ^bΠ it. vg. τω δε.

5. πλατυνουσιν γαρ cum κBDL it. vg. πλατυν. δε cum ΓΑΘ^bΠ. κρασπεδα cum κBD it.⁶ vg. αυτων addunt b, c, san. sah. aeth. των ιματιων αυτων addunt ΓΘ^bΠ it.⁴ copt. Item LZ omisso αυτων.

6. φιλ. δε cum κBDKLM²ΔΠ*. φιλ. τε cum Θ^bΠ². Copula omittitur Γ arm.

7. ραββει, ραββει cum DΓΘ^b*Π, syr. cu et p arm. ραββει cum κBDEFKΓΑΘ^b. ραββι cum GHLMUSII. Item sequente versu.

8. ο διδασκ. cum κ^aBU. ο καθηγητης cum κ*et cbDLΓΑΘ^bΠ. ο χς addunt ΓΑ etc. Item ΗΥ, sed sine ο. κBDE²Ι,Θ^bΠ it. vg. omittitur ο χς.

9. νμων ο πατ. cum κBU. ο πατ. νμ. cum DLΓΑΘ^bΠ. ο ουραγιος cum κBL arm. aeth. ο εν τοις (ΔΔ omittunt τοις) ουραγιος cum DΓΑΘ^bΠ it. vg.

10. οτι καθηγ. νμ. εστιν (b omittit εστιν, D it.⁷ vg. habent post εις) εις cum BDGL. εις γαρ νμων (κΘ^bΔ legunt νμων post εστιν, ΚΠ* omittunt) εστιν ο καθηγητ. cum κΓΑΘ^bΠ it.² copt.

14. Ουαι νμιν γραμματεῖς και φαρισαιοι υποκριται, οτι κατεσθιτε τας οικιας των χηρων και προφασει μακρα προσευχομενοι· δια τουτο ληψεσθε περισσοτερον κριμα. Haec verba post εισελθειν (vs. 13) occurrunt it.⁴ syr. cu. ΓΑΘ^bΠ scribunt ante vs. 13 cum δε post ουαι. κBDLZ it.⁵ am. copt. dz. omittunt. Translata e Mc. 12 : 40 et Lc. 20 : 47.

εισερχομένους ἀφίετε εἰσελθεῖν. 15 οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκρι-
 ται, ὅτι περιάγετε τὴν θάλασσαν καὶ τὴν ξηρὰν ποιῆσαι ἓνα προσήλυτον, καὶ
 ὅταν γένηται, ποιεῖτε αὐτὸν υἱὸν γεέννης διπλοῦτερον ὑμῶν. 16 οὐαὶ ὑμῖν, ὀδηγοὶ
 τυφλοὶ οἱ λέγοντες. ὅς ἂν ὁμοίῃ ἐν τῷ ναῷ, οὐδὲν ἔστιν· ὅς δ' ἂν ὁμοίῃ ἐν τῷ
 χρυσῷ τοῦ ναοῦ, ὀφείλει. 17 μωροὶ καὶ τυφλοὶ, τίς γὰρ μείζων ἔστιν, ὁ χρυσὸς
 ἢ ὁ ναὸς ὁ ἀγιασῶς τὸν χρυσόν; 18 καὶ ὃν ἂν ὁμοίῃ ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ, οὐδὲν
 ἔστιν· ὅς δ' ἂν ὁμοίῃ ἐν τῷ δώρῳ τῷ ἐπάνω αὐτοῦ, ὀφείλει. 19 τυφλοὶ, τί γὰρ
 μείζων, τὸ δῶρον ἢ τὸ θυσιαστήριον τὸ ἀγιάζον τὸ δῶρον; 20 ὁ οὖν ὁμοίῃς ἐν
 τῷ θυσιαστηρίῳ ὀμνύει ἐν αὐτῷ καὶ ἐν πᾶσιν τοῖς ἐπάνω αὐτοῦ· 21 καὶ ὁ ὁμοίῃς
 ἐν τῷ ναῷ ὀμνύει ἐν αὐτῷ καὶ ἐν τῷ κατοικοῦντι αὐτόν· 22 καὶ ὁ ὁμοίῃς ἐν τῷ
 οὐρανῷ ὀμνύει ἐν τῷ θρόνῳ τοῦ θεοῦ καὶ ἐν τῷ καθημένῳ ἐπάνω αὐτοῦ. 23 οὐαὶ ὑμῖν,
 γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι ἀποδεκατοῦτε τὸ ἥδύοσμον Lc. 11, 42
 καὶ τὸ ἄνηθον καὶ τὸ κύμινον, καὶ ἀφήκατε τὰ βαρύτερα τοῦ νόμου, τὴν κρίσιν
 καὶ τὸ ἔλεος καὶ τὴν πίστιν ταῦτα ἔδει ποιῆσαι κἀκεῖνα μὴ ἀφεῖναι. 24 ὀδηγοὶ
 τυφλοὶ, οἱ διυλίζοντες τὸν κώνωπα, τὴν δὲ κάμηλον καταπίνοντες. 25 οὐαὶ ὑμῖν, Lc. 11, 39
 γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι καθαρῖζετε τὸ ἔξωθεν τοῦ ποτηρίου καὶ
 τῆς παροψίδος, ἔσωθεν δὲ γέμουσιν ἐξ ἀρπαγῆς καὶ ἀκρασίας. 26 Φαρισαῖε τυφλέ,
 καθάραισον πρῶτον τὸ ἐντος τοῦ ποτηρίου, ἵνα γένηται καὶ τὸ ἐκτός αὐτοῦ καθαρόν.
 7 οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι παρομοιάζετε τάφος (Lc. 11, 41)
 κεκοσμημένους, οἵτινες ἔξωθεν μὲν φαίνονται ὠραῖοι, ἔσωθεν δὲ γέμουσιν ὀστέων
 νεκρῶν καὶ πάσης ἀκαθαρσίας. 28 οὕτως καὶ ἡμεῖς ἔξωθεν μὲν φαίνεσθε τοῖς
 ἀνθρώποις δίκαιοι, ἔσωθεν δὲ ἔστε μεστοὶ ὑποκρίσεως καὶ ἀνομίας. 29 οὐαὶ ὑμῖν,
 γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι οἰκοδομεῖτε τοὺς τάφος τῶν προφητῶν
 καὶ κοσμεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν δικαίων, 30 καὶ λέγετε· εἰ ἡμεθα ἐν ταῖς ἡμέραις
 τῶν πατέρων ἡμῶν, οὐκ ἂν ἤμεθα κοινωνοὶ αὐτῶν ἐν τῷ αἵματι τῶν προφητῶν.
 31 ὥστε μαρτυρεῖτε ἑαυτοῖς ὅτι υἱοὶ ἔστε τῶν φονευσάντων τοὺς προφήτας. 32 καὶ
 ἡμεῖς πληρῶσατε τὸ μέτρον τῶν πατέρων ὑμῶν. 33 ὄφεις, γεννήματα ἐχιδνῶν,

17. Z, it. vg. legunt *τι γαρ μειζων*. **κ**BDLΓΔΠ *τις γαρ μειζων*. *αγιασας* cum **κ**BDZ. *αγιαζων* cum **CLΓΔΠ**.
 18. *ος αν* cum **κ**BCDFKLIΠ. *ος εαν* cum **EGHMSUVΓA**.
 19. *τυφλοι* cum **κ**DLZ 1, 209, it.⁸ vg. syr.^{cu}. — **BCΓΔΠ** praemittunt *μωροι και*.
 Vide vs. 17.
 21. *κατοικουντι* cum **κ**BHS. *κατοικησαντι* cum **CDLZΓΔΠ**.
 23. *το ελεος* cum **κ**BDL. *τον ελεον* cum **CGΔΠ**. — *ταυτα δε* cum **BCKLMΔΠ**,
 a, d, h, syr.^{cu} et utr. copt. — *αφειναι* cum **κ**BL. *αμειναι* cum **CDΓΔΠ**.
 24. *οι* omittunt **κ**ABD*L.
 25. *γεμουσιν εξ* (Hebraice יֵשׁ כֶּהָן) **κ**BLΓΔΠ. *εξ* omittunt **CD**. — *ακρασιαις*
 cum **κ**BDLΔΠ. *ακαθαρσιαις* cum it.⁴ vg. *αδικιας* cum **CG** etc.
 26. Post *ποτηριον* legunt **κ**BCLΓΔΠ it. vg. *και της παροψιδος*. Vide vs. 25. —
αυτον cum **B*DE*** a, e. *αυτων* cum **κ**B³CE²LΓΔΠ syr.^{utr.} copt.
 27. *ομοιαζετε* cum **B**, 1.
 30. Bis *ημεθα* cum **κ**BCDLM^{in marg.}XΓA. *ημεν* cum **KMSUΠ**. — **BD** legunt
αυτ. κοινοιοι.
 32. *πληρωσατε* cum **κ**B²CLXΓΔΠ, it.¹⁰ vg. **B*** *πληρωσατε*, **DH** *επληρωσατε*.

34 -- 36
Lc. 11, 49 -- 51

πῶς φύγητε ἀπὸ τῆς κρίσεως τῆς γενένης; 34 διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω πρὸς ὑμᾶς προφήτας καὶ σοφούς καὶ γραμματεῖς· ἐξ αὐτῶν ἀποκτενεῖτε καὶ σταυρώσετε, καὶ ἐξ αὐτῶν μαστιγώσετε ἐν ταῖς συναγωγαῖς ἰκίων καὶ διώξετε ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν· 35 ὅπως ἔλθῃ ἐφ' ὑμᾶς πᾶν αἷμα δίκαιον ἐκχυρόμενον ἐπὶ τῆς γῆς ἀπὸ τοῦ αἵματος Ἄβελ τοῦ δικαίου ἕως τοῦ αἵματος Ζαχαρίου υἱοῦ Βαραχίου, ὃν ἐφρονεύσατε μεταξὺ τοῦ ναοῦ καὶ τοῦ θνσιαστηρίου. 36 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἧξει ταῦτα πάντα ἐπὶ τὴν γενεὰν ταύτην. 37 Ἰερουσαλήμ Ἰερουσαλήμ, ἡ ἀποκτείνουσα τοὺς προφήτας καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς ἀπεσταλμένους πρὸς αὐτήν, ποσάκις ἠθέλησα ἐπισυναγαγεῖν τὰ τέκνα σου, ὃν τρόπον ὄρνις ἐπισυνάγει τὰ νοσσία αὐτῆς ὑπὸ τὰς πτέρυγας, καὶ οὐκ ἠθέλησατε. 38 ἰδοὺ ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν ἔρημος. 39 λέγω γὰρ ὑμῖν, οὐ μὴ με ἴδητε ἀπ' ἄρτι ἕως ἂν εἴπητε· εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου.

37 39
Lc. 13, 34 s.21, 9
Ps. 118, 26

XXIV.

1 9
Mc. 13, 1 9
Lc. 21, 6 -- 12

1 Καὶ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ ἐπορεύετο, καὶ προσῆλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπιδειξάι αὐτῷ τὰς οἰκοδομὰς τοῦ ἱεροῦ. 2 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· οὐ βλέπετε ταῦτα πάντα; ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ ἀφεθῆ ὧδε λίθος ἐπὶ λίθον, ὃς οὐ καταλυθήσεται. 3 καθήμενον δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ὄρους τῶν ἑλαιῶν προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ κατ' ἰδίαν λέγοντες· εἰπέ ἡμῖν, πότε ταῦτα ἔσται, καὶ τί τὸ σημεῖον τῆς σῆς παρουσίας καὶ συντελείας τοῦ αἰῶνος; 4 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· βλέπετε μὴ τις ὑμᾶς πλανήσῃ. 5 πολλοὶ γὰρ ἔλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματι μου λέγοντες· ἐγὼ εἰμι ὁ Χριστός, καὶ πολλοὺς πλανήσουσιν. 6 μελλήσετε δὲ ἀκούειν πολέμους καὶ ἀκοὰς πολέμων· ὁρᾶτε μὴ θροεῖσθε· δεῖ γὰρ γενέσθαι, ἀλλ' οὐπω ἔστιν τὸ τέλος. 7 ἐγερθήσεται γὰρ ἔθνος ἐπ' ἔθνος καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν, καὶ ἔσονται λιμοὶ καὶ σεισμοὶ κατὰ τόπους. 8 πάντα δὲ ταῦτα ἀρχὴ ὀδίνων. 9 τότε παραδώσουσιν ὑμᾶς εἰς θλίψιν καὶ ἀποκτενοῦσιν ὑμᾶς, καὶ ἔσεσθε

10, 22
Mc. 13, 13
Lc. 21, 1734. ἐξ αὐτων· καὶ praemittunt CDLXI^v vg. copt.35. EFHKL^vMV^vG^v legunt εκχυρομενον. — υιου βαραχιου omittitur B* (suppl. cb), 6, 13.

36. CXΓΑΠ, f, syr. utr. legunt οτι ηξει. — ΒΧΓΔΠ legunt παντα ταυτα.

37. B* et cA legunt αποκτενουσα. CGK αποκτενουσα. — επισυν. ορν. cum CXΓ ΑΠ. — τα νοσσια εαυτης cum B^cCLXΓΠ. B* legit nil nisi τα νοσσια. B* B^c et 3 DM^a τα νοσσια αυτης.38. BL Π³ copt. dz. Or. 3, 167 omittunt ερημος ut Lc. 13 : 35.XXIV: 1. απο του ιερου επορ. cum BBDL^a, it. vg. copt. syr. επορευετο απο του ιερου cum CXΓΠ.2. ο δε αποκριθ. cum BBDL. ο δε ις cum CXΓΑΠ, f, syr. p. ου cum BCGAP. Omittunt DLX it. vg. ταυτα παντα cum B^cCHLMUVXΓΠ. παντα ταυτα cum DEF^vGKSA, e, syr. p. — ος ου cum B^cCDLXΓA. ος ου μη cum GKUP.

3. οι μαθητ. cum BBDL. αυτου additur CHΓΑΠ. — και της συντελ. cum DΓΑΠ.

6. θροεισθε: θορυβεισθε coniecit Naber (Mnemosyne, 1879, p. 359). Vide contra V. d. Sande Bakhuizen. γενεσθαι sine παντα vel ταυτα cum BBDL. Cum praeeunte παντα ΓΓΑΠ. f, arm. haec omnia. 47^{ev}. vg. syr. hr. ταυτα.

7. επ cum BCKLΠ. επι cum BDΓA. λιμοι cum BDE* it. 4. λιμοι και λοιμοι cum CEΓΑΠ, h, copt. syr. utr. arm. aeth. — L it. 7 vg. λοιμοι και λιμοι.

9. Pro θλιψιν legunt L, d, e, f θλιψεις. — των (ommittit D*) εθνων deest in C.

μισούμενοι ὑπὸ πάντων τῶν ἐθνῶν διὰ τὸ ὄνομά μου. 10 καὶ τότε σκανδαλισθήσονται πολλοὶ καὶ ἀλλήλους παραδώσουσιν καὶ μισήσουσιν ἀλλήλους. 11 καὶ πολλοὶ ψευδοπροφήται ἐγερθήσονται καὶ πλανήσουσιν πολλούς. 12 καὶ διὰ τὸ πληθυνθῆναι τὴν ἀνομίαν ψυγήσεται ἡ ἀγάπη τῶν πολλῶν. 13 ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος σωθήσεται. 14 καὶ κηρυχθήσεται τοῦτο τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας ἐν ὅλῃ τῇ οἰκουμένῃ εἰς μαρτύριον πᾶσιν τοῖς ἔθνεσιν, καὶ τότε ἦξει τὸ τέλος. 15 Ὅταν οὖν ἴδῃτε τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως τὸ ῥηθὲν διὰ Λαυηὴλ τοῦ προφήτου ἐστὸς ἐν τόπῳ ἁγίῳ, ὁ ἀγαγιώσκων νοεῖτω, 16 τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φευγέτωσιν ἐπὶ τὰ ὄρη, 17 ὁ ἐπὶ τοῦ δώματος μὴ καταβάτω ἄραι τὰ ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ, 18 καὶ ὁ ἐν τῷ ἀρχῶ μὴ ἐπιστρέψατω ὀπίσω ἄραι τὰ ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ. 19 οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις. 20 προσεύχεσθε δὲ ἵνα μὴ γένηται ἡ φυγὴ ὑμῶν χειμῶνος μηδὲ σαββάτου. 21 ἔσται γὰρ τότε θλίψις μεγάλη, οἷα οὐκ ἐγένετο ἀπ' ἀρχῆς κόσμου ἕως τοῦ νῦν οὐδ' οὐ μὴ γένηται. 22 καὶ εἰ μὴ ἐκολοβώθησαν αἱ ἡμέραι ἐκείναι, οὐκ ἂν εἰσώθη πᾶσα σὰρξ· διὰ δὲ τοὺς ἐκλεκτοὺς κολοβωθήσονται αἱ ἡμέραι ἐκείναι. 23 τότε ἐάν τις ἕμιν εἴπῃ ἰδοὺ ὧδε ὁ Χριστός, ἢ ὧδε, μὴ πιστεύσητε. 24 ἐγερθήσονται γὰρ ψευδόχριστοι καὶ ψευδοπροφήται, καὶ δώσουσιν σημεῖα μεγάλα καὶ τέρατα, ὥστε πλανηθῆναι, εἰ δυνατόν, καὶ τοὺς ἐκλεκτούς. 25 ἰδοὺ προεῖρηκα ὑμῖν. 26 ἐάν οὖν εἴπωσιν ὑμῖν ἰδοὺ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐστίν, μὴ ἐξέλθητε· ἰδοὺ ἐν τοῖς ταμείοις, μὴ πιστεύσητε. 27 ὥσπερ γὰρ ἡ ἀστραπὴ ἐξέρχεται ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ φαίνεται ἕως δυσμῶν, οὕτως ἔσται ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. 28 ὅπου ἂν ᾖ τὸ πτώμα, ἐκεῖ συναχθήσονται οἱ ἄετοί. 29 Εὐθέως δὲ μετὰ τὴν θλίψιν τῶν ἡμερῶν ἐκείνων ὁ ἥλιος σκοτισθήσεται καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγος αὐτῆς, καὶ οἱ ἄσπερες πεσοῦνται ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ αἱ ἀνάμεις τῶν οὐρανῶν σαλευθήσονται. 30 καὶ τότε φανήσεται τὸ σημεῖον τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἐν οὐρανῷ, καὶ κόπονται πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς καὶ ὄνουνται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης πολλῆς. 31 καὶ ἀποστελεῖ τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ μετὰ σάλπιγγος μεγάλης, καὶ ἐπισυνάξουσιν τοὺς ἐκλεκτοὺς αὐτοῦ

10, 22
Mc. 13, 13
(Lc. 21, 19)

15 - 25
Mc. 13, 14 - 23
Lc. 21, 20 ss.
Dan. 9, 27

26 s.
Lc. 17, 23 s.

Lc. 17, 37
29 35

Mc. 13, 24 31
Lc. 21, 25 - 33

A. s. c. 1, 7

15. εστος cum $\kappa B^* D^h F G H L V I I$. εστως cum $B^3 D^* E K M S U T$.

16. επι cum $\kappa L Z \Gamma I I$. εις cum $B D A$.

17. καταβατω cum $\kappa B D L Z$. καταβαινετω cum $\Gamma A I I$. — τα cum $\kappa^*(\tau o) B E^2 L Z \Gamma A I I$. τι cum D it. vg.

18. το ματιον cum $\kappa B D K L Z I I$. τα ματια cum ΓA , f, syr. p arm.

20. σαββατω cum $\kappa B K S U V \Gamma A I I$. εν σαββατω cum $E F G H$. σαββατου cum $D L M$.

21. ουκ εγενετο cum κD . ου γεγονεν cum $B L Z$. Vide Mc. 13 : 19.

23. πιστευσητε cum $\kappa D L Z$. πιστευετε cum B^* , 262.

24. πλανηθηται cum κD . LZ πλανασθαι. $B X \Gamma A I I$ it.⁵ πλανησαι.

27. εσται cum $\kappa B D X \Gamma I I$. εσται και cum $M A$ vg.

28. οπου γαρ legunt $X \Gamma A I I$ it.⁸ syr. p arm. — αν cum D . Alii codd. ean.

29. απο cum $B L X \Gamma A I I$. εκ cum κD , Bas. 2, 37.

30. εν ουρανω cum $\kappa B L$. εν τω ουρ. cum $X \Gamma A I I$. του εν ουρανοις cum D . — Ante κοπονται legunt $\kappa B L$, vg. τοις. Post κοπονται legit D τοις.

31. Ante μεγαλης legunt $B X \Gamma I I$ φωνης. Pro εως ($\kappa D L X \Gamma A I I$) legit B εως των. — D , b, c, h, q addunt post αυτων: αρχομενων δε τουτων γεινεσθαι αναβληματα και επαρατε τας κεφαλας υμιων διοτι εγγιζει η απολυτρωσις υμων.

ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων ἀπ' ἄκρων οὐρανῶν ἕως ἄκρων αὐτῶν. 32 Ἀπὸ δὲ τῆς
 συκῆς μάθετε τὴν παραβολήν. ὅταν ἦδη ὁ κλάδος αὐτῆς γένηται ἀπαλός και τὰ
 φύλλα ἐκφύη, γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς τὸ θέρος· 33 οὕτως και ὑμεῖς ὅταν ἴδητε
 ταῦτα πάντα, γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς ἐστὶν ἐπὶ θύραις. 34 Ἄμην λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐ
 μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη ἕως ἂν πάντα ταῦτα γένηται. 35 ὁ οὐρανὸς και ἡ γῆ
 παρελεύσεται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσιν. 36 Περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης
 και ὥρας οὐδεὶς οἶδεν, οὐδὲ οἱ ἄγγελοι τῶν οὐρανῶν οὐδὲ ὁ υἱός, εἰ μὴ ὁ πατήρ
 μόνος. 37 ὡσπερ δὲ αἱ ἡμέραι τοῦ Νῶε, οὕτως ἐστὶν ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ
 ἀνθρώπου. 38 ὡς γὰρ ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις ταῖς πρὸ τοῦ κατακλυσμοῦ τρώγοντες
 και πίνοντες, γαμοῦντες και γαμίζοντες, ἄχρι ἧς ἡμέρας εἰσῆλθεν Νῶε εἰς τὴν
 κιβωτὸν, 39 και οὐκ ἔγνωσαν ἕως ἤλθεν ὁ κατακλυσμὸς και ἤρην ἅπαντας,
 οὕτως ἐστὶν και ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. 40 τότε ἔσονται δύο ἐν τῷ
 ἀγρῷ, εἰς παραλαμβάνεται και εἰς ἀφίεται· 41 δύο ἀλήθουσαι ἐν τῷ μύλῳ, μία
 παραλαμβάνεται και μία ἀφίεται. 42 γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ οἴδατε ποῖα ἡμέρα
 ὁ κύριος ὑμῶν ἔρχεται. 43 Ἐκεῖνο δὲ γινώσκετε, ὅτι εἰ ἦδει ὁ οἰκοδεσπότης ποῖα
 φυλακῆ ὁ κλέπτης ἔρχεται, ἐρηγόρησεν ἂν και οὐκ ἂν εἴασεν διορυχθῆναι τὴν
 οἰκίαν αὐτοῦ. 44 διὰ τοῦτο και ὑμεῖς γίνεσθε ἐτοιμοὶ, ὅτι ἦ οὐ δοκεῖτε ὥρα ὁ
 υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται. 45 Τίς ἄρα ἐστὶν ὁ πιστὸς δοῦλος και φρόνιμος, ὃν
 κατέστησεν ὁ κύριος ἐπὶ τῆς οἰκετείας αὐτοῦ τοῦ δοῦναι αὐτοῖς τὴν τροφήν ἐν
 καιρῷ; 46 μακάριος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος ὃν ἐλθὼν ὁ κύριος αὐτοῦ εὐρήσει οὕτως

Mc. 13, 32

37^{sc.}
Lc. 17, 26 s.40 s.
Lc. 17, 35 s.25, 13
Mc. 13, 33, 3543 s.
Lc. 12, 39 s.45—51
Lc. 12, 42—46

32. ἐκφύη cum B³UX. ff¹ procreaverit. ἐκφύη cum EFGHKMVIPI. vg. nascuntur.
 33. ταυτα παντα cum κDHKUV* vg. παντα ταυτα cum BLV²XΓΑΠ, e, q, syr.p. —
 εγγυς fortasse interpolatum V. d. S. Bakhuyzen. Cf. Mc. 13 : 29.
 34. οτι ου μη cum BDFL. ου μη cum κXΓΑΠ.
 35. Hunc versum omittit κ*. παρελευσεται cum BDL. παρελευσονται cum κXΓΑΠ.
 36. Pro και ωρας legunt S, minusculi, syr.p και της ωρας. Omittit L. — ουδε
 ο υιος cum κ^{et}cbBD it.¹⁰ for. syr.hr. aeth. arm. Omittunt κ^aLΓΑΠ etc.
 vg. sah.münt. copt. syr.utr. πατηρ cum μου apud ΓΠ² etc. f.
 37. δε cum κLΓΑΠ. γαρ cum BDI, e, m, copt. syr.p. εσται cum κBLUT. Addito
 και DEΓΑΠ it.⁹ vg.
 38. Pro ως (κBL) legunt DΓΑΠ ωσπερ. Pro ταις προ του cum κLΓΑΠ legunt
 BC^{scr}. εκειναις ταις προ του. D εκειναις προ του. L legit εν ταις ημεραις
 του κατακλυσμου. Pro γαμίζοντες cum κD 33 legunt IΛΓΑΠ εκγαμίζοντες.
 B legit γαμισκοντες.
 39. εσται και cum κLΓΑΠ. και omittunt BD 102, it.⁶ copt.
 40. εσονται δυο cum κ*B, h, fu, for. δυο εσονται cum DILLΓΑΠ. Bis εις cum
 κBDIL. ο εις cum ΓΠ.
 41. μυλω cum κBIIΓΑΠ. μυλωνι cum DHM.
 42. ημερα cum κBDIA it.² syr.p et hr. ωρα cum LΓΠ vg. copt. syr.sch.
 43. διορυχθηναι cum κDIL. διορνηγηναι cum BΓΑΠ.
 44. η ου δοκειτε ωρα cum κBDI 102, vg. copt. η ωρα (L addit η) ου δοκειτε
 cum LΓΑΠ it.⁴.
 45. ο κυριος sine αυτου cum κBDIL it.⁵ for. Addito αυτου ΓΑΠ it.⁸ vg. copt. —
 οικετειας cum BILΔΠ*. οικιας cum κ. θεραπειας cum DΓΠ². δονναι cum
 κBCDILCA. διδοναι cum ΓΠ etc.
 46. ΓΑΠ, f, q, syr.utr. arm. legunt ποιουντα ουτως.

ποιούντα. 47 ἄμην λέγω ὑμῖν ὅτι ἐπὶ πᾶσιν τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτοῦ καταστήσει αὐτόν. 48 ἐὰν δὲ εἴπῃ ὁ κακὸς δούλος ἐκεῖνος ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· χρονίζει μου ὁ κύριος, 49 καὶ ἄρξῃται τύπτειν τοὺς συνδούλους αὐτοῦ, ἐσθίῃ δὲ καὶ πίνῃ μετὰ τῶν μεθυσάντων· 50 ἤξει ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου ἐν ἡμέρᾳ ἣ οὐ προσδοκᾷ καὶ ἐν ὥρᾳ ἣ οὐ γινώσκει, 51 καὶ διχοτομήσει αὐτόν, καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ μετὰ τῶν ὑποκριτῶν θήσεται· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.

XXV.

1 Τότε ὁμοιωθήσεται ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν δέκα παρθένοις, αἰτινες λαβοῦσαι τὰς λαμπάδας ἑαυτῶν ἐξῆλθον εἰς ὑπάντησιν τοῦ νυμφίου. 2 πέντε δὲ ἐξ αὐτῶν ἦσαν μωραὶ καὶ πέντε φρόνιμοι. 3 αἱ γὰρ μωραὶ λαβοῦσαι τὰς λαμπάδας οὐκ ἔλαβον μεθ' ἑαυτῶν ἔλαιον· 4 αἱ δὲ φρόνιμοι ἔλαβον ἔλαιον ἐν τοῖς ἀγγείοις μετὰ τῶν λαμπάδων ἑαυτῶν. 5 χρονίζοντος δὲ τοῦ νυμφίου ἐνύσταξαν πᾶσαι καὶ ἐκάθευδον. 6 μέσης δὲ νυκτὸς κραυγὴ γέγονεν· ἰδοὺ ὁ νυμφίος, ἐξέρχεσθε εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ. 7 τότε ἠγέρθησαν πᾶσαι αἱ παρθένοι ἐκεῖναι καὶ ἐκόσμησαν τὰς λαμπάδας ἑαυτῶν. 8 αἱ δὲ μωραὶ ταῖς φρονίμοις εἶπαν· δότε ἡμῖν ἐκ τοῦ ἐλαίου ὑμῶν, ὅτι αἱ λαμπάδες ἡμῶν σβέννυνται. 9 ἀπεκρίθησαν δὲ αἱ φρόνιμοι λέγουσαι· μήποτε οὐκ ἀρκέσει ἡμῖν καὶ ὑμῖν πορεύεσθε μᾶλλον πρὸς τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράσατε ἑαυταῖς. 10 ἀπερχομένων δὲ αὐτῶν ἀγοράσαι ἤλθεν ὁ νυμφίος, καὶ αἱ ἔτοιμοι εἰσῆλθον μετ' αὐτοῦ εἰς τοὺς γάμους, καὶ ἐκλείσθη ἡ θύρα. 11 ὕστερον δὲ ἔρχονται καὶ αἱ λοιπαὶ παρθένοι λέγουσαι· κύριε κύριε, ἀνοιξον ἡμῖν. 12 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· ἄμην λέγω ὑμῖν, οὐκ οἶδα ὑμᾶς. 13 γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ

Luc. 13, 27
24, 42

48. *εκείνος* cum $\kappa\epsilon\text{BCDILAI}$ it.⁹ vg. — *μου ο κυριος* cum κBCDIL . *ο κυριος μου* cum ΓAI . Post *κυριος* legunt $\text{CDIL}\Gamma\text{AI}$ it. vg. *ελθειν*, quod κB 6, 33, sah.münt. copt arr. omittunt.
49. *αυτον* (κ *εαυτων*) cum κBCDIL it. vg. Omittunt ΓAI . *εσθιη δε και πινη* cum $\kappa\text{BCDEHLSUVAI}$ ². *εσθιειν δε και πινειν* cum GPI .
- XXV: 1. *εαυτων* cum BDL 124. *αυτων* cum $\kappa\text{CIX}\Gamma\text{AI}$. — *υπαντησιν* cum κBC 1. *απαντησιν* cum $\text{DLX}\Gamma\text{AI}$. *του νυμφιου*: DX^* it. vg. addunt *και της νυμφης*.
2. *εξ αυτων ησαν* cum κBCDLZA^* vg. arm. *ησαν εξ αυτων* cum $\text{X}\Gamma\text{A}^2\text{PI}$ q. *μωραι* — *φρονιμοι* cum κBCDLZ vg. *φρον.* — *μωρ.* cum $\text{X}\Gamma\text{AI}$, f, syr. utr. *και πεντε* cum $\kappa\text{BCDKLZPI}$. *και αι πεντε* cum $\text{X}\Gamma\text{A}$ etc.
3. *αι γαρ* cum κBCL , 33, copt. *αι δε* cum Z 157. it.⁹, vg. D , Π^2 *αι ονν*. $\text{X}\Gamma\text{AI}$ *αιτινες*. — Post *λαμπαδας* legunt $\text{BCDX}\Gamma\text{AI}$ *αυτων*. Z , it.⁵ legunt *εαυτων*. — D , Π^1 , Arn. addunt post *ελαιον*: *εν τοις αγγειοις αυτων* (Π^1 omittit *αυτων*).
4. *αγγειοις* cum κBDVLZ , h, q, for. syr. sch. arm. *αυτων* addunt $\text{CX}\Gamma\text{AI}$ vg. *εαυτων* cum κB , *αυτων* cum $\text{DE}^2\text{LX}\Gamma\text{AI}$, it.⁴. CZ it.⁵ vg. omittunt.
6. *ο νυμφιος* cum $\kappa\text{BC}^*\text{DLZ}$ 102, sah.münt. copt. *ερχεται* addunt $\text{C}^3\text{X}\Gamma\text{AI}$. Post *απαντησιν* legunt $\text{ADLX}\Gamma\text{AI}$ *αυτου*.
7. Pro *εαυτων* (κABLZ) legunt $\text{CDX}\Gamma\text{AI}$ *αυτων*.
8. Pro *ειπαν* (BCL , 33) legunt κADZ *ειπον*.
9. *ουκ* cum κALZ . *ου μη* cum $\text{BCDXA}\Theta\text{hPI}$. Post *πορευεσθε* legunt CFKLM $\text{UXZ}\Theta\text{hPI}$, Π^2 *δε*.
11. DHZ it.⁵ for. tol. omittunt *και*.

11 30
l.c. 19, 11—27

οἴδατε τὴν ἡμέραν οὐδὲ τὴν ὥραν. 14 Ὡσπερ γὰρ ἄνθρωπος ἀποδημῶν ἐκάλεισεν τοὺς ἰδίους δούλους καὶ παρέδωκεν αὐτοῖς τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ, 15 καὶ ᾧ μὲν ἔδωκεν πέντε τάλαντα, ᾧ δὲ δύο, ᾧ δὲ ἓν, ἐκάστῳ κατὰ τὴν ἰδίαν δύναμιν, καὶ ἀπεδήμησεν. εὐθέως 16 πορευθεὶς ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν ἤρξατο ἐν αὐτοῖς καὶ ἐκέρδησεν ἄλλα πέντε τάλαντα. 17 ὡσαύτως ὁ τὰ δύο ἐκέρδησεν ἄλλα δύο. 18 ὁ δὲ τὸ ἓν λαβὼν ἀπελθὼν ὠρυξεν γῆν καὶ ἔκρυψεν τὸ ἀργύριον τοῦ κυρίου αὐτοῦ. 19 μετὰ δὲ πολὺν χρόνον ἔρχεται ὁ κύριος τῶν δούλων ἐκείνων καὶ συναίρει λόγον μετ' αὐτῶν. 20 καὶ προσελθὼν ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν προσήγγεικε ἄλλα πέντε τάλαντα λέγων· κύριε, πέντε τάλαντά μοι παρέδωκας, ἴδε ἄλλα πέντε τάλαντα ἐκέρδησα. 21 ἔφη αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ· εὖ, δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ, ἐπὶ ὀλίγα ἦς πιστός, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω· εἰσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου. 22 προσελθὼν καὶ ὁ τὰ δύο τάλαντα λαβὼν εἶπεν· κύριε, δύο τάλαντά μοι παρέδωκας, ἴδε ἄλλα δύο τάλαντα ἐκέρδησα. 23 ἔφη αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ· εὖ, δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ, ἐπὶ ὀλίγα ἦς πιστός, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω· εἰσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου. 24 προσελθὼν δὲ καὶ ὁ τὸ ἓν τάλαντον εἰληφώς εἶπεν· κύριε, ἔγνων σε ὅτι σκληρὸς εἶ ἄνθρωπος, θερίζων ὄπον οὐκ ἔσπειρας, καὶ συνάγων ὄθεν οὐ διεσκορπίσας· 25 καὶ φοβηθεὶς ἀπελθὼν ἔκρυψα τὸ τάλαντόν σου ἐν τῇ γῇ· ἴδε ἔχεις τὸ σόν. 26 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ κύριος αὐτοῦ εἶπεν αὐτῷ· πονηρὲ δοῦλε καὶ ὀκνηρέ, ἦδεις ὅτι θερίζω ὄπον οὐκ ἔσπειρα, καὶ συνάγω ὄθεν οὐ διεσκορπίσα; 27 ἔδει σε οὖν βαλεῖν τὰ ἀργύριά μου τοῖς τραπεζῖταις, καὶ

13. *ωραν* cum **ABC*DLXΘ^hII** it. vg. Textus receptus addit *εν η ο υιος του ανθρωπου ερχεται* cum **C³ΓΠ³**.

15, 16. *ευθεως πορευθεις* cum ***B, b, g¹**, *ευθεως δε πορευθεις* 1, it.⁵ syr. br. Π¹, arm. aeth. *ευθεως* addunt praeuentibus, ergo *ευθεως. πορευθεις δε* **κ^cACDLXΓΑΘ^hII**, g², vg.

16. *ηργασατο* cum ***B*DL**, 69. *ειργασατο* cum **κ^cAB²CXΓΑΘ^hII**. Vide Winer, Gramm. ed Schmiedel, 1894, S. 98. *και εκερδησεν* cum **κ^cA²BCDL**. *και εποιησεν* cum ***A*XΓΑΘ^hII**. Secundum *ταλαντα* cum **κ^cACDXΓΑΠ**, f, q, syr. P. Omittunt **BL** vg.

17. *ωσαυτως* (*D* *ομοιως*) cum **κ^c*L**, 33, it.² am. **κ^cBC³DXΓΑΠ** it.⁶ syr. addunt *και, A δε και*. Post *εκερδησεν* legunt **AC³XΓΑΠ**, h, syr. P *και αυτος*. *D* legit *και αυτος* ante *εκερδησεν*.

18. Post *εν* legit *A* *ταλαντον*. — *γην* (*C** *την γην*) cum **κ^cB(C*)L**, 33, Π¹, arm. aeth. *εν τη γη* cum **AC³DXΓΑΠ**. *εκρυψεν* cum **κ^cABCDL**. *απεκρυψεν* cum **XΓΑΠ**.

19. *πολυν χρονον* cum **κ^cBCDGL** it. vg. *χρονον πολυν* cum **AXΓΑΠ**. *λογον μετ αυτων* cum **κ^cBCDL**. *μετ αυτων λογον* cum **AXΓΑΠ** it.² syr. utr. Or. 3, 631 bis.

20. *εκερδησα* (*D*, vg. arm. *επεκερδησα*) cum **κ^cBL** it. vg. copt. *επ αυτοις* addunt **ACXΓΑΠ** syr. utr. *εν αυτοις* addunt **EG**.

21. Post *εφη* legunt **AXΑΠ** etc. *δε*.

22. *προσελθων και* cum ***B** 102, Π², gat. syr. sch. *προσ. δε και* cum **κ^cACIDL** **ΓΑΠ** vg. *λαβων* cum **κ^cDXΓ** it. vg. *εκερδησα* (*D*, f *επεκερδησα*) cum **κ^cBDL** it. vg. *επ αυτοις* addunt **ACXΓΑΠ** syr. utr.

27. *σε ονν* cum **κ^cBCL** syr. P. *ονν σε* cum **ADXΓΑΠ** it. vg. copt. *τα αργυρια* cum ***B** syr. P. *το αργυριον* (sic etiam L.) cum **κ^cACD** it. vg. *τραπεζειταις* cum **κ^c*D**. — *ζιταις* cum **AB²C**.

ἐλθὼν ἐγὼ ἐκομισάμην ἄν τὸ ἐμὸν σὺν τόκῳ. 28 ἄρατε οὖν ἀπ' αὐτοῦ τὸ τάλαντον καὶ δότε τῷ ἔχοντι τὰ δέκα τάλαντα. 29 τῷ γὰρ ἔχοντι παντὶ δοθήσεται καὶ περισσευθήσεται τοῦ δὲ μὴ ἔχοντος, καὶ ὁ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ. 30 καὶ τὸν ἀχρεῖον δοῦλον ἐκβάλετε εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.

31 Ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ καὶ πάντες οἱ ἄγγελοι μετ' αὐτοῦ, τότε καθίσει ἐπὶ θρόνον δόξης αὐτοῦ· 32 καὶ συναχθήσονται ἔμπροσθεν αὐτοῦ πάντα τὰ ἔθνη, καὶ ἀφοριεῖ αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων, ὥσπερ ὁ ποιμὴν ἀφορίζει τὰ πρόβατα ἀπὸ τῶν ἐρίφων, 33 καὶ στήσει τὰ μὲν πρόβατα ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ, τὰ δὲ ἐρίφια ἐξ ἐωνύμων. 34 τότε ἐρεῖ ὁ βασιλεὺς τοῖς ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ· δεῦτε οἱ εὐλογημένοι τοῦ πατρὸς μου, κληρονομήσατε τὴν ἡτοιμασμένην ὑμῖν βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου. 35 ἐπεινάσα γὰρ καὶ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν, ἐδίψησα καὶ ἐποτίσατέ με, ξένος ἤμην καὶ συνηγάγετέ με, 36 γυμνὸς καὶ περιεβάλετέ με, ἠσθένησα καὶ ἐπεσκέρασθέ με, ἐν φυλακῇ ἤμην καὶ ἤλθατε πρὸς με. 37 τότε ἀποκριθήσονται αὐτῷ οἱ δίκαιοι λέγοντες· κύριε, πότε σε εἶδομεν πεινῶντα καὶ ἐθρέψαμεν; ἢ διψῶντα καὶ ἐποτίσαμεν; 38 πότε δὲ σε εἶδομεν ξένον καὶ συνηγάγομεν; ἢ γυμνὸν καὶ περιεβάλομεν; 39 πότε δὲ σε εἶδομεν ἀσθενοῦντα ἢ ἐν φυλακῇ καὶ ἤλθομεν πρὸς σε; 40 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ βασιλεὺς ἐρεῖ αὐτοῖς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε ἐνὶ τούτων τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων, ἐμοὶ ἐποιήσατε. 41 τότε ἐρεῖ καὶ τοῖς ἐξ ἐωνύμων· πορευέσθε ἀπ' ἐμοῦ κατηραμένοι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον τὸ ἡτοιμασμένον τῷ διαβόλῳ καὶ τοῖς ἄγγέλοις αὐτοῦ. 42 ἐπεινάσα γὰρ καὶ οὐκ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν, ἐδίψησα καὶ οὐκ ἐποτίσατέ με, 43 ξένος ἤμην καὶ οὐ συνηγάγετέ με, γυμνὸς καὶ οὐ περιεβάλετέ με, ἀσθενῆς καὶ ἐν φυλακῇ καὶ οὐκ ἐπεσκέρασθέ με. 44 τότε ἀποκριθήσονται καὶ αὐτοὶ λέγοντες· κύριε, πότε σε εἶδομεν πεινῶντα ἢ ξένον ἢ γυμνὸν ἢ ἀσθενῆ ἢ ἐν φυλακῇ, καὶ οὐ διηκονησάμεν σοι; 45 τότε ἀποκριθήσεται αὐτοῖς λέγων· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐφ' ὅσον οὐκ ἐποιήσατε ἐνὶ τούτων τῶν ἐλαχίστων, οὐδὲ ἐμοὶ ἐποιήσατε. 46 καὶ ἀπελεύσονται οὗτοι εἰς κόλασιν αἰώνιον, οἱ δὲ δίκαιοι εἰς ζωὴν αἰώνιον.

29. του δε μη cum **B**DL it vg. απο δε του μη cum ACXΓΑΠ, q, syr.p.

30. FG²H legunt *εκβαλλετε*.

31. Ante *αγγελοι* legunt AΓΑΠ², f, syr.utr. αγιοι.

32. *συναχθησονται* cum **B**BDGKL^UΠ. -σεται cum AEFHMSVΓA. *αφορισει* cum **κ***LΔ. *αφοριει* cum **κ***ABDΓΠ.

36. *ηλθατε* cum **κ**ABDEFGΛΔ. *ηλθετε* cum KMSUVΓΠ.

37. B* *ειδαμεν*. I *ιδαμεν*.

39. *ασθενοντα* cum BD. *ασθενη* cum **κ**AILΓΑΠ.

40. *των αδελθων μου* omittunt B*, ff^{1,2}. — *των ελαχιστων*: „Mulum praefero tuo ελαχιστω”, Naber, Mnemosyne, 1878, p. 357. Vide Mt. 5 : 19.

41. *κατηραμενοι* cum **κ**BL. 33. 102. *οι κατηραμενοι* cum ADΓΑΠ. Pro *το ητοιμασμενον* (**κ**ABIIΓAΘβΠ) legunt D, it.⁷ *ητοιμασεν ο πατηρ μου*.

44. Post *αποκριθ.* legunt nonnulli minusculi *αυτω*.

XXVI.

1 Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς πάντας τοὺς λόγους τούτους, εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· 2 ὀψάτε ὅτι μετὰ δύο ἡμέρας τὸ πάσχα γίνεται, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς τὸ σταυρωθῆναι.

3 Τότε συνήχθησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως τοῦ λεγομένου Καϊάφα, 4 καὶ συνεβουλεύσαντο ἵνα τὸν Ἰησοῦν δόλω κρατήσωσιν καὶ ἀποκτείνωσιν. 5 ἔλεγον δέ· μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ, ἵνα μὴ θόρυβος γένηται ἐν τῷ λαῷ.

6 Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γενομένου ἐν Βηθανίᾳ ἐν οἰκίᾳ Σίμωνος τοῦ λεπροῦ, 7 προσῆλθεν αὐτῷ γυνὴ ἔχουσα ἀλάσαστρον μύρου πολυτίμου καὶ κατέχευεν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἀνακειμένου. 8 ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ ἠγανάκτησαν λέγοντες· εἰς τί ἡ ἀπώλεια αὕτη; 9 ἰδύνατο γὰρ τοῦτο πρᾶθῆναι πολλοῦ καὶ δοθῆναι πτωχοῖς. 10 γνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· τί κόπους παρέχετε τῇ γυναικί; ἔργον γὰρ καλὸν ἠργάσατο εἰς ἐμέ. 11 πάντοτε γὰρ τοὺς πτωχοὺς ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε. 12 βαλοῦσα γὰρ αὕτη τὸ μύρον τοῦτο ἐπὶ τοῦ σώματος μου πρὸς τὸ ἐνταφιάσαι με ἐποίησεν. 13 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅπου ἂν κηρυχθῇ τὸ εὐαγγέλιον τοῦτο ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ, λαληθήσεται καὶ ὁ ἐποίησεν αὕτη εἰς μνημόσυνον αὐτῆς.

14 Τότε πορευθεὶς εἰς τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμενος Ἰούδας Ἰσκαριώτης, πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς 15 εἶπεν· τί θέλετέ μοι δοῦναι, καὶ ἐγὼ ὑμῖν παραδώσω αὐτόν; οἱ δὲ ἔστησαν αὐτῷ τριάκοντα ἀργύρια. 16 καὶ ἀπὸ τότε ἐζητεῖ ἐνκαιρίᾳ ἵνα αὐτὸν παραδῷ.

17 Τῇ δὲ πρώτῃ τῶν ἀζύμων προσῆλθον οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ λέγοντες· ποῦ θέλεις ἐτοιμάσωμέν σοι φαγεῖν τὸ πάσχα; 18 ὁ δὲ εἶπεν· ὑπάγετε εἰς τὴν πόλιν πρὸς τὸν δέσφω καὶ εἰπάτε αὐτῷ· ὁ διδάσκαλος λέγει· ὁ καιρὸς μου ἐγγύς ἐστίν, πρὸς σὲ ποιῶ τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου. 19 καὶ ἐποίησαν οἱ μαθηταὶ ὡς συνέταξεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἠτοίμασαν τὸ πάσχα.

XXVI: 3. Post *οι αρχιερεις* legunt *ΓΑΠ*, it.4, goth. syr. utr. arm. *και οι γραμματαις*.

4. Nonnulli minusculi sah. copt. legunt *κρατησ. δολω*.

7. *εχουσα αλαβ. μυρ. cum* *ⲁBΔIΘ* it. vg. sah. copt. syr. utr. *πολυτιμου cum* *ⲕADLMΠ*, syr. sch. et p in margine. *βαρυντιμου cum* *ΒΓΑΘ*. *την κεφαλην cum* *ΑΙΓΑΠ*. *της κεφαλης cum* *ⲕBDMΘ*.

8. Post *οι μαθηται* legunt *ΑΓΑΠ*, c, f, q, syr. utr. aeth. *αυτου*.

9. *εδυνατο cum* *ⲕB*KLΛΘ* II. *ηδυνατο cum* *ΑΒ*ΔΓ*. *τουτο cum* *ⲕABDE*Λ ΔΘ* II, vg. sah. copt. syr. utr. arm. aeth. *το μυρον addunt* *Εcorr. Γ*, c, q. *Τοις ante πτωχοις apud* *ΑΔΕΗΚΣΥΓΑΠ*.

10. *ηργασατο cum* *ⲕ*DX*scr. *ειργασ. cum* *ⲕcABL*. Vide Mt. 25 : 16.

11. *ΕΦΗΜΓ* copt. aeth. legunt *τους πτωχοις γαρ παντοτε*.

12. *βαλουσα*: Peerlkamp (Cf. V. d. S. Bakhuyzen) *προλαβουσα*.

14. *D, f, for. syr. sch.* legunt *σκαριωτης. c, q scariotha. a, b, Π², g^{1,2} scarioth, h carioth, Π¹ scariot*.

15. *D legit και ειπεν αυτοις. και εγω cum* *ⲕDE*ΓΑ*. *καγω cum* *ABE*KLII*.

17. Post *λεγοντες* legunt *ΑΓ*, f, q syr. sch. aeth. *αυτω*.

18. *προς σε ποιω το πασχα*: procul dubio corruptum est dicit Holwerda apud V. d. S. Bakhuyzen et V. Manen. Cf. etiam Franssen.

20 Ὁρίας δὲ γενομένης ἀνέκειτο μετὰ τῶν δώδεκα. 21 καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν εἶπεν ἁμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἰς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με. 22 καὶ λυπούμενοι σφόδρα ἤρξαντο λέγειν αὐτῷ εἰς ἕκαστος· μήτι ἐγὼ εἰμι, κύριε; 23 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· ὁ ἐμβάνους μετ' ἐμοῦ τὴν χεῖρα ἐν τῷ τρυβλίῳ, οὗτός με παραδώσει. 24 ὁ μὲν νόος τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει καθὼς γέγραπται περὶ αὐτοῦ. οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ· δι' οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται· καλὸν ἦν αὐτῷ εἰ οὐκ ἐγεννήθη ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος. 25 ἀποκριθεὶς δὲ Ἰούδας ὁ παραδιδούς αὐτὸν εἶπεν· μήτι ἐγὼ εἰμι, ῥαββί; λέγει αὐτῷ· οὐ εἶπας. 26 Ἐσθιόντων δὲ αὐτῶν λαβὼν ὁ Ἰησοῦς ἄρτον καὶ εὐλογήσας ἔκλασεν καὶ δούς τοῖς μαθηταῖς εἶπεν· λάβετε φάγετε· τοῦτό ἐστιν τὸ σῶμά μου. 27 καὶ λαβὼν ποτήριον καὶ εὐχαριστήσας ἔδωκεν αὐτοῖς λέγων· πίστε ἐξ αὐτοῦ πάντες· 28 τοῦτο γάρ ἐστιν τὸ αἷμά μου τῆς διαθήκης τὸ περὶ πολλῶν ἐκχυννόμενον εἰς ἄφρασιν ἁμαρτιῶν. 29 λέγω δὲ ὑμῖν, οὐ μὴ πῶς ἀπ' ἄρτι ἐκ τούτου τοῦ γενήματος τῆς ἀμπέλου ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης ὅταν αὐτὸ πίνω μεθ' ὑμῶν καινὸν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρὸς μου. 30 Καὶ ὑμνήσαντες ἐξῆλθον εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν. 31 τότε λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· πάντες ὑμεῖς σκανδαλισθήσεσθε ἐν ἐμοὶ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ. γέγραπται γάρ· πατάξω τὸν ποιμένα, καὶ διασκορπισθήσονται τὰ πρόβατα τῆς ποιμένης. 32 μετὰ δὲ τὸ ἐγερωθῆναι με προᾶξω ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν. 33 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ· εἰ πάντες σκανδαλισθήσονται ἐν σοί, ἐγὼ οὐδέποτε σκανδαλισθήσομαι. 34 ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἁμὴν λέγω σοι ὅτι ἐν ταύτῃ τῇ νυκτὶ πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι τρεῖς ἀπαρνήσῃ με. 35 λέγει αὐτῷ ὁ Πέτρος· κἄν δέη με σὺν σοὶ ἀποθανεῖν, οὐ μὴ σε ἀπαρνήσομαι. ὁμοίως καὶ πάντες οἱ μαθηταὶ εἶπον.

20. μαθητων omittunt BDF sah. Invenitur κ ALMAΠ it. vg. Cf. Das Abendmahl im neuen Testament van Fr. Schultzen, Göttingen, 1895.
22. εις εκαστος cum κ BCLZ 33, 102, sah. aeth. (it. vg. singuli). DM addunt αυτων. εκαστος αυτων cum ΑΓΑΠ arm. syr.p.
23. μετ εμου την χειρα εν τω τρυβλιω cum κ ABLZ it. vg. την χειρα μετ εμου εις τω τρυβλιον (D τρυβαλιον) cum D, sah. copt. μετ εμου εν τω τρυβλιω την χειρα cum CΓΑΠ.
24. Syr.sin. legit pro ο υιος . . . παραδιδονται: παραδιδομαι.
25. ραββει cum κ ABDEFKΔ. ραββι cum CGHLMU.
26. αρτον cum κ BCDGLZ. τον αρτον cum ΑΓΑΠ. ευλογησας cum κ BCDGLZ it. vg. sah. copt. syr.sch. et p in margine arm. aeth. ευχαριστησας cum ΑΓΑΠ. — δους τοις μαθ. ειπεν cum κ BDLZ, copt. εδιδου τοις μαθ. και ειπεν cum ΑCΓΑΠ.
27. ποτηριον cum κ BEFGLZA. το ποτηριον cum ACDHKMSUVΓΠ. και ante ευχαρ. omittunt CLZA, q, arm.
28. μου της cum κ BDLZ, 33, copt. syr.sch. μου το της cum ΑCΓΑΠ. — της διαθηκης cum κ BLZ, 33, 102. της καινης διαθηκης cum ΑCΔΓΑΠ, it. vg. εκχυννόμενον cum κ ABCDLZDIP*. εκχυννομενον cum EFGΠP.
29. Pro ου μη legunt ABCIΓΑΠ ου ου μη. Pro γενηματος legunt GK γεννηματος.
31. διασκορπισθησεται legunt DH²ΓΑΠ.
33. Post ει legunt κ CFKΠ it.⁵ vg. και. Post εγω habent C³Γ, h, sah. copt. arm. aeth. δε.
35. απαρησονται cum κ BCDFHILMSΓA. απαρησωμαι cum AEGKUVΠ. ομοιως δε και legunt ΑΓΑΠ, sah. copt. aeth.

- 36 Τότε ἔρχεται μετ' αὐτῶν ὁ Ἰησοῦς εἰς χωρίον λεγόμενον Γεθσημανεὶ, καὶ λέγει τοῖς μαθηταῖς· καθίσαιτε αὐτοῦ ἕως οὗ ἀπελθὼν ἐκεῖ προσεύξωμαι. 37 καὶ παραλαβὼν τὸν Πέτρον καὶ τοὺς δύο υἱοὺς Ζεβεδαίου ἤρξατο λυπεῖσθαι καὶ ἀδημονεῖν. 38 τότε λέγει αὐτοῖς· περίλυπός ἐστιν ἡ ψυχὴ μου ἕως θανάτου· μείνατε ὧδε καὶ γρηγορεῖτε μετ' ἐμοῦ. 39 καὶ προσελθὼν μικρὸν ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ προσευχόμενος καὶ λέγων· πάτερ μου, εἰ δυνατόν ἐστιν, παρελθάτω ἀπ' ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο· πλὴν οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω ἀλλ' ὡς σὺ. 40 καὶ ἔρχεται πρὸς τοὺς μαθητάς καὶ εὗρισκει αὐτοὺς καθεύδοντας, καὶ λέγει τῷ Πέτρῳ· οὕτως οὐκ ἰσχύσατε μίαν ὥραν γρηγορῆσαι μετ' ἐμοῦ; 41 γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθῃτε εἰς πειρασμόν. τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής.
- 42 46 42 πάλιν ἐκ δευτέρου ἀπελθὼν προσηύξατο λέγων· πάτερ μου, εἰ οὐ δύναται οὗτο παρελθεῖν ἐὰν μὴ αὐτὸ πῶ, γενηθήτω τὸ θέλημά σου. 43 καὶ ἐλθὼν πάλιν εὔρεν αὐτοὺς καθεύδοντας ἦσαν γὰρ αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ βεβαρημένοι. 44 καὶ ἀφείρας αὐτοὺς πάλιν ἀπελθὼν προσηύξατο ἐκ τρίτου, τὸν αὐτὸν λόγον εἰπὼν πάλιν. 45 τότε ἔρχεται πρὸς τοὺς μαθητάς καὶ λέγει αὐτοῖς· καθεύδετε τὸ λοιπὸν καὶ ἀναπαύεσθε. ἰδοὺ ἤγγικεν ἡ ὥρα καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς χεῖρας ἁμαρτωλῶν. 46 ἐγείρεσθε, ἄγωμεν· ἰδοὺ ἤγγικεν ὁ παραδιδούς με.
- 47 56 47 Καὶ ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ Ἰούδας εἰς τῶν δώδεκα ἦλθεν, καὶ μετ' αὐτοῦ ὄχλος πολὺς μετὰ μαχαίρων καὶ ξύλων ἀπὸ τῶν ἀρχιερέων καὶ πρεσβυτέρων τοῦ λαοῦ. 48 ὁ δὲ παραδιδούς αὐτὸν ἔδωκεν αὐτοῖς σημεῖον λέγων· ὃν ἂν φιλήσω, αὐτός ἐστιν· κρατήσατε αὐτόν. 49 καὶ εὐθὺς προσελθὼν τῷ Ἰησοῦ εἶπεν· χαῖρε ραββί, καὶ κατεφίλησεν αὐτόν. 50 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· ἑταίρε, εἴπ' ὁ πάρις; τότε προσελθόντες ἐπέβαλον τὰς χεῖρας ἐπὶ τὸν Ἰησοῦν καὶ ἐκράτησαν αὐτόν.
- 51 καὶ ἰδοὺ εἰς τῶν μετὰ Ἰησοῦ ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἀπέσπασεν τὴν μάχαιραν

36. γεθσημανει (EGHVA γεση-) cum ABCDEFG²IKSVΛ. γεθσημανι cum MLUTΠ. γεθσημανη cum G*HM. Pro τοις μαθητ. legunt ACΔ τοις μαθητ. αυτου. — εως ου cum BIF. εως ου αν cum A. εως αν cum DKLM²ΓA. εως cum ACM*. — προσευξομαι εκει legunt ACIGAIΠ.
38. Post αυτους legunt C³ΓAIΠ it.³ syr. p ο ις.
39. προσελθων cum BMΠ* (progressus it. vg.). προσελθων cum ACΔILΓAIΠ² (d accedens). μου post πατερ omittitur LΔ a, am. Or. 1, 291, 292, Just. Tryph. 99. παρελθωτω cum ACDEFGΛΔ. -θητω cum BIFΠ.
42. λεγων omittunt B, 102, gl. Post τουτο legunt ΓIΠ² vg. copt. syr. sch. arm. τὸ ποτηριον. D legit το ποτηριον ante τουτο. Post παρελθειν legunt ACIGAIΠ it.³ syr. p arm. απ εμου.
43. πάλιν post ελθων cum ABCDILΓ vg. Ante καθευδ. cum AAIΠ, a, q, syr. p. Pro ευρεν (ABCΔIKLII) legit Γ ευρισκει.
44. πάλιν post αφεις αυτους cum ABCDIL, post προσηυξ. cum AKAIΠ. Post απελθων cum EFGHMSU^{ia} margine. εκ τριτου cum ABCILΓA vg., omittunt ADKII. ειπων πάλιν cum BL a copt. πάλιν omittunt ACΔI it. vg. sal. syr. utr.
45. Post μαθητας legunt DΓ vg. αυτου. BCL omittunt το ante λοιπον.
48. ον αν cum BCDLU. ον εαν cum AΓAIΠ.
49. ραββει cum ABDEFHKKMA. ραββι cum CGLUTΠ.
50. εφ ο cum ABCDIIAIΠ. εφ ω cum UF.

αὐτοῦ, καὶ πατάξας τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως ἀπέειπεν αὐτοῦ τὸ ὄμιον. 52 τότε λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἀπόστρεψον τὴν μάχαιράν σου εἰς τὸν τόπον αὐτῆς· πάντες γὰρ οἱ λαβόντες μάχαιραν ἐν μαχαίρῃ ἀπολοῦνται. 53 ἢ δοκεῖς ὅτι οὐ δύναμαι παρακαλέσαι τὸν πατέρα μου, καὶ παραστήσει μοι ἄρτι πλείω δώδεκα λεγιῶνας ἀγγέλων; 54 πῶς οὖν πληρωθῶσιν αἱ γραφαί, ὅτι οὕτως δεῖ γενέσθαι; 55 ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τοῖς ὄχλοις· ὡς ἐπὶ λησὴν ἐξήλθατε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων συλλαβεῖν με· καθ' ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ ἐκαθεζόμεν διδάσκων, καὶ οὐκ ἐκρατήσατέ με. 56 τοῦτο δὲ ὄλον γέγονεν ἵνα πληρωθῶσιν αἱ γραφαὶ τῶν προφητῶν. τότε οἱ μαθηταὶ πάντες ἀφέντες αὐτὸν ἔφυγον.

57 Οἱ δὲ κρατήσαντες τὸν Ἰησοῦν ἀπήγαγον πρὸς Καϊάφαν τὸν ἀρχιερέα, ὅπου οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι συνήχθησαν. 58 ὁ δὲ Πίτρος ἠκολούθει αὐτῷ μακρόθεν ἕως τῆς αὐλῆς τοῦ ἀρχιερέως, καὶ εἰσελθὼν ἔσω ἐκάθητο μετὰ τῶν ὑπηρετῶν ἰδεῖν τὸ τέλος.

59 Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ τὸ συνέδριον ὄλον ἐζήτουν ψευδομαρτυρίαν κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, ὅπως αὐτὸν θανατώσωσιν, 60 καὶ οὐχ εἶρον πολλῶν προσελθόντων ψευδοματύρων. ὕστερον δὲ προσελθόντες δύο 61 εἶπον· οὗτος ἔφη· δύναμαι καταλύσαι τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν οἰκοδομήσαι. 62 καὶ ἀναστάς ὁ ἀρχιερεὺς

57 α.
Mc. 14, 53 α.
Lc. 22, 54 α.

59 86
Mc. 14, 53 α.
Lc. 22, 66 71

27, 40
Io. 2, 19

52. *την μαχαιραν σου* cum κ BDL. σου *την μαχαιραν* cum ACΓΔ. σου omittunt KUII. *εν μαχαίρη* cum κ AB*CI. 33, 124. *εν μαχαιρα* cum B²ΔΓΑΠ. απολονται cum κ ABCDEGLII. αποθανονται cum ΓΔ syr.utr. aeth.
53. *αρτι post παραστησει μοι* cum κ *et cBL, 33, Π¹, g¹, vg. sah. copt. syr.sch. arm. Ante *παρακαλεσαι* cum ACDΓΑΠ it.⁶ syr.p. πλειω cum κ *BD. πλειους cum κ ACLGAI. δωδεκα cum κ BDL. η δωδεκα cum ACΓΑΠ. λεγιωνας cum κ BDΓΠ². λεγιωνων cum κ ACKLAIΠ*. *αγγελων* cum κ *et cBDKΓAIΠ². αγγελους cum κ *ACLIΠ*.
55. *εξηλθατε* cum κ ABCEFGGLA. ηλθατε D. *εξηλθετε* ΓΠ etc. Post *καθ ημεραν* legunt CDΓΑΠ *προς υμας*. A, aeth. legunt *προς υμας post εκαθεζ.* — *εν τω ιερο εκαθεζομην διδασκων* cum κ BL syr.sch. arm. Sine *διδασκων* 1, 209. *εκαθεζομην διδασκων εν τω ιερο* cum AΓΑ it.³ vg. syr.p.
56. Post *οι μαθηται* legunt B it.³ gat. sah. aeth. αυτου.
58. Ante *μακροθεν* legunt ABDNIΠ² απο.
59. Post *αρχιερεεις* legunt ACNΓΑΘΠ, f, q, syr.utr. aeth. *και οι πρεσβυτεροι. κ BCD δ r.LNΘ^f it. vg. legunt αυτον θανατ. ΑΓΑΠ, d, arm. θανατ. αυτον. ACDEFGHLNAΘΠ* θανατωσωσιν. κ BKMSUVΓA² -σωσι.*
60. *και ουχ ευρον πολλων προσελθοντων ψευδομαρτυρων* cum κ BC*LN* it.⁶ vg. Item *και ante πολλων* syr.sch.et hr. *και πολλων ψευδομαρτυρων προσελθοντων ουκ ηυρον* cum N². *και ουχ ευρον· και (a omittit και) πολλων ψευδομαρτυρων προσελθοντων (K ελθοντων) ουχ ευρον* cum AC²ΓΑΘΠ. a, f, q, syr.p. aeth. *και ουκ ευρον το εξης (Dlat. sequentia) και πολλοι προσηλθον ψευδομαρτυρες και ουχ ευρον το εξης (Dlat. rei sequentia).* Post *δυο* legunt A²CDΓΑΘΠ *ψευδομαρτυρες et N τινες ψευδομαρτυρες.* 24*, 36, 39, 180, 198, 28^{ev}* omittunt πολλ. προσελθ. ψευδομαρτ. Sic etiam Michelsen, Het evangelie van Mk. bl. 173.
61. *αυτον οικοδομ.* cum κ CLΘ^f, 33, b, h, q. *οικοδ. αυτου.* cum ADNΓΑΠ it.⁶ vg. syr.utr. αυτου omittunt B, arm. aeth. Or. 1, 315 et 4, 386.

εἶπεν αὐτῷ οὐδὲν ἀποκρίνη; τί οὗτοι σου καταμαρτυροῦσιν; 63 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἰώπα. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἀρχιερεὺς εἶπεν αὐτῷ ἐξορκίζω σε κατὰ τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος, ἵνα ἡμῖν εἴπῃς εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ. 64 λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· σὺ εἶπας· πλὴν λέγω ἡμῖν, ἀπ' ἄρτι ὄψεσθε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου καθήμενον ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως καὶ ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ. 65 τότε ὁ ἀρχιερεὺς διέρρηξεν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ λέγων· ἐβλασφήμησεν· τί ἔτι χρεῖαν ἔχομεν μαρτύρων; ἴδε νῦν ἠκούσατε τὴν βλασφημίαν. 66 τί ὑμῖν δοκεῖ; οἱ δὲ ἀποκριθέντες εἶπον· ἔνοχος θανάτου ἐστίν. 67 Τότε ἐπέτυσαν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ καὶ ἐκολάφισαν αὐτόν, οἱ δὲ ἐράπισαν 68 λέγοντες· προφήτευσον ἡμῖν, Χριστέ, τίς ἐστίν ὁ παῖσας σε;

67 κ.
Mc. 14, 65
Lc. 22, 63^{ss.}
69 - 75
Mc. 14, 66-72
Lc. 22, 55 60
Io. 18, 16^{ss.}

69 Ὁ δὲ Πέτρος ἐκάθητο ἔξω ἐν τῇ αὐλῇ· καὶ προσῆλθεν αὐτῷ μία παιδίσκη λέγουσα· καὶ σὺ ἦσθα μετὰ Ἰησοῦ τοῦ Γαλιλαίου. 70 ὁ δὲ ἠρνήσατο ἐμπροσθεν πάντων λέγων· οὐκ οἶδα τί λέγεις. 71 ἐξεληθόντα δὲ εἰς τὸν πυλῶνα εἶδεν αὐτὸν ἄλλη καὶ λέγει τοὺς ἐκεῖ καὶ οὗτος ἦν μετὰ Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου. 72 καὶ πάλιν ἠρνήσατο μετὰ ὄρκου ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἀνθρώπον. 73 μετὰ μικρῶν δὲ προσελθόντες οἱ ἐστῶτες εἶπον τῷ Πέτρῳ· ἀληθῶς καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ· καὶ γὰρ ἡ λαλιά σου δῆλόν σε ποιεῖ. 74 τότε ἤρξατο καταθεματίζειν καὶ ὀμνύειν ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἀνθρώπον· καὶ εὐθὺς ἀλέκτωρ ἐφώνησεν. 75 καὶ ἐμνήσθη ὁ Πέτρος τοῦ ὀήματος Ἰησοῦ εἰρηκότος ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι τρεῖς ἀπαρνήσῃ με· καὶ ἐξεληθὼν ἔξω ἐκλαυσεν πικρῶς.

XXVII.

Mc. 15, 1
Lc. 23, 1
Io. 18, 28

1 Πρωτῶς δὲ γενομένης συμβούλιον ἔλαβον πάντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, ὥστε θανατῶσαι αὐτόν. 2 καὶ δήσαντες αὐτόν ἀπήγαγον καὶ παρέδωκαν Πιλάτῳ τῷ ἡγεμόνι.

3 Τότε ἰδὼν Ἰούδας ὁ παραδοὺς αὐτόν ὅτι κατεκρίθη, μεταμεληθεὶς ἔστρεψεν

62. Westcott-Hort interpungunt οὐδεν ἀποκρινῆ; Tischendorf legit ουδεν ἀποκρινῆ τι ουτοι etc. Sic etiam Meyer-Weiss, Comm. a. h. 1.

65. Post λέγων apud AC*ΓΑΠ ουτι. Post βλασφημίαν legunt ACGAΘ^l it.⁵ gat. mm. em. goth. αυτου.

67. Π legit εραπα.

69. εκασθ. εζω cum κBDLXΘ^l it. vg. εζω εκασθ. cum ACXΓΑΠ.

70. Pro παντων legunt AC*FHMSUVXΓΑ αυτων παντων. κΠ αυτων.

71. Post εξελθ. δε legunt ACXΓΑΠ αυτου. κBLZ omittunt αυτου. Pro τοις εκει (κBDE²GKSIT*) legunt ACE*FHLMUUVXZΓΑΠ² αυτοις εκει. ACGAΠ legunt και ουτος. κBD sah. ουτος.

72. μετα cum κABCKLAIΠ⁴. μεθ. cum DXΓΠ².

74. καταθεματ. cum κABCDLXΓΑΠ. καταναθεματ. cum nonnullis minusculis. ευθως cum κACDXΓΑΠ. ευθως cum BL.

75. ιω cum κABC*DEFGHXΓΑΠ². του ιω cum C²KLMSUVIT*. Post ειρηκοτος legunt ACXΓΑΠ, b, f, q, copt. syr.^{utr.} aeth. αυτω.

XXVII: 2. Post παρεδωκαν legunt AC³XΓΑΠ αυτου. Pro πειλατω (κCL 33, 102, sah. copt. syr.^{sch.}) legunt ACXΓΑΠ ποτιω πιλαιτω.

3. ο παραδους cum BL. ο παραδιδους cum κACXΓΑΠ. — Pro εστρεψεν (κBL) legunt ACXΓΑΠ απεστρεψεν. — AXΓΑΠ legunt και τοις πρεσβυτεροις.

τὰ τριάκοντα ἀργύρια τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ πρεσβυτέροις 4 λέγων ἡμαρτον παρα-
 δοῦς αἷμα ἀδφῶν. οἱ δὲ εἶπον τί πρὸς ἡμᾶς; οὐ δύη. 5 καὶ ῥίψας τὰ ἀργύρια
 εἰς τὸν ναὸν ἀνεχώρησεν, καὶ ἀπελθὼν ἀπήγγεζατο. 6 οἱ δὲ ἀρχιερεῖς λαβόντες τὰ
 ἀργύρια εἶπαν· οὐκ ἔξεσιν βαλεῖν αὐτὰ εἰς τὸν κορβανᾶν, ἐπεὶ τιμὴ αἱματός ἐστιν.
 7 συμβούλιον δὲ λαβόντες ἠγόρασαν ἐξ αὐτῶν τὸν ἀγρὸν τοῦ κεραμέως εἰς ταφὴν
 τοῖς ξένοις. 8 διὸ ἐκλήθη ὁ ἀγρὸς ἐκεῖνος ἀγρὸς αἵματος ἕως τῆς σήμερον. 9 τότε
 ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν διὰ Ἰερεμίου τοῦ προφήτου λέγοντος· καὶ ἔλαβον τὰ τριάκοντα
 ἀργύρια, τὴν τιμὴν τοῦ τετιμημένου ὃν ἐτιμήσαντο ἀπὸ υἱῶν Ἰσραὴλ, 10 καὶ
 ἔδωκαν αὐτὰ εἰς τὸν ἀγρὸν τοῦ κεραμέως, καθὰ συνέταξέν μοι κύριος.

Act. 1, 18

Act. 1, 19
Zach. 11, 13
(Ier. 18, 1)

11—14

Mc. 15, 2 5
Lc. 23, 3
Io. 18, 33

11 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐστάθη ἔμπροσθεν τοῦ ἡγεμόνος· καὶ ἐπρωτίησεν αὐτὸν ὁ
 ἡγεμὸν λέγων· σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔφη· οὐ λέγεις.
 12 καὶ ἐν τῷ κατηγορεῖσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀρχιερέων καὶ πρεσβυτέρων οὐδὲν
 ἀπεκρίνατο. 13 τότε λέγει αὐτῷ ὁ Πιλάτος· οὐκ ἀκούεις πόσα σου καταμαρ-
 τυροῦσιν; 14 καὶ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῷ πρὸς οὐδὲ ἐν ῥήματι, ὥστε θαυμάζειν τὸν
 ἡγεμόνα λίαν. 15 Κατὰ δὲ ἑορτὴν εἰώθει ὁ ἡγεμὸν ἀπολύειν ἓνα τῶ δχλω δέσμιον
 ὃν ἤθελον. 16 εἶχεν δὲ τότε δέσμιον ἐπίσημον, λεγόμενον Βαραββᾶν. 17 συνηγ-
 μένων οὖν αὐτῶν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Πιλάτος· τίνα θέλετε ἀπολύσω ὑμῖν, Βαραββᾶν
 ἢ Ἰησοῦν τὸν λεγόμενον Χριστόν; 18 ἦδει γὰρ ὅτι διὰ φθόνον παρέδωκαν αὐτόν.
 19 καθήμενον δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ βήματος ἀπέστειλεν πρὸς αὐτὸν ἡ γυνὴ αὐτοῦ
 λέγουσα· μηδὲν σοὶ καὶ τῷ δικαίῳ ἐκείνῳ· πολλὰ γὰρ ἔπαθον σήμερον κατ' ὄναρ
 δι' αὐτόν. 20 οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἔπεισαν τοὺς δχλους ἵνα αἰτήσων-
 ται τὸν Βαραββᾶν, τὸν δὲ Ἰησοῦν ἀπολέσωσιν. 21 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἡγεμὸν εἶπεν
 αὐτοῖς· τίνα θέλετε ἀπὸ τῶν δύο ἀπολύσω ὑμῖν; οἱ δὲ εἶπαν· τὸν Βαραββᾶν.
 22 λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλάτος· τί οὖν ποιήσω Ἰησοῦν τὸν λεγόμενον Χριστόν; λέγουσιν

15 26

Mc. 15, 6—15
Lc. 23, 17—25
Io. 18, 39 a.

4. Pro αἰῶν (MB*CXΓΔΠ) legunt B² in marg. L sah. copt. syr. hr. arm. Or. 1, 396
 δικαίον. it. et vulg. justum. — L 33 legunt εἶπαν. — οψη cum ABCIXAII.
 οπει cum UT.
5. εἰς τὸν ναὸν cum MBL. ἐν τῷ ναῷ cum ACXΓΔΠ it. vg.
6. εἶπαν cum BL 33. εἶπον cum AC. κορβαναν cum MAB²CLΓΔΠ. κορβοναν
 cum EKM. κορβαν cum B* it.
9. ιερεμιου cum MABCLXΓΔΠ vg. sah. copt. arm. aeth. goth. Omittitur 33,
 157, a, b. ζαχαριου legunt 22, syr. p. in marg. ar. cod. Esajam apud l.
10. Pro ἔδωκαν legunt κ syr. utr. et hr. ἔδωκα.
11. εσταθη cum MBCL 1, 33, εστη cum AXΓΔΠ. Post εφη legunt ABXΓΔΠ
 αυτω.
12. AB²ΔΠ legunt των πρεσβ.
16. Ante βαραββαν 1*, 118, 209*, 241**, 299**, syr. hr. arm. praemittunt ιησουν.
 49ev. yscr. sem. fl¹, g¹, vg. Orig. Int. 3, 918 legunt εἶχεν. Alii εἶχον. Holwerda
 (cf. V. d. S. Bakhuyzen) legit εἶχεν.
17. Δ, a, syr. hr. ante απολυσω υμιν praemittunt των δυο vel απο των δυο.
 Codices, vs. 16 nominati, legunt etiam vs. 17 ιησουν τον βαραββαν.
20. Naber (Mnesosyne 1881, p. 278 etc.) coniecit: επεισαν τους οχλους ινα
 ιησουν τον βαραββαν απολωσωσιν. Cf. contra Franssen, p. 140 etc.
21. MABΓΔΠ legunt εἶπον. ADΓΔΠ omittunt τον ante Βαραββαν.
22. Post λεγουσιν legunt LΓΠ², f, aeth. αυτω.

πάντες· σταυρωθήτω. 23 ὁ δὲ ἔφη· τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν; οἱ δὲ περισσῶς ἔκραζον λέγοντες· σταυρωθήτω. 24 ἰδὼν δὲ ὁ Πιλάτος οὐκ οὐδὲν ὠφελεῖ ἀλλὰ μᾶλλον θόρυβος γίνεται, λαβὼν ὕδωρ ἀπενίρωτο τὰς χεῖρας ἀπέναντι τοῦ δ'χλον λέγων· ἀθρῶς εἰμι ἀπὸ τοῦ αἵματος τούτου· ἡμεῖς ὄψεσθε. 25 καὶ ἀποκριθεὶς πᾶς ὁ λαὸς εἶπεν· τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ἡμῶν. 26 τότε ἀπέλυσεν αὐτοὺς τὸν Βαραββᾶν, τὸν δὲ Ἰησοῦν φραγελλώσας παρέδωκεν ἵνα σταυρωθῇ.

27 Τότε οἱ στρατιῶται τοῦ ἡγεμόνος παραλαβόντες τὸν Ἰησοῦν εἰς τὸ πραιτώριον συνηγαγόν ἐπ' αὐτὸν δ'λην τὴν σπεῖραν. 28 καὶ ἐκδύσαντες αὐτὸν χλαμύδα κοκκίνην περιέθηκαν αὐτῷ, 29 καὶ πλέξαντες στέφανον ἐξ ἀκανθῶν ἐπέθηκαν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ καὶ κάλαμον ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ, καὶ γονυπετήσαντες ἔμπροσθεν αὐτοῦ ἐνέπαιξαν αὐτῷ λέγοντες· χαῖρε βασιλεῦ τῶν Ἰουδαίων, 30 καὶ ἐμπτύσαντες εἰς αὐτὸν ἔλαβον τὸν κάλαμον καὶ ἔτυπτον εἰς τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. 31 καὶ ὅτε ἐνέπαιξαν αὐτῷ, ἐκδύσαντες αὐτὸν τὴν χλαμύδα ἐνέδυσαν αὐτὸν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ σταυρῶσαι.

32 Ἐξερχόμενοι δὲ εὔρον ἄνθρωπον Κυρηναῖον, ὀνόματι Σίμωνα· τοῦτον ἡγάγευσαν ἵνα ἄρῃ τὸν σταυρὸν αὐτοῦ. 33 καὶ ἐλθόντες εἰς τόπον λεγόμενον Γολγοθά, ὃ ἐστὶν κρανίου τόπος λεγόμενος, 34 ἔδωκαν αὐτῷ πειν οἶνον μετὰ χολῆς μεμιγμένον· καὶ γευσάμενος οὐκ ἠθέλησεν πειν. 35 σταυρῶσαντες δὲ αὐτὸν διεμερίσαντο τὰ ἱμάτια αὐτοῦ βαλλόντες κλήρον, 36 καὶ καθήμενοι ἐτήρουν αὐτὸν ἐκεῖ. 37 καὶ ἐπέθηκαν ἐπάνω τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ τὴν αἰτίαν αὐτοῦ γεγραμμένην· οὗτος ἐστὶν Ἰησοῦς ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων.

23. ο δε εφη cum **MB**, sah. syr.hr. arm. ο δε ηγεμων εφη cum **ΑΓΔΠ** syr.p. λεγει αυτοις ο ηγεμων cum **DL**, 1, it. vg. copt. aeth.
24. απεναντι cum **ΚΑΛΓΔΠ**. κατεναντι cum **BD**. — Pro τουτου (**BD** 102, a, b) legunt **ΚΙΓΠ** it.⁶ vg. syr.p του δικαιου τουτου. **ΑΔ** it.² sah. copt. syr.sch.et hr. legunt τουτου του δικαιου.
28. εκδυσαντες cum **κ*et cbALNΓΔΠ** it.⁶ sah. copt. syr.utr.et hr. arm. ενδυσαντες cum **κcaBD**, 157. Post αυτον legunt **D**, 157, it.⁶ gat. ειματιον (μ.) πορφυρον και. — **κBDL** it. vg. legunt χλαμυδα κοκκινη περιεθ. αυτω. **ΑΝΓΔΠ** syr.utr. arm. legunt περιεθ. αυτω χλαμυδα κοκκινη.
29. επι της κεφαλης cum **κBL**. επι την κεφαλην cum **ΑΔΝΓΔΠ**. Pro εν τη δεξια (**κABDN**) legunt **ΓΔΠ** it.⁵ for. syr.p επι την δεξιαν. — ενεπαιξαν cum **κBDLΓ**. ενεπαιζον cum **ΑΝΔΠ** it. vg. Pro βασιλεν cum **BDΔΠ** legunt **κALNΓ** ο βασιλευς.
31. **BDNΓΔΠ** legunt εξεδυσαν και ενεδυσαν.
33. Pro ο (**κBDE*FGHKLMNUT**) legunt **ΑΕ²SVΔΠ** ος. — κρανιου τοπος λεγομενος cum **κ*cbBL**. λεγομενος (Μ μεθερμηνευομενος) κρανιου τοπος cum **ΕFGHKUΓ**. λεγομενον vel μεθερμηνευομενον κρανιου τοπος **ΑΣVΔΠ** syr.p.N*. — **κcaD** vg. sah. copt. arm. omittunt λεγομενος post τοπος.
34. πειν bis (**κ πιν**) cum **κ*D**. πειν cum **κcaBN**. Primum πειν omittitur **L**, copt. — Pro οινον (**κBDKLΠ*** it.⁷ vg. sah. copt. syr.p in marg. syr.hr. arm. aeth. legunt **ΑΝΓΔΠ²**, c, f, h, q, syr.sch.et p οξος. Pro ηθελησεν cum **κ*,cb**, **BDE²L** legunt **κcaAE*ΓΔΠ** ηθελε.
35. βαλοντες cum **κADΠ***. βαλλοντες cum **BLΓΔΠ²**. Post κληρον legunt **Δ** 1, it.⁶ vg. am. lux. fr. sax. syr.p arm. ινα πληρωθη το ρηθεν υπο (**Δ** δια) του προφητου· διεμερισαντο τα ιματια μου εαντοις (**Δ** αυτοις), και επι τον ματισμον μου εβαλον κληρον. Cf. Joh. 19 : 24.

- 38 Τότε σταυροῦνται σὺν αὐτῷ δύο λησται, εἷς ἐκ δεξιῶν καὶ εἷς ἐξ ἐκωνόμων. 38 44
Mc. 15, 27 32
- 39 οἱ δὲ παραπορευόμενοι ἐβλασφήμουν αὐτόν, κινουῦντες τὰς κεφαλὰς αὐτῶν Lc. 23, 32 ss.
Io. 19, 18 ss.
Ps. 22, 7
- 40 καὶ λέγοντες· ὁ καταλύων τὸν ναὸν καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις οἰκοδομῶν, σῶσον σεαυτὸν, εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, καὶ κατάβηθι ἀπὸ τοῦ σταυροῦ. 41 ὁμοίως οἱ ἀρχιερεῖς ἐμπαίζοντες μετὰ τῶν γραμματέων καὶ πρεσβυτέρων ἔλεγον· 42 ἄλλως εἴωσεν, ἑαυτὸν οὐ δύναται σῶσαι· βασιλεὺς Ἰσραὴλ ἐστίν, καταβάτω νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ καὶ πιστεύσομεν ἐπ' αὐτόν· 43 πέποιθεν ἐπὶ τὸν θεόν, ἕυσάσθω νῦν εἰ θέλει αὐτόν· εἶπεν γὰρ ὅτι θεοῦ εἰμι υἱός. 44 τὸ δ' αὐτὸ καὶ οἱ λησται οἱ συνσταυρωθέντες σὺν αὐτῷ ὠνειδίζον αὐτόν. Ps. 22, 8
- 45 Ἀπὸ δὲ ἑκτῆς ὥρας σκότος ἐγένετο ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν ἕως ὥρας ἐνάτης. 45 - 49
Mc. 15, 33 36
Lc. 23, 44
- 46 περὶ δὲ τὴν ἐνάτην ὥραν ἀνεβόησεν ὁ Ἰησοῦς φωνῇ μεγάλῃ λέγων· ἡλί ἡλί λεμὰ σαβαχθανεῖ; τοῦτ' ἔστιν· θεέ μου θεέ μου, ἵνατί με ἔγκατέλιπες; 47 τινὲς δὲ τῶν ἐκεῖ ἐστηκότων ἀκούσαντες ἔλεγον ὅτι Ἥλιαν φωνεῖ οὗτος. 48 καὶ εὐθέως δραμῶν εἰς ἐξ αὐτῶν καὶ λαβῶν σλόγγον πλήσας τε ὄξους καὶ περιθείς καλάμην ἐπότιζεν αὐτόν. 49 οἱ δὲ λοιποὶ ἔλεγον· ἄφες ἴδωμεν εἰ ἔρχεται Ἥλιος σῶσαι αὐτόν. Lc. 23, 36
Io. 19, 29
- 50 Ὁ δὲ Ἰησοῦς πάλιν κράζας φωνῇ μεγάλῃ ἀφῆκεν τὸ πνεῦμα. 51 καὶ ἰδοὺ τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη ἄνωθεν ἕως κάτω εἰς δύο, καὶ ἡ γῆ ἐσεισθη, 50 34
Mc. 15, 37 39
Lc. 23, 45 - 47

40. *ει του θεου* cum **ADLΓΑΠ**. *θεου ει* cum *B*. *και ante καταβηθι* omittunt **ΒΙΓΑΠ** it.⁷ *vg. sah. copt. syr.p.*
41. *ομοιος* cum **ΑΛΠ*** 71, 114, b, *for. copt. BK* addunt *και et Dgr.ΓΑΠ² **Π** *syr.p aeth.**
42. *βασιλευς* (**BDL** 33, 102 *sah.*): praemittunt *ει ΑΓΑΠ* it. *vg. πιστευσομεν* cum **BDGKSUVII**. *πιστευσομεν* cum **EFHLMΓA**. *πιστευομεν* cum *A. ει αυτου* cum **BL**. *αυτω* cum *AD*. *ει αυτω* cum **ΓΑΠ** etc.
43. *B* legit *ει του θεου*. it. *vg. in deo vel domino*. Post *ευσασθω νυν* legunt **ΑΔΑΠ** *syr.utr. sah. copt. arm. αυτου*.
44. *συνσταυρωθ.* cum **ΑΒΕΓΑΘ**. *συσταυρ.* cum **ΓΙΙ**. *σταυρωθ.* cum **DL**. *συν αυτω* cum **BDL**. *Θε μετ αυτου. ΑΓΑΠ αυτω*. Omnes unciales legunt *ωνειδ.* αυτου. Nonnulli minusculi legunt *ωνειδ.* αυτω.
45. *ενατης* et vs. 46 *ενατην* cum **ΑΒΙΓΑΘ**²**Π**. *ενατης et ενατην* cum *G*. *D* legit *ενατης et ενατην*.
46. *ηλει ηλει* (*ηλ.* **EFMI**; *heli* it.⁷ *am. ηλ.* **KUII**, *eli* it.⁴ *vg.ed*) cum **DEAΘ** 1. *ηλι* cum **ΑΓΠ**. *αηλι αηλι L. ελωει ελωει B, ελωι κ 33 = Mc. 15 : 34. λεμα* cum **BL** 33. *Aram. ܡܠܝܗܝܢ*. Cf. Jesu Muttersprache von A. Meyer, 1896, S. 122. **AKYΓAΘ**²**Π** *λεμα. EFGHMSV* *λεμα. D 1 λαμα*. Sic E. Nestle, Philologia sacra, 1896, p. 18. — *σαβαχθανει* (*B* *σαβακτανει*) cum **ΑΑ**. *σαβαχθανι* cum **ΛΙ**²**Π**. *vg. sabacthani. D ζαφθανει* (*d, h* *zaphthani*). E. Nestle, l. c. p. 19 legit *ζαφθανει*. Confert **ינתני** = **ינתני**. **ΑΔ**²**Π*** legunt *εγκατελειπες*.
47. *εστηκοτων* cum **BCI** 33. *εστωτων* cum **ΑΔΓΑΘ**²**Π**. Post *ελεγον* omittunt **DL** *vg. syr.sch. arm. aeth. οτι. ηλειαν* cum **ABDI.A**. *ηλιαν* cum **ΚΓ**²**Π**.
49. *ελεγον* cum **ΑCΛΓAΘ**²**Π** it.⁴ *vg. ειπαν* cum *B* 124. *ηλειας* cum *BD*. *ηλις* cum **ΑCΛ**²**Θ**. — **BCLU** etc. *gat. syr.hr. aeth. addunt αλλος δε λαβων λογηην ενυξεν αυτου την πλευραν και* (*U* *addit ευθεως*) *εξηληθεν νωωρ και αιμα*. *Additur* *ex Joh. 19 : 34*.
51. *εις δυο post κατω* cum **BC*****L** 33, 102, *copt. aeth. Post εσχισθη* cum **ΑC**²**D** **ΓAΘ**²**Π** it. *vg. ανωθεν* cum **KL**. *απο ανωθεν* cum **ΑΔΙ**²**Π**. *απ* cum **BC**²**Θ**.

καὶ αἱ πέτραι ἐσχίσθησαν, 52 καὶ τὰ μνημεῖα ἀνεφίχθησαν καὶ πολλὰ σώματα τῶν κεκοιμημένων ἁγίων ἠγέρθησαν· 53 καὶ ἐξεληθόντες ἐκ τῶν μνημείων μετὰ τὴν ἔγερσιν αὐτοῦ εἰσῆλθον εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν καὶ ἐνεφανίσθησαν πολλοῖς. 54 ὁ δὲ ἑκατοντάρχης καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ τηροῦντες τὸν Ἰησοῦν ἰδόντες τὸν σεισμόν καὶ τὰ γενόμενα ἐφοβήθησαν σφόδρα, λέγοντες· ἀληθῶς θεοῦ υἱὸς ἦν οὗτος. 55 Ἦσαν δὲ ἐκεῖ γυναῖκες πολλαὶ ἀπὸ μακρόθεν θεωροῦσαι, αἰτινες ἠκολούθησαν τῷ Ἰησοῦ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας διακονοῦσαι αὐτῷ· 56 ἐν αἷς ἦν Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ, καὶ Μαρία ἡ τοῦ Ἰακώβου καὶ Ἰωσὴ μήτηρ, καὶ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου.

55 κ.
Mc. 15, 40 κ.
Lc. 23, 49
Io. 19, 25

57—61
Mc. 15, 42—47
Lc. 23, 50—55
Io. 19, 38—42

57 Ὀψίας δὲ γενομένης ἦλθεν ἄνθρωπος πλούσιος ἀπὸ Ἀριμαθαίας, τοῦτομα Ἰωσήφ, ὃς καὶ αὐτὸς ἐμαθητεύσεν τῷ Ἰησοῦ· 58 οὗτος προσελθὼν τῷ Πιλάτῳ ἤτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. τότε ὁ Πιλάτος ἐκέλευσεν ἀποδοθῆναι. 59 καὶ λαβὼν τὸ σῶμα ὁ Ἰωσήφ ἐνετύλιξεν αὐτὸ ἐν σινδόνι καθαρῇ, 60 καὶ ἔθηκεν αὐτὸ ἐν τῷ καινῷ αὐτοῦ μνημείῳ ὃ ἐλατόμησεν ἐν τῇ πέτρῳ, καὶ προσκυνίσας λίθον μέγαν τῇ θύρᾳ τοῦ μνημείου ἀπήλθεν. 61 ἦν δὲ ἐκεῖ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ ἡ ἄλλη Μαρία, καθήμεναι ἀπέναντι τοῦ τάφου.

16. 21

62 Τῇ δὲ ἐπαύριον, ἣτις ἐστὶν μετὰ τὴν παρασκευὴν, συνήχθησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι πρὸς Πιλάτον 63 λέγοντες· κύριε, ἐμνήσθημεν ὅτι ἐκεῖνος ὁ πλάνος εἶπεν ἔτι ζῶν μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἐγείρομαι. 64 κέλευσον οὖν ἀσφαλισθῆναι τὸν τάφον ἕως τῆς τρίτης ἡμέρας, μήποτε ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ κλέψωσιν αὐτὸν καὶ εἰπωσιν τῷ λαῷ ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ ἔσται ἡ ἐσχάτη πλάνη χειρῶν τῆς πρώτης. 65 ἔφη αὐτοῖς ὁ Πιλάτος· ἔχετε κοστωδία· ὑπάγετε ἀσφαλίσασθε ὡς οἴδατε. 66 οἱ δὲ πορευθέντες ἠσφαλίσαντο τὸν τάφον, σφραγίσαντες τὸν λίθον μετὰ τῆς κοστωδίας.

52. ηγερθησαν cum κBDGL. ηγερθη cum ACGAΘΠ.

54. εκατονταρχης cum κD. -ος cum ABCLΘ. γενομενα cum κACLGΑΘΠ. γινομενα cum BD, quae siebant it. vg. — θεου υιος cum κACLGΑΘΠ, it.⁸ an. goth. υιος θεου (vide Mc. 15 : 39) cum BDστ. 102, b, h, l. υιος ην του θεου cum κ*.

55. εκει (κ κακει) cum (κ)ABCGAΘ it. vg. D legit και pro εκει. FKLΠ legunt εκει και.

56. ιωση (Dc -σητος) cum ABCGΑΠ, syr.sch. arm. goth. Lectio ιωσηφ κ*et cD*L 157, it. vg. copt. aeth. syr.p in margine fortasse e Mt. 13 : 55.

57. εμαθητευσεν cum ABLΓΑΠ. εμαθητευθη cum κCD.

58. πειλατω et πειλατος cum ABD. πιατω et πιατος cum κCL. Post αποδοθηναι legunt ACGAΠ το σωμα.

59. εν ante σινδονι invenitur BD et omittitur κACLGΑΠ g¹, it. vg. involvit in.

60. τη θυρα cum κBCDL. επι τη θυρα cum A, it. vg.

61. μαριαμ cum κBCLA, 1. μαρια cum ADΓΠ. Vide Mt. 28 : 1.

62. πειλατον cum ABD. πιατον cum κCL.

64. Post μαθηται legunt ACDL αυτου. κλεψωσιν αυτου: praemittunt νυκτος C⁸FGLMCT, arm. Post κλεψωσιν αυτον invenitur νυκτος S, syr.sch. aeth.

65. Post εφη legunt κACDM*SUVAΠ δε. BLM²G it. vg. omittunt δε.

XXVIII.

1 Ὅπὲ δὲ σαββάτων, τῇ ἐπιφωσκούσῃ εἰς μίαν σαββάτων, ἦλθεν Μαρία ἡ ^{1 10} Μαγδαληνὴ καὶ ἡ ἄλλη Μαρία θεωρῆσαι τὸν τάγον. 2 καὶ ἰδοὺ σεισμός ἐγένετο ^{Mc. 16, 1 κ} μέγας· ἄγγελος γάρ κυρίου καταβάς ἐξ οὐρανοῦ καὶ προσελθὼν ἀπεκύλισεν τὸν ^{Lo. 24, 1--9} λίθον καὶ ἐκάθητο ἐπάνω αὐτοῦ. 3 ἦν δὲ ἡ εἰδέα αὐτοῦ ὡς ἀστραπή, καὶ τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ λευκὸν ὡς χιών. 4 ἀπὸ δὲ τοῦ φόβου αὐτοῦ ἐσεισθήσαν οἱ τηροῦντες, καὶ ἐγενήθησαν ὡς νεκροί. 5 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἄγγελος εἶπεν ταῖς γυναῖξιν· μὴ φοβεῖσθε ὑμεῖς· οἶδα γὰρ ὅτι Ἰησοῦν τὸν ἐσταυρωμένον ζητεῖτε. 6 οὐκ ἔστιν ὧδε, ἠγέρθη γάρ, καθὼς εἶπεν· δεῦτε ἴδετε τὸν τόπον ὅπου ἔκειτο. 7 καὶ ταχὺ πορευθεῖσαι εἶπατε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ὅτι ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ ἰδοὺ προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε. Ἰδοὺ εἶπον ὑμῖν. 8 καὶ ἀπελθούσαι ταχὺ ἀπὸ τοῦ μνημείου μετὰ φόβου καὶ χαρᾶς μεγάλης· ἔδραμον ἀπαγγεῖλαι τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ. 9 καὶ ἰδοὺ Ἰησοῦς ὑπήντησεν αὐταῖς λέγων· χαίρετε. αἱ δὲ προσελθούσαι ἐκράτησαν αὐτοῦ τοὺς πόδας καὶ προσεκύνησαν αὐτῷ. 10 τότε λέγει αὐταῖς ὁ Ἰησοῦς· μὴ φοβεῖσθε· ὑπάγετε ἀπαγγεῖλατε τοῖς ἀδελφοῖς μου ἵνα ἀπέλθωσιν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, κακεῖ με ὄψονται.

11 Πορευομένων δὲ αὐτῶν, ἰδοὺ τινὲς τῆς κουστοῦδας ἐλθόντες εἰς τὴν πόλιν ἀπήγγειλαν τοῖς ἀρχιερεῦσιν ἅπαντα τὰ γενόμενα. 12 καὶ συναχθέντες μετὰ τῶν πρεσβυτέρων συμβούλιόν τε λαβόντες ἀργύρια ἰκανὰ ἔδωκαν τοῖς στρατιώταις, 13 λέγοντες· εἶπατε ὅτι οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ νυκτὸς ἐλθόντες ἔκλεψαν αὐτὸν ἡμῶν

XXVIII: 1. ABD legunt Μαρια η μαγδ. nCLA legunt μαριαμ. Pro η αλλη Μαρια legunt ΛΔ η αλλη Μαριαμ. Vs. 1^a corruptus est (Holwerda apud V. d. S. Bakhuyzen, p. 67, 68).

2. και προσελθων cum nBCL. προσελθων cum ADΓΑΠ, arm. syr.p. Post λιθον legunt ΑÇΕ*GHKM*SVΠ, f, h syr.sch. arm. απο της θυρας et E²FLM²UF copt. syr.p απο της θυρας του μνημειου. Vide Mc. 16 : 3.

3. Pro ειδα (n^aABCDEHM) legunt ΓΓΑΠ ιδα. Pro ως (n^aBDKΠ*) legunt n^aACLΓΑΠ²) ωσει.

4. Pro εγενηθησαν (nBC*DL, 33) legunt AC³ΓΑΠΙ εγενοντο. Pro νεκροι legunt CΓΠ ωσει νεκροι.

6. Post εκειτο legunt ACDLΓΑΠ ο κυριος.

7. ιδου ειπον (n* ειπα) vμιν cum plurimis codd. καθως ειπεν υμεν cum 126, cser., f, sicut dixit vobis. — Multi (cf. V. d. S. Bakhuyzen et Franssen) conjiiciunt ιδου ειπεν υμιν.

8. απελθουσαι cum nBCL. εξελθουσαι cum ADΓΑΠ, vg. — Vss. 8—20 desunt in syr.sin.

9. και ιδου cum nBD it. vg. copt. syr.sch. et hr. arm. perss. ar.p. ως δε επορευοντο απαγγεῖλαι τοις μαθηταις αυτου και ιδου cum ACLΓΑΠ, f, q, syr.p aeth. — Pro ις cum nABCΔΠ legunt DLS^{sil}.Γ ο ις. Pro υπηνητησεν cum nBCΠ legunt n^aADLΓΑ απηνητησεν.

10. κακει cum BDGLMS. και εκει cum nΑΓΔΠ.

11. απηγγειλαν cum .ABCLΓΑΠ. απηγγειλαν cum nD.

κοιμωμένων. 14 και ἐὰν ἀκουσθῆ τοῦτο ἐπὶ τοῦ ἡγεμόνος, ἡμεῖς πείσομεν καὶ ὑμᾶς ἀμερλίμους ποιήσομεν. 15 οἱ δὲ λαβόντες τὰ ἀργύρια ἐποίησαν ὡς ἐδίδαχθησαν καὶ διεφημίσθη ὁ λόγος οὗτος παρὰ Ἰουδαίους μέχρι τῆς σήμερον.

16 Οἱ δὲ ἔνδεκα μαθηταὶ ἐπορεύθησαν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, εἰς τὸ ὄρος οὐ ἐτάξατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, 17 καὶ ἰδόντες αὐτὸν προσεκύνησαν, οἱ δὲ ἐδίστασαν. 18 καὶ προσελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησεν αὐτοῖς λέγων ἐδόθη μοι πᾶσα ἐξουσία ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς. 19 πορευθέντες οὖν μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος, 20 διδάσκοντες αὐτοὺς τηρεῖν πάντα ὅσα ἐνετειλάμην ὑμῖν. καὶ ἰδοὺ ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμι πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος.

Mc. 16, 13

14. ἐπι cum **ACLΓAΠ**. υπο cum **BD** 59. Post πείσομεν legunt **ACDLΓAΠ** αὐτον. Pro ποιήσομεν (**ABCDE²KLSUVΓAΠ**) legunt **κE*FGHM** -οσωμεν.
 15. διεφημ. cum **ABCDL**. εφημ. cum **κA** 33, 60. Pro μέχρι (**κ^cABCL**) legunt **κ*D** εως. Post σημερον legunt **BDL** vg. ημερας.
 17. Post προσεκυνησαν legunt **AΠΠ**, q, syr.utr. copt. αυτω. — οἱ δε ἐδίστασαν, glossema (V. d. S. Bakhuyzen). Cf. Franssen, p. 150.
 18. ἐπι γης cum **κAΓAΠ**. ἐπι της γης cum **BD** 90**.
 19. Post πορευθεντες legunt **BAΠΠ** vg. syr.utr. ουν. D it.⁴ legunt νυν. D legit πορευεσθαι (D lat. ite). βαπτίζοντες cum **κAΓAΠ**. βαπτισαντες cum **BD** (d baptizantes).
 20. **κD** legunt εμι μεθ υμων. Post αιωνος legunt **A²ΓAΠ**, a, b, c, f, am. for. emm. gat. san. sax. syr.utr. copt.dz. aeth. αμην.

κFM, a, am, habent nil subscriptum. B κατα μαθηταιον. **AΕΙΗΚΥVΠΠ** ευαγγελιον κατα ματθαιον. D ευαγγελιον κατα μαθηταιον ετελεσθη αρχεται ευαγγελιον κατα ιωαννην. Praeterea addunt alii codd. numerum versuum vel στιχων. **HK** βψ', Gsuppl.S, 126, βχ', alii βφ', βφιδ'. Pauciores etiam ρηματα (βφκβ', αχσε', βωκβ', γωγ'), κεφαλαια (τζ'), τιτλους (ξη'). K habet το κατα ματθ. ευαγγ. εξεδοθη υπ αυτου εν ιεροσολυμοις μετα χρονους η της του χυ αναληψεως; item G^{rec}. exceptis verbis υπ αυτου εν ιερ. Cf. Tischendorf, editio octava major a. h. l.

ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ.

I.

1 Ἀρχὴ τοῦ εὐαγγελίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, 2 καθὼς γέγραπται ἐν τῷ Ἑσαΐα τῷ προφήτῃ· Ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδὸν σου· 3 ἤωνι βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ· ἐτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ. 4 ἐγένετο Ἰωάννης ὁ βαπτίζων ἐν τῇ ἐρήμῳ κηρῦσων βάπτισμα μετανοίας εἰς ἄφρασι ἀμαρτιῶν. 5 καὶ ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν πᾶσα ἡ Ἰουδαία χώρα καὶ οἱ Ἱεροσολυμίται πάντες, καὶ ἐβαπτίζοντο

Mat. 3. 1
Mt. 11. 10
Lc. 7. 27
Ka. 40. 3
Mt. 3. 3
Lc. 3. 4
Io. 1. 23
4 8
Mt. 3. 1 ss.
Lc. 3. 2 ss.
Io. 1. 6 ss.

κατα μαρκον cum **MBF**. εὐαγγελιον κατα μαρκον cum **ADEHKLMUAIPI**
το κατα μαρκον (nonnulli minusculi addunt *αγιον*) εὐαγγελιον cum minusculis.

1. Cf. de vss. 1—4 V. d. Sande Bakhuyzen, V. Manen et V. d. Beke Callenfels, Beoordeeling van de conjecturen Mk. en Lk., 1885, bl. 1—4). Vs. 1 non convenit cum vss. 2, 3 et vs. 4 non potest facile conjungi cum vss. 2, 3. Fortasse evangelium incipit vs. 4 et vss. 1—3 varia glossemata sunt. *ἰὼ χϛ* sine additamento cum **M***, 28, 255, Iren. 191, Orig. 1, 389; 4, 15; 4, 125, Or. Int. 4, 464, Bas. Eunom 260, Tit. Manich. 3 (apud Gall. 32), Serap. Manich. 25, Cyr. Hr. 42, Victorin. Apoc. (apud Gall. 55), Hier. (apud Maleachi 3 : 4 et De opt. gen. interpr. ad Pammach. ep. 101). Addito *υιου θεου* ab **M^aBDL**, 102, cat. ox. cat. poss. *υιου του θεου* cum **M^aΓΑΠ**. Filii dei cum it. vg. copt. syr. utr. arm. aeth. Iren. int. 187 et 203. — Vss. 1—11 desunt syr. sin.
2. καθως cum **MBKLAIP***, Or. 4, 15, 125, 126. *ως* cum **ADPΓΠ²**. *εν τω ησαια τω προφητη* cum **MBDLA** 33, it. vg. copt. syr. *sch*-et hr.-et p arm. goth. Hier. apud Mt. 3 : 3; nos autem nomen Jesajae putamus additum scriptorum vitio, quod et in aliis locis probare possumus, aut certe de diversis testimoniis scripturarum unum corpus effectum. — *εν τοις προφηταις* cum **APΓΠ** etc. syr. p arm. zoh. aeth. Phot. Manich 4, 9 Theophyl. (a. h. l.), Iren. Int. 187 et 205. *εν τω προφητη* cod. barb. apud Caryoph. Omittitur *tol.* την οδον σου* cum **MBDKLPII***. Addito *εμπροσθεν σου* ab **ΑΓΑΠ²**, it. 5 vg. ed. copt. wi syr. p arm. goth.
3. *εν τη ερημω· ετοιμασατε*. Sic legit etiam LXX Jes. 40 : 3. Textus Hebr. *εν τη ερημω* cum *ετοιμασατε* conjungit.
4. ο βαπτιζων cum **MBLA**. ο omittunt **ADPΓΠ**. it. vg. baptizans. D 28, vg. legunt *εν τη ερημω βαπτιζων*.
5. *εξεπορευετο* cum **MBDPV²ΔΠ** it. 4 vg. — *ευοντο* cum **EFHLSVT** it. 4 harl.* taur. goth. copt. ^{wl} et dz. — *ιεροσολυμειται* cum **MB*DA**, Γ -μηται, **B²LPII** -μται. — *παντες* post *ιεροσ.* cum **MBDLA** it. 4 vg. copt. arm. Post *εβαπτιζ.* cum **APΓΠ** syr. p, goth. *παντες* omittunt 69, f, sl. cdd 2. — *υπ αυτου* ante

ἐπ' αὐτοῦ ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ποταμῷ ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν. 6 καὶ ἦν ὁ Ἰωάννης ἐνδεδυμένος τρίχας καμήλου καὶ ζώνην δερματίνην περὶ τὴν ὀσφύν αὐτοῦ, καὶ ἔσθων ἀκρίδας καὶ μέλι ἄγριον. 7 καὶ ἐκήρυσσεν λέγων ἔρχεται ὁ ἰσχυρότερός μου ὀπίσω μου, οὗ οὐκ εἰμι ἰκανὸς κύνας λῦσαι τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ. 8 ἐγὼ ἐβάπτισα ὑμᾶς ὕδατι, αὐτὸς δὲ βαπτίσει ὑμᾶς πνεύματι ἁγίῳ. 9 Καὶ ἐγένετο ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις ἦλθεν Ἰησοῦς ἀπὸ Ναζαρεθ τῆς Γαλιλαίας καὶ ἐβαπτίσθη εἰς τὸν Ἰορδάνην ὑπὸ Ἰωάννου. 10 καὶ εὐθὺς ἀναβαίνων ἐκ τοῦ ὕδατος εἶδεν σχιζομένους τοὺς οὐρανοὺς καὶ τὸ πνεῦμα ὡς περισσεῖον καταβαίνον εἰς αὐτόν. 11 καὶ φωνὴ ἐκ τῶν οὐρανῶν οὐ εἶ ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός, ἐν σοὶ εὐδόκησα.

12 Καὶ εὐθὺς τὸ πνεῦμα αὐτὸν ἐκβάλλει εἰς τὴν ἔρημον. 13 καὶ ἦν ἐν τῇ ἐρήμῳ τεσσαράκοντα ἡμέρας πειραζόμενος ὑπὸ τοῦ σατανᾶ, καὶ ἦν μετὰ τῶν θηρίων, καὶ ἄγγελοι διηκόνουν αὐτῷ.

14 Μετὰ δὲ τὸ παραδοθῆναι τὸν Ἰωάννην ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν Γαλιλαίαν, κηρῦσσων τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ, 15 ὅτι πεπλήρωται ὁ καιρὸς καὶ ἤγγικεν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ· μετανοεῖτε καὶ πιστεύετε ἐν τῷ εὐαγγελίῳ.

εν τω ιορδ. ποτ. cum κ BLT^d it. vg. arm. Or. 4, 130. Post ιορδ. ποτ. (= Mt.) cum ADPΓAΠ, a, syr.p goth. ποταμω omittunt D, it.⁴

6. καὶ ἦν cum κ BLT^d 33, d, it.⁴ vg. ἦν δε cum ADPΓAΠ it.⁴, mt. copt. sch. et dz. syr. utr. arm. aeth. goth. o ante iowan. omittunt ADHS. AΠ. εσθων cum κ BL* A 33. εσθιων cum ADL² PΓΠ.
8. εγω sine μεν apud κ BLT^d it.⁵ vg. copt. Addito μεν ab ADPΓAΠ, a, f, ff², mt. syr.p aeth. goth. υδατι cum κ BHΔ. εν υδατι cum ADLPT^d ΓΠ it. vg. copt. εν πνευματι cum κ ADHPT^d ΓAΠ it. gat. nm. mt. copt. πνευματι sine εν cum B1, b vg. εν ante υδατι et πνευματι fortasse e Mt. 3: 11.
9. καὶ εγενετο. B omittit καὶ et a καὶ εγενετο. Pro ις (κ ABLPII) legunt DMΓΠ o ις. — ναζαρεθ cum Dgr. EFHKMUVΠ vg. copt. goth. ναζαρεθ cum κ BLΓA. — εἰς τον ιορδ. υπ. ιω. cum κ BDL it.⁶ am. copt. syr. sch. Or. 4, 150. υπο ιω. εἰς τον ιορδ. cum APΓAΠ, c, f, vg. syr.p arm. aeth. goth. Michelsen (Het ev. v. Markus, bl. 9) legit εἰς τον Ιορδανην και εβαπτισθη. Sic etiam V. d. S. Bakhuzen.
10. ευθυς cum κ BLA 33. ευθεως cum APΓΠ. Omittunt D, a, b. εκ cum κ BDL, goth. arm. it. vg. de aqua. απο cum APΓAΠ. ως cum κ ABDLΓAΠ. ωσει cum MP. Post καταβαινον legunt κ 33, 262, it.⁶ vg. και μενον. BD a, g¹ legunt εἰς αυτον, κ ALPΓAΠ επ αυτον. it.⁸ vg. et manentem in ipso (eo).
11. φωνη cum κ *D, ff², mt. εγενετο addunt κ CABLP vg. copt. sch.w. syr. sch. arm. zoh. aeth. goth. εν ω cum AΓΠ, b, d, g¹. ηυδοκησα cum D² EFHVΓA.
12. Pro ευθυς (κ BE² LΓAΠ²) legunt ADE* KM in marg. Π* ευθεως.
13. Pro εν τ. ερ. (κ ABDL it. vg. copt. aeth. goth.) εκει εν τ. ερ. cum ΓAΠ². εκει sine εν τ. ερ. KΠ*. — τεσσαρακοντα cum AB* LAΠ². τεσσαρακοντα cum B² ΓΠ*. κ D ρ. — τεσο. ημ. cum κ BL it.⁸ vg. copt. aeth. ημ. τεσο. cum ADΓAΠ (sic Mt. en Lc.). LM addunt και τεσο. νυκτας.
14. μετα δε cum κ ALΓAΠ, d, it.⁵ vg. syr. utr. και μετα cum BDgr. a (c). τον cum κ BDG² KLMΔΠ. Omittunt AG* Γ. o ante ιησους omittunt AV² ΓΠ. ις omittit V*. Ante του θεου legunt ADΓAΠ it.⁵ vg. goth. της βασιλειας.
15. Ante οτι legunt κ *ADΓ it.³ goth. λεγων. BKLMΔΠ it.⁴ vg. και λεγων.

16 Καὶ παράγων παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας εἶδεν Σίμωνα καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν Σίμωνος ἀμφιβάλλοντας ἐν τῇ θαλάσῃ ἦσαν γὰρ ἀλειεῖς. 17 καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ ποιήσω ὑμᾶς γενέσθαι ἀλειεῖς ἀνθρώπων. 18 καὶ εὐθὺς ἀφέντες τὰ δίκτυα ἠκολούθησαν αὐτῷ. 19 καὶ πρῶτος ὄλεγον εἶδεν Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαιοῦ καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ αὐτοὺς ἐν τῷ πλοίῳ καταρτίζοντας τὰ δίκτυα. 20 καὶ εὐθὺς ἐκάλεσεν αὐτούς· καὶ ἀφέντες τὸν πατέρα αὐτῶν Ζεβεδαιὸν ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ τῶν μισθωτῶν ἀπῆλθον ὀπίσω αὐτοῦ.

21 Καὶ εἰσπορεύονται εἰς Καφαρναοῦμ· καὶ εὐθὺς τοῖς σάββασιν εἰσελθὼν εἰς τὴν συναγωγὴν ἐδίδασκεν. 22 καὶ ἐξεπλήσθησαν ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ· ἦν γὰρ διδάσκων αὐτούς ὡς ἐξουσίαν ἔχων, καὶ οὐχ ὡς οἱ γραμματεῖς.

23 Καὶ εὐθὺς ἦν ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν ἄνθρωπος ἐν πνεύματι ἀκαθάρτῳ, καὶ ἀνέκραξεν ἂ λέγων· τί ἡμῖν καὶ σοί, Ἰησοῦ Ναζαρηνέ; ἡλθες ἀπολῆσαι ἡμᾶς; οἰδᾶ σε τίς εἶ, ὁ ἄγιος τοῦ θεοῦ. 25 καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς λέγων· σιωπήθητι καὶ ἐξέλθε ἐξ αὐτοῦ. 26 καὶ σπαράξαν αὐτὸν τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον καὶ φωνήσας φωνῇ μεγάλῃ ἐξῆλθεν ἐξ αὐτοῦ. 27 καὶ ἐθαμβήθησαν ἅπαντες, ὥστε συζητεῖν αὐτοῖς λέγοντας· τί ἐστιν τοῦτο; διδαχὴ καινὴ κατ' ἐξουσίαν καὶ

16. καὶ παραγων cum **MBDL** it. vg. περιπατων δε (vide Mt.) cum **ΑΓΔΠ**, syr.sch.et p. σιμωνος cum **MBLM** 102, a, copt. arm. τον σιμωνος cum **AE²A**. αυτου του σιμωνος **E*FHKSUVII**. Pro σιμωνος legunt **DGG** vg. syr.sch. aeth. αυτου. — Pro ἀμφιβαλλ. legunt **E²MIP²** arm. βαλλοντας. **ΑΓΔΠ** legunt ἀμφιβληστρον ante εν τη θαλασση. 1 et nonnulli alii minusculi legunt ἀμφιβληστορα. D habet τα δικτυα. Pro αλειεις (**AB*LCor.Δ**) legunt **κΒ²DΓΠ** αλειεις.
17. Pro αλειεις (**κAB*CLΔ**) legunt **B³DΓΠ** αλειεις.
18. Pro ευθυς (**κL**, 33) legunt **ABCD** ευθεως. Pro τα δικτυα (**κBCL** it.² vg. copt. arm.) legunt **ΑΓΔΠ** it.² τα δικτυα αυτων et D it.⁴ παντα.
19. πρῶτος εκειθεν legunt **κ*ACΓΔΠ** it.⁴ vg. — κ^c 33 legunt εκειθεν post ολιγον. Post τα δικτυα legunt **C²KMIP²*** syr.sch.et p c* αυτων.
20. Pro ευθυς (**κBL**) legunt **ACDΓΑΠ** ευθεως.
21. Pro καφαρναουμ (**κBDA**, 33, 69, it. vg. copt. goth. Or. 4, 160 et 170) legunt **ACLGPI** καπερναουμ. ευθυς cum **κL**, 1, 28, 33, 131. ευθεως cum **ABCDΓΑΠ**. εἰσελθων cum **ABDΓΠ** it. vg. Omittitur **κCLA** copt.^{wi} et dz. syr.sch. εδιδασκεν post συναγωγην cum **ABDΓΑΠ**, post σαββασιν cum **κL**, 28, 33, 69, 124, 346. Post ευθυς cum C.
22. Post οι γραμμ. legunt **CMA** it.³ syr.utr. aeth. αυτων.
23. ευθυς omittunt **ACDΓΑΠ** it. vg.
24. Post λεγων legunt **κ*ACLGAP** syr.p arm. goth. εα (vide Lc.). Lchm. W. H. legunt ηλθες απολ. ημας; Tisch. scribit ηλθες απολ. ημας. — Pro οἰδα (**ABCDΓΠ** it. vg.) legunt **κLA** copt. arm. aeth. οἰδαμεν.
25. λεγων omittunt **κ*A***.
26. Pro φωνησαν (**κBL**, 33) legunt **ACΓΑΠ** κραξαν (vide Mc. 9:26). D legit καὶ ἐξῆλθεν το πᾶ το ακαθαρτον σπαραξας αυτου. καὶ κραξας φωνη μεγαλη ἐξῆλθεν απ αυτου. Pro ἐξ αυτου (**κABIGPI** arm. goth.) legunt **CDMA** απ αυτου.
27. Pro παντες (**κBI**, 157, 433) legunt **ACDΓΑΠ** παντες. — Pro συζητειν (**κABCDGLΔ**) legunt **ΓΠ** etc. συζητειν. Pro αυτους legunt **ACDΓΑΠ** προς εαυτους, **GLS** προς αυτους. Pro λεγοντας (**κBDL**) legunt **ACE*MA²** λεγοντες. —

τοῖς πνεύμασι τοῖς ἀκαθάρτοις ἐπιτάσσει, καὶ ὑπακούουσιν αὐτῷ. 28 καὶ ἐξῆλθεν ἡ ἀκοή αὐτοῦ εὐθύς εἰς πανταχοῦ εἰς ὅλην τὴν περιχώρον τῆς Γαλιλαίας.

29 Καὶ εὐθύς ἐκ τῆς συναγωγῆς ἐξελθὼν ἦλθεν εἰς τὴν οἰκίαν Σίμωνος καὶ Ἀνδρέου μετὰ Ἰακώβου καὶ Ἰωάννου. 30 ἡ δὲ πενθερὰ Σίμωνος κατέκειτο πυρέσουσα, καὶ εὐθύς λέγουσιν αὐτῷ περὶ αὐτῆς. 31 καὶ προσελθὼν ἤγειρεν αὐτὴν κρατήσας τῆς χειρός· καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ πυρετός, καὶ διηκόνει αὐτοῖς. 32 Ὁπίως δὲ γενομένης, οἷε ἔδω ὁ ἥλιος, ἔφερον πρὸς αὐτὸν πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας καὶ τοὺς δαιμονιζομένους· 33 καὶ ἦν ὅλη ἡ πόλις ἐπισυννηγμένη πρὸς τὴν θύραν. 34 καὶ ἐθεράπευσεν πολλοὺς κακῶς ἔχοντας ποικίλαις νόσοις, καὶ δαιμόνια πολλὰ ἐξέβαλεν, καὶ οὐκ ἤφιεν λαλεῖν τὰ δαιμόνια, ὅτι ἤδεισαν αὐτόν.

35 Καὶ πρῶτῃ ἔννυχα λίαν ἀναστάς ἐξῆλθεν εἰς ἔρημον τόπον, κακεῖ προσήγχετο. 36 καὶ κατεδίωξαν αὐτόν Σίμων καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ, 37 καὶ εἶρον αὐτόν, καὶ

διδαχη καινη (b, c, e, ff² omittunt καινη) κατ εξουσιαν· και cum **BL** 33, 102. Item 1, 118, 131, 205 addito αυτη post καινη. Lchm. et W. H. conjungunt κατ εξουσιαν cum sequentibus et interpungunt: καινη· κατ εξ. και τοις etc. — τις η διδαχη η καινη αυτη (A τις η καινη αυτη διδ.): ουτ και εξουσιαν και legunt (A)CΓΑΠ it.⁴ vg. — Lchm. scribit και υπακουουσιν αυτω; — Syr.^{sin.} secundum Lewis: „What is this new teaching? he hath authority, and commandeth the unclean spirits etc.” — V. d. Beke Callenfels conjicit: τι εστι τουτο ουτ και τοις πνευμασι τοις ακαθαρτοις επιτασσει κτε. Cf. V. d. S. Bakhuyzen, p. 67.

28. και εξηλθεν cum **BCDLMΔ**. εξηλθεν δε cum **ΑΓΠ**, f, syr.^p arm. goth. πανταχου omittunt ***ADΓΑΠ** it.⁶ vg. syr.^{utr.} arm. goth.

29. Pro ευθυς (**BΛΔ**) legunt **ΑCΓΠ** ευθεως. — D, it.⁴ syr.^{sch.} aeth. omittunt. Pro εξελθων ηλθεν (B, f, g¹, gat. mm. syr.^p in marg. arm. aeth.) legunt **ACΓΑΠ** vg. copt. syr.^{sch.} et p goth. εξελθοντες ηλθον. — D it.⁴ legunt εξελθων δε (b, q addunt ευθυς) εκ της συναγωγης ηλθεν. L legit ηλθαν, FΔ εισηλθον. Syr.^{sin.} legit εξελθων (and he came out) et ηλθον (and they came).

30. Pro ευθυς (**BΛΔ**) legunt **ΑCΓΠΔ** ευθεως. it.⁵ omittunt.

31. της χειρος αυτης legunt **ΑCΓΑΠ** it. vg. copt. syr.^{utr.} Post ο πυρετος legunt **ΑΓΑΠ** syr.^p aeth. goth. ευθεως. b, q scribunt ευθεως ante ο πυρετος. D ponit ante αφηκεν.

32. Pro εδυσε (**BD**, 28) legunt **ACΓΑΠ** εδω.

33. και ην — επισυννημ. cum **BCDL**, b, e, l, q, vg. copt.^{schw.} και — επισυννημ. ην cum **ΑΠ** it.⁵ copt.^{wi} syr.^{utr.} arm. aeth. goth. ην omittunt **UF**. ολη η πολις cum **BCDL**. η πολις ολη cum **ΑΓΑΠ** copt. syr.^{utr.} goth.

34. ηδεισαν αυτον cum **AEFKSUVΓΔΘΠ** it.⁸ vg. syr.^{sch.} syr.^{sin.} goth. — **BCBGLM** mt. sax. copt. aeth. arm. syr.^p ηδεισ. αυτον **χ̄ν** ειναι. Vide Lc. 4: 41. D legit vs. 34: και εθεραπευσεν αυτους και τους δαιμονια εχοντας εξεβαλεν αυτα απ αυτων και ουκ ηφιεν αυτα λαλειν ουτ ηιδισαν αυτον. — C it.³ legunt ηδεισαν αυτον post **χ̄ν**. **CCGM** habent τον **χ̄ν**.

35. εννυχα cum **BCDLΘ**. εννυχον cum **ΑΓΑΠ**. — Post εξηλθεν legunt **ACDLΓΑΘΠ** syr.^{sin.} και απηλθεν. Fortasse dittographia. B it.² cop.^{wi} et dz omittunt και απηλθεν. AD legunt και εκει.

36. **BMU** it.² vg. copt. legunt κατεδιωξαν. Pro ομων (**BΛ**) legunt **ΑCΓΔΘ** ο ομων. **ΚΠ** ο τε ομων.

λέγουσιν αὐτῷ ὅτι πάντες ζητοῦσίν σε. 38 καὶ λέγει αὐτοῖς ἄγωμεν ἀλλαγῶν εἰς τὰς ἐχομένας καιροπόλεις, ἵνα κἀκεῖ κηρύξω· εἰς τοῦτο γὰρ ἐξῆλθον. 39 καὶ ἦλθεν κηρύσσων εἰς τὰς συναγωγὰς αὐτῶν εἰς ὄλην τὴν Γαλιλαίαν καὶ τὰ δαιμόνια ἐκβάλλων.

40 Καὶ ἐρχεται πρὸς αὐτὸν λεπρός, παρακαλῶν αὐτὸν καὶ γονυπετῶν λέγων αὐτῷ ὅτι ἐάν θέλῃς δύνασαι με καθαρίσαι. 41 καὶ σπλαγχνισθεὶς ἐκτείνας τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἤψατο καὶ λέγει αὐτῷ θέλω, καθαρίσθητι. 42 καὶ εὐθὺς ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ ἡ λέπρα, καὶ ἐκαθαρίσθη. 43 καὶ ἐμβριμησάμενος αὐτῷ εὐθὺς ἐξέβαλεν αὐτόν, 44 καὶ λέγει αὐτῷ· ὄρα μηδὲν μηδὲν εἴπῃς, ἀλλὰ ὑπάγε σεαυτὸν δεῖξον τῷ ἱερεῖ καὶ προσένεγκε περὶ τοῦ καθαρισμοῦ σου ἃ προσέταξεν Μωσῆς εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. 45 ὁ δὲ ἐξελθὼν ἤρξατο κηρύσσειν πολλὰ καὶ διαφημίζειν τὸν λόγον, ὥστε μηκέτι αὐτὸν δύνασθαι φανερώς εἰς πόλιν εἰσελθεῖν, ἀλλ' ἔξω ἐν ἐρήμοις τόποις ἦν, καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτὸν πάντοθεν.

40 45
Lc. 5, 12 13
Mt. 8, 1 4

37. καὶ ευρον αυτον καὶ λεγουσιν cum **BL** e copt. cod. aeth. καὶ ευροντες αυτον λεγουσιν cum **ACΓΑΘΠ**. καὶ οτε ευρον αυτον λεγουσιν cum **D**. — b, c habent vs. 37^a nil nisi dicentes. ζητουσιν σε cum **BCDLA**, 1, 33, it.⁸ vg. arm. σε ζητουσιν cum **ΑΓΘΠ**, a, f, goth.
38. αλλαγων omittunt **ACSDΓΑΘΠ** it. vg. syr.utr. goth. κακει cum **BDI.Θ**. καὶ εκει cum **ABCGΔΠ**. — εξηλθον cum **MBCL**, 33. εξηληλυθα cum **ADΓΠ**. εληλυθα cum **ΔΘ**. it. vg. veni.
39. Pro ἡλθεν (**MBL** copt. aeth.) legunt **ACDΓΔΘΠ** it. vg. ην. Vide Lc. 4 : 44. **EFGMSUVT** legunt εν ταις συναγωγαις. G legit εκβαλων pro εκβαλλων. — Michelsen (Het evangelie van Markus, bl. 10) legit κηρυσσων post αυτων.
40. καὶ γονυπετων cum **KL**, arm. e, f, Π¹, g², q, vg. καὶ γονυπετων αυτον cum **ACΔΘΠ**. Omittunt **BDGI** it.⁵. D legit: κᾱ ερχεται προς αυτον λεπρος ερωτων αυτον καὶ λεγων· εαν θελεις δυνασαι κτλ. — λεγων cum **κ*Β**, 69*, e, copt.wi et dz. καὶ λεγων cum **κ*ACDLΓΑΘΠ**. — οτι cum **κΑΓΑΘΠ**. κυριε οτι cum **B**. Pro οτι habent **CL** κυριε. Pro δυνασαι legit **B** δυνα.
41. καὶ cum **MBD**, 102, a, b, e, Π², copt.wi et dz. ο δε ις cum **ACΓΑΘΠ** it.³ vg. σπλαγχνισθεις δε ο ις cum **L**, q, aeth. Pro σπλαγχνισθεις legunt **D**, a, Π² οργισθεις. Omittunt b, g¹. — αυτον ηψατο cum **MBL**. αυτον ηψατο αυτου cum **D**. ηψατο αυτου cum **ACΓΑΘΠ**. καὶ λεγει sine αυτω legunt **κ**, 1, 209, c, Π², syr.sch. αυτω invenitur **ABCDLΓΑΘΠ** it. vg. syr.p copt.
42. Post καὶ legunt **ACΓΑΘΠ** it.⁴ vg. syr.p arm. aeth. goth. ειποντος αυτου. — Pro ευθυς (b, c omittunt) cum **MBL**, 33, 164 legunt **ACDΓΑΘΠ** ευθυως. — Pro εκαθαρισθη cum **κΒ²ΔΠΠ²** legunt **ΑΒ*CGLΑΘΠ*** 1 εκαθερισθη. Vide vs. 41.
43. Pro ευθυς (**MBDL**) legunt **ACΓΑΘΠ** ευθυως.
44. μηδεν omittunt **κADLΔ** it. vg. Pro αλλα legunt **ΜΓ** 1 αλλ. Pro μωσσης (**κBDKSVΔΘΠ**) legunt **ACEGLMSUF** μωσης. — 1 : 44 — 2 : 20 deest in syr.sin.
45. φανερωσ εις πολιν εἰσελθειν cum **ΑΒΓΔΘΠ** it. am. fu. εις πολιν φανερωσ εἰσελθειν cum **κCL** copt. φανερωσ εἰσελθειν εις πολιν cum **D**. Pro αλλ (**κBL ΓΘΠ**) legunt **ACDM.1** αλλα. — Pro εν ερημοις (**ACDΓΘΠ**) legunt **κBLΔ** επ. — B, 102 omittunt ην. b, e omittunt ην καὶ. Pro παντοθεν (**κABCDK LMSΔΘΠ**) legunt **EGUVT** πανταχοθεν.

Lc. 11. 2

II.

1-12
Mt. 9, 1-8
Lc. 5, 17-26

1 Καὶ εἰσελθὼν πάλιν εἰς Καφαρναοὺμ δι' ἡμερῶν, ἠκούσθη ὅτι ἐν οἴκῳ ἐστίν.
2 καὶ συνήχθησαν πολλοί, ὥστε μηκέτι χωρεῖν μηδὲ τὰ πρὸς τὴν θύραν, καὶ ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον. 3 καὶ ἔρχονται φέροντες πρὸς αὐτὸν παραλυτικὸν αἰρόμενον ὑπὸ τεσσάρων. 4 καὶ μὴ δυνάμενοι προσεγγεῖν αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον, ἀπεστέγασαν τὴν στέγην ὅπου ἦν, καὶ ἐξορύξαντες χαλῶσι τὸν κράβατον ὅπου ὁ παραλυτικὸς κατέκειτο. 5 καὶ ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν λέγει τῷ παραλυτικῷ τέκνον, ἀφιενταί σου αἱ ἁμαρτίαι. 6 ἦσαν δὲ τινες τῶν γραμματέων ἐκεῖ καθήμενοι καὶ διαλογιζόμενοι ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν· 7 τί οὗτος οὕτως λαλεῖ; βλασφημεῖ τίς δύναται ἀφιέναι ἁμαρτίας εἰ μὴ εἰς ὁ θεός; 8 καὶ εὐθύς ἐπιγνοὺς ὁ Ἰησοῦς τῷ πνεύματι αὐτοῦ ὅτι οὗτος διαλογίζονται ἐν ἑαυτοῖς, λέγει αὐτοῖς· τί ταῦτα διαλογίζεσθε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; 9 τί ἐστὶν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν τῷ παραλυτικῷ· ἀφιενταί σου αἱ ἁμαρτίαι, ἢ εἰπεῖν· ἔγειρε καὶ ἄρον τὸν κράβατόν σου.

- II: 1. εἰσελθων παλιν cum $\kappa B D \delta^r L$, a (c) copt. arm. aeth. εἰσηλθεν παλιν cum $A C E K M U V A \Theta \Pi$, e syr. P goth. εἰσηλθεν οἰς παλιν cum $F G \Gamma$ syr. sch. παλιν εἰσηλθεν cum nonnullis minusculis it.⁷ vg. — καφαρναουμ cum $\kappa B D A$ vg. goth. καπερναουμ cum $A C L F \Theta \Pi$, q, syr. utr. — ηκουσθη cum $\kappa B I$, a, c, copt. arm. aeth. και ηκουσθη cum $A C D \Gamma A \Theta \Pi$, vg. syr. utr. goth. — Pro εν οικω ($\kappa B D L$, copt. it. vg.) legunt $A C \Gamma A \Theta \Pi$, g¹ εις οικον.
2. Primum και cum $\kappa B L$, 33, 102, b, g², l, vg. copt. syr. sch. arm. aeth. ευθεως addunt $A C D I A \Theta \Pi$ it.⁷ syr. P goth.
3. φεροντες προς αυτον παραλ. cum $\kappa B L$, 33, 346, g¹, l, am. fu. ing. mt. tol. (Vide 1 : 32). προς αυτον φεροντες παραλ. cum $C^* D G$ it.⁶ vg. syr. utr. arm. προς αυτον παραλ. φεροντες cum $A C^3 \Gamma A \Theta \Pi$ aeth. goth.
4. προσεγγικαι cum $\kappa B L$, 33, f, l, vg. copt. syr. P aeth. προσεγγισαι cum $A C D \Gamma A \Theta \Pi$ it. syr. sch. arm. goth. κραβαττον cum $A B^* C D \Gamma A \Theta \Pi$. κραβατον cum K. grabattum cum a, e, am, ing. grabatum cum it. vg. κραβακτον cum κ . κραββατον cum $B^2 V$, b, q. — Pro ολον cum $\kappa B D L$, a, g¹ legunt $A C A \Theta \Pi$, it. vg. εφ ω, Γ εφ ο, 13, 33, 69 εφ ου. D legit οπου ην ο παραλ. κατακειμενος.
5. Pro και ιδων ($\kappa B C L$, e, copt. aeth.) legunt $A D \Gamma A \Theta \Pi$ it. vg. syr. utr. arm. goth. ιδων δε. — αφιενται cum B, 28, 33, αφιονται Δ, remittuntur vel dimittuntur, it.⁶ vg. syr. utr. goth. αφειωνται cum $\kappa A C D L I \Theta \Pi$. remissa vel dimissa sunt, b, f, q. σου αι αμαρτ. cum $\kappa B D \delta^r G L A$. σοι αι αμαρτιαι cum $C^* \Theta$. σοι αι αμαρτ. σου cum $A C^3 E H K M^2 S U V \Pi$, a, c, d, f, q. σου αι αμαρτ. σου cum M^* .
7. τι ουτος: B, pscr. οτι. Michelsen (Het ev. v. Markus, bl. 11) οτι τι ουτος κτε. — Pro ουτως ($\kappa B D E G H L M U \Gamma A \Pi^2$) legunt $A C K \Pi^*$ ουτω. — $\kappa B D L$ it.⁶ vg. copt. λαλει βλασφημει. $A C \Gamma A \Pi$, e, copt. syr. arm. aeth. goth. λαλει βλασφημιας;
8. Pro ευθυς legunt $A C \Gamma A \Theta \Pi$ ευθεως. D, 28 etc. omittunt. οτι ουτως cum $\kappa A C D L \Gamma A \Theta \Pi$. — B, 102, a, g¹ omittunt ουτως. — διαλογιζ.: praemittunt αυτοι $A C \Gamma A \Theta \Pi$ syr. P goth. sl. — Pro λεγει ($\kappa B L$, 33, e, f, g², vg.) legunt $A C D I A \Theta \Pi$ ειπεν.
9. Pro αφιενται (κB , 28, it.⁹ vg. syr. utr. goth.) legunt $A C D L \Gamma A \Theta \Pi$, b, αφειωνται. — σου αι αμαρτ. cum $\kappa B I \Pi$. σοι αι αμαρτ. cum $A C D S \Gamma A \Theta$. εγειραι

σου και περιπατει; 10 ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀφιέναι ἁμαρτίας ἐπὶ τῆς γῆς, λέγει τῷ παραλυτικῷ· 11 σοὶ λέγω, ἔγειρε ἄρον τὸν κράβαττόν σου και ἔπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου. 12 και ἠγέρθη, και εὐθὺς ἄρας τὸν κράβαττον ἐξῆλθεν ἐμπροσθεν πάντων, ὥστε ἐξιστασθαι πάντας και δοξάζειν τὸν θεὸν λέγοντας ὅτι οὕτως οὐδέποτε εἶδαμεν.

13 Και ἐξῆλθεν πάλιν παρὰ τὴν θάλασσαν· και πᾶς ὁ ὄχλος ἤρχετο πρὸς αὐτόν, και ἐδίδασκεν αὐτούς. 14 και παράγων εἶδεν Λευὴν τὸν τοῦ Ἀλφαιου καθημένον ἐπὶ τὸ τελώνιον, και λέγει αὐτῷ· ἀκολούθει μοι. και ἀναστὰς ἠκολούθησεν αὐτῷ. 15 και γίνεται κατακεῖσθαι αὐτόν ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ, και πολλοὶ τελῶναι και ἁμαρτωλοὶ συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ και τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· ἦσαν γὰρ πολλοὶ και ἠκολούθουν αὐτῷ. 16 και οἱ γραμματεῖς τῶν Φαρισαίων ἰδόντες ὅτι ἦσθιεν μετὰ τῶν τελωνῶν και ἁμαρτωλῶν, ἔλεγον τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· ὅτι μετὰ τῶν

13 17
Mt. 9, 9 18
Lc. 5, 27 32

- cum U^wcAΘ^l. *γειρε* cum κ.Α.С.Д.Г.Π. Vide Mt. 9:5 et Lc. 5:23. *γειρον* cum BL 28. και *αρων* (κ.Α.В.У.с.Г.Λ.Θ.Π., a, d, g^l, am. mt. emm. copt.cod. aeth. goth.): CD³⁷.L, f, l, vg. syr.sch. copt. arm. omittunt και. b, c, e omittunt και *αρων τον κραβ. σου.* — *κραβαττον* cum AB*CDF²LWcΓ.Α.Π. κ *κραβακτον*, F* *κραβατον*, B² *κραββατον.* — *τον κραβ. σου* cum κ.Α.Β.С.Д.Κ.Λ.Μ.Π.*. *σου τον κραβ.* cum WcΓ.Α.Π.². — *περιπατει* cum ABCΓ.Π. it.⁶ vg. = Mt. et Lc. *υπαγε* cum κ.Λ.У.с.Α. *υπαγε εις τον οικον σου* cum D, 33, it.³ arm.
10. *αφιεναι αμαρτιας επι της γης* cum B, 142, 157. *επι της γης αφιεναι αμαρτιας* cum κ.С.Д.Η.Λ.Μ.У.с.Α.Θ.^l it. vg. copt. syr.sch. arm. goth. *αφιεναι επι της γης αμαρτιας* cum Α.Γ.Π., syr.p.
11. Pro *γειρε* (κ.Α.Β.С.Д.Γ.Θ.^l.Π) legunt LUWcA *γειραι*, K *γειρων*. Pro *αρων* (κ.Β.С.Д.Θ.^l.Γ.Π. it.⁹ copt. syr.sch. arm.) legunt AWcAΘ.Π., d, και *αρων.* — *κραβαττον* (κ *κραβακτον*) cum ACDLWcΓ.Α.Θ.Π. *κραβατον* cum B*. *κραββατον* cum B².
12. *ηγεθη και ευθεως* (C *ευθεως*) cum κ.Β.С.*.L, 33, copt. arm. *ηγεθη ευθεως και* cum AC³WcΓ.Α.Θ.^l.Π. syr.utr. aeth. goth. *ευθεως ηγεθη και* cum D it.⁴ vg. — *κραβαττον.* Vide vs. 11. — *εμπροσθεν* cum κ.Β.Λ., 187. *εναντιον* cum ACДWcΓ.Α.Π. *ενωπιον* cum Θ.^l. — *λεγοντας* cum κ.Α.С.Λ.У.с.Г.Α.Θ.^l.Π. και *λεγειν D.* *λεγοντας* omittunt B, b.
13. Pro *παρα* cum κ.с.Α.Β.С.Д.Λ.Γ.Α.Π. legit κ* *εις*.
14. Pro *ειδεν* (κ.Β.С.Д.Ε.Γ.Η.С.У.) legunt ACKLMVWcΓ.Α.Π. *ιδεν.* Pro *λευειν* cum κ.с.В.Е.*.Λ.М., *λευειν* cum С.Ε.².Γ.Η.С.У.У.ν., *λευει κ**, *λευει* AKΓ.Α.Π. legunt D, it.⁶ *ιακωβον.*
15. Pro *γινεται* cum κ.Β.Λ. legunt ACДΓ.Α. *εγενετο.* — Pro *κατακεῖσθαι αυτον* cum κ.Β.Λ. copt.w^l et dz. legunt ACWcΓ.Π., it.⁵ vg. *εν τω κατακεῖσθαι αυτον* et D legit *κατακειμενων αυτων.* — Pro *ηκολουθουν* (κ.Β.Λ.У.с.Α. it.³ vg.) legunt ACДΓ.Π. *ηκολουθησαν.*
16. και (omittunt κ.Λ., 33, b, BD copt.) *γραμμ. των φαρισ. και ιδοντες* cum κ.Β.Λ., 33, b, copt.cod. και *οι γραμματεις και οι φαρισαιοι ιδοντες* cum ACΓ.Π. it. vg. syr.utr. arm. goth. — Pro *ησθιεν* (κ.Δ.Λ. it.³ vg. copt.cod. syr.p. aeth.) legit B *οτι εσθιει* CWcΓ.Α.Π. legunt αυτον *εσθιοντα.* — κ.Α.С.Λ.У.с.Г.Α.Π., a, f, q legunt *τελωνων και αμαρτωλων.* BDL it.⁶ am. copt.cod. aeth. habent *αμαρτωλων και* (B³D, 33, addunt των) *τελωνων.* — *οτι cum BL.* Vide Mt. 7:23, 16:7. *τι οτι cum ACΓ.Α.Π. δια τι cum κ.Д.* — *τελωνων και αμαρτωλων* cum κ.Α.Β.С.Λ.Γ.Α.Π. *αμαρτ. και των τελωνων* cum D, a, aeth. —

τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίει; 17 καὶ ἀκούσας ὁ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς· οὐ χρεῖαν ἔχουσιν οἱ ἰσχυρόντες ἰατροῦ ἀλλ' οἱ κακῶς ἔχοντες· οὐκ ἦλθον καλέσαι δικαίους ἀλλὰ ἁμαρτωλοῦς.

18—22
Mt. 9, 14—17
Lc. 5, 33—39

18 Καὶ ἦσαν οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου καὶ οἱ Φαρισαῖοι νηστεύοντες. καὶ ἔρχονται καὶ λέγουσιν αὐτῷ· διατί οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου καὶ οἱ μαθηταὶ τῶν Φαρισαίων νηστεύουσιν, οἱ δὲ σοὶ μαθηταὶ οὐ νηστεύουσιν; 19 καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· μὴ δύναται οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος ἐν ᾧ ὁ νυμφίος μετ' αὐτῶν ἐστὶν νηστεύειν; ὅσον χρόνον ἔχουσιν τὸν νυμφίον μετ' αὐτῶν, οὐ δύναται νηστεύειν. 20 ἔλεύσεται δὲ ἡμέρα ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, καὶ τότε νηστεύουσιν ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. 21 Οὐδεις ἐπίβλημα ῥάκους ἀνάφου ἐπιράπτει ἐπὶ ἱμάτιον παλαιόν· εἰ δὲ μὴ, αἶρει το πλῆρωμα ἀπ' αὐτοῦ τὸ καινὸν τοῦ παλαιοῦ, καὶ χειρὸν σχίσμα γίνεται. 22 καὶ οὐδεις βάλλει οἶνον εἰς ἀσκοῦς παλαιοῦς· εἰ δὲ μὴ, ῥήξει ὁ οἶνος τοῖς ἀσκοῦς, καὶ ὁ οἶνος ἀπόλλυται καὶ οἱ ἀσκοί.

23—28
Lc. 6, 1—5
Mt. 12, 1—8

23 Καὶ ἐγένετο αὐτὸν ἐν τοῖς σάββασι διαπορεύεσθαι διὰ τῶν σπορίμων, καὶ

κBD it.⁴ legunt ἐσθίει. ACLΓΔΠ addunt καὶ πίνει. Praeterea legunt κCΛΔ ο διδασκαλος νμων.

17. ἀλλὰ (Κ ἀλλ) ἀμαρτ. cum κABDKLΔΠ. εἰς μετανοίαν addunt CΓ it.⁴.

18. Pro οἱ φαρισαῖοι (κABC DKMΠ it.⁸ vg. copt.) legunt LΓΔ it.⁴ οἱ τῶν φαρισαίων. — καὶ οἱ μαθηταὶ τῶν φαρισαίων cum κBC*L, e, syr. p in marg. aeth. καὶ οἱ τῶν φαρισαίων cum C² DΓΔΠ it.⁴ vg. καὶ οἱ φαρισαῖοι cum it.⁴ .1 omittit. — οἱ δὲ σοὶ μαθ. cum ACDE² LΓΠ. οἱ δὲ μαθ. σου cum κE*Δ. — B omittit μαθηταί.

19. ὅσον χρόνον . . . νηστεύειν omittunt DU it.⁶. — ἔχουσιν τὸν νυμφίον μετ' αὐτῶν cum κBCI. c. μεθ' εαυτῶν ἔχουσι τὸν νυμφίον cum ΑΓΔΠ it.³ syr. p arm. goth.

20. ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ cum κABC DKLΔΠ* it.⁴ syr. utr. ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις cum ΓΠ² it.⁸ vg. copt.

21. Pro οὐδεις (κBCKLSΔ) legunt DGM οὐδεις δὲ vel γὰρ et EFHVΓΠ καὶ οὐδεις. Pro ῥακούς (κBCEKLUVΔ) legunt ADFGHMLΠ ῥακούς. Pro ἐπιράπτει (κAB*CEFGHLVΠ) legunt B² KMUΓ ἐπιρραπτει, D ἐπισυνραπτει. — Pro ἐπὶ ἱματίον παλαιόν cum κBCDL 33 legunt ΑΓΔΠ ἐπὶ ἱματίου παλαιῶ. — τὸ πλῆρωμα ἀπ' αὐτοῦ (B ἀφ' εαυτοῦ) cum κBL goth. — ἀπ' αὐτοῦ τὸ πλῆρωμα cum ΑΚΔΠ* l. — D it.⁸ vg. legunt εἰ δὲ μὴ εἶρη τὸ πλῆρωμα τὸ καινὸν ἀπο τοῦ παλαιοῦ καὶ χειρῶν σχίσμα γίνεται. — Pro τὸ πλῆρωμα ἀπ' αὐτοῦ legunt CΓΠ² aeth. τὸ πλῆρωμα αὐτοῦ.

22. Pro ῥήξει (κBCDL, 33, vg.) legunt ΑΓΔΠ it.⁴ fu, copt. ῥησσει. — Post ὁ οἶνος (κBC*DL it.⁸ vg. copt.) legunt AC² ΓΔΠ, e, f, gat. syr. p aeth. goth. ὁ νεός. — ἀπόλλυται (L, 102 ἐκχεῖται) καὶ οἱ ἀσκοὶ cum BL, 102, copt. — D, it.⁶ καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπολύνται. — κACΓΔΠ it.⁶ vg. goth. ἐκχεῖται καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπολύνται. — καὶ οἱ ἀσκοὶ sine additam. cum D, a, b, Π², i. ἀλλὰ οἶνον νεόν εἰς ἀσκοῦς καινοῦς cum κ*B 102. ἀλλὰ (H² MΔ ἀλλ) οἶνον νεόν εἰς ἀσκοῦς καινοῦς βλήτεον (e, f, copt. aeth. goth.: mittunt) cum κ^a ACLΓΔΠ it.⁷ vg. e Mt. 9 : 17 et Lc. 5 : 38.

23. αὐτὸν post ἐγένετο cum κBDUΔ, 69, a, Π² mt. vg. cum sabbatis ambularet. Post παρα vel διαπορ. cum ACLΓΠ. — D legit παλιν post ἐγένετο. — διαπορ. cum BCD. παραπορ. cum ACLΓΠ. — ἐν τοῖς σαββάσι post αὐτὸν cum κBCDLΔ, a, Π², mt. Post παραπορ. αὐτὸν cum AEGHMSUVI. Post δια τ.

οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἤρξαντο ὁδὸν ποιεῖν τίλλοντες τοὺς στάχυας. 24 καὶ οἱ Φαρισαῖοι Kx. 20, 10
 ἔλεγον αὐτῷ· Ἴδε τί ποιοῦσιν τοῖς σάββασιν ὃ οὐκ ἔξεστιν; 25 καὶ λέγει αὐτοῖς; 1 Sam. 21, 6
 οὐδέποτε ἀνέγνωτε τί ἐποίησεν Δαυὶδ, ὅτε χρεῖαν ἔσχεν καὶ ἐπεινάσεν αὐτὸς καὶ
 οἱ μετ' αὐτοῦ; 26 εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ ἐπὶ Ἀβιάθαρ ἀρχιερέως καὶ Lev. 24, 9
 τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔφαγεν, οὓς οὐκ ἔξεστιν φαγεῖν εἰ μὴ τοὺς ἱερεῖς,
 καὶ ἔδωκεν καὶ τοῖς σὺν αὐτῷ οὖσιν; 27 καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· τὸ σάββατον διὰ τὸν
 ἄνθρωπον ἐγένετο, καὶ οὐχ ὁ ἄνθρωπος διὰ τὸ σάββατον· 28 ὥστε κύριός ἐστιν
 ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββάτου.

III.

1 Καὶ εἰσῆλθεν πάλιν εἰς συναγωγὴν, καὶ ἦν ἐκεῖ ἄνθρωπος ἐξηραμμένην ἔχων Mt. 12, 9 - 11
 τὴν χεῖρα· 2 καὶ παρετήρουν αὐτὸν εἰ ἐν τοῖς σάββασιν θεραπεύει αὐτόν, ἵνα Lc. 6, 6 11
 κατηγορήσωσιν αὐτοῦ. 3 καὶ λέγει τῷ ἀνθρώπῳ τῇ τὴν ξηρὰν χεῖρα ἔχοντι·
 ἔγειρε εἰς τὸ μέσον. 4 καὶ λέγει αὐτοῖς· ἔξεστιν τοῖς σάββασιν ἀγαθὸν ποιῆσαι ἢ
 κακοποιῆσαι, ψυχὴν σῶσαι ἢ ἀποκτεῖναι; οἱ δὲ ἐσιώπων. 5 καὶ περιβλεψάμενος
 αὐτοὺς μετ' ὀργῆς, συνλυπούμενος ἐπὶ τῇ πωρώσει τῆς καρδίας αὐτῶν, λέγει τῷ

σπορ. cum KΠ 265. — και οι μαθ. αυτου (αυτου omittit D) ηρξαντο cum
 ABCDL it. vg. copt. arm. aeth. και ηρξαντο οι μαθ. αυτου cum AΓΑΠ
 syr.p goth. — οδον ποιεω cum ACΛΓΑΠ. οδοποιεω cum BGH.

24. τοις σαββασιν cum ABCDKMAΠ. εν τοις σαββασιν cum ΛΓ etc.

25. Post primum και legunt AΓΑΠ, c, e, syr.p αυτος. D, a legunt post primum
 και: αποκρθεις. — Pro λεγει (KCL, it. vg. copt. schw. legunt ABΓΑΠ ελεγεν,
 Dgr., it.⁴ copt.^{wi} et dz. syr. utr. goth. ειπεν.

26. Ante εισηλθεν legunt ACΛΓΑΠ πως. Omittunt BD 102. — επι αβιαθαρ
 cum BΛΓ. του addunt AΓΑΠ. — τοις ιερεις cum BΛ. τοις ιερευσιν
 cum ACDΓΑΠ. — D legit και εδωκεν τοις μετ αυτου ουσιν ους ουκ εξεστιν
 φαγειν ει μη τοις ιερευσιν.

27. και ουχ cum ABC*LA 33, it.⁴ vg. και omittunt AC³ΓΠΙ. — D legit vs. 27
 nil nisi λεγω δε υμειν et addit: κς εστιν ο υιος etc. (vs. 28*). D ergo omittit
 vs. 27 το σαββατον . . . σαββατον.

III: 1. εις cum KB, 102. εις την cum ACDL.

2. παρετηρουντο cum ABC³ΛΓΠΙ. παρετηρουντο cum AC*D.1. — εν τοις σαββασιν
 cum KCDHM yscr. copt. εν omittunt ABLΓΑΠ, goth. (it. vg.). θεραπευει
 cum KA 271. θεραπευσει cum ABCDL. Pro κατηγορησωσιν cum KABLΓΑΠ
 legunt CD -ρησουσιν.

3. τω την ξηραν χεира εχοντι cum KC*Δ, a, copt. aeth. syr.p. — τω την χεира
 εχοντι ξηραν cum BL, a, copt. τω εξηραμμενην εχοντι την χεира cum ΓΠ,
 goth. τω εχοντι την χεира εξηραμενην cum D. — Pro εγειρε (KABCDLAIΠ)
 legunt CI' εγειραι.

4. τοις σαββασιν cum KBCLΓΑΠ. εν τοις σαββασιν cum ADE copt. goth.
 αγαθον (D τε αγαθον) ποιησαι cum KD e (bonum aliquid facere). b, d, g¹
 aliquid bene facere. αγαθοποιησαι cum ABCLΓΑΠ. benefacere. it. vg.

5. συνλυπουμενος cum KB*CD.1. συλλυπουμενος cum AB²ΓΠΙ. Pro πωρωσει
 legunt 17, 20 πηρωσει, it.⁷ vg. arm. aeth. caecitatem. it.³ νεκρωσει. Post
 την χεира (BEMSVVT) legunt KACDGHKLPAP it. vg. σου. — KABLPI

ἀνθρώπων ἔκτεινον τὴν χεῖρα. καὶ ἐξέτεινεν, καὶ ἀπεκατεστάθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ. 6 καὶ ἐξελθόντες οἱ Φαρισαῖοι εὐθὺς μετὰ τῶν Ἑβραίων συμβούλιον ἐποίησαν κατ' αὐτοῦ, ὅπως αὐτὸν ἀπολέσωσιν.

7 ^{7^{ss.}} Καὶ ὁ Ἰησοῦς μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἀνεχώρησεν εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ πολλὴ πλῆθος ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἠκολούθησεν καὶ ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας, 8 καὶ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καὶ ἀπὸ τῆς Ἰδουμαίας καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου καὶ περὶ Τύρον καὶ Σιδῶνα, πλῆθος πολὺ, ἀκούοντες ὅσα ἐποίει, ἦλθαν πρὸς αὐτόν. 9 καὶ εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἵνα πλοιάριον προσκαρτερῇ αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον, ἵνα μὴ θλίβωσιν αὐτόν 10 πολλοὺς γὰρ ἐθεράπευσεν, ὥστε ἐπιπίπτειν αὐτῷ, ἵνα αὐτοῦ ἄψωνται, ὅσοι εἶχον μάστιγας. 11 καὶ τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα, διὰν αὐτὸν ἐθεώρουν, προσέπιπτον αὐτῷ καὶ ἔκραζον λέγοντα οὐκ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ. 12 καὶ πολλὰ ἐπέτιμα αὐτοῖς ἵνα μὴ αὐτὸν φανερόν ποιῶσιν.

13 Καὶ ἀναβαίνει εἰς τὸ ὄρος, καὶ προσκαλεῖται οἷς ἤθελεν αὐτός, καὶ ἀπῆλθον πρὸς αὐτόν. 14 καὶ ἐποίησεν δώδεκα ἵνα ὦσιν μετ' αὐτοῦ, καὶ ἵνα ἀποστέλλῃ αὐτοὺς κηρῦσαι 15 καὶ ἔχειν ἐξουσίαν ἐκβάλλειν τὰ δαιμόνια. 16 καὶ ἐποίησεν τοῖς δώδεκα, καὶ ἐπέθηκεν ὄνομα τῷ Σίμωνι Πέτρον 17 καὶ Ἰακώβον τὸν τοῦ Ζεβεδαιοῦ καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν τοῦ Ἰακώβου, καὶ ἐπέθηκεν αὐτοῖς ὄνομα

ΑΠ² ἀπεκατεσταθῆ. ΔΠ* ἀποκατεσταθῆ. Post η χεῖρ αὐτου legunt C³LI⁷ υγιης ως η ἀλλῃ.

6. Pro ευθὺς (κBCA 33) legunt ΑΡΓΠ ευθεως. DL it.⁷ omittunt. Pro ἐποίησαν (κCD) legunt ΑΡΓΠ ἐποιουν. BL εδιδουν.
7. μετὰ των μαθ. αὐτου ανεχωρ. cum κBCDLA. ανεχωρ. μετὰ των μαθ. αὐτου cum ΑΡΓΠ it.⁵. Pro εις (DHP) legunt κABCLAIΠ προς. — ηκολουθησεν cum κCEFGHK*UVΛ, π1, copt.schw. goth. ηκολουθησεν cum ABGK²LMPSΓΠ. Omittunt D it.⁷ copt.cod. ηκολουθ. — αυτω post ηκολουθ. cum ΑΡΓΠ it.⁴ vg. — ηκολουθ. post ιουδαιας cum κCA 238, it.⁵ vg. Post γαλιλαιας cum ΑΒΛΡΓΠ copt.
8. Pro πέραν legit D οἱ πέραν; f et qui erant trans jordanem. — Pro περὶ legunt ΑΔΡΓΠ καὶ οἱ περὶ. — Pro ἀκονοντες (κBA vg. copt. aeth. goth.) legunt ΑCDLPΓΠ ακουσαντες. Pro ἐποιε κACDPΓAIΠ legunt BL ποιει. — D legit ηλθαν, U ηλθεν, alii codd. ηλθον.
11. D legit καὶ πᾶ ἀκαθαρτα et οταν ονν. Pro ἐθεωρουν (κBCDGLA) legunt ΑΡΓΠ εθεωρει. Pro προσεπιπτον (B -πιτα) cum κACDFGKLMPIAIΠ legunt EHSUV προσεπιπτεν. Pro εκραζον (κABCDFGKLPΓAIΠ) legunt EHSUV εκραζε. Pro λεγοντα (ΑΒCLPΓAIΠ) legunt κDK λεγοντες.
12. αὐτον φανερον cum κBCDΓ*Α. φανερον αὐτον cum ΑLPΓΠ. — Pro ποιωσιν (B²DKLP*) legunt κAB*CGAIΠ² ποιησωσι. C, a addunt οτι ηρδισαν τον χν αὐτον ειναι. b, g^{1,2}, q quoniam sciebant eum, Π² sciebant enim eum.
14. Post δωδεκα legunt κBC*Δ copt. syr. p in margine ους καὶ αποστολους ωνομασεν, fortasse e Lc. 6:13.
15. Post εξουσιαν legunt AC²DPΓΠ it. vg. syr. utr. θεραπεινεν τας νοσους καὶ fortasse e Mt. 10:1.
16. καὶ ἐποίησεν τους δωδεκα cum κBC*Α aeth., omittitur AC²DLPIΠ it. vg. ονομα τω σιμωνι cum κBCLA, c, e copt. arm. τω (D omittit) σιμωνι ονομα cum ΑΔΡΓΠ it. vg. syr. utr. goth. — Scholten, Het oudste evangelie, bl. 214 legit post δωδεκα: σιμωνα καὶ ἐπεθηκεν ονομα αυτω πετρον. Cf. V. d. S. Bakhuyzen et V. d. Beke Callenfels.
17. του ιακωβου cum κBDLPΓΠ. του omittunt CKSA. — G legit post ιακω-

Βοανηργές, ὃ ἐστὶν υἱοὶ βροντήσ· 18 καὶ Ἄνδρέαν καὶ Φίλιππον καὶ Βαρθολομαῖον καὶ Μαθθαῖον καὶ Θωμᾶν καὶ Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ἀλφαίου καὶ Θαδδαῖον καὶ Σίμωνα τὸν Καναναῖον 19 καὶ Ἰούδαν Ἰσακარიώθ, ὃς καὶ παρέδωκεν αὐτόν.

Καὶ ἔρχεται εἰς οἶκον· 20 καὶ συνέρχεται πάλιν ὄχλος, ὥστε μὴ δύνασθαι αὐτοὺς μῆδε ἄρτον φαγεῖν. 21 καὶ ἀκούσαντες οἱ παρ' αὐτοῦ ἐξήλθον κρατήσαι αὐτόν· ἔλεγον γὰρ ὅτι ἐξέστη. 22 καὶ οἱ γραμματεῖς οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καταβάντες ἔλεγον ὅτι Βεελζεβοῦλ ἔχει, καὶ οὗτοι ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια. 23 καὶ προσκαλεσάμενος αὐτοὺς ἐν παραβολαῖς ἔλεγεν αὐτοῖς· πῶς δύναται σατανᾶς σατανᾶν ἐκβάλλειν; 24 καὶ ἐὰν βασιλεία ἐφ' ἑαυτὴν μερισθῆ, οὐ δύναται σταθῆναι ἢ βασιλεία ἐκείνη. 25 καὶ ἐὰν οἰκία ἐφ' ἑαυτὴν μερισθῆ, οὐ δυνήσεται ἢ οἰκία ἐκείνη σταθῆναι. 26 καὶ εἰ ὁ σατανᾶς ἀνέστη ἐφ' ἑαυτόν καὶ ἐμερίσθη, οὐ δύναται στήναι ἀλλὰ τέλος ἔχει. 27 ἀλλ' οὐ δύναται οὐδεὶς εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἰσχυροῦ εἰσελθὼν τὰ σκευὴ αὐτοῦ διαρπάσαι, ἐὰν μὴ πρῶτον τὸν ἰσχυρὸν δῆσῃ, καὶ τότε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ διαρπάσει. 28 ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι πάντα ἀφειθήσεται τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων τὰ ἁμαρτήματα καὶ αἱ βλαφημῖαι, ὅσα ἂν βλασφημῶσιν· 29 ὃς δ' ἂν βλασφημήσῃ εἰς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, οὐκ

22—30
Mt. 12, 24 32
Lc. 11, 15 κα.

βου: αυτου. .AF habent αυτου ιακωβου. — Pro ονομα cum BDgr. legunt κΑCΛΑΠ it. vg. ονοματα. — βοανηργες cum κΑΒCΚLΜΔ2Π*. βοανεργης cum D. βοανεργης cum ΓΠ2 etc.

18. μαθθαιον cum B*D. ματθ. cum κΑΒ2CΛΓΑΠ. Pro θαδδαιον legunt D, a, b, Π2, i, q λεββαιον. Pro καναναιον cum κBCDLA 33 habent ΑΓΠ syr. p arm. goth. κανανιτην.
19. ισακარიωθ cum κBCLA. σκαριωθ cum D. ισακარიωτην cum ΑΓΠ copt. syr. p goth. ερχεται cum κ*BΓ it.4 copt.wi et dz. ερχονται cum κCΛΑΠ. D εισερχονται.
20. Pro οχλος (κ*CL*ΓΠ) legunt κCABDLA ο οχλος. Pro μηδε cum ABKLUΑΠ* legunt κCDEFGHMSVΠ2 μητε. — αυτους post δυνασθαι omittunt D, goth.
25. Pro δυνήσεται (κBCLA it.3) legunt ΑΔΓΠ it.6 δυναται (vide vs. 24). — η οικια εκεινη σταθνηαι (BL στηναι, D εσταναι) cum κBCDLA it.6 vg. syr.sch. — σταθνηαι (ΚΠ στηναι) η οικια εκεινη cum Γ(ΚΠ).
26. μεμερισθη και ου cum κ*C*Δ, f, g2, vg. Π2, g1. και μεμερισται, ου cum AC2ΓΠ syr.utr. copt. goth. και μεμερισθη, ου κCBL. — στηναι cum κBCL. σταθνηαι cum ΑΔΓΑΠ. — D legit vs. 26 και εαν ο σατανας σαταναν εκβαλλει μεμερισθαι εφ εαυτον. ου δυναται σταθνηαι η βασιλεια αυτου, αλλα το τελος εχει.
27. αλλ cum κBC*LA copt. arm. syr.p. in marg. a, d, Π2. Omittunt ΑΔΓΠ it. vg. syr.sch. et p goth. — ου δυναται ουδεις cum κBC* et **Δ. ουδεις δυναται cum ΑΔLΓΠ. εις την οικιαν του ισχυρου εισελθων (κ εισελθων ante εις) τα σκευη αυτου διαρπ. cum κBCLA, 33, 102, copt. syr.sch. aeth. τα σκευη του ισχυρου εισελθων εις την οικιαν αυτου cum ΑΓΠDG it. vg. — διαρπασει cum κBCHLMSA. διαρπαζει Dgr. διαρπαση cum ΑΓΠ.
28. τοις υιοις των ανθρωπων τα αμαρτ. cum κΑBCDLM(Δ), it.6 vg. — τα αμαρτ. τοις υιοις των ανθρωπων cum M*ΓΠ. — και αι cum κΑBCEFGHLA. αι omittunt DKMSUVΠΠ. Pro οσα cum κBDE*GHΑΠ legunt ACEFKM SUVΠ2 οσας. Pro αν cum ΑΔΓΠ legunt BCFLA εαν.
29. D legit ος αν δε τις βλασφημηση το πῶν το αγιον etc. — εις τον αιωνα omittunt

ἔχει ἄφρασιν εἰς τὸν αἰῶνα, ἀλλὰ ἔνοχος ἔσται αἰωνίου ἁμαρτήματος. 30 ὅτι ἔλεγον πνεῦμα ἀκάθαρτον ἔχει.

31 — 35
Mt. 12, 46 — 50
Lc. 8, 19 — 21

31 Καὶ ἔρχεται ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ ἔξω στήκοντες ἀπέστειλαν πρὸς αὐτὸν καλοῦντες αὐτόν. 32 καὶ ἐκάθητο περὶ αὐτὸν ὄχλος, καὶ λέγουσιν αὐτῷ· Ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἔξω ζητοῦσίν σε. 33 καὶ ἀποκριθεὶς αὐτοῖς λέγει· τίς ἐστὶν ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου; 34 καὶ περιβλεψάμενος τοὺς περὶ αὐτὸν κύκλῳ καθήμενους λέγει· Ἴδε ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου. 35 ὃς ἂν ποιήσῃ τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, οὗτος ἀδελφός μου καὶ ἀδελφὴ καὶ μήτηρ ἐστί.

IV.

1 — 9
Mt. 13, 1 — 9
Lc. 8, 4 — 8

1 Καὶ πάλιν ἤρξατο διδάσκειν παρὰ τὴν θάλασσαν. καὶ συναγεται πρὸς αὐτὸν ὄχλος πλείστος, ὥστε αὐτὸν εἰς πλοῖον ἐμβάντα καθίσθαι ἐν τῇ θαλάσῃ, καὶ πᾶς ὁ ὄχλος πρὸς τὴν θάλασσαν ἐπὶ τῆς γῆς ἦσαν. 2 καὶ ἐδίδασκεν αὐτοὺς ἐν παραβολαῖς πολλά, καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ· 3 ἀκούετε. ἰδοὺ ἐξῆλθεν

D it.⁶ et invenitur **ABCLΓΔΠ** it.⁴ vg. — *BCΓΠ* legunt *ἀλλ* pro *ἀλλια*. — Pro *ἔσται* cum **MDL** it.⁹ vg. legunt *ABCΓΠ*, b, copt. syr.^{utr.} goth. *ἔστιν* (e *οὐκ* *εχει*). — Pro *ἁμαρτήματος* cum **BLA** legunt *C*D* vg. *ἁμαρτίας* et *ACZΓΠ*, f, tol. syr.^{utr.} *κρισως*.

31. *καὶ ἐρχ.* cum **BCDGLA** it. vg. copt. *ἐρχ. ονν* cum *AΓΠ* syr.p. *ἐρχεται* cum **MDG** it.⁶. *ἐρχονται* cum *ABCLΓΔΠ*, c, f, vg. copt. — *ἡ μήτηρ αὐτου* *καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτου* cum **BCDGLA** it. vg. *οἱ ἀδελφοὶ* (*AKMΠ* addunt αὐτου) *καὶ ἡ μήτηρ αὐτου* cum *AΓΠ* syr.p. — *στήκοντες* cum *BC*A* 28. *σταντες* cum **κ**. *εσθηκοτες* cum *C2* vel ³*GL*. *εστωτες* cum *ADΓΠ*. — *καλοῦντες αὐτον* cum **BCL**. *φωνουντες αὐτον* cum *DΓΠ*. *ζητουντες αὐτον* cum *A*.
32. *περὶ αὐτον ὄχλος* cum **κABCCKLMΔΠ**, d, it. vg. *πρὸς αὐτον ὄχλος* cum **κ***. *πρὸς τον ὄχλον* cum *Dστ*. (*D* lat et sedebat circa eum turba). *ὄχλος περὶ αὐτον* cum *EFHGSUVΓ* aeth. — *καὶ λεγουσιν* cum **BCDLA** it. vg. *ειπον δε* cum *AΓΠ*. — Post *καὶ οἱ ἀδ. σου* legunt *ADEFHMSUVΓ* it.⁷ syr.p. in marg. goth. slav. *καὶ αἱ ἀδελφαὶ σου*. *Sorores Jesu* omittuntur **BCGKΛΔΠ** it.⁴ vg. copt. syr.^{sch.} aeth. arm. Vide vs. 31, 34 et Mt. et Lc.
33. Pro *καὶ ἀποκριθεὶς αὐτοῖς λέγει* (*C* *λέγει αὐτοῖς*) cum **BCLA** vg. copt. syr.p. legunt *ADΓΠ* f *καὶ ἀπεκριθη αὐτοῖς λεγων*. Pro *καὶ οἱ* cum **BCGLUVA** it.⁴, arm. goth. η *οἱ* cum *AEFH* etc. *D* legit nil nisi η.
34. *κύκλῳ* post *περὶ αὐτον* cum **BCLA** copt. Post *τοὺς* cum *D* (qui omittit *περὶ αὐτον*), it. vg. Post *περιβλεψαμενος* cum *AΓΠ* goth. arm. syr.p. — Pro *ἰδε* cum **BCL** legunt *ADGKMΔΠ* ἰδου. Cf. Mt.
35. *ὃς ἂν* cum *B*, b, e copt. *et quicumque* cum *a*, *et qui* cum *c*. *ὃς γὰρ ἂν* cum **ACDLΔΠ** vg. legunt. syr.^{utr.} — *B* legit *τα θεληματα*. Pro *ἀδελφῇ* (**ABDLA** goth. arm.) legunt *CΠ* it.³, vg. copt. syr.^{utr.} aeth. *ἀδελφῇ μου*.
- IV: 1. Pro *συναγεται* (**BCLA**) legunt *DΠ* *συνηχθη*. it. vg. *congregata est*. Pro *πλείστος* (**BCLA**) legunt *ADΠ* *πολυς*. Pro *πλοῖον* cum **κB*CKLMΠ** goth. legunt *AB2DA* copt. *το πλοῖον*. — *ἐμβάντα* post *πλοῖον* cum **BCDLUA** it. vg. arm. Post *ὥστε αὐτον* cum *AΠ* goth. syr.p. aeth. Pro *ἦσαν* cum **BCLA** 33, d *turba erant*, legunt *ADστ.Π* ην.

ὁ σπειρών σπείραι. 4 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ σπείρειν δ μὲν ἔπесен παρὰ τὴν ὁδόν, καὶ ἤλθεν τὰ πετεινὰ καὶ κατέφαγεν αὐτό. 5 καὶ ἄλλο ἔπесен ἐπὶ τὸ πετρώδες, ὅπου οὐκ εἶχεν γῆν πολλήν, καὶ εὐθύς ἐξαντίλειν διὰ τὸ μὴ εἶχει βάθος γῆς· 6 καὶ ὅτε ἀντίλειν ὁ ἥλιος, ἐκαυματίσθη, καὶ διὰ τὸ μὴ εἶχειν ὄζαν ἐξηράνθη. 7 καὶ ἄλλο ἔπесен εἰς τὰς ἀκάνθας, καὶ ἀνέβησαν αἱ ἀκάνθαι καὶ συνέπνιξαν αὐτό, καὶ καρπὸν οὐκ ἔδωκεν. 8 καὶ ἄλλο ἔπесен εἰς τὴν γῆν τὴν καλήν, καὶ ἐδίδου καρπὸν ἀναβαίνοντα καὶ αὐξανόμενον, καὶ ἔφρεν εἰς τριάκοντα καὶ εἰς ἐξήκοντα καὶ εἰς ἑκατόν. 9 καὶ ἔλεγεν ὅς ἔχει ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω. 10 Καὶ ὅτε ἐγένετο κατὰ μόνας, ἠρώτων αὐτὸν οἱ περὶ αὐτὸν σὺν τοῖς δώδεκα τὰς παραβολάς. 11 καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· ὑμῖν τὸ μυστήριον δέδοται τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ· ἐκείνοις δὲ τοῖς ἔξω ἐν παραβολαῖς τὰ πάντα γίνεται, 12 ἵνα βλέποντες βλέπωσιν καὶ μὴ ἴδωσιν, καὶ ἀκούοντες ἀκούωσιν καὶ μὴ συνιώσιν, μήποτε ἐπιστρέψωσιν καὶ ἀφεθῇ αὐτοῖς. 13 καὶ λέγει αὐτοῖς· οὐκ οἴδατε τὴν παραβολὴν ταύτην, καὶ πῶς πάσας τὰς παραβολὰς γινώσσεσθε; 14 ὁ σπειρὼν τὸν λόγον σπείρει. 15 οὗτοι δὲ εἰσιν οἱ παρὰ τὴν ὁδὸν ὅπου σπείρεται ὁ λόγος, καὶ διὰν ἀκούσωσιν, εὐθύς ἔρχεται ὁ σατανᾶς καὶ αἶρει τὸν λόγον τὸν ἐσπαρμένον εἰς αὐτούς. 16 καὶ οὗτοι

10 - 20
Mt. 13, 10 23
Lc. 8, 9 15

Ev. 6, 9 a.

3. σπείραι cum κ^*B , 102 (d, it.⁶ seminare), του σπείραι cum $\kappa^*ACLDIII$. it.³, vg. ad seminandum. — Dgr. copt. omittunt σπείραι.
4. Post τα πετεινα legunt DGM it.⁵ vg. gat. του ουρανου.
5. καὶ ἄλλο (ἀλλὰ Dgr.) cum $\kappa^*BC(D)LM^2A$. ἄλλο δε cum AΠ it.⁸ vg. syr. utr. arm. goth., ἄλλο cum $M^* 2pe$. Pro ἐπι το πετρωδες cum $\kappa^*ABCLDIII$ legunt κ^*D ἐπι τα πετρωδη. Pro ὅπου cum $\kappa^*ACLDIII$ it.⁴ vg. legunt B, a καὶ ὅπου et D καὶ σι. Pro εὐθύς cum κ^*BCDLA legunt AΠ εὐθως. Pro βάθος γῆς ($\kappa^*ACLDIII$ copt. goth.) legit B βάθος της γῆς, Dgr. βάθος την γῆν.
6. Pro καὶ ὅτε ανετειλεν ο ἥλιος (κ^*BCDLA it.⁴ vg. copt.) legunt AΠ it. mu. goth. ἡλιον δε ανατειλαντος. BD legunt εκανυματισθησαν. D εξηρανθησαν.
8. Pro ἄλλο cum $\kappa^*aADAPII$ vg. legunt κ^* et $bcBCL$ e copt. ἀλλὰ. Pro αυξανομενον (ACDLA 238) legunt κ^*B αυξανομενα, Π αυξανοντα. Ter εἰς cum κ^*C^*A . — B habet εἰς et bis εν. L εἰς et bis ἐν. — D legit καὶ φερεῖ εν. λ. καὶ εν. ξ. καὶ εν. ρ.
9. Post ελεγεν legit M^2 in marg. αυτοις. Pro ος εχει cum κ^*BC^*DA legunt AC^2LII ο εχων.
10. καὶ οτε cum κ^*BCDLA it. vg. copt. goth. οτε δε cum AΠ syr. utr. arm. aeth. ηρωτων cum κ^*C . ηρωτων cum ABLA. επηρωτων D. interrogabant, a, b, q. ηρωτησαν cum Π it.⁶ vg. syr. utr. — Pro τας παραβολας cum κ^*BCLA , g², am. copt. wi. et schw. legit D τις η παραβολη αυτη. AΠ την παραβολην.
11. το μυστηριον (copt. τα μυστηρια) δεδοται cum κ^*BCL , 102. δεδοται το μυστηριον cum AKII. δεδοται γνωαι το μυστηριον (G τα μυστηρια) cum C^2DA . — τοις εξωθεν legit B. — Pro παντα (κ^*DKII) legunt ABCLA τα παντα.
12. DL legunt συνωσιν. — αφεθη cum κ^*BCLA . αφεθησεται cum AKII Or. 1, 114. αφεθησεται D, et demittam (J^{nat}). αυτοις cum κ^*BCDL , b, copt. Post αυτοις legunt ADAPII vg. copt. syr. utr. τα αμαρτηματα. A τα αμαρτηματα αυτων.
15. Pro εὐθύς cum ABCLA legunt ADII εὐθως. Pro αἶρει legit D αφερεῖ et κ^*CA αρπαζει (Vide Mt. 13 : 19). — Pro εἰς αυτους (B) legunt κ^*CLA , c, syr. p in marg. arm. εν αυτοις et DII vg. goth. εν ταις καρδιαις αυτων (vide Mt. 13 : 19), A, l, aeth. απο της καρδιας αυτων.

ὁμοίως εἶσιν οἱ ἐπὶ τὰ πετρώδη σπειρόμενοι, οἱ ὅταν ἀκούσωσιν τὸν λόγον εὐθὺς μετὰ χαρᾶς λαμβάνουσιν αὐτόν, 17 καὶ οὐκ ἔχουσιν ῥίζαν ἐν ἑαυτοῖς ἀλλὰ πρόσκαιροί εἰσιν, εἴτα γενομένης θλίψεως ἢ διωγμοῦ διὰ τὸν λόγον εὐθὺς σκανδαλίζονται. 18 καὶ ἄλλοι εἶσιν οἱ εἰς τὰς ἀκάνθας σπειρόμενοι· οὗτοί εἰσιν οἱ τὸν λόγον ἀκούσαντες, 19 καὶ αἱ μέριμναι τοῦ αἰῶνος καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ πλοῦτου καὶ αἱ περὶ τὰ λοιπὰ ἐπιθυμίαι εἰσπορευόμεναι συνπνίγουσιν τὸν λόγον, καὶ ἄκαρπος γίνεται. 20 καὶ ἐκεῖνοί εἰσιν οἱ ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν σπαρέντες, οἵτινες ἀκούουσι τὸν λόγον καὶ παραδέχονται, καὶ καρποφοροῦσιν ἐν τριάκοντα καὶ ἐν ἐξήκοντα καὶ ἐν ἑκατόν.

Lc. 8, 16
11, 33
Mt. 5, 15
Lc. 8, 17
12, 2
Mt. 10, 26
Lc. 8, 18
6, 38
Mt. 7, 2
Lc. 8, 18
19, 26
Mt. 13, 12
25, 29

21 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ὅτι μήτι [ἔρχεται] ὁ λύχνος ἵνα ὑπὸ τὸν μόδιον τεθῆ ἢ ὑπὸ τὴν κλίνην; οὐχ ἵνα ἐπὶ τὴν λυχνίαν τεθῆ; 22 οὐ γὰρ ἔστιν τι κρυπτόν, ἐὰν μὴ ἵνα φανερωθῆ· οὐδὲ ἐγένετο ἀπόκρυφον, ἀλλ' ἵνα ἔλθῃ εἰς φανερόν. 23 εἴ τις ἔχει ὄτια ἀκούειν, ἀκουέτω.

24 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· βλέπετε τί ἀκούετε. ἐν ᾧ μέτρον μετρεῖτε μετρηθήσεται ὑμῖν, καὶ προστεθήσεται ὑμῖν. 25 ὅς γὰρ ἔχει, δοθήσεται αὐτῷ· καὶ ὅς οὐκ ἔχει, καὶ ὁ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.

16. Pro *ὁμοίως εἰσιν* (κC¹L¹A¹ copt.vid. aeth.) legunt ABII it.³ vg. goth. syr.P *εἰσιν ὁμοίως*. D it.⁷ omittunt *ὁμοίως*. — *εὐθὺς* omittit D. Pro *λαμβάνουσιν* legunt 1, 131, 209 *δεχονται*. Vide Lc. 8 : 13. Pro *εὐθὺς* (κBCLD) legunt ADII *ευθεως*.
18. Pro *ἄλλοι εἰσιν* (κBC*DLA it.5 vg. copt.) legunt AC²Π *οἱτοί εἰσιν*. Pro *εἰς* cum ABDLII legunt κCA copt. *επι* (vide vs. 16^a). — *οἱτοί εἰσιν* cum κBC*DLA vg. copt. Haec verba omittuntur AC²Π, f, q, goth. aeth. Pro *ἀκουσαντες* (κ, sed ita ut copt. ante *τὸν λόγον*) BDLD copt. syr.sch. legunt AII it. vg. goth. *ακουοντες*.
19. Pro *αἰῶνος* (κBCDLA it.⁹ vg. arm.) legit D *βίου* (Dlat. victus). Additur *τουτου* ab AII, f, copt. syr.utr. aeth. goth. *συνπνιγουσιν* cum κAB*CDELA. *συνπνιγουσιν* cum B²FGHKMSUVII.
20. *εκείνοι* cum κBCLA syr.sch. *οἱτοί* cum ADII. Ter *εν* cum EFGHKMUVII. L *ἐν* et bis *ἐν*. it. vg. copt. arm. goth. *ἐν*. Sic etiam textus receptus. B legit primum *εν* et omittit secundum et tertium.
21. *οἱ* cum BL. *ιδετε* cum 13, 28, 69. *οἱ* omittunt κACDAII. *ερχεται* (D *απτεται*, it.⁵ *accenditur*) ο *λυχνος* cum κBCDLA it. vg. ο *λυχνος ερχεται* cum AII arm. goth. — Naber (Mnemosyne, 1878, p. 360) conjicit *αιρεται* pro *ερχεται*, probantibus V. d. S. Bakhuyzen et V. d. Beke Callenfels. *ερχεται* mihi suspectum videtur. *τεθη* cum κBCDLA. *επιτεθη* cum AII.
22. Post *εστιν* facile omittitur *τι* a BDHKMUII*. *τι* cum κACLAII² it.⁴ vg. — *εαν* (1, 13 *ει*) *μη ινα* cum κBA. *εαν μη* sine *ινα* cum ACKLII. *αλλ ινα* D. ο *εαν μη* cum EFGHMSUV. quod non, it.⁵, vg. goth. *ελθη εις φανερον* cum κCDLA copt. *εις φανερον ελθη* cum AII it. vg. *φανερωθη* cum B, syr.sch. aeth. Secundum Holwerdam et V. d. S. Bakhuyzen hic versus corruptus est. Vide contra V. d. Beke Callenfels et Michelsen (Studiën, 1884, bl. 160).
24. *και προστεθησεται υμιν* omittunt DG, b, e, g¹, gat. Post *υμιν* legunt AΘ^bII, q, syr.utr. *τοις ακουουσιν*. *credentibus* f, goth.
25. *ος γαρ εχει* cum κBCLA. *ος γαρ αν εχει* cum DE*FHKΘ^b. *ος γαρ αν* (M *εαν*) *εχη* cum AE²GMSUVII.

26 Καὶ ἔλεγεν οὕτως ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, ὡς εἶν ἄνθρωπος βάλῃ τὸν σπόρον ἐπὶ τῆς γῆς, 27 καὶ καθεύδῃ καὶ ἐγειρῆται νύκτα καὶ ἡμέραν, καὶ ὁ σπόρος βλαστᾷ καὶ μῆκνεται, ὡς οὐκ οἶδεν αὐτός. 28 αὐτομάτῃ ἡ γῆ καρποφορεῖ, πρῶτον χόρον, εἶτεν στάχυν, εἶτεν πλήρη σίτον ἐν τῷ στάχυϊ. 29 ὅταν δὲ παραδοῖ ὁ καρπός, εὐθὺς ἀποστέλλει τὸ δρέπανον, ὅτι παρέστηκεν ὁ θερισμός.

30 Καὶ ἔλεγεν πῶς ὁμοιωσωμεν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, ἢ ἐν τίνι αὐτὴν παραβολῇ θῶμεν; 31 ὡς [κόκκῳ] σινάπεως, ὃς ὅταν σπαρῇ ἐπὶ τῆς γῆς, μικρότερον ὢν πάντων τῶν σπερμάτων τῶν ἐπὶ τῆς γῆς, 32 καὶ ὅταν σπαρῇ, ἀναβαίνει καὶ γίνεται μείζον πάντων τῶν λαχάνων, καὶ ποιεῖ κλάδους μεγάλους, ὥστε δύνασθαι ὑπὸ τὴν σκιάν αὐτοῦ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνοῦν.

33 Καὶ τοιαύταις παραβολαῖς πολλαῖς ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον, καθὼς ἠδύναντο ἀκοῦειν 34 χωρὶς δὲ παραβολῆς οὐκ ἐλάλει αὐτοῖς, κατ' ἰδίαν δὲ τοῖς ἰδίοις μαθηταῖς ἐπέλευν πάντα.

35 Καὶ λέγει αὐτοῖς ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ὀνίας γενομένης· διέλθωμεν εἰς τὸ πέραν. 36 καὶ ἀφέντες τὸν ὄχλον παραλαμβάνουσιν αὐτὸν ὡς ἦν ἐν τῷ πλοίῳ, καὶ ἄλλα πλοῖα ἦν μετ' αὐτοῦ. 37 καὶ γίνεται λαίλαψ μεγάλη ἀνέμων, καὶ τὰ

30 32
Lc. 13, 18 s.
Mt. 13, 31- 33

Mt. 13, 14

35- 41
Lc. 4, 22- 25
Mt. 4, 23 27

26. *ως εαν cum ACΘbΠ. Facile omittitur ean ante ανθρ. Vide κBDLΛ tol. copt.*
 27. *καθευδη cum κABCDGKLMVΘbΠ. καθευδει cum EFHU. γειρηται cum ABCKSUMΘbΠ. γειρηται cum κEFGHLM. γερεθη cum D. Pro βλαστια cum BC*DLΔ legunt κAC2GKMSUVΘbΠ βλαστιανη, EFH βλαστανει. Pro μῆκνυηται (ACLΔΠ) legunt BDH μῆκνυεται.*
 28. *Post αυτοματη (κABCL, copt.wi et schw. syr.p aeth.) legunt ΔΠ it. vg. γαρ. D legit σι αυτοματη. Pro ετεν (bis) cum κB*L (primo loco ετε) Δ legunt AB2CDΠ ετα. Pro πληρη σιτον legunt BD copt.wi πληρης σιτος. D legit πληρης ο σιτος.*
 29. *Pro παραδοι (κ*BDA) legunt κACLΘbΠ παραδω. Pro ευθυς (κBCL) legunt ADAΘbΠ ευθεως.*
 30. *πως cum κBCLΔ, b, e, syr.p in marg. τινι cum ADΠ copt. goth. C, 1 ομοιωσομεν. it. vg. adsimilabimus. — Pro τινι cum κBC*LΔ legunt AC2DΘbΠ got. arm. ποια. — αυτην παραβολη θωμεν cum κBC*LΔ, b, e, copt. syr.p in margine Or. 3, 446. παραβολη παραβαλωμεν αυτην cum AC2DΘbΠ vg.*
 31. *κοκκω cum κBDΔΠ*. κοκκον cum ACLΘbΠ2. μικροτερον cum κBD*LMP. μικροτερος cum ACD2ΘbΠ goth. των (D legit α ειου) επι της γης omittunt C 271, b, e. — Secundum Holwerdam, V. d. S. Bakhuyzen et V. d. Beke Callenfels vss. 30, 31 corrupti sunt. Theol. Stud. 1887, bl. 195 conjeci vs. 31 ως κοκκος σιν. (sc. εστι).*
 32. *μειζον παντων των λαχανων cum κBCDLM2Δ it. vg. παντων των λαχανων μειζον cum AM*Π goth. — μειζων cum DΔΠ. μειζον cum κABCEIV. κατασκηνον cum κAB2CDLΘbΠ. κατασκηνοι cum B*.*
 33. *πολλαις cum κABC2ΘbΠ syr.p arm. Ante παραβ. cum D it.8 vg. goth. copt.sch. πολλαις omittunt C*LΔ it.3 copt.wi syr.sch. aeth. ηδυναντο cum κBCFUA. εδυναντο cum ADLΘbΠ.*
 34. *τοις ιδιοις μαθ. cum κBCFUA. τοις μαθ. αυτου cum ADΘbΠ.*
 36. *Post και αλλα legunt AC2DΠ δε. — Ρρω πλοια cum κABCDKMAΠ legit L πλοιαρια. ην cum ABΠ. ησαν cum κDA. I. omittit.*
 37. *μεγαλη ανεμου cum κCBDLΔ it.8 vg. ανεμου μεγαλη cum AΠ, f, syr.p goth.*

κύματα ἐπέβαλλον εἰς τὸ πλοῖον, ὥστε ἤδη γεμίζεσθαι τὸ πλοῖον. 38 καὶ αὐτὸς ἦν ἐν τῇ πρύμνῃ ἐπὶ τὸ προσκεφάλαιον καθεύδων καὶ ἐγείρουσιν αὐτὸν καὶ λέγουσιν αὐτῷ διδάσκαλε, οὐ μέλει σοι ὅτι ἀπολλύμεθα; 39 καὶ διεγεροθεὶς ἐπετίμησεν τῷ ἀνέμῳ καὶ εἶπεν τῇ θαλάσῃ· σιώπα, πεφίμωσο. καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος, καὶ ἐγένετο γαλήνη μεγάλη. 40 καὶ εἶπεν αὐτοῖς· τί θελοῖτε ἔσθε οὕτως; πῶς οὐκ ἔχετε πίστιν; 41 καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν, καὶ ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους· τίς ἄρα οὗτός ἐστιν, ὅτι καὶ ὁ ἄνεμος καὶ ἡ θάλασσα ὑπακούει αὐτῷ;

V.

1.—20
Mt. 8, 28—34
Lc. 8, 26—39

1 Καὶ ἦλθον εἰς τὸ πέραν τῆς θαλάσσης εἰς τὴν χώραν τῶν Γερασηνῶν. 2 καὶ ἐξεληθόντος αὐτοῦ ἐκ τοῦ πλοίου, εὐθὺς ὑπήνητησεν αὐτῷ ἐκ τῶν μνημείων ἄνθρωπος ἐν πνεύματι ἀκαθάρτῳ, 3 ὃς τὴν κατοίκησιν εἶχεν ἐν τοῖς μνήμασιν, καὶ οὐδὲ ἀλύσει οὐκέτι οὐδεὶς ἐδύνατο αὐτὸν δῆσαι, 4 διὰ τὸ αὐτὸν πολλακίς πέδαις καὶ ἀλύσειν δεδέσθαι καὶ διεσπάσθαι ὑπ' αὐτοῦ τὰς ἀλύσεις καὶ τὰς πέδας συντετριφθῆναι, καὶ οὐδεὶς ἴσχυεν αὐτὸν δαμάσαι, 5 καὶ διαπαντός νυκτὸς καὶ ἡμέρας ἐν τοῖς μνήμασιν καὶ ἐν τοῖς ὄρεσιν ἦν κράζων καὶ κατακόπτων ἑαυτὸν

C e ανεμου μεγαλον. — και τα κυματα cum **BCDLA** it. vg. τα δε κυματα cum **AII** syr.p arm. — Pro επεβαλλον cum **ABCGHIKSVΔIT**² legunt **MEFLMI*** επεβαλεν, D εβαλεν. — ωστε ηδη (sic a, alii codd. Italae, vg. aeth. omitunt ηδη) γεμιζ. το πλοιον cum **BCDLA** vg. copt. syr.p in marg. aeth. ωστε αυτο ηδη γεμιζ. (G βυθιζεσθαι) cum **AII** goth. **κ*** e omitunt.

38. και αυτος ην cum **BCLA** (a ipse autem erat). και ην αυτος cum **ADII** vg. syr.p goth. — Pro εν τη cum **ABCDLA** legit **II** επι τη. — εγειρουσιν cum **BC*CAII**. διεγειρουσιν cum **AB²C²LII**². διεγειραντες omisso sequente και apud D.

40. οπως cum **ACII** syr.utr. arm. goth. Omitunt **BDLA** it. vg. πως ουκ cum **ACII** syr.utr. f, goth. ουπω cum **BDLA** vg. copt.

41. υπακουει αυτω cum **BCBL**. αυτω υπακουει cum **κ*CA**. υπακουουσιν αυτω cum **AII**, d, it⁶ vg. Dgr. legit υπακουουσιν. — και ο ανεμος glossema (Michelsen, Het ev. van Mk. bl. 13) et V. d. S. Bakhuyzen. Vide contra V. d. Beke Callenfels.

V: 1. ηλθον cum **ABDII** vg. goth. ηλθεν cum **CGLMA**. — G addit ο ε. γερασηνων cum **κ*BD** it. vg. γαδαρηνων cum **ACII** syr.sch. et p goth. γερεσηνων cum **LU**⁴.

2. εξελθοντος αυτου cum **BCLA**. εξελθοντι αυτω cum **AII**, g¹, q, am. εξελθοντων αυτων cum D, c, e, it². Pro ευθυς (**κCLA**) legunt **ADII** ευθειας. Omitunt B it.⁵ syr.sch. arm. υπηνητησεν cum **BCDGLA**. απηνητησεν cum **AII**.

3. μνημασιν cum **κABCLAI**. μνημειοις cum **DH**. ουτε cum **BCDLA**. ουτε cum **AII**. αλυσει cum **BC*L** it.². αλυσειν cum **κAC²DAII** it.⁸ vg. ουκετι ουδεις cum **BC*DLA** vg. ουκετι omitunt **AC²II**, i, q. εδυνατο cum **κAB*CDLAI** ηδυνατ. cum **B²C²F**.

4. ισχυεν αυτον cum **κABCKLMUAI** vg. αυτον ισχ. cum **EFGHSV**.

5. εν τοις μνημασιν και εν τοις ορεσιν cum **κABCKLMUAI** it.³ vg. copt. goth. εν τοις ορεσι και εν τοις μνημασιν (D μνημειοις) cum D, b, e, i, q. εν τοις ορεσι και omitunt 124, c. Pro κραζων (D κραζον) legunt 69, 124, 225, 346 κραυγαζων. Pro εαυτον legit Δ αυτον.

λίθοις. 6 και ιδων τον Ἰησοῦν ἀπο μακρόθεν ἔδραμεν και προσεκύνησεν αὐτῷ, 7 και κραζας φωνῇ μεγάλῃ λέγει· τί ἐμοὶ και σοί, Ἰησοῦ υἱὲ τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου; ὀρκίζω σε τον θεόν, μή με βασανίσῃς. 8 ἔλεγεν γὰρ αὐτῷ· ἔξελθε τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον ἐκ τοῦ ἀνθρώπου. 9 και ἐπηρώτα αὐτόν· τί ὄνομά σοι; και λέγει αὐτῷ· λεγιων ὄνομά μοι, ὅτι πολλοὶ ἔσμεν. 10 και παρεκάλει αὐτόν πολλὰ ἵνα μὴ αὐτὰ ἀποστείλῃ ἔξω τῆς χώρας. 11 ἦν δὲ ἐκεῖ πρὸς τῷ ὄρει ἀγέλη χοίρων μεγάλη βοσκομένη· 12 και παρεκάλεσαν αὐτόν λέγοντες· πέμψον ἡμᾶς εἰς τοὺς χοίρους, ἵνα εἰς αὐτούς εἰσέλθωμεν. 13 και ἐπέτρεψεν αὐτοῖς. και ἐξελθόντα τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα εἰσῆλθον εἰς τοὺς χοίρους, και ὥρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν θάλασσαν, ὡς διαχιλίοι, και ἐπνίγοντο ἐν τῇ θαλάσῃ. 14 και οἱ βόσκοντες αὐτοῖς ἔφυγον και ἀπήγγειλαν εἰς τὴν πόλιν και εἰς τοὺς ἀγρούς· και ἦλθον ἰδεῖν τί ἐστιν τὸ γεγονός. 15 και ἔρχονται πρὸς τον Ἰησοῦν, και θεωροῦσιν τον δαιμονιζόμενον καθήμενον ἱματισμένον και σωφρονοῦντα, τον ἐσχηκότα τον λεγιῶνα, και ἐφοβήθησαν. 16 και διηγῆσαντο αὐτοῖς οἱ ἰδόντες πῶς ἐγένετο τῷ δαιμονιζομένῳ και περὶ τῶν χοίρων. 17 και ἤρξαντο

6. και ιδων cum **BCCLΔ** copt. ιδων δε cum **ADΠ** vg. απο μακροθεν cum **BCDΔ**. μακροθεν sine απο cum **AKLMΠ**. Pro αυτω cum **KDΠ** legunt **ABCLΔ** αυτον.
7. λεγει cum **ABCKLMΔ**. ειπε cum **D** it.⁶ vg.
9. ονομα σοι cum **ABCKLMΔΠ** syr.^p arm. σοι ονομα cum **DΠ** in marg. it. vg. λεγει αυτω cum **ABCKLMΔΠ** it.² vg. copt. απεκριθη λεγων cum **EFHGHSUVΠ**. απεκριθη sine λεγων **D**. λεγιων cum **κ*BCDΔ** it. vg. syr.^{utr}. copt. λεγων (κ* λεγαιων) **AB²Π**. λεγ. ονομα μοι cum **κACLΔΠ**. εστιν addit **B**. **D**, q εστιν μοι ονομα λεγιων.
10. παρεκαλει cum **BCDΠ**. παρεκαλον cum **AΔ** it.⁴ αυτα αποστ. cum **BCΔ**. αυτους αποστ. cum **DEFGHSUV**. αποστρ. αυτους cum **AM**. αυτον αποστρ. cum **κL** 258, b, e. αποστρ. αυτον **KΠ**.
11. **AKYΠ** ponunt προς τω ορει post βοσκομενη, **M** post μεγαλη.
12. Pro παρεκαλεσαν (**κBCLΔΠ** in marg. c, goth.) legunt **ADKMΠ** it.⁹ vg. παρ-εκαλον. ληγοντες (**D** ειποντα): praemittunt **AΠ** in marg. a goth. syr.^p arm. παντες οἱ δαιμονες, **KMΠ** it.⁸ vg. syr.^{sch}. οἱ δαιμονες, **D** τα δαιμονια. **κBLΔ** copt. aeth. omittunt οἱ δαιμονες.
13. και επιτρεψεν αυτοις cum **κBCCLΔ**, b, e, copt. syr.^{sch}. arm. και επιτρεψεν αυτοις ευθεως (cum **AΠ**, f, g², vg. syr.^p) ο ις (cum **AΠ**, f, g¹, vg. syr.^p aeth.). **D** legit και ευθεως κς ις επιμψεν αυτους εις τους χοιρους. — ως διαχιλίοι (**κBC*DLΔ** it.⁶ vg.): praemittunt ησαν δε **AC²Π** it.⁵ goth.
14. και οἱ βοσκοντες cum **κBCDLMΔ**, a, e, goth. syr.^{utr}. aeth. οἱ δε βοσκοντες cum **Π** it.¹⁰ vg. arm. Pro αυτους (**κBCDΔ** it. vg. copt. syr.^{sch}) legunt **AΠ** τους χοιρους. — απηγγειλαν cum **κABCDKLMΠ**. απηγγειλαν cum **EFGΔ**. Pro ηλθον cum **κ*ABKLMYΠ***, 33. copt. syr.^p goth. legunt **κ*CDEFGH SVΔΠ²** vg. εξηλθον.
15. Ante ιματισμενον (**κBDLΔ** vg. copt. arm.) legunt **ACΠ**, q, syr.^p goth. και. **κ*BLΔ** legunt τον εσχηκ. τ. λεγιωνα. **κ*ACΠ** habent λεγιωνα. **D**, 17*, 27, it. vg. omittunt τον εσχηκ. τ. λεγιωνα. Probat V. d. S. Bakhuyzen cum aliis.
16. και διηγησαντο cum **κABCGKLMΔΠ** it.⁴ vg. copt. διηγησαντο δε cum **DΠ** in marg. it.⁴.

παρακαλεῖν αὐτὸν ἀπελθεῖν ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν. 18 καὶ ἐμβαίνοντος αὐτοῦ εἰς τὸ πλοῖον, παρεκάλει αὐτὸν ὁ δαιμονισθεὶς ἵνα μετ' αὐτοῦ ἦ. 19 καὶ οὐκ ἀφῆκεν αὐτόν, ἀλλὰ λέγει αὐτῷ ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου πρὸς τοὺς σούς, καὶ ἀπάγγειλον αὐτοῖς ὅσα ὁ κύριός σοι πεποίηκεν καὶ ἠλέησέν σε. 20 καὶ ἀπῆλθεν, καὶ ἤρξατο κηρύσσειν ἐν τῇ Δεκαπόλει ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, καὶ πάντες ἐθαύμαζον.

21 Καὶ διαπεράσαντος τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ πλοίῳ πάλιν εἰς τὸ πέραν, συνήχθη ὄχλος πολὺς ἐπ' αὐτόν, καὶ ἦν παρὰ τὴν θάλασσαν. 22 καὶ ἔρχεται εἰς τῶν ἀρχισυναγῶγων, ὀνόματι Ἰάειρος, καὶ ἰδὼν αὐτόν πίπτει πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ, 23 καὶ παρακαλεῖ αὐτόν πολλὰ, λέγων ὅτι τὸ θυγάτριόν μου ἐσχάτως ἔχει, ἵνα ἐλθὼν ἐπιθῆς τὰς χεῖρας αὐτῇ, ἵνα σωθῇ καὶ ζήσῃ. 24 καὶ ἀπῆλθεν μετ' αὐτοῦ, καὶ ἠκολούθει αὐτῷ ὄχλος πολὺς, καὶ συνέθλιβον αὐτόν. 25 καὶ γυνὴ οὖσα ἐν ῥύσει αἵματος δώδεκα ἔτη, 26 καὶ πολλὰ παθοῦσα ὑπὸ πολλῶν ἰατρῶν καὶ δαπανήσασα τὰ παρ' ἐαυτῆς πάντα, καὶ μηδὲν ὠφεληθεῖσα ἀλλὰ μᾶλλον εἰς τὸ χεῖρον ἐλθοῦσα, 27 ἀκούσασα τὰ περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἐλθοῦσα ἐν τῷ ὄχλῳ ὤπισθεν ἤψατο τοῦ ἱματίου αὐτοῦ. 28 ἔλεγεν γὰρ ὅτι ἐὰν ἄψωμαι κἂν τῶν ἱματίων αὐτοῦ, σωθήσομαι. 29 καὶ εὐθὺς ἐξηράνθη ἡ πηγὴ τοῦ αἵματος αὐτῆς, καὶ ἔγνω τῷ σώματι ὅτι ἴαται ἀπὸ τῆς μάστιγος. 30 καὶ εὐθὺς ὁ Ἰησοῦς ἐπιγνοὺς ἐν ἑαυτῷ τὴν ἐξ αὐτοῦ δύναμιν ἐξεληθοῦσαν, ἐπιστραφείς ἐν τῷ ὄχλῳ ἔλεγεν τίς μου ἤψατο τῶν ἱματίων; 31 καὶ ἔλεγον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· βλέπεις τὸν ὄχλον συνθλιβοντά σε, καὶ λέγεις τίς μου ἤψατο; 32 καὶ περιεβλέπετο ἰδεῖν τὴν τοῦτο ποιήσασαν. 33 ἡ δὲ γυνὴ φοβηθεῖσα καὶ τρέμουσα, εἰδυῖα ὃ γέγονεν αὐτῇ, ἦλθεν καὶ

14. *εμβαίνοντος* cum **ABCDKLMΔΠ**. *εμβαντος* cum **EFGHSUV**. *ἵνα μετ* αὐτου η cum **ABCKLMUII**, e, goth. *ἵνα η μετ* αὐτου cum **DI** in marg. vg. copt. aeth.
19. *καὶ οὐκ* cum **ABCKLMΔΠ**, f, l, vg. copt. syr.^ur. goth. *καὶ ο ἰς οὐκ* cum gat. *ο δε ἰς οὐκ* cum **D** it.². *ἀπαγγειλον* cum **BCA**. *διαγγειλον* cum **D**. *ἀναγγειλον* cum **AIΠ**. *ο κυριος σοι* cum **BCA**, ff². *ο κυριος πεποιηκεν σοι* cum **κ** copt. syr.^p. *σοι ο κυριος (D ο θεος)* cum **ADLI**. *πεποιηκεν* cum **ABCLII**. *εποιησε* cum **DK**.
21. *παλιν* ante *εις το πέραν* cum **ABCL**, l, vg. *παλιν* post *εις το πέραν* cum **κD** it.⁷ syr.^{utr}.
22. *καὶ ερχεται* cum **BDDL** 102, it.⁸ vg. copt. *καὶ ἰδου ερχ.* cum **ACII** it.³ syr.^p arm. goth. Pro *εις* legit **D** *τις*.
23. *καὶ παρακαλεῖ* cum **ACL**. *καὶ παρεκαλεῖ* cum **BDΔΠ** it.⁴ vg. *D* it.⁶ *παρακαλων*. **BCLA**, a, syr.^{sch}. copt. aeth. *τας χειρας αυτη*. **AIΠ** syr.^p arm. goth. *αυτη τας χειρας*. — *ἵνα σωθῇ καὶ ζήσῃ* cum **BCDΛA**. ut *salva sit et vivat*, it.⁸ vg. copt. goth. *οπως σωθη καὶ ζησεται* cum **AIΠ** arm. syr.^p.
25. Post *γυνη* legunt **DI**, a, f, syr.^{sch}. arm. goth. *τις*. **BCLA** copt. *δωδεκα ετη*. **ADII** it vg. *ετη δωδεκα*.
26. *τα παρ (D omittit παρ) εαυτης* cum **κGDKAIΠ**. *τα παρ αυτης* cum **ABL**.
27. *τα περι* cum **κ*BC*A**. *τα omittunt* **κ*AC²DLII**.
28. *εαν αφωμαι καν των ιματ.* (**κD** του ιματιου) αὐτου cum **BCLA** 49^{ev}. *καὶ των ιματιων (D του ιματιου) αὐτου (D εαυτου) αφωμαι* cum **A(D)II**.
29. Pro *ευθυς* (**BCLA** 33, 49^{ev}) legunt **ADII** *ευθεως*. Item vs. 30.
33. Post *τρεμουσα* legunt **D**, 50, 124, a, ff², i, arm. *διο πεποιηκει λαθρα*. d, ff², i, legunt: quod fecerat occulto (d occultum) sciens factum (d quid

προσέπεσον αὐτῷ καὶ εἶπεν αὐτῷ πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν. 34 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ· θύγα-
 τερ, ἡ πίστις σου σέσωκέν σε· ὑπάγε εἰς εἰρήνην, καὶ ἴσθι ὑγιής ἀπὸ τῆς μάστιγος
 σου. 35 ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος ἔρχονται ἀπὸ τοῦ ἀρχισυναγώγου λέγοντες ὅτι ἡ
 θυγάτηρ σου ἀπέθανεν, τί ἔτι σκύλλεις τὸν διδάσκαλον; 36 ὁ δὲ Ἰησοῦς παρα-
 κούσας τὸν λόγον λαλούμενον λέγει τῷ ἀρχισυναγώγῳ· μὴ φοβοῦ, μόνον πίστευε.
 37 καὶ οὐκ ἀφῆκεν οὐδένα μετ' αὐτοῦ συνακολουθῆσαι εἰ μὴ τὸν Πέτρον καὶ
 Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν Ἰακώβου. 38 καὶ ἔρχονται εἰς τὸν οἶκον τοῦ
 ἀρχισυναγώγου, καὶ θεωρεῖ θόρυβον καὶ κλαίοντας καὶ ἀλαλάζοντας πολλά, 39 καὶ
 εἰσελθὼν λέγει αὐτοῖς· τί θορυβεῖσθε καὶ κλαίετε; τὸ παιδίον οὐκ ἀπέθανεν ἀλλὰ
 καθύδου. 40 καὶ κατεγέλον αὐτοῦ. αὐτὸς δὲ ἐκβαλὼν πάντας παραλαμβάνει τὸν
 πατέρα τοῦ παιδίου καὶ τὴν μητέρα καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ, καὶ εἰσπορεύεται ὄπον
 ἦν τὸ παιδίον. 41 καὶ κρατήσας τῆς χειρὸς τοῦ παιδίου λέγει αὐτῇ· ταλιθὰ κοῦμι,
 ὃ ἐστὶν μεθερμηνεύμενον· τὸ κοράσιον, σοὶ λέγω, ἔγειρε. 42 καὶ εὐθὺς ἀνέστη
 τὸ κοράσιον καὶ περιεπάτει· ἦν γὰρ ἑτῶν δώδεκα· καὶ ἐξέστησαν εὐθὺς ἐκασάσει
 μεγάλη. 43 καὶ διεστείλατο αὐτοῖς πολλά ἵνα μηδεὶς γνοῖ τοῦτο, καὶ εἶπεν δοθῆναι
 αὐτῇ φαγεῖν.

eset acti) ipsa venit. a: ob hoc quod fecerat absconse, sciens quod ei contigit,
 venit. Pro αὐτῇ (κBCDL it.⁴) legunt AII it.³ vg. goth. aeth. εἰ αὐτῇ.

34. Post ο δε legunt CDM in marg. it.⁷ ις. Pro θυγατερ (κAC²LAII) legunt BD
 θυγατηρ.

36. Post ο δε ις legunt ACII, a, goth. syr.p εὐθως. Pro παρακούσας cum
 κ* et c^bBLL e (neglexit) legunt κ^{ca}ACDII vg ακουσας. Vide Lc. 8 : 50.

37. μετ αὐτου συνακολουθῶν. cum κBCLA. αὐτω συνακολουθῆσαι cum II². αὐτω
 ακολουθῆσαι cum AKII*. παρακολουθῆσαι αὐτω Dστ. τον πετρον cum κBCA.
 τον omittunt ADLII.

38. Pro ερχονται cum κABCDFΛ it.⁷ vg. copt. syr.sch. legunt LII it.⁴ goth.
 ερχεται. Post θορυβον omittunt και D copt. και invenitur κABCLMUAII.
 Dgr. legit κλαιοντων και αλαλαζοντων πολλα. Dlat. legit: turbam flentem
 et lamentantem multum. b, d, f, i, q: turbam flentem et lamentantem
 (f heulantem), c, ff² flentem turbam et lamentantem (c clamantem),
 e turbas plorantes et ululantes — Naber (Mnemosyne, 1881, p. 280) prae-
 fert ολολυζοντας. ολολυζειν et αλαλαζειν frequenter confunduntur. Vide
 Valckenaer ad Eur. Phoen. p. 120. E sententia Naberii etiam in versione
 LXX aliquoties hoc modo erratum fuit.

39. D legit και τι κλαιετε.

40. αὐτος δε cum κBCDLΛ vg. copt. ο δε cum AII, e syr.p arm. Item M
 addito ις. — παντας cum κABCLA. απαντας cum nonnullis minusculis.
 D, it. (exceptis a, f, g²) legunt τους οχλους (e turbas, b, c, d, ff², i, q,
 turba). Praeterea addunt D, 13, 124 εξω. — το παιδιον cum κBDLL, 102,
 it.⁵ copt. aeth. — ACII it.⁵ vg. addunt ανακειμενον.

41. ταλιθα (B-ειθα) cum κACLII. ταβιτα cum D. thabita cum c, d. tabitha
 cum a, ff², g², l, gat. mm. thabitha cum b, i. tabea acultha cum e. —
 Pro κομμ cum ADAII vg. syr.sch. syr.p copt. arm. aeth. legunt κBCLM
 κομμ. Facile omittitur I post M. — Pro εγειρε legit U εγειρα.

42. Pro εὐθως (κBLΔ, 33) legunt ACDII εὐθως. Post ετων legunt κCA ωσει.
 Post εξεστησαν omittunt ADII it. vg. εὐθως.

43. Pro γνοι cum ABDL legunt κCAII γνω.

VI.

1—6
Mt. 13, 53—58

1 Καὶ ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν, καὶ ἔρχεται εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθοῦσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. 2 καὶ γενομένου σαββάτου ἤρξατο διδάσκειν ἐν τῇ συναγωγῇ· καὶ οἱ πολλοὶ ἀκούοντες ἐξεπλήσσοτον, λέγοντες· πόθεν οὕτως ταῦτα, καὶ τίς ἡ σοφία ἢ δυνάμεις οὗτως; καὶ δυνάμεις τοιαῦται διὰ τῶν χειρῶν αὐτοῦ γίνονται; 3 οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ τέκτων, ὁ υἱὸς τῆς Μαρίας καὶ ἀδελφὸς Ἰακώβου καὶ Ἰωσήφου καὶ Ἰούδα καὶ Σίμωνος; καὶ οὐκ εἰσὶν αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ ὧδε πρὸς ἡμᾶς; καὶ ἐσκανδαλίζοντο ἐν αὐτῷ. 4 καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· οὐκ ἔστιν προφήτης ἀτιμὸς εἰ μὴ ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ καὶ ἐν τοῖς συγγενεῦσιν αὐτοῦ καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. 5 καὶ οὐκ ἠδύνατο ἐκεῖ ποιῆσαι οὐδεμίαν δύναμιν, εἰ μὴ ὀλίγοις ἀρρώστοις ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας ἐθεράπευσεν. 6 καὶ ἐθαύμασεν διὰ τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν.

Lc. 4, 24
Io. 4, 44

- VI: 1. Pro *ἔρχεται* (κΒCCL) legunt *ΑΠ* *ἦλθεν*. *D* *κατηλθεν* (pro *καὶ ἦλθεν* vel *καὶ ἀπηλθεν*).
2. Pro *καὶ γενομένου σαββάτου* legit *D* *καὶ ἡμερᾶ σαββατων*. — *διδασκειν ἐν τῇ συναγωγῇ* cum κΒCCL, f, ff², copt. syr. utr. arm. *ἐν τῇ συναγωγῇ διδάσκειν cum ΑΠ* vg. goth. — *οἱ πολλοὶ* cum *BL*, 13, 28, 69, 346. *οἱ* omitunt κACDΛΠ. — *ἀκούοντες* cum κABC (d, it.⁶ vg. audientes). *ἀκουσαντες* cum DFHLΛΠ, a. Omittunt b, c, e. — Pro *δυνάμεις τοιαῦται* *δια τῶν χειρῶν αὐτοῦ* legunt *ADII* *δοθεῖσα αὐτῷ*. — *καὶ δυνάμεις τοιαῦται* *δια τῶν χειρῶν αὐτοῦ* *γίνονται* cum *AC²*, a, e. *Eadem* cum praemisso *οτι* legunt f, goth. — *D* legit *ἵνα καὶ . . . γίνονται*. — κ* et cBLΔ it.² vg. copt. *καὶ αἱ* (*L* omittit *αι*) *δυνάμεις* (κ^c addit *καὶ*) *τοιαῦται* (κ^cΔ addunt *αι*, item c, l, vg.) *δια τῶν χειρῶν αὐτοῦ* *γινόμεναι*. Addito *αι* post *καὶ*, facile scribebant *γινόμεναι* pro *γίνονται*.
3. *ο τέκτων* (syr. hr. omittit) *ο υἱος* cum κABCDLΛII it.³ vg. copt. goth. syr. utr. *ο του τεκτονος υἱος* cum 33, 69, it.⁷ arm. Or. 1, 659 contra Celsum *ουδαμου των ἐν ταις ἐκκλησiais φερομενων ευαγγελιων τεκτων αυτος ο ις αναγεγραπται*. — *της μαριας* cum κBCLΔ. *της* omittunt *ADII*. — *καὶ* (κDL addunt *ο*) *ἀδελφός* cum κBCDLΔ, e, copt. syr. *frater* cum it.⁷ vg. — *ἀδελφός δε* cum *ΑΠ*, q, goth. syr. p. — *καὶ ἰωσηφ* cum *BDLΔ*, a, copt. *καὶ ἰωσηφ* cum κ, 121, it.⁷ vg. aeth. *καὶ ἰωσηφ cum ACII* syr. utr. goth. arm.
4. *καὶ ἔλεγεν cum κBCDLΔ* it.⁷ vg. copt. syr. sch. *ἐλεγε δε cum ΑΠ*, c, goth. syr. p arm. aeth. — *πατριδι εαυτου* cum κ*L. *πατριδι αουτου* cum κABC: DΠ. — κAL legunt *ἰδια ante πατριδι*. — Pro *συγγενεων* cum *B*D²LA* legunt κ^aAB²CD*κ²MSΠ *συγγενειν*. — *συγγεν. αουτου* (*Δ εαυτου*) cum *BC*KLM²*, d, it.⁷ vg. copt. syr. utr. aeth. *αουτου* omittunt κ^aAC²DM*Π, a, ff². goth. arm.
5. *ἠδύνατο cum κB²DEFGHVΔ* (vide Mc. 4: 33). *εδύνατο cum AB*CKLMSΠ*. — *ποιησαι ουδεμιαν δυναμιν* cum κBCLΔ. *ουδεμιαν ποιησαι δυναμιν cum D*. *ουδεμιαν δυναμιν ποιησαι cum ΑΠ*, f, vg.
6. *καὶ εθαυμασεν* cum κBE*. *καὶ εθαυμαζεν* cum *ACDLII* it.⁷ vg. — *Maldonatus expunxit δια*. Michelsen (Het ev. v. Mk., bl. 103) et v. Manen (Verh. Conjecturaalkrit., bl. 179) expungunt vs. 6^a. Naber primo coniecit *λιαν*, sed postea dixit vs. 6^a interpolatum esse (Mnemosyne, 1881, p. 281).

Καὶ περιῆγεν τὰς κόμιας κύκλω διδάσκων. 7 καὶ προσκαλεῖται τοὺς δώδεκα, καὶ ἤρξατο αὐτοὺς ἀποστέλλειν δύο δύο, καὶ ἐδίδου αὐτοῖς ἑξουσίαν τῶν πνευματικῶν τῶν ἀκαθάρτων, 8 καὶ παρηγγεῖλεν αὐτοῖς ἵνα μηδὲν αἴρωσιν εἰς ὁδὸν εἰ μὴ ῥάβδον μόνον, μὴ ἄρτον, μὴ πήραν, μὴ εἰς τὴν ζώνην χαλκόν, 9 ἀλλὰ ὑποδεδεδυμένοι σανδάλια, καὶ μὴ ἐνδύσησθε δύο χιτῶνας. 10 καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· ὅπου ἂν εἰσέλθητε εἰς οἰκίαν, ἐκεῖ μένετε ἕως ἂν ἐξέλθῃτε ἐκεῖθεν. 11 καὶ ὅς ἂν τόπος μὴ δέξηται ὑμᾶς μηδὲ ἀκούσωσιν ὑμῶν, ἐκπορευόμενοι ἐκεῖθεν ἐκτινάξατε τὸν χοῦν τὸν ὑποκάτω τῶν ποδῶν ὑμῶν εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. 12 καὶ ἐξελθόντες ἐκήρυσαν ἵνα μετανοῶσιν, 13 καὶ δαιμόνια πολλὰ ἐξέβαλλον, καὶ ἤλειφον ἐλαίῳ πολλοὺς ἄρρώστους καὶ ἐθεράπευον.

14 Καὶ ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς Ἡρώδης, φανερόν γὰρ ἐγένετο τὸ ὄνομα αὐτοῦ, καὶ ἔλεγον ὅτι Ἰωάννης ὁ βαπτίζων ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν, καὶ διὰ τοῦτο ἐνεργοῦσιν αἱ δυνάμεις ἐν αὐτῷ. 15 ἄλλοι δὲ ἔλεγον ὅτι Ἡλίας ἐστίν· ἄλλοι δὲ ἔλεγον ὅτι προφήτης ὡς εἰς τῶν προφητῶν. 16 ἀκούσας δὲ ὁ Ἡρώδης ἔλεγεν· ὃν ἐγὼ ἀπεκεφάλισα Ἰωάννην, οὗτος ἠγήρεθῃ.

8. αἴρωσιν cum ABDΠ. αρωσιν cum κCΛΔ. — μη αρτον μη πηραν cum κBCLΔ, 33, aeth. μη (D μητε) πηραν μη (D μητε) αρτον cum ADΠ it. vg.
9. Pro ἀλλὰ (κABCDLSU) legunt AΠ αλλ. — Pro ἐνδύσησθε cum κACDΔΠ², a, copt. arm. goth. ἐνδυσασθε cum B*. ἐνδυσασθα cum B²ΣΠ*. ἐνδεδυσθα L. neque vestiri cum e, et ne induerentur cum b, c, f, Π² etc.
11. ος αν τοπος μη δεξ. cum κBLΔ, 13, 28, 69, 124. 346. copt. syr. p in marg. aeth. ος αν μη δεξ. cum C*. οσοι αν (αν cum EFGMUV₃ εαν cum AC² DHKΠ) μη δεξονται (HKΠ δεξονται) cum AC²DΠ it. vg. goth. — εἰς μαρτυριον αυτοις cum κBCDLΔ it.⁶ vg. Addunt αμην λεγω υμιν, ανεκτιστερον εσται σοδομοις η γομορροις εν ημερα κρισεως η τη πολει εκεινη cum AΠ it.⁴ copt. syr. utr. aeth. goth. Vide Mt. 10:15.
12. εκηρυσαν cum κBCDLΔ syr. sch. et p in marg. goth. εκηρυσσον cum AΠ vg. syr. p. — μετανοωσιν cum BDL copt. μετανοησασι cum κACΔΠ.
13. εξεβαλλον cum κABL it. vg. εξεβαλον cum CDMA.
14. ο βασιλευς ηρωδ. cum κABC*LΔΠ. ηρωδ. ο βασ. cum C³DF. — ελεγον (D γοσαν) cum BD. ελεγεν cum κACLΔΠ it.⁵ vg. — εγηγερται εκ νεκρων cum κBDLΔ, 33, it. vg. ηγερθη εκ νεκρων C. εκ νεκρων ηγερθη cum Π in marg. goth. syr. p. εκ νεκρων ανεστη cum AKΠxt.
15. Primum δε cum κABCDLΔΠ. Omittunt FMUV syr. p arm. — ηλειας cum B*. ηλιας cum κAB²CDLΠ. Secundum ελεγον omittunt κ it.⁴ syr. sch. arm. — Post προφητης (κBC*LΔ) legunt AC²Π it.⁴ vg. goth. εστιν. — προφητης ως omittunt D it.⁴. — ως cum κABCLΠ it.⁴ vg. η ως cum A syr. p arm. — E sententia Naberī (Mnemosyne, 1881, p. 287) dittographia hic invenitur.
16. ο ante ηρωδης omittunt CDK*UV copt. — Pro ελεγεν cum κBCLΔ, 33, f legunt ADΠ it.³ ειπεν (it.⁵ vg. ait). — ον cum κBDL it. vg. arm. aeth. Praemittunt ου ACΔΠ copt. goth. Post απεκεφαλισα legunt κABC LΔΠ ιωαννην. (κ* ουτος ιωαννης ηγερθη, κ^a ουτος ιωαννης, αυτος ηγερθη). D omittit. — ουτος cum κ* et C²BDLΔ it.⁴ vg. αυτος (ipse) cum 33. ουτος εστιν αυτος cum ACΠ it.⁴ goth. syr. p arm. — ηγερθη cum κBLΔ 33, 102, copt. syr. br. ηγερθη εκ νεκρων cum AΠ. εκ νεκρων ηγερθη cum D³ it.⁴ ηγερθη απο των νεκρων cum C.

17 Αὐτὸς γὰρ ὁ Ἑρῳδῆς ἀποστείλας ἐκράτησεν τὸν Ἰωάννην καὶ ἔδησεν αὐτὸν ἐν φυλακῇ διὰ Ἑρῳδιάδα τὴν γυναῖκα Φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, ὅτι αὐτὴν ἐγάμησεν. 18 ἔλεγεν γὰρ ὁ Ἰωάννης τῷ Ἑρῳδῇ ὅτι οὐκ ἔξεστίν σοι ἔχειν τὴν γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ σου. 19 ἡ δὲ Ἑρῳδιάς ἐνεῖχεν αὐτῷ καὶ ἤθελεν αὐτὸν ἀποκτεῖναι, καὶ οὐκ ἠδύνατο. 20 ὁ γὰρ Ἑρῳδῆς ἐφοβεῖτο τὸν Ἰωάννην, εἰδὼς αὐτὸν ἄνδρα δίκαιον καὶ ἅγιον, καὶ συντηρεῖ αὐτόν, καὶ ἀκούσας αὐτοῦ πολλὰ ἠπόρει, καὶ ἠδέως αὐτοῦ ἤκουεν. 21 καὶ γενομένης ἡμέρας εὐκαιροῦ, ὅτε Ἑρῳδῆς τοῖς γενεαίοις αὐτοῦ δεῖπνον ἐποίησεν τοῖς μεγιστάσιν αὐτοῦ καὶ τοῖς χιλιάρχοις καὶ τοῖς πρώτοις τῆς Γαλιλαίας, 22 καὶ εἰσελθούσης τῆς θυγατρὸς αὐτῆς τῆς Ἑρῳδιάδος καὶ ὀρχησαμένης, ἤρρεσεν τῷ Ἑρῳδῇ καὶ τοῖς συνανακειμένοις. ὁ δὲ βασιλεὺς εἶπεν τῷ κορασίῳ· αἰτήσόν με ὃ ἂν θέλῃς, καὶ δώσω σοι. 23 καὶ ὤμοσεν αὐτῇ ὅτι ὃ ἂν με αἰτήσῃς δώσω σοι ἕως ἡμίσουσ τῆς βασιλείας μου. 24 καὶ ἐξελθοῦσα εἶπεν τῇ μητρὶ αὐτῆς· τί αἰτήσωμαι; ἡ δὲ εἶπεν· τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ βαπτίζοντος. 25 καὶ εἰσελθοῦσα εὐθὺς μετὰ σπουδῆς πρὸς τὸν βασιλέα ἠτήσατο λέγουσα· θέλω ἵνα ἐξαυτῆς δῶς μοι ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ. 26 καὶ περίλυπος γενόμενος ὁ βασιλεὺς διὰ τοὺς ὄρκους καὶ τοὺς ἀνακειμένους οὐκ ἠθέλησεν ἀθετῆσαι αὐτήν. 27 καὶ εὐθὺς ἀποστείλας ὁ βασιλεὺς ἀπεκουλάτορα ἐπέταξεν ἐνεγκαι τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. 28 καὶ ἀπελθὼν ἀπεκεφάλισεν αὐτόν ἐν τῇ φυλακῇ, καὶ ἤνεγκεν τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι καὶ ἔδωκεν αὐτὴν τῷ κορασίῳ, καὶ τὸ κοράσιον ἔδωκεν αὐτὴν τῇ μητρὶ αὐτῆς. 29 καὶ ἀκού-

17. Pro autos gar legunt $\kappa\epsilon\alpha L$ copt. goth. ο γαρ. — Pro και εδησεν αυτον εν φυλακη legit A εν φυλακη και εδησεν αυτον et D it.⁵ και εδησεν αυτον και εβαλεν εις φυλακην.
19. Pro ηθελεν cum $\kappa ABC^3 DL \Delta \Pi$ legunt C*, d, it.⁶ εζητει. — Pro ηδυνατο legunt AK $\Delta \Pi$ εδυνατο.
20. Pro ηπορει cum κBL copt. legunt AC $\Delta \Delta \Pi$ it. vg. εποιει.
21. Pro εποιησεν cum $\kappa BCDL \Delta$ it. vg. legunt $\Delta \Pi$ εποιει.
22. Pro αυτης της legunt $\kappa BDL \Delta$ αυτου. — Pro ηρρεσεν cum $\kappa BC^* L(\Delta)$, 33, c, Π^2 , copt. arm. legunt AC³ $\Delta \Gamma \Pi$ και αρεσασης. — Pro ο δε βασιλευς ειπεν ($\kappa BC^* L \Delta$, 33, g², q, vg.) legunt A, copt. ειπεν δε ο βασ. et C³ $\Delta \Gamma \Pi$ it.⁴ goth. syr. p arm. ειπεν ο βασ.
23. Pro οτι ο αν legunt $\kappa ACL \Pi$ οτι ο εαν, B Δ ο τι εαν, Dgr. ει τι αν.
24. και εξελθουσα cum $\kappa BL(\Delta)$, 33, copt. aeth. η δε εξελθ. cum AC Dgr. $\Gamma \Pi$, a, b, f, goth. syr. utr. — αιτησωμαι cum $\kappa ABCDGL \Delta$. αιτησομαι cum $\Gamma \Pi$. — Pro του βαπτιζοντος ($\kappa BL \Delta$, 28, syr. p) legunt AC $\Delta \Gamma \Pi$ του βαπτιστου.
25. Pro ευθυσ ($\kappa BCL \Delta$) legunt A $\Gamma \Pi$ ευθεως. DL omittunt. — εξαυτης δως μοι cum $\kappa BC^* L \Delta$ it.⁴ vg. μοι δως εξαυτης cum $\Delta C^3 \Gamma \Pi$ arm. δος μοι omisso εξαυτης apud D. — Pro βαπτιστου legit L βαπτιζοντος.
26. Pro ανακειμενους cum BCL Δ , 42, syr. sch. legunt $\kappa AC^2 \Delta \Gamma \Pi$ συνανακειμεινους. — αθετσαι αυτην cum $\kappa BCL \Delta$. αυτην αθετσαι cum AD $\Gamma \Pi$ it. vg.
27. Pro ευθυσ ($\kappa BCL \Delta$) legunt AD $\Gamma \Pi$ ευθεως. — Pro απεκουλατορα cum $\kappa ABLL \Pi$ legit Γ απεκουλατωρα. — Pro ενεγκαι cum $\kappa BC \Delta$ legunt AD $\Gamma \Pi$ it. vg. ενεχθηραι. — Post την κεφαλην αυτου legunt C Δ it.² vg. επι πινακι.
28. και απελθων cum BCL Δ it.⁷ vg. ο δε απελθων cum AD $\Gamma \Pi$ goth. syr. p arm. — Primum αυτην omittunt L Δ , b, c, q, syr. sch. arm.

σαντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἦλθαν καὶ ἦσαν τὸ πτώμα αὐτοῦ, καὶ εἶθον αὐτὸ ἐν μνημείῳ.

30 Καὶ συνάγονται οἱ ἀπόστολοι πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἀπήγγειλαν αὐτῷ πάντα ὅσα ἐποίησαν καὶ ὅσα ἐδίδαξαν. 31 καὶ λέγει αὐτοῖς· δεῦτε ὑμεῖς αὐτοὶ κατ' ἰδίαν εἰς ἔρημον τόπον καὶ ἀναπαύσασθε ὄλιγον. ἦσαν γὰρ οἱ ἐρχόμενοι καὶ οἱ ὑπάγοντες πολλοί, καὶ οὐδὲ φαγεῖν εὐκαιροῦν. 32 καὶ ἀπηλθον ἐν τῷ πλοίῳ εἰς ἔρημον τόπον κατ' ἰδίαν. 33 καὶ εἶδον αὐτοὺς ὑπάγοντας καὶ ἐπέγνωσαν πολλοί, καὶ περὶ ἅπο πασῶν τῶν πόλεων συνέδραμον ἐκεῖ καὶ προσήλθον αὐτούς.

34 Καὶ ἐξελθὼν εἶδεν πολὺν ὄχλον, καὶ ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτούς, ὅτι ἦσαν ὡς πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα, καὶ ἤρξατο διδάσκειν αὐτοὺς πολλά. 35 καὶ ἦδη ὥρας πολλῆς γενομένης προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἔλεγον ὅτι ἐρημὸς ἐστὶν ὁ τόπος, καὶ ἦδη ὥρα πολλή· 36 ἀπόλυσον αὐτούς, ἵνα ἀπελθόντες εἰς τοὺς κύκλω ἀγροῦς καὶ κώμας ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς τί φάγωσιν. 37 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν. καὶ λέγουσιν αὐτῷ· ἀπελθόντες ἀγοράσωμεν δηναρίων διακοσίων ἄρτους, καὶ δώσωμεν αὐτοῖς φαγεῖν; 38 ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς· πόσους ἄρτους ἔχετε; ὑπάγετε ἴδετε. καὶ γνόντες λέγουσιν· πέντε, καὶ δύο ἰχθύας.

29. ἦλθαν cum BL, 33. ἦλθον cum κ ACDΓAΠ. — αὐτον cum κ , 346. αὐτο cum ABCΛΓAΠ. — ἐν μνημείῳ cum κ ABCLΓAΠ. ἐν τῷ μνημείῳ cum D.
30. πάντα οσα cum κ BCDELVA. πάντα καὶ οσα cum AΓΠ goth. syr.p. — καὶ οσα cum κ ABC³DLAΓΠ copt. syr.utr. Nil nisi καὶ cum κ *C* vg.
31. Pro λέγει cum κ BCLA, 33 (ait d, it. vg.) legunt ADΠ εἶπεν. — Pro ἀναπαύσασθε cum ABCMA legunt κ DLΓΠ ἀναπαυεσθε. Pro ευκαιροῦν cum κ ABEFGHVLVA legunt CKMSUP ηυκαιροῦν et D ευκαιρως εἶχον.
32. εἰς ἐρημον τοπον τῷ πλοίῳ cum AΓΠ syr.utr. aeth. ἐν τῷ πλοίῳ (κ omittit τῷ) εἰς ἐρημον τοπον cum (κ)BLA copt. arm.
33. Post αὐτους υπαγοντας legunt 13, 69 οἱ οχλοι. Pro ἐπεγνωσαν cum κ AB²L ΓAΠ legunt B²D εγνωσαν. — Ante πολλοι legunt κ AKLMVAΠ, f, q, copt. syr.utr. aeth. αὐτους, EFGUSVΓ αὐτον. BD it.³ vg. omittunt αυτ. — καὶ προσήλθον (LA προσήλθον) αὐτους cum κ BLA. καὶ συνήλθον αὐτον cum D. καὶ ἦλθον εκει cum 1. — a et venerunt. — καὶ προσήλθον αὐτους καὶ συνήλθον (A συνεδραμον) πρὸς αὐτον cum A(ΠΠ), f, q, syr.p aeth.
34. εἶδεν (KLMVΓAΠ ιδεν) cum κ BL, g¹, copt. arm. Addunt ο ἰς A etc. Praemittunt ο ἰς AHΠ syr.sch. aeth. Post οχλον legit D ο ἰς. — ἐπ αὐτους cum κ BDF. ἐπ αὐτοις cum ALΓAΠ.
35. γενομένης cum ALΓAΠ. γινομένης cum κ D it. vg. Post προσελθόντες legunt κ CBΓA, c, q αὐτω. — οἱ μαθ. αὐτον: A, c, arm. omittunt αὐτον. — ελεγον cum κ BLA, 33, copt. — λεγουσιν cum ADΓΠ, q. DKΠ addunt αὐτω, A legit αὐτω ante λεγουσιν.
36. Pro κυκλω legit D ἐγγιστα, it. vg. proximas. D legit post αγροῦς: καὶ εἰς τας κωμας ἵνα αγορας. — Post εαυτοις invenitur αρτους· τι γαρ φαγωσιν ονα εχουσιν in AΠΠ, b, f, syr.utr. aeth. arm.
37. δηναριων διακοσιων cum κ ABLAΠ it.⁶ διακοσιων δηναριων cum DMΓ. — Pro δωσωμεν (κ BD) legunt ALA δωσομεν. it. vg. dabimus. δωμεν cum ΓΠ.
38. αρτους εχετε cum κ ADΓΠ it. vg. εχετε αρτους cum BLA aeth. Pro ιδετε (κ BDL it.² copt.) legunt AΓAΠ καὶ ιδετε. Post λεγουσιν legunt ADM in marg. it.⁷ αὐτω.

30 33
Lc. 9. 10 a.
Mt. 14. 13
10. 6. 1 s.

34- 44
Mt. 14. 14- 21
Lc. 9. 11- 17
10. 6. 5- 13
Mt. 9. 36
s. 1 ss.

39 και ἐπέταξεν αὐτοῖς ἀνακλῖναι πάντας συμπόσια συμπόσια ἐπὶ τῷ γλωρῷ χόρτῳ.
 40 και ἀνέπεσαν πρασιαὶ πρασιαί, κατὰ ἑκατὸν και κατὰ πενήκοντα. 41 και λαβὼν τοὺς πέντε ἄρτους και τοὺς δύο ἰχθύας ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν εὐλόγησεν, και κατέκλασεν τοὺς ἄρτους και ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς ἵνα παρατιθῶσιν αὐτοῖς, και τοὺς δύο ἰχθύας ἐμέρισεν πᾶσιν. 42 και ἔφαγον πάντες και ἔχορτάσθησαν 43 και ἦσαν κλάσματα δώδεκα κοφίνων πληρώματα, και ἀπὸ τῶν ἰχθύων. 44 και ἦσαν οἱ φαγόντες τοὺς ἄρτους πεντακισχίλιοι ἄνδρες.

45 Και εὐθύς ἠγάγκασεν τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἐμβῆναι εἰς τὸ πλοῖον και προάγειν εἰς τὸ πέραν πρὸς Βηθσαϊδάν, ἕως αὐτὸς ἀπολύει τὸν ὄχλον. 46 και ἀποταξάμενος αὐτοῖς ἀπῆλθεν εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι. 47 και ὀψίας γενομένης ἦν τὸ πλοῖον ἐν μέσῳ τῆς θαλάσσης, και αὐτὸς μόνος ἐπὶ τῆς γῆς. 48 και ἰδὼν αὐτοὺς βασανιζομένους ἐν τῷ ἐλαύνειν, ἦν γὰρ ὁ ἄνεμος ἐναντίος αὐτοῖς, περὶ τετάρτην φυλακὴν τῆς νυκτὸς ἔρχεται πρὸς αὐτοὺς περιπατῶν ἐπὶ τῆς θαλάσσης. και ἤθελεν παρελθεῖν αὐτούς· 49 οἱ δὲ ἰδόντες αὐτὸν ἐπὶ τῆς θαλάσσης περιπατοῦντα ἔδοξαν ὅτι φάντασμα ἐστίν, και ἀνέκραξαν· 50 πάντες γὰρ αὐτὸν εἶδαν και ἐταράχθησαν. ὁ δὲ εὐθύς ἐλάλησεν μετ' αὐτῶν, και λέγει αὐτοῖς· θαρσεῖτε, ἐγὼ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε. 51 και ἀνέβη πρὸς αὐτοὺς εἰς τὸ πλοῖον, και ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος· και λίαν ἐκ περισσοῦ ἐν ἑαυτοῖς ἐξίσταντο. 52 οὐ γὰρ συνῆκαν ἐπὶ τοῖς ἄρτοις, ἀλλ' ἦν αὐτῶν ἡ καρδία πεπωρωμένη.

53 Και διαπεράσαντες ἐπὶ τὴν γῆν ἦλθον εἰς Γεννησαρὲτ και προσωρμίσθησαν.

39. Pro ανακλιναι cum AB²DLΓΑΠ legunt κΒ*G ανακλιθῆναι. (Vide Mt. 14: 19).

40. Pro ανεπεσαν cum κBEFGHΜVΔ legunt ADKLSUΓΠ ανεπεσον. Pro κατα (bis) legunt ΑΓΔΠ ana (bis).

41. Post τοις μαθ. legunt ΑΔΓΠ αυτον. Pro παρατιθωσιν cum κ*BLM*ΔΠ* legunt κADM²ΓΠ² παραθωσιν.

43. κλασματα δωδεκα κοφινων πληρωματα cum BLΔ. κ item, sed κλασματων. — ΑΔΓΠ legunt κλασματων δωδεκα κοφινων πληρεις.

44. κ legit ως ante πεντακισχιλιοι et nonnulli minusculi ωσει.

45. Pro ευθυς cum κBLΔ, 28 legunt ΑΔΓΠ ευθως. — Pro απολυει cum κBL, 1 legunt E*ΚΓ απολυοι et ΑΠ απολυση.

47. Post ην legunt D, 1, 28, 209, 251 παλαι, a, b, i, g² jam.

48. Pro ιδων cum κBDLΔ it.⁵ vg. copt. legunt ΓΠ² ειδεν, ΑΧΠ* ιδεν. — περι cum κBLΔ. και περι cum ΑΔΧΓΠ it.³ vg.

49. επι της θαλασσης περιπατουντα cum κBLΔ. περιπατουντα επι της θαλασσης cum ΑΔΧΓΠ it. vg. Pro οτι φαντασμα εστιν cum κBLΔ, 33 legunt ΑΔΧΓΠ φαντασμα ειναι.

50. ειδαν cum κB. ειδον cum ΑΓΔΠ². ιδον cum KLMXVΠ*. — Pro ο δε cum κBL, 33, και cum ΑΔΧΓΠ. Pro ευθυς cum κBLΔ ευθως cum ΑΧΓΠ. ευθυς omittit D.

51. λιαν omittunt D, b. εκ περισσου cum ΑΧΓΠ. περισσως cum D. Omittunt κBLΔ, 102, syr.sch. aeth. Post εξισταντο cum κBLΔ it.⁶ vg. copt. invenitur και εθανμαζον cum ΑΔΧΓΠ, b, f, q, syr.sch. syr.p arm. aeth. εξεπλησοντο cum 1, 148, 209.

52. αλλ ην cum κBLM²SA copt. syr.p in marg. ην γαρ cum ADM*ΧΓΠ. αυτων η καρδια cum κABXΓΠ. η καρδια αυτων cum DLΔ.

53. επι την γην ηλθον εις γενν. cum κBL. ηλθον επι την γην γενν. cum ADN

54 και ἐξεληθόντων αὐτῶν ἐκ τοῦ πλοίου εὐθὺς ἐπιγρόντες αὐτὸν 55 περιέδραμον ὄλην τὴν χώραν ἐκείνην καὶ ἤρξαντο ἐπὶ τοῖς κραβάττοις τοὺς κακῶς ἔχοντας περιφέρειν, ὅπου ἤκουον ὅτι ἐστίν. 56 καὶ ὅπου ἂν εἰσπορεύετο εἰς κώμας ἢ εἰς πόλεις ἢ εἰς ἀγρούς, ἐν ταῖς ἀγοραῖς ἐτίθεισαν τοὺς ἀσθενούντας, καὶ παρακάλλουν αὐτὸν ἵνα κἀν τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ ἄψωνται· καὶ ὅσοι ἂν ἤψωντο αὐτοῦ ἐσώζοντο.

VII.

1 Καὶ συναγόμαι πρὸς αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι καὶ τινες τῶν γραμματέων ἐληθόντες ἀπὸ Ἱεροσολύμων. 2 καὶ ἰδόντες τινὰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ διὲ κοιναῖς χερσίν, τοῦτ' ἐστὶν ἀνίπτους, ἐσθίουσιν τοὺς ἄρτους, — 3 οἱ γὰρ Φαρισαῖοι καὶ πάντες οἱ Ἰουδαῖοι ἐὰν μὴ πνυγῆ νήψωνται τὰς χεῖρας οὐκ ἐσθίουσιν, κρατοῦντες τὴν παράδοσιν τῶν προσβυτέρων, 4 καὶ ἀπ' ἀγορᾶς ἐὰν μὴ ῥαντίσωνται οὐκ ἐσθίουσιν, καὶ ἄλλα πολλά ἐστὶν ἃ παρέλαβον κρατεῖν, βαπτισμοὺς ποτηρίων καὶ ξειτῶν καὶ χαλκίων καὶ κλινῶν — 5 καὶ ἐπερωτῶσιν αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς· διατί οὐ περιπατοῦσιν οἱ μαθηταὶ σου κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν προσβυτέρων,

¹⁻¹⁶
Mt. 13, 1-11

XΓΠ it. vg. — γεννη- cum **ABDLXΓΔΠ**. γενη- cum **NFH**. -σαρεθ cum **AB²LMΓΔ**. -σαρεθ cum **B²NXΠ**. D γεννησαρ.

54. Pro ενθυσ cum **MBLA** legunt **ADNXΓΠ** ενθεως. Post αυτον legunt **AG.1** οι ανδρες του τοπου εκεινον.

55. περιεδραμον (et και ερξαντο) cum **MBLA**. περιδραμοντες (et ηρξαντο) cum **ANXΓΠ**. περιδραμοντες cum **D**, a. — χωραν cum **MBLA**, 33, copt. περιχωρον cum **ADNXΓΠ**. κραβαττοις cum **AB²DF²GKMNUVΓΠ**, b, am, inz. κ κραβακτοις, **F²XD** κραβατοις. **B²EH** κραβατοις. — οτι εστιν cum **MBL.1** οτι εκει εστιν cum **ANXΓΠ**.

56. αν cum **ABDLNΠ**. εαν cum **κXΓΔ**. Secundum εις cum **MBDFL** vg. syr.p arm. Omittunt **ANXΓΠ**, b, q, copt. goth. Tertium εις cum **MBDL²A** it.⁵ Omittunt **ANXΓΠ** it.³ — D legit 56a: και που αν εισεπορευετο εις κωμας η εις αγρους η εις τας πολεις εν ταις πλατειαις ετειθουν etc. — Pro ετιθεισαν cum **MBLA** legunt **ADNXΓΠ** ετιθουν. Pro ηψωντο cum **MBDLA**, a, it.² legunt **ANXΓΠ**, d, it.⁵ vg. ηπτοντο.

VII: 2. οτι κοιναις . . . εσθιουσιν cum **MBLA**, 33. — κοιναις . . . εσθιοντας cum **ADNXΓΠ**, a, goth. τοις cum **MBDLNΔ**. Omittunt **AXΓΠ**. Post αρτοις legunt **NΠ** it. vg. syr.utr. arm. εμεψωντο. D κατεγνωσαν. — τοις εστιν ανιπτους glossema, Valckenaer, Schediasma, p. 265. Vide contra V. d. S. Bakhuyzen.

3. πνυγη cum **ABLNXΓΠ**. πνυγη D. pugillo, it.⁴; a legit: momento, b subinde. Erasmus coniecit πικνα, quod etiam invenitur κ. Vide it.⁴ vg. (crebro) copt. sedulo cum syr.utr. intense cum aeth. Δ omittit.

4. Pro απ cum **ABDLAIΠ** legunt **κNXΓ** απο. Pro ραντισωνται cum **κB** legunt **ADΓΠ** βαπτισωνται (**KNX** -σονται. **E²FA** -ζωνται, **L** -ζονται). — Post και χαλκιων legunt **ADXΓΠ** it. vg. syr.utr. goth. arm. και κλιων. — Michelsen (Het ev. v. Mk. bl. 16) legit και τὰπ' αγορας ἐὰν μὴ ῥαντίζωνται. Cf. V. d. S. Bakhuyzen et V. d. Beke Callenfels.

5. Pro και επερωτωνωσιν cum **MBDL** it. (exc. f) vg. επειτα επερωτωνωσιν cum **AXΓΠ**. — ου περιπατουσιν οι μαθηται σου cum **MBLA** copt. aeth. οι μα-

6 s.
Jes. 29, 13

ἀλλὰ κοιναῖς χερσίν ἐσθίουσιν τὸν ἄρτον; 6 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· καλῶς ἐπροφήτευσεν Ἡσαΐας περὶ ὑμῶν τῶν ὑποκριτῶν, ὡς γέγραπται· οὗτος ὁ λαὸς τοῖς χεῖλεσίν με τιμᾷ, ἡ δὲ καρδία αὐτῶν πόρρω ἀπέχει ἀπ' ἐμοῦ· 7 μάτην δὲ σέβονται καὶ διδάσκοντες διδασκαλίαις ἐντάλματα ἀνθρώπων. 8 ἀφέντες τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ κρατεῖτε τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων. 9 καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· καλῶς ἀδεύετε τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ, ἵνα τὴν παράδοσιν ὑμῶν τηρήσητε. 10 Μωσῆς γὰρ εἶπεν·

Ex. 20, 12
21, 17

τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου, καί· ὁ κακολογῶν πατέρα ἢ μητέρα θανάτῳ τελευτάτω. 11 ὑμεῖς δὲ λέγετε· εἰν εἴπη ἄνθρωπος τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρὶ κορβᾶν, ὃ ἐστὶν δῶρον, ὃ ἂν ἐξ ἐμοῦ ὠφεληθῆς, 12 οὐκέτι ἀφίετε αὐτὸν οὐδὲν ποιῆσαι τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρὶ, 13 ἀκυροῦντες τὸν λόγον τοῦ θεοῦ τῇ παραδόσει ὑμῶν ἢ παρεδώκατε. καὶ παρόμοια τοιαῦτα πολλὰ ποιεῖτε. 14 καὶ προσκαλεσάμενος πάλιν τὸν ὄχλον ἔλεγεν αὐτοῖς· ἀκούσατέ μου πάντες καὶ σῦντε. 15 οὐδὲν ἐστὶν ἔξωθεν τοῦ ἀνθρώπου εἰσπορευόμενον εἰς αὐτὸν ὃ δύναται κοινῶσαι αὐτόν· ἀλλὰ τὰ ἐκ τοῦ ἀνθρώπου ἐκπορευόμενά ἐστιν τὰ κοινῶντα τὸν ἄνθρωπον.

17 - 23
Mt. 15, 12-26

17 Καὶ ὅτε εἰσῆλθεν εἰς οἶκον ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ἐπρώτων αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τὴν παραβολὴν. 18 καὶ λέγει αὐτοῖς· οὕτως καὶ ὑμεῖς ἀσύνητοί ἐστε; οὐ νοεῖτε ὅτι πᾶν τὸ ἔξωθεν εἰσπορευόμενον εἰς τὸν ἄνθρωπον οὐ δύναται αὐτὸν κοινῶσαι,

θηται σου ου περιπατοσιν cum ADXΓΠ it. vg. — Pro *ἀλλὰ κοιναῖς* cum *κ**BD it.⁵ vg. legunt *κ**ALXΓΑΠ it.⁴ *ἀλλὰ ανικτοις*.

6. Post ο δε legunt ADXΓΠ it. vg. *αποκριθεις*. — Pro *καλως* cum κBLA it.⁶ vg. syr.sch. aeth. legunt ADXΓΠ, b, q, syr.p arm. goth. *ου καλως*. — *επροφητευσεν* cum κB*DLA. *προσηγ.* cum AB*XΓΠ. — *ουτι* omittunt ADXΓΑΠ. *ουτος ο λαος* cum κALXΓΑΠ. *ο λαος ουτος* cum BD it.⁷ vg. syr.sch. — Pro *τιμα* legunt D, a, b, c *αγαπα* (aeth. honorant me et amant me). Pro *απεχει* legit D *αφεισικμεν*, I *απεσιν*, Δ *απεση*, a, b, c, d, f, g^{1,2}, i, l, q, vg. est, fu, emm. ing. mt. abest.
8. Post *αφεντες* legunt AXΓΠ vg. γαρ. — Post *ανθρωπων* legunt AXΓΠ it.² vg. *βαπτισμους ξεστων και ποτηριων και αλλα* (A omittit *αλλα*) *παρομοια τοιαντα πολλα ποιειτε*. D legit etiam *βαπτισμους* . . . *παρομοια et praeterea ο ποιηται τοιαντα πολλα*.
9. *καλως* error librarii e vs. 6 (V. d. S. Bakhuyzen, p. 252, 253 sub 1 Kor. 4 : 6). — Pro *τηρησητε* (B *τηρητε*) legunt D (d tradatis) it.⁷ syr.sch. *στησητε*.
10. Pro *μωνσης* cum κBDKMΔΠ legunt ALXΓ *μωσης*.
12. *ουκετι*: praemittunt *και AXΓΠ* it.² vg. item L *ουτι*. Post *τω πατρι* legunt AXΠ it.⁴ vg. *αντου*. Post *μητρι* legunt AXΓΠ syr.utr. aeth. goth. *αντου*.
14. Pro *παλιν* cum κBDLA it.⁹ vg. *παντα* cum AXΓΠ, f, goth. Pro *ακουσατε* cum BDHL *ακουετε* cum κAXΓΑΠ. Pro *συνετε* cum BHΛA 238 (D *συνιτε*) *συνιετε* cum κAXΓΠ.
15. *κοινωσαι αυτον* cum κΛΛ(B). *αυτον κοινωσαι* cum ADXΓΠ it. vg. *τα εκ του ανθρ. εκπορ.* cum κBDLA it. vg. *τα εκπορ. απ αυτον* cum AXΓΠ syr.utr. arm. *εστιν τα*: praemittunt *εκεινα* ADXΓΠ it. vg.
16. *ει τις εχει οτα ακουειν ακουετω* omittunt κBLA* copt. et invenitur ADX ΓΠ it. vg. Cf. Mc. 4 : 9.
17. *οικον cum ABLXΓΠ. τον οικον* cum κΔ (D *την οικειαν*). Pro *την παραβολην* cum κBDLA it. vg. *περι της παραβολης* cum AXΓΠ goth.
18. Pro *ου νοειτε* cum ABDXΓΠ *ουπω νοειτε* cum κLVA.

19 δι οὐκ εἰσπορεύεται αὐτοῦ εἰς τὴν καρδίαν ἀλλ' εἰς τὴν κοιλίαν, καὶ εἰς τὸν ἀφροδῶνα ἐκπορεύεται, καθαρῶν πάντα τὰ βρώματα; 20 ἔλεγεν δὲ δι τὸ ἐκ τοῦ ἀνθρώπου ἐκπορευόμενον, ἐκεῖνο κοινοὶ τὸν ἄνθρωπον. 21 ἔσθων γὰρ ἐκ τῆς καρδίας τῶν ἀνθρώπων οἱ διαλογισμοὶ οἱ κακοὶ ἐκπορεύονται, πορνεαί, κλοπαί, φόνοι, 22 μοιχεαί, πλεονεξίαι, πονηρίαι, δόλος, ἀσελγεία, ὀφθαλμὸς πονηρὸς, βλασφημία, ὑπερηφανία, ἀφροσύνη· 23 πάντα ταῦτα τὰ πονηρὰ ἔσθων ἐκπορεύεται καὶ κοινοὶ τὸν ἄνθρωπον.

24 Ἐκειθεν δὲ ἀναστὰς ἀπῆλθεν εἰς τὰ ὄρια Τύρον καὶ Σιδῶνος. καὶ εἰσελθὼν εἰς οἰκίαν οὐδένα ἠθέλησεν γνῶναι, καὶ οὐκ ἠδυνάσθη λαθεῖν· 25 ἀλλ' εὐθύς ἀκούσασα γυνὴ περὶ αὐτοῦ, ἧς εἶχεν τὸ θυγάτριον πνεῦμα ἀκάθαρτον, ἐλθοῦσα προσέπεσεν πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ· 26 ἡ δὲ γυνὴ ἦν Ἑλληνίς, Συροφονικίσσα τῷ γένει· καὶ ἠρώτα αὐτὸν ἵνα τὸ δαιμόνιον ἐκβάλῃ ἐκ τῆς θυγατρὸς αὐτῆς. 27 καὶ ἔλεγεν αὐτῇ· ἄφες πρώτον χορτασθῆναι τὰ τέκνα· οὐ γὰρ ἐστὶν καλὸν λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων καὶ τοῖς κυναρίοις βαλεῖν. 28 ἡ δὲ ἀπεκρίθη καὶ λέγει αὐτῷ· καὶ, κύριε· καὶ τὰ κυνάρια ὑποκάτω τῆς τραπέζης ἐσθίουσιν ἀπὸ τῶν ψιχίων τῶν παιδίων. 29 καὶ εἶπεν αὐτῇ· διὰ τοῦτον τὸν λόγον ὕπαγε, ἐξελήλυθεν

24 - 30
Mc. 15, 21 - 28

19. Pro καθαρῶν cum $\mu\text{ABEFGHLSX}\Delta$ legunt $\text{KMUV}\Gamma\text{II}$ καθαρῶν. D legit καὶ εἰς τὸν οχετον (it. vg. in secessum) ἐξερχεται καθαρῶν πάντα τὰ βρώματα. — Naber (Mnemosyne, 1878, p. 25, et 1884, p. 281) coniecit ἐκπορεύεται θυραζε πάντα τὰ βρώματα. Coniungit πάντα τὰ βρώματα ut subiectum cum ἐκπορεύεται.
21. πορνεαὶ κλοπαὶ φονοὶ, 22 μοιχεαὶ cum $\mu\text{BL}\Delta$, copt. aeth. — μοιχεαὶ πορνεαὶ φονοὶ κλοπαὶ cum $\text{ANX}\Gamma\text{II}$ it.³ vg. syr.p. — D legit 21, 22: πορνεα κλεμματα· μοιχεαὶ φονοὶ πλεονεξία δολοὺς, πονηρικ ἀσελγεία ὀφθαλμὸς πονηρὸς· βλασφημιαὶ ὑπερηφανιαὶ ἀφροσύνη.
24. εκειδεν (33, copt. κακ.) δε ἀναστὰς cum $\mu\text{BL}\Delta$ syrp.p.in marg. καὶ εκειθεν ἀναστὰς cum $\text{ANX}\Gamma\text{II}$ vg. goth. καὶ ἀναστὰς εκειθεν legit D. — Pro ορια cum $\mu\text{BD}\Delta$ legunt $\text{ANX}\Gamma\text{II}$ μεθορια. — καὶ σιδωνος cum $\mu\text{ABNX}\Gamma\text{II}$ it.⁶ vg. Haec verba omittit $\text{DL}\Delta$ it.⁵ Orig. 3, 502. — Pro εἰς οἰκίαν legunt D, Or. 3, 502 εἰς τὴν οἰκίαν (οικεῖαν). — Pro ἠθελῆσεν cum $\mu\Delta$, d, it.⁹ vg. Orig. 3, 502 legunt $\text{ABDLNX}\Gamma\text{II}$ ἠθελεν. — Pro ἠδυνασθη cum μB legunt $\text{ADLNX}\Gamma$ ἠδυνθη καὶ $\text{K}\Delta\text{II}$ εδυνθη.
25. $\text{BL}\Delta$ legunt ἀλλ. pro ἀλλα. — ἀλλα vel ἀλλ' εὐθύς ἀκούσασα γυνὴ cum $\mu\text{BL}\Delta$, 33, f. — D legit γυνὴ δε εὐθεως ὡς ἀκούσασα. — Post θυγάτριον legunt $\text{ABLNX}\Gamma\text{II}$ αὐτῆς. $\mu\text{D}\Delta$ omittunt. — Pro ἐλθοῦσα cum $\text{ABDNX}\Gamma\text{II}$, a, q, syr.utr. legunt $\mu\Delta\Delta$ it. vg. copt. εἰσελθοῦσα.
26. ἡ δε γυνὴ ἦν cum $\mu\text{BD}\Delta$, a, copt. syr.sch. ἦν δε ἡ γυνὴ cum $\text{ANX}\Gamma\text{II}$ it. vg. συροφονικίσσα cum μAKLS in marg. V in marg. ΔII . συροφονίσσα cum nonnullis minusculis, d, it.⁷ vg. φοινίσσα cum D. συροφονικίσσα (fortasse Συρα Φοινικίσσα) cum $\text{BNX}\Gamma$. συροφονίσσα cum U. — εκ (D, 115, c, ff² legunt απο) omittitur L, q.
27. καὶ ελεγεν (D, it.² λέγει, d, dixit) cum $\mu\text{BD}\Delta$. ο δε $\bar{\iota}\zeta$ ειπεν cum $\text{ANX}\Gamma\text{II}$, syr.p arm. goth. — εστιν καλον cum $\mu\text{BD}\Delta$ it. vg. syr.utr. καλον εστιν cum $\text{ANX}\Gamma\text{II}$. — τοις κυναριοις βαλειν cum μB , q. βαλειν τοις κυναριοις cum $\text{ADLNX}\Gamma\Delta\text{II}$.
28. Pro καὶ τα cum $\mu\text{BH}\Delta$ copt. syr.sch. arm. aeth. legunt $\text{ALNX}\Gamma\text{II}$ it.⁷ vg. καὶ γαρ τα. — Pro εσθίουσιν cum $\mu\text{BD}\Delta$ legunt $\text{ANX}\Gamma\text{II}$ εσθιει.

ἐκ τῆς θυγατρὸς σου τὸ δαιμόνιον. 30 καὶ ἀπελθούσα εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς εὗρεν τὸ παιδίον βεβλημένον ἐπὶ τὴν κλίνην καὶ τὸ δαιμόνιον ἐξεληλυθός.

Mt. 15, 29

31 Καὶ πάλιν ἐξεληθὼν ἐκ τῶν ὄριων Τύρου ἦλθεν διὰ Σιδῶνος εἰς τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας ἀνὰ μέσον τῶν ὄριων Δεκαπόλεως. 32 καὶ φέρονσιν αὐτῷ κωφὸν καὶ μογιλάλον, καὶ παρακαλοῦσιν αὐτὸν ἵνα ἐπιθῇ αὐτῷ τὴν χεῖρα. 33 καὶ ἀπολαβόμενος αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ὄχλου κατ' ἴδιαν ἔβαλε τοὺς δακτύλους εἰς τὰ ὕδατα αὐτοῦ καὶ πύσας ἤψατο τῆς γλώσσης αὐτοῦ, 34 καὶ ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν ἐστέναξεν, καὶ λέγει αὐτῷ· ἐφραθά, ὃ ἐστὶν διανοίχθητι. 35 καὶ ἠνοίγησαν αὐτοῦ αἱ ἀκοαί, καὶ ἐλύθη ὁ δεσμὸς τῆς γλώσσης αὐτοῦ, καὶ ἐλάλει ὀρθῶς. 36 καὶ διεστείλατο αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ λέγωσιν ὅσον δὲ αὐτοῖς διετέλλετο, αὐτοὶ μᾶλλον περισσότερον ἐκήρυσσον, 37 καὶ ὑπερπερισσῶς ἐξεπλήσσοντο λέγοντες· καλῶς πάντα πεποίηκεν, καὶ τοὺς κωφοὺς ποιεῖ ἀκούειν καὶ ἀλάλους λαλεῖν.

Mt. 15, 30, c.

VIII.

I 9
Mt. 15, 32 39
Mc. 6, 34 —44

1 Ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις πάλιν πολλοὺ ὄχλου ὄντος καὶ μὴ ἐχόντων τί φάγωσιν, προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς λέγει αὐτοῖς· 2 σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον, ὅτι ἤδη ἡμέρας τρεῖς προσμένουσίν μοι καὶ οὐκ ἔχουσιν τί φάγωσιν.

29. ἐκ τῆς θυγατρὸς το δαιμονιον cum $\kappa B L \Delta$ copt. wi. το δαιμονιον εκ (Γ απο) τῆς θυγατρὸς σου cum $A D N X \Gamma \Pi$ it. vg. copt. schw. goth.
30. το παιδιον (D την θυγατερα et βεβλημενην) βεβλημενον επι την κλινην και το (Δ omittit το) δαιμονιον εξελ. cum $\kappa B D L \Delta$ it. vg. copt. το δαιμονιον εξεληλ. και την θυγατερα βεβλημενην επι της κλινης cum $A N X \Gamma \Pi$, a, n, syr. p arm goth.
31. Pro ἦλθεν δια σιδωνος cum $\kappa B D L \Delta$ it. vg. copt. syr. hr. aeth. legunt $A N X \Gamma \Pi$ και σιδωνος ἦλθεν. — Pro εις cum $\kappa B D L \Delta$ legunt $A N X \Gamma \Pi$ προς.
32. κωφον και μογιλαλον cum $\kappa B D \Delta$ it. vg. και omittunt $A L N X \Gamma \Pi$ copt. syr. utr. goth. μογιλαλον cum $\kappa A B * D G K M S U V \Pi$. μογιλαλον cum $B^s E F H L N X \Gamma \Delta$. — Pro την χεира legunt $\kappa * N \Delta$ τας χειρας.
33. Post τους δακτυλους cum κL , c, i legunt $A B D N X \Gamma \Delta \Pi$ αυτου.
35. Post primum και legunt $A N X \Gamma \Pi$ it.³ vg. ευθεως. — Pro ηνοιγησαν cum $\kappa B D \Delta$, 1 (L ηνοιχησαν) legunt $A N X \Gamma \Pi$ διηνοιχησαν. — Ante ελυθη legunt $\kappa L \Delta$ ευθυς (L ευθεως).
36. Pro μηδενι habent D, 28 μηδενι (μηδενει) μηδεν. — Pro λεγωσιν cum $\kappa B L \Delta$ legunt $A D N X \Gamma \Pi$ ειπωσιν. — αυτοις: praemittunt αυτος $N \Gamma \Pi$. — αυτοι cum $\kappa B L N \Delta$ it.⁷ copt. goth. syr. sch. arm. omittunt $A X \Gamma \Pi$, a, g, vg.
37. Pro αλαλους cum $\kappa B L \Delta$, 33 legunt $A D N X \Gamma \Pi$ τους αλαλους.
- VIII: 1. παλιν πολλου cum $\kappa B D G L M N \Delta$ vg. copt. goth. arm. aeth. παμπολλου cum $A X \Gamma \Pi$, q, syr. utr. Post προσκαλεσαμενος legunt $X \Gamma$, f, o ις. Post τους μαθητας legunt $A B X \Gamma \Pi$, g², syr. sch. arm. aeth. αυτου.
2. Δ ημερας τρεις. Β ημεραις τρεισι. $\kappa A L N X \Gamma \Pi$ ημεραι τρεις. D ημεραι τρεις ειαιν απο ποτε ωδε ειαιν. a, b, c, d, i jam triduum est ex quo (c quod) hic sunt. Π² triduo est jam quod hic sunt. q triduum adherent mihi; f, g¹, l, vg. ecce jam triduo sustinent me (f mecum sunt). Post προσμενουσιν omittit μοι B.

3 και ἂν ἀπολύσω αὐτοὺς νῆστες εἰς οἶκον αὐτῶν, ἐκλυθήσονται ἐν τῇ ὁδοῦ
 και τινες αὐτῶν ἀπὸ μακρόθεν εἰσίν. 4 και ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ
 οἱ ποθεν τοῦτους δυνήσεται τις ὡδε χορτάσαι ἄρτων ἐπ' ἐρημίας; 5 και ἠρώτα
 αὐτούς πόσους ἔχετε ἄρτους; οἱ δὲ εἶπαν ἑπτὰ. 6 και παραγγέλλει τῷ δαλφ
 ἀναπεσεῖν ἐπὶ τῆς γῆς και λαβῶν τοὺς ἐπτὰ ἄρτους εὐχαριστήσας ἔκλασεν και
 ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἵνα παρατιθῶσιν και παρέθηκαν τῷ δαλφ. 7 και
 εἶχαν ἰχθύδια ὀλίγα και εὐλογήσας αὐτὰ εἶπεν και ταῦτα παρατιθέναι. 8 και
 ἔφαγον και ἔχορτάσθησαν, και ἦσαν περισσεύματα κλασμάτων ἐπὶ σφουρίδας.
 9 ἦσαν δὲ ὡς τετρακισχίλιοι και ἀπέλυσεν αὐτούς.

10 Και εὐθύς ἐμβὰς εἰς τὸ πλοῖον μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἦλθεν εἰς τὰ μέρη
 Δαλμανουθά. 11 και ἐξῆλθον οἱ Φαρισαῖοι και ἤρξαντο συζητεῖν αὐτῷ, ζητοῦντες
 παρ' αὐτοῦ σημεῖον ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, πειράζοντες αὐτόν. 12 και ἀνασιενάξας τῷ
 πνεύματι αὐτοῦ λέγει τί ἡ γενεὰ αὕτη ἡμεῖς ζητεῖ σημεῖον; ἀμὴν λέγω ὑμῖν εἰ δοθήσεται
 τῇ γενεῇ ταύτῃ σημεῖον. 13 και ἀφείς αὐτούς πάλιν ἐμβὰς ἀπῆλθεν εἰς τὸ πέραν.

14 Και ἐπελάθοντο λαβεῖν ἄρτους, και εἰ μὴ ἓνα ἄρτον οὐκ εἶχον μεθ' ἐαυτῶν
 ἐν τῷ πλοίῳ; 15 και διεστέλλετο αὐτοῖς λέγων ὁράτε, βλέπετε ἀπὸ τῆς ζύμης

Μτ. 15, 39
 11 15
 Μτ. 16, 1 4

14—21
 Μτ. 16, 5—12

3. νηστες cum ABDLNΧΓΠ. νηστis cum κΔ. — και τινες cum κΒΛΔ, q, copt. — D οτι και τινες. ANXΓΠ, f, l, vg. legunt τινες γαρ. — απο cum κΒΔΛΔ. Omittunt ANXΓΠ. — ηκασιν cum κΑΔΝ. ηκοσιν cum ΧΓΠ. venerunt cum it. vg. ειν cum ΒΛΔ copt.
4. οτι ποθεν cum ΒΛΔ. και ειπαν ποθεν cum κ. ποθεν cum ΑΔΝΧΓΠ.
5. ηρωτα cum κΒΛΔ. επηρωτα cum ΑΔΝΓΠ. ειπαν cum κΒΝΔ. ειπον cum ΑCDLXΓΠ.
6. παραγγελλει cum κΒDL(Δ). παρηγγειλε cum ΑCΝΧΓΠ vg. — Ante ευχαρ. legit GDSV, a, d, f, goth. syr.^{sch.} aeth. και. Pro παρατιθωσιν cum κΒCL ΜΔ legit ΑΔΝΧΓΠ παρθωσι.
7. Pro ειχαν cum κΒΔΔ legunt ΑLNΧΓΠ ειχον. — αυτα post ευλογ. cum κΒCLΔ copt. aeth. Ante ευλογ. cum ΜΝ. ταυτα ante ευλογ. cum ΑFKΠ. Omittunt EGHUVXΓ. — ειπεν . . . παρατιθεναι cum κ^aBDLM in marg. Δ. ειπεν . . . παρατιθηναι cum Α. — κ^a legit post ευλογ. αυτα nil nisi παρεθηνεν. — και ταυτα cum κ^aΒCLΔ. και αυτα cum ΑΧΓΠ. αυτα cum V. Omittunt Min marg. N. — D legit vs. 7^b και ευχαριστησας ειπεν και αυτους εκλευσεν παρατιθεναι.
8. και εφαγον cum κΒCDLΔ it. vg. εφαγον δε cum ANXΓΠ goth. syr. P. σφουριδας cum Α²BCLNΧΓΑΠ. σφουριδας cum κΑ*Δ. Item 8 : 20. Mt. 15 : 37 D. Mt. 16 : 10 BD. Act. 9 : 25 κC.
9. ησαν δε cum κΒΛΔ copt. Addunt οι φαγοντες ΑCDNΧΓΠ it. vg.
10. ευθυς cum κΒCLΔ. ευθεως cum ANXΓΠ. Ante εμβας cum κΒCEFGHL VXΓΔ. Post εμβας cum ΑΚΜΝΥΠ. Omittunt D it.⁴ Post εμβας legit Β αυτος. D legit και αυτος ανεβη. Pro δαλμανουθα habet Β δαλμανουθα, D* μελεγαδα, D² μαγαδα, a, ff² magedan.
11. συζητειν cum κABCDE*GLNΓΔ. συζητ. cum E²ΧΠ.
12. ζητει σημειον cum κΒCDLΔ it.⁵ am. σημ. επιζητει cum ANXΓΠ it.⁴ vg. Or. 3, 429.
13. πάλιν εμβας cum κΒCDLΔ it.³ aeth. εμβας πάλιν cum ΑΝΧΓΠ. Addunt ΗΚΝΥΓΠ εις το πλοιον, ΑΧ εις πλοιον.
15. ορατε omittunt D it.⁵ ορατε και cum C it.⁴ vg. copt. schw.

τῶν Φαρισαίων καὶ τῆς ζύμης Ἡρώδου. 16 καὶ διελογίζοντο πρὸς ἀλλήλους ὅτι ἄρτους οὐκ ἔχουσιν. 17 καὶ γνοὺς λέγει αὐτοῖς· τί διαλογίζεσθε ὅτι ἄρτους οὐκ ἔχετε; οὐπω νοεῖτε οὐδὲ συνίετε; πεπωρωμένην ἔχετε τὴν καρδίαν ὑμῶν; 18 ὀφθαλμοὺς ἔχοντες οὐ βλέπετε, καὶ ὅσα ἔχοντες οὐκ ἀκούετε, καὶ οὐ μνημονεύετε, 19 ὅτε τοὺς πέντε ἄρτους ἔκλασα εἰς τοὺς πεντακισχιλίους, πόσους κοφίνους κλασμάτων πλήρεις ἤρατε; λέγουσιν αὐτῷ· δώδεκα. 20 ὅτε καὶ τοὺς ἑπτὰ εἰς τοὺς τετρακισχιλίους, πόσων σφυριδίων πληρώματα κλασμάτων ἤρατε; καὶ λέγουσιν· ἑπτὰ. 21 καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· οὐπω συνίετε;

22 Καὶ ἔρχονται εἰς Βηθσαϊδάν. καὶ φέρουσιν αὐτῷ τυφλόν, καὶ παρακαλοῦσιν αὐτὸν ἵνα αὐτοῦ ἀψηται. 23 καὶ ἐπιλαβόμενος τῆς χειρὸς τοῦ τυφλοῦ ἐξήνεγκεν αὐτὸν ἔξω τῆς κώμης, καὶ πύσας εἰς τὰ ὄμματα αὐτοῦ, ἐπιθεῖς τὰς χεῖρας αὐτῷ, ἐπηρώτα αὐτὸν εἴ τι βλέπει. 24 καὶ ἀναβλέψας ἔλεγεν· βλέπω τοὺς ἀνθρώπους ὡς δένδρα περιπατοῦντας. 25 εἶτα πάλιν ἐπέθηκεν τὰς χεῖρας ἐπὶ τοὺς

16. Post *προς ἀλλήλους* legunt *ACLNXΓΑΠ* it.⁴ vg. *λεγοντες*. — Pro *εχουσιν* cum *B*, it.² legunt *D* it.⁴ *ειχαν* et *ACLNXΓΑΠ* *εχομεν*.
 17. *καὶ γνοὺς* cum *κΒΔ**, i, copt. o ις addunt cum *κ*ACDNXΓΑ2*. Post *διαλογίζεσθε* legunt *DU* *εν ταις καρδιαις νμων*, *M* *εν αυτοις*. — *ετι ante πεπωρωμένην* cum *ΑΧΓΠ* it.⁴ vg. syr.^{utr.} (cf. *οιπω* vs. 17).
 18. W.-H. legunt *οικ ακουετε*;
 19. *ποσους* cum *ABLNXΓΠ*. *καὶ ποσους* cum *κCDM1* it.⁴ am. fu. — *κοφινους κλασμάτων πληρεις* cum *κBCLD* it.⁴ vg. *κοφινους πληρεις κλασμάτων* cum *ΑΝΧΓΠ* syr.^p goth. *πληρεις* omittunt *d*, it.⁶
 20. *οτε και* cum *κ1* it.³ vg. (copt. *και*). *οτε δε και* cum *CN*, f. *και οτε* cum *c* syr.^{sch.} *οτε δε cum* *ADXΓΠ*. *οτε cum* *BI*. Post *τους επτα* legunt *κCM2* it.⁵ vg. *αρτους*. — *και (1* omittit) *λεγουσιν* cum *κBCLD*, 115, it.⁴ vg. *οι δε ειπον* cum *ADNXΓΠ* it.⁶ syr.^p goth. arm. Post *λεγουσιν* legunt *BCLΔ*, 115, it.³ vg. copt. aeth. *αυτω*. Omittunt *κ*, *k*, syr.^{sch.} et codd. qui *οι δε ειπον* legunt.
 21. Pro *καὶ ἔλεγεν* legunt *DFKΠ* it.⁸ (syr.^{sch.}) *καὶ λεγει*. Pro *οιπω* cum *κCKLΔΠ*, *k* legunt *ADgr.MNXX* it.⁷ syr.^{utr.} goth. *πως οιπω* et *BEFGHSTV*, b, d, q, copt. aeth. *πως ον*.
 22. *ερχονται* cum *κBCDLΔ*. *veniunt vel venerunt* cum it. vg. copt. arm. goth. aeth. *ερχεται* cum *κ*ANXΓΠ* syr.^{utr.} — *βηθσαιδαν* cum *κ*ABLXΓΠ*, *βηθσαιδα* cum *CNA*, *βηθανιαν* cum *D*, 262*, it.⁶ goth.
 23. *εξηνεγκεν* cum *κBCL*, 33. *εξηγαγεν* cum *ADNXΓΠ*. — Pro *βλεπει* cum *κ1D2LNXΓΠ* vg. syr.^{utr.} goth. arm. legunt *BCD*Δ* copt. aeth. *βλεπεις*.
 24. Pro *ελεγεν* legunt *κ*C* it.³ *ειπεν*, *DN* *λεγει*. — *ως δενδρα περιπατουντας* cum *C2DM* in marg. pro *οι ως δενδρα ορω περιπατουντας* cum *κABC*L MNXΓΑΠ* goth. — *περιπατουντας*: F, 225, *περιπατουντα*. — Naber (*Mnemosyne*, 1878, p. 360) coniecit *οι ως οναρ ορω κτε*. Vide contra V. d. S. Bakhuyzen et V. d. Beke Callenfels.
 25. *καὶ διεβλεψεν* cum *κBC*LΔ*. *καὶ ηρξατο αναβλεψαι* cum *D*, it.⁶ vg. *καὶ εποιησεν αυτον αναβλεψαι* cum *ANXΓΠ*, a, f, q, goth. syr.^p. Pro *απεκατεστη* legit *B* *αποκατεστη*. *ANXΓΠ2* legit *απεκατεσταθη*. *DUP** *αποκατεσταθη*. — *καὶ ενεβλεπεν (Δ ανεβλεπεν)* cum *κBLΔ* syr.^{sch.} *καὶ ενεβλεπεν* cum *ACNXΓΠ*. *καὶ εβλεπεν* cum *κ**. *ωστε αναβλεψαι* cum *D*, it. vg. — *τηλωνος* cum

ὄφθαλμούς αὐτοῦ, καὶ διέβλεπεν καὶ ἀπεκατέστη, καὶ ἐνέβλεπεν τηλαυγῶς πάντα.
26 καὶ ἀπέστειλεν αὐτὸν εἰς οἶκον αὐτοῦ λέγων μηδὲ εἰς τὴν κώμην εἰσελθῆς.

27 Καὶ ἐξῆλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὰς κώμας Καισαρείας τῆς Φιλίππου· καὶ ἐν τῇ ὁδῷ ἐπηρώτα τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ λέγων αὐτοῖς· τίνα με λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι; 28 οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ λέγοντες ὅτι Ἰωάννην τὸν βαπτιστὴν, καὶ ἄλλοι Ἥλιον, ἄλλοι δὲ ὅτι εἰ εἰς τῶν προφητῶν. 29 καὶ αὐτὸς ἐπηρώτα αὐτούς· ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι; ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος λέγει αὐτῷ· σὺ εἶ ὁ Χριστός. 30 καὶ ἐπετίμησεν αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ λέγωσιν περὶ αὐτοῦ.
31 Καὶ ἤρξατο διδάσκειν αὐτοῖς ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν, καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ὑπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν γραμματέων καὶ ἀποκτανθῆναι καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀναστῆναι. 32 καὶ παρορησά τὸν λόγον ἐλάλει. καὶ προσλαβόμενος ὁ Πέτρος αὐτὸν ἤρξατο ἐπιτιμᾶν αὐτῷ.
33 ὁ δὲ ἐπιστραφεὶς καὶ ἰδὼν τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἐπετίμησεν Πέτρῳ καὶ λέγει· ἔπαγε ὀπίσω μου, σατανᾶ, ὅτι οὐ φρονεῖς τὰ τοῦ θεοῦ ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων.

34 Καὶ προσκαλεσάμενος τὸν ὄχλον σὺν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ εἶπεν αὐτοῖς· εἴ τις θέλει ὀπίσω μου ἔλθειν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ,

27- 30
Mt. 16, 13 - 20
Lc. 9, 18 - 21

31 33
Mt. 16, 21 23
Lc. 9, 22

34 38
Mt. 16, 24 27
Lc. 9, 23 26

κCABDNXΓΠ. δηλαυγως cum κ*CLΔ. Pro πάντα cum κB*L.1 it.7 vg. legunt AC²NXΓΠ goth. απαντας, D παντα.

26. Pro εἰς οἶκον cum κ*ABCDLNΓΠ legunt κCGMUX.1 εἰς τον οἶκον. — μηδὲ (κ* μη) εἰς την κωμην εισελθης cum κCBL, 1*, 209, copt. — μηδὲ εἰς την κωμην εισελθης μηδὲ ειπης τινι εν τη κωμην cum ACNXΓΔΠ syr.sch. goth. υπαγε εἰς τον οἶκον σου και μηδενι ειπης εἰς την κωμην cum D. — 13, 28, 61, 69, 346, i: υπαγε εἰς τον οἶκον σου και εαν εἰς την κωμην εισελθης μηδενι ειπης μηδὲ εν τη κωμην. b, f, ff², g^{1, 2}, l, vg.: vade in domum tuam, et si in vico (g², vg. vicum, f castella) introieris, nemini dixeris, a: vade domi apud te et ne in municipio intres nec cuiquam dicas, q: vade in domum tuam et nemini in castello dixeris.
28. Pro εἶπαν cum κBC*LΔ, k, copt. syr.sch. aeth. απεκριθησαν cum ADNXC P. — αυτω λεγοντες cum κBC*DLΔ vg. — nil nisi αυτω C², nil nisi λεγοντες, f, q, arm. αυτω λεγοντες omittunt ANXΓΠ syr.utr. goth. — Pro primo σι cum κ*B syr.sch. legunt C* et **Δ οι μιν. — σι omittunt κC.1C³ DLNXΓΠ goth. syr.p. — ηλιαν cum B³CDLNXΓΠ. ηλειαν cum κAB*. — Pro σι εἰς cum κBC*L ενα cum AC³NXΓΔΠ. ως ενα cum D. — σι εἰ εἰς conjectura Michelsen, Het ev. v. Mk., bl. 18.
29. ἐπηρωτα αυτους cum κBC*DLΔ. λεγει αυτους cum AC³NX. αποκριθεις cum BL, l, vg. copt. syr.utr. αποκριθεις δε cum κCDXΓΔΠ, f, ff², goth. arm. και αποκριθεις cum AN it.⁵ aeth.
30. Pro λεγωσιν cum κABLNXΓΔΠ ειπωσιν cum CDG.
31. υπο cum κBCDGKLI. απο cum AXΓΠ. και (D addit απο) των αρχιερεων cum κBCDEHMSUVX. των omittunt AFGKLNΓΔΠ. των γραμματεων cum κBCDEFHLSUVΓ. των omittunt AGKNXAIΠ.
32. αυτον post ο πετρος cum BL, a. Ante ο πετρος cum κCXΓΔΠ. Omittit D.
33. Post ο δε legunt AKΠ ις. Ante πετρω legunt ACXΓΔΠ τω. — και λεγει (Δ, k addunt αυτω) cum κBCLA, k, copt. syr.sch. aeth. λεγων cum ADXΓΠ vg.
34. εἰ τις cum κBC*DLΔ it. vg. οστις cum AC²XΓΠ copt. syr.utr. — Pro ελθειν cum κABC²KLΓΠ legunt C*DX ακολουθειν.

- Mt. 10, 39
Lc. 17, 33
10, 29
καὶ ἀκολουθεῖται μοι. 35 ὃς γὰρ ἂν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπολέσει τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν ἐνεκεν ἐμοῦ καὶ τοῦ εὐαγγελίου, σώσει αὐτήν. 36 τί γὰρ ὠφελεῖ ἄνθρωπον κερδοῦσαι τὸν κόσμον ὅλον καὶ ζημιωθῆναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ; 37 τί γὰρ δοῖ ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ; 38 ὃς γὰρ ἂν ἐπαισχυνθῇ με καὶ τοὺς ἐμούς λόγους ἐν τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ μοιχαλιδί καὶ ἁμαρτωλῷ, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπαισχυνθήσεται αὐτόν, διὰ τὴν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων τῶν ἁγίων. IX. 1. καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἰσὶν τινες ὧδε τῶν ἐσθηκῶτων οἵτινες οὐ μὴ γεύσονται θανάτου ἕως ἂν ἴδωσιν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ἐληλυθῦσαν ἐν δυνάμει.

IX.

2 Καὶ μετὰ ἡμέρας ἕξ παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς τὸν Πέτρον καὶ τὸν Ἰάκωβον καὶ τὸν Ἰωάννην, καὶ ἀναφέρει αὐτοὺς εἰς ὄρος ἱψηλὸν κατ' ἰδίαν μόνους, καὶ μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν, 3 καὶ τὰ ἰμάτια αὐτοῦ ἐγένετο στίλβοντα λευκά, ὅσα γναφεὺς ἐπὶ τῆς γῆς οὐ δύναται οὐτως λευκᾶναι. 4 καὶ ὤφθη αὐτοῖς Ἥλιος σὺν Μωσῆι, καὶ ἦσαν συνλαλοῦντες τῷ Ἰησοῦ. 5 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος λέγει τῷ Ἰησοῦ· ῥαββί, καλὸν ἐστὶν ἡμᾶς ὧδε εἶναι, καὶ ποιήσωμεν τρεῖς σκηνάς, σοὶ μίαν καὶ Μωσοῦ μίαν καὶ Ἥλιου μίαν. 6 οὐ γὰρ ᾔδει τί ἀποκριθῆ· ἔκφοβοι

35. γὰρ αν cum ADEFGHLSUXI. γὰρ εαν cum BCKMΔΠ. — Pro απολεσει cum BCD²ΓΔ legunt ALXII απολεση. — Pro την ψυχην αυτων cum AB C*ΛΔ την εαυτων ψυχην cum C³XII et αυτην cum D²Γ, i*. — σωσει cum ABC*DKLM*XΔΠ it. vg. ουτως praemittunt C²Γ.
36. ωφελει cum BBL, a, n, q, syr.^{sch.} arm. ωφελησει cum ACDXΓΔΠ it.⁷ vg. syr.^p Orig. 1, 282. Pro ανθρωπον cum BCKSUV ανθρωπος cum B^cC³EFGHLMXΓΔ. κερδοῦσαι et ζημιωθῆναι cum B. εαν κερδοση et ζημιωθη cum ACDXΓΔΠ.
37. τι γὰρ cum BBL, q, copt. arm. Or. 1, 282. η τι cum ACD²XΓΠ vg. δοι cum B*B, δω cum B^cL. δωσει cum ACDXΓΠ, dabit it. vg. ανθρωπος omittit Δ una cum δοι. Textus Δ τι γὰρ ανταλλαγμα.
38. αν cum GHKSUII. εαν cum BCEFLMVXII. ος δ αν cum D.
- IX: 1. ωδε των εσθηκωτων cum BD*, c, d, Π², k*, (a, q). των ωδε εστηκ. cum ACD²LN²XΓΔΠ it.² vg.
2. μετα cum BCDLΔ. μεθ cum ANXΓΠ. τον ante ιακωβον omittunt XΓΔ. τον ante ιωαννην omittunt ABNΓΔ.
3. Pro εγενετο cum B^cCEFHMSUA legunt ADGKLVNXII εγενοντο. Post λιαν invenitur ως (ΚΠ ωσει) χιων apud ADN²XΓΠ vg. — ουτως cum BCLNΔ, Π², k, sah. copt. arm. aeth. omittunt ADXΓΠ it.⁶ vg. goth.
4. ηλειας cum B*DH. ηλιας cum AALNXIΔΠ. μου- cum BBDKNSAΠ. Vs. 5 etiam M. μου- cum ACEFGHLMUXΓ. -σει cum B³DLNXII, vs. 5 cum ABCDLNXAΠ. -ση cum BCHKYΓ, vs. 5 cum HUYΓ. — συνλαλ. cum B*CHLA. συλλαλ. cum AB³NXΓΠ. λαλουντες cum B. συν-ελαλον cum D.
5. ραββει cum ABCDEHNX, sah. ραββι cum FGKLSUΓAΠ. — τρεις σκηνας cum BCLΔ it.¹⁰ vg. σκηνας τρεις cum ADN²XΓΠ. — μουσει, μωσει, μωση cf. vs. 4.
6. Pro αποκριθη (B απεκριθη) cum B^cC*ΛΔ, k, copt. Orig. 3, 560 et 3, 562

γὰρ ἐγένοντο. 7 και ἐγένετο νεφέλη ἐπισκιάζουσα αὐτοῖς, και ἐγένετο φωνή ἐκ τῆς νεφέλης· οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἀκούετε αὐτοῦ. 8 και ἐξάπινα περιβλεψάμενοι οὐκέτι οὐδένα εἶδον μεθ' ἐαυτῶν εἰ μὴ τὸν Ἰησοῦν μόνον. 9 Και καταβαινόντων αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ὄρους, διστείλατο αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ ἃ εἶδον διηγήσωνται, εἰ μὴ όταν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν ἀναστή. 10 και τὸν λόγον ἐκράτησαν πρὸς ἑαυτοὺς συζητούντες τί ἐστιν τὸ ἐκ νεκρῶν ἀναστήναι. 11 και ἐπρωτῶτων αὐτὸν λέγοντες· διτι λέγουσιν οἱ γραμματεῖς διτι Ἥλιαν δεῖ ἐλθεῖν πρῶτον; 12 ὁ δὲ ἔφη αὐτοῖς· Ἥλιος μὲν ἐλθὼν πρῶτον ἀποκαθιστάνει πάντα. και πῶς γέγραπται ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἵνα πολλὰ πάθη και ἐξουδενηθῇ; 13 ἀλλὰ λέγω ὑμῖν διτι και Ἥλιος ἐλήλυθεν, και ἐποίησαν αὐτῷ ὅσα ἤθελον, καθὼς γέγραπται ἐπ' αὐτόν.

14 Και ἐλθόντες πρὸς τοὺς μαθητὰς εἶδον ὄχλον πολὺν περὶ αὐτοὺς και γραμματεῖς συζητούντας πρὸς αὐτούς. 15 και εὐθύς πᾶς ὁ ὄχλος ἰδόντες αὐτὸν ἐξεθαμβήθησαν, και προστρέχοντες ἠσπάζοντο αὐτόν. 16 και ἐπρωτῆσεν αὐτούς·

legunt C³U* λαληση, ADN²XΓΠ λαλησει. — εκφοβοι γαρ εγενοντο cum **BCDLA**. ἦσαν γαρ εκφοβοι (KU εμφοβοι) cum ANXΓΠ.

7. Pro egeueto φωνη cum **BCLA** copt. syr.^{sch.} ηλθεν φωνη cum ADN²XΓΠ. και φωνη sine egeueto Michelsen (Het ev. v. Mk., bl. 19). Post νεφελης legunt ADL it.¹⁰ vg. λγουσα. — ακουετε αυτου cum **BCDL** it.⁸ vg. αυτου ακουετε cum ANXΓΠ.

8. Pro εξάπινα (c, ff² repente, f confestim, k subito, q continuo) legunt D, 28, 66, 69 ευθεως (a, d, g^{1,2}, i, l, n statim). Pro ειδον legunt CKLMVXA ιδον. — Pro ει μη cum **BBDN**, 33, 61, 48^{ev}. it. vg. copt. goth. aeth. αλλα cum ACL XΓΑΠ sah. arm. — F omittit μονον. — μεθ (B μετα) εαυτων legunt B, 33, c, f post ειδον. Alii codices post ἰν μονον. μεθ εαυτων omittitur 61, a, ff², l, k.

9. και καταβαινοντων cum **BCDLNA** it. pler. vg. καταβαινοντων δε cum AXΓΠ, f. — απο cum **ACLNXΓΑΠ**. εκ cum BD. — α ειδον διηγης. cum **BCD LA** it.⁹ vg. διηγ. α ειδον cum ANXΓΠ.

10. Pro το εκ νεκρων αναστηναι legunt D, it. pl. vg. όταν εκ νεκρων αναστη.

11. Lachmann scribit δ, τι = τί = διατί (vide Joh. 8 : 25). οι γραμματεις cum **ABCDNXΓΑΠ**. Praemittunt οι φαρ. και κL it.⁴ vg. Vide Mc. 7 : 5. De ηλιαν et ηλιαν vide vs. 4.

12. εφη cum **BCLA** copt. syr.^{sch.} αποκριθεις ειπεν cum ADN²XΓΠ. — Post ηλειας legunt **ABCNXΓΑΠ** μεν, quod omittitur DL it. vg. — αποκαθιστανει cum **κAβ³LD**. αποκαθιστανει cum κ*D, αποκαθιστανει cum B*. αποκαθιστησει cum C, it. vg. — εξουδενηθη cum BD. εξουθενωθη cum **ACXΓΑΠ**.

13. ηθελον cum **BC*DL**. ηθειλησαν cum AC²ΓΑΠ. Cf. de vss. 11—13, quorum nexu rerum non satis apparet V. d. S. Bakhuyzen et V. d. Beke Callenfels. Harting (apud V. d. S. B. et V. d. B. C.) legit: vs. 11, vs. 12^b, 12^a, vs. 13. Hic ordo versuum melior est quam textus recepti.

14. ελθοντες et ειδον B* (ειδαν, Δ ιδον) cum **BCLA**, k arm. ελθων et ειδεν cum **ACDINXΓΠ**. — Pro προς αυτους cum κ* et **BCGILA** legunt ADN²XΓΠ αυτοις.

15. Pro ευθυσ cum **BCLA** legunt **ADINXΓΠ** ευθεως — ιδοντες et εξεθαμβηθησαν cum **BCILA** it.⁵ copt.^{schw.} goth. ιδων et εξεθαμβηθη cum ANX ΓΠ it.⁶ vg.

2 Petr. 1. 11

—13

Mt. 17. 9—12
Lc. 9. 63 a.Mal. 4. 5
(3, 22)

14 29

Mt. 17. 14—21
Lc. 9. 37—43

τί συνζητεῖτε πρὸς αὐτούς; 17 καὶ ἀπεκρίθη αὐτῷ εἰς ἕκ του ὄχλου διδάσκαλε, ἤνεγκα τὸν υἱόν μου πρὸς σε, ἔχοντα πνεῦμα ἄλλορον, 18 καὶ ὅπου ἂν αὐτὸν καταλάβῃ ῥήσσει αὐτόν, καὶ ἀφρίζει καὶ τρίζει τοὺς ὁδόντας καὶ ξαίνεται καὶ εἶπα τοῖς μαθηταῖς σου ἵνα αὐτὸ ἐκβάλωσιν, καὶ οὐκ ἴσχυσαν. 19 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτοῖς λέγει· ὧ γενεὰ ἄπιστος, ἕως πότε πρὸς ὑμᾶς ἔσομαι; ἕως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν; φέρετε αὐτὸν πρὸς με. 20 καὶ ἤνεγκαν αὐτόν πρὸς αὐτόν. καὶ ἰδὼν αὐτόν, τὸ πνεῦμα εὐθὺς συνεσπάραξεν αὐτόν, καὶ πεσὼν ἐπὶ τῆς γῆς ἐκνύλετο ἀφρίζων. 21 καὶ ἐπηρώτησεν τὸν πατέρα αὐτοῦ· πόσος χρόνος ἐστὶν ὡς τοῦτο γέγονεν αὐτῷ; ὁ δὲ εἶπεν· ἐκ παιδιοῦθεν· 22 καὶ πολλάκις καὶ εἰς πῦρ αὐτόν ἔβαλεν παῖ εἰς ὕδατα, ἵνα ἀπολέσῃ αὐτόν· ἀλλ' εἴ τι δύνη, βοήθησον ἡμῖν σπλαγχνισθεὶς ἐφ' ἡμᾶς. 23 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· τὸ εἰ δύνη; πάντα δυνατὰ τῷ πιστεύοντι. 24 εὐθὺς κράζας ὁ πατήρ του παιδίου ἔλεγεν· πιστεύω· βοήθει μου τῇ ἀπιστίᾳ. 25 ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἐπισυντρέχει ὁ ὄχλος, ἐπετίμησεν τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ λέγων αὐτῷ· τὸ ἄλλορον καὶ κωφὸν πνεῦμα, ἐγὼ ἐπιτάσσω σοι, ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ καὶ μηκέτι εἰσελθῆς εἰς αὐτόν. 26 καὶ κράζας καὶ πολλὰ σπαράζας ἐξῆλθεν καὶ ἐγένετο ὡσεὶ νεκρὸς, ὥστε τοὺς πολλοὺς λέγειν ὅτι ἀπέθανεν. 27 ὁ δὲ Ἰησοῦς

18. οπου αν cum CDILNXΓ. οπου εαν cum κ^cABKΔΠ. — ρησσει: D, 2^{pe} ρασσει (d appllonat, it. vg. allidit, allidet, adludit, elidit, k collidit). Sic etiam Bentley, V. d. S. Bakhuyzen et V. d. Beke Callenfels. Post ρησσει legunt ABCILV8-N αυτον. κD k omittunt αυτον. Post τους οδοντας legunt AC3INXΓΠ αυτου. — ξαίνεται, varulabat, coniecit Naber (Mnemosyne, 1878, p. 96). Vide Lc. 9 : 39 συντριβον αυτον. Codd. ξηραινεται. V. d. B. Callenfels probat conjecturam Naberii. Pro εἶπα cum κBFL legunt ACDNXXΓA ειπον.
19. αυτοις cum κABDLAIP*. αυτω cum C3NXΓΠ². Omittunt C*, k.
20. Pro ευθυς cum κBCLΔ legunt AINXΓΠ ευθεωσ. Omittunt D it.⁵ ευθυς post πνευμα cum κBCLΔ it.⁴ Ante το πνευμα cum AINXΓΠ. — συνεσπαρ-α-ξεν cum κBCLΔ 33. εσπαραξεν cum AINXΓΠ.
21. εκ παιδιοθεν cum κBCGLΔ. εκ omittunt AXΓΠ.
22. πυρ cum κBCDHIILNSUXΔΠ*. το πυρ cum AΓΠ². Post πυρ legunt κBC*LΔ αυτον, post πολλακις AC3DNXΓΠ. — αλλ cum ABC. αλλα cum κD. — δυνα η cum κBDILΔ. δυνασαι cum ACNXΓΠ.
23. δυνα cum κ*BDNΔ. δυνασαι cum κACLXΓΠ. — DKNUII, 13, 20, 69, 124, 131, 2^{pe} omittunt το ante ει. Post δυνα legunt AC3DNXΓΠ πιστευσαι. Sine πιστευσαι cum κBC*LA, k* copt. arm. aeth. Cf. V. d. S. Bakhuyzen et V. d. Beke Callenfels.
24. ευθυς cum κBCLΔ, c, copt. και ευθυς cum κ*C*. και ευθεωσ cum AC3DNXΓΠ. — ελεγεν (D λεγει) cum κA*BC*LA, 28, k, copt. arm. aeth. Praemittunt μετα δακρυων cum A2C3DNXΓΠ. Post πιστεω legunt C2NXΓAΠ κυριε.
25. ο οχλος cum κALMSXΔΠ. οχλος cum BCDNΓ. το αλαλον και κωφον πνευμα cum κBC*DLII. το πνευμα το αλαλον και κωφον cum AC3NXΓΠ. επιτασω σοι cum κBCLΔ. σοι επιτασω cum ADNXXΓΠ. Pro εξ αυτου legunt C*Δ it. vg. απ αυτου.
26. κραζας et σπαραζας cum κBC*DL. κραζαν et σπαραζαν cum AC3NXΓΠ. — σπαρ. sine αυτον cum κ^cABC*DLΔ it.³, addito αυτον κ*et c^bAC3NXΓΠ. — τους πολλους cum κABLA 33. τους omittunt CDNXXΓΠ.

κρατήσας τῆς χειρὸς αὐτοῦ ἤγειρεν αὐτόν, καὶ ἀνέστη. 28 καὶ εἰσελθόντος αὐτοῦ εἰς οἶκον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ κατ' ἰδίαν ἐπηρώτων αὐτόν· διτί ἡμεῖς οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό; 29 καὶ εἶπεν αὐτοῖς· τοῦτο τὸ γένος ἐν οὐδενί δύναται ἐξελεθεῖν εἰ μὴ ἐν προσευχῇ.

30 Κάκειθεν ἐξελεθόντες παρεπορεύοντο διὰ τῆς Γαλιλαίας, καὶ οὐκ ἤθελον ἴνα τις γνοῖ· 31 ἐδίδασκεν γάρ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς διτί ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς χεῖρας ἀνθρώπων, καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ ἀποκτανθεὶς μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀναστήσεται. 32 οἱ δὲ ἠγνόουν τὸ ῥῆμα, καὶ ἐφοβοῦντο αὐτόν ἐπερωτῆσαι.

33 Καὶ ἦλθον εἰς Καφαρναοῦμ. καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ γενόμενος ἐπηρώτα αὐτοῦς· τί ἐν τῇ ὁδῷ διελογίζεσθε; 34 οἱ δὲ εἰσώπων· πρὸς ἀλλήλους γὰρ διελέχθησαν ἐν τῇ ὁδῷ τίς μείζων. 35 καὶ καθίσας ἐφώνησεν τοὺς δώδεκα, καὶ λέγει αὐτοῖς· εἴ τις θέλει πρῶτος εἶναι, ἔσται πάντων ἔσχατος καὶ πάντων διάκονος. 36 καὶ λαβὼν παιδίον ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν, καὶ ἐναγκαλισάμενος αὐτὸ εἶπεν αὐτοῖς· 37 ὃν ἂν ἐν τῶν τοιούτων παιδίων δέξηται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται· καὶ ὃς ἂν ἐμὲ δέξηται, οὐκ ἐμὲ δέχεται ἀλλὰ τὸν ἀποστείλαντά με. 38 Ἐφη αὐτῷ ὁ Ἰωάννης· διδάσκαλε, εἰδομέν τινα ἐν τῷ ὀνόματί σου ἐκβάλλοντα δαιμόνια, καὶ ἐκωλύομεν αὐτόν, διτί οὐκ ἠκολούθει ἡμῖν. 39 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· μὴ κωλύετε αὐτόν· οὐδεὶς γάρ ἐστιν ὃς ποιήσει δύναμιν ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου καὶ δυνήσεται ταχὺ κακολογησαί με· 40 ὃς γάρ οὐκ ἐστιν καθ' ἡμῶν, ὑπὲρ ἡμῶν ἐστίν. 41 ὃς

30 - 32
Mt. 17, 22 κ.
Lc. 9, 45 - 45

33 - 37
Mt. 18, 1 - 5
Lc. 9, 46 - 48

10, 43

Mt. 10, 40
Io. 13, 20
28 40
Lc. 9, 49 κ.

27. τῆς χειρὸς αὐτοῦ cum **MBDLA**. αὐτοῦ τῆς χειρὸς cum **AC³NXΓΠ**.
 28. εἰσελθόντος αὐτοῦ cum **MBCDLA**. εἰσελθόντα αὐτοῦ cum **ANXΓΠ**. — κατ' ἰδίαν ante ἐπηρωτων αὐτοῦ cum **ABC³DLA**. Post ἐπηρωτων αὐτοῦ cum **AC³NXΓΠ**. — Lachmann scribit "O τι.
 29. ἐν προσευχῇ cum ***B**, k. καὶ νηστεια addunt **κ^{cb}ACDLNXΓΠ**.
 30. κακειθεν cum **MBDLA**. καὶ εκκειθεν cum **ACNXΓΠ**. παρεπορευοντο cum **κ^{AB²}CLNXΓΔ**. praetergredebantur, transiebant, b, d, ff², g¹, g², i, k, l, q, v, x. — **B^{*D}**, a, c, f, goth. aeth. επορευοντο. — γνοι cum **MBCDL**. γνω cum **ANXΓΔΠ**.
 31. αυτοις omittunt **B**, 26^{en}. k. — μετα τρεις ημερας cum **MBCDLA**. τη τριτη ημερα cum **AC³NXΓΠ**.
 33. ηλθον cum **MB**. ηλθσαν cum **D**. ηλθεν cum **ACLNXΓΔΠ**. καφαρναουμ cum **MBDA**. καπερναουμ cum **ACLNXΓΠ**. διελογιζ.: praemittunt προς εαυτους **ANXΓΔΠ**.
 34. ἐν τη οδω omittunt **ADA** it.⁵ goth.
 37. Pro primo an cum **MBCDLA** san cum **NXΓΠ**. — των τοιουτων παιδιων cum **ABDLNXΓΠ**. των παιδιων τουτων cum **MDA**. — Secundum an cum **BDLA**. san cum **ACNXΓΠ**. — δεχεται (**κ** δεχεται) cum **MBL**. δεξεται cum **ACDNXΓΔΠ**.
 38. εφη cum **MB** (C praemittit αποκριθεις δε) copt. syr. sch. — απεκριθη δε cum **ANXΓΠ**. δε omittit **D**. ο ante Ιωαννης omittunt **ADNΓΠ**. Post Ιωαννης legunt **ALNXΓΠ** λεγων. — ἐν τω ονομ. cum **MBCDLN**. τω ονομ. cum **AXΓΠ**. — ος ουκ ακολουθει ημιν cum **ANXΓΠ**. Omittunt **MBCLA**, f, copt. ος ουκ ακολουθει μεθ ημων cum **D**. — εκωλυομεν cum **MBDLA**. εκωλυσαμεν cum **ACNXΓΠ**. — οτι ουκ ηκολουθει ημιν cum **MBCLA**. Omittunt **DX** vg. arm.
 40. ημων υπερ ημων cum **MBCD** copt. υμων υπερ υμων cum **ADNFII** vg.

- Mt. 10, 42 γὰρ ἂν ποτίσῃ ὑμᾶς ποτήριον ὕδατος ἐν ὀνόματί, ὅτι Χριστοῦ ἐστέ, ἀμὴν λέγω
 42—47 ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ ἀπολέσῃ τὸν μισθὸν αὐτοῦ. 42 Καὶ ὁς ἂν σκανδαλίσῃ ἓνα τῶν
 Mt. 18, 6—9 μικρῶν τούτων τῶν πιστευόντων, καλὸν ἐστὶν αὐτῷ μᾶλλον εἰ περικείται μύλος
 Lc. 17, 2 ὀνικός περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ βέβληται εἰς τὴν θάλασσαν. 43 καὶ ἂν
 Mt. 5, 30 σκανδαλίσῃ σε ἡ χεὶρ σου, ἀπόκοπον αὐτῆν· καλὸν ἐστὶν σε κύλλον εἰσελθεῖν εἰς
 τὴν ζωὴν, ἢ τὰς δύο χεῖρας ἔχοντα ἀπελθεῖν εἰς τὴν γέενναν, εἰς τὸ πῦρ τὸ
 ἄσβεστον. 45 καὶ ἂν ὁ πούς σου σκανδαλίξῃ σε, ἀπόκοπον αὐτόν· καλὸν ἐστὶν
 σε εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν χωλόν, ἢ τοὺς δύο πόδας ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν
 Mt. 5, 29 γέενναν. 47 καὶ ἂν ὁ ὀφθαλμὸς σου σκανδαλίξῃ σε, ἐκβάλε αὐτόν· καλὸν σε
 εἶναι ἄσβεστον ἐστὶν εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, ἢ δύο ὀφθαλμοὺς ἔχοντα
 Jcs. 66, 24 βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν, 48 ὅπου ὁ σκόληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ καὶ τὸ πῦρ οὐ
 [Lc. 2, 13] σβέννυται. 49 πᾶς γὰρ πυρὶ ἀλισθήσεται. 50 καλὸν τὸ ἅλας· ἂν δὲ τὸ ἅλας ἄναλον
 Mt. 5, 13 γένηται, ἐν τίνι αὐτὸ ἀρτύσσετε; ἔχετε ἐν ἑαυτοῖς ἅλα καὶ εἰρηνεύετε ἐν ἀλλήλοις.
 Lc. 14, 34

X.

- 1—2
 Mt. 19, 1—9 1 Καὶ ἐκείθεν ἀναστὰς ἔρχεται εἰς τὰ ὄρια τῆς Ἰουδαίας καὶ πέραν τοῦ Ἰορ-
 δάνου, καὶ συνπορεύονται πάλιν ὄχλοι πρὸς αὐτόν, καὶ ὡς εἰώθει πάλιν ἐδίδασκεν

41. εν cum **ABCLNXIII**. εν τω cum **DHMA**. — Post *ονοματι* legunt **κ*^CD**
XΓΑΠ² it. vg. *μου*. Secundum *οτι* omittunt **AC³NXIII**. Pro *απολεση* legunt
DE *απολεσει*.
 42. αν cum **BDLNV**. εαν cum **ACXΓΑΠ**. *τουτων* omittunt **XIII**, f, arm.
τουτων cum **AB^{*}et²DLM²NA**. Omittunt **XIII**, f, arm. — *πιστευοντων*
 cum **MA** it.⁴ *copt.*^{dz} *πιστιν* *εχοντων* cum **C^{*}D**, a. *πιστευοντων* *εις* *εμε* cum
ABC²LNXIII. — *μυλος* *ονικος* cum **BCDLA**. *λιθος* *μυλικος* cum **ANXIII**,
 q, *syg.*^p.
 43. σκανδαλιση cum **BLA** it.⁷ *vg.* *-λιξη* cum **ACDN** it.⁴ — *εστιν* *σε* cum
BCLA. *εστιν* *σοι* cum **D**. *σοι* *εστι* cum **ANXIII** *goth.* — *εισελθειν* *εις*
την *ζωην* cum **ABC²DLA**. *εις* *την* *ζωην* *εισελθειν* cum **NXIII**. Pro *εις* *το*
πυρ *το* *ασβεστον* cum **κ*^{et}cbABCNXIII** legit **F** *του* *πυρος*. **κ^aLA** *syg.*^{sch}.
 omittunt. — **D**, **b**, **c**, **Π²**, **i**, **k** legunt *οπου* *εστιν* *το* *πυρ* *το* *ασβεστον*.
 44. οπου ο σκοληξ αυτων ου τελεινα και το πυρ ου σβεννυται cum **AD** (*σβενυτε*)
NXIII *vg.* Omittunt **BCLA**, **k**, *copt.* *arm.*^{zoh}.
 45. Pro *και* *εαν* legit **D** *καν*. Post *καλον* legunt **AKII** *γαρ*. — *εστιν* *σε* cum
ABCLXAPI. *εστιν* *σοι* cum **NM*UF**. *σοι* *εστιν* cum **DM²S**. — *εις* *την*
γεενναν cum **BCLA**, **b**, **k**, *copt.* *syg.*^{sch}. *arm.*^{zoh}. Addunt *εις* *το* *πυρ* *το*
ασβεστον cum **ADNXIII**, **f**, *goth.* **F** legit *του* *πυρος* *του* *ασβεστον*.
 46. οπου ο σκοληξ αυτων ου τελεινα και το πυρ ου σβεννυται ita ut vs. 44.
 47. σε εστιν cum **MB** (*εστιν* *σε* cum **LD**). *σοι* *εστιν* cum **ACDgr.M²NXIII**. *εις*
την (*την* omittunt **BL**, **28**) *γεενναν* cum **BDDA** it.⁵ *copt.* *arm.* *του* *πυρος*
 addunt **ACNXIII**.
 49. πας γαρ πυρι αλισθησεται omittunt **D** it.⁵ *tol.* *αλισθησεται* cum **MBLG**, **k**,
copt. *arm.*^{zoh}. Addunt *και* *πασα* *θυσια* *αλι* *αλισθησεται* cum **ACNXIII** *it.*
vg. — **D** it.⁵ *tol.* legunt *πασα* *γαρ* *θυσια* *αλι* *αλισθησεται*.
 50. το αλας bis cum **ABCDNXIII**. Alii *codd.* *το* *αλα*. — *εν* *εαυτοις* *αλα* cum
κ*^ABDLA. *εν* *εαυτοις* *αλας* cum **κ^aA²CNXIII**.

X: 1. και εκειθεν cum **BCDEA**. κακειθεν cum **ALNXIII**. — και περαν cum

αὐτούς. 2 καὶ προσελθόντες οἱ Φαρισαῖοι ἐπηρώτων αὐτὸν εἰ ἔξεστιν ἀνδρὶ γυναῖκα ἀπολῦσαι, πειράζοντες αὐτόν. 3 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· τί ὑμῖν ἐνετείλατο Μωσῆς; 4 οἱ δὲ εἶπαν· ἐπέτρεψεν Μωσῆς βιβλίον ἀποστασίου γράφαι καὶ ἀπολῦσαι. 5 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἔγραψεν ὑμῖν τὴν ἐπιτολὴν ταυτήν. 6 ἀπὸ δὲ ἀρχῆς κτίσεως ἄρσεν καὶ θῆλην ἐποίησεν αὐτούς· 7 ἔνεκεν τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα, 8 καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάκρα μίαν, ὥστε οὐκέτι εἰσὶν δύο ἀλλὰ μία σὰρξ. 9 ὁ δὲ θεὸς συνέζευξεν, ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω. 10 καὶ [εἰσελθόντων] εἰς τὴν οἰκίαν πάλιν οἱ μαθηταὶ περὶ τούτου ἐπηρώτων αὐτόν. 11 καὶ λέγει αὐτοῖς· ὃς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ γαμήσῃ ἄλλην, μοιχᾶται ἐπ' αὐτήν· 12 καὶ εἰς αὐτὴν ἀπολύσασα τὸν ἄνδρα αὐτῆς γαμήσῃ ἄλλον, μοιχᾶται.

13 Καὶ προσέφερον αὐτῷ παιδία ἵνα ἄψηται αὐτῶν· οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπιτίμων τοῖς προσφέρουσιν. 14 ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ἠγανάκτησεν καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ἄφετε τὰ παιδία ἔρχεσθαι πρὸς με, μὴ κωλύετε αὐτά· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. 15 ἂμην λέγω ὑμῖν, ὃς ἂν μὴ δέξῃται τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ὡς παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν. 16 καὶ ἐγκαλισάμενος αὐτὰ κατευλόγει, τιθεὶς τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτά.

Deut. 24, 1
Mt. 5, 31

6 aa.
Gen. 1, 27
2, 24

Mt. 5, 32
Lc. 16, 14

13-16
Mt. 19, 13-15
Lc. 18, 15-17

ⲙBC*L, copt. περαν cum C²DGA. δια του περαν cum ANXΓΠ. — συνπορευονται cum ABCA. συμπορ. cum LNXΓΠ.

2. οι φαρισαιοι cum KCVX. φαρισαιοι cum ABLΓAΠ. Omittunt D, a, b, k. — ἐπηρωτων cum KBCDLMΔ. ἐπηρωτησαν cum ANXΓΠ, q.
- 3, 4. μωσης cum KBDKMNSAΠ. μωσης cum ACLXΓ.
4. ειπαν cum KBCD. ειπον cum ALNXΓAΠ. επετρο. μωσης cum KBCDLA. μωσης επετρεψεν cum ANXΓΠ.
5. ο δε ις cum KBCLA copt. και αποκριθεις ο ις cum ADNΧΓΠ.
6. αυτους omittunt D, 86*, 249, b, f, ff², h*, fu, goth. aeth. Post αυτους legunt ADNΧΓΠ ο θεος.
7. Primum αυτου omittunt DM*N. Secundum αυτου omittunt ABCLNXΓAΠ. και προσκολληθησεται προς την γυναικα αυτου (τη γυναικι cum ACLN.) cum ACDLNXΓAΠ.
10. Codd. legunt και εις την οικιαν. Recte Holwerda supponit lacunum ante εις την οικιαν. Conjecit και εισελθοντα αυτον vel και εισελθοντος αυτου vel εισελθοντων. Cum V. d. Beke Callenfels praefero εισελθοντων. — εις την οικιαν cum KBDLA. εν τη οικια cum ACNXΓΠ. οι μαθηται cum KBCLA it.³ copt. arm. αυτου addunt ADNΧΓΠ. περι τουτου cum ABCLMNΧΓA it.⁴ περι του αυτου cum DEFGHSUVII. ἐπηρωτων cum KBCLA. ἐπηρωτησαν cum ADNΧΓΠ.
11. αν cum KBCDLA. εαν cum ANXΓΠ.
12. και εαν αυτη απολυσασα τον ανδρα αυτης cum KBCLA copt. aeth. και εαν γυνη απολυση τον ανδρα αυτης και cum ANXΓΠ it.³ vg. — D και εαν γυνη εξελθη απο τον ανδρος και. — γαμηση αλλον cum KBC*LA it. vg. γαμηθη αλλω cum AC²NXΓΠ arm. και αλλον γαμηση cum D.
14. μη cum BM*NXΓAΠ. και μη cum KACDLM² it. vg.
15. ος αν cum KBCDLA. ος εαν cum ANXΓΠ.
16. κατευλοει (L καθηλογει) τιθεις τας χειρας επ αυτα cum KBCLA. τιθεις τας χειρας επ αυτα ηυλοει (N καθηυλ. ADXII ευλογει) αυτα cum ANXΓΠ. ετιθει τας χειρας επ αυτα και ευλογει αυτα cum D.

- 17 -- 27
Mt. 19, 16 - 26
Lc. 18, 18 - 27
- 17 *Και ἐκπορευομένου αὐτοῦ εἰς ὁδόν, προσδραμών εἰς καὶ γονυπετήσας αὐτὸν ἐπιρῶντα αὐτὸν διδάσκαλε ἀγαθέ, τί ποιήσω ἵνα ζῶν ἀιώνιον κληρονομήσω; 18 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· τί με λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθὸς εἰ μὴ εἰς ὁ θεός.*
- Ex. 20, 12 - 16
- 19 *τὰς ἐντολάς οἰδας· μὴ φονεύσης, μὴ μοιχεύσης, μὴ κλέψης, μὴ ψευδομαρτυρήσης, μὴ ἀποστερήσης, τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου. 20 ὁ δὲ ἔφη αὐτῷ· διδάσκαλε, ταῦτα πάντα ἐφυλαξάμην ἐκ νεότητός μου. 21 ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐμβλέψας αὐτῷ ἠγάπησεν αὐτὸν καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ἐν σε ἕστερεῖ ὑπαγε, ὅσα ἔχεις πώλησον καὶ δός τοῖς πτωχοῖς, καὶ ἔξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ, καὶ δεῦρο ἀκολούθει μοι. 22 ὁ δὲ στυγνάσας ἐπὶ τῷ λόγῳ ἀπῆλθεν λυπούμενος· ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλά. 23 καὶ περιβλεψάμενος ὁ Ἰησοῦς λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· πῶς δυσκόλως οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελεύσονται. 24 οἱ δὲ μαθηταὶ ἐθαμβοῦντο ἐπὶ τοῖς λόγοις αὐτοῦ. ὁ δὲ Ἰησοῦς πάλιν ἀποκριθεὶς λέγει αὐτοῖς· τέκνα, πῶς δύσκολόν ἐστιν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν· 25 εὐκοπώτερον ἐστὶν κάμηλον διὰ τῆς τρυμαλίδος τῆς ῥαφίδος διελθεῖν ἢ πλοῦσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν. 26 οἱ δὲ περισσῶς ἐξεπλήρουντο λέγοντες πρὸς ἑαυτούς· καὶ τίς δύναται σωθῆναι; 27 ἐμβλέψας αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς λέγει· παρὰ ἀνθρώπους ἀδύνατον, ἀλλ' οὐ παρὰ θεῶ· πάντα γὰρ δυνατὰ παρὰ τῷ θεῷ.*
- 28 *Ἦρξατο λέγειν ὁ Πέτρος αὐτῷ· ἰδοὺ ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα καὶ ἠκολούθη-*
- 28 - 31
Mt. 19, 27 - 30
Lc. 18, 28 - 30

19. *μη φονευσης* omittunt *DΓ* it.² *μη φονευσης* ante *μη μοιχευσης* cum *ᾠBCA*. Post *μη μοιχευσης* (d ut *ᾠ** omittunt) cum *ANXII* it. vg. — *D* legit *μη μοιχευσης μη πορευσης*. — *μη αποστερησης* omittunt *B*KΔΠ*. Secundum *sou* cum *ᾠ*CFN* it.⁴ Omittunt *ᾠ*ABDXΓΔΠ*.
20. *εφη* cum *ᾠBΔ* copt. *αποκριθεις ειπεν* cum *ADNXΓ*. Pro *ταυτα παντα* legunt *D*, it.³, fu, ing. *παντα ταυτα*. — *AD* legunt *εφυλαξα*.
21. Naber (Mnemosyne, 1881, p. 282) coniecit *ηλεσησεν αυτον*. „Commovetur Jesus et dolebat, quod unum vitium idque repetendum potius a vitae statione quam ab perverso ingenio, tot egregrias animi dotes oblitteraret.” — *σε* cum *ᾠBCMΔΠ**. *σοι* cum *ADNXΓΠ*². *τοις* ante *πτωχοις* omittunt *ABNXΓΔ*. Post *ακολουθει μοι* legunt *ANXΓΠ* *αρως τον σταυρον*.
24. *τεκνα* cum *ᾠBCDXΓΔ*. *τεκνια* cum *AN* (it. vg. filii). Omittunt *EGKΠ*. Post *δυσκολον εστιν* legunt *ACDN* *τους πεπονητοιας επι* (*D* addit *τοις*) *χρημασιν*.
25. Primum et secundum *της* cum *BX*. Omittitur *ᾠACDNΔΠ*. *διελθειν* cum *BCKΠ*. — Hunc versum legunt inter vss. 23 et 24 *D* (*ταχειον καμηλος δια τρυμαλιδος ραφιδος διελευσεται η πλουσιος εις την βασ. τ. θ.*), 235 (*ευκοπωτερον εστι καμ. δια τρυμ. της ραφ. εισελθειν η πλουσιοι — εισελευσονται*), b (*facilius est — transire quam divitem introire in regnum dei*), ff² (— *transire quam divitem in regno dei*). Pro *καμηλον* legunt *bscr.** *syg.p* *καμιλον*.
26. Pro *προς εαυτους* legunt *ᾠBC*Δ* *προς αυτον*.
27. Post *εμβλεψας* legunt *AC²DN* *δε. αδυνατον*: praemittunt *τουτο C³DN*. Primum *θεω* cum *ᾠBCN*. Praemittunt *τω ADKΠ*. Post *δυνατα* legunt *AN* *εστιν*. — *παντα γαρ δυνατα παρα τω θεω* omittunt *A*, l, arm.^{20h}.
28. *ηρξατο* cum *ᾠABC*. *και ηρξατο* cum *D*. *ηρξατο δε* cum *KNΠ*. *λεγειν ο πετρος αυτω* cum *ᾠBCA*. *ο πετρος λεγειν αυτω* cum *AN*. *πετρος λεγειν αυτω* cum *D*. *ηκολουθηκαμεν* cum *BCD*. *ηκολουθησαμεν* cum *ᾠAN*.

καμέν σοι. 29 ἔφη ὁ Ἰησοῦς ἄμην λέγω ὑμῖν, οὐδεὶς ἐστιν ὃς ἀφήκεν οἰκίαν ἢ ἀδελφούς ἢ ἀδελφὰς ἢ μητέρα ἢ πατέρα ἢ τέκνα ἢ ἀγροὺς ἐνεκεν ἐμοῦ καὶ ἐνεκεν τοῦ εὐαγγελίου, 30 ἂν μὴ λάβῃ ἑκατονταπλασίονα νῦν ἐν τῷ καιρῷ τοῦτω οἰκίας καὶ ἀδελφούς καὶ ἀδελφὰς καὶ μητέρας καὶ τέκνα καὶ ἀγροὺς μετὰ διωγμῶν, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ ζῶν αἰῶνιον. 31 πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι ἔσχατοι καὶ οἱ ἔσχατοι πρῶτοι.

32 Ἦσαν δὲ ἐν τῇ ὁδῷ ἀναβαίνοντες εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ἦν προάγων αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐθαμβοῦντο, οἱ δὲ ἀκολουθοῦντες ἐφοβοῦντο. καὶ παραλαβὼν πάλιν τοὺς δώδεκα ἤρξατο αὐτοῖς λέγειν τὰ μέλλοντα αὐτῷ συμβαίνειν, 33 ὅτι ἰδοὺ ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται τοῖς ἀρχιερεῶσιν καὶ τοῖς γραμματεῦσιν, καὶ κατακρινοῦσιν αὐτὸν θανάτῳ καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσιν, 34 καὶ ἐμπαίξουσιν αὐτῷ καὶ ἐμπτύσουσιν αὐτῷ καὶ μαστιγώσουσιν αὐτὸν καὶ ἀποκτενοῦσιν, καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀναστήσεται.

35 Καὶ προσπορεύονται αὐτῷ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης οἱ υἱοὶ Ζεβεδαίου, λέγοντες αὐτῷ διδάσκαλε, θέλομεν ἵνα ὃ ἂν αἰτήσωμέν σε ποιήσης ἡμῖν. 36 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς τί θέλετε ποιήσω ὑμῖν; 37 οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ δὸς ἡμῖν ἵνα εἰς σου ἐκ δεξιῶν καὶ εἰς ἐξ ἀριστερῶν καθίσωμεν ἐν τῇ δόξῃ σου. 38 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς οὐκ οἴδατε τί αἰτήσθε. δύνασθε πεινὸν τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω, ἢ τὸ

32—34
Mt. 20, 17—19
Lc. 18, 31—33

35—40
Mt. 20, 20—23

29. Post *εφη* legunt ο $\bar{\tau}$ $\kappa\beta\Delta$ copt. αποκριθεις ο $\bar{\tau}$ ειπεν cum AMSUVXII². καὶ αποκριθεις ο $\bar{\tau}$ ειπεν cum EFGHN. ἡ μητέρα ἢ πατέρα cum BCL. ἡ πατέρα ἢ μητέρα cum $\kappa\Delta\Lambda$. ἡ πατέρα omittit D. ἡ τέκνα ἢ ἀγροὺς sine ἡ γυναίκα cum $\kappa\beta\Delta\Delta$ it.⁷ vg. ἡ τέκνα: praemittunt ἡ γυναίκα ACN. Secundum *ενεκεν* cum $\kappa\beta\Delta$,³CN. — *ενεκα* cum D.
30. καὶ μητέρας cum B Δ (N praemittit καὶ πατέρας). καὶ μητέρα cum $\kappa\Delta\Delta$. καὶ πατέρα praemittunt $\kappa\kappa\text{MXXII}$. Ab οικίας usque ad διωγμῶν omittitur κ^* c, k. Recte dicit Naber (Mnemosyne 1881, p. 282). — διωγμῶν: 25, 114, yscr. μετὰ διωγμῶν.
31. οἱ cum BCNXI, omittunt $\kappa\Delta\Delta$.
32. οἱ δὲ ἀκολουθοῦντες *εφοβ.* cum $\kappa\beta\kappa^*L\Delta$ (C² καὶ οἱ ακ. εφ.). καὶ ἀκολουθοῦντες *εφοβ.* cum AN. Omittunt DK.
33. καὶ τοῖς γραμματεῦσιν omittit κ^* .
34. καὶ ἐμπτύσουσιν αὐτῷ legunt AN post καὶ μαστιγώσουσιν αὐτὸν. Post ἀποκτενοῦσιν legunt A^{*}CN αὐτὸν. — μετὰ τρεῖς ἡμέρας cum $\kappa\beta\kappa\Delta\Delta$. τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ cum AN.
35. οἱ cum $\kappa\Delta\Delta$. οἱ δυο cum BC. αὐτῷ cum $\kappa\beta\kappa\Delta\Delta$. Omittunt AN. ο αν cum D. Alii codd. legunt ο εαν. — σε cum $\kappa\beta\kappa\Delta\Delta$. σε ante αἰτησωμεν apud DKNII. Omittunt XI⁷.
36. με ποιησω cum $\kappa\beta$, arm. με omittunt CD it. vg. ποιησαι με cum AN. με ποιησαι cum $\kappa\beta^bL$. ινα ποιησω cum 106, 251. Item it. vg. — Duae antiquae lectiones fuerunt: τι θελετε ποιησω et τι θελετε με ποιησαι, quas B miscuit. Cf. V. d. S. Bakhuyzen et V. d. Beke Callenfels. — Michelsen (Het ev. v. Mk. bl. 22) conjecit ινα ποιησω omisso με.
37. ειπαν cum BC^{*}DLA. ειπον cum $\kappa\kappa\text{AC}^3\text{N}$. σου εκ δεξιων cum $\kappa\beta\kappa^*L\Delta$. εκ δεξιων σου cum AC³DN. σου post καὶ εἰς cum $\kappa\Delta$. Post *αριστ.* apud ACN. Omittunt B $\Delta\Delta$. Pro *αριστερων* legunt $\kappa\Delta\kappa\Delta\text{N}$ *ωνωνμων*.
38. D legit πειν. Pro ἢ το legunt AC³ καὶ το.

βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι βαπτισθῆναι; 39 οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· δυνάμεθα. ὃ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω πείθετε, καὶ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι βαπτισθήσεσθε· 40 τὸ δὲ καθίσαι ἐκ δεξιῶν μου ἢ ἐξ εὐωνύμων οὐκ ἔστιν ἐμὸν δοῦναι, ἀλλ' οὗς ἡτοίμασαι.

41—45
Mt. 20, 24—28
Lc. 22, 25—27

41 Καὶ ἀκούσαντες οἱ δέκα ἤρξαντο ἀγανακτεῖν περὶ Ἰακώβου καὶ Ἰωάννου. 42 καὶ προσκαλεσάμενος αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς· οἴδατε ὅτι οἱ δοκοῦντες ἄρχειν τῶν ἐθνῶν κατακυριεύουσιν αὐτῶν καὶ οἱ μεγάλοι αὐτῶν κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν. 43 οὐχ οὕτως δὲ ἔστιν ἐν ὑμῖν· ἀλλ' ὃς ἂν θέλῃ μέγας γενέσθαι ἐν ὑμῖν, ἔσται ὑμῶν διάκονος, 44 καὶ ὃς ἂν θέλῃ ὑμῶν γενέσθαι πρῶτος, ἔσται πάντων δοῦλος. 45 καὶ γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθεν διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντι πολλῶν.

46—52
Mt. 18, 35—43

46 Καὶ ἔρχονται εἰς Ἱερικῶν. καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ ἀπὸ Ἱερικῶν καὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ ὄχλου ἰκανοῦ ὁ υἱὸς Τιμαίου Βαριταῖος, τυφλὸς προσαιτῆς, ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδόν. 47 καὶ ἀκούσας ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζαρηθὸς ἐστίν, ἤρξατο κρᾶζειν καὶ λέγειν· υἱὲ Δαβὶδ Ἰησοῦ, ἐλέησόν με. 48 καὶ ἐπετίμων αὐτῷ πολλοὶ ἵνα σιωπήσῃ· ὃ δὲ πολλῶν μᾶλλον ἐκραζεν· υἱὲ Δαβὶδ, ἐλέησόν με. 49 καὶ στὰς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· φωνήσατε αὐτόν. καὶ φωνοῦσιν τὸν τυφλὸν λέγοντες αὐτῷ· θάρσει, ἔγειρε, φωνεῖ σε. 50 ὃ δὲ ἀποβαλὼν τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ ἀναπηδήσας ἦλθεν πρὸς τὸν Ἰησοῦν. 51 καὶ ἀποκριθεὶς αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· τί σοι θέλεις ποιῆσω; ὃ δὲ τυφλὸς εἶπεν αὐτῷ· ραββονί, ἵνα ἀναβλέπω. 52 ὃ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· ἕπαγε, ἡ πίστις σου σέσωκέν σε. καὶ εὐθὺς ἀνέβλεψεν, καὶ ἠκολούθει αὐτῷ ἐν τῇ ὁδῷ.

39. Pro *ειπαν* cum **MBDLA** legunt **ACN** *ειπον*. — το ποτηριον cum **BC*LA**. το μεν ποτηριον cum **AC³DN**.
40. η εξ cum **MBDLA**. και εξ cum **ACN**. Post *ευωνυμων* legunt nonnulli minusculi *μον*.
42. και προσκαλεσ. αυτους ο ις cum **κ*** et **BCDLA**. ο δε ις προσκ. αυτους cum **AN**.
43. εστιν cum **BC*DLA** it.⁹ vg. εσται cum **AC³N**. ος αν cum **MBDLA**. ος εαν cum **AC**. μεγας γενεσθαι εν υμιν cum **BC*LA**. γεν. μεγας εν υμιν cum **AC³**. εσται cum **ABDL**. εστω cum **κCXA**. — Nonnulli minusculi legunt *διακονος υμων*.
44. ος αν cum **BDA**. ος εαν cum **ACL**. υμων γενεσθαι πρωτος cum **AC³**. εν υμιν ειναι πρωτος cum **BC*LA**.
46. ερχονται cum **MBCL**. ερχεται cum **D** it.⁵ — εις Ιερειχω cum **B²CFL** (**B*** omittit και ερχονται εις Ιερ.). εις Ιερικω cum **AD**. — απο ιερειχω cum **MBCL**. απο ιερικω cum **A**. — Pro *απο ιερ.* legunt **D** it. goth. *εκειθεν*. — Pro ο υιος legit **A** υιος. — Pro τυφλος legunt **AC** ο τυφλος. — Pro *προσαιτης* legunt **AC²** post *οδον*: *προσαιτων*. **D** legit post *οδον*: *επειτων*.
47. ναζαρηθος cum **BLA**. ναζωραιος cum **AC**. — εστιν apud **B** post ις. — Pro *υιε* cum **MBCLM²A** legunt **A** ο υιος et **DK** υιος. De *δαυειδ* hic et vs. 48 vide Mt. 1 : 1.
49. ειπεν φωνησατε αυτον cum **MBCLA**. ειπεν αυτον φωνηθηναι cum **AD**. Pro *εγειρε* legit **U** *εγειραι*.
50. Pro *αναπηδησας* cum **MBDLM²A** legunt **AC** *αναστας*.
51. αυτω ο ις ειπεν cum **MBDLA**. λεγει αυτω ο ις cum **AX**. ο ις λεγει αυτω cum **KΠ***. — σοι θελεις ποιησω cum **MBCKLΛΠ***. θελεις ποιησω σοι cum **AD**. Pro *ραββουτι* legunt nonnulli minusculi *ραββονι*.
52. Pro *ευθυς* legunt **ACD** *ευθεως*. — Pro *αυτω* cum **MBCDLM** in marg. **A** legunt **XΠΠ** τω ιυ.

XI.

1 Καὶ ὅτε ἐγγίζουσιν εἰς Ἱεροσόλυμα εἰς Βηθφαγή καὶ Βηθανίαν πρὸς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν, ἀποστέλλει δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ 2 καὶ λέγει αὐτοῖς· ὑπάγετε εἰς τὴν κώμην τὴν κατέναντι ὑμῶν, καὶ εὐθὺς εἰσπορευόμενοι εἰς αὐτὴν εὐρήσατε πῶλον δεδεμένον, ἐφ' ὃν οὐδεὶς ἀνθρώπων οὐπω κεκάθικεν· λύσατε αὐτὸν καὶ φέρετε. 3 καὶ ἂν τις ὑμῖν εἴπῃ· τί ποιεῖτε τοῦτο; εἶπατε· ὁ κύριος αὐτοῦ χρεῖαν ἔχει, καὶ εὐθὺς αὐτὸν ἀποστέλλει πάλιν ὧδε. 4 καὶ ἀπῆλθον καὶ εἶρον πῶλον δεδεμένον πρὸς θύραν ἔξω ἐπὶ τοῦ ἀμφοδου, καὶ λύουσιν αὐτόν. 5 καὶ τινες τῶν ἐκεῖ ἐστηκότων ἔλεγον αὐτοῖς· τί ποιεῖτε λύοντες τὸν πῶλον; 6 οἱ δὲ εἶπαν αὐτοῖς καθὼς εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· καὶ ἀφῆκαν αὐτούς. 7 καὶ φέρουσιν τὸν πῶλον πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐπιβάλλουσιν αὐτῷ τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ ἐκάθισεν ἐπ' αὐτόν. 8 καὶ πολλοὶ τὰ ἱμάτια αὐτῶν ἐστρωσαν εἰς τὴν ὁδόν, ἄλλοι δὲ στιβάδας, κόφαντες ἐκ τῶν ἀγρῶν. 9 καὶ οἱ προάγοντες καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες ἔκραζον ὡσαννὰ, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου· 10 εὐλογημένη ἡ ἐρχομένη βασιλεία τοῦ πατρὸς ἡμῶν Δαβὶδ, ὡσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις.

11 Καὶ εἰσῆλθεν εἰς Ἱεροσόλυμα εἰς τὸ ἱερόν· καὶ περιβλεψάμενος πάντα, ὁπὲ (Μκ 21, 17) ᾗδῃ οὐσῆς τῆς ὥρας, ἐξῆλθεν εἰς Βηθανίαν μετὰ τῶν δώδεκα.

12 Καὶ τῇ ἐπαύριον ἐξεληθόντων αὐτῶν ἀπὸ Βηθανίας ἐπείρασεν. 13 καὶ ἰδὼν (Μκ 21, 18 μ.) συκῆν ἀπὸ μακρόθεν ἔχουσαν φύλλα, ἦλθεν εἰ ἄρα τι εὐρήσει ἐν αὐτῇ, καὶ

- XI: 1. *ιεροσολυμα cum* κ BCDLA. *ιερουσαλημ cum* A. — *εις βηθφαγη και* (κ C addunt *εις*) *βηθανιαν cum* κ ABCL. Nil nisi *και εις βηθανιαν cum* D, it. 7 vg. — *Pro τω των ελαιων legit* B *το ελαιων*. K ad montem eleon.
2. *Pro ευθυς cum* κ B \bar{L} A legunt *ACD ευθεως*. — *ουδεις ανθρ. ουπω cum* κ C. *ουδεις ουπω ανθρ. cum* BLA. *ουπω ουδεις ανθρ. cum* KΠ. *ουδεις ανθρ. cum* DXΓ. *λυσατε αυτον και φερετε cum* κ BCA it. vg. *λυσαντες αυτον αγαγατε cum* AD.
3. *ειπατε sine* *οτι cum* BA it. 6 aeth. *cum* *οτι* κ ACDL. *Pro ευθυς cum* κ BCDLA legit A *ευθεως*. — *Pro αποστελλει cum* κ ABC \bar{D} L legunt *GHIΠ αποστειλει*. — *παλιν* omittunt AC².
4. *Ante πωλον legunt* κ CA *τον* et ante *θυραν legunt* κ ACD *την*.
6. *ειπαν cum* ALAΠ*. *ειπον cum* κ BCD. — *ειπεν cum* κ BCLA. — *ειρηκει cum* D. *ευετειλατο cum* AX. Post *ειρηκει legit* D *αυτους*.
7. *φερουσιν cum* κ B \bar{L} A. *αγουσιν cum* κ *C. *ηγαγον cum* AD. — *επιβαλλουσιν cum* κ BCDLA. *επεβαλον cum* A. — B legit *εαυτων*. — *επ αυτον cum* κ BCDLA. *επ αυτω cum* AN.
8. *και πολλοι cum* κ BCLA. *πολλοι δε cum* ADN. *στιβαδας cum* κ BDLAΠ. *οτιβαδας cum* ACSVXΓ. — *κοφαντες εκ των αγρων cum* κ BLA. *εκοπτον εκ των δενδρων και εστρωννιον εις την οδον cum* ADN.
9. *εκραζον cum* κ BCLA. Addunt *λεγοντες* ADN.
10. *AD*KMΠ legunt και ευλογ*. Post *βασιλεια legunt* AN *εν ονοματι κυριου*.
11. Post *εις ιεροσολυμα legunt* ANXΠ ο ις. *Pro εις το cum* κ BCLMA legunt *ADNXΓΠ και εις το*. — *Pro οψε cum* κ CLA, Or. 4, 182 legunt *ABDN XΓΠ οψμας*.
13. *απο* omittunt Min marg. XΓΠ. — *Pro τι ευρησει cum* κ ABCKLNUAΠ* legit

ἐλθῶν ἐπ' αὐτὴν οὐδὲν εἶπεν εἰ μὴ φύλλα· [ὁ γὰρ καιρὸς οὐκ ἦν σὺκων].
 14 καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῇ· μηκέτι εἰς τὸν αἰῶνα ἐκ σοῦ μηδεὶς καρπὸν φάγοι.
 καὶ ἤκουον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

15 - 18
 Mt. 21, 12 - 16
 Lc. 19, 45 - 48
 Jo. 2, 14 - 17

15 Καὶ ἔρχονται εἰς Ἱεροσόλυμα. καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸ ἱερόν ἤρξατο ἐκβάλλειν
 τοὺς πωλοῦντας καὶ τοὺς ἀγοράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ τὰς τραπέζας τῶν κολλυ-
 βιατῶν καὶ τὰς καθέδρας τῶν πωλούντων τὰς περισσεύρας κατέστρεψεν, 16 καὶ
 οὐκ ἤφιεν ἵνα τις διενέγκῃ σκεῦος διὰ τοῦ ἱεροῦ, 17 καὶ ἐδίδασκεν καὶ ἔλεγεν
 αὐτοῖς· οὐ γέγραπται ὅτι ὁ οἶκός μου οἶκος προσευχῆς κληθήσεται πᾶσιν τοῖς
 ἔθνεσιν; ὑμεῖς δὲ πεποιήκατε αὐτὸν σπήλαιον λησιῶν. 18 καὶ ἤκουσαν οἱ ἀρχιερεῖς
 καὶ οἱ γραμματεῖς, καὶ ἐζήτουν πῶς αὐτὸν ἀπολέσωσιν· φοβοῦντο γὰρ αὐτόν,
 πᾶς γὰρ ὁ ὄχλος ἐξεπλήσαστο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ.

Jes. 56, 7
 Jer. 7, 11

(Mt. 21, 17)

19 Καὶ ὅταν ὄψῃ ἐγένετο, ἐξεπορεύοντο ἔξω τῆς πόλεως.

20 - 24
 Mt. 21, 20 - 22

20 Καὶ παραπορευόμενοι εἶδον τὴν συκὴν ἐξηραμμένην ἐκ ῥιζῶν. 21 καὶ
 ἀναμνησθεὶς ὁ Πέτρος λέγει αὐτῷ· ῥαββί, ἴδε ἡ συκὴ ἦν κατηράσω ἐξηραναί.

(Lc. 17, 6)

22 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς· ἔχετε πίστιν θεοῦ. 23 ἀμὴν λέγω ὑμῖν
 ὅτι ὅς ἂν εἴπῃ τῷ ὄρει τούτῳ· ἄρθῃτι καὶ βλήθῃτι εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ μὴ
 διακριθῇ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, ἀλλὰ πιστεύῃ ὅτι ὁ λαλεῖ γίνεται, ἔσται αὐτῷ·
 24 διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, πάντα ὅσα προσεύχεσθε καὶ αἰτεῖσθε, πιστεύετε ὅτι
 ἐλάβετε, καὶ ἔσται ὑμῖν. 25 καὶ ὅταν στήκητε προσευχόμενοι, ἀφετε εἰ τι ἔχετε

Mt. 6, 14

X ευρησει τι. — ο γαρ καιρος ουκ ην συκων cum $\mu\text{BC}^*\text{L}\Delta$. ου γαρ ην καιρος συκων cum AC^2DN . — Michelsen (Het ev. v. Mk., bl. 22) legit ην γαρ ο καιρος συκων. Sed non convenit cum και ελθων — ει μη φύλλα. Cum aliis (vide V. d. S. Bakhuyzen) ο γαρ καιρος ουκ ην συκων mihi videtur glossema esse.

14. Post αποκριθεις legit X ο ις. — εις τον αιωνα εκ σου cum $\mu\text{BCDL}\Delta$. εκ σου εις τον αιωνα cum ANX . — Nonnulli minusculi legunt ουδεις pro μηδεις.
 15. και εισελθων cum $\mu\text{ABCDL}\Delta$. Addunt ο ις ANX . — τους ante αγοραζ. omittunt DX .
 17. και ελεγεν cum $\mu\text{BCL}\Delta$. λεγων cum ADNX . — αυτοις omittunt B, 28, it.2 art. — οι omittunt CD . — Pro πεποιηκατε legunt μACD ποιησατε.
 18. οι αρχιερεις και οι γραμματεις cum $\mu\text{ABCDKL}\Delta\Pi$ it vg. οι γραμματεις και οι αρχιερεις cum X. — απολεσωσιν cum μABCDLN . απολεσωσιν cum $\text{KM}^*\Delta$. — αυτον omittunt AKII . — πας γαρ cum $\mu\text{BC}\Delta$. οι πας cum ADLNX . — εξεπλησαστο cum ABC . εξεπλησαστο cum μMA .
 19. οταν cum $\mu\text{BCKL}\Delta\Pi^*$. οτε cum ADNX . — εξεπορευοντο cum $\text{ABKM}^*\Delta\Pi$. εξεπορευετο cum μCDNX .
 20. παραπορ. πρωι cum $\mu\text{BCDL}\Delta$. πρωι παραπορ. cum ANX . πρωι glossema est e Mt. 21:18. Cf. Michelsen, Het ev. v. Mk. bl. 23 et V. d. Beke Callenfels.
 21. ραββει cum $\mu\text{BCDEH}\text{X}$. ραββι cum ALN .
 22. ο omittunt nonnulli minusculi.
 23. Post αμην legunt ACLX γαρ. — πιστευη cum $\mu\text{BL}\Delta$. πιστευση cum ACDN . — ο cum $\mu\text{BCLN}\Delta$. α cum ACX . — λαλει cum $\mu\text{BLN}\Delta$. λεγει cum ACX . — Post εσται αυτω legunt ANX ο εαν ειπη.
 24. Post οσα legunt AX αν. — προσευχεσθε και cum $\mu\text{BCDL}\Delta$. προσευχομενοι cum ANX . — ελαβετε cum $\mu\text{BCL}\Delta$. λαμβανετε cum ANX .
 25. στηκητε cum BL . στηκετε cum ACDHM^2VX . στητε cum μ .

κατὰ τινος, ἵνα καὶ ὁ πατήρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἀφή ὑμῖν τὰ παραπτώματα ὑμῶν.

27 Καὶ ἔρχονται πάλιν εἰς Ἱεροσόλυμα. καὶ ἐν τῷ ἱερῷ περιπατοῦντος αὐτοῦ ²⁷⁻³³ ^{Mt. 21, 23-27} ^{Lc. 20, 1-8} ἔρχονται πρὸς αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι, 28 καὶ ἔλεγον αὐτῷ· ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς; ἢ τίς σοι ἔδωκεν τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἵνα ταῦτα ποιῆς; 29 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· ἐπερωτήσω ὑμᾶς ἓνα λόγον, κἂν ἀποκριθῆτέ μοι, καὶ ἔρω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ. 30 τὸ βῆτιμα τὸ Ἰωάννου ἐξ οὐρανοῦ ἦν ἢ ἐξ ἀνθρώπων; ἀποκριθῆτέ μοι. 31 καὶ διελογίζοντο πρὸς ἑαυτοὺς λέγοντες· ἐὰν εἴπωμεν· ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ διατι οὐδὲν οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ; 32 ἀλλὰ εἴπωμεν· ἐξ ἀνθρώπων; ἐφοβοῦντο τὸν λαόν· ἅπαντες γὰρ εἶχον τὸν Ἰωάννην ὄντως διὰ προφήτης ἦν. 33 καὶ ἀποκριθέντες τῷ Ἰησοῦ λέγουσιν· οὐκ οἶδαμεν. καὶ ὁ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς· οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.

XII.

1 Καὶ ἤρξατο αὐτοῖς ἐν παραβολαῖς λαλεῖν. ἀμπελῶνα ἄνθρωπος ἐφύτευσεν, ¹⁻¹² ^{Mt. 21, 33-46} ^{Lc. 20, 9-19} καὶ περιέθηκεν φραγμὸν καὶ ὠρυξεν ὑπολήγιον καὶ κωκοδόμησεν πύργον, καὶ ἐξέδετο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ ἀπεδήμησεν. 2 καὶ ἀπέστειλεν πρὸς τοὺς γεωργοὺς τῷ καιρῷ δοῦλον, ἵνα παρὰ τῶν γεωργῶν λάβῃ ἀπὸ τῶν καρπῶν τοῦ ἀμπελῶνος·

26. εἰ δε υμεις ουκ αφιετε, ουδε ο πατηρ υμων ο εν τοις ουρανοις αφησει (D addit υμιν) τα παραπτωματα υμων cum ACDNX it.⁸ vg. Haec verba omittunt **BLSA** it.³.
28. ελεγον cum **BCLA**. λεγουσιν cum ADNX. — η τις cum **BLLA**. και τις cum ANX. — εδωκεν την εξουσιαν ταυτην cum **BCLM²A**. την εξουσιαν ταυτην εδωκεν cum ANX.
29. ο δε ις cum **BCLA**. ADNX addunt αποκριθεις. — υμας cum **BCLA**, k*, copt. υμας καγω cum **DGMNI**. καγω υμας cum **AKII**. — Codd. legunt και αποκριθητε μοι. Cum Markland et Michelsen (cf. V. d. S. Bakhuyzen et V. d. Beke Callenfels) lego κἂν.
30. το ιωαννου: omittunt το NX.
31. διελογιζοντο cum **καBCDGLM²AI**. ελογιζοντο cum ANX. προσελογιζοντο cum k* et eb. — ουν cum **BC²DN**. Omittunt **AC^{*}LMSX^A**.
32. αλλα cum **ABCLA**. αλλ cum X. — εαν pro αλλα cum D, g¹, g², a quodsi, i et si. Post αλλ legunt nonnulli minusculi εαν, b si rero, c, f, ff² si autem, k**, l sed si. — απαντες cum **καABLXA**. παντες cum **κ^{*}CDN**. — οντως οτι προφητης ην cum **κ^{*}BCL**. οτι οντως προφητης ην cum AX. οντως omittunt **κ^{*}N**. — D legit vs. 32b παντες γαρ ηδεισαν τον ιωαννην οτι αληθως προφητης ην.
33. τω ιω λεγ. cum **κ^{*}BCLNA**. λεγ. τω ιω cum ADX. — ο ις cum **κ^{*}BCLNΓA**. ο ις αποκριθεις cum **EFGHSUVX**. αποκριθεις ο ις cum **ADKMII**.
- XII: 1. λαλειν cum **κ^{*}BGLA**. λεγειν cum ACDNX. — αμπ. ανθρ. εφντ. cum **κ^{*}BCLA**. αμπ. εφντ. ανθρ. cum ADX. — εξεδετο cum **κ^{*}AB^{*}CKL**. εξεδото cum **B³DNX**.
2. των καρπων cum **κ^{*}BCLNA**. του καρπου cum ADX.

3 και λαβόντες αὐτὸν ἔδειραν καὶ ἀπέστειλαν κενόν. 4 καὶ πάλιν ἀπέστειλαν πρὸς αὐτοῖς ἄλλον δοῦλον κάκεινον ἐκολάφισαν καὶ ἠτίμασαν. 5 καὶ ἄλλον ἀπέστειλαν κάκεινον ἀπέκτειναν, καὶ πολλοὺς ἄλλους, οὓς μὲν δέροντες, οὓς δὲ ἀποκτείνοντες. 6 ἐτι ἕνα εἶχεν υἱὸν ἀγαπητὸν ἀπέστειλαν αὐτὸν ἔσχατον πρὸς αὐτοὺς λέγων ὅτι ἐντραπήσονται τὸν υἱὸν μου. 7 ἐκείνοι δὲ οἱ γεωργοὶ πρὸς ἑαυτοὺς εἶπαν ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος· δεῦτε ἀποκτείνωμεν αὐτόν, καὶ ἡμῶν ἔσται ἡ κληρονομία. 8 καὶ λαβόντες ἀπέκτειναν αὐτόν, καὶ ἐξέβαλον αὐτόν ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος. 9 τί ποιήσει ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος; ἐλεύσεται καὶ ἀπολέσει τοὺς γεωργοὺς, καὶ δώσει τὸν ἀμπελῶνα ἄλλοις. 10 οὐδὲ τὴν γραφὴν ταύτην ἀνέγνωτε· λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας· 11 παρὰ κυρίου ἐγένετο αὕτη καὶ ἐστὶν θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν; 12 καὶ ἐξήτουν αὐτὸν κρατῆσαι, καὶ ἐφοβήθησαν τὸν δῆλον· ἔγνωσαν γὰρ ὅτι πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν εἶπεν. καὶ ἀφέντες αὐτὸν ἀπήλθον.

10 ss.
Ps. 118, 22 ss.

13—17
Mt. 22, 15—22
Lc. 20, 20—26

13 Καὶ ἀποστέλλουσιν πρὸς αὐτὸν τινὰς τῶν Φαρισαίων καὶ τῶν Ἑρωδιανῶν, ἵνα αὐτὸν ἀγρεύσωσιν λόγῳ. 14 καὶ ἐλθόντες λέγουσιν αὐτῷ· διδάσκαλε, οἴδαμεν ὅτι ἀληθὴς εἶ καὶ οὐ μέλει σοι περὶ οὐδενός· οὐ γὰρ βλέπεις εἰς πρόσωπον ἀνθρώπων, ἀλλ' ἐπ' ἀληθείας τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ διδάσκεις· ἔξιστιν κήρσον Καίσαρι δοῦναι ἢ οὐ; δῶμεν ἢ μὴ δῶμεν; 15 ὁ δὲ ἰδὼν αὐτῶν τὴν ὑπόκρισιν εἶπεν αὐτοῖς· τί με πειράζετε; φέρετέ μοι δηράριον ἵνα ἴδω. 16 οἱ δὲ ἤρεγκαν. καὶ

3. και λαβοντες cum $\kappa BDLA$. οι δε λαβοντες cum $ACNX$.
4. εκολαφισαν. Sic conjecerunt Linwood (vide V. Manen) et V. d. S. Bakhuyzen. κεφαλιου non significat *in capite vulnerare*, sicuti in Latina versione invenitur. Naber (Mnemosyne, 1878, p. 96) conjecit *εφαλακρωσαν* et Michelsen (Het ev. v. Mk. bl. 24) *εξεφανλισαν*. *εκεφαλαιωσαν* cum κBL . *εκεφαλαιωσαν* cum $ACDN$. *εκεφαλ.*: praemittunt *λιθοβολησαντες AC NX*. — *ητιμασαν* cum κBL . *ητιμησαν* cum D . *απεστειλαν ητιμωμενον* cum $ACNX$.
5. και αλλον cum $\kappa BCDLA$. και παλιν αλλον cum ANX . ουσ μεν cum $\kappa BDLA$. τους μεν cum $ACNX$. ουσ δε cum κBLA (D αλλους). τους δε cum $ACNX$. — *αποκτεννοντες* cum $\kappa ACDEUVF$. *αποκτεινοντες* cum minusculis. *αποκτεννυτες* cum B . *αποκτιννυτες* cum κC .
6. ετι cum κBLA . ετι ουν cum $ACDNX$. ειχεν υιον cum κBC^2LA . υιον εχων cum NX . εχων υιον cum AC^*D , it.³ vg. — *αγαπητον* cum $\kappa BCDLA$ it.⁸ vg. Praemittunt ατου ANX . — *απεστειλεν ατον* cum κBLX^2A . *απεστειλεν και ατον* cum $ACNX^*$. — *εσχατον προς ατους* cum $\kappa BCLA$. *προς ατους εσχατον* cum ANX .
7. προς εαυτους ειπ. cum $\kappa BCLA$. ειπ. προς εαυτους cum $ADNX$. ειπαν cum $\kappa BCDLA$. ειπον cum ANX .
8. απεκτειναν ατον cum $\kappa BCLA$. ατον απεκτειναν cum $ADNX$. εξεβαλον (-λαν cum B) ατον cum $\kappa ABCDN$. ατον omitunt LXA .
9. τι cum BL , g², copt. τι ουν cum κACD .
14. Pro primo και cum $\kappa BCDLA$ legunt ANX οι δε. — Pro αλλ legunt DLA αλλα. — *εξεστιν*: praemittunt *ειπε ουν ημιν* cum C^2DMN . *κηρσον καισαρι δοῦναι* cum ANX . *δουνα κηρσον καισαρι* cum $\kappa BCLA$. — D legit *ει εξεστιν ημας δοῦναι επικαιφαλιον* (k capitularium) *καισαρι η ον*.
15. ιδων cum κ^*D it.⁵ goth. ειδως cum κABC .

λέγει αὐτοῖς· τίνος ἢ εἰκὼν αὐτῆ καὶ ἡ ἐπιγραφὴ; οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· Καίσαρος. 17 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· τὰ Καίσαρος ἀπόδοτε Καίσαρι καὶ τὰ τοῦ θεοῦ τῷ θεῷ. καὶ ἐξεθαύμαζον ἐπ' αὐτῷ.

18 Καὶ ἔρχονται Σαδδουκαῖοι πρὸς αὐτόν, οἵτινες λέγουσιν ἀνάστασιν μὴ εἶναι, καὶ ἐπηρώτων αὐτόν λέγοντες· 19 διδάσκαλε, Μωσῆς ἔγραψεν ἡμῖν ὅτι εἴαν τίνος ἀδελφὸς ἀποθῆναι καὶ καταλιπῆ γυναικα καὶ μὴ ἀφῆ τέκνον, ἵνα λάβῃ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα καὶ ἐξαναστήσῃ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. 20 ἑπτὰ ἀδελφοὶ ἦσαν καὶ ὁ πρῶτος ἔλαβεν γυναῖκα, καὶ ἀποθνήσκων οὐκ ἀφῆκεν σπέρμα. 21 καὶ ὁ δεῦτερος ἔλαβεν αὐτήν, καὶ ἀπέθανεν μὴ καταλιπὼν σπέρμα· καὶ ὁ τρίτος ὡσαύτως· 22 καὶ οἱ ἐπὶ οὐκ ἀφῆκαν σπέρμα. ἔσχατον πάντων καὶ ἡ γυνὴ ἀπέθανεν. 23 ἐν τῇ ἀναστάσει, ὅταν ἀναστῶσιν, τίνος αὐτῶν ἔσται γυνή; οἱ γὰρ ἐπὶ εἶχον αὐτὴν γυναῖκα. 24 ἔφη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· οὐ διὰ τοῦτο πλανᾶσθε μὴ εἰδότες τὰς γραφὰς μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ θεοῦ; 25 ὅταν γὰρ ἐκ νεκρῶν ἀναστῶσιν, οὕτε γαμοῦσιν οὕτε γαμίζονται, ἀλλ' εἰσὶν ὡς ἄγγελοι ἐν τοῖς οὐρανοῖς. 26 περὶ δὲ τῶν νεκρῶν, ὅτι ἐγείρονται, οὐκ ἀνέγνωτε ἐν τῇ βίβλῳ Μωσέως ἐπὶ τοῦ βᾶτου πῶς εἶπεν αὐτῷ ὁ θεὸς λέγων· ἐγὼ ὁ θεὸς Ἀβραάμ καὶ ὁ θεὸς Ἰσαὰκ καὶ ὁ θεὸς Ἰακώβ; 27 οὐκ ἔστιν θεὸς νεκρῶν ἀλλὰ ζώων. πολὺ πλανᾶσθε.

18—27
Mt. 22, 23 32
Lc. 20, 27 34
Deut. 25, 5, 6

Kx. 3, 6

16. Secundum oi de omittunt AD it⁵ vg. ειπαν cum μ BCDLA. ειπον cum NX.
 17. ο δε ις cum μ BCLA. και αποκριθεις ο ις cum ANXΓΠ. αυτοις omittunt BD. τα καισαρος αποδοτε καισαρι cum μ BCLA. αποδοτε τα καισαρος καισαρι cum AD (τω καισαρι) NX. — εξεθαυμαζον cum μ B (D²L² εθανμαζον). εθανμασαν cum ACNX.
 18. επηρωτων cum μ BDLA. επηρωτησαν cum ANX.
 19. μωυσης cum μ BDNA. μωσης cum AC. — μη αφη ante τεκνον cum μ BCLA. Post τεκν. cum AD. τεκνον cum μ^{ca} B^{ca}LA. τεκνα cum μ^{*e} et^{cb}ACD. την γυναικα cum μ BCLA. Addunt autou AD.
 20. επτα αδελφοι ησαν cum μ ABC*. επτα ον αδελφοι ησαν cum C²M.
 21. μη καταλιπον σπερμα cum μ BCL. και ουδε αυτος αφηκεν σπερμα cum ADA. μη καταλιπον σπερμα omittitur k. Michelsen (Het ev. v. Mk. bl. 24) et V. d. Beke Callenfels expunxerunt μη καταλιπον σπερμα.
 22. και οι επτα ουκ αφηκαν σπερμα cum μ BCLA*. και ελαβον αυτην οι επτα και ουκ αφηκαν σπερμα cum M²X²A². — εσχατον cum μ BCGHKLAΠ. εσχατη cum A. και η γυνη απ. cum μ BCDLA. απθανεν και η γυνη cum AX.
 23. εν τη αναστασει cum μ BC*LXA. εν τη ον αναστασει cum AC²KMΠ. οταν αναστωσιν cum AXΓΠ, a, Π², g², i, l, q, vg. goth. syr. P arm. οταν αναστωσιν omittunt μ BCDLA.
 24. εφη αυτοις ο ις cum μ BCLA. και αποκριθεις ο ις ειπεν αυτοις cum AD (D legit αποκριθεις δε) X.
 25. γαμίζονται cum μ BCGLUA. γαμίζουσιν cum D. γαμισκονται cum X. εκγαμισκονται cum A. — B ως οι αγγελοι. — ABEGHSVXΓ, sah. syr. sch. goth. arm. legunt οι εν τοις ουρ.
 26. μωυσεως cum μ BD. μωσεως cum AC. του βατου cum μ ABC. της βατου cum DM. πως cum μ BCLUA. ως cum AD. — ο θεος: ante ισαακ et ιακωβ omittunt ο BD.
 27. ο θεος: omittunt ο BD. αλλα ζωντων cum μ ABCD. αλλα θεος ζωντων cum EGHMSVΓ. Markland (apud Bowyer) coniecit: ουκ εστιν ο θεος θεος νεκρων κτε. — πολυ πλανασθε cum μ BCLA, k, corpt. υμεις ον πολυ πλανασθε cum AD.

- 28 34
Mt. 22, 35 40 28 Καὶ προσελθῶν εἰς τῶν γραμματέων, ἀκούσας αὐτῶν συζητούντων, ἰδὼν
(Luc. 20, 39) 29 29 ἀπεκρίθη αὐτοῖς, ἐηρώτησεν αὐτόν ποία ἐστὶν ἐντολὴ πρώτη πάντων;
Deut. 6, 4 s. 29 s. 29 ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς ὅτι πρώτη ἐστὶν ἄκουε Ἰσραὴλ, κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν
Le. 10, 27 κύριος εἰς ἐστίν, 30 καὶ ἀγαπήσεις κύριον τὸν θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου
καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος
Lev. 19, 18 σου. 31 δευτέρα αὕτη ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. μείζων τούτων
ἄλλη ἐντολὴ οὐκ ἔστιν. 32 καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ γραμματεὺς· καλῶς, διδάσκαλε, ἐπὶ
ἀληθείας εἶπες ὅτι εἰς ἐστὶν καὶ οὐκ ἔστιν ἄλλος πλὴν αὐτοῦ. 33 καὶ τὸ ἀγαπᾶν
Mt. 22, 46 αὐτόν ἐξ ὅλης τῆς καρδίας καὶ ἐξ ὅλης τῆς συνέσεως καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος,
Le. 20, 40 καὶ τὸ ἀγαπᾶν τὸν πλησίον ὡς ἑαυτόν περισσώτερόν ἐστιν πάντων τῶν ὀλοκαυτω-
μάτων καὶ τῶν θυσιῶν. 34 καὶ ὁ Ἰησοῦς, ἰδὼν αὐτόν ὅτι νουνεχῶς ἀπεκρίθη,
εἶπεν αὐτῷ· οὐ μακρὰν εἶ ἀπὸ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ. καὶ οὐδεὶς οὐκέτι ἐτόλμα
αὐτὸν ἐπερωτῆσαι.
35--37
Mt. 22, 41--45 35 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς ἔλεγεν διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ· πῶς λέγουσιν οἱ
Le. 20, 41--44 γραμματεῖς ὅτι ὁ Χριστὸς υἱὸς Δαυὶδ ἐστίν; 36 αὐτὸς Δαυὶδ εἶπεν ἐν τῷ πνεύματι
Ps. 110, 1 τῷ ἀγίῳ· εἶπεν ὁ κύριος τῷ κυρίῳ μου· κάθου ἐκ δεξιῶν μου ἕως ἂν θῶ τοὺς
Act. 2, 34 ἐχθρούς σου ὑποκάτω τῶν ποδῶν σου. 37 αὐτὸς Δαυὶδ λέγει αὐτόν κύριον, καὶ
πόθεν αὐτοῦ ἐστὶν υἱός; καὶ ὁ πολὺς ὄχλος ἤκουεν αὐτοῦ ἠδέως.
38 38 Καὶ ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ ἔλεγεν· βλέπετε ἀπὸ τῶν γραμματέων τῶν θελόντων
Le. 20, 46 s. 38 ἐν στολαῖς περιπατεῖν καὶ ἀσπασμούς ἐν ταῖς ἀγοραῖς 39 καὶ πρωτοκαθεδρίας
Mc. 23, 6 s. 39 ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ πρωτοκλισίας ἐν τοῖς δειπνοῖς 40 οἱ κατεσθίοντες τὰς
Le. 11, 43 Mt. 23, 14

28. συζητούντων cum **ABCDGLA**. συζητούντων cum X. ἰδων cum ***CDL**.
ειδώς cum **κ^αAB**. ἀπεκρίθη αὐτοῖς cum **BCLU^αA**. αὐτοῖς ἀπεκρίθη cum
AD. ἐντολὴ πρώτη πάντων cum **BCLU^αA**. πρώτη πάντων ἐντολὴ cum AX.
πρωτῆ πασῶν ἐντολὴ cum M*.
29. ἀπεκρίθη ὁ ἰς cum **B^αBL^αA**, 33, copt. ὁ δε ἰς ἀπεκρίθη cum AC. — πρώτη
ἐστὶν cum **B^αBL^αA** copt. πρώτη πάντων ἐντολὴ cum AC. πρώτη πασῶν vel
πάντων ἐντολῶν cum **EFGHSV^αI**.
30. ἰσχυος σου cum **B^αBEL^αA** sah. copt. Addunt αὕτη πρώτη ἐντολὴ AD.
31. δευτέρα cum **B^αBL^αA**. καὶ δευτέρα cum AX. δευτέρα δε cum D. — αὕτη
cum **BL^αA**. ὁμοία αὕτη cum AX. ὁμοία ταύτη cum D.
32. εἶπες cum ***DL^αA**. εἶπας cum **κ^αAB**. εἰς ἐστὶν cum **AB^αL**. DG addunt
ὁ θεός.
33. Post συνέσεως legunt AD καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς. — ἑαυτὸν cum **BXA^αII**.
σεαυτὸν cum **κ^αADL**. περισσώτερον cum **B^αBL^αA** 33. πλείον cum AD. καὶ
τῶν θυσιῶν cum **κ^αLMA**. καὶ θυσιῶν cum **ABD**.
35. δαυεὶδ ἐστὶν cum **B^αBDL^αT**. ἐστὶν δαυεὶδ cum AX.
36. Post αὐτός legunt AX γαρ. — τῷ πνεύματι τῷ αγίῳ cum **κ^αB^αDL^αU^αA**. πνευ-
ματι αγίῳ cum AX. Secundum εἶπεν cum **B^αBL^αT^αd**. λέγει cum AD. ὁ κύριος
cum **κ^αAL^αT^αd**. ὁ omittunt BD. Pro καθόν legit B καθίσον. — Pro υποκατω
cum **B^αDT^αd** υποποδίων cum **κ^αAL** (e Ps. 110 : 1).
37. Post αὐτός legit A οὐν. — αὐτοῦ ἐστὶν υἱός cum **BL^αT^αd**. υἱός αὐτοῦ ἐστὶ
cum **κ^αA**.
38. καὶ ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ ἔλεγεν cum **B^αBL^αA**. καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ἐν τῇ διδαχῇ
αὐτοῦ cum A. — στολαῖς: Reiske conjecit ταῖς στοαῖς. Cf. V. d. S. Bakhuyzen
et V. d. Beke Callenfels et vide Lc. 20 : 46.

οικίας τῶν χηρῶν καὶ προφάσει μακρὰ προσευχόμενοι, οὗτοι λήμψονται περισσότερον κρῖμα.

41 Καὶ καθίσας κατέναντι τοῦ γαζοφυλακίου ἐθεώρει πῶς ὁ ὄχλος βάλλει χαλκὸν εἰς τὸ γαζοφυλάκιον καὶ πολλοὶ πλούσιοι ἔβαλλον πολλά, 42 καὶ ἐλθούσα μία χήρα πτωχὴ ἔβαλεν λεπτὰ δύο, ὃ ἔστιν κοδράντης. 43 καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ εἶπεν αὐτοῖς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἡ χήρα αὕτη ἢ πτωχῆ πλείον πάντων βέβληκεν τῶν βαλλόντων εἰς τὸ γαζοφυλάκιον· 44 πάντες γὰρ ἐκ τοῦ περισσεύοντος αὐτοῖς ἔβαλον, αὕτη δὲ ἐκ τῆς ὑστερήσεως αὐτῆς πάντα ὅσα εἶχεν ἔβαλεν, ὅλον τὸν βίον αὐτῆς.

41 44
Lc. 21, 1—4

XIII.

1 Καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ ἐκ τοῦ ἱεροῦ, λέγει αὐτῷ εἰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ· διδάσκαλε, ἴδε ποταποὶ λίθοι καὶ ποταπαὶ οἰκοδομαί. 2 καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· βλέπεις ταύτας τὰς μεγάλας οἰκοδομάς; οὐ μὴ ἀφεθῆ λίθος ἐπὶ λίθον, ὃς οὐ μὴ καταλυθῆ. 3 καὶ καθημένος αὐτοῦ εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν κατέναντι τοῦ ἱεροῦ, ἐτηρώτα αὐτὸν κατ' ἰδίαν Πέτρος καὶ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης καὶ Ἄνδρέας· 4 εἰπὸν ἡμῖν, πότε ταῦτα ἔσται; καὶ τί τὸ σημεῖον ὅταν μέλλῃ ταῦτα συντελεσθαι πάντα; 5 ὁ δὲ Ἰησοῦς ἤρξατο λέγειν αὐτοῖς· βλέπετε μὴ τις ὑμᾶς πλανήσῃ. 6 πολλοὶ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, λέγοντες ὅτι ἐγὼ εἰμι, καὶ πολλοὺς πλανήσουσιν. 7 ὅταν δὲ ἀκούητε πολέμους καὶ ἀκοάς πολέμων, μὴ θορυβησθε· δεῖ γενέσθαι, ἀλλ' οὕτω τὸ τέλος. 8 ἐγερθήσεται γὰρ ἔθνος ἐπ' ἔθνος καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν, ἔσονται σεισμοὶ κατὰ τόπους, ἔσονται λιμοί. 9 ἀρχὴ ὧδινων ταῦτα.

1- 9
Mt. 24, 1 8
Lc. 21, 5 11

9- 13
Lc. 21, 12—19
Mt. 10, 17—22

40. B legit *οι κατεσθοντες*. D, 1, 91, 209 *οι κατεσθιουσιν* (it. vg. qui devorant, qui comedunt). — *λημψονται cum* **ABDLX**. *ληψονται cum* **ΓΠ**.

41. Post καθίσας legunt **AXΓΠ** ο ἰς. Pro κατέναντι legunt **BU** 33 απεναντι.

42. πτωχη omittunt D, a, b, c, Π², i, k, q, arm. — K *εβαλεν*.

XIII: 1. *εις των cum* **ABL**. *εις εκ των cum* **ADFXA**.

2. *και ο ις ειπεν αυτω cum* **ABL**. *και ο ις αποκριθεις ειπεν αυτω cum* X. *και αποκριθεις ο ις ειπεν αυτω cum* **AKAΠ**. Post *αφεθη* e Mt. *οδε cum* **ABD**. — *επι λιθον cum* **ABL**. *επι λιθω cum* **AD**.

3. *επηρωτα cum* **ABL**. *επηρωτων cum* **ADX**. — Ante *πετρος* legunt **MD** ο.

4. Pro *ειπον* legunt **AX** *ειπε*. — *μελλη cum* **ABAL**. *μελλει cum* D. — *μελλη ταυτα συντελ. παντα cum* **ABL**. *μελλει παντα ταυτα συντελ. cum* D. *μελλει ταυτα παντα συντελ. cum* A.

5. ο δε ις cum **ABL**. Addunt *αποκριθεις AX*. *ηρξατο λεγειν αυτοις cum* **ABLU**. *αυτοις ηρξατο λεγειν cum* **AX**.

6. Post πολλοι legunt **AD** γαρ.

7. *ακουσητε cum* **ADL**. *ακουητε cum* B. Post *δει* legunt **ACADL** γαρ. *θορυβησθε cum* D, 12, 57, 122, 255, sed d: ne timueritis, pariter b, g², i, l, q, vg., item c, Π², k: nolite timere; a, n: nolite turbari. Naber (Mnemosyne, 1879, p. 359) legit *θορυβησθε*. Cf. Mt. 24: 6.

8. *επ cum* **ABL**. *επι cum* **AD**. — *εσονται σεισμοι cum* **ABDL**. *και εσονται σεισμοι cum* **AX**. *εσονται λιμοι cum* **ABL**. *και εσονται λιμοι cum* **AX**.

9. *αρχη cum* **BDL**. *αρχαι cum* **AX**. *παραδ. υμας cum* **BL**. *παραδ. γαρ υμας cum* **KA**.

Mt. 21, 9 Βλέπετε δὲ ὑμεῖς ἑαυτοὺς· παραδώσουσιν ὑμᾶς εἰς συνέδρια καὶ εἰς συναγωγὰς
 δαρήσεσθε καὶ ἐπὶ ἡγεμόνων καὶ βασιλέων σταθήσεσθε ἕνεκεν ἑμοῦ, εἰς μαρτύριον
 αὐτοῖς. 10 καὶ εἰς πάντα τὰ ἔθνη πρῶτον δεῖ κηρυχθῆναι τὸ εὐαγγέλιον. 11 καὶ
 Lc. 12, 11 s. ὅταν ἄγωσιν ὑμᾶς παραδιδόντες, μὴ προμεριμνᾶτε τί λαλήσητε, ἀλλ' ὃ ἂν δοθῇ
 ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ, τοῦτο λαλεῖτε· οὐ γὰρ ἔστε ὑμεῖς οἱ λαλοῦντες, ἀλλὰ τὸ
 Mt. 24, 9, 13 πνεῦμα τὸ ἅγιον. 12 καὶ παραδώσει ἀδελφὸς ἀδελφὸν εἰς θάνατον καὶ πατὴρ
 14 23 τέκνον, καὶ ἑπαναστήσονται τέκνα ἐπὶ γονεῖς καὶ θανατώσουσιν αὐτούς. 13 καὶ
 Mt. 24, 15 - 25 ἔσεσθε μισοῦμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου· ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος
 Lc. 21, 20 - 24 σωθήσεται. 14 Ὅταν δὲ ἴδητε τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως ἐστηκότα ὅπου οὐ
 Iban. 9, 27 δεῖ, ὁ ἀναγινώσκων νοεῖται, τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φεγγέτωσαν εἰς τὰ ὄρη,
 Lc. 17, 31 15 ὁ δὲ ἐπὶ τοῦ δώματος μὴ καταβάτω μηδὲ εἰσελθᾶτω ἀραὶ τι ἐκ τῆς οἰκίας
 αὐτοῦ, 16 καὶ ὁ εἰς τὸν ἀγρὸν μὴ ἐπιστρέψατω εἰς τὰ ὀπίσω ἀραὶ τὸ ἱμάτιον
 αὐτοῦ. 17 οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς
 ἡμέραις. 18 προσεύχεσθε δὲ ἵνα μὴ γένηται χειμῶνος. 19 ἔσονται γὰρ αἱ ἡμέραι
 ἐκεῖναι θλίψις, οἷα οὐ γέγονεν τοιαυτὴ ἀπ' ἀρχῆς κτίσεως, ἣν ἔκτισεν ὁ θεός,
 ἕως τοῦ νῦν καὶ οὐ μὴ γένηται. 20 καὶ εἰ μὴ ἐκολόβωσεν κύριος τὰς ἡμέρας,
 Ioc. 17, 23 οὐκ ἂν ἐσώθη πᾶσα σὰρξ· ἀλλὰ διὰ τοὺς ἐκλεκτοὺς οἷς ἐξέλεξάτο ἐκολόβωσεν
 τὰς ἡμέρας. 21 καὶ τότε ἕαν τις ὑμῖν εἴπῃ· ἴδε ὧδε ὁ Χριστός, ἴδε ἐκεῖ, μὴ
 πιστεύετε. 22 ἐγερθήσονται γὰρ ψευδοχριστοὶ καὶ ψευδοπροφῆται καὶ ποιήσουσιν
 24—27 σημεῖα καὶ τέρατα πρὸς τὸ ἀποπλανᾶν, εἰ δυνατὸν, τοὺς ἐκλεκτούς. 23 ὑμεῖς δὲ
 Mt. 24, 29—31 βλέπετε· προεῖρηκα ὑμῖν πάντα. 24 Ἀλλὰ ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις μετὰ τὴν
 Lc. 21, 25—28 θλίψιν ἐκείνην ὁ ἥλιος σκοτισθήσεται, καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγος αὐτῆς,

10. πρῶτον δεῖ cum **MBD**. δεῖ πρῶτον cum **AL**.

11. καὶ ὅταν cum **MBDL**. ὅταν δε cum **AX**. ἀγωσιν cum **MBADL**. ἀγαγωσιν cum **E**. — Post τι λαλήσητε legunt **AX** μηδε μελετατε. — **AD** legunt ο αν. **NBL** ο εαν.

12. καὶ παραδώσει cum **MBDL**, a, c, k, n, sah. copt. παραδ. δε cum **AX**.

14. Post τὸ βδελυγμα τῆς ἐρημώσεως legunt **AX** τὸ ρηθεν υπο δανιηλ του προφητου. Pro εστηκοτα cum **NBL** legit **A** εστος, **X** εστωσ.

15. ο δε cum **MBALX**. καὶ cum **D**. ο cum **BFH**, c, sah. copt. Post καταβατω legunt **ADX** εἰς την οικιαν. — Pro εἰσελθατω cum **MBADL** legit **B** εἰσελθετω. — ἀραι τι cum **MBAD**. τι ἀραι cum **B**.

16. Post ο εἰς τον αγρον legunt **AX** ων:

18. ἵνα μὴ γενηται χειμωνος cum **N^{*}et^{ca}BDL**. ἵνα μὴ γενηται η φυγη υμων χειμωνος cum **MB^{ca}AX** e Mt. 24 : 20.

19. ηγ cum **MB^{ca}*L**, 28. ης cum **AC²X**.

20. ἐκολοβωσεν κυριος cum **NBL** it.⁸ vg. aeth. κυριος ἐκολοβωσεν cum **ACD**.

21. Primum ἴδε cum **NBL**. ἴδου cum **ACD**. Secundum ἴδε cum **MBDL**. ἴδου cum **A**. — Post ο Χριστος legunt **AD** η, **B** καί. — **X** legit πιστευσητε pro πιστευετε.

22. ἐγερθ. γαρ cum **ABDL**. ἐγερθ. δε cum **MC**. ψευδοχριστοι καὶ omittunt **D**, 124, it.² — ποιησουσιν cum **D**, 13, 28, 69, 91, 124, 209, 346, a, d facient. δωσουσι cum **MB^{ca}ABC**. Vide Mt. 24 : 24. — τους ἐκλεκτους cum **MBD**. καὶ τους ἐκλεκτους cum **AC**.

23. προεῖρηκα: praemittunt ἴδου **MBAD**.

24. ἀλλα cum **MB^{ca}CDL**. ἀλλ cum **A**.

25 και οι ἀστέρες ἔσονται ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πίπτοντες, και αἱ δυνάμεις αἱ ἐν τοῖς οὐρανοῖς σαλευθήσονται. 26 και τότε ὄνονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν νεφέλαις μετὰ δυνάμεως πολλῆς και δόξης. 27 και τότε ἀποστελεῖ τοὺς ἀγγέλους και ἐπισυνάξει τοὺς ἐκλεκτοὺς ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων ἀπ' ἀκρου γῆς ἕως ἀκρου οὐρανοῦ. 28 Ἀπὸ δὲ τῆς συκῆς μάθετε τὴν παραβολὴν. ὅταν ἦδη ὁ κλάδος αὐτῆς ἀπαλὸς γένηται και ἐκφύῃ τὰ φύλλα, γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς τὸ θέρος ἐστίν. 29 οὕτως και ἡμεῖς ὅταν ἴδῃτε ταῦτα γινόμενα, γινώσκετε ὅτι ἐγγύς ἐστιν ἐπὶ θύραις. 30 ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη μέχρως οὐ ταῦτα πάντα γένηται. 31 ὁ οὐρανὸς και ἡ γῆ παρελεύσονται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρελεύσονται. 32 Περί δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἢ τῆς ὥρας οὐδεὶς οἶδεν, οὐδὲ οἱ ἄγγελοι ἐν οὐρανῷ οὐδὲ ὁ υἱός, εἰ μὴ ὁ πατήρ. 33 βλέπετε, ἀγρυπνεῖτε· οὐκ οἴδατε γὰρ πότε ὁ καιρὸς ἐστίν. 34 ὡς ἄνθρωπος ἀπόδημος ἀφείς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ και δοὺς τοῖς δούλοις αὐτοῦ τὴν ἐξουσίαν, ἐκάστῳ τὸ ἔργον αὐτοῦ, και τῷ θυρωρῷ ἐνετείλατο ἵνα γρηγορῇ. 35 γρηγορεῖτε οὖν· οὐκ οἴδατε γὰρ πότε ὁ κύριος τῆς οἰκίας ἔρχεται, ἢ ὄψῃ ἢ μεσονυκτίου ἢ ἀλεκτοροφωνίας ἢ πρωῶν 36 μὴ ἐλθῶν ἐξαίφνης εὗρη ὑμᾶς καθεύδοντας. 37 ὁ δὲ ὑμῖν λέγω, πᾶσιν λέγω, γρηγορεῖτε.

XIV.

1 Ἦν δὲ τὸ πάσχα και τὰ ἄζυμα μετὰ δύο ἡμέρας, και ἐζήτησαν οἱ ἀρχιερεῖς και οἱ γραμματεῖς πῶς αὐτὸν ἐν δόλῳ κρατήσαντες ἀποκτείνωσιν· 2 ἔλεγον γάρ· μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ, μήποτε ἔσται θόρυβος τοῦ λαοῦ.

3 Και ὄντος αὐτοῦ ἐν Βηθανίᾳ ἐν τῇ οἰκίᾳ Σίμωνος τοῦ λεπροῦ, κατακειμένου

25. εσονται εκ του ουρανου cum **ABCUIP***. του ουρανου εσονται cum **L**.
πιπτοντες cum **BCDLII***. εκπιπτ. cum **A**.
26. δυναμειως πολλης και δοξης cum **BCD**. δυναμειως και δοξης πολλης cum **A**.
27. Post τους αγγελους legunt **AC** αυτου. — Post τους εκλεκτους legunt **ABC**
αυτου. Piscator (cf. V. d. S. Bakhuyzen) legit: εως ακρου γης. Cf. Deut.
4 : 32, 13 : 7. εως ακρου του ουρανου fortasse e Mt. 24 : 31.
28. ηδη ο κλαδος αυτης cum **ABC DLII**. αυτης ηδη ο κλαδος cum **W^bXΔ**. —
Tischendorf et Westcott-Hort scribunt εκφυή, Lachmann εκφυη. — γινω-
σκετε cum **B^bC**. γινωσκειται cum **AB³DLΔ**.
29. MS legunt ουτω. — ιδητε ταυτα (**D** παντα ταυτα) γινομενα cum **ABC**.
εγγυς fortasse interpolatum V. d. S. Bakhuyzen, p. 134. Cf. Mt. 24 : 33.
30. ταυτα παντα cum **BCLΔ**. παντα ταυτα cum **AD**.
31. Primum παρελευσονται cum **BD**. παρελευσεται cum **ACL**. — Pro ου μη
legunt **BD*** ου. — Secundum παρελευσονται cum **BL**. παρελθωσιν cum **ACD**.
32. εκεινης η cum **ABCL**. εκεινης και cum **WDFS***. της ωρας cum **BCDL**.
της omittit **A**. — Pro οι αγγελοι cum **WDL** legunt **AC** οι αγγελοι οι et **B**
αγγελος.
33. Post αγρυπνειτε legunt **AC** και προσευχεσθε.
34. εκαστω cum **BC^bDL**. και εκαστω cum **AC²**.
35. η ante οψη omittunt **AD**. μεσονυκτιου cum **AD**. μεσονυκτιον cum **BCLΔ**.
37. Pro ο legit **A** α.

XIV: 2. γαρ cum **BC^bDL**. δε cum **AC²**. θορυβος εσται cum **AW^bXVII**.

αὐτοῦ ἦλθεν γυνὴ ἔχουσα ἀλάσαστρον μύρου νόσθου πισικῆς πολυτελοῦς· συντριψασα τὴν ἀλάσαστρον κατέχευεν αὐτοῦ τῆς κεφαλῆς. 4 ἦσαν δὲ τινες ἀγανακτοῦντες πρὸς ἑαυτούς· εἰς τί ἡ ἀπώλεια αὕτη τοῦ μύρου γέγονεν; 5 ἠδύνατο γὰρ τοῦτο τὸ μύρον πρᾶθῆναι ἐπάνω δηναρίων τριακοσίων καὶ δοθῆναι τοῖς πτωχοῖς· καὶ ἐνεβριμῶντο αὐτῇ. 6 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· ἄφετε αὐτήν· τί αὐτῇ κόπους παρέχετε; καλὸν ἔργον ἠργάσατο ἐν ἐμοί. 7 πάντοτε γὰρ τοὺς πτωχοὺς ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν καὶ ὅταν θέλητε δύνασθε εὐ ποιῆσαι, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε. 8 ὁ ἔσχεν ἐποίησεν· προέλαβεν μυρίασι τὸ σῶμα μου εἰς τὸν ἐνταφιασμόν. 9 ἀμὴν δὲ λέγω ὑμῖν, ὅπου ἂν κηρυχθῇ τὸ εὐαγγέλιον εἰς ὅλον τὸν κόσμον, καὶ ὁ ἐποίησεν αὕτη λαληθήσεται εἰς μνημόσυνον αὐτῆς.

10 a.
Mt. 26, 14 - 16
Lc. 22, 3 - 6

10 Καὶ Ἰούδας Ἰσκαριώθ, ὁ εἰς τῶν δώδεκα, ἀπῆλθεν πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς ἵνα αὐτὸν παραδοῖ αὐτοῖς. 11 οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐχάρησαν καὶ ἐπηγγείλαντο αὐτῷ ἀργύριον δοῦναι· καὶ ἐζήτει πῶς αὐτὸν εὐκαιρῶς παραδοῖ.

12--16
Lc. 22, 7 - 13
Mt. 26, 17--19

12 Καὶ τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ τῶν ἀζύμων, ὅτε τὸ πάσχα ἔθνον, λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· ποῦ θέλεις ἀπελθόντες ἐτοιμάσωμεν ἵνα φάγῃς τὸ πάσχα; 13 καὶ ἀποστέλλει δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ λέγει αὐτοῖς· ὑπάγετε εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἀπαντήσαι ὑμῖν ἄνθρωπος κεράμιον ὕδατος βασιτάζων· ἀκολουθήσατε αὐτῷ, 14 καὶ ὅπου ἂν εἰσέλθῃ εἰπατε τῷ οἰκοδεσπότῃ· ὅτι ὁ διδάσκαλος λέγει· ποῦ ἐστὶν τὸ κατάλυμά μου, ὅπου τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου φάγω; 15 καὶ αὐτοὺς ὑμῖν

3. συντριψ. cum κ BL copt. καὶ συντριψ. cum ACD. — τὴν ἀλασαστρον cum κ BCLΔ. τὸν ἀλασαστρον cum κ^* AD. τὸ ἀλασαστρον cum GM. — τῆς κεφαλῆς cum κ BCLΔ. κατὰ τῆς κεφαλῆς cum A.
4. Post πρὸς ἑαυτούς legit AC² καὶ λεγοντες. — D legit οἱ δε μαθηται αὐτου διεπονονντο καὶ ελεγο.
5. τουτο το μυρον cum ABC²LUΔΠ. το μυρον τουτο cum D. τουτο sine το μυρον cum EFGHMSVXF. Nil nisi το μυρον cum κ . — δηναριων τριακοσιων cum κ CDL. τριακοσιων δηναριων cum ABXΓΔΠ. ενεβριμωντο cum ABC²DL. ενεβριμωντο cum κ C*, cser.
6. ηργασατο cum κ^* B*²D. ειργ. cum κ^* AB³CLW^bXΓΔΠ. εν εμοι cum κ B²CDL. εις εμε cum nonnullis minusculis.
7. Post δυνασθε legit κ BL αυτοις παντοτε et CDUGΔ αυτοις, AXΠ αυτοις.
8. εσχεν cum κ AB²CDLW^bXΓΔΠ. ειχεν cum nonnullis minusculis. Ante εποιησεν cum κ BL it.² copt. syr.P legit AC²DW^bXΓΠ αυτη. — το σωμα μου cum κ B²DLM². μον το σωμα cum AC.
9. αμην δε cum κ BDEGKLSVW^bΓΔΠ. δε omittunt ACFHMUX, it.⁹ vg. sah. copt. syr.P. αν cum D. εαν cum κ AB²CLW^bXΓΔΠ. Post ευαγγελιον legit ACW^bX τουτο.
10. FGHKSUVX legit ο ιουδ. Ante ισακαρ. legit κ^* AC²LW^bXΓΔΠ ο. — ισακιωθ cum κ BC*L (a, Π², i scarioth). ισακιωτης cum AC²W^bXΓΔΠ. σκακιωτης cum D. — ο εις cum κ BC*LM copt. εις cum C²W^bXΓΔΠ. αυτον παραδοι cum κ BCLΔ. παραδοι αυτον cum AXΓΠ. — παραδοι cum B, παραδω cum κ AI.
11. αργυριον cum κ B²CDLXΔΠ². αργυρια cum AKYΓΠ*. αυτον ευκαιρωσ cum κ ABCLMΔ. ευκαιρωσ αυτον cum DXΓΠ. παραδοι cum BD. παραδω cum κ ALXΓΔΠ.
14. αν cum ABDΔΠ. εαν cum BCLPXΓ. Primum μου cum κ B²CDLΔ. Omittunt APX.

δείξει ἀνάγαιον μέγα ἐστρωμένον ἑτοιμον, κάκει ἐτοιμάσατε ὑμῖν. 16 καὶ ἐξῆλθον οἱ μαθηταὶ καὶ ἦλθον εἰς τὴν πόλιν καὶ εὔρον καθὼς εἶπεν αὐτοῖς, καὶ ἠτοίμασαν τὸ πάσχα.

17 Καὶ ὁψίας γενομένης ἔρχεται μετὰ τῶν δώδεκα. 18 καὶ ἀνακειμένων αὐτῶν καὶ ἐσθιόντων ὁ Ἰησοῦς εἶπεν ἄμην λέγω ὑμῖν ὅτι εἰς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με, ὁ ἐσθίων μετ' ἐμοῦ. 19 ἤρξαντο λυπεῖσθαι καὶ λέγειν αὐτῷ εἰς κατὰ εἰς· μήτι ἐγώ; 20 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· εἰς τῶν δώδεκα, ὁ ἐμβαπτόμενος μετ' ἐμοῦ εἰς τὸ τρῦβλιον. 21 ὅτι ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει, καθὼς γέγραπται περὶ αὐτοῦ οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι' οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται· καλὸν αὐτῷ εἰ οὐκ ἐγεννήθη ὁ ἀνθρώπος ἐκεῖνος. 22 Καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν λαβῶν ἄρτον εὐλόγησας ἔκλασεν καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς καὶ εἶπεν· λάβετε· τοῦτὸ ἔστιν τὸ σῶμά μου. 23 καὶ λαβὼν ποτήριον εὐχαριστήσας ἔδωκεν αὐτοῖς, καὶ ἔπιον ἐξ αὐτοῦ πάντες. 24 καὶ εἶπεν αὐτοῖς· τοῦτὸ ἔστιν τὸ αἷμά μου τῆς διαθήκης τοῦ ἐκχυννόμενου ὑπὲρ πολλῶν. 25 ἄμην λέγω ὑμῖν ὅτι οὐκέτι οὐ μὴ πῖω ἐκ τοῦ γενήματος τῆς ἀμπέλου ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης ὅταν αὐτὸ πῖνω καινὸν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ.

26 Καὶ ὑμνήσαντες ἐξῆλθον εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν. 27 καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς ὅτι πάντες σκανδαλισθήσεσθε, ὅτι γέγραπται· πατάξω τὸν ποιμένα, καὶ τὰ πρόβατα διασκορπισθήσονται. 28 ἀλλὰ μετὰ τὸ ἐγερθῆναί με προῶξω ὑμᾶς

17 - 21
Mt. 26, 20 - 25
Lc. 22, 14.
21 - 23

22 - 25
Mt. 26, 26 - 29
Lc. 22, 18 - 20
1 Co. 11, 23 ss.

26 - 31
Mt. 26, 30 - 35
Lc. 22, 39
Io. 16, 22
Zach. 13, 7

15. αναγαιον cum $\kappa\alpha\beta^*CDEFGHKLPVII$. ανωγειον cum Γ , 1. ετοιμον cum $\kappa\alpha\beta\text{CDL}M^2PW^bX\Gamma\Pi$. Omittunt AM^*A , a, l, vg. arm. κακει cum $\kappa\delta$. και εκει cum BCL . εκει cum $APW^bX\Gamma\Pi$.
16. οι μαθηται cum $\kappa\beta\Lambda A$. οι μαθηται αυτου cum $ACDPX$.
18. ο ις ειπεν cum $\kappa\beta\text{CL}$. ειπεν ο ις cum $APW^bX\Gamma\Pi$. ο εσθιων cum $\kappa\alpha\text{C DLP}$. των εσθιοντων cum B .
19. ηρξαντο cum $\kappa\beta\Lambda$. και ηρξαντο cum C , 238. οι δε ηρξαντο cum $ADPW^b X\Gamma\Pi$. εις κατα εις cum $\kappa\beta\Lambda A$. εις καθ εις cum $ADPW^bX\Gamma\Pi$. Post μητι εγω legit A ειμι ραββει. Post εγω legunt $DW^bX\Gamma\Pi$ it.⁵ syr.^p arm. Or. 4, 436 και αλλος μητι εγω. A legit μητι εγω ειμι ραββει. Omittunt μητι εγω $\kappa\beta\text{CLPA}$ vg. sah. copt.
20. Post ο δε legunt $APW^bX\Gamma\Pi$ αποκριθεις. — εις των cum $\kappa\beta\text{CL}$. εις εκ των cum $ADW^bX\Gamma\Pi$. Post μετ εμον legunt A it.⁵ vg. την χειρα. — BC^* εις το εν τρυβλιον.
21. οτι cum $\kappa\beta\Lambda$. Omittunt $ACDPW^bX\Gamma\Pi$. — καλον sine ην cum BL , c, ff², i, l, q, sah.; addito ην cum $\kappa\alpha\text{CDPW}^bX\Gamma\Pi$ it.⁴ vg.
22. Post λαβων legunt $\kappa^*et^c\text{ACLP}$ ο ις. — Post λαβετε legunt $EFHM^2S^pVW^b X\Gamma$, ff² (et edite) φαγετε.
23. ποτηριον cum $\kappa\beta\text{CDLW}^bX\Lambda$. το ποτηριον cum $AP\Gamma\Pi$.
24. Post το αιμα μου legunt AD^*P το. Pro της διαθηκης cum $\kappa\beta\text{CDL}$, k, sah. copt. legunt $APW^bX\Gamma\Pi$ της καινης διαθηκης. ADP legunt εκχυννόμενον post πολλων. Pro υπερ cum $\kappa\beta\text{CDL}\Lambda$ legunt $APW^bX\Gamma\Pi$ περι.
25. ουκετι omittunt $\kappa\beta\text{CDL}$ it.⁴ — Pro ου μη πιω legunt D . a, f ου μη προσθω πειν. $\kappa\alpha\beta\text{CLW}^bX$ legunt γενήματος. $DKN\Gamma$ γενήματος.
27. Post σκανδαλισθησεσθε legunt $AC^2EFKMNUI\Gamma^*$ it.² vg. tol. sah. εν εμοι εν τη νυκτι ταυτη. — τα προβατα ante διασκορπ. cum $\kappa\beta\text{CDL}$, i, k, q, sah. arm. Post διασκορπ. cum $ANW^bX\Gamma\Pi$. — διασκορπισθησονται cum $\kappa\alpha\text{B CDFGKLNA}$. διασκορπισθησεται cum W^bX .

29 κς.
Luc. 22, 83 κ.
Io. 13, 36 κς.
14, 72

εἰς τὴν Γαλιλαίαν. 29 ὁ δὲ Πέτρος ἔφη αὐτῷ· εἰ καὶ πάντες σκανδαλισθήσονται, ἄλλ' οὐκ ἐγώ. 30 καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν λέγω σοι διὸ σὺ σήμερον ταύτη τῇ νυκτὶ πρὶν ἢ δις ἀλέκτορα φωνήσαι τρεῖς με ἀπαρνήσῃ. 31 ὁ δὲ ἐκπερισσῶς ἐλάλει· ἐάν με δέῃ συναποθανεῖν σοι, οὐ μὴ σε ἀπαρνήσομαι. ὡσαύτως δὲ καὶ πάντες ἔλεγον.

32- 42
Mt. 26, 36 - 46
Lc. 22, 40 - 46
Io. 18, 1

32 Καὶ ἔρχονται εἰς χωρίον οὗ τὸ ὄνομα Γεθσημανεῖ, καὶ λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· καθίσαιτε ὧδε ἕως προσεύξωμαι. 33 καὶ παραλαμβάνει τὸν Πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην μετ' αὐτοῦ, καὶ ἤρξατο ἐκθαμβεῖσθαι καὶ ἀδημονεῖν, 34 καὶ λέγει αὐτοῖς· περιλυπὸς ἐστὶν ἡ ψυχὴ μου ἕως θανάτου· μείνατε ὧδε καὶ γρηγορεῖτε. 35 καὶ προσελθὼν μικρὸν ἐπιπτεν ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ προσήυχετο ἵνα εἰ δυνατὸν ἔσται παρέλθῃ ἀπ' αὐτοῦ ἡ ὥρα, 36 καὶ ἔλεγεν· ἀββὰ ὁ πατήρ, πάντα δυνατά σοι παρένεγκε τὸ ποτήριον τοῦτο ἀπ' ἐμοῦ· ἀλλ' οὐ τί ἐγὼ θέλω ἀλλὰ τί σὺ. 37 καὶ ἔρχεται καὶ εἰσπίπτει αὐτοὺς καθεύδοντας, καὶ λέγει τῷ Πέτρῳ· Σίμων, καθεύδεις; οὐκ ἴσχυσας μίαν ὥραν γρηγορῆσαι; 38 γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε, ἵνα μὴ ἐλθῆτε εἰς πειρασμόν. τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ σαρξ ἀσθενής. 39 καὶ πάλιν ἀπελθὼν προσηύξατο τὸν αὐτὸν λόγον ἐπιπών. 40 καὶ πάλιν ἐλθὼν εὗρεν αὐτοὺς καθεύδοντας· ἦσαν γὰρ αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ καταβαρυνόμενοι,

29. εἰ καὶ cum **BCGL** arm. καὶ εἰ cum **A E F H K M N S U V** **W b X Γ Δ Π** it. vg. et si.
30. σὺ omittunt **BCD Δ**. ταύτη τῇ νυκτὶ cum **BCDL**, a, f, **ff**², i, k, q. ἐν τῇ νυκτὶ ταύτη cum **ANW b X Γ Δ Π**. — δις cum **ABC²LNW b X Γ Δ Π**. Omittunt **κ C* D**, a, c, **ff**², i, k, prag. tol.* arm. aeth. — με ἀπαρνήσῃ cum **BCD Δ** it.¹⁰ vg. ἀπαρνήσῃ με cum **ANW b X Γ Π**. με omittunt **L 69***, h*.
31. ἐκπερισσῶς cum **BCD**. περισσῶς cum **L**. ἐκ περισσοῦ cum **A W b X Γ Π**. — ἐλάλει cum **BDL**, it.⁷ vg. ἔλεγε cum **ACNW b X Γ Δ Π**. Addunt μαλλον **ANW b X Γ Δ Π**. Omittunt **BCDL**. — με δεῖ cum **κ* C E F G H K M S U V X Γ Δ Π**. δεῖ με cum **κ ABD²LNW b**. — ἀπαρνήσομαι cum **κ E F G H K M S U V X Γ Π²**. ἀπαρνήσομαι cum **ABCDHLW b Δ Π***.
32. οὐ το cum **ABD**. ω cum **C**, 282, d, vg cui nomen est. — Γεθση- cum **κ ABCLN**. γησα- cum **D** (ges- d), γεση- cum **EFGHX**. -μανεῖ cum **κ AB CDLN**. -μανεῖς cum **X**. -μανι cum **KY Γ Δ Π**. -μνη cum nonnulli minusculis syr.p. — **DHX Γ** προσεύξομαι.
33. τὸν Πέτρον: τὸν omittit **κ***. ἰακωβον cum **κ C D E F G H M N S U V W b X Γ Δ Π²**. τὸν ἰακωβον cum **κ BK L Π***. — ἰωάννην cum **κ C D E F G H L M N S U V W b X Γ Δ Π²**. τὸν ἰωάννην cum **AB K Π***. μετ' αὐτου cum **BCD 57, 69, 346**. μετ' εαυτου cum **ALNW b X Γ Δ Π**. — ἤρξατο. **LS** ἤρξαντο.
35. προσελθὼν cum **κ B F K M N Π***. προσελθὼν cum **ACDLW b X**, **ff**² accedens. ἐπιπτεν cum **κ BL**. ἐπεσεν cum **ACDW b X Γ Δ Π**.
36. **PR** παρένεγκε legunt **κ ACKW b Π*** παρένεγκαι. — τὸ ποτήριον τοῦτο ἀπ' ἐμου cum **κ ABCGLUX Δ**. τοῦτο τὸ ποτήριον ἀπ' ἐμου cum **DN**. ἀπ' ἐμου τὸ ποτήριον τοῦτο. **EFUSVW b Γ** τὸ ποτήριον ἀπ' ἐμου τοῦτο.
38. ἐλθῆτε cum **κ* B**, 346. εἰσελθῆτε cum **κ ACGLN**.
39. τὸν αὐτὸν λόγον ἐπιπών cum **D**, a, c, **ff**², k.
40. πάλιν ἐλθὼν εὗρεν αὐτοὺς cum **κ BL**. **D**, a, c, **ff**², k legunt καὶ ἐλθὼν εὗρεν αὐτοὺς. υποστρεφας εὗρεν αὐτοὺς πάλιν cum **ACNW b X Γ Δ Π**. αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ cum **κ BCL Δ**. οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν cum **ADNW b X Γ Π**. καταβαρυν-

καὶ οὐκ ἤδεισαν τί ἀποκριθῶσιν αὐτῷ. 41 καὶ ἔρχεται τὸ τρίτον καὶ λέγει αὐτοῖς· καθεύθετε τὸ λοιπὸν καὶ ἀναπαύεσθε (ἀπέχει ἤλθεν ἢ ὦρα) ἰδοὺ παραδίδοται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἀμαρτωλῶν. 42 ἐγείρεσθε, ἄγωμεν ἰδοὺ ὁ παραδιδούς με ἤγγικεν.

43 Καὶ εὐθὺς ἐν αὐτοῦ λαλοῦντος παραγίνεται ὁ Ἰούδας εἰς τῶν δώδεκα, καὶ μετ' αὐτοῦ ὄχλος μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων παρὰ τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν γραμματέων καὶ τῶν πρεσβυτέρων. 44 δεδῶκει δὲ ὁ παραδιδούς αὐτὸν σύσημον αὐτοῖς λέγων· ὃν ἂν φιλήσω, αὐτὸς ἐστίν· κρατήσατε αὐτὸν καὶ ἀπάγετε ἀσφαλῶς. 45 καὶ ἔλθων εὐθὺς προσελθὼν αὐτῷ λέγει· ῥαββί, καὶ κατεφίλησεν αὐτόν· 46 οἱ δὲ ἐπέβαλαν τὰς χεῖρας αὐτῷ καὶ ἐκράτησαν αὐτόν. 47 εἰς δὲ τις τῶν παροστηκότων σπασάμενος τὴν μάχαιραν ἔπαισεν τὸν δούλον τοῦ ἀρχιερέως καὶ ἀφείλεν αὐτοῦ τὸ ὠτάριον. 48 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· ὡς ἐπὶ ληστίην ἐξήλθατε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων συλλαβεῖν με· 49 καθ' ἡμέραν ἤμην πρὸς ὑμᾶς ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων, καὶ οὐκ ἐκρατήσατέ με· ἀλλ' ἵνα πληρωθῶσιν αἱ γραφαί. 50 καὶ ἀφέντες αὐτὸν ἔφυγον πάντες.

51 Καὶ νεανίσκος τις συνηκολούθει αὐτῷ περιβεβλημένος σινδῶνα ἐπὶ γυμνοῦ, καὶ κρατοῦσιν αὐτόν· 52 ὁ δὲ καταλιπὼν τὴν σινδῶνα γυμνὸς ἔφυγεν.

43 59
Mt. 26, 47 56
Lc. 22, 47 51
Io. 18, 1 12

νομενοι cum κ^aABKLNUII*. βεβαρημενοι cum CEF GHSVWbXII^{in marg.}— αποκριθ. αυτω cum κ^aBCDLU². αυτω αποκριθ. cum NW^bX it.²

41. τὸ λοιπον cum κ^aBGHKMNUV*ΓΑΠ. λοιπον cum ACDEF LSV²X. απεχει· ηλθεν η ωρα absurda lectio est. D απεχει το τελος και η ωρα. Michelsen (Het ev. v. Mk. bl. 25—27) conjecit απεχει τελος η ωρα. Mihi videtur (Theol. Stud. 1887, bl. 195, 196) απεχει — ωρα glossema esse.

42. ο παραδιδους με ηγγικεν cum ABDLN. ο παραδιδους με ηγγισεν cum κ^aC. ηγγικεν ο παραδιδων με cum D.

43. ευθις cum κ^aBCLΔ. ευθως cum ANW^bXII. — ο ιουδας cum AB. ιουδας cum κ^aCDLN. ο ισακριωτης (D σκαριωτης) cum ADKMUVbII it. vg. arm. aeth. Haec verba omittunt κ^aBCEGHLNSVXΓA. Post εις addunt EFGHM VXΓ ων. — Post οχλος legunt ACDNW^bXΓAII πολυς. — των πρεσβυτερων cum κ^aBCDLNW^bXII. πρεσβ. cum κ^aAU.

44. συσημον cum ABCNW^bXII. συνησημον cum κ^aΔ. συσημον cum FL. σημειον cum D. απαγετε cum κ^aBDL. απαγαγετε cum ACEGHKMNSUV W^bXΓAII. αγαγετε cum F.

45. ευθις cum κ^aBCLΔ. ευθως cum ANW^bXLII. Omittit D. Semel ραββ. cum κ^aBC*DLMA it.⁷ am. fu. Bis ραββ. cum AEF GHKNSUV^bXII. χαιρε ραββ. cum C², a, c, vg. sah. syr. P. -ββει cum κ^aABC²DEHX. -ββι cum FGKLMNSUV^bΓA.

46. επεβαλαν cum κ^aB. επεβαλον cum ACDLN. τας χειρας αυτω cum κ^aBDL, a, k, q. τας χειρας αυτων κ^a*CA. τας χειρας sine αυτ. d, II². επ αυτον τας χειρας αυτων cum EF²GHM²UVW^bXΓ.

47. εις δε τις cum BCNX. εις δε cum κ^aLM it.⁵ και τις cum D. — ωταριον cum κ^aBD, 1, syr. P. ωτιον cum ACLNW^bXΓAII.

48. εξηλθατε cum κ^aBCD. εξηλητετε cum W^b.

49. B legit ουκ εκρατει(τε).

50. εφυγον παντες cum κ^aBCLΔ copt. goth. παντες εφυγον cum ADPW^bXII.

51. και νεανισκος τις cum κ^aBCL, a, copt. syr.^{sch.} arm. aeth. νεανισκος δε τις cum D. και εις τις νεανισκος cum ANP^WbX. συνηκολουθει cum κ^aBCL.

53 *Και ἀπήγαγον τὸν Ἰησοῦν πρὸς τὸν ἀρχιερέα, καὶ συνέρχονται πάντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι καὶ οἱ γραμματεῖς.* 54 *καὶ ὁ Πέτρος ἀπὸ μακρόθεν ἠκολούθησεν αὐτῷ ἕως ἔσω εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως, καὶ ἦν συναθήμενος μετὰ τῶν ὑπηρετῶν καὶ θερμαινόμενος πρὸς τὸ φῶς.*

55 *Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ ὅλον τὸ συνέδριον ἐζήτουν κατὰ τοῦ Ἰησοῦ μαρτυρίαν εἰς τὸ θανατώσαι αὐτόν, καὶ οὐχ εῤῥισκόν·* 56 *πολλοὶ γὰρ ἐψευδομαρτύρουν κατ' αὐτοῦ, καὶ ἴσαί αἱ μαρτυρίαι οὐκ ἦσαν.* 57 *καὶ τινες ἀναστάντες ἐψευδομαρτύρουν κατ' αὐτοῦ λέγοντες* 58 *ὅτι ἡμεῖς ἠκούσαμεν αὐτοῦ λέγοντος ὅτι ἐγὼ καταλύσω τὸν ναὸν τοῦτον τὸν χειροποίητον καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν ἄλλον ἀχειροποίητον οἰκοδομήσω.* 59 *καὶ οὐδὲ οὕτως ἴση ἦν ἡ μαρτυρία αὐτῶν.* 60 *καὶ ἀναστὰς ὁ ἀρχιερεὺς εἰς μέσον ἐπηρώτησεν τὸν Ἰησοῦν λέγων· οὐκ ἀποκρίνη οὐδέν; τί οὗτοι σου καταμαρτυροῦν;* 61 *ὁ δὲ ἐβόησα καὶ οὐκ ἀπεκρίνατο οὐδέν. πάλιν ὁ ἀρχιερεὺς ἐπηρώτα αὐτόν καὶ λέγει αὐτῷ· σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ εὐλογητοῦ;* 62 *ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· ἐγὼ εἰμι, καὶ ὤψεσθε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐκ δεξιῶν καθήμενον τῆς δυνάμεως καὶ ἐρχόμενον μετὰ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ.* 63 *ὁ δὲ ἀρχιερεὺς διαρρηξάς τοὺς χιτῶνας αὐτοῦ λέγει· τί ἔτι χρεῖαν ἔχομεν μαρτύρων; 64 ἠκούσατε τῆς βλασφημίας· τί ὑμῖν φαίνεται; οἱ δὲ πάντες κατέκριναν αὐτὸν ἐνοχον εἶναι θανάτου.*

65 *Καὶ ἤρξαντό τινες ἐμπτύειν αὐτῷ καὶ περικαλύπτειν αὐτοῦ τὸ πρόσωπον καὶ κολαφίζειν αὐτόν καὶ λέγειν αὐτῷ· προφήτευσον, καὶ οἱ ἐπιχρεῖται ῥαπίσμασινα αὐτόν ἔλαβον.*

ἠκολουθεῖ cum D. sequebatur it. vg. ἠκολούθησεν cum ANPΧΓΠ. Post καὶ κρατοῦσιν αὐτον legunt AC²NPW^bΧΓΠ οἱ γεμισκοί.

52. γυμνος ἐφυγεν cum κBCL, c, k, sah. copt. syr. sch. aeth. Addunt απ αὐτων ADNΠΧΓΑΠ.

53. Post συνέρχονται legunt ABNPΧΓΠ αὐτω. C legit πρὸς αὐτον. καὶ οἱ πρεσβυτ. καὶ οἱ γραμματεῖς cum κBCLNP. καὶ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσβ. cum AKΠ. καὶ γραμματεῖς καὶ πρεσβ. cum D.

54. συναθήμενος cum κAB*CNPA. συγκαθ. cum B³LX. καθημενος cum D, d, it. vg. πρὸς τὸ φῶς omittit 1.

55. ηρῥισκόν cum BDFWLP. ευρῖσκον cum κACNW^bΧΓΠ.

58. αλλον ἀναστήσω ἀχειροποίητον cum D, a, c, ff², k.

60. εἰς μέσον cum κABCΠNP. εἰς τὸ μέσον cum DM. Tischendorf scribit οὐδέν τί. Westcott-Hort οὐδέν; τί. ff², q, vg., a, k, c legunt ut Tisch. Contra d ita ut nos (non respondes nihil? quid isti tibi testantur?). — L legit σι προ τι.

61. οὐκ ἀπεκριν. οὐδεν cum κBCL. οὐδεν ἀπεκρίνατο (D ἀπεκρίθη) cum ADINPW^bΧΓΑΠ.

62. AI legit καθημ. εκ δεξιων.

63. B*N legunt διαρρηξας.

64. ADG legunt την βλασφημιαν. — ενοχον ειναι cum κBCLΔ. ειναι ενοχον cum ANW^bX.

65. αὐτον τὸ πρόσωπον cum κBCLUA. τὸ πρόσωπον αὐτον cum AINW^bΧΓΠ. — Pro ελαβον legunt DG ελαμβανον. εβαλλον cum H. εβαλον cum EMUW^bX. — Naber (Mnemosyne, 1878, p. 97) conjecit επαιον pro ελαβον. Vide contra V. d. Beke Callenfels.

66 Καὶ ὄντος τοῦ Πέτρον κάτω ἐν τῇ αὐλῇ ἔρχεται μία τῶν παιδισκῶν τοῦ ἀρχιερέως, 67 καὶ ἰδοῦσα τὸν Πέτρον θερμαινόμενον ἐμβλέψασα αὐτῷ λέγει· καὶ σὺ μετὰ τοῦ Ναζαρηνοῦ ἦσθα. 68 ὁ δὲ ἠρνήσατο λέγων· οὔτε οἶδα οὔτε ἐπίσταμαι σὺ τί λέγεις. καὶ ἐξῆλθεν ἔξω εἰς τὸ προαύλιον. 69 καὶ ἡ παιδίσκη ἰδοῦσα αὐτὸν ἤρξατο πάλιν λέγειν τοῖς παρσετώσιν· οὗτος ἐξ αὐτῶν ἐστίν. 70 ὁ δὲ πάλιν ἠρνεῖτο. καὶ μετὰ μικρὸν πάλιν οἱ παρσετώτες ἔλεγον τῷ Πέτρῳ· ἀληθῶς ἐξ αὐτῶν εἶ· καὶ γὰρ Γαλιλαῖος εἶ· 71 ὁ δὲ ἤρξατο ἀναθεματίζειν καὶ ὀμνῆσαι· οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον τοῦτον ὃν λέγετε. 72 καὶ εὐθύς ἐκ δευτέρου ἀλέκτωρ ἐφώνησεν. καὶ ἀνεμνήσθη ὁ Πέτρος τὸ ῥῆμα ὡς εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ὅτι πρῶν ἀλέκτορα δις φωνῆσαι τρίς με ἀπαρνήσῃ. καὶ (ἐπιβαλὼν;) ἐκλαίειν.

66 - 72
Mt. 26, 69
Lc. 22, 54
Io. 18, 15
et 25 27

XV.

1 Καὶ εὐθύς πρῶτῃ συμβούλιον ποιήσαντες οἱ ἀρχιερεῖς μετὰ τῶν πρεσβυτέρων καὶ τῶν γραμματέων καὶ ὄλον τὸ συνέδριον, δήσαντες τὸν Ἰησοῦν ἀπήνεγκαν καὶ παρέδωκαν Πιλάτῳ. 2 καὶ ἐπηρώτησεν αὐτὸν ὁ Πιλάτος· σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτῷ λέγει· σὺ λέγεις. 3 καὶ κατηγοροῦν αὐτοῦ οἱ ἀρχιερεῖς πολλά. 4 ὁ δὲ Πιλάτος πάλιν ἐπηρώτα αὐτὸν λέγων· οὐκ ἀποκρίνη

1 - 5
Mt. 27, 14
11 - 14
Lc. 23, 14
Io. 18, 28^{ss.}

66. κάτω ante εν τη αυλη cum **MBCLU²X. Post εν τη αυλη cum **ANW^bΓΑΠ**. Omittunt **DI**.**

67. μετα του ναζ. ησθα του ιω cum **BCL**. μετ. του ιω ησθα του ναζ. cum **κ** syr. sch. μετα του ναζ. ιω ησθα cum **ANXΓΠ**. Cum aliis (vide V. d. S. Bakhuyzen et V. d. Beke Callenfels) τον ιησον mihi videtur glossema esse.

68. οντε οιδα οντε επισταμαι cum **MBDL**. ονκ οιδα οντε επισταμαι cum **CEGH SVA**. ονκ οιδα ονδε επιστ. cum **AKMNUXΓΠ**. — ου π cum **MBCLNUA**. τι ου cum **AIXΓΠ**. — και αλεκτωρ εφωνησεν omittunt **MBL**, c, copt. Invenitur **ACDINX**. Fortasse interpolatio e vs. 72a.

69. παλιν post ηρξατο cum **κCLA**. Post ιδουσα αυτον cum **AIXXΓΠ**. Omittunt **BM**. παρσετωσιν cum **ABCIKLΔΠ*. παρσετηκοσιν cum **ADNXΓΠ²**.**

70. Post και γαρ γαλ. ει legunt **ANX**, q, goth. syr. ^{utr.} και η λαλια σου ομοιαζει.

71. και ομνναι cum **BEHLSUVXΓ**. και ομννειν cum **κACGKMNAΠ**. τουτον ον λεγετε omittunt **κ**. ον λεγετε omittit **k**.

72. και ευθυς (**DG ευθεως**) cum **MBLDG**, it. vg. syr. sch. arm. aeth. ευθυς omittunt **ACNXΓΑΠ**. εκ δευτερον omittunt **κL**. το ρημα ως cum **κABCLΔ**, sah. copt. goth. το ρημα ο cum **DNXΓΠ**. του ρηματος ου cum **M**, 69. — δις φωνησαι cum **B**, 2, k, sah. copt. φωνησαι δις cum **AC²LNΓΑΠ**. δις omittunt **κCA**, c, Π², g¹, l, q, aeth. τρις με απαρνηση cum **κBC* et **2LΔ** it. ⁶ vg. απαρν. με τρις cum **ANXΓΠ**. — Pro και επιβαλων εκλαιεν **D** legit και ηρξατο κλαιειν. Holwerda (Cf. V. d. S. Bakhuyzen) conjecit και εκβαλων εκλαιεν.**

XV: 1. ευθυς cum **κBCLΔ**. ευθεως cum **ADNXΓΠ**. πρωι cum **κBCDL**. επι το πρωι cum **ANXΓΑΠ**. ποιησαντες cum **ABNXΓΑΠ**. ετοιμασαντες cum **κCL**. — των ante γραμματεων omittunt **BLNΓΑΠ**. πειλατω cum **κABD**. πιλατω cum **CLNΓΑΠ**. Sine τω cum **κBCDLA**. Cum τω **ANΓΠ**.

2. αυτω λεγει cum **κBCD**. ειπεν αυτω cum **AN**.

3. Post πολλα legunt **NUA** it. ² αυτος δε ουδεν απεκρινατο.

οὐδέν; ἴδε πόσα σου κατηγοροῦσιν. ὃ δὲ Ἰησοῦς οὐκέτι οὐδέν ἀπεκρίθη, ὥστε θαναμάζειν τὸν Πιλάτον.

6 Κατὰ δὲ ἔορτην ἀπέλευν αὐτοῖς ἓνα δέσμιον ὃν παρηγοῦντο. 7 ἦν δὲ ὁ λεγόμενος Βαραββᾶς μετὰ τῶν στασιαστῶν δεδεμένος, οἵτινες ἐν τῇ στάσει φόνον πεποιήκεισαν. 8 καὶ ἀναβὰς ὁ ὄχλος ἤρξατο αἰτεῖσθαι καθὼς ἐποίει αὐτοῖς. 9 ὁ δὲ Πιλάτος ἀπεκρίθη αὐτοῖς λέγων· θέλετε ἀπολύσω ἑμῖν τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων; 10 ἐγίνωσκεν γὰρ ὅτι διὰ φθόνον παραδεδώκεισαν αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς. 11 οἱ δὲ ἀρχιερεῖς ἀνέσειον τὸν ὄχλον ἵνα μᾶλλον τὸν Βαραββᾶν ἀπολύσῃ αὐτοῖς. 12 ὁ δὲ Πιλάτος πάλιν ἀποκριθεὶς ἔλεγεν αὐτοῖς· τί οὖν ποιήσω ὃν λέγετε τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων; 13 οἱ δὲ πάλιν ἔκραζαν· σταύρωσον αὐτόν. 14 ὁ δὲ Πιλάτος ἔλεγεν αὐτοῖς· τί γὰρ ἐποίησεν κακόν; οἱ δὲ περισσῶς ἔκραζαν· σταύρωσον αὐτόν. 15 ὁ δὲ Πιλάτος βουλόμενος τῷ ὄχλῳ τὸ ἱκανὸν ποιῆσαι ἀπέλευσεν αὐτοῖς τὸν Βαραββᾶν, καὶ παρέδωκεν τὸν Ἰησοῦν φραγελλώσας ἵνα σταυρωθῇ.

16 Οἱ δὲ στρατιῶται ἀπήγαγον αὐτὸν ἔσω τῆς αἰλῆς, ὃ ἐστὶν πραιτώριον, καὶ συναλοῦσιν ὄλην τὴν σπεῖραν· 17 καὶ ἐνδιδύσκουσιν αὐτὸν πορφύραν καὶ περιτιθέασιν αὐτῷ πλέξαντες ἀκάνθινον στέφανον· 18 καὶ ἤρξαντο ἀσπάζεσθαι αὐτόν· χαῖρε βασιλεῦ τῶν Ἰουδαίων· 19 καὶ ἐτυπτον αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν καλὰμψ καὶ ἐνέπνυν αὐτῷ, καὶ τιθέντες τὰ γόνατα προσεκύνουν αὐτῷ. 20 καὶ ὅτε ἐνέπαιζαν αὐτῷ, ἐξέδουσαν αὐτὸν τὴν πορφύραν καὶ ἐνέδουσαν αὐτόν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ.

4. *επηρωτα* cum BU, a, k, syr.P. *επηρωτησεν* cum κ ACDXXΓΑΠ. — *λεγων* omittunt κ^* , a, sah. *κατηγοροουσιν* cum κ BCD. *καταμαρτυροουσιν* cum ANX.
6. *ον παρηγοουντο* cum κ^* AB κ^* . *ον περ ητουντο* cum κ B³CNXXΓII. *ον αν ητουντο* cum DG.
7. *στασιαστων* cum κ BCDK. *συνστασιαστων* cum AGHNVA. *συστασιαστων* cum EMSUXΓII.
8. *αναβας* cum κ BD it.⁴ vg. *αναβησας* cum κ bACNXXΓII. *καθως sine aei* cum κ BA sah. copt. Addito *aei* cum ACDNXXΓII it.³ vg. — Michelsen (Het ev. v. Mk. bl. 28) coniecit *καθως ειωθει ποιειν αυτοις*. Procul dubio *καθως* *εποιει* *αυτοις* *absurda lectio est*.
11. *Pro ανεισειαν legit Γ ανεπεισαν, D επεισαν*.
12. *πάλιν ante αποκριθεις* cum κ BC it.⁴ vg. *post αποκριθ.* cum ANX, a, arm. Omittunt DG. *ελεγεν αυτοις* cum κ BC syr.P. *ειπεν αυτοις* cum ADNXXAΠ. *θελετε ποιησω* cum ADNXXΓII. *ποιησω sine θελετε* (vide vs. 9) cum κ BCA. *ον λεγετε: ον omittit B. ον λεγετε* deest in AD. *τον βασιλεα: τον* omittunt NXΓII goth.
13. *Post εκραζαν legunt ADKMII it.³ λεγοντες*.
14. *εποιησεν κακον* cum BCA. *κακον εποιησεν* cum κ ADNPXXΓII. — *περισσως* cum κ ABCDGHHKMAIΠ κ^* . *περισσοτερος* cum ENPSUVXXΓII in marg. *Pro εκραζαν legunt ADGKMPΠ κ^* εκραζον*.
15. *βουλομενος τω οχλω το ικανον ποιησαι (B ποιειν)* cum ABNPXXΓAΠI. *βουλομενος ποιησαι το ικανον τω οχλω* cum κ C sah. copt. syr.sch.
16. *συναλοουσιν* cum κ ABCNPΔ. *σνγκ.* cum X.
17. *ενδιδισκ.* cum κ BCDΓA. *ενδουσιν* cum ANPXXΓII.
18. *βασιλεν* cum κ BDMPSVX. *ο βασιλεως* cum AC²N.
20. *τα ματια αυτου* cum BCA. *τα ιδια ματια αυτου* cum κ , c^{scr.}. *τα ματια* cum D. — *ινα σταυρωσουσιν* cum κ BXXΓII. *ινα σταυρωσουσιν* cum ACDDNPA. *Post σταυρωσουσιν legunt ABCLNP αυτου. κD, Π², k* omittunt αυτου.

Και ἐξάγουσιν αὐτὸν ἵνα σταυρώσωσιν αὐτόν. 21 καὶ ἀγγαρεύουσιν παρόντά τινα Σίμωνα Κυρηναῖον, ἐρχόμενον ἀπ' ἀγροῦ, τὸν πατέρα Ἀλεξάνδρου καὶ Ῥούφου, ἵνα ἄρῃ τὸν σταυρὸν αὐτοῦ. 22 καὶ φέρουσιν αὐτὸν ἐπὶ τὸν Γολγοθᾶν τόπον, ὃ ἐστὶν μεθερμηνεύομενον κρανίου τόπος. 23 καὶ ἐδίδουν αὐτῷ ἔσμυρ- νισμένον οἶνον· ὃς δὲ οὐκ ἔλαβεν. 24 καὶ σταυροῦσιν αὐτόν, καὶ διαμερίζονται τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, βάλλοντες κλήρον ἐπ' αὐτὰ τίς τί ἄρῃ. 25 ἦν δὲ ὥρα τρίτη καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν. 26 καὶ ἦν ἡ ἐπιγραφή τῆς αἰτίας αὐτοῦ ἐπιγεγραμμένη· ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων.

27 Καὶ σὺν αὐτῷ σταυροῦσιν δύο ληστές, ἓνα ἐκ δεξιῶν καὶ ἓνα ἐξ εὐωνύμων αὐτοῦ. 29 καὶ οἱ παραπορευόμενοι ἐβλασφήμουν αὐτὸν κινῶντες τὰς κεφαλὰς αὐτῶν καὶ λέγοντες· οὐδὲ ὁ καταλύων τὸν ναὸν καὶ οἰκοδομῶν τρισὶν ἡμέραις, 30 σώσον σεαυτὸν καταβάς ἀπὸ τοῦ σταυροῦ. 31 ὁμοίως καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ἐπαί- ζοντες πρὸς ἀλλήλους μετὰ τῶν γραμματέων ἔλεγον· ἄλλους ἔσωσον, ἑαυτὸν οὐ δύναται σῶσαι· 32 ὁ Χριστὸς ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ, καταβάτω νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ, ἵνα ἴδωμεν καὶ πιστεύσωμεν. καὶ οἱ συνσταυρωμένοι οὖν αὐτῷ ὠνείδισαν αὐτόν.

33 Καὶ γενομένης ὥρας ἕκτης σκότος ἐγένετο ἐφ' ὅλην τὴν γῆν ἕως ὥρας ἑνάτης. 34 καὶ τῇ ἐνάτῃ ὥρᾳ ἐβόησεν ὁ Ἰησοῦς φωνῇ μεγάλῃ· ἔλωι ἔλωι λαμὰ σαβα- χθανί, ὃ ἐστὶν μεθερμηνεύομενον ὁ θεὸς μου ὁ θεὸς μου, εἰς τί ἐγκατέλιπές με;

21. απ cum κ ABCLPΓΔΠ, απο cum DNX.

22. επι τον cum κ BC²FLNΔ. επι sine τον cum AC*DPXΓΠ. γολγοθαν cum κ BFGKMNSUVΓΔ. γολγοθα cum ACDEHPXΠ. τοπον omittunt κ^* , c. Westcott-Hort scribunt γολγοθά, Tischendorf γολγοθᾶ.

24. και σταυρουσιν αυτον και cum BL, c, d, ff², k, sah. copt. arm. aeth. και σταυρωσαντες αυτον cum κ ACDPXΓΔΠ. διαμεριζονται cum κ ABCDLP. διεμεριζον cum nonnullis minusculis.

25. ωρα τριτη cum κ BC³DLPXΓΔΠ² it. vg. sah. copt. τριτη ωρα cum AC*KΠI*. ωρα εκτη cum κ scr. syr. p in marg. aeth. Pro εσταυρωσαν legunt D, it.³ εφυλασσαν.

27. Pro σταυρουσιν legunt B, d, it.⁴ εσταυρωσαν.

28. και επιρωθη η γραφη η λεγουσα· και μετα ανομων ελογισθη (cf. Lc. 22:37; Jes. 53:12) cum EFG(H)KLMPSU(V)ΓΔΠ it.⁵ vg. (copt.) syr. utr. goth. arm. aeth. Omittunt κ ABC*et³DX, k, sah.

29. οικοδομων ante τρισιν ημεραις cum BDL, c, k, n, sah. copt. syr. sch. Post ημεραις cum κ ACPXΓΔΠ it.² vg. τρισιν cum ADPV, c, k (triduo), sah. εν τρισιν cum κ BCLXΓΔΠ it.³ vg. copt.

30. καταβας cum κ BDDL, k, l, n, vg. copt. και καταβα cum ABXΓΠ it.³

31. Post ομοιως legunt C³M² δε.

32. ισραηλ cum κ BDKLΔΠ. του ισραηλ cum ACPXΓ. — Post πιστευσωμεν legunt C³DP αυτω. — σν αυτω cum κ BL. αυτω cum ACPXΓΔΠ.

33. και γενομενης cum κ BDGLMSΔ. γενομ. δε cum ACEFHKUVXΓΠ. — ενατης cum κ ABL. D θ̄. εννατης cum Γ.

34. τη ενατη ωρα cum κ BDFL. τη ωρα τη ενατη ωρα cum ACPXΓΔΠ. — Post φωνη μεγαλη legunt ACPXΓΔΠ λεγων. — ελωι cum κ ABCLPXΓΔΠ. ηλει vel ηλι cum D it.⁴ arm. — BD λαμα. κ CLΔ, 72, it.³ λεμα. Nonnulli minusculi legunt λαμμα, AKMPUXΓΠ legunt λμα. EFGHSV λειμα. — σαβαχθανει cum κ CGH. σαβακτανει cum κ^* . σαβαχθανει cum EFKLMPS UVΓΔΠ. ζαβαφθανει cum B. ζαφθανει cum D. — ο θεος μου ο θεος

35 *καί τινες τῶν παρεσιῶτων ἀκούσαντες ἔλεγον ἴδε Ἡλίαν φωνεῖ.* 36 *δραμῶν δέ τις καί γεμίσας σπόγγον ὄξους περιθεῖς καλάμῳ ἐπότιζεν αὐτόν, λέγων ἄφετε ἴδωμεν εἰ ἔρχεται Ἡλίας καθελεῖν αὐτόν.* 37 *ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀφεις φωνήν μεγάλην ἐξέπνευσεν.* 38 *καί τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη εἰς δύο ἀπ' ἄνωθεν ἕως κάτω.* 39 *ἰδῶν δὲ ὁ κεντυρίων ὁ παρεστηκώς ἐξ ἐναντίας αὐτοῦ οὕτως οὕτως ἐξέπνευσεν, εἶπεν ἄληθῶς οὗτος ὁ ἄνθρωπος υἱὸς ἦν θεοῦ.*

40 *Ἦσαν δὲ καὶ γυναῖκες ἀπὸ μακρόθεν θεωροῦσαι, ἐν αἷς καὶ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία ἡ Ἰακώβου τοῦ μικροῦ καὶ Ἰωσήτου μήτηρ καὶ Σαλώμη, 41 αἱ ὅτε ἦν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ ἠκολούθουν αὐτῷ καὶ διηκόνουν αὐτῷ, καὶ ἄλλαι πολλαὶ αἱ συναναβᾶσαι αὐτῷ εἰς Ἱεροσόλυμα.*

42 *Καὶ ἦδη ὀρίας γενομένης, ἐπεὶ ἦν παρασκευή, ὃ ἐστὶν προσάββατον, 43 ἐλθὼν Ἰωσήφ ὁ ἀπὸ Ἀρμαθαίας, εὐσχήμων βουλευτῆς, ὃς καὶ αὐτὸς ἦν προσερχόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, τολμήσας εἰσῆλθεν πρὸς τὸν Πιλάτον καὶ ἤτησατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. 44 ὁ δὲ Πιλάτος ἐθαύμασεν εἰ ἦδη τέθνηκεν, καὶ προσκαλεσάμενος τὸν κεντυρίωνα ἐπηρώτησεν αὐτὸν εἰ πάλοι ἀπέθανεν 45 καὶ γνοὺς ἀπὸ τοῦ κεντυρίωνος ἐδώρησατο τὸ πτώμα τῷ Ἰωσήφ. 46 καὶ ἀγοράσας σινδόνα, καθελὼν αὐτὸν ἐνείλησεν τῇ σινδόνι καὶ ἔθηκεν αὐτὸν ἐν μνήματι ὃ ἦν*

μον cum **CDHLMSUV**. Secundum ο θεος μον omittunt *B*. ο θεος ο θεος μον cum **A EFGK P Γ Δ Π**. — εγκατελιπες με cum **BL**. με εγκατελιπες cum **AC P X Γ Δ Π**. ωνειδισας με cum *D*, c (exprobrasti me).

35. παρεσιωτων cum **MDU**. παρεστηκοτων cum **CLP Γ Π**. εστηκοτων cum *B*. εκει εστηκοτων cum *A*. — ιδε cum **BFLU A**. ιδου cum *AP*. ηλειαν cum **κ. 1 B***. ηλιαν cum **CDLP A**.

36. τις cum **B L Δ** aeth. εις cum **ACDP Γ Π**. Unus, it. vg. — και γεμισας cum **κ. ACDP Γ Δ Π** it. 3 vg. syr. sch. goth. arm. aeth. και omittunt *BL*. — περιθεις (*D* επιθεις) sine τε cum **BDL**, copt. goth. cum τε **AC P X Γ Δ Π**. — αφετε cum **ABCLP X Γ Δ Π**. αφες cum **MDV** it. 4 goth. arm. 20h. — Holwerda (apud V. d. S. Bakhuyzen) coniecit: και ελεγον αφετε κτε. pro λεγων αφετε. Vide contra V. d. Beke Callenfels. — ηλειας cum **κ B* P**. ηλιας cum **ACDL X Γ Δ Π**.

37. απ cum **BDL**, 48^{ev}. απο cum **κ AC Γ Δ Π**.

39. οντως cum **BL**. οντως κραξας cum **AC X Γ Δ Π** it. 4 vg. syr. utr. goth. aeth. οντος ο ανθρωπος cum **BDL Δ**. ο ανθρωπος οντος cum **AC X Γ Π**. υιος ην θεου cum **AC Π**, c, Π². υιος θεου ην cum **κ BL Γ Δ** it. 2 θεου υιος ην cum *D*.

40. εν αις sine ην cum **BL**. Addito ην cum **ACD Γ Δ Π** it. 6 vg. — Pro primo maria legunt *BC* μαριαμ. — μαρια η ιακωβου cum **κ B C M U Δ Π***. μαρια ιακωβου cum **DF** L**. μαρια η του ιακωβου cum *AX*. ιωσητος cum **κ BDL**, k, n, copt. ιωση cum **κ* AC**. — it. 5 vg. ioseph.

41. αι sine και cum **κ B** it. 5 copt. Nil nisi και cum **ACL Δ**, l, vg. goth. αι και cum **DX Γ Π**.

42. προσαββατον cum **κ B* C K M Δ Π***. προς σαββατον cum *AL*.

43. ελθων cum **κ ABC K L M U Γ Δ Π**. ηλθεν cum **DEGHSV** it. 6 vg. τον cum **κ BDL** 33. Omittunt **ACD Γ Π**. πειλατον cum **κ AB* D**. πιλατον cum **B³ CL Γ Δ Π**. Item vs. 44.

44. εθανμασεν cum **ABCL X Γ Δ Π**. εθανμαζεν cum **κ D**, c, Π², k, l, q, vg. ει ηδη cum *BD*. ει παλαι cum **κ AC L**.

45. το πτωμα cum **κ BDL**. το σωμα cum **AC X**.

46. καθελων (*D* λαβων) cum **κ BDL**, copt. Cum praeeunte και **ACEG K M S U V**

λελατομημένον ἐκ πέτρας, καὶ προσεκύλισεν λίθον ἐπὶ τὴν θύραν τοῦ μνημείου.
47 ἡ δὲ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία ἡ Ἰωσήτος ἐθεώρουν ποῦ τέθειται.

XVI.

1 Καὶ διαγενομένου τοῦ σαββάτου Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία ἡ Ἰακώβου καὶ Σαλώμη ἠγόρασαν ἀρώματα, ἵνα ἐλθοῦσαι ἀλείψωσιν αὐτόν. 2 καὶ ἴδοντες αὐτὰς ἐρχομένης αὐτῶν ἐπὶ τὸ μνημεῖον, ἀνατείλαντος τοῦ ἡλίου. 3 καὶ ἔλεγον πρὸς ἑαυτάς· τίς ἀποκυλίσει ἡμῖν τὸν λίθον ἐκ τῆς θύρας τοῦ μνημείου; ἦν γὰρ μέγας σφόδρα. 4 καὶ ἀναβλέψασαι θεωροῦσιν διὸ ἀποκεκλιῖσται ὁ λίθος· 5 καὶ εἰσελθοῦσαι εἰς τὸ μνημεῖον εἶδον νεανίσκον καθήμενον ἐν τοῖς δεξιοῖς περιβεβλημένον στολὴν λευκὴν, καὶ ἐξεθαμβήθησαν. 6 ὁ δὲ λέγει αὐταῖς· μὴ ἐκθαμβεῖσθε. Ἰησοῦς ζητεῖτε τὸν Ναζαρητὸν τὸν ἐσταυρωμένον· ἠγέρθη, οὐκ ἔστιν ὧδε· ἴδε ὁ τόπος ὅπου ἐθηκαν αὐτόν. 7 ἀλλὰ ὑπάγετε εἰπατε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ καὶ τῷ Πέτρῳ διὸ προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν· ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε, καθὼς εἶπεν ὑμῖν. 8 καὶ ἐξελθοῦσαι ἐφυγον ἀπὸ τοῦ μνημείου· εἶχεν γὰρ αὐτὰς τρόμος καὶ ἔκστασις, καὶ οὐδενὶ οὐδὲν εἶπον· ἐφοβοῦντο γὰρ.

1 k
Mt. 28, 1 - 10
Lc. 24, 1 - 10

14. 28

ΓΑΠ, 1, vg. — εθηκεν cum $\kappa BC^2 DL$. καταθηκεν cum $C^* EGKMSUVX \Gamma \Pi$. καθηκεν cum A. — μνηματι cum κB . μνημειου cum $ACDLX \Gamma \Delta \Pi$.

47. η ἰωσ. cum $\kappa ABCG \Delta$. η ἰωσήτος cum $\kappa B \Lambda \Delta$, 1, k, copt. ιακωβου και ιωσητος μητηρ cum syr.br. arm. — ιωση cum C, goth. syr.utr. ιωσηφ cum A, 1, vg. aeth. ιακωβου cum D, it. syr.sine. — τεθειται cum $\kappa ABCDL \Delta \Pi$. ιιθεται cum $EGKMSUVI$.

XVI: 1. η ιακωβου cum $\kappa^* CGMSUVXI$. η του ιακωβου cum $\kappa^* ABK \Delta \Pi$. ιακωβου cum EL .

2. τη (omittunt B, 1) μια cum $\kappa B \Lambda \Delta$, copt. της (omittit D) μιας cum $AC (D) EGKMSUVX \Lambda \Pi$. των σαββατων cum $\kappa B K \Lambda \Delta$. σαββατου cum D, it.⁴ σαββατων cum $ACEGMSUVX \Gamma \Delta^* \Pi$. — μνημειου cum $\kappa^* ABC^3 DLX \Gamma \Delta \Pi$. μνημα (e vs. 46) cum $\kappa^* C^*$. — Pro ανατειλαντος legit D ανατελλοντος. Item c, n, q. Pearce et V. d. Beke Callenfels legunt ουτε ανατειλαντος. Vide quod contra scripsi Theol. Stud. 1887, bl. 196.

3. εκ cum $\kappa ABLX \Gamma \Delta \Pi$. απο cum CD .

4. D legit vs. 4 ην γαρ μεγας σφοδρα· και ερχονται και ευρισκουσιν αποκεκλισμενον τον λιθον. Sic etiam 2pe, c, ff², n, syr.br. et sin. Alii codices legunt ην γαρ μεγας σφοδρα post ο λιθος vs. 4. Cf. V. d. S. Bakhuyzen. — αποκεκλισται cum ACD . ανακεκλισται cum κBL .

5. εισελθουσαι cum $\kappa ACDLX \Gamma \Delta$ it. vg. ελθουσαι cum B, 127 (goth. accedentes). ειδον cum κBD . ιδον cum $ACLX$.

7. αλλα cum $\kappa AB^* CDGK \Lambda \Pi$. αλλ. cum X. Pro καθως ειπεν (Δ ειρηκεν) υμιν legunt D, 40, 72 καθως ειρηκα υμιν.

8. και εξελθουσαι sine ταχυ cum $\kappa ABCDLX$. Addito ταχυ cum E. — γαρ cum κBD it.⁷ vg. copt. syr.sch. arm. aeth. δε cum $AC \Gamma \Delta \Pi$.

9—20. Hos versus, qui procul dubio spurii sunt, omittunt κB , k, arm. aeth. syr.sin. Notant asterisco 137, 138. Apud L legitimus post εφοβ. γαρ: φερετε που και ταυτα + Παντα δε τα παρηγγελμενα τοις περι τον πετρον οντομοις εξηγγιλαν· μετα δε ταυτα και αυτος ο ις απο ανατολης και χειρι

Io. 20, 1. 11.—18
Lc. 8, 2

9 Ἀναστάς δὲ πρῶτῃ πρῶτῃ σαββάτου ἐφάνη πρῶτον Μαρίᾳ τῇ Μαγδαληνῇ, ἀφ' ἧς ἐκβεβλήκει ἐπὶ δαιμόνια. 10 ἐκείνη πορευθεῖσα ἀπήγγειλεν τοῖς μετ' αὐτοῦ γενομένοις, πενθοῦσιν καὶ κλαίουσιν. 11 κάκεινοι ἀκούσαντες οὗτις ζῆ καὶ ἐθεάθη ὑπ' αὐτῆς ἠπίστησαν. 12 Μετὰ δὲ ταῦτα δυοῖν ἐξ αὐτῶν περιπατοῦν ἐφανερῶθη ἐν ἐτέρᾳ μορφῇ, πορευομένοις εἰς ἀγρόν. 13 κάκεινοι ἀπελθόντες ἀπήγγειλαν τοῖς λοιποῖς· οὐδὲ ἐκείνοις ἐπίστευον. 14 Ὑστερον ἀνακειμένοις αὐτοῖς τοῖς ἑνδεκα ἐφανερῶθη, καὶ ὠνείδισεν τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν καὶ σκληροκαρδίαν, οὗτις τοῖς θεασαμένοις αὐτὸν ἐγγεγερμένον οὐκ ἐπίστευον. 15 καὶ εἶπεν αὐτοῖς· πορευθέντες εἰς τὸν κόσμον ἅπαντα κηρῦξάτε τὸ εὐαγγέλιον πάσῃ τῇ κτίσει. 16 ὁ πιστεύσας καὶ βαπτισθεὶς σωθήσεται, ὁ δὲ ἀπιστήσας κατακριθήσεται. 17 σημεῖα δὲ τοῖς πιστεύουσιν ταῦτα παρακολουθήσει· ἐν τῷ ὄνοματί μου δαιμόνια ἐκβαλοῦσιν, γλώσσας λαλήσουσιν καιναῖς, 18 ὄφεις ἀροῦσιν, κἄν θανάσιμόν τι πῶσιν οὐ μὴ αὐτοὺς βλάψει, ἐπὶ ἄρρώστοις χεῖρας ἐπιθήσουσιν καὶ καλῶς ἔξουσιν. 19 ὁ μὲν

Mt. 28, 19 a.
Lc. 24, 47 a.I. c. 24, 50 a.
Act. 1, 9

δουσεως εξαπεστειλεν δι αυτων και αφθαρτον κηρυγμα + της αιωνιου σωτηριας + Portea pergit: εστην δε και ταυτα φερομενα μετα το εφοβουντο γαρ + Αναστας δε etc.

Accedunt patrum testimonia, in quibus 'gravissima Eusebii et Hier. Eusebius scribit in suo libro „Quaestiones ad Marinum“: „τα γον ακριβη των αντιγραφων το τελος περιγραφει της κατ. μαρκον ιστοριας εν τοις λογοις του οφθεντος νεανισκου ταις γυναιξι και ειρηκοτος αυταις· μη φοβεισθε· τῶ ζητετε τον ραζαρηνον, και τοις εξης, οισ επιλεγει· και ακουσασαι εφηνγον και ουδενι ουδεν ειπον· εφοβουντο γαρ. εν τουτω γαρ σχεδον εν πασι τοις αντιγραφοις του κατ. μαρκ. ευαγγ. περιγεγραπται το τελος· τα δε εξης σπανιως εν τισιν, αλλ ουκ εν πασι φερομενα περιττα αν ειη, και μαλιστα ειπερ εχοιεν αντιλογιαν τη των λοιπων ευαγγελιστων μαρτυρια. Hieronymus scribit in sua „Epistola ad Hedibiam“ (ep. CXX), quæst. 3 (ed. Vallars. 1, 825): Aut non recipimus Marci testimonium, quod in raris fertur evn., omnibus Graeciae libris pene hoc capitulum in fine non habentibus, praesertim cum diversa atque contraria evglitist caeteris narrare videatur: aut hoc respondendum quod uterque (Mt. et Mc.) verum dixerit. Etiam scribit „Contra Pelagian“: „In quibusdam et maxime in Graecis codd. juxta Marcum in fine eius evangelii scribitur: Postea quum accubuissent undecim — non crediderunt“ (Vallars. II, 759).

Praeterea vs. 9—20 omittuntur in sectionibus Ammonii et in canonibus Eusebii.

Irenæo hi versus noti sunt Adv. haer. III, 10, 6, ubi 16 : 19 citat. Etiam Hippol. Const. Caesar, Dial. 4, 193 (16 : 16) et Jac. nisib. 1, 13. Cf. de ultimis versibus ev. Mc.: P. Rohrbach, Der Schluss des Markusevangeliums, Berlin 1894 et A. Resch, Aussercan. Paralleltexzte zu den evangelien Mt. u. Mk. 2. Heft, 1894, S. 449—456.

9. αφ cum AC³X. παρ cum C*DL, 33.
10. Post εκεινη legunt C* it.⁵ δε.
14. Post υστερον legunt AD it.⁴ δε. Post εγγεγερμ. legunt AC*XL εκεκρων.
17. Pro ταυτα παρακ. legunt AC², 33 παρακ. ταυτα. — C*LD omittunt καιναις.
18. Pro βλαψει legunt ACD^{suppl.}LX βλαψη.

οὖν κύριος μετὰ τὸ λαλῆσαι αὐτοῖς ἀνελήφθη εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐκάθισεν ἐκ δεξιῶν τοῦ θεοῦ· 20 ἐκεῖνοι δὲ ἐξεληθόντες ἐκήρυξαν πανταχοῦ, τοῦ κυρίου συνεργούτος καὶ τὸν λόγον βεβαιούντος διὰ τῶν ἐπακολουθούντων σημείων· ἀμήν.

19. Post *κύριος* legunt *C*KLΔ* *ἰησους*. — *ACD*^{suppl.} legunt *ανελημφθη*.

20. *αμην* omittunt *AC*².

Subscriptiones: *B* *κατα μαρκον*. *κACL* *εὐαγγελιον κατα μαρκον*. *D*^{suppl.} *εὐαγγελιον κατα μαρκον* *τετελεσθη*. *αρχεται* *πραξεις* *αποστολων*. *GHS* notant *στιχχ*. *αχ'*. *K* *αψ'*. Numerantur *κεφαλαια* *σμα'*. Ammonius et Eusebius tantum *ολγ'*, item *τιτλοι* *μη'*.

ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ.

I.

1 Ἐπειδήπερ πολλοὶ ἐπεχείρησαν ἀνατάξασθαι διήγησιν περὶ τῶν πεπληροφορημένων ἐν ἡμῖν πραγμάτων, 2 καθὼς παρέδωσαν ἡμῖν οἱ ἀπ' ἀρχῆς αὐτόπται καὶ ὑπηρεταὶ γενόμενοι τοῦ λόγου, 3 ἔδοξε κάμοι παρηκολουθηκότι ἄνωθεν πᾶσιν ἀκριβῶς καθεξῆς σοι γράψαι, κράτιστε Θεόφιλε, 4 ἵνα ἐπιγνῶς περὶ ὧν κατηχήθης λόγων τὴν ἀσφάλειαν.

Act. 1, 1
1 Chr. 24, 10
5 Ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Ἡρώδου βασιλέως τῆς Ἰουδαίας ἱερεὺς τις ὀνόματι Ζαχαρίας ἐξ ἑφημερίας Ἀβιά, καὶ γυνὴ αὐτῷ ἐκ τῶν θυγατέρων Ἀαρών, καὶ τὸ ὄνομα αὐτῆς Ἐλισάβη. 6 ἦσαν δὲ δίκαιοι ἀμφότεροι ἐναντίον τοῦ θεοῦ, πορευόμενοι ἐν πάσαις ταῖς ἐντολαῖς καὶ δικαιώμασιν τοῦ κυρίου ἄμεμπτοι. 7 καὶ οὐκ ἦν αὐτοῖς τέκνον, καθότι ἦν ἡ Ἐλισάβη στείρα, καὶ ἀμφότεροι προβεβηκότες ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῶν ἦσαν. 8 ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἱερατεύειν αὐτὸν ἐν τῇ τάξει τῆς ἐφημερίας αὐτοῦ ἐναντι τοῦ θεοῦ, 9 κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἱερατείας ἔλαχε τοῦ θυμιάσου εἰσελθὼν εἰς τὸν ναὸν τοῦ κυρίου, 10 καὶ πᾶν τὸ πλῆθος ἦν τοῦ λαοῦ προσευχόμενον ἕξω τῇ ὥρᾳ τοῦ θυμιάματος. 11 ὤφθη δὲ αὐτῷ ἄγγελος κυρίου ἐστῶς ἐκ δεξιῶν τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ θυμιάματος. 12 καὶ ἐταράχθη Ζαχαρίας ἰδὼν, καὶ φόβος ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτόν. 13 εἶπεν δὲ πρὸς αὐτόν ὁ ἄγγελος· μὴ φοβοῦ, Ζαχαρία, διότι εἰσηκούσθη ἡ δέησίς σου, καὶ ἡ γυνὴ σου Ἐλισάβη γενήσκει υἱὸν σοι, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰωάννην· 14 καὶ ἔσται χαρὰ σοι καὶ ἀγαλλίασις, καὶ πολλοὶ ἐπὶ τῇ γενέσει αὐτοῦ χαρήσονται. 15 ἔσται γὰρ μέγας ἐνώπιον κυρίου, καὶ οἶνον καὶ οἴκερα οὐ μὴ πῖνῃ, καὶ πνεύματος ἁγίου πλη-

κατα λουκ. cum **BF**. εὐαγγελιον κατα λουκαν cum **ACDLX**. το κατα λουκαν αγιον εὐαγγελιον legit textus receptus.

2. γενομενοι omittunt **XI**, 126, 435.

3. **AEKSA** legunt εδοξεν. Post **καμοι** legunt it.³ bodl. goth.: et spiritui sancto.

4. **κ*** legit επιγνοις.

5. βασιλεως cum **BLEP**. του βασ. cum **ACDP**. γυνη αυτω cum **BC*DXE**. η γυνη αυτου cum **APR**. — *D* legit ubique *Ελειαβητ*.

6. εναντιον cum **BC*X**. ενωπιον cum **ADLPE**.

7. ην ante η ελισταβητ cum **BDLXAE**. Post cum **ACPR**. η ελισταβ.: omittit η *B*.

8. εναντι cum **BDLPE**. εναντιον cum **AC**. ενωπιον cum *K*.

10. ην του λαου cum **BIPR**. του λαου ην cum **ACDKL**.

14. γενεσει cum **ABCDL**. γεννησει cum **GXF**.

15. κυριου cum **ACLF**. του κυριου cum **BDX**.

σθήσεται ἔτι ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ, 16 καὶ πολλοὺς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐπιστρέφει ἐπὶ κύριον τὸν θεὸν αὐτῶν 17 καὶ αὐτὸς προελεύσεται ἐνώπιον αὐτοῦ ἐν πνεύματι καὶ δυνάμει Ἥλια, ἐπιστρέφαι καρδίας πατέρων ἐπὶ τέκνα καὶ ἀπειθεῖς ἐν φρονήσει δικαίων, ἐτοιμάσαι κυρίῳ λαὸν κατεσκευασμένον. 18 καὶ εἶπεν Ζαχαρίας πρὸς τὸν ἄγγελον κατὰ τί γινώσκουμαι τούτου; ἐγὼ γάρ εἰμι πρεσβύτερος καὶ ἡ γυνή μου προβεβηκυῖα ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῆς. 19 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος εἶπεν αὐτῷ· ἐγὼ εἰμι Γαβριὴλ ὁ παρεστηκὼς ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, καὶ ἀπεστάλην λαλήσαι πρὸς σὲ καὶ εὐαγγελίσασθαι σοι ταῦτα. 20 καὶ ἰδὸν ἔση οἰωπῶν καὶ μὴ δυνάμενος λαλήσαι ἄχρι ἧς ἡμέρας γένηται ταῦτα, ἀνθ' ὧν οὐκ ἐπίστευσας τοῖς λόγοις μου, οἴτινες πληρωθήσονται εἰς τὸν καιρὸν αὐτῶν. 21 καὶ ἦν ὁ λαὸς προσδοκῶν τὸν Ζαχαρίαν, καὶ ἐθαύμαζον ἐν τῷ χρονίζειν αὐτὸν ἐν τῷ ναῷ. 22 ἐξελθὼν δὲ οὐκ ἐδύνατο λαλήσαι αὐτοῖς, καὶ ἐπέγνωσαν ὅτι ὄπτασίαν ἑώρακεν ἐν τῷ ναῷ· καὶ αὐτὸς ἦν διανεύων αὐτοῖς, καὶ διέμενεν κωφός. 23 καὶ ἐγένετο ὡς ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τῆς λειτουργίας αὐτοῦ, ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. 24 μετὰ δὲ ταύτας τὰς ἡμέρας συνέλαβεν Ἑλισάβετ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, καὶ περιέκρυβεν ἑαυτὴν μῆνας πέντε, λέγουσα 25 ὅτι οὕτως μοι πεποιήκεν κύριος ἐν ἡμέραις αἷς ἐπέειδεν ἀφελεῖν θυεὶδός μου ἐν ἀνθρώποις.

26 Ἐν δὲ τῷ μηνὶ τῷ ἕκτῳ ἀπεστάλη ὁ ἄγγελος Γαβριὴλ ὑπὸ τοῦ θεοῦ εἰς πόλιν τῆς Γαλιλαίας ἣ ὄνομα Ναζαρέτ, 27 πρὸς παρθένον ἐμνηστευμένην ἀνδρὶ ᾧ ὄνομα Ἰωσήφ, ἐξ οἴκου Δαυὶδ, καὶ τὸ ὄνομα τῆς παρθένου Μαριάμ. 28 καὶ εἰσελθὼν πρὸς αὐτὴν εἶπεν· χαῖρε κεχαριτωμένη, ὁ κύριος μετὰ σοῦ. 29 ἡ δὲ ἐπὶ τῷ λόγῳ διαταράχθη, καὶ διελογίζετο ποταπὸς εἶη ὁ ἀσπασμὸς οὗτος. 30 καὶ εἶπεν ὁ ἄγγελος αὐτῇ· μὴ φοβοῦ, Μαριάμ· εὖρες γὰρ χάριν παρὰ τῷ θεῷ. 31 καὶ ἰδὸν συλλήμψῃ ἐν γαστρὶ καὶ τέξῃ υἱόν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν. 32 οὗτος ἔσται μέγας καὶ υἱὸς ὑψίστου κληθήσεται, καὶ δώσει αὐτῷ κύριος ὁ θεὸς τὸν θρόνον Δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, 33 καὶ βασιλεύσει ἐπὶ τὸν

17. B*CLV legunt προσελευσεται. — ηλια cum κΒ*. ηλιου cum ACD.

20. πληρωθησονται cum κABC. πλησθησονται cum DX, Or. 4, 118.

21. Pro προσδοκων legit D προσδεχομενος, 59 εκδεχ. Pro εν legit D επι. BLE legunt αυτον post εν τω ναω.

22. εδυνατο cum κAB*KII. ηδυνατο cum CDLE. — B*X legunt εωρακεν.

23. Pro επλησθησαν legunt F^w, 1 επληρωθησαν.

25. κυριος cum κCDL, 33. ο κυριος cum AB. επειδεν cum κABCLΓΔΠ. αφειδεν cum DWcΔ. ονειδος cum κB*DL, 1. το ονειδος cum AC.

26. υπο cum ACD. απο cum κBCW^b. ναζαρετ cum κBKLIΠ. ναζαρεθ cum CEGHMSUVΓA.

27. εμνηστευμενην cum κ*et c^bAB*L. μεμνηστευμενην cum κ^cC. μεμνησομενην cum D. Post εξ οικου legunt κCF^wL και πατριας. δαυειδ cf. Mt. 1 : 1.

28. κF^wΔ, 69, it.⁴ addunt ο αγγελος post προς αυτην, ACD post εισελθων. Omitunt BLE copt. Post μετα σου legunt ACD it. vg. syr. utr. aeth. ευλογημενη συ εν γυναιξιν.

29. Post η δε legunt AC ιδουσα. κBDLX legunt επι τω λογω ante διαταραχθη, A, c, f, vg. sah. copt. syr. utr. aeth. post διαταραχθη. Pro επι τω λογω legunt a, b, ff², g¹, l, q, goth. post διαταραχθη: in (goth. de) introitu ejus, e ad introitum ejus.

οἶκον Ἰακώβ εἰς τοὺς αἰῶνας, καὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ οὐκ ἔσται τέλος. 34 εἶπεν δὲ Μαριάμ πρὸς τὸν ἄγγελον πῶς ἔσται τοῦτο, ἐπει ἄνδρα οὐ γινώσκω; 35 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος εἶπεν αὐτῇ πνεῦμα ἅγιον ἐπελεύσεται ἐπὶ σέ, καὶ δύναμις ὑψίστου ἐπισκιάσει σοί· διὸ καὶ τὸ γεννώμενον ἅγιον κληθήσεται υἱὸς θεοῦ. 36 καὶ ἰδοὺ Ἑλισάβητ ἡ συγγενὶς σου καὶ αὐτὴ συνείληφεν υἱὸν ἐν γήρει αὐτῆς, καὶ οὗτος μὴν ἕκτος ἐστὶν αὐτῇ τῇ καλουμένῃ στείρα· 37 ὅτι οὐκ ἄδυνατῆσαι παρὰ τοῦ θεοῦ πᾶν ῥῆμα. 38 εἶπεν δὲ Μαριάμ· ἰδοὺ ἡ δούλη κυρίου· γένοιτό μοι κατὰ τὸ ῥημά σου. καὶ ἀπήλθεν ἀπ' αὐτῆς ὁ ἄγγελος.

39 Ἀναστᾶσα δὲ Μαριάμ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἐπορεύθη εἰς τὴν ὄρεινὴν μετὰ σπουδῆς εἰς πόλιν Ἰούδα, 40 καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον Ζαχαρίου καὶ ἠσπάσατο τὴν Ἑλισάβητ. 41 καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν τὸν ἀσπασμὸν τῆς Μαρίας ἡ Ἑλισάβητ, ἐσκίρτησεν τὸ βρέφος ἐν τῇ κοιλίᾳ αὐτῆς. καὶ ἐπλήσθη πνεύματος ἁγίου ἡ Ἑλισάβητ, 42 καὶ ἀνεφώνησεν κραυγῇ μεγάλη καὶ εἶπεν· εὐλόγημένη οὗ ἐν γυναιξίν, καὶ εὐλογημένος ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας σου. 43 καὶ πόθεν μοι τοῦτο ἵνα ἔλθῃ ἡ μήτηρ τοῦ κυρίου μου πρὸς ἐμέ; 44 ἰδοὺ γὰρ ὡς ἐγένετο ἡ φωνὴ τοῦ ἀσπασμοῦ σου εἰς τὰ ὠτά μου, ἐσκίρτησεν ἐν ἀγαλλίᾳ τὸ βρέφος ἐν τῇ κοιλίᾳ μου. 45 καὶ μακαρία ἡ πιστεύσασα ὅτι ἔσται τελείωσις τοῖς λελαλημένοις αὐτῇ παρὰ κυρίου.

46 ss.
1 Sam. 2, 1 ss.

46 Καὶ εἶπεν Μαριάμ· μεγαλύνει ἡ ψυχὴ μου τὸν κύριον, 47 καὶ ἠγαλλιάσατο τὸ πνεῦμά μου ἐπὶ τῷ θεῷ τῷ σωτῆρί μου, 48 ὅτι ἐπέβλεψεν ἐπὶ τὴν ταπεινώσει τῆς δούλης αὐτοῦ. ἰδοὺ γὰρ ἀπὸ τοῦ νῦν μακαριοῦσίν με πᾶσαι αἱ γενεαί, 49 ὅτι ἐποίησέν μοι μεγάλα ὁ δυνατός, καὶ ἅγιον τὸ ὄνομα αὐτοῦ, 50 καὶ τὸ ἔλεος αὐτοῦ εἰς γενεὰς καὶ γενεὰς τοῖς φοβουμένοις αὐτόν. 51 ἐποίησεν κράτος ἐν

34. πῶς ἔσται sine μοι cum $\kappa B^* C^* DEGHKLSUV\Gamma\Delta\Pi$, vg. goth. syr.sch. μοι addunt $B^3 C^3 F^* M^X$ sah. copt. syr.p arm. aeth.
35. Post το γεννώμενον legunt C^* , 1, 22, 33, 124, a, c, e, mbis gat. sax. syr.sch. aeth. εκ σου.
36. συγγενις cum $\kappa AB^* C^3 DGH\Lambda$ syr.p in marg. συγγενης cum $B^3 C^* KMSUVX \Gamma\Delta\Xi\Pi$. — συνείληφεν cum $\kappa BL\Xi$, concepit, it. vg. copt. συνειληφενια cum $ACDX\Gamma\Delta\Pi$. Pro γηρει legunt nonnulli minusculi γηρα.
37. παρα τον θεον cum $\kappa^* BD\Xi$. παρα τω θεω cum $\kappa AC\Gamma\Delta\Pi$.
41. η ελισταβητ post μαριας cum $\kappa BC^* DL\Xi$ it. vg. arm. Or. 4, 148. Post ηκουσεν cum $AC^3 \Gamma\Delta\Pi$ copt. syr.utr. aeth. goth.
42. ανεφωνησεν cum $ABDL\Gamma\Delta\Xi\Pi$. ανεβοησεν cum κCF . Pro κραυγη cum $BL\Xi$ legunt $\kappa ACD\Gamma\Delta\Pi$ φωνη. it. vg. voce.
43. προς εμε cum $\kappa^* B$. προς με cum $\kappa ACD\Gamma\Delta\Xi\Pi$.
44. εν αγαλλιασει ante το βρεφος cum $\kappa BC^* DF\Xi$ it.⁷ vg. arm. Or. 2, 496 et 4, 82. Post το βρεφος cum $AC^3 \Gamma\Delta\Pi$ goth. syr.p. Omittit 33.
46. Pro μαριαμ legunt a, b, 1* elisabet.
47. ηγαλλιασατο conjectura Valckenarii (vide V. d. S. Bakhuyzen). Codd. legunt ηγαλλιασθ.
49. μεγαλα cum κ^* et $\kappa BD^* L$. μεγαλεια cum $\kappa^a ACD^2 EFGHKMO\alpha b c d e \delta \Sigma UV\Gamma \Delta \Xi \Pi$. Tischendorf legit ο δυνατος. και αγιον etc. Westcott-Hort legunt ο δυνατος, και αγιον.
50. εις γενεας και γενεας cum $BC^* L\Xi$ am. em. fu. for. ing. mt. tol. vat. εις γενεαν και γενεαν cum $\kappa FMO\alpha b c d e \delta \Sigma$, 1, f, Π^2 , l. q. εις γενεας γενεων cum $AC^2 DEGHKUV\Gamma\Delta\Pi$, b, c, goth. syr.p.

βραχίονι αὐτοῦ, διεσκορπίσεν ὑπερηφάνους διανοίᾳ καρδίας αὐτῶν 52 καθέλιεν
 θυσάστας ἀπὸ θρόνων καὶ ὑψώσεν ταπεινούς, 53 πεινῶντας ἐπέπλησεν ἀγαθῶν
 καὶ πλουτοῦντας ἐξαπέστειλεν κενούς. 54 ἀντελάβετο Ἰσραὴλ παιδὸς αὐτοῦ, μνη-
 σθήναι ἑλέους, 55 καθὼς ἐλάλησεν πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν, τῷ Ἀβραάμ καὶ
 τῷ Ἰσραὴλ αὐτοῦ εἰς τὸν αἰῶνα.

56 Ἐμείνεν δὲ Μαριάμ σὺν αὐτῇ ὡς μῆνας τρεῖς, καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὸν
 οἶκον αὐτῆς.

57 Τῇ δὲ Ἐλισάβετ ἐπλήσθη ὁ χρόνος τοῦ τεκεῖν αὐτήν, καὶ ἐγέννησεν υἱόν.
 58 καὶ ἤκουσαν οἱ περιοικοὶ καὶ οἱ συγγενεῖς αὐτῆς ὅτι ἐμεγάλυνεν κύριος τὸ
 ἔλεος αὐτοῦ μετ' αὐτῆς, καὶ συνέχαιρον αὐτῇ. 59 καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ
 ογδόῃ ἦλθον περιτεμεῖν τὸ παιδίον, καὶ ἐκάλουν αὐτὸ ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ πατρὸς
 αὐτοῦ Ζαχαρίαν. 60 καὶ ἀποκριθεῖσα ἡ μήτηρ αὐτοῦ εἶπεν· οὐχί, ἀλλὰ κληθήσε-
 ται Ἰωάννης. 61 καὶ εἶπαν πρὸς αὐτήν ὅτι οὐδεὶς ἐστιν ἐκ τῆς συγγενείας σου
 ὃς καλεῖται τῷ ὀνόματι τούτῳ. 62 ἐνένεον δὲ τῷ πατρὶ αὐτοῦ τὸ τί ἂν θέλοι
 καλεῖσθαι αὐτό. 63 καὶ αἰτήσας πινακίδιον ἔγραψεν λέγων Ἰωάννης ἐστιν τὸ
 ὄνομα αὐτοῦ. καὶ ἐθαύμασαν πάντες. 64 ἀνεψύχη δὲ τὸ στόμα αὐτοῦ παραχρῆμα
 καὶ ἡ γλῶσσα αὐτοῦ, καὶ ἐλάλει εὐλογῶν τὸν θεόν. 65 καὶ ἐγένετο ἐπὶ πάντας
 φόβος τοὺς περιοικοῦντας αὐτούς, καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ὄρεινῃ τῆς Ἰουδαίας διαλαλεῖτο
 πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα, 66 καὶ ἔθεντο πάντες οἱ ἀκούσαντες ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν,
 λέγοντες· τί ἄρα τὸ παιδίον τοῦτο ἔσται; καὶ γὰρ χεῖρ κυρίου ἦν μετ' αὐτοῦ.

67 Καὶ Ζαχαρίας ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐπλήσθη πνεύματος ἁγίου καὶ ἐπροφήτευσεν
 λέγων 68 εὐλογητὸς κύριος ὁ θεὸς τοῦ Ἰσραὴλ, ὅτι ἐπεσκέψατο καὶ ἐποίησεν
 λύτρωσιν τῷ λαῷ αὐτοῦ, 69 καὶ ἤγειρεν κέρας σωτηρίας ἡμῖν ἐν οἴκῳ Δαυὶδ
 παιδὸς αὐτοῦ, 70 καθὼς ἐλάλησεν διὰ στόματος τῶν ἁγίων ἀπ' αἰῶνος προφητῶν
 αὐτοῦ, 71 σωτηρίαν ἐξ ἐχθρῶν ἡμῶν καὶ ἐκ χειρὸς πάντων τῶν μισούντων ἡμᾶς,
 72 ποιῆσαι ἔλεος μετὰ τῶν πατέρων ἡμῶν καὶ μνησθῆναι διαθήκης ἁγίας αὐτοῦ,

A. 1. 2. 11

51. διανοίας legunt $\mu^{\alpha}EFHO^{\alpha}c$.

55. Pro eis τον αιωνα legunt A hymn. psalt. CFMO^a b c d e f S εως αιωνος.

56. ως cum μBLE , 1. ωσει cum $ACΓAAΠ$. Omittunt D, 69, a, b, e, Π^2 , g^1 ,
 l, q, sah. copt.^{w1}.

59. τη ημερα τη ογδοη cum $\mu BCDLE$ vg. copt. goth. arm. τη ογδοη ημερα
 cum $ΑΓAAΠ$.

61. ειπαν cum $\mu DLAΞ$, 1. ειπον cum $ABCΓAΠ$. εκ της συγγεν. cum μABC^*L
 $AAΞΠ$ copt. aeth. εν τη συγγενεια cum C^2DF it. vg. goth. syr.^{utr}. arm.

62. αυτο cum $\mu BDFG$. αυτου cum $ACLΓAAΞΠ$.

63. Pro εστιν legunt CH 1, syr. p in marg. Or. 4, 86 εσται. — το omittunt B^*L
 Or. 4, 86 et 118.

65. και εγενετο cum μBCD . εγενετο δε cum $\mu AKΠ$. παντα omittunt L, syr. sch. aeth.

66. και γαρ: γαρ omittunt $AC^3WcΓAAΠ$ syr. sch. et p arm.

67. προφητ. cum μ^*AB^*CL , 1, 33, W^{scr}. προροφητ. cum $ΑΠ$, 124. προφη-
 τευσεν cum Wc . προεφητ. cum $\mu B^3ΓA$.

69. εν οικω cum $\mu BCDLMO^{\alpha}e$ copt. goth. εν τω οικω cum $AEFGHKObd^rRSU$
 $VWcΓAAΠ$. Ante παιδοι legunt $ACO^{\alpha} b d e^r RWcΓAAΠ$ tov.

70. αιων αν cum $\mu BLWcA$, 13, 33, 69, 346. αιων των αν cum $ACO^{\alpha} b d e^r$
 $ΓAΠ$. — D legit προφητων αυτου των αν αιωνος. Item a, b, c, f, Π^2 , g^1 , l, q.

Gen. 22, 16

73 ὄρκον δὲ ὤμοσεν πρὸς Ἀβραάμ τὸν πατέρα ἡμῶν, τοῦ δοῦναι ἡμῖν 74 ἀφόβως ἐκ χειρὸς ἐχθρῶν ἐνσθενήτας λατρεύειν αὐτῷ 75 ἐν δουλίᾳ καὶ δικαιοσύνη ἐνώπιον αὐτοῦ πάσας τὰς ἡμέρας ἡμῶν. 76 καὶ σὺ δὲ παῖδιον προφητῆς ὑψίστου κληθήσῃ· προπορεύσῃ γὰρ ἐνώπιον κυρίου ἐτοιμάσαι ὁδοὺς αὐτοῦ, 77 τοῦ δοῦναι γνώσιν σωτηρίας τῷ λαῷ αὐτοῦ ἐν ἀφέσει ἁμαρτιῶν αὐτῶν 78 διὰ σπλάγχνα ἐλέους θεοῦ ἡμῶν, ἐν οἷς ἐπισκέπεται ἡμᾶς ἀνατολή ἐξ ὕψους 79 ἐπιφανῆσαι τοῖς ἐν σκότει καὶ σκιᾷ θανάτου καθημένοις, τοῦ κατεσθῆναι τοὺς πόδας ἡμῶν εἰς ὁδὸν εἰρήνης.

2, 40

80 Τὸ δὲ παῖδιον ἠῤῥξανεν καὶ ἐκραταιοῦτο πνεύματι, καὶ ἦν ἐν ταῖς ἐρήμοις ἕως ἡμέρας ἀναδειξέως αὐτοῦ πρὸς τὸν Ἰσραήλ.

II.

Act. 5, 37

1 Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐξῆλθεν δόγμα παρὰ Καίσαρος Αὐγούστου ἀπογράφεσθαι πᾶσαν τὴν οἰκουμένην. 2 (αὕτη ἀπογραφή πρώτη ἐγένετο ἡγεμονεύοντος τῆς Συρίας Κυρηνίου.) 3 καὶ ἐπορεύοντο πάντες ἀπογράφεσθαι, ἕκαστος εἰς τὴν ἑαυτοῦ πόλιν. 4 ἀνέβη δὲ καὶ Ἰωσήφ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἐκ πόλεως Ναζαρεθ εἰς τὴν Ἰουδαίαν εἰς πόλιν Δαυὶδ ἧτις καλεῖται Βηθλέεμ, διὰ τὸ εἶναι αὐτὸν ἐξ οἴκου καὶ πατριᾶς Δαυὶδ, 5 ἀπογράψασθαι σὺν Μαριὰμ τῇ ἐμνηστευμένῃ αὐτῷ, ὄσση ἐγκύφα. 6 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ εἶναι αὐτοὺς ἐκεῖ ἐκκληθήσθαι αὐτὴν ἡμέραι τοῦ τεκεῖν αὐτήν, 7 καὶ ἔτεκεν τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον, καὶ ἐσπαργάνωσεν αὐτὸν καὶ ἀνέκλιεν αὐτὸν ἐν φάτνῃ, διότι οὐκ ἦν αὐτοῖς τόπος ἐν τῷ καταλύματι.

6 n.
Mt. 1, 25
et 2, 1

74. *εχθρων* cum κ BDL, 1, 13, 33, 69. *των εχθρων* cum $\text{ACD}^{\text{a}} \text{bde} \text{fRW} \text{C}\Gamma\Delta\text{A}\text{II}$. *παντων των εχθρων* cum K . Post *εχθρων* legunt $\text{ACD}^{\text{a}} \text{bde} \text{fRW} \text{C}\Gamma\Delta\text{A}\text{II}$ it.⁹ vg. copt. syr. utr. arm. aeth. goth. ημων.
75. Ante *ημων* legunt $\text{EHMO}^{\text{b}} \text{e} \text{fS}\Gamma\Delta$, Or. 3, 943 *της ζωης*.
76. Pro *και συ δε* cum κ Ahyma-BCDLR, 33, 72^m marg. copt. legunt $\text{A}\text{O}^{\text{a}} \text{bde} \text{fW} \text{C}\Gamma\Delta\text{A}\text{II}$ it. vg. goth. syr. utr. arm. aeth. Or. 4, 117 *και συ*. — κ B *ενωπιον*. $\text{ACDLO}^{\text{a}} \text{bde} \text{fRW} \text{C}\Gamma\Delta\text{A}$ it. vg. legunt e Mal. 3 : 1 *προ προσωπου*.
77. *αντων* cum κ BDLO^eW^cΓΔΑ it. vg. goth. copt. schw. syr. utr. arm. aeth. ημων cum $\text{ACMO}^{\text{a}} \text{bde} \text{fRU}$. Omittunt tol. copt. wi.
78. *επισκεπεται* cum $\kappa^* \text{BL}$ copt. syr. sch. arm. zoh. (goth. visitat). *επισκεπατο* e vs. 68 cum $\kappa^* \text{ACDRW} \text{C}\Gamma\Delta\text{A}\text{E}$ it. vg.
- II: 2. *αυτη* sine η cum κ BD, 131. — *πρωτη εγενετο* cum $\kappa^* \text{ABCLR}\Gamma\Delta\text{A}$. *εγενετο πρωτη* cum κ^* , D. *κυρηνιον* cum κ CDLRΓΔΑ, Just. Tryph. 78 et Apol. 1, 34, 46. *κηρυνιον* cum A. *κηρηνιον* cum V. *κυρειον* cum B*, *κυρινου* cum B³, it. vg. sah. (*κυρινος*) cyrino. Hic versus interpolatio est. Cf. V. d. S. Bakhuyzen, V. d. Beke Callenfels et V. Manen.
3. *εαντον* cum $\kappa^* \text{BDLE}$. *ιδιαν* cum $\text{ACR}\Gamma\Delta\text{A}$.
4. Vide de *ναζαρεθ* 1 : 2b.
5. *απογραψασθαι* cum $\kappa^* \text{BCL}\Gamma\Delta\text{E}$ (Δ -ψεσθαι). *απογραφεσθαι* cum $\kappa^* \text{AD}$ 33. *εμνηστευμενη* cum κ^* et $\text{c}^{\text{b}} \text{A} \text{B}^* \text{C}^* \text{DLE}$. *μεμνηστευμενη* cum $\kappa^* \text{a} \text{B}^* \text{C}^* \text{D}\Gamma\Delta\text{A}$. — *αυτω* sine *γυναικι* cum $\kappa \text{BC}^* \text{DLE}$, 1, 131, e, f, q** sax. copt. syr. sch. arm. Addito *γυναικι* cum $\text{AC}^* \Gamma\Delta\text{A}$, a, b, c, ff² (a, b, c, ff² legunt *uxore sua* omisso *desponsata sibi*) l, q*, vg. goth. syr. P aeth.
7. *φατνη* sine *τη* cum κABDLE , goth. arm. *τη φατνη* cum $\Gamma\Delta\text{A}$.

8 Καὶ ποιμένες ἦσαν ἐν τῇ χώρᾳ τῇ αὐτῇ ἀγραυλοῦντες καὶ φυλάσσοντες φυλακὰς τῆς νυκτὸς ἐπὶ τὴν ποίμνην αὐτῶν. 9 καὶ ἄγγελος κυρίου ἐπέστη αὐτοῖς καὶ δόξα κυρίου περιέλαμψεν αὐτούς, καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν. 10 καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἄγγελος· μὴ φοβεσθε· ἰδοὺ γὰρ εὐαγγελίζομαι ὑμῖν χαρὰν μεγάλην, ἣτις ἔσται παντὶ τῷ λαῷ, 11 ὅτι ἐτέχθη ὑμῖν σήμερον σωτήρ, ὃς ἔστιν Χριστὸς ὁ κύριος, ἐν πόλει Δαυὶδ. 12 καὶ τοῦτο ὑμῖν τὸ σημεῖον, εὐρήσετε βρέφος ἑσπαργανωμένον ἐν φάτνῃ. 13 καὶ ἐξαίφνης ἐγένετο σὺν τῷ ἀγγέλῳ πλήθος στρατιᾶς οὐρανοῦ αἰνοῦντων τὸν θεὸν καὶ λεγόντων· 14 δόξα ἐν ὑψίστοις θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνῃ ἐν ἀνθρώποις εὐδοκίας. 15 Καὶ ἐγένετο ὡς ἀπῆλθον ἀπ' αὐτῶν εἰς τὸν οὐρανὸν οἱ ἄγγελοι, οἱ ποιμένες ἐλάλουν πρὸς ἀλλήλους· διέθλωμεν δὴ ἕως Βηθλεὲμ καὶ ἴδωμεν τὸ ῥήμα τοῦτο τὸ γεγονός· ὁ δὲ κύριος ἐγνώρισεν ἡμῖν. 16 καὶ ἦλθαν σπεύσαντες, καὶ ἀνεῦραν τὴν τε Μαριάμ καὶ τὸν Ἰωσήφ καὶ τὸ βρέφος κείμενον ἐν τῇ φάτνῃ· 17 ἰδόντες δὲ ἐγνώρισαν περὶ τοῦ ῥήματος τοῦ λαληθέντος αὐτοῖς περὶ τοῦ παιδίου τούτου. 18 καὶ πάντες οἱ ἀκούσαντες ἐθαύμασαν περὶ τῶν λαληθέντων ὑπὸ τῶν ποιμένων πρὸς αὐτούς· 19 ἡ δὲ Μαριάμ πάντα συνετήρει τὰ ῥήματα ταῦτα συνβάλλουσα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς. 20 καὶ ἐπέστρεψαν οἱ ποιμένες, δοξάζοντες καὶ αἰνοῦντες τὸν θεὸν ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἤκουσαν καὶ ἴδον καθὼς ἐλαλήθη πρὸς αὐτούς.

21 Καὶ διτε ἐκλήθησαν ἡμέραι ὀκτὼ τοῦ περιτεμεῖν αὐτόν, ἐκλήθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦς, τὸ κληθῆν ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου πρὸ τοῦ συλληφθῆναι αὐτόν ἐν τῇ κοιλίᾳ.

Lev. 12, 3

9. Primum καὶ sine ἰδου cum κBLE , e, g¹, goth. sah. syr.hr. arm. aeth. καὶ ἰδου cum $\text{AD}\Gamma\Delta\Lambda$, a, b, c, f, fl^2 , l, q, vg. copt. syr.utr. — Pro secundo κυρίου legunt κE , c, e, vg. syr.p.in marg. θεου. Omittunt D, b, fl^2 , l.
11. 74, g^{scr}. omittunt os . . . κυριος. Etiam Markland (apud Bowyer) expunxit haec verba. Codd. legunt Χριστος κυριος. Conjeci Χριστος ο κυριος. Fortasse legendum est Χριστος κυριου, cf. vs. 26.
12. το omittunt $\text{B}\Xi$, 130. Post σημειον legit D εστω . — εν cum κ^*D , 68. Praemittunt κειμενον $\text{A}\Gamma\Delta\Lambda$. καὶ κειμενον invenitur $\kappa\text{BLPS}\Xi$ vg. copt. syr.utr. goth. arm. aeth. Vide vs. 16. φατην: praemittunt τη F^2K .
13. Pro ουρανιου legunt B^*D^* d ουρανον.
14. ευδοκίας cum $\kappa^*A^*B^*D$, it. vg. goth. Cyr.hr. 180 Iren.int. 186 Or.int. 3, 946. ευδοκία cum $\kappa\text{B}^3\text{LP}\Gamma\Delta\Lambda\Xi$ copt. syr.utr. arm. aeth.
15. οι ποιμενες cum κBLE , 1, vg. sah. copt. syr.sch. arm. Ante οι ποιμενες legunt $\text{ADP}\Gamma\Delta\Lambda$ καὶ οι ανθρωποι. — ελαλουν προς αλληλους cum κB 2pe, a, b, f, fl^2 , g¹, vg. (loquebantur ad invicem), sed κ addit λεγοντες, g¹ dicentes, a, b, fl^2 , l: et dixerunt. ειπον (ειπαν cum $\text{L}\Xi$) προς αλληλους cum $\text{ADLP}\Gamma\Delta\Lambda\Xi$.
16. ηλθαν cum $\text{B}^*L\Xi$. ηλθον cum $\kappa\text{A}^3\text{B}^3\text{DP}\Gamma\Delta\Lambda$. ανευραν cum $\kappa\text{A}^3\text{B}^*$. ανευρον cum $\kappa^*A^3\text{B}^3\text{PR}\Delta\Lambda$. ευραν cum $\kappa\text{L}\Xi$. ευρον cum D.
17. γνωρισαν cum $\kappa\text{BDL}\Xi$. διεγνωρισαν cum $\text{APR}\Gamma\Delta\Lambda$.
19. μαριαμ cum $\kappa\text{ALP}\Gamma\Delta\Lambda\text{IIE}$. μαρια cum κ^*BDR .
20. Pro υπεστρεψαν (R υπετρεψαν) legunt nonnulli minusculi επεστρεψαν. ιδον cum $\kappa\text{AD}^*H\text{KLR}S\text{VX}\Gamma\Delta\text{IIP}^*$. ειδον cum $\text{BD}^2\text{EGMPUAIIP}^2$.
21. αυτον cum $\kappa\text{ABF}^*H\text{KLR}S\text{UX}\Delta\Lambda\text{IIP}\Xi$, it.⁸, am, fu, for, goth. copt. syr.p arm. τὸ παιδιον cum DEGHMV , e, g², gat. em. syr.sch. aeth. αυτο το παιδιον cum Γ . Omnes codd. legunt καὶ ante εκληθη exceptis D, 13, 69, 124, 346, it. (exc. e, q), vg. D legit pro εκληθη: ωνομασθη.

Lev. 12, 4 22 Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ καθαρισμοῦ αὐτῶν, κατὰ τὸν νόμον
 Ex. 15, 2 Μωσῆως, ἀνήγαγον αὐτὸν εἰς Ἱερουσόλυμα παραστήσαι τῷ κυρίῳ, 23 καθὼς
 γέγραπται ἐν νόμῳ κυρίου ὅτι πᾶν ἄρσεν διανοοῖον μήτραν ἁγιον τῷ κυρίῳ κλη-
 Lev. 12, 6 θήσεται, 24 καὶ τοῦ δοῦναι θυσίαν κατὰ τὸ εἰρημένον ἐν τῷ νόμῳ κυρίου, ζῆτος
 τρυγῶν ἢ δύο νοσοῦς περισσεῶν.

25 Καὶ ἰδοὺ ἄνθρωπος ἦν ἐν Ἱερουσαλήμ, ᾧ ὄνομα Συμεὼν, καὶ ὁ ἄνθρωπος οὗτος δίκαιος καὶ εὐλαβής, προσδεχόμενος παράκλησιν τοῦ Ἰσραήλ, καὶ πνεῦμα ἦν ἅγιον ἐπ' αὐτόν 26 καὶ ἦν αὐτῷ κεχρηματισμένος ὑπὸ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου, μὴ ἰδεῖν θάνατον πρὶν ἢ ἂν ἴδῃ τὸν Χριστὸν κυρίου. 27 καὶ ἦλθεν ἐν τῷ πνεύματι εἰς τὸ Ἱερὸν καὶ ἐν τῷ εἰσαγαγεῖν τοὺς γονεῖς τὸ παιδίον Ἰησοῦν τοῦ ποιῆσαι αὐτοὺς κατὰ τὸ εἰθισμένον τοῦ νόμου περὶ αὐτοῦ, 28 καὶ αὐτὸς ἐδέξατο αὐτὸ εἰς τὰς ἀγκάλας καὶ εὐλόγησεν τὸν θεὸν καὶ εἶπεν· 29 νῦν ἀπολύεις τὸν δοῦλόν σου, δέσποτα, κατὰ τὸ ῥῆμά σου ἐν εἰρήνῃ, 30 ὅτι εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου τὸ σωτήριόν σου, 31 ὃ ἠτοίμασας κατὰ πρόσωπον πάντων τῶν λαῶν, 32 φῶς εἰς ἀποκάλυψιν ἐθνῶν καὶ δόξαν λαοῦ σου Ἰσραήλ. 33 καὶ ἦν ὁ πατήρ αὐτοῦ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ θαυμάζοντες ἐπὶ τοῖς λαλοῦμένοις περὶ αὐτοῦ. 34 καὶ εὐλόγησεν αὐτοὺς Συμεὼν καὶ εἶπεν πρὸς Μαριάμ τὴν μητέρα αὐτοῦ· ἰδοὺ οὗτος κείται εἰς πτώσει καὶ ἀνάστασις πολλῶν ἐν τῷ Ἰσραήλ καὶ εἰς σημεῖον ἀντιλεγόμενον. 35 καὶ σοῦ αὐτῆς τὴν ψυχὴν διελεύσεται ῥομφαία, ὅπως ἂν ἀποκαλυφθῶσιν ἐκ πολλῶν καρδιῶν διαλογισμοί. 36 Καὶ ἦν Ἄννα προφῆτις, θυγάτηρ Φανουήλ, ἐκ φυλῆς Ἀσήρ· αὕτη προβεβηκυῖα ἐν ἡμέραις πολλαῖς, ζήσασα μετὰ ἀνδρὸς ἕτη ἑπτὰ ἀπὸ τῆς παρθενίας αὐτῆς, 37 καὶ αὐτὴ χῆρα ἕως ἐτῶν ὀγδοή-

22. αὐτων cum **ABLRXΓΔΔΞΠ**, q, goth. sah. copt. schw. syr. utr. arm. zoh. aeth. αὐτων cum *D*. αὐτης legum nonnullis minusculis. Pronomen omittit 435.
 23. *DFW* Cyr. hr. 346 legum τω ante νομῳ.
 24. τω cum **BDL** 2^{pe}. Omittitur **AEF^aRDΛΠ**. νοσοῦς cum **BEF^aGHSVA**. νεοσοῦς cum **ADKLMRUXΓΑΠ**.
 25. ἀνθρωπος ἦν cum **AB**, b, f, l, vg. ἦν ἀνθρ. cum **ADLRXΓΔΔΠ**, a, c, e, q, goth. syr. p. copt. Ps. Athan. 358. ἦν omittunt *Fw* 243. εὐλαβης cum **AC^aBDLRXΔA** it. vg. εὐσεβης cum ***KΓΠ** syr. p. arm. ἦν ἅγιον cum **ABLHXΓΑ.Π.Π**, e (spiritus erat in eo sanctus). ἅγιον ἦν cum *D*.
 26. πρὶν ἢ αν **κLRX**, 33, 36. πρὶν αν **BFw** 36. εως αν ***K**, e.
 28. εἰς τας ἀγκάλας sine αὐτων cum **BLΠ**, 27, 229*, 2^{pe}* *Wscr.*, a, b, l. Addito αὐτων cum **ADXΓΑΑ**, c, e, f, g¹, q, vg. copt. syr. utr. arm. aeth. goth.
 30. εἶδον cum **BDDEGHMOBSΥΓΑΠ2**. ἰδον cum **AKLOdOeVXΔΠ***.
 32. Pro ἐθνῶν legunt b, e, Iren. int. 205 oculorum. *D* omittit.
 33. ο (157, aeth. praemittunt *ιωσηφ*) πατηρ αὐτων καὶ ἡ μητηρ αὐτων (αὐτου cum ***L**, 131, 157, sah. copt. arm. aeth. omittunt **κ^aBD**, 1, g², vg.) cum **BDL**, 1, 131, 157, g², vg. 130lat. sah. copt. arm. aeth. syr. p. in marg. *ιωσηφ* καὶ ἡ μητηρ αὐτου cum **AEGHKMSUVΓΑΔΠ**, a, b, c, e, f, Π², g¹, l, q, goth. copt. dz. syr. sch. et p.
 35. καὶ σου cum **BLE**, b, f, Π², g¹, 2, l, q, vg. copt. arm. aeth. καὶ σου δε cum a, e.
 36. μετὰ ἀνδρὸς ἐτη ἑπτα cum **κBGLXΔΞ** it. 7 vg. goth. copt. syr. p. aeth. ἐτη ἑπτα μετὰ ἀνδρὸς cum **ADKΠ** syr. sch. Π².
 37. αὐτῆ. Sic Tisch. et Westcott-Hort. Lachmann αὐτη. e: et ipsa, vulg.: et haec. — εως cum ***ABLΞ**, 33, 120, f, Π², g¹, 2 vg. sah. copt. ως cum **κXΓΑΔΠ**. —

κοντα τεσσάρων, ἢ οὐκ ἀφίστατο τοῦ ἱεροῦ νηστειᾶς καὶ δεήσεσι λατρεύουσα νύκτα καὶ ἡμέραν. 38 καὶ αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἐπιστάσα ἀνωμολογεῖτο τῷ θεῷ καὶ ἔλελε περὶ αὐτοῦ πᾶσιν τοῖς προσδεχομένοις λύτρωσιν Ἰσραὴλ.

39 Καὶ ὡς ἐτέλεσαν πάντα κατὰ τὸν νόμον κυρίου, ἐπέστρεψαν εἰς τὴν Γαλιλαίαν εἰς πόλιν ἑαυτῶν Ναζαρεθ. 40 τὸ δὲ παιδίον ἠῤῥαξαν καὶ ἐκραταίουτο πληροῦμενον σοφίας, καὶ χάρις θεοῦ ἦν ἐπ' αὐτό. Mt. 2, 22 a.
1. 80

41 Καὶ ἐπορεύοντο οἱ γονεῖς αὐτοῦ κατ' ἔτος εἰς Ἱερουσαλὴμ τῇ εορτῇ τοῦ πάσχα. 42 καὶ οὗτε ἐγένετο ἐτῶν δώδεκα, ἀναβαινόντων αὐτῶν κατὰ τὸ ἔθος τῆς εορτῆς, 43 καὶ τελειωσάντων τὰς ἡμέρας, ἐν τῷ ὑποστρέφειν αὐτοὺς ὑπέμεινεν Ἰησοῦς ὁ παῖς ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ οὐκ ἔγνωσαν οἱ γονεῖς αὐτοῦ. 44 νομίσαντες δὲ αὐτὸν εἶναι ἐν τῇ συνοδίᾳ ἤλθον ἡμέρας ὁδὸν καὶ ἀνεζήτησαν αὐτὸν ἐν τοῖς συγγενέσιν καὶ τοῖς γνωστοῖς, 45 καὶ μὴ εὐρόντες ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ ἀναζητοῦντες αὐτόν. 46 καὶ ἐγένετο μετὰ ἡμέρας τρεῖς εἶρον αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ καθεζόμενον ἐν μέσῳ τῶν διδασκάλων καὶ ἀκούοντα αὐτῶν καὶ ἐπερωτῶντα αὐτούς. 47 ἐξίσταντο δὲ πάντες οἱ ἀκούοντες αὐτοῦ ἐπὶ τῇ συνέσει καὶ ταῖς ἀποκρίσεσιν αὐτοῦ. 48 καὶ ἰδόντες αὐτὸν ἐξεπλάγησαν, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ αὐτοῦ· τέκνον, τί ἐποίησας ἡμῖν οὕτως; ἰδοὺ ὁ πατήρ σου καγὼ ὀδινώμενοι

D it. omittunt. — του ιερου cum κ^aBDF^wL^ε copt. απο του ιερου legunt ΑΧΓΔΑΠ.

38. καὶ αὐτῇ τῇ (Δ omittit τῇ) cum κ^aBDLXΔEΠ* copt. aeth. καὶ αὐτῇ αὐτῇ τῇ cum EGHKMSUVΓAΠ² it. vg. goth. τῷ θεῷ cum κ^aBDLX*E, a, copt. syr. p. in marg. τῷ κυρίῳ cum ΑΧΓΔΑΠ vg. goth. aeth. arm. — ιεροουσαλημ cum κ^aBE, 1, b, c, e, f, Π², g², l, q, am. for. fu, em. ing. iac. mt. perus. tol. sax. goth. etc. ἐν ιεροουσαλημ cum ADLXΔAΠ gat. syr. p. ισραηλ cum a, g¹. Cf. V. d. S. Bakhuyzen. *ιηλ* et *ιλημ* facile confunduntur.
39. παντα cum κ^aBF^wLX^ε. απαντα cum ADΓΔAΠ. κατα cum κ^aDLAΠ*, 1, 13, 69, it. vg. omnia secundum legem. τα κατα cum κ^aABXΓA^εΠ². — επεστρεψαν cum κ^a*BE. υπεστρεψαν cum κ^aADLXΓA^εΠ. — εις πολιν cum κ^a*BD* 1. εις την πολιν cum κ^aAD²LXΓA^εΠ. — ναζαρεθ legunt B*DE GHMSUVΓA^ε. ναζαρεθ cum κ^aB³KLXΠ. ναζαρατ A.
40. ΑΧΓΔAΠ, f, q, goth. syr. ur. aeth. legunt εκραταίουτο πνευματι. — σοφιας cum κ^a*ADXΓA^εΠ. σοφια cum κ^aBI 33.
42. αναβαινοντων αυτων cum κ^aABKLXΠ 33. f, q, vg. ascendentibus illis αναβαντων αυτων cum EGHMSUVAA, b, c, Π², g¹, l, et ascenderunt cum a. — ΑΧΓΔAΠ addunt αναβ. αυτ. εις ιεροουολυμα. Holwerda (vide V. d. S. Bakhuyzen) dicit lacunam esse inter εορτης et και τελ. Legit αναβ. — εορτης (πρωτων αυτος συνανειη αυτοις) και τελ.
43. Pro εγνωσαν οι γονεις αυτου cum κ^aBDL, 1, 13, 33, vg. etc. legunt ΑΧΓΔAΠ εγνω ιωσηφ και η μητηρ αυτου.
44. αυτον ειναι εν τη συνοδια cum κ^aBDL, 1, 33, 124, 209. αυτον εν τη συνωδια ειναι cum ΑΧΓΔAΠ. — Pro συγγενεσιν cum κ^aBCDΓΠ legunt LXAA συγγενεσιν. — και τοις cum κ^aABC*KL²MSΠ. και εν τοις cum C³DEGH UVXΓAA, f, goth. arm.
45. ΑC³XΓA^εΠ legunt ευροντες αυτον. — αναζητουντες legunt κ^aBCDL (it. vg. requirentes). ζητουντες cum κ^a*ΑΧΓΔA^εΠ.
46. μετα cum κ^aBI, 1, 33, 131. μεθ cum ΑCΔXΓA^εΠ.
48. ειπεν προς αυτον η μητηρ αυτου cum κ^aBCDLX, 1, 118, 209, 254, a, e, f,

ἐζητοῦμέν σε. 49 και εἶπεν πρὸς αὐτούς· τί δι ἐζητεῖτέ με; οὐκ ἤδετε δι ἐν τοῖς τοῦ πατρός μου δεῖ εἶναι με; 50 και αὐτοὶ οὐ συνήκαν τὸ ῥῆμα δ ἐλάλησεν αὐτοῖς. 51 και κατέβη μετ' αὐτῶν και ἦλθεν εἰς Ναζαρέτ, και ἦν ὑποποιεσόμενος αὐτοῖς. και ἡ μήτηρ αὐτοῦ διετήρει πάντα τὰ ῥήματα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς. 52 και Ἰησοῦς προέκοπτεν ἐν τῇ σοφίᾳ και ἡλικίᾳ και χάριτι παρὰ θεῶ και ἀνθρώπους.

III.

1 Ἐν ἔτει δὲ πεντεκαιδεκάτῳ τῆς ἡγεμονίας Τιβερίου Καίσαρος, ἡγεμονεύοντος Ποντίου Πιλάτου τῆς Ἰουδαίας, και τετρααρχούντος τῆς Γαλιλαίας Ἡρώδου, Φιλίππου δὲ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ τετρααρχούντος τῆς Ἰουραίας και Τραχωνίδου χώρας, και Λυσανίου τῆς Ἀβιληνῆς τετρααρχούντος, 2 ἐπὶ ἀρχιερέως Ἄννα και Καϊάφα, ἐγένετο ῥῆμα θεοῦ ἐπὶ Ἰωάννην τὸν Ζαχαρίου υἱὸν ἐν τῇ ἐρήμῳ, 3 και ἦλθεν εἰς πᾶσαν τὴν περιχώρον τοῦ Ἰορδάνου κηρύσσων βάπτισμα μετανοίας εἰς ἄφροσιν ἀμαρτιῶν, 4 ὡς γέγραπται ἐν βίβλῳ λόγων Ἡσαίου τοῦ προφήτου· φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ· ἐτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ· 5 πᾶσα φάραγξ πληρωθήσεται και πᾶν ὄρος και βουνὸς ταπεινωθήσεται, και ἔσται τὰ σκολιὰ εἰς εὐθείας και αἱ τραχεῖαι εἰς ὁδοὺς λείας, 6 και ὄρεται πᾶσα σὰρξ τὸ σωτήριον τοῦ θεοῦ. 7 Ἐλεγεν οὖν τοῖς ἐκπορευομένοις ὄχλοις βαπτισθῆναι ὑπ' αὐτοῦ· γεννήματα ἐχιδνῶν, τίς ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆς μελλούσης ὀργῆς; 8 ποιήσατε οὖν καρποὺς ἀξίους τῆς μετανοίας, και μὴ ἀρξῆσθε λέγειν ἐν ἑαυτοῖς· πατέρα ἔχομεν τὸν Ἀβραάμ· λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι δύναται ὁ θεὸς

goth. syr.sch. arm. aeth. προς αυτον η μητηρ αυτου ειπεν cum ΑΓΔΔΠΠ. ἐζητοῦμεν cum κCΔDLXΓΔΔΠΠ. ζητοῦμεν cum κ*B.

49. Pro ἐζητεῖτε cum κCABCΔDLXΓΔΔΠΠ legunt κ*, 346, b, copt. syr.cu ζησιτε. — Pro ἦδετε legunt D, 225, 282, 49^{ev}. a, b, c, e, f, Π², l, q, syr.cu οιδατε.

51. C*DF^w, 28, copt. omittunt και ἦλθεν. — ναζαρεθ cum B*DEGHMSUVΓA. ναζαρεθ cum κB³KLXII. A ναζαρεθ. — και η μητηρ cum κABC*KLSUVX ΓΔΔΠΠ, vg. goth. syr.p arm. η δε μητηρ cum C³DEGHM, e, copt. syr.sch. et cu Or. int. 3, 956. — παντα τα ρηματα cum κBCEGHLMUVXΓΔΔ, b, c, e, f, Π², g¹, l, q, vg. τα ρηματα απαντα (D παντα) cum ADKII, a: verba ejus omnia. taunta addunt κACLXΓΔΔΠΠ, b, c, f, Π², g¹, l, vg. syr.cu, syr.cod.et p aeth.

52. εν τη cum κL copt. Or. 3, 214, item B omisso εν. εν τη omittunt ACΔX ΓΔΔΠΠ. — σοφια και ηλικια cum κABCXΓΔΔΠΠ, f, Π², g¹, 2, vg. goth. syr.p Or. 3, 214. ηλικια και σοφια cum DL, a, b, c, e, l, q, copt. syr.cu et sch. et hr. et sin.

III: 1. Pro ηγεμονευοντος legit D επιτροπευοντος. It. vg. procurante. — τετρααρχουντος ter cum κ*C. τετραρχουντος legunt κCABDL.

2. Pro επι legunt minusculi επι. Pro αρχιερεως legunt minusculi αρχιερεων. Pro καιαφα legunt CD a, b, c καιφα. Pro τον ζαχαριου legunt G, 1, 69, 2^{po} τον του ζαχαριου.

3. Pro πασαν την legunt ABL πασαν.

4. Post προφητον legunt ACXΓΔΔΠΠ, f, q, goth. syr.utr. aeth. λεγοντος. Ad εν τη ερημῳ· ἐτοιμάσατε vide Mc. 1 : 3.

ἐκ τῶν λίθων τούτων ἐγειραὶ τέκνα τῷ Ἀβραάμ. 9 ἤδη δὲ καὶ ἡ ἀξίνη πρὸς τὴν ῥίζαν τῶν δένδρων κεῖται· πᾶν οὖν δένδρον μὴ ποιῶν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται. 10 Καὶ ἐπρωτῶν αὐτὸν οἱ ὄχλοι λέγοντες· τί οὖν ποιήσωμεν; 11 ἀποκριθεὶς δὲ ἔλεγεν αὐτοῖς· ὁ ἔχων δύο χιτῶνας μεταδώτω τῷ μὴ ἔχοντι, καὶ ὁ ἔχων βρώματα ὁμοίως ποιείτω. 12 ἤλθον δὲ καὶ τελῶνας βαπτισθῆναι καὶ εἶπαν πρὸς αὐτὸν διδάσκαλε, τί ποιήσωμεν; 13 ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς· μηδὲν πλέον παρὰ τὸ διατεταγμένον ὑμῖν πράσσετε. 14 ἐπρωτῶν δὲ αὐτὸν καὶ στρατευόμενοι λέγοντες· τί ποιήσωμεν καὶ ἡμεῖς; καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς· μηδένα διασεισητε, μηδένα συκοφαντήσητε, καὶ ἀρκείσθε τοῖς ὄντων ὑμῶν. 15 Προσδοκῶντος δὲ τοῦ λαοῦ καὶ διαλογιζομένων πάντων ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν περὶ τοῦ Ἰωάννου, μήποτε αὐτὸς εἴη ὁ Χριστός, 16 ἀπεκρίνατο λέγων πᾶσιν ὁ Ἰωάννης· ἐγὼ μὲν ὕδατι βαπτίζω ὑμᾶς· ἔρχεται δὲ ὁ ἰσχυρότερός μου, οὗ οὐκ εἰμι ἱκανὸς ἴδωαι τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ, αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν πνεύματι ἁγίῳ καὶ πυρὶ· 17 οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ διακαθᾶραι τὴν ἄλωνα αὐτοῦ καὶ συναγαγεῖν τὸν σίτον εἰς τὴν ἀποθήκην αὐτοῦ, τὸ δὲ ἄχυρον κατακαύσει πυρὶ ἀσβέστω.

18 Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἕτερα παρακαλῶν ἐνηγγελίζετο τὸν λαόν· 19 ὁ δὲ Ἡρώδης ὁ τετραάρχης, ἐλεγχόμενος ἐπ' αὐτοῦ περὶ Ἡρωδιάδος τῆς γυναικὸς τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ καὶ περὶ πάντων ὧν ἐποίησεν πονηρῶν ὁ Ἡρώδης, 20 προσέθηκεν καὶ τοῦτο ἐπὶ πᾶσιν, κατέκλεισεν τὸν Ἰωάννην ἐν φυλακῇ.

10. Pro ποιήσωμεν cum $\alpha\beta\gamma\delta\epsilon\zeta\eta\theta\iota\kappa\lambda\mu\nu\sigma\chi\psi\omega\phi\pi$ goth. aeth. legunt GKU , 1 ποιήσωμεν. it. vg. faciemus.
11. Pro ἔλεγεν cum $\alpha\beta\gamma\delta\epsilon\zeta\eta\theta\iota\kappa\lambda\mu\nu\sigma\chi\psi\omega\phi\pi$, 1, 13, 33, 69, 124, 131, c, f, l, vg. legunt $AC2D\Gamma\Delta\Pi$ λέγει.
12. Pro εἶπαν cum C^*D legunt $\alpha\beta\gamma\delta\epsilon\zeta\eta\theta\iota\kappa\lambda\mu\nu\sigma\chi\psi\omega\phi\pi$ εἶπον. Pro ποιήσωμεν cum $\alpha\beta\gamma\delta\epsilon\zeta\eta\theta\iota\kappa\lambda\mu\nu\sigma\chi\psi\omega\phi\pi$ goth. aeth. legunt GU ποιήσωμεν. it. vg. faciemus.
13. εἶπεν πρὸς αὐτούς. κ^* omittit. D αὐτοῖς post εἶπεν.
14. Pro ποιήσωμεν cum $\alpha\beta\gamma\delta\epsilon\zeta\eta\theta\iota\kappa\lambda\mu\nu\sigma\chi\psi\omega\phi\pi$ et $**DFHLM\sigma\chi\psi\omega\phi\pi$ legunt $AGKU$ ποιήσωμεν. — καὶ ἡμεῖς post τι ποιήσ. cum $\alpha\beta\gamma\delta\epsilon\zeta\eta\theta\iota\kappa\lambda\mu\nu\sigma\chi\psi\omega\phi\pi$. — D 7ev. omittunt καὶ ἡμεῖς. — Pro πρὸς αὐτούς cum $\alpha\beta\gamma\delta\epsilon\zeta\eta\theta\iota\kappa\lambda\mu\nu\sigma\chi\psi\omega\phi\pi$ legunt $BC^*DL\Xi$, 1, 33, it. vg. αὐτοῖς. — Pro secundo μηδένα cum κ^*H syr. cu et sch. copt. (ne concutiatis quemquam, ne faciatis cuiquam injuriam) legunt $\alpha\beta\gamma\delta\epsilon\zeta\eta\theta\iota\kappa\lambda\mu\nu\sigma\chi\psi\omega\phi\pi$ it. vg. μηδε.
16. ἀπεκρίνατο λέγων πᾶσιν ο ἰωανν. cum $\alpha\beta\gamma\delta\epsilon\zeta\eta\theta\iota\kappa\lambda\mu\nu\sigma\chi\psi\omega\phi\pi$, e, Or. 4, 132. ἀπεκρίνατο ο ἰωανν. ἀπασι λέγων cum $ACEFGH\sigma\chi\psi\omega\phi\pi$. ἐπιγινούς τα νοήματα αυτων legunt cum D . — syr. cu nil nisi: dixit illis. — υδατι βαπτίζω υμας cum $\alpha\beta\gamma\delta\epsilon\zeta\eta\theta\iota\kappa\lambda\mu\nu\sigma\chi\psi\omega\phi\pi$, Π^2 , vg. syr. p aeth. Or. 4, 132. βαπτίζω υμας υδατι cum f, copt. syr. cu et sch. goth. υμας βαπτίζω εν υδατι cum D , e. Præterea CD , a, b, c, e, Π^2 , g^1 , l, q, gat. int. addunt εις μετανοιαν.
17. διακαθαραι cum κ^*B , a (ad purgandam aream) e (ut emundet aream). καὶ διακαθαρει cum $\alpha\beta\gamma\delta\epsilon\zeta\eta\theta\iota\kappa\lambda\mu\nu\sigma\chi\psi\omega\phi\pi$. συναγαγειν cum κ^*B , e, arm. συναξει cum $\alpha\beta\gamma\delta\epsilon\zeta\eta\theta\iota\kappa\lambda\mu\nu\sigma\chi\psi\omega\phi\pi$.
19. τετραρχης cum κ^*C , copt. cf. ad 3:1. τετραρχης cum $\alpha\beta\gamma\delta\epsilon\zeta\eta\theta\iota\kappa\lambda\mu\nu\sigma\chi\psi\omega\phi\pi$ etc. cf. ad 3:1. — Pro του αδελφου αυτου legunt $ACKX\Pi$ φιλιππου του αδελφου αυτου.
20. Pro κατεκλεισεν legunt $\alpha\beta\gamma\delta\epsilon\zeta\eta\theta\iota\kappa\lambda\mu\nu\sigma\chi\psi\omega\phi\pi$ καὶ κατεκλεισεν. — φυλακη sine τη cum $\alpha\beta\gamma\delta\epsilon\zeta\eta\theta\iota\kappa\lambda\mu\nu\sigma\chi\psi\omega\phi\pi$. τη φυλακη cum $ACEFGH\sigma\chi\psi\omega\phi\pi$.

15 ss.
Io. 1, 13 ss.

16 s.
Mt. 3, 11 s.
Mc. 1, 7 s.

19 s.
Mt. 14, 3 ss.
Mc. 6, 17 ss.
Lc. 4, 12
Mc. 1, 14

- 21 a. 21 a. 21 a.
 Mc. 3, 13 ss.
 Mc. 1, 9 ss.
 Io. 1, 32 ss.
 9, 35
- 21 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ βαπτισθῆναι ἅπαντα τὸν λαὸν καὶ Ἰησοῦ βαπτισθέντος καὶ προσευχομένου ἀνεφύθησαν τὸν οὐρανόν, 22 καὶ καταβῆναι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον σωματικῶς εἶδεν ὡς περισσευρὰν ἐπ' αὐτόν, καὶ φωνήν ἐξ οὐρανοῦ γενέσθαι· οὐ εἶ ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός, ἐν σοὶ εὐδόκησα.
- 23 καὶ αὐτὸς ἦν Ἰησοῦς ἀρχόμενος ὡσεὶ ἐτῶν τριάκοντα, ὧν υἱός, ὡς ἐνομίζετο, Ἰωσήφ, τοῦ Ἡλὶ 24 τοῦ Ματθαῖο τοῦ Λευὶ τοῦ Μελχὶ τοῦ Ἰανναί τοῦ Ἰωσήφ 25 τοῦ Ματθαίου τοῦ Ἀμῶς τοῦ Ναοῦμ τοῦ Ἑσλὶ τοῦ Ναγγαὶ 26 τοῦ Μαῦθ τοῦ Ματθαίου τοῦ Σεμεὶ τοῦ Ἰωσήφ τοῦ Ἰωδᾶ 27 τοῦ Ἰωανᾶν τοῦ Ἐρηᾶ τοῦ Ζοροβάβελ τοῦ Σαλαθιήλ τοῦ Νηρι 28 τοῦ Μελχὶ τοῦ Ἀδδὶ τοῦ Κωσᾶμ τοῦ Ἐλμαδάμ τοῦ Ἡρ 29 τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Ἐλιέζερ τοῦ Ἰωριμ τοῦ Ματθαῖο

22. Pro *ως cum* BDL, 33, legunt AXΓΔΑΠ *ωσει*. — Post *γενεσθαι* (*cum* κ BDL, a, b, c, e, g¹, l, vg, copt.) legunt AXΓΔΠ, f, ff², g², q, goth. arm. aeth. *λεγουσαν et Δ προς αυτον λεγουσαν*. — *ευδοκησα cum* κ BF^wKMUΔΠ. *ηυδοκ. cum* AEGHLSVXΓΔ. — D, a, b, c, ff², legunt vs. 22b *υιος μου ει συ, εγω σημερον γεγεννηκα σε*. Vide Resch, Aussercan Paralleltexzte u. s. w. zu Luc. 1895, S. 20—24.
23. *και αυτος ην ις* (*ις sine articulo cum* κ BLUX, 33, ο *ις cum* ΑΓΔΑΠ) *cum* κ ABEGHKLMSUVXΓΔΑΠ. *ην δε ις cum* D. — *αρχομενος ωσει ετη τριακ. cum* κ BLX, b, c, g¹, l, q, vg. — *ωσει vel ως ετων τριακοντα αρχομενος cum* ΑΔΓΔΑΠ. — *ων υιος ως ενομιζετο cum* κ BL. *ων ως ενομιζ. υιος cum* AXΓΔΑΠ. *ως ενομιζετο ειναι υιος cum* D. — HΓ, 1, 118, 131, 209 legunt *τον ιωσηφ*. — *τον ηλει usque ad τον ναθαν* (vs. 31): D legit *secundum Mt. 1: 10—16 του ιακωβ του μαθθαν του ελσαζαρ του ελιουδ του ιαχειν του σαδωκ του αζωρ του ελιακειμ του αβιουδ etc.* — Pro *ηλει cum* κ ABEGHMSΓΑ legunt KLUVXΔΠ *ηλι*. — Holwerda conjecit *αρχομενος αναδεικνυσθαι*, cf. 1: 80. Borneman expunxit *αρχομενος*. Scholten: *ως ενομιζετο glossema*. Cf. V. d. S. Bakhuyzen et V. d. Beke Callenfels.
24. *ματθα cum* ABEGHSVAΠ. *μαθθαθ cum* κ . *μαθθαν cum* D. *ματθαν cum* KLMUXΔΓ. — *λευει cum* κ B. *λευι cum* ALXΔΠ. — *μελχει cum* κ ABEGHLSMΓΔΑ. *μελχι cum* KUVXII. *ιανναι cum* κ BLΔ. *ιαννα cum* AE²GKMUVΠ.
25. *ματθαδιον cum* κ AEKLSMUGAΠ. *μαθθαδιον cum* B*. *ματαθδιον cum* X. *ματθαιον cum* G. *μαθθιον cum* HV. *εσλει cum* κ ABEGHMSΓΔΑ. *εσλι cum* KUVXII.
26. *σεμειν cum* κ BL. *semein b, e. σεμει AEGHMSV^wXΓΔ. σεμει cum* KUΔΠ. *semei it. vg. syr. utr. arm. — ιωσηφ cum* κ BLG, b, c (iosec) e, ff² (osehc), g¹, 2, 1** (*oseae) am. copt. arm. *ιωσηφ cum* AXΔΑΠ, a, f, q, vg. goth. syr. utr. aeth. — *ιωδα cum* κ BLXΓ, g¹, am. em. for. harl. ing. mt. (δ iuda aut ioda). *ιουδα cum* ΑΔΑΠ it.⁹ tol. (iudae).
27. *ιωαναν cum* κ ABEGΔΑ. *ιωαναν cum* LXSUVΓ. *ιωαν cum* κ *U. — *ηρει cum* κ ABEGHLSUGA. *ηρι cum* KUVXII.
28. *μελχει cum* κ ABEGHLSMΓΔΑ. *μελχι cum* KUVXII. *αδδει cum* κ ABEGHMSΓΑ. *αδδει cum* KUVΑΠ. *ελμαδαμ cum* κ BL, 33, vg, copt. *ελμωδαμ cum* AXΔΑΠ.
29. *ιησου cum* κ BL, 13, 33, 69, 346. *ιωση cum* AEGHKMSUVΔΑΠ. *ιωσηφ X. — ιωρει cum* ABLXΓAΠ. *ιωριμ cum* κ UV, 33. *ιωραμ cum* Γ. *ματθα cum* B³GHMSUVΔA. *μαθθα B* 346. ματαθ cum* AKΠ, 33. *μαθα cum* E. — *λευει cum* κ ABGHΛΓA. *λευι cum* EKMSUVΔΠ.

τοῦ Λευὶ 30 τοῦ Συμεὼν τοῦ Ἰούδα τοῦ Ἰωσήφ τοῦ Ἰωνάμ τοῦ Ἐλιακίμ
 31 τοῦ Μελεὰ τοῦ Μεννά τοῦ Ματθαῖα τοῦ Ναθάμ τοῦ Δαυίδ 32 τοῦ Ἰεσοαὶ
 τοῦ Ἰωβήδ τοῦ Βοός τοῦ Σαλά τοῦ Ναασσών 33 τοῦ Ἀδμίν τοῦ Ἀρνὶ τοῦ
 Ἐσρώμ τοῦ Φάρες τοῦ Ἰούδα 34 τοῦ Ἰακώβ τοῦ Ἰσαάκ τοῦ Ἀβραάμ τοῦ Θάρα
 τοῦ Ναχώρ 35 τοῦ Σερούχ τοῦ Ραγαῦ τοῦ Φαλέκ τοῦ Ἐβερ τοῦ Σαλά 36 τοῦ
 Καϊνάμ τοῦ Ἀρφαξὰδ τοῦ Σήμ τοῦ Νῶε τοῦ Λάμεχ 37 τοῦ Μαθουσαλά τοῦ
 Ἐνώχ τοῦ Ἰάρετ τοῦ Μαλελεήλ τοῦ Καϊνὰν 38 τοῦ Ἐνώς τοῦ Σήθ τοῦ Ἀδάμ
 τοῦ Θεοῦ.

IV.

1 Ἰησοῦς δὲ πλήρης πνεύματος ἁγίου ἐπέστρεψεν ἀπὸ τοῦ Ἰορδάνου, καὶ
 ἦγετο ἐν τῷ πνεύματι ἐν τῇ ἐρήμῳ 2 ἡμέρας τεσσαράκοντα πειραζόμενος ἐπὶ τοῦ
 διαβόλου. καὶ οὐκ ἔφαγεν οὐδὲν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, καὶ συντελεσθεῖσιν
 αὐτῶν ἐπεινάσεν. 3 εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ διάβολος· εἰ υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, εἰπέ τῷ λίθῳ
 οὗτω ἵνα γένηται ἄρτος. 4 καὶ ἀπεκρίθη πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς· γέγραπται δεῖ
 1-13
 Mt. 4, 1-11
 Mc. 1, 12 s.

30. *ιοναμ* cum *κΒΓ*, 1, c, e, g¹, copt.dz. syr.sch.et p in marg. arm. *ιowan* cum *AGHLSUVX*. *ιωανα* cum *EKΔΔΠ*.

31. *μεννα* cum *κBLX*, 33, c, g¹, g², 1*, vg. copt.schw. arm. *μαῖναν* cum *EGH KMSUVΔΔΠ*, f (mainan), goth. syr.P aeth. Omittunt *A*, 49, 51. *ναθαμ* cum *κ*B*, c, e. *ναθαν* cum *κALXΓΔΔΠ*. De *δαυειδ* cf. Mt. 1 : 1.

32. *ιωβηδ* cum *κAFWLMUXΓΔ*, 33, 69, 346, c, d, copt. aeth. *ωβηδ* cum *DE GHKSVAΠ*. *βοος* cum *κABDLMXΠ*, 33, 69, a, b, e, 1*, arm. copt. (boes), aeth. (boas). *βοοζ* cum *EGHKMSUVΓΔΔ* it.⁶ vg. goth. *σαλα* cum *κ*B*, aeth. *σαλμων* cum *κ*ADLXΓΔΔΠ* it. vg.

33. *B* legit *τον ναασων του αδμειν* etc. *κAEGHKLmngUVXΓΔΔΠ του ναασ. του αμιναδαβ. του αδμειν. D του αμιναδαβ. κ pro αμιναδαβ habet adam.* Vide Ruth. 4 : 18. — Pro *τον αδμειν* legunt *ADEGHUII* it.⁷ vg. goth. syr.sch. *του αραμ. KMSVΔΔ*, b, e, syr.P aeth. legunt *του αραμ του ιωραμ.* — Pro *εσρωμ* (*σAD* etc.) legit *B εσρων.*

34. Pro *ισαακ* legunt *κ*D**, a, b, c, e legunt *ισακ*. Cf. Mt. 1 : 2.

35. Pro *σερουχ* cum *κABLXΓΔΔΠ* legunt *D*, b *σερουκ* et nonnulli minusculi *σαρουχ*. Pro *φαλεκ* (*κBDLVXΔ*, b, c, e, f², l, q, am. for. copt.schw. syr.P legunt *AEGHKMSUVΓΔΠ φαλεϋ*.

36. Pro *καιναμ* (*κBL*, 1, 33) legunt *AXΓΔΔΠ καιναν*. *D* omittit.

37. *ιαρετ* cum *κB**, a, l, q. *ιαρεδ* cum *B³LXΓΔΔ*, f, vg. copt. *ιαρεθ* cum *AKΠ*, b, c, g¹. — *μαλελεηλ* cum *κBDLXΓΔΠ*. *μαλελεηλ* cum *κ*AA* 69. *καϊναν* cum *ABDXΓΔΔΠ*. *καϊναμ* cum *κL*, f², copt.dz.

IV : 1. *πλήρης πνευμ. αγιου* cum *κBDEFWKLΞΠ*, 1, 11, 33. *πνευμ. αγιου πληρης* cum *AGHMSUVWbΓΔΔ*, e, goth. arm. Pro *εν τη ερημω* cum *κBDL*, a, b, g¹, q, em. fu. ing. harl. mt. sah. legunt *AEGHKMSUVWbΓΔΔΞΠ*, c, e, f, f², g², l, vg. copt. *εις την ερημον*.

2. *τεσσαρακοντα* cum (*κμ*) *AB*LD*. *τεσσαρακοντα* cum *B³DWbΓ* etc. Ante *επεινασεν* legunt *AEGHKMSUVWbΓΔΔΠ*, f, f², q, goth. *υστερον*.

3. *ειπεν δε αυτω* cum *κBDL*, 1, 33. *και ειπεν αυτω* cum *AWbΓΔΔΠ*, e, q, goth. syr.utr. arm. aeth.

4. *προς αυτον ο ις* cum *κBLΔ* it. vg. sah. copt. aeth. *ις προς αυτον* cum *AE GHKMSUVWbΓΔΠ*. *λεγων* additur a *AEGHKMSUVWbΓΔΔΠ*-syr.P arm.

οὐκ ἐπ' ἄρτι μόνω ζήσεται ὁ ἄνθρωπος. 5 καὶ ἀναγαγὼν αὐτὸν ἔδειξεν αὐτῷ πάσα τὰς βασιλείας τῆς οἰκουμένης ἐν στιγμῇ χρόνου. 6 καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ διάβολος· σοὶ δώσω τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἅπασαν καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν, ὅτι ἐμοὶ παραδόθηται καὶ ἧ ἂν θέλω δίδωμι αὐτήν· 7 σὺ οὖν εἰς προσκυνήσεως ἐνώπιον ἐμοῦ, ἔσται σοῦ πᾶσα. 8 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· γέγραπται· κύριον τὸν θεὸν σου προσκυνήσεις καὶ αὐτῷ μόνω λατρεύσεις. 9 ἤγαγεν δὲ αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλήμ καὶ ἔστησεν ἐπὶ τὸ πτερόγιον τοῦ ἱεροῦ, καὶ εἶπεν αὐτῷ· εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, βάλε σεαυτὸν ἐντεῦθεν κάτω· 10 γέγραπται γάρ· ὅτι τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ σοῦ τοῦ διαφυλάξαι σε, 11 καὶ ὅτι ἐπὶ χειρῶν ἄροσάν σε, μήποτε προσκόψῃς πρὸς λίθον τὸν πόδα σου. 12 καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ὅτι εἴρηται· οὐκ ἐκπειράσεις κύριον τὸν θεὸν σου. 13 καὶ συντελέσας πάντα πειρασμὸν ὁ διάβολος ἀπέστη ἀπ' αὐτοῦ ἄχρι καιροῦ.

14 Καὶ ὑπέστρεψεν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῇ δυνάμει τοῦ πνεύματος εἰς τὴν Γαλιλαίαν καὶ φήμη ἐξῆλθεν καθ' ὅλης τῆς περιχώρου περὶ αὐτοῦ. 15 καὶ αὐτὸς ἐδίδασκεν ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν, δοξαζόμενος ὑπὸ πάντων.

16 Καὶ ἦλθεν εἰς Ναζαρά, οὗ ἦν τεθραμμένος, καὶ εἰσῆλθεν κατὰ τὸ εἰωθὸς αὐτῷ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων εἰς τὴν συναγωγὴν, καὶ ἀνέσθη ἀναγνῶναι. 17 καὶ ἐπεδόθη αὐτῷ βιβλίον τοῦ προφήτου Ἡσαίου, καὶ ἀναπτύξας τὸ βιβλίον

aeth. goth. omittitur ab κ BL, 13, 33, 130. Post ο ἀρθ. legunt ADW^bΓΔ ΑΠ it. vg. secundum Mt.: ἀλλ ἐπι (D εν) παντι ρηματι (minuscule), copt. aeth. ar. P Theophyl. addunt ἐκπορευομενω δια στοματος) θεου.

5. Post καὶ ἀναγαγων αὐτον legunt AW^bΓΔΑ it. vg. goth. syr. utr. ο διαβολος. Praeterea additur εἰς ορος υψηλον ab κ BL, b, g^{1,2} am. em. fu. for. ing. iac. harl. mt. tol. sax. sah. D εἰς ορος υψηλον λειαν. — ω αν cum B). ω εαν cum κ ALW^bΓΑΑΠ.
7. ενωπιον εμου cum κ *BDEF^bHVW^bΓΔΞ. ενωπιον μου cum κ AGKLSU^bΠ. σου πασα cum κ ABDLW^bΓΔΑΞΠ. σου παντα cum minusculis. it. vg. tua omnia.
8. αποκριθεις ο ις ειπεν αυτω cum κ FLM^{in marg.}Ξ, 1, 13, 33, 69, 124. αποκριθεις ειπεν αυτω ο ις cum AKMΠ, a, b, c, q. αποκριθεις αυτω ειπεν ο (B omittit) ις cum BEGHSUVW^bΓΔ. αποκριθεις αυτω ο ις ειπεν cum ΔΑ. — AW^bΓΑΑΠ legunt υπαγε οπισω μου σατανα γεγραπται etc. κ BDLΞ, 1, a, c, f, Π², g^{1,2} vg. goth. sah. syr. arm. aeth. omittunt υπαγε . . . σατανα. — γεγραπται sine γαρ cum κ ABDLΓΞΠ it. vg. sah. copt. syr. utr. goth. arm. aeth. Addito γαρ cum UW^bΔΑ, 69, b, q. Vide Mt. — κυριον τον θεον σου προσκυνησεις cum κ BDFLW^bΔΞ it.⁹ vg. goth. copt. syr. utr. aeth. προσκ. κυριον τον θ. σ. cum AEGHKM etc.
9. ηγαγεν δε cum κ BLΞ sah. copt. syr. P mg. καὶ ηγαγεν cum ADW^bΓΑΑΠ it. vg. syr. sch. et P arm. aeth. εστησεν sine αυτον cum κ BLΞ, e, arm. Addito αυτον cum ΑΔΓΑΑΠ. Pro υιος legunt nonnulli minusculi ο υιος.
11. οτι cum κ ABKLMW^bΞ, 1, vg. goth. copt. syr. P. Omittunt DEFGHSUVΓΔΑ.
14. ο ante ιησους cum κ ABDLMTΥΞ.
16. εις ναζαρα cum κ BDLAΞ. εις την ναζαρα cum AW^bΓΑΠ. — ναζαρα cum κ B*Ξ, 33. Α ναζαρατ, Δ ναζαραθ. EFGHMSUVW^bΓΔ ναζαραθ. B³KLII ναζαραετ. D ναζαραεδ. — τεθραμμενος cum ABW^bΓΑΑΠ. ανατεθραμμενος cum κ FLΞ, 1, 13, 33, 69, 124, 131, 157, 346. q* enutritus.
17. βιβλιον του προφ. ησαιου cum κ BLΞ, 33, 69, 346, a, b, q, an. fu. for. ing. perus. D ο προφητης ησαιας. AW^bΓΑΑΠ, c, e, f, Π², g^{1,2}, l βιβλιον ησαιου

εἶπεν τὸν τόπον οὗ ἦν γεγραμμένον· 18 πνεῦμα κυρίου ἐπ' ἐμέ, οὗ εἶνεκεν ἔχρισέν με εὐαγγελισασθαι πτωχοῖς, ἀπέσταλκέν με 19 κηρῶσαι αἰχμαλώτους ἄφρων καὶ τυφλοῖς ἀνάβλεπιν, ἀποστείλαι τεθραυσμένους ἐν ἀφροῖσι, κηρῶσαι ἐνιαυτὸν κυρίου δεκτόν. 20 καὶ πτύξας τὸ βιβλίον ἀποδοὺς τῷ ὑπηρέτῃ ἐκάθισεν, καὶ πάντων οἱ ὀφθαλμοὶ ἐν τῇ συναγωγῇ ἦσαν ἀτενίζοντες αὐτῷ. 21 ἤρξατο δὲ λέγειν πρὸς αὐτοὺς ὅτι σήμερον πεπλήρωται ἡ γραφὴ αὕτη ἐν τοῖς ὠσίν ἡμῶν. 22 καὶ πάντες ἐμαρτύροιν αὐτῷ καὶ ἐθαύμαζον ἐπὶ τοῖς λόγοις τῆς χάριτος τοῖς ἔκπορευομένοις ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, καὶ ἔλεγον· οὐχὶ υἱὸς ἐστὶν Ἰωσήφ οὗτος; 23 καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς· πάντως ἐρεεῖτέ μοι τὴν παραβολὴν ταύτην· ἰατρέ, θεράπευσον σεαυτὸν· ὅσα ἠκούσαμεν γενόμενα εἰς τὴν Καφαρναούμ, ποιήσον καὶ ὧδε ἐν τῇ πατρίδι σου. 24 εἶπεν δέ· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς προφήτης δεκτός ἐστιν ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ. 25 ἐπ' ἀληθείας δὲ λέγω ὑμῖν, πολλοὶ χῆραι ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις Ἡλίου ἐν τῷ Ἰσραὴλ, ὅτε ἐκλείσθη ὁ οὐρανὸς ἐπὶ ἔτη τρία καὶ μῆνας ἕξ, ὡς ἐγένετο λιμὸς μέγας ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν, 26 καὶ πρὸς οὐδεμίαν αὐτῶν ἐπέμφθη Ἡλίας εἰ μὴ εἰς Σάρεπτα τῆς Σιδωνίας πρὸς γυναῖκα χήραν. 27 καὶ πολλοὶ λεπροὶ ἦσαν ἐν τῷ Ἰσραὴλ ἐπὶ Ἐλισαίου τοῦ προφήτου, καὶ οὐδεὶς αὐτῶν ἐκαθαρίσθη εἰ μὴ Ναϊμᾶν ὁ Σύρος. 28 καὶ ἐπλήσθησαν πάντες θυμοῦ ἐν τῇ συναγωγῇ ἀκούοντες

Jes. 61, 1 s.

Io. 4, 44

1 Reg. 17, 1

Iac. 5, 17

1 Reg. 17, 9

2 Reg. 5, 14

του προφητου. — αναπτύξας cum **MDW^bΓΑΑΠ** it. vg. goth. ανοίξας cum **ABLΞ**, 33, 440*. τον τοπον cum **ABDW^bΓΑΑΠ**. τοπον cum **MLΞ**, 33.

18. εἶνεκεν cum **ABDLW^bΓΑΑΠ**. ενεκεν cum minusculis. Pro euangelisanda legunt nonnulli minusculi euangelisanda. — Post apostalaken me legunt **AW^bΓΑΑΠ** iasasθai tous syntetrimmenous την καρδιαν.

20. παντων οι οφθαλμοι εν τη συναγ. ησαν cum **MBFL**, q, aeth. παντων εν τη συναγ. ησαν οι οφθ. cum **AKII**, b, copt. goth. παντων εν τη συναγ. οι οφθ. ησαν cum **DEGHMSUVΓΑΑ** vg. syr. utr. arm.

22. ουχι cum **MBDL**. ουχ cum **AXAΠ**. Omittitur a Γ. υιος εστιν (D e post ιωσ. ponunt) ιωσηφ οντος cum **MBL**, 346. — οντος εστιν ο υιος ιωσηφ cum **AXΓAΠ** (hic filius est ioseph l, vg.) copt. syr. utr. et hr. goth. arm. aeth.

23. εις την cum **MB**. εις καφ. cum **DL**. εν τη καφ. cum **EFGHMSUVXΓΔ**, καφαρναουμ cum **BDX** καπερναουμ cum **ALΓAΠ**.

24. λεγω υμιν cum **MBDLXAΠ** it. vg. syr. sch. et hr. υμιν λεγω cum **AEGHYΓΔ**. αυτου cum **ABL**. εαντου cum **MD**.

25. Ante πολλαι legunt **MLXA**, 1, 13, 33, 69, 262, 346, e, f, l, goth. arm. syr. utr. et hr. ου. — επι ante τησ omittitur a **BD**. — ηλειου cum **AB***. ηλιου cum **MB³DLXΓAΠ**. — μεγας: 13, 69 μεγαλη. Sic etiam coniuncti Valckenaer et V. d. S. Bakhuzen.

26. σαρεπτα cum **MB*CDXΓAΠ** it. vg. (am. sareptha) goth. copt. aeth. σαρεφθα cum **B³KLMS**. — σιδωνιας cum **ABCDLV²XΓ**. σιδωνος cum **EFGHKMSUAΠ**.

27. εν τω ισρ. post syr. cum **BCDLX** it. vg. copt. syr. sch. et hr. arm. aeth. post προφητου (ut vs. 25) cum **ΑΓAΠ**, goth. syr. p. — ελισαιου (B ελεισαιου) cum **ABDGLUVΔ**, a, b, c, d, l, am. fu. for. ing. goth. ελισσαιου cum **CEFHKMSXΓAΠ**, f, q. — εκαθαρισθη cum **MBDΓAΠ**. εκαθερισθη cum **ACLV**. ναιμαν cum **ABCDKLI**, 1, 69. νεμαν cum X. νεεμαν cum **EFMSUV**. Neeman cum f, q. ναιεμαν Δ. νεεμιαν **GHI**. b, c, g², vg. Naaman.

ταῦτα, 29) καὶ ἀναστάντες ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω τῆς πόλεως, καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἕως ὄφρου τοῦ ὄρους ἐφ' οὗ ἡ πόλις ὠκοδόμητο αὐτῶν, ὥστε κατακρημνίσαι αὐτὸν· 30 αὐτὸς δὲ διελθὼν διὰ μέσου αὐτῶν ἐπορεύετο.

31 a.
Mt. 7, 28 a.
Mc. 1, 21 a.

31 Καὶ κατήλθεν εἰς Καφαρναοὺμ πόλιν τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἦν διδάσκων αὐτοὺς ἐν τοῖς σάββασι· 32 καὶ ἐξεπλήρουντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ, ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ ἦν ὁ λόγος αὐτοῦ.

33 - 37
Mc. 1, 23 - 28

33 Καὶ ἐν τῇ συναγωγῇ ἦν ἄνθρωπος ἔχων πνεῦμα δαιμονίου ἀκαθάarton, καὶ ἀνέκραξεν φωνῇ μεγάλῃ· 34 ἔα, τί ἡμῖν καὶ σοί, Ἰησοῦ Ναζαρηνέ; ἤλθες ἀτολέσαι ἡμᾶς; οἰδᾶ σε τις εἶ, ὁ ἅγιος τοῦ θεοῦ. 35 καὶ ἐπιτίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς λέγων· φιωθήτη καὶ ἔξελθε ἀπ' αὐτοῦ. καὶ ὄψαν αὐτὸν τὸ δαιμόνιον εἰς τὸ μέσον ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ, μηδὲν βλάψαν αὐτόν. 36 καὶ ἐγένετο θάμβος ἐπὶ πάντας, καὶ συνελάλουν πρὸς ἀλλήλους λέγοντες· τίς ὁ λόγος οὗτος, ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ καὶ δυνάμει ἐπιτάσσει τοῖς ἀκαθάartois πνεύμασι καὶ ἐξέρχονται; 37 καὶ ἐξεπορεύετο ἦχος περὶ αὐτοῦ εἰς πάντα τόπον τῆς περιχώρου.

34 a.
Mt. 8, 14 s.
Mc. 1, 29 - 31

38 Ἀναστὰς δὲ ἀπὸ τῆς συναγωγῆς εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν Σίμωνος. πενθερὰ δὲ τοῦ Σίμωνος ἦν συνεχομένη πυρετῷ μεγάλῳ, καὶ ἠρώτησαν αὐτόν περὶ αὐτῆς. 39 καὶ ἐπιστάς ἐπάνω αὐτῆς ἐπιτίμησεν τῷ πυρετῷ, καὶ ἀγήκεν αὐτὴν παραχρῆμα δὲ ἀναστᾶσα διηκόνει αὐτοῖς.

40 a.
Mt. 8, 16
Mc. 1, 32 - 34

40 Δύοντος δὲ τοῦ ἡλίου πάντες ὅσοι εἶχον ἀσθενοῦντας νόσοις ποικίλαις ἤγαγον αὐτοὺς πρὸς αὐτόν· ὁ δὲ ἐνὶ ἐκάστῳ αὐτῶν τὰς χεῖρας ἐπιτιθεὶς ἐθεράπευεν αὐτούς. 41 ἐξήρχοντο δὲ καὶ δαιμόνια ἀπὸ πολλῶν, κράζοντα καὶ λέγοντα ὅτι οὐ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ. καὶ ἐπιτιμῶν οὐκ εἶα αὐτὰ λαλεῖν, ὅτι ᾔδεισαν τὸν Χριστὸν αὐτὸν εἶναι.

42 - 44
Mc. 1, 35 - 39

42 Γενομένης δὲ ἡμέρας ἐξελθὼν ἐπορεύθη εἰς ἔρημον τόπον, καὶ οἱ ὄχλοι ἐπεζήτουν αὐτόν· καὶ ἦλθον ἕως αὐτοῦ, καὶ κατεῖχον αὐτόν τοῦ μὴ πορεύεσθαι

29. οφρουσ cum κ ABCLXΓΔΔΠ. της οφρουσ cum D*. του οφρουσ cum D². ωκοδομητο αυτων cum κ BDL, 13, 33, 69, 346, a, c, e. αυτων ωκοδομ. cum ACXΓΔΔΠ, b, f, ff², g^{1,2}, l, q, vg. ωστε cum κ BDL. εις το cum ACXΓΔΔΠ.

31. De καφαρναουμ vide vs. 23, sed X hoc loco καφερναουμ.

33. φωνη μεγαλη cum κ BLV*Ξ copt. φωνη μεγαλη λεγων cum ACDV2XΓΔΔΠ it. vg. goth. syr.utr. ethier. arm. — ea cum κ ABCLXΓΔΔΠ, g^{1,2} vg. goth. syr.utr. arm. — D, a, b, c, e, f, ff² l, q, syr.br. copt. aeth. omitunt.

35. απ cum κ BDDLVE, 1, it vg. εξ cum ACQXΓΔΔΠ. εις το μεσον cum κ ABCLMQXΞ. εις μεσον cum DΓΔΔΠ.

38. απο cum κ BCDLQΞ. εκ cum AXΓΔΔΠ it. vg. de. — πενθερα δε cum κ ABDLQX2ΓΔΔΠΞΠ. η δε πενθερα cum C. η πενθερα δε cum minusculis.

40. απαντες cum BC, 1, 131. — τας χειρας (b, q manum, it.⁸ vg. manus) επιτιθεισ cum BDQΞ. τας χειρας επιθεισ (a: manibus inpositis) cum ALRX ΓΔΔΠ. επιθεισ τας χειρας cum κ C copt. aeth. εθεραπευεν (curabat) cum BD 440** it. vg. syr.utr. εθεραπευεν cum κ ACLQRXΓΔΔΠΞΠ.

41. εξηρχοντο cum κ CX, 1, 33. εξηρχετο cum ABDLQRXΓΔΔΠ. κραζοντα cum κ BCFKLMRSXΔΞΠ. κραναζοντα cum ADEGHQVΥΓΔ. Pro ο υιος του θεου (κ BCDFLRXΞ, 33, 130, 220 legunt AQΓΔΔΠ ο υς ο υιος τ. θ.

42. EGHKΠ legunt εξητουν.

ἀπ' αὐτῶν. 43 ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτοὺς ὅτι καὶ ταῖς ἐτέραις πόλεσιν εὐαγγελισασθαι
 με δεῖ τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, ὅτι ἐπὶ τοῦτο ἀπεστάλην. 44 καὶ ἦν κηρῦσσω
 εἰς τὰς συναγωγὰς τῆς Ἰουδαίας.

V.

1 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ τὸν ὄχλον ἐπικεῖσθαι αὐτῷ καὶ ἀκοῦειν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, (Mc. 4, 18-22
 Mc. 1, 16-20)
 καὶ αὐτὸς ἦν ἐστὼς παρὰ τὴν λίμνην Γεννησαρέτ, 2 καὶ εἶδεν πλοῖα δύο ἐστῶτα
 παρὰ τὴν λίμνην οἱ δὲ ἄλιεῖς ἀπ' αὐτῶν ἀποβάντες ἔπλυναν τὰ δίκτυα. 3 ἔμβας
 δὲ εἰς ἐν τῶν πλοίων, ὃ ἦν Σίμωνος, ἠρώτησεν αὐτὸν ἀπὸ τῆς γῆς ἐπαναγαγεῖν
 ὀλίγον· καθίσας δὲ ἐκ τοῦ πλοίου ἐδίδασκεν τοὺς ὄχλους. 4 ὡς δὲ ἐπαύσατο λαλῶν,
 εἶπεν πρὸς τὸν Σίμωνα· ἐπανάγαγε εἰς τὸ βάθος, καὶ χαλάσατε τὰ δίκτυα ὑμῶν
 εἰς ἄγραν. 5 καὶ ἀποκριθεὶς Σίμων εἶπεν· ἐπιστάτα, δι' ὅλης νυκτὸς κοπιήσαντες
 οὐδὲν ἐλάβομεν· ἐπὶ δὲ τῷ ῥήματι σου χαλάσω τὰ δίκτυα· ὅ και τοῦτο ποιήσαντες
 συνέκλεισαν πλῆθος ἰχθύων πολὺ· διερῆσατο δὲ τὰ δίκτυα αὐτῶν. 7 καὶ κατέ-

Io. 21, 6

43. με δεῖ cum **ACLQRXΓAΛII**. δεῖ με cum **B**. — *D* legit: οἱ δεῖ με καὶ τ.
 ε. πολ. ευαγγ. — ἐπὶ τούτου cum **BL** it.⁴ a (ob hoc), ideo b, c, Π², g^{1,2}, l, vg.
 εἰς τούτα cum **ACDQRXΓAΓII** in hoc d, e, ad hoc f, q. ἀπεσταλην cum
BCDLX. ἀπεσταλμαι cum **AQRΓAΛII**.
44. εἰς τὰς συναγωγὰς cum **BDQ**. ἐν ταῖς συναγωγαῖς cum **ACLRXΓAΛII**.
 τῆς ἰουδαίας cum **BCLQR**, 1. τῆς γαλιλαίας cum **ADXΓAΛII**.
- V: 1. καὶ ἀκοῦειν cum **ABLX**, 1, 131, e, copt.schw. arm. aeth. του ἀκοῦειν cum
CDQRΓAΛII it. vg. — γεννησαρετ cum **ABCGQRSUVΓAΛII**, a, b, e, l
 (gennesaret) syr.p arm. γεννησαρετ cum **FL**. γεννησαρεθ cum **EHKM** 69, q,
 for. ing. γεννησαρεθ cum **D**.
2. εἶδεν cum **BFEFGHMΥΓΔ**. ἰδεν cum **ACDKLQRSVAII**. — πλοῖα cum
BC³DΓAΛII. naves it. vg. πλοιαρια cum **AC*LQR**. a, f naviculas. **B**, a,
 e, copt. syr.sch. δυο post πλοῖ. ponunt. — ἀλιεις cum **BCDRXΓAΛII**. ἀλιεις
 cum ***ACLO**. — ἀπ αὐτῶν post ἀλιεις cum **BCDL** 33. Post αποβαντες
 cum **AC³QXΓAΛII**, c, f, syr.utr.et hr. arm. aeth. goth. — ἐπλυναν cum
AC*LQX, 239, 299. ἐπλυνον cum **BD**, 91. ἀπεπλυναν cum **AC³RΓAΛII**.
3. σιμωνος cum **BBDL**. του σιμωνος cum **ACQRXΓAΛII**. — καθισ. δε cum
BLQ, a, copt. καὶ καθις. cum **ACDRXΓAΛII** it. vg. — ἐν τῷ πλοίῳ ἐδιδ.
BD, e (d in nave turbas docebat). ἐκ του πλοίου ἐδιδ. cum **B**. ἐδιδ. ἐκ
 του πλοίου cum **ACLQRXΓAΛII** it. vg.
5. καὶ ἀποκριθεὶς σιμων cum **BCBLA**. καὶ ἀποκρ. ο σιμων cum **ACRΓAΛII**.
 ο δε σιμων ἀποκριθεις cum **D**. — εἶπεν cum **CB**, e, copt. εἶπεν αὐτω cum
ACDLXΓAΛII vg. — οἰης cum **ABL**, 33, 131. οἰης τῆς cum **CDXΓAΛII**.
 τα δίκτυα cum **BBDL**, 1, 209, c, e, q, goth. copt. syr.hr. aeth. το δικτυον
 cum **ACXΓAΛII** it.⁷ vg.
6. πλῆθος ἰχθύων πολυ cum **ABCLXΓAΛII** copt. goth. arm. ἰχθυων πλῆθος
 πολυ cum **D** it. vg. syr.sch. — διερρησατο cum **BL**. διερρητο cum **C**. —
 διερρηγγιτο et διερρηγνυτο, hoc cum **A**, g^{scr.}, illud cum **XΓAΛII**. τα δικτυα
 cum **BBDL**, a, c, f, Π², l, q, goth. copt. arm. aeth. το δικτυον cum **ACX**
ΓAΛII, b, e, g^{1,2}, vg. syr.utr.et hr.

νευσαν τοῖς μετόχοις ἐν τῷ ἐτέρῳ πλοίῳ τοῦ ἐλθόντος συλλαβέσθαι αὐτοῖς· καὶ ἦλθαν, καὶ ἐπλησαν ἀμφοτέρα τὰ πλοῖα, ὥστε βυθίζεσθαι αὐτά. 8 ἰδὼν δὲ Σίμων Πέτρος προσέειπεν τοῖς γόνασιν Ἰησοῦ λέγων· ἔξελθε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι ἀνήρ ἄμαρτωλὸς εἰμι, κύριε. 9 θάμβος γὰρ περιέσχεν αὐτὸν καὶ πάντας τοὺς σὺν αὐτῷ ἐπὶ τῇ ἄγρῃ τῶν ἰχθύων ἧ συνέλαβον, 10 ὁμοίως δὲ καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην υἱοὺς Ζεβεδαίου, οἳ ἦσαν κοινωνοὶ τῷ Σίμωνι. καὶ εἶπεν πρὸς τὸν Σίμωνα ὁ Ἰησοῦς· μὴ φοβοῦ· ἀπὸ τοῦ νῦν ἀνθρώπους ἔσῃ ζωγρῶν. 11 καὶ καταγαγόντες τὰ πλοῖα ἐπὶ τὴν γῆν, ἀφέντες πάντα ἠκολούθησαν αὐτῷ.

12 - 16
Mt. 8, 2 4
Mc. 1, 40 45
12 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν μιᾷ τῶν πόλεων, καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ πλήρης λέπρας· ἰδὼν δὲ τὸν Ἰησοῦν, πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον ἐδεήθη αὐτοῦ λέγων· κύριε, ἐὰν θέλῃς, δύνασαι με καθαρίσαι. 13 καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἤψατο αὐτοῦ λέγων· θέλω, καθαρίσθητι. καὶ εὐθέως ἡ λέπρα ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ. 14 καὶ αὐτὸς παρήγειεν αὐτῷ μηδενὶ εἰπεῖν, ἀλλὰ ἀπελθὼν δεῖξον σεαυτὸν τῷ ἱερεῖ, καὶ προσέειπε περὶ τοῦ καθαρισμοῦ σου καθὼς προσέταξεν Μωσῆς, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. 15 διήρχετο δὲ μᾶλλον ὁ λόγος περὶ αὐτοῦ, καὶ συνήρχοντο ὄχλοι πολλοὶ ἀκούειν καὶ θεραπευέσθαι ἀπὸ τῶν ἀσθενειῶν αὐτῶν· 16 αὐτὸς δὲ ἦν ὑποχωρῶν ἐν ταῖς ἐρήμοις καὶ προσειζόμενος.

17 26
Mt. 9, 1 8
Mc. 2, 1 12
17 Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν καὶ αὐτὸς ἦν διδάσκων, καὶ ἦσαν καθήμενοι Φαρισαῖοι καὶ νομοδιδάσκαλοι, οἳ ἦσαν ἐληλιθότες ἐκ πάσης κώμης τῆς Γαλιλαίας καὶ Ἰουδαίας καὶ Ἱερουσαλήμ· καὶ δύναμις κυρίῳ ἦν εἰς τὸ ἰάσθαι αὐτόν. 18 καὶ ἰδοὺ ἄνδρες φέροντες ἐπὶ κλίνης ἄνθρωπον ὃς ἦν παραλελυμένος, καὶ ἐζήτησαν αὐτὸν εἰσενεγκεῖν καὶ θεῖναι ἐνώπιον αὐτοῦ. 19 καὶ μὴ εὑρόντες ποίας εἰσενέγκωσιν αὐτὸν διὰ τὸν ὄχλον, ἀναβάντες ἐπὶ τὸ δῶμα διὰ τῶν κεράμων καθήκαν αὐτόν σὺν τῷ κλινοῦ ἐπὶ τοῦ μέσου ἐμπροσθεν τοῦ Ἰησοῦ. 20 καὶ ἰδὼν τὴν πίστιν αὐτῶν εἶπεν· ἄνθρωπε, ἀφέωνται σοὶ αἱ ἁμαρτίαι σου. 21 καὶ ἤρξαντο

7. τοῖς μετοχοῖς cum **B**DL, 259, a. τοῖς μετοχοῖς τοῖς cum **ACXΓA.ΠΠ**. ἦλθαν cum **KL** 435. ἦλθον cum **ABCXΓA.ΠΠ**.

8. ἰὺ cum **BEBHKSUVΓA.ΠΠ**. του ἰὺ cum **ACFLMXA**.

9. ἡ cum **ACLΓA.ΠΠ** it. vg. ὦν cum **BDX** (d quos ceperant).

10. ο ἰς cum **ACXΓA.ΠΠ**. τῆς cum **BL**. ἦσαν δε κοινωνοὶ αὐτοῦ ἰακωβος καὶ ἰωαννης υιοὶ ζεβεδαιου. ο δε εἶπεν αὐτοῖς· δευτε καὶ μὴ γεινεσθε αλειεις ἰχθῶν· ποιησω γαρ ὑμας αλειεις ἀνθρώπων· οἱ δε ἀκουσαντες παντα κατελειψαν ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ cum **D**, e.

11. παντα cum **BDL**, 131. απαντα cum **ACΓA.ΠΠ**.

12. ἰδων δε cum **B**, e, copt. καὶ ἰδων cum **ACDLXΓA.ΠΠ**, g¹, 2, q, vg. syr. p aeth.

13. λέγων cum **BCDLX**. εἰπων cum **AEHKMSUVΓA.ΠΠ**.

15. θεραπευεσθαι cum **BC*DL** it. vg. copt. syr. sch. arm. aeth. θεραπ. vη αὐτου cum **A** (απ) **C²EHKMSUVXΓA.ΠΠ**.

17. φαρισ. cum **ACEHKLMUVXΓA.ΠΠ**. οἱ φαρισ. cum **BS** copt. schw. arm. ἐληλιθοιτες cum **A¹²BCLXΓA.ΠΠ** vg. copt. syr. utr. et hr. συνεληλιθοιτες cum **A*D**. — αὐτον cum **BLE** aeth. αὐτους cum **ACDXΓA.ΠΠ** it. vg. copt. arm. goth. παντας cum **K**.

19. Nonnulli minusculi legunt δια ποίας. Holwerda et Bloomfield correxerunt ποίη. Vide V. d. S. Bakhuyzen et V. d. Beke Callenfels. Cf. Lc. 19 : 4.

20. εἶπεν (**D** λέγει) cum **BLE**, 33, 130, Π², vg. εἶπεν αὐτω cum **AEKMSUVX ΓA.ΠΠ** syr. p et hr. arm. τω παραλυτικῷ cum **CD**.

διαλογίζεσθαι οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι λέγοντες· τίς ἐστὶν οὗτος ὃς λαλεῖ βλασφημίας; τίς δύναται ἁμαρτίας ἀφεῖναι εἰ μὴ ὁ μόνος ὁ θεός; 22 ἐπιγνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν ἀποκριθεὶς εἶπεν πρὸς αὐτούς· τί διαλογίζεσθε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; 23 τί ἐστὶν ἐνκοπώτερον, εἰπεῖν ἄφεῖνται σοὶ αἱ ἁμαρτίαι σου, ἢ εἰπεῖν ἔγχειρ καὶ περιπάτει; 24 ἴνα δὲ εἶδῃτε ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐξουσίαν ἔχει ἐπὶ τῆς γῆς ἀφεῖναι ἁμαρτίας, εἶπεν τῷ παραλελυμένῳ σοὶ λέγω, ἔγχειρ καὶ ἄρας τὸ κλινίδιον σου πορεύου εἰς τὸν οἶκόν σου. 25 καὶ παραχρῆμα ἀναστὰς ἐνώπιον αὐτῶν, ἄρας ἐφ' ὃ κατέκειτο, ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ δοξάζων τὸν θεόν. 26 καὶ ἔκστασις ἔλαβεν ἅπαντας, καὶ ἐδόξαζον τὸν θεόν, καὶ ἐπλήσθησαν φόβου λέγοντες ὅτι εἶδομεν παράδοξα σήμερον.

27 Καὶ μετὰ ταῦτα ἐξῆλθεν, καὶ ἐθεάσατο τελωνῶν ὀνόματι Λεβὶν καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἀκολούθει μοι. 28 καὶ καταλιπὼν πάντα ἀναστὰς ἠκολούθει αὐτῷ. 29 καὶ ἐποίησεν δοχὴν μεγάλην Λεβὶς αὐτῷ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ· καὶ ἦν ὄχλος πολλὸς τελωνῶν καὶ ἄλλων οἳ ἦσαν μετ' αὐτῶν κατακείμενοι. 30 καὶ ἐνόησαν οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς αὐτῶν πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ λέγοντες· διατί μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίετε καὶ πίνετε; 31 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς αὐτούς· οὐ χρεῖαν ἔχουσιν οἱ ἡγιασμένοι ἰατροῦ ἀλλὰ οἱ κακῶς ἔχοντες· 32 οὐκ ἐλήλυθα καλεῖσαι δικαίους ἀλλὰ ἁμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν.

33 Οἱ δὲ εἶπαν πρὸς αὐτόν· οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου ἠγορεύουσιν πυκνὰ καὶ δεήσεις

21. *αμαρτίας αφειναι* cum *BDΞ*, c, e. *αμαρτίας αφειναι* cum *L*, 1. *αφειναι αμαρτίας* (ut Mc.) cum *ACEKMSUVXΓΑΠΠ* vg. copt. syr. utr. et hr. arm. aeth.
22. *CD* it. 6 syr. sch aeth. omittunt *αποκριθεις*.
23. *UXΔ* legunt *εγχειραι*.
24. *εξουσιαν εχει* post *ανθρωπον* cum *BKLΞΠ*, b, f, ff², g¹, l, q, vg. Post *οτι* cum *ACDEMSUVXΓΔΑ*, a, c, syr. uti. et hr. copt. — *αφειναι* cum *ABCD² L²ΧΓΑΛΞΠ*. *αφειναι* cum *D*L**. *παραλελυμενω* cum *ABEKSUVΓΑΠΠ*. *παραλυτικω* cum *ACDF*LMXΞ*. *εγχειρ* cum *ABCDEF*KMSVXΔΑΞΠ*. *εγχειραι* cum *LUI*. Pro *και αρας* cum *ABCEKLSUVXΓΑΛΞΠ* legunt *κD*, 157, it. vg. syr. utr. et hr. copt. aeth. *και αρον*, posteaque *και πορευου*.
25. *εφ ο* cum *ABCEKLSUVXΓΑΞΠ*. *εφ ω* cum *RU*, 1, 69.
26. *ειδομεν* cum *AB*DESUVΓΑΛΞΠ²*. *ιδομεν* cum *ACKLMRVXΠ**.
27. *λεβειν* cum *ABCLMRΓΞ*. *λεβιν* cum *ESUVXΔΑΠΠ*. *λενει* cum *D*. *λενι* cum *K*.
28. *παντα* cum *κ*et^cBC*et^dDLRΞ*, 33. *απαντα* cum *AEK(Mapan)SUVXΓΑΠΠ*. *ηκολουθει* cum *BDLΞ*, 69, a. *ηκολουθησεν* cum *ACRXΓΑΠΠ* vg.
29. *λενεις* cum *ABCLRXΞ*. *λενις* cum *EKMSUVΓΑΠΠ*. *λενει* vel *λενι* cum *D*. Nonnulli minusculi legunt ο *λενις*. Alii codices omittunt articulum *πολυς τελωνων* cum *BCDLRΞ* it. vg. syr. utr. arm. *τελωνων πολυς* cum *AXΓΑ ΠΠ* goth.
30. *οι φαρισαιοι και οι γραμμ.* αυτων cum *(κ)BC(D,LRΞ*, 1, 33, 131, 157, it. vg. copt. syr. hr. arm. αυτων omittitur a codd. *κDFΞ*, f, e, l, etc. *οι γραμματαις αυτων και οι φαρισ.* cum *AEFKMSUVXΓΑΠΠ* goth. syr. utr. aeth. — των ante *τελωνων* omittitur a *SVΠ*. — *και αμαρτωλων* non invenitur *C*D*.
31. *κCDLR* legunt *αλλ οι*.
33. *ειπαν* cum *B*CDLRΞ*, 33. *ειπον* cum *ABEFHKMSUVXΓΑΠΠ*. *οι μαθηται* sine *διατι* cum *κ^oBLΞ*, 33, 157, copt. *διατι οι μαθηται* cum *κ*et^cCDR XΓΑΠΠ* it. vg. syr. utr. goth.

27- 32
Mt. 9, 9-13
Mc. 2, 13-17

33 35
Mt. 9, 14 κ.
Mc. 2, 18-20

ποιούνται, ὁμοίως καὶ οἱ τῶν Φαρισαίων, οἱ δὲ σοὶ ἐσθίουσιν καὶ πίνουσιν. 34 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς αὐτούς· μὴ δύνασθε τοὺς νιούς τοῦ νυμφῶνος, ἐν ᾧ ὁ νυμφίος μετ' αὐτῶν ἐστίν, ποιῆσαι νηστεύσαι; 35 ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι, καὶ ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, τότε νηστεύσουσιν ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις. 36 Ἐλέγεν δὲ καὶ παραβολὴν πρὸς αὐτούς· οὐδεὶς ἐπιβλήμα ἀπὸ ἱματίου καινοῦ σχίσας ἐπιβάλλει ἐπὶ ἱμάτιον παλαιόν· εἰ δὲ μήγε, καὶ τὸ καινὸν σχίσει καὶ τῷ παλαιῷ οὐ συμφωνήσει τὸ ἐπιβλήμα τὸ ἀπὸ τοῦ καινοῦ. 37 καὶ οὐδεὶς βάλλει οἶνον νέον εἰς ἀσκούς παλαιούς· εἰ δὲ μήγε, ῥήξει ὁ οἶνος ὁ νέος τοὺς ἀσκούς, καὶ αὐτὸς ἐκχυθήσεται καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπολοῦνται· 38 ἀλλὰ οἶνον νέον εἰς ἀσκούς καινοὺς βλητέον. 39 καὶ οὐδεὶς πῖον παλαιόν θέλει νέον· λέγει γὰρ ὁ παλαιὸς χρηστός ἐστιν.

VI.

1 5
Mc. 2, 23 2ⁿ
Mt. 12, 1—8

1 Ἐγένετο δὲ ἐν σαββάτῳ διαπορεύεσθαι αὐτὸν διὰ σπορίμων, καὶ ἔτιλλον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τοὺς σιάχνας καὶ ἤσθιον ψάχοντες ταῖς χερσίν. 2 τινὲς δὲ τῶν

34. ΓΑΠ omittunt ιζ. κ^*D , it.⁶ gat.* aeth. omittunt ποιησαι. — νηστευσαι cum $\kappa c B X \Xi$, 28. νηστευειν cum $\kappa^* A C D L R I \Gamma \Delta \Lambda \Pi$.
35. καὶ ὅταν cum $A B D E H K M \text{mg.} R S U V X \Gamma \Lambda \Lambda \Xi \Pi$, a, em. for. ing. goth. $\kappa C F L M$ it.⁸ vg. omittunt και. — τοτε cum $A B C D L R X \Gamma \Xi \Pi$, a, vg. copt. syr. utr. arm. ed. και τοτε cum $\kappa F M \Lambda$, b, c, e, f, Π^2 , g^1 , l, q, goth. arm. aeth.
36. απο cum $\kappa B D L X \Xi$, b, c, e, Π^2 , g^1 , l, q, vg. syr. utr. copt. απο deest $A C R \Gamma \Delta \Lambda \Pi$, a, f, goth. aeth. — σχισας cum $\kappa B D L \Xi$, 1, 22, 33, 131, 157, 251, copt. deest $A C L X \Gamma \Delta \Lambda \Pi$ it. vg. goth. syr. p arm. aeth. — σχισει cum $\kappa B C D L X$, a, e. συμφωνησει cum $\kappa B C D L X$, a, e. σχιζει et συμφωνει cum (A σχιζει et συμφωνησει) $E F H K M$ (R σχιζεται et συμφωνει) $S U V \Gamma \Lambda \Lambda \Pi$ vg. copt. syr. utr. arm. goth. aeth. — το επιβλημα το απο cum $\kappa B C L X \Lambda$ it. vg. copt. syr. utr. arm το απο του καινου επιβλημα cum D . το απο sine το επιβλ. cum $A E F H K M R S U V \Gamma \Lambda \Pi$ goth. aeth. sl.
37. ο οινος ο νεος (κ , 44, 71 omittunt ο νεος) cum $B C D L M R U X \Lambda$ it. vg. ο νεος οινος cum $A E F H K S \Gamma \Lambda \Pi$ goth.
38. αλλα cum $\kappa A D E F H L R S U V X \Gamma \Lambda$. αλλ cum $B C K M \Lambda \Pi$, 1, 69. βλητεον cum $\kappa A B C R X \Gamma \Lambda \Lambda \Pi$ vg. βαλλουσιν cum $\kappa^* D$, a, b, c, e, f, Π^2 , g^1 , l, q, syr. utr. aeth. — Post βλητεον legunt $A C D R X \Gamma \Lambda \Lambda \Pi$ it. vg. goth. syr. utr. arm. και αμφοτεροι συντηρουνται (D , a, e τηρουνται, servantur, vg. conservantur). Cf. Mt.
39. D , a, b, c, e, Π^2 , l omittunt hunc versum. Nec magis Eusebius habuisse vdr.; nec enim ut debebat in canonem decimum retulit, in quo quae singulis propria sunt posuit. — θελει cum $\kappa B C^* L$, copt. arm. aeth. ενθως θελει cum $A C^2 R X \Gamma \Lambda \Lambda \Pi$, f, g^1 , 2, Π^2 , vg. syr. utr. goth. — χρηστος cum $\kappa B L$, 157, 225, copt. syr. sch. χρηστοτερος cum $A C R X \Gamma \Lambda \Lambda \Pi$ it. vg. syr. p.
- VI: 1. δευτεροπρωτω ($R \Gamma$ 13 δευτερω πρωτω) cum $A C D E H K M R S U V X \Gamma \Lambda \Lambda \Pi$, a, f*, Π^2 , g^1 , 2 (e: sabbato mane) vg. go. syr. p txt arm. Tractant uberius Caesar.⁵³ (Galland. 6) Eriph.⁴⁶² et ¹⁵⁸ Chron.³⁹⁶ (ed. Bonn., ed. Par. 211) Chrysost. Hom. 40, in Mt. Isid. Epp. 3, 110, Thphyl. ad h. l. Euthymius ad h. l. Ambrosius luc.¹³⁶²: „secundoprimum, non primosecundum dixit, δευτεροπρωτων enim scriptum est. Praeferri enim debuit quod praecellit. Secundum ideo

Φαρισαίων εἶπον· τί ποιεῖτε ὁ οὐκ ἔξεστιν τοῖς σάββασι; 3 καὶ ἀποκριθεὶς πρὸς αὐτοὺς εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· οὐδὲ τοῦτο ἀνέγνωτε ὃ ἐποίησεν Δαβὶδ, ὅτε κείνασεν αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ; 4 εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως λαβὼν ἔφαγεν καὶ ἔδωκεν τοῖς μετ' αὐτοῦ, οἷς οὐκ ἔξεστιν φαγεῖν εἰ μὴ μόνους τοὺς ἱερεῖς; 5 καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· κύριός ἐστιν τοῦ σαββάτου ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου.

6 Ἐγένετο δὲ ἐν ἐτέρῳ σαββάτῳ· εἰσελθεῖν αὐτὸν εἰς τὴν συναγωγὴν καὶ διδάσκειν.

6—11
Mc. 3, 1—6
Mt. 12, 9—14

- quia primum ante ex lege praecessit, in quo etiam poena praescripta est si quis operetur; primum autem ideo, quia sabbatum illud ex lege solutum est quod erat primum: et hoc primum factum est quod secundo est constitutum." Cf. et. ps.⁴⁷ (p. 936). (Conferrī praeterea possunt Eustath. vit. Eutyth. nr. 95, δευτεροδεκάτη Hier. in Ezech. 45, et δευτερέσχατος Heliod. ap. Chirurg. vett. p. 94. Facit huc etiam Clem. Strom. 6, 5, ex Praedicat. Petri — — ἂν μὴ σελήνη φανῇ, σάββατον οὐκ ἄγοιαι τὸ λεγόμενον πρῶτον etc.). **ABL**, 1, 22, 33, 69*, 140, 157, 209, b, c, e, f**, l, q, copt. syr.sch. syr.p in marg. syr.hr. aeth. ar.p pers. omittunt. Cf. Comm. Lk. von Weiss, 1892, S. 380. — δια sine τῶν cum ***ABLΔ.1*Π**, 1. δια τῶν cum **κCDEHKMRSUVXΓ.12** copt. arm. τοὺς σταχθας hoc loco cum **κAC³(D)XΓΔ.1Π** it. vg. goth. copt. syr.utr.et hr. arm. aeth. Post ησθιον cum **BC*LR**. — **C*Μ**, b, c, e copt. wi. et dz syr.sch. aeth. post χειρῶν addunt αὐτῶν.
2. εἶπον (X εἶπαν) sine αὐτοῖς cum **κBC*ΛX**, 1, 118, 131, 157, 209, a, c, e copt. εἶπον αὐτοῖς cum **AC³RΓΔ.1Π**, b, f, ff², g^{1,2}, l, q, syr.utr.et hr. arm. aeth. goth. — D ελεγον αὐτω. Vide Mc. Pro τι ποιεῖτε D legit εἶδε τι ποιουσιν οἱ μαθηταὶ σου τοὺς σαββασιν ο οὐκ ἔξεστιν. — ποιειν (L, syr.sch. post σαββασιν) cum **κACLXΓΔ.1Π**, q, copt. syr.sch. syr.p et hr. goth. aeth. — **B(D)R**, 69, 274, it. vg. arm. omittunt ποιειν. — τοὺς σαββασιν cum **κB(D)LRU**. εν τοῖς σαββασιν cum **κCXXΓΔ.1Π**, g^{1,2}, vg. goth.
3. πρὸς αὐτοὺς εἶπεν ο (B omittit) ις cum **(B)C*EHSUVΓ.1.1**. dixit illis Jesus a, b, g¹, l. — ο ις πρὸς αὐτοὺς εἶπεν cum **κL**, vg. copt. syr.p. ο ις εἶπεν πρὸς αὐτοὺς cum **AC³DKMRXII** syr.sch. aeth. — δαυειδ cf. ad Mt. 1 : 1. — οτε cum **κBCDLXΔ**. οποτε cum **AEHKMRSUVI.1Π**. — οντες post μετ αὐτου invenitur apud **ACRΓ.1Π** goth. syr.p. Omittitur ab **κBDLX** copt. syr.sch. et hr.
4. Ante εἰσῆλθεν legit ***ACEHKMSUVΓΔ.1Π** syr.p et hr. ως et **κLRX** πως, syr.sch. οτι. **BD** plane omittunt. — λαβων cum **BC*ΛX**, 33. ελαβεν και cum **AC³EHKMRSUVI.1** it. vg. goth. syr.p. — **κDKII** syr.hr. arm. aeth. omittunt. — και εδωκεν cum **BL**, 1, 112, it. vg. copt. syr.sch. arm. goth. και εδωκεν και cum **κADEHKMRSUVXΓΔ.1Π**, syr.hr.et p aeth. — Post vs. 4 D haec addit: τη αυτη ημερα θεασαμενος ινα εργαζομενον τω σαββατω εἶπεν αὐτω· ανθρωπε ει μεν οιδας τι ποιεις μακαριος ει· ει δε μη οιδας επικαταρατος και παραβατης ει του νομου. Cf. Resch, Aussercan. Paralleltexthe Lk. 1895, S. 56, 57.
5. D ponit hunc versum post vs. 10. — **κADEHKLMRSUVXΓΔ.1Π** vg. goth. legunt ελεγεν αυτοις οτι. **κ*B**, 1, 131, arm. aeth. omittunt οτι — **κB** syr.sch. et hr. copt. wi et petr.⁴ legunt του σαββ. ο υιος τ. ανθρ. **ADLRXΓΔ.1Π** it. vg. syr.p arm. goth. habent ο υιος του ανθρ. και του σαββατου.
6. Pro εγενετο δε usque ad ξηρα legit D: και εἰσελθοντος αὐτου παλιν εἰς τὴν συναγωγὴν σαββατω εν η ην ανθρωπος ξηραν εχων την χειρα. — δε sine

καὶ ἦν ἄνθρωπος ἐκεῖ καὶ ἡ χεὶρ αὐτοῦ ἡ δεξιὰ ἦν ξηρά· 7 παρατηροῦντο δὲ αὐτὸν οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι εἰ ἐν τῷ σαββάτῳ θεραπεύει, ἵνα εὐφρῶσι κατηγορεῖν αὐτοῦ. 8 αὐτὸς δὲ ᾗδει τοὺς διαλογομοῦς αὐτῶν· εἶπεν δὲ τῷ ἄνδρῳ τῷ ξηρὰν ἔχοντι τὴν χεῖρα· ἔγειρε καὶ στήθι εἰς τὸ μέσον. καὶ ἀναστὰς ἕστη. 9 εἶπεν δὲ ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτούς· ἐπερωτῶ ὑμᾶς εἰ ἔξεστιν τῷ σαββάτῳ ἀγαθοποιῆσαι ἢ κακοποιῆσαι, ψυχὴν σῶσαι ἢ ἀπολέσαι. 10 καὶ περιβλεψάμενος πάντας αὐτούς εἶπεν αὐτῷ· ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου. ὁ δὲ ἐποίησεν, καὶ ἀπεκατεστάθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ. 11 αὐτοὶ δὲ ἐπλήσθησαν ἀνοίας, καὶ διειλάλουν πρὸς ἀλλήλους τί ἂν ποιήσαιεν τῷ Ἰησοῦ.

^{12 n.}
Mc. 3, 13 13 12 Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἐξελθεῖν αὐτὸν εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι, καὶ ἦν διανυκτερεύων ἐν τῇ προσευχῇ τοῦ θεοῦ. 13 καὶ ὅτε ἐγένετο ἡμέρα,

καὶ cum **BLX** it.⁷ copt. syr.sch. arm. aeth. δε καὶ cum **ARΓΑΠ**, g², q, vg. syr.p. — ἄνθρωπος ἐκεῖ cum **BBLR** copt. ἐκεῖ ἄνθρωπος cum **ΑΧΓΑΠ** vg. goth. syr.utr.et.hr. arm.

7. παρατηροῦντο cum **ABDLMRXΠ**, 1, 13, 33, 69. παρατηρουν cum **KEKSU** **VF.1**. αυτον cum **BBDLX**, 69, syr.utr. copt. arm. aeth. αυτον omittitur ab **BBDLX**, 69. — θεραπευει cum **ADLII**. θεραπευσει (cf. Mc.) cum **BXΓΑΑ**. κατηγορειν cum ***BSX** (*D* -γορησαι) g¹, q, am. fu. for. gat. syr.utr. goth. b, c, a, e, Π², vg. κατηγοριαν cum ***AEF^wHKLMUVΓΑΠ**, f, goth. copt. arm. syr.p. — Pro αυτον legend **F^wKLRΠ** copt. syr.p.in marg. arm. κατ αυτον.
8. ειπεν δε cum **BLX**. καὶ ειπεν cum **ΑΓΑΠ** goth. syr.sch.et.p aeth. et ait, Π², g¹, 2, l, q, et dicit, c, e. λεγει cum *D*, b, f. — τῷ ἀνδρῳ cum **BL** aeth. Cyr. 4, 255. τῷ ἀνθρώπῳ cum **ΑΧΓΑΠ** (it. vg. homini). *D* omittit. — εγειρε cum **ABEF^wKLMSUVXΑΠ**. εγειραι cum *Γ*. εγειρον cum *D*. — καὶ ἀναστὰς cum **BBDLX**, 1, 33, c^{scr}. it. vg. copt. ο δε ἀναστὰς cum **AEK** **MSUVΓΑΠ** syr.p arm.
9. ειπεν δε cum **BBDL**, 13, 33, 69, 124, 346, it. vg. goth. ειπεν οιν cum **AE** **KMSUVXΓΑΠ** syr.p. — ἐπερωτῶ cum **BL**, 157, e, f, g², l, vg. copt. goth. syr.hr. ἐπερωτησῶ cum **ADXΓΑΠ**, a, b, c, Π², g¹, q, syr.utr. arm. aeth. — ὑμᾶς εἰ cum **BBDL**, 157, a, c, e, f, Π², g¹, l, vg. copt. ὑμᾶς τῶ cum minusculis, q, arm. ὑμᾶς τι cum **AEKMSΓΑΠ**. τῷ σαββάτῳ cum **BBDL**, c, e, Π², g¹, q, am. fu. for. em. tol. copt.schw. syr.sch. aeth. τοῖς σαββάσιν cum **ΑΧΓΑΠ**, a, f, vg. copt. syr.sch.et.p et hr. arm. goth. αποκτειναι cum **AE** **F^wKMSUVΓΑΠ**, e, syr.cod. syr.p txt aeth.
10. αυτω cum **ABEF^wKMSUVΓΑΠ** syr.sch.et.p txt arm. goth. τῷ ἀνθρώπῳ cum **BDLX**, 1, 33, 69, 124, it. vg. copt. syr.p.in mg. et hr. (add. ejus manus ejus arida) arm. aeth. — ἐποίησεν cum **ABEF^wLMSUVΓΑΑ**, 33. ἐποίησεν οντως cum **KΠ**. ἐξέτεινεν cum **BDX**, 1, 13, 69, it. vg. goth. copt. syr.sch.et.p arm. aeth. — ἀπεκατεστάθη cum ***ADEKLMSUVXΓΑΑ**. ἀπεκατεσθη cum **BU**. — ἡ χεὶρ αυτον sine υρης cum **ABDKLQXΑΠ** it. vg. goth. copt. syr.utr.et.hr.arm. Additur υρης (ut Mt.) ab **EMSVΓΑ**. Item sine ὡς ἡ ἀλλῃ cum **BL**, 33, 34*, 63, a, e, Π², l, 130^{lat} vg. copt. Additur ὡς ἡ ἀλλῃ ab **AEKMQSUVXL.1.Π**, b, c, f, g¹, q, goth. syr utr.et.hr. arm. aeth. Item *D*, 1, 131 ὡς καὶ ἡ ἀλλῃ.
11. ποιησαιεν cum **BLA**, 1, 13, 33, 69. ποιησαιεν cum **KA**. ποιησαιεν cum **EKMQSUVXΓΑΠ**.
12. ἐξελθειν αυτον cum **ABDL**, 33, 119, 157. ἐξηλθεν cum **EKMQSUVΓΑΠ** vg.

προσεφώνησεν τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, καὶ ἐκλεξάμενος ἀπ' αὐτῶν δώδεκα, οὓς καὶ ἀποστόλους ὠνόμασεν, 14 Σίμωνα, ὃν καὶ ὠνόμασεν Πέτρον, καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ Ἰακώβον καὶ Ἰωάννην καὶ Φίλιππον καὶ Βαρθολομαῖον 15 καὶ Ματθαῖον καὶ Θωμᾶν, καὶ Ἰακώβον Ἀλφαιῶν, καὶ Σίμωνα τὸν καλούμενον ζηλωτὴν, 16 καὶ Ἰούδαν Ἰακώβου, καὶ Ἰούδαν Ἰσακαριώθ, ὃς ἐγένετο προδότης, 17 καὶ καταβὰς μετ' αὐτῶν ἔστη ἐπὶ τόπου πεδινοῦ, καὶ ὄχλος πολὺς μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ πλῆθος πολὺ τοῦ λαοῦ ἀπὸ πάσης τῆς Ἰουδαίας καὶ Ἱερουσαλὴμ καὶ τῆς παραλίου Τύρου καὶ Σιδῶνος, οἱ ἦλθον ἀκοῦσαι αὐτοῦ καὶ ἰαθῆναι ἀπὸ τῶν νόσων αὐτῶν, 18 καὶ οἱ ἐνοχλούμενοι ἀπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων ἐθεραπεύοντο· 19 καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἐζήτειν ἄπιεσθαι αὐτοῦ, ὅτι δύναμις παρ' αὐτοῦ ἐζήρχετο καὶ ἰατο πάντας.

20 Καὶ αὐτὸς ἐλάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἔλεγεν· μακάριοι οἱ πτωχοί, ὅτι ἡμετέρα ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. 21 μακάριοι οἱ πεινῶντες νῦν, ὅτι χορτασθήσεσθε. μακάριοι οἱ κλαίοντες νῦν, ὅτι γελάσετε. 22 μακάριοι ἐστε διὰν μισήσωσιν ἡμᾶς οἱ ἄνθρωποι, καὶ διὰν ἀφορίσωσιν ἡμᾶς καὶ ὀνειδίσωσιν καὶ ἐκβάλωσιν τὸ ὄνομα ἡμῶν ὡς πονηρὸν ἐνεκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. 23 χάριτε ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ καὶ σκιρτήσατε· ἰδοὺ γὰρ ὁ μισθὸς ἡμῶν πολὺς ἐν τῷ οὐρανῷ· κατὰ τὰ αὐτὰ γὰρ ἐποίησεν τοὺς προφήταις οἱ πατέρες

14. καὶ ἰακωβ. cum **BDKLAII**, a, b, c, vg. syr.sch. arm. καὶ omittitur ab **AE MQSUVXΓA**, e (iac. ioh. phil. bart. matth. thom. iac. sic e, f, Π², g¹, 2, 1 (iohannem et iacobum), q, vg. copt. syr.p goth. aeth. καὶ φιλιππ. cum **BBDL**, 33, 157, 244, a, b, c, l, syr.sch. arm. aeth. καὶ omittitur ab **AEKM QSUVXΓA.III** it.⁶ vg. copt. syr.p goth.
15. Primum καὶ cum **BBDL**, 13, a, b, c, l, q, copt. syr.sch. arm. aeth. Omittitur ab **AEKMQSUVXΓA.III**, e, f, Π², g¹, 2, vg. goth. syr.p. — ματθαιον cum **B^B*D**, goth. ματθαιον cum **AB³QXΓA.III**. — καὶ ἰακωβ. cum **BD*L**, 13, 33, 69, cscr. a, b, c, d, l, copt.wi et schw. syr.sch. arm. aeth. καὶ omittitur ab **ABD²QXΓA.III**. — αλφαιου cum **BBL** arm. τον τον αλφαιου cum **.AD QXΓA.III**.
16. Primum καὶ cum **BDF^wLQ**, a, b, c, Π², l, vg. copt. syr.sch. arm. aeth. Omittitur ab **AXΓAII**, e, f, g¹, q, am. em. ing. for. peru. tol. sax. goth. syr.p. — ἰσακαριωθ (D, e, f, g¹, l, q, for. fu. ing. σκαριωθ, am. scariot, a, b omittunt), cum **B^B*BDL**, 33. ἰσακαριωτην cum **KAQXΓA.III**, Π², syr.p arm. goth. — ος sine καὶ cum **BBL**, 53, 112, it. vg. copt. syr.sch. arm. aeth. Additur καὶ ab **ADQXΓA.III** syr.p goth.
17. πολυς cum **BBL**, 1, 118, syr.sch. Omittitur ab **ADQXΓA.III** it. vg.
18. ἐνοχλούμενοι cum **BABL**, 1, 157. οχλουμενοι cum **DQXΓA.I**. απο cum **BA^BDEF^wLMQSVΓA.III**. υπο cum **KUXII** — εθεραπευοντο cum **BABDLQ** it. vg. copt. arm. aeth. καὶ εθεραπ. cum **EKMSUVXΓA.III** syr.utr. goth.
19. ἐζητειν cum **BBL**, b, e, f, am. syr.sch. goth. ἐζητει cum **ADQRXΓA.III** it.⁵ vg. syr.p Mcion.epiph.³¹² et ³²¹ Cyrill.nest.⁹⁹
20. οἱ πτωχοὶ cum **B^B*et^cABDEKLSUVΓA.III**, b, e, Π², g¹, 2, l, q, vg. copt. syr.utr. Additur τω πνευματι e Mt. ab **KAQX**, a, c, f, gat. sax. copt.dz. recens syr.hr.
23. Pro χαριτε legunt nonnulli minusculi χαριτε. — κατὰ τὰ αὐτὰ cum **BD** (d sic) **QXΞ**, 33, a (similiter), c (eadem), e (per eadem), copt. syr.sch. arm.

αὐτῶν. 24 Πλὴν οὐαὶ ὑμῖν τοῖς πλοῦσοις, ὅτι ἀπέχετε τὴν παράκλησιν ὑμῶν. 25 οὐαὶ ὑμῖν οἱ ἐμπεπλησμένοι νῦν, ὅτι πεινάσετε. οὐαὶ οἱ γελῶντες νῦν, ὅτι πενθήσετε καὶ κλαύσετε. 26 οὐαὶ ὅταν καλῶς ὑμᾶς εἴπωσιν πάντες οἱ ἄνθρωποι κατὰ τὰ αὐτὰ γὰρ ἐποίουν τοῖς ψευδοπροφήταις οἱ πατέρες αὐτῶν. 27 Ἀλλὰ ὑμῖν λέγω τοῖς ἀκούουσιν ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, καλῶς ποιεῖτε τοῖς μισοῦσιν ὑμᾶς, 28 εὐλογεῖτε τοὺς καταρωμένους ὑμᾶς, προσεύχεσθε περὶ τῶν ἐπηρεαζόντων ὑμᾶς. 29 τῷ τύπτοντί σε ἐπὶ τὴν σιαγόνα πάρεχε καὶ τὴν ἄλλην, καὶ ἀπὸ τοῦ αἵροντός σου τὸ ἱμάτιον καὶ τὸν χιτῶνα μὴ κωλύσης. 30 παντὶ αἰτοῦντί σε δίδου, καὶ ἀπὸ τοῦ ἰσχυροῦ τὰ σὰ μὴ ἀπαίτει. 31 καὶ καθὼς θέλετε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, ποιεῖτε αὐτοῖς ὁμοίως. 32 καὶ εἰ ἀγαπᾶτε τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς, ποία ὑμῖν χάρις ἐστίν; καὶ γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ τοὺς ἀγαπῶντας αὐτοὺς ἀγαπῶσιν. 33 καὶ εἰ ἀγαθοποιεῖτε τοὺς ἀγαθοποιούντας ὑμᾶς, ποία ὑμῖν χάρις ἐστίν; καὶ οἱ ἁμαρτωλοὶ τὸ αὐτὸ ποιοῦσιν. 34 καὶ εἰ δὲν δανίσθητε παρ' ὧν ἐλπίζετε λαβεῖν, ποία ὑμῖν χάρις ἐστίν; καὶ ἁμαρτωλοὶ ἁμαρτωλοῖς δανίζουσιν ἵνα ἀπολάβωσιν τὰ ἴσα.

27-30
Mt. 5. 39-42

Mt. 7. 12
32 36
Mt. 5. 44-48

κατα ταυτα cum **AEHKLMRPSUVΓA.ΛΠ**, b, f, ff², l, q, syr. p goth. aeth. Or. 3, 466, Tert. marc. 4, 15.

25. νυν cum **BLQRXA*AE**, f, goth. copt. syr. p c*, arm. aeth. νυν omittitur ab **ADEHKMPSUVΓII**, a, b, c, e, g², l, q, vg. syr. sch. — Secundum ουαι sine υμιν cum **BKLSXE**. Additur υμιν cum **ADEHMPQRUVΓA.ΛΠ** it. vg.
26. ουαι sine υμιν cum **ABEF*HKLMQRSUVXΓA.ΣΠ** vg. goth. syr. p. Additur υμιν a **DA**, 13, 69, b, copt. syr. sch. arm. aeth. — καλως υμας ειπωσιν cum **DEKMPQRSUVXΓA.ΣΠ**, a, c, f, am. ing. mt. goth. καλως ειπωσιν υμας cum **AHL**, 33, syr. sch., ff², g¹, l, vg. υμας καλως ειπωσιν cum **B**, e, q, tol. — παντες (**κ**, copt. παντες post οι ανθρ. ponunt) cum **ABEHKM PQRUXEΠ** it. vg. copt. syr. p goth. παντες omittitur a **DF*LSVΓA.Λ** vg. syr. sch. — κατα τα αυτα cum **ABDKRXEΠ**. κατα ταυτα cum ***AEHLM PSUVΓA.Λ**.
27. **HX** legunt **αλλ**.
28. καταρ. υμας cum **ABDKMPRXEΠ**. καταρ. υμιν cum **EHLSUVAA**. — προσευχεσθε cum **ABDLPRXA.ΣΠ** it. am. fu. goth. syr. p arm. και προσευχ. cum nonnullis minusculis, ff², vg. syr. sch. aeth. Tert. marc. 4, 16. περι cum **BLE**. υπερ cum **ADPRXG.ΛΠ**.
29. ει την cum **ABLRZ**. εις την cum ***D**.
30. παντι sine δε cum **BKLRΠ**, 1, 131, 157, 300, b, ff², l, syr. sch. arm. aeth. Additur δε ab **ADEHMPQRSUVXΓA.Σ**, a, c, e, f, g², vg. copt. goth. syr. p c*. παντι sine τω cum **B**. Additur τω ab **ADPRZ**.
31. Exceptis **B**, a, ff², l, omnes alii codd. legunt και υμεις ante ποιειτε. b, copt. ponunt και υμεις post αυτοις.
33. ***B** legunt και γαρ εαν. ***CADLPXE** it. vg. omittunt γαρ.
34. δανι- cum **AB*DLPRΔ** hoc versu et seq., item primo et tertio loco **E*E**, item tertio tantum loco **A**. δανει- cum **B*E²HKMSUVXΓII**. δανισθητε cum **BE**, 157, b, f, ff², g¹, 2, l, q, vg. δανειζητε cum **MUVII**, δανειζετε cum **ADEF*HKLPXA.Λ**. — λαβειν cum **BLE**, 237, Just. Apol. 1, 15. απολαβειν cum **ADEHKMPSUVXΓA.Λ**. — Secundum και sine γαρ cum **BLE**, 157, copt. (item b, q: nonne et). Additur γαρ ab **ADPRXG.ΛΠ**. αμαρτωλοι sine οι cum **ABDELMRPSUVΓA.ΛΠ**. οι αμαρτ. cum **HKZ**.

- 35 Πλὴν ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν καὶ ἀγαθοποιεῖτε καὶ δανίζετε μηδὲν ἀπελπίζοντες· καὶ ἕσται ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς, καὶ ἔσθετε υἱοὶ ὑψίστου, ὅτι αὐτὸς χρηστός ἐστιν ἐπὶ τοὺς ἀγαρίστους καὶ πονηροὺς. 36 γίνεσθε οἰκτίρμονες, καθὼς ὁ πατὴρ ὑμῶν οἰκτίρμων ἐστίν. 37 καὶ μὴ κρίνετε, καὶ οὐ μὴ κριθῆτε καὶ μὴ καταδικάζετε, καὶ οὐ μὴ καταδικασθῆτε. ἀπολύετε, καὶ ἀπολυθήσεσθε· 38 δίδοτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· μέτρον καλὸν πεπεισμένον ἰσοσταθμισμένον ὑπερεκχυνόμενον δώσουσιν εἰς τὸν κόλπον ὑμῶν· ὃ γὰρ μέτρον μετρεῖτε ἀντιμετροηθήσεται ὑμῖν. 39 Ἐλεγε δὲ καὶ παραβολὴν αὐτοῖς. μήτι δύναται τυφλὸς τυφλὸν ὀδηγεῖν; οὐχὶ ἀμφοτέροι εἰς βόθυνον ἐμπεσοῦνται; 40 οὐκ ἔστιν μαθητὴς ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον· καθηγησόμενος δὲ πᾶς ἔσται ὡς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ. 41 τί δὲ βλέπεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου, τὴν δὲ δοκὸν τὴν ἐν τῷ ἰδίῳ ὀφθαλμῷ οὐ κατανοεῖς; 42 πῶς δύνασαι λέγειν τῷ ἀδελφῷ σου· ἀδελφέ, ἄφες ἐκβάλω τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου, αὐτὸς τὴν ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σοῦ δοκὸν οὐ βλέπων; ὑποκριτὰ, ἔκβαλε πρῶτον τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σοῦ, καὶ τότε διαβλέψεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου ἐκβαλεῖν. 43 Οὐ γὰρ ἐστὶν δένδρον καλὸν ποιοῦν καρπὸν σαπρὸν, οὐδὲ πάλιν δένδρον σαπρὸν ποιοῦν καρπὸν
- Mt. 5. 48
Mt. 7. 1. a
Mc. 4. 24
Mt. 15. 14
Mt. 10. 24
Io. 13. 16
15. 20
41 s.
Mt. 7. 3 5
Mt. 7. 16 s.
et 12. 33
35. δανίζετε, δανείζετε vide ad vs. 34. — μηδεν cum ABLRXΓΔΙΠΖ. μηδενα cum κΞΠ*Wcant. απελπ. cum κABLRΞ. αφελπ. cum DP. Post πολυς addunt κΑΑ, c εν τοις ουρανοις. — Nonnulli minusculi legunt τον υψιστου pro υψιστου.
36. γινεσθε sine ουν cum κBDLΞ it.⁸ goth. copt. arm. aeth. γινεσθε ουν cum APXΓΔΙΠ, f, g¹, 2 vg. syr.utr. et hr. καθως sine και cum κBLΞ, 1, 131, 262, c, d, copt. aeth. καθως και cum ADPRXΓΔΙΠ it. vg. goth. syr.utr. et hr. Just.apol.1, 15 et tryph.96.
37. και ου μη cum κBCEHKLMPUSVXΓΔΞΠ, b, Π², g¹, 2, l, q, vg. copt. ινα μη cum ADΔ, a, c, e, f, goth. aeth. Tert.marc.4, 17. — και μη καταδ. cum κBLSXΞ syr.p. Omittitur ab ACDEHKMPUVAAΠ it. vg. copt. syr.sch.
38. πεπεισμενον sine και cum κB(D)L, (1), 69, a, b, c, e, Π², g¹, l, q, copt. arm. aeth. D σεσαλ. ante πεπεισμενον ponit. Ξ omittit σεσαλ. Additur και ab ACPXΓΔΙΠ, f, g² vg. goth. syr.p. σεσαλειμ. sine και cum κBDLΞ, 1, 69, 131, a, b, c, e, f, Π², g¹, l, q, copt. arm. Additur και ab ACPXΓΔΙΠ vg. goth. aeth. syr.p. — υπερεκχυνομενον cum κAB*CDE²LPSUAΠ, 33, fscr. υπερεκχυνομενον cum B³E*HKMVXΓΔ. — ω γαρ μετρω cum κBDLΞ, 1, 33, 131, 209, c, e, copt. τω γαρ αντω μετρω ω cum ACPXΓΔΙΠ it. vg. goth. syr.p arm.
39. δε και cum κBCDF^wLRXΞ it. vg. arm. Omittitur και ab APΓΔΙΠ copt. goth. syr.p. — εμπειουσνται cum BDLPR, 1, 13, 69, a (incident, item d). πεσοινται (cadent) cum κACXΓΔΑΞΠ, 33, it. vg. Vide Mt.
40. τον διδασκαλον sine αυτον cum κBDLXΞ it. vg. Additur αυτον ab ACPΓ ΔΙΠ copt. syr.utr. arm. goth. aeth.
42. πως cum B, e, Π². πως δε cum κ. και πως cum 251, g¹, 2 am. em. for. ing. perus. tol. sax. η πως cum ACDEHKLMPUSVXΓΔΑ it. vg. syr.utr. copt. goth. — εκβαλειν post τ. αδελφ. σου cum B, 13, 69, 124, 346. Post διαβλεψεις cum κACDXΓΔΙΠ it. vg. copt. goth.
43. ουδε παλιν cum κBLΞ, b, g¹, q, copt. arm. ουδε omittunt ACDXΓΔΙΠ it. vg. syr.utr. goth. aeth.

καλόν. 44 ἕκαστον γὰρ δένδρον ἐκ τοῦ ἰδίου καρποῦ γινώσκειται· οὐ γὰρ ἐξ ἀκανθῶν συλλέγουσιν σῦκα, οὐδὲ ἐκ βάτου σταφυλὴν τρυγῶσιν. 45 ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ τῆς καρδίας προφέρει τὸ ἀγαθόν, καὶ ὁ πονηρὸς ἐκ τοῦ πονηροῦ προφέρει τὸ πονηρόν· ἐκ γὰρ περισσεύματος καρδίας λαλεῖ τὸ στόμα αὐτοῦ. 46 Τί δέ με καλεῖτε κύριε κύριε, καὶ οὐ ποιεῖτε ἃ λέγω; 47 πᾶς ὁ ἐρχόμενος πρὸς με καὶ ἀκούων μου τῶν λόγων καὶ ποιῶν αὐτούς, ἵποδειξω ἑμῖν τί ἐστιν ὅμοιος. 48 ὅμοιός ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδομοῦντι οἰκίαν, ὃς ἔσκαψεν καὶ ἐβάθυνεν καὶ ἔθηκεν θεμέλιον ἐπὶ τὴν πέτραν· πλημμύρης δὲ γενομένης προσέρρηξεν ὁ ποταμὸς τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἴσχυσεν σαλεῖσθαι αὐτήν διὰ τὸ καλῶς ὠκοδομηθῆσαι αὐτήν. 49 ὁ δὲ ἀκούσας καὶ μὴ ποιήσας ὅμοιός ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδομήσαντι οἰκίαν ἐπὶ τὴν γῆν χωρὶς θεμελίου, ἣ προσέρρηξεν ὁ ποταμὸς, καὶ εὐθὺς συνέπεσεν, καὶ ἐγένετο τὸ ῥῆγμα τῆς οἰκίας ἐκείνης μέγα.

VII.

Mt. 7, 28 1 Ἐπειδὴ ἐπλήρωσεν πάντα τὰ ῥήματα αὐτοῦ εἰς τὰς ἀκοὺς τοῦ λαοῦ, εἰσῆλθεν εἰς Καφαρναούμ.

44. σταφυλὴν τρυγῶσιν cum **BCDLXΕ**. τρυγ. σταφ. cum **AEHKMSUVΓΑΛII** it. syr.sch. copt. goth. arm. aeth.

45. της καρδιας cum **B**. αυτου της καρδιας cum **D**. της καρδιας αυτου cum **ALXΓΑΛΞII** it. vg. — και ο πονηρος cum ***BDL**, 1, 130gr. et lat. 131, a, b, g¹, l, copt. ar.p. Additur ανθρωπος ab **ACXΓΑΛΞII**, c, e, f, ff², g², q, vg. syr.utr. goth. arm. aeth. — εκ του πονηρου cum **BDLΞ**, 1, 69, 131, a, ff², g¹, l, am. for. tol. copt. arm. Additur θησαυρον της καρδιας αυτου ab **ACXΓΑΛII**, c, e, f, g², q, copt. syr.utr. goth. aeth. — περισσευματος sine tou cum **ABDEHKSVXΔΑΞII**. του περιου. cum **CLMUT**. καρδιας cum **ABDΞ**. της καρδιας cum **CLXΓΑΛII**. Vide Mt. — Naber (Mnemosyne, 1881, p. 97) scripsit: „Graeco more ita sententia expedienda est, quasi esset scriptum: εκ της καρδιας ωσπερ εξ αγαθου θησαυρου. Ipsum cor cum thesauro comparatur.” Vide contra De Vries van Heyst (Theol. Tijdsch. 1881, bl. 619) et V. d. B. Callenfels. — λαλει hoc loco cum **ABDLXΓΑΛΞII** syr.utr. goth. Post το στομα αυτου cum **BC**, a, b, c, f, ff², g¹, 2, l, q, vg. copt. — αυτου omittitur ab **CF^w**, g¹, vg. copt. syr.sch. aeth. Vide Mt.

46. B, e, goth. syr.sch. ο λεγω.

48. πλημμυρης cum **B*LEΞ**. πλημμυρας cum **AB³CDXΓΑΛII**. προσερρηξεν cum ***B*DL**. προσερρηξεν cum **ACXΓΑΛΞII**. — δια το καλωσ οικοδομησθαι cum **BLEΞ**, 33, 157, copt. syr.p (aeth. quia supra petram aedificata fuit ac bene aedificata fuit). — Naber (Mnemosyne, 1878, p. 97) legit **ωκοδομησθαι**. Codd. **οικοδομησθαι** et **οικοδομεισθαι**. Cf. V. d. Beke Callenfels. — **τεθυμελιωτο γαρ επι την πετραν** cum **ACDXΓΑΛII** it. vg. goth. syr.sch. et p^{txt}.arm.

49. C **οικοδομουντι**, it. vg. aedificanti. προσερρηξεν cum **B*DL**. προσερρηξεν cum **AB³CDXΓΑΛΞII**. — ευθυς cum **BCLΞ**, 33, yscr. ευθεως cum **AEHKMR SUVXΓΑΛII**. — Omittit **D**. — συνεπεσεν (concidit cum b, d, e, l, q, tol) cum **BDLRΞ**, b, e, l, q, tol. επεσεν (cecidit a, c, f, ff², g¹, 2, vg.) cum **ACXΓΑΛII** vg. ut Mt.

VII: 1. επειδη cum **ABC*XI** gat. (cum), επειδη δε cum **K**, 91, 239. επει δε cum **BC²EHLMRSUVΓΑΛΞ**, e, f, g², vg. copt. goth. και εγενετο οτε cum **D**.

2 Ἐκατοντάρχου δέ τις οὐδὸς κακῶς ἔχων ἡμελλεν τελευτᾶν, ὃς ἦν αὐτῷ ἔντιμος. 3 ἀκούσας δὲ περὶ τοῦ Ἰησοῦ ἀπίστευεν πρὸς αὐτὸν πρεσβυτέρους τῶν Ἰουδαίων, ἔρχομένων αὐτὸν ὅπως ἐλθὼν διασώσῃ τὸν δοῦλον αὐτοῦ. 4 οἱ δὲ παραγενόμενοι πρὸς τὸν Ἰησοῦν παρεκάλουν αὐτὸν σπουδαίως, λέγοντες ὅτι ἀξίός ἐστιν ᾧ παρέξῃ τοῦτο· 5 ἀγαπᾷ γὰρ τὸ ἔθνος ἡμῶν, καὶ τὴν συναγωγὴν αὐτὸς ᾠκοδόμησεν ἡμῖν. 6 ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐπορεύετο σὺν αὐτοῖς. ἦδη δὲ αὐτῷ οὐ μακρὰν ἀπέχοντος τῆς οἰκίας, ἐπεμψεν φίλους ὁ ἑκατοντάρχης λέγων αὐτῷ κύριε, μὴ σκύλλου· οὐ γὰρ ἰκανός εἰμι ἵνα ὑπὸ τὴν στέγην μου εἰσέλθῃς· 7 διὸ οὐδὲ ἑμᾶν τὸν ἡξιώσα πρὸς σε ἐλθεῖν ἀλλὰ εἰπέ λόγῳ, καὶ ἰαθήτω ὁ παῖς μου. 8 καὶ γὰρ ἐγὼ ἀνθρώπος εἰμι ἐπ' ἐξουσίας, ἔχων ὑπ' ἑμᾶν στρατιωτὰς, καὶ λέγω τούτῳ πορεύθητι, καὶ πορεύεται, καὶ ἄλλῳ ἔρχου, καὶ ἔρχεται, καὶ τῷ δούλῳ μου ποιήσῃ τοῦτο, καὶ ποιεῖ. 9 ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Ἰησοῦς ἐθαύμασεν αὐτόν, καὶ στραφεὶς τῷ ἀκολουθοῦντι αὐτῷ ὄχλῳ εἶπεν· λέγω ὑμῖν, οὐδὲ ἐν τῷ Ἰσραὴλ τοσαύτην πίστιν εὑρον. 10 καὶ ὑποστρέψαντες εἰς τὸν οἶκον οἱ πεμφθέντες εἶδον τὸν δοῦλον ὑγιαίνοντα.

11 Καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἐξῆς ἐπορεύθη εἰς πόλιν καλουμένην Ναὶν, καὶ συνε-

καφαρναουμ cum κBC^*DXE . καπερναουμ cum $AC^3EHLKLMRSUVTA\Pi$, q. Vss. 3—5 glossema interpolatoris, qui Paulinismum commendat a Judaeo-Christianis (Scholten, Is de derde evangelist de schrijver van het boek der Hand. ? bl. 77—79).

4. παρεκαλον cum $BCRX\Gamma A\Pi$. ηρωτων cum κDLE , 1, 13, 69, 346. παρεκαλεσαν A. — παρεξι cum $\kappa ABCDEHLRXA\Xi\Pi$. παρεξει cum $GKMSUV\Gamma A$.
6. της οικιας cum κD , 1, 13, 69, 124, 346, 5ev. goth. απο της οικιας cum $ABCLRX\Gamma A\Xi\Pi$. επεμψεν cum κ^*B . επεμψεν προς αυτον cum $\kappa^0CDLRX\Gamma A\Pi$ it. vg. επ αυτον A. — φιλουσ hoc loco cum $\kappa BCLXE$, 33, 131, 157, c, e, copt. aeth. — Post ο εκατοντ. cum $ADEGHKLMRSUVTA\Pi$, a, b, f, l, q, vg. syr.utr. arm. goth. — εκατονταρχης cum BL , 1, 131. εκατονταρχος cum $\kappa ACDRE$. — D omittit. ο εκατοντ. — κ^* , b, q, vg. legunt λεγων sine αυτω. — ικανος ειμι cum κB , b, l, q, am. for. ing. tol. syr.sch. ειμι ικανος cum $ACDEGHKLMRSUVX\Gamma A\Xi\Pi$. — υπο την στεγην μου cum $ABEGHKSUVAA\Pi$. μου υπο την στεγην cum $\kappa CDLMRX\Gamma E$.
7. ιαθητω cum BL . ιαθησεται cum $ACDR$.
8. επ εξουσιας conjectura, cf. Mt. 8 : 9. Codices legunt υπο (DF υπ) εξουσιασ τασσομενος, exceptis 33, 69, 242, 50ev, qui omittunt τασσομενος.
9. ουδε cum $\kappa ABCKLMRX\Pi$. ουδεποτε D. ουτε $EFGHSUVAA$.
10. εις τον (D* omittit) οικον οι πεμφθεντ. hoc ordine cum $\kappa BDFKLX\Pi$, a, b, c, e, f, copt. syr.hr. aeth. οι πεμφθεντες εις τον οικον cum $ACEGHMRSUV\Gamma A\Gamma$, f, Π^2 , g^2 , l, vg. goth. syr.utr. arm. — τον δολον cum κBL , 1, 157, 209, a, b, c e, Π^2 , g^1 , l, q, copt. syr.hr. τον ασθενοντα δουλον cum $ACEFGHKMRSUVX\Gamma A\Pi$, f, g^2 , vg. goth. syr.utr. arm. aeth.
11. εγενετο omittit D, e, aeth. εν (D, c, e omittunt) τη εξης cum $\kappa^*CDKMS\Pi$, c, e, f, copt. syr.utr. arm. aeth. εν τω εξης cum $\kappa ABEFGHLRUVX\Gamma A\Gamma$, a, b, Π^2 , g^1 , l, q, vg. — επορευθη cum κBR , 13, 69, 346. επορευετο cum $ACDLX\Gamma A\Pi$, ibat it. vg. Praeterea addunt C^3UXA ο ις. — Post οι μαθ. αυτον legunt $ACEGHKLMRSUVX\Gamma A\Pi$, b, c, q, goth. syr.p ικανοι. Omittitur ab $\kappa BDFLE$, 130gr. et lat. 157, a, e, f, Π^2 , g^1 , g^2 , l, vg. copt. syr.sch. et hr. arm.

πορεύοντο αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ καὶ ὄχλος πολὺς. 12 ὡς δὲ ἤγγισεν τῇ πόλει τῆς πόλεως, καὶ ἰδοὺ ἐξεκομίζετο τεθνηκῶς μονογενὴς υἱὸς τῇ μητρὶ αὐτοῦ, καὶ αὐτὴ ἦν χήρα, καὶ ὄχλος τῆς πόλεως ἱκανὸς ἦν σὺν αὐτῇ. 13 καὶ ἰδὼν αὐτὴν ὁ κύριος ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτῇ καὶ εἶπεν αὐτῇ μὴ κλαῖε. 14 καὶ προσελθὼν ἤψατο τῆς σοροῦ, οἱ δὲ βασιάζοντες ἔστησαν, καὶ εἶπεν νεανίσκε, σοὶ λέγω, ἐγέρθητι. 15 καὶ ἀνεκάθισεν ὁ νεκρὸς καὶ ἤρξατο λαλεῖν, καὶ ἔδωκεν αὐτὸν τῇ μητρὶ αὐτοῦ. 16 ἔλαβεν δὲ φόβος πάντας, καὶ ἐδόξαζον τὸν θεὸν λέγοντες διὰ προφητῆς μέγας ἠγέρθη ἐν ἡμῖν, καὶ διὰ ἐπεσκέπαστο ὁ θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ. 17 καὶ ἐξῆλθεν ὁ λόγος οὗτος ἐν ὅλη τῇ Ἰουδαίᾳ περὶ αὐτοῦ καὶ πάσῃ τῇ περιχώρῳ. 18 Καὶ ἀπήγγειλαν Ἰωάνναι οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ περὶ πάντων τούτων. 19 καὶ προσκαλεσάμενος δύο υἱὰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ὁ Ἰωάννης ἐπεμμεν πρὸς τὸν κύριον λέγων· σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἄλλον προσδοκῶμεν; 20 παραγεγόμενοι δὲ πρὸς αὐτὸν οἱ ἄνδρες εἶπαν· Ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς ἀπέσταλκεν ἡμᾶς πρὸς σε λέγων· σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἄλλον προσδοκῶμεν; 21 ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ ἐθεράπευσεν πολλοὺς ἀπὸ νόσων καὶ μαστίγων καὶ πνευματῶν πονηρῶν, καὶ τυφλοῖς πολλοῖς ἐχαρίσαστο βλέπειν. 22 καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· πορευθέντες ἀπα-

1* 23
Mt. 11, 2 - 6
Deut. 18, 15

12. τεθνηκως omittitur ab A, 54, c. μονογενης υιος cum κ BLX Ξ , c. υιος μονογενης cum ACDEFGHKMRSUV Γ ΔΑΠΠ it. vg. copt. goth. syr. arm. — και αυτη ην cum κ BC*LSV Ξ , 1, 33, it. vg. copt. syr. sch. et pet. hr. arm. και αυτη omisso ην cum AEF Γ GHKMRUX Γ ΔΑΠΠ goth. syr. p. — Westcott-Hort scribunt και αυτη ην, Tischendorf και αυτη ην. και αυτη ην χηρα glossema (V. Manen et V. d. Beke Callenfels). ην συν αυτη cum κ BL Ξ , 33, 69, 124. συν αυτη sine ην cum ACEFGHKMRSUV Γ ΔΑΠΠ vg. goth. — D legit vs. 12^b και πολυς οχλος της πολεις συνεληλυθι αυτη, e: consequbatur illam.
13. επ αυτη cum ABCD Δ Δ, f, am. tol. super ea (a, d, ei), επ αυτην cum κ KRX Γ Π, 13, 69, 346.
15. B εκαθισεν, c, e sedit.
16. παντας cum BDEGHKMSUVX Δ ΑΠΠ. απαντας cum κ ACFLR Γ Ι Ξ . — ηγεροθη cum κ ABCL Ξ (D εξηγεροθη), 1, 13, 33, 118, 131. εγηγεραται cum EFGHKMRSUVX Γ ΔΑΠΠ.
17. περι αυτου hoc loco cum κ aBCDR. Post περιχωρω cum FL Ξ , 33, b, c, g¹, aeth. Omittunt κ *, Π ², l. — και παση cum κ *et^aBFL Ξ , 1, 33, b, c, l, am. fu. for. ing. και εν παση cum ADEGHKMSUV Γ ΔΑΠΠ, a, f, q, vg. — Holwerda conject κ αν = και εν pro και.
18. ιωανναι cum κ AB*. ιωαννη cum B³LRX Γ ΔΑΠΠ.
19. κυριον cum BLR Ξ , 13, 33, a, Π ², g¹, am. fu. tol. arm. aeth. ιησουν cum κ AX Γ ΔΑΠΠ, b, c, f, g², l, q, vg. copt. syr. utr. goth. — αλλον cum ADI Δ ΑΠΠ, 1. ετερον cum κ B Γ LRX Ξ , 33, ut Mt.
20. ειπαν cum κ B Δ L Ξ . ειπον cum AX Γ ΔΑΠΠ. αλλον cum iisdem codd. quos vs. 19 diximus et cum B. ετερον cum κ DLX Ξ .
21. εκεινη cum κ BL, 1, 13, 69, 157, yscr. c, e, q, copt. αυτη cum ADRX Γ ΔΑΠΠ, 33, a, b, f, Π ², g¹, 2, l, vg. syr. utr. et hr. arm. goth. — τη sine δε cum κ BLX, 1, 33, a, b, c, Π ², l, copt. δε τη cum ADR Γ ΔΑΠΠ, e, f, g¹, 2, q, vg. goth. syr. utr. arm. ωρα cum κ ABDRX Γ ΔΑΠΠ vg. syr. copt. goth. arm. aeth. ημερα cum κ *L, 69. βλεπειν cum κ *ABDEGHKMSUVX Γ ΔΑΠΠ. το βλεπειν cum κ *FLU, 1, 33, 124.
22. και αποκριθεις cum κ B Δ L Ξ , 157, a, b, c, Π ², g¹, g²vid., l, vg. copt. arm.

γείλατε Ἰωάνναι ἃ εἶδετε καὶ ἠκούσατε τυφλοὶ ἀναβλέποντιν, χωλοὶ περιπατοῦσιν, Jes. 35, 5 κ.
 λεπροὶ καθαρίζονται, κωφοὶ ἀκούουσιν, νεκροὶ ἐγείρονται, πτωχοὶ εὐαγγελίζονται

23 καὶ μακάριός ἐστιν ὁς ἂν μὴ σκανδαλισθῆ ἐν ἐμοί.

24 Ἀπελθόντων δὲ τῶν ἀγγέλων Ἰωάννου ἤρξατο λέγειν πρὸς τοὺς ὄχλους περὶ 24 35
Mt. 11, 7 - 19
 Ἰωάννου τί ἐξήλθατε εἰς τὴν ἔρημον θεάσασθαι; κάλαμον ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενον; 25 ἀλλὰ τί ἐξήλθατε ἰδεῖν; ἄνθρωπον ἐν μαλακοῖς ἱματίοις ἡμφιεσμένον; ἰδοὺ οἱ ἐν ἱματισμῷ ἐνδόξῳ καὶ τρυφῇ ὑπάρχοντες ἐν τοῖς βασιλείοις εἰσὶν. 26 ἀλλὰ τί ἐξήλθατε ἰδεῖν; προφήτην; καὶ λέγω ὑμῖν, καὶ περισσότερον προφήτου. 27 οὗτός ἐστιν περὶ οὗ γέγραπται ἰδοὺ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὁς κατασκευάσει τὴν ὁδὸν σου ἔμπροσθέν σου. 28 λέγω ὑμῖν, μείζων ἐν γεννητοῖς γυναικῶν προφήτης Ἰωάννου οὐδεὶς ἐστίν· ὁ δὲ μικρότερος ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ μείζων αὐτοῦ ἐστίν. 29 καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἀκούσας καὶ οἱ τελῶναι ἐδικαίωσαν τὸν θεόν, βαπτισθέντες τὸ βάπτισμα Ἰωάννου· 30 οἱ δὲ Φαρισαῖοι καὶ οἱ νομικοὶ τὴν βουλὴν τοῦ θεοῦ ἠθέτησαν εἰς ἑαυτούς, μὴ βαπτισθέντες ἐπ' αὐτοῦ. 31 Τίνι οὖν ὁμοιώσω τοὺς ἀνθρώπους τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ τίνι εἰσὶν ὅμοιοι; 32 ὅμοιοί εἰσιν παιδίους τοῖς ἐν ἀγορᾷ καθημένους καὶ προσφωνοῦσιν ἀλλήλοις λέγοντες· ἡυλῆσαμεν ὑμῖν καὶ οὐκ ὠρχήσασθε, ἐθρηνησαμεν καὶ οὐκ ἐκλαύσατε. 33 ἐλήλυθεν γὰρ Ἰωάννης ὁ βαπτιστής μὴ ἐσθίων ἄρτον μηδὲ πίνων οἶνον, καὶ

Mal. 3, 1
Mc. 1, 2

Additur ο $\bar{\omega}$ ab ALRXΓΑ.ΙΠ, c, f, q, goth. syr. utr. syr. hr. (domin. Jesus) aeth. ut Mt. — *ιωανναι* (B -*ανει*) cum κ AB*L. *ιωαννη* (D -*ανη*) cum B⁸D RXΓΑ.ΙΣΠ. — Post *ηκουσατε* legunt ADRΓΑ.ΙΠ, e, f, g¹, g²vid., vg. goth. syrr. οτι. κ BLX Ξ , 1, a, b, c, Π², l, q

24. *προς τους* (Σ* omittit) *οχλους* cum κ ABKLM^SUX Ξ Π it. vg. goth. *τοις οχλοις* cum κ *DEFGHVIΓΑΑ copt. *εξεληλυθατε* cum EFG etc. *εξηλθατε* cum κ AB etc.

25. *εξηλθατε* cum κ ABDL Ξ . *εξεληλυθατε* cum EFHSUVXΓΑΑ.

26. *εξηλθατε* cum κ BDL Ξ . *εξεληλυθατε* cum AEFHGKMSUVXΓΑ.ΙΠ, 33.

27. *ιδου* sine *εγω* cum κ BDL Ξ it. vg. copt. arm. *ιδου εγω* cum AEGHKMSUVXΓΑ.ΙΠ, 33.

28. *λεγω* cum B Ξ , 33, yscr. copt. syr. sch. *αμην λεγω* cum κ IX. *λεγω γαρ* cum AEGHKMSUVΓΑ.ΙΠ. *λεγω δε* cum D. — *προφητης* cum A(D)EGHSUV ΓΑΑ, f, g¹, 2, q, vg. goth. syr. sch. et p arm. Omittitur ab κ BKLM^SX Ξ Π, a, b, c, e, Π², l, copt. syr. p mg. et hr. aeth. Vide Mt., apud quem nemo *προφητης* addit. — Post *ιωαννου* (BD -*ανου*) cum κ BL Ξ , 1, 131, 157 legunt A(D)EGHKMSUVXΓΑ.ΙΠ it. vg. goth. syr. sch. et p aeth. *τον βαπτιστον*.

31. Nonnulli minusculi, f, g¹, vg. clem. pers. w praemittunt *ειπε δε ο κυριος· τινι κτε.*

32. *λεγοντες* cum DL, 13, 69, 124, 346, Π², q, l, b, e, a, copt. *λεγοντα* cum κ E Ξ , 157. *a λεγει* cum κ *B, 1. *οι λεγουσιν* cum A, 262. *και λεγουσιν* cum APXΓΑ.ΙΠ, c, d, f, g¹, 2, vg. goth. syr. utr. — *εθρηνησαμεν υμιν* cum AEGHKMPSUVXΓΑ.ΙΠ, a, b, f, Π², q, goth. syr. utr. aeth. *εθρηνησαμεν* sine *υμιν* cum κ BDL Ξ , 13, 346, yscr.* c, e, g¹, 2, l, vg. copt. arm.

33. *μη* cum κ B Ξ , 157 et *μηδε* cum κ , 157. *μητε—μητε* cum ADLPXΓΑ.ΙΠ (*μητε* secundum etiam B Ξ). — *εσθιωσ* et hoc versu et seq. cum κ .Ι.Π.Ρ.Ξ (versu seq. etiam B). *εσθων* hoc versu cum BD, versu seq. cum D. — *αρτον* post *εσθ.* et *οινον* post *πιν.* cum κ BL Ξ , 157, f, g¹, 2, vg. syr. sch. copt. *αρτον* ante *εσθ.* et *οινον* ante *πιν.* cum APXΓΑ.ΙΠ goth. syr. p. D, it.² arm. aeth. omittunt *αρτον* et *οινον*, item syr. co.

λέγετε δαιμόνιον ἔχει. 34 ἐλήλυθεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίων καὶ πίνων, καὶ λέγετε ἰδοὺ ἄνθρωπος φάγος καὶ οἰνοπότης, φίλος τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν. 35 καὶ ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ τῶν τέκνων αὐτῆς.

36 Ἡρώτα δὲ τις αὐτὸν τῶν Φαρισαίων ἵνα φάγῃ μετ' αὐτοῦ καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Φαρισαίου κατεκλίθη. 37 καὶ ἰδοὺ γυνὴ ἧτις ἦν ἐν τῇ πόλει ἁμαρτωλός, καὶ ἐπιγνοῦσα ὅτι κατακεῖται ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Φαρισαίου, κομίσασα ἀλάστρον μύρου 38 καὶ στάσα ὀπίσω παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ κλαίουσα τοῖς δάκρυσιν ἤρξατο βρέχειν τοὺς πόδας αὐτοῦ καὶ ταῖς θριξίν τῆς κεφαλῆς αὐτῆς ἐξέμασεν, καὶ κατεφίλει τοὺς πόδας αὐτοῦ καὶ ἤλειφεν τῷ μύρῳ. 39 ἰδὼν δὲ ὁ Φαρισαῖος ὁ καλέσας αὐτὸν εἶπεν ἐν ἑαυτῷ λέγων οὗτος εἰ ἦν προφήτης, ἐγίνωσκεν ἂν τίς καὶ ποταπὴ ἡ γυνὴ ἧτις ἄπτεται αὐτοῦ, ὅτι ἁμαρτωλός ἐστιν. 40 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς αὐτόν Σίμων, ἔχω σοί τι εἰπεῖν. ὁ δὲ διδάσκαλε εἰπέ, φησὶν. 41 Δύο χρεοφειλέται ἦσαν δανιστῇ τινί· ὁ εἰς ὄφρηναι δηναρία πεντακόσια, ὁ δὲ ἔτερος πενήκοντα. 42 μὴ ἐχόντων αὐτῶν ἀποδοῦναι, ἀμφοτέροις ἐχαρίσατο. τίς οὖν αὐτῶν πλεῖον ἀγαπήσει αὐτόν; 43 ἀποκριθεὶς Σίμων εἶπεν ἵπολαμβάνω ὅτι ὧ τὸ πλεῖον ἐχαρίσατο. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ ὀρθῶς ἔκρινας.

34. φίλος ante τελωνων cum **ABDEGKLMPSUVΓΔΛΞΠ** vg. Post τελων. (ut Mt.) cum **HX**.
35. παντων (F απαντων) post των τεκν. αυτης cum **AEGHKPSUVΓΔΛΞΠ**, 33, copt. goth. syr.p. Ante των cum **KB**, 69, 124, 157, 346, it. vg. syr.sch. Omittitur ab **κDΓ*WLMX** syr.cu arm. — Pro τεκνων κ legit ερωγων.
36. τον οικον cum **BDLΞ**. την οικιαν cum **APXΓΔΛΠ**. κατεκλιθη cum **κCDDLXΞ**, 1, 33, 131. κατακειτο cum **κ***. ανεκλιθη cum **APΓΔΛΠ**.
37. ητις ην hoc loco cum **BLEΞ**, c, f, Π², g¹, g², l, vg. Post εν τη πολει cum **APXΓΔΛΠ**, a, b, e, q, goth. syr.p. Omittitur a D, aeth. και ante επιγνοουσα cum **ABFMPSVXΔΠ** copt. goth. syr.utr. Omittitur a **DEGHKKLUT** it. vg. syr.cu et hr. arm. aeth. κατακεται cum **ABDDLXΛΞ**, 33. ανακειται cum **EGHKMPSUVΓΔΠ**.
38. οπισω post στασα cum **BDLXΛ**, 1, 33, vg. copt. syr.cu et sch. et hr. arm. aeth. Post παρα τους ποδας αυτου cum **AIEFGHKMPSUVΓΔΠ** goth. syr.p. τοις δακρυσιν ante ηρξ. βρεχειν (D εβρεξε) cum **BDL**, 33, it. vg. syr.cu et hr. arm. Post τους ποδας αυτου cum **APXΓΔΛΠ** goth. copt. syr.p aeth. — εξεμασεν cum **κCBPΓΔΛΠ**. εξεμαξεν cum **κ*ADLX**, 33, 106, 157, copt.
40. φησιν post διδασκ. ειπε cum **BILΞ**, 1, 131. Post ο δε cum **PXΓΔΛΠ** it. vg. goth. syr.p. εφη cum **AD**, copt. aeth.
41. χρεοφειλετης cum **ABDEFGIKLMPSVXΓΔΛΞΠ** carp. χρωφ. cum **L*U**. δανιστη cum **κAB*DILPΔΛΞ**. δανειστη cum **B³IEFGHKMSUXΠ**.
42. μη εχοντων sine δε cum **BDLPΞ**, a, Π², g², l, vg. Additur δε ab **κAIXΓΔΛΠ**, b, f, g¹, q, goth. copt. syr.p arm. aeth. Item c, e, syr.cu et sch. et hr.: et cum non habent. πλειον (D post αυτου ponit) non praegresso ειπε cum **κBDLΞ**, 1, 115, 131, 157, it. vg. copt. syr.cu et sch. aeth. Praemisso ειπε ab **AIEFGHIKMP SUVXΓΔΛΠ** goth. syr.p. — αγαπησει αυτον cum **κBFLXΞ**, 33, 157. αυτον αγαπησει cum **AEGHIKMP SUVVΔΠ**, f, tol. goth. — ΓΔ omittunt αυτον.
43. αποκριθεις ομων cum **BDLΞΞ** 22ev. it.pl. vg. copt. arm. αποκριθεις δε ο σιμ. cum **κAIEFGHKL*MPSUVXΓΔΛΠ**, a, f, q, goth. syr.p et hr. ο δε σιμων cum **I**. ομων sine articulo cum **κBLΓΞ**. ο ομων cum **ADPXΓΔΛΠ**.

44 και στραφεις προς την γυναικα τῷ Σίμωνι εφη· βλέπεις ταύτην την γυναικα; εισήλθόν σου εις την οικίαν, ὕδωρ μοι ἐπὶ πόδας οὐκ ἔδωκας· αὕτη δὲ τοῖς δάκρυον ἐβροξέν μου τοὺς πόδας καὶ ταῖς θριξίν αὐτῆς ἐξέμαζεν. 45 φίλημά μοι οὐκ ἔδωκας· αὕτη δὲ ἀφ' ἧς εισήλθον οὐ διέλειπεν καταφιλοῦσά μου τοὺς πόδας. 46 ἐλαίῳ τὴν κεφαλὴν μου οὐκ ἤλειψας· αὕτη δὲ μύρῳ ἤλειψέν τοὺς πόδας μου. 47 οὐ χάριν λέγω σοι, ἀφέωνται αἱ ἁμαρτίαι αὐτῆς αἱ πολλαί, ὅτι ἠγάπησεν πολὺ· ᾧ δὲ ὀλίγον ἀφίεται, ὀλίγον ἀγαπᾷ. 48 εἶπεν δὲ αὐτῇ· ἀφέωνταί σου αἱ ἁμαρτίαι. 49 καὶ ἤρξαντο οἱ συνανακειόμενοι λέγειν ἐν ἑαυτοῖς· τίς οὗτος ἐστίν, ὃς καὶ ἁμαρτίας ἀφίησιν; 50 εἶπεν δὲ πρὸς τὴν γυναικα· ἡ πίστις σου σέσωκέν σε, πορεύου εἰς εἰρήνην.

VIII.

1 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ καθεξῆς καὶ αὐτὸς διώδενεν κατὰ πόλιν καὶ κώμην κηρύσσων καὶ εὐαγγελιζόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, καὶ οἱ δώδεκα σὺν αὐτῷ, 2 καὶ γυναῖκές τινες αἱ ἦσαν τεθεραπευμέναι ἀπὸ πνευμάτων πονηρῶν καὶ ἀσθενειῶν, Μαρία ἡ καλουμένη Μαγδαληνὴ, ἀφ' ἧς δαιμόνια ἐπτά ἐξεληλύθει, 3 καὶ Ἰωάννα γυνὴ Χοιζᾶ ἐπιτρόπου Ἡρώδου καὶ Σουσάννα καὶ ἕτεραι πολλαί, αἵτινες διηκόνουν αὐτοῖς ἐκ τῶν ὑπαρχόντων αὐταῖς.

4 Συνιόντος δὲ ὄχλου πολλοῦ καὶ τῶν κατὰ πόλιν ἐπιπορευομένων πρὸς αὐτὸν εἶπεν διὰ παραβολῆς· 5 ἐξῆλθεν ὁ σπειρῶν τοῦ σπείραι τὸν σπόρον αὐτοῦ. καὶ ἐν τῷ σπείρειν αὐτὸν ὁ μὲν ἔπεσεν παρὰ τὴν ὁδὸν, καὶ κατεπατήθη, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατέφαγεν αὐτό· 6 καὶ ἕτερον κατέπεσεν ἐπὶ τὴν πέτραν, καὶ φρὲν

Μτ. 27. 55
Μτ. 15. 41

Μτ. 13. 1 9
Μτ. 4. 1 9

44. μοι ἐπι ποδας cum B. mihi ad pedes e, D ἐπι ποδας μοι, in pedibus mihi a, ff², g¹, q, mihi in pedes meos goth. syr.hr. mihi pedibus ejus. μου ἐπι τοὺς ποδας cum κΛΞ, copt. (meis pedibus). ἐπι τοὺς ποδας μου cum ΑΙΡ ΓΔΑΠ, b, c, f, g². vg. aeth., Amphil.⁴⁸⁵. ταῖς θριξίν cum κΑΒΔΙΚΛΡΞΠ :t. vg. copt. syr.sch.et p et hr. arm. aeth. Additur της κεφαλῆς ab ΕFGHM SUVΓΑΔ syr.^a. Naber (Mnemosyne, 1881, p. 283) ter expunxit negationem vss. 44, 45, 46 (ὕδωρ . . . ἔδωκας, φίλημα . . . ἔδωκας, ἐλαίω . . . ἐλειψας). Cf. contra V. d. Beke Callenfels.

45. Pro εισήλθον legunt L*, a, e. ff². g¹, 2, vg. copt. syr.hr. et p txt. syr.sin. εισήλθεν. διέλειπεν cum κΑΕΙΓΚΛΜΣ²ΥΔΑΞΠ. διέλιπε cum ΒDFHPS*ΥΓ. μου τοὺς ποδας cum κΑΒΔΙΛΧΓΑΔΞΠ. τον ποδας μου cum P, it. vg.

46. τοὺς ποδας μου cum ΑΒΕFGHLPVΓΞ. μου τοὺς ποδας cum κΚΜΣΧΑ ΑΠ. — ΔΙ omittunt.

47. αἱ ἁμαρτιαὶ αὐτῆς αἱ πολλαὶ cum ΒΕGHILMSUVXΓΔΑΞ, q, goth. copt. αὐτῆς αἱ ἁμαρτιαὶ αἱ πολλαὶ cum κΑFKΠ, 69, a, b, c, e, f, g¹, vg. — αὐτῇ πολλα cum D, ff², l. Cf. E. Nestle, Philologica sacra, p. 49.

49. ουτος ἐστιν cum κΑΒΛΧΓΑΑΠ, goth. ἐστιν ουτος cum DP it. vg. copt.

VIII: 3. αυτοις cum ΒDEFGHKSVΥΓΑΔ, c, e, f, ff², g¹, am. for. iac. em. gat. san. sax. goth. syr.cu et sch. et p in marg. αὐτῷ cum κΑΙΜΧΠ, 1, 33, a, b, l, q, copt. etc. — ἐκ cum κΒDΚΛΠ, 1, 69, 124. ἀπο cum Ε²FGHMSU VΧΓΔΑ.

5. αὐτον cum κΒDEFGHKLVX.ΠΠ. εαυτον cum ΑΜSVΓΑ.

6. κατεπεσεν cum ΒΙ.ΡΞ. επεσεν cum κΑΧΧΓΑΑΠ.

ἐξηράνθη διὰ τὸ μὴ ἔχειν ἰκμάδα· 7 καὶ ἕτερον ἔπεσεν ἐν μέσῳ τῶν ἀκανθῶν, καὶ συνφθεῖσαι αἱ ἀκανθαὶ ἀπέπνιξαν αὐτό· 8 καὶ ἕτερον ἔπεσεν εἰς τὴν γῆν τὴν ἀγαθὴν, καὶ φὺνὲν ἐποίησεν καρπὸν ἑκατονταπλασίονα. ταῦτα λέγων ἐφώων· ὁ ἔχων ὅτα ἀκούειν ἀκουέτω.

- 9 α.
Mt. 13, 10 α.
Mc. 4, 10 -- 12
Jes. 6, 9
11 -- 15
Mt. 13, 18 -- 23
Mc. 4, 13 -- 20
- 9 Ἐπρωτότων δὲ αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τίς αὐτῆ εἰη ἡ παραβολή. 10 ὁ δὲ εἶπεν· ὑμῖν δέδοται γινῶσθαι τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ, τοῖς δὲ λοιποῖς ἐν παραβολαῖς, ἵνα βλέποντες μὴ βλέπωσιν καὶ ἀκούοντες μὴ συνιώσιν. 11 ἔστιν δὲ αὐτῆ ἡ παραβολή. ὁ σπόρος ἐστὶν ὁ λόγος τοῦ θεοῦ. 12 οἱ δὲ παρὰ τὴν ὁδὸν εἰσιν οἱ ἀκούσαντες, εἴτα ἔρχεται ὁ διάβολος καὶ αἶρει τὸν λόγον ἀπὸ τῆς καρδίας αὐτῶν, ἵνα μὴ πιστεύσαντες σωθῶσιν. 13 οἱ δὲ ἐπὶ τὴν πέτραν οἱ ὅταν ἀκούσωσιν μετὰ χαρᾶς δέχονται τὸν λόγον, καὶ οὗτοι ὄζιν οὐκ ἔχουσιν, οἱ πρὸς καιρὸν πιστεύουσιν καὶ ἐν καιρῷ πειρασμοῦ ἀφίστανται. 14 τὸ δὲ εἰς τὰς ἀκάνθας πεσόν, οὗτοί εἰσιν οἱ ἀκούσαντες, καὶ ὑπὸ μεριμνῶν καὶ πλοῦτου καὶ ἡδονῶν τοῦ βίου πορευόμενοι συνπνίγονται καὶ οὐ τηλεποροῦσιν. 15 τὸ δὲ ἐν τῇ καλῇ γῇ, οὗτοί εἰσιν οἵτινες ἐν καρδίᾳ καλῇ καὶ ἀγαθῇ ἀκούσαντες τὸν λόγον κατέχουσιν καὶ καρποφοροῦσιν ἐν ὑπομονῇ. 16 Οὐδεὶς δὲ λύχρον ἄψας καλύπτει αὐτὸν σκευεὶ ἢ ὑποκάτω κλίνης τίθησιν, ἀλλ' ἐπὶ λυχρίας τίθησιν, ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι βλέπωσιν τὸ φῶς. 17 οὐ γάρ ἐστιν κρυπτόν ὃ οὐ φανερόν γενήσεται, οὐδὲ ἀπόκρυφον ὃ οὐ μὴ γνωσθῆ καὶ εἰς φανερόν ἔλθῃ. 18 βλέπετε οὖν πῶς ἀκούετε· ὃς ἂν γὰρ ἔχη, δοθήσεται αὐτῷ, καὶ ὃς ἂν μὴ ἔχη, καὶ ὃ δοκεῖ ἔχειν ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.
- 19 Παραγενέτω δὲ πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἠδυναντο συντυχεῖν αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον. 20 ἀπηγγέλη δὲ αὐτῷ ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί

11, 33
Mc. 4, 21
Mt. 5, 15
12, 3
Mc. 4, 22
Mt. 10, 26
19, 26
Mc. 4, 24 α.
Mt. 13, 12
25, 29
19, 21
Mc. 3, 31 35
Mt. 12, 46 50

7. συνφθεῖσαι cum **ADL**. συμφ. cum **BPΓΔΔ**. φνεῖσαι cum **XΠ**.
8. εἰς cum **ABF^wLRXΓΔΔΞΠ**, b, e, f, ff², g^{1, 2}, l, q, vg. ἐπι cum **D**, super a, c, d.
9. τις (**D** praemittit το) sine λεγοντες cum **BDLRE**, 1, 33, 157, 346, it. vg. copt. syr.^{cu} et sch. arm. — **ΑΧΓΔΔΠΠ**, f, q, goth. syr.^p et hr. aeth. praemittunt λεγοντες. — τις αὐτῆ εἰη ἡ (**B** omittit) παραβολῆ cum **AB**, 33; item τις εἰη αὐτῆ ἡ παραβολῆ, 1, 131, 209, a, b, ff², g^{1, 2}, l, vg. τις εἰη ἡ παραβολῆ αὐτῆ cum **ADΧΔΔΠΠ**.
12. οἱ ἀκούσαντες cum **BLUE**. οἱ ἀκούοντες cum **AEGHKMRSVXΓΔΔΠΠ**. qui audiunt, it. vg. οἱ ἀκολουθουντες **D**.
13. ἐπι τὴν πέτραν cum ***DF^wX**, 48v. Or. 1, 308. ἐπι τῆς πέτρας cum **κ^cAB LRΓΔΔΠΠ**.
14. συνπνιγ. cum **ABDERA**. συμπνιγ. cum **GHKLMRSUXΓΔΠΠ**.
16. ἐπι λυχρίας cum **ABEFGHLSVΓΔΔΞ**. ἐπι τὴν λυχρίαν cum **DKMUXΠΠ**, ut 13 : 33 et Mt. et Mc. — τίθησιν secundum cum **Β(D)FLAΞ**. ἐπιτίθησιν cum **AEFGHKMSUVXΓΔΠΠ**.
17. ο ου μὴ γνωσθῆ cum **BLEΞ**, 33. — **D**, 157 ἀλλα (157 εἰ μὴ) ἵνα γνωσθῆ. — ο ου (**F** addit μὴ) γνωσθήσεται cum **ΑΧΓΔΔΠΠ**.
18. ἀν γὰρ cum **BLEΞ**, 157. γὰρ ἀν cum **DKSUXΔΠΠ**. γὰρ εἰαν cum **AEFGH MVΓΔ**. ὃς ἀν cum **ABDKLEΞΠ**. ὃς εἰαν cum **EFGHMSUVXΓΔΔ**.
19. παρεγενέτω cum **BDX**, 50, 71, copt. παρεγενοντο cum **ΑΛΓΔΔΞΠΠ** it. vg. ἡ μήτηρ αὐτου cum **AD**, c, e, copt. etc. αὐτου omittitur **ab ABLXΓΔΔΞΠΠ** it. vg. syr.^p. — **EGKUVΔΠΠ** εδυναντο.
20. ἀπηγγέλη δε cum **BDLXΞ** it. copt. καὶ ἀπηγγ. cum **ΑΓΔΔΠΠ**, e, f, g², vg.

σου ἐστήκασιν ἔξω ἰδεῖν σε θέλοντες. 21 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν πρὸς αὐτούς· μήτηρ μου καὶ ἀδελφοί μου οὗτοί εἰσιν οἱ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ ἀκούοντες καὶ ποιοῦντες.

22 Ἐγένετο δὲ ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν καὶ αὐτὸς ἐνέβη εἰς πλοῖον καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς· διέλωμεν εἰς τὸ πέραν τῆς λίμνης· καὶ ἀνήχθησαν. 23 πλεόντων δὲ αὐτῶν ἀφύπνωσεν καὶ κατέβη λαίλαψ ἀνέμου εἰς τὴν λίμνην, καὶ συνεπληροῦντο καὶ ἐκινδύνεον. 24 προσελθόντες δὲ διήγειραν αὐτὸν λέγοντες· ἐπιστάτα ἐπιστάτα, ἀπολλύμεθα. ὁ δὲ διεγερθεὶς ἐπετίμησεν τῷ ἀνέμῳ καὶ τῷ κλύδωνι τοῦ ὕδατος· καὶ ἐπαύσαντο, καὶ ἐγένετο γαλήνη. 25 εἶπεν δὲ αὐτοῖς· ποῦ ἡ πλοῖσι ὑμῶν; φοβηθέντες δὲ ἐθαύμασαν, λέγοντές πρὸς ἀλλήλους· τίς ἄρα οὗτός ἐστιν, οὗ καὶ τοῖς ἀνέμοις ἐπιτάσσει καὶ τῷ ὕδατι, καὶ ὑπακούουσιν αὐτῷ;

26 Καὶ κατέπλευσαν εἰς τὴν χώραν τῶν Γερασηνῶν, ἧτις ἐστὶν ἀντιπερα τῆς Γαλιλαίας. 27 ἐξεληθόντι δὲ αὐτῷ ἐπὶ τὴν γῆν ὑπήνηθησεν ἀνὴρ τις ἐκ τῆς πόλεως ἔχων δαιμόνια, καὶ χρόνῳ ἰκανῷ οὐκ ἐνεδίωσάτο ἑαυτίον, καὶ ἐν οἰκίᾳ οὐκ ἔμμενεν ἀλλ' ἐν τοῖς μνήμασιν. 28 ἰδὼν δὲ τὸν Ἰησοῦν, ἀνακράξας προσέειπεν αὐτῷ καὶ φωνῇ μεγάλῃ εἶπεν· τί μοι καὶ σοί, Ἰησοῦ υἱὲ τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου; δέομαι

22 25
Mc. 4, 35-41
Mt. 8, 18
23 27

26 29
Mc. 5, 1-20
Mt. 8, 28-34

goth. syr.cu et utr. et hr. arm. aeth. — αὐτω cum **BDLAE** it. vg. copt. syr.cu et sch. et hr. Additur *λεγοντων* ab **AXΓAΠ** syr.p arm. Ante *η μητηρ* legunt **ADLX** it. copt. syr.p et hr. goth. *σι*.

21. Pro *προς αυτους* legunt **D**, 127 *αυτοις*. — *ποιουντες* sine *αυτον* cum **ABDLAEΠ** it. vg. goth. syr.p arm. aeth. Additur *αυτον* ab **EFGH*KMSUV*ΧΓA** copt. syr.cu et sch. et hr.

22. *εγενετο δε* cum **ABDKLMYΠ** it. vg. goth. copt. syr.sch. et p. *και εγενετο* cum **EFGHSVXΓAA** syr.cu arm. aeth.

24. *διεγερθεις* cum **BL**, 13, 33 106, 124. *εγερθεις* cum **ADXΓAAΠ**. *και επαυσαντο* cum **ABDKLMSUVXΓAAΠ**. *και επαυσατο* cum **AEFGH**, c, f, Π², g¹, 2, l, vg. etc.

25. *που* sine *εστιν* cum **ABLX**, 1, aeth. Additur *εστιν* a **DΓAAΠ**. *και υπακουουσιν αυτω* cum **ADLRXΓAAEΠ**. Omittitur a **B**.

26. *γερασηνων* cum **BD**, it. vg. syr.p in marg. *γεργεσηνων* cum **RLXE**, 1, 33, 118, 131, 157, 251, copt. syr.hr. arm. aeth. arr. *γαδασηνων* cum **ARΓAAΠ**, goth. syr.cu et sch. et p txt. *αντιπερα* cum **ABDEFGHKRUVXAAEΠ**. *αντιπεραν* cum **L**.

27. *υπηνηθησεν* (*Γ απηνηθησεν*, *D* praemittit *και*) sine *αυτω* cum **BEE**. Additur *αυτω* ab **ADLRXΓAAΠ**. — *εχων* cum **B**, 157, copt. (quorum sunt). *ος ειχεν* cum **ADLRXΓAAEΠ** (it. vg. qui habebat, e qui habuit). — *και χρονω ικανω* cum **BLE** copt. syr.p in marg. et hr. arm. aeth. *εκ χρονω ικανω και cum* **καARXΓAAΠ** it. vg. goth. syr.cu et sch. et p txt. — *D απο χρονω ικανω* *ος*. — *ουκ ενεδιωσατο ιματιον* cum **κ* et cb BLE**, 1, 33, 131, 157, copt. syr.p in marg. aeth. goth. *ιματιον ουκ ενεδιδυσκετο* cum **καADRXΓAAΠ** it. vg. syrr. arm.

28. *ανακραξας* sine *και* cum **BLXE** (item *D*) it. vg. copt. syr.cu et sch. et hr. aeth. — *D ανεκραξεν* (omissis *προσεειπεν αυτω και*, sed *Dgr.2* post *φωνη μεγαλη* pergit *και ειπεν*). *και ανακραξας* cum **ARΓAAΠ** goth. syr.p arm. — *ιησου* cum **ABCLXΓAAEΠ** it. vg. goth. syr.cu et sch. et p et hr. arm. aeth. — Omittitur a **DR**, e, copt. *του θεου* omittitur a **DE**, 1, g¹, l.

σου, μή με βασανίσῃς. 29 παρήγγελλεν γὰρ τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ ἐξελεθεῖν ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου· πολλοῖς γὰρ χρόνοις συνηράκει αὐτόν, καὶ ἐδεσμεύετο ἀλύσειν καὶ πέδαις φυλασσόμενος, καὶ διαρῆσσαν τὰ δεσμὰ ἠλαίνετο ὑπὸ τοῦ δαιμονίου εἰς τὰς ἐρήμους. 30 ἐπηρώτησεν δὲ αὐτόν ὁ Ἰησοῦς· τί σοι ὄνομα ἐστίν; ὁ δὲ εἶπεν· λεγιὼν, ὅτι εἰσηλθεν δαιμόνια πολλὰ εἰς αὐτόν. 31 καὶ παρεκάλων αὐτόν ἵνα μὴ ἐπιτάξῃ αὐτοῖς εἰς τὴν ἄβυσσον ἀπελθεῖν. 32 ἦν δὲ ἐκεῖ ἀγέλη χοίρων ἱκανῶν βοσκομένη ἐν τῷ ὄρει, καὶ παρεκάλεσαν αὐτόν ἵνα ἐπιτρέψῃ αὐτοῖς εἰς ἐκείνους εἰσελθεῖν. καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς. 33 ἐξεληθόντα δὲ τὰ δαιμόνια ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου εἰσηλθον εἰς τοὺς χοίρους, καὶ ὤρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν λίμνην καὶ ἀπεπνίγη. 34 ἰδόντες δὲ οἱ βόσκοι τὸ γεγονός ἐφυγον καὶ ἀπήγγειλαν εἰς τὴν πόλιν καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς. 35 ἐξῆλθον δὲ ἰδεῖν τὸ γεγονός, καὶ ἦλθον πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ εὔρον καθήμενον τὸν ἄνθρωπον, ἀφ' οὗ τὰ δαιμόνια ἐξῆλθεν, ἰματισμένον καὶ σωφρονοῦντα παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἐφοβήθησαν. 36 ἀπήγγειλαν δὲ αὐτοῖς οἱ ἰδόντες πῶς ἐσώθη ὁ δαιμονισθείς. 37 καὶ ἠρώτησεν αὐτὸν ἅπαν τὸ πλῆθος τῆς περιχώρου τῶν Γερασσηῶν ἀπελθεῖν ἀπ' αὐτῶν, ὅτι φόβῳ μεγάλῳ συνέχοντο· αὐτὸς δὲ ἐμβὰς εἰς

29. παρηγγελλεν cum κ ACEGHKLRUVXΓΑΠ*, item praecipiebat it. vg. syr.^{cu} et utr. et hr. ελεγεν cum D, e. παρηγγειλε cum BFMΛΞ, 69. — εδεσμευετο cum κ BLXΞ. 33. εδεσμευετο cum ACDRΓΑΑΠ. — διαρρησσαν cum AB*C RUA. διερησε cum D, c, e. — διαρρησσαν cum κ B³LXΓΑΞΠ. — Pro υπο cum κ ACDLRXΓΑΑΠ legunt BΞ απο. — τον δαιμονιον cum κ BC*DE*XΞ. it. vg. του δαιμονος cum AC³E^{corr}.FGHKLMSRVΓΑΠ, a.
30. Post ο τῷ legunt ACDLRXΓΑΑΞΠ, f, vg. syr.^{cu} et p et hr. copt. arm. goth. λεγων, quod omittitur ab κ B, 1, 56, 58, a, b, c, e, ff², l, q, syr.^{sch}. pers.p. — σοι ονομα εστιν cum κ BDLE it. vg. σοι εστιν ονομα cum AC³RXΓΑΑΠ syr.p arm. ονομα σοι cum C*, aeth (ut Mc.). — λεγιων (B* -ειων), cum κ *B*D*J. λεγων cum κ AB³CD²RXΓΑΑΞΠ syr.p. — οτι εισηλθεν δαιμονια πολλα εις αυτον cum κ B, q, vg. copt. (quia iverunt in eum multi daemones). οτι δαιμονια πολλα εισηλθεν εις αυτον cum ACLRXΓΑΑΞΠ. πολλα γαρ ησαν δαιμονια cum D, c, similiter a, f, ff².
31. και παρεκαλον (D, ff² παρεκαλον δε) cum κ BCDFLS it. vg. copt. arm. syrr. και παρεκαλει cum AEGHKMPRUVXΓΑΑΞ.
32. βοσκομενη (ut Mt. et Mc.) cum κ BDΓ·KUII, a, syr.^{sch}. et hr. arm. aeth. βοσκομενων cum ACEFGHLMPSRVXΓΑΑΠΞ, b, c, d, f, ff², g¹, 2, l, q, vg. goth. copt. syr.^{cu} et p. παρεκαλεσαν cum κ BC*LΞ. παρεκαλον cum κ *A C³DEGHKMPRSUVXΓΑΑΠ, g¹, 2, vg. copt. syrr.
33. Pro εισηλθον legunt SU εισηλθεν.
34. το γεγονος cum κ ABCDKLPURΞΠ. το γεγενημενον cum EGHMSNXΓΑΑ. εφυγον cum κ ABCLPRXΓΑΞΠ. εφυγαν cum DN. Ante απηγγειλαν legunt nonnulli minusculi απελθοντες e Mt.
35. B* ηλθαν. B* ευραν. — εξηλθεν cum κ *B, f, mm. εξηλθον cum κ . εξεληλυθει cum ACLPRXΑΑΞΠ it. vg.
36. Ante οι ιδοντες cum κ BCDLXPX, 33, 39 etc. legunt AEGHKMRSUVΓΑΑΠ, ff², g¹, vg. goth. syr.p και. — Pro ο δαιμονισθεις legit D² ο ληγαιων, d legion, f. ff², g¹, 2, l, q, vg. 130^{lat}. a legione, syr.^{cu} homo ille, c omittit.
37. ηρωτησεν cum κ ABCKMPRSXII. ηρωτησαν cum DEGHUVΓΑΑ it.^s vg. sah. copt. goth. syr.^{sch}. et hr. — γερασσηων cum BC*D, it. vg. sah. γαδα-

πλοῖον ὑπόστρεψεν. 38 εἶδετο δὲ αὐτοῦ ὁ ἀνὴρ ἀφ' οὗ ἐξεληλύθει τὰ δαιμόνια, εἶναι σὺν αὐτῷ· ἀπέλυσεν δὲ αὐτὸν λέγων· 39 ὑπόστρεψε εἰς τὸν οἶκόν σου, καὶ διηγοῦ ὅσα σοι ἐποίησεν ὁ θεός. καὶ ἀπῆλθεν, καθ' ὅλην τὴν πόλιν κηρῦσσων ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς.

40 Ἐν δὲ τῷ ὑποστρέφειν τὸν Ἰησοῦν ἀπεδέξατο αὐτὸν ὁ ὄχλος· ἦσαν γὰρ πάντες προσδοκῶντες αὐτόν. 41 καὶ ἰδοὺ ἤλθεν ἀνὴρ ᾧ ὄνομα Ἰάϊρος, καὶ οὗτος ἄρχων τῆς συναγωγῆς ὑπῆρχεν· καὶ πῶν παρὰ τοὺς πόδας Ἰησοῦ παρεκάλει αὐτὸν εἰσελθεῖν εἰς τὸν οἶκόν αὐτοῦ, 42 ὅτι θιγάτηρ μονογενῆς ἦν αὐτῷ ὡς ἐτῶν δώδεκα καὶ αὕτη ἀπέθνησκει. ἐν δὲ τῷ ὑπάγειν αὐτόν οἱ ὄχλοι σινέπνιγον αὐτόν. 43 καὶ γυνὴ οὖσα ἐν θύσει αἱματος ἀπὸ ἐτῶν δώδεκα, ἥτις ἰατροῖς προσαναλώσασα δλον τὸν βίον οὐκ ἴσχυσεν ἀπ' οὐθενὸς θεραπευθῆναι, 44 προσελθοῦσα ὀπισθεν ἤρατο τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ, καὶ παραχρῆμα ἔστη ἡ θύσις τοῦ αἵματος αὐτῆς. 45 καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· τίς ὁ ἀνάμενός μου; ἀρνούμενων δὲ πάντων εἶπεν ὁ Πέτρος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ· ἐπιτάτα, οἱ ὄχλοι συνεχουσὶν σε καὶ ἀποθλίβουσιν. 46 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· ἦψατό μου τίς· ἐγὼ γὰρ ἔγνω δύναμιν

40-48
Mc. 5, 21 34
Mt. 9, 18-22

ρηγων cum $\kappa^{\alpha}AEGHKMRSUV\Gamma\Delta\Pi$, goth. syr.cu et utr. γεργεσηνων cum $\kappa^*et\epsilon bC^2LPX$ copt. syr.hr. arm. aeth. — εἰς πλοῖον cum $\kappa BCLRX$. εἰς τὸ πλοῖον cum $AP\Gamma\Delta\Pi$. Omittitur a D, I.

38. εἶδετο cum $\kappa^{\alpha}BC^2LX$, 33. εἶδετο cum $\kappa^*et\epsilon cC^*EGHKMRSUV\Gamma\Delta\Pi$. εἶδετο cum AP . ηρωτα δε αυτον cum D. λεγων cum κBDL , 1, 131, 157, b, c, g¹, l, sah. copt. syr.hr. arm. aeth. ο ἰς λεγων cum $ACPRX\Gamma\Delta\Pi$ it.⁵ vg. syr.cu et u.r. goth.

39. σοι post οσα cum κBC^*DLPRX , 1, 131, 251, 435, it. vg. Post ποιησεν cum $AC^3EGHKMSUV\Gamma\Delta\Pi$ goth. copt. syr.cu syr.uu. et hr. arm. ποιησεν ο θεος cum $\kappa BLPX$, 1, 131, 251, 435, a, c, ff², g¹,², l, q, vg. ο θεος ποιησεν cum D, f. ο κυριος πεποιηκεν cum C*, b.

40. εν δε τω cum $\kappa^{\alpha}BLR$, copt. syr.cu et sch. aeth. εγενετο δε εν τω cum κ^* et $\epsilon bACDEGHKMP SUVX\Gamma\Delta\Pi$ it. vg. goth. syr.p. υποστρεφειν cum κBR , 28, 157. υποστρεφαι cum $ACDLPX\Gamma\Delta\Pi$.

41. και ουτος cum BDR , a, f, copt. aeth. goth. και αυτος cum $\kappa AC^{vid}LPX\Gamma\Delta\Pi$, b, ff², g¹,², l, q, syr.p et hr. arm. — ιυ cum κ^*BPS , cscr. του ιυ cum $\kappa^{\alpha}CDLRLX\Gamma\Delta\Pi$.

42. ως cum $\kappa ABC EGHM PRSUV\Gamma\Delta$. ωσει cum $KLX\Pi$. Omittitur a D, 240, sah. aeth. — εν δε τω cum $\kappa ABC^3LRX\Gamma\Delta\Pi$, f, syr.cu et sch. et p et hr. sah. copt. aeth. goth. και εγενετο εν τω cum C^*DP 251. Pro υπαγειν legunt C^*DP πορευεσθαι.

43. Pro ιατροις legunt nonnulli minusculi εις ιατρους. in medicos vel in medicis cum it. vg. (mm. medicis). — βιον cum $\kappa^{\alpha}ALPR\Gamma\Delta I\Xi\Pi$. Additur αυτης cum CX , 157, it. vg. goth. copt. syr.cu et utr. et hr. arm. usc. aeth. κ^* , 157 pergunt και ουκ ισχ. — απ. cum $ABR\Xi^*$, 254. υπ cum κ (C υπο) $LPX\Gamma\Delta I\Xi\Pi$.

45. και οι σὺν αυτω cum $\kappa^{\alpha}CDLPRU\Xi$. και οι μετ αυτου cum $EGHKMSVX\Gamma\Delta$. Omittitur a $B\Pi$ sah. syr.cu et hr. et sin. — αποθλιβουσιν sine additamentis cum κBL , 1, 22, 131, 157, sah. copt. arm. Additur και λεγει τις ο αφραμενος μου (D μου ηψατο, it. vg. me tetigit, a: tetigit me) cum $ACDPX\Gamma\Delta I\Xi\Pi$ it. vg. syr.cu et utr. et hr. et sin. goth. aeth. Vide Mc.

46. ις cum $\kappa BCLPRX\Gamma\Delta\Pi$ it. vg. syr.cu, p, hr. sin. sah. copt. goth. Omittitur

ἐξεληλυθυῖαν ἀπ' ἑμοῦ. 47 ἰδοῦσα δὲ ἡ γυνὴ οὐκ ἔλαθεν, τρέμουσα ἦλθεν καὶ προσπεσοῦσα αὐτῷ δι' ἣν αἰτίαν ἦπατο αὐτοῦ ἀπήγγειλεν ἐνώπιον παντός τοῦ λαοῦ, καὶ ὡς ἰάθη παραρρήμα. 48 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ· θύγατερ, ἡ πίστις σου σέσωκέν σε· πορεύου εἰς εἰρήνην. 49 Ἐπι αὐτοῦ λαλοῦντος ἔρχεται τις παρὰ τοῦ ἀρχισυναγώγου λέγων οὐκ ἐδόθη σοι, μηκέτι σκύλλε τὸν διδάσκαλον. 50 ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀκούσας ἀπεκρίθη αὐτῷ· μὴ φοβοῦ· μόνον πιστευσον, καὶ σωθήσεται. 51 ἔλθων δὲ εἰς τὴν οἰκίαν οὐκ ἀφήκεν εἰσελθεῖν τινὰ σὺν αὐτῷ εἰ μὴ Πέτρον καὶ Ἰωάννην καὶ Ἰάκωβον καὶ τὸν πατέρα τῆς παιδὸς καὶ τὴν μητέρα. 52 ἔκλειον δὲ πάντες καὶ ἐκόπτοντο αὐτήν. ὁ δὲ εἶπεν μὴ κλαίετε· οὐ γὰρ ἀπέθανεν ἀλλὰ καθεύδει. 53 καὶ κατεγέλων αὐτοῦ, εἰδοῦτες οὐκ ἀπέθανεν. 54 αὐτὸς δὲ κρατήσας τῆς χειρὸς αὐτῆς ἐφώνησεν λέγων· ἡ παῖς, ἔγειρε. 55 καὶ ἐπέστρεψεν τὸ πνεῦμα αὐτῆς, καὶ ἀνέστη παραρρήμα, καὶ διέταξεν αὐτῇ δοθῆναι φαγεῖν. 56 καὶ ἐξέστησαν οἱ γονεῖς αὐτῆς· ὁ δὲ παρήγγειλεν αὐτοῖς μηδεὶ εἰπεῖν τὸ γεγονός.

IX.

1—6
Mc. 6, 7—13
Mt. 10, 1. 5aa.

1 *Συνκαλεσάμενος δὲ τοὺς δώδεκα ἔδωκεν αὐτοῖς δύναμιν καὶ ἐξουσίαν ἐπὶ πάντα τὰ δαιμόνια καὶ νόσους θεραπεύειν. 2 καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς κηρῦσσειν τὴν*

- a DE, 20ev. a, syr.sch. sax. — *ἐξεληλυθυῖαν cum* **MBL**, 33. *ἐξεληθουσας cum* **ACDPRXΓΔΔΞΠ**.
47. *ἀπήγγειλεν* (**κ** *διηγγ.*) *sine* *αὐτω* *cum* **ABC²DLXΞΠ** *it. vg. copt. syr.cu, sch. hr. sin. arm. aeth.* Additur *αὐτω* a **C*** et **3PRΓAA** *sah. goth. syr.P.*
48. *θύγατερ* *cum* **ACDEHMPRSUVXΓAAΞΠ**. *θύγατηρ* *cum* **BKL**. *Sine* *θαροσι* *cum* **BDLΞ** *vg. sah. copt. syr.cu, hr. sin.* Praemittunt *θαροσι* **ACEHMPRS UVXΓAAΠ**, q, goth. syr.sch. et p arm. aeth.
49. *παρα* *cum* **BCPRXΓΔΔΞΠ**. *απο* *cum* **AD**, 1. — *λεγων* (**D**, c, syr.cu *λεγοντες*) *sine* *αὐτω* *cum* **BLXΞ**, e, sah. copt. syr.hr. Additur *αὐτω* ab **ACD PRΓAAΠ** *it. pler. vg. goth. syr.cu et utr. et sin. arm. aeth.* — *μηκετι* *cum* **MBD** *sah. syr.P.* *μη* *cum* **ACLPRXΓAAΞΠ** (*it. vg. noli*) *goth. copt. syrr.*
50. *αὐτω* *sine* *λεγων* *cum* **MBLXAE**, 1, 33, 262, 299, *it. vg. sah. syr.cu, sch. aeth.* Additur *λεγων* ab **ACDPRΓAAΠ** *copt.* (*respondens dixit*) *goth. syr.P, hr. sin. arm.* — *πιστευσον* *cum* **BLΞ**. *πιστευσ* *cum* **ACDRXΓAAΠ**.
51. *ελθων* *cum* **ABCEFWHKLMSUXΓAAΠ** *it. vg. goth. sah. copt. schw. syr. omnes.* *εισελθων* *cum* **DV** *copt. wi arm. aeth.* *τινα* (**L ουδενα**) *συν* *αὐτω* (**D συν** *αὐτω* *τινα*, *it. vg. secum quemquam, l: secum intrare quemquam, e secum aliquos*) *cum* **BC*DLX** *sah. copt. aeth., item syr.sch. et p et hr.* (**κ ουδενα** *αφηκε* *συνελθειν* *αὐτω*). *ουδενα* *cum* **AC³EHKMRSUVΓAAΠ** *syr.cu, sin. goth. arm.* — *ιωαννην* (**B, D** *ιωανην*) *και* *ιακωβ.* *cum* **BCDEFH KMRUVΓAAΠ**, a, b, c, e, f, l, q, *for. san. tol. syr.P et hr.* *ιακωβ. και* *ιωαν.* *cum* **ALSXA**, 33, *vg. sah. copt. syr.cu, sch. et sin. goth. arm. aeth.*
52. *ου* *γαρ* *cum* **BCDFLXA**, a, e, f, Π², g¹, 2, l, q, *em. perus. sah. copt. syr.cu et sch. et hr. et sin. goth. arm.*
54. *αυτος* *δε* *cum* **BDLX**, 1, 118, 131, 209, *it. vg. svr.cu et sin. aeth.* Additur *εκβαλων* *εξω* (**C*** *sah. omittunt* *εξω*; **AKRSUI**, f, q, *em. syr. utr. et hr. goth. post παντας* *ponunt*) *παντας* *και* *cum* **ACRΓAAΠ**. — *εγειρε* *cum* **BC DX**, 1, 33. *εγειραι* *cum* **L**, 209. *εγειρον* *cum* **AEFHKMRSUVΓAAΠ**.
- IX: 1. *συνκ.* *cum* **KDR**. *συνκ.* *cum* **ABCLΓAAΞΠ**. Post *δε* *legunt* **C³FHS**, c,

βασιλείαν τοῦ θεοῦ καὶ λαοθαί, 3 καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς· μὴδὲν αἰρετε εἰς τὴν ὁδόν, μήτε θάβδον μήτε πήραν μήτε ἄρτον μήτε ἀργύριον, μήτε ἀνά δύο χιτῶνας ἔχειν. 4 καὶ εἰς ἣν ἂν οικίαν εἰσελήθητε, ἐκεῖ μένετε καὶ ἐκεῖθεν ἐξέρχεσθε. 5 καὶ δοοὶ ἂν μὴ δέχωνται ὑμᾶς, ἐξερχόμενοι ἀπὸ τῆς πόλεως ἐκείνης τὸν κοινορτόν ἀπὸ τῶν ποδῶν ὑμῶν ἀποτινάσσετε εἰς μαρτύριον ἐπ' αὐτούς. 6 ἐξερχόμενοι δὲ διήρχοντο κατὰ τὰς κόμας εὐαγγελιζόμενοι καὶ θεραπεύοντες πανταχοῦ.

7 Ἦκουσεν δὲ Ἡρώδης ὁ τετραρχῆς τὰ γινόμενα πάντα, καὶ διηπόρει διὰ τὸ λέγεσθαι ὑπὸ τινων ὅτι Ἰωάννης ἡγέρθη ἐκ νεκρῶν, 8 ὑπὸ τινων δὲ ὅτι Ἡλίας ἐφάνη, ἄλλων δὲ ὅτι προφήτης τις τῶν ἀρχαίων ἀνάστη. 9 εἶπεν δὲ Ἡρώδης· Ἰωάννην ἐγὼ ἀπεκεφάλισα· τίς δὲ ἐστὶν οὗτος περὶ οὗ ἀκούω τοιαῦτα; καὶ ἐξήτει ἰδεῖν αὐτόν.

10 Καὶ ὑποστρέψαντες οἱ ἀπόστολοι διηγήσαντο αὐτῷ ὅσα ἐποίησαν. καὶ παραλαβὼν αὐτούς ἐπεχώρησεν κατ' ἰδίαν εἰς πόλιν καλουμένην Βηθσαϊδά. 11 οἱ δὲ

7. 9
Mc. 6, 14. 16
Mt. 14, 1 s.

10—17
Mc. 6, 30—44
Mt. 14, 13—21
Io. 6, 1—13

vg. syr.cu et sch. ο ις. — τους δωδεκα (D ιβ') cum ABDKMRSVΓΑΠ syr.cu et sch. Additur μαθητας αυτου a C³EFHU, b, ff², g¹, l, q. Additur αποστολους ab κC*LXΛΞ vg. goth. copt. syr.p et hr. arm. aeth. — B, copt. legunt δυναμιν αυτοις.

2. ιασθαι sine addit. cum B, syr.cu, sin. Additur τους ασθενεις ab κADLE. τους ασθενουντας a CXΓΑΛΠ. — 407, 435, goth. praemittunt παντας. 20^{ev}. habet τους νοσουντας, f: omnes infirmitates. it. vg. infirmos, a: aegrotos.
3. ραβδον cum κBC*DE*FLMΞ (X ραβδιον) it. vg. sah. copt. syr. omnes arm. aeth. ραβδου cum AC³E²HKSUVΓΑΛΠ goth. — ανα cum AC³DEHKMSUVΓΑΛΠ syr.p. Omittitur ab κBC*FLΞ, 254, 48^{ev}, it. (d ana habet) vg. syr.cu, sch. br. sin. sah. copt. arm. goth.
5. αν cum κABDKLUΑΠ. εαν cum CEFHMSVXΓΔΞ. δεχωνται cum κABC*KLΜUΞΠ. δεξωνται cum C³DEFSVXΔ (it. vg. receperint). — και τον κοινορτον cum AC³EFGHKMSUVΓΑΛΠ, b, e, ff², g¹, g², l, q, vg. goth. syr.cu et utr. et hr. — κBC*DLXΞ, 1, 33, 124, a, c, f, sah. copt. arm. aeth. omittunt και. — αποτινασσετε cum κB, 1, 131, 157. αποτιναξατε cum ACLXΓΑΛΞΠ. εκτιναξατε cum D.
7. τετραρχης cum κACΞ*, copt. τετραρχης cum ABDLXΓΑΛΠ. τα γινόμενα cum κBC*DLΞ, 69, 157, a, b, e, ff², l, sah. copt. syr.cu arm. — Additur υπ αυτου ab AC³EGHKMSUVXΓΑΛΠ, c, f, g¹, 2, q, vg. goth. syr. utr. aeth. — ηγερθη cum κBCLE. εγηγερωται cum AXΓΑΛΠ. ανεστη post νεκρων cum D, c, e.
8. ηλειας cum κBD. ηλιος cum ACLXΓΑΛΞΠ. — τις cum κBCLXΔΞ, goth. arm. (Tert. marc. 4, 21 unum aliquem ex veteribus prophetis). εις cum ΑΓΑΛΠ, b, c, f, ff², g¹, l, q, syr.cu, aeth. — Omittitur a D, 69, 346, a, e, syr. sch.
9. ειπεν δε cum κBCDLXΞ it. sah. copt. και ειπεν cum AFΑΛΠ vg. (et ait) syr.cu et utr. goth. aeth. ηρωδης cum κACDEF*GHKMSUVΓΑΛΠ. ο ηρωδης cum BLXΞ. — ακουω cum κBC*LΞ, e, f, ff², l, sah. copt. aeth. εγω ακουω cum AC²DXΓΑΛΠ, b, g¹, q, vg. goth. syr.p arm. εγω post ακουω cum a, c, am. for. tol. syr.cu et sch.
10. πολιν καλουμενην cum κcaBLXΞ, 33, sah. copt. ar.e. κωμην καλουμενην cum D. τοπον ερημον πολωωσ καλουμενης cum ACΓΑΛΠ syr.p arm. goth. aeth. τοπον ερημον cum κ* et cb syr.cu. Similiter it. vg. — βηθσαϊδα cum κcaBCDEGKMΞΠ. βηθσαϊδαν cum AF*HLSUVΓΑΑ. Omittitur ab κ*

ὄχλοι γνόντες ἠκολούθησαν αὐτῷ, καὶ ἀποδεξάμενος αὐτοὺς ἐλάλει αὐτοῖς περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ, καὶ τοὺς χρεῖαν ἔχοντας θεραπείας ἴατο. 12 ἡ δὲ ἡμέρα ἤρξαστο κλίνειν· προσελθόντες δὲ οἱ δώδεκα εἶπον αὐτῷ· ἀπόλυσον τὸν ὄχλον, ἵνα πορευθέντες εἰς τὰς κύκλιω κώμας καὶ ἀγροὺς καταλύσωσιν καὶ εὐρωσιν ἐπισιτισμόν, οὗ ὡδε ἐν ἐρήμῳ τόπῳ ἐσμέν. 13 εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς· ὁδοὶ αὐτοῖς φαγεῖν ὑμεῖς. οἱ δὲ εἶπαν· οὐκ εἰσὶν ἡμῖν πλεῖον ἢ ἄρτοι πέντε καὶ ἰχθῦες δύο, εἰ μὴτι πορευθέντες ἡμεῖς ἀγοράσωμεν εἰς πάντα τὸν λαὸν τούτων βρώματα. 14 ἦσαν γὰρ ὡσεὶ ἀνὰ ἄνδρες πεντακισχίλιοι. εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· κατακλίνατε αὐτοὺς κλισίας ἀνὰ πενήκοντα. 15 καὶ ἐποίησαν οὕτως καὶ κατέκλιναν ἅπαντας. 16 λαβῶν δὲ τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθῦας, ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν εὐλόγησεν αὐτοὺς καὶ κατέκλασεν, καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς παραθεῖναι τῷ ὄχλῳ. 17 καὶ ἔφαγον καὶ ἐχορτάσθησαν πάντες, καὶ ἤρθη τὸ περισσεῦσαν αὐτοῖς κλισμάτων, κόφινος δώδεκα.

18 Καὶ ἐγένετο ἐν τῇ εἰναι αὐτὸν προσευχόμενον κατὰ μόνας συνῆσαν αὐτῷ οἱ μαθηταί, καὶ ἐπῆρωτήσαν αὐτοὺς λέγων· τίνα με οἱ ὄχλοι λέγουσιν εἶναι; 19 οἱ δὲ ἀποκριθέντες εἶπαν· Ἰωάννην τὸν βαπτιστὴν, ἄλλοι δὲ Ἡλίαν, ἄλλοι δὲ οὗτι προφήτης τις τῶν ἀρχαίων ἀνέστη. 20 εἶπεν δὲ αὐτοῖς· ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι; Πέτρος δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· τὸν Χριστὸν τοῦ θεοῦ. 21 ὁ δὲ ἐπιτιμήσας

et cb syr.cu. Inter eis et πολιν lacuna est, Holwerda et V. d. S. Bakhuyzen. Cf. contra V. d. Beke Callenfels.

11. ἀποδεξάμενος cum $\alpha\beta\delta\lambda\chi\epsilon$. δεξάμενος cum $\alpha\text{CEGHKMSUV}\Gamma\Delta\text{I}\Pi$. ιατο cum $\alpha\text{ABDX}\Gamma\Delta\text{I}\Pi$. ιασατο cum $\text{CL}\Xi$.
12. Pro ειπον $\text{L}\Xi$ legunt ειπαν. Pro πορευθεντες cum $\alpha\text{ABCDLRE}$ (it. vg. euntes) legunt $\text{EGHKMSUV}\Gamma\Delta\text{I}\Pi$ απελθοντες. — και αγρους cum αBEX . και τους αγρους cum $\text{ACDGHKLMRSUV}\Gamma\Delta\text{I}\Pi$ sah. copt.
13. υμεις post φαγειν cum B, b, 1*. Ante δοτε cum Π^2 , g^{1,2}, vg. syr.cu. Omititur ab a, c. Post δοτε cum 74, 243, 7pe. Ante φαγειν cum $\alpha\text{ACDLRXI}\Delta\text{I}\Pi$, e, f, 12, q, sah. copt. goth. syr.utr. ειπαν cum αBCDLE , 33, 124. ειπον cum $\text{ARX}\Gamma\Delta\text{I}\Pi$. πεντε post αρτοι cum α^*B . Ante αρτοι cum $\alpha^*ACDLRXI}\Delta\text{I}\Pi$. δυο post ιχθυες cum $\alpha\text{BCF}\omega\text{X}\Gamma\Delta\text{I}\Pi$, a, sah. copt. goth. Ante ιχθυες cum DLRE it. vg. syr.cu et utr. arm.
14. γαρ cum $\alpha^*a\text{BCDRX}\Gamma\Delta\text{I}\Pi$, b, c, f, Π^2 , 1, q. δε cum α^* et cbL, a, e, g^{1,2}, vg. copt. — ανα cum $\text{AEGHKMSUVX}\Gamma\Delta\text{I}\Pi$ it. vg. copt. syr.cu et utr. arm. aeth. ωσει ανα cum αBCDLRE .
15. κατεκλιναν cum αBLE . ανεκλιναν cum $\text{ACR}\Gamma\Delta\text{I}\Pi$. — παντας pro απαντας cum αLE , 13, 33.
16. αυτους cum $\text{ABCLR}\Gamma\Delta\text{I}\Pi$, c, e, f, vg. syr.p. επ αυτους cum D. Omittitur ab αD , syr.sch. arm. aeth. — παραθειναι cum αBCX , 1. παρατιθεναι cum $\text{ADLR}\Gamma\Delta\text{I}\Pi$.
18. Pro συνησαν legunt B*, 245, f συνητησαν (f occurrerunt). οι οχλοι λεγουσιν ειναι cum α^*BLRE , 1, 131, sah. copt. λεγουσιν οι οχλοι (A, e, g¹ οι ανθρωποι) ειναι cum $\alpha^*ACDX}\Gamma\Delta\text{I}\Pi$, a, c (it. vg. goth. dicunt esse turbas) syr.cu et utr.
19. Pro ειπαν cum αBD legunt $\text{ACLRX}\Gamma\Delta\text{I}\Pi$ ειπον. — ηλειαν cum BD. ηλιαν cum $\alpha\text{ACLRX}\Gamma\Delta\text{I}\Pi$.
20. πετρος δε (sah. omitt.) αποκριθεις cum $\alpha\text{BCL}\Xi$, 1, sah. copt. αποκριθεις

αὐτοῖς παρήγγειλεν μηδενὶ λέγειν τοῦτο, 22 εἰπὼν ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμματέων καὶ ἀποκτανθῆναι καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθῆναι.

23 Ἐλεγεν δὲ πρὸς πάντας· εἴ τις θέλει ὀπίσω μου ἔρχεσθαι, ἀρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καθ' ἡμέραν, καὶ ἀκολουθήτω μοι. 24 ὃς γὰρ ἂν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἔνεκεν ἐμοῦ, οὗτος σώσει αὐτήν. 25 τί γὰρ ὠφελεῖται ἀνθρώπος κερδήσας τὸν κόσμον ὅλον, ἑαυτὸν δὲ ἀπολέσας ἢ ζημιωθείς; 26 ὃς γὰρ ἂν ἐπαισχυθῆ ἢ με καὶ τοῖς ἐμοῦς λόγους, τοῦτον ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπαισχυθήσεται, ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ καὶ τοῦ πατρὸς καὶ τῶν ἁγίων ἀγγέλων. 27 λέγω δὲ ὑμῖν ἀληθῶς, εἰσὶν τινες τῶν αὐτοῦ ἐστηκότων οἳ οὐ μὴ γένωσονται θανάτου ἕως ἂν ἴδωσιν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ.

28 Ἐγένετο δὲ μετὰ τοὺς λόγους τούτους, ὥσει ἡμέραι ὀκτώ, παραλαβὼν Πέτρον καὶ Ἰωάννην καὶ Ἰάκωβον ἀνήβη εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι. 29 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ προσεύχεσθαι αὐτὸν τὸ εἶδος τοῦ προσώπου αὐτοῦ ἔτερον καὶ ὁ ἱματισμὸς αὐτοῦ λευκὸς ἕξαστραπτων. 30 καὶ ἰδοὺ ἄνδρες δύο συνελάλον αὐτῷ, οἵτινες ἦσαν Μωσῆς καὶ Ἡλίας, 31 οἳ ὀφθέντες ἐν δόξῃ ἔλεγον τὴν ἐξοδὸν αὐτοῦ,

ὁ ε ο (ο cum ADKMRUXII, omittitur ab EGHSVΓΑΔ) πετρος cum ADRX ΓΑ.ΙΙΙ, a, goth. syr. p arm. aeth.

21. λέγειν cum ABCDKLMEΠ. εἰπειν cum RXΓΑ.Ι.

22. ἐγερθῆναι cum BEFw2GHIIMRSUVXΓΑΔΕ. ἀναστῆναι cum ACDFw*KII.

23. ἐρχεσθαι cum *ABC*DKLEΠ. ελθειν cum *C³RXΓΑ. ἀρνησασθω cum *AB³BDKLEΠ. ἀπαρνησασθω cum B*CRXΓΑ. καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ omittitur a D, a, l. — καθ' ἡμέραν cum *et cb. ABKLMREΠ, f, g¹, 2 vg. sah. copt. syr. cu et sch. et p c*, goth. arm. Omittitur ab *ca CDEFwGHS UVXΓΑΔ, a, b, c, e, ff², l, q, sax. syr. p et sin. Or. 1, 281.

24. ην cum ABDEH*KLMΠ. ταν cum *CGH²RSUVXΓΑΔΕ.

25. η ζημιωθείς omitt. syr. cu aeth. Pearce, Wassenbergh, Holwerda et V. d. S. Bakhuyzen expungunt η ζημιωθείς.

26. τους εμους λογους cum *ABCLRXΓΑΔΕΠ it. vg. sah. copt. syr. utr. arm. aeth. goth. τους εμους (sine λογους) cum D, a, e, l, syr. cu Or. 1, 298.

27. ἀληθως: KMRΠ addunt οτι. D οτι ἀληθως. EG etc. post ἀληθως inter-pungunt, eodemque modo conjungunt a, b, c, e, goth. sah. copt. syr. cu et utr. ἀληθως cum εισιν conjungunt ADHLSUAA, f, am, item Or. 4, 366. — αὐτοῦ cum *BLΞ, 1. ὠδε cum ACDPRXΓΑΔΠ. ἐστηκότων cum *BLRUXΓΕ. ἐστῶτων cum ACDEFGHKMPVAAΠΠ. γένωσονται cum *ABCDEFKLMPS UVXAEΠ. γένωσται cum GHRΓΑ, Or. 4, 366.

28. καὶ παραλαβων cum *ACDEFGKLMRPSUVXΓΑΔΕΠ, c, e f, ff², g², q, vg. syr. cu. — *BH, 28, a, b, g¹, l, for. goth. sah. copt. syr. utr. arm. aeth. omittunt καὶ. Pro πετρον cum omnibus uncialibus legunt nonnulli minusculi τον πετρον. — ἰωαννην (B, D ἰωανη) καὶ ἰακωβον cum *ABC*EGHK PRSUVΓΑΔΠ, a, b, c, e, f, g², l, q, fu, for. tol. sah. syr. p. ἰακωβον καὶ ἰωαννην cum C³DLMXΞ, ff², g¹, vg. copt. syr. cu et sch. et sin. goth. arm. aeth.

30. ηλειας cum *BD. ηλιας cum ACLPRXΓΑ.ΙΠΠ.

31. ἐλεγον cum *ABEGHKLRSUVXΓΑΔΠ, a, copt. syr. cu aeth. — P, sah. praemittunt οι. C³M praemittunt καὶ. C*D, k, e, syr. sch. et p ἐλεγον δε. — ημελλεν cum *AC. εμελλεν cum BLPRXΓΑ.ΙΠΠ.

ἦν ἡμελλεν πληροῦν ἐν Ἱεροσολήμ. 32 ὁ δὲ Πέτρος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ἦσαν βεβαρημένοι ἕνῃ διαγρηγορήσαντες δὲ εἶδαν τὴν δόξαν αὐτοῦ καὶ τοὺς δύο ἄνδρας τοὺς συνεσιῶτας αὐτῷ. 33 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ διαχωρίζεσθαι αὐτοὺς ἀπ' αὐτοῦ εἶπεν ὁ Πέτρος πρὸς τὸν Ἰησοῦν ἐπιστάτα, καλὸν ἐστὶν ἡμᾶς ὧδε εἶναι, καὶ ποιήσωμεν σκηνας τρεῖς, μίαν σοὶ καὶ μίαν Μωσοεὶ καὶ μίαν Ἡλῆ, μὴ εἰδῶς ὃ λέγει. 34 ταῦτα δὲ αὐτοῦ λέγοντος ἐγένετο νεφέλη καὶ ἐπεσκίαζεν αὐτούς· ἐφοβήθησαν δὲ ἐν τῷ εἰσελθεῖν αὐτοὺς εἰς τὴν νεφέλην. 35 καὶ φωνὴ ἐγένετο ἐκ τῆς νεφέλης λέγουσα· οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς μου ὁ ἐκλεκτός μου, αὐτοῦ ἀκούετε. 36 καὶ ἐν τῷ γενέσθαι τὴν φωνὴν εὐρέθη Ἰησοῦς μόνος. καὶ αὐτοὶ εἰόγησαν καὶ οὐδενὶ ἀπήγγειλαν ἐν κείναις ταῖς ἡμέραις οὐδὲν ὧν εἰώρασαν.

2 Petr. 1, 17

37—43

Mt. 17, 14—21
Mc. 9, 14—29

37 Ἐγένετο δὲ τῇ δεξτῇ ἡμέρᾳ κατελθόντων αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ὄρους συνήνησεν αὐτῷ ὄχλος πολὺς. 38 καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ἀπὸ τοῦ ὄχλου ἐβόησεν λέγων διδάσκαλε, δέομαί σου, ἐπιβλεψαὶ ἐπὶ τὸν υἱόν μου, ὅτι μονογενὴς μοι ἐστίν, 39 καὶ ἰδοὺ πνεῦμα λαμβάνει αὐτὸν καὶ ἐξαίφνης κράζει καὶ σπαράσσει αὐτὸν μετὰ ἀφροῦ, καὶ μόγις ἀποχωρεῖ ἀπ' αὐτοῦ συντρίβον αὐτόν. 40 καὶ ἐδεήθη τῶν μαθητῶν σου ἵνα ἐκβάλωσιν αὐτό, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν. 41 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν ὦ γενεὰ ἄπιστος καὶ διεστραμμένη, ἕως πότε ἔσομαι πρὸς ὑμᾶς καὶ ἀνέξομαι ὑμῶν; προσάγαγε ὧδε τὸν υἱόν σου. 42 ἔτι δὲ προσερχομένοι αὐτοῦ ἔρρηξεν

32. εἶδαν cum κ LR. εἶδον cum BEFGHMPSΥΓΑΛ. ἰδον cum ACDKVXΠ.
 33. ο πετρος cum κ BCDKLMRXΔΞ. πετρος sine o cum AEGHPSUVΓΔ. σκηνας τρεις cum κ ABCEGHMPRSUVXΓΔΑΠ, a, b, q, goth. syr.p. τρεις σκηνας cum DF*KLΞ, c, e, f, Π^2 , l, vg. μου. cum κ BDKLRX. μω. cum ACEF*GHMPSUVΓΑΠ. -σει cum κ ABCDEGLMVΠ. -ση cum F*HK PRSUXΓΑΛ. — Secundum μων ante μω. cum omnibus uncialibus (excepto κ) it. vg. sah. copt. syr.p goth. arm. aeth. Post μω. cum κ syr.cu et sch. ηλια cum ABD. ηλια cum κ CLPR.
 34. επεσκιαζεν cum κ BL. επεσκιασεν cum ACDPRXΓΔΑΠ it. vg. sah. copt. syr.omn. εισελθειν αυτους (C, 157, 435 αυτους εισελθειν) cum κ BCL copt. arm.: Π^2 , g¹, vg. intransibus illis; b, f, l, q et intransibus illis. εκεινους εισελθειν (S ελθειν) cum ADPRXΓΑΑΠ sah. goth.
 35. ο εκλεκτος cum κ BLΞ, 274^{in marg.} (1 ο εκλεκτος) sah. copt. item (electus) a, Π^2 , l, gat. syr.p^{in marg.} arm. ο αγαπητος cum ACDPRXΓΑΑΠ, b, c, e, f, q, vg. goth.
 36. ις cum κ ABC*DEGHRSUVW*ΓΔΠ. ο ις cum C³KLMXA. εωρακαν: εωρ- cum κ ABKL*MRSΥΓΑΑΠ. εωρ- cum C(* et 2)EGHL²VW^aX, 33. -ρακαν cum BC²LX. -ρακασιν cum κ AC*EHKMRSUVW*ΓΑΛ, Or. 3, 983.
 37. τη εξης (f illa, sah. eodem die, syr.cu illa die iterum). ημερα cum κ BLS, 1, q. εν τη εξης ημερα cum ACEGHKMRUVW*ΧΓΑΑΠ, c, f, g. δια της ημερας cum D, a, b, e, Π^2 , l per diem.
 38. εβησεν cum κ BCDL. ανεβησεν cum ARW^aXΓΑΑΠ. επιβλεψα cum AB CGHKLMSUVΥΓΑΠ (GHKΠ -βλέψαι, goth. respicere). επιβλεψον cum κ DEW^aXΔ. Latini: respice, aspice. μοι εστιν cum κ ABCDLX, a, e, goth. sah. copt.
 40. εκβαλωσιν cum κ ABCLRW^aXΓΑΑΠ. εκβαλλωσιν cum nonnullis minusculis. απαλλαξωσιν cum D.
 41. ωδε (a, e, l* hoc) hoc loco cum κ BLSΞ, 1, it. vg. syr.sch.et hr. arm. aeth.

αὐτὸν τὸ δαιμόνιον καὶ συνεσπάραξεν· ἐπέτιμήσεν δὲ ὁ Ἰησοῦς τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ, καὶ ἴασατο τὸν παῖδα καὶ ἀπέδωκεν αὐτὸν τῷ πατρὶ αὐτοῦ. 43 ἐξε-
 43 - 45
 Mc. 9, 30 - 37
 Mt. 17, 22 n.

πάντων δὲ θαυμαζόντων ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐποίησεν, εἶπεν πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ·
 44 θέσθε ὑμεῖς εἰς τὰ ὦτα ὑμῶν τοὺς λόγους τούτους· ὁ γὰρ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
 μέλλει παραδίδοσθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων. 45 οἱ δὲ ἠγρόον· τὸ ῥῆμα τοῦτο, καὶ
 ἦν παρακαλυμμένον ἀπ' αὐτῶν ἵνα μὴ αἰσθῶνται αὐτό, καὶ ἐφοβοῦντο ἐρωτῆσαι
 αὐτὸν περὶ τοῦ ῥήματος τούτου.

46 Εἰσηλθὲν δὲ διαλογισμὸς ἐν αὐτοῖς, τὸ τίς ἂν εἴη μείζων αὐτῶν. 47 ὁ δὲ
 Ἰησοῦς εἶδὼς τὸν διαλογισμὸν τῆς καρδίας αὐτῶν, ἐπιλαβόμενος παιδίον ἔστησεν
 αὐτὸ παρ' ἑαυτῷ, 48 καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ὅς ἂν δέξηται τοιοῦτο παιδίον ἐπὶ τῷ
 ὀνόματι μου, ἐμὲ δέχεται· καὶ ὅς ἂν ἐμὲ δέξηται, δέχεται τὸν ἀποστείλλαντά με·
 ὁ γὰρ μικρότερος ἐν πᾶσιν ὑμῖν ὑπάρχων, οὕτως ἐστὶν μέγας. 49 Ἀποκριθεὶς δὲ
 Ἰωάννης εἶπεν· ἐπιστάτα, εἰδομέν τινα ἐπὶ τῷ ὀνόματι σου ἐκβάλλοντα δαιμόνια,
 καὶ ἐκωλύομεν αὐτόν, οὐκ ἀκολουθεῖ μεθ' ἡμῶν. 50 εἶπεν δὲ πρὸς αὐτόν
 Ἰησοῦς· μὴ κωλύετε· ὅς γὰρ οὐκ ἐστὶν καθ' ὑμῶν, ἵπὲρ ὑμῶν ἐστίν.

51 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὰς ἡμέρας τῆς ἀναλήμψεως αὐτοῦ, καὶ
 αὐτὸς τὸ πρόσωπον ἐστήρισεν τοῦ πορεύεσθαι εἰς Ἱερουσαλήμ, 52 καὶ ἀπέστειλεν
 ἀγγέλους πρὸ προσώπου αὐτοῦ, καὶ πορευθέντες εἰσηλθόν εἰς κώμην Σαμαριτῶν,

Post τον υιον σου cum ACRWaΓΔΑΠ goth. copt. syr.^{cu} et p. Omittitur a D, am. perus. (ut Mc.).

43. εποιει cum ABCDLW^aΞ, 1, it. vg. copt. syr.^{cu} et utr. εποιησεν cum EGH KMSUVXΓΔΑΠ. Omittit ο τς κBDLΞ it. vg. copt. syr.^{cu} arm. Additur ο τς ab ACW^aXΓΔΑΠ. f, q. goth. syr.^{sch} et p aeth.

45. ερωτησαι cum κABEFGHLSUVW^aXΓΔΑΞ. επερωτησαι cum CDKMΠ.

47. ειδως cum κBFKAΠ syr.^{cu} et utr. arm. aeth. γουος 1, 131. ιδων cum ACDEGHLMSUVW^aXΓΔΞ it. vg. goth. copt. — παιδιον cum BCD. παιδιου cum κAEFGHKLSUVXΓΔΑΞΠ.

48. Primum ος αν cum DLΞ, 33, 69. ος εαν cum κABCXΓΔΑΠ. Secundum ος αν cum BKLUΞ, 33, 69. ος εαν cum ACEFGHMSVXΓΔΑΠ. τοιοντο conjectura Bezae. Codd. legunt τουτο το. — εστιν cum κBCLXΞ, 1, 33, vg. goth. (fit.) copt. Or. 3, 597 et 609 bis. εσται cum ADΓΔΑΠ, e, q (major erit) syr. utr. arm.

49. ο ιωανν. (BD -ανης) cum κAC²EFHGHLMSUVXΓΔΑΞΠ. Omittitur ο a BD. επι τω cum ACDΓΑΠ. εν τω cum κBLXΔΞ copt. (in nomine it. vg.). — δαιμονια cum κABCDLXΓΔΑΞΠ. τα δαιμονια cum H. — εκωλυομεν ab κBLΞ, a, b, e, l. εκωλυσαμεν cum ACDXΓΔΑΠ, q, vg.

50. ειπεν δε cum κBCDLXΞ, a, c, e, syr.^{pin} marg. και ειπεν cum AΓΔΑΠ, b, f, g¹, 2, l, q, vg. goth. syr.^p txt. arm. aeth. τς sine ο cum κ*B. ο τς cum κACDLXΓΔΑΠ. μη κωλυετε cum κABEGHKSUVΓΔΑΞΠ, b, c, e, l, q, g¹, 2, vg. copt dz. syr.^{cu} et utr. goth. Additur αυτον a CDFLMX e Mc. — καθ υμων υπερ υμων cum κ*AXΔ. καθ ημων υπερ ημων cum κ^{ca}EFGH SUVΓA.

51. Post προσωπον legunt κACDXΓΔΑΠ αυτου. Omittitur a BLΞ, 1, 239, c. εστηρισεν cum BCLVXΞ, 33. εστηριξε cum κADΓΑΠ.

52. αυτου cum κBCDFHKLMLUXΓΔΞΠ. εαυτου cum AEGSV. A. κωμην cum

ὥστε ἐτοιμάσαι αὐτῶ. 53 και οὐκ ἐδέξαντο αὐτόν, δι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἦν πορευομένου εἰς Ἱερουσαλήμ. 54 Ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ Ἰάκωβος και Ἰωάννης εἶπαν κύριε, θέλεις εἰπωμεν πῦρ καταβῆναι ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ και ἀναλῶσαι αὐτούς; 55 στραφεὶς δὲ ἐπειτίμησεν αὐτοῖς. 56 και ἐπορεύθησαν εἰς ἑτέραν κώμην.

57 Καὶ πορευομένων αὐτῶν ἐν τῇ ὁδῷ εἶπεν τις πρὸς αὐτόν ἀκολουθήσω σοι ὅπου ἂν ἀπέρχῃ. 58 και εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἀλλ' ἄλωπες φωλεοὺς ἔχουσιν και τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκοπώσεις, ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει ποῦ τὴν κεφαλὴν κλῖνῃ. 59 εἶπεν δὲ πρὸς ἕτερον ἀκολουθεῖ μοι. ὁ δὲ εἶπεν· ἐπίτρεψόν μοι πρῶτον ἀπελθόντι θάψαι τὸν πατέρα μου. 60 εἶπεν δὲ αὐτῷ ἄφες τοῖς νεκροῖς θάψαι τοῖς ἑαυτῶν νεκροῖς, σὺ δὲ ἀπελθὼν διάγγελλε τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. 61 εἶπεν δὲ και ἕτερος· ἀκολουθήσω σοι, κύριε· πρῶτον δὲ ἐπίτρεψόν μοι ἀποτάξασθαι τοῖς εἰς τὸν οἶκόν μου. 62 εἶπεν δὲ πρὸς αὐτόν ὁ Ἰησοῦς· οὐδεὶς

- κ^{ABCDLXAEΠ}, c, copt. syrr. goth. πολιν cum κ*ΓΑ it. vg. — σαμαρι-
των cum BDP. σαμαριτων cum κ^{ACLXΓAE}. — ὥστε cum ^{ACDLXΓAAEΠ},
c, f, g^{1, 2}, vg. copt. syrr. ὡς cum κ^B, b, e, l, q, a.
53. Codd. πορευομενον (a tendens, c pergens, d iens), b, f, l, q, vg. euntis, e:
euntibus. Beza, Bentley, Naber, V. d. S. B. et V. d. B. C. legunt πορευομενου.
54. οἱ μαθηται sine αυτου cum κ^B, 1, 118, 131, 157, e, arm. Additur αυτου ab
^{ACDLXΓAAEΠ} it. vg. Pro εἶπαν cum κ^{BCE} legunt ^{ADXXΓAAΠ} εἶπον. —
απο του cum κ^{ABXΓAAΠ}. εκ του cum CD 1, 118, 131, goth. (it. vg. de
caelo). και αναλωσαι αυτους cum κ^{BLE}, 71, 157, e, l, g^{1, 2}, vg. sax. syr. cu
copt. dz. arin. pers. w. Additur ὡς και ηλιας ἐποησεν (cf. 2 Regg. 1, 10, 12)
cum ^{ACDXΓAAΠ}, a, b, c, f, q, copt. schw. et wi. syr. sch. et p goth. aeth.
55. ἐπειτιμησεν αυτοις cum κ^{ABCEGHLSVXAΕ}, g¹, l, fu, gat. sax. copt. schw.
aeth. Additur και εἶπεν ουκ οιδαις οἰον (D ποιου) πνευματος εστε υμεις
(DF^wUGA it. vg. omittunt υμεις) cum DF^wKMUGAΠ it. vg. copt. wi syr. cu
et utr. arm. aeth. a goth. Did. tri2, 7 Epiph. auc. 26 Chrys. 7, 391 et 639 Antioch. 71
et 110, Ps. Dion. ar. apud Thdor. stud.
56. και ἐπορευθ. etc. non praemissis ο γαρ etc cum κ^{ABCDEGHLXSVXAΕ}, g¹,
g², l, fu, gat. copt. schw. ex dz. aeth. — Additur ο γαρ (UGA etc. omittunt;
b quia) υἱος του ανθρωπου ουκ ηλθε ψυχας (Γ -χην) ανθρωπων (c, e, vg.
goth. syr. cu et sch. omittunt) απολεσαι (UG αποκτειναι) αλλα σωμα (cf. simi-
lia 19, 10, Mt. 18, 11) cum F^wKMUGAΠ a, b, c, e, f, q, copt. wi et petr. 4
syr. cu et utr. arm., goth., aeth. a Cyp. ep. 64 Amb. luc. 1425 Quaest.
57. και cum κ^{BCLXΕ}, 33, 69, 121, 124, copt. syr. cu et sch. arm. aeth. και
εγενετο cum D, 346, a, c, e, syr. hr. εγενετο δε cum AΓAAΠ, b, f, g^{1, 2}, l,
q, vg. goth. syr. p. — αν cum κ^{DEGHMVXΓA. A}. εαν cum ^{ABCKLSUΕΠ}.
απερχη sine κυριε cum κ^{BDE}, 1, 28, 64, 131, 157, a, c, e, g^{1, 2}, l, vg.
copt. arm. syr. sin. Additur κυριε ab ^{ACXΓAAΠ}, f, q, goth. syr. utr. et hr.
59. επιτρεψον sine κυριε cum B*DV, 57. κυριε επιτρεψον cum κ^{AB³CLXΓAAEΠ}
it. vg. goth. syr. omnia. except. sin. πρῶτον απελθοντι (D -ντα) cum κ^{BD} copt.
syr. cu et sch. et hr. απελθοντι πρῶτον cum ^{CEGHLMXUVXΓAA. A} syr. p aeth. —
it. 3 πρῶτον απελθειν, item AKΠ, a, b, e, f, g¹, q, vg. πρῶτον απελθειν και.
60. εἶπεν δε αυτω cum κ^{BDE}, 33, a, copt. Add. ο ἱς ab ^{ACXΓAAΠ} it. vg.
goth. syr. cu et utr.
62. εἶπεν δε (b, g^{1, 2} vid. l, m, vg. syr. sch. omittunt) πρὸς αυτον (c, copt. illi)
ο ἱς cum κ^{LXΕ}, a, b, c, f, g^{1, 2}, l, m, vg. copt. syr. sch. arm. aeth. goth.

ἐπιβαλὼν τὴν χεῖρα ἐπ' ἄροτρον καὶ βλέπων εἰς τὰ ὀπίσω εὐθετός ἐστιν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ.

X.

1 Μετὰ δὲ ταῦτα ἀνέδειξεν ὁ κύριος ἑτέρους ἑβδομήκοντα, καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς ἀνὰ δύο πρὸς πρῶτον αὐτοῦ εἰς πᾶσαν πόλιν καὶ τόπον οὗ ἤμελλεν αὐτοὺς ἔρχεσθαι. 2 ἔλεγεν δὲ πρὸς αὐτούς· ὁ μὲν θερισμὸς πολὺς, οἱ δὲ ἔργαται ὀλίγοι· δεήθητε οὖν τοῦ κυρίου τοῦ θερισμοῦ ὅπως ἔργατας ἐκβάλῃ εἰς τὸν θερισμὸν αὐτοῦ. 3 ὑπάγετε· ἰδοὺ ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς ἄγρας ἐν μέσῳ λέκων. 4 μὴ βαστάζετε βαλλάντιον, μὴ πήραν, μὴ ἑποδήματα, καὶ μηδὲνα κατὰ τὴν ὁδὸν ἀσπάσησθε. 5 εἰς ἣν δ' ἂν εἰσέλθητε οἰκίαν, πρῶτον λέγετε· εἰρήνη τῷ οἴκῳ τούτῳ. 6 καὶ εἴαν ἢ ἐκεῖ νῖος εἰρήνης, ἐπαναπαύσεται ἐπ' αὐτὸν ἢ εἰρήνη τῶν ἑμῶν· εἰ δὲ μήγε, ἐφ' ὑμᾶς ἀνακάμψει. 7 ἐν αὐτῇ δὲ τῇ οἰκίᾳ μένετε, ἐσθίοντες καὶ πίνοντες τὰ παρ' αὐτῶν ἄξιος γὰρ ὁ ἔργατης τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ· μὴ μεταβαίνειτε ἐξ οἰκίας εἰς οἰκίαν. 8 καὶ εἰς ἣν ἂν πόλιν εἰσέρχησθε καὶ δέχωνται ὑμᾶς, ἐσθίετε τὰ παρατιθέμενα ὑμῖν, 9 καὶ θεραπεύετε τοὺς ἐν αὐτῇ ἀσθενεῖς, καὶ λέγετε αὐτοῖς· ἤγγικεν

Mt. 9, 37 κ.
Mt. 10, 16
4 ss.
9, 3-5
4-12
Mt. 10, 9-15
I Tim. 5, 1κ

ειπεν δε ο ις προς αυτον cum AΓΓΑΠ, q, syr.p. ειπεν δε ο ις cum B. ο δε ις ειπεν αυτω cum D. — επιβαλων cum BСXΓΔΔΞΠ. επιβαλλον cum ADL. — B, 1, 209, a, b, q legunt την χειρα. Alii codd. τ. χ. αυτου. — τη βασιλεια cum *BLΞ, 1, 33, a, b, c, e, f, g^{1,2}, l, m, vg. arm. εν τη βασιλεια cum κ. εις την βασιλειαν cum ACDXΓΔΔΠ.

- X: 1. και ετερους cum ACDXΓΔΔΠ it. vg. syr.cu et P et hr. arm. goth. Omittitur και a BLΞ, 33, copt. syr.sch. aeth. εβδομηκοντα cum ACLXΓΔΔΞΠ, b, f, q, goth. copt. syr.sch. et P et hr. aeth. εβδομ. δυο cum BDMR, 42, a, c, e, l, g^{1,2}, vg. syr.cu, sin. arm. αυτους omittit B. — ανα δυο cum ACDLXΓΔ ΔΞ. ανα δυο δυο cum BKΠ. ημελλεν cum ABCEGHMUVXΓΔ. ΔΞ. εμελλεν cum DKLSΠ. — Naber (Mnemosyne, 1881, p. 284): Nonne rectius est δι ου ημελλεν (quam ου ημελλεν)? Vide contra V. d. Beke Callenfels.
2. δε cum BCDLΞ, a, c, e, q, goth. copt.sch. et dz. syr.p mg arm. ονν cum AXΓΔΔΠ syr.p txt. — εργατας εκβαλη cum BD, e. εκβαλη εργ. cum MAC LXΓΔΔΞΠ. Pro εκβαλη legunt nonnulli minusculi εκβαλλη.
3. ιδου sine εργω cum AB, 87, 254, 7pe, a, e, l, arm. Additur εργω cum CDL XΓΔΔΞΠ.
4. βαλλαντι. cum ABCDEF*WGKL RUVΔΞΠ². βαλαντιον cum MSXΓΑΠ*. Tertium μη cum BDLΞ, 1, c, e, syr.p arm.ed. μηδε cum ACRXΓΔΔΠ. και μηδενα cum κ ABCDLXΓΔ¹²ΞΠ it. vg. μηδενα cum *A*, 28, 33, Tert.marca, 24.
5. εισελθητε cum BCDLFXΞ, 1, 13, 69, it. vg. intraveritis vel introieritis. εισελθητε hoc loco cum BBD, e. Post οικιαν cum CF*WLXΞ, f, vg. εισερχησθ* idque post οικιαν cum AEGKMRSUVΓΔΔΠ syr.cu et ur. et hr. copt. goth. arm. aeth.
6. Pro και εαν legunt nonnulli minusculi και εαν μεν. Pro νιος legit * ο νιος. B, 433, it. vg. εκει η. επαναπαυσεται cum B*. επαναπαυσεται cum AB³CD.
7. BD εσθοντες. — του μισθου αυτου sine εστι cum BBDLXΞ, 248, syr.cu et sch. Additur εστι ab ACR it. vg.
8. και εις ην αν cum BCDEGMRS(U)VTΔΞ. και εις ην δ αν cum AKLX. ΠΠ.

ἐφ' ἡμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. 10 εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν εἰσέλθητε καὶ μὴ δέχωνται ἡμᾶς, ἐξελθόντες εἰς τὰς πλατείας αὐτῆς εἰπατε· 11 καὶ τὸν κοινορτὸν τὸν κολληθέντα ἡμῖν ἐκ τῆς πόλεως ὑμῶν εἰς τοὺς πόδας ἀπομασσομέθα ὑμῖν· πλὴν τοῦτο γινώσκετε ὅτι ἤγγικεν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. 12 λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι Σοδομοῖς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἀνεκτότερον ἔσται ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ. 13 Οὐαὶ σοι Χοραζὶν, οὐαὶ σοι Βηθσαϊδά· ὅτι εἰ ἐν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἐγενήθησαν αἱ δυνάμεις αἱ γεόμεναι ἐν ὑμῖν, πάλαι ἂν ἐν σάκκῳ καὶ σποδῷ καθήμενοι μετενόησαν. 14 πλὴν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἀνεκτότερον ἔσται ἐν τῇ κρίσει ἢ ὑμῖν. 15 καὶ σὺ Καφαρναούμ, μὴ ἕως οὐρανοῦ ὑψωθήσῃ; ἕως ἧδον καταβιβασθήσῃ. 16 Ὁ ἀκούων ὑμῶν ἐμοῦ ἀκούει, καὶ ὁ ἀθετῶν ἡμᾶς ἐμὲ ἀθετεῖ· ὁ δὲ ἐμὲ ἀθετῶν ἀθετεῖ τὸν ἀποστειλωτά με.

17 Ὑπέστρεψαν δὲ οἱ ἐβδομήκοντα μετὰ χαρᾶς λέγοντες κύριε, καὶ τὰ δαιμόνια ὑποτάσσεται ἡμῖν ἐν τῷ ὀνόματί σου. 18 εἶπεν δὲ αὐτοῖς· ἐθάρουν τὸν σατανᾶν ὡς ἄστραπὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πεσόντα. 19 ἰδοὺ δέδωκα ὑμῖν τὴν ἐξουσίαν τοῦ πατεῖν ἐπάνω ὄφρων καὶ σκορπίων, καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν δύναμιν τοῦ ἐχθροῦ, καὶ οὐδὲν ἡμᾶς οὐ μὴ ἀδικήσῃ. 20 πλὴν ἐν τούτῳ μὴ χαίrete ὅτι τὰ πνεύματα ὑμῖν ὑποτάσσεται, χαίrete δὲ ὅτι τὰ ὀνόματα ὑμῶν ἀναγέγραπται ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

10. εἰσελθῆτε cum **BCDLE**. εἰσερχοσθε cum **ARXΓAAΠ**.

11. εἰς τοὺς πόδας cum **BDR**, 90, 124, 157, min. sax. syr.^{cu}. εἰς τοὺς ποδας ἡμων cum **ACGKLMUXEΠ**, f, goth. copt. syr.^{utr}. et hr. arm. Omittitur ab **ESVΓAA** vg. aeth. — Valckenaer et Naber (Mnemosyne, 1884, p. 284) correxerunt ἀπομιασσομέθα (cf. V. d. S. Bakhuyzen). — Pro ὑμιν legit e: nobis, syr.^{cu} omittit. Peerkamp et V. d. S. Bakhuyzen legunt ἡμιν = τῶν ποδων ἡμων. Vide contra V. d. Beke Callenfels. — ἤγγικεν cum **BDLE** it. vg. copt.^{wi} syr.^{cu} arm.^{ed} Tert. marc.4.24. Additur ἐφ ὑμας cum **ACRXΓAAΠ**, f, l, mm.

12. δε cum **MDMSVE**, a, f, q, copt. Omittunt **ABCEGKL RUXΓAAΠ**, b, c, e, i, vg. goth. etc.

13. χοραζην cum **ABCEGKLM SVW^a XΓAΞΠ**. χοραζην cum **UL** copt.^{sch}. et dz. χοραζην cum 127, 157, copt.^{wi} et petr.⁴. χοροζαῖν cum **D**, a, b, f, vg. corozain, d chorozain, i, l, q corazain. βηθσαιδα cum **ABCDLRW^a XAAΞΠ**. βηθσαιδαν cum **MEUG**. — ἐγενήθησαν cum **BDLE**, 13, 33, 69, 346. ἐγενοντο cum **ACRW^a XΓAAΠ**. καθήμενοι cum **ABCFLRW^a XΓΞ**. καθημεναι cum **DEGKMSUVAAΠ**.

15. καφαρναουμ cum **BCDRX**, 33, it. vg. goth. copt. καταρναουμ cum **W^a**. καπερναουμ cum **ALXΓAAΠ**, q. — μη et ὑψωθησῃ cum **BDLE**, a, b, e, i, l, syr.^{cu} copt. aeth. η et ὑψωθησῃ cum **ACRW^a XΓAAΠ**, c, f, g^l, q, vg. goth. syr.^{utr}. arm. ουρανον cum **B*CD**. του ουρανον cum **AB³LRW^a XΓAAΞΠ**. αδου sine του cum **ACDRXΓAAΞΠ**. του αδου cum **BLW^a**. — καταβιβασθησῃ cum **ACL RW^a XΓAAΞΠ** it. goth. copt. syr.^{utr}. arm. καταβησῃ cum **BD** syr.^{cu} aeth. (d: descendes). Cf. Mt. 11:23.

17. οἱ εβδομηκ. vide ad 10:1. Ad illos testes accedunt hoc loco **MW^a**, i, syr.^{cu}. — **BD** it. mu vg. syr.^{pmg}. arm. perss. addunt δυο.

19. δεδωκα cum **BC* LX**, 1, b, e, f, g^l, i, l, q, vg. goth. syr.^{pmg}. et hr. arm. aeth. διδωμι cum **AC³ DW^a ΓAAΠ**, c, syr.^{cu} et utr. ἀδικησῃ cum **BCFGK SUVW^a XAAΠ**. ἀδικησει cum **ADEHLMΓA**.

20. Pro χαίrete legit **X** χαίrete μαλλον. — ἐγγεγραπται (εργ. cum **MB**, rel.

21 Ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἠγαλλιάσατο ἐν τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ καὶ εἶπεν· ἐξομολογοῦμαι σοι πάτερ, κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι ἀπέκρυψας ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν, καὶ ἀπεκάλυψας αὐτὰ ἡηλοῖς· καὶ ὁ πατήρ, ὅτι οὕτως εὐδοκία ἐγένετο ἔμπροσθέν σου. 22 πάντα μοι παρεδόθη ὑπὸ τοῦ πατρὸς μου, καὶ οὐδεὶς γινώσκει τίς ἐστιν ὁ υἱὸς εἰ μὴ ὁ πατήρ, καὶ τίς ἐστιν ὁ πατήρ εἰ μὴ ὁ υἱὸς καὶ ᾧ ἂν βούληται ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι. 23 Καὶ στραφεὶς πρὸς τοὺς μαθητὰς κατ' ἰδίαν εἶπεν· μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ οἱ βλέποντες ἃ βλέπετε. 24 λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι πολλοὶ προφῆται καὶ βασιλεῖς ἠθέλησαν ἰδεῖν ἃ ὑμεῖς βλέπετε, καὶ οὐκ ἴδαν, καὶ ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε, καὶ οὐκ ἤκουσαν.

25 Καὶ ἰδὸν νομικὸς τις ἀνέστη ἐκπειράζων αὐτόν, λέγων· διδάσκαλε, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; 26 ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτόν· ἐν τῷ νόμῳ τί γέγραπται; πῶς ἀγαπήσωκε; 27 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· ἀγαπήσεις κύριον τὸν θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ἰσχύϊ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ διανοίᾳ σου, καὶ τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. 28 εἶπεν δὲ αὐτῷ· ὀρθῶς ἀπεκρίθης· τοῦτο ποιεῖ, καὶ ζήσῃ. 29 ὁ δὲ θέλων δικαιοῦσαι ἑαυτὸν εἶπεν πρὸς τὸν Ἰησοῦν· καὶ τίς ἐστίν μου πλησίον; 30 ὑπολαβὼν δ' Ἰησοῦς εἶπεν· ἀνθρώπος

εγγ.) cum μ BLX, 1, 33. εγραφη cum ACDEGHKMSUVW α ΓΑΛΠ. Latt. scripta sunt. αναγεγραπται conjecit Naber (Mnemosyne, 1881, p. 285).

21. εν τω cum μ DF ω ΛW α XE, 33, a, b, c, e, Π^2 , i, l, q, vg. *sixt.* copt. εν ομιττιur ab ABCΓΑΛΠ, f, g^{1,2}, vg. goth. — πνευματι sine o $\tau\zeta$ cum μ BDΞ, 157, a, b, i, l, vg. copt. syr.^{cu} et utr. et hr. arm. aeth. Item addito τω αγιω cum μ BCDKLXΞΠ, a, b, c, e, Π^2 , i, l, vg. copt. syr.^{cu} et utr. et hr. arm. aeth. Additur o $\tau\zeta$ (ante και ειπεν) ab ACW α ΓΑΛΠ, f, q, goth. syr.^p. Item post ηγαλλιασατο cum LX. Omittitur τω αγιω ab AEGHMSUVW α ΓΑΛ, f, q, goth. ευδοκια εγενετο cum BC \ast LXΞ, 33, b, c, e, Π^2 , l, q. εγενετο ευδοκια cum μ AC \supset DW α ΓΑΛΠ. f, q, goth.

22. Ante παντα μοι κτλ. legunt AC \ast EGHKSUVW α XΓΑΛ, c, Π^2 , l, q, goth. syr.^{sch.} et p. aeth.^{cod.} a pers.^p και στραφεις προς τους μαθητας (C \supset Γ addunt αυτου) ειπεν. Omittuntur haec verba ab μ B \supset DLMΞΠ it. vg. copt. syr.^{cu} arm. aeth. pers.^w. Pro γινωσκει legunt εγνω Just. Apol. 1, 63, Eus. Dem. ev. V, 1, Iren. 1, 20, 3, Hom. Clem. XVII, 4 etc. Cf. Resch, Aussercan. Paralleltexzte zu Lc. S. 200—202. — ω αν cum BDW α . ω εαν cum μ ACEGHKLSUVX ΓΑΛΞΠ. ος αν Hom. Clem. XVII, 4, XVIII, 4, 13, Just. Apol. 1, 63, Dial. c. Tryph. c. 100, cf. Resch, S. 202—204.

24. ιδαν (ιδ- μ CΞ, ειδ- BL) cum μ BCLΞ, 33. ειδον cum ADXΓΑΛΠ.

25. λεγων cum μ BLΞ, e, syr.^{cu} copt. και λεγων cum ACDXΓΑΛΠ it. vg. syr.^{utr.} arm. aeth. goth.

27. Pro εξ ολης της καρδιας legunt D, 1, 131, 157, a, b, c, Π^2 , i, l, q, aeth. εν ολη τη (1, 131, 157 omittunt) καρδια σου. — εν ολη τη ψυχη σου και εν ολη τη ισχυι σου cum μ B \supset DLΞ, 1, 131, 157, b, i, l, q. copt.^{edd.} εξ ολης της ψυχης σου και εξ ολης της ισχυος σου cum ACXΓΑΛΠ, e, f, vg. syr.^{omn.} arm. goth. Tert.^{marc.} 4, 26. και εν ολη τη διανοια σου cum μ BLΞ copt. και εξ ολης της διανοιας σου cum ACXΛΑΠ, e, f, vg. syr.^{omn.} arm. goth. — DΓ etc. omittunt. — σεαυτον cum μ BCDLAΞΠ. εαυτον cum AVX.

29. δικαιοσαι cum μ BC \ast DLXΞ. δικαιοιον cum AC \supset ΓΑΛΠ.

30. υπολαβων sine δε cum μ \ast BC \ast vid. copt.^{petr.} 2, item (Dixit ei Iesus) syr.^{cu} et sch. υπολαβ. δε cum μ AC \supset DLXΓΑΛΞΠ it. vg. copt. syr.^p goth. arm. — ιερευω

21—22
Mt. 11, 25—27

23^a.
Mt. 13, 16^a.

Mt. 13, 16
23—27

Mt. 22, 35^{aa}
Mc. 12, 28^{aa}

Deutr. 6, 5
Lev. 19, 18

τις κατέβαιναν ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ εἰς Ἱεριχῶ, καὶ λησταὶ περιέπεσον, οἱ καὶ ἐκδύσαντες αὐτὸν καὶ πληγὰς ἐπιθέντες ἀπέληθον, ἀφέντες ἡμιθανή. 31 κατὰ συγκυρίαν δὲ ἱερεὺς τις κατέβαιναν ἐν τῇ ὁδῷ ἐκείνῃ, καὶ ἰδὼν αὐτὸν ἀντιπαρήλθεν. 32 ὁμοίως δὲ καὶ Λευίτης κατὰ τὸν τόπον ἐλθὼν καὶ ἰδὼν ἀντιπαρήλθεν. 33 Σαμαρίτης δὲ τις ὁδύων ἦλθεν κατ' αὐτὸν καὶ ἰδὼν ἐσπλαγχνίσθη, 34 καὶ προσελθὼν κατέδωκεν τὰ τραύματα αὐτοῦ ἐπιχέων ἔλαιον καὶ οἶνον, ἐπιβίβασας δὲ αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἴδιον κτήνος ἤγαγεν αὐτὸν εἰς πανδοχεῖον καὶ ἐπεμελήθη αὐτοῦ. 35 καὶ ἐπὶ τὴν αὐρίον ἐκβαλὼν δύο δηναρία ἔδωκεν τῷ πανδοχεῖ καὶ εἶπεν ἐπιμελήθητι αὐτοῦ, καὶ ὁ τι ἂν προσδαπανήσης ἐγὼ ἐν τῷ ἐπανερχεσθαι με ἀποδώσω σοι. 36 τίς τούτων τῶν τριῶν πλησίον δοκεῖ σοι γενομένη τοῦ ἐμπροσθέντος εἰς τοὺς ληστές; 37 ὁ δὲ εἶπεν ὁ ποιήσας τὸ ἔλεος μετ' αὐτοῦ. εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς πορεύου καὶ σὺ ποιεῖ ὁμοίως.

34 a.
10, 11, 1 aa.
12, 1 aa.

38 Ἐν δὲ τῷ πορεύεσθαι αὐτοὺς αὐτὸς εἰσῆλθεν εἰς κώμην τινὰ γυνὴ δὲ τις ὀνόματι Μάρθα ὑπέδεξατο αὐτὸν εἰς τὴν οἰκίαν. 39 καὶ ἦγε ἣν ἀδελφὴ καλουμένη Μαριάμ, ἣ καὶ παρακαθεσθεῖσα πρὸς τοὺς πόδας τοῦ κυρίου ἤκουεν τὸν λόγον

- cum *B*LE* goth. Alibi eandem formam tuentur *κCDFPQZA*. *ιεριχω* cum *κAB³CDXΓΔΑΠ* copt. *ημιθανη* sine *τυγχ.* cum *κBDLΞ*, nec exprimunt *τυγχ.* it. vg. syr.^{omn.4} arm. aeth. Additur *τυγχανοντα* ab *ACXΓΔΑΠ* copt. 32. *λευιτης* cum *BD* (cf. Ioh. 1:19, item Hebr. 7:11 *λευιτικης* etiam *κ* et *D*clar.; Act. 4, 36 iidem *BD*). *λευιτης* cum *κAC*. *γενομενος* et *ελθων* cum *ACEGHKMSUVIΓΔΑΠ*, q, syr.^{sch.}et p. — *κBLXΞ*, 1, 33, 118, copt. arm. aeth.^{vid.} omittunt *γενομενος*; item *D* it.^{mu} vg. syr.^{cu} Chr.^{1,847} omittunt *ελθων*. — *και ιδων* cum *κBCLXΑΞΠ* arm. aeth. Additur *αυτον* ab *ADΓΑ* it.^{pler.} vg. copt. syr.^{omn.}
33. *σαμαριτης* cum *κCDL*, 69. *-ιτης* cum *ABXΓΔΑΞΠ*. — *ιδων* sine *αυτον* cum *κBLE* it.⁵ copt.^{schw.} Additur *αυτον* ab *ACDXΓΔΑΠ*, a, e, f, vg. copt.^{wi} syr.^{omn.4} arm. aeth. Chr.^{1,847}.
34. *επιβιβασ.* δε: *D* al.³ it. vg. syr.^{cu} et *sch.* et hr. aeth. *και επιβιβ.* — *πανδοκ-* cum *κ*Ξ*, item v. sq. *πανδοκ-* cum *κ*D**. *πανδοχ-* cum *κABDL*. *-ιον* cum *κ*et cCLΔΞ*. *-ειον* cum *ABDXΓΑΠ*.
35. *επι την αυριον* cum *κBDLXΞ* it. (excepto q) vg. copt. syr.^{cu} et *sch.* et hr. aeth. Additur *εξελθων* (*C**, 239 *εξελθ.* και) ab *ACΓΔΑΠ*, q, syr.^p arm. *πανδοκει* et *πανδοχει* vide ad v. 34. *και ειπεν* sine *αυτω* cum *BDLΞ*, b, c, e, Π², g¹, 2^{vid.}, i, l, vg. copt. syr.^{cu} arm. Additur *αυτω* ab *κACXΓΔΑΠ*, a, f, q, syr.^{sch.} et p et hr. aeth.
36. *τις* sine *ονν* cum *κBLE*, 1, 118, 209, it.^{pler.} vg. syr.^{cu} copt.^{petr.2}. Additur *ονν* ab *ACXΓΔΑΠ*, c, e. *πλησ. δοκ. σοι γεγον.* cum *κABCXΓΔΑΞΠ*. *δοκει σοι πλησ. γεγον.* cum nonnullis minusculis.
37. *ειπεν δε* cum *κBC*DFLXΔΞ*, a, e, copt. syr.^pmg. *και ειπεν* cum 77, 108, syr.^{hr.} aeth. *ειπεν ονν* cum *AC³PΓΑΠ*, q, syr.^ptxt.
38. *εγενετ. δε εν τω πορευεσθ. αυτους και αυτος* cum *ACDPΓΔΑΠ*. — *κBLE*, 33, syr.^{cu} copt. *εν δε τω πορευεσθαι αυτους αυτος.* — *εις την οικιαν* cum *κCLE*, 33. *εις τον οικον* cum *ADPΓΑΠ*. *B* omittit plane. Item sine *αυτης* cum *κ*et cC³LΞ*, 33 (*B*). Additur *αυτης* ab *κAC²ΓΔΑΠ* vg.
39. *μαριαμ* cum *κB³C*LPΞ*, 1, 33 copt.^{schw.} (excepto petr.⁴). *μαρια* cum *AB³C³DΓΔΑΠ* copt.^{wi} et dz. *κ*B³LΞ* omittunt η. — *παρακαθεσθεισα* cum *κABC*LΞ*. *παρακαθισασα* cum *C³DPΓΔΑΠ*. *προς* cum *AB³C*LΞ*, 33, 44. *παρα* cum

αὐτοῦ· 40 ἡ δὲ Μάρθα περιεσπῆτο περὶ πολλὴν διακονίαν. ἐπιστάσα δὲ εἶπεν κύριε, οὐ μέλει σοι ὅτι ἡ ἀδελφὴ μου μόνην με κατέλειπεν διακονεῖν; εἰπέ οὖν αὐτῇ ἵνα μοι συναντιλάβηται· 41 ἀποκριθεὶς δὲ εἶπεν αὐτῇ ὁ κύριος· Μάρθα Μάρθα, μεριμνῆς καὶ θορυβάζῃ περὶ πολλά, 42 ἐνὸς δὲ ἐστὶν χρεῖα· Μαρία γὰρ τὴν ἀγαθὴν μερίδα ἐξελέξατο, ἧτις οὐκ ἀφαιρεθήσεται αὐτῆς.

XI.

1 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν τόπῳ τινὶ προσευχόμενον, ὡς ἐπαύσατο, εἶπεν τις τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς αὐτόν· κύριε, δίδαξον ἡμᾶς προσεύχεσθαι, καθὼς καὶ Ἰωάννης ἐδίδαξεν τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ. 2 εἶπεν δὲ αὐτοῖς· ὅταν προσέχησθε, λέγετε πάτερ, ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου· ἐλθάτω ἡ βασιλεία σου·

AB³ (sed restitutum προς) C³DPΓΑΛΠ. — του κυριου cum MB*²C*DL²E, 7re, it. (excepto b) vg. copt. syr.^{cu} et sch. et p mg. arm. aeth. του ἰω cum AB³ (sed restitutum τ. κυρ.) C²PΓΑΛΠ.

40. κατελειπεν cum MB³DFSUVΠ². κατελειπεν cum AB*CLPΓΑΛΞΠ*. — ειπον cum DL²E, 1, 33. ειπε cum ABCPΓΑΛΠ.

41. ο κυριος cum MB*L, 157. a, i, l, vg. syr.^{p mg.} ο ἰς cum AB³ (sed rursus ο κυρ.) CDPΓΑΛΠ, it.⁵ etc., sed C³DKUII etc. ante ειπεν ponunt αυτη. syr.^{cu} omittit. — θορυβαζη cum BCDL, 1, 33. τυρβαζη cum A(B³, sed rursus θορυβ.) PΓΑΛΠ.

42. ενος δε εστιν χρεια cum AC*et³PΓΑΛΠ, f, g¹, q, g²? vg. syr.^{cu} et sch. et p txt. MB²C²L, 1, 33, copt. syr.^{p mg.} aeth. ολιγων δε εστ. χρεια η ενος. D, a, b, c, e, Π², i, l, plane omittunt. γαρ cum MBLAX^{comm.} etc. δε cum ACPΔΠ, f, g¹, q, mm. mt. — D 262, a, b, c, e, Π², i, l, vg. etc. omittunt. — αυτης cum M²B²L, item illi vel ei a, b, e, Π², i, l, q. Praemittitur az ab AC PΓΑΛΠ, c, d, f, vg. — Syr.^{sin} secundum Lewis: „Jesus answered and said unto her, Martha, Martha, Mary hath chosen for herself the good part, which shall not be taken away from her.” — Clem. Al. Quis dives salvus, c. 10, p. 941: μαρία δε τὴν ἀγαθὴν μερίδα ἐξελέξατο, καὶ οὐκ ἀφαιρεθήσεται ἀπ’ αὐτῆς. Cf. Resch, Aussercan. Paralleltexzte zu Lucas, S. 223. 224.

XI: 2. πατερ sine additamentis (sed L etc. additur ημων) cum MBL, 1, 22, 57, 130gr. et lat. 346, a^{scr.} vg. (excepto perus. harl.*) g¹, 2? arm. syr.^{sin.} Or.1, 225 sq. dis. et 232 dis. Tert. marc. 4, 26 schol. 237 et aliorum. Additur ημων (pro ημων a, c, Π², i, sancite) ο εν τοις ουρανοις cum ACDPΧΓΑΛΠ, a, b, c, e, f, Π², i, l, q, perus. harl.* sax. copt. syr.^{cu} et utr. aeth. — ελθαιτω cum MCPΔ, 13, 346. ελθειτω cum ABDLΧΓΑΠ. — η βασιλ. σου: σου η βασ. cum Dgr. 57. Praeterea cf. Greg. Nyss. 1, 737. (De orat. dom. orat. 3) ubi αυι του ελθειτω η βασ. σου ελθειτω, φηοι (Lucas), το αγιον πνευμα σου εφ ημας και καθαρισατω ημας. Ad Gregorii testimonium accedit Maxim. 1, 350 (ad Mt. 6, 10). — Post η βασιλ. σου omisimus γεννηθητω etc. cum BL, 1, 22, 130gr. et lat., 346, Π² (g¹, 2?) vg. syr.^{cu} arm. Or.1, 227 (praecedit του δε λουκα ουτως) et 240 dis. Tert. marc. 4, 26 Aug. 6, 240 dis. (ed. Ven. 1731. Est enchir. ad Laurent. cap. 116). Additur γεννηθητω το θελημα σου ως (b, e, l omitt. ως) εν ουρανω και επι της (M* et CBACDMPΔ al. omitt., non item M^{ca}ΧΓΑΠ etc.) γης cum ACDP ΧΓΑΛΠ, b, c, e, f, i, l, q, perus. tol. sax. syr.^{sch.} et p copt. aeth.; item

3 τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δίδου ἡμῖν τὸ καθ' ἡμέραν· 4 καὶ ἄφες ἡμῖν τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, καὶ γὰρ αὐτοὶ ἀφίομεν παντὶ ὀφείλοντι ἡμῖν· καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν.

5 Καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς· τίς ἐξ ὑμῶν ἔξει φίλον, καὶ πορεύσεται πρὸς αὐτὸν μεσονυκτίου καὶ εἴπῃ αὐτῷ· φίλε, χρῆσόν μοι τρεῖς ἄρτους, 6 ἐπειδὴ φίλος μου παρεγένετο ἐξ ὁδοῦ πρὸς με καὶ οὐκ ἔχω ὁ παραθήσω αὐτῷ. 7 κἀκεῖνος ἔσθθεν ἀποκριθεὶς εἶπῃ· μὴ μοι κόπους πάρεχε· ἤδη ἡ θύρα κέκλεισται, καὶ τὰ παῖδιά μου μετ' ἐμοῦ εἰς τὴν κολίτην εἰσὶν· οὐ δύναμαι ἀναστὰς δοῦναι σοι. 8 λέγω ὑμῖν, εἰ καὶ οὐ δώσει αὐτῷ ἀναστὰς διὰ τὸ εἶναι φίλον αὐτοῦ, διὰ γὰρ τὴν ἀναίδιαν αὐτοῦ ἐγερθεὶς δώσει αὐτῷ ὅσων χρῆζει. 9 Κἀγὼ ὑμῖν λέγω, αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· ζητεῖτε, καὶ εὐρήσετε· κρούετε, καὶ ἀνοιχθήσεται ὑμῖν. 10 πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει, καὶ ὁ ζητῶν εὐρίσκει, καὶ τῷ κρούοντι ἀνοιχθήσεται. 11 τίνα δὲ ἐξ ὑμῶν αἰτήσει ὁ υἱὸς ἰχθύν, μὴ ἀντὶ ἰχθύος ὄφιν ἐπιδώσει αὐτῷ;

9-13
Mt. 7, 7-11

- omissis ως εν ουρ. κ. επ. γης a, harl. vg.cod.mosq. — Didache VIII: 2 πατερ ημων ο εν τω ουρανω, αγιασθητω το ονομα σου, ελθτω η βασιλεια σου, γενηθητω το θελημα σου ως εν ουρανω και επι γης.
3. Didache VIII: 30 τον αρτον ημων τον επιουσιον δος ημιν σημερον. Naber (Mnemosyne, 1881, p. 285) coniecit τον αρτον αιτουσαι δος ημιν σημερον. Cf. Lexicon meum sub voce επιουσιος.
4. αφιομεν cum κ^cABCDEFHGHPΓAA. αφιεμεν cum κ^cFLMSUVXΞΠ. — εις πειρασμον sine additamentis cum κ^cBL, 1, 22, 57, 130gr.et lat., 131, 226*, 237, 242, 426, vg. (et. gl, 2?) arm. syr.sin. Or.1, 227, 236, 265 Cyr.luc.267 Tert.marc. 4, 26 Aug.6, 240. Additur αλλα ρησαι ημας απο του πονηρου ab κ^cACDRXI' AA, b, c, f, ff², i, l, q, (hiant a, e) copt. syr.cu et sch. et p aeth.
5. ειπη cum κ^cBCEFGHLSUVXΓAA Or.1, 213, item d, f, ff², gl (hi⁴: et dicit) sah. copt. ερει cum ADgr-KMPRII, item, a, b, c, i, l, m, q, vg. (dicet).
6. μου cum κ^cABLX it. (excepto c) vg. etc., item μοι M, c, item μοι sed omisso προς με D etc. CRΓAAII sah. syr.sch. omittunt.
8. φιλον αυτου cum κ^cBCLX, 33, 124, 157, it. vg. Or.1, 213 et 3, 650 Basilii monast. 537 et 538 Macarius hom.4, 26 Chr.3, 429. αυτου φιλον cum EFGHKMSUVΓAAII Joann. Damascenus 2, 677. Naber (Mnemosyne, 1881, p. 285) coniecit δια το ειναι φιλος αυτου. — αναιδιαν cum κ^cCDEKLURU*XTA. αναιδειαν cum ABFGH MU²AAII. — οσων cum κ^c*ABCKMRII it. vg. copt. Or.1, 213. οσον cum κ^cD EFGHLSUVXΓAA sah. Or.3, 650 (sed fluctuat lectio) etc.
9. ανοιχθησεται cum DEFGHSUVΓA (vide ad v. sq.) ανοιγησεται (ut Mt.) cum κ^cABCKLMRXAII.
10. ανοιχθησεται cum AEFHGKSUVΓAAII. ανοιγησεται cum κ^cCLMRX. BDgr. ανοιγεται, item syr.cu et utr. In Mt. utroque loco ανοιγησεται.
11. τινα cum ABCRΓAAII, b, f, ff², i, l, q, Epiph.marc.313 et 330 et ipse Epiph. ibid.331 Dial.870. — κDLX, 33, 157, c, vg. syr.p mg. Or.3, 650 cat.ox.91 τις. — εξ υμων cum κ^cABCDKLMRXII etc. Omitt. εξ ab EFGHSUVΓAA. τον πατερα ab omnibus codd. post εξ υμων legitur, exceptis B, 254, syr.p mg. post αιτησει, et 48v. b, syr.cu qui omittunt. Exceptis B, ff², i, l, sah. arm. codices legunt e Mt. post ο υιος: αρτον, μη λιθον επιδωσει αυτω; η και. — ει και cum nonnullis minusculis. αυτω επιδωσει cum BDL, c. επιδ. αυτω cum κ^cACRXΓAAII it.pler. vg.

12 ἢ καὶ αἰτήσῃ ῥόν, μὴ ἐπιδώσῃ αὐτῷ σκορπίον; 13 εἰ οὖν ὑμεῖς πονηροὶ ὑπάρχοντες οἴδατε δόματα ἀγαθὰ διδόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πόσῳ μᾶλλον ὁ πατὴρ ὁ ἐξ οὐρανοῦ δώσει πνεῦμα ἅγιον τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν.

14 Καὶ ἦν ἐκβάλλων δαιμόνιον, καὶ αὐτὸ ἦν κωφόν· ἐγένετο δὲ τοῦ δαιμόνιου ἐξελθόντος ἐλάλησεν ὁ κωφός. καὶ ἐθαύμασαν οἱ ὄχλοι· 15 τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν εἶπον· ἐν Βεελζεβοῦλ τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια· 16 ἕτεροι δὲ πευράζοντες σημεῖον ἐξ οὐρανοῦ ἐζήτουν παρ' αὐτοῦ. 17 αὐτὸς δὲ εἰδὼς αὐτῶν τὰ διανοήματα εἶπεν αὐτοῖς· πᾶσα βασιλεία διαμερισθεῖσα ἐφ' ἑαυτὴν ἐρημοῦται, καὶ οἶκος ἐπὶ οἶκον πίπτει. 18 εἰ δὲ καὶ ὁ σατανᾶς ἐφ' ἑαυτὸν διεμερίσθη, πῶς σταθῆσεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ; οὗτι λέγετε ἐν Βεελζεβοῦλ ἐκβάλλειν με τὰ δαιμόνια. 19 εἰ δὲ ἐγὼ ἐν Βεελζεβοῦλ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι ἐκβάλλουσιν; διὰ τοῦτο αὐτοὶ κριταὶ ἔσονται ὑμῶν. 20 εἰ δὲ ἐν δακτύλῳ θεοῦ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα ἔφθασεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. 21 Ὅταν ὁ ἰσχυρὸς καθωπλισμένος φυλάσῃ τὴν ἑαυτοῦ αὐλήν, ἐν εἰρήνῃ ἔστιν τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ.

14 a.
Mt. 9, 32 -34
12, 22 ss.
Mc. 3, 22
Mt. 12, 38
16, 1
Mc. 8, 11
17--28
Mc. 12, 25--30
Mc. 3, 28--27

12. η και cum **MBL**, 1, 13, 33, item sah. copt. nil nisi aut. η και ean (AL av) cum **AXΓAAΠI**, item R η ει, it. vg. aut si. D ean δε και, d et si. αιτησει cum **ABCDHKLRLVιδ.ΓAA**. αιτηση cum **EFGMSUVXII**.
13. υπαρχοντες c. **ABCEFGHLRSUVΓAA**. — **κDKMXII** Epiph. marc.313 et 330 etc. ontes (ut Mt.) — δοματα αγαθα cum **ABCDLRLXΓAAΠI**. αγαθα δοματα cum minusculis, it. vg. — ο πατηρ cum **ABDLRLXΓAAΠI**, f, copt. syr. cu et p. Additur υμων (e Mt.) a **CU**, b, c, i, l, q, vg. sah. syr. sch. arm. aeth. Epiph. marc. 331 Cyr. luc. 270. ο εξ ουρανου: **κLX**, 33, it. pler. vg. sah. copt. syr. cu et sch. omittunt o. πνευμα αγιον: **D**, b, c, **Π**², i, l αγαθον δομα (arm. dona bona, aeth. bonum donum spiritus sancti).
14. γενει. δε (L 69, etc. και εγεν. του δαιμονιου εξελθοντος (εξελθ. cum **κBR ΓAAΠI** syr. cu et utr. copt.: contra εκβληθεντος cum **ACLX** copt. dz., Latt. vide post) ελαλ. ο κωφ. και εθαυμ. οι οχλοι: **D** και εκβαλοντος αυτου παντες εθαυμαζον, similiter b, c, **Π**², i, l, vg.
15. ειπον cum **κACDLRvid.XΓAAΠI**. ειπαν cum **B**. τω cum **κABCKLMII**, arm. Omittitur a **DRXΓAA** (ut Mt.).
16. εξ ουρ. εξητ. π. αυτου (X omittit παρ αυτ.) cum **κABCDL(X)**, 1, 13, 33, 124, 131, 157, yscr. c, f, **Π**², gl, i, l, vg. syr. cu et ch. arm. παρ αυτου εξητουν εξ ουρανου cum **RIΓAAΠI**, b, syr. p.
17. αυτων τα διανοημ. cum **κBCDLRLXΓAA** copt. τα διανοη. αυτων cum **AKII** it. vg. — διαμερισθ. (**CFMXG** μερισθ.) ante εφ εαντ. cum **κADL**, 33, 124, yscr. syr. cu et sch. copt. Post εφ εαντ. cum **BCRXΓAAΠI** it. vg. syr. p etc. επι οικον cum **κABEGHLSUVΓAA**. — **CDFKMXII** επι οικον.
18. διεμερισθη cum **ABDLRLXAAΠI**. — **κCA** εμερισθη, **Γ** μερισθη.
19. οι cum **κBCLRLXAAΠI**. Omittitur ab **ADG**. — αυτοι κριτ. εσονται υμων (εσ. υμ. cum **κ**, b, f, i, l, q, rell. υμ εσ.) cum **κACKLMUII**, b, f, **Π**², i, l, q, vg. αυτοι υμων (c vobis) κριτ. εσονται cum **BC**, c. κριτ. υμων αυτοι εσονται cum **EFGHRSVXΓAA**.
20. ει δε etc. sine εγω cum **κ*AXΓAAΠI**, b, f, **Π**², i, vg. arm. Eus. De demonstr. evang. etc. 93, Cyr. Fragm. comm. in Lc. 227s. — **D**, c, copt. aeth. Tert. marc. 4, 26 Bas. eunom. 298 addunt εγω, item **κBCLR** etc. addunt εγω ante εκβαλλω.
21. φυλασση cum **κABCLRAΠI**. — **DEMXXΓA** φυλασσει.

- 9, 50
Mc. 9, 40
24—26
Mt. 12, 43—45
- 22 ἐπὶ δὲ ἰσχυρότερος αὐτοῦ ἐπελθὼν νικήσῃ αὐτόν, τὴν πανοπλίαν αὐτοῦ αἶρει ἐφ' ἣ ἐπεποίθει, καὶ τὰ σκῦλα αὐτοῦ διαδίδωσιν. 23 ὁ μὲν ὢν μετ' ἐμοῦ κατ' ἐμοῦ ἐστίν, καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ' ἐμοῦ σκορπίζει. 24 Ὅταν τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα ἐξέλθῃ ἀπὸ ἀνθρώπου, διέρχεται δι' ἀνύδρων τόπων ζητούν ἀνά-πανσιν, καὶ μὴ εὐρίσκει λέγει ὑποστρέψω εἰς τὸν οἶκόν μου ὅθεν ἐξῆλθον. 25 καὶ εἰθὼν εὐρίσκει σεσαρωμένον καὶ κεκοσμημένον. 26 τότε πορεύεται καὶ παραλαμβάνει ἕτερα πνεύματα πονηρότερα ἑαυτοῦ ἐπὶ, καὶ εἰσελθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ, καὶ γίνεται τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου χεῖρονα τῶν πρώτων.
- 27 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ λέγειν αὐτόν ταῦτα ἐπάρασά τις φωνὴν γυνή ἐκ τοῦ ὄχλου εἶπεν αὐτῷ· μακαρία ἡ κοιλία ἡ βαστάσαός σε καὶ μαστοὶ οὓς ἐθήλασας. 28 αὐτὸς δὲ εἶπεν· μενοῦν μακάριοι οἱ ἀκούοντες τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ φυλάσσοντες.
- 29 Τῶν δὲ ὄχλου ἐπαθροισμένων ἤρξατο λέγειν· ἡ γενεὰ αὕτη γενεὰ πονηρὰ ἐστίν· σημεῖον ζητεῖ, καὶ σημεῖον οὐ δοθῆσεται αὐτῇ εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωῆ. 30 καθὼς γὰρ ἐγένετο Ἰωῆς τοῖς Νινευίταις σημεῖον, οὕτως ἔσται καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου τῇ γενεᾷ ταύτῃ. 31 βασίλισσα νότου ἐγερθήσεται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῶν ἀνδρῶν τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινεῖ αὐτούς· ὅτι ἦλθεν ἐκ τῶν περᾶτων

29—32
Mt. 12, 38—42

1 Reg. 10, 1

22. *ισχυροτερος sine artic. cum* κ B Δ L Γ , 248, copt. arm. ο *ισχυρ.* cum ACRX Δ AI Γ Eus. Fragm. comm. in Lc.¹⁷⁴. *νίκηση* cum κ ABCNGKLLUXAI Γ . — EHM Γ X Γ A *νίκησει*.
24. *εὐρισκον*: E*GHS Γ IT* *εὐρισκων*. Praeterea κ B Δ LX Ξ , b, l, copt. syr. P Or. int. 2, 159 (certe vdtr. ex Lc.) addunt (ut Mt.) *τοτε*.
25. *εἰθον* cum κ ABELMS²UV^{sil}. Δ E Π . *εἰθων* (R, 13, ἐξεἰθ.) cum CDGHKRS* X Γ A. — *σεσαρωμενον* cum κ *AD Δ X Δ AI Γ , b, c, e, g¹, 2, i, q, vg. syr. cu et sch. arm. — κ B Δ CL Γ I Γ it. 2 etc. praemittunt *σχολαζοντα*.
26. *ετερ.* *πνευμ.* *πονηροτ.* *εαυτ.* *επτα* cum κ BL Ξ , 13, 69, 124, 157, 346. — *επτα* *ετερ.* *πνευμ.* (Δ * *πν.* *ετερ.*) *πονηρ.* *εαυτου* (EH² al. *αυτου*) cum ACEHKM RSUVX Γ Δ AI Γ it. pler. vg. copt. arm. — DG, p^{scr.}, e, Or. Interpret. etc. 2, 159 *ετερα* (D *αλλα*) *επτα* *πνευμ.* *πονηρ.* *εαυτου*. — *κ.* *εισελθοντα* cum κ ABCDH KLMRX Ξ Π Or. int. 2, 159 it. (sed Π ² *regressi*) vg. etc. *και* *ειθοντα* (G -*λθων*) cum EGSUV Γ A Δ 2* tantum *και*).
27. *επαρ.* *τις* *φων.* *γυνη* cum κ BL. *επαρ.* *τις* *γυνη* *φωνην* cum ACRX Γ A Δ E copt. arm., item *επαρασα* *τις* *γυνη*, sed *φωνην* post ε. τ. *οχλου* posito, K Π , 1. — b, f, Π ², i, l, q, vg. *extollens vocem* (i addit *suam*) *quaedam mulier*. — D (e, c) *γυνη* *τις* *επαρασα* *φων*.
28. *μενονν* cum κ AB* Δ E. *μενονγγε* cum B³CDX Γ AI Γ . *φυλασσοντες* sine additamentis cum κ ABC Δ L Δ E it. am. for. san. perus. tol. syr. P arm. aeth. Tert. marc. 4. 26. Additur *αυτον* a X Γ AI Γ vg. ed. et mss. aliq. copt. syr. cu et sch. et hr. Lcif. 132.
29. *γενεα* *secunda* cum κ ABDLX Ξ it. vg. etc. Omittunt C Γ AA Π syr. sch. aeth. — *ζητει* cum κ ABL Ξ . *επιζητει* (ut Mt., cf. et. Mt. 16, 4 et ll. pp.) cum CDX Γ AA Π . — *ιωνα* sine additamentis cum κ B Δ L Ξ it. 7 vg. edd. pl. copt. petr. 4 syr. br. arm. Additur *τον* (Δ omittit) *προφητον* (ex Mt. ubi lectio non fluctuat) ab ACX Γ AA Π , e, f, q, vg. ed. syr. sch. et p copt. edd. et dz. aeth.
30. *τοις* *νινευ.* ante *σημ.* cum κ BCLX Ξ , 33. Post *σημ.* cum AD Γ AA Π it. vg. syr. om. copt. — *νινευιταις* cum κ B (ut Mt. 12, 41 κ BCLX Δ). *νινευιταις* cum ACLX Γ AA Π .

τῆς γῆς ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν Σολομῶνος, καὶ ἰδοὺ πλείον Σολομῶνος ὤδε. 32 ἄνδρες Νινευῖται ἀναστήσονται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινοῦσιν αὐτήν· οὗτοι μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα Ἰωῶν, καὶ ἰδοὺ πλείον Ἰωῶν ὤδε. 33 Ὅσδοις λύχνος ἄψας εἰς κρυπτήν τίθησιν οἷοδὲ ὑπὸ τὸν μόδιον, ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν, ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι τὸ φέγγος βλέπωσιν. 34 ὁ λύχνος τοῦ σώματός ἐστιν ὁ ὀφθαλμὸς σου. διὰν ὁ ὀφθαλμὸς σου ἀπλοῦς ᾗ, καὶ ὄλον τὸ σῶμά σου φωτεινόν ἐστί· ἐπὶ δὲ πονηρὸς ᾗ, καὶ τὸ σῶμά σου σκοτεινόν. 35 σκόπε οὖν μὴ τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ σκότος ἐστί. 36 [εἰ οὖν τὸ σῶμά σου ὄλον φωτεινόν, μὴ ἔχον τι μέρος σκοτεινόν, ἔσται φωτεινόν ὄλον ὡς διὰν ὁ λύχνος τῇ ἀστραπῇ φωτίζη σε]. 37 Ἐν δὲ τῷ λαλήσαι ἐρωτᾷ αὐτὸν Φαρισαῖος ὅπως ἀριστήσῃ παρ' αὐτῶν· εἰσελθὼν δὲ ἀπέπεσεν. 38 ὁ δὲ Φαρισαῖος ἰδὼν ἐθαύμασεν διὰ οὐ πρῶτον ἐβαπτίσθη πρὸ τοῦ ἀρίστου. 39 εἶπεν δὲ ὁ κύριος πρὸς αὐτόν· νῦν ὑμεῖς οἱ Φαρισαῖοι τὸ ἐξῶθεν τοῦ ποτηρίου καὶ τοῦ πίνακος καθαρίζετε, τὸ δὲ ἔσωθεν ὑμῶν γέμει ἀρπαγῆς καὶ ποτηρίας. 40 ἄφρονες, οὐχ ὁ ποιήσας τὸ ἐξῶθεν καὶ τὸ ἔσωθεν ἐποιήσεν; 41 πληγὴν τὰ ἐνότια δόξα ἐλεημοσύνην, καὶ ἰδοὺ πάντα καθαρὰ ὑμῖν

Ion. 3, 5

8, 16

Mt. 5, 15

Mc. 4, 21

Mt. 6, 22 s.

Mt. 23, 25

31. *σολομωνος* bis cum *ABDEGHMSVXAAE*. *σολομωντος* cum *CKLUPH*. Naber (Mnemosyne, 1881, p. 276) legit: *κατα τ. α. pro μετα τ. α.* „Surgit accusator non *μετα τινος*, sed *κατα τινος*.” Vide contra V. d. Beke Callenfels.
32. *νινευιται* (-εται cum *BL*. -ιται cum *AC*) cum *ABCE²GLMUXΓAΠ* it. vg. syr. sch. et p. mg. et hr. arm. aeth. vid. *νινεῖ* (sed *E*H²SV²* -ενη) cum *E*H²SV²* -ενη) cum *E*H²SV²* syr. cu et p. txt. copt.
33. *σουδεις* sine *δε* cum *BCDUF*, 33, 108, a, c, e, i, vg. copt. petr. 4 syr. cu et sch. et hr. arm. Additur *δε* ab *ALXAAEΠ*, b, f, ff², q, copt. edd. et dz. syr. p. aeth. *κρυπτην* cum uncialibus omnibus. *κρυπτον* cum 1, 28, mu. cat. ox. 96. Praeterea scripsimus *κρυπτήν* cum *SII* (Tisch.). Alteram scripturam *κρύπτην*, quam Westcott-Hort secuti sunt, praebet *Γ*. — *αλλ* cum unc. omnib. (exc. *D*) et minusculis plerimis. *αλλα* cum *D*. — *το φεγγος* cum *ALΓAAΠ*. *το φως* (ex. 8, 16, ubi nemo *το φεγγος* substituit) cum *BCDX*.
34. *ο οφθ. σου* primo loco cum **ABC²DM* it. vg. copt. syr. sch. et p. et sin. aeth. Omittitur *σου* ab **EGH²KL²SUVXΓAAΠ* syr. cu arm. *οταν* sine *ονν* cum **BDL²*, 435, it. vg. copt. arm. aeth. Additur *ονν* (ut Mt. lectione non fluctuante) cum *ACXΓAΠ* syr. cu et utr. *και ολον (D παν)*: omittitur *και* (ut Mt.) a *CDΓ* it. (excepto e) vg. copt. sch. w. arm. aeth.
35. *σκοπει ονν* etc.: pro his habent, omisso versu sq., *D* (a, b, e, ff², i) sic (e Mt.): *ει ονν το φως το εν σοι σκοτος το σκοτος ποσον*. Eadem verba syr. cu post versum 35 addit. 57, 239, 433 omittunt versum.
36. Hunc versum (ut iam notatum est) *D*, a, b, e, ff², i, item syr. cu omittunt. *εχον* cum *ABCEKLSUVII*. — *GHMXΓA*, 33 *εχων*. — *τι μερος* cum **EH²SUV²AA*, c, vg. *μερος τι* cum *ABGKMXII*, f. *CLΓ* omittunt *τι*. — *B εν τη αστραπη*. Michelsen (Studiën, 1884, bl. 161) expunxit *το σωμα σου* ante *ολον φωτεινον* et ponit *το σωμα σου* ante *φωτεινον ολον*. Probat V. d. Beke Callenfels. — Mihi videtur *D*, a, b, etc. recte hunc versum omittere. Cf. Meyer-Weiss a. h. l.
37. *λαλησαι*: *A* addit *αυτον*. Latt.: *et cum loqueretur haec* vel similiter. *ερωτα* cum **ABM* al.⁵ e (*petit*). *ηρωτα* cum *CLXΓAΠ* it. pler. vg. etc. *φαρισαιος* cum **BL*. *φαρισ. τις* cum *ACLΓAΠ*, b, e, q, syrr. arm.; item (*D*) X, 130^{gr.} et lat., a, c, f, ff², i, vg. aeth. *τις φαρισ.*

Mt. 23, 23 **ἐστί.** 42. ἀλλὰ οὐαὶ ὑμῖν τοῖς Φαρισαίοις, ὅτι ἀποδεκατοῦτε τὸ ἡδύσομον καὶ τὸ
 πηγάδιον καὶ τὸν λάχανον, καὶ παρέρχεσθε τὴν κρίσιν καὶ τὴν ἀγάπην τοῦ θεοῦ.
 Mt. 23, 24 **ταῦτα** εἶδει ποιῆσαι κάκεινα μὴ παρῆναι. 43 οὐαὶ ὑμῖν τοῖς Φαρισαίοις, ὅτι ἀγα-
 πάτε τὴν πρωτοκαθεδρίαν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ τοὺς ἀσπασμούς ἐν ταῖς ἀγοραῖς.
 Mt. 23, 27 **44** οὐαὶ ὑμῖν, ὅτι ἐστὲ ὡς τὰ μνημεῖα τὰ ἄδηλα, καὶ οἱ ἄνθρωποι οἱ περιπατοῦντες
 ἐπάνω οὐκ οἶδασιν. 45 Ἀποκριθεὶς δὲ τις τῶν νομικῶν λέγει αὐτῷ διδάσκαλε,
 Mt. 23, 4 **ταῦτα** λέγων καὶ ἡμᾶς ὑβρίζεις. 46 ὁ δὲ εἶπεν καὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς οὐαὶ, ὅτι
 φορτίζετε τοὺς ἀνθρώπους φορτία δυσβάστακτα, καὶ αὐτοὶ ἐνὶ τῶν δακτύλων
 Mt. 23, 29—31 **ὑμῶν** οὐ προσπαύετε τοῖς φορτίοις. 47 οὐαὶ ὑμῖν, ὅτι οἰκοδομεῖτε τὰ μνημεῖα
 τῶν προφητῶν, καὶ οἱ πατέρες ὑμῶν ἀπέκτειναν αὐτούς. 48 ἄρα μάρτυρές ἐστε
 καὶ συνευδοκεῖτε τοῖς ἔργοις τῶν πατέρων ὑμῶν, ὅτι αὐτοὶ μὲν ἀπέκτειναν αὐτούς,
 Mt. 23, 34—36 **ὑμεῖς** δὲ οἰκοδομεῖτε. 49 διὰ τοῦτο καὶ ἡ σοφία τοῦ θεοῦ ἐπέπεσε ἀποστελῶ εἰς
 αὐτούς προφήτας καὶ ἀποστόλους, καὶ ἐξ αὐτῶν ἀποκτενοῦσιν καὶ διώξουσιν,
 Gen. 4, 8 **50** ἵνα ἐκζητηθῇ τὸ αἷμα πάντων τῶν προφητῶν τὸ ἐκχυννόμενον ἀπὸ καταβολῆς
 2 Chr. 24, 21 **κόσμου** ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης, 51 ἀπὸ αἵματος Ἄβελ ἕως αἵματος Ζαχαρίου τοῦ
 Mt. 23, 35 **ἀπολομένου** μεταξὺ τοῦ θυσιαστηρίου καὶ τοῦ οἴκου· ναι λέγω ὑμῖν, ἐκζητηθήσε-
 ται ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης. 52 οὐαὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς, ὅτι ἤρατε τὴν κλεῖδα τῆς
 γνώσεως· αὐτοὶ οὐκ εἰσήλθατε καὶ τοὺς εἰσερχομένους ἐκωλύσατε.

42. ἀλλα cum **MBDEGHLVΓAA**. ἀλλ cum **ACKMSXII**. ταυτα sine δε cum
κ*ADEGHSUVΓAA, a, ff², i, copt.schw.ex.petr.4 arm. — **κ*BCCKLMXΘΔΠ**,
 c, vg., copt.wietdz. syr.sch.et p c.* aeth. addunt δε. παρῆναι cum **κ*B*L**,
 13, 346. — **κ***, 57, yscr. αφῆναι (ut Mt.), A παραφῆναι. αφῆναι cum
B³CXKΓΘΔΠΠ.
43. και τους (D omitt.) ασπασμ. ε. τ. αγοραις: CD, b, q, aeth.cod.18 addunt και
 τας (D 64, 66mg. omittunt) πρωτοκλιαιας εν ταις δειπναις, item 13, 69, 124,
 346 praemittunt και την πρωτοκλαιαν εν τ. δειπναις. Vide Mt.
44. ουαι υμιν sine additamentis cum **MBCL**, a, c, e, ff², g^{1,2}, l, vg. copt. syr.cu
 arm. Additur (e Mt.) γραμματαις και φαρισαιοι υποκριται (D, i, Lucif. omitt.)
 ab **ADXΓAAΠΠ**, b, f, i, q, em. syr.sch.et p etc. — D, a, c, e, ff², syr.cu
 ete μημεια. — ο περιπατ. cum **MBCLM** syr.p. περιπ. sine οι cum **ADXT**
AAΠΠ, item ambulantes it. vg. etc.
47. και οι cum **κ*C** Mcion.epiph.313 et 332. — a nam, syr.cu et sch. quos. οι δε
 cum **κ*ABDL** it.pler. vg. etc.
48. μαρτυρες εστε cum **MBL**, aeth. (sine εστε) Or.1, 443. — μαρτυρειτε cum **ACD**
XΓAAΠΠ it. vg. Chr.7, 805. οικοδομειτε (e gloriamini) cum **MBDL**, a, b, e, i, l.
 Additur αυτων τα μνημεια ab **ACXΓAAΠΠ**, c, f, q, g^{1,2} vg. copt. syr.utr.
 arm. aeth., item 1 Lcif. τους ταφους αυτων.
49. εκδιωξουσιν cum **ADΓAAΠΠ** (hoc tantum loco et 1 Thess. 2, 15 legitur).
κBDLX διωξουσιν.
50. εκχυννομενον cum **κACDEGLVAAΠΠ**. εκχυννομενον cum **HKMSVXΓA**. B, 33,
 69 εκκεχυννομενον. απο secundum: D, a, b, c, i, l, q, syr.cu Lcif. εως.
51. απο sine του cum **κBCDLX**, 1, 33. Additur του (ut Mt.) ab **AΓAAΠΠ**.
 εως sine του cum **κBDLX**, 1, 33. Additur του (ut Mt.) ab **ACΓAAΠΠ**.
 ζαχαριου (et. Lcif.): D etc. addunt υιον βαραχιου (e Mt.).
52. εισηλθατε cum **κABC²DE*HLMΓA** (C* latet). εισηλθετε (A επηλθ.) cum
E²GKSUVXAAΠΠ. ηρατε: D, 157, a, b, c, e, q, syr.cu arm. εκριψατε (b, e,
 q absconditis).

53 Καὶ ἔτι λέγοντος αὐτοῦ ἤρξαντο οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι δεινῶς ἐνέχειν καὶ ἀποστοματίζειν αὐτὸν περὶ πλειόνων, 54 ἐνεδρεύοντες αὐτόν, θηρεύσαι τι ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ.

XII.

1 Ἐν οἷς ἐπιουναχθειῶν τῶν μυριάδων τοῦ ὄχλου, ὥστε καταπατεῖν ἀλλήλους, ἤρξατο λέγειν πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ πρῶτον· προσέχετε ἑαυτοῖς ἀπὸ τῆς ζήτησιν τῶν Φαρισαίων, ἧτις ἐστὶν ὑπόκρισις. 2 οὐδὲν δὲ συγκεκαλυμμένον ἐστὶν ὃ οὐκ ἀποκαλυφθήσεται, καὶ κρυπτόν ὃ οὐ γινωσθήσεται. 3 ἄνθ' ὧν ὄσα ἐν τῇ σκοτίᾳ εἴπατε, ἐν τῷ φωτὶ ἀκουσθήσεται, καὶ ὃ πρὸς τὸ ὄδ' ἐλάλησατε ἐν τοῖς ταμείοις, κηρυχθήσεται ἐπὶ τῶν δωματίων. 4 Λέγω δὲ ὑμῖν τοῖς φίλοις μου, μὴ φοβηθῆτε ἀπὸ τῶν ἀποκτενόντων τὸ σῶμα καὶ μετὰ ταῦτα μὴ ἐχόντων περισσώτερόν τι ποιῆσαι. 5 ἰποδείξω δὲ ὑμῖν τίνα φοβηθῆτε· φοβήθητε τὸν μετὰ τὸ ἀποκτεῖναι ἔχοντα ἐξουσίαν ἐμβαλεῖν εἰς τὴν γέενναν. ναὶ λέγω ὑμῖν, τοῦτον φοβήθητε. 6 οὐχί

53. κακειθεν εξελθοντος αυτου cum κBCL , 33, copt. syr.p mg. — 69 nil nisi kai. — λεγοντος δε αυτω (*D* omittit) ταυτα προς αυτους cum $\text{AD}\chi\Gamma\Delta\Lambda\text{Π}$ it. (b, i, l, q, omittunt δε, b omittit ταυτα, a omittit πρ. αυτ.) vg. syr.^{cu} etsch. et p.txt. arm. aeth. At *DX* etc. addunt ενωπιον παντος του λαου. — οι γραμμ. και (haec verba 243 omittit) οι φαρισαιοι: *D* it.⁶ vg. οι φαρισαιοι και οι νομικοι, i, syr.p mg. οι νομικοι και οι φαρισαιοι.

54. ενεδρευοντες αυτον cum $\text{ABCL}\Delta\Lambda\text{Π}$ vg. (f interrogantes eum) syr.utr. aeth. — *D*, it.⁷ syr.^{cu} arm. omittunt. Post ενεδρευοντες legunt $\text{ACD}\chi\Gamma\Delta\Lambda\text{Π}$ it. syr.^{cu} etsch. ζητουντες et vg. syr.p arm. και ζητουντες. — Pro θηρευσαι τι (*KΠ* τι ante θηρ. ponunt) εκ του στοματος αυτου legit *D* αφορμην τινα λαβειν αυτου, similiter a, b, c, e, i, l, q, syr.^{cu}. — Post στοματος αυτου legunt $\text{AC}\chi\Gamma\Delta\Lambda\text{Π}$ ινα κατηγορησωσιν ($\text{A}\chi\Delta$, 69 -σουσιν) et *D*, f, syr.^{cu} legunt ινα ενρωσιν κατηγορησαι αυτου. — *D* et syr.^{cu} legunt vs. 53: λεγοντος δε ταυτα προς αυτους ενωπιον παντος του λαου ηρξαντο οι φαρισαιοι και οι νομικοι (syr.^{cu} οι γραμματεις και οι φαρισαιοι) δεινως εχειν και συνβαλλειν αυτω περι πλειονων ζητουντες αφορμην τινα λαβειν αυτου ινα ενρωσιν κατηγορησαι αυτου. Syr.sin. secundum Lewis: And as he said these things against them in the sight of all the people, he began to be displeasing to the scribes and to the Pharisees; and they were disputing with him about many things and were seeking to lay hold of an accusation against him. — Naber (Mnemosyne, 1878, p. 362) εξελθοντος: nisi quis fortasse putet insidias eas fuisse factas Jesu absenti. In aliis codicibus λεγοντος est. Itaque sub illo εξελθοντος Vat. cod. latet ετι λεγοντος. Omnes norunt εξ et ετι saepe confundi." Probat V. d. Beke Callenfels.

XII: 1. πρωτον cum antecedentibus conjungunt $\kappa\text{ACDEHK}\Lambda\text{Π}$ copt. syr.P. Cum seqq. conjungunt GLA , c, f, i, l, q, syr.^{cu} etsch. aeth. — b, vg. omitt.

3. Naber (Mnemosyne, 1878, p. 362) et V. d. S. Bakhuyzen (Verh. Conject. bl. 168) legunt εις το ους. Cf. Mt. 10 : 27.

4. αποκτενοντων cum $\kappa\text{AEKLUV}\Gamma\Delta$. αποκτενοντων cum $\text{DGHS}\chi\Lambda\text{Π}$. αποκτεινοντων cum *B*. — περισσοτερον cum $\kappa\text{BEGHLM}\text{SUVX}\Gamma\Delta\Lambda$, περισσων cum $\text{ADK}\text{R}\text{Π}$.

5. εχοντα εξουσιαν cum $\kappa\text{ABDKLR}\text{X}\text{Π}$ it. vg. syr.P arm. Or.1, 296 et 297. εξουσιαν εχοντα cum $\text{EGHMSUV}\Gamma\Delta\Lambda$, aeth. Tert. marc.4, 28.

πέντε στρουθία πωλούνται ἄσασίων δύο; καὶ ἐν ἐξ αὐτῶν οὐκ ἔστιν ἐπιλελη-
 μένον ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. 7 ἄλλα καὶ αἱ τρίτες τῆς κεφαλῆς ὑμῶν πάσαι ἠρίθ-
 μηται. μὴ φοβείσθε· πολλῶν στρουθίων διαφέρετε. 8 λέγω δὲ ὑμῖν, πᾶς ὃς ἂν
 ὁμολογήσῃ ἐν ἑμοί ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὁμολο-
 γήσῃ ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τῶν ἀγγέλων τοῦ θεοῦ. 9 ὁ δὲ ἀρνησάμενός με ἐνώπιον
 τῶν ἀνθρώπων ἀπαρνηθήσεται ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων τοῦ θεοῦ. 10 καὶ πᾶς ὃς
 ἔρει λόγον εἰς τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ· τῷ δὲ εἰς τὸ ἅγιον
 πνεῦμα βλασφημήσαντι οὐκ ἀφεθήσεται. 11 ὅταν δὲ εἰσφέρωσιν ὑμᾶς ἐπὶ τὰς
 συναγωγὰς καὶ τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξουσίας, μὴ μεριμνήσητε πῶς ἢ τί ἀπολογή-
 σθητε ἢ τί εἶπητε· 12 τὸ γὰρ ἅγιον πνεῦμα διδάξει ὑμᾶς ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἃ
 δεῖ εἰπεῖν.

Mt. 12, 32
 Mc. 3, 29
 11 κ.
 Mt. 10, 19 a.
 Mc. 13, 11

13 Εἶπεν δὲ τις ἐκ τοῦ ὄχλου αὐτῷ· διδάσκαλε, εἶπε τῷ ἀδελφῷ μου μερίσασθαι
 μετ' ἐμοῦ τὴν κληρονομίαν. 14 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· ἄνθρωπε, τίς με κατέστησεν
 κριτὴν ἢ μεριστὴν ἐφ' ὑμᾶς; 15 εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς· ὁρᾶτε καὶ φυλάσσοσθε
 ἀπὸ πάσης πλεονεξίας, ὅτι οὐκ ἐν τῷ περισσεύειν τινὶ ἢ ζωῇ αὐτοῦ ἔστιν ἐκ τῶν
 ὑπαρχόντων αὐτῷ. 16 Εἶπεν δὲ παραβολὴν πρὸς αὐτούς λέγων· ἀνθρώπου τινὸς
 πλουσίου εὐφόρησεν ἡ χώρα. 17 καὶ διελογίζετο ἐν ἑαυτῷ λέγων· τί ποιήσω, ὅτι
 οὐκ ἔχω ποῦ συνάξω τοὺς καρπούς μου; 18 καὶ εἶπεν· τοῦτο ποιήσω· καθελῶ
 μου τὰς ἀποθήκας καὶ μείζονας οἰκοδομήσω, καὶ συνάξω ἐκεῖ πάντα τὰ γενή-
 ματά μου καὶ τὰ ἀγαθὰ μου, 19 καὶ ἐρῶ τῇ ψυχῇ μου· ψυχῆ, ἔχεις πολλὰ

(Sir. 11, 19)

6. πωλονται cum **MB**, 13, 69, 346, Epiph.³¹⁴. πωλεται cum **ADLRXΓΑΑΠ** ut Mt.
7. μη sine *οὐν* cum **BLR**, 157, a, b, Π^2 , i, l, sah. copt. Amb.luc.1435. *οὐν* cum **ADQXΓΑΑΠ**, c, e, f, q, $g^1, 2$, vg. syr.^{cu} et utr.-et hr. arm. aeth. Or.1, 296 (ut Mt.). — Naber (Mnemosyne, 1878, p. 358) legit πολλῶν στρουθίων διαφ. *νμ*. Vide Mt. 10 : 31.
8. ὁμολογησῃ cum **MB³EFGHJKLMQUVXΑΠ**. — **AB*DRSGA** ὁμολογησει.
9. ἐνώπιον primum cum **BLRXΓΑΑ** Clem.⁵⁹⁵ Or.1, 296 Bas.3, 24. — ἔμπροσθεν (e Mt.) cum **ADKQΠ**.
10. το δε usque βλασφημησαντι: *D* εἰς δε το πνευμ. το αγιον (omisso βλασφημ.).
11. εἰσφερωσιν cum **BLX** it.^{mu} vg. (hi Latt. inducent), item sah. copt. προ-
 σφερωσιν cum **AQRΓΑΑΠ**, a, d (hi duo adducent; c perducent), BasiliiusEthica²⁸⁴.
 φερωσιν cum *D*, b, q, Clem.⁵⁹⁵ Or. 1, 296 Cyr.br.255. ἐπι cum **ABLQXΓΑΑΠ**.
 a, c, d (hi³ ad synagogas) Or.1, 296 Bas.Eth. Cyr.br. — **ADR** εἰς. — μερι-
 μνησητε cum **BLQRX**. μεριμνατε cum **AΓΑΑΠ**, item Dgr. Clem.⁵⁹⁵ προ-
 μεριμνατε.
13. αυτω post *εκ τ. οχλου* cum **BFLO**, 33. Ante *εκ* cum **ADRXΓΑΑΠ** am.
 for. sah. copt. syr.^p arm. Bas.Eth.³⁰³. — it.⁵ vg. syr.^{cu} et sch. aeth. ante *τις*, it.⁴
 plane omittunt.
14. κριτην cum **BDL**, sah. δικαστην cum **AQRXΓΑΑΠ** Bas.Eth.³⁰³.
15. πασης cum **ABDKLMQRTwoiUXΠ** it. vg. sah. copt. syr.^{cu} et utr. etc. της
 cum **EFGHSVΓΑΑ**. αυτω cum **BDFQRTwoi**. αυτου cum ***ALXΓΑΑΠ**.
16. ευφορησεν cum **BEFHMQSTwoiUVXA**. ηυφορησεν cum **ADGKLΓΑΠ**.
18. τα γεννηματα cum ***ADQΓΑΑΠ** Bas.Eth.²⁶⁹; item τα γεννηματα cum *K*. —
 μ^a et **BLT**^{woiX} sah. copt. arm. aeth. τον σιτον. — *μον secundum* omittitur
 a **BLT**^{woi} arm. — και τα αγαθ. μου: ***D**, 56, 130, 131, 435, a, b, c, e, Π^2 ,
 i, l, m⁹², q, syr.^{cu} omittunt.

ἀγαθὰ κείμενα εἰς ἔτη πολλά ἀναπαύου, φάγε, πίε, εὐφραίνου. 20 εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ θεός· ἄφρων, ταύτην τῆν νυκτὴν τὴν ψυχὴν σου ἀπαιτοῦσιν ἀπὸ σοῦ· ἂ δὲ ἠτοίμασας, τίμι ἔσται; 21 οὕτως ὁ θησαυρίζων αὐτῷ καὶ μὴ εἰς θεὸν πλουτῶν.

22 Εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· διὰ τοῦτο ὑμῖν λέγω, μὴ μερμινᾶτε τῆν ψυχὴν τί φάγητε, μηδὲ τῷ σώματι τί ἐνδύσθητε. 23 ἡ ψυχὴ πλείον ἔστιν τῆς τροφῆς καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύματος. 24 κατανοήσατε τοὺς κόρακας, οἳ οὔτε σπειροῦσιν οὔτε θερίζουσιν, οἷς οὐκ ἔστιν ταμειὸν οὐδὲ ἀποθήκη, καὶ ὁ θεὸς τρέφει αὐτούς· πόσῳ μᾶλλον ὑμεῖς διαφέρετε τῶν πετεινῶν. 25 τίς δὲ ἐξ ὑμῶν μερμινῶν δύναται προσθεῖναι ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ πῆχυν; 26 εἰ οὖν οὐδὲ ἐλάχιστον δύνασθε, τί περὶ τῶν λοιπῶν μερμινᾶτε; 27 κατανοήσατε τὰ κρινα, πῶς αὐξάνει· οὐ κολιᾶ οὐδὲ νήθει· λέγω δὲ ὑμῖν, οὐδὲ Σολομῶν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ περιβάλετο ὡς ἔν τούτων. 28 εἰ δὲ ἐν ἀγρῷ τὸν χορτόν ὄντα σήμερον καὶ αὔριον εἰς κλίβανον βαλλόμενον ὁ θεὸς οὕτως ἀμφίβει, πόσῳ μᾶλλον ὑμᾶς, δλιγόπιστοι. 29 καὶ ὑμεῖς μὴ ζητεῖτε τί φάγητε καὶ τί πίητε, καὶ μὴ μετεωρι-

22—31
Mt. 6, 25—33

20. αφρων cum κΑΒΔΕΓΗΛQΤwoiΧΔΔ. αφρον cum KMSUVII. — BLQΤwoi, 33, d αυτουσιν (d petunt).
21. αυτω cum κ*BL, 44ev. (sed L εν αυτω). αυτω cum κcAQΤwoiΧΓΔΑΠ (sed FL etc. εν αυτω).
22. αυτου cum κADLQΤwoiΧΓΔΑΠ it. pler. vg. etc.: B, c, e, omittunt. υμιν λεγω cum AQΤwoiΓΔΑΠ unc. 8 al. plu a, b, c, e, syr. utr. arm. — κBDLX, f, l, q, vg. sah. copt. syr. cu aeth. λεγω υμιν. — τη ψυχη sine υμ. cum κΑBDLQ, b, c, f, ff², g¹, i, l, q, am. fu. for. em. tol. syr. p arm. Ambr. Comm. Lc. 1439. Additur υμων (ex Mt.) a TwoiΧΓΔΑΠ, a, e, g², vg. ed. syr. cu et sch. sah. copt. aeth. Clem. 231 et 579 Ath. 1, 663. — σωματι: BTwoi, a, sah. copt. syr. sch. aeth. Clem. 231 addunt υμων (ex Mt.).
23. η ψυχη cum AEGHKQUVΓΔΑΠ. — κBDLMSX, b, c, e, copt. syr. cu et sch. (et p γαρ c.*) arm. aeth. Clem. 231 et 579 η γαρ ψυχη.
24. ουτε απ. ουτε θεο. cum κDLQ, e. — ον απ. ουδε θεο. cum ABXΓΔΑΠ it. (excepto e) vg. Clem. 231.
25. μερμινων cum κABLQΤwoiΧΓΔΑΠ. Omittitur a D, 64*, 225. — προσθειναι: B ponit post επι την ηλ. αυτου. — πηχυν sine ενα cum κ*BD, i, l, sah. copt. Additur ενα (ut Mt.) ab κcALQΤwoiΧΓΔΑΠ it. pler. vg. etc.
26. ουδε cum κBLQΤwoi. ουτε cum AXΓΔΑΠ.
27. πως αυξανει ου κολια ουδε νηθει cum κABLQΤwoiΧΓΔΑΠ, f, q, g¹, 2 vid. vg. sah. copt. syr. utr. arm. aeth. πως ουτε νηθει ουτε υφαιν. cum D, a, syr. cu Clem. 231 Tert. marc. 4, 29. ουδε cum BEFGHKQSTwoiUVΓΔΑΠ, a (g¹, 2?) vg. arm. aeth. — κADLMX it. 8 syr. cu et utr. Clem. 231 ου ουδε.
28. εν αγρω cum κABLMTwoiUΑ it. 7 Clem. 231. — εν τω αγρ. cum EKSVΓΔΠ sah. copt. arm.; idque ante τον χορτ. cum κBL, 157. Ante σημερ. οντα (Δ, 262 οντ. ση.) cum ESVΓΑΔ; inter σημ. et οντ. cum AKMQΤwoiUII it. 7 fu. am. for. tol. mt. DG^{suppl.}HX etc. του αγρου. — οντα σημερον cum κBLA, 262, e, sah. copt. σημ. οντ. cum DEG^{suppl.}HSVXΓΔ, ff², vg. ed. etc., item interpositis εν (κΠ etc. εν τω) αγρω cum AKMQΤwoiUII, etc. — αμφιεζει (B -ταζει) cum (B)DLT^{woi}. αμφιεννοι cum κAQXΓΔΑΠ.
29. και τι cum κBLQΤwoi, e, copt. wietp^{etr.}4 syr. cu et sch. Bas. Eth. 276. η τι (ut Mt.) cum ADXΓΔΑΠ it. pler. vg. sah. copt. schw. ex dz. syr. p arm. aeth. Clem. 231 Ath. 1, 663.

ξεσθε· 30 ταῦτα γὰρ πάντα τὰ ἔθνη τοῦ κόσμου ἐπιζητοῦσιν· ὑμῶν δὲ ὁ πατὴρ οἶδεν ὅτι χρῆζετε τούτων. 31 πλὴν ζητεῖτε τὴν βασιλείαν αὐτοῦ, καὶ ταῦτα προστεθήσεται ὑμῖν. 32 Μὴ φοβοῦ, τὸ μικρὸν ποιῶμιον· διὸ εὐδόκησεν ὁ πατὴρ ὑμῶν δοῦναι ὑμῖν τὴν βασιλείαν. 33 Πωλήσατε τὰ ὑπάρχοντα ὑμῶν καὶ δότε ἔλεημοσύνην· ποιήσατε ἑαυτοῖς βαλλάντια μὴ παλαιούμενα, θησαυρὸν ἀνέκλειπτον ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ὅπου κλέπτῃς οὐκ ἐγγίζει οὐδὲ σὴς διαφθείρει. 34 ὅπου γὰρ ἔστιν ὁ θησαυρὸς ὑμῶν, ἐκεῖ καὶ ἡ καρδία ὑμῶν ἔσται. 35 Ἔστωσαν ὑμῶν αἱ ὀσφύες περιεζωσμέναι καὶ οἱ λύχνοι καιόμενοι· 36 καὶ ὑμεῖς ὁμοιοὶ ἀνθρώποις προσδεχομένοις τὸν κύριον ἑαυτῶν, πότε ἀνάληξιν ἔκ τῶν γάμων, ἵνα ἐλθόντος καὶ κρούσαντος εὐθέως ἀνοίξωσιν αὐτῶ. 37 μακάριοι οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι, οὓς ἐλθὼν ὁ κύριος εὐθὺς γρηγοροῦντας· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι περιζώσεται καὶ ἀνακλιεῖ αὐτούς καὶ παρελθὼν διακονήσει αὐτοῖς. 38 κἂν ἐν τῇ δευτέρῃ, κἂν ἐν τῇ τρίτῃ φυλακῇ ἐλθῆ καὶ εὐρη οὕτως, μακάριοι εἰσιν. 39 τοῦτο δὲ γινώσκετε, ὅτι εἴ ᾗθει ὁ οἰκοδεσπότης ποῖα ὄρα ὁ κλέπτῃς ἔρχεται, οὐκ ἂν ἀφῆκεν διορυχθῆναι τὸν οἶκον αὐτοῦ. 40 καὶ ὑμεῖς γίνεσθε ἔτοιμοι, ὅτι ᾗ ὥρα οὐ δοκεῖτε ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται.

30. ἐπιζητοῦσιν cum α BLT^{woi}X. ἐπιζητεῖ cum AQΓAIII Bas.Eth.276, Ath.1, 663; item D, Clem.²³² ζητεῖ.
31. αὐτου cum α BDgr.*L, a, c, sah. copt. aeth. ar.e Ath.1, 663. του θεου (ut Mt.) cum AD²QT^{woi}XΓAIII, d, it.pl. vg. syr.cu et utr. Clem.²³² Mcion.tert.4, 29 et epiph.314, 334. — ταυτα cum α *BEHLQSV Δ A, a, e, sah. syr.cu (et p.txt.) arm.ed. Tert.marc.4, 29. ταυτα παντα cum α ADGsuppl.KMT^{woi}UXIII it.9 vg. copt. syr.sch. et p c.* arm.mss. aeth. Epiph.marc.314 et 334.
33. βαλλαντια cum α ABDEKQT^{woi}UVX Δ II. βαλαντια cum Gsuppl.HLMSΓA.
35. νμων αι οσφυς cum α BEGsuppl.HLMPSUVXΓA Δ . αι οσφυ. νμων cum AKQII it. vg. Or.²816 Constitut. apost.7, 31, 2. D εστω νμων η οσφυς.
36. αναληση cum α ABDEHLMPQSUV Δ II. αναλυσει cum GKXΓA Bas.Eth.246 et 2, 165.
38. καν εν τη δευτ. καν (T^{woi} και) εν τη τριτ. φηλ. ελθ. κ. ευρ. ουτ. cum α B LT^{woi}X, 33, 131, Cyr.luc.302 sah. syr.sch. aeth. similiter arm. (et Meth.⁶⁹⁹); item 1, 118, 209, praemissis his: και εαν ελθη τη εσπερινη φυλακη και ευρη ουτως ποιουντας, μακαριοι εισιν, οτι ανακλιει αυτους και διακονησει αυτοις. D: και εαν ελθη τη εσπερινη φυλακη και ευρησει ουτως ποιησει και εαν εν τη δευτερα και τη τριτη μακαριοι εισιν εκεινοι. — και εαν ελθη εν τη δευτερα φυλακη και (P² etc. addunt εαν) εν τη τριτη φυλακη ελθη και (AKII και ελθων pro ελθη και) ευρη (P Δ ευρησει) ουτως cum AEGsuppl.HKMPQSUV ΓAIII, f, q, vg. copt. syr.p Bas.Eth.247 Joh. Dam.2, 728. μακαρ. εισιν cum α *, b, ff², i, l, mm. gat. Ir.int.334. Additur εκεινοι ab α B Δ L, e (erunt illi), syr.cu copt.dz. Cyr.luc.302; additur οι δουλοι εκεινοι ab APQT^{woi}XΓAIII, c, f, q, etc.
39. ουκ αν αφηκ. sine ερηγορησεν αν και cum α *D (ουκ αν tantum, reliquis αφ. διορ. τ. οικ. αν. per incuriam omissis) e, i, sah. woid syr.cu arm.zoh. Tert. marc.4, 29. ερηγορησεν αν και ουκ αν (αν omitt. ab α BKLPSII etc.) αφηκ. cum α a et α ABL^{PQT}woiXΓAIII it.plu. vg. etc. e Mt. 24 : 43. διορυχθηαι cum α BL, 33, 157. διορυγηαι cum APQT^{woi}XΓAIII.
40. και νμεις sine ονν cum α BLQT^{woi} it. vg. sah. copt. syr.cu arm. και νμεις ονν cum APXΓAIII, d, syr.utr. Bas.Eth.247 Joh. Damasc.2, 728 Dgr. κ. νμ. δε.

41 *Εἶπεν δὲ ὁ Πέτρος κύριε, πρὸς ἡμᾶς τὴν παραβολὴν ταύτην λέγεις ἢ καὶ πρὸς πάντας;* 42 *καὶ εἶπεν ὁ κύριος· τίς ἄρα ἐστὶν ὁ πιστὸς οἰκονόμος, ὁ φρονο- μος, ὃν καταστήσει ὁ κύριος ἐπὶ τῆς θεραπείας αὐτοῦ τοῦ διδόναι ἐν καιρῷ τὸ σιτομέτριον;* 43 *μακάριος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος, ὃν ἐλθὼν ὁ κύριος αὐτοῦ εὕρησει ποιούντα οὕτως.* 44 *ἀληθῶς λέγω ὑμῖν ὅτι ἐπὶ πάντων τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτοῦ καταστήσει αὐτόν.* 45 *ἐὰν δὲ εἴη ὁ δοῦλος ἐκεῖνος ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· χρονίζει ὁ κύριός μου ἔρχεσθαι, καὶ ἄρξεται τύπειν τοὺς παῖδας καὶ τὰς παιδίσκας, ἐσθλὴν τε καὶ πίνειν καὶ μεθύσκεσθαι·* 46 *ἦξει ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκεῖνου ἐν ἡμέρᾳ ἣ οὐ προσδοκᾷ καὶ ἐν ὥρᾳ ἣ οὐ γινώσκει, καὶ διχοτομήσει αὐτόν, καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀπίστων θήσει.* 47 *ἐκεῖνος δὲ ὁ δοῦλος ὁ γνοίς τὸ θέλημα τοῦ κυρίου αὐτοῦ καὶ μὴ ἐτοιμάσας ἢ ποιήσας πρὸς τὸ θέλημα αὐτοῦ δαρήσεται πολλάς·* 48 *ὁ δὲ μὴ γνούς, ποιήσας δὲ ἄξια πληγῶν, δαρήσεται ὀλίγας. παντὶ δὲ ᾧ ἐδόθη πολὺ, πολὺ ζητηθήσεται παρ' αὐτοῦ, καὶ ᾧ παρέθεντο πολὺ, περισσότερον αἰτήσουσιν αὐτόν.* 49 *Πῖρ ἤλθον βαλεῖν ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ τί θέλω εἰ ἦδη ἀνήφθη.* 50 *βάπτισμα δὲ ἔχω βαπτισθῆναι, καὶ πῶς σνέχομαι ἕως οὗτου τελεσθῆ.* 51 *δοκεῖτε ὅτι εἰρήνην παρεγενόμην δοῦναι ἐν τῇ γῆ; οὐχὶ λέγω ὑμῖν ἀλλ' ἢ διαμερισμόν.* 52 *ἔσονται γὰρ ἀπὸ τοῦ νῦν πέντε ἐν ἐνὶ οἴκῳ διαμεμερι- σμένοι, τρεῖς ἐπὶ δυοῖν καὶ δύο ἐπὶ τριοῖν* 53 *διαμερισθήσονται, πατὴρ ἐπὶ υἱῷ καὶ υἱὸς ἐπὶ πατρὶ, μήτηρ ἐπὶ θυγατέρα καὶ θυγάτηρ ἐπὶ μητέρα, πενθερὰ ἐπὶ τὴν νύμφην καὶ νύμφη ἐπὶ τὴν πενθεράν.*

42-46
Mt. 24, 45-5151-53
Mt. 10, 34-36

Mich. 7, 6

41. *αυτω post ειπεν δε cum* \aleph APQT^{woi}ΓΑΛΠ, f, g^{2vid}, q, vg. sah. copt. syr.cu et utr. aeth. Omittitur a BDLRX, b, c, e, Π², g¹, i, l, sax. arm.
42. *καὶ εἶπεν cum* \aleph BDL, l, copt. aeth. i, copt.az. syr.cu et sch. sine copula, sed i, syr.cu et sch. addunt illi. *ειπεν δε cum* APQRT^{woi}ΧΓΑΛΠ it.pler. vg. sah. syr.p arm. o φρονομος cum BDEGHKQPST^{woi}VAΔ sah. syr.p mg. aeth. καὶ φρονομος cum \aleph ALMUXΓ it. vg. copt. syr.cu et sch. et p txt. arm. Or.3, 189. — *του cum* \aleph ABPRT^{woi}ΓΑΛΠ Or.4, 309. Omittitur a DLQX, 60^{ev}, 63^{ev}, Or.3, 189. *το σιτομ. cum* \aleph ALPQRT^{woi}ΧΓΑΛΠ etc. — BD, 69, omittunt το.
47. *τ. κυρ:* *αυτου cum* \aleph BDE**KLT*^{woi}XII. *του κυριου εαυτου cum* AE²G^{suppl}. HMR^{SUV}ΓΑΔ. — *καὶ μὴ ετοιμ. η* (η cum \aleph BT^{woi}, 33; *μηδε cum* ARX ΓΑΛΠ, f, vg. etc.) *ποιησας:* D, 69 *καὶ μὴ ποιησας*, item Or.3, 33^e Cyr.4, 481 *καὶ μὴ ποιησ.* (Or. ποιων) *αυτο.* — L, 13, 8pe, b, c, e, Π², i, l, q, etc. *καὶ μὴ ετοιμησας.* g² haec omnia omittit.
49. *επι cum* \aleph ABKLM^T^{woi}UXII. *εις cum* DEG^{suppl}.HR^{sic}SUV^{ΓΑΔ}.
50. *οτου cum* \aleph ABDKLM^R^T^{woi}UII. *ου cum* EG^{suppl}.HSV^XΓΑΔ.
52. *εν ενι οικω cum* \aleph BDgr-I, c, e, Π²blan. syr.cu. *εν οικ. ενι cum* AT^{woi}X ΓΑΛΠ.
53. *διαμερισθησονται cum* \aleph BDLT^{woi}U it. vg. copt. *διαμερισθησεται cum* AX ΓΑΛΠ sah.münt. syr.cu et utr. arm. aeth. Tert.marc.4, 29. — *ενι νιω cum* \aleph B T^{woi}ΧΓΑΔ. *εφ νιω cum* ADKLI. *επι θυγατερα cum* \aleph BD, item *επι την θυγ.* cum LT^{woi}. *επι θυγατρι cum* AXΓΑΛΠ. — *επι μητερα cum* \aleph T^{woi}, item *επ. την μητ.* cum BDL. *επι μητρι cum* AXΓΑΛΠ. — *επι την* (X om.) *νυμφ.* sine αυτης cum \aleph *Δ*, l, copt.wi et petr.⁴ Tert.marc.4, 29. Additur αυτης ab \aleph ABDLXΓΑ²ΑΠ (T^{woi} εαυτης) it.pler. vg. etc. — *την* (X omittit) *πενθεραν sine αυτης cum* \aleph *BDL, 157, copt.petr.⁴. Additur αυτης ab \aleph AT^{woi}X ΓΑΛΠ it. vg. etc.

54 - 56
Mt. 16, 2 a.

54 Ἐλεγεν δὲ καὶ τοῖς ὄχλοις· ὅταν ἴδητε νεφέλην ἀνατέλλουσαν ἐπὶ δυσμῶν, εὐθέως λέγετε ὅτι θυμῶς ἔρχεται, καὶ γίνεται οὕτως· 55 καὶ ὅταν νότον πνεῦμα, λέγετε ὅτι καύσων ἔσται, καὶ γίνεται. 56 ὑποκριταί, τὸ πρόσωπον τῆς γῆς καὶ τοῦ οὐρανοῦ οἴδατε δοκιμάζειν, τὸν δὲ καιρὸν τοῦτον πῶς οὐ δοκιμάζετε; 57 Τί δὲ καὶ ἀφ' ἑαυτῶν οὐ κρίνετε τὸ δίκαιον; 58 ὡς γὰρ ὑπάγεις μετὰ τοῦ ἀντιδίκου σου ἐπ' ἄρχοντα, ἐν τῇ ὁδῷ δὸς ἐργασίαν ἀπηλλάχθαι ἀπ' αὐτοῦ, μήποτε κατασύρη σε πρὸς τὸν κριτὴν, καὶ ὁ κριτὴς σε παραδώσει τῷ πράκτορι, καὶ ὁ πράκτωρ σε βαλεῖ εἰς φυλακὴν. 59 λέγω σου, οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν ἕως καὶ τὸ ἔσχατον λεπτὸν ἀποδοῖς.

XIII.

1 Παρῆσαν δὲ τινες ἐν αὐτῷ τῷ καιρῷ ἀπαγγέλλοντες αὐτῷ περὶ τῶν Γαλιλαίων ὡν τὸ αἷμα Πιλάτος ἔμιξεν μετὰ τῶν θνητῶν αὐτῶν. 2 καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· δοκεῖτε ὅτι οἱ Γαλιλαῖοι οἱτοὶ ἁμαρτωλοὶ παρὰ πάντας τοὺς Γαλιλαίους ἐγένοντο, ὅτι ταῦτα πεπόνθασιν; 3 οὐχὶ λέγω ὑμῖν, ἀλλ' ἐὰν μὴ μετανοήτε, πάντες ὁμοίως ἀπολεισθή. 4 ἢ ἐκείνοι οἱ δεκαοκτῶ, ἐφ' οἷς ἔπεσεν ὁ πύργος ἐν τῷ Σιλωὰμ καὶ ἀπέκτεινεν αὐτούς, δοκεῖτε οὐ αὐτοὶ ὀφειλέται ἐγένοντο παρὰ πάντας τοὺς ἀνθρώπους τοὺς κατοικοῦντας ἐν Ἱερουσαλήμ; 5 οὐχὶ λέγω ὑμῖν, ἀλλ' ἐὰν μὴ μετανοήσητε, πάντες ὡσαύτως ἀπολεισθή.

54. νεφελην cum **ABLXΛ**. την νεφελ. cum **DTwoiΓΑΠΠ** Bas. Eth. 248. — επι cum **ABL**. — απο cum **ADTtwoiΧΓΔΑΠΠ**. — οτι cum **ABKKLUXΠ**, e, sah. copt. syr. cu et utr. arm. Bas. Eth. Omittitur a **DEGHMSTVIΓΔΑ**, b, c, f, ff², i, l, q, vg. **της γης κ. του ουρ.** cum **ABΓΓΑ** am. harl. syr. cdd et p Bas. Eth. 248. — **κδΚ LTtwoiXΠ** it. vg. ed. sah. copt. syr. cu etc. του ουρ. και της γης. — ου δοκιμαζετε cum **ADΓΑΠΠ** it. pler. vg. etc. — **BLT**woi, 33, ff², l, sah. copt. syr. p. mg. aeth. ουκ οιδατε δοκιμαζειν.
58. σε παραδωσει (**D**, 157 παραδωσει σε) cum **ABDT**woi Epiph. marc.³¹⁴ et ³³⁵. σε παραδω (it. vg. tradat te) cum **LXΓΑΠΠ**. βαλει cum **BDXΓ**. βαλη cum **ALΔΑΠΠ**. βαλλη cum **T**woi.
59. εως cum **ABL**, 1 (item Or.^{3, 626}). εως ου (**A** του) cum (**A**)**DXΓΑΠΠ**, item **T**woi εως αν, ut Mt. — το εσχατ. λεπτ. cum **κ*BM**TwoiΓ. τον εσχ. (**A** om.) λεπτον cum **κ*ALXΔΑΠΠ** Or.^{3, 626}. **D**, it. τον εσχ. κωδραντην.

XIII, 1. πειλατος cum **ABD**. πιλαιος cum **LTtwoiΧΓΑΠΠ**.

2. αποκριθεις cum **BLT**woi, 157, a, b, e, i, l, (g¹, 2[?]) vg. sah. copt. dz. arm. Additur ο ις ab **ADXΓΑΠΠ**. — ταυτα cum **BDL**, 12, 157, e. τοιαυτα cum **AT**twoiΧΓΑΠΠ it. vg.
3. μετανοητε (**HV** -οειτε) cum **MBEGHKLST**woiUVΔΑΠΠ, item **paenit. habeatis** b, q. μετανοησητε cum **ADMXΓ**, item **paenit. habueritis (egeritis)**, it. pler. vg. — ομοιως cum **BDLT**woi syr. p. mg. Chr. 1, 214 cat. ox. — ωσαντως cum **AXΓΑΠΠ** Bas. Eth. 244.
4. δεκαοκτω cum **κ*BIDgr-L**, sah. (et copt. ιη'), Epiph. 314 Cyr. luc. 313. δεκ. και οκτ. cum **κ*AT**woiΧΓΔΑΠΠ, item it. pl. vg. — αυτοι cum **ABKLT**woiXΠ it. pler. vg. syr. p Chr. 1, 214. ουτοι cum **ΓΑΑ** copt. Bas. Eth. — **D** etc. om. — τους ανθρ. cum **ABDLM**TwoiA. Omittitur τους a **XΓΑΠΠ**. — εν cum **AT**woiΓΑΠΠ. — **BDLX** omittunt.
5. μετανοησητε cum **κ*** et **cbADLMT**woiUX it. vg. Epiph. 314 et ³³⁶ Chr. 1, 214.

6 Ἐλεγεν δὲ ταύτην τὴν παραβολὴν. Συκὴν εἶχεν τις πεφυτευμένην ἐν τῷ ἀμπελῶνι αὐτοῦ, καὶ ἦλθεν ζητῶν καρπὸν ἐν αὐτῇ καὶ οὐκ εἶρεν. 7 εἶπεν δὲ πρὸς τὸν ἀμπελουργόν· ἰδοὺ τρία ἔτη ἀπ' οὗ ἔρχομαι ζητῶν καρπὸν ἐν τῇ συκῇ ταύτῃ καὶ οὐκ εὗρίσκω· ἔκκοπον αὐτήν· ἵνατί καὶ τὴν γῆν καταργεῖ; 8 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς λέγει αὐτῷ κύριε, ἄφες αὐτήν καὶ τοῦτο τὸ ἔτος, ἕως διου σκάρῳ περὶ αὐτήν καὶ βάλω κόπρια, 9 κἂν μὲν ποιήσῃ καρπὸν εἰς τὸ μέλλον· εἰ δὲ μὴγε, ἔκκόψεις αὐτήν.

10 Ἦν δὲ διδάσκων ἐν μιᾷ τῶν συναγωγῶν ἐν τοῖς σάββασι. 11 καὶ ἰδοὺ γυνὴ πνεῦμα ἔχουσα ἀσθενείας ἔτη δεκαοκτώ, καὶ ἦν συνκλύπουσα καὶ μὴ δυναμένη ἀνακύψαι εἰς τὸ παντελές. 12 ἰδὼν δὲ αὐτήν ὁ Ἰησοῦς προσεφώνησεν καὶ εἶπεν αὐτῇ· γύναι, ἀπολέλυσαι ἀπὸ τῆς ἀσθενείας σου, 13 καὶ ἐπέθηκεν αὐτῇ τὰς χεῖρας· καὶ παραχρῆμα ἀνορθώθη, καὶ ἐδόξαζεν τὸν θεόν. 14 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἀρχισυνάγωγος, ἀγανακτῶν διὰ τῷ σαββάτῳ ἐθεράπευσεν ὁ Ἰησοῦς, ἔλεγεν τῷ δῆλῳ διὰ ἐξ ἡμέρας εἶσιν ἐν αἷς δεῖ ἐργάζεσθαι· ἐν αὐταῖς οὖν ἐρχόμενοι θεραπεύεσθε καὶ μὴ τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου. 15 ἀπεκριθὴ δὲ αὐτῷ ὁ κύριος καὶ εἶπεν· ὑποκριταί, ἕκαστος ὑμῶν τῷ σαββάτῳ οὐ λύει τὸν βοῦν αὐτοῦ ἢ τὸν ὄνον ἀπὸ τῆς φάτνης καὶ ἀπαγῶν ποτιζει; 16 ταύτην δὲ θυγατέρα Ἀβραάμ οὔσαν, ἣν ἔδωκεν ὁ

14, 15
Mt. 12, 11

μετανοητε cum $\kappa\alpha\beta E G H K S V \Gamma \Delta \Lambda \Pi$ Bas. Eth 244. — *ωσαυτως* cum $\kappa B L M$ syr. p mg. Bas. Eth. *ομοιως* cum $A D T^{woi} X \Gamma \Delta \Lambda \Pi$.

6. *πεφυτευμ.* ante *en* *τω* cum $\kappa B D L X$ it. vg. Post *en* *τ. αμ. αυτ.* cum $A T^{woi} \Gamma \Delta \Lambda \Pi$. *ζητ. καρπ.* cum uncialibus omnibus. *καρπ. ζητ.* cum minusculis, c, Π^2 , i, l, arm.
7. *αφ ου* cum $\kappa B D L T^{woi}$ it. vg. copt. syr. cu arm. aeth. etc. Omittitur ab $A X \Gamma \Delta \Lambda \Pi$ sah. syr. sch. et p etc. — *εκκοπον* sine *ουν* cum $\kappa B D \Gamma \Delta \Lambda \Pi$, e, syr. cu et sch. Or. 3, 247 etc. Additur *ουν* ab $A L T^{woi} X$ it. pler. vg. sah. copt. syr. p arm. aeth.
8. *κοπρια* cum $\kappa A B E^{suppl} L M S T^{woi} U V X \Gamma \Delta \Lambda$ etc. *κοπριαν* cum $G H K \Pi$. — *D* it. pler. *κοφινον κοπριων*.
9. *εις το μελλον* (T, sah. addunt *αφησεις*) *ει δε μηγε* cum $\kappa B L T^{woi}$ sah. copt. *ει δε μηγε, εις το μελλον* cum $A D X \Gamma \Delta \Lambda \Pi$ it. vg. syr. cu et utr. arm.
11. *γυνη* sine *ην* cum $\kappa B L T^{woi} X$, a, b, c, f, i, l, q, vg. sah. copt. syr. p et hr. arm. Additur *ην* ab $A (D) \Gamma \Delta \Lambda \Pi$, e, syr. cu et sch. aeth. — *δεκαοκτω* cum $\kappa B T^{woi}$ sah. (D copt. *ιη*). *δεκ. και οκτ.* cum $A L X \Gamma \Delta \Lambda \Pi$ it. pl. vg. — *συκ.* cum $\kappa D L \Delta$ *συκ.* $A B X \Gamma \Delta \Pi$.
12. *απο* cum $\kappa A D X$ syr. omn. (item it. vg.). Omittitur a $B L T^{woi} \Gamma \Delta \Lambda \Pi$. — Naber (Mnemosyne, 1884, p. 362), scripsit: „Necum continuo sancta est, nam post demum *επεθηκεν αυτη* . . . *ανωρθωθη*. Itaque verius erit: *απολελυσο*. Imperativo nunc locus est.” Vide contra V. d. Beke Callenfels.
13. *ανορθωθη* cum $A B D G^2 H L M X \Gamma \Delta \Lambda$. *ανωρθωθη* cum $\kappa E G^* K S T^{woi} U V \Pi$.
14. *οτι εξ* cum $\kappa B L$ gat. mm. (sah. copt. ut solent). Omittitur *οτι* ab $A D T^{woi} X \Gamma \Delta \Lambda \Pi$ it. vg. etc. — *en αυταις* cum $\kappa A B L T^{woi} X \Pi$. *en ταυταις* cum $D \Gamma \Delta \Lambda$ (it. vg. in his, etc.).
15. *δε* cum $\kappa B D L$ it. (excepto q) vg. sah. copt. syr. sch. et hr. *ουν* cum $A T^{woi} X \Gamma \Delta \Lambda \Pi$, q, syr. p. — *υποκριται* cum $\kappa A B L T^{woi} \Gamma \Delta \Lambda \Pi$ it. (excepto f) vg. sah. *woi* copt. syr. p aeth. etc. *υποκριτα* cum $D V X$, f, sah. mltnt syr. cu et sch. et hr. arm. *απαγων* cum $\kappa A B^2$ vid. et Γ^2 . — $\kappa^* B^*$, 1 *απαγων*.

σατανᾶς ἰδοὺ δέκα καὶ ὀκτὼ ἔτη, οὐκ ἔδει λυθῆναι ἀπὸ τοῦ δεσμοῦ τούτου τῆ ἡμέρα τοῦ σαββάτου; 17 καὶ ταῦτα λέγοντος αὐτοῦ κατησχύνοντο πάντες οἱ ἀνικείμενοι αὐτῷ, καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἔχαιρεν ἐπὶ πᾶσιν τοῖς ἐνδόξοις τοῖς γινομένοις ἐπ' αὐτοῦ.

^{18 s.} 18 Ἐλεγεν οὖν· τίνι ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, καὶ τίνι ὁμοιώσω αὐτήν; ^{Μτ. 13, 31 s.} 19 ὁμοία ἐστὶν κόκκῳ σινάπεως, ὃν λαβὼν ἄνθρωπος ἔβαλεν εἰς κῆπον ἑαυτοῦ, καὶ ἠῤῥησεν καὶ ἐγένετο εἰς δένδρον, καὶ τὰ πετινᾶ τῶ οὐρανοῦ κατεσκήνωσεν ἐν τοῖς κλάδοις αὐτοῦ. 20 Καὶ πάλιν εἶπεν· τίνι ὁμοιώσω τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ; 21 ὁμοία ἐστὶν ζύμῃ, ἣν λαβοῦσα γυνὴ ἔκρυψεν εἰς ἀλεύρου σάτα τρία, ἕως οὗ ἐζυμώθη ὅλον.

22 Καὶ διεπορεύετο κατὰ πόλεις καὶ κώμας διδάσκων καὶ πορεύαν ποιούμενος εἰς Ἱερουσόλυμα. 23 Εἶπεν δέ τις αὐτῷ· κύριε, εἰ ὀλίγοι οἱ σωζόμενοι; ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς· 24 ἀγωνίζεσθε εἰσελθεῖν διὰ τῆς στενῆς θύρας, ὅτι πολλοί, λέγω ὑμῖν, ζητήσουσιν εἰσελθεῖν καὶ οὐκ ἰσχύσουσιν. 25 ἀπ' οὗ ἂν ἐγερθῇ ὁ οἰκοδεσπότης καὶ ἀποκλείσῃ τὴν θύραν, καὶ ἄρξῃσθε ἕξω ἐστάναι καὶ κρούειν τὴν θύραν λέγοντες· κύριε ἀνοῖξον ἡμῖν, καὶ ἀποκριθεὶς ἐρεῖ ὑμῖν· οὐκ οἶδα ὑμᾶς πόθεν ἐστέ. 26 τότε ἄρξεσθε λέγειν· ἐπάγομεν ἐνώπιόν σου καὶ ἐπίομεν, καὶ ἐν ταῖς πλατείαις ἡμῶν ἐδίδαξας. 27 καὶ ἐρεῖ· λέγω ὑμῖν, οὐκ οἶδα ὑμᾶς πόθεν ἐστέ· ἀπόστητε ἀπ' ἐμοῦ πάντες ἐργάται ἀδικίας. 28 ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων, ὅτε ὤψεσθε Ἀβραάμ καὶ Ἰσαάκ καὶ Ἰακώβ καὶ πάντας τοὺς προφῆτας ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ, ὑμᾶς δὲ ἐκβαλλομένους ἕξω. 29 καὶ

18. ουν cum **MBL** it. pler. vg. sah. copt. syr. pmg. δε cum **ADT**woi**XΓΑΑΠ**, c, q, syr. sch. et p. txt.
19. εαυτου cum **MBT**woi**ΓΑΑ**. — **DFKLXII** αυτου. — δενδρον sine meza cum **MBDLT**woi, 251, a, b, e ff², i, l, copt. dz. txt. syr. cu et hr. arm. Amb. luc. 1453. Additur meza ab **AXΓΑΑΠ**, c, f, q, copt. edd. et dz. mg. syr. utr. aeth.
20. και ante παλιν cum **BGLT**woi it. vg. etc. Omittitur ab **AXΓΑΑΠ** sah. syr. cu et sch.
21. εκρυψεν cum **BKLUII**. ενεκρυψ. cum **ADT**woi**XΓΑΑ**.
22. ιεροσολυμα cum **MBL**, a (*hierosolymis sed omittit et iter faciens*). ιερουσαλημ cum **ADT**woi**XΓΑΑΠ**.
24. θυρας cum **MBDL**(**T**woi δ. τ. θυρας στηνης πυλης), 1, 131, arm., item ostium a, e, ff², i, l, q, Lcif. 133, ianuat d. πυλης cum **AXΓΑΑΠ** Or. 2, 387 et 3, 804
25. κυριε semel cum **MBL**, 157, a, c, e, ff², g^{1, 2}, l, vg. sah. copt. κυριε κυριε cum **ADT**woi**XΓΑΑΠ**, b, f, i, q, syr. cu et utr. et hr. copt. dz. arm. aeth. (e Mt. 25 : 11).
26. αρξεσθε cum **BEGHUVΛ**. — **ADKLMST**woi**XΓΑΠ** αρξεσθε.
27. υιας cum **AXΓΑΑΠ**, a, c, f, ff², g^{1, 2}, q, vg. Or. 4, 425. Omittitur a **BLRT**woi, 157, 346, b, i, tol. — εργαται sine articulo cum **BDEGHLSRVXΛΛ**. οι εργ. cum **AKMT**woi**UIII** sah. copt. arm. — αδικιας cum **MBLR** (*D ανομιας*) arm. Praemittunt της **ALT**woi**XΓΑΑΠ**.
28. οψεσθε cum **B*DX** Lcif. 134 (*cum videbitis*). οψησθε cum **AB²vid. et 3LR** **T**woi**ΓΑΑΠ**, item cum *videritis* it. (etiam d) vg. Ir. int. 236. — κ ιδητε, item Mcion. epiph. Mihi videtur cum Holwerda et V. d. S. Bakhuyzen (Verh. Conject. bl. 168) οτε οψεσθε legendum esse. Codd. legunt οταν.

ἤξουσιν ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν καὶ βορρᾶ καὶ νότου, καὶ ἀνακλιθήσονται ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ. 30 καὶ ἰδοὺ εἰσὶν ἔσχατοι οἱ ἔσονται πρῶτοι, καὶ εἰσὶν πρῶτοι οἱ ἔσονται ἔσχατοι.

Mt. 19, 30
20, 16
Mc. 10, 31

31 Ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ προσῆλθάν τινες Φαρισαῖοι λέγοντες αὐτῷ ἔξελθε καὶ πορεύου ἐντεῦθεν, ὅτι Ἡρώδης θέλει σε ἀποκτεῖναι. 32 καὶ εἶπεν αὐτοῖς πορεύ-
θέντες εἰπατε τῇ ἀλώπακι ταύτῃ ἰδοὺ ἐκβάλλω δαιμόνια καὶ ἰάσεις ἀποτελῶ
σήμερον καὶ αὔριον, καὶ τῇ τρίτῃ τελειοῦμαι. 33 πλὴν δεῖ με σήμερον καὶ αὔριον
καὶ τῇ ἐχομένῃ πορεύεσθαι, ὅτι οὐκ ἐνδέχεται προφήτην ἀπολῆσθαι ἕξω Ἰερου-
σαλήμ. 34 Ἰερουσαλήμ Ἰερουσαλήμ, ἣ ἀποκτείνουσα τοὺς προφήτας καὶ λιθο-
βολοῦσα τοὺς ἀπεσταλμένους πρὸς αὐτήν, ποσάκις ἠθέλησα ἐπιουνάξαι τὰ τέκνα
σου ὃν τρόπον θρονίξ τὴν ἑαυτῆς νοσοῖαν ὑπὸ τὰς πτέρυγας, καὶ οὐκ ἠθέλησατε.
35 ἰδοὺ ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν. λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ ἴδητέ με ἕως ἧξει ὅτε
εἰπητε· εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου.

34 s.
Mt. 23, 37-39

Pa. 114, 26

XIV.

1 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐλθεῖν αὐτὸν εἰς οἶκόν τινος τῶν ἀρχόντων τῶν Φαρισαίων
σαββάτῳ φαγεῖν ἄρτον, καὶ αὐτοὶ ἦσαν παρατηρούμενοι αὐτόν. 2 καὶ ἰδοὺ ἄν-

29. καὶ βορρα cum **MADEYXΓAΛΠ**, b, c, e, Π^2 , i, l, vg. sah. copt. syr.p. Post
καὶ additur ἀπο α **BLR** (item T^{woi} sed omissio καὶ), a, d, f, q.
31. ἐν αὐτῇ cum **ABEGHLRSUVXΓAΔ** etc. — **DKMT**^{woi}**B** al.¹³ sah. copt. ἐν
ταύτῃ. — ὥρα cum **AB*DLRX** syr.p^{mg}. ἡμερα cum **B³T^{woi}ΓAΔΠ** it. vg.
sah. copt. syr.sch. et p^{txt} arm. aeth. — προσῆλθαν cum **B*DL**. προσῆλθον
cum **AB³RT^{woi}XΓAΔΠ**.
32. ἀποτελῶ cum **MBL**, 33, 124, item **D** ἀποτελονομαι. — ἐπιτελῶ cum **ARXΓA**
ΔΠ. τῇ τρίτῃ cum **ADRXΓAΔΠ** am. san. (al.) sah. syr.p. — **B**, 56, 346, a, b,
c, e, f, l, m, q, vg. copt. syr.cu et sch. arm. aeth. Or. Int. 3, ⁹² et ³⁶⁴ addunt ἡμερα.
33. πλὴν usque πορεύεσθαι cum a, e, f, q, vg., sed b, c, Π^2 , i, l, m omittunt.
Similiter 69, 80 ab αὔριον ad αὔριον transiliunt (vss. 32, 33). ἐχομένη:
MDA, 69, 131, 157, 433 ἐρχομένη (e, f, l², q, vg. sequenti, d ventura, a in
futurum). πορευεσθαι: f, l², vg. ambulare, d, e abire, q ire, a praetermisit.
Bleek (apud V. d. S. Bakhuyzen) expunxit σημερον καὶ αὔριον καὶ.
34. ἀποκτείνουσα cum **BDEGHLMRSU²VΓAΠ**. — **AKU*** ἀποκτείνουσα, **XΔ**
ἀποκτενοσα. — ὄρνις cum **ABLR**. ὄρνιξ cum **MD**. Cf. Blass, Gramm. S. 27.
τῇ ἑαυτῆς νοσοῖαν cum **MBLRXΓAΔ**, item nidum suum a, b, vg. copt.
τα εαντ. νοσοια cum **A(D)KMII**.
35. ο οικ. υμων sine ερημ. cum **ABKLRSVΓAΠ**, e, Π^2 , g², i, am. for. fu. sax.
sah. copt. sch.w. ex dz arm. Additur ερημος (ut Mt.) a **DEGHMUYA**, 33, a,
b, c, f, g¹, l, q, vg. clem. syr.cu et utr. copt. wi et petr. 4 aeth. λέγω cum ***L**,
40, 253, 259, b, c, Π^2 , i, l, sah. syr.cu aeth. λεγ. δε cum **MAEDRXΓAΔΠ**,
f, q, vg. etc. αμην δε λέγω cum minusc. — σι cum **AXΓAΔΠ**, a, f, Π^2 ,
vg. — **MBDHLR**, b, c, e, i, l, q, gat. mm. omittunt. — ἴδητε με cum **AB**
KMRΠ, a, f, i, l, vg. με ἴδητε cum (ut Mt.) **DEGHLSUVXΓAΔ**, b, c, e, q,
εως cum **BDKLRΠ**. Additur αν (ut Mt.) ab **MAEGHMSUVXΓAΔ**. ἡξει
(**EGHU** ἡξη) οτε εἰπητε cum **ADEGHMSUVAA**, a, b, c, f, Π^2 , l, q, vg.
syr.cu et p. — **MBKLMRXΠ**, e, i, mm. sah. copt. syr.sch. arm. εως αν (**BLR**,
79 omitt., **KΠ** οτε προ αν) εἰπητε, ut Mt. Cf. Blass, Gramm. S. 213.

Μτ. 12, 10
13, 15
Μτ. 12, 11

θρωπός τις ἦν ὑδρωπικός ἔμπροσθεν αὐτοῦ. 3 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς τοὺς νομοκούς καὶ Φαρισαίους λέγων· ἔξεστιν τῷ σαββάτῳ θεραπεῦσαι ἢ οὐ; οἱ δὲ ἠούχασαν. 4 καὶ ἐπιλαβόμενος ἴασατο αὐτὸν καὶ ἀπέλυσεν. 5 καὶ ἀποκριθεὶς πρὸς αὐτοὺς εἶπεν· τίνας ἕμων υἱὸς ἢ βοῦς εἰς φρέαθ πσεύεται, καὶ οὐκ εὐθέως ἀνασπάσει αὐτὸν ἐν ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου; 6 καὶ οὐκ ἴσχυσαν ἀνταποκριθῆναι πρὸς ταῦτα.

7 Ἐλεγεν δὲ πρὸς τοὺς κεκλημένους παραβολὴν, ἐπέχων πῶς τὰς πρωτοκλισίας ἐξελέγοντο, λέγων πρὸς αὐτούς· 8 ὅταν κληθῆς ὑπὸ τινος εἰς γάμους, μὴ κατακλιθῆς εἰς τὴν πρωτοκλισίαν, μήποτε ἐντιμότερός σου ἢ κεκλημένος ὑπ' αὐτοῦ, 9 καὶ ἐλθὼν ὁ σὲ καὶ αὐτὸν καλέσας ἐρεῖ σοι· δὸς τούτῳ τόπον, καὶ τότε ἄρξῃ μετὰ αἰσχύνης τὸν ἔσχατον τόπον κατέχειν. 10 ἀλλ' ὅταν κληθῆς, πορευθεὶς ἀνάπεσε εἰς τὸν ἔσχατον τόπον, ἵνα ὅταν ἔλθῃ ὁ κεκλητῶς σε ἐρεῖ σοι· φίλε, προσανάβηθι ἀνώτερον· τότε ἔσται σοι δόξα ἐνώπιον πάντων τῶν συναγαχθέντων σοι. 11 οὐκ ἔστιν ἡμεῖς ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, καὶ ὁ ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται.

18, 14
Μτ. 28, 12

12 Ἐλεγεν δὲ καὶ τῷ κεκλητότι αὐτόν· ὅταν ποιῆς ἄριστον ἢ δεῖπνον, μὴ φῶναι τοῖς φίλοις σου μηδὲ τοῖς ἀδελφοῦς σου μηδὲ τοῖς συγγενεῖς σου μηδὲ γείτονας πλουσίους, μήποτε καὶ αὐτοὶ ἀντικαλέσωσίν σε καὶ γένηται ἀνταπόδομά σοι.

- XIV: 3. *λεγων* cum **ABL**. — *D*, 15^{ev.}, a, b, e, q, am. (sed b, q, h, l dixit scribunt) syr.cu et sch. omittunt. — *εξεστιν* sine *ei* cum **BDL**, 59, 15^{ev.}, f, am. copt.wi et petr.4 syr.hr. aeth. cat.ox.111. — Praemittunt *ei* **AXΓΑΠΠ** it. pler. vg. arm. syr.cu et utr. — *θεραπευσαι* cum **BBDL** cat.ox.111. *θεραπευειν* cum **AXΓΑΠΠ** Cyr.luc.329. *η ου* cum **BDL**, b, e, f, q, mm. sah.munt. copt. syr.cu et hr. syr.p c.* aeth. cat.ox. Cyr.luc.329. Omittunt **AXΓΑΠΠ** it.5 vg. sah.woid. syr.sch. arm. (cf. Mt.).
5. *αποκριθεις* cum ***et cb** **AXΓΑΑ**, f, vg. syr.p et hr. Omittunt **καBBDKLLP** it. pler. gat. mm. sah. copt. syr.cu et sch. arm. aeth. *προς αυτους* ante *ειπεν* cum **BLXΓΑΑ** vg. Post *ειπ.* cum **ADKΠ** it. sah. copt. syrr. arm. aeth. *υιος* cum **ABEGHMSUVΓΑΑ**, e, f, q, sah. syr.cu (sed post *vi. η βους* addit *η ονος*) et utr. Cyr.cat.ox.111 et luc.329. — *ονος* (cf. 13, 15) cum **KKLXΠ**, a, b, c, i, l, vg. copt. syr.hr. arm. aeth. item *D* *προβατον* (ut Mt.). — Mill, Bornemann, Lachmann, Holwerda (cf. V. d. S. Bakhuyzen et V. Manen, Verh. Conj.) conjiciunt *οις*. Lachmann, N. T. II, p. VII: „Malo enim *δις* scribi quam *οις*, quod fortasse et nimis Atticum sit neque ab antiquissimis librariis scriptum *υς*.” Scholten (Paulinisch evangelie, bl. 339) defendit *υιος*. — *πσευεται* cum **ABLΠ**, 1, 13, 69, 118, 124, 131, 157 (it. vg. *cecidit*). — *εμπσευεται* cum **DXΓΑΑ** (cf. Mt.). — *εν* cum **ABEGHMSUVΓΑ**. — **ADKL XΔΠ**, b, c, l, vg. omittunt. — *ημερα* cum ***B**. *τη ημερ.* cum **καADLXΓΑΑΠΠ**.
6. Post *και ουκ ισχ. ανταποκριθ.* addunt *αυτω* **AXΓΑΑΠΠ**, a, f, (item *ad haec respond. illi* b, c, ff², g^{1,2}, i, q, vg.) sah. copt. syr.cu et utr. et hr. arm. aeth. — Non addidimus cum **BDL**, e, l.
9. *μετα* cum **ABDEGLMVΔΑ**. *μετ* cum **HKUXΠΠ**.
10. *αναπεσε* cum **AB*EHKSUVΓΠΠ**. *αναπεσαι* cum **B⁹GLMXΔΑ**. *αναπεσον* cum minusc. *D* Clem. *αναπιπτε*. — *ερει* cum **BLX** *ειπη* cum **ADΓΑΑΠΠ**. *παντων* cum **ABLX** sah. copt. syr.cu et utr. et hr. aeth. pers.p Antioch.1031. Omittunt **DΓΑΑΠΠ** it. vg. goth. arm.
12. *μηδε τ. συγγεν. σου* (***b, c, ff², vg. omitt. σου**): *D*, 48^{ev.}, a, e omittunt. *αντικαλ. σε* cum **BDLRLX**, e, f, mt. goth. copt. syrr. *σε αντικαλ.* cum **ΑΓΔ**

13 ἀλλ' ὅταν ποιῆς δοχὴν, κάλει πτωχοὺς, ἀναπήρους, χωλοὺς, τυφλοὺς, 14 καὶ μακάριος ἔσθι, ὅτι οὐκ ἔχουσιν ἀνταποδοῦναι σοι· ἀνταποδοθήσεται γάρ σοι ἐν τῇ ἀναστάσει τῶν δικαίων.

15 Ἀκούσας δὲ τις τῶν συνανακειμένων ταῦτα εἶπεν αὐτῷ· μακάριος ὅστις φάγεται ἄρτον ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ. 16 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· ἄνθρωπός τις ἐποίησε δεῖπνον μέγα, καὶ ἐκάλεσεν πολλοὺς, 17 καὶ ἀπέστειλεν τὸν δούλον αὐτοῦ τῇ ὥρᾳ τοῦ δεῖπνου εἰπεῖν τοῖς κεκλημένοις· ἔρχεσθε, ὅτι ἤδη ἐτοιμά ἐστιν. 18 καὶ ἤρξαντο ἀπὸ μᾶς πάντες παραιτεῖσθαι. ὁ πρῶτος εἶπεν αὐτῷ· ἀγρὸν ἠγόρασα καὶ ἔχω ἀνάγκη ἐξελθῶν ἰδεῖν αὐτόν· ἐρωτῶ σε, ἔχε με παρητημένον. 19 καὶ ἕτερος εἶπεν· ζεύγη βοῶν ἠγόρασα πέντε καὶ πορεύομαι δοκιμάσαι αὐτά· ἐρωτῶ σε, ἔχε με παρητημένον. 20 καὶ ἕτερος εἶπεν· γυναῖκα ἔγημα καὶ διὰ τοῦτο οὐ δύναμαι ἔλθειν. 21 καὶ παραγεγνημένος ὁ δούλος ἀπήγγειλεν τῷ κυρίῳ αὐτοῦ ταῦτα. τότε ὀργισθεὶς ὁ οἰκοδεσπότης εἶπεν τῷ δούλῳ αὐτοῦ· ἔξελθε ταχέως εἰς τὰς πλατείας καὶ ῥύμας τῆς πόλεως, καὶ τοὺς πτωχοὺς καὶ ἀναπήρους καὶ τυφλοὺς καὶ χωλοὺς εἰσάγαγε ὧδε. 22 καὶ εἶπεν ὁ δούλος· κύριε, γέγονεν ὁ ἐπέταξας, καὶ ἔτι τόπος ἐστίν. 23 καὶ εἶπεν ὁ κύριος πρὸς τὸν δούλον· ἔξελθε εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ φραγμοὺς καὶ ἀνάγκασον εἰσελθεῖν, ἵνα γεμισθῇ μου ὁ οἶκος· 24 λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς τῶν ἀνδρῶν ἐκεῖνων τῶν κεκλημένων γεύσεται μου τοῦ δεῖπνου.

25 Συνεπορεύοντο δὲ αὐτῷ ὄχλοι πολλοί, καὶ στραφεὶς εἶπεν πρὸς αὐτούς·

ΑΠ it.pler. vg. arm. Bas.Eth.249. — ανταποδ. σοι cum **BDLR**, a, e, copt. σοι ανταποδ. cum **ΑΧΓΑΑΠ** it.pler. vg. goth. syrr.

13. δοχην post ποι. cum **ADLRXΓΑΑΠ** it. vg. etc. — **αB** ante ποι. — αναπηρους: ita **E²GHKMSUVXΓΑΑΠ** etc.; **αBDE*LR** al. αναπειρους. Cf. Phrvnich. Bekk. p 9, 22: ἀναπηρία διὰ τοῦ η τὴν πρώτην, οὐ διὰ τῆς εἰ διφθόγγου, ὡς ὁ ἀμαθεὺς.
14. δε cum **κ***, 1, 69, 124, 157, 346, c, e, f, **Π²**, i, l, q, mt. arm. aeth. γαρ cum **κcABDLPR** a, b, vg. goth. copt. syr.utr.
15. οστις cum **κ^aBLPRX** copt. syr.p mg. ος cum **ΑΔΓΑΑΠ** (it. vg. qui). αρτον it. vg. goth. copt. syr.utr. aeth. — **E**(ex corr.*)**H²K²MSUVΓΠ** syr.cu arm. Clem.¹⁶⁶ αριστον.
16. εποιεσ cum **κBR**, 1, 209, syr.cu. εποιησεν cum **ADLPXΓΑΑΠ** it. vg. syr.utr. μεγα cum **κAB*LPRΓΑΠ***. μεγαν cum **B³ΔΑΙΠ²**.
17. εστιν cum **ABDPX**. εσιν cum **κLR**. Idque sine παντα cum **κ*et cBLR**, b, c, **Π²**, i, l, q (hi Latt. omnes: iam paratum est). Add. παντα ab **κ^aAPXΓΑΑΠ**, f, vg. syr.p arm. aeth., item ante ετοιμ. D etc.
18. πάντες παραιτεισθ. cum **κBDLRX**, 1, it. vg. syr.sch. arm. παραιτεισθ. παντ. cum **ΑΡΓΑΑΠ** goth. copt. syr.p. ο πρῶτος: P, c, e praem. και. — εχω αναγκην cum **κABLRXΓΑΑΠ**. αναγκ. εχω cum DP. εξελθων ιδειν cum **κBDL**. εξελθειν ιδειν cum GR copt. syr.cu et sch. arm. aeth. εξελθειν και ιδειν cum **ΑΡΧΓΑΑΠ** it. vg. etc.
21. ο δουλος cum **κABDKLPRII** it. vg. goth. copt. arm. aeth. Add. εκεινος a **ΧΓΑΑ** syr.cu et utr. et hr. αναπηρους: rursus **κABDLPR** αναπειρους. Cf. ad v. 13. τυφλ. και χωλ. cum **κBDFKLMPIII** vg. goth. copt. etc. χωλ. και τυφλ. cum **EGHRSVXΓΑΑ**, e, syr.cu et sch. arm. — A syr.hr. omitt. χωλ. και.
22. ο cum **κBDLR**, 1, e, copt. syr.cu et p mg. arm. ως cum **ΑΡΧΓΑΑΠ** it.pler. vg. etc.
23. μου ο οικ. cum **κABDgr.KLRXII**. ο οικ. μου cum **ΡΓΑΑ** it.pler. vg.

26 εἴ τις ἔρχεται πρὸς με καὶ οὐ μοσεῖ τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τὰ τέκνα καὶ τοὺς ἀδελφούς καὶ τὰς ἀδελφάς, ἔτι δὲ καὶ τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν, οὐ δύναται εἶναι μου μαθητής. 27 ὅστις οὐ βαστάζει τὸν σταυρὸν ἑαυτοῦ καὶ ἔρχεται ὀπίσω μου, οὐ δύναται εἶναι μου μαθητής. 28 Τίς γὰρ ἐξ ὑμῶν θέλων πύργον οἰκοδομῆσαι οὐχὶ πρῶτον καθίσας ψηφίσει τὴν δαπάνην, εἰ ἔχει εἰς ἀπαρισμὸν; 29 ἵνα μήποτε θέντος αὐτοῦ θεμέλιον καὶ μὴ ἰσχύοντος ἐκτελέσαι πάντες οἱ θεωροῦντες ἄρξωνται αὐτῷ ἐμπαίξειν, 30 λέγοντες ὅτι οὗτος ὁ ἄνθρωπος ἤρξατο οἰκοδομεῖν καὶ οὐκ ἴσχυσεν ἐκτελέσαι. 31 Ἡ τις βασιλεὺς πορευόμενος ἐτέρῳ βασιλεῖ συμβαλεῖν εἰς πόλεμον οὐχὶ καθίσας πρῶτον βουλευσεται εἰ δυνατός ἐστιν ἐν δέκα χιλιάδων ὑπαντήσῃ τῷ μετὰ εἰκοσι χιλιάδων ἐρχομένῳ ἐπ' αὐτόν; 32 εἰ δὲ μήγε, ἔτι αὐτοῦ πόρου ὄντος πρεσβείαν ἀποστείλλας ἔρωτᾷ τὰ πρὸς εἰρήνην. 33 οὕτως οὖν πᾶς ἐξ ὑμῶν ὃς οὐκ ἀποτάσσεται πᾶσιν τοῖς ἑαυτοῦ ὑπάρχουσιν οὐ δύναται εἶναι μου μαθητής. 34 Καλὸν οὖν τὸ ἅλας ἔαν δὲ καὶ τὸ ἅλας μωρανθῇ, ἐν τίνι ἀρτυθήσεται; 35 οὔτε εἰς γῆν οὔτε εἰς κοπρίαν εὐθετόν ἐστιν ἔξω βάλλουσιν αὐτό. ὁ ἔχων ὅτα ἀκούετω.

Mt. 5, 13
Mc. 9, 50

XV.

1^a.
Mt. 9, 10, s.

1 Ἦσαν δὲ αὐτῷ ἐγγίζοντες πάντες οἱ τελῶναί καὶ οἱ ἁμαρτωλοὶ ἀκούειν αὐτοῦ.

26. πατερ. αυτου cum **ADXLAP**. πατερ. αυτου cum **BLRF**. ετι δε και cum **ADgr.XGAP**, c, f, vg. copt. goth. (omisso και) syr.p. ετι τε και cum **BLRA**, item d, Π². ειναι μου μαθητ. (l discip. meus) cum **BLMRX**, l, fu. copt. syr.p aeth. μου μαθητ. (e discens meus) ειναι μου **ADEGHSUVΓAA**, a, b, c, e, f, l, goth. syr.cuetsch. Or.1, 299. — **KIP** etc. μου ειναι μαθητ.
27. Versum omittunt **M*RI**. οστις sine copula cum ***L** copt. (accident **B*** aeth.). και οστις cum ***A(D)XAAP** it.7 vg. syr.cu et utr. — 157, arm. οστ. γαρ. — αυτου cum **ABL²M²A**. αυτου cum **ADL*API** ut Mt. ειν. μου μαθ. cum **ABEFGHLSVXAA**. μου ειν. μαθ. cum **AKM²UII**, c, Π², vg. (et. am.*).
28. εις απαρτ. cum **BDLR**, 225, g^{scr.}; item it.6 vg. τα εις απ. cum **AEAGHK MSUGAA**; item a, f. τα προς απ. cum **FVXII**.
29. αυτω εμπαιζ. cum **ABKLRUXII**. εμπαιζ. αυτ. cum **EGHMSVΓAA**, f, vg. goth. syr. omn.
31. ετερω βασιλει ante συμβαλ. cum **ABDLRX**. Post συμβ. cum **ΓAAII**, item it. vg. goth. copt. arm. etc. βουλευσεται cum **AB**, a, b, f, Π², i, l, q. βουλευεται cum **ADLRXΓAAII**, c, vg. goth. υπαντησαι cum **ABDRXA**. απαντησ. cum **LGAPI**.
32. ετι αυτου πορω cum **BDLX** it. pler. vg. ετι (Δ aeth. omitt.) πορω αυτου cum **ARGAAII** goth.
33. ειν. μου μαθητ. cum **BLR**, a goth. copt. syr. utr. Or. Int. 2, 438. μου ειν. μαθητ. cum **AU²XGAAII**, f, vg. arm. **DU*** it. 6 μου μαθ. ειναι.
34. ουν cum **BLX**, 69, 124, 346. Omitt. (ut Mc.) ab **ADRAPI** it. vg. copt. schw. ex dz. το αλας bis cum ***BLR**. το αλα bis cum ***D**. Cf. Blass, Gramm. S. 27. δε και cum **BDDLX** it. 6 vg. edd syr. cu et sch. δε cum **ARGAAII**, e, f, Π², i, vg. ed sah. copt. syr. p arm. aeth.
- XV: 1. αυτω εγγιζ. παντ. (LR πα. εγγ.) cum **ABKMUII** goth. Bas. Eth. 272. εγγ. αυτω παντ. cum **DEGHSVXGAA**, a, e, f, Π², f, syr. p arm. — it. 4 vg. omitt. παντ.

2 και διεγόγγυζον οἱ τε Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς λέγοντες ὅτι οὗτος ἁμαρτωλοὺς προσδέχεται καὶ συνεσθίει αὐτοῖς. 3 εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς τὴν παραβολὴν ταύτην λέγων· 4 τίς ἀνθρώπος ἐξ ἑμῶν ἔχων ἑκατὸν πρόβατα καὶ ἀπολέσῃ ἐξ αὐτῶν ἓν οὐ καταλείπει τὰ ἐνενήκοντα ἐννέα ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ πορεύεται ἐπὶ τὸ ἀπολωλός, ἕως εὗρη αὐτό; 5 καὶ εὗρὼν ἐπιτίθειον ἐπὶ τοὺς ὄμους αὐτοῦ χαίρων, 6 καὶ ἔλθων εἰς τὸν οἶκον συνακαλεῖ τοὺς φίλους καὶ τοὺς γείτονας, λέγων αὐτοῖς· συνχάρητέ μοι, ὅτι εὗρον τὸ πρόβατόν μου τὸ ἀπολωλός. 7 λέγω ὑμῖν ὅτι οὕτως χαρὰ ἐν τῷ οὐρανῷ ἔσται ἐπὶ ἐνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι ἢ ἐπὶ ἐνενήκοντα ἐννέα δικαίοις οἵτινες οὐ χρεῖαν ἔχουσιν μετανοίας. 8 Ἡ τίς γυνὴ δραχμὰς ἔχουσα δέκα, εἰάν ἀπολέσῃ δραχμὴν μίαν, οὐκί ἄπτει λύχνον καὶ σαροῦ τὴν οἰκίαν καὶ ζητεῖ ἐπιμελῶς ἕως οὗτου εὗρη; 9 καὶ εὗρούσα συνακαλεῖ τὰς φίλας καὶ γείτονας λέγουσα· συνχάρητέ μοι, ὅτι εὗρον τὴν δραχμὴν ἣν ἀπώλεσα. 10 οὕτως, λέγω ὑμῖν, γίνεται χαρὰ ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων τοῦ θεοῦ ἐπὶ ἐνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι.

11 Ἐλεῖν δὲ ἀνθρώπος τις εἶχεν δύο υἱούς. 12 καὶ εἶπεν ὁ νεώτερος αὐτῶν τῷ πατρὶ· πάτερ, δός μοι τὸ ἐπιβάλλον μέρος τῆς οὐσίας· καὶ διεῖλεν αὐτοῖς τὸν βίον. 13 καὶ μετ' οὐ πολλὰς ἡμέρας συναγαγὼν ἅπαντα ὁ νεώτερος υἱὸς ἀπεδήμησεν εἰς χώραν μακρὰν, καὶ ἐκεῖ διεσκόρπισεν τὴν οὐσίαν αὐτοῦ ζῶν ἀσώτως. 14 δαπανήσαςτος δὲ αὐτοῦ πάντα ἐγένετο λιμὸς ἰσχυρὰ κατὰ τὴν χώραν ἐκείνην, καὶ αὐτὸς ἤρξατο ὑστερεῖσθαι. 15 καὶ πορευθεὶς ἐκολλήθη ἐνὶ τῶν πολιτῶν τῆς χώρας ἐκείνης, καὶ ἐπεμψεν αὐτὸν εἰς τοὺς ἀγρούς αὐτοῦ βόσκειν χοίρους· 16 καὶ ἐπεθύμει γεμίσει τὴν κοιλίαν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν κερατίων ὧν ἤσθιον οἱ χοῖροι, καὶ οὐδεὶς ἐδίδου αὐτῷ. 17 εἰς ἐαυτὸν δὲ ἔλθων ἔφη· πόσοι μίσθιοι τοῦ πατρὸς μου

2. οἱ τε cum **MBDL**. Omitt. τε ab **AXΓΔΛΠ** copt.
4. ἔχων et ἀπολέσας (B^2 et 3): D ος εζει et (ita etiam B^* sic) ἀπολεση. — ἐξ αυτ. εν cum **MBDr**, e. εν εξ αυτ. cum **ALXΓΔΛΠ** it. pler., d, vg. ενενηκοντα cum uncialibus. ενενηκοντα cum minusculis.
5. αυτου cum **MBDFKLXΓΔΠ**. εαυτου cum **AEGHMSUVΔ** etc.
6. συνακαλει (συνκ. cum **MD**, v. 9 etiam AD ; συγκ. cum AB) cum **MBLXΓΔΠ**. — DFA συνακαλειται (συγκ.) — συγκ. cum **MDA**, v. 9, etiam A . συγχ. cum AB .
7. χαρα εν τ. ουρ. εσται cum **BL**, 33, 157. χαρ. εστ. εν τ. ουρ. cum **ADXΓΔΛΠ** it. vg. goth. sah. copt. syrr. aeth.
9. συνακαλει (συνκ. cum **MDA**; συγκ. cum BL) cum **MBKLUXΔΠ**. -λειται cum **ADEGHMSVΓΔ**. και γειτονας sine articulo cum **MBL** (accedente D τας γειτ. και φιλ.) και τας (M τους) γειτ. cum **AXΓΔΛΠ**. συνχα. cum **MDA**. συχα. cum BL .
10. γινεται ante χαρα cum **MBLX** etc. Post χαρα cum **ΑΓΔΛΠ** sah. goth. syr. p, item D it. vg. arm. χαρα εσται.
12. και secundum cum ***DXΓΔΛΠ** it. vg. goth. syr. omn. arm. aeth. ο δε cum **MBL** copt. (sah. divisit autem).
13. απαντα cum **MBLXΓΔΛΠ**. παντα cum **BDP**.
14. ισχυρα cum **MBDL**. ισχυρος cum **PQRXΓΔΛΠ**.
16. γεμισαι τ. κοιλ. αυτ. cum **APQXΓΔΛΠ** it. pler. vg. copt. syr. sch. et p arm. — **MBDLR**, e, f, goth. vid. sah. syr. cu syr. br. aeth. χορτασθηναι. Vide 16 : 21. — απο cum iisdem qui γεμισαι etc. legunt. **MBDLR** εκ (it. vg. δε).
17. εφη cum **MBL**. ειπεν cum **ADPQRXΓΔΛΠ**. περισσευονται cum **MDLQRXΓΔΛΠ**. περισσευονται cum ABP . λιμω ουδε cum **MBL**, e, syr. p; item ουδε

περισσεύουσιν ἄρτων· ἐγὼ δὲ λιμῶ ὡδε ἀπόλλυμαι. 18 ἀναστὰς πορεύσομαι πρὸς τὸν πατέρα μου καὶ ἐρῶ αὐτῶ· πάτερ, ἡμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου, 19 οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱὸς σου· ποίησόν με ὡς ἓνα τῶν μισθίων σου. 20 καὶ ἀναστὰς ἦλθεν πρὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ. ἔτι δὲ αὐτοῦ μακρὰν ἀπέχοντος εἶδεν αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ ἐσπλαγγίσθη, καὶ δραμῶν ἐπέπεσεν ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ κατεφίλησεν αὐτόν. 21 εἶπεν δὲ αὐτῶ ὁ υἱός· πάτερ, ἡμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου, οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱὸς σου. 22 εἶπεν δὲ ὁ πατὴρ πρὸς τοὺς δούλους αὐτοῦ· ταχὺ ἐξενέγκατε σιολὴν τὴν πρώτην καὶ ἐνδύσατε αὐτόν, καὶ δότε δακτύλιον εἰς τὴν χεῖρα αὐτοῦ καὶ ὑποδήματα εἰς τοὺς πόδας, 23 καὶ φέρετε τὸν μόσχον τὸν σιτευτόν, θύσατε, καὶ φαγόντες εὐφρανθῶμεν, 24 οἱ οὗτος ὁ υἱὸς μου νεκρὸς ἦν καὶ ἀνέζησεν, ἦν ἀπολωλὼς καὶ εὐρέθη, καὶ ἤρξαντο εὐφραίνεσθαι. 25 ἦν δὲ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ὁ προεσβύτερος ἐν ἀγροῦ· καὶ ὡς ἐρχόμενος ἤγγισεν τῇ οἰκίᾳ, ἤκουσεν συμφωνίας καὶ χορῶν, 26 καὶ προσκαλεσάμενος ἓνα τῶν παιδῶν ἐπυνθάνετο τί εἶη ταῦτα. 27 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῶ ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἦκει, καὶ ἔθυσεν ὁ πατὴρ σου τὸν μόσχον τὸν σιτευτόν, ὅτι ὑγαίνοντα αὐτὸν ἀπέλαβεν. 28 ὠργίσθη δὲ καὶ οὐκ ἤθελεν εἰσελθεῖν· ὁ δὲ πατὴρ αὐτοῦ ἐξελθὼν παρεκάλεε αὐτόν. 29 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν τῷ πατρί· ἰδοὺ τοσαῦτα ἔτι δουλεύω σοι καὶ οὐδέποτε ἐντολήν σου παρήλθον, καὶ ἐμοὶ οὐδέποτε ἔδωκας ἔριφον ἵνα μετὰ τῶν φίλων μου εὐφρανθῶ· 30 ὅτε δὲ ὁ υἱὸς σου οὗτος ὁ κατα-

- λιμω cum DRU it. pler. vg. copt. syr. cu et sch. et hr. etc. Omittitur ὡδε ab AP QXΓΛΑΠ goth. sah.
19. ουκει cum ABDE^{supp}-HKLQRSUVΓΑΑΠ it. pler. vg. ed goth. sah. copt. aeth. syr. hr. καὶ ουκει cum GMPX.
20. πατερ. αυτου cum MDHKLMPQR^{supp}-XΑΠ. πατ. εαυτου cum ABEGSUVΓΑ.
21. ειπεν δε αυτω ο υιος cum MAPQR^{supp}-XΓΑ(Α)Π it. pler. vg. ειπεν δε ο υιος αυτω cum BL. ουκει cum MABDKLI it. vg. sah. copt. syr. hr. arm. edd. aeth. καὶ ουκετ. cum EGHMPQR^{supp}-SUVXΓΑΑ syr. cu et utr. goth. arm. ed Const. 2, 41, 1. υιος σου sine additamentis cum ALPQR^{supp}-ΓΑΑΠ. MBUX etc. addunt ποιησον με ως ενα των μισθίων σου. Vide vs. 19.
22. εξενεγκατε sine ταχιν cum APQRΓΑΑΠ sah. syr. sch. et ptxt. Praemittunt ταχιν MBLX (item D ταχεως) it. vg. σιολην cum MABD*K*LPQII. Praem. την D²EGHK²MRSUVXΓΑΑ.
23. φερετε cum MBLRX it. vg. etc. ενεγκαντες cum AEHKMPSYΓΑΠ, item GQVA ενεγκοντες.
24. ανεζησεν cum MADLPQRX it. vg. etc. — B copt. syr. sch. arm. εζησεν, cf. ad v. 32. Praeterea pergimus sine και cum MABDLQRX it. vg. copt. etc. Addunt και ΓΑΑΠ goth. syr. utr. et hr. aeth. ην ante απολωλ. cum M*ABL copt. Post απολωλ. cum M²XPXΓΑΑΠ. — DQR omittunt.
26. παιδων: addunt αυτου minusc. sah. — τι cum MADΓΑΠ; item LA, 124 τινα, item c, Π², g¹, i, l, q, am. for. fu. em. ing. mt. tol. τι αν cum BPQ RX (a, e, f, b, mt.).
28. ο δε cum MABDLRX, a, b, c, e, f, Π², i, l, q, goth. copt. arm. ο σου cum PQΓΑΑΠ vg. syr. P.
29. τω πατρι sine αυτου cum MEHKLMQSUVXΓΠ goth. syr. P arm. Ps.-Chr. 8. 656. Add. αυτου ab ABDGPR it. vg. etc.

φαγών σου τὸν βίον μετὰ πορνῶν ἦλθεν, ἔθυσας αὐτῷ τὸν σιτευτὸν μόσχον.
 31 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ τέκνον, σὺ πάντοτε μετ' ἐμοῦ εἶ, καὶ πάντα τὰ ἐμὰ σὰ ἔστιν
 32 εὐφρανθῆναι δὲ καὶ χαρῆναι ἔδει, ὅτι ὁ ἀδελφός σου οὗτος νεκρὸς ἦν καὶ
 ἔζησεν, ἀπολωλώς καὶ εὐρέθη.

XVI.

1 Ἐλεγεν δὲ καὶ πρὸς τοὺς μαθητάς· ἄνθρωπός τις ἦν πλούσιος ὃς εἶχεν οἰκο-
 νόμον, καὶ οὗτος διεβλήθη αὐτῷ ὡς διασκορπίζων τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ. 2 καὶ
 φωνήσας αὐτὸν εἶπεν αὐτῷ τί τοῦτο ἀκούω περὶ σοῦ; ἀπόδος τὸν λόγον τῆς
 οἰκονομίας σου· οὐ γὰρ δύνη ἐτι οἰκονομεῖν. 3 εἶπεν δὲ ἐν ἑαυτῷ ὁ οἰκονόμος· τί
 ποιήσω, ὅτι ὁ κύριός μου ἀφαιρεῖται τὴν οἰκονομίαν ἀπ' ἐμοῦ; σκάπτειν οὐκ
 ἰσχύω, ἔπαιτεῖν αἰσχύνομαι. 4 ἔργων τί ποιήσω, ἵνα ὅταν μετασταθῶ ἐκ τῆς
 οἰκονομίας δέξωνταί με εἰς τοὺς οἴκους ἑαυτῶν. 5 καὶ προσκαλεσάμενος ἕνα
 ἕκαστον τῶν χρεοφειλετῶν τοῦ κυρίου ἑαυτοῦ ἔλεγεν τῷ πρώτῳ πόσον ὀφείλεις
 τῷ κυρίῳ μου; 6 ὁ δὲ εἶπεν· ἑκατὸν βάτους ἑλαίου. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· δέξαι σου
 τὰ γράμματα καὶ καθίσας ταχέως γράψον πενήκοντα. 7 ἔπειτα ἐτέρῳ εἶπεν· σὺ
 δὲ πόσον ὀφείλεις; ὁ δὲ εἶπεν· ἑκατὸν κόρους σίτου. λέγει αὐτῷ· δέξαι σου τὰ
 γράμματα καὶ γράψον ὄγδοήκοντα. 8 καὶ ἐπήγγεσεν ὁ κύριος τὸν οἰκονόμον τῆς

30. μετα πορνων cum κΒΡΧΓΔΔΠ. μετα των πορνων cum ADLQR sah. copt. τον σιτευτ. μοσχ. cum κBDLQR, e. τον μοσχ. τον σιτευτον cum APXΓΔΔΠ it. pler. vg. etc.

32. εζησεν cum κ*BLRΔ sah. copt. syr. sch. arm. ανεζησεν cum κ*ADPΧΓΔΠ it. vg. goth. etc. απολωλως cum κDX it. vg. sah. copt. arm. Antioch.¹²²² Praemittunt kai ABLPR syr. utr. et hr. goth. aeth. απολωλως (-λωλος) sine ην cum ABDLRX goth. arm. ed Const. 2, 41, 3. Addunt ην κPΓΔΔΠ sah. copt. arm. ms.

XVI: 1. μαθητας cum κBDLR, e, arm. Addunt αυτον APXΓΔΔΠ it. pler. vg. etc.

2. της οικονομ. σου cum ΒΧΓΔΔ it. vg. goth. — ADKLPRII copt. wi et dz. omit- tant σου. — δυνα cum κBDP, item potes e, Π², goth. syr. utr. δυναση (Δ -νησει) cum ALRXΓΔΔΠ, item poteris it. pler. vg. etc

4. εκ της cum κBD a (δε) goth. copt. syr. utr. aeth. — LX etc. απο της. Nil nisi της cum APRΓΔΔΠ arm. εαυτων cum κBPRX. — αυτων cum ADL ΓΔΔΠ.

5. χρεοφ. cum κABDLPRXΓΔΔΠ. χρεωφ. cum U. εαυτου. cum κ*ABEΗΚΙ. PRSUVΓΔΠ. — κ*DFGMXA αυτου.

6. βατους cum ABPRΓΔΔΠ copt. syr. p mg. gr. etc. βαδους cum κLX. — D* etc. καθους, cados. — ο δε ειπεν secundo loco cum κABLR copt., similiter D, a, b, e, f, q ειπεν δε. — και ειπεν cum PΧΓΔΔΠ, c, Π², l, vg. etc. τα γραμματα cum κBDL, item litteras b, c, Π², q, goth. copt. το γραμμα cum APRΓΔΔΠ, item e, l chirografum, a, f, vg. cautionem.

7. λεγει cum BLR it.⁵ vg. copt. syr. sch. — κ λεγει δε, a dixit autem (pergens et huic), D ο δε λεγει. — και λεγει cum APXΓΔΔΠ goth. syr. p arm. aeth. τα γραμματα cum κBDLR, l, item litteras b, c, f, Π², q, vg. goth. copt. το γραμμα (Δ -μμαν) cum APΓΔΔΠ, a cautionem, e, l chirografum, item syr. utr. arm. aeth.

ἀδικίας, ὅτι φρονίμως ἐποίησεν ὅτι οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶνος τούτου φρονιμώτεροι ἔπερ τοὺς υἱοὺς τοῦ φωτός εἰς τὴν γενεάν τὴν ἑαυτῶν εἰσίν. 9 καὶ ἐγὼ ὑμῖν λέγω, ἑαυτοῖς ποιήσατε φίλους ἐκ τοῦ μαμωνᾶ τῆς ἀδικίας, ἵνα διὰ ἐκλήτην δέξονται ὑμᾶς εἰς τὰς αἰωνίους σκηνάς. 10 ὁ πιστὸς ἐν ἐλαχίστῳ καὶ ἐν πολλῷ πιστὸς ἐστίν, καὶ ὁ ἐν ἐλαχίστῳ ἄδικος καὶ ἐν πολλῷ ἄδικος ἐστίν. 11 εἰ οὖν ἐν τῷ ἀδικῷ μαμωνᾷ πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, τὸ ἀληθινὸν τίς ὑμῖν πιστεῦσει; 12 καὶ εἰ ἐν τῷ ἄλλοτρίῳ πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, τὸ ὑμέτερον τίς δώσει ὑμῖν; 13 οὐδεὶς οἰκέτης δύναται δυοὶ κυρίοις δουλεύειν ἢ γὰρ τὸν ἓνα μισήσει καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει, ἢ ἐνὸς ἀνθέξεται καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονησει. οὐ δύνασθε θεῷ δουλεύειν καὶ μαμωνᾷ.

Mt. 6, 24

14 Ἦκονον δὲ ταῦτα πάντα οἱ Φαρισαῖοι φιλάργυροι ὑπάρχοντες, καὶ ἐξεμυκτήριζον αὐτόν. 15 καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὑμεῖς ἐστὲ οἱ δικαιοῦντες ἑαυτοὺς ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων, ὁ δὲ θεὸς γινώσκει τὰς καρδίας ὑμῶν ὅτι τὸ ἐν ἀνθρώποις ὑψηλὸν βδέλυγμα ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. 16 ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται μέχρι Ἰωάννου ἀπὸ τότε ἡ βασιλεῖα τοῦ θεοῦ εὐαγγελίζεται καὶ πᾶς εἰς αὐτὴν βιάζεται. 17 εὐκωπώτερον δὲ ἐστίν τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν παρελθεῖν ἢ τοῦ νόμου μίαν κεραίαν πσεῖν. 18 πᾶς ὁ ἀπολύων τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ γαμῶν ἕτερον μοιχεύει, καὶ ὁ ἀπολειμμένην ἀπὸ ἀνδρός γαμῶν μοιχεύει. 19 Ἄνθρωπος δὲ τις ἦν πλούσιος, καὶ ἐνεδιδύσκετο πορφύραν καὶ βύσσον εὐφραίνόμενος καθ' ἡμέραν λαμπρῶς. 20 πτωχὸς δὲ τις ὀνόματι Λάζαρος ἐβέβλητο πρὸς τὸν πυλῶνα αὐτοῦ εἰλωμένος 21 καὶ ἐπιθυμῶν χορτασθῆναι ἀπὸ τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τοῦ πλουσίου.

Mt. 11, 12 a.

Mt. 5, 18

Mt. 5, 32

19, 9

Mc. 10, 11 a.

9. καὶ ἐγὼ cum **MBLR**, 1, 131. καγὼ cum **ADPXΓΔΔΠ**. — εαυτοῖς ante ποιησατε cum ***BLR**. Post ποιησατε cum ***ADPXΓΔΔΠ**. εκλητη cum ***etcbB*DLRII**, 1. εκλειτη cum **AB³X**, 69, item defecerit (e -rint), a, e, 1*, copt. syr.sch.et p mg. arm. aeth. pers. p Cyr.luc.349. εκλιτητε cum **mc^aFPU**, item **ΓΔΔ** εκλειτητε, item defeceritis it. pm vg. goth. etc. σκηνας sine αυτων cum ***ABDLRXΓΔΔΠ** it. pler. vg. copt. syr. p arm. — P, b, syr.sch. aeth. arr. pers. p Cyr.luc.349 etc. addunt vel praemittunt αυτων. — αιωνιους, fortasse glossema, Baljon (Theol. Tijdschrift, 1891, bl. 480—486).
12. το υμετερον cum ***ADPRXΓΔΔΠ**, a, c, f, ff², g^{1, 2}, q, vg. goth. — **BL**, 216v. Or.3, 168 το ημετερον. — δωσει υμιν cum ***DLR**, 33, a, b, c, f, ff², g^{1, 2}, i, l, q, vg. etc. υμιν δωσει cum **ABPXΓΔΔΠ**.
14. οι φαρ. cum ***BDLR** it. vg. copt. syr.sch.et hr. arm. aeth. Or.3, 269 et 394. και οι φαρ. cum **APXΓΔΔΠ** goth. syr. p.
15. ενωπιον του θεου: sine εστιν cum ***ABDKLPRSV²ΔΠ** goth. aeth. Additur (vel praem. ut it. vg. copt. arm. syr. hr.) εστιν ab **EFGHMUVX*ΓΔ** it. vg. etc.
16. μεχρι cum ***BLRX**. εως cum **ADPΓΔΔΠ**.
17. Pro η του νομου: η των λογων μου, Marcion, Hilgenfeldt, Scholten (cf. V. Manen).
18. και ο cum **BDL** it. vg. sah. copt. arm. aeth. Tert.mar.c.4.33. και πας ο cum ***APXΓΔΔΠ** goth. syr. utr.
20. τις sine ην cum ***BDLP*X**, a, e, f, sah. copt. arm. aeth. Additur ηr ab **AP²ΓΔΔΠ**, i, (item it.¹⁰ vg.) goth. syr. utr. Chr.1, 875. εβεβλητο cum ***BDLX**, 33, 157, a, e, i, (sic) sah. copt. arm. aeth. Praemittunt ος **APΓΔΔΠ** it.⁹ vg. syr. utr. Chr.1, 857. ειλωμενος cum ***ABDEFGHLPXΔ.1**. ηλωμ. cum **KMSUVII**.
21. των πιπτοντων cum ***BL** it.⁵ sah. copt. schw. syr. hr. Praemittunt των ψιτων

ἀλλὰ καὶ οἱ κύνες ἐρχόμενοι ἀπέλειχον. 22 ἐγένετο δὲ ἀποθανεῖν τὸν πτωχὸν καὶ ἀπενεχθῆναι αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀγγέλων εἰς τὸν κόλπον Ἀβραάμ· ἀπέθανεν δὲ καὶ ὁ πλούσιος καὶ ἐτάφη. 23 καὶ ἐν τῷ ἕξει ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, ὑπάρχων ἐν βασάνοις, ὄρη Ἀβραάμ ἀπὸ μακρόθεν καὶ Λάζαρον ἐν τοῖς κόλποις αὐτοῦ. 24 καὶ αὐτὸς φωνήσας εἶπεν· πάτερ Ἀβραάμ, ἐλέησον με καὶ πέμψον Λάζαρον ἵνα βάψῃ τὸ ἄκρον τοῦ δακτύλου αὐτοῦ ὕδατος καὶ καταψύξῃ τὴν γλῶσσάν μου, ὅτι ὀδυνῶμαι ἐν τῇ φλογὶ ταύτῃ. 25 εἶπεν δὲ Ἀβραάμ· τέκνον, μνήσθητι ὅτι ἀπέλαβες τὰ ἀγαθὰ σου ἐν τῇ ζωῇ σου, καὶ Λάζαρος ὁμοίως τὰ κακὰ· νῦν δὲ ὄδε παρακαλεῖται, σὺ δὲ ὀδυνᾷσαι. 26 καὶ ἐν πᾶσι τούτοις μεταξύ ἡμῶν καὶ ὑμῶν χάσμα μέγα ἐστήρικται, ὅπως οἱ θέλοντες διαβῆναι ἔνθεν πρὸς ὑμᾶς μὴ δύνωνται, μηδὲ οἱ ἐκείθεν πρὸς ἡμᾶς διαπερῶσιν. 27 εἶπεν δὲ ἐρωτῶ ὄν σε, πάτερ, ἵνα πέμψῃς αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου· 28 ἔχω γὰρ πέντε ἀδελφούς· ὅπως διαμαρτύρηται αὐτοῖς, ἵνα μὴ καὶ αὐτοὶ ἔλθωσιν εἰς τὸν τόπον τοῦτον τῆς βασάνου. 29 λέγει δὲ αὐτῷ Ἀβραάμ· ἔχουσι Μωσέα καὶ τὸν προφήτην· ἀκουσάτωσαν αὐτῶν. 30 ὁ δὲ εἶπεν· οὐχί, πάτερ Ἀβραάμ, ἀλλ' ἐάν τις ἀπὸ νεκρῶν πορευθῆ πρὸς αὐτούς, μετανοήσουσιν. 31 εἶπεν δὲ αὐτῷ· εἰ Μωσέως καὶ τῶν προφητῶν οὐκ ἀκούουσιν, οὐδὲ ἐάν τις ἐκ νεκρῶν ἀναστῆ πεισθήσουσιν.

XVII.

1 Εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· ἀνένδεκτόν ἐστιν τοῦ τὰ σκάνδαλα μὴ ἐλθεῖν, οὐαὶ δὲ δι' οὗ ἔρχεται· 2 λυσιτελεῖ αὐτῷ εἰ λίθος μυλικὸς περικείται περι

Mt. 18, 6. 7

Mc. 9, 42

κ^αA(D)PXΓAΠI, a, f, g¹, vg. goth. syr.utr. επελειχον cum κ^αBLX, 33. — απελειχ. cum PΓAΠI. Cum Peerikamp (Opmerkingen enz., bl. 77), V. d. Sande Bakhuyzen (Conjecturaalkritiek t. d. pl.) en V. d. Beke Callenfels, bl. 216, legimus απελειχον, sc. τα πιπτοντα απο της τραπεζης του πλουσιου. Codd. legunt επελειχον (κ^αBLX, 33) vel απελ. (PΓAΠI) vel περιλειχον (157, Chr. 1, 875) vel ελειχον (D, 1, 131), it. vg. lingeant, e ablingeant, etc. τα ελκη αυτου. J. Weiss (Comm. a. h. l.) coniecit pro αλλα και: αμα και vel αμα δε και.

22. αβρααμ sine articulo cum uncialibus omnibus. Præmittunt τον nonnulli minusculi. — Naber (Mnemosyne, 1878, p. 362) legit ανενεχθηναι pro απενεχθηναι. Contra Berlage (Theol. Tijdschr. 1880, bl. 97) et V. d. Beke Callenfels.

23. αβρααμ cum κ^αBDLX. Præmittunt τον ALΔAΠI.

25. απελαβες sine ου cum κ^αBDGHLIPI* it. (excepto b) vg. sah. copt. syr.sch. et br. arm. aeth. Addunt ου (A)XΓAΠI², b, syr p.

26. εν cum κ^αBL it.¹⁰ vg. copt. επι cum ADgr.XΓAΠI, a, e, m. ενθεν cum κ^αBLXΓAΛ. εντηθεν cum KI. — D, c, e, m omittunt. οι εκειθεν cum κ^αALXΓAΠI. Omittunt οι κ^α*BD, nec exprim. it. vg. etc.

27. ον σε cum κ^αLXΓAΠI. σε ον cum ABD.

29. δε cum κ^αABDFKLUVXAI, a copt. syr.p. Omittunt EGHMSΓA, e, syr.sch. Præterea edidimus sine αυτω cum κ^αBL, d, arm. Addunt αυτω ADgr.XΓAΠI it. vg. etc.

XVII: 1. αυτου cum κ^αABDFLMUX it.⁸ vg. copt. syr.sch. et p c.* arm. aeth.

τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ ἔρριπται εἰς τὴν θάλασσαν, ἢ ἵνα σκανδαλίῃ τῶν μικρῶν τοῦτων ἕνα. 3 προσέχετε ἑαυτοῖς. ἐὰν ἀμαρτή ὁ ἀδελφός σου, ἐπιτίμησον αὐτῷ, καὶ ἐὰν μετανοήσῃ, ἄφεσις αὐτῷ. 4 καὶ ἐὰν ἐπιτάκις τῆς ἡμέρας ἀμαρτήσῃ εἰς σέ καὶ ἐπιτάκις ἐπιστρέψῃ πρὸς σε λέγων· μετανοῶ, ἀφήσεις αὐτῷ.

5 Καὶ εἶπαν οἱ ἀπόστολοι τῷ κυρίῳ· πρόσθεσις ἡμῖν πίστιν. 6 εἶπεν δὲ ὁ κύριος· εἰ ἔχετε πίστιν ὡς κόκκον σινάπεως, ἐλέγετε ἂν τῇ συκαμίνῳ ταύτῃ· ἐκριζώθητι καὶ φυτεύθητι ἐν τῇ θαλάσῃ, καὶ ἐπήκουσεν ἂν ὑμῖν. 7 Τίς δὲ ἐξ ὑμῶν δοῦλον ἔχων ἀροτριῶντα ἢ ποιμαίνοντα, ὃς εἰσελθόντι ἐκ τοῦ ἀγροῦ ἐρεῖ αὐτῷ· εὐθέως παρελθὼν ἀνάπεσε; 8 ἀλλ' οὐχὶ ἐρεῖ αὐτῷ· εἰτόμασον τί δευπνήσω, καὶ περιζωσάμενος διακόνει μοι ἕως φάγου καὶ πίω, καὶ μετὰ ταῦτα φάγεσαι καὶ πίεσαι σύ; 9 μὴ ἔχει χάριν τῷ δούλῳ ὅτι ἐποίησεν τὰ διαταχθέντα; 10 οὕτως καὶ ὑμεῖς, ὅταν ποιήσῃτε πάντα τὰ διαταχθέντα ὑμῖν, λέγετε ὅτι δούλοι ἀρχεῖοί ἐσμεν, ὃ ὀφείλομεν ποιῆσαι πεποιήκαμεν.

Omittunt EG²HKSVΓΔΑΠ, e, syr.p^{txt}. τα σκανδ. μη ελθ. hoc ordine cum **BLX**, e. μη ελθειν τα σκανδ. cum **ΑΓΔΑΠ** it.pler. vg. Or.3,601. οναι δε cum **ΑΧΓΔΑΠ**, f, l, vg. syr.sch.et p^{txt}. arm. πλην οναι cum **BDL** it.6 copt. syr.pmg.et cod bars.

2. λιθος μυλικος cum **BBDL** it. vg. copt. syr.pmg. (ap Adler) arm. Tert.mar.c.4,35 μυλος ονικος (cf. Mt.) cum **ΑΧΓΔΑΠ** syr.sch.et p^{txt}. aeth. ενα post τ. μικρ. τουτ. cum ***BI**. Ante των μι. τουτ. cum **εΑΔΧΓΔΑΠ**.
3. εαν cum **BBDLX**, 33, it. (etiam m²⁵) vg. goth. copt. syr.sch.et hr. arm. aeth. Addunt δε **ΑΓΔΑΠ** syr.p, cf. Mt. αμαρτη (**DXΔΠ** -τηση) sine εις σε cum **ABL** it.⁹ vg.cdd.pler. goth. copt. syr.sch.et p (exc.cod. bars.)et hr.arm.zoh. pers.p sax. Addunt εις σε **DXΓΔΑΠ**, c, e, q, vg.ed syr.p bars. arm.usc. Antioch.1135.
4. αμαρτησση cum **ABDLXΔ** Antioch.1135. αμαρτη cum **ΓΑΠ**. εις σε και: **ΑΚΠ**, p^{scr}, 7p^e, b addunt εαν. — επτακις secundum sine additamentis cum **BBDLX**, a, b, c, i, l, q, s, mt. copt. syr.hr. arm. Addunt της ημερας **ΑΓΔΑΠ** it.3 vg. goth. syr.utr. aeth. Antioch.1135. προς σε cum **ABDLXΔ**. επι σε cum minusculis. Omittunt **ΓΑΠ**, f, i, m, goth. aeth.
5. ειπαν cum **BBDLX**, 209. ειπον cum **ΑΓΔΑΠ**.
6. ει εχετε cum **ABFKLSUVXΙΔΑΠ** etc., item **Μ** εαν εχητε. — ει εχετε cum **DEGH**. ταυτη cum **ΑΒΓΔΑΠ** it.pler. vg. etc. — **DLX**, s, copt omittunt.
7. αυτω cum **BBDLX** it. vg. etc. Omittunt **ΑΓΔΑΠ** goth. syr.p^{txt}. Cyp.319. ευθως: coniunximus cum seqq. ut **ΕΛΑ** etc.; contra cum ερει αυτω (vel ερει) conjungunt **DKMUAΠ**, a, i, copt. goth. etc. αναπεσε cum **BDAΠ**. αναπεσαι cum **ALMA**.
9. εχει χαριν cum **BBDL**, 124, a, e, copt. aeth. χαρ. εχει cum **ΑΧΓΔΑΠ** it.pler. vg. syr.utr. arm. Antioch.1158. τω δουλω (*** omitt.**) sine εκεινω cum **εΑΒDLX**, a, b, c, ff², ial^c, l, q, s, copt. Amb. Addunt εκεινω **ΓΔΑ**, e, f, vg. goth. syr.p arm. etc. — **ΚΠ**, w^{scr}. ante τ. δουλ. — τα διαταχθ. sine αυτω cum **ΑΒΛΓΔΑΠ**. Addunt αυτω **DX** vg. copt. syr.sch. aeth. Praeterea addunt ου δοκω **ΑΓΔΑΠ** it.pler. vg. goth. syr.utr. Antioch.1158. Omisimus cum **BLX**, a, e, copt. syr.hr. arm. aeth. Cyp.
10. οντως cum uncialibus omnibus. οντω cum minusculis. — οτι cum **BBDLΓΑΠΙ**. Omittunt **ΑΧ** it.pler. vg. δ cum **BBDL** it. vg. copt. syr.hr. arm. aeth. οτι ο cum **ΧΓΔΑΠ** pler. syr.utr. ωφειλομεν cum **εΑΒ*DF²LUXΓΠ** it. vg. goth. — **Β³EGHKMSVΔΑ** οφειλομεν.

11 *Και ἐγένετο ἐν τῷ πορεύεσθαι εἰς Ἱερουσαλήμ, και αὐτὸς διήρχετο διὰ μέσον Σαμαρίας και Γαλιλαίας. 12 και εἰσερχομένον αὐτοῦ εἰς τινα κώμην ἀπήντησαν αὐτῷ δέκα λεπροὶ ἄνδρες, οἱ ἔσθησαν πόρρωθεν, 13 και αὐτοὶ ἦσαν φωνὴν λέγοντες· Ἰησοῦ ἐπιστάτα, ἐλέησον ἡμᾶς. 14 και ἰδὼν εἶπεν αὐτοῖς· πορευθέντες ἐπιδείξατε ἑαυτοῖς τοὺς ἱερθεῖν. και ἐγένετο ἐν τῷ ὑπάγειν αὐτοὺς ἐκαθαρίσθησαν. 15 εἰς δὲ ἐξ αὐτῶν, ἰδὼν οὐκ ἴαθη, ὑπέστρεψεν μετὰ φωνῆς μεγάλης δοξάζων τὸν θεόν, 16 και ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ εὐχαριστῶν αὐτῷ· και αὐτὸς ἦν Σαμαρίτης. 17 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· οὐχὶ οἱ δέκα ἐκαθαρίσθησαν; οἱ δὲ ἐννέα ποῦ; 18 οὐχ εὐρέθησαν ὑποστρέφαντες δοῦναι δόξαν τῷ θεῷ εἰ μὴ ὁ ἄλλογενὴς οὗτος; 19 και εἶπεν αὐτῷ· ἀναστὰς πορεύου· ἡ πίστις σου σέσωκέν σε.*

20 Ἐπερωτηθεὶς δὲ ὑπὸ τῶν Φαρισαίων πότε ἔρχεται ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, ἀπεκρίθη αὐτοῖς και εἶπεν· οὐκ ἔρχεται ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ μετὰ παρατηρήσεως, 21 οὐδὲ ἐροῦσιν· ἰδοὺ ὧδε ἢ ἐκεῖ ἰδοὺ γὰρ ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἐντὸς ὑμῶν ἐστίν.

22 Εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητάς· ἐλεύσονται ἡμέραι οὗτε ἐπιθυμήσετε μίαν τῶν ἡμερῶν τοῦ νιοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἰδεῖν, και οὐκ ὄψεσθε. 23 και ἐροῦσιν ἑμῖν ἰδοὺ ἐκεῖ, ἰδοὺ ὧδε· μὴ ἀπέλιθτε μηδὲ διώξητε. 24 ὥσπερ γὰρ ἡ ἀστραπὴ ἀστράπτουσα ἐκ τῆς ὑπὸ τὸν οὐρανὸν εἰς τὴν ὑπ' οὐρανὸν λάμπει, οὕτως ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. 25 πρῶτον δὲ δεῖ αὐτὸν πολλὰ παθεῖν και ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης. 26 και καθὼς ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Νῶε, οὕτως ἔσται και

11. πορεύεσθαι sine additamentis cum **MBL**. Addunt αὐτον **ADX** (it vg. cum *iret*), etc.). δια μέσον cum **MBL**, item per medium *Samaritiae* d, e, s, *D* μέσον, item 1 ανα μέσον. — δια μέσον cum **AXΓΔΛΠ**. *samaritias* cum **MA^B*EFLXA** etc. -*reas* cum **B³DGHKMUΓΑΠ**. και *galilaeas* interpatamentum secundum **Mt.** 19 : 1, Scholten, Is de derde evangelist, enz., bl. 85.
12. ἀπήντησαν cum **ABXΓΔΛΠ**. υπήντησαν cum **KL**. υπηντ. (απηντ.) αὐτω cum **MA^XΓΔΛΠ** f, vg. copt. syr. utr. et br. goth. Omittunt αὐτω **BL**. — *D*, e οπου ἦσαν. it.^s et ecce.
16. *samaritias* cum **MDL***. -*reitias* cum **BL²XΓΔΛΠ**.
17. οὐχι οἱ δεκ. cum **AE^GH^KMUVXΓΔΛΠ**, f, l, vg. οἱ δεκ. cum **BLS**. — *D* it.^s οἱ δεκα. — οἱ δε ενν. cum **MBLXΓΔΛΠ** goth. syr. br. et p. οἱ εννεα cum **AD** it. pler. copt. syr. sch. Or. int. 4, 493.
21. η ἐκει cum **MBL**, 157, 14^{ov}, e, ff², g^{1, 2}, i, l, s, arm. η ἰδου ἐκει cum **AD^XΓΔΛΠ**, a, b, c, f, g, goth. syr. p aeth.
22. μαθητας cum **MBDLRΓΔΛΠ**, e, f, s, am. for. goth. arm. Addunt αὐτον **AX** it. plu. vg. ed et mss. mu. syr. utr. copt. aeth.
23. ἐκει et ὧδε hoc ordine cum **MB³L** copt., **B*** ὧδε et ὧδε. -- ὧδε et ἐκει cum **ADRXΓΔΛΠ** it. vg. etc. Scripsimus autem ἰδου secundum sine copula cum **D³*KLXΠ***, e, q, am. ing. — **MM** etc. και ἰδου. — η ἰδου cum **ABEGH RSUVΓΔΛΠ²**, a, c, d, g², l, goth. copt.
24. ἀστραπτουσα cum **MBLXΓ** arm. η ἀστραπτ. cum **DRΔΛΠ**. εκ της υπο τον cum **MBDKRΠ**. ε. τ. υλ ουρανον cum **LXΓΔΛ**. εσται cum **MBL^RXΓΔΛΠ**, a, f, ff², l, q, vg. goth. copt. syr. cu et utr. Addunt και **D**, b, c, e, i, s, arm. aeth. ο υι. του ανθρ. εν τη ημερα αυτου cum **MA^LRXΓΔΛΠ**, q, vg. goth. copt. syr. utr. arm. Omitt. εν τ. ημερ. αυτου **BD**, 220, a, b, e, i.
26. *rae* cum uncialibus omnibus. του *rae* cum minusculis.

- Gen. 7, 7 ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ νιού τοῦ ἀνθρώπου· 27 ἦσθιον, ἔπινον, ἐγάμουν, ἐγαμίζοντο, ἄχρι ἧς ἡμέρας εἰσῆλθεν Νῶε εἰς τὴν κιβωτόν, καὶ ἦλθεν ὁ κατακλυσμὸς καὶ ἀπώλεσεν ἅπαντας. 28 ὁμοίως καθὼς ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Λῶτ ἦσθιον, ἔπινον, ἠγόραζον, ἐπῶλουν, ἐφύτευον, ὠκοδόμουν· 29 ἢ δὲ ἡμέρα ἐξῆλθεν Λῶτ ἀπὸ Σοδόμων, ἔβραξεν πῦρ καὶ θεῖον ἀπ' οὐρανοῦ καὶ ἀπώλεσεν πάντας. 30 κατὰ τὰ αὐτὰ ἔσται ἡ ἡμέρα ὃ νιὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀποκαλύπτεται. 31 ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ὃς ἔσται ἐπὶ τοῦ δώματος καὶ τὰ σκευὴ αὐτοῦ ἐν τῇ οἰκίᾳ, μὴ καταβάτω ἀραι αὐτά, καὶ ὃ ἐν ἀγρῷ ὁμοίως μὴ ἐπιστρέψατω εἰς τὰ ὀπίσω. 32 μνημονεύετε τῆς γυναῖκός Λῶτ. 33 ὃς ἂν ζητήσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ περιποιήσασθαι, ἀπολέσει αὐτήν, καὶ ὃς ἂν ἀπολέσει, ζωογονήσῃ αὐτήν. 34 λέγω ὑμῖν, ταύτῃ τῇ νυκτὶ ἔσονται δύο ἐπὶ κλίνης μιᾶς, εἰς παραλημφθήσεται καὶ ὃ ἕτερος ἀφεθήσεται· 35 ἔσονται δύο ἀλήθουςαι ἐπὶ τὸ αὐτό, ἡ μία παραλημφθήσεται, ἡ δὲ ἕτερα ἀφεθήσεται. 37 καὶ ἀποκριθέντες λέγουσιν αὐτῷ· ποῦ, κύριε; ὃ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ὅπου τὸ σῶμα, ἐκεῖ καὶ οἱ ἄετοὶ ἐπιυναχθήσονται.

27. *εγαμίζοντι.* cum **BDLVX**. *εξεγαμιζ.* cum **ARΓΑΑΠ**. *απαντας* cum **κΑΡΓ ΔΑΠ**. *παντας* cum **BDLX**.
28. *ομοι. καθως* cum **κBLRX**, item *similiter sicut i*, vg. *ομοι. και ως* cum **ΑΔΓΑΑΠ**. — b, c, f², q *similiter a*, e, s *similiter et*.
29. *παντας* cum **BDLΔΑ**. *απαντας* cum **κΑΡΧΠΠ**.
30. *κατα τα* (R omittit) *αυτα* cum **κ^oBDK(R)ΧΠ**, a (*similiter*) copt. syr.^{cu} et utr. aeth. *κατα ταυτα* cum ***ΑΛΓΔΑ**, item *secundum haec* b, c, e, f, f², i, l, q, vg. goth. cf. ad 6, 23.
31. *εν αγρω* cum **κBL**, 13, 69, 346, goth. *εν τω αγρ.* (ut Mt.) cum **ΑΔΡΧΓΑΑΠ**.
33. *την ψυχην αυτου περιποιησασθ.* (b, c, i, q *liberare*) cum **BL**, b, c, i, q. *τ. ψυχ. αυ. σωσαι* cum **κΑΡΧΓΑΑΠ** (a, c, e, f, f², l, vg.). — *D ζωογονησαι την ψυ. αυτ.* — *απολεσει secundum* cum **κΑΛΡΣΓΑΑΠ***. *απολεση* cum **BDEGHKMUVII²**. Idque sine additamento cum **κBDR**, 1, 33, 131, a, arm. Additur *αυτην* ab **ΑΛΓΑΑΠ** it. pler. vg. etc.
34. *εσont. δυo* hoc ordine cum **κBEGHLSVXΓΔΑ** it. pler. vg. etc. — **AKMRUII** etc. *δυo εσont.* — *μιας: B, c* omitt. *εις* cum uncialibus omnibus (praeter B) arm. Bas. Eth.²⁴⁸ Cyr. luc.³⁷². *ο εις* cum B copt. Eus. luc.¹⁹⁶. *παραλημφθ.* cum **κΑBLRXA**. *παραλημφθ.* cum **EHMSUVΓA**. — *Dgr. GKΠ* etc. *παραλαμβάνεται*.
35. **κ***, 209, l, vg. cod. omittunt *versum. εσont. δυo* hoc ordine cum **κ^oBDL**, a, copt. syr.^{cu}. *δυo εσont.* cum **AQRXΓΑΑΠ**, f, vg. syr. utr. etc. *η μια* cum **κ^oBDR** etc. *μια* cum **ΑLQXΓΑΑΠ**. *παραλημφθ.* cum **κ^oABLQRX**. *παραλημφθ.* cum **DEGHKMSUVΓΑΑΠ**. *η δε ετερ.* cum **κ^oBLR**, 13, 69, 346, Eus. luc.¹⁹⁶. *και η ετερ.* cum **ΑDQXΓΑΑΠ** it. vg. etc.
36. Textus receptus hunc *versum* sic legit: *δυo εσονται* (D etc. omitt.) *εν τω* (D om.) *αγρω* ο (DU om.) *εις παραλημφθησεται και ο ετερος αφεθησεται* cum DU it. pl. syr.^{cu} et utr. arm. (ex Mt.). Omittimus cum **κΑBLQRXΓΑΑΠ**, g^l, goth. copt. aeth. Bas. Eth.²⁴⁸.
37. *και* secundum cum **κBLUA**, b, d, vg. ed. cop. syr. p. arm. Omittunt **ΑDgr. QR XΓΑΠ** etc. *επιυναχθησ.* cum **κBLQ**, 19^{ev}. *συναχθ.* (ut Mt.) cum **ΑΔΡΧ ΓΑΠ** (A omittit) Cyr. luc.³⁷⁸. Posuimus autem *post και οι αετοι* cum **κBL** arm. pers. p. Ante ο *αετοι* (και οι αετ.) cum **ΑDQRXΓΑΑΠ** it. vg. etc. (ut Mt.).

XVIII.

1 Ἐλεγεν δὲ παραβολὴν αὐτοῖς πρὸς τὸ δεῖν πάντοτε προσεύχεσθαι αὐτοῖς καὶ μὴ ἐγκακεῖν, 2 λέγων· κριτὴς τις ἦν ἐν τινι πόλει τὸν θεὸν μὴ φοβούμενος καὶ ἄνθρωπον μὴ ἐντρέπομενος. 3 χήρα δὲ ἦν ἐν τῇ πόλει ἐκεῖνη, καὶ ἤρχειτο πρὸς αὐτὸν λέγουσα· ἐκδίκησόν με ἀπὸ τοῦ ἀντιδίκου μου. 4 καὶ οὐκ ἤθελεν ἐπιχρόνον μετὰ δὲ ταῦτα εἶπεν ἐν ἑαυτῷ· εἰ καὶ τὸν θεὸν οὐ φοβοῦμαι οὐδὲ ἄνθρωπον ἐντρέπομαι, 5 διὰ γε τὸ παρέχειν μοι κόπον τὴν χήραν ταύτην, ἐκδικήσω αὐτήν, ἵνα μὴ εἰς τέλος ἐρχομένη ὑπωπιάζῃ με. 6 εἶπεν δὲ ὁ κύριος· ἀκούσατε τί ὁ κριτὴς τῆς ἀδικίας λέγει· 7 ὁ δὲ θεὸς οὐ μὴ ποιήσῃ τὴν ἐκδίκησιν τῶν ἐκλεκτῶν αὐτοῦ τῶν βοώντων αὐτῷ ἡμέρας καὶ νυκτός, κἄν μακροθυμῇ ἐπ' αὐτοῖς; 8 λέγω ὑμῖν οὐ ποιήσει τὴν ἐκδίκησιν αὐτῶν ἐν τάχει. πλὴν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐλθὼν ἄρα εἰρήσει τὴν πίστιν ἐπὶ τῆς γῆς;

9 Ἐλεπεν δὲ καὶ πρὸς τινὰς τοὺς πεποιθότας ἐφ' ἑαυτοῖς οὐ εἰσὶν δίκαιοι καὶ ἐξουθενοῦντας τοὺς λοιποὺς τὴν παραβολὴν ταύτην. 10 ἄνθρωποι δύο ἀνέβησαν εἰς τὸ ἱερόν προσεύξασθαι, ὁ εἰς Φαρισαῖος καὶ ὁ ἕτερος τελώνης. 11 ὁ Φαρι-

XVIII: 1. *ελεγ.* δε sine και cum κ BLM, a, b, c, q, copt. (aeth. et dixit). *ελ.* δε και cum ADQRXΓΔΑΠ, e, f, ff², g^{1, 2}, i, vg. goth. syr.^{cu} et utr. arm. *αυτουσ* cum κ^* et cbABKLMQRSUVXΓΔΠ copt. arm. Or. 3, 650. Omittunt κ^* caDEGHΔ goth. Or. 1, 213 Eus. luc. 196. *ενκακειν* (ενκ. cum κ AB*DHKQ; B⁸LUALΠ ενκ.) cum κ ABDHLKQUΔΠ. *εκκακ.* cum EGMRSVXΓΔ.

2. *λεγων:* D syr.^{cu} et sch. pers. P Or. 1, 213 Bas. Eth. 266 omittunt.

3. *χηρα δε* cum uncialibus omnibus (excepto Δ), e, goth. syr. P. Additur *τις* a Δ, 1 it. pler. vg. etc.

4. *ηθειεν* cum κ ABDLQRXΔ it. vg. etc. *ηθειησεν* cum ΓΑΠ. *μετ. δε ταυτ.* cum κ ADRXΓΔΑΠ. *με. ταυτ. δε* cum BLQ. *ουδε ανθρωπον* cum κ BLX, 157, a, b, c, e, f, ff², i, l, vg. *και ανθρ. ονκ* cum ADQRΓΔΑΠ, q, goth. Bas. Eth. 266 Chr. 2, 939 Joh. Damasc. par. 677.

5. *υπωπιαζη* cum κ ABDG²LQΔ Bas. Eth. 266 Chr. 2, 939 Joh. Dam. par. 677. — EG*HK MRSUVXΓΔΠ υποπιαζη.

7. *ποιηση* cum κ B DGMQUVXΓΑΠ. — *ποιησει* cum ΑΕΗΚΛΡΣΑ. *των βοωντων αυτω* cum κ BLQ (item e qui eum inclamant); it. ^s clamantium sine αυτω. — *των βοωντ. προς αυτον* cum ΑΡΧΓΔΑΠ etc. *και μακροθυμει* cum κ ABD LQXΠ, e, f, g² vg. goth. syr.^{cu} et hr. *και μακροθυμων* cum ΓΑΔΑΡ syr. sch. et P; item omisso *και* 80, 88, a, b, c, ff², i, l, q. V. d. Sande Bakhuyzen (Conjecturaalkritiek t. a. pl.) et V. d. Beke Callenfels (Beoordeeling van de conjecturen op den tekst der ev. v. Mk. en Lk., bl. 224) legunt: *ει και μακροθυμει*, etiamsi tardet. Valckenaer (Schediaasma, p. 271) *ος και μακροθυμει*. Holwerda, Nieuwe Jaarboeken enz. bl. 561, coniecit *και μακροθυμη*. Cf. Blass, Gramm. S. 19, Anm. 3. κ ABDLQXΠ, 1, 157, 209 *και μακροθυμει* et ΓΑΔΑΡ *και μακροθυμων*. Sequitur *επ αυτοις* in omnibus codd. exceptis Dgr. *εν αυτοις*, 69 *επ αυτους* et 64, qui omittit.

9. *δε και* cum κ B DLMQRXΔ, a, f, vg. — ΑΓΑΠ it.⁵ fu.² sah. copt. syr. P goth. omittunt *και*.

10. *ο εις* cum κ ALQΓΔΑΠ sah. copt. arm. Or. 4, 124 Bas. Eth. 277. *εις* cum BDRX g^{scr}

σαῖος σταθεῖς ταῦτα προσηύχето· ὁ θεός, εὐχαριστῶ σοι διτι οὐκ εἶμι ὥσπερ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, ἄρπαγες, ἄδικοι, μοιχοί, ἦ καὶ ὡς οὗτος ὁ τελώνης· 12 νηστεύω δις τοῦ σαββάτου, αποδεκατεύω πάντα ὅσα κτώμαι. 13 ὁ δὲ τελώνης μακρόθεν ἐστὼς οὐκ ἤθελεν οὐδὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπάραι εἰς τὸν οὐρανόν, ἀλλ' ἔτιπτεν τὸ στήθος αὐτοῦ λέγων· ὁ θεός, ἰλάσθητί μοι τῷ ἁμαρτωλῷ. 14 λέγω ὑμῖν, κατέβη οὗτος δεδικαιωμένος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ παρ' ἐκείνων· ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, ὁ δὲ ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται.

15 Προσέφερον δὲ αὐτῷ καὶ τὰ βρέφη ἵνα αὐτῶν ἄπτηται· ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ ἐπετίμων αὐτοῖς. 16 ὁ δὲ Ἰησοῦς προσεκαλέσατο αὐτὰ λέγων· ἄφετε τὰ παιδία ἔρχεσθαι πρὸς με καὶ μὴ κωλύετε αὐτὰ· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. 17 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅς ἂν μὴ δέξηται τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ὡς παῖδιον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν.

18 Καὶ ἐπρωτόησέν τις αὐτὸν ἄρχων λέγων· διδάσκαλε ἀγαθὲ, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; 19 εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· τί με λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθὸς εἰ μὴ εἰς ὁ θεός. 20 τὰς ἐντολάς οἶδας· μὴ μοιχεύσης, μὴ φονεύσης, μὴ κλέψης, μὴ ψευδομαρτυρήσης, τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου. 21 ὁ δὲ εἶπεν· ταῦτα πάντα ἐφύλαξα ἐκ νεότητος. 22 ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ·

11. ταυτα sine additamentis cum κ^* , b, c, f, Π^2 , i, l, q, sah., item aeth. — Praem. προσ (D καθ) εαυτον cum ADQXΓΔΑΠ, a, goth. syr.^{cu} et utr. — Post ταυτα addunt προσ εαυτ. (L αυτον) κ^c BL, 1, 131, e, vg. syr.^{hr.} \mathfrak{A} rm. Or.4, 124 Cyp.²⁰⁵. ωσπερ cum κ ΒΧΓΔΑΠ. ως cum DLQ.
12. αποδεκατευω cum κ^*B . αποδεκατω cum κ^c ADLQX.
13. ο δε τελ. cum κ BGL, e, sah. copt. syr.^{cu} et sch. aeth. και ο τελ. cum ADQ XΓΔΑΠ it. pler. vg. goth. syr.^p et hr. arm. Bas. Eth. 278. εις τον ουρανον post παραι cum κ BLQX, 33, b, c, Π^2 , q, goth. sah. copt. aeth. syr.^{hr.} Ante παραι cum ADΓΔΑΠ, a, f, vg. syr.^{cu} et utr. arm. το στηθος cum κ BDKL QXII it. vg. arm. εις το στηθ. cum ΑΓΔΑ sah. copt. syr. Bas. Eth. 277.
14. κατεβη cum κ ABDLPXΓΔΑ, e, vg. aeth. — KQUI it.⁸ sah. copt. syr.^{cu} et utr. et hr. Antioch.¹¹⁰² Hil.⁴¹¹ praemittunt οτι. — η γαρ εκεινος cum APQ XΓΔΑΠ goth. (quam quidem ille) syr.^p. η εκεινος cum minusculis. παρ εκεινον cum κ BL sah. copt. Or.1, 490, item D μαλλον παρ αικωνον τον φαρισαιον. Cf. Blass, S. 106: „corrupt η γαρ εκεινος” et S. 139. — ο δε cum κ BD \mathfrak{B} r. ILPQXΓΔΑΠ. και ο (ut 14, 11 et Mt. 23, 12) cum A it. (etiam d) vg. syr.^{cu} et sch. et hr. aeth. Vs. 14^b οτι πας . . . νηρωθησεται iteratio Lk. 14: 11, fortasse lectio marginalis, Markland (apud Bowyer, Critical Conjectures etc. a. h. 1.) et Scholten (Is de derde evangelist, enz. bl. 90). Mihi videtur, vs. 14^b ab evangel. scriptum, sed non recte hic additum esse. Cf. Lk. 14: 11.
15. εμετιμων cum κ BDGL it. pler. vg. copt. syr.^{cu} et p. επετιμησαν cum ΑΙΡΧ ΓΔΑΠ, e, syr. sch.
16. προσεκαλεσατο (DG -λειτο) αυτα (B omittit) λεγων cum κ BL, a, copt. syr. sch., item DG. προσκαλεσαμενος αυτα ειπεν cum ΑΙΡΧΓΔΑΠ it. pler. vg. syr. p.
17. ος αν cum κ BDLX. ος εαν cum ΑΙΡΓΔΑΠ.
19. θεος cum κ^*B^* (3) praem. δ . sed punctis notatum). ο θεος cum κ^c AB \mathfrak{B} D.
20. μητερ. σου cum κ EFHGSUVΓΔΑ, a, b, c, copt. syr.^{cu} et sch. et hr. aeth. Omittunt σου ABDIKLMPXII it. vg. goth. syr.^p arm.
21. εφυλαξα cum κ . ABL, 1, 209. εφυλαξαμην cum DIPXΓΔΑΠ. εκ νεοτη. sine μου cum BD, 1, syr.^{cu}. Addunt μου κ ΑΙΛΡΧΓΔΑΠ vg. syr. utr. et hr.

ἔτι ἐν σοι λείπει πάντα ὅσα ἔχεις πώλησον καὶ διάδος πτωχοῖς, καὶ ἔξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανοῖς, καὶ δεῦρο ἀκολουθεῖ μοι. 23 ὁ δὲ ἀκούσας ταῦτα περιλυπὸς ἐγενήθη ἦν γὰρ πλούσιος σφόδρα. 24 ἰδὼν δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πῶς δυσκόλος οἱ τὰ χροῖματα ἔχοντες εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσπορεύονται 25 εὐποώτερον γὰρ ἐστὶν κάμηλον διὰ τρήματος βελόνης εἰσελθεῖν ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν. 26 εἶπαν δὲ οἱ ἀκούσαντες· καὶ τίς δύναται σωθῆναι; 27 ὁ δὲ εἶπεν· τὰ ἀδύνατα παρὰ ἀνθρώποις δυνατὰ παρὰ τῷ θεῷ ἐστίν. 28 Εἶπεν δὲ ὁ Πέτρος· ἰδοὺ ἡμεῖς ἀφέντες τὰ ἴδια ἠκολοθήσασμέν σοι. 29 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐδεὶς ἐστὶν ὃς ἀφήκεν οἰκίαν ἢ γυναῖκα ἢ ἀδελφοὺς ἢ γονεῖς ἢ τέκνα εἰνεκεν τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ, 30 ὃς οὐχὶ μὴ ἀπολάβῃ πολλαπλασίονα ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ ζῶνι αἰώνιον.

31 Παραλαβὼν δὲ τοὺς δώδεκα εἶπεν πρὸς αὐτούς· ἰδοὺ ἀναβαίνομεν εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ τελεσθήσεται πάντα τὰ γεγραμμένα διὰ τῶν προφητῶν τῷ υἱῷ

28 30
Mt. 19, 27-29
Mc. 10, 28 30

31 34
Mt. 20, 17-19
Mc. 10, 32 34

22. ακουσας δε cum **ABDL** copt. syr.^{cu}etsch.et hr. Addunt ταυτα **AIPXΓΔΑΠ** goth. syr.p arm. aeth. (it. pler. vg.). ετι cum **κα?** et **ABDILPRXΓΔΑΠ**. — ***FHV** οτι. — διαδος cum **BPXΓΑΠ**. dos (ut et Mt. et Mc.) cum **ADII. MRA**. εν (cum **ALR**; **BD** addunt τοις) ουρανος cum **ABDLR**, a, e, copt. εν ουρανω cum **IPXΓΔΑΠ** it. pl. vg. goth. arm.
23. εγενηθη cum **BL**. εγενετο cum **ADIPRXΓΔΑΠ**.
24. αυτον ο (B omittit) ις ειπεν cum **BL** copt. syr. hr. αυτ. ο ις περιλυπον γενομενον ειπεν cum **AIPRXΓΔΑΠ** it. mu vg. syr. cu et utr.; item D, b, c, e, i αυτ. περιλυπον γενομενον επ. ο ις. — εισπορευονται idque post τ. θε. cum **BL**, item eodem loco **ADR** it.⁹ vg. εισελευσονται. — εισελευσονται idque ante εις την βα. τ. θεου (ΚΜΠ των ουρανω, ut Mt.) cum **AIPXΓΔΑΠ**, f, l, syr. cu et utr. goth. arm. aeth.
25. καμηλον: S καμιλον, 239 καμιλλον. Cyr. luc.³⁸⁰ καμηλον ου το ζων, αλλα το εν τοις πλοιις παχυ σχοινον. — τρηματος cum **BD**, 49. — **LR** τρηπηματος. — τρημαλιας cum **APXΓΔΑΠ**. Pro βελονης cum **ABDL** ραφιδος (ut Mt. et Mc.) cum **APRXΓΔΑΠ**. εισελθειν primum cum **BLRXΓΔΑΠ**, e, copt. syr. sch. et p mg. et hr. — **ADMP** vg. etc. διελθειν.
26. ειπαν cum **BR**. ειπον cum **ABDLX**.
27. τω cum **ABLRXΓΔΑΠ**. — **DP** omittunt. — εστιν hoc loco cum **ABDL**, a, e. Post δυνατα ponunt **APRXΓΔΑΠ** it.⁷ vg. (sed it. vg. etiam ante habent quae impossibilia sunt ap. homines) goth. copt. syr. p.
28. πετρο. cum **ΑΡΓΔΑΠ**. ο πετρο. cum **ABDLRUX**. αφεντες (D post τα ιδια ponunt) τα (1, it.⁵ praemittunt παντα) ιδια cum **ABDL** copt. syr. p mg. arm. it. pl. (e *remisimus omnia nostra et similiterque syr. cu*). αφηκαμεν παντα και (ut Mt. et Mc.) cum ***APRXΓΔΑΠ**, f, vg. goth. syr. sch. et p txt. aeth.
29. αμην λεγω υμιν sine οτι cum ***DΔ**, 131, a, b, c, e, ff², (g¹, 2vid.) i, l, q, vg. Addunt οτι **καBLPRXΓΔΑΠ**, f. η γυναικ. η αδελφ. η γον. hoc ordine cum **ABDL** copt. γον. η αδελφ. (**DXΔ** etc. η αδελφας) η γυναικ. cum **ADPR** it. vg. syrr. εινεκεν cum **AB**. ενεκεν cum **ADLPR** (U ενεκα).
30. ος ουχι μη cum **BL**, 1, 124, 209. ος ου μη cum **APRXΓΔΑΠ**. — D arm. εαν μη, item b, c, e, i, l nisi ut. απολαβη cum **ALPRXΓΔΑΠ**. — **BDM** arm. λαβη. — πολλαπλασιονα: D, a, b, c, e, ff², i, l, q syr. p mg. επιπλασιονα.
31. ιερουσαλημ cum **ABDLR**, yscr., e, goth. copt. Or.^{2, 496}. ιεροσολυμα cum **APXΓΔΑΠ** it. pler. vg. etc.

τοῦ ἀνθρώπου· 32 παραδοθήσεται γὰρ τοῖς ἔθνεσιν καὶ ἐμπαιχθήσεται καὶ ὑβρι-
σθήσεται καὶ ἐμπτυθήσεται, 33 καὶ μαστιγώσαντες ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ τῇ
ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ ἀναστήσεται. 34 καὶ αὐτοὶ οὐδὲν τούτων συνήκαν, καὶ ἦν τὸ
ῥῆμα τοῦτο κεκρυμμένον ἀπ' αὐτῶν, καὶ οὐκ ἐγίνωσκον τὰ λεγόμενα.

35-43
Mt. 20, 29-34
Mc. 10, 16-32

35 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἐγγίσειν αὐτὸν εἰς Ἱεριχὼ τυφλὸς τις ἐκάθητο παρὰ τὴν
ὁδὸν ἐπαίτων. 36 ἀκούσας δὲ ὄχλου διαπορευομένου ἐπυνθάνετο τί εἶη τοῦτο.
37 ἀπήγγειλαν δὲ αὐτῷ ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος παρέρχεται. 38 καὶ ἐβόησεν
λέγων Ἰησοῦ νῦν Δαυὶδ, ἐλέησόν με. 39 καὶ οἱ προάγοντες ἐπετίμων αὐτῷ ἵνα
σιγήσῃ· αὐτὸς δὲ πολλῶ μᾶλλον ἔκραζεν· νῦν Δαυὶδ, ἐλέησόν με. 40 σταθεῖς δὲ
ὁ Ἰησοῦς ἐκέλευσεν αὐτὸν ἀχθῆναι πρὸς αὐτόν. ἐγγίσαντος δὲ αὐτοῦ ἐπρωώτησεν
αὐτόν· 41 τί σοι θέλεις ποιῆσω; ὁ δὲ εἶπεν· κύριε, ἵνα ἀναβλέψω. 42 καὶ ὁ
Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· ἀνάβλεψον· ἡ πίστις σου σέσωκέν σε. 43 καὶ παραχρῆμα
ἀνέβλεψεν, καὶ ἠκολούθει αὐτῷ δοξάζων τὸν θεόν. καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἰδὼν ἔδωκεν
αἶνον τῷ θεῷ.

XIX.

1 Καὶ εἰσελθὼν διήρχετο τὴν Ἱεριχὼ. 2 καὶ ἰδὼν ἀνὴρ ὀνόματι καλούμενος
Ζαχαρίας, καὶ αὐτὸς ἦν ἀρχιελεώνης, καὶ ἦν πλούσιος· 3 καὶ ἐζήτηε ἰδεῖν τὸν
Ἰησοῦν τίς ἐστιν, καὶ οὐκ ἠδύνατο ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ὅτι τῇ ἡλικίᾳ μικρὸς ἦν.
4 καὶ προδραμὼν εἰς τὸ ἔμπροσθεν ἀνέβη ἐπὶ σκομορῆαν, ἵνα ἰδῇ αὐτόν, ὅτι
ἐκείνης ἡμέλλεν διέρχεσθαι. 5 καὶ ὡς ἦλθεν ἐπὶ τὸν τόπον, ἀναβλέψας ὁ Ἰησοῦς

35. *ιεριχω* cum BDPQ (Lc. 19, 1, Marc. 10, 46, Heb. 11, 30, etiam \mathfrak{N} ; Mc. 20, 29, BCLZ, alibi etiam Δ). *ιεριχω* cum \mathfrak{M} ALRXΓΑΛΠ. *επαίτων* cum \mathfrak{M} BDL (Δ , e *επαίτ.* ante *εκαθητ.* scribunt). *προσαιτων* (cf. ad Mc.) cum APQRX ΓΑΛΠ.

36. *τι ειη τουτο* cum \mathfrak{M} ABPΓΑΛ; item it. pler. vg. *τι αν ειη τουτο* cum DKLM QRXΠ, item a.

39. *σιγηση* cum BDLPX. *σιωπηση* (ut Mt. et Mc.) cum \mathfrak{M} AQRΓΑΛΠ.

40. ο $\overline{\tau}$ cum \mathfrak{M} LQRXΓΑΛΠ. $\overline{\tau}$ cum BD. — A, 63 omittunt.

41. *τι* cum \mathfrak{M} BDLX, 57, e. copt. *λεγων* praemittunt AQRΓΑΛΠ it. pler. vg. goth. XIX: 1. *ιεριχω* cum \mathfrak{M} BDQΔ. *ιεριχω* cum ALRΓΑΠ.

2. *καλονμενος* (etiam e, goth. copt. syr. Pethr. arm.): DG vg. syr. cu et sch. aeth. omittunt. *και ην* cum \mathfrak{M} L, 245, (l, s et sine ην) copt. syr. cu et hr. goth. *και αυτος ην* cum AQRΓΑΔ, f, syr. p mg. — BKII, b, i, q, vg. arm. ed *και αυτος*, item U, a, c, ff 2, mt. arm. edd. *και αυτος ην*. D, e omittunt.

3. *ηδυνατο* cum \mathfrak{M} AB³LQRΓΑΔ. — B*KΠ *εδυνατο*.

4. *προδραμων* cum \mathfrak{M} ABKMQRSUΔΔ. — EFGHLVII *προδραμων*. — *εις το* (157 τα) *εμπροσθ.* cum \mathfrak{M} BL, fscr. (157), e (praecessit autem in priore; accedere videtur d antecegens ab ante). *εμπροσθεν* cum ADgr. QRΓΑΛΠ. *σκομορεαν* cum \mathfrak{M} BLΔ copt., item E²FHMSVΓΔ -μοραιαν. — *σκομορεαν* cum DQ, item *σκομορραιαν* E*GKUII, item A *σκαμορραιαν*. — *εκεινης* cum \mathfrak{M} ABLQRΓΑΠ, item D *εκεινη*. — *δι εκεινης* cum A, 1. — Holwerda et Bornemann correxerunt *εκεινη*. Cf. V. d. S. Bakhuyzen en V. d. Beke Callenfels ad Lk. 5 : 19.

5. *αναβλεψας ο* (B omittit) $\overline{\tau}$ omissis rell. cum \mathfrak{M} BL, 1, 131, 209, copt. arm. —

εἶπεν πρὸς αὐτόν· Ζακχαῖε, σπεύσας κατέβηθι· σήμερον γὰρ ἐν τῷ οἴκῳ σου δεῖ με μείναι. 6 καὶ σπεύσας κατέβη, καὶ ὑπεδέξατο αὐτὸν χαίρων. 7 καὶ ἰδόντες πάντες διεγόγγυζον, λέγοντες ὅτι παρὰ ἁμαρτωλῶν ἀνδρῶν εἰσηλθεν καταλύσαι. 8 σταθεὶς δὲ Ζακχαῖος εἶπεν πρὸς τὸν κύριον· Ἰδοὺ τὰ ἡμίσειά μου τῶν ὑπαρχόντων, κύριε, τοῖς πτωχοῖς δίδωμι, καὶ εἰ τίνας τι εὐκοφάνησα, ἀποδίδωμι τετραπλοῦν. 9 εἶπεν δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς ὅτι σήμερον σωτηρία τῷ οἴκῳ τούτῳ ἐγένετο, καθότι καὶ αὐτὸς υἱὸς Ἀβραάμ· 10 ἦλθεν γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου [Mt. 1°, 11] 1 Tim. 1, 13

11 Ἀκούοντων δὲ αὐτῶν ταῦτα προσθεὶς εἶπεν παραβολὴν, διὰ τὸ ἐγγὺς εἶναι Ἱερουσαλὴμ αὐτὸν καὶ δοκεῖν αὐτοῖς ὅτι παραχρησάμενος ἢ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἀναφαινεσθαι. 12 εἶπεν οὖν ἄνθρωπος τις εὐγενὲς ἐπορευθῆναι εἰς χώραν μακρὰν, λαβεῖν ἐαυτῷ βασιλείαν καὶ ὑποστρέψαι. 13 καλέσας δὲ δέκα δούλους ἐαυτοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς δέκα μνᾶς, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς· πραγματεύσασθε ἐν ᾧ ἔρχομαι. 14 οἱ δὲ πολλοὶ αὐτοῦ ἐμίσησαν αὐτόν, καὶ ἀπέστειλαν πρὸςβίαν ὁπίσω αὐτοῦ λέγοντες· οὐ θέλομεν τοῦτον βασιλεῦσαι ἐφ' ἡμᾶς. 15 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐπανελθεῖν αὐτὸν λαβόντα τὴν βασιλείαν, καὶ εἶπεν φωνηθῆναι αὐτῷ τοὺς δούλους τούτους οἵς δεδώκει τὸ ἀργύριον, ἵνα γνοῖ τίς τί διεπραγματεύσατο. 16 παρεγένετο δὲ ὁ πρῶτος λέγων· κύριε, ἡ μνᾶ σου δέκα προσηργάσατο μνᾶς. 17 καὶ εἶπεν αὐτῷ· εἵγε, ἀγαθὲ δούλε, ὅτι ἐν ἐλαχίστῳ πιστὸς ἐγένου, ἴσθι ἐξουσίαν ἔχων ἐπάνω δέκα πόλεων. 18 καὶ ἦλθεν ὁ δεῦτερος λέγων· ἡ μνᾶ σου, κύριε, ἐποίησεν πέντε

D εἶδεν και. — αναβλ. ο ις εἶδεν (KQVΛΠ* ιδ.) αυτον και cum AQRΓΑΛΠ, f, vg. goth. syr.Pethr.

7. παντες cum κ·ABDLQRΓΔΔ. απαντες cum KMP, 1.
 8. ζακχαῖος: κD ο ζακχ. — τα ημισια (κB*Q, 382 -σια) cum κBLQ, 382; item Δ ημισια. ARΔ, 69 τα ημισιν, D* τα ημισιοι. — τα ημισιοι cum ΓΠ. μου των υπαρχοντι. cum κBLQ, copt. των υπαρχ. μου (D* etc. μοι) cum ADRΓΑΛΠ pler. etc. τοις (B, 248, gscr. omittunt) πτωχοις ante διδωμι cum κBDLQ, 1, 33, 209. διδωμι. τ. πτωχ. cum ARΓΑΛΠ it. vg. etc.
 9. αβρααμ cum κ*LR. Addunt εστιν κ·ABDQ it. vg. etc.
 10. Glossema, Scholten, Is de derde evangelist enz. bl. 90.
 11. εγγ. ειναι (157 addit εις) ιερουσ. αυτον hoc ordine cum κBL, 157, item Q εγγ. ειναι αυτον ιερους. — εγγ. αυτ. ειν. (M, 106 addunt εις) ιερους. cum ARΓΑΛΠ etc.
 13. εν ω cum κABDKLRΠ. εως cum ΓΑΔ.
 14 et 27. Glossemata, Scholten, Is de derde evangelist enz. bl. 91.
 15. δεδωκει cum κBDL, 1, 25, 131, 157, a, e, arm. εδωκεν cum ARΓΑΛΠ it.pler. vg. γνοι cum κBDL, 33. γνω cum AΓΑΛΠ. τις τι διεπραγματευσατο (R -σαντο) cum ARΓΑΛΠ it.pler. vg. syr.utr. goth. arm. — κBDL, 157, e, copt. syr.cu aeth.
 16. δεκ. προσ. μν. hoc ordine cum κBL, 1, 131, 209, a, e. προσ. δεκ. μν. cum ARΓΑΛΠ, 1, goth. copt. syr.p. — D it.⁸ vg. syr.cu et sch. arm. Lcif.²⁰⁶ δεκ. μν. προσ. — προσηργασατο cum κ*AB*DE*LR. προσειργ. cum κCBE² ΓΑΛΠ.
 17. ευγε cum BD. εν (ut Mt.) cum κALRΓΑΛΠ.
 18. κυριε hoc loco cum κBL. — Ante η μν. σου cum ΔDΓΑΛΠ it.pler. vg. goth. copt. syrr. — Π² arm. omittunt.

μνάς. 19 εἶπεν δὲ καὶ τούτῳ· καὶ σὺ ἐπάνω γίνου πέντε πόλεων. 20 καὶ ὁ ἕτερος ἤλθεν λέγων· κύριε, ἰδοὺ ἡ μνά σου, ἣν εἶχον ἀποκειμένην ἐν σουδαρίῳ· 21 ἐφοβούμην γάρ σε, ὅτι ἄνθρωπος αὐστηρὸς εἶ, αἰρεῖς δὲ οὐκ ἐθήκας, καὶ θερίζεις δὲ οὐκ ἔσπειρας. 22 λέγει αὐτῷ· ἐκ τοῦ στόματός σου κρινῶ σε, πονηρὲ δοῦλε. ἤθεις ὅτι ἐγὼ ἄνθρωπος αὐστηρὸς εἶμι, αἰρών δὲ οὐκ ἐθήκα, καὶ θερίζω δὲ οὐκ ἔσπειρα; 23 καὶ διατί οὐκ ἔδωκάς μου τὸ ἀργύριον ἐπὶ τράπεζαν; καὶ γὰρ ἐλθὼν σὶν τόκῳ ἦν αὐτὸ ἑπραξα. 24 καὶ τοῖς παρεστῶσιν εἶπεν· ἀρατε ἀπ' αὐτοῦ τὴν μνάην καὶ δότε τῷ τὰς δέκα μνάς ἔχοντι. 25 καὶ εἶπαν αὐτῷ· κύριε, ἔχει δέκα μνάς. 26 λέγω ὑμῖν ὅτι παντὶ τῷ ἔχοντι δοθήσεται, ἀπὸ δὲ τοῦ μὴ ἔχοντος καὶ ὁ ἔχει ἀρθήσεται. 27 πλὴν τοὺς ἐχθρούς μου τούτους τοὺς μὴ θελήσαντάς με βασιλεῦσαι ἐπ' αὐτοὺς ἀγάγετε ὧδε καὶ κατασφάξατε αὐτούς ἔμπροσθέν μου.

28 Καὶ εἰπὼν ταῦτα ἐπορεύετο ἔμπροσθεν, ἀναβαίνων εἰς Ἱεροσόλυμα. 29 καὶ ἐγένετο ὡς ἤγγισεν εἰς Βηθφαγὴ καὶ Βηθανίαν πρὸς τὸ ὄρος τὸ καλούμενον ἔλαιων, ἀπέστειλεν δύο τῶν μαθητῶν 30 εἰπὼν· ὑπάγετε εἰς τὴν κατέναντι κώμην, ἐν ἣ εἰσπορευόμενοι εὑρήσετε πῶλον δεδεμένον, ἐφ' ὃν οὐθεὶς πώποτε ἀνθρώπων ἐκάθισεν, καὶ λύσαντες αὐτὸν ἀγάγετε. 31 καὶ ἐὰν τις ὑμᾶς ἐρωτῇ διατί λύετε; οὕτως ἐρᾷτε· ὅτι ὁ κύριος αὐτοῦ χρεῖαν ἔχει. 32 ἀπελθόντες δὲ οἱ ἀπεσταλμένοι εἶρον καθὼς εἶπεν αὐτοῖς. 33 λυόντων δὲ αὐτῶν τὸν πῶλον εἶπαν οἱ κύριοι αὐτοῦ

8, 18
Mt. 13, 12
Mc. 4, 25

28 - 38
Mt. 21, 1 - 9
Mc. 11, 1 - 10
Io. 12, 12 ss.

19. γινου hoc loco cum **MBL**. — *D* copt. ante καὶ σὺ ponunt. — Ante επανω cum **ARΓΑΛΠ**.
20. ο ετερος cum **MBDLR** arm. (et syr. P ὁ cum*), item **M*** στερως. ετερος cum **ΑΓΑΛΠ**.
22. λεγει cum **MBE*GMRS*UA**, a, s, vg. copt. syr.^{cu} et utr. λεγει δε cum **AE²FHKS²VΓΔΠ**, q, arm. — *D* ο δε ειπεν, b, c, e, f, i, l, aeth. Lcif.²⁰⁶ et dixit.
23. μου το αργυρ. cum **MBL**. το αργ. μου cum **DRΓΑΛΠ** item it. vg. etc. τραπεζαν cum **ABDLRΓΔΠ**. Praemittit την K. καγω ελθ. cum **MBD** (**M*** add. ουν). — και εγω ελθ. cum **ALRΓΑΛΠ**. ουν τοκω αν αυτο επραξα cum **MBL**, f, item *A* αν αυτο ανεπραξα. — ουν τοκω αν επραξα αυτο cum **DRΓΑΛΠ** it. pl. vg. goth. Lcif.²⁰⁶.
25. ειπαν cum **MBL** g^{scr}. ειπον cum **ARΓΑΛΠ**.
26. λεγω sine coniunctione cum **MBL**, a, svid. copt. λεγ. γαρ cum **ADRΓΑΛΠ** goth. syr.^{cu} et p. — it.⁶ vg. dico autem. — αρθησεται cum **M*BL**. Addunt απ αυτου **MBADRΓΑΛΠ** it. vg. goth. etc.
27. τουτους cum **MBKLMΠ**. εκεινους cum **ADRΓΑΛΠ** it. vg. syr.^{cu} et sch. etc. κατασφαξατε cum **ABDLRΓΔΠ**. — **MMS**, 69, 433, -σφαξετε. — αυτους cum **MBFLR** copt. syr.^{cu} et sch. et p c*, aeth. — Omittunt **ADΓΑΛΠ** it. vg. goth. arm.
29. βηθφαγη cum **MB*DLRΑΛΠ** copt. Or.^{3, 743} et 4, 182; item it. vg. βηθανιαν: **M*BDgr.***, 131, d, s, e, am. scribunt βηθανια (bethania). Cf. Blass, Gramm. S. 31. ἔλαιων, alii ἔλαιων. Cf. Blass, Grammatik, S. 32, qui legit ἔλαιων. — των μαθητων cum **MBL**, e, l, s. Or.^{4, 182} Amb. Luc.¹⁴⁹⁶. — Addunt αυτου **ADRΓΑΛΠ** it. pl. vg.
30. ειπον cum **ARΓΑΛΠ**. λεγων cum **MBDL**. και cum **BDL**, 157, copt. petr.⁴. Omittunt **MBARΓΑΛΠ** it. vg. goth. syr. Or.^{4, 182} Eulog.³⁰².
31. ερειτε sine αυτω cum **MBFLR** it.⁷ copt aeth. Or.^{3, 737, 740} et 4, 182 Eulog.³⁰². Addunt αυτω **ΑΓΑΛΠ**, a, f, vg. goth. syr.^{cu} et utr. arm. Or. int. 3, 976.
33. ειπαν cum **MBL**, 33, Or.^{4, 182} et 192. ειπον cum **ARΓΑΛΠ**.

πρὸς αὐτοὺς· τί λύετε τὸν πῶλον; 34 οἱ δὲ εἶπαν· οἱ δὲ κύριος αὐτοῦ χρεῖαν ἔχει. 35 καὶ ἤγαγον αὐτὸν πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐπιρίψαντες αὐτῶν τὰ ἱμάτια ἐπὶ τὸν πῶλον ἐπεβίβασαν τὸν Ἰησοῦν. 36 πορευομένου δὲ αὐτοῦ ὑπεστρώσαντες τὰ ἱμάτια αὐτῶν ἐν τῇ ὁδῷ. 37 ἐγγίζοντος δὲ αὐτοῦ ἤδη πρὸς τῇ καταβάσει τοῦ ὄρους τῶν ἐλαιῶν ἤρξαντο ἅπαν τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν χαιρετίζοντας αἰνεῖν τὸν θεὸν φωνῇ μεγάλη περὶ πασῶν ὧν εἶδον δυνάμει, 38 λέγοντες· εὐλογημένος ὁ βασιλεὺς ἐν δόμῳ κυρίου· ἐν οὐρανῷ εἰρήνῃ, καὶ δόξα ἐν ὑψίστοις. 39 Καὶ τινες τῶν Φαρισαίων ἀπὸ τοῦ ὄχλου εἶπαν πρὸς αὐτόν· διδάσκαλε, ἐπιτίμησον τοῖς μαθηταῖς σου. 40 καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν· λέγω ὑμῖν ὅτι ἐὰν οὗτοι σιωπήσωσιν, οἱ λίθοι κράξουσιν.

41 Καὶ ὡς ἤγγισεν, ἰδὼν τὴν πόλιν ἔκλαυσεν ἐπ' αὐτήν, λέγων 42 ὅτι εἰ ἔγνων καὶ σὺ καίγε ἐν τῇ ἡμέρᾳ σου ταύτῃ τὰ πρὸς εἰρήνην σου· νῦν δὲ ἐκρύβη ἀπὸ ὀφθαλμῶν σου. 43 ὅτι ἤξουσιν ἡμέραι ἐπὶ σέ, καὶ παρεμβολοῦσιν οἱ ἐχθροί σου χάρακά σοι καὶ περικεκλώσουσίν σε καὶ συνέξουσίν σε πάντοθεν, 44 καὶ

34. εἶπαν cum **ABL**. εἶπον cum **ARΓAΔII**. οἱ cum **ABDKLMI**, a, f, Π², l, q, vg. copt. syr. cu et utr. Or. 4, 182. Omittunt **RΓAΔII**, c, e, i, s, goth. arm. aeth.
35. ἐπιρίψαντες cum **AB*EGHLRA**. ἐπιρριψαντες cum **B³FKMSUVΓAII**. αυτων cum **BDLΔ**. εαυτων cum **ARΓAII**.
36. αυτων cum **DLΓAΔ** Or. 4, 182. — **ABKRUII**, 1, εαυτων.
37. ηρξαντο cum **ABEGHKMS*ΓAΔ**, s (*coeperunt universa multitudo*) goth. syr. cu et utr. (et goth. et syr. *coeperunt — turba*) — **DLRScorr.*UVA** Or. 4, 182, item a, e, arm. ηρξατο. — πασων cum **ALRΓAΔII**. παντων cum **BD Meth.** 221 (sed *D* *γεινομενων* pro *δυν.*).
38. ο (*H*, 258 omittunt) βασιλευς cum **H**, 69 (*ο ερ βασ. sic*), e, 1*, Or. 4, 182. — **DA***, a, c, Π², i, s, aeth. ο ερχομενος. — ο ερχομενος βασιλευς cum **KAAL RΓAΔII**, f, g¹, 2, 12, vg. goth. copt. syr. p arm., item *B*, syr. cu et sch. ο ερχομ. ο βασ. — εν ουραν. ειρηνη cum **ABL** Or. 4, 182. ειρην. εν ουρανω (*A -οις*) cum **ADRΓAΔII** it. vg. etc. — Valckenaer (*Schediasma*, p. 365) coniecit *ειρηνη εν ανθρωποις. ανθρωποις scribitur ανοις = ονοις (ουρανοις)*. Probat *V. d. Beke Callenfels*.
39. ειπαν cum **ABDI**, fscr., Or. 4, 182. ειπον cum **RΓAΔII**.
40. ειπεν sine αυτοις cum **ABL** copt. arm. Or. 4, 182. Addunt αυτοις **ADRΓAΔII** it. vg. syr. goth. aeth. σιωπησουσιν cum **ABLRA**, item *D* *σειρησουσιν*, item *tacuerunt* e, i, fu. σιωπησωσιν cum **ΓAII** Or. 4, 182 et 188 et 3, 745 *Cyr. Luc.* 394, item *tacuerint* it. pl. vg. κραξουσιν cum **ABL**. κεκραξονται cum **ARΓAΔII** Or. 4, 182 etc., *M* etc. κεκραξονται, *D*, bscr. κραξονται.
41. επ αυτην cum **ABDHLRΓAΔII**. επ αυτη cum **EGKMSUVI**.
42. ει εγνων και συ (και συ it. 4 vg. goth. copt. syr. p; συ tantum a, e, i, l, s arm.; omittunt και συ syr. cu et sch.; καιγε συ omisso καιγε sq. *Eus. hist.* 3, 7) καιγε (it. mu vg. syr. cu et utr. arm.; contra omittunt *D*, 157, e, f, q, s, goth. copt. aeth.) εν τη ημερα σου (σου a, c, l, vg. goth. syr. utr.; contra omittunt *AD* it. 5 syr. cu copt. arm. aeth.) cum (*AD*) **EGHKMSUVTAΔII** it. vg. goth. copt. syr. cu et utr. arm. — **ABL** aeth. Or. 4, 180 *ει εγνων εν τη ημερ. ταυτη και συ. — σου* post *ειρηνην* cum **ARΓAΔII**, a, goth. copt. syr. cu et utr. arm. aeth. Or. 3, 321 etc., item *σοι D* it. 7 vg. etc. — **ABL**, 259 omittunt.
43. παρεμβολουσιν cum **AC*L**, 33, schol. 255, a incient. περιβαλ. cum **ABC²R ΓAΔII**. — *G* *επιβαλουσιν*, *D* *βαλουσιν* (*d mittent*) *επι σε*.

ἐδαφιοῦσίν σε καὶ τὰ τέκνα σου ἐν σοί, καὶ οὐκ ἀφήσουσιν λίθον ἐπὶ λίθον ἐν σοί, ἀνθ' ὧν οὐκ ἔγνωσ τὸν καιρὸν τῆς ἐπισκοπῆς σου.

45 sq.
Mt. 21, 12 sq.
Mc. 11, 15—17
Jes. 56, 7
1 Cor. 7, 11
47 a.
Mc. 11, 18

45 Καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸ ἱερὸν ἤρξατο ἐκβάλλειν τοὺς πωλοῦντας, 46 λέγων αὐτοῖς· γέγραπται· καὶ ἔσται ὁ οἶκός μου οἶκος προσευχῆς· ὑμεῖς δὲ αὐτὸν ἐποιήσατε σπήλαιον ληστῶν.

47 Καὶ ἦν διδάσκων τὸ καθ' ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ· οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς ἐζήτουν αὐτὸν ἀπολέσαι καὶ οἱ πρῶτοι τοῦ λαοῦ, 48 καὶ οὐχ εὗρισκαν τὸ τί ποιήσωσιν· ὁ λαὸς γὰρ ἅπας ἐξεκρέμετο αὐτοῦ ἀκούων.

XX.

1--8
Mt. 21, 23—27
Mc. 11, 27—33

1 Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν διδάσκοντος αὐτοῦ τὸν λαὸν ἐν τῷ ἱερῷ καὶ εὐαγγελιζομένου ἐπέστησαν οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς σὺν τοῖς πρεσβυτέροις, 2 καὶ εἶπαν λέγοντες πρὸς αὐτόν· εἰπὸν ἡμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς, ἢ τίς ἐστιν ὁ δόξας σοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην; 3 ἀποκριθεὶς δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς· ἐρωτήσω ὑμᾶς κἀγὼ λόγον, καὶ εἰπατέ μοι· 4 τὸ βάπτισμα Ἰωάννου ἐξ οὐρανοῦ ἢ ἢ ἐξ ἀνθρώπων; 5 οἱ δὲ συνέλογίσαντο πρὸς ἑαυτοὺς λέγοντες· οὐκ εἴπωμεν

44. ἐπι λίθον cum **BDLRSΛ*Π** (Γ ἐπι λίθων). ἐπι λίθω cum **ACEGHKMUUV ΔΔ²**. ἐν σοι secundum hoc loco cum **BDL** it.⁸ copt. arm. aeth. Or.⁴, 181. Post ἀφήσουσιν cum **ACRΓΛΛΠ**, f, vg. goth. syr.^{cu} et utr.

45. τοὺς πωλοῦντας sine ἐν αυτ. cum **ΒBCL**, e, l, s, copt. arm. Or.⁴, 181 et 192. Addunt ἐν αυτω **ADRΓΔΔΠ** it.^{pl}. vg. goth. syr.^{cu} et utr. Item sine καὶ αγοραζ. cum **ΒBL**, 1, 209, copt. Or.⁴, 181 et 192 et 193. Addunt καὶ (C addunt τοὺς) αγοραζοντας cum **ACDRΓΔΔΠ** it. vg. goth. syr.^{utr}.

46. καὶ (copt. οτι, l omittit) ἐστὶν (κ* omittit κ. εστ., suppl. c) ο οικ. μου οικ. προσευχ. cum κ^c (et κ*) **BLR**, c, l, copt. arm. Or.⁴, 181. οτι (οτι cum **ACDK ΜΠ** etc.; omittunt **EGHSUVΓΔΔ** etc.) ο οικ. μου οικ. προσευχ. ἐστιν (C² etc. κληθήσεται) cum **ACDΓΔΔΠ** it. pler. vg. goth. syr. (aeth.) Epiph.³¹⁶ et ³⁴⁰.

48. εὗρισκαν cum **ΒABLΓΔΔΠ**. ηὗρισκαν cum **CDQR**. ποιήσωσιν cum **ΒABC DQRΓΔΔΠ**. — **KLS** ποιήσουσιν. — ἐξεκρέμετο cum **ΒB**. ἐξεκρέματο cum **ALQR**. — D, 47 εκρεματο.

XX: 1. των ημερων cum **ΒBDLQ** it. vg. copt. syr.^{cu} et sch. et hr. aeth. Mcion, epiph.³⁴¹. Addunt εκεινων **ACRΓΔΔΠ** goth. syr.^p arm. οι ιερεις cum **AEGHKSUV ΓΔΔΠ** goth. οι αρχιερεις cum **ΒBCDLMQR** it. vg. copt. syr.^{omn} arm. aeth.

2. ειπαν cum **ΒBLR**, 69. ειπον cum **ACDQΓΔΔΠ**. λεγοντι. ante πρ. αυτ. cum **ΒBL** it.⁴ vg. syr.^{cu} et sch., item post πρ. αυτ. cum **AQRΓΔΔΠ** goth. syr.^p. — CD etc. omittunt. ειπον ημιν cum **ΒΒBLR**, 1, 33 et ειπε ημιν cum **ADQ ΓΔΔΠ**, item it. vg. etc. . . . κ* C omittunt (ut Mt. et Mc.).

3. λογον cum **ΒBLR**, c, q, for. tol. syr sch. (et syr.^p addunt ενα c*). ενα λογ. (ut Mc.) cum **CDEGHQU²VΓΔΔ**, f, g¹, vg. goth. syr.^{hr} aeth.; item **AKMS U*Π** arm. syr.^p c.* λογ. ενα (ut Mt.). — a, e, Π², i, syr.^{cu} omittunt ενα λογ.

4. το . . . ιωαννου cum **ΒDLR**. Omittunt το **ABCQΓΔΔΠ**.

5. συνελογισαντο cum **ABLQRΓΔΔΠ**, e, copt. goth. συνελογιζοντο (at -ζοντο et Mt. et Mc.) cum **ΒCD** it. pler. vg. syr.^{cu} et utr. et hr. ερει cum **ΒABC²DL QR**. Addunt ημιν (ut Mt.) cum C*, it.⁶ gat. mm. copt. wi et sch. et cu et utr. et hr.

ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ διατί οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ; 6 ἐὰν δὲ εἰπωμεν ἐξ ἀνθρώπων, ὁ λαὸς ἅπας καταλιθάσει ἡμᾶς· πεπεισμένος γάρ ἐστιν Ἰωάννην προφήτην εἶναι. 7 καὶ ἀπεκρίθησαν μὴ εἰδέναι πόθεν. 8 καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.

9 Ἦρξατο δὲ πρὸς τὸν λαὸν λέγειν τὴν παραβολὴν ταύτην. ἄνθρωπος ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα καὶ ἐξέδετο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ ἀπεδήμησεν χρόνους ἱκανούς. 10 καὶ καιρῷ ἀπέστειλεν πρὸς τοὺς γεωργοὺς δοῦλον, ἵνα ἀπὸ τοῦ καρποῦ τοῦ ἀμπελῶνος δώσουσιν αὐτῷ· οἱ δὲ γεωργοὶ ἐξαπέστειλαν αὐτὸν δειράντες κενόν. 11 καὶ προσέθετο ἕτερον πέμψαι δοῦλον· οἱ δὲ κἀκείνον δειράντες καὶ ἀτιμάσαντες ἐξαπέστειλαν κενόν. 12 καὶ προσέθετο τρίτον πέμψαι· οἱ δὲ καὶ τοῦτον τραυματίσαντες ἐξέβαλον. 13 εἶπεν δὲ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος· τί ποιήσω; πέμψω τὸν υἱόν μου τὸν ἀγαπητόν· ἴσως τοῦτον ἐντραπήσονται. 14 ἰδόντες δὲ αὐτὸν οἱ γεωργοὶ διελογίζοντο πρὸς ἀλλήλους λέγοντες· οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος· ἀποκτείνωμεν αὐτόν, ἵνα ἡμῶν γένηται ἡ κληρονομία. 15 καὶ ἐκβαλόντες αὐτὸν ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος ἀπέκτειναν. τί οὖν ποιήσει αὐτοῖς ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος; 16 ἐλεύσεται καὶ ἀπολέσει τοὺς γεωργοὺς τούτους, καὶ δώσει τὸν ἀμπελῶνα ἄλλοις. ἀκούσαστες δὲ εἶπαν μὴ

9—19
Mt. 21. 33—46
Mc. 12. 1—12

διατι cum **MBEGHLRSUVΓΔΑ** tisch.*, c, ff², i, l, harl.* mm. copt. aeth. syr.hr. — Addunt ουν **ACDKMQΠ** it.⁶ vg. syr.p arm.

6. ο λα. απας cum **MBDL** it.⁶ vg. copt. syr.sch.etrhr. πας (R απας) ο λα. cum **ACQ(R)ΓΔΑΠ**, a, goth. syr.^{cu}etp arm.

9. προς τον λαον (L οχλον) hoc loco cum **MBCLRGΔΑΠ**. Post λεγειν cum Q, c, f, ff², i, l, q, vg. copt. syr.sch. — a omittit. ανθρωπος cum **BCDLQR ΓΔΑΠ** it.pler. vg. goth. copt. aeth. Or.³,74. Addunt τις A mu. g¹, cyr.^{cu} et sch.etr c.* arm. ανθρ. εφντ. αμπελ. hoc ordine cum **(A)BLQRΓΔΑΠ**, f, vg. goth. etc. Or.³,74. — C αμπελ. ανθρ. εφντ. — αμπελ. εφντ. ανθρωπ. cum D, a, c, f, i, l, q. εξεδετο cum ***AB*CL**. εξεδοτο cum **BCBD³QR ΓΔΑΠ** etc.

10. και (1, 131, 209 addunt τω ut Mc.) καιρω cum **MBDL** it.⁵, D καιρω δε. — και εν (CQ copt. addunt τω) καιρ. cum **A(CQ)RΓΔΑΠ** it.⁴ vg. δωσουσιν cum **ABLMQ**. δωσιν cum **CDRΓΔΑΠ**. εξαπεστ. αυτ. δειρ. cum **MBL**. δειραντες αυτ. εξαπεστειλ. (ΚΠ απεστ.) cum **ACQRΓΔΑΠ** etc.

11. ετερον πεμψαι cum **MBLU**, a, c, ff², i, l, q (item f, vg.). πεμψ. ετερ. cum **CQRΓΔΑΠ** (copt. syr.p) syr.^{cu}etutr. goth. arm. aeth.

12. προσεθτ. τριτ. πεμψ. cum **MBL** it.pler. (q addit *servum*) vg. arm. προσεθ. πεμψ. τριτ. cum **ACQRΓΔΑΠ** goth. copt. syr.utr. — D, e τριτ. επεμψεν. — και τουτον cum **BCDLQRΓΔΑ**. κακεινον (ex v. 11 et Mt.) cum **AKΠ** it.pler. vg. syr.pmg.

13. εντραπησ. cum **BCDLQ** it.⁶ copt. syr.^{cu}etp mg. arm. Praemittunt ιδοντες **ARΓΔΑΠ**, e, f, vg. goth. syr.sch.etrptxt. aeth.

14. διελογιζοντο cum **BCDLQRΓΔΑ**, e, copt. syr.^{cu}etutr. — διελογισαντο cum **AKΠ**, a, c, f, ff², i, l, q. προς αλληλους cum **MBDLR** copt. syr.p mg. arm.ed. πρ. εαυτους cum **ACQΔΑΠ**, Γ εν εαυτοις, item inter (intra, apud) se it. vg. syr.sch.etrptxt. arm.cod. — syr.^{cu} aeth. omitt. αποκτεινωμεν cum **ABKMQΠ** it.pler. vg. 130lat. goth. arm. Praemittunt δευτε **BCDLRΓΔΑ**, e, tol. copt. syr.^{cu}et sch.etr p c*, aeth. Or.³,6.

16. ακουσ. δε cum **MBCLQRΓΔΑΠ** etc. οι δε ακουσ. cum **AD**, e, item a. ειπαν cum **MBDGLQR**, 33. — ειπον cum **ACΓΔΑΠ**.

γένοιτο. 17 ὁ δὲ ἐμβλέψας αὐτοῖς εἶπεν· τί οὖν ἐστὶν τὸ γεγραμμένον τοῦτο λίθον
 [Mt. 21, 44] ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας; 18 πᾶς ὁ
 πεσὼν ἐπ' ἐκεῖνον τὸν λίθον συνθλασθήσεται· ἐφ' ὃν δ' ἂν πέσῃ, λικμήσει αὐτόν.
 19 καὶ ἐξήτησαν οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ἐπιβαλεῖν ἐπ' αὐτόν τὰς χεῖρας
 ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ, καὶ ἐφοβήθησαν τὸν λαόν· ἔγνωσαν γὰρ διὰ πρὸς αὐτοῖς εἶπεν
 τὴν παραβολὴν ταύτην.

20—26
 Mt. 22, 16 22
 Mc. 12, 13—17
 20 Καὶ παρατηρήσαντες ἀπέστειλαν ἐγκαθέτους ἑποκρινομένους ἑαυτοὺς δικαίους
 εἶναι, ἵνα ἐπιλάβωνται αὐτοῦ λόγου, ὥστε παραδοῦναι αὐτόν τῇ ἀρχῇ καὶ τῇ
 ἐξουσίᾳ τοῦ ἡγεμόνος. 21 καὶ ἐπρωῶτησαν αὐτόν λέγοντες· διδάσκαλε, οἶδαμεν ὅτι
 ὀρθῶς λέγεις καὶ διδάσκεις καὶ οὐ λαμβάνεις πρόσωπον, ἀλλ' ἐπ' ἀληθείας τὴν
 ὁδὸν τοῦ θεοῦ διδάσκεις· 22 ἔξεστιν ἡμᾶς Καίσαρι φόρον δοῦναι ἢ οὐ; 23 κατα-
 νοήσας δὲ αὐτῶν τὴν πανουργίαν εἶπεν πρὸς αὐτοὺς· 24 δεῖξατέ μοι δηνάριον.
 τίνας ἔχει εἰκόνα καὶ ἐπιγραφήν; οἱ δὲ εἶπαν· Καίσαρος. 25 ὁ δὲ εἶπεν πρὸς
 αὐτούς· τοῖνυν ἀπόδοτε τὰ Καίσαρι καὶ τὰ τοῦ θεοῦ τῷ θεῷ. 26 καὶ οἱκ-
 ἴσχυσαν ἐπιλαβέσθαι αὐτοῦ ῥήματος ἐναντίον τοῦ λαοῦ, καὶ θαυμάσαντες ἐπὶ τῇ
 ἀποκρισει αὐτοῦ ἐσίγησαν.

27—38
 Mc. 12, 18—27
 Mt. 22, 23—33
 27 Προσελθόντες δὲ τινες τῶν Σαδδουκαίων, οἱ ἀντιλέγοντες ἀνάστασιν μὴ

19. ἐζητησαν cum **ABL**ΡΓΑΑΠ, a, e, goth. syr.p Mcion.ephiph.341. ἐζητουν (ut Mc.) cum **CD** it.pler. vg. copt. syr.cu et sch. arm. οἱ γραμμ. καὶ οἱ αρχιερ. (C φαρισαιοι) cum **ABC**(C)KLMUΠ, e, goth. copt. syr.p arm. aeth. οἱ αρχιερ. καὶ οἱ γραμμ. cum **DEGH**RSVΓΔΑ it.pler. vg. syr.cu et sch. τον λαον cum **ABCDEH**KLMRUFΠ it. vg. etc. — **GSV**ΓΑ omittunt. εἶπεν (D ειρηκεν) hoc loco cum **MB**(D)GL it. vg. copt. syr.sch. (syr.cu omitt. τ. παραβ. ταντ.). Post τ. παρ. ταντ. ponunt (ut Mc) **ACR**ΓΑΑΠ goth. syr.p arm.
20. παρατηρησαντες (observantes vg. item g² vid.; syr.p c* addunt opportunum tempus): D, it. goth. aeth. αποχωρησαντες (et cum recessissent f, Π², i, l, q, et cum discess. a, et cum redissent c, et secesserunt et e, d et recedentes) syr.cu tantum postea; syr.sch. pers.p omittunt. εγκαθετ. (ενκ. ut **MDR**; ενκ. ut **ABCL** etc.): e unum adque alterum, ἕνα καθένα Δ in margine. λογον cum **MB**ΔΑΠ (f, vg. eum in sermone). — **CKΓ** λογον, I λογους, D, 86, 7^{pe} των λογων, it.pler. sermones eius, item goth. arm. ωστε cum **BCDL**. yscr. εις το cum **ΑΓ**ΔΑΠ.
22. ημας cum **ABL**. ημιν cum **CDP**ΓΑΑΠ.
23. ειπ. προς αυτ. cum **MBL**, e, copt. arm. Addunt τι μεπειραξετε (C, 59, 1 praeterea addunt υποκριται ut Mt.) **ACDP**ΓΑΑΠ it.pler. vg. etc.
24. δειξατε cum **ABDLMP**. επιδειξατε (ut Mt.) cum **CF**ΔΑΠ. δηναρ. (D νομισμα) sine additam. cum **ABDP**ΓΑΑΠ it.pler. vg. goth. syr.cu et sch. aeth. — **MCL** etc. addunt οἱ δε εδειξαν (κ addit αντω) καὶ ειπεν. — οἱ δε cum **MBL**, 33, copt. syr.sch. et p.mg. pers.p (confirmat etiam syr.cu). αποκριθεντες δε cum **ACP**ΔΑΠ, f, goth. syr.p.txt. G, fscr. καὶ αποκριθεντες, item **DΓ** etc. αποκριθεντες. — ειπαν cum **MBCL**, 33. ειπον cum **ADP**ΓΑΑΠ.
25. προς αυτους cum **MBL**, e. αυτοις (ut Mt. et Mc.) cum **ACDP**ΓΑΑΠ. τοινυν αποδοτε cum **MBL**. 69, 346, copt. goth. arm. αποδοτ. τοινυν cum **ACP**ΔΑΠ, c, f, Π², vg. syr.sch. et p, item Γ αποδο. ονν (ut Mt.). — D, a, e, i, l, q, syr.cu aeth. nil nisi αποδοτε (ut Mc.). καισαρι cum **ABC**³ΡΓΑΑΠ. τω καισαρι cum **C**³DL.
27. οἱ αντιλεγοντ. cum **AP**ΓΑΑΠ, a, item syr.p arm.; it.⁸ vg. qui negant esse resurrectionem (contra e, goth. copt. syr.cu et sch. aeth. qui dicunt resurr.

εἶναι, ἐπηρώτησαν αὐτὸν 28 λέγοντες· διδάσκαλε, Μωσῆς ἔγραψεν ἡμῖν, ἕαν τινος ἀδελφὸς ἀποθάνῃ ἔχων γυναῖκα, καὶ οὗτος ἄτεκνος ἦ, ἵνα λάβῃ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα καὶ ἐξαναστήσῃ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. 29 ἐπὶ οὖν ἀδελφοὶ ἦσαν. καὶ ὁ πρῶτος λαβὼν γυναῖκα ἀπέθανεν ἄτεκνος· 30 καὶ ὁ δεύτερος 31 καὶ ὁ τρίτος ἔλαβεν αὐτήν, ὡσαύτως δὲ καὶ οἱ ἐπὶ οὗ κατέλιπον τέκνα καὶ ἀπέθανον. 32 ὕστερον καὶ ἡ γυνὴ ἀπέθανεν. 33 ἡ γυνὴ οὖν ἐν τῇ ἀναστάσει τίνος αὐτῶν γίνεται [γυνή]; οἱ γὰρ ἐπὶ ἔσχον αὐτὴν γυναῖκα. 34 καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶνος τούτου γαμοῦσιν καὶ γαμισκοῦνται, 35 οἱ δὲ καταξιωθέντες τοῦ αἰῶνος ἐκείνου τυχεῖν καὶ τῆς ἀναστάσεως τῆς ἐκ νεκρῶν οὔτε γαμοῦσιν οὔτε γαμιζοῦνται· 36 οὐδὲ γὰρ ἀποθανεῖν ἐπι δύνανται, ἰσάγγελοι γὰρ εἰσιν, καὶ υἱοὶ εἰσιν θεοῦ τῆς ἀναστάσεως υἱοὶ ὄντες. 37 ὅτι δὲ ἐγγίρονται οἱ νεκροί, καὶ Μωσῆς ἐμήνυσεν ἐπὶ τῆς βράτου, ὡς λέγει κύριον τὸν θεὸν Ἀβραάμ καὶ θεὸν Ἰσαὰκ καὶ θεὸν Ἰακώβ· 38 θεὸς δὲ οὐκ ἔστιν νεκρῶν ἀλλὰ ζώντων· πάντες γὰρ αὐτῷ

Deut. 25, 5

Ex. 3, 6

- non esse). **κBCDL** (item e, goth. copt. syr.^{cu} et ^{sch.} et sin. aeth.) οἱ λέγοντες. — ἐπηρωτησαν: **B**, 124, 157, a, syr.^p ἐπηρωτων, 69, 346 -ρωτων.
28. ατεκν. η (κ^c ην) cum κ^a et ^c**BLP**, a, Π², g¹, l, vg. copt. arm. aeth. (accedunt syr.^{cu} et ^{sch.}). ατεκν. αποθανη cum **ΑΓΔΑΠΠ**, c, f, i, goth. syr.^p. εξαναστηση cum **κBDGKLSUVΔΠΠ**. — **ΑΕΗΡΓΑ** -στησει.
30. και ο δευτερος cum **κBDL**, 157, item e, g², copt. aeth. και ελαβεν ο δευτ. την γυναικα και ουτος απεθανεν ατεκνος cum **ΑΡΓΔΑΠΠ** (it.pl. vg. arm. varie mutant) syr.^{cu} et utr.
31. ελαβεν αυτην: **ΑΕΗΥΓΑ** goth. syr.^{sch.} et ^p addunt ὡσαντως. — ου cum **κA BDEHLSUVΔA**, e, Π², i, q, copt. (et *P**vid.). Praemittunt και **ΓΚΜΡ²ΓΠ**, a, c, f, l, vg. goth. arm. syr.^{sch.} et ^p, item syr.^{cu} aeth. ελαβον αυτην και. — απεθανον: -αν cum *B**.
32. υστερον sine δε cum **κ*BDEHSAΔA**, Π², g¹, vg. goth. etc. Addunt δε **κCAG KLMPUVΓΠΠ**, f, l, q, copt. syr.^p c.* Item edidimus υστερ. sine παντων cum **κBDL** it.mu copt. syr.^{cu} et ^{sch.} arm. zoh. perss. Post υστ. δε addunt παντων (ut Mt. et Mc.) **ΑΡΓΔΑΠΠ**, f, g¹, q, vg. goth. syr.^p arm. usc. και η γυνη απεθαν. cum **κBDL**. απεθ. και η γυνη cum **ΑΡΓΔΑΠΠ** it.mu vg. goth. copt. syr.^{cu} et utr. arm. aeth.
33. η γυν. ουν εν τη αναστ. cum **BI** syr.^p mg. εν τη ουν αναστ. (ut Mt. et Mc.) cum **κCΑΔΡΓΔΑΠΠ** pler. (c) f, q, vg. syr.^{sch.} et ^p txt. copt. etc.; item sed omisso ουν κ*, 157, a, e, Π², i, l, syr.^{cu}. γινεται cum **ΑΒΡΓΔΑΠΠ** goth. syr.^p. — **κDGL** etc. εσται (ut Mt. et Mc.). Cum V. d. S. Bakhuyzen (Verh. Conject. bl. 172) γυνη mihi spurium videtur.
34. και cum **κBDL** it.pler. vg. copt. syr.^{cu} et ^{sch.} perss. Addunt αποκριθεις (ut Mt., cf. etiam ad Mc.) **ΑΡΓΔΑΠΠ**, q (sed omitt. και) goth. syr.^p arm. aeth. γαμοσκ. cum **κBL**. εκγαμισκοῦντ. cum **ΕΓΗΩΡΣΥA**. εκγαμιζονται cum **ΑΚΜΡΥΓΑΠΠ**. — *D* γινονται και γεννωσιν γαμοσιν και γαμοννται.
35. γαμιζονται cum **κDLQRA**, item εκγαμιζονται cum **ΑΡΓΑΠΠ**. — *B* γαμισκοῦνται, item εκγαμισκοῦνται cum minusculis.
36. ουτε cum **κQRΓΑΠΠ**. ουδε cum **ΑBDLP**. εισιν (*M* etc. omitt.; κ post θεου scribit) θεου cum **κABL**. εισιν του θεου cum **ΡQRΓΑΠΠ**.
37. θεον secundum et tertium sine articulo cum **κBDLR**, 48^{ev}. — τον θεον cum **ΑΡQΓΔΑΠΠ**.

- Μτ. 22, 26
Mc. 12, 34
41—44
Mo. 12, 35—37
Mt. 22, 41—45
42 n.
Pc. 110, 1
Act. 2, 34 n.
45—47
Mt. 23, 1, 6,
7, 14
Mc. 12, 38—40
11, 43
- ζῶσιν. 39 ἀποκριθέντες δὲ τινες τῶν γραμματέων εἶπαν· διδάσκαλε, καλῶς εἶπας.
40 οὐκ εἶ γὰρ ἐτόλμων ἐπερωτᾶν αὐτὸν οὐδέν.
41 Εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς· πῶς λέγουσιν τὸν Χριστὸν εἶναι Δαυὶδ υἱόν; 42 αὐτὸς γὰρ Δαυὶδ λέγει ἐν βίβλῳ ψαλμῶν· εἶπεν ὁ κύριος τῷ κυρίῳ μου· κάθου ἐκ δεξιῶν μου 43 ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου; 44 Δαυὶδ οὖν κύριον αὐτὸν καλεῖ, καὶ πῶς αὐτοῦ υἱός ἐστιν;
45 Ἀκούσθησθε δὲ παντὸς τοῦ λαοῦ εἶπεν τοῖς μαθηταῖς· 46 προσέχετε ἀπὸ τῶν γραμματέων τῶν θελότων περιπατεῖν ἐν στολαῖς καὶ φιλοῦντων ἀσπασμούς ἐν ταῖς ἀγοραῖς καὶ πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ πρωτοκλισίας ἐν ταῖς δεῖπνοις, 47 οἳ κατεσθίουσιν τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν καὶ προφάσει μακρὰ προσεύχονται· οὗτοι λήμψονται περισσότερον κρίμα.

XXI.

- 1—4
Mc. 12, 41—44
- 1 Ἀναβλέψας δὲ εἶδεν τοὺς βάλλοντας εἰς τὸ γαζοφυλάκιον τὰ δῶρα αὐτῶν πλουσίους. 2 εἶδεν δὲ τινα χήραν πενιχρὰν βάλλουσαν ἐκεῖ δύο λεπτά, 3 καὶ εἶπεν· ἀληθῶς λέγω ὑμῖν οὗτις ἢ χήρα ἢ πτωχὴ αὕτη πλείω πάντων ἔβαλεν· 4 ἅπαντες γὰρ οὗτοι ἐκ τοῦ περισσεύοντος αὐτοῖς ἔβαλον εἰς τὰ δῶρα, αὕτη δὲ ἐκ τοῦ ὑστερήματος αὐτῆς ἅπαντα τὸν βίον ὃν εἶχεν ἔβαλεν.

39. εἶπαν cum **BDLQ**. — εἶπον cum **APRΓΔΛΠ**.
40. οὐκει. γαρ cum **MBL**, 33, 36, 57, 108, copt. — οὐκει. δε cum **ADPQRΓΔΛΠ** goth. syr.p arm. — it. vg. etc. και οὐκει.
41. εἶναι δαυ. υἱον cum **MBL**, item *G*, 157 εἶν. υἱ. δαυ. — υἱον δαυειδ εἶναι cum **APQRΓΔΛΠ** it.pler. am. (al.) copt. syr.p arm.
42. αὐτος γαρ cum **BLR**, 1, copt., item *Q* και αὐτος γαρ. — και αὐτος cum **ADPΓΔΛΠ** it.pler. vg. goth. syr.cu et utr. — ψαλμων cum **ABLQRΓΔΛΠ**. των ψαλμων cum **DP**. ο κυριος cum **MALPQRΓΔΛΠ**. κυριος cum **BD**.
44. κυριον αυτον cum **DEGHPSVΓΔΔ**, a, c, e, ff², i, l, q, vg. syr.p. αυτον κυριον cum **ABKLMQRUII**, f, goth. copt. arm. syr.sch. Cyr.act.63. αυτου υιος εστ. cum **ABKMII** copt. υιος αυτου εστ. cum **DLPQRΓΔΔ** it. vg. etc.
45. τοις μαθηταις cum **BD** arm. τ. μαθ. αυτου cum **MALPRΔΛΠ** it. vg. etc., item *Γ*, 235 τ. εαυτου μαθηταις. — προς αυτους cum *Q*.
46. στολαις: syr.cu στοαις. Reiske (apud V. d. S. Bakhuyzen, p. 173) legit περιπατειν εν ταις στοαις.
47. οι κατεσθιονσιν cum **ABLQRΓΔΛΠ**. οι κατεσθιοντες (*D* -σθοντες) cum **DPX**. λημψοντ. cum **ABDLPRX**. ληψ. cum **QΓΔΛΠ**.
- XXI: 1. εις το γαζοφυλακιον hoc loco cum **BDLX**, e, syr.sch. et hr. Or.4, 288 et 290. Post τα δωρ. αυτ. cum **APQΓΔΛΠ** it.pler. vg.
2. τινα sine και cum **BKLMQXΓΠ**, c, ff², i, l, q, syr.hr. aeth. Or.4, 288 et 290 semel. τινα και cum **AEGHSUVΔΠ**, και τινα cum **DP**, a, e, f, m, s, vg. copt. syr.cu etsch. (et p και c.*) arm. δυο λεπτ. cum **ADPΓΔΛΠ** etc. — **BLQX**, 33, 157, it.pler. vg. copt. etc. λεπτ. δυο.
3. η πτωχη αυτη cum **AXΓΔΛΠ**, a, syr.p Or.4, 288 et 290. αυτη η πτωχη (ut Mc.) cum **BDLQ** it.pler. vg. arm. Bas.Eth.262, πλειω cum **DQX**, item *L* πλειονα. — πλειον (ut Mc.) cum **ABΓΔΛΠ** Or.4, 288 et 290; item *κ*, 243 πλεον.
4. απαντες cum **ALQXΓΔΠ** Bas.Eth.262, παντες cum **MBVΔ** Or.4, 288. εις (*L* omittit) τα δωρα cum **BLX**, 1, 118, 131, 209 copt. syr.cu et hr. Additur

5 Καί τινων λεγόντων περὶ τοῦ ἱεροῦ, ὅτι λίθοις καλοῖς καὶ ἀναθήμασιν κεκόσμηται, εἶπεν· 6 ταῦτα ἃ θεωρεῖτε, ἐλεύσονται ἡμέραι ἐν αἷς οὐκ ἀφειθήσεται λίθος ἐπὶ λίθῳ, ὃς οὐ καταλιθήσεται. 7 ἐπιρρώτησαν δὲ αὐτὸν λέγοντες· διδάσκαλε, πότε οὖν ταῦτα ἔσται; καὶ τί τὸ σημεῖον ὅταν μέλλῃ ταῦτα γίνεσθαι; 8 ὁ δὲ εἶπεν· βλέπετε μὴ πλανηθῆτε· πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, λέγοντες· ἐγὼ εἰμι, καὶ ὁ καιρὸς ἤγγικεν· μὴ πορευθῆτε ὀπίσω αὐτῶν. 9 ὅταν δὲ ἀκούσητε πολέμους καὶ ἀκαταστασίας, μὴ πτοηθῆτε· δεῖ γὰρ ταῦτα γενέσθαι πρῶτον, ἀλλ' οὐκ εὐθέως τὸ τέλος. 10 τότε ἔλεγεν αὐτοῖς· ἐγερθήσεται ἔθνος ἐπ' ἔθνος καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν, 11 σεισμοὶ τε μεγάλοι καὶ κατὰ τόπους λιμοὶ καὶ λοιμοὶ ἔσονται, φόβητρά τε καὶ σημεῖα ἀπ' οὐρανοῦ μεγάλα ἔσται. 12 Πρὸ δὲ τούτων πάντων ἐπιβαλοῦσιν ἐφ' ὑμᾶς τὰς χεῖρας αὐτῶν καὶ διώξουσιν, παραδιδόντες εἰς τὰς συναγωγὰς καὶ φυλακὰς, ἀπαγομένους ἐπὶ βασιλεῖς καὶ ἡγεμόνας ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός μου· 13 ἀποβήσεται ὑμῖν εἰς μαρτύριον. 14 θέτε οὖν ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν μὴ προμελετᾶν ἀπολογηθῆναι· 15 ἐγὼ γὰρ δώσω ὑμῖν στόμα καὶ σοφίαν, ἥ οὐ δυνήσονται ἀντιστῆναι ἢ ἀντειπεῖν ἅπαντες οἱ ἀντικείμενοι ὑμῖν. 16 παραδοθήσεσθε δὲ καὶ ὑπὸ γονέων καὶ ἀδελφῶν καὶ συγγενῶν καὶ φίλων, καὶ θανατώσουσιν ἐξ ὑμῶν, 17 καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου.

5-11 Mt. 24, 1-7 Mc. 13, 1-8
12^{sa} Mt. 10, 17^{sa}
24, 9 Mc. 13, 9-13
12, 11
16^{sq.} Mt. 10, 21^{sq.}

του θεου ab ADQΓAAΠ it. vg. etc. *απαντα* cum AΓAAΠ (V *απαν*). *παντα* cum κBDLQX.

5. *αναθημασιν* cum κADX, 1. *αναθημασι* cum BLQΓAAΠ syr.p mss. gr.
6. *επι λιθω*: κ^cLX etc. *επ. λιθον*.
8. *λεγοντες* sine *οτι* cum κBLX, 50^{ev}, c, aeth. Tert. marc. 4, 39. Additur *οτι* ab AΓAAΠ it. pler. vg. copt. *μη* sine *ουν* cum κBDLX it. 7 copt. syr. cu eth. arm. aeth. Addunt *ουν* AΓAAΠ, f, q, vg. syr.p.
9. *ταυτ. γενεσθ. πρωτ.* cum κBLΓAAΠ, a, e, l. *γενεσθ. ταυτ. πρωτ.* cum ADX.
10. *επ* cum κADLX, 1, 209. *επι* cum BΓAAΠ.
11. *και κατα τοπους* cum κBL, 33, copt. arm. aeth. *κατα τοπ. και* cum ADX ΓAAΠ it. vg. syr. omni. *λιμοι και λοιμοι* cum κADLΓAAΠ, e, copt. syr. sch. et Pet hr. arm. *λοιμ. κ. λιμ.* cum B, 130gr. et lat., 157, it. pler. vg. syr. cu, φοβητρα cum κALXΓAAΠ. φοβητρα cum BD. *απ ουρανον* hoc loco cum AXΓAAΠ, item certe cum *σημ. μεγαλ.* conjungunt copt. arm. syr. sch. et Pet hr. Similiter κL post *μεγαλα* ponunt, item B ante *σημεια*. D it. vg. Or. int. 3, 855 syr. cu ante *και σημεια* scribunt.
12. *παντων* cum κABDLXΓAAΠ. *απαντων* cum minusculis. — *τας* ante *συναγωγ.* cum κBD, 157, dscr. *. Omittunt ALXΓAAΠ. *απαγομενους* cum κBDL, 1, 131, 209, e. *αγομενους* cum AXΓAAΠ (it. plu. vg.).
13. *αποβησεται* cum κ^cBD. — c, Π², i, l, q addunt *enim*. Addunt *δε* κ^cALR, e, f, vg. copt. etc.
14. *θετε* cum κAB^cDLMRXΠ, 33, pscr. *θεσθε* cum B³ΓAA Or. 1, 295 Cyr. nest. 103. *εν ταις καρδιας* cum κABDLX, 1, 33, 157. *εις τας καρδιας* cum RΓAAΠ.
15. *αντιστη. η αντειπ.* cum κBL, 13, 69, 124, 157, 346, e, f (vg.) arm. Or. 1. 295. *αντειπ. ουδε* (AKMRΠ etc. η) *αντιστην.* cum ARXΓAAΠ syr. p Cyr. nest. 103. — Dgr. etc. *αντιστην* (*resistere*), d *contradicere* tantum. Sic etiam V. d. S. Bakhuyzen. Eo iudice *αντειπεν* est varia lectio. *απαντες* cum BL. *παντ.* cum κADRXΓAAΠ. — a, c, Π², i, l, q omittunt (non item e, f, vg.).
17. *δια τ. ον. μου* post *υπο παντ.* cum κABDEGHLLRX it. vg. etc. Ante *υπο πα.* cum KMUVΓAAΠ syr. p. — SA omittunt.

18 καὶ θριξ̄ ἐκ τῆς κεφαλῆς ὑμῶν οὐ μὴ ἀπόληται· 19 ἐν τῇ ὑπομονῇ ἱμῶν κτήσασθε τὰς ψυχὰς ὑμῶν. 20 *Ὅταν δὲ ἴδῃτε κυκλομένην ὑπὸ στρατοπέδων Ἱερουσαλὴμ, τότε γινώτε ὅτι ἤγγικεν ἡ ἐρήμωσις αὐτῆς. 21 τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φεγγέτωσαν εἰς τὰ ὄρη, καὶ οἱ ἐν μέσῳ αὐτῆς ἐκχωρείτωσαν, καὶ οἱ ἐν ταῖς χώραις μὴ εἰσερχέσθωσαν εἰς αὐτήν, 22 διὲν ἡμέραι ἐκδικήσεως αὐταὶ εἰσι τοῦ πλησθῆναι πάντα τὰ γεγραμμένα. 23 οὐαὶ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις· ἔσται γὰρ ἀνάγκη μεγάλη ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ὄργῃ τῷ λαῷ τοῦτῳ, 24 καὶ πεσοῦνται στόματι μαχαίρης καὶ αἰχμαλωτισθήσονται εἰς τὰ ἔθνη πάντα, καὶ Ἱερουσαλὴμ ἔσται πατουμένη ὑπὸ ἐθνῶν, ἀχρι οὐ πληρωθῶσιν καιροὶ ἐθνῶν. 25 Καὶ ἔσονται σημεῖα ἐν ἡλίῳ καὶ σελήνῃ καὶ ἀστροῖς, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς συνοχὴ ἐθνῶν ἐν ἀπορίᾳ ἤχους θαλάσσης καὶ σάλου, 26 ἀποψυχόντων ἀνθρώπων ἀπὸ φόβου καὶ προσδοκίας τῶν ἐπερχομένων τῇ οἰκουμένῃ· αἱ γὰρ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν σαλευθήσονται. 27 καὶ τότε θύονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν νεφέλῃ μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης πολλῆς. 28 ἀρχομένων δὲ τούτων γίνεσθαι ἀνακύνετε καὶ ἐπάρατε τὰς κεφαλὰς ὑμῶν, διότι ἐγγίξει ἡ ἀπολύτρωσις ὑμῶν. 29 Καὶ εἶπεν παραβολὴν αὐτοῖς. Ἴδετε τὴν συκὴν καὶ πάντα τὰ δένδρα· 30 διὰν προβάλωσιν ἤδη, βλέποντες ἀφ' ἐαυτῶν γινώσκετε ὅτι ἦδη ἐγγὺς τὸ θέρος ἐστίν. 31 οὕτως καὶ ὑμεῖς, διὰν ἴδῃτε ταῦτα γινόμενα, γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. 32 ἀμὴν λέγω ἱμῖν ὅτι οὐ μὴ παρελθῇ ἡ γενεὰ αὕτη ἕως ἂν πάντα γένηται. 33 ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσονται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρελεύσονται. 34 Προσέχετε δὲ ἑαυτοῖς μήποτε βαρῆθῶσιν ἱμῶν αἱ καρδίαι ἐν κραιπάλῃ καὶ μέθῃ καὶ μερίμναις βιωτικαῖς, καὶ ἐπισητῇ ἐφ' ἑμῶς

18. Glossema, Baur, Krit. Untersuchungen über die kanon. Evang. S. 403.

19. κτήσασθε cum **DLRXΓΔΑΠ** etc. κτήσεσθε cum **AB** it. vg. etc.

20. ιερουσαλημ cum **BDR**. την ιερουσαλ. cum **ALXΓΔΑΠ**.

22. πλησθηται cum **ABDLRΔΑΠ**. πληρωθηται cum **CX**.

23. ουαι cum **BDL**, a, c, e, Π², i, l, q. Addunt δε (ut Mt. et Mc.) **ACRX ΓΔΑΠ**, f, vg. copt. syr. omn. etc. τω λαω cum **ABCDKLMRXΠ** it. vg. etc. Praemittunt εν **ΓΔΑ** syr. P aeth.

24. μαχαιρης cum **B*Δ**. μαχαιρας cum **AB³CLR**. — D ρομφαιας. — τα εθν. παντα hoc ordine cum **BBLR**, 124, copt. παντα τα εθν. cum **ACDXΓΔΑΠ** it. pler. vg. syr. cu et P etc. αχρι (**CDR** -us) ου cum **BCDLR**. αχρι sine ου cum **AXΓΔΑΠ**.

25. εσονται cum **BD** 229**, copt. εσται cum **ACLRXΓΔΑΠ**. ηχους cum **AB CLMRX** it. vg. copt. syr. sch. et P arm. (add. ως) Tert. marc. 4, 39. ηχουσης cum **DΓΔΑΠ**.

30. ηδη secundum hoc loco cum **ABCFΔΑ**, b, q, etc. (syr. P ecce). — **DLR** etc. post εγγυς (εγγ. εστ. & syr. hr.) scribunt. **KXΠ** etc. omittunt.

33. παρελευσονται primum cum **ABDLRXΓΔΑ** it. pl. vg. — **CKΠ**, a, e, q παρελευσται. — ου μη παρελευσονται cum **BBDL**, 13, 33, 157. ου μη παρελθωσι cum **ARXΓΔΑΠ**.

34. βαρηθωσιν cum **ABCLRXΓΔΑΠ**. βαρηνθωσιν cum **DH**. νμων αι καρδιαι cum **CDLRΓΔΑΠ**. αι καρδ. νμων cum **ABX**. επιστη εφ νμ. αινιδ. cum **BDDL**, 77, 157, it. vg. etc. αφν. επιστ. εφ νμ. cum **A** copt. syr. sch. Bas. Eth. 27⁷ Ir. int. 278. αφν. εφ νμ. επιστ. cum **ΓΔΑΠ** (X omisso εφ νμ.) arm. syr. P Bas. Eth. 276.

αἰφνίδιος ἡ ἡμέρα ἐκεῖνη 35 ὡς παγίς· ἐπισηλεύσεται γὰρ ἐπὶ πάντας τοὺς καθη-
μένους ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς. 36 ἀγρυπνεῖτε δὲ ἐν παντὶ καιρῷ δεόμενοι
ἵνα κατισχύσητε ἐκφυγεῖν ταῦτα πάντα τὰ μέλλοντα γίνεσθαι, καὶ σταθῆναι ἔμ-
προσθεν τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.

37 Ἦν δὲ τὰς ἡμέρας ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων, τὰς δὲ νύκτας ἐξερχόμενος ἠΐλιζέτο
εἰς τὸ ὄρος τὸ καλούμενον ἑλαιῶν. 38 καὶ πῶς ὁ λαὸς ὠρθόριζεν πρὸς αὐτὸν ἐν
τῷ ἱερῷ ἀκούειν αὐτοῦ.

37 a.
Mt. 21, 17

XXII.

1 Ἦγγιζεν δὲ ἡ ἑορτὴ τῶν ἀζύμων ἡ λεγομένη πάσχα, 2 καὶ ἐξήτουν οἱ
ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς τὸ πῶς ἀνέλωσιν αὐτόν· ἐφοβοῦντο γὰρ τὸν λαόν.

1 a.
Mt. 14, 1 a.
Mt. 26, 1 sa.

3 Εἰσηλθεν δὲ σατανᾶς εἰς Ἰούδαν τὸν καλούμενον Ἰσακαριώτην, ὄντα ἐκ τοῦ
ἀριθμοῦ τῶν δώδεκα, 4 καὶ ἀπελθὼν συνελάλησεν τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ στρατηγοῖς
τὸ πῶς αὐτοῖς παραδῶ αὐτόν. 5 καὶ ἐχάρησαν, καὶ συνέθεντο αὐτῷ ἀργύριον
δοῦναι· 6 καὶ ἐξωμολόγησεν, καὶ ἐξήτει εὐκαιρίαν τοῦ παραδοῦναι αὐτόν ἄτερο
ἄλλοις.

3-6
Mt. 26, 14 1b
Mt. 14, 10 a.
Io. 13, 2. 27

7 Ἦλθεν δὲ ἡ ἡμέρα τῶν ἀζύμων, ἐν ἣ ἔδει θύεσθαι τὸ πάσχα, 8 καὶ ἀπέ-
στείλεν Πέτρον καὶ Ἰωάννην εἰπὼν πορευθέντες ἐτοιμάσατε ἡμῖν τὸ πάσχα, ἵνα

7 13
Mt. 26, 17 19
Mt. 14, 12 -16

35. ἐκεινη³⁵ ὡς παγίς· επ. γαρ (d autem) cum **B**DL, 157, a, b, c, e, ff². i, copt.
ἐκεινη³⁵ ὡς παγίς γαρ επ. cum **ACRXΓA.ΠI**, f, l, q, vg. syr.cu et utr. et hr.
arm. Eus.luc.205 Bas.Eth.276 Ir.int.278. ἐπισηλεύσεται cum **B***BD, a, e. ἐπελευ-
σεται cum **ACLRXΓA.ΠI**, item *superveniet* it. pler. vg (etiam Ir.int.278) etc.

36. δε cum **B**DI, a, e, copt.petr.2. ονν cum **ACLRXΓA.ΠI**, b, c, f, ff², i, l, m³⁵, q, vg. copt. etc. κατισχύσητε cum **B**BLX, 1, 33, 36, 57, 131, 157, 209, copt. syr.hr.230 et 240 aeth. καταξιώθητε cum **ACDRΓA.ΠI** it. vg. syr.cu et utr. arm. Tert.res.car.22. ταυτα παντα cum **B**DLX it.7 vg. (etiam for. fu. etc.) copt. etc. παντα ταυτα cum **A***CM, a, e, i, syr.pet hr. bis Tert.res.car.22. Omittunt ταυτα **B***C³RΓA.ΠI am.

37. εν τω ιερω δεδασκ. cum **ACDLRXΓA.ΠI**. — **BK** it. pler. vg. syr.cu et sch. διδασκ. εν τω ιερ. — Tisch. ἑλαιῶν, Westcott-Hort et Blass (Grammatik, S. 32) ἑλαιῶν.

XXII: 3. σατανας cum **ABCDLPXΓA.A**. ο σατ. cum **U**. καλουμενον cum **B**BDLX, 69, copt. arm. επικαλουμενον cum **ACPRΓA.ΠI**.

4. τοις αρχιερ. cum **ABDLRXΓA.ΠI**, f, vg. copt. syr.hr Or.4, 386. Additur και τοις (**P** omittit) γραμματευσιν cum **CP** a, b, c, e, ff², i, l, q, syr.cu et utr. arm. aeth. και (cum **ABLPXΓA.A**. Additur τοις a **CS**.1) στρατηγοις: **D** it.⁸ etc. omittit. αυτοις παραδω αυτον cum **B**CGKLI, 116, 48ev. al.5scr; **D**, a παραδοι (traderet) αυτον omisso αυτοις. αυτον παραδω αυτοις cum **APXΓA.A**, b, c, f, q, vg. arm. etc.

5. αργυριον cum **B**DLPRΓA.A, item pecuniam it. vg. etc. (copt. argentum). **ACKUXII** syr.p αργυρια.

6. και εξωμολογησεν cum **B**^bABDLPRXΓA.ΠI, e, f, vg. copt. syr.omn. etc. Omittitur ab **B***et caC, 31ev., 48ev. semel, a, b, c, ff², i, l, q, Eus.dem468. αυτοις hoc loco cum **ABCL**, 157, b, i, l Ante ar. οζλ. cum **PXΓA.ΠI** it.4 — **D**, a, e, vg. omittunt.

7. εν η cum **APXΓA.ΠI**. — **BCDL** omittunt εν.

φάγωμεν. 9 οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· ποῦ θέλεις ετοιμάσωμεν; 10 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ἰδοὺ εἰσελθόντων ἡμῶν εἰς τὴν πόλιν συναντήσῃ ἡμῖν ἄνθρωπος κεράσιον ὕδατος βασιτάζων· ἀκολουθήσατε αὐτῷ εἰς τὴν οἰκίαν εἰς ἣν εἰσπορεύεται, 11 καὶ ἐρεῖτε τῷ οἰκοδοσοπῆτῃ τῆς οἰκίας· λέγει σοι ὁ διδάσκαλος· ποῦ ἔστιν τὸ κατάνυγμα ὅπου τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου φάγω; 12 κἀκεῖνος ἡμῖν δείξει ἀνάγειον μέγα ἐστρωμένον· ἐκεῖ ετοιμάσατε. 13 ἀπελθόντες δὲ εὗρον καθὼς εἰρήκει αὐτοῖς, καὶ ἠτοίμασαν τὸ πάσχα.

14 ss.
Mt. 26, 20 ss.
Mc. 14, 17 ss.
14 Καὶ ὅτε ἐγένετο ἡ ὥρα, ἀνέβησεν, καὶ οἱ ἀπόστολοι σὺν αὐτῷ 15 καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς· ἐπιθυμία ἐπεθύμησα τοῦτο τὸ πάσχα φαγεῖν μεθ' ὑμῶν πρὸ τοῦ με παθεῖν 16 λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οὐκέτι οὐ μὴ φάγω αὐτὸ ἕως ὅτου πληρωθῇ ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ. 17 καὶ δεξάμενος ποτήριον εὐχαριστίας εἶπεν· λάβετε τοῦτο καὶ διαμερίσατε εἰς ἑαυτούς· 18 λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ πῶς ἀπὸ τοῦ νῦν ἀπὸ τοῦ γενήματος τῆς ἀμπέλου ἕως ὅτου ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἔλθῃ. 19 Καὶ λαβὼν ἄρτον εὐχαριστήσας ἔκλασεν καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς λέγων· τοῦτο ἐστὶν τὸ σῶμά μου τὸ ὑπὲρ ὑμῶν διδόμενον· τοῦτο ποιεῖτε εἰς ἐμὴν ἀνάμνησιν. 20 καὶ τὸ

- 9) εἶπαν cum **BCD**L. εἶπον cum **APRXΔΑΠ**. ετοιμασωμεν: V, 1, 106, 209, 262** ετοιμασομεν. Praeterea B, syr. P addunt (e Mt.) σοι φαγειν το πασχα, item Π^2 tibi pascha et mm. pascha, item DP, c, e, gat. sah. aeth. σοι.
- 10) εἰς ἣν cum **BCL**, zscr. semel, b, c, e, Π^2 , g², i, vg. sah. copt. syr. P et hr. arm.: item X εν η, l, q, am. fu. san. in qua (q quo), a qua. — ου (d ubi) cum **DΓΔ**1; item **AKMPPII** ου εαν.
- 11) κ addit λεγοντες post της οικιας.
- 12) αναγειον cum **ABDLP**RSms. **ΔΠ***, item C αναγειον. — αναγειον cum XI, item **SUΔΠ**2 αναγειον, 69, 157, αναγειων.
- 13) ειρηκει cum **BCD**L, 69, a (dixerat). ειρηκεν cum **APRΓΔΑΠ**, item dixit it. pler. vg. ειπεν (ut Mc.).
- 14) οι αποστολοι cum ***BD**, 157, a, b, c, e, Π^2 , i, l, sah. syr. cu. — **ca**LX, 6ev. οι δωδεκα. — οι δωδεκα αποστολοι cum **ca**ACPRΓΔΑΠ, f, q, vg. copt. syr. utr. et hr. copt. arm. aeth. Cf. Das Abendmahl im neuen Testament von Fr. Schultzen, Göttingen, 1895, H. Ph. Rognar, Het avondmaal en zijne oorspronkelijke beteekenis, Groningen, 1897 et de vss. 14—21 Graefe, Textkritische Bemerkungen (Theol. Stud. und Krit. 1896, S. 250—256).
- 16) ουκετι ου μη cum **C²DPXΓΔΑΠ** it. pler. vg. syr. cu et utr. et hr. arm. aeth. Or. int. 3, 899. — **ABC*viHL** al.⁴ a, sah. copt. omittunt ουκετι. Fortasse illatum et Mc. 14 : 25. αυτο cum **ABC*viL**, 1, 118, 131, 209, 239, it. pler. vg. sah. copt. syr. cu et sch. et p. mg. Or. 3, 899. εξ αυτου cum **AC²PXΓΔΑΠ**, f (ex hoc) arm. aeth. syr. p. txt. et hr., item D απ αυτου.
- 17, 18. Hos versus omittunt 32^{ev.}, b, e, syr. cu syr. widman. De b, e, syr. cu vide ad vss. 19, 20.
- 17) ποτηριον cum **BCEGHLSVΓΑΑ**. το ποτηριον (ex v. 20) cum **ADKMUII**. εις εαυτους (I avt.) cum **ca**BCLM it. vg. syr. cu et sch. et hr. copt. arm. εαυτοις cum **ADXΓΑΑΠ** sah. syr. P. — ***a** αλληλοις.
- 18) οτι cum **AXΓΑΑΠ**. Omittunt **BCDGL**, 1, e, mt. aeth. απο του νυν cum **ca**BKLMII, e, sah. copt. syr. P et hr. aeth., item (sed ante ου μη scribitur) DG, 1, syr. cu arm. Omittunt **ACXΓΑΑ** it. pler. vg. syr. sch. γενηματος cum **ca**BCDLXΓΑΑΠ. γεννηματος cum K. του cum **ADXΓΑΑΠ**. — **ca**BC²FL ου.
- 19, 20. Inde a verbis το υπερ υμων διδομενον usque ad το υπερ υμ. εκχυνο-

ποτήριον ὡσαύτως μετὰ τὸ δειπῆσαι, λέγων· τοῦτο τὸ ποτήριον ἢ καινὴ διαθήκη ἐν τῷ αἵματι μου, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν ἐκχυρόμενον. 21 Πλὴν ἰδοὺ ἡ χεὶρ τοῦ παραδιδόντος με μετ' ἐμοῦ ἐπὶ τῆς τραπέζης. 22 οὗτις ὁ υἱὸς μὲν τοῦ ἀνθρώπου κατὰ τὸ ὀρισμένον πορεύεται, πλὴν οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκεῖνον δι' οὗ παραδίδοται. 23 καὶ αὐτοὶ ἤρξαντο συζητεῖν πρὸς ἑαυτοὺς τὸ τίς ἄρα εἶη ἐξ αὐτῶν ὁ τοῦτο μέλλων πρᾶσσειν.

24 Ἐγένετο δὲ καὶ φιλονεικία ἐν αὐτοῖς, τὸ τίς αὐτῶν δοκεῖ εἶναι μείζων. 25 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· οἱ βασιλεῖς τῶν ἐθνῶν κυριεύουσιν αὐτῶν, καὶ οἱ ἐξουσιάζοντες αὐτῶν εὐεργεταὶ καλοῦνται· 26 ὑμεῖς δὲ οὐχ οὕτως, ἀλλ' ὁ μείζων ἐν ὑμῖν γινέσθω ὡς ὁ νεώτερος, καὶ ὁ ἡγούμενος ὡς ὁ διακονῶν. 27 τίς γὰρ μείζων, ὁ ἀνακείμενος ἢ ὁ διακονῶν; οὐχὶ ὁ ἀνακείμενος; ἐγὼ δὲ ἐν μέσῳ ὑμῶν εἰμὶ ὡς ὁ διακονῶν. 28 ὑμεῖς δὲ ἴστε οἱ διαμεμενηκότις μετ' ἐμοῦ ἐν τοῖς πειρασμοῖς μου. 29 ἀγὰρ διατίθειμαι ὑμῖν καθὼς διέθετό μοι ὁ πατήρ μου βασιλείαν; 30 ἵνα ἔσθητε καὶ πίνητε ἐπὶ τῆς τραπέζης μου ἐν τῇ βασιλείᾳ μου, καὶ καθήσεσθε ἐπὶ

μενον (exeunte v. 20) D, a, ff², i, l, omittunt. Item b, e, sed eorum loco huc transposita habent καὶ δεξαμενος ποτηριον usque η βα. τ. θε. ελθη, quae iidem vv. 17 et 18 omiserunt. Similiter syr.cu versum 20 omittit eiusque loco vv. 17 et 18 ponit.

20. καὶ τὸ ποτήρ. ὡσαύτως cum κBL copt. (item sah. atque calicem quoque) syr.hr. ὡσαυτ. καὶ τὸ ποτήρ. cum AXΓΑΠΠ, c, f, g¹, 2, q, vg. syr.utr. ἐκχυρόμενον cum κAB*ELTUAΠΠ. εκχυρομενον cum B³XΓΑ. Secundum Blass vss. 19, 20 interpolati sunt (Theol. Stud. und Krit. 1896, S. 733). Westcott-Hort secluserunt vs. 19^b—21. Syr.sin. secundum Lewis: For I say unto you, I will not any more eat thereof, until the kingdom of God be perfected (vs. 16). And he took bread, and gave thanks over it, and brake, and gave unto them, saying: This is my body wich I give for you: thus do in remembrance of me (vs. 19). And after they had supped, he took the cup (vs. 20^a) and gave thanks over it, and said, Take this, share it among yourselves. This is my blood, the new testament (vs. 20^b). For I say unto you, that henceforth I will not drink of this fruit, until the kingdom of God shall come (vs. 18). But nevertheless, behold, the hand of my betrayer is with me etc. (vs. 21).

22. οὗτις cum κBDΓ²-LT sah. copt. καὶ cum AXΓΑΠΠ syr.sin. it.⁸ vg. ο υἱὸς μὲν cum κBLT, c, e, (hi duo et filius quidem; a, d tantum filius quidem) sah. copt. ο μὲν υἱὸς cum AXΓΑΠΠ; DΓ². μὲν ο υἱὸς, b, f, ff², i, l, q, vg. et quidem filius. — κ* omittit μὲν, nec exprimunt syr.cu et sch. et hr. πορεύεται hoc loco cum κBDGLT it.pler. vg. arm. syr.hr. Ante κατὰ cum AXΓΑΠΠ, f, sah. copt. syr.cu et utr. aeth.

23. συζητ. cum κABDGLTΔ. συζητ. cum XΓΑΠΠ etc.

24—28. Cf. Graefe, Textkritische Bemerkungen, Theol. Stud. und Krit. '96, S. 256—259.

26. γινέσθω (κBD γειν.) cum κBDLT, 1. γενέσθω cum AXΓΑΠΠ.

27. εἰμὶ post ὑμῶν cum κBLT, c, f, ff², i, l, vg. Ante ἐν μεσ. υμ. cum AOX ΓΑΠΠ, a, b, e, q.

30. ἐσθίητε cum BD*Τ. ἐσθίητε cum κAD²LQXΓΑΠΠ. ἐν τῇ βασιλ. μου (D etc. omitt. μου) cum κAB(D)KLMQUXΔΠΠ it. vg. sah. copt. (syr.cu) syr.utr. et hr. — EFGHSVΓA omittunt. καθήσεσθε cum κAB³GLQΠ* (AL -σθα),

θρόνων κρίνοντες τὰς δώδεκα φυλάς τοῦ Ἰσραὴλ. 31 Σίμων Σίμων, ἰδοὺ ὁ σατανᾶς ἐξητήσατο ὑμᾶς τοῦ σιναΐσαι ὡς τὸν σίτον· 32 ἐγὼ δὲ ἐδεήθην περὶ σοῦ ἵνα μὴ ἐκλίπῃ ἡ πίστις σου. καὶ οὐ ποτε ἐπιστρέψας στήρισον τοὺς ἀδελφούς σου. 33 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· κύριε, μετὰ σοῦ ἐτοιμὸς εἰμι καὶ εἰς φυλακὴν καὶ εἰς θάνατον πορεύεσθαι. 34 ὁ δὲ εἶπεν· λέγω σοι, Πέτρε, οὐ φωνήσῃ σήμερον ἀλέκτωρ ἕως τρεῖς ἀπαρνήσῃ μὴ εἰδέναι με.

35 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ὅτι ἀπέστειλα ὑμᾶς ἄτερο βαλλαντίου καὶ πήρας καὶ ὑποδημάτων, μὴ τινος ὑστερήσατε; οἱ δὲ εἶπαν· οὐθένος. 36 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ἀλλὰ νῦν ὁ ἔχων βαλλάντιον ἄρατω, ὁμοίως καὶ πήραν, καὶ ὁ μὴ ἔχων πωλησάτω τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ καὶ ἀγορασάτω μάχαιραν. 37 λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι τοῦτο τὸ γεγραμμένον δεῖ τελεσθῆναι ἐν ἐμοί, τό· καὶ μετὰ ἀνόμων ἐλογίσθη· καὶ γὰρ τὸ περὶ ἐμοῦ τέλος ἔχει. 38 οἱ δὲ εἶπαν· κύριε, ἰδοὺ μάχαιραι ὡδε δύο. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ἱκανὸν ἔστιν.

39 Καὶ ἐξελθὼν ἐπορεύθη κατὰ τὸ ἔθνος εἰς τὸ ὄρος τῶν εἰλαῶν ἠκολούθησαν

item καθισσεθε cum EFKMSUVXΓAII², item b, d, q *sedebitis*. B*TA καθησθε (B²A -σθαι), D⁸⁷. καθεζησθε. καθισθηθε cum H; item it.pl. *vg. sedeatis*.

31. σιμων σιμων (κ omittit alterum) sine *ειπε δε* etc. cum BLT sah. copt. Praemitunt *ειπε δε ο κυριος* MADQXΓA. III, b, f, q, *vg.* etc. — Valckenaer (Schediasma, p. 368) coniecit *εξητησατο του σινασαι σε*. Contra V. d. Beke Callenfels.

32. εκλιπη cum κBDKLMTUXII. εκλειπη cum AEGHQSVΓA. στηρισον cum κAIBKLMQTII, 1, item X επισιρισον. — στηριζον cum DΓA. A.

34. ou cum κBLQTX. ou μη (ut Joh.) cum ADΓA. III. εως cum κBLT, 69, 124, 157, 346; item KMXII. εως ου (ut Ioh.), D εως οτον. Item it.pler. *vg.* sah. copt. syr.sch.et p mg.et hr. πριν η (Q omittit η) cum AΓA. I (item Q) syr.cu) syr.p.txt. arm. aeth. απαρν. μη ειδεν. με (D με απ. μη ει. με, d *me negabis nescire me*) cum ADΓA. III (*om. μη) (H απ. του μη etc.) sah. syr.cu et sch.et hr. arm. aeth. με απαρν. ειδεαι cum κBLT, 13, 134, (c, l), item Q, f, απαρν. με ειδ. (*abneges me posse*), item MX, i, q, *vg.* απαρν. ειδ. με.

35. βαλλαντιον cum κABDLQS²TX²A. I²P². βαλαντιον cum S*X*ΓA*II*. ειπαν cum BDLT. ειπον cum κQXΓA. III. ουθενος cum ABQTXΓA. II. ουδενοσ cum κDLA. A.

36. ο δε ειπ. cum κ*D, e, syr.hr. — κBLT sah. copt. ειπεν δε, syr.cu et sch. ειπεν, aeth. και ειπεν. ειπεν ουν cum AQXΓA. III it.pler. *vg.* syr.p arm. βαλλαντιον cum κABDLQTX²A. I²P. βαλαντ. cum X*ΓA*. πωλησάτω cum κABFKLMQTUXII sah. mu. Or.3, 663 Bas.regg.499 Chr.3, 220 et cat.ox.153). — D πωλησαι (*vendat*), EGHQSVΓA. A etc. πωλησει. — αγορασάτω cum κABGKI. MQTX. III. — DEFHSIUVΓA etc. αγορασει (d *emet*).

37. ου sine *ει* cum κABDHLQTX, b, f, sah. copt. syr.hr. aeth. (b, l *quod scriptum est*, non exprimentes *τουτο*). Addunt *ει* ΓA. III it.pler. *vg.* syr.cu et utr. arm. και γαρ (it.mu. *vg.* *etenim*, q *nunc*) το: T και το γαρ. D, a, e, ff², i, l, syr.cu omittunt γαρ. — το cum κBDLQT, 1, b, sah. copt. syr.cu et p.txt.et hr. τα cum AXΓA. III it.pler. *vg.* syr.sch.et p mg. arm. aeth.

38. ειπαν cum κBDLQT. ειπον cum AXΓA. III.

39. ου μαθητ. sine αυτων cum κABDLM²T. A², q (g¹, 2?) *vg.* copt. syr.p arm. Addunt αυτου M*QXΓA*III it.pler. sah. syr.cu et sch.et hr. aeth.

δὲ αὐτῷ καὶ οἱ μαθηταί. 40 γενόμενος δὲ ἐπὶ τοῦ τόπου εἶπεν αὐτοῖς προσεύχεσθε μὴ εἰσελθεῖν εἰς πειρασμόν. 41 καὶ αὐτὸς ἀποπάσθη ἀπ' αὐτῶν ὡσεὶ λίθον βολήν, καὶ θεῖς τὰ γόνατα προσηύχετο 42 λέγων πάτερ, εἰ βούλει παρενεγκαι τοῦτο τὸ ποτήριον ἀπ' ἐμοῦ· πλὴν μὴ τὸ θέλημα μου ἀλλὰ τὸ σὸν γινέσθω. [43 ὡφθη δὲ αὐτῷ ἄγγελος ἀπ' οὐρανοῦ ἐπισχύων αὐτόν. 44 καὶ γενόμενος ἐν ἀγωνίᾳ ἐκτενέστερον προσηύχετο. καὶ ἐγένετο ὁ ἰδρῶς αὐτοῦ ὡσεὶ θρόμβοι αἵματος καταβαίνοντος ἐπὶ τὴν γῆν]. 45 καὶ ἀναστὰς ἀπὸ τῆς προσευχῆς, ἐλθὼν πρὸς τοὺς μαθητὰς εὗρεν κοιμωμένους αὐτοὺς ἀπὸ τῆς λύπης, 46 καὶ εἶπεν αὐτοῖς· τί καθεύθετε; ἀναστάντες προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς πειρασμόν.

47 Ἐτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ δῆλος, καὶ ὁ λεγόμενος Ἰούδας εἰς τῶν δώδεκα προῆρχετο αὐτούς, καὶ ἤγγισεν τῷ Ἰησοῦ φιλεῖν αὐτόν. 48 Ἰησοῦς δὲ εἶπεν αὐτῷ· Ἰούδα, φιλήματι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου παραδίδω; 49 ἰδόντες δὲ οἱ περὶ

40 vs.
Mt. 14, 32 vs.
Mt. 26, 36 vs.

47 53
Mt. 26, 47 - 56
Mc. 14, 43 52
Io. 18, 1 - 12

42. παρενεγκαι (-έγκαι ΚΠ etc.) cum κΚLMRΠ; item παρενεγκειν cum ΑQXΓΑΔ (i transire). παρενεγκε cum BDKT, T, item transfer it. pler. vg. syr. p arm. etc. τοῦτο τὸ ποτήριον (ita M, N* τοῦτ. το ποτ. τοῦτ.) cum MBDLQT, 157, 48ev. f, Π2. το ποτη. τοῦτο cum ARXΓΑΑΠ it. pler. vg. syr. cu et utr. γινέσθω (MABJ γειν.) cum MABGHKLMQRSTUVI vid. ΑΠ etc. γεσθῶ cum DEXA etc.
- 43, 44. Cf. Graefe, Textkritische Bemerkungen (Theol. Stud. und Krit. '96, S. 259—262). ὡφθη δε usque επι την γην cum M* et CDFGHKLMQUXA; asteriscis notata habent ESVII syr. p mg. cod.; item cum a, b, c, e, Π2, g^{1,2}, i, l, q, sah. cod. (ap. Zoeg. 204) copt. w¹ et schw. (ex. petr. 4) syr. cu et utr. et hr. arm. ed. et cdd. mu. aeth. Praeterea confirmant Iust. try. 103 Ir. 219 Hipp. noet. 15 Dion. alex. (ap. Gall. 14 append. 116) Caes. 3, 23 Arius ap. Epiph. 742 et 785 et Epiph. ancor. 31 Did. manich. (ap. Canisium 1, 394) Chr. 7, 893 etc. Accedere videtur Eus. can. De Latinis vero accedunt Hil. 1061 Hier. pelag. 2 Aug. cons. 3, 12. Contra omittunt hos versus M^aABRT (ESVΔII syr. p cod. asteriscis) f, copt. dz. sah. woid. arm. cdd. aliq. syr. p mg. syr. sin. Evangelistaria omittunt in lectione quae est a 22, 39—23, 1, sed habent in lectione Mt. 26, 2—27, 2, ubi post v. 20, Ioh. 13, 3—17, et post v. 39, I. c. 22, 43—45 leguntur. Athanasius, quum saepe posset adhibere, non adhibuit, cf. 1, 456 sq. 709 sq. Cyrillus in comm. ad h. l. hom. 146 (vide editionem Syriacam Oxoniensem) praerit, item Ambrosius luc. 1517, item Ioh. Dam. Parall. 464. Praeterea Anastasius Sinaita hodie testatur: επεχειρησαν παρεπαραι τους θρομβους του αιματος του ιδρωτος χν̄. Item Syri a Photio (epist. 138 ad Thdorom), Armeni a Nicone (ap. Gall. 3, 250) ista delevisse arguuntur.
43. απ ουρανον cum M LXΓΑΑΠ. απο του ουρ. cum DQU copt. — syr. cu om.
44. και εγενετ. cum M VX it. vg. copt. syr. cu et sch. et hr. arm. aeth. εγεν. δε cum DLQΓΑΑΠ syr. p. καταβαινοντος cum M X, a, c, Π2, g^{1,2}, vg. copt. syr. hr. (syr. cu et sch. et cecidit) arm. καταβαινοντες cum DLΓΑΑΠ, b, e, i, for. mm. syr. p aeth.
45. τ. μαθητας sine αυτου cum MBDLQRTXΓΑΑΠ. Addunt αυτου 1, 209, it. pler. vg. sah. copt. syr. cu et sch. et p c* aeth. κοιμωμ. αυτους cum MBDLT, 69, 346. αυτ. κοιμωμ. cum AQRXΓΑΑΠ it. pler. vg. syrr. etc.
47. ετι cum MABGLMRTUXAΠ, l, q, (g^{1,2} v^{dtr}) vg. etc. ετι δε cum DEHSVΓA, b, c, e, Π2, i, sah. fragm. woi arm. αυτους cum MBDLRTXAΠ. — ΓA αυτοις. — αυτου cum minusculis.
48. ις δε cum MBLTX, 157. ο δε ις cum ADRΓΑΑΠ.

αὐτὸν τὸ ἐσόμενον εἶπαν κύριε, εἰ πατάξομεν ἐν μαχαίρῃ; 50 καὶ ἐπάταξεν εἰς
 τις ἐξ αὐτῶν τοῦ ἀρχιερέως τὸν δούλον καὶ ἀφείλεν τὸ σὺς αὐτοῦ τὸ δεξιόν.
 51 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν ἕατε ἕως τούτου. καὶ ἀπάμενος τοῦ ὠτίου
 ἴασατο αὐτόν. 52 εἶπεν δὲ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς παραγενομένους πρὸς αὐτὸν ἀρχιερεῖς
 καὶ στρατηγούς τοῦ ἱεροῦ καὶ πρεσβυτέρους· ὡς ἐπὶ ληστήν ἐξεληλύθατε μετὰ
 μαχαίρων καὶ ἐξύλων· 53 καὶ ἡμέραν ὄντιος μου μεθ' ὑμῶν ἐν τῷ ἱερῷ οὐκ ἐξετεί-
 ναστε τὰς χεῖρας ἐπ' ἐμέ. ἀλλ' αὕτη ἐστὶν ὑμῶν ἡ ὥρα καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ σκοτίου.
 54 Συλλαβόντες δὲ αὐτὸν ἤγαγον καὶ εἰσήγαγον εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἀρχιερέως·
 ὁ δὲ Πέτρος ἠκολούθει μακρόθεν. 55 περιανάντων δὲ πῦρ ἐν μέσῳ τῆς αὐλῆς
 καὶ συνακαθισάντων ἐκάθητο ὁ Πέτρος μέσος αὐτῶν. 56 ἰδοῦσα δὲ αὐτὸν παιδίσκη
 τις καθήμενον πρὸς τὸ φῶς καὶ ἀνέλασσα αὐτῷ εἶπεν καὶ ὄντιος σὺν αὐτῷ ἦν.
 57 ὁ δὲ ἠρνήσατο αὐτὸν λέγων οὐκ οἶδα αὐτόν, γύναι. 58 καὶ μετὰ βραχὺ ἕτερος
 ἰδὼν αὐτὸν ἔφη καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ. ὁ δὲ Πέτρος ἔφη ἄνθρωπε, οὐκ εἰμί.

54 κ.
 Mt. 26, 57 κ.
 Mc. 14, 33 κ.
 Io. 18, 13 κκ.
 56—62
 Mt. 26, 69—75
 Mc. 14, 66—72
 Io. 18, 25—27

49. εἶπαν cum **MBDLTX**. εἶπον cum **ARΓAΛΠ**. κυριε sine αυτω cum **MBLTX**, **Π²blan**. i, l, q, sah. copt., item *D* τω κυριω. — αυτω κυριε cum **ARΓAΛΠ**, a, b, c, e, f, vg. syr. cu et utr. μαχαίρη cum **B*DLT**. μαχαίρα cum **AB³RΧΓAΛΠ**.
 50. του αρχιερ. του δουλ. cum **MBLT**, 69, 346. τον δουλ. του αρχιερ. cum **ADRXΓAΛΠ** it. vg. το ους αυτου cum **MBLT**, 69, 346, fscr. (item it. vg.). αυτου το ους (ut Mt. Mc., item loh.) cum **ADRXΓAΛΠ** (sed *DK* etc. ωτιου).
 51. ωτιου sine αυτου cum **MBLRT**, 1, 131, arm. Addunt αυτου **AXΓAΛΠ** it. vg. etc. Reiske (vide V. d. S. Bakhuyzen) coniecit: „ἕατε ὡς τούτου, lasst ihm sein Ohr mit Frieden.“ Haec conjectura mihi non placet. Fortasse *eate* *εως τουτου* corrupta sunt. — J. Weiss (Comm. S. 631) dicit, vss. 50, 51b glossema esse (e Mt.).
 52. ις cum **ABT**. ο ις cum **LRXΓAΛΠ** Or.4, 386. — *D*, 1, 131, cscr., e, syr. cu arm. omittunt. προς secundum cum **GHRA** syr. p mg. cod. bars. (Latt. ad). επ cum **ABDLTXΓAΛΠ** syr. utr. Or.4, 387. εξεληλυθατε cum **AΓAΛ**. εξηλυθατε cum **MBDLRT**, item **KMXII** εξηλυθετε.
 53. αλλ cum **ABHKMXII**. αλλα cum **DEGLSUDA**. υμων post εστιν cum **κ²BDGKLMRTXII**, a (haec est vestra hora), arm. Ante εστιν cum **AESUV ΓAΛ**. — It. pl. vg. haec est hora vestra, b haec hora est vestra. κ*, 49v. omittunt υμων, *H* omittit εστ.
 54. και εισηγαγον cum **MBLRTXΔAΛΠ**, c, sah. copt. syr. p Or.4, 387. — *DI*, 1, it. pler. vg. syr. cu et sch. aeth. omittunt. Praeterea non addidimus αυτον cum **MBDKLMRTII** it. vg. arm. Addunt **XΓAΛ** sah. copt. syr. p c. ob. την οικιαν cum **MBKLMTII**. τον οικον cum **ADRXΓAΛ**.
 55. περιαναντων cum **MBLT**. αφαντων cum **ADRXΓAΛΠ**. συνακθισ. (συνκ- cum **AB*LRTA**; συγκ. cum **B³XΓAΠ**) cum **MBLRLXΓAΛΠ**, a. περικαθισ. cum *DG* it. pler. vg. arm. Praeterea non addidimus αυτων cum **MBDKLTA** (item *R* sed addit post δε) a, b, c, e, **Π²**, i, l, q, arm. Addunt αυτων **AX ΓAII**, f, vg. μεσος cum **BLT**, 1, 209 et εν μεσσω cum **κARXΓAΛΠ** (*AR* εμμεσσω) (item in medio it. vg.). — *D* μετ.
 57. αυτον primum cum **AD*EGHUVDA**, d, vg. syr. p. Item negavit ei dicens e, **Π²**, i, q. Omittunt **BD²στ-KLMSTXII**, a, b, c, f, l, sah. copt. syr. cu et sch. arm. aeth. γυναι hoc loco cum **MBLTX** sah. copt. arm. Ante ουκ οιδ. scribunt **AΓAΛII** it. vg. syr. cu et utr. — *D* omittit.
 58. εφη cum **MBKLMTII**. ειπεν cum **ADXΓAΛ**.

59 και διαστάσης ὡσεὶ ὥρας μίας ἄλλος τις διΰσχυρίζετο λέγων ἐπ' ἀληθείας καὶ οὗτος μετ' αὐτοῦ ἦν, καὶ γὰρ Γαλιλαῖός ἐστιν. 60 εἶπεν δὲ ὁ Πέτρος ἄνθρωπε, οὐκ οἶδα δὲ λέγεις. καὶ παραχρῆμα ἐτι λαλοῦντος αὐτοῦ ἐφώνησεν ἀλέκτωρ, 61 καὶ στραφεὶς ὁ κύριος ἐπέβλεψεν τῷ Πέτρῳ· καὶ ὑπεμνήσθη ὁ Πέτρος τοῦ λόγου τοῦ κυρίου, ὡς εἶπεν αὐτῷ ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι σήμερον ἀπαρτήσῃ με τρίς. 62 καὶ ἐξεληθὼν ἔξω ἔκλυσεν πικρῶς.

63· Καὶ οἱ ἄνδρες οἱ συνέχοντες αὐτὸν ἐπέπαιζον αὐτῷ δέροντες, 64 καὶ περι-
καλύψαντες αὐτὸν ἐπηρώτων λέγοντες· προφήτευσον, τίς ἐστιν ὁ παῖσας σε; 65 καὶ
ἕτερα πολλά βλασφημοῦντες ἔλεγον εἰς αὐτόν.

66 Καὶ ὡς ἐγένετο ἡμέρα, συνήχθη τὸ πρεσβυτέριον τοῦ λαοῦ ἀρχιερεῖς τε καὶ
γραμματεῖς, καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ συνέδριον αὐτῶν, λέγοντες· εἰ σὺ εἶ ὁ
Χριστός, εἰπὸν ἡμῖν. 67 εἶπεν δὲ αὐτοῖς· ἐὰν ὑμῖν εἴπω, οὐ μὴ πιστεύσητε·
68 ἐὰν δὲ ἐρωτήσω, οὐ μὴ ἀποκριθῆτε. 69 ἀπὸ τοῦ νῦν δὲ ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ

63 a.
Mt. 26, 67 s.
Mc. 14, 63

Io. 18, 24

67 a.
Mt. 26, 63 s.
Mc. 14, 61 s.

60. αλεκτωρ cum **ABDLXΓΔΑΠΠ** (etiam copt. arm.). ο αλεκτ. cum minusculis.

61. τ. λογου cum **ΑΔΓΑΑΠΠ**. — **κBLTX**, 124 του ρηματος, ita et Mt. et Mc. σημερον cum **κBKLMΤΧΠΠ** sah.txt.woi. copt. syr.p c.* (item 69, 124 ante φωνησαι, b, ff², l, fu. sax. aeth. post negabis). Omittunt **ΑΔΓΑΑ**, a, c, e, f, i, q, vg. sah.fra.woi. syr.cu(add. δις)et sch. arm.

62. Versum omittunt a, b, e, ff², i, l*. εξω cum **κBDKLMΤΧΠΠ** vg.cod. sah.

copt. syr.cu arm. Addunt ο πετρος **ΑΓΔΑ** c, f, g^{1,2}, q, vg. syr.sch.et p aeth.

63. αυτον cum **κBDLMΤΠΠ**, 157, it. (sed i omittit) vg. sah. copt. syr.cod.et p mg. arm. ton iv cum **ΑΧΓΑΑ** syr.cu et sch.ed.et p txt aeth.

64. περικαλυψαντ. αυτον cum κ (sed αυτ. post επηρ. scribit) **BKLMΤΠΠ**, i, copt.. fu. sah. syr.cu περικαλυψ. αυτου το προσωπον. D, 131, a, q, arm. aeth. περικαλυψ. αυτου το προσωπον εντυπον αυτου και. — περικαλ. αυτου εντυπον (A* -πιου) αυτου το προσωπον και, item περ. αυτ. εντυπ. a. τ. πρ. και cum **ΑΧΓΑΑ**, f, vg. syr.utr. — b, c, e, l omittunt. επηρωτ. λεγοντες αυτον (κ περικ. επηρ. αυτ. λεγ.) **BKLMΤΧΠΠ** pw.scr. — D (praecedit εντυπον αυτου και, vide ante) ελεγον, b, ff², q, syr.cu et sch. dicentes (syr.cu add. ei), c interrogantes eum. — επηρωτ. αυτου λεγοντες cum **ΑΓΑΑ**, a, e, f, i, l, vg. sah. copt. syr.p arm. aeth.

66. αρχιερ. τε cum **κABKLMΤΧΠΠ** etc. — V omittit; **EGHSΥΓΑΑ**, a, arm. omittunt τε. D, 146 και αρχιερ. — απηγαγον cum **κBDKT**, a (deduxerunt) syr.pmg. απηγαγ. cum **ΑΛΧΓΑΑΠΠ** it.plu vg. duxerunt, c, d adduxerunt. αυτων cum **κBDLΤΧΓΑΠΠ** etc. εαυτον cum **ΑΔ**. ειπον cum **κBLT**. ειπε cum **ΑΧΓΑΑΠΠ**. — D, 61 omittunt ειπ. ημιν.

68. εαν δε (D etc. omittunt) sine additamento cum **κBLT** arm. (aeth.) Cyr.act.52 item D, it.5, item 243, fscr, c, l, syr.cu et sch. και εαν. Addunt και **ΑΧΓΑ ΑΠΠ**, f, vg. copt. (sah. εαν και) syr.p. ου μη αποκριθ. sine additamento cum **κBLT** copt. Cyr.act.52, item addito tantum μοι 22, 131, 157, 209, for. sah. Addunt μοι η απολυσητε **ΑΔΧΓΑΑΠΠ** it. vg. syr.cu et utr. (sed 243, a omitt. μοι, l, syr.cu et sch. addunt με). Michelsen (Het ev. v. Mk. bl. 174) legit: εαν δ ερωτησητε ου μη αποκριθω. Cf. contra V. d. Beke Callenfels, Beoordeling enz. bl. 239, 240.

69. δε cum **κABDLΤΧ**, a, b, e, f, i, l, q, vg. copt.wi et schw. et petr.4 syr.p c*, arm. aeth. Cyr.act.52. — c syr.cu Or.3, 715 γαρ. Omittunt **ΓΑΑΠΠ** sah. copt.dz. syr.sch. et p txt.

ἀνθρώπου καθήμενος ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως τοῦ θεοῦ. 70 εἶπαν δὲ πάντες· σὺ οὖν εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ; ὁ δὲ πρὸς αὐτοὺς ἔφη· ὑμεῖς λέγετε, ὅτι ἐγὼ εἰμι. 71 οἱ δὲ εἶπαν· τί ἔτι ἔχομεν μαρτυρίας χρειαίαν; αὐτοὶ γὰρ ἠκούσαμεν ἀπὸ τοῦ στόματος αὐτοῦ.

XXIII.

1 ss.
Mt. 27, 2
11 14 ss.
Mc. 15, 1 ss.
Io. 18, 28

1 Καὶ ἀναστὰν ἅπαν τὸ πλῆθος αὐτῶν ἤγαγον αὐτὸν ἐπὶ τὸν Πιλάτον. 2 ἤρξαντο δὲ κατηγορεῖν αὐτοῦ λέγοντες· τοῦτον εὗραμεν διαστρέφοντα τὸ ἔθνος ἡμῶν καὶ κωλύοντα φόρους Καίσαρι διδόναι, καὶ λέγοντα ἐαυτὸν Χριστὸν βασιλεῖα εἶναι. 3 ὁ δὲ Πιλάτος ἠρώτησεν αὐτὸν λέγων· σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτῷ ἔφη· σὺ λέγεις. 4 ὁ δὲ Πιλάτος εἶπεν πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς ὄχλους· οὐδὲν εὗρισκω αἴτιον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ. 5 οἱ δὲ ἐπιλαθον λέγοντες ὅτι ἀνασείει τὸν λαόν, διδάσκων καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἕως ὧδε. 6 Πιλάτος δὲ ἀκούσας ἐπηρώτησεν εἰ ὁ ἄνθρωπος Γαλιλαῖός ἐστιν, 7 καὶ ἐπιγνοὺς ὅτι ἐκ τῆς ἐξουσίας Ἡρώδου ἐστίν, ἀπέπεμψεν αὐτὸν πρὸς Ἡρώδη, ὄντα καὶ αὐτὸν ἐν Ἱερουσαλὺμοις ἐν ταῦταις ταῖς ἡμέραις.

70. εἶπαν cum **BLT**, fscr. εἶπον cum **ADΧΓΔΔ**.

71. εἶπαν cum **BDLRTX**. εἶπον cum **ΑΓΔΔΠ**. εχομεν μαρτυρίας χρει. cum **BLT**. χρει. εχομ. μαρτυρίας (*D* sah. -τηρων) cum **ADDRΧΓΔΔΠ**.

XXIII: 1. ἡγαγον cum **ABDLRTXΓΔΔΠ**, 1 it. vg. sah. copt. syr.^{cu} et utr. arm. ἡγαγεν cum minusculis. πειλατον cum **ABDT**. πιλατον cum **ΛΡΧΓΔΔΠ**.

2. ευραμεν cum **B*LTX**, 1, cat.^{ox.147} (ad 20, 20). ευρομεν cum **B³DRΓΔΔΠ** (*D*gr.* ευρον). το εθν. ἡμων cum **BDHKLMTΠ** it. vg. sah. copt. syr.^{cu} et utr. arm. aeth. Omittunt ἡμων **AEGSUVXΓΔΔ**, Mcion.epiph.³¹⁶ et ³⁴⁶. Praeterea b, c, e, Π², i, l, q gat. mm. addunt καὶ καταλυοντα τον νομον καὶ τους προφητας, et solventem legem nostram (c, gat. min. om.) et prophetas. φορους καισαρι διδουαι cum **BLT** syr.^{cu} et sch., item *D* it. vg. Cyr.luc.⁴⁰⁸ φορους διδο. καισαρι. — καισαρι φορους διδον. cum **ΧΓΔΔ** arm., item **AKMRΠ** syr.^p καισαρι φορον διδουαι. Praeterea Mcion.epiph. ad haec addit καὶ αποστρεφοντα τας γυναικας καὶ τα τεκνα (contra scribit Ephiph.^{346s}). Similia c, e addunt ad v. 5. καὶ λεγοντα cum **BLT**, 106, b, e, f, Π², i, l, q, vg. syr.^{cu} et utr. arm. — *D* λεγοντ. δε. Omittunt καὶ **ARΧΓΔΔΠ**, a, c, sah. copt. Thdr.¹, ⁶¹⁸.

3. πειλατος cum **AB*Decorr.T**. πιλατος cum **B³D*LRΧΓΔΔΠ**. ηρωτησεν cum **MBRT**, 48^{ov}. επηρωτ. cum **ADLXΓΔΔΠ**.

4. πειλατος cum **ABD*T**. πιλ. cum **B³LR** etc. ut v. 3.

5. και αρξ. cum **BLT** am. for. fu. em. ing. (al.) copt.^{wi} et petr.⁴ syr.^{cu} et utr. Omittunt καὶ **ADDRΓΔΔΠ** it. vg.^{ed} sah. copt.^{schw.} exdz. εως ωδε: c, e addunt et filios nostros et ucores avertit a nobis; non enim baptizantur (c -atur) sicut et (c om.) nos nec se mundant (c omittit nec se mund.).

6. πειλατ. (cum **AB*DRT**; πιλ. cum **B³LX**) δε ακουσας: *D*, c ακουα. δε ο πειλ. Praeterea additur γαλιλαιαν ab **ADDRΓΔΔΠ** it. vg. sah. syr.^r. rell. (sed *D* sah. την γαλιλαιαν, c, arm. a Galilaea, syr.^{sch.} nomen Galilaeae, syr.^{cu} quod dicunt a Galilaea). Omisimus cum **BLT**, copt.

7. προς (additur τον a **BT**) ηρωδη: *D* τω ηρωδη.

8 ὁ δὲ Ἡρώδης ἰδὼν τὸν Ἰησοῦν ἐχάρη λίαν ἦν γὰρ ἐξ ἱκανῶν χρόνων θέλων ἰδεῖν αὐτὸν διὰ τὸ ἀκούειν περὶ αὐτοῦ, καὶ ἤλιξεν τι σημεῖον ἰδεῖν ἐπ' αὐτοῦ γινόμενον. 9 ἐπιρώτα δὲ αὐτὸν ἐν λόγοις ἱκανοῖς· αὐτὸς δὲ οὐδὲν ἀπεκρίνατο αὐτῷ. 10 εἰστήκεισαν δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς εὐτόμως κατηγοροῦντες αὐτοῦ. 11 ἐξουθενήσας δὲ αὐτὸν καὶ ὁ Ἡρώδης σὺν τοῖς στρατεύμασιν αὐτοῦ καὶ ἐμπαίξας, περιβαλὼν ἐσθῆτα λαμπρὰν ἀνέπεμψεν αὐτὸν τῷ Πιλάτῳ. 12 ἐγένοντο δὲ φίλοι 8 τε Ἡρώδης καὶ ὁ Πιλάτος ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ μετ' ἀλλήλων προ-
εἴτηρον γὰρ ἐν ἐχθρᾷ ὄντες πρὸς αὐτούς.

13 Πιλάτος δὲ συναλεσάμενος τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς ἀρχοντας καὶ τὸν λαὸν
14 εἶπεν πρὸς αὐτούς· προσηνέγκατέ μοι τὸν ἄνθρωπον τοῦτον ὡς ἀποστρέφοντα τὸν λαόν, καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ἐνώπιον ὑμῶν ἀνακρίνας οὐδὲν εἶδρον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ αἴτιον ὧν κατηγορεῖτε κατ' αὐτοῦ. 15 ἀλλ' οὐδὲ Ἡρώδης ἀνέπεμψεν γὰρ αὐτὸν πρὸς ἡμᾶς, καὶ ἰδοὺ οὐδὲν ἄξιον θανάτου ἐστὶν πεπραγμένον αὐτῷ. 16 παι-
δεύσας σὺν αὐτὸν ἀπολύσω. 18 ἀνέκραγον δὲ πανπληθεὶ λέγοντες· αἶρε τοῦτον, ἀπόλυσον δὲ ἡμῖν τὸν Βαραββᾶν· 19 ὅστις ἦν διὰ στάσιν τινὰ γενομένην ἐν τῇ

10. 19, 1
18- 25
Mt. 27, 16- 26
Mc. 15, 7- 15
Io. 18, 40 ss.

8. ἐξ ἱκανῶν χρόνων cum **MBDLT**, 157, c, sah. arm. ἐξ ἱκανου cum **ARΓΛΛ**, item addito χρόνου **HMΧΠ** etc. θέλων (*L om.*) hoc loco cum **MBTX**, 13, 69, 124, c. — *D* etc. ante ἰδεῖν αὐτον ἐξ ἱκ. χρ. Post ἦν γὰρ cum **ADR ΓΛΛΠ** vg. ακουειν sine additamento cum **MBDKLMTΠ** sah. copt. syr.^{cu}. Addunt πολλά **ARXΓΛΔ** it. vg. syr.^{utr}. arm.
11. καὶ ὁ ηρωδ. cum **MLTX**, a, d, copt.^{wi} et petr.⁴. Omittunt καὶ **ABDστ.ΡΓΔΛΠ** it.pler. vg. περιβαλων sine additamento cum **MBLT**, a, vg. Addunt αὐτον **ADΧΔΛΠ** etc., **RSUF** αὐτω.
12. ηρωδ. κ. ο. πιλ. (*πιλ.* cum **AB*T**; *πιλ.* cum **MB³DL** etc.) hoc ordine cum **MBLT** it.pler. vg. sah. syr.^{cu} aeth. πιλατ. καὶ ὁ (*HU om.*) ηρωδ. cum **A(D)ΧΓΔΛΠ**, (c) copt. syr.^{sch}. et p arm. αὐτους cum **MBLT**, γ^{scr}. εαυτους cum **ΑΧΓΔΛΠ**.
13. συναλ. cum **MB*DFTΛ**. συγκαλ. cum **BβLXΓΔΠ**.
14. ουθεν cum **MBT**, 1. ουδεν cum **ADΧΓΔΛΠ**. κατ cum **BTXΓΔΠ**. — **MBΛΛ** omittunt (nec exprim. Latt.).
15. ανεπεμψεν γαρ αὐτον προς ημας cum **MBKLMΤΠ**, 157, f, 130^{lat}. bodl. sah. copt. ανεπεμψα (*H 47^{ev}*. -ψεν) γαρ υμας προς αὐτον cum **AD(H)XΓΔΔ** it.pler. vg.
17. Hunc versum textus receptus sic habet: αναγκην δε (arm. γαρ) ειχεν (syr.^{cu} et consueverat Pilatus) απολνειν αυτοις κατα (*Δ κατ*) εορτην ενα cum **κ(D) ΧΓΔΔ**, b, c, e, f, ff², g^{1,2}, l, q, vg. (excepto fu) copt.^{wi} et petr.⁴ (syr.^{cu}) syr.^{sch}. et p (aeth.^{utr}). Sed *D* syr.^{cu} aeth.^{utr}. (non item aeth.^a) demum post v. 19 ponunt. Praeterea noscit etiam Eus.^{can}. Omisimus cum **ABKLTΠ**, a, fu, sah. copt.^{dz}. syr.^{syn}.
18. ανεκραγον cum **MBLT**, 124, 157, a (*exclamabant*), Cyr.^{luc}.432. ανεκραξαν cum **ADΧΓΔΛΠ** it.pler. vg. πανπληθ. cum **MBDEHMA** etc., *T* απαπληθει. — παμπληθ. cum **BLXΓΔΠ**. τον βαραββ. cum **MBDLTX** etc. Omittunt τον **ΑΓΔΛΠ**.
19. βληθεις cum **BLT**. βεβλημενος cum **MBADΧΓΔΛΠ**. — **κ*** omittit. — εν τη φυλακη cum **MBLTX**, 243 (f in carcere missus, q missus in carcere). εις φυλακην cum **ADΓΔΛΠ**. Holwerda (cf. V. d. S. Bakhuyzen et V. Manen)

πόλει καὶ φόνον ληφθεὶς ἐν τῇ φυλακῇ. 20 πάλιν δὲ ὁ Πιλάτος προσεφώνησεν, θέλων ἀπολύσαι τὸν Ἰησοῦν. 21 οἱ δὲ ἐπεφώνουν λέγοντες· σταύρου σταύρου αὐτόν. 22 ὁ δὲ τρίτον εἶπεν πρὸς αὐτούς· τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν οὗτος; οὐδὲν αἰτιον θανάτου εὔρον ἐν αὐτῷ· παιδεύσας οὖν αὐτόν ἀπολύσω. 23 οἱ δὲ ἐπέκειντο φωναῖς μεγάλας αἰτούμενοι αὐτόν σταυρωθῆναι, καὶ κατίσχυον αἱ φωναὶ αὐτῶν. 24 καὶ Πιλάτος ἐπέκρινεν γενέσθαι τὸ αἴτημα αὐτῶν· 25 ἀπέλυσεν δὲ τὸν διὰ στάσις καὶ φόνον βεβλημένον εἰς φυλακὴν, ὃν ἤτοῦντο, τὸν δὲ Ἰησοῦν παρέδωκεν τῷ θελήματι αὐτῶν.

26 Καὶ ὡς ἀπήγαγον αὐτόν, ἐπιλαβόμενοι Σίμωνά τινα Κυρηναῖον ἐρχόμενον ἀπ' ἀγροῦ ἐπέθηκεν αὐτῷ τὸν σταυρὸν φέρειν ὀπισθεν τοῦ Ἰησοῦ. 27 ἠκολούθει δὲ αὐτῷ πολὺ πλῆθος τοῦ λαοῦ καὶ γυναικῶν, αἱ ἐκρίνοντο καὶ ἐθρήνον αὐτόν. 28 στραφεὶς δὲ πρὸς αὐτὰς Ἰησοῦς εἶπεν· θυγατέρες Ἱερουσαλήμ, μὴ κλαίετε ἐπ' ἐμέ· πλὴν ἐφ' ἑαυτὰς κλαίετε καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ὑμῶν, 29 οὗτι ἰδοὺ ἔρχονται ἡμέραι ἐν αἷς ἐροῦσιν· μακάριαι αἱ στεῖραι, καὶ αἱ κοιλίαι αἱ οὐκ ἐγέννησαν, καὶ μαστοὶ οὐκ ἔθρεψαν. 30 τότε ἄρξονται λέγειν τοῖς θρεσιν· πέσατε ἐφ' ἡμᾶς, καὶ τοῖς βουνοῖς· καλύψατε ἡμᾶς· 31 οὗτι εἰ ἐν τῷ ὑγρῷ ξύλῳ ταῦτα ποιοῦσιν, ἐν τῷ ξηρῷ τί γένηται; 32 ἤγοντο δὲ καὶ ἕτεροι δύο κακοῦργοι σὺν αὐτῷ ἀνααιρεθῆναι.

Mt. 27, 32
Mc. 15, 21
Io. 19, 17

Hos. 10, 8
Amos. 6, 16
Mt. 27, 33
Mc. 15, 27
Io. 19, 18

- conjecit: ληφθεὶς ἐν τῇ φυλακῇ. Sic etiam V. d. S. B. et V. d. Beke Callenfels (Beoordeeling v. d. conj. op Mk. en Lk., bl. 242).
20. δε cum **ABDLT**, 124, 157, it. vg. sah. copt. syr.sch. οὖν cum **XΓΔΑΠΠ** syr.P. προσεφών. sine addimento cum **APXΓΔΑΠΠ** syr.sch.etP arm. — **B**LT etc. addunt αυτοις, item **D**, 13 addunt αὐτους (d advocavit eos).
21. σταυρον bis cum **BDF**^a Or.1, 725 et 3, 316, 511, 755 etc. Eus.praep.49 et 51 Cyr.sophon619 σταυρωσον bis cum **ALPXΓΔΑΠΠ**.
23. αυτων sine additamento cum **B**L, 130gr.etlat. a, b, e, Π², g1, 2, l, sah. copt. Addunt καὶ των αρχιερων **ADPXΓΔΑΠΠ**, c, f, syr.cu et utr. arm. — **B** αυτον σταυρωσαι. a, c, sah. crucifige illum.
24. και (157 addit δ) πειλ. επεκρ. cum **B**L, 157, it.pler. vg. copt. syr.cu aeth. ο δε πιλ. επεκρ. cum **APXΓΔΑΠΠ** unc.⁹ al. pler. sah. syr.utr. arm. — **D** (c) επεκρ. δε ο πειλ.
25. απελυσ. δε sine additamento cum **ABDPXΓΔΑ**, a, sah. copt. Addunt αυτοις **KMP**, 1, 69, it.pler. vg. syr.cu et sch. etc. εις φυλακην cum **BDFK** arm. Or.1, 420. ε. την φρ̄ cum **ACLPXΓΔΑΠΠ** sah. copt.
26. σιμωνα τινα (**L**, 13 omitt., item syr.cu et sch., **CD** ante σιμ. ponunt) κυρηναιον ερχομενον cum **B**CDLX. σιμωνος τινος κυρηναιου του ερχομενου cum **APΓΔΑΠΠ**.
27. αι sine κα cum **ABC*DLX** it.pler. vg. sah. copt. syr.cu et sch. arm. aeth.; accedit **κ** qui nec αι habet (similiter **L** αικοπιοντο pro αι εκοπι.). — αι και cum **C³PΓΔΑΠΠ** syr.P.
28. ις cum **κ*** et **cb**BL. ο ις cum **κca** **ACDPXΔΑΠΠ** etc.
29. ερχονται hoc loco cum **ABLPGΔΑΠΠ** etc., item eodem loco **D** it. vg. ελευσοντα. **κCX**, 157, g^{scr}. ημεραι ερχ. — και αι cum **κBCX**. Omittunt αι **ADLPΓΔΑΠΠ**. εθρεψαν cum **B*CL**, 131, item **C²D**, 1, 118, 209 εξεθρεψαν, item it.pler. syr.pmg. sah. copt. εθηλασαν cum **APXΓΔΑΠΠ**, item (laclaverunt) f, vg. syr.cu et sch. et ptxt. aeth.
30. πεσατε cum **κ^cCLQX.1**. πεσιτε cum **κ*** **ABDPΓΔΑΠΠ**.

33 Καὶ ὅτε ἀπῆλθον ἐπὶ τὸν τόπον τὸν καλούμενον Κρανίον, ἐκεῖ ἐσταύρωσαν αὐτὸν καὶ τοὺς κακούργους, ὃν μὲν ἐκ δεξιῶν, ὃν δὲ ἀριστερῶν. 34 ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔλεγεν πᾶτερ, ἄφες αὐτοῖς· οὐ γὰρ οἶδασιν τί ποιοῦσιν. διαμεριζόμενοι δὲ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ἔβαλον κλήρους. 35 καὶ εἰσὶτήκει ὁ λαὸς θεωρῶν ἔξεμυκτηρίζον δὲ ὁ ἄρχοντας λέγοντες· ἄλλους ὥσωσον, ὡσαύτα ἑαυτὸν, εἰ οὐτός ἐστιν ὁ Χριστὸς τοῦ θεοῦ ὁ ἐκλεκτός. 36 ἐνέπαιξαν δὲ αὐτῷ καὶ οἱ στρατιῶται προσερχόμενοι, ὄξος προσφέροντες αὐτῷ 37 καὶ λέγοντες· εἰ σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων, σῶσον σεαυτὸν. 38 ἦν δὲ καὶ ἐπιγραφὴ ἐπ' αὐτῷ· ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων οὗτος.

33-34
Mt. 27, 33 ss.
Mc. 15, 22 ss.
Io. 19, 17 ss.

33. απηλθον cum AXΓΑΛΠ syr.p txt Joh. Dam. par. 709. ηλθον (cf. Mt.) cum κBCLQ (et D ηλθαν) it. vg. καλουμενον cum κABDLQΓΑΠ — CGXA λεγομενον (ut Mt. 27, 33). — αριστερων cum κABC³DXΓΑΛΠ. — C*LQ ευωνυμων (ut Mt. et Mc.).
34. De vs. 34a cf. Græfe, Theol. Stud. und Krit. 1896, S. 262—264. ο δε ις usque ad ποιουσι cum κ* et c. ACDgr. 2 LQXΓΑΛΠ (sed E asteriscum præpositum habet) c, e, f, ff², l, vg. copt. wi syr cu et utr. et hr. arm. aeth. Confirmat etiam Clem. hom. 11, 20. — κ*(uncis inclusit) BD*, 38, 435, a, b, d, sah. copt. dz syr. sin. omittunt. κληρους cum AX, 1, 33, 131, 209, 239, 248, cscr., a, e, f, ff², vg. 130^{lat} arm. syr.p txt et hr. sl. κληρον (at ita et Mt. et Mc. et LXX) cum κBCDLQΓΑΛΠ, b, c, syr. sch. et p mg. aeth.
35. εξεμυκτηριζ. (D μυκτηριζ.) δε sine και cum κD, a, c, arm. ed, item και εξεμυκτ. it. 5 vg. etc. — εξεμ. δε και cum ABCLQXΓΑΛΠ copt. syr. p et hr. arm. ms. (aeth.). οι αρχων. sine additamento cum κBCDLQX, b, c, e, ff², l, copt. syr. sch. et hr. aeth. pers. p. Addunt συν αυτοις ΑΓΑΛΠ, f, vg. (et a intra se) syr. cu et p arm. pers. w. του (κ* ο του, κ^a del. ο) θεου ο εκλεκτος cum κBL, 1, 118, 209. του θεου εκλεκτ. cum AC³QXΓΑΛΠ. — it. pler. vg. etc. dei electus, C*, ff² ο εκλεκτ. του θεου.
36. De vs. 36, 37 cf. Græfe, Theol. Stud. und Krit. '96, S. 264, 265. ενεπαιξαν cum κBL sah. ενεπαιζον cum ACDQXΓΑΛΠ it. vg. copt. syr. etc. οξος προσφερ. cum κABC*L, a, copt. Præmittunt και C³QXΓΑΛΠ, c, f, vg. syr. utr. — D etc. οξος τε προσφερων.
37. εἰ (b, f, l**, q, vg.): A, 1, a, e, ff² omittunt. D, c legunt vs. 37 χαιρε (ave) ο βασιλευς των ιουδαιων (c addit ὡσον σεαυτον) περιτεθεντες (d impro-nentes, c imposuerunt autem) αυτω και ακανθινον στεφανον. Syr. cu et sin. legunt χαιρε post και λεγοντες et addunt post ὡσον σεαυτον: και επεθησαν επι την κεφαλην αυτου στεφανον εξ ακανθων.
38. επιγραφη cum κABEHKLMQVXΓΑΛΠ etc. — CDGSU η επιγραφη ut Mc. επ αυτω cum κBL sah. copt. γεγραμμενη επ αυτ. cum C³ΓΑΛΠ it. pler. vg. syr. cu et utr. arm. aeth.; item C*X etc. επ αυτ. γεγραμμενη, item ADQ, 47^{ev}, b, q, am. for. san. επιγεγραμμενη (inscripta) επ αυτ. Præterea non addidimus γραμμασι etc. cum κ^{ca}BC*L, a, sah. copt. syr. cu syr. sin. Addunt γραμμασι ελληνικος και (κ* et cbDH, fscr., b, f omittunt) ρωμαικος και (κ* et cbD, fscr. omittunt) εβραιοκος cum κ* et cbAC³DQRXΓΑΛΠ it. pler. vg. syr. utr. etc., quæ quamvis nec in Mt. aut Mc. reperiantur, tamen potius ex Ioh. assumpta quam a Lc. scripta videntur. ο βασιλ. των ιουδ. ουτος (D, 124, e, ff² addunt εστιν) cum κBL, a, item D, 124, e, ff², item omisso ουτος C, c. ουτος εστιν (X etc. addunt ις) ο βασιλ. των ιουδ. cum AQR(X) ΓΑΛΠ, b, f, (l), q, (sah.) copt. syr. cu et utr. arm. aeth. Or. 3, 2.

Mt. 27, 44
Mc. 15, 32

39 *Εἰς δὲ τῶν κρεμασθέντων κακούργων ἐβλασφήμη αὐτόν· οὐχὶ σὺ εἶ ὁ Χριστός; ὡσόν σεαυτὸν καὶ ἡμᾶς.* 40 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἕτερος ἐπιτιμῶν αὐτῷ ἔφη· οὐδὲ φοβῆθ' ἐν τῷ θεῷ, ὅτι ἐν τῷ αὐτῷ κρίματι εἶ; 41 καὶ ἡμεῖς μὲν δικαίως, ἄξια γὰρ ὧν ἐπράξαμεν ἀπολαμβάνομεν· οὗτος δὲ οὐδὲν ἄτοπον ἐπραξεν. 42 καὶ ἔλεγεν· Ἰησοῦ, μνησθητί μου ὅταν ἔλθῃς εἰς τὴν βασιλείαν σου. 43 καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἀμήν σοι λέγω, σήμερον μετ' ἐμοῦ ἔσῃ ἐν τῷ παραδείσῳ.

44--49
Mt. 27, 45--56
Mc. 15, 33--41

44 *Καὶ ἦν ἡδὴ ὥσει ὥρα ἕκτη καὶ σκότος ἐγένετο ἐφ' ὅλην τὴν γῆν ἕως ὥρας ἐνάτης,* 45 τοῦ ἡλίου ἐκλιπόντος· ἐσχίσθη δὲ τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ μέσον.

39. *οὐχι* cum *BL*, item *sed* praeposito *λεγων* *κC**, a, b, ff², sah. copt. syr.^{cu} et hr. arm. aeth. *λεγων· ει* cum *AC³QRXΓΑ.Π*, c, f, q, vg. syr. utr. Or. int. 3, 922. — *D*, e omittunt *οὐχι* . . . *και ημας* (vs. 39b).

40. *επιτιμων* avt. *εφη* cum *κBC*LX* copt. *επιτιμα* (*E** - *τιμησεν*) avt. *λεγων* cum *AC³DQRΓΑ.Π* it. vg. syr. p arm. *ουδε* (etiam *κC*, it. pl. vg. *nec*): *κ*G* etc. *ου*, *D* *οτι ου*. 69, 235 *ουδεν*. Similiter Acta Pil. 233 *ουδεν* ex *A*C*. Sic etiam Holwerda (apud V. d. S. Bakhuyzen et V. Manen).

42. *iw* cum *κ*BC*L* (in his cdd. gr. possit etiam pro dativo [ελεχεν iw] haberi, non item sah. copt. Or. Ceterum iidem cdd. gr. non habent *κρυει*, quod mutato *iw* voc. in dat. inlatum vdr.) sah. copt. item Or. 4, 435, item Or. int. bis *domine Iesu*. *τω iw* cum *κC²QRXΓΑ.Π* unc.⁸ al. omn. vid. it. vg. (Latt. ad Iesum) syr. cu et sin. et utr. et hr. aeth. Or. int. 3, 922 Aug. cons. 3, 53. — *D* *αυτω*. — *μνησθητι μου* sine *κρυει* cum *κBC*DLM**, a, sah. copt. syr. hr. Or. 4, 455 et int. 3, 922 Bas. Sel. or. 24. Addunt *κρυει AC²M²RXΓΑ.Π*, b, q, syr. utr. arm. aeth. Or. int. 4, 564 Eus. ps. 29 Hil.³⁹ et 188 (etiam Act. pil. a 233), item ante *μνησθ. μου Q*, c, e, f, ff², l, vg. syr. cu. *εν τη βασιλεια σου* cum *κACQRXΓΑ.Π*, a, b, q, Or. 4, 435 et 455. — *BL*, c, e, f, ff², l, vg. *εις την βασιλειαν σου*. *D* *εν τη ημερα της ελευσεως σου*.

43. *και ειπεν αυτω* cum *κBL* 26^{ov}. e*, sah. copt.; item addito o *ις* cum *ACQRXΓΑ.Π* it. pler. vg. syr. omn. etc. — *D* *αποκριθεις δε ο ις ειπεν αυτω τω επιπλησονται* (qui oburgabat eum, Dlat.). *αμην σοι λεγω* cum *BC*L* arm. *αμην λεγω σοι* cum *κAC³QRXΓΑ.Π* it. vg. etc. — *D* *θαρσει*. — *σήμερον* (*L*, b, c, sah. copt. syr. utr. et hr. aeth. praemittunt *οτι*, item Act. pil. a 233) Hesych. (Hierosol. Collectio quaestionum 49). *τινες μεν ουτως αναγινωσκουσιν· αμην λεγω σοι σήμερον, και υποστιζουσιν· ειτα επιφερουσιν οτι μετ εμου εση εν τω παραδ.* Atque ita revera distinguit syr. cu (*σήμερον οτι μετ εμου* etc.).

44. De vss. 44, 45 cf. Graefe, Theol. Stud. und Krit. '96, S. 265, 266. *και ην* cum *κBC*DL*. 255, a, b, e, ff², l, q, copt. syr. hr. Or. int. 3, 923. *ην δε* cum *AC³QRXΓΑ.Π*, c, f, vg. syr. utr. (syr. cu *sed et erat*) arm. *ηδη* cum *BC*L* copt. syr. p ar. p Or. int. 3, 56. Omittunt *κAC³DQRXΓΑ.Π* it. vg. syr. cu et sch. et hr. sah. arm. Or. int. 3, 923. *ενατης* cum *κABCDQRX.Π*. *εννατης* cum *LG. I*.

45. *τον ηλιου εκλιποντος* (*B εκλειπ.*) cum *κBC*vid. L* evr. 11 sah. copt. syr. p mg. Or. 1, 414 et 415 Or. int. 3, 56 item „cdd. nonnull” apud Or. int. 3, 922 („ad hunc textum, i. e. Mt. 27, 45, quidam calumniantur — et dicunt quia sicut solet fieri in solis defectione, sic facta est tunc defectio solis — Dicimus ergo quod Mt. et Mc. non dixerunt defectionem solis tunc factam fuisse; sed neque Lucas sec. pleraq. exx. — In quibusdam autem exx. non habetur:

46 καὶ φωνήσας φωνῆ μεγάλη ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πάτερ, εἰς χεῖράς σου παρατίθειαι Pa. 30 (31), 6
 τὸ πνεῦμά μου. τοῦτο δὲ εἰπὼν ἐξέπνευσεν. 47 ἰδὼν δὲ ὁ ἑκατοντάρχης τὸ γενόμενον ἐδόξαζεν τὸν θεὸν λέγων ὄντως ὁ ἄνθρωπος οὗτος δίκαιος ἦν. 48 καὶ πάντες οἱ συναπαραινόμενοι ὄχλοι ἐπὶ τὴν θεωρίαν ταύτην, θεωρήσαντες τὰ γενόμενα, τύπτοντες τὰ στήθη ὑπέστρεφον. 49 εἰστήκεισαν δὲ πάντες οἱ γνωστοὶ αὐτοῦ ἀπὸ μακροθῆν, καὶ γυναῖκες αἱ συνακολουθοῦσαι αὐτῷ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, ὁρῶσαι ταῦτα. Io. 19, 23

50 Καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ὀνόματι Ἰωσήφ βουλευτὴς ὑπάρχων, καὶ ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ δίκαιος, 51 οὗτος οὐκ ἦν συναπαραινόμενος τῇ βουλῇ καὶ τῇ πράξει αὐτῶν, ἀπὸ Ἀρμαθαίας πόλεως τῶν Ἰουδαίων, ὃς προσεδέχετο τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, Mt. 27, 57- 60
Mc. 15, 42 46
Io. 19, 38-42

Tenebrae factae sunt, et obscuratus est sol, sed ita: Tenebrae factae sunt super omnem terram sole deficiente. Et forsitan ausus est aliquis quasi manifestius aliquid dicere volens pro: Et obscuratus est sol, ponere: Deficiente sole, existimans quod non aliter potuissent fieri tenebrae nisi sole deficiente. Puto autem magis quod insidiatores ecclesiae Christi mutaverunt hoc verbum" etc.) Cyr.hr.199 et 146 et 57. καὶ (a, b, c, e, arm. omittunt) εσκοτισθη (D εσκ. δε) ο ηλιος cum AC³DQRXΓΔΑΠΠ (a, b, c, e), f, ff², l, q, vg. syr.cu et sin. et sch. et hr. omissis καὶ σκοτ. εγεν. usque ενατης) (arm.) aeth. (Mcion.epiph.) Or.int.3, 923 „secundum pleraq. exx." vide ante). syr.p txt του ηλιου σκοτισθεντος, atque ita prorsus etiam Act.pil.a²³³. — C2 (ut vid.) 33 plane omittunt. εσχισθ. δε cum κBC*L. καὶ εσχισθ. cum AC³QRXΓΔΑΠΠ it. vg. syr.omn. arm. — D vero καὶ το πετασμα του ναου εσχισθη (omisso μεσον) post εξειπνευσεν versu 46 scribit.

46. παρατιθειαι cum κABCMPQUXII Iust.Try.105 Or.3, 726 Eus.dem.108 et 160 Cyr.hr.:99; item DR etc. παρατιθημι. Item commendo it. vg. Or.int.3, 926 syr.cu et utr.et hr. παραθησομαι cum EGHLSVΔΑ ut LXX. τουτο δε cum κBC*Dgr, 71, 248, gscr., c, copt.schw. ex petw.4. καὶ τουτο cum KMPPI, b, d, e, l, q, copt.wietdz. etc.; I. etc. τουτο. — καὶ ταυτα cum AC³QRΓΔΑ, f, ff², vg. syr.p arm.

47. εκατονταρχης cum κ*BΠ*, 1, 131, 209. εκατονταρχος cum κ^cACDPQRX ΓΔΑΠΠ². εδοξαζεν cum κBDLR, c, q, copt.wietchw. syr.p Cyr.luc.437. εδοξασε cum ACPQXΓΔΑΠΠ, a, f, vg. sah. copt.dz. syr.cu et sch.et hr. Or.int.3, 928 et 929.

48. συναπαρην. cum κAB*CDELPQRA. συμπαρ. cum B³GHKMSUVXΓΑΠΠ. θεωρησαντες cum κBCDgr-LRX, 33, 124, c, syr.cu et utr. θεωρουντες cum PQΓΑΠΠ it.pler. vg. τα στηθη cum κABC*DL 1, 131, 209, for. arm. Praemittunt εαντων C²QRΔΑΠΠ (τα εαντ. στηθ.). P, 124 et UXΓ αυτων.

49. γν. αυτω cum ABLP, 33, 64. γν. αυτου cum κCDRXΓΑΠΠ it. vg. etc. απο μακρ. cum κBDL. μακροθ. cum ACPRXΓΔΑΠΠ. — B, sah. καὶ αὶ γυναῖκες. — συνακολουθουσαι cum κBCLRX. συνακολουθησασαι cum ADP ΓΑΠΠ etc., item it. vg. etc. quae secutae erant (fuerant).

50. καὶ (C addit o) ανηρ cum κCLX, 33, 150^{ev}. zscr. ανηρ cum ABAΠΠ, f, vg. sah. copt. etc. — DG it.⁶ omittunt plane.

51. συνακτ. cum κABCDHLPΔ. συγκατ. cum EGKMSUVsil.XΓΑΠΠ. -τιθεμενος cum κCDLXA. -τεθειμενος cum ABRΓΑΠΠ². ος προσεδεχετο cum κBCDL, 69, a, b, e, l, sah. copt. — Γ etc. ος καὶ προσεδεχ. KMPUXII arm. ος καὶ αυτος προσεδεχ. — ος καὶ προσεδεχ. καὶ αυτος cum AEFHGHSVΔΔ syr.p (aeth.), item f, ff², vg. ος προσεδεχ. καὶ αυτος.

52 οὗτος προσελθὼν τῷ Πιλάτῳ ἠτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ, 53 καὶ καθελὼν ἐνετύλιξεν αὐτὸ σινδόνι, καὶ ἔθηκεν αὐτὸν ἐν μνήματι λαξευτῷ, οὗ οὐκ ἦν οὐδεὶς οὐδέπω κείμενος. 54 καὶ ἡμέρα ἦν παρασκευῆς, καὶ σάββατον ἐπέφωσκεν.

55 Κατακολυθῆσασαι δὲ γυναῖκες, αἵτινες ἦσαν συνελλυθῆσαι ἐκ τῆς Γαλιλαίας αὐτῷ, ἐθεάσαντο τὸ μνημεῖον καὶ ὡς ἐτέθη τὸ σῶμα αὐτοῦ, 56 ὑποστρέψασαι δὲ ἠτοίμασαν ἀρώματα καὶ μύρα· καὶ τὸ μὲν σάββατον ἡσύχασαν κατὰ τὴν ἐντολήν.

Mt. 27, 61
Mc. 15, 47
Lx. 20, 10

XXIV.

1 Τῇ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων ὄρθρον βαθείως ἐπὶ τὸ μνημα ἦλθον γέρονσαι ἢ ἠτοίμασαν ἀρώματα. 2 ἔργον δὲ τὸν λίθον ἀποκεκλισμένον ἀπὸ τοῦ μνημείου, 3 εἰσελθοῦσαι δὲ οὐχ εἶδον τὸ σῶμα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ. 4 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἀπορεῖσθαι αὐτὰς περὶ τούτου, καὶ ἰδοὺ ἄνδρες δύο ἐπέστησαν αὐτοῖς ἐν ἐσθῆτι ἀστραπιούσῃ· 5 ἐμφόβων δὲ γενομένων αὐτῶν καὶ κλινουσῶν τὰ πρόσωπα εἰς

1 ss.
Mt. 28, 1 ss.
Mc. 16, 1 ss.
Lx. 20, 1 ss.

53. καθελων sine additamento cum $\kappa BCDL$ it.⁵ vg. Addunt αὐτο $APXΓAΛΠ$, b, sah. copt. syr.^{omn.} arm., item *U*, 157, q αὐτον, c, aeth. corpus. αὐτον cum κBCD , fscr., a, b, f, Π^2 , l, q, vg. αὐτο cum $ALPXΓAΛΠ$, c. — 1, e, arm. omittunt. ουδεις ουδεπω cum $\kappa CKMPYII$, item ουδεπω (*A ουδεποτε*) ουδεις cum $EGHSVXΓAΛ$. ουδεις ουπω cum ABL , 1, 118, 209, item *D* Or.1.439 ουπω ουδεις (*d adhuc nemo*).

54. παρασκευης cum κBC^*L , 13, 346, a, b, c, e, l, q, vg. παρασκευη cum AC^2 $PXΓAΛΠ$, f, Π^2 , etc. και cum κBC^*L , 1, 13, 33, 209, 346, a, b, e, f, Π^2 , g², l, q, vg. copt. syr.^{cu} et sch. Omittunt $AC^2PXΓAΛΠ$ sah.

55. δε γυναikes cum $\kappa AΛΓAΛΠ$; autem mulieres c, f, l, vg. δε αι γυναικ. cum $BLPX$ sah. copt. syr.^{cu} et utr. δε και γυναικ. cum minusculis. — *D* etc. δε δυο γυναικ. — αὐτω post ex τ. γαλιλ. cum κBL . Ante ex τ. γα. cum AC^2 $PXΓAΛΠ$ etc. — C^* vid.*D*, c, aeth. omittunt.

XXIV: 1. βαθειως cum $\kappa ABCDGHLMXΓAΛΠ^*$. βαθειος cum $EKPSUVII^2$. μνημα cum $ABC^2DLΓAΠ$. — $\kappa C^*FXΔ$ μνημειον. — ηλθον (B^* -θαν) hoc loco cum κBL . Ante επι το μν. cum $ACXΓAΛΠ$, f, Π^2 , g¹, vg. sah. copt. syr.^{omn.} αρωματα (*D*, a, b, c, e, Π^2 , l, sah. syr.^{cu} omittunt) sine additamento cum κBC^*L , 33, 124*, a, b, c, e, Π^2 , g¹, l, vg. copt. aeth.rom. Dion.alex.⁵⁰² Eus.ps. Addunt και τινες συν αυταις $AC^3DXΓAΛΠ$, f, q, sah. syr.^{omn.} arm. aeth.pp.

3. εισελθ. δε cum κBC^*DL , 1, 33, 118, 209, a, b, c, e, Π^2 , l, sah. copt. και εισελθ. (ut Mc.) cum $AC^3XΓAΛΠ$, f, q, vg. syr.^{cu} et utr. arm. aeth. του κυριου $\bar{\omega}$ cum $\kappa ABCLXΓAΛΠ$ (exc.¹) c, q, vg. copt. syr.p et hr. arm. aeth. Eus.ps.⁷⁹. — 42, f, sah. syr.^{cu} et sch. του $\bar{\omega}$. Omittunt *D*, a, b, e, Π^2 , l, Eus.dem.⁴⁸³.

4. απορεισθαι cum $\kappa BCDL$. διαπορεισθ. cum $AXΓAΛΠ$. ανδρ. δυο cum κAB $CLXΓAΛΠ$, a, f, sah. copt. syr.p arm. δυο ανδρ. cum *D*, b, c, e, Π^2 , l, q, vg. syr.^{cu} et sch. et hr. Eus.mar.²⁶⁴sq. εν εσθητι αστραπιουση cum κBD it. vg. εν εσθησειν αστραπιουσαις (*L λευκαις*) cum $ACLXΓAΛΠ$ sah. copt. syr.p et hr. arm. (aeth.).

5. τα προσωπα cum $\kappa BC^*DGLXΠ$, 1, 33, 42, 157, syr.utr. arm. το (*A* omittit) προσωπων cum $AC^3ΓAΛ$ it. vg.

τὴν γῆν, εἶπαν πρὸς αὐτάς· τί ζητεῖτε τὸν ζῶντα μετὰ τῶν νεκρῶν; 6 οὐκ ἔστιν ὧδε, ἀλλὰ ἠγέρθη· μνήσθητε ὡς ἐλάλησεν ὑμῖν ἐν ὧν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ, 7 λέγων τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου διὲ δεῖ παραδοθῆναι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων ἀμαρτωλῶν καὶ σταυρωθῆναι καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστῆναι. 8 καὶ ἐμνήσθησαν τῶν ἐρημάτων αὐτοῦ, 9 καὶ ὑπόσχεσθαι ἀπὸ τοῦ μνημεῖου ἀπήγγειλαν πάντα ταῦτα τοῖς ἔνδεκα καὶ πᾶσιν τοῖς λοιποῖς. 10 ἦσαν δὲ ἡ Μαγδαληνὴ Μαρία καὶ Ἰωάννα καὶ Μαρία ἡ Ἰακώβου, καὶ αἱ λοιπαὶ σὺν αὐταῖς ἔλεγον πρὸς τοὺς ἀποστόλους ταῦτα. 11 καὶ ἐφάρτησαν ἐνώπιον αὐτῶν ὡσεὶ λῆρος τὰ ῥήματα ταῦτα, καὶ ἠπίστουσαν αὐταῖς.

13 Καὶ ἰδὼν διότι ἐξ αὐτῶν ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ ἦσαν πορευόμενοι εἰς κώμην [Mc. 16, 12 a.] ἀπέχουσαν σταδίους ἐξήκοντα ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ, ἣ ὄνομα Ἐμμαοῦς, 14 καὶ αὐτοὶ ὁμίλοντες πρὸς ἀλλήλους περὶ πάντων τῶν συμβεβηκότων τούτων. 15 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὁμίλειν αὐτοῖς καὶ συζητεῖν, καὶ αὐτὸς Ἰησοῦς ἐγγίσας συνεπορεύετο αὐτοῖς· 16 οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν ἐκρατοῦντο τοῦ μὴ ἐπιγνώσκειν αὐτόν. 17 εἶπεν δὲ πρὸς αὐτοὺς· τίνας οἱ λόγοι οὗτοι, οὓς ἀντιβάλλετε πρὸς ἀλλήλους περιπατοῦντες;

6. οὐκ ἔστιν . . . ηγέρθη: D, a, b, e, ff², l omittunt. ἀλλὰ cum **BLX**, 33. ἀλλ cum **AC³ΓΔΑΠ**. ὡς: D, c, syr.cu et sch. Mcion, epiph. 317 et 348 et tert. 4, 43 oca.
7. τον υι. του ανθρ. οτι δεῖ hoc ordine cum ***BC*L**, item a quoniam filium hom. oportet. οτι δεῖ τον υι. του. ανθρ. cum **AC²DXΓΔΑΠ** it. pler. vg.
9. παντ. ταυτ. cum **DXΓΔΑΠ**, c. ταυτ. παντ. cum **ABGLMS** it. pler. vg. απο του μνημειου: D, a, b, c, e, ff², l, arm. omittunt.
10. ησαν δε cum **BLXΔΔ**, c, syr. ch. et p c* arm. — η δε cum **KUII**, item erat autem a, b, f, ff², l, q, sah. copt. schw. exdz. — **ADΓ** (sic). η secundum cum **ABDH*KMSUVXΓΔΠ** sah. Omittunt **EFGH²LA** copt. ελεγον (D-γαν) cum ***ABDEFGHLMΔΓΠ**, b, e, ff², q, sah. aeth., item syr.cu. Praemittunt **αἱ** (quae) ***KSUVXA**, a, c, f, vg. copt. arm. syr. sch. et p c*.
11. τ. ρημ. ταυτα cum **BDL**, a, b, c, e, l, q, vg. sah. copt. syr. cu et sch. τ. ρημ. αυτων cum **AIXΓΔΑΠ**, f, syr. p^{txt} arm.
12. Cf. Graefe, Theol. Stud. und Krit. '96, S. 268—270. Hunc versum omisimus cum D, a, b, e, l, fu. syr. hr.*6. Textus receptus δε πειρος αναστας εδραμεν επι το μνημειου, και παρακυνθας βλεπει τα οδονια κειμενα μονα, και απηλθε προς εαυτον, θαναμαζων το γεγονος cum **ABILXΓΔΑΠ**, c, f, ff², vg. syr. cu et sch. et p syr. hr. 412 (et 6mg.) syr. sin. sah. copt. aeth. In singulis haec fluctuant: ***B** etc. omittunt κειμενα, L, c, f, ff², etc. post μονα scribunt. Item ***K** (contra cb addunt) **AKII** omittunt μονα. Cf. Joh. 20 : 5, 6.
13. εν αυτη τη (η εν τη αυτη) ημερα (**AGZ^{scr}** ωρα): a omittit. ησαν πορευομενοι hoc loco cum **B** syr. sch. et hr. aeth. Post εξ αυτων cum **AIIΓΔΑΠ** it. 5 vg. syr. p sah. εξηκοντα cum **ABDK²LN²XΓΔΔ** it. pler. vg. (excepto fu) sah. copt. syr. cu et p arm. cdd. aeth. — **NIK*N*II**, g¹, fu. syr. p vel p mg. syr. hr. (arm. Γ) schol. 34 et 194 εκατον εξηκοντα.
15. συζητ. cum **ABDGLNΔ**. συζητ. cum **XΓΑΠ**. ις cum **ABL**. ο ις cum **DNPXΓΔΑΠ**.
17. και εσταθησαν (I εστησαν) σκυθρωπ. cum ***A*vdtrB(L)** e (et steterunt tristes) sah. copt. aeth. rom. (item vdr Or. 1, 434). και εστε σκυθρωποι cum **A²Ivid.NPXΓΔΑΠ**, a, b, c, f, ff², g¹, l, vg. syr. cu et sin. (dum estis) syr. sch. et p aeth. ppl. arm. — D Cyr. luc. 439 nil nisi σκυθρωποι. Syr. hr. 8 plane omittit. και εσταθησαν oc. absurda lectio est. Conjectura opus est. Holwerda supponit lacunam inter περιπατουντες et σκυθρωποι, quam librarii variis modis supple-

καὶ ἐς τί ἐστε σκυθρωποί; 18 ἀποκριθεὶς δὲ εἰς, ᾧ ὄνομα Κλεόπας, εἶπεν πρὸς αὐτόν· σὺ μόνος παροικεῖς Ἰερουσαλὴμ καὶ οὐκ ἔργως τὰ γενόμενα ἐν αὐτῇ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις; 19 καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ποῖα; οἱ δὲ εἶπαν ἀντὶ τὰ περὶ Ἰησοῦ τοῦ Ναζαρηνοῦ, ὃς ἐγένετο ἀνὴρ προφήτης δυνατὸς ἐν ἔργῳ καὶ λόγῳ ἐναντίον τοῦ θεοῦ καὶ παντὸς τοῦ λαοῦ, 20 ὅπως τε παρέδωκαν αὐτόν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ἀρχοντες ἡμῶν εἰς κρίμα θανάτου καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν. 21 ἡμεῖς δὲ ἠλπίζομεν διὲν αὐτός ἐστιν ὁ μέλλων λυτροῦσθαι τὸν Ἰσραὴλ· ἀλλὰ γε καὶ σὺν πᾶσιν τούτοις τρίτην ταύτην ἡμέραν ἀγει ἀφ' οὗ ταῦτα ἐγένετο. 22 ἀλλὰ καὶ γυναῖκες τινες ἐξ ἡμῶν ἐξέστησαν ἡμᾶς, γενόμεναι ὀρθρῖναι ἐπὶ τὸ μνημεῖον, 23 καὶ μὴ εὐροῦσαι τὸ σῶμα αὐτοῦ ἦλθον λέγουσαι καὶ ὀπτασίαν ἀγγέλων ἑωρακέναι, οἱ λέγουσιν αὐτόν ζῆν. 24 καὶ ἀπῆλθόν τινες τῶν σὺν ἡμῖν ἐπὶ τὸ μνημεῖον, καὶ εὗρον οὕτως καθῶς καὶ αἱ γυναῖκες εἶπον, αὐτὸν δὲ οὐκ εἶδον. 25 καὶ αὐτὸς εἶπεν πρὸς αὐτούς· ὧ ἀνόητοι καὶ βραδεῖς τῇ καρδίᾳ τοῦ πιστεύειν ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐλάλησαν οἱ προφῆται. 26 οὐχὶ ταῦτα ἔδει παθεῖν τὸν Χριστὸν καὶ εἰσελθεῖν εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ; 27 καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ Μωσέως καὶ ἀπὸ πάντων τῶν προφητῶν διερμήνευσεν αὐτοῖς ἐν πάσαις ταῖς γραφαῖς τὰ περὶ ἑαυτοῦ. 28 καὶ

- verunt (vide V. d. S. Bakhuyzen et V. Manen). Harting (cf. V. d. S. B.) legit: καὶ ἐς τι ἐστε σκυθρωποί; (vide Mt. 14 : 31). Praefero hanc conjecturam lectionibus codicum.
18. εἰς cum **κΒDE*LNP**Α (I hiat) arm. Cyr. luc. 439. — X τις. — ο εἰς cum **AE² ΓΔΠ**. Praetera IP it.⁶ etc. addunt ἐξ αὐτῶν. — ω ὄνομα cum **ADPΓΔΑΠΠ**, a, c, e, f, Π², I, vg. — **κBLNX**, b ὀνομαί. — κλεοπας: cf. huc Or. 1, 434, 438 et 3, 274 et 4, 8, 11, cui alter *σιμων*, alter *κλεοπας* dicitur. Ap. Ambr. luc. 7, 132 et alibi *Αμαον* (alibi *Ανιμαον*) et *Cleophas* dicuntur. Eadem nomina it. edd. ad v. 13 testantur. *ιερουσαλημ* cum **κABDILNPXΓΑΠΠ**. *εν ιερ.* cum **Α** 69.
19. *ναζαρηνου* cum **κBIL**, item a, c, e, I², vg. *nazareno*, f *nazoreno*. *ναζωραιου* cum **ADNPXΓΔΑΠΠ**, item d, 1* *nazoreo*, b *nazareo*, Π² *nazaraeo*, sah. *nazoraeo*. *εν εργω και λογω* (A, c *εν λογω*) cum **ABILNXΓΔΑΠΠ**. — **κD** syr. sch. aeth. *εν λογω και εργω*.
20. *παρεδωκ.* aut. hoc ordine cum **κBLNXΓΑΑ** for. tol. I² (1* *omittit aut.*) Or. 4, 8. *αυτον* (D it.⁴ *τουτον*) *παρεδωκ.* cum **ADKPΠ**, a, b, c, e, f, Π², vg.
21. *ηλπίζομεν* (B* *ηλπίζαμεν*) cum **AB³(et*)DLNXΓ**, a, b, c, f, I, vg. syr. omni. Or. 4, 8 Tert. marc. 4, 43. — **κPΛΑΠΠ**, 69, e, Π², sab. sah. *ελπιζομεν*. — *αλλα γε και cum κBDL*, 1, 33, 229***, syr. p. mg. arm. *Omittunt και ANPXΓΔΑΠΠ*. *αγει sine σημερον* cum **κBL**, 1, syr. cu et sch. et hr. copt. arm. — D *σημερον* (sic) ante *αγει* addit (d *tertium diem hodie agit*). — Addunt *σημερον APX ΓΔΑΠΠ* it. vg. syr. p. sah. aeth.
22. Pearce (apud Bowyer) conjectit *αμα και pro αλλα και*. Probat V. d. Beke Callenfels. *ορθρῖναι* cum **κABDK*LΔΠΠ**. *ορθρῖναι* cum **K²PXΓΑ**.
23. *ηλθον* cum **κAB³DLPXΓΔΑΠΠ**. *ηλθαν* cum B*.
24. *και αι* cum **κALPXΓΑΑΠΠ** copt. syr. p. *Omittunt και BD* it. vg. sah. syr. cu et sch. et hr. arm. aeth.
25. *τον πιστευειν*: D *omittit*.
27. *αρξάμενος*: D *ην αρξάμενος* posteaque *ερμηνευειν* (d *et erat incipiens*, tum *interpretari*), item a, b, c, g², Π², gat. imm. *διερμηνευσεν* cum **κCBLU**, item *M διηρμηνευσεν*. — *διερμηνευειν* cum **AGPXΓΑΑ**, 1, 33, item *διηρμη-*

ἤγγισαν εἰς τὴν κώμην οὐ πορεύοντο, καὶ αὐτὸς προσεποιήσατο πορρωτέρω πορεύεσθαι. 29 καὶ παρεβίασαντο αὐτὸν λέγοντες· μείνον μεθ' ἡμῶν, ὅτι πρὸς ἑσπέραν ἐστὶν καὶ κέκλικεν ἡδὴ ἡ ἡμέρα· καὶ εἰσῆλθεν τοῦ μείναι σὺν αὐτοῖς. 30 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ κατακλιθῆναι αὐτὸν μετ' αὐτῶν, λαβὼν τὸν ἄρτον εὐλόγησεν καὶ κλάσας ἐπέδιδον αὐτοῖς. 31 αὐτῶν δὲ διηρωχθησαν οἱ ὀφθαλμοί, καὶ ἐπέγνωσαν αὐτόν· καὶ αὐτὸς ἄφαντος ἐγένετο ἀπ' αὐτῶν. 32 καὶ εἶπαν πρὸς ἀλλήλους· οὐχὶ ἡ καρδία ἡμῶν καιομένη ἦν ἐν ἡμῖν, ὡς ἐλάλει ἡμῖν ἐν τῇ ὁδοῦ, ὡς διηνοιγεν ἡμῖν τὰς γραφάς; 33 Καὶ ἀναστάντες αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ εὗρον ἠθροισμένους τοὺς ἑνδεκα καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς, 34 λέγοντας ὅτι ὄντως ἠγγέρθη ὁ κύριος καὶ ὤφθη Σίμωνι. 35 καὶ αὐτοὶ ἐξηγοῦντο τὰ ἐν τῇ ὁδοῦ καὶ ὡς ἐγνώσθη αὐτοῖς ἐν τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου.

36 Ταῦτα δὲ αὐτῶν λαλοῦντων αὐτὸς ἔστη ἐν μέσῳ αὐτῶν. 37 πτοηθέντες δὲ καὶ ἔμβροβοι γενόμενοι ἐδόκουν πνεῦμα θεωρεῖν. 38 καὶ εἶπεν αὐτοῖς· τί τταραχμῆνοι ἐστέ, καὶ διατὶ διαλογισμοὶ ἀναβαίνουσιν ἐν τῇ καρδίᾳ ἑμῶν; 39 ἴδετε τὰς χεῖράς μου καὶ τοὺς πόδας μου, ὅτι ἐγὼ εἰμι αὐτός· ψηλαφησάτέ με καὶ

Io. 20, 19⁴⁴.
[Mc. 16, 14]

[Io. 20, 20]

νευεν cum *EHKSVII*; item f, vg. syr.^{cu} et utr. *en*: *κL*, 1, 33, *τι ην εν*, item copt. *εαντου* cum *κABGHKPSUGAΛII*. *αυτου* cum *DELMVX*.

28. *ηγγισαν* cum *κADLPXΓAΛII*. — *B ηγγικαν*. — *προσεποιησατο* cum *κABDL*, 1, it. pler. vg. item syr.^{cu} et hr. *προσεποιετο* cum *PXΓAΛII*, a (*adfectabat*), item syr.^{sch.} et p. *πορρωτερω* cum *κDLPXΓAΛII*. *πορρωτερον* cum *AB*, 382.

29. *ηδη* vg. copt., item transponentes syr.^{sch.} et syr.^p c. ob. Omittunt *ADPXΓAΛII*, c, l, gat.* sah. syr.^{cu} arm. aeth.

30. *ευλογησεν* cum *BLPXΓAΛII*. *ηυλογ.* cum *κAD*.

32. Cf. Graefe, Theol. Stud. und Krit. '96, S. 270, 271. — *η καρδ. ημων καιομενη ην*: *D η καρδ. ην ημων κεκαλυμμενη* (*d coopertum*), *c cor nostrum fuit excaecatam*, *e cor nostr. fuit exterminatum*, *l cor nostr. erat optusum*. *εν ημιν* cum *κALPXΓAΛII* vg. copt. syr.^{utr.} et hr. etc. — *BD*, c, e, tol. vg. cod. syr.^{cu} omittunt. *ως διηνοιγ.* cum *κBDL*, 33, syr.^{hr.} syr.^{cu}, item sah. copt. *και ως* (f, vg. syr.^{cu} et ^{sch.} aeth. omittunt) *διηνοιγ.* cum *APXΓAΛII* syr.^p etc.

33. *ηθροισμενους* cum *κBD*, 33. *συνηθροισμ.* cum *ALPXΓAΛII*.

34. *οντως ηγερθ.* *ο κνρ.* cum *κBDLP*, 1, 25, 131, it.⁴ copt. syr.^{cu} et ^{sch.} et hr. arm. aeth. *ηγερθ.* *ο κνρ.* *οντως* cum *AXΓAΛII* vg. syr.^p.

36. *αυτος* sine *ο ις* cum *κBDL*, 61, 255, a, b, e, 130^{lat} sah. syr.^{cu} cat. ox.¹⁷². Addunt *ο ις* *AEGKMSUVΓAΛII* (*X* omissio *δ*, *P* post *εση* ponit: *H*, 157, c *ο κυριως*) f, copt. syr.^p arm. *αυτων* sine additamentis cum *D*, a, b, e, ff², l. Addunt *και λεγει αυτοις*· *ειρηνη υμιν* *κABLPXΓAΛII*, c, f, sah. copt. syr.^{cu} et utr. et hr. Sed *GP* it.⁴ vg. copt. w^{iet} petr.² syr.^{sch.} et p^{et} hr. arm. aeth. arr. perss. insuper addunt *εγω ειμι, μη φοβεισθε*. At ut illa ex Ioh. 20: 19 fluxisse videntur, ita haec ex Io. 6: 20 petita sunt.

37. *πτοηθεντες δε*: *κ φοβηθεντες δε*, *B θροηθεντες δε*.

38. *και διατι* cum *κAXΓAΛII**, item a, b, c, e, f, ff², l, gat. mm., item syr.^{cu} et utr. Similiter *DL*, 382. Dial.¹⁵⁷ *και ινα*. *B¹² και τι*. — *εν τη καρδια* cum *BD* (item *A**) a, b, c, e, ff², l, gat. mm. sah. aeth. *εις την καρδιαν*. — *εν ταις καρδιαις* cum *κA* (ex correctione primae ut videtur manus) *LXΓAΛII*, f, vg. copt. syr.^{cu} et utr. et hr. Cyr.⁴, 1108 etc.

39. *οτι εγω ειμ.* *αυτος* cum *κBL*, 33, (a), b, f, l; *D*, c, e, ff², vg. (non am etc.)

ἴδετε, ὅτι πνεῦμα σάρκα καὶ ὀστέα οὐκ ἔχει καθὼς ἐμὲ θεωρεῖτε ἔχοντα. 41 ἔτι δὲ ἀπιστοῦντων αὐτῶν ἀπὸ τῆς χαρᾶς καὶ θαυμαζόντων, εἶπεν αὐτοῖς· ἔχετε τι βρώσιμον ἐνθάδε; 42 οἱ δὲ ἐπέδωκαν αὐτῷ ἰχθύος ὀπτοῦ μέρους· 43 καὶ λαβὼν ἐνώπιον αὐτῶν ἔφαγεν.

44 Εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς· οὗτοι οἱ λόγοι μου, οἷς ἐλάλησα πρὸς ὑμᾶς ἔτι ὢν σὺν ὑμῖν, ὅτι δεῖ πληρωθῆναι πάντα τὰ γεγραμμένα ἐν τῷ νόμῳ Μωσέως καὶ προφηταῖς καὶ ψαλμοῖς περὶ ἐμοῦ. 45 τότε διήνοιξεν αὐτῶν τὸν νοῦν τοῦ συνίναί τας γραφάς, 46 καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὅτι οὕτως γέγραπται παθεῖν τὸν Χριστὸν καὶ ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, 47 καὶ κηρυχθῆναι ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ μετάνοιαν εἰς ἅφρονι ἀμαρτιῶν εἰς πάντα τὰ ἔθνη, ἀρξάμενοι ἀπὸ Ἱερουσαλήμ. 48 ὑμεῖς μάρτυρες τούτων. 49 ἀγῶ ἐξαποστελλῶ τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πατρὸς μου ἐφ' ὑμᾶς· ὑμεῖς δὲ καθίσαιτε ἐν τῇ πόλει ἕως οὗ ἐνδύσηθε ἐξ ὕψους δυνάμιν.

- arm. Tert.marca.4.43 *οτι εγ. αντ. ειμι. — οτι αυτος εγω ειμι cum AX ΓΑΑΠ* am. fu. ing. tol. syr.p. *σαρκα cum* **ABCBLXΓΑΑΠ** it. vg. *σαρκας cum* ***D**.
40. *Versum non dedimus cum D, a, b, e, ff2, l, syr.cu* (fluxisse omnino videtur ex Ioh. 20:20, etsi interpolator, ut fere fit, Iohannea loco Lucae accommodavit). *και τουτο ειπων επεδειξεν αυτοις τας χειρας και τους ποδας cum* **ABLNXXΓΑΑΠ**, c, f, q, vg. sah. copt. syr.utr. et hr. *Pro επεδειξεν cum* **AEKSMUVΓΑΑΠ** *εδειξεν cum* **VBGHLNX**.
41. *απο της χαρας hoc loco cum* **ABDLNXΓΑΑΠ**, f, gat. sah. copt. syr.omn. *Post θαυμαζ. ponunt A, 130gr. et lat. 382, a, b, c, e, l, q, vg.*
42. *ιχθυος οππου μερους sine additamento cum* **ABDLΠ**, e, copt.dz (syr.p c.* *addunt και απο etc.*). *Addunt και απο μελισσιον κηριον EHKMNSUVXΓΑΑ*, a, b, f, ff2, l, q, vg. (item c) copt.wi et [] schw. expetr. syr.cu et sch. et p c.* et hr. arm. aeth. Iust.resurr.9.
44. *προς αυτους cum* **BLX**, 33, b, c, f, ff2, l, q, vg. *αυτοις cum* **ADNΓΑΑΠ**, a, e. *μου cum* **ABDKLNXΠ**, 33, 157, copt.wi et petr. aeth. *Omittunt* **ΚΓΑΑ** it. vg. syr.utr. et hr. copt.schw. exdz. arm.
46. *γεγραπται cum* **ABC*DL**, a, b, c, e, ff2, l, gat. mm. copt. aeth. syr.hr. *Addunt και ουτως εδει* **AC2NXΓΑΑΠ**, f, q, vg. syr.utr.
47. *μεταν. εις αφρονι cum* **AB** copt. syr.sch. *μεταν. και αφρονι cum* **ACDNXΓΑΑΠ** it. vg. syr.Pet hr. *αρξαμενοι cum* **ABC*LNX**, 33, copt. aeth. syr.p mg. cod. *Similiter D2 αρξαμενων et incipientibus b, f, ff2, q, vg. αρξαμενον cum* **AC3FHKMUVΓΔ*ΑΠ** item *incipiens a, c, e, l, item syr.utr. et hr. arm.*
48. *υμεις cum* **ABC*L** mt. copt. syr.hr. *υμεις δε cum* **AC2XΓΑΑΠ**, a, b, f, ff2, l, q, vg. syr.p; item c, e. etc. *et vos, D και υμεις δε. — μαρτυρες sine este cum* **BD** aeth. *este μαρτ. cum* **AC3LNXΓΑΑΠ** am. fu. for. ing. mt. tol. copt. arm. syr.utr.; item **C***, ff2, vg. od. μαρτ. *este.*
49. *καγω (D και εγω) sine ιδου cum* **DL**, 33, a, b, c, e, ff2, g2, l, vg. copt. syr.sch. *και ιδου εγω cum* **ABCNXΓΑΑΠ**, f, q, syr.Pet hr. *εξαποστελλω (L -ελω) cum* **ABCBLXΔ**, 33, 157. *αποστελλω cum* ***ACDNΓΑΠ**. *πολει sine additamento cum* **ABC*DL**, a, b, c, e, ff2, g2, l, q, vg. (etiam 130lat.) copt. pers.w. *Addunt ιεροσαλημ* **AC2XΓΑΑΠ**, f, q, syr.utr. et hr. arm. aeth. *εξ υψ. δυναμ. cum* **ABC*L**, 33. *δυναμ. εξ υψ. cum* **AC2DXΓΑΑΠ** it. vg. copt. syr.utr. et hr.

50 Ἐξήγαγεν δὲ αὐτοὺς ἕως πρὸς Βηθανίαν, καὶ ἐπάρας τὰς χεῖρας αὐτοῦ ἐλόγησεν αὐτούς. 51 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐλόγειν αὐτὸν αὐτοὺς διέστη ἀπ' αὐτῶν. 52 καὶ αὐτοὶ ἐπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ μετὰ χαρᾶς μεγάλης, 53 καὶ ἦσαν διαπαντός ἐν τῷ ἱερῷ αἰνοῦντες τὸν θεόν.

Act. 1. 12

Act. 1. 9^{ac}.

[Mc. 16, 19]

50. De vss. 50—53 cf. Graefe, Theol. Stud. und Krit. '96, S. 272, 273. αὐτοὺς sine εξω cum κBC*L, 1, 33, 157, a, e, copt. syr. sch. et hr. arm. Addunt εξω AC³DXΓAΠΠ, b, c, f, Π², l, q, vg. syr. p aeth. εως (D omittit) προς cum κBC*(D)L, 1, 33, a (usque ad), item e quasi Bethaniam. εως εις cum AC³XΓAΠΠ; it. pl. in Bethaniam.
51. διεστη (D απεστη) απ αυτων sine additamento cum κ*D, a, b, e, Π², l, Aug. unit. eccl. 10. Addunt και ανεφερετο εις τον ουρανον cum κ^cABCLXΓAΠΠ, e, f, q, vg. syr. utr. et hr. et sin. Verba και ανεφερετο εις τον ουρανον genuina sunt, Graefe (Theol. Stud. und Krit. 1888, S. 522—541, 1896, S. 245—251).
52. και αυτον sine additamenti cum D, a, b, e, Π², l, Aug. unit. eccl. 10. Addunt προσκνησαντες αυτον κABC, c, f, q, vg.
53. αιουντες cum D, a, b, e, Π², l, gat. bodl. copt. Aug. unit. eccl. 10. κBC*L syr. hr. ενλογουντες. — αιουντες και ενλογουντες cum AC²XΓAΠΠ, c, f, q, vg. syr. utr. arm. (aeth. ενλογ. και αιουντ.). — τον θεον sine αμην cum κC*DLΠ, a, b, e, Π², l, fu. bodl. em. for. gat. harl. iac. mm. trevir. copt. syr. hr. arm. Addunt ABC²XΓAΠΠ², c, f, q, vg. syr. utr. aeth.

Subscriptions: A*FMXΓ, 1, nil subscriptum habent (EG hiant, item e). B κατα λουκαν. κA²CKLSUAAΠΠ, 33 ευαγγελιον κατα λουκαν. D ευαγγελιον κατα λουκαν πληρωθη αρχεται κατα μαρκον. Praeterea HKSA versuum (συχων) numerum notatum habent: HKS βω', A βχοζ, et aliter; item alii κεφαλαια (τυβ', ut A); item alii τιτλοι (πγ'), aliquot etiam ρηματα (γ' vel γογ' etc. Aeth. voces evangelii Lcaē 2800). Praeterea multi (ut iam KS) subscriptiones auctas habent hunc in modum: ευαγγ. κα. λουκ. (S etc.) vel quod frequentius το κα. λουκ. εν. (etiam K etc.) εξεδοθη μετα χρονους ιε της του χυ αναληψιως.

ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ.

I.

1 Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος, καὶ ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν θεόν, καὶ θεὸς ἦν ὁ λόγος. 2 οὗτος ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸς τὸν θεόν. 3 πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ ἓν ὃ γέγονεν. 4 ἐν αὐτῷ ζωὴ ἐστίν, καὶ ἡ ζωὴ ἦν τὸ φῶς τῶν ἀνθρώπων. 5 καὶ τὸ φῶς ἐν τῇ σκοτίᾳ φαίνει, καὶ ἡ σκοτία αὐτὸ οὐ κατέλαβεν. 6 Ἐγένετο ἄνθρωπος, ἀπεσταλμένος παρὰ θεοῦ, ὄνομα αὐτῷ Ἰωάννης· 7 οὗτος ἦλθεν εἰς μαρτυρίαν, ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός, ἵνα πάντες πιστεύσωσιν δι' αὐτοῦ. 8 οὐκ ἦν ἐκεῖνος τὸ φῶς, ἀλλ' ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός. 9 Ἦν τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν, ὃ φωτίζει πάντα ἄνθρωπον, ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον. 10 ἐν τῷ κόσμῳ ἦν, καὶ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ ὁ κόσμος αὐτὸν οὐκ ἔγνω. 11 εἰς τὰ ἴδια ἦλθεν, καὶ οἱ ἴδιοι αὐτὸν οὐ παρέλαβον. 12 ὅσοι δὲ ἔλαβον αὐτόν, ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν τέκνα θεοῦ γενέσθαι, τοῖς πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, 13 οἱ οὐκ ἐξ αἱμάτων οὐδὲ ἐκ θελήματος σαρκὸς οὐδὲ ἐκ θελήματος ἀνδρός ἀλλ' ἐκ θεοῦ ἐγεννήθησαν. 14 καὶ ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν, καὶ ἐθεασάμεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ δόξαν ὡς μονογενοῦς παρὰ πατρός, πλήρης χάριτος

Μτ. 3. 1
Με. 1. 4
Λο. 3. 2

κατα ιωαννην (B -ανη) cum **MB**. Item e secundum mattheum explicit incipit secundum iohannem. Nec aliter quam secundum iohannem a, b, e, q, for. syr.cu item D in summa pagina singulorum foliorum inscriptum habent. evangelium κατα ιωαννην ut ACEFGHKLSUXΔ.1. το κατα ιωανν. ευαγγελιον cum minus. το κατα ιωανν. αγιον ευαγγελιον cum minus.

3. οὐδὲ ἐν cum **ABCLOXΓΔΑΠ**. — **K*D**, 1, 209, 47ev. ουδεν. — οὐδὲ ἐν et ὃ γέγονεν coniunximus cum **C³EG²HKMO**corr.***UXΓΑΠ**. Contra scribitur (ita etiam Ln. Westcott-Hort) οὐδὲ ἐν. ὃ γέγονεν cum **Avid.C*DG***vid. **LO***vid., a, b, e, f, ff², q, vid., fu. for. sah. syr.cu aeth.vid. Neutram distinctionem habent aut confirmant **MB** etc.
4. εστιν cum **MD**, a, b, c, e, f, ff², q, gat. mm. sah. syr.cu Valentt. ap. Ir.⁴¹ Naass. hipp.¹⁰⁷ et Perat. hipp.¹³⁴ Thdot. ap. Clem.⁹⁶³ Clem.¹¹⁴ Cyp.²⁸⁵codd. Hil.⁷⁷¹ et ⁷⁹⁷ Aug. ioh.^{1,16} etc. ην (Westcott-Hort) cum **ABCLOXΓΔΑΠ**, g, vg. copt. syr. utr. et br. Thdot. ap. Clem.⁹⁶⁹ Clem.²¹⁸ Or.^{1,632} et 4, 20 Eus. mcell.¹²⁴ et ps.¹⁴⁶ Chr.^{8,41} Cyr. ioh.⁴⁹ Nonn. Thdret.^{4,75} etc. Ir. int.¹⁸⁸ Cyp.²⁸⁵ed. Facile propter contextum pro εστιν substituebatur ην.
9. ἐρχομενον: cum **ανθρωπον** coniungunt (venientem) it. vg. syr. omn.*) copt. aeth.; item Eus. dem.²⁵¹.
14. πληρης cum **ABCL** Or.^{1,684} et 2, ⁴⁹⁵. — D, 5, schol.²⁴⁹ Chr.^{8,80} πληρη.

*) Syr. sin. omittit 1:1—24.

και ἀληθείας. 15 Ἰωάννης μαρτυρεῖ περὶ αὐτοῦ και κέκραγεν λέγων· οὗτος ἦν ὃν εἶπον· ὁ ὅσιος μου ἐρχόμενος ἔμπροσθέν μου γέγονεν, ὅτι πρῶτός μου ἦν. 16 οὗ ἐκ τοῦ πληρώματος αὐτοῦ ἡμεῖς πάντες ἐλάβομεν, και χάριν ἀντὶ χάριτος· 17 οὗ ὁ νόμος διὰ Μωσῆως ἐδόθη, ἡ χάρις και ἡ ἀλήθεια διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐγένετο. 18 θεὸν οὐδεὶς ἑώρακεν πώποτε· ὁ μονογενὴς υἱὸς ὁ ὢν εἰς τὸν κόλπον τοῦ πατρὸς, ἐκεῖνος ἐξηγήσατο.

19 Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ Ἰωάννου, ὅτι ἀπέστειλαν πρὸς αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι ἐξ Ἱεροσολύμων ἱερεῖς και Λευίτας ἵνα ἐρωτήσωσιν αὐτόν· σὺ τίς εἶ; 20 και ὠμολόγησεν και οὐκ ἠρνήσατο, και ὠμολόγησεν ὅτι ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ὁ Χριστός. 21 και ἠρώτησαν αὐτόν· τί οὖν; Ἥλιος εἶ; λέγει· οὐκ εἰμὶ· ὁ προφήτης εἶ σὺ; και ἀπεκρίθη· οὐ. 22 εἶπαν οὖν αὐτῷ· τίς εἶ; ἵνα ἀποκρισὶν δῶμεν τοῖς πέμψασιν ἡμᾶς· τί λέγεις περὶ σεαυτοῦ; 23 ἔφη· ἐγὼ φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ· εὐθύνατε τὴν ὁδὸν κυρίου, καθὼς εἶπεν Ἡσαίας ὁ προφήτης. 24 και ἀπεσταλμένοι

1. 30

6. 16

Jes. 40, 3
Mt. 3, 3
Mc. 1, 3
Lc. 3, 4

15. λέγων cum **ABCLXΓΔΑΠ**, a, c, e, f, Π², q, vg. syr. omn. copt. — **N*D**, b, omittunt. Markland et V. d. S. Bakhuyzen scribunt hunc versum inter vs. 18 et 19. Fortasse vs. 15 glossema est (vide vs. 30), V. d. S. B. Cf. contra S. S. de Koe, De conjecturaalkritiek en het evangelie naar Johannes, bl. 19—21.

16. οτι cum **BC*DLX**, 33, a, b, e, Π², q, copt. arm. aeth. Or. 4, 89, 106, 107 et int. 3, 43 Hipp. 139, 8 Eus. mcell. 85 Epiph. 435 Cyr. ioh. 99 Hil. 495. και cum **AC³EFHGK MSUVΓΔΑΠ**, c, f, vg. syr. cu et utr. Or. 2, 581 et 717 Chr. 8, 89.

18. εωρακεν cum **AB³CLMSUFΑΑΠ**. — **NBEFGHKX** εωρακ. — ο μονογενης cum **AC³XΓΔΑΠ** copt. Thdot. ap. Clem. 968 Clem. 695 et 946 Or. 4, 89, 102, 438 Eus. mcell. 86 et 123, 142 Dio. tri. 1, 26 et 2, 5 Ath. 172 etc. — **N*BC*L** Hipp. noet. 5 (ed. Lag. 47) Ens. ps. 440 omittunt ὁ. — υιος cum **AC³XΓΔΑΠ**, a, b, c, e, f, Π², l, q (filiius dei) vg. syr. cu et p txt. syr. hr. arm. aeth. pp Ir. int. 255 Or. 1, 440 (ita certe Delarue) Hipp. noet. 5 Eus. mcell. 86, 92, 123, 142 Ath. 172, 178, 419 et 505 Bas. 1, 359 et 3, 23, 358 Chr. 8, 98, 99 et 1, 581, 589 et 3, 560 et 6, 74, 307 et alib. Naz. 1, 335 Phil. 320, 831, 852 et alib. — **NBC*L**, 33, copt. syr. sch. et p mg. aeth. ro. Ir. int. 256 Thdot. ap. Clem. 958 Clem. 695 Or. 4, 89, 438 et int. 4, 92 Did. trin. 1, 15 et 26 et 2, 5 θεος. — Semler legit tantum ο μονογενης. Holwerda conjecit εν τω κολπω. Vide V. d. S. Bakhuyzen et S. S. de Koe.

19. απεστειλαν sine additamento cum **NC³LΓΔΑΠ**. προς αυτον additur a **BC***, 33, 249, a, b, c, syr. cu et sch. copt. arm. aeth.; eadem post λευιτας addunt **AX** etc. λευιτας cum **ACLX** (ⲓⲗⲓ).

20. εγω ουκ ειμι cum **ABC*LXA**, 33, a, b, e, q, foss. syr. cu et hr. arm. Or. 4, 108 et bis 110 Chr. 8, 105 Cyr. ioh. 108. ουκ ειμι εγω cum **C³ΓΑ** (Π, 245 omittunt εγω) c, f, Π², l, vg. syr. sch. et p Hipp. theoph. 3.

21. τι ουν ηλ. ει (quid ergo? Helias es? a) cum **NL**, a, syr. sch. Cyr. ioh. 108. Addunt ου post ηλ. ει **AC³XΓΔΑΠ**, c, f, q, vg. syr. p Chr. 8, 106, item ου ante ηλ. ει addunt **C***, 33, e, Π², l, for. foss. Or. 4, 109 et bis 111. Similiter syr. hr. arm. — B ου ουν τι; ηλ. ει — ηλειας cum B (accedunt alibi plerumque D et M, passim etiam ALA, item T^b v. 25). ηλιος cum **NACL** (ⲓⲗⲓⲓⲛ). λεγει (nil) cum **n**, a, b, copt. και λεγει cum **ABCLX**, e, Chr. 8, 106 Cyr. ioh. 108.

22. ουν: omittunt c, syr. cu.

24. απεσταλμενοι cum **N*A*BC*L**, copt. (et miserant) Or. 4, 126 (accedit 4, 109).

ἦσαν ἐκ τῶν Φαρισαίων, 25 καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν καὶ εἶπαν αὐτῶ· τί οὖν βαπτίζεις, εἰ σὺ οὐκ εἶ ὁ Χριστὸς οὐδὲ Ἡλίας οὐδὲ ὁ προφήτης; 26 ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰωάννης λέγων ἐγὼ βαπτίζω ἐν ὕδατι μέσος ὑμῶν στήκει, ὃν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε, 27 ὁ ὅσιω μου ἐρχόμενος, οὗ οὐκ εἰμὶ ἐγὼ ἄξιος ἵνα λύσω αὐτοῦ τὸν ἱμάντα τοῦ ὑποδήματος. 28 ταῦτα ἐν Βηθανίᾳ ἐγένετο πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ὅπου ἦν ὁ Ἰωάννης βαπτίζων.

29 Τῇ ἐπαύριον βλέπει τὸν Ἰησοῦν ἐρχόμενον πρὸς αὐτόν, καὶ λέγει Ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ θεοῦ ὁ αἶρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου. 30 οὗτός ἐστιν ὑπὲρ οὗ ἐγὼ εἶπον ὅσιω μου ἐρχεται ἀνὴρ ὃς ἐμπροσθέν μου γέγονεν, ὃτι πρῶτός μου ἦν. 31 κἀγὼ οὐκ ᾔδειν αὐτόν, ἀλλ' ἵνα φανερωθῇ τῷ Ἰσραὴλ, διὰ τοῦτο ἦλθον ἐγὼ ἐν ὕδατι βαπτίζων. 32 καὶ ἐμαρτύρησεν Ἰωάννης λέγων ὃτι θεθέαμαι τὸ πνεῦμα καταβαῖνον ὡς περισσεῶν ἐξ οὐρανοῦ, καὶ ἔμεινεν ἐπ' αὐτόν. 33 κἀγὼ οὐκ ᾔδειν αὐτόν, ἀλλ' ὁ πέμψας με βαπτίζειν ἐν ὕδατι, ἐκεῖνός μοι εἶπεν ἔφ' ὃν ἂν ἴδης

οὐ ἀπεσταλμ., cum κ^b .12C³.XΓΔΔΠ it. et vg. syr. utr. et hr. arm. aeth. Or.4, 123 Chr.8, 106 Cyr. ioh. 109.

25. οὐδὲ bis cum κ ABCLT^bX al.7 Or.4, 110, 123, 125, 129, 137. ουτε cum ΓΔΔΠ.
26. μέσος sine de cum κ BC*LT^b, ff² blan arm. Heracl. ap Or.4, 138^a et Or.1, 394, 586 et 4, 89, 131, 137, 138, 453. Addunt δε AC²XΓΔΔΠ it. (excepto ff²) vg. copt. syr. cu et utr. et hr. aeth. Or.4, 109 et 130 Eus. theoph. 140 Chr.8, 107 Cyr. ioh. 109. στήκει cum BLT^b, 1, item εσθκει κ G. εσθκειν cum ACXΓΔΔΠ.
27. ο (etiam κ Or.1, 394, 586 et 4, 109, 131; κ^* B Or.2, 89, 138^a omittunt) οπισω sine αυτ. εστ. cum κ BC*LT^b, 1, 22, 33, a, syr. cu copt. arm. aeth. ar.^e ar.^p Or.1, 394 et 4, 89, 109, 131, 138^a et int.1, 191 et 4, 623 Cyr. ador. 436. Praemittunt αυτος εστιν AC³X ΓΔΔΠ, b, c, f, q, vg. syr. utr. et hr. Or.1, 586 et 4, 130 et int.3, 88². ερχομενος sine additamento cum κ BC*LT^b, 1, b, l, syr. cu copt. arm. zoh. aeth. rom. Or.4, 89, 109, 130, 131 et int. 191 Cyr. ador. 436 Nonn.1, 97. Addunt ος εμπροσθεν μου γεγονεν cum AC³XΓΔΔΠ, a, c, e, f, ff², q, l, vg. syr. utr. et hr. arm. usc. aeth. pp. εγω post ουκ εμι cum BT^bX, 13, 69, 118, Or.4, 109, 130, 131, 136 Aug. ioh. 1, 18. Ante ουκ εμι cum AΓΔΔΠ it. pler. vg. aeth. pp. — κ CL, q, copt. arm. aeth. rom. Clem. 679 Heracl. ap Or.4, 139 et Or.3, 818 Chr.8, 107 et 108 Cyr. 283 omittunt.
28. βηθانيا cum κ^* ABC*EFGHLM SVXΓΔΔΠ* aldin. it. vg. copt. syr. sch. et ptx. et hr. arm. Cf. Or.4, 140 ουι μεν σχεδον εν πασι τοις αντιγραφαις κειται ταυτα εν βηθانيا εγενετο, ουκ αγνωσκωμεν, — επεισθημεν δε μη δειν βηθانيا αναγινωσκειν, αλλα βηθαβαρα — βηθانيا γαρ — απεχει των ιεροσολυμων σταδιους δεκα πεντε, ης πορρω εστιν ο ιορδανης ποταμος — αλλ ουδε ομιωνμος τη βηθانيا τοπος εστιν περι τον ιορδανην. δεικνυσθαι δε λεγοντι παρα τη οχθη του ιορδανου τα βηθαρα (sic) ενθα ιστοροισι τον ιω. βεβαπτικεναι. — βηθαβαρα cum C²KT^bU. ΔΠ corr.* 1, 22, 33, 69, syr. cu et sin. ο ιωανν. cum κ BC, 44 ev. Omittunt ὁ AIXΓΔΔΠ Or.4, 140 Chr.8, 110 Cyr. ioh. 111.
29. βλέπει sine additamento cum κ ABC*KLMSUVXΔΠ aldin. a, q, mt. copt. syr. cu et p arm. aeth. arr. Or.4, 148. Addunt ο ιωαννης C³EFGHGΓΔ (item M mg. eccles.), b, c, e, f, ff², g, l, vg. syr. sch. et hr.
30. υπερ cum κ^* BC*. περι cum κ AC³LPT^bXΓΔΔΠ Or.2, 496 Eus. dem. 429 Chr.8, 112 Cyr.4, 115 et nest. 76.
31. εν υδατι cum κ BCGLPT^bΔ. εν τω υδ. cum AXΓΔΠ.
32. ως cum κ ABCEFGHILST^bVF. ωσει cum KMPUXΔΔΠ.

τὸ πνεῦμα καταβαῖνον καὶ μένον ἐπ' αὐτόν, οὗτός ἐστιν ὁ βαπτίζων ἐν πνεύματι ἁγίῳ. 34 κἀγὼ ἐώρακα, καὶ μεμαρτύρηκα ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ.

35 Τῇ ἐπαύριον πάλιν εἰσὶτήκει ὁ Ἰωάννης καὶ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ δύο, 36 καὶ ἐμβλέψας τῷ Ἰησοῦ περιπατοῦντι λέγει· Ἴδε ὁ ἄμωός τοῦ θεοῦ. 37 ἤκουσαν οἱ δύο μαθηταὶ αὐτοῦ λαλοῦντος, καὶ ἠκολούθησαν τῷ Ἰησοῦ. 38 στραφεῖς ὁ Ἰησοῦς καὶ θεασάμενος αὐτούς ἀκολουθοῦντας λέγει αὐτοῖς· 39 τί ζητεῖτε; οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· ῥαββί, ὃ λέγεται ἐρμηνευόμενον διδάσκαλε, ποῦ μένεις; 40 λέγει αὐτοῖς· ἔρχεσθε καὶ ὁρᾶσθε. ἦλθαν οὖν καὶ εἶδαν ποῦ μένει, καὶ παρ' αὐτῶ ἐμειναν τὴν ἡμέραν ἐκείνην· ὥρα ἦν ὡς δεκάτη. 41 ἦν Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς Σίμωνος Πέτρου εἰς ἐκ τῶν δύο τῶν ἀκουσάντων παρὰ Ἰωάννου καὶ ἀκολουθησάντων αὐτῷ· 42 εὗρίσκει οὕτως πρῶτος τὸν ἀδελφὸν τὸν ἴδιον Σίμωνα καὶ λέγει αὐτῷ· εὗρήκαμεν τὸν Μεσσίαν, ὃ ἐστιν μεθερμηνευόμενον Χριστός. 43 ἦγαγεν αὐτόν πρὸς τὸν Ἰησοῦν. ἐμβλέψας αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· σὺ εἶ Σίμων ὁ υἱὸς Ἰωάννου, σὺ κληθήσῃ Κηφᾶς, ὃ ἐρμηνεύεται Πέτρος.

34. εωρακα cum κ ABCLMT^bUXΓΔ.11P². — EFGHIKPVΠ* εωρακα. — ο υιος τ. θεου cum κ ε, c, f, l, q, vg. syr. utr. copt. etc. Or. 1. 364 et 4. 90, 273. κ *, 77, 218, e, (a, b, Π²) syr. cu et sin. Amb. luc. 1377 ο εκλεκτος του θεου (electus dei).
35. ο ιωανν. cum κ ACPT^bΧΔ.11P Or. 3. 443. Omittunt ὁ BL.
36. θεου: C*, 59, 235, a, Π², foss. mt. fu. aeth. Cyr. 4. 128 addunt ο αιρων την αμαρτιαν του κοσμου.
37. ηκουσαν cum κ *, 1. και ηκουσαν cum κ εABCLT^b it. (sed b audierunt autem) vg. αυτου post μαθηται cum κ B, c^{scr.}, b, syr. sch.; item C*LT^bX, 33 ante μαθηται. Ante οι δυο μαθ. cum AC³PΓΔ.11P, c, f, l, vg. syr. P Cyr. 4. 129.
38. στραφεις cum κ *EFHMVΓΔ, 22, 28, 124, 262, 435, arm. Or. 4. 90. Addunt δε κ εABCCKLPST^bUXΔ.11P it. pl. vg. syr. P copt. Or. 3. 541 Cyr. 4. 129; item e, q, syr. cu et sch. et hr. aeth. et conversus.
39. λεγ. ερμηνευομενον cum κ *PΓΔ.11P. λεγ. μετερμηνενομ. cum κ εABCLX, 33, 157, 249, c^{scr.} Or. 4. 90.
40. ορσεθε cum BC*LT^b syr. cu et hr. Or. 4. 90. ιδετε cum κ AC³PXΓΔ.11P it. vg. copt. arm. ηλθαν et ειδαν (C ιδ.) cum B*C. ηλθον et ειδον (κ AKLT^b VXΓΔ.11P* ιδ.) cum κ AB³LPT^b. ουν cum κ ABCLT^bX.1 (T^b και ηλθ. ουν) a, e, copt. syr. P mg. et hr. (et venerunt ergo) Cyr. 4. 130. Omittunt PΓ.11P, c, f, q, vg. arm. ωρα sine additamento cum κ ABCLPT^bΧΓΔ.11P, q, foss. aeth. Epiph. 435 Cyr. 4. 130. Addunt δε minuscule, a, c, l, vg. copt. syr. P.
41. ην etiam b, q, for. etc. — ΑΔ, 28, 346, a, c, e, f, Π², l, vg. syr. sch. et P c.* (syr. hr. et erat) copt. (Andreas autem etc.) addunt δε.
42. πρωτος cum κ *LΓΔΔ. πρωτον cum κ εABMT^bXII. Lat. primum (sed b, e mane), item copt. arm. syr. utr. et hr. μεσσιαν cum κ ABL2T^bΧΔ.11P² (infra 4, 25 etiam CDHKM) it. vg. μεσιαν cum L*Γ.11P* aldin. copt. arm. syr. P mg. gr. χς cum κ ABLXΓΔ.11P aldin. Or. 4. 8 et 90 Epiph. Chr. ο χς cum minusculis copt. arm.
43. ηγαγεν sine copula cum κ BL copt. — G, 1, 209, arm. Epiph. 435 ουτος ηγ., 15^{ev}. b ηγ. ουν, adducit ergo. και ηγαγ. cum AXΓΔ.11P it. pler. vg. syr. omni. aeth. εμβλεψας sine additamento cum κ ABLΠΠ* aldin. arm. Addunt δε SXΔ.11P², b, c, f, l, vg. copt. syr. P c.*; item 46, 117, 15^{ev}, a, e, q, etc. και

44 Τῇ ἐπαύριον ἠθέλησεν ἐξελθεῖν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, καὶ εὗρισκει Φίλιππον. καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἀκολούθει μοι. 45 ἦν δὲ ὁ Φίλιππος ἀπὸ Βηθσαιδά, ἐκ τῆς πόλεως Ἀνδρέου καὶ Πέτρου. 46 εὗρισκει Φίλιππος τὸν Ναθαναὴλ καὶ λέγει αὐτῷ· ὃν ἔγραψεν Μωσῆς ἐν τῷ νόμῳ καὶ οἱ προφῆται, εὐρήκαμεν, Ἰησοῦν υἱὸν τοῦ Ἰωσήφ τὸν ἀπὸ Ναζαρετ. 47 εἶπεν αὐτῷ Ναθαναὴλ· ἐκ Ναζαρετ δύναται τι ἀγαθὸν εἶναι; λέγει αὐτῷ Φίλιππος· ἔρχου καὶ ἴδε. 48 εἶδεν Ἰησοῦς τὸν Ναθαναὴλ ἐρχόμενον πρὸς αὐτὸν καὶ λέγει περὶ αὐτοῦ· ἴδε ἀληθῶς Ἰσραηλῆτης, ἐν ᾧ δόλος οὐκ ἔστιν. 49 λέγει αὐτῷ Ναθαναὴλ· πόθεν με γινώσκεις; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· πρὸ τοῦ σε Φίλιππον φωνῆσαι ὄντα ὑπὸ τὴν συκῆν εἰδόν σε. 50 ἀπεκρίθη αὐτῷ Ναθαναὴλ· ἔραββί, οὐ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, οὐ βασιλεὺς εἶ τοῦ Ἰσραὴλ. 51 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· οὐ εἶπόν σοι ὅτι εἶδόν σε ὑποκάτω τῆς συκῆς, πιστεύεις; μείζω τούτων ὄνῃ. 52 καὶ λέγει αὐτῷ· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὄψεσθε τὸν οὐρανὸν ἀνεωγμένον καὶ τοὺς ἀγγέλους τοῦ θεοῦ ἀναβαίοντας καὶ καταβαίοντας ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου.

- εμβλ. — *ιωαννον* cum $\aleph B^* L$, 33, a, b, f, Π^2 , l, am. fu. fos. san. mg. mm. copt. aeth. rom. Nonn. 1, 162 cf. etiam ad 21, 15 sqq.; (contra Mt. 16: 17 lectio non fluctuat). *ιωνα* cum $AB^3 X \Gamma \Delta \Lambda \Pi$, c, q, vg. syr. utr. et hr. et sin. arm. aeth. pp. Epiph. 435 Chr. Cyr. 4, 131.
44. *ἠθέλησεν* sine additamento cum $\aleph ABEKLM SVX \Lambda \Lambda \Pi$ aldin. it. vg. copt. syr. p. syr. sin. arm. aeth. Or. 4, 277 etc. Addunt ο *ις* $FGHUI$ syr. sch. pers. p. ο (\aleph ; $\aleph^* F^*$ omittunt) *ἰς* cum $\aleph ABEGKLSUVX \Lambda \Lambda \Pi$ aldin. a, b, c, f, Π^2 , l, q, vg. copt. wi et schw. syr. p et hr. etc. Omittunt $FHM \Gamma$, e, am. fu. syr. sch. copt. dz.
46. *υἱον* sine articulo cum $\aleph B$, 33. *τον υἱον* cum $ALX \Gamma \Lambda \Lambda \Pi$. *τον ιωσηφ* cum $\aleph BLX \Gamma \Lambda \Pi^2$. — $AKM \Lambda \Pi^*$, 33, omittunt *τον*. — *ναζαρετ* cum $\aleph ABLX$, a. *ναζαρεθ* cum $EFGHKMSUV \Gamma \Lambda \Pi^*$, b, c, f, l, q, vg. copt. arm.
47. *εἶπεν* sine copula cum \aleph , 71, a, b, e, syr. sch. arm. καὶ *εἶπ.* cum $ABLX$, c, f, Π^2 , g, l, q, vg. syr. p et hr. copt. aeth. Epiph. 435. *ναζαρετ* cum $\aleph ABLX \Lambda$. *ναζαρεθ* cum $\Gamma \Lambda \Pi^*$. *φιλιππ.* cum $\aleph AX \Gamma \Lambda \Lambda \Pi$. ο *φιλιππ.* cum BL , 33.
48. *εἶδεν* ($\aleph KSVX \Pi$ *ιδεν*) sequente *καὶ*. \aleph^* , 124, a, b, e, Π^2 , l, foss. Epiph. 435 *ιδων* sine *καὶ*. — *ἰς* cum $BHSG$, 234. ο *ἰς* cum $\aleph ALX \Lambda \Lambda \Pi$. *ισραηλιτης* cum $\aleph B^*$ (item Act. 2: 22 et 5: 35 $ABCDE$; cf. etiam alibi). *ισραηλιτης* cum $AB^3 LX \Gamma \Lambda \Lambda \Pi$ (ⲉⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛ).
49. *ἰς* sine articulo cum $ABE^2 LX \Gamma \Lambda \Lambda \Pi^*$. ο *ἰς* cum $\aleph E^* \Pi^2$ etc.
50. *ἀπεκρίθη αὐτῷ ναθαναηλ* cum BL , 33, 249, b (e et natanahel respondit): similiter aeth. et dixit ei *Nath.* \aleph c *ἀπεκρίθη ναθ.* καὶ *εἶπεν*, item $\Gamma \Lambda$ etc. addito *αὐτῷ*; similiter X etc. *ἀπεκρ.* *αὐτῷ ναθ.* καὶ *εἶπεν*. — *ἀπεκρίθη ναθ.* καὶ *λέγει αὐτῷ* cum $\Lambda \Lambda \Pi$ syr. utr. et hr. copt. Chr. 8, 136 Cyr. 4, 133. *βασιλ.* *εἰ* cum ABL , 1, 33, Epiph. 435 ed. petav. *εἰ ο βασιλ.* cum $\aleph X \Gamma \Lambda \Lambda \Pi$.
51. *οτι secundum* cum $\aleph ABGL$, 157, a, b, syr. utr. etc. Omittunt $X \Gamma \Lambda \Lambda \Pi$, c, e, f, Π^2 , l, q, vg. aeth. Chr. 8, 138. *οψη* cum $\aleph ABLX \Lambda \Lambda \Pi^*$. *οφει* cum $U \Pi \Pi^2$.
52. *οψεσθε* (sine *ατ αρτι*) cum $\aleph BL$, a, b, c, f, Π^2 , l, vg. copt. arm. aeth. Or. 1, 364 et int. 3, 961 Epiph. 435 Cyr. 4, 134. Praemittunt *ατ αρτι* $AX \Gamma \Lambda \Lambda \Pi$, e, q, syr. utr. Chr. 8, 138 Cyr. 1, 116 Aug. ps. 39.

II.

1 Καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ γάμος ἐγένετο ἐν Κανᾷ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἦν ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ ἐκεῖ 2 ἐκλήθη δὲ καὶ ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὸν γάμον. 3 καὶ ὑστερήσαντος οἴνου λέγει ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ πρὸς αὐτόν· οἴνον οὐκ ἔχουσιν. 4 λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· τί ἐμοὶ καὶ σοί, γύναι; οὐκ ᾔδει ἡ ὥρα μου. 5 λέγει ἡ μήτηρ αὐτοῦ τοῖς διακόνοις· ὅ τι ἂν λέγῃ ὑμῖν, ποιήσατε. 6 ἦσαν δὲ ἐκεῖ λίθινα ὑδρίαὶ ἕξ κατὰ τὸν καθαρισμὸν τῶν Ἰουδαίων κείμεναι, χωροῦσαι ἀνὰ μετρητὰς δύο ἢ τρεῖς. 7 λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· γεμίσατε τὰς ὑδρίας ὕδατος. καὶ ἐγέμισαν αὐτὰς ἕως ἄνω. 8 καὶ λέγει αὐτοῖς· ἀντλήσατε νῦν καὶ φέρετε τῷ ἀρχιτρικλίνῳ. οἱ δὲ ἤνεγκαν. 9 ὡς δὲ ἐγεύσατο ὁ ἀρχιτρικλίνος τὸ ὕδωρ οἶνον γεγεννημένον, καὶ οὐκ ᾔδει πόθεν ἐστίν, οἱ δὲ διάκονοι ᾔδεισαν οἱ ἠντιληκότες τὸ ὕδωρ, φωνεῖ τὸν νυμφίον ὁ ἀρχιτρικλίνος 10 καὶ λέγει αὐτῷ· πᾶς ἄνθρωπος πρῶτον τὸν καλὸν οἶνον τίθεισιν, καὶ ὅταν μεθυσθῶσιν τὸν ἐλάσσω· σὺ τεττήρηκας τὸν καλὸν οἶνον ἕως ἄρτι. 11 ταύτην ἐποίησεν ἀρχὴν τῶν σημείων ὁ Ἰησοῦς ἐν Κανᾷ τῆς Γαλιλαίας καὶ ἐφανέρωσεν τὴν δόξαν αὐτοῦ, καὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. 12 Μετὰ τοῦτο κατέβη εἰς Καφαρναοὺμ αὐτός καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ ἐκεῖ ἔμειναν οὐ πολλὰς ἡμέρας.

- II: 1. *τη ημερα τη τριτη* cum **ALXΓΑΑΠ**; item a, c, f, Π², l, v_g. *τη τριτη ημερα* cum **BL**, item *tertia die* b, e, q.
3. *και οινον ουκ ειχον οτι* — *ειτα λεγει* cum **κ***, a, b, Π², Gaudserm.8. *και υστερησαντος οινου λεγει* cum **ABLXΓΑΑΠ**, c, f, q, v_g. *copt. syr.sch.et p t xl. et br. arm. Epiph.443 Chr.8,140 Cyr.4,134. οινος ουκ εστιν* cum **κ*** (*nec mutavit κ**); *syr.sch.et hr. aeth. vinum non est illis. οινον ουκ εχουσιν* cum **ABLX** it. v_g. *syr.p copt. etc.* Cf. Resch, Aussercan. Paralleltexzte zu Joh. 1897, S. 70.
4. *λεγει* sine copula cum **κ*** et **EFHMSVΓA**, a, foss. *syr.sch.* — **κ^aABGKLIU XAΠ** aldin. it. *pler. copt. syr.Pet hr. etc.* praemittunt *και*.
6. *λιθιν. υδρι.* hoc ordine cum **BLX**, 33, c, (Π², g?) v_g. *υδρι. λιθιν.* cum **A ΓΑΑΠ**, a, b, e, f, l, q. *κειμεναι post ιουδαιων* cum **κ^aBLX**, 33, aeth. *Post εξ* ponunt **ΑΓΑΑΠ**, c, q. v_g. *syr.utr.et hr. Cyr.4,136.* — **κ***, 13, 47ev, a, e, arm. omittunt.
8. *οι δε cum κ^aBLΠ, 1, 33, 118, 124, 209, aldin. a *copt. syr.p mg. et syr.hr. arm. και cum ΑΓΑΑ it. *pler. sah. mint. syr.sch. et p t xl. aeth.***
10. *τον ελασσω* sine *τοτε* cum **κ*BLT^b**, 57, 67, 248, zscr., a, e. Π², l, q, *copt. aeth. Or.int.3,39 Gaud.serm.9. Praemittunt τοτε ΑΧΓΑΑΠ, b, c, f, v_g. *syr.utr. et hr. arm. Chr.8,148 Cyr.4,136. ου* sine *δε* cum **ABLT^bXΓΑΠ**, c, arm. *fu. for. tol. arm. — κ^aΓA, a, b, e, f, Π², l, q, v_g. *clem. copt. syr.sch. et p c.* et hr. aeth. ου δε.***
11. *αρχην* cum **ABLT^bA**, 1, 33, 262, arm. *Or.4,172 Eus.dem.439 Chr.8,140 Chron.388. την αρχην* cum **κXΓΑΠ** Chr.8,151 et 152 Cyr.4,136.
12. *καφαρναομ* cum **κ^aBT^bX** v_g. etc. *καπερναομ* cum **ΑΓΓΑΑΠ**, q. *οι αδελφ. αυτου* cum **κ^aXΓΑΑΠ**, b, f, l, v_g. *copt. syr.utr. et hr. arm. aeth. Cyr.4,136. — BLT^b vid.*, a, c, e, *Or.4,160,161,186,249 omittunt αυτου.* — *εμειναν* cum **κ^aBEH* LMSUVXΓΑΠ** it. *pler. v_g. syr.utr. aeth. Or.4,160,168,169. εμεινεν* cum **ΑFG H2A**, b, *copt. arm. syr.hr. Or.4,161 Nonn.2,69.*

Mt. 21, 12 ss.
 Mc. 11, 15 ss.
 Lc. 19, 45 sq.

13 Καὶ ἐγγὺς ἦν τὸ πάσχα τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη εἰς Ἱεροσόλυμα ὁ Ἰησοῦς.
 14 καὶ εὗρεν ἐν τῷ ἱερῷ τοὺς πωλοῦντας βόας καὶ πρόβατα καὶ περιστεράς καὶ τοὺς κερματιστὰς καθήμενους, 15 καὶ ποιήσας φραγέλλιον ἐκ σχοινίων πάντα ἐξέβαλεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ, τὰ τε πρόβατα καὶ τοὺς βόας, καὶ τῶν κολληβιστῶν ἐξέχεεν τὸ κέρμα καὶ τὰς τραπέζας ἀνέστρεψεν, 16 καὶ τοῖς τὰς περιστεράς πωλοῦσιν εἶπεν ἄρατε ταῦτα ἐντεῦθεν, μὴ ποιεῖτε τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς μου οἶκον ἐμπορίου. 17 ἐμνήσθησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι γεγραμμένον ἐστίν ὁ ζῆλος τοῦ οἴκου σου καταφάγεται με. 18 ἀπεκρίθησαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ εἶπαν αὐτῷ τί σημεῖον δεικνύεις ἡμῖν, ὅτι ταῦτα ποιεῖς; 19 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς λύσατε τὸν ναὸν τοῦτον, καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερῶ αὐτόν. 20 εἶπαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι· τεσσαεράκοντα καὶ ἕξ ἔτεσιν οἰκοδομήθη ὁ ναὸς οὗτος, καὶ σὺ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερθεὶς αὐτόν; 21 ἐκεῖνος δὲ ἔλεγεν περὶ τοῦ ναοῦ τοῦ σώματος αὐτοῦ. 22 ὅτι οὖν ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν, ἐμνήσθησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι τοῦτο ἔλεγεν, καὶ ἐπίστευσαν τῇ γραφῇ καὶ τῷ λόγῳ ὃν εἶπεν ὁ Ἰησοῦς.

23 Ὡς δὲ ἦν ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις ἐν τῷ πάσχα ἐν τῇ ἑορτῇ, πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, θεωροῦντες αὐτοῦ τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει· 24 αὐτὸς δὲ Ἰησοῦς οὐκ ἐπίστευεν αὐτὸν αὐτοῖς διὰ τὸ αὐτὸν γινώσκειν πάντα, 25 καὶ ὅτι οὐ χρεῖαν εἶχεν ἵνα τις μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ ἀνθρώπου· αὐτὸς γὰρ ἐγίνωσκεν τί ἦν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ.

13. ο ἰς post *ιεροσολ.* cum *MBEFKPST*^b vid. *VXΓΑΛΠ* etc. — *GLMU*, b, Π², vg.clem. copt. arm. syr.hr. Or.4,186 post *ανεβη* ponunt. — 13, 69, 124, 245, 346, Aug. ioh.10,4 omittunt.

15. το κερμα cum *APΓΑΛΠ* it.pler. vg. (aes c, f, Π², l, vg.; *pecuniam* a) Nonn.2,83. — *BLT*^bX, 33, b, q, copt. arm. Or.4,160,162 et alibi Eus.ps.374 τα κερματα.

16. μη sine copula cum *MBLPΓΑΛΠ*, c, f, am. for. foss. ing. tol. copt. — a, b, e, Π²vid, l, q, vg. (etiam fu). syr.utr. et hr. arm. aeth. praemittunt *και*.

17. ἐμνησθησαν sine copula cum *MBLT*^bX copt. Additur *δε* ab *APΓΑΛΠ*, c, vg. syr.p. — e, f, Π², l, q, foss. syr.sch. et hr. etc. *και ἐμνησθ.*, a, arm. *τοτε ἐμνησθ.* — *καταφάγεται* cum *MBLPT*^bXΓΑΛΠ. *κατεφαγε* cum 69.

18. ουν etiam Or.4,160 et 196. — 239, syr.sch. *δε.* 3, 33, 69, b, l, copt. arm. syr.hr. omittunt.

19. ἰς sine articulo cum *ABLPXΓΑΛΠ*. Praemittunt δ *MK*(?), 1, 33, 69.

20. τεσσαερακοντ. cum *MB*GLMPA*. — *B³EFHKSU VXΓΑΛΠ* etc. *τεσσαρακ.* — *οικοδομηθη* cum *MB*T*^b, 33. *ωκοδομ.* cum *AB³LPX*.

Vss. 21, 22 interpolati sunt, Schweizer et Scholten. Cf. de Koe.

22. ελεγεν sine additamento cum *MBLPT*^bXΓΑΛΠ it. vg. copt. syr.utr. et hr. arm. aeth. Additur *αυτοις* a *RΠ*. *ον ειπ.* cum *MBLT*^b. *ω ειπ.* cum *AX ΓΑΛΠ*.

23. εν τοις cum *MBLPT*^bΓΑΛΠ aldin. Or.4,160,209,270 etc. Omittunt *τοις* minusculi. *εν τη εορτη* cum *MAIPT*^bΓΑΛΠ etc.: *B* omittit *εν.* — *εν τω πασχα* glossema, Mann, Pearce, V. d. S. Bakhuyzen. Cf. contra de Koe.

24. ἰς cum *BL*. ο ἰς cum *APΓΑΛΠ*. — *T*^b, iscr.*, e omittunt plane. *αυτον αυτοις* cum *MB*A*BL*, 253, 440*. *εαυτον αυτ.* cum *MB³A²PGALΠ* aldin.

25. Holwerda *καθοτι* pro *και οτι*. Cf. contra de Koe.

III.

1 Ἦν δὲ ἄνθρωπος ἐκ τῶν Φαρισαίων, Νικόδημος ὄνομα αὐτοῦ, ἄρχων τῶν Ἰουδαίων· 2 οὗτος ἦλθεν πρὸς αὐτὸν νυκτὸς καὶ εἶπεν αὐτῷ· ῥαββί, οἶδαμεν ὅτι ἀπὸ θεοῦ ἐλήλυθας διδάσκαλος· οὐδεὶς γάρ δύναται ταῦτα τὰ σημεῖα ποιεῖν ἃ σὺ ποιεῖς, ἐὰν μὴ ἢ ὁ θεὸς μετ' αὐτοῦ. 3 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ἐὰν μὴ τις γεννηθῆ ἄνωθεν, οὐ δύναται ἰδεῖν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. 4 λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ Νικόδημος· πῶς δύναται ἄνθρωπος γεννηθῆναι γέροντων; μὴ δύναται εἰς τὴν κοιλίαν τῆς μητρὸς αὐτοῦ δευτέρον εἰσελθεῖν καὶ γεννηθῆναι; 5 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ἐὰν μὴ τις γεννηθῆ ἐξ ὕδατος καὶ πνεύματος, οὐ δύναται εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. 6 τὸ γεγεννημένον ἐκ τῆς σαρκὸς σὰρξ ἐστίν, καὶ τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ πνεύματος πνεῦμά ἐστιν. 7 μὴ θαυμάσης ὅτι εἶπόν σοι· δεῖ ὑμᾶς γεννηθῆναι ἄνωθεν. 8 τὸ πνεῦμα ὅπου θέλει πνεῖ, καὶ τὴν φωνὴν αὐτοῦ ἀκούεις, ἀλλ' οὐκ οἶδας πόθεν ἔρχεται καὶ ποῦ ὑπάγει· οὕτως ἐστὶν πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ πνεύματος. 9 ἀπεκρίθη Νικόδημος καὶ εἶπεν αὐτῷ· πῶς δύναται ταῦτα γενέσθαι; 10 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· σὺ εἶ ὁ διδάσκαλος τοῦ Ἰσραὴλ καὶ ταῦτα οὐ γινώσκεις; 11 ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι ὅτι οὐ οἶδαμεν λαλοῦμεν καὶ ὁ ἐωράκαμεν μαρτυροῦμεν, καὶ τὴν μαρτυρίαν ἡμῶν οὐ λαμβάνετε. 12 εἰ τὰ ἐπίγεια εἶπον ὑμῖν καὶ οὐ πιστεύετε, πῶς ἐὰν εἶπω ὑμῖν τὰ ἐπουράνια πιστεύσετε; 13 καὶ οὐδεὶς ἀναβέβηκεν εἰς τὸν οὐρανὸν εἰ μὴ ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὁ ὢν ἐν τῷ οὐρανῷ. 14 καὶ καθὼς Μωσῆς ὑψώσεν τὸν ὄφιν ἐν τῇ ἐρήμῳ, οὕτως ὑψωθῆναι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, 15 ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων ἐν αὐτῷ ἔχη ζωὴν αἰώνιον.

7, 50
19, 39

Num. 21, 8, 9

- III: 2. πρὸς αὐτον cum **ABKLSUVT^bAAII**, b, c, l, q, am. fu. for. ing. em. tol. (etc.) syr.p arm. aeth. *πρ. τον ιν̄* cum **EFGHMI**, a, e, f, vg.^{ed} copt. syr.sch.et hr. *δυναται ante ταυτ. τα σημ.* cum **κ.1BLT^b**, 33, it. (exc. q, qui post poiein pon.) vg. Post *ταυτ. τ. σημ.* ponunt cum **ΓΑΑΠ** syr.p Chr.8, 160^{init}.
3. *is* sine articulo cum **BEFGKLM T^bΓΠ**. Praemittunt ὁ **AHSUVAA**.
5. *is* sine articulo cum **AEHGKMSVΓAAII** aldin. ο *is* cum **BLU**. *των ουρανων* cum **κ***, c^{scr}, 26^{ev}, e, m, Iust.apol.1, 61 Docet.267 Homil.clem.11, 26^{et} epitom.18 Ir. (ex cat. cf. Harv.498). *του θεου* cum **ABLΓAAII** it.pler. vg. copt. syr.utr. et hr. Cf. Resch, S. 73—78.
8. *και που υπαγ.* cum **BLT^bΓAAII**, e, g, l, m, am. fu. em. ing. harl. copt. syr.cu et utr. aeth. *η που υπ.* cum **A**, c^{scr}, a, b, c, f, II², q, vg. syr.p mg. et hr. arm.
10. *is* cum **ABLΓAAII**. ο *is* cum **κ**, 69.
11. *εωρακαμεν* cum **ABUΓAII**. — **EGHKLM T^b VΔ εορακ.**
12. *πιστευετε* cum **ABELSUVAA*II²** it. vg. copt etc. — **GHKMΓΔ²Π*** *πιστευσητε*. **T^bΔ** etc. *πιστευετε*.
13. ο *ων εν τω ουρανω* cum **ΑΓAAII** it. vg. copt.^{wi} etschw. syr.cu et hr. arm. — **κBLT^b**, 33, copt.dz. aeth. Cyr.act.62 Or.int.3, 114 omittunt.
15. *εν αυτω* cum **BT^b**, c, g, l, am. em. fu. ing. mt. harl. fulg., item **L**, Thdr. 4, 205 *επ αυτω*. — *εις αυτον* cum **ΓAII**; item **A επ αυτον**. — *εχη ζω. αιω.* cum **κBLT^b**, 1, 22, 33, 118, 124, 161, 209, a, f, syr.cu et hr. copt. arm.zoh.

16 οὕτως γὰρ ἠγάπησεν ὁ θεὸς τὸν κόσμον, ὥστε τὸν υἱὸν τὸν μονογενῆ ἔδωκεν, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται ἀλλ' ἔχη ζωὴν αἰώνιον. 17 οὐ γὰρ ἀπέστειλεν ὁ θεὸς τὸν υἱὸν εἰς τὸν κόσμον ἵνα κρίνῃ τὸν κόσμον, ἀλλ' ἵνα σωθῆ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ. 18 ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν οὐ κρίνεται· ὁ μὴ πιστεύων ἤδη κέκριται, ὅτι μὴ πεπίστευκεν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ θεοῦ. 19 αὕτη δέ ἐστιν ἡ κρίσις, ὅτι τὸ φῶς ἐλήλυθεν εἰς τὸν κόσμον καὶ ἠγάπησαν οἱ ἄνθρωποι μᾶλλον τὸ σκότος ἢ τὸ φῶς· ἦν γὰρ αὐτῶν πονηρὰ τὰ ἔργα. 20 πᾶς γὰρ ὁ φαῦλα πρᾶσσαν μισεῖ τὸ φῶς καὶ οὐκ ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα μὴ ἐλεγχθῆ τὰ ἔργα αὐτοῦ· 21 ὁ δὲ ποιῶν τὴν ἀλήθειαν ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα φανερωθῆ αὐτοῦ τὰ ἔργα, ὅτι ἐν θεῷ ἐστὶν εἰργασμένα.

22 Μετὰ ταῦτα ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὴν Ἰουδαίαν γῆν, καὶ ἐκεῖ διέτριβεν μετ' αὐτῶν καὶ ἐβάπτιζεν. 23 ἦν δὲ καὶ Ἰωάννης βαπτίζων ἐν Αἰῶν ἕγγυς τοῦ Σαλείμ, ὅτι ἴδαντο πολλὰ ἦν ἐκεῖ, καὶ παρεγίνοντο καὶ ἐβαπτίζοντο· 24 οὕτω γὰρ ἦν βεβλημένος εἰς τὴν φυλακὴν Ἰωάννης. 25 ἐγένετο οὖν ζήτησις ἐκ τῶν μαθητῶν Ἰωάννου μετὰ Ἰουδαίου περὶ καθαρισμοῦ. 26 καὶ ἦλθον πρὸς τὸν Ἰωάννην καὶ εἶπον αὐτῷ· ῥαββί, ὃς ἦν μετὰ σοῦ πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ᾧ σὺ μαρτυροῦσθαι, ἴδε οὗτος βαπτίζει καὶ πάντες ἔρχονται πρὸς αὐτόν. 27 ἀπεκρίθη Ἰωάννης καὶ εἶπεν· οὐ δύναται ἄνθρωπος λαμβάνειν οὐδέν, ἐὰν μὴ ἡ δεδομένον αὐτῷ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. 28 αὐτοὶ ἕμεις μοι μαρτυρεῖτε ὅτι εἶπον· οὐκ εἰμι ἐγὼ ὁ Χριστός, ἀλλ' ὅτι ἀπεσταλμένος εἰμι ἔμπροσθεν ἐκείνου. 29 ὁ ἔχων

aeth.ro. Praemittunt *μη ἀποληται ἀλλ (Γ ἄλλα) ΑΓΔΑΠ*, b, c, e, ff², g, l, q, vg. syr. utr. arm. usc. aeth. ppl. Chr. 8, 179 etc.

16. *τον υιον sine αυτου cum* **κ*Β**. Addunt *αυτου* **κ*ΑΛΤ^b** it. vg. etc.

17. *τον υιον cum* **κBLT^b, 1, 22, 118, 209, 262**, etc. Addunt *αυτου ΑΓΔΑΠ*, d, it. vg. etc.

18. *ο μη sine copula cum* **κΒ**, ff², l. *ο δε μη cum* **ΑΛΤ^bΓΔΑΠ**, d, it. pler. vg.

19. *αυτων πονηρα cum* **κΑΒΓΚΛΤ^bUΑΠ**, c, d, f, ff², vg. *πονηρα αυτων cum* **ΕΦΗΜSVΓΑ**.

22. *εις την ιουδαιαν γην*: haec verba corrupta sunt, Holwerda, V. d. S. Bakhuyzen. Cf. de Koe.

23. *σαλειμ cum* **κBLT^bΓΑΠ** it. vg. etc.: *Α σαλειμ*. *UΑ* aldin. copt. Cyr. 4, 156 Nonn. edd.³ *σαλημ* (𐤒𐤋𐤍). *ου . . . εκει*, glossema, Holwerda et V. d. S. Bakhuyzen. Cf. de Koe. Holwerda et V. d. S. B. legunt *και παρεγινοντο και βαπτιζοντο* ante *ην δε και ιωαννης*. Cf. de Koe.

24. *ιωαννης (-ανης Β, γ^{scr.}) sine articulo cum* **κ*Β**, 47^{ev.}, p^{scr.}. *ο ιω. cum* **κ*Α ΛΓΔΑΠ** etc. Hic versus interpolatus est, Holwerda et V. d. S. Bakhuyzen. Cf. de Koe.

25. *ιουδαιον cum* **κ*ΑΒΛΓΔΑ¹Π*** aldin. syr. sch. et p (addit c.* *quodam*) arm. zoh. Chr. 8, 191. *ιουδαιον cum* **κ*ΓΑ²Π²**, 1, 13, 69, 124, d, it. vg. syr. copt. arm. usc. aeth. goth. Or. 4, 162 Cyr. 4, 157. Hic versus corruptus est, Holwerda et V. d. S. Bakhuyzen. Bentley et Markland legunt *ιησον* pro *ιουδ*. Vide contra de Koe.

26. *ηλθον cum* **κ*ΑΒ³ΛΤ^bΓΑΑΠ**. *ηλθαν cum* **Β***.

28. *μοι cum* **ΑΒΔΚΛΙΣΤ^bUΑΑΠ** it. vg. — **κ*ΕΦΗΜVΓ** aldin. harl. omittunt. *ουκ εμι εγω cum* **κ*ΑΒΛΤ^b**, b, e, f, ff², g, q, vg. cle. — c, am. fu. for. foss. ing. tol. *εγω ουκ εμι*. — D, a, l, syr. cu etc. omittunt *εγω*.

τὴν νόμφην νυμφίος ἐστίν· ὁ δὲ φίλος τοῦ νυμφίου, ὁ ἐστικῶς καὶ ἀκούων αὐτοῦ, χαρᾷ χαίρει διὰ τὴν φωνὴν τοῦ νυμφίου. αὕτη οὖν ἡ χαρὰ ἢ ἐμὴ πεπλήρωται. 30 ἐκείνον δεῖ αὐξάνειν, ἐμὲ δὲ ἐλαττοῦσθαι. 31 ὁ ἄνωθεν ἐρχόμενος ἐπάνω πάντων ἐστίν· ὁ ὢν ἐκ τῆς γῆς ἐκ τῆς γῆς ἐστίν καὶ ἐκ τῆς γῆς λαλεῖ. ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐρχόμενος 32 ὁ ἐώρακεν καὶ ἤκουσεν μαρτυρεῖ, καὶ τὴν μαρτυρίαν αὐτοῦ οὐδεὶς λαμβάνει. 33 ὁ λαβὼν αὐτοῦ τὴν μαρτυρίαν ἐσφράγισεν ὅτι ὁ θεὸς ἀληθὴς ἐστίν. 34 ὃν γὰρ ἀπέστειλεν ὁ θεός, τὰ ῥήματα τοῦ θεοῦ λαλεῖ· οὐ γὰρ ἐκ μέτρου δίδωσιν τὸ πνεῦμα. 35 ὁ πατὴρ ἀγαπᾷ τὸν υἱόν, καὶ πάντα δίδωκεν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. 36 ὁ πιστεύων εἰς τὸν υἱὸν ἔχει ζωὴν αἰώνιον· ὁ δὲ ἀπειθῶν τῷ υἱῷ οὐκ ὄρεται ζωὴν, ἀλλ' ἡ ὀργὴ τοῦ θεοῦ μένει ἐπ' αὐτόν.

IV.

1 Ὡς οὖν ἔγνω ὁ κύριος ὅτι ἤκουσαν οἱ Φαρισαῖοι ὅτι Ἰησοῦς πλείονας μαθητὰς ποιεῖ καὶ βαπτίζει ἢ Ἰωάννης, 2 καίτοιγε Ἰησοῦς αὐτὸς οὐκ ἐβάπτιζεν ἀλλ' οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, 3 ἀφῆκεν τὴν Ἰουδαίαν καὶ ἀπήλθεν πάλιν εἰς τὴν Γαλιλαίαν. 4 ἔδει δὲ αὐτὸν διέρχεσθαι διὰ τῆς Σαμαρίας. 5 ἐρχεται οὖν εἰς πόλιν τῆς Σαμαρίας λεγομένην Συχάρ, πλησίον τοῦ χωρίου ὃ ἔδωκεν Ἰακώβ Ἰωσήφ τῷ υἱῷ αὐτοῦ. 6 ἦν δὲ ἐκεῖ πηγὴ τοῦ Ἰακώβ. ὁ οὖν Ἰησοῦς κεκοπιακῶς ἐκ τῆς ὁδοπορίας ἐκαθέζετο οὕτως ἐπὶ τῇ πηγῇ· ὥρα ἦν ὡς ἕκτη. 7 ἐρχεται γυνὴ ἐκ

31. Secundum *ερχομενος* sine *επανω* etc. cum \aleph^*D , 1, 22, 118, 209, a, b, e, f, Π^2 , l, syr.^{cu} arm. Addunt *επανω παντων εστι* cum \aleph^c *ABLT*^b. 1. *III*, c, f, g, q, vg. syr.^{utr.} et hr. copt. aeth. goth.
32. ο *εωρακ.* (εω- \aleph *ABDMSUVGAI* Π^2 ; *EFGHKLAI* Π^* εορ.) sine copula cum \aleph (*et rell.) *BDL*^b, 1, 22, 33, 118, 209, 209, 209, 209, 209, a, b, e, l, syr.^{cu} et hr. copt. arm. pers.^p. Praemittunt *και ΑΓΑ*. *III*, c, f, Π^2 , g, q, vg. syr.^{utr.} aeth. goth. *μαρτυρει* cum $\aleph D$, 1, 22, 28, 118, a, b, e, Π^2 , l, copt. syr.^{cu} et sch. arm. aeth. Praemittunt *τουτο* *ABLT*^b, c, f, g, q, vg. syr.^p et hr.
34. *διδωσιν* sine additamento cum $\aleph BC^*LT$ ^b, 1, 33, b, e, f, l. Additur ο *θεος* *AC*² *DΓΑΑΠ* a, c, Π^2 , g, q, vg. syr.^{utr.} copt. aeth.
36. ο *απειθων* cum \aleph^* , a, e, Π^2 , l. ο *δε απειθ.* cum \aleph^c *ABCDLT*^b, b, c, f, q, vg. syr.^p copt. aeth. *μενει* hoc accentu *EHKSV* etc. *manet* a, c, d, f, Π^2 , l, q, vg. syr.^{cu} et ^p arm. — *MI*^{III}, b, e, g, copt. syr.^{sch.} aeth. *μενει*, *manebit*.
- IV: 1. ο *ις* cum $\aleph D$, 1, 1, 22, 118, 209, 209, 209, 209, a, b, c, e, Π^2 , l, vg. syr.^{cu} et sch. et ^p txt. copt. arm. ο *κυριος* cum *ABCLT*^b, f, q, syr.^p mg. aeth. — Westcott-Hort, p. 574 scribunt: „Some primitive error not improbable”.
3. *παλιν* cum $\aleph B^2 CDLMT$ ^b, a, b, c, e, f, Π^2 , l, vg. copt. syr.^{cu} et sch. arm. aeth. Omittunt *ΑΒΓΑΑΠ* aldin. q, syr.^p.
4. *σαμαρίας* cum $\aleph CDE^*LI$. *-ρειας* cum *ABE*² *FGHKMSU*. *III*. Item fere vv. sqq. Cf. ad Luc. 17 : 11 ubi *σαμαρίας* ex $\aleph AB^*EFLXA$ edidimus.
5. *σαμαρίας*: vide ad v. 4. *συχαρ.* cum $\aleph ABCDLI$. *III* aldin. it.^b am. f. for. harl. ing. sah. copt. (Ⲛⲉⲛⲁⲣ). *σιχαρ* cum 69, c, vg. clem. ὁ cum $\aleph ABC$ ² *T*^b *ΓΑΑΠ* aldin. ο^r cum *C^*DLMS*.
6. *ως* cum \aleph^* et ^{cb} *ABCDL* Π^2 . *ωσει* cum \aleph^c *ΓΑΑΠ*^{*}.

της Σαμαρίας ἀντλήσαι ὕδωρ. λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· δός μοι πεῖν. 8 οἱ γὰρ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπεληλύθεισαν εἰς τὴν πόλιν, ἵνα τροφὰς ἀγοράσωσιν. 9 λέγει αὐτῷ ἡ γυνὴ ἡ Σαμαρεῖτις· πῶς οὐ Ἰουδαῖος ὢν παρ' ἐμοῦ πεῖν αἰτεῖς γυναικὸς Σαμαριτιδος οὕσης; 10 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῇ· εἰ ἤθεις τὴν δωρεάν τοῦ θεοῦ, καὶ τίς ἐστὶν ὁ λέγων σοι· δός μοι πεῖν, σὺ ἂν ἤτησας αὐτὸν καὶ ἔδωκεν ἂν σοι ὕδωρ ζῶν. 11 λέγει αὐτῷ ἡ γυνὴ· κύριε, οὐτε ἄντημα ἔχεις, καὶ τὸ φρέαρ ἐστὶν βαθύ· πόθεν ἔχεις τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν; 12 μὴ σὺ μείζων εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἰακώβ, ὃς ἔδωκεν ἡμῖν τὸ φρέαρ, καὶ αὐτὸς ἐξ αὐτοῦ ἔπιεν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ καὶ τὰ θρέμματα αὐτοῦ; 13 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῇ· πᾶς ὁ πίνων ἐκ τοῦ ὕδατος τούτου διψήσει πάλιν· 14 ὃς δ' ἂν πίη ἐκ τοῦ ὕδατος οὗ ἐγὼ δώσω αὐτῷ, οὐ μὴ διψήσει εἰς τὸν αἰῶνα, ἀλλὰ τὸ ὕδωρ ὃ ἐγὼ δώσω αὐτῷ γενήσεται ἐν αὐτῷ πηγὴ ὕδατος ἀλλομένου εἰς ζωὴν αἰώνιον. 15 λέγει πρὸς αὐτὸν ἡ γυνὴ· κύριε, δός μοι τοῦτο τὸ ὕδωρ, ἵνα μὴ διψῶ μηδὲ διερχομαι ἐνθάδε ἀντλεῖν. 16 λέγει αὐτῇ· ὕπαγε φώνησον τὸν ἄνδρα σου καὶ ἐλθέ ἐνθάδε. 17 ἀπεκρίθη ἡ γυνὴ καὶ εἶπεν· ἄνδρα οὐκ ἔχω. λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· καλῶς εἶπας ὅτι ἄνδρα οὐκ ἔχω· 18 πέντε γὰρ ἄνδρας ἔσχες, καὶ νῦν ὃν ἔχεις οὐκ ἐστὶν σου ἀνὴρ. τοῦτο ἀληθὲς εἶρηκας. 19 λέγει αὐτῷ ἡ γυνὴ· κύριε, θεωρῶ ὅτι προφήτης εἶ σὺ.

7, 3*

7. *σαμαρίας, -ρειας*: vide ad v. 4. *πειν* (κ* *πιν*) cum κ**B*C*DL*. *πειν* cum κ**AB³C³* (*πειν*) ΓΑΛ (*ποιειν*) Π.
9. *λεγει* sine copula cum κ**V**, 1, 61, 229*, 2^{pe}, fere syr.cu et sch. copt. arm. aeth. Addunt *ovn* κ**ABC³DL* (*T^b vid*) it. vg. sah. syr.p. *σαμαριτις* cum κ**CD* *LT^b*. *-ρειτις* cum *ABΓΑΛΠ* (sed *HMA* *-ρειτης*). Item *-ριτιδος* cum κ**DLA*. *-ρειτιδος* cum *ABCΓΑΛΠ* etc. Cf. etiam ad Lc. 9: 52 ubi *σαμαριτων* tuentur κ**ACLXΓAΞ*. *πειν* (κ**AL* *πιν*, ita Ln.) cum κ**AB*C*DLT^b*. *πειν* cum κ**B³C³ΓAΛΠ*. *ουσης* hoc loco cum κ**ABC*LT^b* 33. Ante *γυναικ*. *σαμαρ*. ponunt *C³ΓAΛΠ* it. vg. — *D*, arm. omittunt. Præterea post hæc verba non addidimus *ou γαρ* etc. cum κ**D*, a, b, e. Addunt *ou γαρ συγχρωνται* (*συγχρ*. cum κ**AB*CLΔ*) *ιουδαιοι σαμαρειταις* cum κ**ABCLT^b*, c, f, Π², ξ, q, v^g.
10. *πειν* (κ* *πιν*) cum κ**B*C*DLT^b*. *πειν* cum κ**AB³C³ΓA* (*ποιειν*) *ΔΠ*.
11. *ποθεν* sine *ovn* cum κ**D*, c^{scr}, a, b, e, Π², l, foss. syr.cu et sch. et hr. sah. Addunt *ovn* *ABCLT^b*, c, f, g, q, v^g. syr.p. copt. aeth.
13. *ις* cum κ**ABCDLT^bΓAΠ**. *ο ις* cum *ΔΠ²*.
14. *ou μη διψ*. usque *δωσω αυτω* cum κ**ABC³DLT^b* it. pler. vg. — *C**, 13, 108, 13cr, l, sah. sax. omittunt. *διψησει* cum κ**BDLMT^bΓ* (*Δ διψει*), 1, 28, 124, 131, 157, aldin. *διψηση* cum *C³ΔΠ*. *εγω secundum* cum κ**DMT^b*, a, b, f. Π², g, v^g. syr. Pet hr. arm. Omittunt *ABCLΓAΔΠ*, c, q, em. ing. tol.
15. *διερχ-* cum κ**B*. *ερχ-* cum κ**ACDΓAΔΠ* Or. 4, 220 Chr. 8, 213 Cyr. 4, 182. *-ρχωμαι* cum κ**ACDSUVΓAΠ*. *-ρχομαι* cum κ**BEFGHKLMA*.
16. *λεγει αυτη* sine additamento cum *BC**, 33, a. — κ**ΔΠ**, 1 addunt *ις*. Addunt *ο ις* κ**C²DLΓAΔΠ²*. *τον ανδρ*. *σον* cum κ**CDLΓAΔΠ*. *σου τον ανδρ*. cum *B*.
17. *και ειπεν* sine additamento cum κ**ADKLM³SUVΓAΔΠ*, c, e, f, q, v^g. copt. syr.p. — *BCEFGH*, a, b, l, sah. syr.cu et sch. arm. aeth. addunt *αυτω*. — *ανδρα ουκ εχω* cum κ**DL*, 142. *ουκ εχω ανδρ*. cum *ABC³ΓAΔΠ* it. vg. *ειπες* cum κ**B**. *ειπας* cum *AB³CDLΓAΔΠ*. f, g, q, v^g. — κ**D*, b, c, e, l, gat. mm. *εχεις*.

20 οἱ πατέρες ἡμῶν ἐν τῷ ὄρει τούτῳ προσεκύνησαν· καὶ ὑμεῖς λέγετε ὅτι ἐν Ἱεροσολύμοις ἐστὶν ὁ τόπος ὅπου προσκυνεῖν δεῖ. 21 λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· πιστενε μοι, γύναι, ὅτι ἔρχεται ὦρα ὅτε οὔτε ἐν τῷ ὄρει τούτῳ οὔτε ἐν Ἱεροσολύμοις προσκυνήσετε τῷ πατρὶ. 22 ὑμεῖς προσκυνεῖτε ὃ οὐκ οἴδατε, ἡμεῖς προσκυνοῦμεν ὃ οἴδαμεν, ὅτι ἡ σωτηρία ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐστὶν· 23 ἀλλὰ ἔρχεται ὦρα καὶ νῦν ἐστὶν, ὅτε οἱ ἀληθινοὶ προσκυνῆται προσκυνήσουσιν τῷ πατρὶ ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ· καὶ γὰρ ὁ πατὴρ τοιοῦτους ζητεῖ τοὺς προσκυνοῦντας αὐτόν. 24 πνεῦμα ὁ θεός, καὶ τοὺς προσκυνοῦντας ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ δεῖ προσκυνεῖν. 25 λέγει αὐτῷ ἡ γυνή· οἶδα ὅτι Μεσσίας ἔρχεται (ὁ λεγόμενος Χριστός)· ὅταν ἔλθῃ ἐκεῖνος, ἀναγγελεῖ ἡμῖν ἅπαντα. 26 λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· ἐγὼ εἰμι, ὁ λαλῶν σοι. 27 Καὶ ἐπὶ τούτῳ ἤλθαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ ἐθαύμαζον ὅτι μετὰ γυναικὸς ἐλάλει· οὐδεὶς μέντοι εἶπεν· τί ζητεῖς ἢ τί λαλεῖς μετ' αὐτῆς; 28 ἀφῆκον οὖν τὴν ὑδρίαν αὐτῆς ἡ γυνή καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν πόλιν, καὶ λέγει τοῖς ἀνθρώποις· 29 δεῦτε ἴδετε ἄνθρωπον ὃς εἶπέν μοι πάντα ἃ ἐποίησα· μήτι οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός; 30 ἐξῆλθον ἐκ τῆς πόλεως, καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτόν. 31 Ἐν τῷ μεταξὺ ἡρώτων αὐτόν οἱ μαθηταὶ λέγοντες· ῥαββί, φάγε. 32 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ἐγὼ βρωσὶν ἔχω φαγεῖν ἢν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε. 33 ἔλεγον οὖν οἱ μαθηταὶ πρὸς ἀλλήλους· μή τις ἤγχεεν αὐτῷ φαγεῖν; 34 λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἐμὸν βρωμά ἐστιν ἵνα ποιήσω τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με καὶ τελειώσω αὐτοῦ τὸ ἔργον. 35 οὐχ ὑμεῖς λέγετε

20. εν τ. ορει τουτω cum \aleph ABCD ϵ Γ-ΛΓΔΔΠ aldin. c, f, ff², l, q, vg. syr.p arm. εν τουτω τω ορ. cum minusculis, a, b, d, e, syr.cu et sch. et hr. προσκυν. δεῖ cum \aleph ABC*DL, 33, b, c, f, q, vg. δεῖ προσκυν. cum C³ΓΔΔΠ, e, syr. sah. copt. arm.
21. πιστεν. μοι γυναι hoc ordine cum \aleph BC*L, 253, 259, g^{scr}, b, q, sah. aeth. syr.hr. γυναι πιστ. μοι cum AC³DΓΔ (omitt. μοι) ΔΠ (F omittit γυν), c, e, f, l, vg. copt. syr.cu et utr. arm. πιστενε cum \aleph BC*DL, 1, 22*, 69. πιστευσον cum AC³ΓΔΔΠ.
23. αλλα cum \aleph ABD. αλλ cum CLΓΔΔΠ.
24. τους προσκυνουντας sine auton cum \aleph *D*, d, ff². Addunt αυτον \aleph ABCD²L it. pler. vg. προσκ. δεῖ cum \aleph *D, a. δεῖ προσκ. cum \aleph ABCL it. pl. vg. Cf. Resch, S. 92—94.
25. μεσσιας cum \aleph ABCDHKLMΔΠ² it. vg. etc. μεσιας cum EGSUVΓΔΠ* aldin. sah.gr. copt. g^{scr}. syr.p mg. g^{scr}. απαντα cum \aleph BC*, 1. παντα cum AC²D ΛΓΔΔΠ. ο λεγομενος Χριστος: Beza scripsit in parenthesi. Glossema: Markland et Wassenbergh. Cf. contra de Koe.
27. ηλθ- cum \aleph ABCDL etc. it. pl. vg. venerunt. \aleph * επιηλθ-, item e, q super- venierunt. Praeterea -λθαν cum \aleph *B*. -λθον cum \aleph AB³CDL. εθανμαζον cum \aleph ABCDGKLMΠ it. vg. etc. εθανμασαν cum ESUVΓΔΔΠ sah. syr.p.
29. παντ. a cum \aleph BC*, a, d, e, q, sah. copt. basm. syr.cu et sch. aeth. πα. οσα cum AC³D ϵ Γ-ΛΓΔΔΠ, b, c, f, l, vg. etc.
30. εξηλθον sine copula cum ABLΓΔΠ*, avid, c, g, am. fu. for. em. ing. tol. arm. Addunt ουν \aleph A, 1, 69, e, f, l, q, vg. cle sah., item Π², copt. basm. Or. 4, 241 addunt δε. CD, b, syr.cu et utr. et hr. aeth. και εξηλθον.
31. εν sine copula cum \aleph BC*DL, avid, c, e, g, l, vg. basm. syr.hr. Or. 4, 241 et 242. Addunt δε AC³ΓΔΔΠ, b, f, ff², m¹⁰⁶, q, copt. syr.cu et p.
34. ποιω cum \aleph ΑΓΔΑ. ποιησω cum BCDKLT^bΠ.

ὅτι ἐτι τετραμήνους ἔστιν καὶ ὁ θερισμὸς ἐρχεται; ἰδοὺ λέγω ὑμῖν, ἐπάρατε τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν καὶ θεάσασθε τὰς χώρας, ὅτι λευκαὶ εἰσιν πρὸς θερισμόν. 36 ἤδη ὁ θερίζων μισθὸν λαμβάνει καὶ συνάγει καρπὸν εἰς ζωὴν αἰώνιον, ἵνα καὶ ὁ σπειρῶν ὁμοῦ χαίρῃ καὶ ὁ θερίζων. 37 ἐν γὰρ τούτῳ ὁ λόγος ἐστὶν ἀληθινός, ὅτι ἄλλος ἐστὶν ὁ σπειρῶν καὶ ἄλλος ὁ θερίζων. 38 ἐγὼ ἀπέσταλκα ὑμᾶς θερίζειν ὃ οὐχ ὑμεῖς κεκοιπιάκατε· ἄλλοι κεκοιπιάκασιν, καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν κόπον αὐτῶν εἰσεληλύθατε. 39 Ἐκ δὲ τῆς πόλεως ἐκείνης πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν τῶν Σαμαριτῶν διὰ τὸν λόγον τῆς γυναικὸς μαρτυρούσης ὅτι εἶπέν μοι πάντα ἃ ἐποίησα. 40 ὡς οὖν ἦλθον πρὸς αὐτὸν οἱ Σαμαριταῖ, ἠρώτων αὐτὸν μείναι παρ' αὐτοῖς· καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ δύο ἡμέρας. 41 καὶ πολλῶν πλείους ἐπίστευσαν διὰ τὸν λόγον αὐτοῦ, 42 τῇ τε γυναικί ἔλεγον ὅτι οὐκέτι διὰ τὴν σὴν λαλίαν πιστεύομεν· αὐτοὶ γὰρ ἀκηκόαμεν, καὶ οἶδαμεν ὅτι οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ σωτὴρ τοῦ κόσμου. 43 Μετὰ δὲ τὰς δύο ἡμέρας ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν. 44 αὐτὸς γὰρ Ἰησοῦς ἐμαρτύρησεν ὅτι προφητῆς ἐν τῇ ἰδίᾳ πατριδί τιμὴν οὐκ ἔχει. 45 ὅτε οὖν ἦλθεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἐδέξαντο αὐτὸν οἱ Γαλιλαῖοι, πάντα ἐωρακότες ἃ ἐποί-

Μτ. 13, 57
Μα. 6, 4
Λο. 4, 24

35. *ετι* cum **ABCT**^b**ΓΑΑΠ**² *it. vg. copt. syr. utr. et hr. arm. aeth.* — **DLH*** *syr. cu* omittunt. *τετραμηνος* cum **ABCDLT**^b**ΓΑΑΠ** *aldin. τετραμηνον* cum **H**
- 35, 36. *ηδη* (***BMIP*** *nec ante nec post interpungunt*): cum *seqq. coniunximus* cum **AC*****DEL**, 33, b, d, e, l, q, *syr. cu* (*και ηδη*). *Seq. antecedd. coniungunt* **C2GHKSUGAΑΠ**² *copt. edd. syr. p c, f, Π², vg. syr. sch. — a, m11², copt. dz. syr. hr. arm. aeth. plane omittunt.*
36. *ο θεριζων* *ab initio sine και* cum **BC*****DLT**^b, 8, 17, 33, a, b, e, l, q, *copt. dz. και ο θεριζων* cum **AC**²**ΓΑΑΠ**, c, f, Π², *vg. copt. syr. cu* (*και ηδη*) *et sch. arm. aeth. ινα και cum* **ADΓΑΑΠ**, a, b, c, f, l, q, *m11², vg. syr. cu et sch. aeth. — BCLT^b**U**, 1, 33, 67, e, g, *copt. syr. p et hr. arm. omittunt και.**
37. *αληθινος* *sine articulo* cum **BC*****KLT**^b**ΑΠ***², 1, 22, 33. *ο αληθινος* cum **AC**³**ΔΓΑΠ**².
38. *απεσταλκα* cum **AD**. *απεστειλα* cum **ABCLT**^b.
39. *σαμαριτων* cum **DLA**. *σαμαρειτων* cum **ABCGAΑΠ**. *των σαμαρ.* *glossema, Owen, V. d. S. Bakhuyzen. Cf. contra de Koe. ᾗ cum* **BC*****L**, b, e, l, q, *copt. basm. syr. cu et sch. aeth. οσα* cum **AC**³**ΔΓΑΑΠ**, c, f, Π², g, *vg. syr. p arm. Versus 39 interpolatus est, J. Cramer (Exegetica et critica, 1, 1890, p. 47—49).*
42. *οτι* cum **ACDLΓΑΑΠ** *it. pler. vg. etc.: B, 80, b, f, syr. sch. aeth. omittunt. σην λαλιαν* cum **ACL**^b**T**^b *vid. it. pler. vg. — *D, b, l σην μαρτυριαν. — ο (A omittit) σωτηρ του κοσμου* cum **BC*****T**^b, 69, 71, a, b, c, Π², l, *vg. copt. syr. cu et hr.* arm. aeth. Addunt ο χς AC³**ΔΓΑΑΠ**, e, f, q, (*etiam δ*) *syr. sch. et p et hr. corr.**
43. *εξηλθ.* *εκειθ.* *sine additamento* cum **BCDT**^b, 13, 69, a, b, e, f, Π², l, q, *copt. syr. cu. Addunt και απηλθεν* cum **ΑΓΑΑΠ** *vg. syr. sch. et p mg. arm. aeth.*
44. *ις* *sine articulo* cum **ABCDΓΑΠ*** *aldin. ο ις* cum **LMΑΠ**². *εν τη ιδια πατριδι* *causa suit multarum difficultatum commentatoribus. Cf. de Koe. Cramer (Exegetica et critica, 1, 1890, p. 50—54) transposuit vs. 44 post vs. 46.*
45. *ως* cum ***D**. *οτε* cum **AC**²**BCLΓΑΑΠ**. *εωρακοτες* cum **ABCDMUGA**. *1. — EFGHKLVII εωρακ. — ᾗ cum* ***DT**^b**ΓΑΑΠ*** *it. vg. syr. cu et sch. et p aeth. οσα* cum **AC**²**BC**²**Π**².

ἦσαν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν τῇ ἑορτῇ· καὶ αὐτοὶ γὰρ ἦλθον εἰς τὴν ἑορτήν. 46 ἦλθεν οὖν πάλιν εἰς τὴν Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας, ὅπου ἐποίησαν τὸ ὕδωρ οἶνον.

Ἦν δέ τις βασιλικός, οὗ ὁ υἱὸς ἠσθένει, ἐν Καφαρναούμ· 47 οὗτος ἀκούσας (Mt. 9, 5ss. Lc. 7, 1ss.) ὅτι Ἰησοῦς ἦκει ἐκ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἀπῆλθεν πρὸς αὐτόν, καὶ ἠρώτα ἵνα καταβῆ καὶ ἰάσῃται αὐτοῦ τὸν υἱόν· ἤμελλεν γὰρ ἀποθνήσκειν. 48 εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτόν· ἐὰν μὴ σημεῖα καὶ τέρατα ἴδῃτε, οὐ μὴ πιστεύσητε. 49 λέγει πρὸς αὐτόν ὁ βασιλικός· κύριε, κατάβηθι πρὶν ἀποθάνειν τὸ παιδίον μου. 50 λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· πορεύου· ὁ υἱὸς σου ζῆ. ἐπίστευσεν ὁ ἄνθρωπος τῷ λόγῳ ὃν εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐπορεύετο. 51 ἦδη δὲ αὐτοῦ καταβαλόντος οἱ δοῦλοι ἐπήντησαν αὐτῷ καὶ ἠγγειλαν ὅτι ὁ παῖς αὐτοῦ ζῆ. 52 ἐτίθετο οὖν τὴν ὥραν παρ' αὐτῶν ἐν ἧ κομψότερον ἔσχεν· εἶπον οὖν αὐτῷ ὅτι ἐχθές ὥραν ἐβδόμην ἀφῆκεν αὐτόν ὁ πυρετός. 53 ἔγνω οὖν ὁ πατήρ ὅτι ἐκείνη τῇ ὥρᾳ ἐν ἧ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ὁ υἱὸς σου ζῆ· καὶ ἐπίστευσεν αὐτὸς καὶ ἡ οἰκία αὐτοῦ ὅλη. 54 Τοῦτο πάλιν δεύτερον σημεῖον ἐποίησαν ὁ Ἰησοῦς ἐλθὼν ἐκ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν Γαλιλαίαν.

46. *παλιν* sine addimento cum $\kappa B C D L$ it. pler. vg. copt. syr. cu arm. aeth. Praemittunt o $\iota\zeta$ nonnulli minusculi, item addunt o $\iota\zeta$ ΑΓΓΑΠ aldin. f, q, syr. sch. et P. *ἦν δε* cum $\kappa D L T^b$, 33, b, e, f, Π^2 , l, q, copt. *καὶ ἦν* cum $A B C \Gamma \Delta \Lambda \Pi$, c, g, vg. basm. syr. cu et utr. et hr. arm. aeth. *καφαρναουμ* cum $\kappa B C D T^b$. *καπερναουμ* cum $A \Gamma \Gamma \Lambda \Lambda \Pi$, q (a *caparnaum*).
47. *καὶ ἠρώτα* sine *αὐτον* cum $\kappa B C D L T^b$, 33, 69, a, e, l, q, foss. arm. Addunt *αὐτον* ΑΓΓΑΠ, b, c, f (Π^2 vid.) vg. syr. cu et utr. et hr. copt. aeth.
50. *ἐπίστευσεν* sine *copula* cum $\kappa B D$, c, l, vg. Praemittunt καὶ ΑΓΓΑΠ, a, b, e, f, Π^2 , q, syr. cu et utr. et hr. copt. basm. arm. aeth. — $L T^b$, sscr. *ἐπιστ. δε.* — *ον* cum $\kappa A B C L T^b$. ω cum $D \Gamma \Lambda \Lambda \Pi$. o $\iota\zeta$ cum $A B C D L \Gamma \Lambda \Lambda \Pi$. Omittunt ὁ minusculi.
51. *οἱ δοῦλοι* sine *αυτου* cum $\kappa D \Gamma^r L$, 1, a, b, c, e, f, Π^2 , l, vg. Addunt *αυτου* ΑΒΓΓΑΠ, d, q, syrr. omn. *) copt. *ἐπήντησαν* cum $\kappa B C D K L$, 1, aldin. (D *υπηντ. οἱ δουλ. αυτω*). — *ἀπήντησαν* cum ΑΓΓΑΠ. *καὶ ἠγγειλαν* cum κD (cf. ad 20 : 18). *καὶ ἀπηγγειλ.* cum $A B C \Gamma \Lambda \Lambda$, item $K \Pi$ κ. *ἀνηγγ.* $B L$ copt. aeth. rom. omittunt. Praeterea non addidimus *λεγοντες* cum κD , b, sed D, b addunt *αυτω*. Addunt *λεγοντες* ΑΓ(BL). o *παις* cum $A B C E F G H M S V \Gamma \Lambda \Lambda$. — $D K L U \Pi$ aldin. syr. cu et sch. et p mg. et hr. copt. basm. aeth. o *υιος*. Item *filius* it. vg. *αυτου* cum $\kappa A B C$, 13, c, d, f, Π^2 vid. g, l, arm. *σου* cum $D \Gamma^r L \Gamma \Lambda \Lambda \Pi$, a, b, e, q, syr. cu et utr. et hr. copt. basm. aeth. etc.
52. *τὴν ὥραν παρ' αυτων* cum $\kappa A C D K U \Pi$, a vid., b, c, e, g, q, vg. *παρ' αυτων τὴν ὥραν* cum $L \Gamma \Lambda \Lambda$. — B *τὴν ὥραν ἐκείνην* (omissis *παρ' αυτων*). — *εἶπον ονν* cum $B C L$, 1, 33, arm. *καὶ εἶπον* (D- *παν*) cum $\kappa A D \Gamma \Lambda \Lambda \Pi$ it. pler. vg. syr. pet hr. aeth. *ἐχθες* cum $\kappa A B^* C D K L \Pi$. *χθες* cum $B^3 \Gamma \Lambda \Lambda$.
53. *ἐκείνη* cum $\kappa^* B C$, 1. *ἐν ἐκείνη* cum $\kappa A D I L \Gamma \Lambda \Lambda \Pi$. o *υιος σου* sine *οτι* cum κ (et* etc) $A B C L$, 1, 33, 131, aldin. a, b, c, (Π^2 , g, ut videtur) vg. copt. basm. aeth. syr. hr. *οτι ο υι. σου* cum $D I \Gamma \Lambda \Lambda \Pi$, e, f, l, q, syr. cu et utr. arm.
54. *τουτο* sine *copula* cum $\kappa A C^2 D I L \Gamma \Lambda \Lambda \Pi$ it. pler. vg. etc. — $B C^* G$ copt. edd. Or. 4, 277 et 279 et 280 addunt *de*.

*) Joh. 4 : 38—5 : 5 deest in syr. sin.

V.

1 Μετὰ ταῦτα ἦν ἡ εορτὴ τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα. 2 ἔστιν δὲ ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις ἐπὶ τῇ προβατικῇ κολυμβήθρα, ἡ ἐπιλεγομένη Ἐβραϊστί Βηθζαθά, πέντε στοᾶς ἔχουσα. 3 ἐν ταύταις κατέκειτο πλήθος τῶν ἀσθενούντων, τυφλῶν, χωλῶν, ξηρῶν. 5 ἦν δὲ τις ἀνθρωπος ἐκεῖ τριάκοντα καὶ ὀκτὼ ἔτη ἔχων ἐν τῇ ἀσθενείᾳ αὐτοῦ· 6 τοῦτον ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς κατακείμενον, καὶ γνοῖς ὅτι πολὺν ἤδη χρόνον ἔχει, λέγει αὐτῷ· θέλεις ἰγῆς γενέσθαι; 7 ἀπε-

- V: 1. η εορτη cum $\kappa C E F H I$ vid. $L M A I I$ aldin. sah. copt. εορτη cum $A B D G K S U V T A$. των ιουδαιων: A των αυμων. 131 addit η σκηνοπηγια. — ις cum $\kappa C E F G M S U V A A I I P$ 2. ει τη προβατικη (Latt. *super probatica*) cum $B C I \Gamma A A I I$, c, f, g, am.* fu. em. foss. gat. ing. mm. int. san. syr.P sah. copt. arm. — $\kappa A D G L$, d, q, Nonn.^{5, 3} εν τη προβατικη, item a, b, Π^2 in *inferiorem partem* (Π^2 in *inferiore parte*). κ^* , 61mg., 116, 57ev., e, vg.clem. (etiam for. tol.) aeth. sl. ed. rec. Chr. 8, 238 προβατικη (ut coniungantur προβατικη κολυμβηθρα). Eandem lectionem confirmant Eus. *onomast* (ed. Lars. et Parth. p. 112): et Hier. *ibidem*, item Amm. *cat. ox.* 277 Thdor. *mop.* 26. — l, syr. *cu* et sch. perss. sax. Cyr. 4, 206 plane omittunt. το λεγομενον cum κ^* , item $D V$ λεγομενη; a, b, d, e, Π^2 , l, q, foss. quae dicitur (contra c, f, vg. quae cognominatur). η επιλεγομενη cum $\kappa A B C I I \Gamma A A I I$, c, f, vg. βηθζαθα (L Eus. βηζαθα) cum κL , 33, e, l, Eus. *onomast*. Eandem lectionem confirmant D βελζεθα, a bethzeta, b betzeta, for. harl.* bethzeta, Π^2 berzeta bla vel belzetha sab. Item opinor confirmant B, c vg. sah. (beds.) copt. syr.P (et txt. et mg. gr.) aeth. Tert. *bapt.* 5 βηθσαιδα. — βηθεοδα cum $A C I \Gamma A A I I$, f, q, syr. *cu* et sch. et p mg. gr. et hr. arm. — Cramer (Exegetica et critica, I, 1890, p. 61) coniecit: εστιν δε εν τοις ιεροσολυμοις κολυμβηθρα λεγομενη προβατικη, το λεγομενον εβραισι βηθσαι (נַחְשֵׁי־בֵית־בְּרִיָּה). 3. πληθος (L praemittit το) sine additamento cum $\kappa B C D L$, 33, 68, a, b, e, l, q, sah. copt. syr. *cu* et hr. Addunt πολυ ΑΙΓΑΑΙΙ, c, f, Π^2 , vg. syr. sch. et p arm. ξηρων sine additamento cum $\kappa A^* B C^* L$, 18, 157, 314, q, syr. *cu* sah. copt. dz. — D, a, b, l, addunt παραλυτικων. Additur εκδεχομενων την του υδατος κινησαν ab $A^2 C^3 D I \Gamma A A I I$ (sed II asteriscos appositos habet), a, b, c, e, Π^2 , g, l, syr. *utr.* et hr. copt. *wi* arm. aeth. Chr. 8, 238 et l, 670 Cyr. 4, 206. 4. totum versum omisimus cum $\kappa B C^* D$, 33, 157, 134, f, l, q, harl.* san. (aliquae duo) syr. *cu* sah. copt. dz. arm. *edd.* pl. Nonn. 5, 6 ss. Praeterea asteriscis notant $S I I$, item obelis A al.⁵; item syr. P *agg.* usque υδαρ c.*; ο ον πρωτ. — νοσημαι cum ob. habet. Textus receptus versus sic exhibet: ἄγγελος γὰρ κατὰ καιρὸν κατέβαινεν ἐν τῇ κολυμβήθρα καὶ ἐτάρασε τὸ ὕδαρ· ὁ οὖν πρῶτος ἐμβὰς μετὰ τὴν ταραχὴν τοῦ ὕδατος ἰγῆς ἐγένετο, ὃ δὴ ποτε κατείχετο νοσημαι cum $A C^3 E F G H I K L M (S) U V T A (A I I)$, a, b, c, e, Π^2 , g, vg. syr. sch. et hr. copt. *wi* arm. *ed.* 2, 355. Item agnoscunt Tert. *bapt.* 5 Did. *tri.* 2, 14. *agg.* γὰρ κριου cum $A K L A I I$. 5. και cum $\kappa A C D E F G H I L M U A$. Omittunt $B K S V T A I I$. αυτου cum $\kappa B C^* D L I I^2$, 1, 33, 124, a, c, e, l (g, Π^2 ut videtur) vg. sah. copt. arm. syr. *hr.* Omittunt $A C^3 I \Gamma A A I I^*$, b, f, q, syr. *utr.* αυτου.

κριθή αὐτῷ ὁ ἀσθενῶν κύριε, ἄνθρωπον οὐκ ἔχω, ἵνα ὅταν ταραχθῆ τὸ ὕδωρ βάλῃ με εἰς τὴν κολυμβήθραν ἐν ᾧ δὲ ἔρχομαι ἐγὼ, ἄλλος πρὸ ἐμοῦ καταβαίνει. 8 λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἔγειρε ἄρον τὸν κράβαττόν σου καὶ περιπάτει. 9 καὶ ἐγένετο ἵγυς ὁ ἀνθρώπος, καὶ ἤρην τὸν κράβατον αὐτοῦ καὶ περιπάτει ἦν δὲ σάββατον ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. 10 ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι τῷ τεθεραπευμένῳ σάββατόν ἐστιν, καὶ οὐκ ἔξεστίν σοι ἄραι τὸν κράβατον. 11 ὁ δὲ ἀπεκρίθη αὐτοῖς· ὁ ποιήσας με ἵγιῃ, ἐκείνός μοι εἶπεν ἄρον τὸν κράβαττόν σου καὶ περιπάτει. 12 ἠρώτησαν αὐτόν· τίς ἐστὶν ὁ ἀνθρώπος ὁ ἐλπὼν σοι ἄρον καὶ περιπάτει; 13 ὁ δὲ ἰαθεὶς οὐκ ᾔδει τίς ἐστὶν ὁ γὰρ Ἰησοῦς ἐξένευσεν ὄχλον ὄντος ἐν τῷ τόπῳ. 14 μετὰ ταῦτα εἰρίσκει αὐτόν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἴδε ἱγῆς γέγονας· μηκέτι ἀμάρτανε, ἵνα μὴ χειρόν σοί τι γένηται. 15 ἀπήλθεν ὁ ἀνθρώπος καὶ εἶπεν τοῖς Ἰουδαίοις δι' Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ ποιήσας αὐτόν ἵγιῃ. 16 καὶ διὰ τοῦτο ἐδίωκον οἱ Ἰουδαῖοι τὸν Ἰησοῦν, διὰ ταῦτα ἐποίησεν ἐν σαββάτῳ. 17 ὁ δὲ

Ks. 20, 10

7. κυριε cum ABC*vid.DILΓΔΑΠ it. vg. syr.^{cu} sah. arm. aeth. — C²EFGH syr.sch.et p et hr. Cyr.br.³³⁹ Chr.8,243 et 1,671 praemittunt και, propterea que C², 33, syr.sch.et p et hr. pergunt ανθρωπον δε. — βαλη cum ABC²DLΓΑΑΠ. βαλλη cum minusculis. προ: προς cum B*L.
8. εγειρε cum ABCDEFGHKLMSAΠ. εγειραι cum UVΓΔ. αρον cum BCCL ΓΔ.1, c, f, g, l, q, vg. sah. copt. — ADKΠ, a, b, e, ff², aeth. praemittunt και. — κραβαττον cum AB*CDLΓΑΑΠ. — κ κραβακτον, item vv. sqq.: κc κραβαττον substituit excepto v. 8. κραβαττον cum B³V. Item vv. sqq.
9. εγενετο νηγης (D etc. νγ. εγεν.) sine ενθ. cum K*D, l, arm. Praemittunt ενθεως κcABCLΓΑΑΠ it.pler. vg. sah. copt. syr.^{cu} et utr. et hr. aeth.
10. και ουκ cum ABC*DG LVI, a, b, e, l, sah. copt. arm. aeth. syr.hr. Omittunt και C³ΔΑΠ, c, f, q, vg. syr.^{cu} et utr. κραβ. sine σου cum ABC³ ΓΔ, e. Addunt σου κc*DLAΠ it.pler. vg. sah. copt. syr.^{cu} et sch. et hr. et p c.* etc.
11. απεκριθη cum C³DEFHMSUVI, a, b, c, e, ff², l, q, vg. syr.^{cu} arm. aeth. — AB praemittunt ος δε; item κc*GKLAΠ praemittunt ο δε, item f (ipse vero) foss. (at ille) copt. syr.^{utr.} et hr. Holwerda coniecit ως δε απεκριθη. Cf. de Koe.
12. ηρωτησαν sine copula cum κBD, 7εν, pscr, a, e, ff², l, foss. syr.^{cu} arm. (sah.). Addunt ουν ACLΓΑΑΠ, c, vg. syr.p Cyr.4,209. αρον κ. περιπατει (κc): κ* αραι και περιπατειν. Praeterea αρ. sine additamento dedimus cum κ (et* etc) BC*L sah. (sime eum, abeas). Addunt τον κραβαττον (κραβαττον, vide ad. v. 8) σου cum AC³DAImg-II it. vg. copt. syr.^{cu} et atr. et hr. etc.
13. ασθενων cum D, b, l, foss. ιαθεις cum κABCLΓΑΑΠ, a, c, e, f, ff², vg. sah. copt. syr.oma. — syr.sin. (Lewis) legit pro ιαθεις: and that man; pers.p ασθενων ιαθεις. q plane omittit. Semler coniecit ο δε. Sic etiam V. d. S. Bakhuyzen. Cf. de Koe. τις εστιν: D τις ην.
14. σοι τι cum ABCLΓΑ.1, c, vg. syr.sch. Cyr.br.343bis. Cyr.4,210. τι σοι cum κDEKΠ (a, b, e, f, l, q, etc. quid tibi deterius) arm.
15. ειπεν cum κCL, a, e, q, copt. syr.^{cu} et sch. et hr. Cyr.4,211. ανηγγειλεν cum ABΓΑΠ, item DKUA Chr.8,251 απηγγειλεν, item it.pl. vg. etc.
16. οι ιουδ. τον ιν cum κBCDLU, 33, 69, sscr, b, c, f, g, l, vg. syr.^{cu} et sch. et hr. copt.schw. exdz. aeth. τον ιν οι ιουδ. cum AΓΔΑΠ, a, e, q, syr.p copt.wi arm. Cyr.4,211. Praeterea addunt και εξητουν αυτον αποκτειναι AΓI

ἀπεκρίνατο αὐτοῖς ὁ πατήρ μου ἕως ἄρτι ἐργάζεται, κἀγὼ ἐργάζομαι. 18 διὰ τοῦτο μᾶλλον ἐζήτουν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι ἀποκτεῖναι, ὅτι οὐ μόνον ἔλθεν τὸ σάββατον, ἀλλὰ καὶ πατέρα ἴδιον ἔλεγεν τὸν θεόν, ἴσον ἑαυτὸν ποιῶν τῷ θεῷ. 19 Ἀπεκρίνατο οὖν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ἄμην ἄμην λέγω ὑμῖν, οὐ δύναται ὁ υἱὸς ποιεῖν ἄφ' ἑαυτοῦ οὐδέν, ἂν μὴ τι βλέπῃ τὸν πατέρα ποιούντα· ἃ γὰρ ἂν ἐκεῖνος ποιῇ, ταῦτα καὶ ὁ υἱὸς ποιεῖ ὁμοίως. 20 ὁ γὰρ πατήρ φιλεῖ τὸν υἱὸν καὶ πάντα δείκνυσιν αὐτῷ ἃ αὐτὸς ποιεῖ, καὶ μείζονα τούτων δεῖξει αὐτῷ ἔργα, ἵνα ὑμεῖς θαυμάζητε. 21 ὡσπερ γὰρ ὁ πατήρ ἐγείρει τοὺς νεκροὺς καὶ ζωοποιεῖ, οὕτως καὶ ὁ υἱὸς οἷς θέλει ζωοποιεῖ. 22 οὐδὲ γὰρ ὁ πατήρ κρίνει οὐδένα, ἀλλὰ τὴν κρίσιν πᾶσαν δέδωκεν τῷ υἱῷ, 23 ἵνα πάντες τιμῶσι τὸν υἱὸν καθὼς τιμῶσι τὸν πατέρα. ὁ μὴ τιμῶν τὸν υἱὸν οὐ τιμᾷ τὸν πατέρα τὸν πέμψαντά αὐτόν. 24 ἄμην ἄμην λέγω ὑμῖν ὅτι ὁ τὸν λόγον μου ἀκούσων καὶ πιστεύων τῷ πέμψαντί με ἔχει ζωὴν αἰώνιον, καὶ εἰς κρίσιν οὐκ ἔρχεται ἀλλὰ μεταβέβηκεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωὴν. 25 ἄμην ἄμην λέγω ὑμῖν ὅτι ἔρχεται ὥρα καὶ νῦν ἐστίν, ὅτε οἱ νεκροὶ ἀκούσουσιν τῆς φωνῆς τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ καὶ οἱ ἀκούσαντες ζήσουσιν. 26 ὡσπερ γὰρ ὁ πατήρ ἔχει ζωὴν ἐν ἑαυτῷ, οὕτως καὶ τῷ υἱῷ ἔδωκεν ζωὴν ἔχειν ἐν ἑαυτῷ. 27 καὶ ἐξουσίαν ἔδωκεν αὐτῷ κρίσιν ποιεῖν, ὅτι υἱὸς ἀνθρώπου ἐστίν. 28 μὴ θαυμάζετε τοῦτο, ὅτι ἔρχεται ὥρα ἐν ἧ πάντες οἱ ἐν τοῖς μνημείοις

III, e, f, q, syr.sch.et p copt.wi aeth. Omisimus cum **BCDL**, 1, 22, 33, 69, 249, a, b, c, ff², g, l, vg. syr.cu copt.schw. arm.

17. ο δε sine ις cum **MB**. Addunt ις **ACDL**.
18. δια τουτο sine copula cum **MD**, a, b, c, e, f, l, m, for. arm. syr.br. δι. τουτ. ον cum **ABLGAAII**, c, ff², q, vg. syr.p Chr.⁸ 253 Cyr.⁴ 213.
19. ελεγεν cum **BC** (item*) **BL**, 2pe, Tert.Prax.; 1, pscr. λεγει. — ειπεν cum **ADΓAAII** it. vg. Cyr.⁴ 214. αν μη cum **MB**. εαν μη cum **ADL**. ποιει ομοιως cum **MD**, a, b, l. ομοι. ποι. cum **ABL**, c, f, q, vg. (syr.sch.) syr.p et hr.
20. θαυμαζετε cum **ML**, 69, 251, 435, yscr. θαυμαζητε cum **ABD**.
23. τιμωσι bis ut **BBDKLUPI**. τιμωσιν ut **AEMΓAAI**.
25. ακουσουσιν cum **B**, 22, 257, item **ML**, 1, 33, 69, 157, 2pe ακουσωσιν. — ακουσουσιν cum **ADΓAAII**. του θεου: **KSP**, 28, syr.p mg. et hr. του ανθρωπου. Semler (cf. de Koe) conjecit του υιου. — ζησουσιν cum **BBDL**, 1, 22, 33, 346. ζησουσιν cum **AGAAII**.
26. και τω νιω εδωκεν cum **BCBL** (κ* ab εν εαντω priore ad alterum transiuit), b, l, aeth. εδωκ. και τω νιω cum **ADΓAAII**, a vid., c, e, f (omitt. και) q, vg. syr.cu et utr. et hr. copt. arm.
27. κρισιν sine και cum **MCABL**, 33, b, c, d, e ff², (utvid.) l vg.clem. syr.cu et hr. copt. arm. aeth. και κρισιν cum **DΓΓAAII**, f, g, q, am. fu. (al.) syr.sch. et p Chr.⁸ 264 Cyr.⁴ 235. οτι νιος ανθρωπ. εστιν: cum antecedd. conjungunt **LII**, b, e, f, ff², l, m³⁸, syr.cu et hr. copt. Contra cum seqq. conjungunt **EM** Avid, 1, aldin. qvid., syr.sch. et p (uterque post οτι addunt δε, sed syr.p addit c.*) arm. Dam.¹ 568. Markland legit δ, τι, quatenus. E sententia Semleri verba οτι νιος ανθρωπου εστιν spuria sunt. V. d. S. Bakhuyzen dixit: corrupta sunt. Cf. de Koe.
28. ακουσουσιν cum **B**, 157, item **MLA**, 33 ακουσωσιν (cf. ad v. 25). ακουσουσιν cum **ADΓAII**. — Vss. 28, 29, 6 : 39b, 40b, 44b, 54b, Joh. 12 : 48^{an}. glossemata, Scholten. Cf. de Koe, p. 88—103.

ἀκούσουσιν τῆς φωνῆς αὐτοῦ, 29 καὶ ἐκπορεύονται οἱ τὰ ἀγαθὰ ποιήσαντες εἰς ἀνάστασιν ζωῆς, οἱ τὰ φαῦλα πράξαντες εἰς ἀνάστασιν κρίσεως. 30 οὐ δύναμαι ἐγὼ ποιεῖν ἀπ' ἑμαυτοῦ οὐδέν καθὼς ἀκούω κρίνω, καὶ ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ δικαία ἐστίν, ὅτι οὐ ζητῶ τὸ θέλημα τὸ ἐμὸν ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με. 31 ἐὰν ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ ἑμαυτοῦ, ἡ μαρτυρία μου οὐκ ἔστιν ἀληθής· 32 ἄλλος ἐστὶν ὁ μαρτυρῶν περὶ ἐμοῦ, καὶ οἶδα ὅτι ἀληθής ἐστὶν ἡ μαρτυρία ἣν μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ. 33 ὑμεῖς ἀπεστάλατε πρὸς Ἰωάννην, καὶ μεμαρτύρηκεν τῇ ἀληθείᾳ· 34 ἐγὼ δὲ οὐ παρὰ ἀνθρώπου τὴν μαρτυρίαν λαμβάνω, ἀλλὰ ταῦτα λέγω ἵνα ὑμεῖς σωθῆτε. 35 ἐκεῖνος ἦν ὁ λύχνος ὁ καίόμενος καὶ φαίνων, ὑμεῖς δὲ ἠθέλησατε ἀγαλλιαθῆναι πρὸς ὦραν ἐν τῷ φωτὶ αὐτοῦ. 36 ἐγὼ δὲ ἔχω τὴν μαρτυρίαν μείζω τοῦ Ἰωάννου· τὰ γὰρ ἔργα ἃ δέδωκέν μοι ὁ πατήρ ἵνα τελειώσω αὐτὰ, αὐτὰ τὰ ἔργα ἃ ποίω μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ ὅτι ὁ πατήρ με ἀπέσταλκεν. 37 καὶ ὁ πέμψας με πατήρ, ἐκεῖνος μεμαρτύρηκεν περὶ ἐμοῦ· οὕτε φωνὴν αὐτοῦ πώποτε ἀκηκόατε, οὕτε εἶδος αὐτοῦ ἐώρακατε, 38 καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ οὐκ ἔχετε ἐν ἡμῖν μένοντα, ὅτι ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνος, τοῦτω ὑμεῖς οὐ πιστεύετε. 39 ἐρραυῆτε τὰς γραφάς, ὅτι ὑμεῖς δοκεῖτε ἐν αὐταῖς ζωὴν αἰώνιον ἔχειν, καὶ ἐκεῖναί εἰσι αἱ μαρτυροῦσαι περὶ ἐμοῦ· 40 καὶ οὐ θέλετε ἔλθειν πρὸς με ἵνα ζωὴν ἔχητε. 41 δόξαν παρὰ ἀνθρώπων οὐ λαμβάνω, 42 ἀλλὰ ἔγνωκα ὑμᾶς ὅτι οὐκ ἔχετε τὴν ἀγάπην τοῦ θεοῦ ἐν ἑαυτοῖς. 43 ἐγὼ ἐλήλυθα ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ πατρὸς μου, καὶ οὐ λαμβάνετε με· ἐὰν ἄλλος ἔλθῃ ἐν τῷ ὀνόματι τῷ ἰδίῳ, ἐκεῖνον λήμψεσθε. 44 πῶς δύνασθε ὑμεῖς πιστεῦσαι, δόξαν παρὰ ἀλλήλων λαμβάνοντες, καὶ τὴν δόξαν τὴν

Mt. 25, 46

Dan. 12, 2

1, 19 ss.

10, 25

14, 11

12, 43

29. *οι secundum cum B, a, e, ff². οι δε cum MADL, b, c, f, l, q, vg. syr. Pet. hr. etc. — m³⁶, copt. syr. cu et sch. Ir. int. 308 et qui.*
30. *του πεμψαντ. με sine πατρ. cum ABDKLAΠΠ, a, e, f, ff², g, l, q, vg. syr. cu et utr. et hr. copt. arm. aeth. etc. Addunt πατρος EGHMSVΓ, b, c, em. tol. Bas. Eth. 246 Cyr. 4, 237.*
32. *οιδατε cum M^{*}D, a, e, q, syr. cu arm. οιδα cum M^cABL, b, c, f, g, l², vg. syr. utr. et hr. copt. aeth. — 56, 58, 61 οιδαμεν.*
35. *αγαλλιασθηναι cum ADΓAΠΠ. αγαλλιασθηναι cum BL.*
36. *μειζω cum MHKLSUVΓAΠΠ. μειζων cum ABEGMA. — D μειζονα. — δεδωκεν cum MBLΓ, 1, 33, 69, 157, 2pe. δδωκεν cum ADΔAΠΠ. a ποιω cum MABDL, 1, 22, 33, b, δ, copt. arm. aeth. Cyr. 4, 252 Hil. 896, 996. a εγω ποιω cum ΓAΓAΠΠ, c, e, f, q, vg. goth. syr. Pet. hr.*
37. *εκεινος cum MBL, a, item goth. hic. — D εκεινος αυτος (d ille ipse). αυτος (ipse) cum AΓAΠΠ, b, c, e, f, ff², l, q, vg. syr. utr. et hr. copt. πωποτε ακηκοατε cum MABDKLΠ it. vg. syr. cu et utr. et hr. arm. goth. ακηκ. πωποτ. cum ΓAΔ copt. Chr. 8, 276 Cyr. anthrop. 370. εωρακατε cum MABDSUVΓAΠΠ². — EGHKLMΔΠΠ* εωρακατε.*
38. *εν υμιν μενοντα cum MBL, 1, 33, 124, yscr., b, c, f, ff², g, l, vg. syr. hr. aeth. μενοντ. εν υμιν cum ADΓAΠΠ, a, e, q, goth. arm. syr. cu et utr.*
39. *εραυηατε cum M^B*. ερεννατε cum AB³DI..*
42. *αλλα cum BDL, 33. αλλ cum MΑΓAΠΠ. ουκ εχετε hoc loco cum M^{*}D, b, e, q (M ουκ εχετε την αγαπ. του θεου ουκ εχετε: iam igitur vulgaris lectio suggesta, eamque solam M^c agnovit). Ante εν εαυτοις ponunt M^cABL, a, c, f, ff², g, l, vg.*
43. *λημψεσθε cum MABDLA. ληψεσθε cum ΓAΠΠ.*

παρὰ τοῦ μόνου θεοῦ οὐ ζητεῖτε; 45 μὴ δοκεῖτε ὅτι ἐγὼ κατηγορήσω ὑμῶν πρὸς τὸν πατέρα· ἔστιν ὁ κατηγορῶν ὑμῶν Μωσῆς, εἰς ὃν ὑμεῖς ἠλίκατε. 46 εἰ γὰρ ἐπιστεύετε Μωσεῖ, ἐπιστεύετε ἂν ἐμοί· περὶ γὰρ ἐμοῦ ἐκεῖνος ἔγραψεν. 47 εἰ δὲ τοῖς ἐκείνου γράμμασιν οὐ πιστεύετε, πῶς τοῖς ἐμοῖς ῥήμασιν πιστεύετε;

VI.

1 Μετὰ ταῦτα ἀπῆλθεν ὁ Ἰησοῦς πέραν τῆς θαλάσσης τῆς Γαλιλαίας τῆς Τιβεριαδος· 2 ἠκολούθει δὲ αὐτῷ ὄχλος πολὺς, ὅτι ἐώρων τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει ἐπὶ τῶν ἀσθενούντων. 3 ἀνῆλθεν δὲ εἰς τὸ ὄρος Ἰησοῦς, καὶ ἐκεῖ ἐκαθέζετο μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ. 4 ἦν δὲ ἐγγὺς τὸ πάσχα ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων. 5 ἐπάρας οὖν τοὺς ὀφθαλμοὺς ὁ Ἰησοῦς καὶ θεασάμενος ὅτι πολλοὺς ὄχλους ἔρχεται πρὸς αὐτόν, λέγει πρὸς Φίλιππον· πόθεν ἀγοράσωμεν ἄρτους ἵνα φάγωσιν οὗτοι; 6 τοῦτο δὲ ἔλεγεν περιάζων αὐτόν· αὐτὸς γὰρ ᾔδει τί ἐμελλεν ποιῆν. 7 ἀποκρίνεται αὐτῷ ὁ Φίλιππος· διακοσίων δηναρίων ἄρτοι οὐκ ἀρκοῦσιν αὐτοῖς, ἵνα ἕκαστος βραχὺ τι λάβῃ. 8 λέγει αὐτῷ εἰς ἕκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς

44. θεου: B, a, b, copt.dz. arm.cdd. omittunt. ζητετε etiam κ^c . — κ^* , 19, 47, 248, 249, 412, e, l, ζητουντες.

47. πιστευετε cum κ ALΓAΠ2, a, b, c, e, g, q, vg. — DGSA, 1, 28, 69, 124, etc. πιστεσητε. BVII* etc. πιστευετε (creditus).

VI: 1. τῆς θαλάσσης τῆς γαλιλαίας: G omittit. 157, 8^{pe} omittunt τῆς γαλιλαίας. — τῆς τιβεριαδος: D, 77**, 249, h, e, syr.p praemittunt εἰς τα μερη. V, 247, f, goth. praemittunt και. — τῆς τιβεριαδος, glossema, Scholten. Cf. V. d. S. Bakhuyzen et de Koe.

2. ηκολουθει δε cum κ BDL, 1, 33, 69, 124, 2^{pe}, a, b, c, e, ff², l, copt. και ηκολουθει (F goth. ηκολοθησεν) cum AΓAΠ(F), f, g, q, vg. syr.cu et utr. et hr. arm. aeth. εωρων cum κ ΓAΠ, εθεωρων cum BDL, item A, 13 εθεωρων. — τα σημεια cum κ ABDKLSAII it. vg. syr.omn. copt. goth. arm. aeth. αυτου τα σημεια cum EFGHMUVΓA.

3. ις cum κ^* BD. ο ις cum κ ALΓAΠ. — Δ omittit; U* syr.cu et sch. et hr. ante εἰς το ορος ponunt. εκαθεζετο cum κ (et* etc)D, 13, 69, 124. εκαθητο cum ABLΓAΠ.

4. το πασχα glossema, Vossius, Westcott-Hort, p. 574. Totus versus fortasse glossema, V. d. S. Bakhuyzen. Cf. contra de Koe, p. 55—57.

5. ο (κ^* omittit, suppl.c) ις hoc loco cum κ ABDKLMIH it. vg. copt. syr.cu et p goth. arm. aeth. τ. οφθ. cum EFGHSUVΓA.I syr.sch. et hr. προς φιλιπ. cum κ BDLA, 33, 60^{ev}, Cyr.⁴, 275. προ. τον φιλ. cum AΓAΠ. αγορασωμεν cum κ ABDEFGHLMSTGAII. αγορασομεν cum KUV.

6. εμελλεν cum κ ABKLSAII. ημελλεν cum DEFGHMUVΓA.

7. αποκρινεται cum κ^* D^{sc}. απεκριθη cum κ ABI. it. vg. etc. ο φιλιπ. cum κ L. φιλιπ. (sine artic.) cum ABDΓAII. εκαστος sine additamento cum κ ABLI, 13, 33, 69, it. vg. goth. copt. syr.p arm. aeth. Addunt αυτων DΓA.II syr.sch. et hr. τι cum κ ALΓAII, c, f, g, vg. syr.p arm. — BD, b, e, ff², l, q, copt. goth. omittunt.

8. Musculus coniecit ετι εἰς pro εἰς. Wassenbergh scripsit: mihi verba εἰς εκ των μαθητων αυτου videntur esse glossema. Michelsen coniecit ετερος pro εἰς. Cf. de Koe.

Σίμωνος Πέτρον· 9 ἔστιν παιδάριον ὡδὲ ὡς ἔχει πέντε ἄρτους κριθίνους καὶ δύο ὀνάρια· ἀλλὰ ταῦτα τί ἐστὶν εἰς τοσοῦτους; 10 εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· ποιήσατε τοὺς ἀνθρώπους ἀναπεσεῖν. ἦν δὲ χόρτος πολὺς ἐν τῷ τόπῳ. ἀνέπεσαν οὖν οἱ ἄνδρες τὸν ἀριθμὸν ὡς πεντακισχίλιοι. 11 ἔλαβεν οὖν τοὺς ἄρτους ὁ Ἰησοῦς καὶ εὐχαριστήσας διέδωκεν τοῖς ἀνακειμένοις, ὁμοίως καὶ ἐκ τῶν ὀψαριῶν ὅσον ἤθελον. 12 ὡς δὲ ἐνεπλήσθησαν, λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· συναγάγετε τὰ περισσεύοντα κλάσματα, ἵνα μὴ τι ἀπόληται. 13 συνήγαγον οὖν, καὶ ἐγένευσαν δώδεκα κοφίνους κλασμάτων ἐκ τῶν πέντε ἄρτων τῶν κριθίνων, ἃ περιέσσευσαν τοῖς βεβρωκόσιν.

14 Οἱ οὖν ἄνθρωποι ἰδόντες ὃ ἐποίησεν σημεῖον ἔλεγον· οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ προφήτης ὃ εἰς τὸν κόσμον ἐρχόμενος. 15 Ἰησοῦς οὖν γινούς· οὗ μέλλουσι ἐρχεσθαι καὶ ἀρπάζειν αὐτὸν ἵνα ποιήσωσιν βασιλέα, φεύγει πάλιν εἰς τὸ ὄρος αὐτὸς μόνος. Deut. 18, 15

16 Ὡς δὲ ὄψια ἐγένετο, κατέβησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπὶ τὴν θάλασσαν, 17 καὶ ἐμβάντες εἰς πλοῖον ἤρχοντο πέραν τῆς θαλάσσης εἰς Καφαρναούμ. κατέλαβεν δὲ Mt. 14, 22 26
Mc. 6, 15 26

9. παιδαριον sine εν cum **BDLP***, 1, 69, 157, a, b, e, l, syr.cu aeth. Addunt εν **ΑΓΔΑΠ**², c, f, Π², g, vg. syr.sch. et p et hr. goth. arm. ος cum **ABD*GΓ.Ι.** δ cum **BD²EFHKLSMVΓΑΠ.**
10. εἶπεν cum **MBL**, a, foss. syr.cu et sch. arm. Addunt δε **ΑΓΔΑΠ**, b, q, goth. syr.p; item **DG** etc. ον addunt; item copt. aeth. praemittunt και. — ανεπεσαν cum **ABDEFGMLVΓΔ.** ανεπεσον cum **HKSUAΠ.** ονν cum **ABD KLUAΠ**, a, b, c, f, l, vg. copt.edd. syr.p et hr. Cyr.4, 280. **EFGHMSVΓΔ** goth. omittunt. οἱ ανδρες cum **AB.** — **DL**, 1, 33, 157 omittunt οἱ. **AKΠ*** legunt ανθρωποι ανδρες. Semler expunxit οἱ ανδρες. Cf. de Koe, p. 19. ως cum **MBDL.** ωσει cum **ΑΓΔΑΠ.**
11. ονν cum **MBDL**, c, e, f, Π², l, q, vg. copt. syr.p mg. (in cod.bars.) Cyr.4, 282. δε cum **κ*ΓΑΑΠ**, b, goth. arm. syr.p.txt. Bas eth.263. **Γ** και λαβων. — ευχαριστησεν (**D** ηυχαρ.) και cum **MD**, a, b, e, q, syr.cu et sch. et hr. ευχαριστησας cum **ABLΓΔΑΠ**, c, f, Π², l, vg. syr.p copt. arm. aeth. εδωκεν cum **MDΓ**, 40, 69, 7pe, gscr., b, e, q. διεδωκεν cum **ABLAΠ**, a, c, f, Π², l, vg. goth. τοις ανακειμενοις cum **κ*ABLΠ**, 1, 33, 118*, 254, pscr., w*scr., 2pe, a, c, f, Π², l, q, vg. syr.cu et utr. et hr. copt. goth. arm. aeth.ro. Praemittunt τοις μαθηταις, οἱ δε μαθηται **κ*DΓΑΔ**, b, e, aeth.pp Cyr.4, 282.
13. περιεσσευσαν cum **BDΘg.** περιεσσευσεν cum **MBL.**
14. ο εποι. σημειον cum **ADLΓΑ.ΠΠ**, b, c, f, Π², g, l, q, vg. syr.omn. — **BΘg**, a, copt. arm. α εποι. σημεια. Praeterea non addimus ο ις cum **MBD**, 237, a, b, c, g, l, am. fu. for. foss. em. ing. iac. mt. sax. syr.cu arm. Addunt ο ησους **ALΓΔΑΠΠ**, f, Π², q, vg.ed. syr.utr. et hr. copt. goth. arm. ο εἰς τ. κοσμ. ερχομ. cum **MDM**, 254, a, b, Π², l, foss. ο ερχομ. εἰς τ. κοσμ. cum **ABLΓΔΘg.ΑΠΠ**, c, f, q, vg.
15. ινα ποιησωσιν βασιλεα cum **κ*ABL**, 1, 28, 33. ιν. ποι. αυτον βασ. cum **DΓΔΑ** it.pler. vg. sah. copt. syr.omn. goth. arm. aeth. **κ*** και αναδεικνυναι βασιλεα, item q. φευγει cum **κ***, a, c, Π², g, l, vg. syr.cu. ανεχωρησεν cum **κ*ABDLΓΑΔ**, b, e, f, q, sah. copt. syr.utr. et (ivit)hr. goth. (abiii) aeth. (subducit se). πάλιν cum **κ(et* etc)ABDKLA**, 1, 33, 118, 124, it. vg. goth. syr.cu et p et hr. arm. — **EFGHMSUVΓΔ** aldin. sah. copt. syr.sch. aeth. omitunt. Cf. Resch, S. 102—104.
17. εἰς πλοιον cum **MBLA**, 33, 113, 131, goth. εἰς το πλ. cum **ADΓ.Ι.** καφαρ-

αὐτοὺς ἢ σκοτία καὶ οὐπω ἐηλύθει Ἰησοῦς πρὸς αὐτοὺς, 18 ἦ τε θάλασσα ἀνέμου
μεγάλου πνέοντος διηγείρετο. 19 ἐηλακότες οὖν ὡς στάδια εἴκοσι πέντε ἢ τριά-
κοντα θεωροῦσιν τὸν Ἰησοῦν περιπατοῦντα ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ ἐγγὺς τοῦ πλοίου
γινόμενον, καὶ ἐφοβήθησαν. 20 ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς· ἐγὼ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε.
21 ἤθελον οὖν λαβεῖν αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον, καὶ εὐθέως ἐγένετο τὸ πλοῖον ἐπὶ τὴν
γῆν εἰς ἣν ὑπῆγον.

22 Τῇ ἐπαύριον ὁ ὄχλος ὁ ἑστηκὸς πέραν τῆς θαλάσσης εἶδον ὅτι πλοίαριον
ἄλλο οὐκ ἦν ἐκεῖ εἰ μὴ ἓν, καὶ ὅτι οὐ συνεισηλθεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ὁ Ἰησοῦς
εἰς τὸ πλοῖον ἀλλὰ μόνοι οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπῆλθον· 23 ἄλλα ἦλθεν πλοίαρμα ἐκ
Τιβεριάδος ἐγγὺς τοῦ τόπου ὅπου ἔφαγον τὸν ἄρτον εὐχαριστήσαντος τοῦ κυρίου.

- ναομ cum **MBD**. καπερναομ cum **ΑΓΓΑ**. κατελαβ. δε αυτους η σκοτ.
cum **MD**. και σκοτια ηδη εγεγονει cum **ΑΒΛΓΔΑ** it. vg. ουπω cum **MBDL**,
33, 69, 124, 249, 254, a, b, e, f, l, q, copt. goth. syr.^{hr} arm. aeth. ουκ
(videtur cum ηδη εγεγον. cohaerere) cum **ΑΓΓΑ**, c, ff², vg. syr.^{cu} et utr.
i^z cum **ML**, 80. ο ις cum **ABD**. Posuimus autem ante προς αυτ. cum **MD**,
80, a, aeth. syr.^{hr}. Post προς αυτ. ponitur ab **ΑΓΓΑ** it.pler. vg. copt.
syr.^{cu} et utr. arm., item *B* post προς αυτ. εηλυθ.
18. διηγείρετο cum **KADEFHKMSΓA**. διεγειρετο cum **BGLUVA**.
19. ως cum **MBLΓAA**. ωσει cum *AD*, 1, 157, iscr. stadia cum ***D**, 106.
σταδιους cum **MA** vel **BA**BL.
21. εγενετο το πλοι. cum **ABGL**, 1, 33, 69, 124, 2pe, 6pe, yscr., c, e, g, l, q, am.
fu. for. fos. ing. mt. sah. copt. arm. aeth. το πλοι. εγενετ. (*D* εγενηθη)
cum **MDΓAA**, a, b, f, ff²; vg.cle. syr.^{cu} et utr. goth. επι την γην cum ***K**,
13, 28, 69, 113, 124, 435 (it. vg. ad terram). επι της γης cum **KAABDLΓAA**.
22. ειδον (*L* ιδ.) cum **ABL**, a, d, f, l, q (f, l turba — viderunt, a, d, q turbae —
viderunt) sah. copt. syr.^{utr}. (sed syr.^pmg. nouerunt) et hr. goth. (in his ver-
sionibus omnibus viderunt praegresso singulari) aeth., item **MDgr**, 42, b, c,
ff², g, δ, vg. arm. Aug.^{ioh.23,8} ειδεν. — ιδων cum **ΓΔgr. A**, e (cum scirent)
syr.^{cu}. ει μη εν cum **MA**BL, 1, 11, 22, 42, 157, 265*, b (nisi unum illud)
c, f, ff², g, l, q, δ, vg. goth. copt. aeth. arr. pers.^w Nonn. 6, 90. Addunt
syr.^{utr}. (et hr.) (sah.) (arm). Variant εκεινο, εις ο, ερεβησαν, οι μαθητ. αυτου:
***D**, 13, 69, 124, a, syr.^{cu} sah. arm. οι μαθ. του ιω. — και οτι ου συν-
εισηλθεν τοις μαθητ. αυτου ο ις: ***K** και οτι ου συνεληλυθει αυτοις ο ις. —
εις το πλοιον cum **KA**BDKΛΘg, b, c, e, ff², l, vg. εις το πλοιαριον cum **ΓAA**,
a, f, q. αλλα μονοι (*D*, a, q μονον) οι μαθητ. αυτ. απηλθον: 220, syr.^{cu}
et sch. pers.^p plane omittunt. Praeterea ***K** (suppl. b) 56, 58, 61, ff², l omittunt
απηλθον (b fuerunt).
23. αλλα ηλυθ. πλοιαρια: **K** επελθοντων ονν των πλοιων, *D* arm. αλλων πλοια-
ρειων ελθοντων, b, syr.^{cu} et cum supervenissent aliae naves (syr.^{cu} et cum
aliae naves venirent). αλλα sine copula cum **BLΘg**, 33, e, copt. syr.^{hr}.
Addunt δε **ΑΓΑ** it.pler. vg. syr.^{utr}. ηλυθον cum **KLMΓΘg**. ηλυθεν cum
ΑΒAA. πλοιαρια cum **A(D)ΛΓΑΘgA**, a, e, q. πλοια cum (**K**)*B*, 157, 32ev.,
b, c, f, ff², g, l, vg. εγγυς του τοπου οπου εφαγον τον αρτον: **K** εγγυς ουσης
(**KA** του τοπου pro ουσης) οπου και (**KA** omittit) εφαγον αρτον. — ευχαριστη-
σαντος του κυριου (237, etc. του ιω): b, f, ff², l, q quem benedixerat (-xit f)
dominus. c, am. fu. for. fos. em. ing. tol. syr.^{hr}. gratis agentes domino
(fos. deo). *D*, 69*, a, e, syr.^{cu} arm. plane omittunt.

24. διε οὖν εἶδεν ὁ δγλος διι Ἰησοῦς οὐκ ἔστιν ἐκεῖ οὐδὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ἐνέβησαν αὐτοὶ εἰς τὰ πλοίαρια καὶ ἦλθον εἰς Καφαρναοὺμ ζητοῦντες τὸν Ἰησοῦν. 25 καὶ εἰρόντες αὐτὸν πέραν τῆς θαλάσσης εἶπον αὐτῷ· ῥαββί, πότε ὧδε γέγονας; 26 ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ζητεῖτέ με οὐχ ὅτι εἶδετε σημεῖα, ἀλλ' ὅτι ἐφάγετε ἐκ τῶν ἄρτων καὶ ἐχορτάσθητε. 27 ἐργάζεσθε μὴ τὴν βρωσὴν τὴν ἀπολλυμένην, ἀλλὰ τὴν βρωσὴν τὴν μένουσαν εἰς ζωὴν αἰώνιον, ἣν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου δίδωσιν ὑμῖν· τοῦτον γὰρ ὁ πατήρ ἐσφράγισεν, ὁ θεός. 28 εἶπον οὖν πρὸς αὐτόν· τί ποιῶμεν ἵνα ἐργαζώμεθα τὰ ἔργα τοῦ θεοῦ; 29 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς· τοῦτό ἐστιν τὸ ἔργον τοῦ θεοῦ, ἵνα πιστεύητε εἰς ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνος. 30 εἶπον οὖν αὐτῷ· τί οὖν ποιεῖς οὐ σημεῖον, ἵνα ἴδωμεν καὶ πιστεύσωμέν σοι, τί ἐργάζῃ; 31 οἱ πατέρες ἡμῶν τὸ μάννα ἔφαγον ἐν τῇ ἐρήμῳ, καθὼς ἐστὶν γεγραμμένον· ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς φαγεῖν. 32 εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ Μωσῆς ἔδωκεν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἀλλ' ὁ πατήρ μου δίδωσιν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ζωὴν διδοὺς τῷ κόσμῳ. 33 ὁ γὰρ ἄρτος τοῦ θεοῦ ὁ καταβαίνων ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ζῶν διδοὺς τῷ κόσμῳ. 34 εἶπον οὖν πρὸς αὐτόν· κύριε, πάντοτε δὸς ἡμῖν τὸν ἄρτον τοῦτον. 35 εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἐγὼ εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς· ὁ ἐρχόμενος πρὸς ἐμὲ οὐ μὴ πεινάσῃ, καὶ ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ οὐ μὴ διψήσει πώποτε. 36 ἀλλ' εἶπον ὑμῖν ὅτι καὶ ἐώρακατε καὶ οὐ πιστεύετε. 37 πᾶν ὃ δίδωσίν μοι ὁ πατήρ πρὸς ἐμὲ ἤξει, καὶ τὸν ἐρχόμενον πρὸς ἐμὲ οὐ μὴ ἐκβάλω

Ph. 7n. 24

24. ἐνέβησαν cum κ ABΓΔΔ etc. — κ^*L , 1, 118 ἀνεβησαν. D etc. ελαβον. — αυτοι cum κ ABDEFGHKL MVΔΔ (etiam ven.ev.) etc. καὶ αυτοι cum UΓ. — κ^*S etc. a, c, e, f, vg. goth. syr.^{cu} et sch. et hr. plane omittunt. D, b, ff², l eartois. — τα (D omittit) πλοιαρια cum κ BDL, 33, 69, 124, 249, 254, 259, 264, it. pler. vg. syr. p mg. — τα πλοια cum AΓΔΔ syr. p txt. — κ^* το πλοιον. Similiter ff², syr.^{cu}. καφαρναομ cum κ BD etc. Textus receptus καπερναομ ut alibi.
27. τὴν βρωσὴν secundum cum ABDKLSUVΓΔΔ, a, b, e, f, q, sah. copt. syr.^{cu} et utr. et hr. — κ EFGH, 28, 69, c (g, ff², ut videtur), l, vg. omittunt. διδωσιν υμιν cum κ D, e, ff², foss. syr.^{cu} goth. υμιν δωσει cum ABLΓΔΔ, c, am. fu. ing. syr. p.
28. ποιωμεν cum κ ABLTΓΔΔ. ποιουμεν cum minusculis.
29. ις cum κ ΓΔ aldin. Praemittunt ὁ ABDKLTΔ. πιστευητε cum κ ABLT. πιστευσητε cum DΓΔΔ.
30. ουν secundum cum ABDTΓΔΔ it. pler. vg. syr.^{cu} et p sah. — κ L, 33, 1, (b autem) fos. copt. syr.^{sch.} et hr. etc. omittunt.
32. ουν: GL it.⁴ syr.^{cu} et sch. copt. omittunt. δεδωκεν cum κ ATΓΔΔ. εδωκεν cum BDL, 127.
33. ο του θεου cum κ D. Omittunt ὁ ABLT.
35. ειπεν ουν cum κ DF, g, q, sah. syr. p txt. ειπ. δε cum AΔΔ, c, vg. syr. p mg. ειπεν sine copula cum BLT, 113, a, b, e, fos. copt. syr.^{cu} et sch. arm. πρ. εμε cum κ BT. πρ. με cum ADLΓΔΔ etc. πειναση cum κ ABLΓΔΔ. πεινασει cum DHT aldin. διψησει (D διψασει) cum κ AB^{*}DHLLΔ etc. διψηση cum B³ΓΔ.
36. εωρακατε (EFKLTVAΠ^{*} εωρακατε) sine με cum κ A, a, b, e, q, gat. vg. cod. syr.^{cu}. Addunt με BDL(T μη)ΓΔΔΠ, c, f, ff², g, vg. sah. copt. etc.

ἔξω, 38 ὅτι καταβέβηκα ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ οὐχ ἵνα ποιήσω τὸ θέλημα τὸ ἐμὸν ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με. 39 τοῦτο δὲ ἐστὶν τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με, ἵνα πᾶν ὃ δέδωκέν μοι μὴ ἀπολέσω ἐξ αὐτοῦ, ἀλλὰ ἀναστήσω αὐτὸ τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. 40 τοῦτο γάρ ἐστιν τὸ θέλημα τοῦ πατρὸς μου, ἵνα πᾶς ὃ θεωρῶν τὸν υἱὸν καὶ πιστεύων εἰς αὐτὸν ἔχη ζωὴν αἰώνιον καὶ ἀναστήσῃ αὐτὸν ἐγὼ τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. 41 Ἐργόγγυζον σὺν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ, ὅτι εἶπεν· ἐγὼ εἰμι ὁ ἄριστος ὃ καταβάς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, 42 καὶ ἔλεγον· οὐχ οὗτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ υἱὸς Ἰωσήφ, οὗ ἡμεῖς οἶδαμεν τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα; πῶς νῦν λέγει οὗτος ὅτι ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβέβηκα; 43 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς· μὴ γογγύζετε μετ' ἀλλήλων. 44 οὐδεὶς δύναται ἔλθειν πρὸς με εἰὰν μὴ ὁ πατὴρ ὃ πέμψας με ἔλκυσῃ αὐτόν, κἀγὼ ἀναστήσω αὐτόν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. 45 ἔστιν γεγραμμένον ἐν τοῖς προφήταις· καὶ ἔσονται πάντες διδασκοὶ θεοῦ· πᾶς ὃ ἀκούσας παρὰ τοῦ πατρὸς καὶ μαθῶν ἔρχεται πρὸς ἐμέ. 46 οὐχ ὅτι τὸν πατέρα εἰώρακέν τις, εἰ μὴ ὃ ὦν παρὰ τοῦ θεοῦ, οὐδὸς εἰώρακεν τὸν θεόν. 47 Ἄμην ἄμην λέγω ὑμῖν, ὃ

6. 65
Jes. 54, 13
1. 18

37. *πρ. με* (L μεμε) secundum cum $\kappa\epsilon\kappa(L)\tau\lambda$. *πρ. με* cum $ABD\Gamma\Lambda\Pi$. *εξω* cum $\kappa\epsilon ABLT\Gamma\Lambda\Pi$. c, f, Π^2 , q, vg. syr. utr. et hr. — κ^*D , a, b, e, syr. cu omittunt.
38. *απο* cum $ABLT$, 13, 33, 69, 124, 254. *εκ* cum $\kappa D\Gamma\Lambda\Pi$. *ποιησω* cum κDL^* . *ποιω* (cf. 4, 34) cum $ABL^2T\Gamma\Lambda\Pi$.
39. *τ. πεμψ. με* sine additamento cum κA^* et $cBCDL$, b, e, f, q, sah. copt. syr. cu et syr. Addunt πατρός $\Gamma\Lambda\Pi$, a, c, vg. syr. Pet hr. arm. aeth. *αυτο* cum $\kappa ABCDKL^2TUII$, c, Π^2 , vg. copt. *αυτον* cum $EGHL^*SV\Gamma\Lambda\Lambda$, a, b, e, f, q, am. fu. etc. *εν* cum $\kappa ADKSI$ etc. — $BCEGH\Lambda TUV\Gamma\Lambda\Lambda$, e, am. fu. for. ing. omittunt.
40. *γαρ* cum $\kappa ABCDKLUII$, a, b, c, e, f, Π^2 , g, m, q, am. fu. for. ing. fos. iac. em. mt. mm. tol. sah. copt. syr. cu et utr. *δε* cum $EGHSV\Gamma\Lambda\Lambda$ vg. clem. et edd. aliq. syr. Pet hr. *του πατρος μου* cum $\kappa BCDLTU$, a, b, e, q, sah. copt. syr. cu et utr. arm. aeth. Δ aldin. c, Π^2 , g, m³⁸, vg. syr. hr. etc. *του πεμψαντος με πατρος*. — *του πεμψαντος με* cum $AEGH\kappa SV\Gamma\Lambda\Pi$. *εγω* cum $\kappa BCIT\Gamma\Lambda\Pi$. — AD , 1, b, fos. tol. copt. omittunt. — *εν* cum $\kappa ADKLSUII$, a, b, c, f, Π^2 , g, q, vg. sah. copt. etc. Omittunt $BCT\Gamma\Lambda\Lambda$, e, m.
42. *νυν* cum BCT copt. goth. arm. syr. hr. (aeth. *ergo nunc*). *συν* cum $\kappa ADL\Gamma\Lambda\Pi$, b, c, f, Π^2 , g, m¹⁰⁶, q, vg. etc. *ουτος* secundum cum $\kappa A\Gamma\Lambda\Pi$, b, c, e, f, g^{vid.}, vg. goth. syr. utr. et hr. — $BCDLT$, a, Π^2 , q, sah. copt. syr. cu arm. aeth. omittunt.
43. *απεκριθη* sine copula cum $BCKLTI$, a, e, sah. copt. etc. Addunt *συν* $\kappa A D\Gamma\Lambda\Lambda$ it. pler. vg. etc. *ις* cum κBLT , 1, 33. *ο ις* cum $AD\Gamma\Lambda\Pi$.
44. *προς με* cum $\kappa ACDGH\kappa LST\Gamma\Lambda\Pi$. *προς εμε* cum $BEMUVA$. *καγω* cum $\kappa BCDL$ etc. *και εγω* cum $A\Gamma\Lambda\Pi$. *εν* cum $ABCDLT\Gamma\Lambda\Pi$ it. pler. vg. Omittunt κA , e, am. fu. for.
45. *θειον* cum $\kappa ABCDLT$. Praemittunt *τον nonnulli* minusculi. *πας* sine copula cum $BCDLST$ etc. Addunt *συν* $A\Gamma\Lambda\Pi$. *ακουσας* cum $\kappa ABCKLTII$, c, f, Π^2 , vg. *ακουων* cum $D\Gamma\Lambda\Lambda$, a, b, e, g, q etc. *προς εμε* cum κBT . *πρ. με* cum $AGDL$.
46. *τις* post *εωρ.* cum $BCDLT$, 33, it. vg. etc. *τις εωρ.* cum $A\Gamma\Lambda\Pi$ sah. copt. syr. p etc. *τον θεον* cum κ^*D , a, b, e. *τον πατερα* cum $\kappa ABC LT$, c, f, Π^2 , g, q, vg. etc.

πιστεύων ἔχει ζωὴν αἰώνιον. 48 ἐγὼ εἰμι ὁ ἄριστος τῆς ζωῆς. 49 οἱ πατέρες ὑμῶν ἔφαγον ἐν τῇ ἐρήμῳ τὸ μάννα καὶ ἀπέθανον· 50 οὗτός ἐστιν ὁ ἄριστος ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβαίνων, ἵνα τις ἐξ αὐτοῦ φάγη καὶ μὴ ἀποθάνῃ. 51 ἐγὼ εἰμι ὁ ἄριστος ὁ ζῶν ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς· εἰάν τις φάγη ἐκ τούτου τοῦ ἄρτου, ζῆσει εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ ὁ ἄριστος δὲ ὃν ἐγὼ δώσω ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς, ἡ σὰρξ μου ἐστίν. 52 Ἐμάχοντο οὖν πρὸς ἀλλήλους οἱ Ἰουδαῖοι λέγοντες· πῶς δύναται ἡμῖν οὗτος δοῦναι τὴν σάρκα φαγεῖν; 53 εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, εἰάν μὴ φάγητε τὴν σάρκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου καὶ πίνητε αὐτοῦ τὸ αἷμα, οὐκ ἔχετε ζωὴν ἐν ἑαυτοῖς. 54 ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα ἔχει ζωὴν αἰώνιον, καὶ γὰρ ἀναστήσω αὐτὸν ἐν ἑσχάτῃ ἡμέρᾳ. 55 ἡ γὰρ σὰρξ μου ἀληθῆς ἐστίν βρώσις, καὶ τὸ αἷμά μου ἀληθῆς ἐστίν πόσις. 56 ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα ἐν ἐμοὶ μένει καὶ γὰρ ἐν αὐτῷ. 57 καθὼς ἀπέστειλέν με ὁ ζῶν πατὴρ καὶ γὰρ ζῶ διὰ τὸν πατέρα, καὶ ὁ τρώγων με κακέσθω ζῆσει δι' ἐμέ. 58 οὗτός ἐστιν ὁ ἄριστος ὁ ἐξ οὐρανοῦ καταβάς, οὐ καθὼς ἔφαγον οἱ πατέρες καὶ ἀπέθανον· ὁ τρώγων τοῦτον τὸν ἄρτον

Ex. 16, 15

47. ο πιστευων sine additamento cum κ BLT arm.zoh.et mss. — syr.cu et sin. add. in deum. Addunt εις εμε. κ CDΓΔΛΠ it. vg. etc.
49. εν τη ερημω το μαννα cum BCDT, b, c, e, am. fu. san. ing. tol. το (Κ τον) μαννα εν τη ερημω cum κ ALΓΔΛΠ, a, Π^2 , m¹⁰⁷, q, vg. etc. εφαγον: D, a, b, e (item syr.cu, sed omisso το μαννα) addunt τον αρτον. — το μαννα, glossema, Bentley apud Ellis, p. 19. Cf. V. d. S. Bakhuizen.
50. αποθανη: B αποθηνηση.
51. εκ του εμου αρτου cum κ , a, e. εκ τουτου του αρτου cum BCLTΓΔΛΠ, c, f, Π^2 , m, q, vg. etc. ζησει cum κ DL, 33 (cf. ad 5 : 25). ζησεται cum BC TΓΔΛΠ. ον εγω δωσω υπερ (U περι) της του κοσμου ζωης η σαρξ μου εστιν cum κ , m (et hic panis quem ego dabo pro huius mundi vita corpus meum est). Tert.car.chr.13 (Panis quem ego dederō pro salute mundi caro mea est). ον εγω δωσω η σαρξ μου εστιν, ην εγω δωσω υπερ της του κοσμ. ζωης cum ΓΔΛΠ (f, q, goth. copt. syr.sch.et p et hr. arm. — Eadem habent sed omissis verbis ην εγω δωσω BCDLT, 33, 157, escr, a, b, c, e, Π^2 , vg. syr.cu sah. aeth. Cf. Resch, S. 107, 108.
52. προς αλληλ. οι ιουδ. cum κ BLTΓΔΛΠ. οι ιουδ. προ. αλληλ. cum CD, a, c, e, q, vg. syr.omn. aeth. ημιν ante ουτος cum κ C, 1, tscr. Post ουτος cum BDLT. την σαρκα cum κ CDLΓΔΛΠ. Additur αυτου a BT, a, b, c, e, f, m, q, vg. syr.cu et utr.et hr. etc.
54. καγω cum κ BCDGLUΠ. και εγω cum EHMSTVΓΔΑ. τη εσχατη sine εν cum κ BDEGHLUΓ, a, e, Π^2 . Praemittunt εν CKMSTVΔΛΠ, b, c, f, m, q, vg. arm. etc. Cf. Didache X, 3 et Resch, S. 110—112.
55. αληθης bis cum κ BCF^aKLTH, q, tol. mm. sah. copt. arm. αληθως cum κ^* DΓΔΑ it.pler. vg. syr.omn. goth.
57. ζησει cum κ BC²KLTH. ζησεται cum ΓΔΑ. — C^{*}vid., Dgr. etc. ζη.
58. εξ cum BCT. εκ του cum κ DLΓΔΛΠ etc. οι πατερες sine υμων cum κ BC LT, 3pe, copt. Addunt υμων ΔΔΛΠ it. vg. sah. syr.cu et utr. et hr. etc. Post πατερες legunt το μαννα ΓΔΛΠ it.pler. vg. syr.utr.et hr. arm. goth. Omisimus cum κ BCDLT, 33, e, sah. copt. syr.cu et sin. aeth. Or.1,245. ζησει cum κ BCEGLSTVΔΑ. ζησεται cum DHKMUIΠ.

ζήσει εἰς τὸν αἰῶνα. 59 ταῦτα εἶπεν ἐν συναγωγῇ διδασκῶν ἐν Καφαρναούμ.

60 Πολλοὶ οὖν ἀκούσαντες ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶπον· σκληρὸς ἐστὶν ὁ λόγος οὗτος· τίς δύναται αὐτοῦ ἀκούειν; 61 εἰδὼς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐν ἑαυτῷ ὅτι γογγύζουσιν περὶ τούτου οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, εἶπεν αὐτοῖς· τοῦτο ὑμεῖς σκανδαλίζετε; 62 ἐὰν οὖν θεωρῆτε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἀναβαίνοντα ἄνω ἢν τὸ πρότερον; 63 τὸ πνεῦμά ἐστιν τὸ ζωοποιῶν, ἡ σὰρξ οὐκ ὀφείλει οὐδέν· τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ λελάληκα ὑμῖν πνεῦμά ἐστιν καὶ ζωὴ ἐστίν. 64 ἀλλ' εἰσὶν ἐξ ὑμῶν τινὲς οἱ οὐ πιστεύουσιν. ἦδει γὰρ ἐξ ἀρχῆς ὁ Ἰησοῦς τίνες εἰσὶν οἱ μὴ πιστεύοντες καὶ τίς ἐστὶν ὁ παραδώσων αὐτόν. 65 καὶ ἔλεγεν· διὰ τοῦτο εἶρηκα ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς δύναται ἔλθεῖν πρὸς ἐμὲ ἐὰν μὴ ἢ δεδομένον αὐτῷ ἐκ τοῦ πατρὸς.

66 Ἐκ τούτου οὖν πολλοὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἀπῆλθον εἰς τὰ ὀπίσω καὶ οὐκέτι μετ' αὐτοῦ περιεπάτου. 67 εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς τοῖς δώδεκα· μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε ὑπάγειν; 68 ἀπεκριθὴ ἀπ' αὐτῶ Σίμων Πέτρος· κύριε, πρὸς τίνα ἀπελευσόμεθα; ῥήματα ζωῆς αἰωνίου ἔχεις· 69 καὶ ἡμεῖς πεπιστεύκαμεν καὶ ἐγνώκαμεν ὅτι σὺ εἶ ὁ ἅγιος τῶν θεῶν. 70 ἀπεκριθὴ αὐτοῖς· οὐκ ἐγὼ ὑμᾶς τοὺς δώδεκα ἐξελεξάμην; καὶ ἐξ ὑμῶν εἰς διάβολός ἐστιν. 71 ἔλεγεν δὲ τὸν Ἰούδαν Σίμωνος Ἰσκαριώτου· οὗτος γὰρ ἔμελλεν αὐτὸν παραδιδόναι, εἰς ὧν ἐκ τῶν δώδεκα.

Lc. 4, 34
Mc. 1, 24
11, 27
Mt. 16, 18

59. *καφαρναουμ* cum **BCD**T. *καπερναουμ* cum **ΛΓΑΠΠ**, q.
60. ο λογ. ουτ. cum **BCDKLTH**, e, q, syr. cu et sch. arm. etc. ουτ. ο λογ. cum **ΓΔΔ** it. pler. vg. syr. p. et hr.
63. *λελαληκα* cum **BCDKLTHUI** it. vg. etc. *λαλω* cum **ΓΔΔ**.
64. *εισιν εξ υμων τινες* cum **BCLΓΑΠΠ** etc. — **ND**, a, b, e, q *εξ υμ. εισ. τινες, ST* etc. *εισ. τιν. εξ υμ.* — *μη:* **KG** am. em. for. fos. etc. omittunt.
65. *πρ. εμε* cum **NC**. *πρ. με* cum **NBDLT** etc. *πατρος* cum **NBC*DLT**. Addunt μου **C³ΓΑΠΠ**, c, e, f, q, vg. etc.
66. *εκ τούτου ουν* cum **ND**, 13, 69, 106, 124, 258, b, c, f, l, fos. — Omittunt ουν **BCLT**, a, e, f, q, vg. etc. *των μαθ.* cum **NCDLΓΑΠΠ**. Praemittunt **BGT**, a, b, e, f, q. *απηλθον* hoc loco cum **NBCDKLTH** it. pler. -vg. syr. cu et sch. et hr. etc. Post πολλοι cum **ΓΔΔ**, q, goth. copt. syr. p.
68. *απεκριθη* sine ουν cum **NBCGKLUAΠ**. Addunt ουν **EFHMSVΓΑ**, g, l, q, vg. syr. p. — *D* *ειπεν δε*.
69. ο *αγιος* cum **NBC*DL**, item praemisso ο $\overline{\chi\varsigma}$ sah. copt. ο $\overline{\chi\varsigma}$ ο υιος cum **CΓΑΠΠ** it. pler. vg. syr. utr. arm. goth. etc. *τον θεον* sine addimento cum **NBCDL**, 1*, 33, 118, 50ev, 2pe, al. 2scr. it. pler. vg. syr. cu etc. Addunt τον (Δ omittit) *ζωντος* **ΓΑΠΠ**, f, q, syr. utr. et hr. etc.
70. ο (**N** omittit) $\tau\varsigma$ cum **NBCDKLUH** it. vg. etc. Omittunt **ΓΔΔ**.
71. *τον ιουδαν* cum **NBCL**. **N*D**, 1, 2pe omittunt τον. — *ισκαριωτου* cum **NB** **CGLH²**. — *D*, a, b, etc. *σκαριωθ, scarioth. ισκαριωτην* cum **ΓΑΠΠ***. — **N***, 13, 69, 124, syr. p. mg. et gr. *απο καρνωτου (καρν- κ, rell. καρι-; 13 σκαρ.)*. Eadem forma 12 : 4, 13 : 2 et 26 et 14 : 22 in *D* reperitur. *εμελλεν* cum **NBCKLSU²**. *ημελλ.* cum **DEFGH²ΜVΓΑΔ**. *αυτον παραδιδ.* cum **ΓΔΑΠΠ** etc. *παραδιδ. αυτ.* cum **BCDL** it. pler. vg. *εισ ων* cum **NC²ΓΑΠΠ**, item it. vg. etc. Omittunt *ων* **BC*DL** syr. cu et sch. aeth.

VII.

1 Μετὰ ταῦτα περιεπάτει ὁ Ἰησοῦς ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ· οὐ γὰρ ἤθελεν ἐν τῇ 5, 18
 Ἰουδαίᾳ περιπατεῖν, ὅτι ἐζήτουν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι ἀποκτείνειν. 2 ἦν δὲ ἐγγὺς ἡ Lev. 23, 34
 ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων ἢ σκηνοπηγία. 3 εἶπον οὖν πρὸς αὐτὸν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ·
 μεταβῆθι ἐντιϋθεν καὶ ὑπαγε εἰς τὴν Ἰουδαίαν, ἵνα καὶ οἱ μαθηταὶ σου θεωρή-
 σουσιν τὰ ἔργα σου ἃ ποιεῖς· 4 οὐδεὶς γάρ τι ἐν κρυπτῷ ποιεῖ καὶ ζητεῖ αὐτὸς
 ἐν παρρησίᾳ εἶναι. εἰ ταῦτα ποιεῖς, φανέρωσον σεαυτὸν τῷ κόσμῳ. 5 οὐδὲ γὰρ
 οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἐπίστευον εἰς αὐτόν. 6 λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ὁ καιρὸς ὁ ἐμὸς
 οὐπω πάρεστιν, ὁ δὲ καιρὸς ὁ ὑμέτερος πάντοτε ἐστίν· ἐτοιμος. 7 οὐ δύναται ὁ 15, 18
 κόσμος μισεῖν ὑμᾶς, ἐμὲ δὲ μισεῖ, ὅτι ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ αὐτοῦ ὅτι τὰ ἔργα αὐτοῦ
 πονηρὰ ἐστίν. 8 ὑμεῖς ἀνάβητε εἰς τὴν ἑορτήν· ἐγὼ οὐκ ἀναβαίνω εἰς τὴν ἑορτήν
 ταύτην, ὅτι ὁ ἐμὸς καιρὸς οὐπω πεπλήρωται. 9 ταῦτα εἰπόν αὐτὸς ἔμεινεν ἐν τῇ
 Γαλιλαίᾳ. 10 ὡς δὲ ἀνέβησαν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ εἰς τὴν ἑορτήν, τότε καὶ αὐτὸς
 ἀνέβη, οὐ φανερώς ἀλλ' ἐν κρυπτῷ. 11 οἱ οὖν Ἰουδαῖοι ἐζήτουν αὐτὸν ἐν τῇ

- VII: 1. μετὰ ταυτ. sine copula cum κ(*etcb)C2D, 157**, 248, a, b, c, e, f, ff².
 l, am. fu. for. fos. em. ing. san. sah. syr.cuetsch. Præmittunt καὶ κ^aBC*
 LXΓΑΑΠ, q, copt. etc. μετ. ταυτ. hoc loco cum κBCDGGKXXII it.pler. vg.
 etc. Post o (B omittit) ις ponunt ΔΑ, q, goth. etc.
3. ἵνα κα: Venema, Lücke, V. d. S. Bakhuyzen ἵνα κα ἐκεῖ. Cf. contra de Koe.
 θεωρησουσιν cum κ^aB*DLMA; κ* θεωρουσιν. — θεωρησωσι cum BΘΧΓΑΠΙ.
 τα εργα σου cum κ^aBLXΓΑΑΠΙ etc. — κ*DGU omittunt σου, sed G, 1 per-
 gunt α σν ποι.
4. τι ἐν κρυπτ. cum κBKLXII. ἐν κρυπτ. τι cum DΓΑΑ, a, c, e, f, ff², g, l²,
 q, vg. etc. αυτος (E*, 253 αυτον) cum κDgr.2LXΓΑΑΠΙ, a, c, f, ff², g, l²,
 q, vg. syr.utr. etc. αυτο cum BD*, d, sah. copt.
6. λεγει sine copula cum κ*Dgr., 106, e, fos. syr.cuetsch. arm. Addunt ονν
 κ^aBLXΓΑΑΠΙ it.pler. vg. etc.
8. εις τ. εορτην priore loco sine ταυτην cum κ^aBDKLTXII, a, b, c, e, ff², sah.
 copt. Addunt ταυτην κ*etcbΓΑΔ, f, g, l, q, vg. syr.cu et utr.et hr. arm. aeth.
 goth. ονκ cum κDKMΠ, 17**, 389, pscr. a, b, c, e, ff², l², vg. copt. syr.cu
 arm. aeth. ονπω cum BLTXΓΑΔ, f, g, q, vg.cdd.aliq. (ap. Ln.) goth. sah.
 syr.sch.et p (etiam mg. graec.) et hr. ο (κ^a, κ* omittunt) εμοσ καιροσ cum
 κBDLTUX etc. ο καιρ. ο εμοσ cum ΓΑΑΠΙ etc. εις την εορτην ταυτην
 post αναβαινω glossema, Wassenbergh. Cf. contra de Koe.
9. ταυτα sine copula cum κDKΠ, a, b, c, ff², g, l, q, vg. syr.cuetsch. arm.
 ταυτ. δε cum BLTXΓΑΔ, f, goth. sah. copt. syr.pet hr. αυτος cum κD*KL
 XII it.4 vg. sah. copt. arm. αυτοις cum BD²ΤΓΑΔ, f, q, goth. syr.pet hr.
 aeth. etc.
10. εις την εορτην ante τοτε και etc. cum κBKT LXII. Post ανεβη cum DΓΑΑ
 it. vg. goth. syr.cu et p arm. εις την εορτην, glossema, Eichhorn et V. d.
 S. Bakhuyzen. Cf. de Koe. αλλ cum κDLXΓΑΑΠΙ. αλλα cum BT (in
 utroque sequitur ωσ). ἐν (Δ, 8^{pe} addunt τω) κρυπτ. sine ωσ cum κD, 64,
 66, a, b, e, syr.cu sah. (aeth. occulte et non manifeste). ωσ ἐν κρ. cum
 BLTX, c, f, ff², g, l, q, vg. copt. etc.

- ἐορτῇ καὶ ἔλεγον· ποῦ ἐστὶν ἐκεῖνος; 12 καὶ γογγυσμός ἦν περὶ αὐτοῦ πολὺς ἐν τῷ ὄχλῳ· οἱ μὲν ἔλεγον ὅτι ἀγαθός ἐστιν· ἄλλοι ἔλεγον· οὐ, ἀλλὰ πλανᾷ τὸν ὄχλον.
- 9, 22 13 οὐδεὶς μένοιτο παρορησὶ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων.
- 14 *Ἦδη δὲ τῆς ἐορτῆς μεσοῦσης ἀνέβη Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερὸν καὶ ἐδίδασκεν. 15 ἐθαύμαζον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι λέγοντες· πῶς οὗτος γράμματα οἶδεν μὴ μεμαθηκώς;
- 14, 24 16 ἀπεκρίθη οὖν αὐτοῖς Ἰησοῦς καὶ εἶπεν· ἡ ἐμὴ διδασχὴ οὐκ ἐστὶν ἐμὴ ἀλλὰ τοῦ πέμψαντός με· 17 ἐάν τις θέλῃ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιεῖν, γινώσεται περὶ τῆς διδασχῆς, πότερον ἐκ θεοῦ ἐστὶν ἢ ἐγὼ ἀπ' ἐμαυτοῦ λαλῶ. 18 ὁ ἀφ' ἐαυτοῦ λαλῶν τὴν δόξαν τὴν ἰδίαν ζητεῖ· ὁ δὲ ζητῶν τὴν δόξαν τοῦ πέμψαντος αὐτόν, οὗτος ἀληθής ἐστιν καὶ ἀδικία ἐν αὐτῷ οὐκ ἐστὶν. 19 οἱ Μωσῆς ἔδωκεν ὑμῖν τὸν νόμον; καὶ οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν ποιεῖ τὸν νόμον. τί με ζητεῖτε ἀποκτεῖναι; 20 ἀπεκρίθη ὁ ὄχλος· δαιμόνιον ἔχεις· τίς σε ζητεῖ ἀποκτεῖναι; 21 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ἐν ἔργον ἐποίησα καὶ πάντες θαυμάζετε. 22 ὁ Μωσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὴν περιτομήν, οὐχ ὅτι ἐκ τοῦ Μωσέως ἐστίν, ἀλλ' ἐκ τῶν πατέρων, καὶ ἐν σαββάτῳ περιτέμνετε ἄνθρωπον. 23 εἰ περιτομὴν λαμβάνει ἄνθρωπος ἐν σαββάτῳ ἵνα μὴ λυθῇ ὁ νόμος Μωσέως, ἐμοὶ χολᾷτε ὅτι ὄλον ἄνθρωπον ὑγιῆ ἐποίησα ἐν σαββάτῳ; 5, 18 24 μὴ κρίνετε κατ' ὄψιν, ἀλλὰ τὴν δικαίαν κρίσιν κρίνετε. 25 Ἐλεγον οὖν τινὲς ἐκ τῶν Ἱεροσολυμιτῶν· οὐχ οὗτός ἐστιν ὃν ζητοῦσιν ἀποκτεῖναι; 26 καὶ ἴδε παρ-

12. ἦν περὶ αὐτον hoc ordine cum **MD**, 33, 249, e, syr.cu et Pethr. arm. (vg. erat in turba de eo). περὶ αὐτου ἦν cum **BLTXΓΑΑΠ** it.pler. syr.sch. πολυς ante en cum **BLTX**, 33, b, q. Post γογγυσμ. cum **ΓΑΑΠ**, f, g, vg. syr.omn. sah. copt. etc. — *D*, a, c, e, ff², l, arm. omittunt. εν τω οχλω cum **MD**, 33, it. vg. syr.cu et sch. et hr. copt. goth. εν τοις οχλοις cum **HLTXΓΑΑΠ** etc. αλλοι cum **MDLΓΑΑΠ**, b, e, q, goth. arm. αλλ. δε cum **BLTX**, c, f, ff², g, l, q, vg. etc.
14. ἰς cum **BLTX**. ο ἰς cum **ΔΓΑΑΠ**.
15. εθανμ. ουν cum **BDLTX** etc. και εθανμαζον cum **ΓΑΑΠ**, f, g, vid. vg. syr.cu et sch. Spitta (Zur Geschichte und Litteratur des Urchristenthums, 1. Band, 1893, S. 155—204) transponit vss. 15—24 post caput 5.
16. ουν cum **BLTXΓΑΑΠ**, q, goth. sah.georg. syr.p. Omittunt **DLX**, a, e, ff², l, vg. sah.void etc. ἰς cum **MB**, 33. ο ἰς cum **DLTX**.
17. εκ θεου cum **MD**. εκ του θε. cum **BLTX**
19. δεδωκεν cum **BLTXΓΑΑΠ***. εδωκεν cum **BDHP**².
20. απεκριθη ο οχλος cum **BLTX**, 33, sah. copt. απεκρ. ο οχλ. και ειπεν (258, l, syr.Pethr. addunt αυτω) cum **ΔΓΑΑ** it. vg. etc.
21. ἰς cum **BLTXΓΑ**. ο ἰς cum **DKLTXAΠ**.
22. ο μωσης cum **MD**. δια τουτο μωσης cum **MBDLTX** it. vg. Praeterea textus receptus δια τουτο cum seqq. coniunxit, ut **DEGHKLSTUΓΑΑΠ** etc. Lachmann (item Griesbached.lips. Knapp, Theile, Ti.⁴⁰) cum θαυμαζετε coniungunt, ut *X*, q, sah.vid. — Nec ante nec post distinguunt **MB** etc. οχ οτι εκ του μωσεως εστιν, αλλ' εκ των πατερων, glossema, Markland, V. d. Sande Bakhuysen. Vide contra de Koe. εν σαββατω cum **MDLTX**, a, c, f, g, l, q, vg. Or.³, 435 etc. — *B*, b, e, ff² omittunt εν.
23. ο νομ. ο μω. cum **MP**² (cf. 6 : 33). — Omittunt δ secundum **BDLTXΓΑΑΠ***.
24. κρ. κρινετε cum **BLTXΓΑΑΠ**. κρ. κρινετε cum **BDLT**, 245, 251.
25. ιεροσολυμιτων cum **MB*D**; item **EXI** -μητων. — ιεροσολυμιτων cum **B³L** **ΓΑΑΠ**.

ρησίᾳ λαλεῖ, καὶ οὐδὲν αὐτῷ λέγουσιν. μήποτε ἀληθῶς ἔγνωσαν οἱ ἄρχοντες δι-
 οὔτως εἶσιν ὁ Χριστός; 27 ἀλλὰ τοῦτον οἶδαμεν πόθεν ἐστίν· ὁ δὲ Χριστός διαν-
 ἔρχεται, οὐδεὶς γινώσκει πόθεν ἐστίν. 28 Ἐκραξεν οὖν ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων ὁ
 Ἰησοῦς καὶ λέγων· κἀμὲ οἴδατε καὶ οἴδατε πόθεν εἰμὶ· καὶ ἀπ' ἑμαυτοῦ οὐκ ἔλη-
 λυθα, ἀλλ' ἔστιν ἀληθινὸς ὁ πέμψας με, ὃν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε· 29 ἐγὼ οἶδα αὐτόν,
 διὸ παρ' αὐτοῦ εἰμι κἀκεῖνός με ἀπέστειλεν. 30 ἐζήτησαν οὖν αὐτόν πιάσαι, καὶ
 οὐδεὶς ἐπέβαλεν ἐπ' αὐτόν τὴν χεῖρα, διὸ οὐπω ἐληλύθει ἡ ὥρα αὐτοῦ. 31 Πολλοὶ
 δὲ ἐπίστευσαν ἐκ τοῦ ὄχλου εἰς αὐτόν, καὶ ἔλεγον· ὁ Χριστός διὰν ἔλθῃ, μὴ
 πλείονα σημεῖα ποιήσει ὢν οὗτος ποιεῖ; 32 ἤκουσαν οἱ Φαρισαῖοι τοῦ ὄχλου
 γογγύζοντος περὶ αὐτοῦ ταῦτα, καὶ ἀπέστειλαν ὑπηρέτας οἱ ἄρχιερεῖς καὶ οἱ
 Φαρισαῖοι ἵνα πιάσωσιν αὐτόν. 33 εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς· ἔτι χρόνον μικρὸν μεθ'
 ὑμῶν εἰμὶ καὶ ὑπάγω πρὸς τὸν πέμψαντά με. 34 ζητήσατέ με καὶ οὐχ εὑρήσατε,
 καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγὼ ὑμεῖς οὐ δύνασθε εἰθεῖν. 35 εἶπον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι πρὸς

8, 42

8, 20

12, 35

26. *μήποτε* cum *BLTXΓΔΔΠ* etc. — *κD*, 49, 108 *μητι* (item *it.pl. vg. num-
quid*, c. *Π*², 1 *numquid forte*). *εσιν* (*Γ* omittit) sine *αληθ.* cum *κBDKLT
XΠ* *it.pler. vg. syr.cu sah. copt. arm.* Addunt *αληθως ΓΔΔ* f, q, goth.
syr.sch. et pet hr. aeth.
27. *ερχεται* cum *BDLTΓΔ²ΔΠ*. *ερχεται* cum *κF* vid. *HXA**, 28, 69, *yscr.*
28. ο (*κB*DL* etc.; *B²et³T* omittunt) *ἰς* hoc loco (post *εν τ. ιερ. διδ.* vel *διδ. ε.
τ. ις.*) cum *BLXΓΔΔ*, a, c, f, etc. — *κD*, 1, 69, 131, 254, b, e, l (*syr.cu*)
syr.sch. et hr. arm. aeth. ponunt post *εκρα. ονν*.
29. *εγω* sine copula cum *BLTΓΔΔΠ*, a, e, g, l, q, *vg. sah. arm. syr.p.txt.*
Addunt *δε κDX*, 1, 33, b, c, f, *Π*², *syr.cu et sch. et p c**, et hr. *copt. goth. aeth.*
απεσταλκεν cum *κD*, 131. *απεστειλεν* cum *BLT*.
31. *πολλοι δε* (*copt. ονν, sah. omittit*) *επιστευσαν εκ τ. οχλ.* cum *κD sah. copt.,
item sed επιστευσ. post εκ τ. οχλ. posito ΓΔΔ*, q, *syr.cu (et multi) et utr.
arm. goth. εκ του οχλ. δε (KΠ ονν) πολλοι επιστ.* cum *BKLTXΠ* *it.pler. vg.
aeth.* ο (*Δ* omittit) *χς* cum *κBDLTUXΔ*. Praemittunt *οτι ΓΔΠ* *syr.p.
μη* cum *κBDEKLTX*. *μητι* cum *GHMSUVΓΔΔΠ*. *σημεια* sine addimento
cum *κBDKLTXΠ* *it. vg. sah.georg. arm. aeth.* Addunt *τουτους EGHMSU
ΓΔΔ* *syr.cu et utr. sah.munt. copt. goth.* *ποιει* cum *κ*D*, 13, 69, a, c, e, *Π*²,
g, l², q*, *vg. syr.cu et sch. arm.ed.* *εποιησεν* cum *κBLT*, b, f, l*, q², *syr.p
sah. copt.*
32. *ηκουσαν* sine copula cum *BLTXΓΔΔ*, b, g, l, q, *vg. copt.* — *ΚΜΥΠ* etc.
addunt *ονν. κD* etc. addunt *δε*. — *υπηρετας (κ τους υπηρ.)* hoc loco cum
κDEHMSVΓΔΔ, a, q, goth. *syr.p.* Ante *ινα* cum *BGKLTUXΠ*, c, f, *Π*², g,
l, *vg. syr.sch. sah. copt. arm. aeth.* *οι αρχ. και οι φαρ.* cum *κBDGKLTU
XΠ*, c, f, *Π*², g, l, *vg. syr.cu sah. copt. arm. aeth.* *οι φαρισ. και οι αρχιερ.*
cum *EHMSVΓΔΔ*, a, q, goth. *syr.p.*
33. *ει. ονν* (b, *Π*² *autem*) sine *αντοις* cum *κBDLXΓΔΔΠ*, a, b, e, f, *Π*², l, q,
am. for. fu. fos. ing. mt. ein. tol. sax. syr.cu et utr. copt. arm. Addunt *αντοις
T*, etc. *χρον. μικρ.* cum *κBLTX*, 69, e, q. *μικρ. χρον.* cum *ΔΓΔΔΠ*
it.pler. vg.
34. *ευρησατε* sine addimento cum *κDLΓΔΔΠ* *it. vg. goth. arm.* Addunt *με
BTX*, 1, 258, 2^{pe}, *sah. copt. syr.cu et utr. aeth.* Pro *ειμι* legunt a, c, d,
syr.cu (non utr.) copt. (non sah.) ειμι.

ἐαυτούς· ποῦ μέλλει οὗτος πορεύεσθαι, ὅτι οὐχ εὐρήσομεν αὐτόν; μὴ εἰς τὴν διασπορὰν τῶν Ἑλλήνων μέλλει πορεύεσθαι καὶ διδάσκειν τοὺς Ἕλληνας; 36 τίς ἐστὶν ὁ λόγος οὗτος ὃν εἶπεν· ζητήσετέ με καὶ οὐχ εὐρήσετε, καὶ ὅπου εἰμί ἐγὼ ἡμεῖς οὐ δύνασθε εἰλεῖν;

37 Ἐν δὲ τῇ ἑκατῇ ἡμέρᾳ τῇ μεγάλῃ τῆς ἑορτῆς εἰσὶτήκει ὁ Ἰησοῦς καὶ ἔκραξεν λέγων· εἰάν τις διψᾷ, ἐρχέσθω καὶ πινέτω. 38 ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, καθὼς εἶπεν ἡ γραφή, ποταμοὶ ἐκ τῆς κοιλίας αὐτοῦ ῥέουσιν ὕδατος ζῶντος. 39 τοῦτο δὲ εἶπεν περὶ τοῦ πνεύματος οὗ ἡμελλον λαμβάνειν οἱ πιστεύοντες εἰς αὐτόν· οὐπω γὰρ ἦν πνεῦμα, ὅτι Ἰησοῦς οὐδέπω ἐδοξάσθη. 40 Ἐκ τοῦ ὄχλου οὖν ἀκούσαντες τῶν λόγων τούτων ἔλεγον· οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ προφήτης· 41 ἄλλοι ἔλεγον· οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός· ἄλλοι ἔλεγον· μὴ γὰρ ἐκ τῆς Γαλιλαίας ὁ Χριστός ἔρχεται; 42 οὐχὶ ἡ γραφή εἶπεν ὅτι ἐκ τοῦ σπέρματος Δαυὶδ καὶ ἀπὸ Βηθλεέμ

Zach. 14, 8
Jes. 58, 11

Joel. 2, 28
(3, 1)

1, 21

Ps. 89, 4
Mich. 5, 1

35. μέλλει οὗτος cum DLX syr.cu et sch. οὗτος μέλλει cum κ BTΓΔΑΠ it. vg. etc. οὐ sine ημεῖς cum κ D, 249, a, b, c, e, Π^2 , l, vg. copt. Addunt ημεῖς (quod concinnius videbatur) BLTΓΔΑΠ, f, q, sah. goth. etc.
36. ο λογ. οὐτ. cum BDgr.E*vid.KLXII, 1, 33, 69, 2pe, syr.cu arm. Nonn.7, 136. οὐτ. ο λογ. cum. κ Ecorr.*ΓΔΑ it. vg. syr.utr. εὐρησῆτε sine additamento cum κ DLΓΔΑΠ it. vg. goth. arm. Addunt με BGTX, 1, sah. copt. syr.cu et sch.et p c. ob. aeth. εἰμι: a, copt. εἴμι, item Nonn.7, 138.
37. ἐκραξεν cum κ D, 1, 69, it. vg. sah. copt. ἐκραξεν cum BLTXΓΔΑΠ syr.cu et utr. ἐρχέσθω sine additamento cum κ^* D, b, e. Addunt προς με (B εμε) κ BLT, a, c, f, Π^2 , g, l, m¹¹⁵, q, vg. sah. copt. syr.cu et utr.
39. ον cum κ DGHLTXΓΑΠ. — BEKMSUV.1 ο. — ημελλον cum κ ΛΓΑΑ. εμελλ. cum BDSTXII. οἱ πιστευοντες cum κ DXIΓΔΑΠ it. vg. etc. οἱ πιστευσαντες cum BLT, 18ev. πνευμα (D το πν.) sine αγιον, δεδομενον vel similibus additamentis cum κ KTII, 42, 91, san. fu. harl.* copt. arm. Addunt αγιον IXXΓΑΑ (item Vminusc.). Addunt δεδομενον, a, b, c, e, Π^2 , g, l, vg.cle et edd.pl. syr.sch. Eus.luc.169. — D, f, goth. (aeth.) addunt αγιον (D² το αγ.) επ (f in) αυτοις (D² -τους). B, 254, e, q, syr.hr. et (sed δεδομ. c.*)p Or.in. 3, 900 addunt αγιον δεδομενον (254 δοθεν). — ις cum κ BDLTX. Textus receptus praemittit ὁ cum minusculis. ουδεπω cum LTXΓΑΑΠ. ουπω cum κ BD, 64, 66, 71. Totus versus glossema, Scholten. ουπω γαρ ἦν πνευμα, οτι ἰησοῦς ουδεπω ἐδοξασθη, glossema, V. d. S. Bakhuyzen. Vide contra de Koe.
40. εκ του οχλου ονν cum κ BDLTX, 1, 2pe, a, b, c, e, Π^2 , vg. sah. copt. arm. autem pro ονν. — πολλοι ονν εκ του οχλου cum ΓΑΑΠ, f, q, goth. syr.utr. et hr. aeth. (sed f, goth. syr.sch. autem pro ονν, aeth. et nulli). των λογων cum κ^* (etc) BDEGHKLMΤΥΓΔ*Π it. vg. etc. Sed κ^* (non e)D praemittunt αυτου, item KII etc. addunt αυτου. Praeterea addidimus τουτων cum κ^* (etc) BDLTU, 1, 22, 33, 118, 2pe, it. vg. etc.; contra EHKMΓΔ*Π syr.sch. omitunt τουτων. — τον λογον cum SXΔ².1 sah.munt aeth. ουτος εστιν: κ post αληθως ponit. BD praemittunt οτι, non item κ LTX.
41. αλλοι primum: T 1, 13, 69, b, c, f, sah. copt. addunt δε. — αλλοι secundum cum κ DΓΑΑ²Π syr.utr. goth., item textus receptus addito δε cum minusculis, e, copt. οἱ δε cum BLTX, 1, 33, a, c, f, Π^2 , vg. sah. arm.
42. ουχι cum κ DXΓΑΑΠ (Γ ούχη). ουχ cum B³(et* ουχ)LT. δαυειδ, δαυιδ, δαβιδ: cf. ad Mt. 1: 1. ο χς ερχετ. cum κ DXΓΑΑΠ, a, b, f, l, q, etc. ερχετ. ο χς cum BLT, 33, c (Π^2 , g, vg.cle) vg. (syr.sch.) syr.hr. (arm. aeth.) Cyr.4, 477.

τῆς κώμης, δπου ἦν Λαυὶ, ὁ Χριστὸς ἔρχεται; 43 σχίσμα οὖν ἐγένετο ἐν τῷ ὄχλῳ δι' αὐτὸν 44 τινὲς δὲ ἤθελον ἐξ αὐτῶν πιάσαι αὐτόν, ἀλλ' οὐδεὶς ἔβαλεν ἐπ' αὐτόν τὰς χεῖρας.

7. 30

45 Ἦλθον οὖν οἱ ἑπηρεῖται πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ Φαρισαίους, καὶ εἶπον αὐτοῖς ἐκεῖνοι· διατί οὐκ ἠγάγετε αὐτόν; 46 ἀπεκρίθησαν οἱ ἑπηρεῖται· οὐδέποτε ἐλάλησεν οὕτως ἄνθρωπος. 47 ἀπεκρίθησαν αὐτοῖς οἱ Φαρισαῖοι μὴ καὶ ἡμεῖς πεπλάνησθε; 48 μὴ τις ἐκ τῶν ἀρχόντων ἐπίστευσεν εἰς αὐτόν ἢ ἐκ τῶν Φαρισαίων; 49 ἀλλὰ ὁ ὄχλος οὗτος ὁ μὴ γινώσκων τὸν νόμον ἐπάρατοί εἰσι. 50 λέγει Νικόδημος πρὸς αὐτούς, εἰς ὧν ἐξ αὐτῶν 51 μὴ ὁ νόμος ἡμῶν κρίνει τὸν ἄνθρωπον ἐὰν μὴ ἀκούσῃ πρῶτον παρ' αὐτοῦ καὶ γινῶ τί ποιεῖ; 52 ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπαν αὐτῷ μὴ καὶ οὐ ἐκ τῆς Γαλιλαίας εἶ; ἐραύνησον καὶ ἶδε οὐ προφήτης ἐκ τῆς Γαλιλαίας οὐκ ἐγείρεται.

3. 1. 19. 39
Dt. 19. 15. 44.

43. *γεν.* εν τω σχλ. cum $\kappa B(D)LT\chi$, 33, 124, 157, it. pler. vg. sah. copt. syr. utr. et hr. arm. εν τω οχλ. *γεν.* cum $\Gamma A I I I$, q, goth.

44. *επεβαλεν* cum $\kappa^{*}(\text{et } c)DX\Gamma A I I I$ etc. *εβαλεν* cum *BLT*, item it. pler. vg.

46. *ελαλησ.* ουτως ανθρ. cum $\kappa B L T \chi$, 3, 33. — κD ουτως ανθρ. *ελαλ.* — *ουτ.* *ελαλ.* ανθρωπ. cum $\Gamma A I I I$ it. pl. vg. syr. utr. goth. etc. *ως ουτος λαλει* (3, 9, mm. mt. post ανθρ. ponunt) ο ανθρ. (*D*, c, Π^2 omittunt ο ανθρ.) cum $\kappa^{*}(D$ 3, 9) syr. sch. et hr. (c, Π^2 , mm. mt.); nec aliter textus receptus, nisi quod omittit *λαλει*, cum $\chi \Gamma A I I I$, e. f, l, q, vg. syr. p arm. aeth. goth. etc. Omittunt plane $\kappa B L T$, 225, 229*, for. copt.

47. *απεκριθησαν* sine copula cum κD , 1, 33, a, c, e, Π^2 , sah. syr. sch. arm. Cyr. 4. 4⁸⁰. Addunt ον $B L T \chi \Gamma A I I I$.

48. *επιστευσεν* cum $\kappa B L T \chi$ it. vg. etc. — $\kappa^{*} D$ πιστευει.

49. *αλλα cum BDLT*, 33. *αλλ* cum $\kappa \chi \Gamma A I I I$. *επαρατοι* cum $\kappa B T$, 1, 33. *επι-καταρατοι* cum $D L \chi \Gamma A I I I$.

50. *προς αυτους* sine ο *ελθων* etc. cum κ^{*} . Addunt ο *ελθων νυκτος προς αυτον EGHMSUGAI*, item *νυκτος* post *πρ. αυτ.* (*πρ. τον ιν*) positio $K \Gamma A I I$ etc. Addunt ο *ελθων προς αυτον* (e, sah. copt. syr. hr. ad *Iesum*) *προτερον* (*LX* το *πρωτ.*) $\kappa B L T$, a, e, sah. syr. hr.; item addito *νυκτος* vel ante [*το*] *προτερον* vel post *προτερ.* vel ante *προς αυτον X*, 1, etc.; item *D* ο *ελθ. πρ. αυτ. νυκτος το πρωτον*. Denique *D* syr. sch. ο *ελθ.* etc. post *εις ων εξ αυτων* ponunt, 71, 142*, g^{scr.}, e omittunt *εις ων εξ αυτων* (Cf. Joh. 19 : 39).

51. *πρωτον* cum $\kappa^{*}(\text{et } c)BDKLT\chi$ etc. *προτερον* cum $E G H M S U G A I$. Idque posuimus ante *παρ αυτου* (κ^{*} haec omittit) cum $\kappa B D L T$, 33, 124, a, c, Π^2 , q, syr. utr. sah. copt. arm. Post *παρ αυτου* ponunt $E G H K M S U G A I I I$.

52. *εραυνησον* cum $\kappa B^{*} T$. *ερευνησον* cum $B^{\beta} D L X$. *προφητ. εκ της* (*G* omittit) *γαλιλαια* cum $\kappa D \Gamma A I I I$, a, c, e, f, l, q, am. for. su. ing. san. mt. (al.) goth. syr. utr. sah. copt. arm. *εκ τ. γαλ. προφητ.* cum $B L T \chi$ etc. *εγείρεται* cum $\kappa B D K S \text{mg. } T \Gamma A I I$ it. vg. etc. *εγγεγεται* cum $E G H L M S \text{ux. } X A$ syr. p mg.

7: 53—8: 11 omisimus cum $\kappa A B C L T \chi \Delta$ (in *A* [6: 50—8: 52] et *C* [7: 3—8: 34] par foliorum quod periit pericopam de adultera non continuisse pro spatii ratione certissimum est. *L* et *A* spatium vacuum habent), multis minusculis (aliquot tantum 8 : 3—11 omittunt) et plur. evv. (plus.⁸⁰ numerantur a, b**, f, l*, q, goth. sah. copt. dz. et pler. syr. cdd. pler. et edd. pler. (exempli causa syr. sin.) arm. edd. 6 antiquiss. et zob. Or. 4, 299 (ubi in comm. in Ioh. post *και ιδε οτι εκ τ. γαλ. προφ. ουκ εξερχ. ουδ. εγείρεται*, arctissimo nexu pergit πώς δὲ ἐδύνατο

ἀπλοῦστερον νοεῖν αὐτὸν ἑαυτὸν ἀναιρήσειν οἱ ἀκούσαντες αὐτοῦ λέγοντος. *εγω εμι το φως του κοσμου ο ακολουθων μοι etc.*) Chr. 8, 35¹ (arctissime in comm. connectens 8:12 cum 7:52), Cyr. 4, 48¹ (rursus in ipso comm. a 7:52 ad 8:12 pergit), Nonn. 7, 193 et 8, 1 Cosm. 1, 50gr. 5 (ap. Gall. 11, 502. Refert ibi quas narrationes evgllicas Ioh. suppleverit *ὄλον περὶ τοῦ ἐν κανῶ γάμον, περὶ νικοδήμου*, etc. in quibus historiam de adultera, si noverat, praeterire nequibat.) Theophylactus comm. cat. ox 272 Tert. pudic. 6 (*Plane si ostendat de quibus patrociniis exemplorum praeceptorumque caelestium, soli moechiae et in ea fornicationi quoque ianuam poenitentiae expandas, ad hanc iam lineam dimicabit nostra congressio — Nam et si cum maxime a lege coepimus demonstrando — libertas in Christo non fecit innocentiae iniuriam etc.* Iam varia ex V. T. exempla adscribuntur, at haec Christi aetatem praecessisse urget. *Malo, ait, in gloriam Christi a Christo deducere disciplinam. Luserit ante Christum caro, imo perierit etc.* Hac in disputatione Tertullianum historiam de adultera praeteritum fuisse si in evgllo invenisset, credi prorsus nequit.) Quibus testibus certissimis (Tertull. Orig. Chr. Cyr. Nonn. Cosm. Thphyl.) addendi sunt alii qui vel ut Bas. Cyp. Hil. (etiam Iuven.) certe nusquam his versibus usi sunt quamvis utendi occasionem haberent, vel iam in antiquis scholiis (vide post) nusquam usi prohibentur, ut Apollin. et Thdor. mops. Defuisse vero antiquitus testantur etiam capitulorum indices in veterinis cdd. nostris, nam nec AC nec EΔΔΠ capitulum *περὶ τῆς μοιχαλίδος* in indicem relatum habent, licet EΔΠ ipsam historiam exhibeant in textu. Ammonium aut Eusebium hos versus agnovisse minime credibile est, tamen ex numeris qui huc pertinent nil certi effici potest. Habent sed asteriscis notant EΜΔΠ, item obelis S; transponunt (vel 7:53—8:11 vel 8:3—11) ad evglly finem 1, tisch (in quo 8:3—11:2 ab ipso*, 7:53—8:2 a posteriore scriptore suppleuntur) arm. cdd. pler.: 13, 69, 124, 346 post Lucae caput 21; 225 post Ioh. 7:36. Denique scholia varia ut inventos ita omissos in cdd. testantur. Quae quidem, quorum vix ullum nono saeculo antecedit, hac in re, de qua tot graviora testimonia habentur parvi tantum momenti sunt; neque urgeri potest si quando antiquos aut accuratos aut nonnullos codices in alterutram partem testes adhibent. Habent igitur A, 262 et alii in margine: τὰ ὀβελισμένα (al. ὀβ.) ἐν τισιν ἀντιγράφοις οὐ κεῖται, οὐδὲ Ἀπολυταρίου (al. -ρίω) ἐν δὲ τοῖς ἀρχαίοις ὅλα κεῖται (al. κείνται) μνημονεύουσιν τῆς περικοπῆς ταύτης καὶ οἱ ἀπόστολοι (al. add. πάντες) ἐν αἷς ἐξέθεντο διατάξουν (i. e. Const. 2, 24, 4) εἰς οἰκοδομὴν τῆς ἐκκλησίας. Item 1mg. ad finem evglly: τὸ περὶ τῆς μοιχαλίδος κεφάλαιον ἐν τῷ κατὰ ἰωάννην εὐαγγ. (cod. εαγγ.) ὡς ἐν ταῖς πλείοσιν ἀντιγράφοις μὴ κείμενον, μηδὲ παρὰ τῶν θείων πατέρων τῶν ἐρμηνευσάντων μνημονευθέν, φημί δὴ ἰωάννου τοῦ χρυσοστ. καὶ κυρίλου ἀλεξανδρέως οὐδὲ μὴν ἐπὶ θεοδώρου μωρονεστίας καὶ τῶν λοιπῶν, παρέλειψα κατὰ τὸν τόπον. κεῖται δὲ οὕτως μετ' ὀλίγα τῆς ἀρχῆς τοῦ π' κεφ. ἐξῆς τοῦ ἐρεῦνησον καὶ ἴδε οὗτι προφήτ. ἐκ τ. γαλιλ. οὐκ ἐγείρεται. Similiter alia.

Habent pericopam DF (ab 8:10; ante hiat) GHKUT (EΜSAΠ etc. c. aster. vel ob.), cdd. multigr. et lat. ap. Hier. (adv. Pelag. 2:17 in ev. sec. Ioh. in multis et Graecis et Latinis cdd. invenitur de adultera muliere quae accusata est ap. dominum) b*, c, e, ff², g, 1mg², vg. aeth. syr. hr. (7:42—8:2 pag.¹¹⁰; 8:3—21 pag.¹⁶⁰) arr. sl. sax. perss. (in cod. vat. ad cap. 10 trahitur); adde vv. quarum mss. et edd. differunt i. e. syr. cdd. 3 et p

interpol. copt. wi arm. usc. et cdd. recentissim., item scholia supra adscripta. Praeterea agnoscunt Const. 2, 24, 4 Synops. (falso ex uno cod. inter opp. Athanasii edita)¹⁴² ubi post Ioh. 8: 20 sic memoratur: *ἐπιταῦθα τὰ περὶ τῆς κατηγορηθείσης ἐπὶ μοιχείᾳ* (quae ipsa interpolatori deberi videntur). Euthym. ad h. l. sed add. *χρῆ δὲ γινώσκειν ὅτι τὰ ἐπιτεῦθεν* etc. *παρὰ τοῖς ἀκριβέσιον ἀντιγράφοις ἢ οὐχ εὖρηται ἢ ὠβέλισται. διὸ φαίνονται παρεγγραπτα καὶ προσθήκη καὶ τοῦτου τεκμήριον τὸ μὴδὲ τὸν χρυσοστόμον ὁλως μνημονεῖσαι αὐτῶν.* Hier. (vide adv. Pelag. 2 : 17) Amb. epist. 26, 2 etc. In primis vide Aug. coniug. adult. 2, 7, ubi ad vindicandam pericopam istam a falsi suspicione haec scribit: — *quis non intelligat debere ignoscere maritum quod videt ignovisse dominum — Sed hoc videlicet infidelium sensus exhorret, ita ut nonnulli modicae fidei vel potius inimici verae fidei, credo metuentes peccati impunitatem dari mulieribus suis, illud quod de adulterae indulgentia dominus fecit auferrent de codd. suis.* Similiter saec. 10 Nicon. (cf. Gall. 3. 2⁵⁰) eiectam esse vult narrationem ab Armenis, *βλαβερὰν εἶναι τοῖς πολλοῖς τὴν τοιαύτην ἀκρόασιν* dicentibus: id quod uterque cum magna rei inscitia scripserunt. Errore manifesto etiam Tatianus vel Ammonius, item Eus. Chr. pericopae testes laudantur. Cf. ed. maior. Tisch. Ex testimoniis vero liturgicis discitur certe iam aetate Gregorii M. pericopam Romae legi solitam esse. De quibus cf. ed. mai. Tischend. p. 835.

Locum de adultera non ab Iohanne scriptum esse certissimum est. A tertio vero inde saeculo in codicibus Graecis et Latinis legi coeptum esse, ut auctoritate codicis D et italiae codicum b, e, ita Constitutionum quae dicuntur apostolicarum atque etiam Hieronymi testimonio docemur. Praetereamus quae a ratione scribendi et ab orationis nexu refellendae originis Iohanneae subsidia sumenda sunt. Unde vero fluxerit historia ista vix dubium est. Quod enim Eusebius — quem pariter atque Origenem Chrysostomum Cyrillum ignorasse interpolationem evangelii Iohannei verisimillimum est — hist. eccl. 3 : 39, de Papia refert: *ἐκτέθειται δὲ καὶ ἄλλην ἱστορίαν περὶ γυναικὸς ἐπὶ πολλαῖς ἀμαρτίαις διαβληθείσης ἐπὶ τοῦ κυρίου, ἣν τὸ καθ' ἑβραίους εὐαγγέλιον περιέχει*, id maxima cum probabilitate ad indagandam interpolationis Iohanneae originem adhibetur. Nec neglegendum illud est, quod Rufinus, quem Papiae librum et evangelium illud ab Hieronymo aequali Graece et Latine versum accuratius nosse probabiliter coniecimus, in interpretatione operis Eusebiani in locum verborum quae supra adscriptissimum non dubitavit *historiam de muliere adultera quae accusata est a Iudaeis apud dominum* substituere (Tischendorf).

Harnackio videtur pericope de adultera ex evang. Petri in ev. Joh. venisse (Bruchstücke des Ev. und der Apoc. des Petrus, 1892). Resch (Aussercanonische Paralleltexzte zu Joh. 1896, S. 118) scribit de pericope Joh. 8 : 1—11 „welche ich in keinem Falle für Johanneisch halte, wohl aber als einen Ausfluss, als einen echten Rest der vorcanonischen synoptischen Grundschrift.“

D D D

7,⁵³ και επορευθησαν εκαστος εις τον οικον αυτου.

8,¹ ιησους δε επορευθη εις το ορος των ελαιων. 2 ορθρου δε παλιν παρα-
γεινεται εις το ιερον, και πας ο λαος ηρχετο προς αυτον. 3 αγωνισιν δε οι
γραμματαις και οι φαρισαιοι επι αμαρτια γυναικα ειλημμενην, και στησαντες
αυτην εν μεσω 4 λεγουσιν αυτω εκπειραζοντες αυτον οι ιερεις, ινα εχωσιν
κατηγορειαν αυτου· διδασκαλε, αυτη η γυνη κατειληπται επαυτοφωρω, μοι-
χευομενη. 5 μουσης δε εν τω νομω εκελευσεν τας τοιαντας λιθαζειν· ου δε
νυν τι λεγεις; 6 ο δε ιησους κατω κυψας τω δακτυλω κατεγραφεν εις την
γην. 7 ως δε επεμενον ερωτωντες, ανεκνυεν και ειπεν αυτοις· ο αναμαρτητος
νμων πρωτος επ αυτην βαλετω λιθον. 8 και παλιν κατακυψας τω δακτυλω
κατεγραφεν εις την γην. 9 εκαστος δε των ιουδαιων εξηρχετο, αρξαμενος απο
των πρεσβυτερων, ωστε παντας εξελθειν· και κατελειφθη μονος και η γυνη
εν μεσω ουσα. 10 ανακυψας δε ο ιησους ειπεν τη γυναικει· που εισιν; ουδεις
σε κατεκρεινεν; 11 κακεινη ειπεν αυτω· ουδεις, κυριε. ο δε ειπεν· ουδε εγω
σε κατακρεινω· υπαγε, απο του νυν μηκει αμαρτανε.

53. επορευθη cum *EGHKΠ* syr.uss.-bars. aeth. Scribe επορευθησαν cum *DMSI*,
c, e, g, 12, vg. copt.wi syr.hr. arm.usc.
- 8, 1. *ις* δε cum *D* it.⁵ vg. syr.uss.-bars. et hr. copt.wi. — *ΥΓΑ* και ο (*A* al.
mu. omittunt) *ις*.
2. παλιν: *U* addit βαθεως (pauci ex his⁶⁰ βαθεος). — παραγεινεται: *D* παρα-
γεινεται. *UΔ* ηλθεν (item venit Latt. syr. arm.). ο λαος: *GSU* ο οχλος,
Γ; 272 omittunt. προς αυτον: *EGHKΠ* omittunt.
3. αγωνισι (2, 9 φερονσι) δε (*UΓ* arm. omittunt): 12, 13, 69, 76, 124, 174, 218,
230, 346 και προσηγγεχαν αυτω. — προς αυτον cum *EGHKΠ* etc. Dele
cum *DMSUGA*, e, g, 12, vg. syr.uss.-bars. arm.cdd. εν cum *EGHKΠ*.
Scribe επι cum *DMSUGA*. κατειλημμενην: *EGHKΠ* καταληφθεισαν.
4. λεγουσιν: *UΔ* it.⁵ vg. ειπον. — αυτω (c, *Π2* ad *Iesum*) cum *MSUGA* it.⁵
vg. etc. — *EGHKΠ* arm.cdd. addunt πειραζοντες. — αυτη η γυνη usque ad
μοιχευομενη: *U* copt.wi aeth. ταυτην ευρομεν επαυτοφωρω μοιχευομενην. —
κατειληφθη cum *EGHKΠ*. κατειληπται cum *D*, 1 vel ειληπται cum *MSA*,
69, 124, 174, 262, 346.
5. ημιν: et hoc quidem loco cum *EGKMP* etc., *U*, 282, g, 1mg, vg. post
εντελειατο, item *A*, 1, 69, 124, e ante μωσης. *SG* aeth. ημων idque ante
μωσης. *D* (vide supra) *H*, 299, copt.wi syr.uss. et hr. plane omittunt. λιθο-
βολεισθαι cum *EGHKΠ* etc.; *Γ* λιθαζεσθαι. Scribe λιθαζειν cum *DMSUA*,
item lapidare e, g, 1mg, vg. Cassiod.ps.⁵⁶. τι λεγεις: *MSUA*, c, *Π2*, arm.
aeth. etc. addunt περι αυτης.
6. ελεγον: *SG* syr.uss.-bars. ειπον, item (vide post) *M* ειπαν. — εχωσι: *SG* σχωσι.
1 ευρωσι. — κατηγορειν (*Γ*, 272 -ρησαι): *SUA* arm. aeth. κατηγοριαν κατ.,
item (vide post) *M*. τω δακτυλω: *A*, 230, 262, 435 syr.uss.-bars. omittunt.
εγραφεν cum *KUGA* etc. Scribe κατεγραφεν cum *DEGHMS*. εις την γην:
EGHK addunt μη προσποιουμενος. *M* τουτο usque ad αυτου post αμαρ.
v. 11 ponit.
7. ερωτωντες: *MS* επερωτωντες. — ανακυψας cum *EGHKΓ* etc., item *UΔ* arm.
αναβλεψας. Scribe ανακνυεν και cum *DMS* it.⁵ vg. (exercit se et, e adlebativ

Textus receptus.

7,33 και ἐπορεύθη ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ.

8,1 Ἰησοῦς δὲ ἐπορεύθη εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν. 2 ὄρθρου δὲ πάλιν παρεγένετο εἰς τὸ ἱερὸν, καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἤρχετο πρὸς αὐτόν, καὶ καθίσας ἐδίδασκεν αὐτούς. 3 ἄγροισι δὲ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι πρὸς αὐτὸν γυναικα ἐν μοιχείᾳ κατελήμφθην, καὶ στήσαντες αὐτὴν ἐν μέσῳ 4 λέγουσιν αὐτῷ· διδάσκαλε, αὕτη ἡ γυνὴ κατελήφθη ἐπαντοφώρῳ μοιχευομένῃ. 5 ἐν δὲ τῷ νόμῳ Μωσῆς ἡμῖν ἐνετείλατο τὰς τοιαύτας λιθοβολεῖσθαι· σὺ οὖν τί λέγεις; 6 τοῦτο δὲ ἔλεγον πειράζοντες αὐτόν, ἵνα ἔχῃσι κατηγορεῖν αὐτοῦ. ὁ δὲ Ἰησοῦς κάτω κύψας τῷ δακτύλῳ ἔγραφεν εἰς τὴν γῆν. 7 ὡς δὲ ἐπέμμενον ἐρωτῶντες αὐτόν, ἀνακύψας εἶπε πρὸς αὐτούς· ὁ ἀναμάρτητος ἡμῶν πρῶτος τὸν λίθον ἐπ' αὐτῇ βαλέτω. 8 καὶ πάλιν κάτω κύψας ἔγραφεν εἰς τὴν γῆν. 9 οἱ δὲ ἀκούσαντες καὶ ὑπὸ τῆς συνειδήσεως ἐλεγχόμενοι ἐξήρχοντο εἰς καθ' εἷς, ἀρξάμενοι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων ἕως τῶν ἐσχάτων, καὶ κατελήφθη μόνος ὁ Ἰησοῦς καὶ ἡ γυνὴ ἐν μέσῳ ἐστῶσα. 10 ἀνακύψας δὲ ὁ Ἰησοῦς καὶ μὴδὲνα θεασάμενος πλὴν τῆς γυναικὸς, εἶπεν αὐτῇ· ἡ γυνή, ποῦ εἰσὶν ἐκεῖνοι οἱ κατηγοροῦ σοι; οὐδεὶς σε κατέκρινεν; 11 ἡ δὲ εἶπεν· οὐδεὶς, κύριε. εἶπε δὲ αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· οὐδὲ ἐγὼ σε κατακρίνω· πορεύου καὶ μηκέτι ἁμάρτανε.

capud et). πρὸς αὐτοὺς cum EGHK etc. Scribe αὐτοῖς cum DSUGA it.5 vg M omittit. τον λιθον cum EGHKMS etc.: DUT.1 omittunt τον. — ἐπ αὐτῇ cum minusculis. Scribe ἐπ αὐτὴν cum DEGHKMSUGA. βαλετω: EGHK, 1, 11, 28 fere βαλλετω. Praeterea ordo verborum satis fluctuat: textus receptus τον λιθ. ἐπ αυτ. βαλ. cum minusculis. Scribe ἐπ αυτ. τον (Γ omittit) λιθ. βαλ. cum EGHKSG it.5 vg. Aug. loh.33,5 etc.

8. εἰς (Μ εἰ) τὴν γῆν: U ενος εκαστου αυτων τας αμαρτιας. Eadem Bar Hebraeus hausit (apud Assem. bibl. orient. 2, 170) ex codice quodam Alexandrino.
9. καὶ νπο τῆς συνειδήσεως ἐλεγχόμενοι cum EGHKS etc. Omittunt DMUGA, c, e, ff², g, lmg, vg. syr.uss.-bars et hr. arm. aeth. εως των εσχατων cum SUGA, 69, 124, aeth. syr.br. — D ωστε παντας εξελθειν. Omittunt EGHKM Γ, e, g, lmg, vg. syr.uss.-bars. εστωσα cum 1, c, lmg, vg. syr.br. aeth. ουσα cum DEGHKMSUGA, e, ff², syr.uss.-bars. copt.wi.
10. καὶ μὴδὲνα θεασ. πλ. τ. γυναικος cum EGHK etc.: UA aeth. ειδεν αυτην και. Omittunt DMSG, 1, 13, 28, 299, c, e; ff²; g, lmg, vg. copt.wi syr.uss.-bars. et hr. (arm., vide ante). αυτη cum EFGHKMSG. — UA omittunt. η γυνη. cum. minusculis. γυναι cum MSUGA, 1, 13, 28, 124, 127, 209, 299**, 262, 282, 299, 346, item mulier c, e, ff², g, lmg, vg. syr.br. aeth. arm. — DEF GHK, c, syr.uss.-bars. Hier.pel.2,17 omittunt. που εισω εκ. οι κα. σου: omittunt εκεινοι οι κατ. σου DMGA, 1, c, e, am. san. arm. syr.uss.-bars. et hr.; praeterea HSU vg. Hier.pel. omittunt εκεινοι.
11. εἰπ. δε (U, 245 omittunt) αυτη ο ις cum Γ(U) etc.: omittunt αυτη EFGH KMS, 1, 28, 130, 235, lmg, vg. arm. syr.uss.-bars. μηκει cum EFGHK.1 etc. (e amplius). απο του νυν μηκει. cum DMSUG, c, ff², lmg, vg. copt.wi arm. aeth. syr.br. et uss.-bars. etc.

VIII.

12. 46 12 Πάλιν οὖν αὐτοῖς ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς λέγων· ἐγὼ εἰμι τὸ φῶς τοῦ κόσμου· ὁ ἀκολουθῶν ἐμοὶ οὐ μὴ περιπατήσῃ ἐν τῇ σκοτίᾳ, ἀλλ' ἔξει τὸ φῶς τῆς ζωῆς.
- 7, 24 13 εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ Φαρισαῖοι· σὺ περὶ σεαυτοῦ μαρτυρεῖς· ἡ μαρτυρία σου οὐκ
3, 17 ἔστιν ἀληθής. 14 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς· κἄν ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ
ἑμαυτοῦ, ἀληθής ἐστιν ἡ μαρτυρία μου, ὅτι οἶδα πόθεν ἦλθον καὶ ποῦ ὑπάγω·
ἡμεῖς οὐκ οἶδατε πόθεν ἔρχομαι ἢ ποῦ ὑπάγω. 15 ἡμεῖς κατὰ τὴν σάρκα κρίνετε,
16, 32 ἐγὼ οὐ κρίνω οὐδένα. 16 καὶ ἐὰν κρίνω δὲ ἐγώ, ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ ἀληθινή ἐστιν,
Dl. 19, 15 Mt. 18, 16 ὅτι μόνος οὐκ εἰμί, ἀλλ' ἐγὼ καὶ ὁ πέμψας με. 17 καὶ ἐν τῷ νόμῳ δὲ τῷ ἡμε-
τέρῳ γεγραμμένον ἐστίν ὅτι δύο ἀνθρώπων ἡ μαρτυρία ἀληθής ἐστιν. 18 ἐγὼ
11, 7, 9 εἰμι ὁ μαρτυρῶν περὶ ἑμαυτοῦ, καὶ μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ ὁ πέμψας με πατήρ.
19 ἔλεγον οὖν αὐτῷ· ποῦ ἔστιν ὁ πατήρ σου; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· οὔτε ἐμὲ οἶδατε
οὔτε τὸν πατέρα μου· εἰ ἐμὲ ᾗθετε, καὶ τὸν πατέρα μου ἂν ᾗθετε. 20 ταῦτα τὰ
7, 30 ῥήματα ἐλάλησεν ἐν τῷ γαζοφυλακίῳ διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ· καὶ οὐδεὶς ἐπίασεν
7, 33^{es} αὐτόν, ὅτι οὐπω ἐληλύθει ἡ ὥρα αὐτοῦ.
- 5, 31 21 Εἶπεν οὖν πάλιν αὐτοῖς· ἐγὼ ὑπάγω καὶ ζητήσετέ με, καὶ ἐν τῇ ἁμαρτίᾳ
1 Io. 4, 3 ἡμῶν ἀποθανεῖσθε· ὅπου ἐγὼ ὑπάγω ἡμεῖς οὐ δύνασθε ἔλθειν. 22 ἔλεγον οὖν οἱ
Ἰουδαῖοι· μήτι ἀποκτενεῖ ἑαυτόν, ὅτι λέγει· ὅπου ἐγὼ ὑπάγω ἡμεῖς οὐ δύνασθε
ἔλθειν; 23 καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· ἡμεῖς ἐκ τῶν κάτω ἐστέ, ἐγὼ ἐκ τῶν ἄνω εἰμί·
ἡμεῖς ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ἐστέ, ἐγὼ οὐκ εἰμί ἐκ τοῦ κόσμου τούτου. 24 εἶπον

- VIII: 12. αυτοις ελαλησ. ο (B omittit) ις cum κ BLSTUX, 69, 346, c, q. — D, 1, 33, 127, 209 etc. ελαλ. αυτοις (a, d ad illos) ο ις. EFGHKMΓΑΑ goth. αυτοις ο ις ελαλησεν. — ο ις αυτοις ελαλησεν cum minusculis. εμοι cum κ DLXΓΑΑ. μοι cum BT. περιπατηση cum κ BFGKLTUXA. περιπατησε cum DEHMΓA.
13. Naber (Mnemosyne, 1884, p. 288) coniecit ει σν. Vide contra de Koe, p. 253.
14. υμεις sine δε cum κ FHK, 17, 127, 134, 8pe, a. υμ. δε cum BDEGLTUXA. η που cum BD δ KTUXA, 1, f, ff², l, q, vg. sah. copt. goth. syr.P etc. και που cum κ EFGHL, a, b, c, e, d, syr.sch. aeth.
16. αληθινη cum BDLTX, 33. αληθης cum κ ΓΑΑ. ο πεμψας με sine additamento cum κ *D. Addunt πατηρ κ BBLTX (sed S ο πατηρ) it. vg. etc.
17. γεγραμμενον εστιν cum κ (ac vero hoc Iohanni proprium est, cf. 2 : 17, 6 : 34, 45, 10 : 34, 12 : 14; nusquam eodem sensu illud Synopticorum γεγραπται. — γεγραπται cum BDLT.
19. ις cum BDLTXΓΑΑ. ο ις cum κ , 33, 69. αν ηδειτε cum BLTX, 1, 33, c. ηδειτ. αν cum κ ΓΑΑ, q.
20. ελαλησεν sine ο ις cum κ BDKLT, a, b, c, e, f, l, am. for. ing. san. sah. copt. syr.utr. ethr. goth. Addunt ο ις ΧΓΑΑ, ff², q, vg.cle.etcdd.mu. arm.
21. αυτοις sine ο ις cum κ BDLTX, b, e. Addunt ο ις ΓΑΑ it.pler. vg.
23. ελεγεν cum κ BDLTX, 13, 69, 346, a, b, c, e, ff², l, vg. syr.P δ sg. syr.hr. ειπεν cum ΓΑΑ, f, q, syr.sch. et ptxt. εκ του κοσμ. τουτου priore loco cum κ DL ΧΓΑΑ, 1, 33, 69, l, vg. εκ τουτου τ. κοσμ. cum BT. Rursus εκ του κοσμ. τουτ. secundo loco cum κ BDLTX. — 33, 69, 124, latt. etc. εκ τουτο τ. κοσμ.

οὖν ὑμῖν διτι ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν· ἐὰν γὰρ μὴ πιστεύσητε διτι ἐγὼ εἰμι, ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν. 25 ἔλεγον οὖν αὐτῶ· οὐ τίς εἶ; εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· τὴν ἀρχὴν ὁ τι καὶ λαλῶ ὑμῖν. 26 πολλὰ ἔχω περὶ ὑμῶν λαλεῖν καὶ κρινεῖν· ἀλλ' ὁ πέμψας με ἀληθὴς ἐστίν, καγὼ ἃ ἤκουσα παρ' αὐτοῦ, ταῦτα λαλῶ εἰς τὸν κόσμον. 27 οὐκ ἔγνωσαν διτι τὸν πατέρα αὐτοῖς ἔλεγεν. 28 εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς· διταν ὑψώσητε τὸν νῖόν τοῦ ἀνθρώπου, τότε γνώσεσθε διτι ἐγὼ εἰμι, καὶ ἅπ' ἐμαντοῦ ποιῶ οὐδέν, ἀλλὰ καθὼς ἐδίδαξέν με ὁ πατήρ, ταῦτα λαλῶ. 29 καὶ ὁ πέμψας με μετ' ἐμοῦ ἐστίν· οὐκ ἀφήκέν με μόνον, διτι ἐγὼ τὰ ἀρεστὰ αὐτῶ ποιῶ πάντοτε.

30 Ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν. 31 ἔλεγεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς πεπιστευκότας αὐτῶ Ἰουδαίους· ἐὰν ὑμεῖς μείνητε ἐν τῷ λόγῳ τῶ ἐμοῦ, ἀληθῶς μαθηταὶ μου ἐστέ, 32 καὶ γνώσεσθε τὴν ἀλήθειαν; καὶ ἡ ἀλήθεια ἐλευθερώσει ὑμᾶς. 33 ἀπεκρίθησαν πρὸς αὐτόν σπέρμα Ἀβραάμ ἔσμεν, καὶ οὐδενὶ δεδουλεύκαμεν πόποτε· πῶς οὐ λέγεις διτι ἐλεύθεροὶ γενήσεσθε; 34 ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν διτι πᾶς ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν δοῦλός ἐστιν τῆς ἁμαρτίας. 35 ὁ δὲ δοῦλος οὐ μένει ἐν τῇ οἰκίᾳ εἰς τὸν αἰῶνα· ὁ υἱὸς μένει εἰς τὸν αἰῶνα. 36 ἐὰν οὖν ὁ υἱὸς ὑμᾶς ἐλευθερώσῃ, ὄντως ἐλεύθεροὶ ἔσεσθε. 37 οἶδα διτι σπέρμα Ἀβραάμ ἐστε· ἀλλὰ ζητεῖτέ με ἀποκτεῖναι, διτι ὁ λόγος ὁ ἐμὸς οὐ χωρεῖ ἐν ὑμῖν. 38 ἐγὼ ἃ ἐώρακα παρὰ τῶ πατρὶ λαλῶ· καὶ ὑμεῖς οὖν ἃ

3. 19
12. 32

Rom. 6. 16 s.

24. πιστευσητε sine additamento cum *BLTX* it. pler. vg. etc. — *κD*, 69, 124, e, aeth. addunt *μοι*.
25. *ὁ τι* (haec scriptura in cdd. unc. non invenitur, nec fere magis ab usu cdd. minusculorum est): textus receptus *διτι*. Posuimus autem post *λαλω υμιν* punctum, ut etiam textus receptus habet. Lachmann, Weiss (comm. a. h. l.) et Westcott-Hort scripserunt signum interrogationis. — Holwerda (cf. de Koe) supponit lacunam post *την αρχην*, exempli causa *ουκ εχω*. Interpretatur: omnino nescio, quid vobis dicam. De Koe legit *την αρχην*, sc. *εγω εμι* et interpretatur: Omnino vel prorsus sum quod vobis dico. Fortasse textus corruptus est.
26. *λαλω* cum *κBDKLTUXΔ*, item *loquor* it. vg. goth. syr. utr. et hr. *λεγω* cum *EFGHMSΓA*.
27. *ελεγεν* sine addimento etiam a, f, q, am. for. harl. san. taur. — *κ** (non item c) *D*, 38mg., 64, 97mg., b, c, e, ff2, g, l, vg (etiam fu. gat. mm. mt.) arm. mg. (in ed. constpl.) sl.2 addunt *τον θεον*.
28. *ειπεν ουν* sine additamento cum *BLT*, 1, a. Addunt *αυτοις κDXΓΔΔ*. *ο πατηρ* sine *μου* cum *κDLTX*, 13, 69, 122, 254, it. pler. vg. syr. hr. aeth. Addunt *μου ΒΓΔΔ*, f, q, sah. copt. syr. utr. arm. goth.
29. *μονον* sine additamento cum *κ*(item*) *BDLTX*, 1, 22, 69, 249, it. pler. vg. sah. copt. syr. hr. arm. aeth. Addunt *ο πατηρ ΓΔΔ*, f, q, syr. utr. (syr. sch. *ο πατ. μου*) goth.
33. *προς αυτον* cum *κBDLT* woiX, 33, e, ff2, l, q. *αυτω* cum *ΓΔΔ*, a, b, f, vg. (c omittit plane) Cyr. 4, 537.
34. *ο τς*: *B* omittit *δ*. — *της αμαρτίας* etiam Or. 3, 585 et 4, 423 et saep. Dial. 1, 820 et 821 Chr. 3, 363 Cyr. 4, 538 et gladh. 43 Ir. int. 183 etc. — *D*, b, Clem. 440 Faustin. ar. 5, 1 (Gall. 7, 456) omittunt.
38. *α* utrumque cum *κ*BCDX* etc., item prius tantum *κL* Tert. prax. 22 et qui priora tantum affert Cyr. hr. 152, item secundum *K*, 1, 13, 22, 33, 299, b, e, f, g, l, m87, vg. *δ* bis cum *T* woiΓΔΔ, a, c, ff2, q, goth. syr. utr. et hr. arm.

- ΜΙ. 3, 9 ἠκούσατε παρὰ τοῦ πατρὸς ποιεῖτε. 39 ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπαν αὐτῷ ὁ πατὴρ ἡμῶν Ἀβραάμ ἐστιν. λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· εἰ τέκνα τοῦ Ἀβραάμ ἐστέ, τὰ ἔργα τοῦ Ἀβραάμ ποιεῖτε 40 νῦν δὲ ζητεῖτέ με ἀποκτείνειν, ἄνθρωπον ὃς τὴν ἀλήθειαν ἰμῖν λελάληκα, ἣν ἤκουσα παρὰ τοῦ θεοῦ· τοῦτο Ἀβραάμ οὐκ ἐποίησεν. 41 ὑμεῖς ποιεῖτε τὰ ἔργα τοῦ πατρὸς ὑμῶν. εἶπαν αὐτῷ ἡμεῖς ἐκ πορνείας οὐκ ἐγεννήθημεν· ἓνα πατέρα ἔχομεν τὸν θεόν. 42 εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· εἰ ὁ θεὸς πατὴρ ὑμῶν ἦν, ἠγαπᾶτε ἂν ἐμὲ· ἐγὼ γὰρ ἐκ τοῦ θεοῦ ἐξηλθὼν καὶ ἠκῶ· οὐδὲ γὰρ ἀπ' ἐμαιοῦ ἐλήλυθα, ἀλλ' ἐκεῖνός με ἀπέστειλεν. 43 διατί τὴν λαλίαν τὴν ἐμὴν οὐ γινώσκατε; ὅτι οὐ δύνασθε ἀκοῦειν τὸν λόγον τὸν ἐμόν. 44 ὑμεῖς ἐκ τοῦ πατρὸς τοῦ διαβόλου ἐστὲ καὶ τὰς ἐπιθυμίας τοῦ πατρὸς ὑμῶν θέλετε ποιεῖν. ἐκεῖνος ἄνθρωποκτόνος ἦν ἀπ' ἀρχῆς καὶ ἐν τῇ ἀληθείᾳ οὐκ ἔστηκεν, ὅτι οὐκ ἔστιν ἀλήθεια ἐν αὐτῷ. ὅταν καλῇ τὸ ψεῦδος, ἐκ τῶν ἰδίων λαλεῖ, ὅτι ψεύστης ἐστὶν καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ. 45 ἐγὼ δὲ ὅτι τὴν ἀλήθειαν λέγω, οὐ πιστεύτέ μοι. 46 τίς ἐξ

aeth.; item prius tantum K, b, e, f, g, l, m, vg. secundum etiam $\kappa\epsilon\lambda$ Tert.prax. Scripsimus autem a *εγω* hoc ordine cum $\kappa\epsilon\beta\epsilon$ copt. Or.4,315 bis et 317 Chr., contra *DLX* etc. *εγω* a. — *εγω* o cum *T*^{woi}*ΓΑ.1* it.pler. vg. etc. *παρα τον πατρι* sine *μον* cum *BCLTX*, g, l, am. fu em. fos. iac. ing. harl.* syr.hr. aeth.ro. Or.4,315bis et 317. Addunt *μον* $\kappa\delta\Gamma\Lambda.1$, a, b, c, e, f, Π^2 , m, q, vg.cle. (etiam for. san. al.) syr.utr. copt. goth. aeth.pp. *ηκουσατε* cum $\kappa\epsilon\beta\epsilon$ *KLX*, 1, 13, 33, 69, 229**, 249 (131 *ακουετε* etc.) f, goth. copt. syr.p mg. et hr. arm. aeth.ro. Or.4,315 ter. et 316 ter. et 317 ter. Chr.8,364 Cyr.4,545. *εωρακατε* (*EFGHMT*^{woi}*D* al. *εορ.*) cum κ^* *DT*^{woi}*ΓΑ.1*, a, b, c, e, Π^2 , g, l, m, q, vg. syr.sch. et p.txt. aeth.pp Tert.prax. Apollin.cat.280. *παρα τον πατρος* non modo cum iisdem (exc. 69) quibuscum *ηκουσατε*, sed etiam $\kappa\tau$. *του πατρος* sine additamento cum *BLT*, 13, aeth.ro. Or.decies. Cyr.4,545. Addunt *υμων* $\kappa\delta\chi$ *ΓΑ.1*, it. vg.

39. *εστε* cum $\kappa\beta\delta\lambda\tau$, 60^{ev}, Or.4,308,313,316 et 317, 318,320,328 (i. e. decies, at ubique sequente *ποιειτε*), item *estis* Π^2 , vg. Aug.ioh.42,4. *ητε* cum *CXΓΑ.111*, item *essetis* a, b, c, e, f, l, q. *εποιειτε* non modo cum iisdem qui antea *ητε* et *essetis*, sed etiam $\kappa\beta^2\delta\lambda\tau$, 60^{ev}. — Π^2 , vg. Aug.ioh. *facite*, *B** Or.4,308,313,316^{ed} et 317,318,320,328 *ποιειτε*. — *εποιειτε* sine *αν* cum κ^* *BDEFGHSTUΓΑ* Or.1,290 et 4,104,308,313,316^{ss}. et 328. Addunt *αν* $\kappa\epsilon\kappa\lambda\mu\chi\alpha\iota\iota$. Holwerda legit: *ει τεκνα του Αβρααμ ηστε, τα εργα του Αβρααμ εποιειτε αν*. Cf. V. d. S. Bakhuyzen et de Koe.
41. *ειπαν* cum $\kappa\delta$. *ειπον* cum *BCL*. Scripsimus sine copula cum $\kappa\beta\lambda\tau$, 1, a, b, e, Π^2 , l, q, fos. copt. syr.sch. et hr. arm. aeth. Addunt *ονν* *CDXΓΑ.111*, f, vg. sah. syr.p c.* *ου γεγεννημεθα* cum $\kappa\epsilon\kappa\iota\chi\Gamma\Lambda.111$. Accedunt κ^* *LT* *ουκ γεγεννημεθα*. — *ουκ γεγεννηθημεν* cum *BD**, 409.
42. *ειπεν* sine copula cum *BCEFGHKLTΓΑ.111*. Addunt *ονν* $\kappa\delta\mu\sigma\chi\Lambda.1$, f, vg. sah. Cyr.4,552. *ο ις: B* omittit δ . *πατηρ* (etiam Or.4,317,328,330 i. e. quinques). *ο πατηρ* cum *B*.
44. *του ante πατρος* cum $\kappa\beta\epsilon\delta\lambda\chi\Gamma\Lambda.111$. Omittunt minusculi. *ουκ* cum $\kappa\beta^*$ *D* *LXA.12*, 4, 69**, 253. *ουκ* cum *B³CI.1*II*. Lachmanni (N. T. II, VII praef.) coniecit *ος αν* pro *οταν*. Interpretatur: qui loquitur mendacium ex propriis loquitur, quia patrem quoque mendacem habet. Cf. de Koe et Resch, S. 120—122.
45. *λεγω* (*D λαλω*) etiam Or.4,347 et 348 (quinques) etc.: *C**, 13, 124, 253, b, f, copt. aeth. Cyr.4,563 addunt *υμων*.

ἡμῶν ἐλέγχει με περὶ ἁμαρτίας; εἰ ἀλήθειαν λέγω, διατί ὑμεῖς οὐ πιστεύτέ μοι; 1 Io. 3, 5
 47 ὁ ὢν ἐκ τοῦ θεοῦ τὰ ῥήματα τοῦ θεοῦ ἀκούει· διὰ τοῦτο ὑμεῖς οὐκ ἀκούετε, 18, 37
 ὅτι ἐκ τοῦ θεοῦ οὐκ ἐστέ. 48 ἀπεκρίθησαν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ εἶπαν αὐτῷ· οὐ καλῶς 1 Io. 4, 6
 λέγομεν ἡμεῖς ὅτι Σαμαρῖτης εἶ σὺ καὶ δαυμόνιον ἔχεις; 49 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· 7, 20
 ἐγὼ δαυμόνιον οὐκ ἔχω, ἀλλὰ τιμῶ τὸν πατέρα μου, καὶ ὑμεῖς ἀτιμάζετε με. Mt. 10, 25
 50 ἐγὼ δὲ οὐ ζητῶ τὴν δόξαν μου· ἔστιν ὁ ζητῶν καὶ κρίνων. 51 ἀμὴν ἀμὴν
 λέγω ὑμῖν, ἐάν τις τὸν ἐμὸν λόγον τηρήσῃ, θάνατον οὐ μὴ θεωρήσῃ εἰς τὸν 5, 24
 αἰῶνα. 52 εἶπαν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι· νῦν ἐγνώκαμεν ὅτι δαυμόνιον ἔχεις. Ἀβραὰμ 11, 25
 ἀπέθανεν καὶ οἱ προφῆται, καὶ σὺ λέγεις· ἐάν τις τὸν λόγον μου τηρήσῃ, οὐ μὴ
 γεύσεται θανάτου εἰς τὸν αἰῶνα· 53 μὴ σὺ μελίων εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἀβραὰμ, 4, 12
 ὅστις ἀπέθανεν; καὶ οἱ προφῆται ἀπέθανον· τίνα σεαυτὸν ποιεῖς; 54 ἀπεκρίθη
 Ἰησοῦς· ἐάν ἐγὼ δοξάσω ἑμαυτὸν, ἡ δόξα μου οὐδὲν ἐστίν· ἔστιν ὁ πατήρ μου
 ὁ δοξάζων με, ὃν ὑμεῖς λέγετε ὅτι θεὸς ἡμῶν ἐστίν, 55 καὶ οὐκ ἐγνώκατε αὐτόν,
 ἐγὼ δὲ οἶδα αὐτόν. κἂν εἶπω ὅτι οὐκ οἶδα αὐτόν, ἔσομαι ὁμοῖος ὑμῶν ψεύστης·
 ἀλλὰ οἶδα αὐτόν καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ τηρῶ. 56 Ἀβραὰμ ὁ πατήρ ὑμῶν ἠγαλλιά- Gen. 22, 18
 σοστο ἵνα εἶδῃ τὴν ἡμέραν τὴν ἐμὴν, καὶ εἶδεν καὶ ἐχάρη. 57 εἶπαν οἱ Ἰου-
 δαῖοι πρὸς αὐτόν· πενήτην κόντα ἔτη οὕτω ἔχεις καὶ Ἀβραὰμ ἐώρακας; 58 εἶπεν
 αὐτοῖς· Ἰησοῦς· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, πρὶν Ἀβραὰμ γενέσθαι ἐγὼ εἰμί. 59 ἦραν
 οἱ λίθους ἵνα βάλωσιν ἐπ' αὐτόν· Ἰησοῦς δὲ ἐκρύβη καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ. 10, 31

46. εἰ cum **MBCLXII** it. vg. goth. sah. copt. Addunt δε **ΓΑΛ** aeth.

48. ἀπεκρίθησαν sine *ονν* cum **BCDLX**, a, b, c, e, ff², l, fos. sah. copt. etc. Addunt *ονν* **ΓΑΛΠ**, f, g, q, vg. syr.^P (goth. *autem*).

51. *τον εμον λογον* cum **BCDLX**, 33, 258. *τον λογον τον εμον* cum **ΓΑΛΠ**.

52. *ειπαν* cum **MD**. *ειπον* cum **BCLX** etc. Scripsimus sine copula cum **BC**, a, b, e, syr.^{sch.} et hr. copt. arm. Addunt *ονν* **DLXΓΑΛΠ** etc. *γευσηται* cum **ACDLXΓΑΛΠ**. *γευσεται* cum **EFH**. *εις τ. αιωνα*: D, b, c, ff², l omit-tunt (nec Nonn.⁹, 164 exprimit).

53. *σεαυτον* sine *σν* cum **ABCDCGKLXΓΑΠ** it. vg. sah. copt. etc. Addunt *σν* **EFHMSUA** (X^tregell.) goth. arm.

54. *δοξασω* cum **M^oetcbBC^oD**, 1, 69, 346, item a, c, e, ff², l, q. *δοξαζω* cum **καC²LXΓΑΛΠ** etc. *ημων* cum **AB²et³CLΓΑΛΠ**, f, g, am. em for. fu. iac. ing. gat. mm. mt. san. taur. tol. sax. goth. sah. copt. syr.^{utr.} arm. aeth. *υμων* cum **MB^oDFX**, a, b, c, e, ff², l, q, vg.^{ed}.

55. *van* cum **BD**. *και εαν* cum **ACLXΓΑΛΠ**. *υμων* cum **κCLXΓΑΛΠ**, 33. *υμιν* cum **ABD**. *αλλα* cum **BDX**. *αλλ* cum **ACL**.

56. *ειδη* cum **AB^oD²X**, 69 (*Γ ἦδη*) Or.4, 321. *ιδη* cum **B^oCD^oL**.

57. *εωρακας* (**B^o -κες**) cum **καABCDSUGAIP²** (item **EFGHKLMXAIIP^o** etc. *σορ.*): **κ^o** sah. *εωρακεν σε*. Harting conjecit *Αβρααμ εωρακε σε*. Cf. V. d. S. Bak-huyzen, p. 313 et de Koe.

58. *ις* cum **BC**, *escr.^o* ο *ις* cum **ADLX**.

59. *εξηλθεν εκ του ιερου* sine additamento cum **BD**, a, b, c, e, ff², g, l, vg. sah. arm. pers.^w. Or.4, 292 Chr.8, 372 Cyr.4, 586. Textus receptus addit *διελθων* (**καCLX** etc. *και διελθων*, per incuriam etiam **κεb**) *δια μεσου αυτων* (**καCLX** etc. addunt *επορευετο*, item syr.^P c.^o) *και παρηγεν ουτως* (cf. I.c. 4 : 30) cum **καetcbACLXΓΑΛΠ**, f, q, copt. syr.^{utr.} aeth. goth.

IX.

1 Καὶ παράγων εἶδεν ἄνθρωπον τυφλὸν ἐκ γενετῆς. 2 καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες· ἄραββί, τίς ἡμαρτεν, οὗτος ἢ οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ἵνα τυφλὸς γεννηθῆῃ; 3 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς οὕτε οὗτος ἡμαρτεν οὕτε οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ἀλλ' ἵνα φανερωθῆ ἃ τὰ ἔργα τοῦ θεοῦ ἐν αὐτῷ. 4 ἡμᾶς δεῖ ἐργάζεσθαι τὰ ἔργα τοῦ πέμψαντος ἡμᾶς ἕως ἡμέρας ἐστίν· ἔρχεται νῦν ὅτε οὐδεὶς δύναται ἐργάζεσθαι. 5 ὅταν ἐν τῷ κόσμῳ ᾧ, φῶς εἰμί τοῦ κόσμου. 6 ταῦτα εἰπὼν ἔκτισεν χαμαὶ καὶ ἐποίησεν πηλὸν ἐκ τοῦ πύσματος, καὶ ἐπέχρισεν αὐτῷ τὸν πηλὸν ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμούς. 7 καὶ εἶπεν αὐτῷ ἕπαγε νίψαι εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ Σιλωάμ, ὃ ἐρμηνεύεται ἀπεσταλμένος. ἀπῆλθεν οὖν καὶ ἐνίψατο, καὶ ἦλθεν βλέπων. 8 Οἱ οὖν γείτονες καὶ οἱ θεωροῦντες αὐτὸν τὸ πρότερον, οὗτοι προσαιτῆς ἦν, ἔλεγον· οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ καθήμενος καὶ προσαιτῶν; 9 ἄλλοι ἔλεγον οὗτοι οὗτός ἐστιν ἄλλοι ἔλεγον· οὐχί, ἀλλὰ ὁμοῖος αὐτῷ ἐστίν. ἐκεῖνος ἔλεγεν οὗτοι ἐγὼ εἰμι. 10 ἔλεγον οὖν

IX: 1. εἶδεν cum κBEFGHSUIII². ἰδεν cum ACDKLMMXAAIP*.

3. ἰς cum κABCLXΓAAIP*. ο ἰς cum DI² etc.

4. ημας primum cum κ*BDL (D post δεῖ ponunt) sah. copt. syr. hr. aeth. ro. Cyr. 4, 590 Nonn. 10, 19. Confirmat Or. 3, 201 et 4, 27. Cum Or. prorsus facit Hier. ter. (in Hieremiam. 13, in ep. galat. 3, in ecclesiast.), ubique enim Salvatoris verba dicit: Operamini dum dies est. εμε cum κ^a vel ^bACXΓAAIP it. vg. goth. syr. utr. aeth. pp Chr. 8, 377. Item ημας secundum cum κ*L copt. aeth. ro. Cyr. 4, 599 (Or. Hier. Nonn. alterum ημας non attingunt). με cum iisdem quibuscum antea εμε, item BD sah. syr. hr.

6. ἐπέχρισεν: BC*vid. ἐπεθήκεν. D αὐτῷ τὸν πηλὸν ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμούς αὐτοῦ, aeth. ei oculos ejus (omisso τὸν πηλὸν), sah. lutum super oculos ejus. αὐτοῦ τ. πηλ. ἐπὶ τ. οφθ. cum κBL, 1, 33, item AC², 157, 254, 6pe, 7pe, Cyr. 4, 601 αὐτοῦ τ. πηλ. ἐπὶ τ. οφθ. τοῦ τυφλοῦ. Textus receptus τὸν πηλὸν ἐπὶ τ. οφθ. τοῦ τυφλοῦ cum C*XΓAAIP, b, syr. p. Cf. de Koe, qui etiam legit αὐτῷ, Dat. commodi.

7. νίψαι: A, a, b, e, (sed vide post) omittunt, A² post σιλωάμ addit καὶ νίψαι, item e post ἀπεσταλμ. addit et lava oculos tuos. ο ἐρμηνεύεται ἀπεσταλμένος, glossema, Wassenbergh, Lücke, V. d. Sande Bakhuyzen. Cf. contra de Koe.

8. προσαιτῆς ἦν cum κABC*DKLXII², f, II², g, q, vg. goth. sah. copt. syr. utr. arm. aeth. τυφλὸς ἦν cum C³ΓAA. Piscator conjecit οτε προσαιτῆς ἦν. Beza: quodsi pro οτι legas οτε, i. e. quum, planior etiam erit sententia, sed ex conjectura nihil placet mutare. V. d. S. Bakhuyzen legit etiam οτε. Eī videtur οτε προσαιτῶν (vel τυφλὸς) ἦν lectio marginalis esse. Cf. de Koe.

9. ἄλλοι (κ, 124 copt. syr. pmg. et hr. arm. addunt δε) ἔλεγον οὐχι ἀλλὰ (ἀλλὰ κC; BLX al. ἀλλ) cum κBCLX, 33, 124, b, syr. sch. et p mg. et hr. arm. aeth. pers. p. Item omisso ἔλεγον, 1, 2pe, g, vg. sah. pers. w. ἄλλοι (D ετεροι) δε οτι cum ADE²ΓAAIP, f, l, goth. syr. p. txt. (a, e alii dicebant, c, II², q alii autem dicebant quia). ἐκεῖνος sine copula cum κ^{ca}BC*DEFGHLLMSAA am. for. fu. ing. san. syr. p. txt. Addunt δε κ* et ^{cb}AC²KUXIII, 33, 69, a, b, c, e, f, II², g, l, q, vg. cle. goth. syr. sch. et p c.*

αὐτῶ· πῶς οὖν ἠνεχώθησάν σου οἱ ὀφθαλμοί; 11 ἀπεκριθὴ ἐκεῖνος· ὁ ἄνθρωπος ὁ λεγόμενος Ἰησοῦς πηλὸν ἐποίησεν καὶ ἐπέχρισέν μου τοὺς ὀφθαλμούς· καὶ εἶπέν μοι εὖ υπαγε εἰς τὸν Σιλωὰμ καὶ νίψαι. ἀπελθὼν οὖν καὶ νιψάμενος ἀνέβλεψα. 12 εἶπαν αὐτῶ· ποῦ ἔστιν ἐκεῖνος; λέγει· οὐκ οἶδα.

13 Ἄγουσιν αὐτὸν πρὸς τοὺς Φαρισαίους, τὸν ποτε τυφλόν. 14 ἦν δὲ σάββατον ἐν ἧ ἡμέρᾳ τὸν πηλὸν ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἀνέφραξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμούς. 15 πάλιν οὖν ἠρώτων αὐτὸν καὶ οἱ Φαρισαῖοι πῶς ἀνέβλεψεν. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· πηλὸν ἐπέθηκεν μου ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ ἐνιψάμην καὶ βλέπω. 16 ἔλεγον οὖν ἐκ τῶν Φαρισαίων τινές· οὐκ ἔστιν οὗτος παρὰ θεοῦ ὁ ἄνθρωπος, ὅτι τὸ σάββατον οὐ τηρεῖ. ἄλλοι ἔλεγον· πῶς δύναται ἄνθρωπος ἀμαρτωλὸς τοιαῦτα σημεῖα ποιεῖν; καὶ σχίσμα ἦν ἐν αὐτοῖς. 17 λέγουσιν οὖν τῶ τυφλῷ πάλιν· σὺ τί λέγεις περὶ αὐτοῦ, ὅτι ἤνοιξεν σου τοὺς ὀφθαλμούς; ὁ δὲ εἶπεν ὅτι προφήτης

10. *ονν* post *πως* cum κ CDLX, 157, a (sed omittit *ονν* primum), l, arm. (ut a) syr.P c.* et hr. Omittunt ABΓΔΛΠ, b, c, e, f, Π², g, q, vg. sah. copt. goth. Cyr.4,604. *ηνεχωθησαν* cum κ BCDEFGHLLMXΓΔ.1. *ανεωχθ.* cum AKUII. *σου* cum uncialibus omnibus, b, fos. tol. (hi.³ *oculi tui*) goth. syr.utr. et hr. *σοι* cum minusculis, a, c, d, e, f, Π², g, l, q, vg.
11. *απεκρ. εκεινος* sine additamento cum κ BCDL, 1, 33, 118, 2pe, c, e, Π², l, vg. sah. arm. Addunt *και ειπεν ΑΧΓΔΛΠ*, a, b, f, q, goth. syr.utr. et hr. etc. *ο ανθρ.* cum κ BL, 1, 22, 33, sah. etc., item *ο λεγομενος* cum κ BC, 1, 33, 118. *ανθρωπ. λεγομ.* (omisso ὁ utroq.) cum ADXΓΔΛΠ (C vide ante) goth. arm. *ου* cum κ BL syr.P, item sah. copt. Omittunt ADXΓΔΛΠ it. vg. etc. *εις τον σιλωαμ* cum κ BDLX, 1, 118, 2pe, a, b, c, Π², l, sah. copt. syr.hr. arm. *εις την κολυμβηθραν του σιλωαμ* cum ΑΓΔΛΠ, e, f, g, q, vg. goth. syr.P aeth. *ονν* cum κ BDLX, 1, 33, 124, 157, 2pe, sah. copt. syr.P mg. *δε* cum ΑΓΔΛΠ goth. syr.P txt. — it. pler. vg. syr.sch. aeth. *et ante ap.* — *και* (copt. omittit; sah. *abiens igitur lavi*) *νιψαμενος*: D *και ενιψαμην*, item it. vg. — *ανεβλεψα*: Peerlkamp conjecit *αμα εβλεψα*. Cf. contra V. d. S. Bakhuyzen et de Koe.
12. *ειπ.* sine copula cum A, 28^{ev}, 53^{ev}, fscr., e (*aiunt ad eum illi*) am. em. for. fu. ing. sax. sah. copt. syr.sch. arm. Aug. ioh.44,8. *ειπ. ονν* cum DΓΔΛΠ, a, c, Π², q, fos. goth. syr.P; item b, f *ειπ. δε.* κ BLX, 1, 33, 118, 157, 2pe, l, vg. ed syr.hr. aeth. *και ειπ.*
14. *εν η ημερα* cum κ BLX, 33, a, b, c (e *in quo*), Π², mm. syr.P mg. et hr. Cyr.4,605. *οτε* cum ADΓΔΛΠ, f, l, q, vg. goth. sah. copt. syr.sch. et P txt. LX *ηνεωξεν, D, 249 ηνοιξεν.*
15. *μον (Η μοι) επι τ. οφθ.* cum κ B(H)LXΓΔΠ, item *mihi super oculos* c, e, f, Π², l, q, am. fu. ing. for. san. syr.P goth.; A *μου επεθ. επι τ. οφθ.* — *επ. τους οφθ. μου* cum D, a, b, syr.sch. et hr. arm.
16. *ουκ εστ. ονν. παρ. θε. ο ανθρωπ.* cum κ BDLX, 157, l, syr.hr. Cyr.4,608, item e *non est hic a deo*, item c, Π², g, vg. etc. *ουτος ο ανθρωπ. ουκ εστ. παρ. τον* (cum AGKI) *θειον* cum ΑΓΔΛΠ, a, b, f, q, sah. copt. syr.utr. goth. aeth. *αλλοι* cum ALXΓΔΛΠ it. pler. am. fu. for. ing. san. goth. arm. syr.P. — κ BD, c, Π², etc. addunt *δε*.
17. *ονν* cum κ ABDLX, 1, 13, 69, it. pler. vg. sah. syr.P c.* Cyr.4,610. Omittunt ΓΔΛΠ, q, goth. copt. syr.sch. arm. aeth. *ου τι* cum ADΓΔΛΠ it. vg. etc. — κ BLX copt. (non sah.) Cyr.4,610 *τι ου.* — *ηνοιξεν* cum κ 1DΓΔ. — BXΔ *ηνεωξεν, KLI* *ανεωξεν.*

Lc. 7, 16

ἐστίν. 18 οὐκ ἐπίστευσαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ, ὅτι ἦν τυφλὸς καὶ ἀνεβλεψεν, ἕως ὅτου ἐφώνησαν τοὺς γονεῖς αὐτοῦ τοῦ ἀναβλέψαντος, 19 καὶ ἠρώτησαν αὐτοὺς λέγοντες· οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ἡμῶν, ὃν ὑμεῖς λέγετε ὅτι τυφλὸς ἐγεννήθη; πῶς οὖν βλέπει ἄρτι; 20 ἀπεκρίθησαν οὖν οἱ γονεῖς αὐτοῦ καὶ εἶπαν· οἴδαμεν ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ἡμῶν καὶ ὅτι τυφλὸς ἐγεννήθη· 21 πῶς δὲ νῦν βλέπει οὐκ οἴδαμεν, ἢ τίς ἤνοιξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμούς; ἡμεῖς οὐκ οἴδαμεν· αὐτὸν ἐρωτήσατε, ἡλικίαν ἔχει, αὐτὸς περὶ ἑαυτοῦ λαλήσει. 22 ταῦτα εἶπον οἱ γονεῖς αὐτοῦ ὅτι ἐφοβοῦντο τοὺς Ἰουδαίους· ἤδη γὰρ συνετέθειντο οἱ Ἰουδαῖοι ἵνα ἐάν τις αὐτὸν ὁμολογήσῃ Χριστόν, ἀποσυνάγωγος γένηται. 23 διὰ τοῦτο οἱ γονεῖς αὐτοῦ εἶπαν ὅτι ἡλικίαν ἔχει, αὐτὸν ἐπερωτήσατε. 24 Ἐφώνησαν οὖν τὸν ἄνθρωπον ἐκ δευτέρου, ὃς ἦν τυφλός, καὶ εἶπαν αὐτῷ· δὸς δόξαν τῷ θεῷ· ἡμεῖς οἴδαμεν ὅτι ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἁμαρτωλὸς ἐστιν. 25 ἀπεκρίθη οὖν ἐκείνους· εἰ ἁμαρτωλὸς ἐστίν οὐκ οἶδα· ἐν οἶδα, ὅτι τυφλὸς ὦν ἄρτι βλέπω. 26 εἶπον οὖν αὐτῷ· τί ἐποίησέν σοι; πῶς ἤνοιξέν σου τοὺς ὀφθαλμούς; 27 ἀπεκρίθη αὐτοῖς· εἶπον ἡμῖν ἤδη καὶ οὐκ ἠκούσατε· τί πάλιν θέλετε ἀκοῦειν; μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε

18. ἦν τυφλ. cum **MBL**, 157, b, Chr. 3, 387. τυφλ. ἦν cum **ΑΧΓΑΛΠ** it. pler. vg. οτι ἦν τυφλ. καὶ ανεβλ. (28, b omittunt κ. ανεβλ.): *D*, l omittunt. αὐτον του αναβλεψαντος cum **ABL**, f, vg. — *D*, 131, 54^{ev}. sah. munt. arm. omittunt αὐτον, item 1, 22, 118, 2pe, a, b, c, e, ff², l, q, copt. pers. p omittunt του αναβλεψαντος. Wassenbergh (cf. V. d. S. Bakhuyzen) expunxit του αναβλ.
19. βλέπ. αρτι cum **BLDU**, 33, b, c, ff², l. αρτι βλέπ. cum **ΑΧΓΑΛΠ**, a, e, f, g, q, vg.
20. απεκρ. ουν cum **MB**, 15^{ev}, vg. cod. (ουν propter ουν proxime praegressam vel omissum vel mutatum). απεκριθ. sine copula cum **DGLUXII**, 1, 33, 69, it. pler. vg. etc. — **AEFHKMSΓΑΛ** etc. απεκρ. δε. Praeterea addunt αυτοις **ΑΔΓΑΛΠ**, b, c, l, q, vg. goth. syr. p. Omittunt **BBLX**, 33, 69, 346, a, e, f, ff², copt. syr. sch. arm. aeth.
21. ηνοιξεν cum **MBDLΓΑΛΠ**. — *A* etc. ηνεωξεν vel ανεωξεν. — αυτον ερωτησατε (*D* επερωτ.) hoc loco cum **MBDLX**, 1, 33, 157, a, c, e, f, g, vg. copt. syr. hr. arm. aeth. pers. w. Post ηλικ. εχει cum **ΑΓΑΛ**, l, q, goth. syr. utr. — **κ***, b, sah. (etiam mosc. 7) omittunt. ηλικιαν εχει sine αυτοις cum **MBDLX**, 1, 33, 157, it. pler. vg. etc. αυτος ηλικ. εχ. cum **κ*ΑΓΑΛ**, q, goth. syr. αυτον cum **ABEKMSXΓΑ**. αυτον cum **DFGHLUA**.
22. επερωτησατε cum **MB**. ερωτησατε cum **ALX** etc.; *D* ερωτατε.
24. εκ δευτερου hoc loco cum **MBDL**, 33, b, c, e, ff², l, q, sah. copt. syr. sch. Post εφων. ουν cum **ΑΧΓΑΛ**, a, f, vg. etc. ο ανθρωπ. ουτος cum **ΑΔΧΓΑΛ**, e (*homo iste*), syr. p. Ps.-Ath. 371. ουτος ο ανθρωπ. cum **MBL**, 157, 249, it. pler. vg. goth. syr. sch. et hr.
25. απεκρ. ουν (33 απεκρ. αυτοις, 13 απ. δε): *KS*, 1, a, sah. copt. arm. Chr. 8, 389 omittunt ουν. — εκεινος sine additamento cum **MBDL** it. vg. goth. sah. syr. p. arm. perss. Cyr. 4, 617. Addunt και ειπεν **ΧΓΑΛ** copt. (*dicens*) syr. sch. et hr. aeth.
26. ουν cum **κ*BDKLLX**, b, c, f, ff², g, q, vg. sah. — **κ***, a, e, syr. sch. copt. arm. plane omittunt. δε cum **ΑΓΑΛ** syr. p. αυτω sine παλιν cum **κ*BD**, 2pe, a, b, c, e, ff², g, l, vg. sah. copt. syr. hr. Nonn. 10, 134. Addunt παλιν **κ*ΑΧΓΑΛ**, f, q, goth. syr. utr. etc.
27. τι: *B*, aeth. addunt ουν.

αὐτοῦ μαθηταὶ γενέσθαι; 28 ελοιδόρησαν αὐτὸν καὶ εἶπαν· σὺ μαθητῆς εἶ ἐκείνου, ἡμεῖς δὲ τοῦ Μωσέως ἐσμεν μαθηταί· 29 ἡμεῖς οἶδαμεν ὅτι Μωσὴ λελάληκεν ὁ θεός, τοῦτον δὲ οὐκ οἶδαμεν πόθεν ἐστίν. 30 ἀπεκρίθη ὁ ἄνθρωπος καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ἐν τούτῳ γὰρ τὸ θαυμαστόν ἐστιν, ὅτι ὑμεῖς οὐκ οἴδατε πόθεν ἐστίν, καὶ ἠνοιξέν μου τοὺς ὀφθαλμούς. 31 οἶδαμεν ὅτι ἁμαρτωλῶν ὁ θεός οὐκ ἀκούει, ἀλλ' ἐάν τις θεοσεβῆ ἢ καὶ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιῇ, τότεν ἀκούει. 32 ἐκ τοῦ αἰῶνος οὐκ ἠκούσθη ὅτι ἠνοιξέν τις ὀφθαλμούς τυφλοῦ γυγεννημένου· 33 εἰ μὴ ἦν οὗτος παρὰ θεοῦ, οὐκ ἠδύνατο ποιεῖν οὐδέν. 34 ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπαν αὐτῷ· ἐν ἁμαρτίας σου ἐγεννήθης ὄλος, καὶ σὺ διδάσκεις ἡμᾶς; καὶ ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω.

35 Ἦκουσεν Ἰησοῦς ὅτι ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω, καὶ εὐρών αὐτὸν εἶπεν· σὺ πιστεύεις εἰς τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; 36 ἀπεκρίθη ἐκείνος καὶ εἶπεν· καὶ τίς ἐστιν, κύριε, ἵνα πιστεύσω εἰς αὐτόν; 37 εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· καὶ εἴωρακας αὐτόν, καὶ ὁ λαλῶν μετὰ σοῦ ἐκείνός ἐστιν. 38 ὁ δὲ ἔφη· πιστεύω, κύριε· καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ. 39 καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· εἰς κρίμα ἐγὼ εἰς τὸν κόσμον τοῦτον ἦλθον, ἵνα οἱ μὴ βλέποντες βλέπωσιν καὶ οἱ βλέποντες τυφλοὶ γένωνται. 40 ἤκουσαν ἐκ τῶν Φαρισαίων οἱ μετ' αὐτοῦ ὄντες, καὶ εἶπαν αὐτῷ· μὴ καὶ ἡμεῖς τυφλοὶ

28. ελοιδόρησαν sine copula cum AXΓAA, b, e, l, q, am. em. for. fu. ing. iac. fos. tol. arm. Aug. ioh. 44, 12. ελοιδορ. ουν cum 69, c, vg. cle. goth. — κ* B etc. και ελοιδορ., κ^cDL etc. οι δε ελοιδορ. — μαθητ. ει εκεινου cum κAB, 1, 33. ει μαθητ. εκειν. cum XΓAA, e, f, g, l, q, goth. etc.; D, a, b, c, ff², vg. μαθ. εκειν. ει.
30. εν τουτω γαρ cum κB(D)L, 22, 249. εν γαρ τουτω cum AΓA. — X1 εν γαρ τουτο, item a, b, c, e, ff² hoc (e hoc ergo), sah. copt. hoc ipsum. το θαυμαστον cum κBL, 1, 22, 33. Omittunt το ADXΓAA arm. ηνοιξεν cum κB DL, 249. ανεωξε cum AΓAA, item X ηνεωξεν.
31. οίδαμεν sine copula cum κBDGL, 1, 33, a, b (scio), c, e, ff², l, fos. sah. copt. arm. Addunt δε AXΓAA, f, vg. goth. etc. αμαρτ. ο θεος hoc ordine cum κALXΓA, b, c, f, ff², g, l, q, vg. syr. Pet^{hr}. arm. aeth. ο θεος αμαρτ. cum BDA, a, e, goth. syr. sch. etc.
32. ηνοιξεν cum κADLΓA. — BXA, tscr. Ath.⁶⁴ ηνεωξεν.
35. ις cum κ* B. ο ις cum κAD. ειπεν sine additamento cum κ* BD, e, copt. cod. Addunt αυτω κ^cAL (X αυτων) ΓAA it. pler. vg. etc. του ανθρωπου cum κBD sah. aeth. ro. του θεου cum ALXΓAA it. vg. copt. syr. utr. et hr. goth. arm. aeth. pp.
36. και ειπεν cum κDLX it. pler. vg. etc. Omittunt AB, 68, a, copt. wi. και τις cum κBDXΓAA goth. syr. Pet^{hr}. arm. Omittunt και AL it. vg. sah. copt. syr. sch. εστιν: B addit εφη.
37. ειπεν (κ εφη, D syr. P^mg. απεκριθη) sine copula cum κBDX, 33, a, b, e, sah. copt. syr. utr. et hr. arm. Addunt δε ALΓAA, q, goth. εωρακας cum κAB³DMSUΓA. εωρακας cum B* EFGKLXA.
40. ηκουσαν sine copula cum κBLX, 33, 157, 249, sah. copt. arm. και ηκ. cum AΓAA, b, c, e, f, g², l, q, vg. etc.; item D, ff², g¹, ηκ. δε. — εκ των φαρ. sine ταυτα cum κ* et cbD, 63, 253, 32^{ev}, b, c, e, f, ff², g^{1,2}, l, vg. sah. copt. arm. — Addunt ταυτα κ^caBLX, a (ante εκ τ. φα. ponunt), q, syr. utr. et hr. aeth. (goth. hoc). οι μετ αυτ. οντ. cum κBDLX it. vg. οι οντ. μετ αυτ. cum AΓAA, goth. arm. aeth.

ἔσμεν; 41 εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· εἰ τυφλοὶ ἦτε, οὐκ ἂν εἶχετε ἁμαρτίαν· νῦν δὲ λέγετε ὅτι βλέπομεν ἢ ἁμαρτία ὑμῶν μένει.

X.

1 Ἄμην ἄμην λέγω ὑμῖν, ὁ μὴ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας εἰς τὴν αὐλὴν τῶν προβάτων ἀλλὰ ἀναβαίνων ἀλλαχόθεν, ἐκεῖνος κλέπτης ἐστὶν καὶ ληστής· 2 ὁ δὲ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας ποιμὴν ἐστὶν τῶν προβάτων. 3 τούτῳ ὁ θρωρός ἀνοίγει, καὶ τὰ πρόβατα τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούει, καὶ τὰ ἴδια πρόβατα φωνεῖ κατ' ὄνομα καὶ ἐξάγει αὐτά. 4 ὅταν τὰ ἴδια πάντα ἐκβάλῃ, ἔμπροσθεν αὐτῶν πορεύεται, καὶ τὰ πρόβατα αὐτῷ ἀκολουθεῖ, ὅτι οἶδασιν τὴν φωνὴν αὐτοῦ· ἢ ἄλλοτρίῳ δὲ οὐ μὴ ἀκολουθήσουσιν, ἀλλὰ φεύξονται ἀπ' αὐτοῦ, ὅτι οὐκ οἶδασιν τῶν ἄλλοτρίων τὴν φωνήν. 6 Ταύτην τὴν παροιμίαν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἐκεῖνοι δὲ οὐκ ἔγνωσαν τίνα ἦν ἢ ἐλάλει αὐτοῖς. 7 εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς· ἄμην λέγω ὑμῖν ὅτι ἐγὼ εἰμι ἡ θύρα τῶν προβάτων. 8 πάντες ὅσοι ἤλθον κλέπται εἰσὶν καὶ λησταί, ἀλλ' οὐκ ἤκουσαν αὐτῶν τὰ πρόβατα. 9 ἐγὼ εἰμι ἡ θύρα· δι'

41. η *αμαρτια* et *μενει* cum κ^* et cb *ΑΒΓΑΑ* it. vg. etc. — κ^{ca} *DLX*. 33, syr.p mg. et hr. arm. *αι αμαρτια* et *μενουσιν*. Praeterea scripsimus sine *ονν* inter η (*αι*) et *αμαρτια* (-*ται*) cum κ *BDKLX*, b, c, e, f, ff², g, q, vg. sah. *η ονν αμαρτ.* cum *ΑΓΑΑ*, a, l, goth. syr. utr. — Peerlkamp coniecit *ωνν δε ουι λεγετε βλεπομεν κτλ*. Sic etiam V. d. S. Bakhuyzen. Vide contra de Koe. Naber (*Mnemosyne*, 1881, p. 288) legit *ουι λεγετε* et *ουι βλεπομεν*. Cf. contra de Koe, p. 253.

- X: 3. *φωνει* cum κ *ABDLX*, 1, 33, 157, 249, 2pe, Cyr. 4, 636. *καλει* cum *ΓΑΑΠ*.
 4. *οταν* sine copula cum κ *BLIP*², 1, 33, 157, 2pe, sah. *και οταν* cum *ΑΔΧ ΓΑΑ*, a, e, f, g^{vid}, vg. etc. — *KIP*^{*} etc. *οταν δε*. — *τα ιδια παντα* cum κ^{ca} *BDLX*, 1, 22, 33, 2pe, a, e, sah. copt. arm. Lcif.; item b, c, ff², l *oves suas omnes*. κ^* et cb goth. *τα ιδια tantum*, syr. hr. *αυτα*. — *τα ιδια προβατα* cum *ΑΓΑΑ*, f, g^{vid}, q (*oves suas*), vg. syr. utr. — Naber (*Mnemosyne*, 1878, p. 362) coniecit *εκκαλη* pro *εκβαλη*. Vide contra de Koe.
 5. *ακολουθησουσιν* cum *ΑΒΔΕΦΓΔ*. *ακολουθησωσιν* cum κ *KLMSUXΓΑΠ*.
 7. *ειπεν ονν* (e, Lcif. copt. arm. omittunt *ονν*) sine *παλιν* cum κ^* et ca , 1, 63, 69, 124, 253, 2pe, e, Lcif.¹⁵⁴ Cyr. 4, 639, item sine *αυτοις* (a, e, Lcif. *ad illos*) cum κ^* *B*. Textus receptus addit *παλιν αυτοις*: e testibus vero *B* addit tantum *παλιν*, κ^{ca} , 1, etc. addunt tantum *αυτοις*, *DEFGLMSUTA*, a etc. addunt *παλιν αυτοις*, item κ^{a} et cb *AKAII* etc. addunt *αυτοις παλιν*, item interposito ο τ X, 33, etc. *ουι* cum κ *ADEFMSΓΑΑΠ*² it. pler. vg. etc. — *BGKLUXII*^{*}, 33, a, mm. arm. aeth. omittunt.
 8. *παντες*: D, b, fos. Dit.^{tri.3} 19 omittunt. *ηλθον* sine *προ εμου* cum κ^* *EFGM SUTA*, 28, 106, 131, 237, 435, a, b, c, e, f, ff², g, l, q, vg. (etiam am. fu. for. etc., item sax.) goth. sah. wol. syr. sch. et p. txt. et hr. perss. Bas. Eth.²⁹⁴ Chr. 8, 400 Aug. (contr. advers. legis et proph. libr. 2, 16 *illud quoque ait dixisse dominum*: omnes alii quotquot ante me venerunt fures sunt et latrones. *Non autem ita scriptum est, sed ita*: Omnes quotquot venerunt, fures sunt et latrones. *Venisse quippe hoc loco intelligi voluit eos qui missi non fuissent*). *ηλθ. προ εμου* cum κ^{ca} *ABDKLXAPI* gat. syr. cod. et p. c.^{*}, copt.

ἔμοῦ ἂν τις εισέλθῃ, σωθήσεται, καὶ εἰσελεύσεται καὶ ἐξελεύσεται καὶ νομῆν εὐρήσει. 10 ὁ κλέπτης οὐκ ἔρχεται εἰ μὴ ἵνα κλέψῃ καὶ θύσῃ καὶ ἀπολέσῃ· ἐγὼ ἦλθον ἵνα ζωὴν ἔχωσιν καὶ περισσὸν ἔχωσιν. 11 ἐγὼ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός. ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τίθησιν ὑπὲρ τῶν προβάτων· 12 ὁ μισθωτὸς καὶ οὐκ ὢν ποιμὴν, οὐ οὐκ ἔστιν τὰ πρόβατα ἴδια, θεωρεῖ τὸν λύκον ἐρχόμενον καὶ ἀφήσκει τὰ πρόβατα καὶ φεύγει, — καὶ ὁ λύκος ἀρπάζει αὐτὰ καὶ σκορπίζει, — 13 οἱ μισθωτὸς ἔστιν, καὶ οὐ μέλει αὐτῷ περὶ τῶν προβάτων. 14 ἐγὼ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός, καὶ γινώσκω τὰ ἐμά, καὶ γινώσκουσί με τὰ ἐμά, 15 καθὼς γινώσκει με ὁ πατὴρ καὶ γὼν γινώσκω τὸν πατέρα, καὶ τὴν ψυχὴν μου τίθημι ὑπὲρ τῶν προβάτων. 16 καὶ ἄλλα πρόβατα ἔχω, ἃ οὐκ ἔστιν ἐκ τῆς ἀλλῆς ταύτης· κάκεῖνα δεῖ με ἀγαγεῖν, καὶ τῆς φωνῆς μου ἀκούσουσιν, καὶ γενήσεται μία ποίμνη, εἰς ποιμὴν. 17 διὰ τοῦτό με ὁ πατὴρ ἀγαπᾷ, οἱ οὐκ ἔστιν ἐκ τῆς ἀλλῆς ταύτης· ἐξουσίαν ἔχω θείναι αὐτήν, καὶ ἐξουσίαν ἔχω πάλιν λαβεῖν αὐτήν ταύτην τὴν ἐντολὴν ἔλαβον παρὰ τοῦ πατρὸς μου. 19 σχίσμα πάλιν ἐγένετο ἐν τοῖς Ἰουδαίοις διὰ τοὺς λόγους τούτους. 20 ἔλεγον οὖν πολλοὶ ἐξ αὐτῶν· δαιμόνιον ἔχει καὶ μαίνεται· τί αὐτοῦ ἀκούετε; 21 ἄλλοι ἔλεγον ταῦτα τὰ ῥήματα οὐκ ἔστιν δαιμονιζόμενον· μὴ δαιμόνιον δύναται τυφλῶν ὀφθαλμοὺς ἀνοῖξαι; 22 Ἐγένετο τότε τὰ ἐγκαίνια ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις· χειμῶν ἦν· 23 καὶ περιεπάτει

Mt. 11. 27

7. 43

7. 20

8. 48

9. 32

aeth. arr. sl. Textus receptus προ εμου ante ἦλθον cum 1, fos. arm. — * cum it. omnia. sah. et syris consentiens sine dubio consuetudinem secundi saeculi praebet.

12. ο μισθωτος sine copula cum BGL, 1, a, am. fu. for. ing. mt. copt. dz. Lcif.¹⁸⁹. ο μισθωτ. δε cum ΑΓΑΠ; *DXA etc. ο δε μισθωτ. — εστιν cum *ABLX, 1. εισιν cum DΓΑΑ. σκορπίζει sine additamento cum *BDLII, 1, syr. hr. arm. Lcif.¹⁸⁹; sah. copt. aeth. addunt αυτα. Addunt τα προβατα ΑΧΓΑΑ it. vg. goth. syr. utr. sah. münt.
13. οτι μισθ. εστ. cum *(A*vid.)BDL, 1, 22*, 33, e, syr. hr. arm. sah. copt. aeth. Praemittunt ο δε μισθωτος φευγει Α2ΧΓΑΑΠ, a, b, c, f, ff², g, l, vg. goth. syr. utr.
14. γινωσκομοι (-σι *BΛ) με (D εμε) τα εμα cum *BDL it. vg. goth. sah. copt. syr. hr. aeth. arr. pers. w. γινωσκομαι υπο των εμων eum ΑΧΓΑΑΠ syr. utr. arm. pers. p.
16. δει με cum *BDLAI, 1, 33, 69, 124, 346, it. vg. syr. utr. et hr. με δει cum ΑΧΓΑ. γενησεται cum *ΑΓΑΑΠ it. pler. vg. syr. sch. et p txt. Bas. Eth. — *cB DLX, 1, 33, 2pe, f, for. syr. mg. et hr. sah. copt. arm. goth. γενησονται.
17. με ο πατηρ cum *BDLX, 33, 248, 249, it. vg. ο πατ. με cum ΑΕFGKSI ΓΑΑΠ goth. — M με ο πατ. με.
19. σχισμα sine copula cum *BLX, 33, 249, it. vg. (exc. tol.) sah. arm. Addunt ον ΑDΓΑΑΠ tol. copt. syr. p etc.
20. ον cum * et cB D, 1, 86, 2pe. δε cum *cB ABLX, gvid. vg. sah. copt. syr. p et hr. arm.
21. ανοιξαι cum *BLX. ανοιγειν cum ΑDΓΑΑΠ.
22. δε cum *ADX. τοτε cum BL. ενκαινια cum *B*DL. εγκαι. cum ΑB*X. εν ιεροσολυμοις cum *DXΓΑΑΠ, 1, 13, 22, 69. εν τοις ιερ. cum ABL, 33. χειμων sine copula cum *BDGLXII, 1, 33, 42, ff², sah. copt. aeth. Praemittunt και ΑΕFKMSCTA.1 (IP²vid.) it.⁶ vg. etc.

ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ ἐν τῇ στοῇ Σολομῶνος. 24 ἐκύνκλωσαν οὖν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ ἔλεγον αὐτῷ· ἕως πότε τὴν ψυχὴν ἡμῶν αἰρεῖς; εἰ οὐ εἶ ὁ Χριστὸς, εἰπὸν ἡμῖν παραρησίαι. 25 ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς· εἶπον ὑμῖν, καὶ οὐ πιστεύετε· τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ πατρὸς μου, ταῦτα μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ· 26 ἀλλὰ ὑμεῖς οὐ πιστεύετε, ὅτι οὐκ ἐστὲ ἐκ τῶν προβάτων τῶν ἐμῶν. 27 τὰ πρόβατα τὰ ἐμὰ τῆς φωνῆς μου ἀκούουσιν, καὶ γινώσκω αὐτά, καὶ ἀκολουθοῦσίν μοι, 28 καὶ γὰρ δίδωμι αὐτοῖς ζωὴν αἰώνιον, καὶ οὐ μὴ ἀπόλωνται εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ οὐχ ἀρπάσει τις αὐτὰ ἐκ τῆς χειρὸς μου. 29 ὁ πατὴρ μου ὃς δέδωκέν μοι πάντων μερίζων ἐστίν, καὶ οὐδεὶς δύναται ἀρπάξαι ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ πατρὸς. 30 ἐγὼ καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἑσέμει. 31 Ἐβάστασαν πάλιν λίθους οἱ Ἰουδαῖοι ἵνα λιθάσωσιν αὐτόν. 32 ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· πολλὰ ἔργα καλὰ ἔδειξα ὑμῖν ἐκ τοῦ πατρὸς· διὰ ποῖον αὐτῶν ἔργον ἐμὲ λιθάζετε; 33 ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι· περὶ καλοῦ ἔργου οὐ λιθάζομέν σε ἀλλὰ περὶ βλασφημίας, καὶ ὅτι σὺ ἄνθρωπος ὢν ποιεῖς σεαυτὸν θεόν. 34 ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· οὐκ ἐστίν

23. ἐν τῇ (A omittit) στοα sine τον cum **ADΓΔΑΠ**. Addunt τον **BLX**. *σολομῶνος* cum ***BDEFGΔΑ** etc. *σολομωντος* cum **κ^aAKLMSΥΧΓΠ**.
24. *ειπον* cum ***et^{cb}**. *ειπε* cum **κ^aABD**.
25. *απεκριθη* sine additamento cum ***D** goth. Addunt αυτοις **κ^aABL**.
26. *αλλα* cum **ABLA** c^{sc}. *αλλ* cum **DXΓΑΠ**. *οτι ουκ* cum **MBDLX**, 1, 13, 28, 33, 69, 2^{pe}, b, f, Π², g, l, vg. goth. syr.^{sch}.et^pmg.et^{hr}. aeth. *ου γαρ* cum **ΑΓΔΑΠ**, a, c, e, sah. copt. syr.^pxt. arm. *των εμων* sine additamento cum **MBKLM*Π***, c, g, vg. sah. copt. arm. Addunt *καθως ειπον υμιν* **AD M²ΧΓΔΑΠ²**, a, b, e, f, goth. syr.^{utr}.et^{hr}. aeth.
27. *ακουουσιν* cum **MBLX**, 13, 33, 69, 124, 157, 249, 346. *ακουει* cum **ADΓΔΑΠ**.
28. *διδ. αυτ. ζω. αιωνιον* cum **MBLM*X**, 33, 157, sah. copt. syr.^{sch}.et^{hr}. arm. aeth. *ζω. αιω. διδ. αυτ.* cum **ADM²ΓΔΑΠ** it. vg. etc.
29. *ο πατηρ* sine μου cum ***^a**, 13, a, b, c, e, Π², l, syr.^{hr}. Addunt μου **κ^aABDL**, f, g, vg. etc. *ο δεδωκεν* cum **MB*L**, 15^{ev}. a, b, c, e, f, Π², g, l, vg. goth. copt. *ος δεδωκεν (ΜΥ εδωκ.)* cum **AB²ΧΓΑ(Δ)Π** sah. syr.^{utr}.et^{hr}. aeth. — *D ο δεδωκως*. — *παντ. μειζ. εστ.* hoc ordine cum **MBDL** syr.^{sch}, item **X παντ. εστ. μειζ.** — *μειζ. παντ. εστ.* cum **ΑΓΔΑΠ** it.pler. vg. goth. copt. syr.^p et^{hr}. *μειζον* cum **ABX** it.omn. vg. goth. copt. syr.^{hr}. (**κ^l** ο et *μειζων*, **B*** ο et *μειζον*, **AB²X** ος et *μειζον*). *μειζων* cum **κDLΓΔΑΠ** sah.; etiam Lachmann *μειζων* edidit, sed ex commentario patet eum *μειζον* voluisse. *ι. πατρος* cum **MBL** syr.^{hr}. Or.4.285. Addunt μου **ADΧΓΔΑΠ** it. vg.
31. *εβαστασαν* sine copula cum **MBL**, 33, Π², g, am. fu. for. em. iac. ing. m^t. taur. goth. sah.^{woi} syr.^{sch}. arm. Addunt ουν **ADX** it.pler. vg.cle. sah.ming. copt. syr.^p.
32. *κατα post εργα* cum **κAKΛΠ**, a, c, e, f, l, am. fu. for. fos. ing. (item sah. copt. syr.^{utr}.et^{hr}. arm. aeth.). Ante *εργα* cum **DLXΓΑ** (Π², g ut videtur) vg.cle. goth. — *B post υμιν* ponit. *πατρος* cum ***BD**, e, syr.^{hr}. Ath.⁴⁹⁸ Hil.³⁶¹. Addunt μου **κ^a.1LX** it.pler. vg. *εμε λιθαζ.* cum **MBL**, 33, a, b, e, vg. *λιθαζ. με* cum **ADX**, c, f, goth. syr.^{utr}.et^{hr}.
33. *απεκρ. α. οι ιουδαιοι* sine additamento cum **MBKLM*XΠ** it.pler. vg. goth. sah. copt. syr.^p arm. Addunt *λεγοντες* **DEGHIM²SUTΔΔ**, e, arm.cdd. syr.^{hr}. aeth. *ου: DKΠ*, 131, e, vg.cod. syr.^{sch}.et^{hr}. omittunt.
34. *ιμων* cum **κ^a.ABLX**, f, g, vg. sah. copt. syr.^{utr}.et^{hr}. — ***J**, 19^{ev}, a (sed

γεγραμμένον ἐν τῷ νόμῳ ὑμῶν ὅτι ἐγὼ εἶπα· θεοὶ ἐστε; 35 εἰ ἐκείνους εἶπεν θεοὺς, πρὸς οὓς ὁ λόγος ἐγένετο τοῦ θεοῦ, καὶ οὐ δύναται λυθῆναι ἡ γραφή· 36 ὃν ὁ πατὴρ ἠγάπησεν καὶ ἀπέστειλεν εἰς τὸν κόσμον, ὑμεῖς λέγετε ὅτι βλασφημεῖς, ὅτι εἶπον υἱὸς θεοῦ εἰμί; 37 εἰ οὐ ποιοῦ τὰ ἔργα τοῦ πατρὸς μου, μὴ πιστεύετε μοι· 38 εἰ δὲ ποιῶ, κἄν ἐμοὶ μὴ πιστεύετε, τοῖς ἔργοις πιστεύετε, ἵνα γινώτε καὶ γινώσκητε ὅτι ἐν ἐμοὶ ὁ πατὴρ κἀγὼ ἐν τῷ πατρὶ. 39 Ἐζήτουν οὖν αὐτὸν πιάσαι, καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τῆς χειρὸς αὐτῶν.

40 Καὶ ἀπῆλθεν πάλιν πέραν τοῦ Ἰορδάνου εἰς τὸν τόπον ὅπου ἦν Ἰωάννης τὸ πρῶτον βαπτίζων, καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ. 41 καὶ πολλοὶ ἦλθον πρὸς αὐτὸν καὶ ἔλεγον ὅτι Ἰωάννης μὲν σημεῖον ἐποίησεν οὐδέν, πάντα δὲ ὅσα εἶπεν Ἰωάννης περὶ τοῦτου ἀληθῆ ἦν. 42 καὶ πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν ἐκεῖ.

XI.

1 Ἦν δὲ τις ἀσθενῶν, Λάζαρος ἀπὸ Βηθανίας, ἐκ τῆς κώμης Μαρίας καὶ Μάρθας τῆς ἀδελφῆς αὐτῆς. 2 ἦν δὲ Μαρία ἡ ἀλείψασα τὸν κύριον μύρῳ καὶ ἐκμάξασα τοὺς πόδας αὐτοῦ ταῖς θριξίν αὐτῆς, ἧς ὁ ἀδελφὸς Λάζαρος ἠσθένει.

vestra perit), b, c, e, ff², l omittunt. οὐ cum **BDLX**, 12, 33, 38, 57, a, b, c, e, ff², g, l, vg. syr. omn. Omittunt **ΑΓΔΔΠ**, f, goth. arm. aeth. Thdr^t. 4, 95. εἶπα cum **ΒΕΓΗΚΛΧΓΔΠ**. εἶπον cum **ΑΔΜΣΥΑ**.

35. *εγενετ. του θεου* cum **D**, a, b, e, ff², l. Etiam hoc loco **D** (sine **κ**) verum tenere iudicandus est, praesertim quum ad italorum cdd. testimonium accedat Eusebii. *του θε. εγεν.* cum **ΑΒΛΧ**, c, f, g^{vid}. vg.

36. Naber (Mnemosyne, 1881, p. 288) legit τί ὑμεῖς λέγετε κτλ. Cf. contra de Koe, p. 254. *θεου* cum **ΔΕΓ**. *του θεου* cum **ΑΒΛΧ**.

38. *πιστευετε* primum cum **ΑΕΓΗΣΥΧΔΔ**; similiter **D Ps-Ath. 2**:³³ *θελετε πιστευσειν*, item *vultis credere* it. vg. *πιστευητε* cum **ΒΚΛΠΠ(Μ-ειτε)**. *πιστευετε* secundum cum **ΒΔΚΛΥΠ**. *πιστευσετε* cum **ΑΕΓΗΣΥΧΓΔ**. *και γινωσκητε* (**Χ-ετε**) cum **ΒΛΧ** sah. copt. syr.^{hr}. arm. aeth. *και πιστευσητε* cum **ΑΓΔΔΠ**, f, g, vg. goth. syr.^{utr}. Bas. Eth. — **D**, a, b, c, e, ff², l omittunt (vel potius non exprimunt). *εν τω πατρι* cum **ΒΔΛΧ**, 33, 157, a, c, e, g, vg. sah. copt. syr.^{sch}. et p^{mg}. et hr. arm. aeth. *εν αυτω* cum **ΑΓΔΔΠ**, b, f, ff², l, goth. syr.^{Pxt}. *ινα γινωτε και γινωσκητε*, dittographia, Naber (Mnemosyne, 1881, p. 286). Cf. contra de Koe, p. 254, 255.

39. *εζητουν ουν* cum **ΑΚΛΧΔΠ** it. (exc. f *quaerebant autem*) vg. sah. syr.^P. — **ΒΕΓΗΣΥΧΔΔ** vid. **ΥΓΑ** copt. arm. goth. omittunt *ουν*. — **D**, syr.^{sch}. et hr. aeth. *και εζητ.* — *αυτον* sine *παλιν* cum **κ*Δ**, a, b, c, e, ff², g, l, vg. syr.^{hr}. Addunt *παλιν* post *αυτον* **κΑΚΛΧΔΠ**, f, goth.; addunt ante *αυτον* **ΒΕΓΗ ΜΣΓΑ** syr.^{utr}.

40. *εμεινεν* cum **ΑΔΛΧΓΔΔΠ**. *εμεινεν* cum **B** it.⁶.

42. *πολλοι* ante *επιτ.* cum **ΒΔΛΜΧ**, 1, 33, 2pe, it. vg. sah. copt. syr.^{sch}. et hr. arm. aeth. *επιστ. πολλοι* cum **ΑΧΓΔΔΠ** goth. syr.^P. *εκει* post *εις αυτ.* cum **κΑΒΔΚΛΜΥΧΠ** sah. copt. syr.^{Pet}. et hr. arm. aeth. goth. Ante *εις αυτον* cum **ΕΓΗΣΥΧΔΔ**. — 16, it. vg. syr.^{sch}. Chr. omittunt.

XI: 1. *της μαριας* cum **κΔ**. Omittunt *της ΑΒΛΧ*.

2. Hic versus interpolatus est, Peerlkamp, V. d. S. Bakhnyzen, Naber. Vide contra de Koe, p. 255.

3 ἀπέστειλαν οὖν αἱ ἀδελφαὶ πρὸς αὐτὸν λέγουσαι κύριε, ἴδε ὃν φιλεῖς ἀσθενεῖ.
 4 ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· αὕτη ἡ ἀσθένεια οὐκ ἔστιν πρὸς θάνατον ἀλλ' ἐπέρ
 τῆς δόξης τοῦ θεοῦ, ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ δι' αὐτῆς. 5 ἡγάπα δὲ ὁ
 Ἰησοῦς τὴν Μάρθαν καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς καὶ τὸν Λάζαρον. 6 ὡς οὖν ἤκουσεν
 10, 31 διὸ ἀσθενεῖ, τότε μὲν ἔμεινεν ἐν ᾧ ἦν τόπω δύο ἡμέρας· 7 ἔπειτα μετὰ τοῦτο
 λέγει τοῖς μαθηταῖς· ἄγωμεν εἰς τὴν Ἰουδαίαν πάλιν. 8 λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταί·
 ῥαββί, νῦν ἐξήτουν σε λιθάσαι οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ πάλιν ὑπάγεις ἐκεῖ; 9 ἀπεκρίθη
 Ἰησοῦς· οὐχὶ δώδεκα ὥραι εἰσιν τῆς ἡμέρας; ἐάν τις περιπατῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ, οὐ
 προσκόπτει, διὸ τὸ φῶς τοῦ κόσμου τούτου βλέπει· 10 ἐάν δὲ τις περιπατῇ ἐν τῇ
 νυκτί, προσκόπτει, διὸ τὸ φῶς οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ. 11 ταῦτα εἶπεν, καὶ μετὰ
 τοῦτο λέγει αὐτοῖς· Λάζαρος ὁ φίλος ἡμῶν κεκοίμηται· ἀλλὰ πορεύεσθε ἵνα ἐξυ-
 πνώσω αὐτόν. 12 εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ μαθηταί· κύριε, εἰ κεκοίμηται, σωθήσεται.
 13 εἰρήκει δὲ ὁ Ἰησοῦς περὶ τοῦ θανάτου αὐτοῦ· ἐκεῖνοι δὲ ἔδοξαν ὅτι περὶ τῆς
 κοιμήσεως τοῦ ὑπνου λέγει. 14 τότε οὖν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς παρηγοίᾳ· Λά-
 ζαρος ἀπέθανεν, 15 καὶ χαίρω δι' ὑμᾶς, ἵνα πιστεύσητε, ὅτι οὐκ ἤμην ἐκεῖ ἀλλὰ
 ἄγωμεν πρὸς αὐτόν. 16 εἶπεν οὖν Θωμᾶς ὁ λεγόμενος Λίδυμος τοῖς συνμαθηταῖς·
 ἄγωμεν καὶ ἡμεῖς ἵνα ἀποθάνωμεν μετ' αὐτοῦ.

17 Ἐλθὼν οὖν ὁ Ἰησοῦς εὗρεν αὐτὸν τέσσαρας ἡμέρας ἔχοντα ἐν τῷ μνημείῳ.
 18 ἦν δὲ Βηθανία ἐγγὺς τῶν Ἱεροσολύμων ὡς ἀπὸ σταδίων δεκαπέντε. 19 πολλοὶ
 δὲ ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐληλύθεισαν πρὸς τὴν Μάρθαν καὶ Μαριάν, ἵνα παρα-
 μυθῶσινται αὐτὰς περὶ τοῦ ἀδελφοῦ. 20 ἡ οὖν Μάρθα ὡς ἤκουσεν δι' Ἰησοῦς

7. τ. μαθηταις cum **BLX**, a, goth. — **ADKΓΔΑΠ**, b, c, f, Π^2 , g, Π^2 , vg. sah. copt. syr. utr. et hr. aeth. addunt αυτου. arm. αυτοις, e, l* plane omittunt.
 8. οἱ μαθηται: **DF**, a, c, e, sah. copt. syr. utr. et hr. aeth. addunt αυτου.
 9. ις cum **ABCDLXΓΔΑΠ**. ο ις cum **U**. ωραι εἰσιν τ. ημ. cum **ABCKL MΧΓΠ**, a, b, c, e, f, l, am. fu. ing. for. syr. sch. et hr. εἰσ. ωρ. τ. ημ. cum **ΔΔ**, Π^2 , g, vg. cle. goth. syr. p. — **D** ωρας εχει η ημερα.
 12. αυτω οἱ μαθηται cum **DKΠ**, b, sah. arm., item addito αυτου, a, c, syr. sch. et pmg. et hr. aeth. — **BC*X** copt. οἱ μαθητ. αυτω. — αυτω tantum cum **A**. οἱ μαθητ. αυτου cum **C²LΓΔΔ**, e, f, g^{vid.}, vg. goth. syr. p. txt.
 14. ουν: **A**, a, copt. (non sah.) syr. sch. et hr. arm. aeth. omittunt.
 15. αλλα cum **ACDEFHLSUAΠ**. αλλ cum **BGKXΓΔ**.
 16. συνασθηταις cum **AB*CDGLΔ**. συμμαθητ. cum **EFHMSUXΓΑΠ**.
 17. ελθων etc. cum **ABC²LX**, f, etc. ηλθεν et kai ευρεν cum **C*vid. D** it. pler. vg. ο ις (**C* om. vid.**) sine additamento cum **A*A*BCLΓΑΠ** it. vg. etc. — **κ^bA²D²XΔ** etc. addunt εις βηθαναν. — τεσσ. ημερ. sine ηδη cum **A*D**, 237, 2scr., 29ev., e, Π^2 blan. fos. sah. copt. syr. sch. arm. aeth. τεσσ. ημε. ηδη cum **A²C³LXΓΔΑΠ**, b, c, f, Π^2 sah. vg. syr. p. — **BC*** τεσσ. ηδη ημερ., a, g, l, mm. goth. ηδη τεσσ. ημερ.
 18. βηθανια cum ***B**. η βηθ. cum **κ^cACDLX**.
 19. πολλ. δε cum **BCDLX**, 33, 157, 249, it. pler. vg. sah. copt. syr. hr. και πολλ. cum **ΑΓΔΑΠ**, f, goth. syr. utr. aeth. προς τας περι cum **AC³ΓΑΑΠ** (et **M** omisso περι) goth. syr. p. προς την cum **BC*²LX**, 33, 38, 157, 249 (item it. vg. etc.), item **D** nil nisi προς. — **μαριαν** cum **BCDLA**. **μαριαν** cum **κ^aΑΧΓΑΠ**. τον (**A** omittit) αδελφου cum **BDL**, 1, arm. Addunt αυτω **ACXΓΑΑΠ** it. pler. vg.

ἔρχεται, ὑπήνησεν αὐτῷ· Μαρία δὲ ἐν τῷ οἴκῳ ἐκαθέζετο. 21 εἶπεν οὖν ἡ Μάρθα πρὸς Ἰησοῦν· κύριε, εἰ ἦς ὧδε, οὐκ ἂν ἀπέθανεν ὁ ἀδελφός μου. 22 καὶ νῦν οἶδα δι' ὅσα ἂν αἰτήσῃ τὸν θεόν, δώσει σοι ὁ θεός. 23 λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· ἀναστήσεται ὁ ἀδελφός σου. 24 λέγει αὐτῷ ἡ Μάρθα· οἶδα δι' ἀναστήσεται ἐν τῇ ἀναστάσει ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. 25 εἶπεν αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· ἐγὼ εἰμι ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ ζωὴ· ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ κἂν ἀποθάνῃ ζήσεται, 26 καὶ πᾶς ὁ ζῶν καὶ πιστεύων εἰς ἐμὲ οὐ μὴ ἀποθάνῃ εἰς τὸν αἰῶνα· πιστεύεις τοῦτο; 27 λέγει αὐτῷ· ναί, κύριε· ἐγὼ πεπίστευκα δι' ὅτι οὐ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ ὁ εἰς τὸν κόσμον ἐρχόμενος. 28 καὶ τοῦτο εἰποῦσα ἀπῆλθεν καὶ ἐφώνησεν Μαριὰν τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς λάθρα εἰποῦσα· ὁ διδάσκαλος πάρεστιν καὶ φρονεῖ σε. 29 ἐκείνη ὡς ἤκουσεν, ἐγείρεται ταχὺ καὶ ἔρχεται πρὸς αὐτόν· 30 οὐπω δὲ ἐληλύθει ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν κώμην, ἀλλ' ἦν ἐν τῷ τόπῳ ὅπου ὑπήνησεν αὐτῷ ἡ Μάρθα. 31 οἱ οὖν Ἰουδαῖοι οἱ ὄντες μετ' αὐτῆς ἐν τῇ οἰκίᾳ καὶ παραμυθούμενοι αὐτήν, ἰδόντες τὴν Μαριὰν δι' ταχέως ἀνέστη καὶ ἐξῆλθεν, ἠκολούθησαν αὐτῇ, δόξαντες δι' ὑπάγει εἰς τὸ μνημεῖον ἵνα κλαύσῃ ἐκεῖ. 32 ἡ οὖν Μαρία ὡς ἦλθεν ὅπου ἦν Ἰησοῦς, ἰδοῦσα αὐτόν ἔπεσεν αὐτοῦ πρὸς τοὺς πόδας, λέγουσα αὐτῷ· κύριε, εἰ ἦς ὧδε, οὐκ ἂν μου ἀπέθανεν ὁ ἀδελφός. 33 Ἰησοῦς οὖν ὡς εἶδεν αὐτὴν κλαίουσαν καὶ τοὺς συνελθόντας αὐτῇ Ἰουδαίους κλαίοντας, ἐνεβρωμῆσατο τῷ πνεύματι καὶ ἐτάραξεν ἑαυτόν, 34 καὶ εἶπεν· ποῦ θεθείκατε αὐτόν; λέγουσιν αὐτῷ· κύριε, ἔρχου καὶ ἴδε.

20. $\bar{\iota}\varsigma$ cum $\kappa ABCD$. ο $\bar{\iota}\varsigma$ cum M .

21. η μαρθα cum $\kappa BCDK LXII$. — ΑΓΑΑ omittunt η. — $\bar{\iota}\nu$ sine articulo cum κBC^*vid . τον $\bar{\iota}\nu$ cum AC^2DLX . απεθανεν cum $\kappa BC^*DKLXII$. ετεθνηκει cum $AC^3ΓΑΑ$. ο αδελφ. μου (X etc. μου ο αδ.) exeuante versu cum $\kappa BC^* LX$, a, g, l, goth. syr.sch. aeth. etc. Post ουκ αν cum AD , 157 (syr.hr.). Ante ουκ cum $C^3ΓΑΑII$, b, c, e, f, Π^2 , vg.

22. και νυν cum κ^*BC^*X , a. αλλα και νυν cum κ^*AC^3DL it. pler. vg.

24. η μαρθα cum $BC^*DKLXII$. Omittunt η $\kappa AC^3ΓΑΑ$.

28. τουτο cum $\kappa BCLX$ copt. aeth. goth. ταυτα cum $ADΓΑΑII$ it. vg. μαριαμ cum $ABCDK LAII$, 33. μαριαν cum $\kappa ΧΓΑ$. ειπουσα cum κAC^2DLX . ειπασα cum BC^* . Praeterea D addit οτι.

29. εκεινη: κBC^*LX , 33, 69, 229**², 249, f, goth. sah. copt. syr.p c.* et hr. εκεινη δε. — εγειρεται cum $AC^2ΓΑΑII$, l, vg. syr.sch. et p txt. ηερθη cum $\kappa BC^* DLX$, 33, 249, it. pler. fos. mt. goth. syr. p mg. arm. aeth. ηρχεται cum $AC^2 DΓΑΑII$, c, e, f, g, vg. syr.p copt. — κBC^*LX etc. ηρχετο.

30. ην sine ετι cum $ADLΓΑΑII$, l, syr. utr. aeth. ην ετι cum κBCX , b, c, f, Π^2 , g, vg. goth. copt. arm.; item F etc. ετι ην.

34. μαριαμ cum $BC^*DKL AI$, 33. μαριαν cum $\kappa AC^3XΓΑ$. δοξαντες cum $\kappa BC^* DLX$, 1, 13, 22, 33, 78, 127, 157, syr.sch. et p mg. copt. arm. aeth. λεγοντες cum $AC^2ΓΑΑII$ it. vg. goth. sah. syr. p txt. et hr.

32. μαριαμ cum BC^*E^*L , 33. μαρια cum $\kappa AC^3DE^2XΓΑΑII$. $\bar{\iota}\varsigma$ cum κ^*ABC (*et²) $DKXII^*$, 33. ο $\bar{\iota}\varsigma$ cum $\kappa C^3LΓΑΑII^2$. αυτου προς (vel εις) τ. ποδ. του cum $\kappa ABCLXΓΑΑII$, f (ei ad pedes) goth. εις (vel προς) τ. ποδ. αυτου cum D it. pler. vg. arm. προς cum κBC^*DLX . εις cum $AC^3ΓΑΑII$. μου ante απεθανεν cum κBC^*LA , 33, 254, et D μου ο αδ. απεθανεν. Post απεθα. cum $AC^3XΓΑΑII$. — 69, it. vg. arm. post ο αδελφ.

33. ειδεν cum $\kappa BDEFGHSUΓΑII^2$. ιδεν cum $ACKLMXAIII^*$ etc. by Google

35 ἐδάκρυσεν ὁ Ἰησοῦς. 36 ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι ἴδε πῶς ἐφίλει αὐτόν. 37 τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν εἶπον· οὐκ ἐδύνατο οὗτος ὁ ἀνοίξας τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ τυφλοῦ ποιῆσαι ἵνα καὶ οὗτος μὴ ἀποθάνῃ; 38 Ἰησοῦς οὖν πάλιν ἐμβριμώμενος ἐν ἑαυτῷ ἔρχεται εἰς τὸ μνημεῖον ἦν δὲ σπήλαιον, καὶ λίθος ἐπέκειτο ἐπ' αὐτῷ. 39 λέγει ὁ Ἰησοῦς· ἄρατε τὸν λίθον. λέγει αὐτῷ ἡ ἀδελφὴ τοῦ τετελευτηηκότος Μάρθα· κύριε, ἤδη ὄζει· τετραταῖος γὰρ ἐστίν. 40 λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· οὐκ εἶπὸν σοι ὅτι ἐὰν πιστεύσῃς ὀψῆ τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ; 41 ἦραν οὖν τὸν λίθον. ὁ δὲ Ἰησοῦς ἦρην τοὺς ὀφθαλμοὺς ἄνω καὶ εἶπεν· πάτερ, εὐχαριστῶ σοι ὅτι ἠκουσάς μου. 42 ἐγὼ δὲ ᾔδειν ὅτι πάντοτε μου ἀκούεις· ἀλλὰ διὰ τὸν ὄχλον τὸν περιεστώτα εἶπον, ἵνα πιστεύσωσιν ὅτι σὺ με ἀπέστειλας. 43 καὶ ταῦτα εἰπὼν φωνῇ μεγάλῃ ἐκραύασεν· Λάλαζε, δεῦρο ἔξω. 44 ἐξῆλθεν ὁ τεθνηκώς δεδεμένος τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας κειρίαις, καὶ ἡ ὄψις αὐτοῦ σουδαρίῳ περιεδέδετο. λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· λύσατε αὐτὸν καὶ ἄφετε αὐτὸν ἵπάγειν.

45 Πολλοὶ οὖν ἐκ τῶν Ἰουδαίων, οἱ ἐλθόντες πρὸς τὴν Μαριὰν καὶ θεασάμενοι ἃ ἐποίησεν, ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν· 46 τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν ἀπῆλθον πρὸς τοὺς Φαρισαίους καὶ εἶπαν αὐτοῖς ἃ ἐποίησεν Ἰησοῦς.

47 Συνήγαγον οὖν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι συνέδριον, καὶ ἔλεγον· τί ποιοῦμεν, ὅτι οὗτος ὁ ἄνθρωπος πολλὰ ποιεῖ σημεῖα; 48 ἐὰν ἀφώμεν αὐτὸν οὕτως,

35. *εδακρυσεν sine copula cum ABCLX sah. syr.p. —* κ D, 61**, 69, 69e, it. vg. goth. copt. syr.sch. et hr. arm. aeth. καὶ *εδακρ.*
37. *εδυνατο cum B*CDKΠ. ηδυνατο cum* κ AB³LXΓΔΛ.
38. *εμβριμωμενος cum* κ AU, 69, 124, 131, 248 (cf. Mc. 14, 5). *εμβριμωμενος (sed B*D ενβριεμ.) cum BC³DLΓΔΛΠ.* — C*X *εμβριμωμενος.*
39. *ο ις cum* κ BCLXΓΔΛΠ². *Omittunt o ADΠ*W^{scr.} τετελευτηηκος cum* κ ABC*DKLΠ *syr.p^{mg.} τεθνηκτος cum C²ΓΔΛ (et X τεθνετος).*
40. *οψη cum* κ ABCDLXΔΛΠ². *οψει cum KUIΠ*.*
41. *τον λιθον sine additamento cum* κ BC*DLX, 5, 24, 33, 157, 69e, it. pler. vg. sah. syr.sch. et hr. arm. aeth. *Addunt ου ην ο τεθνηκος κειμενος cum C³E GHMSUGAA. — AKΠ, f, goth. syr.p addunt tantum ου ην, ουου εκειτο.*
44. *εξηλθεν sine copula cum BC*L, 5^{ev}, sah. Praemittunt και* κ AC³XΓΔΛΠ *it. pler. etc., item D, f (et exiit statim) vg. praemittunt και ευθυς. — αυτοις ο ις cum* κ AC³vid.DXΓΔΛΠ, b, c, f, Π², vg. syr. utr. et hr. aeth. *ις αυτοις cum B am. for. fu. ing.² (etiam lvid.) sah. copt., item L ο ις αυτοις. — κ. αφε. αυτον cum BC*L, 33, 157, copt. syr. hr. aeth. Omittunt αυτον* κ A C³corr.DXΓΔΛΠ *it. vg. goth. syr. utr. arm.*
45. *πρ. τ. μαριαμ cum BCDL, 33. πρ. τ. μαριαν cum* κ AΧΓΔ. *a cum* κ A¹L XΓΔΛΠ, a, b, c, f, Π², g, l, vg. copt. arm. — A²BC*D etc. o. — *εποιησεν sine additamento cum ABC*vid.L, 1, b, c, e, l, am. fu. for. fos. em. ing. iac. gat. mm. tol. sax. goth. sah. copt. arm. Addunt o (n omitti) ις (n)C² et³DXΓΔΛΠ, a, f, Π², g, vg. cle. syr. utr. et hr. aeth.*
46. *a cum* κ BLXΓΔΛ, a, c, f, Π², g, vg. sah. syr.p arm. — *ΑΠ etc. οσα. — o cum CDM, 69, 124, 249, b (id quod), e, goth. copt. aeth. ις cum BCDL. ο ις cum* κ AΧΓΔΛΠ.
47. *ποιουμεν: S, 33 ποιωμεν, 28 ποιησωμεν, 249 ποιησωμεν. Π², g, l, vg. facimus, a, b, c, e, f, fos. taur. faciemus. Naber conjecit ποιωμεν. Sic etiam V. d. S. Bakhuyzen. Cf. contra de Koe. ποιει σημεια cum* κ ABL³MX, 33, sah. *σημ. ποι. cum DΓΔΛΠ it. vg. copt.*

πάντες πιστεύουσιν εἰς αὐτόν, καὶ ἐλεύσονται οἱ Ῥωμαῖοι καὶ ἀροῦσιν ἡμῶν καὶ τὸν τόπον καὶ τὸ ἔθνος. 49 εἰς δὲ τις ἐξ αὐτῶν Καϊάφας, ἀρχιερεὺς ὢν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου, εἶπεν αὐτοῖς· ἡμεῖς οὐκ οἶδατε οὐδέν, 50 οὐδὲ λογίζεσθε ὅτι συμφέρει ἡμῖν ἵνα εἰς ἀνθρώπος ἀποθάνῃ ὑπὲρ τοῦ λαοῦ καὶ μὴ ὅλον τὸ ἔθνος ἀπόληται. 51 τοῦτο δὲ ἀφ' ἑαυτοῦ οὐκ εἶπεν, ἀλλὰ ἀρχιερεὺς ὢν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου ἐπροφήτευσεν ὅτι ἡμελλεν Ἰησοῦς ἀποθνήσκειν ὑπὲρ τοῦ ἔθνους, 52 καὶ οὐχ ὑπὲρ τοῦ ἔθνους μόνον, ἀλλ' ἵνα καὶ τὰ τέκνα τοῦ θεοῦ τὰ διεσκορπισμένα συναγάγῃ εἰς ἓν. 53 ἀπ' ἐκείνης οὖν τῆς ἡμέρας ἐβουλευσάντο ἵνα ἀποκτείνωσιν αὐτόν.

54 Ἰησοῦς οὖν οὐκέτι παρηγοία περιπάτει ἐν τοῖς Ἰουδαίοις, ἀλλὰ ἀπῆλθεν ἐκεῖθεν εἰς τὴν χώραν ἐγγὺς τῆς ἐρήμου, εἰς Ἐφραϊμ λεγομένην πόλιν, κακεῖ ἔμεινεν μετὰ τῶν μαθητῶν. 55 ἦν δὲ ἐγγὺς τὸ πάσχα τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβησαν πολλοὶ εἰς Ἱερουσόλυμα ἐκ τῆς χώρας πρὸ τοῦ πάσχα, ἵνα ἀγνίσωσιν ἑαυτούς. 56 ἐζήτησεν οὖν τὸν Ἰησοῦν καὶ ἔλεγον μετ' ἀλλήλων ἐν τῷ ἱερῷ ἐστηκότες· τί δοκεῖ ἡμῖν, διὸ οὐ μὴ ἔλθῃ εἰς τὴν ἑορτήν; 57 δεδωκείσαν δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἐντολὰς ἵνα ἐάν τις γινῶ πού ἐστιν μηνύση, ὅπως πιάσωσιν αὐτόν.

XII.

1 Ὁ οὖν Ἰησοῦς πρὸ ἑξ ἡμερῶν τοῦ πάσχα ἦλθεν εἰς Βηθανίαν, ὅπου ἦν Λάζαρος, ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν Ἰησοῦς. 2 ἐποίησαν οὖν αὐτῷ δεῖπνον ἐκεῖ, καὶ

50. λογίζεσθ. cum **ABDL**, 1, 22, 69, 122. διαλογίζεσθε cum **ΧΓΔΔΠ**. *νμν* cum **BDLXXI**, a, b, e, ff², l, vg. cle. copt. *ημν* cum **AEGHIKSUΔΔΠ**, c, f, g, am. em. fu. sah. syr. utr. et hr. arm. aeth. — **κ**, 252, Theodoretus¹, 617 et 2, 192 Chrysostomus⁸, 447 plane omittunt.

51. *προφητ.* cum **ABDLX**, 33; **M*** *προφητευσεν*. — *προφητ.* cum **ΑΙΜ²ΓΑΔΠ**. *ημελλεν* cum **ABDILUΔ**, 1, 33, 69, 249. *εμελλ.* cum **EGHKMSXΓΑΠ**. *ἰς* cum **ABDILXΓΑΔΠ***. Praemittunt ο **Π²**, 69.

53. *εβουλευσάντο* cum **κBD**, 13, 69, 124, 346. *συνεβουλευσάντο* cum **ΑΙΛΧΓΑΔΠ**.

54. *ἰς οὖν* cum **ΑΔΙΓΔΔΠ**. — **κBLMX** ο *οὖν ἰς*. — *εφραϊμ* ita, non *εφραϊμ*, **ABDEIKMSUXΓΑΠ** etc. (etiam sah.); **κL** copt. *εφραμ* etc. Textus receptus *εφραϊμ*. — *διετριβεν* cum **ΑΔΙΧΓΑΔΠ** it. vg. syr. sch. et hr. et p. — **κBL**, 249, syr. pmg. *εμεινεν*. — *μαθητων* sine *αυτ.* cum **κBDILΓA**, 1, 33, 118, 2pe, am. fu. arm. Addunt *αυτου* **ΑΧΔΠ** it. vg. cle.

55. *προ του (D πριν του) πασχα* etiam Or. Chron. — **G** post *εαυτους* ponit. 33, 69, 108, 235 omittunt.

56. *ελεγον* cum **κD**. *ελεγον* cum **ΑΒΙΛΧ**.

57. *δεδωκ. δε* sine *και* cum **κABKLMUXΔΔΠ** it. vg. copt. syr. utr. arm. Addunt *και* **DEGHISΓ**. *εντολας* cum **κBIM**, 1, 118, 254, iscr., syr. pmg. *εντολην* cum **ΑΔΛΧΓΑΔΠ** it. vg. etc.

XII: 1. *λαζαρος* sine additamento cum **κBLX**, a, c, e, sah. syr. sch. et hr. aeth. Nonn.⁴³. Addunt ο *τεθνηκως*. **ΑΔΙΓΔΔΠ**, b, f, ff², g, vg. (sed b, ff², g, vg. vide post) goth. copt. syr. p arm. pers. w. *εκ νεκρων*: b, ff², g, vg. pers. w omittunt. *ἰς* cum **κ*(et c) ABDEGILΑ²Π**, f, ff², g, vg. Omittunt **HKMSU ΧΓΑ***, a, b, c, e.

2. *εκ* cum **κBI** (item it. vg. syr. utr. et hr.). Omittunt **ΑΔΙΧΓΑΔΠ**. *ανακειμ. ον αυτω* cum **κABDILΓΑΔΠ**. *συνανακειμενων αυτω* cum minusculis.

Le. 10, 40 ἡ Μάρθα δικηκόνει, ὁ δὲ Λάζαρος εἰς ἣν ἐκ τῶν ἀνακειμένων σὺν αὐτῷ. 3 ἡ οὖν
 Mt. 26, 6—12 Μαρία λαβοῦσα λίτραν μύρον γάρδου πιστικῆς πολυτίμου ἤλειψεν τοὺς πόδας τοῦ
 Mc. 14, 3—8 Ἰησοῦ καὶ ἐξέμαξεν ταῖς θριξίν αὐτῆς τοὺς πόδας αὐτοῦ· ἡ δὲ οἰκία ἐπληρώθη
 (Lc. 7, 37 sa.) ἐκ τῆς ὀσμῆς τοῦ μύρου. 4 λέγει δὲ Ἰουδας ὁ Ἰσκαριώτης, εἰς ἐκ τῶν μαθητῶν
 αὐτοῦ, ὁ μέλλον αὐτὸν παραδιδόναι· 5 διατι τοῦτο τὸ μύρον οὐκ ἐπράθη τρια-
 κοσίων δηναρίων καὶ ἐδόθη πτωχοῖς; 6 εἶπεν δὲ τοῦτο οὐχ ὅτι περὶ τῶν πτωχῶν
 ἐμελεν αὐτῷ, ἀλλ' ὅτι κλέπτῃς ἦν καὶ τὸ γλωσσόκομον ἔχων τὰ βαλλόμενα ἐβά-
 σταζεν. 7 εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς· ἄφες αὐτήν, ἵνα τί εἰς τὴν ἡμέραν τοῦ ἐνταφια-
 σμοῦ μου τηρήσῃ αὐτό· 8 τοὺς πτωχοὺς γὰρ πάντοτε ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν, ἐμὲ δὲ
 οὐ πάντοτε ἔχετε.

9 Ἐγὼ οὖν ὁ σχλος πολὺς ἐκ τῶν Ἰουδαίων διτι ἐκεῖ ἐστίν, καὶ ἦλθον οὐ διὰ
 11, 43 τὸν Ἰησοῦν μόνον, ἀλλ' ἵνα καὶ τὸν Λάζαρον ἴδωσιν, ὃν ἠγειρεν ἐκ νεκρῶν.
 11, 53 10 ἐβουλεύσαντο δὲ οἱ ἀρχιερεῖς ἵνα καὶ τὸν Λάζαρον ἀποκτείνωσιν, 11 ὅτι πολλοὶ
 δι' αὐτὸν ἐπίηγον τῶν Ἰουδαίων καὶ ἐπίστευον εἰς τὸν Ἰησοῦν.

Mt. 21, 1 sa. 12 Τῇ ἐπαύριον ὁ σχλος πολὺς ὁ ἐλθὼν εἰς τὴν ἑορτήν, ἀκούσαντες ὅτι ἔρχεται
 Mc. 11, 1 sa. Ἰησοῦς εἰς Ἱερουσόλυμα, 13 ἔλαβον τὰ βῆλα τῶν φοινίκων καὶ ἐξῆλθον εἰς ὑπάν-
 Lc. 19, 29 sa. τησιν αὐτῷ, καὶ ἐκραυγάζον ὡσαννά, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου,
 Ps. 117 (118), 25—26 καὶ ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ. 14 εὐρῶν δὲ ὁ Ἰησοῦς ὄνάριον ἐκάθισεν ἐπ' αὐτό,
 Zach. 9, 9 καθὼς ἐστιν γεγραμμένον· 15 μὴ φοβοῦ, θυγάτηρ Σιών ἰδοὺ ὁ βασιλεὺς σου

4. λέγει δε cum κB copt. goth. — b, c, Π^2 , syr.sch. aeth. et dixit (b dicit).
 λεγ. ουν cum ADIQXΓΑΛΠ, f (dixit ergo), g, vg. syr.Pet hr. — L, 33, 249,
 a, e, fos. sah. arm. omittunt copulam. ιουδας ο ισκαριωτ. cum κBL , 1, 33,
 g, vg. sah. copt.dz. syr.sch.et hr. arm. aeth. perssk., item D ιουδας απο καρνω-
 του. — ιουδας σιμωνος ισκαριωτης cum A(E)IKMQXΓΑΛΠ, f, Π^2 blan, fos.
 goth. syr.p aeth.cod.3; item FGHU, b, c, (Π^2 sab.) copt.wi ιουδ. σιμων ο ισκα-
 ριωτης. — εις (K omittit) εκ τ. μαθ. αυτου (εκ cum $\kappa ADIX$ etc.; BLQ, 33,
 249 omittunt) hoc loco cum κBL , 33, 157, 249, sah. syr.sch.et hr. aeth. pers.w.
 Ante ιουδας ponunt ADIQXΓΑΛΠ it. vg. goth. syr.p copt. arm.
6. εχων cum $\kappa BDLQ$, 1, 33, 157, 2^{pe}, g, vg. sah. copt. (sed 1, Or.3, 490 addunt
 και). εχεν και cum AIXΓΑΛΠ, a, b, c, e, f, goth. arm. (similiter aeth.).
 Peerlkamp conjecit και το γλωσσοκομον εχον τα βαλλομενα εβασταζεν. Sic
 etiam V. d. S. Bakhuzen et de Koe.
7. ινα et τηρηση cum BDKLQXII, 33, 42, 145, 157, it.pler. vg. sah. copt. syr.p mg.
 et hr. arm. aeth. Nonn. Omittunt ινα postque habent τηρησεν AΓΓΑΛ, f,
 goth. syr.sch. et p txt. ινα τι conjectura Peerlkampii. Etiam de Koe legit ινα τι.
9. εγνω ουν ο (cum κB^*L ; omittunt AB³IQX) οχλ. πολυς etiam f, g, vg. copt.
 goth. syr.Pet hr. — D, a (b, c, e, Π^2) sah. (syr.sch.) οχλος δε πολυς et ηκουσαν.
- 12 οχλος: BL ο οχλ. — ο ελθων: κ^*A , 2^{pe} omittunt ο (κ^c suppl.). ις cum
 $\kappa ADLQX\Lambda\Lambda\Pi$. Praemittunt ο BG.
13. εκραυγαζον cum κB^3DLQ , 122, 157, 44^{en}, item B* εκραυγασαν. — εκραζον
 cum AXΓΑΛΠ. Praeterea $\kappa ADKQXII$, a, Π^2 , fos. copt. etc. addunt λεγοντες.
 Non addidimus cum BLF Λ A, b, c, e, f, g, vg. goth. sah. syr.p txt. Or.4, 183,
 και ο βασιλ. cum κ^* et κ^b BLQ copt. aeth. Or.4, 183. βασιλευς (omissis και ο)
 cum AΓΓΑ; item ο βασιλ. (omisso και) cum DKXII sah. Or.4, 183.
15. θυγατηρ cum AB*DKLQX $\Lambda\Lambda$ (θύγατηρ) Π, item B² et ³ η θυγατηρ. —
 θυγατηρ cum $\kappa EGHMSUT$, 1, 33.

ἔρχεται καθήμενος ἐπὶ πῶλον ὄνου. 16 ταῦτα οὐκ ἔγνωσαν αὐτοῦ οἱ μαθηταὶ τὸ πρῶτον, ἀλλ' ὅτε ἐδοξάσθη Ἰησοῦς, τότε ἐμνήσθησαν ὅτι ταῦτα ἦν ἐπ' αὐτῷ γεγραμμένα καὶ ταῦτα ἐποίησαν αὐτῷ. 17 ἐμαρτύρει οὖν ὁ ὄχλος ὁ ὡν μετ' αὐτοῦ ὅτι τὸν Λάζαρον ἐφώνησεν, ἐκ τοῦ μνημείου καὶ ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. 18 διὰ τοῦτο καὶ ὑπήντησεν αὐτῷ ὁ ὄχλος, ὅτι ἤκουσαν τοῦτο αὐτὸν πεποιθῆναι τὸ σημεῖον. 19 οἱ οὖν Φαρισαῖοι εἶπαν πρὸς ἐαυτούς· θεωρεῖτε ὅτι οὐκ ὠφελεῖτε οὐδέν· ἴδε ὁ κόσμος ὅπισω αὐτοῦ ἀπῆλθεν.

11, 48

20 Ἦσαν δὲ Ἕλληγές τινες ἐκ τῶν ἀναβαινόντων ἵνα προσκυνήσωσιν ἐν τῇ ἑορτῇ· 21 οὗτοι οὖν προσῆλθον Φίλιππῳ τῷ ἀπὸ Βηθσαϊδᾶ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἠρώτων αὐτὸν λέγοντες· κύριε, θέλομεν τὸν Ἰησοῦν ἰδεῖν. 22 ἔρχεται Φίλιππος καὶ λέγει τῷ Ἀνδρέῃ· ἔρχεται Ἀνδρέας καὶ Φίλιππος καὶ λέγουσιν τῷ Ἰησοῦ. 23 ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀποκρίνεται αὐτοῖς λέγων· ἐλήλυθεν ἡ ὥρα ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. 24 ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ ὁ κόκκος τοῦ σίτου πεσὼν εἰς τὴν γῆν ἀποθάνῃ, αὐτὸς μόνος μένει· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ, πολὺν καρπὸν φέρει. 25 ὁ φιλῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἀπολλύει αὐτήν, καὶ ὁ μισῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ εἰς ζωὴν αἰώνιον φυλάξει αὐτήν. 26 ἐὰν ἐμοὶ τις διακονῇ, ἐμοὶ ἀκολουθεῖτω, καὶ ὅπου εἰμι ἐγώ, ἐκεῖ καὶ ὁ διάκονος ὁ ἐμὸς ἔσται· ἐὰν τις ἐμοὶ διακονῇ, τιμῆσαι αὐτὸν ὁ πατήρ. 27 νῦν ἡ ψυχὴ μου τετάρακται, καὶ τί εἶπω; πάτερ, σῶσόν με ἐκ τῆς ὥρας ταύτης. ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἦλθον εἰς τὴν ὥραν ταύτην.

Mt. 10, 39
16, 25
Lc. 17, 33

16. ταυτα sine copula cum **MBLQ**, b, e, Π^2 , g, l, vg. sah. syr. hr. Addunt de **ADXLAAII**, a, c, f, copt. etc. αυτου οι μαθητ. cum **MB**. οι μαθ. αυτου cum **ADLX** (sed **KPI** omitunt αυτου). $\bar{\iota}\varsigma$ cum **ABEGKLMQSUXGAII**. ο $\bar{\iota}\varsigma$ cum **DHA**.
17. οτι cum **DE*KLII**, a, b, c, e, Π^2 , sah. copt. syr. sch. arm. οτε cum **ABE²GHMOSUXGAAI**, f, g, vg. goth. syr. Pet. hr. aeth. pers. w.
18. και cum **AB²DLQ** vid. **XIII** (item **B*** post υπηρ. αυτω, nec id a correctoribus deletum), f, vg. syr. Pet. hr. arm. aeth. — **B*** (sed vide ante) **EHA.1**, a, b, c, e, Π^2 , l, tol. goth. sah. copt. syr. sch. omitunt. ηκουσαν cum **ABDKLMSXAAI** it. vg. sah. copt. etc. ηκουσε cum **EGHUGA** syr. p.
19. ο κοσμος cum **ABGAAII** sah. goth. syr. p. txt. Chr. 8, 456. — **DLQX** it. vg. copt. etc. addunt ος.
20. ελληγες ante τινες cum **MBDLMOX**, 1, 33, 157, 249, 2pe, it. pler. am. fu. for. ing. syr. sch. Post τινες cum **AEGHKSUGAAII**, a, g, vg. cl^a. goth. syr. p. arm. προσκυνησωσιν cum **ABQXGAII**. προσκυνησουσιν cum **DLA**, 157.
22. ερχετ. (**κ**, 157 και παλιν ερχ.) ανδρε. και φιλιππ. και λεγουσιν cum (**κ**) **ABL**, 157, a etc. και (**D** omittit) παλιν ανδρ. (**D** ο ανδρ.) και φιλιππ. λεγουσιν cum (**D**) **XGAAII** goth. syr. p. etc.
23. αποκρινεται (**B** -κριν-) cum **MBLX**, 33. απεκρινατο cum **ADGAAII** it. vg. syr. utr. et. hr. etc.
25. απολλυει cum **MBL**, 33, Π^2 . απολεσει cum **ADX** it. pler. vg. φυλαξει: b. c, f, l, vg. custodit (iidem antea perdet), Π^2 custodit (antea perdit).
26. εμοι (**L** μοι) τις διακονη cum **ABKLMUXII** goth. etc. — **D** it. vg. arm. τις εμοι (**D** μοι) διακ. — εμοι διακ. τις cum **EFGHSGAA**. ean secundum cum **MBDLX**, a, e, vg. sah. syr. sch. et. hr. arm. και ean cum **ATAAII**, f, goth. copt. syr. p. aeth.; similiter b, c, l si quis autem.
27. Griesbach, Scholz, Lachmann ταύτης; (cum interrogatione). εκ της ωρας ταυτης, glossema, Peerlkamp et V. d. S. Bakhuyzen. Vide contra de Koe.

- 17, 4 s. 28 πάτερ, δόξασόν σου τὸ ὄνομα. ἦλθεν οὖν φωνὴ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ· καὶ ἐδόξασα καὶ πάλιν δοξάσα. 29 ὁ οὖν ὄχλος ὁ ἐπὶ τῶς καὶ ἀκούσας ἔλεγεν βροντήν γεγονέναι. ἄλλοι ἔλεγον· ἄγγελος αὐτῷ λελάληκεν. 30 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν· οὐ δι' ἐμὲ ἢ φωνὴ αὐτῆ γεγόνεν ἀλλὰ δι' ὑμᾶς. 31 νῦν κριεὶς ἐστὶν τοῦ κόσμου τούτου, νῦν ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου ἐκβληθήσεται ἔξω· 32 καὶ γὰρ ἐὰν ἠνθρωθῶ ἐκ τῆς γῆς, πάντας ἐκλύσω πρὸς ἑμαυτόν. 33 τοῦτο δὲ ἔλεγεν σημαίνων ποίῳ θανάτῳ ἤμελλεν ἀποθνήσκειν. 34 ἀπεκρίθη οὖν αὐτῷ ὁ ὄχλος· ἡμεῖς ἠκούσαμεν ἐκ τοῦ νόμου ὅτι ὁ Χριστὸς μένει εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ πῶς λέγεις σὺ ὅτι δεῖ ἠνθρωθῆναι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; τίς ἐστὶν οὗτος ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου; 35 εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἐτι μικρὸν χρόνον τὸ φῶς ἐν ὑμῖν ἐστίν. περιπατεῖτε ἕως τὸ φῶς ἔχετε, ἵνα μὴ σκοτία ὑμᾶς καταλάβῃ· καὶ ὁ περιπατῶν ἐν τῇ σκοτίᾳ οὐκ οἶδεν ποῦ ὑπάγει. 36 ὡς τὸ φῶς ἔχετε, πιστεύετε εἰς τὸ φῶς, ἵνα υἱοὶ φωτὸς γένησθε. Ταῦτα ἐλάλησεν Ἰησοῦς, καὶ ἀπελθὼν ἐκρύβη ἀπ' αὐτῶν. 37 τοσαῦτα δὲ αὐτοῦ σημεῖα πεποιμηκότες ἔμπροσθεν αὐτῶν οὐκ ἐπίστευον εἰς αὐτόν, 38 ἵνα ὁ λόγος Ἡσαίου τοῦ προφήτου πληρωθῇ, ὃν εἶπεν κύριε, τίς ἐπίστευσεν τῇ ἀκοῇ ἡμῶν; καὶ ὁ βραχίων κυρίου τίς ἀπεκαλύφθη; 39 διὰ τοῦτο οὐκ ἠδύνατο πιστεύειν, ὅτι πάλιν εἶπεν Ἡσαίας· 40 τετύφλωκεν αὐτῶν τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ ἐπώρρωσεν αὐτῶν τὴν καρδίαν, ἵνα μὴ ἴδωσιν τοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ νοήσωσιν τῇ καρδίᾳ καὶ στραφῶσιν καὶ ἴασομαι αὐτούς. 41 ταῦτα εἶπεν Ἡσαίας ὅτι εἶδεν τὴν δόξαν αὐτοῦ, καὶ ἐλάλησεν περὶ αὐτοῦ. 42 ὁμοως μέντοι καὶ ἐκ τῶν ἀρχόντων πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν, ἀλλὰ διὰ τοὺς Φαρισαίους οὐχ ὠμολόγηον, ἵνα μὴ ἀποσυνάγοι

29. οὖν cum **ADLX** it. pler. vg. etc.: *B*, a omittunt. εὐτως cum **BEFHLSUGAA**. εὐστηκως cum **ADGKMXII**. ακουσας sine copula cum **AD**, 1, 69, 1 (vide etiam e) goth. sah. copt. καὶ ακου. cum **ABLX** it. pler. vg. etc.
30. τῆ cum **BDGKSXIII**. ο ἰς cum **AEFHLMUAA**. ἡ φων. αυτη cum **ABD LMU²X**, a, b, c, e, f, am. fu. for. ing. syr. hr. Chr. 8, 461 Cyr. 4, 706 Hil. 1081 et 1081. αυτη η φωνη cum **EFGHKSU*ΓA** (* omittit η) **AI**, 1, vgle. Tert. prax. 23 syr. utr. etc.
32. παντας cum **ABL** syr. utr. goth. arm. — ***D**, 56, it. vg. goth. syr. hr. aeth. etc. παντα. Cf. Aug. ioh. 52, 11 „non autem dixit omnes, sed omnia”.
33. Hic versus interpolatus est, Scholten, V. d. S. Bakhuyzen. Cf. contra de Koe.
34. οὖν cum **BLX**, 249, sah. syr. pmg. Omittunt **ADΓAAI** it. vg. copt. syr. sch. et p. txt. et hr. arm. λεγεις συ cum **BLX** copt. syr. utr. συ λεγεις cum **AD ΓAAI** it. vg. sah. ου secundum (etiam it. pler.): **EFGHSGA**, g, vg. aeth. sl. omn. omittunt.
35. εν υμιν cum **BDKLMXII** it. vg. goth. copt. syr. p. μεθ υμων cum **AFFG HSUGAA** sah. syr. sch. ethr. arm. aeth. ως cum **ABDKLXII**, 1, 33, 42, 108, wscr. syr. pmg. (quamdiu). εως cum **ΓAA**.
36. ως cum **ABDLPI***. εως cum **XΓAAIP**⁸. τῆ cum ***BDL**. ο τῆ cum **CA XΓAAI**.
40. επωρρωσεν cum **AB*KLX**, 13, 33, 346; item **AI** επηρωσεν (similiter 63, 122, 259 πεπηρωκεν). πεπωρωκεν cum **B³ΓAA**. στραφωσιν cum **BD***, 33. επιστραφωσιν cum **AD²EFGHSUGAA**; item **KLMXII** etc. επιστρεφωσιν. — ιασομαι cum **ABDU*XAII**. ιασωμαι cum **LU²G**.
41. ου cum **ABLX**, 1, 33, 97, 252, cscr. e, sah. copt. arm. οτε cum **DΓA AI** it. pler. vg. syr. utr. ethr. goth. aeth.

γίνονται· 43 ἡγάπησαν γὰρ τὴν δόξαν τῶν ἀνθρώπων μᾶλλον ἢ περὶ τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ. 44 Ἰησοῦς δὲ ἔκραξεν καὶ εἶπεν· ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ οὐ πιστεύει εἰς ἐμὲ ἀλλὰ εἰς τὸν πέμψαντά με, 45 καὶ ὁ θεωρῶν ἐμὲ θεωρεῖ τὸν πέμψαντά με. 46 ἐγὼ φῶς εἰς τὸν κόσμον ἐλήλυθα, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ ἐν τῇ σκοτίᾳ μὴ μένη. 47 καὶ ἐάν τις μου ἀκούσῃ τῶν ῥημάτων καὶ μὴ φυλάξῃ, ἐγὼ οὐ κρίνω αὐτόν· οὐ γὰρ ἦλθον ἵνα κρίνω τὸν κόσμον, ἀλλ' ἵνα σώσω τὸν κόσμον. 48 ὁ ἀθετῶν ἐμὲ καὶ μὴ λαμβάνων τὰ ῥήματά μου ἔχει τὸν κρίνοντα αὐτόν· ὁ λόγος ὃν ἐλάλησα, ἐκεῖνος κρίνει αὐτόν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. 49 οἱ ἐγὼ ἐξ ἑμαυτοῦ οὐκ ἐλάλησα, ἀλλ' ὁ πέμψας με πατήρ αὐτός μοι ἐντολὴν δέδωκεν τί εἴπω καὶ τί λαλήσω. 50 καὶ οἶδα οἱ ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ ζωὴ αἰώνιος· ἐστίν. ἃ οὖν ἐγὼ λαλῶ, καθὼς εἶρηκέν μοι ὁ πατήρ, οὕτως λαλῶ.

XIII.

1 Πρὸ δὲ τῆς ἑορτῆς τοῦ πάσχα εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἦλθεν αὐτοῦ ἡ ὥρα ἵνα μεταβῇ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου πρὸς τὸν πατέρα, ἀγαπήσας τοὺς ἰδίους τοὺς ἐν τῷ κόσμῳ, εἰς τέλος ἡγάπησεν αὐτούς. 2 καὶ δειπνοῦ γινομένου, τοῦ διαβόλου ἤδη βεβληκότος εἰς τὴν καρδίαν ἵνα παραδοῖ αὐτόν Ἰούδας Σίμωνος Ἰσκαριώτης, 3 εἰδὼς ὅτι πάντα ἔδωκεν αὐτῷ ὁ πατήρ εἰς τὰς χεῖρας, καὶ οἱ ἀπὸ θεοῦ ἐξῆλθεν καὶ πρὸς τὸν θεὸν ὑπάγει, 4 ἐγείρεται ἐκ τοῦ δειπνοῦ καὶ τίθει τὰ ἱμάτια, καὶ λαβῶν λέντιον διέζωσεν ἑαυτόν· 5 εἶτα βάλλει ὕδωρ εἰς τὸν νιπτῆρα,

43. *ἡπερ* cum *ABDΓAII* (it. vg. *magis* vel *potius quam*). — *κLX*, 1, 33, 69, 69, 118, 157, 2re υπερ.

44. *ἀλλα* cum *κBDΛΔ*. *ἀλλ* cum *ΑΧΓAΠ*.

47. *μη*: *D*, a, b, c, *Π*², 1* fos. Amb.poenit.⁴⁰⁵ omittunt, item (qui *πιστ.*) omittunt *S*, f, goth. *φυλαξῃ* cum *κABDKLXII*, a, b, c, *Π*², g, l, vg. sah. copt. syr.sch. et *ρ*txt. et hr. arm. aeth. *πιστεση* cum *ΕFGHMSUGAA*, f, q, goth. syr. *ρ* mg.

49. *δεδωκεν* cum *κABMX*. *εδωκε* cum *DLΓAΛII*.

50. *εγω λαλω* cum *κABLX*, 1, 33, 69, 118, 157, 249, 346, b, c, f, *Π*², g, q, vg. copt. arm. — *ΔΓ*, 44, a, em. omittunt *εγω*. — *λαλω εγω* cum *ΔAΠ* sah. syr. utr. aeth.

XIII: 1. *ἦλθεν* cum *κABKLMXII*. *ἐληλυθεν* cum *ΕFGHMSUGAA*. — *D* *παρην*. Peerlkamp et V. d. Sande Bakhuyzen omittunt *τους* post *τους ἰδίους*. Jesus amaverat amicos quamdiu in mundo erat. Vide contra de Koe. Cf. Resch, S. 149, 150.

2. *γινομένου* cum *κ*BLX*, d, aeth. *γενομένου* cum *κ*ADετ·ΓAΔAΠ*, item *caena facta* it. vg. etc. *ἵνα παραδ. αυτ. ιουδας σιμωνος ισκαριωτης (LM, g, vg. etc. -ωτου)* cum *κBLMX*, b, *Π*², g, l, vg. arm. *ιουδα σιμωνος ισκαριωτου (D, e απο καρνωτου)* ἵνα αὐτον παραδ. cum *ADΓAΔAΠ*, a, c, e, f, m¹¹³, q, syr. utr. et hr. aeth. (*D* *παραδ. αυτου*). *παραδοι* cum *κ*BD**. *παραδω* cum *κ*AD²LX*.

3. *ειδως sine additamento* cum *κBDLX*, a, c, e, *Π*², vg. aeth. Addunt ο *ιησους AΓAΔAΠ*, b, f, m¹¹³, q, etc. *εδωκεν* cum *κBKL*, 1, 57, 239, 254. *δεδωκεν* cum *ADXΓAΔAΠ*. Pierson et Naber (*Verisimilia*, 1886, p. 209) scripserunt de vss. 1—3: „Obscura est introductio”. Cramer (*Exegetica et critica* I, 1890, p. 66, 67) scripsit vs. 2, 3 glossemata esse. Primum vs. 2 interpolatus est et postea, ut nexuss sententiae planior esset, vs. 3. Cramer legit: *και δειπνου γινομένου* (vs. 2) *εγείρεται και τίθειν κτλ.* (vs. 4).

καὶ ἤρξατο νίπτειν τοὺς πόδας τῶν μαθητῶν καὶ ἐκμάσσειν τῷ λεντίῳ ᾧ ἦν διεζωσμένος. 6 ἔρχεται οὖν πρὸς Σίμωνα Πέτρον. λέγει αὐτῷ· κύριε, σὺ μου νίπτεις τοὺς πόδας; 7 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· ὁ ἐγὼ ποιῶ σοὺ οὐκ οἶδας ἄρι, γνώσῃ δὲ μετὰ ταῦτα. 8 λέγει αὐτῷ Πέτρος· οὐ μὴ νίψω σε, οὐκ ἔχεις μέρος μετ' ἐμοῦ. 9 λέγει αὐτῷ Σίμων Πέτρος· κύριε, μὴ τοὺς πόδας μου μόνον ἀλλὰ καὶ τὰς χεῖρας καὶ τὴν κεφαλὴν. 10 λέγει αὐτῷ Ἰησοῦς· ὁ λελουμένος οὐκ ἔχει χρεῖαν εἰ μὴ τοὺς πόδας νίψασθαι, ἀλλ' ἔστιν καθαρὸς ὄλος· καὶ ὑμεῖς καθαροὶ ἐστέ, ἀλλ' οὐχὶ πάντες. 11 ἦδει γὰρ τὸν παραδιδόντα αὐτόν· διὰ τοῦτο εἶπεν ὅτι οὐχὶ πάντες καθαροὶ ἐστέ.

12 Ὅτε οὖν ἐνίψεν τοὺς πόδας αὐτῶν καὶ ἔλαβεν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ καὶ ἀνέπεσεν πάλιν, εἶπεν αὐτοῖς· γινώσκετε τί πεποιήκα ὑμῖν; 13 ὑμεῖς φρονεῖτέ με· ὁ διδάσκαλος καὶ ὁ κύριος, καὶ καλὸς λέγετε· ἐμὶ γάρ. 14 εἰ οὖν ἐγὼ ἔνιψα ὑμῶν τοὺς πόδας ὁ κύριος καὶ ὁ διδάσκαλος, καὶ ὑμεῖς ὀφείλετε ἀλλήλων νίπτειν τοὺς πόδας· 15 ὑπόδειγμα γὰρ δέδωκα ὑμῖν, ἵνα καθὼς ἐγὼ ἐποίησα ὑμῖν καὶ ὑμεῖς ποιήτε. 16 ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ ἔστιν δοῦλος μεῖζων τοῦ κυρίου αὐτοῦ, οὐδὲ ἀπόστολος μεῖζων τοῦ πέμπαντος αὐτόν. 17 εἰ ταῦτα οἴδατε, μακάριοι ἐστέ ἔαν ποιήτε αὐτά. 18 οὐ περὶ πάντων ὑμῶν λέγω· ἐγὼ οἶδα τίνας ἐξελεξάμην· ἀλλ'

15, 3

6, 61

15, 20

Mt. 10, 24

Lc. 6, 40

22, 27

Ps. 40(41), 9

(10). Act. 1, 16

6. λέγει sine copula cum *BDL*, l, m¹¹³, copt. syr.hr. καὶ λέγει cum *ΑΓΓΑΠΠ*, a, b, c, f, Π², g, q, vg. syr.p arm. aeth. αὐτω sine additamento cum *κ*Β*, b, syr.br. aeth. Addunt εκεινος *ΑΔΛΓΑΠΠ*, Π², l, m¹¹³, syr.p arm., item a, c, e, f, g, q, vg. copt. addunt *Petrus*, syr.sch. *Simon*.
8. μου (Latt. *mihi*) ante τους ποδας cum *BCL*, 157, 235, 435, b, c, e, f, Π², g, m¹¹³, q, vg.; item *D*, 1, 69, 346 ante νιψ. Post τ. ποδας cum *ΑΓΓΑΠΠ* a, l. ις αὐτω cum *ABC*L* am. fu. for. Or. 4,411. αὐτω ο (EGKΠ* et³ omittunt) ις *ΑFMSUGAΠΠ*², a, c, f, q, vg.^{cle} syr.utr. — C³D etc. ις sine αὐτω.
10. ις cum *B* Or.4,411. ο ις cum *ACD*. οὐκ εχει χρεῖαν cum *ABC**, a, e, q, ον χρεῖαν εχει cum *C³DLΓΑΠΠ*. νιψασθαι sine additamento cum *κ*, c, fu. for. fos. gat. harl. mm. (addito iterum) Or.4,414ter 418bis 419 Tert.bapt. (*non habet necesse rursum*) Hier.^{iovin} 2 (*non necesse habet ut iterum lauel*). η τους ποδας νιψ. cum *AC³E*GMSUGA*; item ει (K η) μη τους ποδας νιψ. cum *BC*KLΠ*, item it.pler. vg. etc. — *D την κεφαλην νιψ. ει μη τους ποδας μονον*. Peerlkamp conjecit ο λελουμένος οὐκ εχει χρεῖαν νιψασθαι (cf. cod. κ). Sic etiam V. d. S. Bakhuyzen. Vide contra de Koe.
11. οτι cum *BCL*, 33, a, b, c, f, Π², l, q, syr.utr. Omittunt *ΑΓΓΑΠΠ*, e, g, m¹¹³, vg.
12. καὶ ελαβεν cum *BC*et³DΓΑΠΠ*, e, q, vg. goth. syr.p et hr. Or.4,419 Bas.Eth.295 Chr.8,476 Cyr.4,726. Omittunt καὶ *AC²vid.L*, 33, a b, c, f, Π², g, l, m¹¹³, fos. copt. syr.sch. arm. aeth. καὶ ανεπεσεν cum *κ*BC*(et²?)*, 157, a, e, copt. syr.sch. et hr. aeth. Or.4,419. καὶ αναπεσων cum *κAL*, 33, 249, b, c, f, Π², g, l, q, m, copt. αναπεσων cum *C³DΓΑΠΠ* vg. goth. syr.p. Westcott-Hort legunt *ανεπεσεν, παλιν ειπεν*.
15. δεδωκα cum *ΑΚΜΠ*. εδωκα cum *BCDEFGHLSUGA*.
16. Cramer (Exegetica et critica I, 1890, p. 71, 72) dixit primum librarium οὐδὲ αποστολος μειζων του πεμπαντος αυτον scripsisse et postea alium librarium, ut explicaret οὐδὲ αποστολος . . αυτον, vs. 20 inseruisse. Cf. de Koe.
18. εγω sine additamento cum *BCDL*, a, b, e, f, Π², g, vg. syr.p. — *ΚΑΚΠ*, c,

ἵνα ἡ γραφή πληρωθῆῃ ὁ τρώγων μου τὸν ἄρτον ἐπῆρεν ἐπ' ἐμὲ τὴν πτέρωσαν αὐτοῦ. 19 ἀνάγει λέγω ὑμῖν πρὸ τοῦ γενέσθαι, ἵνα πιστεύσητε ὅταν γένηται ὅτι ἐγὼ εἶμι. 20 ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ λαμβάνων ἄν τινα πέμψω ἐμὲ λαμβάνει, ὁ δὲ ἐμὲ λαμβάνων λαμβάνει τὸν πέμψαντά με. 21 Ταῦτα εἶπον Ἰησοῦς ἐταράχθη τῷ πνεύματι καὶ ἐμαρτύρησεν καὶ εἶπεν ἁμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἰς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με. 22 ἔβλεπον εἰς ἀλλήλους οἱ μαθηταί, ἀποροῦμενοι περὶ τίνας λέγει. 23 ἦν ἀνακείμενος εἰς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἐν τῷ κόλπῳ τοῦ Ἰησοῦ, ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς. 24 νεύει οὖν τούτῳ Σίμων Πέτρος καὶ λέγει αὐτῷ· εἶπέ τίς ἐστιν περὶ οὗ λέγει. 25 ἀναπεσὼν ἐκεῖνος οὕτως ἐπὶ τὸ στήθος τοῦ Ἰησοῦ λέγει αὐτῷ κύριε, τίς ἐστιν; 26 ἀποκρίνεται ὁ Ἰησοῦς· ἐκεῖνός ἐστιν ὃς ἐγὼ βάνω τὸ ψωμίον καὶ δώσω αὐτῷ. βάνω οὖν τὸ

14, 29

Mc. 10, 40

Lc. 9, 48

Mt. 26, 21—25

Mc. 14, 18—21

Lc. 22, 21—23

21, 20

- 1, q, copt. syr.sch. arm. addunt γαρ. — τινας cum κBCLM , 33, 157. οὐς cum ADΓΔΠΠ . μετ ἐμου cum $\kappa\text{ADΓΔΠΠ}$, a, b, c, e, f, Π^2 , g, l, q, vg. goth. copt. syr.utr. arm. — BCL , 127*, 249, bscr. tol. aeth. μου. — τον αρτον: E*, q addunt μου. — ἐπῆρκεν cum κAUII , 1. ἐπῆρκεν cum BCDL .
19. πιστεν. οταν γεν. cum κBIVL , a, b, e, g, l, am. for. fu. ing. mt. copt. οταν γεν. πιστ. cum ACDΓΔΠΠ , c, f, Π^2 , q, vg.cle. goth. syr.utr. arm. πιστευσθητε cum $\kappa\text{ADLΓΔΠΠ}$. — $\text{BC Or.4,427b,d et 430}$ πιστευσθητε.
20. αν cum $\kappa(\text{A}\alpha)\text{BCI}^b\text{KLMXII}$, 33, etc. εαν cum $\text{DEFGHSUGAA Or.4,431,432 Chr.8,481}$.
21. ις cum κBL . ο ις cum ACDX .
22. εβλεπον sine copula cum κBC , 16, 245, qscr.**, e, arm. (Or.4,437). Addunt ον $\kappa^*\text{ADLXΓΔΠΠ}$ it.pl. vg. etc.; a, syr.sch. aeth. addunt δε.
23. ην sine copula cum BC^*L , 3, 80, 87, fscr., syr.ptxt. Or.4,437,438. Addunt δε $\kappa\text{AC}^2\text{DXΓΔΠΠ}$, a, c, f, Π^2 , q, goth. copt. etc.; item b, g, l, vg. addunt ergo. εκ των cum $\kappa\text{ABCDI}^b\text{KLMXAII}$ it. vg. sah.münt. copt. syr.utr. Omittunt εκ EFGHSUGA goth.
24. ον cum $\kappa\text{ABC}^2\text{DILXΓAII}$ it.pl. — C*Δ etc. omittunt. και λεγει (a dicens, b, c, g, q, vg. et dixit) αυτω (a, q, Or.438 omittunt) ειπε (g, vg. Or.438 cod. omittunt) τις εστιν cum BCILX , 33, a, b, c, f, Π^2 , g, l, q, vg. aeth. Item κ, sed praemittit πνθεσθαι τις αν ειη περι ου ελεγεν (pergit igitur και λεγει αυτω ειπε τις εστ. περ. ου λεγει). Similiter e. πνθεσθαι τις αν ειη (D addit ουτος) cum ADΓAII goth. syr.utr. (copt.) arm.
25. επιπεσων cum $\kappa^*\text{AC}^3\text{DΓΔΠΠ}^2$. αναπεσων cum $\kappa\text{BC}^*\text{KLXII}^*$. οιν cum κDLMXA , 1, 13, 33, 69, 118, 157, 346, 2pe, 8pe, a, b, c, f, g, l, vg. sah.münt. copt.wi syrg. mg. δε cum AEFGHKSUGAII , Π^2 , q, goth. copt.dz. syr.p.txt. arm. aeth. Omittunt plane BC, e. εκεινος (copt. syr.sch. addunt ο μαθητης): sah.münt. omittit. ουτως cum BCEFGHLMXA etc., item KSUGA ουτος. omittunt κADII , 1, 69, it. vg.
26. αποκρινεται sine copula cum $\kappa^*\text{AC}^3\text{DΓΔΠΠ}$ it.pler. vg. goth. copt. syr.sch. et p.txt. Addunt ον $\kappa\text{BC}^*\text{LX}$, a, syr.p.mg. (de BC vide ante). — ο ις cum κACDL . ις cum BM . βαψω το ψωμιον (sic etiam C) και δωσω (L δω) αυτω cum BCL copt. arm. aeth. (similiter syr.sch.; arm. aeth. αυτω non exprimunt). βαψας (εμβαψας cum ADKII) το ψωμιον επιδωσω (MX, 157 δωσω αυτω) cum $\kappa\text{ADXΓΔΠΠ}$ it. vg. goth. syr.p. Const.5,14,2 Chr.8,483 Cyr.4,735 Thdr.1,1382. βαψας (Π^2 εμβ.) ον cum κBCLXII^2 , 33, a, και εμβαψας cum AΓΔΠΠ ; item D etc. και βαψας. — λαμβανει και cum $\kappa\alpha\text{BGLMX}$, 33, syr.p.mg. aeth. Omittunt κ^* et cbADΓAII it. vg. syr.sch. et p.txt.

ψωμίον λαμβάνει καὶ δίδωσιν Ἰούδα Σίμωνος Ἰσακαριώτου. 27 καὶ μετὰ τὸ ψωμίον τότε εἰσηλθεν εἰς ἐκεῖνον ὁ σατανᾶς. λέγει οὖν αὐτῷ Ἰησοῦς· ὁ ποιεῖςποίησον τάχιον. 28 τοῦτο δὲ οὐδαὶς ἔγνω τῶν ἀνακαίμενων πρὸς τί εἶπεν αὐτῷ. 29 τινὲς γὰρ ἐδόκουν, ἐπεὶ τὸ γλωσσόκομον εἶχεν Ἰούδας, οὗ λέγει αὐτῷ Ἰησοῦς· ἀγόρασον ὧν χρειαζόμενοι εἰς τὴν ἑορτήν, ἣ τοῖς πτωχοῖς ἵνα τι δῶ. 30 λαβὼν οὖν τὸ ψωμίον ἐκεῖνος ἐξῆλθεν εὐθύς· ἦν δὲ νύξ.

31 Ὅτε οὖν ἐξῆλθεν, λέγει Ἰησοῦς· νῦν ἐδοξάσθη ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ὁ θεὸς ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ. 32 εἰ ὁ θεὸς ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ, καὶ ὁ θεὸς δοξάσει αὐτόν ἐν αὐτῷ, καὶ εὐθύς δοξάσει αὐτόν. 33 τεκνία, εἰ μικρὸν μεθ' ὑμῶν εἰμί· ζητήσετέ με, καὶ καθὼς εἶπον τοῖς Ἰουδαίοις· ὅτι ὅπου ἐγὼ ὑπάγω ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἔλθειν, καὶ ὑμῖν λέγω ἄρτι. 34 ἐντολὴν καινὴν δίδωμι ὑμῖν, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους, καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς ἵνα καὶ ὑμεῖς ἀγαπᾶτε ἀλλήλους. 35 ἐν τούτῳ γινώσκονται πάντες ὅτι ἐμοὶ μαθηταὶ ἐστε, ἐὰν ἀγάπην ἔχητε ἐν ἀλλήλοις. 36 Λέγει αὐτῷ Σίμων Πέτρος· κύριε, ποῦ ὑπάγεις; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· ὅπου ἐγὼ ὑπάγω οὐ δύνασαι μοι νῦν ἀκολουθῆσαι, ἀκολουθήσεις δὲ ὕστερον. 37 λέγει αὐτῷ

copt. *ισακαριωτου* cum *BCI^bLMXII²*, 33, 157, 435, g, am. fu. for. ing. *ισακαριωτη* cum *AΓΑΑΠ** goth. copt. arm. Or.4,426 et 437ed etc. — *D* απο καρωωτου.

27. *ις* cum *BL*. ο *ις* cum *ACDIBX*.

29. *ισοδασ* cum *ABFLMUX*, 1, 13, 33, 69. ο *ιουδ.* cum *CDEGHKSGA.ΑΠ.* *ις* cum *KB*. ο *ις* cum *ACDL*.

30. *ευθυς* cum *BCDLX*, 249. *ευθεως* cum *AΓΑΑΠ*. Item *ευθ.* (e omittit) post *εξηλθ.* dedimus cum *BCDLX*, 33, 69, 249, 346, 440, b, c, II², g, l, vg. copt. arm. aeth. Ante *εξηλθ.* cum *AΓΑΑΠ*, a, f, q, goth. syr. utr.

34. *στε ουν* cum *BCDLX*, 1, 33, 69, 157, 249, 254, 346 it. (exc. fos.) etc. Omittunt *οιν AEFHKMSΓΑΠ*, q, fos. sax. goth. syr. utr. Praeterea testes plerique qui *οιν* omittunt coniungunt *στε εξηλθ. cum ην δε νυξ*. Sic etiam textus receptus, Bengel, Knapp, alii. *λεγει ις* cum *BLA*, 3, 44. *λεγ.* ο *ις* cum *ACDΓΑΠ*.

32. *ει ο θεος εδοξ.* *εν αυτω* cum *AC²ΓΑΑ*, e, f, 12, q, vg. sah. münt. copt. goth. syr. sch. et hr. arm. aeth. edd. — *κ*BC*DLXII*, a, b, c, II², g, 1*, fu. harl. syr. p aeth. 1, 2, 3 etc. Tert. prax. 23 omittunt. *εν αυτω* secundo loco cum *κ* et c^bBHA*. *εν αυτω* cum *κ^aACDLX*.

33. *μικρον* cum *ABCDAAΠ*, a, b, e, II², g, q, vg. etc.: *κLXI*, c, f, l, goth. addunt *χρονον*. — *οι . . . κ*D*, 249, b, c, e, II², l, vg. omittunt. *εγω υπαγω* cum *ABCDKLMUXII*, c, e (*ego sum*), f, II², g, l, vg. goth. arm. *υπαγω εγω* cum *EFHSGA*, a (*sum ego*), b, q, syr. utr.

34. *ινα και υμεις αγαπατε αλληλους*, dittographia, Naber (Mnemosyne, 1881, p. 286). Cf. contra de Koe, p. 256.

36. *απεκριθη* sine *αυτω* cum *BC*L*, 229*, it. pler. vg. goth. copt. arm. syr. hr. Addunt *αυτω* *κ³DXΓΑΑΠ*, q, fu. fos. syr. sch. et p aeth. *ις* cum *ABC*I*, 440. ο *ις* cum *κ³DXΓΑΑΠ*. *οπου εγω* cum *κDSmg-UX*, it. vg. goth. sah. münt. copt. arm. syr. hr. Omittunt *εγω ABCEGHKLMStxt. ΓΑΑΠ* syr. utr. *ακολουθησ. δε υστερον* cum *κBC*LX*, 1, 33, it. vg. *υστερ δε ακολουθ. μοι* (*D* ante *ακολ.* ponit; *A* copt. goth. syr. utr. aeth. omittunt) cum *AC³DΓΑΑΠ* copt. goth. syr. utr. et hr. arm.

37. *πετρος* cum *κACEGHKL²SUXΓΑΑΠ*. ο *πετρος* cum *BL*M*. — *D* omittit

Πέτρος· κύριε, διατί οὐ δύναμαί σοι ἀκολουθήσαι ἄρτι; τὴν ψυχὴν μου ὑπὲρ σοῦ θήσω. 38 ἀποκρίνεται Ἰησοῦς· νὴν ψυχὴν σου ὑπὲρ ἐμοῦ θήσεις; ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, οὐ μὴ ἀλέκτωρ φωνήσῃ ἕως οὗ ἀρτήσῃ με τρίς.

Μτ. 26, 34
Με. 14, 30
Ι.ε. 22, 34

XIV.

1 Μὴ ταρασέσῃθω ὑμῶν ἡ καρδιά· πιστεύετε εἰς τὸν θεόν, καὶ εἰς ἐμὲ πιστεύετε. 14, 27
2 ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ πατρὸς μου μοναὶ πολλαὶ εἰσιν· εἰ δὲ μὴ, εἶπον ἂν ὑμῖν ὅτι πορευόμεαι ἐτοιμάσαι τόπον ὑμῖν· 3 καὶ ἐὰν πορευθῶ καὶ ἐτοιμάσω τόπον ὑμῖν, 14, 18
πάλιν ἔρχομαι καὶ παραλήμφομαι ὑμᾶς πρὸς ἐμαυτὸν, ἵνα ὅπου εἰμὶ ἐγὼ καὶ 12, 26
ὑμεῖς ᾔτε. 4 καὶ ὅπου ἐγὼ ὑπάγω οἴδατε τὴν ὁδόν· 5 λέγει αὐτῷ Θωμᾶς· κύριε, οὐκ οἶδαμεν ποῦ ὑπάγεις, καὶ πῶς οἶδαμεν τὴν ὁδόν; 6 λέγει αὐτῷ Ἰησοῦς· ἐγὼ εἰμι ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωὴ· οὐδεὶς ἔρχεται πρὸς τὸν πατέρα εἰ μὴ δι' 17, 24
ἐμοῦ. 7 εἰ ἐγνώκειτέ με, καὶ τὸν πατέρα μου ἂν ᾔδειτε· ἀπᾶρτι γινώσκετε αὐτὸν 8, 19

plane. κυριε . . . *³³, 249 vg. etc. omittunt. ακολουθησαι (B -θειν) αρτι (157 omittit) cum **ΑΑ(B)C³ΓΔΔΠ**, 157, it. vg. goth. copt. syr. utr. et hr. etc. — C*DLX etc. νην ακολουθησαι (C* -θειν), sed D insuper addit αρτι. **ΜΧ** υπερ σου την ψυ. μου θησω.

38. αποκρινεται cum **ΑΒC*ΛΧ** syr. sch. (dicit) et p. απεκριθη cum **C³ΔΓΔΔ²Π** it. vg. etc. Praeterea textus receptus addit αυτω cum **C³EGHSUGΔΔ²**, b, f, q, vg. ^{cle} copt. syr. sch. aeth. Omisimus cum **ΑΒC*ΚΛΜΧΠ**, a, e, am. fu. for. ing. em. goth. syr. p arm. ις cum **ΑΒC*DKLXΠ***. Praemittunt ο **C³ΓΔΔ²Π²**. φωνηση cum **ΑΒGΚUXΓΔΠ**. φωνησει cum **CDEHLMSA**. αρνηση cum **BDLX**, 1. απαρνηση cum **ΑCΓΔΔΠ**.

XIV: 2. οτι cum **ΑΒC*DKLXΠ**, b, c, ff², g, vg. copt. syr. utr. et hr. arm. Omittunt C corr. **ΝΓΔΔ**, a, e, f, q, goth. aeth.

3. και ετοιμασω cum **ΒCΛNSUXΔΠ** it. pler. vg. syr. p et hr. arm. aeth. — DM, f, q, copt. ετοιμασαι. — ετοιμασω cum **AEGKΓΔ** goth. syr. sch. τοπον υμιν cum **ΜBDKLNΧΓΠ** copt. υμιν τοπ. cum **ACEGHMSUAΔ**, b, c, f, ff², g, q, vg. goth. syr. utr. et hr. arm. aeth. παραλημψ. cum **ΑΒ*DNX**. παραληψ. cum **B³CLΓΔΔΠ**.

4. εγω cum **ΑΒCΝQΓΔΔΠ**, c, f, g, vg. copt. etc. — DLX, a, b, e, ff², q, arm. aeth. omittunt. οιδατε την οδον cum **BC*LQX**, 33, 157, a, copt. aeth. pers. p. οιδατε και την οδον οιδατε cum **AC³DNΓΔΔΠ** it. pler. vg. goth. syr. utr. et hr.

5. και πως cum **ΑC²NQXΓΔΔΠ**, c, e, f, ff², g, m⁴, q, vg. copt. syr. utr. et hr. Omittunt και **BC*L**, a, b, aeth. οιδαμεν (D, b, e, m, Tert. post τ. οδον ponunt) την οδον cum **BC*D**, a, b, e, m, aeth. δυναμεθα την οδον ειδεσαι cum (**ΑC²Κ**) **LNQXΓΔΔΠ**, c, f, ff², g, q, vg. syr. utr. et hr. (arm.).

6. ις cum **ΜC*L**. ο ις cum **ΑΒC³DNQX**.

7. εγνωκατε cum **ΜD***, 8pe, copt. (Latt. vide post). εγνωκειτε cum **ΑΒC²DLN QX**. Ex Latt. vg. Ir. int. ²³ed Tert. prax. ²⁴ cognovissetis, f cognosceretis; sed a, b, c, d, e, ff², m, Ir. erasm. et gall. cognovistis; q nostis, Hil. ⁹³⁹ scitis. εμε cum **ΜD** Chr. ^{8, 494}. με cum **BCL**. — A, 59 omittunt. γνωσεσθε cum **ΜD*** (d scietis), cui respondet cognosceltis Ir. int. ex cod. voss. Victorin., item fere cognoscitis e, q. εγνωκειτε αν cum **AC³D²ΝΓΔΔΠ**; item (ut ante) cognovissetis vg., item (ut ante) cognovistis a, b, c, ff², m. αν ηδειτε cum **BC*LQX**, 1, 22, 33, 2pe, Ps. -Ath. ^{2, 29}ed Bas. ^{2, 190} Cyr. ^{4, 769}. και απαρτι cum **ΑC³DNΓΔΔΠ**, b, c, e, f, ff², m⁴, q, vg. goth. copt. syr. utr. et hr. — **BC*LQX**.

- καὶ ἐωράκατε αὐτόν. 8 Λέγει αὐτῷ Φίλιππος· κύριε, δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα, καὶ ἀρκεῖ ἡμῖν. 9 λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· τοσοῦτον χρόνον μεθ' ὑμῶν εἰμί καὶ οὐκ ἔγνωκάς με, Φίλιππε; ὁ ἐωρακῶς ἐμὲ ἐώρακεν τὸν πατέρα· πῶς σὺ λέγεις· 12, 45 δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα; 10 οὐ πιστεύεις ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοὶ ἐστιν; τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἀπ' ἐμαντοῦ οὐ λαλῶ· ὁ δὲ πατὴρ ὁ ἐν ἐμοὶ μένων ποιεῖ τὰ ἔργα αὐτοῦ. 11 πιστεύετε μοι ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοὶ· εἰ δὲ μή, διὰ τὰ ἔργα αὐτὰ πιστεύετε. 12 ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ κάκεινος ποιήσει, καὶ μείζονα τούτων ποιήσει· ὅτι ἐγὼ πρὸς τὸν πατέρα πορεύομαι, 13 καὶ ὅτι ἂν αἰτήσητε ἐν τῷ ὀνόματι μου, τοῦτο ποιήσω, ἵνα δοξασθῇ ὁ πατὴρ ἐν τῷ υἱῷ. 14 εἰάν τι αἰτήσητέ με ἐν τῷ ὀνόματι μου, τοῦτο ποιήσω. 15 Ἐὰν ἀγαπᾶτέ με, τὰς ἐντολὰς τὰς ἐμὰς τηρήσετε. 16 κἀγὼ ἐρωτήσω τὸν πατέρα καὶ ἄλλον παράκλητον δώσει ὑμῖν, ἵνα μεθ' ὑμῶν ᾗ εἰς τὸν αἰῶνα, 17 τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὃ ὁ κόσμος οὐ δύναται λαβεῖν, ὅτι οὐ θεωρεῖ αὐτὸ οὐδὲ γινώσκει· ὑμεῖς γινώσκετε αὐτό,

Π2, 1, 33, 2pe, omittunt καὶ. — εωρακατε: ΕΗΚ2LMNΧΑ εωρακ. — αυτον secundum cum AC3DLNQX it. vg. etc.: BC* omittunt.

9. ο ις cum κBCDNQX. ις cum ALΠ*, wscr. τοσουτω χρονω cum κDLQ, 6pe, Eus.marc.39 Cyr.4.776, item tanto tempore (b temporis) it.pler. vg. τοσουτον χρονον cum ABNΧΓΔΑΠΠ, Π2; (tantum temporis) Or.1,725 Hipp.noet.7. πως· cum κBQ, 58, 2pe, a, b, c, e, Π2, g, vg. copt. pers.w. καὶ πως cum ADLNΧΓΔΑΠΠ, f, q, goth. syr.utr. et hr. arm.
10. λεγω cum B2vid. et 3LNΧ, e, q, copt. syr.pmg.; B* omittit. λαλω cum κAQ ΓΔΑΠΠ, a, b, c, f, Π2, g, vg. goth. syr.utr. et hr. arm.; item D etc. λελαληκα. — ο εν εμ. μενων cum κADNΧΓΔΑΠΠ, item vid. goth. copt. arm. Omittunt ο BL Or.2,614 Ath.708, item (in me manens), b, e, Π2, g, vg. Aug.ioh.71.1. ποι. τα εργ. αυτου cum κBD etc. ποι. τα εργ. αυτος cum LX, 33. αυτος ποιει τα εργα cum AQΓΔΑΠΠ (item κ, sed post αυτος deficit), f, g, q, vg. syr.cu et utr. et hr. Peerikamp coniecit αυτος ποιει sine τα εργα αυτου. V. d. S. Bakhuyzen legit ποιει omissis αυτος et τα εργα αυτου. Cf. de Koe.
11. εν εμοι sine εστιν cum κ(A)BDLQX, a, b, f, Π2, q, copt. syr.utr. et hr. arm.zoh. aeth. Addunt εστιν 1, c, e, g, vg. syr.cu etc. Ex v. 10. πιστευετε sine μοι cum κDL, 33, c, e, f, g, vg. syr.cu et sch. et hr. Addunt μοι ABQXΓΔΑΠΠ, a, b, Π2, q, syr.p copt. arm. goth. aeth.
12. πατερα sine μου cum κABDLQXII, 1, 22, it. (exc. e) vg. copt. goth. arm. syr.br. aeth. Addunt μου ΓΔΑ, e, syr.utr.
13. αιτησητε cum κADLX. αιτητε cum BQ. ποιησω: copt. syr.sch. addunt υμιν.
14. με cum κBEHΥΓΑ, 33, c, f, vg. goth. syr.utr. arm.usc. Omittunt ADGKI MQSΔ2Π, a, e, g, q, copt. syr.cod. aeth. εγω: ABLA2, 33, 124, 249, 262, c, g, q, vg. copt. arm.usc. aeth. Cyr.4,805 Aug.ioh.71,3 τουτο. Vs. 14 interpolatio, Rinck, V. d. S. Bakhuyzen. Cf. de Koe. X, 1, 22, 2pe, 6pe, b, fu. syr.hr. et sin. arm.zoh. omittunt hunc versum.
15. τηρησετε (κ, 33, 69* -σητε) cum (κ)BL, 54, 73, tisch.**, copt. Eus.marc.170 Epiph.877,902. τηρησατε cum ADQX it. vg. syr.cu et utr. et hr. arm. aeth.
16. καγω cum κBDQ etc. καὶ εγω cum ALΧΓΔΑΠΠ. ἡ idque post μεθ υμων cum κ, a, c, f, Π2, m9, q, item post αιωνα cum B, b, item ante μεθ υμων cum LQX, 33, c, copt. goth. syr.cu et sch. et p mg. μενη (Γ -νει) ante μεθ υμ. cum ADΓΔΑΠΠ, g, vg. arm. syr.p.txt et hr.
17. αυτο post γινωσκετε cum A(DL)X it.pler. vg. — κB, a Lcif.194 (Gall.6) omittunt.

- ὅτι παρ' ὑμῶν μένει καὶ ἐν ὑμῖν ἔσται. 18 οὐκ ἀφήσω ὑμᾶς ὄρφανούς, ἔρχομαι
 πρὸς ὑμᾶς. 19 ἔτι μικρόν καὶ ὁ κόσμος με οὐκέτι θεωρεῖ· ὑμεῖς δὲ θεωρεῖτέ με, 18, 16
 ὅτι ἐγὼ ζῶ καὶ ὑμεῖς ζήσετε. 20 ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ γνώσεσθε ὑμεῖς ὅτι ἐγὼ ἐν
 τῷ πατρὶ μου καὶ ὑμεῖς ἐν ἔμοι κἀγὼ ἐν ὑμῖν. 21 ὁ ἔχων τὰς ἐντολάς μου καὶ
 τηρῶν αὐτάς, ἐκείνός ἐστιν ὁ ἀγαπῶν με· ὁ δὲ ἀγαπῶν με ἀγαπηθήσεται ἐπὶ τοῦ
 πατρὸς μου, κἀγὼ ἀγαπήσω αὐτὸν καὶ ἐμφανίσω αὐτῷ ἐμαυτόν. 22 Λέγει αὐτῷ
 Ἰσοῦδας, οὐχ ὁ Ἰσκαριώτης· κύριε, καὶ τί γέγονεν ὅτι ἡμῖν μέλλεις ἐμφανίζειν
 σεαυτὸν καὶ οὐχὶ τῷ κόσμῳ; 23 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἂν τις ἀγαπᾷ
 με, τὸν λόγον μου τηρήσει, καὶ ὁ πατὴρ μου ἀγαπήσει αὐτόν, καὶ πρὸς αὐτόν
 ἐλευσόμεθα καὶ μονὴν παρ' αὐτῷ ποιησόμεθα. 24 ὁ μὴ ἀγαπῶν με τοὺς λόγους
 μου οὐ τηρεῖ· καὶ ὁ λόγος ὃν ἀκούετε οὐκ ἔστιν ἐμός ἀλλὰ τοῦ πέμψαντός με πατρὸς. 7, 16
 25 Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν παρ' ὑμῶν μένων· 26 ὁ δὲ παράκλητος, τὸ πνεῦμα τὸ
 ἄγιον ὃ πέμψει ὁ πατὴρ ἐν τῷ ὄνοματί μου, ἐκεῖνος ὑμᾶς διδάξει πάντα καὶ
 ὑπομνήσει ὑμᾶς πάντα ἃ εἶπον ὑμῖν. 27 εἰρήνην ἀφίημι ὑμῖν, εἰρήνην τὴν ἐμὴν
 διδωμι ὑμῖν· οὐ καθὼς ὁ κόσμος δίδωσιν ἐγὼ δίδωμι ὑμῖν· μὴ ταρασσοῦσθε ὑμῶν
 ἢ καρδία μηδὲ δειλιάτω. 28 ἠκούσατε ὅτι ἐγὼ εἶπον ὑμῖν· ὑπάγω καὶ ἔρχομαι
 πρὸς ὑμᾶς. εἰ ἠγαπήτέ με, ἐχάρητε ἂν, ὅτι πορεύομαι πρὸς τὸν πατέρα, ὅτι ὁ
 πατὴρ μελίων μου ἐστίν. 29 καὶ νῦν εἰρηκα ὑμῖν πρὶν γενέσθαι, ἵνα ὅταν γένηται
 πιστεύσητε. 30 οὐκέτι πολλὰ λαλήσω μεθ' ὑμῶν· ἔρχεται γὰρ ὁ τοῦ κόσμου ἄρχων,
 καὶ ἐν ἔμοι οὐκ ἔχει οὐδέν, 31 ἀλλ' ἵνα γινῶ ὁ κόσμος ὅτι ἀγαπᾷ τὸν πατέρα,
 καὶ καθὼς ἐνετελλάτο μοι ὁ πατὴρ, οὕτως ποιῶ. ἐγείρεσθε, ἄγωμεν ἐντεῦθεν.

Mt. 26, 46
 Mc. 14, 42

υμεῖς sine copula cum MBQ, 346, ascr., a, b. Addunt δε ADLXΓΑΛΠ, c, e, f, ff, g, q, vg. copt. syr.cu et utr. et hr. εσται cum MAD²LQXΓΑΛΠ, 33, g, vg. copt. syr.Pet hr. arm. aeth. εστιν cum BD*, 1, it. pler. tol. goth. syr.cu et sch.

19. ζήσετε cum BLX. ζήσεσθε cum MADQΓΑΛΠ. Cf. 5 : 25, 6 : 51, 57, 58.
 20. γνώσεσθε υμεῖς cum MDEGHKM²SUGAΛΠ, a, c, e, ff, g, q, fos. goth. copt. syr.P arm. — BLM*QX etc. υμεῖς γνώσεσθε. A, 249, b, em. syr.sch. et hr. aeth. omittunt υμεῖς.
 21. καγω cum MBDGLOXΓA, 1. και εγω cum AEGHKMSUAΠ.
 22. και τι cum MGHKMQSUGAΛΠ, q, syr.P. Omittunt και ABDELX, 33, it. pler. vg. sah.münt. copt. syr.cu et sch. et hr. goth. arm. aeth. Cf. Resch, S. 157.
 23. ις cum MABDLΓAΠ. ο ις cum MXA. ποιησομεθα cum MBLXII², 1, 13, 33, 69, 249, 254, 346, 2pe. ποιησομεν cum AEGHKSUII. — D, e, syr.cu pers.P ποιησομαι. Cf. Harnack, Die jüngst entdeckten Sprüche Jesu, Logion 4.
 26. BL, 127 legunt εγω post υμιν.
 28. ηγαπατε etiam Or.1, 234 Eus.marc.110 etc. — D*HL, 69, tscr., 2scr. αγαπατε. — ου πορευομαι cum MABDK*LXI it. vg. syr.cu et hr. copt. goth. arm. aeth. ου ειπον πορευομαι cum EGHKMSUGA. ο πατηρ cum M^{ca}ABD*LX, 1, 33, 64, 157, 47ev., 2pe, b, c, e, ff, g, l, vg. syr.hr. aeth. Addunt μου M*etcb DΓAΛΠ, a, f, q, copt. syr.utr. arm. goth.
 30. του κοσμου sine τουτου cum MABDg^v.LXΓAΛΠ syr.utr. Thdr.1, 741 ex cdd 2 Cyr.4, 858 Hil.129, 218. Addunt τουτου 1, 346, 2pe, e (saeculi huius) vg. (ff, g, utvid.). ουκ εχει ουδεν (D, a addunt ευρειν) etiam b, c, e, ff, g, l, q, vg. syr.sch. et p txt. et hr. ευρησει ουδεν cum KII, 42, 116, 252mg, f, syr.p mg. arm. aeth.
 31. και καθως: A*E, b, ff 2 omittunt και. — ενετελλατο μοι cum MADΓAΛΠ copt.

XV.

- 1 Ἐγὼ εἰμι ἡ ἀμπελος ἡ ἀληθινή, καὶ ὁ πατήρ μου ὁ γεωργὸς ἐστίν. 2 πᾶν κλήμα ἐν ἐμοὶ μὴ φέρον καρπὸν, αἶρει αὐτό, καὶ πᾶν τὸ καρπὸν φέρον, καθαίρει αὐτὸ ἵνα καρπὸν πλείονα φέρῃ. 3 ἤδη ὑμεῖς καθαροὶ ὅστε διὰ τὸν λόγον ὃν λελάληκα ὑμῖν· 4 μείνατε ἐν ἐμοί, κἀγὼ ἐν ὑμῖν. καθὼς τὸ κλήμα οὐ δύναται καρπὸν φέρειν ἀφ' ἑαυτοῦ ἐὰν μὴ μένῃ ἐν τῇ ἀμπέλῳ, οὕτως οὐδὲ ὑμεῖς ἐὰν μὴ ἐν ἐμοὶ μένητε. 5 ἐγὼ εἰμι ἡ ἀμπελος, ὑμεῖς τὰ κλήματα. ὁ μένων ἐν ἐμοὶ κἀγὼ ἐν αὐτῷ οὕτως φέρει καρπὸν πολὺν, ὅτι χωρὶς ἐμοῦ οὐ δύνασθε ποιεῖν οὐδέν. 6 ἐὰν μὴ τις μένῃ ἐν ἐμοί, ἐβλήθη ἔξω ὡς τὸ κλήμα καὶ ἐξηράνθη, καὶ συνάγουσιν αὐτὸ καὶ εἰς τὸ πῦρ βάλλουσιν καὶ καίεται. 7 ἐὰν μείνητε ἐν ἐμοὶ καὶ τὰ ῥήματά μου ἐν ὑμῖν μείνῃ, ὃ ἂν θέλητε αἰτήσασθε καὶ γενήσεται ὑμῖν. 8 ἐν τούτῳ ἔδοξάσθη ὁ πατήρ μου, ἵνα καρπὸν πολὺν φέρητε καὶ γενήσεσθε ἐμοὶ μαθηταί. 9 καθὼς ἠγάπησέν με ὁ πατήρ, κἀγὼ ἠγάπησα ὑμᾶς· μείνατε ἐν τῇ ἀγάπῃ τῇ ἐμῇ. 10 ἐὰν τὰς ἐντολάς μου τηρήσητε, μενεῖτε ἐν τῇ ἀγάπῃ μου, καθὼς κἀγὼ τοῦ πατρὸς μου τὰς ἐντολάς τητήρηκα καὶ μένω αὐτοῦ ἐν τῇ ἀγάπῃ. 11 ταῦτα λελάληκα ὑμῖν ἵνα ἡ χαρὰ ἡ ἐμὴ ἐν ὑμῖν ἦ καὶ ἡ χαρὰ ὑμῶν πληρωθῇ. 12 αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ ἡ ἐμὴ, ἵνα ἀγαπάτε ἀλλήλους καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς. 13 μελίζονα ταύτης ἀγάπης οὐδεὶς ἔχει, ἵνα τὴν ψυχὴν αὐτοῦ θῇ ὑπὲρ τῶν φίλων αὐτοῦ. 14 ὑμεῖς φίλοι μου

syr.utr. et hr. arm. goth. εντολην εδωκεν μοι cum BL (X, 1, 19ms. 33) it. vg. (Cyr. 4, 853); X, 33 εντολ. δεδωκεν μοι.

XV: 1. Spitta (Zur Geschichte und Litteratur des Urchristenthums, Erster Band, 1893, S. 155—204) transponit capita 15 et 16 post 13: 31. Cf. Resch, S. 160, 161.

2. καρπ. πλειονα (κ Clem. πλειω.) cum κ BLM*X, 33, 157, it. vg. πλειονα καρπον cum ADM²ΓΑΛΠ.

4. μενη cum κ BL, a (maneat). μενη cum ADXΓΑΛΠ it. pler. d, vg. μενητε cum κ ABL, d (maneat). μενητε cum DXΓΑΛΠ.

6. μενη cum κ *ABD. μενη cum κ CLXΓΑΛΠ. αυτο cum κ DLXΑΠ, 1, 13, e, g, q, vg. cle. syr. sch. et hr. arm. aeth. (goth. et colligitur). αυτα cum AB ΓΑ, a, b, c, f, ff², am. fu. for. ing. taur. copt. syr. p. το πυρ cum κ ABEG KLMSUΓΑΛΠ. Omittunt το DHX.

7. ο εαν cum ADLX. ο αν cum B. — κ οσα εαν. — αιτησασθε (ADΓ -σθαι, vide h. l. etiam versiones) cum ABDLMXΓ, item petite b, e, ff², q, goth. copt. syr. hr. arm. aeth. Item a, c, f, syr. sch. pers. p petite omisso και seq. αιτησοσθε cum κ EGHKSUΑΑΠ, item petetis g, vg. syr. p.

8. γενησοσθε cum κ AEGHKSUΓΑΑ. γενησθε cum BDLMXΑ, 1, 262.

9. ηγαπησα ημας cum κ AD²XΓΑΛΠ, c, f, ff², g, vg. goth. υμας ηγαπ. cum BD*L, 1, a, b, e, q.

10. καγω cum κ Dgr, a, b, c, e, f, ff², g, vg. copt. syr. hr. arm. εγω cum ABLX, d, q, syr. utr. goth. aeth. του πατρος μου ante τας εντ. cum κ B, a, b, ff², g, vg., sed B, a, b, ff² omittunt μου, item c, q omittunt μου. Post εντολας ponunt ADLXΓΑΛΠ, c, e, f, q, goth.

11. ἦ cum ABD it. (excepto f) vg. goth. syr. utr. et hr. arm. aeth. μενη cum κ LXΓΑΛΠ (H μενη), f.

13. ινα sine τις cum κ *D*, d, a, b, c, e, ff², arm. Addunt τις κ ABD²LX, f, g, q, vg. goth.

ἐστέ, ἐὰν ποιῆτε ἃ ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν. 15 οὐκέτι λέγω ὑμᾶς δούλους, ὅτι ὁ δούλος οὐκ οἶδεν τί ποιεῖ αὐτοῦ ὁ κύριος· ὑμᾶς δὲ εἰρηκα φίλους, ὅτι πάντα ἃ ἤκουσα παρὰ τοῦ πατρὸς μου ἐγνώρισα ὑμῖν. 16 οὐχ ὑμεῖς ἐμὲ ἐξελέξασθε, ἀλλ' ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς, καὶ ἔθηκα ὑμᾶς ἵνα ὑμεῖς ὑπάγητε καὶ καρπὸν φέρετε καὶ ὁ καρπὸς ὑμῶν μένη, ἵνα ὅτι ἂν αἰτήσητε τὸν πατέρα ἐν τῷ ὀνόματί μου δι' ὑμῖν. 17 ταῦτα ἐντέλλομαι ὑμῖν, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους.

18 Εἰ ὁ κόσμος ὑμᾶς μισεῖ, γινώσκειτε ὅτι ἐμὲ πρῶτον μείσηκεν. 19 εἰ ἐκ τοῦ κόσμου ἦτε, ὁ κόσμος ἂν τὸ ἴδιον ἐφίλει· ὅτι δὲ ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ ἐστέ, ἀλλ' ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς ἐκ τοῦ κόσμου, διὰ τοῦτο μισεῖ ὑμᾶς ὁ κόσμος. 20 μνημονεύετε τοῦ λόγου οὗ ἐγὼ εἶπον ὑμῖν· οὐκ ἔστιν δούλος μεῖζων τοῦ κυρίου αὐτοῦ. εἰ ἐμὲ ἐδίωξαν, καὶ ὑμᾶς διώξουσιν· εἰ τὸν λόγον μου ἐτήρησαν, καὶ τὸν ἰμέτερον τηρήσουσιν. 21 ἀλλὰ ταῦτα πάντα ποιήσουσιν εἰς ὑμᾶς διὰ τὸ ὄνομά μου, ὅτι οὐκ οἶδασιν τὸν πέμψαντά με. 22 εἰ μὴ ἦλθον καὶ ἐλάλησα αὐτοῖς, ἁμαρτιῶν οὐκ εἶχουσαν· νῦν δὲ πρόφασιν οὐκ ἔχουσιν περὶ τῆς ἁμαρτίας αὐτῶν. 23 ὁ ἐμὲ μισῶν καὶ τὸν πατέρα μου μισεῖ. 24 εἰ τὰ ἔργα μὴ ἐποιήσα ἐν αὐτοῖς ἃ οὐδὲς ἄλλος ἐποίησεν, ἁμαρτιῶν οὐκ εἶχουσαν· νῦν δὲ καὶ ἐωράκασιν καὶ μεμισήκασιν καὶ ἐμὲ καὶ τὸν πατέρα μου. 25 ἀλλ' ἵνα πληρωθῇ ὁ λόγος ὁ ἐν τῷ νόμῳ αὐτῶν γεγραμμένος ὅτι ἐμίσησάν με δωρεάν. 26 ὅταν ἔλθῃ ὁ παράκλητος ὃν ἐγὼ πέμψω ὑμῖν παρὰ τοῦ πατρὸς, τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας ὃ παρὰ τοῦ πατρὸς ἐκπορεύεται, ἐκεῖνος μαρτυρήσει περὶ ἐμοῦ· 27 καὶ ὑμεῖς δὲ μαρτυρεῖτε, ὅτι ἀπ' ἀρχῆς μετ' ἐμοῦ ἐστέ.

XVI.

1 Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν ἵνα μὴ σκανδαλισθῆτε. 2 ἀποσυναγῶγους ποιήσουσιν ὑμᾶς· ἀλλ' ἔρχεται ὥρα ἵνα πᾶς ὁ ἀποκτείνων ὑμᾶς δόξῃ λατρεῖαν προσφέρειν τῷ

14. *ā* cum *MDLX*, b, c, f, ff², g, vg. syr.p mg. et hr. *δ* cum *B*, a, e, q, goth. aeth. *osa* cum *AIGAAII* syr. sch. et ptxt. Thdr1, 122 et 2, 235 (sed utroque loco *παντα* *osa*).
15. *λεγω* *υμας* cum *MBLX*, 33, 235, 249, it. pler. d, vg. syr. utr. et hr. *υμας* *λεγω* cum *Dgr-IGAAII*, q, goth. aeth.
16. Codd. *με*. Holwerda et V. d. S. Bakhuyzen conjecerunt *εμε*. Cf. Joh. 3 : 30, 7 : 7 etc. *αιτησητε* cum *ADINX*. — *BL* *αιτητε*. — *δω* cum *ABDKILSU* *ΓΑΠ*, *δωη* cum *EGHNXA* (et *M* *δωει*), 33. — *η* *δωσει*.
18. *πρωτον* sine *υμ*. cum **D*, a, b, c, e, ff², copt. arm. aeth. Addunt *υμων* **ABILNX*, f, g, l, q, vg. syr. utr. et hr. sah. munt. goth.
21. *εις* *υμας* cum **BD*L*, 1, 33, b, c, ff², l, syr. sch. et p mg. — *X* *υμας*. — *υμιν* cum *AD2INΓAAII*, a, e, f, g, q, vg. syr. ptxt. et hr. copt. goth.
22. *ειχουσαν* cum **BN*LII*², 1, 19 mg., 33. *ειχον* cum *AD2IN2XΓAAII**, *D** *ειχαν*. Naber (Mnemosyne, 1881, p. 288) legit *ειχον* *αν*. Vide contra de Koe, p. 257.
24. *εποιησεν* cum **ABDIKLXII*. *πεποιηκεν* cum *EGHMSUGAA*. *ειχουσαν* cum **BL*II*², 33. *ειχον* cum *AD2II2XΓAAII**, item *D** *ειχαν*. — *εωρακασιν* cum **ABDSUA*. *εωρακ*. cum *EGHIKLMXΓAII*.
25. *γεγραμμενος* post *εν τ. νομ*. aut. cum **BDGLX*, 1, 33, 254, 2^{pe}, it. vg. arm. etc. Ante *εν τω* ponunt *AEHIKMSUGAAII* goth. syr. utr. et hr.
26. *οταν* sine copula cum **BA*, 2^{pe}, e, l, m⁹, copt. dz. syr. hr. Addunt *δρ* *ADII* *ΓΑΠ*, f, g, q, vg. copt. edd. syr. utr. arm. aeth.; item a, b, c, ff² addunt *ergo*.

θεῶ. 3 καὶ ταῦτα ποιήσουσιν ὅτι οὐκ ἔγνωσαν τὸν πατέρα οὐδὲ ἐμέ. 4 ἀλλὰ ταῦτα
 λελάληκα ὑμῖν ἵνα διαγῆσθε τὴν ἀλήθειαν καὶ τὴν ὥραν μνημονεύετε αὐτῶν, ὅτι ἐγὼ εἶπον ὑμῖν.
 ταῦτα δὲ ὑμῖν ἐξ ἀρχῆς οὐκ εἶπον, ὅτι μεθ' ἑμοῦ ἦμην. 5 νῦν δὲ ὑπάγω πρὸς
 τὸν πέμψαντά με, καὶ οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν ἐρωτᾷ με· ποῦ ὑπάγεις; 6 ἀλλ' ὅτι ταῦτα
 λελάληκα ὑμῖν, ἡ λύπη πεπληρώκειν ὑμῶν τὴν καρδίαν. 7 ἀλλ' ἐγὼ τὴν ἀλήθειαν
 λέγω ὑμῖν, συμφέρει ὑμῖν ἵνα ἐγὼ ἀπέλθω. εἰ γὰρ μὴ ἀπέλθω, ὁ παράκλητος
 οὐκ ἐλεύσεται πρὸς ὑμᾶς· εἰ δὲ πορευθῶ, πέμψω αὐτὸν πρὸς ὑμᾶς. 8 καὶ
 ἐλθὼν ἐκεῖνος ἐλέγξει τὸν κόσμον περὶ ἁμαρτίας καὶ περὶ δικαιοσύνης καὶ περὶ
 κρίσεως. 9 περὶ ἁμαρτίας μὲν, ὅτι οὐ πιστεύουσιν εἰς ἐμέ· 10 περὶ δικαιοσύνης
 δέ, ὅτι πρὸς τὸν πατέρα ὑπάγω καὶ οὐκέτι θεωρεῖτέ με· 11 περὶ δὲ κρίσεως,
 ὅτι ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου κέκριται. 12 ἔτι πολλὰ ἔχω ὑμῖν λέγειν, ἀλλ' οὐ
 δύνασθε βαστάζειν ἄρτι· 13 ὅταν δὲ ἔλθῃ ἐκεῖνος, τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας,
 ὁδηγήσει ὑμᾶς εἰς τὴν ἀλήθειαν πᾶσαν· οὐ γὰρ λαλήσει ἄφ' ἑαυτοῦ, ἀλλ' ὅσα ἀκούει
 λαλήσει, καὶ τὰ ἐρχόμενα ἀναγγελεῖ ὑμῖν. 14 ἐκεῖνος ἐμὲ δοξάσει, ὅτι ἐκ τοῦ
 ἐμοῦ λήμψεται καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν. 15 πάντα ὅσα ἔχει ὁ πατὴρ ἐμά ἐστιν· διὰ
 τοῦτο εἶπον ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ λαμβάνει καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν. 16 μικρὸν καὶ οὐκέτι

XVI: 3. ποιησουσιν sine additamento cum ABΓΔΑΠΠ, b, e, l, q, am. goth. syr.sch. et p.txt. Addunt ὑμιν cum κDL, 1, 69, a, c, f, ff², g, vg.cle. copt. syr.p c.* et hr. arm. aeth.

4. ἡ ὥρα sine αυτων cum ΒDYΓΔΑ, a, syr.hr. copt. arm. aeth. Chr.8, 520 Cyr.4, 915. Addunt αυτων cum ABΠ*, 33, 124, 229**, p cr., goth. syr.utr., item (qui post omittunt) LΠ². μνημονευ. αυτων: ita etiam (qui ἡ ωρ. αυτων tuentur) ABΠ*, 33, goth. οτι μεθ' υμων ημην: Peerikamp et V. d. S. Bakhuyzen legunt οτε . . . ημην. Cf. contra de Koe.

5. που υπαγεισιν interpolatio, Peerikamp. Cf. contra de Koe.

7. ουκ ελευσεται: BL ου μη ελθῃ. — εαν γαρ sine εγω cum κBDLY, 1, ff², g, l, m⁹, vg. copt. syr.p. Addunt εγω ΑΓΔΑΠΠ, a, b, c, e, f, q (a, b, c post απελθω ponunt), goth. syr.sch. et hr. arm. aeth.

10. πατερα sine μου cum κBDL, 1, 33, 157, a, b, e, ff², g, l, vg. syr.hr. sah.münt. copt. aeth. Addunt μου ΑΥΓΔΑΠΠ, c, f, q, goth. syr.utr. arm.

12. υμιν λεγειν cum κBLY, 33, 118, b, c, e, f, ff², g, l, m⁹. λεγειν υμιν cum ADIbΓΔΑΠΠ, a, copt. syr.utr. et hr. goth. arm.

13. εν τη αληθεια παση cum κ (* etc., sed* omittit παση) DL, 1, 33, 29e, b, c, ff², l, arin. εις την αληθειαν πασαν cum ABY. εις πασαν την αληθειαν cum I bΓΔΑΠΠ, item a, f, ff² blan, g, m⁹, q, vg. οσα sine additamento cum κB D*L, 1, 33, 61. οσα an cum D²EHMSUYΓΔ (ΓΔ ὁδ' ἄν). Item AKΠ οσα εαν. — ακουει cum κL, 33, item audit b, e, l, fos ακουσει cum BDE*HY, 1, 435, 48ev., yscr., item audiet g, vg. ακουση cum AE²GKMSΥΓΑΑΠΠ, item audierit a, c, d, f, ff², m, q.

14. λημψεται cum κAB*DY. ληψεται cum B³LΓΑΠΠ.

15. λαμβανει cum BDEGI bLMSUYΔΑ, a, goth. syr.utr. arm. ληψεται (κ^εA λημψ.) cum κ^εAKΠ, b, c, f, ff², g, m, q, vg. copt. aeth.

16. ουκετι cum κBDΓ^ε-I bLAIΠ², 1, 33, 95, 262, b, c, ff², g, vg. syr.p arm. ου cum ΑΥΓΔΑΠ*, a, d, e, f, q, copt. syr.sch. goth. aeth. οψεσθε με sine additamento cum κBDL, a, b, e, ff² sab., sah.münt. copt.dz. aeth.ro. Addunt οτι εγω (εγω cum Y, 33; omittunt AI b) υπαγω προς τον πατερα AI bYΓΔΑΠΠ, c, f, g, q, goth. syr.utr. et hr. arm. aeth.pp.

θεωρεῖτέ με, καὶ πάλιν μικρὸν καὶ ὑπεσθέ με. 17 Εἶπαν οὖν ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς ἀλλήλους· τί ἐστιν τοῦτο ὃ λέγει ἡμῖν· μικρὸν καὶ οὐ θεωρεῖτέ με, καὶ πάλιν μικρὸν καὶ ὑπεσθέ με; καὶ οὐτις ὑπάγου πρὸς τὸν πατέρα; 18 ἔλεγον οὖν· τί ἐστιν τοῦτο ὃ λέγει τὸ μικρὸν; οὐκ οἶδαμεν τί λαλεῖ. 19 ἔγνω Ἰησοῦς οὐτις ἠθέλον αὐτὸν ἐρωτᾶν, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· περὶ τούτου ζητεῖτε μετ' ἀλλήλων οὐτις εἶπεν· μικρὸν καὶ οὐ θεωρεῖτέ με, καὶ πάλιν μικρὸν καὶ ὑπεσθέ με; 20 ἀμὴν ἀμὴν λέγω ἡμῖν οὐτις κλαύσετε καὶ θρηνησέτε ὑμεῖς, ὃ δὲ κόσμος χαρήσεται· ὑμεῖς λυπηθήσοσθε, ἀλλ' ἡ λύπη ὑμῶν εἰς χαρὰν γενήσεται. 21 ἡ γυνὴ δταν τίκτη λύπην ἔχει, οὐτις ἦλθεν ἡ ὥρα αὐτῆς· δταν δὲ γεννήσῃ τὸ παιδίον, οὐκέτι μνημονεύει τῆς θλίψεως διὰ τὴν χαρὰν οὐτις ἐγεννήθη ἄνθρωπος εἰς τὸν κόσμον. 22 καὶ ὑμεῖς οὖν νῦν μὲν λύπην ἔχετε· πάλιν δὲ ὄψομαι ὑμᾶς, καὶ χαρήσεται ὑμῶν ἡ καρδιά, καὶ τὴν χαρὰν ὑμῶν οὐδεὶς ἀρεῖ ἀπ' ὑμῶν. 23 καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐμὲ οὐκ ἐρωτήσετε οὐδέν. ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἃν τι αἰτήσῃτε τὸν πατέρα, δώσει ὑμῖν ἐν τῷ ὀνόματι μου. 24 ἕως ἄρτι οὐκ ἠτήσατε οὐδέν ἐν τῷ ὀνόματι μου· αἰτεῖτε καὶ λήμψεσθε, ἵνα ἡ χαρὰ ὑμῶν ἡ πεπληρωμένη.

25 Ταῦτα ἐν παροιμίαις λελάληκα ὑμῖν· ἐρχεται ὥρα οὐκέτι ἐν παροιμίαις

14, 13
15, 16

15, 11

17. υπαγω cum **ABLM** III it. pler. vg. aeth. εγω υπαγω cum **DYTA**.
18. ελεγον ουν: **D***, a, b, e, d omittunt. τουτο τι εστιν cum **ADgr2IbΓΔΔΠ*** goth. syr.p. τι εστ. τουτο cum **MBD*LYII2** it. pler. d, vg. copt. syr.sch. et hr. arm. aeth. ο (A) το λεγει cum **ACBD2IbL**, c, f, g, q, vg. etc. — ***D***, 1, a, b, d, e, ff², syr.hr. arm. omittunt. το μικρον cum **ADΓΔΔΠ** arm. etc. — **BLY**, 121 omittunt το. — τι λαλει cum **AD2IbL**; **D*** ο λεγει. B, aeth. omittunt. Duae lectiones, quae postea conjunctae sunt: τι εστι τουτο, ο λεγει ημιν το μικρον; ουκ οιδαμεν τι λαλει; et τι εστι τουτο το μικρον; Rinck, Lucubrations criticae, p. 349, et V. d. S. Bakhuyzen. Cf. contra de Koe. — 69 omittit hunc versum.
19. εγνω sine copula cum **BDL**, 1, 33, 157, 2pe, a, b, e, copt. arm. εγν. ουν cum **AYΓΔΔ** (item **Ib** vid.). — **UII** etc. εγν. δε vel και εγν. — **is** cum **BL**. ο **is** cum **AD**.
20. υμεις λυπηθ. cum ***BDA**, 1, a, b, c, e, f, ff², q, goth. copt. syr.hr. arm. Addunt δε post υμεις **ALΓΔΠ**, g, vg. syr.p. aeth.
22. νυν μεν λυπην cum *** (v. μ. ουν λυπ.) et BC*DLMY**, a (omisso μεν), b, c, e, f, ff², q, vg. copt. syr.utr. arm. goth. (sed ex his nonnulli non exprimunt μεν). — λυπην μεν νυν cum **AC3ΔΠ**, item λυπ. μεν ουν (ουν quod praecedit non obiecto) **ΓΔ**. εχετε cum ***BCYΓΔΔΠ**, c, f, ff², q, vg. goth. syr.utr. arm. aeth. εξετε cum **ACADL** (-ητε), 33, 131, 249, a, b, e, am. fu. taur. mt. copt. αρει cum **ACD2LYΔΔΠ**, b, e, f, q, am. fu. goth. syr.utr. αρει cum **BD*Γ**, a, c, ff², vg. copt. arm. aeth.
23. λεγω υμιν sine οτι cum **BCD*LY**, 42, b, d, e, f, ff², g, q, vg. Addunt οτι **KA** (sed habet ο τι αν αιτησητε) **D2XΓΔΔΠ**, a, c, goth. αν (**DY2** etc. εαν) τι cum **BCDLY*** et² it. vg. (Latt. si quid), item copt. hoc quod. A nil nisi αν. **KXII** etc. ο αν (**K**) vel ο εαν (**XII**), item οσα αν (**KM εαν**) cum **ΓΔΔ** syr.sch. εν τω ονομ. μου hoc loco cum **ABC*LXYΔ** sah.münt. Post τον πατερα ponunt **AC3DΓΔΠ** it. vg. copt. syr.utr. et hr. etc. εν τω ονοματι μου, glossema, Brandt, Theol. Tijdschr. 1891, bl. 572, 573.
24. λημψεσθ. cum **AB*DLYA**. ληψ. cum **B3CXΓΔΠ**.
25. ερχεται sine all cum **ABC*D*LXYII2**, 1, 33, 69, a, b, d, e, g, vg. sah.münt

λαλήσω ὑμῖν, ἀλλὰ παρρησίᾳ περὶ τοῦ πατρὸς ἀπαγγελωῦ ὑμῖν. 26 ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐν τῷ ὀνόματι μου αἰτήσεσθε, καὶ οὐ λέγω ὑμῖν ὅτι ἐγὼ ἐρωτήσω τὸν πατέρα περὶ ὑμῶν· 27 αὐτὸς γὰρ ὁ πατήρ φιλεῖ ὑμᾶς, ὅτι ὑμεῖς ἐμὲ πεφιλήκατε καὶ ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον· 28 ἐξήλθον πάλιν ἀφήμι τὸν κόσμον καὶ πορεύομαι πρὸς τὸν πατέρα. 29 Λέγουσιν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· Ἴδε νῦν ἐν παρρησίᾳ λαλεῖς, καὶ παρομιλῶν οὐδεμίαν λέγεις. 30 νῦν οἴδαμεν ὅτι οἶδας πάντα καὶ οὐ χρεῖαν ἔχεις ἵνα τίς σε ἐρωτῇ· ἐν τούτῳ πιστεύομεν ὅτι ἀπὸ θεοῦ ἐξήλθες. 31 ἀπεκρίθη αὐτοῖς Ἰησοῦς· ἄρτι πιστεύετε; 32 Ἴδού ἔρχεται ὥρα καὶ ἐλήλυθεν ἵνα σκορπισθῆτε ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια καὶ μόνον ἀφήτε· καὶ οὐκ εἰμὶ μόνος, ὅτι ὁ πατήρ μετ' ἐμοῦ ἐστίν. 33 ταῦτα λελάληκα ὑμῖν ἵνα ἐν ἐμοὶ εἰρήνην ἔχητε· ἐν τῷ κόσμῳ θλίψιν ἔχετε, ἀλλὰ θαρσείτε, ἐγὼ νενίκηκα τὸν κόσμον.

XVII.

1 Ταῦτα ἐλάλησεν Ἰησοῦς, καὶ ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τὸν οὐρανὸν εἶπεν· πάτερ, ἐλήλυθεν ἡ ὥρα· δόξασόν σου τὸν υἱόν, ἵνα ὁ υἱὸς δοξάσῃ σέ, 2 καθὼς ἔδωκας αὐτῷ ἐξουσίαν πάσης σαρκός, ἵνα πᾶν ὃ δέδωκας αὐτῷ δώσῃ

copt. arm. syr.br. ἀλλ ἔρχεται cum AC³D²ΓΑΛΠ, c, f, ff², q, goth. syr.P aeth. απαγγελω cum κ(-ελλω)ABC*DKLMUXYΠ. αναγγελω cum Ccorr.E GHSΓΑΛ.

27. παρα του cum BCDL. Omittunt του κA, 251. θεου cum κ* et cbAC³ΥΓΑΛΠ it. vg. goth. syr.p ed. et hr. arm. aeth. πατρος cum κcaBC*DLX, 77, 249, sah.münt. copt. syr.sch. et p bars. Cyr.act.49.

28. εκ cum BC*^{LX}, 33, 249. παρα cum κAC²ΥΓΑΛΠ. — it. vg. a patre.

29. λεγουσιν sine addamento cum κ* et cBC*D*ΑΠ, 1, 262, 2pe, e, q, goth. syr.ptxt. Addunt αυτα AC³D²LXΓΑ it.pl. syr.sch. et p mg. et hr. arm. etc. οι μαθηται αυτου: κ* οι μαθ. αυτω. — εν παρο. (B* παρησια) cum κBCD. Omittunt εν (ut v. 25) ALXYΓΑΛΠ.

31. ις cum BC. ο ις cum κADLXYΓΑΛΠ. πιστευετε; (ita etiam textus receptus, Wetstein, Griesbach, Scholz, Tischendorf, Westcott-Hort). Lachmann πιστευετε*.

32. εληλυθεν sine νυν cum κABC*D*^{LX}, 33, sah.münt. copt. arm. syr.br. Praemittunt νυν C³D³ΓΑΛΠ it. vg. goth. syr.utr. aeth. καμε cum κBC*L, 1. και εμε cum AC³DXΓΑΛΠ.

33. εχετε cum κABCLXYΓΑΠ, e, for. fos. mm. san. copt. syr.utr. εξετε cum D, 69, it.pler. vg. arm. aeth. Naber legit εξετε ita ut 2 Kor. 5:1 (Mnemosyne, 1878, p. 100). Vide contra de Koe.

XVII: 1. ις cum κB. ο ις cum ACDLXY. επαρας et ειπεν cum κBC*DLX, a, b, g, vg. copt. επηρε et και ειπεν cum AC³ΥΓΑΛΠ (sed G omittit και), c, e, f, ff², q, goth. etc. ινα sine και cum κABC*D, 1, it.pler. vg. goth. copt. syr.utr. et hr. Addunt και C²LXΓΑΛΠ, q, sah.münt. arm. ο (K omittit) υιος sine σου cum κBC* et 2, 47, 64, d, e, ff². Addunt σου AC³Dgr.LXY ΓΑΛΠ, a, b, c, f, g, q, vg.

2. παν ο δεδωκας cum κABCDLMUXYΓ. — EGHKSΔΑΠ etc. παν ο εδωκ. — δωση cum κCAGKMSX. δωσει cum BEHYΓΑΛΠ cryp.ev. κ* δωσω. D εχη (omisso αυτοις).

αὐτοῖς ζωὴν αἰώνιον. 3 αὕτη δὲ ἐστὶν ἡ αἰώνιος ζωὴ, ἵνα γινώσκουσιν σὲ τὸν μόνον ἀληθινὸν θεὸν καὶ ὃν ἀπέστειλας Ἰησοῦν Χριστόν. 4 ἐγὼ σε ἐδόξασα ἐπὶ τῆς γῆς, τὸ ἔργον τελειώσας ὃ δέδωκάς μοι ἵνα ποιήσω· 5 καὶ νῦν δόξασόν με σὺ, πάτερ, παρὰ σεαυτῷ τῇ δόξῃ ἣ εἶχον πρὸ τοῦ τὸν κόσμον εἶναι παρὰ σοί. 6 Ἐφανέρωσά σου τὸ ὄνομα τοῖς ἀνθρώποις οἷς ἔδωκάς μοι ἐκ τοῦ κόσμου. σοὶ ἦσαν καὶ ἐμοὶ αὐτοῖς ἔδωκας, καὶ τὸν λόγον σου τετήρηκαν· 7 νῦν ἔγνωκαν ὅτι πάντα ὅσα ἔδωκάς μοι παρὰ σοῦ εἰσὶν· 8 ὅτι τὰ ῥήματα ἃ ἔδωκάς μοι δέδωκα αὐτοῖς, καὶ αὐτοὶ ἔλαβον, καὶ ἔγνωσαν ἀληθῶς ὅτι παρὰ σοῦ ἐξῆλθον, καὶ ἐπίστευσαν ὅτι σὺ με ἀπέστειλας. 9 ἐγὼ περὶ αὐτῶν ἔρωτῶ· οὐ περὶ τοῦ κόσμου ἔρωτῶ, ἀλλὰ περὶ ὧν δέδωκάς μοι, ὅτι σοὶ εἰσιν, 10 καὶ τὰ ἐμὰ πάντα σὰ ἐστὶν καὶ τὰ οὐ ἐμὰ, καὶ δεδόξασμαι ἐν αὐτοῖς. 11 καὶ οὐκέτι εἰμὶ ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ αὐτοὶ ἐν τῷ κόσμῳ εἰσὶν, κἀγὼ πρὸς σὲ ἔρχομαι. πάτερ ἄγιε, τήρησον αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου ᾧ δέδωκάς μοι, ἵνα ὡσιν ἐν καθῶς ἡμεῖς. 12 ὅτε ἤμην μετ' αὐτῶν, ἐγὼ ἐτήρουν αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου ᾧ δέδωκάς μοι, καὶ ἐφύλαξα, καὶ οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν ἀπόλωτο εἰ μὴ ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας, ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ. 13 νῦν δὲ πρὸς σὲ ἔρχομαι, καὶ ταῦτα λαλῶ ἐν τῷ κόσμῳ ἵνα ἔχωσιν τὴν χαρὰν

3. γινώσκουσιν cum ADGLYAA, 33, 244, zscr. semel. γινώσκωσιν cum **BCXII** Or.1, 59, 4, 50 etc.
4. τελειώσας cum **ABCLII**, 1, 33, 42, 122, 246, wscr, b, ff², copt. aeth. τελειώσα cum (D)XYΓAA, a, c, e, f, g, m⁴, q, vg. goth. syr. sch. et p^{txt}. arm.
6. οὖς ἔδωκας cum **ABDKII**, 157, 235, wscr. οὖς δέδωκ. cum **CLXYAA**. καὶ ἐμοὶ cum **ACDLXΓAAΠ**. καμοὶ cum **BY**, 1, 33. αντ. ἔδωκας cum **ABDKLII**. αντ. δέδωκας cum **CXYΓAA**. τετήρηκαν cum **BDI**. τετήρηκασι cum **ACXYΓAAΠ**. κ, 33 ετηρησαν.
7. ἔγνωκαν cum **ABCDLY**, g, vg. copt. syr. p^{txt}. et hr. arm. aeth. Item **UXS** etc. ἔγνωσαν, ἐγνωκασιν. κ ἔγνω, item alli⁶ ἐγνωκα. Item *cognovi* a, b, c, e, f, ff², q, sah. goth. syr. sch. et p^{mg}. et hr.⁹⁶ (non item ³⁵⁴). Praeterea cf. Chr. 8, 547 τινὲς μὲν γὰρ λέγουσιν ὅτι νῦν ἔγνω, ὅτι πάντα etc. δέδωκας cum **CDLX YΓAAΠ**. ἔδωκας cum **AB** (-κας), 1. εἰσιν cum **BCLXY**, 33, 157, 346. εσιν cum **ADΓAAΠ**.
8. ἔδωκας (B -κας) cum **ABCDII***. δέδωκας cum **NLXYΓAAΠI**². καὶ ἔγνωσαν ἀληθῶς cum **BCCLXYΓAAΠ** it. pler. vg. etc. — ***AD**, a (*illa vere*), e, q (*ea vere*) goth. omittunt καὶ εγν. (retento ἀληθ.).
11. αὐτοι cum **AB**, 229**², 254, d (*ipsi*), f (*ut d*). οὐτοι cum **CDgr. LXY** it. pler. vg. κავω cum **BC*DLX**, 1, 33, 60^{ev}. καὶ εγω cum **AC³YΓAAII**. ω cum **ABCLYΓAAΠ** syr. utr. et hr. sah. arm. Cyr.; item **D* XU**, 157, fu. δ. — οὖς cum **D²**, 69, f, g, q, vg. goth. copt. aeth. — a, b, c, e, ff² omittunt ω δέδωκας usque ἐν καθ. ημεῖς. — καθῶς ημεῖς cum **AB²** et **3CDEGHKLXΓAA II*** et 3, q, goth. sah. copt. syr. sch. et hr.³⁵⁶ aeth. καθ. καὶ ημ. cum **B*MS UYII²**, f, g, vg. syr. p^{et} hr.⁹⁸ arm.
12. μετ' αὐτῶν sine additamento cum **BC*DI**, 1, b, c, e, ff², g, vg. sah. copt. Addunt ἐν τῷ κοσμῳ **AC³XYΓAAΠ**, f, q, goth. syr. utr. et hr. arm. aeth. ω cum **BC*L**, 33, 64, item δ (*quod*) **BC** sah. copt. syr. hr. arm. οὖς cum **AC³DXYΓAAΠ** it. vg. goth. syr. utr. aeth. καὶ ἐφυλάξα (*etiam BC*; *** εφύλασσον**) cum **BC*L**, 33, 64, d, sah. arm. syr. hr. Omittunt καὶ **AC* Dgr. XY ΓAAΠ** it. vg. goth. syr. utr. copt. aeth.

τὴν ἐμὴν πεπληρωμένην ἐν ἑαυτοῖς. 14 ἐγὼ δέδωκα αὐτοῖς τὸν λόγον σου, καὶ ὁ κόσμος ἐμίσησεν αὐτούς, ὅτι οὐκ εἰσὶν ἐκ τοῦ κόσμου καθὼς ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου. 15 οὐκ ἔρωτῶ ἵνα ἄρῃς αὐτούς ἐκ τοῦ κόσμου, ἀλλ' ἵνα τηρήσῃς αὐτούς ἐκ τοῦ πονηροῦ. 16 ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ εἰσὶν καθὼς ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου. 17 ἀγάσασον αὐτούς ἐν τῇ ἀληθείᾳ· ὁ λόγος ὁ σὸς ἀλήθειά ἐστιν. 18 καθὼς ἐμὲ ἀπέστειλας εἰς τὸν κόσμον, καὶ γὰρ ἀπέστειλα αὐτούς εἰς τὸν κόσμον· 19 καὶ ὑπὲρ αὐτῶν ἀγαίζω ἐμαυτόν, ἵνα ὧσιν καὶ αὐτοὶ ἡγιασμένοι ἐν ἀληθείᾳ. 20 Οὐ περὶ τούτων δὲ ἐρωτῶ μόνον, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν πιστευόντων διὰ τοῦ λόγου αὐτῶν εἰς ἐμέ, 21 ἵνα πάντες ἐν ὧσιν, καθὼς σύ, πατὴρ, ἐν ἐμοὶ καὶ γὰρ ἐν σοί, ἵνα καὶ αὐτοὶ ἐν ἡμῖν ὧσιν, ἵνα ὁ κόσμος πιστεύῃ διτι σύ με ἀπέστειλας. 22 καὶ γὰρ τὴν δόξαν ἣν δέδωκάς μοι δέδωκα αὐτοῖς, ἵνα ὧσιν ἐν καθὼς ἡμεῖς ἐν, 23 ἐγὼ ἐν αὐτοῖς καὶ οὐ ἐν ἐμοί, ἵνα ὧσιν τετελειωμένοι εἰς ἐν, ἵνα γινώσκῃ ὁ κόσμος ὅτι σύ με ἀπέστειλας καὶ ἡγάπησας αὐτούς καθὼς ἐμὲ ἡγάπησας. 24 πατὴρ, ὁ δέδωκάς μοι, θέλω ἵνα ὅπου εἰμὶ ἐγὼ κάκεινοι ὧσιν μετ' ἐμοῦ, ἵνα θεωρῶσιν τὴν δόξαν τὴν ἐμὴν, ἣν δέδωκάς μοι ὅτι ἡγάπησάς με πρὸ καταβολῆς κόσμου.

13. *εν εαυτοις* cum \aleph ABXII; similiter C*, sah.münt. *εν ταις καρδιας εαυτων*. — *εν αυτοις* cum C³DLYΓAA.
14. *ουκ ειμι* hoc loco cum \aleph ABCDLX it. vg. sah. copt. syr.sch. et hr. arm. Post *εκ τ. κοσμου* cum ΥΓAAΠI goth. syr.p.
15. *αληθεια* sine σου cum \aleph^* (sed ab *αληθεια* ad sequens *αληθεια* transilit) AB C*DLII², 1, it.pler. vg. goth. sah. syr.hr. Addunt σου \aleph C³XYΓAAΠI*, q, copt. syr.utr. arm. aeth.
16. *αγαίζω* sine *εγω* cum \aleph A, 71, 248, g^{scr}, b, c, e, q, fos. sah. aeth. Præmittunt *εγω* BCDLXY, a, f, vg. syrr. arm. *ωσιν και* (a, b, e omittunt) αυτοι cum \aleph ABC*DKLXYII it. vg. goth. copt. arm. syr.sch. et hr. aeth. *και αυτοι ωσιν* cum C³ΓAA sah. syr.p.
17. *πιστευοντων* cum \aleph ABCD*gr.LXYΓAAΠI, b, goth. copt. syr.utr. arm. *πιστευοσωντων* cum D², a, c, e, f, g, q, vg. sah. aeth.
18. *πατηρ* cum BD (cf. etiam vv. 24, 25 et Blass, Gramm., S. 85, 86). *πατερ* cum \aleph ACLXYΓAAΠI. *εν ημιν* sine ἐν cum BC*D, a, b, c, e, sah. arm. Additur ἐν ab \aleph AC³LXYΓAAΠI, f, g, q, vg. copt. syr.utr. et hr. goth. aeth. *πιστευη* cum \aleph^* BC*. *πιστευση* cum \aleph C³DLXY.
19. *καγω* cum \aleph BC*DLXU, 1, 33. *και εγω* cum AC³ΥΓAAΠI. *δεδωκας* cum \aleph BCLXYΓAA. *εδωκας* cum ADUII. *δεδωκα* cum BCDLXYΓAA. — \aleph AK MII *εδωκα*. — *ημεις* (a, b, e, f etc. præmittunt *και, et*) *εν* (\aleph^* omittit *εν*) sine *εσμεν* cum (\aleph^*)BC*DL, 1, 33, e, syr.hr. aeth. Addunt *εσμεν* \aleph C³XY ΓAAΠI it.pler. vg. syr.utr. sah. copt. goth. arm.
20. *ινα* secundum cum BCDLX, 33, 69, 124, 249^{sem}, a, e, g, copt. pers.p. — \aleph , 1, b, c, vg. arm. *και*. — *και ινα* cum AYΓAAΠI, f, sah. syr.utr. *ηγαπησας* primum etiam c, e, f, g, q, vg. goth. sah. syr.sch. pers.w. *ηγαπησα* cum D, a, b, gat. copt. arm.
21. *πατηρ* cum AB (cf. v. 21). *πατερ* cum \aleph CDL. ὁ cum \aleph BD vg.ms. copt. goth. ους cum ACLXYΓAAΠI it. vg. *δεδωκας* primum cum \aleph BCDLXY ΓAAΠI¹ et ³. *εδωκας* cum AII². *κακεινοι* cum \aleph BCDLXYΓAAΠI². — AK UII* Thdr^t.4,450 *και εκεινοι*. — *ην δεδωκας* cum \aleph ACDHLMUXAI². *ην εδωκας* cum BEGKSYΓAAΠI*.

25 πατήρ δίκαιε, καὶ ὁ κόσμος σε οὐκ ἔγνω, ἐγὼ δὲ σε ἔγνω, καὶ οὗτοι ἔγνωσαν
 δι' ἡμέρας 26 καὶ ἐγγνώρισαν αὐτοῖς τὸ ὄνομά σου καὶ γνωρίσω, ἵνα ἡ
 ἀγάπη ἣν ἠγάπησάς με ἐν αὐτοῖς ἢ κατὰ ἐν αὐτοῖς.

16, 3
 17, 8
 15, 9

XVIII.

1 Ταῦτα εἰπὼν Ἰησοῦς ἐξῆλθεν σὺν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ πέραν τοῦ χειμάρρου
 τοῦ Κεδρών, ὅπου ἦν κήπος, εἰς ὃν εἰσῆλθεν αὐτὸς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. 2 ᾗδεν
 δὲ καὶ Ἰούδας ὁ παραδιδούς αὐτὸν τὸν τόπον, διὸ πολλάκις συνήχθη Ἰησοῦς ἐκεῖ
 μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ. 3 ὁ οὖν Ἰούδας λαβὼν τὴν σπεῖραν καὶ ἐκ τῶν
 ἀρχμετρῶν καὶ τῶν Φαρισαίων ἐπιθρῆτας ἔρχεται ἐκεῖ μετὰ φανῶν καὶ λαμπάδων
 καὶ ὄπλων. 4 Ἰησοῦς οὖν εἶδὼς πάντα τὰ ἐρχόμενα ἐπ' αὐτὸν ἐξῆλθεν καὶ λέγει
 αὐτοῖς· τίνα ζητεῖτε; 5 ἀπεκρίθησαν αὐτῷ Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον. λέγει αὐτοῖς
 Ἰησοῦς· ἐγὼ εἰμι. εἰσὶν δὲ καὶ Ἰούδας ὁ παραδιδούς αὐτὸν μετ' αὐτῶν. 6 ὡς
 οὖν εἶπεν αὐτοῖς· ἐγὼ εἰμι, ἀπήλθαν εἰς τὰ ὀπίσω καὶ ἔπεσαν χαμαί. 7 πάλιν οὖν
 αὐτοὺς ἐπηρώτησεν τίνα ζητεῖτε; οἱ δὲ εἶπον· Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον· 8 ἀπεκρίθη
 Ἰησοῦς· εἶπον ὑμῖν διὸ ἐγὼ εἰμι· εἰ οὖν ἐμὲ ζητεῖτε, ἄφετε τούτους ὑπάγειν· 9 ἵνα
 πληρωθῇ ὁ λόγος ὃν εἶπεν, διὸ οὓς δέδωκάς μοι, οὐκ ἀπόλεσα ἐξ αὐτῶν οὐδένα.

Mt. 26, 36^{aa}.
 Mc. 14, 32^{aa}.
 Lc. 22, 39^{aa}.
 Lc. 21, 31

17, 12

25. πατήρ cum AB. πατερ cum MCD.

XVIII: 1. $\overline{\tau\epsilon}$ cum $\mathfrak{M}BL^*$. ο $\overline{\tau\epsilon}$ cum $ACDL^2XY$. του κεδρου cum \mathfrak{M}^*D , a, b (a, b, d cedri) sah. copt. (arboris cedri) aeth. (kedros). του κεδρων (κεδρών, hoc accentu) eum AS (sed habet κέδρων) Δ, 123, c, e, f, g, q, vg. goth. arm. vid. των κεδρων cum $\mathfrak{M}^*BCLXYΓΑΠ$. — LXX Bas. γ' 15, 13 των κεδρων. Alibi ut. Bas. γ' 2, 37 κεδρων sine των legitur. Apud Ioseph. Bell. 5, 2, 3 φάραγγι, ἡ κεδρών ὠνόμασται etc. habetur. (Hebr. קִדְרֹן). Blass (Gramm. S. 32) legit ut nos.

2. σνηχθη sine και cum $ABCDKLUXII$. — $EGHMSYΓΑΑ$ addunt και. — $\overline{\tau\epsilon}$ cum $\mathfrak{M}BLX\Lambda$. ο $\overline{\tau\epsilon}$ cum $ACDYΓΑΠ$.

3. και εκ των φαρι. cum \mathfrak{M}^* et $cbDL$, a, for. fos. και των φαρι. cum B. και φαρι. cum \mathfrak{M}^*cACXY it. pler. vg. — Peerlkamp expunxit εκ ante των αρχ. et ante των φαρι. Cf. V. d. S. Bakhuyzen et de Koe.

4. ον cum $ABCYΓΑΑΠ$, e, g, vg. syr. P arm. — $\mathfrak{M}DLX$, 1, 33, 2re, a, b, c, f, q, fos. mt. goth. copt. syr. sch. et hr. etc. δε. — εξηλθεν και λεγει cum BC^*D 1, 2re, 97, a, c, e, g, q, sah. munt. syr. utr. arm. aeth. εξελθων ειπεν cum $\mathfrak{M}AC^3LXYΓΑΑΠ$, f, goth. copt.

5. αυτοις $\overline{\tau\epsilon}$ cum \mathfrak{M} (B $\overline{\tau\epsilon}$ post εγω εμι ponit). αυτ. ο $\overline{\tau\epsilon}$ cum $ACLXY$, c, f, vg. Omittunt $\overline{\tau\epsilon}$ (B, vide ante) D, b, e.

6. εγω sine οτι cum $\mathfrak{M}ABDLXII$, 1, 33, 42, 106, 127, 2^{pe}, wscr. it. vg. aeth. Praemittunt οτι $CEG^{\text{suppl.}}KMSUYΓΑΑ$, goth. arm. syr. απηλθον cum $\mathfrak{M}BD$. απηλθον cum $ACLXY$. επεσαν cum $\mathfrak{M}BCDE^*LX$, 1, 33. επεσον cum $AE^2KMSUYΓΑΑΠ$.

7. αυτοις επηρωτησεν hoc ordine cum $\mathfrak{M}DEG^3KMSΓΑΑΠ$, 1, 124, a, b, c, am. fu. for. ing. goth. επηρωτ. (33, Or. 4, 399 ηρωτ.) αυτοις cum $ABCLUXY$, e, f, q, vg. ^{cle}. sah. copt. syr. utr. et hr. arm. aeth.

8. απεκριθη sine αυτοις cum $\mathfrak{M}ABCLY$, a, b, c, e, g, vg. — DX , f, q, fos. sah. addunt αυτοις. — $\overline{\tau\epsilon}$ cum $\mathfrak{M}ABCLYΓΑΑΠ^*$ et 3. ο $\overline{\tau\epsilon}$ cum $DXII^2$, 1.

9. Hic versus glossema, Scholten et V. d. S. Bakhuyzen. Cf. contra de Koe.

- Μτ. 26, 51^α.
Με. 14, 47
Lc. 22, 50 α.
- 10 Σίμων οὖν Πέτρος ἔχων μάχαιραν εἴλκυσεν αὐτὴν καὶ ἔβαισεν τὸν τοῦ ἀρχιερέως δούλον καὶ ἀπέκοψεν αὐτοῦ τὸ ὠτίριον τὸ δεξιόν. ἦν δὲ ὄνομα τῷ δούλῳ Μάλχος. 11 εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς τῷ Πέτρῳ· βάλε τὴν μάχαιραν εἰς τὴν θήκην. τὸ ποτήριον ὃ δέδωκέν μοι ὁ πατήρ, οὐ μὴ πῖω αὐτό;
- Μτ. 26, 42
Μτ. 26, 57
Με. 14, 53
Lc. 22, 54
- 12 Ἡ οὖν σπεῖρα καὶ ὁ χιλιάρχος καὶ οἱ ὑπηρέται τῶν Ἰουδαίων συνέλαβον τὸν Ἰησοῦν καὶ ἔδησαν αὐτόν 13 καὶ ἤγαγον πρὸς Ἄνναν πρῶτον ἦν γὰρ πενθερὸς τοῦ Καϊάφα, ὃς ἦν ἀρχιερεὺς τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου· 14 ἦν δὲ Καϊάφας ὃ συμβουλευσάς τοῖς Ἰουδαίοις διὲν συμφέρει ἕνα ἀνθρώπον ἀποθανεῖν ἐπὲρ τοῦ λαοῦ.
- Μτ. 26, 58 ββ.
20, 2
- 15 Ἠκολούθει δὲ τῷ Ἰησοῦ Σίμων Πέτρος καὶ ἄλλοι μαθητῆς. ὃ δὲ μαθητῆς ἐκεῖνος ἦν γνωστὸς τῷ ἀρχιερεὶ καὶ συνεισηλθεν τῷ Ἰησοῦ εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως, 16 ὃ δὲ Πέτρος εἰσῆλθε πρὸς τῇ θύρᾳ ἔξω. ἐξῆλθεν οὖν ὁ μαθητῆς ὃ ἄλλος ὃ γνωστὸς τοῦ ἀρχιερέως καὶ εἶπεν τῇ θυρωρῷ καὶ εἰσῆγγαγεν τὸν Πέτρον.
- Μτ. 26, 69 ββ.
- 17 λέγει οὖν τῷ Πέτρῳ ἡ παιδικὴ ἢ θυρωρός· μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθητῶν εἶ τοῦ ἀνθρώπου τούτου; λέγει ἐκεῖνος· οὐκ εἰμί. 18 εἰσῆλκυσαν δὲ οἱ δούλοι καὶ οἱ ὑπηρέται ἀνθρακίαν πεποικότες, διὲν ψῆχος ἦν, καὶ ἐθερμαίνοντο· ἦν δὲ καὶ ὁ Πέτρος μετ' αὐτῶν ἐστῶς καὶ θερμαινόμενος. 19 Ὁ οὖν ἀρχιερεὺς ἠρώτησεν

10. ωτιον cum $\kappa BC^* LX$ syr.pmg.; item it. vg. *auriculam*, at nec aliter infra 18 : 26, quo loco ωτιον non fluctuat. ωτιον cum $AC^3 D Y \Gamma A \Lambda \Pi$.
11. τ. μαχαιρ. sine σου cum $\kappa ABCDLXY \Gamma A \Lambda \Pi$, a, b, c, f, Π^2 , g, q, am. fu. for. em. ing. taur. goth. copt. syr. utr. et br. arm. Addunt σου, 1, 69, 6pe, 7pe, e, vg. cle. sah. munt. aeth.
13. ηγαγον cum $\kappa^* BD$, 69, 87, 96, 97, 2pe, 3pe, a (*duxerunt*) copt. goth. vid. syr. sch. vid. απηγαγον cum $\kappa AC LY \Gamma A \Lambda \Pi$, item *adduxerunt* b, c, f, Π^2 , g, q, vg. similiter vv. rell. Praeterea addunt αυτον $AC^3 LY \Gamma A \Lambda \Pi$, b, f, g, q, vg. Omisimus cum $\kappa(ε^* ε^c) BC^* DG^3 XA$, a, c, Π^2 . ην γαρ πενθερ. του καιαφα: syr. hr. omittit, ita ut ος ην αρχ. etc. ad Annam trahatur; in margine vero eorum loco adscribitur: „et Annas misit Jesum ad Cajapham.” syr.pmg. post εκεινον addit: misit eum igitur Annas vinculum ad Cajapham. Similiter Cyr. 4, 1021 post εκεινου pergīt απεστειλαν δε αυτον δεδεμενον προς καιαφαν τον αρχιερεα. Cod. 225 post πρωτον addit απεστειλεν ουν αυτον ο αννας δεδεμενον προς καιαφαν τον αρχιερεα. Rinck (Lucubr. criticae, p. 350) legit vs. 13 post καιαφα: απεστειλεν δε αυτον ο αννας δεδεμενον προς καιαφαν ος ην αρχιερευς του ενιαυτου εκεινου et omittit vs. 24. Cf. contra de Koe. Spitta (zur Geschichte und Litteratur des Urchristenthums, Erster Band, 1893, S. 155—204) transponit vss. 19—24 post vs. 13.
14. αποθανειν cum $\kappa BC^* D$ sup. LX it. vg. sah. munt. copt. syr. sch. et pmg. et hr. arm. aeth. απολεσθαι cum $AC^2 EG^3 KMSUY \Gamma A \Lambda \Pi$ copt. syr. ptxt.
15. αλλος cum $\kappa^* ABD$ sup. sah. copt. arm. edd.; item *alius* it. vg. (v. 16, a, b, c, f, Π^2 , for. *ille alius*, q, am. fos. *ille*). ο αλλος cum $\kappa^c b CLXY \Gamma A \Lambda \Pi$.
16. ο (X ος ην) γνωστ. του αρχιερεως cum $BC^* L(X)$. ος ην γνωστ. τω αρχιερει (cf. v. 15) cum $\kappa AC^2 D$ sup. $\Upsilon \Gamma A \Lambda \Pi$ nec aliter it. vg.
17. τω πετρω ante η παιδ. η θυρ. cum $BC^* LX$, 33, b, c, f, Π^2 , g, vg. Post θυρωρος cum $\kappa AC^3 D$ sup. $\Upsilon \Gamma A \Lambda \Pi$, a, sah. copt. η θυρωρος, molesta interpolatio (Naber, Mnemosyne, 1881, p. 288). Vide contra de Koe, p. 258.
18. ην δε και ο πετρ. μετ αυτ. cum $\kappa BCLX$, 1, 33, 124, 249, 2pe, a, sah. syr. sch. et br. aeth. ην δε μετ αυτ. ο πετρ. cum AD sup. $\Upsilon \Gamma A \Lambda \Pi$, f, g, syr. ptxt. goth., item sed addito και ante ο πετρ. 13, 346, b, c, q, vg. copt. arm. syr. p c.*

τὸν Ἰησοῦν περὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ περὶ τῆς διδαχῆς αὐτοῦ. 20 ἀπεκρίθη αὐτῷ Ἰησοῦς· ἐγὼ παρρησίᾳ λελάληκα τῷ κόσμῳ· ἐγὼ πάντοτε ἐδίδαξα ἐν συναγωγῇ καὶ ἐν τῷ ἱερῷ, ὅπου πάντες οἱ Ἰουδαῖοι συνέρχονται, καὶ ἐν κρυπτῷ ἐλάλησα οὐδέν. 21 τί με ἐρωτᾷς; ἐρώτησον τοὺς ἀκηκόοντας τὴν ἐλάλησάν σου· ἴδε οἱ τοὶ οὐδοῦν αἱ εἶπον ἐγὼ. 22 ταῦτα δὲ αὐτοῦ εἰπόντος εἰς παρεστῆκός τῶν ἐπισημασμένων ἔδωκεν ῥάπισμα τῷ Ἰησοῦ εἰπὼν οὕτως ἀποκρίνη τῷ ἀρχιερεῖ; 23 ἀπεκρίθη αὐτῷ Ἰησοῦς· εἰ κακῶς ἐλάλησα, μαρτύρησον περὶ τοῦ κακοῦ· εἰ δὲ καλῶς, τί με δέρεις; 24 ἀπέστειλεν οὖν αὐτὸν ὁ Ἄννας δεδεμένον πρὸς Καϊάφην τὸν ἀρχιερέα. 25 Ἦν δὲ Σίμων Πέτρος ἐστὼς καὶ θερμαινόμενος. εἶπον οὖν αὐτῷ· μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶ; ἤρνήσατο ἐκείνος καὶ εἶπεν· οὐκ εἰμί. 26 λέγει εἰς ἐκ τῶν δούλων τοῦ ἀρχιερέως, συγγενῆς ὧν οὗ ἀπέκοπεν Πέτρος τὸ ὄτιον οὐκ ἐγὼ σε εἶδον ἐν τῷ κήρῳ μετ' αὐτοῦ; 27 πάλιν οὖν ἤρνήσατο Πέτρος, καὶ εὐθὺς ἀλέκτους ἐφώνησεν.

28 Ἄγουσιν οὖν τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ τοῦ Καϊάφα εἰς τὸ πραιτώριον ἦν δὲ πρῶτ' αὐτοῦ οὐκ εἰσηλθόν εἰς τὸ πραιτώριον, ἵνα μὴ μιανθῶσιν ἀλλὰ φάγωσιν τὸ πάσχα. 29 ἐξῆλθεν οὖν ὁ Πιλάτος ἕξω πρὸς αὐτοὺς καὶ φησὶν· τίνα κατηγοροῦν φέρετε τοῦ ἀνθρώπου τούτου; 30 ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπαν αὐτῷ· εἰ μὴ ἦν οὗτος

Mt. 26, 55 pp.

Mt. 26, 71-74
Mc. 14, 70-72
Lc. 22, 64-68Mt. 27, 1 ss.
Mc. 15, 1 ss.
Lc. 23, 1 ss.

20. αυτω (for. eis): κ* (non item c) post ις posit, C, 73, 44ev., a, b omittunt. ις cum κ* et c^{BD}supp.L. ο ις cum ACXYΓΔΛΠ. λελαληκα cum κABC*LXYΔΠ2. ελαλησα cum C^{3D}supp.ΓΔΠ*. εν συναγωγη cum κABCDsupp.LXYΓΔΠ. εν τη συναγω. cum A, 1, 69mg. παντες cum κABC*LXII it. pler. vg. sah. copt. syr. sch. et br. arm. παντοτε cum C^{3D}supp.ΥΓΔΔ, q, goth. syr. p. παντοθεν cum minusculis.
21. Holwerda legit τί ἐμέ ἐρωτᾷς vel τί ἐμ' ἐρωτᾷς. Cf. de Koe. ερωτας cum κABC*LXYΠ2, 33. επρωτας cum C^{3D}supp.ΓΔΛΠ1 et 3. ερωτησον cum κBC*LXII2, 1, 69, 124, 249, 299, 2pe. επρωτησον cum AC^{3D}supp.ΥΓΔΔ Π1 et 3, 33.
22. εις παρεστηκως των υπηρεστ. cum κ*B, a, Π2, g, vg., item syr. br. εις των υπηρ. παρεστηκως cum AC^{3D}supp.ΓΔΔΠ, q, goth. sah. syr. utr. arm. — κC*LXY, 33, b, c, f, etc. εις των παρεστωτων (κCY -πιηκοτων) υπηρετων.
23. ις cum BC*L, bscr., oscr. ο ις cum AC^{3D}supp.XYΓΔΛΠ.
24. απειτειλ. ον cum BC*LXΔΠ2, 1, 33, 2pe, a, b, f, Π2, arm. syr. p. — κ sah. syr. sch. απειστ. δε, c, g, vg. syr. hr. aeth. pers. p et misit, goth. copt. tunc misit. Nil nisi απειτειλεν cum AC^{3D}supp.ΥΓΔΠ*, q, pers. w.
25. ηρνησατο sine copula cum κABC*Dsupp.HLSUXII, b, e, Π2, g, q, vg. sah. syr. p arm. — C³EGMYΓΔΔ ηρν. ονν.
27. πετρος cum ABC*Dsupp.EGKLYΓΔΔΠ*. Praemittunt ο κC²HMSUXII2.
28. ονν cum κABCDsupp.ΥΓΔΔΠ, a, c, e, Π2, q, vg. — f, g, goth. syr. sch. et br. δε, sah. post haec ante αγουσιν. LMU, b, Or. 4, 387 omittunt. πρωι cum κA BCDsupp.LMUXΔΔΠ2. πρωια cum EGHKSΥΠΠ*. αλλα cum κABC*Dsupp.A, 1, 2pe, b (c et), g, am. fu. for. ing. goth. sah. αλλ ινα cum C²LX YΓΔΠ, a, e, f, Π2, q, vg. cle. syr. p.
29. εξω cum κBC*LXII (sed κ εξελθ. ο. πρ. αυτ. ο πιλ. εξω) for. syr. sch. et p c.* goth. aeth. item post πρ. αυτ. ponunt 13, 42, 69, 6pe, a, b, c, e, f, Π2, g, vg. syr. hr. arm. Omittunt AC^{3D}supp.ΥΓΔΔ, q. sah. copt. φησιν cum κBC*LX, 1, 33, 2pe. ειπεν cum AC^{3D}supp.ΥΓΔΔΠ it. vg. φερετε sine kata cum κ*B, e, a, c, q. Additur kata ab κACDsupp.LX, b, f, Π2, g, vg.

κακὸν ποιῶν, οὐκ ἄν σοι παρεδώκαμεν αὐτόν. 31 εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Πιλάτος·
 12. 33 λάβετε αὐτὸν ὑμεῖς καὶ κατὰ τὸν νόμον ὑμῶν κρίνατε. εἶπεν οὖν αὐτῷ οἱ Ἰου-
 Mt. 20, 19 pp. δαῖοι· ἡμῖν οὐκ ἔξεστιν ἀποκτεῖναι οὐδένα. 32 ἵνα ὁ λόγος τοῦ Ἰησοῦ πληρωθῆ,
 ὃν εἶπεν σημαίνων πόλιν θανάτῳ ἡμελλεν ἀποθνήσκειν. 33 Εἰσηλθὲν οὖν εἰς τὸ
 πραιτώριον πάλιν ὁ Πιλάτος καὶ ἐφώνησεν τὸν Ἰησοῦν καὶ εἶπεν αὐτῷ σὺ εἶ ὁ
 βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; 34 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· ἀφ' εαυτοῦ σὺ τοῦτο λέγεις ἢ
 ἄλλοι σοι εἶπον περὶ ἐμοῦ; 35 ἀπεκρίθη ὁ Πιλάτος· μήτι ἐγὼ Ἰουδαῖός εἰμι; τὸ
 ἔθνος τὸ σὸν καὶ οἱ ἀρχιερεῖς παρέδωκάν σε ἔμοι· τί ἐποίησας; 36 ἀπεκρίθη
 Ἰησοῦς· ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου. εἰ ἐκ τοῦ κόσμου
 τούτου ἦν ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ, οἱ ὑπηρέται οἱ ἐμοὶ ἠγωνίζοντο ἄν, ἵνα μὴ παρα-
 δοθῶ τοῖς Ἰουδαίοις· νῦν δὲ ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐντεῦθεν. 37 εἶπεν οὖν
 αὐτῷ ὁ Πιλάτος· οὐκοῦν βασιλεὺς εἶ σύ; ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς· σὺ λέγεις ὅτι
 8, 47 βασιλεὺς εἰμι. ἐγὼ εἰς τοῦτο γενήθημαι καὶ εἰς τοῦτο ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον,
 ἵνα μαρτυρήσω τῇ ἀληθείᾳ· πᾶς ὁ ὢν ἐκ τῆς ἀληθείας ἀκούει μου τῆς φωνῆς.
 19, 4 38 λέγει αὐτῷ ὁ Πιλάτος· τί ἐστὶν ἀλήθεια; καὶ τοῦτο εἰπὼν πάλιν ἐξῆλθεν πρὸς
 Mt. 27, 15 ad. τοὺς Ἰουδαίους, καὶ λέγει αὐτοῖς· ἐγὼ οὐδεμίαν εὐρίσκω ἐν αὐτῷ αἰτίαν. 39 ἔστιν
 Mc. 15, 6 ad. δὲ συνήθεια ὑμῖν ἵνα ἓνα ἀπολύσω ὑμῖν ἐν τῷ πάσχα· βούλεσθε οὖν ἀπολύσω
 Lc. 23, 17 ad.

30. κακον ποιων (-ησας κ*) cum κ*(et*)BL, e, item C*, 33, 63ev. κακοποιων, a male faciens. κακοποιος cum AC³D^{supp}.XYΓΑΘΑΠ, b, c, f, Π², g, q, vg. (Latt. malefactor).
31. ονν (145* sah. δε, goth. tunc dixit). — 254, a b, e, copt. syr.sch.et hr. arm. omittunt. πιλατος: praeterea retinuimus ὁ articulum cum κAC³D^{supp}.LX YΘc. Omittunt BC*. κρινατε sine αυτον cum κ*Θc, 1, 2pe, 3pe, iscr, c, arm. Addunt αυτον κABCDS^{supp}.LXY it.pler. vg. sah. copt. ονν cum κLXY ΓΔΔ, a, b, c, f, Π², g, vg. syr.hr. — AD^{supp}.KΥΘcΠ, 1, goth. syr.p aeth. δε. Omittunt BC, 225, 250, e, q, sah. copt. syr.sch. arm.
33. παλιν post εις τ. πραιτ. cum κΑΓΑΠ, 1, syr.p goth. Ante εις το πραιτ. ponunt BC^{*}D^{supp}.LXYΔ it. vg. arm. syr.hr. — C³, 33, 259, 44ev, sah. syr.sch. perss. plane omittunt.
34. απεκριθη cum κBCLXY. — AD^{supp}.ΥΘcΠ απεκρινατο. Praeterea addunt αυτω κC³EGHKSIΓΔΔ, c, syr.sch.et hr. aeth. Omisimus cum ABC^{*}D^{supp}.L MUXYΠ it.pler. vg. goth. sah. copt. syr.p arm. ις cum BLX, 1, 249, 250, 299, gscr. ο ις cum κACD^{supp}.YΘc. αφ εαυτου cum AC²D^{supp}.XYΓΑΘcΑΠ. απο σεαυτου cum κBC^{*}L. αλλοι σοι ειπον cum κAC³XYΓΑΘcΑΠ², a, b, c, e, f, q, am. fu. for. ing. (al.) goth. arm. — BC^{*}D^{supp}.L vg.cle. sah. copt. syr.utr.et hr. αλλοι ειπ. σοι MSΠ^{*}et³ αλλος σοι ειπεν.
36. ις cum κABCD^{supp}.LXYΓΑΠ^{*}et³. Praemittunt ο ΑΠ². αν post οι υπηστ. cum AD^{supp}.YΓΑΑΠ, q, item ministri mei utique c, f, Π², g, vg.cle.et cdd. aeth. — κBmg.suppl.LX arm. post ηγωνιζοντο ponunt. B^{*} omittit, nec exprimunt a, b, e, am. for. fu.
37. ο ις cum κABD^{supp}.YΑΠ. Omittunt ο LXΓΔ, 28, 33, 262. εγω semel cum κBD^{supp}.LY, a, c, fos. arm. εγω. εγω cum AXΓΑΑΠ, b, f, Π², g, q, vg. sah. copt. syr.utr. et hr. goth.
38. ουδεμ. ευρισκ. εν αυτ. αιτιαν cum BLX, 249, (299), b, c, e, Π², g, vg. aeth. ουδεμ. αιτ. ευρ. εν αυτ. cum κΑΓΑΑΠ, q, goth. syr.utr.et hr. arm. Similiter sah. copt. — D^{supp}. ουδεμ. αιτ. εν αυτω ευρισκ.
39. απολυσω primum ante υμιν cum κBD^{supp}.KLUXΑΠ, 1, 33 it. vg. syr.utr.

ἡμῖν τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων; 40 ἐκραύγασαν οὖν πάλιν λέγοντες· μὴ τοῦτον, ἀλλὰ τὸν Βαραββᾶν ἦν δὲ ὁ Βαραββᾶς ληστής.

XIX.

1 Τότε οὖν ἔλαβεν ὁ Πιλάτος τὸν Ἰησοῦν καὶ ἔμαστίωσεν. 2 καὶ οἱ στρατιῶται πλέξαντες στέφανον ἐξ ἀκανθῶν ἐπέθηκαν αὐτοῦ τῇ κεφαλῇ, καὶ ἱμάτιον πορφυροῦν περιέβαλον αὐτόν, 3 καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτὸν καὶ ἔλεγον· χαῖρε ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων· καὶ ἐδίδοσαν αὐτῷ ῥαπίσματα. 4 Ἐξῆλθεν πάλιν ὁ Πιλάτος ἔξω καὶ λέγει αὐτοῖς· Ἴδε ἄγω ὑμῖν αὐτὸν ἔξω, ἵνα γνῶτε ὅτι αἰτίαν οὐχ εὗρισκω. 5 ἐξῆλθεν οὖν ὁ Ἰησοῦς ἔξω, φορῶν τὸν ἀκάνθινον στέφανον καὶ τὸ πορφυροῦν ἱμάτιον. καὶ λέγει αὐτοῖς· ἰδοὺ ὁ ἄνθρωπος. 6 ὅτε οὖν εἶδον αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ἱππεῖται, ἐκραύγασαν λέγοντες· σταύρωσον σταύρωσον. λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλάτος· λάβετε αὐτὸν ὑμεῖς καὶ σταυρώσατε· ἐγὼ γὰρ οὐχ εἰρίσκω ἐν αὐτῷ αἰτίαν. 7 ἀπε-

Lc. 23, 16
Mt. 27, 26 ss.
Mc. 15, 15 ss.

18, 38

Mt. 27, 23 sq.

18, 31

Lev. 24, 16

et hr. sah. copt. arm. Post *υμιν* cum AEGHMSYΓA, 69, goth aeth. *βουλεσθε ουν* sine *ινα* cum ABD^{supp}.LX. — *ΚΟΥΥΠ* addunt *ινα*. — *απολυσω* secundum ante *υμιν* cum *κ*ABD^{supp}.KLUXYΠ, 1, 33, 69, it. vg. Post *υμιν* cum EGHMSΓAA.

40. *πάλιν*: GKUII, a, b, c, e, Π², q, sah. copt. syr.sch. et hr. arm. omittunt. Addunt vero *παντες* AEHSYΓAA (item GKUII), f, g, vg. (item it.⁶ sah. copt. etc.) item D^{supp}. post *λεγοντες*. Omisimus cum *κ*BLX.

XIX: 1. *ελαβεν* et *και* *εμαστιωσεν* cum ABD^{supp}.YΓAAΠI, b, c, e, f, Π², g, q, vg. goth. syr.Pet hr. arm. aeth. — *κ*LX, 33, a, sah. copt. *λαβων* post *ο* *πιλ.* et *εμαστιωσεν* (omisso *και*).

3. *και ηρχοντο* *πρ.* *αυτ.* cum *κ*BLUXAΠ it.pler. vg. sah. copt. syr.Pet hr. arm. aeth. Omittunt AD^{supp}.YΓA, f, q, goth. syr.sch. *εδιδοσαν* (LX -*ωσαν*) cum *κ*BLX, 1, 22. *εδιδουιν* cum AD^{supp}.YΓAAΠI.

4. *εξηλθεν* sine copula cum *κ*D^{supp}.Γ, a, c, e, f, g, q, am. em. fu. for. fos. ing. gat. mt. goth. sah. copt. syr.P arm. *εξηλθ.* *ουν* cum EGHMSUYAA, b, Π², vg.cle. *και* *εξηλθ.* cum ABK LXII syr.sch. et hr. (et *exiit ergo*) aeth. *εξω* post *ο* *πιλ.* cum *κ*LX, a, b, c, f, Π², g, q, vg. syr. hr. arm. aeth. — Y ante *πάλιν* ponit. *εξω* *ο* *πιλ.* cum ABD^{supp}.ΓAAΠI syr.P goth. — e, sah. copt. omittunt. *αιτιαν ουχ ευρισκω* cum *κ** (similiter omittit *εν* *αυτω* 131* *ουδεμιαν* *αιτ.* *ευρισκ.*). Prope accedunt (nisi quod omnes vario loco *εν* *αυτω* addunt) it.pl. arm. syr.hr. (Substituto *ουδεμιαν* pro *ουχ*) *κ*^aB, 1, 33, sah. copt. aeth. Cyr.⁴ 1014 *ουδεμιαν αιτιαν* (*κ*^a *αιτ.* *ουδεμ.*) *ευρισκ. εν* *αυτω*. Similiter (compositis *ουδεμιαν αιτ.*) *εν* *αυτω ουδεμ. αιτ. ευρισκ.* cum D^{supp}.ΓA AΠI, g, am. for. fu. fos. mt. tol. goth. syr.P. *αιτιαν εν* *αυτω ουδεμιαν ευρισκ.* cum LXY, 157, 250, 299.

5. *ιδου* cum *κ*BLXYΠI², 1, 33. *ιδε* cum AD^{supp}.ΓAAΠI¹ et 3.

6. *ιδου* cum *κ*AD^{supp}.KLMXYAΠI. *ειδον* cum BEHSUGA. *εκραυγασαν* (etiam *κ*ε). *κ** *εκραξαν*. Omittunt *λεγοντες* *κ*(et* etc)Y, 91, a, b, e, Π². Addunt *λεγοντες* ABD^{supp}, c, f, g, q, vg. *σταυρ.* *σταυρωσον* sine additamento cum BL, 1, am. for. fu. em. ing. mt. taur. tol. (e *crucifigatur*). Addunt *αυτον* *κ*AD^{supp}.XYΓAAΠI it.pler. vg.cle. syr.sch. et hr. et P sah. copt. arm. aeth. goth.

10, 33
M. L. 26, 63 na.
PP.
Mt. 27, 12 na.
Mc. 16, 4 a.

κρίθησαν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι ἡμεῖς νόμον ἔχομεν, καὶ κατὰ τὸν νόμον ὀφείλει ἀποθανεῖν, ὅτι υἱὸν θεοῦ ἑαυτὸν ἐποίησεν. 8 Ὅτε οὖν ἤκουσαν ὁ Πιλάτος τοῦτον τὸν λόγον, μᾶλλον ἐφοβήθη, 9 καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ πραιτώριον πάλιν καὶ λέγει τῷ Ἰησοῦ· πόθεν εἶ σὺ; ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπόκρισιν οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ. 10 λέγει αὐτῷ ὁ Πιλάτος· ἐμοὶ οὐ καλεῖς; οὐκ οἶδας ὅτι ἐξουσίαν ἔχω ἀπολύσαι σε καὶ ἐξουσίαν ἔχω σταυρώσαι σε; 11 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· οὐκ εἶχες ἐξουσίαν κατ' ἐμοῦ οὐδεμίαν εἰ μὴ ἦν δεδομένος σοι ἀνωθεν· διὰ τοῦτο ὁ παραδοὺς με σοὶ μείζονα ἁμαρτίαν ἔχει. 12 ἐκ τούτου ὁ Πιλάτος ἐζητεῖ ἀπολύσαι αὐτόν· οἱ δὲ Ἰουδαῖοι ἐκραύγασαν λέγοντες· ἐὰν τοῦτον ἀπολύσης, οὐκ εἶ φίλος τοῦ Καίσαρος· πᾶς ὁ βασιλεὺς ἑαυτὸν ποιῶν ἀντιλέγει τῷ Καίσαρι. 13 ὁ οὖν Πιλάτος ἀκούσας τῶν λόγων τούτων ἤγαγεν ἔξω τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ βήματος εἰς τόπον λεγόμενον Λιθόστρωτον, Ἐβραϊστὶ δὲ Γαββαθᾶ. 14 ἦν δὲ παρασκευὴ τοῦ πάσχα, ὥρα ἦν ὡς ἕκτη. καὶ

7. ἀπεκρίθησαν sine αυτω cum κ, 1, a, b, c, e, f, Π², aeth. Addunt αυτω ABD^{supp}.LXY, g, q, vg. κατ. τ. νομ. sine ημων cum κBD^{supp}.LA it. pler. vg. Addunt ημων AXYΓΑΠ, q, goth. sah. copt. syr. utr. et hr. θεου sine articulo cum κABD^{supp}. τον θεου cum minusculis. εαυτον (M αυτον) hoc loco cum κBLMXY it. (sed a, b filium se dei). Ante υιον θεου (vel θε. υι.) ponunt AD^{supp}.EHKSUGAΛΠI syr. utr. arm.
8. Peerlkamp expunxit μαλλον εφοβηθη και et scripsit vs. 13 post ακουσας των λογων τουτων. Cf. contra de Koe.
10. λεγει sine copula cum κ*A, 28, 69, 124, 346, 435, yscr, q, copt. syr. sch. arm. Addunt ουν κBD^{supp}.LXYΓAΠI it. pler. vg. sah. syr. P etc. απολυσαι σε, tum σταυρωσαι σε hoc ordine cum κABE*, e, syr. sch. σταυρ. σε, tum απολυσ. σε cum D^{supp}.Ecorr.*LXYΓAΠI.
11. ἀπεκριθη sine αυτω cum AXYΓAΠI, b, e, f, Π², q, vg. goth. copt. arm. syr. p. — κBD^{supp}.L, 1, 33, 249, a, c, sah. syr. sch. addunt αυτω. — ις cum BD^{supp}.EHKSUXY*ΓΠI. Praemittunt ο κALMY².A. εχεις cum κAD^{supp}.LXYAΠI copt. (cf. huc 8 : 39). ειχες cum BΓA. και εμου post εξουσιαν cum κBD^{supp}.KLX, 1, 33, 124, 157, 2pe, a, b, c, Π², g, vg. arm. syr. hr. aeth. — YΠI etc. ante ponunt. Post εξουσι. ουδεμ. AEHMSUGA² goth. syr. utr. etc. δεδομενον σοι cum κBD^{supp}.LY syr. utr. et hr. aeth. Item a, c, e, Π², q. σοι δεδομενον cum AIGAΠI (X omitit σοι) goth. arm. Item b, f, g, vg. ο παραδους cum κBEAA, item qui tradidit it. vg. nec aliter syrr. etc. ο παραδιδους cum AD^{supp}.HIKLSMSUXYΓΠI. Peerlkamp expunxit αμαρτιαν. Contra de Koe.
12. ο πιλ. ante εξητει cum κBLMX, 13, 33, 124, 346, (69), a, c, e, Π², g, sah. copt. syr. hr. Post εξητει cum AD^{supp}.EHISUYΓA, f, q, vg. goth. syr. utr. arm. aeth. — KΠI etc. post απολ. αυτον. — εκραυγαζον cum AILMYΠI; item εκραζον cum κEHKSUXYΓA. Item b, c, e, f, Π², g, vg, q, item syr. utr. — κ* ελεγον pro εκρ. λεγοντες. BD^{supp}, a, syr. hr. εκραυγασαν. — εαυτον cum κABD^{supp}.ILXYΓAΠI. αυτον cum minusculis.
13. των λογων τουτων cum κABLM, 15, 78, q (verba haec) sah. copt. arm. syr. p cod flor.; item D^{supp}.EHISYΓA etc. τουτων των λογων. — τουτον τον λογον cum KU syr. sch. aeth.; item AΠI etc. τον λογον τουτον. — βηματος sine articulo cum κABD^{supp}.ILUXΠI. Praemittunt τον EHKMSYΓA² barb. ev. δε cum ABILXY it. vg. — κD^{supp}. omitunt.
14. ωρα ην cum κABD^{supp}.LMUXAΠI barb. ev., a, c, fos. ωρα δε cum EHISY

λέγει τοῖς Ἰουδαίοις ἴδε ὁ βασιλεὺς ἡμῶν. 15 ἐκραύασαν οὖν ἐκεῖνοι ἄρον ἄρον, σταυρώσαν αὐτόν. λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλάτος· τὸν βασιλέα ἡμῶν σταυρώσω; ἀπεκρίθησαν οἱ ἀρχιερεῖς· οὐκ ἔχομεν βασιλέα εἰ μὴ Καίσαρα. 16 τότε οὖν παρέδωκεν αὐτόν αὐτοῖς ἵνα σταυρωθῇ.

Παρέλαβον οὖν τὸν Ἰησοῦν, 17 καὶ βαστάζων ἑαυτῷ τὸν σταυρὸν ἐξῆλθεν εἰς τὸν λεγόμενον Κρανίον τόπον, ὃ λέγεται Ἑβραϊστί Γολγοθά, 18 ὅπου αὐτὸν ἐσταύρωσαν, καὶ μετ' αὐτοῦ ἄλλους δύο ἐνευθῆεν καὶ ἐνευθῆεν, μέσον δὲ τὸν Ἰησοῦν. 19 ἔγραψεν δὲ καὶ τίτλον ὁ Πιλάτος καὶ ἔθηκεν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ ἣν δὲ γεγραμμένον Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων. 20 τοῦτον οὖν τὸν τίτλον πολλοὶ ἀνέγνωσαν τῶν Ἰουδαίων, ὅτι ἐγγὺς ἦν ὁ τόπος τῆς πόλεως ὅπου ἐσταυρώθη ὁ Ἰησοῦς· καὶ ἦν γεγραμμένον Ἑβραϊστί, Ῥωμαϊστί, Ἑλληνιστί. 21 ἔλεγον

Ms. 27, 32^{ss.}
Ms. 15, 21^{ss.}
Lc. 23, 26^{ss.}

- ΓΑ, Π², syr.P arm.; item K, 127 *ωρα δε ην.* 157, 9re, b, e, f, q, vg. nil nisi *ωρα*. — *ως cum ABEIKLSXYΓΑΠΠ.* *ωσει cum D^{supp}HMUA.* *εκτη cum κ*ABEHKMSUYΓΑΠΠ* it. vg. sah.woi copt. syr.utr.et hr. arm. aeth. perss., item xcomm. Confirmant Valentt vel potius Marcus^{nost} ap. Ir.1,14,6 et ap. Hipp.210 etc. — κ^cD^{supp}LX^{txt}Δ, 72, 88, 123*mg, 151 *τριτη.* Ad hanc lectionem Chron.11 et 411 addita habet: *καθως τὰ ἀκριβῆ βιβλία περιέχει αὐτό τε τὸ ἰδιόχειρον τοῦ εὐαγγελιστοῦ, ὅπερ μέχρι τοῦ νῦν πεφύλακται χάριτι θεοῦ ἐν τῇ Ἐφεσίων ἀγιωτάτῃ ἐκκλησίᾳ καὶ ὑπὸ τῶν πιστῶν ἐκέισε προσυνεῖται.*
15. *εκραυασαν ουν* (q *autem*) *εκεινοι* (e omittit) cum κ^cBLX, b, e, q. *οι δε εκραιγασαν* cum EHMΣΥΓΑΑ, a, c, f, Π², copt. arm. aeth. Confirmat *εκραυασαν* etiam Or.4,402. Item D^{supp}KYII etc. *οι δε εκραυαζον.* κ* *οι δε ελεγον.*
16. *αυτον αυτοις* cum ABD^{supp}ILXYΓΑΠΠ, a, e, sah. syr.utr. et hr. (aeth. omittit *αυτον*). — κ, b, c, f, Π², g, q, vg. *αυτοις αυτον.* — *παρελαβον ουν τον ιν* cum BLX, 33, 249, a, b, c, e, Π², copt. (iidem nil addunt); item (qui aliquid addunt) D^{supp}442, a^{scr}, q, fos. — omnes reliqui (exc. minusc.2) nou modo differunt, sed etiam additamento aucti sunt. Legunt autem textus receptus et Lachmann sic: *παρελαβον δε τον ιν* cum AEHKSIΓΑΠΠ* et 3, g, vg. syr.P aeth.; item Y, f *οι δε παρελαβον τον ιν.* κ^c *παραλαβοντες ουν τον ιν* (Or. *αυτον*). Item κ*Μ, 1, sah. arm. *οι δε παραλαβοντες* (κ* *λαβοντες*) *τον ιν* (sic κ* sah. arm. rell. *αυτον*). 42, 61* omnia ista omittunt. Post *τον ιν* igitur nil addunt, quos ipsi secuti sumus, BLX, 33, 249, a, b, c, e, Π², copt.; item si recte conlati sunt 19, 42, 61*. Omnes reliqui varia addunt. Ita *και απηγαγον* cum A, g, q, vg. cl^e syr.P aeth., *ιτεν και ηγαγον* cum D^{supp} EHIKSYΓΑΑΠΠ* et 3 etc.; item onisso *και κ** et c^mUII² barb.ev. etc. *απηγαγον*.
17. *εαντω* cum κΛΠ, 1 (post τ. στ. ponunt) v^{scr}, z^{scr}. semel Cyr.4,1056, item Or.3,543; item *αυτω* BX, 33; item *sibi* it^{pler}. vg. syr. Similiter (ante τ. *σταυρ.*) D^{supp} *εαντου*. — *αυτου* idque post *τον σταυρ.* cum EHKMSΓΑ, item AIUY barb.ev. *εαντου*, item q, sah. copt. syr.utr. *ο λεγεται* cum κABK barb.ev. a, c, f, q, syr.hr. *ος λεγεται* cum D^{supp}EHIMSUYΓΑΠΠ, e, syr.P. — LX, b, Π², g, vg. sah. copt. syr.sch. omittunt, posteaque iidem (excepto b, am. fu. for. ing.) habent *εβρα. δε.*
20. *ο τοπ. της πολεις* cum κ^cABD^{supp}ILXYΓΑΠΠ barb.ev. q, syr.P. *της πολ. ο τοπ.* cum 1, 69 it^{pler}. vg. sah. copt. syr.sch. et hr. arm. — Holwerda et V. d. S. Bakhuyzen omittunt *της πολεις*. Vide contra de Koe. *εβο. ρωμα. ελλη.*

οὐν τῷ Πιλάτῳ οἱ ἀρχιερεῖς τῶν Ἰουδαίων μὴ γράψῃ· ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων, ἀλλ' ὅτι ἐκεῖνος εἶπεν· βασιλεὺς εἰμι τῶν Ἰουδαίων. 22 ἀπεκριθὴ ὁ Πιλάτος· ὁ γέγραφα, γέγραφα.

Μτ. 27, 35
Με. 15, 24
Ι.σ. 23, 84

Ρκ. 21, (22)
19

Μτ. 27, 55 κ.

23 Οἱ οὖν στρατιῶται, ὅτε ἐσταύρωσαν τὸν Ἰησοῦν, ἔλαβον τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἐποίησαν τέσσαρα μέρη, ἐκάστῳ στρατιώτῃ μέρος, καὶ τὸν χιτῶνα ἦν δὲ ὁ χιτῶν ἄραφος, ἐκ τῶν ἄνωθεν ὑφαντὸς δι' ὄλου. 24 εἶπαν οὖν πρὸς ἀλλήλους· μὴ σχίσωμεν αὐτόν, ἀλλὰ λάξωμεν περὶ αὐτοῦ, τίνος ἔσται ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ· διεμερίσαντο τὰ ἱμάτιά μου ἑαυτοῖς καὶ ἐπὶ τὸν ἱματισμὸν μου ἔβαλον κλῆρον. Οἱ μὲν οὖν στρατιῶται ταῦτα ἐποίησαν. 25 εἰστήκεισαν δὲ παρὰ τῷ σταυρῷ τοῦ Ἰησοῦ ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ ἡ ἀδελφὴ τῆς μητρὸς αὐτοῦ, Μαρία ἡ τοῦ Κλωπᾶ, καὶ Μαρία ἡ Μαγδαληνῆ. 26 Ἰησοῦς οὖν ἰδὼν τὴν μητέρα καὶ τὸν μαθητὴν παρεστῶτα ἐν ἡγάπα, λέγει τῇ μητρὶ· γύναι, ἴδε ὁ υἱὸς σου. 27 εἶτα λέγει τῷ μαθητῇ· ἴδε ἡ μήτηρ σου· καὶ ἀπ' ἐκείνης τῆς ὥρας ἔλαβεν αὐτὴν ὁ μαθητὴς εἰς τὰ ἴδια. 28 Μετὰ τοῦτο εἰδώς ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἤδη πάντα τετέλεσται, ἵνα τελειωθῇ ἡ γραφὴ, λέγει· διψῶ. 29 σκεῖος ἔκειτο δέξους μεστόν· σπόγγον οὖν

20, 2
Ρκ. 68 (69), 22
Μτ. 27, 48 pp.

hoc ordine cum **BLX**, 33, e, sah. copt. syr. hr. arm. aeth. εβρ. ελλην. ρωμα. cum **ADsupp. IYΓAΠ** barb. ev. it. pler. vg. syr. utr.

21. εἰμι ante τ. **ιουδ.** cum **ADsupp. IXΥΓAΠ** it. vg. etc. — **BLX**, 33, aeth. post τ. **ιουδ.** ponunt.
23. τέσσαρα cum **AI. M.** τέσσαρα cum **BDsupp. IXΥΓAΠ.** καὶ τὸν χιτῶνα cum **κABDsupp. ILT^dXYΓAΠ**, e, f, g, q, vg. etc. — **κ***, a, b, **Π²**, syr. sch. omitunt. — 69, 124, 346, c, arm. τὸν δε χιτῶνα pergentes επει ην αρ. etc., omisso ουν post ειπ. — αραφος cum **ADsupp. EHIKLMST^dUXYΓAΠ.** αρραφος cum **B.**
24. η γραφ. πληρωθη sine additamento cum **κB**, 249, a, b, c, e, **Π²**, sah. Addunt η λεγουσα **ADsupp. ILT^dXY**, f, g, q, vg. copt.
25. μαριαμ primo loco cum **κΠ²**, 1, 33. μαρια cum **ABDsupp. LT^d.** μαριαμ secundo loco cum **κLT²**, 1, 33. μαρια cum **ABDsupp. LT^d.** — Bentley coniecit Κλεοπα. „Cleopas est Κλεόπατρος ut Αντίπας, Antipatrus.” Cf. de Koe.
26. τη μητρι sine autem cum **κBLX**, 1, 22, b, e, arm. Addunt αυτου **ADsupp. YΓAΠ** it. plu. vg. ιδε cum **BDsupp. MT^dXA.** ιδου cum **κAEHKLSUYΓII.**
27. ιδε cum **κBLT^d.** ιδου cum **ADsupp. EGHKMSUXYΓAΠ.** αυτην ο μαθητ. cum **κDsupp. T^dUG**, a, b, c, f, **Π²**, g, q, vg. copt. etc., sed **UG**, a, c, syr. utr. aeth. addunt εκεινος (a, c ille discipulus). ο μαθητ. αυτην cum **ABLXY. III** e, sah. arm.
28. ειδως ο ις cum **κADsupp. LMUXAΠ**, c, **Π²**, g, q, vg. sah. syr. utr. arm.; item ο (**B** omittit) ις ειδως **BM***, b, e, f. ιδων ο ις cum **EGHKSYΓ**, a, copt. aeth. ηδη ante παντα cum **ABDsupp. LUXYII** am. em. fu. ing. mm. copt. Post παντα cum **κEGHKMSΓA**, f, q, syr. p arm. — 1, 2^{pe}, a, b, c, e, **Π²**, g, vg. cle. (item for.) sah. syr. sch. et hr. aeth. omitunt.
29. σκεος sine copula cum **ABLX**, a, b, e, fos. Addunt ουν **Dsupp. YΓAΠ**, c, f, g, q, vg. syr. p, item δε **κ**, sah. copt. arm. syr. hr. Primum μεστον glossema, Holwerda et de Koe. Cf. 1 Sam. 1 : 24, 16 : 20. σπογγον ουν (sah. omittit) μεστον οξους (**κEBL**, 1, 33, 2^{pe} praemittunt του; Ens. bis praemittit ποιηαντες) cum **κBLX**, 1, 33, 2^{pe}, b, e, **Π²**, sah. οι δε πλησαντες σπογγον οξους και cum **ADsupp. YΓAΠ**, f, g, vg. syr. utr. arm. — 47, 56, 58, 61*, a omittunt plane. υσωπω (etiam e, vg. cle): υσωπω cum a, c, f, q, am. fu.

μεστών ὄξους ὑσῶφ περιθέντες προσήνεγκαν αὐτοῦ τῷ στόματι. 30 ὅτε οὖν ἔλαβον Mt. 27, 50 [19].
τὸ ὄξος, ἔπεν τετέλεσται, καὶ κλίνας τὴν κεφαλὴν παρέδωκεν τὸ πνεῦμα.

31 Οἱ οὖν Ἰουδαῖοι, ἐπεὶ παρασκευὴ ἦν, ἵνα μὴ μείνη ἐπὶ τοῦ σταυροῦ τὰ Dt. 21, 23
σώματα ἐν τῷ σαββάτῳ, ἦν γὰρ μεγάλη ἡ ἡμέρα ἐκείνου τοῦ σαββάτου, ἠρώτησαν Mc. 15, 42

τὸν Πιλάτον ἵνα κατεαγῶσιν αὐτῶν τὰ σκέλη καὶ ἀρθῶσιν. 32 ἦλθον οὖν οἱ
στρατιῶται, καὶ τοῦ μὲν πρώτου κατέαξαν τὰ σκέλη καὶ τοῦ ἄλλου τοῦ συνσταυ-
ρωθέντος αὐτῷ. 33 ἐπὶ δὲ τὸν Ἰησοῦν ἐλθόντες, ὡς εἶδον ἦδη αὐτὸν τεθνηκότα,
οὐ κατέαξαν αὐτοῦ τὰ σκέλη, 34 ἀλλ' εἰς τῶν στρατιωτῶν λόγχῃ αὐτοῦ τὴν
πλευρὰν ἐνυξεν, καὶ ἐξῆλθεν εὐθὺς αἷμα καὶ ὕδωρ. 35 καὶ ὁ ἑωρακὴς μεμαρ- 21, 24
τύρηκεν, καὶ ἀληθινὴ αὐτοῦ ἐστὶν ἡ μαρτυρία, κάκεινος οἶδεν ὅτι ἀληθῆ λέγει,
ἵνα καὶ ἡμεῖς πιστεύητε. 36 ἐγένετο γὰρ ταῦτα ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ· ὅσοι οὖν οὐ

συντριβήσεται αὐτοῦ. 37 καὶ πάλιν ἑτέρα γραφὴ λέγει· δρονται εἰς ὃν ἐξεκέντησαν.
38 Μετὰ δὲ ταῦτα ἠρώτησεν τὸν Πιλάτον Ἰωσηφ ὁ ἀπὸ Ἀρμαθαίας, ὧν Mt. 27, 57--61
μαθητῆς τοῦ Ἰησοῦ κεκρυμμένος δὲ διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων, ἵνα ἀρῇ τὸ
Mc. 15, 42 47
σῶμα τοῦ Ἰησοῦ· καὶ ἐπέτρεψεν ὁ Πιλάτος. ἦλθον οὖν καὶ ἦσαν αὐτόν. 39 ἦλθεν
Lc. 23, 50 53

38 Μετὰ δὲ ταῦτα ἠρώτησεν τὸν Πιλάτον Ἰωσηφ ὁ ἀπὸ Ἀρμαθαίας, ὧν
μαθητῆς τοῦ Ἰησοῦ κεκρυμμένος δὲ διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων, ἵνα ἀρῇ τὸ
σῶμα τοῦ Ἰησοῦ· καὶ ἐπέτρεψεν ὁ Πιλάτος. ἦλθον οὖν καὶ ἦσαν αὐτόν. 39 ἦλθεν

ing. υσσω, hscr.* Camerarius legit υσσο προπεριθέντες. Cobet et Naber
conjecerunt υσσω περιθέντες. Sic etiam de Koe. υσσος = pilum.

30. το οξος sine ο ιξ cum κ*, a, em. Addunt ο (sed B omittit) ιξ κA(B)Dsupp.
LXYΓAΠ sah. copt. syr.utr.; item E it.⁷ vg. arm. aeth. ante το οξος addunt.

31. ἐπεὶ παρασκευὴ ἦν ante ἵνα μὴ etc. cum κBLXY, a, b, c, e, f, ff², g, vg.
sah. copt. syr (sch.) et hr. arm. (aeth.) pers. Post εν το σαββατω ponunt
ADsupp.EGHKMSYΓAΠ, q, syr.p. ἡ ἡμερα cum BDsupp.LXYAΠ. — κAEG
omittunt η (η inter μεγάλη et ἡμερα). — ἐκεινον cum κABDsupp.LXYΓAΠ,
a, b, e, ff², q, sah. copt. syr.sch. arm. aeth. ἐκεινη cum H, 33, 69, c, f, g,
vg. syr Pet hr. ηρωτησαν (κ): κ*L addunt onv.

32. συνσταυρωθέντος cum κABDsupp.ELY, 124. ουσταυρ. cum GHKMSUXΓAΠ

33. ἦδη αὐτον cum BL. αυτ. ἦδη cum κADsupp.XYΓAΠ it.pl. (contra c, ff², q,
arm. omittunt ἦδη, nec exprimit aeth.) sah. copt. syr.sch.

34. ἐξῆλθ. ενθ. hoc ordine cum κBLXY, 33, a, b, (e omittit ενθ.) syr.hr. ενθ.
ἐξῆλθ. cum ADsupp.ΓAΠ, c, f, ff², g, vg. sah. copt. syr.sch.et.p. ενθυσ cum
κABEHKLSXAΠ. ενθεως cum Dsupp.MGUYI.

35. αὐτου εστ. η μαρτ. cum κABDsupp.LMXΓΠ. — EGKSUA am. ing. εστ. αυτ.
η μαρτ., HY, b, c, f, ff², g, vg.cle. etc. εστ. η μαρτ. αυτου. — κακεινος cum
κADsupp.LXΓAΠ. και ἐκεινος cum BY, 1, 239, 299. και υμεις cum κAB
Dsupp.HKLUXAΠ it. vg. Omittunt και EGMSYΓA copt. πιστευητε cum
κ*B. πιστευητε cum κADsupp.LXY.

36. αὐτου cum ABDsupp.LXY, e, q, copt. arm. — κΓ, 33, 69, it.pler. sah. syr.p
et hr.(etsch. in eo) aeth. απ αυτου. LXX οστ. ου συντριψετε απ αυτου
lectione tantum non fluctuante.

37. V. Hengel coniecit γραφή ἢ λέγει. Cf. de Koe.

38. δε cum κABDsupp.HLUII², 1, 69, it. (sed ff² ergo) vg. copt.dz. syr.p (aeth.
et postea). Omittunt EGKMSXYΓAΠI* et³ sah. copt.wi syr.sch. (et hr.) arm.
ωσηφ cum κBDsupp.EGKLMUXII, 1, 33. Praemittunt ο AHSYΓA. ο απο
cum κXYΓAΠI syr.utr. et hr. Omittunt ο ABDsupp.L, 90. ἦλθον et ἦσαν
κ*, a, b, c, e, ff², fos. sah. syr.hr. arm.zoh. ἦλθεν et ἦσαν (ex emendatione
proclivi) cum κABDsupp, f, g, q, vg. syr.utr. copt. aeth. arm.usc. Cyr.4, 1074.
αὐτου cum κ*, a, b, c, e, ff², fos. syr.hr. arm. το σωμα του ιυ cum Dsupp.

δὲ καὶ Νικόδημος ὁ ἐλθὼν πρὸς αὐτὸν νυκτὸς τὸ πρῶτον, φέρων μίγμα σμύρνης καὶ ἀλόης ὡς λίτρας ἑκατόν. 40 ἔλαβον οὖν τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἔδησαν αὐτὸ ὀθονίοις μετὰ τῶν ἀρωμάτων, καθὼς ἔθος ἐστὶν τοῖς Ἰουδαίοις ἐνταφιάζειν. 41 ἦν δὲ ἐν τῷ τόπῳ ὅπου ἐσταυρώθη κήπος, καὶ ἐν τῷ κήπῳ μνημεῖον καινόν, ἐν ᾧ οὐδέπω οὐδεὶς ἐπέθεθ'· 42 ἐκεῖ οὖν διὰ τὴν παρασκευὴν τῶν Ἰουδαίων, οὗτις ἐγγὺς ἦν τὸ μνημεῖον, ἔθηκαν τὸν Ἰησοῦν.

XX.

1 Τῇ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ ἔρχεται πρῶτ' σκοτίας ἐπιούσης εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ βλέπει τὸν λίθον ἠρμένον ἐκ τοῦ μνημείου. 2 τρέχει οὖν καὶ ἔρχεται πρὸς Σίμωνα Πέτρον καὶ πρὸς τὸν ἄλλον μαθητὴν ὃν ἐφίλει ὁ Ἰησοῦς, καὶ λέγει αὐτοῖς· ἤραν τὸν κύριον ἐκ τοῦ μνημείου, καὶ οὐκ οἶδαμεν ποῦ ἔθηκαν αὐτόν. 3 ἐξηλθεν οὖν ὁ Πέτρος καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς, καὶ ἤρχοντο εἰς τὸ μνημεῖον. 4 ἔτρεχον δὲ οἱ δύο ἁμοῦ· καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς προέδραμεν τάχιον τοῦ Πέτρον καὶ ἦλθεν πρῶτος εἰς τὸ μνημεῖον, 5 καὶ παρακύνσας βλέπει κείμενα τὰ ὀθόνια, οὐ μέντοι εἰσῆλθεν. 6 ἔρχεται οὖν Σίμων Πέτρος ἀκολουθῶν αὐτῷ, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ θεωρεῖ τὰ ὀθόνια κείμενα, 7 καὶ τὸ σουδάριον, ὃ ἦν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, οὐ μετὰ τῶν ὀθονίων κείμενον εἰς ἓνα τόπον, ἀλλὰ χωρὶς ἐντετυλιγμένον. 8 τότε οὖν εἰσῆλθεν καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς ὁ ἐλθὼν πρῶτος εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ εἶδεν καὶ ἐπίστευσεν· Ὁ οὐδέπω γὰρ ᾔδεισαν τὴν γραφὴν, ὅτι δεῖ αὐτόν ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι. 10 ἀπήλθον οὖν πάλιν πρὸς αὐτοῖς οἱ μαθηταί. 11 Μαρία δὲ εἰσήκει πρὸς τῷ μνημείῳ ἔξω κλαίουσα· ὡς

ΥΓΑΠ, f, g, q, vg. copt. syr. utr. aeth. pp; item το σωμα αυτου cum κBLXΑ sah. aeth. ro.

39. πρὸς αὐτον cum ABLUXY sah. munt. Cyr. 4, 107^v. πρὸς τον ιν cum κDsupp. ΓΑΑΠ it. vg. sah. woi copt. syr. utr. et hr. μίγμα (etiam κC): κ*B ελιγμα. — ως cum κBDsupp. ΛΓΑΑΠ. ὡσει cum AUXY tisch. **. Naber σημμα pro μίγμα. Pro εκατον coniecerunt anonymus apud Wetstein εκαστων, Markland εκατερων, Lotze II (πεντε) = quinque litras. Cf. de Koe.

40. οθονιοις sine εν cum κBKLXYΠ* et 3, 1, 33, 69, 2pe, a, b, c, f, g, vg. Praemittunt εν ADsupp. ΓΑΑΠ², q, fos. — e, Π² omittunt οθονιοις.

41. ετεθη cum ΑDsupp. ΛΓΑΑΠ. — κB ην τεθειμενος. Cf. Lc. 23 : 53.

XX : 1. μαριαμ cum κAL, 1, 33. μαρια cum BDsupp. ΧΓΑΑΠ.

5. κειμενα ante τα οθονια cum BDsupp. ΛΓΑΠ, a, b, d; e, f, g, vg. Post τα οθ. cum κC(et*)AX, 225, 249, 44ev, yscr, c, Π², mt. sah. copt. arm aeth., item syr. Transilit κ* a verbis τα οθονια κειμενα ad eadem verba v. sq.

6. ερχετ. ουν: κBLX, 53 ερχ. ουν και, item sah. copt. ερχ. δε και.

7. Codd. legunt ου μετα των οθονιων κειμενον αλλα χωρις εντετυλιγμενον εις ενα τοπον. Peerlkamp, V. d. S. Bakhuyzen et de Koe transponunt εις ενα τοπον post κειμενον.

10. πρὸς αυτους cum κ*BL. πρὸς εαυτους cum κADsupp. ΟΧΓΑΑΠ.

11. μαριαμ cum κO, 1, 33. μαρια cum ABDsupp. LX. πρὸς τω μνημειω cum ABDsupp. EGHLMΣΑΑΠ. πρὸς το μνημειον cum ΚΟΥΧΓ'. — κ εν τω μνημειω (invisit it. vg. sah. copt. syr. εξω hoc loco cum κC (non mutato εν) BLOXΑ, 1, 33, 2pe, d, f, g, vg. syr. hr. aeth. etc. Similiter sah. woid copt.

οὐν ἔκλαιεν, παρέκλυεν εἰς τὸ μνημεῖον, 12 καὶ θεωρεῖ δύο ἀγγέλους ἐν λευκοῖς καθεζομένους, ἓνα πρὸς τῇ κεφαλῇ καὶ ἓνα πρὸς τοῖς ποσίν, ὅπου ἔκειτο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. 13 λέγουσιν αὐτῇ ἐκεῖνοι· γύναι, τί κλαίεις; λέγει αὐτοῖς ὅτι ἤρα τὸν κύριόν μου, καὶ οὐκ οἶδα ποῦ ἔθηκεν αὐτόν. 14 ταῦτα εἰποῦσα ἐστράφη εἰς τὰ ὄπισθον, καὶ θεωρεῖ τὸν Ἰησοῦν ἐστῶτα, καὶ οὐκ ᾔδει ὅτι Ἰησοῦς ἐστίν. 15 λέγει αὐτῇ Ἰησοῦς· γύναι, τί κλαίεις; τίνα ζητεῖς; ἐκεῖνη δοκοῦσα ὅτι ὁ κηπουρὸς ἐστίν, λέγει αὐτῷ κύριε, εἰ σὺ ἐβάστασας αὐτόν, εἰπέ μοι ποῦ ἔθηκες αὐτόν, καὶ γὰρ αὐτόν ἀρῶ. 16 λέγει αὐτῇ Ἰησοῦς· Μαρία. στραφεῖσα ἐκεῖνη λέγει αὐτῷ Ἑβραϊστὶ· Ραββουνί, ὃ λέγεται διδάσκαλε. 17 λέγει αὐτῇ Ἰησοῦς· μή μου ἄπτον· οὐπω γὰρ ἀναβέβηκα πρὸς τὸν πατέρα· πορεύου δὲ πρὸς τοὺς ἀδελφούς μου καὶ εἰπέ αὐτοῖς· ἀναβαίνω πρὸς τὸν πατέρα μου καὶ πατέρα ὑμῶν καὶ θεὸν μου καὶ θεὸν ὑμῶν. 18 ἔρχεται Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ ἀγγέλλουσα τοῖς μαθηταῖς ὅτι ἐώρακα τὸν κύριον, καὶ ταῦτα εἶπεν αὐτῇ.

21. 8

19 Οὐσης οὖν ὄψας τῇ ἡμέρᾳ ἐκεῖνη τῇ μιᾷ σαββάτων, καὶ τῶν θηρῶν κεκλι-

Lc. 24, 36

Mc. 16, 18

- arm. ante *πρ.* τ. *μνη.* ponunt. Post *κλαίονσα* cum *Dsupp.ΓΓΑΠ*, q. syr.p. Omittunt *κ*Α*, a, b, c, e, *Π²*, syr.sch. sah.münt. (in *κ** cum *εν τ. μν.* cohaeret).
13. *λέγουσιν* sine copula cum *κ*, a, b, d, f, g, vg. sah. Praemittunt *και ABDsupp.LOX*, c, e, q, fos. copt. syrr. arm. aeth.
14. *ταῦτα* sine copula cum *κABDSXII*, 1, 33, 157, 2pc, wscr., it. vg. sah. copt. syr.utr. arm. *και ταῦτα* cum *EGKMΥΔΑ* syr.hr. aeth.; item *Ι ταυτ. δε.* — *ις* cum *κABDLXΓΑΠ*. ο *ις* cum *Α*.
15. *ις* cum *κBL*, 122, 435, bscr.** ο *ις* cum *ADOXΓΑΠΠ*. *εθηκες* (*Δ τεθεικας*) *αυτον* hoc ordine cum *κABDGLMOYXΓΑ*, a, b, c, e, f, *Π²*, g, vg. *αυτον εθηκ.* (*Π² τεθεικας*) cum *ΕΑΠ*, tisch.*, q.
16. *ις* cum *BDLO*. ο *ις* cum *κΑΧΓΑΠΠ*. *μαριαμ* cum *κBLOΠ*, 1, 33, wscr.*, sah. copt. *μαρια* cum *ΑΔΧΓΑΔ*. *εβραιστι* cum *κBDLOXΑΠ**, 33, 42, b, c, e, *Π²*, fos. gat. mm. sah. copt. syr.utr. et hr. arm. aeth. sl.1,2,3. Omittunt *AEGKMSΥΓΑΠ²*, a, f, g, q, vg. pers.w sl.ed.
17. *ις* cum *BDLM**. Praemittunt ο *κAEGKM²SUXΓΑΠΠ*. *μου απτον*: B, arm. *απτον μου.* — *πατερα* primum sine *μου* cum *κBD*, dscr., b, e, syr.hr. Addunt *μου ΑLOXΓΑΠΠ*, a, c, f, *Π²*, g, q, vg. sah. copt. syr.utr. arm. aeth. *πορευου δε* cum *κ*et^{cb}BXΓΑΠΠ* it.pler. vg. sah. copt. syrr. — *κ^{ca}BDLO*, q, *πορ. ονν.* *Α πορευου.* — *αδελφους μου* cum *κ^{ca}ABLOX* it.pler. vg. sah. copt. syrr. — *κ*D*, e ad. sine *μου*.
18. *αγγελουσα* cum *κ*ABIX*, item a, d, e *nuntians.* *απαγγελλ.* cum *κ^{ca}DKLMYΓΑΠΠ*, item *EGSA*, 33 *αναγγ.*; item it.pler. vg. *adnuntians.* *Ι*ΧΓΑΠΠ -γε- λουσα.* Sic etiam V. d. Sande Bakhuyzen, p. 223. *εωρακα* (*εορ.*) cum *κBX* a, *Π²*, g, vg. sah. copt. aeth.; item S, 33 *-ραχαμεν.* *-ραχεν* cum *ADLΓΑΠΠ*, b, c, e, f, q, syr.utr. et hr. arm. *και ταῦτα ειπ. αυτη* (69 *αυτοισ*) etiam a, f, q. — *Π²*, g, vg. sah. *et haec dixit mihi*, copt. *et haec sunt quae dixit mihi*, b *et haec dixit.* f *et omnia dixit ei.* D, e, aeth. *και α ειπεν αυτη εμνησεν αυτοις.*
19. *ονν*: 239, a, e, q, sah. copt. syr.sch. (et hr. *και ονης*) aeth. δε. *GXΓΑ*, 13, 69, 237, 299, vg.cod. omittunt. *σαββατων* cum *κABIL*, 33. *των σαββ.* cum *DXΓΑΠΠ*. *οι μαθηται*: *LUΑΠ* etc. addunt *αυτον*. Non addidimus *οννηγμενοι* cum *κABDIA**, a, q, am. fu. harl.* gat. syr.sch. et p.txt. Addunt

- l.c. 24, 40 ἔστη εἰς τὸ μέσον, καὶ λέγει αὐτοῖς· εἰρήνη ὑμῖν. 20 καὶ τοῦτο εἰπὼν ἔδειξεν τὰς χεῖρας καὶ τὴν πλευρὰν αὐτοῖς. ἐχάρησαν οὖν οἱ μαθηταὶ ἰδόντες τὸν κύριον.
- 17, 18 21 εἶπεν οὖν αὐτοῖς πάλιν· εἰρήνη ὑμῖν· καθὼς ἀπέσταλκέν με ὁ πατήρ, καὶ γὰρ πέμπω ὑμᾶς. 22 καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐνεφύσησεν καὶ λέγει αὐτοῖς· λάβετε πνεῦμα ἅγιον. 23 ἂν τινῶν ἀφῆτε τὰς ἁμαρτίας, ἀφένονται αὐτοῖς· ἂν τινῶν κρατῆτε, κεκράτηνται.

24 Θωμᾶς δὲ εἰς ἐκ τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμενος Δίδυμος, οὐκ ἦν μετ' αὐτῶν ὅτε ἦλθεν Ἰησοῦς. 25 ἔλεγον οὖν αὐτῷ οἱ ἄλλοι μαθηταὶ· ἐωράκαμεν τὸν κύριον. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ἐὰν μὴ ἴδω ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ τὸν τύπον τῶν ἤλων καὶ βάλω μου τὸν δάκτυλον εἰς τὸν τόπον τῶν ἤλων καὶ βάλω μου τὴν χεῖρα εἰς τὴν πλευρὰν αὐτοῦ, οὐ μὴ πιστεύσω. 26 Καὶ μεθ' ἡμέρας ὅκτι πάλιν ἦσαν ἔσω οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ Θωμᾶς μετ' αὐτῶν. ἔρχεται ὁ Ἰησοῦς τῶν θυρῶν κεκλεισμένων, καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον καὶ εἶπεν· εἰρήνη ὑμῖν. 27 εἶτα λέγει τῷ Θωμᾷ· φέρε τὸν δάκτυλόν σου ὧδε καὶ ἴδε τὰς χεῖράς μου, καὶ φέρε τὴν χεῖρά σου καὶ βάλε εἰς τὴν πλευρὰν μου, καὶ μὴ γίνου ἄπιστος ἀλλὰ πιστός. 28 ἀπεκρίθη

- συνηγμένοι cum EGKLSUXΓA.12Π (b inclusi), c, e, f, Π², g, vg.cle et cdd aliq sah. copt. syr.hr. (et p c.* post ἦσαν) arm. aeth., item agnoscit Eus.mar.283, 285, 283, ο ἰς cum ABΛXΓAΠ. ἰς cum DI.
20. εδειξεν et πλευραν αυτου cum ABBDI, q. εδειξ. αυτου et πλευραν αυτου cum EGKLSUXΓAΠ (it. pler. vg.) sah. copt. syr. utr. et hr. arm. aeth. τας χειρας cum ABΔIXΓAΠ it. vg. sah. copt. syr. sch. et hr. arm. aeth. και τας χειρ. cum AB syr.p.
21. παλιν sine ο ἰς cum ABΔOX, a, c, e, g, q, vg. sah. copt. arm. pers.w. ο ἰς παλιν (A ο ἰς· παλιν) cum ABΓAΠ, b, f, Π² etc.; item 1, 27, 299, 2pc, syr.hr. aeth. παλιν ο ἰς. Holwerda conjecit καθως απεσταλκ' εμε. Cf. de Koe. πεμπω cum ABΔBD²Ivid.XΓA.1, item mitto it. pler. vg. etc. — B^{ca}D*LO, 33 αποστειλω. — B*, c, πεμνω, mittam.
23. an bis cum B (secundo loco B, B* εαν) BILOXΓAΠ. εαν bis cum (B* secundo loco) AD, 346. τινων bis etiam b, c, g, vg. sah. copt. syr. Pet hr. arm. aeth. — B τινος, item a, e, f, Cyp.131, 148, 155, 195 Or. int. 3, 964 (si qui bis) αφενονται cum B^{ca}ADLOX (I αφενονται) 1, 13, 19**, 124. αφενονται cum B³ (* αφενονται) EGIKMSUGAΠ Or. 1, 255 et 3, 739 Eus. esai etc., item b, c, f, g, vg. copt. syr. hr. Or. int. 3, 964 remittuntur (Or. int. dim.). B* αφεθησεται, item d, e, q, am. gat. sah. syr. utr. aeth. Cyp. 131, 148, 155, 195 remittentur, etc.
24. ἰς cum B* (et c) BD. ο ἰς cum AILOXΓAΠ.
25. εωρακαμεν cum AB³DSUAΠ². εωρακ. cum B*EGIKLMXΓAΠ*. τον τυπον: f, q τ. τοπον, item syr. sch. et hr. et pers. p. μου τον δακτυλ. cum ABΔI, 33 (d non exprimit μου). τ. δακτ. μου cum ABIXΓAΠ. εις τον τοπον των ηλ. cum A1, 47, 56, 58, 97**, a, b, c, g, q, vg. (etiam δ) syr. Pet hr. arm. pers. Pet w. ε. τον τυπον τ. ηλ. cum ABΔIXΓAΠ sah. copt. Nonn. v111. — B* εις την χειραν αυτου. — μου ante την χειρα (AB, c^{sci}. τ. χειραν, D, aeth. τας χειρας) cum ABΔI, 33 Post τ. χει. ponunt AIXΓAΠ it. pler. vg.
26. οι μαθητ. αυτου cum ABCDILX, f, g, q, vg. etc. — B, 1, a, b, c, e, sah. syr. sch. et hr. omittunt αυτου.
28. απεκριθη sine copula cum ABC*DGLX it. pler. (etiam m⁴) vg. etc. Praemitunt και AC³ΓAΠ, q, syr. utr. et hr. aeth. Θωμας cum ABCDXΓAΠ. ο Θωμ. cum AB, 33.

Θωμᾶς καὶ εἶπεν αὐτῷ· ὁ κύριός μου καὶ ὁ θεός μου. 29 λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ὅτι ἑώρακάς με, πεπίστευκας· μακάριοι οἱ μὴ ἰδόντες καὶ πιστεύσαντες.

30 Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἄλλα σημεῖα ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς ἐνώπιον τῶν μαθητῶν, ἃ οὐκ ἔστιν γεγραμμένα ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ· 31 ταῦτα δὲ γέγραπται ἵνα πιστεύητε ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ Χριστός ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, καὶ ἵνα πιστεύοντες ζωὴν ἔχητε ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ.

XXI.

1 Μετὰ ταῦτα ἐφανέρωσεν ἑαυτὸν πάλιν Ἰησοῦς τοῖς μαθηταῖς ἐπὶ τῆς θαλάσσης· τῆς Τιβεριάδος· ἐφανέρωσεν δὲ οὕτως. 2 ἦσαν ὁμοῦ Σίμων Πέτρος καὶ Θωμᾶς ὁ λεγόμενος Δίδυμος καὶ Ναθαναὴλ ὁ ἀπὸ Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας καὶ οἱ τοῦ Ζεβεδαίου καὶ ἄλλοι ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ δύο. 3 λέγει αὐτοῖς Σίμων Πέτρος· ὑπάγω ἀλιεῦσιν. λέγουσιν αὐτῷ· ἔρχόμεθα καὶ ἡμεῖς σὺν σοί. ἐξῆλθον καὶ ἐνέβησαν εἰς τὸ πλοῖον, καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ νυκτὶ ἐπίασαν οὐδέν. 4 πρωΐας δὲ ἤδη γινομένης ἔστη Ἰησοῦς ἐπὶ τὸν αἰγιαλόν· οὐ μέντοι ᾔδεισαν οἱ μαθηταὶ ὅτι Ἰησοῦς ἐστίν. 5 λέγει οὖν αὐτοῖς Ἰησοῦς· παιδιά, μὴ τι προσφάγιον ἔχετε; ἀπεκρίθησαν αὐτῷ·

29. με (a. e. omittunt) sine θωμα cum ABCD it. (etiam m⁴) am. fu. ing. iac. em. gat. taur. sah. copt. syr. utr. et hr. arm. aeth. etc. Addunt θωμα minusculi vg. cle. fos. mm. mt. (al.) perss. — Lachmann *πεπίστευκας*;

30. τ. μαθητων sine additamento cum ABEKSA (A teste Treg) II, f, sah. munt. syr. ptxt. Addunt αυτου ABCDGHLMT^dUXYGA(?) it. pler. vg. copt. syr. sch. et hr. et p c.* arm. aeth.

31. πιστευητε cum *B. πιστευσητε cum *ACDT^a. ις cum ABCDLT^dX. ο ις cum minusculis. ζωνη sine additamento cum ABC³XΓΔΑΠ, a, c, m, vg. syr. ptxt. et hr. — *C*DLT^d, 13, b, e, f, g, q, gat. sax. copt. syr. sch. et p c.* arm. aeth. addunt αυιον.

XXI: 1. παλιν hoc loco cum ABCEHKLMSUXYGAΠ it. vg. syr. p. — * syr. sch. ante αυτου, D, 235, copt. arm. aeth. ante εφανερωσεν, 9, 69, 435 post ο ις ponunt. G, 18, 42, 61, 106, syr. hr. pers. p omittunt. ις cum BC; item ο ις cum *ALXΓΔΑΠ; item it. pler. vg. copt. syr. utr. et hr. arm. aeth. Omittunt DM, 51, 255. e, pers. p. τ. μαθ. sine αυτου cum *ABC*EKLSAΠ vg. cle. syr. p. — C³DGHMUYI, a, b, c, f, g, q, sah. munt. copt. syr. sch. et hr. arm. aeth. addunt αυτου. Cf. Evang. Petri vss. 58—60.

3. εξηλθον (D εξηλθαν, P ηλθον) sine copula cum BCDEHKMSUYGAΠ* et 3, a, e, q, syr. ptxt. arm. — AP, b, c, f, g, vg. copt. syr. sch. et p c.* et hr. aeth. praemittunt και. *GLXII², 157 addunt ονν. — ενεβησαν cum *ABCDLPX ΓΠ. ανεβησαν cum ΔΔ. εις το πλοι. sine ευθυς cum *BC*DLXA, 1, 33, 69, 2pe. it. vg. sah. munt. copt. syr. sch. et hr. arm. aeth. Addunt ευθυς AC³ PΓΑΠ syr. p.

4. ηδη: *^a, 22, 69, 122, 124, a, c, e, vg. cle. copt. syr. sch. arm. aeth. omittunt. γινομενης cum ABC*EL (copt.). γενομενης cum *C²DPXYGAΠ. Item it. pl. vg. ις primum cum *ABCDEPΠ*. Praemittunt ο GHKLMUYGAΠ. — S plane omittit. ειυ τον cum *ADLMUX, 33. εις τον cum BCEGHKPS ΓΑΠ. ηδεισαν cum ABCDPΓΑΠ. — *LX, 33, 127, 299 εγνωσαν, item b, c, f, g, vg. cognoverunt (contra a, e sciebant, q scierunt).

5. ις cum *B. — A*vid, a omittunt. ο ις cum A²CDLPX.

οὐ. 6 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· βάλετε εἰς τὰ δεξιὰ μέρη τοῦ πλοίου τὸ δίκτυον, καὶ εὐρή-
σατε. ἔβαλον οὖν, καὶ οὐκέτι αὐτὸ ἐλκύσαι ἴσχυον ἀπὸ τοῦ πλήθους τῶν ἰχθύων.

19. 26 7 λέγει οὖν ὁ μαθητὴς ἐκεῖνος ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς τῷ Πέτρῳ· ὁ κύριός ἐστιν.
Σίμων οὖν Πέτρος, ἀκούσας ὅτι ὁ κύριός ἐστιν, τὸν ἐπενδύτην διεζώσατο, ἣν
γὰρ γυμνός, καὶ ἔβαλεν ἑαυτὸν εἰς τὴν θάλασσαν· 8 οἱ δὲ ἄλλοι μαθηταὶ τῷ
πλοιαρίῳ ἦλθον, οὐ γὰρ ἦσαν μακρὰν ἀπὸ τῆς γῆς ἀλλὰ ὡς ἀπὸ πηχῶν διακοσίων,
σύροντες τὸ δίκτυον τῶν ἰχθύων. 9 ὡς οὖν ἀπέβησαν εἰς τὴν γῆν, βλέπουσιν
ἀνθρακιὰν κειμένην καὶ ὀψάριον ἐπικειμένον καὶ ἄρτον. 10 λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς·
ἐνέγκατε ἀπὸ τῶν ὀψαρίων ὧν ἐπίσατε νῦν. 11 ἀνέβη Σίμων Πέτρος καὶ εἰλ-
κυσαν τὸ δίκτυον εἰς τὴν γῆν μεστὸν ἰχθύων μεγάλων πενήτηκοντα τριῶν
καὶ τοσοῦτων ὄντων οὐκ ἐσχίσθη τὸ δίκτυον. 12 λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· δεῦτε
ἀριστήσατε. οὐδεὶς δὲ ἐτόλμα τῶν μαθητῶν ἐξετάσαι αὐτόν· οὐ τίς εἶ; εἰδότες ὅτι
ὁ κύριός ἐστιν. 13 ἔρχεται Ἰησοῦς καὶ λαμβάνει τὸν ἄρτον καὶ δίδωσιν αὐτοῖς,
20. 19. 26 καὶ τὸ ὀψάριον ὁμοίως. 14 τοῦτο ἤδη τρίτον ἐφανερῶθῃ Ἰησοῦς τοῖς μαθηταῖς
ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν.

15 Ὅτε οὖν ἠρίστησαν, λέγει τῷ Σίμωνι Πέτρῳ ὁ Ἰησοῦς· Σίμων Ἰωάννου,
ἀγαπᾷς με πλεῖον τούτων; λέγει αὐτῷ· ναὶ κύριε, σὺ οἶδας ὅτι φιλῶ σε. λέγει
αὐτῷ· βόσκει τὰ ἄρνια μου. 16 λέγει αὐτῷ πάλιν δεύτερον· Σίμων Ἰωάννου,
ἀγαπᾷς με; λέγει αὐτῷ· ναὶ κύριε, σὺ οἶδας ὅτι φιλῶ σε. λέγει αὐτῷ· ποιμαίνα

6. λέγει αυτοῖς cum κ^* et eb, 239, b, c, g (dixit eis), vg. copt. syr. sch. et hr. Similiter arm. λέγει αυτοῖς ο is, aeth. et dixit illis. ο δε ειπεν αυτοῖς cum κ^* ABCDLPLΓAΠ, a, e, f, q. ισχυον cum κ BCDLAI, a, b, c, f, g, vg. syr. Pet hr. ισχυσαν cum APXΓA, e, q, syr. sch. copt. Cf. Resch, S. 196—199.
8. αλλα cum κ ABC. αλλ cum DLPXΓAΠ.
11. ανεβη cum ABCDPX. — κ L etc. ενεβη. Dedimus sine copula cum ADP ΓAΠ*, a, b, e, f, II², g, vg. arm. — κ BCLXII² copt. syr. Pet hr. addunt ονν. Codd. ειλυσεν. Pearce conjecit ειλυσαν. Sic etiam de Koe. εις την γην cum κ ABCLPXAI, 33. — D, 1, 69, 124, 127, 299 επι την γην. — επι της γης cum EGHKMSUG. 1. ιχθυων μεγαλων cum κ BCEHKMSUG. AI. μεγαλ. ιχθρ. cum ADGLXA, 1, 33, 2pe, 6pe, a, b, f, II², g, vg.
12. ουδεις δε cum κ ADLXΓAΠ, b, c, e, f, II², copt. syr. utr. et hr. arm. Similiter: a, g, vg. aeth. et nepio. ουδεις sine copula cum BC taur.
13. ερχεται sine copula cum κ BCDLX, a, b, e, fos. gat. sah. munt. arm. Addunt ονν AΓAΠ, f, II², copt. syr. P. Peerlkamp legit ερχονται ονν (scil. οι μαθηται) και ο ιησους λαμβανει τον αρτον. V. d. S. Bakhuyzen: ερχονται και ιησους λαμβανει. Cf. contra de Koe. $\bar{\tau}$ cum BC vid. D. ο ις cum κ AI. XΓAΠ.
14. τουτο sine copula cum ABCDΓA. 1Π it. vg. syr. utr. — κ GLX, 33, mt. copt. syr. hr. addunt δε (aeth. pers. P et hoc). ις cum BCD. ο ις cum κ ALXΓA Π (sed L post τ. μαθητ.) ponit. S, 234, II², mm. plane omittunt. του μαθητ. sine αυτου cum κ ABCL, a, e, II², am. fu. mt. arm. Addunt αυτου DXΓAΠ, b, c, f, vg. cle. copt. etc.
15. ιωαννου (κ^* BDgr. -ανου) cum κ^* BC*DL, a, b, d, e, f, II², g, vg. sah. munt. copt. ιωνα cum AC² et β XΓAΠ, c (bariona) syr. utr. et hr. arm. aeth. — κ^* omittit πλεον cum κ BCDLSXA, 33, 122. πλεον cum AEGHKMUGAI. αρνια cum κ ABC² LX; item f, II², g, vg. agnos. C* (sic) D etc. προβατα.
16. παλιν hoc loco cum ABLXΓAΠ ante λέγει αυτω κ C, b, f, copt. arm. syr. hr. — D, c, e omittunt. δευτερον (κ^* 1, 19**², 2pe το δευτ.) etiam c, e. —

τὰ προβάτιά μου. 17 λέγει αὐτῷ τὸ τρίτον Σίμων Ἰωάννου, φίλεις με; ἐληπήθη ὁ Πέτρος οὗτις εἶπεν αὐτῷ τὸ τρίτον φίλεις με; καὶ λέγει αὐτῷ κύριε, πάντα σὺ οἶδας, σὺ γινώσκεις διὰ φιλήσῃ. λέγει αὐτῷ βόσκει τὰ προβάτιά μου. 18 ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ὅτε ἤς νεώτερος, ἐξώνυνοι σεαυτῶν καὶ περιπατεῖς ὅπου ἠθέλεις· ὅταν δὲ γηράσῃς, ἐκτενεῖς τὰς χεῖράς σου, καὶ ἄλλος σε ζώσει καὶ οἶσει ὅπου σὺ θέλεις. 19 τοῦτο δὲ εἶπεν σημαίνων ποῖω θανάτῳ δοξάσει τὸν θεόν. καὶ τοῦτο εἰπὼν λέγει αὐτῷ ἀκολουθεῖ μοι. 20 ἐπιστραφεὶς ὁ Πέτρος βλέπει τὸν μαθητὴν ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς ἀκολουθοῦντα, ὃς καὶ ἀπέπεσεν ἐν τῷ δεξιῶν ἐπὶ τὸ στήθος αὐτοῦ καὶ εἶπεν κύριε, τίς ἐσὶν ὁ παραδιδούς σε; 21 τοῦτον οὖν ἰδὼν ὁ Πέτρος λέγει τῷ Ἰησοῦ κύριε, οὗτος δὲ τί; 22 λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν ἕως ἔρχομαι, τί πρὸς σέ; σὺ μοι ἀκολουθεῖ. 23 ἐξῆλθεν οὖν οὗτος ὁ λόγος εἰς τοὺς ἀδελφοὺς οὗτις ὁ μαθητὴς ἐκεῖνος οὐκ ἀποθνήσκει· καὶ οὐκ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς οὗτις οὐκ ἀποθνήσκει, ἀλλ'· ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν ἕως ἔρχομαι, τί πρὸς σέ;

16. 10
12. 33
13. 34
21. 7
13. 23 u.

κ*, 249, a, b, f, ff², g, vg. arm. omittunt. *ιωαννου* (-ανου cum BDΓ^r. et d) cum κBC*D (L post *και κυριε* v. 16 deficit) a, b, e, f, ff², g, vg. copt. *ιωνα* ut v. 15. *τα προβατια* cum BC, 19 (19**?) *ενια των παλαι. αντιγρ.* apud Theophan.^{hom.37}, *ovivulus* b. τ. *προβατα* cum κADΧΓΑΠΠ, 69.

17. *ιωαννου* (-ανου cum BDΓ^r. et d) cum κBD, a, b, e, f, ff², g, vg. copt. *ιωνα* ut vv. 15 et 16. *και* ante *λεγει* cum κBCD, c, e, f, ff², g, m¹⁷, vg. etc. — A, a, b, am. omittunt. *λεγει* secundum cum κADΧ, 1, 33, 2^{pe}. item *dicit* b, f, g, am. mt. *ait* a, c, e. *ειπεν* cum BCGAΠΠ, ff², m¹⁷, vg.^{cle}. copt. syrg. *παντα* ut cum κBC*D, 33, a, e, ff², m, tol. taur. syrg. ut. *ου παντα* cum AC³ΧΓΑΠΠ, f, vg. syrg. aeth. *λεγει* (κ praemittit *και*) *αυτω* sine *ις* aut *ο ις* cum κD it. pler. vg. copt. pers.^w. Addunt *ο ις* AXΓAΠΠ; item *ις* cum BC. y^{scr}. etc. *προβατια* cum ABC. *προβατα* cum κDXΓAΠΠ, a, b, c, d, e, f, ff², g, vg. — A *αγνια*, em. gat. mm. *agnos*.

18. *αλλος* cum ABC*ΧΓA.1 it. vg. etc. — κ* et c²DΠ, 1, 19, 22, 33, 2^{pe}, syrg. et p^{mg}. arm. *αλλοι*. — *σε* ante *ζωσ*. cum ADΧΓAΠΠ it. vg. — κBC² post *ζωσ*. ponunt. *ζωσει* cum ABC*ΧΓA.1 it. vg. — κ(* et c²)C²DΠ syrg. et p^{mg}. arm. *ζωσουσιν* (C² *ζωσωσιν*). — *οισει*: κCΠ, 1, 19, 22, 2^{pe} Cyr.⁷⁵⁷ et 1120 *αποισουσιν*, C², 33, arm. syrg. et p^{mg}. *οισουσιν*, *Daπαγουσιν* (d *ducent*). Praeterea κC²D etc. addunt *σε*. κ* *ποιησουσιν σοι*. — *οπου ου θελεις* (κC): κ* *οσα ου θελεις*.

20. *επιστραφεις* sine copula cum ABCΠ*, 33, wscr.*, b, c, e, g, vg. arm. perss. Addunt *δε* κDXΓAΠΠ², f, copt. syrg. *και ειπεν* (κC; κ* Chr. *λεγει*) sine additamento cum ABX it. pler. vg. syrg. ut. κCD, 33, ff², fos. syrg. copt. aeth. addunt *αυτω*.

21. *τουτον ουν* cum κBCD, 33, b, c, f, ff², g, vg. copt. syrg. c.* (aeth. *et illum videns*). Omittunt *ουν* AXΓAΠΠ syrg. et hr. arm.

22. *εαν* (etiam Or.^{4,438}): e, f, q si, ff², fu.* si sic (item d). — b, c, g (a hiat) vg. etc. *sic* μοι *ακολουθει* cum κABC*D, 1, 33, it. pler. vg. *ακολουθ. μοι* cum C²ΧΓAΠΠ^{supp}, f, copt.

23. *ουτος* ante *ο λογος* cum κBCD, 1, 33, 2^{pe}, a, b, c, e, f, ff², q, gat. syrg. sch. et hr. Post *ο λογος* cum AXΓAΠΠ^{supp}, g, vg. syrg. arm. *και ουκ ειπεν* cum ADX, a, b, e, f, ff², g, q, vg. — κBC, 33, c, copt. schw. (exdz.) syrg. sch. et hr. *ουκ. ειπ. δε*. — *εως ερχομαι* sine additamento cum κ*, 1, 22, 2^{pe}. 63^{ov}, a, e, arm. Addunt *τι* (DΓ^r. omittit) *προς σε* (κ^aABC(D)ΧΓAΠΠ^{supp}, b, d, f, ff², g, vg.: item c addit *quid a te? tu me sequere*.

24 Οὗτός ἐστιν ὁ μαθητὴς ὁ μαρτυρῶν περὶ τούτων καὶ γράφας ταῦτα, καὶ οἶδαμεν ὅτι ἀληθὴς αὐτοῦ ἢ μαρτυρία ἐστίν.

25 Ἔστιν δὲ καὶ ἄλλα πολλὰ ἃ ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, ἅτινα ἐὰν γράφηται καθ' ἓν, οὐδ' αὐτὸν οἴμαι τὸν κόσμον χωρῆσειν τὰ γραφόμενα βιβλία.

24. καὶ γράφας cum κ*ACXΓΛΛΠsupp. f, g, vg. syr.sch.et hr. — κ^a, 4, 33, 69, c, arm. syr.P c.* praemittunt ο (fit igitur ο καὶ γρ.). BD, b, (e), (Π²), q, copt. aeth. καὶ ο γραφ. — αὐτου ἢ μαρτυρ. ἐστιν cum BC*, item D, 48^v. ἐστιν αὐτου ἢ μαρτυρ., 33 αὐτου ἐστ. ἢ μαρτ. — ἐστ. ἢ μαρτυρ. αὐτου cum κAC³XΓΛΛΠsupp. it. vg. copt.edd.

25. κ* omittit hunc versum.

Ad finem libri (i. e. post βιβλία) addunt αμην EGHKMSUXΓΛΛΠsupp. c, f, am. syr.P et mg. aeth. Omnisimū cum κABCvid.D, 1, a, b, e, ff², g, q, vg cle. (et edd. certe pler.) sah.münt. copt. syr.sch.et p in edd. pler. arm.

Subscriptions: κ*KMUXΓ nil subscriptum habent. B κατὰ ἰωάννην. κ^aACESΔΔ εὐαγγέλιον κατὰ ἰωάννην. HΠsupp., descr. τέλος του κατὰ ἰωάννην (Πsupp. addit αγιου) εὐαγγέλιου. D εὐαγγέλιον κατὰ ἰωάννην ἐτελεσθη ἀρχεται εὐαγγέλιον κατὰ λουκαν. Similiter a, b, d, e, f, ff², q. Praeterea addunt HSΔ versuum (στοιχοι) numerum: HS βγ', Δ βσί', et aliter. Item Δ κεφαλαία (αλβ', ut Δ; ad eundem numerum notatio marginalis codicum CK etc. procedit; in AM ultimus est σα'), item τιτλοι (qui in antiquiss. edd. pler. praeter κBD singulis evv. praeponuntur: numero sunt ιη' ut in ACA, aut ιθ' ut in KM: quae differentia pendet ab historia mulieris adulterae, vide supra), aliquot etiam ρηματα (βγ' vel ατλ' etc.). In B numerantur capita 80. Praeterea multi (ut iam S) subscriptiones auctas habent his: ἐξεδοθη μετὰ χρόνους λβ' (al. λ' vel τριακοντα) της του χν αναληψεως. Denique in nonnullis haec et similia adnotantur: εγραφη ελληνιστι εις εφεσον μετὰ τριακοντα ετη της αναληψεως του κυριου επι δομετιανου βασιλευς (ut 160). Item ἐξεδοθη μετὰ χρόνους λβ' της του χν αναληψεως εν παμω τη νησω (ut 246, 252).

ΠΡΑΞΕΙΣ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ.

I.

1 Τὸν μὲν πρῶτον λόγον ἐποιήσαμην περὶ πάντων, ὡ θεόφιλε, ὧν ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς ποιεῖν τε καὶ διδάσκειν, 2 ἄχρι ἧς ἡμέρας ἐντειλάμενος τοῖς ἀποστόλοις διὰ πνεύματος ἁγίου οἷς ἐξελέξατο ἀνελήμφθη· 3 οἷς καὶ παρέστησεν ἑαυτὸν ζῶντα μετὰ τὸ παθεῖν αὐτὸν ἐν πολλοῖς τεκμηρίοις, δι' ἡμερῶν τεσσαράκοντα ὀπιτανόμενος αὐτοῖς καὶ λέγων τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ· 4 καὶ συναλιζόμενος παρήγγειλεν αὐτοῖς ἀπὸ Ἱεροσολύμων μὴ χωρίζεσθαι, ἀλλὰ περιμένειν τὴν ἐπαγγελίαν

Lc. 24. 49
Io. 16. 7. 14, 16
Lc. 3. 16 ss.
c. pp.

- * *πραξεις* cum *κ* (in inscriptione et quotiescumque titulus summa pagina repetitur). Confirmant hanc scripturam Or.^{4,6} (*εν αρχη των πραξεων*)^{4,25} (*εν ταις πραξεσιν ο λοικας*)^{1,434} (*εν μεν ταις πραξεισιν γεγραπται*) Did.^{tri.2,6} et^{2,12} Eus.^{hist.3,4,1} et⁵ Epipl.⁷³⁸ Bas.^{regg.478} Chron.^{431,434,435} etc. *πραξεις αποστολων* cum *BD* (sed *D* *πραξις* in inscriptione et ubicumque [i. e. quinquies] plene scribitur summa pagina, cf. etiam *d*¹), item *κ* in subscriptione, Ath.⁷⁶⁷ etc. Similiter *πραξεις των αποστ.* cum *31, 61*. Item *αι πραξ. των απ.* Clem.⁶⁹⁶ Or.^{1,22,2,538} Dion.^{alex.} Eus.^{hist.3,4,7} et^{2,17,6}. *πραξεις των αγιων αποστολων* cum *A²EGH* (sed omnes isti sic ad calcem libri; in *A* abscissus titulus, item in *C* isque hiat in fine; *GH* initio manci sunt).
- 1: 1. ο ις cum *κAE, 1, 13, 31, 61*. ις cum *BD*. Post *ηρξατο* non cautum videbatur *BD* sequi invitis *κAE* Or.
2. Forma Romana (cf. F. Blass, Acta Apostolorum etc. secundum formam quae videtur Romanam, 1896): *εν η ημερα τους αποστολους εξελεξατο δια πνευματος αγιου και εκειλεσε κηρυσσειν το ευαγγελιον*. In constituendo textu formae Romanae adhibentur *DEM*, *d*, *e*, *f*, *g*, *p*, *u*, *w*, *a*. Cf. Blass, Praefatio. F. R. = Forma Romana ed. Blass. *ανελημφθη* cum *κAB³CDE*. *ανελημφθη* cum *B³* et minusculis. *ους εξελεξατο*: *D*, syr.p^{mg}. addunt: *και εκειλεσε κηρυσσειν το ευαγγελιον*, item *lux* (usque in diem qua praecipiens apostolis per spiritum sanctum praedicare evangelium, quos et elegit), item sah. addit: praedicare evangelium. — *ανελημφθη*: *D*, sah. syr.^{sch.} et *p^{mg}* ante *εντειλαμενος* ponunt.
3. *τεσσαρακ.* cum *κAB³CD, 61*. *τεσσαρακ.* cum *B³E, 1, 13, 31*. Forma Romana omittit *δι*.
4. F. R. legit *και ως*. — *συναλιζομενος* cum *κABCDE, 13, 61*. *D* *συναλισκομενος* (*D²* -*σγομενος*), *d* *simul convivens*. *συναυλιζομενος* cum *1, 4, 27, 31, 36*, 40*. Ex verss. e**², vg. *Beda convalescens*. Contra e*, *lux*. *cumi conversaretur cum illis*. *παρηγγ. αυτοις* hoc ordine cum *κBD* vg. sah. copt. syr.^{utr.} arm. aeth. — *ACE Chr.^{9,8,9}* αυτοις *παρηγγ.* F. R. *ην κηουσατε φησιν δια του στοματος μου*.

τοῦ πατρὸς ἦν ἠκούσατέ μου· 5 διὲν Ἰωάννης μὲν βάπτισεν ὑδατι, ἡμεῖς δὲ ἐν πνεύματι βαπτισθήσεσθε ἀγίῳ οὐ μετὰ πολλὰς ταύτας ἡμέρας. 6 οἱ μὲν οὖν συνελθόντες ἠρώτων αὐτὸν λέγοντες· κύριε, εἰ ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ ἀποκαθιστάνεις τὴν βασιλείαν τῷ Ἰσραήλ; 7 εἶπεν πρὸς αὐτούς· οὐχ ὑμῶν ἐστὶν γινῶναι χρόνους ἢ καιροὺς οὓς ὁ πατὴρ ἔθετο ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐξουσίᾳ, 8 ἀλλὰ λήμψεσθε δύναμιν ἐπιπλήθοντος τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐφ' ὑμᾶς, καὶ ἔσεσθέ μοι μάρτυρες ἐν τε Ἱερουσαλὴμ καὶ ἐν πάσῃ τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ Σαμαρίᾳ καὶ ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς. 9 καὶ ταῦτα εἰπὼν βλέπόντων αὐτῶν ἐπήρθη, καὶ νεφέλη ἰπέλαβεν αὐτὸν ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν. 10 καὶ ὡς ἀτενίζοντες ἦσαν εἰς τὸν οὐρανὸν πορευομένῳ αὐτοῦ, καὶ ἰδοὺ ἄνδρες δύο παρειστήκεισαν αὐτοῖς ἐν ἐσθήσεσι λευκαῖς, 11 οἱ καὶ εἶπαν ἄνδρες Γαλιλαῖοι, τί ἐσθίκατε βλέποντες εἰς τὸν οὐρανόν; οὗτος ὁ Ἰησοῦς ὁ ἀναλημφθεὶς ἀφ' ὑμῶν εἰς τὸν οὐρανὸν οὕτως ἐλεύσεται ὅν τρόπον ἐθεάσασθε αὐτὸν πορευόμενον εἰς τὸν οὐρανόν.

12 Τότε ἐπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ ἀπὸ ὄρους τοῦ καλουμένου Ἐλαιῶνος, ὃ ἐστὶν ἐγγὺς Ἱερουσαλὴμ σαββάτου ἔχον ὁδόν. 13 καὶ διὲν εἰσῆλθον, εἰς τὸ ὑπερφῶνον ἀνέβησαν οἱ ἦσαν καταμένοντες, ὃ τε Πέτρος καὶ Ἰωάννης καὶ Ἰάκωβος καὶ Ἀνδρέας, Φίλιππος καὶ Θωμᾶς, Βαρθολομαῖος καὶ Μαθθαῖος, Ἰάκωβος Ἀλφαιῶν καὶ Σίμων ὁ ζηλωτὴς καὶ Ἰούδας Ἰακώβου. 14 οἱτοὶ πάντες ἦσαν προσκαρτε-

5. ἐν πνευμ. βαπτισθ. αγιω hoc ordine cum μ^*B , 61. D Did. tri. 2, 12 ἐν πν. αγι. βαπτ. — βαπτισθ. ἐν πνευμ. αγι. cum κ^*ACE , 1, 13, 31 vg. sah. copt. syr. utr. arm. aeth. F. R. ἡμεῖς δε ἐν πνευματι αγιω μελλετε βαπτιζειν, ο κα μελλετε λαμβανειν ου μετα πολλας ταυτας ημερας, εως της πεντηκοστης.
6. ηρωτων (C^* -των) cum κABC^* . ἐπηρωτων (C^3 , 12 lect. -των) cum C^3DE . — F. R. τον Ισραηλ.
7. εἶπεν sine copula cum B^* sah. syr. sch. arm. zoh. εἶπεν δε cum κA vg. copt. syr. P; item C, arm. cdd. Or. int. 3, 874 ο δε εἶπεν, E, aeth. utr. ο δε αποκριθεις εἶπεν. — B^3 (vix enim 2 vid.) εἶπεν ουν, D και εἶπεν. F. R. και εἶπεν προς αὐτους· Ουδεις δυναται γινωαι χρονους η καιρους, ους κτθ.
8. λημψεσθε cum $\kappa ABCDE$. ληψ. cum minusculis. μου cum $\kappa ABCD$. μοι cum E Or. 3, 465 (etiam int. 4, 468) Epiph. 507 etc και ἐν παση cum κBC^3E vg. syr. utr. arm. και παση cum AC^*D , 27, 29, 38, 40, 61, 69*. σαμαρια cum κADE . σαμαρια cum BC.
9. F. R. και ταυτα εἰποντος αὐτου, νεφελη υπελαβεν αὐτον, και απηρθη απο αὐτων
10. ἐσθήσοι (-οι κABC , non -οιν) λευκαις cum κABC , 27, 29, 61, 81, vg. sah. copt. syr. sch. arm. ἐσθητι λευκη cum C^3DE syr. P aeth.
11. βλέποντες cum $\mu^*BE\kappa\tau$, 13, 27, 61. ἐμβλεποντι. (D ἐνβλ.) cum κACD . ἀναλημφθεις cum κAB^*CDE . ἀναληφθ. cum B^3 . F. R. omittit εἰς τον ουρανον.
12. ἔχον fortasse corruptum. Hqlwerda et Blass ἀπεχον. Melius Naber σφδον. Cf. V. d. S. Bakhuyzen a. h. 1. F. R. τον καλουμενον ελαιων.
13. εἰς το ὑπερ. ἀνέβησ. cum ABC (et * et 3), 61, vg. arm. usc. aeth. Chr. 9, 27 Beda 99 (nam et in Graeco ita positus est ordo verborum etc.). μ^* omittit ἀνέβησαν. — ἀνέβησαν εἰς το ὑπερ. cum κDE tol. sah. copt. syr. utr. arm. zoh. ιωανν. (BI ιωανης) και (I) omittit ιακωβος cum $\kappa ABCD$, 61, 96, vg. sah. copt. syr. sch. arm. usc. aeth. ιακω. και ιωανν. cum E syr. P arm. zoh. arr. Chr. 9, 27 Thphyl. μαθθαιος cum κB^*D sah. ματθαιος cum AB^3QE copt. F. R. ο τον Αλφ.
14. F. R. και ησαν προσκαρτερο. παντες κτθ. Pro τη μητρι legit F. R. ηις η

ρούντες ὁμοθυμαδὸν τῇ προσευχῇ σὺν γυναιξίν καὶ Μαρίᾳ τῇ μητρὶ τοῦ Ἰησοῦ καὶ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ.

15 Καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἀναστὰς Πέτρος ἐν μέσῳ τῶν ἀδελφῶν εἶπεν ἦν τε ὄχλος ὀνομάτων ἐπὶ τὸ αὐτὸ ὥσει ἑκατὸν εἴκοσι· 16 ἄνδρες ἀδελφοί, ἔδει πληρωθῆναι τὴν γραφὴν ἣν προεῖπε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον διὰ στόματος Δαυὶδ περὶ Ἰούδα τοῦ γενομένου δόητοῦ τοῖς συλλαβοῦσιν Ἰησοῦν, 17 ὅτι κατηγορημῆνος ἦν ἐν ἡμῖν καὶ ἔλαχεν τὸν κληρὸν τῆς διακονίας ταύτης. 18 οὗτος μὲν σὺν ἐκτίσαστο χωρίον ἐκ μισθοῦ τῆς ἀδικίας, καὶ πρηνὴς γενόμενος ἐλάκησεν μέσος, καὶ ἐξεχύθη πάντα τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ. 19 καὶ γνωστὸν ἐγένετο πᾶσι τοῖς κατοικοῦσιν Ἰερουσαλήμ, ὥστε κληθῆναι τὸ χωρίον ἐκεῖνο τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ αὐτῶν Ἀκελδαμάχ, τοῦτ' ἔστιν χωρίον αἵματος. 20 γέγραπται γάρ ἐν βίβλῳ ψαλμῶν· γενηθήτω ἡ ἔπαυλις αὐτοῦ ἔρημος καὶ μὴ ἔστω ὁ κατοικῶν ἐν αὐτῇ, καὶ τὴν ἐπισκοπὴν αὐτοῦ λαβέτω ἕτερος. 21 δεῖ οὖν τῶν συνελθόντων ἡμῖν ἀνδρῶν ἐν παντὶ χρόνῳ ὃ εἰσηλθεν καὶ ἐξῆλθεν ἐφ' ἡμᾶς ὁ κύριος Ἰησοῦς, 22 ἀρξάμενος ἀπὸ τοῦ βαπτίσματος Ἰωάννου ἄχρι τῆς ἡμέρας ἧς ἀνελημφθῆ ἀφ' ἡμῶν, μάρτυρα τῆς

Mt. 27. 5 κκ.

Ps. 68 (69). 26

Ps. 108 (109). 8

μητηρ. — τῇ προσευχῇ sine additamento cum $\alpha ABC*DE$, h, 14*, 61, 81, 142, 177, vg. sah. copt. syr. utr. arm. aeth. Addit καὶ τῇ δεήσει C³. μαριαμ cum BE, 27, 29, 40, 61, 81, 96, 142, sah. aeth. utr. Chr. cat. ox. 11. μαρια cum αCD copt. Chr. 9, 27. καὶ τοῖς cum $\alpha C*D$, 25, 104, 106**, 118, vg. sah. copt. arm. aeth. καὶ σὺν τοῖς cum BC^3E syr. utr.

15. καὶ ἐν cum αBC . — DE sah. syr. p mg. Aug. unit. eccl. ἐν δε. — τ. ἀδελφῶν cum $\alpha BC*$, 8, 13, 163, 192lect., 40lect., vg. sah. copt. arm. aeth. τ. μαθητῶν cum C^3DE , 1 31, 61, syr. utr. Chr. Cyp. ep. 67(68) Aug. bis. ἦν τε cum $\alpha A BE$ gr. — CD^2 (* γαρ, d* praeterea), 16, vg. e, d², ἦν δε. — ὥσει cum αC , 40, 118. ὡς cum BDE. εκατ. εικοσι cum αBGE . ἐκ εικοσιν cum minusculis.

16. εδει cum $\alpha ABCD^2E$. D*, d, vg. copt. arm. cod. dei. — τ. γραφὴν sine additamento cum $\alpha BC*$, h, vg. sah. copt. arm. aeth. Addunt ταυτην C^3DE , 1, syr. utr. Chr. 9, 28 Ir. int. 198. δανειδ cum αBD . — ACE δαδ. — δαβιδ cum minusculis. ιησουν cum $\alpha BC*$. Praemittunt τον C^3DE .

17. ἦν (α^* omittit, suppl. c) ἐν cum $\alpha ABCDE$, h, 13, 25, 27, 29, 61, 69, 81, 142, 163, vg. sah. copt. ἦν σὺν cum 1, syr. utr. arm. aeth.

18. ἐκ μισθ. cum $\alpha BCDE$. ἐκ του μισθ. cum minusculis. F. R. legit: τῆς ἀδικίας αὐτου, καὶ κατεθησεν αὐτου τον τραχηλον, καὶ πρηνὴς κτλ.

19. ο καὶ cum $\alpha^* Dgr$, 18. Similiter sah. καὶ τουτο. Omittunt ο $\alpha^3 BCE$ vg. copt. syr. utr. πασι ut αBC , contra ADE πασιν. — ἰδια cum $\alpha B^3 CE$ (e, Aug. ipsorum lingua, d lingua ipsorum, vg. lingua eorum) Eus. dem. — $\alpha B^* D$ omittunt (cf. Act. 2 : 6 et 8 : 21, 40, 22 : 2, 26 : 14). ἀκελδαμαχ cum αA , 40, 61, 96^{lat} acheldemach, item B Eus. dem. 475 ἀκελδαμαχ, D ἀκελδαιμαχ (d aceldemach). Similiter tol. haceldemach, am fu. lux. acheldemac, E ἀκελδαμαχ, e aceldamac. — ἀκελδαμα cum C syr. p mg gr. Chr., item vg. ed (haceldama). Cf. Kautzsch, Gramm. Bibl. Aram., S. 8.

20. λαβετω cum αBCD , 8, 25, 61, item arm. λαβοι cum E, 1, 13 31, ut LXX.

21. ω εισηλθ. cum $\alpha^* ABC^* D^2$ (*ὡς, d* quoniam), 61, vg. ἐν ω εισηλθ. cum αC^3 (et iam² vid.) E.

22. αχρι cum αA , 15, 18, 27, 28, 61. αχρι adamat Lucas. εως cum BCDE. ανελημφθη cum αBDE . ανελημφθη cum C σὺν ημιν γερεσθ. cum $\alpha ABCD$ vg. arm. γερεσθ. σὺν ημ. cum E syr. utr. aeth.

ἀναστάσεως αὐτοῦ σὺν ἡμῖν γενέσθαι ἓνα τούτων. 23 Καὶ ἔστησαν δύο, Ἰωσήφ τὸν καλούμενον Βαρσαββᾶν, ὃς ἐπεκλήθη Ἰούδος, καὶ Μαθθίαν. 24 καὶ προσευξάμενοι εἶπαν· σὺ κύριε καρδιογνώστα πάντων, ἀνάδειξον ὃν ἐξελέξω ἐκ τούτων τῶν δύο ἓνα, 25 λαβεῖν τὸν τόπον τῆς διακονίας ταύτης καὶ ἀποστολῆς, ἀφ' ἧς παρέβη Ἰούδας πορευθῆναι εἰς τὸν τόπον τὸν ἴδιον. 26 καὶ ἔδωκαν κλήρους αὐτοῖς, καὶ ἔπεσεν ὁ κληρὸς ἐπὶ Μαθθίαν, καὶ συνκατεψηφίσθη μετὰ τῶν ἐνδεκα ἀποστόλων.

II.

DI. 16, 9 a.

1 Καὶ ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὴν ἡμέραν τῆς πεντηκοστῆς ἦσαν πάντες ὁμοῦ ἐπὶ τὸ αὐτό. 2 καὶ ἐγένετο ἄφρον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἦχος ὡσερ φερομένης πνοῆς βιαίας καὶ ἐπλήρωσεν ὄλον τὸν οἶκον οὗ ἦσαν καθήμενοι, 3 καὶ ὤφθησαν αὐτοῖς διαμεριζόμενοι γλώσσαι ὡσεὶ πυρός, καὶ ἐκάθισαν ἐφ' ἓνα ἕκαστον αὐτῶν, 4 καὶ ἐπλήσθησαν πάντες πνεύματος ἁγίου, καὶ ἤρξαντο λαλεῖν ἑτέροις γλώσσαις, καθὼς τὸ πνεῦμα ἐδίδου ἀποφθέγγεσθαι αὐτοῖς. 5 Ἦσαν δὲ εἰς Ἱερουσαλὴμ κατοικοῦντες Ἰουδαῖοι, ἄνδρες εὐλαβεῖς ἀπὸ παντὸς ἔθνους τῶν ὑπὸ τὸν οὐρανόν· 6 γενομένης δὲ τῆς φωνῆς ταύτης συνῆλθε τὸ πλῆθος καὶ συνεχύθη, ὅτι ἤκουον εἰς ἕκαστος

10, 46, 19, 6
1 Co. 12 aa.
[Mc. 16, 17]

23. βαρσαββαν cum $\kappa\alpha\beta\epsilon$. βαρσαβαν cum C vg. cle. syr. utr. D, tol. aeth. utr. βαρναβαν. μαθθιαν cum B³D sah. fragm. ματθιαν cum $\kappa\alpha\beta^3\text{CE}$ copt. (arm. Matathian). Item v. 26. F. R. Βαρσαβαν, τον και Ιουσαν.
24. ον εξελεξ. hoc loco cum $\kappa\alpha\beta\text{CDE}$, h, 1, 5, 13, 31, 40, 61, 80, m¹⁸, vg. copt. Post *ενα* cum minusculis paucis.
25. τ. τοπον cum ABC^*D (addunt τον) vg. sah. copt. Procop. ap. Niceph. 1, 926. κληρον cum $\kappa\text{C}^3\text{E}$ syr. utr. arm. κληρον ex v. 17 illatum videtur. *αφ* cum κABCD , 5, 18, 33, 61, 66**², 173mg., Bas. Eth. 22 Aug. act. fel. (d Aug. a, contra e vg. de). *εξ* cum E, 1, 40.
26. αυτοις cum κABCD^2 vg. sah. copt. aeth. αυτων cum D^*E syr. p arm. συνκατεψηφισθη cum $\kappa\text{CAB}^*\text{CE}$, 61. συγκατ. cum B³. — κ^* κατεψηφισθη, D² συνεψηφισθη. F. R. legit post *αποστολων*: δωδεκατος.
- II: 1. συμπληρουσθ. cum AB^*CDE . συμπληρ. cum κB^3 . πατιες cum κABC , 61. απαντες cum minusculis. — κ^*E , 163, Chr. 9, 38 (non attingit in comm.) plane omittunt. ομον cum κABC^* , 18, 61, e (simul) vg. (pariter) Ath. 522 et int. 781. ομοθυμαδον cum C^3Egr . — D sah. copt. omittunt. D: και εγενετο εν ταις ημεραις εκειναις του συμπληρουσθαι την ημεραν της πεντηκοστις οντων αυτων παντων επι το αυτο.
2. καθήμενοι cum $\kappa\alpha\beta\epsilon$. καθεζομενοι cum CD.
3. και εκαθ. cum κB , 15, 18, 61, d (et sedit) syr. utr. arm. Item D και εκαθ. τε. — εκαθ. τε cum $\text{AC}^3\text{D}^2\text{Egr}$. vg. (seditque) Eus. hist. 10, 4, 66. — C*, e Did. tri. 3, 34 Aug. unit. eccl. 356 (consedit autem) εκαθ. δε. — εκαθισον cum $\kappa\text{CA BCE}$, d, vg. arm. — $\kappa^*\text{Dgr}$ (*et²) sah. copt. syr. utr. εκαθισαν. Blass (Acta Apostolorum, 1895) legit εκαθισαν. Weiss (Die Apostelgeschichte, textkritische Untersuchungen und Textherstellung, 1893) εκαθισον.
4. παντες cum $\kappa\text{AB}^*\text{DE}$, 34, 36, 56, 61. απαντες cum B² et C^3 . αποφθεγγ. αυτοις hoc ordine cum κABC^*D , 61, 130, vg. sah. arm. αυτ. αποφθεγγ. cum C^3E tol. syr. utr.
5. εις ιερουσαλ. cum κ^*A . εν ιερ. cum κBCDE .
6. ηκουον cum ADEI vid. copt. arm. Chr. 9, 40; item 40, 96 ηκουσαν. κB , 15,

τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ λαλούντων αὐτῶν. 7 ἐξίσταντο δὲ καὶ ἐθαύμαζον λέγοντες· οὐχὶ ἰδοὺ ἅπαντες οὗτοί εἰσιν οἱ λαλῶντες Γαλιλαῖοι; 8 καὶ πῶς ἡμεῖς ἀκούομεν ἕκαστος τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ ἡμῶν, ἐν ᾗ ἐγενήθημεν, 9 Πάρθοι καὶ Μῆδοι καὶ Ἑλαμίται, καὶ οἱ κατοικοῦντες τὴν Μεσοποταμίαν, [Ἰουδαίαν] τε καὶ Καπαδοκίαν, Πόντον καὶ τὴν Ἀσίαν, 10 Φρυγίαν τε καὶ Παμφυλίαν, Ἀγρυπτον καὶ τὰ μέρη τῆς Λιβύης τῆς κατὰ Κυρήνην, καὶ οἱ ἐπιδημοῦντες Ῥωμαῖοι, Ἰουδαῖοί τε καὶ προσήλυτοι, 11 Κρήτες καὶ Ἄραβες, ἀκούομεν λαλούντων αὐτῶν ταῖς ἡμετέραις γλώσσαις τὰ μεγαλεῖα τοῦ θεοῦ. 12 ἐξίσταντο δὲ πάντες καὶ διηποροῦντο, ἄλλος πρὸς ἄλλον λέγοντες· τί θέλει τοῦτο εἶναι; 13 ἕτεροι δὲ διαχλευάζοντες ἔλεγον ὅτι γλεύκους μεμειωμένοι εἰσίν.

14 Σταθεῖς δὲ ὁ Πέτρος σὺν τοῖς ἑνδεκα, ἐπῆρεν τὴν φωνὴν αὐτοῦ καὶ ἀπεφθέγγετο αὐτοῖς ἄνδρες Ἰουδαῖοι καὶ οἱ κατοικοῦντες Ἱερουσαλὴμ πάντες, τοῦτο ἡμῖν γνωστὸν ἔστω, καὶ ἐνωτίσασθε τὰ ῥήματά μου. 15 οὐ γὰρ ὡς ἡμεῖς ὑπολαμβάνετε οὗτοι μεθύουσιν, ἔστιν γὰρ ὥρα τρίτῃ τῆς ἡμέρας, 16 ἀλλὰ τοῦτό ἐστιν τὸ εἰρημένον διὰ τοῦ προφήτου Ἰωήλ· 17 καὶ ἔσται ἐν ταῖς ἐσχάταις ἡμέραις, λέγει ὁ θεός, ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός μου ἐπὶ πᾶσαν σάρκα, καὶ προφητεῦσουσιν οἱ υἱοὶ ἡμῶν καὶ αἱ θυγατέρες ἡμῶν, καὶ οἱ νεανίσκοι ἡμῶν ὁράσεις ὄψονται, καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἡμῶν ἐνυπνίους ἐνυπνιασθήσονται· 18 καὶ γε ἐπὶ τοὺς

Joel 2,
28 - 32
(8, 1 ss.)

37, cat.txt.26 ἦκουσεν, C, 61 ἦκουεν, vg. sah. syr.utr. audiebat. εις εκαστος cum ABCDI. — κE, 15, 36, 37, 60, 99, 100, 17lect., escr. omittunt eis.

7. εξιστ. δε παντες (κ*, 27, 29, 69 απαντ.) cum κ*et cACEI vg. sah. cōpt. syr.utr. arm. Omittunt παντες BD, h, aeth. Chr. — Blass legit παντες. Westcott-Hort et Weiss omittunt. λεγοντες (13 omittit) sine additamento cum κABC*, 26, 61, vg. sah. copt. aeth. Addunt προς αλληλους C³DEI syr.utr. arm. ουχ cum κDE, 61, item ουχ cum B. ουκ cum AC. απαντες cum κAB²et³CDI, 27, 130, 163. — παντες cum B*E, 61.
8. F. R. και πως ημεις επιγνωσομεν εν αυτοις την διαλεκτον, εν η εγενν. — εγεννηθημεν cum κBC*DE². AC³(iam²?)E* syr.pmg. εγεννηθημ.
9. ελαμειται (B αιλ., C* εμαλειτ. et C³ ελαμητ.) cum ABCD. ελαμιται cum κCEIP. — κ* omittit και ελαμ. Blass scribit Αιλαμιται (אֵילָמַי = Αϊλάμ.). — ιουδαιαν corruptum Blass: „Ιουδαια ferri nequit, praesertim hoc loco. Probabilius autem Συριαν (Hieron.) quam Αρμενιαν (Tertull.)” Hemsterhuis conjecit Βιθνιαν, Barth Ιδομιαν. Bloomfield legit Ποντον τε και Ασιαν. Cf. V. d. S. Bakhuyzen.
11. F. R. ηκουον λαλούντων αυτων ταις ιδιαις γλώσσαις.
12. διηπορουντο cum κAB. διηπορον cum CDEI. F. R. post αλλον: επι το γεγονοτι. — τι sine αν cum κABCDI. τι αν cum E. θελει cum ABCD (I vdr quum αν omnino deesse videatur). θελοι cum κE.
13. διαχλευαζοντ. cum κABCD²I² (D* διεχλευαζον λεγοντες). χλευαζοντες cum EI*. F. R. legit: λεγοντες ουτοι γλευκους παντες μεμ. εισιν.
14. ο πετρο. cum κABDI, 40, 61, 69, 95, 117, 180. πετρο. cum CEP. παντες cum κABCDI*, 61, 12lect. απαντες cum EI²P.
16. ιωηλ cum κABCEIP vg. Omittunt D Ir.int.133 Rebapt.369 Hil.962 Aug.ep.199. και εσται cum κABCEIP vg. syr.p arm. aeth. Omittunt και D, sah. copt. syr.sch. Ir.int. ενυπνιους cum κABCD²(*gr. omittit), h, 13, 27, 40, 61. ενυπνια cum EP.

δούλους μου και ἐπὶ τὰς δούλας μου ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός μου, και προφητεῖουσιν. 19 και δώσω τέρατα ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω και σημεῖα ἐπὶ τῆς γῆς κάτω, αἷμα και πῦρ και ἀτμίδα καπνοῦ. 20 ὁ ἥλιος μεταστραφήσεται εἰς σκοτός και ἡ σελήνη εἰς αἷμα, πριν ἑλθῆν ἡμέραν κυρίου τὴν μεγάλην. 21 και ἔσται, πᾶς ὃς ἂν ἐπικαλέσται τὸ ὄνομα κυρίου, σωθήσεται. 22 Ἄνδρες Ἰσραηλιται, ἀκούσατε τοὺς λόγους τούτους. Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον, ἄνδρα ἀποδεδειγμένον ἀπὸ τοῦ θεοῦ εἰς ὑμᾶς δυνάμει και τέρασι και σημεῖοις, οἷς ἐποίησεν δι' αὐτοῦ ὁ θεὸς ἐν μέσῳ ὑμῶν, καθὼς αὐτοὶ οἴδατε, 23 τοῦτον τῇ ὀριμῆν βουλήν και προγνώσει τοῦ θεοῦ ἐκδοτον διὰ χειρὸς ἀνόμων προσπῆξαντες ἀνείλατε, 24 ὃν ὁ θεὸς ἀνέστησεν λύσας τὰς ὠδῖνας τοῦ θανάτου, καθότι οὐκ ἦν δυνατὸν κρατεῖσθαι αὐτὸν ἐκ' αὐτοῦ. 25 Δαυὶδ γὰρ λέγει εἰς αὐτόν· προωρώμην τὸν κύριόν ἐνώπιόν μου διὰ παντός, ὅτι ἐκ δεξιῶν μου ἐστίν, ἵνα μὴ σαλευθῶ. 26 διὰ τοῦτο ἠψοφράνθη μου ἡ καρδία και ἠγαλλιάσατο ἡ γλῶσσά μου, ἔτι δὲ και ἡ σάξ μου κατασκηνώσει ἐπ' ἐλπίδι· 27 ὅτι οὐκ ἐγκαταλείνεις τὴν ψυχὴν μου εἰς ᾄδην, οὐδὲ δώσεις τὸν δσιόν σου ἰδεῖν διαφθοράν. 28 ἐγνώρισάς μοι ὁδοὺς ζωῆς, πληρώσεις με εὐφροσύνης μετὰ τοῦ προσώπου σου. 29 Ἄνδρες ἀδελφοί, ἐξὸν εἰπεῖν μετὰ παρηγορίας πρὸς ὑμᾶς περὶ τοῦ πατριάρχου Δαυὶδ, ὅτι και ἐτελεύτησεν και ἐτάφη, και τὸ μνημα αὐτοῦ ἔστιν ἐν ἡμῖν ἄχρι τῆς ἡμέρας ταύτης. 30 προφήτης οὖν ὑπάρχων και εἰδὼς ὅτι ὄραφ ὤμοσεν αὐτῷ ὁ θεός, ἐκ καρποῦ

Rom. 10, 13

Ps. 15 (16), 8-11

13, 35

Ps. 88 (89), 4

20. πριν cum $\kappa ACDE$, 13, 61. Addunt η BP. ημεραν cum κ^*BD . την ημεραν cum $\kappa ACEP$. την μεγάλην sine additamento cum κ (nec suppl.^a aut^c) D. Addunt (ut LXX) και επιφανη $ABCEP$ vg.
21. ος αν cum $\kappa ACDP$. ος εαν cum BE , 69, 100.
22. ισραηλιται cum $\kappa ABCDE$. -ηλιται cum P et minusculis. αποδεδειγμενον (D^* δεδοκιμασμενον) ante απο του θεου cum κBCD^2 , 31, 61, 69, 104, 118, 163, vg. sah. arm. aeth. Post απο του θεου cum AD^*EP copt. syr. utr. δυναμει et τερασι cum κABD . -ον bis cum CEP . καθως sine και cum $\kappa AB C^*DE$ am. fu. demid. sah. copt. syr. sch. arm. aeth. Addunt και C^3P vg. cle. syr. P.
23. εκδοτον sine additamento cum κ^*ABC^* , 25, 27, 29, 40, 61, vg. sah. copt. syr. sch. arm. (vide post) aeth. Addunt λαβοντες κC^3DEP syr. P. χειρος cum κABC^*D , 13, 15, 18, 61, 100, 127, 130, syr. P aeth. χειρων cum C^3EP vg. sah. copt. syr. sch. arm. ανειλατε cum $\kappa ABCDEP$. ανειλετε cum minusculis.
24. θανατου cum $\kappa ABCE^*P$ sah. syr. P arm. aeth. — D, e, vg. syr. sch. (vincula sepulcri) copt. ar.^o (dolorem gehennae) adon. Cf. vv. 27 et 31, item Ps. 18 : 5, 6; 116 : 3.
25. δαυειδ cum κBD ; per compendium $ACEP$. Cf. ad Mt. 1 : 1. προωρωμην cum κAB^*CDE . προωρωμην cum B^3P . τ. κυρ. μου cum κD . Omittunt μου $ABCEP$. LXX omittunt μου.
26. ηψοφρανθη cum $\kappa ABCDEP$. ευφρ. cum minusc. μου η καρδ. cum κ^*B . η καρδ. μου cum $\kappa ACDEP$. εφ cum κCD . επ cum $ABEP$. Tisch. et Blass ἐφ' ἐλπίδι. Westcott-Hort et Weiss επ ἐλπίδι.
27. ενκατ. cum B^*DE (v. 31 accedunt κC). ενκατ. cum κAB^3CP . αδην cum $\kappa ABCD$. αδον cum EP .
29. δαυειδ cum κBDE (AP per compendium). μνημα : D μνημειον.
30. καθισαι cum $\kappa ABCD^2$, h, 61, 95, 142, 12lect. vg. sah. copt. syr. sch. arm. aeth.

τῆς ὁσφύος αὐτοῦ καθίσαι ἐπὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ, 31 προϊδὼν ἐλάλησεν περὶ τῆς ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ, ὅτι οὔτε ἐγκατελείφθη εἰς ἄδην οὔτε ἡ σάρξ αὐτοῦ εἶδεν διαφθοράν. 32 τοῦτον τὸν Ἰησοῦν ἀνέστησεν ὁ θεός, οὗ πάντες ἡμεῖς ἐομῆν μάρτυρες. 33 τῇ δεξιᾷ οὖν τοῦ θεοῦ ὑψωθείς τὴν τε ἐπαγγελίαν τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου λαβὼν παρὰ τοῦ πατρὸς, ἐξέχεεν τοῦτο ὁ ὑμεῖς καὶ βλέπετε καὶ ἀκούετε. 34 οὐ γὰρ Δαυὶδ ἀνέβη εἰς τοὺς οὐρανοὺς, λέγει δὲ αὐτός· εἶπεν κύριος τῷ κυρίῳ μου· κάθου ἐκ δεξιῶν μου, 35 ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου. 36 ἀσφαλῶς οὖν γινωσκέτω πᾶς οἶκος Ἰσραὴλ, ὅτι καὶ κύριον αὐτὸν καὶ Χριστὸν ἐποίησεν ὁ θεός, τοῦτον τὸν Ἰησοῦν ὃν ὑμεῖς ἐσταυρώσατε.

37 Ἀκούσαντες δὲ κατενύγησαν τὴν καρδίαν, εἰπόν τε πρὸς τὸν Πέτρον καὶ τοὺς λοιποὺς ἀποστόλους· τί ποιήσωμεν, ἄνδρες ἀδελφοί; 38 Πέτρος δὲ πρὸς αὐτούς· μετανοήσατε, φησί, καὶ βαπτισθήτω ἕκαστος ὑμῶν ἐπὶ τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν ὑμῶν, καὶ λήμψεσθε τὴν δωρεὰν τοῦ

27
3, 15, 5, 30
10, 39

Ps. 109(110), 11
Mt. 22, 44 pp.
Hebr. 1, 13
1 Co. 15, 2

Lc. 3, 10, 14

Praemittunt το (D*, 15, 18, 36 omittunt) κατα σαρκι αναστησειν (D* αναστησαι τον χριστον) (Dgr., 69, 96, 105, 1lect.***, addunt και, al.5 pergunt καθισαι τε) D*P, 1, 13, 31 (sed 4, 27, 29 omittunt το κα. σαρκ.) d, syr.P arr. Eus.ps.52 Chr.9,58 Thphyl.a et b. Similiter E αναστησαι τον χν και. — επι τον θρονον cum ABCD, 15, 36, 61, 130. επι του (P* omittit) θρονου cum EP.

31. ουτε primum cum ABCD, e, vg. ου (E ουκ) cum EP sah. copt. syr.utr. Item ουτε secundum cum ACD ουδε cum BEP. εγκατελειφθ. (ενκ- cum BCDE; εγκ.- cum A) cum ABCDE. κατελειφθη cum P, 1, 31. Scripsimus autem εγκατελ. sine additamento cum ABC*D, 61, 76, 81, vg. sah. copt. syr.sch. aeth. ar.9. Addunt η ψυχη αυτου C3EP syr.P arm. ar.P. αδη cum AB. αδου cum ACDEP.

33. του πνευμ. του αγιου cum ABCE, 5, 13, 61, 130, d, vg. του αγιου πνευματος cum Dgr.P. — F. R. legit: εξεχεεν υμιν το δωρον τουτο, ο. — υμεις (Dgr.*, d omittunt) sine ρυν cum ABC*D2 vg. sah. copt. syr.sch. arm. aeth. Praemittunt ρυν cum C3EP syr.P ar.P, item Ir.int.198 addit ρυν. — και βλέπετε cum BD, 81, arm.zoh. Omittunt και ACEP vg. syr.utr.

34. κυριος cum AB*D. ο κυρ. cum ACAB3CEP.

36. οικος cum ABEP. ο οικος cum CD cscr. και κυριον cum ABCDEP vg. syr.P arm.zoh. aeth.pp Epiph.788,764 Ir.int.198 Tert.prax.28. Omittunt και minusculi, syr.sch. sah. copt. aeth. αυτον post κυριον cum ABCD2 (D*, d omittunt plane), 5, 15, 18, 36, 45, 69, 104, 130, 163, vg. arm. Post χν cum EP, 61. εποι. ο θεος cum AB, 61, vg.cle. copt. syr.utr. aeth. ο θε. εποι. cum ACDEP am. fu. demid. sah. arm.

37. την καρδια cum ABC, 36, 61, 118, 130. τη καρδια cum DEP. ειπον τε cum ABCP, item et dixerunt vg. Similiter E και ειπον. κDgr.2 etc. ειποντες. D*, d και τινες εξ αυτων ειπαν. — ποιησωμεν cum ABCEgr.P. ποιησομεν cum D. Item quid facietus e, vg. — D legit: Τοτε παντες οι συνελθοντες και ακουσαντες κατενυγησαν τη καρδια και τινες εξ αυτων ειπαν προς τον πετρον και τους αποστολους τι ουν ποιησομεν ανδρες αδελφοι υποδειξατε ημειν.

38. φησιν cum AC, 15, 18, 25, 36, 61, vg.: item D post προ. αυτους. — εφη post προ. αυτ. cum EP sah. copt. syr.P (dixit ad eos) Thdrt.2,155. Omittunt plane B, 65, 127, 163, item vg.cod. apud Lachmann. επι το cum ABEP.

ἀγίου πνεύματος. 39 ὑμῖν γὰρ ἔσιν ἡ ἐπαγγελία καὶ τοῖς τέκνοις ὑμῶν καὶ πᾶσιν τοῖς εἰς μακρὰν, ὄσους ἂν προσκαλέσθαι κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν. 40 ἑτέροις τε λόγοις πλείοσιν διαμαρτυροῦμαι, καὶ παρακάλει αὐτοὺς λέγων· σώθητε ἀπὸ τῆς γενεᾶς τῆς σκολιᾶς ταύτης. 41 οἱ μὲν οὖν ἀποδεξάμενοι τὸν λόγον αὐτοῦ ἐβαπτίσθησαν, καὶ προσετέθησαν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ψυχαὶ ὡσεὶ τρισχίλια. 42 ἦσαν δὲ προσκαρτεροῦντες τῇ διδαχῇ τῶν ἀποστόλων καὶ τῇ κοινωνίᾳ, τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου καὶ ταῖς προσευχαῖς.

43 Ἐγένετο δὲ πάσῃ ψυχῇ φόβος, πολλὰ τε τέρατα καὶ σημεῖα διὰ τῶν ἀποστόλων ἐγένετο. 44 καὶ πάντες δὲ οἱ πιστεύοντες ἦσαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ καὶ εἶχον ἅπαντα κοινά, 45 καὶ τὰ κτήματα καὶ τὰς ὑπάρξεις ἐπίκρασκον καὶ διεμερίζον αὐτὰ πᾶσιν, καθότι ἂν τις χρεῖαν εἶχεν· 46 καθ' ἡμέραν τε προσκαρτεροῦντες ὁμοθυμαδὸν ἐν τῷ ἱερῷ, κλιώντες τε κατ' οἶκον ἄρτον, μετελάμβανον τροφῆς ἐν

εν τω cum BCD. ιν χ̄υ cum ABCP vg.cle. fu. demid. tol. copt. — DE, 60, 69, 100, 163 am. sah. syr.sch. (sed oin. χ̄υ) et P arm. Bas.2,114 Cyr.hr.47 Cyr.4,893 praemittunt του κυριου. — των αμαρτιων υμων (C ημ.) cum ABC 40, 61, 96 (omittit των) vg. sah. copt. αμαρτιων tantum cum DEP syr.utr. arm. λημψ. cum AB*CDE. ληψ. cum B⁶P.

39. οσοις cum MBDEP vg. syr.utr. Chr.9,66. ους cum AC, 104.

40. διαμαρτυροῦμαι cum ABCDE, 61. -τυροῦμαι cum P et minusculis. αὐτοὺς cum ABCD, 61 vg. sah. copt. syr.sch. arm. aeth. Lcif.²¹⁵. Omittunt EP, 1, 13, 31, syr.P.

41. αποδεξάμενοι (D πιστευσαντες) sine ασμενωσ cum ABCD, 19, 61, vg. sah. copt. aeth. Praemittunt ασμενωσ EP syr.utr. arm. εν τη cum ABCD, 15, 18, 19, 36, 61, vg. Omittunt εν EP. — F. R. legit: αποδεξάμενοι τον λογον αυτου και πιστευσαντες. Cf. syr.P mg.: receperunt sermonem ejus et crediderunt et etc.

42. τη διδαχη: A, 98, d, vg. praemittunt εν. — τη κλασει cum *ABCD*, 61, item et (d addit in) communicatione fractionis panis d, vg. sah. copt. similiter syr.sch. aeth. και τη κλ. cum *CD²EP syr.P arm. Blass legit κοινονια της κλασεως cum d, vg. sah. copt. syr.sch. aeth.: et (d addit in) communicatione fractionis panis.

43. εγενετο δε cum ABCD, 96**, vg. syr.utr. εγενετο δε cum EP, 1, 13, 31, 61. πολλ. δε cum MB, 61, copt. (sah. πο. γαρ). πολλ. τε cum ACDEP, d, vg. syr.utr. arm. aeth. — Dgr.* 31, 133, 12lect. omittunt copulam. εγενετο hoc loco cum BDEP vg. syr.P arm. — AC syr.sch. sah. copt. aeth. ante δια των. — εν ιερουσαλημ cum ACE, 8, 13, 18, 19, 33, 34, 36, 40, 43*, 96, 105, vg. syr.sch. copt. Thphyl.b cat.ox.⁵⁴ (D tol. ad v. 42 traxerunt post των αποστολων). Omittunt BD 1, 31, 61, sah. syr.P arm. aeth. φοβ. τε ην μεγ. επι παντας cum AC, 40mg, 10 minusculi (qui ante, sed 8, 13, 18, 36 cat.ox. post παντ. addunt αυτους) vg. copt. cat.ox. Omittunt BDE sah. syr.utr. arm. aeth.

44. και παντες δε cum AC. 15, 19, 20, 34, 40, 61. παντ. δε cum BEP sah. sah. copt. syr.P arm. — D vg.cle. fu. παντ. τε. — οι πιστευσαντες cum MB, h, arm. aeth. Or. Thphyl.b cat.ox.⁵⁴. οι πιστευοντος cum ACDEP (vg. qui credebant). — B, 57 omittunt ησαν et και. Sic etiam Westcott-Hort.

45. F. R. legit: και διεμεριζετο καθ ημεραν πασι τοις χρεϊαν εχουσιν. 46 παντες τε προσεμ. κτλ. ut cod. D.

46. D legit: παντες τε προσκαρτερουν εν τω ιερω και κατ οικους (ησαν) επι

ἀγαλλιάσει καὶ ἀφελότητι καρδίας, 47 αἰνοῦντες τὸν θεὸν καὶ ἔχοντες χάριν πρὸς ὄλον τὸν κόσμ. ὁ δὲ κύριος προστίθει τοῖς σωζομένους καθ' ἡμέραν ἐπὶ τὸ αὐτό.

41
5, 14

III.

1 Πέτρος δὲ καὶ Ἰωάννης ἀνέβαινον εἰς τὸ ἱερὸν ἐπὶ τὴν ὥραν τῆς προσευχῆς τὴν ἐνάτην. 2 καὶ τις ἀνὴρ χωλὸς ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ ὑπάρχων ἐβαστάζετο, ὃν ἐτίθουν καθ' ἡμέραν πρὸς τὴν θύραν τοῦ ἱεροῦ τὴν λεγομένην ὠραίαν, τοῦ αἰτεῖν ἐλεημοσύνην παρὰ τῶν εἰσπορευομένων εἰς τὸ ἱερὸν. 3 ὃς ἰδὼν Πέτρον καὶ Ἰωάννην μέλλοντας εἰσεῖναι εἰς τὸ ἱερὸν, ἠρώτα ἐλεημοσύνην λαβεῖν. 4 ἀτενίσας δὲ Πέτρος εἰς αὐτὸν σὺν τῷ Ἰωάννῃ εἶπεν· βλέπον εἰς ἡμᾶς. 5 ὁ δὲ ἐπέιχεν αὐτοῖς προσδοκῶν τι παρ' αὐτῶν λαβεῖν. 6 εἶπεν δὲ Πέτρος· ἀργύριον καὶ χρυσίον οὐχ ὑπάρχει μοι· ὁ δὲ ἔχω, τοῦτό σοι δίδωμι· ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Ναζωραίου περιπάτει. 7 καὶ πιάσας αὐτὸν τῆς δεξιᾶς χειρὸς ἤγειρεν αὐτὸν· παραχρῆμα δὲ ἐστερεώθησαν αἱ βάσεις αὐτοῦ καὶ τὰ σφυδρά, 8 καὶ ἐξαλλόμενος ἕστη, καὶ περιπάτει, καὶ εἰσῆλθεν σὺν αὐτοῖς εἰς τὸ ἱερὸν περιπατῶν καὶ ἀλλόμενος

14, 8

το αὐτο, κλώντες τε αὐτον. Peerlkamp: προσκαρτεροῦν οἴτες. Cf. V. d. S. Bakhuyzen.

47. λαον: D κοσμον. — ἐπὶ το αὐτο. 3,1 πετρος δε cum ABCG, 61, vg. sah. copt. arm. aeth. — D ἐπὶ το αὐτο ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ. Ἐν δε ταις ἡμεραις ταυταις πετρος. — τῇ ἐκκλησίᾳ. 3,1 Ἐπὶ το αὐτο δε πετρος cum EP cat.⁵⁶ syr. utr. — Post ιερων legit D το δεικνουν, d ad vesperum. τῆν ἐνατην cum ABCDE GP, 1. τ. ἐνατην cum 13, 61.

III: 3. D legit vs. 3^a οἴτος ἀτενίσας τοῖς σφθαλμοῖς αὐτου καὶ ἰδων Πετρον κ. τ. λ. — D legit post ἠρωτα: αὐτους. — λαβεῖν cum ABCG, 13, 61, cat.⁶⁰ (E addit παρ αὐτων, item copt.) copt. arm. Chr.^{9,73}. — DP, h, reg. syr. P Lcif.²³¹ omittunt.

4. D legit: Ἐμβλεψας δε ο πετρος εἰς αὐτον σὺν ἰωαννη καὶ εἶπεν ἀτενίσσον εἰς ἡμας. F. R. secundum Blass legit: ἐμβλεψας δε ο πετρος εἰς αὐτον σὺν τῷ ἰωαννη, ἐπιστας εἶπεν αὐτῷ ἀτενίσσον εἰς ἐμε.

5. D legit: ο δε ἀτενίσας αὐτοῖς προσδοκων τι λαβεῖν παρ αὐτων. F. R. ο δε ἠτενίσεν εἰς αὐτον.

6. εἰπ. δε πετρ. (D ο πε.) cum BDEP reg. syr. sch. — ACG vg. sah. copt. πετρ. δε εἰπ. — περιπατεῖ sine additamento cum MB sah. Praemittunt εγχειραι (cum C; -ρε cum ACEGP, 61) καὶ, Ln. [εγχειρ κα], cum ACEGP reg. vg. copt. syr. utr. arm. aeth. Ir. Int. 194 Or. int. 2, 106 et 4, 679.

7. ἠγειρεν αὐτον cum ABCG, 15, 18, 36, 61 reg. vg. syr. utr. arm. sah. copt. aeth. Bas. Eth. 279 Bas. sel. 121 Cyp. 323 Lcif. 231. Omittunt αὐτον (praegresso αὐτον) DEP. αἱ βάσεις αὐτου cum ABC, 61, reg. vg. αὐτου αἱ βάσεις cum DE GP. σφυδρα cum κ*AB*С* (φνδρα). σφυρα cum κ*B*С*2DEGP. — D legit: καὶ παραχρῆμα ἐσταθῆ καὶ ἐστατερωθησαν αὐτου αἱ βάσεις.

8. F. R. καὶ περιπατεῖ χειρῶν καὶ ἐξαλλόμενος. εἰσῆλθεν δε σὺν αὐτοῖς εἰς το ἱερων αἰων τον θεον. Codex Floriacensis (vide Blass) omittit καὶ ἐξαλλόμενος ἕστη. Codd. ἐξαλλόμενος. — ἐξαλλόμενος conjectura Blassii. — Naber coniecit ἀγαλλιωμένος. Cf. V. d. S. Bakhuyzen. καὶ αἰων τον κ*BC*P cat. vg. copt. syr. utr. arm. (aeth.) Ir. Int. Bas. sel. 122 Chr. 9, 74. Omittunt καὶ A. sah. Lcif. (item D reg. omittunt, omissis vero περιπ. καὶ αλλομ.).

καὶ αἰνῶν τὸν θεόν. 9 καὶ εἶδεν πᾶς ὁ λαὸς αὐτὸν περιπατοῦντα καὶ αἰνοῦντα τὸν θεόν· 10 ἐπεγίνωσκον δὲ αὐτόν, ὅτι αὐτὸς ἦν ὁ πρὸς τὴν ἐλεημοσύνην καθήμενος ἐπὶ τῇ ὥραιᾳ πύλῃ τοῦ ἱεροῦ, καὶ ἐπλήσθησαν θάμβους καὶ ἐκστάσεως ἐπὶ τῷ συμβεβηκότι αὐτῶ.

5, 12

11 Κρατοῦντος δὲ αὐτοῦ τὸν Πέτρον καὶ τὸν Ἰωάννην, συνέδραμεν πᾶς ὁ λαὸς πρὸς αὐτοὺς ἐπὶ τῇ στοᾷ τῇ καλουμένῃ Σολομῶντος ἔκθαμβοι. 12 ἰδὼν δὲ ὁ Πέτρος ἀπεκρίνατο πρὸς τὸν λαόν· ἄνδρες Ἰσραηλῖται, τί θαυμάζετε ἐπὶ τούτῳ, ἢ ἡμῖν τί ἀνερίζετε, ὡς ἰδίᾳ δυνάμει ἢ εὐσεβείᾳ πεποιηκόσιν τοῦ περιπατεῖν αὐτόν; 13 ὁ θεὸς Ἀβραάμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ, ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν, ἐδόξασεν τὸν παῖδα αὐτοῦ Ἰησοῦν, ὃν ὑμεῖς μὲν παρεδώκατε καὶ ἠρνήσασθε κατὰ πρόσωπον Πιλάτου, κρινάτος ἐκείνου ἀπολύειν· 14 ὑμεῖς δὲ τὸν ἄγιον καὶ δίκαιον ἠρνήσασθε, καὶ ἠτήσασθε ἄνδρα φονεᾶ χαρισθῆναι ὑμῖν, 15 τὸν δὲ ἀρχηγὸν τῆς ζωῆς ἀπεκτείνετε, ὃν ὁ θεὸς ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, οὗ ἡμεῖς μάρτυρές ἐσμεν. 16 καὶ τῇ πίστει τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ τοῦτου, ὃν θεωρεῖτε καὶ οἴδατε, ἐστερέωσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ, καὶ ἡ πίστις ἡ δὲ αὐτοῦ ἔδωκεν αὐτῷ τὴν ὀλοκληρίαν ταύτην ἀπέναντι πάντων ὑμῶν. 17 καὶ νῦν, ἀδελφοί, οἶδα ὅτι κατὰ

Lc. 20, 37 pp.
Kx. 3, 6

5, 31

9. αυτου hoc loco cum *ABCD*, 61, cat.⁶⁰ reg. vg. Ante πᾶς ὁ λαὸς cum *EP*.
 10. δε cum *ABC*, 15, 18, 19, 61, cat.⁶⁰, e, reg. vg. copt. Bas.^{9el.122}. τε cum *DEgr.P* arm. syr.^P aeth. Chr.^{9,74} Lcif.²³¹. αυτος cum *AC*, 15, 18, 36, 38, 40, 61, cat.⁶⁰ reg. vg. syr.^{sch.} aeth. ουτος cum *BDEP* sah. copt. arm. syr.^P Chr. — F. R. καὶ ἐπλήσθησαν παντες εκστασεως, καὶ εθαμβουιντο εφ ω αυτω συμβεβηκεν ιασις.
 11. αυτου cum *ABCDE*, 61, vg. sah. copt. syr.^{utr.} arm. τον ιαθεντος χωλου cum *P*. τον ante ιωανν. cum *AB*, 31, 61, 69, 100, 127, 130. Omittunt *CEP* (*D*). προς αυτους hoc loco cum *ABC*, 61, 130, reg. colb. vg. syr.^{utr.} sah. arm. aeth. Post συνεδραμεν cum *EP* copt. σολομωντος cum *ABCP*, 1, 13, 31, 61, cat.⁶¹ (*A* σαλομ.) σολομωνος cum *DE*, 104, cscr. — *D* legit: εκπορευομενου δε του πετρου και ιωανου συνεξεπορευετο κρατων αυτους οι δε θαμβηθεντες εστησαν εν τη κτλ. Naber κραζοντος pro κρατουντος. „Ut aequum est, efferebat in coelum eos qui tanto se beneficio affecissent.” Cf. V. d. S. Bakhuyzen.
 12. ο πετρ. cum *ABCD*, 5, 13, 61. Omittunt ο *EP*. ισραηλιται cum *AB**. -λιται cum *B³CDEP*. — *D* legit vs. 12^b: ως ημων τη ιδια δυναμι η ευσεβια τουτο πεποιηκοτων τουτο περιπατειν αυτω.
 13. ο θεος alterum et tertium cum *ACD*, 15, 18, 25, 36, 130, 17^{lect.}, cat.⁶⁰ (sed *AD* omittunt ο utrumque) vg. copt. arm. aeth. ar.^e. Omittunt utrumque *BEP*, 61, sah. syr.^{utr.} ar.^P. υμεις (*D* ημ., d omittit) μεν cum *ABCEP*, 61, vg. syr.^P. Omittunt μεν *D*, 1, 13, 31. ηρνησασθε (*D* απηρν.) sine αυτον cum *ABC* cat.⁶² vg. copt. arm. aeth. Addunt αυτον *DEP* sah. syr.^{utr.} *D* legit: παρεδωκατε εις κρισιν και απηρνησασθαι αυτον κατα προσωπον πειλατου του κριναντος εκεινου απολυειν αυτον θελοντος. — Blass legit cum *C*, 13 κρινοντος.
 14. F. R. legit pro ηρνησασθε: εβαρυνατε et pro χαρισθηται: ζην και χαρισθηται.
 16. επι ante τη πιστει cum *ACDEP* (119 εν) cat.⁶³ vg. sah. copt. — **B*, 4, 60, 61, 103, arm. omittunt. Praeterea sic distinxerunt Lachmann et Blass εστερεωσεν. το etc. Contra quam distinctionem praeter codd. est etiam Chr.com.^{9,84}.
 17. *D* legit: και νιν ανδρες αδελφοι επισταμεθα ουι υμεις μεν κατα αγνοιαν επραξατε πονηρον ωσπερ και οι αρχ. υμων.

ἀγνοίαν ἐπράξατε, ὡσπερ καὶ οἱ ἄρχοντες ἡμῶν 18 ὁ δὲ θεὸς ἃ προκατήγγειλεν διὰ στόματος πάντων τῶν προφητῶν, παθεῖν τὸν Χριστὸν αὐτοῦ, ἐπλήρωσεν οὕτως. 19 μετανοήσατε οὖν καὶ ἐπιστρέψατε πρὸς τὸ ἐξαιλιφθῆναι ἡμῶν τὰς ἁμαρτίας, ὅπως ἂν ἔλθωσι καιροὶ ἀναψύξεως ἀπὸ προσώπου τοῦ κυρίου 20 καὶ ἀποστείλῃ τὸν προκεχειρισμένον ἡμῖν Χριστὸν Ἰησοῦν, 21 ὃν δεῖ οὐρανὸν μὲν δέξασθαι ἄχρι χρόνων ἀποκαταστάσεως πάντων, ὧν ἐλάλησεν ὁ θεὸς διὰ στόματος τῶν ἁγίων ἀπ' αἰῶνος αὐτοῦ προφητῶν. 22 Μωσῆς μὲν εἶπεν ὅτι προφήτην ἡμῖν ἀναστήσει κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν ἐκ τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν ὡς ἐμέ· αὐτοῦ ἀκούσεσθε κατὰ πάντα ὅσα ἂν λαλήσῃ πρὸς ὑμᾶς. 23 ἔσται δέ, πᾶσα ψυχὴ ἣτις ἂν μὴ ἀκούσῃ τοῦ προφήτου ἐκείνου, ἐξολοθρευθήσεται ἐκ τοῦ λαοῦ. 24 καὶ πάντες δὲ οἱ προφῆται ἀπὸ Σαμουὴλ καὶ τῶν καθεξῆς, ὅσοι ἐλάλησαν, καὶ κατήγγειλαν τὰς ἡμέρας ταύτας. 25 ἡμεῖς ἐστέ οἱ υἱοὶ τῶν προφητῶν καὶ τῆς διαθήκης ἧς διέθετο ὁ θεὸς πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν, λέγων πρὸς Ἀβραάμ· καὶ ἐν τῷ σπέρματί σου ἐνευλογηθήσονται πᾶσαι αἱ πατριαὶ τῆς γῆς. 26 ἡμῖν πρῶτον ἀναστήσας ὁ θεὸς

Lc. 1, 70
Dt. 18, 15. 19
Gen. 17, 4

Gen. 12, 3
22, 18
Gal. 3, 8

18. αὐτου post τον $\bar{\chi}\nu$ cum \mathfrak{MBCDE} , 3, 15, 18, 25, 27, 36, 43, 61, 65, 66**, cscr., vg. arm. syr.p aeth.pp. Post προφητων cum P (item A sed omittit καθ. τ. $\bar{\chi}\nu$) copt. aeth.ro.
19. προς cum \mathfrak{MB} . εις cum \mathfrak{ACDEP} .
20. προκεχειρισμενον cum $\mathfrak{MABCDEF}$ cat. Chr.^{9,81,85}. προκεκηρυγμενον (cf. 13 : 24) cum minusculis, vg. (qui praedicatus est) copt. (prius annuntiatum). $\bar{\chi}\nu$ in cum $\mathfrak{MBDgr.EP}$ sah. syr.p. in $\bar{\chi}\nu$ cum AC, 61, cat. vg. syr.sch. copt. aeth.
21. στοματ. των cum \mathfrak{MABCD} , h, 27, 61, 81, 105, 127, 142, 163, vg. sah. copt. syr.sch. arm. aeth. στομ. παντων cum paucis minusculis Cosm.⁵⁰⁸: sed EP cat. Chr.^{9,86} στομ. παντων των. — απ αιωνος αυτου προφητων cum \mathfrak{M}^*AB^*C , 61, 69; item praemisso των \mathfrak{M}^*B^3E cat. — D αυτου των προφητων, item 19, arm. Cosm.⁵⁰⁸ Ir.int.¹⁹⁴ Tert.res.carn.23 omittunt απ αιωνος. — αυτου προφητων απ αιωνος cum P syr.utr. copt. aeth.
22. μεν sine γαρ cum \mathfrak{MABCDE} cat. vg. sah. copt. syr.p arm. aeth. Addunt γαρ P syr.sch. Chr.^{9,86}. ειπεν sine additamento cum \mathfrak{MABC} , 15, 18, 36, 61, 130, 142lect., vg. syr.sch. copt. Praemittunt προς τους πατερας pauci minusculi cat. Thphyl.^{a et b}. Eadem (addito ημων D etc., υμων E etc.) postponunt DE sah. arm. aeth.utr. Ir.int. Chr.^{9,81,86}. ο θεος ημων cum \mathfrak{M}^*CEP sah.fragm. syr.p aeth. Iust.quaest.101 Or.4,108. ο θεος υμων cum \mathfrak{M}^*AD , 61, cat. vg. arm. Ir.int.¹⁹⁴ Or.4,117 et 268 Chr.^{9,81}. — B, 60, sah.txt.woid. copt. Chr.^{9,86} Chron.¹⁴³ Cosm.⁵⁰³ nil nisi ο θεος.
23. εαν cum \mathfrak{MACP} . αν cum BDE. εξολοθρευθ. cum \mathfrak{AB}^*CD . εξολοθρευθ. cum \mathfrak{MB}^3EP .
24. οσοι cum $\mathfrak{ABC}^*\text{vid.}C^3EP$. — $\mathfrak{M}^*C^2Dgr.^2$ οι, item qui vg. κατηγγειλαν cum $\mathfrak{MABC}^*\text{vid.}DEP$ vg. (adnuntiaverunt) sah. copt. syr.utr. arm. aeth. Ir.int. (ut vg.) προκατηγγειλ. cum C².
25. οι υιοι cum \mathfrak{MABCE} , 61, cat.⁶⁹ sah. copt. Omittunt οι DP. διεθετο ο θεος cum \mathfrak{MACEP} cat. vg. syr.utr. arm. aeth. ο θεος διεθετ. cum BD sah. copt. Ir.int.¹⁹⁴. ημων cum \mathfrak{M}^*CDP , 1, 13, 31, vg. sah.fragm. copt. syr.utr. arm ed aeth. — \mathfrak{M}^*ABE cat.⁶⁹ sah.woid. arm.cdd υμων. — εν τω σπερμ. cum $\mathfrak{MABCDEgr.P}$. Omittunt εν pauci minusculi. ενευλογηθησονται: C ενευλογηθησονται. \mathfrak{A}^*B ευλογηθησονται.
26. αναστησας ο θεος cum \mathfrak{MBC} . ο θεος αναστ. cum \mathfrak{ADEP} vg. τον παιδ. αυτου

τὸν παῖδα αὐτοῦ ἀπέστειλεν αὐτὸν εὐλογοῦντα ὑμᾶς, ἐν τῷ ἀποστρέφειν ἕκαστον ἀπὸ τῶν πονηριῶν ὑμῶν.

IV.

1 Λαλοῦντων δὲ αὐτῶν πρὸς τὸν λαόν, ἐπέστησαν αὐτοῖς οἱ ἀρχιερεῖς καὶ ὁ στρατηγὸς τοῦ ἱεροῦ καὶ οἱ Σαδδουκαῖοι, 2 διαπονούμενοι διὰ τὸ διδάσκειν αὐτοὺς τὸν λαόν καὶ καταγγέλλειν ἐν τῷ Ἰησοῦ τὴν ἀνάστασιν τὴν ἐκ νεκρῶν, 3 καὶ ἐπέβαλον αὐτοῖς τὰς χεῖρας καὶ ἔθεντο εἰς τήρησιν εἰς τὴν αὐριον ἣν γὰρ ἐσπέρα ἦδη. 4 πολλοὶ δὲ τῶν ἀκουσάντων τὸν λόγον ἐπίστευσαν, καὶ ἐγενήθη ἀριθμὸς τῶν ἀνδρῶν χιλιάδες πέντε.

5 Ἐγένετο δὲ ἐπὶ τὴν αὐριον συναχθῆναι αὐτῶν τοὺς ἄρχοντας καὶ τοὺς πρεσβυτέρους καὶ τοὺς γραμματεῖς εἰς Ἱερουσαλὴμ, 6 καὶ Ἄννας ὁ ἀρχιερεὺς καὶ Καϊάφας καὶ Ἰωάννης καὶ Ἀλέξανδρος καὶ ὄσοι ἦσαν ἐκ γένους ἀρχιερατικοῦ, 7 καὶ στήσαντες αὐτοὺς ἐν τῷ μέσῳ ἐπυνθάνοντο ἐν ποίᾳ δυνάμει ἢ ἐν ποίῳ

sine additamento cum μBCDE , 61, vg. Addunt $\bar{\nu}$ AP, 1, 13, 31. $\nu\mu\omega\omega$ cum $\mu\text{AC}^3\text{DEP}$, 1, 31, 61, syr.utr. arm. aeth. αυτων cum C*, 13, 66** (et 5, 27, 29 αυτου) vg. sah. copt. — B, Chr. 9, 82 et 87 Thphyl. 594 omittunt plane.

- IV: 1. πρὸς τὸν λαόν: 13 omittit. DE, reg. syr. sch. et pmg. ar. 6 Lcf. 232 Theophyl. a43 addunt τὰ ρηματα ταυτα (E, Lcf. ταυτα τα ρηματα). — αυτοῖς: D, reg. vg. Lcf. omittunt. — Blass et Weiss legit ιερεις. Westcott-Hort αρχιερεις. — οἱ ιερεις cum μADEP , 1, 13, 31, reg. vg. sah. copt. syr. utr. Lcif. Chr. 9, 92. — BC, 4, arm. aeth. οἱ αρχιερεις.
2. τὴν ἐκ νεκρ. cum μABCDE cat. 71 vg. copt. syr. utr. — DP, h, 31, e, reg. sah. arm. aeth. Lcif. 232 Chr. 9, 82 των νεκρων.
3. ἐπεβαλον: Dgr. επειβαλοντες. posteaque Dgr. 2 omittit καὶ ante εθεντο. — F. R. legit εκρατησαν αυτους post επιβαλοντες αυτους τας χειρας. — εθεντο sine αυτ. cum μBDP , 61, Thphyl. a Lcif. 232. — ACE cat. 71 vg. sah. copt. syr. utr. arm. aeth. addunt αυτους.
4. αριθμος cum μBD . ο αριθμ. cum AEP, 31, 61. χιλιαδες cum μA , 61, vg. sah. copt. aeth. Praemittunt ωσει EP al. cat. 71 Chr.; praemittunt ως BD, 12lect.
5. αυριον: B* addit ημεραν (d in crastinum diem). — συναχθησαν etc.: D συναχθησαν οι αρχοντες και οι πρεσβυτεροι και γραμματεις. Similiter copt. αυτων cum μABEP cat. 72 vg. sah. syr. p. — D, 3, 95*, copt. syr. sch. aeth. omittunt. τους πρεσβυτ. κ. τους γραμμ. cum μAB cat. 72. Omittunt τους utrumque EP, 1, 13, 31. εις ιερουσαλ. cum μP , 1, 31, syr. p (syr. sch. omittit ε. ιερουσα, non item ar. 6). εν ιερουσαλ. cum ABDE, 61, cat. 72 Chr. 9, 93, 97. Latt. (d, e, vg.) in hierusalem.
6. κ. αννας ο αρχιερ. κ. καιαφας (D καϊφ.) κ. ιωαννης (D ιωαθας, d ioathas) κ. αλεξανδρος cum μABD (sed in D praecedit συνηχθησαν) 15, 18, 36, 61 (reg. vg. sic: factum est autem in crastinum ut congregarentur — et Annas princeps etc. Similiter sah. copt. aeth.). κ. ανναν τον αρχιερα κ. καιαφαν κ. ιωαννην κ. αλεξανδρον cum EP, 1, 13, 31. — Blass legit Ιωαθας, Hannae filium, post Caiapham sacerdotem summum, Jos. Ant. 18, 4, 3.
7. εν τω μεσω cum μAB , 61, cat. 72. εν μεσω cum DEP. τουτο ποιησατε υμεις cum μE . εποι. τουτ. υμεις cum ABDP vg. Chr. 9, 93; item 40, arm. (copt. ?) επ. υμεις τουτο.

ὀνόματι ἐποιήσατε τοῦτο ὑμεῖς; 8 τότε Πέτρος πλησθεὶς πνεύματος ἁγίου εἶπεν πρὸς αὐτούς· ἄρχοντες τοῦ λαοῦ καὶ πρεσβύτεροι, 9 εἰ ἡμεῖς σήμερον ἀνακρινόμεθα ἐπὶ εὐεργεσίᾳ ἀνθρώπου ἀσθενούς, ἐν τίνι οὗτος σέσωσται, 10 γνωστὸν ἔστω πᾶσιν ὑμῖν καὶ παντὶ τῷ λαῷ Ἰσραὴλ, ὅτι ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Ναζωραίου, ὃν ὑμεῖς ἐσταυρώσατε, ὃν ὁ θεὸς ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, ἐν τούτῳ οὗτος παρέστηκεν ἐνώπιον ὑμῶν ἕγιγς. 11 οὗτός ἐστιν ὁ λίθος ὁ ἐξουθενηθεὶς ὑφ' ὑμῶν τῶν οἰκοδόμων, ὁ γενόμενος εἰς κεφαλὴν γωνίας. 12 καὶ οὐκ ἔστιν ἐν ἄλλῳ οὐδενὶ ἢ σωτηρία· οὐδὲ γὰρ ὄνομά ἐστιν ἕτερον ὑπὸ τὸν οὐρανὸν τὸ δεδομένον ἐν ἀνθρώποις, ἐν ᾧ δεῖ σωθῆναι ἡμᾶς. 13 Θεωροῦντες δὲ τὴν τοῦ Πέτρου παρησίαν καὶ Ἰωάννου, καὶ καταλαβόμενοι ὅτι ἄνθρωποι ἀγράμματοι εἰσιν καὶ ἰδιῶται, ἐθαύμαζον, ἐπερίρωσκόν τε αὐτούς διὸ σὺν τῷ Ἰησοῦ ἦσαν, 14 τὸν τε ἄνθρωπον βλέποντες σὺν αὐτοῖς ἐστώτα τὸν τεθεραπευμένον, οὐδὲν εἶχον ἀντιπεῖν. 15 κελύσαντες δὲ αὐτοὺς ἔξω τοῦ συνεδρίου ἀπελθεῖν, συνέβαλλον πρὸς ἀλλήλους 16 λέγοντες· τί ποιήσωμεν τοῖς ἀνθρώποις τούτοις; ὅτι μὲν γὰρ γνωστὸν σημεῖον γέγονεν δι' αὐτῶν, πᾶσιν τοῖς κατοικοῦσιν Ἱερουσαλὴμ φανερόν, καὶ οὐ δύναμεθα ἀρνεῖσθαι· 17 ἀλλ' ἴνα μὴ ἐπὶ πλεῖον διανεμηθῇ εἰς τὸν λαόν, ἀπειλησώμεθα αὐτοῖς μηκέτι λαλεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τούτῳ μηδενὶ ἀνθρώπων. 18 καὶ καλέσαντες αὐτούς, παρήγγειλαν καθόλου μὴ φθέγγεσθαι μηδὲ διδάσκειν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ

8. πρεσβυτεροι sine additamento cum **AB** vg. sah. copt. aeth. Addunt του ισραηλ **DEP** (33, 34 του λαου ισρ., 96 ισρ. sine του) cat.⁷² reg. syr. utr. arm. Chrys.^{9, 94bis} Iren. int. 194 (seniores israelitae) Cyp.²⁹².
9. σεοσται cum **A**. σεοσσαι cum **BDEP**. Naber sicut pro ei. Cf. V. d. S. Bakhuyzen.
10. F. R. legit en αλλω δε ουδενι post υγιης.
11. οικοδομων cum **ABD** cat.⁷³ Or. 4, 25 Did. tri. 3, 3 et 1, 29. οικοδομουτων cum **EP**.
12. F. R. omittit και . . . σωτηρια et legit ου γαρ εστιν ετερον ονομα υπο τον ουρ. — ουδε cum **AB**, cat.⁷⁴ sah. copt. syr. P. ουτε cum **EP**. — D, reg. syr. sch. Did. tri. 2, 19 libere Cyp. ου. — ονομ. εστ. ετερ. cum **BP**. — **AE** ονομ. ετερ. εστιν. **κ**, cat.⁷⁴ vg. cle. ετερ. ονομ. εστιν, d, Rebapt.³⁶⁴ aliud est nomen. Dgr., syr. sch. aeth. Bas. 3, 315 Ir. int. 194 Or. int. 4, 488 εστ. ετερ. ονομα. — υπο τον ουρανον cum **ABDE**, vg. — P, h, 4, 26, 31, 46, Thphyl.^a et ^b omittunt. ημας cum **ADEP**, reg. syr. P arm. Ir. int. — B υμας. sah. copt. syr. sch. aeth. Did. tri. 2, 19 et 2, 7, 5 omittunt. Cf. Brandt, Theol. Tijdschr. 1891, bl. 577.
13. F. R. ακουσαντες δε παντες την του κτε. et omittit επειν. . . ησαν. F. R. ponit vs. 13^b (επειν. . . ησαν) vs. 14^b.
14. τον τε cum **ABD**² (gr.* omittit τε) **E** vg. sah. syr. utr. aeth. Chr.^{9, 96} Thphyl.^b I. cif.²⁸². τον δε cum **P**, cat.⁷⁵ copt. arm. Thphyl.^a. — F. R. ποιησαι η αντιπειν.
15. συνεβαλλον cum **ABEP**, reg. vg. syr. sch. copt. συνεβαλον cum **D**, cat.⁷⁵ sah. syr. P arm. aeth.
16. ποιησωμεν cum **ABEG**, cat.⁷⁵ d, Chr. ad. rom. in cat.⁷⁶. ποιησομεν cum Dgr. P, Bas. sel. 122 Chr.^{9, 96} et saepe. αρνεσθαι cum **ABD**. αρνησασθαι cum **EP**.
17. απειλησωμεθ. sine απειλη cum **ABD**, 25, 40, 105, 127, 163, vg. sah. copt. syr. sch. arm. aeth. Praemittunt απειλη **EP**, cat.⁷⁶ syr. P ar. P. απειλησωμεθα cum **ABE**. — P, 15, 25, 117, 126, 137, cat.⁷⁶ Thphyl.^b απειλησομεθα, item Dgr. mutata constructione απιλησομεθα (* επιλ.) ουν (d comminamur ergo).
18. και καλεσαντες αυτους: **D**, syr. P mg. συνκατατιθεμενον δε αυτων τη γνωμη φωνησαντες αυτους (d consentientibus autem omnibus notitiam vocantes eos). — παρηγγ. etc.: **D** παρηγγειλαντο κατα το μη φθεγγεσθαι. — παρηγγ.

5, 29

Ἰησοῦ. 19 ὁ δὲ Πέτρος καὶ Ἰωάννης ἀποκριθέντες εἶπαν πρὸς αὐτούς· εἰ δίκαιόν ἐστιν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, ὑμῶν ἀκούειν μᾶλλον ἢ τοῦ θεοῦ, κρίνατε· 20 οὐ δυνάμεθα γὰρ ἡμεῖς ἂ εἶδωμεν καὶ ἠκούσαμεν μὴ λαλεῖν. 21 οἱ δὲ προσαπειλησάμενοι ἀπέλυσαν αὐτούς, μηδὲν εὐρίσκοντες τὸ πῶς κολάσονται αὐτούς, διὰ τὸν λαόν, οἱ πάντες ἐδόξαζον τὸν θεόν ἐπὶ τῇ γεγονότι· 22 ἐτῶν γὰρ ἦν πλειόνων τεσσαρᾶκοντα ὁ ἄνθρωπος, ἐφ' ὃν γέγονε τὸ σημεῖον τοῦτο τῆς λάσεως.

23 Ἀπολυθέντες δὲ ἦλθον πρὸς τοὺς ἰδίους καὶ ἀπήγγειλαν ὅσα πρὸς αὐτούς οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι εἶπαν. 24 οἱ δὲ ἀκούσαντες δημοθυμαδὸν ἤραν φωνὴν πρὸς τὸν θεόν καὶ εἶπαν· δέσποτα, σὺ ὁ ποιήσας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς, 25 ὁ [τοῦ πατρὸς ἡμῶν] διὰ [πνεύματος ἁγίου] στόματος Δαυὶδ παιδὸς σου εἰπὼν· ἵνα τί ἐφρῶξαν ἔθνη καὶ λαοὶ ἐμελέ-

γειλαν (cat.⁷⁶ -λαντο) sine additamento cum $\mathfrak{M}ABD\mathfrak{G}^rE$, cat.⁷⁶ vg. syr.^p arm. Addunt αὐτοῖς P , 1, 31, d, sah. copt. syr.^{sch}. aeth. Lcif. καθολοῦ sine το cum \mathfrak{M}^*B . το καθολοῦ cum \mathfrak{M}^cAEP (D).

19. εἶπ. πρὸς αὐτ. cum $\mathfrak{M}ABDE$, cat.⁷⁶ vg. sah. copt. syr.^{utr}. arm. aeth. πρὸς αὐτ. εἶπ. cum P , 1, 31.

20. εἶδωμεν cum $\mathfrak{M}A^*B^*D$, 4. εἶδομεν cum B^3 (ἰδομεν et οἶδαμεν) EP .

21. F. R. ευρισκοντες αιτιαν. — κολασονται cum $\mathfrak{M}AB^3DE$. κολασονται cum P , cat. — B^* κολασωσιν.

22. τεσσαρακ. cum $\mathfrak{M}A^*B^*$; D , μ. τεσσαρακ. cum B^3EP . γεγονει cum BD (quae forma iam apud Atticos passim legitur). εγεγονει cum $\mathfrak{M}AEP$.

23. απηγγειλαν cum $ABDEP$. — κ. 25 ανηγγειλ.

24. F. R. post ακουσαντες: και επιγοντες την του θεου ενεργειαν. — ου sine additamento cum $\mathfrak{M}AB$, am. fu. demid. (item vg.^{cle}. tu es qui) copt. ου ο θεος cum DEP , sah. syr.^{utr}. arm. aeth.

25. ο τον πατρ. ημ. δια πνευμ. αγι. στοματ. δαν. παιδ. σου εἶπ. cum $\mathfrak{M}ABE$, cat.⁷⁸ Ath.⁵⁴³ (sic ed. bened. ex cdd.⁵) et ps. ap. Gall.⁵, 192. Eandem lectionem confirmant, nisi quod iustum verborum ordinem studuerunt restituere, vg. qui spiritu sancto per os patris nostri David pueri tui dixisti, Ir.^{int}, 196 qui per spir. sanctum ore David patris nostri pueri tui dixisti. Item certe δια πνευμ. αγιον confirmant, abiecto τον πατρος ημων, quod orationem inprimis turbare videbatur, D ος δια πνευματ. αγιον δια τον στοματος λαλησας δανειδ παιδος σου (d puero tuo). ο δια στοματος δαν. [του] παιδος σου εἶπων (textus receptus τον ante παιδ. cum minusculis, omittunt $\mathfrak{M}ABDEP$) cum P , 1, 31, 40. Lachmann (Praef. II, p. VII) omittit πνευματος. Weiss legit: ο τον πατρος ημων δια στοματος Δανειδ παιδος σου εἶπων. Blass: ο δια στοματος Δανιδ παιδος σου εἶπων. Recte scribit: „Inauditum est, Deum per spiritum sanctum loqui: loquitur per homines vel Deus (ut 3 : 18) vel spiritus s. (ut 1 : 16); itaque hic δια πνευματος corruptum esse videtur ex δια στοματος (1 : 16, 3 : 14); inde adscriptum esse αγιον. Etiam τον πατρος ημων, quod incertissima sede est (sicut δ. πν. αγ.) in vulgaribus codd. (et edd.) omittitur, pro spurio habendum; quamquam enim David etiam Mc. 11 : 10 ο πατηρ ημων dicitur (πατριαρχης Act. 2 : 29), tamen una designatio παιδος σου plane sufficit, et altera haec pro illa per incuriam scribare facile potuit.” Westcott: „A confusion of lines ending successively with $\Delta A \Delta A \Delta A$ may have brought πνευματος αγιον too high up, and caused the loss of one δια.” — Hort: „τον πατρος . . . a corruption of τοις πατρων.”

τησαν κενά; 26 παρέστησαν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ οἱ ἄρχοντες συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ κατὰ τοῦ κυρίου καὶ κατὰ τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ. 27 συνήχθησαν γὰρ ἐπ' ἀληθείας ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ἐπὶ τὸν ἅγιον παιδᾶ σου Ἰησοῦν, ὃν ἔχρισας, Ἡρώδης τε καὶ Πόντιος Πιλάτος σὺν ἔθνεσιν καὶ λαοῖς Ἰσραὴλ, 28 ποιῆσαι ὅσα ἡ χεὶρ σου καὶ ἡ βουλή προῶρισεν γενέσθαι. 29 καὶ τὰ νῦν, κύριε, ἐπίδε ἐπὶ τὰς ἀπειλὰς αὐτῶν, καὶ δὸς τοῖς δοῦλοις σου μετὰ παρηγορίας πάσις λαλεῖν τὸν λόγον σου, 30 ἐν τῷ τὴν χεῖρα ἐκτείνειν σε εἰς ἴσασιν καὶ σημεῖα καὶ τέρατα γίνεσθαι διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ ἁγίου παιδός σου Ἰησοῦ. 31 καὶ δεηθέντων αὐτῶν ἑσαλεύθη ὁ τόπος ἐν ᾧ ἦσαν συνηγμένοι, καὶ ἐπλήσθησαν ἅπαντες τοῦ ἁγίου πνεύματος, καὶ ἐλάλουν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ μετὰ παρηγορίας.

32 Τοῦ δὲ πλήθους τῶν πιστευσάντων ἦν καρδία καὶ ψυχὴ μία, καὶ οὐδὲ εἰς 2. 46
τι τῶν ὑπαρχόντων αὐτῷ ἔλεγεν ἴδιον εἶναι, ἀλλ' ἦν αὐτοῖς ἅπαντα κοινά. 33 καὶ
δυναμεί μεγάλῃ ἀπεδίδουν τὸ μαρτύριον οἱ ἀπόστολοι τῆς ἀναστάσεως Ἰησοῦ
Χριστοῦ τοῦ κυρίου, χάρις τε μεγάλη ἦν ἐπὶ πάντας αὐτούς. 34 οὐδὲ γὰρ ἐνδεής
τις ἦν ἐν αὐτοῖς· ὅσοι γὰρ κτήτορες χωρίων ἢ οἰκιῶν ἴπληρον, πωλοῦντες ἔφερον
τὰς τιμὰς τῶν πικρασκομένων 35 καὶ ἐτίθουν παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων 2. 45
διεδίδετο δὲ ἐκάστῳ καθότι ἂν τις χρεῖαν εἶχεν. 36 Ἰωσηφ δὲ ὁ ἐπικληθεὶς
Βαρνάβας ἀπὸ τῶν ἀποστόλων, ὃ ἐστὶν μεθερμηνεύμενον υἱὸς παρακλήσεως,
Λευίτης, Κύπριος τῷ γένει, 37 ὑπάρχοντος αὐτῷ ἀγροῦ, πωλῆσας ἤνεγκεν τὸ
χρῆμα καὶ ἔθηκεν παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων.

27. εν τη πολει (A addit σου) ταυτη cum **ABDE**, vg. syr. utr. sah. copt. arm. aeth. Omittunt P, 1, 31.

28. σου secundum cum **A²DEgr.P**, cat.⁷⁰, e², vg. syr. utr. sah. copt. aeth. Omittunt **A*B**, 27, 105, e*, am.* arm.

29. επιδε cum **MBP**. σφιδε (AE -ειδε) cum **ADE**.

30. τ. χειρα σου cum **Dgr.EP** cat.⁶¹ vg. syr. utr. sah. copt. arm. aeth. Omittunt σου A (sed eodem loco habet σε) B (d cum manum extendas, Lcif.²³² dum extendis manus). εκτεινειν σε cum **M*(A σε εκτ.)BP**. Omittunt σε **MCDE**.

31. του αγι. πνευμ. cum **ABD**, 105, am. πνευματ. αγιου cum **EP**, vg. (etiam fu. demid.), item sah. copt. μετα παρηγορίας: **DE** addunt παντι τω θελοντι πιστευσεν.

32. καρδια sine articulo cum **ABD*** arm. η καρδ. cum **D²EP**, sah. copt. ψυχη sine articulo cum **ABD**, 96, sah. copt. arm. η ψυχ. cum **EP**. — **DE** addunt και ουκ ην διακρισις (E χωρισμος) εν αυτοις ουδεμα (E τις). — ουδε εις: D, 36, cat.⁸² ουδεις. — απαντα cum **MAEP**. παντα cum **BD**, 177.

33. δυναμει ante μεγαλη cum **ABD**, 38, 100, 105, 113, al.^{3scr.} cat.⁸² vg. Post μεγαλη ponunt **EP**. το μαρτυριον ante οι απλ. **AE** post οι απλ. ponunt; B vero sic: το μαρτ. οι απλ. του κυρ. ιυ της αναστ. — ιυ χυ του κυριου cum **MA** am. fu. demid., item addito ημων 15. Item verbis transpositis **DE**, arm. τ. xv. ιυ χυ. — του κυριου ιυ cum **BP**, sah. syr. P aeth. PP Gr. int.¹⁹⁶.

34. τις ην (B ην τις) cum **ABF^a**, 15, 18, 27, 29, 38, 69, 104, 105, 113. τις υπηρχεν cum **DEP**. υπηρχον cum **MCABD*EP**. — **M²Dgr²**, d, arm. omittunt (sed ex his **Dgr²**, d, arm. habent ησαν post κτητορες).

35. διεδιδετο cum **AB*DE**. διεδιδото cum **B³P**.

36. ιωσηφ cum **ABDE**, 15, 27, 40, 66**, cat.⁸³ vg. copt. syr. sch. arm. aeth. ιωσης cum P, 1, 13, 31, sah. syr. P. απο των cum **ABEP**, h, 1. υπο των cum D. λευιτης cum **BD**. λευιτης cum **MAEP**.

37. αγρου: D χωριου. — προς cum **ME**, 15, 18, 37, cat.⁸⁴ Thphyl. a. παρα cum **BDP**.

V.

1 Ἀνὴρ δέ τις Ἀνανίας ὀνόματι σὺν Σαπφείρῃ τῇ γυναικὶ αὐτοῦ ἐπώλησεν κτήμα, 2 καὶ ἑνοσφίσατο ἀπὸ τῆς τιμῆς, συνειδυίης καὶ τῆς γυναικός, καὶ ἐνέγκας μέρος τι παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων ἔθηκεν. 3 εἶπεν δὲ ὁ Πέτρος· Ἀνανία, διὰ τί ἐπλήρωσεν ὁ σατανᾶς τὴν καρδίαν σου, ψεύσασθαί σε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον καὶ νοσφίσασθαί ἀπὸ τῆς τιμῆς τοῦ χωρίου; 4 οὐχὶ μένον σοὶ ἔμενον καὶ πρᾶθην ἐν τῇ σῇ ἐξουσίᾳ ὑπῆρχεν; τί οὖν ἔθου ἐν τῇ καρδίᾳ σου τὸ πρᾶγμα τοῦτο; οὐκ ἔψευσας ἀνθρώποις, ἀλλὰ τῷ θεῷ. 5 ἀκούων δὲ ὁ Ἀνανίας τοὺς λόγους τούτους, πσῶν ἐξέψυξεν. καὶ ἐγένετο φόβος μέγας ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας· 6 ἀναστάντες δὲ οἱ νεώτεροι συνέστειλαν αὐτὸν καὶ ἐξενέγκαντες ἔθαψαν. 7 Ἐγένετο δὲ ὡς ὥρων τριῶν διάστημα καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ μὴ εἰδυῖα τὸ γεγονός εἰσῆλθεν. 8 ἀπεκρίθη δὲ πρὸς αὐτὴν Πέτρος· εἰπέ μοι, εἰ τοσούτου τὸ χωρίον ἀπέδοσθε; ἡ δὲ εἶπεν· ναί, τοσούτου. 9 ὁ δὲ Πέτρος πρὸς αὐτήν· τί οὖν συνεφωνήθη ὑμῖν πειράσαι τὸ πνεῦμα κυρίου; ἰδοὺ οἱ πόδες τῶν θαψάντων τὸν ἄνδρα σου ἐπὶ τῇ θύρᾳ, καὶ ἐξοίσουσίν σε. 10 ἔπεσεν δὲ παραχρῆμα πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ καὶ ἐξέψυξεν· εἰσελθόντες δὲ οἱ νεανίσκοι εὔρον αὐτὴν νεκράν, καὶ ἐξενέγκαντες ἔθαψαν πρὸς τὸν ἄνδρα αὐτῆς. 11 καὶ ἐγένετο φόβος μέγας ἐφ' ὅλην τὴν ἐκκλησίαν καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας ταῦτα.

12 Διὰ δὲ τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων ἐγένετο σημεῖα καὶ τέρατα πολλὰ ἐν τῷ

3, 11

- V: 1. *ανανίας* ονοματι hoc ordine cum *MBEP*, arm. *ονομ. αναν.* cum *AD*, cat.⁸⁴ vg. *σαπφ-* cum *ABP*, d, copt. — *κ** *σαμφ-* (**κ** *παμφιρη*). *DE* *σαφφ-*, vg. *σαρφ-*. Item *-ειρ-* cum *ABP*. — **κ** et *cDE*, 13, 103. *-ιρ-* (*D** *σαφφουρα*, *D2* *σαφφιρα*). Item *-ρη* cum **κ** et *cAEP*. *-ρα* cum *BD*, cat.⁸⁴.
2. *συνειδυίης* cum *ABE*. *συνειδυίας* cum *DP*. *γυναικος* sine additamento cum *MBDστ.* cat.⁸⁴ arm. Addunt *αυτου EP*, d, vg. sah. copt. syr. utr. aeth.
3. *ο πετρος* cum *ABE*, cat.⁸⁵ Chr.^{9,112}. Omittunt *ο DP*. *νοσφισασθαι* sine additamento cum *ABE* cat.⁸⁵. Addunt *σε D* (gr. et lat.) *P* sah.
4. *το πραγμα τουτο*: *D* sah. *ποιησαι πονηρον τουτο* (d *facere dolose rem istam*).
5. *ο ανανιας* cum *ABEP*. Omittunt *ο D*, cat.⁸⁶ (Or.^{3,673}) Bas. Eth.²⁴¹. *τους ακουοντας* sine additamento cum **κ*ABD*, cat.⁸⁷ vg. sah. copt. syr. sch. aeth. pp ar. e. Addunt *ταυτα EP*, syr. *P* arm. — *F. R.* *παραχρημα πσων επι την γην εξεψυξεν*.
8. *D* legit: *ειπεν δε προς αυτην ο πετρος επερωτησω σε ει αρα το χωριον τοσουτου απεδοσθε*. — *προς αυτην* cum *MBD(E)* cat.⁸⁷. *αυτη* cum *P*, vg. (syr. *P* *ei c.**) Chr.^{9,112} Thphyl.^{a et b}. *πετρος* sine articulo cum *MB*, 12^{lect}, item (*πετρ. πρ. αυτ.*) *dsct.*, cat.⁸⁷. *ο πετρος* cum *DEP*.
9. *ο δε πετρος* sine additamento cum *MBD*, 29, 69, 105, 163, vg. Addunt *ειπε A*, sah. copt. syr. *P* arm. Chr.^{9,112}, item Or.^{3,674} addit *φρσι*. *E* *ειπεν δε πετρος*. Naber (Mnemosyne, 1878, p. 86): *οι και εξοισουσι σε*.
10. *προς* cum *MBD*. *παρα* cum *EP*. *ευρον* cum *MBDP*. *ευραν* cum *A*, *E* *ησαν*. — *F. R.* legit vs. 10^b: *και συστειλαντες εξηνεγκαν και εθαψαν κτε*.
12. *δια δε* cum *MADEP*, vg. — *B* *δια τε*, item syr. sch. aeth. *γινετο* cum *MB* *DEP* cat.⁸⁸ vg. sah. copt. syr. utr. arm. *εγενετο* cum *4, 13*. *πολλα εν τω λαω* cum *MBDE*. *εν τ. λαω πολλ.* cum *1*, cat. syr. *P*. *απαντες* cum *MDP*. *παντες* cum *ABE*. *σολομωντος* (*κ σαλομ.*) cum *MA* cat.⁸⁹ Chr. Thphyl.^{a et b}.

λαφ, και ἦσαν δημοθυμαδὸν ἅπαντες ἐν τῇ στοᾷ Σολομῶντος· 13 τῶν δὲ λοιπῶν οὐδεὶς ἐτόλμα κολλᾶσθαι αὐτοῖς, ἀλλ' ἐμεγάλυνεν αὐτοὺς ὁ λαός, 14 μᾶλλον δὲ προσετίθεντο πιστεύοντες τῷ κυρίῳ, πλήθῃ ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν, 15 ὥστε καὶ εἰς τὰς πλατείας ἐκφέρειν τοὺς ἀσθενεῖς καὶ τιθέναι ἐπὶ κλινῶν καὶ κραβάτων, ἵνα ἐρχομένου Πέτρου κἂν ἡ σκιὰ ἐπισκιάσῃ τινὶ αὐτῶν. 16 συνήχθητο δὲ καὶ τὸ πλῆθος τῶν πέριξ πόλεως Ἰερουσαλήμ, φέροντες ἀσθενεῖς καὶ ὄχλουμένους ὑπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων, οἵτινες ἐθεραπεύοντο ἅπαντες.

17 Ἀναστάς δὲ ὁ ἀρχιερεὺς καὶ πάντες οἱ σὺν αὐτῷ, ἡ οὖσα αἵρεσις τῶν Σαδδουκαίων, ἐπλήσθησαν ζήλου 18 καὶ ἐπέβαλον τὰς χεῖρας ἐπὶ τοὺς ἀποστόλους καὶ ἔθεντο αὐτοὺς ἐν τηρήσει δημοσίᾳ. 19 ἄγγελος δὲ κυρίου διὰ νυκτός ἀνοίξας τὰς θύρας τῆς φυλακῆς ἐξαγαγὼν τε αὐτοὺς εἶπεν· 20 πορεύεσθε καὶ σταθέντες λαλεῖτε ἐν τῷ ἱερῷ τῷ λαφ πάντα τὰ ῥήματα τῆς ζωῆς ταύτης. 21 ἀκούσαντες δὲ εἰσῆλθον ὑπὸ τὸν ὄρθρον εἰς τὸ ἱερόν καὶ ἐδίδασκον. παραγενομένοι δὲ ὁ ἀρχιερεὺς καὶ οἱ σὺν αὐτῷ, συνεκάλεσαν τὸ συνέδριον καὶ πᾶσαν τὴν γερουσίαν τῶν υἱῶν Ἰσραήλ, καὶ ἀπέστειλαν εἰς τὸ δεσμοτήριον ἀχθῆναι αὐτούς. 22 οἱ δὲ παραγενομένοι ὑπηρεταί οὐχ εὗρον αὐτοὺς ἐν τῇ φυλακῇ, ἀναστρέφοντες δὲ ἀπήγγειλαν 23 λέγοντες ὅτι τὸ δεσμοτήριον εὗρομεν κεκλεισμένον ἐν πάσῃ ἀσφαλείᾳ καὶ τοὺς φύλακας ἐστώτας ἐπὶ τῶν θυρῶν, ἀνοίξαντες δὲ ἔσω οὐδένα εἴρομεν.

4. 3:

σολομωνος cum BDEP. Vss. 12b—14 interpolatio, Ziegler. — Heumann et Laurent legunt vs. 12^a inter vss. 14 et 15. Cf. V. d. S. Bakhuyzen.

15. καὶ εἰς τὰς cum κ ABD² cat.⁹⁰ (εἰς etiam arm.), item E καὶ ἐν ταῖς πλατείαις. — κατὰ τὰς cum D* (omisso τὰς) P, 1, item per plateas copt. κλινῶν cum κ ABD, cat.⁹⁰ Cyr. hr. 275. κλινῶν cum EP. κραβατῶν cum κ AB*D, item d, e, am. fu. grabatit. κραβατῶν cum B³EP. ἐπισκίαση cum κ ADEP. — B, 13, 31, 100, 101, 58, 133, cat. Thphyl.^b ἐπισκιάσει. D addit post τινὶ αὐτῶν: ἀπῆλλασσοντο γὰρ ἀπο πάσης ἀσθενίας ὡς εἶχεν ἕκαστος αὐτῶν.
16. ἱερουσαλημ cum κ AB, 103, kscr, item hierusalem vg. Lcif; confirmant etiam sah. copt. syr. utr. aeth. Praemittunt εἰς DEP demid. arm. Pro οἵτινες . . . ἅπαντες legit D: καὶ ἰωντο παντες. — F. R. legit post καὶ ἰωντο παντες: καὶ ἐμεγαλυνον τον κυριον Ἰησουν Χριστον.
17. F. R. legit Ἀννας δε ο ἀρχιερευς.
18. τ. χεῖρας sine additamento cum κ ABD, 15, 18, 36, 40, cat.⁹¹ vg. syr. sch. arm. Addunt αὐτῶν EP sah. copt. syr. P. — D addit post δημοσια: καὶ ἐπορευθη εἰς ἕκαστος εἰς τὰ ἰδια.
19. D legit: τοτε δια νυκτος ἀγγελος κυριου κτλ. — νυκτος cum κ *ABD, 40, 69*. Praemittunt τῆς κ EP. ανοίξας cum κ A, 15, 18, 36, 40, 96, cat.⁹¹ vg. ηνοιξε (-ξεν) cum B (D², Chr.^{9, 119} ανεωξεν) EP.
21. ακουσαντες δε εισηλθον: E εξελθοντες δε εκ της φυλακης εισηλθον. Similiter syr. sch. ar.^e et egressi sunt tempore diluculi et intraverunt. F. R. legit post ἐδίδασκον: ἐν τῷ ὀνοματι κυριου Ἰησου. — οἱ σὺν αὐτῷ: D addit εἰσερθεντες τὸ πραι. — συνεκάλεσαν: D καὶ συνακαλεσαμενοι, d: cumque venisset pontifex — exurgentes ante lucem et convocaverunt — et miserunt.
22. παραγενομενοι ante υπηρεται cum κ AB, vg. copt. aeth. Post υπηρεστ. ponunt DEP, cat. sah. syr. P. — D legit: οἱ δε υπηρεται παραγενομενοι καὶ ανυξαντες την φυλακην ουκ ευρον αυτους εσω.
23. το σινη μεν cum κ ABD, h, 17, 26, 105, 17lect, ε, arm. syr. P. Addunt μεν Egr. P, cat.⁹² vg. sah. copt. εστωτας sine εξω cum κ ABDEP, cat. vg. sah.

- 24 ὡς δὲ ἤκουσαν τοὺς λόγους τούτους ὁ τε στρατηγὸς τοῦ ἱεροῦ καὶ οἱ ἀρχιερεῖς, διηπόρουν περὶ αὐτῶν, τί ἂν γένοιτο τοῦτο. 25 παραγενόμενος δὲ τις ἀπήγγειλεν αὐτοῖς ὅτι ἰδοὺ οἱ ἄνδρες οὐδὲ ἐθέσθε ἐν τῇ φυλακῇ, εἰσὶν ἐν τῷ ἱερῷ ἐστῶτες καὶ διδάσκοντες τὸν λαόν. 26 Τότε ἀπελθὼν ὁ στρατηγὸς σὺν τοῖς ὑπηρεταῖς ἤγεν αὐτούς, οὐ μετὰ βίας, ἐφοβοῦντο γὰρ τὸν λαόν, μὴ λιθασθῶσιν· 27 ἀγαγόντες δὲ αὐτούς ἔστησαν ἐν τῷ σινεδριῳ. καὶ ἐπηρώτησεν αὐτούς ὁ ἀρχιερεὺς 28 λέγων· παραγγελία παρηγγελάμεν ὑμῖν μὴ διδάσκειν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τούτῳ, καὶ ἰδοὺ πεπληρώκατε τὴν Ἱερουσαλήμ τῆς διδαχῆς ὑμῶν, καὶ βούλεσθε ἐπαγαγεῖν ἐφ' ἡμᾶς τὸ αἷμα τοῦ ἀνθρώπου τούτου. 29 ἀποκριθεὶς δὲ Πέτρος καὶ οἱ ἀπόστολοι εἶπαν· πειθαρχεῖν δεῖ θεῷ μᾶλλον ἢ ἀνθρώποις. 30 ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν ἤγειρεν Ἰησοῦν, ὃν ὑμεῖς διεχειρίσασθε κρεμάσαντες ἐπὶ ξύλου· 31 τοῦτον ὁ θεὸς ἀρχηγόν καὶ σωτήρα ἕψωσεν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ τοῦ δοῦναι μετάνοιαν τῷ Ἰσραὴλ καὶ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. 32 καὶ ἡμεῖς ἐσμέν μάρτυρες τῶν ᾄματων τούτων, καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, ὃ ἔδωκεν ὁ θεὸς τοῖς πειθαρχοῦσιν αὐτῷ. 33 οἱ δὲ ἀκούσαντες διεπρίοντο καὶ ἐβούλοντο ἀνελεῖν αὐτούς. 34 Ἀναστάς δὲ τις ἐν τῷ

copt. syr.utr. arm. aeth. Praemittunt εἴω pauci minusculi. *επι* cum **ABD**, 31, 96, cat., item *ad* d, e, am. fu. demid. sah. syr.sch. *προ* cum *Egr-P*, vg.cle. (*ante*) copt. syr.sch. arm.

24. ο τε στρατηγος του ιερου και οι αρχιερεεις cum **ABD** cat.⁹² vg. sah. copt. arm. Similiter syr.sch. ar.⁹ et aeth. ο τε ιερεις και ο στρατηγος τ. ιερ. και οι αρχιερ. cum *P*, 13, 31, item *E* et *Bed*.retr.¹²¹ ex Graeco οι ιερεις και ο στρ.
25. απηγγ. αυτοις sine λεγων cum **ABDEP**, h, vg. sah. copt. syr.utr. arm.ed. Addunt λεγων minusculi.
26. ηγεν cum **BD** (*D** *ισερ. ηγαγον, d deducebant*). ηγαγεν cum *AEP* om. cat. vg. (*adducit*). μη cum **BDE**, 5, 13, 40, 96. Praemittunt *ina AP*. Holwerda conjecit *ου μεντοι pro ου*. Cf. V. d. S. Bakhuyzen.
28. παραγγελια cum ***AB**, d, vg. copt. Praemittunt *ou* (*e nonne*) **CD**στ-*EP*, cat.⁹³ sah. syr.utr. arm. aeth. πεπληρωκατε cum *BDEP*. — **KA**, 15, 18, 36, cat.⁹³ Chr.⁹, 120 Cyr esai.³⁹⁵ επληρωσατε.
29. πετρος cum **ABEHP**. ο πετρ. cum minusculis. Cod. Floriac. et Gigas (cf. Blass) legunt: cui abaudire oportet, deo an hominibus? ille autem ait deo et dixit P. ad eum Deus etc. — F. R. αποκριθεις δε Πετρος ειπεν προς αυτον· Τινη πειθαρχειν δει, θεω η ανθρωποις; ο δε ειπεν· θεω. ο δε Πετρος ειπεν προς αυτους.
30. ο θεος cum **BDEHP**. — **KA**, copt.wilk. ο δε θεος. — ηγειρεν et ιησουν interpolations, V. d. S. Bakhuyzen, p. 210.
31. του δοιναι cum ***B**. Cf. vg. *ad dandam paenitentiam*; contra d, e, Ir.int. *dare*. Omittunt του (*praegresso αυτου*) **CADEHP**.
32. εσμεν hoc loco (i. e. post ημεις) cum **AD**στ-*EHP*. — *A*, d, am. syr.sch. Ir.int.¹⁹⁶ post μαρτυρες ponunt. *B* omittit. μαρτυρες sine additamento cum **AD***, d (*et nos ipsi testes sumus*) vg. sah. copt. syr.sch. arm.gb. — *B* εν αυτω μαρτυρες (omisso εσμεν), Ir.int.¹⁹⁶ nos in eo testes sumus, 69, 100, 105 εν αυτω εσμεν μαρτ. — αυτου μαρτυρες cum *D*στ-*2EHP* cat. syr.p aeth. και το πνευμ. sine δε cum **ABD***, 31, 33, 40, 69, 100, 105, 163, 180, nec magis agnoscent δε vg. d (*aliter e*), syr.sch. arm. aeth. και το πν. δε cum *D*στ-*2EHP* syr.p.
33. εβουλεοντο cum **ADHP**, e. vg. syr.utr. Licif. εβουλοντο cnm **ABE**στ cat. sah. copt. arm. aeth.

συνεδριῶ Φαρισαῖος ὀνόματι Γαμαλιήλ, νομοδιδάσκαλος τίμιος παντὶ τῷ λαῷ, ἐκέλευσεν ἕξω βραχὺ τοῖς ἀνθρώπους ποιῆσαι, 35 εἰπὼν τε πρὸς αὐτούς· ἄνδρες Ἰσραηλίται, προσέχετε ἑαυτοῖς ἐπὶ τοῖς ἀνθρώποις τούτοις, τί μέλλετε πράσσειν. 36 πρὸ γὰρ τούτων τῶν ἡμερῶν ἀνέστη Θεωδᾶς, λέγων εἶναι τινα ἑαυτὸν, ᾧ προσεκλήθη ἀνδρῶν ἀριθμὸς ὡς τετρακοσίων, ὃς ἀγγεῖθη, καὶ πάντες ὅσοι ἐπέλιθοντο αὐτῷ διελύθησαν καὶ ἐγένοντο εἰς οὐδέν. 37 μετὰ τοῦτον ἀνέστη Ἰούδας ὁ Γαλιλαῖος ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς ἀπογραφῆς καὶ ἀπέστησεν λαὸν ὀπίσω αὐτοῦ· κἀκεῖνος ἀπώλετο, καὶ πάντες ὅσοι ἐπέλιθοντο αὐτῷ διεσκορπίσθησαν. 38 καὶ τὰ νῦν λέγω ὑμῖν, ἀπόστητε ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων τούτων καὶ ἀφετε αὐτούς· ὅτι ἐὰν ἢ ἐξ ἀνθρώπων ἢ βουλή αὐτῆ ἢ τὸ ἔργον τοῦτο, καταλυθήσεται· 39 εἰ δὲ ἐκ θεοῦ ἐστίν, οὐ δύνησθε καταλῆσαι αὐτούς, μήποτε καὶ θεομάχοι εὗρεθῆτε. 40 ἐπέλιθον δὲ αὐτῷ, καὶ προσκαλεσάμενοι τοὺς ἀποστόλους δεῖραντες παρή-

34. βραχὺ sine τι cum κ ABDE, nec magis exprinunt τι vg. sah. copt. syr.^{utr}. aeth. βραχ. τι cum HP arm.; ponunt autem H Thphyl.^a ante ποιῆσαι. — τους ἀνθρώπους cum κ AB, 80, vg. copt. arm. τους ἀποστολους cum DEHP cat. am.^{corr}. tol. sah. syr.^{utr}. aeth.
35. πρὸς αὐτους: D, sah. πρὸς τους ἀρχοντας καὶ τους συνέδριους. — ἰσραηλεῖται cum κ ABDE. -λιται cum HP.
36. εαυτον sine μεγαν cum κ .1*BCHP vg. sah. copt. syr.^p arm. — D, d praemittunt μεγαν, item Or.1.³⁷² ante τινα εαυτον. A²E tol. syr.^{sch}. Cyr.^{es}all165 Hier.^{tit}.³.¹ addunt μεγαν. — προσεκληθη cum κ ABC^{corr}. Item C*D*EHP προσεκληθη. — προσεκολληθη cum 13. Ex versionibus habent e, vg. cui *consensit*, syr.^p cui *inclinaverunt*, arm. cui *accesserunt*, copt. cui *adhaseserunt*, syr.^{sch}. sah. aeth. cui *secuti sunt*. — ἀνδρων ἀριθμὸς cum κ ABCE, 31, 69, 96, 104, 105, 163, fu. demid. ἀριθμ. ἀνδρ. cum DHP vg.^{cle}. am. ως cum κ ABCDE. ὡσει cum κ *HP.
37. λαον sine additamento cum κ A*B, 84, d, vg. λαον ἱκανον cum A²HP cat. sah. syr.^{utr}. arm. aeth. Cyr.⁴.⁶⁴², item E ἱκανον λαον. CD^{gr}. λαον πολων.
38. τα νυν: B*E omittunt τα. D addit ἀδελφοι. — αφετε cum κ ABC. εασατε cum DEHP cat. Chr.⁹.¹²⁹. αὐτους: D, 34 addunt μη μιαναντες τας χειρας (non coinquinatas manus), item E, Bed.^{retr}.¹²². η βουλ. αυτη cum κ ABC DE cat. vg. — HP arm.^{odd}. Thphyl.^b omittunt αυτη. Ceterum Lachmann sic: αὐτούς (ὅτι ἐὰν — οὐ δυν. καταλ. αὐτούς), μή ποτε. — F. R. legit vs. 38^b: οτι εαν αυτη η εξουσια ανθρωπινου θεληματος η, καταλυθησεται η δυναμις αυτης et vs. 39^a ει δε αυτη η εξουσια εκ θεου θεληματος εστιν.
39. δυνασεσθε cum κ BCDE cat.¹⁷ vg. sah. Or.1.³⁷² Chr.⁹.¹²⁹ et ¹³⁰. δυνασθη cum AHP fu. copt. syr.^p aeth. αὐτους cum κ ABC²DE cat. am. fu. syr.^p arm. aeth. αυτο αυτο cum C*HP vg.^{cle}. demid. sah. copt. syr.^{sch}. Post καταλῆσαι αὐτους E legit ουτε υμεις ουτε οι ἀρχοντες υμων. Item D, syr.^p c* ουτε υμεις ουτε βασιλεις ουτε τυραννοι· απεχσθαι (d *discedite*) ουν απο των ανθρωπων τουτων. Similiter demid., 33mg. et 180. Naber omittit ου δυνασεσθε καταλῆσαι αὐτους. Nunc quoque librarii fecerunt quod facere solent, et elegantem ellipsin supplendo obscurarunt; nam neutiquam servari possunt verba ου δ. κ. αυ., cum sequatur μηποτε κ. θ. ευρ. Paulo rectius addere quis potuerat ορατε, σκεψασθε, ευλαβησθε vel simile quid, etc. (Mnemosyne, 1878, p. 87).
40. απελνοαν sine additamento cum κ ABC sah. copt. Addunt αὐτους DEHP vg. syr.^{utr}. arm. aeth.

γειλαν μὴ λαλεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἀπέλυσαν. 41 Οἱ μὲν οὖν ἐπορεύοντο χαίροντες ἀπὸ προσώπου τοῦ συνδεδιού, ὅτι κατηξιώθησαν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος ἀτιμασθῆναι· 42 πᾶσάν τε ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ καὶ κατ' οἶκον οὐκ ἐπαύοντο διδάσκοντες καὶ εὐαγγελιζόμενοι τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν.

VI.

1 Ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις ταύταις πληθυνόντων τῶν μαθητῶν, ἐγένετο γογγυσμός τῶν Ἑλληνιστῶν πρὸς τοὺς Ἑβραίους, ὅτι παρεθεωροῦντο ἐν τῇ διακονίᾳ τῇ καθημερινῇ αἱ χῆραι αὐτῶν. 2 προσκαλεσάμενοι δὲ οἱ δώδεκα τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν εἶπαν· οὐκ ἀρεστόν ἐστιν ἡμᾶς καταλείψαντας τὸν λόγον τοῦ θεοῦ διακονεῖν τραπέζαις. 3 ἐπισκέψασθε δέ, ἀδελφοί, ἄνδρας ἐξ ὑμῶν μαρτυρουμένους ἐπὶ πλήρεις πνεύματος καὶ σοφίας, οἷς καταστήσομεν ἐπὶ τῆς χρείας ταύτης· 4 ἡμεῖς δὲ τῇ προσευχῇ καὶ τῇ διακονίᾳ τοῦ λόγου προσκαρτερήσομεν. 5 καὶ ἤρρεσαν ὁ λόγος ἐνώπιον παντὸς τοῦ πλῆθους, καὶ ἐξελέξαντο Στέφανον, ἄνδρα πλήρη πίστεως καὶ πνεύματος ἁγίου, καὶ Φίλιππον καὶ Πρόχορον καὶ Νικάνορα καὶ Τιμόνα καὶ Παρμενᾶν καὶ Νικόλαον προσήλυτον Ἀντιοχεῖα, 6 οἷς ἔστησαν ἐνώπιον τῶν ἀποστόλων, καὶ προσευξάμενοι ἐπέθηκαν αὐτοῖς τὰς χεῖρας.

7 Καὶ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ ἤϋξανεν, καὶ ἐπληθύνετο ὁ ἄριθμός τῶν μαθητῶν ἐν Ἱερουσαλὴμ σφόδρα, πολὺς τε ὄχλος τῶν ἱερέων ὑπήκουον τῇ πίστει.

8 Στέφανος δὲ πλήρης χάριτος καὶ δυνάμεως ἐποίει τέρατα καὶ σημεῖα μεγάλα

41. κατηξιώθησαν ante υπερ τ. ονομ. cum \mathbf{MABC} cat. vg. syr.sch. (sah. copt.). Ante ατιμασθ. ponunt \mathbf{DEHP} arm. syr.p. ονοματος sine additamento cum $\mathbf{MABCDHP}$ sah. copt. syr.sch. arm. Addunt a' του minusculi pauci aeth. utr. Or.1,276 et 421. — E syr.p. addunt του κυριου ιϛ.

42. τον χν ιϛ cum \mathbf{MAB} cat.⁹⁶ vg. (etiam fu.) syr.p. ιν τον χν cum \mathbf{HP} am. tol. copt. aeth.ro. Thphyl.^a et b; item E, 65, arm. ιν χν. C, 13 τον κυριον ιν. D etc. τον κυριον ιν χν.

VI: 1. αι χηραι αυτων: D, d* addunt εν τη διακονια των εβραιων. — Naber (Mnemosyne, 1878, p. 87): Viduae pulsabantur, παρεωθουντο.

2. ημας cum \mathbf{MABEHP} . — CD Thphyl.^b ημιν.

3. επισκεψασθε: B επισκεψομεθα. D: τι ουν εστιν αδελφοι επισκεψασθαι εξ υμων αυτων ανδρας (d prospicite itaque ex vobis viros). δε cum \mathbf{MB} , item A δη. — ουν cum \mathbf{CEHP} vg. αδελφοι cum \mathbf{MBCEHP} (item D) vg. (exc. aeth.). Omittunt A, 13, aeth.utr. πνευματος sine αγιου cum $\mathbf{MBC}^{2vid.D}$, 137, 180, am. fu. luxon. syr.p. Addunt αγιου AC* et^{3vid.EHP} vg.cle. demid. sah. aeth. καταστησομεν cum \mathbf{MABCDE} . καταστησωμεν cum \mathbf{HP} ; item constitutus d, e, vg.

4. ημεις δε . . . προσκαρτερησομεν: D ημεις δε εσομεθα (d sumus). — προσκαρτερουντες, e, vg. nos autem (vg. vero) — instantes erimus.

5. πληρη ut $\mathbf{BC}^{corr.}$. — \mathbf{AC}^*DEHP πληρης.

7. του θεου cum \mathbf{MABCHP} . — DE, 180, vg. (etiam fu. tol.) syr.p. Or.incl.2,131 τ. κυριου. — ιπηκουον: AE, 11, 27, 29, 45, 80, 105 ιπηκουον.

8. χαριτος cum \mathbf{MABD} cat.¹⁰¹ vg. sah. copt. syr.sch. arm. πιστεως cum \mathbf{HP} , syr.p. — E χαριτος και πιστεως. E addit εν τω ονοματι του κυριου ιϛ χν, item D, 5, 13, 81, 180, kser., sah. addunt δια του ονοματος κυριου ιϛ χν, item syr.p. c* per nomen domini, 43 υπερ του ονοματος ιϛ χν.

ἐν τῷ λαῷ. 9 ἀνέστησαν δὲ τινες τῶν ἐκ τῆς συναγωγῆς τῶν λεγομένων Λιβερ-
 τίνων καὶ Κυρηναίων καὶ Ἀλεξανδρέων καὶ τῶν ἀπὸ Κιλικίας καὶ Ἀσίας συνζη-
 τοῦντες τῷ Στεφάνῳ, 10 καὶ οὐκ ἴσχυον ἀντιστηναὶ τῇ σοφίᾳ καὶ τῷ πνεύματι
 ᾧ ἐλάλει. 11 τότε ὑπέβαλον ἄνδρας λέγοντας ὅτι ἀκηκόαμεν αὐτοῦ λαλοῦντος
 ῥήματα βλάσφημα εἰς Μωσῆν καὶ τὸν θεόν, 12 συνεκίνησάν τε τὸν λαόν καὶ
 τοὺς πρεσβυτέρους καὶ τοὺς γραμματεῖς, καὶ ἐπιστάντες συνήρπασαν αὐτὸν καὶ
 ἤγαγον εἰς τὸ συνέδριον, 13 ἔστησάν τε μάρτυρας ψευθεῖς λέγοντας· ὁ ἄνθρωπος
 οὗτος οὐ παύεται λαλῶν ῥήματα κατὰ τοῦ τόπου τοῦ ἁγίου καὶ τοῦ νόμου·
 14 ἀκηκόαμεν γὰρ αὐτοῦ λέγοντος ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος οὗτος καταλύσει τὸν
 τόπον τοῦτον καὶ ἀλλάξει τὰ ἔθνη ἃ παρέδωκεν ἡμῖν Μωσῆς. 15 καὶ ἀτενίσαντες
 εἰς αὐτὸν πάντες οἱ καθήμενοι ἐν τῷ συνεδρίῳ, εἶδον τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡσεὶ
 πρόσωπον ἀγγέλου..

VII.

1 Εἶπεν δὲ ὁ ἀρχιερεὺς· εἰ ταῦτα οὕτως ἔχει· 2 ὁ δὲ ἔφη· Ἄνδρες ἀδελφοὶ καὶ
 πατέρες, ἀκούσατε. ὁ θεὸς τῆς δόξης ὤφθη τῷ πατρὶ ἡμῶν Ἀβραάμ ὅτι ἐν τῇ
 Μεσοποταμίᾳ, πρὶν ἢ κατοικῆσαι αὐτὸν ἐν Χαρρᾶν, 3 καὶ εἶπεν πρὸς αὐτόν· Gn. 12, 1
 ἐξελθε ἐκ τῆς γῆς σου καὶ ἐκ τῆς συγγενείας σου, καὶ δεῦρο εἰς τὴν γῆν, ἣν ἂν
 σοι δεῖξω. 4 τότε ἐξελθὼν ἐκ γῆς Χαλδαίων κατώκησεν ἐν Χαρρᾶν. κάκειθεν Gn. 12, 5
 μετὰ τὸ ἀποθανεῖν τὸν πατέρα αὐτοῦ μετώκησεν αὐτὸν εἰς τὴν γῆν ταύτην, εἰς ἣν

9. τῶν λεγομένων cum MA, 5, 13, 33, 40, 45, 47, 96*, kscr., sah. copt. τῆς
 λεγομένης cum BCDEHP vg. syr. utr. arm. aeth. καὶ ασίας cum MBCD²E
 HP. Omittunt AD*, 12lect., d. συνζητ. cum MAB²CDE. συζητ. cum B³HP.
 10. καὶ οὐκ· D οἱ τινες οὐκ. — τῇ σοφίᾳ· DE et Bedarestr.¹²⁴ ex Graeco addunt
 τῇ οὐσῃ ἐν αὐτῷ. — ἐλάλει· DE addunt δια το ἐλεγεσθαὶ αὐτους (E διοτι
 ἠλεγχοντο) ὑπ αὐτου μετα πασης παρησιας, item am.² syr. p^{mg}. Addunt vero
 insuper D, syr. p^{mg}. μη δυναμενοι ουν (Dgr.* ου) αντιοφθαλμειν τῇ ἀληθεια
 (d non potentes autem resistere veritati), item E, Bed. retr. ex Graeco ἐπιδη
 οὐκ ἠδυναντο ἀντιλεγειν τῇ ἀληθεια (e, Beda cum ergo non possent contra-
 dicere veritati). Similiter versio bohemica (cf. Tisch. octava).
 11. λέγοντας cum BCD²EHP. — καδ· 8^{pe} λεγοντες. — βλασφημα cum κ (ipse*
 corvexit -μα ex -μιας) ABCEHP. — κ²Dgr., 137, vg. arm. βλασφημιας.
 13. λαλῶν ante ρηματα cum MBC, 40, 69, 96, cat.¹⁰² vg. sah. copt. syr. utr. arm.
 Ante κατα του cum ADEHP. ρηματα sine additamento cum MABCD, 27,
 29, 81, 105, 142, 163, vg. sah. copt. syr. utr. ar. e. Addunt βλασφημα EHP,
 luxov. (blasphemiae) arm. aeth. του αγιου sine toutou cum MADEHP, vg.
 (etiam am. fu. demid.) luxov. (sed addit et deum) arm. aeth. Addunt του-
 του BC cat. tol. (locum hunc sanctum) sah. copt. syr. utr.
 15. παντες cum MABCD²E. απαντες cum D²HP. καθεζομενοι cum ABCEHP. —
 D καθημενοι. — ειδον cum MBCDEP; H ιδον. — ειδαν cum A. αγγελου·
 D addit εστωτος ἐν μεσω αυτων (d post angeli pergīt stans in medio eorum).
 VII: 1. εἰ sine αρα cum MABC, 14*, 27, 29, 34, 36. Addunt αρα DEHP, item
 e enim, syr. p igitur.
 3. καὶ ἐκ τῆς cum MACEHP cat. vg. (item d) syr. utr. copt. arm. aeth. καὶ
 τῆς cum BDgr. sah. Thphyl. b. εἰς τὴν γῆν cum MABC²DE, 5, 40, 133.
 Omittunt τὴν C³vid. HP.

ὁμοίως γὰρ κατοικεῖτε, 5 καὶ οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ κληρονομίαν ἐν αὐτῇ οὐδὲ βῆμα ποδός, καὶ ἐπηγγέλατο δοῦναι αὐτῷ εἰς κατάσχεσιν αὐτῆν καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ μετ' αὐτόν, οὐκ ὄντος αὐτῷ τέκνον. 6 ἐλάλησεν δὲ οὕτως ὁ θεός, ὅτι ἔσται τὸ σπέρμα αὐτοῦ πάροικον ἐν γῇ ἄλλοτριᾷ, καὶ δουλώσουσιν αὐτὸ καὶ κακώσουσιν ἐπὶ τετρακόσια· 7 καὶ τὸ ἔθνος ᾧ ἂν δουλεύουσιν κρινῶ ἐγώ, ὁ θεὸς εἶπεν, καὶ μετὰ ταῦτα ἐξελεύσονται καὶ λατρεύσουσίν μοι ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ. 8 καὶ ἔδωκεν αὐτῷ διαθήκην περιτομῆς· καὶ οὕτως ἐγέννησεν τὸν Ἰσαὰκ καὶ περιέτεμεν αὐτόν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ, καὶ Ἰσαὰκ τὸν Ἰακώβ, καὶ Ἰακώβ τοὺς δώδεκα πατριάρχας. 9 Καὶ οἱ πατριάρχαι ζηλώσαντες τὸν Ἰωσήφ ἀπέδοντο εἰς Αἴγυπτον· καὶ ἦν ὁ θεὸς μετ' αὐτοῦ, 10 καὶ ἐξέλειτο αὐτὸν ἐκ πασῶν τῶν θλίψεων αὐτοῦ, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ χάριν καὶ σοφίαν ἐναντι Φαραῶ βασιλέως Αἰγύπτου, καὶ κατέστησεν αὐτόν ἡγούμενον ἐπ' Αἴγυπτον καὶ ἐφ' ὅλον τὸν οἶκον αὐτοῦ. 11 ἦλθεν δὲ λιμὸς ἐφ' ὅλην τὴν Αἴγυπτον καὶ Χαναὰν καὶ θλίψις μεγάλη, καὶ οὐκ εὗρισκον χορτάσματα οἱ πατέρες ἡμῶν. 12 ἀκούσας δὲ Ἰακώβ ὄντα οἰτία εἰς Αἴγυπτον, ἐξαπέστειλεν τοὺς πατέρας ἡμῶν πρώτον· 13 καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ ἐγνωρίσθη Ἰωσήφ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ, καὶ φανερὸν ἐγένετο τῷ Φαραῶ τὸ γένος αὐτοῦ. 14 ἀποστείλας δὲ Ἰωσήφ μετεκαλέσατο Ἰακώβ τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ πᾶσαν τὴν συγγέ-

5. δοῦναι αὐτῷ εἰς κατάσχ. αὐτῆν cum BCDHP cat. Similiter vg. arm. dare illi eam in possessionem. δουν. αὐτῆν εἰς κατάσχ. αὐτῷ cum MAE. αὐτῷ δουν. εἰς κατάσχ. αὐτῆν cum minusculis. Naber coniecit καίτοι ἐπηγγέλατο (Mnemosyne, 1878, p. 87).
6. οὕτως cum ABCDEP tol. copt. arm. syr.P. — MH vg.cle. demid. αὐτῷ. am. fu. omittunt.
7. ὦ εαν cum MAEHP. ὦ αν cum BD. δουλεύουσιν cum ACDgr., 26, 96, sah. -οουσιν cum BEHP, d, vg. (servierint d, e, vg.). Ita etiam LXX. ὁ θεὸς εἶπεν cum ABC. εἶπ. ὁ θεὸς cum DEHP, d (dicit dominus), vg. (dixit dominus).
8. καὶ ἰσαακ sine articulo cum MABCE, 40, 96, kscr. καὶ ὁ ἰσ. cum DHP cat. Chr.^{9, 14}. ἰακωβ sine articulo cum MABCD*E, 40, 47, 96, kscr. ὁ ἰακ. cum D²HP.
10. ἐξέλειτο cum MABCDEP. ἐξείλετο cum H. ἐναντι cum M, 5, 27, 29, 40, 96, 137, 163, 180, kscr. ἐναντιον cum ABCDEHP. ἐφ' ὅλον cum ACEgr., vg. syr.utr. sah. copt. Omittunt ἐφ' BDHP.
11. ὅλην τὴν αἰγυπτον cum MABC, 81, vg. syr.sch. sah. copt.; item Dgr. ὅλης τῆς αἰγυπτου. — ὅλ. τὴν γῆν αἰγυπτον cum EHP syr.P arm. aeth.utr. (omittunt ὅλην). ευρισκον cum MCDH. — BEP cat.¹⁰⁹ ηγρισκον.
12. οἰτια cum MABCDE, 5, 6, 8, 15, 36, 40, 100, 105, cat. οἰτα cum HP. εἰς αἰγυπτον cum MABCE, 40. ἐν αἰγυπτῳ cum DHP. — V. d. S. Bakhuyzen (Theol. Tijdschr. 1883, bl. 603) scribit, hic nonnulla verba excidisse vel legendum esse ἐν Αἰγυπτῳ. Sed cf. vs. 4.
13. ἀεγνωρίσθη cum MCDEHP. Cf. LXX Gen. 45 : 1. ἐγνωρίσθη cum AB (25 ἐγνωσθη). Cf. etiam Latt.: d recognitus est, e agnitus est, vg. cognitus est. τὸ γένος αὐτοῦ cum MAE, 40, vg. arm. τ. γε. του ἰωσηφ cum DHP; item τ. γε. ἰωσηφ cum BC, 47.
14. ἰακωβ ante τον πατ. αὐτου cum MABCDE vg sah. copt. arm. Post τ. πατ. αὐτ. cum HP syr.utr. — 15, 18, 36, 47*, 163, cat.¹¹⁰ aeth.utr. plane omittunt. συγγεῖαιρ sine αὐτου cum MABCHP am. fu. demid. syr.P arm. cat. Addunt αὐτου DE vg.cle. tol. syr.sch. sah. copt. aeth. — Blass legit (ita ut F. R.) τὴν συγγεῖαιρ et vs. 15: ἐν εβδομ. καὶ πεντε η. κατεβη Ἰακωβ εἰς Αἰγυπτον.

νειαν ἐν ψυχαῖς ἐβδομήκοντα πέντε. 15 καὶ κατέβη Ἰακώβ εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἐτελεύτησεν αὐτὸς καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν. 16 καὶ μετετέθησαν εἰς Συχέμ καὶ ἐτέθησαν ἐν τῷ μνήματι ᾧ ὠνήσατο Ἄβραάμ τιμῆς ἀργυρίου παρὰ τῶν υἰῶν Ἐμμοῦ ἐν Συχέμ. 17 καθὼς δὲ ἤγγιζεν ὁ χρόνος τῆς ἐπαγγελίας, ἧς ὠμολόγησεν ὁ θεὸς τῷ Ἄβραάμ, ἠΰξησεν ὁ λαὸς καὶ ἐπληθύνθη ἐν Αἰγύπτῳ, 18 ἄχρι οὗ ἀνέστη βασιλεὺς ἕτερος ἐπ' Αἴγυπτον, ὃς οὐκ ᾔδει τὸν Ἰωσήφ. 19 οὗτος κατασφοισάμενος τὸ γένος ἡμῶν ἐκάκωσεν τοὺς πατέρας, τοῦ ποιεῖν τὰ βρέφη ἐκθета αὐτῶν εἰς τὸ μὴ ζωογονεῖσθαι. 20 Ἐν ᾧ καιρῷ ἐγεννήθη Μωσῆς, καὶ ἦν ἀσείως τῷ θεῷ. ὃς ἀνετράφη μῆνας τρεῖς ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρὸς· 21 ἐκτεθέντος δὲ αὐτοῦ, ἀεὶλατο αὐτὸν ἡ θιργάτηρ Φαραὼ καὶ ἀνεθρέφαστο αὐτὸν ἐαυτῇ εἰς υἰόν. 22 καὶ ἐπαιδεύθη Μωσῆς ἐν πάσῃ σοφίᾳ Αἰγυπτίων ἦν δὲ δυνατὸς ἐν λόγοις καὶ ἐργοῖς αὐτοῦ. 23 ὡς δὲ ἐπληροῦτο αὐτῷ τεσσαρακοναετής χρόνος, ἀνέβη ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτοῦ ἐπισκέψασθαι τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, τοὺς υἰοὺς Ἰσραὴλ. 24 καὶ ἰδὼν τινα ἀδικουμένον ἡμῶν, καὶ ἐποίησεν ἐκδίκησιν τῷ καταπονουμένῳ πατάξας τὸν Αἰγύπτιον. 25 ἐνόμιζεν δὲ συνίεναι τοὺς ἀδελφοὺς, ὅτι ὁ θεὸς διὰ χιρὸς αὐτοῦ δίδωσιν σωτηρίαν αὐτοῖς· οἱ δὲ οὐ συνῆκαν. 26 τῇ τε ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ ὤφθη αὐτοῖς μαχο-

Dl. 10, 22

Gu. 49, 33

Ios. 24, 32

Gu. 49, 30

33, 19

Gu. 24, 7

Kx. 1, 7—10

Kx. 2, 2^{ae}.

Kx. 2, 11 a.

Kx. 2, 13

15. καὶ κατέβη cum **ACEP** cat. vg. syr.sch. aeth. κατέβ. δε cum **BH** sah. copt. arm. — *D*, 40, 73, 96, syr.p nil nisi κατέβη. — εἰς αἰγυπτ. cum **AC DEHP** vg. syr.utr. sah. copt. Omittit *B*.
16. ὡ ὠνήσατο cum **ABCDE** cat. ο ὠνησατ. cum **HP**. εμμοῦ cum **ABCDH**. εμμοῦ cum **EP**. ἐν συχεμ cum ***BC**, 15, 18, 66, 69, 96, 100, 105, 163, cat. sah. copt. arm. του ἐν συχ. cum **CAE** tol. syr.p. του συχεμ cum **Dgr. H(P του χεμ)** vg. (filii Sychemi) aeth. (ut vg.) Chr.; d verò et *sychem*. syr.sch. ar.^o plane omittunt.
17. ὠμολόγησεν (**κ** ὠμολογ.) cum **ABC**, 15, 36, cat.¹¹⁰ vg. (confessus erat, demid. constituerat) sah. arm. syr.p^{mg}. aeth. — *DE* Bed.retr.¹²⁶ tol. ἐπηγγύλατο. — ὠμοσεν cum **HP**, 31, 61, syr.sch.etp^{txt}. copt. ex **LXX** Gen. 24:7, 26:3 etc.
18. ἀχρι cum **B*CD**. ἀχρῖς cum **AB⁸EHP**. ἐπ αἰγυπτον cum **ABC** cat. vg. sah. copt. syr.sch.etp^{mg}. arm. aeth. Omittunt *DEHP*, 31 61 syr.p txt.
19. τοὺς πατέρας sine ἡμ. cum **BD** am.* fu. Addunt ἡμῶν **ACEHP** vg.cle. sah. copt. syr.utr. arm. aeth. ἐκθета post τα βρεφη cum **ABC** (31, 61 post τα βρ. αυτων). Post ποιειν cum *DEHP*.
20. του πατρος sine αυτ. cum **ABCHP**. Addunt αυτου *DE* vg. — Cobet (Mnemosyne, 1860, p. 389) coniecit δεκτος τῷ θεῷ. Cf. contra V. d. S. Bakhuyzen.
21. ἐκτεθέντος δε αυτου cum **ABCD**, 8, 15, 18, 29, 36, 40, 61, 96, cat. vg. — *EHP* ἐκτεθεντα δε αυτου. — Praeterea addunt *DE* syr.p c* παρα (*E* εἰς) τον ποταμον. — ἀεὶλατο cum **ABCDEH**, 61. ἀεὶλετο cum *P*.
22. ἐν παση σοφια cum **ACE**. παση σοφια cum **BD²HP**, 61, cat. vg. — *D**, Clem.⁴¹³ Chr.³,¹⁴² πασαν την (Clem. omittit) σοφίαν. — ἦν δε cum **ABC HP**. — *DEgr.*, [scr. ἦν τε, 99 και ἦν. — ἐν λογ. κ. ἐργ. cum **ABCDH**, 61. ἐν λογ. κ. ἐν ἐργ. cum **Egr.P** vg. αυτου cum **ABCDE**, 61, vg. Omittunt *HP* syr.p.
23. τεσσαρακοναετης (*D* μ. ετης) cum **AB*C**. τεσσαρακοντ. cum **B⁸EHP**.
24. ἀδικουμενου: *DE* syr.sch.etp c*, ar.^o aeth. addunt εκ του γενοϋς αυτου (*Dgr.* omittit αυτου).
25. τ. αδελφους sine αυτ. cum **ABC** vg. Addunt αυτου *ADEHP* tol. syr.utr. sah. copt. arm. aeth. σωτηριαν αυτοις cum **ABCD**. αυτοις σωτηριαν cum *EHP*.
26. τῇ τε cum **ABCD²(D*, d τότε)H** cat. syr.utr. aeth. τῇ δε cum *EP* vg.

μένους, καὶ συνήλλασεν αὐτοὺς εἰς εἰρήνην εἰπὼν ἄνδρες, ἀδελφοί ἐστε ἵνα τί ἀδικεῖτε ἀλλήλους; 27 ὁ δὲ ἀδικῶν τὸν πλησίον ἀπόσωτο αὐτὸν εἰπὼν τίς σε κατέστησεν ἄρχοντα καὶ δικαστὴν ἐφ' ἡμῶν; 28 μὴ ἀνελεῖν με σὺ θέλεις, ὃν τρόπον ἀνεῖλες ἐχθὲς τὸν Αἰγύπτιον; 29 ἔφηνεν δὲ Μωσῆς ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ, καὶ ἐγένετο πάροικος ἐν γῆ Μαδιάμ, οὗ ἐγέννησεν υἱὸς δύο. 30 Καὶ πληρωθέντων ἐτῶν τεσσαράκοντα, ὤφθη αὐτῷ ἐν τῇ ἐρήμῳ τοῦ ὄρους Σινᾶ ἄγγελος ἐν φλογὶ πυρὸς βάτου. 31 ὁ δὲ Μωσῆς ἰδὼν ἐθαύμαζεν τὸ δρᾶμα προσερχομένου δὲ αὐτοῦ κατανοῆσαι, ἐγένετο φωνὴ κυρίου· 32 ἐγὼ ὁ θεὸς τῶν πατέρων σου, ὁ θεὸς Ἀβραάμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ. ἔντρομος δὲ γενόμενος Μωσῆς οὐκ ἐτόλμα κατανοῆσαι. 33 εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ κύριος· λῦσον τὸ ὑπόδημα τῶν ποδῶν σου· ὁ γὰρ τόπος ἐφ' ᾧ ἔστηκας γῆ ἁγία ἐστίν. 34 ἰδὼν εἶδον τὴν κάκωσιν τοῦ λαοῦ μου τοῦ ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ τοῦ στεναγμοῦ αὐτῶν ἤκουσα, καὶ κατέβην ἐξελεῖσθαι αὐτούς· καὶ νῦν δεῦρο ἀποστελλῶ σε εἰς Αἰγύπτιον. 35 Τοῦτον τὸν Μωσῆν, ὃν ἠρῆσαντο εἰπόντες· τίς σε κατέστησεν ἄρχοντα καὶ δικαστὴν; τοῦτον δὲ θεὸς καὶ ἄρχοντα καὶ λυτρωτὴν ἀπέσταλκεν σὺν χειρὶ ἀγγέλου τοῦ ὀφθέντος αὐτῷ ἐν τῇ βάρῃ. 36 οὗτος ἐξήγαγεν αὐτοὺς ποιήσας τέρατα καὶ σημεῖα ἐν γῆ Αἰγύπτῳ καὶ

sah. copt. arm. *συνήλλασεν* cum *ABCD*, e, vg. syr.utr. sah. *συνήλασεν* cum *AEgr.P*, item *vid.* copt. arm. aeth. *εστε* sine *νμεις* cum *ABCE*, 27, 29, 40, 61, 69, 81, 105, 163, vg. sah. arm. *Addunt νμεις HP* cat.¹¹³ copt. syr.P aeth. — F. R. legit vs. 26^b: *ειπων Τι ποιειτε, ανδρες αδελφοι; ινα τι αδικειτε αλληλους;*

27. *εφ ημων* cum *ABCHP* cat.¹¹⁴. *εφ ημας* cum *DE*.

28. *εχθες* cum *ΒB*CD*, 34. *χθες* cum *AEHP*.

30. *τεσσαρακοντ.* cum *AB*C*; *D* *μ.* *τεσσαρακοντ.* cum *B³EHP*. *αγγελος* sine additamento cum *ABC*, 61, 81, vg. sah. copt. *Addunt κυριου DEHP* syr.utr. arm. aeth. *εν φλογι πυρος* cum *BDHP* sah. copt. syr.P arm. aeth. *εν πυρι φλογος* cum *ACE* cat.¹¹⁵ vg. syr.sch.

31. *εθαυμαζεν* cum *DEHP*, 1, 31, 61, cat. Aug. tri. 3, 806. *εθαυμασεν* cum *ABC*, 13, vg. *εγενετο φωνη κυριου* cum *AB* am. fu. demid. cod. bedae copt. *Addunt προς αυτον C(E)HP* sah. Similiter *E Bed. retr. 26* ex Graec. omisso *κυριου* *addunt εκ του ουρανου λεγουσα προς αυτον*.

32. *και ισαακ (CD ισακ) και ιακ.* cum *ABC*, 15, 26, 37, 40, 61, 96, fu. sah. syr.utr. arm. *και ο (D omittit) θεος ισ. και ο (D omittit) θεος ιακ.* cum *DEHP* vg. copt. aeth.

33. *εφ ω* cum *ABCD²(* ου)*, 61. *εν ω* cum *EHP*. — F. R. *και εγενετο φωνη προς αυτον pro επεν . . . κυριος*.

34. *αυτου* cum *ACEHP* vg. sah. copt. syr.P arm. aeth. *αυτου* cum *BD*, 26, syr.sch. *αποστελω (ME -σιλ-)* cum *ABCDE*, 61, 69*, 105, 163, cscr. cat. *αποστελω* cum *HP*.

35. *δικαστην* sine additamento cum *ABHP* vg. syr.P txt. — *BCD*, 15, 18, 33, 61 *addunt εφ ημων, E εφ ημας*. — *και ante αρχοντα secundum (A αρχηγον)* cum *ABDE*, 15, 18, 27, 40, 61, 96, cat. syr.P. *Omittunt *ACHP* vg. syr.sch. sah. copt. arm. *απεσταλκεν* cum *ABDE*. *απεστειλεν* cum *CHP*. *συν χειρι* cum *ABCD²ET* vg. sah. syr.P. *εν χειρι* cum *HP* cat. d, syr.sch. copt. arm. aeth.

36. *εν γη αιγυπτω* cum *AEHP*, 61, e*. *εν τη αιγυπτω* cum *BC*, 15, 18, 24, 31, cat.¹¹⁸, d, sah. *εν γη αιγυπτου* cum *D²ET*, e**, vg. *τεσσαραχ.* cum *AB*²C*: *D*, 61 *μ.* *τεσσαραχ.* cum *EHP*.

ἐν ἐρυθρᾷ θαλάσῃ καὶ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἔτη τεσσαράκοντα. 37 οὗτός ἐστιν ὁ Μωσῆς ὁ εἰπας τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ· προφήτην ὑμῖν ἀναστήσει ὁ θεὸς ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν ὡς ἐμέ. 38 οὗτός ἐστιν ὁ γενόμενος ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐν τῇ ἐρήμῳ μετὰ τοῦ ἀγγέλου τοῦ λαλοῦντος αὐτῷ ἐν τῷ ὄρει Σινᾶ καὶ τῶν πατέρων ἡμῶν, ὃς ἐδέξατο λόγια ζῶντα δοῦναι ἡμῖν, 39 ᾧ οὐκ ἠθέλησαν ὑπήκοοι γενέσθαι οἱ πατέρες ἡμῶν, ἀλλὰ ἀπόσωαντο καὶ ἐστράφησαν ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν εἰς Αἴγυπτον, 40 εἰπόντες τῷ Ἀαρῶν· ποίησον ἡμῖν θεοὺς, οἱ προπορεύσονται ἡμῶν· ὁ γὰρ Μωσῆς οὗτος, ὃς ἐξήγαγεν ἡμᾶς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, οὐκ οἶδαμεν τί ἐγένετο αὐτῷ. 41 καὶ ἔμοσχοποίησαν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις καὶ ἀνήγαγον θυσίαν τῷ εἰδώλῳ, καὶ εὐφραίνοντο ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν αὐτῶν. 42 ἔστρεψεν δὲ ὁ θεὸς καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς λατρεύειν τῇ στρατιᾷ τοῦ οὐρανοῦ, καθὼς γέγραπται ἐν βιβλίῳ τῶν προφητῶν· μὴ σφάγια καὶ θυσίας προσηγάκατέ μοι ἔτη τεσσαράκοντα ἐν τῇ ἐρήμῳ, οἶκος Ἰσραὴλ, 43 καὶ ἀνελάβετε τὴν σκηνὴν τοῦ Μολὼχ καὶ τὸ ἄστρον τοῦ θεοῦ Ῥομφάν, τοὺς τύπους οὓς ἐποίησατε προσκυνεῖν αὐτοῖς; καὶ μετοικιῶ ὑμᾶς ἐπέκεινα Βαβυλῶνος. 44 Ἡ σκηνὴ τοῦ μαρτυρίου ἦν τοῖς πατράσιν ἡμῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ, καθὼς διετάξατο ὁ λαλῶν τῷ Μωσῇ ποιῆσαι αὐτὴν κατὰ τὸν τύπον ὃν ἐώρακει· 45 ἦν καὶ εἰσήγαγον διαδεξάμενοι οἱ πατέρες ἡμῶν μετὰ Ἰησοῦ ἐν τῇ κατασχέσει τῶν ἐθνῶν, ὃν ἐξῶσεν ὁ θεὸς ἀπὸ προσώπου τῶν πατέρων ἡμῶν, ἕως τῶν ἡμερῶν Δαυὶδ, 46 ὃς εὗρεν χάριν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καὶ ἡτήσατο εὐρεῖν

37. *ειπας* cum **ABCD**, 61. *ειπων* cum **EHP**. ο θεος sine κυριος cum **ABD**, 61, vg. sah. aeth. Praemittunt κυριος **CEHP** cat. copt. syr.p arm. Praeterea ο θεος scripsimus absque *νμων* (*ημων*) cum **ABCD**, 61, vg. sah. copt. syr.utr. arm. aeth. Addit *νμων P*, item *EH ημων*. — ως (**D*** *ωσει*) *εμε* sine additamento cum **ABHP**, 61, sah. Addunt *αυτου ακουσεσθε CDE* cat. vg. syr.utr. copt. arm. aeth.
38. Pro *ημιν* legunt **MB**, 36, 43 *νμιν*. Sic etiam Westcott-Hort et Weiss (Die Apostelgeschichte, Textkrit. Unters. 1893). *εδεξατο: B εξεδεξατο*.
39. *αλλα* cum **ABCDEH**. *αλλ* cum **P** cat. *εν ταις καρδιαις* cum **ABC**, 40, 96*, cat. sah. *ταις καρδιαις* cum **DE**, 61, vg. arm. syr.sch. aeth.ro. *τη καρδια* cum **HP** copt. (*εν τ. κα.*) syr.p aeth.pp.
40. *εγενετο* cum **ABC** cat.¹¹⁰. *γεγονεν* cum **DEHP**, 61.
41. *ευφραινοντο* cum **ABCEH**. — **DP**, 32, 103ms, 104, k^{scr}. *ηυφραιν*.
42. *τεσσαρακοντ.* cum **AB*C**; **D**, 16 $\bar{\mu}$. *τεσσαρακ.* cum **B³EHP**.
43. *θρου* sine *νμων* cum **BD**, 15, 18, 36, syr.sch. sah. arm. Addunt *νμων* (item **LXX**) **ACEHP** vg. copt. syr.p aeth. *ρομφαν* cum **M***, 3, item **B ρομφα**. Praeterea certe *-μφ-* confirmant **D**, vg. Ir.int.²⁴⁵ *ρεμφαμ*, 61, vg.cod.lachm. arm. *ρεμφα*, *ρεμφαν* cum 1, 31. *ρεφαν* (**κ^A** al. *ραι-*) cum **κ^AACE** cat. syr.utr. (etiam p mg. gr.) sah. copt.
44. *ην τοις* cum **ABCD²HP**, 61, e, am.* fu. luxon. copt. *ην εν τοις* cum **D*** **Egr.**, cat.¹²¹ syr.p arm. *εωρακει* (**P** *εορ.*) cum **ABCP**. — **Dgr.** **Egr.** **H** cat. *εωρακεν* (**D** *εορ.*).
45. *εξεωσεν* cum **M^{*}E**, 5, 10, 13, 15, 17, 18, 38, 46, 180. *εξεωσεν* cum **κ^AABCD** **HP**. *δαειδ* cum **MBD**; per compendium **ACEHP**. — Textus receptus *δαβιδ*, Scholz *δαυιδ* cum minusculis.
46. *τω οικω* cum **M^{*}BDH**. *τω θεω* cum **κ^AACEP** cat. vg. syr.utr. sah. copt. arm. aeth. — Tisch. en Weiss legunt *τω οικω*. Wendt (comm. Meyer a. h. l.,

- I Reg. 6, 1 σκῆνωμα τῷ θεῷ Ἰακώβ. 47 Σολωμῶν δὲ ὠκοδόμησεν αὐτῷ οἶκον. 48 ἀλλ' οὐχ
 17, 24 ὁ ὕψιστος ἐν χειροποιήτοις κατοικεῖ, καθὼς ὁ προφήτης λέγει· 49 ὁ οὐρανός μοι
 Jos. 66, 1 κ. θρόνος, ἢ δὲ γῆ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν μου· ποῖον οἶκον οἰκοδομήσετέ μοι, λέγει
 κύριος, ἢ τίς τόπος τῆς καταπαύσεώς μου; 50 οὐχί ἡ χεὶρ μου ἐποίησεν ταῦτα
 πάντα; 51 Σκληροτράχηλοι καὶ ἀπερίτμητοι καρδίαις καὶ τοῖς ὠσίν, ὑμεῖς ἀεὶ
 τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ ἀντιπίπτετε, ὡς οἱ πατέρες ὑμῶν καὶ ὑμεῖς. 52 τίνα τῶν
 Gal. 3, 19 προφητῶν οὐκ εἰδῶξαν οἱ πατέρες ὑμῶν; καὶ ἀπέκτειναν τοὺς προκαταγγεῖλαντας
 Hebr. 2, 2 περὶ τῆς ἐλευσεως τοῦ δικαίου, οἱ γὰρ ὑμεῖς προδότες καὶ φονεῖς ἐγένεσθε,
 53 οἵτινες ἐλάβετε τὸν νόμον εἰς διαταγὰς ἀγγέλων, καὶ οὐκ ἐφελάξατε.
 54 Ἀκούοντες δὲ ταῦτα διεπρίοντο ταῖς καρδίαις αὐτῶν καὶ ἔβρουχον τοῖς
 ὀδόντας ἐπ' αὐτόν. 55 ὑπάρχον δὲ πλήρης πνεύματος ἁγίου, ἀνετίσας εἰς τὸν
 Mt. 26, 64 οὐρανὸν εἶδεν δόξαν θεοῦ καὶ Ἰησοῦν ἐστῶτα ἐκ δεξιῶν τοῦ θεοῦ, 56 καὶ εἶπεν ἰδοὺ
 θεορῶ τοὺς οὐρανοὺς διηρογίμενους καὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐκ δεξιῶν ἐστῶτα
 τοῦ θεοῦ. 57 κράξαντες δὲ φωνῇ μεγάλῃ συνέσχον τὰ ὦτα αὐτῶν καὶ ὤρμησαν
 ὁμοθυμαδὸν ἐπ' αὐτόν, 58 καὶ ἐκβαλόντες ἔξω τῆς πόλεως ἐλιθοβόλουν. καὶ οἱ
 μάρτυρες ἀπέθεντο τὰ ἱμάτια αὐτῶν παρὰ τοὺς πόδας νεανίον, καλουμένου Σαῦλου,
 59 καὶ ἐλιθοβόλουν τὸν Στέφανον, ἐπικαλούμενον καὶ λέγοντα· κύριε Ἰησοῦ,
 Lc. 23, 46 δέξαι τὸ πνεῦμά μου. 60 θεὸς δὲ τὰ γόνατα ἔκραξεν φωνῇ μεγάλῃ· κύριε, μὴ
 Lc. 23, 34 στήσης αὐτοῖς τὴν ἁμαρτίαν ταύτην. καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐκοιμήθη. Σαῦλος δὲ ἦν
 συνευδοκῶν τῇ ἀναιρέσει αὐτοῦ.

1888) et Blass legunt τῷ θεῷ Ἰακώβ. Hort conjecit ΤΩ ΚΩ (τῷ κυριῷ) pro ΤΩ ΟΙΚΩ.

47. σαλωμων (κ-λωμων) cum κ.1C. σολομων cum BDEHP. ωκοδομησεν cum κ.ΑΒ³CEHP. — B*D οικοδομ.
 48. εν χειροποιητ. sine additamento cum κ.ΑΒCDE. Addunt ναοις HP cat. arm.
 50. ταυτα ante παντα cum κ.ΒΗ, 13, 61, vg. syr. utr. sah. copt. Post παντ. cum ACDEP.
 51. καρδιαις cum κ.ΑCΔ, 7, 14*, 40, 66mg., 96, 100, 163, cscr. (sed κ praemittit ταις), item cordibus vg. syr. P arm. aeth. — Β καρδιας. — τη καρδια cum EHP, 61, cat. m, tol. syr. sch. sah. copt. ως etiam Ath. Chr. Cyr. καθως cum D.
 52. γεγενεσθε cum κ.ΑΒCDE. γεγενησθε cum HP.
 54. ταυτα cum κ.ΑΒCDEHP vg. — D αυτου. κ* omittit.
 56. διηρογυμενους (B* -γγυ-) cum κ.ΑΒC, 27, 29, 61, 66**, 105, 163. απεωγυμενους cum D²EHP cat. Const. 6, 30, 5; item D* ηνεωγυμενους. — εκ δεξιων εστωτα cum κ.ΒDHP ain. fu. tol. — κ* ACE, 31, 40, 96, cat. 128 m⁴, vg. cle. demid. εστωτα εκ δεξιων.
 57. κραξαντες: Battier conjecit κραξαντος. Cf. V. d. S. Bakhuyzen.
 58. τα ιματ. αυτων (B εαντ.) cum κ.Α(Β)CDE, 13, 61, cat. 130, item vestimenta sua vg. Omittunt αυτων HP.
 59. Post επικαλονμενον supponunt Bentley, Valckenaer et V. d. S. Bakhuyzen lacunam. Cf. V. d. S. Bakhuyzen.
 60. φωνη μεγαλη cum κ.ΑΒC²D²EHP. — Dgr.* φωνην μεγαλην. κ* omittit. την αμαρτ. ταυτην hoc ordine cum κ.ΕHP cat. d (peccatum hoc) ep. vienn. et lugd. Or. 1, 222. ταυτ. την αμαρτ. cum ABCDgr. Petr. can. 9, item hoc peccatum, m, vg.

VIII.

1 Ἐγένετο δὲ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ διωγμὸς μέγας ἐπὶ τὴν ἐκκλησίαν τὴν ἐν Ἱερουσόλοιμοις· πάντες διεσπάρησαν κατὰ τὰς χώρας τῆς Ἰουδαίας καὶ Σαμαρίας πλὴν τῶν ἀποστόλων. 2 συνεκόμισαν δὲ τὸν Στέφανον ἄνδρες εὐλαβεῖς καὶ ἐποίησαν κοινὸν μέγαν ἐπ' αὐτῷ. 3 Σαῦλος δὲ ἐλυμαίνετο τὴν ἐκκλησίαν, κατὰ τοὺς οἴκους εἰσπορευόμενος, σύρων τε ἄνδρας καὶ γυναῖκας παρεδίδου εἰς φυλακὴν.

4 Οἱ μὲν οὖν διασπαρέντες διήλθον εὐαγγελιζόμενοι τὸν λόγον· 5 Φίλιππος δὲ κατελθὼν εἰς τὴν πόλιν τῆς Σαμαρίας ἐκήρυσεν αὐτοῖς τὸν Χριστόν. 6 προσεῖχον δὲ οἱ ὄχλοι τοῖς λεγομένοις ὑπὸ τοῦ Φιλίππου ὁμοθυμαδὸν ἐν τῷ ἀκούειν αὐτοῖς καὶ βλέπειν τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει. 7 πολλοὶ γάρ τῶν ἐχόντων πνεύματα ἀκάθαρτα, βοῶντα φωνῇ μεγάλῃ ἐξήρχοντο. πολλοὶ δὲ παραλελυμένοι καὶ χωλοὶ ἐθεραπεύθησαν· 8 ἐγένετο δὲ πολλὴ χαρὰ ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ. 9 Ἄνῃρ δὲ τις ὀνόματι Σίμων προὔπληρχεν ἐν τῇ πόλει μαγεύων καὶ ἐξιστάνων τὸ ἔθνος τῆς Σαμαρίας, λέγων εἶναι τινα ἑαυτὸν μέγαν, 10 ᾧ προσεῖχον πάντες ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου λέγοντες· οὗτός ἐστιν ἡ δύναμις τοῦ θεοῦ ἢ καλουμένη μεγάλη. 11 προσεῖχον δὲ αὐτῷ διὰ τὸ ἰκανῶς χρόνῳ ταῖς μαγίαις ἐξεστακέναι αὐτούς. 12 ὅτε δὲ ἐπίστευσαν τῷ Φιλίππῳ εὐαγγελιζομένῳ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ ὀνόματος Ἰησοῦ

VIII: 1. παντες sine copula cum κ^* , 13, 47. παντ. δε cum BCD $\delta\epsilon$ -EHP cat. sah. copt. syr. P. παντ. τε cum A. Item $\kappa\epsilon$ και παντες. 106, d παντ. γαρ. — σαμαριας cum κ DE. σαμαρειας cum ABCHP. αποστολων: D * . d, sah. Aug. unit. ecll. 357 addunt οι εμειναν εν Ιερουσαλημ. Hic versus interpolatus est, Ziegler et Eichhorn. Cf. V. d. S. Bakhuyzen. Vs. 2 congruit cum 7 : 60. Redactor textum c. 7 : 54—8 : 3 non optime redegit.

2. εποιησαν cum κ ABCD cat. εποιησαντο cum EHP.
4. F. R. addit post τον λογον: κατα τας πολεις και κωμιας της Ιουδαίας.
5. εις την πολιν cum κ AB, 31, 40. εις πολιν cum CDEHP. σαμαριας cum κ CDE (κ^* καισαριας). σαμαρειας cum ABHP.
6. προσειχ. δε cum κ ABC δ , 61, cat. e, vg. sah. copt. syr. P. — προσειχ. τε cum E δ -HP.
7. πολλοι primum cum κ ABCE, 18, 36, 40, 61, cat.¹³⁴ (item I ρ vid.; * απο sive παρα πολλοις, sed locus retractando corruptus est; d a nullis enim qui etc.). Eandem scripturam confirmare videntur vg. sah. syr.^{utr.} πολλων cum HP copt. (ex nullis enim in quibus spir. immundi fuerant, egrediebantur exclamantes) arm. φωνη μεγαλη cum κ ABCDEHP vg. μεγαλ. φων. cum minusculis. εξηρχοντο cum κ ABCDE. εξηρχετο cum HP.
8. εγενετ. δε cum κ .ABC, 40, 61, cat. copt. και εγενετ. cum EHP syr. P arm. aeth. πολλη χαρα cum κ ABC, 47, 61. — γαρ. μεγαλη cum DEHP vg.^{cle} syr. P arm.
9. εξιστανων cum κ ABC, 40, 61, 96*. εξιστων cum D 2 (εξειστων)EHP. σαμαριας cum κ CDEP. -ρειας cum ABH. μεγαν pro interpolamento habent Valckenaer, V. d. S. Bakhuyzen, Blass. Cf. 5 : 36.
10. παντες cum κ ABCDE, 61, vg. sah. copt. syr.^{utr.} arm. aeth.^{ro}. Omittunt HP. καλουμενη cum κ ABCDE vg. copt. syr. P arm. aeth.^{ro} Ir. int. Or. 1. 638 et 4. 39. Omittunt HLP sah. syr.^{sch.} aeth. PP.
11. μαγιας cum κ .ACDEH. μαγιαις cum BLP.
12. περι cum κ ABCDE, 34, 36, 61, cat.¹³⁵, item vg. sah. copt. syr.^{utr.} arm. aeth. τα περι cum HLP. ιω $\zeta\upsilon$ cum κ ABCDEHLP. του ιω $\zeta\upsilon$ cum minusculis.

Χριστοῦ, ἐβαπτίζοντο ἄνδρες τε καὶ γυναῖκες. 13 ὁ δὲ Σίμων καὶ αὐτοὺς ἐπίστευσεν, καὶ βαπτισθεὶς ἦν προσκατερόν τῷ Φίλιππῳ, θεωρῶν τε σημεῖα καὶ δυνάμεις μεγάλας γινόμενας ἐξίστατο. 14 ἀκούσαντες δὲ οἱ ἐν Ἱεροσολύμοις ἀποστόλοι οὗτι δέδεκται ἡ Σαμαρία τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, ἀπέστειλαν πρὸς αὐτοὺς Πέτρον καὶ Ἰωάννην, 15 οἵτινες καταβάντες προσηύξαντο περὶ αὐτῶν, ὅπως λάβωσιν πνεῦμα ἅγιον. 16 οὐδέπω γὰρ ἦν ἐπ' οὐδενὶ αὐτῶν ἐπιπετωκός, μόνον δὲ βεβαπτισμένοι ὑπῆρχον εἰς τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ. 17 τότε ἐπετίθεισαν τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτούς, καὶ ἐλάβανον πνεῦμα ἅγιον. 18 ἰδὼν δὲ ὁ Σίμων οὗτι διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων δίδεται τὸ πνεῦμα, προσήνεγκεν αὐτοῖς χρήματα, 19 λέγων· ὅτι κἀμοὶ τὴν ἐξουσίαν ταύτην, ἵνα ὡς ἂν ἐπιθῶ τὰς χεῖρας λαμβάνῃ πνεῦμα ἅγιον. 20 Πέτρος δὲ εἶπεν πρὸς αὐτόν· τὸ ἀργυρίδι σου σὺν σοὶ εἶη εἰς ἀπόλειαν, οὗτι τὴν δωρεάν τοῦ θεοῦ ἐνόμισας διὰ χρημάτων πᾶσθαι. 21 οὐκ ἔστιν σοι μερὶς οὐδὲ κλῆρος ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ· ἡ γὰρ καρδιά σου οὐκ ἔστιν εὐθεῖα ἔναντι τοῦ θεοῦ. 22 μετανόησον οὖν ἀπὸ τῆς κακίας σου ταύτης, καὶ δεήθητι τοῦ κυρίου, εἰ ἄρα ἀφεθήσεται σοὶ ἡ ἐπίνοια τῆς καρδίας σου· 23 εἰς γὰρ χολὴν πικρίας καὶ σύνδεσμον ἀδικίας ὄρω σε ὄντα. 24 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Σίμων εἶπεν· δεήθητε ἡμεῖς ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς τὸν κύριον, ὅπως μηδὲν ἐπέλθῃ ἐπ' ἐμὲ ὧν εἰρήκατε.

25 Οἱ μὲν οὖν διαμαρτυρούμενοι καὶ λαλήσαντες τὸν λόγον τοῦ κυρίου ἐπέστρεφον εἰς Ἱεροσόλυμα, πολλὰς τε κώμας τῶν Σαμαριτῶν εὐηγγελίζοντο.

26 Ἄγγελος δὲ κυρίου ἐλάλησεν πρὸς Φίλιππον λέγων· ἀνάστηθι καὶ πορεύου

13. σημεῖα καὶ δυνάμεις cum **ABCD** cat. vg. syr.scb. sah. copt. arm. aeth. utr. *δυνάμεις καὶ σημεῖα* cum **EHL P** syr.p. Praeterea addidimus *μεγάλας* cum **ABCD** cat. vg. syr.scb. sah. copt.; item *E* syr.p c* *μεγάλα*. Omittunt **HLP**. *γινόμενας* cum **ABD**, 13, 31, 61, k^{sc1}, cat. *γινόμενα* cum **EHL P**. — *C* omittit.
15. *σαμαρια* cum **ABDE**, 1^{scr}. *σαμαρεία* cum **ABHLP**. *πέτρον* cum **ABCDE**. Praemittunt *τον* **HLP**.
16. *οὐδέπω* cum **ABCDE**, 61, cat. *οὐπω* cum **HLP**.
17. *ἐπετίθεισαν* cum **AD**²; item *B* *ἐπετίθεισαν*, *C* *ἐπετίθεισαν*. — *ἐπετίθου* cum **D*****EHL P**.
18. *ιδὼν* cum **ABCDE**. *θεασαμενος* cum **HLP**. *το πνεῦμα* sine additamento cum **AB** sah. Addunt *το ἅγιον* **ACDEHLP** vg. syr.utr. copt. arm. aeth.
19. *D* legit *παράκαλον* καὶ *λέγων*.
21. *ἐναντι* cum **ABD**, 15, 27, 36, cat. Item *C* *ἐναντιον*. — *ἐρωπιον* cum **EHL P**.
22. *τ. κυριον* cum **ABCDE** sah. copt. syr.p arm. *τ. θεον* cum **HLP** cat. vg. syr.scb.
24. *εἶπεν*: *D* addit *πρὸς αὐτοῦς*. — *δεήθητε*: *D*, 137, 180, syr.p c* praemittunt *παρακαλω*. — *ων* (*L* ὡς) *εἰρηκατε* (*E* addit *κακῶν*): *D* *τουτων των κακων* *ων εἰρηκατε μοι*; praetereaue **D*** syr.p mg. addunt *ος πολλα κλαιων ον διελημπαγεν*.
25. *διαμαρτυρομενοι* cum **ABCDEH**. — **ILP** *διαμαρτυρομενοι*. — *υπεστρεφον* cum **ABD**, 15, 18, 36, 61, 81, 100, 105, cat. vg. *υπεστρεφον* cum **CEHLP** sah. copt. syr.utr. arm. aeth. *ιεροσολιμα* **ABCDE**, 61, cat. vg. *ιερουσαλημ* cum **HLP**. *σαμαριτων* cum **BE**. *-ρειτων* cum **ABCDHLP**. *ευηγγελιζοντο* cum **ABCDE**gr. cat. vg. sah. syr.p arm. Aug.unit.eccl. *ευηγγελισαυτο* cum **HLP**, e, copt. syr.fch. aeth.
26. *πορευου* cum **ABEHLP**. *πορευθητι* cum **CD**, 40. *αυτη εστιν ερημος* est scholion geographicum apud Γαζα, V. d. S. Bakhuyzen.

κατὰ μεσημβρίαν ἐπὶ τὴν ὁδὸν τὴν καταβαίνουσαν ἀπὸ Ἱερουσαλήμ εἰς Γάζαν Zeph. 2. 4
 αὕτη ἐστὶν ξημος. 27 καὶ ἀναστὰς ἐπορεύθη. καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ Αἰθίοψ εὐνοῦχος
 δυνάστης Κανδάκης βασιλείσης Αἰθίοπων, ὃς ἦν ἐπὶ πάσης τῆς γάζης αὐτῆς,
 ἐληλύθει προσκυνήσων εἰς Ἱερουσαλήμ, 28 ἦν τε ὑποστρέφων, καὶ καθημένος
 ἐπὶ τοῦ ἄρματος αὐτοῦ ἀνεγίνωσκεν τὸν προφήτην Ἡσαΐαν. 29 εἶπεν δὲ τὸ
 πνεῦμα τῷ Φιλίππῳ· πρόσελθε καὶ κολλήθητι τῷ ἄρματι τούτῳ. 30 προσοδραμιῶν
 δὲ ὁ Φίλιππος ἤκουσεν αὐτοῦ ἀναγινώσκοντος Ἡσαΐαν τὸν προφήτην, καὶ εἶπεν·
 ἄρα γε γινώσκεις ἃ ἀναγινώσκεις; 31 ὁ δὲ εἶπεν· πῶς γὰρ ἂν δυναίμην, ἐὰν μὴ
 τις ὀδηγήσῃ με; παρεκάλεσέν τε τὸν Φίλιππον ἀναβάνατα καθίσαί οὖν αὐτῷ.
 32 ἡ δὲ περιοχὴ τῆς γραφῆς ἦν ἀνεγίνωσκεν ἦν αὕτη ὡς πρόβατον ἐπὶ σφαγῆν Joc. 53. 7. 8
 ἤχθη, καὶ ὡς ἄμνος ἐναντίον τοῦ κείραντος αὐτὸν ἀφωτος, οὕτως οὐκ ἀνοίγει τὸ
 στόμα αὐτοῦ. 33 ἐν τῇ ταπεινώσει ἣ κρίσις αὐτοῦ ἤρθη· τὴν γενεάν αὐτοῦ τίς
 διηγῆσεται; ὅτι αἰρεται ἀπὸ τῆς γῆς ἢ ζωῆ αὐτοῦ. 34 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ εὐνοῦχος,
 τῷ Φιλίππῳ εἶπεν· δέομαί σου, περὶ τίνος ὁ προφήτης λέγει τοῦτο; περὶ ἑαυτοῦ
 ἢ περὶ ἑτέρου τινός; 35 ἀνοίξας δὲ ὁ Φίλιππος τὸ στόμα αὐτοῦ καὶ ἀρχάμενος
 ἀπὸ τῆς γραφῆς ταύτης εὐηγγελίστατο αὐτῷ τὸν Ἰησοῦν. 36 ὡς δὲ ἐπορεύοντο
 κατὰ τὴν ὁδόν, ἦλθον ἐπὶ τι ὕδωρ, καὶ φησὶν ὁ εὐνοῦχος· ἰδοὺ ὕδωρ· τί κωλύει
 με βαπτισθῆναι; 38 καὶ ἐκέλευσεν στήναι τὸ ἄρμα, καὶ κατέβησαν ἀμφοτέροι εἰς
 τὸ ὕδωρ, ὃ τε Φίλιππος καὶ ὁ εὐνοῦχος, καὶ ἐβάπτισεν αὐτόν. 39 ὅτε δὲ ἀνέ-
 βησαν ἐκ τοῦ ὕδατος, πνεῦμα κυρίου ἤρπασεν τὸν Φίλιππον, καὶ οὐκ εἶδεν αὐτόν
 οὐκέτι ὁ εὐνοῦχος· ἐπορεύετο γὰρ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ χαίρων. 40 Φίλιππος δὲ ἐξεβήτη

27. βασιλίσσης sine articulo cum ABCDE, 40**, 61, cat. 141; D* vero addit τινος. Praemittunt τῆς HLP. ἐληλυθει cum *AC*D* vg. sah. Praemittunt ος BC²D²EHL P cat. syr. P arm. — syr. sch. (antea et ipse erat super etc.) aeth. utr. et venerat; copt. hic venerat.
28. ἦν τε cum ADEgr. HLP. — BC, e, sah. copt. syr. P Chr.⁹, 161 ἦν δε. — καὶ καθημένος cum ABCD²EHL P (sah. cum vero redibat, sedebat). — D* vg. copt. omittunt καί. — ἀνεγίνωσκεν (sed D, sah. ἀναγινώσκων) sine copula cum *D sah. arm. Thphyl.^a. καὶ ἀνεγίνωσκεν cum BC²EHL P cat. syr. utr. copt. aeth. ἀνεγίνωσκεν τε cum A, vg. legensque. τον προφητ. ησαι. cum ABDEHL P. — C, 31, cat. vg. cle. sah. syr. sch. aeth. ησαι. τον προφ.
30. ησαι. τον προφητ. cum ABC, 13, 69, 105, 163, cat. vg. syr. sch. sah. arm. aeth. τον προφητ. ησαι. cum EHL P, 61, copt. syr. P.
31. ὀδηγήσει (B* oday.) cum AB*CE, 13, 56, 100, 163. ὀδηγήση cum AB³HLP.
32. κείραντος cum ACEHL, 27, 31, 36, 40, 96, cat. κείροντος cum BP.
33. εν τ. ταπεινώσει sine αυτου cum AB, 100, vg. Addunt αυτου CEHL P cat. syr. utr. sah. copt. arm. aeth. την γενεαν sine copula cum ABC, vg. sah. syr. P. την δε γενεαν cum EHL P, tol. copt. arm.
37. Hunc versum textus receptus (= Griesbach et Scholz) sic habet: εἶπε δὲ (E Beda⁴² ex Graeco addit αυτω) ὁ Φίλιππος· εἰ (E εαν) πιστεύεις ἐξ ὅλης τῆς καρδίας (E Beda ex Graeco addit σου) ἔξεστιν (E σωθήσει, e suscepis. e** Beda ex Graeco saluus eris). ἀποκριθεὶς δὲ εἶπε· πιστεύω τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ εἶναι τὸν Ἰησοῦν Χριστόν (E Beda ex Graeco πιστ. εις τον χ̄ν τον υι. του θε.) cum (E Beda ex Graeco), 4**, 15, 27, 29, 36, 60, 69, 97, 100, 105, 106, 107, escr., cat. 146 vg. cle. (etiam demid. am.** tol.) arm. syr. P c.* Cyp.^{31b} Thphyl.^b. Omisimus cum ABCHLP, 13, 61, am.* fu. syr. sch. et ptxt. sah. copt. aeth. utr.

εἰς Ἄζωτον, καὶ διερχόμενος εὐηγγελίζετο τὰς πόλεις πάσας, ἕως τοῦ ἔλθειν αὐτὸν εἰς Καισαρίαν.

IX.

1 Ὁ δὲ Σαῦλος ἔτι ἐμπνέων ἀπειλῆς καὶ φόβου εἰς τοὺς μαθητὰς τοῦ κυρίου, προσελθὼν τῷ ἀρχιερεὶ 2 ἤτήσατο παρ' αὐτοῦ ἐπιστολάς εἰς Λαμασκὸν πρὸς τὰς συναγωγάς, ὅπως ἂν τινὰς εὐρῆς ὄντας τῆς ὁδοῦ, ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας, δεδεμένους ἀγάγῃ εἰς Ἱερουσαλήμ. 3 ἐν δὲ τῷ πορεύεσθαι ἐγένετο αὐτὸν ἐγγίξειν τῇ Λαμασκῷ, ἐξαιφνης τε αὐτὸν περιήστραψεν φῶς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, 4 καὶ πεσὼν ἐπὶ τὴν γῆν, ἤκουσεν φωνὴν λέγουσαν αὐτῷ· Σαοὺλ Σαοὺλ, τί με διώκεις; 5 εἶπεν δὲ· τίς εἶ, κύριε; ὁ δὲ· ἐγὼ εἰμι Ἰησοῦς, ὃν σὺ διώκεις. 6 ἀλλὰ ἀνάστηθι καὶ ἴσσελθε εἰς τὴν πόλιν, καὶ λαληθήσεται σοι ὃ τί σε δεῖ ποιεῖν. 7 οἱ δὲ ἄνδρες οἱ σινοδοεῦντες αὐτῷ εἰστήκεισαν ἐνεοί, ἀκούοντες μὲν τῆς φωνῆς, μηδένα δὲ θεωροῦντες. 8 ἠγέρθη δὲ Σαῦλος ἀπὸ τῆς γῆς, ἠνοιγμένων δὲ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ

40. καισαριαν cum καΕ, 61. καισαρειαν cum BCHLP.

IX: 1. ενπνεων cum καΕHP. εμπν. cum BCL. V. d. S. Bakhuyzen coniecit ετι πνεων. Cf. tamen Blass.

2. αν τινας cum καΕ, 40, 68. εαν τιν. cum ABCHLP. οντας της οδου cum καΑ, 15, 40, 61, 105, item syr.utr. aeth. της οδ. οντας cum BCEHLP.

3. εξαιφνης (κα*CE, 13, al. εξεφν.) τε cum καABC cat.¹⁵⁰. και εξαιφν. cum EHLF. αυτον ante περι. cum καBC, 31, 37, 61, 69, 163, 12lect. cat. — A ante φως περι. ponit. Post περι. cum EHLF vg. syr.utr. arm. περιηστραψεν cum κα²BEHLP, 1, 13, 31, 61. περιηστραψεν cum 1*vid.C³³(* περιηστρ.). εκ cum καBCL, 61, cat. Thphyl.^b, item de e, vg. απο cum EHP.

4. F. R. legit post επι την γην: μετα μεγαλης εκστασεως.

5. ο δε cum ABC cat. vg. Addunt κυριος ειπεν HLP syr.utr. sah. * copt. arm. addunt ειπεν, E addit κυριος προς αυτον. — ιησους sine additamento cum καBHLF cat. vg. sah. copt.cod. syr.p.txt. arm. — ACE, 8, 25, 12lect., demid. syr.sch. et p c*, copt.ed. ar.^e aeth. addunt ο ραζωραιος.

5. 6. αλλα cum καBCEHLP cat. am.* et** syr.sch. et p.txt. sah. copt. arm. zoh. Textus receptus, Griesbach, Scholz: σκληρόν σοι πρὸς κέντρα λακτίζειν. 6 τρέμων τε καὶ θαμβῶν εἶπε· κύριε, τί με θέλεις ποιῆσαι; καὶ ὁ κύριος πρὸς αὐτόν· αὐτόν· absque codice Graeco ut videtur, sed cum vg. (etiam fu. demid.; tol. habet tantum: durum enim tibi est contr. stim. calcitrare, omissis rell.) syr.p. c.* arm.usc. (sed in nullo cod.) item aeth.utr. sed libere. — F. R. legit vss. 5b, 6a: ο δε τρεμων τε και θαμβων επι τω γεγονοτι αυτω ειπεν· Κυριε, τι με θελεις ποιησαι; 6. και ο κυριος προς αυτον· Αναστηθι.

6. ο τι cum καABC, 15, 18, 29, 36, 61, 69*, 100, 105, cat. τι cum EHLF.

7. ενεοι cum καBCEHLP, 1, 13, 31, 61. εννοι cum L, nec aliter editum Chr.⁹, 165. — F. R. legit vs. 7b μεθων ελαλει post θεωρουντες.

8. σαυλος cum καHCE, 61, hscr.*, cat.¹⁵⁴. ο σαυλος cum HLP. ηνοιγμενων (ηνυμ. κ*) cum κ*.1 (similiter 7: 56 διηνοιγμενος cum aliis formis mutarunt). ηνεωγμ. cum κ*CE, 40, 61, 137. ανεωγμ. cum BHLF. δε cum καABCE syr.p. — HLP vg. (apertisque oculis) arm.vid. aeth.utr. τε. — ουδεν cum κα1*B, e, vg. syr.utr. sah. ουδενα cum 12CEgr.HLP cat. copt. — Floriac. (cf. Blass) legit: sed ait ad eos Levate me de terra. Et cum levassent illum nihil videbat apertis oculis, et tenentes etc. — F. R. εφη δε προς αυτους· Εγειρατε με απο της γης. και εγειραντων αυτον, ουδεν εβλεπεν ανεωγμενων των οφθαλμων, χειραγωγουντες κτλ.

οὐδὲν ἔβλεπον χειραγωγοῦντες δὲ αὐτὸν εἰσήγαγον εἰς Λαμασκόν. 9 καὶ ἦν ἡμέρας τρεῖς μὴ βλέπον, καὶ οὐκ ἔφαγεν οὐδὲ ἔπιεν.

10 Ἦν δὲ τις μαθητὴς ἐν Λαμασκῷ ὀνόματι Ἀνανίας, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν ἐν ὄραματι ὁ κύριος· Ἀνανία. ὁ δὲ εἶπεν· ἰδοὺ ἐγώ, κύριε. 11 ὁ δὲ κύριος πρὸς αὐτὸν ἀναστὰς πορεύθητι ἐπὶ τὴν ὁδὸν τὴν καλουμένην εὐθείαν καὶ ζήτησον ἐν οἰκίᾳ Ἰούδα Σαῦλον ὀνόματι Ταρσέα· ἰδοὺ γὰρ προσέυχεται, 12 καὶ εἶδεν ἄνδρα ἐν ὄραματι Ἀνανίαν ὀνόματι εἰσελθόντα καὶ ἐπιθέντα αὐτῷ τὰς χεῖρας, ὅπως ἀναβλέψῃ. 13 ἀπεκρίθη δὲ Ἀνανίας· κύριε, ἤκουσα ἀπὸ πολλῶν περὶ τοῦ ἀνδρὸς τούτου, ὅσα κακὰ τοῖς ἁγίοις σου ἐποίησεν ἐν Ἱερουσαλήμ· 14 καὶ ὧδε ἔχει ἐξουσίαν παρὰ τῶν ἀρχιερέων δῆσαι πάντας τοὺς ἐπικαλουμένους τὸ ὄνομά σου. 15 εἶπεν δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ κύριος· πορεύου, ὅτι σκευὸς ἐκλογῆς ἐστίν μοι οὗτος, τοῦ βαστάσαι τὸ ὄνομά μου ἐνώπιον ἔθνων τε καὶ βασιλέων υἱῶν τε Ἰσραήλ· 16 ἐγώ γάρ ἵποδειξω αὐτῷ, ὅσα δεῖ αὐτὸν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματός μου παθεῖν. 17 Ἀπηλθὲν δὲ Ἀνανίας καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν, καὶ ἐπιθείς ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας εἶπεν· Σαοὺλ ἀδελφέ, ὁ κύριος ἀπέσταλκέν με, Ἰησοῦς ὁ ὀφθαλμοὶ σοι ἐν τῇ δόξῃ ἣ ἤρχον, ὅπως ἀναβλέψῃς καὶ πλησθῆς πνεύματος ἁγίου. 18 καὶ εὐθέως ἀπέπεσαν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν ὡς λεπίδες, ἀνέβλεψεν τε, καὶ ἀναστὰς βραπίσθη, 19 καὶ λαβὼν τροφὴν ἐνίσχυσεν.

10. εν οραματι ο κυριος cum κ ABCE cat. vg. aeth.^{ro}. ο κυρ. εν οραμ. cum HLP tol. sah. copt. syr.^{sch}.etP arm.
11. αναστας cum κ ACEHLP am. demid. tol. αναστα cum B, item fu. sah. copt. syr.^{utr}. et (surge et) vg.^{ed}. aeth.
12. ανδρα sine εν ορ. cum κ A, 61, vg. sah. copt. aeth.^{utr}. — εν οραματι ανδρα cum EHL P syr.^{utr}. arm. — BC, 163, 12lect. ανδρα εν οραματι. — ανανιαν ονοματι cum κ ABCE cat. vg. arm. ονοματ. ανανιαν cum HLP syr.^{utr}. χειρας cum κ^* AC, 61; τας χειρας cum κ BE; item manus vg. copt. aeth.^{ro}. arm. χειρα cum HLP (12lect. την χει.) cat. sah. syr.^{utr}. aeth.^{pp}. — Blass rogat: „Delendusne igitur versus cum Flor.? Multa habet hic versus absona.”
13. ανανιας sine articulo cum κ ABCEHLP cat. ο ανανιας cum minusculis. ηκουσα cum κ ABCE. ακηκοα cum HLP. ποιησεν post τοις αγιοις σου cum κ BCE cat. am. fu. demid. tol. Ante τοις αγιοις σου ponunt HLP syr.^{utr}. sah. copt. arm. aeth. — A post εν ιερουσαλημ ponit.
15. εστιν μοι cum κ ABC, 31, 61, 69, 105, 137, c^{scr}, cat. vg. syr.^{utr}. μοι εστιν cum EHL P sah. copt. arm. εθνων cum κ AC^{corr}.EHL P. των εθνων cum BC*. τε primum cum κ ABCE cat. Thphyl.^b. Omittunt HLP, nec exprimit vg.
17. ις cum κ ABCE cat.¹⁵⁸ vg. — HLP sah. aeth.^{ro}. ar.P Thphyl.^a et^b omittunt. — F. R. και επεθηκεν αυτω την χειρα εν τω ονοματι Ιησου Χριστου, λεγων Σαουλ κτλ.
18. απεπεσαν cum κ ABCEH. απεπεσον cum LP. αυτου ante απο τ. οφθ. cum AB, 31. Post απο τ. οφθ. ponunt κ CEHLP cat. vg. ως cum κ^* AB, 61. ωσω cum κ CEHLP. ανεβλ. τε cum ABEHLP (C* latet) vg. syr.^{utr}. aeth. κ C², 40, copt. αν δε. Praeterea non addidimus παραρηγμα cum κ ABC*HP, 61, cat. vg. copt. syr.^{sch}. arm.^{ed}. Addunt παραρηγμα C²EL cat.com.¹⁵⁹ syr.^p sah. aeth.^{utr}. arm.^{cod}.
19. εγενετο δε sine additamento cum κ ABCE. 13, 61, vg. syr.^{utr}. sah. copt. arm. aeth. Addunt ο σαυλος HLP. — F. R. vs. 19^b, 20^a: ημερας δε πλειους και μετα των εν τη πολει [Λαμασκω] μαθητων εγενετο, 20 και εισελθων εις τας συνα-

Ἐγένετο δὲ μετὰ τῶν ἐν Λαμασκῷ μαθητῶν ἡμέρας τινάς, 20 καὶ εὐθέως ἐν ταῖς συναγωγαῖς ἐκήρυσσεν τὸν Ἰησοῦν, ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ. 21 ἐξίστατο δὲ πάντες οἱ ἀκούοντες καὶ ἔλεγον· οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ πορθήσας εἰς Ἱερουσαλήμ τοὺς ἐπικαλουμένους τὸ ὄνομα τοῦτο, καὶ ὤδεις εἰς τοῦτο ἐληλυθεί, ἵνα δεδεμένους αὐτοὺς ἀγάγῃ ἐπὶ τοὺς ἀρχιερεῖς; 22 Σαῦλος δὲ μᾶλλον ἐνεδυναμοῦτο καὶ συνέχυνεν Ἰουδαίους τοὺς κατοικοῦντας ἐν Λαμασκῷ, συμβιβάζων ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός. 23 Ὡς δὲ ἐπληροῦντο ἡμέραι ἱκαναί, συνεβουλεύσαντο οἱ Ἰουδαῖοι ἀνελεῖν αὐτόν· 24 ἐγνώσθη δὲ τῷ Σαύλῳ ἡ ἐπιβουλὴ αὐτῶν. παρετηροῦντο δὲ καὶ τὰς πύλας ἡμέρας τε καὶ νυκτός, ὅπως αὐτὸν ἀνέλωσιν· 25 λαβόντες δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ νυκτός διὰ τοῦ τείχους καθήκαν αὐτὸν χαλάσαντες ἐν σπυριδί. 26 Παραγενόμενος δὲ εἰς Ἱερουσαλήμ, ἐπειράζεν κολλᾶσθαι τοῖς μαθηταῖς· καὶ πάντες ἐφοβοῦντο αὐτόν, μὴ πιστεύοντες ὅτι ἐστὶν μαθητῆς. 27 Βαρνάβας δὲ ἐπιλαβόμενος αὐτὸν ἤγαγεν πρὸς τοὺς ἀποστόλους, καὶ διηγήσατο αὐτοῖς, πῶς ἐν τῇ ὁδῷ εἶδεν τὸν κύριον καὶ δι' ἐλάλησεν αὐτῷ, καὶ πῶς ἐν Λαμασκῷ ἐπαρρησιάζατο ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ. 28 καὶ ἦν μετ' αὐτῶν εἰσπορευόμενος καὶ ἐκπορευόμενος εἰς Ἱερουσαλήμ, παρρησιάζομενος ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου, 29 ἐλάλει τε καὶ συνεζήτει πρὸς τοὺς Ἑλληνιστάς· οἱ δὲ ἐπεχείρουν ἀνελεῖν αὐτόν. 30 ἐπι-

γωγας των Ιουδαιων εκηρυξεν μετα πασης παρρησιας τον Ιησουν, ου ουτος εστιν ο Χριστος, ο υιος του θεου.

20. Post *ekherussen* Iren. et Floriacensis (cf. Blass) legit *μετα πασης παρρησιας. τον ιησουν* cum κ .ABCE, 61, cat. vg. *τον χριστον* cum HLP arm. edd.
21. *εις ιεροσολημ* cum κ .A, 40. *εν ιερ.* cum BCEHLP. *εληλυθει* cum κ ABC cat. e (venerat). *εληλυθεν* cum Egr-HLP vg. (venit).
22. *συνεχυνεν* (κ -vns) cum κ B*C. *συνεχυνεν* cum AB³HLP. — *E συνεχεν.* — *ιουδαιους sine articulo* cum κ *B. *τους ιουδ.* cum κ ACEHLLP. *συμβιβαζ.* cum κ .ABL. *συμβιβ.* cum CEHP. — F. R. legit post *Χριστος*: *εις ον ευδοκησεν ο θεος.*
24. *παρετηρουντο* cum κ .ABCEFa, 61, cat. *παρετηρουν* cum HLP. *δε και* cum κ ABCEFa, 61, cat. vg. Or.; *item δε L.* *τε* cum HP syr. sch. aeth.
25. *οι μαθηται αυτου* cum κ .ABCFa, 61*, am. fu. demid. tol.; *item οι μαθηται sine αυτου* 36, 69, 12lect., aeth. ro. *αυτου οι μαθηται* cum EHLP cat. vg. cle. syr. utr. sah. copt. arm. aeth. pp. *δια του τειχους καθηκ.* *αυτον* cum κ ABCFa vg., *item eodem ordine sed omisso αυτον E*, 31, 105. *καθηκαν δια του τειχους* cum HLP, *item sed addito αυτον post καθηκαν* 13, cat. sah. syr. p. *σπυριδι* cum AB³HLLP. — κ C *σφυριδι* (etiam Mt. 16 : 10 et Mt. 8 : 8 BD et κ .A*D; sed Mt. 15 : 37 et Mc. 8 : 20 eandem formam D solus praebet).
26. *παραγενομ.* *δε sine additamento* cum κ ABC, 40, 61, 84, vg. syr. sch. sah. copt. aeth. ro. *Addunt ο σαυλος* cum HLP, 13, syr. p. arm. aeth. pp.; *item E* *addit ο παυλος.* — *εις ιεροσολημ* cum κ .ABC, 61, cat. *εν ιεροσολημ* cum EHLP. *επειραζεν* cum κ .ABC, 38, 61, 81. *επειρατο* cum EHLP.
27. *ιησου* cum BC, 1. *του ιω* cum κ EHLP cat. Chr. 9, 180 Chron. 434. — A, 98mg. *κυριου.*
28. *εις ιεροσολημ* cum κ ABCELP, 61, cat. *εν ιεροσολημ* cum H. *παρρησιάζομενος sine copula* cum κ ABC, 13, 15, 40, 61, 177, cat. fu. arm. aeth. ro. *Praemittunt και EHLP* vg. syr. utr. copt. aeth. pp. Chr. bis. *τον κυριον* cum κ *.ABE vg. sah. copt. syr. p. arm. aeth. ro. *του κυρ.* *ιησου* cum κ EHLP aeth. pp. Chr. 9, 184. C syr. sch. ιω.

γνόντες δὲ οἱ ἀδελφοὶ κατήγαγον αὐτὸν εἰς Καισαρείαν καὶ ἐξαπέστειλαν αὐτὸν εἰς Ταρσόν.

11, 23

31 Ἡ μὲν οὖν ἐκκλησία καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας καὶ Γαλιλαίας καὶ Σαμαρίας εἶχεν εἰρήνην, οἰκοδομουμένη καὶ πορευομένη τῷ φόβῳ τοῦ κυρίου, καὶ τῇ παρακλήσει τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐπληθύνετο. 32 ἐγένετο δὲ Πέτρον διερχόμενον διὰ πάντων κατελθεῖν καὶ πρὸς τοὺς ἁγίους τοὺς κατοικοῦντας Λύδδα. 33 εἶπεν δὲ ἐκεῖ ἄνθρωπὸν τινα ὀνόματι Αἰνέα, ἐξ ἐτῶν ὀκτώ κατακείμενον ἐπὶ κρᾶβάτου, ὅς ἦν παραλελυμένος. 34 καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Πέτρος· Αἰνέα, ἰαταί σε Ἰησοῦς Χριστός· ἀνάστηθι καὶ στρώσων σεαυτῷ. καὶ εὐθέως ἀνέστη. 35 καὶ εἶδαν αὐτὸν πάντες οἱ κατοικοῦντες Λύδδα καὶ τὸν Σαρῶνα, οἵτινες ἐπέστρεψαν ἐπὶ τὸν κύριον.

36 Ἐν Ἰόππῃ δὲ τις ἦν μαθητρία ὀνόματι Ταβιθά, ἣ διερχομένη λέγετα Λορκάς· αὕτη ἦν πλήρης ἀγαθῶν ἔργων καὶ ἐλεημοσιῶν ὧν ἐποίει. 37 ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἀσθενήσασαν αὐτὴν ἀποθανεῖν· λοῦσαστες δὲ ἔθηκαν αὐτὴν ἐν ὑπερώῳ. 38 ἐγγὺς δὲ οὔσης Λύδδας τῇ Ἰόππῃ, οἱ μαθηταὶ ἀκούσαστες οὗτο Πέτρος ἐστὶν ἐν αὐτῇ, ἀπέστειλαν δύο ἄνδρας πρὸς αὐτὸν παρακαλοῦντες· μὴ ὀκνήσης διελθεῖν ἕως ἡμῶν. 39 ἀναστὰς δὲ Πέτρος συνήλθεν αὐτοῖς· ὃν παρα-

29. ἐλλημιστας cum **BC E H L P**. — A ἐλληνας. — ἀνελεῖν αὐτον cum **ABC E** cat.¹⁶⁴ vg. αυ. ανελ. cum **H L P**.

30. καισαριαν cum **ACE**. Ita **K** ubique, item **E**, passim **ACD** (Mt. 16 : 13 ex **K C D E L X** et Mc. 8 : 27 ex **K A C E F H L N X A** καισαριας edendum). καισαρειαν cum **B H L P**. εξαπεστειλαν (**B** -λεν) αὐτον cum **BC H L P**. Omittunt αὐτον **AE** vg. — F. R. legit εἰς καισαρειαν δια νυκτος, καὶ ἐκεῖθεν ἐξῆπ.

31. η μὲν οὖν ἐκκλησία — εἶχεν εἰρ. οἰκοδομουμένη κ. πορευομένη — ἐπληθύνετο cum **ABC** cat. vg. syr.^{sch.} sah. copt. arm. aeth. ar.^o. αὶ μὲν οὖν ἐκκλησῖαι (**E** addit πασαι) — εἶχον εἰρ. οἰκοδομουμεναι (**E** -μενοι) καὶ πορευομεναι (**E** -μενοι) — ἐπληθύνοντο cum (**E**) **H L P** syr.^p ar.^p Chr 9, 181. σαμαριας cum **KE**. σαμαρειας cum **ABC H L P**.

32. λυδδα cum **K** (sic ipse* ex εν λυδδα restituit) **AB**. λυδδαν cum **CE H L P**. — F. R. legit: δια πασων των πολεων καὶ χωρων.

33. ονοματι αινεαν cum **ABCDE** vg. αινεαν ονοματι cum **H L P**. ἐπι κρᾶβατου (**K*** -κτου) cum **K*** et **C A B*** **C**, 61. ἐπι κρᾶββατω cum **E H L P** (sed hi omnes et alii κρᾶβατω).

34. χριστος sine articulo cum **KB*** **C** cat. ο $\overline{\chi}$ s cum **AB**³ **E H L P**, 61. — F. R. legit: ατενισας δε εἰς αὐτον ο Πέτρος.

35. εἶδαν cum **ABC** (-δα omisso ν). εἶδον (**H** ἰδ.) cum **KE H L P**. λυδδα cum **KB**. λυδδαν cum **CE H L P**. σαρωνα (**KA** σαρωνα) cum **ABC E** (e saronani) Thphyl.^b. σαρωναν cum 15, 18, 61, cat. — **H L P**, 13 ασαρωνα (sed **P** ασαρωνα).

36. ταβιθα cum **KA E H L**. — **BC** ταβειθα. — **P** ταβηθα. — ἀγαθων ἔργων cum **KA H L P**, 61. εργ. αγαθ. cum **B C E**, 13, 31, 40, cat. m⁸¹, vg. Bas. Eth.³⁰⁹.

37. εθηκαν αυτην cum **K*** **A**, 40, 61. αυτην εθηκαν cum **KE H L P**. — **B** cat.¹⁶⁷ omittunt αυτην. — εν υπερωω cum **B H L P**. εν τω υπερωω cum **ACE** cat. Or.³, 256.

38. λυδδας cum **K*** **B*** **C**, 61. — **KA** λυδδα. — λυδδης cum **B**³ **E H L P**. δυο ανδρας cum **ABC E**. — **H L P** Chr. 9, 185 Thphyl.^a omittunt. μη οκνησης (40 -σεις) δ. ε. ημων cum **ABC*** **E**, 40, 61, 81, m⁸¹, vg., item sah. copt. — μη οκνησαι δ. ε. αυτων cum **C**³ vid. **H L P** syr. utr. arm. aeth.

- γενόμενον ἀνήγαγον εἰς τὸ ὑπερφῶν, καὶ παρέστησαν αὐτῷ πᾶσαι αἱ χῆραι, κλαί-
ουσαι καὶ ἐπιδεικνύμεναι χιτῶνας καὶ ἱμάτια, ὅσα ἐποίει μετ' αὐτῶν οὕσα ἡ
Μι. 9. 23 Δορκάς. 40 ἐκβαλὼν δὲ ἔξω πάντας ὁ Πέτρος καὶ θείς τὰ γόνατα προσηύξατο,
καὶ ἐπιστρέψας πρὸς τὸ σῶμα εἶπεν· Ταβithά, ἀνάστηθι. ἡ δὲ ἤνοιξεν τοὺς ὀφθαλ-
μοὺς αὐτῆς, καὶ ἰδοῦσα τὸν Πέτρον ἀνεκάθισεν, 41 δούς δὲ αὐτῇ χεῖρα ἀνέστησεν
αὐτήν· φωνήσας δὲ τοὺς ἄγλους καὶ τὰς χήρας παρέστησεν αὐτὴν ζῶσαν. 42 γνωστὸν
δὲ ἐγένετο καθ' ὅλης τῆς Ἰόππης, καὶ ἐπίστευον πολλοὶ ἐπὶ τὸν κύριον.
10. 6 43 ἐγένετο δὲ ἡμέρας ἱκανὰς μείναι αὐτὸν ἐν Ἰόππῃ παρά τινι Σίμωνι βυρσοεῖ.

X.

- 1 Ἀνὴρ δὲ τις ἐν Καισαρίᾳ ὀνόματι Κορνήλιος, ἑκατοντάρχης ἐκ σπειρης τῆς
καλουμένης Ἰταλικῆς, 2 εὐσεβὴς καὶ φοβούμενος τὸν θεὸν σὺν παντὶ τῷ οἴκῳ
αὐτοῦ, ποιῶν ἐλεημοσύνας πολλὰς τῷ λαῷ καὶ δεόμενος τοῦ θεοῦ διαπαντός,
10. 30 ἢ 3 εἶδεν ἐν ὄραματι φανερώς ὡσεὶ περὶ ὥραν ἐνάτην τῆς ἡμέρας ἄγγελον τοῦ θεοῦ
εἰσελθόντα πρὸς αὐτὸν καὶ εἰπόντα αὐτῷ· Κορνήλιε. 4 ὁ δὲ ἀτενίσας αὐτῷ καὶ
ἔμφοβος γενόμενος εἶπεν· τί ἐστίν, κύριε; εἶπεν δὲ αὐτῷ· αἱ προσευχαί σου καὶ
11. 13 αἱ ἐλεημοσύναι σου ἀνέβησαν εἰς μνημόσυνον ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ. 5 καὶ γῆν
πέμψον ἄνδρας εἰς Ἰόππην καὶ μετάπεμψαι Σίμωνά τινα ὃς ἐπικαλεῖται Πέτρος·
6 οὗτος ξενίζεται παρά τινι Σίμωνι βυρσοεῖ, ὃ ἐστὶν οἰκία παρά θάλασσαν. 7 ὡς

39. F. R. legit: *ιματια διηγουντο αυτω.*

40. *εξω παντας cum ABELP*, 61, cat. παντ. *εξω cum C*, 31, 99, 17lect, m⁸²,
vg. syr.utr. καὶ θεις cum ABCE cat.¹⁶⁹ syr.sch. copt. Thphyl.b. Omittunt
καὶ LP sah.² syr.p arm. aeth. — *αναστηθι*: sah. syr.p c⁸, arm. Ambrosi-
siusioseph.^{3, 489} addunt: in nomine domini nostri Jesu Christi; item Cyr.²³⁹
in nomine Jesu Christi. „Quae P. certo pronuntiauit” (Blass). F. R. *αναστηθι*
εν τω ονοματι I. X. — *ηνοιξεν*: E sah. addunt *παραχηρημα*, item aeth.pp
ante *ιδουσα*.

42. τῆς cum AC³ELP. — BC* omittunt. *επιστευσαν πολλοι cum ABCE*, m⁸²,
vg. sah. copt. arm. aeth. πολλ. *επιστ.* cum LP syr.utr.

43. *εγενετο δε sine αυτον cum M²B*, 3, 95*, bscr. Post *δε* addunt *αυτον M²AE*;
item post ημ. ικ. μειν. cum CLP.

X: 1. *δε τις sine ην cum ABCEI*, 13, 40, 61, cat.¹⁷⁰ Chr.^{9, 189}. Addunt *ην I*
vg. *καισαρια cum ME*. *καισαρεια cum ABCLP*. *σπειρης cum ACEL*. —
BP *σπειρας*.

2. *ποιων sine copula cum ABCE* cat.¹⁷¹ vg. syr.sch. sah. copt. arm. aeth.
Addunt *τε LP* syr.p aeth.pp.

3. *ωσει cum ABCELP*. — M* *ως*. 3, 65, 67. cscr, dscr, sah. arm. omittunt.
περι cum ABCE cat. syr.utr. copt. Omittunt LP vg. sah. arm. aeth.
ερατην cum ABCEP. *ενατην cum L*.

4. *εμπροσθεν cum AB*, 15, 36, 40, 61, 69, cat. *ενωπιον cum CELP*.

5. *ανδρας εις ιοππην cum ABCE*, 31, 61, 69, 105, 180, d, vg. syr.utr. sah.
copt. arm. aeth. *εις ιοππ. ανδρ.* cum LP. — *τινα cum ABC*, 7, 15, 18, 32,
36, 42, 57, 61, 69, 105, cat. vg. copt. syr.p mg. arm. Omittunt MELP, d,
demid. syr.sch. et p¹txt. sah. aeth. — *ος επικαλεται πετρ.* cum ABC. *τον επι-*
καλομενον cum ELP.

6. F. R. *ος εστιν ξενιζομενος προς Σιμονα τινα βυρσοεα, ον . . . θαλασσαν.*

δὲ ἀπῆλθεν ὁ ἄγγελος ὁ λαλῶν αὐτῷ, φωνήσας δύο τῶν οἰκετῶν καὶ στρατιῶτῶν εὐσεβῆ τῶν προσκαριτερόντων αὐτῷ, 8 καὶ ἐξηγησάμενος ἅπαντα αὐτοῖς, ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς τὴν Ἰόππην.

9 Τῇ δὲ ἐπαύριον ὀδοπορευόντων αὐτῶν καὶ τῇ πόλει ἐγγιζόντων, ἀνέβη Πέτρος ἐπὶ τὸ δῶμα προσεύξασθαι περὶ ὧραν ἕκτην. 10 ἐγένετο δὲ πρόσωπιος καὶ ἤθελεν γεύσασθαι· παρασκευαζόντων δὲ αὐτῶν ἐγένετο ἐπ' αὐτὸν ἔκστασις, 11 καὶ θεωρεῖ τὸν οὐρανὸν ἀνεφωγμένον καὶ καταβαῖνον σκευὸς τι ὡς ὀθόνην μεγάλην, τέσσαρσιν ἀρχαῖς καθιέμενον ἐπὶ τῆς γῆς, 12 ἐν ᾗ ὑπῆρχεν πάντα τὰ τετράποδα καὶ ἔρπετά τῆς γῆς καὶ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ. 13 καὶ ἐγένετο φωνὴ πρὸς αὐτόν· ἀναστάς Πέτρε θύσον καὶ φάγε. 14 ὁ δὲ Πέτρος εἶπεν· μηδαμῶς, κύριε, ὅτι οὐδέποτε ἔφαγον πᾶν κοινὸν καὶ ἀκάθαρτον. 15 καὶ φωνὴ πάλιν ἐκ δευτέρου πρὸς αὐτόν·

11. 5^{ss.}

ουτος λαλησει σοι τι σε δει ποιειν. — παρ. θαλασσαν sine additamento cum **ABCCLP**, h, 13, 31*, 61, fu. tol. syr.utr. sah. copt.ms.et ed.boett. arm. aeth.pp. Addunt ουτος λαλησει σοι τι σε δει ποιειν minusculi pauci cat.174 vg.cle.; item copt.wi ος (copt. hic quum venerit) λαλησει ρηματα προς σε, εν οἷς σωθηση συ και πας ο οικος σου (ex 11 : 14).

7. αυτω primum cum **ABCE**, 61, d, vg. τω κορηλιω cum **LP** cat. syr.p ar.p Chr.9,190. οικετων sine additamento cum **ABCE**, 40, 61, arm. Addunt αυτου **LP** cat. d, vg. syr.utr. sah. copt. aeth.
8. απαντα αυτοις cum **ABE**, 40, 61, sah. copt. αυτοις απαντ. cum **CLP** cat. syr.utr. aeth.
9. αυτων cum **AEL**, cat. εκεινων cum **BCP** Chr.9,191; item (sed *E αυτων*, e illis) illis d, e, vg. — 43, 65 omitunt.
10. αυτων cum **ABCE**, 13, 40, 61, cat. d (ipsis), am. fu. demid. εκεινων cum **LP**, 31, vg.cle. (illis) Chr.9,191. εγενετο secundum cum **ABC**, 40, 61, cat. copt. (aeth. venit) Or.1,386 Did.cat.176. επεπεσεν cum **ELP** vg. syr.utr. sah. arm. Chr.3,191.
11. F. R. legit vs. 11b: και τεσσαρσιν αρχαις δεδεμενον σκευος τι ως οθονην λαμπραν καθιεμενον επι της γης. — καταβαινων sine additamento cum **ABC²E** cat. vg. sah. copt. syr.utr. ar.e arm. aeth.utr. Or.1,386 et 3,256 et int.2,224. Addunt επ αυτου cum **LP** ar.p Chr.9,191 Thphyl.^a et b. καθιεμενον cum **ABC²E**, 40, 81, 180, 12lect. vg. copt. aeth. Or.1,216,249,386 et 3,256. Praemittunt δεδεμενον και **C^{*}vid-LP**, 61, cat. d, syr.utr. (sed transpon.) Chr.9,191.
12. τετραποδα sine και τα θηρ. cum **ABC²**, 33, 40, 61, 105, 163, 180, d, vg. syr.sch. sah. arm. Addunt και τα θηρια **LP** syr.p ar.p Chr.9,191, item *E*, 4, 31 post ερπετα (*E* post ερπετ. της γης). — της γης post ερπετα cum **ABCE** vg. syr.sch. arm. aeth.pp. Post τετραποδ. cum **LP** syr.p. — 34**, 163, d, sah. Or.int.2,224 omitunt. ερπετα sine articulo cum **ABC²E**, 61, arm. Praemittunt τα **LP**. πετεινα sine articulo cum **ABC²**, 61, Or.1,386,388. τα πετει. cum **C*ELP**.
13. F. R. legit post προς αυτου: Πετρε, παν ο εν τω σκευει βλεπεις, θυσον και φαγε.
14. και ακαθαρι. cum **AB**, d, vg. sah. syr.utr. arm. cat.178 Clem.175 Or.1,386. η ακαθ. cum **CDgr.ELP** copt. Ps.-Iust.qu.98 Or.1,388 et int.2,224. και ακαθαριτον glossema, Wassenbergh. Cf. V. d. S. Bakhuyzen. Sic etiam Michelsen, (Studiën, 1881, bl. 153). F. R. legit: κυριε, κοινον και ακαθαριτον ουχ απομαι.

ἃ ὁ θεὸς ἐκαθάρισεν οὐ μὴ κοῖνον. 16 τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ τρεῖς, καὶ εὐθύς ἀνελημφθῆ τὸ σκεῦος εἰς τὸν οὐρανόν. 17 ὡς δὲ ἐν ἑαυτῷ διεπόρει ὁ Πέτρος, τί ἂν εἴη τὸ ὄραμα ὃ εἶδεν, ἰδοὺ οἱ ἄνδρες οἱ ἀπεσταλμένοι ἐπὶ τοῦ Κορνηλίου διερωτήσαντες τὴν οἰκίαν τοῦ Σίμωνος ἐπέστησαν ἐπὶ τὸν πυλῶνα, 18 καὶ φωνήσαντες ἐπυνθάνοντο, εἰ Σίμων ὁ ἐπικαλούμενος Πέτρος ἐνθάδε ξενίζεται. 19 τοῦ δὲ Πέτρον διενθυμουμένου περὶ τοῦ ὁράματος, εἶπεν τὸ πνεῦμα αὐτῷ· ἰδοὺ ἄνδρες ζητοῦντές σε· 20 ἀλλὰ ἀναστὰς καταβῆθι, καὶ πορεύου σὺν αὐτοῖς μηδὲν διακρινόμενος, ὅτι ἐγὼ ἀπέσταλκα αὐτούς. 21 καταβάς δὲ Πέτρος πρὸς τοὺς ἄνδρας εἶπεν· ἰδοὺ ἐγὼ εἰμι ὃν ζητεῖτε· τίς ἢ αἰτία δι' ἣν πάρεστε; 22 οἱ δὲ εἶπαν· Κορνήλιος ἑκατοντάρχης, ἀνὴρ δίκαιος καὶ φοβούμενος τὸν θεόν, μαρτυρούμενός τε ὑπὸ ὄλου τοῦ ἔθνους τῶν Ἰουδαίων, ἐχρηματίσθη ἐπὶ ἀγγέλου ἁγίου μεταπέμψασθαί σε εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ καὶ ἀκοῦσαι ῥήματα παρὰ σοῦ. 23 εἰσκαλέσμενος οὖν αὐτοὺς ἐξέτισεν.

Τῇ δὲ ἐπαύριον ἀναστὰς ἐξῆλθεν σὺν αὐτοῖς, καὶ τινες τῶν ἀδελφῶν τῶν ἀπὸ Ἰόππης συνῆλθον αὐτῷ. 24 τῇ δὲ ἐπαύριον εἰσῆλθαν εἰς τὴν Καισαρίαν· ὃ δὲ

15. *εκαθαρισεν* cum **MBDEF**^a. *εκαθερισεν* cum **ACLP**. — F. R. ο εγω ηγιασα, ακαθαρτον μη λεγε.
 16. *ευθυς* cum **ABCEGr**, 61, 81, vg. copt. syr. p^{mg}. aeth. ro. — *παλιν* cum **Dgr**. (post anel.) **LP**, e, syr. p^{ixt}. Chr.^{9,191}. — 15, 36, cat. d, sah. syr. sch. arm. aeth. pp omittunt. *ανελημφθη* cum **ABDE** (C hiat). *ανελημφθη* cum **LP**.
 17. Valckenær: *εν εαυτω γενομενος διεπορει*. Cf. 12:11 et V. d. S. Bakhuyzen. F. R. *ως δε εν εαυτω εγενετο, διεπορει ο Πετρος*. — *ιδου* cum **AB**, 36, 40, 61, 69, 105, cat.¹⁸⁰ vg. (etiam am. demid. tol.) syr. sch. arm. item. sah. copt. *και ιδου* cum **CDELP** fu. syr. p Chr.¹⁹². Utrumque ex usu est Lucae. Ubi *και ιδου* in apodisi positum est (l.c. 7:12, 24:4, Act. 1:10). **AB** fideliter solent servare. Eadem structura sine dubio aliena manu illata est loco Mt. 28:9. *υπο* cum **BE** cat. *απο* cum **ACLP**. *του* ante *σιμωνος* cum **ABCD**, 40, 61, 68, 105, 133, 180, c^{scr}, cat. Chr.^{9,192}. Omittunt **ELP**.
 18. *επυνθανοντο* cum **ADELP**. — **BC** *επυθοντο*.
 19. *διενθυμουμενον* cum **ABCDELP**. *ενθυμουμενον* cum minusculis. F. R. *ετι ενθυμουμενον, και διαπορευντος*. — *αυτω* post *πνευμα* cum **AC**, 31, 40, 61, 180, cat.¹⁸¹ vg. sah. arm. gb. Post *ειπεν* cum **DELP** syr. utr. aeth. — **B** copt. plane omittunt. *ανδρες* sine additamento cum **DHLLP**, m¹⁰, syr. p (arm. *ανδρ. τινες*) Const. 6.12.2 Cyr. hr.²⁷⁷ (exc. cod.) Chr.^{9,192} Thphyl.^a Aug. gen. ad lit. 12.304 Amb. spir.^{2,664}. Addunt *τρεεις* (ut 11:14) **ACE**, 13, 61, vg. sah. copt. syr. sch. et p^{mg}. aeth.; item **B** addit *δυο* (cf. v. 7; etiam 9:38). *ζητουντες* cum **AB**, 61. *ζητουσι* (-*ων*) cum **ACDEHLP**.
 20. *οτι* cum **ABCDEFGHI** cat.¹⁸¹. *δισυ* cum **LP**. — Naber (Mnemosyne, 1881, p. 289): „Malim fere *διακριναμενος*. Cf. 11:12.”
 21. *πετρος* cum **ABCHP**. — **DEL** ο πετρο. — *πρ. τους ανδρας* (C* arm. *πρ. αυτους*) sine additamento cum **ABC**(**C**)**DELP** vg. syr. utr. sah. copt. arm. aeth. Addunt *τους απεσταλμενους απο* (ita **H**) *του* (**H**, 31 omittunt) *κορνηλιου προς αυτον* cum **H** Thphyl.^a. — F. R. *τι θελετε; η τις η αιτια κτλ.*
 23. F. R. *τοτε εισαγαγων ο Πετρος εξετισεν αυτους*. — *αναστας* cum **ABD** vg. syr. sch. sah. copt. aeth. — **CE** *αναστας ο πετρος*, ὃ ο πετρος cum **HLP**. *απο ιοππης* sine articulo cum **ABCDEHLP**. *απο της ιοππ.* cum minusculis.
 24. *τη δε* cum **ABCDGr.E**. *και τη* cum **HLP** cat. syr. sch. arm. aeth. *εισηλθαν*

Κορνήλιος ἦν προσδοκῶν αὐτοὺς, συνκαλεσάμενος τοὺς συγγενεῖς αὐτοῦ καὶ τοὺς ἀναγκαίους φίλους. 25 ὡς δὲ ἐγένετο τοῦ εἰσελθεῖν τὸν Πέτρον, συναντήσας αὐτῷ ὁ Κορνήλιος, πεσὼν ἐπὶ τοὺς πόδας προσεκύνησεν. 26 ὁ δὲ Πέτρος ἤγειρεν αὐτὸν λέγων ἀνάστηθι· καὶ ἐγὼ αὐτὸς ἄνθρωπός εἰμι. 27 καὶ συνομιλῶν αὐτῷ εἰσηλθεν, καὶ εἰρήσκειοι συνεληλυθότας πολλοὺς, 28 ἔφη τε πρὸς αὐτούς· ἡμεῖς ἐπίστασθε ὡς ἀθέμιτον ἐστὶν ἀνδρὶ Ἰουδαίῳ κολλᾶσθαι ἢ προσέρχεσθαι ἀλλοφυλῶν κάμοι· ἔδειξεν ὁ θεὸς μηδένα κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον λέγειν ἀνθρώπων· 29 διὸ καὶ ἀνατιροῦντες ἦλθον μεταπεμφθεῖς. πυνθάνομαι οὖν, τίνι λόγῳ μετεπέμψασθέ με; 30 καὶ ὁ Κορνήλιος ἔφη· ἀπὸ τετάρτης ἡμέρας μέχρι ταύτης τῆς ὥρας ἤμην τὴν ἐνάτην προσευχόμενος ἐν τῷ οἴκῳ μου, καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ἕστη ἐνώπιόν μου ἐν ἐσθῆτι λαμπρᾷ, 31 καὶ φησὶν· Κορνήλιε, εἰσηκούσθη σου ἡ προσευχὴ καὶ αἱ ἐλεημοσύναι σου ἐμνήσθησαν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. 32 πέμψον οὖν εἰς Ἰόππην καὶ μετακάλεσαι Σίμωνα ὃς ἐπικαλεῖται Πέτρος· οὗτος ξενίζεται ἐν οἰκίᾳ Σίμωνος βρυσέως παρὰ θάλασσαν. 33 ἔξαντις οὖν ἔπεμψα πρὸς σε, οὐ τε καλῶς ἐποίησας

10, 3 ss.

11, 13

cum **ACEHLP** sah. copt. syr. sch. et p mg. arm. εἰσηλθεν cum **BD**, 26, 47, 61, vg. syr. p txt. aeth. *καισαριαν* cum **ACDE**. *καισαριαν* cum **BHLP**. *συνκαλεσαμενος* cum **BCDE**. *συνκαλ.* cum **AHLP**.

25. του εἰσελθειν cum **ABCELP**. Omittunt του *H*, kscr., cat.¹⁸³. — *D*, syr. p mg. legunt vs. 25: *προσεγγιζοντος δε του πετρου εις την καισαριαν προδρομων εις των δουλων διεσαφησεν παραγεγονεαι αυτον. ο δε κορνηλιος εκπηδησας και συναντησας αυτω πεσων προς τους ποδας προσεκυνησεν αυτον (D² αυτω)*. — *ως δε εγενετο του εισελθειν*. Laurent *το εισελθειν*. Rinck *εισελθειν*. Cf. V. d. S. Bakhuyzen. Blass dicit: *εγενετο του = εγενετο ωστε*. Cf. 3 : 12, 7 : 19. Cum in eo esset, ut introiret *P*. Cf. vs. 27.

26. *γειρει*. αυτον cum **ABCDE**, 13, 31, 61, cat. vg. αυτον ηγειρεν cum **HLP**. *και εγω αυτος* cum **AHLP**. — *C*, Thdr.^{3, 186} *και αυτος εγω*. *D* *καγω*, *E* Chr.^{9, 198} *και γαρ εγω*.

28. *καμοι* cum **ABCDE**. *και εμοι* cum **HLP**. *εδειξ. ο θεος* cum **AE**, 3, 40, 69, 105, vg. aeth. utr. Or. int. 2, 225. *ο θεος εδειξ.* (*D* *επεδειξ.*) cum **BC(D)HLP**. *ανθρωπον* interpolatio, V. d. S. Bakhuyzen, p. 218. *η ακαθαρτον* glossema, Michelsen (Studiën, 1881, bl. 153).

30. *ημην* absque additamento cum **A*BC**, 27, 61, 81, 163, vg. copt. arm. aeth. Addunt *νηστεων και A2(D)EH(L)P* sah. syr. utr. Chr.^{198 txt.} (*Dgr.* νηστεων την ενατην τε, L νηστεων omissis και την ενατην usque οικω μου*). — *την ενατην* (*ενα-* cum **ABCDEHP**; *ενα-* cum minusculis) sine *ωραν* cum **ABCD**, 40, 61, 100, 105, 163. Addunt *ωραν HP* vg. (*hora nona*). Holwerda et V. d. S. Bakhuyzen legunt *απο τεταρτης ταυτης ημερας ημην προσευχομενος. την ενατην* omittunt (glossema *e* vs. 3). — Blass: *προ τεταρτης ημερας ταυτης sine mechri sineque της ωρας*, cf. *προ εξ ημερων του πασχα = die sexto ante π*. Joh. 12 : 1; *ον μετα πολλας ταυτας ημερας 1 : 5*. Lat.: ante tertium diem, Senec. ad Helviam 15 : 2. — *την ενατην* sc. *ωραν*. Accus. temporis et dativus subinde confunduntur (8 : 11), Joh. 4 : 52 *εχθες ωραν εβδομην*, Apoc. 3 : 3 *ποια ωραν*. Cf. vs. 3.

32. *παρα θαλασσαν* sine additamento cum **AB**, 3, 15, 18, 36, 61, 81, 93*, 180, vg. copt. aeth. ro. Addunt *ος παραγενομενος λαλησει σοι* cum **CDEHLP** cat.¹⁸⁵ syr. utr. arm. aeth. pp sah. (*sah. insuper addit εν οις σωθησεται* Chr.^{9, 199}).

33. *F. R. legit post προς σε: παρακαλων ελθειν προς ημιας et ante παραγερο-*

παραγερόμενος. νῦν οὖν πάντες ἡμεῖς ἐνώπιον τοῦ θεοῦ πάρεσμεν, ἀκοῦσαι πάντα τὰ προσεταγμένα σοι ὑπὸ τοῦ κυρίου. 34 Ἀνοίξας δὲ Πέτρος τὸ στόμα εἶπεν ἐπ' ἀληθείας καταλαμβάνομαι, ὅτι οὐκ ἔστιν προσωπολήπτης ὁ θεός, 35 ἀλλ' ἐν παντί ἔθνη ὁ φοβούμενος αὐτὸν καὶ ἐργαζόμενος δικαιοσύνην δεκτός αὐτῷ ἔστιν. 36 τὸν λόγον ὃν ἀπέστειλεν τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, εὐαγγελιζόμενος εἰρήνην διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ· οὗτός ἐστιν πάντων [κύριος]. 37 ἡμεῖς οἶδατε τὸ γεγόμενον ῥῆμα καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας, ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, μετὰ τὸ βάπτισμα ὃ ἐκήρυξεν Ἰωάννης, 38 Ἰησοῦν τὸν ἀπὸ Ναζαρεθ, ὡς ἔχρισεν αὐτὸν ὁ θεός πνεύματι ἁγίῳ καὶ δυνάμει, ὃς διηλθεν εὐεργετῶν καὶ ἰώμενος πάντας τοὺς καταδυναστευομένους ὑπὸ τοῦ διαβόλου, ὅτι ὁ θεός ἦν μετ' αὐτοῦ· 39 καὶ ἡμεῖς μάρτυρες πάντων ὧν ἐποίησεν ἐν τε τῇ χώρᾳ τῶν Ἰουδαίων καὶ ἐν Ἱερουσαλήμ, ὃν καὶ ἀντίλαν κρεμάσαντες ἐπὶ ξύλου. 40 τοῦτον ὁ θεός ἤγειρεν ἐν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ καὶ ἔδωκεν αὐτὸν ἐμφανῆ γενέσθαι, 41 οὐ παντὶ τῷ λαῷ, ἀλλὰ μάρτυσιν τοῖς προκεχειροτονημένοις ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἡμῖν, οἵτινες συνεγάγομεν καὶ συνεπέλομεν αὐτῷ μετὰ

μενος: εν ταχει. — ερωπ. του θεου cum **ABCD²EHL²P**. ερωπ. σου cum **D***, d, vg. syr.sch. sah. aeth.utr. arm.usc. υπο cum ***BHL²P**. απο cum **ACD**. — **E** παρα. — του κυριου cum **ABCE** cat. vg. copt. syr.p arm. του θεου cum **DHL²P** syr.sch. sah.

34. το στομα sine αυτου cum ***BDHL²P** am. fu. tol. **ACE** addunt αυτου. — προσωποληπτης cum **ABCDE**. -ληπτης cum **HLP**.
36. τον λογον cum **ABC²vid.EHL²P**. — **C²vid.Dgr**, 137, m, tol. eyr.sch.et p (*enim* c.*) sah. τον γαρ λογον. — ον cum ***C**(vdtr.et *et²) **Dgr.EHL²P** cat. syr.utr. Cyr.hr.141 Chr.199 et 201. Omittunt **AB**. 61, m, vg. sah. copt. arm. aeth.utr. — Holwerda dicit, ante τον λογον lacunam esse, exempli causa: quum etiam vos dignos aestimarent ut audiat etc. Sic etiam V. d. S. Bakhuyzen. Melius Blass delevit κυριος, quod facile adscribi potuit ab eo, qui ουτος ad Jesum referret. Possis etiam — dicit Blass — κοινος pro κυριος scribere, nisi quod κοινος τινος in N. T. nusquam legitur (cf. 4 : 32). Constructio plane eadem cum assimulatione substantivi ad insequens relativum ac Mt. 21 : 42, Lc. 20 : 17, 1 Cor. 10 : 16.
37. αρξαμενος cum **ABCDEH**. αρξαμενον cum **LP**, 31, 61. Ex Latinis habent incipiens e, vg. Ir.int.196; cum coepisset d. Praeterea **AD**, e, vg. Ir.int. Dial.maced.478 addunt γαρ. Non addimus cum **BCEHL²P** sah. copt. syr.utr. — αρξαμενος απο της Γαλ. e Lc. 23 : 5 interpolatum videtur. Hinc nominativus mascul. cum solaecismo haesit (Blass).
38. ναζαρεθ cum **BCDEP** vg. sah. copt. ναζαρετ cum **AHL**, 13, 61 cat.185. ος cum **ACBEH**. — **D** ουτος. ***C²** ως.
39. ημεις (**ADgr. vmeis**) sine additamento cum **ABCDE** cat. syr.utr. aeth.utr. Addunt εομεν **HLP** vg. arm.gb. Cosm.11,503 (sed 105, 137, cscr.*, vg. arm.gb. addunt post μαρτυρες). — εν ιερουσαλημ cum **ACEHL²P** cat.187 am. arm. Omittunt εν **BD**, 26, 1lect, vg.cle. ον και cum **ABCDEHL²P**. Omittunt και minusculi vg.cle. fu. sah. copt. syr.sch. ανειλαν cum **ABCDE**. ανειλον cum **HLP**. — F. R. legit: ον απεδοκιμασαν οι Ιουδαιοι και ανειλαν. εν τη τρ. ημ. cum ***C**, 31. Omittunt εν **ABD²EHL²P**. — **D***, d μετα την τριτην ημεραν.
41. Post αυτω **D**, syr.p και συναεστραφημεν (*συνεστρ. D**), syr.p **c*** insuper addunt: cum eo dies XL (it. Const. apost. 6, 30 επι ημ. τεσο. ante μετα το):

τὸ ἀναστῆναι αὐτὸν ἐκ νεκρῶν· 42 καὶ παρήγγειλεν ἡμῖν κηρύξαι τῷ λαῷ καὶ διαμαρτύρασθαι, ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ ὠρισμένος ἐπὶ τοῦ θεοῦ κριτὴς ζώντων καὶ νεκρῶν. 43 τούτῳ πάντες οἱ προφῆται μαρτυροῦσιν, ἄφρασι ἀμαρτιῶν λαβεῖν διὰ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ πάντα τὸν πιστεύοντα εἰς αὐτόν.

44 Ἐνὶ λαλοῦντος τοῦ Πέτρου τὰ ῥήματα ταῦτα, ἐπέπεσε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας τὸν λόγον. 45 καὶ ἐξέστησαν οἱ ἐκ περιτομῆς πιστοί, ὅσοι συνῆλθαν τῷ Πέτρῳ, ὅτι καὶ ἐπὶ τὰ ἔθνη ἡ δωρεὰ τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐκκέχεται· 46 ἦκουον γὰρ αὐτῶν λαλούντων γλώσσαις καὶ μεγαλυνόντων τὸν θεόν. τότε ἀπεκρίθη Πέτρος· 47 μή τι τὸ ὕδωρ δύναται κωλύσαι τις, τοῦ μὴ βαπτισθῆναι τούτους, οἵτινες τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἔλαβον ὡς καὶ ἡμεῖς; 48 προσέταξεν δὲ αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ βαπτισθῆναι. τότε ἤρῳτησαν αὐτὸν ἐπιμεῖναι ἡμέρας τινάς.

17, 31
3, 24

2, 4, 8, 38
2, 4

XI.

1 Ἦκουσαν δὲ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ ἀδελφοὶ οἱ ὄντες κατὰ τὴν Ἰουδαίαν, ὅτι καὶ τὰ ἔθνη ἐδέξαντο τὸν λόγον τοῦ θεοῦ. 2 οἱ δὲ ἀνέβη Πέτρος εἰς Ἱερουσαλήμ,

D autem sahid. haec habent post *εκ νεκρων*: *ημερας μ'*, it. *E*, Gig. *δι ημερων* *τεσσ*. Cf. Blass.

42. *αυτος* (*ipse*) cum *MAH(L?)P*, 31, 61, cat.¹⁸⁸, d, e, vg. aeth.utr. *ουτος* cum *BCDgr-Egr*, item syr.utr. sah. copt.

44. *επεπεσεν* cum *MBEHLP*. *επεσε* cum *AD* cat.

45. *οσοι* cum *MADEr-EHLP*. *οι* cum *B*, d, vg., nec aliter sah. copt. *συνηλθαν* cum *MB*. *συνηλθον* cum *ADEHLP*. *του αγιου πνευματ*. cum *MAEHLP*, 61. *του πνευμ*. *του αγι*. cum *BD*² (* *του πν*. *αγ*.), 40, vg. Rebapt.

46. *πετρος* cum *MA B* cat.¹⁹¹. *ο πετρος* cum *DEHLP*.

47. *δυναται κωλυσαι τις* cum *MA B*, 61, 100. Item *E* *δυναται τις κωλυσαι*. — *κωλυσαι δυναται τις* cum *D²HLP* arm. Chr.⁹, 207. Item *D** *κωλ*. *τις δυναται*. — *ως* cum *MA B* cat. — *καθως* cum *EHLP*.

48. *προσεταξεν δε* cum *MBE* cat.¹⁹¹ sah. copt. syr.p. *προσετ*. *τε* cum *AHLP* vg. arm. aeth. — *D* syr.sch. *τοτε προσεταξεν*. — *αυτοις* cum *MA*, 33. *αυτους* cum *BDEHLP*. *ιησου χριστου* cum *MA B E* am. fu. tol. demid. sah. copt. *του κυριου* cum *HLP*. — *D* *του κυριου ιν χυ*. — *βαπτισθηται hoc loco* cum *MA B*, 40, 61, am. fu. demid. tol. arm. Ante *εν τω ονοματι* cum *DEHLP* vg.cle. sah. copt. syr.utr. aeth. — F. R. vs. 48^b *παρεκαλεσαν δε αυτον προς αυτους επιμεναι ημερας τινας*.

XI: 1. F. R. *ακουστον δε εγενετο τοις αποστολοις και τοις αδελφοις τοις εν τη Ιουδαια*.

2. *οτε δε* cum *MA B E* cat. vg. sah. copt. arm. *και οτε* cum *HLP* syr.utr. aeth. *ιερουσαλημ* cum *MA B*, 40, 61. *ιερουσαλυμα* cum *DEHLP*. — *D* syr.p c*: *ο μεν ουν Πετρος δια ικανον χρονον* (per tempus non modicum) *ηθελησε πορευθησαι εις Ιερουσαλυμα*· *και προσφωνησας τοις αδελφους και επιστηριξας αυτους πολυν λογον ποιουμενος*, [*ανεβαινε*?] *δια των χωρων διδασκων αυτους* (syr. — et loqui (*προσφωνησαι*) *fratribus et cum confirmasset, profectus est; tum cum ob.* (qui ad *te tantum* pertinet): et docuit eos). Pergit solus *D*: *ος και κατηγγησεν αυτοις* (corrupte pro *εως κατηγγησεν εις Ιερ*., vide Mt. 2 : 9, vel similibus) *και απηγγειλεν αυτοις την χαριν τον θεου*. *οι δε εκ περιτ*. *αδελφοι διεκρινοντο προς αυτον κτλ*. Cf. Blass.

- 10, 25^{ab}. διεκρίνοντο πρὸς αὐτὸν οἱ ἐκ περιτομῆς, 3 λέγοντες οὐ εἰσηλθες πρὸς ἄνδρας ἀκροβυστιαν ἔχοντας καὶ συνέφαγες αὐτοῖς. 4 ἀρξάμενος δὲ Πέτρος ἐξετίθειτο αὐτοῖς καθέξῃς, λέγων 5 ἐγὼ ἤμην ἐν πόλει Ἰόππῃ προσευχόμενος, καὶ εἶδον ἐν ἔκστασει ὄραμα, καταβαῖνον οὐρανόθεν ὡς ὀθόνην μεγάλην, τέσσαρα ἄρχαίς καθιεμένην ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἦλθεν ἄχρι ἐμοῦ· 6 εἰς ἣν ἀνένισας κατενόουν, καὶ εἶδον τὰ τετράποδα τῆς γῆς καὶ τὰ θηρία καὶ τὰ ἐρπετὰ καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ. 7 ἤκουσα δὲ καὶ φωνῆς λεγούσης μοι ἀναστάς Πέτρε, θύσον καὶ φάγε. 8 εἶπον δὲ μηδαμῶς κύριε, οὐ κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον οὐδέποτε εἰσηλθεν εἰς τὸ στόμα μου. 9 ἀπεκρίθη δὲ ἐκ δευτέρου φωνῆ ἑκ τοῦ οὐρανοῦ· ἃ ὁ θεὸς ἐκαθάρισεν σὺ μὴ κοῖνον. 10 τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ τρις, καὶ ἀνεπαύθη πάλιν ἅπαντα εἰς τὸν οὐρανόν. 11 καὶ ἰδοὺ ἐξαυτῆς τρεῖς ἄνδρες ἐπέστησαν ἐπὶ τὴν οἰκίαν ἐν ἣ ἤμην, ἀπεσταλμένοι ἀπὸ Καισαρίας πρὸς με. 12 εἶπεν δὲ τὸ πνεῦμά μοι συνελθεῖν αὐτοῖς μηδὲν διακρίναντα. ἦλθον δὲ σὺν ἐμοὶ καὶ οἱ ἑξ ἀδελφοὶ οὗτοι, καὶ εἰσηλθόμεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀνδρός. 13 ἀπήγγειλεν δὲ ἡμῖν, πῶς εἶδεν τὸν ἄγγελον ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ σταθέντα καὶ εἰπόντα· ἀπόστειλον εἰς Ἰόππην καὶ μετὰπεμψαι Σίμωνα τὸν ἐπικαλούμενον Πέτρον, 14 ὃς λαλήσει ῥήματα πρὸς σε, ἐν οἷς σωθήσῃ σὺ καὶ πᾶς ὁ οἶκός σου. 15 ἐν δὲ τῷ ἄρξασθαί με λαλεῖν, ἐπέπεσεν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπ' αὐτούς, ὡσπερ καὶ ἐφ' ἡμᾶς ἐν ἀρχῇ. 16 ἐμνήσθη

3. εἰσηλθ. ante προς ανδρ. ακρ. εχ. cum **ABD** cat.¹⁰² vg. sah. copt. arm. aeth. Post ακρ. εχοντας cum **EHL P** syr. utr. εἰσηλθες et συνεφαγες cum **ABDE H P**. — **BL** syr. sch. et p. txt. arm. zoh. εἰσηλθεν et συνεφαγεν.

4. πετρος cum **ABDE** cat.¹⁰³. ο πετρος cum **HLP**. — **F. R.** αυτοις παντα καθεξης.

5. αχρι cum **AB***. αχρις cum **B³EHL P**. — **D**, 104 εως.

7. ηκουσα δε και cum **ABE** vg. sah. copt. — **D**, 15, 18, 36, 180, syr. sch. aeth. και ηκουσα. — ηκουσ. δε sine και cum **HLP** syr. p arm.

8. κοινον sine παν cum **ABDE**, 61, vg. sah. syr. utr. arm. aeth. Epiph.¹¹². Praenittunt παν **HLP**.

9. **F. R.** εγενετο δε φωνη εκ τον ουρανον προς με. — απεκριθ. δε sine μοι cum **AB** cat. vg. sah. copt. arm. usc. Addunt μοι **EHL P** syr. utr. aeth. arm. zoh. Epiph.¹¹² Chr.^{9, 208}. φωνη εκ δευτερου cum **AHLP**, 61, vg. sah. copt. Epiph.¹¹². — **BE** εκ δευτ. φω. — εκαθαρισεν cum **BDEP**. εκαθερισεν cum **AHL**.

10. ανεπαυθη παλιν cum **ABD**, 13, 40, 61, 69, 96, 105, 163, 180, cat. vg. copt. syr. p arm. aeth. παλιν ανεπαυθη cum **EHL P**.

11. ημεν cum **ABDgr**. (item d *erani*), 40. ημην cum **EHL P** cat. vg. syr. utr. sah. copt. aeth. καισαριας cum **AE**. καισαρειας cum **BHL P**. — **D** καισαραιας.

12. το πνευμ. μοι cum **ABD**, 61, vg. sah. copt. μοι το πνευμ. cum **EHL P** cat.¹⁰⁴ syr. utr. arm. aeth. Chr.^{9, 209}. μηδεν διακριναντα cum **AB**, 13, 40, 61, 68, 69, 105, item ***E** cat. μηδ. διακρινοντα. — μηδ. διακρινομενον cum **HLP**. Confirmant additamentum μηδ. διακριν. versiones omnes praeter syr. p. Omittunt **D**, syr. p.

13. απηγγ. δε cum **ABD** cat. vg. copt. syr. p. απ. τε cum **EHL P** syr. sch. arm. aeth. ειποντα sine αυτω cum **AB**, 61, copt. Addunt αυτω **DEHL P** vg. sah. syr. utr. εις ιοππην sine additamento cum **ABD**, 61, cat. vg. syr. sch. sah. copt. arm. aeth. Addunt ανδρας **EHL P** syr. p.

δὲ τοῦ ῥήματος τοῦ κυρίου, ὡς ἔλεγεν· Ἰωάννης μὲν ἐβάπτισεν ὑδατι, ὑμεῖς δὲ βαπτισθήσεσθε ἐν πνεύματι ἁγίῳ. 17 εἰ οὖν τὴν ἰσὴν δωρεὰν ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ θεὸς ὡς καὶ ἡμῖν, πιστεύσασι ἐπὶ τὸν κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, ἐγὼ τίς ἡμῖν δυνατὸς κωλύσαι τὸν θεόν; 18 ἀκούσαντες δὲ ταῦτα ἠύχασαν, καὶ ἐδόξασαν τὸν θεὸν λέγοντες· ἄρα καὶ τοῖς ἔθνεσιν ὁ θεὸς τὴν μετάνοιαν εἰς ζωὴν ἔδωκεν.

19 Οἱ μὲν οὖν διασπαρέντες ἀπὸ τῆς θλίψεως τῆς γενομένης ἐπὶ Στεφάνῳ διήλθον ἕως Φοινίκης καὶ Κύπρου καὶ Ἀντιοχείας, μηδεμίαν λαλοῦντες τὸν λόγον εἰ μὴ μόνον Ἰουδαίοις. 20 ἦσαν δὲ τινες ἐξ αὐτῶν ἄνδρες Κύπριοι καὶ Κυρηναῖοι, οἵτινες ἐλθόντες εἰς Ἀντιόχειαν ἐλάλουν καὶ πρὸς τοὺς Ἕλληνας, εὐαγγελιζόμενοι τὸν κύριον Ἰησοῦν. 21 καὶ ἦν χεὶρ κυρίου μετ' αὐτῶν, πολὺς τε ἀριθμὸς ὁ πιστευσάσων ἐπέστρεψεν ἐπὶ τὸν κύριον. 22 Ἠκούσθη δὲ ὁ λόγος εἰς τὰ ὅτα τῆς ἐκκλησίας τῆς οὖσης ἐν Ἱερουσαλὴμ περὶ αὐτῶν, καὶ ἐξαπέστειλαν Βαρνάβαν ἕως Ἀντιοχείας· 23 ὃς παραγενόμενος καὶ ἰδὼν τὴν χάριν τὴν τοῦ θεοῦ ἐχάριζεν, καὶ παρεκάλει πάντας τῇ προθέσει τῆς καρδίας προσμένειν τῷ κυρίῳ, 24 ὅτι ἦν ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ πλήρης πνεύματος ἁγίου καὶ πίστεως, καὶ προσετέθη ὄχλος ἰκανὸς τῷ κυρίῳ. 25 ἐξῆλθεν δὲ εἰς Ταρσὸν ἀναζητῆσαι Σαῦλον, καὶ εὗρων ἤγαγεν εἰς

8. 1. 4

9. 30

16. του κυριου cum **ABDE** cat. Thphyl.^a. Omittunt του **HLP**.
 17. εγω sine δε cum **ABD** cat. vg. syr.^{sch.} copt. arm. aeth. Addunt δε **EHL P** sah. syr.^p Thphyl.^a. δυνατος interpolatio, V. d. S. Bakhuyzen, p. 214. — F. R. post τον θεον: του μη θουαι αυτοις πνευμα αγιον [πιστευσασι εν. αυτω].
 18. εδοξασαν cum **BD2**(* εδοξαν) vg. sah. copt. syr.^{utr.} aeth. εδοξαζον cum **A E H L P** cat. arm. ara cum **ABD**, 40, 61, 65, 133, ks^{cr.} arage cum **E H L P**, etiam syr.^p mg. gr. εις ζων ηδωκεν cum **ABD**, 40, 61, 180, cat.¹⁹⁶ am. fu. demid. tol. εδωκ. εις ζω. cum **E H L P** sah. copt. syr.^{utr.} aeth. pp Chr.⁹,²¹⁰.
 19. επι στεφανου cum **BHLP**, 61, cat.¹⁹⁶ Bas. Eth.²⁹⁸. επι στεφανου cum **AE**, 13, 40, 45, 12^{lect.} Thphyl.^a. — Dgr. απο του (D² omittit) στεφανου (contra d, e, vg. sub Stephano). — αντιοχειας cum **ABDHP**. — **AE** αντιοχειας. -ει- ubique in B, plerumque in A et D, E fere ubique -i- habet; * inter utramque scripturam fluctuat, tamen saepius -i- quam -ει- praebet.
 20. ελθοντες cum **ABDE** sil, 61, cat.¹⁹⁷ sah. copt. syr.^p aeth. εισελθοντ. cum **HP** vg. syr.^{sch.} arm. Thphyl.^a et b. ειλουν καi προς cum ***AB**, 27, 29, 61, 69, 163, vg. (etiam am. demid. tol.). Omittunt καi **DEHLP** cat. fu. sah. copt. syr.^{utr.} arm. aeth. ελληνας cum ***AD***, c^{scr.}, arm. Cf. etiam vg. d, e Graecos, nec aliter syr.^{utr.} sah. copt. aeth.; videntur autem interpretes isti inter ελληνας et ελλημιστας parum distinctisse. Textus receptus, Westcott-Hort ελλημιστας cum **BD²EHL P**, 61. — * miro vitio ευαγγελιστας.
 21. ο πιστευσας cum **AB**, 36, 61, 180, cat. Omittunt ο **DEHLP**.
 22. της οουσης εν cum **BE**. της εν cum **ADHLP** cat. ιεροσοαλημ cum **ABD**, 15, 27, 36, 40, 61, 105, 180, cat. ιεροσολυμοις cum **EHL P**, item vg. εως αντιοχ. cum **AB**, 61, vg. syr.^{sch.} copt. arm. aeth. διελθειν εως αντ. cum **DEHLP** (42, 57, εις αντιοχειαν, 32 εις την αντ.) cat. sah. syr.^p Chr.⁹,²¹⁷.
 23. την χαριν την του cum **AB**. Omittunt την secundum **DEHLP**.
 25. F. R. ακουσας δε ουι Σαυλος εστιν εις Ταρσον, εξηλθεν αναζητων αυτον, καi συντηων παρεκαλεσεν ελθειν εις Αντιοχειαν. — εις ταρσον (am.* fu. tharsum) sine additamento cum **AB(D)**, 36, 69, 100, 180, am.* fu. demid. syr.^{sch.} sah. copt. arm. (syr.^p mg.). Addunt ο βαρναβας **EHL P** syr. p. txt. Chr.⁹,²¹⁷; item vg. cle. am.² aeth. praemittunt. — ευρων sine αυτον cum **ABE**

Gal. 2, 11 Ἀντιόχιαν. 26 ἐγένετο δὲ αὐτοὺς καὶ ἐνιαυτὸν ὅλον συναχθῆναι ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ διδάξαι ὄχλον ἰκανόν, χρηματίσαι τε πρώτως ἐν Ἀντιοχίᾳ τοὺς μαθητὰς Χριστιανούς.

27 Ἐν ταύταις δὲ ταῖς ἡμέραις κατήλθον ἀπὸ Ἱεροσολύμων προφήταις εἰς Ἀντιόχιαν 28 ἀναστάς δὲ εἰς ἐξ αὐτῶν ὀνόματι Ἄγαθος ἐσήμανεν διὰ τοῦ πνεύματος λιμὸν μεγάλην μέλλειν ἔσεσθαι ἐφ' ὅλην τὴν οἰκουμένην, ἧτις ἐγένετο ἐπὶ Κλαυδίου. 29 τῶν δὲ μαθητῶν καθὼς εὐπορεῖτό τις, ὤρτισαν ἕκαστος αὐτῶν εἰς διακονίαν πέμψαι τοῖς κατοικοῦσιν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ἀδελφοῖς, 30 ὃ καὶ ἐποίησαν ἀποστείλαντες πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους διὰ χειρὸς Βαρνάβα καὶ Σαύλου.

XII.

1 Κατ' ἐκείνον δὲ τὸν καιρὸν ἐπέβαλεν ὁ βασιλεὺς Ἡρώδης τὰς χεῖρας κακῶσαι τινὰς τῶν ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας. 2 ἀνείλεν δὲ Ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν Ἰωάννου Μαχθαίου. 3 ἰδὼν δὲ οἱ ἀρεστοὶ ἐστὶν τοῖς Ἰουδαίους, προσέθετο συλλαβεῖν καὶ Πέτρον, ἦσαν δὲ ἡμέραι τῶν ἀζύμων, 4 ὃν καὶ πιάσας ἔθετο εἰς φυλακὴν, παραδούς τέσσαρσιν τετραδίοις στρατιωτῶν φυλάσσειν αὐτόν, βουλόμενος μετὰ τὸ πάσχα ἀναγαγεῖν αὐτόν τῷ λαῷ. 5 ὁ μὲν οὖν Πέτρος ἐτηρεῖτο ἐν τῇ φυλακῇ προσευχῇ δὲ ἦν ἐκτενωῶς γινομένη ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας πρὸς τὸν θεὸν περὶ αὐτοῦ. 6 ὅτε δὲ

- cat. Addunt αυτον HLP (vg. *quem cum invenisset*) sah. copt. syr.^{sch.} et P c. ob. arm. aeth. ηγαγεν sine αυτον cum **AB** cat. vg. arm. Addunt αυτον EHL P sah. copt. syr.^{utr.} aeth.
26. αυτοις cum **ABE**, 13, 33, 36, 40, 61, 105, 180, c^{scr.} cat. αυτοις cum HLP, και ενιαυτον cum **AB**, 13, syr.P. Omittunt και EHL P sah. copt. arm. aeth. πρωτως cum **BD**², 36, 163. πρωτον cum A(D*)EHL P. — F. R. οτινες παραγενομενοι ενιαυτον ολον σινηχηθησαν τη εκκλησια και ειδαξαν οχλον ικανον, και τοτε πρωτον εχρηματισαν εν Αντιοχεια οι μαθηται Χριστιανοι.
27. F. R. legit vs. 27^b post Αντιοχειαν: ην δε πολλη αγαλλισις.
28. εσημανεν cum **AEHL P** cat. syr.^{utr.} sah. copt. εσημαινεν cum B, d (*significabat*) vg. (ut d). — Dgr. σημειων. — μεγαλην cum **ABD**², 27, 29, 40, 61, 100. μεγαν cum D*EHL P. ητις cum **ABDE**. οστις cum HLP cat. Chr. Praeterea (ητις) edidimus sine και cum **ABD**, 13, 33, 34, 40, 61, 105, 133, 12^{lect.}, vg. sah. copt. (*hoc autem factum erat*) syr.P arm. aeth. Addunt και EHL P cat. syr.^{sch.} κλανδιου sine additamento cum **ABD**, 13, 40, 61, vg. sah. copt. arm. aeth. Addunt καισαρος EHL P cat. syr.^{utr.} — F. R. εφη εις εξ αυτων ονοματι Αγαθος σημαινων δια του πνευματος λιμον κτλ.
29. ευπορευτο cum **AB(D)EHP**^{*}, 13, cat. Eus.hist.2,12,2cod.1 Thphyl.a. ηυπορευτο cum H¹².
- XII: 1. ο βασιλ. ηρωδης cum **A**, 66, c^{scr.}*, syr.P Eus.hist.2,9,1 eq^{cod.} (etiam edd.burt.etschwegl.) Chr.⁹,227. ηρωδ. ο βασ. cum **ABDEHL P** vg. syr.^{sch.} — F. R. εκκλησιας της εν τη Ιουδαια.
2. μαχηρη cum **AB**^{*}D², 61. μαχηρα cum B³D*EHL P.
3. F. R. legit post Ιουδαιοις: η επιχειρησις αυτου επι τους πιστους. — ιδων δε cum **ABE**, 61, cat. vg. luxov. sah. copt. και ιδων cum D¹¹LP syr.^{utr.} aeth. ημεραι sine articulo cum **BHLP**. αι ημεραι cum **ADE**, 61.
5. F. R. ο μεν ουν Πετρος ετηρευτο εν τη φυλακη υπο της απειρης του βασι-

ἤμελλεν προαγαγεῖν αὐτὸν ὁ Ἡρώδης, τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ ἣν ὁ Πέτρος κοιμώμενος μεταξὺ δύο στρατιωτῶν, δεδεμένος ἀλύσειν δυοῖν, φύλακές τε πρὸ τῆς θύρας ἐτήρουν τὴν φυλακὴν. 7 καὶ ἰδοὺ ἄγγελος κυρίου ἐπέστη, καὶ φῶς ἔλαμψεν ἐν τῷ οἰκήματι· πατάξας δὲ τὴν πλευρὰν τοῦ Πέτρου, ἤγειρον αὐτὸν λέγων· ἀνάστα ἐν τάχει. καὶ ἐξέπεσαν αὐτοῦ αἱ ἀλύσεις ἐκ τῶν χειρῶν. 8 εἶπεν τε ὁ ἄγγελος πρὸς αὐτόν· ζῶσαι καὶ ὑπόδησαι τὰ σανδάλια σου. ἐποίησεν δὲ οὕτως. καὶ λέγει αὐτῷ· περιβαλοῦ τὸ ἱμάτιόν σου καὶ ἀκολούθει μοι. 9 καὶ ἐξελθὼν ἠκολούθει, καὶ οὐκ ᾔδει ὅτι ἀληθές ἐστιν τὸ γινόμενον διὰ τοῦ ἀγγέλου, ἐδόκει δὲ ὄραμα βλέπειν. 10 διελθόντες δὲ πρώτῃν φυλακὴν καὶ δευτέραν, ἦλθαν ἐπὶ τὴν τρίτην τὴν σιδηρᾶν τὴν φέρουσαν εἰς τὴν πόλιν, ἣτις αὐτομάτῃ ἠνοιγῆ αὐτοῖς, καὶ ἐξελθόντες προῆλθον ὁμίην μίαν, καὶ εὐθέως ἀπέστη ὁ ἄγγελος ἀπ' αὐτοῦ. 11 καὶ ὁ Πέτρος ἐν ἑαυτῷ γενόμενος εἶπεν· νῦν οἶδα ἀληθῶς ὅτι ἐξαπέστειλεν κύριος τὸν ἄγγελον αὐτοῦ καὶ ἐξείλατό με ἐκ χειρὸς Ἡρώδου καὶ πάσης τῆς προσδοκίας τοῦ λαοῦ τῶν Ἰουδαίων. 12 συνιδῶν τε ἦλθεν ἐπὶ τὴν οἰκίαν τῆς Μαρίας τῆς μητρὸς Ἰωάννου τοῦ ἐπικαλουμένου Μάρκου, οὗ ἦσαν ἱκανοὶ συνηθροισμένοι καὶ προσευχόμενοι. 13 κρούσαντος δὲ αὐτοῦ τὴν θύραν τοῦ πυλῶνος, προῆλθεν παιδίσκη ἵπακοῦσαι, ὀνόματι Ῥόδη, 14 καὶ ἐπιγνοῦσα τὴν φωνὴν τοῦ Πέτρου, ἀπὸ τῆς χαρᾶς οὐκ ᾔνοιξεν τὸν πυλῶνα, εἰσοδραμοῦσα δὲ ἀπήγγειλεν ἐστάναι τὸν Πέτρον πρὸ τοῦ πυλῶνος. 15 οἱ δὲ πρὸς αὐτὴν εἶπαν· μαίρη· ἡ δὲ διίσχυριζέτο οὕτως

λεως. — εκτενωσ cum κA*vid.B, 13, 40, 81, e, vg. εκτενης cum A²EHL^P, 61. περι cum κA²BD. υπερ cum EHL^P.

6. ημελλεν cum κBELP. εμελλ. cum ADH. προαγαγειν (sed B, 13, 57 προσ-αγαγ.) cum AB, 8, 13, 15, 32, 36, 57, 61, cat. προαγειν (κ, 5, 29, 73, 78, 0^{scr}. προσαγειν) cum κDEHL^P. αυτον post προ- cum κABDE, 13, 61, cat. Ante προ- cum HLP.
7. εξεπεσαν cum κABDE, 61, cat. εξεπεσον cum HLP. — F. R. legit και φως επελαμψεν απ αυτου τω τοπω εκεινω· νυξας δε την πλευραν του Πετρου.
8. ειπ. τε cum κALP, 61, syr.sch. arm. aeth. Chr.⁹,²²⁶ Thphyl.^b. ειπ. δε cum BDEH, 34, 36, 40, 96, 100, 103, 105, a^{scr}, c^{scr}, cat. vg. sah. syr.^p Thphyl.^a. ζωσαι cum κABD cat. Bas.regg.³⁶⁸. περιζωσαι cum EHL^P.
9. ηκολουθει sine αυτω cum κ*ABD, 13, 15, 36, 40, 61, 180, cat. fu. tol. arm. Addunt αυτω κEHL^P vg. syr.utr. sah. copt. aeth. δια του cum κBDELP, 13, 61, cat. vg. syr.sch. et p txt. copt. Chr.⁹,²²⁹ Thphyl.^a. υπο του cum AH syr.^p ms. arm.
10. ηλθαν cum κAB, 13. ηλθον cum DEHL^P. ηνοιγη (κB*D ηννη) cum κABD cat.²⁰⁶. ηνοιγηθη cum EHL^P. — F. R. legit: και εξελθοντες κατεβησαν τους επτα βαθμους, και προηλθαν ομιην μιαν κτλ.
11. εν αυτω (B* αυτω) γενομενος cum κABD cat. vg. γενομ. εν αυτω cum EHL^P. εξειλατο cum κABDEHL, 61, cat. εξειλετο cum P.
12. συνιδων τε cum κBE^{gr}-HLP vg. syr.utr. arm. — A, 13, 15, 18, cat. e, sah. copt. συνιδ. δε. D και συνιδ. — της μαριας cum κABD, 33, 61. Omittunt της EHL^P.
13. αυτου cum κABDL^P, 61, vg. syr.sch. sah. copt. arm. aeth. Thphyl.^b. του πετρου cum EH cat. vg.^{ms}. ap. In. syr.^p Chr.⁹,²²⁷ Thphyl.^a. προσηλθεν (d, e accessit) cum AB*DEHL^P cat. — κB^{corr}, 3 προηλθε, item vg. processit.
15. οι δε ελεγον cum κAD^{gr}-EHL^P, 61, cat. vg. Or.³,⁶⁰⁸ Chr.⁹,²²⁷. εστιν αυτου cum κ*AB. αυτ. εστιν cum DEHL^P, 61.

ἔχειν. οἱ δὲ ἔλεγον· ὁ ἄγγελός ἐστιν αὐτοῦ. 16 ὁ δὲ Πέτρος ἐπέμενεν κροῦσάν· ἀνοίξαντες δὲ εἶδαν αὐτὸν καὶ ἐξέστησαν. 17 κατασείσας δὲ αὐτοῖς τῇ χειρὶ σιγάν, διηγήσατο πῶς ὁ κύριος αὐτὸν ἐξήγαγεν ἐκ τῆς φυλακῆς, εἶπέν τε ἄπαργεῖλατε Ἰακώβῳ καὶ τοῖς ἀδελφοῖς ταῦτα. καὶ ἐξελθὼν ἐπορεύθη εἰς ἕτερον τόπον. 18 γενομένης δὲ ἡμέρας, ἣν τάραχος οὐκ ὀλίγος ἐν τοῖς στρατιώταις, τί ἄρα ὁ Πέτρος ἐγένετο. 19 Ἡρώδης δὲ ἐπιζητήσας αὐτὸν καὶ μὴ εὐρῶν, ἀνακρίνας τὸς φύλακας ἐκέλευσεν ἀπαχθῆναι, καὶ κατελθὼν ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν Καισαριαν διέτριβεν. 20 ἦν δὲ θυμομαχῶν Τυρίοις καὶ Σιδωνίοις· ὁμοθυμαδὸν δὲ παρήσαν πρὸς αὐτὸν, καὶ πείσαντες Βλάστον τὸν ἐπὶ τοῦ κοιτώματος τοῦ βασιλέως ἠτοῦντο εἰρηγῆν, διὰ τὸ τρέφεσθαι αὐτῶν τὴν χώραν ἀπὸ τῆς βασιλικῆς. 21 τακτῇ δὲ ἡμέρᾳ ὁ Ἡρώδης ἐνδυσάμενος ἐσθῆτα βασιλικήν, καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος ἐδημῆγορει πρὸς αὐτούς· 22 ὁ δὲ δῆμος ἐπεφωνεῖ θεοῦ φωνῇ καὶ οὐκ ἀνθρώπου. 23 παραχρῆμα δὲ ἐπάταξεν αὐτὸν ἄγγελος κυρίου ἀνθ' ὧν οὐκ ἔδωκεν τὴν δόξαν τῷ θεῷ, καὶ γενόμενος σκωληκοβρωτός ἐξέφυξεν.

24 Ὁ δὲ λόγος τοῦ θεοῦ ἤξανε καὶ ἐπληθύνετο. 25 Βαρνάβας δὲ καὶ Σαῦλος ὑπέστρεψαν ἐξ Ἱερουσαλήμ, πληρώσαντες τὴν διακονίαν, συμπαραλαβόντες Ἰωάννην τὸν ἐπικληθέντα Μάρκον.

9, 7
12, 12
15, 37

16. ο δε πετρος: D omittit petros. — ειδαν cum AB. ειδον cum MELP, H ιδον.
 17. διηγησατο sine additamento cum MA, 13, 33, 61, 69, 100, 105, 12lect., asc., vg. arm. Addunt αυτοις BDEHLP cat. syr.sch. sah. copt. aeth. ειπ. τε cum MABE, 34, 61, vg. syr.sch. sah. aeth. ειπ. δε cum DHLP cat. copt. syr.P Chr.9,227.
 18. ουκ ολιγος cum BEHLP. — MA ουχ ολιγ. (eandem scripturam 14, 28 testatur K, 17 : 4 B*, 19 : 23 MAD, 19 : 24 K, 27 : 20 A).
 19. καισαριαν cum MAE. -ρειαν cum BDHLP. Dedimus sine articulo cum MA BDE, 61, cat. Praemittunt την HLP. — Naber απαλλαγθηναι pro απαχθηναι. Cf. contra V. d. S. Bakhuyzen. — Markland et V. d. S. Bakhuyzen legunt εκει διετριβεν.
 20. ην δε cum MABD, 13, 33, 34, 40, 61, 133, 142, vg. syr.sch. sah. copt. aeth. ar.6 Licif.187. Addunt ο ηρωδης EHL P (sed E omittit ο) cat. syr.P arm.
 21. καθισας cum MB, 40, 61, Bas.Eth.280 exodd.3. και καθισας cum ADEHLP cat.210 syr.utr. sah. copt. arm. aeth. Bas.Eth.ed. Chr.9,235. — F. R. legit vs. 21b post προς αυτους: καταλλαγεντος δε αυτου τοις Τυριοις και τοις Σιδωνιοις.
 23. την δοξαν cum MAB, 13, 61, 100, cat. Omittunt την DEHLP. — F. R. legit vs. 23b post τω θεω: και καταβας απο του βηματος, εγενετο σκωληκοβρωτος επι ζων και ουτως εξεφυξεν.
 24. του θεου cum MADEHLP. — B vg. (aeth. ut solet) του κυριου.
 25. F. R. legit Σαυλος, ο επικαλουμενος Παυλος et post Ιερουσαλημ: εις Αντιοχεια. — εξ ιερουσαλημ cum A, 13, 27, 29, 69, 3pe, 8pe, syr.sch. et P tr. sah. copt. arm. aeth. PP Chr.9,235 (sed fluctuat lectio). Item B*vid.DE cat. vg. Chr.cod. απο ιερουσαλημ. Praeterea ex his (sive εξ sive απο praebent) E addit εις αντιοχεια. MB2HLP, 61, syr.P mg. aeth.ro. ar.P Chr.cdd. aliq. Thphyl.a et b εις ιερουσαλημ. — συμπαραλαβ. cum MAB*DEH. συμπαραλ. cum B2LP. ιωαννην (-ην- etiam B; D8r. ιωαννην et* praemittit τον) cum MABD*, 36, 100, 105, 180, cat. vg. syr.sch. sah. Praemittunt και D2EHL P, 61, copt. syr.P aeth. επικληθεντα cum BDEHLP. — MA επικαλουμενον. Westcott-

XIII.

1 Ἦσαν δὲ ἐν Ἀντιοχείᾳ κατὰ τὴν οὖσαν ἐκκλησίαν προφήται καὶ διδάσκαλοι, ὃ τε Βαρνάβας καὶ Συμεὼν ὁ καλούμενος Νίγερ, καὶ Λούκιος ὁ Κυρηνάιος, Μαναὴν τε Ἡρώδου τοῦ τετραάρχου σύντροφος καὶ Σαῦλος. 2 λειτουργούντων δὲ αὐτῶν τῷ κυρίῳ καὶ ἠσθευνόντων, εἶπεν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἀφορίσατε δὴ μοι τὸν Βαρνάβαν καὶ Σαῦλον εἰς τὸ ἔργον ὃ προσεκέλημαι αὐτούς. 3 τότε ἠσθεύσαντες καὶ προσευξάμενοι καὶ ἐπιθέντες τὰς χεῖρας αὐτοῖς ἀπέλυσαν. 4 αὐτοὶ μὲν οὖν ἐκπεμφθέντες ὑπὸ τοῦ ἁγίου πνεύματος κατήλθον εἰς Σελευκίαν, ἐκεῖθεν τε ἀπέπλευσαν εἰς Κύπρον, 5 καὶ γενόμενοι ἐν Σαλαμίνι κατήγγελλον τὸν λόγον τοῦ θεοῦ ἐν ταῖς συναγωγαῖς τῶν Ἰουδαίων· εἶχον δὲ καὶ Ἰωάννην ὑπηρέτην. 6 διελθόντες δὲ ὄλην τὴν νῆσον ἄχρι Πάφου, εἶθρον ἄνδρα τινὰ μάγον ψευδοπροφήτην Ἰουδαῖον, ᾧ ὄνομα Βαρισηοῦς, 7 ὃς ἦν σὺν τῷ ἀνθυπάτῳ Σεργίῳ Παύλῳ, ἀνδρὶ συνετῷ. οἷτος προσκαλεσάμενος Βαρνάβαν καὶ Σαῦλον ἐπέζητησεν ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ θεοῦ· 8 ἀνθίστατο δὲ αὐτοῖς Ἐλύμας ὁ μάγος, οὕτως γὰρ μεθερμηνεύεται τὸ ὄνομα αὐτοῦ, ζητῶν διαστρέφαι τὸν ἀνθρώπου ἀπὸ τῆς πίστεως.

Hort legunt *υπεστρεψαν εἰς Ἱερουσαλημ πληρωσαντες κτλ.* „The original order was *την εἰς Ἱερουσαλημ πληρωσαντες διακοιναν*” (p. 94).

- XIII: 1. *ησαν δε* sine additamento cum κABD , 33, 40, 61, 68, 69, 100, 105, 12lect., ascr., vg syr.sch. sah. copt. aeth. Addunt *τινες EHL P* cat. syr.P arm. *τετραρχου cum* κ^* sah.cdd.2 copt. (cf. ad Lc. 3 : 1, 3 : 19, 9 : 7, Mt. 14 : 1). *τετραρχου cum* κ^{ARDEHLP} . — Mangey (apud Bowyer) legit: *κατα την εν Αντ. ουσαν εκκλ.* Cf. V. d. S. Bakhuyzen. — Sic scripsisset nisi anteponeere voluisset *Αντ.* nomen (Blass). — F. R. *ησαν δε καθ εκαστην εκκλησιαν προφηται και διδασκαλοι, εν οἰς και εν Αντιοχεια Βαρναβας κτλ.*
2. *τον βαρναβ.* cum $\kappa\text{ABCDEHLP}$. *τον τε βαρν.* cum 61. *σαυλον* sine articulo cum κ^{ABCDE} cat. Epiph.⁸⁹². Praemittunt *τον* κ^{HLP} Bas.3, 41 Thdrt.3, 13, 331.
4. F. R. *οι μεν ουν εξελθοντες απο των αγιων, καταβαντες τε εις Σελευκιαν κτλ.* — *αυτοι cum* κAB (C non liquet), 15, 18, 36, 40, 61, 69*, 100, 105, 180, ascr., cat. d, e, vg. syr.utr. Amb.spir.653. *ουτοι cum* *Egr-HLP* copt. — Dgr., 12lect., arm. οἱ (qui). — *του αγιου πνευματος cum* κABC^2 (* latet) D² (* τ. π. αγ.), 13, 40, 59, 61, 69, 105, 180, ascr., cat.213 Leif.235 Ps.-Ath.2, 7. *του πνευμ. του αγιου* cum *EHL P* vg. *εις primum sine την cum* $\kappa\text{ABC}^2\text{D}$ cat.213 Did.tri.2, 5 Chr.9, 240. Addunt *την EHL P.* *σελευκιαν cum* κAC^2 (* latet) DE, descr. *σελευκειαν cum* *BHLP.* *εκειθ. τε cum* κABCE . — *HLP,* d, syr.pmg. sah. Thphyl.a et b *εκειθ. δε.* Dgr., 64 *εκειθεν.* — *εις κυρω.* cum κABCD . *εις την κυρω.* cum *EHL P*.
5. *υπηρετην:* D syr.pmg. *υπηρετοιγια αυτοις.*
6. *ολην* cum κABCDE , 61, vg. syr.utr. sah.cod. copt. arm. aeth. Omittunt *HLP* sah.woid. *ανδρα cum* κABCD am. syr.utr. arm., item post *τινα E*, 36, 40, vg. Leif.235. Omittunt *HLP.* *βαριησου cum* κ , 40, 96, 105, vg. (etiam am. fu. tol.) copt. syr.P txt. arm. „nonnullis” ap. Hier.nom.hebr.3, 99. *βαριησους cum* *BCE*, 13, sah. Chr.9, 241 Thphyl.b. — *AD²HLP* cat. syr.pmg.kr. Thphyl.a *βαριησουν.* Item *D** *βαριησουαν.* Praeterea *E* addit o μεθερμηνευεται ελυμας. F. R. o μεθερμηνευεται Ετουμας. F. R. legit etiam vs. 8 *Ετουμας pro Ελυμας.* — Blass edidit vs. 8 cum *D**: *Ετουμας.* Lucif. *etoemus* (sed *elimas* cod. gigas).

9 Σαῦλος δέ, ὁ καὶ Παῦλος, πληθεῖς πνεύματος ἁγίου, ἀτεινίσας εἰς αὐτὸν 10 εἶπεν ὦ πλήρης παντὸς δόλου καὶ πάσης ὀριδιουργίας, νῦν διαβόλου, ἐχθρὸ πάσης δικαιοσύνης, οὐ καύση διαστρέφων τὰς ὁδοὺς κυρίου τὰς εὐθείας; 11 καὶ νῦν ἰδὼν χεῖρ κυρίου ἐπὶ σέ, καὶ ἔσῃ τυφλὸς μὴ βλέπων τὸν ἥλιον ἄχρι καιροῦ. παραχρῆμά τε ἔπεσεν ἐπ' αὐτὸν ἀχλὺς καὶ σκότος, καὶ περιάγων ἐζήτει χειραγωγούς. 12 τότε ἰδὼν ὁ ἀνθύπατος τὸ γεγονός ἐπίστευσεν, ἐκκλησώμενος ἐπὶ τῇ διδαχῇ τοῦ κυρίου.

- 15, 38 13 Ἀναχθέντες δὲ ἀπὸ τῆς Πάφου οἱ περὶ Παῦλον ἦλθον εἰς Πέργην τῆς Παμφυλίας. Ἰωάννης δὲ ἀποχωρήσας ἀπ' αὐτῶν ὑπέστρεψεν εἰς Ἱεροσόλυμα. 14 αὐτοὶ δὲ διελθόντες ἀπὸ τῆς Πέργης παρεγένοντο εἰς Ἀντιόχιαν τῆς Πισιδίας, καὶ ἐλθόντες εἰς τὴν συναγωγὴν τῆς ἡμέρας τῶν σαββάτων ἐκάθισαν. 15 μετὰ δὲ τὴν ἀνάγκωσιν τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν ἀπέστειλαν οἱ ἀρχιμακάριοι πρὸς αὐτοὺς λέγοντες ἄνδρες ἀδελφοί, εἴ τις ἐστὶν ἐν ὑμῖν λόγος παρακλήσεως πρὸς τὸν λαόν, λέγετε. 16 ἀναστὰς δὲ Παῦλος καὶ κατασεισάσας τῇ χειρὶ εἶπεν ἄνδρες Ἰσραηλίται καὶ οἱ φοβούμενοι τὸν θεόν, ἀκούσατε. 17 ὁ θεὸς τοῦ λαοῦ τούτου Ἰσραὴλ ἐξελέξατο τοὺς πατέρας ἡμῶν, καὶ τὸν λαόν ὑψώσεν ἐν τῇ παροικίᾳ ἐν γῇ Αἰγύπτου, καὶ μετὰ βραχίσιος ὑψηλοῦ ἐξήγαγεν αὐτοὺς ἐξ αὐτῆς, 18 καὶ ὡς τεσσαρακονταετῆ χρόνον ἐτροποφόρησεν αὐτοὺς ἐν τῇ ἐρήμῳ, 19 καὶ καθελὼν

7, 2 24.
Ev. 6, 1
7, 36
Dt. 1, 31
Dt. 7, 1
Ios. 14, 1

9. ατεινίσας sine copula cum κ ABCL cat. vg. sah. Praemittunt καὶ DEHP syr.utr. arm. aeth.
11. κυριου cum κ ABCDEHLP, 61, cat. Did.tri.2,7,10 Chr.9,241 Thdr.2,682. του κυριου cum minusculis. παραχρ. τε cum κ C, 61, vg. syr.sch. copt. aeth. Similiter D καὶ ευθεως. — παραχρ. δε cum ABHLP cat. sah. syr.p arm. επεσεν cum κ ABD, 3, 25, 61, 95, 100. επεπεσεν cum CEHLP.
12. F. R. legit post το γεγονός: εθανμασεν, καὶ επιστευσεν τω θεω, εκκλησ. κτλ.
13. πανλον sine articulo cum κ ABCDE, 13, 61, 69, 103, 105, 180, c^{scr}, cat. Praemittunt τον HLP.
14. την πισιδιαν cum κ ABC. της πισιδιας cum DEHLP, item vg. arm. ελθοντες cum κ *BC, 61, 104, copt. εισελθοντες cum κ CEHLP cat.218 vg. sah. syr.utr. arm. aeth.
15. ει τις cum κ ABCD*, d, vg. syr.sch. copt. Omittunt τις Dgr.2EHLP sah. syr.p arm. aeth. εν υμιν λογος παρακλ. cum κ ABC cat. vg. (item sah. syr.utr. arm.), item omissio εν II. λογος εν υμιν παρακλ. cum DEIP.
16. ισραη- ita ABCHLP etc.: κ ισδραη-, DE ισραη-. Item -ηλιται cum κ ABC. -ηλιται cum DEHLP.
17. ισραηλ. cum κ ABCD cat. vg. sah. copt. arm. aeth. Omittunt EHLP syr.utr. Chr.9,246 Thphyl.^a et b. αιγυπτω cum CDEHLP cat. Chr. Thphyl.^a et b. αιγυπτου cum κ AB, 13, 40, 61, 100, 105; item vg. (atque etiam d, e). — Blass legit ο θεος του λαου τουτου. Holwerda conjecit ο θεος του Ισραηλ. Cf. V. d. S. Bakhuyzen.
18. τεσσαρακονταετη (C -ετην) χρον. cum κ ABC. Item τεσσαρακονταετη χρον. cum EHLP. — D ετη $\bar{\mu}$. — ετροποφορησεν cum AC*E, 13, 24**, 68, 78*mg, 93, 100, 105, 142, 1^{scr}*vid., d, sah. copt. syr.sch. et p txt. arm. aeth.utr. ar.^e Const.7.36,2. ετροποφορησεν cum κ BC²DHLP, 61, cat. vg. (mores eorum sustinuit). Imprimis commendatur auctoritate Origenis, qui sic legit Deut. 1:31. Cf. Or.1,557 (contra Cels.4,71) et 3,247,248,774,795, item Or.int.3,378 Lcif.157 (Pro Ath.1,5).

ἔθνη ἑπτὰ ἐν γῇ Χαναὰν κατεκληρονόμησεν τὴν γῆν αὐτῶν 20 ὡς ἔτεσιν τετρακοσίοις και πενήκοντα. και μετὰ ταῦτα ἔδωκεν κριτὰς ἑθῶς Σαμουὴλ προφήτου. 21 κἀκεῖθεν ἤτησαντο βασιλεῖα, και ἔδωκεν αὐτοῖς τὸν Σαοὺλ υἱὸν Κίς, 1 Sam. 8, 5
 ἄνδρα ἐκ φυλῆς Βενιαμὴν, ἔτη τεσεσράκοντα. 22 και μεταστήσας αὐτὸν ἤγειρεν 10, 21. 16. 1
 τὸν Δαυιδ αὐτοῖς εἰς βασιλεῖα, ᾧ και εἶπεν μαρτυρήσας· εἶπον Δαυιδ τὸν τοῦ Ps. 88 (89). 21
 Ἰεσοῦ, ἄνδρα κατὰ τὴν καρδίαν μου, δε ποιήσει πάντα τὰ θελήματά μου. 23 23 τούτου ὁ θεὸς ἀπὸ τοῦ σπέρματος κατ' ἐπαγγελίαν ἤγαγεν τῷ Ἰσραὴλ σωτήρα
 Ἰησοῦν, 24 προκηρύξαντος Ἰωάννου πρὸ προσώπου τῆς εισόδου αὐτοῦ βάπτισμα Le. 3, 3 pp.
 μετανοίας παντὶ τῷ λαῷ Ἰσραὴλ. 25 ὡς δὲ ἐπλήρου ὁ Ἰωάννης τὸν δρόμον, Le. 3, 15
 ἔλεγεν· τί ἐμὲ ὑπονοεῖτε εἶναι, οὐκ εἰμὶ ἐγώ· ἀλλ' ἰδοὺ ἔρχεται μετ' ἐμέ, οὗ οὐκ 10, 1, 27 pp.
 εἰμὶ ἄξιος τὸ ὑπόδημα τῶν ποδῶν λῦσαι. 26 ἄνδρες ἀδελφοί, υἱοὶ γένους Ἀβραὰμ και οἱ ἐν ἡμῖν φοβούμενοι τὸν θεόν, ἡμῖν ὁ λόγος τῆς σωτηρίας ταύτης ἐξαπεστάλη. 27 οἱ γὰρ κατοικοῦντες ἐν Ἰερουσαλὴμ και οἱ ἄρχοντες αὐτῶν, τοῦτον ἀγνοήσαντες και τὰς φωνὰς τῶν προφητῶν τὰς κατὰ πᾶν σάββατον ἀναγινωσκομένας κρίναντες

19. και καθελων cum **ACDEHLP**. — B, 61, sah. omittunt και. — κατεκληρονομησεν cum **ABCDEHLP**, 13, 61, cat. Chr.⁹, 247 Thphyl.^a. κατεκληροδοτησεν cum minusculis. Praeterea addunt αυτοις **ACD²EHLP** vg. syr.^{utr.} arm. Omisimus cum **ABD***, 13, 40, 61, sah. copt. αυτων: D*, syr.^p c* των αλλοφυλων.
20. F. R. legit: και ως ετεσιν τετρακοσίοις και πενήκοντα ἔδωκεν κριτας, εως Σαμουηλ του προφητου. — ως ετεσιν τετρ. και πενήκ. ante και μετα ταυτα cum **ABC**, 13, 15, 18, 36, 40, 61, 137, cat. vg. (quasi post quadringentos et quinquaginta annos, et post haec etc.) sah. (omittit μετ. ταυτ.) copt. (omittit ως) arm. Textus receptus et Blass και μετα ταυτα (D*, d etc. omittunt με. ταυτ.) ante ως ετεσι τετρακ. και πενήκ. cum **D²EHLP** aeth.^{pp} Bed retr.^{139, 140} ex Graeco, item D*, d, syr.^{utr.} ar.^e aeth.^{ro} — Lachmann (Praef. II, p. VIII): κατεκληρονομησε την γην αυτων και μετα ταυτα ἔδωκε κριτας ως ετεσι τ. κ. π. — V. d. S. Bakhuyzen: ως . . . πενήκοντα glossema. προφητου sine articulo cum **A**vid.B, 61. του προφ. cum **CDEHLP**.
21. καις cum **ABCD**. καις cum **EHLP**. βενιαμειν cum **ABC**, 13. βενιαμιν cum **DEHP**; item L, k^{scr.} βενιαμην. — τεσερακ. cum **AB* C**. τεσσαρακ. cum **B³EHLP**. — D, 61 μ̄.
22. τον (D omittit) δαυ. αυτοις cum **ABD** sah. copt. αυτοις τον δα. cum **CEHLP** vg. syr.^{utr.} arm. aeth. — F. R. ηγειρεν αυτοις Δαυιδ τον υιον Ιεσοῦ, ω και εἶπεν κτλ.
23. ηγαγεν cum **ABEHLP**, 61, vg. copt. aeth. — ηγειρε cum **CD**, 13, cat.²²⁰ tol. sah. syr.^{utr.} arm. σωτηρα ιησουν cum **ABCEP** (D σω. τον ω), 15, 18, 40, 61, 69, 100, 105, vg. syr.^{utr.} sah. copt. arm. — **HL** aeth.^{utr.} σωτηριαν.
25. ιωαννης sine articulo cum **ABCDEH** cat. Thphyl.^a. ο ιωανν. cum **LP**. τι με cum **AB**, 61 (τι και) sah. aeth. — Blass τινα με cum **CDEHLP** vg. copt. syr.^{utr.} arm. Chr.
26. F. R. post **Αβρααμ**: και του θεου. — ημιν cum **ABD**, 13, 19, 33, 61, c^{scr.}, sah. syr.^{pms}. ημιν cum **CEHLP** vg. syr.^{sch.} et p^{txt.} copt. arm. aeth. ἐξαπεσταλη cum **ABCD**, 13, 61, cat.²²¹. απεσταλη cum **EHLP**.
27. εν ιερουσαλ. cum **ABDHL P** cat.²²¹. — **CE**, 13, 61, Chr.⁹, 247 et 248 omittunt εν, item vg. (ut e, non item d) habitabant Hierusalem. οι αρχοντ. αυτων: D*, d, vg. οι αρχ. αυτης (eius). — Blass coniecit μη ανακριναντες (pro κρι-

ἐπλήρωσαν, 28 και μηδεμίαν αἰτίαν θανάτου εὐρόντες, ἤτήσαντο Πιλᾶτον ἀναίρει-
 θῆναι αὐτόν 29 ὡς δὲ ἐτέλεσαν πάντα τὰ περὶ αὐτοῦ γεγραμμένα, καθελόντες
 ἀπὸ τοῦ ξύλου εἴθκαν εἰς μνημεῖον. 30 ὁ δὲ θεὸς ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν,
 31 ὃς ὤφθη ἐπὶ ἡμέρας πλείους τοῖς συναναβῶσιν αὐτῷ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας εἰς
 Ἱερουσαλήμ, οἵτινες νῦν εἰσὶν μάρτυρες αὐτοῦ πρὸς τὸν λαόν. 32 και ἡμεῖς ὑμᾶς
 εὐαγγελιζόμεθα τὴν πρὸς τοὺς πατέρας ἐπαγγελίαν γενομένην, ὅτι ταύτην ὁ
 θεὸς ἐκπεπλήρωκεν τοῖς τέκνοις, ἀναστήσας Ἰησοῦν, 33 ὡς και ἐν τῷ πρώτῳ
 ψαλμῷ γέγραπται· υἱὸς μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε. 34 ὅτι δὲ ἀνέ-
 στησεν αὐτόν ἐκ νεκρῶν μηκέτι μέλλοντα ὑποστρέφειν εἰς διαφθοράν, οὕτως
 εἶρκεν ὅτι δώσω ὑμῖν τὰ ὄσια Δαυὶδ τὰ πιστά. 35 διότι και ἐν ἑτέρῳ λέγει· οὐ
 δώσεις τὸν ὄσιόν σου ἰδεῖν διαφθοράν. 36 Δαυὶδ μὲν γὰρ ἰδίᾳ γενεᾷ ὑπηρετήσας

vanτες). Cf. 17 : 41. Melius Lachmann ponit κριναντες post αγνοησαντες και (Praef. II, p. VIII). Cf. V. d. S. Bakhuyzen. — F. R. και οι αρχοντες αυτης, μη συνιεντες τας γραφας των προφητων τας κατα παν σαββατον αναγινωσκομενας, τουτον απεδοκιμασαν.

28. Pro ητησαντο κτε. D*: κριναντες αυτον παρεδωκαν Πιλᾶτω ινα (delendum) εις αναρῳειν. * ητησαν τον.
29. παντα cum ABCDEHLP. απαντα cum 13, escr. εισιν post γεγο. D* (quasi ante fuerit ᾱ pro τά), tum D* ητουντο τον Πιλᾶτον τουτον μεν σταυρωσαι, και επιτυχοντες παλιν και καθελ. κτε.; syr.p.mḡ. post γεγο.: postquam crucifixus esset, petierunt a P. ut de ligno detraherent eum. Impetraverunt, et detrahentes eum posuerunt eum in sepulcro. Denique D* και ante εθηκαν habet. Gigas legit ut nos, nisi quod pro ὡς δε habet και et και καθελ. ut D.
31. νυν cum * (sed post εισιν ponit) AC (D αχρῖ νυν), 13, 15, 18, 27, 29, 40, 61, 68, 69, 105, 180, cat. (137, escr. ut D) vg. sah. copt. syr.utr. arm. aeth.ro. (sed vg. syr.p usque nunc, arm. etiam nunc, aeth.ro. ut ἅ). Omittunt BEHLP aeth.pp Chr.⁹,²⁴⁸. Similibus locis 2 : 32, 3 : 15, 5 : 32, 10 : 39 νυν non legitur.
32. ημων cum ABC²D, vg. (tol. νμων) aeth.utr. Hil.²⁷. αυτων ημιν cum C³E HLP, 61, cat.²²³ syr.utr. arm. — sah. αυτων, copt. plane omittit. 76 ημιν. Lachmann (Praef. II, IX) coniecit τεκνοις εφ ημων (nostro tempore). Ημων post τοις τεκνοις non exspectamus. αυτων ημιν, quod Weiss legit, correctio est ημων. Westcott-Hort legunt τοις τεκνοις ημιν. Blass τοις τεκνοις αυτων. Ut προς τους πατερας sic etiam τοις τεκνοις legitimis absolute. Sic etiam V. d. S. Bakhuyzen, cui ημων lectio marginalis apud τους πατερας videtur esse. — F. R. legit τον κριον Ιησοῦν Χριστον.
33. εν τῳ πρωτῳ ψαλμ. γεγραπτ. cum D, Or.²,⁵³⁸ (ως γὰρ γεγραπται, φησιν, εν πρωτῳ ψ.) Hil.²⁷ et⁴² (sicut et in ps. 1 script. est) cdd.^{lat.} apud Bed.⁶¹,⁶². εν τῳ ψαλμῳ τῳ δευτερω γεγραπτ. cum ELP vg. syr.p (item scriptum est in ps. 2 syr.sch. sah. copt. dixit in ps. 2 aeth.) Chr.⁹,²⁴⁸ Cosm.¹¹,⁴⁸⁴ Amb.^{did.5},⁵⁵⁵ item H, 4, 66, 76, 100, oscr. εν τῳ δευτερω. ψα. γεγο., 104 εν ψα. τῳ δευ. γε. ABC, 13, 40, 61, 69, 80, 98mg., 105, 180, arm. εν τῳ ψα. γεγο. τῳ δευτερω. 46*vid. ψαλμῳ sine numero. Post σε D, syr.p.mḡ. αιτησαι παρ εμου, και δωσω σοι εθνη την κληρονομιαν σου, και την κατασχειν σου τα περατα της γης.
35. διοτι cum AB, 61*, 97, 98mg. διο cum CEHLP, 13, 61**, cat.²²⁵ Chr.⁹,²⁴⁸. — Dgr. (contra d ideoque) syr.sch. ar.e omittunt F. R. legit και ετερωσ λεγει.

τῇ τοῦ θεοῦ βουλῇ, ἐκοιμήθη καὶ προσετέθη πρὸς τοὺς πατέρας αὐτοῦ καὶ εἶδεν διαφθοράν· 37 ὃν δὲ ὁ θεὸς ἤγειρεν, οὐκ εἶδεν διαφθοράν. 38 γνωστὸν οὖν ἔστω ὑμῖν, ἄνδρες ἀδελφοί, ὅτι διὰ τούτου ὑμῖν ἄφεσις ἁμαρτιῶν καταγγέλλεται· 39 ἀπὸ πάντων ὧν οὐκ ἠδυνήθητε ἐν νόμῳ Μωσέως δικαιοθῆναι, ἐν τούτῳ πᾶς ὁ πιστεύων δικαιούται. 40 βλέπετε οὖν μὴ ἐπέλθῃ τὸ εἰρημένον ἐν τοῖς προφήταις· 41 ἴδετε, οἱ καταφρονηταί, καὶ θαυμάσατε καὶ ἀφανίσθητε, ὅτι ἔργον ἐργάζομαι ἐγὼ ἐν ταῖς ἡμέραις ὑμῶν, ἔργον ὃ οὐ μὴ πιστεύσητε, ἐάν τις ἐκδιηγῆται ὑμῖν.

Ro. 4, 3

Hab. 1, 5

42 Ἐξιόντων δὲ αὐτῶν παρεκάλουν εἰς τὸ μεταξὺ σάββατον λαληθῆναι αὐτοῖς τὰ ῥήματα ταῦτα. 43 λυθείσης δὲ τῆς συναγωγῆς, ἠκολούθησαν πολλοὶ τῶν Ἰουδαίων καὶ τῶν σεβομένων [προσηλύτων] τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Βαρνάβῳ, οἵτινες προσλαοῦντες αὐτοῖς ἐπειθον αὐτοῖς προσμένειν τῇ χάριτι τοῦ θεοῦ. 44 τῷ δὲ ἐχομένῳ σαββάτῳ σχεδὸν πᾶσα ἡ πόλις συνήχθη ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ κυρίου.

38. εστω υμιν cum BCDELP vg. — κα, 105 υμιν εστω. — δια τουτου cum καΒСDLP. — E, 65, 67, 133, dscr., aeth.utr. δι αυτου. — B* cat. δια τουτου.
39. απο παντων sine και cum καC* am. fu. demid. aeth.pp. και απο παντ. cum BC³(D)ELP vg.cle. tol. sah. copt. syr.utr. arm. aeth.ro. εν νομο cum καBCD, 13, 40, 64, 93, 180, hscr., cat. εν τω νομο cum ELP. — D, 137 δικαιουται παρα θεω. syr.p mg. a deo.
40. επελθη (ita κα; κα* απελθη, Chr.⁹, 251com. επελθου) sine additamento cum κBD, 13, 18, 36, 73, 180, cat.²²⁶ am. tol. Addunt εφ υμας ACEILP vg. (etiam fu. demid.) syr.utr. sah. copt. arm. aeth.
41. ου εργον εργαζομ. εγω cum (κα vide post) ABD, 13, 64, kscr., vg. sah. syr.utr. arm. — κα sic: ου εργον ο (κα omittit) εγω (per incuriam intactum mansit) εργαζομ. εγω. — ου εργον εγω εργαζ. cum CEILP cat. demid. aeth.utr. Chr.^{bis}. εργον secundum cum καBCI (pro spatio) 13, 64, cat. vg. sah. copt. arm. aeth.ro. Thphyl.^b. — DELP cat. tol. syr.utr. aeth.pp Chr.^{bis}. Thphyl.^a omittunt. ὁ cum καABCDEILP. — Textus receptus φ̄ cum 1, cat.²²⁷. Post υμιν legit D και εισηγησαν, syr.p c* et tacuit.
42. εξιοντ. δε αυτων cum καBCDEI, 13, 64, ascr., cat. vg. sah. copt. syr.sch. (addit ab eis) et P arm. εξιοντ. δε εκ της συναγωγης των ιουδαιων cum minusculis. Item L Thphyl.^b εξι. δε αυτων εκ τ. συν. των ιουδ. — παρεκαλουν sine additamento cum καA(B)CD(E)I cat. vg. syr.utr. sah. copt. arm. aeth. Addunt τα εθη LP. — τα (D* omittit) ρηματα ταυτα cum καBCDEL vg. — 4 τον λογον. P, h, 1, 4 omittunt ταυτα. B legit ηξιουν pro παρεκαλουν et ponit post σαββατον.
43. προσηλυτων glossema, Owen apud Bowyer. Sic etiam V. d. S. Bakhuyzen. προσ. = σεβ. — προσλαλ. αυτοις cum καBCDI (pro spatio) 64, cat. Omittunt αυτοις ELP, h, vg. Thphyl.^a. προσμενειν cum καBCDE, 64, cat. επιμενειν cum LP. Post Βαρν. 137, syr.p c* αξιουντες βαπτισθηραι. Post θεου D, syr.p mg. εγενετο δε καθ ολης της πολεως διεληθεν τον λογον του θεου. E εγενετο δε κατα πασαν πολιν φημισθηται τον λογον.
44. τω δε cum καCD, 13, 64, e, vg. sah. copt. τω τε cum BEgr.P (L tote) cat. cat. syr.utr. aeth.ro. (aeth.pp omittit copulam) Chr.⁹, 256 Thphyl.^a et^b. εργομενω cum καBC*DE²ILP, 64 (vg. d, e sequenti). εχομενω cum AC²E*, 13, 20, 33, 34, 40, 73, 126, 12lect., 8pe. — εχομενω = τω εξης, 20 : 15, 24 : 26, at εχομενος est futurus, 18 : 21. — τον λογ. του κυριου cum καB³, 13, 15, 18, 27, 29, cat. am. fu. tol. sah. τ. λογ. του θεου cum B*CELP vg.cle.

45 ἰδόντες δὲ οἱ Ἰουδαῖοι τοὺς ὄχλους, ἐπλήσθησαν ζήλου, καὶ ἀντέλεγον τοῖς ἑπὶ Παύλου λαλουμένοις βλασφημοῦντες. 46 παρρησιασάμενοι τε ὁ Παῦλος καὶ ὁ Βαρνάβας εἶπαν ἡμῖν ἦν ἀναγκαῖον πρῶτον λαληθῆναι τὸν λόγον τοῦ θεοῦ· ἐπειδὴ ἀπωθείσθε αὐτὸν καὶ οὐκ ἀξιόους κρίνετε ἑαυτοὺς τῆς αἰωνίου ζωῆς, ἰδοὺ στρεφόμεθα εἰς τὰ ἔθνη. 47 οὕτως γὰρ ἐντέταται ἡμῖν ὁ κύριος· τέθεικά σε εἰς φῶς ἐθνῶν, τοῦ εἶναι σε εἰς σωτηρίαν ἕως ἑσχάτου τῆς γῆς. 48 ἀκούοντα δὲ τὰ ἔθνη ἔχαιρον καὶ ἐδόξαζον τὸν λόγον τοῦ κυρίου, καὶ ἐπίστευσαν ὅσοι ἦσαν τεταγμένοι εἰς ζωὴν αἰώνιον· 49 διεφέρετο δὲ ὁ λόγος τοῦ κυρίου καθ' ὅλης τῆς χώρας. 50 οἱ δὲ Ἰουδαῖοι παρώτρυναν τὰς σεβομένας γυναῖκας τὰς εὐσεβήμονας καὶ τοὺς πρώτους τῆς πόλεως, καὶ ἐπήγειραν διωγμὸν ἐπὶ τὸν Παῦλον καὶ Βαρνάβαν, καὶ ἐξέβαλον αὐτοὺς ἀπὸ τῶν ὀρίων αὐτῶν. 51 οἱ δὲ ἐκτιναξάμενοι τὸν κοινοῦτὸν τῶν ποδῶν ἐπ' αὐτοὺς, ἤλθον εἰς Ἰκόνιον· 52 οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπληροῦντο χαρᾶς καὶ πνεύματος ἁγίου.

Jes. 49, 6
I. c. 2, 32

I. c. 9, 5

- demid. copt. syr. utr. arm. — *D* παυλον, praetereaque addit πολυν τε (d omittit) λογον ποιησαμενου περι του κυριου.
45. F. R. πολυν τε λογον ποιησαμενου περι του κυριου, ιδοντες οι Ι. το πληθος ἐπλησθ. et pro αντιλεγοντες: αντιασσομενοι. — παυλον cum *AB*, 56, cscr. του παυλου cum *CDEILP*, 61, cat. Chr.⁹,²⁵⁶. λαλουμενοις cum *ABE*, 13, 33, 34***, 61. λεγομενοις cum *CDILP*. — Post λαλουμενοις: αντιλεγοντες και cum *DIP*, 40, syr. P Chr. Thphyl.^a et b. εναντιομενοι (sic!) και cum *E*, 14*. Omittunt *ABCL* cat. vg. syr. sch. sah. copt. aeth. arm.
46. τε cum *ABCDgr*, 15, 18, 27, 29, 33, 34, 36, 40, 61, oscr., aeth. cat. δε cum *EILP* syr. utr. copt. επειδη etiam Or.³,¹⁴³ Bas. Eth.³⁰⁴ Chr.⁹,²⁵⁶ Cyr. esa³⁷. — C, 33, 34, 36, 61, Or.³,¹⁴⁷,⁷⁴²,⁷⁵⁸,⁷⁹² Chr.⁹,²⁶⁰ επει. Scripsimus autem επειδη sine δε cum **BD**, 180, cat.²²⁸ sah. copt. syr. P Thphyl.^a. Addunt δε **CA(C)D²ELP* vg. (sed quoniam) syr. sch. arm. aeth. — Pro απωθεισθε legit F. R. απωσασθε et pro κρινετε: εκρινατε.
47. F. R. ουτως γαρ ειρηκεν δια της γραφης ο κυριος: „Ιδου φως τεθεικα σε τοις εθνεσιν, του ειναι σε κιλ.
48. τον λογ. του κυριου cum *ACL P*, 13, 40, 61, cat. d, e, vg. sah. Chr.⁹,²⁵⁷. — *BDgr. Egr.*, 26, 27, 29, 73, 97, 137, 180, 8pe, copt. arm. Aug. unit. eccl. τ. λογ. του θεου. — και εδοξαζον: *D*, Gigas (= g) εδεξαντο. Sic legit etiam V. d. S. Bakhuyzen.
49. καθ ολης cum *A*, 13, 33, 34, 40, 45, 69, 73, 104, 105, ascr., kscr. δι ολης cum *BCDELP*.
50. Naber (Mnemosyne, 1881, p. 289): „Quod in vulgata versione est: concitaverunt, id ducit potius ad παρωξυναν et frequenter confunduntur οτιρωται et οξεναι, velut 2 Macc. 9 : 7. In simili re παρωξυσμος Act. 15 : 39.” — F. R. παρωτρυναν τινας των σεβομενων τον θεον γυναικας ευσχ. τ. προ διωγμον: θλιψιν μεγαλην. — τας ευσεχημονας cum **ABCD*, 13, 18, 27, 29, 33, 34, 36, 61, 73, 105, 133, 180, cat. sah. copt. syr. sch. et p arm. και τας ευσχ. cum **ELP* vg. aeth. Chr.⁹,²⁵⁷. βαρναβαν sine articulo cum *ABCD EL* cat. Praemittit τον P.
51. ποδων sine αυτων cum *ABC* cat. vg. syr. P arm Addunt αυτων *DELP* syr. sch. sah. copt. aeth. — F. R. κατηνησαν εις Ικονιον.
52. οι δε cum **CDELP*, 61, sah. copt. syr. P arm. οι τε cum *AB*, 13, 18, 33, 34, 37, 100, ascr., cat. vg. syr. sch. aeth.

XIV.

1 Ἐγένετο δὲ ἐν Ἰκονίῳ κατὰ τὸ αὐτὸ εἰσελθεῖν αὐτοὺς εἰς τὴν συναγωγὴν τῶν Ἰουδαίων καὶ λαλήσαι οὕτως, ὥστε πιστεῦσαι Ἰουδαίων τε καὶ Ἑλλήνων πολὺ πλῆθος. 2 οἱ δὲ ἀπειθήσαντες Ἰουδαῖοι ἐπήγγειραν καὶ ἐκάκωσαν τὰς ψυχὰς τῶν ἐθνῶν κατὰ τῶν ἀδελφῶν. 3 Ἰκανὸν μὲν οὖν χρόνον διέτριβαν παρορησιαζόμενοι ἐπὶ τῷ κυρίῳ τῷ μαρτυροῦντι τῷ λόγῳ τῆς χάριτος αὐτοῦ, δίδόντι σημεῖα καὶ τέρατα γίνεσθαι διὰ τῶν χειρῶν αὐτῶν. 4 ἐσχίσθη δὲ τὸ πλῆθος τῆς πόλεως, καὶ οἱ μὲν ἦσαν σὺν τοῖς Ἰουδαίοις, οἱ δὲ σὺν τοῖς ἀποστόλοις. 5 ὡς δὲ ἐγένετο ὁρμὴ τῶν ἐθνῶν τε καὶ Ἰουδαίων σὺν τοῖς ἀρχουσιν αὐτῶν ἕβρισαι καὶ λιθοβολῆσαι αὐτούς, 6 συνιδόντες κατέφυγον εἰς τὰς πόλεις τῆς Λυκαονίας Λύστραν καὶ Δέρβην καὶ τὴν περιχώρον. 7 κακεῖ εὐαγγελιζόμενοι ἦσαν.

5. 12

8 Καὶ τις ἀνὴρ ἐν Λύστροις ἀδίνατος τοῖς ποσὶν ἐκάθητο, χωλὸς ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ, ὃς οὐδέποτε περιεπάτησεν. 9 οἷτος ἤκουσεν τοῦ Παύλου λαλοῦντος,

XIV: 2. απειθησαντες cum \mathfrak{ABC} , 13, 61, cat. Thphyl b. απειθουντες cum ELP . Pro οι . . . επη. D syr.p mg. οι δε αρχισυναγωγοι των Ιουδαιων και οι αρχοντες της συναγωγης επηγαγον αυτοις διωγμον κατα των δικαιων. — D syr.p mg. demid ov. Gig. post ad: ο δε κυριος εδωκεν ταχυ ιερηην.

3. επι το λογω cum \mathfrak{A} (eandem lectionem sequi videtur syr.sch., item habet ed. Aldina. Eadem verbi μαρτυρειν constructio Hebr. 11: 4). τω λογω cum \mathfrak{BCDELP} (vg. in domino testimonium perhibente verbo gratiae suae). διδοντος cum \mathfrak{A} , 4, 21, 133 (et 61 και praemisso). διδοντι cum $ABDEP$ cat., item vg. sah. copt. syr.utr., quae interpretum testimonia etiam ad διδοντος trahi posse videntur. και διδοντι cum GL arm. aeth. Thphyl.a et b.

4. Post αποστολοις legunt D syr.p mg. κολλωμενοι δια τον λογον του θεου.

5 sqq. Syr.p mg.: et iterum excitaverunt persecutionem secundo Judaei cum gentibus, et lapidantes eos eduxerunt eos ex civitate, et fugientes pervenerunt in Lycaoniam, in civitatem quandam quae vocatur Lystra et Derben. F. R. και παλιν επηγγειραν διωγμον εκ δευτερον οι Ιουδαιοι σιν τοις εθνεσιν, και λιθοβολησαντες εξεβαλον αυτοις εκ της πολεως, και φυγοντες ηλθον εις τ. Λυκαονιαν, εις πολιν τινα καλοιμενην Λυστραν και Δερβην, και την περιχωρον ολην.

6. λυστραν cum $\mathfrak{ABC}^2D^2EHL P$. εις λυστρ. cum C^*D^* (et d in lystra).

7. ευαγγελιζομε. ησαν cum \mathfrak{ABD}^2 , 13, 40, 61, 73, 12lect., caer., item vg. evangelizantes erant (sed fu. evangelizaverunt). ησαν ευαγγελ. cum $CEHLP$. Post ησαν addunt D, Floriac. και εκινηθη ολον το πλῆθος επι τη διδαχη, it. E addit τον λογον του θεου, και εξεπληρσαστο πασα η πολυπληθεια επι τ. δ. αυτων. Tum DE Flor. ο δε Πητρος και Β. διετριβον εν Λυστροις.

8. F. R. ασθενης pro ανηρ. — εν λυστρ. αδινατος hoc ordine cum \mathfrak{B} . αδυν. εν λυστρ. cum $\mathfrak{AC}HLP$. χωλος: D omittit. αυτου sine υπαρχων cum \mathfrak{ABCDE} cat. (nec exprimunt vg. arm. syr.utr. aeth.). Addunt υπαρχων HLP . περιεπατησεν cum \mathfrak{ABC} , 61, cat. περιεπεπατηκει cum minusculis. περιεπατηκει cum $DEHLP$.

9. ηκουσεν cum \mathfrak{ADEHL} , 13, 61 cat. vg. syr.sch. copt. arm. aeth. ηκουε cum BCP sah. syr.p. — F. R. legit: ουτος ηδεως ακουσας τον Παυλον λαλοντος επιστευσεν. ατενισας δε αυτω ο Παυλος και ιδων κτλ. Post λαλοντος addit

ὃς ἀτεισίως αὐτῷ καὶ ἰδὼν ὅτι ἔχει πίστιν τοῦ σωθῆναι, 10 εἶπεν μεγάλη φωνῇ ἀνάστηθι ἐπὶ τοὺς πόδας σου ὀρθός. καὶ ἤλατο καὶ περιεπάτει. 11 οἱ τε δὲ ἰδόντες ὁ ἐποίησεν Παῦλος, ἐπῆραν τὴν φωνὴν αὐτῶν Λυκαονιστὶ λέγοντες· οἱ θεοὶ ὁμοιωθέντες ἀνθρώποις κατέβησαν πρὸς ἡμᾶς, 12 ἐκάλουν τε τὸν Βαγράβαν Δία, τὸν δὲ Παῦλον Ἑρμῆν, ἐπειδὴ αὐτὸς ἦν ὁ ἡγούμενος τοῦ λόγου. 13 ὁ τε ἱερεὺς τοῦ Διὸς τοῦ ὄντος πρὸ τῆς πόλεως, ταύρους καὶ στέμματα ἐπὶ τοὺς πυλῶνας ἐνέγκας, σὺν τοῖς δὲ ἄλλοις ἤθελεν θύειν. 14 ἀκούσαντες δὲ οἱ ἀπόστολοι Βαγράβας καὶ Παῦλος, διαρρηξάντες τὰ ἱμάτια αὐτῶν ἐξεπῆδησαν εἰς τὸν δῆλον, 15 κράζοντες καὶ λέγοντες· ἄνδρες, τί ταῦτα ποιεῖτε; καὶ ἡμεῖς ὁμοιοπαθεῖς ἔσμεν ὑμῖν ἄνθρωποι, εὐαγγελιζόμενοι ὑμᾶς ἀπὸ τούτων τῶν ματαίων ἐπιστρέφειν ἐπὶ θεὸν ζῶντα, ὃς ἐποίησεν τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς, 16 ὃς ἐν ταῖς παρωχημέναις γενεαῖς εἶπασεν πάντα τὰ ἐθνη πορεύεσθαι ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν· 17 καίτοι οὐκ ἠμάρτυρον ἑαυτὸν ἀφῆκεν ἀγαθοῦργῶν, οὐρα-

4. 24
17. 24. ss.

- D* παρῶν ἐν φόβῳ, tum ατεισίως δε αὐτῷ ο Πειτρος καὶ ἰδων κτλ. — *εχει πιστιν* cum *ABCD*, 13, 24, 40, 61, 69, 73, 105, 180, 12lect., *ascr.*, *kscr.*, *cat.* am. fu. demid. tol. syr. utr. sah. aeth. *πιστ. εχει* cum *EHL P* vg. cle. am.
10. *μεγαλη φωνη ABCD**, 61, *kscr.* *μεγ. τη φω.* cum *AD²EHL P* cat. — *CDE* sah. syr. p mg. syr. sch. Floriac. post *φωνη*: *σοι λεγω, εν τω ονοματι του κυριου (ημων addunt E sah.)* *Ιησου Χριστου.* — Post *ορθος D* syr. p mg. Fl. *και περιπατει.* *και ευθεως παραχημα ανηλατο και περιεπατει.* — *αναστηθι* cum *ABHLP*, 61, *vg.* copt. syr. p txt. aeth. Praemittunt *σοι λεγω εν τω (E omittit) ονοματι του κυριου (E sah. arm. addunt ημων) ιησου χριστου CDE* cat. sah. syr. sch. et p mg. arm. Thphyl. b Beda⁶³ ex Graeco. *ηλατο* cum *ABC*, 61, (item 33, 40, 68, 105 *ηλλατο, E εξηλλατο*) *cat. vg. (exilivit et ambulabat) sah. copt. ηλλετο* cum *H (ηλετο) LP* syr. utr. arm.
11. *οι τε οχλ.* cum *AB*, 15, 36, 40, *cat.*²⁴ syr. sch. aeth. (copt. *igitur* pro *τε*). *οι δε οχλ.* cum *CDEHLP*, 61, *vg.* sah. syr. p arm. *πανλος* cum *ABCDE* *cat. ο πανλος* cum *HLP*.
12. *τον (D omittit) ante βαγραβαν sine μεν* cum *ABC*(D)*, 36, 37, 45, 56, 61, 137, 180, 12lect., *cat. vg. sah. arm. τον μεν* cum *C³EHL P* copt. syr. p. *δια* cum *ABCP** syr. p mg. gr. *διαν* cum *DEHLP²*, 15, 40, 61, 68, 12lect., *oscr.*
13. *ο γε* cum *ABC²*, 15, 18, 36, 40, 105, *ascr.*, *cscr.*, *cat. vg. syr. sch. aeth. (C* Τοτε).* *ο δε* cum *EHL P* sah. copt. syr. p Thphyl. a et b. *της (D* omittit) πολεως* sine additamento cum *ABC*D*, 15, 18, 33, 34, 36, 40, 61, 69, 105, 113, 180, 12lect., *ascr.*, *cat. vg. syr. sch. sah. copt. arm. aeth.* Addunt *αυτων C³EHL P* syr. p Chr. *ηθελεν: DH* tol. Thphyl. a *ηθελον.* Cf. etiam aeth. utr. — Valckenæer conjecit *του του Διου*, sc. *ιερον.* Cf. V. d. S. Bakhuyzen. Naber (Mnemosyne, 1878, p. 88) conjecit *πεμματα, liba, pro στεμματα.* Cf. contra V. d. S. Bakhuyzen, p. 314.
14. *αυτων* cum **CDEHLP.* *εαυτων* cum **AB*, 13, 14*, 18, 36, *cat. εξεπηδησαν* cum *ABC*DE*, 13, 61, *cat. εισεπηδησαν* cum *C³HLP*.
15. F. R. *ευαγγελιζομενοι υμιν τον θεον, οπως απο τούτων των ματαιων επιστρεψητε επι τον ποιησαντα τον ουρανον κτλ.* — *επι θεον ζωντα* cum **ABCD²E*, 13, 25, 40, 61, 105, 12lect. — ** επι θεον τον ζωντα, D* επι τον θεον ζωντα.* — *επι τον θεον τον ζωντα* cum *HLP*.
16. F. R. *legit παντα τα εθνη των ανθρωπων.*
17. *καιτοι cum *ABC**, 13, 61*, 12lect., *ascr.* — *DE κατρε.* — *καιτοιγε* cum

νόθεν ἡμῖν ἑτοὺς διδούς καιροὺς καρποφόρους, ἐμπιπλῶν τροφῆς καὶ εὐφροσύνης τὰς καρδίας ἡμῶν. 18 καὶ ταῦτα λέγοντες μόλις κατέπαυσαν τοὺς ὄχλους τοῦ μὴ θύειν αὐτοῖς.

19 Ἐπῆλθαν δὲ ἀπὸ Ἀντιοχείας καὶ Ἰκονίου Ἰουδαῖοι, καὶ πείσαντες τοὺς ὄχλους 2 Co. 11, 25 καὶ λιθάσαντες τὸν Παῦλον ἔσθραν ἔξω τῆς πόλεως, νομίσαντες αὐτὸν τεθνηκέναι 20 κυκλωσάντων δὲ τῶν μαθητῶν αὐτόν, ἀναστὰς εἰσηλθὼν εἰς τὴν πόλιν. καὶ τῆ ἐπαύριον ἐξῆλθεν σὺν τῷ Βαρνάβῃ εἰς Λέρβην 21 εὐαγγελισάμενοί τε τὴν πόλιν ἐκείνην καὶ μαθητεύσαντες ἱκανούς, ἐπέστρεψαν εἰς τὴν Ἀύστραν καὶ εἰς Ἰκόνιον καὶ εἰς Ἀντιόχειαν, 22 ἐπιστηρίζοντες τὰς ψυχὰς τῶν μαθητῶν, παρακαλοῦντές τε ἐμμένειν τῇ πίστει, καὶ ὅτι διὰ πολλῶν θλίψεων δεῖ ἡμᾶς εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. 23 χειροτονήσαντες δὲ αὐτοῖς κατ' ἐκκλησίαν πρεσβυτέρους,

- κ*^{C3}HLP, 61**, cat. αυτον cum κ*^{ABE}cscr. φαυτον cum κ^CDHLP. αγαθουρων cum κABC, 13, 15, 18, 36, 37, 40, 61, 69, 98mg, 105, 180, 12lect., asc., cat. αγαθοποιων cum DELP (H αγαθοιων). υμιν cum κ*^{BCDEHLP} cat. m⁶⁹, flor. syr.p arm. ημιν cum minusculis, copt. — κ^CA, 13, 61, vg. aeth. Ir.int. (ex cdd.² et edd.^{aliq.}) plane omittunt. υμων cum κ*^{BCDE}, 61, m⁶⁹, flor. am. fu. demid. tol. syr.p arm. ημων cum κAHL^P vg.cle. copt. aeth.1,27 ed. Chr.⁹, 265 Thphyl.b. — Syr.sch. ar.e sah. Ath. ex.cdd.3 eorum, αυτων.
18. Post αυτοις C, multi minusculi, syr.pmg. addunt αλλα πορευεσθαι εκαστον εις τα ιδια. — F. R. και ταυτα λεγοντες μογις επεισαν του μη θυειν αυτοις τοις ανθρωποις, αλλα αποστηναι αυτοις απ αυτων και πορευεσθαι εκαστον εις τα ιδια.
19. επηλθαν cum κAB, 61. επηλθον cum CDEHLP. επηλθ. δε cum κABHLP vg. syr.sch.et p.tat. sah. copt. aeth. — CDE syr.pmg. arm. ar.e. διατριβοντων δε (Dgr.*, d omittunt, sed d post επηλθ. addit) αυτων και (C omittit) διδασκοντων επηλθ. — εσθρον cum κABCHP, 61. — DEL εσθραν. — νομιζοντες cum κABD, 13, 40, 61. νομισαντες cum CEHLP. τεθνηκεναι cum κABC. τεθναναι cum DEHLP. — F. R.: διατριβοντων δε αυτων και διδασκοντων, επηλθαν τινεσ Ιουδαιοι απο Ικονιου και Αντιοχειας, και διαλεγομενων αυτων παρηρησια, ειπειθον τοις οχλους μη πιστευειν αυτοις διδασκουσιν, λεγοντες οτι ουδεν αληθεσ λεγουσιν, αλλα παντα ψευδοσιναι. και επεισεισαν τοις οχλους λιθασαι τον Παυλον, ον συραντες εξω της πολεωσ ενομισαν τεθναναι αυτον.
20. των μαθητων ante αυτον (Dgr.*, d αυτου) cum κABCD, 13, 31, 38, 40, 61, 95*, 113, 137, 180. αυτον (L, 31* αυτων) των μαθητων cum EHL^P vg. Thphyl.^a et b. — F. R.: τοτε εκυκλωσαν αυτον οι μαθηται, και απελθοντοσ του οχλου, εσπερασ μογις αναστας εισηλθεν εις την πολιν, και τη επαυριον κtl.
21. ευαγγελιζομενοι cum ADEHP, asc. ευαγγελισαμενοι cum κ^BCL, 61. και εις ικον. (BD εικ.) και εις αντιοχειαν (κE -χιαν) cum κA(B)CEgr., 3, 13, 40, 61, 68, 69, 95*, 100, 105, 180, asc. (B, 33, 34 εις primum habent sed omittunt secundum, 18, 31 omittunt primum sed habent secundum) cat. syr.utr. Omittunt εις utrumque DHL^P.
22. παρακαλουντες sine copula cum κ*^{ABEHL}P cat.²⁸⁹ d, fu. tol. sah. copt. Bas.Eth.³⁰⁷ Chr.⁹, 266. — C syr.utr. arm. aeth. Thphyl.^b και παρακαλοιυντες, item κ^CDgr. παρακ. τε, vg. exhortantesque.
23. κατ (D, 105, asc. κατα) εκκλησ. πρεσβυτερ. cum κABCD, 3, 13, 31, 33, 40,

προσευξάμενοι μετὰ ἡσθεϊῶν παρέθεντο αὐτοὺς τῷ κυρίῳ, εἰς ὃν πεπιστεύκεισαν. 24 καὶ διελθόντες τὴν Πισιδίαν ἦλθον εἰς τὴν Παμφύλιαν, 25 καὶ λαλήσαντες εἰς τὴν Πέργην τὸν λόγον, κατέβησαν εἰς Ἀττάλιαν, 26 κάκειθεν ἀπέπλευσαν εἰς Ἀντιόχειαν, ὅθεν ἦσαν παραδεδομένοι τῇ χάριτι τοῦ θεοῦ εἰς τὸ ἔργον ὃ ἐπλήρωσαν. 27 παραγερόμενοι δὲ καὶ συναγαγόντες τὴν ἐκκλησίαν, ἀγγέλλον ὅσα ἐποίησεν ὁ θεὸς μετ' αὐτῶν, καὶ ὅτι ἤνοιξεν τοὺς ἔθνησιν θύραν πίστεως. 28 διέτριβον δὲ χρόνον οὐκ ὀλίγον σὺν τοῖς μαθηταῖς.

1 Co. 16, 9

XV.

Gal. 5, 23

2. 1 1 Καὶ τινες κατελθόντες ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας, ἐδίδασκον τοὺς ἀδελφούς, ὅτι ἐὰν μὴ περιμηθῆτε τῷ ἔθει τῷ Μωσέως, οὐ δύνασθε σωθῆναι. 2 γενομένης δὲ στάσεως καὶ ζητήσεως οὐκ ὀλίγης τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Βαρνάβῳ πρὸς αὐτούς, ἔταξαν ἀναβαίνειν Παῦλον καὶ Βαρνάβαν καὶ τινὰς ἄλλους ἐξ αὐτῶν πρὸς τοὺς ἀποστόλους καὶ πρεσβυτέρους εἰς Ἱερουσαλὴμ περὶ τοῦ ζητήματος τούτου. 3 οἱ

15, 7

- 61, 69, 95*, 105, 180, cat. vg. syr.^{sch.} arm. *προσβυ. κατ. εκκλησ. cum EHL P sah. copt. syr. P aeth.*
24. *εἰς τὴν παμφυλ. cum ABC E, 13, 40, 61, 68, 73, 98, 180, cat. Omittunt τὴν ADHLP.*
25. *εἰς τὴν (A omittit) περγην cum A* A, 61, item d apud pergen, am. fu. demid. in pergen. εν περγη cum B C (sed idem priorem lectionem videtur revocasse) BCDEHLP. τον λογον sine additamento cum BDHLP sah. copt. aeth. — AC vg. syr.^{sch.} et P C* arm. addunt του κυριου, item E του θεου. — ατταλιαν cum AB* CDE, 180, cat.²⁴⁰. ατταλειαν cum B³ HLP. Post ατταλιαν legunt D, 137, syr. P C: ευαγγελιζομενοι αυτους.*
27. *αγγελλλον cum ABC E, 15, 18, 33, 34, 40, 61, cat. syr.^{sch.} copt. — D αγγελγιλον. — αγγελγειλαν cum HLP, d, vg. syr. P arm. aeth.; item E αγγελγειλαν. — εποιησ. ο θεος cum ABCEHLP vg. — AD, 25, 69, 96, 105, 133, 180, sah. Bas. Eth.²⁵⁷ ο θεος εποιησ. — μετ αυτων: D αυτοις (Dgr² omittit) μετα των ψυχων αυτων.*
28. *διετριβ. δε sine κει cum ABCD cat. vg. arm. aeth. Addunt εκει EHL P syr. utr. sah. copt.*
- XV: 1. Post Ιουδ. 8, 137, syr. P mg. των πεπιστευκοτων απο της αιρεσεως των Φαρισαιων. — περιμηθητε cum AB (sic³ ex περιμηθητε) CD, 13, 15, 18, 36, 40, 73, 180, cat. περιτεμνησθε cum EHL P. — D, sah. syr. P mg. περιμ. και τω εθει M. περιπατητε. F. R. περιμ. τω εθει τω Μωνσεως, και τοις αλλοις απασιν οις διαταξατο περιπατητε. — τω εθει τω cum ABC*, 61. Omittunt τω secundum C³ DEHLP cat.
2. *γερομ. δε cum ABCDgr. I, 4, 15, 18, 26, 33, 34, 36, 61, 69, 73, 100, 105, 180, al. 3scr. cat. sah. copt. γεν. ονν cum AEHP, d, vg. syr. P arm. και ζητησεως cum ABCDHLP cat. Const. Chr. Thphyl. a. και συζητησεως cum minusculis Thphyl. b. — E, 68, vg. copt. omittunt. προς αυτους: ονν αυτοις D, qui pergīt cum syr. P mg. Gig. ελεγεν γαρ ο Π. μενειν ουτως καθως επιστευσαν διουχυριζομενος. οι δε εληλυθοτες απο Ιερ. παρηγγειλαν αυτοις τω Π. και Β. και τιον αλλοις αναβαινειν κτε. — περι του ζ.: ante περι legunt D, 137 οπως κριθωσιν επ αυτων (οις D*), eadem syr. P mg. post τούτου.*

μὲν οὖν προπεμφθέντες ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας διήρχοντο τὴν τε Φοινίκην καὶ Σαμαρίαν, ἐκδιηγούμενοι τὴν ἐπιστροφὴν τῶν ἐθνῶν, καὶ ἔποιον χαρὰν μεγάλην πᾶσιν τοῖς ἀδελφοῖς. 4 παραγερόμενοι δὲ εἰς Ἱερουσαλὴμ ἀπεδέχθησαν ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας καὶ τῶν ἀποστόλων καὶ τῶν πρεσβυτέρων, ἀγγελλάν τε ὅσα ὁ θεὸς ἐποίησεν μετ' αὐτῶν. 5 ἐξάνεστησαν δὲ τινες τῶν ἀπὸ τῆς αἰρέσεως τῶν Φαρισσαίων πεπιστευκότες, λέγοντες ὅτι δεῖ περιτέμνειν αὐτοὺς παραγγέλλειν τε τηρεῖν τὸν νόμον Μωσέως.

6 Συνήχθησαν δὲ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἰδεῖν περὶ τοῦ λόγου τούτου. 7 πολλῆς δὲ ζητήσεως γενομένης, ἀναστὰς Πέτρος εἶπεν πρὸς αὐτοὺς ἄνδρες ἀδελφοί, ὑμεῖς ἐπίστασθε ὅτι ἀπ' ἡμερῶν ἀρχαίων ἐν ἡμῖν ἐξελέξατο ὁ θεὸς διὰ τοῦ στόματός μου ἀκοῦσαι τὰ ἔθνη τὸν λόγον τοῦ εὐαγγελίου καὶ πιστεῦσαι. 8 καὶ ὁ καρδιογνώστης θεὸς ἐμαρτύρησεν αὐτοῖς, δούς τὸ πνεῦμα τῷ ἁγίῳ καθὼς καὶ ἡμῖν, 9 καὶ οὐδὲν διέκρινεν μεταξὺ ἡμῶν τε καὶ αὐτῶν, τῇ πίστει καθαρῶς τὰς καρδίας αὐτῶν. 10 νῦν οὖν τί πειράζετε τὸν θεόν, ἐπιθεῖναι ζυγὸν ἐπὶ τὸν τραχήλον τῶν μαθητῶν, ὃν οὔτε οἱ πατέρες ἡμῶν οὔτε ἡμεῖς ἰσχύσαμεν βασιτάσαι; 11 ἀλλὰ διὰ τῆς χάριτος τοῦ κυρίου Ἰησοῦ πιστεύομεν σωθῆναι καθ' ὃν τρόπον κἀκεῖνοι. 12 εἰρήσεν δὲ πᾶν τὸ πλῆθος, καὶ ἤκουον Βαρνάβη καὶ Παύλου ἐξη-

15, 2
10, 9^{aa}
11, 15
15, 28
Gal. 3, 1

3. τὴν τε φοι. cum **BCD**, 46, 61, 180, cat. Omittunt τε **AEHLP**.
4. εἰς ἱερουσαλημ (e in hierusalem, d hierusalem) cum **CDEHLP**. εἰς ἱεροσολιμ cum **AB**, 61, 133, 137, k^{scr}, item vg. Hierosolymam. παρεδεχθησαν cum **ABD**² (* παρεδοθησαν), 61. απεδεχθησαν cum **CEHLP**. — 15, 18, 37, 40, 100, 180, a, catenae υπεδεχθησαν. — υπο της cum **MADEHLP**, 31, 61. απο της cum **BC**, 15, 18, 36, 180, cat. — F. R. legit post μετ αυτων: και οἱ ηνοιξεν τοις εθνεσιν θυραν πιστεως.
5. D, syr.^pmg. legunt: οἱ δε παραγγειλαντες αυτοις αναβαινειν προς τους πρεσβυτερουσ εξανεστησαν λεγοντες κτλ.
6. συνηχθ. δε cum **MADEHLP** cat. syr.^{utr}. sah. copt. arm. συνηχθ. τε cum **BC**, 13, 61, 133, d^{scr}, vg. aeth. — F. R. legit συν τω πληθει post πρεσβυτεροι.
7. F. R. αναστας Πετροσ εν πνευματι αγιω ειπεν προς αυτουσ. — ζητησεωσ cum **AB**. συνζητησεωσ (συνζ. cum **CDE**) cum **CDEHLP**. εν νμιν εξελεξ. ο θεοσ cum **ABC**, 13, 40, 61, 69, 105, cat.²⁴⁴ arm.^{gb} Const.^{6, 12, 2}. ο θεοσ εν ημιν εξελεξατο cum **EHLP** vg.^{cle}. syr.^p; item D ημειν (2 εν ημ., d in nobis) ο θεοσ εξελεξατο.
8. δουσ sine αυτοισ cum **AB**, 13, 61, Did. (et gr. et lat.). Addunt αυτοισ **CEHLP** cat. vg. syr.^{utr}. sah. copt. arm. aeth. Ir.int.¹⁹⁹ Rebapt.³⁶³ Const. Chr.; D vero addit επ αυτουσ (d super eos).
9. ουθεν cum **BHLP** Const.^{6, 12, 3} (ex ed. Mansii). ουθεν cum **MACDE**, 13, 61, catenae, Const.edd. rell. Chr.^{9, 274}.
10. F. R. νυν συν υμεισ κτλ.
11. F. R. αλλ η δια κτλ. — του κυριου cum **ABCDEHLP** cat. Omittunt του minusculi. ιησουσ sine additamento cum **ABEHLP**, 61, am. fu. demid. tol. sah. copt.^{cod}. syr.^p aeth.^{ro}. Addunt χριστου **CD**, 13, 31, cat. vg.^{cle}. syr.^{sch}. copt.^{ed}. arm. aeth.^{pp} Ir.int.¹⁹⁹ (per gratiam domini nostri Ies. Chr.).
12. D syr.^p c* σνγκατατιθεμενων δε των πρεσβυτερων τοισ υπο του Π. ειρημενοι εισιγησεν παν.

γουμένων, ὅσα ἐποίησεν ὁ θεὸς σημεῖα καὶ τέρατα ἐν τοῖς ἔθνεσιν δι' αὐτῶν.
 13 Μετὰ δὲ τὸ σιγήσαι αὐτούς, ἀπεκρίθη Ἰάκωβος λέγων ἄνδρες ἀδελφοί, ἀκούσατέ μου. 14 Συμῶν ἐξηγήσατο, καθὼς πρῶτον ὁ θεὸς ἐπεσκέπαστο λαβεῖν ἐξ ἔθνων λαὸν ἐν ὀνόματι αὐτοῦ. 15 καὶ τούτῳ συμφωνοῦσιν οἱ λόγοι τῶν προφητῶν, καθὼς γέγραπται· 16 μετὰ ταῦτα ἀναστρέψω καὶ ἀνοικοδομήσω τὴν σκηνὴν Δαυὶδ τὴν πεπτωκυῖαν, καὶ τὰ κατεστραμμένα αὐτῆς ἀνοικοδομήσω καὶ ἀνορθώσω αὐτήν, 17 ὅπως ἂν ἐκζητήσωσιν οἱ κατάλοιποι τῶν ἀνθρώπων τὸν κύριον, καὶ πάντα τὰ ἔθνη, ἐφ' οἷς ἐπικέκληται τὸ ὄνομά μου ἐπ' αὐτούς, λέγει κύριος ποιῶν ταῦτα 18 γνωστὰ ἀπ' αἰῶνος. 19 διὸ ἐγὼ κρίνω μὴ παρενοχλεῖν τοῖς ἀπὸ τῶν ἔθνων ἐπιστρέφουσιν ἐπὶ τὸν θεόν, 20 ἀλλὰ ἐπιστεῖλαι αὐτοῖς τοῦ ἀπέχσθαι τῶν ἀλλοσημάτων τῶν εἰδώλων καὶ τῆς πορνείας καὶ τοῦ πνικτοῦ καὶ τοῦ αἵματος. 21 Μωσῆς γάρ ἐκ γενεῶν ἀρχαίων κατὰ πόλιν τοῖς κηρύσσοντας αὐτὸν ἔχει, ἐν ταῖς συναγωγαῖς κατὰ πᾶν σάββατον ἀναγινωσκόμενος.
 22 Τότε ἔδοξε τοῖς ἀποστόλοις καὶ τοῖς πρεσβυτέροις σὺν ὀλίγῃ ἐκκλησίᾳ, ἐκλεξαμένοις ἄνδρας ἐξ αὐτῶν πέμψαι εἰς Ἀντιόχiam σὺν τῷ Παύλῳ καὶ Βαρνάβῃ, Ἰούδαν τὸν καλούμενον Βαρσαββᾶν καὶ Σίλαν, ἄνδρας ἡγουμένους ἐν τοῖς ἀδελφοῖς, 23 γραψάντες διὰ χειρὸς αὐτῶν οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἀδελ-

14. τῶ ὀνομ. αὐτου cum κ ABCDE, 61, cat.²⁴⁸ vg. sah. syr.utr. arm. Praemitunt *epi HLP* copt.
 16. κατεστραμμενα (B -στρεμμ-) cum κ (B), 13, 33, 34, Procop.^{esa232}. κατεσκαμμενα cum ACDELP (H σκαμμενα), E ανεσκαμμ.
 17. ποιων cum κ^*B (D ϵ τ.* ποιησει) d, e, vg. Ir.int.¹⁹⁹ Rebat.³⁶⁷ *faciens*. — ο ποιων cum κ ACD²EHL P (ita LXX). ταυτα sine additamento cum κ ABCD, 61, vg. copt. aeth. Ir.int. Rebat. Const. ταυτα πάντα cum H cat.²⁵⁰ syr.sch. arm. Chr.; item ELP syr.p Thph.^a πάντα ταυτα.
 18. γνωστα απ αιωνος cum κ BC sah. copt. arm.^{20h}. γν. απ αιων. εστι τω θεω παντα τα εργα αυτου cum EHL P cat. syr.p txt. Const. 6, 12, 5 Chr. 9, 280. — Blass γνωστον απ αιωνος (D addit esuiv) τω κυριω το εργον αυτου cum AD vg. syr.p mg. arm. usc. Ir.int.¹⁹⁹.
 19. F. R. διο εγω το κατ εμε κρινω.
 20. F. R. αλλ η. — αλλα cum κ ACDELP. — BCH αλλ. — των αλισημ. cum κ BDE τ , 15, 18, 36, 61, 180. Praemitunt απο ACE τ -HLP cat. Const. Chr., item d, vg. και τον πνικτον cum κ CEHLP vg. (vg. ppilat. *suffocatis*) cat. Chr. 9, 280, item AB, 13, 61, 177* και πνικτον. D, Ir.int.¹⁹⁹ omittunt. και τον (61 omittit) αιματος: D sah. aeth. Ir.int.¹⁹⁹ addunt και οσα μη θελωσιν (sic D, vell.¹¹ αν μη θελωσιν) εαυτοις (minuscule αυτοις) γινεσθαι (D γειν.) ετεροις μη ποιειτε (ita D; vell.¹¹ ποιειν).
 22. εδοξε cum κ AB; -ξεν cum CD²EHL P. τω παυλω cum κ ABCE, 13, 61, cat. — DHL P omittunt τω. — καλονομενον cum κ BCDEL. επικαλονομενον cum HP. βαρσαββαν cum κ ABCEHLP. βαρσαβαν cum minuscule, cat. vg.cle. (etiam demid.) arm. — Blass scribit Σιλαν.
 23. F. R. γραψαντες δια χ. αυτων επιστολην περιεχουσαν ταδε. — γραψαντες δια χειρος αυτων cum κ^*AB vg. copt. aeth.^{ro}. γρ. δι. χει. αυ. ταδε cum κ A²EHLP, 61, cat. syr.sch. et p txt. arm. αδελφοι cum κ^*ABCD , 13, 61, vg. arm. usc. Ir.int.¹⁹⁹ Ath.⁷⁸³ (est tri.). — 34, sah. Or.int.^{4,655} omittunt ipsum αδελφοι. Praemitunt και οι κ CEHLP cat. syr.utr. copt. arm.^{20h}. aeth.utr. Const. 6, 12, 6 Chr. 9, 281.

φοῖς τοῖς κατὰ τὴν Ἀντιόχϊαν καὶ Συρίαν καὶ Κιλικίαν [ἀδελφοῖς] τοῖς ἐξ ἔθνῶν χაίρειν. 24 ἐπειδὴ ἠκούσαμεν ὅτι τινὲς ἐξ ἡμῶν ἐξεληθόντες ἐτάραξαν ὑμᾶς λόγους ἀνασκευάζοντες τὰς ψυχὰς ὑμῶν, οἷς οὐ διεστείλαμεθα, 25 ἔδοξεν ἡμῖν γινόμενοις ὁμοθυμαδὸν, ἐκλεξαμένοις ἄνδρας πέμψαι πρὸς ὑμᾶς σὺν τοῖς ἀγαπητοῖς ἡμῶν Βαρνάβῳ καὶ Παύλῳ, 26 ἀνθρώποις παραδεδωκόσι τὰς ψυχὰς αὐτῶν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. 27 ἀπεστάλακαμεν οὖν Ἰούδαν καὶ Σίλαν, καὶ αὐτοὺς διὰ λόγου ἀπαγγελοῦντας τὰ αὐτά. 28 ἔδοξεν γὰρ τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ καὶ ἡμῖν, μηδὲν πλέον ἐπιτίθεσθαι ἡμῖν βάρους πλὴν τούτων τῶν ἐπαγγελῆς, 29 ἀπέχεσθαι εἰδωλοθύτων καὶ αἵματος καὶ πνικτῶν καὶ πορνείας, ἐξ ὧν διατηροῦντες ἑαυτοὺς εὖ πράξετε. ἔρρωσθε.

30 Οἱ μὲν οὖν ἀπολυθέντες κατήλθον εἰς Ἀντιόχϊαν, καὶ συναγαγόντες τὸ πλῆθος ἐπέδωκαν τὴν ἐπιστολήν. 31 ἀναγνόντες δὲ ἐχάρησαν ἐπὶ τῇ παρακλήσει. 32 Ἰούδας τε καὶ Σίλας, καὶ αὐτοὶ προφήται ὄντες, διὰ λόγον πολλοῦ παρεκάλεσαν τοὺς ἀδελφοὺς καὶ ἐπεστήριξαν. 33 ποιήσαντες δὲ χρόνον, ἀπελύθησαν μετ' εὐρήνης ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν πρὸς τοὺς ἀποστείλαντας αὐτούς.

24. ἐξεληθόντες cum $\kappa\alpha\sigma\text{ACDEP}$ vg. syr. utr. sah. copt. aeth. pp Ir. int. 199 Or. int. 4, 655. Item *HL* ἐλθόντες. κ^*B arm. aeth. ro. Const. 6, 12, 6 Ath. int. 783 Chr. 9, 280 omitunt. τὰς ψυχ. νμων sine additamento cum $\kappa\alpha\text{ABD}$, 13, 61, vg. sah. copt. aeth. ro. Or. int. 4, 655 Const. 6, 12, 6 Ath. int. 783. Addunt *लगοντες περιτεμεσθαι και τηρειν τον νομον cum CEHLP* syr. utr. arm. aeth. pp Thphyl. a et b.
25. ἐκλεξαμενοις cum $\kappa\sigma\text{CDEHP}$ cat. Const. 6, 12, 6 Chr. 9, 281. ἐκλεξαμενοις cum *ABL*, 61.
26. τὰς ψυχας: *D*, Ir. int. 199 τὴν ψυχην. — Post *Ιησου Χρ. DE*, 137, syr. p mg. addunt εἰς πάντα πειρασμον.
27. ἀπαγγελλοντας: *D* ἀπαγγελοντας. Sic etiam Naber et V. d. S. Bakhuyzen. — Blass tamen scribit: Non necessarium ἀπαγγελλοντας.
28. τῷ πνευμ. τῷ αγιω cum $\kappa\alpha\text{AB}$, 13, 33, 34, 61, 73, $\kappa\sigma\sigma\tau$, Clem. 202 Epiph. 892. item *spiritui sancto* m¹⁰, vg. Tert. pudic. 12. τῷ αγι. πνευμ. cum *CDEHLP*. τούτων των επαν. cum $\kappa\sigma\text{BCH}$, item omisso των κ^*D^* , 13. Item vg. των επαν. τούτων των *ELP* arm. Chr. 9, 281. Nil nisi των επαν. cum *A*, 15, 18, 36, 43, 180, $\epsilon\sigma\sigma\tau$, Clem. 202.
29. πνικτων cum κ^*A^*BC , 61, 137, sah. copt. Clem. 202 et 606 Or. 1, 763 et Or. int. 4, 655. πνικτων cum $\kappa\sigma\text{A}^2\text{EHLP}$ (40, 69, Epiph. Thdrt. etiam εἰδωλοθυτου) vg. syr. utr. arm. aeth. cat. Const. 6, 12, 6 Cyr. hr. 278 ed. Did. tri. Epiph. 124 Chr. 9, 281 Thdrt. 3, 367. — *D* Ir. int. 199 Tert. pudic. 12 Cyp. 329 Ambrst. gal. 2, 2 Pacian. paraen. Hier. gal. 5, 2 plane omittunt καὶ πνικτ. — πορνειας etiam Clem 202, 606 Tert. pudic. Or. int. 4, 655. ἐξ ων: *D* αφ ων, item a *quibus*, d, e, vg. — *D*, 25, sah. syr. p ϵ^* aeth. Ir. int. 199 Cyp. 329 addunt και οσα μη θελετε εαντοις γινεσθαι (*D* γειν.) ετερω (ita *D*, d, rell. omn. ετεροις) μη ποιειν. d, Cyp. ne feceritis, Ir. int. ne *faciatis*). πραξετε cum $\kappa\alpha\text{BP}$ vg. — *CDgr-HL* πραξατε. *E*, 5, 6, 8, 68 πραξητε. Post πραξετε *D*, Iren. Tertull. φερομενα εν τῷ αγιω πνευματι.
30. απολυθεντες: *Dgr^* et d addunt εν ημεραις ολιγαις. — κατηλθον cum $\kappa\alpha\text{B}$ *CD*, 61, cat. vg. arm. aeth. ηλθον cum *EHLP* sah. copt. syr. utr. Chr. 9, 281.*
32. τε cum $\kappa\alpha\text{ABCEgr-HL}$, 61, cat. d. δε cum *Dgr^*P*, e, vg. copt. syr. p. Post οντες legit *D* πληρεις πνευματος αγιου. — επεστηριξαν cum $\kappa\alpha\text{ABDHLP}$. επεστηρισαν cum *CE*, 73. — κ^* omittit καὶ επεστ.
33. αποστειλαντας αυτους (κ^* εαντ.) cum $\kappa\alpha\text{ABCD}$ cat. vg. sah. copt. boett. aeth. ro. Thphyl. b. αποστολους cum *EHLP* syr. utr. copt. wi. arm.

35 Παῦλος δὲ καὶ Βαρνάβας διέτριβον ἐν Ἀντιοχίᾳ, διδάσκοντες καὶ εὐαγγελιζόμενοι μετὰ καὶ ἑτέρων πολλῶν τὸν λόγον τοῦ κυρίου. 36 Μετὰ δὲ τινὰς ἡμέρας εἶπεν πρὸς Βαρνάβαν Παῦλος· ἐπιστρέψαντες δὴ ἐπισκευώμεθα τοὺς ἀδελφοὺς κατὰ πόλιν πᾶσαν, ἐν αἷς κατηγγέλαμεν τὸν λόγον τοῦ κυρίου, πῶς ἔχουσιν.

12, 25 37 Βαρνάβας δὲ ἐβούλετο συναρραλαβεῖν καὶ τὸν Ἰωάννην τὸν καλούμενον Μάρκον·

13, 13 38 Παῦλος δὲ ἤξιον, τὸν ἀποστάντα ἀπ' αὐτῶν ἀπὸ Παμφυλίας καὶ μὴ συνελθόντα αὐτοῖς εἰς τὸ ἔργον, μὴ συναρραλαμβάνειν τοῦτον. 39 ἐγένετο δὲ παροξυσμός, ὥστε ἀποχωρισθῆναι αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων, τὸν τε Βαρνάβαν παραλαβόντα τὸν Μάρκον ἐκπεῦσαι εἰς Κύπρον.

40 Παῦλος δὲ ἐπιλεξάμενος Σύλαν ἐξῆλθεν, παραδοθεὶς τῇ χάριτι τοῦ κυρίου ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν. 41 διήρχετο δὲ τὴν Συρίαν καὶ Κιλικίαν, ἐπιστηροῦν τὰς ἐκκλησίας.

XVI.

1 Κατήνησεν δὲ εἰς Δέρβην καὶ εἰς Λύστραν. καὶ ἰδοὺ μαθητῆς τις ἦν ἐκ αὐτοῦ ὀνόματι Τιμόθεος, υἱὸς γυναικὸς Ἰουδαίας πιστῆς, πατρὸς δὲ Ἑλλήνος, 2 ὃς

34. εδοξε δε τω σιλα (D σειλα) επιμειναι αυτου (CD* αυτους, Dgr.2 προς αυτους, 42, 57, 69 αυτουθι; d sustinere eos) cum CD, 13, vg. cle. tol. sah. copt. wi. syr. p c.* arm. aeth. utr. Praeterea D post επιμ. αυτ. addit μονος δε ιουδας επορευθη. Omisimus versum cum ABCDEHL, 61, am. fu. demid. syr. r. widm. et al. syr. p txt. copt. boett. Chr. Thphyl. a.

36. προς βαρναβ. παυλος cum ABC vg. Thphyl. b. παυλος (D ο παν.) προς βαρναβ. cum DEHLP sah. copt. syr. utr. arm. aeth. τ. αδελφους sine ημ. cum ABCDE (D addit τους) cat. vg. sah. copt. syr. utr. arm. Addunt ημων HLP aeth. Bas. eth. 296. πολιν πασαν cum ABC, 31, kscr. πασαν πολιν cum DEHLP, 61. — F. R. legit και ιδωμεν ante πως εχουσιν.

37. F. R. ηρεσεν δε η βουλη τω Βαρναβα, ος εβουλετο κτλ. — εβουλετο cum ABCDE, 13, 61, cat. Thphyl. b, item volebat d, e, vg. nec aliter sah. copt. syr. utr. aeth. εβουλετισατο cum HLP, item Dgr. εβουλενετο. — συναρ- cum ABCDEL. συναρ- cum HP. και τον ιω. cum AB, 61, 137. Item και ιω. cum ACE cat. Chr. Thphyl. b. Item et Iohannem vg. copt. syr. p arm. τον ιω. cum HLP sah. syr. sch. aeth. Thphyl. a. — D ιω. (omissis και τον).

38. F. R. Παυλος δε ουκ εβουλετο, λεγων τον αποσταντα κτλ. et vs. 38b post το εργον: εις ο επεμφθησαν, τουτον μη ειναι συν αυτοις. — συναρ- cum AB*CE. συναρ- cum B³HLP. Item -ραλαμβανειν cum ABC, 15, 40, 47, 61, 69, 180, ascr. cscr. cat. -ραλαβειν cum EHLP. — D τουτον μη ειναι συν αυτοις pro μη συνπ. τουτ.

39. δε cum ABD vg. sah. copt. ονν cum CEHLP cat. syr. utr. arm. — F. R. τοτε Βαρναβας παραλαβων τον Μαρκον επλευσεν εις κυπρον.

40. του (D* omittit) κυριου cum ABD am. fu. demid. tol. sah. Thphyl. b. του θεου cum CEHLP vg. cle. copt. syr. utr. arm. Chr. 9, 288 Thphyl. a.

41. κικικιαν sine την cum ACEHLP. την κικικ. cum BD cat. 260 Thphyl. b. — F. R. legit post εκκλησιας: παραδιδους τε τας εντολας των αποστολων και προεσβυτερων.

XVI: 1. F. R. διελθων δε τα εθνη ταυτα, κατηνησεν εις Λερβην κτλ. — εις primum sine και cum ACDEHLP vg. sah. syr. sch. et syr. p mg. aeth. Chr. 9, 290. και εις cum AB copt. syr. p txt. και εις λυστρ. cum AB, 40, 61, 68, 73,

ἐμαρτυρεῖτο ὑπὸ τῶν ἐν Λύσειροις καὶ Ἰκονίῳ ἀδελφῶν. 3 τοῦτον ἠθέλησεν ὁ Παῦλος σὺν αὐτῷ ἐξελεθεῖν, καὶ λαβὼν περιέτεμεν αὐτὸν διὰ τοὺς Ἰουδαίους τοὺς ὄντας ἐν τοῖς τόποις ἐκείνοις· ἤδεισαν γὰρ ἅπαντες τὸν πατέρα αὐτοῦ ὅτι Ἕλλην ἐπῆρχεν.

4 Ὡς δὲ διεπορεύοντο τὰς πόλεις, παρεδίδοσαν αὐτοῖς φιλάσσειν τὰ δόγματα τὰ κεκριμένα ὑπὸ τῶν ἀποστόλων καὶ πρεσβυτέρων τῶν ἐν Ἱεροσολύμοις.

5 Αἱ μὲν οὖν ἐκκλησίαι ἐστερεοῦντο τῇ πίστει καὶ ἐπερίσσευον τῷ ἀριθμῷ καθ' ἡμέραν. 6 διεῖλθον δὲ τὴν Φρυγίαν καὶ Γαλατικὴν χώραν, κωλυθέντες ὑπὸ τοῦ ἁγίου πνεύματος λαλῆσαι τὸν λόγον ἐν τῇ Ἀσίᾳ· 7 ἐλθόντες δὲ κατὰ τὴν Μυσίαν ἐπειράζον εἰς τὴν Βιθυνίαν πορευθῆναι, καὶ οὐκ εἶασεν αὐτοὺς τὸ πνεῦμα Ἰησοῦ· 8 διελθόντες δὲ τὴν Μυσίαν κατέβησαν εἰς Τρωάδα. 9 καὶ ὄραμα διὰ νυκτός τῷ Παύλῳ ὤφθη, ἀνὴρ Μακεδῶν τις ἦν ἐστῶς καὶ παρακαλῶν αὐτὸν καὶ λέγων·

13, 20. 29

14, 23

- 103, 137, cscr. Omittunt eis CDEHLP cat. γυναικος sine additamento cum ABCDE, 61, cat. vg. copt. syr.p arm. aeth. Addunt τινος HLP syr.sch.sah.
3. απαντες cum ABEHLP, 61. παντες cum CD, 31, 40. τον πατερα αυτου ουι cum DEHLP syr.utr. arm. ουι ελλην ο πατηρ αυτου υπηρχεν cum ABC, 13, 15, 18, 31, 33, 34, 40, 68, 69, 105, 180, a^{scr}, cat. item vg. sah. copt. aeth.utr.
4. παρεδιδουσαν cum ABCDE, 13, 40, 61, 68, Thphyl.b. παρεδιδουν cum HLP. και πρεσβυτερων cum ABCD, 61, cat. Bas.Eth.²⁹⁴ Thphyl.b. κ. των πρ. cum EHL. ιεροσολυμοις cum ABCD, 13, 15, 18, 36, 40, 61, a^{scr}, cat. Thphyl.b. ιερουσαλημ cum EHL. — D legit: διερχομενοι δε τας πολεις εκηρυσσον και παρεδιδουσαν αυτοις μετα πασης παρηγιας τον κυριον Ιησουν Χριστον, αμα παραδιδοντες και τας εντολας των αποστ. και πρεσβυτερων των εν Ιερ.; syr.pmg. post πολεις: praedicantes cum omni libertate dominum J. C.; etiam Gig.: circumeuntes ergo (διερχ. ουν) civitates.
5. τη πιστει: D omittit.
6. διεληθον cum ABCDE, 61, cat. syr.utr. sah. copt. arm. aeth. διελθοντες cum HLP. γαλατικην sine articulo cum ABCD, 13, 55, 61. Praemittunt την EHL. — F. R. και τας Γαλατικας χωρας.
7. ελθοντες (Dgr.2 γενομενοι, * -νην) δε cum ABCDE, 13, 15, 18, 27, 40, 61, cat.²⁶⁴ vg. Omittunt δε HLP. επειραζον: D ηθελαν, item syr.sch. εις την (D omittit) βιθυνιαν cum ABCD cat. Ephiph.⁸⁹² Did.tri. Cyr.ioh. Chr. κατα τ. βι. cum HLP. πορευθηναι cum ABE, 15, 31, 33, 36, 61, 68, cat. Did.tri. Ps.-Ath.^{2,10} Thphyl.b. πορευεσθαι cum CDHLP. ιησουν cum ABC²DE cat. (item 105 του ιω) vg. syr.utr. copt. arm.cdd.³ aeth.utr. Did.tri. Cyr.ioh. Omittunt HLP, 61**³, sah. arm.cdd.³.
8. παρελθοντες: D διελθοντες, item syr.p arm.codd. — κατεβησαν: Dgr. κατηνησαν.
9. οραμα: Dgr., e, syr.sch. εν οροματι (e in somnis). F. R. legit vs. 9a: και εν οραματι δια νυκτος ωφθη τω Πανλω ωσει ανηρ Μακεδων τις εστως κατα προσωπον αυτου, παρακαλων και λεγων „Διαβας κτλ.” — νυκτος sine articulo cum A²(item * ?)BD, 40, 47, cat. της νυκτ. cum MCEHLP, 61. τω πανλω ωφθη cum BD²E, 13, 31, 40, 61, 105, vg. ωφθ. τω πανλ. cum ACD*H LP cat. syr.utr. sah. copt. arm. aeth. Chr.^{3,291}. μακεδων ante τις cum A BCDE, 13, 31, 61, 68, 73, 105, cat. vg. Thphyl.b. ανηρ τις ην μακ. cum HLP. ην hoc loco cum ABCD², 13, 31, 61, 68, 73, 105, cat. vg. Thphyl.b. Post ανηρ τις ponunt HLP. — D*E omittunt ην. — και παρακαλων cum

διαβάς εἰς Μακεδονίαν βοήθησον ἡμῖν. 10 ὡς δὲ τὸ ὄραμα εἶδεν, εὐθέως ἐζητήσαμεν ἐξελθεῖν εἰς Μακεδονίαν, συμβιβάζοντες ὅτι προσκέκληται ἡμᾶς ὁ θεὸς εὐαγγελισασθαι αὐτούς.

11 Ἀναχθέντες οὖν ἀπὸ Τρωάδος εὐθυδρομήσαμεν εἰς Σαμοθράκην, τῇ δὲ ἐπιούσῃ εἰς Νέαν πόλιν, 12 κάκειθεν εἰς Φιλίππους, ἣτις ἐστὶν πρώτης μερίδος τῆς Μακεδονίας πόλις, κολωνία. ἤμεν δὲ ἐν ταύτῃ τῇ πόλει διατρίβοντες ἡμέρας τινάς. 13 τῇ τε ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων ἐξήλθομεν ἔξω τῆς πόλεως παρὰ ποταμὸν οὗ

ΚΑΒCE, 13, 61, cat. vg. syr. utr. Omittunt καὶ DHLP, 31, copt. arm. Chr., item sah.

10. *D* legit: διεγεροθεις ουν διηγησατο το οραμα ημιν, και ενοησαμεν οτι κτε. Sahid.: cum autem surrexisset narravit nobis visionem. Statim etc. — Pro αὐτούς *D* legit τοὺς ἐν τῇ Μακεδονία. — εἰς μακεδ. sine την cum ΚΑΒCELP. εἰς την μακ. cum ADH cat. συμβιβ. cum ΚΑΒDHLP. συνβιβ. cum CE. ο θεος cum ΚΑΒCE cat.²⁶⁵ vg. copt. Thphyl.^b. ο κηριος cum DHLP syr. utr. sah. arm.
11. τῇ δε πιαυριον αναχθ. απο *D*, 137, syr. p mg. δε post αναχθ. cum ΚΑDE, 13, 31, 33, 34, 40, 61, 68, vg. copt. syr. p mg. ουν cum BCIII cat. sah. syr. p txt. arm. τρωαδος sine articulo cum ΚΑΒCDE, 13, 31, 33, 40, 61, 73, 137, 180, cscr. cat. Chr.^{9, 292}. Praemittunt της ΗL(Pvid.). τῇ δε (B δ) ἐπιουση cum ΚΑΒ CELSil. τῇ τε cum H vg. arm. aeth.; item *D* και τῇ. — νεαν πολιν cum ΚΑBD². νεαπολιν cum CD*EHLI.
12. κακειθεν cum ΚΑΒCDE. εκειθ. τε cum III. της (B omittit) μεριδος: Εgr. arm. μερις. *D* syr. utr. aeth. utr. ar.⁶ Chr.^{9, 292} omittunt. μακεδονιας sine articulo cum ΚΑCE, 3, 31, 40, 43, 61, 65, 68, 69, 95, 180, cat. Praemittunt της BDHLP. κολωνια ΚΑΒ*CELP (A, 61*, al.^{2scr.} etc. κωλ-, E κωλονια). κολωνεια cum B³H, 61, cat. Chr. ταυτη τη cum ΚΑBCD*E, 61, cat. vg. αυτη τη cum D²HLP. — Plurimi codd. legunt πρωτη της μεριδος M. π., quod corruptum est. — Blass dicit: „πρωτη codd. sed id situne, an dignitate? at situ Neapolis certe prima quam attigerunt; aut si haec Thraciae est, non minus Philippi, v. Plin. H.N. 4, 18, qui utrumque oppidum Thraciae attribuit, quamquam provincia Maced. usque ad Nestum flumen pertinebat, utrumque includens. Dignitate autem et Thessalonice superabat (πρωτη Μακεδωνων vocata in inscr. C. I. Gr. 1967) et Amphipolis. In *D* est κεφαλη, sensu neque in N. T. neque alibi obvio; videtur interpretatio esse, e latino caput conversa. Scribendum utique πρωτης (cf 12 : 10). Cf. de quattuor regionibus, in quas Romani Macedonia divisiverunt, Livius 45 : 29; quarum regionum prima erat orientalis Mac. pars, caput autem eius Amphipolis.” Hort (p. 97) coniecit Πιεριδος pro Μεριδος, „for Philippi belonged to the Pieria of Mount Pangaeon, and might well be called a chief city of Pierian Macedonia. The name of Πιερις Μακεδονια does not seem however to occur elsewhere.”
13. πολης cum ΚΑBCD, 13, 40, 61, 69, 105, ascr., vg. sah. copt. πολεως cum EIII.P syr. p copt. ms. arm. aeth. ro. Chr. ενομιζομεν (κ -ζεν, C -ζαμεν, in A ομεν rescriptum) προσευχην (AB -χη) ειναι cum ΚΑBC, 13, 40, 61, copt. aeth. ro. ενομιζετο προσευχη ειναι cum EHL.P cat. et Arm. cat.²⁶⁶ Chr. Thphyl.^a et b. Similiter *D* εδοκει προσευχη ειναι. — ον ενομιζομεν προσευχην προσεχη ειναι, Naber (Mnemosyne, 1878, p. 39). ον ενομιζον εν προσεχη ειναι, Blass. — F. R. ον εδοκει προσεχη ειναι.

ἐνόμιζον ἐν προσευχῇ εἶναι, καὶ καθίσαντες ἐλαλοῦμεν ταῖς σινεληθούσαις γυναῖξιν. 14 καὶ τις γυνὴ ὀνόματι Λιθία, πορφυρόπωλις πόλεως Θυατειῶν, σεβομένη τὸν θεόν, ἤκοιεν, ἧς ὁ κύριος διήνοιξεν τὴν καρδίαν προσέχειν τοῖς λαλομένοις ὑπὸ Παύλου. 15 ὡς δὲ ἐβαπτίσθη καὶ ὁ οἶκος αὐτῆς, παρεκάλεσεν λέγουσα· εἰ κεκρίκατέ με πιστὴν τῷ κυρίῳ εἶναι, εἰσελθόντες εἰς τὸν οἶκόν μου μένετε· καὶ παρεβιάσατο ἡμᾶς.

16 Ἐγένετο δὲ πορευομένων ἡμῶν εἰς τὴν προσευχὴν, παιδίσκην τινὰ ἔχουσαν πνεῦμα πύθωνα ὑπαντήσαι ἡμῖν, ἧτις ἐργασίαν πολλὴν παρεῖχεν τοῖς κυρίοις αὐτῆς μαντευομένη. 17 αὕτη κατακολιθούσα τῷ Παύλῳ καὶ ἡμῖν ἔκραζεν λέγουσα· οἴτοι οἱ ἄνθρωποι δοῦλοι τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου εἰσίν, ὅτινες καταγγέλλουσι ἡμῖν ὁδὸν σωτηρίας. 18 τοῦτο δὲ ἐποίει ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας. διαπονηθεὶς δὲ Παῦλος καὶ ἐπιστρέψας τῷ πνεύματι εἶπεν· παραγγέλλω σοι ἐν ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐξελθεῖν ἀπ' αὐτῆς· καὶ ἐξῆλθεν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ. 19 ἰδόντες δὲ οἱ κύριοι αὐτῆς ὅτι ἐξῆλθεν ἡ ἐλπίς τῆς ἐργασίας αὐτῶν, ἐπιλαβόμενοι τὸν Παῦλον καὶ τὸν Σίλαν εἰκνισαν εἰς τὴν ἀγορὰν ἐπὶ τοὺς ἄρχοντας, 20 καὶ προσαγαγόντες αὐτοὺς τοῖς στρατηγοῖς εἶπαν· οἴτοι οἱ ἄνθρωποι ἐκταράσσουσι ἡμῶν τὴν πόλιν, Ἰουδαῖοι ὑπάρχοιτες, 21 καὶ καταγγέλλουσιν ἔθνη, ἃ οὐκ ἔξεστιν ἡμῖν παραδέχεσθαι οὐδὲ ποιεῖν Ῥωμαίοις οἶσον. 22 καὶ συνπέστη ὁ ὄχλος κατ' αὐτῶν, καὶ οἱ στρατηγοὶ περιῆζαντες αὐτῶν τὰ ἱμάτια ἐκέλευον ῥαβδίσειν, 23 πολλὰς τε ἐπιθέντες αὐτοῖς πληγὰς ἔβαλον εἰς φυλακὴν, παραγγέλλαντες τῷ δεσμοφύλακι ἀσφαλῶς τηρεῖν αὐτούς· 24 ὃς παραγγέλλαν τοιαύτην λαβῶν ἔβαλεν αὐτοὺς εἰς τὴν ἐσωτέραν φυλακὴν καὶ τοὺς πόδας ἡσφαλίσατο αὐτῶν εἰς τὸ ξύλον. 25 κατὰ δὲ τὸ μεσο-

17. 6. 21. 21
2 Co. 11. 25

14. ηκοιεν (E praemittunt ητις) cum $\mathbf{MABCDgr}^2\mathbf{EHP}$, d (audiebat). ηκουσεν cum $\mathbf{Dgr}^*\mathbf{L}$ vg. (audivit). υπο παυλου sine articulo cum \mathbf{BD} . υπ. του παυλ. cum $\mathbf{MACEHLP}$.
15. μενετε cum \mathbf{MABDE} , 13, 61. μεινατε cum \mathbf{CHLP} cat.
16. εις την προσευχ. cum \mathbf{MABCE} , 13, 18, 40, 61, 68, 103, 105, 163, 180, cat. Omittunt την \mathbf{DHLP} . πιθωνα cum $\mathbf{MABC}^*\mathbf{D}^*$, 33, 61, vg. πιθωνος cum $\mathbf{C}^3\mathbf{D}^2\mathbf{EHLPCat}$. tol. syr.p.^mg-gr. υπαντησαι cum \mathbf{MBCE} , 13, 15, 33, 36, 40, 61, 103, 180, cat. Or.4.³⁸⁹. απαντησαι cum \mathbf{ADHLP} . — F. R. post αυτης: δια τουτου μαντευομενη (D).
17. κατακολιθουσα cum \mathbf{MBDgr}^* , 180, cat.²⁷⁰. κατακολιθησασα cum \mathbf{ACEHLP} (61, 105 παρακολ.) Or.4.³⁸⁹ Eustath.4.556 Chr.9.2³⁸. τω παυλω cum $\mathbf{MACDEHLP}$. — B, Or. omittunt τω. — ημιν cum \mathbf{MBDEgr} cat. vg. syr.utr. arm. aeth.pp. ημιν cum \mathbf{AC}^2 (* latet) \mathbf{HLP} , 61, e, sah. copt. aeth.ro.
18. παυλος sine articulo cum \mathbf{MAB} . ο παυλ. cum \mathbf{CDEHLP} . εν ονοματι cum \mathbf{MABCE} , 40, 61, 105, 137, 180, al.^{2scr}. cat. εν τω ονομ. cum \mathbf{DHLP} .
19. F. R. ως δε ειδαν οι κυριοι της παιδισκης οτι απεστειρηται της εργασιας αυτων, ης ειχον δι αυτης. — ιδοντες δε etiam sah. copt. syr.P arm. — B, syr.sch. aeth.utr. και ιδοντες, Eust.⁵⁵⁷ θεασαμενοι ορν. A*vid, d omittunt copulam. και τον σιλαν (B* σειλ. ut solet) cum $\mathbf{MABEHLP}$ cat. Omittunt τον \mathbf{CD} .
20. F. R. και προσηγγεκαν αυτους λεγοντες· ουτοι οι ανθρωποι κηλ.
22. D και πολυς οχλος συνεπεστησαν κατ αυτων κραζοντες. τοτε (και D²) οι. — περιρηξαντες cum $\mathbf{MABCDEHL}$, 61. περιρηξαντ. cum P.
23. τηρειν: D τηρεισθαι.
24. λαβων cum \mathbf{MABCDE} , 61, cat. ειληφως cum \mathbf{HLP} ; 37 λαμβανων, e acci-

νύκτιον Παῦλος καὶ Σίλας προσειχόμενοι ὕμνον τὸν θεόν· ἐπικροῶντο δὲ αὐτῶν οἱ δέσμοι. 26 ἄφω δὲ σεισμός ἐγένετο μέγας, ὥστε σαλευθῆναι τὰ θεμέλια τοῦ δεσμοτηρίου· ἠνοιχθήσαν δὲ παραχορῆμα αἱ θύραι πᾶσαι, καὶ πάντων τὰ δεσμὰ ἀνέθη. 27 ἔξυπνος δὲ γενόμενος ὁ δεσμοφύλαξ καὶ ἰδὼν ἀνεωγμένας τὰς θύρας τῆς φυλακῆς, σπασάμενος τὴν μάχαιραν ἤμελλεν ἐαντὸν ἀναιρεῖν, νομίζων ἐκπεφυγέναι τοὺς δεσμίους. 28 ἐφώνησεν δὲ φωνῇ μεγάλῃ Παῦλος λέγων· μηδὲν πράξης σεαυτῷ κακόν· ἅπαντες γὰρ ἔσμεν ἐνθάδε. 29 αἰτήσας δὲ φῶτα εἰσεπήδησεν, καὶ ἐντρομος γενόμενος προσέπεσεν τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Σίλῃ, 30 καὶ προαγαγὼν αὐτοὺς ἔξω ἔφη· κύριοι, τί με δεῖ ποιεῖν ἵνα σωθῶ; 31 οἱ δὲ εἶπαν· πιστευσσον ἐπὶ τὸν κύριον Ἰησοῦν, καὶ σωθήσῃ σὺ καὶ ὁ οἶκός σου. 32 καὶ ἐλάλησαν αὐτῷ τὸν λόγον τοῦ κυρίου σὺν πᾶσιν τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. 33 καὶ παραλαβὼν αὐτοὺς ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τῆς νυκτός, ἔλουσεν ἀπὸ τῶν πληγῶν, καὶ ἐβαπτίσθη αὐτός καὶ οἱ αὐτοῦ ἅπαντες παραχορῆμα, 34 ἀναγαγὼν τε αὐτοὺς εἰς τὸν οἶκον παρέθηκεν τράπεζαν, καὶ ἠγαλλίασато πανοικεῖ πεπιστευκῶς τῷ θεῷ. 35 Ἡμέρας δὲ γενομένης, ἀπέστειλαν οἱ στρατηγοὶ τοὺς ῥαβδούχους λέγοντες· ἀπόλυσον τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους. 36 ἀπήγγειλεν δὲ ὁ δεσμοφύλαξ τοὺς λόγους τούτους πρὸς

riens. ησφαλισατο αυτων cum ABC*, 13, 61, (40 omittit αυτων). — αυτων ησφαλ. cum C²DEHLP. εις το ξυλον: D εν τω ξυλω.

26. προιχθησαν cum AE, 13, 34, 61. ηνεωχθησαν cum BCD. ανεωχθησαν cum HLP. δε cum ABDE, 61, cat. sah. copt. syr.p Thphyl.^b. τε cum CHLP vg. syr.sch. arm. aeth. — παραχορημα omittunt B, Lcf.²⁴⁰. — ανεθη cum ABCD²EHLP. — *D* ανελυθη.
27. μαχαιραν sine articulo cum AEHLP, 61**, cat. την μαχαιρ. cum BCD, 61*. ημελλ. cum ABCELP, 40, 61. εμελλ. cum DH.
28. φωνη μεγαλη cum MCD^g.EHLP, 61, cat. vg.^{cl}. demid. syr.sch. et p arm. μεγαλ. φων. cum AB, d, am. fu. tol. sah. copt. πανλος sine articulo cum BC*, 13. ο πανλ. cum AC³DEHLP.
29. και τω σιλα cum AC³EHLP, 61. Omittunt τω BC*D. — F. R. ακουσας δε ο δεσμοφυλαξ φωτια τε αιτησας εισεπηδησεν κτλ. et προς τους ποδας τω Παυλω και Σιλα.
30. προαγαγων cum ABC²EHLP; item *, 177* προαγων, D vero προηγαγεν. 25, 61, 68, 106*, Thphyl.^a προαγαγων. Post εξω D, syr.p c* και τους λοιπους ασφαλισαμενος. — εφη: D ειπεν αυτοις.
31. ιησονν sine additamento cum AB, 2, 13, 30, 61, 100, vg. copt. Addunt χριστον CDEHLP cat. syr.utr. sah. arm. aeth.
32. τον (D omittit) κυριον cum ACDEHLP vg. syr.utr. sah. copt. arm. — *B τον θεου. — συν (κ, 61 συμ) πασιν cum ABCD cat. vg. και πασι cum EHLP syr utr. sah. copt. arm. aeth.
33. απαντες cum B, 40, c^{ser}. παντες cum ACDEHLP.
34. εις τ. οικον sine additamento cum BCP cat. Addunt αυτου MADEHL vg. ηγαλλιασато cum ABC²E^g.HL, 61, cat. vg. copt. arm. aeth. Lcf.²⁴⁰ (laetatus est) Thphyl.^b. ηγαλλιατο cum C*vid.DP, e, syr.utr. sah. πανοικει cum AB*C, 13, 180. πανοικει cum B³HLP. — E omittit. D συν τω οικω αυτου. D ει τι τον θεον προ τω θεου.
35. Post γεν. D, syr.p mg. συνηλθον οι στρ. επι το αυτο εις την αγοραν, και αναμνησθεντες τον σεισμον τον γεγονοτα εφοβηθησαν, και απεστ. τους ραβδουχους κ. τ. λ. et post εκεινους D, syr.p text. 137: ους εχθες παρελαβες.

τὸν Παῦλον, ὅτι ἀπέσταλκαν οἱ στρατηγοὶ ἵνα ἀπολυθῆτε· νῦν οὖν ἐξεληθόντες πορεύεσθε ἐν εἰρήνῃ. 37 ὁ δὲ Παῦλος ἔφη πρὸς αὐτούς· δεῖραντες ἡμᾶς δημοσίᾳ ἀκατακρίτους, ἀνθρώπους Ῥωμαίους ὑπάρχοντας, ἔβαλαν εἰς φυλακὴν, καὶ νῦν λάθρᾳ ἡμᾶς ἐκβάλλουσιν; οὐ γάρ, ἀλλὰ ἐλθόντες αὐτοὶ ἡμᾶς ἐξαγαγέτωσαν. 38 ἀπήγγειλαν δὲ τοῖς στρατηγοῖς οἱ ῥαβδούχοι τὰ ῥήματα ταῦτα· ἐφοβήθησαν δὲ ἀκούσαντες ὅτι Ῥωμαῖοί εἰσιν, 39 καὶ ἐλθόντες παρεκάλεσαν αὐτούς, καὶ ἐξαγαγόντες ἠρώτων ἀπελθεῖν ἀπὸ τῆς πόλεως. 40 ἐξεληθόντες δὲ ἀπὸ τῆς φυλακῆς εἰσῆλθον πρὸς τὴν Λυδίαν, καὶ ἰδόντες παρεκάλεσαν τοὺς ἀδελφούς, καὶ ἐξῆλθαν.

16, 14

XVII.

1 Λιδοεύσαντες δὲ τὴν Ἀμφίπολιν καὶ τὴν Ἀπολλωνίαν, ἦλθον εἰς Θεσσαλονίκην, ὅπου ἦν συναγωγὴ τῶν Ἰουδαίων. 2 κατὰ δὲ τὸ εἰωθὸς τῷ Παύλῳ εἰσῆλθεν

36. *D* και εἰσελθων ο δεσμ. απηγγ. (syr.sch. et cum audivisset praefectus carceris ingressus dixit). — εν ειρηνη omittunt *D*, Gig. τ. λογ. τουτους cum *MAEH LP* cat. d, vg. sah. copt. syr.p. Omittunt τουτους *BCD*στ. 15, 18, 36, 76, 180, asc. argm.vid. απεσταλκαν cum *MA B*. — *C*, 61, Thphyl.^b απεστειλαν. — απεσταλκασιν cum *DEHLP*.
37. *D* legit post προς αυτους: αναιτους δειραντες ημας δημοσια ακατακριτους. ανθρωπους κτλ. — εκβαλλουσιν: Naber εκβαλουσιν (Mnemosyne, 1878, p. 89).
38. απηγγειλαν cum *ABDE*, 61. απηγγ. cum *HLP*. τε cum *ME*στ. syr.sch. aeth.utr. δε cum *ABDHLP* vg. argm. εφοβηθ. δε cum *MA B*, 15, 18, 31, 40, 61, 69, cat. copt. και εφοβ. cum *EHL P* vg. (timueruntque) sah. syr.utr. aeth. — *F. R.* απηγγειλαν δε οι ραβδουχοι [τα ρηματα ταυτα] τα ρηεντα προς τους στρατηγους: οι δε ακουσαντες οτι Ρωμαιοι ειναι εφοβηθησαν.
39. *D* και παραγενομενοι μετα φιλων πολλων εις την φυλακην παρεκαλεσαν αυτους εξελθειν ειποντες: Ηγνοησαμεν τα καθ υμας, οτι εοτε ανδρες δικαιοι, και εξαγαγοντες παρεκαλεσαν αυτους λεγοντες: Εκ της πολεως ταυτης εξελθατε, μηποτε παλιν συστραφωσιν ημιν επικραζοντες καθ υμων. (syr.p c*. 137 post δικαιοι pergunt: και εκ ταυτης της πολεως εξελθετε, μηπως επιστραφωσι παλιν οι επικραξαντες καθ υμων). — απελθειν cum *MA B*, 13, 15, 18, 36, 40, 61, 65, 68, 69, 105, 133, 180. cat. argm. εξελθειν cum *EHL P* vg. (e, vg. exire). απο τ. πολ. cum *MA B*, 13, 15, 18, 36, 40, 61, 68, 69, 105, 133, 180, cat. — *E* εκ τ. πολ. — της πολεως cum *HLP*.
40. απο της φυλακ. cum *MA B*, 38, 40, 68, 69, 105, asc. hscr. Thphyl.^b. εκ τ. φυλ. cum *ADEHLP* cat.²⁷⁹ Chr.^{9, 365} Thphyl.^a. προς cum *MA BDEHLP*, 61. εις cum minusculis paucis. ιδοντ. παρεκαλ. τους αδελφ. cum *MA B*, 13, 40, 61, copt. ιδοντ. τους αδελφους παρεκαλ. αυτους cum *EHL P* cat. vg. sah. syr.utr. argm. aeth. εξηλθαν cum *MD*. εξηλθον cum *ABEHL P*. — *D* ιδοντες τους αδελφους διηγησαντο οσα εποιησεν κυριος αυτοις, παρακαλεσαντες αυτους και εξηλθαν.

XVII: 1. την απολλωνιαν cum *MAE*, 13, 32, 40, 61, 68, 105, 180, asc. cat.²⁷⁹ (sed *E* την απολλων. και την αμφιπ.). Omittunt την (*D*)*HLP*. συναγωγη cum *MA B D*, 13, 40, 61, 180, 12lect. cat. sah. copt. argm. η συναγωγ. cum *EHL P* argm.cod.1. — *F. R.* legit post Αμφίπολιν: κατηλθον εις Απολλωνιαν κακειθεν εις Θεσσαλονικην κτλ.

Le. 21, 26 a. πρὸς αὐτούς, καὶ ἐπὶ σάββατα τρία διελέγετο αὐτοῖς ἀπὸ τῶν γραφῶν, 3 δια-
 9. 22 νοίγων καὶ παρατιθέμενος διτι τὸν Χριστὸν ἔδει παθεῖν καὶ ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν,
 καὶ οὗτος οὗτος ἔστιν Χριστὸς Ἰησοῦς, ὃν ἐγὼ καταγγέλλω ἡμῖν. 4 καὶ τινες ἐξ
 αὐτῶν ἐπεισθήσαν καὶ προσεκληρώθησαν ἐπὶ Παύλῳ καὶ ἐπὶ Σίλῳ, τῶν τε σεβο-
 μένων Ἑλλήνων πλῆθος πολὺ, γυναικῶν τε τῶν πρώτων οὐκ ὀλίγαι. 5 ζηλώσαντες
 δὲ οἱ Ἰουδαῖοι καὶ προσλαβόμενοι τῶν ἀγοραίων τινὰς ἄνδρας πονηροὺς καὶ ὀχλο-
 ποιήσαντες, ἐθορύβουν τὴν πόλιν, καὶ ἐπιστάτες τῇ οἰκίῳ Ἰάσονος ἐζήτουν αὐτοὺς
 προαγαγεῖν εἰς τὸν δῆμον· 6 μὴ εὐρόντες δὲ αὐτοὺς ἔσυραν Ἰάσονα καὶ τινὰς
 ἀδελφοὺς ἐπὶ τοῖς πολιτάρχῃς, βωῶντες ὅτι οἱ τὴν οἰκουμένην ἀναστατώσαντες
 οὗτοι καὶ ἐνθάδε πάρεισιν, 7 οὓς ὑποδέδεκται Ἰάσων καὶ οὗτοι πάντες ἀπέναντι
 Le. 23, 2 τῶν δογμάτων Καίσαρος πράσσοσιν, βασιλέα ἕτερον λέγοντες εἶναι Ἰησοῦν. 8 ἐτά-
 ραξαν δὲ τὸν ὄχλον καὶ τοὺς πολιτάρχῃς ἀκούοντας ταῦτα, 9 καὶ λαβόντες τὸ
 ἱκανὸν παρὰ τοῦ Ἰάσονος καὶ τῶν λοιπῶν ἀπέλυον αὐτούς.

10 Οἱ δὲ ἀδελφοὶ εὐθέως διὰ νυκτὸς ἐξέπεμψαν τὸν τε Παῦλον καὶ τὸν Σίλαν

2. διελέγετο cum **AB**, 13, 61, 103, syr. utr. copt. διελεχθη cum **DE** κτ. 15, 18. διελεγετο cum **HLP**, e, vg. sah. arm. aeth.
3. $\bar{\chi}\varsigma$ ις cum **AD**, 61, item am. fu. demid. tol. sah. syr. P arm. ed aeth. ο $\bar{\chi}\varsigma$ ις cum **HLP**; item **B** ο $\bar{\chi}\varsigma$ ο ις. κ, 38, (113?), vg. cl. e. syr. sch. copt. arm. edd ις $\bar{\chi}\varsigma$, item **E** ις ο $\bar{\chi}\varsigma$.
4. ἑλλήνων cum **BEHLP** syr. utr. sah. arm. aeth. Chr. 9, 311, 312. καὶ ἑλλήνων cum **AD**, 13, 40, 61, vg. copt. — 15, 27, 29, 36, 180, Thphyl.^a omittunt. πλῆθ. πολν cum **ABDE**, 13, 31, 61, cat. vg. arm. πολν πλῆθ. cum **HLP**. Ἑλλήνων glossema, V. d. S. Bakhuyzen, p. 222. — προσεκληρώθησαν: forte corruptum ex προσεκολληθησαν (adhaeserunt, syr. sch. ut vs. 34) sive προσεκλιθησαν, ut 5 : 36 (Blass). F. R. legit τη διδαχη post επεισθησαν.
5. F. R. οἱ δε απειθοντες Ιουδαιοι συστρεφαντες τινας ανδρας των αγοραιων πονηρους εθορυβουν την πολιν κτλ. — ζηλωσαντες δε οἱ ιουδαι. καὶ προσλαβ. cum **ABE** (vide post) cat. (omittit οἱ) vg. syr. utr. sah. (οἱ δε ιουδ. ζηλωσ.) copt. arm. aeth. pp et (omisso οἱ ιουδ.) ro. ζηλωσαντες δε οἱ απειθοντες ιουδαι. καὶ προσλαβ. cum minusculis. προσλαβόμενοι δε οἱ ιουδαι. οἱ απειθοντες cum **HLP**. — **D** οἱ δε απειθοντες ιουδαιοι συστρεφαντες. — τινας ανδρας cum **DHLP**. ανδρ. τινας cum **ABE**, 13, 38, 40, 61, 68, 69, 105, 113, 180, al.^{2scr} vg. Thphyl.^b. — πονηρους post ανδρας glossema, Naber et V. d. S. Bakhuyzen, p. 234. καὶ οχλοποιησαντες : **E** praemittit απειθισαντες. **D** omittit. καὶ επισταντες cum **ABDE** cat. Thphyl.^b. επισταν. τε cum **HLP**. προαγαγειν cum **AB** cat., item d, e, vg. producere. Εκτ., 29, 68, 137, cscr. προσαγαγειν, **L**, 11 αναγαγ., **D** κτ., 104 εξαγαγειν. — αγαγειν cum **HP**.
6. εσυρον (**κ***, 11 ενρον) cum **κABHLP**. — **DE**, 45, 99, 104, 105, 137, al.^{2scr} Chr. 9, 311 εσυραν. — ιασονα sine articulo cum **ABD**, 13, 61, 137. τον ια. cum **EHL**. — **D** βωοντες καὶ λεγοντες. — Naber (Mnemosyne, 1881, p. 289) omittit οἱ τοι και.
7. πρασσοσιν (-οιν **BDEHLP** etc.; **κA** -οι) cum **κABDEHLP**. πραττουσι cum 31. ετερον λεγοντες ειναι cum **κAB**, 13, 38, 40, 45, 61, 68, 69, 73, 105, 113, 180, al.^{2scr} cat. vg. arm. syr. P Chr. 9, 311. λεγοντες ετερον ειναι cum **DHLP** syr. sch. sah. copt. Chr. 9, 313. Item **E** λεγ. ειν. ετερ. F. R. βασιλευ Ιησους ετερον ειναι, τινα ποτε Ιησους.
9. F. R. οἱ μεν [ουν] πολιταρχαι λαβοντες το ικανον.

εἰς Βέροιαν, οἵτινες παραγερόμενοι εἰς τὴν συναγωγὴν τῶν Ἰουδαίων ἀπήσαν. 11 οὗτοι δὲ ἦσαν εὐγενέστεροι τῶν ἐν Θεσσαλονίκῃ, οἵτινες ἐδέξαντο τὸν λόγον μετὰ πάσης προθυμίας, καθ' ἡμέραν ἀνακρίνοντας τὰς γραφάς, εἰ ἔχοι ταῦτα οὕτως. 12 πολλοὶ μὲν οὖν ἐξ αὐτῶν ἐπίστευσαν, καὶ τῶν Ἑλληνίδων γυναικῶν τῶν εὐσημῶν καὶ ἀνδρῶν οὐκ ὀλίγοι· 13 ὡς δὲ ἔγνωσαν οἱ ἀπὸ τῆς Θεσσαλονίκης Ἰουδαῖοι, οἳ καὶ ἐν τῇ Βεροίᾳ κατηγγέλη ὑπὸ τοῦ Παύλου ὁ λόγος τοῦ θεοῦ, ἦλθον κάκει σαλεύοντες καὶ ταράσσοντες τοὺς ὄχλους. 14 εὐθέως δὲ τότε τὸν Παῦλον ἐξαπέστειλαν οἱ ἀδελφοὶ πορεύεσθαι ἕως ἐπὶ τὴν θάλασσαν ὑπέμειναν δὲ ὁ τε Σίλλας καὶ ὁ Τιμόθεος ἐκεῖ. 15 οἱ δὲ καθιστάνοντες τὸν Παῦλον ἤγαγον ἕως Ἀθηνῶν, καὶ λαβόντες ἐντολὴν πρὸς τὸν Σίλλαν καὶ τὸν Τιμόθεον, ἵνα ὡς τάχιστα ἔλθωσιν πρὸς αὐτόν, ἐξῆσαν.

16 Ἐν δὲ ταῖς Ἀθήναις ἐκδεχομένον αὐτοὺς τοῦ Παύλου, παρωξύνετο τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ, θεωροῦντος κατείδωλον οὖσαν τὴν πόλιν. 17 διελέγετο μὲν οὖν ἐν τῇ συναγωγῇ τοῖς Ἰουδαίοις καὶ τοῖς σεβομένοις καὶ ἐν τῇ ἀγορᾷ κατὰ πᾶσαν ἡμέραν πρὸς τοὺς παρατιγχνόντας. 18 τινὲς δὲ καὶ τῶν Ἑπικουρίων καὶ Στωικῶν φιλοσόφων συνέβαλλον αὐτῷ, καὶ τινες ἔλεγον· τί ἂν θέλοι ὁ σπερμολόγος

18, 5

10. δια νυκτος cum **MBD**, 13, 25, 31, 40, 68, 69, 73, 105, 180, ^{ascr.} cat. δι. της νυκτ. cum **EHL P**. απησαν (d ibant): E εισησαν, item introierunt vg. (item sah. syr.sch.). Posuimus post των ιουδαιων cum **ABD**, 13, 61, item vg. Ante των ιουδ. **EHL P**.
11. καθ ημεραν cum **MADE**. το καθ ημ. cum **BHLP**. — F. R. legit καθως Παυλος απαγγελει post ει χοι ταυτα ουτως.
12. **D*** τινες μεν ουν αυτων επιστευσαν, τινες δε ηπισθησαν, και των Ελληνων των ευσημωνων ανδρες και γυναικες ικανοι επιστευσαν.
13. και ταρασσοντες cum **ABD** cat. vg. syr.utr. sah. copt. arm. Omittunt **EHLP** aeth.utr. — D ουτι λογος θεου κατηγγελη εις Βεροιαν και επιστευσαν και ηλθον εις αυτην κακει σαλευοντες και τασσοντες τους οχλους ον διελιμπανον.
14. D, syr.sch. τον μεν ουν Π. οι αδ. εξαπεστειλαν απελθειν επι κτλ. — εως cum **ABE**, 13, 25, 27, 40, 61, 66**, 81, 105, vg. (e, vg. usque ad) syr.sch. copt. ως cum **HLP** cat. syr.p arm. — D (sed d ad mare versus) sah. aeth. omittunt. υπεμειναν cum **B**, item E (13^{reg.}) απεμειναν, 31, 33, 68 επεμειναν. Item remanserunt vg. copt. υπεμεινεν cum **AD**, 27, 137, ^{cscr.} (40 επεμεινε) sah. syr.sch. υπεμενον cum **HL P** cat. τε cum **ABE**, 13, 15, 18, 25, 31, 33, 34, 61, 68, ^{cscr.} cat. syr.utr. aeth. δε cum **DHLP** vg. sah. copt. arm.
15. καθιστανοντες cum **AB**, 25, item **κ*** καθισταντες (καθις exit versus), D κατασανοντες, 61 αποκαθιστανοντες. — καθιστωντες cum **κ^cD²EHL P**. ηγαγον sine αυτον cum **ABD** fu. tol. Thphyl.b. Addunt αυτον **EHL P** cat. vg. syr.utr. sah. copt. arm. και τον τιμοθ. cum **BE**, 13, 61. Omittunt τον **ADHLP**. Post Αθ. D: παρηλθεν δε την Θεσσαλιαν· εκωλυθη γαρ εις αυτους κηρυξαι τον λογον. λαβοντες δε εντολην παρα Παυλου προς κτλ. — ταχιστα: D οπως εν ταχει.
16. θεωρουντος cum **ABE**, 13, 15, 18, 40, 61, 68, 69, 73, 98, 137, 180, cat. θεωρουντι cum **DHLP**.
18. τινες δε και cum **ABDHL P**, 61, syr.sch. ar.e. Omittunt και E vg. sah. copt. syr.p arm. aeth. επικουριων cum **AB*DE**, 25, 61, ^{cscr.}, ^{kscr.} επικουριων cum **B³HLP**. στωικων cum **MADEHL P**vid., 2, 13, 25, 27, 30, 35,

οὗτος λέγειν; οἱ δὲ ξένων δαιμονίων δοκεῖ καταγγελεῖς εἶναι, ὅτι τὸν Ἰησοῦν καὶ τὴν ἀνάστασιν εὐηγγελίζετο. 19 ἐπιλαβόμενοι τε αὐτοῦ ἐπὶ τὸν Ἄριον πάγον ἤγαγον, λέγοντες· δυνάμεθα γινῶναι τίς ἢ καινὴ αἴτη ἢ ὑπὸ σοῦ λαλουμένη διδασχῆ; 20 ξενίζοντα γὰρ τίνα εἰσφέρεις εἰς τὰς ἀκοὰς ἡμῶν βουλόμεθα οὖν γινῶναι τίνα θέλει ταῦτα εἶναι. 21 Ἀθηναῖοι δὲ πάντες καὶ οἱ ἐπιδημοῦντες ξένοι εἰς οὐδὲν ἕτερον ἠνυκαίρουν ἢ λέγειν τι ἢ ἀκούειν τι καινότερον. 22 Σταθεὶς δὲ Παῦλος ἐν μέσῳ τοῦ Ἄριου πάγου ἐφη· Ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κατὰ πάντα ὡς δεῖσι- δαιμονοσετέροις ὑμᾶς θεωρῶ. 23 διερχόμενος γὰρ καὶ ἀναθεωρῶν τὰ σεβάσματα ὑμῶν, εἶδον καὶ βωμὸν ἐν ᾧ ἐπεγεγραπτο· ἀγνώστῳ θεῷ. ὁ οὖν ἀγνοοῦντες εὐσεβεῖτε, τοῦτο ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν. 24 ὁ θεὸς ὁ ποιήσας τὸν κόσμον καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῷ, οὗτος οὐρανοῦ καὶ γῆς ὑπάρχων κύριος οὐκ ἐν χειροποιήτοις ναοῖς κατοικεῖ, 25 οὐδὲ ὑπὸ χειρῶν ἀνθρωπίνων θεραπεύεται προσδοκόμενός τινος,

24. 15

- 68, cat.²⁸⁴ Thphyl.², item sah. copt. *στοῖκων* cum *B*, 1, 31, 61. Praeterea praemittunt *των* *DHLP*. Omisimus cum *MABE*, 13, 40, 61, 68, 69, 99, 103, 105, 180, al.^{5scr.} cat. — *οτι τον ιν και τ. αναστ.* (14, 27, 29, 68, 69, 105, 106, ascr., syr.sch. ar.^o copt. aeth.pp addunt *αυτου*, sah. addit *νεκρων*, 177 ponit *την αναστ. και ante τον ιν*) *ευηγγελιζετο*: *D* omittit. *ευηγγελιζετο sine αυτοις* cum *MA*BLP* sah. syr.p arm. Praemittunt *αυτοις* minusculi, cat., item addunt *αυτοις* *MAEH*, 1, 13, 31, 61, vg. syr.sch. copt.
19. *D*, 137, syr.p c* legunt *μετα δε ημερας τινας επ. αυτου ηγ. αυτου επι τον Α. π.*, tum *D*, 137 *πυθανομενοι και λεγοντες*. — *επιλαβ. τε* cum *MAEHLP* vg. — *B*, 13, 15, 18, 61, cat. sah. copt. ep. δε. — *αριον* cum *MADE* (*I. αργιον*), item sah. copt. *αριον* cum *BHP*. Ex Latinis *d*, *e* *Arium ragum*, am. fu. *Arioragum*, vg. *Areoragum*. *αυτη η* cum *MAEHLP*. Omittunt *η BD*.
20. *τινα θελει* cum *MAE*, 18, 25, 36, 40, 61, 105, 180, (13 *τινα θελη*, 69, ascr. *τινα θελοι*) cat. *τι αν θελοι* cum *DEHL* (*P θελει*, 4, 68, Thphyl.^b *θελη*).
21. *D* legit *οι επιδημοντες εις αυτους ξενοι*. — *ηνυκαρουν* cum *MAEHL*, 13, 32, 40, 61, 68, 96, 104, 137, cscr., Thphyl.^b. *ενυκαρουν* cum *HLP*, 1, 31. — *η ακουειν* cum *ABD*, 25, 44, vg. sah. syr.p arm. *και ακου.* cum *EHL*, 1, 13, 31, 61, cat. syr.sch. copt. aeth. *ακου.* *τι* cum *MAE*, 25, item vg. omisso *τι* post *λεγειν*. Similiter syr.utr. Omittunt *τι* *DEHLP* cat.²⁸⁵ arm.
22. *παυλος* sine articulo cum *MAE* Thphyl.^a. *ο παυλ.* cum *DEHLP*. *αριον* cum *MADE*. *αριον* cum *BHLP*. — Naber: *κατα παντα και πανταχως δεσιδ.* Cf. V. d. S. Bakhuyzen. Blass confert ad *ως*: Fil. 2: 8, 2 Thess. 3: 15.
23. Pro *αναθεωρων D** *διοτορων*. — *ο et τουτο* cum *MA*BD* (61 *ο et τουτον*) vg. Or. 4, 167 Hier. tit. 1, 12ss. — *Αραε αγνωστων θεων* erant Olympiae (Paus. V, 14, 6) et Munychiae (Pans. 1, 1, 4), sed Athenis? Cf. Usener, Götternamen, u. s. w. 1896, S. 345, No. 35, et Blass. *ον et τουτον* cum *MA*2EHL* cat. arm.
24. *υπαρχων κυριος* cum *MAE* vg. (*cum sit dominus*) m, cat. sah. copt. syr.utr. arm. aeth. *κυρ. υπαρχ.* cum *DHLP*.
25. *ανθρωπων* cum *ABD*, 64, cat. e, vg. *ανθρωπων* cum *Egr-HLP* syr.utr. sah. copt. arm. *προσδοκόμενος* cum *MA*BDgr-Egr-HLP*. — *MA**, 25, d, e, arm. praemittunt *ως*. — *και τα* (*MA*E*, 61 omittunt) *παντα* cum *MA*etCABDE* cat.²⁸³ vg. copt. syr.p aeth.utr. (*sed και τα παντα* cum sequentibus conjungunt omisso *τε*) arm. *κατα παντα* cum *HLP*. — 13, syr.sch. ar.^o omittunt.

αὐτὸς διδοὺς πᾶσιν ζωὴν καὶ πνοὴν καὶ τὰ πάντα· 26 ἐποίησέν τε ἐξ ἑνὸς πᾶν ἔθνος ἀνθρώπων κατοικεῖν ἐπὶ παντός προσώπου τῆς γῆς, ὁρίσας προσηταγμένους καιροὺς καὶ τὰς ὁροθεσίας τῆς κατοικίας αὐτῶν, 27 ζῆτεῖν τὸν θεόν, εἰ ἄρα γε ψηλαφησίουαν αὐτὸν καὶ εὐροῖεν, καί γε οὐ μακρὰν ἀπὸ ἑνὸς ἐκάστου ἡμῶν ὑπάρχοντα. 28 ἐν αὐτῷ γὰρ ζῶμεν καὶ κινούμεθα καὶ ἐομέν, ὡς καὶ τινες τῶν καθ' ἡμᾶς ποιητῶν εἰρήκασιν· τοῦ γὰρ καὶ γένος ἐσμέν. 29 γένος οὖν ὑπάρχοντες τοῦ θεοῦ, οὐκ ὀφείλομεν νομιζεῖν, χρυσοῦ ἢ ἀργυροῦ ἢ λίθου, χαράγματι τέχνης καὶ ἐνθυμήσεως ἀνθρώπου, τὸ θεῖον εἶναι ὅμοιον. 30 τοὺς μὲν οὖν χρόνους τῆς ἀγνοίας παριδῶν ὁ θεός, τὰ νῦν παραγγέλλει τοῖς ἀνθρώποις πάντας πανταχοῦ μετανοεῖν, 31 καθότι ἐσθῆσεν ἡμέραν ἐν ἣ μέλλει κρῖνειν τὴν οἰκουμένην ἐν δικαιοσύνῃ, ἐν ἀνδρὶ ᾧ ὤρισεν, πίστιν παρασχόν πᾶσιν ἀναστήσας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. 32 ἀκουσάντες δὲ ἀνάστασιν νεκρῶν, οἱ μὲν ἐχλεύαζον, οἱ δὲ εἶπαν ἀκουσόμεθ' σου περὶ τούτου καὶ πάλιν. 33 οὕτως ὁ Παῦλος ἐξῆλθεν ἐκ μέσου αὐτῶν. 34 τινὲς δὲ ἄνδρες κολληθέντες αὐτῷ ἐπίστευσαν, ἐν οἷς καὶ Διονύσιος ὁ Ἀρεοπαγίτης καὶ γυνὴ ὀνόματι Λάμαρις, καὶ ἕτεροι σὺν αὐτοῖς.

14. 16

26. ἐξ ενος sine additamento cum **AB**, 13, 14*, 27, 29, 40, 61, 96, *escr.*, *vg.* sah. *copt.* aeth.pp. Addunt αιματος **DEHLP** cat. *syv.utr.* arm. παντος προσωπου cum **ABD**, 1, 13, 15, 18, 36, 61, 68, 103, cat. Clem.³⁷². — *E* Thrt.4.³⁹⁶ παν προσωπον. — παν το προσωπον cum **HLP**. προσηταγμενους cum **BA** **BD²EHLP**, 61, cat. προσηταγμενους cum **D***. — Blass legit τα οροθεσια, quia η οροθεσια nusquam invenitur, neque pluralis ratio est. Τα οροθ. apud Hesygium et alios.
27. *D* μαλιστα ζητειν το θειον. — τον θεον cum **ABHLL**, 61, cat. *vg.* *syv.utr.* sah. *copt.* arm. — Clem.³⁷² το θειον. — τον κυριον cum **EP**, 1, 31. ψηλαφησειαν (**B*** -σιαν) cum **ABHLP**. — **AE**, 1, 25, 27, 29, 33, 34, 40, 69, 96 -φησειεν (**E** -σιεν). 3, 64, 95*, 105, *ascr.* -φησαιεν. *D* -φησαισαν. — και ευρ. cum **BEHLP**, 61, *tol.* *syv.utr.* arm. aeth. η ευρ. cum **AD**, 15, 36, 40, 96, 105, 12lect., cat. sah. καιγε cum **BD²HLP***, 13, 15, 18, 25, 31, 40, 61, 68, 96, 137, 180, cat. Did.tri.3,18. — **AE** καιτοι. — καιτοιγε cum **IP²**, 69, 105. ημων cum **ACorr.*BDEHP**. — **A*L**, 31, 180, *kscr.* νμων.
28. *D*: εσμεν το καθ. ημερας. — ποιητων etiam Clem. Or. Did. Chr.^{9,319} Cosin.⁵²⁹ (*syv.* sch. e sapientibus vestris, aeth.pp sapientes). — *D* aeth.ro. Ir.int. Amb.saepe omitunt.
29. χρυσω cum **BDHLP**. — **AE**, 25, 33, 34, 40, 73, 96 χρυσιω. — αργυρω cum **BDHLP**. — **AE**, 13, 15, 18, 25, 34, 36, 40, 73, 96, *kscr.**, cat. Dam.ter. Thphyl.^b αργυρω. *F.* R. παραχαραγματι pro χαραγματι.
30. *D* της αγνοιας ταυτης παριδων ο θεος. — απαγγελλει cum ***B** Ath.1,195cod. (et cdd.3 επαγγελλ.). — παραγγελλει cum ***ADEHLP**. παντας cum **ABD²** (***** ινα παντες) **E**, 13, 15, 18, 36, 40, 180, cat.²⁹⁸ Ath.1,195 Cyr.abac.573. πασι cum **HLP** Ir.int. (praecipit hominibus omnibus ubique poeniteri, sed cdd.2 omittunt omnibus) Ps.-Ath.2,514 Bas.Eth.235 Chr.9,319,323.
31. καθοτι cum **ABDE**. διοτι cum **HLP**. Pro εν η μελλει κρῖνειν *D* legit κρειναι, d iudicare. — πασι: Naber (Mnemosyne, 1878, p. 90) πασαν. Cf. Tit. 2 : 10, 3 : 2.
32. περι τουτου και πάλιν. 33 ουτως cum **AB**, 13, 29, 40, 68, 73, 105. Item *D* *vg.* arm. περι τουτου πάλιν. ουτως (*tol. et sic*), **E**, 69, 180, *ascr.*, aeth. περι τουτου πάλιν. και ουτως. — πάλιν περι τουτου. 33 και ουτως cum **HLP** cat. *syv.utr.* *copt.* (sah. omittit πάλιν).
34. ο αρεοπ. (**B³** αρεωπ.) cum **AEHLP**. — *D* τις αρεοπ. — αρεοπ. omisso ο

XVIII.

- 1 Μετὰ ταῦτα χωρισθεὶς ἐκ τῶν Ἀθηῶν ἦλθεν εἰς Κόρινθον. 2 καὶ εὐρών
 Rom. 16, 3 τινὰ Ἰουδαῖον ὀνόματι Ἀκύλαν, Ποντικὸν τῷ γένει, προσφάτως ἐλληλυθότα ἀπὸ
 1 Co. 16, 19 etc. τῆς Ἰταλίας, καὶ Πρίσκιλλαν γυναῖκα αὐτοῦ, διὰ τὸ τεταχέναι Κλαύδιον χωριζε-
 20, 34 σθαι πάντας τοὺς Ἰουδαίους ἀπὸ τῆς Ῥώμης, προσῆλθεν αὐτοῖς, 3 καὶ διὰ τὸ
 ὁμοτέχνον εἶναι ἔμενον παρ' αὐτοῖς, καὶ ἠργάζοντο ἥσαν γὰρ σκηνοποιοὶ τῆ τέχνη.
 4 διελέγετο δὲ ἐν τῇ συναγωγῇ κατὰ πᾶν σάββατον, ἐπειθὲν τε Ἰουδαίους καὶ
 Ἕλληνας.
 17, 15 5 Ὡς δὲ κατήλθον ἀπὸ τῆς Μακεδονίας ὁ τε Σίλας καὶ ὁ Τιμόθεος, συνεῖχε
 28 τῷ λόγῳ ὁ Παῦλος, διαμαρτυρούμενος τοῖς Ἰουδαίοις εἶναι τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν.
 20, 26 6 ἀντιτασσομένων δὲ αὐτῶν καὶ βλασφημούντων, ἐκτιναξάμενος τὰ ἱμάτια εἶπεν

cum B. — D legit *Ἀρεοπαγ. εὐσημῶν* (conplacens) et omittit *καὶ γυνή ὀνοματι Λαμαρις.*

- XVIII: 1. *μετα ταυτα* cum κ AB, 13, 69, 97, α^{scr} , vg. copt. arm. *μετα δε ταυτα* cum EHL P cat. sah. syr. P. Similiter *Δαναωρησας δε* omissis *μετα ταυτα.* — *χωρισθεεις (D αναχωρ.)* sine additamento cum κ BD, 13, vg. sah. copt. Addunt *ο πανλος HLP* cat. syr. utr. arm. aeth.
2. *τεταχεναι* cum κ^* (sed excidit *τα* post *τε* (exeunte versu) DELP, 4, 13, 29, 31, 40. *διατεταχεναι* cum κ^* ABH cat. Chr.^{9, 328}. — 1, 14*, 43, 69 *προσεταιχεναι.* — *απο της ρωμης* cum κ ABDEL cat. vg. (e, vg. a *Roma*). *εκ τ. ρω.* cum HP. — F. R. legit post *Ιταλίας: συν Πρισκιλλη γυναικι αυτου, ησπασατο αυτους. ουτοι δε εξηλθον απο της Ρωμης, δια το τεταχεναι Κλαυδιον χωριζεσθαι παντας τους Ιουδαιους [απο της Ρωμης], [οι] και κατοκησαν εις την Αχαιαν.* Cf. Belser, Beiträge u. s. w. S. 84, Weiss, Der codex D in der Apostelg. S. 90.
3. Naber (Mnemosyne, 1878, p. 366) legit *δια το ομοτεχνος ειναι.* F. R. *ο δε Πανλος εγνωσθη τω Ακυλα, δια το ομοφυλον και ομοτεχνον ειναι, και εμεινεν προς αυτους και ηργαζετο, ησαν γαρ σκηνοποιοι τη τεχνη.* — *εμενεν* cum κ ABDP, e, vg. syr. sch. — Egr. HL syr. P Chr.^{9, 328} *εμεινεν.* — *ηργα- cum* κ^* AB*DE, 13, 180, κ^{scr} . *ειργα- cum* κ^* B⁸HLP. Item *-ζοντο* cum κ^* B copt. Or. int. 4, 681 (*mansit apud eos, et operabantur simul*). — *-ζετο* cum κ^* ADEH LP vg. syr. utr. (sed syr. sch. et P c, ob. addunt *cum eis*). *ησαν* (am.* *tol. erat, fu. omittit ησ. γαρ*) *γαρ σκηνοπ. τ. τεχν.:* D omittit. *τη τεχνη* cum κ ABELP. *την τεχνην* cum H cat. Thphyl. utr.
4. D, Floriac. *εισπορευομενος δε εις την συναγ. κατα παν σαββ. διελεγετο και εντιθεις το ονομα του κυριου Ιησου επειθεν δε ου μονον Ιουδαιους, αλλα και Ελληνας.*
5. F. R. *ως δε παρεγενοντο απο της Μ. κτλ.* — *τω λογω* cum κ ABDE, 13, 40, 73, 137, 142, ϵ^{scr} , vg. sah. copt. syr. sch. et P txt. aeth. utr. ar. e. *τω πνευματι* cum HLP cat. syr. P mg. arm. *ειναι* cum κ ABD vg. (item sah. copt. syr. sch. et P c.* arm. aeth.) Bas. Eth. 204 et 304 Thphyl. b. Omittunt EHL P vg. cdd. syr. P txt. Pro lectione codicum *συνειχετο τω λογω* Holwerda coniecit *συνειχε τα του λογου.* Geel *συνειχε τον λογον.* Cf. V. d. S. Bakhuyzen. Blass: *συνειχε τω λογω, anianus Paulo additus est. Lectio συνειχετο τ. λ. exemplis caret. συνειχε urgebat, cf. Lc. 8 : 45, 19 : 43.*
6. *αντιτασσο.:* D, <sy. p> mg. praemittunt *πολλων δε (d multoque) λογου γενομενον και γραφων διερμηνησομενων.* — *πορευσομαι:* D*H*L cat. d (vado) *πορευομαι.*

πρὸς αὐτούς· τὸ αἷμα ὑμῶν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν ὑμῶν καθαρὸς ἐγὼ ἀπὸ τοῦ νῦν εἰς τὰ ἔθνη πορεύσομαι. 7 καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν εἰσῆλθεν εἰς οἰκίαν τινὸς ὀνόματι Τιτίου Ἰούστου, σεβομένου τὸν θεόν, οὗ ἡ οἰκία ἦν συνομοροῦσα τῇ συναγωγῇ. 8 Κρίσπος δὲ ὁ ἀρχισυνάγωγος ἐπίστευσεν τῷ κυρίῳ σὺν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, καὶ πολλοὶ τῶν Κορινθίων ἀκούοντες ἐπίστευσαν καὶ ἐβαπτίζοντο. 9 εἶπεν δὲ ὁ κύριος ἐν νυκτὶ δι' ὀραμάτων τῷ Παύλῳ· μὴ φοβοῦ, ἀλλὰ λάλει καὶ μὴ σιωπήσης, 10 διότι ἐγὼ εἰμι μετὰ σοῦ καὶ οὐδεὶς ἐπιθήσεται σοὶ τοῦ κακῶσαι σε, διότι λαὸς ἐστὶν μοι πολὺς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ. 11 ἐκάθισεν δὲ ἐνιαυτὸν καὶ μῆνας ἕξ διδάσκων ἐν αὐτοῖς τὸν λόγον τοῦ θεοῦ. 12 Γαλλίωνος δὲ ἀνθυπάτου οὗτος τῆς Ἀχαΐας κατεπέστησαν ὁμοθυμαδὸν οἱ Ἰουδαῖοι τῷ Παύλῳ καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἐπὶ τὸ βῆμα, 13 λέγοντες ὅτι παρὰ τὸν νόμον ἀνακείθει οὗτος τοὺς ἀνθρώπους εἰσεσθαι τὸν θεόν. 14 μέλλοντος δὲ τοῦ Παύλου ἀνοίγειν τὸ στόμα, εἶπεν ὁ Γαλλίων πρὸς τοὺς Ἰουδαίους· εἰ μὲν ἦν ἀδικημά τι ἢ ἑαδιούργημα πονηρὸν, ὡς Ἰουδαῖοι, κατὰ λόγον ἂν ἀνεσχομῆν ὑμῶν· 15 εἰ δὲ ζητήματά ἐστιν περὶ λόγον καὶ ὀνομάτων καὶ νόμον τοῦ καθ' ὑμᾶς, ὄψεσθε αὐτοὺς· κριτὴς ἐγὼ τούτων οὐ βούλομαι εἶναι. 16 καὶ ἀπήλασεν αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ βήματος. 17 ἐπιλαβόμενοι δὲ πάντες Σωσθένην τὸν ἀρχισυνάγωγον ἔτυπτον ἐμπροσθεν τοῦ βήματος· καὶ οὐδὲν τούτων τῷ Γαλλίῳ ἐμελεν.

Col. 4, 11

1 Co. 1, 14
16, 9
23, 11Mt. 27, 24
10, 18, 31

7. εἰσῆλθεν cum **MA**D*, 13, 25, 27, 29, 33, 34, 40, 68, 69, 105, a^{scr.}, d, vg. sah. syr.^{sch.} et p^{mg.} arm. aeth.^{vid.} Thphyl.^{b.} ἦλθεν cum **BI²EHL^P** cat. copt. syr.^{p.} txt. τιτου (**ME** etc. τιτου) ιουστου cum **B²Dgr²** syr.^{p.} item (sed τιτου) **ME**, 7, 15, 36, 81, cat. vg. (sed am.* titi nomine iusti; utrumque nomen agnoscit etiam Hier. de nominib. hebr.) copt. arm. Thphyl.^{b.} Praeterea syr.^{sch.} sah. τιτου sine ιουστου habent. ιουστου cum **AB³D²*HLP**, d, aeth. Chr. Thphyl.^{a.} — 2, 30 plane omittunt. συνομοροῦσα cum **BEHLP**. — **AD** συνομοροῦσα.
8. Blass scribit Κρίσπος. — Itala, **D** post εβαπτ. addunt πιστευοντες τω θεω δια του ονοματος του κυριου ημων **I. Χρ.**
9. εν νυκτι ante δι οραματ. cum **MB** cat. vg. arm. Post δι οραμ. cum **ELP** sah. copt. syr.^{p.} item **H**, c^{scr.}, aeth. της νυκτος post δι οραμ. **D** Thphyl.^{a.} post τω πανλω. **A**, syr.^{sch.} ar.^e omittunt, sed habent εν οραματι pro δι ορ.
11. εκαθ. δε cum **MA**B cat. e, vg. sah. copt. syr.^{utr.} εκαθ. τε cum **Egr²HLP** arm. aeth. — **D** και εκαθ.
12. ανθυπατου οντος cum **MA**BD, 8, 15, 18, 33, 34, 36, 40, 68 (ont. ανθυπ.), 180, cat. ανθυπατευοντος cum **EHL^P**.
13. ανακειθει ante ουτος cum **MA**B, 1, 13, 38, 47, 68, 69, 105, 113, 133, al.^{3scr.}, arm. Thphyl.^{b.} Post ουτος cum **DEHLP** cat. vg. sah. copt. (syr.^{utr.}) Chr.^{9, 329} Thphyl.^{a.}
14. ει (**A** η) μεν sine ονν cum **MA**BDE cat.; nec magis exprimunt vg. sah. copt. syr.^{utr.} arm. aeth. Addunt ονν **HLP**. αν ηνεσχομην cum **M²B**, 13, item omisso αν **A**, 33, 3, 36. αν ηνεσχομην cum **DEHLP** cat. Chr.
15. ζητηματα cum **MA**BDgr.²Egr. vg. sah. copt. syr.^{utr.} arm. Thphyl.^{a.} ζητημα cum **D²HLP** (96 addit τε) cat. d, e, Chr.^{9, 329} Thphyl.^{b.} κριτης sine additamento cum **MA**BD, 13, vg. copt. Addunt γαρ **EHL^P** cat. sah. syr.^{utr.} arm.
17. παντες sine additamento cum **MA**B, e^{scr.}* vg. copt. ar.^e. Addunt οι ελληνες **DEHLP** sah. syr.^{utr.} arm. aeth. — **F. R.** legit vs. 17b: και ο Γαλλιον προσεποιειτο αυτον μη βλεπειν. **Dlat.** tunc gallio fingebat eum non videre. Cf. Belsler, Beiträge u. s. w. S. 87.

18 Ὁ δὲ Παῦλος ἔτι προσμένιαις ἡμέραις ἰκανάς, τοῖς ἀδελφοῖς ἀποταξάμενος ἐξέπλει εἰς τὴν Συρίαν, καὶ σὺν αὐτῷ Πρίσκιλλα καὶ Ἀκύλας, κειράμενος ἐν Κενχεραῖς τὴν κεφαλὴν· εἶχεν γὰρ εὐχὴν. 19 κατήντησαν δὲ εἰς Ἐφεσον, κἀκεῖνους κατέλιπεν αὐτοῦ, αὐτὸς δὲ εἰσελθὼν εἰς τὴν συναγωγὴν διελέγετο τοῖς Ἰουδαίοις. 20 ἐρωτῶντων δὲ αὐτῶν ἐπὶ πλεῖον χρόνον μείναι οὐκ ἐπένευσεν, 21 ἀλλὰ ἀποταξάμενος καὶ εἰπὼν· πάλιν ἀνακάμψω πρὸς ὑμᾶς τοῦ θεοῦ θέλοντος, ἀνήχθη ἀπὸ τῆς Ἐφέσου. 22 καὶ κατελθὼν εἰς Καισαρίαν, ἀναβάς καὶ ἀσπασάμενος τὴν ἐκκλησίαν κατέβη εἰς Ἀντιόχιαν, 23 καὶ ποιήσας χρόνον τινα ἐξῆλθεν, διωρχόμενος καθεξῆς τὴν Γαλιτικὴν χώραν καὶ Φρυγίαν, στηριζῶν πάντας τοὺς μαθητάς.

1 Co. 3, 5
Lc. 24, 19

24 Ἰουδαῖος δὲ τις Ἀπολλῶς ὀνόματι, Ἀλεξανδρεὺς τῷ γένει, ἀνὴρ λόγιος, κατήντησεν εἰς Ἐφεσον, δυνατὸς ὢν ἐν ταῖς γραφαῖς. 25 οὗτος ἦν κατηχημένος τὴν ὁδὸν τοῦ κυρίου, καὶ ζῶν τῷ πνεύματι ἐλάλει καὶ ἐδίδασκεν ἀκριβῶς τὰ περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἐπιστάμενος μόνον τὸ βάπτισμα Ἰωάννου, 26 οὗτός τε ἤρξατο

19, 3

18. *την κεφαλην* post *εν κε.* cum *AB*, 13, 31, 40, 68, 69, 180, *a^{scr}*, cat. vg. Thphyl. b. Ante *εν κε.* cum *DEHLP* sah. syr. utr. arm. aeth. pp Chr. 9, 335.
19. F. R. *καταντησας δε εις Εφεσον, τω επιοντι σαββατω εισελθων εις την συναγωγην διελεγετο τοις Ιουδαιοις.* — *κατηντησαν* cum *ABE*, 13, 40, *k^{scr}*, d (*devenerunt ephesum*) tol. sah. syr. sch. ar. ^o aeth. pp. *κατηντησε* cum *HLP* vg. copt. syr. p aeth. ro. *αυτου* cum *BHLP*. *εκει* cum *MADE*, 13, 25, 33, 34, 40, 73. *διελεξατο* cum *AB*, 13, 68, 69, 98mg., 105, *a^{scr}*, Thphyl. b. — *D διελεγετο.* — *διελεχθη* cum *EHL*P.
20. *μειναι* (*κ^c* *επιμειναι*, 25 *παρμειναι*) sine additamento cum *κ*(*e^t* *e^t* *c*) *AB* cat. vg. syr. p txt. Addunt *παρ αυτοις* *DEHLP* syr. sch. (*et syr. p addit c. ob.*) copt. Chr. 9, 336.
21. *αλλα* cum *ABDEP*, 13, 15, 18. *αλλ* cum *HL*. *αποταξαμενος και* cum *BA* *BD*, 13, vg., item *E* cat. Thphyl. b *αποταξ.* *αυτοις και.* — *απειταξατο αυτοις* cum *HL*P copt. syr. p *ειπων* sine additamento cum *ABE* vg. (*exc. demid.*) sah. copt. arm. aeth. ro. Addunt *δει με παντως την εορτην την ερχομενην ποιησαι εις ιεροσολυμα* *DHLP* cat. demid. syr. utr. *παλιν* (*D*, sah. omittunt) sine *δε* cum *MA(B)DE*, 13, 20, 36, 40, 103, *a^{scr}*, cat. 309 vg. arm. aeth. copt. (sah.). Addunt *δε* *HL*P syr. p (*demid. et sch. et iterum*). *ανηχθη* sine copula cum *MA(B)D*, 15, 18, 81, 103, 105, 180, *a^{scr}*, cat. vg. sah. arm. aeth. ro. *και ανηχθ.* cum *EHL*P aeth. pp (*ut ante*), item *κ^{*}*, copt. (item 68) *ανηχθ. δε.* F. R. omittit *ανηχθη απο της Εφεσου et legit vs. 22: τον δε Ακυλαν εισεν εν Εφεσω αυτος δε αναχθεις ηλθεν εις Καισαρειαν. και αναβας και ασπασαμενος την εκκλησιαν κτλ.* Cf. Belsler, Beiträge u. s. w. S. 87 ff, Weiss, Der codex *D* in der Apostelgeschichte, S. 92 ff.
22. *καισαριαν* cum *MADE*. *-ρειαν* cum *BHLP*. Cf. Cramer, Exegetica et Critica V, 1896, p. 25—33. Cramer explicat *την εκκλησιαν της καισαριας.* Sic etiam Blass.
23. *στηριζων* cum *AB*, 13. *επιστηριζων* cum *DEHLP*.
24. *απολλως* cum *MABEHL*P. — *κ^{*}*, 15, 180, copt. arm. *απελλης*, *D* *απολλωνιος*.
25. Post *κατηχ.* *D εν τη πατριδι.* Itala, Gig. post *κυριου:* in patria sua. *τον ιησου* cum *MA(B)DEI*. *τον κυριου* cum *HP*. *τα περι του Ιησου* interpolatio. Naber. Cf. V. d. S. Bakhuyzen, qui legit *ελαλει και ειδιδασκεν, ακριβως επισταμενος μονον κτε.*
26. F. R. legit *εν τω ονοματι κυριου* post *συναγωγή.* — *πρισκιλλ. κ. ακυλας*

παρρησιάζεσθαι ἐν τῇ συναγωγῇ. ἀκούσαντες δὲ αὐτοῦ Πρίσκιλλα καὶ Ἀκύλας προσελάβοντο αὐτὸν καὶ ἀκριβέστερον αὐτῷ ἐξέθεντο τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ. 27 βουλομένου δὲ αὐτοῦ διελθεῖν εἰς τὴν Ἀχαΐαν, προτρεψάμενοι οἱ ἀδελφοὶ ἔγραψαν τοῖς μαθηταῖς ἀποδέξασθαι αὐτόν. ὃς παραγεγόμενος συνεβάλετο πολὺ τοῖς πεπιστευκόσιν διὰ τῆς χάριτος. 28 εὐτόνως γὰρ τοῖς Ἰουδαίοις διακατηλέγετο δημοσίᾳ, ἐπιδεικνύς διὰ τῶν γραφῶν εἶναι τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν.

XIX.

1 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ τὸν Ἀπολλῶ εἶναι ἐν Κορίνθῳ Παῦλον διελθόντα τὰ ἀνωτερικὰ μέρη κατελθεῖν εἰς Ἐφεσον καὶ εὑρεῖν τινὰς μαθητάς, 2 εἶπεν τε πρὸς αὐτούς· εἰ πνεῦμα ἅγιον ἐλάβετε πιστεύσαντες; οἱ δὲ πρὸς αὐτόν· ἀλλ' οὐδ' εἰ πνεῦμα ἅγιον ἔστιν ἠκούσαμεν. 3 ὁ δὲ εἶπεν· εἰς τί οὖν ἐβαπτίσθητε; οἱ δὲ εἶπαν· εἰς τὸ Ἰωάννου βάπτισμα. 4 εἶπεν δὲ Παῦλος· Ἰωάννης ἐβάπτισεν βάπτισμα μετανοίας, τῷ λαῷ λέγων εἰς τὸν ἐρχόμενον μετ' αὐτὸν ἵνα πιστεύσωσιν, τοῦτ'

18, 24

18, 25
1, 5
11, 16
18, 24
8, 16a

(κ -λα) cum **ABE**, 13, vg. copt. aeth. ακυλ. και προσκιλλ. cum **DHLP** cat. syr.^{utr.} sah. arm. την οδον του θεου cum **AB** am. fu. tol. sah. copt. syr.^p arm. — E etc. την οδον του κυριου. — την του θεου οδον cum **HLP**. Nil nisi την οδον cum **D**.

27. **D**, syr.^{pms}. εν δε τη Εφεσω επιδημοντες (cum autem venissent in Eph. syr.) τινες Κορινθιοι και ακουσαντες αυτου, παρεκαλουν διελθειν σν αυτοις εις την πατριδα αυτου. συγκατανευσαντοι δε αυτου, οι Εφεσοι εγραψαν τοις εν Κορινθω μαθηταις οπως αποδεξωνται τον ανδρα (hucusque syr.) ος επιδημησας εις την Αχαιαν πολυ συνεβαλλετο εν ταις εκκλησιαις. — δια της χαριτος omittunt **D**, 137, vulg. Gig. syr.^p.

28. **F. R.** legit διαλεγόμενος post δημοσια.

XIX: 1. **D**, syr.^{pms}: θελοντος δε του Παυλου κατα την ιδιαν βουλην πορευεσθαι εις Ιεροσολυμα, ειπεν αυτω το πνευμα υποστρεφειν (υποστρεφε syr. d) εις την Ασιαν. διελθων δε τα ανωτερικα μερη ερχεται κτλ. — απολλω (etiam κc): **A²L**, 40 απολλων. κ*, 180 απελλην. Cf. ad 18 : 24. κατελθειν cum **AE** arm. ελθειν cum **BHL** (**P** διελθ., **D** ερχεται, mutatis rell.), vg. ευρειν cum **AB**, 13, 15, 36, 105, 163, 180, cat. vg copt. arm. ευρων cum **D** (sed vide ante) **E** (ευρον) **HLP** sah.

2. ειπ. τε cum **AB**, 13, 15, 36, 163, 180, vg. Omittunt τε **DEHLP** cat. sah. copt. boett. syr.^p arm. οι δε sine additamento cum **ABDE**, 13, 40, 73, 137, cat. am. fu. tol. syr.^p. Addunt ειπον **HL** vg.^{cle}. demid. sah. copt. syr.^{sch}. arm. aeth.; item **P** ειπαν. — ουδ cum **ABD²**. ουδε cum **D*** (sed vide post **EHLP**. — **F. R.** legit vs. 2b: ἀλλ ουδε ει πνευμα αγιον λαμβανουσιν τινες ηκουσαμεν.

3. ο δε ειπ. cum **AE**, 13, 33, 34, 73, 12lect., κscr., vg. copt. ειπ. τε cum **BHLP** cat. aeth. arm. — **D** ειπ. δε. Praeterea addunt προς αυτους **HLP** syr.^{sch}. sah. copt. aeth. Omisimus cum **ABDE** cat. vg. arm. syr.^p. ειπαν: Dgr. ελεγον.

4. ιωαννης (**BDgr.** ιωανης) sine μεν cum **ABD** cat. vg. sah. arm. Addunt μεν **EHLP** copt. syr.^p aeth. τον ιν cum **ABE**, 31, (e spatio) 25, 40, vg. copt. copt. syr.^p aeth.^{ro}. τον χν ιν **HLP** cat.; item 105, 12lect., sah. syr.^{sch}. arm. aeth.^{pp} τον ιν χν. **D** nil nisi χν.

ἔστιν εἰς τὸν Ἰησοῦν. 5 ἀκούσαντες δὲ ἐβαπτίσθησαν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, 6 καὶ ἐπιθέντος αὐτοῖς τοῦ Παύλου χεῖρας, ἦλθε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπ' αὐτούς, ἐλάλουν τε γλώσσαις καὶ ἐπροφήτεον. 7 ἦσαν δὲ οἱ πάντες ἄνδρες ὡσεὶ δώδεκα.

2, 4
10, 16

κ. 12

8 Εἰσελθὼν δὲ εἰς τὴν συναγωγὴν, ἐπαρρησιάζετο ἐπὶ μῆνας τρεῖς διαλεγόμενος καὶ πείθων περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ. 9 ὡς δὲ τινες ἐσκληρόνουντο καὶ ἠλείθουν, κακολογούντες τὴν δόξιν ἐνώπιον τοῦ πλήθους, ἀποστάς ἀπ' αὐτῶν ἀφώρτισεν τοὺς μαθητάς, καθ' ἡμέραν διαλεγόμενος ἐν τῇ σχολῇ Τυράννου. 10 τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ ἔτη δύο, ὥστε πάντας τοὺς κατοικοῦντας τὴν Ἀσίαν ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ κυρίου, Ἰουδαίους τε καὶ Ἑλλήνας.

5, 12

5, 15

11 Δυνάμεις τε οὐ τὰς τυχούσας ὁ θεὸς ἐποίει διὰ τῶν χειρῶν Παύλου, 12 ὥστε καὶ ἐπὶ τοῖς ἀσθενήτας ἀποφθερεσθαι ἀπὸ τοῦ χρωτὸς αὐτοῦ σουδάρια ἢ σιμικίνθια καὶ ἀπαλλάσσεσθαι ἀπ' αὐτῶν τὰς νόσους, τὰ τε πνεύματα τὰ πονηρὰ ἐκπορεύεσθαι. 13 ἐπεχείρησαν δὲ τινες καὶ τῶν περιερχομένων Ἰουδαίων ἐξορκιστῶν ὀνομάζειν ἐπὶ τοῖς ἔχοντας τὰ πνεύματα τὰ πονηρὰ τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, λέγοντες· ὀρκίζω ὑμᾶς τὸν Ἰησοῦν, ὃν Παῦλος κηρύσσει. 14 ἦσαν δὲ τινες Σκενᾶ Ἰουδαίου ἀρχιερέως ἐπτά υἱοὶ τοῦτο ποιοῦντες. 15 ἀποκριθὲν δὲ τὸ

Lc. 9, 49

5. F. R. legit eis afeison amarτων post του κυριου Ιησου.

6. χειρας cum **ABHP**. — D χειρα. — τας χειρας cum **EL**. προφητ. cum **ABD**, 1, 15, 180, cat. προεφητ. cum **EHLF**. — F. R. καὶ ἐπιθέντος αυτοις χειρας του Παυλου, ευθεις ελεπεσεν το πνευμα το αγιον επ αυτου, ελαλουν τε γλωσσαις ετεραις, και επεγινωσκον εν εαυτοις, ωστε και ερμηνευειν αυτας εαυτοις· τινες δε και επροφητεον.

7. δωδεκα cum **ABDE**, 13, 31, 36, 40, 69, 105, 137, 180, 12lect., ascr., kscr., cat. Thphyl. b. δεκαδου cum **HLP**.

8. F. R. εν δυναμει μεγαλη επαρρησιαζετο. — τα περι cum **AEHLP** cat. Chr.⁹, 343. Omittunt τα **BD**, 12lect., item vg. nec magic exprimunt τα syr. utr. sah.

9. D legit του πληθους των εθνων. τοτε αποστας ο παυλος απ αυτων κτλ. — τυραννον sine τινος cum **AB**, 13, (e spatio) 27, 29, 81, fu. tol. sah. copt. syr. sch. Addunt τινος **DEHLP** cat.³¹⁵ vg. syr. p arm. Praeterea D, 137, syr. p mg. addunt απο ωρας ε εως δεκατης.

10. F. R. 10^b εως παντες οι κατοικουντες την Ασιαν ηκουσαν τον λογον του κυριου, Ιουδαιοι και Ελληνες. — του κυριου sine additamento cum **ABDE** cat. vg. syr. utr. sah. copt. arm. aeth. Addunt ιησου **HLP**.

11. ο θεος εποιει cum **ABDE**, 13, 31, 68, 105, 180, cat. am. fu. demid. tol. sah. arm. gh. εποιει ο θεος cum **HLP** vg. cle syr. utr. copt. aeth.

12. αποφθερεσθαι cum **ABE** cat., item vg. επιφθερεσθ. cum **DHLP**. εκπορευεσθαι cum **ABDE** cat. εξερχεσθαι cum **HLP**. Praeterea addunt απ αυτων **HLP** sah. Omisimus cum **ABDE** cat. vg. syr. utr. copt. arm. aeth.

13. τινες και cum **ABEHP** vg. syr. utr. Omittunt και **DL**. των περιερχομ. sine praepositione cum **ABE**, item (quidam Iudaei) syr. sch. sah. Praemittunt απο **HLP** copt. syr. p arm., item D εκ. — ορκιζω cum **ABDE**. ορκιζομεν cum **HLP** cat. syr. utr. sah. arm. cdd. allq. aeth. παυλος cum **AB DEHsil. P** cat. Praemittit δ **L**.

14. D, syr. p mg. εν οις και (και omittit syrus) υιοι (επτα addit syrus) Σκενα τινος ιερευς ηθελησαν (qui voluit syrus) το αυτο ποιησαι, οι (habet syrus) εθος ειχαν τους τοιουτους εξορκιζειν. και εισελθοντες προς τον δαιμονιζομενον

πνεῦμα τὸ πονηρὸν εἶπεν αὐτοῖς· τὸν μὲν Ἰησοῦν γινώσκω καὶ τὸν Παῦλον ἐπί-
σταμαι· ὑμεῖς δὲ τίνες ἐστέ; 16 καὶ ἐφαλόμενος ὁ ἄνθρωπος ἐπ' αὐτούς, ἐν ᾧ ἦν τὸ
πνεῦμα τὸ πονηρὸν, κατακυριεύσας ἄφνω ἴσχυσεν κατ' αὐτῶν, ὥστε γυμνοὺς καὶ
τετραυματισμένους ἐκφυγεῖν ἐκ τοῦ οἴκου ἐκείνου. 17 τοῦτο δὲ ἐγένετο γνωστὸν
πᾶσιν Ἰουδαίοις τε καὶ Ἕλλησιν τοῖς κατοικοῦσιν τὴν Ἔφεσον, καὶ ἐπέπεσεν φόβος
ἐπὶ πάντας αὐτούς, καὶ ἐμαγαλύνετο τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, 18 πολλοὶ τε τῶν
πεπιστευκότων ἤρχοντο ἐξομολογούμενοι καὶ ἀναγγέλλοντες τὰς πράξεις αὐτῶν. 19 ἱκα-
νοὶ δὲ τῶν τὰ περιέργω πραξάντων συνενέγκαντες τὰς βίβλους κατέκαιον ἐνώπιον
πάντων καὶ συνεψήφισαν τὰς τιμὰς αὐτῶν καὶ εἶρον ἀργυρίου μυριάδας πέντε.

3. 5. 11

6. 7

12, 24

1 Cp. 16, 5

(18, 21)

20, 22

23, 11

Rom. 15, 23

Rom. 16, 23

20 Οὕτως κατὰ κράτος ὁ λόγος τοῦ κυρίου ἤβησεν καὶ ἴσχυεν.

21 Ὡς δὲ ἐπληρώθη ταῦτα, ἔθετο ὁ Παῦλος ἐν τῷ πνεύματι διελθὼν τὴν
Μακεδονίαν καὶ Ἀχαίαν πορεύεσθαι εἰς Ἱεροσόλυμα, εἰπὼν ὅτι μετὰ τὸ γενέσθαι
με ἐκεῖ δεῖ με καὶ Ῥώμην ἰδεῖν. 22 ἀποστείλας δὲ εἰς Μακεδονίαν δύο τῶν
διακονούντων αὐτῷ, Τιμόθεον καὶ Ἔραστον, αὐτὸς ἐπέσχεν χρόνον ἐν τῇ Ἀσίᾳ.

ἤρξαντο επικαλεσθαι τὸ ὄνομα λεγοντες· Παραγγελιομεν σοι εν Ἰησου ον Π.
κηνρσοει εξελθειν. — τινες cum **MAHLP**, e, vg. syr.p. τινος cum **BDEΓ**,
36, 180, vg.sixt. demid. syr.sch. copt. arm. — Gigas legit duo. Cf. Blass.
υιοι hoc loco cum **MABE**, 13, 14, 15, 18, 40, 69, ascr., cat. vg. arm. Ante
οκενα ιουδαιου (*L*-δαιοι) ponunt (**D**)**HLP**. τουτο ποιουντες sine articulo
cum **MA**, 13, 14*, 15, 18, 105, 180, ascr., copt. οι τουτ. ποι. cum **EHL**
vg. syr.utr. arm.

15. αυτοις cum **ABD** cat. vg. sah. copt. syr.utr. arm. aeth. Omittunt **EHL**
τον εν cum ***ADHLP**. — **κ****BEΓ**, 40, syr.p τον μεν εν.

16. εφαλομενος cum ***AB**, 104. εφαλλομενος cum **κ****EHL****P** cat. Chr.⁹ 344, item
D εναλλομενος. — ο ανθρω. ε. αυτ. hoc ordine cum **MA**, 13, 31, 40, 68, 73,
173, 180, cscr. cat. am. f. demid. syr.p. ε. αυτους ο ανθρω. cum **DHLP**.
κατακυρι. sine copula cum **κ****ABCDEΓ** sah. copt. arm ^{gb}. Praemittunt και
***HLP** cat. vg. syr.utr. κατακυριευσας (*D* κυριευσας): -σας cum **BD**
(etiam vg.). — **AEHLP** κατακυριευσαν. — Pro αφνω: αμφοτερων cum **ABD**
cat. vg. copt. arm. αυτων cum **HLP** syr.sch. (sah. eorum septem). — *E* omittit.
Cum Naber (Mnemosyne, 1884, p. 289) scribo αφνω. Erant enim septem
filii Scevae (vs. 14). Cf. Weiss, Der codex *D* in der Apostelgeschichte, S. 96.

17. επεπεσεν cum **BHLP** cat. επεσεν cum **AD**.

20. του κυριου ο λογος cum ***AB**. ο λογος του κυριου cum **κ****HLP** am.
sah.mg. copt. arm. aeth., item *E* ο λογ. τ. θεου. *D*, syr.sch. ουτως κατα
κρατος ενισχυσεν και η πιστις του θεου ηρξανε και επληθυνε.

21. F. R. Τοτε Πανλος εθετο εν τω πνευματι διελθων την Μακεδονιαν και
Αχαϊαν πορευεσθαι εις Ιερ. κτλ. — διελθων cum **BHLL**. διελθειν cum **AD**
EP (**AEP*** διελθειν — πορευεσθαι, *D* vero et *P*² διελθειν — και πορ., *d*
transire — et sic *ire*. Similiter etiam tol. syr.sch. arm.). και αχαιαν cum
BHLP cat. κ. την αχ. cam **ADE**, 13, 69, 105. ιεροσολυμα cum **ABDE**.
ιερουσαλημ cum **HLP**.

22. μακεδονιαν sine articulo cum **ME**, 20, 21, 31, 40, 56, 68, 100, 104, 180. την
μακεδ. (την v. 21 non fluct.) cum **ABDHL****P**. Paene omnes codd. legunt εις την
Ασιαν. *Dgr*. εν τη Ασια, e, vg. in Asia. Blass dicit: „εις pro εν.” Wendt (comm.
Meyer a. h. l.) citat Soph. Aj. 80 ες δομους μενειν. ubi Dindorf et Blaydes legunt
εν δομοις μενειν. — Cramer (Exegetica et Critica V, 1896, p. 34—40) trans-
ponit vss. 21, 22 post 18 : 18—23. Cf. Van Manen (Paulus I, 1890, bl. 55).

23 Ἐγένετο δὲ κατὰ τὸν καιρὸν ἐκείνον τάραχος οὐκ ὀλίγος περὶ τῆς ὁδοῦ.
 24 Δημήτριος γάρ τις ὀνόματι, ἀργυροκόπος, ποιῶν ναοὺς ἀργυροῦς Ἀρτέμιδος,
 παρεῖχε τοῖς τεχνίταις οὐκ ὀλίγην ἐργασίαν, 25 οἷς συναθροίσας καὶ τοὺς περὶ
 τὰ τοιαῦτα ἐργάτας εἶπεν ἄνδρες, ἐπίστασθε ὅτι ἐκ ταύτης τῆς ἐργασίας ἡ εὐπορία
 ἡμῖν ἐστίν, 26 καὶ θεωρεῖτε καὶ ἀκούετε, ὅτι οὐ μόνον Ἐφέσου ἀλλὰ σχεδὸν
 17, 29 πάσης τῆς Ἀσίας ὁ Παῦλος οὗτος πείσας μετέστησεν ἱκανὸν ὄχλον, λέγων ὅτι οὐκ
 εἰσὶν θεοὶ οἱ διὰ χειρῶν γινόμενοι. 27 οὐ μόνον δὲ τοῦτο κινδυνεύει ἡμῖν τὸ μέρος
 εἰς ἀπελεγμὸν ἐλθεῖν, ἀλλὰ καὶ τὸ τῆς μεγάλης θεᾶς ἱερὸν Ἀρτέμιδος εἰς οὐδὲν
 λογισθῆναι, μέλλειν τε καὶ καθαιρεῖσθαι τῆς μεγαλειότητος αὐτῆς, ἣν ὅλη ἡ
 Ἀσία καὶ ἡ οἰκουμένη σέβεται. 28 ἀκούσαντες δὲ καὶ γενόμενοι πλήρεις θυμοῦ
 ἔκραζον λέγοντες· μεγάλη ἡ Ἄρτεμις Ἐφεσίων. 29 καὶ ἐπλήσθη ἡ πόλις τῆς
 Rom. 16, 23
 Act. 27, 2
 2 Co. 1, 8
 συγχύσεως, ὤρησάν τε δημοθυμαδὸν εἰς τὸ θέατρον, συναρπάσαντες Γάϊον καὶ
 Ἀρίσταρχον Μακεδόνας, συνεκδήμους Παύλου. 30 Παύλου δὲ βουλομένου εἰσελ-
 θεῖν εἰς τὸν δῆμον, οὐκ εἶων αὐτὸν οἱ μαθηταί· 31 τινὲς δὲ καὶ τῶν Ἀσιαρχῶν,
 ὄντες αὐτῷ φίλοι, πέμψαντες πρὸς αὐτὸν παρεκάλουν μὴ δοῦναι ἑαυτὸν εἰς τὸ
 θέατρον. 32 ἄλλοι μὲν οὖν ἄλλο τι ἔκραζον· ἦν γὰρ ἡ ἐκκλησία συνεκχυμένη,
 καὶ οἱ πλείους οὐκ ᾔδεισαν τίνος ἕνεκα συνεληλύθεισαν. 33 ἐκ δὲ τοῦ ὄχλου κατε-

23. ουκ ολιγος cum BEHLP. ουχ ολιγ. cum MAD.

24. παρειχετο cum MA²BHLP. παρειχε (-χε, A*, DE -χεν) cum A*DE, 65, 67, 133. — Blass legit ὁ παρειχε. — ουκ (κ solus ουχ) ολιγην εργασιαν cum MABD, 13, 31, 68, 103, kscr., cat. Thphyl.^b vg. arm. εργ. ουκ ολιγ. cum EHL P.

25. D, 137, tol. syr.sch. sah. legunt ουτος συναθρ. τους περι τα τοιαυτα κτλ. Alii codd. ους συναθρ. και τους περι τα τοιαυτα κτλ. Cf. Weiss, Der codex D in der Apostelgeschichte, 1897, S. 97. — F. R. post συναθροισας: παντας τους τεχνιτας και τους συνεργατας αυτων εφη προς αυτους· Ἄνδρες σιντεχνιται, επιστασθε κτλ. — ημιν cum MABDE. ημων cum HLP syr.utr. aeth.

26. αλλα sine και cum MBEHP, d, vg. sah. copt. syr.p arm. aeth. Thphyl.^b. αλλα και cum ADgr.L demid. syr.sch. Chr.⁹, 354.

27. ιερον αρτεμιδος hoc ordine cum DEHP Chr.⁹, 354 Thphyl.^a Hier.⁴, 322. αρτεμιδος ιερων cum MABL cat. Thphyl.^b, fu. tol.; vg. vero sah. aeth.pp (non item^{ro}.) omittunt deae. ουθεν cum MABHP. ουδεν cum DEL, 1, 13, 31, cat. λογισθηναι cum MBHLP. λογισθησεται cum ADE, 73, vg. μελλειν cum MA²BDgr.²EHL P (D* αλλα καθερισθαι μελλει, Dgr.² a. καθ. μελλειν). μελλει cum A*D*, item e, vg. τε cum MABEP sah. copt. syr.utr. arm. δε cum III vg. της μεγαλειοτητος cum MABE, 13, 15, 18, 29, 36, 40, 68, 69, 105. την μεγαλειοτητα cum HLP. — F. R. vs. 27^b μελλει τε και καθαιρεισθαι η μεγαλειοτης αυτης, ην ολη η Ασια και η οικουμενη σεβεται.

28. Post θυμον D, 137, syr.pmg. δραμοντες εις το αμφοδον.

29. F. R. vs. 29^a: και συνεχυθη ολη η πολις. — η πολις sine ολη cum MAB, 13, 40, vg. copt. arm. η πολ. ολη cum EHL P cat. sah. syr.utr. aeth., item D*et² ολη η πολ. — της cum M*ABI²HLP cat. Omittunt κc(D*)E, 13. πανλου cum MABDEHLP. του πανλ. cum minusculis.

30. παυλου δε βουλομενου cum M*AB, 13, 31. του δε πανλ. βουλ. cum EHL P. — κc, kscr. του πανλ. δε βουλ., D βουλομενου δε του πανλ. F. R. vs. 30^b οι μαθηται εκωλον.

32. σινκεχυμενη cum MAD. σινκεχ. cum BEHLP. ενεκα cum MAB, 13, 36, 68, 180, cat. Thphyl.^b. ενεκεν cum DEHLP.

βίβασαν Ἀλέξανδρον, προβαλόντων αὐτὸν τῶν Ἰουδαίων· ὁ δὲ Ἀλέξανδρος κατασεΐσας τὴν χεῖρα ἤθελεν ἀπολογεῖσθαι τῷ δήμῳ. 34 ἐπιγνόντες δὲ οὗτοι Ἰουδαῖοι ἔστιν, φωνὴ ἐγένετο μία ἐκ πάντων, ὡς ἐπὶ ὤρας δύο κραζόντων· μεγάλη ἦ Ἄρτεμις Ἐφεσίων. 35 κατασεΐσας δὲ ὁ γραμματεὺς τὸν δῆλον φησὶν ἄνδρες Ἐφεσίοι, τίς γάρ ἐστιν ἀνθρώπων, ὃς οὐ γινώσκει τὴν Ἐφεσίων πόλιν νεωκόρον οὖσαν τῆς μεγάλης Ἀρτέμιδος καὶ τοῦ διοπετιοῦς; 36 ἀναντιρρήτων οὖν ὄντων τούτων, δέον ἐστὶν ὑμᾶς κατεσταλμένους ὑπάρχειν καὶ μηδὲν προπετὲς πράσσειν. 37 ἡγάγετε γὰρ τοὺς ἄνδρας τούτους οὔτε ἱεροσούλους οὔτε βλασφημοῦντας τὴν θεὸν ἡμῶν. 38 εἰ μὲν οὖν Δημήτριος καὶ οἱ οὖν αὐτῷ τεχνίται ἔχουσι πρὸς τινα λόγον, ἀγοραῖοι ἄγονται καὶ ἀνθύπατοί εἰσιν, ἐγκαλεῖσθαι ἀλλήλοις. 39 εἰ δὲ τι περατέρω ἐπιζητεῖτε, ἐν τῇ ἐννόμῳ ἐκκλησίᾳ ἐπιλυθήσεται. 40 καὶ γὰρ κινδυνεύομεν ἐγκαλεῖσθαι στάσεως [περὶ τῆς] σήμερον, [μηδενὸς αἰτίου ὑπάρχοντος] περὶ οὗ οὐ δύνησόμεθα ἀποδοῦναι λόγον τῆς ουστροφῆς ταύτης. 41 καὶ ταῦτα εἰπὼν ἀπέλυσεν τὴν ἐκκλησίαν.

33. *οὐνεβίβασαν* cum **ABE**. *προεβίβασαν* cum **D²HLP**. — **D*** *κατεβίβασαν*. Cf. Blass et Belser, Beiträge zur Erklärung der Apostelgeschichte, 1897, S. 107. *προβαλόντων* cum **ABEHL**, 40. *προβαλλόντων* cum **DL**. *την χεира* cum ***ABEHL**. — **κ^{CD}** *τη χεiri*.
34. *ἐπιγνόντες* cum **ABDEHLP** (**H**, 13, al. *ἐπιγνώτες*). *ἐπιγνόντων* cum 105 cat. — *εκ*: **D** omittit. *κραζόντες* cum **κ.1**. *κραζόντων* cum **BDEHLP**. — **F. R.** legit bis *μεγαλη* . . . *Εφεσιων*.
35. *ο γραμματ. τον οχλ.* hoc ordine cum **MADEHLP**. — **B**, 31, 130. *κοпт. τον οχλ. ο γραμμ.* — *ανθρωπων* cum **ABE** cat.³²⁵ *vg. syr. sch. ar.^o copt. arm. ανθρωπος* cum **D²(D* ο ανθρωπ.) HLP** *syr. p. aeth. της (* και της) μεγαλης sine θεας* cum **ABDE** cat. *vg. syr. utr. sah. copt. τ. μεγ. θεας* cum **HLP**.
36. *οντων τουτων* (etiam **κ^c**): **A**, 3 *τουτων οντων*. — ***²**, 2, 13 omittunt *τουτων*. — *πρασσειν* cum **ABDEHLP**. *πραττειν* cum minusculis.
37. *την θεον* cum **ABD²E*HL** cat. *την θεαν* cum **D*E²P**. — 23, 26, 33, 34, 105, 133 *τον θεον*. — *ημων* cum **ABDEgr.²**, **e**, *syr. sch. sah. arm. aeth. pp. υμων* cum **Egr.*HLP** cat. *vg. copt. syr. p. aeth. ro.*
38. *εχ. πρ. τινα λογον* cum **ABDEHLP** cat. *vg. syr. p. arm.* Similiter **D**. *πρ. τινα λογ. εχουσι* cum minusculis. *αγοραῖοι* (ita etiam textus receptus, Wetstein, Tisch. Westcott-Hort, Blass) cum antiquissimis eorum codicum qui accentibus praestant, **HLP**, non *αγόραιοι* (ut Griesbach, Scholz, Lachmann).
39. *περι ετερον* cum **ADgr.²HLP**, item **e**, *vg. alterius rei*, item *syr. utr. sah. copt. aeth. arm.* *περατερω* cum **B** cat., item **d** *ulterius*. *E περ ετερον* (**e** vide ante).
40. *περι ου ου* cum **ABHLP** *vg. ed syr. ut. arm. aeth. vid.* *περι ου* (sine *ου*) cum **DE** cat. *vg. sah. copt.* *αποδουναι* cum **ABDE** cat. *δουναι* cum **HLP**. *περι της* cum **ABE** cat. **d** (*cuius possumus reddere rationem de hoc concurso*) *arm.* Omittunt *περι Dgr.²HLP*, item *vg.* — Blass: Melius *περι της* omittitur . . . Quamquam fortasse corruptela maior subsit. Naber (Mnemosyne, 1878, p. 90) legit: *και γαρ κινδυνευομεν εγκαλεισθαι σήμερον περι ου ου δυνησομεθα αποδουναι λογον*. Hort conjecit (p. 97) *αιτιοι υπαρχοντες*.

XX.

1 Μετὰ δὲ τὸ παύσασθαι τὸν θόρυβον, μεταπεμγόμενος ὁ Παῦλος τοὺς μαθητὰς καὶ παρακαλέσας, ἀσπασάμενος ἐξῆλθεν πορεύεσθαι εἰς Μακεδονίαν. 2 διελθὼν δὲ τὰ μέρη ἐκεῖνα καὶ παρακαλέσας αὐτοὺς λόγῳ πολλῷ ἤλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα, 3 ποιήσας τε μῆνας τρεῖς, γενομένης ἐπιβολῆς αὐτῷ ἐπὶ τῶν Ἰουδαίων μέλλοντι ἀνάγεσθαι εἰς τὴν Συρίαν, ἐγένετο γνώμης τοῦ ὑποστρέφειν διὰ Μακεδονίας. 4 συνείλετο δὲ αὐτῷ Σώπατρος Πύργου Βεροιαῖος, Θεσσαλονικέων δὲ Ἀρίσταρχος καὶ Σίκουνδος καὶ Γάιος, Δερβαιοὺς δὲ Τιμόθεος, Ἀσιανοὶ δὲ Τυχικὸς καὶ Τροφίμος· 5 οἱτοὶ δὲ προσελθόντες ἕμενον ἡμᾶς ἐν Τρωάδι· 6 ἡμεῖς δὲ ἐξεπλεύσαμεν μετὰ τὰς ἡμέρας τῶν ἀζύμων ἀπὸ Φιλίππων, καὶ ἤλθομεν πρὸς αὐτοὺς εἰς τὴν Τρωάδα ἄχρι ἡμερῶν πέντε, ὅπου διετρίψαμεν ἡμέρας ἐπτά.

- XX: 1. μεταπεμψαμενος cum $\kappa\beta E$ cat. sah. copt. aeth.^{ro}. Thphyl.^b. προσκαλεσαμενος cum $ADHLP$, item *vocalis* vg. καὶ παρακαλεσας ασπασαμενος cum AB , 13, 33, 73, 78mg., 98mg., copt.: item κE καὶ παρ. καὶ ασπ., (D) 15, 25, 27, 29, 36, 40, cat. Thphyl.^b κ. παρ. ασπ. τε (69 δε). Nec aliter (vel sine coniunctione vel cum coniunctione inter παρ. et ασπ., d (et multo exhortatus salutans exiit) vg. (*vocalis Paulus discipulis et exhortatus eos valedixit et profectus est*). καὶ ασπασαμενος (omisso παρακαλεσας) cum HLP . πορευεσθαι cum κABE (pon. post μακεδ.) cat. πορευθηῖν cum HLP . — D , 27, 66**, 105 omittunt. μακεδονίαν sine articulo cum $\kappa BDEL$ ^{sil}. cat. τὴν μακεδ. cum AHP .
3. ἐπιβολῆς αὐτοῦ cum κABE , 13, 38, 69, 113, 180, al.^{2scr}. cat. αὐτῷ ἐπιβουλήs cum $DHLP$ vg. — F. R. legit ποιήσας τε μῆνας τρεῖς, ἠθελήσεν ἀναχθῆναι εἰς Συρίαν, καὶ γεννηθείσης αὐτοῦ ἐπιβολῆς ὑπο τῶν Ἰουδαίων, εἶπεν το πνεῦμα αὐτοῦ υποστρεφειν δια Μακεδονίας. — γνώμης cum $\kappa A B^* E$, 13, 15, 18, 33, 36, 38, 46, 68, 105, 180, cat. γνώμη cum $B^* HLP$ syr.p mg. gr.
4. D syr.p mg. μελλοντος οὐν εξειναι αὐτου, tum D sine verbo finito μεχρι της Ασίας Σωλ. κτε. secundum syr.p συνειποντο αὐτω μεχρι τ. Α. ex contaminatione, quum esse deberet προηρχοντο μ. τ. Α. — δε αὐτω (αὐτω omittunt 4*, 16, al.¹⁰) sine additamento cum κB , 13, vg. (etiam am. fu. demid. tol.) sah. copt. aeth. utr. ar. e. Addunt αχρὶ (D μεχρὶ) της ασίας $ADEHLP$ syr. utr. arm. πύργου cum $\kappa ABDE$ cat. vg. (am. fu. pyri) copt. (sah. vios βερου) syr.p mg. arm. Omittunt HLP syr. sch. et p. txt. aeth. utr. βεροιαίος cum κC (-εος, κ^* -ροίος). $12BD^2$, item $D^* E$ βερναιος. $A^* vid. HLP$ βηροιαίος, 4**, 14 βερροιαίος. Codd. legunt Γάιος Δερβαιοὺς καὶ Τιμόθεος. Cum Heringa (apud Valckenaer, Schol. p. 573), V. d. S. Bakhuyzen et Blass lego Γάιος, Δερβαιοὺς δε Τιμόθεος. Necessaria autem correctio ὅς pro καί, non solum ne existat alter Γάιος Derbensis, sed maxime ne intercidat Gajus Macedo. quem Pauli comitem fuisse e 19, 29 didicimus (Blass). — Lachmann (Praef. II, p. IX) conjecit καὶ Δερβαιοὺς Τιμόθεος. Cf. V. d. S. Bakhuyzen. — D . sah. legunt Εφεσίοι pro Ἀσιανοί.
5. οἱτοὶ δε cum κABE copt. syr.p. Omittunt δε $DHLP$ cat. vg. syr. sch. arm. (aeth. pp). προσελθόντες cum $B^3 D$, e, vg. — $\kappa A vid. B^* E$ gr. HLP προσελθόντες.
6. αχρὶ cum $ABLP$, item αχρὶς cum H . — κE , 13 απο. — οἶον cum $\kappa A E$, 13. οὐ cum $BHLP$. — D ἐν η καὶ (d in ημα omisso καί). D legit πεμπταιοὶ pro αχρὶ ἡμερῶν πέντε et ἐν η pro οἶον.

7 Ἐν δὲ τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων συνηγμένων ἡμῶν κλάσαι ἄρτον, ὁ Παῦλος διελέγτο αὐτοῖς, μέλλον ἐξίνααι τῇ ἐπαύριον, παρτίειν τε τὸν λόγον μέχρι μεσονυκτίου. 8 ἦσαν δὲ λαμπάδες ἱκαναὶ ἐν τῷ ὑπερήφῳ οὗ ἦμεν συνηγμένοι. 9 καθεζόμενος δὲ τις νεανίας ὀνόματι Εὐτυχος ἐπὶ τῆς θυρίδος, καταφερόμενος ὑπὸ βραδεί, διαλεγόμενον τοῦ Παύλου ἐπὶ πλείον, κατενεχθεὶς ἀπὸ τοῦ ἕπνου ἔπεσεν ἀπὸ τοῦ τρισιτίου κάτω καὶ ἤρθη νεκρός. 10 καταβάς δὲ ὁ Παῦλος ἐπέτεσεν αὐτῷ καὶ συνεπιλαβῶν εἶπεν· μὴ θορυβεῖσθε· ἡ γὰρ ψυχὴ αὐτοῦ ἐν αὐτῷ ἐστίν. 11 ἀναβάς δὲ καὶ κλάσας τὸν ἄρτον καὶ γευσάμενος, ἐφ' ἱκανόν τε ὀμιλήσας ἄχρι αὐγῆς, οὕτως ἐξῆλθεν. 12 ἤγαγον δὲ τὸν παῖδα ζῶντα, καὶ παρεκλήθησαν οὐ μετρίως.

13 Ἡμεῖς δὲ προσελθόντες ἐπὶ τὸ πλοῖον ἀνήχθημεν ἐπὶ τὴν Ἄσσον, ἐκεῖθεν μέλλοντες ἀναλαμβάνειν τὸν Παῦλον· οὕτως γὰρ διατεταγμένος ἦν, μέλλον αὐτὸς περσεύειν. 14 ὡς δὲ συνεβάλεν ἡμῖν εἰς τὴν Ἄσσον, ἀναλαβόντες αὐτὸν ἤλθομεν εἰς Μιτυλήνην. 15 κακῶθεν ἀποπλεύσαντες τῇ ἐπιούσῃ κατηντήσαμεν ἄντικρυς Χίου, τῇ δὲ ἐτέρα παρεβάλομεν εἰς Σάμον, τῇ δὲ ἐχομένη ἤλθομεν εἰς Μίλητον. 16 κεκρίκει γὰρ ὁ Παῦλος παραπεύσαι τὴν Ἐφεσον, ὅπως μὴ γένηται αὐτῷ χρονοτριβῆσαι ἐν τῇ Ἀσίᾳ· ἔσπειδεν γὰρ, εἰ δυνατὸν εἶη αὐτῷ, τὴν ἡμέραν τῆς πενηκοστῆς γενέσθαι εἰς Ἱερουσαλήμ.

17 Ἀπὸ δὲ τῆς Μίλητον πέμψας εἰς Ἐφεσον, μετεκαλέσατο τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας. 18 ὡς δὲ παργένοντο πρὸς αὐτόν, εἶπεν αὐτοῖς· ἡμεῖς ἐπίστασθε,

7. F. R. legit καὶ ἐπιστηριζεν τας ψυχας αυτων και post διελεγτο αυτοις. — ἡμων cum **ABDE** cat. vg. των μαθητων cum **HLP**. κλασαι cum **ABE HLP**. του κλασαι cum **D**.
8. ημεν cum **ABDEHLP** vg. ησαν cum minusculis, copt.
9. καθεζομενος cum **ABDE** cat. καθημενος cum **HLP**. — *D* επι τη θυριδι et κατεχομενος pro καταφερομενος.
10. συνπ. cum **AB*DEH**. συμπ. cum **B³LP**.
11. τον αρτον cum ***ABCD***, 13. Omittunt τον **κ^oD²EHL²P** cat. αχρι cum **ABC²E**. αχρις cum **C²DHLP**.
12. *D* ασπαζομενων δε αυτων ηγαγον τον νεανισκον ζωντα.
13. προσελθοντες cum **BCI** (e propecti). **AB*EHP** προσελθοντες, *D*π. κατελθοντες. — επι την cum **ABCE**, 13, 25, 40, 73, 105, ascr. εἰς την cum **DHLP**. ασσον cum **ABCDEH**. — *LP* θασον, alii θασσον. — διατεταγμενος (**B*** -von, *C*, 15, 36, 180, cat. εντεταλμενος) ην hoc ordine cum **ABCE**, 13. ην διατεταγμενος eum **DHLP**.
14. συνεβαλεν cum **ABEστ. P**, 40, 100. συνεβαλεν cum **CDHI** cat. e, vg. ασσον (sic h. l. etiam *L*): *P* θασον.
15. αντικρυς cum **AB*CDEL**. αντικρυ cum **B³HP**. τη δε εχομενη cum **ABCE**, 13, 15, 18, 37, 69, 73, 180, ascr., vg. copt. arm. aeth. pp (sed 37, 73, 180), vg. arm. και τη εχομενη, copt. aeth pp omittunt copulam). και μειναντες εν τρωγυλλιω τη εχομενη Weiss (Texte und Unters. 1893, S. 239) cum **DHLP** cat. syr. utr. sah. Cf. Tisch. oct. major. a. h. l.
16. κεκρικει cum **AB(*κεκρει)C*DE**. εκρικει cum **C³HLP**, item syr. sch. ειη cum **ABCE**, 13, 15, 18, 27, 29, 36, 68, 69, 73, 180, ascr. cat. ην cum *LP*. εις ιεροσαλημ cum **AE**, 13. εις ιεροσολυμα cum **BCDHLP**.
18. προς αυτον sine additamento cum **BCHLP** cat. sah. copt. syr. utr. arm. aeth. utr. Addunt ομου (*D* ομοσε) οντων αυτων *AD*, 40^{mg}; item vg. —

(18, 21)
19, 21

- ἀπὸ πρώτης ἡμέρας ἀφ' ἧς ἐπέβην εἰς τὴν Ἀσίαν, πῶς μεθ' ὑμῶν τὸν πάντα
 19, 10 χρόνον ἐγενόμην, 19 δουλεύων τῷ κυρίῳ μετὰ πάσης ταπεινοφροσύνης καὶ δα-
 20, 31 κρύων καὶ πειρασμῶν τῶν συμβάντων μοι ἐν ταῖς ἐπιβουλαῖς τῶν Ἰουδαίων,
 20 ὡς οὐδὲν ὑπεσιτειλάμην τῶν συμφερόντων τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι ὑμῖν καὶ διδάξαι
 ὑμᾶς δημοσίῃ καὶ κατ' οἴκους, 21 διαμαρτυρούμενος Ἰουδαίοις τε καὶ Ἑλλήοις
 τὴν εἰς θεὸν μετάνοιαν καὶ πίστιν εἰς τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν. 22 καὶ
 (18, 21) νῦν ἰδοὺ δεδεμένος ἐγὼ τῷ πνεύματι πορεύομαι εἰς Ἱερουσαλήμ, τὰ ἐν αὐτῇ
 (19, 21) συναγθῆσόντα ἐμοὶ μὴ εἰδώς, 23 πλὴν οὗτι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον κατὰ πόλιν δια-
 μαρτύρεται μοι λέγον, οὗτι δεσμὰ καὶ θλίψεις με μένουσιν. 24 ἀλλ' οὐδενὸς λόγον
 ἔχω, οὐδὲ ποιῶμαι τὴν ψυχὴν τιμὴν ἐμαυτῷ ὥστε τελειῶσαι τὸν δρόμον μου
 καὶ τὴν διακονίαν, ἣν ἔλαβον παρὰ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, διαμαρτύρασθαι τὸ εὐαγ-
 γέλιον τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ. 25 καὶ νῦν ἰδοὺ ἐγὼ οἶδα οὐκέτι ὄψεσθε τὸ

E, 73 addunt *ομοθυμαδον*. — *F. R.* legit post *προς αυτους*: *Υμεις επι-
 στασθε, αδελφοι, απο πρωτης ημερας αφ ης επεβην εις την Ασιαν, ως
 τριετιαν η και πλειον, ποταπως μεθ υμων ημην δια παντος χρονου.*

19. *και δακρυων* cum *ABDE*, 13, 40, 68, 80, 81, 137, 142, 180, vg. syr.sch. ar.^e sah. copt. aeth.pp. *και πολλων δακρ.* cum *CHLP* cat. syr.p arm. aeth.ro.
 21. *εις θεον* cum *ABCE*. *εις τον θεον* cum *ADHLP* cat. *και πιστιν sine την* cum *ABCD*, 15, 18, 29, 32, 36, 57, 66**, 69, 81, ascr., cat. arm. *κ. πιστ. την* cum *EHL P*. *τῷ χῖν* cum *AC(D)E* vg. syr.sch. copt. arm. aeth.pp. Omittunt *χῖν* *BHLP* sah. syr.p aeth.ro.
 22. *δεδεμενος εγω* cum *ABCE*, 13, 69, 103, 105, 180, ascr., kscr., cat. vg. (etiam fu. demid. non item am. tol.). *εγω δεδεμενος* cum *DHLP* am. tol. syr.utr. *συναγθισοντα* cum *BLP*, d, e, vg. Lcif. — *C συμβησομενα. ADστ.Εστ.Η συναγθισοντα*. — *εμοι cum κ*B. μοι cum κ*ACDHLP*.
 23. *διαμαρτυρεται* cum **BCDHLP* cat. e, vg. sah. copt. *κ*AEστ.*, 13, 40, Ath.^{544cd2} *διαμαρτυρατο*. — *μοι cum ABCDE* cat.³³³ vg. sah. copt. syr.utr. arm. aeth.pp Lcif.²⁴¹ Ath.⁵⁴⁴. Omittunt *HLP* aeth.ro. Thphyl.a. *λεγων* cum *ABC*. *λεγων* cum *DEHLP*. *με* (sah. copt. syr.sch. ar.^e arm. aeth.utr. *σε*) post *θλιψ.* cum *ABCEH* cat. am.² demid. Post *δεσμα* cum *LP*. — *D* μοι et ponit post *μενουσιν*.
 24. *αλλ ουδενος λογον ποιουμαι την ψυχην τιμιαν εμαυτω* cum **BCD²*, item sah. (*sed non facio animam meam in ulla re*), syr.sch. copt. arm. aeth. *αλλ ουδενος λογον εγω ουδε ποιουμαι την ψυχ. τιμ. εμαυτω* cum *κ*A(D* d)*. Similiter vg. *sed nihil horum vereor, nec facio animam meam pretiosioreme quam me. αλλ ουδενος λογον ποιουμαι ουδε εχω την ψυχ. μου τιμιαν εμαυτω* cum *EHL P*. *ως* cum **ABHLP*. — *κ* εως. E* *ωστε*, *C*, 104 *ως το, D του*. — *τελειωσαι* cum *ACDEHLP*. — *κ*B τελειωσω*. — *τον δρομον μου* sine additamento cum *ABD*, 13, 40, 81, cat. vg. sah. copt. syr.sch. ar.^e aeth.utr. Addunt *μετα χαρας CEHLP* syr.p arm. *την διακονιαν*; *D*, vg. addunt *του λογον*. Naber legit ut **BCD²*, sed pro *τιμιαν* coniecit *ζημιαν* (Mnemosyne, 1878, p. 90). V. d. S. Bakhuyzen etiam legit ut **BCD*, sed omittit *τιμιαν*. Blass legit ut nos. *Λογον εχειν τινος* etiam Tob. 6:16. *ως* cum **ABHLP*. *εως* cum *κ**, *ωστε* cum *E* et minusculis. *του* cum *D*. *ως τελειωσαι* corruptum ex *ωστε τελειωσαι*. Sic etiam Blass et V. d. S. Bakhuyzen.
 25. *ιδου*: *E*, 13, 40, 73 omittunt. *την βασιλειαν* sine additamento cum *κ.1BC*, 13, 15*, 36, 180, cat. syr.p. Addunt *του θεου EHL P* vg. syr.sch.; item *D*, sah. addunt *του ιυ* Lcif. domini Iesu.

πρόσωπόν μου ὑμεῖς πάντες, ἐν οἷς διήλθον κηρύσσων τὴν βασιλείαν. 26 διότι μαρτύρομαι ὑμῖν ἐν τῇ σήμερον ἡμέρᾳ, ὅτι καθαρὸς εἰμι ἀπὸ τοῦ αἵματος πάντων 18, 6
 27 οὐ γὰρ ὑπεστειλάμην τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι πᾶσαν τὴν βουλὴν τοῦ θεοῦ ὑμῖν. 28 προσέχετε ἑαυτοῖς καὶ παντὶ τῷ ποιμνίῳ, ἐν ᾧ ὑμᾶς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἔθετο ἐπισκόπους, ποιμαίνειν τὴν ἐκκλησίαν τοῦ κυρίου, ἣν περιποιήσατο διὰ τοῦ αἵματος 1 Pē. 5, 2
 29 ἐγὼ οἶδα ὅτι εἰσελεύσονται μετὰ τὴν ἄφιξίν μου λύκοι βαρεῖς εἰς ὑμᾶς, μὴ φειδόμενοι τοῦ ποιμνίου, 30 καὶ ἐξ ὑμῶν αὐτῶν ἀναστήσονται ἄνδρες λαλοῦντες διεστραμμένα, τοῦ ἀποσπᾶν τοὺς μαθητὰς ὁπίσω ἐαυτῶν. 31 διὸ γρηγορεῖτε, μνημονεύοντες ὅτι τριετὶν νύκτα καὶ ἡμέραν οὐκ ἐπανασάμην μετὰ δακρῶν νουθετῶν ἕνα ἕκαστον. 32 καὶ τὰ νῦν παρατίθεμαι ὑμᾶς τῷ θεῷ καὶ τῷ λόγῳ τῆς χάριτος αὐτοῦ, τῷ δυναμένῳ οἰκοδομησαὶ καὶ δοῦναι τὴν κληρονομίαν ἐν τοῖς ἡγιασμένοις πᾶσιν. 33 ἀργυρίου ἢ χρυσοῦ ἢ ἱματισμοῦ οὐθενὸς ἐπεθύμησα· 34 αὐτοὶ γινώσκετε, ὅτι ταῖς χρεῖαις μου καὶ τοῖς οὐσιν μετ' ἐμοῦ ἵκνηρέτησαν αἱ χεῖρες αὐταὶ πάντα. 35 ὑπέδειξα ὑμῖν, ὅτι οὕτως κοπιῶντας δεῖ ἀντιλαμβάνεσθαι τῶν ἀσθενούντων, μνημονεύειν τε τῶν λόγων τοῦ κυρίου Ἰησοῦ,

26. διότι cum **ABEP**. διο cum **CD²HL**. καθαρὸς εἰμι cum **BCDE** cat. vg. syr.p sah. καθαρὸς ἐγὼ cum **AHLP** syr.sch. copt. — F. R. legit vs. 26: *αχρὶ οὖν τῆς σήμερον ἡμερᾶς καθαρὸς εἰμι ἀπὸ τοῦ αἵματος πάντων*.
27. ὑμῖν post τὸν θεοῦ cum ***BCD**, 13, 31, 81, cat. vg. Ir.int.²⁰² (*Dgr.** ἡμῖν). Post ἀναγγεῖλαι cum **AEHLP** sah. copt. syr.utr. arm. aeth. — F. R. legit: *καὶ οὐ διελιπον κηρύσσων πᾶσαν τὴν βουλὴν τοῦ θεοῦ ὑμῖν*.
28. προσεχετε sine copula cum **ABD**, 13, 15, 36, 81, 180, ^{oscr.} cat. vg. copt. arm. aeth. Addunt οὖν **CEHLP**, m¹⁰, syr.utr. τὸν κυρίου cum **AC*DE**, 13, 15, 18, 36^{txt}, 40, 69, 73, cat. sah. copt. syr.p^{mg}. arm. τὸν θεοῦ cum **AB**, 4, 22, 46, 65, 66*, 68, 84, 89, 154, 162, vg. syr.p txt. syr.lect.vat. τὸν κυρίου καὶ θεοῦ cum **C³HLP**. περιποιήσατο: *D* addit *εαυτῶ* (*d acquisibit sibi, nec aliter sah.*). τὸν αἵματ. τοῦ ιδίου cum **ABCDE** cat. τοῦ ιδίου αἵματος cum **HLP**.
29. ἐγὼ sine copula cum ***AC*D**, 13, 15, 36, 81, 130, cat. vg. — *B* οὐτι ἐγὼ, **ac** copt. ἐγὼ δε, aeth.utr. καὶ ἐγὼ. — ἐγὼ γὰρ cum **C³EHLP**. οἶδα sine τούτῳ cum **ABC*D**, vg. syr.sch. sah. copt. arm. aeth. Addunt τούτῳ **C³EHLP** syr.p.
30. εαυτῶν cum **AB**. αὐτῶν cum **CDEHLP** cat.
32. ὑμᾶς (**KH** ὑμῖν) sine ἀδελφ. cum **ABD**, 13, 33, 34, 68, 81, vg. syr.utr. sah. copt. arm. Addunt ἀδελφοὶ **CEHLP**. τ. θεῶ cum **ACDEHLP**. — *B*, 33, 68, sah. copt. τ. κυρίου. — οἰκοδομησαὶ cum **ABCDE**, 13, 15, 36, 81, 130, 180, cat. (e, vg. Hier. *aedificare, d deficit*). ἐποικοδομησαὶ cum **HLP**. δοῦναι sine additamento cum **ABDE**, 25, vg. copt. Addunt ὑμῖν **CHLP** cat. syr.utr. sah. arm. aeth. τὴν κληρονομίαν cum **ABCE**, 130, 180 cat. Omittunt τὴν **DHLP**.
33. ἡ χρυσοῦ: *D* vg. m², Antioch.¹²⁰⁹ καὶ χρ. — οὐθενος cum **AE**. οὐθενος cum **BCDHLP**.
34. αὐτοὶ sine copula cum **ABCDEHLP** cat. m⁸², vg. Addunt δε minusculi. copt. τας χρεῖαις μου πασιν καὶ *D**, *necessitatibus meis omnibus et Gig.* — πάντα cum prioribus conjungunt Lachmann, Blass et Weiss. Tisch. et Westcott-Hort cum sequent.
35. μάλλον δίδοναι cum **ABCDEHLP** cat. m⁸², vg. syr.p arm. δίδον. μάλλ. cum minusculis. — F. R. legit vs. 35^b: *οὐτι αὐτὸς εἶπεν μακαριὸν μάλλον τὸν δίδοντα ὑπερ τὸν λαμβανοντα*.

ὅτι αὐτὸς εἶπεν μακάριόν ἐστιν μᾶλλον διδόναι ἢ λαμβάνειν. 36 καὶ ταῦτα εἰπὼν, θείς τὰ γόνατα αὐτοῦ σὺν πᾶσιν αὐτοῖς προσηύξατο. 37 ἱκανὸς δὲ κλανθμὸς ἐγένετο πάντων, καὶ ἐπιπεσόντες ἐπὶ τὸν τράχηλον τοῦ Παύλου κατεφίλουν αὐτόν, 38 ὀδυνώμενοι μάλιστα ἐπὶ τῷ λόγῳ ᾧ εἰρήκει, ὅτι οὐκέτι μέλλουσιν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ θεωρεῖν. προέπεμπον δὲ αὐτόν εἰς τὸ πλοῖον.

XXI.

1 Ὡς δὲ ἐγένετο ἀναχθῆναι ἡμᾶς ἀποσπασθέντας ἀπ' αὐτῶν, εὐθυδρομήσαντες ἤλθομεν εἰς τὴν Κῶ, τῇ δὲ ἐξῆς εἰς τὴν Ῥόδον, κάκειθεν εἰς Πάταρα. 2 καὶ εὐρόντες πλοῖον διαπερῶν εἰς Φοινίκην, ἐπιβάντες ἀνήχθημεν. 3 ἀναφάναντες δὲ τὴν Κύπρον καὶ καταλιπόντες αὐτὴν εὐώνυμον ἐπλέομεν εἰς Συρίαν, κατήλθομεν εἰς Τύρον· ἐκεῖσε γὰρ τὸ πλοῖον ἦν ἀποφορτιζόμενον τὸν γόμον. 4 ἀνευρόντες δὲ τοὺς μαθητάς, ἐπεμείναμεν αὐτοῦ ἡμέρας ἑπτὰ, οἷτινες τῷ Παύλῳ ἔλεγον διὰ τοῦ πνεύματος μὴ ἐπιβαίνειν εἰς Ἱερουσόλυμα. 5 ὅτε δὲ ἐγένετο ἡμᾶς ἐξαρτίσαι τὰς ἡμέρας, ἐξεληθόντες ἐπορευόμεθα προπεμπόντων ἡμᾶς πάντων σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις ἕως ἔξω τῆς πόλεως, καὶ θέντες τὰ γόνατα ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν προσεξάμενοι ὃ ἀπηπασάμεθα ἀλλήλους, καὶ ἀνέβημεν εἰς τὸ πλοῖον, ἐκεῖνοι δὲ ὑπέστρεψαν εἰς τὰ ἴδια.

20. 23

37. κλανθμ. *εγενετ.* cum *ABCDE* cat. vg. sah. *εγεν.* κλανθμ. cum *HLP*.

XXI: 1. *D** καὶ ἐπιβάντες ἀνήχθημεν. ἀποσπασθέντων δε ημων απ. It. *Gig.* cum autem ab illis diaccessissetus, omittunt καὶ επιβ. αν.; simul syr.sch. κω cum *ABCDE* cat. Thphyl.^b; *Cho* am. syr.utr. κων cum *HLP*. τὴν ροδον cum *ABEHLP*. Omittunt τὴν *CD*, 40, 68.

3. ἀναφαναντες cum *MB**, 39, 66, 100, 104, al.⁵scr., item (*videntes*) *d* (*deficit Dgr.*). ἀναφανεντες cum *ABCEHLP* (cum *apparuissetus* sive *paruissetus* *Cypro*); vg. *e* (ut vg. sed *Cyprum*). — καὶ ante καταλιπ. omittit *Blass* cum *A*, 26, 31, *kscr.*, vg.^{cle}. κατήλθομεν cum *ABE*. 13, 34, vg. sah. copt. syr.^p aeth.utr. κατηχθημεν cum *CHLP* cat. *d*, syr.sch. arm. το πλοιον ην cum *ABCE*. ἦν το πλοιον cum *HLP* cat. *d*. — *Naber* (*Mnemosyne*, 1881, p. 290) scribit *εκει γαρ . . . τον γομον*, id in vulgata versione est: ibi enim navis erat expositura onus. *Manu* hoc ducit ad ἀποφορτισομενον, sicuti recte legitur *Act.* 22 : 5, 24 : 11, 17, 25 : 13. *Blass* dicit ἦν ἀποφορτιζομενον = *εμελλεν* (*εδει*) ἀποφορτιζεσθαι.

4. ἀνευροντ. δε cum *ABC*E* cat. vg. sah. copt. καὶ ανευροντ. cum *C³HLP*, *d*, syr.utr. arm. aeth. τους μαθητας cum *ABCE*. — *HLP* omittunt τους. — αυτον cum *BCHP* (177 *εκει*) cat. vg. arm. — *AEL* αυτοις. — ἐπιβαίνειν cum *ABC*, 13^{vid}, 15, 36, 40, 68, 103, cat. Thphyl.^p. ἀναβαίνειν cum *EHLP*. ἱεροσολυμα cum *ABCE* cat. *d*, vg. Thphyl.^b. ἱεροσολημ cum *HLP*.

5. ἡμας εξαρτίσαι cum *MB²* (nisi forte *ipse*corr.*) *CHLP*. εξαρτ. ημ. cum *AB*E*, 68, 177. — *F. R.* legit vs. 5^a: τῇ δε εξῆς ἡμερα ἐξεληθοντες ἐπορευομεθα τὴν ὁδον ημων, προπεμποντων ημας παντων κτλ.

5, 6. προσεξαμενοι⁶ ἀπηπασαμεθα ἀλλήλ. καὶ cum *ABCE* al.¹¹; sed *C* απεπα., 1, 13* απηπασαμεθα, al.⁵ ηπασαμεθα, 40 απηπασαμενοι, praeterea 15, 18, 36 προπεμπ. δε. — προσηνξαμεθα. ⁶ καὶ ἀσπασαμενοι ἀλλήλ. cum *HLP*; sed *LP* προσεξαμεθα. Cf. etiam *vg. oravinus*; et cum *vale fecissemus invicem, ascendimus*. Similiter versiones pleraequae.

6. ἀνέβημεν cum *M*AC* cat. *ενεβημεν* cum *κ^cBE*, 68, 73, *kscr.* επεβημεν cum *HLP*.

7 Ἡμεῖς δὲ τὸν πλοῦν διανύσαντες ἀπὸ Τύρου κατηγήσαμεν εἰς Ἰτολεμαῖδα, καὶ ἀσπασάμενοι τοὺς ἀδελφοὺς ἐμείναμεν ἡμέραν μίαν παρ' αὐτοῖς. 8 τῇ δὲ ἐπαύριον ἐξεληθόντες ἤλθομεν εἰς Καισαρίαν, καὶ εἰσελθόντες εἰς τὸν οἶκον Φίλιππου τοῦ εὐαγγελιστοῦ, ὄντος ἐκ τῶν ἐπτά, ἐμείναμεν παρ' αὐτῷ. 9 τοῦτω δὲ ἦσαν θυγατέρες τέσσαρες παρθένοι προφητεύουσαι. 10 ἐπιμενόντων δὲ ἡμέρας πλείους, κατήλθεν τις ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας προφήτης ὀνόματι Ἄγαθος, 11 καὶ ἔλθων πρὸς ἡμᾶς καὶ ἄρας τὴν ζώνην τοῦ Παύλου, δῆσας ἑαυτοῦ τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας εἶπεν· τάδε λέγει τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· τὸν ἄνδρα οὗ ἐστὶν ἡ ζώνη αὕτη, οὕτως δηόσουσιν ἐν Ἱερουσαλήμ οἱ Ἰουδαῖοι καὶ παραδώσουσιν εἰς χεῖρας ἐθνῶν. 12 ὡς δὲ ἠκούσαμεν ταῦτα, παρεκαλοῦμεν ἡμεῖς τε καὶ οἱ ἐντόπιοι τοῦ μὴ ἀναβαίνειν αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλήμ. 13 τότε ἀπεκριθὴ ὁ Παῦλος· τί ποιεῖτε κλαίοντες καὶ συνθρῦπτοντές μου τὴν καρδίαν; ἐγὼ γὰρ οὐ μόνον δεθῆναι ἀλλὰ καὶ ἀποθανεῖν εἰς Ἱερουσαλήμ ἐτοίμως ἔχω ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ κυρίου Ἰησοῦ. 14 μὴ πειθομένου δὲ αὐτοῦ, ἠσυχάσαμεν ελπόντες· τοῦ κυρίου τὸ θέλημα γινέσθω.

15 Μετὰ δὲ τὰς ἡμέρας ταύτας ἐπισκευασάμενοι ἀνεβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα·

7. κατηγησαμεν cum κ^* BCHLP. — κ^* AE, 24, 38 κατεβημεν.
 8. ἐξεληθοντες sine additamento cum κ ABCE cat. d, vg. Addunt οι περι τον πανλον HLP aeth.^{ro}. Thphyl.^a. ἤλθομεν cum κ ACE cat., item ἤλθαμεν cum B. Item venimus d, vg. syr.^{utr}. sah. copt. arm. aeth.^{utr}. ἤλθον cum HLP. καισαριαν cum κ AEP*. καισαρειαν cum BCHLP². οντος cum κ A BCEHLP. του οντος cum minusculis.
 9. θυγατερες τεσσαρ. παρθενοι cum κ AB, d, am. fu. demid. tol. arm. θυγατ. παρθεν. τεσσαρ. cum EHL P syr.^{utr}. παρθεν. θυγατ. τεσσαρ. cum C, 180, cat.³⁴⁴ Eus.hist.³ 31, 5.
 10. επιμενοντων (15, 18, 36, cat. -οντες) δε sine additamento cum ABCH, 4*, 13, 15, 18, 36, 37, 66, k^{scr}, cat., item vg. Addunt ημων κ^* ELP syr.pmg. arm.; item κ^* αυτων.
 11. αυτου cum κ ABCDE cat. τε αυτου (textus receptus αὐτοῦ, HL αὐτοῦ) cum HLP. τ. ποδας και τ. χειρας cum κ BCDEHLP cat. vg. syr.^{utr}. arm. τας χειρας κ. τους ποδ. cum A sah. copt. aeth. εν ιεροουσαλημ cum κ ABCEH LP. — D εις ιερ.
 13. τοτε απεκριθη ο (B* omittit) παυλος cum κ ABC*et2E, 13, 15, 16, 18, 31, 73, 81, cat. vg. syr.sch. sah. copt. arm. (sed C*, 13, 31 τοτε ad v. 12 trahunt proptereaue pergunt C*, 13 απεκριθη δε, 31 απεκριθη τε). απεκριθη δε ο παν. cum (C*, 13, vide ante) syr.p. απεκριθη τε ο (100 omittit) παν. cum HLP aeth. — Dgr. ειπεν δε προς ημας. Praeterea addunt και ειπεν κ AE vg. syr.sch. sah. (dicens) ar.^e arm. aeth. Omittunt BCHLP copt. syr.p. συνθρυπτοντες: D* θορυβουντες (d conturbantes).
 14. του κυρ. το θελ. cum κ ABCE, 13, 31, cat. vg. arm. το θελημ. του κυριου Dgr. etc. τ. θεου) cum DHL P. γινεσθω (κ AB*DE γειν-) cum ABCDE cat. γινεσθω cum HLP.
 15. επισκευασαμενοι cum κ (et*)ABELP cat. (κ^* επισκευασαμενον omissio ανεβαινομεν). H, 68, 106 επισκεψαμενοι. — αποσκευασαμενοι cum 13. παρασκευασαμενοι, D αποταξαμενοι (sed d refecimus nos et). ανεβαινομεν cum κ (C* vide ante) ABEHL²P. — CDL* αναβαινομεν. — ιεροσολυμα cum κ AB CD^{wis}et.E. ιεροουσαλημ cum HLP.

16 συνήλθον δὲ καὶ τῶν μαθητῶν ἀπὸ Καισαρίας σὺν ἡμῖν, ἄγοντες παρ' ᾧ ξενισθῶμεν Μνάσωνι τινι Κυπρίῳ, ἀρχαίῳ μαθητῇ.

17 Γενομένον δὲ ἡμῶν εἰς Ἱεροσόλυμα, ἀσμένως ἀπεδέξαντο ἡμᾶς οἱ ἀδελφοί. 18 τῇ τε ἐπίοσῃ εἰσήει ὁ Παῦλος σὺν ἡμῖν πρὸς Ἰάκωβον, πάντες τε παρεγένοντο οἱ πρεσβύτεροι. 19 καὶ ἀσπασάμενος αὐτοὺς ἐξηγεῖτο καθ' ἕναστον ὧν ἐποίησεν ὁ θεὸς ἐν τοῖς ἔθνεσιν διὰ τῆς διακονίας αὐτοῦ. 20 οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐδόξαζον τὸν θεόν, εἰπὼν τε αὐτῷ· θεωρεῖς, ἀδελφέ, πόσαι μυριάδες εἰσὶν ἐν τοῖς Ἰουδαίοις τῶν πεπιστευκότων, καὶ πάντες ζηλωταὶ τοῦ νόμου ὑπάρχουσιν· 21 κατηχήθησαν δὲ περὶ σοῦ, ὅτι ἀποστασίαν διδάσκεις ἀπὸ Μωσέως τοὺς κατὰ τὰ ἔθνη πάντας Ἰουδαίους, λέγων μὴ περιτέμνειν αὐτοὺς τὰ τέκνα μηδὲ τοῖς ἔθνεσιν περιπατεῖν. 22 τί οὖν ἐστίν; πάντως δεῖ συνελθεῖν πλῆθος· ἀκούσομαι γὰρ ὅτι ἐλήλυθας. 23 τοῦτο οὖν ποίησον ὅ σοι λέγομεν. εἰσὶν ἡμῖν ἄνδρες τέσσαρες εὐχρῆν ἔχοντες ἐφ' ἑαυτῶν· 24 τούτους παραλαβὼν ἀγγίσθητι σὺν αὐτοῖς, καὶ δαπάνησον ἐπ' αὐτοῖς, ἵνα ξυρῶσονται τὴν κεφαλὴν, καὶ γνώσονται πάντες, ὅτι ὧν κατήχηται περὶ σοῦ οὐδὲν ἐστίν, ἀλλὰ στοιχεῖς καὶ αὐτὸς φυλάσσων τὸν νόμον. 25 περὶ δὲ τῶν πεπιστευκότων ἔθνῶν ἡμεῖς ἐπεστείλαμεν κρίναντες φυλάσσεσθαι αὐτοὺς τό τε

I Co. 14. 15

Nm. 6. 21

15, 20

15. 2*

16. *kaisarias* cum **MAE**. *kaisareias* cum **BCHLP**. — *Dgr.wtst. keasaraias*. — *μνασωνι* (13 -*σωνι*): **B**, 1, 18, 34, ^{gscr.} *μνασω* (34 -*σσω*), *Dgr.*wtst. d, fu. tol. νασωνι. n, demid. vg.sixt. copt. ιασωνι.* — **F. R.** legit vs. 16^b post *συν ἡμιν*: *ουτοι δε ηγον ημας προς ους ξενισθωμεν, και παραγενομενοι εις τινα κομην εγενοντα παρα Μνασωνι κυπριω, μαθητη αρχαιω.*
17. *απεδεξαντο* cum **ABCE** cat. *εδεξαντο* cum **HLP**. — **F. R.** legit: *κακειθεν εξιοντες ηλθομεν εις Ιεροσολυμα, υπεδεξαντο τε ημας ασμενωσ οι αδελφοι.*
18. *τη τε επιουση* cum **MAEgr.**, 40, 69, 105, *syg.utr. aeth.utr. τη δε επ. cum BC HLP* cat. *d, e, vg. sah. copt.*
20. *εδοξαζον* cum **ABCEHLP**. — **κD** *Thphyl.^b εδοξασαν.* — *τ. θεον* cum **AB CEL** cat. *vg. syr.sch. copt. arm. τ. κυριον* cum **DEP** *sah. syr.p.* — *ειπαν τε* cum **ME**, 15; item *ειπον τε* cum **ABHLP** *vg. syr.sch. sah. ειποντες* cum **CD** *syg.p.* — *μυραδες εισιν* sine additamento cum **κ**, 3, 4*, 95*, 97. *Addunt en tois ioudaiou ABCE* *vg. copt. aeth.*; item *D* *syr.sch. sah. εν τη ιουδαια*, item *addunt ioudaiou HLP* (*pauci των ιουδ.*) *syg.p. arm.*
21. *παντας* cum **BCD²HLP** cat. *syg.utr. sah. arm. aeth. Omittunt AD*E*, 13, *d, vg. copt.*
22. *τι ουν εσιν*: *aeth.utr. omittunt. παντως δε συνελθ. πληθ. (σν. πλ. cum κ.1C²E*, 13, 40, 69, 105, 133, *al.^{3scr.} vg., πλ. σν. cum D[2το πλ.]HLP) ακου- σονται γαρ οτι (C² omittit γαρ, κ* omittit γαρ οτι) cum κ* et AC²DEHLP* cat. *vg. παντως ακουσονται οτι* cum **BC***, 15, 36, 73, 137, 180, *sah. copt. syg.p. aeth.utr., item arm. syr.sch.*
24. *επ αυτοις* cum **MA^{corr.}BCEHLP**. *επ αυτους* cum **A***, 13, 27, 29, 33, 34, *ascr., D εις αυτους.* — *ξυρῶσονται* cum **κB²D²EP**, 13, 100, *al.^{4scr.} (D* ξυ- ρωνται).* *ξυρῶσονται* cum **AB³CHL**. *γνωσονται* cum **ABCDE**, item *scient* *vg. γνωσι* cum **HLP**, item *cognoscant d. φυλασσων τ. νομ. cum ABCDE. τον νομ. φυλασσ. cum HLP* *syg.sch.*
25. **F. R.** legit post *κρίναντες*: *μηθεν τοιουτον τηρειν αυτους, ει μη φυλασσ.* — *επεστειλαμεν* cum **ACEHLP** cat. *d, vg. syr.sch. sah. απεστειλαμεν* cum **BDgr.**, 40, *1scr., copt. syg.p. arm. φυλασσεσθαι* cum **AB**, 13, 81, *vg. syg.sch. sah. copt. Praemittunt μηθεν τοιουτον τηρειν αυτους ει μη.* (27, 66**mg.*, 69,

ειδωλόθοντον και αιμα και πικτιόν και πορνεϊαν. 26 τότε ο Παῦλος παραλαβὼν τοὺς ἄνδρας τῇ ἐχομένῃ ἡμέρᾳ σὺν αὐτοῖς ἀγνισθεῖς εἰσήει εἰς τὸ ἱερὸν, διαγγέλλων τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἡμερῶν τοῦ ἀγνισμοῦ, ἕως οὗ προσηνήχθη ὑπὲρ ἐνὸς ἐκάστον αὐτῶν ἢ προσφορᾶ.

27 Ὡς δὲ ἐμείλλον αἱ ἐπὶ ἡμέραι συντελεῖσθαι, οἱ ἀπὸ τῆς Ἀσίας Ἰουδαῖοι θεασάμενοι αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ συνέχεον πάντα τὸν ὄχλον, και ἐπέβαλαν ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας, 28 κραζόντες ἄνδρες Ἰσραηλῖται, βοηθεῖτε· οὗτός ἐστιν ὁ ἄνθρωπος ὁ κατὰ τοῦ λαοῦ και τοῦ νόμου και τοῦ τόπου τούτου πάντας πανταχῇ διδάσκων, ἔτι τε και Ἑλλήνας εἰσήγαγεν εἰς τὸ ἱερὸν και κεκοίνωκεν τὸν ἅγιον τόπον τούτον. 29 ἦσαν γὰρ προσωρακοῖτες Τροδμίμον τὸν Ἐφέσιον ἐν τῇ πόλει σὺν αὐτῷ, 30 ἐκινήθη τε ἡ πόλις ὅλη και ἐγένετο συνδρομὴ τοῦ λαοῦ, και ἐπιλαβόμενοι τοῦ Παύλου εἴκον αὐτὸν ἔξω τοῦ ἱεροῦ, και εὐθέως ἐκλείσθησαν αἱ θύραι. 31 ζητούντων τε αὐτὸν ἀποκτεῖναι ἀνέβη φάσις τῷ χιλιάρχῳ τῆς σπειρας, 32 ὅς ἐξανέστη παραλαβὼν στρατιώτας και ἑκατοντάρχας κατέδραμν ἐπ' αὐτούς· οἱ δὲ ἰδόντες τὸν χιλιάρχον και τοὺς στρατιώτας, ἐπαύσαντο τύπτοντες τὸν Παῦλον. 33 τότε ἐγγίσας ὁ χιλιάρχος ἐπέλάβετο αὐτοῦ και ἐκέλευσεν δεθῆναι ἀλύσει δισί, και ἐπυνθάνετο τίς εἴη και τί ἐστιν πεποικῶς. 34 ἄλλοι δὲ ἄλλο τι ἐπεφώνουν ἐν

24, 14

20, 4

- 105, ^{ascr.} αλλα) cum CDEHLP cat. syr.p arm. Praeterea 40, 66**, 69, 105, ^{ascr.} omittunt αυτους sq. και αιμα cum ^{ascr.} ABCD (E), 13, 68, 69, 105, 180, ^{ascr.} cscr, cat. και το αιμ. cum HLP.
26. ο παυλ. cum ^{ascr.} ABCHLP. — DE, 4 omittunt ο. Pro εισηει D εισηλθεν. — συντελουμενης δε της εβδομης ημερας D, Gig., simil. syr.sch. — Holwerda et V. d. S. Bakhuyzen legunt προσνεχθη, quod post εως ου exspectamus. Blass legit προσνεχθη.
27. συνεχεον cum ^{ascr.} ABDHLP. συνεχεαν cum C, 2, 10, 15, 40, 101, 180, cat. — Egr. συνεκνησαν τε. — επεβαλαν cum ^{ascr.} A. επεβαλον cum ^{ascr.} BCEHLP. — Dgr. επιβαλλουσιν. — επ αυτον τας χειρας cum ^{ascr.} ABCDE. τας χει. επ. αυτ. cum HLP sah. copt.
28. πανταχη cum ^{ascr.} ABCDE (ascr. απανταχη) cat. πανταχον cum HLP. κεκοινωκεν cum ^{ascr.} ^{corr.} AB*CHLP. — B³E etc. κεκοινωνηκεν, D* εκοινωνησεν, D² εκοιωσεν.
29. προσωρακοιτες cum ^{ascr.} ABCDE. — HLP εωρακοιτες (HL al. εορακ.). Item vg. uiderant (sed tol. addit ante).
31. ζητουν. τε cum ^{ascr.} ABE, 18, ^{ascr.} syr.sch. aeth. Item D* και ζητουσι. (d). ζητ. δε cum Dgr.²HLP cat. vg. sah. copt. syr.p arm. συγχυννεται cum ^{ascr.} A B³J, 13, (sed B* συγγ- et B³, 13 συγγνεται), vg. (confunditur). συγκεχυνται (^{ascr.} ^{corr.} E συγκε-) cum ^{ascr.} CEHLP. — F. R. legit post Ιερουσαλημ: ορα ουν μη ποιωνται επαναστασιν.
32. παραλαβων cum ^{ascr.} ADEHLP. λαβων cum B, item sumptis d. εκατονταρχας cum ^{ascr.} ABD*E, 13, 33. -οχους cum D²HLP.
33. τοτε εγγισας cum ^{ascr.} ABE. — HLP εγγισ. δε, syr.sch. και εγγ. — αλυσει δισι cum ^{ascr.} ABL. αλυσεισιν δισιν cum DEHP. τις (Egr. aeth. τι) ειη cum ^{ascr.} ABD, 18, 36, 105, 180, ^{ascr.} cat. τις αν ειη cum EHLP.
34. επεφωνουν cum ^{ascr.} ABDE cat. Thphyl.^b. εβωον cum HLP. μη δυναμενον δε (D και μη δυνα.) αυτου cum ^{ascr.} ABDE, 13, 31, 40, 68. μη δυναμενος δε cum HLP.

τῷ ὄχλῳ μὴ δυναμένου δὲ αὐτοῦ γνῶναι τὸ ἀσφαλὲς διὰ τὸν θόρυβον, ἐκέλευσεν ἀγεσθαι αὐτὸν εἰς τὴν παρεμβολήν. 35 ὅτε δὲ ἐγένετο ἐπὶ τοὺς ἀναβαθμούς, συνέβη βασιάζεσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν διὰ τὴν βίαν τοῦ ὄχλου· 36 ἠκολούθει γὰρ τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ κράζοντες· αἶρε αὐτόν. 37 μέλλων τε εἰσαγεσθαι εἰς τὴν παρεμβολήν ὁ Παῦλος λέγει τῷ χιλιάρχῳ· εἰ ἔξιστίν μοι εἰπεῖν τι πρὸς σέ; ὁ δὲ ἔφη· ἑλληνιστὶ γινώσκεις; 38 οὐκ ἄρα σὺ εἶ ὁ Αἰγύπτιος, ὁ πρὸ τούτων τῶν ἡμερῶν ἀναστατώσας καὶ ἐξαγαγὼν εἰς τὴν ἔρημον τοὺς τετρακισχιλίους ἄνδρας τῶν οικαρίων; 39 εἶπεν δὲ ὁ Παῦλος· ἐγὼ ἄνθρωπος μὲν εἰμι Ἰουδαῖος, Ταρσοῦς, τῆς Κιλικίας οὐκ ἀσήμου πόλεως πολίτης· δέομαι δέ σου, ἐπιτρέψόν μοι λαλῆσαι πρὸς τὸν λαόν. 40 ἐπιτρέψαντος δὲ αὐτοῦ, ὁ Παῦλος ἔστως ἐπὶ τῶν ἀναβαθμῶν κατέσεισεν τῇ χειρὶ τῷ λαῷ· πολλῆς δὲ σιγῆς γενομένης προσεφώνησεν τῇ Ἑβραϊδὶ διαλέκτῳ λέγων

XXII.

1 Ἄνδρες ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἀκούσατέ μου τῆς πρὸς ὑμᾶς νυνὶ ἀπολογίας. 2 ἀκούσαντες δὲ ὅτι τῇ Ἑβραϊδὶ διαλέκτῳ προσεφώνει αὐτοῖς, μᾶλλον παρέσχον ἡσυχίαν. καὶ φησὶν· 3 ἐγὼ εἰμι ἄνηρ Ἰουδαῖος, γεγεννημένος ἐν Ταρσῷ τῆς Κιλικίας, ἀνατεθραμμένος δὲ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, παρὰ τοὺς πόδας Γαμαλιὴλ πεπαιδευμένος κατ' ἀκριβείαν, τοῦ πατρῶου νόμου ζηλωτῆς ὑπάρχων [τοῦ θεοῦ], καθὼς πάντες ὑμεῖς ἐστέ σήμερον, 4 ὅς ταύτην τὴν ὁδὸν ἐδίωξα ἄχρι θανάτου,

35. βασιάζ. αυτον: D τον παυλον βασιταζεσθ.

36. κραζοντες cum **ABEGT**. cat. vg.^{cod.} syr.^{sch.} κραζον cum **DHLP**, e, vg. syr.^{p.} — Naber (Mnemosyne, 1881, p. 290) dicit: Moris est scribere αἶρε αἶρε αὐτόν. Confert Lc. 8 : 24, 10 : 41, 13 : 35, 23 : 18, 21, Joh. 19 : 6. 15, Act. 19 : 34 etc. — Dgr. scribit αναρεισθαι αυτον pro αιερε αυτον.

37. ο παυλος (arm. ante εἰς τὴν, similiter transp. sah. al.): D omittit (sed cf. ad v. 35). τι cum **ABE** cat. vg. (sah. *verbum*) copt. syr.^{p.} Omittunt **DHLP** tol. syr.^{p.} arm.

39. Ταρσους — πολίτης: D εν Ταρσο δε της Κιλικίας γεγεννημενος. — επιτρεψον: D συνχωρησαι.

40. γενομένης cum **BDEHLP**. γεναμένης cum A. — B, 69, 105, ascr. ante σιγης ponunt. — D legit ησυχειας pro σιγης.

XXII: 1. Naber (Mnemosyne, 1878, p. 91) legit μοι. — νυνι cum **ABDEHLP**. νυν cum minusculis.

2. προσεφωνει cum **ABP** vg.^{cle.} (loqueretur) demid. (loquebatur) syr.^{sch.} sah. copt. aeth. — L cat. syr.^{p.} προσεφωνησεν, e adlocutus est. — προσφωνει cum **DEH** am. fu. tol.

3. εγω sine μεν cum **ABDE**, 3, 13, 18, 95*, 105, 180, ascr., cat. vg. sah. arm. Addunt μεν **HLP** copt. syr.^{p.} aeth.^{utr.} κατα: B, 31 κατ. Hemsterhuis legit: πεπαιδευμενος κατ ακριβειαν τον πατρων νομον. Cf. V. d. S. Bakhuyzen. Peerlkamp dicit κατ' ακριβως = ακριβως (non κατα την ακριβειαν et legit ut nos, sed servat τον θεου post υπαρχων. Confert 1 Thess. 2 : 13. Blass etiam legit ut nos, sed omittit cum syr.^{p.} c* του θεου. Tischendorf, Westcott-Hort et Weiss edunt: πεπαιδευμενος κατα ακριβειαν τον πατρων νομον, ζηλωτης υπαρχων του θεου καθως κτλ.

δεσμεύον και παραδιδούς εις φυλακάς άνδρας τε και γυναίκας, 5 ως και ο άρχμενός μαρτυρει μοι και πάν τó πρεσβυτέριον. παρ' ών και επιστολάς δεξάμενος πρós τούς αδελφούς εις Λαμασκόν επορευόμην, άζων και τούς εκείσε όντας δεδεμένους εις Ίερουσαλήμ ίνα τιμωρηθώσιν. 6 Έγένετο δέ μοι πορευομένων και εγγίζοντι τή Λαμασκώ περι μεσημβριάν εξαίφνης εκ τού ουρανού περιαστραφάμενος φώς ίκανόν περι έμέ, 7 έπασά τε εις τó εδαφος και ήκουσα φωνής λεγούσης μοι Σαούλ Σαούλ, τί με διώκει; 8 εγώ δε άπεκρίθην τίς εί, κύριε; είπεν τε πρós έμέ· εγώ είμι Ίησούς ο Ναζωραίος, όν σὺ διώκεις. 9 οί δέ σὺν έμοι όντες τó μὲν φώς εθεάσαντο, τήν δέ φωνήν οὐκ ήκουσαν τού λαλοῦντός μοι. 10 είπον δέ· τί ποιήσω, κύριε; ο δέ κύριος είπεν πρós με· αναστάς πορεύου εις Λαμασκόν, κάκει σοι λαληθήσεται περι πάντων ών τέτακται σοι ποιήσαι. 11 ως δέ οὐκ ένβλεπον άπό τής δόξης τού φωτός εκείνου, χειραγωγούμενος υπό τών συνόντων μοι ήλθον εις Λαμασκόν. 12 Άνανίας δέ τις, άνήρ εύλαβής κατά τόν νόμον, μαρτυρούμενος υπό πάντων τών κατοικούντων Ίουδαίων, 13 έλθών πρós έμέ και έπιστάς είπέν μοι· Σαούλ αδελφέ, ανάβλεπον. κάγώ αυτῆ τῆ ώρα άνέβλεψα εις αυτόν. 14 ο δέ είπεν· ο θεός τών πατέρων ήμῶν προχειρίσατό σε γνώναι τó θέλημα αυτού και ιδείν τόν δίκαιον και άκοῦσαι φωνήν εκ τού στόματος αυτού, 15 διτι έση μάργυς αυτῷ πρós πάντας άνθρώπους ών έώρακας και ήκουσας. 16 και νῦν τί μέλλεις; αναστάς βάπτισαι και άπόλousai τās άμαρτίας σου, επικαλεσάμενος τó όνομα αυτού. 17 Έγένετο δέ μοι υποστρέψαντι εις Ίερουσαλήμ και προσευχομένον μου έν τῷ ιερῷ γενέσθαι με έν εκστάσει, 18 και ιδείν αυτόν λέγοντά μοι· σπεῦσον και έξελθε έν τάχει έξ Ίερουσαλήμ, διότι σὺ παραδέξονται σου μαρτυριάν περι έμοῦ. 19 κάγώ είπον· κύριε, αυτοί έπίstιανται διτι εγώ ήμην φυλακίζων και δέρον κατά τās συναγωγάς τούς πιστεύοντας επί σέ· 20 και ότε έξεχύννητο τó αίμα Στεφάνου τού μάρτυρός σου, και αυτός ήμην εφσετός και

9, 1

9, 3 ss.
26, 12 ss.

9, 17 ss.

9, 26

7, 58

5. μαρτυρει cum **NAEHL**P. — B εμαρτυρει, D μαρτυρησει.
7. επεσα cum **ABEHP** cat. επεσον cum DL. — D, vulg. Σαυλε Σαυλε. — Post διωκεις E, demidov. Gig. syr. P^{ms}. σκληρον σοι (durum erit dem.) προς κεντρα λακτιζειν.
8. εμε cum ***AB**. με cum **DEHLP**.
9. εθεασαντο (*** εθεατο**) sine additamento cum **ABH** vg. syr sch. copt. arm. ar. e. Addunt και εμφοβοι (DE ενφ.) εγενοντο (15, 36 γενομενοι) cum **DELP** cat. sah. syr. P aeth.
11. ουκ ενεβλεπον: B ουδεν εβλεπον. — Naber (Mnemosyne, 1878, p. 94) υπο της δοξης. — F. R. legit: ως δε ανεστη, ουκ εβλεπον απο της κιλ.
12. ευλαβης cum **BHLLP** cat., d timoratus. ευσεβης cum E (e pius). — A vg. omittunt. κατοικουντων sine additamento cum **ABEP**. — d omittit. HL cat. demid. tol. sah syr. P arm. aeth. addunt εν δαμασκω.
13. εμε cum **AB**. με cum **EHL**P.
16. αυτου cum **ABE** cat. d, vg. syr. utr. sah. copt. arm. aeth. του κυριου cum **HL**P.
18. ιδον (sic **κ**, rell. ειδ.) cum **κ**, 18, 36, 180, cat.³⁶¹ d (fieri me in soporem et vidi). ιδειν cum **ABEHL**P vg. (fieri me — et videre). μαρτυριαν cum **AB**, 13, 40, 68, 69, 180, ascr. την μαρτ. cum **EHL**P.
20. εξεχυννητο cum **AB***, item -ννητο **B³E**, 13, 15, 36, 68, 73, 105, 130, 180, cat. Thphyl. b. εξεχειτο cum **HL**P. στεφανου cum **BEHL**P. — A, 68

- 9, 15 *συνευδοκῶν και φυλάσσων τὰ ἱμάτια τῶν ἀναιρούντων αὐτόν.* 21 *και εἶπεν πρὸς με πορευέου, ὅτι ἐγὼ εἰς ἔθνη μακρὰν ἐξαποστελῶ σε.* 22 *Ἦκονον δὲ αὐτοῦ ἄχρι τοῦτου τοῦ λόγου, και ἐπήραν τὴν φωνὴν αὐτῶν λέγοντες· αἶρε ἀπὸ τῆς γῆς τὸν τοιοῦτον· οὐ γὰρ καθῆκεν αὐτὸν ζῆν.* 23 *κραυγάζοντων δὲ αὐτῶν και ῥιπτούντων τὰ ἱμάτια και κοινορὸν βαλλόντων εἰς τὸν ἄερα, ἃ ἐκέλευσεν ὁ χιλιάρχος εἰσαγγεσθαὶ αὐτόν εἰς τὴν παρεμβολήν, εἵπας μάλιστα ἵνα ἀνετάξου αὐτόν, ἵνα ἐπιγνῶ δι' ἣν αἰτίαν οὕτως ἐπεφώνουν αὐτῷ.* 25 *ὡς δὲ προέτεινον αὐτόν τοῖς ἱμάσιον, εἶπεν πρὸς τὸν ἐστῶτα ἑκατόνταρχον ὁ Παῦλος· εἰ ἄνθρωπον Ῥωμαίων και ἀκατάκριτον ἔξῃσιν ὑμῖν μαστίζεις; 26 ἀκούσας δὲ ὁ ἑκατόνταρχος, προσελθὼν τῷ χιλιάρχῳ ἀπήγγειλεν λέγων· τί μέλλεις ποιεῖν; ὁ γὰρ ἄνθρωπος οὗτος Ῥωμαῖός ἐστιν. 27 προσελθὼν δὲ ὁ χιλιάρχος εἶπεν αὐτῷ· λέγε μοι, σὺ Ῥωμαῖός εἰ; ὁ δὲ ἔφη· ναί. 28 ἀπεκρίθη δὲ ὁ χιλιάρχος· ἐγὼ πολλοῦ κεφαλαίου τὴν πολιτείαν ταύτην ἐκτησάμην. ὁ δὲ Παῦλος ἔφη· ἐγὼ δὲ και γενένημαι. 29 εὐθὺς οὖν ἀπέστῃσαν ἀπ' αὐτοῦ οἱ μέλλοντες αὐτόν ἀνετάξαι· και ὁ χιλιάρχος δὲ ἐφοβήθη, ἐπιγνοῖς ὅτι Ῥωμαῖός ἐστιν και ὅτι αὐτόν ἦν δεδεκώς.*

- omittunt. *συνευδοκων* sine additamento cum **ABE** (*D*; *d* vide post), 40, vg. sah. copt. aeth.utr. (*d* post *et consentiens deficit*, sed *D* rursus incipit *και φυλασσων*, hinc dubitari nequit quin *Dgr.* et *lat.* cum **ABE** consenserit). Addunt *τη αναιρεσει αυτου* (ex 8 : 1) *HLP* cat. *και φυλασσων* cum **ABDE** cat. vg. sah. copt. — *HLP* syr.p omittunt *και*.
21. *εξαποστελω* cum **ACHLP**. *αποστελω* cum *B*, 43. *εξαποστελλω* *D*. *αποστελλω* *Egr.*
22. *καθηκεν* cum **ABCD*EHLP**. *καθηκον* cum *D*².
23. *δε* cum **DEHLP** cat. vg. copt. syr.p arm. *τε* cum *ABC* syr.sch. aeth. *ριπτούντων* cum **ABCP**. — *DEHL* *ριπτούντων*. Naber (*Mnemosyne*, 1881, p. 290, 291) coniecit *ρηγνυτων* pro *ριπτούντων*. Sed cf. Ovid. *Amor.* 3, 2, 74 *revocate Quirites et date jactatis undique signa togis. Luc. π. ορησ.* 83 *επηδων και εβων και τας εσθητας ανερριπτον* et Wetstein a. h. l.
24. *ο χιλιαρχ. εισαγ. αυτον* cum **ABCDE** vg. syr.utr. copt. arm. *αυτον ο χιλιαρχ. αγεσθαι* cum *HLP*. *ειπας* cum **ABCDF**, 27, 29. *ειπων* cum *HLP*.
25. Tisch. et Westcott-Hort *προτειναν* cum **ABL**. — Blass cum *AE* *προτεινον*. *CD*, 7, 8, 40, 137 *προσσειναν*. — *προσεινεν* cum *P*; *H* Thphyl.^a *προσεινεν*. — *εστωτα*: 27, 29, 69, 105, Theophyl.^a *εφεστωτα*. Sic etiam coniecit Naber (*Mnemosyne*, 1878, p. 94). Blass dicit: *εστωτα* = *εφεστωτα* (vs. 20), cf. 16 : 9. — *D* legit *ει εξῃσιν ὑμιν ανθρωπον κιλ*.
26. *D* *τοντο ακουσας ο εκατονταρχος, οτι Ρωμαιοι αυτον λεγει, προσελθων κιλ*. — *εκατονταρχος* cum ***ACD**. *-αρχος* cum ***BEHLP**. *τω χιλιαρχ. απηγγειλ*. (*D** *επηγγ.*) cum **ABCDE** cat. vg. *απηγγ. τω χιλιαρχ. αυτον HLP*. *τι* cum **ABCE** cat. vg. syr.utr. copt. arm. *ορα τι cum DHLP* aeth.utr.
27. *συ* cum **ABCDEH** cat. Praemittunt *ει LP* vg.^{cle} demid.
28. *δε* cum **BCE**. *τε* cum *HP* vg. syr.sch. aeth.utr. Thphyl.utr. Omittunt copulam *AL*, 40, 96, 142, arm. Chr.⁹, 403, *εγω δε και* cum ***ABCDEHLP**. — ***C**, 36, 42, 96, 142, Thphyl.^a omittunt *δε*, copt. omittit *δε και*.
29. *αυτον ην* cum **ABCE**. 13, 18, 40, 68, cat. Thphyl.^b. *ην αυτον cum HLP*. *δεδεκως*: Praeterea 137, syr.p *c** addunt *και παραχημα ελυσεν αυτον* (= F. R.).

XXIII.

30 Τῇ δὲ ἐπαύριον βουλόμενος γνῶναι τὸ ἀσφαλές, τὸ τί κατηγορεῖται ἵπὸ τῶν Ἰουδαίων, ἔλυσεν αὐτὸν καὶ ἐκέλευσεν συνελθεῖν τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ πᾶν τὸ συνέδριον, καὶ καταγαγόν τὸν Παῦλον ἔστησεν εἰς αὐτούς. (XXIII.) 1 ἀγενίως δὲ τῷ συνεδρίῳ ὁ Παῦλος εἶπεν ἄνδρες ἀδελφοί, ἐγὼ πάσῃ συνειδήσει ἀγαθῇ πεπολίτευμαι τῷ θεῷ ἄχρι ταύτης τῆς ἡμέρας. 2 ὁ δὲ ἀρχιερεὺς Ἀνανίας ἐπέταξεν τοῖς παρεστώσιν αὐτῷ τύπτειν αὐτοῦ τὸ στόμα. 3 τότε ὁ Παῦλος πρὸς αὐτὸν εἶπεν τύπτει σε μέλλει ὁ θεός, τοίχῃ κεκονιαμένε· καὶ σὺ κἀπὴ κρίνων με κατὰ τὸν νόμον, καὶ παρανομῶν κελύεις με τύπτεσθαι; 4 οἱ δὲ παρεστώτες εἶπαν τὸν ἀρχιερέα τοῦ θεοῦ λοιδορεῖς; 5 ἔφη τε ὁ Παῦλος· οὐκ ἤδειν, ἀδελφοί, ὅτι ἐστὶν ἀρχιερεὺς· γέγραπται γὰρ ὅτι ἄρχοντα τοῦ λαοῦ σου οὐκ ἔρεῖς κακῶς. 6 γνοὺς δὲ ὁ Παῦλος ὅτι τὸ ἐν μέρος ἐστὶν Σαδδουκαίων, τὸ δὲ ἕτερον Φαρισαίων, ἔκραξεν ἐν τῷ συνεδρίῳ ἄνδρες ἀδελφοί, ἐγὼ Φαρισαῖός εἰμι, υἱὸς Φαρισαίων· περὶ ἐλπίδος καὶ ἀναστάσεως νεκρῶν ἐγὼ κρίνομαι. 7 τοῦτο δὲ αὐτοῦ λαλήσαντος, ἐγένετο στάσις τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων, καὶ ἐσχίσθη τὸ πλῆθος. 8 Σαδδουκαῖοι μὲν γὰρ λέγουσιν μὴ εἶναι ἀνάστασιν μήδε ἄγγελον μήτε πνεῦμα, Φαρι-

30. υπο cum **ABCE**. παρα cum **HLP**. ἔλυσεν αὐτον sine additamento cum **ABCE** vg. syr. utr. sah. copt. arm. aeth. ro. Addunt απο των δεσμων **HLP** cat. aeth. pp (solvit eius vincula). συνελθειν cum **ABCE**. ελθειν cum **HLP**. παν cum **ABCE**. ολον cum **HLP**. το συνεδριον sine αυτ. cum **ABCE** cat. vg. sah. copt. syr. p arm. aeth. Addunt αυτων **HLP** syr. sch. Thphyl. utr.

XXIII: 1. τω συνεδρ. ο πανλ. cum **ACE**, 13, 69, 105, ascr., vg. ο πανλος τω συνεδριω cum **BHLP**; sed **B**, 40, 57, 130, 137, 180, cscr., cat. omittunt ο.

3. προς αυτον ante ειπεν cum **ABEHL**P. — κ ante ο πανλ. ponit. — *C* vg. cle. syr. sch. sah. copt. aeth. post ειπεν. — παρανομων: *E* παρα τον νομον, item contra legem vg. arm. Lcf. — Naber παρα νομον (Mnemosyne 1881, p. 291).

4. *F. R.* ουτως εμπαιξεις τω αρχιερει τον θεον λοιδορων.

5. οτι αρχοντα cum **AB**, 13, 37, kscr., Thphyl. b. Omittunt οτι **CEHLP** cat.

6. εκραξεν cum **ABC**, 36, cat. syr. sch. εκραξεν cum **AELHP** vg. syr. p. υιος φαρισαιων cum **ABC**, 13, 15, 36, 40, 81, 126, 130, cat. vg. syr. sch. Tert. res. carn. 39. υι. φαρισαιον cum **EHL**P syr. p sah. copt. arm. aeth. εγω κρινομαι cum **AC** 2 (et*?) **EHL**P. — *B* sah. copt. Tert. res. carn. omittunt εγω.

7. λαλησαντος cum **CHLP** cat. syr. p; item *B* λαλοντος. — εγενετο: *B** επεπασεν, *B* 3 et jam. 2 vid. cscr. επασεν. — ειποντος cum **CAE** vg. (dixisset) syr. sch. Thphyl. b, item *n** ειπαντος. — φαρισαιων et σαδδουκαιων hoc ordine cum **ABCHLP** cat. vg. — **AE** syr. p σαδδουκ. et φαρισ. (ut vs. 6). Praeterea scripsimus των φα. (**AE** σαδδ.) και sine των cum **ABCE**. Addunt των *III* cat. — *P* omittit και σαδδουκ.

8. μεν cum **ACE** gr. **HLP**. Omittunt *B*, e, vg. sah. μητε αγγελον cum **ABCE**, 13, 15, 18, cat. Thphyl. b. μηδε αγγ. cum **HLP**. τα αμφοτερα: Omnia haec syr. sch. Cum Blass legimus μη — μηδε — μητε. Μη — μητε — μητε ibi locum habet, ubi post primam negationem partitio fit, ut Mt. 5 : 34 sq.; at hic alterum, idque bipertitum, adjungitur alteri. — Hic tantum agitur de resurrectione. Librarius addidit μηδε αγγελον μητε πνευμα et his aditis

σαῖοι δὲ ὁμολογοῦσιν τὰ ἀμφότερα. 9 ἐγένετο δὲ κραυγὴ μεγάλη, καὶ ἀναστάντες
 τινες τῶν γραμματέων τοῦ μέρους τῶν Φαρισαίων διεμάχοντο λέγοντες· οὐδὲν
 κακὸν εὐρίσκομεν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ· εἰ δὲ πνεῦμα ἐλάλησεν αὐτῷ ἢ ἄγγελος;
 10 πολλῆς δὲ γινομένης στάσεως, φοβηθεὶς ὁ χιλιάρχος μὴ διασπασθῆ ὁ Παῦλος
 ὑπ' αὐτῶν, ἐκέλευσεν τὸ στράτευμα καταβὰν ἀρπάσαι αὐτὸν ἐκ μέσου αὐτῶν ἄγειν
 τε εἰς τὴν παρεμβολήν. 11 τῇ δὲ ἐπιούσῃ νυκτὶ ἐπιστὰς αὐτῷ ὁ κύριος εἶπεν·
 18, 9 θάρσει· ὡς γὰρ διεμαρτύρω τὰ περὶ ἐμοῦ εἰς Ἱερουσαλήμ, οὕτω σε δεῖ καὶ εἰς
 19, 21 Ῥώμην μαρτυρησαί.

12 Γενομένης δὲ ἡμέρας, ποιήσαντες οὐστροφήν οἱ Ἰουδαῖοι ἀνεθεμάτισαν
 21 ἑαυτούς, λέγοντες μήτε φαγεῖν μήτε πιεῖν, ἕως οὐ ἀποκτείνωσιν τὸν Παῦλον.
 13 ἦσαν δὲ πλείους τεσσαράκοντα οἱ ταύτην τὴν συνωμοσίαν ποιησάμενοι, 14 οἵτινες
 προσελθόντες τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ τοῖς πρεσβυτέροις εἶπαν· ἀναθέματι ἀνεθεμα-
 τίσασθε ἑαυτούς μηδενὸς γεύσασθαι ἕως οὐ ἀποκτείνωμεν τὸν Παῦλον. 15 νῦν
 20 οὐκ ἔμελλε ἐμφανίσασθαι τῷ χιλιάρχῳ σὺν τῷ σινεδρίῳ, ὅπως καταγάγῃ αὐτὸν εἰς
 ἡμᾶς, ὡς μέλλοντας διαγινώσκειν ἀκριβέστερον τὰ περὶ αὐτοῦ· ἡμεῖς δὲ πρὸ τοῦ
 ἐγγίσει αὐτὸν ἔτοιμοί ἐσμεν τοῦ ἀνελεῖν αὐτόν. 16 Ἀκούσας δὲ ὁ υἱὸς τῆς ἀδελφῆς

alter scripsit: Φαρισαῖοι δε ὁμολογοῦσι τα ἀμφοτερα. Vide B, qui omittit
 μεν post Σαδδουκαῖοι. (V. Manen, Conjecturaalkritiek, bl. 250).

9. τινες των (C ex t.) γραμματεων cum \aleph BC cat. sah. arm. τινες tantum cum
 AE, 13, 25, vg. copt. οι γραμματεῖς cum minusculis. γραμματεῖς cum HLP
 aeth. utr. (scribae et Pharisei). τον μερους cum \aleph BCHLP syr. utr. arm.
 (Thphyl.^a to μερος). Omittunt AE, 13, 25, vg. copt. (hi. 2 igitur nil nisi
 surgentes quidam Phariseorum). η αγγελος sine additamento cum \aleph ABCE,
 13, 40, 61, 66^{**}, vg. Addunt μη θεομαχωμεν HLP cat. sah.
10. γινομένης cum \aleph B, 98* (Leif.¹⁹³ cum magna dissensio esset inter illos).
 γενομ. cum ACEHLP. στασεως post γενομ. (γενομ.) cum \aleph BEHLP cat.
 Ante γενομ. cum AC vg. — φοβηθεῖς cum \aleph ABCE cat. ευλαβηθεῖς cum HLP.
 ευλαβηθεῖς praeter hunc locum non legitur nisi Hebr. 11 : 7, nec ibi fluctuat.
 καταβαν cum \aleph ABCE. — HLP vg. καταβηται και. — αγειν cum \aleph BCHLP.
 απαγειν cum AE. Similiter vg. syr. P deducere, e, Leif.¹⁹³ reducere. τσ : B,
 copt. 31 omittunt. Naber (Mnemosyne, 1881, p. 291) etiam omittit τε et
 legit αρπασαν. Confert Lc. 4 : 35, 5 : 28.
11. θαρσει sine additamento cum \aleph ABC*E cat. vg. sah. copt. syr. P arm. cdd.
 Addunt παντε cum C³HLP, 31, 61, arm. ven. Or. int. ουτω cum \aleph AB, 61.
 ουτως cum CEHLP.
12. δε cum \aleph ACEHLP. — B, cscr., syr. utr. aeth. τε. — οστροφ. οι ιουδαι. cum
 \aleph ABCE, 13, 61, cat. copt. arm. aeth. τινες των ιουδαιων οστροφ. cum HI
 sah. Thphyl.^a, item L, 31, 99, syr. sch. οστροφ. τινες των ιουδ. — λεγοντες
 cum \aleph *ABEHLP. — \aleph *C syr. sch. et p txt. arm. ar.^e Chr.³, 410 omittunt.
13. τεσσαρακοντα cum \aleph AB*C. τεσσαρακ. cum B³EHLP. ποιησαμενοι cum
 \aleph ABCE cat. Thphyl.^b. λεποικηotes cum HP; item L ποιησαντες — F. R.
 legit vs. 13^b post τεσσαρακοντα: οι εαυτους αναθεματισαντες.
14. μηθενος cum \aleph BCEHP. μηθενος cum AL, kscr.
15. στως sine αυρ. cum \aleph ABCE, 13, 14*, 15, 36, 61, 69, 73, 105, 130, 180, cat.
 vg. Addunt αυριον HLP (104, post αυτον) Thphyl. utr. καταγαγ. αυτον cum
 \aleph ABCE. αυτ. καταγαγ. cum HP. εις cum \aleph ABE, 61, 69, 105. προς
 cum CHLP.

Παῦλον τὴν ἐνέδραν, παραγενόμενος καὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν παρεμβολὴν ἀπήγγειλεν
 τῷ Παύλῳ. 17 προσκαλεσάμενος δὲ ὁ Παῦλος ἓνα τῶν ἑκατονταρχῶν ἔφη· τὸν
 νεανίαν τοῦτον ἀπάγαγε πρὸς τὸν χιλιάρχον, ἔχει γὰρ τὴν ἀπαγγεῖλαι αὐτῷ. 18 ὁ μὲν
 οὖν παραλαβὼν αὐτὸν ἤγαγεν πρὸς τὸν χιλιάρχον καὶ φησὶν ὁ δέσμιος Παῦλος
 προσκαλεσάμενός με ἠρώτησεν τοῦτον τὸν νεανίσκον ἀγαγεῖν πρὸς σέ, ἔχοντά τι
 λαλῆσαι σοι. 19 ἐπιλαβόμενος δὲ τῆς χειρὸς αὐτοῦ ὁ χιλιάρχος καὶ ἀναχωρήσας
 κατ' ἰδίαν ἐπυνθάνετο· τί ἐστὶν ὃ ἔχεις ἀπαγγεῖλαι μοι; 20 εἶπεν δὲ ὅτι οἱ Ἰουδαῖοι
 συνέθεντο τοῦ ἐρωτῆσαι σε, ὅπως αὔριον τὸν Παῦλον καταγάγῃς εἰς τὸ συνέδριον 15
 ὡς μέλλων τι ἀκριβέστερον πυνθάνεσθαι περὶ αὐτοῦ. 21 σὺ οὖν μὴ πεισθῆς
 αὐτοῖς· ἐνεδρεύουσιν γὰρ αὐτὸν ἐξ αὐτῶν ἄνδρες πλείους τεσσαράκοντα, οἵτινες 12
 ἀνεθεμάτισαν ἑαυτοὺς μήτε φαγεῖν μήτε πιεῖν ἕως οὗ ἀνέλωσιν αὐτόν, καὶ νῦν
 εἰσὶν ἐτοιμοὶ προσδεχόμενοι τὴν ἀπὸ σοῦ ἐπαγγελίαν. 22 ὁ μὲν οὖν χιλιάρχος
 ἀπέλυσε τὸν νεανίσκον, παραγγέλλας μηδενὶ ἐκλαλῆσαι ὅτι ταῦτα ἐνεφάνισας πρὸς
 ἐμέ. 23 Καὶ προσκαλεσάμενός τιςας δύο τῶν ἑκατονταρχῶν εἶπεν· ἐτοιμάσατε
 στρατιώτας διακοσίους ὅπως πορευθῶσιν ἕως Καισαρίας, καὶ ἵππεῖς ἑβδομήκοντα
 καὶ δεξιολάβους διακοσίους, ἀπὸ τρίτης ὥρας τῆς νυκτός, 24 κτήνη τε παρα-
 στήσαι, ἵνα ἐπιβιβάσαντες τὸν Παῦλον διασώσωσι πρὸς Φήλικα τὸν ἡγεμόνα,
 25 γράψας ἐπιστολὴν ἔχουσαν τὸν τύπον τοῦτον· 26 Κλαῦδιος Λυσίας τῷ κρα- 21, 23. 30
 τίτῳ ἡγεμόνι Φήλικι χαίρειν. 27 τὸν ἄνδρα τοῦτον συλλημφθέντα ὑπὸ τῶν Ἰου- 22, 27
 δαίων καὶ μέλλοντα ἀναρῆσθαι ἐπ' αὐτῶν, ἐπιστὰς σὺν τῷ στρατεύματι ἐξε- 22, 30

16. τὴν ἐνεδραν cum **ABCE** cat. Thphyl. b. το ἐνεδρον cum **HLP**. παραγενο-
 μενος cum **AB³CEHLP**. — **B*** -ναμενος.
 17. ἀπαγε cum **AB**, 2, 30, 37, 40, 61. ἀπαγαγε cum **ACEHLP**. Aor. ut ἤγαγεν
 ἀγαγεῖν vs. 18. — τι ἀπαγγεῖλ. cum **CHLP**. ἀπαγγ. τι cum **ABE**, 13, 61. —
 Naber (Mnemosyne, 1881, p. 291): „Nihil commeruit adulescens quare ἀπα-
 γοιτο· scribe αγαγε et statim rectissime sequitur: ο μὲν παραλαβων κτφ.” —
 Sed ἀπαγεῖν est ducere ad magistratum sim. ut Lc. 21 : 12 etc.
 18. νεανίσκον cum **AE**. νεανίαν cum **BHLP**.
 20. τὸν παυλ. καταγαγ. εἰς τὸ συνέδρ. cum **ABE**, 13, 31, 40, 61, 69, 73, 105,
 ascr., cat. am. fu. demid. tol. arm. Item **L** καταγ. τὸν παυλ. εἰς τὸ συνέδρ. —
 εἰς τὸ συνέδρ. καταγαγ. τὸν παυλ. cum **HP**. μέλλων (**κ***, 13, hscr.* -λλον)
 cum **ABE**, 10*, 13, 28, 40, 61, 97, 101, copt. aeth. Item **HLP** μέλλοντα. —
 μέλλοντες cnm minusculis vg. syr.^{utr}. sah. arm.; item **κ*** cat. Chr. μέλλονταν.
 21. τεσσαράκοντα cum **AB***. τεσσαρακ. cum **B³EHLP**. εἰσιν ἐτοιμοὶ cum **AE**
BE. ἐτοιμ. εἰσι cum **HLP** vg. — F. R. legit post τεσσαράκοντα: ἐτοιμοὶ
 τὸν αὐτοῦ ἀρελεῖν, οἱ καὶ ἀνεθεματίσαν ἑαυτοὺς μηδεὸς γενέσθαι, ἕως οὐ
 τοῦτο ποιήσωσιν, καὶ νῦν εἰσιν ἐτοιμοὶ προσδ. κτλ.
 22. ἀπέλυσε cum **BHL**. -σεν cum **AEP**. νεανίσκον cum **ABE**. νεανίαν cum
HLP. πρὸς ἐμε cum **AB**. πρὸς με cum **AEHLP**.
 23. τιςας δύο cum **AB**, 13, 61. δύο τιςας cum **AEHLP** syr. p. δεξιολαβους cum
BEHLP, etiam syr. pmg. graece. δεξιολαβους cum **A**. — F. R. ἵππεῖς ἕως
 ἑκατον καὶ δεξιολαβους διακοσίους, καὶ ἀπο τρίτης ὥρας τῆς νυκτός κελνεῖ
 ἐτοιμοὺς εἶναι πορευεσθαι et vs. 24: καὶ τοῖς ἑκατονταρχαῖς παρηγγεῖλεν
 κτήνος παραστήσαι, ἵνα ἐπιβιβάσ. τ. II. δια νυκτός κτλ.
 25. ἔχουσαν cum **BE**. περιεχουσαν cum **AHLP** cat.
 27. συλλημφθέντι. cum **ABE** (**E** συνλ.). συλλημφθ. cum **HLP**. ἐξιλαμην cum

λάμην, μαθὼν ὅτι Ῥωμαῖός ἐστιν 28 βουλόμενός τε ἐπιγνώσῃ τὴν αἰτίαν δι' ἣν ἐνεκάλοῦν αὐτῷ, κατήγαγον εἰς τὸ συνέδριον αὐτῶν, 29 ὃν εὗρον ἐγκαλούμενον περὶ ζητημάτων τοῦ νόμου αὐτῶν, μηδὲν δὲ ἄξιον θανάτου ἢ δεσμῶν ἔχοντα ἐγκλήμα. 30 μηνυθείσης δὲ μοι ἐπιβουλῆς εἰς τὸν ἄνδρα εἶσεσθαι, ἐξαιτῆς ἐπεμψα πρὸς σέ, παραγγείλας καὶ τοῖς κατηγόροις λέγειν πρὸς αὐτὸν ἐπὶ σοῦ.

31 Οἱ μὲν οὖν στρατιῶται κατὰ τὸ διατεταγμένον αὐτοῖς ἀναλαβόντες τὸν Παῦλον, ἤγαγον διὰ νυκτὸς εἰς τὴν Ἀντιπατριδα, 32 τῇ δὲ ἐπαύριον ἔδσαντες τοὺς ἰππεῖς ἀπέρχεσθαι σὺν αὐτῷ, ὑπέστρεψαν εἰς τὴν παρεμβολήν. 33 οἵτινες εἰσελθόντες εἰς τὴν Καισαρίαν καὶ ἀναδόντες τὴν ἐπιστολήν τῷ ἡγεμόνι, παρέστησαν καὶ τὸν Παῦλον αὐτῷ. 34 ἀναγνοὺς δὲ καὶ ἐπερωτήσας ἐκ ποίας ἐπαρχίας ἐστίν, καὶ πυθόμενος ὅτι ἀπὸ Κιλικίας, 35 διακούσομαι σου, ἔφη, ὅταν καὶ οἱ κατήγοροί σου παραγέωνται, κελύσας ἐν τῷ πραιτωρίῳ τοῦ Ἡρώδου φυλάσσεσθαι αὐτόν.

- κΑΒΕ, 13, 33, 40, 61, 68. *εξείλομην cum HLP. Praeterea edidimus sine auton cum κΑΒΕ, 13. cat. vg. arm. Addunt auton HLP. Post εξείλαμην legit F. R. βωωντα και λεγοντα εαυτον ειναι Ρωμαιοι.*
28. *βουλ. τε cum κΑΒΕgr. 15, 36, 68, 73, cat. vg. syr.sch. aeth.utr. (sah. igitur). βουλ. δε cum HLP, 13, 31, 61, e, copt. syr.p arm. επιγνωσθαι cum κΑΒ, 13, cat. γωνται cum EHLP. κατηγαγον sine auton cum κΑ, 13, 69, 99, 105, 137, kscr. Addunt auton Bmg-EHLP cat. vg.*
29. *δε (syr.sch. aeth.utr. τε) cum κΑΒΕII vg. — LP, 27, 28, 30, 38, 40, omitunt. εχοντα εγκλημα cum κΑΒΗ, 61, cat. vg. syr.p arm. εγκλημ. (Ε ενκλ-) εχ. cum ELP syr.sch. — F. R. legit vs. 29b: μηδεν δε αξιον θανατου πραιοσοντα εξηγαγον αυτον μολις τη βια.*
30. *μηνυθεισης δε μοι επιβ. εις (31*, hscr. προς) τον ανδρα (36, 180, cat. omitunt ε. τ. ανδρ., 13, 105, Chr. post εοσεθ. ponit) εοσεθαι (15* omittit εις usque εοσεθ.): aeth.pp ar.e et quum expenderem quid fecissent Iudaei huic homini insidiando; aeth.ro. nil nisi et propterea (pergit nisi ad te illum virum); vg. et cum mihi perlatum esset de insidiis quas paraverant illi (am. fu. paraverunt ei). εις τον ανδρα sine μελλειν cum κΑΒΕ. Addunt μελλειν HLP. εοσεθαι sine υπο τ. ιουδ. cum κΑΒΕ. Addunt υπο των ιουδαιων HLP sah. syr.sch. εξ αυτων cum κΑΕ syr.p. εξαιτης cum BHL (addit ουν) P cat. syr.sch. sah. copt. λεγειν αυτους cum κΑ (L vide post), 13, 40, (αυτον pro αυτους) vg. (ut dicant). τα (B, e, syr.sch. arm. omittunt) προς αυτον cum (B)Egr.HL (τα προς αυτους) P cat. (e). — επι σου sine additamento cum AB, 13, am. fu. sah. copt. aeth.ro. Addunt ερωσο κΕL cat. vg.cle. demid. tol. syr.utr. arm. aeth.pp; item HP ερωσθε. — F. R. legit post κατηγοροις: εκει ερχεσθαι προς την σην διαγωνων.*
31. *δια νυκτος cum κΑΒΕ, 13, 40, 61, 68, 105, 137, 180, cat. δια της νυκτ. cum HLP.*
32. *απερχεσθαι cum κΑΒΕ. πορευεσθαι cum HLP.*
33. *F. R. legit vs. 33a: μετα μονων των ιππειων ηλθον εις τ. κ.*
34. *αναγνοους δε sine additamento cum κΑΒΕ cat. vg. syr.utr. copt. arm. aeth. ar.e. Addunt ο ηγεμων HLP sah.*
35. *κελεύσας cum κe (* -σανος) ΑΒΕ, 40, 61. εκελευσε τε cum HLP cat. vg. syr.sch. copt. aeth. του ηρωδου cum κΑΕ, item Β τω ηρωδου. Omittunt του HLP, 42, 57, 68, 69, 126, 137, 177, 180, cat. αυτον post φυλασσεσθ. cum κΑΒΕ. Post εκελευσε τε cum HLP.*

XXIV.

1 Μετὰ δὲ πέντε ἡμέρας κατέβη ὁ ἀρχιερεὺς Ἀνανίας μετὰ πρεσβυτέρων τινῶν καὶ ὄψιμος Τερτύλλου τινός, οἵτινες ἐνεφάνισαν τῷ ἡγεμόνι κατὰ τοῦ Παύλου. 2 κληθέντος δὲ αὐτοῦ, ἤρξατο κατηγορεῖν ὁ Τερτύλλος λέγων 3 πολλῆς εἰρήνης τυγχάνοντες διὰ σοῦ καὶ διορθωμάτων γινομένων τῷ ἔθνει τούτῳ διὰ τῆς σῆς προνοίας, πάντῃ τε καὶ πανταχοῦ ἀποδεχόμεθα, κράτιστε Φηλιξ, μετὰ πάσης εὐχαριστίας. 4 ἵνα δὲ μὴ ἐπὶ πλείον σε κόπτω, παρακαλῶ ἀκοῦσαι σε ἡμῶν συντόμως τῇ σῇ ἐπιεικείᾳ. 5 εἰρόντες γάρ τὸν ἄνδρα τοῦτον λοιμὸν καὶ κινοῦντα στάσεις πᾶσιν τοῖς Ἰουδαίοις τοῖς κατὰ τὴν οἰκομένην, πρωτοστάτην τε τῆς τῶν Ναζωραίων αἵρέσεως, 6 ὃς καὶ τὸ ἱερόν ἐπέειρασεν βεβηλῶσαι, ὃν καὶ ἐκρατήσαμεν, 8 παρ' οὗ δυνήσῃ αὐτὸς ἀνακρίνας περὶ πάντων τούτων ἐπιγνώναι ὧν ἡμεῖς κατηγοροῦμεν αὐτόν. 9 συνελθέντο δὲ καὶ οἱ Ἰουδαῖοι φάσκοντες ταῦτα οὕτως ἔχειν. 10 Ἀπεκρίθη τε ὁ Παῦλος, νεύσαντος αὐτῷ τοῦ ἡγεμόνος λέγειν ἐκ πολλῶν ἑτῶν ὄντα σε κριτὴν τῷ ἔθνει τούτῳ ἐπιστάμενος, εἰθύμως τὰ περὶ ἔμμαντοῦ ἀπολογοῦμαι, 11 δυναμένον σου ἐπιγνώναι ὅτι οὐ πλείους εἰσὶν μοι ἡμέραι δώδεκα, ἀφ' ἧς ἀνέβην προσκυνήσων εἰς Ἱερουσαλὴμ. 12 καὶ οὔτε ἐν τῷ ἱερῷ

XXIV: 1. πρεσβυτερων τινων cum $\kappa\lambda\alpha\beta\epsilon$ cat. vg. sah. syr.p arm. των πρεσβυτ. cum *HLP* syr.sch. copt. aeth.

3. διορθωματων cum $\kappa\lambda\alpha\beta\epsilon$, 13, 15, 18, 36, 61, 68, 73, 137, 180. κατορθωματ. cum *HLP*. — Naber (*Mnemosyne*, 1881, p. 291): Suppleverim *μεγαλων* post *διορθωματα*. „Decet hoc Tertulli eloquentiam, qui ranae instar se inflat, sed cito rumpitur.” — *εγκοπτω* (*εγκ-* $\kappa\lambda\alpha\text{corr.}B^*E$, *εγκ-* cum B^3III^1) cum $\kappa\lambda\alpha\text{corr.}BEH$. — *L*, 36, 105, *Thphyl.*^b *εκκοπτω*, A^*vid , 13, 19, 31 *κοπτω*. Non aptum *εγκοπτειν*, impedire (1 *Thess.* 2 : 18), aptum *κοπτειν*, fatigare, cf. *κοπος*, *κοπιαν* (*Demosth. Prooem.* 29). — *στασεις* cum $\kappa\lambda\alpha\beta\epsilon$, 5, 7, 8, 13, 15, 40, 61, 68, 73, 105, 106, cat. vg. copt. *στασιν* cum *HLP* syr.utr. sah. aeth.

5. F. R. *στασεις ου μονον τω γενει ημων, αλλα σχεδον παση τη οικουμενη, πρωτοστατην κτλ.*

6 sqq. *εκρατησαμεν* sine additamento cum $\kappa\lambda\alpha\beta HLP$ (*C* ex spatio) am.* fu. tol. (etiam apud Beda) sah. copt. Addunt *και κατα τον ημετερον νομον ηθελησαμεν κρινειν* (*κριναι* cum *E* cat. Chr. *Thphyl.*^a). ⁷ *κατελθων δε λυσιας ο χιλιαρχος μετα πολλης βιας εκ των χειρων ημων απηγαγε, κ μελεσεως τους κατηγορους αυτου ερχεσθαι επι σε* cum *E* cat. vg.cle. am.** demid. cdd.aliq. ap. Beda⁸⁷ (et addit qui in *Graeco ita leguntur*) syr.utr. aeth.pp et (multis mutatis)⁹⁰.

9. F. R. (137, syr.p c*) legit: *επιποτος δε αυτου ταυτα, συνελεθεντο και κτλ.* — *συνελεθεντο* cum $\kappa\lambda\alpha\beta E HLP$, 61, cat. *συνεθεντο* cum minusculis.

10. *τε* cum $\kappa\lambda\alpha\beta E \Gamma$, 25, 40, 42, 57, 61, 69, 137, ascr.*, cscr., syr.sch. aeth. *δε* cum *HLP* cat. e, vg. syr.p sah. copt. *ευθυμως* cum $\kappa\lambda\alpha\beta\epsilon$ cat. vg (item sah. copt. arm.) Ath.²⁴ *Thphyl.*^b. *ευθυμοτερον* cum *HLP*.

11. *επιγνωνα* cum $\kappa\lambda\alpha\beta\epsilon$ cat. *Thphyl.*^{utr.} *γωνα* cum *HLP*, 13, 31. *ημεραι* sine η cum $\kappa\lambda\alpha\beta E HLP$ cat. Addunt η minusculi. *δωδεκα* cum $\kappa\lambda\alpha\beta\epsilon$. *δεκαδου* cum *HLP*. *εις ιερουσαλ.* cum $\kappa\lambda\alpha\beta E H$. *εν ιερου.* cum *LP* syr.p.

εἶρόν με πρὸς τινα διαλεγόμενον ἢ ἐπίστασιν ποιούντα ὄχλου, οὔτε ἐν ταῖς συναγωγαῖς οὔτε κατὰ τὴν πόλιν, 13 οὐδὲ παραστήσοι δύνανται σοι περὶ ὧν νυνὶ κατηγοροῦσίν μου. 14 ὁμολογῶ δὲ τοῦτό σοι, ὅτι κατὰ τὴν ὁδὸν ἦν λέγουσιν αἵρεσιν οἷτως λατρεύω τῷ πατρὶφί θεῷ, πιστεύων πᾶσι τοῖς κατὰ τὸν νόμον καὶ τοῖς ἐν τοῖς προφήταις γεγραμμένοις, 15 ἐλπίδα ἔχων πρὸς τὸν θεόν, ἣν καὶ αὐτοὶ οὗτοι προσδέχονται, ἀνάστασιν μέλλειν ἔσθθαι δικαίων τε καὶ ἀδίκων. 16 ἐν τούτῳ καὶ αὐτὸς ἀσκήσασκεν ἀπόστολος συνειδησὶν ἔχειν πρὸς τὸν θεόν καὶ τοὺς ἀνθρώπους διαπαντός. 17 δι' ἐπισημίων δὲ πλειόνων ἐλεημοσύνας ποιήσων εἰς τὸ ἔθνος μου παρεγενόμενον καὶ προσφορὰς, 18 ἐν οἷς εἶρόν με ἠγγισμένον ἐν τῷ ἱερῷ, οὐ μετὰ ὄχλου οὐδὲ μετὰ θορύβου, τινὲς δὲ ἀπὸ τῆς Ἀσίας Ἰουδαῖοι, 19 οἷς εἶδει ἐπὶ σοῦ παρεῖναι καὶ κατηγορεῖν, εἴ τι ἔχοιεν πρὸς ἐμέ. 20 ἢ αὐτοὶ οὗτοι εἰπάτωσαν, τί εἶρον ἀδικήματα σάντος μου ἐπὶ τοῦ συνεδρίου, 21 ἢ περὶ μιᾶς ταύτης φωνῆς ἧς ἐκέκραξα ἐν αὐτοῖς ἐστώς, ὅτι περὶ ἀναστάσεως νεκρῶν ἐγὼ κρίνομαι σήμερον ἐφ' ὑμῶν. 22 Ἀνεβάλετο δὲ αὐτοῖς ὁ Φῆλιξ, ἀκριβέστερον εἰδὼς τὰ περὶ τῆς ὁδοῦ, εἶπας· ὅταν Ἀσσίας ὁ χιλιάρχος καταβῆ, διαγνώσομαι

12. ἐπίστασιν cum **ABE**, 3, 13. ἐπιστοσασιν cum **HLP**.

13. οὐδε cum **AB**, 61. οὔτε cum **AHLP**. παραστήσοι sine additamento cum **ABEL** cat. vg. (*probare possunt tibi*) syr.utr. sah. arm., item 66**, 76, 80, 177, bscr., iscr., oscr., παραστ. νυν. Addunt με 4, 56, 66**, 69, 78, 96, 97, 100, 104, 106, 142, al. ascr., copt.: item **HP**, 27, 29, 80, 98, 99, Thphyl.^a με νυν, item additur vel μοι vel μοι νυν. — δύνανται σοι (*A* σου*) cum **ABE**, 1, 13, 27, 29, 31, 36, vg. syr.sch. copt. arm. Omittunt σοι **HLP** cat. sah. syr.p aeth. νυν cum **AB**. νυν cum **EHL P** cat.

14. πασι ut **A**; πασιν ut **EHL P**. — *B* omittit. τον νομον: *B*, 56, Chr.⁹, 419 omittunt τον. — και τοις εν τοις προφ. cum ***BE** cat. Thphyl.^b. και εν τοις προφ. cum minusculis syr.utr. και τοις προφητ. cum ***AHL P** vg.

15. προς τον (*C* omittit) θεον cum **BC**, 68, 69, ascr., Thphyl.^b. εις τον (180 omittit) θεον cum **ABEHL P**. εσεσθαι sine additamento cum **ABC**, 13, 40, 61, 68, kscr., vg. sah. copt. arm. Addunt νεκρων **EHL P** cat. syr.utr. aeth. Thphyl.^a.

16. και αυτοσ cum **ABCE L** cat. vg. syr.utr. sah. aeth. δε αυτοσ cum **HP** copt. — Arm. Chrys.⁹, 419, Theophyl.^a ο και αυτοσ, 31 τε και αυτοσ. — εχειν cum **ABCE** vg. εχων cum **HLP** cat.

17. παρεγενομην post εις το εθν. μου cum ***BC**. Post πλειονων cum **HLP**. — ***CE**, 137, cscr., post προσφορας. *A* omittit.

18. εν αις cum **ABCE**. εν οις (inter quae) cum **HLP**. Dici non potest ευρον με εν ταῖς προσφοραις. — τινεσ δε cum **ABCE**, 13, 15, 18*, 29, 31, 36, 40, 61, cat. sah. copt. syr.p. Omittunt δε **HLP**.

19. εδει cum **ABCEP**. δει cum **HL** sah. aeth.utr. προς εμε cum **ABCE**, 13, 61. προς με cum **HLP**.

20. τι ευρον (*E ηρω.*) cum **ABCEHL P** cat. syr.sch. copt. arm. Praemittunt ει minusculi vg. syr.p. Nec magis addimus εν εμοι cum **AB**, 13, 40, 61. Addunt εν εμοι **CEHL P** cat. vg. syr.utr. copt. arm.

21. εκεκραξα cum **ABC**, 13, 31, 40, 61, 69. εκραξα cum **EHL P**. εν αυτοις εστωσ cum **ABCE**. εστωσ εν αυτοις cum **HLP** syr.utr. arm. εφ υμων cum **ABC**, 13, 31, 40, 61, 65, 73, syr.sch. aeth.utr. (apud te). υφ υμ. cum **EHL P** cat., item *a vobis* vg. copt. syr.p.

22. ανεβαλετο δε αυτοουσ ο φηλιξ cum **ABCE**. ακουσασ δε ταυτα ο φηλ. ανεβαλ.

11, 29 etc.
Gal. 2. 10
21, 26 s.

23, 6

23, 26

τὰ καθ' ἡμᾶς, 23 διαταξάμενος τῷ ἑκατοντάρχη τηρεῖσθαι αὐτόν, ἔχειν τε ἄνευ καὶ μηδένα κωλύειν τῶν ἰδίων αὐτοῦ ὑπηρετεῖν αὐτῷ.

24 Μετὰ δὲ ἡμέρας τινὰς παραγερόμενος ὁ Φῆλιξ σὺν Δρουσίλλῃ τῇ ἰδίᾳ γυναικί, οὖσα Ἰουδαία, μετεπέμψατο τὸν Παῦλον, καὶ ἤκουσεν αὐτοῦ περὶ τῆς εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν πίστεως. 25 διαλεγόμενον δὲ αὐτοῦ περὶ δικαιοσύνης καὶ ἐγκρατείας καὶ τοῦ κριματός τοῦ μέλλοντος, ἔμφοβος γενόμενος ὁ Φῆλιξ ἀπεκρίθη τὸ νῦν ἔχον πορεύον, καιρὸν δὲ μεταλαβὼν μετακαλέσομαι σε, 26 ἅμα καὶ ἐλπίζων ὅτι χρήματα δοθήσεται αὐτῷ ὑπὸ τοῦ Παύλου· διὸ καὶ πυκνότερον αὐτόν μεταπεμπόμενος ὀμίλει αὐτῷ. 27 διετίας δὲ πληρωθείσης ἔλαβεν διάδοχον ὁ Φῆλιξ Πρόκιον Φῆστον· θέλων τε χάριτα καταθέσθαι τοῖς Ἰουδαίοις ὁ Φῆλιξ κατέλιπε τὸν Παῦλον δεδεμένον.

25. 9

XXV.

1 Φῆστος οὖν ἐπιβὺς τῇ ἐπαρχίᾳ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀνέβη εἰς Ἱερουσόλυμα ἀπὸ Καισαρίας, 2 ἐνεργάσιάν τε αὐτῷ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρῶτοι τῶν Ἰουδαίων κατὰ

15
24. 1

αυτους cum HLP cat. ειπας cum ABC, 61. ειπων cum EHL P cat. — V. d. S. Bakhuyzen dicit eidως corruptum esse. Ei videtur Lucam scrip-sisse, Felicem, doctrinam Christianam accuratius volentem cognoscere etc. Sed nescit, quae verba Graece fuerint. Melius Blass: „ανεβαλετο, distulit, ampliavit eos, i. e. pronuntiavit amplius (scil. quaerendum esse), v. Cic. Verr. II, 1, § 74, quod faciebant iudices, si neque ad condemnandum neque ad absolvendum res sibi satis liquere videretur.”

23. διαταξάμενος sine copula cum ABCEP. Addunt τε H vg., item I, addit δε. — τηρεῖσθ. αυτον cum ABCE, 61, cat. vg. copt. syr. P arm. τηρ. τον παυλον cum HLP. υπηρετειν sine additamento cum ABCE, 13, 14, 61, 68, 13, 105, vg. syr. utr. copt. arm. Addunt η προσερχεσθαι HLP cat.

24. F. R. legit: μετα δε ημερας τινας Δρουσιλλα η γυνη του Φηλικος, οισα Ιουδαια, ηρωτα ιδειν τον Παυλον και ακουσαι τον λογον. βουλομενος ουν το ικανον ποιησαι αυτη, μετεπεμψατο τον Παυλον κτλ. — ημερας τινας cum BCHLP. τινας ημερας cum AE, 137, cscr., vg. syr. sch. τη ιδια γυναικι cum BC² cat. (syr. P mg. utvid.), item A addito αυτου. — τη γυναικι αυτου cum *E. Nil nisi τη γυναικι cum C*HLP. χριστον ιησουν (i. e. χν υ, B ὑ pro ἰῷ) cum *BEL, 61. χριστον tantum cum κc et iam. vid. a C vid. HP syr. sch. ar. e.

25. του κριματ. τον μελλοντ. cum AB EHL P. του μελλοντος κριματος cum C. 15, 31, 40, 73, 180, cat. arm. Praeterea non addidimus εσεσθαι cum ABCE. Addunt εσεσθαι HLP.

26. αμα και cum ABCEHLP. αμα δε και cum minusculis, copt. Thphyl. b. υπο τ. παυλον sine additamento cum ABCE, 13, 40, 61, 68, 73, 81, 105, vg. syr. utr. arm. aeth. ro. Addunt οπως λυση αυτον HLP cat. copt. aeth. pp.

27. χαριτα cum *ABC, 13, 25, 61, vg. syr. utr. copt. Item κcEL χαριν. — χαρι-τας cum HP cat. arm. — F. R. (137, syr. P mg.) legit vs. 27b: τον δε Παυ-λον εισεν εν τηρσει δια Δρουσιλλαν.

XXV: 1. τη επαρχιω (*-χιω) cum *A. τη επαρχια (B* χσια) cum κcBCE HLP. — Blass scribit ἐπαρχία, Westcott-Hort ἐπαρχία, Tisch. et Weiss ἐπαρχίω. — καισαρίας cum κE. -ρειας cum ABCHLP.

2. τε cum ABC vg. syr. sch. aeth. δε cum EHL P copt. syr. P arm. οι αρχιε-ρεις cum ABCE. ο αρχιερεως cum HP.

τοῦ Παύλου, καὶ παρεκάλουν αὐτὸν 3 αἰτούμενοι χάριν καὶ αὐτοῦ, ὅπως μετα-
 23, 15 αα. πέμψηται αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλήμ, ἐνέδραν ποιούντες ἀνελεῖν αὐτὸν κατὰ τὴν δδόν.
 4 ὁ μὲν οὖν Φῆτος ἀπεκρίθη τηρεῖσθαι τὸν Παῦλον εἰς Καισαρίαν, ἑαυτὸν δὲ
 24, 23 μέλλειν ἐν τάχει ἐκπορεύεσθαι· 5 οἱ οὖν ἐν ὑμῖν, φησίν, δυνατοὶ συνκαταβάντες,
 εἴ τί ἐστιν ἐν τῷ ἀνδρὶ ἄτοπον, κατηγορεῖτωσαν αὐτοῦ. 6 διατρέψας δὲ ἐν αὐτοῖς
 ἡμέρας οὐ πλείους ὀκτῶ ἢ δέκα, καταβὰς εἰς Καισαρίαν, τῇ ἐπαύριον καθίσας
 17 ἐπὶ τοῦ βήματος ἐκέλευσεν τὸν Παῦλον ἀχθῆναι. 7 παραγενομένου δὲ αὐτοῦ,
 18 περιέστησαν αὐτὸν οἱ ἀπὸ Ἱερουσολύμων καταβεβηκότες Ἰουδαῖοι, πολλὰ καὶ βαρῆα
 24, 5 κ. αἰτιώματα καταφέροντες, ἃ οὐκ ἴσχυον ἀποδείξαι, 8 τοῦ Παύλου ἀπολογουμένον
 24, 12 οὐ οὔτε εἰς τὸν νόμον τῶν Ἰουδαίων οὔτε εἰς τὸ ἱερὸν οὔτε εἰς Καισάρά τι ἤμαρ-
 24, 27 τόν. 9 ὁ Φῆτος δὲ θῆλων τοῖς Ἰουδαίοις χάριν καταθέσθαι, ἀποκριθεὶς τῷ
 Παύλῳ εἶπεν· θέλω εἰς Ἱεροσόλυμα ἀναβᾶς ἐκεῖ περὶ τούτων κριθῆναι ἐπ' ἐμοῦ;
 10 εἶπεν δὲ ὁ Παῦλος· ἐστὼς ἐπὶ τοῦ βήματος Καισαρὸς εἰμι, οἷ μὲ δεῖ κρινέσθαι.
 Ἰουδαίους οὐδὲν ἠδίκηκα, ὡς καὶ σὶ κάλλιον ἐπιγινώσκεις. 11 εἰ μὲν οὖν ἀδικῶ
 καὶ ἄξιον θανάτου πέπραχά τι, οὐ παραιτοῦμαι τὸ ἀποθανεῖν· εἰ δὲ οὐδὲν ἐστίν
 ὧν οἴτοι κατηγοροῦσίν μου, οὐδεὶς με δύναται αὐτοῖς χαρίσασθαι. Καίσαρα ἐπι-
 9, 16 καλοῦμαι. 12 τότε ὁ Φῆτος συνλαλήσας μετὰ τοῦ συμβουλίου ἀπεκρίθη· Καίσαρα
 23, 11 ἐπιπέκλῃσαι, ἐπὶ Καίσαρα πορεύσῃ.
 19, 21

4. εἰς καισαριαν cum **MAE**, item εἰς καισαρειαν cum **BC**, 13, 40, 61, 73. εν καισαρεια cum **HLP**.
5. δυνατοι post εν υμιν (κ ημ.) φησιν cum **κ1BCE**. δυνατοι εν υμ. φησιν cum **HLP** syr.p aeth.utr. συνκαταβαντες cum **AB*CE**. συγκ- cum **B³HLP**. — κ καταβαντες. — ατοπον (sine τουτω) cum **MA BCE** vg. copt. arm. τουτω (sine ατοπον) cum **HLP** aeth.utr. — 31, 42, 57, 66**, 68, 69 τουτω ατοπον. 133 plane omittit.
6. ημερας (κ post πλει.) ου πλειους (B -ουας) οκτω η δεκα cum **MA BC**, e, vg. arm. Item **Egr.** omisso ου. Item omisso οκτω 18, 63, 76, 180, al.⁴scr. Praeterea 137, syr.sch.et p sah.g^b. aeth.utr. confirmant οκτω η δεκα omissis ου πλειους. — ημ. πλειους-η δεκα (omissis ου et οκτω) cum **HLP**.
7. περιεστησαν αυτον (E etc. αυτω) cum **MA BC(E)L**. Omittunt αυτον **HP** copt. αιτωματα cum **MA BCE HLP**. αιτωματα cum minusculis. καταφεροντες idque sine additamento cum **MA BC**, 13, 40, 61, vg. (causas obiiicientes) arm.zoh. φεροντες κατα του παυλου cum **HP** cat. syr.p. Item **L** φεροντ. κατ αυτου.
8. του παυλου απολογουμενον cum **MA BC** vg.cle. syr.p copt. arm. aeth. Item **E** am. fu. demid. tol. του δε παυ. απολ. — απολογουμενον αυτου cum **HP**, item 15, 36, 100, 180, cat. απολ. δε αυτου.
9. θελων τοις ιουδαιοις cum **MA BCE** cat. am. fu. demid. tol. syr.utr. copt. arm. Thphyl.b. τοις ιουδαι. θελων cum **HLP**. κριθηται cum **MA BCE**, 13, 17, 40, 45, 61, 68, 73, 105, es^c, Thphyl.b. κρινεσθαι cum **HLP**.
10. εστως επι τ. βημ. καισαρος ειμι cum **κ*B**, 31 (sed **B** repetit εστως post καισαρος); item copt. sto ante tribunal Caesaris. — επι τ. βη. καισ. εστως ειμι cum **κACEHLP** (**B** vide ante), item vg. ad tribunal Caesaris sto. — ηδικηκα cum **κB** (61 ηδικηκως και συ). ηδικησα cum **ACEHLP**.
11. ουν cum **κ1BCEgr.**, 61. — γαρ cum **HLP** vg. αυτοις cum **MA BEHP**. — **CL**, 15, 18, 36, 73, 105, 180, cat. τουτοις.
12. συνλαλησας cum **κB*CE**, 61. συλλαλ. cum **AB³HLP**.

13 Ἡμερῶν δὲ διαγενομένων τινῶν, Ἀγρίππας ὁ βασιλεὺς καὶ Βερονίκη κατή-
τησαν εἰς Καισαρίαν ἀσπασάμενοι τὸν Φῆστον. 14 ὡς δὲ πλείους ἡμέρας διέτριβον
ἐκεῖ, ὁ Φῆστος τῷ βασιλεῖ ἀνέθετο τὰ κατὰ τὸν Παῦλον λέγων ἄνη τις ἐστίν 24, 27
καταλειμμένος ὑπὸ Φήλικος δέσμιος, 15 περὶ οὗ γενομένου μου εἰς Ἱεροσόλυμα
ἐνεφάνισαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τῶν Ἰουδαίων, αἰτούμενοι κατ' αὐτοῦ
καταδίκην 16 πρὸς οὓς ἀπεκρίθη, διὸ οὐκ ἔστιν ἔθος Ῥωμαίοις χαρίζεσθαι τινα 11
ἄνθρωπον πρὶν ἢ ὁ κατηγορούμενος κατὰ πρόσωπον ἔχῃ τοὺς κατηγοροὺς, τόπον 5
τε ἀπολογίας λάβοι περὶ τοῦ ἐγκλήματος. 17 συνελθόντων οὖν αὐτῶν ἐνθάδε ἀνα-
βολὴν μηδεμίαν ποιησάμενος, τῇ ἐξῆς καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος ἐκέλευσα ἀχθῆναι 6
τὸν ἄνδρα 18 περὶ οὗ σταθέντες οἱ κατήγοροι οὐδεμίαν αἰτίαν ἔφερον ὧν ἐγὼ 7
ὑπενόουν πονηρῶν, 19 ζητήματα δὲ τινα περὶ τῆς ἰδίας δεισιδαιμονίας εἶχον πρὸς 23, 29
αὐτὸν καὶ περὶ τινος Ἰησοῦ τεθνηκότος, ὃν ἔφασκεν ὁ Παῦλος ζῆν. 20 ἀποροῦ- 26, 3
μενος δὲ ἐγὼ τὴν περὶ τούτων ζήτησιν ἔλεγον, εἰ βούλοιο πορεύεσθαι εἰς Ἱερο- 9
σόλυμα κάκει κρίνεσθαι περὶ τούτων. 21 τοῦ δὲ Παύλου ἐπικαλεσαμένου τηρη- 27, 1
θῆναι αὐτὸν εἰς τὴν τοῦ Σεβαστοῦ διάγνωσιν, ἐκέλευσα τηρεῖσθαι αὐτὸν ἕως οἱ
ἀναπέμψω αὐτὸν πρὸς Καίσαρα. 22 Ἀγρίππας δὲ πρὸς τὸν Φῆστον ἔβουλόμην —
καὶ αὐτὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀκοῦσαι. αἴριον, φησὶν, ἀκούσῃ αὐτοῦ. 26

23 Τῇ οὖν ἐπαύριον ἐλθόντος τοῦ Ἀγρίππα καὶ τῆς Βερονίκης μετὰ πολλῆς
φαντασίας, καὶ εἰσελθόντων εἰς τὸ ἀκροατήριον σὺν τε χιλιάρχοις καὶ ἀνδράσι
τοῖς κατ' ἐξοχὴν τῆς πόλεως, καὶ κελεύσαντος τοῦ Φῆστου ἤχθη ὁ Παῦλος.

13. ασπασαμενοι cum **ABEGr.HLP**. ασπασομενοι cum 61 cat. e (*salutandum Festum*) vg. (*ad salutandum Festum*) syr.utr. arm.
15. καταδικην cum **ABC**, item vg. *damnationem*. δικην (e *iudicium*) cum **EHL P**, 16.
16. τινα etiam Ath.¹⁵⁶ Bas.Eth.²⁷⁵ Chr.^{9,420}. τινα cum **C**. ἀνθρωπον sine additamento cum **ABCE**. Addunt εἰς ἀπωλειαν **HLP** cat. syr.sch. et p c.* Chr.^{9,459} Thphyl.utr. τοπον τε cum **ACHLP**. — **BEGr**. τολ. δε. F. R. legit post ἐγκλήματος: ου αν καταφερωσιν αυτον.
17. αυτων cum **AEHL P**. Omittit **B**.
18. εφερον cum **ABCE L**, 13, 40, 61 cat. εφεφερον cum **HP**. εγω υπενουουν cum **ABC**, 13, 31, 61, 180, Thphyl.^b, item vg. υπεν. εγω cum **EHL P** cat. πονηραν cum **AC*** cat. Thphyl.^b, item vg. (am. *malam*, vg.^{cle} fu. demid. tol. *malum*) syr.utr. arm. aeth., item ***C²** πονηρα. **κCBE**, 61, 100, 40lect. πονηρων. Omittunt **HLP** copt. Sic etiam Naber. Cf. V. d. S. Bakhuyzen, p. 234.
20. την περι cum **ABHP**. Item 4, 16, 23, 37, 38 περι την. — Blass εἰς την περι cum **CEL**. τουτων ζητησιν cum **ABCEL**. τουτον ζητ. cum **HP**. ιεροσολυμα cum **ABCEH** cat. vg. Thphyl.^b. ιεροσαλημ cum **LP**.
21. F. R. τοτε ο Πανλος επεκαλεσατο Καισαρα, και ηησατο τηρηθηναι . . . διαγωνωιν. επειδη τε αυτον ουκ εδυναμην κριναι, εκελευσα κτλ. — αναπεμψω cum **ABCE**, 13, 31, 40, 61, 105, 137, cat. πεμψω cum **HLP**.
22. πρ. τον φηστον sine εφη cum **AB**, 13, am. fu. Addunt εφη **CEHL P**, 61. αυριον cum **AB** vg. copt. Praemittunt ο δε **CEHL P**, 61, cat. (ο δε φησιν αυρ.).
23. χιλιαρχοις cum **ABCE**. Praemittunt τοις **HLP**. τοις κατ (C καθ) εξοχην sine ουσι cum **ABC**, 13, 27, 40, 61, 66**, 105. Addunt ουσι **EHL P** cat. syr.p.

24 καὶ φησιν ὁ Φῆσιος· Ἀγρίππα βασιλεῦ καὶ πάντες οἱ συμπαρόντες ἡμῖν ἄνδρες, θεωρεῖτε τοῦτον, περὶ οὗ ἅπαν τὸ πλῆθος τῶν Ἰουδαίων ἐνέτυχέν μοι ἐν τῷ Ἱεροσολύμοις καὶ ἐνθάδε, βοῶντες μὴ δεῖν αὐτὸν ζῆν μηκέτι. 25 ἐγὼ δὲ κατελαβόμεν μὴδὲν ἄξιον αὐτὸν θανάτου πεπραχέναι, αὐτοῦ δὲ τούτου ἐπικαλοσαμένου τὸν Σεβαστὸν ἔκρινα πέμψειν. 26 περὶ οὗ ἀσφαλές τι γράψαι τῷ κυρίῳ οὐκ ἔχω διὸ προήγαγον αὐτὸν ἐφ' ὑμῶν καὶ μάλιστα ἐπὶ σοῦ, βασιλεῦ Ἀγρίππα, ὅπως τῆς ἀνακρίσεως γενομένης σχῶ τί γράψω· 27 ἄλογον γάρ μοι δοκεῖ, πέμποντα δέσμιον μὴ καὶ τὰς κατ' αὐτοῦ αἰτίας σημᾶναι.

XXVI.

1 Ἀγρίππας δὲ πρὸς τὸν Παῦλον ἔφη· ἐπιτρέπεται σοι ὑπὲρ σεαυτοῦ λέγειν. τότε ὁ Παῦλος ἐκτεινάς τὴν χεῖρα ἀπελογεῖτο· 2 περὶ πάντων ὧν ἐγκαλοῦμαι ὑπὸ Ἰουδαίων, βασιλεῦ Ἀγρίππα, ἡγήμαι ἐμᾶντὸν μακάριον ἐπὶ σοῦ μέλλων σήμερον ἀπολογεῖσθαι, 3 μάλιστα γνώστην ὄντα σε πάντων τῶν κατὰ Ἰουδαίους ἐθῶν τε

24. συμπαρόντες cum κ^aAB*CE. συμπαρ. cum B³HLP. αταν cum κ^aABCE. παν cum HLP. ενετυχον cum κ^aCELP. — BII, 25, 40, 105 ενετευχεν. — βοωντες cum κ^aAB, 61, item clamantes am. fu. tol. επιβοωντες cum CEH LP, item vg.^{cle}. demid. acclamantes. — αυτον ζην cum κ^a(B)CE, 13, 31, 40, 61, 69, al.^{4scr.}, cat. vg. arm.; sed B* omittit ζην. — ζην αυτον cum HLP. — F. R. legit post Ιεροσολιμοις: οπως παραδω αυτον εις θανατον. 25 ακατηγορητον δε ουκ ηδυνηθην παραδουναι αυτον, δια τας εντολας ας εχομεν παρα του Σεβαστου. εαν δε τις αυτου καταγορειν θελη, ελεγον ακολουθειν μοι εις Καισαρειαν, ον φυλασσοται. ελθοντες δε εβοησαν αιρεσθαι αυτον. ακουσας δε αμφοτερων, κατελαβομην εν μηδεμι αυτον ενοχον θανατου ειναι. λεγοντος δε μου· θελεις κρινεσθαι μετ αυτων εν Ιεροσολυμοις; Καισαρα ετεκαλεσατο.
25. κατελαβομην cum κ^aABCE, 8, 17, 40, 61, 68, 73, 105, vg. copt. syr. sch. arm. καταλαβομενος cum κ^aHLP cat. syr. P aeth. PP. — αυτον ante θανατου cum ABCE, 13, 40, am. fu. demid. tol. Post θανατου cum κ^aHLP cat. vg.^{cle}. — 61, 73 plane omittunt. αυτον δε cum κ^aABCE, 13, 17, 40, 68, 73, 105, vg. copt. και αυτου δε cum HLP cat. syr. P. πεμπειν sine αυτον cum κ^aABC cat. vg. syr. sch. arm. Addunt αυτον EHLP copt. syr. P.
26. σχω cum κ^aBCHLP. — AE, 61, 137, Thphyl.^b εχω. — τι γραψω cum κ^aABC. γραψαι cum EHLP. — Naber (Mnemosyne, 1881, p. 291) τω Καισαρι pro τω κυριω. — Sed erat apud Romanos ea appellatio (domine) imperatorum temporibus minime inusitata. Friedländer, Sittengeschichte Roms I⁶, 442 ff. Cf. 10 : 4, 16 : 30. — Κυριω, Domino; vocabantur ita imperatores inde a Caligula, cum Augustus Tiberiusque eam appellationem recusavissent (Blass, p. 263).
- XXVI: 1. περι cum κ^aCEH, 5, 7, 13, 27, 29, 36, 61, 73, 80, 105, 137, 180, cscr., cat. arm. υπερ cum BLP, item vg. pro temet ipso (contra e de te ipso). εκτεινας την χειρα ante απελογειτο cum κ^aABCE. Post απελογειτο cum HLP syr. P. — F. R. legit vs 1b: τοτε ο Παυλος θαρρων και εν τω αγιω πνευματι παρακλησιν λαβων, εκτεινας την χειρα ηρξατο απολογεισθαι λεγων.
2. επι σου μελλον σημερ. απολογεισθ. cum κ^aABC; item sed απολογ. σημερ. EHLP vg. syr. P. μελλον απολογεισθ. επι σου σημερον cum minusculis.
3. σε οντα cum κ^a*C, 31**, 40, 73, 105, cat. οντα σε cum κ^aABEHL P. ζητη-

καὶ ζητημάτων· διὸ δεῖμαι μακροθύμως ἀκοῦσαι μου. 4 τὴν μὲν οὖν βίωσίν μου τὴν ἐκ νεότητος τὴν ἀπ' ἀρχῆς γενομένην ἐν τῷ ἔθνει μου ἐν τῇ Ἱερουσαλήμῳ ἴσασι πάντες Ἰουδαῖοι, 5 προγινώσκοντές με ἄνωθεν, ἐὰν θέλωσι μαρτυρεῖν, οἳ κατὰ τὴν ἀκριβεστάτην αἰρεσιν τῆς ἡμετέρας θρησκείας ἔζησα Φαρισαῖος. 6 καὶ νῦν ἐπ' ἐλπίδι τῆς εἰς τοὺς πατέρας ἡμῶν ἀπαγγελίας γενομένης ἐπὶ τοῦ θεοῦ ἔσθηκα κρινόμενος, 7 εἰς ἣν τὸ δωδεκάφυλον ἡμῶν ἐν ἐκτινεῖα νόκια καὶ ἡμέραν λατρεῖον ἐπέλειε καταστήσαι· περὶ ἧς ἐλπίδος ἐγκαλοῦμαι ἐπὶ Ἰουδαίω, βασιλεῦ. 8 τί ἄπιστον κρίνεται παρ' ἡμῖν, εἰ ὁ θεὸς νεκροὺς ἐγείρει; 9 ἐγὼ μὲν οὖν ἔδοξα ἔμμεναι πρὸς τὸ ὄνομα Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου δεῖν πολλὰ ἐναντία πρᾶξαι· 10 ὁ καὶ ἐποίησα ἐν Ἱερουσαλήμῳ, καὶ πολλοὺς τε τῶν ἁγίων ἐγὼ ἐν φυλακαῖς κατέκλεισα, τὴν παρὰ τῶν ἀρχιερέων ἐξουσίαν λαβὼν, ἀναιρουμένων τε αὐτῶν κατήνεγκα ψῆφον. 11 καὶ κατὰ πάσας τὰς συναγωγὰς πολλάκις τιμωρῶν αὐτοὺς ἠνάγκαζον βλασφημεῖν, περισσῶς τε ἐμμανόμενος αὐτοῖς ἐδίδωκον ἔως καὶ εἰς τὰς ἔξω πόλεις. 12 Ἐν ὧς πορευόμενος εἰς τὴν Δαμασκὸν μετ' ἐξουσίας καὶ ἐπιτροπῆς τῆς τῶν ἀρχιερέων, 13 ἡμέρας μέσης κατὰ τὴν ὁδὸν εἶδον, βασιλεῦ, σὺρανόθεν ὑπὲρ τὴν λαμπρότητα τοῦ ἡλίου περιλάμπαν με φῶς καὶ τοὺς σὺν ἐμοὶ πορευομένους· 14 πάντων τε καταπεσόντων ἡμῶν εἰς τὴν γῆν, ἤκουσα φωνὴν λέγουσαν πρὸς με τῇ Ἑβραϊῶν διαλέκτῳ· Σαοὺλ Σαοὺλ, τί με διώκεις; σκληρόν

22, 3
Phil. 3, 5
23, 6
24, 15

κ. 3, 9.
22, 4 s.

9, 3 ss.
22, 6 ss.

ματων sine additamento cum ***BEHLP** vg. (*maxime te sciente*). — **κAC** addunt *επισταμενος*. — *δεομαι* sine σου cum **ABE** cat. vg. syr.p arm. aeth.utr. Addunt σου **CHLP** syr.sch. copt.

4. *την εκ νεοτητος* **AC2(E)LP**. Omittunt *την BC*H, 3***, 31, 56, 95*, 98, cat. *την εκ νεοτητος* interpretamentum, Wassenbergh. Cf. V. d. S. Bakhuizen. Blass scribit: „Ferri possit *εκ νεοτ. απ αρχης*, sed satius videtur cum *την et. απ a. delere* (Gigas), quae explicatio fuerit ad *ανωθεν* (5) adscripta.” — *εν τε* cum **ABEgr.**, 40, 12lect, cat. syr.sch. ar.^e. Omittunt *τε CHLP*, 13, 61, vg. syr.p copt. arm. aeth. *παντες οι* cum **AC2HLP**. Omittunt *οι BC*E*.
5. *θρησκιας* cum **ACE**. *θρησκιας* cum **ABHLP**.
6. *εις τους* cum **ABE**. *προς τους* cum **CHLP**. *ημων* cum **ABCE**, 61, cat. vg. syr.utr. copt. Omittunt **HLP**.
7. *εκτινεια* cum **BL**. *εκτινεια* cum **ACEHP**. *υπο* sine των cum **ABCEHILP** cat. arm.cdd. *υπο των* cum minusculis. *βασιλεν* cum **BCEI**. *βασιλεν αγοιπα* idque ante *υπο ιουδαιων* cum **HLP** syr.p. Item sed post *ιουδαιων* 3, 31. — **A**, 18, 36, cat. plane omittunt. *καταστησαι: B καταστησειν*.
10. *και πολλους τε* cum **ACEI**. *και πολλους* cum **BHLP**. *εν φυλακαις* cum **ABCEIL**. Omittunt *εν HP*.
12. *εν οισ* sine *και* cum **ABCEI**, 13, 40, 61, 105, cat. vg. copt. syr.p arm. aeth. Addunt *και HLP*. *της* cum ***BCHLP**. Omittunt **AEI** (κc puncta impositi sed rursus abstersit). *των αρχιερ.* cum **ABEI**, item vg. syr.sch. copt. arm. *παρα των αρχ.* cum **CHLP** cat. syr.p aeth.
14. *παντ. τε* cum **ABEI** cat. vg. syr.utr. Thphyl.b. *παντ. δε* cum **CHLP** copt. *ημων* cum **ACEHILP**. Omittunt **B**, dscr. *φωνην λεγουσαν προς με* cum **ABCI** cat. vg. syr.utr. copt. aeth.pp, item *E φωνης λεγουσης πρ. με*. Item *Η φωνην λαλουσαν πρ. με*. — *φωνην λαλουσαν προς με και λεγουσαν* cum **LP**. — **F. R.** legit post *εις την γην*: *δια τον φοβον, εγω μονος ηκουσα φωνην κτλ.*

σοι πρὸς κέντρα λακτίζειν. 15 ἐγὼ δὲ εἶπα· τίς εἶ, κύριε; ὁ δὲ κύριος εἶπεν· ἐγὼ εἰμι Ἰησοῦς ὃν σὺ διώκεις. 16 ἀλλὰ ἀνάστηθι καὶ στηθι ἐπὶ τοὺς πόδας σου· εἰς τοῦτο γὰρ ὤφθην σοι, προχειρίσασθαι σε ὑπηρετήν καὶ μάρτυρα ὧν τε εἶδες ὧν τε ὀφθήσομαί σοι, 17 ἔξαιρούμενός σε ἐκ τοῦ λαοῦ καὶ ἐκ τῶν ἐθνῶν, εἰς οἷς ἐγὼ ἀποστέλλω σε, 18 ἀνοίξαι ὀφθαλμοὺς αὐτῶν, τοῦ ἐπιστρέφαι ἀπὸ σκοτόντος εἰς φῶς καὶ τῆς ἐξουσίας τοῦ σατανᾶ ἐπὶ τὸν θεόν, τοῦ λαβεῖν αὐτοὺς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν καὶ κλήρον ἐν τοῖς ἡγιασμένοις πίστει τῇ εἰς ἐμέ. 19 ὄθεν, βασιλεῦ Ἀγρίππα, οὐκ ἐγενόμην ἀπειθής τῇ οὐρανίῳ ὀπτασίᾳ, 20 ἀλλὰ τοῖς ἐν Λαμασκῷ πρῶτόν τε καὶ Ἱεροσολύμοις, εἰς πάσαν τε τὴν χώραν τῆς Ἰουδαίας καὶ τοῖς ἔθνεσιν ἀπήγγελλον μετανοεῖν καὶ ἐπιστρέφειν ἐπὶ τὸν θεόν, ἄξια τῆς μετανοίας ἔργα πράσσοντας. 21 ἔνεκα τούτων μὲ Ἰουδαῖοι συλλαβόμενοι ὄντα ἐν τῷ ἱερῷ ἐπειρῶντο διαχειρίσασθαι. 22 ἐπικουρίας οἶν τυχῶν τῆς ἀπὸ τοῦ θεοῦ ἄχρει τῆς ἡμέρας ταύτης ἔσθηκα μαρτυρούμενος μικρῷ τε καὶ μεγάλῳ, οὐδὲν ἐκτός λέγων ὧν τε οἱ προφῆται ἐλάλησαν μελλόντων γίνεσθαι καὶ Μωσῆς, 23 εἰ παθητός ὁ Χριστός, εἰ πρῶτος ἐξ ἀναστάσεως νεκρῶν φῶς μέλλει καταγγέλλειν τῷ τε λαῷ καὶ τοῖς ἔθνεσιν. 24 ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἀπολογουμένου, ὁ Φίλιππος μεγάλῃ τῇ φωνῇ

21. 27

21. 14

15. εἶπα cum ABCEH. εἶπον cum NILP. ο δε κυριος cum ABCEIL. Omitunt κυριος HP.
16. εἶδες (ACH ιδες, non item ABELP) sine additamento cum AC²EHLIP vg. copt. aeth.pp. — BC*vid., 105, 137, 12lect., syr.utr. arm. Amb.spir.2, 700 Aug.trin.13(8, 940) addunt με. Sic etiam Westcott-Hort et Weiss. Markland (apud Bowyer) legit υποθήσομαι, docebo, pro οφθήσομαι. Cf. V. d. S. Bakhuyzen. Sed lege 22 : 15.
17. καὶ ἐκ τῶν cum ABEG^vI, 13, 25, 40, 61, kscr., iscr., fu. Thphyl.^b. Omitunt ἐκ CHLP cat. e, vg. εἰς οὖς ἐγὼ cum ABCEHILP. εἰς οὖς νῦν cum minusculis. ἀποστέλλω cum ABELP² vg. (mitto) arm., item C, 17 ἐξ-ἀποστέλλω. HIP* ἀποστέλω. — σε post ἀποστ. (εξαιτ.) cum ABCEI cat. vg. arm. Ante ponunt HLP.
18. ἐπιστρέφαι cum ABCEIL cat. Clem.³⁷² Thphyl.^b (e, vg. ut convertantur). — AH ἀποστρέφαι. P ὑποστρέφαι. — τῆς ἐξουσίας cum ABHP. — CEL ἀπο τῆς ἐξου.
20. πρῶτον τε cum AB, 25, 61. Omitunt τε EHLP. καὶ ἱεροσολ. cum ABHLP. καὶ ἐν ἱερ. (Ἐ ἱεροσολημ) cum AE. πασαν sine εἰς cum AB tol. εἰς πασαν cum EHLP. — Blass legit Ἰουδαίους pro τῆς Ἰουδαίας. „In Judaea P. praedicasse dicitur, quod pugnat non modo cum Gal. 1 : 22 sq., sed etiam cum Actorum narratione, nisi putemus Herodis Agrippae tempore id factum esse, Act. 1 : 30, 12 : 25” (Blass). ἀπήγγελλον cum AB²E, 61, cat., item vg. copt. syr.utr. copt. arm. aeth. ἀπαγγέλλων cum HLP.
21. ἰουδαῖοι sine articulo cum AB²L, 13, 31, 61, 105, cat. οἱ ιουδ. cum AB²EHP. οντα cum AB²(οντα με) et CE, 13, 15, 17, 18, 25, cat. vg. (cum essent in templo, ita etiam e). Omitunt ABHLP. — Michelsen (Mnemosyne, 1880, p. 328): Invenitur hic verbum medium συλλαβόμενοι pro συλλαβόντες usurpatum. Veram scripturam Sin. cod. monstrabit, in quo est συλλαβόμενοι, quod mox vidi perperam esse scriptum pro ευλαβόμενοι. Cf. V. d. S. Bakhuyzen, p. 315, 316.
22. ἀπο cum AB²E. παρὰ cum HLP. μαρτυρούμενος cum ABHLP. μαρτυρούμενος cum E.
23. τῷ τε cum ABEG^vH, 13, 40, 61. Omitunt τε LP. Nec exprimunt e, vg.

φησὶν μαιῖνη, Παῦλε· τὰ πολλά σε γράμματα εἰς μανίαν περιτρέπει. 25 ὁ δὲ Παῦλος οὐ μαινομαι, φησὶν, κράτιστε Φῆστε, ἀλλὰ ἀληθείας καὶ σωφροσύνης ἑήματα ἀποφθέγγομαι. 26 ἐπίσταται γὰρ περὶ τούτων ὁ βασιλεὺς, πρὸς ὃν καὶ παρορησιαζόμενος λαλῶ· λανθάνει γὰρ αὐτὸν τούτων οὐ πείθομαι οὐθὲν· οὐ γὰρ ἔστιν ἐν γωνίᾳ πεπραγμένον τοῦτο. 27 πιστεύεις, βασιλεῦ Ἀγρίππα, τοῖς προφηταῖς; οἶδα ὅτι πιστεύεις. 28 ὁ δὲ Ἀγρίππας πρὸς τὸν Παῦλον ἐν ὀλίγῳ με πέποιθας Χριστιανὸν ποιῆσαι. 29 ὁ δὲ Παῦλος εὐξαίμην ἂν τῷ θεῷ καὶ ἐν ὀλίγῳ καὶ ἐν μεγάλῳ οὐ μόνον σὲ ἀλλὰ καὶ πάντας τοὺς ἀκούοντάς μου σήμερον γενέσθαι τοιούτους ὅποιός κἀγὼ εἰμι, παρεκτός τῶν δεσμῶν τούτων. 30 ἀνέστη τε ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ ἡγεμὼν ἦ τε Βερνίκη καὶ οἱ συνακτῆμενοι αὐτοῖς, 31 καὶ ἀναχωρήσαντες ἐλάλουν πρὸς ἀλλήλους λέγοντες ὅτι οὐδὲν θανάτου ἢ δεσμῶν ἄξιον πράσσει ὁ ἄνθρωπος οὗτος. 32 Ἀγρίππας δὲ τῷ Φῆστῳ ἔφη· ἀπολελεύσθαι ἐδύνατο ὁ ἄνθρωπος οὗτος εἰ μὴ ἐπεκέκλητο Καίσαρα.

23, 9, 29
25, 25

24. φησιν cum **ABE**, 4, 13, 15, 17, 18, 40, 61, 68, 180, kscr., cat. Thphyl. utr. εφη cum **HLP**. — F. R. legit *εμανης, Πανλε, εμανης et περιετρομενη*.
25. ο δε πανλος cum **ABE**. ο δε cum **HLP** syr.p Thphyl.a. — F. R. (= f) legit *ηγεμων pro Φηστε*.
26. τι post αυτον addunt plerique, omittunt **B**, vulg. — ου πειθ. ουθεν cum **AB**: item 61 ουθεν πειθομαι. — ου πειθ. ουθεν cum **HLP**. ου πειθομαι cum **CAE**, 13, 32, 40, 42, 57**, 68, 73. εστιν cum **ABE**. — **HLP** omitunt. — F. R. (= f) legit vs. 26^b post *λαλω* nil nisi: *ουθεν γαρ τουτων αυτον λανθανει*.
28. πρ. τον παυλον sine additamento cum **AB**, 13, 17, 40, 61, 68, 73, 105, 137, vg. (excepto tol. qui addit *ait*). Addunt εφη **EHLP**. πειθεις cum **BEHLP**. — *A* πειθη. — ποιησαι cum **AB**, 13, 17, 40, 61, syr.p mg. copt. (*mihī persuades facere me*) (aeth.pp *introire facis*). Cf. etiam Cass.²⁰⁷ *respondit quod eum cum celeritate vellet facere christianum*. — γενεσθαι cum **EHLP** cat. vg. (*suades me christianum fieri*, item e) syr.sch. et ptxt. Cyr.br.²⁷⁹ Chr.3,440 *γενεσθαι*. Hort: Possibly *πειποιθας* should be read for *με πειθεις*. Lachmann et Blass legunt cum *A* πειθη. „Totum igitur ironice dictum est . . . Brevi tempore tibi persuades te Christianum me reddidisse. *εν ολιγω* cum oppositum sit non *εν πολλω*, sed *εν μεγαλω*, *εν* ex usu N. T. vi instrum. accipiendum, = facile — difficile. Nihil sua referre dicit, quanto labore id consequatur.” Blass. — Naber (*Mnemosyne*, 1881 p. 292) coniecit: *εν ολιγω με πειποιθας Χριστιανον ποιησαι*. „Ridens rex, nimia est tua confidentia, inquit, si credis tam cito me vinci posse.”
29. ο δε πανλος sine additamento cum **AB**, 13, 17, 40, 61, 68, 73, 105, 137, vg. syr.p. Addunt επην **HLP**. ενξαμην (*P*, fscr., ηνξ.) cum ***HLP**. ευξαμην cum **CAE**. μεγαλω cum **AB**, 5, 13, 40, 61, 105, kscr., vg. syr. utr. (et p mg. graece) copt. πολλω cum **HLP** cat.
30. ανεστη τε (13 etc. δε) cum **AB**, 36, 61, 68, 73, 103, 142, 180, vg. syr.sch. arm. aeth.pp ar.e. και ταυτα ειποντος αυτου ανεστη cum **HLP** cat. syr.p c*.
31. θανατου η δεσμ. αξιον cum **AB**, 13, 31, 40, 61, 105, kscr., vg. (excepto tol.). — *A*, cscr., cat. copt. αξιον θαν. η δεσμων. — θαν. αξι. η δεσμ. cum **HLP** tol. arm. τι cum **A**, 13, 31, 40, 61, 78, kscr., vg. (*nihil morte aut vinculis dignum quid*). Similiter copt. Omittunt **BHLP**.
32. εδυνατο cum **AB*HLP**. ηδυνατο cum **B**, 31, 57, 95, 104, 105, 137, 180, al.3scr. cat. Thphyl.b. επεκεκλητο cum **BHP**, 61, cat. ειπεκεκλητο cum **AL**.

XXVII.

23. 12 1 Ὡς δὲ ἐκρίθη τοῦ ἀποπλεῖν ἡμᾶς εἰς τὴν Ἰταλίαν, παρεδίδον τὸν τε Παῦλον
καί τινας ἐτέρους δεσμώτας ἑκατοντάρχη ὀνόματι Ἰουλίῳ σπειρῆς Σεβαστῆς.
19. 29 2 ἐπιβάντες δὲ πλοῖον Ἀδραμυττηνῶ μέλλοντι πλεῖν εἰς τοὺς κατὰ τὴν Ἀσίαν τόπους,
20. 4 ἀνήχθημεν, ὄντος σὺν ἡμῖν Ἀριστάρχου Μακεδόνα Θεσσαλονικεῖος· 3 τῇ τε ἐτέρῃ
Col. 4, 10 κατήχθημεν εἰς Σιδῶνα, φιλανθρώπως τε ὁ Ἰούλιος τῷ Παύλῳ χρησάμενος ἐπέ-
τρεψεν πρὸς τοὺς φίλους πορευθέντι ἐπιμελείας τυχεῖν. 4 κάκειθεν ἀναχθέντες
ὑπεπεύσαμεν τὴν Κύπρον διὰ τὸ τοὺς ἀνέμους εἶναι ἐναντίους, 5 τὸ τε πέλαιος
τὸ κατὰ τὴν Κιλικίαν καὶ Παμφυλίαν διαπλεύσαντες, κατήλθαμεν εἰς Μύρρα τῆς
24. 11 Λυκίας. 6 Κάκει εὐρών ὁ ἑκατοντάρχης πλοῖον Ἀλεξανδρεῖον πλεόν εἰς τὴν Ἰτα-
λίαν, ἐνβίβασεν ἡμᾶς εἰς αὐτό. 7 ἐν ἱκαναῖς δὲ ἡμέραις βραδυπλοοῦντες καὶ μόλις
γενόμενοι κατὰ τὴν Κνίδον, μὴ προσεῶντος ἡμᾶς τοῦ ἀνέμου, ὑπεπεύσαμεν τὴν
Κρήτην κατὰ Σαλμώνην, 8 μόλις τε παραλεγόμενοι αὐτὴν ἤλθομεν εἰς τόπον τινὰ
καλούμενον Καλοῦς λιμένας, ᾧ ἐγγὺς ἦν πόλις Λαοσαία. 9 ἱκανοὶ δὲ χρόνον
διαγενομένον καὶ ὄντος ἤδη ἐπισφαλοῦς τοῦ πλοός, διὰ τὸ καὶ τὴν νησιεῖαν ἤδη

- XXVII: 1. παρεδίδον: A, 6, 8, 40, 69, ascr., demid. (tradidit) syr. sch. ar. e Thphyl.^a παρεδίδου, aeth. pp tralitus est. — F. R. οὕτως οὐν ο η γεμου περιπεσθαι αυτον Καισαρ. εκρινεν, και τη επαριον προσκαλεσαμενος εκατονταρχην τινα σπειρης Σεβαστης, ονοματι Ιουλιου, παρεδωκεν αυτω τον Παυλον σὺν τοις λοιποῖς δεσμοῦταις. 2 μελλοντες δε πλεῖν επεβημεν πλοῖω Αδραμυττηνω, επεβη δε σὺν ημῖν Αρισταρχος Μακεδων Θεσσαλονικευσ. 3 κατηχθημεν δε εἰς Σιδῶνα, φιλανθρωπως τε ο εκατονταρχης τῷ Παύλῳ χρησαμενος επετρεψεν πρὸς τοῖς φίλοις τοῖς ερχομενοις πρὸς αυτον επιμελειαν αυτον ποιησασθαι.
2. αδραμυττηνω cum κΒ³HP, 31, 40, 61, cat. — AB*, 16 αδραμυττηνω, 13, 68 αδραμυττινω. — μελλοντι cum κAB, 13, 14*, 15, 18, 40, 60, 68, 69, 137, cat. am. μελλοντες cum HLP vg. (etiam fu. demid. tol.). εἰς τοῖς cum κAB. Omittunt εἰς HLP.
3. τοῖς φίλους cum κABHLP. — Textus receptus omittit τοῖς. — πορευθεντι cum κAB, 5, 7, 13, 15, 36, 61, 68, 105, cat. Thphyl.^b. πορευθεντα cum HLP.
5. F. R. και μετα ταυτα διαπλευσαντες τον Κιλικιον κολπον και το Παμφυλιον πελαγος δι ημερων δεκαπεντε, κατηλθομεν κτλ. — μυρρα cum B (et syr. p mg. gr. μυρρα, item Myrra Hier.³, 102 vallars. Cf. etiam sah. ad 21 : 1). Item μυρα cum LP cat. Euthal.⁴²⁷ (μύραν ex cdd. 2 et μύρραν ex cdd. 40) Chr.⁹, 448 Thphyl. utr. — κA vg. (etiam Cass.²⁰⁸ Beda¹⁵⁴) copt. arm. mg. λυστραν (A λυστρα). Item cdd. ap. Hier. de locis Hebr.³, 765. — 31, Beda¹⁶⁴ ex Gr. (ita igitur E qui periit habuerat) Hier. (l. 1.) σμυρραν.
6. Michelsen (Mnemosyne, 1880, p. 327) μη προσεχειν εωντος ημας τον ανεμουν. Neque prosequi neque prosequi usquam praeterea exstat.
8. πολῖς ην cum κA, 13, 69, ascr. (* πο. εστι). ην πολῖς cum BHLP. λαοσαῖα (κ*, 13 lect. λαοσ-) cum κ*HLP arm.; item Hier.³, 762; item λαοσα cum B, 21, 31, 45, 61, 73, syr. p aeth. pp. — κ^c λαῖσσα. Idem nomen agnoscere videtur Hier.³, 102, ubi ex actis affertur Laissa. αλασσα cum A, 40, 96, item syr. p mg. alasa. — vg. (etiam am. fu. demid.) et „quidam” ap. Hier.³, 762 Thalassa.
9. Bentley (apud Ellis, p. 27) legit τον ετησιαν pro την νησιεῖαν. Citat Plinius, XVIII, 77; Aquilo mollitur aestate meūia mutatque nomen et Etesius vocatur.

παρεληλυθέναι, παρήγει ὁ Παῦλος 10 λέγων αὐτοῖς ἄνδρες, θεωρῶ ὅτι μετὰ ὕβρεως καὶ πολλῆς ζημίας οὐ μόνον τοῦ φορτίου καὶ τοῦ πλοίου, ἀλλὰ καὶ τῶν ψυχῶν ἡμῶν μέλλειν ἔσεσθαι τὸν πλοῦν. 11 ὁ δὲ ἑκατοντάρχης τῷ κυβερνήτῃ καὶ τῷ ναυκλήρῳ μᾶλλον ἐπέειπε ἢ τοῖς ὑπὸ Παύλου λεγομένοις. 12 ἀνευθέτου δὲ τοῦ λιμένος ὑπάρχοντος πρὸς παραχειμασίαν, οἱ πλείονες ἔθεντο βουλὴν ἀναχθῆναι ἐκεῖθεν, εἴ πως δύνανται κατατήσαντες εἰς Φοίνικα παραχειμάσαι, λιμένα τῆς Κρήτης βλέποντα κατὰ λίβα καὶ κατὰ χῶρον. 13 ἐποπνεύσαντος δὲ νότου δόξαντες τῆς προθέσεως κεραιτηκῆναι, ἄρατιες ἄσπον παρελέγοντο τὴν Κρήτην. 14 μετ' οὐ πολὺ δὲ ἔβαλεν κατ' αὐτῆς ἄνεμος τυφονικός ὁ καλούμενος εὐρακύλων· 15 συναρπασθέντος δὲ τοῦ πλοίου καὶ μὴ δυναμένου ἀνοψθαλεῖν τῷ ἀνέμῳ, ἐπιδόντες ἐφερόμεθα. 16 νησίον δὲ τι ὑποδραμόντες καλούμενον Καῦδα, ἰσχύσαμεν μολίς περικρατεῖς γενέσθαι τῆς σκάφης, 17 ἣν ἄρατιες βοηθείαις ἐχρῶντο, ἐποζωννῆτες τὸ πλοῖον φοβούμενοι τὸ μὴ εἰς τὴν Σύρτιν ἐκπῆσθαι, χαλάσαντες τὸ σκεῦος, οὕτως ἐφέροντο. 18 σφοδρῶς δὲ χειμαζομένων ἡμῶν τῇ ἐξῆς ἐκβολὴν ἐποιοῦντο, 19 καὶ τῇ τρίτῃ αὐτόχειρες τὴν σκευὴν τοῦ πλοίου ἔρριψαν· 20 μῆτε δὲ ἡλίου μῆτε ἄστρον ἐπιφαινότων ἐπὶ πλείονας ἡμέρας, χεμιῶνός τε οὐκ ὀλίγον

10. φορτιον cum **ABHLP**, 61, cat. φορτον cum minusculis (2 ap. Scri.) Thphyl.b. — Naber (Mnemosyne, 1881, p. 292): „Non ferenda est orationis scabrities Act. apost. 27 : 10. Fieri potest ut conjunctio οτι expungenda sit, sed malim equidem: θεωρω οτι — μελλετε στελλεσθαι τον πλουν.” Blass: „sine oti erat periculum ne conjungerentur θεωρω μετα κτε. et idem οτι multis interjectis facile e mente elapsum est.”
11. μαλλον επειθετο cum **AB**. επειθ. μαλλ. cum **HLP** syr.utr. υπο πανλον cum **AB**, 61. υπο του παν. cum **HLP** cat. Chr.bis. — F. R. legit vs. 11, 12: ο δε κυβερνητης και ο ναυκληρος εβουλευοντο πλειν, ει πως δυναιντο κατατησαν αι ες Φοινικα, λιμενα της Κρητης, και επειθετο εκεινους μαλλον ο εκατονταρχης η τοις υπο Πανλου λεγομενους.
12. πλειονες cum **AB**, 17, 40, 61, 73, 105. πλειους cum **HLP**. εκειθεν cum **ABL**, 13, 18, 40, 61, 68, 105, 180, cat. vg. copt. syr.sch. arm. κακειθεν cum **HP** syr.P.
14. ευρακυλων cum **AB*** copt.boett., item sah.gries^b. ευρακηλων, copt.wi ευτρακηλων, vg. (etiam Cassiod.²⁰⁸) ευροακυλο, arm. ευρακυλων. — ευροκλυδων cum **HLP**, item **B³**, 40, 133, cat. ευροκλυδων.
15. F. R. legit vs. 15^b: επιδοντες τω πνεοντι και ουστειλαντες τα ιστια, κατα το συμβαινον εφερομεθα. — Risum movet μη δυναμενον. Lege μη δυναμενοι, quo facto excidit conjunctio και, Naber (Mnemosyne, 1878, p. 91). Sic etiam Gigas (Bed.).
16. κλυδα cum **κ***, 13, 40, 61, 66mg, 105, 137, copt. syr.P et syr.P mg.graece ar.ε arm. Similiter κλυδην cum **HLP**, item Bed.⁹⁰ Claude. κλυδα cum **κ^cB** vg. (sed fu. quae vocatur Caudam, tol. Hier.³, 100 Cauden). μολις (40 μογις) post ισχυσαμεν cum **AB**, 13, 31, 40, 61, 12lect., vg. Ante ισχυ. cum **HLP** cat. syr.utr. aeth.pp copt.
17. βοηθειαις: Naber (Mnemosyne, 1878, p. 91) conjecit: ην αρατιες βοειαις (funibus) ισχυρον υποζωννητες et omittit το πλοιον. Cf. V. d. S. Bakhuizen, p. 232 et 315.
18. δε cum **BCHLP**. — A, 25, s, syr.sch. aeth.pp τε.
19. ερριψαν (**κ**, 12lect., **B*** ερειψ., **AB³C** ερριψ.) cum **AB*** et **3C** cat. s, vg. arm. ερριψαμεν cum **HLP** syr.utr. copt. aeth.pp Chr.⁹, 449.

ἐπικειμένον, λοιπὸν περιηρέιτο ἐλπίς πᾶσα τοῦ σώζεσθαι ἡμᾶς. 21 πολλῆς τε αἰτίας ὑπαρχούσης, τότε σταθεῖς ὁ Παῦλος ἐν μέσῳ αὐτῶν εἶπεν· ἔδει μὲν, ὡς ἄνδρες, πειθαρχήσαντάς μοι μὴ ἀνάγεσθαι ἀπὸ τῆς Κρήτης κερδηθῆσαι τε τὴν ὕβριν ταύτην καὶ τὴν ζημίαν. 22 καὶ τὰ νῦν παραινῶ ὑμᾶς εἰδυμῆνι ἀποβολῇ γὰρ ψυχῆς οὐδεμία ἔσται ἐξ ὑμῶν πλην τοῦ πλοίου. 23 παρέστη γὰρ μοι ταύτη τῇ νυκτὶ τοῦ θεοῦ οἱ εἰμί, ᾧ καὶ λατρεύω, ἄγγελος 24 λέγων μὴ φοβοῦ, Παῦλε· Καίσαρι σε δεῖ παραστήναι, καὶ ἰδοὺ κεχάρισται σοι ὁ θεὸς πάντας τοὺς πλέοντας μετὰ σοῦ. 25 διὸ εἰδυμείτε, ἄνδρες· πιστεύω γὰρ τῷ θεῷ, ὅτι οὕτως ἔσται καθ' ὃν τρόπον λελάληταί μοι. 26 εἰς νῆσον δὲ τινα δεῖ ἡμᾶς ἐκπεσεῖν.

27 Ὡς δὲ τέσσαρσεκαίδεκάτῃ νύξ ἐγένετο διαφερομένων ἡμῶν ἐν τῷ Ἄδριά, κατὰ μέσον τῆς νυκτὸς ἵπνεδόνον οἱ ναῦται προσάγειν τινα αὐτοῖς χώραν. 28 καὶ βολύσαντες εἶδον ὄργυιās εἰκοσι, βραχὺ δὲ διαστήσαντες καὶ πάλιν βολύσαντες εἶδον ὄργυιās δεκαπέντε· 29 φοβούμενοί τε μήπου κατὰ τραχεῖς τόπους ἐκπέσωμεν, ἐκ πρύμνης ὄψαντες ἀγκύρας τέσσαρας εὗχοντο ἡμέραν γενέσθαι. 30 τῶν δὲ ναυτῶν ζητούντων φριγεῖν ἐκ τοῦ πλοίου καὶ χαλασάντων τὴν σκάφην εἰς τὴν θάλασσαν προφάσει ὡς ἐκ πρῶρης ἀγκύρας μελλόντων ἐκτελεῖν, 31 εἶπεν ὁ Παῦλος τῷ ἑκατοντάρχη καὶ τοῖς στρατιώταις· ἐὰν μὴ οἱτο μείνωσιν ἐν τῷ πλοίῳ,

20. ἐλπίς πασα cum AB, 13, 31, 40, 61, 105, k^{scr.}, s, vg. πασα ελπ. cum MCHP cat. Chr.⁹, 449, item L πασα η ελπ. — περιηρεῖτο: περιηρητο, Naber, Mnemosyne, 1878, p. 93.
21. πολλῆς τε cum ABC. πολλ. δε cum HLP cat. copt. syr.^p Chr.⁹, 449. Pro αἰτίας coniecit Straatman, Paulus, bl. 325, ἀθυμίας, V. d. S. Bakhuyzen δειλιάς. Naber scribit (Mnemosyne, 1881, p. 292, 293): „Nunc crediderim hoc voluisse Lucam, summam omnium fuisse diffidentiam potuitque hoc ita enunciare: πολλῆς δε αἰστίας ὑπαρχούσης.”
22. ταυτη (κ* τηδε) τη νυκτι cum ABC^{HL} cat. s, vg. arm. τη νυκτ. ταυτ. cum minuscullis. εμι εγω cum AC², 40, 68, 12^{lect.}, vg. arm. copt. (cuius ego sum ipse). Omittunt εγω BC*HLP, 31, 61, s. αγγελος post λατρευω cum ABC, 31, 40, 68, 105, 137, 180, cat. Ante του θεου cum HLP, s, vg.
27. εγενετο cum BC^{HL} cat. Chr.⁹, 450. επεγενετο cum A, 61, 68, vg. (super-venit). προσαγειν cum AC^{HL} (40 προσαγειν) cat. Chr.⁹, 450 Thphyl.^a. — κ* προαγειν, 25, al.^{2scr.} Thphyl.^b προαγειν. — B* προσαχειν, B³ προσανεχειν, 137, c^{scr.} προσεγγιζειν. Holwerda coniecit προανεχειν, se tollere. Cf. V. d. S. Bakhuyzen.
29. τε cum AB^{HL}. — κC, 13, 61, 12^{lect.}, c^{scr.}, vg. copt. syr.^p Thphyl.^a δε. — μηπον cum ABC, 13, 25, 40, 61, 73, 105, c^{scr.}, Thphyl.^a (sed που in κ suppl. sive ipse* sive^a). μηπω cum A. μηπως cum HLP. — κατα cum ABC, 13, 25, 40, 61, 68, 105, c^{scr.}, Thphyl.^a. εις cum HLP. — εκπεσωμεν (κ εμπ.) cum ABC^{HL} cat. vg. syr.^{utr.} copt. ar.^e εκπεσωσιν cum 61, sah. arm. aeth.^{pp} ευχοντο cum B*CH, 1, 3, 13^{lect.}, cat. ηυχοντο cum AB³LP. — F. R. legit post γενεσθαι: του ειδεναι ει σωθηναι δυναμεθα (cum g).
30. προρης cum κ* et cA, 13, d^{scr.} προρας cum BCHLP cat. ακυρας ante μελλοντων cum ABC, 13, 31, 40, 61, 12^{lect.}, cat. Post μελλ. cum M^{HL} am. demid. tol. — F. R. legit cum g ευκαιριαν ζητουντων post θαλασσαν et του ασφαλεστερον το πλοιον εσταναι cum g post εκτεινειν.
31. μεινωσιν εν τω πλοιω cum ABC^{HL}. — κ*, 38, 113, 137, 12^{lect.}, c^{scr.}, h^{scr.}, vg. syr.^{utr.} Thphyl.^a εν τω πλοι. μεινωσιν.

ἡμεῖς σωθῆναι οὐ δύνασθε. 32 τότε ἀπέκοψαν οἱ στρατιῶται τὰ σχοινία τῆς σκάφης καὶ εἴσαν αὐτὴν ἐκπεσεῖν. 33 Ἄχρι δὲ οὐ ἡμέρα ἤμελλον γίνεσθαι, παρεκάλεε δὲ Παῦλος ἅπαντας μεταλαβεῖν τροφῆς λέγων τεσοραεσαυδεκατὴν σήμερον ἡμέραν προσδοκῶντες ἄσπιτα διατελεῖτε, μηδὲν προσλαμβάνομεν. 34 διὸ παρακαλῶ ἡμᾶς μεταλαβεῖν τροφῆς· τοῦτο γὰρ πρὸς τῆς ὑμετέρας σωτηρίας ὑπάρχει· οὐδενὸς γὰρ ὑμῶν θριξὶ ἀπὸ τῆς κεφαλῆς ἀπολείται. 35 εἰπας δὲ ταῦτα καὶ λαβῶν ἄρτον εὐχαρίστησεν τῷ θεῷ ἐνώπιον πάντων καὶ κλάσας ἤρξατο ἐσθίειν. 36 εὐθυμοὶ δὲ γενόμενοι πάντες καὶ αὐτοὶ προσελάβοντο τροφῆς. 37 ἡμεθα δὲ αἱ πᾶσαι ψυχαὶ ἐν τῷ πλοίῳ διακοσμία ἐβδομήκοντα εἴξ. 38 κορσεσθέντες δὲ τροφῆς ἐκούφιζον τὸ

32. ἀπεκοψαν ante οι στρατιωτ. cum κABC vg. syr.^{utr.} Thphyl.^a. Post οι στρατ. cum HLP sah. copt. arm.
33. ἐμελλον cum κAI . ημελλ. cum $BCLP$, 13, 61, cat. — Markland (apud Bowyer) τὴν σήμερον ἡμεραν. Cf. 20 : 26 et Rom. 11 : 8. ἡμερα (Chr.³, 450 Thphyl.^b -ραν) ante ἐμελλ. (ημελλ.) cum κABC , 13, 40, 61, cat. vg. Post εμ. (ημ.) cum $HL P$ syr.^{utr.} arm. μηθεν cum κAB (κ^c δ pro θ substituerat, sed restituit θ). μηθεν cum $CHLP$. προσλαβομενοι cum $\kappa BCHLP$ ² (P^* προσλαμβομενοι). — προσλαμβομενοι cum A , 40, 12^{lect}.
34. μεταλαβειν cum κABC cat. προσλαβειν cum HLP . υμετερας cum κBCH , 61, cat. vg. syr.^{sch.} sah. copt. arm. aeth.^{pp} Chr. Thphyl.^a. — ALL ημετερας. — ουδενος cum $\kappa BCHLP$ cat. Chr. ουθενος cum A . απο της cum ABC , 13, 25, 36, 40, 61, 81, 137, 180, cat. εκ της cum κHLP . απολείται cum κABC cat. vg. syr.^{sch.} copt. arm. aeth.^{pp} ar.^e Thphyl.^b. πρεσεται cum HLP sah. syr.^p. — F. R. legit ελιζω γαρ εν τω θεω μου, οτι post υπαρχει.
35. ειπας cum κABC , 24. ειπων cum HLP , 61, cat. Bas.Eth.²⁷⁶. — F. R. legit επιδιους και ημιν post εσθιειν.
37. ημεθα cum κAB , 40, 61. ημεν cum $CHLP$ cat. εν τω πλοιω post ψυχα cum κABC , 13, 31, 40, 61, 68, 105, 137, κ^scr , cat. vg. copt. arm. Ante αι πασαι ψυχα cum HLP syr.^{utr.} διακοσμια εβδομ. εξ cum κHLP vg. syr.^{utr.} arm. copt. aeth.^{pp}. — B , sah. ως εβδομ. εξ. Lectio B ως pro διακοσμια id vitii habet, quod in numero exacto ως non aptum est, et ΩC ex $ΠΛΟΙΩC$ (\bar{C} = 200) commode explicatur. A διακοσμια εβδ. πεντε.
38. Omnia jamdudum (vide vss. 18, 19) fecerant quae potuerant ut navis levaretur nec quisquam operam suam recusarat, αυτοχιριες την σκευην ερριραν. Armamenta autem navis non dici solent η σκευη, sed τα σκευη idque fortasse reponendum est. Jamdudum ejecerant frumentum, quod in Italian advehendum fuerat, sed, uti aequum est, pepercerant τοις εφοδιοις, medicibus quidem sed ad vitam sustentandam necessariis. Itaque vs. 36 προσλαμβάνονται τροφης mortales septuaginta sex, qui ea navi vehebantur. Κορσεσθεντες δε τροφης εκουφιζον το πλοιον, εκβαλλομενοι τον αυτον εις την θαλασσαν (vs. 38). Nimia ea fuit imprudentia ejicere quem solum habebant comaeatum, nam, quum tenebrae omnia obtinerent, terram suis oculis nondum prospexerant et fieri etiam poterat ut in desertum littus objicerentur. Deinde si in mare eiecissent illud omne unde victus sibi suppeteret, quantillum id erat ut navis levaretur? Verum, ut conjicio, εκουφιζον το πλοιον, non εκβαλλομενοι τον ΣΙΤΟΝ, sed τον ΙΣΤΟΝ. Hoc extremum consilium perditis rebus supererat. Simul cum malo majore, nam τον μεγαν ιστον simpliciter ιστον appellant, perierat magnum velum, quod aliquot

πλοῖον, ἐκβαλλόμενοι τὸν οἶτον εἰς τὴν θάλασσαν. 39 Ὅτε δὲ ἡμέρα ἐγένετο, τὴν γῆν οὐκ ἐπεγίνωσκον, κόλπον δὲ τινα κατενόουν ἔχοντα αἰγιαλόν, εἰς ὃν ἐβουλεύοντο, εἰ δύναντο, ἐξῶσαι τὸ πλοῖον. 40 καὶ τὰς ἀγκύρας περιελόντες εἰς τὴν θάλασσαν, ἅμα ἀνέντες τὰς ζευκτηρίας τῶν πηδαλίων, καὶ ἐπάραντες τὸν ἀρτέμωνα τῇ πνεύσῃ κατεῖχον εἰς τὸν αἰγιαλόν. 41 περιπεσόντες δὲ εἰς τόπον διθάλασσον ἐπέκειλαν τὴν ναῦν, καὶ ἡ μὲν προῖρα ἐρείσασα ἔμεινεν ἀσάλευτος, ἡ δὲ πρόμυρα ἐλύετο ὑπὸ τῆς βίας τῶν κυμάτων. 42 τῶν δὲ στρατιωτῶν βουλὴ ἐγένετο ἵνα τοὺς δεσμώτας ἀποκτείνωσιν, μὴ τις ἐκκολυμβήσας διαφύγῃ· 43 ὁ δὲ ἑκατοντάρχης βουλόμενος διασῶσαι τὸν Παῦλον ἐκώλυσεν αὐτοῖς τοῦ βουλήματος, ἐκέλευσέν τε τοὺς δυναμένους κολυμβᾶν ἀπορίφοντας πρώτους ἐπὶ τὴν γῆν ἐξίεναι, 44 καὶ τοὺς λοιποὺς οἷς μὲν ἐπὶ σανίσιν, οἷς δὲ ἐπὶ τιῶν τῶν ἀπὸ τοῦ πλοίου. καὶ οὕτως ἐγένετο πάντας διασωθῆναι ἐπὶ τὴν γῆν.

XXVIII.

27. 26. 39 1 Καὶ διασωθέντες τότε ἐπέγνωμεν, ὅτι Μελίτη ἡ νῆσος καλεῖται. 2 οἱ δὲ βάρβαροι παρεῖχαν οὐ τὴν τυχοῦσαν φιλανθρωπίαν ἡμῖν ἄγαντες γὰρ πυρὰν

diebus ante cum reliquis armamentis fortasse jam ejectum fuerat, unde per tot dies incerti et consilii inopes διαφεροῦτο εν τῷ Ἀδρια, ut est vs. 27. Sed supererat ο ακατεῖος ἰστος, malus minor, cui parvum velum adaptari potuit. Hinc, ut est vs. 40, ἐπαραντες τον αρτεμωνα τη πνευση κατειχον εις τον αιγιαλον. Nunc demum intelligimus, cui exciso et abjecto majore malo, του αρτεμωνος mentio fiat (Naber, Mnemosyne, 1881, p. 293, 294).

39. F. R. (= g) legit οι ναυται την γην ουκ εγνωσκον. — ἐβουλεύοντο cum κBC cat. vg. (cogitabant) syr.utr. copt. arm. — A, 40, 61, 95, 8pe, aeth.pp ἐβουλότο. — ἐβουλεύσαντο cum $HL P$. δυναντο cum κAB , 13, 31*, 61, vg. (si possent) syr.p Thphyl.utr. δυνατον cum $CHLP$ cat. arm. — ἐξῶσαι (vg. ejicere). Cf. Blass, propellere, Thuc. 2, 90, 5. Westcott-Hort legunt cum B^*C εκωσαι, item salvare, copt. arm.

40. αρτεμωνα cum $\kappa ABCH$, 3, 4, 31**, 42, 95, 96**, 98**, 99, 105, 177, al.7scr. cat. αρτεμωνα cum LP . — Naber (Mnemosyne, 1881, p. 294) conjecit τη επιουση pro τη πνευση.

41. ἐπέκειλαν cum κAB^*C , 13, 40, 61, 73. ἐπωκειλαν cum B^3LP cat., item H, 8pe εποκιλαν. — F. R. (= s) legit την ναυν εις ορθην. — ἐμεινεν cum $\kappa B GLP$. ἐμενεν cum AH , 38, 113, 98, cscr., hscr., cat., item manebat vg. (etiam κC , κ^* , 25, kscr. απο) της βιας sine additamento cum κ^*AB . Addunt των κυματων $\kappa C H L P$ cat. syr.utr. copt. aeth.pp; item vg. a vi maris. — Naber (Mnemosyne, 1881, p. 294) conjecit εσαλευετο pro ελυετο. „Sic demum oritur in duplici sententia justa membrorum oppositio.”

42. διαφνγη cum $\kappa ABCHL$ (-γει) P, 61, cat. διαφνγοι cum 31, kscr.

43. εκατονταρχης cum κABC . -αρχος cum $HL P$. αποριφοντας cum κC . απορριψ. cum $ABCHLP$. — κ , 137, cscr. επι της γης.

XXVIII: 1. ἐπέγνωμεν cum κABC^* , 13, 61, 68, 137, 8pe, cscr.*, vg. syr.utr. copt. arm. aeth.pp ar.e. ἐπεγνωσαν cum $C^{3mg}HL P$ cat. μελιτη cum κAB^3 (et iam.2 utvid.) CHL (P μελητη) syr.sch.et p txt.; item vg.cle. tol. Melita. B^* , 12lect., syr.p mg. graece arm. μελιτηνη.

2. οι τε cum ABC syr.utr. aeth.pp. οι δε cum κHLP cat. vg. copt. arm. παρ-

προσελάβοντο πάντας ἡμᾶς διὰ τὸν ἕτερον τὸν ἐφροσιῶτα καὶ διὰ τὸ ψῆχος. 3 συστρέψαντος δὲ τοῦ Παύλου φρυγᾶνων τι πλῆθος καὶ ἐπιθέντος ἐπὶ τὴν πυρᾶν, ἔχιδνα ἀπὸ τῆς θέρμης ἐξελθοῦσα καθήρπεν τῆς χειρὸς αὐτοῦ. 4 ὡς δὲ εἶδον οἱ βάρβαροι κρεμάμενον τὸ θηρίον ἐκ τῆς χειρὸς αὐτοῦ, πρὸς ἀλλήλους ἔλεγον πάντως φρονεῖς ἔστιν ὁ ἄνθρωπος οὗτος, ὃν διασωθέντα ἐκ τῆς θαλάσσης ἡ Δίκη ζῆν οὐκ εἶασεν. 5 ὁ μὲν οὖν ἀποτινάξας τὸ θηρίον εἰς τὸ πῦρ, ἔπαθεν οὐδὲν κακόν· 6 οἱ δὲ προσεδόκων αὐτὸν μέλλειν ἰμπίρασθαι ἢ καταπίπτειν ἄφνω νεκρόν. ἐπὶ πολὺ δὲ αὐτῶν προσδοκῶντων καὶ θεωρούντων μηδὲν ἄτοπον εἰς αὐτὸν γινόμενον, μεταβαλόμενοι ἔλεγον αὐτὸν εἶναι θεόν. 7 Ἐν δὲ τοῖς περὶ τὸν τόπον ἔκεινον ἰπῆρχεν χωρία τῷ πρώτῳ τῆς νήσου ὀνόματι Ποπίλιω, ὃς ἀναδεξάμενος ἡμᾶς τρεῖς ἡμέρας φιλοφρονῶς ἐξένισεν. 8 ἐγένετο δὲ τὸν πατέρα τοῦ Ποπίλιου πυρετοῖς καὶ δυσεντερίῳ συνεχόμενον κατακτεῖσθαι, πρὸς ὃν ὁ Παῦλος εἰσελθὼν καὶ προσευξάμενος, ἐπιθείς τὰς χεῖρας αὐτοῦ, ἰάσατο αὐτόν. 9 τοῦτον δὲ γενομένον καὶ οἱ λοιποὶ οἱ ἐν τῇ νήσῳ ἔχοντες ἀσθενείας προσήρχοντο καὶ ἐθεραπεύοντο, 10 οἱ καὶ πολλαῖς τιμαῖς ἐτίμησαν ἡμᾶς καὶ ἀναγομένοις ἐπέθεντο τὰ πρὸς τὰς χρείας.

11 Μετὰ δὲ τρεῖς μῆνας ἀνήχθημεν ἐν πλοίῳ παρακεχειμακῶτι ἐν τῇ νήσῳ,

- εἶχαν cum **AB**. παρεῖχον cum **CHLP**, 13, 61. ἀγαντες cum **ABC**, 13, 40, 61, 68, 105, cscr. αναγαντες cum **HLP** cat. προσελαβοντο cum **ACBCHLP**. — **κ***, 137, cscr. προσαναλαμβάνον. Habet vg. (etiam am. fu. demid. tol.) *refesciebant, ad quod Bed. retr. 155*: „in Graeco scriptum est *recipiebant nos omnes*“. — Nec satis fecerunt, ut mortales septuaginta sex refocillarentur, nisi plures ignes accenderint: ἀγαντες γὰρ πυρα, Naber (Mnemosyne, 1881, p. 295).
3. τι cum **κ** (adscriptis ipse*) **ABC**, 13, 25, 40, 61 (τε, ex incuria), 81, 103, 105, vg. Thphyl. b. Omittunt **HLP** cat. am. syr. utr. arm. απο cum **ABCHLP**, 61, cat. Thphyl. b. item vg. a calore. εκ cum minusculis. — ἐξελθοῦσα cum **ABC**, 61. διεξελθοῦσα cum **HLP**. καθήρπεν cum **ABHLP**. καθήρπεν cum **C**, 15, 18, 40, 137.
4. εἶδον (**AC** ἰδον) cum **ACHLP**. εἶδαν cum **B**. πρὸς ἀλλήλ. ἔλεγον cum **ABC**, 13, 31, 40, 68, 105, 137, 12lect., cscr., cat. vg. syr. p Thphyl. utr. ελεγ. πρ. ἀλλήλ. cum **HLP** copt. arm.
5. ἀποτινάξας cum **BP**, 31, ascr., mu. Thphyl. a. ἀποτινάξαμενος cum **AHL** cat.
6. ἐμπίρασθαι cum **κ***, 27, 29, 40, 66**, 98mg., 105 (primi³ ἐμπίμπρ.). — Ἀπίρασθαι. **κ²BHLP** ἰμπίρασθαι (intumescere). — μεταβαλλόμενοι cum **HL**, item convertentes *re* vg. μεταβαλομενοι cum **ABP**, 29, 35, 40, 45, 61, 104, al.^{2scr.} αυτον ειναι θεον cum **κ²B**, 61, 68, vg. (eum esse deum) Thphyl. b. ειναι αυτον θεον, 13 αυτον θεον ειναι. — θεον αυτον ειναι cum **HLP**.
8. δυσεντεριω cum **ABHLP**, 3, 21, 28, 31, 33, 101*, 106. δυσεντερια cum 61 cat.
9. δε cum **ABI**. ουν cum **HLP** cat. Thphyl. utr. εν τη νησω ante εχοντες cum **ABI**, 13, 31, 40, 61, 105, 8pe, kscr., vg. copt. Post εχοντ. ασθενειας ponunt **HLP** cat. syr. p.
10. πρ. τας χρειας cum **ABI**, 13, 40, 103, 105, 137. item syr. p quae ad usus. πρ. την χρειαν cum **HLP**, 61.
11. Blass legit: ω ην παρασημον Λισκουρων. „Non potest ferri lectio codd. gr. παρασημω Λισκουροις, cum neque pro subst. ibi παρασημω accipi potest, neque adj. παρασημος hanc significationem habeat, ut taceam de constr.

Ἀλεξανδρίῳ, παρασήμῳ Διοσκούροις. 12 καὶ καταχθέντες εἰς Συρακοῦσας, ἐπεμείναμεν ἡμέρας τρεῖς, 13 ὅθεν περιελθόντες κατηντήσαμεν εἰς Ῥήγιον. καὶ μετὰ μίαν ἡμέραν ἐπιγενομένου νότου δευτεραῖοι ἤλθομεν εἰς Ποτιόλους, 14 οὐ εὐρόντες ἀδελφοὺς παρεκλήθημεν παρ' αὐτοῖς ἐπιμεῖναι ἡμέρας ἐπτά· καὶ οὕτως εἰς τὴν Ῥώμην ἤλθαμεν. 15 κἀκεῖθεν οἱ ἀδελφοὶ ἀκούσαντες τὰ περὶ ἡμῶν ἤλθαν εἰς ἀπάντησιν ἡμῖν ἄχρι Ἀπλίου φόρου καὶ Τριῶν ταβερνῶν, οἷς ἰδὼν ὁ Παῦλος εὐχαριστήσας τῷ θεῷ ἔλαβε θάρσος.

16 Ὅτε δὲ εἰσηλθόμεν εἰς τὴν Ῥώμην, ἐπετράπη τῷ Παύλῳ μένειν καθ' ἑαυτὸν οὖν τῷ φυλάσσουντι αὐτὸν στρατιωτῇ. 17 ἐγένετο δὲ μετὰ ἡμέρας τρεῖς συγκαλέσασθαι αὐτὸν τοὺς ὄντας τῶν Ἰουδαίων πρῶτους· συνελθόντων δὲ αὐτῶν ἔλεγεν πρὸς αὐτούς· ἐγὼ, ἄνδρες ἀδελφοί, οὐδὲν ἔναντίον ποιήσας τῷ λαῷ ἢ τοῖς ἔδσοι τοῖς πατρίοις, δέσμιος ἐξ Ἱεροσολύμων παρεδόσθη εἰς τὰς χεῖρας τῶν Ῥωμαίων, 18 οὔτινες ἀνακρίναντές με ἐβούλοντο ἀπολῶσαι διὰ τὸ μηδεμίαν αἰτίαν θανάτου ἰπάρχειν ἐν ἐμοί· 19 ἀντιλεγόντων δὲ τῶν Ἰουδαίων ἠναγκάσθη ἐπικαλέσασθαι Καίσαρα, οὐχ ὡς τοῦ ἔθνους μου ἔχων τι κατηγορεῖν. 20 διὰ ταύτην οὖν τὴν αἰτίαν παρεκάλεσα ὑμᾶς ἰδεῖν καὶ προσλαῆσαι· εἶνεκεν γὰρ τῆς ἐλπίδος τοῦ Ἰσραὴλ

παρασημος τι, insignis aliquid re. Itaque versiones secutus sum. Etiam παρασημον Διοσκουροι scriptum fuisse potest" (Blass).

12. ημερας τρεις cum **ABHLP**. ημεραις τριων cum **B** (vg. triduo).

13. F. R. (= g) legit: και εκειθεν αραντες κατηνησαμεν.

14. παρ αυτοις cum **ABI** cat. Thphyl.^b. επ αυτοις cum **HLP**. -- επιμεναι: Blass επιμειναντες cum **H**, 137, c Scriv. syr.^p Theophyl. -- εις (*H* omittit) την ρωμην cum **BHLLP** cat. Chr. Thphyl.^a. Omittunt την **AI** Thphyl.^b. Posuimus ante ηλθ. cum **BHLLP** cat. syr.^p arm. Post ηλθ. ponunt **AI** vg. syr.^{sch}. copt. ηλθαμεν cum **AB**. ηλθομεν cum **HIP**.

15. ηλθαν cum **ABI**. ηλθον cum **A**, 17, 25, 40, 61, 12^{lect.}, 8pe. εξηλθον cum **HLP** cat. αχρι cum **AB**, 13, 61. αχρισ cum **HLLP** cat. Chr. ελαβε cum ***ABI**. ελαβεν cum ***HIP**.

16. εισηλθομεν (-αμεν cum **A**, **AB** -ομεν, *I* non liquet) cum **(A)BI**. ηλθομεν cum **LP** cat. vg. (etiam am. fu. demid. tol.) syr.^p Chr.^{9,442} sic. Item *H* ηλθον. -- εις την ρωμην cum ***I**. Omittunt την ***ABHII**. επετραπη τω παυλω cum **ABI**, 13 (e spatio), 40, 61, 12^{lect.}, vg. syr.^{sch}. syr.^p txt. copt. arm. ar.^e. ο εκατονηταρχος παρεδωκε τους δεσμιους τω στρατοπεδαρχη (**HLP** al.²⁵ -ρχω), τω δε παυλω επετραπη cum **HLP** cat. Thphyl.^{utr.}, item syr.^p c* ο εκατ. παρεδ. τους δεσμ. τω στρατ. addunt ante επιτρ. τω παυλ. -- καθ εαυτον (*B* αυτον): syr.^p seorsum praemissis cum* extra castra. Item 137, demid. addunt εξω της παρεμβολης, foras extra castra.

17. αυτον cum **ABI**, 13, cat. vg. copt. syr.^p arm. τον παυλον cum **HLP** syr.^{sch}. aeth. pp. -- εγω ante ανδρ. αδελφοι cum **ABI** vg. copt. syr.^p arm. Post ανδρ. αδελφ. cum **HLP** cat. syr.^{sch}. Chr.^{9,448} sic Thphyl.^a.

18. εβουλοντο cum **AB** cat. Chr.^{9,448} sic. -- **HLP**, 31, 95, 137 ηβουλοντο. Praeterea ***I** (c delet) 177 addunt με, similiterque vg.

19. F. R. legit post των Ιουδαιων: και επικραζοτων· Αιρε τον εχθρον ημων, ηναγκασθη κτλ. et post κατηγορειν: αλλ ινα λυτρωσωμαι την ψυχην μου εκ θανατου. -- κατηγορειν cum **AB**, 13, 25, 40, 61, 68, 105, 12^{lect.}. κατηγορησαι cum **HLP** cat. Chr.^{9,448} sic.

20. εινεκεν cum ***A**. ενεκεν cum ***BHLLP**.

τὴν ἄλλοις ταύτην περικείμεαι. 21 οἱ δὲ πρὸς αὐτὸν εἶπαν ἡμεῖς οὐτε γράμματα περὶ σοῦ ἐδεξάμεθα ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας, οὐτε παραγενόμενός τις τῶν ἀδελφῶν ἀπήγγειλεν ἢ ἐλάλησέν τι περὶ σοῦ πονηρόν. 22 ἀξιοῦμεν δὲ παρὰ σοῦ ἀκοῦσαι ἢ φρονεῖς περὶ μὲν γὰρ τῆς αἰρέσεως ταύτης γνωστὸν ἡμῖν ἐστίν, ὅτι πανταχοῦ ἀντιλέγεται. 23 ταξάμενοι δὲ αὐτῷ ἡμέραν, ἤλθον πρὸς αὐτὸν εἰς τὴν ξενίαν πλείονες, οἳς ἐξετίθετο διαμαρτιζόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. πείθων τε αὐτοὺς περὶ τοῦ Ἰησοῦ ἀπὸ τε τοῦ νόμου Μωσέως καὶ τῶν προφητῶν, ἀπὸ προῶ ἐως ἐσπέρας. 24 καὶ οἱ μὲν ἐπειθόντο τοῖς λεγομένοις, οἱ δὲ ἠπίστον· 25 ἀσύμφωνοι δὲ ὄντες πρὸς ἀλλήλους ἀπεκρίνοντο εἰπόντος τοῦ Παύλου ὅμημα ἓν, ὅτι καλῶς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐλάλησεν διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου πρὸς τοὺς πατέρας ὑμῶν 26 λέγων πορεύθητι πρὸς τὸν λαὸν τοῦτον καὶ εἰπόν· ἀκοῆ ἀκούσετε καὶ οὐ μὴ συνῆτε, καὶ βλέποντες βλέπετε καὶ οὐ μὴ ἴδητε· 27 ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδιά τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ τοῖς ὤσιν βαρέως ἤκουσαν, καὶ τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτῶν ἐκάμυσαν· μήποτε ἴδωσιν τοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ τοῖς ὤσιν ἀκούσωσιν καὶ τῇ καρδίᾳ συνῶσιν καὶ ἐπιστρέψωσιν, καὶ ἰάσωμαι αὐτούς. 28 γνωστὸν οὖν ἔστω ὑμῖν, ὅτι τοῖς ἔθνεσιν ἀπεστάλη τούτο τὸ σωτήριον τοῦ θεοῦ· αὐτοὶ καὶ ἀκούσονται.

26, 6, 7
Jcs. 6, 9.
Mt. 13, 14.
Lc. 12, 10
13, 46

30 Ἐμένειν δὲ διετίαν ὄλην ἐν ἰδίῳ μισθώματι, καὶ ἀπεδέχτο πάντα τοὺς

21. *περι* (κ *κατα*) *σου* ante *εδεξαμεθα* cum *κΒΗΛ*, 31, 61, cat. syr. utr. Post *εδεξαμ.* cum *ΑΡvid*, 13, 103, 105, vg. aeth. pp (copt. post *ιονδαιας*) Thphyl. b. *πονηρον* interpolatum, Naber. Cf. V. d. S. Bakhuzen.
22. *ακουσαι* (13 *omittit*) post *παρα σου* cum *ΑΒ(Η)Ρ* vg. — *κL* ante *παρ. σου* ponunt. *ημιν εστιν* cum *κΑΒ*, 13, *κscr*, cat. Ps.-Ath. 2, 362 Thphyl. b. *εστιν ημιν* cum *ΗΛΡ*, s, vg. — F. R. legit *er oλη τη οικουμενη* post *αντιλεγεται*.
23. *ηλθον* (*Α -αν*) cum *κΑΒ* cat. *ηκουσ* cum *ΗΛΡ*. *περι του ιω* cum *κΑΒΗ* cat. s, vg. copt. syr. utr. arm. Praemittunt *τα L*, 31.
25. *τε* cum *κ*Α*, 18, 36, 40, cat. vg. syr. sch. *δε* cum *κ*ΑΒΗΛΡ* syr. p copt. *υμων* cum *κΑΒ* vg. cod. syr. sch. (syr. p *omittit*). *ημων* cum *ΗΛΡ* cat. s, vg. copt. arm. aeth. pp.
26. *λεγων* cum *κΒΛΡ*. *λεγον* cum *ΑΗ* cat. Bas. 1, 518. — *ειπον* cum *κΑΒΕΗΛΡ*. *ειπε* cum *minusculis*. — *ακουσετε* cum *κΒΗΛΡ* cat. — *ΑΕ*, 13, 25, Thphyl. a *ακουσητε*.
26. *βλεψετε* cum *κ*ΒΛΡ* cat. — *κ*ΑΕΗ* Thphyl. a *βλεψητε*.
27. *ωσιν sine αυτων* cum *ΒΕΗΛΡ* cat. s, vg. (etiam am. fu. demid.) copt. syr. p Chr. 9, 449 sic. — *κΑ*, 13, tol. syr. sch. arm. aeth. pp Ath. int. 780 addunt *αυτων*. — *επιστρεψωσιν* cum *κΒΗΛΡ*. — *ΑΕ*, 61, Thphyl. a *επιστρεφουσιν*. — *ιασωμαι* cum *κΑΒΗΛΡ*. *ιασωμαι* cum *Ε* (*e et sanem*), 61.
28. *τουτο το* cum *κ*ΑΒ*, 13, e, vg. syr. utr. aeth. pp. Omittunt *τουτο* *κ*Εδρ-ΗΛΡ* tol. arm.
29. Hunc versum textus receptus sic habet: *Και ταυτα αυτου ειποντος απηλθον οι ιουδαιοι, πολλην εχοντες εν εαυτοις συζητησιν* cum *ΗΛΡ* cat. vg. cle. syr. p c* arm. usc. Omisimus cum *κΑΒΕ*, 13, 40, 61, 68, 1lect., s (s spatio) am. fu. demid. 96lat., syr. cdd. pl. et cdd. copt. ar. e arm. zoh. aeth. pp.
30. *εμεμεινεν* cum *κ*B*, 13, 61, 137, 156, *cscr*. *εμεμεινεν*. — *εμεινεν* cum *κ*ΑΕ* *ΗΛΡ*. *δε* (3 *ουρ*) sine additamento cum *κ.1ΒΕ*, 13, 40, 61, 68, 142, 12lect., *cscr*, vg. copt. syr. ptxt. arm. Addunt ο *παντος ΗΛΡ* cat. tol. syr. sch. et v c* aeth. pp. — F. R. legit post *προς αυτον: και διελεγετο προς Ιουδαιους τε και Ελληνας*.

XXVII.

25. 12 1 Ὡς δὲ ἐκρήθη τοῦ ἀποπλεῖν ἡμᾶς εἰς τὴν Ἰταλίαν, παρεδίδουν τὸν τε Παῦλον
καὶ τινὰς ἐτέρους δεσμώτας ἑκατοντάρχη ὀνόματι Ἰουλίῳ σπειροῦς Σεβαστῆς.
19. 29 2 ἐπιβάντες δὲ πλοῖον Ἀδραμυτηνῶ μέλλοντι πλεῖν εἰς τοὺς κατὰ τὴν Ἀσίαν τόπους,
20. 4 ἀνήχθημεν, ὄντος οὖν ἡμῖν Ἀριστάρχου Μακεδόνα Θεσσαλονικέως· 3 τῇ τε ἐτέρῳ
Col. 4, 10 κατήχθημεν εἰς Σιδῶνα, φιλανθρωπῶς τε ὁ Ἰούλιος τῷ Παύλῳ χρῆσάμενος ἐπέ-
τρῳεν πρὸς τοὺς φίλους πορευθέντι ἐπιμελείας τυχεῖν. 4 κάκειθεν ἀναχθέντες
ὑπεπλεύσαμεν τὴν Κύπρον διὰ τὸ τοὺς ἀνέμους εἶναι ἐναντίους, 5 τὸ τε πέλαιος
τὸ κατὰ τὴν Κιλικίαν καὶ Παμφυλίαν διαπλεύσαντες, κατήλθαμεν εἰς Μύρρα τῆς
28. 11 Λυκίας. 6 Κάκει εὐρών ὁ ἑκατοντάρχης πλοῖον Ἀλεξανδρίνον πλεόν εἰς τὴν Ἰτα-
λίαν, ἐνεβίβασεν ἡμᾶς εἰς αὐτό. 7 ἐν ἱκαναῖς δὲ ἡμέραις βραδυπλοούντες καὶ μόλις
γενόμενοι κατὰ τὴν Κνίδον, μὴ προσφῶντος ἡμᾶς τοῦ ἀέμου, ὑπεπλεύσαμεν τὴν
Κρήτην κατὰ Σαλμώνην, 8 μόλις τε παραλεγόμενοι αὐτὴν ἤλθομεν εἰς τόπον τινὰ
καλούμενον Καλοὺς λιμένας, ᾧ ἔγγις ἦν πόλις Λαοαία. 9 Ἰκανοῦ δὲ χρόνον
διαγενομένου καὶ ὄντος ἤδη ἐπισταλοῦς τοῦ πλοῦς, διὰ τὸ καὶ τὴν νηστείαν ἤδη

- XXVII: 1. παρεδίδουν: A, 6, 8, 40, 69, ascr., demid. (tradidit) syr.sch. ar.e Thphyl.^a παρεδίδου, aeth.pp traditus est. — F. R. ουτως ουν ο ηγεμων πεμπεσθαι αυτον Καισαρ. εκριεν, και τη επαριον προσκαλεσασμενος εκατονταρχην τινα σπειρης Σεβαστης, ονοματι Ιουλιου, παρεδωκεν αυτω τον Παυλον ουν τοις λοιποις δεσμωταις. 2 μελλοντες δε πλειν επεβημεν πλοιω Αδραμυτηνω, επεβη δε ουν ημιν Αρισταρχος Μακεδων Θεσσαλονικειος. 3 κατηχθημεν δε εις Σιδωνα, φιλανθρωπως τε ο εκατονταρχης τω Παυλω χρησασμενος επετρῳεν τοις φιλοις τοις ερχομενοις προς αυτον επιμελειαν αυτου ποιησασθαι.
2. αδραμυτηνω cum MB³HP, 31, 40, 61, cat. — AB*, 16 αδραμυτηνω, 13, 68 αδραμυτηνω. — μελλοντι cum AB, 13, 14*, 15, 18, 40, 60, 68, 69, 137, cat. am. μελλοντες cum HLP vg. (etiam fu. demid. tol.). εις τους cum AB. Omittunt εις HLP.
3. τους φιλους cum ABHLP. — Textus receptus omittit τους. — πορευθεντι cum AB, 5, 7, 13, 15, 36, 61, 68, 105, cat. Thphyl.^b. πορευθεντα cum HLP.
5. F. R. και μετα ταυτα διαπλευσαντες τον Κιλικιον κολπον και το Παμφυλιον πελαγος δι ημερων δεκαπεντε, κατηλθομεν κτλ. — μυρρα cum B (et syr.p mg. gr. μυρρα, item Myrra Hier.³, 102vallars. Cf. etiam sah. ad 21 : 1). Item μυρα cum LP cat. Euthal.⁴²⁷ (μύραν ex cdd. 2 et μύρραν ex cdd. 40) Chr.⁹, 448 Thphyl.utr. — AB vg. (etiam Cass.²⁰⁸ Beda¹⁵⁴) copt. arm. mg. λυστραν (A λυστρα). Item cdd. ap. Hier. de locis Hebr.³, 765. — 31, Beda¹⁵⁴ ex Gr. (ita igitur E qui perit habuerat) Hier. (l. l.) σμυρναν.
6. Michelsen (Mnemosyne, 1880, p. 327) μη προσεχει εωντος ημας τον ανεμου. Neque προσεαν neque προσαν usquam praeterea exstat.
8. πολις ην cum AB, 13, 69, ascr. (* πο. εστι). ην πολις cum B HLP. λαοαια (B*, 13lect. λαοσ-) cum B* HLP arm.; item Hier.³, 762; item λαοσα cum B, 21, 31, 45, 61, 73, syr.p aeth.pp. — B^c λαίσα. Idem nomen agnoscere videtur Hier.³, 102, ubi ex actis affertur Laïssa. αλασσα cum A, 40, 96, item syr.p mg. alasa. — vg. (etiam am. fu. demid.) et „quidam” ap. Hier.³, 762 Thalassa.
9. Bentley (apud Ellis, p. 27) legit τον ετησιαν pro την νησειαν. Citat Plinius, XVIII, 77; Aquilo mollitur aestate media mutatque nomen et Etesius vocatur.

παρῆλυθέναι, παρήγει ὁ Παῦλος 10 λέγων αὐτοῖς ἄνδρες, θεωρῶ ὅτι μετὰ ὕβρεως καὶ πολλῆς ζημίας οὐ μόνον τοῦ φορτίου καὶ τοῦ πλοίου, ἀλλὰ καὶ τῶν ψυχῶν ἡμῶν μέλλειν ἔσσεσθαι τὸν πλοῦν. 11 ὁ δὲ ἑκατοντάρχης τῷ κυβερνήτῃ καὶ τῷ ναυκλήρῳ μᾶλλον ἐπέιθετο ἢ τοῖς ὑπὸ Παύλου λεγομένοις. 12 ἀνευθέτου δὲ τοῦ λιμένος ὑπάρχοντος πρὸς παραχειμάσαι, οἱ πλείονες ἔθεντο βουλὴν ἀναχθῆναι ἐκεῖθεν, εἰ πὼς δύναντο καταντήσαντες εἰς Φοῖνικα παραχειμάσαι, λιμένα τῆς Κρήτης βλέποντα κατὰ λίβα καὶ κατὰ χῶρον. 13 ὑποπνεύσαντος δὲ νότου δόξαντες τῆς προθέσεως κεκρατηκέναι, ἄραντες ἄσπον παρελέγοντο τὴν Κρήτην. 14 μετ' οὐ πολὺ δὲ ἔβαλεν κατ' αὐτῆς ἄνεμος τυφωνικός ὁ καλούμενος εὐρακλῶν 15 συναρπασθέντος δὲ τοῦ πλοίου καὶ μὴ δυναμένου ἀντοφθαλμεῖν τῷ ἀνέμῳ, ἐπιδόντες ἐφερόμεθα. 16 νησίον δὲ τι ὑποδραμόντες καλούμενον Καῦδα, ἰσχύσαμεν μολίς περικρατεῖς γενέσθαι τῆς σκάφης, 17 ἣν ἄραντες βοηθείαις ἐχρῶντο, ἰποζωννύτες τὸ πλοῖον φοβοῦμενοί τε μὴ εἰς τὴν Σύρτιν ἐκπέσωιν, χαλάσαντες τὸ σκεῦος, οὕτως ἐφέροτο. 18 σφοδρῶς δὲ χειμαζομένοις ἡμῶν τῇ ἔξῃς ἐκβολὴν ἐποιῶντο, 19 καὶ τῇ τρίτῃ αὐτόχειρος τὴν σκευὴν τοῦ πλοίου ἔρριψαν 20 μήτε δὲ ἡλίου μήτε ἄστρων ἐπιφαινόντων ἐπὶ πλείονας ἡμέρας, χειμῶνός τε οὐκ ὀλίγου

10. φορτιον cum $\kappa\alpha\beta\eta\lambda\lambda\text{P}$, 61, cat. φορτου cum minusculis (2 ap. Scri.) Thphyl. b. — Naber (Mnemosyne, 1881, p. 292): „Non ferenda est orationis scabrities Act. apost. 27 : 10. Fieri potest ut conjunctio οτι expungenda sit, sed malim equidem: θεωρω οτι — μελλετε στείλλεσθαι τον πλουν.” Blass: „sine oti erat periculum ne conjungerentur θεωρω μετα κτε. et idem οτι multis interjectis facile e mente elapsum est.”
11. μᾶλλον ἐπιθετο cum $\kappa\alpha\beta$. ἐπειθ. μαλλ. cum HLP syr. utr. υπο πανλον cum $\kappa\alpha\beta$, 61. υπο του παν. cum HLP cat. Chr. bis. — F. R. legit vs. 11, 12: ο δε κυβερνητης και ο ναυκληρος εβουλευοντο πλειν, ει πως δυναιντο καταντησαντες η τοις υπο Πανλου λεγομενοις.
12. πλείονες cum $\kappa\alpha\beta$, 17, 40, 61, 73, 105. πλείους cum HLP . ἐκεῖθεν cum $\kappa\alpha\beta\lambda$, 13, 18, 40, 61, 68, 105, 180, cat. vg. copt. syr. sch. arm. κακειθεν cum HP syr. P.
14. ευρακλων cum $\kappa\alpha\beta^*$ copt. boett., item sah. griesb. ευρακηλων, copt. wi ευτρακηλων, vg. (etiam Cassiod.²⁰⁸) ευροακυλο, arm. ευρακκλων. — ευροκλυδων cum HLP , item B^3 , 40, 133, cat. ευροκλυδων.
15. F. R. legit vs. 15^b: επιδοντες τω πνεοντι και συστειλαντες τα ιστια, κατα το συμβαινον εφερομεθα. — Risum movet μη δυναμενου. Lege μη δυναμενοι, quo facto excidit conjunctio και, Naber (Mnemosyne, 1878, p. 91). Sic etiam Gigas (Bed.).
16. κλυδα cum κ^* , 13, 40, 61, 66mg., 105, 137, copt. syr. P et syr. P mg. gnaece ar. e arm. Similiter κλυδην cum HLP , item Bed.⁹⁰ Claude. κλυδα cum $\kappa^c\beta$ vg. (sed fu. quae vocatur Caudam, tol. Hier. 3, 100 Cauden). μολις (40 μογισ) post ισχυσαμεν cum $\kappa\alpha\beta$, 13, 31, 40, 61, 12lect., vg. Ante ισχυ. cum HLP cat. syr. utr. aeth. pp copt.
17. βοηθειαις: Naber (Mnemosyne, 1878, p. 91) conjecit: ην αραντες βοειαις (funibus) ισχυρον υποζωννυτες et omittit το πλοιον. Cf. V. d. S. Bakhuizen, p. 232 et 315.
18. δε cum $\kappa\beta\text{CHLP}$. — A, 25, s, syr. sch. aeth. pp te.
19. εριψαν (κ , 12lect., B^* εριψ., AB^3C ερριψ.) cum $\kappa\alpha\beta^*$ et 3C cat. s, vg. arm. ερριψαμεν cum HLP syr. utr. copt. aeth. pp Chr. 9, 449.

ἐπικειμένον, λοιπὸν περιηγεῖτο ἐλπίς πάσα τοῦ σώζεσθαι ἡμᾶς. 21 πολλῆς τε αἰτίας ὑπαρχούσης, τότε σταθεῖς ὁ Παῦλος ἐν μέσῳ αὐτῶν εἶπεν· ἴδει μὲν, ὡ ἄνδρες, πειθαρχήσαντας μοι μὴ ἀνάγεσθαι ἀπὸ τῆς Κρήτης κερδησαί τε τὴν ὕβριν ταύτην καὶ τὴν ζημίαν. 22 καὶ τὰ νῦν παραινῶ ὑμᾶς εὐθυμεῖν ἀποβολὴ γὰρ ψυχῆς οὐδεμία ἔσται ἐξ ἑμῶν πλην τοῦ πλοίου. 23 παρέστη γὰρ μοι ταύτῃ τῇ νυκτὶ τοῦ θεοῦ οἱ εἰμί, ᾧ καὶ λατρεύω, ἄγγελος 24 λέγων μὴ φοβοῦ, Παῦλε· Καίσαρι σε δεῖ παραστήναι, καὶ ἰδοὺ κεχάρισται σοι ὁ θεὸς πάντας τοῖς πλέοντας μετὰ σοῦ. 25 διὸ εὐθυμεῖτε, ἄνδρες· πιστεύω γὰρ τῷ θεῷ, ὅτι οὕτως ἔσται καθ' ὃν τρόπον λελάληται μοι. 26 εἰς νῆσον δὲ τινα δεῖ ἡμᾶς ἐκπεσεῖν.

27 Ὡς δὲ τσσαρσεκαδικατὴ νῦξ ἐγένετο διαφρομένων ἡμῶν ἐν τῷ Ἄδριά, κατὰ μέσον τῆς νυκτὸς ὑπερόουν οἱ ναῦται προσάγειν τινὰ αὐτοῖς χώραν. 28 καὶ βολίσαντες εἶδον ὄργυιᾶς εἶκος, βραχὶ δὲ διαστήσαντες καὶ πάλιν βολίσαντες εἶδον ὄργυιᾶς δεκαπέντε· 29 φοβούμενοί τε μήπου κατὰ τραχεῖς τόπους ἐκπέσαιμεν, ἐκ προύμνης ὄψαντες ἀγκύρας τέσσαρας εὗχοντο ἡμέραν γενέσθαι. 30 τῶν δὲ ναυτῶν ζητούντων φεγεῖν ἐκ τοῦ πλοίου καὶ χαλασάντων τὴν σκάφην εἰς τὴν θάλασσαν προφάσει ὡς ἐκ πρόωρης ἀγκύρας μελλόντων ἐκτείνειν, 31 εἶπεν ὁ Παῦλος τῷ ἑκατοντάρχη καὶ τοῖς στρατιώταις· ἐὰν μὴ οἱτο μείνωσιν ἐν τῷ πλοίῳ,

20. ἐλπίς πασα cum AB, 13, 31, 40, 61, 105, k^{scr.}, s, vg. πασα ελπ. cum **BCHP** cat. Chr.⁹, 449, item I. πασα η ελπ. — περιηγεῖτο: προηρητο, Naber, Mnemosyne, 1878, p. 93.
21. πολλῆς τε cum **ABC**. πολλ. δε cum **HLP** cat. copt. syr. P Chr.⁹, 449. Pro αἰτίας coniecit Straatman, Paulus, bl. 325, αθνημας, V. d. S. Bakhuyzen δειλίας. Naber scribit (Mnemosyne, 1881, p. 292, 293): „Nunc crediderim hoc voluisse Lucam, summam omnium fuisse diffidentiam potuitque hoc ita enunciare: πολλῆς δε αἰστίας ὑπαρχούσης.”
23. ταυτη (κ* τηδε) τη νυκτι cum **ABCHLP** cat. s, vg. arm. τη νυκτι. ταυτ. cum minusculis. εἰμι ἐγω cum **AC**², 40, 68, 12lect., vg. arm. copt. (cuius ego sum ipse). Omittunt ἐγω **BC**^{*}**HLP**, 31, 61, s. ἀγγελος post λατρευω cum **ABC**, 31, 40, 68, 105, 137, 180, cat. Ante του θεου cum **HLP**, s, vg.
27. εγενετο cum **BCCHLP** cat. Chr.⁹, 450. επεγενετο cum A, 61, 68, vg. (super-venit). προσαγειν cum **ACHLP** (40 προσαγαγειν) cat. Chr.⁹, 450 Thphyl.^a. — κ* προσαγειν, 25, al.^{2scr.} Thphyl.^b προσαγειν. — B* προσαχειν, B³ προσανεχειν, 137, c^{scr.} προσεγγιζειν. Holwerda coniecit προανεχειν, se tollere. Cf. V. d. S. Bakhuyzen.
29. τε cum **ABHLP**. — κC, 13, 61, 12lect., c^{scr.}, vg. copt. syr. P Thphyl.^a δε. — μηπον cum **ABC**, 13, 25, 40, 61, 73, 105, c^{scr.}, Thphyl.^a (sed που in κ suppl. sive ipse* sive^a). μηπω cum A. μηπως cum **HLP**. — κατα cum **ABC**, 13, 25, 40, 61, 68, 105, c^{scr.}, Thphyl.^a. εις cum **HLP**. — εκπεσωμεν (κ εμπ.) cum **ABCHLP** cat. vg. syr. utr. copt. ar. e. εκπεσωσιν cum 61, sah. arm. aeth. pp. ευχοντο cum **B**^{*}**CH**, 1, 3, 13lect., cat. ηυχοντο cum **AB**³**LP**. — F. R. legit post γενεσθαι: του ειδεναι ει σωθηται δυναμεθα (cum g).
30. προωρης cum κ* etc A, 13, d^{scr.} προωρας cum **BCHLP** cat. ακυρας ante μελλοντων cum **ABC**, 13, 31, 40, 61, 12lect., cat. Post μελλ. cum **HLP** am. demid. tol. — F. R. legit cum g ενκαιριαν ζητουντων post θαλασσαν et του ασφαλεστερον το πλοιον εσταναι cum g post εκτεινειν.
31. μειωσιν εν τω πλοιο cum κC **ABCHLP**. — κ*, 38, 113, 137, 12lect., c^{scr.}, h^{scr.}, vg. syr. utr. Thphyl.^a εν τω πλοι. μειωσιν.

ἡμεῖς σωθῆναι οὐ δύνασθε. 32 τότε ἀπέκοψαν οἱ στρατιῶται τὰ σχοινία τῆς σκάφης καὶ εἴσαν αὐτὴν ἐκπεσεῖν. 33 Ἄχρι δὲ οὐ ἡμέρα ἤμελλεν γίνεσθαι, παρεκάλεσε ὁ Παῦλος ἅπαντας μεταλαβεῖν τροφῆς λέγων τεσσαρεσκαίδεκάτην σήμερον ἡμέραν προσδοκῶντες ἄσπιτοι διατελεῖτε, μῆδὲν προσλαβόμενοι. 34 διὸ παρακαλῶ ἡμᾶς μεταλαβεῖν τροφῆς· τοῦτο γὰρ πρὸς τῆς ἡμετέρας σωτηρίας ὑπάρχει· οὐδενὸς γὰρ ὑμῶν θριξὶ ἀπὸ τῆς κεφαλῆς ἀπολείται. 35 εἶπας δὲ ταῦτα καὶ λαβὼν ἄρτον εὐχαρίστησεν τῷ θεῷ ἐνώπιον πάντων καὶ κλάσας ἤρξατο ἐσθίειν. 36 εὐθυμοὶ δὲ γενόμενοι πάντες καὶ αὐτοὶ προσελάβοντο τροφῆς. 37 ἡμεθα δὲ αἱ πᾶσαι ψυχαὶ ἐν τῷ πλοίῳ διακοσῖαι ἑβδομήκοντα ἕξ. 38 κορσεσθέντες δὲ τροφῆς ἐκούφιζον τὸ

32. ἀπεκοψαν ante οι στρατιωτ. cum κABC vg. syr. utr. Thphyl.^a. Post οι στρατ. cum HLP sah. copt. arm.
33. ἐμελλεν cum κAH . ημελλ. cum $BCLP$, 13, 61, cat. — Markland (apud Bowyer) την σήμερον ημεραν. Cf. 20 : 26 et Rom. 11 : 8. ημερα (Chr.⁹, 450) Thphyl.^b -ραν) ante ἐμελλ. (ημελλ.) cum κABC , 13, 40, 61, cat. vg. Post εμ. (ημ.) cum HLP syr. utr. arm. μῆθεν cum κAB (κ^c δ pro θ substituerat, sed restituit θ). μῆθεν cum $CHLP$. προσλαβόμενοι cum $\kappa BCHLP^2$ (P^* προσλαβόμενοι). — προσλαβανομένοι cum A , 40, 12lect.
34. μεταλαβεῖν cum κABC cat. προσλαβεῖν cum HLP . ἡμετέρας cum κBCH , 61, cat. vg. syr. sch. sah. copt. arm. aeth. pp Chr. Thphyl.^a. — ALP ημετέρας. — οὐδενος cum $\kappa BCHLP$ cat. Chr. οὐδενος cum A . απο της cum ABC , 13, 25, 36, 40, 61, 81, 137, 180, cat. εκ της cum κHLP . απολείται cum κABC cat. vg. syr. sch. copt. arm. aeth. pp ar. e Thphyl.^b. ποσειται cum HLP sah. syr. p. — F. R. legit ἐπιζῶ γὰρ ἐν τῷ θεῷ μου, οὐ post υπαρχει.
35. εἶπας cum κABC , 24. εἶπον cum HLP , 61, cat. Bas. Eth. 276. — F. R. legit ἐπιδιδούς και ἡμιν post εσθιειν.
37. ἡμεθα cum κAB , 40, 61. ἡμεν cum $CHLP$ cat. ἐν τῷ πλοίῳ post ψυχα cum κABC , 13, 31, 40, 61, 68, 105, 137, kscr, cat. vg. copt. arm. Ante αι πασαι ψυχα cum HLP syr. utr. διακοσῖαι ἑβδομ. ἕξ cum $\kappa CHLP$ vg. syr. utr. arm. copt. aeth. pp. — B , sah. ως ἑβδομ. ἕξ. Lectio B ως pro διακοσῖαι id vitii habet, quod in numero exacto ως non aptum est, et ΩC ex ΠΛΟΙΩC (\bar{C} = 200) commode explicatur. A διακοσῖαι ἑβδ. πεντε.
38. Omnia jamdudum (vide vss. 18, 19) fecerant quae potuerant ut navis levaretur nec quisquam operam suam recusarat, αυτοχειρες την σκευην ερωτησαν. Armamenta autem navis non dici solent η σκευη, sed τα σκευη idque fortasse reponendum est. Jamdudum ejecerant frumentum, quod in Italian advehendum fuerat, sed, uti aequum est, pepercerant τοις εφοδοις, medicribus quidem sed ad vitam sustentandam necessariis. Itaque vs. 36 προσλαμβανονται τροφης mortales septuaginta sex, qui ea navi vehebantur. Κορσεσθεντες δε τροφης εκουφιζον το πλοιον, εκβαλλομενοι τον σιτον εις την θαλασσαν (vs. 38). Nimia ea fuit imprudentia ejicere quem solum habebant commeatum, nam, quam tenebrae omnia obtinerent, terram suis oculis nondum prospexerant et fieri etiam poterat ut in desertum littus objicerentur. Deinde si in mare eiecissent illud omne unde victus sibi suppeteret, quantillum id erat ut navis levaretur? Verum, ut conjicio, εκουφιζον το πλοιον, non εκβαλλομενοι τον ΣΙΤΟΝ, sed τον ΙΣΤΟΝ. Hoc extremum consilium perditis rebus supererat. Simul cum malo majore, nam τον μεγαν ιστον simpliciter ιστον appellant, perierat magnum velum, quod aliquot

πλοῖον, ἐκβαλλόμενοι τὸν οἶτον εἰς τὴν θάλασσαν. 39 Ὅτε δὲ ἡμέρα ἐγένετο, τὴν γῆν οὐκ ἐπεγίνωσκον, κόλλων δὲ τινα κατενόουν ἔχοντα περιελόντες εἶλαν εἰς τὴν θάλασσαν, ἅμα ἀνέντες τὰς ζευκτηρίας τῶν πηδαλίων, καὶ ἐπάραντες τὸν ἀρτέμωνα τῇ πνεύσῃ κατεῖχον εἰς τὸν αἰγιαλόν. 41 περιπεσόντες δὲ εἰς τόπον διθάλασσον ἐπέκειλαν τὴν ναῦν, καὶ ἡ μὲν προῦρα ἐρείσασα ἔμεινεν ἀσάλευτος, ἡ δὲ πρόρυμα ἐλύετο ὑπὸ τῆς βίας τῶν κυμάτων. 42 τῶν δὲ στρατιωτῶν βουλὴ ἐγένετο ἵνα τοὺς δεσμώτας ἀποκτείνωσιν, μὴ τις ἐκκολυμβήσας διαφύγῃ· 43 ὁ δὲ ἑκατοντάρχης βουλόμενος διασῶσαι τὸν Παῦλον ἐκόλυσεν αὐτοῖς τοῦ βουλήματος, ἐκέλευσέν τε τοὺς δυναμένους κολυμβᾶν ἀπορίψαντας πρώτους ἐπὶ τὴν γῆν ἐξίέναι, 44 καὶ τοὺς λοιποὺς οὓς μὲν ἐπὶ σανίσιν, οὓς δὲ ἐπὶ τῶν ἀπὸ τοῦ πλοίου. καὶ οὕτως ἐγένετο πάντας διασωθῆναι ἐπὶ τὴν γῆν.

XXVIII.

27. 26. 39

1 Καὶ διασωθέντες τότε ἐπέγνωμεν, ὅτι Μελίτη ἡ νῆσος καλεῖται. 2 οἱ δὲ βάρβαροι παρείχαν οὐ τὴν τυχοῦσαν φιλανθρωπίαν ἡμῖν ἄφαντες γὰρ πυρᾶν

diebus ante cum reliquis armamentis fortasse jam ejectum fuerat, unde per tot dies incerti et consilii inopes *διεφεροντο ἐν τῷ Ἀδρια*, ut est vs. 27. Sed supererat ο *ακατεῖος ἰστος*, malus minor, cui parvum velum adaptari potuit. Hinc, ut est vs. 40, *επαραντες τον αρτεμωνα τη πνευση κατειχον εις τον αιγιαλον*. Nunc demum intelligimus, cui exciso et abjecto majore malo, *του αρτεμωνος* mentio fiat (Naber, Mnemosyne, 1881, p. 293, 294).

39. F. R. (= g) legit *οι ναυται την γην ουκ εγνωσκον*. — *εβουλευοντο cum* κBC cat. vg. (*cogitabant*) syr.utr. copt. arm. — A, 40, 61, 95, 8pe, aeth.pp *εβουλοντο*. — *εβουλευσαντο cum* $HL P$. *δυναιτο cum* κAB , 13, 31*, 61, vg. (*si possent*) syr.p Thphyl.utr. *δυνατον cum* $CHLP$ cat. arm. — *εξωσαι* (vg. ejicere). Cf. Blass, propellere, Thuc. 2, 90, 5. Westcott-Hort legunt cum B^*C *εκωσαι*, item *salvare*, copt. arm.

40. *αρτεμωνα cum* $\kappa ABCH$, 3, 4, 31**, 42, 95, 96**, 98**, 99, 105, 177, al.7scr. cat. *αρτεμωνα cum* LP . — Naber (Mnemosyne, 1881, p. 294) conjecit *τη επιουση* pro *τη πνευση*.

41. *επεκειλαν cum* κA^*B^*C , 13, 40, 61, 73. *επωκειλαν cum* B^3LP cat., item H , 8pe *εποκειλαν*. — F. R. (= s) legit *την ναυν εις στρον*. — *εμεινεν cum* κB GLP . *εμεινεν cum* AH , 38, 113, 98. cscr., hscr., cat., item *manebat* vg. vto (etiam κC , 25, kscr. *απο*) *της βιας* sine additamento cum κ^*AB . Addunt *των κυματων* $\kappa CHLP$ cat. syr.utr. copt. aeth.pp; item vg. *a vi maris*. — Naber (Mnemosyne, 1881, p. 294) conjecit *εσαλευτο* pro *ελυετο*. „Sic demum oritur in duplici sententia justa membrorum oppositio.”

42. *διαφνγη cum* $\kappa ABCHL$ (-γει) P , 61, cat. *διαφργοι cum* 31, kscr.

43. *εκατονταρχης cum* κABC . *-αρχος cum* $HL P$. *αποριψαντας cum* κC . *απορριψ. cum* $ABCHLP$. — κ , 137, cscr. *επι της γης*.

XXVIII: 1. *επεγνωμεν cum* κABC^* , 13, 61, 68, 137. 8pe, cscr.*, vg. syr.utr. copt. arm. aeth.pp ar.e. *επεγνωσαν cum* $C^3mg.HLP$ cat. *μελιτη cum* κAB^2 (et iam.2 utvid.) CHL (P *μελητη*) syr.sch.et p.txt.; item vg.cle. tol. *Melita*. B^* , 12lect., syr.p.mg.graeco arm. *μελιτηνη*.

2. *οι τε cum* ABC syr.utr. aeth.pp. *οι δε cum* κHLP cat. vg. copt. arm. *παρ-*

προσελάβοντο πάντας ἡμᾶς διὰ τὸν ἕτερον τὸν ἐφροσώτα καὶ διὰ τὸ ψυχος. 3 συστρέψαντος δὲ τοῦ Παύλου φρυγῶνων τι πλήθος καὶ ἐπιθέντος ἐπὶ τὴν πυρᾶν, ἔχιδνα ἀπὸ τῆς θέρμης ἐξελθούσα καθήρην τῆς χειρὸς αὐτοῦ. 4 ὡς δὲ εἶδον οἱ βάθρατοι κρεμᾶμενον τὸ θηρίον ἐκ τῆς χειρὸς αὐτοῦ, πρὸς ἀλλήλους ἔλεγον πάντως φωνεῖς ἔστιν ὁ ἄνθρωπος οὗτος, ὃν διασωθέντα ἐκ τῆς θαλάσσης ἡ Δίκη ζῆν οὐκ εἶασεν. 5 ὁ μὲν οὖν ἀποτινάξας τὸ θηρίον εἰς τὸ πῦρ, ἔπαθεν οὐδὲν κακόν· 6 οἱ δὲ προσεδόκων αὐτὸν μέλλειν πίμπρασθαι ἢ καταπίπτειν ἄφνω τεκρόν. ἐπὶ πολὺ δὲ αὐτῶν προσδοκόντων καὶ θεωρούντων μηδὲν ἄτοπον εἰς αὐτὸν γινόμενον, μεταβαλλόμενοι ἔλεγον αὐτὸν εἶναι θεόν. 7 Ἐν δὲ τοῖς περὶ τὸν τόπον ἔκεινον ἵππηρχον χωρῖα τῷ πρώτῳ τῆς νήσου ὀνόματι Ποπλίῳ, ὃς ἀναδεδάμενος ἡμᾶς τρεῖς ἡμέρας φιλοφρονῶς ἐξένισεν. 8 ἐγένετο δὲ τὸν πατέρα τοῦ Ποπλίῳ πυρετοῖς καὶ δυσεντερίῳ συνεχόμενον κατακεῖσθαι, πρὸς ὃν ὁ Παῦλος εἰσελθὼν καὶ προσευξάμενος, ἐπιθεῖς τὰς χεῖρας αὐτοῦ, ἴασατο αὐτόν. 9 τοῦτον δὲ γενομένου καὶ οἱ λοιποὶ οἱ ἐν τῇ νήσῳ ἔχοντες ἀσθενείας προσήρχοντο καὶ ἔθεραπεύοντο, 10 οἱ καὶ πολλαῖς τιμαῖς ἐτίμησαν ἡμᾶς καὶ ἀναγομένοις ἐπέθεντο τὰ πρὸς τὰς χρεῖας.

11 Μετὰ δὲ τρεῖς μῆνας ἀνήχθημεν ἐν πλοίῳ παρακεχειμακότη ἐν τῇ νήσῳ,

- εἶχαν cum **AB**. παρῆγον cum **CHLP**, 13, 61. αφαντες cum **ABC**, 13, 40, 61, 68, 105, cscr. αναφαντες cum **HLP** cat. προσελαβοντο cum **ABCCHLP**. — **n***, 137, cscr. προσανελαβανον. Habet vg. (etiam am. fu. demid. tol.) *refsciebant*, ad quod *Bed. retr. 155*: „in Graeco scriptum est *recipiebant nos omnes*”. — Nec satis fecerunt, ut mortales septuaginta sex refocillarentur, nisi plures ignes accenderint: αφαντες γαρ πυρα, Naber (*Mnemosyne*, 1884, p. 295).
3. τι cum **n** (adscriptis ipse*) **ABC**, 13, 25, 40, 61 (τε, ex incuria), 81, 103, 105, vg. **Thphyl. b**. Omittunt **HLP** cat. am. syr. utr. arm. απο cum **ABCCHLP**, 61, cat. **Thphyl. b**, item vg. a calore. εκ cum minusculis. — ἐξελθουσα cum **ABC**, 61. διεξελθουσα cum **HLP**. καθηρην cum **ABHLP**. καθηρσατο cum **C**, 15, 18, 40, 137.
4. ειδον (**AC** ιδον) cum **ACHLP**. ειδαν cum **B**. προς αλληλ. ελεγον cum **ABC**, 13, 31, 40, 68, 105, 137, 12lect., cscr., cat. vg. syr. p **Thphyl. utr.** ελεγ. πρ. αλληλ. cum **HLP** copt. arm.
5. αποτιναξας cum **BP**, 31, ascr., mu. **Thphyl. a**. αποτιναξαμενος cum **AHL** cat.
6. επιπρασθαι cum **n***. 27, 29, 40, 66**, 98mg., 105 (primi³ επιμπρ.). — Α πιρασθαι. **nBCHLP** επιπρασθαι (intumescere). — μεταβαλλομενοι cum **nHL**, item *convertentes se* vg. μεταβαλομενοι cum **ABP**, 29, 35, 40, 45, 61, 104, al.²scr. αυτον ειναι θεον cum **nB**, 61, 68, vg. (eum esse deum) **Thphyl. b**. ειναι αυτον θεον, 13 αυτον θεον ειναι. — θεον αυτον ειναι cum **HLP**.
8. δυσεντερω cum **ABHLP**, 3, 24, 28, 31, 33, 101*, 106. δυσεντερια cum 61 cat.
9. δε cum **nABI**. ουν cum **HLP** cat. **Thphyl. utr.** εν τη νησω ante εχοντες cum **nABI**, 13, 31, 40, 61, 105, 8pe, kscr., vg. copt. Post εχοντ. ασθενειας ponunt **HLP** cat. syr. p.
10. πρ. τας χρειας cum **nABI**, 13, 40, 103, 105, 137. item syr. p quae ad usus. πρ. την χρειαν cum **HLP**, 61.
11. *Blass legit: ω ην παρασημον Διοσκουρων.* „Non potest ferri lectio codd. gr. παρασημω Διοσκουροις, cum neque pro subst. ibi παρασημω accipi potest. neque adj. παρασημος hanc significationem habeat, ut taceam de constr.

Ἀλεξανδρίῳ, παρασήμῳ Διοσκοῦροις. 12 καὶ καταχθέντες εἰς Συρακούσας, ἐπι-
 μένουμεν ἡμέρας τρεῖς, 13 ὅθεν περιελθόντες κατηντήσαμεν εἰς Ῥήγιον. καὶ μετὰ
 μίαν ἡμέραν ἐπιγενομένου νότου δευτεραῖοι ἤλθομεν εἰς Ποιόλους, 14 οἱ εὐρόν-
 τες ἀδελφοὺς παρεκλήθημεν παρ' αὐτοῖς ἐπιμεῖναι ἡμέρας ἐπτά· καὶ οὕτως εἰς
 τὴν Ῥώμην ἤλθαμεν. 15 κάκειθεν οἱ ἀδελφοὶ ἀκούσαντες τὰ περὶ ἡμῶν ἤλθαν
 εἰς ἀπάντηον ἡμῖν ἄχρι Ἀπλίου φόρου καὶ Τριῶν ταβερνῶν, οὓς ἰδὼν ὁ Παῦλος
 εὐχαριστήσας τῷ θεῷ ἔλαβε θάρσος.

16 Ὅτε δὲ εἰσηλθόμεν εἰς τὴν Ῥώμην, ἐπειράθη τῷ Παύλῳ μένειν καθ' ἑαυτὸν
 οἶν τῷ φυλάσσουντι αὐτὸν στρατιῶτη. 17 ἐγένετο δὲ μετὰ ἡμέρας τρεῖς συγκαλέ-
 σασθαι αὐτὸν τοὺς ὄντας τῶν Ἰουδαίων πρώτους· συνελθόντων δὲ αὐτῶν ἔλεγεν
 πρὸς αὐτούς· ἐγὼ, ἄνδρες ἀδελφοί, οὐδὲν ἐναντίον ποιήσας τῷ λαῷ ἢ τοῖς ἔθεσι
 τοῖς πατρώοις, δέσμιος ἐξ Ἱεροσολύμων παρεδόθη εἰς τὰς χεῖρας τῶν Ῥωμαίων,
 18 οὕτινες ἀνακρίναντές με ἐβούλοντο ἀπολῆσαι διὰ τὸ μηδεμίαν αἰτίαν θανάτου
 ἵπάρχειν ἐν ἐμοί· 19 ἀντιλεγόντων δὲ τῶν Ἰουδαίων ἠναγκάσθη ἐπικαλέσασθαι
 Καίσαρα, οὐχ ὡς τοῦ ἔθνους μου ἔχων τι κατηγορεῖν. 20 διὰ ταύτην οἶν τὴν
 αἰτίαν παρεκάλεσα ὑμᾶς ἰδεῖν καὶ προσλαλήσαι· εἵνεκεν γὰρ τῆς ἐλπίδος τοῦ Ἰουδαίῳ

παρασημος τινι, insignis aliqua re. Itaque versiones secutus sum. Etiam
 παρασημον Διοσκοουοι scriptum fuisse potest" (Blass).

12. ἡμερας τρεις cum **ABHLLP**. ημεραις τρισιν cum **B** (vg. *triduo*).

13. **F. R.** (= **g**) legit: και εκειθεν αραντες κατηνησαμεν.

14. παρ αυτοις cum **AB** cat. Thphyl.^b. επ αυτοις cum **ILLP**. — επιμειναι:
 Blass επιμειναντες cum **H**, 137, c Scriv. syr.^p Theophyl. — εις (*H* omittit)
 την ρωμην cum **BHLLP** cat. Chr. Thphyl.^a. Omittunt την **AI** Thphyl.^b.
 Posuimus ante ηλθ. cum **BHLLP** cat. syr.^p arm. Post ηλθ. ponunt **AI** vg.
 syr.^{sch.} copt. ηλθαμεν cum **AB**. ηλθομεν cum **HIP**.

15. ηλθαν cum **AB**. ηλθον cum **A**, 17, 25, 40, 61, 12lect., 8pe. εσηλθον cum
HLP cat. αχρι cum **AB**, 13, 61. αχρισ cum **HLLP** cat. Chr. ελαβε cum
***ABL**. ελαβεν cum **CBHIP**.

16. εισηλδομεν (-αμεν cum **A**, **AB** -ομεν, *I* non liquet) cum **κ(Δ)BI**. ηλθομεν
 cum **LP** cat. vg. (etiam am. fu. demid. tol.) syr.^p Chr.^{9,442}sic. Item *II* ηλθον. —
 εις την ρωμην cum ***L**. Omittunt την **κCABHHP**. επειραθη τω παυλω
 cum **κABI**, 13 (e spatio), 40, 61, 12lect., vg. syr.^{sch.} syr.^p txt. copt. arm. ar.e.
 ο εκατονιαρχος παρεδωκε τους δεσμους τω στρατοπεδαρχη (**HLP** al.²⁵ -ρχω),
 τω δε παυλω επειραθη cum **HLP** cat. Trphyl.^{utr}, item syr.^p c* ο εκατ.
 παρεδ. τους δεσμ. τω στρατ. addunt ante επετρο. τω παυλ. — καθ εαυτον
 (*B* αυτον): syr.^p seorsum praemissis cum* *extra castra*. Item 137, demid.
 addunt εξω της παρεμβολης, foras extra castra.

17. αυτον cum **ABI**, 13, cat. vg. copt. syr.^p arm. τον παυλον cum **HLP**
 syr.^{sch.} aeth. pp. — εγω ante ανδρ. αδελφοι cum **AB** vg. copt. syr.^p arm.
 Post ανδρ. αδελφ. cum **HLP** cat. syr.^{sch.} Chr.^{9,448}sic Thphyl.^a.

18. εβουλοντο cum **AB** cat. Chr.^{9,448}sic. — **HLP**, 31, 95, 137 ηβουλοντο. Prae-
 terea **κ*** (c delet) 177 addunt με, similiterque vg.

19. **F. R.** legit post τον Ιουδαιων: και επικραζοτων· Αιρε τον εχθρον ημων,
 ηναγκασθη κτλ. et post κατηγορειν: αλλ ινα λυτρωσωμαι την ψυχην μου εκ
 θανατου. — κατηγορειν cum **AB**, 13, 25, 40, 61, 68, 105, 12lect. κατηγορη-
 σαι cum **HLP** cat. Chr.^{9,448}sic.

20. ενεκεν cum ***A**. ενεκεν cum **CBHLLP**.

τὴν ἄλυσιν ταύτην περιέκειμαι. 21 οἱ δὲ πρὸς αὐτὸν εἶπαν ἡμεῖς οὔτε γράμματα 28, 6. 7
περὶ σοῦ ἐδεξάμεθα ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας, οὔτε παραγενόμενος τις τῶν ἀδελφῶν
ἀπηγγείλειν ἢ ἐλάλησέν τι περὶ σοῦ πονηρόν. 22 ἀξιοῦμεν δὲ παρὰ σοῦ ἀκοῦσαι
ἢ φρονεῖς περὶ μὲν γὰρ τῆς αἰρέσεως ταύτης γνωστὸν ἡμῖν εἶναι, ὅτι πανταχοῦ
ἀντιλέγεται. 23 ταξάμενοι δὲ αὐτῷ ἡμέραν, ἤλθον πρὸς αὐτὸν εἰς τὴν ξενίαν
πλείονες, οἷς ἐξετίθετο διαμαρτυρούμενος τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, πείθων τε αὐτοὺς
περὶ τοῦ Ἰησοῦ ἀπὸ τε τοῦ νόμου Μωσέως καὶ τῶν προφητῶν, ἀπὸ πρώτῃ ἕως
ἐσπέρας. 24 καὶ οἱ μὲν ἐπειθόντο τοῖς λεγομένοις, οἱ δὲ ἠπίστοιν· 25 ἀσύμφοροι
δὲ ὄντες πρὸς ἀλλήλους ἀπεκρίνοντο εἰπόντος τοῦ Παύλου ῥῆμα ἐν, ὅτι καλῶς τὸ
πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐλάλησεν διὰ Ἠσαίου τοῦ προφήτου πρὸς τοὺς πατέρας ἱμῶν Jes. 6, 9 s.
Mt. 13, 14 s.
10, 12, 40
26 λέγων· πορευθήητι πρὸς τὸν λαὸν τοῦτον καὶ εἰπόν· ἀκοῆ ἀκούσετε καὶ οὐ μὴ
συνῆτε, καὶ βλέποντες βλέψετε καὶ οὐ μὴ ἴδητε· 27 ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδιά τοῦ
λαοῦ τούτου, καὶ τοῖς ὤσιν βαρέως ἤκουσαν, καὶ τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτῶν ἐκάμ-
μισαν· μήποτε ἴδωσιν τοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ τοῖς ὤσιν ἀκούσωσιν καὶ τῇ καρδίᾳ
συνῶσιν καὶ ἐπιστρέψωσιν, καὶ ἰάσωμαι αὐτούς. 28 γνωστὸν οὖν ἔστω ἡμῖν, ὅτι 13, 46
τοῖς ἔθνεσιν ἀπεστάλη τοῦτο τὸ σωτήριον τοῦ θεοῦ· αὐτοὶ καὶ ἀκούσονται.

30 Ἐνεμείνεν δὲ διετίαν ὅλην ἐν ἰδίῳ μισθώματι, καὶ ἀπεδέχτο πάντας τοὺς

21. *περι (κ κατα) σου* ante *εδεξαμεθα* cum *κΒΗΠ*, 31, 61, cat. syr. utr. Post *εδεξαμ.* cum *ΑΡvid*, 13, 103, 105, vg. aeth. pp (copt. post *ιουδαιας*) Thphyl. b. *πονηρον* interpolatum, Naber. Cf. V. d. S. Bakhuyzen.
22. *ακουσαι* (13 omittit) post *παρα σου* cum *ΑΒ(Η)Ρ* vg. — *κL* ante *παρ. σου* ponunt. *ημιν εστιν* cum *κΑΒ*, 13, k^{scr}, cat. Ps.-Ath. 2, 362 Thphyl. b. *εστιν ημιν* cum *ΗΠΡ*, s, vg. — F. R. legit *εν ολη τη οικονουμνη* post *αντιλεγεται*.
23. *ηλθον* (*Α -αν*) cum *κΑΒ* cat. *ηκουσ* cum *ΗΠΡ*. *περι του ι* cum *κΑΒΗ* cat. s, vg. copt. syr. utr. arm. Praemittunt *τα L*, 31.
25. *τε* cum *κ**, 18, 36, 40, cat. vg. syr. sch. δε cum *κCΑΒΗΠΡ* syr. p copt. *υμων* cum *κΑΒ* vg. cod. syr. sch. (syr. p omittit). *ημων* cum *ΗΠΡ* cat. s, vg. copt. arm. aeth. pp.
26. *λεγων* cum *κΒΠΡ*. *λεγον* cum *ΑΗ* cat. Bas. 1, 518. — *ειπον* cum *κΑΒΕΗΠΡ*. *ειπε* cum minusculis. — *ακουσσετε* cum *κΒΗΠΡ* cat. — *ΑΕ*, 13, 25, Thphyl. a *ακουσητε*.
26. *βλεψετε* cum *κ*BLP* cat. — *κCΑΕΗ* Thphyl. a *βλεψηητε*.
27. *ωσιν sine αυτων* cum *ΒΕΗΠΡ* cat. s, vg. (etiam am. fu. demid.) copt. syr. p Chr. 9, 449 sic. — *κA*, 13, tol. syr. sch. arm. aeth. pp Ath. int. 780 addunt *αυτων*. — *επιστρεψωσιν* cum *κΒΗΠΡ*. — *ΑΕ*, 61, Thphyl. a *επιστρεψουσιν*. — *ιασωμαι* cum *κΑΒΗΠΡ*. *ιασωμαι* cum *Ε* (*e et sanem*), 61.
28. *τουτο το* cum *κ*ΑΒ*, 13, e, vg. syr. utr. aeth. pp. Omittunt *τουτο* *κCΕβΓ.ΗΠΡ* tol. arm.
29. Hunc versus textus receptus sic habet: *Και ταυτα αυτου ειποντος απηλθον οι ιουδαιοι, πολλην εχοντες εν εαυτοις συζητησιν* cum *ΗΠΡ* cat. vg. cle. syr. p c* arm. usc. Omisimus cum *κΑΒΕ*, 13, 40, 61, 68, 1lect., s (s spatio) am. fu. demid. 96lat., syr. cdd. pl. et cdd. copt. ar. e arm. zoh. aeth. pp.
30. *ενεμεινεν* cum *κ*B*, 13, 61, 137, 156, c^{scr}. *επεμεινεν*. — *εμεινεν* cum *κCΑΕ* *ΗΠΡ*. *δε* (3 *ουν*) sine additamento cum *κ.1ΒΕ*, 13, 40, 61, 68, 142, 12lect., c^{scr}, vg. copt. syr. p txt. arm. Addunt *ο πανλος* *ΗΠΡ* cat. tol. syr. sch. et p c* aeth. pp. — F. R. legit post *προς αυτον*: *και διελεγετο προς Ιουδαιους τε και Ελληνας*.

εἰσπορευομένους πρὸς αὐτόν, 31 κηρύσσων τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ καὶ διδάσκων τὰ περὶ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ μετὰ πάσης παρηγορίας ἀκωλύτως.

31. *ιησου cum κ**, 33, 99, 101, 104, c^{ser.}, syr.p. *ιησου χν cum κ^cABEHL^p vg.* — F. R. *κηρυσσ. τ. β. τ. θ. δυσχυριζομενος και λεγων ακωλυτως, οτι ουτος εστιν ο χριστος ο υιος του θεου, δι ον μελλει πας ο κοσμος κρινεσθαι.*

Subscriptions: *κΒ πραξεις αποστολων* (ceterum etiam in *B* marginibus per totum librum nil nisi *πραξεις*). *θ1 πραξεις των αποστολων. A^EHL, 1, 101, 126, ascr. πραξεις των αγιων αποστολων, item P ε πληρωθησαν αι πραξεις των αγιων αποστολων.* — minusculi multi (ut 5 apud Scrivener) nil subscriptum habent. — fu. *exp. actus apostolorum*, am. demid. *explicit liber actuum apostolorum*. Praeterea numerantur sectiones: in *B* duplices, antiquiores *λς*, recentiores *ξθ'*; in am. IXX, in fu. LXXIII.

ΙΑΚΩΒΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

I.

1 Ἰάκωβος θεοῦ καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ δοῦλος ταῖς δώδεκα φάλαῖς ταῖς
 ἐν τῇ διασπορᾷ χαίρειν.

2 Πᾶσαν χαρὰν ἠγάσασθε, ἀδελφοί μου, ὅταν πειρασμοῖς περιπέσητε ποικίλοις, 1 Pe. 1. 6. 7
Ro. 5. 3. 5.
 ὅτι γινώσκοντες ὅτι τὸ δοκίμιον ἡμῶν τῆς πίστεως καταγράφεται ἵπομονήν. 4 ἡ δὲ
 ἵπομονὴ ἔργον τέλειον ἐγένετο, ἵνα ᾗτε τέλειοι καὶ δλόκληροι, ἐν μηδενὶ λιπεύομενοι.
 5 εἰ δὲ τις ἡμῶν λείπεται σοφίας, αἰτείτω παρὰ τοῦ διδόντος θεοῦ πᾶσιν ἀπλῶς
 καὶ μὴ ὀνειδίζοντος, καὶ δοθήσεται αὐτῷ. 6 αἰτείτω δὲ ἐν πίστει, μηδὲν δια- Mt. 21. 21
 κρινόμενον· ὁ γὰρ διακρινόμενος ἔοικεν κλύδωνι θαλάσσης ἀνεμιζομένῳ καὶ ἔπι-
 ζομένῳ. 7 μὴ γὰρ οἰεῖσθω ὁ ἄνθρωπος ἐκείνος ὅτι λήμψεται τι παρὰ τοῦ κυρίου,
 8 ἀνὴρ δίνυχος, ἀκατάστατος ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ. 9 Καυχάσθω δὲ ὁ
 ἀδελφὸς ὁ ταπεινὸς ἐν τῷ ἔψυι αὐτοῦ, 10 ὁ δὲ πλούσιος ἐν τῇ ταπεινώσει αὐτοῦ,
 ὅτι ὡς ἄνθος χόρτου παρελεύσεται. 11 ἀνέτειλεν γὰρ ὁ ἥλιος σὺν τῷ καύσωνι καὶ 1 Pe. 1. 21
Jas. 10. 6. 5.
 ἐξήρανε τὸν χόρτον, καὶ τὸ ἄνθος αὐτοῦ ἐξέπεσεν καὶ ἡ εἰσπρέπεια τοῦ προσώπου
 αὐτοῦ ἀπόλωτο· οὕτως καὶ ὁ πλούσιος ἐν ταῖς πορείαις αὐτοῦ μαρανθήσεται.

12 Μικάριος ἀνὴρ ὅς ἵπομένει πειρασμόν, ὅτι δόκιμος γινόμενος λήμψεται τὸν 5. 11
2 Ti. 4. 5

Ad Iacobi epistolam haec notanda sunt: **κ** nihil inscriptum habet (subscriptum *επιστολή* *ιακωβου*). In *A* et *C* abscissus est titulus (sed *A* subscriptum habet *ιακωβου επιστολή*, *C* hiat in fine). *BK* *ιακωβου επιστολή*. *P*, *scr.* habent *ιακωβου αποστολον επιστολή καθολική*. *am.* incipit *epistula iacobi*, *fu. egr.* capit. *sci. iacobi inc. ipsa epistula*; *ff* incipit *epistola iacobi feliciter*.

- I: 3. τῆς πίστεως cum **κ**AB⁴CKLP cat.²txt.et³com. s, vg. syr.sch. copt. arm. Thphyl.³²² Aug.serm.160 Bed.160. — B³, 81, ff, syr.P omittunt. Spitta (Der Brief des Jakobus, 1896, S. 8 ff.) et Massebieu (Revue de l'histoire des religions, 1895, p. 249—283) habent 1 : 1 καὶ κυριον I. X et 2 : 1 I. X pro interpolamentis Christiani redactoris. Harnack (Chronologie, 1897, S. 488—490) dicit, vs. 1 saeculo secundo scriptum et epistolae additum esse.
7. λήμψεται cum **κ**ABC². ληψ. cum KLP. τι cum ABC²KLP, ff, vg. — **κ**C^{*}vid., 36, 100, cat. omittunt.
9. ο ἀδελφος : B, arm. omittunt.
11. τ. πορείαις cum BCLP (vg. in itineribus suis, ff in actu suo). **κ**A, 40, 89, 97, Thphyl. τ. πορίαις. Verschuur conjecit *επιπρεπείαις* pro *πορείαις*. Mangey et V. d. S. Bakhuyzen *ευπορείαις*. Cf. Baljon, Theol. Stud. 1891, bl. 377, 378, et Spitta, Der Brief des Jakobus, 1896, S. 27.
12. ανηρ cum **κ**BCKLP. — A, 70, 104 *ανθρωπος*. — *επηγγελματο* sine additamento cum **κ**AB. *ascr.**, ff, arm. (exc.ed.ven.). Addunt ο (C, 117, Dam.paris.

στέφανον τῆς ζωῆς, ὃν ἐπηγγέλιτο τοῖς ἀγαπῶνιν αὐτόν. 13 μηδεὶς πειραζόμενος λεγέτω ὅτι ὑπὸ θεοῦ πειράζομαι. ὁ γὰρ θεὸς ἀπειραστός ἐστιν κακῶν, πειράζει δὲ αὐτὸς οὐδένα. 14 Ἐκαστος δὲ πειράζεται ὑπὸ τῆς ἰδίας ἐπιθυμίας ἐξελκόμενος καὶ δελεαζόμενος· 15 εἴτα ἡ ἐπιθυμία συλλαβοῦσα τίκει ἄμαρτιαν, ἡ δὲ ἄμαρτία ἀποτελεσθεῖσα ἀποκρίει θάνατον.

16 Μὴ πλανᾶσθε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί. 17 πᾶσα δόσις ἀγαθῆ καὶ πᾶν δώρημα τέλειον ἀνωθέν ἐστιν καταβαῖνον ἀπὸ τοῦ πατρὸς τῶν φώτων, παρ' ᾧ οὐκ ἐνι παραλλαγῇ ἢ τροπῆς ἀποσκίασμα. 18 βοληθεὶς ἀπεκύησεν ἡμᾶς λόγῳ ἀληθείας, εἰς τὸ εἶναι ἡμᾶς ἀπαρχὴν τινα τῶν ἑαυτοῦ κτισμάτων.

19 Ὡστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί, ᾗστω δὲ πᾶς ἄνθρωπος ταχὺς εἰς τὸ ἀκοῦσαι, βραδὺς εἰς τὸ λαλεῖν, βραδὺς εἰς ὁργὴν· 20 ὁργὴ γὰρ ἀνδρὸς δικαιοσύνην θεοῦ οὐκ ἐργάζεται. 21 διὸ ἀποθέμενοι πᾶσαν ὀνπαρίαν καὶ περισσοίαν κακίας, ἐν πραύτητι δέξασθε τὸν ἔμφρον λόγον τὸν δυνάμενον σῶσαι τὰς ψυχὰς ὑμῶν. 22 γίνεσθε δὲ ποιηταὶ λόγον, καὶ μὴ ἀκροαταὶ μόνον παραλογιζόμενοι ἑαυτοῦς. 23 ὅτι εἴ τις ἀκροατὴς λόγου ἐστὶν καὶ οὐ ποιητὴς, οὗτος ἔοικεν ἀνδρὶ κατανοοῦντι τὸ πρόσωπον τῆς γενέσεως αὐτοῦ ἐν ἐσώπρω· 24 κατενόησεν γὰρ ἑαυτὸν καὶ ἀπελήλυθεν, καὶ εἰθέως ἐτελεύτατο ὅποιος ἦν. 25 ὁ δὲ παρακύννας εἰς νόμον τέλειον τὸν τῆς ἐλευθερίας καὶ παραμείνας, οὐκ ἀκροατὴς ἐπιλησμονῆς γενόμενος ἀλλὰ ποιητὴς ἔργου, οὗτος μακάριος ἐν τῇ ποιήσει αὐτοῦ ᾗσται. 26 εἴ τις δοκεῖ ὁρηστικός εἶναι, μὴ χλιναγωγῶν γλώσσαν ἑαυτοῦ ἀλλὰ ἀπατῶν καρδίαν ἑαυτοῦ,

sub *v* omittunt) *κρησιος* (C)KLP cat. syr.p arm.ven. Dam.paris (sub *v*) Thphyl. Oec.

13. *απο* cum ABCCLP. *επο* cum *κ*, 69, ascr. Etiam Naber legit *επο*. Cf. Baljon, p. 378. *θεου* cum *κ*ABCKLP. *του θεου* cum minusculis.
18. *αυτου* cum *κ**BKL cat. *εαυτου* cum *κ*ACP, 105.
19. Tisch. Westcott-Hort, Weiss, Die katholischen Briefe, 1892. S. 96, *ιστε* cum *κ*^c (et* *ιστω*) ABC, 73, 83, ff, vg. (etiam Bed.¹⁶⁶) copt. arm. syr.p mg. (ff, copt. syr.p mg. arm. *scitote*, vg. *scitis*). Praeterea A addit *de*. 42, 47 omittunt. *ωστε* cum KLP cat. syr.p^{txt} (*itaque*: sed videtur etiam syr.sch. agnoscere) Thphyl. Oec. *εστω δε* cum *κ*BGP*, 83, m⁶⁴, ff, vg. copt.; similiter A (antea *ιστε δε*) *και εστω*. — *εστω* sine coniunctione cum KLP² cat. syr.utr. arm. aeth. Thphyl. Oec. — Naber coniecit *βραχυς εις το λαλησαι*. Cf. Baljon, p. 378, 379.
20. *οικ εργαζεται*, cum *κ*ABC³. *ου καταραζεται*. cum C*KLP cat.
22. *μονον* ante *ακροαται* cum *κ*ACKLP cat. Post *ακροαται* cum B, ascr., Thphyl. ff, vg. Nec aliter syr.utr. copt. arm. aeth.
25. *οικ ακροατης* sine *ουτος* cum *κ*ABC, 13, 29, 68, 73, ff, vg. (etiam Aug. Cass. Beda) syr.sch. copt. ar.e. Praemittunt *ουτος* KLP cat. syr.p arm. Thphyl. Oec.
26. *ει* sine copula cum *κ*ABKL cat.⁹ syr.p arm. Thphyl. Oec. *ει δε* cum CP 13, 31, ff, vg. (etiam Beda¹⁶⁹) copt. *ορησικ. ειναι* sine additamento cum *κ*ABCP, h, 27, 29, 66**., 68, 73, m⁶⁴, ff, vg. (etiam Beda¹⁶⁹) copt. syr.utr. arm. aeth. Antioch.¹⁰⁷⁹. Addunt *εν υμιν* KL cat. Cyr.ioh.²⁰⁵ Thphyl. Oec. *γλωσσαν αυτου* cum *κ*ACKL cat. Cyr.ioh.²⁰⁶. *γλ. εαυτου* cum BP. *αλλα* cum *κ*ABCLP Cyr.ioh. Oec. *αλλ* cum K^{sil}. Antioch.¹⁰⁷⁹ Thphyl. *καρδιαν αυτου* cum *κ*AKLP cat. Cyr.ioh. Oec. *καρδιαν εαυτου* cum BC, 4, *κ*scr. Thphyl.

τούτου μάταιος ἢ θρησκεία. 27 θρησκεία καθαρά καὶ ἀμίαντος παρὰ τῷ θεῷ καὶ πατρὶ αὕτη ἐστίν, ἐπισκέπτεσθαι ὄρφανούς καὶ χήρας ἐν τῇ θλίψει αὐτῶν, ἄσιλον ἐάντων τηρεῖν ἀπὸ τοῦ κόσμου.

II.

1 Ἀδελφοί μου, μὴ ἐν προσωπολημψίαις ἔχετε τὴν πίστιν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τῆς δόξης. 2 ἐὰν γὰρ εἰσέλθῃ εἰς συναγωγὴν ἡμῶν ἀνὴρ χρυσόδακτύλιος ἐν ἐσθῆτι λαμπρᾷ, εἰσέλθῃ δὲ καὶ πτωχὸς ἐν ὄνυραῷ ἐσθῆτι, 3 ἐπιβλέψῃτε δὲ ἐπὶ τὸν φοροῦντα τὴν ἐσθῆτα τὴν λαμπρὰν καὶ εἴπητε· σὺ κάθου ὡδὲ καλῶς, καὶ τῷ πτωχῷ εἴπητε· σὺ στήθι ἐκεῖ ἢ κάθου ἔπο τὸ ὑποπόδιόν μου, 4 οὐ διεκρίθητε ἐν ἐαντοῖς καὶ ἐγένεσθε κριταὶ διαλογισμῶν πονηρῶν;

5 Ἀκούσατε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί. οὐχ ὁ θεὸς ἐξελέξατο τοὺς πτωχοὺς τῷ κόσμῳ πλουσίους ἐν πίστει καὶ κληρονόμους τῆς βασιλείας ἧς ἐπηγγείλατο τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν; 6 ἡμεῖς δὲ ἠτιμάσατε τὸν πτωχόν. οὐχ οἱ πλούσιοι καταδυναστεύουσιν ἡμᾶς, καὶ αὐτοὶ ἔλκουν ἡμᾶς εἰς κριτήρια; 7 οὐκ αὐτοὶ βλασφημοῦσιν τὸ καλὸν ὄνομα τὸ ἐπικληθὲν ἐφ' ἡμᾶς; 8 εἰ μέντοι νόμον τελεῖτε βασιλικόν κατὰ τὴν γραφὴν· ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν, καλῶς ποιεῖτε· 9 εἰ δὲ προσωπολημπτεῖτε, ἀμαρτίαν ἐργάσθε, ἐλεγχόμενοι ἔπο τοῦ νόμου ὡς παραβάται. 10 ὅστις γὰρ ὄλον τὸν νόμον τηρήσῃ, πταίσῃ δὲ ἐν ἐνί, γέγονεν πάντων ἔνοχος.

1 Co. 1. 27 *

Is. 19. 18
Mt. 22. 39

27. *θρησκεία sine copula cum κBCKLP.* — A, 70, 83, 123, syr.sch. addunt *γαρ*, item *δε* legitur 8pe, m³⁴, ff, am. sah. etc. — *θεω cum κ*C2KL.* *τω θεω cum κABC*P.*

II: 1. *προσωπολημψιας cum κABC.* — *ληψιας cum KLP.*

2. *εις συναγωγην cum κ*BC, cscr.* — *εις την συναγ. cum κACKLP.*

3. *καὶ ἐπιβλέψῃτε cum κAKL,* 13, 31, 40, cat. vg. syr.sch. sah. *επιβλεψ. δε cum BCP,* ff, syr.p. *ειπητε primum sine additamento cum κABC,* ff, fu. harl. syr.p arm. Thphyl. Hesych.levit. Addunt *αιτω KLP* vg. (etiam am. demid.) syr.sch. sah. copt. aeth. cat. Antioch.¹¹⁷⁵ Oec. *η (C καὶ) καθου sine ὡδε cum ABC*,* 13, 65, 69, a^{scr.}, c^{scr.}, ff, vg. syr.p arm. (*η ελθε καθου*) Cyr.ioh.³⁴⁴. Addunt *ὡδε κC2KLP* cat. syr.sch. sah. copt. aeth. Thphyl. Oec. — Naber: Non possum non suspicari esse illud *καλως* annotationem lectoris cuiusdam, cui apostoli praeceptum impense placeret. Cf. Baljon, p. 379. *υπο το cum κAB*CKL.* — *B*(et vid. iam.2)P* sah. syr.p arm. *επι το.* — *υποποδιον sine additamento cum κBCKLP* cat. ff, sah. copt. arm. Cyr.ioh.³⁴⁴. Addunt *των ποδιων A,* 13, vg. syr.utr. aeth.

4. *ου cum κAB2C,* 13, syr.utr. sah. copt. arm. aeth. Cyr.ioh.³⁴⁴ Antioch.¹¹⁷⁵. Nec ipsum *ου* exprimunt *B*,* ff. *καὶ ου cum KLP* (27, 29 *καὶ* omisso *ου*) Thphyl.^{dis} Oec.^{dis}. Cf. Baljon, p. 379—382.

5. *τω κοσμῳ cum κA*BC*,* syr.p, item 27, 29, 43, 64 *εν τω κοσμῳ* (29 addit *τουτω*), vg. *in hoc mundo. του κοσμου τουτου cum* minusculis paucis, aeth. Oec.^{13t.}; item *τον κοσμον cum A2C2KLP.* *βασιλείας cum κBCKLP.* — *κ*A επαγγελίας (κ* -λίας).*

6. *ουχ cum κB2C2KLP* cat. Thphyl. Oec. *ουχι cum AC*,* 69. *καταδιν. ημας cum κ*A,* h, 19, 20, 65. *κατ. ημων cum κBCKLP* cat. Thphyl. Oec.

9. *προσωπολημπτεῖτε cum κABC.* — *ληπτεῖτε cum KLP.*

10. *τηρησῃ cum κBC* Thphyl. Oec., item *servaverit* ff, vg. (etiam Hier.^{lovin.2})

Ks. 20, 13 ss.

11 ὁ γὰρ ελπών μὴ μοιχεύσης, εἶπεν καὶ μὴ φονεύσης· εἰ δὲ οὐ μοιχεύεις, φονεύεις δέ, γέγονας παραβάτης νόμου. 12 οὕτως λαλεῖτε καὶ οὕτως ποιεῖτε ὡς διὰ νόμου ἐλευθερίας μέλλοντες κρίνεσθαι. 13 ἡ γὰρ κρίσις ἀνελεος τῷ μὴ ποιήσαντι ἔλεος κατακαυᾶται ἔλεος κρίσεως.

14 Τί τὸ σφελος, ἀδελφοί μου, ἐὰν πίστιν λέγῃ τις ἔχειν, ἔργα δὲ μὴ ἔχη; μὴ δύναιται ἡ πίστις σῶσαι αὐτόν; 15 ἐὰν ἀδελφός ἢ ἀδελφή γυνὸν ἢ πάρρωσιν καὶ λευπόμεινον τῆς ἐφημέρου τροφῆς, 16 εἴπῃ δὲ τις αὐτοῖς ἐξ ὁμῶν ὑπάγετε ἐν εἰρήνῃ, θερμαίνεσθε καὶ χορτάζεσθε, μὴ ὥστε δὲ αὐτοῖς τὰ ἐπιτήδεια τοῦ σώματος, τί τὸ σφελος; 17 οὕτως καὶ ἡ πίστις, ἐὰν μὴ ἔχη ἔργα, νεκρά ἐστὶν καθ' ἑαυτήν. 18 ἀλλ' ἐρεῖ τις· οὐ ἔργα ἔχεις, κἀγὼ πίστιν ἔχω· δεῖξόν μοι τὴν πίστιν σου χωρὶς τῶν ἔργων, κἀγὼ σοὶ δεῖξω ἐκ τῶν ἔργων μου τὴν πίστιν. 19 οὐ πιστεύεις ὅτι εἰς θεὸς ἐστίν; καλῶς ποιεῖς· καὶ τὰ δαιμόνια πιστεύουσιν καὶ φροῦσουσιν. 20 θέλεις δὲ γινώσκειν, ὡ ἄνθρωπε κενέ, ὅτι ἡ πίστις χωρὶς τῶν ἔργων ἀργή ἐστίν; 21 Ἀβραάμ ὁ πατὴρ ἡμῶν οὐκ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ἀνεπέγκας

2. 26

Mt. 7, 20

1 Co. 8, 4

Gen. 22, 9

Hebr. 11, 17

τηρησει cum *KLP* cat., item *A*, 63, 69 πληρωσει. — πταιση cum *ABC*. πταισει cum *KLP* cat.

11. μοιχευεις φονευεις cum *ABC*, 45, 98*, cat. μοιχευσεις φονευσεις cum *K* Thphyl.; item *LP* μοιχευσης φονευσης.
13. ανελεος cum *A*(αναιλ-)*BCK* (*P* -λεος) cat.*xtl* et com. Oec. ανιλεως cum *L*. κατακαυχ- sine copula cum *κ**(et c ex emend)*BC*(et* et2)*KL*, h, cat. syr.*sch*. sah. copt. και κατακ. cum minusculis multis, aeth.*utr*. Thphyl. Item *κ*(sed de abstersum rursus) *A*, 13, 40, 73, 83, 101, ff, vg. syr.*P* Oec. κατακ. δε. — κατακαυχεται (sed *B* -τε) cum *MBKL* cat. Item ff, vg. — *A*, 13, 27, 29, 66**, copt. κατακαυχασθω. — ελεος secundum cum *AB* Thphyl. — *CKL* Oec. ελεον.
14. το σφελ. (*L* ωφ.) cum *AC*²*KL*. Omittunt το *BC**, 99 (τι γαρ. σφ.) arm. λεγη (*L* etc. λεγει) ante τις cum *MBKL* cat.*xtl* et com. Thphyl. Oec. Post τις cum *AC*, 56, item ff, m³⁴, vg.
15. εαν sine copula cum *MB* cat. ff, m³⁴, copt. arm. εαν δε cum *ADKL* vg. syr.*P* Thphyl. Oec. και (.1 arm. η) λειπομενοι sine ωσιν cum *MBCK* syr.*utr*. arm. (item sah. copt. aeth.). Addunt ωσιν *ALP* cat. Thphyl. Oec.
16. το σφελος cum *AC*²*KL* cat. Omittunt το *BC**.
17. εχη ante εργα cum *ABCK* cat. ff, m³⁴, vg. sah. Post εργα cum *L* arm. Thphyl. Oec.
18. Codd. legunt σι πιστιν εχεις καγω εργα εχω. Cum Pfeleiderer, Urchristenthum, S. 874, 1 (vide codicem corbejensem) lego σι εργα εχεις καγω πιστιν εχω. — χωρις των cum *ABCP*, ff, vg. syr.*utr*. sah. copt. arm. aeth. εκ των cum *KL* cat. Thphyl. εργων primum sine σου cum *ABBP*, ff, vg. syr.*utr*. sah. copt. arm. Addunt σου *CKL* cat. aeth. Thphyl. σοι δειξω cum *MB*, 31, 69, ascr., cscr., jscr. δειξω σοι cum *ACKL* vg. syr.*utr*. sah. copt. Thphyl. την πιστιν sine μου cum *ABC*, ff, arm. Addunt μου *AKLP* cat. vg. syr.*utr*. sah. copt. aeth.
19. οτι εις εστιν ο θεος cum *MA*, 68, vg. syr.*sch*. sah. copt. arm. aeth.*pp*, Cyr.*ioh*.⁹⁶³, οτι εις ο (ita *C*; *B* omittit) θεος εστιν cum *BC*, 69, ascr., cscr., syr.*P*; item ff, aeth.*ro*. Cyr.*ioh*.⁸⁷⁸ οτι εις ο θεος. — οτι ο θεος εις εστιν cum (*K*, sed εις additur in mg.) *L* cat. Did.*tri*.^{2,10}.
20. αργη cum *BC**, 27, 29, ff, am.² fu. demid. sah. arm.*zoh*. νεκρα cum *AC*² *KLP* cat. vg.*cle*. (etiam am.*) syr.*utr*. copt. arm.*usc*. aeth.

Ἰσαὰκ τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐπὶ τὸ θνῡσαστήριον; 22 βλέπετε ὅτι ἡ πίστις συνήργει τοῖς ἔργοις αὐτοῦ, καὶ ἐκ τῶν ἔργων ἡ πίστις ἐτελειώθη, 23 καὶ ἐπληρώθη ἡ γραφή ἢ λέγουσα· ἐπίστευσεν δὲ Ἄβραὰμ τῷ θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην, καὶ φίλος θεοῦ ἐκλήθη. 24 ὁρατε ὅτι ἐξ ἔργων δικαιοῦται ἄνθρωπος καὶ οὐκ ἐκ πίστεως μόνον. 25 ὁμοίως δὲ καὶ Ῥαββὴ ἡ πόρνη οὐκ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ἠποδεδξαμένη τοὺς ἀγγέλους καὶ ἐτέρᾳ ὁδῷ ἐκβαλοῦσα; 26 ὥσπερ γὰρ τὸ σῶμα χωρὶς πνεύματος νεκρὸν ἐστίν, οὕτως καὶ ἡ πίστις χωρὶς ἔργων νεκρά ἐστίν.

Gen. 15, 6
18, 17
Rom. 4, 8
Gal. 3, 6
Rom. 3, 28
Ios. 2, 1, 15
6, 17
Hebr. 11, 31

III.

1 Μὴ πολὺλαλοὶ γίνεσθε, ἀδελφοί μου, εἰδότες ὅτι μεῖζον κρίμα λημψόμεθα. 2 πολλὰ γὰρ παιόμεν ἅπαντες· εἴ τις ἐν λόγῳ οὐ παίζει, οὕτως τέλειος ἀνὴρ, δυνατὸς χαλιναγωγῆσαι καὶ ὄλον τὸ σῶμα. 3 οὐδὲ τῶν ἵππων τοῖς χαλινοῖς εἰς τὰ στόματα βάλλομεν εἰς τὸ πείθεσθαι αὐτοῖς ἡμῖν, καὶ ὄλον τὸ σῶμα αὐτῶν μεταγομεν; 4 ἰδοὺ καὶ τὰ πλοῖα, τηλικαῖτα ὄντα καὶ ὑπὸ ἀνέμων σκληρῶν ἐλαυνόμενα, μεταγεται ὑπὸ ἐλαχίστου πηδαλίον ὅπου ἡ ὁρμὴ τοῦ εὐθύνοτος βούλεται· 5 οὕτως καὶ ἡ γλῶσσα μικρὸν μέλος ἐστίν καὶ μέγала αὐχεῖ. ἰδοὺ ἡλίκεον πῦρ ἡλίκεν ἕλην ἀνάπτει· 6 καὶ ἡ γλῶσσα πῦρ, ὁ κόσμος τῆς ἀδικίας.

22. συνεργει cum κ^*A , s (cooperatur), Π (communicat). συνεργει cum κ^*BCK LP cat. vg. (cooperabatur) syr.utr.
24. ορατε sine additamento cum κ^*ABCP , h, cat. Π , vg. syr.utr. copt. arm. aeth.utr. Thphyl. Addunt τοινυν KL.
26. Owen ponit vs. 25 ante vs. 24. Cf. Baljon, p. 382. ἔργων cum κ^*B , 69, a^{cr}, Or.4, 318. των ἔργων cum ACKLP cat. Thphyl. Oec. γαρ cum κ^*ACKLP , vg. (m) om. syr.P copt. — Π , Or.2, 644 δε. — B, syr.sch. arm. aeth.utr. omitunt.
- III: 1. Codd. legunt: μη πολλοὶ διδασκ. etc.: m⁶⁴ nolite multiloqui esse. Lachmann conjecit: μη παλοὶ δυσκολοὶ γινεσθε. Naber μη πανοδιδασκαλοὶ γινεσθε. Junius, de Hoop Scheffer, V. d. S. Bakhuyzen legunt μη πολυλαλοὶ γινεσθε. Cf. Baljon, p. 382, 383 et Spitta, Der Brief des Jacobus, 1896, S. 89. λημψόμεθα cum κ^*ABC . ληψ. cum KLP.
2. δυνατος cum ABCKLP. — κ^* , 14, 35; 38, 69, 93, 96, a^{scr}, c^{scr}, h^{scr}, Cyr. esa²⁷ Dam.2, 421 (eted. et paris) Thphyl. δυναμενος.
3. ει δε cum κ^* (addit γαρ) ABKL, Π , vg. copt. Dam.2, 421 (etiam paris) Oec. ιδε cum CP arm. Thphyl., item ἰδοι cum minusculis paucis, cat. Item syr.sch. syr.P sah. — Lachmann et V. d. S. Bakhuyzen conjecerunt οιδε. Cf. Baljon, p. 383, 384. εις το πειθ. cum κ^*BC . προς το πειθ. cum AKLP. αυτους ημιν cum κ^*BKLP . ημιν αυτους cum AC, 13, 40, 73, 98. αυτων ante μεταγομεν cum κ^*BCKLP . Post μεταγομεν cum A, 13, cat.
4. ανεμων σκληρων cum κ^*BCKP cat. Π , m⁶⁵, vg. σκληρ. ανεμ. cum AL, 13, Thphyl. οπου sine an cum κ^*B sah. οπου an cum ACKLP. βουλεται cum κ^*BL , 1, Dam.2, 421. βουληται cum ACKP.
5. ουτως cum κ^*BCKLP . — A οωσντως. — μεγαλα αυχει cum κ^*ABC^*P Eph.190; Π magna gloriatur, vg. magna exallat. μεγαλανχει cum κ^*C^2KL cat. ηλικον πηρ cum $\kappa^*A^2BC^*P$ vg. (quantus) Antioch.1079 Oec. ολιγον cum A^{*vid.}C²KL cat. Π , m⁶⁵, syr.utr. sah. copt. arm. (και ολιγον) aeth.
6. η γλωσσα pro και η γλ. cum κ^* . και η γλωσσα cum $\kappa^*ABCKLP$. — Tisch.

ἡ γλῶσσα καθίσταται ἐν τοῖς μέλεσιν ἡμῶν καὶ σπιλοῦσα ὄλον τὸ σῶμα καὶ φλο-
γίζουσα τὸν τροχὸν τῆς γενέσεως καὶ φλογιζομένη ὑπὸ τῆς γέννης. 7 πᾶσα γὰρ
φύσις θηρίων τε καὶ πετεινῶν ἐρπετιῶν τε καὶ ἐναλίων δαμάσεται καὶ δαδάμασται
τῇ φύσει τῇ ἀνθρωπίνῃ· 8 τὴν δὲ γλῶσσαν οὐδεὶς δαμάσαι δύναται ἀνθρώπων·
ἀκατάστατον κακόν, μεστή τοῦ θανατηφόρου. 9 ἐν αὐτῇ εὐλογοῦμεν τὸν κύριον
καὶ πατέρα, καὶ ἐν αὐτῇ καταρώμεθα τοῖς ἀνθρώπους τοῖς καθ' ὁμοίωσιν θεοῦ
γεγονότας· 10 ἐκ τοῦ αὐτοῦ στόματος ἐξέρχεται εὐλογία καὶ κατάρα. οὐ χροῆ,
ἀδελφοί μου, ταῦτα οὕτως γίνεσθαι. 11 μήτι ἡ πηγὴ ἐκ τῆς αὐτῆς ὀπῆς βρῦει
τὸ γλυκὺ καὶ τὸ πικρὸν; 12 μὴ δύναται, ἀδελφοί μου, σκῆ ἑλαίας ποιῆσαι ἢ
ἄμπελος οἴκα; οὔτε ἄλκων γλυκὺ ποιῆσαι ὕδωρ.

13 Τίς σοφός καὶ ἐπιστήμων ἐν ἑμῖν; δειξάτω ἐκ τῆς καλῆς ἀναστροφῆς τὰ
ἔργα αὐτοῦ ἐν πραΐτητι σοφίας. 14 εἰ δὲ ζῆλον πικρὸν ἔχετε καὶ ἐριθείαν ἐν τῇ
καρδίᾳ ἡμῶν, μὴ κατακαυχᾶσθε καὶ ψεύδεσθε κατὰ τῆς ἀληθείας. 15 οὐκ ἔστιν αὕτη
ἡ σοφία ἄνωθεν κατερχομένη, ἀλλὰ ἐπίγειος, ψυχικὴ, δαιμονιώδης· 16 ὅπου γὰρ

legit η γλωσσα. πνρ, ο κοσμος . . . εν τοις μελεσιν ημων, και πτε. West-
cott-Hort και η γλωσσα πνρ, ο κοσμος της αδικιας η γλωσσα καθισταται . . .
ημων, η σπιλουσα πτε. — Weiss edidit: και η γλωσσα πνρ, ο κοσμος της
αδικιας η γλωσσα καθισταται εν τοις μελεσιν ημων, η σπιλουσα πτε. — και
η γλωσσα πνρ, ο κοσμος της αδικιας et και σπιλουσα ολον το σωμα glossemata,
Spitta, S. 97, 99, „eine in den Text geratene Randbemerkung“. η γλωσσα
καθισταται cum **ABCK**, 27, 43, 65, 73, 102, 133, cscr., ff, m⁶⁵, vg. syr.sch.
syr.p.txt. sah. copt. arm. (libere aeth.) Antioch.¹⁰⁷⁹ Dam.2.421 (etiam paris).
Praemittunt ουτως P cat. syr.p c*, Thphyl. Oec., item L, 106 ουτως και.
Ex interpp. vg. sic: *Et lingua ignis est, universitas iniquitatis. Lingua
constituitur in membris nostris quae maculat totum corpus etc.*, m⁶⁵ *ita
et lingua ignis est, et mundus iniquitatis per linguam constat in membris
nostris, quae maculat totum corpus etc.* και σπιλουσα cum κ*. η σπιλουσα
cum κc. τ. τροχον της γενεσεως: ff, vg. *rotam nativitatis* (vg. addit nostrae),
m⁶⁵ *rotam geniturae*. κ vg. syr.sch. aeth. addunt ημων. cdd. apud Thphyl.
et apud Oec. τον τρο. της γεννησ.

7. *εναλιων*: ff *natantium*, m⁶⁵ *beluarum maritimarum*. vg. *ceterorum* (caet.).
8. *δυναται δαμασαι ανθρωπων* cum **AKP**, 5, 31, 69, 104, 133, ascr., cscr.
δαμασαι δυνατ. ανθρωπων cum **BC** syr.p. *δυνατ. ανθρωπων δαμασαι* cum
L cat. arm. Cyr.^{ioh.724} *ακαταστατον* cum **ABP** Dam.2.421 ex paris, item ff
(*inconstans*) vg. (*inquietum*) copt. (*indomitum*) Hier.pelag.⁷⁶⁴ (*incontinens*).
ακατασχετον cum **CKL** Epiph.⁸¹⁴ Cyr.^{nest.29}.
9. *τον κυριον* cum **ABCP**, 4*, 13, ff. vg.ms. syr.sch. copt. arm. Cyr.^{esai.107}.
τ. *θειον* cum **KL** cat. vg. syr.p.
12. *σκα*: *perreximus sine ουτως* cum **ABC***, 83, cscr., syr.p.txt. arm. Dam.paris.
Addunt ουτως **κC2KLP** cat. ff, vg. syr.sch.et p c*, copt. aeth. Cyr.^{esa.107}.
ουτε (sed κ, 13 etc. ουδε) *αλκων γλυκν* cum **ABC** (et* et2), 13, 27, 29,
66***, 83, 142, ff, vg. Cyr.^{esa.107}. *ουδεμια πηγη αλκων και γλυκν* cum **KLP**
cat. syr.p Thphyl. Oec. Cf. Baljon, p. 387, 388.
14. *τη καρδια* cum **ABCKLP** cat. aeth. Ephr.¹⁷⁵ Dam.2.684 Thphyl. Oec. — κ, 4,
ff, s, vg. syr.utr. copt. arm. Antioch.¹⁰⁸⁶ *ταις καρδιαις*. — *μη κατακαυχασθε*
(κ, vg. *polite gloriarī*): *A μη καυχασθε*. — *της αληθειας και ψευδεσθε* cum
κ* et (praemisso *κατα*) κc, item syr.sch. *ne inflentini adversus veritatem
nec mentiamini*. και ψευδεσθε *κατα της αληθειας* cum **ABCKLP**.

ζήλος και ἐριθεία, ἐκεῖ ἀκαταστασία και πᾶν φαῦλον πρᾶγμα. 17 ἡ δὲ ἄνωθεν σοφία πρῶτον μὲν ἀγνή ἐστιν, ἔπειτα εἰρηνική, ἐπιεικής, εὐπειθής, μεστή ἐλέους και καρπῶν ἀγαθῶν, ἀδιάκριτος, ἀνυπόκριτος. 18 καρπὸς δὲ δικαιοσύνης ἐν εἰρήνῃ σπείρεται τοῖς ποιοῦσιν εἰρήνην.

IV.

1 Πότεν πόλεμοι και πόθεν μάχαι ἐν ὑμῖν; οὐκ ἐντεῖθεν, ἐκ τῶν ἡδονῶν ὑμῶν τῶν στρατειομένων ἐν τοῖς μέλεσιν ὑμῶν; 2 ἐπιθυμεῖτε, και οὐκ ἔχετε φθονεῖτε και ζηλοῦτε, και οὐ δύνασθε ἐπιτινεῖν μάχεσθε και πολεμεῖτε. οὐκ ἔχετε διὰ τὸ μὴ αἰτεῖσθαι ὑμᾶς· 3 αἰτεῖτε και οὐ λαμβάνετε, διότι κακῶς αἰτεῖσθε, ἵνα ἐν ταῖς ἡδοναῖς ὑμῶν δαπανήσητε. 4 μοιχαλίδες, οὐκ οἴδατε οτι ἡ φιλία τοῦ κόσμου ἐχθρα τῷ θεῷ ἐστίν; ὅς ἂν οὖν βουληθῆ φίλος εἶναι τοῦ κόσμου, ἐχθρὸς τοῦ θεοῦ καθίσταται. 5 ἡ δοκεῖτε οτι κενῶς ἡ γραφή λέγει [πρὸς φθόνον ἐπιποθεῖ τὸ πνεῦμα ὃ κατώκισεν ἐν ἡμῖν, 6 μείζονα δὲ δίδωσιν χάριν. διὸ λέγει] ὁ θεὸς ὑπερηφάνους ἀντιτάσσει, ταπεινοὺς δὲ δίδωσιν χάριν. 7 ὑποτάγητε οὖν τῷ θεῷ ἀντίστητε δὲ τῷ διαβόλῳ, και φεύξεται ἀφ' ὑμῶν 8 ἐγγίσατε τῷ θεῷ, και ἐγγεῖ ὑμῖν. καθαρίσατε χεῖρας, ἁμαρτωλοὶ, και ἀγνίσατε καρδίας, δίψηχοι. 9 ταλαιπωρήσατε και πενήθησατε, κλαύσατε· ὁ γέλως ὑμῶν εἰς

1 Pe. 2, 11
Ro. 7, 23

Mt. 7, 7

Ro. 8, 7 al.
(Jes. 52, 9)

Prov. 3, 34
1 Pe. 5, 5

1 Pe. 5, 6 ss.
Zach. 1, 3

16. *εκει sine και cum BCKLP* cat. II, s, vg. syr.P copt. arm. aeth. — Weiss cum κα1 *εκει και*.

17. *ανυποκριτος* cum *ABC*P, 3, 5, 13, 57, 69, 98*, ascr., s, ff, vg. copt. syr.P arm. Did.tri.3,1 Ephr.¹⁷⁵. Praemittunt και *KL* cat. syr.sch. aeth.

18. *δικαιοσυνης* cum *ABCLP* arm. Ephr.¹⁷⁵ Antioch.¹²³⁸. *της δικαιοσυνης* cum *K* cat. Oec.

IV: 1. *ποθεν* secundum cum *ABC*P, 5, 13, 31, 36, 39, ascr., cscr., cat. ff. Omit-tant *KL*, s, vg. syr.sch. aeth. Oec.

2. *Codd. legunt φονεετε*. Erasmus conjecit *φθονεετε*. Cf. Spitta a. h. l. et Baljon, p. 388, 389. *και ουκ εχετε δια* cum *BP*, 5, ff, vg. (etiam am. demid. harl.) syr.utr. copt. arm. aeth. Thphyl. Oec. *ουκ εχ. δε δια* cum minusculis. *ουκ εχετε δια* sine copula cum *ABKL*, 13, 40, 57, fu. tol.

4. *μοιχαλιδες* cum *AB*, 13, ff, vg. syr.sch. copt. aeth.utr. arm. *μοιχοι και μοιχαλιδες* cum *KLP* cat. syr.P Thphyl. Oec. Cf. Baljon, p. 389, 390. *του κοσμου* cum *ABKLP*, ff, syr.P. — *κ*, 68, vg. arm. aeth. (item syr.sch.) addunt *τουτου*. -- *εχθρα*: sic *LP*, nec aliter syr.utr. copt., item Thphyl.com. *στιν τω θεω* cum *κ*, vg. (*inimica est dei*) syr.sch. (*inimicitia est apud deum*) copt. *του θεου εστιν* cum *ABKLP*, ff. *ος εαν* cum (*κ** omisso *ος*) *BP*, 5, 22, 69, ascr., cscr., Dam.2,392 (etiam paris). *ος αν* cum *AKL* Thphyl. Oec. *ον* etiam ff, vg. syr.utr. copt. (arm. *enim*). — *L*, 13, 27, 29, 69, ascr., cscr., Dam.2,392 (etiam paris) Oec. omittunt.

5. *προς φθονον* . . . *διο λεγει* glossema, cf. Baljon, p. 390—392. *κατωκισεν* cum *AB*. *κατωκησεν* cum *KLP* cat. Thphyl. Oec., nec aliter ff, vg. syr.utr. copt.

7. *αντιστητε δε* cum *AB*, ff, vg. copt. syr.P Or.int.2,189. — m⁴⁸, syr.sch. arm. aeth.utr. *et resisteite*. *αντιστ.* sine copula cum *KLP* cat. Thphyl. Oec.

9. *κλανσατε* cum *KA*. και *κλανσατε* cum *BKLP*, , vg. μεταστραφητω cum *AKL*. — *BP* Thphyl. μετατραπητω.

πένης μετατραπήτω και ἡ χαρὰ εἰς κατήφειαν. 10 ταπεινώθητε ἐνώπιον κυρίου, και ὑψώσει ὑμᾶς.

11 Μὴ καταλαλεῖτε ἀλλήλων, ἀδελφοί. ὁ καταλαλῶν ἀδελφοῦ ἢ κρινῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ καταλαλεῖ νόμον και κρινεῖ νόμον· εἰ δὲ νόμον κρινεῖς, οὐκ εἶ ποιητὴς νόμου ἀλλὰ κριτῆς. 12 εἰς ἐστὶν ὁ νομοθέτης και κριτῆς, ὁ δυνάμενος σῶσαι και ἀπολέσαι· οὐ δὲ τίς εἶ, ὁ κρινῶν τὸν πλησίον;

13 Ἄγε νῦν οἱ λέγοντες· σήμερον ἢ αὔριον πορευσόμεθα εἰς τήνδε τὴν πόλιν και ποιήσομεν ἐκεῖ ἐνιαυτὸν και ἐμπορευσόμεθα και κερδήσομεν, 14 οἵτινες οὐκ ἐπίστασθε τὸ τῆς αὔριον· ποία γὰρ ἡ ζωὴ ὑμῶν; ἀτιμὶς γὰρ ἐστε ἢ πρὸς ὀλίγον φαινομένη, ἔπειτα και ἀφανιζομένη· 15 ἀντὶ τοῦ λέγειν ὑμᾶς· εἰάν ὁ κύριος θελήσῃ, και ζήσομεν και ποιήσομεν τοῦτο ἢ ἐκεῖνο. 16 νῦν δὲ καυχᾶσθε ἐν ταῖς ἀλαζονείαις ὑμῶν· πᾶσα καύχησις τοιαύτη πονηρὰ ἐστίν. 17 εἰδότε οὖν καλὸν ποιεῖν και μὴ ποιοῦντι, ἁμαρτία αὐτῶ ἐστίν.

10. κυριον cum $\kappa\alpha B K P$. Praemittunt του *L* cat. Thphyl. Oec.

11. η κρινων cum $\kappa\alpha B P$ vg. syr. utr. sah. copt. arm. Dam.^{2,562} Thphyl. και κρινων cum *KL* cat. ff, m⁴⁴, floriac. aeth. Antioch.¹⁰⁷⁸ Oec.

12. ο νομοθετης cum $\kappa\alpha K L$. — *BP* omittunt ο. — και κριτης cum $\kappa\alpha B P$ cat. ff, m⁴⁴, floriac. luxov. vg. (etiam Cass. 149) syr. utr. sah. copt. arm. aeth. Omittunt *KL*. συ δε cum $\kappa\alpha B K L P$ cat. ff, m⁴⁴, floriac. vg. syr. utr. (sed. p δε c*) copt. Omittunt δε minusculi, sah. syr. p txt. arm. Oec. ο κρινων cum $\kappa\alpha B P$, 5, 13, 31, 69, 73, asc. r, cscr., syr. utr. sah. copt. Antioch.¹¹⁰⁶ Thphyl. ος κρινεις cum *KL* cat. Oec. τ. πλησιον cum $\kappa\alpha B P$, ff, m⁴⁴, floriac. vg. syr. utr. sah. copt. arm. τ. ετρον cum *KL* cat. aeth.

13. η αυριον cum $\kappa\alpha B$, 13, 27, 29, 40, 69, ff, vg. syr. sch. sah. copt. aeth. και αυριον cum *AKLP* syr. p arm. πορευσομεθα (*A* -σω-) ποιησομεν ($\kappa\alpha$ -σω-) εμπορευσομεθα κερδησομεν cum (κ)(*A*)*BP*, ff (*ibimus* — *faciemus* — *negotiamur* — *faciemus*) vg. (ut ff sed tertio loco *mercabitur*) Cyr. ador. πορευσομεθα ποιησομεν εμπορευσομεθα κερδησομεν cum *KL* (primo loco etiam *A*, secundo loco etiam $\kappa\alpha$), h, cat. Thphyl. (sed πορευσομεθα) Oec. ενιαυτον sine ενα cum $\kappa\alpha B P$, 36, ff, vg. sah. copt. Addunt ενα *KL* syr. utr. arm. Cyr. ador.⁵⁰⁴.

14. Westcott-Hort et Weiss οιτινες ονκ επιστασθε, της αυριον ποια η ζωη υμων. — το της cum $\kappa\alpha K L$ cat. ff (*qui ignoratis crastinum*) vg. (*quid erit in crastino*) syr. sch. sah. copt. Thphyl. Oec. τα της cum *AP* syr. p. — *B* της tantum. ποια γαρ cum $\kappa\alpha K L P$ vg. — $\kappa^* B$, cscr., syr. p arm. aeth. ro. omittunt γαρ. — ατμ. γαρ cum *BKLP* cat. ff, syr. p arm. Dam.^{2,317} (κ omittit ατμ. γ. ε.). Omittunt γαρ *A*, 13, vg. copt. εστε (sed *AKP* cat. εσται) cum $\kappa\alpha B K P$, h, syr. p. εστιν cum *L*, ff, vg. η προς cum $\kappa\alpha K L$. — *BP* omittunt η. — επειτα και cum $\kappa\alpha B K$. — *LP*, 31, 40 επ. δε και. — επειτα δε cum minusculis sah. Thphyl. Oec. — 36, 38, 69, asc. r, cscr., hscr., fu. tol. harl. copt. syr. p nil nisi επειτα.

15. θεληση cum $\kappa\alpha K L$. — *BP*, 69, asc. r, dscr. θελη, cscr. θελει. — ζησομεν cum $\kappa\alpha B P$, ff. ζησομεν cum *KL* cat. Cyr. ador.⁵⁰⁴ Thphyl. Oec., item vg. και ποιησομεν cum $\kappa\alpha B P$. Item ποιησομεν omisso και vg. sah. copt. syr. sch. arm. aeth. και ποιησομεν cum *KL* cat. Thphyl. Oec.

16. αλαζονιαις cum $\kappa\alpha B^* L P$. αλαζονειαις cum *B^* K*

V.

1 Ἄγε νῦν οἱ πλοῦσιοι, κλαύσατε ὀλολύζοντες ἐπὶ ταῖς τλαιπωρίας ὑμῶν ταῖς ἐπερχομέναις. 2 ὁ πλοῦτος ὑμῶν σέσηπεν, καὶ τὰ ἱμάτια ὑμῶν σητόβρωτα γέγονεν, 3 ὁ χρυσὸς ὑμῶν καὶ ὁ ἄργυρος καίωται, καὶ ὁ ἰὸς αὐτῶν εἰς μαρτύριον ὑμῖν ἔσται καὶ φάγεται τὰς σάρκας ὑμῶν ὡς πῦρ. ἐθησαυρίσατε ἐν ἐσχάταις ἡμέραις. 4 Ἴδου ὁ μισθὸς τῶν ἐργατῶν τῶν ἀμησάντων τὰς χώρας ὑμῶν, ὁ ἀφυστηρημένος ὑφ' ὑμῶν κράζει, καὶ αἱ βοαὶ τῶν θερισάντων εἰς τὰ ὅτα κυρίου σαβαῶθ εἰσελήλυθαν. 5 ἐτρυφήσατε ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἐσπαταλήσατε, ἐθρήψατε τὰς καρδίας ὑμῶν ἐν ἡμέρᾳ σφαγῆς. 6 κατεδικάσατε, ἐφονεύσατε τὸν δίκαιον οὐκ ἀντιτάσσεται ὑμῖν.

7 Μακροθυμήσατε οὖν, ἀδελφοί, ἕως τῆς παρουσίας τοῦ κυρίου. Ἴδου ὁ γεωργὸς ἐκδέχεται τὸν τίμιον καρπὸν τῆς γῆς, μακροθυμῶν ἐπ' αὐτῷ ἕως λάβῃ προῖμον καὶ ὄσμινον 8 μακροθυμήσατε καὶ ὑμεῖς, στηρίζετε τὰς καρδίας ὑμῶν, οὗτις ἡ παρουσία τοῦ κυρίου ἤγγικεν. 9 μὴ σνεναζέτε, ἀδελφοί, κατ' ἀλλήλων ἵνα μὴ κριθῆτε ἰδού ὁ κριτὴς πρὸ τῶν θυρῶν ἔστηκεν. 10 ὑπόδειγμα λάβετε, ἀδελφοί, τῆς κακοπαθείας καὶ τῆς μακροθυμίας τοὺς προφήτας, οἱ ἐλάλησαν ἐν τῷ ὄνο-

Job 31, 38
Lam. 1, 11
1 The. 4, 13 ss.
2 The. 2, 1 s.

- V: 1. *ἐπερχομεναις* sine additamento cum *ABKLP*, ff, syr. P Cyr.^{esa468} Antioch.¹⁰⁴⁵ Dam.²⁴⁸⁴. — *κ*, 5, 8, 25, vg. syr. sch. copt. arm. aeth. addunt *υμιν*.
 3. *ως πυρ* cum *κ* BKL*, ff, m²⁹, vg. Antioch.¹⁰⁴⁰ Thphyl. Oec. — *κ* AP*, 5 praemittunt ο *ιος*. Praeterea ante *ως πυρ* plene distinguunt *AL*.
 4. *αφυστηρημενος* cum *κB**. *απιστηρημενος* cum *AB³P*, item *KL* *αποστηρημενος*. Codd. legunt *αφ*. Cum Naber legimus *υφ*. Cf. Baljon, p. 392. *εισεληλυθαν* cum *BP*, item *-λυθεν A* Dam.²⁶¹⁴. *εισεληλυθασι* cum *κKL* cat. Thphyl. Oec.
 5. *εν ημερα* (*A -ραις*) cum *κ* ABP*, 13, 81, ff, m⁹⁷, vg. copt. *ως εν ημερ*. cum *κ* KL* cat. syr. utr. arm.
 6. Fortasse cum Bentley legendum est ο *κυριος* *αντασσειται υμιν*. Cf. Baljon, p. 392, 393.
 7. *μακροθυμ*. *επ αυτω* cum *κABP* cat. Antioch.¹²⁰⁶ Oec — *KL*, h, Thphyl. *μακρ*. *επ αυτον*. Naber coniecit *ετειον* pro *τιμιον*. Cf. Baljon, p. 393. *εως secundum* sine *αν* cum *ABKL* cat. syr. P txt. Addunt *αν κP*, 13, syr. P mg. Antioch.¹²⁰⁶. *προϊμον* cum *κAB*P* (etiam 31, apud Scrivener). *πρωϊμον* cum *B³KL*. *προϊμ*. sine *υετον* cum (*κ*, vide post) *B*, 31 (sed habet *και τον* *προϊμ*.) vg. sah. arm. Praemittunt *υετον AKLP*. Item *κ*, 9, ff, copt. syr. P mg. Antioch.¹²⁰⁶ Cassiod.¹⁵⁰ praemittunt *καρπον*.
 8. *μακροθυμησατε* sine copula cum *ABKP*, ff, am. *κL*, 9, 18, vg. cle. fu. tol. aeth. utr. Antioch.¹²⁰⁶ addunt *οιν*.
 9. Codd. legunt *στεναζετε*. Naber coniecit *γογγυζετε*. Cf. Baljon, p. 393, 394. *αδελφοι*: *A* addit *μου*. Post *κατ* (*κ κατα*) *αλληλων* cum *κL* syr. utr. sah. copt. arm. Thphyl. Oec. Ante *κατ* *αλλ*. cum *ABP*, ff, vg. aeth. utr. Antioch.¹¹¹³. — *K* cat. plane omittunt. *κριθητε* cum *κABKLP* cat. ff, vg. *κατακριθητε* cum minusculis, Oec. ο *κριτης* cum *κABKLP*. Omittunt ὁ minusculi.
 10. *αδελφοι* sine *μου* cum *ABP*, ff, vg. syr. P arm. ar. e Chr.^{3,176}. Addunt *μου κKL* cat. syr. sch. sah. copt. (aeth. *nostri*) Thphyl. Oec. Posuimus autem

2 Pc. 1, 21
 Ps. 102 (103), 8
 Mt. 5, 34 ss.
 25, 16

ματι κυρίου. 11 ἰδοὺ μακαρίζομεν τοὺς ὑπομείναντας τὴν ὑπομονὴν Ἰὼβ ἠκούσατε καὶ τὸ τέλος κυρίου εἶδετε, ὅτι πολὺσπλαγγνός ἐστιν ὁ κύριος καὶ οἰκτιρῶν. 12 Πρὸ πάντων δέ, ἀδελφοί μου, μὴ ὀμνύετε, μήτε τὸν οὐρανὸν μήτε τὴν γῆν μήτε ἄλλον τινὰ ὄρκον· ἦτω δὲ ὑμῶν τὸ ναὶ ναί, καὶ τὸ οὐ οὐ, ἵνα μὴ ἐπὶ κρίσει πέσητε.

13 Κακοπαθεὶ τις ἐν ὑμῖν; προσευχέσθω· εὐθθυμεὶ τις; ψαλλέτω. 14 ἀσθενεὶ τις ἐν ὑμῖν; προσκαλεσάσθω τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας, καὶ προσεξάσθωσαν ἐπ' αὐτόν, ἀλείψαντες ἐλαίῳ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου. 15 καὶ ἡ εὐχὴ τῆς πίστεως σώσει τὸν κάμνοντα, καὶ ἐγερεῖ αὐτόν ὁ κύριος· κἄν ἁμαρτίας ἢ πεπονηκώς, ἀφθεθήσεται αὐτῷ· 16 ἐξομολογεῖσθε οὖν ἀλλήλοις τὰς ἁμαρτίας, καὶ προσεύχεσθε ὑπὲρ ἀλλήλων, ὅπως ἰαθῆτε. πολὺ λοχύει δέσσις δικαίου ἐνεργουμένη. 17 Ἦλλίς ἀνθρώπος ἦν ὀμοιοπαθῆς ἡμῖν, καὶ προσερχῆ ἡ προσεύξατε τοῦ μὴ βρῆξαι, καὶ οὐκ ἔβρξεν ἐπὶ τῆς γῆς ἔναντιοὺς τρεῖς καὶ μῆνας ἕξ· 18 καὶ πάλιν προσηύξατο, καὶ ὁ οὐρανὸς ἕτερόν ἔδωκεν καὶ ἡ γῆ ἐβλάστησεν τὸν καρπὸν αὐτῆς.

Io. 9, 31
 1 Rg. 18, 1
 Lc. 4, 25

Mt. 18, 15
 1 Pc. 4, 8

19 Ἀδελφοί μου, ἂν τις ἐν ὑμῖν πλανηθῆ ἀπὸ τῆς ἀληθείας καὶ ἐπιστρέψῃ τις αὐτόν, 20 γινώσκετε ὅτι ὁ ἐπιστρέψας ἁμαρτωλὸν ἐκ πλάνης ὁδοῦ αὐτοῦ σώσει ψυχὴν αὐτοῦ ἐκ θανάτου καὶ καλύψει πλῆθος ἁμαρτιῶν.

ἀδελφοὶ (ἀδ. μόν) ante τῆς κακοπαθ. (κ καλοκαγαθίας) cum **ABKLP**, h, cat. ff, vg. Post κακοπαθ. ponunt minusculi pauci, Oec. εν τω (κ Chr. omittunt) ονοματι cum **ABP**, item in nomine ff, vg. arm. τω ονοματι cum **AKL**.

11. τ. υπομειναντας cum **ABP**. τ. υπομεινοντας cum **KL** cat. sah. copt. arm. aeth. utr. εἰδετε cum **B* K**. ἰδετε cum **AB³LP**. πολυσπλαγγνος cum **AB KLP**. πολυεισπλαγγνος cum 1, 3, 25, 38, 40, 42, 57, 69, ^{ascr.}, ^{cscr.}, Thphyl. ο (B omittit) κυριος cum **ABP**, 13, ff, vg. syr. utr. sah. copt. arm. aeth. Omittunt **KL** cat. vg. ms.
12. προ παντ. δε cum **AC²ABLP**. — **n*** προ. παντ. ουν. K, 106, 180, ^{1scr.}, arm. omittunt copulam. υπο κρισιν cum **AB**, 8, 13, 25, 27, 29, 36, ff, vg. syr. utr. sah. copt. aeth. utr. Dam. 2.⁶³¹. εις υποκρισιν cum **KLP** cat. arm. Antioch. 1124 Thphyl. Oec. ητω, cf. Blass, Gramm. S. 50 et Winer-Schmiedel, S. 117. Holwerda legit εστω. Cf. Baljon, p. 394.
13. Beyschlag (Comm. a. h. 1.), Spitta (Gramm. S. 296) V. Soden (Hand-Comm. a. h. 1.) et Weiss legunt κακοπαθει τις εν υμιν, προσευχεσθω. ευθυμει τις, ψαλλετω. — ασθενει τις εν υμιν, προσκαλεσασθω (vs. 14).
14. αλειψαντ. sine αυτον cum **BP**, ^{ascr.}, ff, Dam. 2.⁶¹⁵. Addunt αυτον **AKL** vg. Or. int. 2.¹⁹¹ Chr. 1.⁴⁷⁰ Thphyl. Oec. τον κυριον cum **AKLP** cat.; item omisso του A, nec aliter ff, vg. Or. int. 2.¹⁹¹. — B plane omittit.
16. ουν cum **ABKP** cat. vg. sah. copt. syr. p. — 107, syr. sch. δε. Omittunt copulam L, ff, arm. aeth. utr. τας αμαρτίας cum **ABP** Eus. marc. 152 Ephr. 12. τα παραπτωματα cum **KL** cat. ευχεσθε cum **KLKLP** cat. Dam. 2.⁵⁹⁰. προσευχεσθε cum **AB**, 73, Ephr. 12.
18. εδωκεν υετον (κ τον υετ.) cum **AA**, 13, 73, ff, vg. syr. sch. sah. copt. υετον εδωκεν cum **BKLP** cat. syr. p arm. Thphyl. Oec.
19. αδελφ. μου cum **ABKP**, h, cat. s, ff, vg. sah. copt. syr. utr. arm. Omittunt μου L Did. tri. 3.¹ Oec. απο της αληθειας cum **ABKLP**, s, ff, vg. sah. — **n**, 5, 7, 8, 13, 22, syr. sch. copt. arm. απο της οδου της αληθ.
20. γινωσκετε cum **B**, 34, ^{cscr.} syr. p aeth. γινωσκειτω cum aliis codd. — ψυχην cum **ABKLP** Did. tri. — A, 73, 84, arm. την ψυχ. Addidimus autem

ΠΕΤΡΟΥ Α.

I.

1 Πέτρος ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐκλεκτοῖς παρεπιδήμοις διασπορᾶς Πόντον, Γαλατίας, Καππαδοκίας, Ἀσίας καὶ Βιθυνίας, 2 κατὰ πρόβησιν θεοῦ πατρός, ἐν ἁγιασμῷ πνεύματος, εἰς ὑπακοὴν καὶ θανάσιμον αἵματος Ἰησοῦ Χριστοῦ. χάρις ἰμῖν καὶ εἰρήνη πληθυνθεῖη.

3 Ἐὐλογητός ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ κατὰ τὸ πολὺ αὐτοῦ ἔλεος ἀγαγενήσας ἡμᾶς εἰς ἐλπίδα ζωσαν δι' ἀναστάσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐκ νεκρῶν, 4 εἰς κληρονομίαν ἀφθαρτον καὶ ἀμίαντον καὶ ἀμάραντον, τετηρημένην ἐν οὐρανοῖς εἰς ὑμᾶς 5 τοὺς ἐν δυνάμει θεοῦ φρουρουμένους διὰ πίστεως εἰς σωτηρίαν ἐτοιμῆν ἀποκαλυφθῆναι ἐν καιρῷ ἐσχάτῳ. 6 ἐν ᾧ ἀγαλλιᾶσθε, ὀλίγον ἄρτι, εἰ δέον, λυπηθέντες ἐν ποικίλοις πειρασμοῖς, 7 ἵνα τὸ δοκίμιον ἡμῶν τῆς πίστεως πολυτιμότερον χρυσίου τοῦ ἀπολλυμένου, διὰ πυρὸς δὲ δοκιμαζομένου, εὗρεθῆ εἰς ἔπαινον καὶ δόξαν καὶ τιμὴν ἐν ἀποκαλύψει Ἰησοῦ Χριστοῦ, 8 ὃν οὐκ ἰδόντες ἀγαπᾶτε, εἰς ὃν ἄρτι μὴ ὄρωντες πιστεύοντες δὲ ἀγαλλιάσθε χαρᾷ ἀνεκλάλητῳ καὶ δεδοξαμένῳ, 9 κομιζόμενοι τὸ τέλος τῆς πίστεως σωτη-

Eph. 1, 3
Ti. 3, 5, 7

Ro. 8, 18

1a. 1, 2, 3

αυτου cum \aleph AP, 5, 7, 8, 13, 15, 36, 73, cat. s, vg. syr. utr. copt. arm. cdd. aeth. Did. tri. 3, 1 Cyr. sopho⁵⁹⁴. Omittunt αυτου BKL, ff, sah. arm. 20h. εκ θανατου cum \aleph AKLP: B, ff, aeth. addunt αυτου.

Subscriptions: Cdd. longe plurimi nil subscriptum habent. — B *ιακωβου, κ επιστολη ιακωβου, A, 40, 67, 177 ιακωβου επιστολη, P, 63 ιακωβου αποστολου επιστολη καθολικη*. Similiter alii. Praeterea permulti, exempli causa Thphyl., addunt numerum stichorum: *στιχχ. σμβ'*. In codice B numerantur capitula θ', in vg. cdd. (ut am. fu.) capp. XX.

* *πετρον* \bar{a} dedimus cum B (nec aliter \aleph in subscriptione et paginarum titulis). — \aleph AC, 13 *πετρον επιστολη* \bar{a} , item K *πετρον επιστολη πρωτη. L επιστολη καθολικη α' του αγιου και πανευφημου αποστολου πετρον*.

1: 4. E sententia Harnackii (Chronologie, S. 463) 1 : 1, 2 et 5 : 12—14 ab auctore 2 Petri huic epistolae additi sunt. — *εις υμας* cum \aleph ABCKLP cat. s, vg. *εις ημας* cum minusculis harl. copt. Thphyl.

6. *ει δεον* sine *εστι* cum \aleph^* B, c^{scr}, Clem.⁶²² Thphyl.³⁵³semel. Addunt *εστιν* \aleph ACKLP cat. Or.1,³⁰⁰ Thphyl. ter. *λυπηθεντες* cum \aleph ABCKP Clem.⁶²² Or.1,³⁰⁰. — \aleph^* L *λυπηθεντας*.

7. *πολυτιμότερον* cum \aleph ABCP. *πολυ τιμωτερον (L τιμωτερον)* cum K(L) cat. και *δοξαν και τιμην* cum \aleph ABC cat. vg. (etiam Svid.) copt. syr. P arm. Or.1,³⁰⁰. και *τιμην και* (sed KLP addunt *εις*) *δοξαν* cum KLP.

8. *ιδοντες* cum \aleph BC, 7, 27, 29, 66**, 76, 80**, 1lect., j^{scr}, o^{scr}, s, vg. syr. utr. arm. aeth. utr. Polyc.¹ Ir. int.^{238, 301}. *ειδοτες* cum AKLP cat. copt. Clem.⁶²² Cyr. nest.¹⁴¹. *αγαλλιασθε* cum \aleph AC²KLP cat. Polyc.¹ Clem.⁶²². — BC*vid. Or.3,⁶⁹² *αγαλλιατε*.

9. *της πιστεως υμων* cum \aleph ACKLP cat. s, vg. Omittunt *υμων* (Weiss, Westcott-Hort, Kühl, Comm. 1897, a. h. l.) cum B, 1, 45, Clem.⁶²² Or. int.^{3, 282} Ath.^{1, 522} Cyr. nest.¹⁴².

ρίαν ψυχῶν. 10 περὶ ἧς σωτηρίας ἐξεζήτησαν καὶ ἐξηραύνησαν προφηταὶ οἱ περὶ τῆς εἰς ὑμᾶς χάριτος προφητεύσαντες, 11 ἐραυνῶντες εἰς τίνα ἢ ποῖον καιρὸν ἐδόηλον τὸ ἐν αὐτοῖς πνεύμα Χριστοῦ προμαρτυρούμενον τὰ εἰς Χριστὸν παθήματα καὶ τὰς μετὰ ταῦτα δόξας· 12 οἷς ἀπεκαλύφθη ὅτι οὐχ ἑαυτοῖς ὑμῖν δὲ διηκόουν αὐτὰ, ἀ νῦν ἀνηγγέλη ὑμῖν διὰ τῶν εὐαγγελισσαμένων ὑμᾶς ἐν πνεύματι ἀγίῳ ἀποσταλέντι ἀπ' οὐρανοῦ, εἰς ᾧ ἐπιθυμοῦσιν ἄγγελοι παρακύναι.

13 Διὸ ἀναζωσάμενοι τὰς ὀσφύας τῆς διανοίας ὑμῶν, νήφοντες, τελείως ἐλπίζετε ἐπὶ τὴν φερομένην ὑμῖν χάριν ἐν ἀποκαλύψει Ἰησοῦ Χριστοῦ. 14 ὡς τέκνα ὑπακοῆς, μὴ συσχηματιζόμενοι ταῖς πρότερον ἐν τῇ ἀγνοίᾳ ὑμῶν ἐπιθυμίαις, 15 ἀλλὰ κατὰ τὸν καλέσαντα ὑμᾶς ἅγιον καὶ αὐτοὶ ἅγιοι ἐν πάσῃ ἀναστροφῇ γενήθητε, 16 διότι γέγραπται· ἅγιοι ἔσεσθε, ὅτι ἐγὼ ἅγιος. 17 καὶ εἰ πατέρα ἐπικαλεῖσθε τὸν ἀπροσωπολήμπτως κρῖνοντα κατὰ τὸ ἐκάστον ἔργον, ἐν φόβῳ τὸν τῆς παροιμίας ὑμῶν χρόνον ἀναστρέφητε, 18 εἰδότες ὅτι οὐ φθαροῖς, ἀργυροῦ ἢ χρυσοῦ, ἐλυτρώθητε ἐκ τῆς ματαίας ὑμῶν ἀναστροφῆς πατροπαράδοτον, 19 ἀλλὰ τιμῶ αἵματι ὡς ἀμνοῦ ἀμώμου καὶ ἀσπίλου Χριστοῦ, 20 προσγνωσμένοι μὲν πρὸ καταβολῆς κόσμου, φανερωθέντος δὲ ἐπ' ἐσχάτου τῶν χρόνων δι' ὑμᾶς 21 τοὺς δι' αὐτοῦ πιστοὺς εἰς θεὸν τὸν ἐγείραντα αὐτὸν ἐκ νεκρῶν καὶ δόξαν αὐτῷ δόντα, ὥστε τὴν πίστιν ὑμῶν καὶ ἐλπίδα εἶναι εἰς θεόν.

22 Τὰς ψυχὰς ὑμῶν ἡγνικότες ἐν τῇ ὑπακοῇ τῆς ἀληθείας εἰς φιλαδελφίαν ἀνυπόκριτον, ἐκ καρδίας ἀλλήλους ἀγαπήσατε ἕκτενος, 23 ἀναγενηθέντες οὐκ

10. ἐξηραυνήσαν cum κ AB*. ἐξηρευνησαν cum B³CK, item LP, 22, 31, 100, 106, κ^{scr} . ἐξερευνησαν.
11. ἐραυνῶτες cum κ B*. ἐρευνωσι. cum AB³KLP. προμαρτυρούμενον cum κ B CKL. — AP προμαρτυροῦμενον.
12. ὑμιν δε cum κ ABCLP cat. vg. syr.p aeth utr. ἡμιν δε cum K syr.sch. copt. arm. ἐν πνεύματι cum κ CKLP cat. copt. Omittunt en AB, 13, 73, 133, vg. (etiam Hil. Amb.) Did.tri.2,6,15 Cyr.nest.142.
13. Naber conjecit φαινομένην pro φερομένην. Cf. Baljon, Theol. Stud. 1892, bl. 426.
16. διότι γέγραπτι. cum ABKLP Clem.⁵⁶² Thphyl. Oec. — κ C, 60 οὐ γέγρα. — 13 omittit. ἅγιοι cum κ ACKLP vg. m¹⁰³, Clem. Thphyl. Oec. οὐ αἱγιοι cum B, 31, 70 syr.utr. (sah. copt. ex ingenio linguae). ἐσεσθε cum κ ABC cat. syr.p aeth. Clem.⁵⁶², item eritis vg.cle. fu. demid. estote am. harl. tol. m⁶⁰ et¹⁰³ (vg.ms. ap. Ln. sitis). γεσεσθε cum KP; item L Thphyl. Oec. γινεσθε. — διότι ἐγὼ cum κ , 26, 40, Clem.⁵⁶². οὐ cum ABCKLP cat. Thphyl. Oec. ἅγιος sine additamento cum κ A*B aeth. Clem.⁵⁶². Addunt εἰμι A²CKLP cat. m⁶⁰ et¹⁰³ vg.
17. ἀπροσωπολήμπτως cum κ ABC. -λήμπτως cum KLP.
20. ἐσχάτου cum κ ABC, 5, 13, 15, 27, 36, 64, 65, 137, δ^{scr} , cat. syr.utr. copt. Cyr.glaph.²⁷⁶. ἐσχάτων cum KLP vg. sah. arm. aeth. Did.tri.3,3. δι ὑμᾶς cum κ BCKLP cat. vg. Thphyl. Oec. — A δι (105 δια) ἡμᾶς.
21. πιστοὺς cum AB, 9, vg. πιστευνοντας cum κ CKLP (11, 13 -σαντας) cat. syr.utr. Thph. Oec.
22. τῆς ἀληθείας sine additamento cum κ ABC, 13, 27, 73, vg. luxon. syr.utr. copt. arm.usc. aeth.utr. ar.^o Clem.⁵⁶². Addunt δια πνευματος KLP cat. m⁷⁸, aeth.utr. arm.^{20h}. Thphyl. Oec. Gild. ἐκ καρδίας cum AB, vg. ἐκ καθαρὰς καρδίας cum κ *CKLP cat. (κ ^c ἐκ καρδ. ἀληθινῆς).

ἐκ σποράς φθαρτῆς ἀλλὰ ἀφθάρτου, διὰ λόγου ζωῆτος θεοῦ καὶ μένοντος. 24 διότι
 πᾶσα σὰρξ ὡς χόρτος, καὶ πᾶσα δόξα αὐτῆς ὡς ἄνθος χόρτου· ἐξηράνθη ὁ
 χόρτος, καὶ τὸ ἄνθος ἐξέπεσεν· 25 τὸ δὲ ῥῆμα κυρίου μένει εἰς τὸν αἰῶνα. τοῦτο
 δὲ ἔστιν τὸ ῥῆμα τὸ εὐαγγελισθὲν εἰς ὑμᾶς.

Jen. 40, 6 ss.
 Iac. 1, 10 a.

II.

1 Ἀποθέμενοι οὖν πᾶσαν κακίαν καὶ πάντα δόλον καὶ ὑπόκρισιν καὶ φθόνους
 καὶ πᾶσας καταλαλίαις, 2 ὡς ἀριγεννήτα βρέφη τὸ λογικὸν ἄδολον γάλα ἐπιπο-
 θήσατε, ἵνα ἐν αὐτῷ ἀυξηθῆτε εἰς σωτηρίαν, 3 εἰ ἐγεύσασθε ὅτι χρηστὸς ὁ
 κύριος. 4 πρὸς ὃν προσερχόμενοι, λίθον ζῶντα, ὑπὸ ἀνθρώπων μὲν ἀποδοκι-
 μασμένον, παρὰ δὲ θεῶν ἐκλεκτὸν, ἔντιμον, 5 καὶ αὐτοῦ ὡς λίθου ζῶντος ἐποικο-
 δομεῖσθε οἶκος πνευματικὸς εἰς ἱεράτευμα ἁγίων, ἀνεύγκαι πνευματικὰς θυσίας
 εὐπροσδέκτους θεῶν διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ. 6 διότι περιέχει ἐν γραφῇ· ἰδοὺ τίθημι
 ἐν Σιών λίθον ἀκρογωνιαίον ἐκλεκτὸν ἔντιμον, καὶ ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ οὐ μὴ
 κατασχυρῆθῃ. 7 ἡμῖν οὖν ἡ τιμὴ τοῖς πιστεύουσιν· ἀπιστοῦσιν δὲ [λίθος ὃν

Ia. 1, 21

Ps. 34, 8. (9)

Eph. 2, 20

Ro. 12, 1

Jen. 28, 16

Ro. 9, 33

Ps. 118, 22

Mt. 21, 42

Jen. 8, 14

23. *μενοντος sine additamento cum* κABC , h, 13, 27, 29, 66**, 73, 142, fu. demid. harl. copt. syr. p arm. Did. tri. 2, 12. Addunt *εις τον αιωνα KLP* cat. vg. cle. am. tol. syr. sch. (aeth. *semper*) Thphyl. Oec.

24. *ως* (κ^* *ωσει*) *χορτος cum* (κ^*) *BCKLP* vg. cle. am. 2 fu. demid. tol. copt. syr. p mg. arm. zob. aeth. utr. Did. tri. 2, 5 Oec. Bed. 211. Omittunt *ως* $\kappa^c A$, 4, 13, 15, 29, 36, 59, 69, 137, ascr., cat. am. * harl. syr. sch. e. p txt. arm. cdd. Thphyl. — Pro *αυτης* cum $\kappa^c ABC$, h, 5, 7, 9, 15, 69, 73, 137, ascr., cat. vg. (etiam Zeno, Beda) syr. utr. copt. aeth. utr. Did. tri. 2, 5 legunt κ^* *αυτου*, Hipp. 164 *σαρκος*, tol. *carnis* et *KLP* Oec. *ανθρωπου*. — *το ανθος* sine additamento cum κAB am. fu. syr. utr. arm. Did. tri. 2, 5 Thphyl. Bed. 211. — Addunt *αυτου CKLP* cat. vg. cle. demid. harl. tol. copt. aeth. utr. Eus. cat. 49.

II: 1. *υποκρισεις* cum κ^* (et κ^c) *ACKLP* vg. syr. p arm. Thphyl. Oec. — $\kappa^c B$ syr. sch. copt. Clem. 124 (praenisso *την*) Or. int. 4, 508 Aug. Gild. *υποκρισιν*.

2. *αριγεννητα* cum $\kappa BCKLP$ (etiam Or. 3, 550, 606sq., 756 et aliib.). — *A* Clem. 124 (sed fluctuat lectio) Cyr. 68a 902 et glaph. 393 *αριγεννητα*. — *εις σωτηριαν* cum $\kappa ABCKP$ cat. vg. (etiam Aug.) syr. utr. copt. arm. aeth. ar. 6 Clem. 124 Or. int. 3, 508 Cyr. glaph. 393. Omittunt *L* ar. p Oec.

3. *ει* cum $\kappa^* AB$ Clem. 124. *ειπερ* cum $\kappa CKLP$ cat. Cyr. glaph. 393 Thphyl. Oec. vg. (*si tamen*), item vid. copt. syr. p.

5. *εποικοδομεισθε* cum $\kappa A^2 C$ cat. vg. (*superaedificamini*, etiam Bed.) Cyr. ador. 380 et glaph. 331, 427 et mich. 422. *οικοδομεισθε* cum $A^* BKLP$ Clem. *εις ιερατευμα* cum κABC , 5, 7, 15, 27, 29, 36, 66**, 68, 73, 106, cat. tol. copt. arm. aeth. utr. Or. 1, 757 et 4, 203 Eus. ps. 316 Cyr. glaph. 331. *ιερατευμα* (sine *εις*) cum *KLP* vg. syr. p. *θεω* cum κABC , 29, 66**, arm. *τω θεω* cum $\kappa CKLP$ cat. Or. 1, 757.

6. *διουτι* cum $\kappa ABCKLP$, h, cat. vg. (*propter quod*) copt. syr. p. *διο και* cum minusculis paucis, Oec.; 19, 68 *διο*. — *εν γραφη* cum κAB , 13, 38, 73, kscr. *εν τη γραφη* cum *KLP* cat. Thphyl. Oec. *η γραφη* cum *C* vg. — Kühl (Comm. a. h. l.) *ακρωγων*. ante *εκλεκτον* cum $\kappa AKLP$ vg. syr. p aeth. Thphyl. — Westcott-Hort et Weiss cum *BC*, 31, copt. arm. Cyr. 68a 612 post *εκλεκτον* ponunt.

7. *απιστοισιν* cum κBC , 68, 69, ascr., item *non credentibus* vg. (sed nec aliter

ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας καὶ λίθος προσκόμματος καὶ πέτρα σκανδάλου, 8 οἱ προσκόπτουσιν τῷ λόγῳ ἀπειθοῦντες, εἰς δὲ καὶ ἐτέθησαν. 9 ὑμεῖς δὲ γένος ἐκλεκτόν, βασιλεῖον ἱεράτευμα, ἔθνος ἅγιον, λαὸς εἰς περιποίησιν, ὅπως τὰς ἀρετὰς ἐξαγγεῖλητε τοῦ ἐκ σκοτίους ὑμᾶς καλέσαντος εἰς τὸ θαυμαστόν αὐτοῦ φῶς· 10 οἱ ποτε οὐ λαός, νῦν δὲ λαὸς θεοῦ, οἱ οὐκ ἤλεθμένοι, νῦν δὲ ἐλεηθέντες.

11 Ἄγαπῆτοι, παρακαλῶ ὡς παροίκους καὶ παρεπιδήμονας ἀπέχεσθαι τῶν σαρκικῶν ἐπιθυμιῶν, αἵτινες στρατεύονται κατὰ τῆς ψυχῆς, 12 τὴν ἀναστροφὴν ὑμῶν ἐν τοῖς ἔθνεσιν ἔχοντες καλὴν, ἵνα ἐν ᾧ καταλαλοῦσιν ὑμῶν ὡς κακοποιῶν, ἐκ τῶν καλῶν ἔργων ἐποπτεύοντες δοξάσωσιν τὸν θεὸν ἐν ἡμέρᾳ ἐπισκοπῆς.

13 Ὑποτάγητε πάσῃ ἀνθρωπίνῃ κτίσει διὰ τὸν κύριον, εἴτε βασιλεῖ ὡς ὑπερέχοντι, 14 εἴτε ἡγεμοσίν ὡς δι' αὐτοῦ πεμπόμενοις εἰς ἐκδίκησιν κακοποιῶν, ἔπαινον δὲ ἀγαθοποιῶν· 15 ὅτι οὕτως ἐστὶν τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, ἀγαθοποιούντας φημοῦν τὴν τῶν ἀφρώνων ἀνθρώπων ἀγνωσίαν· 16 ὡς ἐλεύθεροι, καὶ μὴ ὡς ἐπικάλυμμα ἔχοντες τῆς κακίας τὴν ἐλευθερίαν, ἀλλ' ὡς θεοῦ δοῦλοι. 17 πάντας τιμῆσατε, τὴν ἀδελφότητα ἀγαπάτε, τὸν θεὸν φοβεῖσθε, τὸν βασιλέα τιμᾶτε. 18 Οἱ οἰκέται, ὑποτασσόμενοι ἐν παντὶ φόβῳ τοῖς δεσπόταις, οὐ μόνον τοῖς ἀγαθοῖς καὶ ἐπεικέσις ἀλλὰ καὶ τοῖς σκολιοῖς. 19 τοῦτο γὰρ χάρις, εἰ διὰ συνείδησιν

vs. 8). απειθοουσιν cum AKLP cat. Thphyl. Oec. λιθον ον cum κ* C²vid. K LP Thphyl. λιθος ον cum κ ABC²vid., 9, 19**, 25, 39, 73, 100, 127, cscr., Oec. η τιμη: fortasse ἐν τιμῇ, Michelsen. λιθον . . . γωνίας και glossema apud vs. 6. Cf. Baljon, p. 427. Etiam syr.sch. omittit λιθος ον usque εις κεφ. γωνίας.

8. απειθοντες cum κACKLP. — B απιστουντες, nec aliter reddit vg. (qui offendunt verbo nec credunt).
11. απεχεσθαι cum κBK cat. vg. (abstinere vos) Clem.⁵⁴⁴ Dam.^{2,519} (etiam paris) Thphyl. Oec. Addunt vero υμας vg. Cyr.¹² et ³⁰⁸. — ACLP syr utr. copt. aeth. utr. Did. tri. 3, 1 Cyr. graph. ¹⁵⁵ Cyp. ^{12, 308} απεχεσθε.
12. εν τοις εθνεσιν εχοντες καλην cum κAC, 13, vg. (arm. — καλ. εχοντ.) Clem.²⁸⁵ Thphyl., item omisso εχοντες B. — KLP syr.sch. copt. Oec. εχοντ. καλην εν τ. εθνεσιν, item Clem.⁵⁴⁴ Polyc. int. ¹⁰. εποπτευοντες cum κBC cat. Thphyl. Oec., item vg. εποπτευσαντες cum AKLP.
13. υποταγητε sine ονν cum κABC, 13, 31, 73, am. fu. demid. tol. (etiam m⁹⁰) sah. copt. arm. aeth. Addunt ονν KLP cat. vg. cle. harl. (etiam Bed.²²⁰) syr. p (et sch. et —).
14. εις εκδικησιν sine μεν cum κABKL, h, vg. m⁹⁰, syr.sch. et p txt. copt. arm. Ant.⁸⁶. Addunt μεν Cvid. p cat. syr. p c*, Dam.^{2,358} (etiam paris) Thphyl. Oec.
16. θεου δουλοι cum κBCK, 5, 22, 68, 73, 55^{lect.}, arm. Dam.^{2,697}. δουλοι θεου cum ALP cat. m⁹⁰, vg. Thphyl. Oec.
18. τοις δεσποταις (etiam vg. syr. p): κ, harl. tol. (m⁸⁹ nostris) Dam.^{2,447} (etiam paris) addunt υμων, item copt. syr. sch. — Naber: supplebo τοις σκολιοις και δυσκολοις. Cf. Baljon, p. 428.
19. χαρις sine additamento cum κABKLP (etiam Ant.¹⁵²). — C, 7, cat. m⁸⁹, syr.sch. et p c*, arm. Dam.^{2,447} (etiam paris) Anton.⁹⁸ Thphyl. addunt παρα τω (13, 15, 18 omittunt) θεω. — θεου cum κA²BKLP vg. m⁸⁹, sah. copt. aeth. Dam.^{2,447} (etiam paris). — C, 15, 18, cat. syr. utr. arm. Anton.⁹⁸ et ¹⁵² Thphyl. αγαθην, item A*, 13 θεου αγαθην.

θεοῦ ὑποφέρει τις λύπας πάσχωσιν ἀδίκως. 20 ποῖον γὰρ κλέος, εἰ ἁμαρτάνοντες καὶ κολαφιζόμενοι ὑπομενεῖτε; ἀλλ' εἰ ἀγαθοποιοῦντες καὶ πάσχοντες ὑπομενεῖτε, τοῦτο χάρις παρὰ θεοῦ. 21 εἰς τοῦτο γὰρ ἐκλήθητε, ὅτι καὶ Χριστὸς ἔπαθεν ὑπὲρ ὑμῶν, ὑμῖν ὑπομιμνήσκων ὑπογραμμὸν, ἵνα ἐπακολουθήσητε τοῖς ἴχνεσιν αὐτοῦ, 22 ὃς ἁμαρτίαν οὐκ ἐποίησεν, οὐδὲ εὗρέθη δόλος ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ, 23 ὃς λοιδορούμενος οὐκ ἀντειλοδόρει, πάσχωσιν οὐκ ἠπέλει, παρεδίδου δὲ τῷ κρίνοντι δικαίως, 24 ὃς τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν αὐτὸς ἀνήνεγκεν ἐν τῷ σώματι αὐτοῦ ἐπὶ τὸ ξύλον, ἵνα ταῖς ἁμαρτίαις ἀπογενόμενοι τῇ δικαιοσύνῃ ζήσωμεν, οὐ τῷ μῶλωπι λάθητε. 25 ἦτε γὰρ ὡς πρόβατα πλανώμενοι, ἀλλ' ἐπεστράφητε νῦν ἐπὶ τὸν ποιμένα καὶ ἐπίσκοπον τῶν ψυχῶν ὑμῶν.

III.

1 Ὁμοίως γυναῖκες, ὑποτασσόμεναι τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν, ἵνα καὶ εἰ τινες ἀπειθοῦσιν τῷ λόγῳ, διὰ τῆς τῶν γυναικῶν ἀναστροφῆς ἄνευ λόγου κερδηθήσονται, 2 ἐποπτεύσαντες τὴν ἐν φόβῳ ἀγνῆν ἀναστροφήν ὑμῶν. 3 ὧν ἔστω οὐχ ὁ ἕξωθεν ἐμπλοκῆς τριχῶν καὶ περιθέσεως χρυσοῦν ἢ ἐνδύσεως ἱματίων κόσμος, 4 ἀλλ' ὁ κρυπτὸς τῆς καρδίας ἄνθρωπος ἐν τῷ ἀφθάρτῳ τοῦ πραέως καὶ ἡσυχίου πνεύματος, ὃ ἔστιν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ πολυτελής. 5 οὕτως γὰρ ποτε καὶ αἱ ἄγναι

20. υπομενετε primum: κ, 5, 15, 18, 27, 31, vg. υπομενετε. — υπομενετε secundum: 5, 31, 33, 97, oscr., vg. (sustinetis) Ant. bis υπομενετε. — τουτο cum κBCKLP cat. vg. m⁸⁹ syr. utr. sah. copt. arm. aeth. Addunt γαρ A, 13, 73, kscr., Thphyl. Oec. Cf. etiam Tert. gnostic¹².

21. επαθεν cum ABC vid. KLP vg. sah. copt. syr. p aeth. — κ, 5, 14, 17, 19, 37, 65, 95*, cat. syr. sch. ar. e arm. Dam. nestor⁵⁶¹ Amb. bis Fulg. Quaest. απεθανεν. — υμων υμιν cum κABC, 31, cscr., kscr., am. fu. corr. demid. tol. harl. sah. syr. p arm. aeth. utr. ημων ημιν cum 2, 4, 18, syr. sch. copt. Dam. nest⁵⁶¹ Aug. ioh. 21. ημων υμιν cum KLP, 13, cat. vg. cle. fu. *Tert. gnost¹².

24. ημων cum κACKLP. — B υμων. — ου τω μωλ. αυτου cum κ*LP, 40, 73, 105, Thphyl. Oec. Omittunt αυτου κABCK, h, cat.

25. πλανωμενοι cum κAB, 5, 40, item qui sicut oves errabatis tol. harl. πλανωμενα cum CKLP cat. Thphyl. Oec.; item vg. eratis enim sicut oves errantes. επεστραφητε cum ABEL (vg. conversi estis). — C, 69, ascr. επεστραφατε. κP, 5 επιστραφητε.

III: 1. γυναικες cum κ*AB. αι γυναικες cum κCKLP cat. Thphyl. Oec. και ει τινες cum κALP cat vg. — CK ει και τινες. B, 57, 69, 104 ει τινες. — κερδηθησονται cum κABCKLP. κερδηθησονται cum minusculis cat. Dam. 2, 406ed.

3. τριχων cum κABKLP. Omittunt C, arm. Clem.²⁹². Vertunt εμπλοκ. τριχ. vg. Ps.-Ath. lat.⁶⁴⁷ capillatura. και περιθεσεως cum κABKLP syr. p copt. η περιθεσεως cum C, m⁸⁰, vg. syr. sch. Cyp.^{3:7}.

4. ανθρωπος fortasse glossema Bentley et V. d. S. Bakhuyzen. Cf. ο εξωθεν κοσμος, vs. 3. Baljon, p. 429. πραεως cum κBKL. πραεος cum ACP. πραε. και (sic κ, κ* omittunt) ησυχιου (κ* -χιους) hoc ordine cum κACKLP cat. syr. p Clem.²⁹² Did. tri. 2, 6, 3. Cum B, m⁸⁰ (mansueti et modesti) vg. (quieti et modesti) copt. Ps.-Ath.⁶⁴⁷ (ut vg.) ησυχιου και πραεως.

γυναῖκες αἱ ἐλπίζουσαι εἰς θεὸν ἐκόσμουσαν ἑαυτάς, ὑποτασσόμεναι τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν, ὅς ὡς Ἡάρα ὑπήκουσεν τῷ Ἀβραάμ, κύριον αὐτὸν καλοῦσα, ἧς ἐγενήθητε τέκνα ἀγαθοποιούσαι καὶ μὴ φοβούμεναι μηδεμίαν πτόησιν. 7 Οἱ ἄνδρες ὁμοίως, συνοικουῦντες κατὰ γυνῶσιν ὡς ἀσθενεστέρω σκεύει τῷ γυναικείῳ, ἀπονέμοντες τιμὴν ὡς καὶ συγκληρονόμοις χάριτος ζωῆς, εἰς τὸ μὴ ἐγκόπτεσθαι τὰς προσευχὰς ὑμῶν.

8 Τὸ δὲ τέλος πάντες ὁμόφρονες, συμπαθεῖς, φιλάδελφοι, εὐσπλαγχοι, ταπεινόφρονες, 9 μὴ ἀποδιδόντες κακὸν ἀντὶ κακοῦ ἢ λοιδορίαν ἀντὶ λοιδορίας, τοῦναντίον δὲ εὐλογοῦντες, ὅτι εἰς τοῦτο ἐκλήθητε ἵνα εὐλογίαν κληρονομήσητε. 10 ὁ γὰρ θέλων ζῶην ἀγαπᾶν καὶ ἰδεῖν ἡμέρας ἀγαθὰς πανσάτω τὴν γλώσσαν ἀπὸ κακοῦ καὶ χειρὶ τοῦ μὴ λαλήσαι δόλον, 11 ἐκκλινάτω ἀπὸ κακοῦ καὶ ποιησάτω ἀγαθόν, ζητησάτω εἰρήνην καὶ διωξάτω αὐτήν, 12 ὅτι ὀφθαλμοὶ κυρίου ἐπὶ δικαίους καὶ ὄτα αὐτοῦ εἰς δέησιν αὐτῶν, πρόσωπον δὲ κυρίου ἐπὶ ποιούντας κακά.

13 Καὶ τίς ὁ κακώσων ὑμᾶς, ἐὰν τοῦ ἀγαθοῦ ζηλωταὶ γένησθε; 14 ἀλλ' εἰ καὶ πάσχετε διὰ δικαιοσύνην, μακάριοι. τὸν δὲ φόβον αὐτῶν μὴ φοβηθῆτε μηδὲ

5. εἰς cum ABC, 13, 15, 27, 36, 69, 104, ascr., cscr., dscr., cat. Dam.2, 406 Thphyl. επι cum BKLP Oec. θεον cum ABCKLP. τον θεον cum K, 69, ascr., cscr., cat. Oec.
6. υπηκουσεν cum BKCLP cat. am. syr.p arm. Thphyl. Oec. υπηκουεν cum B, 31, m⁸⁰, vg. (etiam Aug. Fulg.) syr.sch.
7. Οι ανδρες cum BKCLP. — B omittit οι. — συνοικουντες etiam K. — K* συνομιλοντες. — συνκλ- cum KAB*C. συγκλ. cum B³K^{sil}.LP. -ρονομοις cum K^c(* -μοις)B, 13, 26, 31, 40, 66***, 68, oscr., m⁸⁰, vg. arm. (copt.vid.). -ρονομοι cum AKLP, h, cat. syr.p Hier.lov.in.1. χαριτος cum BC*KLP vg. m⁸⁰, syr.sch. — AC² praemittunt (et 7, 8, syr.p. copt. addunt) ποιικιλης. — ενκοπτεσθαι (ενκ- K, cscr., ABP ενκ-) cum KAP, h. εκκοπτεσθ. cum C² (*latet)KL cat.txt.et.com.
8. ταπεινοφρονες cum KABC am. fu. demid. syr.utr. copt. arm. Clem.²⁹⁶ Antioch.1175. φιλοφρονες cum KP cat. — L Thphyl. Oec. φιλοφρον. ταπεινοφρον., item vg.^{cle}. tol. m¹⁶, modesti humiles, harl. humiles modesti.
9. μη αποδιδοντες usque αντι λοιδορίας: haec ipsa verba habet etiam Polyc.², sed addit ἡ γρόνθον ἀντὶ γρόνθου ἢ κατάραν ἀντὶ κατάρας. — οτι εἰς τουτο cum KABC, h, 13, 15*, 22, 27, 29, vg. m¹⁶ syr.sch.et.txt. copt. arm. aeth. Antioch.1110 et 1175 Dam.2, 329. Praemittunt ειδοτες LP cat. syr.p mg. Thphyl. Oec.
10. γλωσσαν sine additamento cum ABC, 13, 29, 73, 13lect., 14lect., Anto.74. Addunt αυτου BKLP cat. vg. syr.utr. copt. arm. aeth. Thphyl. Oec. χσιλη (C* praemittit τα) sine additamento cum KABC fu. syr.p. Addunt αυτου LP cat. vg. syr.sch. copt. arm. aeth. Thphyl. Oec.
11. εκκλινατω sine copula cum KC²KLP cat. vg. syr.sch. copt. arm. Anto.74 Thphyl. Oec. Addunt δε ABC*, 31, 69, ascr., cscr., am.** fu. harl. tol. syr.p.
12. οφθαλμοι cum KABC*KLP, h, arm. Thphyl. Praemittunt οι C² cat. Oec.
13. εαν etiam Clem.³⁰³ Dam.2, 329. — B, 3, 101 ει. — ζηλωται cum KABC, item aemulatores vg. (tol. sectatores, harl. factores) syr.utr. copt. arm. aeth. μιμηται cum KLP cat. Oec.
14. ἀλλ (K* ἀλλα) εἰ καὶ cum BKCKL. — K^cA εἰ δε καὶ, P, 3, 17 ἀλλα καὶ εἰ. — μηδε (69, 137, ascr., cscr. καὶ ου μη) ταραχθητε cum BKCKP. — LB, 43 omittunt.

ταραχθῆτε, 15 κύριον δὲ τὸν Χριστὸν ἀγιάσατε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, ἑτοιμοὶ αἰεὶ πρὸς ἀπολογίαν παντὶ τῷ αἰτούντι ὑμᾶς λόγον περὶ τῆς ἐν ὑμῖν ἐλπίδος, ἀλλὰ μετὰ πραύτητος καὶ φόβου, 16 συνείδησιν ἔχοντες ἀγαθὴν, ἵνα ἐν ᾧ καταλαλεῖσθε κατασχιγνῶσιν οἱ ἐπιηράζοντες ὑμῶν τὴν ἀγαθὴν ἐν Χριστῷ ἀναστροφὴν. 17 κρείττον γὰρ ἀγαθοποιοῦντας, εἰ θέλοι τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, πάσχειν ἢ κακοποιοῦντας. 18 οὗτοι καὶ Χριστὸς ἅπαξ περὶ ἁμαρτιῶν ἔπαθεν, δίκαιος ὑπὲρ ἀδίκων, ἵνα ὑμᾶς προσαγάγῃ τῷ θεῷ, θανατωθεὶς μὲν σαρκί, ζωοποιηθεὶς δὲ πνεύματι, 19 ἐν ᾧ καὶ τοῖς ἐν φυλακῇ πνεύμασιν πορευθεὶς ἐκήρυξεν, 20 ἀπειθήσασιν ποτε, οὗτοι ἀπεξεδέχετο ἢ τοῦ θεοῦ μακροθυμία ἐν ἡμέραις Νῶε κατασκευαζομένης κιβωτοῦ, εἰς ἣν ὀλίγοι, τοῦτ' ἔστιν ὀκτώ ψυχαί, διεσώθησαν δι' ὕδατος. 21 ὁ καὶ ὑμᾶς ἀντίτυπον νῦν σώζει βάπτισμα, οὐ σαρκὸς ἀπόθεσις ὕπνου, ἀλλὰ συνείδησις ἀγαθῆς ἐπερωτήμα εἰς θεόν, δι' ἀναστάσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, 22 ὃς ἔστιν ἐν δεξιᾷ θεοῦ, πορευθεὶς εἰς οὐρανόν, ὑποταγέντων αὐτῷ ἀγγέλων καὶ ἐξουσιῶν καὶ δυνάμεων.

15. τον χριστον cum **ABC** vg. syr. utr. Clem.⁵⁸⁴. τον θεον cum **KLP** cat. Thphyl. Oec. — aeth. Promiss. omittunt. ετοιμοι sine copula cum **BC** cat. vg. m⁸⁸, copt. arm. Or. 1, 468, 702 et 3, 5 (sed nec m nec Or. quicquam ex iis quae praecedunt affert.). Addunt δε **AKLP** Clem.⁵⁸⁴ Thphyl. Oec. αιουνην cum ***BCKLP** Clem.⁵⁸⁴ Or. ter. — **κΑ** cat. Dam. Paris (loco ante 2, 680) απαιτουνην. — αλλα cum **ABC** vg. copt. syr. p arm. Clem.⁵⁸⁴. Omittunt **KLP** cat. m⁸⁸ (etiam Bed.²²⁷) syr. sch. Oec.
16. εν ω καταλαλεισθε cum **B**, 69, 137, ascr., cscr., syr. p txt. (ut in eo quod dicitur contra vos) et mg. Clem.⁵⁸⁵. Confirmant eam lectionem etiam eo quod ως κακοποιων omittunt vg. m⁸⁸, arm. εν ω καταλαλεισων υμων ως κακοποιων cum **ACKLP** cat. tol. harl. copt. syr. sch. (et syr. p addit ως κακοπ. c*).
17. ει θελοι cum **ABCKLP**, h, cat. Clem.⁵⁸⁵ Thphyl. Oec. ει θελει cum minusculis
18. ἁμαρτιων (****** praemittit των) sine additamento cum **BKP** am. fu. tol. Cyr. act.⁵⁷ Thphyl. Oec. — C²vid., 5, 7, 9 vg. cle. (etiam harl. demid., non am. fu. tol.) syr. sch. Cyp.²⁹⁶ Aug. ep. 165 addunt ημων. Item **κC***vid. L addunt υπερ ημων, item **A** υπερ υμων. — Tisch. en Westcott-Hort απεθανεν cum **κAC** vg. syr. utr. copt. arm. aeth. Did. tri. 2, 6, 6 et 2, 7, 2 Cyr. act.⁵⁷. Kühl et Weiss επαθεν cum **BKLP** cat. ημας cum **κC*** (omittit) **ACKL** cat. vg. copt. syr. p mg. Cyp.²⁹⁶. υμας cum **B** syr. sch. et p txt. arm. πνευματι cum **ABCKLP**, h, cat. arm. Or. 4, 135. τω πνευματι cum minusculis Epiph. 448, 1026.
19. εν φυλακη etiam Or. 2, 553, 4, 135 et int. 3, 922 Epiph. 1002. — C, 8, 25 harl. tol. cdd. bed. ae. 229 Ath. 1, 755 Aug. ep. 164 et 165 Ruf. symb. addunt κατακεκλεισμενοις. Vss. 19—21 ita ut 4 : 6 interpolatio, Cramer. Cf. Baljon, p. 429—431 et Kühl (Comm. a. h. l.).
20. απεξεδεχετο cum **ABCLP** (etiam K vid.), h, cat. Or. 2, 553, 4, 135 cod. et int. 3, 922, item vg. — 2, 29, 31, 33, 47, 59, ar. p απαξ εδεχετο. — απαξ εξεδεχετο Erasmi conjectura. ολιγοι cum **AB**. 3, 5, 8, 17, 73, 95*, vg. Or. 2, 553 et int. 1, 88, 3, 922 Cyp. 142, 152 Aug. ep. 165, 164. ολιγοι cum **CKLP** cat. syr. p Cyr. graph. 36 Dam. 2, 386. τουτ εστιν οκτω glossema, Wassenbergh, Cf. Baljon, p. 432.
21. δ cum **κABCKLP**, h, cat. vg. arm. Did. tri. 2, 14. φ cum minusculis. — ******, 73, aeth. omittunt. και ημας cum **κABP** vg. syr. utr. arm. Did. tri. 2, 14 Or. int. και ημας cum **CKL** cat. Praeterea και υμας (ημ.) hoc loco cum **κABCLP** vg. — K cat. Oec. post ανιτυπ. νυν.
22. θεου cum ***B**. του θεου cum **κACKLP**.

2. 12
2. 20
2. 21
4. 1
1 Ti. 3. 16
21. 6
Eph. 4. 9
Mt. 24. 37 ss.
Gu. 7. 13
Eph. 1. 20
Hebr. 12. 2

IV.

1 Χριστοῦ οὖν παθόντος σαρκί και ἡμεῖς τὴν αὐτὴν ἔνοιαν ὀπλίσασθε, οὗι ὁ παθὼν σαρκί πέπαται ἁμαρτίας, 2 εἰς τὸ μηκέτι ἀνθρώπων ἐπιθυμίαις ἀλλὰ θελήματι θεοῦ τὸν ἐπίλοιπον ἐν σαρκί βιώσαι χρόνον. 3 ἀρκετός γὰρ ὁ παρεληλυθὼς χρόνος τὸ βούλημα τῶν ἐθνῶν κατειργάσθαι, πεπορευμένους ἐν ἀσελείαις, ἐπιθυμίαις, οἰνοφλυγίαις, κώμοις, πότοις και ἀθεμίτοις εἰδωλολατρείαις, 4 ἐν ᾧ ξενίζονται, μὴ συντρεχόντων ἑμῶν εἰς τὴν αὐτὴν τῆς ἀσωτίας ἀνάχυσιν, βλασφημοῦντες, 5 οἱ ἀποδώσουσιν λόγον τῷ ἑτοίμως ἔχοντι κρῖναι ζῶντας και νεκρούς. 6 εἰς τοῦτο γὰρ και νεκροῖς εὐηγγελίσθη, ἵνα κριθῶσι μὲν κατὰ ἀνθρώπου σαρκί, ζῶσι δὲ κατὰ θεὸν πνεύματι.

7 Πάντων δὲ τὸ τέλος ἤγγικεν. σωφρονήσατε οὖν και νήψατε εἰς προσευχάς, 8 πρὸ πάντων τὴν εἰς ἑαυτοὺς ἀγάπην ἔκτενή ἔχοντες, οὗι ἀγάπη καλύπτει πλῆθος ἁμαρτιῶν, 9 φιλόξενοι εἰς ἀλλήλους ἄνευ γογγυσμοῦ, 10 ἕκαστος καθὼς ἔλαβεν χάρισμα, εἰς ἑαυτοὺς αὐτὸ διακονοῦντες ὡς καλοὶ οἰκονόμοι ποικίλης χάριτος θεοῦ· 11 εἴ τις λαλεῖ, ὡς λόγια θεοῦ, εἴ τις διακονεῖ, ὡς ἐξ ἰσχύος ἢς χορηγεῖ ὁ θεός, ἵνα ἐν πᾶσιν δοξάζεται ὁ θεὸς διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἐστὶν ἡ δόξα και τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων ἀμήν.

12 Ἀγαπητοί, μὴ ξενίζεσθε τῇ ἐν ἡμῖν πικρώσει πρὸς πειρασμὸν ἡμῖν γινομένη, ὡς ξένου ἡμῖν συμβαίνοντος, 13 ἀλλὰ καθὸ κοινωνεῖτε τοῖς τοῦ Χριστοῦ παθήμασι χαίρετε, ἵνα και ἐν τῇ ἀποκαλύψει τῆς δόξης αὐτοῦ χαρῆτε ἀγαλλιώμενοι.

- IV: 1. παθόντος (etiam *κ*, sed* αποθανόντος, ad quod cf. infra Hier.^{iovin}) sine additamento cum *BC*, 27, 29, 66***, vg. sah. Ath.^{460ddd3} Thdrt.^{4,276}. Addunt υπερ ημων *κ*ACKLP copt. syr.P arm., item *κ**, 34, bscr., oscr. syr.sch. Thphyl. Oec.txt. υπερ ημων. — ο παθων σαρκι cum *κ*ABCL am. fu. arm. ο παθ. εν σαρκι cum *KP* cat. Oec. vg. αμαρτίας cum *κ**ACKLP. — *κ*B, bscr.*vid. aeth.utr. αμαρτίας, item vg. a peccatis, syr.sch. ab omnibus peccatis.
3. αρκετος γαρ sine additamento cum *κ*AB, 29, 35, 73, 81, 137, dscr., vg. syr.utr. arm. Clem.³⁰³. Addunt ημιν CKLP cat.; item *κ**, copt. aeth. υμιν. — χρονος sine additamento cum *κ*ABC vg. syr.utr. copt. arm. aeth. ar.^e Clem.³⁰³. Addunt του βιον KLP cat. Thphyl. Oec. το βουλημα cum *κ*ABC. το θελημα cum KLP Oec. κατειργασθαι cum *κ*ABC² Clem.³⁰³. κατεργασσασθαι cum KLP cat. Oec.
4. βλασφημουντες (*K* praemittit και) cum *κ*ABC²LP vg. copt. syr.P Thphyl. Oec. — *κ**C*, 27, 29 και βλασφημουσιν.
5. εχοντι κρῖναι cum *κ*AC²vid.KLP. — *BC**vid. κρινοντι.
7. εις προσευχας cum *κ*AB. εις τας προσευχ. cum KLP cat.
8. προ παντων sine copula cum *κ*Avid.B, 13, am. harl. tol. arm. Cyr.tri.⁶⁷⁶. Addunt δε KLP cat. m¹⁶, vg.cle. fu. demid. (etiam Bed.) sah. copt. syr.P. Antioch.¹¹⁸⁰. αγαπη cum *κ*ABKLP. Praemittunt η minusculi. καλυπτει cum *ABK* cat. vg. syr.utr. copt. arm. Clem.ro.⁴⁹ Clem.^{306,618} et ⁴⁶³. καλυψει cum *κ*LP aeth. Oec.
9. γογγυσμον cum *κ*AB vg. m¹⁶, syr.utr. sah. γογγυσιμων cum KLP cat. Oec.
11. ης cum *κ*AB vg. — KLP, h ως.
13. καθο cum *κ*ABKLP cat. Clem.⁵⁸⁵. καθως cum minusculis paucis.

14 εἰ ὄνειδιζεσθε ἐν ὀνόματι Χριστοῦ, μακάριοι, ὅτι τὸ τῆς δόξης καὶ τὸ τοῦ θεοῦ πνεῦμα ἐφ' ὑμᾶς ἀναπαύεται. 15 μὴ γάρ τις ὑμῶν πασχέτω ὡς φρονεὺς ἢ κλέπτῃς ἢ κακοποιὸς ἢ ὡς ἀλλοτριεπισκοπος· 16 εἰ δὲ ὡς Χριστιανός, μὴ αἰσχυνέσθω, δοξαζέτω δὲ τὸν θεὸν ἐν τῷ ὀνόματι τούτῳ. 17 ὅτι ὁ καιρὸς τοῦ ἀρεθασθαι τὸ κριμα ἀπὸ τοῦ οἴκου τοῦ θεοῦ· εἰ δὲ πρῶτον ἀφ' ἡμῶν, τί τὸ τέλος τῶν ἀπειθούτων τῷ τοῦ θεοῦ εὐαγγελίῳ; 18 καὶ εἰ ὁ δίκαιος μόλις σώζεται, ὁ ἀσεβῆς καὶ ὁ ἁμαρτωλὸς ποῦ φανεῖται; 19 ὥστε καὶ οἱ πάσχοντες κατὰ τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ πιστῶ κτίσῃ παρατιθέσθωσαν τὰς ψυχὰς αὐτῶν ἐν ἀγαθοποιῳ.

V.

1 Προεβιτέροις οὖν τοῖς ἐν ὑμῖν παρακαλῶ ὁ συμπρεσβύτερος καὶ μάρτυς τῶν τοῦ Χριστοῦ παθημάτων, ὁ καὶ τῆς μελλούσης ἀποκαλύπτεσθαι δόξης κοινωνός· 2 ποιμάνετε τὸ ἐν ὑμῖν ποιμνιον τοῦ θεοῦ, μὴ ἀναγκαστῶς ἀλλὰ ἐκουσίως κατὰ

14. το τῆς δόξης sine additamento cum BKL am. fu. luxov. syr.sch. Clem.⁵⁸⁵ Ephr.³¹⁹ Tert.gnost.¹². Addunt καὶ δυναμῶς (με κ. τῆς δυν.) AP cat. vg. (etiam demid. harl. tol.) sah. copt. syr.p arm. aeth. Cyr.^{90,267} Ath.⁵⁸⁸, item * addit καὶ τῆς δυναμῶς αὐτου. — ἀναπαύεται cum *BKLP Clem.⁵⁸⁵. — A, 25, 69, 137, c^{scr}. επαναπαύεται. με Eph.³¹⁹ Ath.⁵⁸⁸ Did.tri.^{2,23} επαναπαύονται (cf. 2 Cor. 7: 13). Praeterea addunt κατὰ μὲν αὐτοὺς βλασφημεῖται, κατὰ δὲ υμᾶς δοξαζέται KLP am. sah. syr.p c*, Cyr.^{90,267}. Omisimus cum AB, 3, 4*, vg. (etiam fu. demid.) syr.sch. et p txt. copt. arm. aeth.utr. ar.e Ephr.³¹⁹ Tert.gnost.¹². καὶ το omittit Beza. Cf. Baljon, p. 432, 433.

15. ἀλλοτριεπισκοπος cum AB, d^{scr}. ἀλλοτριεπισκοπος cum KLP cat. Thphyl. Oec. — A, 31, 40, Ephr.³¹⁹ ἀλλοτριος επισκοπος.

16. ὀνοματι cum AB vg. syr.utr. copt. arm. aeth. Ephr.³¹⁹ Cyr.iob.⁹⁰⁸. μερεῖ cum KLP cat. Thphyl.

17. καιρος cum AB. ο καιρος cum BKL. ημων cum *A*BKLP cat. vg. syr.utr. copt. aeth.pp arm. — *A², 5, 18, 31, 73 υμων.

18. ο ἀσεβῆς cum AB² et BKLP vg. syr.sch. arm. aeth. Or.int.^{2,87}. ο δε ἀσεβῆς cum B*, 137, syr.p. καὶ ο ἁμαρτωλ. cum AB, 3, 95*, 96, l^{scr}. καὶ ἁμαρτ. cum BKL.P.

19. πιστω κτισῃ cum AB, 9, vg. copt. (deo creatori fidei) arm. aeth. Ath.³⁷⁷. Praemittunt ὡς KLP cat. syr.utr. Hil.¹¹¹⁴ Thphyl. Oec. τ. ψυχ. αυτων cum AKLP, h, cat. Thphyl. Oec. τ. ψυχ. αυτων cum minusculis multis. — B tantum τας ψυχας. — ἐν ἀγαθοποιῳ cum BKLP cat. Thphyl. Oec., item in bene faciundo copt. aeth.utr. ἐν ἀγαθοποιῳ cum A, 5, 7, 13, item in benefactis vg. syr.utr. arm.

V: 1. ον cum AB vg. arm. syr.p c*, Cyr.glyph.¹²¹. Omittunt KLP cat. copt. syr.p txt. Thphyl. Oec. τοις ἐν υμιν cum AKLP Cyr.glyph.¹²¹ Thphyl. Oec., item qui in vobis sunt vg. m⁵⁹, syr.utr. copt. Omittunt τοις AB. ονπρο-cum AB. συμπο- cum BKL.P.

2. μὴ ἀναγκαστῶς sine επισκοπ. cum AB, 27, 29, Ps.-Chr.8,⁷¹¹ Anto.⁸¹ Hier.tit.1 Vig.varim.⁷⁴⁶. Praemittunt επισκοποῦντες AKLP (sed 69, a^{scr}, c^{scr}. επισκοπεύοντες) cat. vg. (providentes) m⁵⁹ (curam habentes) syr.p copt. arm. aeth. Antioch.¹²²⁹. ἀλλὰ cum AB, 68, Thphyl. ἀλλ cum AK^{sil}.LP. κατὰ θεον cum AP vg. copt. syr.p arm. aeth. Antioch.¹²²⁹. Omittunt BKL cat. μηδε

Tit. 1, 7. 11

θεόν, μηδὲ αἰσχροκερδῶς ἀλλὰ προθύμως, 3 μηδ' ὡς κατακυριεύοντες τῶν κλήρων ἀλλὰ τύποι γινόμενοι τοῦ ποιμνίου· 4 καὶ φανερωθέντος τοῦ ἀρχιποίμενος κομισθε τὸν ἀμαράντινον τῆς δόξης στέφανον.

Eph. 5, 21

Prov. 3, 34

Is. 4, 6

Is. 4, 10

1st. 55, 22

5 Ὅμοιως νεώτεροι ὑποτάγητε πρεσβυτέροις, πάντες δὲ ἀλλήλοις τὴν ταπεινοφροσύνην ἐγκομβώσασθε, ὅτι ὁ θεὸς ὑπερηφάνοις ἀντιτάσσεται, ταπεινοὶς δὲ δίδωσιν χάριν. 6 ταπεινώθητε οὖν ὑπὸ τὴν κραταίαν χεῖρα τοῦ θεοῦ, ἵνα ὑμᾶς ὑψώσῃ ἐν καιρῷ, 7 πᾶσαν τὴν μέριμναν ὑμῶν ἐπιρρίψαντες ἐπ' αὐτόν, ὅτι αὐτῷ μέλει περὶ ὑμῶν.

Is. 4, 7

8 Λήψατε, γρηγορήσατε. ὁ ἀντιδικὸς ὑμῶν διάβολος ὡς λέων ὠρόμενος περιπατεῖ ζητῶν τίνα καταπιεῖν· 9 ᾧ ἀντίστητε στερεοὶ τῇ πίστει, εἰδότες τὰ αὐτὰ τῶν παθημάτων τῆ ἐν τῷ κόσμῳ ὑμῶν ἀδελφότητι ἐπιτελεῖσθαι. 10 ὁ δὲ θεὸς πάσης χάριτος, ὁ καλῆσας ὑμᾶς εἰς τὴν αἰώνιον αὐτοῦ δόξαν ἐν Χριστῷ, ὀλίγον παθόντας, αὐτὸς καταρτίσει, στηριξέει, σθενώσει, θεμελιώσει. 11 αὐτῷ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν.

Hebr. 13, 21

4. 11

12 Διὰ Σιλουανοῦ ἡμῖν τοῦ πιστοῦ ἀδελφοῦ, ὡς λογιζομαι, δι' ὀλίγων ἔγραψα,

cum \mathbf{MBKP} (46 *μητε*) cat. vg. copt. syr.P Ps.-Chr.8,711 Antioch.1229. *μη* cum *AL* syr.P aeth.utr. Oec. Anto.⁶¹.

5. *ομοιως* sine additamento cum $\mathbf{K}^{\text{c}}\mathbf{ABKLP}$ vg. — \mathbf{K}^{c} , 13, 15, cat. syr.P addunt *δε, δε οι, δε και οι*. — *αλληλοις* sine additamento cum \mathbf{MAB} vg. m⁵⁹, syr.sch. copt. arm. Ephr.³⁰². Addunt *υποτασσομενοι KLP*.
6. *χειραν* cum \mathbf{MA} . *χειρα* cum *BKLP*. *εν καιρω* sine additamento cum \mathbf{MBKL} cat. Or.1,489. Addunt *επισκοπης AP* vg. m⁵⁹, copt. syr.P c*, arm. aeth. Ephr.²⁹⁷.
7. *επιρριψαντες* cum \mathbf{MAB}^* . *επιρριψ.* cum $\mathbf{B}^{\text{c}}\mathbf{KLP}$.
8. *ο αντιδικος* cum \mathbf{MABKP} , h, Thphyl. Praemittunt *οι κL*, 13, 31, 69, ascr., cscr. vg. syr.utr. copt. arm. aeth. Or.int.2,164,195. — Naber: *Dele διαβολος*. Cf. Baljon, p. 433. — *τινα καταπιειν* (\mathbf{K}^{c} *καταπι*) cum \mathbf{MKLP} copt. Or.3,162cod. Cyp. (*aliquem devorare quaerens*) Hil.⁵⁰² (*quaerens nos devorare*); item *B* omisso *τινα*, nec aliter Or.int.3,396. *τινα καταπιη* cum *A* cat. Or.3,162 et 315 Eus.ps.³⁵ Ephr.²⁸⁴, item (sed haec testimonia etiam ad *τινα καταπιειν* quadrare videntur) vg. (*quem devoret*) syr.utr. arm. aeth. Or.int.3,372 et saep. Lcif.6,237.
9. *εν τω κοσμω* cum \mathbf{MB} . Omittunt *τω AKLP*.
10. *υμας* cum \mathbf{MABLP} cat. demid. copt. syr.P arm. aeth. Thphyl. *ημας* cum *K* vg. syr.sch. Did.tri.3,23. *εν χριστω* cum \mathbf{MB} (*εν τω χρ.*), 69, 137, 163, ascr., cscr., syr.P txt. Addunt *ιησου AKLP* vg. syr.sch. (ante $\chi\omega$) syr.P c* copt. arm. aeth. Did.tri.3,23. *καταργ.* sine additamento cum \mathbf{MAB} , 4*, 13, 35, 43, 68, 69, 73, 137, 163, ascr., vg. luxov. syr.P txt. arm. auct.voc.gent. Addunt *υμας KLP* cat. copt. *καταρτισει* cum \mathbf{MAB} vg. arm. *καταρτισαι* cum *KLP* cat. syr.P. *στηριξει σθενωσει* cum \mathbf{MABKLP} , h, cat. vg. *στηριξαι σθενωσαι* cum minusculis syr.P Thphyl. Oec. *θεμελιωσει* cum \mathbf{MKLP} syr.P copt. arm. Omittunt *AB* vg. luxov. aeth.utr.
11. *το κρατος* cum *AB*, 23, am. fu. aeth.ro. *η δοξα και το κρατος* cum \mathbf{MLP} (70 omittit *η*) cat. vg.cle. demid. harl. tol. aeth.pp Thphyl. Similiter *K. των αιωνων* cum \mathbf{MAKLP} cat. vg. syr.utr. aeth. Thphyl. Oec. auct.voc.gent. Omittunt *B*, 36, 99, copt. arm.
12. *σιλουανου* cum \mathbf{MAKLP} . — *B σιλβανου*. — *του πιστου*: omittit *του 2*. Tisch. et Westcott-Hort *στητε* cum \mathbf{MAB} . — Weiss et Kühl (Comm. S. 284) *εστηκατε* cum *KLP* cat. Thphyl.

παρακαλῶν καὶ ἐπιμαρτυρῶν ταύτην εἶναι ἀληθῆ χάριν τοῦ θεοῦ, εἰς ἣν ἐστήκατε. 13 ἀσπάζεται ὑμᾶς ἡ ἐν Βαβυλῶνι συνεκλεκτῇ καὶ Μάρκος ὁ υἱὸς μου. 14 ἀσπάζοσθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἀγάπης.

Ro. 16, 16
2 Co. 13, 12

Εἰρήνη ὑμῖν πᾶσιν τοῖς ἐν Χριστῷ.

ΠΕΤΡΟΥ Β.

I.

1 Συμεὼν Πέτρος δοῦλος καὶ ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῖς ἰσοτίμοις ἡμῖν λαχοῦσιν πίστιν ἐν δικαιοσύνῃ τοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ. 2 χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη πληθυνθεῖη ἐν ἐπιγνώσει τοῦ θεοῦ καὶ Ἰησοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν.

Act. 13, 14

1 Pe. 1, 2

Iud. 2

2, 20

3, 18

3 Ὡς τὰ πάντα ἡμῖν τῆς θείας δυνάμεως αὐτοῦ τὰ πρὸς ζωὴν καὶ εὐσέβειαν δεδωρημένης διὰ τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ καλέσαντος ἡμᾶς ἰδίᾳ δόξῃ καὶ ἀρετῇ, 4 δι' ὧν τὰ τίμια καὶ μέγιστα ἡμῖν ἐπαγγέλματα δεδώρηται, ἵνα διὰ τούτων

14. *en christo* cum AB, 13vid., 36, cat. fu. demid. harl. syr.sch. aeth. Addunt *ισου* cum \aleph KLP vg. (etiam am. tol.) copt. syr.P arm. Thphyl. Oec. Praeterea addunt *αμην* \aleph KLP. Omisimus cum AB, 13, 25, 27, 29, am. harl. copt. aeth.

Subscriptio: \aleph AB *πετρον* $\bar{\alpha}$, P *πετρον* αποστολου επιστολη α' , 40 *πετρον* επιστολη καθολικη α' , L *του* αγιου αποστολου *πετρον* καθολικη επιστολη α' . Plurimi codd. (9 apud Scrivener; videtur etiam K) nil subscriptum habent. Praeterea minusculi multi addunt *εγραφη* απο *ρωμης*, item Chron.1,437 Thphyl. Oec. Notatur vero etiam versuum (*στιχων*) numerus: L, 40, 78, 80, 177 *ολς'*, variant alii.

* In inscriptione secuti sumus \aleph AB qui *πετρον* $\bar{\beta}$ exhibent, C 13 *πετρον* επιστολη $\bar{\beta}$, K, 31, 76, 105, 106 *πετρον* επιστ. δευτερα. Testatur vero Barsalibi (cf. Whit. adnot. ad epist. Petri II): „Epistula secunda Petri non fuit versa in linguam Syram cum libris qui diebus antiquis redditi sunt, ideoque non invenitur nisi in translatione Thomae episc. Heracl.”

- I: 1. *συμεων* cum \aleph KLP cat. Thphyl. *σιμων* cum B aeth. Oec., item vg. sah. copt. (at etiam Act. 15, 14, ubi Graeca lectio non fluctuat, vg. cum interpretationibus plerimis *Simon* habet). *και* σωτηρος: addunt *ημων* sah. copt. syr.bodl. arm.cdd. aeth.
2. *ισου* cum BCK Thphyl.com. Oec. — \aleph AL cat. copt. syr.bodl.etp arm. ar.e Thphyl.txt. $\bar{\omega}$ $\bar{\chi}$ ν . — *τον* κυριον *ημων*: 25, 38, 40 omittunt *ημων*.
3. *τα* παντα cum \aleph A, 5, 13, 137, cscr., 3pe, Did.tri.1,29 et 32. Omittunt *τα* BCK LP Thphyl. Oec. *ιδια* δοξη *και* αρετη cum \aleph ACP cat. m⁸⁷ et ⁹⁴ vg. Did.tri. 1,29 et 32 epist.demetri Cass.120 Bed.245. *δια* δοξης *και* αρετης cum BKL Thphyl. Oec.
4. *τα* τιμια *ημιν* *και* μεγαιστα cum \aleph (B)KL (m⁸⁷ et ⁹⁴ syr.P Thphyl.) Oec.txt., ex

γένησθε θείας κοινωνοὶ φύσεως, ἀποφιγόντες τῆς ἐν τῷ κόσμῳ ἐν ἐπιθυμίᾳ φθορᾶς. 5 καὶ αὐτὸ τοῦτο δὲ σπουδῆν πάσαν παρεισενέγκαντες ἐπιχορηγήσατε ἐν τῇ πίστει ὑμῶν τὴν ἀρετὴν, ἐν δὲ τῇ ἀρετῇ τὴν γνώσιν, 6 ἐν δὲ τῇ γνώσει τὴν ἐγκράτειαν, ἐν δὲ τῇ ἐγκρατείᾳ τὴν ὑπομονήν, ἐν δὲ τῇ ὑπομονῇ τὴν εὐσέβειαν, 7 ἐν δὲ τῇ εὐσεβείᾳ τὴν φιλαδελφίαν, ἐν δὲ τῇ φιλαδελφίᾳ τὴν ἀγάπην. 8 ταῦτα γὰρ ὑμῖν ὑπάρχοντα καὶ πλεονάζοντα οὐκ ἀργοὺς οὐδὲ ἀκάρπους καθίστησιν εἰς τὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐλπίγνωσιν 9 ᾧ γὰρ μὴ πάρεσιν ταῦτα, τυφλὸς ἐστὶν μυωπάξων, λήθην λαβὼν τοῦ καθαρισμοῦ τῶν πάλαι αὐτοῦ ἀμαρτιῶν. 10 διὸ μᾶλλον, ἀδελφοί, σπουδάσατε βεβαίαν ὑμῶν τὴν κλήσιν καὶ ἐκλογὴν ποιῆσθαι ταῦτα γὰρ ποιοῦντες οὐ μὴ πταίσητέ ποτε. 11 οὕτως γὰρ πλουσιώεις ἐπιχορηγηθήσεται ὑμῖν ἡ εἰσοδος εἰς τὴν αἰώνιον βασιλείαν τοῦ κυρίου ἡμῶν καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ.

104. 5 12 Διὸ μελλήσω ἀεὶ ὑμᾶς ὑπομιμήσκειν περὶ τούτων, καίπερ εἰδόντας καὶ 3. 1 ἐστρηγμένους ἐν τῇ παρουσίᾳ ἀληθείᾳ. 13 δίκαιον δὲ ἡγοῦμαι, ἐφ' ὅσον εἰμί ἐν 10. 21. 19 τούτῳ τῷ σκηνώματι, διςγεῖρειν ὑμᾶς ἐν ὑπομνήσει, 14 εἰδὼς ὅτι ταχινή ἐστὶν ἡ ἀπόθεσις τοῦ σκηνώματός μου, καθὼς καὶ ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἐδήλωσέν μοι. 15 σπουδάσω δὲ καὶ ἐκάστοτε ἔχειν ὑμᾶς μετὰ τὴν ἐμὴν ἔξοδον τὴν τούτων μνήμην ποιῆσθαι. 16 οὐ γὰρ σεσοφισμένοις μύθοις ἐξακολοιθήσαντες ἐγνωρίσαμεν ὑμῖν τὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ δύναμιν καὶ παρουσίαν,

quibus B, m ἡμιν post μεγαστ. transponunt. τα μεγαστα και τιμα ημιν cum ACP, 5, 13, 31, 68, vg. syr.bodl. Did.tri.1,29 (sed A, 68, syr.bodl. υμιν pro ημιν). Similiter τα μεγαστ. ημιν και τιμα cum minusculis cat. ep.demetri (maxima nobis et pretiosa) Hier.^{iovin.1} — Spitta legit υμιν ante δεδωρηται. Cf. Baljon, Theol. Stud. 1893, bl. 66. — τῆς ἐν τῷ (vide post) κοσμῳ ἐν ἐπιθυμ. φθορᾶς cum ABKL Thphyl. Oec. Videtur etiam m^{bis}. — κ Hier. ^{iovin.1} τὴν ἐν τῷ κοσμ. ἐπιθυμίαν φθορᾶς, eam quae in mundo est concupiscentiam corruptionis. C τῆς ἐν τῷ κοσμ. ἐπιθυμίας καὶ φθορᾶς. — ἐν τῷ κοσμῳ cum κABL, 69, 137. Omittunt τῷ CKP cat. Thphyl. Oec.

5. και αυτο τουτο δε τουτο cum BC*KLP Oec. — κC², 5, 13, 29, 38, 68, 69, 105, cat. Thphyl. και αυτο δε τουτο, item syr.bodl.et P arm. και αυτω δε τουτω cum 40. και αυτοι δε cum A, item vg. vos autem.
8. υπαρχοντα cum κBCKLP cat. Thphyl. Oec. m⁹⁴ (haec vobis cum sint et superent) copt. syr.P arm. παροντα cum A, 5, 8, 9, 73, Ps. Chr.¹², 1064, item vg. sah.
9. αμαρτηματων cum κAK, h, 5, 15. αμαρτιων cum BCLP cat.
10. σπουδασατε sine additamento cum BCKLP Amb.^{fid.3}, 614 Thphyl. Oec. Addunt ινα δια των καλων υμων εργων (κ)A, 5, (8, 15, 36, cat.) syr.bodl. aeth. (vg. sah. copt. syr.P arm. Anton.²). Ex his κ, 8, vg. omittunt υμων. — ποιησθαι: ποιησθε cum A, 15, item vg. faciatis.
12. μελλησω cum κABCP, 25, 27, 29, 126, vg. (etiam Beda) sah. copt. arm. aeth. ονκ αμελησω cum KL cat. syr.bodl.et P Thphyl. Oec. αι post μελλησω cum κBCKL, h, cat. Thphyl. Post υμας ponunt A vg. copt. syr.bodl.et P aeth. Oec. — P, 24, 28, 45, 123, 17^{lect.}, sah. omittunt.
13. ἐν υπομνησει cum BCKLP. — κA, 5, 17^{lect.} ἐν τη υπομν.
15. σπουδασω cum ABCKLP vg. (dabo autem operam) Thphyl. Oec. — κ, 31, arm. σπουδαζω. Naber: Dele τὴν ante τουτων μνημην ποιησθαι. Cf. Baljon, Theol. Stud. 1893, bl. 68.

ἀλλ' ἐπόπται γενηθέντες τῆς ἐκείνου μεγαλειότητος. 17 λαβὼν γὰρ παρὰ θεοῦ πατρὸς τιμὴν καὶ δόξαν φωτὸς ἐνεχθείσης αὐτῷ τοῖσδε ὑπὸ τῆς μεγαλοπρεποῦς δόξης· ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητὸς μου οὗτός ἐστιν, εἰς ὃν ἐγὼ εὐδόκησα. 18 καὶ ταύτην τὴν φωνὴν ἡμεῖς ἠκούσαμεν ἐξ οὐρανοῦ ἐνεχθείσαν σὺν αὐτῷ ὄντες ἐν τῷ ἁγίῳ ὄρει. 19 καὶ ἔχομεν βεβαιότερον τὸν προφητικὸν λόγον, ᾧ καλῶς ποιεῖτε προσέχοντες ὡς λύχνῳ φαίνονται ἐν αὐχμηρῷ τόπῳ, ἕως οὗ ἡμέρα διαγνώσῃ καὶ φωσφόρος ἀνατελῇ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, 20 τοῦτο πρῶτον γινώσκοντες, ὅτι πᾶσα προφητεία γραφῆς ἰδίας ἐπιλύσεως οὐ γίνεται. 21 οὐ γὰρ θελήματι ἀνθρώπου ἠνέχθη προφητεία ποτέ, ἀλλὰ ὑπὸ πνεύματος ἁγίου φερόμενοι ἐλάλησαν ἀπὸ θεοῦ ἄνθρωποι.

Μτ. 3, 17
17, 5 pp.
Μτ. 17, 1 pp.

II.

1 Ἐγένοντο δὲ καὶ ψευδοπροφηταὶ ἐν τῷ λαῷ, ὡς καὶ ἐν ὑμῖν ἔσονται ψευδο- διδασκαλοὶ, οἵτινες παρεισάξουσιν αἰρέσεις ἀπώλειας, καὶ τὸν ἀγοράσαντα αὐτοὺς δεσπότην ἀρνούμενοι, ἐπάγοντες ἑαυτοῖς ταχινὴν ἀπώλειαν, 2 καὶ πολλοὶ ἐξακολουθήσουσιν αὐτῶν ταῖς ἀσελγείαις, δι' οὗς ἡ ὁδὸς τῆς ἀληθείας βλασφημηθήσεται, 3 καὶ ἐν πλεονεξίᾳ πλαστοῖς λόγοις ὑμᾶς ἐμπορεύσονται, οἷς τὸ κρέμα ἔκπαλαι οὐκ ἄργεῖ, καὶ ἡ ἀπώλεια αὐτῶν οὐ νυστάζει. 4 εἰ γὰρ ὁ θεὸς ἀγγέλων ἀμαρτησάντων οἷα ἐφείσατο, ἀλλὰ σειροῖς ζόφου ταρταρώσας παρέδωκεν εἰς κρίσιν

Μτ. 24, 4
Iud. 4
9
Iud. 6

17. θεου cum ABKLP. — κC, 69, a^{scr.}, c^{scr.} του θεου. — ουτος εστ. ο υι. μου ο αγαπητ. cum ACKL vg., item P sed post αγαπητος repetit ουτος εστιν. — Weiss, Westcott-Hort et Kühl ο υιος μου ο αγαπητ. μου ουτος εστιν cum B. ενδοκησα cum BCKLP. — A, 3, 13, 31, 40, 95, 96, Thphyl. ηυδοκ.
18. εξ ουρανου cum BCKLP. — MA εκ του ουρανου. — εν τω ορει τω αγιω cum AC³KLP. εν τω αγιω ορει cum BC*, 13, arm. Thphyl.
19. ημερα cum ABCKL. — κP, 13, 31, 68 η ημερα. H. Stephanus, Wolf, V. d. S. Bakhuyzen conjiciunt αμανρω pro αυχηρω. Bois omittit φ . . . ὑμῶν et Spitta ως . . . ανατελιη. Cf. Baljon, p. 68, 69.
20. επιλυσεως, explicationis, fortasse corruptum ex επελεσεως vel επηλυσεως, impetus, inspirationis. Cf. Baljon, Theol. Stud. 1888, bl. 177—187 et Kühl, Comm. S. 408 ff.
21. ηνεχθ. ποτε προφητεια cum MAL vg. (item Promiss. Fulg. Cass ps.28) syr.bodl. arm. ηνεχθ. προφ. ποτε cum BCKP, 13, 22, 31, 68, 69, 100, 127, 137, a^{scr.}, c^{scr.}, cat. copt. αλλα cum MB, g^{scr.}, j^{scr.} αλλ cum ACK^{sil}-LP. ελαλησαν — ανθρωποι sine oc. post ελαλ. cum ABCKLP. ελαλ. οι — ανθρ. cum minusculis multis Oec. — απο θεου cum BP, 66**, 68, 69, 137, a^{scr.}, syr.P arm. Item vid. copt. C, 27, 29, Did.tri.2,10 απο θεου αγιοι. — αγιοι θεου cum MKL cat. Oec. αγιοι του θεου cum A, item sancti dei homines vg. (etiam Fulg. bis) syr.bodl.
- II: 2. ασελγειαῖς cum ABCKLP cat. vg. sah. syr.bodl. et P arm. aeth. Thphyl. απωλειαῖς cum minusculis paucis copt. Oec.
3. Valckenaer legit εις post λογοις. Cf. Baljon, p. 69.
4. σειροις cum ABC (κ αι-, ABC σει-). Cf. Aug. et Promiss. carceribus caliginis inferi retrudens (vide apud Sab.). σειραις cum KLP vid. cat. Ephr.³⁰⁵ Did.tri.2, 6, 3, item vg. rudentibus (am. rugientibus), item catenis syr.bodl. et P copt. (sah. hiat) arm. ζοφου (etiam κC): κ*Α ζοφοις. Reddit vg. inferni. τηρημενους cum BC*KLP. τηρημενους cum minusculis Ephr.³⁰⁵ κολα-

- 1 Pe. 3, 10
Ga. 7
Iud. 7
Ga. 19
- τηρουμένους, 5 και ἀρχαῖον κόσμου οὐκ ἐφείλατο, ἀλλὰ ὄδοον Νῶε δικαιοσύνης κήρυκα ἐφύλαξεν, κατακλυσμὸν κόσμῳ ἀσεβῶν ἐπάξας, 6 και πόλεις Σοδόμων και Γομόρρας τεφρώσας καταστροφή κατέκρινεν, ὑπόδειγμα μελλόντων ἀσεβεῖν τεθεικώς, 7 και δίκαιον Λώτ καταπονούμενον ὑπὸ τῶν ἀθέομεν ἐν ἀσελείᾳ ἀναστροφῆς ἐρρύσατο· 8 βλέμματι γὰρ και ἀκοῇ ὁ δίκαιος ἐγκατοικῶν ἐν αὐτοῖς ἡμέραν ἐξ ἡμέρας ψυχὴν δικαίαν ἀνόμοις ἔργοις ἐβασάνιζεν· 9 οἶδεν κύριος εὐσεβεῖς ἐκ πειρασμοῦ ῥύεσθαι, ἀδίκους δὲ εἰς ἡμέραν κρίσεως κολαζομένους τηρεῖν, 10 μάλιστα δὲ τοὺς ὀπίσω σαρκὸς ἐν ἐπιθυμίᾳ ματισμοῦ πορευομένους και κυριότητος καταφρονοῦντας. τολμηταὶ ἀνθάδεις, δοξας οὐ τρέμουσιν βλασφημοῦντες, 11 ὅπου ἄγγελοι ἰσχύϊ και δυνάμει μείζοντες ὄντες οὐ φέρουσιν κατ' αὐτῶν παρὰ κυρίῳ βλάσφημον κριεῖν· 12 οὗτοι δέ, ὡς ἄλογα ζῶα γεγεννημένα φυσικὰ εἰς ἄλωσιαν και φθορὰν, ἐν οἷς ἀγνοοῦσιν βλασφημοῦντες, ἐν τῇ φθορᾷ αὐτῶν και φθαρήσονται· 13 ἀδικούμενοι μισθὸν ἀδικίας, ἥδοσιν ἠγοούμενοι τὴν ἐν ἡμέρᾳ τρυφήν, σπῖλοι και μῶμοι ἐντροφῶντες ἐν ταῖς ἀπάταις αὐτῶν, συνενωχοούμενοι ὑμῖν, 14 ὀφθαλμοὺς ἔχοντες μεστοὺς μοιχαλίδος και ἀκαταπαύστους ἀμαρτίας, δελεάζοντες ψυχὰς ἀστηρίκτους, καρδίαν γεγυμνασμένην πλεονεξίας ἔχοντας, κατάρας τέκνα· 15 καταλείποντες εὐθείαν ὁδὸν ἐπλανήθησαν, ἐξακολού-
- Iud. 8
- Iud. 9
- Iud. 10
- Iud. 12
- Nim. 22 ss.

ζομένους τηρεῖν (13, Dam. -ρεισθαι) cum MA, 5, 13, 25, 33, 65, 73, Dam. 2. 306 (etiam paris), atque eadem C² addit ad τηρουμενους, quod non delet. Huc accedit vg.

6. καταστροφή cum MA²CKL vg. — BC* copt. omittunt. P κατεστρεψεν pro καταστρ. κατεκριν. — ασεβειν cum MACKL — BP, 69, 137, ascr. ασεβεσι.
7. ερρυσατο cum MAB³CKLP. ερρυσατο eum B*.
8. ο δίκαιος cum MACKLP Ephr.²⁷⁰. Omittit δ B. εγκατοικων cum MB*CP. εγκατοιικ. cum AB³K^{sil}.L.
9. πειρασμων cum M* cat. tol. copt. syr.p Ephr.²⁷⁰ Antioch.¹²¹⁸ Dam. 2. 484. πειρασμον cum M^cABCKLP vg. syr. bodl. arm. aeth.
10. εν επιθυμια cum M^cABKL vg. arm. aeth. Oec. — CP εν επιθυμιας.
11. παρα κυριω cum MCKLP, item 5, 36, 37, 39, 46, 56, 100, 177 παρα κυριου. Omittunt A, 9, 13, 18, vg. (consentit Beda²⁵⁷) copt. syr. bodl. et p. txt. aeth. utr. ar. e Ephr.³²⁷ (την κατ αυτων βλασφ. κρι.).
12. γεγεννημενα cum MA²KL cat. Oec. item vid. syr.p (facta in natura ad) et bodl.; videntur etiam accedere qui non exprimunt ut vg. copt. γεγεννημενα cum A*BCP, m⁹⁷, aeth. Ephr.³²⁷ Thphyl. γεγε- ante φυσικα cum MABCP. Post φυσικ. cum KL Oec. και φθαρησονται cum M*ABC*P, 7, 27, 29, 68, am. fu. harl.* syr.p. καταφθαρησονται cum M^cC²KL cat. m⁹⁷, vg.
13. κομιουμενοι cum M^cACKL, vg. — M*BP αδικουμενοι, nec aliter syr. bodl. arm. απαιταις cum MA*CKLP cat. txt. et com. copt. syr.p arm. Thph. Oec. αγαπαις cum A corr. B, m⁹⁷, vg. sah. συνενωχοουμενοι vμιν glossema, Spitta. Cf. Baljon, p. 69.
14. μοιχαλιδος cum BCKLP Thphyl. Oec. — MA, 63, 68, 73. μοιχαλιας, item vg. ακαταπαυστους cum MCKLP cat. ακαταπαυστους cum AB. ακαταπαυστου cum 13, 27, 40, 68, 105, b^{scr.}, k^{scr.}, Thphyl. vg., item copt. syr. bodl. et p. πλεονεξιας cum MABCKLP, h, vg. — πλεονεξιας cum minusculis multis cat. sah. — Bentley apud Ellis: Forte legendum γεγεμισομενην πλεονεξιας. Cf. Baljon, p. 70.
15. καταλειποντες cum MAB*, 13 (vg. derelinquentes). καταλιποντες cum B³C KLP, m⁹⁷ (abrelictii) Thphyl. Oec. ευθειαν cum MABCKLP, h, cat. την

θήσαντες τῇ ὁδῷ τοῦ Βαλαὰμ τοῦ Βεώρ, ὃς μισθὸν ἀδικίας ἠγάπησεν, 16 ἔλεγξιν δὲ ἔσχεν ἰδίας παρανομίας· ὑποζύγιον ἄφρωνον ἐν ἀνθρώπου φωνῇ φθεγγόμενον ἐκώλωσεν τὴν τοῦ προφήτου παραφροσίαν. 17 οὗτοι εἰσιν πηγαὶ ἄνυδροι καὶ ὀμίχλαι ἐπὶ λαίλαπος ἐλανόμεναι, οἷς ὁ ζῆφος τοῦ οὐρανοῦ τετήρηται. 18 ἐπέρογκα γὰρ ματαιότητος φθεγγόμενοι δελεάζουσιν ἐν ἐπιθυμίαις σαρκός, ἐν ἀσελγείαις τοὺς ὀλίγως ἀποφεύγοντας, τοὺς ἐν πλάνῃ ἀναστρεφόμενους, 19 ἐλευθερίαν αὐτοῖς ἐπαγγελλόμενοι, αὐτοὶ δοῦλοι ὑπάρχοντες τῆς φθορᾶς· ᾧ γὰρ τις ἤτηται, τούτῳ δεδούλωται. 20 εἰ γὰρ ἀποφνόντες τὰ μιάσματα τοῦ κόσμου ἐν ἐπιγνώσει τοῦ κυρίου καὶ σωτήρος Ἰησοῦ Χριστοῦ, τούτοις δὲ πάλιν ἐμπλακέντες ἠτιῶνται, γέγονεν αὐτοῖς τὰ ἔσχατα χειρότερα τῶν πρώτων. 21 κρεῖσσον γὰρ ἦν αὐτοῖς μὴ ἐπενγκάειν τὴν ὁδὸν τῆς δικαιοσύνης, ἢ ἐπιγνοῦσιν ὑποστρέφαι ἐκ τῆς παραδοθείσης αὐτοῖς ἀγίας ἐντολῆς. 22 συμβέβηκεν αὐτοῖς τὸ τῆς ἀληθοῦς παροιμίας· κῶνον ἐπιστρέψας ἐπὶ τὸ ἴδιον ἐξέραμα, καὶ ἕς λουσαμένη εἰς κνυλισμὸν βορβόρου.

Iud. 13

Iud. 16

1, 2
3, 28

Mt. 12, 45

Prov. 26, 11

III.

1 Ταύτην ἤδη, ἀγαπητοί, δευτέραν ὑμῖν γράφω ἐπιστολήν, ἐν αἷς διεγείρω ἱμῶν ἐν ἵπομνήσει τὴν ἐλικρινῆ διάνοιαν, 2 μνησθῆναι τῶν προειρημένων ὀη-

1, 13

Iud. 17

- ενθειαν cum minusculis multis. βοσορ cum κACKLP cat. vg. (ex Bosor) copt. syr. P aeth. — B, 81, tol. sah. syr. bodl. arm. ar. e βεωρ. — κ* βεωροσορ. — ος . . . ἠγαπήσεν cum κ^c (*omittit ος) ACKLP vg. ἠγαπήσαν omisso ος cum B, arm.
17. και ομιχλαι cum ABC (item P, 31, syr. P gr. mg. και ομιχλη, posteaque ελανομενη) cat. vg. — νεφελαι (omisso και) cum L syr. bodl. Thphyl. τετηρηται cum AB vg. sah. copt. syr. bodl. et P aeth. ro. Praemittunt eis aiona ACLP.
18. ασελγαις cum ABCKL cat. sah.: praemittunt εν minusculi. ασελγαις cum P vg., similiterque copt. syr. bodl. et P. εν ante ασελγαις cum minusculis, Theophyl. Oec. Cf. Baljon, p. 70, 74. — ολιγως cum κ^cAB, 8, 9, 13, 19mg, 25, 73, 142, 180, vg. sah. copt. syr. bodl. et P aeth. οτως cum κCKLP. — αποφευγοντας cum ABC, 5, 7, 13, 27, 66**, 68, 142, vg. syr. bodl. et P Ephr.³²¹ Thphyl. Beda. αποφυγοντας cum KLP cat. Oec.
19. τουτω sine και cum κ*^B sah. copt. aeth. τουτω και cum κACKLP vg. syr. bodl. et P arm. Dial. 41 ed. wtst.
20. ημων post κυριον addunt κACLP vg. (etiam Aug.^{bis}) sah. copt. syr. bodl. et P arm. aeth. Ephr.³²¹. Omittunt BK cat.
21. κρεισσον cum A. κρειττον cum BCK^{sil}.LP cat. ην αυτοις cum κBCKL vg. m⁴⁶. — AP, 31 αυτοις ην. — υποστρεφαι cum BCP, 15, 18, 66**, 68, Dam. 2, 342 (etiam paris). Item επιστρεφαι cum KL cat. — A, 5, 8, 13, 25, 33**, 180, Ephr. 2, 181 Cyr. malach. 865 et esa. 144 εις τα οπισω ανακαμψαι. — ex cum BCKLP cat. Dam. 2, 342 Anto. 116 Max. 189. απο cum A, 5, 8, 13, 69, 137, 180, ascr., Ephr. 2, 181 Cyr. malach. 865 et glaph. 334 et esa. 144.
22. συμβεβηκεν sine copula cum κ*^{AB}, m⁴⁶, am. sah. arm. Cyr. glaph. 334 Promiss. Salv. 27. Addunt δε κCKLP cat. κνυλισμον cum BC*, 29, 66**, 69, ascr., m⁴⁶, Ps.-Chr. 12, 1064 (εν κνυλισμω) Amb. virg. devot. 1 (in volutationem). κνυλισμα cum AKLP cat. Ephr. 71 Cyr. malach. 865 et esa. 551 et glaph. 334 vg. (in volutabro luti vg. Hier.).

μάτων ἐπὶ τῶν ἁγίων προφητῶν καὶ τῆς τῶν ἀποστόλων ἡμῶν ἐντολῆς [τοῦ κυρίου καὶ σωτήρος], 3 τοῦτο πρῶτον γινώσκοντες, ὅτι ἐλεύσονται ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν ἐν ἐμπαιγμονῇ ἐμπαίκεται κατὰ τὰς ἰδίας ἐπιθυμίας αὐτῶν πορευόμενοι 4 καὶ λέγοντες· ποῦ ἐστὶν ἡ ἐπαγγελία τῆς παρουσίας αὐτοῦ; ἀφ' ἧς γὰρ οἱ πατέρες ἐκοιμήθησαν, πάντα οὕτως διαμένει ἀπ' ἀρχῆς κτίσεως. 5 λανθάνει γὰρ αὐτοὺς τοῦτο θέλοντας, ὅτι οὐρανοὶ ἦσαν ἑκαταίαι καὶ γῆ ἐξ ὕδατος, καὶ δι' ὕδατος συνεστῶσα τῇ τοῦ θεοῦ λόγῳ, 6 δι' ὧν ὁ τότε κόσμος ὑδατι κατακλυσθεὶς ἀπόλετο· 7 οἱ δὲ νῦν οὐρανοὶ καὶ ἡ γῆ τῷ αὐτῷ λόγῳ τεθησαυρισμένοι εἰσὶν, πρὶ τηρούμενοι εἰς ἡμέραν κρίσεως καὶ ἀπολείας τῶν ἀσεβῶν ἀνθρώπων. 8 ἐν δὲ τοῦτο μὴ λανθανέτω ἡμᾶς, ἀγαπητοί, ὅτι μία ἡμέρα παρὰ κυρίῳ ὡς χίλια ἔτη καὶ χίλια ἔτη ὡς ἡμέρα μία. 9 οὐ βραδύνει κύριος τῆς ἐπαγγελίας, ὡς τινες βραδυτῆτα ἡγοῦνται, ἀλλὰ μακροθυμεῖ εἰς ἡμᾶς, μὴ βουλόμενός τις ἀπολέσθαι ἀλλὰ πάντας εἰς μετάνοιαν χωρῆσαι.

10 Ἦξει δὲ ἡμέρα κυρίου ὡς κλέπτῃς, ἐν ἣ οὐρανοὶ ῥοιζήδον παρελεύσονται, στοιχεῖα δὲ καυσούμενα λυθῆσεται, καὶ γῆ καὶ τὰ ἐν αὐτῇ ἔργα κατακαῆσεται. 11 τούτων οὖν πάντων λυομένων ποταποὺς δεῖ ὑπάρχειν ἡμᾶς ἐν ἁγίαις ἀναστο-

III: 2. ἁγίων: h, 16, 22, 23, 36, 56, 100 omittunt. ἡμῶν cum $\alpha\beta\beta\kappa\kappa\lambda p$ vg. arm. Thphyl. ἡμῶν cum minusculis (ut $k^{scr.}$) cat. Oec. — Cum Spitta omittimus του κυριου και σωτηρος. Cf. Baljon, p. 72.

3. επ εσχατων cum $\alpha\beta\beta\kappa^2$ vg. sah. copt. arm. aeth. — C^* επ εσχατω. — επ εσχατου cum KLP cat. εν εμπαιγμοση cum $\alpha\beta\beta\kappa p$ (sed GP , 5, 106 omittunt εν) cat. vg. sah. copt. syr. bodl. et p aeth. Omittunt KL . αυτων επιθυμιας cum $\alpha\beta$ cat. Antioch.¹⁰⁸⁸ Oec. επιθυμ. αυτων cum $\beta\kappa\kappa\lambda p$.

5. εξ υδατος και δι υδατος, dittographia, Naber. Cf. Baljon, p. 72.

7. τω αυτω cum ABP , 27, 29, 69, 127, $ascr.^*$, vg. sah. copt. arm. Did. lat. 294. τω αυτου cum $\beta\kappa\kappa\lambda$ (20 του αυτου) cat. Thphyl.; αυτου omisso τω cum 64, 65, Oec. Nec aliter syr. bodl. et p aeth.

9. κυριος cum $\alpha\beta\beta\kappa p$, 1, 13, 21, 68, 98*, 180. cat. arm. Praemittunt δ KL . Thphyl. Oec. δι cum $\alpha\beta$, 5, 13, 69, 73, 137, $ascr.$, vg. m^{31} , sah. syr. bodl. et p aeth. εις cum $\beta\kappa\kappa\lambda p$ ($c^{scr.}$ εφ') cat. arm. Thphyl. Oec. — υμιας cum $\alpha\beta\beta\kappa p$, m^{31} , vg. ημιας cum KL cat. copt. Thphyl. Oec.

10. ημερα cum $\beta\kappa$, 114, $k^{scr.}$, $l^{scr.}$, cat. Cyr. esa . 707, 901. Praemittunt η $\alpha\kappa\lambda p$ Dam. 2, 347. κλεπτῃς sine additamento cum $\alpha\beta\beta p$, 5, 13, 25, 27, 29, 39, 40, 66**, 68, 142, 180, $k^{scr.}$, m^{37} , vg. (etiam Aug. Pelag.) sah. copt. syr. bodl. arm. aeth. Cyr. esa . 707 et 901 Did. lat. 294 (Gall. 6). Addunt εν νικτι CKL cat. syr. p ar. po Dam 2, 347 Thphyl. Oec. ουρανοι sine articulo cum $\alpha\kappa\lambda$ Cyr. esa . 707 et 901. Praemittunt οι ABC , 13, cat. Cyr. esa . 467 Thphyl. Oec. — λυθησεται cum $\alpha\beta\beta\kappa p$, 36, Cyr. esa . 467 et 901. λυθησονται cum AKL cat. Cyr. esa . 707. — κατακαησεται cum AL cat. vg. ele . demid. tol. copt. syr. p txt. aeth. Cyr. esa . 467 Dam. 2, 347 Oec. Aug. civ. dei. 20, 18. — C αφανισθησονται. $\alpha\beta\beta\kappa p$, 27, 29, 66**, syr. p mg. arm. (sah. syr. bodl.) ευρεθησεται (sah. syr. bodl. non inuenientur). am. fu. harl. Pelag. demetriadi Cassiod.¹²⁴ Thphyl. omittunt verba καὶ γῆ καὶ τα ἐν αὐτῇ ἔργα κατακαησεται. Naber coniecit συρρηνησεται, Westcott-Hort θ νησεται, Spitta τακησεται pro κατακαησεται. Cf. Baljon, p. 74, 75.

11. τούτων ουν cum $\alpha\kappa\lambda$ cat. vg. copt. syr. bodl. Aug. civ. dei. 20, 18 Pelag. demetriadi Thphyl. Oec. τούτων οὕτως cum B , 5 (teste Scholz), 69, $ascr.$ (hi. 2 omittunt

φαῖς καὶ εὐσεβείαις, 12 προσδοκῶντας καὶ σπεύδοντας τὴν παρουσίαν τῆς τοῦ
 θεοῦ ἡμέρας, δι' ἣν οὐρανοὶ πυρούμενοι λυθῆσονται καὶ στοιχεῖα καυσούμενα
 τήκεται. 13 καινοὺς δὲ οὐρανοὺς καὶ γῆν καινὴν κατὰ τὸ ἐπάγγελμα αὐτοῦ
 προσδοκῶμεν, ἐν οἷς δικαιοσύνη κατοικεῖ.

Jes. 65, 17.
 66, 22

Apoc. 21, 1

14 Διό, ἀγαπητοί, ταῦτα προσδοκῶντες σπουδάσατε ἄσπιλοι καὶ ἀμόμητοι αὐτῷ
 εὐρεθῆναι ἐν εἰρήνῃ, 15 καὶ τῷ κυρίῳ ἡμῶν μακροθυμίαν σωτηρίαν ἠγείσθε,
 καθὼς καὶ ὁ ἀγαπητὸς ἡμῶν ἀδελφὸς Παῦλος κατὰ τὴν δοθεῖσαν αὐτῷ σοφίαν
 ἔγραψεν ὑμῖν, 16 ὡς καὶ ἐν πάσαις ταῖς ἐπιστολαῖς λαλῶν ἐν αὐταῖς περὶ τούτων,
 ἐν αἷς ἐστὶν δυσνόητά τινα, ἃ οἱ ἀμαθεῖς καὶ ἀστήρικτοι στρεβλοῦσιν ὡς καὶ τὰς
 λοιπὰς γραφὰς πρὸς τὴν ἰδίαν αὐτῶν ἀπόλειαν. 17 ἡμεῖς οὖν, ἀγαπητοί, προ-
 γινώσκοντες φυλάσσεσθε, ἵνα μὴ τῇ τῶν ἀθέσμων πλάνῃ συναπαχθέντες ἐκπέσητε
 τοῦ ἰδίου στρηγμοῦ, 18 αὐξάνετε δὲ ἐν χάριτι καὶ γνώσει τοῦ κυρίου ἡμῶν καὶ
 σωτήρος Ἰησοῦ Χριστοῦ. αὐτῷ ἡ δόξα καὶ νῦν καὶ εἰς ἡμέραν αἰῶνος.

Ro. 2, 4

Iud. 20

2, 20

Iud. 25

1 Pe. 5, 11

παντ.) syr.txt., item CP, 29, 39, 100 τ. δε ουτως. — νμας cum \aleph ACKLP vg.
 (etiam Aug.) sah. syr.bodl.et p. — \aleph^* ημας. B omittit.

11, 12. *Π*i versus interpolati sunt, Spitta. Cf. Baljon, p. 75.

12. *τήκεται* cum \aleph ABKL Cosm.11,534 et 535 Oec. *τακησεται* cum C, 7, 15, 16, 18, 25, 16, 36, 40, 42, 46, 57, 100, 137, cat. P Thphyl. *τακησονται*. Item vg. *tabescant*, item arm. syr.bodl.et p.

13. *καινήν γην* cum \aleph A vg. aeth.utr. Cyr.glaph.34 et esa467, 901, 707 et malach.865 item (ovp. δε καινοὺς και καιν. γην)zach.801 Cosm.11,534 Thphyl.com. *γην καινήν* cum BCKLP, Phphyl.txt. Oec. — *κατα* cum \aleph BCKLP cat. vg. copt. arm. syr.bodl. et p. Cyr.esa467, 707 et zach.810 et malach.865 et glaph.34 Did.lat.294. *και* cum A am. fu. harl. demid. corb.2 vg.sixt. sah. *τα απεγγελματα* cum \aleph A, 5, vg. (etiam am.) sah. copt. arm. syr.p. Cyr.glaph.34 et esa467 (omittit τα) et 707, 901, 919 et zach.801 et malach.865 Did.lat.291. *το επαγγελμα* cum BCKLP syr.bodl. cat. Oec. Thphyl.

14. *αμωμητοι* cum \aleph BCKLP. *αμωμοι* cum A Phot.manich.1,8.

15. *δοθεισαν αυτω* cum \aleph ABCKP. *αυτω δοθεισαν* cum L Oec.

16. *πασαις ταῖς* cum \aleph KL P cat. Phot.manich.1,8 Thphyl. Oec. Omittunt *ταῖς ABC*, 5, 13, 180, 14lect. *εν αις* cum \aleph AB syr.bodl.et p. Thphyl. *εν οἷς* cum \aleph KL P Phot.manich.1,8 Oec. — Naber: Nonne multo rectius scribetur *εις* quam *προς*? Cf. Baljon, p. 76.

18. *αιωνος* sine additamento cum B, 10, oscr., harl.* Aug. (vide apud Sah.) Bed.268. Addunt *αμην* \aleph ACKLP vg. sah. copt. syr.bodl.et p. arm. (aeth. *amen* et *amen*).

Subscriptio: \aleph AB *πετρον β*, C *πετρον καθολικη*, 126 *πετρον επιστολη*, L *του αγιου αποστολου πετρον επιστολη δευτερα* (80 β'). Praeterea numerantur *στιχοι ρνδ'*, alii pauci ρξ'. B capitula habet β', am. fu. XI.

ΙΩΑΝΝΟΥ Α.

I.

- 2 13 1 Ὁ ἦν ἀπ' ἀρχῆς, ὃ ἀκηκόαμεν, ὃ ἐωράκαμεν τοῖς ὀφθαλμοῖς ἡμῶν, ὃ
 εὐθεασάμεθα καὶ αἱ χεῖρες ἡμῶν ἐψηλάφησαν περὶ τοῦ λόγου τῆς ζωῆς 2 — καὶ
 1ο, 1, 14 ἡ ζωὴ ἐφανερώθη, καὶ ἐωράκαμεν καὶ μαρτυροῦμεν καὶ ἀπαγγέλλομεν ὑμῖν τὴν
 1, 1, 2 ζωὴν τὴν αἰώνιον, ἣτις ἦν πρὸς τὸν πατέρα καὶ ἐφανερώθη ἡμῖν, — 3 ὃ ἐωράκαμεν
 καὶ ἀκηκόαμεν, ἀπαγγέλλομεν καὶ ὑμῖν, ἵνα καὶ ἡμεῖς κοινωνίαν ἔχητε μεθ'
 1ο, 15, 11 ἡμῶν. καὶ ἡ κοινωνία δὲ ἡ ἡμετέρα μετὰ τοῦ πατρὸς καὶ μετὰ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ
 16, 24 Ἰησοῦ Χριστοῦ. 4 καὶ ταῦτα γράφομεν ἡμεῖς ἵνα ἡ χαρὰ ἡμῶν ἢ πεπληρωμένη.
 2 1ο, 12 5 Καὶ ἔστιν αὕτη ἡ ἀγγελία ἣν ἀκηκόαμεν ἀπ' αὐτοῦ καὶ ἀναγγέλλομεν ὑμῖν,
 2, 25 ὅτι ὁ θεὸς φῶς ἐστὶν καὶ σκοτία ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν οὐδεμία. 6 ἐὰν εἴπωμεν ὅτι
 3, 11 κοινωνίαν ἔχομεν μετ' αὐτοῦ, καὶ ἐν τῷ σκότει περιπατοῦμεν, ψευδόμεθα καὶ οὐ
 1ο, 5, 8 ποιοῦμεν τὴν ἀλήθειαν. 7 ἐὰν δὲ ἐν τῷ φωτὶ περιπατοῦμεν ὡς αὐτὸς ἐστὶν ἐν τῷ
 1ο, 9, 14 φωτὶ, κοινωνίαν ἔχομεν μετ' ἀλλήλων καὶ τὸ αἷμα Ἰησοῦ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ καθα-
 ρίζει ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἁμαρτίας. 8 ἐὰν εἴπωμεν ὅτι ἁμαρτίαν οὐκ ἔχομεν,
 εἰαυτοὺς πλανῶμεν καὶ ἡ ἀλήθεια οὐκ ἔστιν ἐν ἡμῖν. 9 ἐὰν ὁμολογῶμεν τὰς ἁμαρ-

* *ιωαννου a* dedimus cum *AB* (sed habet *-ανου*), nec aliter *κ* in subscriptione, h. l. vero *ιωαννου επιστολη a*, in *C* titulus abscissus est; *K*, 31, 76, 78, 106 *ιωαννου επιστολη πρωτη*. Praeterea codices latini epistolam istam inscribunt *ad parthos*. Ita vero etiam Aug. quaest. evang. libr. 2 num. 39 et in inscriptione tractatum decem „in epistolam Ioh. ad Parthos,” item Possidius in indice opp. Augustini.

- 1: 1. *εωρακαμεν* cum *κAB²CK^{sil}LP*. *εωρακαμεν* cum *B**.
 2. *και εωρακαμεν* (*εωρακ.* cum *AB**): *B* 40 *και ο εωρακαμεν* (*B³*, 40 *εωρ.*).
 3. *ο εωρακαμ. και ακηκοαμεν.* *κ* harl. *ο ακηκοαμ. κ. εωρακ.* — *και νμν* cum *κABCP*. Omitunt *και KL* cat. vg. copt. syr. p txt. Dionys. Alex 3, 48⁵ Oec. Aug. tract. 1, 3.
 4. *ημεις* cum *κA*BP*, 13, harl.* sah. *νμν* cum *A corr. CKL* cat. vg. (etiam Aug. Bed.) syr. utr. copt. arm. aeth. Thphyl. Oec. *η χαρ. ημων* cum *κBL* am. fu. harl. tol. sah. syr. sch. ar. e Thphyl. com. Oec. com. *η χα. νμων* cum *ACKP* vg. cle demid. copt. syr. p arm. aeth. Thphyl. txt. Oec. txt.
 5. *εστιν αυτη* cum *κBCCKLP*. *αυτη εστιν* cum *A*, 13, cat. vg. syr. sch. et p mg. *η αγγελια* cum *κCABKL* cat. Did. lat. 295 Thphyl. com. Oec. com., item vg. syr. sch. arm. aeth. *η επαγγελια* cum (*κ** vide post) *CP*, 13, 31, 40, 69, 70, 73, 137, ascr., sah. copt. syr. p Thphyl. txt. Oec. txt. Scripsit *κ** *η απαγγελιας*, correxit vero se ipse* suprascriptis litteris *γαληνησε*, quo effectit *η αγαπη της επαγγελιας*. — *εν αυτω ουκ εστιν* cum *κACKLP*. — *B ουκ εστιν εν αυτω*.
 7. *ιησου* cum *κBCP*, 29, 69*, ascr., fu. syr. sch. et p txt. sah. arm. aeth. ro. Clem. 52⁶ Fulg. arian. Addunt *χριστου AKL* cat. vg. (etiam am. demid. harl. tol.) copt. syr. p c*, aeth. pp Tert. pudic. 19.
 8. *ουκ εστιν εν ημν* cum *κBL* sah. copt. syr. p aeth. Tert. pudic. 19 Oec. *εν ημν ουκ εστιν* cum *ACKP* cat. m⁷⁵, vg. syr. p arm. Thphyl. Cyp. 211, 238 Lcif. 6, 196.

τίας ἡμῶν, πιστός ἐστιν καὶ δίκαιος, ἵνα ἀφῆ ἡμῖν τὰς ἁμαρτίας καὶ καθάρισῃ ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀδικίας. 10 ἔὰν εἴπωμεν οὐκ οὐχ ἡμαρτήκαμεν, ψεύστην ποι-
οῦμεν αὐτόν, καὶ ὁ λόγος αὐτοῦ οὐκ ἔστιν ἐν ἡμῖν.

1 Th. 5, 24
2, 14
1o. 5, 34

II.

1 Τεκνία μου, ταῦτα γράφω ὑμῖν ἵνα μὴ ἁμάρτητε. καὶ ἔὰν τις ἁμάρτη, παρά-
κλητον ἔχομεν πρὸς τὸν πατέρα, Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν δίκαιον· 2 καὶ αὐτὸς ἰλασμός
ἐστιν περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, οὐ περὶ τῶν ἡμετέρων δὲ μόνον ἀλλὰ καὶ περὶ
ὅλου τοῦ κόσμου. 3 καὶ ἐν τούτῳ γινώσκουμεν οὐκ ἐγνώκαμεν αὐτόν, ἔὰν τὰς
ἐντολὰς αὐτοῦ τηρῶμεν. 4 ὁ λέγων οὐκ ἔγνωκα αὐτόν, καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ μὴ
τηρῶν, ψεύστης ἐστίν, καὶ ἐν τούτῳ ἡ ἀλήθεια οὐκ ἔστιν· 5 ὃς δ' ἂν τηρῇ αὐτοῦ
τὸν λόγον, ἀληθῶς ἐν τούτῳ ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ τετελειώται. ἐν τούτῳ γινώσκουμεν
οὐκ ἐν αὐτῷ ἐσμέν. 6 ὁ λέγων ἐν αὐτῷ μένειν ὀφείλει, καθὼς ἐκεῖνος περιεπάτησεν,
καὶ αὐτὸς περιπατεῖν.

1o. 14, 26
4, 10
1o. 11, 51 s.
1o. 15, 10
4, 20
4, 12
1o. 13, 35
14, 21 s.
1o. 13, 15

7 Ἀγαπητοί, οὐκ ἐντολὴν καινὴν γράφω ὑμῖν, ἀλλ' ἐντολὴν παλαιάν, ἣν εἶχετε
ἀπ' ἀρχῆς· ἡ ἐντολὴ ἡ παλαιὰ ἐστίν ὁ λόγος ὃν ἠκούσατε. 8 πάλιν ἐντολὴν καινὴν
γράφω ὑμῖν, ὃ ἐστὶν ἀληθὲς ἐν αὐτῷ καὶ ἐν ὑμῖν, ὅτι ἡ σκοτία παράγεται καὶ
τὸ φῶς τὸ ἀληθινὸν ἤδη φαίνει. 9 ὁ λέγων ἐν τῷ φωτὶ εἶναι καὶ τὸν ἀδελφὸν
αὐτοῦ μισῶν ἐν τῇ σκοτίᾳ ἐστὶν ἕως ἄρτι. 10 ὁ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἐν
τῷ φωτὶ μένει, καὶ σκάνδαλον ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν· 11 ὁ δὲ μισῶν τὸν ἀδελφὸν
αὐτοῦ ἐν τῇ σκοτίᾳ ἐστὶν καὶ ἐν τῇ σκοτίᾳ περιπατεῖ, καὶ οὐκ οἶδεν ποῦ ὑπάγει,
ὅτι ἡ σκοτία ἐτύφλωσεν τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ.

2 Io. 5 s.
Mt. 5, 43
1o. 13, 34

12 Γράφω ὑμῖν, τεκνία, ὅτι ἀφένονται ὑμῖν αἱ ἁμαρτίαι διὰ τὸ ὄνομα αὐτοῦ.
13 γράφω ὑμῖν, πατέρες, ὅτι ἐγνώκατε τὸν ἀπ' ἀρχῆς. γράφω ὑμῖν, νεανίσκοι,
ὅτι νεκικήκατε τὸν πονηρὸν. ἔγραψα ὑμῖν, παιδία, ὅτι ἐγνώκατε τὸν πατέρα.
14 ἔγραψα ὑμῖν, πατέρες, ὅτι ἐγνώκατε τὸν ἀπ' ἀρχῆς. ἔγραψα ὑμῖν, νεανίσκοι,

4, 20
3, 14
1o. 12, 35
1, 1
3, 18
1, 10

9. ἵνα ἀφῆ ἡμῖν τὰς ἁμαρτίας sine ἡμῶν cum ABKLP, m⁷⁵, tol. — MC, 5, 26, 68, 69, 98, ascr., jscr., vg. syr. utr. sah. (omisso ἡμῖν) copt. arm. aeth. addunt ἡμῶν.

II: 1. Cum Markland et V. d. S. Bakhuyzen legimus τὸν δίκαιον. Cf. Baljon, Theol. Stud. 1893, bl. 246.

2. ἰλασμ. ἐστὶν cum MCKLP. ἐστὶν ἰλασμός cum A, 68, 180, vg. syr. sch. μισον cum MCKLP. — B sah. copt. Or. 1, 521 μισων.

4. ο λέγων οὐ cum AB. — Omittunt οὐ CKLP. καὶ ἐν τούτῳ: AP, 13, 27, 29 omittunt καὶ. M omittit ἐν τούτῳ. — ἀληθεια: M, 8, 25, aeth. addunt τὸν θεόν.

6. καὶ αὐτὸς οὕτως MCKP copt. Omittunt οὕτως AB. 3, 34, 65, 81, 180, dscr., vg. sah. aeth. Clem.³¹⁰.

7. ἀγαπητοὶ cum MABCP cat. vg. ἀδελφοὶ cum KL aeth. utr. ἠκουσατε sine additamento cum MABCP. Addunt απ αρχης KL cat.

8. ἐν ἡμῖν cum MCKL. — AP ἐν ἡμῖν.

10. οὐκ ἐστ. ἐν αὐτῷ cum MAC. ἐν αὐτ. οὐκ ἐστ. cum BKLP.

13. ἔγραψα cum MABCLP cat. sah. copt. syr. utr. arm. aeth. Or. cat. 115. γραψω cum K (cdd. lat.) arm. cdd. allq. Oec.

ὅτι ἰσχυροί ἐστε καὶ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ ἐν ὑμῖν μένει καὶ γενικῆκατε τὸν πονηρόν.
15 μὴ ἀγαπάτε τὸν κόσμον μηδὲ τὰ ἐν τῷ κόσμῳ. ἐάν τις ἀγαπᾷ τὸν κόσμον,
οὐκ ἔστιν ἡ ἀγάπη τοῦ πατρὸς ἐν αὐτῷ, 16 ὅτι πᾶν τὸ ἐν τῷ κόσμῳ, ἡ ἐπι-
θυμία τῆς σαρκὸς καὶ ἡ ἐπιθυμία τῶν ὀφθαλμῶν καὶ ἡ ἀλαζονεία τοῦ βίου, οὐκ
ἔστιν ἐκ τοῦ πατρὸς, ἀλλὰ ἐκ τοῦ κόσμου ἐστίν. 17 καὶ ὁ κόσμος παράγεται καὶ
ἡ ἐπιθυμία αὐτοῦ· ὁ δὲ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ μένει εἰς τὸν αἰῶνα.

18 Παιδία, ἐσχάτη ὥρα ἐστίν, καὶ καθὼς ἠκούσατε ὅτι ἀντίχριστος ἔρχεται,
καὶ νῦν ἀντίχριστοι πολλοὶ γέγονασιν· ὅθεν γινώσκομεν διὲν ἐσχάτη ὥρα ἐστίν.
19 ἐξ ἡμῶν ἐξηλθον, ἀλλ' οὐκ ἦσαν ἐξ ἡμῶν· εἰ γὰρ ἦσαν ἐξ ἡμῶν, μεμενή-
κεισαν ἂν μεθ' ἡμῶν· ἀλλ' ἵνα φανερωθῶσιν ὅτι οὐκ εἰσὶν πάντες ἐξ ἡμῶν.
20 καὶ ὑμεῖς χρίσμα ἔχετε ἀπὸ τοῦ ἁγίου, καὶ οἴδατε πάντες. 21 οὐκ ἔγραψα
ὑμῖν ὅτι οὐκ οἴδατε τὴν ἀλήθειαν, ἀλλ' ὅτι οἴδατε αὐτήν, καὶ ὅτι πᾶν ψεῦδος ἐκ
τῆς ἀληθείας οὐκ ἔστιν. 22 τίς ἐστὶν ὁ ψεύστης εἰ μὴ ὁ ἀρνούμενος ὅτι Ἰησοῦς
οὐκ ἔστιν ὁ Χριστός; οὗτός ἐστιν ὁ ἀντίχριστος, ὁ ἀρνούμενος τὸν πατέρα καὶ
τὸν υἱόν. 23 πᾶς ὁ ἀρνούμενος τὸν υἱὸν οὐδὲ τὸν πατέρα ἔχει· ὁ ὁμολογῶν τὸν
υἱὸν καὶ τὸν πατέρα ἔχει. 24 ὑμεῖς ὁ ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς, ἐν ὑμῖν μενέτω. ἐάν
ἐν ὑμῖν μείνη ὁ ἀπ' ἀρχῆς ἠκούσατε, καὶ ὑμεῖς ἐν τῷ υἱῷ καὶ ἐν τῷ πατρὶ
μενεῖτε. 25 καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἐπαγγελία ἣν αὐτὸς ἐπηγγείλατο ἡμῖν, τὴν ζωὴν
τὴν αἰώνιον.

26 Ταῦτα ἔγραψα ὑμῖν περὶ τῶν πλανώντων ὑμᾶς. 27 καὶ ὑμεῖς τὸ χρίσμα ὃ
ἔλάβετε ἀπ' αὐτοῦ, μένει ἐν ὑμῖν, καὶ οὐ χρεῖαν ἔχετε ἵνα τις διδάσκῃ ὑμᾶς,
ἀλλ' ὡς τὸ αὐτοῦ χρίσμα διδάσκει ὑμᾶς περὶ πάντων, καὶ ἀληθὲς ἐστὶν καὶ οὐκ
ἔστιν ψεῦδος, καὶ καθὼς ἐδίδαξεν ὑμᾶς, μένετε ἐν αὐτῷ.

14. του θεου cum **ACKLP**: B sah. omittunt. Nonnulli apud Bowyer et Naber omittunt vs. 14. Cf. Baljon, p. 246—248.
15. του πατρος cum **BKLP** cat. vg. sah. copt. syr. utr. arm. Or. 1,300. — AC του θεου.
16. αλαζονια cum **AB*LP**. αλαζονεια cum **B³K¹sil**. αλλα εκ cum **BC** Thphyl. αλλ εκ cum **AKL**.
17. η επιθυμια αυτου: A, 5, 13, 27, 29, 66**, arm. zoh. Or. 1,300 omittunt αυτου.
18. ου cum **BCKP** cat. vg. — AL, 17, 96, 100, 142, aeth. ro. omittunt. αντιχριστος cum ***BC**, 3, 5, 58^{lect}, arm. Or. 1,692. Præmittunt ὁ ***AKL** (P latet) cat.
19. εξηλθον cum **ABC**. εξηλθον cum **AKLP**. ει γαρ ησαν εξ ημ. cum **AKLP** cat. vg. arm. Clem.⁵³² Cyr. hr.⁹⁵ Epiph.⁴⁰³ Cyr. malach.⁸⁶⁵. ε. γ. εξ ημ. ησαν cum **BC**, 69, 137, a^{scr}, sah. copt. syr. sch. (sed ita etiam antea) et P aeth. utr.
20. και secundum: B, sah. omittunt. οιδ. παντες cum **BP**, 9, sah. Hesych. levi 1,1 (12,56). οιδ. παντα cum **ACKL** vg. copt. syr. P arm. aeth.
23. ο ομολογων τ. υι. και τ. πατ. εχει cum **ABCP** cat. vg. (etiam harl.) copt. syr. utr. arm. aeth. Or. 1,301 et 4,281, 282 Eus. ps. 22. Omittunt **KL**.
24. υμεις sine copula cum **ABCP** vg. syr. P arm. Cyr. ioh. 799. Addunt ουν **KL** cat. απ αρχης secundum ante ηκουσατε cum **ABCKLP** cat. am. fu. demid. tol. — κ, vg. cle. harl. sah. copt. syr. sch. post ηκουσ. (ακηκουσατε κ) ponunt. εν τω πατρι cum **ACKLP**. Omittunt εν B, vg. Aug. tract.
25. ημιν cum **ACKLP**. υμιν cum B, 31*, am. fu.
27. μεν. εν υμιν (A*vid. ημ.) cum **ABCP**. εν υμ. μεν. cum **KL** cat. syr. P. διδασκη cum **ABP**. — **CKL** -σκει. — αλλ ως cum **ACKLP**. — B, 25,

28 Καὶ νῦν, τεκνία, μένετε ἐν αὐτῷ, ἵνα ἐὰν φανερωθῆ, σχῶμεν παρρησίαν καὶ μὴ αἰσχυνθῶμεν ὑπ' αὐτοῦ ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ. 29 ἐὰν εἰδῆτε ὅτι δικαίος ἐστίν, γινώσκετε ὅτι καὶ πᾶς ὁ ποιῶν τὴν δικαιοσύνην ἐξ αὐτοῦ γεγεννηται.

4, 17
Eph. 3, 12
3, 7, 9

III.

1 Ἴδετε ποταπὴν ἀγάπην δέδωκεν ἡμῖν ὁ πατήρ ἵνα τέκνα θεοῦ κληθῶμεν, καὶ ἐσμέν. διὰ τοῦτο ὁ κόσμος οὐ γινώσκει ἡμᾶς, ὅτι οὐκ ἔγνω αὐτόν.

1o, 17, 25

2 Ἀγαπητοί, νῦν τέκνα θεοῦ ἐσμέν, καὶ οὐπω ἐφανερώθη τί ἐσόμεθα. οἶδαμεν ὅτι ἐὰν φανερωθῆ ὅμοιοι αὐτῷ ἐσόμεθα, ὅτι ὁρῶμεθα αὐτόν καθὼς ἐστίν. 3 καὶ πᾶς ὁ ἔχων τὴν ἑλιπίδα ταύτην ἐπ' αὐτῷ ἀγνίζει ἑαυτόν, καθὼς ἐκεῖνος ἀγνός ἐστίν. 4 πᾶς ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν καὶ τὴν ἀνομίαν ποιεῖ, καὶ ἡ ἁμαρτία ἐστίν ἡ ἀνομία. 5 καὶ οἴδατε ὅτι ἐκεῖνος ἐφανερώθη ἵνα τὰς ἁμαρτίας ἄρῃ, καὶ ἁμαρτία ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν. 6 πᾶς ὁ ἐν αὐτῷ μένων οὐχ ἁμαρτάνει· πᾶς ὁ ἁμαρτάνων οὐχ ἑώρακεν αὐτόν οὐδὲ ἔγνωκεν αὐτόν.

Col. 3, 4

5, 17

1 Pe. 2, 22

2, 3

3 Io. 11

7 Τεκνία, μηδεὶς πλανᾷτω ὑμᾶς. ὁ ποιῶν τὴν δικαιοσύνην δίκαιός ἐστιν, καθὼς ἐκεῖνος δίκαιός ἐστιν· 8 ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν ἐκ τοῦ διαβόλου ἐστίν, ὅτι ἀπ' ἀρχῆς ὁ διάβολος ἁμαρτάνει. εἰς τοῦτο ἐφανερώθη ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, ἵνα λύσῃ τὰ ἔργα τοῦ διαβόλου. 9 πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ θεοῦ ἁμαρτίαν οὐ ποιεῖ, ὅτι σπέρμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ μένει· καὶ οὐ δύναται ἁμαρτάνειν, ὅτι ἐκ τοῦ θεοῦ γεγέν-

1o, 8, 44

5, 18

aeth. Aug. tract. 3, 13 Hier. abac. 3 *αλλα*. — το αὐτου cum *BCP* cat. vg. sah. το αὐτο cum *AKL* copt. *μενετε* cum *ABCP*, item *manete* vg. sah. copt. syr. utr. arm. aeth. *μενετε* cum *KL*. — Naber: Utrobique malim *χαρισμα* uti et vs. 20. Cf. Baljon, p. 248.

28. *ina ean* cum *ABCP*. *ina ean* cum *KL* cat. syr. utr. Thphyl. Oec. *σχωμεν* cum *ABC*, 15, 26, 27, 40, 66**, 68, dscr, Thphyl. *εχωμεν* cum **KL* cat. Oec. Pro *απ αὐτου*, quod codd. legunt, conjecit Mangey (apud Bowyer) *επ αὐτου*. Legatur *επ* vel *επ αὐτου*. Cf. Baljon, p. 248.

29. *ειδητε* cum *ABC*, item *scitis* vg. Aug. tract. 4, 3 syr. utr. sah. — *AKLP* (6 apud Scrivener) cat. *ιδητε*, item *videritis* copt. aeth. utr. *οτι και* cum *ACP* vg. cle. fu. demid. sah. syr. sch. Did. lat. 297. Omittunt *και BKL* cat. am. harl. tol. copt. syr. P arm. aeth. *γεγεννηται* cum *ABCKL*. *γεγενηται* cum *P*.

III: 1. *ημιν* cum *ACK²LP*. — *BK**, 22, 31*, 80, 100 *υμιν*. — *και εομεν* cum *ABCP* cat. vg. sah. copt. syr. sch. (*et fecit nos*) et P. Omittunt *KL* arm. zoh. *ημας* cum *ABC* cat. vg. sah. — *AKLP* arm. cod. 1 Thphyl. Oec. *υμας*.

2. *οιδαμεν* sine copula cum *ABCP*, 5, 68, vg. sah. syr. P arm. Or. 1, 522 et 3, 797. Addunt *δε KL* cat. syr. sch. copt. aeth.

5. *οιδατε* cum *ABCKLP* vg. — *κ*, 40, 98, tol. sah. arm. *οιδαμεν*. — *τας αμαρτ*. sine *ημων* cum *ABP*, 5, 13, 27, 66**, 81, am. fu. demid. harl. tol. copt. syr. P arm. aeth. utr. Tert. pudic. 19. Addunt *ημων ACKL* cat. vg. cle. sah. syr. sch. Ath. 463.

6. *εωρακεν* cum *AB³CKLP*. *εωρακ*. cum *B**.

7. *τεκνια* cum *BKL* cat., item (*filioi*) m⁸⁸, vg. — *παιδια* cum *ACP*, 5, 13, 27, 29, copt. syr. P mg. Lcif. 187 (*filii*).

8. *ο ποιων*: A, 25, 68, kscr, tol. copt. arm. aeth. (syr. sch. *et* —) Lcif. 187 ο *δε ποιων*.

νηται. 10 ἐν τούτῳ φανερά ἐστιν τὰ τέκνα τοῦ θεοῦ καὶ τὰ τέκνα τοῦ διαβόλου· πᾶς ὁ μὴ ποιῶν δικαιοσύνην οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ θεοῦ, καὶ ὁ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ. 11 ὅτι αὕτη ἐστὶν ἡ ἀγγελία ἣν ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς, ἵνα ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, 12 οὐ καθὼς Κάϊν ἐκ τοῦ πονηροῦ ἦν καὶ ἔσφαξεν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ· καὶ χάριν τίνος ἔσφαξεν αὐτόν; ὅτι τὰ ἔργα αὐτοῦ πονηρὰ ἦν, τὰ δὲ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ δίκαια.

10. 8, 47
1. 5. 2. 7. 25
Gn. 4, 8
10. 15, 18 x.
10. 5, 24
2, 10 x.
Mt. 5, 21 x.
10. 5, 38
10h. 15, 12 x.
1n. 2, 15 x.
2, 26
4, 17
- 13 Μὴ θαυμάζετε, ἀδελφοί, εἰ μισεῖ ὑμᾶς ὁ κόσμος. 14 ἡμεῖς οἶδαμεν ὅτι μεταβεβήκαμεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωὴν, ὅτι ἀγαπῶμεν τοὺς ἀδελφούς· ὁ μὴ ἀγαπῶν μένει ἐν τῷ θανάτῳ. 15 πᾶς ὁ μισῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἀνθρωποκτόνος ἐστίν, καὶ οἶδατε ὅτι πᾶς ἀνθρωποκτόνος οὐκ ἔχει ζωὴν αἰώνιον ἐν αὐτῷ μένουσαν. 16 ἐν τούτῳ ἐγνωκαμεν τὴν ἀγάπην, ὅτι ἐκεῖνος ὑπὲρ ἡμῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἔθηκεν· καὶ ἡμεῖς ὀφειλομεν ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν τὰς ψυχὰς θείναι. 17 ὅς δ' ἂν ἔχη τὸν βίον τοῦ κόσμου καὶ θεωρῇ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ χρεῖαν ἔχοντα καὶ κλείσῃ τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ ἀπ' αὐτοῦ, πῶς ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ μένει ἐν αὐτῷ; 18 Τεκνία, μὴ ἀγαπῶμεν λόγῳ μὴδὲ τῇ γλώσσῃ, ἀλλὰ ἐν ἔργῳ καὶ ἀληθείᾳ. 19 ἐν τούτῳ γνωσόμεθα ὅτι ἐκ τῆς ἀληθείας ἐσμέν, καὶ ἐμπροσθεν αὐτοῦ πείσομεν τὰς καρδίας ἡμῶν· 20 ὅτι ἐὰν καταγινώσκῃ ἡμῶν ἡ καρδιά, ὅτι μείζων ἐστὶν ὁ θεὸς τῆς καρδίας ἡμῶν, καὶ γινώσκει πάντα. 21 Ἀγαπητοί, ἐὰν ἡ καρδιά μὴ καταγινώσκῃ, παρηγοίαν ἔχομεν πρὸς τὸν

10. ο μη ποι. δικαιοσυνην cum κ ABCKLP cat. harl. tol. copt. syr.sch.et p txt. aeth. ο μη ων δικαιος cum m⁸⁸ vg. (etiam am. fu. demid.) sah. syr.p mg. Or.4,323 Cyp.³⁰⁵ Leif.¹⁸⁸ δικαιοσυνην cum κ BL Dam.2,442. — ACKP, h, την δικ.
11. αγγελια cum ABKL cat. Thphyl. Oec.com. vg. — κ CP, 27, 29, 40, 66**, 69, 99, nscr. nscr. επαγγελια.
13. και μη cum κ C*P cat.127 syr.sch. arm. aeth. Omittunt και ABC^{corr}-KL vg. sah. copt. syr.p Leif.¹⁸⁸ Did.lat.³⁰⁰ αδελφοι sine μου cum κ ABCP. Addunt μου KL syr.utr. sah. copt.
14. ο μη αγαπων sine additamento cum κ AB, 13, 27, 29, vg. sah.münt arm. Did.int.³⁰⁰ Leif.¹⁸⁸ Aug.tract.5,10. Addunt τον αδελφον CKLP.
15. εαντον cum B. Alii codd. αυτου. — εν αυτω cum κ ACLP. εν αυτω cum BK. Cf. Blass, Gramm. S. 161, 163.
16. θειναι cum κ ABCP. τιθεναι cum KL.
18. τεκνια sine μου cum κ ABCP cat. m, am. syr.p arm. Clem.⁶⁰⁸. Addunt μου KL vg. syr.sch. sah. copt. aeth. τη γλωσση cum ABCKL. Omittunt τη κ P cat. arm. Clem.⁶⁰⁸ Oec. αλλα cum κ A. αλλ cum BCKLP. εν εργω cum κ ABCLP. Omittunt εν K cat. Dam.2,354.
19. και primum cum κ CKLP. Omittunt AB, 40, dscr, vg. copt. syr.p Clem.⁶⁰⁸. γνωσομεθα cum κ ABCP. γινωσκομεν cum KL vg. syr.utr. τας καρδιας cum κ A²CKLP cat. vg. copt. arm. syr.p. την καρδιαν cum A*B, 66**, sah. syr.sch. aeth.
20. οτι secundum cum κ BCKL cat. syr.sch.et p Hesych.liv.1,1. Omittunt A, 13, 33, 34, 63, dscr, nec exprimunt vg. sah. copt. arm. aeth. Oec. Aug.tract.6,3. Pro secundo οτι legit H. Stephanus etc. Cf. Baljon, p. 248, 249.
21. ημων primum cum κ CKL cat.128 vg. (etiam am. demid. harl. tol.) syr.utr. sah. copt. arm. aeth. Omittunt AB, 13, 27, 30, 66**, 113, fu. ημων secundum cum κ AKL cat.128 vg. — BC, 68, Or.3,230 omittunt.

θεόν, 22 και ὁ ἄν αἰτῶμεν λαμβάνομεν ἀπ' αὐτοῦ, ὅτι τὰς ἐντολάς αὐτοῦ τηροῦμεν και τὰ ἀρεστὰ ἐνώπιον αὐτοῦ ποιοῦμεν. 23 και αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολή αὐτοῦ, ἵνα πιστεύωμεν τῷ ὀνόματι τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ και ἀγαπῶμεν ἀλλήλους καθὼς ἔδωκεν ἐντολήν ἡμῖν. 24 και ὁ τηρῶν τὰς ἐντολάς αὐτοῦ ἐν αὐτῷ μένει και αὐτός ἐν αὐτῷ· και ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι μένει ἐν ἡμῖν, ἐκ τοῦ πνεύματος οὗ ἡμῖν ἔδωκεν.

3. 14
Mt. 21. 22
Io. 9. 31

3. 11
4. 13
Ho. 8. 9
2 Co. 1. 22

IV.

1 Ἀγαπητοί, μὴ παντὶ πνεύματι πιστεύετε, ἀλλὰ δοκιμάζετε τὰ πνεύματα εἰ ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστίν, ὅτι πολλοὶ ψευδοπροφήται ἐξεληλύθασιν εἰς τὸν κόσμον. 2 ἐν τούτῳ γινώσκειτε τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ· πᾶν πνεῦμα ὃ ὁμολογεῖ Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν σαρκὶ ἐληλυθότα, ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστίν, 3 και πᾶν πνεῦμα, ὃ μὴ ὁμολογεῖ τὸν Ἰησοῦν, ἐκ τοῦ θεοῦ οὐκ ἐστίν· και τοῦτο ἐστὶν τὸ τοῦ ἀντιχρίστοι, ὃ ἀκηκόατε ὅτι ἔρχεται, και νῦν ἐν τῷ κόσμῳ ἐστὶν ἤδη.

2 Io. 7
2 Pe. 2. 1

4. 15

5. 22

4 Ὑμεῖς ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστέ, τεκνία, και νενικήκατε αὐτούς, ὅτι μείζων ἐστὶν ὃ ἐν ὑμῖν ἢ ὃ ἐν τῷ κόσμῳ. 5 αὐτοὶ ἐκ τοῦ κόσμου εἰσὶν διὰ τοῦτο ἐκ τοῦ κόσμου λαλοῦσιν και ὁ κόσμος αὐτῶν ἀκούει. 6 ἡμεῖς ἐκ τοῦ θεοῦ ἐσμέν· ὃ γινώσκων τὸν θεὸν ἀκούει ἡμῶν, ὡς οὐκ ἐστὶν ἐκ τοῦ θεοῦ οὐκ ἀκούει ἡμῶν. ἐκ τούτου γινώσκομεν τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας και τὸ πνεῦμα τῆς πλάνης.

2. 13
1o. 3. 31
13. 19
8. 47

7 Ἀγαπητοί, ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, ὅτι ἡ ἀγάπη ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστίν, και πᾶς ὁ ἀγαπῶν ἐκ τοῦ θεοῦ γεγέννηται και γινώσκει τὸν θεόν. 8 ὃ μὴ ἀγαπῶν οὐκ ἔγνω τὸν θεόν, ὅτι ὁ θεὸς ἀγάπη ἐστίν. 9 ἐν τούτῳ ἐφανερώθη ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ ἐν

3. 11
5. 1
4. 16

22. αἰτῶμεν cum ABCKL: κ Or.3,230 αἰτωμεθα. — απ αυτοι cum ABC. παρ αυτου cum KL cat. Or.3,230.
23. πιστεωμεν cum AC. πιστεσωμεν cum BKL cat. Oec. ημιν cum ABC cat. vg. Omittunt KI, h, 40.
24. και εν τωτω cum κABCCKL vg. syr.utr. copt. — κ*, 18 omittunt και. — ου υμιν εδωκ. cum ABCL cat. fu. Bas.1.276 et 3,8. — κΚ ου εδωκ. ημιν.
- IV: 2. γινωσκετε cum κABCCL sah. copt. syr.p aeth.utr. Ir.int.207 (cognoscite) Lcif.238 (intelligite). γινωσκεται cum K vg. (cognoscitur). κ*, 9, 14*, 69, ascr., arm. γινωσκομεν. B, 99, Thdrt.4,43 εληλυθεναι. Item venisse vg. Ir.int. Cyp.
3. ο μη ομολογει: ita etiam Polyc.7 Tert. Cyp. — vg. Ir.int.207 Or.int.3,883. Aug.tract.6,14 Fulg.incar.9 cdd.vet apud Socratem7,32 qui solvit, ο λνει. — τον ιησουν cum AB, h, 13, 27, 29, 69, ascr., cdd.vet apud Socratem7,32 Cyr.act.53 Thdrt.4,43. — κ ιησουν κυριον. — τον ιησουν χριστον cum L cat. Oec.; item K Polyc.7 Thphyl. omisso τον. Item Ies. Christ. am. demid. sah. Praeterea vero addunt εν σαρκι εληλυθота κKL cat. syr.utr. arm. Polyc.7 (sed εληλυθεναι). Item in carne venisse Tert.mar.5,16 et carn. chr.24 Cyp.288. Omisimus ista cum AB, 27, 29, cdd.vet. apud Socratem7,32 vg. sah. copt. Ir.int.207 Lcif.238 Did.lat.
6. εκ τωττου cum κBKL. εν τωτω cum A, vg. (in hoc) sah. copt.
8. ο μη αγαπ. usque τον θεον cum (A)BKL. — κ*, 192, dscr., arm.cdd. aeth. omittunt; κc non supplevit nisi ο μη αγ. ουκ εγγωκεν.

Ro. 5, 8
10, 3, 16

ἡμῖν, οὗτις τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἀπέσταλκεν ὁ θεὸς εἰς τὸν κόσμον, ἵνα ζήσωμεν δι' αὐτοῦ. 10 ἐν τούτῳ ἐστὶν ἡ ἀγάπη, οὐχ ὅτι ἡμεῖς ἠγαπήσαμεν τὸν θεόν, ἀλλ' ὅτι αὐτὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς καὶ ἀπέστειλεν τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἰλασμὸν περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν.

3, 16

11 Ἀγαπητοί, εἰ οὕτως ὁ θεὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς, καὶ ἡμεῖς ὀφείλομεν ἀλλήλους ἀγαπᾶν. 12 θεὸν οὐδεὶς πώποτε τεθέαται· ἐὰν ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, ὁ θεὸς ἐν

ἡμῖν μένει καὶ ἡ ἀγάπη αὐτοῦ τετελειωμένη ἐν ἡμῖν ἐστίν. 13 ἐν τούτῳ γινώσκουμεν ὅτι ἐν αὐτῷ μένομεν καὶ αὐτὸς ἐν ἡμῖν, ὅτι ἐκ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ δέδωκεν ἡμῖν. 14 καὶ ἡμεῖς τεθεάμεθα καὶ μαρτυροῦμεν ὅτι ὁ πατὴρ ἀπέσταλκεν

τὸν υἱὸν σωτήρα τοῦ κόσμου. 15 ὃς ἂν ὁμολογήσῃ ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, ὁ θεὸς ἐν αὐτῷ μένει καὶ αὐτὸς ἐν τῷ θεῷ. 16 καὶ ἡμεῖς ἐγνώκαμεν καὶ

πεπιστεύκαμεν τὴν ἀγάπην ἣν ἔχει ὁ θεὸς ἐν ἡμῖν. ὁ θεὸς ἀγάπη ἐστίν, καὶ ὁ μένων ἐν τῇ ἀγάπῃ ἐν τῷ θεῷ μένει καὶ ὁ θεὸς ἐν αὐτῷ μένει.

17 Ἐν τούτῳ τετελείεται ἡ ἀγάπη μεθ' ἡμῶν, ἵνα παρησιασθῶμεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως, ὅτι καθὼς ἐκεῖνός ἐστιν καὶ ἡμεῖς ἔομεν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ. 18 φόβος οὐκ ἐστὶν ἐν τῇ ἀγάπῃ, ἀλλ' ἡ τελεία ἀγάπη ἔξω βάλει τὸν φόβον, ὅτι ὁ φόβος κόλασιν ἔχει, ὁ δὲ φοβούμενος οὐ τετελείεται ἐν τῇ ἀγάπῃ. 19 ἡμεῖς ἀγαπῶμεν, ὅτι αὐτὸς πρῶτος ἠγάπησεν ἡμᾶς. 20 ἐὰν τις εἴπῃ ὅτι ἀγαπῶ τὸν θεόν, καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ μισῇ, ψεύστης ἐστίν· ὁ γὰρ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ὃν ἐώρακεν, τὸν θεὸν ὃν οὐχ ἐώρακεν οὐ δύναται ἀγαπᾶν. 21 καὶ ταύτην τὴν ἐντολὴν ἔχομεν ἀπ' αὐτοῦ, ἵνα ὁ ἀγαπῶν τὸν θεὸν ἀγαπᾷ καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ.

4, 12
2, 28
3, 21

4, 10

5, 1, 2

V.

4, 15 1 Πᾶς ὁ πιστεύων ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ Χριστός, ἐκ τοῦ θεοῦ γεγέννηται, καὶ πᾶς ὁ ἀγαπῶν τὸν γεννήσαντα ἀγαπᾷ τὸν γεγεννημένον ἐξ αὐτοῦ. 2 ἐν τούτῳ

10. ἠγαπήσαμεν: B ἠγαπηκαμεν. Venema et Naber legunt πρῶτος ante ἠγαπήσεν. Cf. Baljon, p. 249, 250.

12. ἐν ἡμῖν ante ἐστὶν cum MB. — A, 5, 13 ante τετελειωμένη. Post τετελ. ἐστὶν cum KL cat.

13. δέδωκεν cum MBKL cat. — A, 13, 27, 29, cscr., Ath. 522, 533, 537 ἐδωκεν.

14. τεθεάμεθα cum MBKL. — A εθεασαμεθα.

16. καὶ ο (n omittit) θεος ἐν αὐτῷ: ad haec addidimus μένει cum MBKL sah. copt. syr. P arm. (sah. copt. syr. sch. μένει etiam exeunte versu 15 addunt) Cyp. 199 Aug. tract. 8, 14. Omittunt A cat. vg. aeth. Thphyl. Oec. Cyp. 305.

19. ἡμεῖς sine copula cum MBKL cat. sah. copt. syr. P arm. Addunt οὖν A vg. syr. sch. (aeth. et nos quoque). ἀγαπῶμεν sine additamento cum AB, 5, 27, 29, 66**, fu. aeth. PP (item sah. nos scimus quia) Aug. tract. 9, 9bis et 9, 10. — n, 13, vg. cle. demid. harl. tol. syr. utr. copt. arm. Leo. serm. 11 addunt τὸν θεόν. Addunt αὐτὸν KL cat. Thphyl. Oec. Aug. tri. 15. αὐτὸς cum MBKL cat. harl. sah. copt. syr. utr. arm. aeth. Thphyl. Oec. Aug. tract. 9, 9bis. ο θεος cum A, 5, 8, 13, 14*, 33, 34, 81, vg. (excepto harl.).

20. ἐώρακεν cum MAB3L (K εωρα). εωρακεν cum B*. οὐ δυναται cum MB, 27, 29, 66**, 68, 69, ascr., sah. syr. P Lcif. 189. Zeno. tract. 1, 2. πως δυναται cum AKL cat. vg. syr. sch. copt. arm. aeth. Dam. 2, 354 et 609 Thphyl. Oec. Cyp. 305.

V: 1. αγαπα και cum MALKP cat. vg. cle. harl. syr. arm. aeth. — B, 7, 13, 33,

γινώσκομεν ὅτι ἀγαπῶμεν τὰ τέκνα τοῦ θεοῦ, ὅταν τὸν θεὸν ἀγαπῶμεν καὶ τὰς ἐντολάς αὐτοῦ ποιῶμεν. 3 αὕτη γὰρ ἐστὶν ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ, ἵνα τὰς ἐντολάς αὐτοῦ τηρῶμεν καὶ αἱ ἐντολαὶ αὐτοῦ βαρεῖαι οὐκ εἰσὶν, 4 ὅτι πᾶν τὸ γεγεννη- μένον ἐκ τοῦ θεοῦ νικᾷ τὸν κόσμον καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ νίκη ἢ νικήσασα τὸν κόσμον, ἢ πίστις ἡμῶν. 5 τίς ἐστὶν ὁ νικῶν τὸν κόσμον εἰ μὴ ὁ πιστεύων ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ;

2, 5
2 lo. 6
10. 14, 15
10. 16, 33
4. 15

6 Οὗτός ἐστιν ὁ ἐλθὼν δι' ὕδατος καὶ αἵματος, Ἰησοῦς Χριστός· οὐκ ἐν τῷ ὕδατι μόνον, ἀλλ' ἐν τῷ ὕδατι καὶ ἐν τῷ αἵματι· καὶ τὸ πνεῦμά ἐστιν τὸ μαρτυροῦν, ὅτι τὸ πνεῦμά ἐστιν ἢ ἀλήθεια. 7 ὅτι τρεῖς εἰσὶν οἱ μαρτυροῦντες, 8 τὸ

- 62, am. demid. tol. sah. Hil.⁹⁰⁷ Aug.tract.10,2 omittunt καὶ. — τον γεγεννη- μενον: κ, 31 το γεγενν.
2. ποιῶμεν cum B, 27, 29, vg. (etiam am. fu., non item tol. cav.) sah. copt. syr.utr. arm. aeth. Thphyl. Lcif.¹⁸⁹ Aug.tract.10,4. τηρῶμεν cum κKLP. — Grotius: Facilis fit connexio si trajectio fiat. . . εν τουτου γινωσκομεν οτι τον θεον αγαπωμεν, οταν αγαπωμεν τα τεκνα αυτου και τας εντολας αυτου τηρωμεν. Cf. Baljon, p. 250, 251.
4. ημων cum κABKP. — L, 3, 42, 57, aeth.utr. υμων.
5. τις εστιν cum AL vg. (etiam am. fu. harl. Bed.³¹²) sah. Oec. — κ(B)KP cat. cav. demid. tol. copt. syr.P arm. τις δε εστιν vel (sic B cav. demid. tol. Did.) τις εστ. δε.
6. και αιματος sine additamento cum BKL vg. (etiam am. fu. demid. harl.) syr.mch. — 54, 103, 104, Cyr.ioh.³⁷⁸ Am.spir.³ και πνευματος. κAP cav. tol. sah. copt. syr.P Cyr.ioh.¹²⁶ και αιματ. και πνευματος. — ιησ. χριστ. cum κABI. arm. — KP, h, χριστ. ιησ. — Weiss legit ιησ. ο χριστ. cum minusculis, syr.P. εν tertium cum ABLP. Omittunt κK vg.
- 7 et 8. οι μαρτυροῦντες: textus receptus addit ἐν τῷ οὐρανῷ, ὁ Πατὴρ, ὁ Λόγος, καὶ τὸ ἄγιον Πνεῦμα· καὶ οὗτοι οἱ τρεῖς ἐν εἰσι. 8 Καὶ τρεῖς εἰσὶν οἱ μαρτυροῦντες ἐν τῇ γῇ: haec verba ex omnibus cdd. Graecis duo tantum tuentur, alter saeculi 16, alter Graecus Latinus fere 15 saeculi, numeris signati 34 (Dublin.) et 162 (Vat.). In singulis vero satis ab editis differunt. His duobus accedit 173. At is verba ista non habet nisi in margine manu recenti saeculi fere 17 adscripta ut ex editis innotuerunt. Similiter ex ed. Complut. eundem locum exscriptum habet codex qui dicitur Ravianus. Vulgatae codices, quorum plus⁵⁰ a Wetst. Gb. (in diatribē insigni hunc in locum addita editioni a. 1806, p. 1—25) aliisque notati, item antiquissimi am. et fu., itemque qui Alcuini fuisse creditur vallicell.*, verba ista plane non habent, triplicem quandam rationem exhibent. Alii enim confirmant vg.^{ed} quae sic habet: Quoniam tres sunt qui testimonium dant in coelo, pater, verbum et spiritus sanctus, et hi tres unum sunt. 8 Et tres sunt qui testimonium dant in terra, spiritus et aqua et sanguis, et hi tres unum sunt (sed multi cdd. ut etiam 162^{lat.}, omittunt ultima verba: et hi tres unum sunt). Alii, ut demid. tol. cavensis, ad quos accedit etiam insignis ille testis m⁶, eadem transposita ac variata habent. Ex patribus Latinis post auctorem Speculi primus verbis illis usus est Vigiliustaps, tum secuti sunt Fulg. Cassiod., item auctor prologi galeati in epp. cath. Ps.-Hieronymiani, qui iam in vg.^{cod.} fuldensi reperitur. Eorum vero qui iam ante m et Vig. ad eadem verba respicere saepe crediti sunt, gravissimus est Cyprianus, De eccles. unit. 5 (ed.

10. 5, 36

πνεῦμα καὶ τὸ ὕδωρ καὶ τὸ αἷμα, καὶ οἱ τρεῖς εἰς τὸ ἓν εἰσι. 9 εἰ τὴν μαρτυρίαν τῶν ἀνθρώπων λαμβάνομεν, ἡ μαρτυρία τοῦ θεοῦ μείζων ἐστίν, διὸ αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ θεοῦ, διὸ μαμαρτύρηκεν περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. 10 ὁ πιστεύων εἰς τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ ἔχει τὴν μαρτυρίαν ἐν αὐτῷ· ὁ μὴ πιστεύων τῷ θεῷ ψεύστην πεποίηκεν αὐτόν, διὸ οὐ πεπιστευκεν εἰς τὴν μαρτυρίαν ἣν μαμαρτύρηκεν ὁ θεός περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. 11 καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία, διὸ ζωὴν αἰώνιον ἔδωκεν

2. 25

Krab. p. 15): „Dicit dominus: *Ego et pater unum sumus*, et iterum de patre et filio et spiritu sancto scriptum est: *Et tres unum sunt.*” At rectissime de eodem Cypriani loco existimavit Facund.^{saec.5med.} pro defens. trium capp. 1, 3. „De patre filio et spir. sancto dicit: Tres sunt qui testim. dant. spiritus aqua et sanguis, et hi tres unum sunt: in spiritu significans patrem — in aqua vero spir. s. significans — in sanguine vero filium significans — Quod tamen Ioannis ap. testimonium b. Cyprianus in epist. sive libro quem de unitate scripsit, de patre et filio et spiritu sancto dictum intelligit.” Ut igitur Facundus eorum verborum de quibus quaeritur nihil in cod. suo invenit ac tamen ea quae de spir. et aqua et sanguine Ioannes scripsit de trinitate dicta esse posuit, ita iam Cyprianus.

Omittunt vero, praeter codd. recentissimos illos duo, codd. Graeci omnes i. e. **ABKLP** cum lectionariis omnibus (plus⁵⁰), item, praeter codd. Latinos plurimos supra memoratos, versiones omnes. Accedunt patres Graeci, qui vel quae praecedunt et quae sequuntur asserunt, vel in argumentis pro trinitate conquirendis ista si legissent verba maximopere adhibitori fuisse credendi sunt, gravissimi hi: Ir. Clem. Or. Ath. Did. Bas. Epiph. Cyr. Quibus Graecis adiungendi sunt Latini multi, ut Tert. Lcif. Hil. Amb. Faustin. Aug. Hier. (quem in editionem suam non recepisse luculenter testantur praeter ceteris codices am. et fu.) etc.

Post Graecam versionem actor. Latinor. concilii Lateran. a. 1215 primum Graece edita sunt in ed. Compl. a. 1514 *δι τρεῖς εἰσι οἱ μαρτ. ἐν τῷ οὐρ., ὁ πατήρ καὶ ὁ λόγος καὶ τὸ ἅγιον πνεῦμα, καὶ οἱ τρεῖς εἰς τὸ ἓν εἰσι. καὶ τρεῖς εἰσι οἱ μαρτ. ἐπὶ τῆς γῆς, τὸ πν. καὶ τὸ ὕδ. καὶ τὸ αἷμα.* (Sequitur *εἰ τὴν* etc.), tum in ed. Erasmi tertia a. 1522) nondum enim ediderat 1516 et 1518), tum in edd. Rob. Steph. 1546—1569, in edd. Bezae 1565—1576, atque inde transit in editiones Elzevirianas. Catholicis Romanis tradita sunt edd. *sixt.* (1590) et *clement.* (1592). Lutherus (ante quem ex vg. Germanice iam versa erant) ea non vertit, hinc non habentur in edd. Viteb. ab anno 1522 usque 1545, sed reperiuntur in edd. Lutheranae versionis Tigurinis 1529, 1531 distincta litteris minusculis, in edd. posterioribus 1534—89 inclusa uncinis, post vero in ed. 1597, ed. Francof. 1593, ed. Viteb. 1596, aliisque absque ulla distinctione (Tischendorf). Vss. 7, 8 glossemata, Scholten. Cf. Baljon, *Geloof en Vrijheid*, 1887, 1 Joh. 5 : 6—10.

9. *οτι* secundum cum **AB**, 5, 6, 13, 27, 29, 34, 66*, vg. sah. copt. arm. *ην* cum **KLP** cat.
10. *εχει την μαρτυριαν* sine *τ. θε.* cum **ABKLP**. Addunt *τον θεου* **A** vg. *εν αυτω* cum **ABKLP** cat. Thphyl. *εν εαυτω* cum **K** Cyr. act. 54. *τω θεω* cum **ABKLP** cat. copt. syr. sch. et p. txt. *τω υιω* cum **A**, 5, 27, 29, 66**, vg. (am. mg.) syr. p. mg.
11. *ημιν ο θεος* cum **AKLP**: **B**, 31, 38, 137, hscr., syr. **p** ο θεος *ημιν*.

ὁ θεὸς ἡμῖν, καὶ αὕτη ἡ ζωὴ ἐν τῷ νίῳ αὐτοῦ ἐστίν. 12 ὁ ἔχων τὸν υἱὸν ἔχει τὴν ζωὴν· ὁ μὴ ἔχων τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ τὴν ζωὴν οὐκ ἔχει.

10. 3, 36
14. 6
10. 20, 31
3. 22
10. 14, 13

13 Ταῦτα ἔγραψα ὑμῖν ἵνα εἰδῆτε ὅτι ζωὴν ἔχετε αἰώνιον, τοῖς πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ. 14 καὶ αὕτη ἐστίν ἡ παροῦσα ἡν ἔχομεν πρὸς αὐτόν, ὅτι ἐάν τι αἰτώμεθα κατὰ τὸ θέλημα αὐτοῦ ἀκούει ἡμῶν. 15 καὶ ἐὰν εἰδῶμεν ὅτι ἀκούει ἡμῶν ὁ ἂν αἰτώμεθα, οἶδαμεν ὅτι ἔχομεν τὰ αἰτήματα ἃ ἠτήκαμεν ἀπ' αὐτοῦ. 16 ἐάν τις εἰδῆ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἁμαρτάνοντα ἁμαρτίαν μὴ πρὸς θάνατον, αἰτήσῃ, καὶ δώσει αὐτῷ ζωὴν, τοῖς ἁμαρτάνουσιν μὴ πρὸς θάνατον. Ἔστιν ἁμαρτία πρὸς θάνατον· οὐ περὶ ἐκείνης λέγω ἵνα ἐρωτήσῃ. 17 πᾶσα ἀδικία ἁμαρτία ἐστίν, καὶ ἔστιν ἁμαρτία οὐ πρὸς θάνατον.

18 Οἶδαμεν ὅτι πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ θεοῦ οὐκ ἁμαρτάνει, ἀλλ' ὁ γεννηθεὶς ἐκ τοῦ θεοῦ τηρεῖ αὐτόν, καὶ ὁ πονηρὸς οὐκ ἄπτεται αὐτοῦ. 19 οἶδαμεν ὅτι ἐκ τοῦ θεοῦ ἐσμέν, καὶ ὁ κόσμος ὄλος ἐν τῷ πονηρῷ κείται. 20 οἶδαμεν δὲ ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ ἦκει, καὶ δέδωκεν ἡμῖν διάνοιαν ἵνα γινώσκομεν τὸν ἀληθινόν· καὶ ἐσμέν ἐν τῷ ἀληθινῷ, ἐν τῷ νίῳ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστῷ· οὗτός ἐστιν ὁ ἀληθινὸς θεὸς καὶ ζωὴ αἰώνιος.

3. 9
1. 4

21 Τεκνία, φυλάξατε ἑαυτὰ ἀπὸ τῶν εἰδώλων.

1 Co. 10, 14

13. ταυτ. εγραψ. ημιν sine additamento cum κAB , h, 142, 162, vg. sah. copt. syr.utr. arm. aeth.utr. Cassiod.¹³⁵. Addunt τοις πιστευουσιν εἰς το ὄνομα τοι υιου του θεου KLP. — εχετε αιωνιον cum AB cat. vg. syr.P Cassiod.¹³⁵. αιων. εχετε cum κKLP Thphyl. Oec. τοις πιστευουσιν cum $\kappa^* B$ syr.utr. οι πιστευοντες cum κ^A vg. (qui creditis, item Cassiod.) sah. copt. και ινα πιστευητε cum KLP, h, cat. Thphyl. Oec.

14. οτι εαν τι cum $\kappa BKLP$. — 13 οτι ο εαν. A οτι αν.

15. και εαν οιδαμ. οτι ακου. ημων cum $\kappa BKLP$. — $\kappa^* A$, 19*, 96* omittunt. Codd. legunt οιδαμεν, except κ^C οιδωμεν. Item cod. Euthalii. Melius οιδωμεν. Cf. Baljon, p. 252. ο εαν cum κLP cat. Thphyl. ο αν cum ABK Oec. απ cum κB , 5, 13. παρ cum $AKLP$.

16. ιδη cum $\kappa ABKLP$ cat. ειδη cum 13, vg. Hil.⁵⁸⁸ Aug.serm.dom.1.

18. αλλ cum $\kappa AKLP$. αλλα cum B, item Or.^{4, 358}. τηρει αυτον cum $A^* B$, 105, vg. τηρ. εαντον cum κA corr. KLP cat. Or.^{4, 326}.

20. οιδαμ. δε cum κBK copt. Thphyl. Oec. και οιδαμεν cum A cat. m⁷, vg. — LP aeth.utr. Cyr.ioh.⁸⁵⁰ Did.lat.³⁰⁵ οιδαμεν sine copula. ινα γινωσκομεν cum $\kappa AB^* LP$ Cyr.ioh.⁸⁵⁰. -ωμεν cum $B^3 K$ Did.tri.1, 27. τον αληθινον cum $\kappa^C B$ KLP. Item κ^* sah. (veritatem) το αληθινον. — A, 5, 6, 7, 8, 13, 17, 27, 40, 66**, 69, 80, 81, 98mg., 99, 106, ascr., dscr., vg. copt. addunt θεου. — ιησου χριστω cum $\kappa^*(-\sigma\tau\omega)$ et $\kappa BKLP$ (lscr. ut κ^*) cat. m⁸, demid. tol. syr.utr. sah. copt. arm. aeth. Ath.^{saep.} — A, 162, vg.cle. am. fu. harl. omittunt. ζωη cum κAB Did.tri.1, 24, 27 et 3, 2. — K, ascr., Ath.⁷⁹ ζωη η, item LP pp^{mu}. η ζωη η. — η ζωη cum paucis minusculis.

21. εαυτα cum $\kappa^* BL$, h. εαντους cum $\kappa^C AKP$ cat. Thphyl. Oec. ειδωλων sine αμην cum κAB . Addunt αμην KLP vg.cle. fu. harl

Subscriptio: κAB ιωαννου (B -ανου) \bar{a} . P επιστολη ιωαννου \bar{a} . Praeterea 3, 78, 80, 126, Thphyl. addunt εγραφη απο εφεσσων. Item numerantur στιχχ. σοδ', ετc.

ΙΩΑΝΝΟΥ Β.

1 Ὁ πρεσβύτερος ἐκλεκτῆ κυρία καὶ τοῖς τέκνοις αὐτῆς, οὓς ἐγὼ ἀγαπῶ ἐν ἀληθείᾳ, καὶ οὐκ ἐγὼ μόνος ἀλλὰ καὶ πάντες οἱ ἐγνωκότες τὴν ἀλήθειαν, 2 διὰ τὴν ἀλήθειαν τὴν μένουσαν ἐν ἡμῖν καὶ μεθ' ἡμῶν ἔσται εἰς τὸν αἰῶνα. 3 χάρις ἔλεος εἰρήνη παρὰ θεοῦ πατρὸς καὶ παρὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ υἱοῦ τοῦ πατρὸς, ἐν ἀληθείᾳ καὶ ἀγάπῃ.

4 Ἐχάρην λίαν ὅτι εὗρηκα ἐκ τῶν τέκνων σου περιπατοῦντας ἐν ἀληθείᾳ καθὼς ἐντολὴν ἐλάβομεν παρὰ τοῦ πατρὸς. 5 καὶ νῦν ἐρωτῶ σε, κυρία, οὐχ ὡς ἐντολὴν γράφων σοι καινὴν, ἀλλὰ ἣν εἶχομεν ἀπ' ἀρχῆς, ἵνα ἀγαπῶμεν ἀλλήλους. 6 καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἀγάπη, ἵνα περιπατῶμεν κατὰ τὰς ἐντολάς αὐτοῦ· αὕτη ἡ ἐντολὴ ἐστίν, καθὼς ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς, ἵνα ἐν αὐτῇ περιπατήτε. 7 ὅτι πολλοὶ πλάνοι ἐξηλθον εἰς τὸν κόσμον, οἱ μὴ ὁμολογοῦντες Ἰησοῦν Χριστὸν ἐρχόμενον ἐν σαρκί· οὗτός ἐστιν ὁ πλάνος καὶ ὁ ἀντίχριστος. 8 βλέπετε ἑαυτοὺς, ἵνα μὴ ἀπολέσητε τὰ ἐργασάμεθα, ἀλλὰ μισθὸν πλήρη ἀπολάβητε. 9 πᾶς ὁ προάγων καὶ μὴ μένων ἐν τῇ διδαχῇ τοῦ Χριστοῦ θεοῦ οὐκ ἔχει· ὁ μένων ἐν τῇ διδαχῇ, οὗτος καὶ τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱὸν ἔχει. 10 εἴ τις ἔρχεται πρὸς ἡμᾶς καὶ ταύτην τὴν

* κB (in A titulus abscissus est) ἰωαννου (B -ανου) β̄. P, 96, κscr. επιστολη ἰωαννου β̄, 13, 72, 78, 96, 104, ἰωαννου επιστ. β̄ vel δευτερα. etc.

1. κυρία: vg. (etiam Lcif.²¹⁷) aeth.utr. *dominae*. Nec aliter Cassiod.¹³⁶.
2. μενουσαν (vg. quae permanet) cum κBKL^P. *ενοικουσαν* cum A, *ουσαν* cum 13, 65, dscr., sah. Bentley et Naber conjiciunt *ενοισαν*. Praeterea Naber legit η ante και μεθ ἡμων εσται. Cf. Baljon, Theol. Stud. 1893, bl. 253.
3. εσται μεθ ἡμων cum κBLP cat. am. *εσται μεθ υμων* cum K, vg. — A omittit plane. Cf. Baljon, p. 253. 254. *παρα θεου* cum κ^κABKL^P. — κ* *απο θε.* — *τω χν* non praemisso *κυριον* cum AB, 27, 29, 33, 69, 73, dscr., vg. (excepto tol.). Praemittunt *κυριον* κKL^P cat. tol. copt. syr.p arm.
5. *καιν. σοι hoc ordine* cum κA, 5, 13, 31, 68, dscr., vg. copt. Lcif.²¹⁷. *γραφ. σοι καιν. cum* BKLP. *γραφων cum* κABKL^P. *γραφω cum* minusculis arm. aeth. *ειχαμεν cum* κA. *ειχομεν cum* BKLP.
6. *αυτη η εντολ. εστιν cum* ABK. *αυτ. εστιν η εντ. cum* κLP vg.cle. (etiam demid. harl. tol.) sah. copt. arm. Lcif.²¹⁷. *ινα καθως cum* κA, 31, 73, item K, 13, cat. vg. sah. cont. arm. Omittunt *ινα BLP*. *ινα post απ αρχης cum* κABLP, 31, 73. — K, 13, cat. vg. sah. copt. arm. h. l. omittunt.
7. *εξηλθον (-θαν cum A) cum* κAB cat. vg. *εισηλθον cum* KLP Thphyl. Oec.
8. *απολεσητε et απολαβητε cum* κ* (*απολησθε*) et cAB cat. vg. sah. copt. syr.utr. arm. aeth. Ir.int.²⁰⁷ Lcif.²¹⁷ Ps.-Chr.8, 702 et 704. *απολεσωμεν et απολαβομεν cum* KLP, 31. *ειργασασθε cum* κA cat. vg. copt. syr.bodl.et p.txt. arm. aeth. Ir.int. Lcif. Ps.-Chr.8bis. *ειργασαμεθα (B* ηργ-)* cum BKLP, 31, sah. syr.p mg.
9. *ο προαγων cum* AB, 98mg. Item *qui praecedit* am. fu. harl. sah. aeth. *παραβαινων cum* KLP cat. syr.bodl.et p. *διδαχη secundum sine additamento cum* κAB, 13, 27, 29, 66**, 68, vg. sah. syr.p.txt. arm. Did.lat. Addunt *τον χριστου KLP* cat. copt. aeth. Thphyl. Oec. *και τ. πατερ. και τ. υιον hoc ordine cum* κBKLP, cat. κ. τ. υιον κ. τον (31 omittit) *πατερα cum* A, 13, 31, 68, am. fu. demid. harl. tol. Fulg.^{fid}. cath.

διδαχὴν οὐ φέρει, μὴ λαμβάνετε αὐτὸν εἰς οἰκίαν, καὶ χαίρειν αὐτῷ μὴ λέγετε·
11 ὁ λέγων γὰρ αὐτῷ χαίρειν κοινωνεῖ τοῖς ἔργοις αὐτοῦ τοῖς πονηροῖς.

12 Πολλὰ ἔχων ὑμῖν γράφειν οὐκ ἐβουλήθη διὰ χάριτος καὶ μέλανος, ἀλλὰ
ἐλπίζω γενέσθαι πρὸς ὑμᾶς καὶ στόμα πρὸς στόμα λαλήσαι, ἵνα ἡ χαρὰ ὑμῶν
πεπληρωμένη ᾗ. 13 ἀσπάξεται σε τὰ τέκνα τῆς ἀδελφῆς σου τῆς ἐκλεκτῆς.

3 lo. 13

1 lo. 1. 4

ΙΩΑΝΝΟΥ Γ'.

1 Ὁ προσβύτερος Γαῖφ τῷ ἀγαπητῷ, ὃν ἐγὼ ἀγαπῶ ἐν ἀληθείᾳ.

2 Ἀγαπητέ, περὶ πάντων εὐχομαί σε εὐδοῦσθαι καὶ ὑγιαίνειν, καθὼς εὐδοοῦται
σου ἡ ψυχὴ. 3 ἔχαρην ἴλαν, ἐρχομένων ἀδελφῶν καὶ μαρτυρούντων σου τῇ ἀλη-
θείᾳ, καθὼς σὺ ἐν ἀληθείᾳ περιπατεῖς. 4 μειζότεραν τούτων οὐκ ἔχω χαράν, ἵνα
ἀκούω τὰ ἐμὰ τέκνα ἐν τῇ ἀληθείᾳ περιπατοῦντα.

2 lo. 1

5 Ἀγαπητέ, πιστὸν ποιεῖς ὃ ἂν ἐργάσῃ εἰς τοὺς ἀδελφοὺς καὶ τοῦτο ξένους,
6 οἱ ἐμαρτύρησάν σου τῇ ἀγάπῃ ἐνώπιον ἐκκλησίας, οὓς καλῶς ποιήσεις προ-
πέμψας ἀξίως τοῦ θεοῦ. 7 ὑπὲρ γὰρ τοῦ ὀνόματος ἐξῆλθαν μηδὲν λαμβάνοντες
ἀπὸ τῶν ἐθνικῶν. 8 ἡμεῖς οὖν ὀφείλομεν ὑπολαμβάνειν τοὺς τοιοῦτους, ἵνα

11. ο λεγων γαρ cum κ AB, 5, 13, 31. ο γαρ λεγ. cum KLP. αυτω cum κ AB
LP cat. m⁶³, vg. sah. copt. syr. bodl. et p. Omittunt K Oec.

12. εχων cum κ A²BKLP cat. vg. — κ *A*, 27, 29, 61, 64, 180, oscr. εγω. —
εβουληθη cum κ ABKLP. ηβουληθ. cum minusculis, Oec. αλλα (LP, 31,
38 αλλ) ελπίζ. cum κ BKLP. ελπίζω γαρ cum A cat. vg. copt. arm. aeth. utr. —
68 ελπίζων. — γενεσθαι cum κ AB vg. ελθειν cum KLP cat. tol. sah.
syr. bodl. arm. aeth. ημων cum κ KLP cat. syr. bodl. et p (sah. meum) arm.
Thphyl. Oec. υμων cum AB vg. copt. aeth. utr. — 21, 37, 56 omittunt.
πεπληρωμενη η (κ * ην) cum κ B, vg η πεπληρ. cum AKLP cat. am.

13. Textus receptus addit in fine αμην cum KL cat. fu. syr. bodl. et p aeth. pp
Thphyl. Oec. Omisimus cum κ ABP, 5, 13, 27, 29, 68, 73, 99, dscr., vg. cle.
am. demid. harl.

Subscriptio: κ AB ιωαννου (B ιωανου) β'. L ιωανν. επιστ. β', P, 79, 126 επιστ.
ιωανν. β'. Praeterea numerantur στιχοι λ (ita L Thphyl.), etc.

* κ B (hiat A) ιωαννου (B -ανου) γ. — C, 105 ιωαννου επιστολη γ (96 τριτη).

3. εχαρην sine copula cum κ , 4, 5, 6, 13, 25, 65, 100, dscr., vg. (etiam Cassiod. 188)
sah. arm. aeth. Addunt γαρ ABCKLP copt. syr. bodl. et p Thphyl. Oec.

4. χαραν cum κ ACKLP cat. tol. — B, 7, 35, vg. (etiam am. fu. demid.) copt.
χαριν (gratiani). εν τη αληθ. cum ABC*, 180. Omittunt τη κ C²KLP cat.

5. εργαση cum κ BCKLP cat. εργαζη cum A. Vg. quidem (cum Hier. tit.)
quicquid operaris. και τουτο cum κ ABC, 17, vg. — και εις τους cum KLP.

7. του ονοματος cum κ ABCKLP cat. am. fu. sah. copt. syr. ptxt. arm. Addunt
αυτου minusculi vg. cle. demid. syr. bodl. et p c*, arm. cod. l aeth. (Hier. tit. addit
domini). εξηλθαν cum κ B. εξηλθον cum ACKLP. εθνικων cum κ ABC,
item gentilibus fu. tol. copt. εθνων cum KLP.

8. υπολαβανειν cum κ ABC*, 13, 16, 27, 29, 46, 66**, 68, 73, 126mg, Oec. cod.
απολαμβ. cum C^{corr}.KLP cat.

συνεργοί γινώμεθα τῇ ἀληθείᾳ. 9 Ἐγραψά τι τῇ ἐκκλησίᾳ· ἀλλ' ὁ φιλοπρωτεύων αὐτῶν Διοτρέφης οὐκ ἐπιδέχεται ἡμᾶς. 10 διὰ τοῦτο, ἐὰν ἔλθω, ἕπομνήσω αὐτοῦ τὰ ἔργα ἃ ποιεῖ λόγους πονηροῦς φλυαρῶν ἡμᾶς, καὶ μὴ ἀρκούμενος ἐπὶ τούτοις οὔτε αὐτὸς ἐπιδέχεται τοὺς ἀδελφοὺς καὶ τοὺς βουλομένους κωλύει καὶ τῆς ἐκκλησίας ἐκβάλλει.

1 In. 3, 10 11 Ἀγαπητέ, μὴ μιμοῦ τὸ κακὸν ἀλλὰ τὸ ἀγαθόν. ὁ ἀγαθοποιῶν ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστίν· ὁ κακοποιῶν οὐχ ἑώρακεν τὸν θεόν. 12 Δημητρίῳ μεμαρτύρηται ὑπὸ πάντων καὶ ὑπὸ αὐτῆς τῆς ἀληθείας· καὶ ἡμεῖς δὲ μαρτυροῦμεν, καὶ οἶδας δι ἡ μαρτυρία ἡμῶν ἀληθῆς ἐστίν.

2 In. 12 13 Πολλὰ εἶχον γράψαι σοι, ἀλλ' οὐ θέλω διὰ μέλανος καὶ καλάμου σοι γράφειν· 14 ἐπιζῶ δὲ εὐθέως σε ἰδεῖν, καὶ στόμα πρὸς στόμα λαλήσομεν. 15 εἰρήνη σοι. ἀσπάζονται σε οἱ φίλοι. ἀσπάζου τοὺς φίλους κατ' ὄνομα.

ΙΟΥΔΑ.

2 Pe. 1, 2 1 Ἰούδας Ἰησοῦ Χριστοῦ δοῦλος, ἀδελφός δὲ Ἰακώβου, τοῖς ἐν θεῷ πατρὶ ἠγαπημένοις καὶ Ἰησοῦ Χριστῷ τετηρημένοις κλητοῖς. 2 ἔλεος ὑμῖν καὶ εἰρήνη καὶ ἀγάπη πληθυνθείη.

9. *εγραψα* (*B -ψας*). κ^c addit *an*, item *vg.* — *τι* cum κABC , 7, 68, sah. copt. arm. Omittunt *KLP* *vg.* syr.bodl.et p aeth.
10. *βουλομενος* cum $\kappa ABKLP$. — *C*, 5, 7, 27, 29, 66**, *vg.cle.* demid. tol. sah. syr.bodl. et p mg. arm. *επιδεχομενους*. — *της εκκλησιας* cum κ . *εκ τ. εκκλ.* cum $ABCKLP$.
11. *ο κακοποιων* sine copula cum $\kappa ABCKP$. *ο δε κακοποιοι.* cum *L*, 31, ascr., tol. copt. arm. aeth. *εωρακεν* cum κAB^3CKLP . *εωρακεν* cum *B**.
12. *υπο αυτης* cum κC . *υπ αυτης* cum $ABKLP$. *και οιδας* cum κABC cat. d, *vg.* sah. copt. am. *και οιδατε* cum *KLP* syr.bodl.et p (etiam mg. graece) aeth. utr.
13. *γραψαι σοι* cum κABC , d, *vg.* sah. copt. syr.bodl.et p arm. aeth. Thphyl. *γραφειν* idque sine *σοι* cum *KLP* cat. Oec. *σοι ante γρα-* cum $\kappa BCKLP$. Post *γρα-* cum *A*, 13, 73, d, *vg.* sah. copt. syr.bodl.et p. *γραφειν* cum κABC , 5, 27, 31, 33, 73, 105. *γραψαι* cum *KLP* cat.
14. *σε ιδειν* cum ABC , 5, 31, 73, d (*te visurum*) *vg.* (*te videre*, sed tol. ut d). *ιδειν σε* cum κKLP (*ειδειν*) cat. copt.
15. *οι φιλοι* cum $\kappa BCKLP$, d (*amici tui*) *vg.* sah. copt. syr.bodl. syr.p txt. arm. — *A*, 3, 13, 31, 33, 65, 67, dscr., syr.p mg. aeth. utr. *οι αδελφοι*.

Subscriptio: κAB , 137 *ιωαννου* (*B -ανου*) γ' . *C*, 40 *ιωαννου επιστολη* γ' (40 *τριτη*), *P*, 126 *επιστολη ιωαννου* γ' . Praeterea numerantur *σιχοι* $\lambda\beta'$ (ut *L*, 40, 40, 78, 80, Thphyl.).

Inscriptio: κB *ιουδα*, ACK , 13, 104, 105 *ιουδα επιστολη*.

1. *ιησου χριστου* cum κABL *vg.* sah. copt. syr.bodl.et p arm. aeth. Clem.la.997 Or.3, 463 Lcif.219 Eph.3, 61. $\bar{\chi}\nu$ $\bar{\iota}\omega$ cum *KP* demid. tol. — *ηγαπημενους* cum κAB *vg.* sah. copt. syr.bodl.et p arm. (aeth. *deum patrem amantibus*) Or.3, 607. *ηγιασμενους* cum *KLP*. — Westcott-Hort scribunt *en* ante *I. X.* et non ante *θεω πατρι*. Cf. Baljon, p. 254. — *αδελφος δε Ιακωβου* fortasse interponat, Jülicher, Einl. in das Neue Testament, 1894, S. 147 et Harnack, Chronologie, 1897, S. 467.

3 Ἀγαπητοί, πᾶσαν σπουδὴν ποιούμενος γράφειν ὑμῖν περὶ τῆς κοινῆς ἡμῶν σωτηρίας, ἀνάγκην ἔσχον γράφαι ὑμῖν, παρακαλῶν ἐπαγωνίζεσθαι τῇ ἀπαξ παραδοθείσῃ τοῖς ἁγίοις πίστει. 4 παρεισέδυσαν γάρ τινες ἄνθρωποι, (οἱ) πάλα προγεγραμμένοι εἰς τοῦτο τὸ κρίμα, ἀσεβεῖς, τὴν τοῦ θεοῦ ἡμῶν χάριτα μετατιθέντες εἰς ἀσέλειαν καὶ τὸν μόνον δεσπότην καὶ κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἀρνούμενοι.

2 P. 2, 1 ss.

5 Ὑπομνήσαι δὲ ὑμᾶς βούλομαι, εἰδότας πάντας, ὅτι κύριος ἀπαξ λαὸν ἐκ γῆς Αἰγύπτου σώσας τὸ δεύτερον τοὺς μὴ πιστεύσαντας ἀπόλεσεν, 6 ἀγγέλους τε τοὺς μὴ τηρήσαντας τὴν ἐαυτῶν ἀρχὴν ἀλλὰ ἀπολιπόντας τὸ ἴδιον οἰκητήριον εἰς κρείον μεγάλης ἡμέρας δεσμοῖς αἰδίοις ὑπὸ ζῶφον τετήρηκεν 7 ὡς Σόδομα καὶ Γόμορρα καὶ αἱ περὶ αὐτὰς πόλεις, τὸν ὅμοιον τρόπον τοῦτους ἐκπορνεύσασι καὶ ἀπελθοῦσαι ὀπίσω σαρκὸς (ἐτέρας), πρόκεινται δεῖγμα πυρὸς αἰωνίου δίκην ὑπέχουσαι.

Nm. 14, 35 ss.

2 P. 2, 4

Gu. 19

2 P. 2, 6

8 ὁμοίως μέντοι καὶ οὗτοι ἐνυπνιαζόμενοι σάρκα μὲν μαίνουσιν, κυριότητα δὲ ἀθετοῦσιν, δόξας δὲ βλασφημοῦσιν. 9 ὁ δὲ Μιχαὴλ ὁ ἀρχάγγελος, ὅτε τῷ διαβόλῳ διακρινόμενος διελέγετο περὶ τοῦ Μωσέως σώματος, οὐκ ἐτόλμησεν κρῖσιν ἐπενεγκεῖν βλασφημίας, ἀλλὰ εἶπεν· ἐπιτιμῆσαι σοι κύριος. 10 οὗτοι δὲ ὅσα μὲν οὐκ οἶδασιν βλασφημοῦσιν, ὅσα δὲ φρονικῶς ὡς τὰ ἄλογα ζῶα ἐπίστανται, ἐν τούτοις

2 P. 2, 10

Dan. 12, 1

Dt. 34, 5

2 P. 2, 11

Zach. 3, 2

2 P. 2, 12

3. ημων cum κABC^vi sah. syr.bodl.et p arm. Cyr.act.46. Omittunt KLP copt.

4. B παρεισεδυσησαν pro παρεισεδυσαν. — Fortasse οι glossema „which arose from the termination in ανθρωποι, Pricaeus. Cf. Baljon, p. 255. χαριτα cum AB. χαριν cum $\kappa CKLP$ Eph.3.62 Did.tri.1,27 Ps -Chr.8,707. δεσποτην sine additamento cum κABC cat. (etiam com.158) vg. sah. copt. arm. aeth. Eph. Did. tri.1,27. Addunt θεον KLP syr.bodl.et p.

5. ειδοτας sine νμας cum ABC^2 (* non liquet) cat. vg. sah. copt. syr.bodl.et p arm. aeth. Eph.3.62 Lcif.219. Addunt νμας κKL Thphyl. Oec. απαξ hoc loco cum $ABCL$ vg. (scientes semel omnia) aeth. Eph. — κ , 68 post κυριος. — παντα cum κABC^2 (non liquet *), 67, 13, 27, 29, 68, 163, vg. copt. syr.p arm. aeth. (syr.bodl. παντας) Eph. Lcif.219. — Hort legit παντας. Westcott-Hort (The New Tert. Introduction, p. 106) legunt o pro κυριος. „It seems probable that the original text had only o, and that OTIO was read as OTIIC and perhaps as OTIKC.” Cf. Baljon, p. 255, 256. τουτο pro παντ. cum KL cat. sah. Thphyl. Oec. οτι κυριος cum κC^{*vid} . Eph. (articulum omittunt etiam AB et reliqui qui ησους praebent), item οτι ο κυρ. cum KL cat.txt.155 syr.p. — C2, 5, 8, 68, tol. syr.bodl. ar.e arm. Clem.280 Lcif.219 ο θεος. — ησους cum AB, 6, 7, 13, 29, 66***, vg. sah. copt. aeth.utr. arm.ed.mg. Did.lat.307.

6 τε cum $\kappa BCKL$ cat. m46 (angelos quoque) sah. syr.bodl. arm. aeth.utr. Clem.280 Or.3.814. δε cum A, 54, 137, fscr., vg. copt. syr.p Clem.lat.997 Ath.539 exodd.4.

7. τροπ. τουτοις hoc ordine cum κABC , 5, 13, 65, 68, 163, 180, Eph.3.62, item copt. syr.bodl.et p. τουτοις τροπ. cum KL cat. arm. Thphyl. Oec. ετερας forte pro εταιρας, quod explicatio lectoris est σαρκος, Wassenbergh, V. Manen. Cf. Baljon, p. 256, 257.

8. κυριοτητα (etiam Epiph.93 Eph., vg. Lcif.219 dominationem). κ κυριοτητας, Or.int.1,5 dominationes.

9. ο δε μιχα. ο (Eph. omittit) αρχαγγ. οτε cum $\kappa ACKL$ omn.vid. cat.ox. et cat.niceph.1673 sah. copt. Eph.3.62, item sed δε pro δετε syr.bodl.et p Did.lat.301 Thphyl. Oec. ο τε μιχα. ο αρχ. τοτε cum B. Item vg. aeth. Clem.lat.998. αλλα cum AB. αλλ cum κCKL . — Naber coniecit διακρινόμενος διεγενετο. Cf. Baljon, p. 257.

- φθειρόνται. 11 οὐαὶ αὐτοῖς, ὅτι τῇ ὀδῷ τοῦ Καὶν ἐπορεύθησαν καὶ τῇ πλάνῃ τοῦ Βαλαὰμ μισθοῦ ἐξεχύθησαν, καὶ τῇ ἀντιλογίᾳ τοῦ Κορὲ ἀπόλωτο. 12 Οὗτοί εἰσιν οἱ ἐν ταῖς ἀγάπαις ὑμῶν σπιλάδες, συνεινωχούμενοι ἀφόβως, ἑαυτοὺς ποιμαίνοντες, νεφέλαι ἀνδροῖ - ὑπὸ ἀνέμων παραφερόμεναι, δένδρα φθινοπωρινὰ ἄκαρπα δις ἀποθανόντα ἐκρίζωθέντα, 13 κύματα ἄγρια θαλάσσης ἐπαφρίζοντα τὰς ἑαυτῶν αἰσχύνas, ἀστέρες πλανῆται, οἷς ὁ ζόφος τοῦ σκότους εἰς αἶωνα τετήρηται. 14 ἐπροφήτευσεν δὲ καὶ τούτους ἑβδομος ἀπὸ Ἀδάμ Ἐνωχ λέγων ἰδοὺ ἦλθεν κύριος ἐν ἀγίαις μυριάσιν αὐτοῦ, 15 ποιῆσαι κρίσιν κατὰ πάντων καὶ ἐλέγξαι πάντας τοὺς ἀσεβεῖς περὶ πάντων τῶν ἔργων ἀσεβείας αὐτῶν ὧν ἠσέβησαν καὶ περὶ πάντων τῶν σκληρῶν, ὧν ἐλάλησαν κατ' αὐτοῦ ἁμαρτωλοὶ καὶ ἀσεβεῖς. 16 οὗτοί εἰσιν γογγυσταὶ μεμψίμοιροι, κατὰ τὰς ἐπιθυμίας αὐτῶν πορευόμενοι, καὶ τὸ στόμα αὐτῶν λαλεῖ ὑπέρογκα, θαναμάζοντες πρόσωπα ὠφελείας χάριν.
- 17 Ὑμεῖς δέ, ἀγαπητοί, μνήσθητε τῶν ῥημάτων τῶν προσηρημένων ὑπὸ τῶν ἀποστόλων τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, 18 ὅτι ἔλεγον ὑμῖν ἐπ' ἐσχάτου τοῦ χρόνου ἔσονται ἐμπαίκτηι κατὰ τὰς ἑαυτῶν ἐπιθυμίας πορευόμενοι (τῶν ἀσεβειῶν).

12. οὗτοι εἰσιν etc. cum κ ABKL cat. vg. copt. syr.bodl.et p arm. Eph.^{3,62} Pallad.^{8,313} Lcif.²¹⁹ Did.lat.³⁰⁸. — κ^*C^2 (latet *) οὗτοι εἰσιν γογγυσταὶ μεμψιμοῖροι κατὰ (κ^* κα) τὰς (C^2 addit *ιδίας*) ἐπιθυμίας αὐτῶν πορευόμενοι. — οἱ ἐν ταῖς cum κ ABL, 13, 27, 29, cat. syr.bodl.et p Eph. Pallad.³¹³ (Gall.⁸) Did.lat. Omittunt οἱ K vg. (*Hi sunt* etc.) sah. copt. ἀγαπᾶς cum κ BKL cat. vg. (*epulis*) sah. copt. syr.bodl.et p (etiam gr. in mg.) arm. aeth. Eph. Pallad.³¹³. — AC, 44, 56, 96 ἀπαταις, 6, 66** ἐνωχιαῖς. — ὑμῶν cum κ BC KL cat. sah. copt. syr.p aeth. αὐτῶν cum A^{corr.*} vg. syr.sch.arm. παραφε- cum κ BCKL, h, cat. Thphyl. περιφε- cum minusculis Eph.^{3,62} Oec.
13. ο ζοφ. του σκοτους: B omittit ο et του. — εις αιωνα cum κ ABCL. εις τον αιω. cum K.
14. επροφητευσεν cum B* (κ προεπροφητ. nec correctum), B³ (ε priore per incuriam instaurato) επροσφ. — προεφητ. cum ACKL. εν αγι. μυριασιν αυτ. cum ABKL (10 minus. apud Scrivener, 10 apud Matthaei) cat. vg. Chron.³⁵ Did.lat.³⁰⁸. εν μυριασ. αγι. αυτ. cum C copt. syr.p aeth. Dam.^{2,347}. — κ , 8, 25, 56, sah. arm. ε. μυρ. αγων αγγελων.
15. ελεγξαι cum κ ABCKL cat Eph.^{3,62} Chron.³⁵. εξελεγξαι cum 98, Oec. παν- τας (68, Dam.paris omittunt) τους ασεβεις. κ , sah. πασαν ψηχην, item auct.novat.³⁷⁵ Vig.varim *opinem carnem*. Praeterea addunt αὐτῶν KL Thphyl. Oec. Omisimus cum κ ABC cat. vg. — ασεβειας αυτων cum ABKL vg. — κ , 6, 7, 26, 29, 66**, sah. syr.bodl. omittunt; item C, 15, 18, 36, 68, 117, cat. omittunt ασεβειας. — λογων cum κ C, 6, 8, 13, 15, cat. tol. sah. syr.bodl. et p arm. (item aeth. sedlibere) Dam.^{2,347} (etiam paris) auct.novat.³⁷⁵ Ephr.^{3,62}. Omittunt ABKLP vg. copt. Did.lat.³⁰⁸. — Codd. legunt ἁμαρτωλοὶ ασεβεις. Wassenbergh omittit ασεβεις ut scholion. Pricaeus legit *αμ. και ασεβεις*. Cf. Baljon, p. 257.
16. αυτων primum cum κ ABK. — CLP Ephr.^{3,62} αυτων.
17. τ. ρηματ. τ. προειρημενων cum κ BCKLP cat. Cyr.ioh.⁷⁹⁸ et act.²¹. των προειρημ. ρηματ. cum A, 6, 29, 163, Ephr.^{3,62} Lcif.²¹⁹.
18. ελεγ. υμν sine ου cum κ BL*, Lcif.²¹⁹. Addunt ου ACKL^{ms.P} pler. cat. vg. — επ εσχατου cum κ ABC cat. Did.tri.^{2,26} Cyr.ioh.⁷⁹⁸ Thphyl. Ephr.^{3,62}. εν εσχατω cum KLP Oec. του χρονου cum κ A, 13, 22, 73, 180 Did.tri.^{2,26}

19 οἱ τοῖ εἰσιν οἱ ἀποδιορίζοντες, ψυχικοί, πνεῦμα μὴ ἔχοντες. 20 ἡμεῖς δέ, ἀγαπητοί, ἐποικοδομοῦντες ἑαυτοὺς τῇ ἀγιωτάτῃ ὑμῶν πίστει, ἐν πνεύματι ἀγίῳ προσευχόμενοι, 21 ἑαυτοὺς ἐν ἀγάπῃ θεοῦ τηρήσατε, προσδεχόμενοι τὸ ἔλεος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς ζωὴν αἰώνιον. 22 καὶ οὓς μὲν ἔλεατε διακρινομένοι, 23 σώζετε ἐκ πυρὸς ἀρπάζοντες, οὓς δὲ ἔλεατε ἐν φόβῳ, μισούντες καὶ τὸν ἀπὸ τῆς σαρκὸς ἐπιλωμένον χιτῶνα.

2 Pe. 3. 17

24 Τῷ δὲ δυναμένῳ φυλάξει ὑμᾶς ἀπταίστους καὶ σῆσαι κατενώπιον τῆς δόξης αὐτοῦ ἀμώμους ἐν ἀγαλλίασει, 25 μόνῳ θεῷ σωτήρι ἡμῶν διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν δόξα μεγαλωσύνη κράτος καὶ ἐξουσία πρὸ παντὸς τοῦ αἰῶνος καὶ νῦν καὶ εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας ἀμήν.

Ro. 16. 25 ss.

1 Ti. 1. 17

- Cyr.^{10h.798} Thphyl.; item (omisso τον) χρονω BC, 5, 8, 33. των χρονων cum 6, 7, 15, Ephr.^{3.62} χρονω cum KI Oec.; item P τω χρονω. — εσονται cum ^κBC*^κLKP syr.bodl.et p arm. Lcif.²¹⁹ ελευσονται cum ^κAC², 5, 6, 7, cat. vg. sah. copt. aeth. Ephr.^{3.62} Did.tri.2,²⁶ Cyr.^{10h.798} et act.²¹. — Pearce et Spitta: των ασεβειων glossema. Bentley legit των ασελγειων. Cf. Baljon, p. 258.
19. οι αποδιοριζοντες sine εαυτ. cum ^κABKLP cat. fu. (qui segregant) sah. copt. syr.bodl.et p arm. aeth. Addunt εαυτους C vg.
20. εποικοδομουνη. εαυτ. ante τη αγιωτατη (A αγιοτατ.) cum ^κABC vg. Post πιστει cum KLP.
22. ελεχετε cum AC*, 5, 6, 7, 13, 17, 27, 29, 33, 40, 66**, 73, 98mg, vg. copt. arm. aeth.utr. schol.⁹⁸ et ¹⁰⁰ Eph.^{3.63} Thphyl. et Oec.com. Cassiod.¹⁴². ελεειτε cum KLP Thphyl.txt. Oec.txt, item ^κBC², 68 ελεατε, nec aliter syr.P. διακρινομενους cum ^κABC, 5, 6, 7, 17, 27, 29, 33, 40, 66**, 68, 73, 98mg, vg. syr.utr. Clem.⁷⁷³ Eph. Hier.ezech.¹⁸ schol.⁹⁸ Thphyl.com. Oec.com. Cassiod.¹⁴². διακρινομενοι cum KLP cat. Thphyl.txt. Oec.txt. — Perhaps the first ελεατε an interpolation, Westcott-Hort.
23. ους δε σωζετε εκ πυρος αρπαζοντες cum ^κAB (sed B omittit ους δε) C, 5, 6, 7, 13, 17, 27, 29, 40, 66**, 73, 101, 126, 130, 163, item 8, 15, 18, 25, 26, vg. copt. arm. syr.P aeth. Eph.^{3.63} Cassiod. ους δε εν φοβω σωζετε εκ του πυρος αρπαζοντες cum KLP cat. Thphyl.txt. Oec.txt. ους δε ελεατε (sic ^κB, 17, 40, Eph.; A ελεειτε) εν φοβω cum ^κAB, 5, 6, 7, 13, 17, 27, 29, 40, 66**, 73, 101, 126, 130, 163, vg. copt. arm. aeth. Eph. Similiter 8, 15, 18, 25, 26 ους δε ελεχετε εν φοβω (sed 25, 26 omittunt εν φο.). C syr.P nil nisi εν φοβω. Plane omittunt KLP Thphyl.txt. Oec.txt.
24. νμας cum ^κBCL cat. vg. copt. syr.bodl.et p arm. aeth. Eph.^{3.63}, A νμας. — αυτους cum KP.
25. μονω sine additamento cum ^κABC, 6, 7, 13, 17, 27, 29, 40, 56, 66**, 68, 73, 160, 163, vg. (etiam Fulg.) copt. syr.bodl.et p arm. Eph.^{3.63}. Addunt σοφω KLP cat. Thphyl. Oec. δια τῷ χῦ του κυρ. ημων cum ^κABCL cat. vg. Omittunt KP. μεγαλωσνη sine copula cum ^κABC am. fu. demid. tol. syr.P arm. Ephr. Praemittunt και KLP cat. vg.cle. copt. syr.bodl. aeth. Thphyl. Oec. προ παντος του αιωνος cum ^κABCL cat. vg. Omittunt KP syr.bodl. Oec. παντας: κ, 27, 36, 99, cat. copt. omittunt.

Subscriptio: ^κB ιουδα, A ιουδα επιστολη (sequitur subscriptio altera: πραξεις των αγιων αποστολων και καθολικαι), P επιστολη ιουδα αποστολου, C ιουδα επιστολη καθολικη, L, 40, 78, 96, 115, του αγιου αποστολου ιουδα επιστολη. Praeterea numerantur σιχοι ξη', alii pauci οα'.

ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ.

I.

- 1 Co. 1, 1 etc. 1 Παῦλος δούλος Ἰησοῦ Χριστοῦ, κλητὸς ἀπόστολος ἀφωρισμένος εἰς εὐαγγέλιον
 Th. 1, 2 θεοῦ, 2 ὁ προεπηγγέλματο διὰ τῶν προφητῶν αὐτοῦ ἐν γραφαῖς ἀγίαις 3 περι
 2 Th. 2, 8 τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, τοῦ γενομένου ἐκ σπέρματος Δαβὶδ κατὰ σάρκα, 4 τοῦ ὀρισθέντος
 υἱοῦ θεοῦ ἐν δυνάμει κατὰ πνεῦμα ἀγιοσύνης ἐξ ἀναστάσεως νεκρῶν, Ἰησοῦ
 1 Co. 1, 2 a. Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν, 5 δι' οὗ ἐλάβομεν χάριν καὶ ἀποστολὴν εἰς ὑπακοὴν
 1 Th. 1, 1 etc. πίστεως ἐν πᾶσιν τοῖς ἔθνεσιν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ, 6 ἐν οἷς ἐστὲ καὶ ὑμεῖς
 κλητοὶ Ἰησοῦ Χριστοῦ, 7 πᾶσιν τοῖς οἷσιν ἐν Ῥώμῃ ἀγαπητοῖς θεοῦ, κλητοῖς
 ἀγίοις. χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.
 1 Co. 1, 4 8 Πρῶτον μὲν εὐχαριστῶ τῷ θεῷ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ περὶ πάντων ὑμῶν,
 1 Th. 1, 2 ὅτι ἡ πίστις ὑμῶν καταγγέλλεται ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ. 9 μάρτυς γὰρ μοῦ ἐστιν ὁ
 Phil. 1, 8 θεός, ᾧ λατρεύω ἐν τῷ πνεύματί μου ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, ὡς ἀδια-
 Eph. 1, 16 λείπτως μυστήρια ὑμῶν ποιῶμαι 10 πάντοτε ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου, δεόμενος
 15, 23 εἰπως ἤδη ποτὲ εὐδοθήσομαι ἐν τῷ θελήματι τοῦ θεοῦ ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς.
 11 ἐπιποθῶ γὰρ ἰδεῖν ὑμᾶς, ἵνα τι μεταδῶ χάρισμα ὑμῖν πνευματικόν εἰς τὸ

* Apud Lachmann et Westcott-Hort inscriptioni epistolae ad Romanos praecedit communis epistularum Pauli inscriptio: *ἐπιστολαὶ παύλου*. At nil simile *κΑΒ CP* habent.

* *προς ρωμαίους* cum *κΑΒС* (item *DFG* in titulis singularum paginarum). Textus receptus *παύλου* τὸν ἀποστόλου ἢ *προς ρωμαίους ἐπιστολῆ*.

- I: 1. *χριστ. ἰησ.* cum *B* am. fu. arm. Or.4.60 et 286 Aug. fortun.2.19 Amb. 9d.5 Ambrst.29 Cassiod.5 Bed. ἰησ. *χριστ.* cum *κΑΕΓΚLP* vg. cle. demid. tol. syr. sch. et p. copt. aeth. Ir. int. 205.
3. *γενομένου*: 38, 40*, 73, cdd. lat. apud Aug. contr. faust. 11, 4 (*etsi enim in quibusdam Latinis exemplaribus non legitur factus, sed natus ex semine David, cum Graeca factus habeant etc.*) *γεννωμένου*.
4. *ορισθέντος* etiam Or.4.60 et 286 etc. Eus. marc. 12 Ath. 536 Did. tri. 2, 3 Cyr. act. 35 etc., et diserte Ruf. interpres. Origenis^{4, 465}: *Quamvis enim in Latinis exemplaribus praedestinatus soleat inveniri, tamen secundum quod interpretationis veritas habet, destinatus scriptum est, non praedestinatus*. Marcellus apud Eus.¹³ Theodotiani apud Epiph.⁴⁶⁷ *προορισθ.*, item *praedestinatus* d, e, g, vg. Ir. int. 205.
7. *εν ρωμη* etiam Or.4.287 et int.4.487 et 2, 301. — *G*, *g* omittunt.
8. *δια τῷ χυ* (etiam *κ^a*). — *κ** omittit. *περι* cum *κΑΒСD*К*, 17. *υπερ* cum *D^cEGLP*.
9. *μου* primum cum *κΑΒСD^cEKLP*. — *D*G* syr. utr. arm. *μοι*, item *mihī* d, e, g, vg. Or. int. 4, 468.

στηριχθῆναι ὑμᾶς, 12 τοῦτο δὲ ἐστὶν συναπαρκτηθῆναι ἐν ὑμῖν διὰ τῆς ἐν ἀλλή-
λοις πίστεως, ὑμῶν τε καὶ ἐμοῦ. 13 οὐ θέλω δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, ὅτι
πολλάκις προσθέμην ἔλθειν πρὸς ὑμᾶς, καὶ ἐκωλύθην ἄχρι τοῦ δεῦρο, ἵνα τινα
καρπὸν σχῶ καὶ ἐν ὑμῖν καθὼς καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς ἔθνεσιν. 14 Ἐλλησίν τε καὶ
βαρβάρους, σοφοῖς τε καὶ ἀνοήτοις ὀφειλέτης εἰμί· 15 οὕτως τὸ κατ' ἐμὲ πρό-
θυμον καὶ ὑμῖν τοῖς ἐν Ῥώμῃ εὐαγγελίσασθαι. 16 οὐ γὰρ ἐπαισχύνομαι τὸ εὐα-
γέλιον δύναμις γὰρ θεοῦ ἐστὶν εἰς σωτηρίαν παντὶ τῷ πιστεύοντι, Ἰουδαίῳ τε
(πρωτῶν) καὶ Ἑλληνι. 17 δικαιοσύνη γὰρ θεοῦ ἐν αὐτῷ ἀποκαλύπτεται ἐκ πίστεως
εἰς πίστιν, καθὼς γέγραπται· ὁ δὲ δίκαιος ἐκ πίστεως ζήσεται.

18 Ἀποκαλύπτεται γὰρ ὀργὴ θεοῦ ἀπ' οὐρανοῦ ἐπὶ πᾶσαν ἀσεβειαν καὶ ἀδικίαν
ἀνθρώπων τῶν τὴν ἀλήθειαν ἐν ἀδικίᾳ κατεχόντων, 19 διότι τὸ γνωστὸν τοῦ θεοῦ
φανερὸν ἐστὶν ἐν αὐτοῖς· ὁ θεὸς γὰρ αὐτοῖς ἐφάνερωσεν. 20 τὰ γὰρ ἀόρατα αὐτοῦ
ἀπὸ κτίσεως κόσμου τοῖς ποιήμασιν νοούμενα καθοραῖται, ἧ τε ἀίδιος αὐτοῦ
δύναμις καὶ θεϊότης, εἰς τὸ εἶναι αὐτοὺς ἀναπολόγητους, 21 διότι γνόντες τὸν
θεὸν οὐχ ὡς θεὸν ἐδόξασαν ἢ ἠγχαρίστησαν, ἀλλὰ ἐματαιώθησαν ἐν τοῖς διαλογι-
σμοῖς αὐτῶν, καὶ ἐσκοτίσθη ἡ ἀσύνετος αὐτῶν καρδιά. 22 φάσκοιτες εἶναι σοφοὶ
ἐμωράνθησαν, 23 καὶ ἠλλαξαν τὴν δόξαν τοῦ ἀφθάρτου θεοῦ ἐν ὁμοίωματι εἰκόνης
φθαρτοῦ ἀνθρώπου καὶ πετεινῶν καὶ τετραπόδων καὶ ἐρπετῶν. 24 Διὸ παρέδωκεν
αὐτοὺς ὁ θεὸς ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις τῶν καρδιῶν αὐτῶν εἰς ἀκαθαρσίαν τοῦ ἀτιμά-
ζεσθαι τὰ σώματα αὐτῶν ἐν αὐτοῖς, 25 οἵτινες μετέλλαξαν τὴν ἀλήθειαν τοῦ θεοῦ
ἐν τῷ πνεύμῃ, καὶ ἐσεβάσθησαν καὶ ἐλάτρευσαν τῇ κτίσει παρὰ τὸν κτίσαντα, ὃς
ἐστὶν εὐλόγητός εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν. 26 διὰ τοῦτο παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ θεὸς
εἰς πάθη ἀτιμίας· αἳ τε γὰρ θήλειαι αὐτῶν μετέλλαξαν τὴν φυσικὴν χρῆσιν εἰς
τὴν παρὰ φύσιν, 27 ὁμοίως τε καὶ οἱ ἄρσενες ἀφέντες τὴν φυσικὴν χρῆσιν τῆς

15, 23

1 Co. 1, 24
Ro. 2, 9

3, 21 a

Hab. 2, 4

Ga. 3, 11

Hebr. 10, 3a

Kph. 3, 6

1 Co. 1, 20

Ier. 10, 14

9, 5

2 Co. 11, 31

12. συναπαρκτηθῆναι cum κ AB³CDEG. συναπαρ. cum B³KLP.
13. τινα (D* τι) καρπον cum κ ABCDEGKP. καρπ. τινα cum minusculis
paucis. — L, 42, 115 omittunt τινα.
15. τοις εν ρωμη: G, g omittunt. Cf. supra ad v. 7.
16. το εναγγελιον sine additamento cum κ ABCD²EG, 5, 17, 67**, 137, 177, 178,
d, e, g, vg. syr. utr. copt. arm. ar.^o. Addunt τον χριστου D^cKLP. πρωτων
(21, 23, 67** πρωτω) cum κ ACDEKLP, d, e, vg. syr. utr. copt. arm. aeth. —
BG, g, Tert. Marc. 5, 13 omittunt. Cf. Baljon, De tekst der brieven van Paulus
enz., 1884, bl. 3.
17. γαρ etiam Or. 2, 779 et int. 4, 471. — A Clem. 644 δε. — ο δε δικαιος sine addita-
mento etiam Ir. int. 276 Clem. 444 Did. tri. 1, 25. — C*, vg. cdd (apud Sachmann;
non item am. fu. demid. tol.) addunt μου (ut LXX ex A). Item syr. P Or. int.
4, 471 Hier. abac. 2 post πιστεως addunt μου (ut LXX^{ed} item κ B).
19. ο θε. γαρ cum κ ABCD²*EG Or. 1, 478, 631 Eus. praep. ο γαρ θε. cum D^cKLP.
21. ηγχαριστησαν cum κ ACDE Naass. hipp. 100 Clem. 68 Or. 1, 478, 479 Eus. praep. 122
Meth. 3, 724 Did. tri. 1, 32. ευχαριστησαν cum BGKLP.
24. διο sine και cum κ ABC, 5, 17, 31, 47, 76, 137, 238, m, vg. copt. syr. sch
arm. Or. 1, 260 et int. 4, 474, 504. Addunt και DEGKLP, d, e, g, syr. P. εν αυτοις
cum κ ABCD*, 22, 31, 33, 35, εν εαντοις cum D^cEGKLP.
27. ομοι. τε cum κ BD**cEKL syr. sch. aeth. utr. ομοι. δε cum AD*GP vg. syr. P
Naass. hipp. 100 Clem. 222. — C nil nisi ομοιως. — αρσενες primum cum κ AC
D^cEK³ sil. LP Naass. hipp. 100 Clem. 222 Ath. 20 et 41. αρσενες cum BD*G, 73, 137,

θηλείας ἐξεκαύθησαν ἐν τῇ ὀρέξει αὐτῶν εἰς ἀλλήλους, ἄρσενες ἐν ἄρσενιν τὴν ἀσχημοσύνην καταγοαζόμενοι καὶ τὴν ἀντιμισθίαν ἣν ἔδει τῆς πλάνης αὐτῶν ἐν ἑαυτοῖς ἀπολαμβάνοντες. 28 καὶ καθὼς οὐκ ἔδοκίμασαν τὸν θεὸν ἔχιν ἐν ἐπιγνώσει, παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ θεὸς εἰς ἀδόκιμον νοῦν, ποιεῖν τὰ μὴ καθήκοντα, 29 πεπληρωμένους πάσῃ ἀδικίᾳ πονηρίᾳ κακίᾳ πλεονεξίᾳ, μεστοὺς φθόνου (φόνου) ἔριδος δόλου κακοηθείας, 30 ψιθυριστᾶς, καταλάλους, θεοστυγῆς, ὕβριστᾶς, ὑπερηφάνους, ἀλαζόνας, ἐφευρετᾶς κακῶν, γονεῦσιν ἀπειθεῖς, 31 ἀσυνέτους (ἀσυνθέτους), ἀστοργούς, ἀνελεήμονας, 32 οἰνεις τὸ δικαίωμα τοῦ θεοῦ ἐπιγνόντες, ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα πράσσοντες ἄξιοι θανάτου εἰσίν, οὐ μόνον αὐτὰ ποιοῦσιν, ἀλλὰ καὶ συνευδοκοῦσιν τοῖς πράσσουσιν.

Gr. 5, 19 ss.
1 Co. 6, 9 ss.
2 Co. 12, 30
Eph. 3, 3 ss.
2 Th. 3, 2 ss.

II.

14, 10

1 Διὸ ἀναπολόγητος εἶ, ὦ ἄνθρωπε πᾶς ὁ κρίνων. ἐν ᾧ γὰρ κρίνεις τὸν ἕτερον, σεαυτὸν κατακρίνεις· τὰ γὰρ αὐτὰ πράσσεις ὁ κρίνων. 2 οἶδαμεν δὲ ὅτι τὸ κρίμα τοῦ θεοῦ ἐστὶν κατὰ ἀλήθειαν ἐπὶ τοῖς τὰ τοιαῦτα πράσσοντας. 3 λογίζῃ δὲ τοῦτο,

- Or.1,260 Eus.praep.300. *αρρηνες* secundum cum \aleph^*AC Naass. hipp. Clem. Or.1,730 *αρρηνες* cum \aleph^*BDEGK sil.LP. *εν αρρηνειν* cum \aleph^*A , 5, 17, 29, 30, 40, Naass. Clem. Or. Ath.41 Eph. Thdrt. *εν αρρηνειν* cum $\aleph^*BCDEGK$ sil.LP.
28. ο θεος cum $\aleph^*BCDEGKLP$. — \aleph^*A Nyss.2,734 omittunt.
29. *αδικια* omisso *πορν.* cum \aleph^*ABCK , 17, 23, 26, 67**, 73, 117, copt. aeth. Addunt *πορνεια* L syr. utr. arm. Bas.2,422 Nyss.2,734; item *D*EG*, d, e, g, vg. post *κακια* addunt *πορνεια* omisso (non omittit vg.) *πονηρια*. — *πονηρια κακια πλεονεξ.* cum \aleph^*A syr.sch. Ephr.3,60 (item apud Or.int.4,474 et 2,673 et 2,463,467 *avaritia* ultimo loco ponitur). Similiter etiam *CD*EG. πονηρ. πλεονεξ. κακια* cum *BL* (item omisso *πονηρια KP*) syr.p arm. (vg. *iniquitate malitia fornicatione avaritia nequitia*) Bas.2,215,422 et bapt.658. *κακια πονηρ. πλεονεξ.* cum *C* copt. aeth. utr. Dam. Item *D*EG*, dscr, d, e, g *κακι. πορν.* (omisso *πονηρ.*, quod *Dc*, dscr. post *πορν.* add.) *πλεονεξ.* — *φθονου φονου* dittographia, Naber. Cf. Baljon, De tekst der brieven van Paulus enz., bl. 1.
31. *αστοργους* sine *ασπ.* cum $\aleph^*ABD*EG$, d, e, g, fu.* copt. syr.sch. Or.int.2,467 Ephr.3,60 et 330 Dam. Lcif.183. Addunt *ασπονδους* *CDcKLP* vg. syr.p arm. Nyss.2,734. *ασυνετους, ασυνθετους* dittographia, Naber. Cf. Baljon, p. 1.
32. *επιγοντες*: *B*, 80 *επιγινωσκοντες*. — *D*E*, Bas.2,422 (non item Baptism. 658) addunt *ουκ εννησαν*, *G*, 8pe *ουκ εγνωσαν*, 15 *ου σνηκαν*. Item d, e, vg. Cyp.120 Lucifer.183 Ambrosiaster *non intellexerunt, g non cognoverunt aut non intellexerunt*. Posteaque *D* ου μονον γαρ*, 46, 61, Bas. Euthal.cod. *ου μονον δε*, vg.cle. (non am. fu. demid. harl.) Ambrosiaster: et non solum. — *αυτα ποιουσιν et συνευδοκοουσιν* etiam Ephr.3,60 Bas.2,422 Chr. Thdrt. — *Aliter quidam apud Isid.4,16: ου μόνον οἱ ποιοῦντες αὐτὰ ἀλλὰ καὶ οἱ συνευδοκοῦντες τοῖς πράττουσιν. οὕτω γὰρ εἶχεν, ἔφασαν, τὸ παλαιὸν ἀντίγραφον. Atque B ποιουντες* (sed non praecedit *οι*) et *συνευδοκουντες*, item d**, e, g, vg.cle. am.** fu. demid. harl. Or.int.4,474 Cyp.120 Lcif.183.
- II: 2. *οιδ. γαρ* cum \aleph^*C , 7, 17, 26, 37, 62, 80, 122, 179, d, e, m⁹⁶, vg. copt. arm. Chr.503 (etiam mosc.2). *οιδ. δε* cum *ABDEGKLP*, g, syr.p (syr.sch. et —) Or.int.476 Tert.mar.4,13 Ambrst. Thdrt. Dam.

ὡ ἀνθρώπε ὁ κρίνων τοὺς τὰ τοιαῦτα πράσσοντας καὶ ποιῶν αὐτά, οὗ ἐκφρεύη
 τὸ κρίμα τοῦ θεοῦ; 4 ἢ τοῦ πλοῦτου τῆς χρησιότητος αὐτοῦ καὶ τῆς ἀνοχῆς καὶ 2 Pa. 3, 13
 τῆς μακροθυμίας καταφρονεῖς, ἀγνοῶν οὗτις τὸ χρηστὸν τοῦ θεοῦ εἰς μετάνοιαν σε
 ἄγει; 5 κατὰ δὲ τὴν σκληρότητα σου καὶ ἀμετανόητον καρδίαν θησαυρίζεις σεαυτῷ
 ὄργην ἐν ἡμέρᾳ ὄργης καὶ ἀποκαλύψεως δικαιοκρισίας τοῦ θεοῦ, 6 ὅς ἀποδώσει
 ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ, 7 τοῖς μὲν καθ' ὑπόμοινην ἔργου ἀγαθοῦ δόξαν καὶ Phil. 1, 16
 τιμὴν καὶ ἀφθαρσίαν ζητοῦσιν ζωὴν αἰώνιον 8 τοῖς δὲ ἐξ ἐριθείας καὶ ἀπειθοῦσι
 τῇ ἀληθείᾳ, πειθόμενοι δὲ τῇ ἀδικίᾳ, ὄργῃ καὶ θυμῷ. 9 θλίψις καὶ στενοχωρία 1, 16
 ἐπὶ πᾶσαν ψυχὴν ἀνθρώπου τοῦ κατεργαζομένου τὸ κακόν, Ἰουδαίου τε (πρωτον)
 καὶ Ἑλλήνος. 10 δόξα δὲ καὶ τιμὴ καὶ εἰρήνη παντὶ τῷ ἐργαζομένῳ τὸ ἀγαθόν,
 Ἰουδαίῳ τε (πρωτον) καὶ Ἑλλήνι. 11 οὐ γὰρ ἐστὶν προσωπολημνία παρὰ τῷ θεῷ. Eph. 6, 9 etc.
 12 ὅσοι γὰρ ἀνόμως ἤμαρτον, ἀνόμως καὶ ἀπολοῦνται· καὶ ὅσοι ἐν νόμῳ ἤμαρτον,
 διὰ νόμον κερθήσονται· 13 οὐ γὰρ οἱ ἀκροαταὶ νόμου δίκαιοι παρὰ τῷ θεῷ, ἀλλ'
 οἱ ποιηταὶ νόμου δικαιοθήσονται. 14 ὅτιαν γὰρ ἔθνη τὰ μὴ νόμον ἔχοντα φύσει
 τὰ τοῦ νόμου ποιῶσιν, οὗτοι νόμον μὴ ἔχοντες ἑαυτοῖς εἰσὶν νόμος, 15 οἵτινες
 ἐνδείκνυνται τὸ ἔργον τοῦ νόμου γραπτὸν ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν, συναρτυρούσης
 αὐτῶν τῆς συνειδήσεως καὶ μεταξὺ ἀλλήλων τῶν λογισμῶν κατηγορούντων ἢ καὶ
 ἀπολογουμένων, 16 ἐν ἣ ἡμέρᾳ κρίνει ὁ θεὸς τὰ κρυπτά τῶν ἀνθρώπων κατὰ τὸ
 εὐαγγέλιόν μου διὰ Χριστοῦ Ἰησοῦ.

17 Εἰ δὲ σὺ Ἰουδαῖος ἐπονομάζῃ καὶ ἐπαναπαύῃ νόμῳ καὶ καυχᾶσαι ἐν θεῷ
 18 καὶ γινώσκεις τὸ θέλημα καὶ δοκιμάζεις τὰ διαφέροντα κατηγορούμενος ἐκ
 19 νόμου, 19 πέποιθᾶς τε σεαυτὸν ὀδηγὸν εἶναι τυφλόν, φῶς τῶν ἐν σκοτίᾳ,
 20 παιδευτὴν ἀφρόνων, διδάσκαλον νηπίων, ἔχοντα τὴν μόρφωσιν τῆς γνώσεως
 καὶ τῆς ἀληθείας ἐν τῷ νόμῳ· 21 ὁ οἷν διδάσκων ἕτερον σεαυτὸν οὐ διδάσκεις;
 ὁ κηρύσσων μὴ κλέπτειν κλέπτεις; 22 ὁ λέγων μὴ μοιχεύειν μοιχεύεις; ὁ βδελι-

5. Naber conjecit *σκληροτατην*. Cf. Baljon, p. 2. *δικαιοκρισίας cum* \aleph^*ABD^* EG, d, e, g, vg. copt. syr.sch. arm. — \aleph^*Dc (Dnov. rursus omittit) KLP syr.p Or.3, 267 Eus.ps.112, 156 Ephr.2, 163 et 3, 111 Bas. Eth.24 Chr.505 Thdr. Euthal.cod. καὶ δικαιοκρ.
8. *ἀπειθοῦσι sine* *μεν cum* $\aleph BD^*G$ Thphyl.autol.1.20, item d, e, g, vg. copt. arm. aeth. Addunt *μεν* \aleph^*AD^*EKLP syr.p Or.1, 113 et int.4, 480, 497 Chr. Thdr. Dam. *οργη κ. θυμος cum* $\aleph ABD^*EG$, 5, 21, 37, 41, 73, 116, vg. syr.sch. copt. arm. Thphyl.1.20 Or.1, 113. *θυμ. και οργ.* cum D^*KLP syr.p Eus.praep.580.
- 9, 10. *πρωτον* bis glossema, V. d. S. Bakhuyzen. Cf. Baljon, p. 2, 3.
13. *νομον cum* $\aleph BDEG$, 31, 46, 47mg, Or.prov. bis. Praemittunt *νομον KLP* arm. Chr. Thdr. τω cum \aleph^*AD^*EGKL Mcion.epiph.318. — BD^* omittunt. *νομον secundum cum* $\aleph ABD^*G$. Praemittunt *τον D^*EKL* arm.
14. *ποιωσιν cum* $\aleph AB$, 31, 39, 47mg, 67**, 73, 118, Clem.452 Or.2, 31 et 3, 793 et 1, 580not. Dam.; item D^*G *ποιουσιν*. — *ποιη cum* D^*E ; item KLP *ποιει*.
15. *συναρτυρ.* cum \aleph^*B^*G . *οιμαρτ.* cum B^3DEKLP .
16. *εν ημερα οτε cum* $\aleph DEGKL$, d, e, g, m¹⁷, vg. (etiam am. fu. demid. harl.) syr.p arm. (aeth. cum) Eus.praep.580. — *B εν ημερα*. — *εν ημερα η cum* A, 73, 93, tol. syr.sch. copt. Dam. (*εν ημερα εν η*) Or.int.1.102. *δια* (in \aleph supplet* vel^a) *χριστ. ιησ.* cum \aleph^*B , item Or.4, 98 *εν χρι ιω*. — *δια ιησον χριστου cum* $\aleph^*ADEKLP$ vg. Hic versus fortasse interpolatus est. Cf. Baljon, p. 4—6.
17. *νομω cum* $\aleph ABD^*$, 5, 31, 73, 80, 93, 137. Praemittunt *τω D^*EKL* arm.

Jes. 52, 6
1 Co. 7, 19

σόμενος τὰ εἰδωλα ἱεροσουλῆς; 23 ὅς ἐν νόμῳ καυχᾶσαι, διὰ τῆς παραβάσεως τοῦ νόμου τὸν θεὸν ἀτιμάζεις; 24 τὸ γὰρ ὄνομα τοῦ θεοῦ δι' ὑμᾶς βλασφημεῖται ἐν τοῖς ἔθνεσιν, καθὼς γέγραπται. 25 περιτομὴ μὲν γὰρ ὠφελεῖ ἐὰν νόμον πράσσης· ἐὰν δὲ παραβάτης νόμου ᾖς, ἡ περιτομὴ σου ἀκροβυστία γέγονεν. 26 ἐὰν οὖν ἡ ἀκροβυστία τὰ δικαιώματα τοῦ νόμου φυλάσῃ, οὐχ ἡ ἀκροβυστία αὐτοῦ εἰς περιτομὴν λογισθῆσεται; 27 καὶ κρινεῖ ἡ ἐκ φύσεως ἀκροβυστία τὸν νόμον τελοῦσα σὲ τὸν διὰ γράμματος καὶ περιτομῆς παραβάτην νόμον. 28 οὐ γὰρ ὁ ἐν τῷ φανερῷ Ἰουδαῖός ἐστιν, οὐδὲ ἡ ἐν τῷ φανερῷ ἐν σαρκὶ περιτομὴ· 29 ἀλλ' ὁ ἐν τῷ κρυπτῷ Ἰουδαῖός, καὶ περιτομὴ καρδίας ἐν πνεύματι οὐ γράμματι, οὗ ὁ ἔπαινος οὐκ ἐξ ἀνθρώπων ἀλλ' ἐκ τοῦ θεοῦ.

III.

1 Τί οὖν τὸ περισσόν τοῦ Ἰουδαίου, ἢ τίς ἡ ὠφέλεια τῆς περιτομῆς; 2 πολλὰ κατὰ πάντα τρόπον. πρῶτον μὲν γὰρ οὐ ἐπιστεύθησαν τὰ λόγια τοῦ θεοῦ. 3 τί γὰρ; εἰ ἠπίσησάν τινες, μὴ ἡ ἀπιστία αὐτῶν τὴν πίσιν τοῦ θεοῦ καταργήσῃ; 4 μὴ γένοιτο· γινέσθω δὲ ὁ θεὸς ἀληθής, πᾶς δὲ ἄνθρωπος ψεύστης, καθάπερ γέγραπται· ὅπως ἂν δικαιωθῆς ἐν τοῖς λόγοις σου καὶ νικήσῃς ἐν τῷ κρίνεσθαί σε. 5 εἰ δὲ ἡ ἀδικία ἡμῶν θεοῦ δικαιοσύνην συνίστησιν, τί ἐροῦμεν; μὴ ἀδικὸς ὁ θεὸς ὁ ἐπιφέρων τὴν ὀργήν; κατὰ ἄνθρωπον λέγω. 6 μὴ γένοιτο· ἐπεὶ πῶς κρινεῖ ὁ θεὸς τὸν κόσμον; 7 εἰ δὲ ἡ ἀλήθεια τοῦ θεοῦ ἐν τῷ ἐμῷ ψεύματι ἐπερίσσεισεν εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ, τί ἔτι ἀγὼ ὡς ἁμαρτωλὸς κρίνομαι; 8 καὶ μὴ καθὼς βλασφημούμεθα καὶ καθὼς φασίν τινες ἡμᾶς λέγειν οὐ ποιήσωμεν τὰ κατὰ ἴνα ἔλθῃ τὰ ἀγαθὰ; ὣν τὸ κρίμα ἐνδικόν ἐστιν.

9 Τί οὖν; προσχόμεθα; οὐ πάντως· προητιασάμεθα γὰρ Ἰουδαίους τε καὶ

22. Bentley conjecit *ιεροθυτες* pro *ιεροσουλεις*. Cf. Baljon, p. 6.

26. *ουχ* cum *MB*, 44. *ουχι* cum *DEGKL*.

29. *αλλ* cum *MBDCEKL*. *αλλα* cum *D*G*.

III: 1. *η* *ωφελεια* cum *ABDKLP*. — **G*, 47. *c^{scr}*. omittunt *η*.

2. *μεν γαρ* cum *MAcKL* (47mg, 67** omittunt *μεν*) syr. P Chr. 4, 704 Thdr. Euthal. cod. Phot. manich. 3. 8. Omittunt *γαρ* *BD*EG*, 76, 80, 120**, 124, 137, d, e, g, vg. syr. sch. copt. arm. aeth. Chr. 9, 522 Dam. Or. int. 4, 496, 504 Ambrst.

3. *τι γαρ ει ηπ. τινες; μη Tisch. 8*. — Textus receptus, Griesbach, Scholz, Westcott-Hort *τι γαρ; ει ηπ. τινες, μη*.

4. *καθαπερ* cum *MB* Thdr. *καθως* cum *ADEGKL*. *νικησεις* cum *MADE*. *νικησης* cum *BGKL*.

5. *κατα ανθρωπον λεγω* (Clem. 139 haec omittit, licet addat *μη γενοιτο*): cf. Or. int. 562 *sciendum sane est quod in quibusdam etiam Graecis exx. sic invenitur*: Numquid iniquus deus qui infert iram adversum homines?

7. *ει δε* cum *MA*, 5, 23, 57, 74, 124, *d^{scr}*, harl. copt. Dam. *ει γαρ* cum *BDE GKL* vg. syr. utr. Or. int. 4, 501, 508 Ambrst. Chr. 521 Thdr.

9. *προεχομεθα* cum *MBKP*, item *AL προεχωμεθα*. *D*G*, 31, Chr. 527 ex mosc. 2 et 544 Thdr. Severian. cat. 18 *προκατεχομεν* (Thdr. Severian. *κατεχομεν*) *περισσοι*, item d, g, Or. int. 4, 504bis Ambrst. cdd. aliq. *quid ergo tenemus amplius*. — *ου παντως*: *D*GP*, d, g, syr. sch. et p txt. aeth. utr. Or. int. Chr. 527 ex mosc. 2

Ἐλλῆνας πάντας ὑφ' ἁμαρτίαν εἶναι, 10 καθὼς γέγραπται διὸ οὐκ ἔστιν δίκαιος οὐδὲ εἷς, 11 οὐκ ἔστιν συνίων, οὐκ ἔστιν ἐκζητῶν τὸν θεόν· 12 πάντες ἐξέκλιαν, ἅμα ἠχρεώθησαν· οὐκ ἔστιν ποιῶν χρηστότητα, οὐκ ἔστιν ἕως ἐνός. 13 τάφος ἀνεργήτων ὁ λόγος αὐτῶν, ταῖς γλώσσαις αὐτῶν ἐδολοῦσαν, ἵος ἀσιδῶν ὑπὸ τὰ χεῖλη αὐτῶν. 14 ὧν τὸ στόμα ἀράς καὶ πικρίας γέμει. 15 ὄξεῖς οἱ πόδες αὐτῶν ἐκχέου αἷμα, 16 σύντριμμα καὶ ταλαιπωρία ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν, 17 καὶ ὁδὸν εἰρήνης οὐκ ἔγνωσαν. 18 οὐκ ἔστιν φόβος θεοῦ ἀπέναντι τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν. 19 οἴδαμεν δὲ διὸ ὅσα ὁ νόμος λέγει τοῖς ἐν τῷ νόμῳ λαλεῖ, ἵνα πᾶν στόμα φραγῆ καὶ ὑπόδικος γένηται πᾶς ὁ κόσμος τῷ θεῷ. 20 διότι ἐξ ἔργων νόμου οὐ δικαιωθήσεται πᾶσα σὰρξ ἐνώπιον αὐτοῦ· διὰ γὰρ νόμου ἐπίγνωσις ἁμαρτίας.

21 Νυνὶ δὲ χωρὶς νόμου δικαιοσύνη θεοῦ πεφανέρωται, μαρτυρομένη ὑπὸ τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν, 22 δικαιοσύνη δὲ θεοῦ διὰ πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἰς πάντας τοὺς πιστεύοντας. οὐ γὰρ ἔστιν διαστολή· 23 πάντες γὰρ ἥμαρτον καὶ ὑστεροῦνται τῆς δόξης τοῦ θεοῦ, 24 δικαιούμενοι δωρεὰν τῇ αὐτοῦ χάριτι διὰ τῆς ἀπολυτρώσεως τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. 25 διὸ προσέθετο ὁ θεὸς ἱλαστήριον διὰ πίστεως ἐν τῷ αὐτοῦ αἵματι, εἰς ἐνδειξιν τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ, διὰ τὴν πάρευν τῶν προγεγονότων ἁμαρτημάτων 26 ἐν τῇ ἀνοχῇ τοῦ θεοῦ, πρὸς τὴν ἐνδειξιν τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ ἐν τῷ νῦν καιρῷ, εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν δίκαιον καὶ δικαιοῦντα τὸν ἐκ πίστεως Ἰησοῦ.

Thdr. Severian. cat. omittunt. Venema et Linwood conjiciunt προεχομεν. Cf. Baljon, p. 7, 8. ὑφ cum \aleph ADEGKLP. — B ὑπο.

11. ο συνίων cum \aleph DEKLP. Omittunt ο ABG. Tisch. scripsit συνίων ut KL Euthal. cod.; Lachmann et Westcott-Hort συνίων ut D^c (sed idem συνιοῦσιν 2 Cor. 10 : 12); rursus alii ut 121, 124, 1^{scr}. συνίων. — ο εκζητων cum \aleph ADEKLP. — BG omittunt ο.

12. ηχρεωθησαν cum \aleph AB*D*G. ηχρεωθησαν cum B³D^cEKLP. ο ποιων cum \aleph DE, item d, e, vg. Or. int. 4, 504. Ambrst. qui faciat; g faciens aut qui faciat. Omittunt ο ABGKLP syr. P arm.

14. ων το στομα cum \aleph ADEGKLP. — B, 17 addunt αυτων.

19. ο νομ. λεγει cum \aleph ABDEGKLP. — \aleph^* , d, e, vg. copt. ο νομ. λαλει (loquitur). λαλει cum \aleph ABD^cEKLP, d, e, vg. — D*FGK, 12lect., f, g, syr. sch. λεγει.

20. εξ εργ. νομ. ου δικαιοθ. cum \aleph ABKLP vg. — DEFG, d, e, f, g, fu. al. lachm. Ambrst. ου δικαι. εξ εργ. νομ.

22. ιησου χριστον cum \aleph CDEFGKLP vg. syr. utr. copt. arm. aeth. Omittunt ιησον B, Mcion. tert. 5, 13 (at ibi satis libere). — A εν χριστω ιησον. — εις παντας sine additamento cum \aleph^* ABCP, 47*, 137, copt. arm. (item aeth. utr.) Clem. 141 Or. 2, 609 et int. 516; item super omnes am. demid. harl. al. lachm., Dam. επι παντας. Addunt και επι παντας \aleph CDEFGKL vg. cl. fu. syr. P (item syr. sch. in omnes, etiam super omnes qui credunt in eo) Chr. 530 Euthal. cod. Thdr. Ambrst. (in omnes vel super omnes, hoc est super omnes Iudaeos et Graecos etc.). Commentatur Thdr. 43 τὸ γὰρ „εἰς πάντας” τοὺς ἰουδαίους λέγει „ἐπὶ πάντας” δὲ τοὺς ἐκ τῶν ἄλλων ἐθνῶν.

25. δια πιστεως cum \aleph C*D*FG, 31, 67**, 76, Or. 3, 540 et 4, 24, 39 Eus. ps. 295, 315, 491 Bas. bapt. 634 Cyr. act. 54 Dam. Thphyl δι. της πιστ. cum B^cD^cEKLP. — A omittit.

26. προς την cum \aleph ABCD*P, 47, 49, 80. Omittunt την D^cEKL. ιησου cum

Pa. 13 (14)

1—3 et 52

(53). 35

Pa. 5, 10

140, 3

9, 28 (10, 7)

Jes. 59, 7 s.

Pa. 35 (36). 2

Pa. 142 (143). 2

Ga. 2, 16

1, 17

10, 12

110, 2, 2

10 πῶς οὖν ἐλογίσθη; ἐν περιτομῇ ὄντι ἢ ἐν ἀκροβυστίᾳ; οὐκ ἐν περιτομῇ ἀλλ' ἐν ἀκροβυστίᾳ. 11 καὶ σημεῖον ἔλαβεν περιτομῆς σφραγίδα τῆς δικαιοσύνης τῆς πίστεως τῆς ἐν τῇ ἀκροβυστίᾳ, εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν πατέρα πάντων τῶν πιστευνόντων δι' ἀκροβυστίας, εἰς τὸ λογισθῆναι αὐτοῖς δικαιοσύνην, 12 καὶ πατέρα περιτομῆς τοῖς οὐκ ἐκ περιτομῆς μόνον ἀλλὰ καὶ (τοῖς) στοιχοῦσιν τοῖς ἴχθειν τῆς ἐν ἀκροβυστίᾳ πίστεως τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἀβραάμ. 13 οὐ γὰρ διὰ νόμου ἡ ἐπαγγελία τῷ Ἀβραάμ ἢ τῷ σπέρματι αὐτοῦ, τὸ κληρονόμον αὐτὸν εἶναι κόσμον, ἀλλὰ διὰ δικαιοσύνης πίστεως. 14 εἰ γὰρ οἱ ἐκ νόμου κληρονόμοι, κεκένωται ἡ πίστις καὶ κατήργηται ἡ ἐπαγγελία. 15 ὁ γὰρ νόμος ὁργὴν κατεργάζεται· οὐ δὲ οὐκ ἔστιν νόμος, οὐδὲ παράβασις. 16 διὰ τοῦτο ἐκ πίστεως, ἵνα κατὰ χάριν, εἰς τὸ εἶναι βεβαίαν τὴν ἐπαγγελίαν παντὶ τῷ σπέρματι, οὐ τῷ ἐκ τοῦ νόμου μόνον ἀλλὰ καὶ τῷ ἐκ πίστεως Ἀβραάμ, ὃς ἔστιν πατὴρ πάντων ἡμῶν, 17 καθὼς γέγραπται ὅτι πατέρα πολλῶν ἐθνῶν τέθεικά σε, κατέναντι οὗ ἐπίστευσεν θεοῦ τοῦ ζωοποιούντος τοὺς νεκροὺς καὶ καλοῦντος τὰ μὴ ὄντα ὡς ὄντα, 18 ὃς παρ' ἐλπίδα ἐπ' ἐλπίδι ἐπίστευσεν, εἰς τὸ γενέσθαι αὐτὸν πατέρα πολλῶν ἐθνῶν κατὰ τὸ εἰρημένον· οὕτως ἔσται τὸ σπέρμα σου, 19 καὶ μὴ ἀσθενήσας τῇ πίστει κατενόησεν τὸ ἑαυτοῦ σῶμα νεκρωμένον, ἑκατονταέτης ποῦ ὑπάρχων, καὶ τὴν νέκρωσιν τῆς μητέρας Σάρρας· 20 εἰς δὲ τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ θεοῦ οὐ διεκρίθη τῇ ἀπιστίᾳ, ἀλλ' ἐνεδυναμώθη

11. περιτομῆς cum $\kappa BC^2 DEFGKLP$, d, e, f, g, vg. copt. περιτομην cum AC^* syr.utr. arm. τῆς (17 omittit) ἐν τῇ: $DEFG$ omittunt τῇ. — δι ακροβ. cum $\kappa BCD^{**}bet cK^{sil}P$ Euthal.cod. Thdrt. Dam. δια ακρ. cum AD^*EFG^{sil} , 76. αυτοις cum κ^*AB demid. tol. copt. Praemittunt καὶ $\kappa CDEFGKLP$, d, e, f, g, vg. (etiam am. fu. harl.) syr.utr. arm. aeth utr. δικαιοσύνην cum κC^2D^* , 67**, 80, 115, arm. — A εἰς δικαιοσύνην. — τὴν δικαιοσύνην cum $BC^*D^c EFGKLP$.
12. Beza: Planior quidem erit oratio, si vel articulum τοῖς expungas, vel legas ἀλλὰ τοῖς καὶ στοιχοῦσιν. V. d. S. B. omittit τοῖς. Cf. Baljon, p. 8. — Hort: καὶ τοῖς is a corruption of καὶ αυτοῖς. — τῆς ἐν ακροβυστ. cum $\kappa ABCD^* EFG$, 4, 5, 26, 44. τῆς ἐν τῇ ακρ. cum $D^c KLP$. τῆς ἐν ακροβ. πίστεως cum κ^* (om. πιστ.) et $\kappa ABCFG$, f, g, am. fu. harl.* τῆς πίστεως τῆς (P, 2, 63, 66 τοῖς) ἐν τῇ (2 omittit) ακροβ. cum KLP vg.cle. Thdrt. — DE, 71, d, e τῆς πίστεως τῆς ἐν (D^c addit τῇ) ακροβ. πίστεως.
13. κοσμον cum $\kappa ABCDEFG$. Praemittunt τον KLP .
15. δε cum κ^*ABC , 10, 31, 80, 124, copt. syr.p mg. arm. γαρ cum $\kappa CDEFGKLP$, d, e, f, g, vg. syr.sch. et p txt.
17. ἐπίστευσεν (vg.cle. am. syr.p Or.int.528): FG , d, e, f, g, fu. demid. tol. ceteri. lachm. syr.sch. ar.^e Ambrst. ἐπίστευσας, credidisti (Luc.brug „Non mutes personam tertiam in secundam credidisti.”).
18. ἐπ ἐλπίδι cum $\kappa ABC^3 D^c EKLP$. ἐφ ἐλπ. cum C^*D^*FG .
19. τῇ πίστει cum $\kappa ABCD^* EKLP$ vg. — D^*FG , d*, f, g, fu.* vg.six. Or.int.4, 582 Iulian. ap. Aug.op.imp.2 praemittunt ἐν. — κατενόησεν cum κABC , 67**, 93, 137, am. fu.vict. syr.sch. copt. ar.^e Or.int.2, 89 Chr.1, 560 et 9, 583 mosc.1 Dam. Iulian. apud Aug. Praemittunt οὐ $DEFGKLP$, d, e, f, g, vg. (etiam fu.* demid.) syr.p νεκρωμένον cum BFG , 47, 213, d, e, f, g, am. demid. harl. syr.sch. et p txt. aeth.utr. Praemittunt ἠδη $\kappa ACDEKLP$ copt. syr.p c^* , arm.

Io. 9, 24 τῇ πίστει, δοὺς δόξαν τῷ θεῷ, 21 καὶ πληροφορηθεῖς ὅτι ὁ ἐπήγγελται δυνατός
 Gu. 15, 6 ἔστιν καὶ ποιῆσαι. 22 διὸ καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην. 23 οὐκ ἐγράφη δὲ
 δι' αὐτὸν μόνον ὅτι ἐλογίσθη αὐτῷ, 24 ἀλλὰ καὶ δι' ἡμᾶς, ὅς μὲλλει λογιζέσθαι
 Jo. 53, 12 τοῖς πιστεύουσιν ἐπὶ τὸν ἐγείραντα Ἰησοῦν τὸν κύριον ἡμῶν ἐκ νεκρῶν, 25 ὃς
 παρεδόθη διὰ τὰ παραπτώματα ἡμῶν καὶ ἠγέρθη διὰ τὴν δικαιοσίαν ἡμῶν.

V.

1 Λικαιωθέντες οὖν ἐκ πίστεως εἰρήνην ἔχομεν πρὸς τὸν θεὸν διὰ τοῦ κυρίου
 Eph. 2, 18 ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, 2 δι' οὗ καὶ τὴν προσαγωγὴν ἐσχίκαμεν τῇ πίστει εἰς
 3, 12 τὴν χάριν ταύτην ἐν ἣ ἐστήκαμεν, καὶ κανχώμεθα ἐπ' ἐλπίδι τῆς δόξης τοῦ θεοῦ.
 1 P. 3, 12 3 οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ κανχώμεθα ἐν ταῖς θλίψεσιν, εἰδότες ὅτι ἡ θλίψις ἕπο-
 In. 1, 3 μονὴν κατεργάζεται, 4 ἣ δὲ ὑπομονὴ δοκιμὴν, ἣ δὲ δοκιμὴ ἐλπίδα· 5 ἣ δὲ ἐλπίς
 οὐ κατασχέγει, ὅτι ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ ἐκκέχνηται ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν διὰ
 πνεύματος ἁγίου τοῦ δοθέντος ἡμῖν· 6 εἶγε Χριστός, ὄντων ἡμῶν ἀσθενῶν
 ἔτι, κατὰ καιρὸν ὑπὲρ ἀσθεῶν ἀπέθανεν. 7 μόλις γὰρ ὑπὲρ δικαίου τις ἀπο-
 θανεῖται· ὑπὲρ γὰρ τοῦ ἀγαθοῦ τάχα τις καὶ τολμᾷ ἀποθανεῖν· 8 οὐσίτησιν δὲ
 τὴν ἑαυτοῦ ἀγάπην εἰς ἡμᾶς ὁ θεὸς ὅτι ἔτι ἁμαρτωλῶν ὄντων ἡμῶν· Χριστός
 ὑπὲρ ἡμῶν ἀπέθανεν· 9 πολλῶ οὖν μᾶλλον δικαιωθέντες νῦν ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ
 σωθησόμεθα δι' αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ὀργῆς. 10 εἰ γὰρ ἐχθροὶ ὄντες κατηλλάγημεν τῷ
 θεῷ διὰ τοῦ θανάτου τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, πολλῶ μᾶλλον καταλλαγέντες σωθησό-

21. καὶ πληροφορηθεῖς cum $\kappa\alpha\beta\text{C}D^*$ et $\text{c}KLP$ syr. utr. copt. arm. Or. int. 531. Omittunt kai $D\delta EFG$, d, e, f, g, vg. Ambrst.

22. διο και cum $\kappa\alpha\text{C}D^{**b}$ et $\text{c}EKL$, d, e, vg. syr. p. Or. int. 531, 533. — BD^*FG , f, g, syr. sch. copt. ar. arm. omittunt kai.

V: 1. εχωμεν cum κ^*AB^*CDEKL , d, e, f, g, vg. syr. sch. copt. arm. aeth. utr. εχομεν cum $\kappa^aB^3Fgr.Ggr.P$ syr. p. Cf. Weiss, Comm. 1894, S. 215.

2. τη πιστει cum $\kappa^*et\text{c}(\kappa^aA)CKLP$, d***, vg. syr. utr. copt. arm. aeth. pp. Or. int. 3, 69 et 4, 535 Chr. 562 semel Euthal. cod. Cyr. act. 64 Thdr. Dam.; imit *en τη πιστ.* κ^aA , 93, 124, fu. Omittunt $BDEFG$, d*, e, f, g, aeth. ro. Or. int. 4, 536 bis. *επ ελπ.* cum $\kappa\alpha\text{B}C^d\text{c}EKL$ (etiam Euthal. cod.). *εφ ελπ.* cum D^*FG .

3. κανχωμεθα cum $\kappa\alpha\text{DEFGKLP}$ vg. copt. arm. aeth. — BC , 80, Or. 2, 624 et 1, 301 Ephr. 3, 348 Tert. gnostic. 13 *κανχωμενοι*.

6. ετι γαρ cum $\kappa\alpha\text{C}D^*et\text{c}EKP$ (et L *στι δε*) syr. p. arm. Mcion. eph. 318 et Epirh. 369 Chr. 565 Thdr. Dam. Or. int. 4, 540, 602. — B *ειγε*, fu. * Aug. ep. 149 et pecc. mer. 1 *si enim*, h^{scr.} Isid. 2, 117 *ει γαρ*, syr. sch. *si autem*, copt. *si enim adhuc*. D^bFG *εις τι γαρ*, d, e, f, g, vg. Ir. int. 207 Faust. contr. arian. *ut quid enim*. Lachmann coniecit *ει γαρ* et Fritzsche *η τι γαρ*. Cf. Baljon, p. 9. Westcott-Hort: *ει γε* a primitive error for *ειπερ*. — *ασθενων ετι* cum $\kappa\alpha\text{B}CD^*FG$, 31, 137, d, e, f, g, vg. syr. p. — D^cEKL syr. sch. copt. arm. aeth. utr (plane non habet) Or. int. 540, 602 omittunt *ετι*.

7. μολις cum $\kappa^a\text{ABCD}$. — κ^* Or. l. 521 *μοις*.

8. εις ημας ο θεος cum $\kappa\alpha\text{CKP}$ copt. Or. l. 521. *ο θε.* *εις ημας* cum $DEFG$, 76, 124, d, e, f, g, m⁹³, vg. syr. p. — B omittit *ο θεος*.

9. ονν cum $\kappa\alpha\text{B}C^d\text{c}EKL$ vg. (etiam am. fu. **) syr. utr. — D^*FG , 43, 52, d, e, f, g, m⁹³, fu. * demid. copt. arm. omittunt.

μεθα ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ, 11 οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ καυχώμενοι ἐν τῷ θεῷ διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι' οὗ νῦν τὴν καταλλαγὴν ἐλάβομεν.

12 Διὰ τοῦτο ὡσπερ δι' ἐνός ἀνθρώπου ἡ ἁμαρτία εἰς τὸν κόσμον εἰσῆλθεν 1 Co. 15, 21 καὶ διὰ τῆς ἁμαρτίας ὁ θάνατος, καὶ οὕτως εἰς πάντας ἀνθρώπους ὁ θάνατος διήλθεν, ἐφ' ᾧ πάντες ἥμαρτον· 13 ἄχρι γὰρ νόμος ἁμαρτία ἦν ἐν κόσμῳ, 4, 13 ἁμαρτία δὲ οὐκ ἐλλογεῖται μὴ ὄντος νόμου· 14 ἀλλὰ ἐβασίλευσεν ὁ θάνατος ἀπὸ Ἀδάμ μέχρι Μωσέως καὶ ἐπὶ τοὺς μὴ ἁμαρτήσαντας ἐπὶ τῷ ὁμοιώματι τῆς παραβάσεως Ἀδάμ, ὅς ἐστιν τύπος τοῦ μέλλοντος. 15 ἀλλ' οὐχ ὡς τὸ παράπτωμα, 1 Co. 15, 45 οὕτως καὶ τὸ χάρισμα· εἰ γὰρ τῷ τοῦ ἐνός παραπτώματι οἱ πολλοὶ ἀπέθανον· πολλῶ μᾶλλον ἢ χάρις τοῦ θεοῦ καὶ ἡ δωρεὰ ἐν χάριτι τῇ τοῦ ἐνός ἀνθρώπου Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς τοὺς πολλοὺς ἐπερίσσευσεν. 16 καὶ οὐχ ὡς δι' ἐνός ἁμαρτήσαντος τὸ δώρημα· τὸ μὲν γὰρ κρίμα ἐξ ἐνός εἰς κατάκριμα, τὸ δὲ χάρισμα ἐκ πολλῶν παραπτωμάτων εἰς δικαίωμα. 17 εἰ γὰρ τῷ ἐνός παραπτώματι ὁ θάνατος ἐβασίλευσεν διὰ τοῦ ἐνός, πολλῶ μᾶλλον οἱ τὴν περισσίαν τῆς χάριτος καὶ τῆς δωρεᾶς τῆς δικαιοσύνης λαμβάνοντες ἐν ζωῇ βασιλεύουσιν διὰ τοῦ ἐνός Ἰησοῦ Χριστοῦ. 18 Ἄρα οὖν ὡς δι' ἐνός παραπτώματος εἰς πάντας ἀνθρώπους 1 Co. 15, 22 εἰς κατάκριμα, οὕτως καὶ δι' ἐνός δικαίωματος εἰς πάντας ἀνθρώπους εἰς δικαιοσύνην ζωῆς· 19 ὡσπερ γὰρ διὰ τῆς παρακοῆς τοῦ ἐνός ἀνθρώπου ἁμαρτωλοὶ κατεστάθησαν οἱ πολλοί, οὕτως καὶ διὰ τῆς ὑπακοῆς τοῦ ἐνός δίκαιοι καταστήσονται οἱ πολλοί. 20 νόμος δὲ παρεῖσθη ἵνα πλεονάσῃ τὸ παράπτωμα· οὐ δὲ ἐπλεόνασεν ἡ ἁμαρτία, ὑπερεπερίσσευσεν ἡ χάρις, 21 ἵνα ὡσπερ ἐβασίλευσεν ἡ ἁμαρτία ἐν τῷ θανάτῳ, οὕτως καὶ ἡ χάρις βασιλεύσῃ διὰ δικαιοσύνης εἰς ζωὴν αἰώνιον διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν. Gal. 3, 19

11. καυχώμενοι cum μBCDEKP copt. — $L(FG)$, d, e, f, g, vg. arm. syr.^{sch.} (*gloriamur*) et p aeth. καυχώμεθα.
12. ἡ ἁμαρτία εἰς τὸν κόσμ. cum μABCKLP vg.^{cle.} syr.p arm. Or.4,360,361 et int.4,543,544^{ss.} εἰς τ. κόσμ. ἡ ἁμαρτ. cum $DEFG$, d, e, f, g, am. fu. demid. harl. tol. ο θάνατος secundo loco cum μABCKLP vg. syr.^{sch.} et p c.* copt. arm. Omittunt $DEFG$, 62, d, e, f, g, fu. syr.p txt. aeth. — 12^b interpretamentum librarii, Straatman. Cf. Baljon, p. 10, 11.
13. ἐλλογεῖται (μCDEFG ενλογ-) cum (μ^a ἐλλογαται) $\mu\text{BCDEFGKLP}$ am. harl.** — μ^* ενελογεῖτο, A ἐλλογατο.
14. ἀλλὰ cum BDE . ἀλλ cum $\mu\text{ACFGKLP}$. μη etiam Ir.int.211 (Or.4,360, at videtur ipsum μη aliena manu illatum esse) Ath.⁴⁶² et Ps.-Ath.2,374 Cyr.hr.241. μη: omittunt 62, 63, 67**, 18lect., d* (sed non supra lineam suppletum, ab ipso*?) Or.4,364 et int.543,545,550,552 et diserte 553 cdd.lat. apud Aug. (vide supra) Ambrst.^{64s.}
15. Wassenbergh omittit vs. 15 et 17 Ἰησοῦ Χριστοῦ. V. d. S. Bakhuyzen legit εν χαριτι τη ενος. Cf. Baljon, p. 12.
16. ἁμαρτησαντος cum μC (* omittit syllabam san exeunte versu) ABCKLP , d***, am. harl.* fu.** copt. syr.p arm. — $DEFG$, 26, 80, d*, f, g, vg.^{cle.} fu.* demid. tol. syr.^{sch.} aeth. ἁμαρτηματος.
17. τω του ενος cum μBCKLP , d, e, vg. (hi.³ unius, etiam fu. tol.) syr.utr. copt. arm. aeth. Or.int.⁵⁵⁴ (ut vg.) Euthal.cod. Thdr. Dam. εν ενι cum AFG , DE εν τω ενι, item f, g in uno. της δωρεας: 6, 10, 31 67**, 76, Or.int.⁵⁵⁴ et 555ter. Thphyl. την δωρεαν. B, 49, Ir.int.²⁰⁷ (r.4,361bis (non item 4,364)

VI.

- 1 *Τί οὖν ἐροῦμεν; ἐπιμένωμεν τῇ ἁμαρτίᾳ, ἵνα ἡ χάρις πλεονάσῃ; 2 μὴ γένοιτο. οἵτινες ἀπεθάνομεν τῇ ἁμαρτίᾳ, πῶς ἐτι ζήσομεν ἐν αὐτῇ; 3 ἢ ἀγνοεῖτε δι ὅσοι ἐβαπτίσθημεν εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν, εἰς τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐβαπτίσθημεν; 4 συνετάφημεν οὖν αὐτῷ διὰ τοῦ βαπτίσματος εἰς τὸν θάνατον, ἵνα ὡσπερ ἠγέρθη Χριστὸς ἐκ νεκρῶν διὰ τῆς δόξης τοῦ πατρὸς, οὕτως καὶ ἡμεῖς ἐν καινότητι ζωῆς περιπατήσωμεν. 5 εἰ γὰρ σύμφωντοι γεγόναμεν τῷ θανάτῳ αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀναστάσεως ἐσόμεθα, 6 τοῦτο γινώσκοντες, ὅτι ὁ παλαιὸς ἡμῶν ἄνθρωπος συνεσταυρώθη, ἵνα καταργηθῇ τὸ σῶμα τῆς ἁμαρτίας, τοῦ μηκέτι δουλεύειν ἡμᾶς τῇ ἁμαρτίᾳ. 7 ὁ γὰρ ἀποθανὼν δεδικαίωται ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας. 8 εἰ δὲ ἀπεθάνομεν σὺν Χριστῷ, πιστεύομεν ὅτι καὶ συνζήσομεν αὐτῷ, 9 εἰδότες ὅτι Χριστὸς ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν οὐκέτι ἀποθνήσκει· θάνατος αὐτοῦ οὐκέτι κυριεύει. 10 ὁ γὰρ ἀπέθανεν, τῇ ἁμαρτίᾳ ἀπέθανεν ἐφάπαξ· ὁ δὲ ζῆ, ζῆ τῷ θεῷ. 11 οὕτως καὶ ὑμεῖς λογίξεσθε ἑαυτοὺς εἶναι νεκροὺς μὲν τῇ ἁμαρτίᾳ, ζῶντας δὲ τῷ θεῷ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. 12 Μὴ οὖν βασιλευέτω ἡ ἁμαρτία ἐν τῷ θνητῷ ὑμῶν σώματι 13 εἰς τὸ ἐπακούειν ταῖς ἐπιθυμίαις αὐτοῦ, 13 μὴδὲ παριστάνετε τὰ μέλη ὑμῶν ὄπλα ἀδικίας τῇ ἁμαρτίᾳ, ἀλλὰ παραστήσατε ἑαυτοὺς τῷ θεῷ ὡσεὶ ἐκ νεκρῶν ζῶντας καὶ τὰ μέλη ὑμῶν ὄπλα δικαιοσύνης τῷ θεῷ. 14 ἁμαρτία γὰρ ὑμῶν οὐ κυριεύσει· οὐ γὰρ ἔστε ὑπὸ νόμον ἀλλὰ ὑπὸ χάριν. 15 Τί οὖν; ἁμαρτήσωμεν, ὅτι οὐκ ἐσμέν ὑπὸ νόμον ἀλλὰ ὑπὸ χάριν; μὴ*

Chr.574com. Aug rom 29 et ep.157etc. omittunt. βασιλευσουσι etiam Or.4.361 etint. — De vid. (scriptura non satis liquet), P, 1, 14 βασιλευσουσι.

- VI: 1. *επιμενωμεν* cum ABCDEFG, d, e (L). — κΚΡ, 1, 47, 57, 68, 109 *επιμενωμεν*. — *επιμενομεν* cum minusculis permultis arm.
 2. *ζήσομεν* cum κABDKP. — CFGI *ζήσωμεν*.
 3. *χριστ. ιησ.* cum κACDEFGKLP, d, e, f, g, m⁹⁴, vg. copt. syr. p arm. — B omittit *ιησ*.
 8. *συνζη-* cum κAB*DEFG, nscr. *σζη-* cum B³CKLP. — *ζήσομεν* cum κAB DEL. — FG — *ζήσωμεθα*. CKP — *ζήσωμεν*. — *αυτω* cum κABCD^cEKLP. — D*EFG, d, e, f, g, vg.cle. am. harl. marian. syr.sch. τω *χριστω*.
 11. *ειναι* ante *νεκρ.* *μεν* cum κ*BC Cyr.ador.541 Dam. Post *νεκρ.* *μεν* cum κ^cK LP, m⁹⁴, vg. Omittunt *ειναι* ADEFG, d*, e, f, g, (d*, e, f. omittunt *μεν*), 17, 178, nec exprimunt syr.sch. copt. arm. aeth. Tert.pud.17. *εν* *χω̄* *ιω̄* sine additamento cum ABDEFG, 47*, 177, 179, m⁹⁴, am. fu. demid. harl. tol. floriac. marian. syr. p aeth. Bas.bapt.634, 640 Cyr.ador.541. Addunt τω *κρω* *ημων* κCKLP vg.cle. copt. arm (syr.sch. *per domin. nostr. Ies. Chr.*) Or.int. 569 Did.tri.1, 22.
 12. *ταις επιθυμ. αυτου* cum κABC*, 4*, 39, 47, 67, 80, 137, 179, d***, vg. sah. copt. syr.sch. arm. aeth. ar.^e ppmu. *αυτη* cum DEFG, d*, f, g, m⁹⁵, Ir.int 211 Or.int.2, 433. *αυτη εν ταις επιθυμιαις αυτου* cum C³KLP syr. p Bas.bapt.642, 643. Omittunt omnia 178, e.
 13. *ωσει* cum κABC. *ως* cum DEFGKLP.
 15. *αμαρτησωμεν* cum κABCDEKLP. *αμαρτησομεν* cum minusculis permultis.

γένοιτο. 16 οὐκ οἴδατε ὅτι ᾧ παριστάνετε ἑαυτοὺς δούλους εἰς ὑπακοήν, δοῦλοι
 ἔστε ᾧ ὑπακούετε, ἥτοι ἁμαρτίας εἰς θάνατον ἢ ὑπακοῆς εἰς δικαιοσύνην; 17 χάρις
 δὲ τῷ θεῷ διὲ ἦτε δοῦλοι τῆς ἁμαρτίας, ὑπηκούσατε δὲ ἐκ καρδίας εἰς τὸν παρε-
 δόθητε τύπον διδασχῆς, ἴ8 ἐλευθερωθέντες δὲ ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας ἐδουλώθητε τῇ
 δικαιοσύνῃ. 19 ἀνθρώπινον λέγω διὰ τὴν ἀσθένειαν τῆς σαρκὸς ὑμῶν. ὥσπερ γὰρ
 παρεστήσατε τὰ μέλη ὑμῶν δοῦλα τῇ ἀκαθαρσίᾳ καὶ τῇ ἀνομίᾳ εἰς τὴν ἀνομίαν, 13
 οὕτως νῦν παραστήσατε τὰ μέλη ὑμῶν δοῦλα τῇ δικαιοσύνῃ εἰς ἁγιασμόν. 20 ὅτε
 γὰρ δοῦλοι ἦτε τῆς ἁμαρτίας, ἐλεύθεροι ἦτε τῇ δικαιοσύνῃ. 21 τίνα σὺν καρπὸν
 εἴχετε τότε, ἐφ' οἷς νῦν ἐπαισχύνεσθε; τὸ γὰρ τέλος ἐκείνων θάνατος. 22 νυνὶ δὲ
 8, 6
 ἐλευθερωθέντες ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας, δουλωθέντες δὲ τῷ θεῷ, εἴχετε τὸν καρπὸν
 Phil. 3. 19
 1 Pe. 1. 9
 ἡμῶν εἰς ἁγιασμόν, τὸ δὲ τέλος ζωὴν αἰώνιον. 23 τὰ γὰρ ὀνύγια τῆς ἁμαρτίας
 θάνατος· τὸ δὲ χάρισμα τοῦ θεοῦ ζωὴ αἰώνιος ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν.

VII.

1 Ἡ ἀγνοεῖτε, ἀδελφοί, γινώσκουσιν γὰρ νόμον λαλῶ, ὅτι ὁ νόμος κυριεύει
 τοῦ ἀνθρώπου ἐφ' ὅσον χρόνον ζῆ; 2 ἡ γὰρ ὑπανδρος γυνὴ τῷ ζῶντι ἀνδρὶ 1 Co. 7. 39
 δέδεται νόμῳ· εἰ δὲ ἀποθάνῃ ὁ ἀνὴρ, κατήρηται ἀπὸ τοῦ νόμου τοῦ ἀνδρός.
 3 ἄρα σὺν ζῶντος τοῦ ἀνδρός μοιχαλὶς χρηματίσει εἰς γέννησι ἀνδρὶ ἐτέρῳ· εἰς
 δὲ ἀποθάνῃ ὁ ἀνὴρ, ἐλευθέρα ἐστὶν ἀπὸ τοῦ νόμου, τοῦ μὴ εἶναι αὐτὴν μοιχαλὶδα
 γενομένην ἀνδρὶ ἐτέρῳ. 4 ὥσπερ, ἀδελφοί μου, καὶ ὑμεῖς ἐθανατώθητε τῷ νόμῳ
 διὰ τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ, εἰς τὸ γενέσθαι ὑμᾶς ἐτέρῳ, τῷ ἐκ νεκρῶν ἐγερ-
 θέντι, ἵνα καρποφορήσωμεν τῷ θεῷ. 5 ὅτε γὰρ ἦμεν ἐν τῇ σαρκί, τὰ παθήματα
 τῶν ἁμαρτιῶν τὰ διὰ τοῦ νόμου ἐνηργεῖτο ἐν τοῖς μέλεσιν ἡμῶν εἰς τὸ καρπο-
 φορῆσαι τῷ θανάτῳ· 6 νυνὶ δὲ κατηργήθημεν ἀπὸ τοῦ νόμου, ἀποθανόντες ἐν
 ᾧ κατειχόμεθα, ὥστε δουλεύειν ἡμᾶς ἐν καινότητι πνεύματος καὶ οὐ παλαιότητι 2 Co. 3, 6
 γράμματος.

7 Τί σὺν ἐροῦμεν; ὁ νόμος ἁμαρτία; μὴ γένοιτο· ἀλλὰ τὴν ἁμαρτίαν οὐκ ἔργων
 εἰ μὴ διὰ νόμον· τὴν τε γὰρ ἐπιθυμίαν οὐκ ἦδεν εἰ μὴ ὁ νόμος ἔλεγεν· οὐκ

16. Lachmann conjecit ὡς ὑπακουετε pro ὡς ὑπακουετε. Cf. Baljon, p. 13.

18. δε cum ^κABDEFGKLP, d, e, f, g, m⁷⁸, vg. sah. syr.p. — ^κ*C, 37, 118, arm. ουν.

21. τότε; ἐφ' οἷς etc. Sic edidit Tisch. cum Thdor.^{cat.73}. — Textus receptus et Westcott-Hort τότε, ἐφ' οἷς νῦν ἐπαισχ.; — το γὰρ cum ^κ*ACD^cKLP vg. copt. arm. Clem.⁵⁶⁸ Or.int.^{4,574,575}. το μεν γὰρ cum ^κ*BD*EFG, 73, syr.p Chr.mosc.² Thdrt.

VII: 3. DEFG, d, e, f, g, vg. copt. goth. (syr.sch.) Or.int.^{4,576,578} χρημ. μοιχ. Praeterea A, copt. Chr.⁶⁰⁰ (non item ⁵⁹⁰) addunt ἡ γυνη. — αποθ. ο ανηρ: DEFG, d, e, f, g, vg. syr.sch. Or.int.^{2,398} Hil.⁴⁵⁸ Ambrst. addunt αυτης.

5. Pierson omittit τα ante δια του νομου Cf. Baljon, p. 13, 14.

6. αποθανοντες cum ^κABCKLP am.* syr.utr. copt. arm. aeth.utr. goth. — DE FG, d, e, f, g, vg. (excepto am.*) cdd. apud Or.int.⁵⁷⁹, patres latini multi του θανατου. — αποθανοντος ex errore ut videtur Bezae. ημας cum ^κACD EKLP. — BFG omittunt.

Ev. 20. 17
4, 15
10. 15. 22

ἐπιθυμήσεις. 8 ἀφορμὴν δὲ λαβοῦσα ἡ ἁμαρτία διὰ τῆς ἐντολῆς κατηργάσατο ἐν ἐμοὶ πάσαν ἐπιθυμίαν· χωρὶς γὰρ νόμου ἁμαρτία νεκρά. 9 ἐγὼ δὲ ἔζων χωρὶς νόμου ποτέ· ἐλθούσης δὲ τῆς ἐντολῆς ἡ ἁμαρτία ἀνέζησεν, 10 ἐγὼ δὲ ἀπέθανον, καὶ εὗρέθη μοι ἡ ἐντολὴ ἡ εἰς ζωὴν, αὕτη εἰς θάνατον. 11 ἡ γὰρ ἁμαρτία ἀφορμὴν λαβοῦσα διὰ τῆς ἐντολῆς ἐξηπάτησέν με καὶ δι' αὐτῆς ἀπέκτεινεν. 12 ὥστε ὁ μὲν νόμος ἅγιος, καὶ ἡ ἐντολὴ ἀγία καὶ δικαία καὶ ἀγαθή. 13 τὸ οὖν ἀγαθὸν ἐμοὶ ἐγένετο θάνατος; μὴ γένοιτο, ἀλλὰ ἡ ἁμαρτία, ἵνα φανεῖ ἁμαρτία, διὰ τοῦ ἀγαθοῦ μοι κατεργαζομένη θάνατον, ἵνα γένηται καθ' ὑπερβολὴν ἁμαρτωλὸς ἡ ἁμαρτία διὰ τῆς ἐντολῆς. 14 οἶδαμεν γὰρ ὅτι ὁ νόμος πνευματικὸς ἐστίν· ἐγὼ δὲ σὰρκινὸς εἰμι, πεπραμένος ὑπὸ τὴν ἁμαρτίαν. 15 ὁ γὰρ κατεργάζομαι οὐ γνώσκω οὐ γὰρ ὁ θέλω τοῦτο πράσσω, ἀλλ' ὁ μισῶ τοῦτο ποιῶ. 16 εἰ δὲ ὁ οὐ θέλω τοῦτο ποιῶ, σὺνφημι τῷ νόμῳ ὅτι καλός· 17 νυνὶ δὲ οὐκέτι ἐγὼ κατεργάζομαι αὐτὸ ἀλλὰ ἡ ἐνοικοῦσα ἐν ἐμοὶ ἁμαρτία. 18 οἶδα γὰρ ὅτι οὐκ οἰκεῖ ἐν ἐμοί, τοῦτ' ἐστίν ἐν τῇ σαρκί μου, ἀγαθόν. τὸ γὰρ θέλειν παράκειται μοι, τὸ δὲ κατεργάζεσθαι τὸ καλὸν οὐ· 19 οὐ γὰρ ὁ θέλω ποιῶ ἀγαθόν, ἀλλὰ ὁ οὐ θέλω κακὸν τοῦτο πράσσω. 20 εἰ δὲ ὁ οὐ θέλω ἐγὼ τοῦτο ποιῶ, οὐκέτι ἐγὼ κατεργάζομαι αὐτὸ ἀλλὰ ἡ οἰκοῦσα ἐν ἐμοὶ ἁμαρτία. 21 εὐρίσκω ἄρα τὸν νόμον, τῷ θέλοντι ἐμοὶ ποιεῖν τὸ καλόν, καλόν [ὅτι ἐμοὶ τὸ κακὸν παράκειται]· 22 συνήδομαι γὰρ τῷ νόμῳ τοῦ θεοῦ κατὰ τὸν ἔσω ἄνθρωπον, 23 βλέπω δὲ ἕτερον νόμον ἐν τοῖς μέλεσίν μου ἀνιστρατευόμενον τῷ νόμῳ τοῦ νοῦς μου καὶ ἀιχμαλωτίζοντά με ἐν τῷ νόμῳ τῆς ἁμαρτίας τῷ ὄντι ἐν τοῖς μέλεσίν μου. 24 ταλαίπωρος ἐγὼ ἄνθρω-

8. κατηργασατο cum B*DEP, 39, 116, 122, d^{scr}. κατεργασ. cum κAB³CFGKL.
13. γεγενετο cum κABCDEF, 47, 73, 80, Meth.eph.583 Dam. γεγενον cum KL. — FG omittunt; d*, f, g, Or.int.580, 683 Ambrst. est. αμαρτωλ. η αμαρτ. cum κABCCKLP vg. syr.utr. goth. — DEFG, d, e, f, g, copt. arm. Ambrst. Aug.spir.et litt. η αμαρτ. αμαρτωλ.
14. οιδ. γαρ cum κBCFGKP, d, e, f, g, vg. syr.sch.et p txt. copt. goth. — ADEL, 120, 124, d^{scr}.*vid. syr.pmg. οιδ. δε. — σαρκινος cum κ*ABCDEF. σαρκικος cum κC³sil.LP.
15. τουτο πρασσω cum κABCCKLP vg. syr utr. arm. aeth. Or.4,166 et int.584 Meth. eph.587. Omittunt τουτο DEFG, d, e, f, g, goth. (item copt. sed nec in sqq. exprim.) Meth.eph.584.
16. συνφημι cum κBDEFG. συμφ- cum ACKLP.
17. ενοικουσα cum κB Meth.eph.587 apud Phot.296cod.ven. Ambrst. (inhabitat). οικουσα cum ACDEFGKLP.
18. οὐ cum κABC, 47, 67**, 80, copt. arm.txt. Meth.eph.549 Cyr.lul.90 et cat.106 cddgr. apud Aug.iulian.3,26. ουχ (F ουκ) ευρισκω DEFGKLP vg. syr.utr. goth.
19. Vss. 19, 20 interpolatio, Volkmar et Michelsen. Naber legit vs. 20 ενοικουσα. Cf. Baljon, p. 14, 15.
20. ο ον θελ. εγω cum κAKLP copt. goth. syr.p Or.int.584. Omittunt εγω BCD EFG, d, e, f, g, vg. syr.sch.vid. arm. aeth.utr. Meth.eph. 549.
21. οτι εμοι το κακον παρακειται: FG, f, g omittunt. Volkmar conjecit καλον post το καλον. Michelsen omittit vs. 21^b cum FG, f, g et corrigit: ευρισκω ara τον νομον τω θελοντι [εμοι] ποιειν οτι καλος. Cf. Baljon, p. 15—17.
22. εν τω νομω cum κBDEFGKP, d, e, f, g, vg. goth. Omittunt εν ACL syr.utr. arm. Meth.eph. 549, 589.

πος· τίς με ἔρυσεται ἐκ τοῦ σώματος τοῦ θανάτου τοῦτου; 25 χάρις τῷ θεῷ διὰ 1 Co. 13, 57
 Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν [ἄρα οὖν αὐτὸς ἐγὼ τῷ μὲν νοί δουλεύω νόμφ
 θεοῦ, τῇ δὲ σαρκί νόμφ ἀμαρτίας].

VIII.

1 Οὐδὲν ἄρα νῦν κατάκριμα τοῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. 2 ὁ γὰρ νόμος τοῦ πνεύ-
 ματος τῆς ζωῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἠλευθέρωσέν σε ἀπὸ τοῦ νόμου τῆς ἀμαρτίας
 καὶ τοῦ θανάτου. 3 τὸ γὰρ ἀδύνατον τοῦ νόμου, ἐν ᾧ ἡσθένει διὰ τῆς σαρκός,
 ὁ θεὸς τὸν ἑαυτοῦ υἱὸν πέμψας ἐν ὁμοιώματι σαρκὸς [ἀμαρτίας καὶ] περὶ ἀμαρ-
 τίας κατέκρινεν τὴν ἀμαρτίαν ἐν τῇ σαρκί, 4 ἵνα τὸ δικαίωμα τοῦ νόμου πλη-
 ρωθῇ ἐν ἡμῖν τοῖς μὴ κατὰ σάρκα περιπατοῦσιν ἀλλὰ κατὰ πνεῦμα. 5 οἱ γὰρ
 κατὰ σάρκα ὄντες τὰ τῆς σαρκὸς φρονοῦσιν, οἱ δὲ κατὰ πνεῦμα τὰ τοῦ πνεύματος·
 6 τὸ γὰρ φρόνημα τῆς σαρκὸς θάνατος, τὸ δὲ φρόνημα τοῦ πνεύματος ζωὴ καὶ
 εἰρήνη. 7 διότι τὸ φρόνημα τῆς σαρκὸς ἐχθρὰ εἰς θεόν· τῷ γὰρ νόμφ τοῦ θεοῦ
 οὐχ ὑποτάσσεται οὐδὲ γὰρ δύναται. 8 οἱ δὲ ἐν σαρκί ὄντες, θεῷ ἀρέσαι οὐ δύναν-
 ται. 9 ὑμεῖς δὲ οὐκ ἐστὲ ἐν σαρκί ἀλλὰ ἐν πνεύματι, εἴτερ πνεῦμα θεοῦ οἰκεῖ ἐν
 ὑμῖν. εἰ δὲ τις πνεῦμα Χριστοῦ οὐκ ἔχει, οὗτος οὐκ ἔστιν αὐτοῦ. 10 εἰ δὲ
 Χριστὸς ἐν ὑμῖν, τὸ μὲν σῶμα νεκρὸν διὰ ἀμαρτίαν, τὸ δὲ πνεῦμα ζωὴ διὰ
 δικαιοσύνην. 11 εἰ δὲ τὸ πνεῦμα τοῦ ἐγγεραντος τὸν Ἰησοῦν ἐκ νεκρῶν οἰκεῖ ἐν
 PHIL. 2, 7
 1 Co. 3, 16

25. χάρις τῷ θεῷ cum *B* sah. (aeth.utr. *laudatus deus*) Or.1,276 Meth.epiph.589
 Hier.quaest.8algas. Item addito *de* post χάρις $\kappa^{\alpha}C^2$ (*latet). — *DE*, 38, d, e,
 vg. Or.int.584,586. ἡ χάρις του θεου, *FG*, f, g η *χαρ. του κυριου.* — *ευχαριστω*
 του θεου cum κ^*AKLP syr.utr. goth. Or.2,592 et cat.118 Chr.819. τῷ νοί sine
 μὲν cum κ^*FG , 10, d, e, f, g, m⁹⁴, vg. Or.int.587 Ambrst. τῷ μὲν νοί cum
 $\kappa^*ABCD\epsilon\zeta$. *Egr.KLP* sah. copt. syr.P Dial.866. — Venema, Wassenbergh,
 Lachmann ponunt vs. 25^b ante vs. 24. Michelsen omittit vs. 25^b. Cf. Baljon,
 p. 17, 18 et Clemens, Die Einheitlichkeit der Paul. Briefe, 1894, S. 85.

VIII: 1. ἐν $\bar{\chi}\bar{\omega}$ $\bar{\omega}$ sine additamento cum κ^*BCD^*FG (hi.² cum spatio vacuo),
 47txt., 67**., 177, d*, g, sah. copt. aeth.utr. Addunt *μη κατα σαρκα περιπα-
 τουσιν αλλα κατα πνευμα* cum κ^*D^*EKL . Item *AD**b* addunt tantummodo
μη κατα σαρκα περιπατουσιν.

2. *σε* cum κ^*BFG , f, g, m⁹⁴, syr.sch. Tert.pud.17. *με* cum *ACDEKLP*, d, e, vg.
 goth. sah. syr.P arm. Clem.⁵⁴⁵ (etiam *ημας* legitur). „*με* or *σε*, probably a
 primitive interpolation,” Westcott-Hort.

3. *αμαρτίας και περι αμαρτίας* dittographia, Naber. *Lege ἐν ὁμοιωματι σαρκος
 περι αμ.* Cf. Baljon, p. 18, 19.

7. *εχθρα*: d, e, f, g, vg. (etiam fu. demid., sed am. *inimicitia*, item Hier.iovin.1)
 goth. (non item sah. copt. syr.utr.) *inimica*.

10. *δια αμαρτ.* cum *ABCD^*EFG* sil. *δι αμαρτ.* cum κ^*D^*K sil.P.

11. *τον ιησουν* cum κ^*AB , 26, 47, 61, oscr. *ιησουν* cum *CDEFGKLP*. *χριστον*
ιησουν cum κ^*AD^*E mg., 34, 47, 73, d, e, Ath.⁵²² Did.tri.2,11 Cyr.ioh.⁸³¹ et
 act.³⁷ Dam. Item *C* vg. *ἢ χν*. — *τον χριστον* cum κ^*KLP . *χριστον* cum
BDE^*E txt.FG, 14lect. Valentt.hipp.¹⁹⁵. *εκ νεκρων* post *εγειρας* cum κ^*AC , 47,
 Cyr.act.³⁷ Dam. Ante *ζωοποιησει* cum $\kappa^*BDEFGKLP$ vg. *ζωοποιησει και*

1 Co. 6, 14
2 Co. 4, 14

ὑμῖν, ὁ ἐγείρας ἐκ νεκρῶν Χριστὸν Ἰησοῦν ζωοποιήσει καὶ τὰ θνητὰ σώματα ὑμῶν διὰ τοῦ ἐνοικοῦντος αὐτοῦ πνεύματος ἐν ὑμῖν.

Gn. 5, 18
2 Th. 1, 7

12 Ἄρα οὖν, ἀδελφοί, ὀφείλεται ἐσμέν οὐ [τῆ σαρκὶ τοῦ] κατὰ σάρκα ζῆν.

Gn. 4, 6

13 εἰ γὰρ κατὰ σάρκα ζῆτε, μέλλετε ἀποθνήσκειν· εἰ δὲ πνεύματι τὰς πράξεις τοῦ σώματος θανατοῦτε, ζήσεσθε. 14 ὅσοι γὰρ πνεύματι θεοῦ ἄγονται, οὗτοί υἱοὶ εἰσιν

Gn. 4, 7

θεοῦ. 15 οὐ γὰρ ἐλάβετε πνεῦμα δουλείας πάλιν εἰς φόβον, ἀλλὰ ἐλάβετε πνεῦμα υἰοθεσίας, ἐν ᾧ κράζομεν Ἄββᾶ ὁ πατήρ. 16 αὐτὸ τὸ πνεῦμα συνμαρτυρεῖ τῷ

πνεύματι ἡμῶν ὅτι ἐσμέν τέκνα θεοῦ. 17 εἰ δὲ τέκνα, καὶ κληρονόμοι κληρονόμοι μὲν θεοῦ, συνκληρονόμοι δὲ Χριστοῦ, εἴπερ συνπάσχομεν ἵνα καὶ συνδοξασθῶμεν.

2 Co. 5, 2

18 Λογίζομαι γὰρ ὅτι οὐκ ἄξια τὰ παθήματα τοῦ νῦν καιροῦ πρὸς τὴν μέλλουσαν δόξαν ἀποκαλυφθῆναι εἰς ἡμᾶς. 19 ἡ γὰρ ἀποκαρδοκία τῆς κτίσεως τὴν ἀποκάλυψιν τῶν υἰῶν τοῦ θεοῦ ἀπεκδέχεται. 20 τῇ γὰρ ματαιότητι ἡ κτίσις ἐπετάγη, οὐχ ἐκοῦσα, ἀλλὰ διὰ τὸν ὑποτάξαντα, ἐφ' ἐλπίδι 21 ὅτι καὶ αὐτὴ ἡ κτίσις ἐλευθερωθήσεται ἀπὸ τῆς δουλείας τῆς φθορᾶς εἰς τὴν ἐλευθερίαν τῆς δόξης τῶν τέκνων τοῦ θεοῦ. 22 οἶδαμεν γὰρ ὅτι πᾶσα ἡ κτίσις συστενάζει καὶ συνωδώνει ἄχρι τοῦ νῦν· 23 οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ τὴν ἀπαρχὴν τοῦ πνεύματος ἔχοντες, ἡμεῖς καὶ αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς στενάζομεν υἰοθεσίαν ἀπεκδεχόμενοι, τὴν

cum BCDEFGKLP, d, e, f, g, m⁹, vg. — κα omittunt καί. — δια του ενοικουντος αυτου πνευματος cum MACP² sah.woid copt. arm. aeth.utr. Clem.⁵⁴⁵ (ubi 5—15 exscribit) Hipp.^{noet.4}. Locus vero gravissimus in Dial.maced apud Athanasium^{2,462} sic habet: Orth. λέγει Παῦλος· ὑμεῖς δὲ οὐκ ἐστὲ ἐν σαρκί, εἴπερ πνεῦμα θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν. εἰ δέ τις — ὁ ἐγείρας ᾧ ἐκ νεκρῶν, ζωοπ. καὶ τὰ θν. σώμ. ὑμῶν διὰ τοῦ ἐν. αὐτ. πνεύματος ἐν ὑμῖν. Maced.: οὕτως οὐ γέγραπται· διὰ τοῦ ἐνοικοῦντος, ἀλλὰ· διὰ τὸ ἐνοικοῦν. Orth.: ἔχομεν δεῖξαι διὰ ἐν ὄλοις τοῖς ἀρχαίοις ἀντιγράφοις οὕτω γέγραπται. — δια το ενοικουν αυτου πνευμα cum BDEFGKLP*, d, e, f, g, m⁹, vg. syr.^{sch.} sah. ap.

12. τῆ σαρκὶ του spuria. Cf. Baljon, p. 19, 20.

13. του σωματος cum MACCKLP syr.utr. sah. copt. aeth. Clem.⁵⁴⁵. τῆς σαρκος cum DEFG, d, e, f, g, vg.

14. υιοι ειο. θεου hoc ordine cum BFG, f, g, am. demid. syr.^{sch.} Or.^{1,574} et int.^{3,966,4,503}. — ACDE, 5, 39, 47, 80, 93, m⁹, fu. aeth. Or.^{1,685} et int.^{3,900} et vs. ειοι. — ειοι υιοι θεου cum KLP vg.^{cle.} (etiam harl. tol.) copt. (sah. omittunt ειοι) syr.p arm. Clem.⁵⁴⁶ Ir.int.³⁰⁴.

15. δουλιας cum MD*P. -λιας cum ABCDcGK^{sil.}L. Vide ad vs. 21. ο πατηρ explicatio lectoris, Beza. Cf. Baljon, p. 21. Vide contra J. A. L. v. Leeuwen, De Joodsche achtergrond van den brief aan de Rom., 1894, bl. 125.

16. συμ- cum AB*DEFG, n^{scr.} συμ- cum B³CK^{sil.}LP.

17. σνκκληρο- cum AB*DELP. σνγκληρο- cum B³CK^{sil.} σνnpασχ- cum AB* CDEFG. σνnpασχ- cum B³K^{sil.}LP al. certe pler.

20. εφ. cum AB*D*FG. επ cum ABC³DcEKL^P.

21. διοι cum MD*FG. οτι cum ABCDcEKL^P. δουλιας cum κCD*P. -λιας cum ABDcFGK^{sil.}L.

22. σνσστεναζ- cum B*D*FG. σνσστεναζ- cum ABcCDcKLP.

23. αλλα και αυτοι cum MACCKLP. — DEFG, 31, 36, (73), 93, d, e, f, g, vg.

ἀπολύτρωσιν τοῦ σώματος ἡμῶν. 24 τῆ γὰρ ἐλπίδι ἐσώθημεν· ἐλπίς δὲ βλέπομένη οὐκ ἔστιν ἐλπίς· ὁ γὰρ βλέπει τις, τί καὶ ἐλπίζει; 25 εἰ δὲ ὁ οὐ βλέπομεν ἐλπίζομεν, δι' ὑπομονῆς ἀπεκδεχόμεθα.

26 Ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ πνεῦμα συναμιλαμβάνεται τῆ ἀσθενείᾳ ἡμῶν. τὸ γὰρ τί προσευξόμεθα καθὸ δεῖ οὐκ οἴδαμεν, ἀλλὰ αὐτὸ τὸ πνεῦμα ὑπερεντυγχάνει στεναγοῖς ἀλαλήτοις· 27 ὁ δὲ ἐραυνῶν τὰς καρδίας οἶδεν τί τὸ φρόνημα τοῦ πνεύματος, ὅτι κατὰ θεὸν ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἁγίων. 28 οἴδαμεν δὲ ὅτι τοῖς ἀγαπῶσιν τὸν θεὸν πάντα συνεργεῖ εἰς ἀγαθόν, τοῖς κατὰ πρόθεσιν κλητοῖς οὖσιν. 29 ὅτι οὖς προέγνω, καὶ προώρισεν συμμόρφους τῆς εἰκόνος τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν πρωτότοκον ἐν πολλοῖς ἀδελφοῖς· 30 οὖς δὲ προώρισεν, τούτους καὶ ἐκάλεσεν· καὶ οὖς ἐκάλεσεν, τούτους καὶ ἐδικαίωσεν· οὖς δὲ ἐδικαίωσεν, τούτους καὶ ἐδόξασεν.

31 Τί οὖν ἐροῦμεν πρὸς ταῦτα; εἰ ὁ θεὸς ὑπὲρ ἡμῶν, τίς καθ' ἡμῶν; 32 ὅς γε τοῦ ἰδίου υἱοῦ οὐκ ἐφείσατο, ἀλλὰ ὑπὲρ ἡμῶν πάντων παρέδωκεν αὐτόν, πῶς οὐχὶ καὶ σὺν αὐτῷ τὰ πάντα ἡμῖν χαρίζεται; 33 τίς ἐγκαλέσει κατὰ ἐκλεκτῶν θεοῦ; θεὸς ὁ δικαίων· 34 τίς ὁ κατακρίνων; Χριστὸς Ἰησοῦς ὁ ἀποθανών, μᾶλλον δὲ ἐγεγρῆεις, ὅς ἔστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ, ὃς καὶ ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἡμῶν.

1 Pe. 3, 22

ἀλλ. κ. ἡμεῖς αὐτοί. — εχοντες ἡμεῖς καὶ αὐτοὶ cum κ AC, 5, 47, 80, 213, Dam. Item $\epsilon\chi$. κ. ἡμεῖς αὐτ. cum KLP. εχοντ. καὶ αὐτοὶ cum B, 31, 73, 93, d***, vg. (copt. et vos) Meth. epiph. 554. — DFG εχοντ. αὐτοί. — ιουθεσιαν cum κ ABCKLP vg. syr. utr. — DFG, d, f, g, Ambrst. omittunt.

24. τι καὶ cum κ ACKLP syr. p arm. (aeth. quid amplius) Clem. 584. — B²DFG, d, f, g, vg. syr. sch. Chr. cat. 256 Or. int. 561, 506 τι (sine καί). — κ^* , 47* καὶ (sine τι). B*, 47mg. omittunt plane. ἐλπίζει cum κ BCDFGKLP. — κ^* A, 47mg. υπομενει.

26. τη ασθενεια cum κ ABCD, 10, 23, 31, 37, 47, 49, 57, d, vg. syr. sch. arm. ar. e aeth. Or. int. 600, 601. — FG, g της δεησεως (f infirmitatem orationis nostrae). ταις ασθενειαις cum KLP copt. syr. p. προσευξομεθα cum κ ABC. προσευξομεθα cum DKLP. — FG, 23 προσευχομεθα. d, f, g, vg. Or. int. orems. υπερεντυγχανει sine additamento cum κ^* ABDFG, 67**, d*, g, arm. 20h. Or. 1, 199bis et 211. Addunt υπερ ημων κ CKLP, d***, f, vg. syr. utr. copt. arm. cdd. Eus. ps. 566 Did. tri. 432.

27. εραυνων cum κ (cf. Ioh. 5 : 39, 7 : 52, Rom. 11 : 33, 1 Cor. 2 : 10, 1 Petr. 1 : 11, Apoc. 2 : 23). ερευνων cum ABCDFGKLP. Cf. Blass, Grammatik des N. Gr. '96, S. 21.

28. συνεργει sine additamento cum κ CDFGKLP vg. syr. utr. copt. arm. Clem. 584 Or. 4, 337, 462not 463not bis et int. 4, 602 Eus. ps. 258. Addunt ο θεος AB, item Or. 2, 569. εις αγαθον cum κ ABCDGKLP. εις το αγαθον cum L.

32. τα παντα : D*FG arm. omittunt τα.

33. ὁ δικαιῶν 34 τις etc. Sic etiam Tisch. et Westcott-Hort. Gb. Ln. ὁ δικαιῶν; 34 τις; posteaque Gb. ὁ ἀποθανών; et ἐγεγρῆεις; et θεοῦ; et cum Gb. etiam Ln. ὑπὲρ ἡμῶν;

34. Westcott-Hort legunt κατακρινῶν. — χριστ. ιησους cum κ ACFGI, 5, 17, 31, 33, 67**, 73, 80, f, g, vg. copt. arm. aeth. χριστος (sine ιησ.) cum BDEK, d, e, syr. utr. Cyr. hr. 220. μᾶλλον δε sine καὶ cum κ ABC, 5, 15, 17, 33, 35, 39, 61, 73, am.* copt. arm. aeth. Addunt καὶ DEFGKL it. vg. cle. ἐγεγρῆεις sine additamento cum κ BDEFGKL vg. syr. utr. arm. — κ^* AC addunt εκ

- 26, 39 35 τίς ἡμᾶς χωρίσει ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ; θλίψις ἢ στενοχωρία ἢ διωγμὸς ἢ λιμὸς ἢ γυμνότης ἢ κίνδυνος ἢ μάχαιρα; 36 καθὼς γέγραπται ὅτι ἐνεκεν σοῦ θανατούμεθα ὅλην τὴν ἡμέραν, ἐλογίσθημεν ὡς πρόβατα σφαγῆς. 37 ἀλλ' ἐν τούτοις πᾶσιν ὑπερνικῶμεν διὰ τοῦ ἀγαπήσαντος ἡμᾶς. 38 πέπεισμαι γὰρ ὅτι οὔτε θάνατος οὔτε ζῶή, οὔτε ἄγγελος οὔτε ἀρχαί, οὔτε ἐνεστώτα οὔτε μέλλοντα, [οὔτε δυνάμεις] 39 οὔτε ὕψωμα οὔτε βάθος οὔτε τις κτίσις ἕτέρα 35 δυνήσεται ἡμᾶς χωρίσει ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ θεοῦ τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν.

IX.

- 1 TI. 2, 7 1 Ἀλήθειαν λέγω ἐν Χριστῷ, οὐ ψεύδομαι, συναμαρτυροῦσός μοι τῆς συνειδήσεώς μου ἐν πνεύματι ἀγίῳ, 2 ὅτι λύπη μοί ἐστιν μεγάλη καὶ ἀδιάλειπτος ὀδύνη τῇ καρδίᾳ μου. 3 ἡσχόμην γὰρ ἀνάθεμα εἶναι αὐτὸς ἐγὼ ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ ἵπτερ τῶν ἀδελφῶν μου τῶν συγγενῶν μου κατὰ σάρκα, 4 οἱτινὲς εἰσὶν Ἰσραηλίται, ὧν ἡ νόθεσία καὶ ἡ δόξα καὶ αἱ διαθήκαι καὶ ἡ νομοθεσία καὶ ἡ λατρεία καὶ αἱ ἐπαγγελίαι, 5 ὧν οἱ πατέρες, καὶ ἐξ ὧν ὁ Χριστὸς τὸ κατὰ σάρκα. [ὁ ὧν ἐπι

κεκρῶν. — ος εστιν cum n*AC, d*, vg. (etiam fu. demid. harl.* tol.) goth. copt. ος και εστ. cum n*BCDEFGKL, d***, e, f, g, am. harl.** syr.p.

35. τίς: FG, d*, f, g, m⁴², vg.cle. (etiam fu.* demid., non item am. fu.vict.) arm. (is etiam vs. 34 τίς ουν) Or.int.4,607 addunt ουν. — του χριστου cum ACDE FGKL, d, e, f, g, m⁴², vg. goth. syr.sch. copt. arm. aeth. — nB, 7, 74, 76, 91, 123, 258, ascr.* floriac, Or.1,316 (edd. ante Delar.) et int.2,70, 370 του θεου. Praeterea que B Or.int.2,70, 4,568 addunt της εν χριστω ιησου.
36. ενεκεν cum nABDEFGKL Clem.3⁵. ενεκα cum CK.
37. δια τον αγαπησαντος cum nABCKL syr.utr. copt. arm. goth. Clem.585. — DEFG, d, e, f, g, vg. Tert.gnost.13 (pro eo qui nos dilexit) δια τον αγαπησαντα.
38. αγγελος etiam Clem.606 Or.1,316 et int.1,141, 2,462, 4,608. — DEFG d, e, f, g, copt. Ambrst. αγγελος. — ουτε αρχαι sine additamento etiam Clem.606 Or.1,316 et int.2,462 et 3,833, 968 et 4,568. — C, 1, 30, 44, 46, 63, 73, syr.p c*, Or.int.1,141 et 4,450 addunt ουτε εξουσαι. Item DE, d** et***, e, praemittunt ουτε εξουσια. — ουτε δυναμεις (D* δυναμεις, item d, e, f, g, fu. Or.int.459) hoc loco cum nABCDEF. Ante ουτε ενεστωτα ουτε μελλ. ponunt KL (vg.cle. demid. harl.***) syr.sch. goth. ουτε δυναμεις glossema, V. Hengel. Cf. Baljon, p. 21 et Clemen, Die Einheitlichkeit u. s. w., S. 86, 87.
39. τω κυριω etiam Clem.606 Or.1,316. — ACFG (non item f, g) τον κυριον.
- IX: 1. εν χριστου cum nABCCKL. — D*EFG, d, e, f, g, arm.cdd. addunt ιησου. — συναμαρ- cum nAB*CDFEG, nscr. — συμμαρτ- cum B3Ksil-L.
3. ησχομην cum nABCDFG. — DEKL ευχομην. — αναθ. ειναι (n ei. av.) αυτος εγω hoc ordine cum (n)ABDEFG, 5, d, e, f, g, goth. syr.p Or.int.4,610. avt. εγω αναθ. ειν. cum CKL vg. — των συγγεν. μου: D*FG, 416, d*, g (non f) goth. omittunt μου.
4. αι διαθηκαι cum nCK, d, e, f, g, am. harl.*, tol. goth. syr.utr. (etiam p mg. και διαθηκαι) copt. arm. Or.int.4,610, 611, 634, 639 Chr.668 Epiph.978. η διαθηκη cum BDEFG vg.cle. fu. demid. harl.** aeth. Ps.-Ath.2,365 (A omittit ων η usque επαγγ.).
5. επι παντων (Tert.prax.13 Novnt.tri.13 Or.int.612 super omnia). Cyr.ilulian.328 bis επι παντας, Ir.int.205 Victorin.ari1 super omnes. ο ων ευι πα. θεος: haec

πάντων, θεός εὐλογητός εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν]. 6 Οὐχ ὁλον δὲ δι' ἐκπέτωσκον ὁ λόγος τοῦ θεοῦ. οὐ γὰρ πάντες οἱ ἐξ Ἰσραὴλ, οὗτοι Ἰσραὴλ· 7 οὐδ' οὐ εἰσὶν σπέρμα Ἀβραάμ, πάντες τέκνα, ἀλλ' ἐν Ἰσαὰκ κληθήσεται σοὶ σπέρμα· 8 τοῦτ' ἔστιν, οὐ τὰ τέκνα τῆς σαρκὸς ταῦτα τέκνα τοῦ θεοῦ, ἀλλὰ τὰ τέκνα τῆς ἐπαγγελίας λογίζεται εἰς σπέρμα. 9 ἐπαγγελίας γὰρ ὁ λόγος οὗτος· κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον ἐλεύσομαι καὶ ἔσται τῇ Σάρρα υἱός. 10 οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ Ῥεβέκκα ἐξ ἐνὸς κοίτης ἔχουσα, Ἰσαὰκ τοῦ πατρὸς ἡμῶν· 11 μήτω γὰρ γεννηθέντων μηδὲ πραξάντων τι ἀγαθὸν ἢ φαῦλον, ἵνα ἢ κατ' ἐκλογὴν πρόθεσις τοῦ θεοῦ μένη, οὐκ ἐξ ἔργων ἀλλ' ἐκ τοῦ καλοῦντος, 12 ἐρρέθη αὐτῇ δι' ὁ μείζων δουλεύσει τῷ ἐλάσσονι, 13 καθὼς γέγραπται· τὸν Ἰακώβ ἠγάπησα, τὸν δὲ Ἡσαὺ ἐμίσησα. 14 Τί οὖν ἐροῦμεν; μὴ ἀδικία παρὰ τῷ θεῷ; μὴ γένοιτο. 15 τῷ Μωσῆϊ γὰρ λέγει· ἐλεήσει ὃν ἂν ἐλεῶ, καὶ οἰκτιρήσω ὃν ἂν οἰκτιρῶ. 16 ἄρα οὖν οὐ τοῦ θέλοντος οὐδὲ τοῦ τρέχοντος, ἀλλὰ τοῦ ἐλεῶντος θεοῦ. 17 λέγει γὰρ ἡ γραφή τῷ Φαραῶ δι' εἰς αὐτὸ τοῦτο ἐξήγησά σε, ὅπως ἐνδείξωμαι ἐν σοὶ τὴν δύναμίν μου, καὶ ὅπως διαγγελῆ τὸ ὄνομά μου ἐν πάσῃ τῇ γῇ. 18 ἄρα οὖν ὃν θέλει ἐλεεῖ, ὃν δὲ θέλει σκληρύνει. 19 Ἐρεῖς μοι οὖν· τί ἔτι μέμφεται; τῷ γὰρ βουλήματι αὐτοῦ τίς ἀνθέστηκεν; 20 ὦ ἄνθρωπε, μενοῦγγε οὐ τίς εἶ ὁ ἀνταποκρινόμενος τῷ θεῷ; μὴ ἔρεϊ τὸ πλάσμα τῷ πλάσαντι· τί με ἐποίησας οὕτως; 21 ἢ οὐκ ἔχει ἐξουσίαν

1, 23

Gen. 21, 12
Hebr. 11, 15Gal. 4, 28
Gen. 18, 20
Gen. 23, 21Gen. 23, 23
Mal. 1, 2, 3
Ex. 33, 19

Ex. 9, 16

Ex. 7, 3

Jes. 43, 9
29, 6

verba cum ο χριστος coniungunt Ir.int.205 Hipp.philos.339 et noet.6 Tert.prax. Or.int.612 Cyp.287 Ath.726 etc. At antiquitas Christiana luculenter etiam testatur verba ο ων επι etc. non cum ο χριστος coniungenda esse. Ita solemniter deus pater ο ων επι παντων θεος audit apud Eus.dem.138 et 240 et saep. Consentit autem cum Eus. iam Ign.intpol.268 et 268 Phot.man.3,14 Cyr.iul.327 (contra 328). Item Cyr.act. ubi ad probandum „οι χριστος ο θεος“ (Cyr.act.35) ex ipsa ad Rom. ep. testimonia singulari studio petuntur, eo loco prorsus abstinent. Vs. 5^b doxologia lectoris. Cf. Baljon, p. 21, 22.

6. *ισραηλ* secundum cum *ABKL* tol. copt. — *DEFG*, 63, 66**, vg. arm. Or.int.2, 138, 280 *ισραηλιται* (*DF* -λειται, d* *istrah*-).
8. *τουτ' εστιν* sine *οτι* cum **AB*DEFGKL* vg. Or.int.612. — *κC²*, 37, 116, arm. addunt *οτι*.
10. Praefero cum Straatman legere: *ου μονον δε, αλλα και Ρεβεκκα υιους εχουσα εκ κοιτης Ισαακ του πατρος ημων*. Cf. Baljon, p. 22, 23 et Clemen. Die Einheitlichkeit u. s. w. S. 88.
11. *φαυλον* cum *AB*, 23, 37, 47, 57, 67**, 80, Or.1, 205 et 4, 84, 85 Dam. *κακον* cum *DEFGKL*. *προθεσις του θεου* cum *ABDEFGKLP*, d, e, f, g, vg. Or.1, 205. *του θεου προθεσις* cum minusculis Chr. 675^{montf}.
12. *ερρεθη* cum **AB*D*FGKP*. *ερρηθη* cum *B⁸D**EL*.
13. *B*, Orig.4, 84 *καθαπερ* pro *καθως*.
15. *μωσει* cum **B³FG*. -ση cum *AB*DEKLP*. *γαρ* post *τω μω*. cum **BDEF GP*, 47, 116, Dam. Post *τω* (i. e. *τω γαρ μω*.) cum *AKL*.
16. *ελεωντος* cum **AB*DEFGP*, 39. *ελεουντος* cum *B³K*.
18. *ελεει* cum **A²BD^cKLP*. *ελεα* cum *D*FG*.
19. *μοι ουν* cum **ABP*, 37, 47, 57, 93, goth. syr. P Or.1, 132 Dam. *ουν μοι* cum *DEFGKL*, d, e, f, g, vg. copt. *τι ετι* cum **AKLP* d***, e, (f), vg. syr. utr. copt. arm. aeth. *τι ουν ετι* cum *BDEFG*, d*, g, Or.int.2, 140. *τω γαρ* cum **ABDEFGKLP*, d, e, f, vg. Omittunt *γαρ* minusculi, g.
20. *μενουγγε* (*B μενονν*) post *ω ανθρ*. cum **AB*, 37, 47*, 116. Ante *ω ανθρ*.

ὁ περαμεὺς τοῦ πλητοῦ ἐκ τοῦ αὐτοῦ φυράματος ποιῆσαι ὁ μὲν εἰς τιμὴν σκευῶς, ὁ δὲ εἰς ἀτιμίαν; 22 εἰ δὲ θέλων ὁ θεὸς ἐνδειξασθαι τὴν ὀργὴν καὶ γνωρίσαι τὸ δυνατὸν αὐτοῦ ἤνεγκεν ἐν πολλῇ μακροθυμίᾳ σκευὴ ὀργῆς κατηρητισμένα εἰς ἀπώλειαν, 23 καὶ ἵνα γνωρίσῃ τὸν πλοῦτον τῆς δόξης αὐτοῦ ἐπὶ σκευῇ ἐλέους, ἃ προητοιμάσεν εἰς δόξαν; 24 οὗς καὶ ἐκάλεσεν ἡμᾶς οὐ μόνον ἐξ Ἰουδαίων ἀλλὰ καὶ ἐξ ἐθνῶν, 25 ὡς καὶ ἐν τῷ ᾠσῆ λέγει· καλέσω τὸν οὐ λαὸν μου λαὸν μου καὶ τὴν οὐκ ἡγαπημένην ἡγαπημένην, 26 καὶ ἔσται ἐν τῷ τόπῳ οὗ ἐρρήθη αὐτοῖς· οὐ λαὸς μου ὑμεῖς, ἐκεῖ κληθήσονται υἱοὶ θεοῦ ζῶντος. 27 Ἡσαΐας δὲ κρᾶζει ἐπὶ τοῦ Ἰσραὴλ· ἐὰν ἦ ὁ ἀριθμὸς τῶν νῶν Ἰσραὴλ ὡς ἡ ἄμμος τῆς θαλάσσης, τὸ ὑπόλειμμα σωθήσεται. 28 λόγον γὰρ συντελέων καὶ συντέμων ποιήσει κύριος ἐπὶ τῆς γῆς. 29 καὶ καθὼς προεῖρηκεν Ἡσαΐας· εἰ μὴ κύριος Σαβαὼθ ἐγκατέλειπεν ἡμῖν σπέρμα, ὡς Σόδομα ἂν ἐγενήθημεν καὶ ὡς Γόμορρα ἂν ὠμοιωθῆμεν.

30 Τί οὖν ἐροῦμεν; οὗτοι ἔθνη τὰ μὴ διώκοντα δικαιοσύνην κατέλαβεν δικαιοσύνην, δικαιοσύνην δὲ τὴν ἐκ πίστεως, 31 Ἰσραὴλ δὲ διώκων νόμον δικαιοσύνης εἰς νόμον οὐκ ἔφθασεν. 32 διατί; οὗτοι οὐκ ἐκ πίστεως ἀλλ' ὡς ἐξ ἔργων προσέκοψαν τῷ λίθῳ τοῦ προσκόμματος, 33 καθὼς γέγραπται· ἰδοὺ τίθημι ἐν Σιών λίθον προσκόμματος καὶ πέτραν σκανδάλου, καὶ ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ οὐ κατασυνθήσεται.

cum $\kappa\epsilon D^c KLP$ syr.utr. copt. goth. — D^*FG , 14, d, e, f, g, vg. aeth.utr. omittunt *μενονγγε*.

23. *καὶ ἵνα* cum $\kappa ADEFGKLP$, d, e, f, g, syr.utr. — B , vg. Or.int. omittunt. *εἰς δόξαν*; (ita etiam textus receptus Ln.ed major). Griesbach *εἰς δόξαν* Ln.ed min. et Westcott-Hort *εἰς δόξαν*,

26. *ερρήθη* cum κAB^*D^*KP . *ερρήθη* cum B^3D^cEL . *αὐτοῖς* cum $\kappa ADKLP$ (E *οἱ ἐρρήθη* αὐτοῦ), d^{***} , e, vg. (etiam fu.) copt. syr.P goth. aeth. — B^* , am. demid. tol. harl. omittunt.

27. *υπολειμμα* cum κAB Eus.dem.^{62, 64} et esa^{399} . *καταλειμμα* (ut LXX) cum $\kappa AD EFGKLP$.

28. *συντεμων* sine additamento cum κ^*AB , 23*, 47*, 67**, syr.sch. copt. aeth.utr. ar.⁶ Eus.dem.⁶⁴ et esa^{399} Dam. Aug.civ.dei.17, 5. Addunt *ἐν δικαιοσυνῇ, οὗτοι λόγον συντεμνυμενον* (ut LXX) cum $\kappa DEFGKLP$, d, e, f, g, vg. syr.P goth. arm. (omittunt *οὗτοι*) Eus.dem.⁶².

29. *ἐγκατ-* cum $\kappa DEFG$. *ἐγκατ-* cum $ABKLP$. Praeterea *-λίπεν* dedimus cum κBD^* . — $AD^cEFGKLP$ *-λείπεν*. — *ὠμοιωθημ.* cum $\kappa BDEK$ sil. *ὠμοιωθημ.* cum $AFGLP$.

31. *εἰς νόμον* sine additamento cum κ^*ABDEG , 47, 67**, 140 (17, 61, oscr., omittunt ipsum *εἰς νόμ.* una cum *δικαιοσύνης* quod sequi solet) d^* , e, g, copt. Or.int.4, 618 et 619 et 620 et 2, 469 Procop. esa^{135} (ad Esa. 8 : 14) Dam. Ambrst.com. Addunt *δικαιοσύνης* κF (cum obelo) KLP , d^{***} , f, vg. goth. syr.utr. arm. Chr.⁶⁸⁵ Euthal.cod. Thdr. Thdor.mop.cnt.365.

32. *εξ ἔργων* sine additamento cum κ^*ABFG , 6, 9, 47^{txt}, 67**, f, g, vg. copt. Or.int.618, 619 Ambrst. Addunt *νόμου* $\kappa DEKLP$, d, e, goth. syr.utr. arm. Chr.⁶⁸⁶ Thdor.mop.85 Thdr. Dam. *προσεκοψ.* sine *γαρ* cum κ^*ABD^*FG , 47^{txt}, a^{scr.}*, d, e, f, g, am. fu. tol. goth. copt. Or.int.618, 619 Ambrst. Dam. Praeterea Ln. ante *προσεκοψαν* non interpunxit. Addunt *γαρ* $\kappa D^cEKL P$ vg.cle. demid. harl. syr.utr. arm.

33. *ο πιστευων* sine *πας* cum $\kappa ABDEFG$, 47, d^* , e, f, g, goth. syr.sch. copt. aeth.utr. Or.8, 286. Praemittunt *πας* KLP , d^{***} , vg. syr.P arm.

X.

1 Ἀδελφοί, ἡ μὲν εὐδοκία τῆς ἐμῆς καρδίας καὶ ἡ δέησις πρὸς τὸν θεὸν ὑπὲρ αὐτῶν εἰς σωτηρίαν. 2 μαρτυρῶ γὰρ αὐτοῖς διὲν ζῆλον θεοῦ ἔχουσι, ἀλλ' οὐ κατ' ἐπίγνωσιν 3 ἀγνοοῦντες γὰρ τὴν τοῦ θεοῦ δικαιοσύνην καὶ τὴν ἰδίαν ζητοῦντες στήσαι, τῇ δικαιοσύνῃ τοῦ θεοῦ οὐχ ὑπετάγησαν. 4 τέλος γὰρ νόμοι Χριστὸς εἰς δικαιοσύνην παντὶ τῷ πιστεύοντι. 5 Μωσῆς γὰρ γράφει διὲν τὴν δικαιοσύνην τὴν ἐκ νόμου ὁ ποιήσας ἄνθρωπος ζήσεται ἐν αὐτῇ. 6 ἡ δὲ ἐκ πίστεως δικαιοσύνη οὕτως λέγει· μὴ εἴπῃς ἐν τῇ καρδίᾳ σου· τίς ἀναβήσεται εἰς τὸν οὐρανόν; τοῦτ' ἔστιν Χριστὸν καταγαγεῖν· 7 ἢ τίς καταβήσεται εἰς τὴν ἄβυσσον; τοῦτ' ἔστιν Χριστὸν ἐκ νεκρῶν ἀναγαγεῖν. 8 ἀλλὰ τί λέγει; ἔγγυς σου τὸ ῥῆμά ἐστιν, ἐν τῷ στόματί σου καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ σου· τοῦτ' ἔστιν τὸ ῥῆμα τῆς πίστεως ὃ κηρύσσομεν. 9 διὲν εἰς ὁμολογήσῃς ἐν τῷ στόματί σου κύριον Ἰησοῦν, καὶ πιστεύσῃς ἐν τῇ καρδίᾳ σου ὅτι ὁ θεὸς αὐτὸν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, σωθήσῃ· 10 καρδίᾳ γὰρ πιστεύεται εἰς δικαιοσύνην, στόματι δὲ ὁμολογεῖται εἰς σωτηρίαν. 11 λέγει γὰρ ἡ γραφὴ· πᾶς ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ οὐ κατασχηθήσεται. 12 οὐ γὰρ ἔστιν διαστολή Ἰουδαίου τε καὶ Ἑλλήνου· ὁ γὰρ αὐτὸς κύριος πάντων, πλουτῶν εἰς πάντας τοὺς ἐπικαλουμένους αὐτόν. 13 πᾶς γὰρ ὃς ἂν ἐπικαλέσῃται τὸ ὄνομα κυρίου σωθήσεται. 14 πῶς οὖν ἐπικαλέσονται εἰς ὃν οὐκ ἐπίστευσαν; πῶς δὲ πιστεύσωσιν οἳ οὐκ ἤκουσαν; πῶς δὲ ἀκούσωσιν χωρὶς κηρύσσοντος; 15 πῶς

Phi. 3, 9

Lv. 18, 5

Gal. 3, 1

Dt. 30, 11 14

9, 33

Jcs. 28, 16

3, 22

Iocel 2, 32

Act. 2, 21

- X: 1. η δεισις (P addit μου) προς cum $\kappa\alpha\beta\delta\epsilon\phi\gamma\pi$, 47, arm. Cyr.cat.niceph. 1.1246, η δεησ. η προς cum $\kappa\lambda$. υπερ αυτων cum $\kappa\alpha\beta\delta\epsilon\phi\gamma\pi$, 6, 10, 17, 47txt, 71, 93, 137, 12lect., d, e, f, g, vg. goth. syr.utr. copt. arm. υπερ του ισραηλ cum $\kappa\lambda$. εις σωτηριαν sine eson cum $\kappa^*\alpha\beta\delta\epsilon\phi\gamma$, 47txt, 71, 219*, 12lect., d*, e, f, g, goth. syr.sch. arm. Praemittunt eson $\kappa^*\kappa\lambda$.
3. την ιδιαν δικαιοσυνην (F -νης) cum $\kappa\phi\gamma\kappa\lambda$ (37 δικαι. post ζητ.), d*, f, g, goth. syr.utr. aeth.utr. Ir.int.241 Tert.mar.c.5,14 (deum enim ignorantes et suam iustitiam sistere quaerentes) Or.int.620, 653 Chr.687 (etiam moscc.) et 5,41. Omittunt δικαιοσυνην $\alpha\beta\delta\epsilon\pi$, 47txt, 178, 8lect., d***, e, vg. copt. arm. Clem.451 Or.int.619 Bas.bapt.613, 664.
5. οτι ante την δικαιοσυνην cum $\kappa^*\alpha\delta^*$, 17*, 67**, vg. (copt.) Or.int.621 et ter.622 Dam. Ambrst. Cassiod.ro.23. Post νομου ponunt $\kappa^*\beta\delta\epsilon\phi\gamma\kappa\lambda$ (115 omitunt) d, e, f, g, syr.utr. goth. την εκ νομου cum $\kappa\beta$. την (D* της) εκ του νο. cum $\delta\epsilon\phi\gamma\kappa\lambda$. ο ποιησας sine additamento cum $\kappa^*\alpha\delta\epsilon$, 6, 9, 47, 67**, vg. Or.int.621 et ter.622 Dam. Addunt αυτα $\kappa^*\beta\phi\gamma\kappa\lambda$ (17*, 37* ταυτα) syr.utr. εν αυτη cum $\kappa^*\alpha\beta$, 17, 47, 80, d**, et***, e, vg. goth. copt. Or.int.621 et ter.622 Dam. εν αυτοις cum $\kappa^*\delta\epsilon\phi\gamma\kappa\lambda$ syr.utr. Chr.688 Thdr. Ambrst.
8. λεγει sine η γραφη cum $\kappa\alpha\beta\kappa\lambda$. — DE, d, e, vg.cle. am. fu. harl. arm. addunt η γραφη. Item praemittunt η γραφη FG, f, g, copt. aeth.
9. ομολογησας: B, 71, Clem.607 addunt το ρημα. — κυριον ιησουν cum $\kappa\alpha\delta\epsilon\phi\gamma\kappa\lambda$, d, e, f, g, vg. syr.utr. arm. goth. — B, copt. οτι κυριος ιησους.
14. επικαλεσονται cum $\kappa\alpha\beta\delta\epsilon\phi\gamma$, 73, 115, ascr. επικαλεσονται cum $\kappa\lambda$. πιστευσωσιν cum $\kappa\beta\delta\epsilon\phi\gamma\pi$, 70, 73, 109. πιστευσωσιν cum $\alpha\kappa\lambda$. ακουσονται cum $\kappa^*\delta\epsilon\phi\gamma\kappa\pi$. ακουσωσιν cum $\kappa^*\alpha^2$ (* latet) B.

- Jes. 52, 7 δὲ κηρύξωσιν ἐὰν μὴ ἀποσταλῶσιν; καθὼς γέγραπται· ὡς ὠραῖοι οἱ πόδες τῶν εὐαγγελιζομένων ἀγαθά.
- Jes. 53, 1
Io. 12, 38 16 Ἄλλ' οἱ πάντες ἐπήκουσαν τῷ εὐαγγελίῳ. Ἦσαίς γὰρ λέγει κύριε, τίς ἐπίστευσεν τῇ ἀκοῇ ἡμῶν; 17 ἄρα ἡ πίστις ἐξ ἀκοῆς, ἡ δὲ ἀκοή διὰ ὄψματος
- Pk. 18 (19), 5 Χριστοῦ. 18 ἀλλὰ λέγω, μὴ οὐκ ἤκουσαν; μενοῦνγε εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἐξῆλθεν ὁ φθόγγος αὐτῶν, καὶ εἰς τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης τὰ ὄψματα αὐτῶν. 19 ἀλλὰ
- Di. 32, 21 λέγω, μὴ Ἰσραὴλ οὐκ ἔγνω; πρῶτος Μωσῆς λέγει· ἐγὼ παραζηλώσω ὑμᾶς ἐπ'
- Jes. 65, 1 οὐκ ἔθνη, ἐπ' ἔθνη ἀσυνέτω παροργιῶ ὑμᾶς. 20 Ἦσαίς δὲ ἀποτολμᾷ καὶ λέγει· εὐρέθη ἡν τοῖς ἐμὲ μὴ ζητοῦσιν, ἐμφανῆς ἐγενόμην τοῖς ἐμὲ μὴ ἐπερωτῶσιν. 21 πρὸς
- Jes. 65, 2 δὲ τὸν Ἰσραὴλ λέγει· ὄλην τὴν ἡμέραν ἐξεπέτασα τὰς χεῖράς μου πρὸς λαὸν ἀπειθοῦντα καὶ ἀντιλέγοντα.

XI.

- Lc. 93 (94), 14 1 λέγω οὖν, μὴ ἀπόσατο ὁ θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ; μὴ γένοιτο καὶ γὰρ ἐγὼ Ἰσραηλῆτις εἰμὶ, ἐκ σπέρματος Ἀβραάμ, φυλῆς Βενιαμίν. 2 οὐκ ἀπόσατο ὁ θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ ὅν προέγνω. ἢ οὐκ οἴδατε ἐν Ἠλίᾳ τί λέγει ἡ γραφή, ὡς
- I Reg. 19, 10 ἐντυγχάνει τῷ θεῷ κατὰ τοῦ Ἰσραὴλ; 3 κύριε, τοῖς προφήταις σου ἀπέκτειναν, τὰ θυνοαστήριά σου κατέσκαψαν, κἀγὼ ὑπελείφθην μόνος καὶ ζητοῦσιν τὴν ψυχῆν μου. 4 ἀλλὰ τί λέγει αὐτῷ ὁ χρηματισμός; κατέλιπον ἐμαντῶ ἐπτακισχιλίους ἄνδρας, οἵτινες οὐκ ἔκαμψαν γόνυ τῇ Βάαλ. 5 οἷτως οὖν καὶ ἐν τῷ νῦν καιρῷ

15. κηρυξωσιν cum $\alpha\beta\delta\epsilon\kappa\lambda p$, 1, 4, 17, 23, 33, 43, 73, 76, 93, 115, ascr. κηρυξουσιν cum minusculis; *FG* κηρυσσοουσιν (sic). — Pro καθως legit *B* καθαπερ. — των εὐαγγελιζ. τα αγ. sine τ. εὐαγγ. ειρ. cum $\alpha\beta\gamma\delta$, 47^{txt}, 62, 74, 109, sah. copt. aeth. utr. Clem. 442 Or. 4, 11 et int. 4, 645. Praemittunt των εὐαγγελιζομενων ειρηνην $\alpha\beta\delta\epsilon\zeta\eta\theta\iota\kappa\lambda p$, d, e, f, g, vg. syr. utr. arm. goth. τα αγαθα cum α^*D^b et $\epsilon\kappa\lambda$ arm. Omittunt τα $\alpha^*\beta\gamma\delta\epsilon^*f\zeta\eta\theta$, 47^{txt}, 178.
17. χριστου cum $\alpha^*B\epsilon\delta^*E$, 6, 9, 23, 47^{txt}, 49, 57, 67^{**}, d, e, vg. goth. sah. copt. arm. aeth. ro. Or. int. 4, 626, 627. θεου cum $\alpha^*A\delta^b$ et $\epsilon\kappa\lambda p$ (ascr. του θε.) syr. utr. aeth. pp. — *FG*, f, g, Hil.⁸⁷² plane omittunt.
19. μη ισρα. ουκ εγνω cum $\alpha\beta\gamma\delta\epsilon^*f\zeta\eta\theta$, d, e, f, g, vg. μη ουκ εγν. ισρα. cum D^bL syr utr. Thdr. Thphyl. επ εθνει cum $\alpha\beta\gamma\delta^2\epsilon$, 37, 73, Clem. 451. επι εθνει cum *FGLP*.
20. αποτολμα και cum $\alpha\beta\gamma\delta\epsilon\zeta\eta\theta$, d^{**}, vg. syr. utr. — D^* et $\epsilon\zeta\eta\theta$, d^{*}, e, f, g omittunt. ευρεθην sine εν cum $\alpha\beta\gamma\delta^b$ et $\epsilon\lambda p$, d, e, vg. Clem. 451. Addunt εν $B\delta^*f\zeta$, f, g, Ambrst. εμφα. (FG εμφ-) εγενομην cum $\alpha\beta\gamma\delta^b$ et $\epsilon\zeta\eta\theta\lambda p$, f, g, vg. Clem. 451. Addunt εν $B\delta^*$. Item d, e, Ambrst. *inventus sum inter eos*.
- XI: 1. τ. λα. (κληρ. *FG*) αυτου sine additamento cum $\alpha^*B\epsilon\delta^*E(f\zeta)l p$, f, g, vg. syr. utr. sah. copt. arm. aeth. goth. Addunt ον προσεγνω cum $\alpha^*A\delta^*$, 76, d^{*}, Chr. 702.
2. κατα τ. ισρα. sine additamento cum $\alpha^*\beta\gamma\delta\epsilon\zeta\eta\theta$. Addunt λεγων α^*L (bscr.* λεγω) syr. sh. aeth. Thphyl. Oec.
3. τα θυνοισασι. sine copula cum $\alpha^*\beta\gamma\delta\epsilon\zeta\eta\theta$, d, e, f, g, vg. sah. copt. Or. int. 2, 402 et 4, 620. Praemittunt και *DEL* syr. utr. arm. aeth. Iust. dial. 39 Chr. 708sem. et 704.
4. κατελιπον cum $\alpha\beta\delta\epsilon$. — *ACFGLP* -λειπον.

λείμμα κατ' ἐκλογὴν χάριτος γέγονεν· 6 εἰ δὲ χάριτι, οὐκ ἐκ ἐργων, ἐπεὶ ἡ χάρις οὐκ ἐκτείνεται χάρις. 7 Τί οὖν; ὃ ἐπιζητεῖ Ἰσραὴλ, τοῦτο οὐκ ἐπέτυχεν, ἡ δὲ ἐκλογὴ ἐπέτυχεν· οἱ δὲ λοιποὶ ἐπωρώθησαν, 8 καθάπερ γέγραπται· ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ θεὸς πνεῦμα κατανόησεως, ὀφθαλμοὺς τοῦ μὴ βλέπειν καὶ ὄτα τοῦ μὴ ἀκοῦειν, ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας. 9 καὶ Δαυὶδ λέγει· γενηθήτω ἡ τράπεζα αὐτῶν εἰς παγίδα καὶ εἰς θήραν καὶ εἰς σκάνδαλον καὶ εἰς ἀναπαύομα αὐτοῖς. 10 σκοτισθήτωσαν οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν τοῦ μὴ βλέπειν, καὶ τὸν ὥτον αὐτῶν διαπαντός σὺνκαμψον.

11. 29. 1
Jes. 29. 11

Ps. 68 (69). 2

11 Λέγω οὖν, μὴ ἔπταισαν ἵνα πέσωσιν; μὴ γένοιτο· ἀλλὰ τῷ αὐτῶν παραπτώματι ἡ σωτηρία τοῖς ἔθνεσιν, εἰς τὸ παραζηλώσαι αὐτούς. 12 εἰ δὲ τὸ παράπτωμα αὐτῶν πλοῦτος κόσμος καὶ τὸ ἥτιμα αὐτῶν πλοῦτος ἔθνων, πόσῳ μάλλον τὸ πληρώμα αὐτῶν. 13 ἡμῖν δὲ λέγω τοῖς ἔθνεσιν. ἐφ' ὅσον μὲν οὖν εἰμὶ ἐγὼ ἔθνων ἀπόστολος, τὴν διακονίαν μου δοξάζω, 14 εἵπω παραζηλώσω μου τὴν σάρκα καὶ σώσω τινὰς ἐξ αὐτῶν. 15 εἰ γὰρ ἡ ἀποβολὴ αὐτῶν καταλλαγὴ κόσμου, τίς ἢ πρόσλημψις εἰ μὴ ζωὴ ἐκ νεκρῶν; 16 εἰ δὲ ἡ ἀπαρχὴ ἁγία, καὶ τὸ φύραμα· καὶ εἰ ἡ ῥίζα ἁγία, καὶ οἱ κλάδοι.

10. 19

17 Εἰ δὲ τινες τῶν κλάδων ἐξεκλάσθησαν, οὐ δὲ ἀγριέλαιος ὢν ἐνεκεντριόθησεν ἐν αὐτοῖς καὶ συνκοινωνὸς τῆς ῥίζης τῆς πίστεως τῆς ἐλαίας ἐγένου, 18 μὴ κατακαυθῶ τῶν κλάδων· εἰ δὲ κατακαυθᾶσαι, οὐ οὐ τὴν ῥίζαν βασιτάζεις ἀλλὰ ἡ ῥίζα σέ. 19 ἔρεῖς οὖν· ἐξεκλάσθησαν κλάδοι ἵνα ἐγὼ ἐνεκεντρισθῶ. 20 [καλῶς·]

5. λειμμα ut D^cELP, B³ λημμα. κAB*CD*FG λιμμα. Similiter 9, 27, B* υπολιμμα, FG καταλιμμα, sed κAB³DEL P -λειμμα.
6. ουκετ. γιν. χαρις sine additamenta cum κ*ACDEFGP, 47^{txt}, d, e, f, g, vg. sah. copt. arm. Or. int. 429^{ss} Dam. Ambrst. Addunt εἰ δε εξ εργων, ουκετι εστι (B omittit) χαρις, εχει το εργον ουκετι εστιν εργον (B χαρις) cum κ*(B)L syr. utr. (aeth.) Chr. 705^{txt}. et Thdr. t. t. (sed neuter attigit in comm.) Genad. cat. 302.
7. τουτο cum κABCDEFGLP. τουτου cum minusculis.
8. καθαπερ cum κB. καθως cum ACDEFGLP.
10. συνκαμψ- cum κB*D*FG. συγκαμψ- cum AB³CD^cELP.
13. υμιν δε cum κABP, 10, 34, 47, 73, 80, syr. utr. copt. arm. — C υμιν ουν. — υμ. γαρ cum DEFGL, d, e, f, g, vg. goth. μεν ουν cum κABCP copt. Cyr. 0 e138 Dam. μεν tantum cum L, d***, e, vg. syr. p aeth. — DEF, d*, f, g, goth. arm. plane omittunt.
15. προσλ- cum κABDEL P. — CFG (sed f assumptio, g assumptio, ut etiam Latt. rell.) κscr.* προσλ-. Item -λημψις cum κABD*FG. -λημψις cum B³C D***ELP.
16. εἰ δε cum κBC*DEFGLP syr. utr. copt. arm. Item quodsi d, e, f, g, vg. — A εἰ γαρ, Ir. int. 39 et si. — C2, goth. aeth. omittunt copulam.
17. σνκοι- cum κAB*D*FG. σνγοι- cum B³CD^cELP. της ριζης sine και cum κ*BC copt. (pinguedinis radice olivae) Dam. (sed com. videtur και agnoscere). της ριζ. και cum κAD^b etc EL P vg. goth. syr. utr. arm. aeth. Or. int. 637 Chr. 718 Thdr. Antioch. 1100. — D*FG, d, f, g, Ir. int. 304 et 204 omittunt plane.
19. κλαδοι cum κABCD^cFGLP. Praemittunt οι D*. ενκεντρ- cum κAB*D*FG, dscr. ενκεντρ- cum B³CD^cLP.
20. καλωσ exclamatio lectoris, V. d. S. Bakhuyzen. Cf. Baljon, p. 24, 25.

τῇ ἀπιστίᾳ ἐξεκλάσθησαν, οὐ δὲ τῇ πίστει ἔστηκας. μὴ ὑψηλὰ φρόνει, ἀλλὰ φοβοῦ.
 21 εἰ γὰρ ὁ θεὸς τῶν κατὰ φύσιν κλάδων οὐκ ἐφείσατο, οὐδὲ σοῦ φείσεται.
 22 Ἴδε οὖν χρησιτότητα καὶ ἀποτομίαν θεοῦ· ἐπὶ μὲν τοὺς περόντας ἀποτομία, ἐπὶ
 δὲ σὲ χρησιτότης θεοῦ, ἐὰν ἐπιμένῃς τῇ χρησιτότητι, εἰπεὶ καὶ σὺ ἐκκοπήσῃς.
 23 κἀκεῖνοι δέ, ἐὰν μὴ ἐπιμένουσιν τῇ ἀπιστίᾳ, ἐνκεντρισθήσονται· δυνατὸς γὰρ
 14, 1 ἔστιν ὁ θεὸς πάλιν ἐνκεντριῶσαι αὐτούς. 24 εἰ γὰρ οὐ ἐκ τῆς κατὰ φύσιν ἐξεκλάσθης
 ἀργυρεῖαι καὶ παρὰ φύσιν ἐνκεντρισθῆς εἰς καλλιέλαιον, πόσῳ μᾶλλον οὗτοι οἱ
 κατὰ φύσιν ἐνκεντρισθήσονται τῇ ἰδίᾳ ἐλαίᾳ.

25 Οὐ γὰρ θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, τὸ μυστήριον τοῦτο, ἵνα μὴ ἦτε ἐν
 ἑαυτοῖς φρόνιμοι, ὅτι πῶρως ἀπὸ μέρους τῷ Ἰσραὴλ γέγονεν ἄχρις οὗ τὸ πλή-
 ρωμα τῶν ἐθνῶν εἰσέβη, 26 καὶ οὕτως πᾶς Ἰσραὴλ σωθήσεται, καθὼς γέγραπται·
 ἦξει ἐκ Σιών ὁ ὑπόσμενος, ἀποστρέψει ἀσεβείας ἀπὸ Ἰακώβ. 27 καὶ αὕτη αὐτοῖς
 ἢ παρ' ἐμοῦ διαθήκη, ὅταν ἀφέλωμαι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν. 28 κατὰ μὲν τὸ
 εὐαγγέλιον ἐχθροὶ δι' ὑμᾶς, κατὰ δὲ τὴν ἐκλογὴν ἀγαπητοὶ διὰ τοὺς πατέρας·
 29 ἀμεταμέλῃτα γὰρ τὰ χαρίσματα καὶ ἡ κλήσις τοῦ θεοῦ. 30 ὥσπερ γὰρ ὑμεῖς
 ποτὲ ἠπειθήσατε τῷ θεῷ, νῦν δὲ ἠλεήθητε τῇ τούτων ἀπειθείᾳ, 31 οὕτως καὶ
 11, 3, 22 οὗτοι νῦν ἠπειθήσαν τῷ ἡμετέρῳ ἔλλει ἵνα καὶ αὐτοὶ νῦν ἐλεηθῶσιν· 32 συν-
 ἔκλεισεν γὰρ ὁ θεὸς τοὺς πάντας εἰς ἀπειθειαν ἵνα τοὺς πάντας ἐλεήσῃ. 33 Ὁ
 11, 4, 13 βάθος πλοῦτου καὶ σοφίας καὶ γνώσεως θεοῦ· ὡς ἀνεξερατῆρα τὰ κρίματα αὐτοῦ

ἐξεκλασθ. cum κ ACD^bet cLP. εκλασθησαν cum BD*FG. υψηλα φρονει cum κ AB. υψηλοφροσει cum CDFGLP.

21. ουδε σου sine *μηπως* cum κ ABCP, 6, 42, 47^{txt}, 67**, 73, 80, copt. Or. int. 4, 617, 637, 638 Aug. ps. 65 et 72 et cont. faust. 9. *μηπως ουδε σου* cum DFGL vg. (*ne forte nec tibi parcat*) syr. utr. arm. goth. *φεισεται* cum κ ABCDFGLP. *φεισεται* cum minusculis.
22. *αποτομία* cum κ *ABC, 67**, arm. *αποτομῶν* cum κ (sed ν rursus deletum) DFGL, d, f, g, vg. *χρησιτοτης* cum ABCD*, 67** (κ *χρηστοτητος* nec correctum) arm. Or. 3, 246 Eus. ps. 298 Dam. *χρηστοτητα* cum D^cFGL, d, f, g, vg. *θεου secundum* cum κ ABCD*, d*, vg. copt. arm. Omitunt D^bet cFGL demid. goth. syr. utr. aeth. Clem. 140 Or. 3, 246. *επιμενης* cum κ BD*. *επιμεινης* cum AC^cFGL.
23. *κακεινοι* cum κ ABCDFG. *και εκεινοι* cum L. *επιμενωσιν* cum κ *BD*. *επιμεινωσιν* cum κ AC^cD^cFGL.
25. *παρ εαυτοις* cum κ CDL. *εν εαυτοις* cum AB. — FG, 47, 67**, d*, f, g, vg. *εαυτοις*.
26. *αποστρεψει* cum κ ABCD*, 39, 47, 80, aeth. *και αποστρεψει* cum D^bet cEL syr. utr. copt. arm. — FG *αποστρεψαι*.
30. *ωσπ. γαρ* sine *και* cum κ ABCD*EFG, d, f, g, copt. aeth. utr. goth. Addunt *και* κ D^bet cL (e, vg.) syr. utr. arm.
31. *υμετερω*: *ημετερω* cum 17, 37*, 73, 114, 123. *νυν ante ελεθωσιν* cum κ BD*, 4**, copt. Dam. Omitunt AD^bet cEFG, d, e, f, g, vg. syr. utr. arm. aeth. goth.
32. *τους παντας primo loco* cum κ ABD^cEL syr. utr. *omnem hominem* copt. arm. goth. — D*FG, d, e, f, vg. *τα* (FG omissunt) *παντα, omnia*.
33. *και σοφιας etiam* d** (* *en pro et*) f, g, m¹, et⁸³, demid. Ir.⁵¹ et (sed fluctuat lectio) int. Clem. 304, 694. — 32, d***, e, vg. (etiam am. fu. harl. tol.)

καὶ ἀνεξιχνίαστοι αἱ ὁδοὶ αὐτοῦ· 34 τίς γὰρ ἔγνω νοῦν κυρίου; ἢ τίς σύμβουλος αὐτοῦ ἐγένετο; 35 ἢ τίς προέδωκεν αὐτῷ, καὶ ἀνταποδοθήσεται αὐτῷ; 36 οὐκ ἐξ αὐτοῦ καὶ δι' αὐτοῦ καὶ εἰς αὐτὸν τὰ πάντα· αὐτῷ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν.

Ioh 41. 2
(Jes. 40, 11)
1 Co. 8, 6
Col. 1, 16
16, 27

XII.

- 1 Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τῶν οἰκτιρομῶν τοῦ θεοῦ, παραστήσαι τὰ σώματα ὑμῶν θνολίαν ζῶσαν ἁγίαν τῷ θεῷ εὐάρεστον, τὴν λογικὴν λατρείαν ὑμῶν· 2 καὶ μὴ συνσηματιζέσθε τῷ αἰῶνι τούτῳ, ἀλλὰ μεταμορφοῦσθε τῇ ἀνακαινώσει τοῦ νοός, εἰς τὸ δοκιμάζειν ὑμᾶς τί τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, τὸ ἀγαθὸν καὶ εὐάρεστον καὶ τέλειον. 3 λέγω γὰρ διὰ τῆς χάριτος τῆς δοθείσης μοι παντὶ τῷ ὄντι ἐν ὑμῖν, μὴ ὑπερφρονεῖν παρ' ὃ δεῖ φρονεῖν, ἀλλὰ φρονεῖν εἰς τὸ σωφρονεῖν, ἐκάστῳ ὡς ὁ θεὸς ἐμέρισεν μέτρον πίστεως. 4 καθάπερ γὰρ ἐν ἐνὶ σώματι πολλὰ μέλη ἔχομεν, τὰ δὲ μέλη πάντα οὐ τὴν αὐτὴν ἔχει πρᾶξιν, 5 οὕτως οἱ πολλοὶ ἐν σώματι ἔσμεν ἐν Χριστῷ, τὸ δὲ καθ' εἰς ἀλλήλων μέλη, 6 ἔχοντες δὲ χαρίσματα κατὰ τὴν χάριν τὴν δοθείσαν ἡμῖν διάφορα· εἴτε προφητείαν, κατὰ τὴν ἀναλογίαν τῆς πίστεως· 7 εἴτε διακονίαν, ἐν τῇ διακονίᾳ· εἴτε ὁ διδάσκων, ἐν τῇ διδασκαλίᾳ· 8 εἴτε ὁ παρακαλῶν, ἐν τῇ παρακλήσει· ὁ μεταδιδούς ἐν ἀπλότητι, ὁ προϊστάμενος ἐν σπουδῇ, ὁ ἐλεῶν ἐν ἰλαρότητι.
- 9 Ἡ ἀγάπη ἀνυπόκριτος. ἀποστνγοῦντες τὸ πονηρὸν, κολλώμενοι τῷ ἀγαθῷ, 10 τῇ φιλαδελφίᾳ εἰς ἀλλήλους φιλόστοργοι, τῇ τιμῇ ἀλλήλους προσηγούμενοι, 11 τῇ σπουδῇ μὴ ὀκνηροί, τῷ πνεύματι ζέοντες, τῷ κυρίῳ δουλεύοντες, 12 τῇ

Eph. 5, 10, 17

1 Co. 7, 17

1 Co. 12, 12

2 Co. 12, 27

Eph. 4, 25

Eph. 4, 11

14, 14

16, 18

Ir.int. ex nonnull.cdd. et edd. Cyp.³¹⁹ omittunt καὶ. — ἀνεξερωννητα cum κAB*. ανεξερωννητα cum BCDEFGL.

36. αιωνας sine additamento etiam d, e, g, vg.cle. am. harl. m¹. — FG**, f, m⁸³, fu. demid. tol. syr.sch. addunt των αιωνων.

XII: 1. τω θεω εναρεστ. cum κ*AP, m⁹⁴, vg. Or.int.4, 643, 644 Amb.incar.706 Ambrst. Aug.civ.10, 7 et saep. Dam. εναρ. τω θεω cum κCDEFGL, d, e, f, g, arm. syr.utr. copt

2. συσχ- cum κBDEFG. συσχ- cum ALP. -ζεσθε (κB*LP) et -ουσθε (B* D^b et cLP) cum B*LP (κ, D^b et c), d, e, f, g, m⁹⁴, guelph. vg. goth. copt. syr.utr. arm. aeth. Clem.⁴⁵⁰. -ζεσθαι (AB³DFG) et -ουσθαι (κAB³D*FG) cum AB³DFG (κ et D*). — τον νοος sine additamento cum ABD*FG, 47, 67**, copt. Clem.⁴⁵⁰ Or.3, 803. Addunt υμων κDCELP, d, e, f, g (vestri sensus), m⁹⁴, guelph. vg. syr.utr. arm. goth. aeth. Or.int.4, 643ss. το αγαθον: cum το θελ. τ. θεου coniungunt d***, f, vg. (voluntas dei bona et etc.) syr.utr. copt. Separant vero d* (quae sit voluntas dei, quod bonum etc.) e, g, m⁹⁴ (— et quod bonum) guelph. goth. Aug.confess.13 et saep. Ambrst.

3. Fortasse legendum est παντι τω οντι τι εν υμιν μη υπερφρονειν, αλλα φρονειν κτλ. Cf. Baljon, p. 26, 27.

4. πολλα μελη cum κBDEFG, 115, d, e, f, g, guelph. vg. μελη πολλ. cum HLP. Cum Naber et Pierson fortasse legendum est ταξιν pro πραξιν. Cf. Baljon, p. 28.

5. το δε cum κABD*FGP, 47^{txt.}, Antioch.¹¹⁵³ Dam. ο δε cum D^b et cEL.

11. κυρω cum κABD^b et cELP cdd.gr. apud Hier.ad marcell. apud Ambrst. apud Or.int.651 d***, e, f, vg. syr.utr. copt. arm. goth. aeth.utr. (nec aliter, georg.

- Col. 4, 2 ἐλπιδί χαίροντες, τῇ θλίψει ὑπομένοντες, τῇ προσευχῇ προσκαρτεροῦντες, 13 ταῖς
 Mt. 5, 44 χρεῖαις τῶν ἁγίων κοινωνοῦντες, τὴν φιλοξενίαν διώκοντες. 14 εὐλογεῖτε τοὺς
 1 Co. 4, 12 διώκοντας ὑμᾶς, εὐλογεῖτε καὶ μὴ καταρᾶσθε. 15 χαίρειν μετὰ χαιρόντων, κλαίειν
 15, 5 μετὰ κλαιόντων. 16 τὸ αὐτὸ εἰς ἀλλήλους φρονοῦντες, μὴ τὰ ὑψηλὰ φρονοῦντες
 ἀλλὰ τοῖς ταπεινοῖς συναπαγόμενοι· μὴ γίνεσθε φρόνιμοι παρ' ἑαυτοῖς. 17 μηδεὶ
 2 Co. 8, 21 κακὸν ἀντὶ κακοῦ ἀποδιδόντες, προνοοῦμενοι καλὰ ἐνώπιον πάντων ἀνθρώπων,
 Prov. 3, 4 18 εἰ δυνατόν, τὸ ἐξ ὑμῶν, μετὰ πάντων ἀνθρώπων εἰρηνεύοντες, 19 μὴ ἑαυτοῖς
 Dt. 32, 35 ἐκδικοῦντες, ἀγαπητοί, ἀλλὰ δότε τόπον τῇ ὀργῇ· γέγραπται γάρ· ἐμοὶ ἐκδίκησις,
 Hebr. 16, 30 ἐγὼ ἀνταποδώσω, λέγει κύριος. 20 ἀλλὰ ἐὰν πεινᾷ ὁ ἐχθρὸς σου, ψώμιζε αὐτόν·
 Prov. 25, 21 ἐὰν διψᾷ, πότιζε αὐτόν· τοῦτο γὰρ ποιῶν ἄνθρακας πυρὸς σωρεύσεις ἐπὶ τὴν
 κεφαλὴν αὐτοῦ. 21 μὴ νικῶ ὑπὸ τοῦ κακοῦ, ἀλλὰ νίκα ἐν τῷ ἀγαθῷ τὸ κακόν.

XIII.

1 Pe. 2, 13 s.

1 Πᾶσα ψυχὴ ἐξουσίαις ὑπερεχούσαις ὑποτασσέσθω. οὐ γὰρ ἔστιν ἐξουσία εἰ μὴ
 ὑπὸ θεοῦ, αἱ δὲ οὖσαι ὑπὸ θεοῦ τεταγμέναί εἰσιν. 2 ὥστε ὁ ἀντιτασσόμενος τῇ

- slav.edd. et cdd.) Clem.³⁰⁹ Or.int.4.⁶⁵¹ Ath.²⁰⁸ Hier. verol.¹³³vallars in ep. 27
 ad Marcellam habet: „illi legant *spe gaudentes, tempori servientes, nos
 legamus domino servientes.*” Or.int.⁶⁵¹ „scio autem in nonnullis Latinorum
 exx haberi *tempori servientes*: quod non mihi videtur convenienter inser-
 tum.” *καίρω* cum *D** et *Dnov.FG*, 5, *d**, *g*, cdd.lat. apud Hier. (vide ante)
 apud Or.int. (vide ante). Sic vero Ambrst.: „*tempori servientes*. In Graeco
 dicitur haberi sic: *deo servientes*, quod nec loco ipsi competit. Quid enim
 opus erat summam hanc ponere totius devotionis, quando singula membra
 quae ad obsequium et servitia dei pertinent memorat?”
13. *χρεῖαις* cum *MBD^betCELP*, *d****, *e*, *f*, *vg.cle* fu. demid. harl. tol. syr utr.
 (et *p* etiam *mg-gr.*) copt. arm. aeth. goth. Clem.³⁰⁹ Or.int.⁶⁵¹. — *D*FG* *ἐνια*
τῶν ἀντιγράφων apud Thdor.mop. *d**, *g*, am. cdd. apud Or.int. *μνηκίας*
(memoriis).
14. *εὐλογεῖτε* (*D*vid.* -*εἰσθαί*) *τ. διωκ. υμας* h. l. cum *ABD^bL^p* *vg.*: *D*etCE*,
d, *e* ponunt post *καταρᾶσθε*. *FG*, *f*, *g*, *m¹¹²*, Or.int. *exmss.* plane omittunt.
 Omittunt *υμας B*, 47, 67**, am
15. *κλαίειν* cum *ABD*FG*, 47, 67, *d*, *e*, *f*, *g*, *m⁹⁶*, *vg.* goth. syr.*p mg.* arm.
 Praemittunt *καὶ AD^cELP* syr.sch. copt. aeth. Bas.^{2,289}.
17. *καλα* sine additamento cum *A*vid.BDEL^p*, *d*, *e*, syr.utr. copt. arm.^{20h}. aeth.
 Addit *ἐνώπιον του θεου καὶ A***. Item *FG*, *d****, *f*, *g*, *guelph. m²⁴*, *vg.*
 goth. addunt *ου μονον ἐνώπιον* (sic *FG*) *του θεου ἀλλὰ καὶ* (sic *FG*, omittit
 fu) *ἐνώπιον των ανθρωπων*. — *παντων* cum *A*vid.BD^cELP*, *f*, *vg.* (etiam
 am. fu. demid.) syr.utr. copt. arm. goth. *των* cum *A**D*Fgr.G*, *d*, *e*, *g*,
guelph. m, harl. tol. Lcf.¹⁰⁸.
20. *ἀλλὰ εαν* cum *ABP*, 5, 10, 23, 37, 57, 67**, 73, *d**, *vg.* copt. arm. Bas.^{2,289}
 Dam. *εαν ουν* cum *D^cEL*. *εαν* sine copula cum *D*FG*, *d****, *e*, *f*, *g*, *m²⁴*,
guelph. goth.
- XIII: 1. *πᾶσα ψυχη* et *υποτασσέσθω* cum *ABD^cELP* *vg.* syr.utr. copt. goth.
 arm. aeth. — *D*FG*, *d**, *f*, *g*, *m⁸⁹*, fu. harl. *πασαις* et *υποτασσέσθε*. — *εἰ*
μη υπο θεου cum *ABD^cE**LP*. *εἰ μη απο θεου* cum *D*E*FG*. *αἱ δε*
ουσαι sine additamento cum *ABD*FG*, 67**, 12lect., *d*, *e*, *f*, *g*, *m⁸⁹*, *vg.*

ἐξουσίᾳ τῆ τοῦ θεοῦ διαταγῆ ἀνθέστηκεν· οἱ δὲ ἀνθεστηκότιες ἑαυτοῖς κρίμα λήμψονται. 3 οἱ γὰρ ἄρχοντες οὐκ εἰσὶν φόβος τῶ ἀγαθοεργῶ ἀλλὰ τῶ κακῶ. θέλεις δὲ μὴ φοβεῖσθαι τὴν ἐξουσίαν; τὸ ἀγαθὸν ποιεῖ, καὶ ἔξεις ἔπαινον ἐξ αὐτῆς· 4 θεοῦ γὰρ διάκονός ἐστιν σοὶ εἰς τὸ ἀγαθόν. ἐὰν δὲ τὸ κακὸν ποιῆς, φοβοῦ· οὐ γὰρ εἰκὴ τὴν μάχαιραν φορεῖ· θεοῦ γὰρ διάκονός ἐστιν, ἔκδικος εἰς ὀργὴν τῶ τὸ κακὸν πράσσοντι. 5 διὸ ἀνάγκη ὑποτάσσεσθαι, οὐ μόνον διὰ τὴν ὀργὴν ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν συνείδησιν. 6 διὰ τοῦτο γὰρ καὶ φόρους τελεῖτε· λειτουργοὶ γὰρ θεοῦ εἰσὶν εἰς αὐτὸ τοῦτο προκαταρτοῦντες. 7 ἀπόδοτε πᾶσιν τὰς ὀφειλάς, τῶ τὸν φόρον τὸν φόρον, τῶ τὸ τέλος τὸ τέλος, τῶ τὸν φόβον τὸν φόβον, τῶ τὴν τιμὴν τὴν τιμὴν. 8 Μηδενὶ μηδὲν ὀφείλετε, εἰ μὴ τὸ ἀλλήλους ἀγαπᾶν· ὁ γὰρ ἀγαπῶν τὸν ἕτερον νόμον πεπλήρωκεν. 9 τὸ γὰρ οὐ μοιχεύσεις, οὐ φρονεῖσεις, οὐ κλέψεις, οὐκ ἐπιθυμήσεις, καὶ εἴ τις ἕτέρα ἐντολή, ἐν τῶ λόγῳ τούτῳ ἀνακεφαλαιούται ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. 10 ἡ ἀγάπη τῶ πλησίον κακὸν οὐκ ἐργάζεται· πληρωμα οὐκ νόμον ἢ ἀγάπη. 11 Καὶ τοῦτο εἰδότες τὸν καιρὸν, ὅτι ὥρα ἤδη ὑμᾶς ἐξ ὑπνου ἐγερθῆναι· νῦν γὰρ ἐγγύτερον ἡμῶν ἢ σωτηρία ἢ ὅτε πιστεύσαμεν. 12 ἡ νῦν ἐπροέκοπεν, ἡ δὲ ἡμέρα ἤγγικεν. ἀποθώμεθα οὖν τὰ ἔργα τοῦ σκότους, ἐνδυσώμεθα δὲ τὰ ὀφθαλμοῦ φωτός. 13 ὡς ἐν ἡμέρᾳ εὐσχημόνας

Mt. 22, 37^{aa}.
Ex. 20, 13^{aa}.
Lv. 19, 18
(Ia. 5, 14
Ia. 2, 8
1 Co. 13, 4

1 Th. 5, 6^{aa}.
Eph. 5, 11, 14

Addunt ἐξουσίαι D^cELP syr.utr. θεοῦ sine articulo cum **κ*ABDEFGP**.
του θεου cum **κcI**.

2. λημψονται. cum **κAB*D*FG**. ληψ. cum **B³DcELP**.

3. το ἀγαθῶ ἐργῶ ἀλλ. τῶ κακῶ cum **κABD*FGP**, 6, 67**, d, e, f, g, m⁸⁹,
guelph. copt. goth. των αγαθων εργαων ἀλλ. των κακων cum **DcEL** syr.utr.
arm. Chr.⁷³⁸. — **F*** legit *αγοθοεργῶ*. Sic conjecerunt Junius, Naber et
V. d. S. Bakhuyzen. Cf. Baljon, p. 28, 29.

4. ἐκδικ. εἰς ὀργην cum **κcABL**, m⁸⁹, guelph. vg. syr.utr. copt. arm. aeth.
goth. — **κ*D^bet cE** εἰς ὀργ. ἐκδικ. **D*FG**, 177, d*, f, g, omittunt εἰς ὀργην.

5. ἀνάγκη ὑποτάσσεσθαι: **DEFG**, d, e, f, g, m⁸⁹, guelph. goth. ὑποτάσσεσθε,
omisso ἀνάγκη.

7. ἀποδοτε sine copula cum **κ*ABD***, 67, m⁸⁹, am. demid. tol. sah. copt.
Addunt οὖν **κcDcEFGLP**, d, e, f, g, vg^{cle}. (etiam fu. harl.) syr.utr. arm. goth.

8. ἀλλήλ. ἀγαπᾶν cum **κABDEFGP**, d, e, f, g, m⁸⁹, vg. ἀγαπ. ἀλλήλ. cum **L**
sah. copt. syr. p aeth.

9. οὐ κλεψ. sine οὐ ψευδ. cum **ABDEFG**, d, e, f, g, am. fu. tol. syr.^{sch}. sah.
(omittunt etiam οὐ μοιχ.) goth. Addunt οὐ ψευδομαρτυρησεις **κP** vg.^{cle}. demid.
harl. copt. syr. p arm. aeth. τῶ λογῶ τούτῳ cum **κBDEFG**, 37, 45, descr., g.
τουτω τῶ λογῶ cum **ALP**, d, e, f, vg. — εν (Clem.⁵⁶⁸ Or. 3, 670) omittunt τῶ
post ἀνακεφ. etiam Clem.⁸⁹⁷ (et 568) Or. 3, 669 (et 670) Dial.⁸³¹. — **BFG** omittunt,
nec exprimunt d, e, f, g, vg. ὡς σεαυτον cum **κABDE**. ὡς εαυτον cum **FGLP**.

10. οὖν cum **κAvid.BD^bet cEL**, f, vg. sah. copt. — **D*FG**, d, e, g, m¹⁶ δε.
P, 93, 12lect. omittunt copulam.

11. ἠδη hoc loco cum **κABCDE**, 37, d, e, vg. Ante εἰς ὑπν. ponunt **FGL**, f, g,
goth.; P ante ὦρα. — ὑμας cum **κ*ABCP**, 37, 76, descr., Clem.⁶²⁸. ἡμας
cum **κcDEFG**, d, e, f, g, vg.

12. ἐνδύσωμ. δε cum **ABC*D*EP** sah.woid. copt. goth. Clem.⁶²⁸ Or.int.⁶³⁸ Dam.
καὶ ἐνδύσωμ. cum **κcD³D^bet cFGL** vg. arm. aeth. — **κ***, sah.cod. ἐνδύσ.
sine copula. τα (17 omittit) ὀπτα etiam Clem.⁶²⁸ Or. 3, 558 et int. 658. — **ADE**,
32, 93, d*, e τα ἐργα.

περιπατήσωμεν, μὴ κόμοις καὶ μέθαις, μὴ κοίταις καὶ ἀσελείαις, μὴ ἔριδι καὶ
 Ga. 3, 27 ζήλῳ, 14 ἀλλὰ ἐνδύσασθε τὸν κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, καὶ τῆς σαρκὸς πρόνοιαν
 μὴ ποιήσθε εἰς ἐπιθυμίας.

XIV.

15, 1. 7 1 Τὸν δὲ ἀσθενοῦντα τῇ πίστει προσλαμβάνεσθε, μὴ εἰς διακρίσεις διαλογισμῶν.
 2 ὃς μὲν πιστεύει φαγεῖν πάντα, ὃ δὲ ἀσθενῶν λάχανα ἐσθίει. 3 ὃ ἐσθίων τὸν
 15. 7 μὴ ἐσθίοντα μὴ ἐξουθενεῖτω ὃ δὲ μὴ ἐσθίων τὸν ἐσθίοντα μὴ κρινέτω ὃ θεός
 14. 10 γὰρ αὐτὸν προσελάβετο. 4 οὐ τις εἶ ὃ κρίνων ἀλλότριον οἰκέτην; τῷ ἰδίῳ κυρίῳ
 1a. 4, 12 στήκει ἢ πίπτει· σταθῆσεται δέ, δυνατεῖ γὰρ ὃ κύριος στήσαι αὐτόν. 5 ὃς μὲν
 11. 23 γὰρ κρίνει ἡμέραν παρ' ἡμέραν, ὃς δὲ κρίνει πᾶσαν ἡμέραν· ἕκαστος ἐν τῷ ἰδίῳ
 νοί πληροφορεῖσθω. 6 ὃ φρονῶν τὴν ἡμέραν κυρίῳ φρονεῖ καὶ ὃ ἐσθίων κυρίῳ
 ἐσθίει, εὐχαριστεῖ γὰρ τῷ θεῷ· καὶ ὃ μὴ ἐσθίων κυρίῳ οὐκ ἐσθίει καὶ εὐχαριστεῖ
 τῷ θεῷ. 7 οὐδεὶς γὰρ ἡμῶν ἑαυτῷ ζῆ, καὶ οὐδεὶς ἑαυτῷ ἀποθνήσκει· 8 εἰάν τε
 γὰρ ζῶμεν, τῷ κυρίῳ ζῶμεν, εἰάν τε ἀποθνήσκωμεν, τῷ κυρίῳ ἀποθνήσκομεν.
 2 Co. 3, 15 εἰάν τε οὖν ζῶμεν εἰάν τε ἀποθνήσκωμεν, τοῦ κυρίου ἐσμέν. 9 εἰς τοῦτο γὰρ
 1 Th. 4, 11 Χριστὸς ἀπέθανεν καὶ ἔζησεν, ἵνα καὶ νεκρῶν καὶ ζώντων κυριεύσῃ. 10 σὺ δὲ

2 Co. 3, 15
 1 Th. 4, 11

13. ἐριδι καὶ ζήλῳ: B sah. Clem.⁵³⁸ εν ερισι καὶ ζηλοισ, in contentionibus et
 aemulationibus, item Cyr.²⁵³ in certaminibus et zelo

14. κυριον: B Clem.²⁵⁷ omittunt. ἰησ. χριστ.: B goth. (domin nostr. Chri. Ies.)
 Clem. χρι. ἰησ. — καὶ τῆς etiam Clem.²⁵⁷ Or.int.2,164,215. — D*FG, d*, f, g
 omittunt καὶ. — εἰς ἐπιθυμίας cum κBDELP. — AC, 1, Ath.2,317 εἰς ἐπι-
 θυμιαν (Amb.fld.3, 197 in concupiscentia), FG εν επιθυμειαις, item d, e, f, g,
 vg. Ambrst.

XIV: 2. ἐσθίει etiam d*, Clem. Or. et Or.int.2,154. — D*FG, d***, e, f, g, vg.
 arm. Or.int.2,210 et 4,561,659bis etc. ἐσθίετω (manducet).

3. ο δε μη cum κ*ABCD*, 5, d*, goth. Clem.¹⁷⁰ Dam. — FG, f, g, ουδε ο μη
 (neque qui non) omissio μη ante χρι. — καὶ ο μη cum κCDELP, d***,
 vg. syr.utr. sah. aeth.

4. δυνατει γαρ cum κABCD*FG. — D^b et c^p δυνατος γαρ. — δυνατος γαρ εστιν
 cum L. ο κυριος cum κABCP sah. copt. arm. goth. aeth. Bas.Eth.273edd.
 ο θεος cum DEFGI, d, e, f, g, vg. syr.p Or.int.660 Bas.Eth.273ed.

5. ος μεν γαρ cum κ*ACP, 26, 39, d, e, f, g, vg. goth. Omittunt γαρ κBDE
 FG syr.utr. copt. arm. aeth.

6. κυριω φρονει sine additamento cum ABC*DEFG, 23, 57, 67**, d, e, f, g,
 vg. copt. aeth. Or.int.660. Addunt καὶ ο μη φρονων την ημεραν κυριω ου
 φρονει C³LP syr.utr. arm. Bas.Eth.274. καὶ ο ἐσθίων cum κABCDEFGLP,
 d, e, f, g, vg. Omittunt καὶ minusculi pauci.

8. ἀποθνησκωμεν primo loco cum κB Cyr.act.29 et 58 Thdr. ἀποθνησκομεν cum
 ADEFGP. — CL αποθανωμεν. — τω (FG omittunt) κυριω αποθνησκομεν:
 κCL Chr.mosc.2 τ. xv. αποθνησκομεν. — εαν τε (Fgr.G, g addunt ον) απο-
 θνησκομεν cum κBCL. εαν τε αποθνησκομεν cum ADEFGP.

9. χριστος sine καὶ cum κ*Avi.BC*D*et cEFGP, f, g, vg. Addunt καὶ κC³D^bL,
 d* et***, e, am. syr.utr. Ir.int.209. απεθαν. καὶ ἐζησεν cum κ*ABC copt.
 arm. aeth. Or.int.4,661 bis Cyr.hr.239. Item FG, f, g, vg. Or.1,436 απεθαν. κ.
 ανεστη. — απεθ. κ. ανεστη κ. ανεζησεν cum minusculis, Thdr.; item κC³D^bLP

τί κρίνεις τὸν ἀδελφόν σου; ἢ καὶ σὺ τί ἐξουθενεῖς τὸν ἀδελφόν σου; πάντες γὰρ παρασπόμεθα τῷ βήματι τοῦ θεοῦ. 11 γέγραπται γάρ· ζῶ ἐγώ, λέγει κύριος, ὅτι ἐμοὶ κάμψει πᾶν γόνυ καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσεται τῷ θεῷ. 12 ἄρα οὖν ἕκαστος ἡμῶν περὶ ἑαυτοῦ λόγον δώσει τῷ θεῷ.

13 Μηκέτι οὖν ἀλλήλους κρίνωμεν, ἀλλὰ τοῦτο κρίνατε μᾶλλον, τὸ μὴ τιθέναι πρόσκομμα τῷ ἀδελφῷ ἢ σκάνδαλον. 14 οἶδα καὶ πέπεισμαι ἐν κυρίῳ Ἰησοῦ ὅτι οὐδὲν κοινὸν θεῖ ἑαυτοῦ, εἰ μὴ τῷ λογιζομένῳ τι κοινὸν εἶναι, ἐκείνῳ κοινόν. 15 εἰ γὰρ διὰ βρωμα ὁ ἀδελφός σου λυπεῖται, οὐκέτι κατὰ ἀγάπην περιπατεῖς. μὴ τῷ βρωμάτι σου ἐκείνῳ ἀπόλλυε, ὑπὲρ οὗ Χριστὸς ἀπέθανεν. 16 μὴ βλασφημίσθω οὖν ἰμῶν τὸ ἀγαθόν. 17 οὐ γὰρ ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ βρωσῆς καὶ πόσις, ἀλλὰ δικαιοσύνη καὶ εἰρήνη καὶ χαρὰ ἐν πνεύματι ἁγίῳ. 18 ὁ γὰρ ἐν τούτῳ δουλεύων τῷ Χριστῷ εὐάρεστος τῷ θεῷ καὶ δόκιμος τοῖς ἀνθρώποις. 19 ἄρα οὖν τὰ τῆς εἰρήνης διώκωμεν καὶ τὰ τῆς οἰκοδομῆς τῆς εἰς ἀλλήλους. 20 μὴ ἐνεκεν βρωματος κατάλυε τὸ ἔργον τοῦ θεοῦ. πάντα μὲν καθαρὰ, ἀλλὰ κακὸν τῷ ἀνθρώπῳ τῷ διὰ προσκόμματος ἐσθίοντι. 21 καλὸν τὸ μὴ φαγεῖν κρέα μηδὲ πιεῖν οἶνον (μηδὲ) ἐν ᾧ ὁ ἀδελφός σου προσκόπτει. 22 σὺ πίστιν ἦν ἔχεις κατὰ σεαυτὸν

14, 4
2 Co. 5, 10
Jes. 45, 23
Phi. 2, 10 s.
Mt. 12, 36

απεθ. κ. ανεστ. κ. εζησεν. Similiterque D*et cE, d*, e, Ir.int.209 Gand.serm.12 εζησεν και απεθαν. και ανεστη.

10. τ. θεου cum *ABC*DEFG, 47mg, d, e, f, g, am. fu. harl. tol. marian. copt. arm.cdd. Or.int.4, 662ter.et 663. τ. χριστου cum *cC2vi.LP guelph. vg.cle. demid. syr.utr. arm.ed goth. Ort.1,254 Did.tri.17 et 76.

11. πασ. γλωσσα. εξομολογ. cum *ACD*BLP vg. copt. arm. syr.p Iust.apol.1,52 Did.tri.17,76. εξομολ. πασ. γλωσσ. cum BD*et cEFG, d, e, f, g, guelph. goth.

12. αρα ουν cum *ACD*BELP2 copt. Omittunt ουν BD*FGP*, 67**, syr.sch. Item d, e, f, g, vg. itaque pro αρα ουν. — δωσει cum *ACD*ELP (δωσει λογον). — αποδωσει cum BD*FG, 39, Chr.774. τω θεω cum *ACDEL*P. — BFG, 54, 67**, f, g, Cyp.158 omittunt.

13. η σκανδαλον interpretamentum: Bentley, V. d. S. Bakhuyzen. Cf. Baljon, p. 29, 30.

14. δε αυτου cum *BC. Item d, e, f, g, vg. δι αυτου cum ADEFG*LP.

15. ει γαρ cum *ABCDEFGP(Lsil), d, e, f, g, guelph. vg. copt. syr.pmg. arm. ει δε cum Litreg. syr.sch.et p.txt. goth.

16. υμων cum *ABCL*P. — DEFG, d, e, g, m16, guelph.** goth. ημων.

18. εν τωτω cum *ABCD*FGP, 5, d, e, f, g, m16, vg. sah. copt. εν τωτωις cum *cDcEL guelph. goth. syr.utr. arm. τω χριστω cum *BCD*EL*P. Omittunt τω AD*FG.

19. Ln.ed min. ἄρα οὖν — διώκωμεν — ἀλλήλους; — διωκωμεν cum *ABFGL*P, 39, 43. — Ln.ed mai. διωκωμεν cum CDE. Item sectemur d, e, f, g, m16,97, guelph. vg.

21. προσκοπτει etiam na Or.1,702 et int.3,962 et 4,668 et 669. — *P λυπειται. Nil addunt Tisch. et Westcott-Hort cum *(eta)AC, 67**, syr.sch. copt. aeth. ar.ο Or.1,702 Or.int.3,962 et 4,668 et 669 Dam. Aug.cont.adim. Addunt η σκανδαλιζεται η ασθενει *cBDEFG*LP, d, e, f, g, m97, vg. sah. syr.p arm. Bas.2,437. — Mangey coniecit μηδε εν εν ω ο αδελφος σου προσκοπτει. Owen et Venema: μηδε τι ποιειν εν ω ο αδελφος σου προσκοπτει. Cf. Baljon, p. 30, 31. Praefero μηδε omitttere.

22. ην εχεις cum *ABC tol. copt. Or.int.669 Aug.rom.81 et cont.adim. Pelag. Omit-

ἔχε ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. μακάριος ὁ μὴ κρίνων ἑαυτὸν ἐν ᾧ δοκιμάζει· 23 ὁ δὲ διακρινόμενος ἔαν φάγη κατακέραιται, διὸ οὐκ ἐκ πίστεως· πᾶν δὲ ὁ οὐκ ἐκ πίστεως ἁμαρτία ἐστίν.

XV.

14. 1 1 Ὁφειλομεν δὲ ἡμεῖς οἱ δυνατοὶ τὰ ἀσθενήματα τῶν ἀδυνάτων βαστάζειν καὶ μὴ ἑαυτοῖς ἀρεσκεῖν. 2 ἕκαστος ἡμῶν τῷ πλησίον ἀρεσκεῖτω εἰς τὸ ἀγαθὸν πρὸς οἰκοδομήν· 3 καὶ γὰρ ὁ Χριστὸς οὐχ ἑαυτῷ ἤρεσεν, ἀλλὰ καθὼς γέγραπται· οἱ ὄνειδισμοὶ τῶν ὄνειδιζόντων σε ἐπέπεσαν ἐπ' ἐμέ. 4 ὅσα γὰρ προσηγάφη, εἰς τὴν ἡμετέραν διδασκαλίαν ἐγράφη, ἵνα διὰ τῆς ὑπομονῆς καὶ διὰ τῆς παρακλήσεως τῶν γραφῶν τὴν ἐλπίδα ἔχωμεν. 5 ὁ δὲ θεὸς τῆς ὑπομονῆς καὶ τῆς παρακλήσεως δῶκε ἡμῖν τὸ αὐτὸ φρονεῖν ἐν ἀλλήλοις κατὰ Χριστὸν Ἰησοῦν, 6 ἵνα ὁμοθυμαδὸν ἐν ἐνὶ στόματι δοξάζητε τὸν θεὸν καὶ πατέρα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. 7 διὸ προσλαμβάνεσθε ἀλλήλους, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς προσελάβετο ἡμᾶς εἰς δόξαν τοῦ θεοῦ. 8 λέγω γὰρ Χριστὸν διάκονον γεγενῆσθαι περὶ τοῦ ἀληθείας θεοῦ, εἰς τὸ βεβαιῶσαι τὰς ἐπαγγελίας τῶν πατέρων, 9 τὰ δὲ ἔθνη ὑπερῷ αἰσίου δοξάσαι τὸν θεόν, καθὼς γέγραπται· διὰ τοῦτο ἐξομολογήσομαι σοὶ ἐν ἔθνεσι καὶ τῷ ὀνόματί σου ψαλῶ. 10 καὶ πάλιν λέγει· εὐφράνθητε ἔθνη μετὰ

tunt ἢ DEFGLP, d, e, f, g, vg. syr. utr. sah. arm. aeth. κατ. σαυτον cum \aleph ABCDEL P. κα. σαυτον cum minusculis. — FG κα. σαυτω.

23. *αμαρτια εστιν*: addunt hoc loco eoque solo doxologiam: τω δε δυναμενω usque εις τ. αιωνας. αμην (cf. infra 16 : 25—27), L et lectionaria syr. P ar. P (etiam goth. vid.) Chr. Cyr. act. Thdr. Dam., item codd. ap. Or. int. 687. Contra habent ad finem totius epistulae \aleph BCD*E, d, e, f, vg. syr. sch. ar. Or. int. 667 Ambrst. Utroque loco habent AP arm. cdd. et zoh. Neutro Dc vi, F, Marcion. ap. Or. int. cdd. ap. Hier. (ut vid.).
- XV: 2. *εκαστος* sine copula cum \aleph ABCDEFGLP, d, e, f, g, m⁷⁸, vg. Addunt γαρ minusculi. ἡμων cum \aleph ABCD*et cL, d**, e, syr. utr. copt. — D^bFGP, d*, f, g, m⁷⁸, vg. νμων.
3. *επεπεσαν* cum \aleph ABCDEF GP. *επιπεσον* cum L.
4. *προσηραφη* (LP al. -φει) cum \aleph ACD^cELP (et D*FG *προσηγραφ.*). — B, d, e, f, g, m⁷⁸, vg. arm. aeth. *εγραφη*, praetereaque B addit *παντα* (ut etiam P). *εγραφη* cum \aleph *BCDEFG, 67**, 80, d, e, f, g, guelph. m⁷⁸, vg. syr. sch. copt. arm. aeth. goth. Clem.⁵⁷². *προσηγραφη* (LP -φει) cum \aleph cALP syr. P. *και δια της παρακλ.* cum \aleph ABC*L, d*, syr. sch. arm. aeth. Thdr. 2, 1308. Omittunt *δια* C^{corr}. DEFGP, d***, e, f, g, m⁷⁸, guelph. vg. syr. P copt. goth. Clem.⁵⁷².
5. *κατα χριστ. ιησ.* cum BC²DEGL, d, e, g, m⁷⁸, guelph. — \aleph C*FP, 37, 72; 109, f, vg. κατ. ιησων χριστον.
7. *ημας* cum \aleph ACD^bet cEFG L, d**, e, f, g, m⁷⁹, guelph. vg. — *ημας* cum BD*P, 47, d*, Thdr. Dam. *του θεου* cum \aleph ABCDEF GP, 37. Omittunt *του* L Chr.⁷⁹⁸.
8. *γαρ* cum \aleph ABCDEF GP, 5, 6, 19, 73, d, e, f, g, guelph. vg. — *δε* cum L syr. utr. arm. *χριστον* cum \aleph ABC, copt. arm. aeth. Or. int. 674 Did. tri. 217. — LP *χριστον ιησων.* — *ιησων χριστον* cum DEFG, e, f, g, harl. syr. utr. *γεγενησθαι* cum \aleph C²D^cELP. *γενεσθαι* cum BC*D*FG arm. Ath.⁹⁶⁵.

τοῦ λαοῦ αὐτοῦ. 11 καὶ πάλιν ἀνεῖτε πάντα τὰ ἔθνη τὸν κύριον, καὶ ἐπαινεσά-
 τωσαν αὐτὸν πάντες οἱ λαοί. 12 καὶ πάλιν Ἡσαΐας λέγει ἔσται ἡ δόξα τοῦ Ἰησοῦ
 καὶ ὁ ἀνιστάμενος ἄρχειν ἐθνῶν, ἐπ' αὐτῷ ἔθνη ἐλπιούσιν. 13 ὁ δὲ θεὸς τῆς
 ἐλπίδος πληρώσει ὑμᾶς πάσης χαρᾶς καὶ εὐφροσύνης ἐν τῷ πιστεύειν, εἰς τὸ περισ-
 σέειν ὑμᾶς ἐν τῇ ἐλπίδι ἐν δυνάμει πνεύματος ἁγίου.

Ps. 116 (117), 1
 Jcs. 11, 10
 Mt. 12, 21

14 Πέπεισμαι δέ, ἀδελφοί μου, καὶ αὐτὸς ἐγὼ περὶ ὑμῶν, ὅτι καὶ αὐτοὶ μεσοί
 ἐστε ἀγαθωσύνης, πεπληρωμένοι πάσης τῆς γνώσεως, δυνάμενοι καὶ ἀλλήλους
 νοουθετεῖν. 15 τολμηρότερον δὲ ἔγραψα ὑμῖν, ἀπὸ μέρους, ὡς ἐπαναμνήσκων
 ὑμᾶς διὰ τὴν χάριν τὴν δοθεισάν μοι ἀπὸ τοῦ θεοῦ 16 εἰς τὸ εἶναι με λειτουργὸν
 Χριστοῦ Ἰησοῦ εἰς τὰ ἔθνη, ἱερουργοῦντα τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ, ἵνα γένηται ἡ
 προσφορὰ τῶν ἐθνῶν εὐπρόδοκτος, ἡγιασμένη ἐν πνεύματι ἁγίῳ. 17 ἔχω οὖν
 τὴν καύχησιν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τὰ πρὸς τὸν θεόν 18 οὐ γὰρ τολμήσω τι λαλεῖν
 ὧν οὐ κατειργάσατο Χριστὸς δι' ἐμοῦ εἰς ὑπακοὴν ἐθνῶν, λόγῳ καὶ ἔργῳ, 19 ἐν
 δυνάμει σημείων καὶ τεράτων, ἐν δυνάμει πνεύματος ἁγίου, ὥστε με ἀπὸ Ἰερου-
 σαλήμ καὶ κύκλω μέχρι τοῦ Ἰλλυρικοῦ πεπληρωκέναι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ.

11. καὶ πάλιν sine additamento cum **ACL**P vg. arm.ed aeth.pp Or.int.674.
 Addunt λέγει **BDEFG**, 1, d, e, f, g, guelph. copt. syr.utr. goth. arm.edd.
 aeth.ro. παντ. τα εθνη τον κυριον cum **ABDEP**, 47, d, e, guelph. vg. —
 τον κυριον παντ. τα εθν. cum **CFG**L, f, g. επαινεσατωσαν (ut LXX ex **A**)
 cum **ABCDE**. επαινεσατε cum **FGLP**.
13. πληρωσαι cum **ACDEL**P. — **BFG** πληροφορησαι.
14. αδελφοι μου (**D*EFG** omittunt μου) hoc loco cum **ABCLP**, d***, m⁷⁰,
 vg. copt. syr.p. — **DEFG**, d*, e, f, g, syr.sch. Thdrt. post περι υμων ponunt.
 πασης της cum **BP**. Omittunt της **ACDEFG**L. αλληλους: αλλους cum **L**
 cat.txt.503 g, syr.utr. Or.int.675 bis Chr.802, 803.
15. τολμηροτερον cum **ACDEFG**LP. τολμηροτερος cum **AB**. εγραψ. υμιν sine
 additamento cum ***ABC** copt. aeth.utr. Or.int.676 bis. Addunt αδελφοι **BCDE**
FGLP, d, e, f, g, vg. syr.utr. arm. Thdrt. απο του cum **BF** Dam. υπο
 του cum **ACDEGLP**.
16. χριστου ιησου cum **ABC**FGP, 37, d, e, f, g, vg. — ιησου χριστου cum
DEL syr.sch. copt. arm. aeth.
17. την καυχησιν cum **BC**vid.**DEFG**, 37. Omittunt την **ALP**. τον θεον cum
ABCvi.**DEFG**LP. Omittunt τον minusculi pauci Thphyl.
18. τολμησω cum ***ACDEFG**LP, m⁹ (audeam) copt. syr.p Ath.534. — **BCB**
 Did.tri.167, 193 τολμω, item audeo d, e, f, g, vg. syr.sch. arm. Or.int.676, 677.
 τι hoc loco cum **ABCDEFG**P, 37, 76, 80, 115, d, e, f, g, m⁹, vg. Ante
 ων cum **L** syr.utr. copt. arm. aeth. Oec. λαλειν cum **ABCLP** syr.p arm.,
 item loqui d, e, f, g (dicere t loqui), m⁹, vg. — **DEFG** ειπεν. — κατει-
 γασατο cum **ABCP**. κατηγγ. cum **DEFG**L.
19. εν δυναμει σημειων και τερατων glossema, Rovers. Cf. Baljon, p. 165, et
 quod annotatum est 2 Cor. 12 : 11b, 12. δυναμει primum: **D*** (non b nec e)
 et nov. **EFG**, d*, f, g, m⁹, addunt αυτου. — πνευματος θεου cum **BD**LP
 syr.sch. et p.txt. aeth. (spir. domini) Or.int.676, 677 Chr.605bis. πνευμ. αγιου cum
ACD* et **CEFG**, d, e, f, g, m⁹, vg. copt. arm. syr.p mg. πνευματ. sine addi-
 tamento cum **B**, item Pelag.com. (non txt.) et Vig.varim. (non tri.12). ωστε
 με απο ιερουσ. και κυκλω μεχρ. του ιλλ. πεπληρ. cum **ABCLP** vg. — **DE**
FG ωστε πεπληρωσθαι απο ιερ. μεχρι του ιλλυρικοου και κυκλω, item d, e (f), g

20 οὕτως δὲ φιλοτιμούμενον, εὐαγγελίζεσθαι οὐχ ὅπου ὠνομάσθη Χριστός, ἵνα
 Jes. 52, 15 μὴ ἐπ' ἀλλότριον θεμέλιον οἰκοδομῶ, 21 ἀλλὰ καθὼς γέγραπται· οἷς οὐκ ἀνηγ-
 γέλη περι αὐτοῦ θρονιαί, καὶ οἱ οὐκ ἀκηκόασιν συνήσουσιν.
 22 Διὸ καὶ ἐνεκοπήμην τὰ πολλὰ τοῦ ἔλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, 23 νυνὶ δὲ μηκέτι
 Act. 19, 21 τόπον ἔχων ἐν τοῖς κλίμασι τούτοις, ἐπιποθίαν δὲ ἔχων τοῦ ἔλθεῖν πρὸς ὑμᾶς
 28 ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν, 24 ὡς ἂν πορεύομαι εἰς τὴν Σπανίαν· ἐπιπύω γὰρ διαπορευό-
 μενος θεάσασθαι ὑμᾶς καὶ ὑφ' ὑμῶν προσημνηθῆναι ἐκεῖ, ἐν ὑμῶν πρῶτον ἀπὸ
 Act. 20, 16 μέρους ἐμπλησθῶ. 25 νυνὶ δὲ πορεύομαι εἰς Ἱερουσαλήμ διακονῶν τοῖς ἁγίοις·
 21, 17 26 ἠὲ δόκησαν γὰρ Μακεδονία καὶ Ἀχαΐα κοινωνίαν τινὰ ποιήσασθαι εἰς τοὺς
 1 Co. 16 πτωχοῦς τῶν ἁγίων τῶν ἐν Ἱερουσαλήμ. 27 ἠὲ δόκησαν γὰρ, καὶ ὀφείλεται εἶσιν
 2 Co. 8, 9 αὐτῶν· εἰ γὰρ τοῖς πνευματικοῖς αὐτῶν ἐκονῶν ἦσαν τὰ ἔθνη, ὀφείλουσιν καὶ ἐν
 1 Co. 9, 11 τοῖς σαρκικοῖς λειτουργῆσαι αὐτοῖς. 28 τοῦτο οὖν ἐπιτελέσας καὶ σφραγισάμενος
 24 αὐτοῖς τὸν καρπὸν τοῦτον, ἀπελεύσομαι δι' ὑμῶν εἰς Σπανίαν· 29 οἶδα δὲ ὅτι
 ἐρχόμενος πρὸς ὑμᾶς ἐν πληρώματι εὐλογίας Χριστοῦ ἐλεύσομαι. 30 παρακαλῶ
 Col. 4, 12 δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· καὶ διὰ τῆς ἀγάπης τοῦ
 πνεύματος, συναγωνίσασθαι μοι ἐν ταῖς προσευχαῖς ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς τὸν θεόν,
 31 ἵνα ἴσθῶ ἀπὸ τῶν ἀπειθούντων ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ ἡ διακονία μου ἡ εἰς

20. φιλοτιμονυμενον cum $\kappa\alpha\kappa\alpha\kappa\delta^b\text{et}cEL$ φιλοτιμονυμαι (FG φιλοτιμοιμαι) cum BD^*EFG (f, g sic autem cupide desideravi).
22. ενεκοπημην cum $\kappa\alpha BCLP$. — $DEFG$ ενεκοπην. — τα πολλα cum $\kappa ACLP$. πολλakis cum $BDEFG$.
23. κλιμασι: -σι cum $\kappa\alpha BCD^*LP$. — D^cEFG -σιν. — πολλων cum $\kappa ADEFG$. ικανων cum $BC, 37, 59, 71, \text{Dam.}$
24. ως αν cum $\kappa ABC^{vi}DE(F)GP, 28, 34, 37, 39, 45, 55, 73, 80.$ ως εαν cum L . πορευομαι cum κABC . — $DEFGP$ πορευομαι, $L 192^{**}$ πορευσομαι. — σπανιαν sine additamento cum $\kappa^*ABCDEFGHIGP, 177, d, e, f, g, \text{vg. syr.}^{scb}$. copt. ar.^c arm. aeth. utr. Or. int. 677, 678 Chr. 807 Dam. Addunt ελευσομαι πρως υμας cum κ^cL syr. P Euthal. cod. Thdr. Thphyl. Oec. Item edidinius ελπιζω γαρ cum $\kappa ABCDELP$ copt. syr. P Euthal. cod. Thdr. 1, 1425. Omittunt γαρ $FG, d, e, f, g, \text{vg. syr. ar.}^c$ copt. arm. aeth. υφ υμων cum $\kappa ACLP$. αφ υμ. cum $DEFG$, item B απο υμ.
25. διακονων cum $\kappa ABCLP$. — κ^* , 73 διακονησων. $DEFG$ διακονησαι, item ministrare d, e, f, g, vg.
26. ηνδοκ- cum κB^* , 37, Chr. 813 com. ευδοκ- cum $AB^cCDEFGLP$. Praeterea $B, 62, 120, \text{Chr. cat. 511 Thdr. bis ex cod. 1 -χησεν.}$
27. ηνδοκ- cum $\kappa A, 37.$ ευδοκ- cum $BCLP$. εσιν αυτων cum $\kappa ABCDEP, d, e, m^{34}, \text{vg. αυτων εσιν cum FGL, f, g, fu. syr. P.}$
28. σπανιαν sine articulo cum $\kappa^*ABCDEFGHIGP, 5, 37, 73, 80, 93, \text{Chr. 813 Dam. την οταν. cum } \kappa^cL \text{ Thdr. — Naber conjecit συνερανισαμενος. Cf. Baljon. p. 31, 32.}$
29. εν (L εμ) πληρωματι. D^*FG εν πληροφορια. — χριστου cum $\kappa^*ABCDEFGHIGP, 67^{**}, 179, d, e, f, g, \text{am. fu. harl. demid. tol. copt. του ευαγγελιου του χριστου cum } \kappa^cL \text{ vg. cle. syr. utr.}$
30. αδελφοι cum $\kappa ACDEFGLP, d, e, f, g, \text{vg. Omittunt } B, 76, \text{aeth. ro. Chr. 814. προσευχαις (etiam Or. int. 680bis): } DEFG, 30\text{mg., nscr.}^{**}, d, e, f, g, \text{vg. cle. addunt υμων.}$
31. και ante η διακ. cum $\kappa^*ABC^{vi}D^*FGP, 67, 80, d, e, f, g, \text{vg. Addunt } \omega\alpha$

Ἱερουσαλήμ εὐπρόσδεκτος τοῖς ἁγίοις γένηται, 32 ἵνα ἐλθὼν ἐν χαρᾷ πρὸς ὑμᾶς διὰ θελήματος θεοῦ συναγαπαύσωμαι ὑμῖν. 33 ὁ δὲ θεὸς τῆς εἰρήνης μετὰ πάντων ὑμῶν ἄμήν.

XVI.

1 Συνίστημι δὲ ὑμῖν Φοίβην τὴν ἀδελφὴν ἡμῶν, οἷσαν διάκονον τῆς ἐκκλησίας τῆς ἐν Κενχρεαῖς, 2 ἵνα αὐτὴν προσδέξησθε ἐν κυρίῳ ἀξίως τῶν ἁγίων καὶ παραστήτε αὐτῇ ἐν ᾧ ἂν ὑμῶν χρῆσιμὸν πράγματι· καὶ γὰρ αὐτὴ προστατίς πολλῶν ἐγενήθη καὶ ἐμοῦ αὐτοῦ.

3 Ἀσπάσασθε Πρίσκαν καὶ Ἀκύλαν τοὺς συνεργοὺς μου ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, 4 οἵτινες ἔπρε τῆς ψυχῆς μου τὸν ἑαυτῶν τράχηλον ὑπέθηκαν, οἷς οὐκ ἐγὼ μόνος εὐχαριστῶ ἀλλὰ καὶ πᾶσαι αἱ ἐκκλησίαι τῶν ἐθνῶν, 5 καὶ τὴν κατ' οἶκον αὐτῶν ἐκκλησίαν. ἀσπάσασθε Ἐπαινετὸν τὸν ἀγαπητὸν μου, ὃς ἐστὶν ἀπαρχὴ τῆς Ἀσίας

Act. 18, 2

1 Co. 16. 19. 15

- κ^cD^b et c^cEL syr.^p Chr.⁸¹⁴. ἡ διακονία cum κ^aACD^b et c^cELP, d^{***}, f, g, vg. syr.^{utr.} copt. arm. aeth. ἡ δωροφορία cum BD^{*}FG, d, e. ἡ εἰς cum κ^aC D^cE, item εἰς omissio ἡ LP. ἡ ἐν cum BD^{*}FG, 213. τοῖς ἁγ. γενηται cum κ^aABCP, 37, fu. γενηται τοῖς ἁγ. cum DEFGL it. vg.
32. ἐλθων (posteaque sine καὶ) cum κ^a*AC, 67^{**}, 71, copt. arm. Post ἵνα collocavimus cum κ^a* copt. (ut quando venero ad vos in gaudio) Or.^{int.} (ut veniens ad vos in gaudio); AC post ἐν χαρᾷ ponunt. Anteponit vero etiam vg. ἐλθω (post ἐν χαρᾷ) posteaque καὶ cum κ^aDEFGLP, d, e, f, g, vg. (etiam B ἐλθω). — θεον cum κ^aACD^cLP vg. syr.^{utr.} copt. arm. — κ^a* Ambrst. ἰησου χριστου, DEFG, d, e, f, g fu. χριστου ἰησου, B κυριου ἰησου. — St. Paul wrote only δια θελήματος, in an absolute sense, cf. 1 Cor. 16 : 12, Rom. 2 : 18, Westcott-Hort, p. 113. συναγαπαύσωμαι: Textus receptus καὶ συναγαπ. Vide ad ἐλθων. — συναγαπαύσωμαι ἡμῖν cum κ^a(et^a etc)ACL^p. — DE αναψυξω μεθ ὑμων, FG αναψυχω μεθ ὑμων. B plane omittit.
33. ἀμήν cum κ^aBCDEL^p, d, e, vg. syr.^{utr.} — AFG, 80, 109, 178, f, g omittunt. XVI: 1. δε cum κ^aABCD^b et c^cELP, d^{***}, e, vg. — D^{*}FG, d^{*}, f, g, arm. aeth.^{utr.} Sedul. omittunt. ἡμων cum κ^aBCDEL, d^{**}, e, f, vg. syr.^{utr.} — AFG^r.GP, 2, 73, k^{scr.}, d^{*}, g, Thphyl. ὑμων. — ουσαν (D^{*} οουσην) cum κ^a*AC²DEFG LP. — κ^aBC, 47 addunt καὶ. — κενχε- cum κ^aAB^{*}D^{*}F(κενχεῖας)G. κενχε- cum BC³D^cELP.
2. αὐτὴν προσδέξ. cum κ^aALP vg. Or.^{int.}681 Chr.⁸¹⁵ Euthal.^{cod.} Thdrt. προσδ. αὐτὴν cum BCDEF^g, 57, d^{scr.}, d, e, f, g, harl. copt. αὐτῇ (it. vg. ipsa. Hoc accentu 37, g^{scr.}). προστατίς πολλῶν ἐγενήθη καὶ ἐμοῦ (A addit τε) αὐτου (κ^a ἐγ. κ. αὐτου καὶ ἐμου) cum κ^aABCLP. Ita etiam textus receptus nisi quod ἐγεν. καὶ αὐτου ἐμου habet cum minusculis arm. — DEFG, d^{*}, g, καὶ ἐμου καὶ ἀλλων (D^b et c^c addunt πολλῶν) προστατίς (FG παραστατίς) ἐγενετο.
3. πρισκαν (B^{*} προισκαν) cum κ^aABCDEFGHI^pL. πρισκιλλαν cum minusculis multis (ut 4 apud Scrivener) syr.^{utr.} aeth. Chr.⁸¹⁵ Ambrst., item cdd. apud Thdrt.¹⁵⁷.
5. ἐπαινετὸν (ἐπαι- etiam syr.^pmg-gr., A επε-) hoc accentu (etiam Stephanus et Erasmus) cdd., non ἐπαίνετον (ut Elzevier, Griesbach, Scholz, Lachmann). ασίας cum κ^aABCD^{*}FG, 6, 67^{**}, d, e, f, g, vg. (excepto harl.*) copt. arm. aeth.^{utr.}682 Dam. Ambrst. αχαιῖας cum D^b et c^cLP harl.*vid. syr.^{utr.} Chr.⁸²⁰, 821 Thdrt.

εις Χριστόν. 6 ἀσπάσασθε Μαριάν, ἥτις πολλὰ ἐκοπίασεν εἰς ὑμᾶς. 7 ἀσπάσασθε Ἄνδρόνικον καὶ Ἰουνίαν τοὺς συγγενεῖς μου καὶ συναιχμαλώτους μου, οἵτινες εἰσὶν ἐπίσημοι ἐν τοῖς ἀποστόλοις, οἱ καὶ πρὸ ἐμοῦ γέγοναν ἐν Χριστῷ. 8 ἀσπάσασθε Ἀμπλιᾶτον τὸν ἀγαπητὸν μου ἐν κυρίῳ. 9 ἀσπάσασθε Οὐρβανὸν τὸν συνηγόν ἡμῶν ἐν Χριστῷ καὶ Στάχυν τὸν ἀγαπητὸν μου. 10 ἀσπάσασθε Ἀπελλῆν τὸν δόκιμον ἐν Χριστῷ. ἀσπάσασθε τοὺς ἐκ τῶν Ἀριστοβούλου. 11 ἀσπάσασθε Ἡρωδίανα τὸν συγγενῆ μου. ἀσπάσασθε τοὺς ἐκ τῶν Ναρκίσσου τοὺς ὄντας ἐν κυρίῳ. 12 ἀσπάσασθε Τρυφαιναν καὶ Τρυφῶσαν τὰς κοπιώσας ἐν κυρίῳ. ἀσπάσασθε Περσίδα τὴν ἀγαπητὴν, ἥτις πολλὰ ἐκοπίασεν ἐν κυρίῳ. 13 ἀσπάσασθε Ροῦφον τὸν ἐκλεκτὸν ἐν κυρίῳ καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ ἐμοῦ. 14 ἀσπάσασθε Ἀσύνκριτον, Φλέγοντα, Ἐρμῆν, Πατροβαν, Ἐρμαῖν, καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς ἀδελφοὺς· 15 ἀσπάσασθε Φιλόλογον καὶ Ἰουλιαν, Νηρέα καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ, καὶ Ὀλυμπᾶν, καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς πάντας ἁγίους. 16 ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἀγίῳ. ἀσπάζονται ὑμᾶς αἱ ἐκκλησίαι πάσαι τοῦ Χριστοῦ.

17 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, σκοπεῖν τοὺς τὰς διχοστασίας καὶ τὰ σκάνδαλα παρὰ τὴν διδαχὴν ἣν ὑμεῖς ἐμάθετε ποιοῦντας, καὶ ἐκκλίnete ἀπ' αὐτῶν· 18 οἱ γὰρ τοιοῦτοι τῷ κυρίῳ ἡμῶν Χριστῷ οὐ δουλεύουσιν ἀλλὰ τῇ ἐαυτῶν κοιλίᾳ, καὶ διὰ τῆς χρηστολογίας καὶ εὐλογίας ἐξαπατῶσι τὰς καρδίας τῶν ἀκάκων. 19 ἡ γὰρ ὑμῶν ὑπακοή εἰς πάντας ἀφίκετο· ἐφ' ὑμῖν οὖν χαίρω, θέλω δὲ ὑμᾶς σοφοὺς

6. *μαριαμ* cum *n*DEFG^L. *μαριαν* cum *ABC*P *copt. arm.* *εις υμας* cum *n**A *BC**P *syr. utr. copt. arm. aeth. utr.* Item *DEFGr-G*, d, e, g, vg. *εν υμιν, in vobis* (f in domino). *εις ημας* cum *C*2^L.
7. *οι* (ita *nc*, *n** *Dam. om.*) *και προ εμ. γεγον.* cum *n*ABCLP (*nscr. omittit* *και*). *DEFG* *τοις προ εμου*, d, e, f, g, vg. *qui* (*d****, f, vg. *addunt et*) *ante me fuerunt. γεγοναν* cum *n*AB. *γεγονασιν* cum *CLP*.
8. *αμπλιατον* cum *n*AB* (omisso *ton quod sequitur*) *FG*, 67**², d, e, f, g, vg. *copt. aeth. Or. int. 682 Ambrst. αμπλιαν* cum *B*3^{Cvi}. *DEL*P *syr. utr. arm. Chr. 824 Thdrt. μον: BFGr. omittunt.*
9. *εν χριστω* cum *n*ABLP *am. fu. demid. harl. tol. syr. utr. copt. aeth εν κυριω* cum *C*DEFG, 37, 57, 71, 114, d, e, f, g, *arm.*
11. *συγγενη: AB**D* *συγγενην.*
12. *τρυφαιναν* (*C** *τυφ-*) cum *BCDEL*. — *n*AFGP *τρυφεναν.* — *ασπασασθ. περσιδα* — *εκοπιασεν εν κυριω: AFG*, f, g *omittunt*, *ab εν κυριω ad εν κυριω transilientes.*
14. *ασυνκρ-* cum *n*DEFG. *ασυνκρ-* cum *ABCLP*. *ερμην πατροβ. ερμαν* cum *n*ABCD*FGP, d, e, f, g, *am. fu. ερμαν πατρ. ερμην* cum *DcEL* *vg. ed demid. syr. sch. et p.*
16. *αι εκκλ. πασαι* cum *n*ABCLP (item *DEFG*, v. 21) *vg. syr. utr. copt. arm. aeth. Or. int. 683 Cyr. act. 38 Thdrt. Ambrst. Omittunt πασαι minusculi.*
17. *εκκλιnete* cum *n**BC, 37, 67**², *Thdrt. Dam. εκκλινατε* cum *n*ADEFG^LP.
18. *κυριω ημων χριστω* cum *n*ABCP, m⁶¹, *syr. p arm. aeth. ro. Thdrt., item d****, e, vg. *Or. int. 684 bis 685 Christo domino nostro; κυριω χριστω ημων* cum *DEFG*. 178, *d** (*domino et christo nostro*), *f* (omisso *nostro*), *g.* *κυριω ημων ιησου χριστω* cum *L* *syr. sch. copt. arm. cdd aeth. pp Chr. 831 Dam. και ευλογιας: D**EFG, 3, 17, 43, 49, 52, 57, 70, *d**, e, f, g, *Chr. mosc. 1 omittunt.*
19. *De Hoop Scheffer et V. d. S. Bakhuyzen conjecerunt η γαρ υμων αχοη. Laurent dicit, vs. 19 apud vs. 16 in margine scriptum esse. Praefero*

εἶναι εἰς τὸ ἀγαθόν, ἀκεραίους δὲ εἰς τὸ κακόν. 20 ὁ δὲ θεὸς τῆς εἰρήνης συν-
 τριψει τὸν σατανᾶν ὑπὸ τοὺς πόδας ὑμῶν ἐν τάξει.

Ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ μεθ' ὑμῶν.

21 Ἀσπάζεται ὑμᾶς Τιμόθεος ὁ συναγωγὸς μου, καὶ Λούκιος καὶ Ἰάσων καὶ
 Σωσίπατρος οἱ συγγενεῖς μου. 22 ἀσπάζομαι ὑμᾶς ἐγὼ Τίτριος ὁ γραφῆς τὴν
 ἐπιστολὴν ἐν κυρίῳ. 23 ἀσπάζεται ὑμᾶς Γάιος ὁ ξένος μου καὶ ὅλης τῆς ἐκκλησίας.
 ἀσπάζεται ὑμᾶς Ἐραστός ὁ οἰκονόμος τῆς πόλεως καὶ Κούαρτος ὁ ἀδελφός.

25 [Τῷ δὲ δυναμένῳ ὑμᾶς στηρίζαι κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου καὶ τὸ κήρυγμα
 Ἰησοῦ Χριστοῦ, κατὰ ἀποκάλυψιν μυστηρίου χρόνοις αἰωνίοις σεσηγημένου,

Act. 13, 1; 16, 1
 17, 5
 20, 4
 Act. 20, 4
 19, 22
 1 Co. 1, 14
 2 Ti. 4, 20
 Ind. 24 s.
 Eph. 3, 20 s.

vs. 19^a post vs. 16 scribere et lego vs. 19^a ὑμῶν ἀκοη εἰς παντας ἀφικετο.
 Cf. Baljon, p. 35, 36. εφ ἡμῖν οὖν χαίρω cum κ**ABCLP*, 5, 23, Or.int.⁶⁸⁴ bis
 (in vobis ergo gaudeo) Dam. — *D*FG* arm. χαίρω οὖν εφ ὑμῖν, textus
 receptus χαίρω οὖν το εφ μιν cum κ^c*D^bet cE*, item gaudeo igitur in vobis
 d, e, f, g, vg. σοφους sine μεν cum *BDEFG*L, 61, o^{scr}, d, e, f, g, m⁶¹, vg.
 copt. arm. aeth. Addunt μεν κ*ACP* syr.p Chr.⁸³³montf.

20. συντριψει cum κ*BCDEF*κ*r.Ggr.P*. — A, 67^{**}, f, g, m⁶¹, vg.cle. am. demid.
 harl. συντριψαι (conterat). η χαρ. του κυρ. usque μεθ ὑμων cum κ*ABCLP*
 d^{**} (sed omittit ἡμων) vg.: *DEFG*, d* (non item^{***}), e, f, g, Sedul.
 omittunt. ἰησου sine χριστ. cum κ*B*. Addunt χριστου *ACLP*, d^{***}, vg.
 syr.utr. copt. arm. aeth. Or.int.^{4, 686}. μεθ ὑμων sine additamento cum κ*AB*
CLP (item *DEFG*) d (etiam d^{***}), e, f, g, vg. Addit αμην 37m^g.^{**}

21. ασπάζεται cum κ*ABCD*FGP*, d, e, f, g, vg. copt. ασπάζονται cum *DcEL*
 syr.sch. Thdrt. Dam. Oec. οἱ συγγεν. (FG συνγ-) μου: *D** (improbant^{**} et c)
EFG, d* (improbant^{***}), e, f, g addunt καὶ αἱ ἐκκλησῖαι πασαι του χριστου.
 Vide ad v. 61.

22. Grotius et Laurent dicunt, vs. 22 a Tertio in margine scriptum, postea
 inter vss. 21 et 23 in textum illatum esse. Praefero vs. 22 post vs. 23
 scribere. Cf. Baljon, p. 37, et Clemen, Die Einheitlichkeit u. s. w., S. 97.

23. καὶ ὅλης τῆς ἐκκλησ. cum κ*ABCDEP*, item et universae ecclesiae d, e (f,
 g, sed vide FG) am. fu. (addunt gentium) tol. καὶ τῆς ἐκκλησ. ὅλης cum
 L. — FG (f, g vide ante) aeth. καὶ ὅλαι αἱ ἐκκλησῖαι, vg.cle. demid. copt.
 et universa ecclesia (copt. eccles. univ.).

24. Hunc versum omisimus cum κ*ABC*, 5, 137, am. fu. harl.* copt. aeth.ro.
 Or.int.⁶⁸⁷. η χαρις του κυριου ημων ἰησου χριστου μετα παντων ὑμων αμην
 cum *DEFG*L, d, e, f, g, vg.cle. demid. tol. harl.** Chr.⁸³⁴ Euthal.cod. Thdrt.
 Dam. (sed plura variant). Praeterea *DEFG*, d, e, f, g omittunt η χαρις
 etc. v. 20; et *FGL*, 37, syr.p goth. versu 24 epistulae finem faciunt. Item
 post versum 27 habet P.

25, 26, 27. Τῷ δε δυναμένῳ usque αἰωνῶν αμην (asserunt ex his plura etiam
 Clem.^{865, 567} Or.⁴ 150, 257 et 1, 389, 488 et 2, 724) hoc loco cum κ*BCDE*, 16, 80,
 137, 176, cdd. apud Or.int.⁶⁸⁷ d, e, f, vg. (etiam am. fu. demid. harl. tol.)
 syr.sch. copt. aeth.utr. Or.int.⁶⁸⁷ Ambrst. Accedunt, qui et hoc loco et post
 14, 23 habent, *AP*, 5, 17, 109^{lat}. (sed post 14, 23 est**) (etiam 37, sed
 hoc loco est 37**) arm.cdd.et.zob. Contra tantummodo post 14, 23 habent
 L (item lectionaria) syr.p ar.p cdd. nonnull. apud Or.int. Chr. Cyr.^{act.65} (ex
 singulorum ordine apparet) Thdrt. Omittunt utrinque *D**** (vid., nullum
 enim accentum praeter quattuor primas voces posuit) *Fgr.* (spatio vacuo
 post 16 : 24 in Graecis relicto) *G* et *g* (spatio vacuo post 14 : 2) in Graecis

1 Th. 1, 17
11, 36 etc.

26 φανερωθέντος δὲ νῦν διὰ τε γραφῶν προφητικῶν καὶ ἐπιταγῆν τοῦ αἰωνίου
θεοῦ εἰς ὑπακοὴν πίστεως εἰς πάντα τὰ ἔθνη γνωρισθέντος, 27 μόνῳ σοφῷ θεῷ,
διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων ἀμήν].

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Α.

I.

2 Co. 1, 1

Act. 18, 17

Ro. 1, 7 etc.

1 Παῦλος κλητὸς ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματος θεοῦ καὶ Σωσθένης
ὁ ἀδελφός 2 τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ τῇ οὔσῃ ἐν Κορίνθῳ, ἡγιασμένοις ἐν Χριστῷ
Ἰησοῦ, κλητοῖς ἁγίοις, σὺν πᾶσιν τοῖς ἐπικαλουμένοις τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου ἡμῶν
Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐν παντὶ τόπῳ, αὐτῶν καὶ ἡμῶν. 3 χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ
θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

et Latinis relicto) cdd. apud Hier. (ad.eph.3,5). Item omittit Mcion. teste Or.int.4,687.

26. τε etiam Clem.685 Or.1,488 et 4,105,226,237 Cyr.act.65. Omittunt DE, 34, Chr.9,789, nec exprimunt d, e, f, vg.

27. τῶν αἰώνων cum MADEP, 80, d, e, f, vg. syr.sch.copt.arm.aeth.utr. Or.int.687 et 688 Dam. Hil.830 Ambrst. (AP arm. non item habent post 14 : 23). Omittunt BC, qui tantum post 14 : 23 habent, L syr.P Chr.789 Cyr.act.65 Thdrt.147. Vss. 25—27 spurii sunt. Cf. Baljon, p. 37—40, V. Manen, Paulus II, bl. 100, et Clemen, Die Einheitlichkeit u. s. w., S. 98, 99.

Subscriptio: KAB*CD* al. προς ρωμαίους. Item G, g προς ρωμαίους ετελεσθη, ad romanos explicit, am. fu. explicit epistula ad romanos. B^{2b}D^b pr. ρωμαίους εγραφη απο κορινθου. 10, 109, 110, 111, 113, 120, 123, 135**, 139, 143, 144, 153, 157, 178 προς ρωμαίους εγραφη απο κορινθου δια φοιβης της διακονου της εν κερχευαι εκκλησιας. Praeterea in codd. plur. (etiam L, non item Euthal.cod.) stichorum numerus notatur: σιχοι ρκ' (i. e. 920), P ρν'. Item notantur (cum Euthalio) αναγνωσεις ε', κεφαλαια ιθ', μαρτυρῆαι μη' (alii λθ', alii μθ'). B numerat capita 21, am. fu. 51.

* προς κορινθ. ā: sic KAvīd. (titulus fere absciss.) BCD. — FG προς κορινθίους αρχεται α' (sed G omittit α'). Stephanus η προς τους κορινθίους επιστ. πρωτη, Griesbach, Scholz προς κορινθίους επιστ. πρωτη, Elzevier παυλον του αποστολου η προς κορινθ. επιστ. πρωτη.

1: 1. κλητὸς cum MBFGLP, f, g, r, vg. syr.utr. copt. arm.aeth.utr. Or.int.2,301. — ADE, d, e, Cyr.act.38 omittunt. χριστον ιησουν cum BDEFG, 17, 37, 76, 115, 119, d, e, f, g, r, am. fu. demid. tol. ιησουν χριστον cum MALP vg.cle. syr.utr. copt. arm. aeth.

2. τη ουση εν κορινθ. hoc loco cum KAd^bLP. r, vg. syr.utr. copt. arm. aeth. Post ηγιασμενοις εν χρ. ιης. ponunt BD*et^cEFG, d, e, f, g. ιησουν χριστον etiam Or.4,158 et int.3,75,4,624. — A omittit χριστον. — αυτων sine τε cum K*Avīd.BD*FG, 17, 46, 109, Euthal.cod. Dam., nec exprimunt it. vg. αυ. τε cum K*Avīd.D^cEIP syr.P arm. aeth.

4 *Εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου πάντοτε περὶ ὑμῶν ἐπὶ τῇ χάριτι τοῦ θεοῦ τῇ δοθείῃ ὑμῖν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ*, 5 *ὅτι ἐν παντὶ ἐπλουτίσθητε ἐν αὐτῷ, ἐν παντὶ λόγῳ καὶ πάσῃ γνώσει*, 6 *καθὼς τὸ μαρτύριον τοῦ Χριστοῦ ἐβεβαιώθη ἐν ὑμῖν*, 7 *ὥστε ὑμᾶς μὴ ὑστερεῖσθαι ἐν μηδενὶ χαρίσματος, ἀπεκδεχομένους τὴν ἀποκάλυψιν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ*, 8 *ὃς καὶ βεβαιώσει ὑμᾶς ἕως τέλους ἀνεγκλήτους ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ*. 9 *πιστὸς ὁ θεός, δι' οὗ ἐκλήθητε εἰς κοινωνίαν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν.*

10 *Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἵνα τὸ αὐτὸ λέγητε πάντες καὶ μὴ ἦ ἐν ὑμῖν σχίσματα, ἥτε δὲ κατηρ- Phil. 2, 2*
τιζόμενοι ἐν τῷ αὐτῷ νοί καὶ ἐν τῇ αὐτῇ γνώμῃ. 11 *ἐδηλώθη γάρ μοι περὶ ὑμῶν, ἀδελφοί μου, ὑπὸ τῶν Χλόης, ὅτι ἐριδες ἐν ὑμῖν εἶσιν*. 12 *λέγω δὲ τοῦτο, ὅτι 3, 4*
ἕκαστος ὑμῶν λέγει· ἐγὼ μὲν εἰμι Παῦλον, ἐγὼ δὲ Ἀπολλῶν, ἐγὼ δὲ Κηφᾶ, ἐγὼ δὲ Χρίστον. 13 *μεμέρισται ὁ Χριστός; μὴ Παῦλος ἐσταυρώθη ὑπὲρ ὑμῶν, ἢ εἰς τὸ ὄνομα Παύλου ἐβαπτίσθητε;* 14 *εὐχαριστῶ ὅτι οὐδένα ὑμῶν ἐβάπτισα εἰ μὴ Κρίσπον καὶ Γάϊον* 15 *ἵνα μή τις εἴπῃ ὅτι εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα ἐβαπτίσθητε*. 16 *ἐβάπτισα δὲ καὶ τὸν Στεφανᾶ οἶκον· λοιπὸν οὐκ οἶδα εἰ τινα ἄλλον ἐβάπτισα·* Act. 18, *
Ro. 16, 23
16, 15
 17 *οὐ γὰρ ἀπέστειλὲν με Χριστὸς βαπτίζειν ἀλλὰ εὐαγγελίζεσθαι, οὐκ ἐν σοφίᾳ λόγον, ἵνα μὴ κενωθῇ ὁ σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ*. 18 *ὁ λόγος γὰρ ὁ τοῦ σταυροῦ τοῖς μὲν ἀπολλυμένοις μωρὰ ἐστίν, τοῖς δὲ σωζομένοις ἡμῖν δύναμις θεοῦ ἐστίν*. 23, 24
2 Co. 2, 15
 19 *γέγραπται γάρ· ἀπολώ τὴν σοφίαν τῶν σοφῶν, καὶ τὴν σύνεσιν τῶν συνετῶν ἀθετήσω*. 20 *ποῦ σοφός; ποῦ γραμματεὺς; ποῦ συνζητητῆς τοῦ αἰῶνος τούτου;* Jes. 29, 14

4. *τω θεω μου* cum \aleph^a ACDEFGLP it. vg. syr. utr. copt. arm. — \aleph^b B aeth. omittunt *μου*. — *του θεου*: A*, 39, 87, Chr. 10, 12 (non item 10) Cyr. loh. 794 omittunt.
6. *του χριστου etiam* Or. cat. 12 et int. 482. — B*FG, f, g, arm. τ. *θεου*.
7. Hic versus glossema (Michelsen). Cf. contra Baljon, De tekst der brieven enz., bl. 40—42.
8. *εν τ. ημερα* cum \aleph ABCLP, γ (in diem), syr. utr. copt. arm. aeth. Or. cat. 13. — DEFG, d, e, f, g, Ambrst. Cassiod. 29 *εν τ. παρουσια*. — *ιησου χριστου etiam* Or. cat. — B omittit $\chi\psi$.
9. *δι ου* (per quem etiam d, e, f, g, r, vg. — Dgr.*Fgr. 6gr. *υφ ου*).
10. *του κυριου ημ. ιησ. χριστ.* cum \aleph ABCLP, γ, vg. syr. utr. copt. arm. aeth. — Dgr.*E, e *χριστ. ιησ. του κυρ. ημων*, item FG, d, f, g *ιησ. χρι. του* (F omittit) *κυρ. ημ.* Naber coniecit *ια το αυτο φρονητε*. Cf. contra Baljon, p. 42.
13. *υπερ υμων* cum \aleph ACD^bet CEFGLP. Item *pro vobis* d, e, f, g, r, vg. *περι υμ.* cum BD*. Item goth. *propter vos*.
14. *ευχαριστω sine additamento* cum \aleph^b B, 67**, Chr. com. 10, 22 et Dam. com. Addunt *τω θεω* \aleph CACDEFGLP, d, e, f, g, r, vg. Item A, 17, vg. six. fu. demid. harl.** syr. sch. et p c* copt. arm. Or. int. 4, 469 addunt *τω θεω μου*.
15. *εβαπτισθητε* cum \aleph ABC*, e, f, vg. copt. syr. p mg. arm. *εβαπτισα* cum CcD EFGLP, d, g, r, goth. syr. sch. et p txt. Thdr. Tert. pudic. 14.
17. *χριστος* cum \aleph ACDELP. — BFG Thdr. o *χριστ.*
20. *συνζητ-* cum \aleph ABCDEFGF. *σζητ-* cum LP. *του κοσμον* cum \aleph^b ABC* Dgr.*P, 17, 28, 46, 74, ascr. Euthal. cod. m76, arm. ed Clem. 370 Or. 3, 175. Addunt *τουτου* \aleph C3DcEFGFL syr. utr. copt. arm. cdd. Item *huius mundi* d, e, f, g, r, vg. — Naber legit: *που ου ζητητης*. Cf. contra Baljon, p. 42, 43.

οὐκ ἠμώραθεν ὁ θεὸς τὴν σοφίαν τοῦ κόσμου; 21 ἐπειδὴ γὰρ ἐν τῇ σοφίᾳ τοῦ θεοῦ οὐκ ἔγνω ὁ κόσμος διὰ τῆς σοφίας τὸν θεόν, εὐδόκησεν ὁ θεὸς διὰ τῆς μωρίας τοῦ κηρύγματος σῶσαι τοὺς πιστεύοντας· 22 ἐπειδὴ καὶ Ἰουδαῖοι σημεῖα αἰτοῦσιν καὶ Ἕλληνες σοφίαν ζητοῦσιν, 23 ἡμεῖς δὲ κηρύσσομεν Χριστὸν ἐσταυρωμένον, Ἰουδαίους μὲν σκάνδαλον, ἔθνεσιν δὲ μωρίαν, 24 αὐτοῖς δὲ τοῖς κλητοῖς, Ἰουδαίους τε καὶ Ἕλλησιν, Χριστὸν θεοῦ δύναμιν καὶ θεοῦ σοφίαν· 25 οὗτο μωρὸν τοῦ θεοῦ σοφώτερον τῶν ἀνθρώπων εἶσιν, καὶ τὸ ἀσθενὲς τοῦ θεοῦ ἰσχυρότερον τῶν ἀνθρώπων. 26 Βλέπετε γὰρ τὴν κλήσιν ὑμῶν, ἀδελφοί, ὅτι οὐ πολλοὶ σοφοὶ κατὰ σάρκα, οὐ πολλοὶ δυνατοί, οὐ πολλοὶ ἐγγενεῖς· 27 ἀλλὰ τὰ μωρὰ τοῦ κόσμου ἐξελέξατο ὁ θεὸς ἵνα καταισχύνη τοὺς σοφοὺς, καὶ τὰ ἀσθενῆ τοῦ κόσμου ἐξελέξατο ὁ θεὸς ἵνα καταισχύνη τὰ ἰσχυρὰ, 28 καὶ τὰ ἀγενῆ τοῦ κόσμου καὶ τὰ ἐξουθενημένα ἐξελέξατο ὁ θεός, τὰ μὴ ὄντα, ἵνα τὰ ὄντα καταργήσῃ, 29 ὅπως μὴ καυχῆσθαι πᾶσα σὰρξ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. 30 ἐξ αὐτοῦ δὲ ἡμεῖς εἰστέ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὃς ἐγενήθη σοφία ἡμῖν ἀπὸ θεοῦ, δικαιοσύνη τε καὶ ἁγιασμός καὶ ἀπολύτρωσις, 31 ἵνα καθὼς γέγραπται· ὁ καυχώμενος ἐν κυρίῳ καυχάσθω.

Eph. 2, 9

Ier. 9, 23
2 Co. 10, 17

II.

1 Κατὰ ἐλθὼν πρὸς ὑμᾶς, ἀδελφοί, ἦλθον οὐ καθ' ὑπεροχὴν λόγον ἢ σοφίας καταγγέλλων ὑμῖν τὸ μαρτύριον τοῦ θεοῦ. 2 οὐ γὰρ ἔκρινα εἶδέναι τι ἐν ὑμῖν εἰ

22. *σημεια* cum **ABCDEFGHI**GP, 46, 52, 63, 80, d, e, f, g, r, vg. syr.utr. ar.⁶ copt. goth. aeth.pp (male aeth.ro. *doctrinam*) Clem.^{328, 370}. *σημειον* cum *L* arm. Euthal.cod.
23. *ἐθνεσιν* cum **ABC*D*EFG**LP, 5, 10, 17, 23**, 31, 37, 46, 71. *ἐλλῆσι* cum *C3Dc* Clem.^{370, 804} Or.^{1, 331} (fluctuat lect.).
25. *σοφωτ. τ. ανθρ. εστιν* (67** *εσται*) hoc ordine cum **ABCLP** syr.P Or.^{3, 175bis}. — *DEFG*, d, e, f, g, r, vg. syr.sch. arm. *σοφ. εστ. τ. ανθρ.* — *ισχυροτερ. των ανθρωπων* sine *εστ. cum* ***B**, 17, 67**^κ. *ισχ. τ. ανθρ. εστιν* cum **ACLP** syr.P aeth. Or.^{3, 176}. Item *DEFG*, d, e, f, g, r, vg. *ισχ. εστιν των ανθρ.*
27. *ἐξελεξατο ο θε. ινα καταισχ.* — *ἐξελεξ. ο θεος ινα etc.* cum **BCDELP**, d, e, f, r, vg. Or.^{1, 495} Eus.ps.⁴⁰⁴ et ecl.⁵² Tert.marc.^{5, 5}. Transiluerunt ab *ἐξελεξατο ο θεος* priore ad *ἐξελεξ. ο θε.* alterum *AFB-G*, g. *καταισχυνη τ. σοφ.* cum **BCDELP**, d, e, r, vg. syr.utr. copt. arm. aeth. *τους σοφ. καταισχ.* cum minusculis.
28. *τα μη οντα* cum ***AC*D*FG**, 17, d, e, g, aeth.ro. Praemittunt *και BC*³ *DcELP*, f, m⁷⁶, r, vg. syr.utr. copt. arm aeth.pp.
29. *καυχησθαι* cum **ABCDEFGHI**. *καυχησεται* cum *FGP*, bscr., oscr. *ενωπ. του θεου* cum **ABC³DEFG**LP, d, e, f, g, m⁷⁶, copt. aeth.utr. arm.zoh. *ενωπ. αυτου* cum *C** vg. syr.utr. arm.usc.
30. *σοφια (FG η σοφ.) ante ημιν (B ημων)* posuimus cum **ABCDEFGHI**GP, 17, 37, 46, 71, 93, d, e, f, g, am. fu. demid. tol. harl.**. Post *ημιν* ponunt *L* vg.cle. harl.* syr.utr. copt. arm. Or.^{2, 625, 644} ac.ter. Eus.prae.⁵⁴⁶ et ecl.¹⁹⁸.
- II: 1. *μαρτυριον* cum **BCDEFG**LP, d, e, f, g, vg. sah. syr.P aeth.utr. arm. — ***AC**, 5, 30, 71, 77, 80, 81, nscr., r, syr.sch. copt. *μωστηριον*.
2. *εκρινα absque του cum* **ABCD*** et *CEFG*P. Addunt του *D^bL*. *ειδεναι τι* cum **AD^bFGL**, d, e, f, g, r, vg. syr.utr. sah. copt. arm. *τι ειδεναι* cum *BCP*, 17, 37, 73, 74, 137, 177, 179, ascr.

μη Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ τοῦτον ἐσταυρωμένον. 3 καὶ ἐν ἀσθενείᾳ καὶ ἐν φόβῳ
καὶ ἐν τρόμῳ πολλῶ ἐγενόμην πρὸς ὑμᾶς, 4 καὶ ὁ λόγος μου καὶ τὸ κήρυγμά
μου οὐκ ἐν πειθῷ σοφίας, ἀλλ' ἐν ἀποδείξει πνεύματος καὶ δυνάμεως, 5 ἵνα ἡ
πίστις ὑμῶν ἡ ἢ ἐν σοφίᾳ ἀνθρώπων ἀλλ' ἐν δυνάμει θεοῦ.

6 Σοφίαν δὲ λαλοῦμεν ἐν τοῖς τελείοις, σοφίαν δὲ οὐ τοῦ αἰῶνος τούτου οὐδὲ
τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου τῶν καταργουμένων· 7 ἀλλὰ λαλοῦμεν θεοῦ
σοφίαν ἐν μυστηρίῳ τῇ ἀποκεκρυμμένῃ, ἣν προώρισεν ὁ θεὸς πρὸ τῶν αἰώνων
εἰς δόξαν ἡμῶν, 8 ἣν οὐδεὶς τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου ἔγνωκεν· εἰ γὰρ
ἔγνωσαν, οὐκ ἂν τὸν κύριον τῆς δόξης ἐσταύρωσαν. 9 ἀλλὰ καθὼς γέγραπται· ἃ
ὀφθαλμὸς οὐκ εἶδεν καὶ οὐκ ἤκουσεν καὶ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη,
ἃ ἠτοίμασεν ὁ θεὸς τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν. 10 ἡμῖν δὲ ἀπεκάλυπεν ὁ θεὸς διὰ τοῦ
πνεύματος· τὸ γὰρ πνεῦμα πάντα ἔρανα, καὶ τὰ βάθη τοῦ θεοῦ. 11 τίς γὰρ
οἶδεν ἀνθρώπων τὰ τοῦ ἀνθρώπου εἰ μὴ τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου ἐν αὐτῷ;
οὕτως καὶ τὰ τοῦ θεοῦ οὐδεὶς ἔγνωκεν εἰ μὴ τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ. 12 ἡμεῖς δὲ
οὐ τὸ πνεῦμα τοῦ κόσμου ἐλάβομεν ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τὸ ἐκ τοῦ θεοῦ, ἵνα εἰδῶμεν
τὰ ὑπὸ τοῦ θεοῦ χαρισθέντα ἡμῖν, 13 ἃ καὶ λαλοῦμεν οὐκ ἐν διδακτοῖς ἀνθρώ-

3. καγω cum κ ABCP. καὶ ἐγω cum DEFGL. καὶ ἐν τρομῷ: DEFGL, 49, 119, d, e, f, g, r, vg. Ambrst. omittunt ἐν.
4. πειθοῖς (AD*P πιθοῖς) et λογίς (κ * -γος, κ scr. λογου) cum κ (et*et c)ABCD ELP, r, vg., item ἐν πειθοῖς omisso λογίς FG^rG^r. — 1, 18*, 48, 72, 106, 108, 132, d, e, f, g, am. sah. syr.sch. arm. πειθοὶ et λογῶν (Or.4,⁹⁸ τῶν λογ., 1, 48, 72, 106 λογίς, d, e, am. sah. vide post) vel etiam absque λογῶν (sic 18*, f, g, Or.1,³⁷⁷ Ath.⁹⁶⁶ Ambrst. Sedul. Latini enim sic: f, g (vide supra FG) Ambrst. in *persuasione* (Ambrst. addit *humanae*) *sapientiae*; d, e in *persuasione sapientiae sermones* (corrige *sermonis*), am. in *persuasione sapientiae verbi*. — σοφίας cum κ *BDEFG, 17, 46, 71, Euthal.cod., d, e, f, g, r, am. fu.* tol. syr.sch. sah. arm. aeth. ἀνθρώπινης σοφίας cum κ ACLP vg.cle. demid. fu.** copt. syr.p Or.1,³⁷⁷,⁶³⁰ Eus.praep.7 Aeth.2,⁴⁷. ἐν πειθοὶ σοφίας conjectura Bentleji et Cobeti. Cf. Baljon, p. 44, 45.
7. θεου σοφίαν cum κ ABCDEFGP, d, e, f, g, r, vg. arm. σοφί. θεου cum L.
9. α ἡτοιμ. cum κ DEFGLP Polyc.mart.³⁹³ Clem.⁶²⁵,⁶⁵⁹ Or.2,⁵⁶⁴,⁸⁰⁹ et 3,³⁶¹ Const. 7,³²,2. Item quae d, e, f, g, r, vg. Or.int.1,¹⁵⁴ et 2,³⁶⁰,⁶⁶⁷ et 3,⁴⁴. οσα cum ABCvid. Clem.ro.⁸⁰ (-οσα ἡτοιμασεν τοις υπομενουσιν αυτον).
10. ἡμιν δε cum κ ACDEFGLP, d, e, f, g, vg. syr.utr. arm. aeth. Or.cat.43 Or.int.1,6. ἡμ. γαρ cum B, 37, 39, 46, 57, 71, 73, 93, 116, sah. copt. Clem.⁶⁵⁹ Bas.1,³¹⁰,³¹¹. ἀπεκαλυψ. ο θεος cum κ ABCDEFGP, d, e, f, g, r, vg. syr.sch. copt. arm. aeth. Clem.⁶⁵⁹ Ath.⁷⁰⁸. ο θεος απεκαλ. cum L syr.p sah. Or.cat.43. δια του πνευματος sine αυτου cum κ *ABC, 17vid., copt. Clem.⁶⁵⁹ Bas.3,⁸ et 3³ Cyr.ioh.⁸²⁸. Addunt αυτου κ DEFG, d, e, f, g, r, vg. syr.utr. sah. arm. aeth. Or.cat.43 et int.1,⁶¹. ερανα cum κ AB*C. ερενα cum B³DEFGLP.
11. ἀνθρώπων etiam Or.1,¹⁹⁷,⁵²⁴ et 3,⁵⁷¹,⁶²² et int.4,⁴⁸⁶,⁶⁴². — A, 17, Ath.⁵⁶² Cyr.ioh.⁸³⁷ omittunt. FG, f, g, arm.cdd. Or.libere2,⁶⁴⁴,³,⁶²² omittunt του ανθρωπου. — εγνωκεν cum κ ABCDEP. Item FG, 23, Cyr.hr.¹⁵⁵ εγνω. Accedunt d, e, f, g, vg. Amb.spir.3,⁶⁵⁷ cognovit. — οιδεν cum L.
12. τ. κοσμου cum κ ABCLP fu. harl.* tol. syr.utr. aeth. lust.rect.fid.5 Or.1,¹⁹⁷. — DEFGL, f, g, copt. arm. Bas.1,³¹⁰cod.1 Cyr.esai.³⁶⁹ τ. κοσμ. τουτου, item huius mundi d, e, r, vg.

- 4 πίνης σοφίας λόγοις, ἀλλ' ἐν διδασκαίῳ πνεύματος, πνευματικοῖς πνευματικὰ συνακρίνοντες. 14 ψυχικὸς δὲ ἄνθρωπος οὐ δέχεται τὰ τοῦ πνεύματος τοῦ θεοῦ·
 το. 11, 17 μωρία γὰρ αὐτῷ ἐστίν, καὶ οὐ δύναται γινῶναι, διὸ πνευματικῶς ἀνακρίνεται.
 Jac. 40, 13 15 ὁ δὲ πνευματικὸς ἀνακρίνει μὲν πάντα, αὐτὸς δὲ ὑπ' οὐδενὸς ἀνακρίνεται.
 Ro. 11, 34 16 τίς γὰρ ἔγνω νοῦν κυρίου, ὃς συνβιβάσει αὐτόν; ἡμεῖς δὲ νοῦν Χριστοῦ ἔχομεν.

III.

Hebr. 5, 12
 1 Pe. 2, 2

1, 11 a.
 11, 18
 Ga. 5, 20
 2 Co. 12, 20
 7, 17
 Ro. 12, 3

- 1 Κάγω, ἀδελφοί, οὐκ ἠδυνήθην λαλήσαι ὑμῖν ὡς πνευματικοῖς ἀλλ' ὡς σαρκίνοις, ὡς νηπίοις ἐν Χριστῷ. 2 γάλα ὑμᾶς ἐπότισα οὐ βρώμα· οὐπω γὰρ ἐδύνασθε. ἀλλ' οὐδὲ ἔτι νῦν δύνασθε· 3 ἔτι γὰρ σαρκικοί ἐστε. ὅπου γὰρ ἐν ὑμῖν ζηλος καὶ ἔρις, οὐκ ἑστέ σαρκικοί ἐστε καὶ κατὰ ἄνθρωπον περιπατεῖτε; 4 διὰ γὰρ λέγει τις· ἐγὼ μὲν εἰμι Παύλου, ἑτερος δὲ ἐγὼ Ἀπολλῶ, οὐκ ἄνθρωποι ἐστε; 5 τί οὖν ἐστὶν Ἀπολλῶς; τί δὲ ἐστὶν Παῦλος; διάκονοι δι' ὧν ἐπιστεύσατε, καὶ

13. πνευματος sine additamento cum κ ABCD*FG, 17, 67**, 71, 80, 177, 178, 179, d, e, f, g, r, m¹⁰, vg. Addunt αγίου D^cELP (115 praemittit αγ.) fu.** syr.P aeth. (ut solet) Eus.marc.14. συνακρι- cum κ AD*FG. συνακρι- cum BCD^cELP. — Bentley, Kuenen, Cobet, V. d. S. Bakhuyzen conjecerunt ἀλλ' ἐν ἀδιδασκαίῳ πνευματος. Cf. contra Baljon, p. 45, 46.

15. Hunc versum omittit κ * (supplet κ ^a) harl.* ανακρίνει sine μεν cum ACD*FG, d, e, f, g, m¹⁰, r, vg. syr.sch. copt. arm. ar.^e aeth.utr. Clem.³⁴⁶. Addunt μεν κ BD^bet^cELP syr.P Or.cat.⁴⁸ Did.tri.^{66, 291}. παντα cum κ BD^bet^cEFG^L. τα παντα cum ACD*P.

16. χριστον cum κ ACD^cELP, d, e, vg. syr.utr. copt. arm. Ps.-Iust.²⁰⁰ et ser.⁸ Or.1, 167, 2, 365, 3, 697. κυριον cum BD*FG, f, g, r, Thphyl.txt. Aug.iob³, 632 Ambrst.

III: 1. καγω cum κ ABCDEFGP. και εγω cum L. — C Clem.¹¹⁹ Or.3, 663 Did.tri.²⁸⁶ εδυνηθην. — λαλησθ. υμιν κ ABCD*et^cEFGL, d, e, f, g, r, Clem.¹¹⁹, 660. — D^bLP vg. Clem.⁶⁶⁵ υμ. λαλ. — σαρκίνοις cum κ ABC*D*, 17, 67**, 71. σαρκίνοις cum D^cEFG^LP.

2. ον βρωμα sine copula cum κ ABCP, r, vg. copt. syr.P Ir.gr. (ex Dam.) et lat.²⁸⁴ Clem.¹¹⁸, 660, 685. και ον βρ. cum DEFG^L, d, e, f, g, syr.sch. arm. aeth. εδυνασθε cum κ ABC^cFGP. ηδυνασθε cum DEL. ἀλλ' ουδε cum κ ABCDEFGP. ἀλλ' ουτε cum L. ετι: B omittit.

3. σαρκικοί bis cum κ ABCD^cELP. — D*FG σαρκίνοι. — σαρκ. εστε cum κ ABCLP vg.cle. Clem.⁶⁶⁰ Or.1, 437, 482 et cat.⁸⁷ Dial.⁸¹⁰. εστε σαρκ. cum DEFG, d, e, f, g, r, am. fu. harl. demid. tol. ζηλ. και ερις sine additamento cum κ ABCP, 23, 46, 57, 71, 74, ascr., Euthal.cod. r, m⁶⁰, vg. copt. arm. aeth. Addunt και διχοστασιαι DEFG^L, d, e, f, g, syr.utr. Ir.gr. et lat.²⁸⁴.

4. ονκ cum κ *ABC, 17. ουχι cum DEFG^LP. ανθρωποι cum κ *ABCDEFG, 17, 67**, 71, d, e, f, g, r, vg. copt. aeth.utr. σαρκίνοι cum κ CLP syr.utr. Nyss.³²³. — Holwerda conjecit ονκ ανθρωπου εστε, Michelsen ονκ ανθρωποι εστε. Cf. Baljon, p. 46—48.

5. τι bis cum κ *AB, 17, 46, 71, 121, d, e, f, g, r, vg. aeth.utr. Euthal.cod. Dam. τις cum CDgr.Egr.Fgr.Ggr.LP syr.utr. copt. arm. απολλως et πανλος hoc ordine cum κ ABCD*et^cEFGP, 17, 37, 46, 71, 116, d, e, f, g, r, vg. πανλ. et απολλ. cum D^bL syr.utr. arm. aeth. τ. δε εστιν cum κ ABCP.

ἐκάστω ὡς ὁ κύριος ἔδωκεν. 6 ἐγὼ ἐφύτευσα, Ἀπολλῶς ἐπότισεν, ἀλλὰ ὁ θεὸς ἤρξανε· 7 ὥστε οὔτε ὁ φυτεύων ἔστιν τι οὔτε ὁ ποτίζων, ἀλλ' ὁ ἀρξάνων θεός. 8 ὁ φυτεύων δὲ καὶ ὁ ποτίζων ἐν εἰσιν, ἕκαστος δὲ τὸν ἴδιον μισθὸν λήμψεται κατὰ τὸν ἴδιον κόπον. 9 θεοῦ γὰρ ἔσμεν συναργοί· θεοῦ γεώργιον, θεοῦ οἰκοδομὴ ἔστε.

10 Κατὰ τὴν χάριν τοῦ θεοῦ τὴν δοθεῖσάν μοι ὡς σοφὸς ἀρχιτέκτων θεμέλιον ἔθηκα, ἄλλος δὲ ἐποικοδομεῖ. ἕκαστος δὲ βλέπετω πῶς ἐποικοδομῇ. 11 θεμέλιον γὰρ ἄλλον οὐδεὶς δύναται θεῖναι παρὰ τὸν κείμενον, ὃς ἔστιν Ἰησοῦς Χριστός. 12 εἰ δὲ τις ἐποικοδομῇ ἐπὶ τὸν θεμέλιον χρυσοῖον, ἀργύριον, λίθους τιμίους, ξύλα, χόρτον, καλάμην, 13 ἐκάστου τὸ ἔργον φανερὸν γενήσεται· ἢ γὰρ ἡμέρα δηλώσει, ὅτι ἐν πυρὶ ἀποκαλύπτεται, καὶ ἐκάστου τὸ ἔργον ὁποῖόν ἐστιν τὸ πῦρ αὐτὸ δοκιμάσει. 14 εἴ τις τὸ ἔργον μενεῖ ὁ ἐποικοδόμησεν, μισθὸν λήμψεται· 15 εἴ τις τὸ ἔργον κατακαήσεται, ζημιωθήσεται, αὐτὸς δὲ σωθήσεται, οὕτως δὲ ὡς διὰ πυρός.

16 Οὐκ οἴδατε ὅτι ναὸς θεοῦ ἐστὲ καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν; 17 εἴ τις τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ φθειρεῖ, φθερεῖ τοῦτον ὁ θεός· ὁ γὰρ ναὸς τοῦ θεοῦ ἁγίος ἐστίν, οἳτινές ἐστε ὑμεῖς. 18 Μηδεὶς ἐαυτὸν ἐξαπατάτω· εἴ τις δοκεῖ σοφός

Omittunt esin DEFGL, d, e, f, g, r, vg. copt. arm. διακονοι cum **ABC D*EFG**, 67**, 71, 177, d, e, f, g, r, vg. copt. arm. ἀλλ' ἢ διακ. cum **D^b** etc **LP** syr. utr. Euthal. cod.

6. ἀπολλῶς: **FG** rursus ἀπολλῶ, ut Latini *Apollo*. 17, sacr., Or. 1, 130 Cyr. esa863 o δε pro ἀλλὰ ο.

7. οντε secundum cum **κABDEFGLP** (copt. bis ουδε). — ***C** ουδε.

8. λημψεται cum **κAB*D*E**. ληψ. cum **B³CD^cLP**.

10. ἔθηκα cum **κ*ABC***, 17, 37*, 39, Chr. 81edd. (non montf.). *τεθεικα* cum **κ^cC³ DELP** (sed **LP** *τεθηκα*) Clem.⁶⁶⁰. *εποικοδομη* conjecit Naber. Cf. Baljon, p. 48. Codices legunt *εποικοδομει*. Vide 1 Cor. 7 : 32.

11. *ιησους χριστος* cum **κABL^p** syr. sch. sah. copt. arm. aeth. Or. cat. 57. Similiter *ιησ. ο χριστ.* cum minusculis Euthal. cod. *χριστ. ιησους* cum **C³DE**, 52, 137, 224, 8^{pe}, d, e, f, vg. syr. p.

12. *επι τ. θεμελιον sine τουτον* cum **κ*ABC***, fu.* sah. aeth. Cyr. esa862 Amb. ep. 74 (p¹⁰⁸²). Addunt *τουτον* **κ^cC³DELP**, d, e, f, vg. *χρυσιον* cum **κ^B**, 73, Clem.⁶⁶⁰ Or. cat. 57 libere Bas. esa487 cdd Epiph. 2, 31 Datm. *χρυσον* cum **ADELP** Or. 3, 231. *αργυριον* cum **κ^BC**, 73, Clem. Or. cat. libere 57 et 58 Bas. esa487 cdd. *αργυρον* cum **ADELP**.

13. *το πυρ αυτο* cum **ABCP**, 17, 37, 39, 46, 67, 73, 80, 93, syr. sch. Omittunt *αυτο κDEL*, d, e, f, vg. syr. p sah. copt. arm. aeth.

14. *μενεῖ*: sic, i. e. *manserit*, d, e, f, g, item syr. utr. sah. copt. arm. Textus receptus *μενει* ut **D^cEL**. *εποικοδομησεν* cum **κAB*DELP**, 17, nscr., Bas. esa1579. *επωκοδομ.* cum **B³C**. *λημψεται* cum **κAB*CD*E**. *ληψετ.* cum **B³D^cLP**.

16. *οικει εν υμιν* cum **κACDEFG**, d, e, f, g, m¹⁰³, vg. — **BP**, 17, 37, 46, Bas. euno319 *εν υμιν οικει*. Hic versus interpolatio, Michelsen. Cf. contra Baljon, p. 48, 49.

17. *φθερει* cum **κABC**, d, e, f, g, m¹⁰³, vg. — **Dgr. Egr. Fgr. Ggr. LP**, 47, am. *φθειρει* (*L φθειρεῖ*). — *τουτον* cum **κBCLP** sah. copt. syr. p. txt. aeth. Item d, e, f, g, m¹⁰³, vg. Ir. int. 257 *disperdet* (Tert. *vitiabit*, Ir. int. *violabit*) *illum deus*. — *αυτον* cum **ADEFG**, 39, 106, syr. sch. et p. mg. arm.

Eph. 2, 20

Iud. 23

6, 19
2 Co. 6, 16
Eph. 2, 21

εἶναι ἐν ὑμῖν ἐν τῷ αἵματι τούτῳ, μωρὸς γενέσθω, ἵνα γένηται σοφός. 19 ἡ γὰρ σοφία τοῦ κόσμου τούτου μωρία παρὰ τῷ θεῷ ἐστίν. γέγραπται γάρ· ὁ δρασσόμενος τοὺς σοφοὺς ἐν τῇ πανουργίᾳ αὐτῶν. 20 καὶ πάλιν κύριος γινώσκει τοὺς διαλογισμοὺς τῶν σοφῶν, οὗτοι εἰσὶν μάταιοι. 21 ὥστε μηδεὶς καυχάσθω ἐν ἀνθρώποις· πάντα γὰρ ὑμῶν ἐστίν, 22 εἴτε Παῦλος εἴτε Ἀπολλῶς εἴτε Κηφᾶς, εἴτε κόσμος εἴτε ζωὴ εἴτε θάνατος, εἴτε ἐνεστῶτα εἴτε μέλλοντα, πάντα ὑμῶν, 23 ὑμεῖς δὲ Χριστοῦ, Χριστὸς δὲ θεοῦ.

IV.

1 Ὅτις ἡμᾶς λογιζέσθω ἄνθρωπος ὡς ἰπηρετάς Χριστοῦ καὶ οἰκονόμους μυστηρίων θεοῦ. 2 ὁδε λοιπὸν ζητεῖται ἐν τοῖς οἰκονόμοις ἵνα πιστὸς τις εὑρεθῇ. 3 ἐμοὶ δὲ εἰς ἐλάχιστόν ἐστιν ἵνα ὑφ' ὑμῶν ἀνακριθῶ ἢ ἐπὶ ἀνθρωπίνης ἡμέρας· ἀλλ' οὐδὲ ἐμαυτὸν ἀνακρίνω· 4 οὐδὲν γὰρ ἐμαυτῷ σύνοδα, ἀλλ' οὐκ ἐν τούτῳ δεδικαίωμαι· ὁ δὲ ἀνακρίνων με κύριός ἐστιν. 5 ὥστε μὴ πρὸ καιροῦ τι κρίνετε, ἕως ἂν ἔλθῃ ὁ κύριος, ὃς καὶ φωτίσει τὰ κρυπτά τοῦ σκότους καὶ φανερώσει τὰς βουλάς τῶν καρδιῶν· καὶ τότε ὁ ἔκπαινος γενήσεται ἐκάστῳ ἀπὸ τοῦ θεοῦ.

6 Ταῦτα δέ, ἀδελφοί, μετεσχημάτισα εἰς ἐμαυτὸν καὶ Ἀπολλῶν δι' ἡμᾶς, ἵνα ἐν ἡμῖν μάθητε [τὸ μὴ ὑπὲρ αὐτῶν γέγραπται], ἵνα μὴ εἰς ὑπὲρ τοῦ ἐνὸς φυσιωσθε κατὰ τοῦ ἐτέρου. 7 τίς γὰρ σε διακρίνει; τί δὲ ἔχεις ὃ οὐκ ἔλαβες; εἰ δὲ καὶ ἔλαβες, τί καυχᾶσαι ὡς μὴ λαβών; 8 ἤδη κεκορησμένοι ἐστέ· ἤδη ἐπλουτήσατε· χωρὶς ἡμῶν ἐβασιλεύσατε· καὶ ὄφελόν γε ἐβασιλεύσατε, ἵνα καὶ ἡμεῖς ὑμῖν συνβασιλεύσωμεν. 9 δοκῶ γὰρ, ὁ θεὸς ἡμᾶς τοὺς ἀποστόλους ἐσχάτους ἀπέδειξεν,

19. τω θεω cum **ABLP**. Omittunt τω **CDEFG**.

22. υμων (*Fgr. Ggr. δι υμ.*): **B**, 43, 48, 52 ημων. Edidimus sine *est* cum **AB CD*FGP**, 17, 46, Euthal.cod. d, e, aeth. Dial.⁸⁰⁹. Addunt: *est* **D^b et c^{EL}**, f, g, vg. syr. utr. copt. arm.

IV: 2. ὁδε cum **ABCD*FGP**, 17, 31, 39, 67**, 71, 12^{lect}, Euthal.cod. d, e, f, g, vg. δ δέ cum **D^cEL**. Ζητεται: ita (*quaeritur*) etiam d, e, f, g, vg. copt. syr. utr. Item -*ται* **BL**. — **ACDGr. Egr. Fgr. Ggr. P** ζητετε (**FG -τητε**).

5. κρίνετε: **AP** scribunt -*ται*. — *ος* καὶ etiam Or. 3, 235, 612 et cat. 75. — **D*EFG**, d, e, f, g, Aug. ps. 100 et 109 omittunt *ος*. — Naber coniecit *υπο του θεου*. Cf. Baljon, p. 49.

6. απολλων cum ***AB*** (et **B³** ἀπὸ πολλῶν). απολλω cum ***^{vi} et c^{DEFGLP}**. υπερα cum **ABCP**, 17, 31, 73, copt. syr. p. υπερα ο cum **DEFG**, f, g, syr. sch. arm. goth. γεγραπται sine additamento cum ***ABD*E*FG**, 46, d, e, f, g, vg. Addunt *φροσεν* ***C^{vi}. D^cE²LP** syr. utr. copt. arm. goth. *φυσιωσθε* coniecit Bloomfield. Codices legunt *φυσιωσθε* (cf. Blass, Gramm. S. 47). — *το μη υπερα γεγραπται*, annotatio marginalis librarii, Bornemann. Cf. Baljon, p. 49—51 et Blass, S. 287. Non consentiunt Clemen, Die Einheitlichkeit der Paul. Briefe, S. 30, et V. Manen (Paulus III, hl. 188, 189). V. Manen legit cum Euthalio: *το μη υπεραφροσεν γεγραπται ινα μη κτε*.

8. συνβασι- cum **AB*CD*FGP**. συμβασι- cum **B³D^cEL**. ινα — *συνεβασιλευσαμεν*, Cobet et Naber. Cf. Baljon, p. 51.

9. δοκω γαρ sine *ου* cum ***ABCD*FG**, 46, 116, d, e, f, g, am fu.* Addunt *ου* ***B^cDEL^p** vg. cle. fu.** harl.

ὡς ἐπιθανατίους, διὲ θεάτρον ἐγενήθημεν τῷ κόσμῳ καὶ ἀγγέλοις καὶ ἀνθρώποις. 10 ἡμεῖς μωροὶ διὰ Χριστόν, ἡμεῖς δὲ φρόνιμοι ἐν Χριστῷ ἡμεῖς ἀσθενεῖς, ἡμεῖς δὲ ἰσχυροί· ἡμεῖς ἐνδοχοί, ἡμεῖς δὲ ἄτιμοι. 11 ἄχρι τῆς ἄρι ὥρας καὶ πεινώμεν καὶ διψῶμεν καὶ γυμνιτεύομεν καὶ κολαφιζόμεθα καὶ ἀστατοῦμεν 12 καὶ κοιπῶμεν ἐργαζόμενοι ταῖς ἰδίαις χερσίν· λοιδορούμενοι εὐλογοῦμεν, διωκόμενοι ἀνεχόμεθα, 13 δυσφημούμενοι παρακαλοῦμεν, ὡς περικαθάρματα τοῦ κόσμου ἐγενήθημεν, πάντων περιήρημα ἕως ἄρι.

14 Οὐκ ἐντρέπων ἡμᾶς γράφω ταῦτα, ἀλλ' ὡς τέκνα μου ἀγαπητὰ νουθετῶν. 15 ἂν γὰρ μυρίους παιδαγωγούς ἔχητε ἐν Χριστῷ, ἀλλ' οὐ πολλοὺς πατέρας· ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ διὰ τοῦ εὐαγγελίου ἐγὼ ἡμᾶς ἐγέννησα. 16 παρακαλῶ οὖν ἡμᾶς, μιμηταί μου γίνεσθε. 17 διὰ τοῦτο αὐτὸ ἐπεμψα ὑμῖν Τιμόθεον, ὃς ἐστίν μου τέκνον ἀγαπητὸν καὶ πιστὸν ἐν κυρίῳ, ὃς ὑμᾶς ἀναμνήσει τὰς ὁδοὺς μου τὰς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, καθὼς πανταχοῦ ἐν πάσῃ ἐκκλησίᾳ διδάσκει. 18 ὡς μὴ ἐρχομένου δέ μου πρὸς ὑμᾶς ἐφυσιώθησάν τινες· 19 ἐλεύσομαι δὲ ταχέως πρὸς ὑμᾶς, ἂν ὁ κύριος θελήσῃ, καὶ γνώσομαι οὐ τὸν λόγον τῶν πεφουσιωμένων ἀλλὰ τὴν δύναμιν· 20 οὐ γὰρ ἐν λόγῳ ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, ἀλλ' ἐν δυνάμει. 21 τί θέλετε; ἐν ῥάβδῳ ἔλθω πρὸς ὑμᾶς, ἢ ἐν ἀγάπῃ πνεύματι τε πραυτήτος;

V.

1 Ὅλως ἀκούεται ἐν ὑμῖν πορνεία, καὶ τοιαύτη πορνεία ἦτις οὐδὲ ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ὥστε γυναικὰ τινα τοῦ πατρὸς ἔχειν. 2 καὶ ἡμεῖς πεφουσιωμένοι ἐστέ, καὶ οὐχὶ μᾶλλον ἐπενθήσατε, ἵνα ἀρθῇ ἐκ μέσου ὑμῶν ὁ τὸ ἔργον τοῦτο πράξας; 3 ἐγὼ μὲν γὰρ ἅπῃ τῷ σώματι, παρῶν δὲ τῷ πνεύματι, ἤδη κέκρικα ὡς παρῶν

11. 1
Ga. 4, 19
16, 10
16, 7
La. 4, 15
11. γυμνιτευομεν (B*D* -νει-) cum $\kappa A^{cor}.B^{*}etcCDEFGP$, 37. γυμνητευομεν cum L.
13. δυσφημούμενοι cum $\kappa^{*}ACP$, 17, 46, Euthal.cod. Clem.⁵⁸⁷ Or.^{1,627}. βλασφημ. cum $\kappa BDEFGL$ it. vg. Or.^{1,257,2,501}.
14. νουθετων cum κACP , 3, 6, 10, 17, 31, 33, 16lect., Thphyl.txt. νουθετω cum $BDEFGL$, d, e, f, g, vg.
17. δια τουτ. αυτο cum $\kappa^{*}AP$, 17, 46, 80, 116, syr.P Euthal.cod. Omittunt αυτο $\kappa BCDEFGL$. μου τεκνον cum $\kappa ABCP$, 17, 37, 46, 116, Euthal.cod. arm. Chr.¹³⁷ Dam. τεχν. μου cum $DEFG$, d, e, f, g, vg. εν χριστ. ησου cum κCD^{b} vg.cle. fu. harl. copt. syr.P arm. — D*FG, d, f, g εν κυριω ησου. — εν χριστω sine ησο. cum $ABD^{c}ELP$ am. demid. tol.
19. των πεφουσιωμενων etiam Clem.^{347,897}. — L, 3, 37, 46*, 49, 57, 109, 116, hscr., Or.^{4,11} τον πεφουσιωμενον.
21. πραυτητος cum ABC^{vi} , 17, 21lect., Dam. πραυτητος cum $\kappa DEFGP$.
- V: 1. εν τ. εθνεσιν sine additamento cum $\kappa^{*}ABCDEFGHI$, 6, 17, 46, 67**, 177, 178, 179, Euthal.cod. d, e, f, g, vg. copt. arm. aeth.utr. Addunt ωμομαζεται κCLP syr.utr.
2. αρθη cum $\kappa ABCDEFGP$. εξαρθη cum L. πραξας cum κAC , 17, 31, 37, 39, 46, 71, 80, 116. ποιησας cum $BDEFGLP$.
3. απων sine ως cum $\kappa ABCD^{*}P$, 17, 37, 39, 67, 80, 116, Euthal.cod. vg. syr.sch. cop. aeth. Praemittunt ως D^{b} et $cEFG$, d, e, f, g, syr.P (arm. *quamquam*).

τόν οὕτως τοῦτο καταγεγρασμένον, 4 ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, συναχθέντων ὑμῶν καὶ τοῦ ἐμοῦ πνεύματος σὺν τῇ δυνάμει τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ, 5 παραδόναι τὸν τοιοῦτον τῷ σατανᾷ εἰς ἄλεθρον τῆς σαρκός, ἵνα τὸ πνεῦμα σωθῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ κυρίου. 6 Οὐ καλὸν τὸ καύχημα ὑμῶν. οὐκ οἴδατε ὅτι μικρὰ ζύμη ὄλον τὸ φύραμα ζυμοί; 7 ἐκκαθάρατε τὴν παλαιὰν ζύμην, ἵνα ᾗτε νέον φύραμα, καθὼς ἔστε ἄζυμοι καὶ γὰρ τὸ πάσχα ἡμῶν ἐτύθη Χριστός. 8 ὥστε εὐχαρίσωμεν μὴ ἐν ζύμῃ παλαιᾷ μηδὲ ἐν ζύμῃ κακίας καὶ πονηρίας, ἀλλ' ἐν ἀζύμοις εὐκρινίας καὶ ἀληθείας.

9 Ἔγραφα ὑμῖν ἐν τῇ ἐπιστολῇ μὴ συναμιγνυσθαὶ πόρνοις, 10 οὐ πάντως τοῖς πόρνοις τοῦ κόσμου τούτου ἢ τοῖς πλεονέκταις καὶ ἄρπαξιν ἢ εἰδωλολάτραις, ἐπεὶ ὠφελεῖτε ἄρα ἐκ τοῦ κόσμου ἐξελεθῆναι. 11 νυνὶ δὲ ἔγραφα ὑμῖν μὴ συναμιγνυσθαὶ ἐάν τις ἀδελφὸς ὀνομαζόμενος ἢ πόρνος ἢ πλεονέκτης ἢ εἰδωλολάτρης ἢ λοιδόρος ἢ μέθυσος ἢ ἄρπαξ, τῷ τοιούτῳ μηδὲ συνεσθίειν. 12 τί γάρ μοι τοὺς ἔξω κρίνειν; οὐχὶ τοὺς ἔσω ὑμαῖς κρίνετε; 13 τοὺς δὲ ἔξω ὁ θεὸς κρίνει. ἐξάρατε τὸν πονηρὸν ἐξ ὑμῶν αὐτῶν.

I, 8
Ga. 5, 9

Di. 17, 7

4. *ονοματ. του κυριου sine ημων cum* $\kappa\Lambda$ demid. syr.p txt. Addunt *ημων* BD EFGLP, d, e, f, g, vg. syr.sch.etP c*. *ιησου primum cum* ABD*, d, syr.p txt. aeth.ro. Addunt *χριστου* $\kappa\Delta^c$ EFGLP, e, f, g, vg. syr.sch.etP c*. *ημων cum* $\kappa\Lambda$ BDEFGL, d, e, f, g, vg. demid. syr.sch.etP c*. — P am. fu. tol. harl. syr.p txt. omittunt. — Omittunt *ιησου secundum* $\kappa\Lambda$ BD*P, 46, Euthal.cod. d, vg. Addunt *χριστου* D^c EFG, e, f, g, syr.sch.etP c* copt. arm. aeth.pp goth.
5. *τον κυριον ιησον cum* $\kappa\Lambda$ L, am. tol. floriac. goth. syr.p txt. (et aeth. *domini nostri Iesu*) Or.int.3, 400. Item DE, d, e. demid. Ambrst. τ. κυρ. *ιϋ χριστου.* AFGP vg.cle. fu. harl. syr.sch.etP c*, copt. arm. *τον κυρ. ημων ιησοι χριστου.* Nil nisi *τον κυριου cum* B, Or.2, 117, 3, 304, 725.
6. *ου καλον etc.:* Lcif.216 Ambrst. omittunt *ου.* Quam in rem cf. Aug.ep.parmem. 3, 5 (9, 58). *ζυμοι etiam* Or.3, 303 et cat.97, 98 Chr.150 et 2, 333 et saep, item *fermentat* m⁹⁴, f (ita Graecis superscriptum est), g. *δολοι cum* D* Bas.Eth. 446ed. Item *corrumpit*, d, e, f, vg.
7. *εκκαθαρατε sine copula cum* κ^* ABDEFG, d, e, f, g, m⁹⁴, vg. (etiam am. fu.) syr.sch. copt. goth. Addunt *ονν* κ^c CLP syr.p aeth. *το πασχ. ημων sine additamento cum* κ^* ABC*DEFG, 17, 46, Mcion.epiph.320 et 355 Ptol.flor.3 (apud Epiph.²²⁰) Clem.⁶⁸⁶. Addunt *ιπερ ημων* κ^c 3LP (vp. *υμων*) syr.utr. goth. *ετυθη cum* $\kappa\Lambda$ BDEFGLP (etiam syr.p mg.graec.). *εθυθη cum minusculis.*
8. *εορταζομεν cum* κ BCFGL, d, e, f, g, m⁹⁴, vg. — *ADgr-Egr.P* goth. Or.4, 175 *εορταζομεν.*
10. *ου παντως sine copula cum* κ^c ABCD*EFG, 17, 46, 93, d, e, f, g, vg. Praemittunt *και* κ^c DEL P syr.p (et sch. *non autem dico*) arm. aeth. *και αρπαξιν cum* $\kappa\Lambda$ BCD*FGP, d, f, g, aeth. *η αρπαξιν cum* κ^c D^b et cEL, e, vg. syr.utr. copt. arm. goth. *ωφειλετε cum* $\kappa\Lambda$ AB*CDEFG. Item *alioquin debueratis* it. vg. *οφειλετε cum* B^{3P}.
11. *νυνι cum* κ^* CD*et^b Or.cat.⁹⁸ Chr.157. *νυν cum* κ^c ABD^cEFGLP.
12. *γαρ μοι sine και cum* $\kappa\Lambda$ BCFGP, 17, 31, 39, 46, 67, 73, Euthal.cod. d, e, f, g, vg. copt. syr.sch. aeth. Addunt *και* Dgr-Egr-L syr.p arm. goth.
13. *κρινει:* ita B^{3P}, *iudicabit* f, g, vg. arm. patres latini (ut Aug. Ambrst.).

VI.

1 Τολμᾶ τις ὑμῶν πρῶτα ἔχων πρὸς τὸν ἕτερον κρίνεσθαι ἐπὶ τῶν ἀδικῶν καὶ οὐχὶ ἐπὶ τῶν ἀγίων; 2 ἢ οὐκ οἴδατε διὸ οἱ ἅγιοι τὸν κόσμον κρινούσιν; καὶ εἰ ἐν ὑμῖν κρίνεται ὁ κόσμος, ἀνάξιοί ἐστε κριτηρίων ἑλαχίστων; 3 οὐκ οἴδατε διὸ ἀγγέλους κρινούμεν, μήτιγε βιωτικά; 4 βιωτικά μὲν οὖν κριτήρια ἐὰν ἔχητε, τοὺς ἐξουθενημένους ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, τοὺτους καθίζετε; 5 πρὸς ἐντροπὴν ὑμῖν λέγω. οὕτως οὐκ ἐνὶ ἐν ὑμῖν οὐδεὶς σοφός, ὃς δυνήσεται διακρίναι ἀνὰ μέσον τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ; 6 ἀλλὰ ἀδελφὸς μετὰ ἀδελφοῦ κρίνεται, καὶ τοῦτο ἐπὶ ἀπίστον; 7 ἡδὴ μὲν ὅλως ἤτημα ὑμῖν ἐστίν, διὸ κρίματα ἔχετε μεθ' αὐτῶν. διατὶ οὐχὶ μᾶλλον ἀδικεῖσθε; διατὶ οὐχὶ μᾶλλον ἀποστερεῖσθε; 8 ἀλλὰ ὑμεῖς ἀδικεῖτε καὶ ἀποστερεῖτε, καὶ τοῦτο ἀδελφούς. 9 ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι ἄδικοι θεοῦ βασιλείαν οὐ κληρονομήσουσιν; μὴ πλανᾶσθε οὔτε πόρνοι οὔτε εἰδωλολάτραι οὔτε μοιχοὶ οὔτε μαλακοὶ οὔτε ἀρσενοκοῖται 10 οὔτε κλέπται οὔτε πλεονέκται, οὐ μέθυσοι, οὐ λοιδοροὶ, οὐχ ἄπραγες βασιλείαν θεοῦ κληρονομήσουσιν. 11 καὶ ταῦτά τις ἦτε· ἀλλὰ ἀπελούσασθε, ἀλλὰ ἡγιασθήτε, ἀλλὰ ἐδικαιώθητε ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἐν τῷ πνεύματι τοῦ θεοῦ ἡμῶν.

Gal. 5, 21
Ro. 1, 29 ss.
Gal. 5, 19 ss.

κρίνει: ita L, iudicat d, e. εξαρ. sine kai cum ABCD*FGP. Praemittunt kai D⁸EL syr.utr. εξαρατε cum ABCD*FGP, d, e, f, g, vg. εξαρειτε cum D⁸EL.

- VI: 1. ὑμων cum BCDEFGL — AP Chr.1,741 Thdr. εξ ὑμων.
2. η ουκ cum ABCD*FGP, d, e, f, g, vg. syr.sch.etP c* (i. e. η c*) arm. (copt. an) Clem.⁸⁸³. Omittunt η D⁸EL syr.p.txt. Thdor.mopcat.101 Thdr.
5. λεγω cum DEFGLP. λαλω cum B. ενι cum BCLP. εστιν cum DEFG, 37, 116, 119. ουδεις σοφος cum ABC, 17, 39, 46, 57, 73, syr.sch.copt., item 137, Euthal.cod. σοφ. ουδεις. FGP, f, g ουδε εις σοφ. — σοφ. ουδε εις cum D⁸L syr.p vg. — σοφος sine additamento cum D*E, d, e, aeth. — Cum multis conjunctio των αδελφων pro lectione codd. του αδελφου.
6. Mangley conjecit κατα αδελφου pro μετα αδελφου. Cf. contra Baljon, p. 54.
7. ηδη μεν absque ουν cum M*D*, 3, 17, 74, 108, 116, ascr, d, e, f, vg. copt. arm. syr.p.txt. Addunt ουν ABCD²et³ELP syr.sch. syr.p c*, aeth. υμιν cum ABCDELP, d, e, syr.utr. copt. εν υμιν cum minusculis multis f, vg.
8. τουτο cum ABCDEP, 17, 31, 46, 67*, 73, 80, 109, d, e, f, vg. copt. ταυτα cum L syr.p arm.
9. θεου βασιλ. hoc ordine cum ABCDEP, 17, 37, 46, 178, 179. βασιλ. θεου cum L, d, e, f, vg. Polyc.⁵ (Dress.³⁸³) Clem.⁸⁸⁵.
10. ου μεθυσοι cum ACP (sed ponit post ου λοιδορ.) 17, 46, m⁹⁴, Clem.⁵⁶² Ps.-Ath.¹⁹ (ut P) Iulian.cyr.²⁴⁵ Chr.¹⁶³ Thdr. Dam.parall.³⁸³. ουτε μεθ. cum BDEL, d, e, f, vg. syr.utr. copt. arm. (sed istae vers. omnes etiam ουτε λοιδ. ουτε αρπ. exprimunt). κληρονομησουσιν sine ου cum ABCDE. Praemittunt ου LP.
11. του κυριου sine ημων cum ADEL, d, e, syr.p.txt. — BCvid.P, 17, 37, 47, 73, 80, f, m⁹⁴, vg. syr.sch.etP c*, copt. arm. aeth. του κυριου ημων. — ιησου χριστου cum BCvid.L*EP, d, e, f, m⁹⁴, vg. syr.sch.etP (sed χρ. c*) copt. arm. aeth. ιησου sine χρ. cum AD^cL syr.p.txt. Dam. Thphyl. Oec.

- 10, 23 12 Πάντα μοι ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει· πάντα μοι ἔξεστιν, ἀλλ' οὐκ ἐγὼ ἐξουσιασθήσομαι ὑπὸ πᾶνος. 13 τὰ βρώματα τῆ κοιλίᾳ, καὶ ἡ κοιλία τοῖς βρώμασιν· ὁ δὲ θεὸς καὶ ταύτην καὶ ταῦτα καταργήσει. τὸ δὲ σῶμα οὐ τῆ πορνείᾳ ἀλλὰ τῷ κυρίῳ, καὶ ὁ κύριος τῷ σώματι· 14 ὁ δὲ θεὸς καὶ τὸν κύριον ἤγειρεν καὶ ἡμᾶς ἐξεγερεῖ διὰ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ. 15 οὐκ οἴδατε διὰ τὰ σώματα ὑμῶν μέλη Χριστοῦ ἐστίν; ἄρα οὖν τὰ μέλη τοῦ Χριστοῦ ποιήσω πόρνης μέλη; μὴ γένοιτο. 16 ἢ οὐκ οἴδατε διὰ ὁ κολλώμενος τῆ πόρνη ἐν σώματι ἐστίν; ἔσονται γὰρ, φησὶν, οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν. 17 ὁ δὲ κολλώμενος τῷ κυρίῳ ἐν πνεύματι ἐστίν. 18 φεύγετε τὴν πορνείαν. πᾶν ἁμάρτημα ὁ ἄν ποιήσῃ ἄνθρωπος ἐκτὸς τοῦ σώματος ἐστίν· ὁ δὲ πορνεύων εἰς τὸ ἴδιον σῶμα ἁμαρτάνει. 19 ἢ οὐκ οἴδατε διὰ τὸ σῶμα ὑμῶν ναὸς τοῦ ἐν ὑμῖν ἁγίου πνεύματος ἐστίν, οὗ ἔχετε ἀπὸ θεοῦ, καὶ οὐκ ἐστὶ ἐαυτῶν; 20 ἠγοράσθητε γὰρ τιμῆς· δοξάσατε δὴ τὸν θεὸν ἐν τῷ σώματι ὑμῶν.

VII.

1 Περὶ δὲ ὧν ἐγράφατε, καλὸν ἀνθρώπῳ γυναικὸς μὴ ἄπεισθαι· 2 διὰ δὲ τὰς πορνείας ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἐχέτω, καὶ ἑκάστη τὸν ἴδιον ἄνδρα ἐχέτω. 3 τῆ γυναίκα ὁ ἄνθρωπος τὴν ὀφειλὴν ἀποδίδωται, ὁμοίως δὲ καὶ ἡ γυνὴ τῷ ἀνδρὶ.

14. *εξεγερει* cum $\kappa\Delta\theta\epsilon\kappa\lambda$ (47 *συνεξεγερει*) f, vg.cle. (vide post) syr.utr. copt. arm. aeth. Meth.epiph.⁵⁷⁹. *εξεγειρει* cum AD^*PQ , 37, 93 (P, 37, 93 -γειρεῖ), item *suscitat* d, e. — B, 67** *εξηγειρεν*, item am. fu. harl. *suscitavit*.
15. *νμων* cum $\kappa\theta BCDEFGKLP$ it. vg. — κ^*A *ημων*. — *αρσ* etiam Or.1,520 et cat.119 et int.2,685 Dial.⁸⁶⁴ Meth.epiph.⁵⁷⁹. — P, 47**, 57, 67*, 73, 74 *αρα*, item FG, (f), g η *αρα*.
16. *η ουκ* cum $\kappa ABCFGP$, d, e, f, g, vg. syr.sch. copt. *ουκ* sine η cum Dgr. Egr-KL syr.P Mcion.epiph.³²⁰ et ⁸⁵⁵ Dial.⁸⁶⁴. *φησιν* cum $\kappa BCDEFGKLP$ it. vg. — A, Mcion.epiph.³⁵⁵ Tert.pud.16 Cyp.³²⁸ Amb.passim omittunt.
19. *το σωμα* cum $\kappa A^*BCDEFGKP$, d, e, f, g, syr.sch. basm. Chr.179 Thdrt. (ad h. l.) Or.int.4,584. *τα σωματα* cum A^2L , 17, 28, 37, 46, 67, copt. syr.P arm. — Venema legit *και οτι ουκ εστε εαυτων*. Cf. Baljon.
20. *δοξασατε δη* cum $\kappa^*ABCDEFGHIJKL$ (δεῖ)P syr.sch.et p c* basm. (hi interpp. reddunt *igitur*). — κ^* copt. omittunt *δη*, nec exprimunt d, e, Ir.int.³⁰⁹. — f, g, m⁵⁷, 103 vg. Tert.pud.16 Cyp.²⁰⁷, 323 Lcif.²¹⁶ Ambrst. *glorificate* (*clarificate* Cyp.²⁰⁷ Ambrst.) *et portate* (*tollite*) *deumi* (*domin.*) *in corpore vestro*. — *εν τω σωματι νμων* sine additamento cum κABC^*D^*EFG , 17, 46, 67**, 74, 109, d, e, f, g, m⁵⁷, 103, vg. copt. basm. arm.cod. aeth.utr. Addunt *και εν τω πνευματι νμων*, *ατινα εστι του θεου* C^{3D}2 et ³KLP, 37, syr.utr. arm.usc.
- VII: 1. *εγραφατε* sine *μοι* cum κBC , 17, 39, 46, 109, am. fu.* Euthal.cod. Dam.parall.641 Tert.pud.16 et monog.11. Addunt *μοι ADEFGKLP*, d, e, f, g, vg.cle. syr.utr. copt. basm. arm. aeth.
2. *και εκαστη τ. ιδ. ανδρ. εχετε* (Or.cat.121 Chr.186 omittunt *εχ.*) etiam Or.3,646 et cat.121,179 et int.2,287 Meth.690 Chr.3,242,243 Cyp.³¹⁶. — FG, 48*, 114, 177, f, g, Tert.pud.16 omittunt. Cf. etiam Clem⁵⁶⁴ qui *καλον ανθρωπω* usque *γυναικα εχετε* affert sine reliquis.
3. *τ. οφειλην* cum $\kappa ABCDEFGPQ$, 6, 17, 46, 67**, 74, 177, d, e, f, g, vg. copt. basm. arm. aeth.utr. Clem.⁵⁶⁵, 561 Or.1,263 et 3,647 et cat.122. *τ. οφειλομενην*

4 ἡ γυνή τοῦ ἰδίου σώματος οὐκ ἐξουσιάζει ἀλλὰ ὁ ἀνὴρ ὁμοίως δὲ καὶ ὁ ἀνὴρ τοῦ ἰδίου σώματος οὐκ ἐξουσιάζει ἀλλὰ ἡ γυνή. 5 μὴ ἀποσερεῖτε ἀλλήλους, εἰ μὴ τι ἐκ συμφώνου πρὸς καιρὸν ἵνα σχολάσητε τῇ προσευχῇ καὶ πάλιν ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἴτε, ἵνα μὴ πειράξῃ ὑμᾶς ὁ σατανᾶς διὰ τὴν ἀκρασίαν ὑμῶν. 6 τοῦτο δὲ λέγω κατὰ συγγνώμην, οὐ κατ' ἐπιταγὴν. 7 θέλω δὲ πάντα ἀνθρώπους εἶναι ὡς καὶ ἐμαυτὸν ἀλλὰ ἕκαστος ἴδιον ἔχει χάρισμα ἐκ θεοῦ, ὁ μὲν οὕτως, ὁ δὲ οὕτως.

Kx. 19, 15

8 Λέγω δὲ τοῖς ἀγάμοις καὶ ταῖς χήραις, καλὸν αὐτοῖς ἐὰν μείνωσιν ὡς καὶ γὰρ 9 εἰ δὲ οὐκ ἐγκρατεύονται, γαμησάτωσαν κρεῖττον γάρ ἐστιν γαμεῖν ἢ πυροῦσθαι. 10 τοῖς δὲ γεγαμηκόσιν παραγγέλλω, οὐκ ἐγὼ ἀλλὰ ὁ κύριος, γυναικα ἀπὸ ἀνδρὸς μὴ χωρισθῆναι, 11 ἐὰν δὲ καὶ χωρισθῇ, μενεῖτω ἀγαμος ἢ τῷ ἀνδρὶ καταλλαγῆτω, καὶ ἄνδρα γυναικα μὴ ἀφιέναι. 12 τοῖς δὲ λοιποῖς λέγω ἐγὼ, οὐχ ὁ κύριος, εἴ τις ἀδελφὸς γυναικα ἔχει ἀπιστον καὶ αὐτὴ συνευδοκεῖ οἰκεῖν μετ' αὐτοῦ, μὴ ἀφιέτω αὐτήν 13 καὶ γυνή ἣτις ἔχει ἄνδρα ἀπιστον καὶ οὕτως συνευδοκεῖ οἰκεῖν μετ' αὐτῆς, μὴ ἀφιέτω τὸν ἄνδρα. 14 ἡγιασται γὰρ ὁ ἀνὴρ ὁ ἀπιστος ἐν τῇ γυναικί, καὶ ἡγιασται ἡ γυνή ἡ ἀπιστος ἐν τῷ ἀδελφῷ· ἐπεὶ ἄρα

Mt. 5, 32

εννοίαν cum KL syr.utr. Chr.1,352,358 et 3,239,242,248. δε και etiam it. vg. syr.p Clem.561 Or.3,647 et cat.122 Meth.890 Thdr. Dam. — A, 55, syr.sch. copt. basm. arm. omittunt δε.

5. εἰ μὴ τι αν: B Joh. Damasc. par. 641 εἰ μῆτι (sine αν). Vulgo editur εἰ μῆτι. Cf. Baljon, p. 55. σχολαστε cum ABCDEFGP. σχολαζητε cum KL. τη προσευχη cum *ABCDEFGP, d, e, f, g, vg. copt. basm. arm. aeth. Praemittunt τη νηστεια και KL syr.utr. goth. Thdr. ητε cum ABCDEFG, 17, 46, 74, 73, 93, 137, 177. συναρχεσθε cum minusculis. συναρχησθε cum KLP copt. basm. Thdr. ad h. l. ἐπι το αυτο ιτε (= congregimini) conjecit Naber. Cf. Baljon, p. 56.
6. συγγωμην (F -μον) cum B*CFG. — AD* συγγωμην, 2 γνωμην. — συγγωμ. cum *B³D⁸EKLP.
7. δε cum *ACD*FG, 17, 23, 39, 46, 115, descr. d, e, f, g, am. fu. demid. copt. goth. γαρ cum *cBD^b et cKLP vg. cle. syr.utr. arm. aeth. εχει χαρισμ. cum *ABDEFGP. γαρ. εχει cum KL vg. cle. harl. goth. syr.p arm. ο μεν et ο δε cum *ABCDEFGP, 17, 47, 61, 67**. ο μεν et ος δε cum *cKL.
8. αυτοις sine εστιν cum *ABCD*FGP, 17, 46, 73, 115, 119, 123, 137, syr.sch. copt. arm. Addunt εστιν D^b et cEKL syr.p basm. goth. (item d, e, f, g, vg. est illis) Thdr. μεινωσιν: C, d, e, f, g, vg. praemittunt οτωσ. Item 37, 73 addunt οτωσ.
9. κρεῖττον cum *BDE. κρεισσον cum ACFGK^{sil}.LP. γαμειν cum *AC*, 17, 23, 46, 49, 57. γαμησαι cum *cBC²DEFGKLP.
10. χωρισθηναι cum *BCKLP. χωριζεσθαι cum ADEFG.
12. λεγω εγω cum *ABCP, 17, 37, 46, 73, syr.sch. copt. εγω λεγω cum DEFG KL it. vg. goth. syr.p. κ. αυτη ut it. et haec.
13. εἰ τις cum *d*FGP, 42, 116, 238, d, e, f, g, vg. ητις cum ABCDgr.cKL syr.utr. copt. basm. οτωσ cum *ABCD*FGPQ, 37, 46, 120, d, e, f, g, vg. (et patres latini) goth. copt. Cyr.ador.242. αυτοσ cum D^cEKL syr.utr. arm. τον ανδρα cum *ABCDEFGQ, 17, 37, 46, it. vg. syr.sch. copt. arm. goth. aeth.utr. Euthal.cod. αυτον cum KLP basm. syr.p.
14. εν τη γυναικι cum *ABCKLPQ. — DEFG it. vg. addunt τη πιστη. — αδελφω cum *ABCD*EFGP, 17, 49*, 46, d, e, f, g, copt. basm. Aug.serm.

τὰ τέκνα ὑμῶν ἀκάθαρτά ἐστιν, νῦν δὲ ἅγια ἐστίν. 15 εἰ δὲ ὁ ἄπιστος χωρίζεται, χωρίζεσθω· οὐ δεδουλόωται ὁ ἀδελφὸς ἢ ἡ ἀδελφή ἐν τοῖς τοιοῦτοις. ἐν δὲ εἰρήῃ κέκληκεν ὑμᾶς ὁ θεός. 16 τί γὰρ οἶδας, γύναι, εἰ τὸν ἄνδρα σώσεις; ἢ τί οἶδας, ἄνερ, εἰ τὴν γυναῖκα σώσεις; 17 [εἰ μὴ ἐκάστῳ ὡς μεμέρικεν ὁ κύριος, ἕκαστον ὡς κέκληκεν ὁ θεός, οὕτως περιπατεῖτω. καὶ οὕτως ἐν ταῖς ἐκκλησίαις πάσαις διατάσσομαι. 18 περιτετημένους τις ἐκλήθη; μὴ ἐπισπάσθω· ἐν ἀκροβυστίᾳ κέκληται τις; μὴ περιτεμένεσθω. 19 ἡ περιτομὴ οὐδὲν ἐστίν, καὶ ἡ ἀκροβυστία οὐδὲν ἐστίν, ἀλλὰ τήρησις ἐντολῶν θεοῦ. 20 ἕκαστος ἐν τῇ κλήσει ἢ ἐκλήθη, ἐν ταύτῃ μενέτω. 21 δοῦλος ἐκλήθη; μὴ σοι μελέτω· ἀλλ' εἰ καὶ δύνασαι ἐλεύθερος γενέσθαι, μᾶλλον χρῆσαι. 22 ὁ γὰρ ἐν κυρίῳ κληθεὶς δοῦλος ἀπελεύθερος κυρίου ἐστίν· ὁμοίως ὁ ἐλεύθερος κληθεὶς δοῦλός ἐστιν Χριστοῦ.] 23 τιμῆς ἠγοράσθητε· μὴ γίνεσθε δοῦλοι ἀνθρώπων. 24 ἕκαστος ἐν ᾧ ἐκλήθη, ἀδελφοί, ἐν τούτῳ μενέτω παρὰ θεῶ.

3, 5
Ro. 12, 3Ga. 5, 6
6, 15

Ro. 6, 18

6, 20

25 Περί δὲ τῶν παρθένων ἐπιταγὴν κυρίου οὐκ ἔχω, γνώμην δὲ δίδωμι ὡς ἠλεημένος ὑπὸ κυρίου πιστὸς εἶναι. 26 νομίζω οὖν τοῦτο καλὸν ὑπάρχειν διὰ τὴν ἐνεσιῶσαν ἀνάγκην, ὅτι καλὸν ἀνθρώπῳ τὸ οὕτως εἶναι. 27 δέδεσαι γυναῖκί; μὴ ζῆτει λύσιν· λέλυσαι ἀπὸ γυναικός; μὴ ζῆτει γυναῖκα. 28 εἰ δὲ καὶ γαμήσης, οὐχ ἡμαρτες, καὶ εἰ γῆμη ἢ παρθένος, οὐχ ἡμαρτεν· θλίβιν δὲ τῇ σαρκὶ ἔξουσιν οἱ τοιοῦτοι, ἐγὼ δὲ ὑμῶν φειδομαι. 29 τοῦτο δὲ φημι, ἀδελφοί, ὁ καιρὸς συνισταμένος ἐστίν· τὸ λοιπὸν ἵνα καὶ οἱ ἔχοντες γυναῖκας ὡς μὴ ἔχοντες ὦσιν,

dom.1,45 et 73. ἀνδρι cum **DeCKL** vg. syr.utr. arm. aeth. goth. Praeterea vg. syr.sch. ar.^o Ir.int. Tert.uxor. Ambrst. addunt τῶ πιστῶ. — νυν δε cum **AB CD^oKLP**. — *D** et **bEFG** νυν.

15. η ἢ ἀδελφῃ cum **ABCDEKL**. — ***FGP**, 3, 37, **ksr.***, Chr.mosc.1 omitunt η. — νμας cum ***ACK**, 39, 46, 73, copt. Euthal.cod. Dam. Thphyl. Pelag. ημας cum **BDEFGKL** it. vg. syr.utr. basm. arm. aeth. goth.
17. μεμερικεν cum ***B**. εμερικεν cum **ACDEFGKL**. ο κυριος cum **ABCD EFG** it. vg. ο θεος cum **KL** syr.P goth. — ο θεος cum **ABCDEF**, d, e, f, vg. syr.sch. copt. basm. arm. goth. ο κυριος cum **KL** syr.P. — *G*, g ο κυρ. ο θε. (sed. κυρ. notam habet).
18. κέκληται τις cum **ABP**, eodem ordine copt. basm. arm. goth. Item **D*FG** Dam. g τις κέκληται. — τις εκλήθη cum **D^oEKL**, atque eodem ordine d, e, f, vg. syr.P.
22. ομοίως sine additamento cum **ABP**, 17, 31, 46, 73, vg. syr.sch. et p txt. goth. Addunt και **KL** vg.ms. lachm. syr.P **c*** arm. aeth. Item **DEFG** addunt δε και. — εστ. χριστου cum **ABDEKLP**, d, e, vg. goth. — ***FG**, f, g χριστου εστιν. Vss. 17—22 interpolatio. Cf. Baljon, p. 56—64. Beza ponit vss. 17—24 post vs. 40. Clemen dicit, hos versus ex alia epistola Paulina sumptos esse. Vide contra V. Manen (Paulus III, bl. 44, 45).
24. παρα θεω cum **BDEFGKLP**. παρα τῶ θεω cum *A*.
28. γαμησης cum **BP** (*A* γαμηση) 17, 37, 46, 113mg. γημης cum **KL**. — **DEFG** λαβης γυναικα. — η παρθενος cum **ADEKLP**. — **BFG** omitunt η.
29. ο καιρος sine ου cum **ABKLP**, m⁷⁹, vg. Meth.⁶⁹² Eus.dem.31 Bas.3,640. Praemittunt ου **DEFG**, item it., vg.ms. (apud Ln., non am. fu. demid. tol. harl.) syr.utr. copt. basm. arm. Tert.marc.5,7 et 8 Or.int.2,172. εστιν το λοιπον (**D*** Isid. omitunt το) cum **ABD*** et **bP** copt. syr.P arm. Interpunximus

30 και οι κλαίοντες ὡς μὴ κλαίοντες, και οι χαίροντες ὡς μὴ χαίροντες, και οι ἀγοράζοντες ὡς μὴ κατέχοντες, 31 και οι χρώμενοι τὸν κόσμον ὡς μὴ καταχρώμενοι· παράγει γὰρ τὸ σχῆμα τοῦ κόσμου τούτου. 32 θέλω δὲ ὑμᾶς ἀμερίμους εἶναι· ὁ ἀγαμος μεριμνᾷ τὰ τοῦ κυρίου, πῶς ἀρέσῃ τῷ κυρίῳ· 33 ὁ δὲ γαμήσας μεριμνᾷ τὰ τοῦ κόσμου, πῶς ἀρέσῃ τῇ γυναικὶ και μεμέρισται. 34 και ἡ γυνή ἢ ἀγαμος και ἡ παρθένος μεριμνᾷ τὰ τοῦ κυρίου, ἵνα ἡ ἀγία και τῷ σώματι και τῷ πνεύματι· ἡ δὲ γαμήσασα μεριμνᾷ τὰ τοῦ κόσμου, πῶς ἀρέσῃ τῷ ἀνδρὶ. 35 τοῦτο δὲ πρὸς τὸ ὑμῶν αὐτῶν σύμφορον λέγω, οὐχ ἵνα βρόχον ὑμῖν ἐπιβάλω, ἀλλὰ πρὸς τὸ εὐσχημον και εὐπάρεδρον τῷ κυρίῳ ἀπερισπάστως. 36 εἰ δὲ τις ἀσχημονεῖν ἐπὶ τὴν παρθένον αὐτοῦ νομίζει, ἐὰν ἡ ὑπέρακτος, και οὕτως ὀφείλει γίνεσθαι, ὁ θέλει ποιεῖτω· οὐχ ἁμαρτάνει, γαμειτώσαν. 37 ὃς δὲ ἐστῆκεν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ ἰδραῖος, μὴ ἔχων ἀνάγκην, ἐξουσίαν δὲ ἔχει περὶ τοῦ ἰδίου θελήματος, και τοῦτο κέκρικεν ἐν τῇ ἰδίᾳ καρδίᾳ, τηρεῖν τὴν ἑαυτοῦ παρθένον, καλῶς

110. 2. 17

autem post *est* cum *B* (ipso*), item Euthal.cod. — *FG*, 67**, *d*, *e*, *f*, *g*, *m*, *vg.* Or.int.2,87 et 172 et 4,661 Tert.uxor.1,5 Hier.iovin.1 Aug.saepe *est*· λοιπον *est*· — το λοιπον *est* cum *DcEKL*.

31. τον κοσμον cum *κ*AB* cōpt. basm. arm. Item addito *τουτον* *D*FG*, 17. (*g mundum hunc*, *d*, *e hunc mundum*, *f huic mundo*). τω κοσμω τωτω cum *κcD^bet cEKL^P*. Item *vg. hoc mundo*. καταχρωμενοι etiam Eus.dem.31 Ephr.³²⁹ Bas.3,640. — *L παραχρωμενοι*. 121, *d*, *e*, *f*, *m*⁷⁹, *vg.* basm.vid. *χρωμενοι*.
32. αρεση cum *κABDEFG*, 17, 21, 46. αρεσει cum *KLP*.
34. και μεμερισται cum *κABDgr.*P*, *f*, *vg.* syr.sch.et p copt. basm. arm. aeth.utr. Omittunt και *DcEFGKL*, *d*, *e*, *g*, *m*⁷⁹, Chr.¹⁹⁶ Thdr.4,462. και η γυνη cum *κABDcFGKLP*, *d*, *e*, *g*, *vg.* (etiam am. harl. tol.) syr.p aeth. Omittunt και *D*E*, *m*⁷⁹, *fu.* demid. syr.sch. copt. basm. arm. Tert.vel virgg.⁴ Amb.laps. virgg. η αγαμος post η παρθ. cum *κADEFKGL*, *d*, *e*, *f*^{*}, *g*, *m*⁷⁹, *fu.* syr.utr. arm. aeth.utr. Meth.⁶⁹² Bas.3,640 Tert.vel virgg.⁴ Cyp.³¹⁶ Amb.laps.virgg. Sed ex his *κAF^b*, 17, 71, 122, aeth.utr. Bas.ed. Euthal.cod. Aug.bis η αγαμ. etiam post η γυνη addunt. — *BP*, 6, 10, 31, 41, 44, 46, 73, 137, *vg.* copt. basm. Eus.dem.31 Amb.vidu.185 et epist.63,1031 Hier.iovin.1,7 Pel. η αγαμος tantum post η γυνη addunt. Sic vero Hier. Iovin.1,7: „Illud breviter admono, in Latinis codicibus hunc locum ita legi: *Divisa est virgo et mulier.*” — και post *αγια* cum *κBFGKL*, *d*, *e*, *f*, *g*, *m*⁷⁹, am. *fu.* demid. harl.** syr.p aeth. — *ADgr.P*, 17, 37, *vg.* cle. et cdd. aliq. (ut tol.) syr.sch. copt. arm. Did.tri.¹⁶⁰ omittunt. τω σωματι κ. τω πνευμ. cum *κABP*, 17, 37, 46, 73, 74, 118, 120, a^{scr}. Omittunt τω bis *DEFGKL*. τα του κοσμου etiam Meth.⁶⁹⁸ Eus.dem.31. — *B* omittit.
35. συμφορον cum *κ*ABD**. συμφερον *κcDcEFGKLP*, 37. ευπαρεδρον cum *κABDEFGP*. ευπροσεδρον cum *K*.
36. γαμειτωσαν: *D*FG*, *g*, syr.sch. arm. Epiph.⁵⁰⁹ Aug. γαμειτω. Item *d*, *e*, *f*, *vg.* Ambrst. *non peccat si nubat*. Cf. Baljon, p. 65, 66.
37. εδραιος hoc loco cum *κ*ABDEP*, 17, 23, 31, 37, *vg.* copt. basm. syr.p Bas.3,640 Thdr. ad h. l. Post *εστηκεν* cum *κcKL* syr.sch. Thdr.4,463 Dam. — *FG*, *d*, *e*, *f*, *g*, aeth.utr. arm. omittunt plane. εν τ. καρδ. αυτου cum *κABDEFGP*, 17, *d*, *e*, *f*, *g*, *vg.* syr.sch. copt. basm. arm. aeth. Bas.3,640 Euthal.cod. Thdr.3,211 Amb.saepe Ambrst. Omittunt αυτου *KL* syr.p Thdr.4,463 Dam.

Ro. 7, 2 ποιήσει. 38 ὥστε καὶ ὁ γαμίζων τὴν ἑαυτοῦ παρθένον καλῶς ποιεῖ, καὶ ὁ μὴ γαμίζων κρείσσον ποιήσει. 39 γυνὴ δέδεται ἐφ' ὅσον χρόνον ζῆ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς· ἐὰν δὲ κοιμηθῆ ὁ ἀνὴρ, ἐλευθέρη ἐστὶν ὃ θέλει γαμηθῆναι, μόνον ἐν κυρίῳ. 40 μακαριώτερα δὲ ἐστὶν ἐὰν οὕτως μείνη, κατὰ τὴν ἐμὴν γνώμην· δοκῶ γὰρ κἀγὼ πνεῦμα Θεοῦ ἔχειν.

VIII.

1 Περὶ δὲ τῶν ἰδωλοθύτων οἴδαμεν ὅτι πάντες γινώσκοντες ἔχομεν. ἡ γνώσις φρουσιῶν, ἡ δὲ ἀγάπη οἰκοδομεῖ. 2 εἰ τις δοκεῖ ἐγνωσκέαι τι, οὐπω ἔγνω καθὼς δεῖ γινώσκειν·

- εν τη ἰδια καρδια cum κ ABP, 31. εν τη καρδ. αυτου cum DEFGKL. — τηρειν cum κ ABP. του τηρειν cum DEFGKL. ποιησει cum κ AB, 6, 17, 46, 67**, copt. basm. ποιει cum DEFGKLP it. vg.
38. γαμίζων primum cum κ ABDE, 17, 23, 31, 46. εκγαμιζ. cum κ **LP. Item κ * εργαμιζ. — την εαυτου παρθενον cum κ AP, item BDE την παρθ. εαυτου. Omittunt KL. ποιει cum κ ADEKLP, d, e, vg. — B, 6, 37, 67**, Bas.3,640 ποιησει. — και ο μη cum κ *ABDEFG, 17, 37, 46, 73, 93, 177, 179, d, e, f, g, m⁷⁹, syr.^{sch.} copt. basm. arm. ο δε μη cum κ CKLP syr.p aeth. γαμίζων secundum cum κ *ABDEFG. εκγαμιζ. cum κ CKLP (nonnulli εργα.). ποιησει cum κ AB, 6, 17, 37, 46, 67**, copt. ποιει cum DEFGKLP it. vg. (aeth. fecit).
39. δεδεται sine additamento cum κ *ABD*F^a, 17, 67**, d, e, am. demid. tol. harl.** (copt.) basm. arm. aeth. Addunt νομω κ CD^b et c^eFGLP, f, g, vg.cle. fu. syr.utr. Epiph.⁴⁹⁸. Item K, 12, Epiph.⁴⁹⁸petav. addunt γαμω. — εαν δε sine και cum κ ABD*EKP. Item d, e, vg. Aug. quodsi, f, g, Tert.bis Cyp. Ambrst. si autem. Addunt και D^cFgr.Ggr.L syr.p Thdr.4,469. — κοιμηθη etiam Or.3,641 et 647. — A, basm. syr.p mg. Clem. Or.cat.109,133 Epiph.⁴⁹⁸ Bas.3,296 αποθανη. — ο ανηρ secundum sine αυτης cum κ ABKP syr.p txt. Or.3,641 et cat.109,133. Addunt αυτης DEFGL it. vg. syr.^{sch.} et p c* copt. basm. arm. aeth. Or.3,647 γαμηθηναι (L* γαμησαι). FG γαμηθη, item cui vult nuhat d, e, f, g, vg. Tert.monog.
40. δοκω δε cum κ ADEFGKLP it. vg. syr.^{sch.} et pmg. copt. Or.3,641 et 4,266 et cat.84. — B, 4, 17, 37, 67**, tol. basm. syr.p txt. aeth. δοκω γαρ. d*, arm. Or.3,644 omittunt copulam. εχειν: f, vg. Or.int.4,467 Novatian.3,311 Hier.lovian. 1:4,159 et gal.4,284 puto autem quod — habeo (habeam). FG, d*, g, Tert. monog.3 et exh.cast.4 Ambrst. εχω. Latt.: puto autem (d* omittit) et ego spir. dei habeo.
- VIII: 1. οἴδαμεν οτι etc. (nobiscum etiam Lachmann et Tischendorf interpungunt): textus receptus et Westcott-Hort ante οἴδαμεν comma ponunt; Griesbach, Scholz οἴδαμεν (οτι παντες — γνωσται ul αυτου). Lachmann conjecit οἴδαμεν οτι ον παντες κτλ. Cf. Baljon, p. 67, 68.
2. εἰ sine δε cum κ ABP, 17, 46, 71, 73, 74, 80, 116, a^{scr.}, am. fu. tol. harl.*vid. copt. basm. syr.p txt. arm. Item d, e Ambrst. quodsi quis, g si autem t quodsi. Addunt δε DEFGKL (g vide ante) vg.cle. demid. syr.^{sch.} et p c*. εργακεαι cum κ ABDEFGP, 17, 31, 37, 38, 46, 71, 73, 116, d, e. ειδεναι cum KL. ουπω cum κ ABP, 17, 31, 46, 71, 73, 116. ουδεπω cum DEFGKL. Non addidimus autem ουδεν cum κ ABD*FGP, d, e, f, g, vg. copt. basm.

- 3 εἰ δὲ τις ἀγαπᾷ τὸν θεόν, οὗτος ἐγνωσται ὑπ' αὐτοῦ. 4 περὶ τῆς βρώσεως οὐ τῶν εἰδωλοθύτων οἴδαμεν διὸ οὐδὲν εἰδῶλον ἐν κόσμῳ, καὶ διὸ οὐδεὶς θεὸς εἰ μὴ εἷς. 5 καὶ γὰρ εἴπερ εἰσὶν λεγόμενοι θεοὶ εἴτε ἐν οὐρανῷ εἴτε ἐπὶ γῆς, ὡσαύτως εἰσὶν θεοὶ πολλοὶ καὶ κύριοι πολλοί, 6 ἀλλ' ἡμῖν εἷς θεὸς ὁ πατήρ, ἐξ οὗ τὰ πάντα καὶ ἡμεῖς εἰς αὐτόν, καὶ εἷς κύριος Ἰησοῦς Χριστός, δι' οὗ τὰ πάντα καὶ ἡμεῖς δι' αὐτοῦ. 7 ἀλλ' οὐκ ἐν πᾶσιν ἡ γνώσις· τινὲς δὲ τῆ συνηθείᾳ ἕως ἄρτι τοῦ εἰδῶλου ὡς εἰδωλόθυτον ἐσθίουσιν, καὶ ἡ συνείδησις αὐτῶν ἀσθενῆς οὖσα μολύνεται. 8 βρωῶμα δὲ ἡμᾶς οὐ παραστήσει τῷ θεῷ· οὔτε ἐὰν φάγωμεν περισσεύομεν, οὔτε ἐὰν μὴ φάγωμεν ὑστερούμεθα. 9 βλέπετε δὲ μήπως ἡ ἐξουσία ὑμῶν αὐτῆ πρόσκομμα γένηται τοῖς ἀσθενέσιν. 10 ἐὰν γὰρ τις ἴδῃ σὲ τὸν ἔχοντα γνώσιν ἐν εἰδωλῷ κατακείμενον, οὐχὶ ἡ συνείδησις αὐτοῦ ἀσθενοῦς ὄντος οἰκοδομηθήσεται εἰς τὸ τὰ εἰδωλόθυτα ἐσθίειν; 11 ἀπόλλυται γὰρ ὁ ἀσθενῶν ἐν τῇ

Ro. 11. 36

Ro. 14. 13

Ro. 14. 15

- arm. aeth. Addunt οὐδεν D^b etc EKL (37 omittit ουπω) syr.utr. *εγνω cum* *ABD*FGP*, 34, 37, 46, 73, 74, 116, 120. *εγνωσε cum D^cEKL*.
3. Michelsen conjecit οὗτος γνωσεται et omittit υπ αυτου. Cf. Baljon, p. 69, et V. Manen, Paulus III, bl. 48, 49.
4. *περι της βρωσεως ουν cum* *ABD^bFGKL*. — D^cE, 1, 17, 108, es^{cr}, d, e, vg. *περι δε της βρωσεως. D^{sr}* περ. δε της γνωσεως, P*, 121 *περ. της γνωσεως ουν. ουδεις θεος sine additamento cum* **ABDEFGP*, 17, 39, 46, 47, 67**, 73, 116, 119, d, e, f, g, m⁵, vg. copt. basm. arm. aeth. Addunt στερος *κ^cKL* syr.utr.
5. *επι γης cum* *ABDEFGKP*. *επι της γης cum* minusculis.
6. *αλλ ημιν etiam Or.1,522 et 746 bis. — B*, basm. Ir.int.181 Eus.ps.588 omittunt *αλλ. — θεος (κ^a): * omittit. B*, aeth. Epiph.⁴⁸⁴ *δι ον*.
7. *συνηθεια cum* **ABP*, 17, 46, 67**, 80, 109, copt. basm. syr. p mg. aeth. utr. *συνειδησει cum* *κ^cDEFG*, d, e, f, g, vg. syr. sch. et ptxt. arm. *εως αρτι ante του ειδωλου cum* *κ^bBDEFG*, 31, 37, 116, it. vg. Post τ. *ειδωλου cum* *ALP* syr. p basm.
8. *ημας cum* *κ^cABDEFGLP* it. vg. syr. utr. copt. basm. arm. aeth. — ***, 17, 37 *υμας. — παραστησει cum* **AB*, 5, 10, 17, 46, 67**, 71, copt. basm. *παριστοι cum* *κ^cDELP (FG)* it. vg. Or.^{3,495} Bas.^{2,260} et ^{3,599}. *ουτε primum sine γαρ cum* *κ^aB*, 2, 17, 74, 17lect, am. tol. copt. basm. arm. aeth. utr. Or.^{3,499} (*εν τω ουτε εαν etc.*). Addunt γαρ *DEFGLP* it. vg. cl^e. fu. demid. harl. *ουτε εαν φαγ. περισσεομ. ac tum ουτε εαν μη φαγ. vst. cum* *κ^a*** (sed priore loco *εαν μη, posteriore εαν*) *DEFGLP* it. vg. cl^e. et fu. et cdd. al. syr. utr. aeth. *ουτ. εαν μη φαγ. vst^{er}. ac tum ουτ. εαν φαγ. περισσ. cum* *A*B*, 36, am. tol. demid. floriac. inarian. copt. basm. arm.
9. *ασθενεισιν cum* *κ^aBDEFGP*, 6, 10, 17, 42, 46, 67**, 80, Clem.^{169,606}. *ασθενουσιν cum* *L*.
10. *σε cum* *κ^aDEL*, d, e, syr. utr. copt. basm. arm. goth. — *BFG*, f, g, vg. omittunt. *ειδωλω cum* *κ^aBD*LP*. *ειδωλειω cum* *D³EF*. Pro οικοδομηθησεται alii conjecerunt οδοποιηθησεται et οικονομηθησεται. Cf. Baljon, p. 69, 70.
11. *απολλυται γαρ cum* **B*, 17 (*απολυτ.*) copt. basm. goth. — *κ^cD** et b, 32, 46, 67**, 73, 74, 137, a^{scr}, d, e *και απολλυται, AP*, 39 *απολυτ. ουν. — και απολειται cum* *D^cEFGL*, f, g, vg. syr. utr. arm. aeth. Ir.int.²¹⁰ Ambrst. *εν τη cum* *κ^aBDEFGP*, 17, Bas. Eth.²⁶⁰. *επι τη cum* *L*. ο αδελφος cum **ABD*

σὴ γνῶσει, ὁ ἀδελφὸς δὲ ὃν Χριστὸς ἀπέθανεν. 12 οὕτως δὲ ἀμαρτάνοντες εἰς
 Ro. 14, 21 τοὺς ἀδελφούς και τύπτοντες αὐτῶν τὴν συνείδησιν ἀσθενοῦσαν εἰς Χριστὸν ἀμαρ-
 τάνετε. 13 διόπερ εἰ βρῶμα σκανδαλλίζει τὸν ἀδελφόν μου, οὐ μὴ φάγω κρέα εἰς
 τὸν αἰῶνα, ἵνα μὴ τὸν ἀδελφόν μου σκανδαλίω.

IX.

19 1 Οὐκ εἰμι ἐλευθερος; οὐκ εἰμι ἀπόστολος; οὐχὶ Ἰησοῦν τὸν κύριον ἡμῶν
 15, 8 ἔδρακα; οὐ τὸ ἔργον μου ὑμεῖς ἐστὲ ἐν κυρίῳ; 2 εἰ ἄλλοις οὐκ εἰμι ἀπόστολος,
 2 Co. 3, 2 ἀλλὰ γε ὑμῖν εἰμὶ ἢ γὰρ σφραγίς μου τῆς ἀποστολῆς ὑμεῖς ἐστὲ ἐν κυρίῳ. 3 ἢ
 ἐμὴ ἀπολογία τοῖς ἐμὲ ἀνακρίνουσιν ἐστιν αὕτη. 4 μὴ οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν φαγεῖν
 και πειν; 5 μὴ οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν ἀδελφὴν γυναῖκα περιάγειν, ὡς και οἱ
 Act. 4, 36 λοιποὶ ἀπόστολοι και οἱ ἀδελφοὶ τοῦ κυρίου και Κηφᾶς; 6 ἢ μόνος ἐγὼ και
 Βαρνάβας οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν μὴ ἐργάζεσθαι; 7 τίς στρατεύεται ἰδίῳ ὄντωνίῳ
 ποτέ; τίς φυτεύει ἀμπελῶνα και τὸν καρπὸν αὐτοῦ οὐκ ἐσθίει; ἢ τίς ποιμαίνει
 DL 25, 4
 1 Ti. 5, 18 ταῦτα λαλῶ, ἢ και ὁ νόμος ταῦτα οὐ λέγει; 9 ἐν γὰρ τῷ Μωσέως νόμῳ γέγρα-
 πται· οὐ κημῶσις βοῦν ἀλοῶντα. μὴ τῶν βοῶν μέλει τῷ θεῷ; 10 ἢ δι' ἡμᾶς

EFG, 17. ἀδελφος cum $\kappa^D b$ et cLP, 37, 47. Posuimus autem post *en* τ. σ. γνῶσει cum $\kappa^* A B D E F G$, 17, 37, it. vg. copt. basm. aeth. utr. goth. Post *ασθενων* ponunt $\kappa^c L P$ fu. v. lect. arm. syr. P (*frater infirmus*).

13. FG, d*, f, g, goth. omittunt μου primum. μου secundum cum $\kappa A B D b$ et c EKLP syr. utr. copt. basm. — D*FG, d, e, f, g, vg. omittunt.

IX: 1. Οὐκ εἰμ. ἐλευθερος; ο. ε. ἀποστολ. hoc ordine cum $\kappa A B P$, 5, 10, vg. syr. sch. copt. arm. aeth. utr. ar. e Or. 4, 266 Tert. pud. 14. Οὐκ ε. ἀποστολος; ο. ε. ἐλευθ. cum $DEFGKL$, d, e, f, g, fu. basm. goth. ἰησον cum $\kappa A B$, 46, 74, asc. am. fu. harl. tol. sah. basm. syr. P txt. aeth. ro. Or. 4, 266. — FG χριστον ἰησ. — ἰησον χριστον cum $DEKLP$, d, e, syr. sch. et P c*, copt. arm. aeth. PP goth. εωρακα cum $\kappa B^* D^c E F G P$. εωρακα cum $A B^3 D^* K$ sil. L.

2. μου της cum $\kappa B P$, 17, 31, 46, Or. 4, 431 Dam. της εμης cum $DEFGKL$. ἀποστολης: 14, 37, 8lect., 19lect., basm. m. unt. aeth. επιστολης.

3. εσιν αυτη cum $\kappa A B P$, 17, 37, 46. αυτη εστ. cum $DEFGKL$ it. vg. syr. P copt. arm.

4. πειν cum $\kappa^* B^* D^* F G$ (sed $\kappa^* D^* F G$ πι). πειν cum $\kappa^c A B^3 D b$ et c EKLP.

5. ἀδελφην γυναικα: FG, f, g ἀδελφας γυναικας.

6. ἐξουσιαν μη cum $\kappa A B D^* F G P$, 17, 46. ἐξουσ. του μη cum $D^c EKL$.

7. τον καρπον cum $\kappa^* A B C^* D^* F G P$, 17, 46, 137, f, g, tol. harl. floriac. al. lachm. sah. goth. εκ του καρπου cum $C^3 D b$ et c EKL, d, e, vg. cle. am. fu. syr. utr. copt. arm. η τις cum $\kappa A C^* K L P$ syr. sch. Bas. 2, 260 Cyr. ador. 130 Dam. Oec. Omittunt η $BC^2 vid. DEFG$, 31, 73, 119, it. vg. sah. syr. P arm. goth.

8. λαλω cum $\kappa A B C K L P$, copt. arm. syr. P. — $DEFG$, 38, 48, 72, 122, f^{scr.}, d, e, f, g, vg. λεγω. — η και ο νομος ταυτ. ου λεγει cum $\kappa A B C D E$, 46, d, e, vg. copt. syr. P Or. 1, 388 Epiph. et Mcion. epiph. 320 et 366. — FG, f, g η ει και ο νομ. ταυτα λεγει. — η ουχι και ο νομ. ταυτ. λεγ. cum $K L P$ sah.

9. εν γαρ. τω μω. νομω γεγραπ. cum $\kappa A B C K L P$ vg. arm. aeth. Or. 1, 388 Dial. 817 Euthal. col. 1. Cyr. ador. 130. — D*FG, d, e, f, g, Or. 1, 170 Hil. (i. e.

πάντως λέγει; δι' ἡμᾶς γὰρ ἐγράφη, ὅτι ὀφείλει ἐπ' ἐλπίδι ὁ ἀροτριῶν ἀροτριᾶν, καὶ ὁ ἀλοῶν ἐπ' ἐλπίδι τοῦ μετεχειν. 11 Εἰ ἡμεῖς ἔμην τὰ πνευματικά βουλεύομεν, μέγα εἰ ἡμεῖς ὕμῶν τὰ σαρκικά θεωροῦμεν; 12 εἰ ἄλλοι τῆς ὕμῶν ἐξουσίας μετεχουσιν, οὐ μᾶλλον ἡμεῖς; ἀλλ' οὐκ ἐχρησάμεθα τῇ ἐξουσίᾳ ταύτῃ, ἀλλὰ πάντα στέγομεν ἵνα μὴ τινα ἐγκοπῆν δώμεν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ. 13 οὐκ οἴδατε ὅτι οἱ τὰ ἱερὰ ἐργαζόμενοι τὰ ἐκ τοῦ κυρίου ἐσθίουσιν; οἱ τῷ θυσιαστηρίῳ παρεδρεύοντες τῷ θυσιαστηρίῳ συμμερίζονται; 14 οὕτως καὶ ὁ κύριος διάταξεν τοῖς τῷ εὐαγγελίῳ καταγγέλλουσιν ἐκ τοῦ εὐαγγελίου ζῆν. 15 ἐγὼ δὲ οὐ κέχρημαι οὐδενὶ τούτων. οὐκ ἔγραψα δὲ ταῦτα ἵνα οὕτως γίνηται ἐν ἐμοί· καλὸν γὰρ μοι μᾶλλον ἀποθανεῖν ἢ τὸ καύχημά μου ὃ οὐδεὶς κενώσει. 16 ἐὰν γὰρ εὐαγγελίζωμαι, οὐκ ἔστιν μοι καύχημα· ἀνάγκη γὰρ μοι ἐπίκειται· οὐαὶ γὰρ μοί ἐστιν ἐὰν μὴ εὐαγγελίζωμαι. 17 εἰ γὰρ ἐκὼν τοῦτο πράσσω, μισθὸν ἔχω· εἰ δὲ ἄκων, οἰκονο-

Ro. 13, 27

Dl. 18, 1

Nm. 18, 31

Mt. 10, 10
Lc. 10, 7

- ps.118) γεγραπται γαρ (Hil. ait enim). κημωσεις cum B*D*FG Chr.com. ad h. l. 215 Thdr. 1, 179 glossar. albertin. 127. φημωσεις cum AB³CD^bet^cEKLP (-σης).
 10. οτι οφειλει επ ελπιδι ο αροτριων cum A*BCP, 17, 31, 37, 46, 80, 93, 137, 139, 12lect., vg. (quoniam debet in spe qui arat arare) Or. 1, 170, 541 et cat. 170 Dial. 817 Eus. dem. 72. — FG οφειλει ο εφ ελπιδει αροτριων οφειλει, g quoniam debet qui in spe debet qui arat debet. επ ελπιδι οφειλει ο αροτριων cum M^cD^bKL syr. sch. Similiter D* et^cE. επ (Α εφ) ελπιδ. του μετεχειν cum A*BCP, 10, 17, 71, (omittunt του) syr. utr. sah. copt. basm. arm. ar. e Or. 1, 170 et (omisso του) cat. 170 Eus. dem. 72, 826 Euthal. cod. Cyr. ador. 99 et 180 Or. Inl. 1, 85. — D*FG της ελπιδος αυτου μετεχειν, d, e, g et qui triturat (g et triturations) spei suae fructum percipere. της ελπιδος αυτου μετεχειν επ ελπιδι cum M^cD^bet^cEKL. — V. d. S. Bakhuyzen legit και ο αλοων αλοων et omitit επ ελπιδι του μετεχειν. Cf. Baljon, p. 70, 71.
 11. θεωροῦμεν cum ABK. θεωροῦμεν cum CDEFGLP, item metamus it. vg.
 12. τ. υμων εξουσιας cum ABCDEFGP. τ. εξουσ. υμων cum KL vg. — τινα ante εκκοπ. (εγκ.) cum ABC, 17, 46, 137, d, e, vg. Postponunt D³·E·G^r. F^r·G^r·KLP syr. p. — f, g, sah. basm. arm. plane omittunt. εκκοπη cum M^d*L. εγκοπη (sed B*FG εγκ-) cum ABCD^cEFGKP. Pro εξουσιας legit alii ouias. Pro στεγομεν Beza coniecit στερομεν. Cf. Baljon, p. 71, 72.
 13. τα εκ του cum MBD*FG, 46, f, g, vg. sah. copt. basm. Omittunt τα ACD^b et^cEKLP, d, e, syr. utr. arm. παρεδρευοντες cum *ABCDEFGP. προσεδρευ. cum M^cKL. συμμεριζ. cum MABD^cEKLP. συμμερ. cum CD*FG.
 15. ου κεχρημαι ουδενι cum A*BCD*et^cEFGP, 17, 37, 46, 49, 57, 71, 73, 137, 177, 179, (80 ουδενι ου κερ.); item D^bL (omnino sic) ουδενι κεχρημαι, item M^c ουκ εχρησαμην ουδενι. — ουδενι εχρησαμην cum K. ουδεις cum M*BD*et^cnov. 17, d, e, sah. basm. (Tert. pud. 14) Ambrst.; item A ουδεις μη. FG, 26, g τις. — ινα τις cum M^cCD^bet^cKLP. — Lachmann sic interpunxit: ηη το καυχημα μου ουδεις κεν. — κενώσει cum MABCD(et*et^bet^c)EFGLP, 17, 26. κενωση cum K. Lachmann coniecit ηη το καυχημα μου et Michelsen legit ηη το καυχημα μου ο ουδεις κενώσει. Cf. Baljon, p. 73, 74.
 16. ευαγγελιζωμαι cum MABCK. Item LP Dam. -λιζομαι. DEFG ευαγγελιωμαι. — καυχημα cum M^aABCKLP vg. syr. utr. sah. copt. arm. aeth. Or. cat. 176 Chr. 226. — M*DEFG, d, e, f, g χαρις. — οuai γαρ cum M*ABCDEFGP it vg. sah. copt. Or. 4, 463. οuai δε cum M^cKL syr. utr. arm. aeth. ευαγγελιζομαι cum M^aK. Item LP etc. -λιζομαι. — ευαγγελιωμαι cum BCDEFG.

μίαν πεπίστευμαι. 18 τίς οὖν μου ἐστὶν ὁ μισθός; ἵνα εὐαγγελιζόμενος ἀδάπανον θήσω τὸ εὐαγγέλιον, εἰς τὸ μὴ καταχρησασθαι τῇ ἐξουσίᾳ μου ἐν τῷ εὐαγγελίῳ. 19 Ἐλεύθερος γὰρ ὢν ἐκ πάντων πᾶσιν ἑμαυτὸν ἐδούλωσα, ἵνα τοὺς πλείονας κερδήσω· 20 καὶ ἐγενόμην τοῖς Ἰουδαίοις ὡς Ἰουδαῖος, ἵνα Ἰουδαίους κερδήσω· τοῖς ὑπὸ νόμον ὡς ὑπὸ νόμον, μὴ ὢν αὐτὸς ὑπὸ νόμον, ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον κερδήσω· 21 τοῖς ἀνόμοις ὡς ἀνομος, μὴ ὢν ἀνομος θεοῦ ἀλλ' ἐνομος Χριστοῦ, ἵνα κερδαῶ τοὺς ἀνόμους· 22 ἐγενόμην τοῖς ἀσθενέσιν ἀσθενής, ἵνα τοὺς ἀσθενεῖς κερδήσω· τοῖς πᾶσιν γέγονα πάντα, ἵνα πάντως τινὰς σώσω. 23 πάντα δὲ ποιῶ διὰ τὸ εὐαγγέλιον, ἵνα συνκοινωνός αὐτοῦ γένωμαι. 24 οὐκ οἶδατε διὸ οἱ ἐν σταδίῳ τρέχοντες πάντες μὲν τρέχουσιν, εἰς δὲ λαμβάνει τὸ βραβεῖον; οὕτως τρέχετε ἵνα καταλάβητε. 25 πᾶς δὲ ὁ ἀγωνιζόμενος πάντα ἐγκρατεύεται, ἐκείνοι μὲν οὖν ἵνα φθαρτὸν στέφανον λάβωσιν, ἡμεῖς δὲ ἀφθαρτον. 26 ἐγὼ τοίνυν οὕτως τρέχω ὡς οὐκ ἀδήλωσ, οὕτως πυκτεύω ὡς οὐκ ἀέρα δέρω· 27 ἀλλ' ὑποπιάζω μου τὸ σῶμα καὶ δουλαγωγῶ, μήπως ἄλλοις κηρύξας αὐτὸς ἀδόκιμος γένωμαι.

X.

Κκ. 13, 21
14, 22
Nm. 9, 15 ss.
Κκ. 16, 15

1 Οὐ θέλω γὰρ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, ὅτι οἱ πατέρες ἡμῶν πάντες ὑπὸ τῆν νεφέλην ἦσαν καὶ πάντες διὰ τῆς θαλάσσης διήλθον, 2 καὶ πάντες εἰς τὸν Μωσῆν ἐβαπτίσαντο ἐν τῇ νεφέλῃ καὶ ἐν τῇ θαλάσῃ, 3 καὶ πάντες τὸ αὐτὸ πνευματι-

18. μου ἐστιν cum κ*ACK vg. (merces mea) syr.sch. sah. copt., item Ambrst. (erit mea merces). μοι ἐστιν cum κ*BLP syr.p, item Dgr.cEgr. ἐστιν μοι. D*FG, d, e, f, g εἶται μοι. — το εὐαγγελ. sine additamento cum κ*ABCD*, d, e, vg. sah. copt. arm. aeth. Addunt του χριστου D^bet cEgr.FGKLP, f, g, syr.utr.
20. μη ὡν αυτ. υπο νομον cum κ*ABCDEFGFP it. vg. sah. syr.p arm. goth. (add. sed sub gratia). Omittunt Dgr.cK syr.sch. copt. aeth.
21. θεου et χριστου cum κ*ABCD*FGP it. vg. — θεου et χριστω cum D^cKL sah. arm. αλλ. 37 αλλα. — κερδανω cum κ*ABCDFGP, 17, 37, 46, 109. κερδησω cum κ*DEKL (γινεται — ινα κερδηση). — τους ανομους cum κ*ABCDEF, 17, 37, 73, 109, Or.bis. Did. Omittunt τους κ*FGKL.
22. ασθενης sine ως cum κ*AB, d, e, vg. — ως ασθεν. cum κ*CDgr.FGKLP, f, g, syr.utr. sah. copt. arm. aeth. goth. παντα cum κ*ABCD*FG, 46. Prae-mittunt τα D^bet cEKL. παντας τινας: DEFG it. vg. (itaque etiam pp.lat. omn.) παντας, item 17, Clem.⁶⁵⁶ Or.3,294 Mac.²¹⁰ τους παντας.
23. παντα cum κ*ABCDEFGFP, 17, 37, 46, 67**, 73, 80, it. vg. sah. copt. arm. aeth.utr. τουτο cum KL syr.utr. goth. συνκοι- cum AB*D*FG. συγκοι- cum κ*BCD^cEKLP.
27. υποπιαζω cum κ*ABCD*et d, 17, 37**, 47, 132, 134. υποπιαζω cum FG KLP. — D^cet nov. υποπιεζω, 22, 31 υποπιεζω.
- X: 1. γαρ cum κ*ABCDEFGFP it. vg. sah. copt. Mcion.epiph.³²⁰ et ³⁵⁷. δε cum κ*KL syr.utr. Cf. apud 1 Cor. 10:1—5 Cramer, Exegetica et critica V, 1896, p. 1—13, qui pro interpolamentis habet και παντες εις τον . . . θαλασση (vs. 2), πνευματικον (vss. 3, 4a) et ελινον γαρ . . . ο Χριστος (vs. 4b).
2. εβαπτισθησαν cum κ*ACDEFG. εβαπτισαντο cum BKLK.
3. το αυτο cum κ*BC²DEFGKLP it. vg. — κ*, aeth.utr. omittunt; item A, 46 omittunt αυτο. — πνευματικ. βρωμ. εφay. cum κ*BC²P, 93. πνευμ. εφay.

κὸν βρῶμα ἔφαγον, 4 καὶ πάντες τὸ αὐτὸ πνευματικὸν ἔπιον πόμα· ἔπιον γὰρ ἐκ πνευματικῆς ἀκολουθοῦσης πέτρας, ἡ πέτρα δὲ ἦν ὁ Χριστός· 5 ἀλλ' οὐκ ἐν τοῖς πλείοσιν αὐτῶν εὐδόκησεν ὁ θεός· κατεστρώθησαν γὰρ ἐν τῇ ἐρήμῳ. 6 ταῦτα δὲ τύποι ἡμῶν ἐγενήθησαν, εἰς τὸ μὴ εἶναι ἡμᾶς ἐπιθυμητὰς κακῶν, καθὼς κἀκεῖνοι ἐπεθύμησαν. 7 μηδὲ εἰδωλολάτραι γίνεσθε, καθὼς τινες αὐτῶν, ὡσπερ γέγραπται· ἐκάθισεν ὁ λαὸς φαγεῖν καὶ πιεῖν, καὶ ἀνέστησαν παίζειν. 8 μηδὲ πορνεύωμεν, καθὼς τινες αὐτῶν ἐπόρνευσαν καὶ ἔπλεσαν μὴ ἡμέρα εἰκοσι τρεῖς χιλιᾶδες. 9 μηδὲ ἐκπειράζωμεν τὸν κύριον, καθὼς τινες αὐτῶν ἐξεπείρασαν καὶ ὑπὸ τῶν ὄψεων ἀπώλλυντο. 10 μηδὲ γογγύζετε, καθάπερ τινὲς αὐτῶν ἐγόγγυσαν καὶ ἀπώλοντο ὑπὸ τοῦ ὀλοθρευτοῦ. 11 ταῦτα δὲ τυπικῶς συνέβαιναν ἐκείνοις, ἐγράφη δὲ πρὸς νουθεσίαν ἡμῶν, εἰς οὓς τὰ τέλη τῶν αἰῶνων κατήνηκεν. 12 ὥστε ὁ δοκῶν ἐστάναι βλεπέτω μὴ πέσῃ. 13 πειρασμὸς ὑμᾶς οὐκ ἐλλήφεν εἰ μὴ ἀνθρώ-

Ex. 17, 6
Nm. 14, 30
26, 64 a.
11
Nm. 11, 4
Ex. 32, 6
Nm. 23, 1. 9
Nm. 21, 5 a.
Nm. 14, 2. 37
6
Ro. 15, 4
Hebr. 9, 26
1. 9

βρωμα. cum A, 17, 137, Mcion.epiph. βρωμ. πνευμ. εφαγ. cum κ(C*?)DEF GKL it. vg. syr.utr.

4. το αυτο: A, 46, Or.4,144 (non item1,541.3,716) omittunt αυτο. — πνευματ. επι. πομα cum ABCP. πομ. πνευμ. επι. cum DEFGKL it. vg. — η πετρ. δε cum ABD* etc Or.1,541 et 3,229.251 et 4,143. Item FG πετρα δε. — η δε πετρα cum ACDBKLP.
5. ευδοκησεν cum AB⁸DEFGKLP. ηυδοκ. cum AB*C, 31, 118, 137, Mcion. epiph.320.357 Clem.896.
7. ωσπερ cum ABC^dL. ως cum CD*KP, 137. πειν (κ πιν) cum AB*D*FG. πειν cum AB⁸CD^cEKLP.
8. πορνευωμεν cum ABD^cE, item KLP πορνευομεν. D*FG εκπορνευωμεν. — επορνευσαν: D*FG εξεπορνευσαν. — πλεσαν cum ABCD*FGP, 17, 26. επεσον cum D^cKL. μια cum κ*BD*FG; item it. vg. — εν μια cum κ^cAC D^b et cEKLP.
9. εκπειραζωμεν: KP -ζομεν. FG εκπειρασωμεν. 17, Epiph.marc.358(non item 320) Chrys.6,351 πειραζωμεν. — τον κυριον cum κBCP, 17, 31, 39, 46, 73, 80, 109, 137, syr.p mg. copt.cod. arm. aeth. Sic Epiph. l. 1. ο δε μαρκιον αντι του „κυριον” „χριστον” εποιησεν. — τ. χριστον cum DEFGKL it. vg. — A, 2, Euthal.cod. τ. θεον. — καθως sine additamento cum ABCD*FGP, 17, 37, 46, 67**, 73. Addunt και D^cEKL. — αυτων: κ* (add.c) 2, 122 omittunt. εξεπειρασαν cum κCD*FGP, 17, 23, 31, 37. επειρασαν cum ABD^cKL. απωλλυντο cum κAB. απωλοντο cum CDEFGKLP.
10. γογγυζετε cum ABCKLP (dscr. -ζητε) f, vg. syr.utr. sah. aeth. — κDEFG γογγυζωμεν. — καθαπερ cum κBP, 93, Or.c.1.51 Bas.regg.373. καθως cum ACDEFGKL. Dedimus autem sine και cum ABCDEFGP it. vg. Addunt και KL. απωλοντο: A solus απωλλυντο.
11. ταυτα δε sine παντα cum AB, 17, sah. Mcion.epiph.320 et 358 et Tert.marc.5,7 Or.1,170 et Int.3,68 Dial.832 et 863. ταυτ. δε παντα cum CKLP, d, e, vg. syr.utr. copt. arm. Ir.int.265 Or.int.2,263.289. — κDστ.Egr.FG, 3, 46, 57 παντα δε ταυτ. — τυπικως cum κABCCKP syr.p mg. Mcion.epiph.320.358 Or.1,170.536. Item in figura d, e, f, g, vg. — τυποι cum DEFGKL syr.p txt. cf. 10:6. συνεβαινεν cum κBCKL. συνεβαινον cum ADEFGKL. προς ut Mcion.epiph. Or. Dial. Hipp. Bas. Etiam κ. — κ*, 31, Epiph.marc.358ter.et 227 εις. — κατηνηκεν cum κBD*FG, 39, 46, Naass.hipp.112. κατηνησεν cum ACDC^cKL; item P, 3, Hipp.susan. Dam. -τησαν.

πινος· πιστός δὲ ὁ θεός, ὃς οὐκ ἑάσει ὑμᾶς πειρασθῆναι ὑπὲρ τὸ δύνασθε, ἀλλὰ ποιήσει σὺν τῷ πειρασμῷ καὶ τὴν ἔκβασιν τοῦ δύνασθαι ὑπεργκεῖν.

I Jo. 5, 21
11, 24 sa.

14 Διόπερ, ἀγαπητοὶ μου, φεύγετε ἀπὸ τῆς εἰδωλολατρίας. 15 ὡς φρονίμοις λέγω· κρινάτε ὑμεῖς ὁ φημι. 16 τὸ ποτήριον τῆς εὐλογίας ὃ εὐλογοῦμεν, οὐχὶ κοινωνία τοῦ αἵματος τοῦ Χριστοῦ ἐστίν; τὸν ἄρτον ὃν κλῶμεν, οὐχὶ κοινωνία τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ ἐστίν; 17 ὅτι εἰς ἄρτος, ἐν σῶμα οἱ πολλοὶ ἕσμεν· οἱ γὰρ πάντες ἐκ τοῦ ἑνὸς ἄρτου μετέχομεν. 18 βλέπετε τὸν Ἰσραὴλ κατὰ σάρκα· οὐχὶ οἱ ἐσθιόντες τὰς θυσίας κοινωνοὶ τοῦ θυσιαστηρίου εἰσίν; 19 τί οὖν φημί; ὅτι εἰδωλόθυτον τί ἐστίν; ἢ ὅτι εἰδωλὸν τί ἐστίν; 20 ἀλλ' ὅτι ἃ θύουσιν, δαιμονίους καὶ οὐ θεῶν θύουσιν· οὐ θέλω δὲ ὑμᾶς κοινωνοὺς τῶν δαιμονίων γίνεσθαι. 21 οὐ δύνασθε ποτήριον κυρίου πίνειν καὶ ποτήριον δαιμονίων· οὐ δύνασθε τραπέζης κυρίου κοινωνεῖν καὶ τραπέζης δαιμονίων. 22 ἢ παραζηλοῦμεν τὸν κύριον; μὴ ἰσχυρότεροι αὐτοῦ ἕσμεν;

12, 12
Ro. 12, 5
Lv. 7, 6

8, 4

Di. 32, 21

6, 12

Phil. 2, 4

Ps. 23 (24), 1

23 Πάντα ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει· πάντα ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα οἰκοδομεῖ. 24 μηδεὶς τὸ ἑαυτοῦ ζητεῖτω ἀλλὰ τὸ τοῦ ἑτέρου. 25 πᾶν τὸ ἐν μακέλλῳ πωλούμενον ἐσθίετε μηδὲν ἀνακρίνοντες διὰ τὴν συνείδησιν· 26 τοῦ κυρίου γὰρ ἡ γῆ καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς. 27 εἴ τις καλεῖ ὑμᾶς τῶν ἀπίστων καὶ

13. οὐκ εἰληφεν: FG, e, f, g, vg. Or.int1,139 et 4,608 ου καταλαβη. — υπεργκειν sine vmas cum $\kappa^*ABCDFGLP$ arm. Præmittunt vmas $\kappa^c(D^c)K$ (επεργκ.).

16. εστιν primum hoc loco (etiam Lachmanned mai) cum $\kappa CDEFGKL$ it. vg. syr.p goth. Post κοινωνια ponunt ABP syr.sch. sah. copt. arm. εστιν secundum post τ. χριστ. cum $\kappa BCDEFGKLP$ it. vg. Ante του σωματος cum A syr.sch.

18. ου cum κACD^*FG , 17, Chr.²⁵⁰. ουχι cum $\kappa BDC^*EKL P$.

19. οτι ειδωλοθυτ., tum οτι ειδωλον hoc ordine cum κ^*BC^*DEP , 31, 37, 46, 73, 137, d, e, f (g) vg. sah. copt. arm. aeth.utr. οτι ειδωλον, tum οτι ειδωλοθυτ. cum KL syr.utr. goth. τι εστιν priore loco: D^*FG , d, e, f, g, m⁵⁶, vg. εστιν τι, item altero loco FG, d, e, f, g, m, vg. Atque pro η οτι DEFG, d, e, f, g, m⁵⁶ ουχι οτι. κ^*AC^* nil nisi οτι ειδωλοθυτον τι (κ^* omittit) εστιν, omissis η οτι ειδωλον τι εστιν.

20. θυουσιν primum cum $\kappa ABCDEFGP$. θυει cum KL. Non addidimus autem τα εθνη cum BDEFgr.Ggr., d, e, m⁵⁶, Mcion.epiph.ter. Addunt τα εθνη $\kappa AC K(L)$, f, g, vg. syr.utr. sah. copt. θυουσιν secundum cum $\kappa ABCDEFGP$, 17, 37, 46, 73. θυει cum KL. και ου (F ουχι) θεω hoc loco cum $\kappa ABCP$, 17, 37, 46, 137, arm. Post θυουσιν (θυει) ponunt DEFGKL, d, e, f, g, vg. syr.utr. sah. copt. κοινωνους των δαιμονιων cum $\kappa ABCD^bKLP$. — D^* et $cEFG$, d, e, f, g δαιμονιων κοινωνουσις.

23. παντα primum sine μοι cum κ^*ABC^*DEFGP , 46*, 67**, 118, 179, d, e, f, g, am. demid. fu. harl.* luxov. tol. sah. copt. goth. Addunt μοι κ^cC^3HKL vg.cle. harl.** syr.utr. παντα secundum sine μοι cum κ^*ABCDE , d, e, am. fu. harl.* luxov. tol. sah. copt. Addunt μοι cum κ^cHKL vg.cle. demid. harl.** syr.utr.

24. το bis etiam Clem.⁵⁸⁸ Bas.regg.414. — A, 47, Antioch.¹¹³⁸ (hom.73) τα. — αλλα: 42, 43, 45, 52, 61, 63, 67, 120, syr.sch. arm. addunt και. — ετερου sine εχαστος cum $\kappa ABCD^*FGHP$, 17, 67**, 71, 73, 80, it. vg. Addunt εχαστος D^b et $cEKL$.

26. του κυριου γαρ cum $\kappa BCDEFG$. τ. γαρ κυρ. cum AHKL P.

θέλετε πορεύεσθαι, πᾶν τὸ παραιτιθέμενον ὑμῖν ἐσθίετε μηδὲν ἀνακρίνοντας διὰ τὴν συνείδησιν. 28 ἔὰν δέ τις ὑμῖν εἴπῃ· τοῦτο ἰερῶτόν ἐστιν, μὴ ἐσθίετε δι' ἐκείνον τὸν μηρύσαστα καὶ τὴν συνείδησιν. 29 συνείδησιν δὲ λέγω οὐχὶ τὴν ἑαυτοῦ ἀλλὰ τὴν τοῦ ἑτέρου· ἵνατί γὰρ ἡ ἐλευθερία μου κρίνεται ὑπὸ ἄλλης συνειδήσεως; 30 εἰ ἐγὼ χάριτι μετέχω, τί βλασφημοῦμαι ὑπὲρ οὗ ἐγὼ εὐχαριστῶ; 31 εἴτε οὖν ἐσθίετε εἴτε πίνετε εἴτε τι ποιεῖτε, πάντα εἰς δόξαν θεοῦ ποιεῖτε. 32 ἀπρόσκοποι καὶ Ἰουδαίους γίνεσθε καὶ Ἕλλησιν καὶ τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ, 33 καθὼς καὶ γὰρ πάντα πᾶσιν ἀρέσκω, μὴ ζητῶν τὸ ἑμαυτοῦ σύμφορον ἀλλὰ τὸ τῶν πολλῶν, ἵνα σωθῶσιν. (XI.) 1 Μιμηταί μου γίνεσθε, καθὼς καὶ γὰρ Χριστοῦ.

XI.

2 Ἐπιανῶ δὲ ὑμᾶς, οἱ πάντα μου μέμησθε καὶ καθὼς παρέδωκα ὑμῖν τὰς παραδόσεις κατέχετε. 3 θέλω δὲ ὑμᾶς εἰδέναι οἱ παντὸς ἀνδρός ἡ κεφαλὴ ὁ Χριστός ἐστιν, κεφαλὴ δὲ γυναικὸς ὁ ἀνὴρ, κεφαλὴ δὲ τοῦ Χριστοῦ ὁ θεός. 4 πᾶς ἀνὴρ προσευχόμενος ἢ προφητεύων κατὰ κεφαλῆς ἔχων καταισχύνει τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. 5 πᾶσα δὲ γυνὴ προσευχομένη ἢ προφητεύουσα ἀκατακαλύπτω τῇ κεφαλῇ καταισχύνει τὴν κεφαλὴν αὐτῆς· ἐν γὰρ ἐστὶν καὶ τὸ αὐτὸ τῇ ἐξυρημένῃ. 6 εἰ γὰρ οὐ κατακαλύπτεται γυνή, καὶ κειράσθω ἢ ξυράσθω· εἰ δὲ ἀισχρὸν γυναικὶ τὸ κειρασθαι ἢ ξυρασθαι, κατακαλυπτέσθω. 7 ἀνὴρ μὲν γὰρ οὐκ ὀφείλει κατακαλύπτεσθαι τὴν κεφαλὴν, εἰκὼν καὶ δόξα θεοῦ ὑπάρχων· ἡ γυνὴ δὲ δόξα ἀνδρός ἐστίν. 8 οὐ γὰρ ἐστὶν ἀνὴρ ἐκ γυναικός, ἀλλὰ γυνὴ ἐξ ἀνδρός· 9 καὶ γὰρ οὐκ ἐκτίσθη ἀνὴρ διὰ τὴν γυναῖκα, ἀλλὰ γυνὴ διὰ τὸν ἄνδρα. 10 διὰ τοῦτο ὀφείλει ἡ γυνὴ ἐξουσίαν ἔχειν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς διὰ τοὺς ἀγγέλους. 11 πληρὸν οὖτε γυνὴ χωρὶς ἀνδρός οὔτε ἀνὴρ χωρὶς γυναικὸς ἐν κυρίῳ· 12 ὡσπερ γὰρ ἡ γυνὴ ἐκ τοῦ

27. *ei tis cum* \aleph ABD*FGP, 46, 67**, 109, 137, *it. vg.* *ei de tis cum* CD^cEHLK syr.^{utr.}

28. *ιερωτον cum* \aleph ABH, d, e, f, sah. *ειδωλοθντον cum* CDEFGKLP, g, *vg.* *συνειδησιν* absque additamento cum \aleph ABCDEFGH*P *it. vg.* — *Addunt tou γαρ κυριου η γη και το πληρωμα αυτης H**KL syr.^p goth.*

30. *ei sine de cum* \aleph ABCDEFGKLP *it. vg.* *Addunt de nonnulli minusculi.*

32. *και ιουδ. γινεσθ. cum* \aleph *ABC, 17, 37, 73, Or.2.⁷²⁷. *γινεσθε και ιουδ. cum* \aleph DEKLP, d, e, goth., item F⁸⁷.G⁸⁷. *γιν. ιουδ. ιε.* *Item (omisso και) estote iudaeis f, g, vg. syr.^{utr.} sah. copt. arm.*

33. *συμφορον cum* \aleph *ABC *συμφορον cum* \aleph CDEFGKLP.

XI: 2. *δε υμας sine* ἀδελφοι cum \aleph ABCP, 46, 71, 73, 74, a^{scr.}, sah. copt. arm. aeth.^{ro.} *Addunt* ἀδελφοι DEFGKL *it. vg.*

3. *ο χριστ. cum* \aleph AB³D^cEKLP. — B*D*FG, 115, 116, 119 *omittunt o.* — *του χριστ. cum* \aleph ABDE, 17, 37, 46. *Omittunt* του CFGKLP.

5. *αυτης cum* \aleph ACD*FGLP. *εαυτης cum* BD^cEK.

6. *κειρασθω: B* *addit η ξυρασθω.* Cf. Baljon p. 74. *Scribe* ξύρασθαι, non ξυράσθαι: Blass, Gramm. S. 55.

7. *η γυνη δε cum* \aleph CBD*FGP. *Omittunt η* \aleph *CD^cEKL.

10. *Hic versus fortasse interpolatus est.* Cf. Baljon, p. 75—77.

11. *ουτε γυνη χωρ. ανδρος ante ουτε ανηρ etc. cum* \aleph ABCD*et^cEFGH. *Post ουτε ανηρ χω. γυν. ponunt* D^bKL *vg.* — *Theodoretus pro εν κυριω coniecit εν κοσμω.* *Fortasse εν κυριω glossema est.* Cf. Baljon, p. 77, 78.

ἄνδρος, οὕτως καὶ ὁ ἄνηρ διὰ τῆς γυναικός, τὰ δὲ πάντα ἐκ τοῦ θεοῦ. 13 ἐν ὑμῖν αὐτοῖς κρείτατα πρέπει ἐστὶν γυναῖκα ἀκατακάλυπτον τῷ θεῷ προσεύχεσθαι; 14 οὐδὲ ἡ φύσις αὐτῆ διδάσκει ὑμᾶς ὅτι ἄνηρ μὲν ἐάν κομᾷ, ἀτιμία αὐτῷ ἐστίν, 15 γυνὴ δὲ ἐάν κομᾷ, δόξα αὐτῇ ἐστίν; ὅτι ἡ κόμη ἀντὶ περιβολαίου δέδοται αὐτῇ.

16 Εἰ δέ τις δοκεῖ φιλόνομος εἶναι, ἡμεῖς τοιαύτην συνήθειαν οὐκ ἔχομεν, οὐδὲ αἱ ἐκκλησῖαι τοῦ θεοῦ.

17 Τοῦτο δὲ παραγγέλλων οὐκ ἐπαινώ διὸ οὐκ εἰς τὸ κρεῖσσον ἀλλὰ εἰς τὸ ἥσσον συνέρχεσθε. 18 πρῶτον μὲν γὰρ συνερχομένων ὑμῶν ἐν ἐκκλησίᾳ ἀκούω σχίσματα ἐν ὑμῖν ὑπάρχειν, καὶ μέρος τι πιστεύω. 19 δεῖ γὰρ καὶ αἰρέσεις ἐν ὑμῖν εἶναι, ἵνα οἱ δοκιμοὶ φανεροὶ γένωνται ἐν ὑμῖν. 20 συνερχομένων οὖν ὑμῶν ἐπὶ τὸ αὐτὸ οὐκ ἔστιν κυριακὸν δεῖπνον φαγεῖν. 21 ἕκαστος γὰρ τὸ ἴδιον δεῖπνον προλαμβάνει ἐν τῷ φαγεῖν, καὶ ὅς μὲν πεινᾷ, ὅς δὲ μεθύει. 22 μὴ γὰρ οἰκίας οὐκ ἔχετε εἰς τὸ ἐσθίειν καὶ πίνειν; ἢ τῆς ἐκκλησίας τοῦ θεοῦ καταφρονεῖτε, καὶ καταισχύνετε τοὺς μὴ ἔχοντας; τί εἶπω ὑμῖν; ἐπαινώσω ὑμᾶς; ἐν τούτῳ οὐκ

14. ουδε sine ἢ cum \aleph ABCD*FGHP, 17, 46, 47, 73, 137, it. vg. syr.sch.et p txt. copt. arm. Praemittunt ἢ D^cEKL sah. syr.p^{mg}. ἡ φvs. αυτη cum \aleph ABC D*et^cEHP, 17, 37, 46, 73. αυτη η φvs. cum D^bKL; item ipsa natura d, e, f, g, vg. cum pp.^{lat}. — Fgr. Ggr. omittunt αυτη.
15. δεδοτ. αυτη cum \aleph AB, 17, g, syr.sch. sah. copt. Item CHP αυτ. δεδοτ. Omittunt αυτη DEFgr. Ggr. KL, d, e.
16. Hic versus interpolatus est (Straatman). Cf. Baljon, p. 78—81.
17. παραγγελλων ουκ επαινω cum \aleph C³vid.D^cEFgr. GKLP, d, e, g, copt. sah. m^{unt}. — B (et* et***). παραγγελλων ο. επαινων. — παραγγελλω ουκ επαινων cum AC* FG, 6, 10, 17, 31, 39, 46, 67***, 73, 80, f, g, vg. syr.sch. et p arm. aeth. vid. Ambrst. — Dgr.*, 137, sah. wol Euthal. cod. παραγγελλω ουκ επαινω. — κρεσσον cum \aleph ABCD*FGP, 17. κρειττον cum D^cE(K⁷)L. ησσον cum \aleph ABCD*. ηττον cum D^cEKLP. — FG Thdr. ελαττον.
18. εκκλησια sine articulo cum \aleph ABCDEFGGKLP. Praemittunt τη nonnulli minusculi. εν εκκλησια interpolatio, Straatman. Cf. Baljon, p. 81, 82. εν υμιν υπαρχ. cum \aleph ABCD^bKLP. — D*et^cEFg vg.^{cle}. syr. utr. arm. υπαρχ. εν υμιν. am. fu. demid. harl. tol. omittunt εν υμιν.
19. εν υμιν primum etiam Or.¹, 455; D^cE sah. copt. post ειναι ponunt, 48, 72 ante αιρεσεις. — D*FG, d, e, f, g, vg. omittunt. — ινα cum \aleph ACD^bet^cEFGKLP, f, g, syr. utr. ινα και cum BD*, d, e, vg. sah. εν υμιν secundum etiam Or.¹, 455 ed delar. et int.⁴, 694 Cyp. bis. — C Or. edd. ante delar. (supplet ex Philocal.) Epiph.⁹⁰⁵ Chr.³, 287 Dam. semel. Hier. tit. omittunt. ινα οι δοκιμοι... εν υμιν, interpolatio, V. Manen. Cf. Baljon, p. 82, 83.
20. ονν cum \aleph ABCD^bet^cKLP (17 δε) f, vg. — D*FG, d, e, g, Chr.²⁸⁴ (sed³ 294 συνερχ. γαρ) omittunt.
21. προλαμβανει cum \aleph BCDEFGKLP. — A, 3, 31, 46, 106, 108, 114, 120 προσλαμβ.
22. ειπω υμιν cum \aleph ABCDEFG, 17, 37, 73, 80, it. vg. — υμιν ειπω cum KL syr. p arm. cdd. — P, arm. aeth. pp omittunt υμιν, aeth. rom. Chr.²⁸⁶ omittunt τι ειπ. υμιν. — επαινωσω cum \aleph ACDEKLP syr. utr. sah. επαινω cum BFG, d, e, f, g, vg. pp.^{lat}. — ὑμᾶς; ἐν τούτῳ etiam Elzevier, Griesbach, Scholz, Tischendorf, Westcott-Hort. — Stephanus, Lachmann ὑμᾶς ἐν τούτῳ; (ut CDLP, d, f, etc.).

ἐπαινώ. 23 Ἐγὼ γὰρ παρέλαβον ἀπὸ τοῦ κυρίου, ὃ καὶ παρέδωκα ὑμῖν, διὸ ὁ κύριος Ἰησοῦς ἐν τῇ νυκτὶ ἣ παρεδίδοτο ἔλαβεν ἄρτον 24 καὶ εὐχαριστήσας ἔκλασεν καὶ εἶπεν· τοῦτό μου ἐστὶν τὸ σῶμα τὸ ὑπὲρ ὑμῶν τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν. 25 ὡσαύτως καὶ τὸ ποτήριον μετὰ τὸ δειπνήσαι, λέγων· τοῦτο τὸ ποτήριον ἡ καινὴ διαθήκη ἐστὶν ἐν τῷ ἐμῷ αἵματι· τοῦτο ποιεῖτε, ὡσάκις ἂν πίνητε, εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν. 26 ὡσάκις γὰρ ἂν ἐσθίητε τὸν ἄρτον τοῦτον καὶ τὸ ποτήριον πίνητε, τὸν θάνατον τοῦ κυρίου καταγγέλλετε, ἄχρι οὗ ἔλθῃ. 27 ὥστε ὃς ἂν ἐσθίῃ τὸν ἄρτον ἢ πίνῃ τὸ ποτήριον τοῦ κυρίου ἀναξίως, ἐνοχος ἔσται τοῦ σώματος καὶ τοῦ αἵματος τοῦ κυρίου. 28 δοκιμαζέτω δὲ ἄνθρωπος ἑαυτόν, καὶ οὕτως ἐκ τοῦ ἄρτου ἐσθιέτω καὶ ἐκ τοῦ ποτηρίου πινέτω· 29 ὁ γὰρ ἐσθίον καὶ πίνων κρίμα ἑαυτῷ ἐσθίει καὶ πίνει μὴ διακρίνων τὸ σῶμα. 30 διὰ τοῦτο ἐν ὑμῖν πολλοὶ ἀσθενεῖς καὶ ἄρρωστοὶ καὶ κοιμῶνται ἱκανοί. 31 εἰ δὲ ἑαυτοὺς διεκρίνομεν, οὐκ ἂν ἐκρινόμεθα· 32 κρινόμενοι δὲ ὑπὸ τοῦ κυρίου παιδευόμεθα, ἵνα μὴ σὺν τῷ κόσμῳ κατακριθῶμεν. 33 ὥστε, ἀδελφοί μου, συνερχόμενοι εἰς

Lc. 22, 19 *.
Mt. 26, 26 as.
Mc. 14, 22 **.

Rx. 24, *

23. παρεδίδοτο cum \aleph AB**CDEFGK*, 17, 46, Dam. ad h. l. παρεδίδοτο cum *B³LP*. — Vss. 23—28 interpolatio, Straatman. Cf. Baljon, p. 84.
24. ειπεν sine λαβ. φαγ. cum \aleph ABC**DEFG*, d, e, f, g, am. fu. al.lachm. sah. copt. arm.zoh. Bas.bapt.650. Addunt λαβετε φαγετε *C³KLP* vg.cle. demid. tol. harl. (hi.⁴ accipite et manducate) syr.utr. goth. το υπ. υμων sine additamento cum \aleph *ABC*, 17, 67**, arm.zoh. Addunt κλωμενον \aleph C³D^bet*C²EFG KLP*, d, e, g, syr.utr. goth. Similiter *D** addit θρυπτομενον, item sah. copt. arm.usc. Euthal.zacagn. διδομενον, item f, vg. Cyp.¹⁰⁷ (hi.³ quod — tradetur).
25. εν τ. εμω αιμ. cum \aleph BDEFGKL. — ACP, 17, 23*, 37, 46 εν τω αιματ. μου. — εαν cum \aleph BC, 17. αν cum DEFGKL
26. εαν cum \aleph ABC, 17, ascr. αν cum DEFGKL. τουτον post αρτον interpolatio, Boekenoogen. Cf. Baljon, p. 83, 84. το ποτηριον sine additamento cum \aleph *ABC**D*FG*, 17, 46, 80, 109, c^{scr}, d, e, f, g, vg. (etiam am. fu.) sah. arm. Addunt τουτο \aleph C³D^bet*C²EKLP* tol syr.utr. copt. aeth. goth. αχρι cum \aleph *B*. αχρις cum \aleph CAB³C. αχρ. ου sine αν cum \aleph *ABCD**FG*. Addunt αν \aleph D*C²EKLP*.
27. τον αρτον sine τουτον cum \aleph ABCDEFGFG, 17, 46, 61, 73, 109, 177, 178, 179, oscr, it. am. fu. demid. syr.sch. Addunt τουτον *KLP*, vg.clem. copt. η πι. cum \aleph BCDEFGKLP it. vg. — A, 39, 46, 109, 1lect., syr.sch. et p.txt. sah. copt. aeth. και πι. — του κυριου αναξίως sine additamento cum *ABCD*EFGKLP* it. vg. — \aleph D*C²* syr.p goth. addunt του κυριου. — και του cum \aleph AB CDEFGKLP. Omittunt του nonnulli minusculi.
28. ανθρωπ. εαυτον cum \aleph ABKL syr.utr. εαυτον ανθρωπος (*D** ο ανθρ.) cum *CDEFGP*, 46, it. vg.
29. και πινων sine additamento cum \aleph *ABC*, 17, sah. aeth.ro. Addunt αναξίως \aleph C*C²DEFGKLP* it. vg. — το σωμα sine κρη. cum \aleph *ABC*, 17, 67**, am.* fu.* harl.* al.lachm. sah. Addunt του κυριου \aleph C*C²DEFGKLP* vg.cle. am.** fu.** demid. harl.** tol. syr.utr.
31. ει δε cum \aleph *ABDEFG, 17, 46, 109, g (si autem), goth. aeth. ει γαρ cum \aleph C*KLP* syr.utr. sah. copt.
32. του κρηου cum \aleph BC, 17, 37, 72, 80, 178. Omittunt του *ADEFGKLP*.

τὸ φαγεῖν ἀλλήλους ἐκδέχεσθε. 34 εἴ τις πεινᾷ, ἐν οἴκῳ ἐσθιέτω, ἵνα μὴ εἰς κρίμα συνέρχησθε. τὰ δὲ λοιπὰ ὡς ἂν ἔλθω διατάξομαι.

XII.

1 *Περὶ δὲ τῶν πνευματικῶν, ἀδελφοί, οὐ θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν. 2 οἴδατε, ὅτε ἔθνη ἦτε, πρὸς τὰ εἰδῶλα τὰ ἄφωνα ὡς ἂν ἤγασθε ἀπαρόμενοι; 3 διὸ γνωρίζω ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς ἐν πνεύματι θεοῦ λαλῶν λέγει ἀνάθεμα Ἰησοῦς, καὶ οὐδεὶς δύναται εἰπεῖν κύριος Ἰησοῦς, εἰ μὴ ἐν πνεύματι ἁγίῳ.*

4 *Διαιρέσεις δὲ χαρισμάτων εἰσὶν, τὸ δὲ αὐτὸ πνεῦμα· 5 καὶ διαιρέσεις διακονιῶν εἰσὶν, καὶ ὁ αὐτὸς κύριος· 6 καὶ διαιρέσεις ἐνεργημάτων εἰσὶν, ὁ δὲ αὐτὸς θεὸς ὁ ἐνεργῶν τὰ πάντα ἐν πᾶσιν. 7 ἐκάστῳ δὲ δίδονται ἢ φανερώσιν τοῦ πνεύματος πρὸς τὸ συμπερῶν. 8 ᾧ μὲν γὰρ διὰ τοῦ πνεύματος δίδονται λόγος σοφίας, ἄλλῳ δὲ λόγος γνώσεως κατὰ τὸ αὐτὸ πνεῦμα, 9 ἑτέρῳ πίστις ἐν τῷ αὐτῷ πνεύματι, ἄλλῳ δὲ χαρίσματα ἰαμάτων ἐν τῷ ἐνὶ πνεύματι, 10 ἄλλῳ δὲ ἐνεργήματα δυνάμεων, ἄλλῳ δὲ προφητεία, ἄλλῳ δὲ διάκρυσις πνευμάτων, ἑτέρῳ γῆνη γλωσ-*

34. *ei sine copula cum *ABCD*FG it. vg. Addunt δε κC^bet cEKL^p demid. syr.utr. διαταξομαι cum κBCKLP. — ADEFG, 37, 44, 47 διαταξομαι.*

XII: 1. *αδελφοι: D*et c(non item^b)EFG, 52, d, e, f, g, vg. aeth. post αγνοειν ponunt.*

2. *οτι οτε cum κABCDστ. Eστ. LP, f, g, vg. syr.p sah. arm. οτι (omisso οτε) cum Fστ. Gστ. Kmg., d, e, syr.sch. copt. ar.⁹ Ambrst. — K* etc. οτε (omisso οτι). Westcott-Hort conjiciunt (p. 578) οτι ποτε pro οτι οτε. Naber conjecit απατωμενοι pro απαρομενοι. Straatman scribit, hunc versum interpolatum esse. Cf. Baljon, p. 84—87.*

3. *ιησους cum κABC, 6, 17*, 46*, 109, copt. arm. aeth.utr. Enthalcod. Cyr.ioh.796 et apolog.²⁴⁴. — F, 17**, f, m¹⁰, vg. Cyr.ioh.9, 568 et ador.²⁶¹ ιησου. — ιησουν cum DEGKLP, d, e, g. harl. sah. syr.p mg. graec. Or.1, 232 et cat.227 Chr.305. κυριος ιησους cum κABC, 6, 17, 31, 46, 67**, 73, 109, f, vg. syr.sch. sah. aeth.utr. κυριον ιησουν cum DEFστ. GKLP, d, e, g, m¹⁰, syr.p arm. copt.vid.*

6. *ο δε αυτος cum κAKLP (item DEFG ο αυτ. δε), d, e, f, g, m¹⁰, vg. syr.utr. sah. arm. (ο δ. αυτ.). — και ο αυτος cum BC, 37, 46, 109, 137. θεος sine esu cum *ACDEFGP (cscr. addit χριστος) d, e, f, g, m¹⁰ (dominus) vg. sah. arm. Praemittunt esu κCKL Or.4, 62 Cyr.act.³⁹ Thdrt. Dam., item B addit post ενεργων.*

9. *ετερω sine copula cum *BD*EFG, 47, 67**, d, e, f, g, m¹⁰, vg. syr.sch.arm. Addunt δε κC^aD^bet cKLP sah. copt. syr.p. εν τω ενι cum AB, 17, 31, 67**, 74, 80, ascr., d, e, f, m¹⁰, vg. — εν τω αυτω cum κC³DEFGKLP, f sup. graecis, g, copt.*

10. *δε primum D*FG, it. vg. arm. omittunt. ενεργηματα etiam Clem.⁶²⁴ Or.2, 567. — DEFG ενεργεια (DE -για), item operatio it. vg. Hil.bis. δυναμεων etiam Clem. Or. — DEFG, d, e, f sup. graecis (non txt. lat.) g, m¹⁰, Cyr.hr.²⁵⁰ Gaud.serm.⁹ δυναμεως. — αλλω δε προφ. cum κACKLP syr.utr. copt. Omittunt δε BDEFG it. vg. — αλλω δε διακρ. cum κACKLP syr.utr. copt. Omittunt δε BDEFG it. vg. arm. Clem. Bas.^{3, 305} Tert.mar. Ambrst. διακρυσις cum κCD*FGP, 17, d, e, f, g, m¹⁰, vg. syr.sch. sah. (dedit Münt.)*

σῶν, ἄλλω δὲ ἐρμηνεία γλωσσῶν· 11 πάντα δὲ ταῦτα ἐνεργεῖ τὸ ἐν καὶ τὸ αὐτὸ πνεῦμα, διαιροῦν ἰδίᾳ ἐκάστῳ καθὼς βούλεται.

12 Καθάπερ γὰρ τὸ σῶμα ἐν ἔστιν καὶ μέλη πολλὰ ἔχει, πάντα δὲ τὰ μέλη τοῦ σώματος πολλὰ ὄντα ἐν ἔστιν σῶμα, οὕτως καὶ ὁ Χριστός· 13 καὶ γὰρ ἐν ἐνὶ πνεύματι ἡμεῖς πάντες εἰς ἐν σῶμα ἐβαπτισθήμεν, εἴτε Ἰουδαῖοι εἴτε Ἕλληνες, εἴτε δοῦλοι εἴτε ἐλεύθεροι, καὶ πάντες ἐν πνεῦμα ἐποτίσθήμεν. 14 καὶ γὰρ τὸ σῶμα οὐκ ἔστιν ἐν μέλος ἀλλὰ πολλά. 15 ἐὰν εἴπῃ ὁ πούς· οὐκ εἰμὶ χεὶρ, οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ σώματος, οὐ παρὰ τοῦτο οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ σώματος. 16 καὶ ἐὰν εἴπῃ τὸ οὖς· οὐκ εἰμὶ ὀφθαλμός, οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ σώματος, οὐ παρὰ τοῦτο οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ σώματος. 17 εἰ ὄλον τὸ σῶμα ὀφθαλμός, ποῦ ἡ ἀκοή; εἰ ὄλον ἀκοή, ποῦ ἡ ὀσφρησις; 18 νυνὶ δὲ ὁ θεὸς ἔθετο τὰ μέλη, ἐν ἑκαστον αὐτῶν ἐν τῷ σώματι καθὼς ἠθέλησεν. 19 εἰ δὲ ἦν τὰ πάντα ἐν μέλος, ποῦ τὸ σῶμα; 20 νῦν δὲ πολλά μὲν μέλη, ἐν δὲ σῶμα. 21 οὐ δύναται δὲ ὁ ὀφθαλμός εἰπεῖν τῇ χεὶρὶ· χρεῖαν σου οὐκ ἔχω, ἢ πάλιν ἡ κεφαλὴ τοῖς ποσί· χρεῖαν ὑμῶν οὐκ ἔχω· 22 ἀλλὰ πολλῶ μᾶλλον τὰ δοκοῦντα μέλη τοῦ σώματος ἀσθενέστερα ὑπάρχειν ἀναγκαῖα ἔστιν, 23 καὶ ἃ δοκοῦμεν ἀτιμότερα εἶναι τοῦ σώματος, τούτοις τιμὴν περισσοτέραν περιτίθεμεν, καὶ τὰ ἀσχήμονα ἡμῶν εὐσχημοσύνην περισσοτέραν ἔχει, 24 τὰ δὲ εὐσχήμονα ἡμῶν οὐ χρεῖαν ἔχει. ἀλλὰ ὁ θεὸς συνεκέρασεν τὸ σῶμα, τῷ ὑστερουμένῳ περισσοτέραν δούς τιμὴν, 25 ἵνα μὴ ἦ σκίσματα ἐν τῷ

27
6, 15
Ro. 12, 4 a.
Ga. 3, 28

arm. (aeth. libere). διακρισεις cum ABDgr.cKsilL syr.p copt. στερω sine de cum *BDEFGP. Addunt δε κACKL syr.utr. copt. arm. ἐρμηνεῖα (-εῖα κCDc etc.; AD*FGLP etc. -εῖα) cum κCDcEFGKLP. διερμηνεῖα cum AD*.

11. πάντα δε ταυτ. cum κABCKLP, m¹⁰, syr.utr. — DEFG, 46, d, e, f, g, vg. copt. goth. arm. Iust. rect. fid. 6 Or. 3, 350 ταυτα δε παντα.
12. πολλα εχει cum κABCP, 17, 37, 73, 118, arm. εχει πολλα cum DEFGKL it. vg. syr.utr. goth. του σωματος sine additamento cum κ*ABCDFGKLP, f, g, vg. syr.utr. copt. arm. aeth. Addunt του ενος κDE (178 praemittit) d, e, sah. mūt. goth.
13. εν ενι πνευματι, interpolatio, Doedes. Cf. Baljon, p. 87, 88. εν πνευμ. (ante εποτισθημ.) cum κ(A)BC*D*FGP, 17, 47, 73, 80, 137, descr. d, e, g, am. fu. harl. syr.utr. copt. arm. aeth. goth. Ign. intpol. 264 Ath. 533, 554 Did. tri. 147, 174. Praemittunt εις DcEK(L) vg. cle. (in uno spiritu) Thdrt. ad h. l. et 2, 101 Dam.
18. νυνι cum κCD^bet cKLP. νυν cum ABD*FG, 73, 119, lscr., Thphyl.
19. τα παντα cum κACDEKLP. — BFG, 17 omittunt τα.
20. νυν δε cum κABCDEKL. — FGP Chr. 318 Thphyl. νυνι δε. — μεν cum κACD^bet cEFGKLP. — BD*, 73, 114, d, e, arm. goth. Aug. ps. 87 et faust. 21 omittunt.
21. ου δυν. δε cum κBDEKL, d, e, vg. (etiam am. fu.** etc.) syr.p goth. Omittunt δε ACFGP, 17, 37, 137, f, g, fu.* demid. syr.sch. copt. arm. aeth. Euthal. cod. Aug. ps. 87. ο οφθαλμ. cum κABCDEFGLP. Omittunt ο K arm. Thdrt. 4, 572.
23. ατιμωτερα L, 37.
24. τα υστερουμενω cum κ*ABC, 17, 57, 67**. υστερουντι cum κDEFGKL. — B τι περισσοτερον δους.

σώματι, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ ὑπὲρ ἀλλήλων μεριμνῶσιν τὰ μέλη. 26 καὶ εἴτε πάσχει ἐν μέλος, συνπάσχει πάντα τὰ μέλη· εἴτε δοξάζεται μέλος, συναίρει πάντα τὰ μέλη. 27 ἡμεῖς δὲ εἶτε σῶμα Χριστοῦ καὶ μέλη ἐκ μέρους. 28 καὶ οὓς μὲν ἔθετο ὁ θεὸς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ πρῶτον ἀποστόλους, δεύτερον προφήτας, τρίτον διδασκάλους, ἔπειτα δυνάμεις, ἔπειτα χαρίσματα ἰαμάτων, ἀντιλήμψεις, κυβερνήσεις, γένη γλωσσῶν. 29 μὴ πάντες ἀπόστολοι; μὴ πάντες προφῆται; μὴ πάντες διδασκαλοὶ; μὴ πάντες δυνάμεις; 30 μὴ πάντες χαρίσματα ἔχουσιν ἰαμάτων; μὴ πάντες γλώσσας λαλοῦσιν; μὴ πάντες διερωτηνοῦσιν; 31 ζηλοῦτε δὲ τὰ χαρίσματα τὰ μεῖζονα· καὶ ἔτι καθ' ὑπερβολὴν ὁδὸν ὑμῖν δεῖκνυμι.

XIII.

1 Ἐὰν ταῖς γλώσσαις τῶν ἀνθρώπων λαλῶ καὶ τῶν ἀγγέλων, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, οὐδὲν εἰμι ἢ χαλκὸς ἢ ἥχων ἢ κύμβαλον ἀλαλάζον. 2 καὶ ἐὰν ἔχω προφητείας καὶ εἰδῶ τὰ μυστήρια πάντα καὶ πᾶσαν τὴν γνῶσιν, καὶ ἐὰν ἔχω πᾶσαν τὴν πίστιν ὥστε ὄρη μεθίσταναι, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, οὐδὲν εἰμι. 3 καὶ ἐὰν ψωμίσω πάντα τὰ ὑπάρχοντά μου, καὶ ἐὰν παραδῶ τὸ σῶμά μου ἵνα κανθήσω-

25. σχισματα cum $\kappa D^* FGL$, 47, 74, 109, a^{scr} , g, fu. (harl.* *sint scisma*) arm. σχισμα cum $ABCD^b et cEK$, d, e, f, vg. syr. utr. copt.
 26. εἴτε primum cum $\kappa ACDEKL$ vg. cdd. ap. lachm. (*si quidem*) syr. sch. (*ut quando*) copt. εἰ τι cum BFG , d, e, f, g, vg. syr. P arm. συνασχ- cum $\kappa AB^* CDEFG$. συμμ- cum $B^3 K^{sil} L$. μελος secundo loco sine εν cum $\kappa^* AB$ Thdr. 4, 1208. Praemittunt εν $\kappa CDEFGKL$ it. vg. — συναχαι- cum $AB^* CDEFG$, 37. συγχ- cum $\kappa B^3 K^{sil} L$.
 27. μερους etiam Or. 3, 640, 4, 197 et int. 4, 564, 600 Eus. dem. 467 et ps. 143, 370. — D^* , d, e, f, vg. syr. P (sed mg. μερους) arm. Or. 2, 640 Eus. ps. 53 μελους.
 28. εἴπειτα secundum cum κABC , 17, 39, 73, 74, 93. εἴτα cum KL . Item vid. f, vg. quum habeant deinde — exinde. $DEFG$, d, e, g, omittunt. αντιλημψ- cum $\kappa AB^* D^* FG$. αντιληψ- cum $B^3 CD^c EKL$.
 31. μεζονα cum κABC , 5, 6, 10, 17, 31, 37, 39, 67**, 73, 137, 213, am. aeth. utr. Or. 3, 647, 4, 418 et cat. 94 et int. 4, 640. κρειττονα ($DEFG$ etc. -σσονα) cum $DEFGKL$, e, f, g, vg. (excepto am.) copt. vid. arm. Or. 4, 77 et int. 2, 141. Michelsen coniecit: ζηλοῦτε δε τα χαριματα τα μεζονα εις το καθ υπερβολην οδον δεικνυμι. Cf. Baljon, p. 88, 89.

- XIII: 1. Omnes codices legunt γεγονα χαλκος exceptis $D^* E^*$ εν εμι, $F G^c G$ εν εμι η, d, e, g, m¹⁶, Ambrosiaster in (g, m, Ambros. omittunt) unum sum ut (Ambros. velut). Bentley coniecit ουδεν εμι η χαλκος. Cf. Baljon, p. 89, 90. αλαλαζον cum $\kappa^* BCFGKL$. — ADE , 17, d^{scr} . αλαλαζον.
 2. καὶ εαν primo loco cum $\kappa BDEFG(L)$. καν cum AC , 17, 31. καὶ εαν secundo loco cum $\kappa CDEFGKL$. καν cum AB , 17, 31. μεθισταναι cum $\kappa BDEFG$, 17, 19. μεθιστανειν cum $ACKL$. ουθεν cum $\kappa ABC^c L$. ουθεν cum $D^* FGK^{sil}$.
 3. καὶ εαν primo loco cum $\kappa DEFGKL$. καν cum ABC , 17. ψωμισω cum $\kappa ABCDEFGL$. ψωμιζω cum K^{sil} . καὶ εαν secundo loco cum $\kappa (B$ καὶ αν) $DEFGKL$. καν cum AC . κανθησομαι cum $DEFG(L)$. Item κανθησομαι CK .

μαι, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, οὐθὲν ὠφελοῦμαι. 4 ἡ ἀγάπη μακροθυμεῖ, χρηστεύεται ἡ ἀγάπη, οὐ ζηλοῖ ἡ ἀγάπη, οὐ περπερεύεται, οὐ φουσιοῦται, 5 οὐκ ἀσχημονεῖ, οὐ ζητεῖ τὰ ἑαυτῆς, οὐ παροξύνεται, οὐ λογιζέται τὸ κακόν, 6 οὐ χαίρει ἐπὶ τῇ ἀδικίᾳ, συνχαίρει δὲ τῇ ἀληθείᾳ· 7 πάντα στέγει, πάντα πιστεύει, πάντα ἐλπίζει, πάντα ὑπομένει.

8 Ἡ ἀγάπη οὐδέποτε λήτει· εἴτε δὲ προφητεῖαι, καταργηθήσονται· εἴτε γλῶσσοι, παύσονται· εἴτε γνώσεις, καταργηθήσονται. 9 ἐκ μέρους γὰρ γινώσκομεν καὶ ἐκ μέρους προφητεύομεν· 10 ὅταν δὲ ἔλθῃ τὸ τέλειον, τὸ ἐκ μέρους καταργηθήσεται. 11 ὅτε ἤμην νήπιος, ἐλάλουν ὡς νήπιος, ἐφρόνουν ὡς νήπιος, ἐλογιζόμην ὡς νήπιος· ὅτε γέγονα ἀνήρ, κατήργηκα τὰ τοῦ νηπίου. 12 βλέπομεν

10, 24
Phl. 2, 4

Confirmant eandem lectionem (καυθησ.) d, e, f, g, m¹⁶, vg. syr. utr. copt. arm. aeth. goth. Tert. prax. 1. *καυησωμαι* cum αAB , 17, aeth. ro. Ephr. 2, 112 (-σομαι). Inprimis cf. Hier. gal. 3:4, 307 (Vallars. 7, 517) *Si tradidero corpus meum ut glorier;* ibidem³⁰⁸ (Vall. 518) *Scio in Latinis codicibus, in eo testimonio quod supra posuimus: Si tradidero corpus meum ut glorier, ardeam habere pro glorier; sed ob similitudinem verbi, qua apud Graecos ardeam et glorier, id est καυθησομαι et καυησομαι, una litterae parte distinguitur, apud nostros error inolevit. Sed et apud ipsos Graecos exemplaria sunt diversa.* ουθεν cum αA . ουδεν cum BCDEFGKL . Pro *να καυθησομαι* Straatman coniecit *να και αυτο θυσωμαι*. V. Manen: *να καυθησομαι* vel *καυησομαι* glossema. Cf. Baljon, p. 90, 91.

4. *χρηστ. η αγαπη, ου ζηλοι η αγαπη, ου* etc. (ita etiam Lachmann): praeeunt hanc distinctionem *D* et *d* stichorum ratione, Antioch. 1180 Dam. ad h. l. *χρηστευεται η αγ. ου ζηλοι η αγ. ου.* — *η αγαπη* tertio loco cum $\alpha\text{ACDEFGKL}$, d, e, g, m¹⁶, syr. utr. goth. — *B*, 17, 73, 74, ascr., f, vg. copt. arm. omittunt.
5. *τα εαυτης*: *B*, Clem.²⁵² *το μη εαυτης*.
6. *συχαι-* cum $\text{B}^*\text{D}^*\text{FG}$ (item 12, 26, AC). *συχαι-* cum $\alpha\text{AB}^3\text{CD}^c\text{EK}^{\text{sil. L}}$.
8. *η αγαπη* ut etiam Clem.⁹⁴⁷ Or. 2, 564, 813 et 3, 541. — *B* omittit *η.* — *πιπτει* cum $\alpha^*\text{ABC}^*$, 17, 47*, 67**, 80, Nyss. anim. et res.⁶⁵⁶, *cadit g* (*excidit t cadit*) Or. int. 4, 568, *εκπιπτει* cum $\alpha^c\text{C}^3\text{DEFGKLP}$ (46 *εκλειπει*) Clem. 166, 946 Or. 2, 564, item *excidit* m¹⁶, vg. d, e, f, vg. cdd. Tert. pat. 12 Cyp. 199, 304 *excidet*, am. *excedit*. *δε* cum $\alpha\text{ABC}^2\text{D}^b\text{et}^c\text{EL}$ syr. P goth. — $\text{C}^*\text{D}^*\text{FGKP}$ it. vg. omittunt. *B* *προφητεια καταργηθησεται.* — *γνωσις καταργηθησεται* cum $\text{BD}^*\text{et}^c\text{E}$ (*sed -σεις*) KL (*P γνωσις πανοσεια*) d, e, f, vg. syr. utr. copt. arm. goth. — αAD^b *FG*, 17, 47 (sed α , 17, 47 *γνωσις*) g, Nyss.⁶⁵⁶ *γνωσις καταργηθησονται.*
9. *γαρ* cum $\alpha\text{ABDEFGP}$ it. vg. syr. utr. copt. arm. aeth. pp Ir. int. 238. *δε* cum KL .
10. *το εκ* sine *τοτε* cum $\alpha\text{ABD}^*\text{FGP}$ it. vg. copt. arm. aeth. utr. goth. Ir. int. 238 Or. 1, 645. Praemittunt *τοτε* $\text{D}^b\text{et}^c\text{KL}$ syr. utr. Or. 2, 497 (*και τοτε*) et cat. 69 Melet. epiph. 881 Chr. 363 Thdr. *το* (FG^cG , g, Ir. int. 238 *τα*) *εκ μερους*: $\text{D}^*\text{et}^c\text{E}$ *FG* it. vg. syr. sch. goth. post *καταργ.*
11. *ελαλ. ως νηπ., εφοο. ως νηπ., ελογ. ως νηπ.* cum αAB , 17, 80, 93, f, vg. copt. aeth. utr. *ως νηπ. ελαλ., ως νηπ. εφοο., ως νηπ. ελογιζ.* cum DEFGKLP , d, e, g, fu. syr. utr. arm. goth. *οτε* secundum sine copula cum $\alpha^*\text{ABD}^*$, 67**, 119, d, e, am. harl.* tol. goth. *οτε δε* cum $\alpha^c\text{D}^c\text{EFGKLP}$, f, g, vg. cle. fu. demid. syr. utr. copt. arm. aeth. utr. *κατηργηκα*: DEFG , d, e, g (non f, vg.) syr. P arm. goth. post *τα τ. νηπ.*

- 9 γὰρ ἄρτι δι' ἐσόπτρου ἐν αἰνίγματι, τότε δὲ πρόσωπον πρὸς πρόσωπον ἄρτι
8, 8 γινώσκω ἐκ μέρους, τότε δὲ ἐπιγνώσομαι καθὼς καὶ ἐπεγνώσθην. 13 νυνὶ δὲ
μένει πλῆσις, ἐλλίς, ἀγάπη, τὰ τρία ταῦτα· μείζων δὲ τούτων ἡ ἀγάπη.

XIV.

- 12, 31 1 Διώκετε τὴν ἀγάπην, ζηλοῦτε δὲ τὰ πνευματικά, μᾶλλον δὲ ἵνα προφητεύητε.
2 ὁ γὰρ λαλῶν γλώσση οὐκ ἀνθρώποις λαλεῖ ἀλλὰ θεῷ· οὐδεὶς γὰρ ἀκούει, πνεύ-
ματι δὲ λαλεῖ μυστήρια· 3 ὁ δὲ προφητεύων ἀνθρώποις λαλεῖ οἰκοδομὴν καὶ
παράκλησιν καὶ παραμυθίαν. 4 ὁ λαλῶν γλώσση ἑαυτὸν οἰκοδομεῖ ὁ δὲ προφη-
τεύων ἐκκλησίαν οἰκοδομεῖ. 5 θέλω δὲ πάντας ὑμᾶς λαλεῖν γλώσσαις, μᾶλλον δὲ
ἵνα προφητεύητε· μείζων δὲ ὁ προφητεύων ἢ ὁ λαλῶν γλώσσαις, ἐκτὸς εἰ μὴ
διεργμηνέη, ἵνα ἡ ἐκκλησία οἰκοδομὴν λάβῃ. 6 νῦν δέ, ἀδελφοί, ἐὰν ἔλθω πρὸς
ὑμᾶς γλώσσαις λαλῶν, τί ὑμᾶς ὠφελήσω, ἐὰν μὴ ὑμῖν λαλήσω ἢ ἐν ἀποκαλύψει
ἢ ἐν γνώσει ἢ ἐν προφητείᾳ ἢ διδαχῇ; 7 ὁμοῦς τὰ ἄνυχα φωνὴν διδόντα, εἴτε
αὐλὸς εἴτε κιθάρα, ἐὰν διαστολὴν τοῖς φθόγγοις μὴ δῶ, πῶς γνωσθήσεται τὸ
αὐλούμενον ἢ τὸ κιθαριζόμενον; 8 καὶ γὰρ ἐὰν ἀδῆλον σάλπιγξ φωνὴν δῶ, τίς
παρασκευάσεται εἰς πόλεμον; 9 οὕτως καὶ ὑμεῖς διὰ τῆς γλώσσης ἐὰν μὴ εὐσημον
λόγον δῶτε, πῶς γνωσθήσεται τὸ λαλούμενον; ἔσθεθε γὰρ εἰς ἀέρα λαλοῦντες.
10 τοσαῦτα εἰ τύχοι γένη φωνῶν εἰσὶν ἐν κόσμῳ, καὶ οὐδὲν ἄφωνον· 11 ἐὰν οὖν

12. γαρ cum κ ABD^cKLP copt. syr.p. — D*FG, d, e, f, g, vg. (et pp.^{lat.} pler.)
goth. arm. omittunt. δι' etiam Thdot.clem. Or.1,282, 720, 731 ac.saepe et int.3, 120
ac.ssep. Eus.marc.53, 177. — Dgr.Egr. syr.sch.et p c.* arm. aeth. (sedlib. vertit)
Clem.120, 374, 647, 690 praemittunt ως.

XIV: 2. γλωσση: DEFG, 10, 61, g**, arm. γλωσσαις. — θεω cum κ *BD*FGP,
67**. τω θεω cum κ AD^cEKL.

3. ο δε: FG ει γαρ ο, g si enim qui. Similiter d, e, f, vg. nam qui, Ambrst.
qui enim. Cf. Or.int.4, 619 idem apostolus ait: Qui prophetot. ανθρωποις:
rursus Fgr.Ggr. -πους. — παραμυθιαν: 47 μακροθυμιαν.

4. γλωσση: DE, 46, arm. Mac.7, 28 γλωσσαις.

5. μείζων (L -ζον) δε cum κ *ABP, 39, copt. Euthal.cod. μείζ. γαρ cum κ DE
FGKL, d, e, f, g, vg. syr.utr. arm. aeth.

6. νυν cum κ ABD*FGP. νυνι cum D^cEKL. η εν αποκ.cum ABDEFGKLP. —
n, 17, 67**, 120*, cscr., d, e, copt syr.p Thphyl. omittunt η. — η διδαχη
(absque εν) cum κ *Dgr.*Fgr.Ggr., bscr., tol. harl.** η εν διδαχ. cum κ AB
D^bet^cKLP, d, e, f, g, vg. Clem.⁸⁶⁷.

7. τοις (FG omittunt) φθογγοις cum κ ADE(FG)KLP, f, vg. — B φθογγον
(sine articulo) item d, e, tol. arm. Ambrst. (sonitus). δω cum κ ABD*FG.
διδω cum D^cELP.

8. σαλπ. φωνην hoc ordine cum κ AP, 17, 119, dscr. φων. σαλπ. cum BDEF
GKL it. vg.

10. εισιν cum κ ABDEFGP, 32, 39, 47, 67**, 73, 137, 139. εστιν cum KL.
ουδεν ειων cum κ *ABD*FGgr.P, 17, 67**, e, f, vg. sah. copt. arm.
Addunt autem κ D^cEKL, g, syr.utr. ει τυχοι et και ουδεν αφωνον (ex vai
ουδεν αφωνον) glossemata, Straatman. Cf. Baljon, p. 92.

μη εἰδῶ τὴν δύναμιν τῆς φωνῆς, ἔσομαι τῷ λαλοῦντι βάρβαρος καὶ ὁ λαλῶν ἐν ἔμοι βάρβαρος. 12 οὕτως καὶ ὑμεῖς, ἐπεὶ ζηλωταὶ ἔστε πνευμάτων, πρὸς τὴν οἰκοδομὴν τῆς ἐκκλησίας ζητεῖτε ἵνα περισσέητε. 13 διὸ ὁ λαλῶν γλώσση προσευχέσθω ἵνα διερμηνεύῃ. 14 ἐὰν γὰρ προσεύχωμαι γλώσση, τὸ πνεῦμά μου προσεύχεται, ὃ δὲ νοῦς μου ἄκαρπός ἐστιν. 15 τί οὖν ἔστιν; προσεύχομαι τῷ πνεύματι, προσεύχομαι δὲ καὶ τῷ νοῖ ψαλῶ τῷ πνεύματι, ψαλῶ δὲ καὶ τῷ νοῖ. 16 ἐπεὶ ἐὰν εὐλογῆς πνεύματι, ὁ ἀναπληρῶν τὸν τόπον τοῦ ἰδιώτου πῶς ἔρσῃ τὸ ἄμην ἐπὶ τῇ σῇ εὐχαριστίᾳ; ἐπειδὴ τί λέγεις οὐκ οἶδεν· 17 σὺ μὲν γὰρ καλῶς εὐχαριστεῖς, ἀλλ' ὁ ἕτερος οὐκ οἰκοδομεῖται. 18 εὐχαριστῶ τῷ θεῷ, πάντων ὑμῶν μᾶλλον γλώσσαις λαλῶ· 19 ἀλλὰ ἐν ἐκκλησίᾳ θέλω πάντε λόγους τῷ νοῖ μου λαλῆσαι, ἵνα καὶ ἄλλους κατηχήσω, ἣ μωροὺς λόγους ἐν γλώσση.

20 Ἀδελφοί, μὴ παιδία γίνεσθε ταῖς φρεσίν, ἀλλὰ τῇ κακίᾳ νηπιάζετε, ταῖς δὲ φρεσίν τέλειοι γίνεσθε. 21 ἐν τῷ νόμῳ γέγραπται ὅτι ἐν ἑτερογλώσσοις καὶ ἐν χεῖλεσιν ἑτέρων λαλήτω τῷ λαῷ τούτῳ, καὶ οὐδ' οὕτως εἰσακούσονται μου, λέγει κυρίου. 22 ὥστε αἱ γλώσσαι εἰς θεομειδῶν εἰσὺ οὗ τοῖς πιστεύουσιν ἀλλὰ τοῖς ἀπίστοις, ἣ δὲ προφητεία οὗ τοῖς ἀπίστοις ἀλλὰ τοῖς πιστεύουσιν. 23 ἐὰν οὖν συνέλθῃ

Jam. 28, 11 sq.

11. μη εἰδω cum \aleph BDC ϵ EKP (f, g, vg. Ambrst. nesciero, e ignorem). AD*L, 17 ἰδω. FG γνωσκω. — εν μοι cum \aleph ABKP. — DEFG, 67** omittunt εν, nec aliter (mihi) e, f, g, vg. syr.utr. copt. arm. — Bentley conjecit εν μοι βαρβαρος εστι (cf. 1 Cor. 6:5). Fortasse εν interpolatio. Cf. Baljon, p. 93.
13. διο cum \aleph^* ABDEFGP, 17. διοπερ cum \aleph CKL.
14. γαρ cum \aleph ADEKLP (38 δε) e, f, vg. syr.utr. copt. — BFG τ .G, g, sah. arm. omittunt.
15. προσευχομαι τω πν. προσευχομαι δε cum BKL (et \aleph -ξωμαι τ. π. -ξομαι δ.) 17, 37, item orabo e, f, g, vg. — (\aleph vide ante) ADEFGP, 26, 46, 47 προσευξωμαι τω πν. προσευξωμ. δε. — προσευξ. δε και cum \aleph ABDEL copt. syr.P Or.1,199. — FGKP, e, f, g, vg. sah. arm. (syr.sch. et orabo) omittunt και. — ψαλ. δε και cum \aleph ADEKLP copt. syr.P. Omittunt και BFG, 46, 109, e, f, g, vg. sah. arm. (syr.sch. et psallam).
16. ευλογης cum \aleph ABDEP. ευλογησης cum FGKL. Latini i, e, f, g, vg. pp.lat. benedixeris. Non autem addidimus εν cum \aleph^* AFGKL, e, f, g, vg. syr.utr. arm. — \aleph BDEP, 73, 137 addunt εν. — πνευματι cum \aleph ABDEFGP, 17. Praemittunt τω KL.
18. τω θεω sine μου cum \aleph ABDEFGP, e, g, an. tol. syr.utr. copt. arm. aeth.utr. ar.e. Addunt μου KL vg.cle. demid. harl. γλωσση cum \aleph ADEFG, 17, 31, d, e, f, g, vg. arm. γλωσσαις cum BKLP syr.utr. copt. aeth. λαλω cum \aleph BDEP, 17, 67**, 73, 121, cscr. arm., item it. vg. syr.utr. copt. quod — loquor. λαλων cum KL.
19. αλλα: \aleph^* omittit. τω νοι μου cum \aleph ABDEFGP vg. f, g, syr.sch. arm. (om. μου) Nyss.⁶⁰² (Gall.⁶) Mcion.epiph.320,361. δια του νοος μου cum KL, d, e (quinque verba loqui per sensum meum) syr.P.
21. γεγραπται (\aleph): \aleph^* τι γεγρ. — ετερογλωσσοις etiam Mcion.epiph.321,363 Or.4,580not. (ex Philocal.cap.9) Hipp. sive Constit.8,1,3. — FG ετεραις γλωσσαις, ut etiam Latini (in aliis linguis) aliique interpretes. ετερων cum \aleph AB, 5, 6, 10, 17, 31, 39, 67**, 73, Euthal.cod. ετεραις cum DEFGKLP Mcion.epiph. Or., nec aliter it. vg. copt.
23. ουν cum \aleph ABDEKLP etc. (etiam Bas.regg.392). — FG, 67**, d, e, g, goth.

ἡ ἐκκλησία ὅλη ἐπὶ τὸ αὐτὸ καὶ πάντες λαλῶσιν γλώσσαις, εἰσέλθωσιν δὲ ἰδιώται ἢ ἄπιστοι, οὐκ ἐροῦσιν οὐ μάλισθε; 24 ἐὰν δὲ πάντες προφητεύωσιν, εἰσέλθη δὲ τις ἄπιστος ἢ ἰδιώτης, ἐλέγχεται ὑπὸ πάντων, ἀνακρίνεται ὑπὸ πάντων, 25 τὰ κρυπτά τῆς καρδίας αὐτοῦ φανερὰ γίνονται, καὶ οὕτως πεισὼν ἐπὶ πρόσωπον προσκυνήσει τῷ θεῷ, ἀπαγγέλλων οὕτως ὁ θεὸς ἐν ὑμῖν ἐστίν.

26 Τί οὖν ἐστίν, ἀδελφοί; ὅταν συνέρχησθε, ἕκαστος ψαλμὸν ἔχει, διδασχὴν ἔχει, ἀποκάλυψιν ἔχει, γλώσσαν ἔχει, ἐρμηνείαν ἔχει πάντα πρὸς οἰκοδομὴν γινέσθω. 27 ἔκτε γλώσση τις λαλεῖ, κατὰ δύο ἢ τὸ πλεῖστον τρεῖς, καὶ ἀνὰ μέρος, καὶ εἰς διερμηνεύετω. 28 ἐὰν δὲ μὴ ἢ διερμηνευτής, σιγάτω ἐν ἐκκλησίᾳ, ἑαυτῷ δὲ λαλείτω καὶ τῷ θεῷ. 29 προφήται δὲ δύο ἢ τρεῖς λαλείτωσαν, καὶ οἱ ἄλλοι διακρινέτωσαν. 30 ἐὰν δὲ ἄλλω ἀποκαλυφθῆ καθήμενῳ, ὁ πρῶτος σιγάτω. 31 δύνασθε γὰρ καθ' ἓνα πάντες προφητεύειν, ἵνα πάντες μανθάνωσιν καὶ πάντες παρακαλῶνται. 32 καὶ πνεύματα προφητῶν προφηταῖς ὑποτάσσεται: 33 οὐ γὰρ ἐστὶν ἀκαταστασίας ὁ θεὸς ἀλλὰ εἰρήνης.

Ὡς ἐν πάσαις ταῖς ἐκκλησίαις τῶν ἁγίων, 34 αἱ γυναῖκες ἐν ταῖς ἐκκλησίαις σιγάτωσαν οὐ γὰρ ἐπιτρέπεται αὐταῖς λαλεῖν, ἀλλὰ ὑποτασέσθωσαν, καθὼς καὶ

Ambrst. omittunt (non item f, vg.). παντες λαλωσιν γλωσσ. cum **ABFGP**. — *D**et*cE*, d, e, goth. λαλωσιν γλωσσ. παντες. — παντ. γλωσσ. λαλω. cum *Dgr.****KL* (47* λαλουσιν) f, vg. syr. *utr.* arm.

25. τὰ κρυπτα cum **ABD****FG*, d, e, f, g, vg. Praemittunt καὶ οὕτω (*DcL* etc. -τως) *DcKL* syr. *p.* οὕτως ante [ο] θεος cum **ABDEFG** it. vg. syr. *sch.* copt. arm. aeth. goth. Post ο θε. cum *KL* syr. *p.* θεος sine ο cum ***D****FG*, 109*, *Isr.** ο θεος cum **BCD**^bet*cEKL*.

26. εκαστος sine *υμ.* cum ***AB**, 17, 74, *ascr.*, copt. Addunt *υμων* **BCDEFGKL** it. vg. — αποκαλυψ. εχει ante γλωσσ. εχ. cum **ABDEFG**, 17, 73, 93, *dscr.*, d, e, f, g, vg. syr. *utr.* Post γλωσσ. εχ. cum *L*. γινεσθω cum **ABDEFGKL** γινεσθω cum minusculis. — Markland conjecit γωσιν εχει pro γλωσσαν εχει. V. Manen: Fortasse Paulus scripsit προφητειαν, quod post interpositionem spurii γλωσσαν εχει mutabatur in ἐρμηνειαν. Cf. Baljon, p. 96, 97.

28. διερμηνευτης cum **AD**^bet*cEKL*. ἐρμηνευτης cum *B* et (praenisso ο) **D****FG*.

29. οι αλλοι cum **ABD**^bet*cEK*. — **D****FGL*, 91, 219*, *Isr.** omittunt οι. — διακρινετωσαν cum **ABD**^bet*cEKL*. — **D****FG* ανακρινετωσαν.

30. εαν δε cum **ABD**^c*EKL*. — **D****FG*, d, e, g, Or. *int.* 3, 376 omittunt δε.

31. καθ ενα παντες cum **ABKL**. — *DEFG*, *hscr.**, it. vg. syr. *sch.* arm. παντ. καθ ενα.

32. πνευματα cum **ABKL**, f, vg. (etiam am. fu.* demid. harl. tol. copt. syr. *P* arm. πνευμα cum *DEFgr.* G, 1, 43, d, e, g, vg. *six.* fu.** syr. *sch.* υποτασσηται conjecit Bentley. Codices legunt υποτασσεται.

33. ως εν πασαις etc.: textus receptus et Westcott-Hort haec cum antecedd. coniungunt, nec aliter *κ.* — Lachmann ita distinctit: ἐκκλησίαις, τῶν ἁγίων³⁴ αἱ γυναῖκες ἐν etc. Vss. 33b—36 interpolatio. Straatman. Cf. Baljon, p. 98, 99.

34 et 35. Hos versus *DEFG*, 93, d, e, f, g, Ambrst. Sedul. post v. 40 ponunt.

34. αι γυναικ. sine *υμ.* cum **AB**, 5, 17, 31, 73, 80, 115, f, vg. copt. basm. arm. aeth. Addunt *υμων* *DEFGKL*, d, e, *fsup.* *græcis*, g, syr. *sch.* et *P* c. ob. επιτρεπεται cum **ABDEFG**. επιτρεπται cum *K* (*L* επιτρεπται, item *Dial. ed. wlst.*). υποτασσεσθωσαν cum **AB**, 5, 10, 17, 39, 71, 73, 80, syr. *sch.* copt. basm. aeth. υποτασσεσθαι cum *DFGKL* (*E* -τασσεται) d, e, f, g, vg. syr. *P* arm.

δ νόμος λέγει. 35 εἰ δέ τι μαθεῖν θέλουσιν, ἐν οἴκῳ τοῦς ἰδίους ἄνδρας ἐπερωτάωσαν· αἰσχρὸν γάρ ἐστιν γυναικὶ λαλεῖν ἐν ἐκκλησίᾳ. 36 ἢ ἀφ' ὑμῶν ὁ λόγος τοῦ θεοῦ ἐξῆλθεν, ἢ εἰς ὑμᾶς μόνους κατήνησεν;

Ga. 3, 16

37 Εἴ τις δοκεῖ προφήτης εἶναι ἢ πνευματικὸς, ἐπιγινώσκτω ἃ γράφω ὑμῖν, ὅτι κυρίου ἐστίν· 38 εἰ δέ τις ἀγνοεῖ, ἀγνοεῖται. 39 ὥστε, ἀδελφοί μου, ζηλοῦτε τὸ προφητεύειν, καὶ τὸ λαλεῖν μὴ κωλύετε γλώσσαις· 40 πάντα δὲ εὐσημῶναι καὶ κατὰ τάξιν γινέσθω.

XV.

1 Γνωρίζω δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὸ εὐαγγέλιον ὃ εὐηγγελισάμην ὑμῖν, ὃ καὶ παρελάβετε, ἐν ᾧ καὶ ἐστήκατε, 2 δι' οὗ καὶ σώζεσθε, τίνι λόγῳ εὐηγγελισάμην ὑμῖν εἰ κατέχετε, ἔκτος εἰ μὴ εἰκῆ ἐπιστεύσατε. 3 παρέδωκα γάρ ὑμῖν ἐν πρώτοις, ὃ καὶ παρέλαβον, ὅτι Χριστὸς ἀπέθανεν ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν κατὰ τὰς γραφάς, 4 καὶ ὅτι ἐτάφη, καὶ ὅτι ἐγήγερται τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ κατὰ τὰς γραφάς, 5 καὶ ὅτι ὤφθη Κηφᾶ, ἔπειτα τοῖς δώδεκα. 6 ἔπειτα ὤφθη ἐπάνω πεντακοσίοις

Ga. 1, 11

11, 23

Lc. 24, 26 s.

Jca. 53, 8 s.

Lc. 24, 34. 36

35. μαθεῖν cum κ BDEFGKL. — κ^*A^2 (* latet) *μανθανειν*. — γυναικι cum κ^*AB , f, vg. copt. basm. arm. aeth. *γυναῖξιν* cum κ CDEFGKL, d, e, f, sup. graecis, g, syr. utr. *λαλεῖν* ante *εν εκκλ.* cum κ AB, 17, 37, 57, 73, 80, f, vg. copt. basm. aeth. Post *εν εκκλ.* cum DEFGKL, d, e, g, syr. utr. arm.

37. κυριου cum κ BDEFGKL etc. Item A, Or. cat. 227 et 277 *θεου* (dei etiam copt.). Praemittunt nonnulli minusculi. *εστιν* sine additamento cum D*Fgr. G, 14 (εισιν), d, e, g. *εστιν εντολη* cum μ (* svr. εστ., c εστ. svr.) AB, 17, Aug. ep. 169 (2, 603). *εισιν εντολαι* cum D^b et cE**KL, f, vg. syr. utr. basm. arm.

38. αγνοειται cum κ^*A^*vi . D*FG, f, g, vg. — *αγνοειτω* cum κ A²BD^b et cEKL syr. utr. arm. aeth. Cf. Baljon, p. 101—103, qui agit de conjectura Straatmannii *ει τις δοκει προφητης ειναι η προφητικος, γινωσκειτω α γραφω υμιν ει δε τις αγνοει, αγνοειτω*.

39. αδελφ. μου cum κ AB*D^b et c syr. utr. copt. (aeth. *fratres nostri*). Omittunt μου B³D*EFGKL it. vg. basm. arm. *μη κωλυει*. hoc loco cum κ ABP. Post *γλωσσαις* cum DEFGKL it. vg. — *γλωσσαις* sine *εν* cum κ AD^cEKLP, f. vg. Praemittunt *εν* BD*FG, d, e, g, copt. basm. (*εν γλωσση*).

40. δε cum κ ABDEFGP it. vg. syr. ^{soh} copt. arm. Omittunt KL.

XV: 1, 2. Cf. Baljon, p. 103—109, qui agit de emendatione Holwerdae: *γνωριζω δε υμιν, αδελφοι, το ευαγγελιον, ο ευηγγελισαμην υμιν, ο και παρελαβετε, εν ω και εστηκατε, δι ου και σωζεσθε; τινι λογω ευηγγελισαμην υμιν; ει κατεχετε, εκτος ει μη εικη επιστευσατε*. Straatman legit *γνωριζω δε υμιν, αδελφοι, το ευαγγελιον ο ευηγγελισαμην υμιν ει κατεχετε, οτι ουκ εικη επιστευσατε*. V. Hengel posuit *τινι λογω ευηγγελισαμην υμιν ε* versus 2 post *γνωριζω δε υμιν, αδελφοι* vs. 1.

4. τη ημερ. τη τριτ. cum κ ABDE, 17, 31, 37. *τη τριτ. ημερα* cum FGKLP, f, g, vg.

5. επειτα cum κ A, 17, 37, 46, 73, 109, 12^{lect}, Eus. hist. 1, 12 et mai. 301 Cyr. hr. 215 Chr. 413 Euthal. cod. Hesych. hier. qu. 57. *ειτα* cum BD^cKLP syr. p mg. graec. sah. (ap. Engelbr.) copt. — D*FG *και μετα ταυτα*. — *δωδεκα* cum κ ABD^cKLP syr. sch. et p txt. sah. copt. basm. arm. ^{zoh} aeth. — D*FG, 122*, it. vg. goth. syr. p mg. arm. ^{usc}. *ενδεκα*.

ἀδελφοῖς ἐράπαξ, ἐξ ὧν οἱ πλείονες μένουσιν ἕως ἄρτι, τινὲς δὲ ἐκοιμήθησαν.
 Act. 9, 4 7 ἔπειτα ὠφθῆ Ἰακώβω, ἔπειτα τοῖς ἀποστόλοις πᾶσιν. 8 ἔσχατον δὲ πάντων
 Kph. 3, 8 ὡσπερὶ τῷ ἐκτρώματι ὠφθῆ κάμοι. 9 ἐγὼ γάρ εἰμι ὁ ἐλάχιστος τῶν ἀποστόλων,
 Act. 9. 10 ὅς οὐκ εἰμι ἱκανὸς καλεῖσθαι ἀπόστολος, διότι ἐδίωξα τὴν ἐκκλησίαν τοῦ θεοῦ·
 10 χάριτι δὲ θεοῦ εἰμι ὁ εἰμι, καὶ ἡ χάρις αὐτοῦ ἡ εἰς ἐμὲ οὐ κενὴ ἐγενήθη,
 ἀλλὰ περισσώτερον αὐτῶν πάντων ἐκοπίασα, οὐκ ἐγὼ δὲ ἀλλὰ ἡ χάρις τοῦ θεοῦ
 σὺν ἐμοί. 11 εἴτε οὖν ἐγὼ εἴτε ἐκεῖνοι, οὕτως κηρύσσομεν καὶ οὕτως ἐπιστεύσατε.
 12 Εἰ δὲ Χριστὸς κηρύσσεται ὅτι ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν, πῶς λέγουσιν ἐν ὑμῖν
 τινὲς ὅτι ἀνάστασις νεκρῶν οὐκ ἔστιν; 13 εἰ δὲ ἀνάστασις νεκρῶν οὐκ ἔστιν,
 οὐδὲ Χριστὸς ἐγήγερται· 14 εἰ δὲ Χριστὸς οὐκ ἐγήγερται, κενὸν ἄρα τὸ
 κήρυγμα ἡμῶν, κενὴ καὶ ἡ πίστις ὑμῶν· 15 εὐρισκόμεθα δὲ καὶ ψευδομάρτυρες
 τοῦ θεοῦ, ὅτι ἐμαρτυρήσομεν κατὰ τοῦ θεοῦ ὅτι ἤγειραν τὸν Χριστόν, ὃν οὐκ
 ἤγειραν εἴπερ ἄρα νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται. 16 εἰ γὰρ νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται, οὐδὲ
 Χριστὸς ἐγήγερται· 17 εἰ δὲ Χριστὸς οὐκ ἐγήγερται, ματαία ἡ πίστις ὑμῶν, ἔτι
 ἔστι ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν, 18 ἄρα καὶ οἱ κοιμηθέντες ἐν Χριστῷ ἀπάλλογτο.
 19 εἰ ἐν τῇ ζωῇ ταύτῃ ἐν Χριστῷ ἠλπικότες ἐσμεν μόνον, ἔλεινότεροι πάντων

6. πλείονες cum **ABDEFG**. πλείους cum **KLP**. τινες δε (*K* addit *εξ* αυτων) sine kai cum **κ*Α*νι.ΒD*EFG**, 67**, 19lect., it. vg. Addunt kai **κ*Α2DcKLP** aeth. Or.1,434.
7. *επειτα* primum cum **ABFGKLP**. — *DE*, copt. Cyr.act.14 *ειτα*. — *επειτα* τοις cum **κ*AFGK**. *ειτα* τοις cum **κ*BDELP**. Pro πασιν conjiiciunt Venema et Valckenaer παλιν. Cf. Baljon, p. 109.
8. ὡσπερὶ τῷ: sic **DcLP**, 37. ὡσπερὲ τῷ: sic multi minusculi.
10. οὐ κενὴ ἐγενήθη etiam Or.cat.eph.111. — *D** πτωχῇ οὐκ ἐγενήθη, **Fgr.G** πτωχῇ οὐ γεγενῆσιν, item d, e, g. σὺν ἐμοὶ sine η cum **κ*BD*FG**, item *gratia dei mecum* it. vg. — η σὺν ἐμοὶ cum **κ*ADb et cEKL**P.
12. οὐ ἐγήγερτ. ἐκ νεκρ. cum **κ*ABDcKLP**, f, vg. (f, vg. *quod resurrexit a mortuis*). ἐκ νεκρ. οὐ ἐγγῆ. cum **D* et cEFG**, d, e, g, Or.3,811 et cat.295. ἐν ὑμῖν τινες cum **κ*ABP**, 17, 74, 120, ascr., syr.utr. Or.3,811 et cat.295 et int.2, 302. τιν. ἐν ὑμ. cum **DEFGKL** arm. goth.
13. *ei* δε usque οὐκ ἔστιν etiam **κ*ABDFGKLP**. **κ*E** omittunt.
14. ἄρα καὶ cum **κ*ADgr. Egr. Fgr. GKP**, g, goth. Omittunt καὶ **κ*BL**, d, e, f, vg. syr.utr. sah. copt. arm. aeth. κενὴ καὶ cum **κ*ABD*FGP**, 17, 23, 34, 37, 74, ascr.*; f, g, r, vg.cle. fu. demid. tol. syr.sch. sah. copt. arm. aeth. goth. κεν. δε καὶ cum **DcEKL** syr.p (am. *ergo est et*). ὑμῶν (Lachmann ὑμῶν, 15 εὐρισκόμ.) cum **κ*ADb et cFGKLP**, d, e, f, g, vg. syr.utr. copt. arm. Ign.intpol. exedd.4 Chr.424. — **BD*** sah. basm. goth. ἡμῶν.
15. εἴπερ ἄρα νεκροὶ (*FG* οἱ νε.) οὐκ ἐγείρονται etiam f, g, r, vg.cle. am. fu. demid. tol. harl.** syr.p copt. arm. — *DE*, 43, d, e, harl.* syr.sch. sah. basm. goth. omittunt.
17. η πίστις ἡμῶν sine additamento cum **κ*ADcEFGKLP** arm. Addunt **BD***, item (sed it. vg. etc. *vana est fides vestra*) d, e, f, g, r, vg. — *ετι* cum **κ*BDEFGKLP**, g, r, etc. **κ*A**, 31, syr.sch. sah. basm. arm.usc. aeth. goth. Euthal.cod. Dam. praemittunt καὶ.
19. ἐν χριστῷ ante ἠλπ. ἐσμ. cum **κ*ABD*EFG**, d, e, f, g, r, vg. goth. Post ἠλπ. ἐσμεν cum **DcKLP** syr.utr. sah. copt. basm. arm. aeth. (sed syr.sch. sah. copt. basm. arm. μόνον post ζωῇ ταυτη ponunt).

ἀνθρώπων ἐσμέν. 20 Νυνὶ δὲ Χριστὸς ἐγγίγεται ἐκ νεκρῶν, ἀπαρχὴ τῶν κεκοιμημένων. 21 ἐπειδὴ γὰρ δι' ἀνθρώπου θάνατος, καὶ δι' ἀνθρώπου ἀνάστασις νεκρῶν. 22 ὥσπερ γὰρ ἐν τῷ Ἀδάμ πάντες ἀποθνήσκουσιν, οὕτως καὶ ἐν τῷ Χριστῷ πάντες ζωοποιηθήσονται. 23 ἕκαστος δὲ ἐν τῷ ἰδίῳ τάγματι ἀπαρχὴ Χριστός, ἔπειτα οἱ τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ, 24 εἴτα το τέλος, ὅταν παραδίδῃ τὴν βασιλείαν τῷ θεῷ καὶ πατρὶ, ὅταν καταργήσῃ πᾶσαν ἀρχὴν καὶ πᾶσαν ἐξουσίαν καὶ δύναμιν. 25 δεῖ γὰρ αὐτὸν βασιλεύειν ἄχρι οὗ θῆ ἅπας τοὺς ἐχθροὺς ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ. 26 Ἐσχάτος ἐχθρὸς καταργεῖται ὁ θάνατος. 27 πάντα γὰρ ὑπέταξεν ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ. ὅταν δὲ εἴπῃ ὅτι πάντα ὑποτάσσονται, δηλῶν ὅτι ἐκτὸς τοῦ ὑποτάξαντος αὐτῷ τὰ πάντα. 28 ὅταν δὲ ὑποταγῇ αὐτῷ τὰ πάντα, τότε καὶ αὐτὸς ὁ νῦν ὑποταγήσεται τῷ ὑποτάξαντι αὐτῷ τὰ πάντα, ἵνα ἢ ὁ θεὸς τὰ πάντα ἐν πᾶσιν.

29 Ἐπεὶ τί ποιήσουσιν οἱ βαπτίζομενοι ὑπὲρ τῶν νεκρῶν; εἰ ὅλως νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται, τί καὶ βαπτίζονται ὑπὲρ αὐτῶν; 30 τί καὶ ἡμεῖς κινδυνεύομεν πᾶσαν ὥραν; 31 καθ' ἡμέραν ἀποθνήσκω, νῆ τὴν ὑμετέραν καύχησιν, ἀδελφοί, ἦν ἔχω

20. τ. κεκοιμημενων sine eye. cum κ ABD*EFGP. Addunt *εγενετο* D^cKL syr.utr. goth.

21. θανατος cum κ ABD*K, 17^{vi}, 67**.

23. *εν τη παρουσια αυτου* fortasse glossema. Michelsen censet vs. 23—28 interpolatos esse. Cf. Baljon, p. 109—113.

24. *παραδιδωι cum BFG*; item *παραδιδω* κ ADEP, 31, 67**, 80, Hipp.noet.⁶ Mcell.euseb.⁵² et 182 Eus.ps. 448. *παραδω* cum KL. Item *tradiderit* it. vg. pp.lat.

25. *αχρι cum κ *AB*P*. *αχρισ* cum κ B³DEFGKL. *αχρ. ου* sine *αν* cum κ *A BD*FGP. Addunt *αν* κ D^bet^cKL. *εχθρους (FG εκθρ.)* sine *αυτου* cum κ BDEKLP, d, e, vg. (etiam am. fu. demid. tol.) syr.p arm. basm. Addunt *αυτου* AFG, 10, 17, 31, 73, 93, 120, f, g, r, harl.* goth. syr.sch. sah. copt. aeth.

26. *εσχρα. εκθρ. κατ. ο θαν.* hoc loco cum κ ABD^bet^cFGKLP. — κ D*E, d, e, tol. harl.* goth. aeth. post *παντα γ. υπετ. υπ. τ. ποδ. αυτ.* ponunt.

27. *ουι παντα* etiam Or.4, 408 et int.3, 835. Omittunt *ουι* B, d, e, vg. Hipp.noet.⁶ Did.tri.390.

28. *τοτε και αυτος* cum κ AD^cKLP, f, r, vg.cle. demid. sah. copt. basm. syr.p arm. aeth. (goth. *tunc autem is ipse*). BD*EFG^r.G, 17, 67**, d, e, g, am. fu. harl. tol. marian. syr.sch. omittunt *και*. — *τα παντ. εν πασ.* cum κ DC^e FGKLP. Omittunt *τα* ABD*, 17, arm. Hipp.noet.⁶ Mcell.eus. 42.

29. *υπερ αυτων* cum κ ABD*EFGKP, d, e, f, g, r, vg. goth. syr.p sah. copt. basm. arm. (aeth.libere) Or.3, 812. *υπ. των νεκρων* cum D^cL syr.sch. Ephr.³⁷¹ Chr.⁴⁴⁰ Thdrt. — Wall conjecit *δαπανωμενοι et δαπανωνται* pro *βαπτιζομενοι et βαπτιζονται*. Valckenaer legit bis *απ εργαων νεκρων* pro *υπερ των νεκρων* (post *βαπτιζομενοι* et post *βαπτιζονται*). Doedes censet *υπερ των νεκρων* post *βαπτιζομενοι* glossema esse et legit *υπερ αυτων τι και ημεις κινδυνευομεν πασαν ωραν*; Fortasse *υπερ των νεκρων* post *βαπτιζομενοι* et *υπερ των νεκρων* (pro *υπερ αυτων*) post *βαπτιζονται* glossemata sunt. Cf. Baljon, p. 116—118 et V. Manen, Paulus III, bl. 144, 145.

31. *υμετεραν* cum κ BDEFGKLP it. vg. syr.utr. sah. copt. basm. arm. goth. *ημετεραν* cum A aeth. Or.2, 710 et cat.⁸⁴, 297. *αδελφοι* cum κ ABKP, r, vg. goth. syr.utr. sah. copt. basm. Omittunt DEFG^L, d, e, f, g, arm.zob. Or.2, 710. Straatman conjecit *υπερτεραν* pro *υμετεραν*. Cf. Baljon, p. 119, 120.

ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν. 32 εἰ κατὰ ἄνθρωπον ἐθρησιόμαχσα ἐν Ἐφέσῳ, τί μοι τὸ ὄφελος; εἰ νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται, φάγωμεν καὶ πίωμεν, αὖριον γὰρ ἀποθνήσκομεν. 33 μὴ πλανᾶσθε· φθείρουσιν ἡθῆ χρηστὰ ὀμιλία κακαί. 34 ἐκνήψατε δικαίως καὶ μὴ ἁμαρτάνετε· ἀγνωσίαν γὰρ θεοῦ τινὲς ἔχουσιν πρὸς ἐπιτροπὴν ὑμῶν λαλῶ.

35 Ἀλλὰ ἔρει τις· πῶς ἐγείρονται οἱ νεκροί; ποίῳ δὲ σώματι ἔρχονται; 36 ἄφρων, οὐ δὲ σπείρεις, οὐ ζωοποιεῖται ἐὰν μὴ ἀποθάνῃ· 37 καὶ δὲ σπείρεις, οὐ τὸ σῶμα τὸ γενησόμενον σπείρεις, ἀλλὰ γυμνὸν κόκκον εἰ τύχοι σίτου ἢ τινος τῶν λοιπῶν. 38 δὲ θεὸς δίδωσιν αὐτῷ σῶμα καθὼς ἠθέλησεν, καὶ ἐκάστῳ τῶν σπερμάτων ἴδιον σῶμα. 39 οὐ πάσα σὰρξ ἢ αὐτὴ σὰρξ, ἀλλὰ ἄλλη μὲν ἀνθρώπων, ἄλλη δὲ σὰρξ κτηνῶν, ἄλλη δὲ σὰρξ πτηνῶν, ἄλλη δὲ ἰχθύων. 40 καὶ σώματα ἐπουράνια, καὶ σώματα ἐπίγεια· ἀλλὰ ἑτέρα μὲν ἢ τῶν ἐπουρανίων δόξα, ἑτέρα δὲ ἢ τῶν ἐπιγείων. 41 ἄλλη δόξα ἡλίου, καὶ ἄλλη δόξα σελήνης, καὶ ἄλλη δόξα ἀστέρων· ἀστὴρ γὰρ ἀστέρος διαφέρει ἐν δόξῃ. 42 οὕτως καὶ ἡ ἀνάστασις τῶν νεκρῶν. σπείρεται ἐν φθορᾷ, ἐγείρεται ἐν ἀφθαρσίᾳ· 43 σπείρεται ἐν ἀτιμίᾳ, ἐγείρεται ἐν δόξῃ· σπείρεται ἐν ἀσθενείᾳ, ἐγείρεται ἐν δυνάμει. 44 σπείρεται σῶμα ψυχικόν, ἐγείρεται σῶμα πνευματικόν. εἰ ἔστιν σῶμα ψυχικόν, ἔστιν καὶ πνευματικόν.

32. Straatman conjecit κατὰ ἀνθρώπων. Cf. Baljon, p. 120, 121.

33. *χρηστα* cum κ ABDEFGKLP. Textus receptus, Griesbach, Scholz *χρησθ'*, Lachmann *χρησθ'* per meram licentiam.

34. *λαλῶ* cum κ BDEP, item *λογοῦν* d, e, r, vg. copt. syr. P goth. *λεγω* cum AFGKL, item *dico* f, g, m³⁹, floriac. Or. int. 4, 545 syr. sch. basm. arm. aeth.

36. *ἀφρων* cum κ ABDEFG. *ἀφρον* cum KL. *ζωοποιεῖται* cum κ BDEFGKLP. — A, 89, 108*, Eriph.⁵⁹⁹ *ζωογονεῖται*. Straatman omittit vs. 36 *εαν μη αποθανη*, vs. 37 *ει τυχοι*. Vs. 37 fortasse legendum est *ου το σωμα το γενησομενον σπειρεις, αλλα γυμνον κοκκον σιτου η τινος των λοιπων*. Cf. Baljon, p. 121—123.

38. *διδωσ*. *αυτω* cum κ ABP, f, vg. syr. utr. *αυτω διδωσ*. cum DEFGKL, d, e, g, m³⁹, r. *ιδιον* cum κ *ABDEFGP, 17, 31, 42, 637**, 80, 238, arm. Praemittunt το κ KL.

39. *αλλη μεν* sine *σαρξ* cum κ ABDEFGKLP, d, e, f, g, m³⁹, r, vg. Addunt *σαρξ* minusculi multi syr. sch. copt. arm. *σαρξ πτηνων* (D*FG *πετεινων*) cum κ BDEFG, 17, 47, 115, 119, d, e, (g), am. fu.* demid. tol. harl.** copt. arm. aeth. Omittunt *σαρξ AKLP*, m³⁹, r, vg. cle. fu.** harl.* syr. utr. *πτηνων* (D* *πετεινων*), tum *ιχθυ*. hoc ordine cum κ ABDEP, 17, d, e, m³⁹, r, vg. syr. sch. copt. arm. *ιχθυ*., tum *πτην*. (FG *πετιν*., a^{scr}. *πετειν*.) cum FGKL, f, g, syr. P.

41. *αλλη* primum: Fgr. G addunt *δε*. — *γαρ*: K omittit, etiam Orig. int. 2, 422 et 4, 481. Straatman omittit *αστηρ γαρ αστερος διαφerei εν δοξη*. Cf. Baljon, p. 123, 124.

42, 43. Straatman censet vs. 42b, 43 fragmenta esse antiqui hymni de resurrectione carnis. Cf. Baljon, p. 124, 125.

44. *ει* ante *εστιν σωμα* cum κ ABCD*FG, d, e, f, g, vg. copt. arm. aeth. utr. Omittunt D^b et c^eEKL syr. sch. (*est enim*) et P. *εστιν και* cum κ ABCDEFG it. vg. arm. *και εστι* cum KL syr. utr. Praeterea addunt *σωμα KL* syr. utr. aeth. utr. etc.: omisimus cum κ ABCDEFG it. vg. arm.

45 οὕτως καὶ γέγραπται· ἐγένετο ὁ πρῶτος ἄνθρωπος Ἀδάμ εἰς ψυχὴν ζῶσαν, ὁ ἔσχατος Ἀδάμ εἰς πνεῦμα ζωοποιούν. 46 ἀλλ' οὐ πρῶτον τὸ πνευματικόν ἀλλὰ τὸ ψυχικόν, ἔπειτα τὸ πνευματικόν. 47 ὁ πρῶτος ἄνθρωπος ἐκ γῆς χοϊκός, ὁ δευτέρος ἄνθρωπος ἐξ οὐρανοῦ. 48 ὁσος ὁ χοϊκός, τοιοῦτοι καὶ οἱ χοϊκοί, καὶ ὁσος ὁ ἐπουράνιος, τοιοῦτοι καὶ οἱ ἐπουράνιοι. 49 καὶ καθὼς ἐφορέσαμεν τὴν εἰκόνα τοῦ χοϊκοῦ, φορέσωμεν καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ ἐπουραίνου.

50 Τοῦτο δέ φημι, ἀδελφοί, διὰ σὰρξ καὶ αἷμα βασιλείαν θεοῦ κληρονομήσαι οὐ δύναται, οὐδὲ ἡ φθορὰ τὴν ἀφθαρσίαν κληρονομεῖ. 51 ἰδοὺ μυστήριον ὑμῖν λέγω· πάντες οὐ κοιμηθήσομεθα, πάντες δὲ ἀλλαγώμεθα, 52 ἐν ἀτόμῳ, ἐν ἑπιθῆ ὀφθαλμοῦ, ἐν τῇ ἐσχάτῃ σάλπιγγι· σαλπῖσι γὰρ, καὶ οἱ νεκροὶ ἐγερθήσονται ἀφθαρτοὶ καὶ ἡμεῖς ἀλλαγώμεθα. 53 δεῖ γὰρ τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀφθαρσίαν καὶ τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀθανασία. 54 διὰ δὲ τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀφθαρσίαν καὶ τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀθανασία, τότε γενήσεται ὁ λόγος ὁ γεγραμμένος· κατεπόθη ὁ θάνατος εἰς νίκος. 55 ποῦ σου θάνατε

Jo. 25, *
Hos. 13, 14

45. *ἄνθρωπος* cum *ACDEFGLP*, d, e, f, g, m, vg. syr. utr. copt. arm. aeth. — BK, 13, 39, 63, Ir. int. 306 omittunt. Hic versus interpolatus, Straatman. Cf. Baljon, p. 125—127.

47. ο *δευτ.* *ανθρ.* sine additamento cum **BCD*EFG*, 17, 67**, d, e, f, g, vg. copt. aeth. arm. mg. in. edd. const. et amst. Addunt ο *κυριος* *ACADb* et *cKLP* syr. utr. arm. goth. — V. d. S. Bakhuyzen legit: ο *πρωτος* *ανθρωπος* *εκ* *γης* *χοικος*, ο *δευτερος* *εξ* *ουρανου* *επουρανιος*. Cf. Baljon, p. 127, 128.

49. *φορεσωμεν* cum *ACDEFGKLP* it. vg. goth. copt. (anceps syr. utr.) Thdot. clem. 962 (seded. migae -σομεν). — *φορεσομεν* cum *B*, 46, arm. aeth. utr. Vss. 48, 49. Cf. Baljon, p. 128, 129.

50. *τουτο* *δε* cum *ABCCKLP*, f, vg. — *DEFgr. G*, d, e, g *τουτ. γαρ.* — *δυναται* cum *MBP*, 1, 14, 73, 119, 177, 1 lect., kscr. *δυναται* cum *ACDEFGKL*. *κληρονομοι* cum *ABC²DcEKL*. *κληρονομοσει* cum *C*D*FG*, d, e, f, g, vg. (sed am.* *possidere*) syr. utr. copt.

51. *παντες* (*A* οἱ *παντ.*) *primum* sine *men* cum *BC*D**, 23*, 219*, d, e, arm. aeth. utr. (nec syr. sch. *μεν* exprimit) Or. 1, 589 et (*περι* *ης* *και* *ο* *παυλος* *φησι* *παντες* *κοιμηθ.*, *ου* *πα.* *δε* *αλλ.*) 2, 562 et int. 4, 692, 693 et ap. Hier. 1, 809 cdd. gr. ap. Hier. 1, 810. Addunt *μεν* *AC²DcEFGKLP* (kscr. *δε*) f, g, vg. copt. syr. P (goth. *enim*). *ου* *κοιμηθησομεθα* *παντ.* *δε* *αλλαι.* cum *BD^bvi.* et *cEKL* syr. utr. copt. aeth. pp goth. *κοιμηθησομεθα*, *ου* *παντ.* *δε* *αλλαι.* cum *κ(A)* *C(et*et**)FG*, 17, g, arm. aeth. ro. — *D**, d, e, f, vg. arm. mg. *ανασησομεθα* (*resurgemus*, sed am. fu. *resurgimus*) *ου* *παντ.* *δε* *αλλαι.*

52. *οιη* *etiam* Or. 1, 589 et 3, 627 Eus. ps. 501. — *D*EFG*, 67**, Dial. 865 ex cod. wetst. (non item vat.) Nyss. 2, 853 cdd. gr. ap. Hier. 1, 802 *οιη.* — *εγερθησονται* cum *MBCKLM*. *ανασησονται* cum *ADEFGP*, 13, 19.

54. *το* *φθαρτον* *τουτ.* *ενδ.* *αφθαρο.* *και* cum *κABC²DEKLP*, d, e, syr. utr. Or. 1, 591 et ex Heracl. 4, 275 Chr. Euthal. cod. Thdr. ad h. l. et 2, 181 Cosm. 282 Dam. Cyp. 321 Hier. ezech. 44 (3, 1030). — **C*IM*, 64, 74, vg. copt. aeth. utr. goth. Mcion. eph. 321 et 364 Ir. int. 308 Hil. 1102 Ambrst. omittunt. *νικος* (it. vg. Ir. int. Amb. ep. 44 et 66 *in victoria*, Aug. ps. 64 *in victoriam*). — *BD*I* (etiam 37 v. 55) *νικος*. Hinc Tert. res. carn. 51 Cyp. 321 Hil. 1102 et 539, 141 Hier. ose. 13 *in contentione* (etiam *-nem*).

τὸ νίκος; ποῦ σου θάνατε τὸ κέντρον; 56 τὸ δὲ κέντρον τοῦ θανάτου ἢ ἀμαρτία, ἢ δὲ δύναμις τῆς ἀμαρτίας ὁ νόμος. 57 τῷ δὲ θεῷ χάρις τῷ διδόντι ἡμῖν τὸ νίκος διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. 58 ὥστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί, ἐδραῖοι γίνεσθε, ἀμετακίνητοι, περισσεύοντες ἐν τῷ ἔργῳ τοῦ κυρίου πάντοτε, εἰδότες ὅτι ὁ κόπος ὑμῶν οὐκ ἔστιν κενὸς ἐν κυρίῳ.

XVI.

Ro. 15, 26 1 *Περὶ δὲ τῆς λογίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους, ὡσπερ διέταξα ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Γαλιτίας, οὕτως καὶ ὑμεῖς ποιήσατε.* 2 *κατὰ μίαν σαββάτου ἕκαστος ὑμῶν παρ' ἑαυτῷ τιθέτω θησαυρίζων, ὃ τι ἂν εὐδοῶται, ἵνα μὴ ὅταν ἔλθω τότε λογίαι γίνωνται.* 3 *ὅταν δὲ παραγένωμαι, οὓς ἂν δοκιμάσητε, δι' ἐπιστολῶν τούτους πέμπω ἀπενεργεῖν τὴν χάριν ὑμῶν εἰς Ἱερουσαλήμ.* 4 *ἐὰν δὲ ἢ ἄξιον τοῦ καμῆ πορεύεσθαι, σὺν ἐμοὶ πορεύονται.* 5 *ἐλευσόμεαι δὲ πρὸς ὑμᾶς ὅταν Μακεδονίαν διέλθω.* 6 *Μακεδονίαν γὰρ διέρχομαι, ἢ πρὸς ὑμᾶς δὲ πρὸς ὑμᾶς ὅταν παραμηνῶ ἢ καὶ παραχειμάσω, ἵνα ὑμεῖς με προπέμνητε οὐ ἂν πορεύομαι.* 7 *οὐ θέλω γὰρ ὑμᾶς ἄρτι ἐν παρόδῳ ἰδεῖν· ἐλπίζω γὰρ χρόνον τινὰ ἐπιμείναι πρὸς ὑμᾶς, ἐὰν ὁ κύριος ἐπιτρέψῃ.* 8 *ἐπιμενῶ δὲ ἐν Ἐφέσῳ ἕως τῆς πεντηκοστῆς.* 9 *θύρα γὰρ μοι ἀνέργεν μεγάλη καὶ ἐνεργής, καὶ ἀντικείμενοι πολλοί.*

Act. 19, 21 10 *Ἐὰν δὲ ἔλθῃ Τιμόθεος, βλέπετε ἵνα ἀφόβως γένηται πρὸς ὑμᾶς· τὸ γὰρ ἔργον κυρίου ἐργάζεται ὡς κἀγώ.* 11 *μὴ τις οὖν αὐτὸν ἐξουθενήσῃ. προπέμψατε δὲ αὐτὸν ἐν εἰρήνῃ, ἵνα ἔλθῃ πρὸς με· ἐκδέχομαι γὰρ αὐτὸν μετὰ τῶν ἀδελφῶν.*

55. *νίκος* et *κεντρον* hoc ordine cum \aleph^*BCIM , 17, 71, vg. copt. arm.^{zoh}. aeth.ro. *κεντρον* et *νίκος* cum \aleph^*A^{**} (* omittit *πον* usque *νίκος*) *DEFGKLP*, d, e, f, g, syr.utr. arm.cdd. aeth.pp goth. *θανατε* bis cum $\aleph^*BCDEFGI$, 39, 67**, d, e, f, g, vg. copt. aeth.ro. Altero loco et id quidem ante το *νίκος* habet *αδη* (sed testium quos adscribimus multi ante το *κεντρον*) cum $\aleph^*A^{**}KLMP$ syr.utr. arm. goth. aeth.pp Or.1,240 et 3,306 Ath.52 Did.399.

XVI: 2. *σαββατον* cum $\aleph^*ABCDEFGHIIP$. — \aleph^* , 37 (teste Scrivener) *σαββατω*. — *σαββατων* cum \aleph^*KLM . *αν* cum $\aleph^*ACDEFGKLP$. — *BIM* *εαν*. — *ενοδωται* cum $\aleph^*BDEFGLP$. — \aleph^*ACIKM *ενοδωθη* (\aleph^* *-δοθη*). Atque etiam it. vg. *placuerit*. Naber coniecit *παρ* *εαντου* pro *παρ* *εαντω*. Fortasse legendum est: *παρ* *εαντω* *τι* *τιθετω* *θησαυριζων* *οταν* *ενοδωται*. Cf. Baljon, p. 132—134.

3. *ους* (*K* *οσους*) *εαν* cum $\aleph^*ACD^cEIKLMP$. *ους* *αν* cum *BD^*FG*. *δι* *επιστολων*: textus receptus et Westcott-Hort cum antecedd. coniungunt.

4. *η* *αξιον* cum \aleph^*DEF^cGKL , g, syr.p arm. (goth.). *αξιον* *η* (*A* *ην*) cum $\aleph^*ABCIMP$, d, e, f, vg. copt. syr.sch.

6. *BM*, 67** *καταμενω*. — *η* (*F^cG*, 2, g omittunt) *και* (*BM*, 3, 116, syr. sch. Chr.mosc.2 omittunt) *παραχειμ*. *ινα* (*F^cG*, d, e, g *ει* *μη*). *D^cG^** *ινα* *ει* *και* *παραχειμ*.

7. *ελπιζ*. *γαρ* cum $\aleph^*ABCDEFGHIIMP$ it. vg. goth. syr.sch. copt. *ελπ*. *δε* cum *KL* syr.p aeth. Thdr. *επιτρεψη* cum \aleph^*ABCIM (et *P* *-ψει*). — *επιτρεψη* cum *DEFGK*; *L* *-τρεπει*.

10. *καγω* cum \aleph^*ACKLP . *και* *εγω* cum *DEFG*. — *BM*, 67** *εγω*.

11. *προς* *με* cum \aleph^*ACD^cEKLMP . *πρ*. *εμε* cum *BD^*FG*.

12 Περὶ δὲ Ἀπολλῶ τοῦ ἀδελφοῦ, πολλὰ παρεκάλεισα αὐτὸν ἵνα ἔλθῃ πρὸς ὑμᾶς μετὰ τῶν ἀδελφῶν· καὶ πάντως οὐκ ἦν θέλημα ἵνα νῦν ἔλθῃ, ἐλεύσεται δὲ διὰν εὐκαιρήσῃ.

3, 5
Act. 19, 1

13 Γρηγορεῖτε, στήκετε ἐν τῇ πίστει, ἀνδρίζεσθε, κραταιοῦσθε. 14 πάντα ὑμῶν ἐν ἀγάπῃ γινέσθω.

15 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί· οἴδατε τὴν οἰκίαν Στεφανᾶ, ὅτι ἐστὶν ἀπαρχὴ τῆς Ἀγαίας καὶ εἰς διακονίαν τοῖς ἁγίοις ἔταξαν ἑαυτούς· 16 ἵνα καὶ ὑμεῖς ὑποτάσσησθε τοῖς τοιοῦτοις καὶ παντὶ τῷ συνεργῶντι καὶ κοπιῶντι. 17 χαίρω δὲ ἐπὶ τῇ παρουσίᾳ Στεφανᾶ καὶ Φορτουνάτου καὶ Ἀχαικοῦ, ὅτι τὸ ὑμέτερον ὑστέρημα οὗτοι ἀνεπλήρωσαν· 18 ἀνέπαιναν γὰρ τὸ ἐμὸν πνεῦμα καὶ τὸ ὑμῶν. ἐπιγινώσκετε οὖν τοὺς τοιούτους.

1, 16
Ro. 16, 5

19 Ἀσπάζονται ὑμᾶς αἱ ἐκκλησίαι τῆς Ἀσίας. ἀσπάζεται ὑμᾶς ἐν κυρίῳ πολλὰ Ἀκύλας καὶ Πρίσκα σὺν τῇ κατ' οἶκον αὐτῶν ἐκκλησίᾳ. 20 ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἀδελφοὶ πάντες. ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἁγίῳ.

Act. 18, 2
Ro. 16, 5
Ro. 16, 16 ctc.

21 Ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου. 22 εἴ τις οὐ φιλεῖ τὸν κύριον, ἦτω ἀνάθεμα. μαρὰν ἀθά. 23 ἡ χάρις τοῦ κυρίου Ἰησοῦ μετ' ὑμῶν. 24 ἡ ἀγάπη μου μετὰ πάντων ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

2 The. 3, 17
Col. 4, 18
Ro. 16, 24

12. πολλὰ cum $\kappa ABCDC KLMP$ am. harl.** syr.utr. copt. aeth. arm. — $\kappa^* D^* EFG$, d, e, f, g, vg.^{cle} fu. demid. tol. harl.* goth. Ambrst. praemittunt *δηλω ὑμιν οτι*.
 13. κραταιοῦσθε cum $\kappa BCFGKLP$, d, e, g, r, syr.P goth. Praemittunt *ADE*, 46, 109, f, vg. syr.sch. copt. aeth.
 15. δε cum $\kappa ABCD^b$ etc $EFGKLM$. — $\kappa^* Dgr.^*$, 71, goth. arm. aeth.utr. omitunt. *στεφανα* sine additamento cum $\kappa^* ABC^2 KLMP$, r, goth. — κDE , d, e, am. fu. harl. copt. arm. Thdrt. Dam. Ambrst. addunt *καὶ φορτουνατου*, item $C^* FG$, 74, ascr. f, μ , vg.^{cle} demid. tol. syr.P c.* et mg.gr. addunt *insuper καὶ ἀχαικον*. — *εστιν* cum $\kappa ABC^2 KLMP$. — $C^* vi. DEFG$, d, e, f, g, vg. arm. *εισιν*.
 17. φορτουνατου cum $\kappa ABCDEFGI$, 17, 36, 37, 47, escr. d, e, f, g, r, vg. copt. φορτουν. cum KMP . *το υμετερον* cum $BCDEFGMP$ *το υμων* cum κAKL (137 *υμων το*). — *ουτοι* cum $\kappa BCKLP$, item *illi* d, e, r (g *illi t ipsi*), similiter copt. arm. aeth. goth. *αυτοι* cum $ADEFGM$, f (g *vide ante*) vg. syr.utr.
 19. A, 34 omitunt *versum*. *αι εκκλησαι*: CP syr.sch. ar.^o addunt *πασαι*. — *ασπάζεται* cum $\kappa CDEKP$, 3, cscr., goth. Thdrt.cat.³⁴⁸. *ασπάζονται* cum $BFGLM$, d, e, f, g, r, vg. — *πρισκα* cum κBMP , 17, r, am. demid. harl. copt. arm. goth. *πρισκιλλα* cum $ACDEFGKL$ vg.^{cle} fu. tol. syr.utr. aeth. Thdrt. Dam.
 22. *τον κυριον* sine additamento cum $\kappa^* ABC^* M$, 17, 73, 74, r, Euthal.cod. Cyr. act.⁴⁰. — KP vg.^{cle} demid. (non am. fu. tol. harl.) syr.sch. aeth.utr. Chr.⁴⁷⁷ addunt *ημων*. Item addunt *ιησουν χριστον* $\kappa C^3 DEFGKLP$, d, e, f, g, vg. syr.utr. copt. goth. *μαρὰν ἀθά*: sic cum $D^c L$, nscr. Tischendorf, Westcott-Hort, item B^3 *μαρὰν ἀθά*. Lachmann *μαραναθά*: sic M (6 ap. Scrivener, 8 ap. Matthaei et 3 *μαραναθά*). FG^{**} *μαραναθα*. Hic versus interpolatus est: Holsten, Rovers. Cf. Baljon, p. 134, 135.
 23. *τον κυριον*: ALP , r, vg. addunt *ημων*. — *ιησου* cum $\kappa^* B$, 2, 17, f, am. tol. goth. Addunt *χριστον* $\kappa ACDEFGKLM$, d, e, g, r, vg.^{cle} fu. demid. harl. copt. syr.utr. arm. aeth.
 24. $\bar{\omega} \bar{\iota} \bar{\nu}$ sine *αμην* cum BFM , 17, f, g, r, fu. tol. al.lachm. Euthal.cod. Ambrst.

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Β.

I.

- I Co. 1, 1 etc. 1 Παῦλος ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματος θεοῦ καὶ Τιμόθεος ὁ ἀδελφός τῆ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ τῆ οὔσης ἐν Κορίνθῳ σὺν τοῖς ἁγίοις πάνσιν τοῖς οὖσιν
 I Co. 1, 3 etc. ἐν ὅλῃ τῇ Ἀχαΐᾳ. 2 χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.
 Eph. 1, 3 3 Ἐὐλόγητός ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ πατὴρ τῶν
 Ro. 15, 5 οἰκτιρῶν καὶ θεὸς πάσης παρακλήσεως, 4 ὁ παρακαλῶν ἡμᾶς ἐπὶ πάσῃ τῇ θλίψει ἡμῶν, εἰς τὸ δύνασθαι ἡμᾶς παρακαλεῖν τοὺς ἐν πάσῃ θλίψει διὰ τῆς
 Col. 1, 24 παρακλήσεως ἧς παρακαλούμεθα αὐτοὶ ὑπὸ τοῦ θεοῦ, 5 ὅτι καθὼς περισσεύει τὰ παθήματα τοῦ Χριστοῦ εἰς ἡμᾶς, οὕτως διὰ τοῦ Χριστοῦ περισσεύει καὶ ἡ παράκλησις ἡμῶν. 6 εἶτε δὲ θλιβόμεθα, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν παρακλήσεως καὶ

Addunt *αμην* **ACDEKLP**, d, e, vg.^{cle.} am. demid. syr.^{utr.} copt. arm. aeth. goth. — Estius et Rovers legunt *θεου* pro *μου*. Cf. Baljon, p. 135, 136.

Subscriptio: *M* nil subscriptum habet. **ABC***, 17 *προς κορινθιους* $\bar{\alpha}$. *FG* *ετελεσθη προς κορινθιους* $\bar{\alpha}$ (*G* πρωτη) *αρχεται προς κορινθιους* $\bar{\beta}$ (*G* δευτερη *insuperque* $\bar{\beta}$), *D* *προς κορινθιους* $\bar{\alpha}$ (*D*^b addit *εγρα. απο φιλιππων μακεδονιας*) *επιληρωθη αρχετε* (*D*^b -*ται*) *προς κορινθιους* $\bar{\beta}$, *verbis pr. kor. $\bar{\alpha}$* (*L*, 115 addunt *επιστολη*) *KL* *Euthal.cod.* addunt *εγραφη απο φιλιππων* (120 addit *της μακεδονιας*) *δια στεφανα και φορτουνατου* (*K* *Euthal.cod.* *φουρτ.*) *και αχαικου* (106, 108 *κουαρτου*) *και τιμοθεου*: item *B^{3P}* *εγραφη απο εφσου*. Sic vero *textus receptus*, Griesbach, Scholz: *προς κορινθιους* *πρωτη εγραφη απο φιλιππων* *δια στεφανα και φορτουνατου και αχαικου και τιμοθεου*. Praeterea numerantur *στοιχοι*: *L*, 46 *ωσ'*. In codice *B*, a capite *κβ'* ad *μβ'* pergitur.

* *προς κορινθιους* $\bar{\beta}$ ut **AB(Cvi.)K** (latet *P*). — *L* *του αγιου αποστολου παυλου επιστολη προς κορινθιους* $\bar{\beta}$ '. Elzevier *παυλου του αποστολου η προς κορινθιους επιστολη δευτερα*, *textus receptus*, Griesbach, Scholz *η προς* (*textus receptus* add. *τους*) *κορινθ. επιστολη* (*textus receptus* om.) *δευτερα*.

- I: 1. *χριστου ιησου* cum **MBMP**, 17, *mar.* et *vg.cdd.lachm.* *syr.p* *Euthal.cod.* *Thdrt.* *ιησ. χριστ.* cum **ADEGKL**, d, e, g, r, *vg.* (etiam *am. fu. demid. harl. tol.*) *syr.sch.* *copt. arm. aeth. goth.* — *F*, *f* *omittunt*.
 4. *επι παση τη*: *C*, *Eus.ps.* 627 *Chr.* 490 *Procop.esa.* 435 *Antioch.* 1074 *εν πα. τη* (*τη* *omittunt* *Chr.* 16r. 489, 490 et *Procop.*). *Nec aliter vertunt* d, e, f, g, r, *vg. ημων*: *M* *omittit. εις το*: *FG* *ινα το* (*it. vg. ut possimus*). *ημας*: *syr.sch.* et *P* c. ob. *Ambrst. praemittunt και.* — *αυτοι*: *D*EFG*, 14, d, e, f, g (*non* *item r*) *vg. Amb.ps.* 118 (*non* *item Hier.esai.* 40 *nec Ambrst.*) *και αυτοι*.
 5. *ουτως*: *D*EFG*, 17, 37, 80, d, e, g, *copt. goth. addunt και, item* *sed* *omisso και sq. f, vg. Dam. δια του χρι.* cum **ABCDEFGHIJKM** (*P*^{vi.} e *spatio*). *Omittunt τον minusculi*.
 6. *Naber iterat verba θλιβόμεθα et παρακαλούμεθα*. Cf. Baljon, *De tekst*

σωτηρίας· εἴτε παρακαλούμεθα, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν παρακλήσεως τῆς ἐνεργουμένης ἐν ὑπομονῇ τῶν αὐτῶν παθημάτων ὧν καὶ ἡμεῖς πάσχομεν. καὶ ἡ ἐλπίς ἡμῶν βεβαία ὑπὲρ ὑμῶν, 7 εἰδότες οὖν ὡς κοινωνοὶ ἔστε τῶν παθημάτων, οὕτως καὶ τῆς παρακλήσεως.

PHIL. 3, 10

8 Οὐ γὰρ θέλομεν ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, περὶ τῆς θλίψεως ἡμῶν τῆς γενομένης ἐν τῇ Ἀσίᾳ, οὗ καθ' ὑπερβολὴν ὑπὲρ δυνάμιν ἐβραθήθημεν, ὥστε ἐξαπορηθῆναι ἡμᾶς καὶ τοῦ ζῆν' 9 ἀλλὰ αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς τὸ ἀπόκριμα τοῦ θανάτου ἐσχίκαμεν, ἵνα μὴ πεποιθότες ὦμεν ἐφ' ἑαυτοὺς ἀλλ' ἐπὶ τῷ θεῷ τῷ ἐγειρόντι τοὺς νεκρούς, 10 ὃς ἐκ τηλικούτου θανάτου ἐρρύσατο ἡμᾶς καὶ ῥύσεται, εἰς ὃν ἠλπίκαμεν οὗ καὶ εἰ ῥύσεται, 11 συννυποργούντων καὶ ὑμῶν ὑπὲρ ἡμῶν τῇ δεήσει, ἵνα ἐκ πολλῶν προσώπων τὸ εἰς ἡμᾶς χάρισμα (διὰ πολλῶν) εὐχαριστηθῇ (ὑπὲρ ἡμῶν).

2 TI. 4, 18

Ro. 15, 30

der brieven van Paulus enz., bl. 136. *υπερ της υμων (L ημων) παρακλ. και σωτηριας cum ACDEFGKLM P.* — B, 17, 176 *omittunt και σωτηριας.* — *ειτε παρακαλ. υπ. τ. υμ. παρακλησ. sic eaque hoc loco cum ACMP, r, am. fu. (sed fu.* addit et salute) harl. flor. tol.* syr.sch. copt. aeth. Antioch.¹⁰⁷⁴ Ambrst. Accedunt Ephr.³³⁷ et Hier.^{ess.40} qui extrema tantum sic afferunt: και η ελπ. ημων βεβ. υπερ υμων, ειδοτες ου etc. Item vg.^{clē} demid, nisi quod ad verba sive consolatur, pro vestra salute perperam addunt sive exhortatur, pro vestra exhortatione et salute (i. e. eadem repetunt aliter versa et aucta). Scholz, Lachmann, Tischendorf⁷ post και σωτηριας pergunt της ενεργουμενης usque βεβαια υπερ υμων, ac tum demum addunt *ειτε παρακαλουμεθα υπ. της υμ. παρακλησ. και σωτηριας* (repetunt igitur h. l. και σωτηριας) cum BDEFGKL, d, e, f, g, goth. syr.P (sed κ. σωτη. c.* habet) Chr.⁴⁹⁷ Thdrt. Dam. Textus receptus, Griesbach, Scholz post και σωτηριας pergunt της ενεργουμενης usque και ημεις πασχομεν' tum ponunt *ειτε παρακαλουμεθα, υπερ τ. υμ. υπομο. και σωτηριας. Denique και η ελπις ημ. βε. υπ. υμων:* quae quidem Erasmus inde ab ed. sua 2 de coniectura videtur dedisse.*

7. *ως cum ABCD*E*MP, 17, 31, 73, Or.1.³⁰² Ephr.2¹⁷⁵. ωσπερ cum Db et c^E2KL. εστε ante των παθημ. etiam Or. Ephr. — DEFG, d, e, f, g, r, vg. goth. post τ. παθημ. ponunt.*
8. *περι της cum ACDEFGP, 17, 31, 37 mg., Or.cat.eph. Bas.eth²⁸² Euthal. cod. Thdrt. Antioch.¹⁰⁶⁸. υπερ της cum BKLM. της γενομενης sine ημιν cum M*ABCD*FGMP, 3, 17, 35, 73, 93, 137, 211, 8^{lect}, d, e, f, g, r, vg. arm. Addunt ημιν κ^Db et c^{EKL} syr.^{utr}. copt aeth. goth. υπερ δυναμιν ante εβραθημ. cum ABCMP, 17, 37, 73, 80, 93, 137, r, arm. aeth. Post εβραθη. cum DEFGKL, d, e, f, g, vg. goth. syr.^{utr}. Sed D*FG παρα δυναμιν.*
10. *ερρυσατο cum AB³CDEFGKLM P. ερρυσατο cum B*. και ρυσεται cum NB³CP, 17, 47, 73, 93, 211, g, am. marian. tol. copt. arm. (aeth.^{ro} anceps) Euthal.cod. Dam. και ρυεται cum D^cDEFGKLM, f, vg. (etiam fu.) goth. syr.P. — AD*, d, e, demid. syr.sch. aeth.pp Chr.⁵⁰² plane omittunt. ου ante και cum AC^Db et c^{EKL}P, d, e, f, vg. copt. syr.P. — Fgr.G, g post και. BDgr.*M omittunt. και (arm. omittit) ει cum ABC^{sic}.D* et c^{EKL}MP, f, vg. copt. — D^bFgr.G omittunt ει. goth. aeth. omittunt utrumque.*
11. *υμων υπερ (D*F περι) ημων (sic ipse M* pro υμ. substituit) cum B^Db et c^{(et*)E(F)KLM P, d, e, g, syr.sch. arm. aeth. goth. — A, 115 ημων υπερ υμων, Ggr., 116 υμων υπερ (G περι) υμων. — εκ πολλων προσωπων: Fgr.}*

- 12 ἡ γὰρ καύχησις ἡμῶν αὕτη ἐστίν, τὸ μαρτύριον τῆς συνειδθήσεως ἡμῶν ὅτι ἐν
 1 Co. 2, 4 a. ἀγιότητι καὶ εὐκρινείᾳ τοῦ θεοῦ, οὐκ ἐν σοφίᾳ σαρκικῇ ἀλλ' ἐν χάριτι θεοῦ
 ἀνεστράφημεν ἐν τῷ κόσμῳ, περισσοτέρως δὲ πρὸς ὑμᾶς· 13 οὐ γὰρ ἄλλα γρά-
 φομεν ὑμῖν ἀλλ' ἢ ἃ ἀναγινώσκετε ἢ καὶ ἐπιγινώσκετε· ἐλπίζω δὲ ὅτι ἕως τέλους
 ἐπιγνώσεσθε, 14 καθὼς καὶ ἐπέγνωτε ἡμᾶς ἀπὸ μέρους, ὅτι καύχημα ὑμῶν
 1 Co. 1, 8 ἐσμέν καθάπερ καὶ ὑμεῖς ἡμῶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ.
 15 Καὶ ταύτη τῇ πεποιθήσει ἐβουλόμην πρότερον πρὸς ὑμᾶς ἐλθεῖν, ἵνα δευ-
 1 Co. 16, 5 τέραν χάριν σχῆτε, 16 καὶ δι' ὑμῶν διελθεῖν εἰς Μακεδονίαν, καὶ πάλιν ἀπὸ
 Μακεδονίας ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς καὶ ὑφ' ὑμῶν προπεμφθῆναι εἰς τὴν Ἰουδαίαν.
 Mt. 5, 87 17 τοῦτο οὖν βουλόμενος μήτι ἄρα τῇ ἐλαφρίᾳ ἐχρησάμην; ἢ ἃ βουλεύομαι κατὰ
 1 Co. 1, 9 σάρκα βουλεύομαι, ἵνα ἢ παρ' ἐμοὶ τὸ ναὶ οὐ καὶ τὸ οὐ ναί; 18 πιστὸς δὲ ὁ

GM, 67** *en πολλω προσωπω.* Item *g in multa facie*, *d, e in multifacie.*
*ευχαρ. υπερ ημων cum ACDD*GM*, 17, *d, e, f, g, vg.* (etiam *am. fu.*)
syр.utr. copt. arm. goth. ευχ. υπ. υμων cum BDcE(sic)Fgr.KLP vg.cdd.
Chr.10,457 Dam. — Owen et V. d. S. Bakhuyzen conjuncti προσευχων
pro προσωπων. Fortasse *δια πολλων explicatio librarii est verborum ex*
πολλων προσωπων. Sed etiam *υπερ ημων mihi glossema videtur.* Cf. Baljon,
 p. 137, 138.

12. *αγιωτη (MP αγιω-)* cum *κ*ABCCKMP*, 17, 37, 67**, 73, *copt. arm. Clem.607*
Or.1,287 Euthal.cod. Dam. ad h. l. et parall.569. απλοτητι cum κcDEFGl, d,
*e, f, g, vg. goth. syr.utr. και (A addit εν) ειλικρινια cum κCD*FGKP.*
κ. -κρινεια cum ABDcELM, cf. ad 1 Cor. 5:8. *του θεου cum κABCDEM.*
 Omittunt *του FGKLP.*
 13. *αλλ η α (it. vg. quam quae): BFG* omittunt *αλλ, A, 4, 17, 219** omittunt *η,*
*AD** omittunt *a. — η και επιγνωσκετε: B, 31, 41, 109, 238, oscr.**, Oecu-
 menius omittunt. *FGK, 114, d, e, f, g, vg. syr.sch. copt. arm. Ambrosiaster*
 omittunt *η.* Fortasse legendum est: *ου γαρ αλλα γραφομεν υμιν η α γινω-*
σκετε· ελιζω δε ου εως τελους επιγνωσεσθε. Cf. Baljon, p. 139—141. *ου*
*εως cum κABCD*EFG, d, e, f, g, vg. syr.sch. copt. arm. goth. ου και εως*
cum DcKLMP syr.p.
 14. Griesbach, Scholz ἀπὸ μέρους· ὅτι. — *του κυριου ημων cum κBFGMP, f,*
g, vg. copt. syr.sch.et p c. arm. aeth. Omittunt ημων ACDEKL. ιησου:*
*(κc)D*EFGMP, d, e, f, g, vg. goth. syr.sch.et p c.* copt. arm. addunt χριστου.*
 Non addidimus cum *κ*ABCD^bet cKL syr.p.txt. arm.cdd. Euthal.cod. Thdrt.*
Dam. Oec.
 15. *προτερον: κ**, 121 omittunt. Posuimus post *εβουλομ.* cum *κ*ABCDEFGHIGLMP*
it. vg. syr.utr. arm. goth. Ante ινα δευτεραν cum KL copt. Thdrt. προς
υμ. ελθειν cum κABCMP syr.p arm. Chr. Euthal.cod. Dam. ελθ. πρ.
υμας cum DEFGKL, d, e, f, g, vg. goth. syr.sch. copt. Thdrt. χαριν cum
*κ*ACDEFgK it. vg. — κcBLP etc. χαραν. — σχητε cum κBCP, 31,*
Euthal.cod. Thdrt.²⁹². εχητε cum ADEFGKL.
 16. *διελθειν cum κBCDcEKL, f, vg. — απελθειν cum AD*FGP, 80, copt.*
arm. Dam.
 17. *βουλομενος cum κABCFGP, f, vg. copt. βουλενομενος cum DEK (L βου-*
λευσομενος) d, e, g, syr.utr. arm. aeth.utr. goth. Thdrt. Ambrst. το ναι ου
και το ου ναι conjectura est Markland, Michaelis, Naber. Codd. legunt το
ναι ναι και το ου ου. Musculus conjecit *ινα μη η.* Cf. Baljon, p. 141.

θεός διὸ ὁ λόγος ἡμῶν ὁ πρὸς ὑμᾶς οὐκ ἔστιν ναὶ καὶ οὐ. 19 ὁ τοῦ θεοῦ γὰρ υἱὸς Χριστὸς Ἰησοῦς ὁ ἐν ὑμῖν δι' ἡμῶν κηρυχθεὶς, δι' ἐμοῦ καὶ Σιλουανοῦ καὶ Τιμοθέου, οὐκ ἐγένετο ναὶ καὶ οὐ, ἀλλὰ ναὶ ἐν αὐτῷ γέγονεν. 20 ὅσαι γὰρ ἐπαγγέλλαι θεοῦ, ἐν αὐτῷ τὸ ναὶ διὸ καὶ δι' αὐτοῦ τὸ ἀμὴν τῷ θεῷ πρὸς δόξαν δι' ἡμῶν. 21 ὁ δὲ βεβαιῶν ἡμᾶς σὺν ὑμῖν εἰς Χριστὸν καὶ χρίσας ἡμᾶς θεός, 22 ὁ καὶ σφραγισάμενος ἡμᾶς καὶ δούς τὸν ἀρραβῶνα τοῦ πνεύματος ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν.

23 Ἐγὼ δὲ μάρτυρα τὸν θεὸν ἐπικαλοῦμαι ἐπὶ τὴν ἐμὴν ψυχὴν, διὸ φειδόμενος ὑμῶν οὐκέτι ἤλθον εἰς Κόρινθον 24 οὐχ ὅτι κυριεύομεν ὑμῶν τῆς πίστεως, ἀλλὰ συνεργοὶ ἔσμεν τῆς χαρᾶς ὑμῶν τῇ γὰρ πίστει ἐστήκατε.

II.

1 Ἐκρίνα δὲ ἐμαντῷ τούτου, τὸ μὴ πάλιν ἐν λύπῃ πρὸς ὑμᾶς ἐλθεῖν. 2 εἰ γὰρ ἐγὼ λυπῶ ὑμᾶς, καὶ τίς ὁ εὐφραίνων με εἰ μὴ ὁ λυπούμενος ἐξ ἐμοῦ; 3 καὶ ἔγραψα τοῦτο αὐτὸ ἵνα μὴ ἐλθὼν λύπην σχῶ ἀφ' ὧν ἔδει με χαλεπεῖν, πεποισθῶς

18. οὐκ ἔστιν cum **ABCD*FGP*, 17, 23, 57, 70, d, e, f, g, vg. goth. copt. arm. Euthal.cod. Thphyl.mg. Ambrst. οὐκ ἐγενετο cum **CD^bet^cEKL* (syr.utr. non fui) aeth. Chr.⁵¹⁹ Thdrt. Dam.
19. ο του θε. γαρ cum **ABCP*. ο γαρ του (FG omittunt) θεου cum *DEFG KL*. χριστ. ιησους cum **AC*. ιησ. χριστ. cum **BDEFGKLP*. σιλουανου cum **ABCKLP*. — *DEFG* σιλβανου. Ex Latinis f, g, vg. *silvanum*, d, e *silbanum*.
20. διο και δι αυτου cum **ABCFGONi.P*, 10, 17, 31, 37, 38, 80, 137, f, g, vg. goth. syr.sch. copt. arm. Mcion.epiph.³²¹ et³⁶⁶ Euthal.cod. Similiter *D**, d, e, Ambrst. και δι αυτου. — και εν αυτω cum *D^bet^cEKL* syr.p Chr.⁵²⁰ Thdrt. δι ημων cum **ABDEFGKP*. — *CLO*, 1, 106 ημων (sine δι), item *ad gloriam nostram* f, vg. Fulg. Pelag.
21. ημας σν υμιν cum **ADEFGKLOP*, d, e, g, m⁵, vg. syr.sch. copt. arm. aeth. goth. — *C* syr.p υμας σν ημιν, *B*, 115 υμας σν υμιν.
22. ο και (vg.cle. Ambrst. qui et) σφρ. cum **BC^cDELO*. — *FG*, d, e, f, g, m⁵, am. fu. και ο σφρ., et qui. **AC*^cKP* και σφρ. — αρραβωνα cum **AFGL*, 37, 47. αρραβ- cum *BCDEKOP*.
24. υμων της πιστ. cum **ABCKLOP*. — *DEFG* της πιστ. υμων.
- II: 1. δε: *Dgr.* τε*, item aeth.utr. (et igitur). *B*, 17, 37, copt. syr.p γαρ. — εν λυπη post παλιν cum **ABCDEFGHIJKLOP* it. vg. Post ἐλθειν cum minusculis. πρ. υμας ἐλθειν cum **ABCKLOP*. ἐλθ. πρ. υμας cum *DEFG* it. vg. syr.sch. arm. goth. Interposito εν λυπη, i. e. ἐλθ. εν λυπ. πρ. υμας cum minusculis (aeth. copt.).
2. και τις sine ἔστιν cum **ABC* copt. Euthal.cod. Cyr.ioh.⁸⁰⁶ Dam. ad h. l. et parall.⁵³⁹. Addunt ἔστιν **DEFGKLOP*. it. vg.
3. εργαλα sine υμιν cum **ABC*OP*, 17, 137, am. copt. Euthal.cod. Dam. parall.⁵³⁹ Ambrst. Addunt υμιν **C^cDEFGKL* it. vg. — τουτο αυτο (hoc ipsum) cum **BDEFGKLP* it. vg. etc. (sed *DEFG* it. vg. goth. aeth. Pelag. ante εργαλα ponunt). *CO* Chr.⁵³² Euthal.cod. Thphyl. αυτο τουτο. *A* copt.

ἐπὶ πάντας ὑμᾶς ὅτι ἡ ἐμὴ χαρὰ πάντων ὑμῶν ἐστίν. 4 ἐκ γὰρ πολλῆς θλίψεως καὶ συνοχῆς καρδίας ἔγραψα ὑμῖν διὰ πολλῶν δακρῶν, οὐχ ἵνα λυπηθῆτε, ἀλλὰ τὴν ἀγάπην ἵνα γνῶτε ἣν ἔχω περισσοτέρως εἰς ὑμᾶς.

1 Co. 5, 3 vs. 5 *Εἰ δέ τις λελύπηκεν, οὐκ ἐμὲ λελύπηκεν, ἀλλὰ ἀπὸ μέρους, ἵνα μὴ ἐπιβαρῶ, πάντας ὑμᾶς.* 6 ἱκανὸν τῷ τοιοῦτῳ ἡ ἐπιτιμία αὐτῆς ἡ ὑπὸ τῶν πλειόνων, 7 ὥστε τοῦναντίον μᾶλλον ὑμᾶς χαρίσασθαι καὶ παρακαλέσαι, μήπως τῇ περισσοτέρῃ λύπῃ καταποθῆ ὁ τοιοῦτος. 8 διὸ παρακαλῶ ὑμᾶς κυρῶσαι εἰς αὐτὸν ἀγάπην· 9 εἰς τοῦτο γὰρ καὶ ἔγραψα, ἵνα γνῶ τὴν δοκιμὴν ὑμῶν, εἰ εἰς πάντα ὑπήκοοι ἐστέ. 10 ᾧ δέ τις χαρίζεσθε, κἀγὼ· καὶ γὰρ ἐγὼ δὲ κεχάρισμαι (εἶ τι κεχάρισμαι), δι' ὑμᾶς ἐν προσώπῳ Χριστοῦ, 11 ἵνα μὴ πλεονεκτηθῶμεν ἐπὶ τοῦ σατανᾶ· οὐ γὰρ αὐτοῦ τὰ νοήματα ἀγνοοῦμεν.

Act. 16, 8 12 Ἐλθὼν δὲ εἰς τὴν Τρωάδα εἰς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ, καὶ θύρας μοι ἀνεφωμένῃς ἐν κυρίῳ, 13 οὐκ ἔσχηκα ἄνεον τῷ πνεύματι μου τῷ μὴ εὐρεῖν με Τίτον τὸν ἀδελφόν μου, ἀλλὰ ἀποταξάμενος αὐτοῖς ἐξῆλθον εἰς Μακεδονίαν.

Col. 2, 15 14 Τῷ δὲ θεῷ χάρις τῷ πάντοτε θριαμβεύοντι ἡμᾶς ἐν τῷ Χριστῷ καὶ τὴν ὁσμὴν τῆς γνώσεως αὐτοῦ φανεροῦντι δι' ἡμῶν ἐν παντί τόπῳ· 15 ὅτι Χριστοῦ εὐωδία ἐσμέν τῷ θεῷ ἐν τοῖς σωζομένοις καὶ ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις, 16 οἷς μὲν ὁσμὴ ἐκ θανάτου εἰς θάνατον, οἷς δὲ ὁσμὴ ἐκ ζωῆς εἰς ζωὴν. καὶ πρὸς ταῦτα τίς ἱκανός; 17 οὐ γὰρ ἔσμεν ὡς οἱ πολλοὶ καηλεύοντες τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, ἀλλ' ὡς ἐξ εἰλικρινίας, ἀλλ' ὡς ἐκ θεοῦ κατέναντι θεοῦ ἐν Χριστῷ λαλοῦμεν.

arm. Dam.parall. omittunt avto. — σχω cum μ^*ABOP Chr.⁵³² Euthal.cod. Thphyl. εχω cum $\kappa CDEFGKL$ Thdrt. Dam.

7. μαλλον cum $\kappa CKLOP$, f, vg. copt. syr.p arm. etc., item post νμας $DEFG$, 17, goth. Omittunt AB syr.sch. Aug.ep. parmen 3 : 9, 57.

9. ει cum $\kappa CDEFGKLOP$ etc. (etiam it vg.). ἡ cum AB , 17. 109 ως.

10. καγω cum μ^*ABC^2DEOP . και εγω cum $\kappa C^*FGK^{sil.L}$ Thdrt. ο (D^cEP , 31, 37 ω) κεχαρισμαι ει τι (aeth.pp quod) κεχαρισμαι cum $\kappa ABCFGO$ (et D^cEP , 31, 37) Euthal.cod. Dam. atque etiam d, e, f, g. Textus receptus Griesbach, Scholz εἶ τι κεχάρισμαι, ᾧ κεχάρισμαι cum D^bKL , 17, syr.p Thdrt. Thphyl. Oec. Fortasse ει τι κεχαρισμαι glossema est. Cf. Baljon, p. 142.

12. εις το ευαγγελιον: FG , 8pe, d, e, f, g, vg. Dam. Ambrst. δια το ευαγγελιον, propter evangelium. Dsr.Egr. δια του ευαγγελιον.

13. το μη cum κABC^*FGK . — LP το μη. μ^*C^2 , 73, Thdrt.cod. του μη. DE , 17, 8pe εν το μη. Vss. 12, 13 in margine apud 4 : 16 scripti sunt (Laurent). Etiam Michelsen judicat, vss. 12, 13 post 4 : 16 legendos esse. V. d. S. Bak-huyzen transponit vss. 12, 13 inter 1 : 22 et 23. Cf. Baljon, p. 142, 143.

16. εκ bis cum μABC copt. aeth.utr. (goth. secundum tantum) Clem.²⁰⁶ Or.4.³⁶⁷ Dial.⁸⁶⁹. Omittunt $DEFGKL$ it. vg. arm.

17. οι πολλοι cum μBCK , d, e, f (g ceteri t plurimi) vg. copt. aeth. (goth. ut quidam) Ir.gr.et int.²⁶³ Did.mai.¹²². οι λοιποι cum $DEFGI$, g (vide ante) syr.utr. arm. ως secundum: FG , 46, d, e, f, g, vg. goth. copt. omittunt. ειλικρινιας cum $\kappa CDEFGK$, 122, escr. -κρινιας cum BL . Cf. ad 4 : 12 et 1 Co. 5 : 8. ἀλλ secundum: FG , d, e, f, g, fu. demid. syr.p Ir.int.²⁶³ Ambrst. omittunt. κατεναντι cum μ^*ABCP . κατενωλιον cum $\kappa^{(sic)}DEFGKL$. θεορ secundum cum μ^*ABCD^* . Præmittunt του κD^b et c^eFGKLP .

III.

1 Ἀρχόμεθα πάλιν ἑαυτοὺς συνιστάνειν; ἢ μὴ χρῆζομεν ὡς τινες οὐστατικῶν 5, 12
 ἐπιστολῶν πρὸς ὑμᾶς ἢ ἐξ ὑμῶν; 2 ἡ ἐπιστολὴ ἡμῶν ὑμεῖς ἐστέ, ἐγγεγραμμένη 1 Co. 9, 2
 ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν, γνωσκομένη καὶ ἀναγνωσκομένη ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων, 3 φανερούμενοι 8x. 31, 18
 οὐ μέλανι ἀλλὰ πνεύματι θεοῦ ζῶντος, οὐκ ἐν πλαξίν λιθίναις, ἀλλ' ἐν πλαξίν 10. 6, 63
 καρδίαις σαρκίναις. 4 πεποιθήσῃν δὲ τοιαύτην ἔχομεν διὰ τοῦ Χριστοῦ πρὸς τὸν 8x. 34, 27 κα.
 θεόν, 5 οὐχ ὅτι ἀφ' ἑαυτῶν ἱκανοὶ ἔσμεν λογισασθαι τι ὡς ἐξ ἑαυτῶν, ἀλλ' ἡ
 ἱκανότης ἡμῶν ἐκ τοῦ θεοῦ, 6 ὃς καὶ ἱκάνωσεν ἡμᾶς διακόνους καινῆς διαθήκης,
 οὐ γράμματος ἀλλὰ πνεύματος· τὸ γὰρ γράμμα ἀποκτείνει, τὸ δὲ πνεῦμα ζωοποιεῖ.
 7 εἰ δὲ ἡ διακονία τοῦ θανάτου ἐν γράμμασιν ἐντετυπωμένη λίθοις ἐγενήθη ἐν
 δόξῃ, ὥστε μὴ δύνασθαι ἀτενίσαι τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ εἰς τὸ πρόσωπον Μωσέως
 διὰ τὴν δόξαν τοῦ προσώπου αὐτοῦ τὴν καταργουμένην, 8 πῶς οὐχὶ μᾶλλον ἡ
 διακονία τοῦ πνεύματος ἔσται ἐν δόξῃ; 9 εἰ γὰρ ἡ διακονία τῆς κατακρίσεως

- III: 1. συνιστανειν cum ACDB^bet^cEKLP. — FG Thdrt.cod. συνισταναι. —
 συνισταν cum BD*, 17, 39. η μη cum ABCDEFG it. vg. — ει μη cum
 AKLP arm. Chr.⁵⁵³ Dam. ως τινες cum ABCDEFGKLP Chr.⁵⁵³ Thdrt.
 Dam. ωσπερ τινες cum AD*, 37, 73, 93. εξ νμων sine additamento cum
 ABC, 17, 23**, 67**, 80, f (vide post) vg. copt. arm. aeth. Addunt οστα-
 τικων D*et^cEFGKLP, d, e, f^{sup}.græcis, g, goth. syr.utr. Thdrt.cod. Dam.
 Insuper FG, f^{sup}.græc., g addunt επιστολων, item 23mg, syr.p c. addunt
 προς ετερουσ.
 2. ἐγγεγραμ- cum AB(Cvⁱ)DFG, 17. ἐγγεγρ- cum KLP.
 3. ἐγγεγρ- cum ABCD*FG (17?) ἐγγεγρα- cum D^cL^p. — K γεγραμμενη.
 Nec aliter utroque loco (scripta) f, vg. Ambrst. καρδιας cum ABCDEGLP
 syr.p Eus.martyr.¹³ ex cdd.⁵ (ap. Heinich.⁴³⁵) Euthal.cod. καρδιας cum FK it.
 vg. goth. (cordium) syr.sch. copt. arm. Ir.int.309 Or.2, 843 et int.2, 96, 303, 4, 529, 558
 (etiam 489) Dial.⁸⁶⁶ Eus.mart.edd.pler. Chr.⁵⁵⁵ Macar.8, 40 Cyr.act.40. καρδιας
 glossema. Holwerda. Cf. Baljon, p. 143. Westcott-Hort scribunt p. 578:
 „πλαξιν probably a primitive interpolation.”
 5. αφ εαυτων ante ικανοι εσμ. cum ABC copt. arm. Bas.regg.⁴³⁵ Euthal.cod.
 Antioch.¹¹⁰². Post λογι. τι (P τι λο.) cum ADEFGP, d, e, f, g, vg. Post
 ικα. εσμεν cum KL syr.p Did.tri.¹⁸⁰ Chr.⁵⁵⁵. λογισασθαι cum ABKLP.
 λογιζεσθαι cum CDEFG. ως (C omittit) εξ εαυτων cum ACDEKLP. ως
 εξ αυτων cum BFG.
 6. αποκτενει cum AF(-ηγνη)GKP, 17, Did.mai.¹²³ Chr.mosc.2. Item ACDEL
 αποκτενει (-κτινε hoc accentu D^cL). αποκτεινει cum B. Lachmann de
 coniectura αποκταινει edidit.
 7. εν γραμμασιν cum ACDB^bet^cEKLP, d, e, f, g (sed vide post) vg. (sed f,
 vg. omittunt εν) copt. syr.p goth. Or.1, 708, 4, 448 et cat.rom.26 et int.2, 172, 4, 480, 519
 Did.mai.¹²³ et tri.²⁹³. εν γραμματι cum BDgr.*Fgr.G (g litteris t littera)
 syr.sch. arm. λιθοις cum ABCDgr.*Fgr.GP, 17, 67**, 73, 80, g, Or.3, 460
 et 4, 448. Praemittunt εν ACDB^bet^cEKL, d, e, f, vg. arm.
 9. τη διακονια cum ACDFG, 17, 31, 39, 73, 74, 80, ascr., d, e, am. fu.**

δόξα, πολλῶ μᾶλλον περισσεύει ἢ διακονία τῆς δικαιοσύνης δόξη. 10 καὶ γὰρ οὐ δεδοξασται τὸ δεδοξασμένον ἐν τούτῳ τῷ μέρει εἵνεκεν τῆς ὑπερβαλλούσης δόξης. 11 εἰ γὰρ τὸ καταργούμενον διὰ δόξης, πολλῶ μᾶλλον τὸ μένον ἐν δόξη.

Ex. 34, 33

12 Ἐχοντες οὖν τοιαύτην ἐλπίδα πολλῆ παρηγοία χρώμεθα, 13 καὶ οὐ καθάπερ Μωσῆς ἐτίθει κάλυμμα ἐπὶ τὸ πρόσωπον ἑαυτοῦ, πρὸς τὸ μὴ ἀπεινοῦσι τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ εἰς τὸ τέλος τοῦ καταργουμένου. 14 ἀλλ' ἐπωρόθη τὰ νοήματα αὐτῶν. ἄχρι γὰρ τῆς σήμερον ἡμέρας τὸ αὐτὸ κάλυμμα ἐπὶ τῇ ἀναγνώσει τῆς παλαιᾶς διαθήκης μένει, μὴ ἀνακαλυπτόμενον διὲν ἐν Χριστῷ καταργεῖται· 15 ἀλλ' ἕως σήμερον ἡνίκα ἂν ἀναγινώσκηται Μωσῆς κάλυμμα ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτῶν κείται· 16 ἡνίκα δὲ ἔαν ἐπιστρέψῃ πρὸς κύριον, περιαιρεῖται τὸ κάλυμμα. 17 οὐ δὲ κύριος τὸ πνεῦμά ἐστιν. οὐ δὲ τὸ πνεῦμα κυρίου, ἐλευθερία. 18 ἡμεῖς δὲ πάντες ἀνακαλυμμένῳ προσώπῳ τὴν δόξαν κυρίου κατοπιριζόμενοι τὴν αὐτὴν εἰκόνα μεταμορφούμεθα ἀπὸ δόξης εἰς δόξαν, καθάπερ ἀπὸ κυρίου πνεύματος.

IV.

1 Διὰ τοῦτο ἔχοντες τὴν διακονίαν ταύτην, καθὼς ἠλεθῆμεν, οὐκ ἐγκακοῦμεν, 2 ἀλλὰ ἀπειπάμεθα τὰ κρυπτά τῆς αἰσχύνης, μὴ περιπατοῦντες ἐν πανουργίᾳ μηδὲ δολοῦντες τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, ἀλλὰ τῇ φανερώσει τῆς ἀληθείας συνιστάνοντες ἑαυτοὺς πρὸς πᾶσαν συνείδησιν ἀνθρώπων ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. 3 εἰ δὲ καὶ ἔστιν

- syr.utr. aeth. Or.4,448 et int.4,480. ἡ διακονια cum BD^bEKLP, f, g, vg.cle. (etiam fu.* demid.) copt. goth. Macar.7,217 Chr.561. δόξη (sed μ^* -ξα) cum μ^* ABC, 17, 39, 67**, 80, Cyr.ioh.102 Euthal.cod. ἐν δόξη cum κ DEFGKLP it. vg. arm. Or.4,448 et int.4,480.
10. οὐ δεδοξασται cum μ ABCDEF GKLP. οὐδε δεδοξ. cum minusculis, item f, g, vg. Or.int.4,520. εἵνεκεν cum μ ABDEF**GP. εἵνεκεν cum CF**KL Or.3,452, 819, 4,448.
13. εαυτου cum μ DEK. αυτου cum ABCF^aFGLP. — goth. omittit.
14. τῆς σημ. ἡμερας cum μ ABCDEF GP, item it. vg. copt. syr.p arm. goth. Or.int.2,420 Cyp.277. Omittunt ἡμερας KL syr.sch. aeth. δι (quemadmodum it. vg. syr.utr. copt. etc. quoniam, goth. nam).
15. ἡνικα αν (17 εαν) cum μ ABC, 17, 31, Or.1,624, 686 Cyr.ador.6 Thdr. apud Niceph.1,1650. Omittunt αν DEFGKLP. αναγινωσκηται cum μ ABCDEP. αναγινωσκεται cum FGKL.
16. ηνικ. δε εαν cum μ^* A, 17; C, Mac.7,217 Dam. ηνικα δε. — ηνικ. δ' αν cum κ BDEFGKLP.
17. οὐ δε κυριος conjectura Graverol et V. d. S. Bakhuyzen. Michelsen legit: οὐ δ' ο κυριος. Cf. Baljon, p. 144. Codices legunt ο δε κυριος. Westcott-Hort scribunt p. 578: „κυριου probably a primitive error for κυριον.” — ἐλευθερια cum μ ABCD*, 17, 67**, r, syr.sch. copt. Nyss.2,185 Euthal.cod Praemittunt εκει κ D^bet c^eEF GKLP, d, e, f, g, m¹⁰, vg. syr.p arm. aeth. goth.
- IV: 1. εγκακομεν cum μ ABD*FG, 17, 37, 39, 46, 73, Euthal.cod. (sed D*FG ενκα-). — εκκακ. cum CD^eEKLP.
2. συνισταντες cum κ CD*FG, 17, 39, 93, Euthal.cod. — A vi.BP, 47, 67**, 80, ονιστανοντες. — συνιστωντες cum D^eEKL.

κεκαλυμμένον τὸ εὐαγγέλιον ἡμῶν, ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις ἐστὶν κεκαλυμμένον, 4 ἐν οἷς ὁ θεὸς τοῦ αἰῶνος τούτου ἐτύφλωσεν τὰ νοήματα (τῶν ἀπίστων) εἰς τὸ μὴ αὐγᾶσαι τὸν φωτισμὸν τοῦ εὐαγγελίου τῆς δόξης τοῦ Χριστοῦ, ὃς ἐστὶν εἰκὼν τοῦ θεοῦ. 5 οὐ γὰρ ἑαυτοὺς κηρύσσομεν ἀλλὰ Χριστὸν Ἰησοῦν κύριον, ἑαυτοὺς δὲ δούλους ἡμῶν διὰ Ἰησοῦν. 6 οἱ δὲ θεὸς ὁ εἰπὼν ἐκ σκοτῶν φῶς λάμψει, ὃς ἔλαμψεν ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν πρὸς φωτισμὸν τῆς γνώσεως τῆς δόξης τοῦ θεοῦ ἐν προσώπῳ Χριστοῦ.

Col. 1, 15
Gn. 1, 3

7 Ἔχομεν δὲ τὸν θησαυρὸν τοῦτον ἐν ὀστέρινοις σκεύεσιν, ἵνα ἡ ὑπερβολὴ τῆς δυνάμεως ἧ ἐκ τοῦ θεοῦ καὶ μὴ ἐξ ἡμῶν, 8 ἐν παντὶ θλιβόμενοι ἀλλ' οὐ στενοχωρούμενοι, ἀπορούμενοι ἀλλ' οὐκ ἐξαπορούμενοι, 9 διακόμενοι ἀλλ' οὐκ ἐγκαταλειπόμενοι, καταβαλλόμενοι ἀλλ' οὐκ ἀπολλύμενοι, 10 πάντοτε τὴν νέκρωσιν τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι περιφέροντες, ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ ἐν τοῖς σώμασιν ἡμῶν φανερωθῇ. 11 αἶψα γὰρ ἡμεῖς οἱ ζῶντες εἰς θάνατον παραδιδόμεθα διὰ

Ro. 8, 36

4. των απιστων glossema, Wassenbergh. Cf. Baljon, p. 144. αυγασαι cum \aleph BFGKLP. — CDEH, 73, Or.4,448 Dial.832 Eus.mar.36 καταυγασαι. A, 10, 17, 23, 31, Archel.609 ed.et⁶¹⁰ Eus.dem.402 διαυγασαι. Scripsinus autem sine autois cum \aleph ABCD*FGH, 17, 23**, 39, 73, d, e, f, g, r, am. fu. demid. harl. tol. Or.4,448. Addunt αυτοις D^b et cEKLP (ascr. αυτους) m⁵, vg.cle. syr.utr. aeth. goth. Or.3,497. τ. θεου: κ LP etc. addunt (m⁵ praemittit) του αορατου. Cf. Col. 1:15.
5. χριστον ιησουν κυριον cum BHKL syr.sch. copt. arm. Mcion.epiph.321 (ex cod. ven.) et³⁶⁶. ιησ. χριστ. κυρ. cum \aleph ACDE, d, e, f, r, am. tol. syr.P goth. Item Fgr-G, g, Mcion.epiph.321petav. κυριον ιησ. χριστον. P, 42, 238, dscr. ιησ. χριστ. — δια ιησουν cum A*BDEFGHKLP syr.utr. aeth. goth. — \aleph A**C, 17, d, e, f, g, r, vg. copt. (add. Christum) Mcion.epiph.321 et³⁶⁶ δια ιησου. Item \aleph a, 5 δια χριστου.
6. λαμψει cum \aleph *ABD*, 67**, Clem.⁸⁹, item^{vi}. syr.utr. et (ex ingenio linguae) aeth.utr. — λαμψαι cum κ CDcEFGHKLP, d, e, f, g, r, vg. goth. arm. Mcion.epiph.321 et^{366,367} Or.4,448. ος (Mac.217 ο) etiam Or.4,448 Dial.868. — D*FG, 36, d, e, f, g, r, demid. harl. omittunt. του θεου cum \aleph ABC³DcE HKLP, f, vg. — αυτου cum C*D*FG, 39, d, e, g, r, aeth.utr. εν προ. χριστου cum AB, 17, arm.cdd. εν προ. ιησου χριστου cum \aleph CHKLP tol. syr.utr. copt. arm.ed. goth. Or.4,448. — DEFG, d, e, f, g, r, vg. εν προ. χριστου ιησου.
7. εκ του θεου coniect Curcellaeus. Codices legunt του θεου. Cf. Baljon, p. 144, 145.
10. ιησου primum cum \aleph ABCKLP, r, vg. syr.utr. copt. arm. goth. Ir.int.309. — D*FG, d, e, f, g, etc. χριστου, item D^b χριστου ιησου, Iesu Christi. Praeterea praemittunt κυριον KL (m domini nostri) floriac. syr.P goth.: omittunt \aleph ABCDEF³GP, d, e, f, g, r, vg. syr.sch. copt. arm. aeth. εν τω σωματι primum sine ημων etiam am.* al.lachm. syr.P Or.3,188 (et 591). — DEFG, d, e, f, g, r, vg.cle. etc. addunt ημων. — του ιησου secundum etiam f, r, vg. Or.int.4,459. — D*FG, d, e, g, Ir.int. Or.int.2,683 et 4,562, 643 ιησου (Dgr.* praemittit του) χριστου, m⁴² Christi Iesu. — εν τοις σωμασιν ημων cum \aleph , 39, r, vg. (tol. in cordib. nostr.) (syr.sch. copt. et h. l. et ante) Or.4,30 et 37. εν τω σωματι ημων cum ABCDEFGKLP, d, e, f, g, syr.P Chr.⁵⁸⁴ Thdr. Dam. Ir.int.309 Or.int.2,683 et 4,459, 643.

Ἰησοῦν, ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ φανερωθῇ ἐν τῇ θνητῇ σαρκὶ ἡμῶν. 12 ὥστε ὁ θάνατος ἐν ἡμῖν ἐνεργεῖται, ἡ δὲ ζωὴ ἐν ὑμῖν. 13 ἔχοντες δὲ τὸ αὐτὸ πνεῦμα τῆς πίστεως, κατὰ τὸ γεγραμμένον ἐπίστευσα, διὸ καὶ ἐλάλησα, καὶ ἡμεῖς πιστεύομεν, διὸ καὶ λαλοῦμεν, 14 εἰδότες ὅτι ὁ ἐγείρας τὸν κύριον Ἰησοῦν καὶ ἡμᾶς σὺν Ἰησοῦ ἐγερεῖ καὶ παραστήσει σὺν ὑμῖν. 15 τὰ γὰρ πάντα δι' ἡμᾶς, ἵνα ἡ χάρις πλεονάσασα διὰ τῶν πλειόνων τὴν εὐχαριστίαν περισσεύῃ εἰς τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ.

16 Διὸ οὐκ ἐγκαλοῦμεν, ἀλλ' εἰ καὶ ὁ ἔξω ἡμῶν ἄνθρωπος διαφθείρεται, ἀλλ' ὁ ἔσω ἡμῶν ἀνακαινοῦται ἡμέρα καὶ ἡμέρα. 17 τὸ γὰρ παραντίκα ἐλαφρὸν τῆς θλίψεως ἡμῶν καθ' ὑπερβολὴν αἰώνιον βάρος δόξης κατεργάζεται ἡμῖν, 18 μὴ σκοπούντων ἡμῶν τὰ βλεπόμενα ἀλλὰ τὰ μὴ βλεπόμενα· τὰ γὰρ βλεπόμενα πρόσκαιρα, τὰ δὲ μὴ βλεπόμενα αἰώνια.

V.

1 Οἰδομεν γὰρ ὅτι ἐὰν ἡ ἐπίγειος ἡμῶν οἰκία τοῦ σκήνους καταλυθῇ, οἰκοδομῆν ἐκ θεοῦ ἔχομεν, οἰκίαν ἀχειροποίητον αἰώνιον ἐν τοῖς οὐρανοῖς. 2 καὶ γὰρ ἐν τούτῳ στενάρομεν, τὸ οἰκητήριον ἡμῶν τὸ ἐξ οὐρανοῦ ἐπεσθῆναι ἐπιποθοῦντες, 3 εἶπε καὶ ἐνδυσάμενοι οὐ γυμνοὶ εἴρεθησόμεθα. 4 καὶ γὰρ οἱ ὄντες ἐν τῷ

11. του ιησου cum κ AB(Dc vide post)KLP, f, m⁴², r, vg. — C του χριστου, D*FG, d, e, g ιησου χριστου (Dc delet. $\bar{\chi}\nu$, hinc habet tantum $\bar{\omega}$ absque του).
 12. ωστε ο sine μεν cum κ ABCDEFGFP. Addunt μεν KL syr.p c. ob. (goth. nunc) Ambrst. Thphyl. Oec.
 13. Mcion.epiph.³⁶⁷ et ³²¹ delevit („ἐξέκοψε”) κατα το γεγραμμ. επιστ. διο κ. ελαλησα. — διο και ελαλησα cum FGP, g, syr.utr. arm. goth. (Eus.praep.12,1,4) Epiph.³⁶⁷ Aug.ep.¹⁸⁷ (non item¹⁹⁴). Omittunt και BCDEKLP, d, e, f, r, vg. (item copt. aeth. sed omittunt etiam, pariter ac vg.ms. apud Lachmann, ante λαλομεν) Chr. Thdrt. Dam. Ambrst. LXX omittit και.
 14. τον κυριον cum κ CDEFGKLP, d, e, f, g, tol. Omittunt κυριον B, 17, 71, 73 (17, 73 etiam ton omittunt) r, vg. arm. συν ιησου cum κ *BCDEFGP, d, e, f, g, r, vg. copt. arm. aeth. δια ιησου cum κ cDeKL syr.utr. goth.
 16. εγκαλουμεν cum κ BD*(ενκ-)FG, 17, 39, 109, 139*, escr. (Euthal.cod. εγκαλουμεν). — εκκαλουμεν cum CD^cEKLP. εξω: D* et nov., 73, 137 etc. εξωθεν. — ο εσω ημων cum κ BCD*FGP, 37, 72, 137, 140 minusculis, Or.3,⁴⁶⁰ sed ex his 5 minusculi, Or.3,⁴⁶⁰ omittunt υμων, nec addunt d, e, f, r, vg. syr.sch. copt. goth. Tert.scorp.¹³. ο εσωθεν cum D^bet eEKL Nyss.⁵⁴⁹ ap. Gall.⁶
 17. της θλιψ. ημων cum κ (C*?)DEFGKLP (etiam Or.ter.): BC2(?) syr.sch. Chr.⁵⁸⁶ omittunt. — κ *(suppl.a)C*K, 38, 80 omittunt εις υπερβο., nec exprimitunt syr.p copt. arm. aeth. goth. Alii codices legunt καθ υπερβολην εις υπερβολην. Dittographia, Naber. Cf. Baljon, p. 145.

V: 1. οικοδομην: DEFG, d, e, f, g, m¹⁰³ (non item r) vg. goth. Cyp.¹⁶⁹ Ambrst. praemittunt οτι (priore οτι non delete). Naber coniecit εξομεν. Cf. contra Baljon, p. 145.

3. ειπε cum κ CKLP (52 ει γαρ) Clem.⁶⁴⁰ Did.mai.¹²⁹ Macar.²⁵ (Gall.7). ειπερ cum BDEFG, 17, 80 τινες apud Chr.⁵⁹⁴ et Chr.^{5,175} Maxim.^{2,329}. ενδυσαμενοι cum κ BCD^cEKLP, f, vg. syr.utr. copt. arm. aeth.utr. goth. Clem.⁶⁴⁰,

σκήνει σιενάζομεν βαρούμενοι, ἐφ' ᾧ οὐ θέλομεν ἐκδόσασθαι ἀλλ' ἐπενδύσασθαι, ἵνα καταποῆ τὸ θνητὸν ὑπὸ τῆς ζωῆς. 5 ὁ δὲ κατεργασάμενος ἡμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο θεός, ὁ δούς ἡμῖν τὸν ἀρραβῶνα τοῦ πνεύματος. 6 θαρροῦντες οὖν πάντοτε καὶ εἰδότες ὅτι ἐνδημοῦντες ἐν τῷ σώματι ἐκδημοῦμεν ἀπὸ τοῦ κυρίου· 7 διὰ πίστεως γὰρ περιπατοῦμεν, οὐ διὰ εἰδους· 8 θαρροῦμεν δὲ καὶ εὐδοκοῦμεν μᾶλλον ἐκδημῆσαι ἐκ τοῦ σώματος καὶ ἐνδημῆσαι πρὸς τὸν κύριον. 9 διὸ καὶ φιλοτιμούμεθα, εἴτε ἐνδημοῦντες εἴτε ἐκδημοῦντες, εὐάρεστοι αὐτῷ εἶναι. 10 τοὺς γὰρ πάντας ἡμᾶς φανερωθῆναι δεῖ ἐμπροσθεν τοῦ βήματος τοῦ Χριστοῦ, ἵνα κομισθῆται ἕκαστος (τὰ διὰ τοῦ σώματος) πρὸς ᾧ ἔπραξεν, εἴτε ἀγαθὸν εἴτε φαῦλον.

11 Εἰδότες οὖν τὸν φόβον τοῦ κυρίου ἀνθρώπους πεύδομεν, θεῶ δὲ πεφανερῶμεθα· ἐλλίξω δὲ καὶ ἐν ταῖς σκευδαῖς ὑμῶν πεφανερῶσθαι. 12 οὐ γὰρ πάλιν ἑαυτοὺς σκηνιάζομεν ὑμῖν, ἀλλὰ ἀφορμὴν διδόντες ὑμῖν καυχήματος ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα ἔχητε πρὸς τοὺς ἐν προσώπῳ καυχωμένους καὶ μὴ ἐν καρδίᾳ. 13 εἴτε γὰρ ἐξέστημεν, θεῶ· εἴτε σωφρονοῦμεν, ὑμῖν. 14 ἡ γὰρ ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ συνέχει ἡμᾶς, 15 κρίναντας τοῦτο, ὅτι εἰς ὑπὲρ πάντων ἀπέθανεν· ἄρα οἱ πάντες ἀπέθανον· καὶ ὑπὲρ πάντων ἀπέθανεν ἵνα οἱ ζῶντες μηκέτι ἑαυτοῖς ζῶσιν ἀλλὰ τῷ ὑπὲρ αὐτῶν ἀποθανόντι καὶ ἐγερθέντι. 16 ὥστε ἡμεῖς ἀπὸ τοῦ νῦν οὐδένα οἶδαμεν κατὰ σάρκα· εἰ καὶ ἐγνώκαμεν κατὰ σάρκα Χριστόν, ἀλλὰ νῦν οὐκέτι

1 Co. 13, 55
1, 23
Eph. 1, 13
Phl. 1, 28
Ro. 14, 10
Eph. 6, 8
Io. 5, 29

3, 1

Did.mal.¹²⁹ τινες apud Chyr. (consentit ipse Chrys. 2, 511, 514 de resurr. mortuorum) Macar.²⁵ Euthal.cod. εκδύσαμενοι cum D*FG, d, e, f, sup. graec., g, m¹⁰⁸, Chr.⁵⁹⁴ cod. apud Ambrst. Tert.marc.5, 12 et res. carn.41.

4. σκήνει sine toutw cum κ BCKLP am. arm. Or.2, 579, 592 et 3, 323, 600. Addunt toutw DEFG, d, e, f, g, m³⁹, vg.cle. fu. demid. (rell.) syr. utr. copt. aeth. goth. Chr.⁵⁹⁴ et 1, 164, 5, 367 Euthal.cod. Sed praemittunt toutw ante τω σκη. vg. m²⁹ (non item d, e, f, g) Tert. Ambrst. εφ ω (P εφ ο): επειδη cum 7*, 20*, 93.
5. ο δους cum κ *BCD*FGP, 67**, 73, 80, d, e, f, g, m³⁹, vg. syr. sch. copt. arm. aeth. Or.4, 266 Ir.int.309 Aug.spi. et litt. (10, 102). ο και δους cum κ C^D et κ EKL syr. p goth. αρραβωνα cum κ DE, 37, 47, oscr. αρραβ. cum BCFGKL.
8. θαρροῦμεν δε και cum BCDE(FG)KLP, d, e, f, vg. — κ , 80, Tert.res.carn.43 θαρροῦντες δε και, 17 θαρροῦντες ονν και, Or 4, 266 θαρροῦντες.
10. τα δια τ. σωμ. etiam Clem.⁵⁸⁹ Or.1, 138, 254 et 3, 549, 612, 625 et cat.75, 106 et int.4, 662 Method.epiph.581 Eus.praep.590 et ps.205, 262 Tert.marc.5, 12 et res. carn.43 Aug.ioh.22 Hier.iovia.2. — d, e, f, g, vg. goth. arm. Or.2, 591 et 3, 296 Thdrt.4, 1016 (non item ad h. l. et 4, 448, 653) Dam. ad h. l. Or.int.2, 241 et 3, 360 Cyp.296, 320 Leif.198 Ambrst. τα ιδια τ. σωμ., propria corporis. L omittit τα δια του σωματος. Venema coniecit προς α δια του σωματος επραξεν. Cf. Baljon, p. 145, 146. φανλον cum κ C, 17, 23, 37, 39, dscr. κακον cum BDEFGKLP.
12. ον παλιν cum κ BCD*FG, 10, 39, 67**, 139, d, e, f, g, vg. goth. syr. utr. copt. arm. ον γαρ παλ. cum D κ EKL. — κ B, 17, aeth. vπερ υμων. — και μη cum κ B, 17, 31, 37, 71, 73, 80, 413mg, Euthal.cod. Thdrt. και ον cum CD κ EKLP, item (sequente εν) D*FG κ. ονκ. — εν καρδια cum κ BD*FG, 17, 37, 73, item it. vg. Ambrst. Omittunt εν CD κ EKLP.
15. οτι sine ει cum κ *BC²DEFGKLP, d, e, g, syr. utr. aeth. utr. goth. Addunt ει κ C*, f, vg. copt. arm.
16. ει και cum κ B*D*, 17, 39, arm. — FG, d, e, f, g, vg. και ει. — ει δε και cum κ C²(*latet)D^b et κ ELP syr.p.

Ga. 6, 15 γινώσκωμεν. 17 ὥστε εἴ τις ἐν Χριστῷ, καινὴ κτίσις· τὰ ἀρχαῖα παρῆλθεν, ἰδοὺ
 Jes. 43, 18 sq. γέγονεν καινά. 18 τὰ δὲ πάντα ἐκ τοῦ θεοῦ τοῦ καταλλάξαντος ἡμᾶς ἑαυτῷ διὰ
 Χριστοῦ καὶ δόντος ἡμῖν τὴν διακονίαν τῆς καταλλαγῆς, 19 ὡς (δοῦ) θεὸς ἦν ἐν
 Χριστῷ κόσμον καταλλάσσων ἑαυτῷ, μὴ λογιζόμενος αὐτοῖς τὰ παραπτώματα
 Eph. 6, 20 αὐτῶν καὶ θέμενος ἐν ἡμῖν τὸν λόγον τῆς καταλλαγῆς. 20 ὑπὲρ Χριστοῦ οὖν
 πρεσβεύομεν ὡς τοῦ θεοῦ παρακαλοῦντος δι' ἡμῶν δεόμεθα ὑπὲρ Χριστοῦ,
 1 Pe. 2, 23 m. καταλλάγητε τῷ θεῷ. 21 τὸν μὴ γνόντα ἁμαρτίαν ὑπὲρ ἡμῶν ἁμαρτίαν ἐποίησεν,
 ἵνα ἡμεῖς γενώμεθα δικαιοσύνη θεοῦ ἐν αὐτῷ.

VI.

1 Συνεργοῦντες δὲ καὶ παρακαλοῦμεν μὴ εἰς κενὸν τὴν χάριν τοῦ θεοῦ δέξασθαι
 Jes. 49, 8 ἡμᾶς — 2 λέγει γάρ· καιρῷ δεκτῷ ἐπήκουσά σου καὶ ἐν ἡμέρᾳ σωτηρίας ἐβοή-
 θησά σοι· ἰδοὺ νῦν καιρὸς εὐπρόσδεκτος, ἰδοὺ νῦν ἡμέρα σωτηρίας — 3 μηδεμίαν
 4, 2 ἐν μηδενὶ διδόντες προσκοπήν, ἵνα μὴ μοιμηθῇ ἡ διακονία, 4 ἀλλ' ἐν παντὶ
 συνιστάνοντες ἑαυτοὺς ὡς θεοῦ διάκονοι, ἐν ὑπομονῇ πολλῇ, ἐν θλίψεσιν, ἐν ἀνάγ-
 11, 23 aa. κας, ἐν στενοχωρίαις, 5 ἐν πληγαῖς, ἐν φυλακαῖς, ἐν ἀκαταστασίαις, ἐν κόποις,
 Ro. 12, 9 ἐν ἀγρυπνίαις, ἐν νηστείαις, 6 ἐν ἀγνότητι, ἐν γνώσει, ἐν μακροθυμίᾳ, ἐν χρη-
 σιότητι, ἐν πνεύματι ἀγίῳ, ἐν ἀγάπῃ ἀνυποκριτῷ, 7 ἐν λόγῳ ἀληθείας, ἐν δυνάμει
 θεοῦ· διὰ τῶν ὄπλων τῆς δικαιοσύνης τῶν δεξιῶν καὶ ἀριστερῶν, 8 διὰ δόξης
 καὶ ἀτιμίας, διὰ δυσφημίας καὶ εὐφημίας· ὡς πλάνοι καὶ ἀληθεῖς, 9 ὡς ἀγνοού-
 1 Co. 15, 31 μενοι καὶ ἐπιγινωσκόμενοι, ὡς ἀποθνήσκοντες καὶ ἰδοὺ ζῶμεν, ὡς παιδευόμενοι
 καὶ μὴ θανατούμενοι, 10 ὡς λυπούμενοι ἀεὶ δὲ χαίροντες, ὡς πτωχοὶ πολλοὺς
 δὲ πλουτίζοντες, ὡς μηδὲν ἔχοντες καὶ πάντα κατέχοντες.

11 Τὸ στόμα ἡμῶν ἀνέφωγεν πρὸς ἡμᾶς, Κορίνθιοι, ἡ καρδία ἡμῶν πεπλάτυ-

17. FG γεγοναν. — καινα cum \aleph BCD*FG, 67**, d, e, f, g, am. fu. demid. tol. copt. arm.ed.ven. aeth.ro. Addunt τα παντα D^bet ϵ EKL^p syr.p goth. arm.cdd. aeth.pp Ign.intpol.248 (ad Magn.8) Or.3, 823 (omisso τα) Const.8, 18, 6 Tert.mar.5, 12. Item addunt τα παντα ante καινα 17, 46, 67**, 72, vg.cle. Dial.831 Method.805 Ephr.2, 248.

18. δια χριστον cum \aleph BCD*FGP it. vg. syr.utr. copt. aeth.utr. δια ιησον χρι. cum D ϵ EKL.

19. Fortasse οτι explicatio lectoris verbi ὡς. Cf. Baljon, p. 146, 147.

20. δεομεθα etiam f, vg. Or.int.4, 535, 636, 675 Aug. ioh.41 acsaep Hier.ut.2. — D*FG, d, e, g, Chr.mosc.1 Hil.1066 Ambrst. δεομενοι. — καταλλαγητε etiam f, vg. Or.int.ter. Hier.ut.2. — D*FG, d, e, g, syr.pmg. goth. καταλλαγηται.

21. τον sine γαρ cum \aleph *BCD*FG, 17, 67**, 71, 137, d, e, f, g, vg. copt. Addunt γαρ κ^c D ϵ EKL^p syr.utr. arm. aeth. goth. γενομεθα cum \aleph BCDE (FG)KLP. γινωμεθα cum minusculis.

VI: 2. λεγει γαρ· καιρω cum \aleph BCD^bet ϵ EKL^p, f, vg. syr.utr. sah. copt. — D*FG, d, e, g, goth. Sedul. καιρω γαρ λεγει.

3. η διακονια sine additamento cum \aleph BCKLP copt. vg.cdd. lachm. Or.1, 302. — DEFG, d, e, f, g, vg. syr.utr. sah. goth. addunt (Antioch. praemittit) ημων.

4. συνισταντες cum \aleph^c CD*FG, 17. — BP, 31, 73, Dam.parall.704 συνιστανοντες. — συνιστωντες cum κ^c D ϵ EKL.

11. η καρδια ημων cum CDEFGKLP. — \aleph B η καρδια ημων.

ται· 12 οὐ στενοχωρεῖσθε ἐν ἡμῖν, στενοχωρεῖσθε δὲ ἐν τοῖς σπλάγχνοις ὑμῶν.
13 τὴν δὲ αὐτὴν ἀντιμισθίαν, ὡς τέκνοις λέγω, πλατύνθητε καὶ ὑμεῖς.

1 Co. 4, 14

[14 Μὴ γίνεσθε ἐτεροζυγῶντες ἀπίστοις· τίς γὰρ μετοχὴ δικαιοσύνης καὶ ἀνομιᾶς; ἢ τίς κοινωνία φωτὶ πρὸς σκότος; 15 τίς δὲ συμφώνησις Χριστοῦ πρὸς Βελίαν, ἢ τίς μερὶς πιστῶ μετὰ ἀπίστου; 16 τίς δὲ συνκατάθεσις ναῶ θεοῦ μετὰ εἰδώλων; ἡμεῖς γὰρ ναὸς θεοῦ ἐσμεν ζῶντος, καθὼς εἶπεν ὁ θεὸς δι' ἐνοικῆσθαι ἐν αὐτοῖς καὶ ἐμπεριπατήσω, καὶ ἔσομαι αὐτῶν θεὸς καὶ αὐτοὶ ἔσονται μοι λαός. 17 Διὸ ἐξέλθατε ἐκ μέσου αὐτῶν καὶ ἀφορίσθητε, λέγει κύριος, καὶ ἀκαθάρτου μὴ ἄπτεσθε· κἀγὼ εἰσδέξομαι ὑμᾶς, 18 καὶ ἔσομαι ὑμῖν εἰς πατέρα, καὶ ὑμεῖς ἔσεσθέ μοι εἰς υἱούς καὶ θυγατέρας, λέγει κύριος παντοκράτωρ.]

Kph. 5, 8, 11
1 Co. 10, 201 Co. 3, 16
Lv. 26, 11 a.
Hebr. 8, 10Jes. 52, 11
Zeph. 3, 19 a.Jer. 31, 9
2 Sam. 7, 14

(VII.) 1 Ταύτας οὖν ἔχοντες τὰς ἐπαγγελίας, ἀγαπητοί, καθαρῶς ἑαυτοὺς ἀπὸ παντὸς μολυσμοῦ σαρκὸς καὶ πνεύματος, ἐπιτελοῦντες ἀγιωσύνην ἐν φόβῳ θεοῦ.]

VII.

2 Χωρήσατε ἡμᾶς· οὐδένα ἠδικήσαμεν, οὐδένα ἐφθείραμεν, οὐδένα ἐπλεονεκτήσαμεν. 3 πρὸς κατακρίσιν οὐ λέγω· προείρηκα γὰρ ὅτι ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν ἐστὶ εἰς τὸ συναποθανεῖν καὶ συζῆν. 4 πολλὴ μοι παραρησία πρὸς ὑμᾶς, πολλὴ μοι καύχησις ὑπὲρ ὑμῶν· πεπληρωμαι τῇ παρακλήσει, ἵπερπερισσεύομαι τῇ χαρᾷ ἐπὶ πάσῃ τῇ θλίψει ἡμῶν. 5 Καὶ γὰρ ἐλθόντων ἡμῶν εἰς Μακεδονίαν οὐδεμίαν ἔσχηκεν ἄνεσιν ἢ σαρξ ἡμῶν, ἀλλ' ἐν παντὶ θλιβόμενοι· ἔσωθεν μάχαι, ἔσωθεν φόβοι. 6 ἀλλ' ὁ παρακαλῶν τοὺς ταπεινοὺς παρεκάλεσεν ἡμᾶς ὁ θεὸς ἐν τῇ

2, 12

14. η τις cum **MBCEFGLP**, 17, 31, 37, 39, 67**, 73, 80. it. vg. syr. sch. et p mg. copt. arm. goth. τις δε cum **K** syr. p txt. 6:14—7:1 interpolatio, cf. Baljon, p. 147—150 et Clemen, Die Einheitlichkeit der Paul. Briefe, 1894, S. 58, 59.
15. χριστου cum **MBCP**, 13, 17, 8pe, d, e, f, vg. copt. χριστω cum **DEFGRGKL**, g, goth. syr. utr. Ign. intpol.³³⁴ Orthod. qu.⁸² Clem.⁶⁸⁶. βελιαν cum **BCLP** fu. harl.* copt. syr. p arm. aeth. — *Dgr.Egr.K*, 20, 21, 37, 45, 47, 89, 179, syr. p mg. gr. βελιαν, item cdd. plurim. apud Hier. eph.^{4,27} („licet plurimum pro Belial corrupte in apostolo Belian legant") βελιαν, goth. *bailiam*. *Fgr.Ggr.* βελιαβ, d, e *beliab*. βελιαβ cum minusculis paucis (sic certe videtur, nisi ex vulgata fluxit) f, g, vg. — πιστω etiam Clem.^{539,680} Bas. bapt.^{625,660} πιστου cum **B**, 17, 8pe Ign. intpol.³³⁴.
16. συνκατα- cum **B*D*FGP**. συνκατα- cum **BC^cCD^cEKL**. ημεῖς et εσομεν cum ***BD*LP**, 6, 10, 17, 23, 31, 39, 67**, 71, 80, 109, d, e, copt. aeth. ημεῖς et εστε cum **κ^c(εστε θεου)CD^cEFGK**, f, g, vg. syr. utr. arm. goth. ναος cum **κ^cBCDEFGKL** it. vg. — ***κ^c**, 122, Clem.⁵⁴⁴ et libere ⁶²⁴ ναοι. — καθως ειπεν etiam f, vg. syr. utr. copt. arm. — *D*EFGR.G*, d, e, g, goth. λέγει γαρ. — ἐμπεριπατησω cum **B*CD*FG**. ἐμπερι- cum **MB³D^cEKLP**. μου cum **MBCP**, 17, 37, arm. μοι cum **DEFGKL** it. vg.
17. ἐξέλθατε cum **BCFG**, 17, 47, 71. ἐξέλθετε cum **DEKLP**.
- VII: 3. πρ. κατακρισ. ου cum **MBCP**, 17^{vid}. (e spatio) 73, Euthal. cod. ου πρ. κατακρ. cum **DEFGKL** it. vg. — συζην cum **MB^cCDEFG**. συζην cum **B³KLP**.
5. εσχηκεν cum **κDELP**. εσχεν cum **BFGK**, 238. εσχ. ante ανειν cum **κBDgr.Egr.KLP** copt. aeth. goth. Post ανειν cum **CFG**, 17, 73, dscr. it. vg. syr. utr. arm.

παρουσία Τίτου· 7 οὐ μόνον δὲ ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ παρακλήσει ἢ παρεκλήθῃ ἐφ' ὑμῖν, ἀναγγέλλων ἡμῖν τὴν ὑμῶν ἐπιπόθησιν, τὸν ὑμῶν ὄδου-
 2. 4. μόν, τὸν ὑμῶν ζῆλον ὑπὲρ ἐμοῦ, ὥστε με μᾶλλον χαρῆσαι. 8 οὐ εἰ καὶ ἐλύπησα ὑμᾶς ἐν τῇ ἐπιστολῇ, οὐ μεταμέλομαι· εἰ καὶ μετεμελόμην, βλέπων οὐκ ἢ ἐπιστολῇ ἐκεῖνη εἰ καὶ πρὸς ὦραν ἐλύπησεν ὑμᾶς, 9 νῦν χαίρω, οὐκ οὐκ ἐλυπήθητε, ἀλλ' οὐκ ἐλυπήθητε εἰς μετάνοιαν· ἐλυπήθητε γὰρ κατὰ θεόν, ἵνα ἐν μηδενὶ ζημιωθῆτε ἐξ ἡμῶν. 10 ἢ γὰρ κατὰ θεὸν λύπη μετάνοιαν εἰς σωτηρίαν ἀμεταμέλητον ἐργά-
 9. 2. ζεται· ἢ δὲ τοῦ κόσμου λύπη θάνατον κατεργάζεται. 11 Ἴδου γὰρ αὐτὸ τοῦτο τὸ κατὰ θεὸν λυπηθῆναι πόσην κατηργάσατο ὑμῖν σπουδὴν, ἀλλὰ ἀπολογίαν, ἀλλὰ ἀγανάκτησιν, ἀλλὰ φόβον, ἀλλὰ ἐπιπόθησιν, ἀλλὰ ζῆλον, ἀλλὰ ἐκδίκησιν. ἐν παντὶ συννεστήσατε ἑαυτοὺς ἀγνοῦς εἶναι τῷ πράγματι. 12 ἄρα εἰ καὶ ἔγραψα ὑμῖν, οὐκ ἔνεκεν τοῦ ἀδικήσαντος οὐδὲ ἔνεκεν τοῦ ἀδικηθέντος, ἀλλ' ἔνεκεν τοῦ φανερω-
 θῆναι τὴν σπουδὴν ὑμῶν τὴν ὑπὲρ ἡμῶν πρὸς ὑμᾶς ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. 13 διὰ τοῦτο παρακεκλήμεθα. ἐπὶ δὲ τῇ παρακλήσει ἡμῶν περισσοτέρως μᾶλλον ἐχάρημεν ἐπὶ τῇ χαρᾷ Τίτου, οὐκ ἀναπέπναιται τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἀπὸ πάντων ὑμῶν· 14 οὐκ εἶ τι αὐτῷ ὑπὲρ ὑμῶν κεκαύχημαι, οὐ κατησχύνθη, ἀλλ' ὡς πάντα ἐν ἀληθείᾳ ἐλάλησαμεν ὑμῖν, οὕτως καὶ ἡ καύχησις ἡμῶν ἐπὶ Τίτου ἀλήθεια ἐγενήθη.

7. οὐ μόνον δε: Fgr-G, g, syr.sch. omittunt δε. — ἐν τῇ παρουσίᾳ glossema, Bentley. Cf. Baljon, p. 150.
8. ἐν τῇ ἐπιστολῇ: D*E*FG, d, e, f, g addunt μου, item syr.P πρωτη. — εἰ καὶ secundum: εἰ δε καὶ cum B. βλέπων conjectura Westcott-Hort (p. 578). Codices legunt βλέπω. — βλέπω γὰρ cum κCD^b et cEFGKLP, f, g, syr. utr. copt. arm. goth. Omittunt γὰρ BD*, d, e. Ceterum interpunctum cum Tisch.: οὐ μεταμέλομαι· εἰ καὶ μετεμελόμην, βλέπων (Tisch. βλέπω) — ἐλύπ. ἡμᾶς, 9 νῦν χαίρω, nec aliter Lachmann in utraque editione; contra textus receptus et Griesbach οὐ μεταμέλομαι, εἰ καὶ μετεμελόμην· βλέπω — ἐλύπ. ἡμᾶς. 9 νῦν χαίρω. Westcott-Hort: εἰ καὶ μετεμελόμην, (βλέπω οὐκ ἢ ἐπιστολῇ ἐκεῖνη εἰ καὶ πρὸς ὦραν ἐλυπήσεν ὑμᾶς,) νῦν χαίρω, κτλ.
10. ἐργάζεται cum κ*BCDEP, 37, Ps.-Iust.zen. et ser. 18 Clem.⁶²⁴. κατεργάζεται. cum κEFGKL Or. 3, 311 Bas. regg. 520.
11. λυπηθῆναι sine ὑμᾶς cum κ*BCFgr-G, 17, g, Bas. eth. 431 et 416 et regg. 520. Addunt ὑμᾶς κDEKLP, d, e, vg. — κατηργάσατο cum B*DE, 37, kscr.* κατηργασ. cum κE³CFGKLP. ὑμῖν cum κ*BDEKL. Praemittunt ἐν κCF GP, f, g, vg, syr. utr. τῷ πράγματι cum κBCDgr.*FG, 13, 17, 80, 213, f, g, vg. goth. Praemittunt ἐν D^b et cEKL, d, e, arm.
12. οὐκ cum κCDE, 17. οὐκ cum BFGKLP. ἐνεκεν ter cum κBCDFGK (L secundum et tertium). ἐνεκεν ter cum E (sic) (L primo tantum loco). ὑμῶν τὴν υπ. ἡμῶν cum BCD^b et cEKL, d**, e, syr. utr. copt. arm. 20h. aeth. Euthal. cod. — κDgr.*Fgr. ὑμῶν τὴν υπ. ὑμῶν. — ἡμῶν τὴν υπ. ὑμῶν cum minusculis, f, vg. goth. arm. usc.
13. ἐπι (4, 3 ἐν) δε τῇ (omisso δε post περισσοτερο.) cum κBCDEFGKLP it. vg. goth. Textus receptus omittit δε h. l. et ponit post περισσοτερο. cum 37, syr. P c.* aeth. — 32, 36, 39, arm. plane omittunt δε. — τῇ παρακλ. ἡμῶν cum κBCDEGP. τ. παρ ὑμῶν cum Fgr-KL copt. syr. P c.*
14. πάντα cum κBDEKLP, d, e, f, vg. (g vide post). CFgr-G, g sub t (omniā t omniū) nob. syr. P παντοτε. — ἐν ἀληθ. ἐλάλησ. ὑμῖν cum κE* om. ὑμ.) BFGKL, g, syr. utr. arm. — CDEP, d, e, f, vg. goth. Ambrst. ὑμῖν ἐν ἀληθ.

15 και τὰ σπλάγγνα αὐτοῦ περισσιτέρως εἰς ὑμᾶς ἐστὶν ἀναμιμνησκομένου τὴν Eph. 6, 5
 πάντων ὑμῶν ὑπακοήν, ὡς μετὰ φόβου καὶ τρόμου ἐδέξασθε αὐτόν. 16 χαίρω
 ὅτι ἐν παντὶ θαρρῶ ἐν ὑμῖν.

VIII.

1 Γνωρίζομεν δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὴν χάριν τοῦ θεοῦ τὴν δεδομένην ἐν ταῖς
 ἐκκλησίαις τῆς Μακεδονίας, 2 ὅτι ἐν πολλῇ δοκιμῇ θλίψεως ἢ περισσεῖα τῆς
 χαρᾶς αὐτῶν καὶ ἡ κατὰ βάρους πτωχεῖα αὐτῶν ἐπερίσσευσεν εἰς τὸ πλοῦτος τῆς
 ἀπλότητος αὐτῶν 3 ὅτι κατὰ δύναμιν, μαρτυρῶ, καὶ παρὰ δύναμιν ἀθάλαστοι,
 4 μετὰ πολλῆς παρακλήσεως δεόμενοι ἡμῶν τὴν χάριν καὶ τὴν κοινωνίαν τῆς 9, 1
 διακονίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους, 5 καὶ οὐ καθὼς ἠλπίζαμεν, ἀλλὰ ἑαυτοὺς ἔδωκαν Ro. 15, 32 etc.
 πρῶτον τῷ κυρίῳ καὶ ἡμῖν διὰ θελήματος θεοῦ, 6 εἰς τὸ παρακαλέσαι ἡμᾶς
 Τίτον, ἵνα καθὼς προενήρξατο οὕτως καὶ ἐπιτελέσῃ εἰς ὑμᾶς καὶ τὴν χάριν ταύτην.
 7 ἀλλ' ὡσπερ ἐν παντὶ περισσεύετε, πίστει καὶ λόγῳ καὶ γνώσει καὶ πάσῃ σπουδῇ 1 Co. 1, 5
 καὶ τῇ ἐξ ὑμῶν ἐν ἡμῖν ἀγάπῃ, ἵνα καὶ ἐν ταύτῃ τῇ χάριτι περισσεύητε. 8 οὐ
 κατ' ἐπιταγὴν λέγω, ἀλλὰ διὰ τῆς ἐτέρων σπουδῆς καὶ τὸ τῆς ὑμετέρας ἀγάπης 1 Co. 7, 6
 γνήσιον δοκιμάζων· 9 γινώσκετε γὰρ τὴν χάριν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
 Χριστοῦ, ὅτι δι' ὑμᾶς ἐπίωχεν πλούσιος ὢν, ἵνα ὑμεῖς τῇ ἐκείνου πτωχεῖᾳ
 πλουτήσητε. 10 καὶ γνώμην ἐν τούτῳ δίδωμι· τοῦτο γὰρ ὑμῖν συμφέρεῖ, οἵτινες
 οὐ μόνον τὸ ποιῆσαι ἀλλὰ καὶ τὸ θέλειν προενήρξασθε ἀπὸ πέτραι· 11 νυνὶ δὲ

ελαλ. — η καυχ. ημων cum **DEGKLP**, d, e, f, g, vg. goth. syr. utr. arm.
 η καυ. υμων cum **BFGR**, c^{scr.}, Theophylactus. — Non addidimus ἢ post
 η καυ. ημων cum ***B**, 115, 119*, Euthal. cod. Addunt ***CDEFGKLP**.
 Item it. vg.

16. χαίρω sine *ονν* cum **BCDEFGKLP** it. vg. Addunt *ονν* 37, 73, 137, 8pe,
 goth. arm. syr. p^{mg.} (nunc).

VIII: 2. το πλουτος cum ***BCP**, 17, 31. τον πλουτον cum ***DEFGKL**.

3. παρα cum **BCDEFG**, 17, 45, 46. υπερ cum **KLP**.

4. εις τους αγιους sine additamento cum **BCDEFGKLP** it. vg. syr. utr. copt.
 aeth. Addunt δεξασθαι ημας minusculi, goth. (arm.) Ambrst.

5. ηλπισαμεν cum **CDEFGKLP** (sed *FG* ελπ-) syr. p^{mg.} gr. ηλπικαμεν cum
B, 73, 80.

6. προενηρξατο: ενηρξατο cum **B**. — 28, 47 προηρξατο.

7. εξ υμων εν ημιν cum **CDEFGKLP** (17 εξ υμ. εις ημας) it. vg. goth. syr. p
 aeth. εξ ημων εν υμιν cum **B**, 30, 31, syr. sch. arm. (copt. εν υμιν εξ ημ.)
 Or. int. 4, 678 (nostra in vos).

8. υμετερας: ημετερας cum minusculis.

9. ιησου χριστου: *B* omittit χρι. — δι υμας cum **BDEFGLP** it. vg. syr. utr.
 copt. arm. goth. — *CK* arm. cdd. δι ημας.

10. προενηρξασθε: *D*FG* ενηρξασθαι, cf. ad v. 6. περσαι: *Db*, 17, c^{scr.} περιου,
*D*FG* περσιν. Mangey dubitat utrum legat *ου μονον* το θελειν *αλλα* και το
 ποιησαι *αν ου μεν* το ποιησαι *αλλα* το θελειν. Wassenbergh legit *ου μονον*
 το θελειν *αλλα* και το ποιησαι. Michelsen coniecit *ου μονον* το ποιησαι *αλλα*
 και το τελειν. Ego praefero *ου μεν* το ποιησαι *αλλα* το θελειν. Cf. Baljon,
 p. 152, 153.

καὶ τὸ ποιῆσαι ἐπιτελέσατε, ὅπως καθάπερ ἡ προθυμία τοῦ θέλειν, οὕτως καὶ τὸ ἐπιτελεῖσαι ἐκ τοῦ ἔχειν. 12 εἰ γὰρ ἡ προθυμία πρόκειται, καθὸ ἂν ἔχη εὐπρόσδεκτος, οὐ καθὸ οὐκ ἔχει. 13 οὐ γὰρ ἵνα ἄλλοις ἄνευσις, ὑμῖν θλίψις, ἀλλ' ἐξ ἰσότητος· ἐν τῷ νῦν καιρῷ τὸ ὑμῶν περίσσευμα εἰς τὸ ἐκείνων ὑπέτρημα, 14 ἵνα καὶ τὸ ἐκείνων περίσσευμα γένηται εἰς τὸ ὑμῶν ὑπέτρημα, ὅπως γένηται ἰσότης, 15 καθὼς γέγραπται· ὁ τὸ πολὺ οὐκ ἐπλεόνασεν, καὶ ὁ τὸ ὀλίγον οὐκ ἡλατιόνησεν.

Ex. 16, 18

1 Co. 15, 57 etc.

16 Χάρις δὲ τῷ θεῷ τῷ διδόντι τὴν αὐτὴν σπουδὴν ὑπὲρ ὑμῶν ἐν τῇ καρδίᾳ Τίτου, 17 οὗ τὴν μὲν παράκλησιν ἐδέξατο, σπουδαιότερος δὲ ὑπάρχων ἀνθαίρετος ἐξηλθεν πρὸς ὑμᾶς. 18 συνεπέμψαμεν δὲ τὸν ἀδελφὸν μετ' αὐτοῦ, οὗ ὁ ἔπαινος ἐν τῷ εὐαγγελίῳ διὰ πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν, 19 οὐ μόνον δὲ ἀλλὰ καὶ χειροτονηθεὶς ὑπὸ τῶν ἐκκλησιῶν συνέκδημος ἡμῶν ἐν τῇ χάριτι ταύτῃ τῇ διακονουμένη ὑφ' ἡμῶν πρὸς τὴν αὐτοῦ τοῦ κυρίου δόξαν καὶ προθυμίαν ἡμῶν, 20 στελλόμενοι τοῦτο, μὴ τις ἡμᾶς μοιμήσῃται ἐν τῇ ἀδρότητι ταύτῃ τῇ διακονουμένῃ ὑφ' ἡμῶν· 21 προνοοῦμεν γὰρ καλὰ οὐ μόνον ἐνώπιον κυρίου ἀλλὰ καὶ ἐνώπιον ἀνθρώπων. 22 συνεπέμψαμεν δὲ αὐτοῖς τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν, ὃν ἐδοκιμάσαμεν ἐν πολλοῖς πολλὰκις σπουδαῖον ὄντα, νυνὶ δὲ πολὺ σπουδαιότερον πεποιθήσει πολλῇ τῇ εἰς ὑμᾶς. 23 εἴτε ὑπὲρ Τίτου, κοινῶνός ἐμός καὶ εἰς ὑμᾶς συνεργός· εἴτε ἀδελφοὶ ἡμῶν, ἀπόστολοι ἐκκλησιῶν, δόξα Χριστοῦ. 24 τὴν σὺν ἐνδειξιν τῆς ἀγάπης ὑμῶν καὶ ἡμῶν καυχήσεως ὑπὲρ ὑμῶν εἰς αὐτοὺς ἐνδεικνύμενοι εἰς πρόσωπον τῶν ἐκκλησιῶν.

6, 3

Ro. 12, 17
Prov. 3, 4

7, 14

12. *an* cum $\aleph D^* FGL$, 73, 80, 219, 238, *facr.* *ean* cum $BCD^c EKP$. *exh* cum $\aleph BCDEKP$. — *L* *exhi*. *Dedimus autem sine tics* cum $\aleph BC^* DEFGKP$ it. *vg.* *Addunt tics* C^2L (73, 80 ante *exh*) *copt.* *syr.* P *c.*.* *ouk exhi* (P *exh*): D^c E $gr.$ F $gr.$ G , α *addunt tics*.
13. *umim* sine *de* cum $\aleph^* BC$, 17, 33, 35, 80, *d*, *e*, *aeth.* *utr.* (*copt.* *syr.* *sch.* *et vobis*). *Addunt de* $\aleph CDEFGKLP$, *f*, *g*, *vg.* *goth.* *syr.* P *arm.*
- 16 *didonti* cum $\aleph^* BCKP$, *g* (*danti*). *doni* cum $\aleph CDEFG$ *gr.* L , *item qui dedit* *d*, *e*, *f*, *vg.*
18. *ton adelph. met. autou* cum $\aleph^* P$, *cscr.*, $8pe$, *copt.* *met. avt. t. adelph.* cum $\aleph BCDEFGKL$ it. *vg.*
19. *syn th chariti* cum $\aleph DEF$ *gr.* GKL , *d*, *e*, *g*, *goth.* *syr.* *utr.* *Clem.* 667 (*qui plura de ea re disputat*) *Thdrt.* *en th xa.* cum BC (*om. th*) P , *f*, *vg.* *copt.* *arm.* *aeth.* *thn autou tou cum* $\aleph D^b$ *et* $C^c EK$ (*item P*, 6, 43 *thn autin tou, fu. ad eandem domini glor.*) *syr.* *utr.* *Chr.* *Thdrt.* *Dam.* *Omittunt autou* $BCD^* FGL$, *d*, *e*, *f*, *g*, *vg.* *goth.* *arm.* *aeth.* *prothumi. hμων* cum $\aleph BCDEGKLP$ it. *vg.* *proth. vμων* cum $Fgr.$ *Edidit Lachmann t. ἐκκλησιῶν* 19 (*οὐ μόνον — καὶ προθ. ἡμῶν*). *Pro kai prothumian* *conjecit Piscator kata prothumian.* *Cf.* *Baljon*, p. 153.
21. *pronoumen gar* cum $\aleph BDEFGP$, *d*, *e*, *f*, *g*, m^{23} , *vg.* *syr.* *sch.* *et (curae fuit nobis enim)* P *arm.* *pronoumenoi gar* cum C , 17, *copt.* *goth.* *pronoumenoi* cum KL .
24. *endeknumenoi* cum $BD^* E^* FG$, 17, *d*, *e*, *g*, *goth.* *endexasθε* cum $\aleph CD^b$ *et* $E^{**} KLP$, *f*, *vg.* *syr.* *utr.* *copt.* *arm.* *aeth.* *eis prosopon* cum $\aleph BCDEFG KLP$ it. *vg.* *Praemittunt kai* 132, 134, 137. *Caput VIII interpolatum*, *Hagge*, *Lipsius.* *Cf.* *Baljon*, p. 150—152 *et Clemen*, S. 60.

IX.

1 *Περὶ μὲν γὰρ τῆς διακονίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους περισσόν μοι ἔστιν τὸ γράφειν ὑμῖν* 2 *οὐδὰ γὰρ τὴν προθυμίαν ὑμῶν ἦν ὑπὲρ ὑμῶν καυχῶμαι Μακεδόσιν, διὰ Ἀχαΐα παρεσκευάσται ἀπὸ πέρουσι, καὶ τὸ ὑμῶν ζήλος ἠρέθισε τοὺς πλείονας.* 3 *Ἐπεμνα δὲ τοὺς ἀδελφούς, ἵνα μὴ τὸ καύχημα ἡμῶν τὸ ὑπὲρ ὑμῶν κενωθῆ ἔν τῷ μέρει τούτῳ, ἵνα καθὼς ἔλεγον παρεσκευασμένοι ἦτε, 4 μήπως ἐὰν ἔλθωσιν σὺν ἐμοὶ Μακεδόνες καὶ εὗρωσιν ὑμᾶς ἀπαρασκευάστους καταισχυρθῶμεν ἡμεῖς, ἵνα μὴ λέγωμεν ἡμεῖς, ἐν τῇ ὑποστάσει ταύτῃ. 5 ἀναγκαῖον οὖν ἡγησάμεθα παρακαλέσαι τοὺς ἀδελφούς ἵνα προέλθωσιν εἰς ὑμᾶς καὶ προκαταρτίσωσιν τὴν προεπηγγελμένην εὐλογίαν ὑμῶν, ταύτην ἐτοίμην εἶναι οὕτως ὡς εὐλογίαν, μὴ ὡς πλεονεξίαν.*

6 *Τοῦτο δέ, ὁ σπεῖρων φειδομένως φειδομένως καὶ θερίσει, καὶ ὁ σπεῖρων ἐπ' εὐλογίαις ἐπ' εὐλογίαις καὶ θερίσει.* 7 *Ἐκαστος καθὼς προήρηται τῇ καρδίᾳ, μὴ ἐκ λύπης ἢ ἐξ ἀνάγκης· ἵλαρόν γὰρ δότιν ἀγαπᾷ ὁ θεός.* 8 *δυνατεῖ δὲ ὁ θεός πᾶσαν χάριν περισσεῦσαι εἰς ὑμᾶς, ἵνα ἐν παντὶ πάντοτε πᾶσαν ἀντάρκειαν ἔχοντες περισσεύητε εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθόν, 9 καθὼς γέγραπται· ἐσκόρπισεν, ἔδωκεν τοῖς πένθησιν, ἢ δικαιούνη αὐτοῦ μένει εἰς τὸν αἰῶνα. 10 ὁ δὲ ἐπιχορηγῶν σπέρμα τῷ σπεῖροντι καὶ ὄρον εἰς βρώσιν χορηγήσει καὶ πληθύνει τὸν σπόρον ὑμῶν καὶ αὐξήσει τὰ γενήματα τῆς δικαιοσύνης ὑμῶν* 11 *ἐν παντὶ πλουτιζόμενοι εἰς πᾶσαν ἀπλότητα, ἥτις κατεργάζεται δι' ἡμῶν εὐχαριστίαν τῷ θεῷ. 12 ὅτι ἡ διακονία τῆς λειτουργίας ταύτης οὐ μόνον ἔστιν προσαναπληροῦσα τὰ ὑστερήματα τῶν ἁγίων,*

IX: 2. το cum *MB*, 17. ὁ cum *CDEFGKLP*. *υμων* cum *MBCP*, item (*vestra aemulatio*) *f*, vg. syr.^{sch.} copt. arm. *εξ υμων* cum *DEFGKL*, item *quae ex vobis est* (g om.) *aemulatio* *d*, *e*, *g*, *fu*. et al. lachm. goth. syr.^p.

4. *λεγωμεν* cum *MB²LP*, *f*, vg. syr.^{utr.} copt. (aeth. *dicant*). *C*DEFG*, *d*, *e*, *g*, goth. Ambrst. Aug.^{op.} mon. *λεγω*. — *εν τ. υποστ. ταυτη* sine additamento cum *MB²CD*FG*, 3, 17, 23*, 57, 67**, 69, 70, 71, 177, 179, it. vg. Addunt *της καυχησης* *MB²CD²EKLP* syr.^{utr.} arm. goth.

5. *εις υμας* cum *MB²KL*. *προς υμ.* cum *BDEFG*, 37, 46, 93. *προεπηγγελμενην* cum *MB²CDEFGP* arm. Euthal. cod. Thphyl. *προκατηγγελυμ.* cum *KL*. *μη ως* cum *MB*FG*, 52, *d*, *e*, *f*, *g*, *m³⁴*, vg. syr.^{sch.} ar.⁹ Chr. 676 (nontxt. 675) Aug.^{op.} mon. Ambrst. *και μη ως* cum *MB²CD²E²FG²KLP* syr.^p copt. arm. aeth. goth. *ως πλεονεξ.* cum *MB²CDEFGKLP*. *ωσπερ πλε.* cum minusculis.

6. Lachmann edidit: *τοῦτο δὲ (ὁ σπεῖρων — ἔ. εὐλογ. καὶ θερίσ.)*.

7. *προηρηται* cum *MB²CP*, 31, 67**, 71. *προαιρεται* cum *DEKL*.

8. *δυνατει* cum *MB²CD*FG*. *δυνατος* cum *C²D^bet^cEKLP*.

9. *εις τ. αιωνα* (etiam Clem. 483): *FGK* addunt *τον αιωνα*.

10. *σπερμα* cum *MB²CD^bet^cEKLP*. *σπορον* cum *BD*FG*, 80. *χορηγησει et πληθυνει* (*C -νη*) et *αυξησησει* cum *MB²CD*P* (*αυξησησει* etiam *FG*) *d*, *e*, *f*, *g*, *r*, vg. copt. arm. aeth. *χορηγησαι et πληθυνναι et αυξησησαι* cum *MB²CD²E²FG²G²*. (sed vide de his ante) *KL* goth. *γεννηματα* cum *MB²CDEFGKLP*. *γεννηματα* cum minusculis.

11. *τω θεω*: *D** (non *b* nec *c*) omittit *τω*. — *B* *θεου*.

ἀλλὰ καὶ περισσεύουσα διὰ πολλῶν εὐχαριστιῶν τῷ θεῷ· 13 διὰ τῆς δοκιμῆς τῆς διακονίας ταύτης δοξάζοντες τὸν θεὸν ἐπὶ τῇ ὑποταγῇ τῆς ὁμολογίας ἡμῶν εἰς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ καὶ ἀπλότητι τῆς κοινωνίας εἰς αὐτὸν καὶ εἰς πάντας, 14 καὶ αὐτῶν δεήσει ὑπὲρ ὑμῶν, ἐπιποθοῦντων ἡμᾶς διὰ τὴν ὑπερβάλλουσαν χάριν τοῦ θεοῦ ἐφ' ὑμῖν. 15 χάρις τῷ θεῷ ἐπὶ τῇ ἀνεκδιηγῆτ' αὐτοῦ δωρεᾷ.

8. 16

X.

Ro. 12, 1

1 Αὐτὸς δὲ ἐγὼ Παῦλος παρακαλῶ ὑμᾶς διὰ τῆς πραΰτητος καὶ ἐπιεικείας τοῦ Χριστοῦ, ὃς κατὰ πρόσωπον μὲν ταπεινὸς ἐν ὑμῖν, ἀπὼν δὲ θαρρῶ εἰς ἡμᾶς· 2 δέομαι δὲ τὸ μὴ παρὼν θαρρῆσαι τῇ πεποιθήσει ἢ λογιζομαι τολμησοῖαι ἐπὶ τινος τοὺς λογιζομένους ἡμᾶς ὡς κατὰ σάρκα περιπατοῦντας. 3 ἐν σαρκὶ γὰρ περιπατοῦντες οὐ κατὰ σάρκα στρατευόμεθα, 4 τὰ γὰρ ὅπλα τῆς στρατίας ἡμῶν οὐ σαρκικὰ ἀλλὰ θινὰ τῷ θεῷ πρὸς καθάρσειν ὀχυρωμάτων, 5 λογισμοὺς καθαιροῦντες καὶ πᾶν ἕψωμα ἐπαιρόμενον κατὰ τῆς γνώσεως τοῦ θεοῦ, καὶ αἰχμαλωτίζοντες πᾶν νόημα εἰς τὴν ὑπακοὴν τοῦ Χριστοῦ, 6 καὶ ἐν ἐτοιμίῳ ἔχοντες ἐκδικῆσαι πᾶσαν παρακοήν, ὅταν πληρωθῇ ὑμῶν ἡ ὑπακοή.

7 Τὰ κατὰ πρόσωπον βλέπετε. εἴ τις πέποιθεν ἐαυτῷ Χριστοῦ εἶναι, τοῦτο λογιέσθω πάλιν ἐφ' ἑαυτοῦ, ὅτι καθὼς αὐτὸς Χριστοῦ, οὕτως καὶ ἡμεῖς. 8 εἰς τὸ γὰρ περισσώτερόν τι καυχῆσωμαι περὶ τῆς ἐξουσίας ἡμῶν, ἧς ἔδωκεν ὁ κύριος εἰς οἰκοδομὴν καὶ οὐκ εἰς καθάρσειν ὑμῶν, οὐκ αἰσχυνθήσομαι, 9 ἵνα μὴ ὀδέξω ὡς ἂν ἐκφοβεῖν ὑμᾶς διὰ τῶν ἐπιστολῶν. 10 οὗτοι αἱ ἐπιστολαὶ μὲν, φησί, βαρεῖαι

12. 6
13. 10

12. τῶ θεῷ: cum B, 4b τ. χριστω. Ceterum Lachmann ed. min. θεῷ.¹² (ὅτι ἡ — τ. χριστῷ),

13. δια: B praemittit kai.

15. χάρις sine copula cum $\aleph^*BC^*D^*FG$, 17, 74, ascr., d, e, f, g, vg. (contra r gratia ergo) goth. Addunt δε $\aleph^*C^*2D^b$ et ϵ^*EKL^P syr. uir. copt. arm.

X: 1. πραυτητος cum \aleph^*BFGP , 17, 73, Euthal. cod. πρασητος cum \aleph^*CDEKL .

4. στρατιας cum $\aleph^*(B^?)CDEFGKLP$ (et quidem D^cKLP , 37, 47, escr., nscr. στρατιάς. — στρατιας cum B (sed ε manu emendatrice illatum videtur). Sic Tisch. Sed in editione Leo XIII, 1889, lego στρατιας. Cf. G. A. Deissmann, Neue Bibelstudien, 1897, S. 9. Lachmann edidit: στρατευόμεθα⁴ (τὰ γὰρ — ὀχυρωμάτων).

7. Westcott-Hort βλέπετε. Tischendorf octava βλέπετε; Sic praecipit etiam Theodoretus ad h. l.: κατ' ἐρώτησιν ἀναγνωστέον. Aliter Gennad. in scholio codicis 20. χριστω: D^*E^*FG , d, e, f, g, fu. floriac. addunt δουλος. — εφ cum $\aleph BL$, 21, item d, e, f, r, vg. g intra se. αφ cum $CDEFGKP$. και ημεις sine additamento cum \aleph^*BCD^*FGP , d, e, f, g, r, vg. Addunt χριστω D^cEKL copt.

8. εαν τε cum \aleph^*CDEKL^P , r (sive enim) f, vg. Omittunt τε BFG . περισσοτερον (17, 39 περισσοον) cum $\aleph^*BCD^*E^*FG$, 39, 45, 120, cscr., d, e, f, g, r, vg. Praemittunt και $\aleph^*D^cE^**L$ syr. sch. et p mg. καυχησομαι cum $\aleph LP$. καυχησομαι cum $BCDEFGK$. ο κυριος (D^*E^*FG etc. ο θεος) sine additamento cum \aleph^*BCD^* , 17, 66**, d, e, am.* fu.** tol. al. lachm. aeth. Addunt ημιν D^cEFGKL , item praemittunt ημιν P, 73, f, vg. cle. am.**.

10. αι επιστολ. μεν cum \aleph^*B , item quia epist. quidem r, Ambrst. αι μεν επιστ. cum $\aleph^*DEFGKLP$, item quoniam quidem epist. d, e, f, g, vg. φησιν cum

καὶ ἰσχυραί, ἡ δὲ παρουσία τοῦ σώματος ἀσθενῆς καὶ ὁ λόγος ἐξουθενημένος. 11 τοῦτο λογιέσθω ὁ τοιοῦτος, ὅτι οἱοί ἐσμεν τῷ λόγῳ δι' ἐπιστολῶν ἀπόντες, τοιοῦται καὶ παρόντες τῷ ἔργῳ. 12 οὐ γὰρ τολμῶμεν (ἐνκρίναι ἤ) συγκρίναι ἑαυτοὺς τισιν τῶν ἑαυτοῦς συνιστανόντων· ἀλλὰ αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς ἑαυτοὺς μετροῦντες καὶ συγκρίνοντες ἑαυτοὺς ἑαυτοῖς οὐ συνιάσιν. 13 ἡμεῖς δὲ οὐκ εἰς τὰ ἄμετρα καυχησόμεθα, ἀλλὰ κατὰ τὸ μέτρον τοῦ κανόνος, οὗ ἐμέρισεν ἡμῖν ὁ θεὸς (μέτρον), ἐφικέσθαι ἄχρι καὶ ὑμῶν. 14 οὐ γὰρ ὡς μὴ ἐφικνούμενοι εἰς ὑμᾶς ὑπερεκτείνομεν ἑαυτοὺς, ἄχρι γὰρ καὶ ὑμῶν ἐφθάσαμεν ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ, 15 οὐκ εἰς τὰ ἄμετρα καυχώμενοι ἐν ἀλλοτρίοις κόποις, ἐλπίδα δὲ ἔχοντες αὐξανομένης τῆς πίστεως ὑμῶν ἐν ὑμῖν μεγαλυνθῆναι κατὰ τὸν κανόνα ἡμῶν εἰς περισσίσαν, 16 εἰς τὰ ὑπερέκεινα ὑμῶν εὐαγγελίσασθαι, οὐκ ἐν ἀλλοτρίῳ κανόνι εἰς τὰ ἔτοιμα καυχῆσασθαι. 17 ὁ δὲ καυχώμενος ἐν κυρίῳ καυχάσθω· 18 οὐ γὰρ ὁ ἑαυτὸν συνιστάνων, ἐκεῖνός ἐστιν δόκιμος, ἀλλ' ὃν ὁ κύριος συνίστησιν.

Ro. 12, 2

1 Co. 1, 31
1 Cr. 9, 23

XI.

1 Ὅφελον ἀνείχεσθέ μου μικρὸν τι ἀφροσύνης· ἀλλὰ καὶ ἀνείχεσθέ μου. 2 ζηλώ γὰρ ὑμᾶς θεοῦ ζήλω, ἡρμούσαμην γὰρ ὑμᾶς ἐνὶ ἀνδρὶ παρθένον ἀγνήν παραστήσῃαι τῷ Χριστῷ· 3 φοβοῦμαι δὲ μήπως ὡς ὁ ὄφις ἐξηπάτησεν Ἐῦαν ἐν τῇ πανουργίᾳ αὐτοῦ, φθαρή τὰ νοήματα ὑμῶν ἀπὸ τῆς ἀπλότητος τῆς εἰς Χριστόν. 4 εἰ μὲν

Rph. 5, 26 s.
Gin. 3, 4

- κDEFGKLP. φασιν cum B, item aiunt r, inquirunt f, g, vg. syr.utr. goth. εξουθενημενος cum κDEFGKLP. εξουθενημενος cum B.
12. ενκρι- cum B*D* et ενκρι- cum B*D*FG. εγκρ- et συγκρι- cum κB³D³ EK³i.LP. ενκριναι: FG, 30, 80, n^{scr}. κριναι. — εγκριναι η συγκριναι ditto-graphia, Naber. — D*E addunt εαυτους, item d, e. ου συνιασιν cum κ^aB, 10, 17, 31, 37, Euthal.cod. (συνίασιν) Thdr.; item. κ*, 93 ου συνιασιν. — ου συνιοῦσιν cum D^cEKLP. ου συν. ¹³ημεις δε: haec conservavimus cum κ(et* eta etc.)BD^c.cEKLP, r, syr.utr. copt. arm. aeth. goth. Omittunt D*FG, 109 (gr.etlat.) d, e, f, g, Ambrst. — Holstenio videtur ου συνιασιν ημεις δε interpolatum esse. Cf. Baljon, p. 154—156.
13. ουκ cum κBD*FGKLP. ουχι cum D^cE. εις τα αμετρα: D*FG εις το αμετρον. Item in immensum d, e, f, g, r, vg. — Musculus et Grotius legunt μετρον pro μετρον. Fortasse μετρον glossema est. Cf. Baljon, p. 156.
14. ου γαρ ως μη cum κDEFGKLM, d, e, f, g, vg. — ως γαρ μη cum B, 114, 116 (postea Lachmann ὑπερεκτ. ἑαυτοῦς;).
18. συνιστανων cum κBD*EFGMP. συνιστων cum D^cKL.
- XI: 1. οφελον cum κB(D* οφιλον)MP. — D^cEFGKL etc. ωφελον. — ανειχεσθε cum κBDEFGMLP. — K, 37, 73 ανεχεσθε. — ηνειχεσθε cum minusculis. μικρον τι cum κBDEM, f, vg. goth. syr.p. Omittunt τι FGKLP, d, e, g, r. αφροσυνης cum κBDEF, item της αφροσυνης cum FG. τη αφροσυνη cum KL.
3. εξηπατ. εναν cum κBFGMP, 17, 37, 80, g, copt. aeth. εναν εξηπατ. cum DEKL, d, e, f, r, vg. goth. syr.p arm. φθαρη (KLP -ρει) sine ουτως cum κBD*FGP, 17, d, e, g, r, goth. copt. arm. Praemittunt ουτω (ουτως) D^b et cEKLM, f, vg. syr.utr. (aeth.utr. praem. fortasse) Or.gall.14, 26. απο της απλοτητος sine additamento cum κ^cD^cKLMP, f, vg. syr.sch.ετη txt. Clem.544, 553 Or.gall.etint.2, 348. Addunt και της αγνοτητος κ*BFgr.G, 17, 74*, n^{scr}. g, tol.

- Ga. 1, 6 ss. γὰρ ὁ ἐρχόμενος ἄλλον Ἰησοῦν κηρύσσει ὃν οὐκ ἐκηρύξαμεν, ἢ πνεῦμα ἕτερον (λαμβάνετε) ὃ οὐκ ἐλάβετε, ἢ εὐαγγέλιον ἕτερον ὃ οὐκ ἐδέξασθε, καλῶς ἀνέχεσθε·
- 12, 11 5 λογίζομαι δὲ μὴδὲν ὑστερηκεῖναι τῶν ὑπερλίαν ἀποστόλων. 6 εἰ δὲ καὶ ἰδιώτης τῷ λόγῳ, ἀλλ' οὐ τῇ γνώσει, ἀλλ' ἐν παντί φανερώθεντες ἐν πᾶσιν εἰς ὑμᾶς. 7 ἡ ἁμαρτίαν ἐποίησα ἑμαυτὸν ταπεινῶν ἵνα ὑμεῖς ὑψωθῆτε, ὅτι δωρεὰν τὸ τοῦ θεοῦ εὐαγγέλιον ἐδηγγελισάμην ὑμῖν; 8 ἄλλας ἐκκλησίας ἐσύλησα λαβὼν ὀφώνιον πρὸς τὴν ὑμῶν διακονίαν, καὶ παρῶν πρὸς ὑμᾶς καὶ ὑστερηθεὶς οὐ κατενόησα οὐθενός· 9 τὸ γὰρ ὑστέρημά μου προσανεπλήρωσαν οἱ ἀδελφοὶ ἐλθόντες ἀπὸ Μακεδονίας· καὶ ἐν παντί ἄβραῆ ἑμαυτὸν ὑμῖν ἐτήρησα καὶ τηρήσω. 10 ἔστιν ἀλήθεια Χριστοῦ ἐν ἐμοί, ὅτι ἡ καύχησις αὐτῆ οὐ φραγήσεται εἰς ἐμὲ ἐν τοῖς κλίμασιν τῆς Ἀχαΐας. 11 διατί; ὅτι οὐκ ἀγαπῶ ὑμᾶς; ὁ θεὸς οἶδεν. 12 ὁ δὲ ποιῶ, καὶ ποιήσω, ἵνα ἐκκόρω τὴν ἀφορμὴν τῶν θελώντων ἀφορμὴν, ἵνα ἐν ᾧ καυχῶνται εὐρεθῶσιν καθὼς καὶ ἡμεῖς. 13 οἱ γὰρ τοιοῦτοι ψευδοστόλοιοι, ἐργάται δόλιοι, μετασχηματιζόμενοι εἰς ἀποστόλους Χριστοῦ. 14 καὶ οὐ θαῦμα· αὐτὸς γὰρ ὁ σατανᾶς μετασχηματίζεται εἰς ἄγγελον φωτός. 15 οὐ μέγα οὖν εἰ καὶ οἱ διάκονοι αὐτοῦ μετασχηματίζονται ὡς διάκονοι δικαιοσύνης· ὧν τὸ τέλος ἔσται κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν.
- 16 Πάλιν λέγω, μὴ τίς με δόξῃ ἄφρονα εἶναι· εἰ δὲ μήγε, κἂν ὡς ἄφρονα ἐδέξασθέ με, ἵνα καγὼ μικρὸν τι καυχῶμαι. 17 ὁ λαλῶ, οὐ κατὰ κύριον λαλῶ,

goth. aeth. utr. syr. P c.* Archel.⁵⁹¹ Dam. Rursus D*E, d, e, Epiph.⁶⁶⁶ habent apo tics agnotictos καὶ τῆς ἀπολητος. — εἰς χ̄ν cum **FGM**, 80, 89*, dscr., 8pe (kscr., Eus. ps. 309 εν χ̄ω). — εἰς τον χ̄ν cum **BDEKLP**.

4. ανεχεσθε cum **MD^cEGKLM** (F ενεχεσται). — ηνεχεσθε cum 47. ανεχεσθε cum **BD***, 17. λαμβανετε explicatio lectoris, Michelsen. Hagge legit an ειχεσθε (scilicet του ερχομενου). Editores N. T. solent legere ανεχεσθε vel ανεχεσθε. Cf. Baljon, p. 156, 157 et Cramer, Exeget. et crit. V, 1893, p. 32, 33.
5. γαρ cum **DEFGKLM**. δε cum B.
6. φανερωσαντες cum ***BFgr.G**, 17, g, item addito εαυτους M, 108**, 8pe, goth. φανερωθεντες cum ***cD^cEKLP**, r, vg. cle. — D*et^b, d, e, f, am. fu. etc. φανερωθεις. — εν πασιν: FG, f, g, r, vg. Ambrosiaster, Pelagius omittunt, nec exprimit syr. sch. — d, e in omnes vos. Holstenio videtur ei δε και ιδιωτης... γνωσει glossa esse. Cf. Baljon, p. 157, 158.
7. εμαυτον cum **MBKM**. — **DEFGLP** εαυτον.
8. ουθενος cum **MBMP**, 17, 37, 80, 113**, Euthal. cod. Dam. ουθενος cum **DEFGKI**.
9. εμαυτον υμιν cum ***BMP**, d, e, f, vg. Euthal. cod. υμιν εμαυτον cum ***Dgr. Egr. Fgr. GL**. — K, 37*, 115 omittunt υμιν. Lachmann edidit⁹ (τὸ γὰρ ὑστέρημα — ἀπὸ Μακεδ.).
10. ου φραγήσεται: textus receptus ου σφραγισεται de conjectura vel errore (tamen sic dscr., 14, 74, 238 ου σφραγήσεται). — εἰς εμε: FG, 2, 120, 8pe εν εμοι. — κλιμασιν: LPvi, 37 κλημητης αχαΐας: FG, 14 omittunt τῆς.
11. ου: B omittit. — ο θεος: D*, Theodor. omittunt ο.
14. ου θαυμα cum **MBD*FGPR**. ου θαυμαστον cum **D^bet cEKLM**. εἰς αγγελον etiam Clem.⁷⁷³ Or. 1, 746, 2, 492. — D*, d, e, m⁶¹, Or. Int. 4, 670 edd. ante delar. Lcif.²³⁹ Ambrst. Promiss.⁵ ως αγγελος.
16. καγω μικρον τι cum **BDEFGKLMPR** it. vg. — μικρον τι καγω cum minusculis syr. P Oec. καυχωμαι cum **MBFGM**. — **DEKLPR** Euthal. cod. καυχωμαι.

ἀλλ' ὡς ἐν ἀφροσύνη, ἐν ταύτῃ τῇ ὑποστάσει τῆς καυχήσεως. 18 ἐπεὶ πολλοὶ καυχῶνται κατὰ σάρκα, κἀγὼ καυχῆσομαι. 19 ἡδέως γὰρ ἀνέχεσθε τῶν ἀφρόνων φρόνιμοι ὄντες· 20 ἀνέχεσθε γὰρ εἴ τις ὑμᾶς καταδουλοῖ, εἴ τις κατεσθίει, εἴ τις λαμβάνει, εἴ τις ἐπαίρεται, εἴ τις εἰς πρόσωπον ὑμᾶς δέξει. 21 κατὰ ἀτιμίαν λέγω, ὡς οὐκ ἡμεῖς ἠσθησάμεν· ἐν ᾧ δ' ἂν τις τοιμῆ, ἐν ἀφροσύνῃ λέγω, τοιμῶ κἀγὼ. 22 Ἐβραῖοί εἰσιν; κἀγὼ. Ἰσραηλίται εἰσιν; κἀγὼ. σπέρμα Ἀβραάμ εἰσιν; κἀγὼ. 23 διάκονοι Χριστοῦ εἰσιν; παραφρονῶν λαλῶ, ὑπερέχω· ἐν κόποις περισσοτέρως, ἐν πληγαῖς περισσοτέρως, ἐν φυλακαῖς ὑπερβαλλόντως, ἐν θανάτοις πολλάκις· 24 ὑπὸ Ἰουδαίων πεντάκις τεσσαράκοντα παρὰ μίαν ἔλαβον, 25 τρεῖς ἐραβδίσθη, ἀπαξ ἐλιθάσθη, τρεῖς ἐναυάγησα, νυχθήμερον ἐν τῷ βυθῷ πεποίηκα. 26 ὀδοιπορίας πολλάκις, κινδύνοις ποταμῶν, κινδύνοις ληστῶν, κινδύνοις ἐκ γένους, κινδύνοις ἐξ ἔθνων, κινδύνοις ἐν πόλει, κινδύνοις ἐν ἐρημίᾳ, κινδύνοις ἐν θαλάσῃ, κινδύνοις ἐν ψευδαδέλφοις, 27 κόπῳ καὶ μόθῳ, ἐν ἀγρυπνίαις πολλάκις, ἐν λιμῷ καὶ δίψει, ἐν νηστείαις πολλάκις, ἐν πύχει καὶ γυμνασίῃ. 28 χωρὶς τῶν παρεκτός ἢ ἐπίστασίς μοι ἢ καθ' ἡμέραν, ἢ μέριμνα πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν. 29 τίς ἀσθενεῖ, καὶ οὐκ ἀσθενῶ; τίς σκανδαλίζεται, καὶ οὐκ ἐγὼ πρυοῦμαι; 30 εἰ καυχᾶσθαι δεῖ, τὰ τῆς ἀσθενείας μου καυχῆσομαι. 31 ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ οἶδεν, ὁ ὢν εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας, ὅτι οὐ ψεύδομαι. 32 [ἐν Δαμασκῷ ὁ ἐθνάρχης Ἀρέτα τοῦ βασιλέως ἐφρούρει τὴν

11. 25, 3
Act. 16. 22
14, 19
27. 41

2 Ti. 3. 11
6. 4 vv.

12, 5
Ro. 1, 25
9, 5
Ga. 1, 20
Act. 9, 25

17. *ou kata kyr. lalaw* cum **MBFGKPR**, f, g, syr.^{sch.} arm. aeth. *ou lalaw ka. kyr.* cum **DELM**, d, e, r, vg. goth. copt. syr.^{p.}
18. *kata saraka* cum ***D*FGR**, 17, 71, 73, 8pe, Chr.⁷²⁰ Dam. *κατ. την σαρκα* cum ***BD*EKLMP**.
20. *eis prosopon umas* cum **MBD*et*EFGP**, d, e, f, g, r, vg. — *umas eis prosopw.* cum **D^bKLM** syr.^{sch.} arm. goth.
21. *hsthēnēkamēn* cum **MB** Euthal.cod. *hsthēnēsamēn* cum **DEFGKLM P**.
22. *israhēlitai* cum **B*D*E***, item *-lhtai I.* et palimps^{pe}. *israhēlitai* cum ***B(sed isdra-)*B³D*E²FGKMP**.
23. *lalaw* cum **MBKLM P**. — **DEFG**, 1, e^{scr}, Did.tri.⁶⁰ *legaw*, item *dico* d, e, f; g, vg. syr.^{sch.} goth. *en plhgh. perissō. en fylak. upeḡball.* cum ***Fgr.G**, g. *en fylak. perissō. en plhgh. upeḡball.* cum **BD*et*E**, 17, d, e, f, vg. goth. aeth. *en plhgh. upeḡball. en fyl. perissō.* cum ***BD^bKLM** syr.^{utr.} copt. arm. Codices legunt *uḡer egaw. upeḡreḡaw* coniecit Soping apud Hesychium. Cf. Baljon, p. 158, 159.
24. *tesseḡakonē.* cum **MB*DE**. *tesseḡarak.* cum **B³KLP**. — **FG** $\bar{\mu}$.
25. *erabdisḡthēn* cum **MBDEFGKLP**. *erḡrabdisḡ.* cum **M**.
27. *kokaw* cum ***BDEFG**, d, e, g, goth. Præmittunt *en* ***KLM P**, f, vg.
28. *epistasis* cum **MBDEFG**. *epissostasīs* cum **KLMP**. *moi* cum ***BFG**, 17, Euthal.cod. Eandem lectionem videntur reddidisse d, e, Aug.^{ter.} *incursus in me*, item syr.^{utr.} *coetus qui est super me quotidie.* *mon* cum ***DEKLMP**, f, g, vg.
31. *ton kyrion* sine additamento cum **MBFgr.GKL**, g, am. al.lachm. goth. syr.^{p.} Addunt *hmon* **DEMP**, d, e, f, vg. (etiam fu. demid.) syr.^{sch.} copt. arm. aeth. *ihson* sine additamento cum **MBFgr.G**, 17, 31, 37, 118, g, am. al.lachm. goth. syr.^{p.} arm. Addunt *christon* **DEKLMP**, d, e, f, vg. (etiam fu. demid.) syr.^{sch.} copt. aeth.

πολιν Δαμασκηῶν πιάσαι με, 33 καὶ διὰ θυρίδος ἐν σαργάνῃ ἐχάλασθην διὰ τοῦ τείχους καὶ ἐξέφυγον τὰς χεῖρας αὐτοῦ.

XII.

11, 30 1 *Καυχᾶσθαι δεῖ, οὐ συμφέρον μὲν, ἐλεύσομαι δὲ εἰς ὀπτασίας καὶ ἀποκαλύψεις κυρίου.*] 2 *οἶδα ἄνθρωπον ἐν Χριστῷ πρὸ ἐτῶν δεκατεσσάρων, εἶτε ἐν σώματι οὐκ οἶδα, εἶτε ἐκτὸς τοῦ σώματος οὐκ οἶδα, ὁ θεὸς οἶδεν, ἀρπαγέντα τὸν τοιοῦτον ἕως τρίτου οὐρανοῦ.* 3 *καὶ οἶδα τὸν τοιοῦτον ἄνθρωπον, εἶτε ἐν σώματι εἶτε χωρὶς τοῦ σώματος οὐκ οἶδα, ὁ θεὸς οἶδεν,* 4 *ὅτι ἠρπάγη εἰς τὸν παράδεισον καὶ ἤκουσεν ἄρρητα ῥήματα, ἃ οὐκ ἐξὸν ἀνθρώπῳ λαλῆσαι.* 5 *ἵπὲρ τοῦ τοιοῦτου καυχῆσομαι, ἵπὲρ δὲ ἑμαυτοῦ οὐ καυχῆσομαι εἰ μὴ ἐν ταῖς ἀσθενείαις μου.* 6 *ἐὰν γὰρ θελήσω καυχῆσασθαι, οὐκ ἔσομαι ἄφρων, ἀλήθειαν γὰρ ἐρῶ φείδομαι δέ, μὴ τις εἰς ἐμὲ λογίσθῃ ἵπὲρ ὃ βλέπει ἢ ἀκούει ἐξ ἐμοῦ.* 7 *(καὶ τῇ ὑπερβολῇ τῶν ἀποκαλύψεων) διὸ ἵνα μὴ ὑπεραῖρωμαι, ἐδόθη μοι σκόλοψ τῇ σαρκί, ἄγγελος*

32. *πολιν δαμασκηων cum* $\kappa B D^* et c E F G P$. *δαμασκ. πολιν cum* $D^b K L M$. *πιασαι με sine* *θελων cum* $B D^*$, d, e, f, vg. syr. sch. ar.^e arm. Addunt *θελων* $\kappa D^c E K L M P$ goth. etc., item praemittunt *θελων* $F gr. G$, g, copt. syr. P aeth. — 11: 32—12: 1 et 12: 7^a glossemata, Michelsen. Holsten scripsit, 11: 32, 33, 12: 1^a interpolatos esse. Cf. Baljon, p. 159—162.

XII: 1. *καυχασθαι δεῖ cum* $B D^c E F G L P$, d, e, f, g, vg. goth. syr. utr. ar.^e (f, vg. Euthal. cod. Ambrst. praemittunt *ει*). *καυχασθαι δη cum* $K M$ aeth. utr. Item κD^* *καυχ. δε. — οὐ συμφερον (P -ρει) μεν cum* $\kappa B F G P$, 17, 67^{**}, item f, (g), vg. copt. Similiter $D gr. *$ syr. sch. ar.^e aeth. goth. Euthal. cod. *ου συμφερει. — ου συμφερει (DE συνφ-) μοι cum* $D^c E K L$, d, e (g *mihi quidem*) syr. P Ath. (ut ante) Chr. Thdrt. *ελευσ. δε cum* $\kappa B F G P$, 17, 73, 80, 118, 213, f, g, vg. copt. arm. Euthal. cod. Dam. Ambrst. Sed B , 213 *ελ. δε και. — ελευσ. γαρ cum* $D E K L$ syr. utr. goth. Sic nonnulli interpretes: d, e *Gloriari oportet, non expedit mihi, veniam ei ad, g Gloriari oportet, non expedit mihi quidem, veniam autem ad, f, vg. Sedul. Si gloriari oportet, non expedit quidem (Sedul. mihi), veniam autem ad, Ambrst. Si gloriari oportet, sed non opus est mihi, veniam autem ad. Ad commendandam autem lectionem Elzevirianam facit* Chr.⁷³² item Thdrt.

2. *του σωματος cum* $\kappa D E F G K L M$. Omittunt *του B*, dscr.

3. *χωρις cum* $B D^* E^*$. *εκτος cum* $\kappa D^b et c E^* F G K L M P$. *ουκ οίδα cum* $\kappa D E F G K L M P$ it. vg. Omittunt B , Method. epiph. 573.

5. *ταις ασθενειαις (D* τοις ασθενημασιν) μου cum* $\kappa D^c E F G K L M P$, f, g, vg. goth. aeth. utr. Omittunt *μου B D^*, 17, 67^{**}, 109, d, e, syr. utr. copt. arm.*

6. *ακουει sine τι cum* $\kappa^* B D^c E^* F gr. G$, 17, 37, 67^{**}, g, am. fu.^{*} demid. tol. harl.^{**} syr. sch. copt. arm. aeth. Addunt *τι* $\kappa D^* E^* K L P$, d, e, f, vg. cle. fu.^{**} harl.^{*} goth. syr. P. Lachmann sic: *ασθενειαις* ⁶ (*ἐὰν γὰρ θελήσω — ἐξ ἐμοῦ*) ⁷ *καὶ τῇ ὑπερβ.* Codices legunt *υπερ ο βλέπει με*. Fortasse *με* interpolatum est. Cf. Baljon, p. 162.

7. Westcott-Hort conjungunt *και τη υπερβολη των αποκαλυψεων cum* praecedentibus et ponunt punctum post *αποκαλυψεων*. Westcott-Hort legunt *διο* ante *να μη υπεραρωμαι*, quod Tischendorf omittit. Fortasse *και τη υπερ-*

σατανᾶ, ἵνα με κολαφίξῃ. 8 ὑπὲρ τούτου τρίς τὸν κύριον παρεκάλεσα, ἵνα ἀποστῇ ἀπ' ἐμοῦ. 9 καὶ εἰρηκέν μοι ἀρκεῖ σοι ἡ χάρις μου· ἡ γὰρ δύναμις ἐν ἀσθενείᾳ τελείται. ἤδιστα οὖν μᾶλλον καυχῆσομαι ἐν ταῖς ἀσθενείαις μου, ἵνα ἐπισκηνώσω ἐπ' ἐμέ ἡ δύναμις τοῦ Χριστοῦ. 10 διὸ εὐδοκῶ ἐν ἀσθενείαις, ἐν ὕβρειναις, ἐν ἀνάγκαις, ἐν διωγμοῖς καὶ στενοχωρίαις, ὑπὲρ Χριστοῦ· ὅταν γὰρ ἀσθενῶ, τότε δυνατός εἰμι.

11 Γέγονα ἄφρων· ὑμεῖς με ἠγαγκάσατε. ἐγὼ γὰρ ὄφειλον ὑφ' ὑμῶν συνίστασθαι· οὐδὲν γὰρ ὑπέσχησα τῶν ὑπερλίαν ἀποστόλων, εἰ καὶ οὐδὲν εἰμι. 12 τὰ μὲν σημεῖα τοῦ ἀποστόλου κατηργάσθη ἐν ὑμῖν ἐν πάσῃ ὑπομονῇ σημεῖοις τε καὶ τέρασιν καὶ δυνάμεσιν. 13 τί γὰρ ἐστὶν ὁ ἠσώθητε ὑπὲρ τὰς λοιπὰς ἐκκλησίας, εἰ μὴ ὅτι αὐτὸς ἐγὼ οὐ κατενόησα ὑμῶν; χαρίσασθέ μοι τὴν ἀδικίαν ταύτην. 14 ἰδοὺ τρίτον τοῦτο ἐτοίμως ἔχω ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, καὶ οὐ καταναρκήσω· οὐ γὰρ ζητῶ τὰ ὑμῶν ἀλλὰ ὑμᾶς. οὐ γὰρ ὀφείλει τὰ τέκνα τοῖς γονεῦσιν θησαυρίζειν, ἀλλὰ οἱ

6
11, 5
1 Co. 9, 2

11, 8

13, 1

βολῇ των αποκαλιψεων glossema est. Cf. 11:32—12:1. Westcott-Hort scribunt (p. 578): XII: 7, „some primitive error probable”. ἵνα μη cum DEKLP, d, e, f, vg. goth. syr. utr. arm. Ir. int. 295 (Et ut sublimitate revelationum non extollar) Or. int. 2, 381 et 3, 962 Ath. gall. 5, 238 Chr. 735. Praemittunt διο KABFG, 17, g, Euthal. cod. υπεραιρωμαι: DELP, 37 -ρομαι. — σατανα cum K* A* BD* FG, 17*, 67**, copt., item Satanae it. vg. Ir. int. 295 Or. int. 2, 381 Cyp. 232. σαταν cum K* A** D^b et c EKLP syr. P gr. mg. Secundum ἵνα μη υπεραιρωμαι (P, 37 -ρομαι) post κολαφ. cum K* BKLP syr. utr. copt. arm. goth. Omittunt K* ADEFG, 17, d, e, f, g, vg. aeth. utr. Ir. int. 295. Owen conjecit ἵνα μη υπεραιρωμαι glossema esse. — Pro κολαφίξῃ Mangey conjecit κολιξῃ. Cf. Baljon, p. 163.

8. υπερ (Or. 3, 200 περι) τουτου (Latini propter quod vel propter hoc): A, Ir. int. 295 Or. 3, 200 Thdr. ad h. l. et 2, 138 praemittunt και.
9. δυναμις sine μου cum K* A* BD* FG, 67**, d, e, f, g, vg. goth. arm. aeth. Ir. int. 295 Or. int. 3, 391, 904 et 4, 601. Addunt μου K* A2 D^b et c EKLP syr. utr. copt. τελείται cum K* ABD* FG. τελειοται cum K* Dc EKLP. ασθενειαις μου cum K ADEFGKLP it. vg. — B, 67**, 71, harl. syr. P copt. arm. Ir. 295 gr. et lat. (sed lat. fluct. lectio) omittunt μου.
10. εν αναγκαις (etiam K): K*, Or. 3, 218 και αναγκαις (K* εν- sed ipse* a super ε notavit). και στενοχωριαις cum K* B, Or. 3, 218, item 74, a^{scr.}, arm. και εν στεν. — εν στεν. cum K DEFGKLP it. vg. Or. 2, 804 et int. 2, 673.
11. αφρων cum K ABDEFGK it. vg. Addunt καυχωμενος LP syr. utr. goth.
12. κατηργασθη (D gr. E gr. -σθη) cum B* DEFG, d^{scr.} κατειργασθη cum K AB³ KL. σημειοις τε cum K* B, 17, 39, 73, 74, a^{scr.}, Euthal. cod. Dam. — Kc τε σημειοις, F gr. G, g, syr. sch. Chr. 744 και σημειοις. — σημειοις cum K* AD*, 71, 80, 8pe, d, e, f, am. fu. tol. syr. P arm. goth. Ambrst. εν σημειοις cum Dc EKLP vg. — Vss. 11b, 12 interpolatos esse, censet Rovers. Etiam omittit Rom. 15:19 εν δυναμει σημειων και τερατων. Cf. Baljon, p. 163—166.
13. ησωθητε cum K* BD*, 17 (ισωθ.). ητηθητε cum Kc AD^b et c KLP. — FG ελατωθηται.
14. τουτο cum K ABFG, d, e, f, g, vg. goth. syr. utr. sah. aeth. Item ante τριτον D gr. E gr., 93, copt. arm. Did mai. 146. Omittunt KLP. καταναρκησω sine νμων cum K AB, 17, 67**, 71, 73, 80, aeth. Euthal. cod. Dam. Addunt ρμων D^b et c EKL it. vg., item D* FG addunt νμας.

γονείς τοῖς τέκνοις. 15 ἐγὼ δὲ ἥδιστα δαπανήσω καὶ ἐκδαπανηθήσομαι ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν. εἰ περισσοτέρως ὑμᾶς ἀγαπῶ, ἦτιον ἀγαπῶμαι;

16 *Ἔστω δέ, ἐγὼ οὐ κατεβάρησα ὑμᾶς· ἀλλὰ ὑπάρχων πανοῦργος δόλω ὑμᾶς ἔλαβον. 17 μὴ τινα ὦν ἀπέσταλκα πρὸς ὑμᾶς, δι' αὐτοῦ ἐπλεονέκτησα ὑμᾶς; 18 παρῆκαλεσα Τίτον καὶ συναπέστειλα τὸν ἀδελφόν· μῆτι ἐπλεονέκτησεν ὑμᾶς Τίτος; οὐ τῷ αὐτῷ πνεύματι περιεπατήσαμεν; οὐ τοῖς αὐτοῖς ἴχνεσιν;

19 Πάλαι δοκεῖτε δι τὴν ἐμὴν ἀπολογούμεθα. κατέναντι θεοῦ ἐν Χριστῷ λαλοῦμεν τὰ δὲ πάντα, ἀγαπητοί, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν οἰκοδομῆς. 20 φοβοῦμαι γὰρ μήπως ἐλθὼν οὐχ οἴσους θέλω εὐρῶ ὑμᾶς κἀγὼ εὐρεθῶ ἐμὴν ὁλον οὐ θέλετε, μήπως ἔρις, ζήλος, θυμοί, ἐριθειᾶι, καταλαλιαί, ψιθυρισμοί, φησιώσεις, ἀκαταστασίαι· 21 μὴ πάλιν ἐλθόντος μου ταπεινώσει με ὁ θεός μου πρὸς ὑμᾶς, καὶ πενήθσω πολλοὺς τῶν προσημαρτηκότων καὶ μὴ μετανοησάντων ἐπὶ τῇ ἀκαθαρσίᾳ καὶ πορνείᾳ καὶ ἀσελείᾳ ἢ ἐπραξαν.

XIII.

12, 14
Dt. 19, 15 1 Τρίτον τοῦτο ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς· ἐπὶ στόματος δύο μαρτύρων καὶ τριῶν σταθήσεται πᾶν ῥῆμα. 2 προείρηκα καὶ προλέγω, ὡς παρὼν τὸ δεύτερον καὶ ἁπὼν νῦν, τοῖς προσημαρτηκόσιν καὶ τοῖς λοιποῖς πᾶσιν, δι εἰ ἐλθῶ εἰς τὸ πάλιν οὐ φείσομαι. 3 ἐπεὶ δοκιμὴν ζητεῖτε τοῦ ἐν ἐμοὶ λαλοῦντος Χριστοῦ, ὅς εἰς ὑμᾶς οὐκ ἀσθενεῖ ἀλλὰ δυνατεῖ ἐν ὑμῖν. 4 καὶ γὰρ ἐσταυρώθη ἐξ ἀσθενείας, ἀλλὰ ζῆ ἐκ δυνάμεως θεοῦ· καὶ γὰρ ἡμεῖς ἀσθενοῦμεν ἐν αὐτῷ, ἀλλὰ ζήσομεν σὺν αὐτῷ

15. εἰ sine καὶ cum **κ*ABFG**, 17, sah. copt. εἰ καὶ cum **κcD^bet cEKL**P, f, vg. (licet) syr. utr. arm. aeth. — **D***, d, e, g, Ambrst. et ei et καὶ omittunt. ἀγαπῶ cum **κ*A**, 17, bscr.*. descr. sah. copt. Cohaeret cum hac lectione interrogationis signum post ἀγαπῶμαι, cuius loco textus receptus, Griesbach, Scholz, Lachmann, Tisch.⁷ punctum habent. ἀγαπῶν cum **κcBDEFG KLP** it. vg. — ἡσσον cum **κ*ABD*P**, 17 (ισον), 73. ἦτιον cum **κcD cEKL**. — **FG** εἰλασον.

16. οὐ κατεβαρῆσα cum **ABD cEKL**P; item **D*** οὐκ εβαρῆσα. **κFG** οὐ κατεναρῆσα. — **νμας**: **κFG** νμων.

19. παλαι cum **κ*ABFG** gr., d, e, f, vg. (non harl.*) Euthal. cod. Ambrst. com. παλιν cum **κcDEKL**P, g, harl.* goth. syr. utr. copt. arm. Textus receptus et Westcott-Hort ἀπολογούμεθα; — κατέναντι cum **κABFG**. κατενωπιον cum **DEKL**. θεου cum **κ*ABD*FGP**. του θεου cum **κcD^bet cEKL**. Griesbach, Scholz ἐν χριστῷ, λαλοῦμεν τάδε πάντα.

20. ερις cum **κA**, 17, 39, syr. sch. arm. ερεις cum **BDEFGKLP** it. vg. sah. copt. syr. P goth. ζήλος cum **ABD*FG**, 17, 39, syr. sch. arm. goth. ζήλοι cum **κD^bet cEKL**P it. vg.

21. ἐλθόντος μου cum **κ*ABFGP**, 39, 93, Euthal. cod. Item με post ταπειν. cum iisdem et **D*E**. ἐλθόντα με cum **κcD cKL** goth., et omittitur με post ταπειν. cum iisdem exceptis **D*E**. ταπεινώσει cum **BDEFGLP**. ταπεινώση cum **κAK**. — Lachmann ἢ ἐπραξαν;

XIII: 2. νυν sine γραφῶ cum **κABD*FG**, d, e, f, g, vg. aeth. ro. Addunt γραφῶ **D cEKL**P syr. utr. arm. goth.

4. καὶ γὰρ primo loco sine additamento cum **κ*BD*FGKP**, 2, 17, 39, lscr.*. d, e, g, copt. neth. utr. Eus. dem. 496. Addunt εἰ **κcAD^bet cEL**, f, vg. goth.

ἐκ δυνάμεως θεοῦ εἰς ὑμᾶς. 5 ἑαυτοὺς πειράζετε εἰ ἐστὲ ἐν τῇ πίστει, ἑαυτοὺς δοκιμάζετε ἢ οὐκ ἐπιγινώσκετε ἑαυτοὺς διὰ Χριστοῦ Ἰησοῦς ἐν ὑμῖν; εἰ μὴτι ἀδόκιμοί ἐστε. 6 ἐλλίξιω δὲ διὰ γνώσεσθε διὰ ἡμεῖς οὐκ ἐσμέν ἀδόκιμοι. 7 εὐχόμεθα δὲ πρὸς τὸν θεὸν μὴ ποιῆσαι ὑμᾶς κακὸν μηδὲν, οὐχ ἵνα ἡμεῖς δόκιμοι φανώμεν, ἀλλ' ἵνα ὑμεῖς τὸ καλὸν ποιῆτε, ἡμεῖς δὲ ὡς ἀδόκιμοι ὤμεν. 8 οὐ γὰρ δυνάμεθά τι κατὰ τῆς ἀληθείας, ἀλλὰ ὑπὲρ τῆς ἀληθείας. 9 χαίρομεν γὰρ ὅταν ἡμεῖς ἀσθενώμεν, ὑμεῖς δὲ δυνατοὶ ᾗτε τοῦτο καὶ εὐχόμεθα, τὴν ὑμῶν κατάρτισιν. 10 διὰ τοῦτο ταῦτα ἀπὸν γράφω, ἵνα παρὼν μὴ ἀποτόμως χρῆσωμαι κατὰ τὴν ἐξουσίαν ἣν ὁ κύριος ἔδωκέν μοι εἰς οἰκοδομὴν καὶ οὐκ εἰς καθαίρεσιν.

10. 8

11 Λοιπὸν, ἀδελφοί, χαίρετε, καταρτίζεσθε, παρακαλεῖσθε, τὸ αὐτὸ φρονεῖτε, εἰρηνεύετε, καὶ ὁ θεὸς τῆς ἀγάπης καὶ εἰρήνης ἔσται μεθ' ὑμῶν. 12 ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν ἀίγιᾳ φιλήματι. ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἅγιοι πάντες.

Ro. 15, 33

Ro. 16, 16 etc.

13 Ἡ χάρις τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ καὶ ἡ κοινωνία τοῦ ἁγίου πνεύματος μετὰ πάντων ὑμῶν.

syr.utr. arm. καὶ γὰρ ἡμεῖς cum **ABDELP** it. vg. syr.p goth. καὶ γὰρ καὶ ἡμεῖς cum minusculis, copt. ἐν αὐτῷ cum **BDEKLP**, d, e, vg. syr.p goth. — **AFG**, f, g, copt. syr.sch. ar.^o συν αὐτῷ. — ἤσομεν cum **ABD*** Dam., item -σωμεν **FG**. ἤσομεθα cum **DcEKL**. εἰς ὑμᾶς (f, g in vobis, demid. in nobis, g in vosmet) cum **AD*FGKLP**, f, g, vg. syr.utr. copt. aeth. goth. — **BDeE** floriac. arm. Chr.⁷⁶⁵ bis Sedul. omittunt.

5. **χριστος ἰησους** cum **AFGP**, 39, 8pe, f, g, vg. copt. arm. **ἰησ. χριστ.** cum **BDEKL**, d, e, tol. syr.utr. goth. ἐν ὑμῖν sine εστιν cum **BD***, 17, 116, aeth. Addunt εστιν **AD**^bet **cEFGKLP** it. vg.
7. **ευχομεθα** cum **ABD*FGP**, 17, 23, 31, 37, 57, 73, 80, 8pe, it. vg. — **ευχομαι** cum **DcEKL** syr.sch. goth. — **κκλ ποιειτε**.
9. **τουτο και** cum ***ABD*FGP**, 17, 39, 67**, it. vg. Post **τουτο** addunt δε **κDcEKL** syr.sch.
10. **χρησωμαι** cum **ABKL**. — **DEFGP** -σομαι. — ο κυρ. ante εδωκ. μοι cum **ABDEFGP**, 17, 37, 73, 74, ascr.**; it. vg. Post εδωκ. (**L δεδωκ.**) μοι cum **KL** syr.utr. arm. aeth. — Mangey coniecit αποτομοις. Cf. Baljon, p. 166.
11. **της αγαπ. κ. ειρην.** cum **ABKP**, f, am. demid. tol. syr.utr. copt. aeth.pp. — **Fστ-G**, 17, 73, g, aeth.^{ro} **της ειρηνης.** **DEL**, d, e, vg.^{cle} fu. goth. arm. Thdr. **της ειρην. κ. της αγαπ.**
12. **αγιω ante φιλημ.** cum **ABDEKP**, d, e. — **AFGL**, f, g, vg. post. **φιλημ.**
13. **μετα πα. υμων** (**P** Chr.^{mosc1} omittunt **υμων**) sine **αμην** cum ***ABFG(L)***, 14, 17, 67**, f, g, harl.* Addunt **αμην** **κDEKP**, d, e, vg. goth. syr.utr. copt.

Subscriptio: ***AB***, 17 **προς κορινθιους β.** **DE** **προς κορινθ.** **β** **επληρωθη** **αρχεται προς γαλατας.** Item **FG** **ετελεσθη προς κορινθιους β** (**G** omittit **β**) **αρχεται προς γαλατας.** **B**P** ad **πρ. κορ. β** addunt **εγραφη απο φιλιππων.** **KL** **προς κορινθ. β'** (**L** **δευτερα**) **εγραφη απο φιλιππων** (**K** addit **της μακεδονιας**, non item **L**) **δια τιτου και λουκα.** Textus receptus **προς κορινθ. δευτερα εγραφη απο φιλιππων της μακεδονιας δια τιτου και λουκα.** Praeterea numerantur στιχοι: **χιβ' κ****, **φ'** **KL** Euthal.cod. In **B** numeri a **μγ'** ad **νγ'** continuantur; am. fu. capp. 28 numerant.

ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ.

I.

1 Παῦλος ἀπόστολος, οὐκ ἀπ' ἀνθρώπων οὐδὲ δι' ἀνθρώπου, ἀλλὰ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ θεοῦ πατρὸς τοῦ ἐγείραντος αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, 2 καὶ οἱ σὺν ἐμοὶ πάντες ἀδελφοί, ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Γαλατίας. 3 χάρις ὑμῖν καὶ εὐοχήν ἀπὸ θεοῦ πατρὸς καὶ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, 4 τοῦ δόντος ἑαυτὸν περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, ὅπως ἐξέλθῃται ἡμᾶς ἐκ τοῦ αἰῶνος τοῦ ἐνεστῶτος πονηροῦ κατὰ τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν, 5 ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων ἀμήν.

6 Θαναμάζω ὅτι οὕτως ταχέως μετατίθεσθε ἀπὸ τοῦ καλέσαντος ὑμᾶς ἐν χάριτι Χριστοῦ εἰς ἕτερον εὐαγγέλιον, 7 ὃ οὐκ ἔστιν ἄλλο, εἰ μὴ τίνες εἰσιν οἱ ταρσοῦντες ὑμᾶς καὶ θέλοντες μεταστρέψαι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ. 8 ἀλλὰ καὶ ἐὰν ἡμεῖς ἢ ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ εὐαγγελισθῆται παρ' ὃ εὐηγγελισοῦμεθα ὑμῖν, ἀνά-

* *προς γαλατας* cum *ABK*, 3, 17, 37, 47, 80, 108, *copt. goth. πανλου επιστολη προς γαλατας* (ut etiam *syg. utr.*), *πανλου του αποστ. η προς γαλ. επιστολη, η προς γαλατ. επιστολη πανλου.*

- I: 1. E sententia V. Manen (Theol. Tijdschrift, 1887, bl. 382—404 et bl. 450—553) haec epistola transformatio vel elaboratio est epistolae Marcionis. Cf. contra Baljon, Exeg. krit. Verh. enz., bl. 1—101. Cramer (Comm. Gal.) censet interpolatos esse vss. 1: 7^a, 2: 2—4, 2: 6, 3: 16, 17, 3: 18—21, 3: 28, 4: 6, 4: 23—29, 5: 5, 6, 5: 19—21, 6: 6, 7. *δια ιη χυ και etc.*: Hier. ad h. l. „Sciendum quoque in Marcionis apostolo non esse scriptum *et per deum patrem*, volentis exponere Christum non a deo patre sed per semetipsum suscitatum”. Hinc legisse videtur Marcion: *δια ιη χυ του γερω. αυτου* (sive *εαυτου*) *εκ νεκρ.* Fortasse legendum est *και ιη θεου etc.* Cf. Baljon, De tekst der brieven van Paulus aan de Rom. Kor. Gal. als voorwerp van de conjecturaalkritiek beschouwd, bl. 166, 167.
3. *ημων* posuimus post *κυριου* cum *BDEFGKL*, 37, 47, d, e, f, g, *vg. syr. utr. arm. goth.* — *ΑΡ*, 17, *fu. demid. copt. post πατρος* ponunt.
4. *περι* cum **ADEFGLP* *syr. p. υπερ* cum *κΒ*, 17, 67**. *του αιων. του ενεστωτ. cum *ΑΒ*, 17, 39, *syr. p aeth. utr. του ενεστ. αιων. cum κDEFG HKLP* *it. vg.*
6. *Fgr. G gr.*, 1, 3, 39, 115, 219* *omittunt ουτως.* — *χριστου*: *DE*, 39, d, e, *syr. p e* ησου χριστου*, *harl.* Hier. Christi Iesu*, 7, 43, 52, *Thdr. Or. int. 3, 847 θεου. Fgr.* G*, g, *Tert. marc. 5, 2 et praescr. 27 Cyp. 32, 107 Leif. 243 Victorin.* *omittunt.*
7. *ο ουκ εστιν αλλο.* Interpolatio, Wassenbergh. Cf. Baljon, De tekst, bl. 167, 168. *Vulgo editur τινες. Ego lego τίνες.* Cf. Baljon, Verh., p. 9.
8. *και εαν*: *B*, 115 *καρ.* — *ευαγγελισθαι* cum *κΑ*, *euangelizaverit* *it. vg., adnuntiaverit* *Archel. 592. ευαγγελιζηται* cum *BDgr. E gr. F gr. G gr. HL*, *item adnuntiet* *Cyp. 32, 107.* — *ΚΡ ευαγγελιζεται.* — *ευαγγελ.* *sine additamento cum *F gr. G*, g, *Eus. mcell. 7 Bas. eth. 294 Cyr. fld. 121 Dam. Tert. praescr. 6 et 29 et marc. 5, 2 Leif. 243 Cyp. 32, 107 Victorin.* *Addunt υμιν κΑΔΚΕΚΛΡ*, d, e, f, *vg. syr. utr.*

θεμα ἔστω. 9 ὡς προειρήκαμεν, καὶ ἄρτι πάλιν λέγω, εἴ τις ὑμᾶς εὐαγγελίζεται παρ' ὃ παρελάβετε, ἀνάθεμα ἔστω. 10 ἄρτι γὰρ ἀνθρώπους πείθω ἢ τὸν θεόν; ἢ ζητῶ ἀνθρώποις ἀρέσκειν; εἰ ἔτι ἀνθρώποις ἤρῃσκον, Χριστοῦ δοῦλος οὐκ ἂν ἦμην.

11 Γνωρίζω δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὸ εὐαγγέλιον τὸ εὐαγγελισθὲν ὑπ' ἐμοῦ ὅτι οὐκ ἔστιν κατὰ ἀνθρώπον 12 οὐδὲ γὰρ ἐγὼ παρὰ ἀνθρώπου παρέλαβον αὐτὸ οὔτε ἐδιδάχθην, ἀλλὰ δι' ἀποκαλύψεως Ἰησοῦ Χριστοῦ. 13 ἠκούσατε γὰρ τὴν ἐμὴν ἰναστροφήν ποτε ἐν τῷ Ἰουδαϊσμῷ, ὅτι καθ' ὑπερβολὴν ἰδίωκον τὴν ἐκκλησίαν τοῦ θεοῦ καὶ ἐπόρθουν αὐτήν 14 καὶ προέκοπτον ἐν τῷ Ἰουδαϊσμῷ ὑπὲρ πολλοὺς συναγωγίωτας ἐν τῷ γένει μου, περισσοτέρως ζηλωτῆς ὑπάρχων τῶν πατρικῶν μου παραδόσεων. 15 ὅτε δὲ εὐδόκησεν ὁ ἀφορίσας με ἐκ κοιλίας μητρός μου καὶ καλέσας διὰ τῆς χάριτος αὐτοῦ 16 ἀποκαλύψαι τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐν ἐμοί, ἵνα εὐαγγελίζωμαι αὐτὸν ἐν τοῖς ἔθνεσιν, εὐθέως οὐ προσανέθιμην σαρκὶ καὶ αἵματι, 17 οὐδὲ ἀνηλθὼν εἰς Ἱεροσόλυμα πρὸς τοὺς πρὸ ἐμοῦ ἀποστόλους, ἀλλὰ ἀπῆλθον εἰς Ἀραβίαν, καὶ πάλιν ἰπέστρεψα εἰς Λαμασκόν. 18 ἔπειτα μετὰ τρία ἔτη ἀνηλθὼν εἰς Ἱεροσόλυμα Ἰστορήσαι Κηφᾶν, καὶ ἐπέμεινα πρὸς αὐτὸν ἡμέρας δεκαπέντε 19 ἔτερον δὲ τῶν ἀποστόλων οὐκ εἶδον εἰ μὴ Ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν τοῦ κυρίου. 20 ἃ δὲ γράφω ὑμῖν, ἰδοὺ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ὅτι οὐ ψεύδομαι. 21 ἔπειτα ἦλθον εἰς τὰ κλίματα τῆς Συρίας καὶ τῆς Κιλικίας. 22 ἦμην δὲ ἀγνούμενος τῷ προσώπῳ ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Ἰουδαίας ταῖς ἐν Χριστῷ. 23 μόνον δὲ ἀκούοντες ἦσαν ὅτι ὁ διώκων ἡμᾶς ποτὲ νῦν εὐαγγελίζεται τὴν πίστιν ἣν ποτε ἐπόρθει, 24 καὶ ἐδόξαζον ἐν ἐμοί τὸν θεόν.

Act. 8, 3
9, 21

Act. 22, 3

Act. 9, 26

Act. 9, 30
15, 41

copt., item addunt *υμᾶς* D* Ath.¹⁶⁷ Cyr.^{hr.78} Chron.⁶⁸³ Dam.^{1,329}. Item praemittunt *υμῖν* BH Archel.⁵⁹², item praemittunt *υμᾶς* Dial.⁸⁰⁷ Chr.^{3,288}.

9. προειρήκαμεν: *κ**, 3, 33, 35, 67*, 108*, *κscr.*, syr.sch. copt. aeth. Chr.⁷⁹⁵ cat.txt.¹⁷ προειρηκα.
10. η ζητω ανθρωποις αρεσκειν glossema, Owen. Cf. Baljon, De tekst, bl. 168. *ei sine γαρ cum* *κABD*FG*, 17, 39, 67**, 71, 80, 8pe, it. vg. copt arm. Bas.eth.³⁰³ Euthal.cod. Cyr.ioh.⁸⁹⁶. Addunt *γαρ* D^b et *εEKL* syr.utr.
11. δε cum *κ*AD^bet cE gr.KLP* syr.utr. copt. *γαρ cum κ*BD*FG*, 17, 213, d, e, f, g. vg.
12. ουτε ante εδιδαχθ. cum *BDcEKL*. ουδε cum *κAD*FGP*, 31, 37, 39, 73, 80, copt.
15. ενδοκησεν: A Or.4,⁴⁶² nota Eus.ps.²⁵⁸ Ps.-Ath.s.trin.⁴⁵⁵ ηυδοκησεν. — ο αφορισας non praemisso ο θεος cum *BFG*, 20, f, g, vg. syr.sch. et p.txt. Praemittunt ο θεος *κADEKLP*, d, e, copt. syr.p c* arm. aeth.
17. ουδε ανηλθον cum *κAKLP* copt. syr.p.txt. arm. aeth. ουδε απηλθον cum *BDEFG*, 46, 74, a^{scr.}, 115, 116, syr.sch. et p mg.
18. τρια ετη cum *κAP*, 17, 74, syr.sch. copt. ετη τρια cum *BDEFGKL* (FG ετη γ) it. vg. — κηραν cum *κ*AB*, 17, 67**, 71, syr.sch. (ut solet) syr.p mg. copt. aeth utr. ar.e. πετρον cum *κDEFGKLP* it. vg. arm. syr.p.txt.
19. ειδον cum *ABD*et cEFGK^{sil}L* etc. — *κD^bP* ιδον (17 ιδεν). Ceterum sic Victorin.: „Ergo hic Paulus negavit Iacobum apostolum” — „Cum autem fratrem dixit, apostolum negavit.”
24. εδοξαζον: *DEFG* it. vg. goth. arm. Victorin. εν εμοι.

II.

Act. 15, 2
11, 30
Phil. 2, 16
Ro. 2, 11
Act. 15, 12 ss.

1 Ἐπειτα διὰ δεκατεσσαῶν ἐτῶν πάλιν ἀνέβην εἰς Ἱεροσόλυμα μετὰ Βαρνάβη, συναπαλαβῶν καὶ Τίτον· 2 ἀνέβην δὲ κατὰ ἀποκάλυψιν, καὶ ἀνεθέμην αὐτοῖς τὸ εὐαγγέλιον ὃ κηρύσσω ἐν τοῖς ἔθνεσιν, κατ' ἰδίαν δὲ τοῖς δοκοῦσιν, μήπως εἰς κενὸν τρέχω ἢ ἔδραμον. 3 ἀλλ' οὐδὲ Τίτος ὁ σὺν ἐμοί, Ἕλλην ὢν, ἠγαγκάσθη περιτμηθῆναι· 4 διὰ τοὺς παρεισάκτους ψευδαδέλφους, οἵτινες παρεισηλθοῦν κατασκοπήσαι τὴν ἐλευθερίαν ἡμῶν ἢν ἔχομεν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἵνα ἡμᾶς καταδουλώσωσιν· 5 οἷς οὐδὲ πρὸς ὧραν ἐξάμεν τῇ ὑποταγῇ, ἵνα ἡ ἀλήθεια τοῦ εὐαγγελίου διαμείνῃ πρὸς ὑμᾶς. 6 ἀπὸ δὲ τῶν δοκούντων εἶναι τι, (δοποῖο ποτε ἦσαν οὐδέν μοι διαφέρει· πρόσωπον ὁ θεὸς ἀνθρώπου οὐ λαμβάνει)· ἐμοὶ γὰρ οἱ δοκῶντες οὐδὲν προσανέθεντο, 7 ἀλλὰ τὸνναντίον ἰδόντες διὰ πεπίστευμαι τὸ εὐαγγέλιον τῆς ἀκροβυστίας καθὼς Πέτρος τῆς περιτομῆς, 8 ὃ γὰρ ἐνεργήσας Πέτρος εἰς ἀποστολὴν τῆς περιτομῆς ἐνήργησεν καὶ ἐμοὶ εἰς τὰ ἔθνη, 9 καὶ γνόντες τὴν χάριν τὴν δοθεῖσάν μοι, Ἰάκωβος καὶ Κηφᾶς καὶ Ἰωάννης, οἱ δοκῶντες στυλοὶ εἶναι, δεξιὰς ἔδωκαν ἐμοὶ καὶ Βαρνάβη κοινωνίας, ἵνα ἡμεῖς

- II: 1. δεκατεσσαρων etiam Ir.int.200 Tert.marc.5,3 etc. Cf. huc Chron.436: τῷ εἰπεῖν αὐτόν· διὰ ἰδ' ἐτῶν, δοκεῖ μοι τοὺς χρόνους τῶν ἀποστόλων τοὺς ἀπὸ τῆς ἀναλήψεως ἀριθμεῖν αὐτόν. ἀπὸ γὰρ τῆς ἀναλήψεως τοῦ κυρίου ἕως ταύτης τῆς ἀναβάσεως πληροῦνται τῶν ἀποστόλων ἔτη ἰδ' μηνες ἰ'. καὶ εἰ μὴ τοῦτο δῶμεν, εὐρεθῆσεται ὁ χρόνος ἀφ' οὗ ἐβαπτίσθη καὶ ἀνέβλεψεν, ὡς περιέχουσιν αἱ Πράξεις, ἔτη δ'. — τεσσαρων, conjecerunt Grotius, Reiche et Michelsen. Cf. Baljon, De tekst, bl. 168, 169. συναπαλαβ. cum $\kappa\alpha\beta^*C\Delta$ EFGP, 17. συναπαλαβ. cum B^3K sil.L.
4. Codd. legunt δια δε. Theodoratus a. h. l.: ὁ δὲ σύνδεσμος πρὸς τὴν τοῦ λόγου συνθήκην περιττός. Hier. a. h. l.: sciendum vero quod autem conjunctio . . . superflua sit, et si legatur non habeat quod ei respondeat illamque concludat. Naber conjecit εδεδιει δε. Ego omitto δε. Cf. Baljon, p. 169—172. καταδουλώσωσιν cum $\kappa\alpha\beta^*C\Delta E$, 26, 39. — B^3FG , 17 καταδουλώσωσιν. — καταδουλώσονται cum K sil.
5. οἷς οὐδε cum $\kappa\alpha B C D$ corr. EFGKLP, f, g, vg. syr. utr. copt. arm. (aeth. liberrime, sed agnoscit ουδε) Mcion. tert. cdd. gr. ap. Hier. et ap. Ambrst. „quidam” ap. Victorin. Bas. regg. 449 Epiph. 112 Chr. 808. — D^* , d, e, Ir.int.200 („et iterum ait: Ad horam cessimus subiectioni”) Tert.marc.5,3 (additamentum Mcioni criminis dat) Victorin. Ambrst. Pelag.com. omittunt. Ceterum cum vg. cl. quibus neque consentiunt am. fu. demid. harl. tol.; conservata igitur ipsius est Hieronymi scriptura. διαμείνη cum $\kappa\beta D E K L P$. — $A(C?)FG$, 1, 46, 47, 109 διαμηνη.
6. ο θεος cum $\kappa\alpha P$, 17, 71, 73, 93, 115, 118, 219*, 890. Omittunt ο BCDE FGKL. προσωπον [ο] θεος ανθρωπου hoc ordine cum $\kappa\alpha B C D^b K L P$. — D^* et cEFG, d, e, g, goth. Victorin. Aug. θεος ανθρωπου προσωπον. Item 46, f, vg. arm. (copt.) Hier. θεος προσω. ανθρ. Cramer (Comin. Brief a. d. Gal.) omittit προσωπον . . . λαμβανει et legit προσεθεντο.
8. καὶ ἐμοὶ cum $\kappa\beta D^c E K L$. καμοὶ cum $A C D^* F G P$.
9. ιακωβος καὶ κηφας cum $\kappa\beta C K L P$ vg. syr. utr. copt. arm. aeth. πετρος καὶ

εις τὰ ἔθνη, αὐτοὶ δὲ εἰς τὴν περιτομὴν· 10 μόνον τῶν πτωχῶν ἵνα μνημονεύωμεν, ὃ καὶ ἐσπούδασα αὐτὸ τοῦτο ποιῆσαι.

11 Ὅτε δὲ ἦλθεν Κηφᾶς εἰς Ἀντιόχειαν, κατὰ πρόσωπον αὐτῶ ἀντέστην, ὅτι κατεγνωσμένος ἦν. 12 πρὸ τοῦ γὰρ ἐλθεῖν τινὰς ἀπὸ Ἰακώβου μετὰ τῶν ἔθνῶν συνησθῆεν· διὲ δὲ ἦλθον, ὑπέστελλον καὶ ἀφώριζεν ἑαυτὸν, φοβούμενος τοὺς ἐκ περιτομῆς· 13 καὶ συνυπεκρίθησαν αὐτῶ καὶ οἱ λοιποὶ Ἰουδαῖοι, ὥστε καὶ Βαρνάβας συναπήχθη αὐτῶν τῇ ὑποκρισει. 14 ἀλλ' ὅτε εἶδον διὲ οὐκ ὀρθοποδοῦσιν πρὸς τὴν ἀλήθειαν τοῦ εὐαγγελίου, εἶπον. τῶ Κηφᾶ ἔμπροσθεν πάντων· εἰ σὺ Ἰουδαῖος ὑπάρχων ἐθνικῶς καὶ οὐκ Ἰουδαϊκῶς ζῆς, πῶς τὰ ἔθνη ἀναγκάζεις ἰουδαΐζειν; 15 ἡμεῖς φῦσει Ἰουδαῖοι καὶ οὐκ ἐξ ἔθνῶν ἁμαρτωλοὶ, 16 εἰδότες διὲ οὐ δικαιούται ἄνθρωπος ἐξ ἔργων νόμου ἐὰν μὴ διὰ πίστεως Χριστοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἡμεῖς εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν ἐπιστεύσαμεν, ἵνα δικαιωθῶμεν ἐκ πίστεως Χριστοῦ καὶ οὐκ ἐξ ἔργων νόμου, διὲ ἐξ ἔργων νόμου οὐ δικαιωθήσεται πᾶσα σὰρξ. 17 εἰ δὲ ζητοῦντες δικαιωθῆναι ἐν Χριστῶ εἰρέθημεν καὶ αὐτοὶ ἁμαρτωλοὶ, ἄρα

Act. 11, 29 ss.

Act. 15, 35

Act. 11, 3

3, 11
Ro. 3, 29

Ps. 142(143), 2

ιακωβος cum DEFG, d, e, f, g, fu. goth. ἵνα ἡμεῖς sine μεν cum *BFG HKLP it. vg. goth. arm. Or.³ 724 et 4, 481. Addunt μεν *ACDE copt. syr.P Bas.bapt.672.

10. τῶν πτωχῶν ἵνα cum *ABCHKLP. — DEFG ἵνα τῶν πτωχ., item it. vg. — αὐτο τοῦτο ποιῆσαι, interpolatio, Naber. Totus versus interpolatus, Michelsen. Cf. Baljon, De tekst, bl. 172—174.
11. κηφας cum *ABCHP, 10, 17, 31, 46, 67**, 80, 115, 137, vg. syr.sch. et syr.p mg. copt. arm. aeth. πετρος cum DEFGKL fu.vi. demid. al.lachm. goth. syr.p.txt. etc. σὺ κατεγνωμένος ὡς ἦν, coniecit Naber. Cf. Baljon, De tekst, bl. 174, 175.
12. προ του γαρ (37 γαρ του) ελθ. τινας: d, e prius enim quam venisset quidam, g** priusquam enim venire (*-rent) quidam. οτε δε ηλθον cum ACDB et *EHKLP, f, vg. syr.utr. copt. arm. goth. οτε δε ηλθεν cum *BD*FG, 45, 73, d, e, g. Accedit Or.¹ 286 ελθοντος ιακωβου.
13. και οι etiam d, e, g, syr.utr. arm. aeth. etc. — B, f, vg. copt. goth. omittunt και. — αυτων τη υποκρισει cum *ABCKL. — DEFGHP, 17, 37, 73, 76, 93, bscr., oscr. τη υποκρ. αυτων, item Victorin. Ambrst.
14. ειδον cum *BCD* et *EHK sil. — AD^bFGLP, 37 ιδον. — ορθοπολοουσιν coniecit Naber. Cf. Baljon, De tekst, bl. 175. τω κηφα cum *ABC, 10, 17, 67**, 137, vg. copt. arm. aeth. ar.^o (syr.sch. ubique). τω πετρω cum DEFGKLP, d, e, f, g, fu.vic. demid. tol. harl * syr.P goth. οχι ιουδαϊκ. cum *ACP, 17, 37. Item *BD* οχι ιουδ. — ονκ ιουδ. cum D^b et *EFGK sil-L. ζης post και ο. ουδ. cum *ABCDFGP. Ante και ο. ιουδ. cum Dgr.Egr.KL vg.cle. syr.utr. goth. aeth. — d, e, Victorin. Ambrst. Sedul. Agapet. omittunt και. — πως cum *ABCDEF GP, d, e, f, g, vg. syr.sch. copt. arm. aeth. goth. τι cum KL syr.P.
16. δε post ειδότες cum *BCD*E*FGL it. vg. Omittunt AD^cKP syr.utr. copt. arm. aeth. etc. χριστου ιησου cum AB, 17, vg.cdd. ιησου χριστου cum *CDEFGKLP it. vg. — εις χριστον ιησουν: B, 17, 74, ascr., syr.utr. copt. aeth. etc. εις ιησ. χρι. — εκ πιστ. χριστου cum *ABCDELP it. vg. — syr.P addit ιησου c*, item K addit ιησ. ante χρι. Fgr.G, g, Thdr.² 1047 Victorin. Tich.reg.8 (libere) nil nisi εκ πιστεως. — σὺ cum *ABD*FG. διοτι cum CD^cEKLP. εξ εργ. νομου ante ον δικαιωθ. cum *ABCDEF GP. Post ον δικαι. cum KL.

Χριστός ἀμαρτίας διάκονος; μὴ γένοιτο. 18 εἰ γὰρ ἂ κατέλυσα ταῦτα πάλιν οἰκοδομῶ, παραβάτην ἑμαυτὸν συνιστάνω. 19 ἐγὼ γὰρ διὰ νόμου νόμῳ ἀπέθανον ἵνα θεῷ ζήσω. 20 Χριστῷ συνισταύρωμαι· ζῶ δὲ οὐκέτι ἐγώ, ζῆ δὲ ἐν ἔμοι Χριστός· ὁ δὲ νῦν ζῶ ἐν σαρκί, ἐν πίστει ζῶ τῇ τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ τοῦ ἀγαπήσαντός με καὶ παραδότιος ἑαυτὸν ὑπὲρ ἑμοῦ. 21 οὐκ ἀθετῶ τὴν χάριν τοῦ θεοῦ· εἰ γὰρ διὰ νόμου δικαιοσύνη, ἄρα Χριστός δωρεὰν ἀπέθανεν.

III.

1 Ὡ ἀνόητοι Γαλάται, τίς ὑμᾶς ἐβάσκαυεν, οἷς κατ' ὀφθαλμοὺς Ἰησοῦς Χριστός προεγράφη ἑσταυρωμένος; 2 τοῦτο μόνον θέλω μαθεῖν ἀπ' ὑμῶν, ἐξ ἔργων νόμου τὸ πνεῦμα ἐλάβετε ἢ ἐξ ἀκοῆς πίστεως; 3 οὕτως ἀνόητοί ἐστε; ἐναρξάμενοι πνεύματι νῦν σαρκὶ ἐπιτελεῖσθε; 4 τοσαῦτα ἐπάθετε εἰκῆ; εἶγε καὶ εἰκῆ. 5 ὁ οὖν ἐπιχορηγῶν ὑμῖν τὸ πνεῦμα καὶ ἐνεργῶν δυνάμεις ἐν ὑμῖν, ἐξ ἔργων νόμου ἢ ἐξ ἀκοῆς πίστεως; 6 καθὼς Ἀβραὰμ ἐπίστευσεν τῷ θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην. 7 γινώσκετε ἄρα ὅτι οἱ ἐκ πίστεως, οὗτοι υἱοὶ εἰσιν Ἀβραάμ. 8 προῖδουσα δὲ ἡ γραφή ὅτι ἐκ πίστεως δικαιοὶ τὰ ἔθνη ὁ θεός, προευγγελίστατο τῷ Ἀβραάμ ὅτι ἐνευλογηθήσονται ἐν σοὶ πάντα τὰ ἔθνη. 9 ὥστε οἱ ἐκ πίστεως εὐλογοῦνται σὺν τῷ πιστῷ Ἀβραάμ. 10 ὅσοι γὰρ ἐξ ἔργων νόμου εἰσίν, ὑπὸ κατάρα ἐσίν· γέγραπται γὰρ ὅτι ἐπικατάρατος πᾶς ὃς οὐκ ἐμμένει πᾶσιν τοῖς γεγραμμένοις ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ νόμου τοῦ ποιῆσαι αὐτά. 11 ὅτι δὲ ἐν νόμῳ οὐδεὶς δικαιοῦται παρά τῷ θεῷ δηλον, ὅτι ὁ δίκαιος ἐκ πίστεως ζήσεται· 12 ὁ δὲ νόμος οὐκ ἔστιν ἐκ πίστεως, ἀλλὰ ὁ ποιήσας αὐτὰ ζήσεται ἐν αὐτοῖς. 13 Χριστός ἡμᾶς ἐξηγόρασεν ἐκ τῆς κατάρας τοῦ νόμου γενόμενος ὑπὲρ ἡμῶν κατάρα, ὅτι

18. συνιστανω cum κ ABCD*FGP, 17, 31, 67**; 71, 80, 118, 153. συνιστημι cum δ EKL.

20. του υιου του θεου cum κ ACD^bet κ EKL^p, f, vg. syr.utr. copt. arm. aeth. goth. του θεου και χριστου cum BD*FG, d, e, g.

III: 1. εβασκαυεν: multi minusculi legunt εβασκηγε (-γεν). Dedimus autem sine additamento cum κ ABD*FG, 17*. 67**, d, e, f, g, fu. al.lachm. syr.sch. Addunt τη αληθεια μη πειθεσθαι (cf. 5:7) CD^cEKL^p vg. arm.usc. aeth.utr. προεγραφη (47 εγραφη) sine additamento cum κ ABC, 17*, 23*, 31, 38, 43, 52, 67**, 72, 73, 93, f, am. fu.** tol. syr.sch. copt. Addunt εν υμιν DEF^gKL^p, d, e, g, vg.cle. fu.* demid. harl. goth. syr.p.

4. Cramer (p. 134) conjecit εμαθετε pro επαθετε.

6. Versus 6, 7, 8 omittit („erasit de suo apostolo”) Marcion teste Hier. Cf. Baljon, Verh., bl. 44, 45.

7. υιοι εισιν cum κ *B. εισιν υιοι cum κ ACDEFGKP.

8. ενευλογηθησονται cum κ ABC^bEKL^p. ευλογηθησονται cum FG.

10. ου cum κ ABCDEFGHI^p, 17, 73, 80, 118, 177, 178, d, e, f, g, syr.utr. arm. Omittunt KL vg. — πασιν (sine εν) cum κ *B, 17, 31, 37, 67**, 73, 116, 118. εν πασιν cum κ ACDEFGKL^p (nec aliter LXX).

12. ο ποιησ. αυτα sine additamento cum κ ABCD*FGP, 2, 17, 67**, 80, 93, cat.txt. it. vg. Addunt ανθρωπος (ut LXX) δ EKL vg.six. syr.p mg.

13. ου γεγραπται cum ABCD*E*FG, 17, 39, it. vg. aeth. γεγραπται γαρ cum κ DC^cE**KL^p syr.utr. copt. arm.

γέγραπται ἐπικατάρατος πῶς ὁ κρεμᾶμενος ἐπὶ ξύλου, 14 ἵνα εἰς τὰ ἔθνη ἡ εὐλογία τοῦ Ἀβραάμ γένηται ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἵνα τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πνεύματος λάβωμεν διὰ τῆς πίστεως.

15 Ἀδελφοί, κατὰ ἀνθρώπων λέγω. ὁμοῦς ἀνθρώπου κεκυρωμένην διαθήκην οὐδεὶς ἀθετεῖ ἢ ἐπιδιατάσσεται. 16 τῷ δὲ Ἀβραάμ ἐρροθήσαν αἱ ἐπαγγελίαι καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ. οὐ λέγει καὶ τοῖς σπέρμασιν, ὡς ἐπὶ πολλῶν, ἀλλ' ὡς ἐφ' ἑνός· καὶ τῷ σπέρματι σου, ὃς ἐστὶν Χριστός. 17 τοῦτο δὲ λέγω διαθήκην προκεκυρωμένην ὑπὸ τοῦ θεοῦ ὁ μετὰ τετρακόσια καὶ τριάκοντα ἔτη γεγονώς νόμος οὐκ ἀνυκροῖ, εἰς τὸ καταργῆσαι τὴν ἐπαγγελίαν. 18 εἰ γὰρ ἐκ νόμου ἡ κληρονομία, οὐκέτι ἐξ ἐπαγγελίας· τῷ δὲ Ἀβραάμ δι' ἐπαγγελίας κεχάρισται ὁ θεός. 19 τί οὖν ὁ νόμος; τῶν παραβάσεων χάριν προσετέθη, ἄχρις οὗ ἔλθῃ τὸ σπέρμα ᾧ ἐπηγγέλται, [διαταγείς δι' ἀγγέλων, ἐν χειρὶ μεσίτου. 20 ὁ δὲ μεσίτης ἐνός οὐκ ἔστιν, ὁ δὲ θεός ἐστίν]. 21 ὁ οὖν νόμος κατὰ τῶν ἐπαγγελιῶν τοῦ θεοῦ; μὴ γένοιτο. εἰ γὰρ ἐδόθη νόμος ὁ δυνάμενος ζωοποιῆσαι, ὄντως ἐκ νόμου ἂν ἦν ἡ δικαιοσύνη· 22 ἀλλὰ συνέκλεισεν ἡ γραφὴ τὰ πάντα ὑφ' ἁμαρτίαν ἵνα ἡ ἐπαγγελία ἐκ πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ δοθῇ τοῖς πιστεύουσιν. 23 πρὸ τοῦ δὲ ἔλθεῖν τὴν πίστιν ὑπὸ νόμον ἐφρουρούμεθα συνκλειόμενοι εἰς τὴν μέλλουσαν πίστιν ἀποκαλυφθῆναι. 24 ὥστε ὁ νόμος παιδαγωγός ἡμῶν γέγονεν εἰς Χριστόν, ἵνα ἐκ πίστεως δικαιοθῶμεν· 25 ἐλθούσης δὲ τῆς πίστεως οὐκέτι ὑπὸ παιδαγωγόν ἔομεν. 26 πάντες γὰρ υἱοὶ θεοῦ ἐστὲ διὰ τῆς πίστεως ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· 27 ὅσοι γὰρ εἰς Χριστόν ἐβαπτίσθητε, Χριστόν ἐνεδύσασθε. 28 οὐκ ἐν Ἰουδαίῳ οὐδὲ Ἕλληνι, οὐκ ἐν δοῦλος οὐδὲ ἐλεύθερος, οὐκ ἐν ἄρσεν καὶ θήλυ· ἅπαντες γὰρ ὑμεῖς εἰς ἐστὲ ἐν

Ro. 3, 5 etc.
N
Ga. 13, 15
17, 8
22, 18 etc.
Kx. 12, 41

Ro. 4, 14

Ro. 5, 20
Hebr. 2, 2
Act. 7, 53

1 Ti. 2, 5

Ro. 11, 32

1 Pe. 1, 5

Ro. 6, 3

13, 14

1 Co. 12, 13

Col. 3, 11

14. η ευλογία: FG omittunt η. — εν χριστω ιησου cum ACDEFGKLP it. vg. — NB syr.sch. aeth. εν ιησου χριστ.
16. ερροθησαν cum AB*CD*FGP. ερρηθησαν cum B³DcEKL.
17. υπο τον (76, 80, 115 omittunt) θεου sine additamento cum ABCP, 17, 23*, 67**, 80, f, vg. copt. aeth. Addunt εις χριστον DEFGKL, d, e, g, syr.utr. arm. ετη post τετρακ. κ. τριακ. cum ABCDEFGP, 17, 37, aser., it. vg. Ante τετρακ. και τρι. cum KL.
19. παραβασεων etiam Clem.²¹ Or.4,580 not. Eus mcell.7 Cyr.ador.⁵⁴ et glaph.⁹⁴ etc. — Fgr.G, d, e, g (sub aut) m1, Ir.int.182,318 Ambrst. πραξεων, factorum. Sed ex his Fgr.G, g, Ir.int. Ambrst. omittunt χαριν, ita ut singula aliter distinguenda sint, quemadmodum Ir.int.180 sic legitur: Quid ergo lex factorum? Disposita per angelos in manu mediatoris posita est usquedum veniat etc. προσετεθη cum ABD^bet cEKL(-θην)P etc. ετεθη cum D*FG, 71, 80, 109, 177, 179, Clem.⁴²¹ Or.4,580 not. Eus.mcell.7, item posita est d, e, f, g, vg. etc. Vss. 19^b, 20 interpolati sunt. Cf. Baljon, De tekst, bl. 175—178.
21. του (FG omittunt) θεου cum ACDEFGKLP (31 του χυ) f, g, vg. syr.utr. — B, d, e omittunt. εκ νομου ην αν cum κ, 3, 17, 57, 74, 80, 116. Item εκ νομου ην sine αν D*. εκ νομου (B, Cyr.ador. εν νομου) αν ην cum ABC Cyr.ador.⁵⁴. αν εκ νομ. ην cum D^bet cEKL.
22. υπο αμαρτιαν cum BCD^bet cEKL. υφ αμαρτ. cum AD*FG, 37, 73, 116.
23. συνκ- cum AB*D*FG. συγκ- cum B³CDcEK sil.LP. -κλειόμενοι cum AB D*FGP, 17, 31, 47. -κεκλεισμένοι cum CDcEKL.
28. απαντες cum AB³. παντες cum B*CDEFGKLP. εις εστε εν χριστω ιησου (syr.sch. in Iesu Christo) cum κBCDEKLP syr.p. — FG, 17, d, e, f, g, vg.

Ro. 9, 7. **Χριστῷ Ἰησοῦ.** 29 εἰ δὲ ὑμεῖς Χριστοῦ, ἄρα τοῦ Ἀβραὰμ σπέρμα ἐστέ, καὶ ἐπαγγελίαν κληρονόμοι.

IV.

Col. 2, 20. **1** Λέγω δέ, ἐφ' ὅσον χρόνον ὁ κληρονόμος νηπίος ἐστίν, οὐδὲν διαφέρει δούλου κύριος πάντων ὢν, **2** ἀλλὰ ὑπὸ ἐπιτρόπου ἐστίν καὶ οἰκονόμου ἄχρι τῆς προθεσμίας τοῦ πατρὸς. **3** οὕτως καὶ ἡμεῖς, ὅτε ἤμεν νηπιοί, ὑπὸ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου ἡμεῖς δεδουλωμένοι· **4** ὅτε δὲ ἦλθεν τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, ἐξαπέστειλεν ὁ θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ, γενόμενον ἐκ γυναικός, γενόμενον ὑπὸ νόμον, **5** ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον ἐξαγοράσῃ, ἵνα τὴν υἰοθεσίαν ἀπολάβωμεν. **6** οἱ δὲ ἐστε υἱοί, ἐξαπέστειλεν ὁ θεὸς τὸ πνεῦμα τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ εἰς τὰς καρδίας ὑμῶν, κρᾶζον· Ἀββὰ ὁ πατήρ, **7** ὥστε οὐκέτι εἰ δούλος ἀλλὰ υἱός· εἰ δὲ υἱός, καὶ κληρονόμος διὰ θεοῦ.

Kph. 1, 10. **8** Ἀλλὰ τότε μὲν οὐκ εἰδότες θεὸν ἐδουλεύσατε τοῖς φύσει μὴ οὔσι θεοῖς· **9** νῦν δὲ γνόντες θεόν, μᾶλλον δὲ γνωσθέντες ὑπὸ θεοῦ, πῶς ἐπιστρέφετε πάλιν ἐπὶ τὰ ἀσθενῆ καὶ πτωχὰ στοιχεῖα, οἷς πάλιν ἄνωθεν δουλεῦσαι θέλετε; **10** ἡμέρας παρατηρεῖσθε καὶ μῆνας καὶ καιροὺς καὶ ἐνιαυτούς; **11** φοβοῦμαι ἡμᾶς μήπως εἰκῆ κεκοιτύχη εἰς ὑμᾶς.

Col. 2, 20. **12** Γίνεσθε ὡς ἐγώ, ὅτι κατὰ ὡς ὑμεῖς, ἀδελφοί, δέομαι ὑμῶν. οὐδὲν με ἰδικήσατε· **13** οἴδατε δὲ ὅτι δι' ἀσθένειαν τῆς σαρκὸς εὐηγγελισάμην ὑμῖν τὸ

(sed fu.* omittit unum) εν εστε εν χρι. ιη. — **κ*Α** εστε χριστου ιησου (omisso εις post υμεις), sed **κ*** εστε εν χυ ιω.

29. **κατα** (ita cum **κG***; **κατ** cum **ABC** etc.) sine **cum κABCDE**, 17, 89**, d, e, f, vg. copt. arm. aeth. Praemittunt **και FG-GKLP**, g, goth. syr. utr.
- IV: 3. **ημεθα** cum **κD*FG**, 17, 73, 118. **ημεν** cum **ABCD^bet cEKL**P.
4. **γενόμενον** ante **εκ γυν.** etiam Clem.¹¹⁸ed. Method.⁸⁰⁹ Eus.mcell.7,161 Ath.⁸⁹¹ Cyr.hr.¹⁷⁹ etc., item **factum** d, e, f, g, vg. (etiam am. harl.*) goth. syr. utr. copt. — **Κ** **γεννομενον**, 1, 72, 73, 80. **γεννωμενον**, item **natum** m⁵, fu. demid. tol. harl.**.
6. **υιοι** etiam vg.^{cle}. am. — **DEFG**, d, e, f, g, m¹⁰, vg.^{six}. fu. demid. tol. goth. Tert.marc.5,4 addunt **του θεου**. — **εις τ. καρδ. ημων** cum **κABCD*FGP**, d, e, f, g, m¹⁰, am. fu. floriac. mar. ar.m. **εις τ. κ. υμων** cum **D^cEKL** vg.^{cle}. demid. tol. al. goth. syr. utr. copt. aeth. **ο πατηρ** fortasse glossemata lectoris. Cf. Baljon, De tekst, bl. 21.
7. **δια θεου** (**per deum**) cum **κ*ABC***, 17, f, g, vg. copt. Item **FG-G gr. δια θεου**. Item **θεου tantum** arm. aeth.^{ro}. **θεου δια χριστου** cum **κ^cC³DEKLP**, d, e, goth.
8. **εδουλευσατε post θεον** cum **κABCD^bet cKLP** syr. utr. copt. arm. — **D*EFG**, d, e, f, g, m⁵⁶, vg. goth. post **θεοις**. — **φυσει μη ουσι** cum **κABCD*et cEP**, f, vg. goth. copt. **μη φυσει ουσι** cum **D^bFG(FG φυσειν)KL**. — **Κ**, d, e, m⁵⁶, aeth. omittunt **φυσει**.
9. **δουλενσαι** cum **κB**. **δουλευειν** cum **ACDEFGKLP**.
10. **παρατηρεσθαι** conjecit Naber. Cf. Baljon, De tekst, bl. 179.
12. Cramer legit: **ου με ηδικησατε**; Vide contra Clemen, Die Einheitlichkeit der Paul Br., S. 117.
13. Naber conjecit **δι ασθενειας**. Cf. Baljon, De tekst, bl. 180.

πρότερον, 14 και τον πειρασμόν ὑμῶν ἐν τῇ σαρκί μου οὐκ ἐξουθενήσατε οὐδὲ ἐξεπίψατε, ἀλλὰ ὡς ἄγγελον θεοῦ ἐδέξασθέ με, ὡς Χριστὸν Ἰησοῦν. 15 ποῦ οὖν ὁ μακαρισμὸς ὑμῶν; μαρτυρῶ γὰρ ὑμῖν ὅτι εἰ δυνατόν τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν ἐξορούσαντες ἐδώκατέ μοι. 16 ὥστε ἐχθρὸς ὑμῶν γέγονα ἀληθεῖον ὑμῖν; 17 ζηλοῦσιν ὑμᾶς οὐ καλῶς, ἀλλὰ ἐκκλεῖσαι ὑμᾶς θέλουσιν, ἵνα αὐτοὺς ζηλώτε. 18 καλὸν δὲ ζηλοῦσθαι ἐν καλῷ πάντοτε, καὶ μὴ μόνον ἐν τῷ παρεῖναι με πρὸς ὑμᾶς. 19 τεκνία μου, οἷς πάλιν ὠδίνω μέχρις οὗ μορφωθῆ Χριστὸς ἐν ὑμῖν, 20 ἥθελον δὲ παρεῖναι πρὸς ὑμᾶς ἄρτι καὶ ἀλλάξαι τὴν φωνήν μου, ὅτι ἀποροῦμαι ἐν ὑμῖν.

1 Co. 4, 15

21 Λέγετέ μοι, οἱ ἵπὸ νόμον θέλοντες εἶναι, τὸν νόμον οὐκ ἀκούετε; 22 γέγραπται γὰρ ὅτι Ἀβραάμ δύο υἱοὺς ἔσχεν, ἓνα ἐκ τῆς παιδίσκης καὶ ἓνα ἐκ τῆς ἐλευθέρας. 23 ἀλλ' ὁ μὲν ἐκ τῆς παιδίσκης κατὰ σάρκα γεγέννηται, ὁ δὲ ἐκ τῆς ἐλευθέρας διὰ τῆς ἐπαγγελίας. 24 αἰνὰ ἐστὶν ἀλληγορούμενα· αὗται γὰρ εἰσὶν δύο διαθήκαι, μία μὲν ἀπὸ ὄρους Σινᾶ, εἰς δουλείαν γεννώσα, ἣτις ἐστὶν Ἄραρ. 25 [τὸ γὰρ Σινᾶ ὄρος ἐστὶν ἐν τῇ Ἀραβίᾳ·] συνστοιχεῖ δὲ τῇ νῦν Ἰερουσαλήμ, δουλεύει γὰρ

Gn. 21, 2, 9

Gn. 17, 16

Ro. 9, 9

14. τ. πειρασμ. ὑμων cum κ^*ABD^*FG , 17, 39, 67**, d, e, f, g, vg. copt. τ. πειρ. μου τον cum D^b et c^cEKL^P syr.p. — $\kappa^cC^*vld.$ al.¹⁰ etc. tantummodo τον. Cramer (comment. a. h. l.) coniecit και τον πειρασμον ημων εν τη σαρκι ουκ κτε.
15. που cum $\kappa ABCFGP$, f, g, vg. syr.sch. et pmg. copt. arm. aeth.pp. τις cum $DEKL$, d, e, goth. syr.p.txt. aeth.ro. ουν sine additamento cum $\kappa ABCL^P$ syr.utr. aeth. Addunt ην (FG η) $DEKFG$, d, e, g (fuit t est) goth., item estin, est 115, f, vg. copt. arm. etc. εδωκατε sine αν cum κ^*ABCD^* , 17, 47. αν εδωκατε cum κ^cDEKL^P .
17. εκκλ. υμας cum $\kappa ABCDEFGKLP$ it. vg. — εκκλ. ημας cum minusculis, sed editum potius ut vid. de coniectura Bezae. — 44 εγκλεισαι, item includere sive concludere syr.sch. ar.e. — 52, 73 εκλυσαι. — ζηλουτε: 37, 113, 219**, 1** ζηλωτε.
18. ζηλουσθαι (κB , 17, 23, 39 -σθε) cum κABC , 17, 23, 39, 109, item *aemulamini* f, vg. — το ζηλουσθαι cum $DEFGKLP$. — Cramer coniecit καλωσ ζηλουσθε.
19. τεκνα cum κ^*BD^*FG , item filii d, e, g, Tert.mar.5,8 Or.int.3, 857, 861, 883 Victorin. Hil.⁴⁶⁶. τεκνια cum κ^cACD^b et c^cEKL^P , item filiioli f, vg. — μεχρις cum κ^*B , 37, 116. αχρις cum $\kappa^cACDEFGKLP$.
21. ακουετε cum $\kappa ABCF^aKLP$ syr.utr. aeth. goth. — $DEFG$, 10, 31, 80, d, e, f, g, vg. sah. (copt. vero *cognoscitis*) arm. αναγνωσκατε (*legistis*).
23. ο μεν etiam sah. copt. syr.p arm. goth. — B, f, vg. Tert.mar.5,4 omittunt μεν. — δια της επαγγ. cum $BDEFGKLP$. — κAC etc. δι επαγγελιας.
24. δυο cum $\kappa^cABCDEF^gKLP$ arm. goth. αι δυο cum κ^* . — Westcott-Hort scribunt Σινᾶ, Tisch., Blass (Gramm. S. 32) Σινᾶ.
25. Vs. 25^a glossema. Cf. Baljon, p. 185. το γαρ (demid. harl. sah. Ambrst. δε, goth. omittit) sine additamento cum κCFG , 17, f, g, vg. sah. arm.usc. aeth.utr. goth. το γαρ αγαρ cum KLP , 17**, d, e, syr.sch. et p.txt. arm.zoh. Item το δε αγαρ ABD^gE^g , 37, 73, 80, 40lect., copt. syr.pmg. Sed d, e omittunt σινα. — συνστοιχ- cum $BDEFG$. συνστοιχ- cum $\kappa ACKLP$. συνστοιχει δε: D^*FG it. vg. goth. η (D^* omittit) συνστοιχουσα. — δουλευει γαρ cum $\kappa ABCD^*F^g^g.P$, d, e, g, sah. copt. syr.p.txt. arm. δουλ. δε cum D^cEKL syr.pmg. goth. — f, vg. syr.sch. aeth. et servit, Ambrosiaster *serviens*.

- Hebr. 12, 22 μετὰ τῶν τέκνων αὐτῆς. 26 ἡ δὲ ἄνω Ἱερουσαλὴμ ἐλευθέρῃ ἐστίν, ἣτις ἐστίν
 Ap. 3, 12 μήτηρ ἡμῶν· 27 γέγραπται γὰρ· εὐφράνθητι στείρα ἢ οὐ τίκτοσα, ῥῆξον καὶ
 Jes. 54, 1 βόσπον ἢ οὐκ ὠδίνουσα, ὅτι πολλὰ τὰ τέκνα τῆς ἐρήμου μᾶλλον ἢ τῆς ἐχούσης
 Ro. 9, 7 κ. τὸν ἄνδρα. 28 ὑμεῖς δέ, ἀδελφοί, κατὰ Ἰσαὰκ ἐπαγγελίας τέκνα ἐστέ. 29 ἀλλ'
 ὡσπερ τότε ὁ κατὰ σάρκα γεννηθεὶς ἐδίωκε τὸν κατὰ πνεῦμα, οὕτως καὶ νῦν.
 Gn. 21, 10, 12 30 ἀλλὰ τί λέγει ἡ γραφή; ἔκβαλε τὴν παιδίσκην καὶ τὸν υἱὸν αὐτῆς· οὐ γὰρ μὴ
 κληρονομήσει ὁ υἱὸς τῆς παιδίσκης μετὰ τοῦ υἱοῦ τῆς ἐλευθέρας. 31 διό, ἀδελφοί,
 οὐκ ἐσμεν παιδίσκης τέκνα ἀλλὰ τῆς ἐλευθέρας.

V.

1 Τῇ ἐλευθερίᾳ ἡμᾶς Χριστὸς ἠλευθέρωσεν. στήκετε οὖν καὶ μὴ πάλιν ζυγῶ
 δουλείας ἐνέχεσθε.

2 Ἴδε ἐγὼ Παῦλος λέγω ὑμῖν ὅτι ἐὰν περιτέμνησθε, Χριστὸς ὑμᾶς οὐδὲν
 ὠφελήσει. 3 μαρτύρομαι δὲ πάλιν παντὶ ἀνθρώπῳ περιτεμινομένῳ ὅτι ὀφειλέτης
 ἐστίν ὅλον τὸν νόμον ποιῆσαι. 4 κατηγορήθητε ἀπὸ Χριστοῦ ὅτινες ἐν νόμῳ
 δικαιοῦσθε, τῆς χάριτος ἐξεπέσατε. 5 ἡμεῖς γὰρ πνεύματι ἐκ πίστεως ἐλπίδα
 δικαιοσύνης ἀπεκδεχόμεθα. 6 ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ οἷτε περιτομῇ ἢ ἰσχύει οὔτε
 ἀκροβυστία, ἀλλὰ πίστις δι' ἀγάπης ἐνεργουμένη.

6, 15
 1 Co. 7, 19
 3, 1
 1 Co. 5, 6
 1, 7

7 Ἐτρέχετε καλῶς· τίς ὑμᾶς ἐπέκοπεν ἀληθείᾳ μὴ πείθεσθαι; 8 ἡ πεισομὴ
 οὐκ ἐκ τοῦ καλοῦντος ὑμᾶς. 9 μικρὰ ζήτη ὅλον τὸ φῦραμα ζυμοῦ. 10 ἐγὼ

26. *ἣτις ἐστιν etiam* Ir.int.335 Or.1,183,537. — *κ** (sed suppl.^a) Victorin. omittunt. *ἡμῶν sine παντ.* cum *κ*BC*DEFG*, 5, 6, 17, 67**, 177, 178, it. vg. — *παντων ἡμων cum κ*AC*KL* syr.ptxt. arm.

28. *υμεις et εστε cum BD*FG*, 6, 17, 61, 67**, d, e, g, sah. aeth.ro. *ἡμεις et εσμεν* (cf. 4:31) cum *κACDEKLP*, f, vg. syr.utr. copt. arm. aeth.Fp goth.

30. *κληρονομησει cum κBDEP*, 17. *-μηση cum ACFGKL*.

31. *διο cum κBD**, 17, 67**, 115, arm. Tert.mar.c.4 (propter quod). Item *itaque* d, e, f, g, vg. — *αρα cum DcKL* syr.p Bas.eth.247; *FG Thdrt. αρα ουν. ACP etc. ἡμεις δε*, syr.sch. *nos igitur*. 71 plane omittit.

V: 1. *τη ἐλευθερια*: *FG*, d, e, f, g, vg. goth. *η ἐλευθερια*. Westcott-Hort conjiciunt *επ ἐλευθερια*. Praeterea non addidimus h. l. ουν cum *κABC*DEFGP* it. vg. goth. sah. copt. arm. syr.p. Addunt ουν *CcKL*. *ἡμας χριστος* (*χριστ. ημας*): praemittunt ἢ *D^betC^E* (sed *D^cE ημας η χρι.*) *KL*. Omisimus cum *κABCD*P* sah. copt. arm. *ημας χριστος cum κ*ABDEFGP*. *χριστ. ημας cum κcCKL*, f, vg.cle. demid. al.lachm. arm. *στηκετε ουν cum κAB CFGP*, 10, 17, 31, 52, 67**, 71, 73 (sunt legitur minusculi nonnulli qui ουν utroque loco omittunt) g, f, vg.cod. goth. Omittunt ουν *DEKL*. *δουλιας cum κAD*FGLP*. *δουλιας cum BCD^betC^EK^{sil}*.

4. *απο χριστου cum κBCD*FGP*, 31, 76. *απ. του χρι. cum ADcEKL*.

7. *επεκοπεν cum κABCDEFGKLP etc. ανεκοψε cum minusculis. αληθεια sine articulo cum κ*AB*. *τη αληθεια cum κCDEFGKL*.

8. *ουκ εκ του etiam Or.1,676 etc.* — *D**, 14, 32, 49, d, e (uterque: *suasio ex eo est qui vos vocat*) Or.1,114 Lcif.218 Victorin. cdd.lat. ap. Hier. ad h. l. item apud Sedul. ad h. l. omittunt ουκ.

9. *ζυμοι etiam Or.3,309 etc.* — *D**, d, e, f, vg. goth. *δολοι*.

πέποιθα εἰς ὑμᾶς ἐν κυρίῳ ὅτι οὐδὲν ἄλλο φρονήσετε· ὁ δὲ ταράσων ὑμᾶς βαστάσει τὸ κρίμα, ὅστις ἂν ᾗ. 11 ἐγὼ δέ, ἀδελφοί, εἰ περιτομὴν ἔτι κηρύσσω, τί ἔτι διώκομαι; ἄρα καθήγγηται τὸ σκάνδαλον τοῦ σταυροῦ. 12 ὄφελον καὶ ἀποκόφονται οἱ ἀνασταυῶντες ὑμᾶς.

13 Ὑμεῖς γὰρ ἐπ' ἐλευθερίᾳ ἐκλήθητε, ἀδελφοί· μόνον μὴ τὴν ἐλευθερίαν εἰς ἀφορμὴν τῆ σαρκί, ἀλλὰ διὰ τῆς ἀγάπης δουλεύετε ἀλλήλοις. 14 ὁ γὰρ πᾶς νόμος ἐν ἐνὶ λόγῳ πεπληρωται, ἐν τῷ· ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτὸν. 15 εἰ δὲ ἀλλήλους δάκνετε καὶ κατεσθίετε, βλέπετε μὴ ὑπ' ἀλλήλων ἀναλωθῆτε.

16 Λέγω δέ, πνεύματι περιπατεῖτε καὶ ἐπιθυμίαν σαρκὸς οὐ μὴ τελέσητε. 17 ἡ γὰρ σὰρξ ἐπιθυμεῖ κατὰ τοῦ πνεύματος, τὸ δὲ πνεῦμα κατὰ τῆς σαρκὸς· ταῦτα γὰρ ἀλλήλους ἀντίκειται, ἵνα μὴ ἂν θέλητε ταῦτα ποιῆτε. 18 εἰ δὲ πνεύματι ἄγεσθε, οὐκ ἔστέ ὑπὸ νόμου. 19 φανερὰ δὲ ἔστιν τὰ ἔργα τῆς σαρκὸς, ἅτινά ἐστιν πορνεία, ἀκαθαρσία, ἀσέλγεια, 20 εἰδωλολατρεία, φαρμακεία, ἔχθραι, ἔρις, ζῆλος, θνημοί, ἐριθείαι, διχοστασίαι, αἰρέσεις, 21 φθόνοι, μέθαι, κῶμοι, καὶ τὰ ὅμοια τούτοις, ἃ προλέγω ὑμῖν καθὼς προεῖπον, ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα πράσσοντες βασιλείαν θεοῦ οὐ κληρονομήσουσιν. 22 ὁ δὲ καρπὸς τοῦ πνεύματος ἔστιν ἀγάπη, χαρὰ, εἰρήνη, μακροθυμία, χρησιότης, ἀγαθωσύνη, πίστις, 23 πραῦτης, ἐγκράτεια.

Lv. 19, 18
Mt. 22, 39
Ro. 13, 8 * etc.

Ro. 8, 14
6, 14

Ro. 1, 29 ss.
I Co. 6, 9 *
Col. 3, 5 ss.
Eph. 5, 5

Eph. 5, 9

10. *εγω cum ABCDEKL*. Addunt *de C*FGP*, 73, 106, 108, 109**, f, g, demid. arm. *οστις εαν cum KABP*, 17, 39, 73, 238. *οστ. αν cum CDEFGK^{sil}L*.
13. *τη σαρκι etiam Clem.⁵²⁹ Or.int.1,41*. — *D**, 17, d, e, f, vg. goth. *της σαρκος*. Praeterea *FG*, f, g, vg. cdd.lat. ap. Hier. Ambrst. Amb.ep.³⁷ addunt *δωτε, detis*.
14. *εν ενι λογω (etiam syr.p mg): Mcion.epiph.³¹⁹ et³⁵¹ υμιν et Mcion.tert.^{5,4} in vobis*. — *syr.p^{txt} in paucis*. — *D*EFG^{gr}G*, d, e, g, goth. etc. praemittunt *εν υμιν*. — *πεπληρωται cum ABC*, 17, 21, 23, 37, 39, 71, 116. *πληροται cum DEFGKLP*; item *impletur* it. vg. — *εν τω: D*FG* it. vg. (non item *syr.utr*) *Mcion.epiph. et tert. Victorin. Hier. Ambrst. omittunt*. *σεαντον cum ABCDEKN***, 17. *εαντον cum FGLN*P*.
17. *ταυτα γαρ cum *BD*EFG*, 17, it. vg. copt. *ταυτ. δε cum *ACDEKLP*. *αλληλοις ante αυτικειν*. cum *ABCDEFGF* it. vg. goth. etc. *αντικ. αηλ. cum *KLP* *syr.utr. copt. εαν cum AB²*, 39, 47, 74, *ascr. αν cum B*(ινα ηη αν sic)C²DEFGK^{sil}LP*. — *C** omittit.
19. *ατινα εστιν: textus receptus addit μοιχεια (*D* -για) cum *DEFGKLN*, d, e (f, g) goth. *syr.p arm. (sed FG, f, g μοιχεια, adulteria)*. Omittunt **ABCP*, 17, 47, 57, vg. copt. *syr.sch. ar.^e aeth.*
20. *ερις cum *ABD* syr.sch. aeth. ερεις cum CD^b et CDEFGKLP* it. vg. (habent *contentiones*) goth. *syr.p copt. arm. ζηλος cōm BD^{gr}*E^{gr}F^{gr}G^{gr}(hi.² ζηλους)P*, 17 (latet *A*) *syr.sch. aeth. goth. ζηλοι cum *CD^b et *KLN*, d, e, f, g, vg. *syr.p copt. arm.*
21. *φθονοι sine φονοι cum *B*, 17, 33, 35, 57, 73, f*, demid. Addunt *φονοι ACDEFGKLP* it. vg. *syr.utr. copt. arm. aeth. goth. καθως sine και cum *BFG^{gr}*, f, vg. (etiam *am. fu. demid.*) *syr.sch. aeth. goth.* Addunt *και *ACDEKLP*, d, e, g, *tol. (al.lachm.) syr.p copt. arm. etc.*
23. *πραυτης cum *ABC*, 17, 31, 47, 80, 118. *πραοτης cum DEFGKLP*. *εγκρατεια sine additamento cum *ABCDEKLP* *fu. harl. syr.utr.* — *D*EFG*, d, e, f, g, vg.^{cl^e} (etiam *demid. tol.*) goth. addunt *αγνεια (-νια)*, item *Ncorr*, 73, 118 *υπομονη*.

κατὰ τῶν τοιούτων οὐκ ἔστιν νόμος. 24 οἱ δὲ τοῦ Χριστοῦ Ἰησοῦ τὴν σάρκα ἐσταύρωσαν σὺν τοῖς παθήμασιν καὶ ταῖς ἐπιθυμίαις. 25 εἰ ζῶμεν πνεύματι, πνεύματι καὶ στοιχῶμεν. 26 μὴ γινώμεθα κενόδοξοι, ἀλλήλους προκαλούμενοι, ἀλλήλοις φθονοῦντες.

VI.

- 1 Ἀδελφοί, εἰς καὶ προληφθῆ ἄνθρωπος ἐν τινι παραπτώματι, ὑμεῖς οἱ πνευματικοὶ καταρτίζετε τὸν τοιοῦτον ἐν πνεύματι πραύτητος, σκοπῶν σεαυτὸν, μὴ καὶ σὺ πειρασθῆς. 2 ἀλλήλων τὰ βάρη βαστάζετε, καὶ οὕτως ἀναπληρώσετε τὸν νόμον τοῦ Χριστοῦ. 3 εἰ γὰρ δοκεῖ τις εἶναι τι μηδὲν ὧν, φρεναπατᾷ ἑαυτὸν. 4 τὸ δὲ ἔργον ἑαυτοῦ δοκιμαζέτω ἕκαστος, καὶ τότε εἰς ἑαυτὸν μόνον τὸ καύχημα ἔξει καὶ οὐκ εἰς τὸν ἕτερον ὃ ἕκαστος γὰρ τὸ ἴδιον φορτίον βαστάσει. 5 Κοινωνεῖτω δὲ ὁ κατηχούμενος τὸν λόγον τῷ κατηχούντι ἐν πᾶσιν ἀγαθοῖς. 6 μὴ πλανᾶσθε, θεὸς οὐ μνηστρεῖται. 7 ὁ γὰρ ἂν σπειρῇ ἄνθρωπος, τοῦτο καὶ θερίσει· 8 οἱ δὲ σπείρων εἰς τὴν σάρκα ἑαυτοῦ ἐκ τῆς σαρκὸς θερίσει φθοράν, 9 τὸ δὲ καλὸν ποιοῦντες μὴ ἐγκακῶμεν· καιρῷ γὰρ ἰδίῳ θερίσομεν μὴ ἐκλυόμενοι. 10 ἄρα οὖν ἕως καιρὸν ἔχομεν, ἐργαζόμεθα τὸ ἀγαθὸν πρὸς πάντας, μάλιστα δὲ πρὸς τοὺς οἰκείους τῆς πίστεως.

24. *χριστου ιησου cum* κ (sed* praemittit *κυριου quod delet nisi est ipse*) ABCN^{corr}.P, 17, 47*, 80, sah. copt. (aeth. utr. Iesu Christi). Omittunt *ιησου DEFGKL, d, e, f, g, vg. goth. syr. utr. arm. Mcion. eph. 319, 352.**
25. *ζωμεν (L addit εν) πνευματι. DEF^{gr}.G, d, e, g, vg. cle. aeth. Or. 1, 732 Aug. ad h. l. πνευμ. ζωμ. — στοιχωμεν: D^{gr}.cEKL στοιχομεν.*
26. *αλληλοις φθ. cum* κ ACDEFG²KL. *αλληλους φθ. cum* BG*P.
- VI: 1. *προλημφθη cum* κ AB*DEFG. *προληφθη cum* B³CLP. — *K προκαταληφθη. Fortasse legendum est καταληφθη. Cf. Baljon, Verh., bl. 254. πραυτητος cum* κ BP, 17, 80. *πραοτητος cum* ACDEFGKLN. — *F^{gr}.G, d, e, g μη και αυτος πειρασθη.*
2. *αναπληρωσετε cum* BFG, 33, 35, d, e, f, g, m⁷⁸, vg. syr. sch. copt. aeth. goth. *αναπληρωσατε cum* κ ACD^{gr}.E^{gr}.KLNP syr. P arm.
3. *φρεναπατ. εαυτου cum* κ ABC, 17, 37, 47, 73, 116, 118, sah. copt. syr. P. *εαυτ. φρεναπατ. cum* DEFGKLP it. vg. goth. syr. sch. arm.
7. *εαν cum* κ ACD^cEKL^p. *αν cum* BD*FG.
8. *εαυτου cum* κ ABCD^cEKL^p. — *D*FG, 2, 76, 115, 219*, asc.*, Thdrt. Thryphyl. αυτου. Or. 4, 254 bis et int. 2, 78 rell. Cyr. ioh. 298 etc. omittunt.*
9. *εγκακωμεν (εγκ- ut B*D*, κ AB³, 17, 37, 39, 8pe εγκ-) cum* κ AB*D*. *εκκακωμ. cum* CD^cKLP, item FG *εκκακησωμεν. — θερισσομεν cum* AB DEK, item *metemus it. vg. Tert. marc. 5, 4 et res. carn. 23. — κ CF^{gr}.G^{gr}.LP θερισσομεν.*
10. *Codd. legunt ως. Lege εως. Cf. Baljon, Verh., bl. 95. εχωμεν cum* κ B*. 17, 37, 114. *εχομεν cum* AB³CDEFGKLP. *εργαζομεθα cum* κ B* CDEFG, d, e, f, g, m⁷⁵, vg. — *εργαζομεθα cum* AB³LP. — *K ερ- ρασομεθα.*

11 Ἴδετε πηλικίους ὑμῖν γράμμασιν ἔγραφα τῇ ἐμῇ χειρὶ. 12 ὅσοι θέλουσιν ἐνπροσωπῆσαι ἐν σαρκί, οὗτοι ἀναγκάζουσιν ὑμᾶς περιτέμνεσθαι, μόνον ἵνα τῷ σταυρῷ τοῦ Χριστοῦ μὴ διώκωνται. 13 οὐδὲ γὰρ οἱ περιτεμνόμενοι αὐτοὶ νόμον φυλάσσουναι, ἀλλὰ θέλουσιν ὑμᾶς περιτέμνεσθαι ἵνα ἐν τῇ ὑμετέρῃ σαρκὶ κανχήσωνται. 14 ἐμοὶ δὲ μὴ γένοιτο κανχᾶσθαι εἰ μὴ ἐν τῷ σταυρῷ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι' οὗ ἐμοὶ κόσμος ἐσταύρωται κἀγὼ κόσμῳ· 15 οὔτε γὰρ περιτομὴ τι ἔστιν οὔτε ἀκροβυστία, ἀλλὰ καινὴ κτίσις. 16 καὶ ὅσοι τῷ κανόνι τούτῳ στοιχήσουσιν, εἰρήνη ἐπ' αὐτοὺς καὶ ἔλεος, καὶ ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ τοῦ θεοῦ. 17 τοῦ λοιποῦ κόπους μοι μηδεὶς παρεχέτω· ἐγὼ γὰρ τὰ σιγύματα τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματί μου βαστάζω.

18 Ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματος ὑμῶν, Phil. 25 etc. ἀδελφοί· ἀμήν.

11. πηλικίους: B*, 17 ηλικίους, dscr. ποικίλοις. Reddunt d, e, f, g, vg. qualibus, Victorin. quantis.
12. μη ante διώκωνται cum ABCDEP, 17, 37, 73, 118, 137vi, d, e, vg. (f inale omittit non) Victorin. Aug. μη post ια cum FGKL, g.
13. περιτεμνομενοι cum ACDEKP, item qui circumciduntur f, vg. syr.utr. sah. arm. περιτεμνημενοι cum B(FG)L, item qui circumcisi sunt d, e, g, goth. copr. aeth.
14. κανχασθαι cum ABCDEFGLP. — AD*K, 47*vi. κανχησασθαι. — κοσμο cum ABC*D*FGP, 17. Textus receptus praemittit τω cum C³D^cEKL arm.
15. ουτε (syr.sch. sah.gb. ov) γαρ cum B, 17, 47, syr.sch. et ptxt. sah.gb. arm.ven. aeth.ro. goth. εν γαρ χριστω ιησου ουτε cum ACDEFGKLP, d, e, f, g, vg. copt. syr.p c*, sah.woid copt. aeth.pp ex 5:6. εστιν cum A*BCD*EFG, 17, 28, 47, 67**, 80, 178, d, e, g, goth. syr.sch. et pmg. sah. copt. arm. ισχυει cum C^cD^cKLP, f, vg. syr.ptxt.
16. στοιχησουσιν cum ABC²KLP. στοιχουσιν cum AC*DEFgr.G, 4, 71, d, e, g, arm. aeth.
17. τον ιησου cum ABC*, 17, 109lat, f, am. fu. demid. mar. tol. — P, 47, 73, 118, copt. arm. aeth.utr. τον χριστου. — τον κυριου ιησου cum C³D^cEKL vg.cle. — AD*Fgr.G, 31, 111, d, e, syr.sch. goth. τον κυριου (Dgr.*Fgr.G etc. addunt ημων) ιησου χριστου.
18. τον κυριου ημων cum ABCDEFGKL it. vg. — KP, 37, 39, 2lect, aeth. omittunt ημων. — αμην: G, g, Victorin. Ambrst. omittunt.

Subscriptio: KAB*C, 6, 17. 135 προς γαλατας. Item DE πρ. γαλ. πληρωθη αρχεται πρ. εφειους. Bcorr.KP, 47 προς γαλατας εγραφη (P -φει) απο ρωμης. Textus receptus, Griesbach, Scholz προς γαλατας εγραφη απο ρωμης (απο ρωμης confirmant etiam syr.utr. copt. Thdr. Euthal. Hier: contra Thphyl. Oec. Claud.antiss. απο εφειου). Numerantur στιχοι σιγ' (ita KL), K**P τιβ', 80, hscr. ιιβ'. B vero a capite vδ' ad vη' pergit, transit vero inde ad epistolam ad Hebraeos, cuius ad initium nota vδ' (i. e. 59) invenitur. Rursus ab epistola ad Hebraeos redit ad epistolam ad Ephesios cuius prima nota σ' (i. e. 70) est.

ΠΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΥΣ.

I.

- Col. 1, 1 etc. 1 Παῦλος ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματος θεοῦ τοῖς ἁγίοις τοῖς οὖν
 Col. 1, 2 etc. [ἐν Ἐφεσῶ] καὶ πιστοῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. 2 χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ
 πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.
 2 Co. 1, 3 3 Εὐλόγητός ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ εὐλόγησας
 ἡμᾶς ἐν πάσῃ εὐλογίᾳ πνευματικῇ ἐν τοῖς ἐπουρανίοις ἐν Χριστῷ, 4 καθὼς
 Col. 1, 22 ἐξελέξατο ἡμᾶς ἐν αὐτῷ πρὸ καταβολῆς κόσμου, εἶναι ἡμᾶς ἁγίους καὶ ἀμώμους
 κατενώπιον αὐτοῦ ἐν ἀγάπῃ, 5 προορίσας ἡμᾶς εἰς υἰοθεσίαν διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ
 εἰς αὐτόν, κατὰ τὴν εὐδοκίαν τοῦ θελήματος αὐτοῦ, 6 εἰς ἕπαινον δόξης τῆς
 Col. 1, 14 χάριτος αὐτοῦ, ἧς ἐχαρίτωσεν ἡμᾶς ἐν τῷ ἡγαπημένῳ, 7 ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν ἀπο-

* προς εφεσιους cum κ ABK, 3, 17, 37, 47, 89, 108, 113, 123. Item DEFG, d, e, f, g. αρχεται προς εφεσιους, sed DEG, d, e, g coniungunt cum subscriptione epistolae ad Galatas.

- I: 1. *χριστον ιησον* cum BDEP, 17, d, e, am. (al.lachm.) goth. copt. syr.p Or.cat.101 Dam. Ambrst. *ιησου χριστου* cum κ AFGKL, f, g, vg. (etiam fu. demid. tol. harl.) syr.sch. arm. aeth. *τοις αγιοις*: κ AP, 10, 80, am. fu. demid. tol. (vg.cle.) copt. ar.^e Hier. addunt *παισι* (vg.cle. *omnibus sanctis*). [*εν εφεσω*]: haec non a scriptore profecta esse iudicamus, omittunt enim κ *B*, 67**, Or.cat.102 Mcion.tert. et epiph. Marcion verba *εν εφεσω* non legisse videtur, quoniam hanc epistolam ad *Laodiceos* inscripsit. Cf. Tert. marc.⁵, 17: „Ecclesiae quidem veritate epistolam istam ad *Ephesios* habemus emissam, non ad *Laodiceos*, sed Marcion ei titulum aliquando interpolare gestit.” Addunt *εν εφεσω* κ AB³DEFGKLP it. vg. (sed Victorin. *sanctis qui sunt fidelibus Ephesi*). Fortasse etiam *τοις ουσιν* interpolatio est, cf. Baljon, Theol. Stud. 1885, bl. 146, 147.
3. *ο θεος και πατηρ* etiam Or.int.2, 263, 3, 978, 4, 590. — B Hil.186 omittunt *και πατηρ*. — *εν* ante $\chi\omega$: omittunt minusculli. *εν χριστω*: D^b et cEK, 4**, 46, 47, 76, 109, 115, syr.p aeth.utr. addunt *ιησου*.
4. *εν αγαπη*: Westcott-Hort cum praecedentibus coniungunt, ut LP utvid. f, vg. (hi.² *in caritate qui praedestinavit*) goth. Cum sequentibus vero Or.cat.107 Chr.⁵ Thdrt. Cf. etiam Hier.: „Dupliciter legendum, ut caritas vel cum superioribus vel inferioribus copuletur.”
5. *ιησου χριστου*: B *χριστου ιησου*.
6. *ης* cum κ *ABP, 6, 17, 23*, 47, 57, 67**, 69, 70, 73, 80, 118, 8pe. *εν η* cum κ DE(F omittit η)GKL, d, e, f, g, vg. goth. syr.p Bas.bapt.634 (Chr.6) Thdrt. Dam. Victorin. Hier. *ηγαπημενω* sine additamento etiam am.* demid. al.lachm. syr.p.txt. (syr.sch. copt. addunt tantum *ειυς*) Hier. Sedul. — D*E* FG, 8pe, d, e, f, g, vg.cle. (etiam am.** fu. harl. mar. tol.) goth. syr.p c*, Dial.⁵⁵⁷ cdd.lat. ap. Hier. Victorin. Ambrst. addunt *υω αυτου*. Contra est Or.cat.112 ter et 107, item Hier. ad h. l.
7. *εχομεν* cum κ ABD^b et cEFGKLP, d, e, f, g, vg. syr.utr. arm. goth. Ir.int.293

λύτρωσιν διὰ τοῦ αἵματος αὐτοῦ, τὴν ἄφεισιν τῶν παραπτωμάτων, κατὰ τὸ πλοῦτος τῆς χάριτος αὐτοῦ, 8 ἥς ἐπερίσσευσεν εἰς ἡμᾶς ἐν πάσῃ σοφίᾳ καὶ φρονήσει 9 γνωρίσας ἡμῖν τὸ μυστήριον τοῦ θελήματος αὐτοῦ, κατὰ τὴν εὐδοκίαν αὐτοῦ, ἣν προέθετο ἐν αὐτῷ 10 εἰς οἰκονομίαν τοῦ πληρώματος τῶν καιρῶν, ἀνακεφαλαιώσασθαι τὰ πάντα ἐν τῷ Χριστῷ, τὰ ἐπὶ τοῖς οὐρανοῖς καὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, ἐν αὐτῷ, 11 ἐν ᾧ καὶ ἐκκληρώθημεν προσροσθέντες κατὰ πρόθεσιν τοῦ τὰ πάντα ἐνεργοῦντος κατὰ τὴν βουλὴν τοῦ θελήματος αὐτοῦ, 12 εἰς τὸ εἶναι ἡμᾶς εἰς ἔπαινον δόξης αὐτοῦ, τοὺς προηλικιώτας ἐν τῷ Χριστῷ 13 ἐν ᾧ καὶ ἡμεῖς, ἀκούσαντες τὸν λόγον τῆς ἀληθείας, τὸ εὐαγγέλιον τῆς σωτηρίας ἡμῶν, ἐν ᾧ καὶ πιστεύσαντες ἐσφραγίσθητε τῷ πνεύματι τῆς ἐπαγγελίας τῷ ἁγίῳ, 14 ὃ ἐστὶν ἀρραβὼν τῆς κληρονομίας ἡμῶν εἰς ἀπολύτρωσιν τῆς περιποιήσεως, εἰς ἔπαινον τῆς δόξης αὐτοῦ.

15 Διὰ τοῦτο καὶ γὰρ, ἀκούσας τὴν καθ' ἡμᾶς πίστιν ἐν τῷ κυρίῳ Ἰησοῦ καὶ τὴν ἀγάπην τὴν εἰς πάντας τοὺς ἁγίους, 16 οὐ παύομαι εὐχαριστῶν ὑπὲρ ἡμῶν μνηίαν ποιούμενος ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου, 17 ἵνα ὁ θεὸς τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ πατὴρ τῆς δόξης, δῶῃ ἡμῖν πνεῦμα σοφίας καὶ ἀποκαλύψεως ἐν ἐπιγνώσει αὐτοῦ 18 πεφωτισμένους τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς καρδίας ἡμῶν, εἰς τὸ

- Or.cat.112 Cyr.hr.302. — **κ***Dgr.* copt. (*accepimus*) aeth. Ir.int.310 (*habuimus*) εσχόμεν. — το (FG tov) πλοῦτος cum **κ***ABD*EFGP, 31, 47, 59, 67**, cut.txt. τον πλουτον cum **κ***DcKL Or.cat.112 Cyr.hr.302.
9. κατ. τ. εὐδοκίαν (K addit τον θεληματος) αυτου: DEFGr.G, d, e, g, goth. copt. Tert.mar.5,17 Victorin. Hil.22 omittunt αυτον.
10. τα ε. τοις cum **κ***ABDEFGKLP. τα τε ε. τοις cum **κ***, 37 et minusculis. επι τοις ουρ. cum **κ***BDEL goth. Eus.incell. Thdrt. ad h. l. Dam. Oec. Tert.monog.5. εν τοις ουρ. cum **κ***AFGKP copt. Epiph.⁸⁸⁸ et 2,68 Chr. Euthal.cod. Ir.int.317. Praeterea d, e, f, g, vg. Tert.mar.5.17 Hier. Ambrst. in caelis pariter atque in terris (-rra).
11. εκληρωθημεν cum **κ***BKLP, f, vg. Eus.ps.258 Chr. Euthal.cod. Cyr.graph.10 Thdrt. εκληθημεν cum ADEFG, d, e, g. κατα (D*FG, 38 addunt την) προθεσιν (Eus.ps. προγνωσιν). DEFG, d, e, f, g, copt. arm. goth. addunt τον (80 omittit) θεου.
12. δοξης cum **κ***BDEFGKLP. Praemittit της Α.
13. τω αγιω, glosseina, Wassenbergh. Cf. Baljon, Theol. Stud. 1885, bl. 148.
14. ος cum **κ***DEK, d, e, g, Did.tri.125 Chr.12(εομ.) Thdrt. Dam. — δ cum AB FGLP (ω). — ημων: P, 17 υμων.
15. και την αγαπην την (D*FG omittunt) εις cum **κ***D*(ε^bε^c)EFGKL, d, e, f, g, vg. syr.utr. copt. goth. Eph.3,333 (— ην εχετε εις) Chr.18 Thdrt. Dam. — **κ***ABP, 17, Or.cat.129 Cyr.trin.608 Hier.diserte Aug.praed.ss και (omissis την αγαπ.) την εις.
16. μνηιαν ποιουμενος sine υμων cum **κ***ABD*, 17, 33, 35, 37, 39, 73, 116, 118, 219, d (male ed. Sab.) goth. Euthal.cod. Cyr.ioh.838 Hil.1092. Post μνηιαν addunt υμων Dgr.cEKLP, e, f, vg. syr.utr. copt. arm., item Fgr.G, g post ποιουμενος.
18. της καρδιας cum **κ***ABDEFGKLP it. vg. syr.utr. copt. arm. aeth. goth. της διανοιας cum minusculis. τις ο πλουτ. sine και cum **κ***ABD*FG, 17, 59, d, e, f, g, am. fu. tol. goth. Praemittunt και **κ***DcEKL VPg.cle. (etiam demid.) syr.utr. copt. arm. aeth.

1 Pe. 1, 13
Col. 1, 27

ειδέναι ὑμᾶς τίς ἐστιν ἡ ἔλπις τῆς κλήσεως αὐτοῦ, τίς ὁ πλοῦτος τῆς δόξης τῆς κληρονομίας αὐτοῦ ἐν τοῖς ἁγίοις, 19 καὶ τί τὸ ὑπερβάλλον μέγεθος τῆς δυνάμεως αὐτοῦ εἰς ἡμᾶς τοὺς πιστεύοντας κατὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ κράτους τῆς ἰσχύος αὐτοῦ, 20 ἦν ἐνήργηκεν ἐν τῷ Χριστῷ ἐγείρας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν καὶ καθίσας ἐν δεξιᾷ αὐτοῦ ἐν τοῖς ἐπουρανίοις 21 ὑπεράνω πάσης ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας καὶ δυνάμεως καὶ κυριότητος καὶ παντὸς ὀνόματος ὀνομαζομένου οὐ μόνον ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ μέλλοντι, 22 καὶ πάντα ὑπέταξεν ὑπὸ τοῖς πόδας αὐτοῦ, καὶ αὐτὸν ἔδωκεν κεφαλὴν ὑπὲρ πάντα τῇ ἐκκλησίᾳ, 23 ἧτις ἐστὶν τὸ σῶμα αὐτοῦ, τὸ πλήρωμα τοῦ τὰ πάντα ἐν πᾶσιν πληρουμένου.

2, 6
Col. 2, 101 Co. 15, 27
Hebr. 2, 8
Ps. 8, 7 (6)
Col. 1, 18

II.

Col. 2, 13

Col. 3, 7

Col. 3, 6

Col. 2, 13

1, 20

1 Καὶ ὑμᾶς ὄντας νεκροὺς τοῖς παραπτώμασιν καὶ ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν, 2 ἐν αἷς ποτε περιεπατήσατε κατὰ τὸν αἰῶνα τοῦ κόσμου τούτου, κατὰ τὸν ἄρχοντα τῆς ἐξουσίας τοῦ ἀέρος, τοῦ πνεύματος τοῦ νῦν ἐνεργοῦντος ἐν τοῖς υἱοῖς τῆς ἀπειθείας, 3 ἐν οἷς καὶ ἡμεῖς πάντες ἀνεστράφημέν ποτε ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις τῆς σαρκὸς ἡμῶν, ποιῶντες τὰ θελήματα τῆς σαρκὸς καὶ τῶν διανοιῶν, καὶ ἡμεθα τέκνα φύσει ὀργῆς ὡς καὶ οἱ λοιποί· 4 ὁ δὲ θεὸς πλουτοῦς ὢν ἐν ἐλέει, διὰ τὴν πολλὴν ἀγάπην αὐτοῦ ἦν ἡγάπησεν ἡμᾶς, 5 καὶ ὄντας ἡμᾶς νεκροὺς τοῖς παραπτώμασιν συνεζωοποίησεν τῷ Χριστῷ, — χάριτι ἔστε σεσωσμένοι — 6 καὶ συνήγειρεν καὶ συνεκάθισεν ἐν τοῖς ἐπουρανίοις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, 7 ἵνα ἐνδείξηται ἐν τοῖς αἰῶσιν τοῖς ἐπερχομένοις τὸ ὑπερβάλλον πλοῦτος τῆς χάριτος αὐτοῦ ἐν χρησιότητι ἐφ' ὑμᾶς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. 8 τῇ γὰρ χάριτι ἔστε σεσωσμένοι διὰ

20. ἐνηργηκεν cum AB Euthal.cod. Cyr.ioh.838 Procop.151(esa.9,7). ἐνηργησεν cum **DEFGKLP**. καὶ καθίσας cum **AB**. καὶ ἐκαθίσεν cum **DEFG*GKLP**. αὐτον secundum cum **A**. 17, 23, 57, 80, copt. syr.utr. aeth. Omittunt **BDEFGKLP** it. vg. arm. Cyr.br.220. ἐν τοῖς ἐπουρανίοις cum **ADEFGKLP** Or.cat.133. ἐν τ. ουρανοῖς cum **B**, 71, 213.

23. τα πάντα cum **ABDEFGKLP**. Textus receptus omittit τα cum minusculis. II: 1. ὑμῶν cum **BDEFGP**, d, e, f, g, m⁸⁷, vg. syr.utr. copt. aeth. — *A* εαυτῶν. Omittunt **KL**.

3. ἡμεθα cum **AB**, 17, 73. ἡμεν cum **ADEFGKLP**. τεκνα φύσει cum **ABK** Or.1,557 et 3,460 et 4,350 et int.4,503 Chr.28,30 Tert.mar.5,17. φύσει τεκνα cum **ADEFGLP**. 3, 37, 80, 106, 108, 116, it. (etiam m⁸⁷) vg. copt. syr.p goth. (arm.?) Or.4,340. Fortasse φύσει glossema est. Cf. Baljon, p. 148.

4. αὐτου etiam Clem.²³ Or.cat.135 et int.4,641 Cyr.br.302. — *D*Fgr.G*, 73, 118, d, e, g, goth. Amb.ps.118 Aug.ioh.111 et saep. omittunt.

5. τοῖς (*B*, arm. praemittunt ἐν) παραπτώμασιν: *Fgr.G*, g τῆ ἁμαρτία (peccato), *D*E* ταῖς ἁμαρτίαις, item peccatis d, e, f, vg. — *B* addit καὶ ταῖς ἐπιθυμίαις. — τῷ χριστῷ: *B*, 17, 73, 118, vg.cle. (non am. fu. demid.) tol. (g cum t in) copt. arm. praemittunt ἐν. — χάριτι ἔστε σεσωσμένοι, fortasse glossema, cf. Baljon, p. 150.

6. ἐν χριστῷ ἰησοῦ: *Fgr.G*, g, Victorin. Hil.⁴⁰³ omittunt.

7. τὸ ὑπερβάλλον πλοῦτος cum **ABD*FG**, 17, 67**. τον υπερβαλλοντα πλουτον cum *DcEKL*.

πίστεως, καὶ τοῦτο οὐκ ἐξ ὑμῶν, θεοῦ τὸ δῶρον· ἢ οὐκ ἐξ ἔργων, ἵνα μὴ τις καυχῆσθαι· 10 αὐτοῦ γὰρ ἔσμεν ποίημα, κτισθέντες ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἐπὶ ἔργοις ἀγαθοῖς, οἷς προητοιμάσεν ὁ θεὸς ἵνα ἐν αὐτοῖς περιπατήσωμεν.

Col. 1, 10

11 Διὸς μνημονεύετε ὅτι ποτὲ ἡμεῖς τὰ ἔθνη ἐν σαρκί, οἱ λεγόμενοι ἀκροβυστία ὑπὸ τῆς λεγομένης περιτομῆς ἐν σαρκὶ χειροποιήτου, 12 οὗ ἦτε τῷ καιρῷ ἐκεῖνῳ χωρὶς Χριστοῦ, ἀπηλλοτριωμένοι τῆς πολιτείας τοῦ Ἰσραὴλ καὶ ξένοι τῶν διαθηκῶν τῆς ἐπαγγελίας, ἐλπίδα μὴ ἔχοντες καὶ ἄθεοι ἐν τῷ κόσμῳ· 13 νυνὶ δὲ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ὑμεῖς οἳ ποτε ὄντες μακρὰν ἐγενήθητε ἐγγὺς ἐν τῷ αἵματι τοῦ Χριστοῦ.

Ro. 2, 26

Ro. 9, 4
Hebr. 11, 13

14 αὐτὸς γὰρ ἐστὶν ἡ εἰρήνη ἡμῶν, ὁ ποιήσας τὰ ἀμφοτέρωθεν ἐν καὶ τὸ μεσοτίχον τοῦ φραγμοῦ λύσας, 15 τὴν ἔχθραν ἐν τῇ σαρκὶ αὐτοῦ, τὸν νόμον

Col. 2, 14

τῶν ἐντολῶν ἐν δόγμασιν καταργήσας, ἵνα τοὺς δύο κτίσῃ ἐν αὐτῷ εἰς ἓνα καινὸν ἄνθρωπον ποιῶν εἰρήνην, 16 καὶ ἀποκαταλλάξῃ τοὺς ἀμφοτέρωθεν ἐν ἑνὶ σώματι

Col. 1, 20, 22

τῷ θεῷ διὰ τοῦ σταυροῦ, ἀποκτείνας τὴν ἔχθραν ἐν αὐτῷ. 17 καὶ ἰλθὼν εὐηγγελίσατο εἰρήνην ὑμῖν τοῖς μακρὰν καὶ εἰρήνην τοῖς ἐγγύς, 18 ὅτι δι' αὐτοῦ ἔχομεν τὴν προσαγωγὴν οἱ ἀμφοτέρωθεν ἐν ἑνὶ πνεύματι πρὸς τὸν πατέρα. 19 ἄρα οὖν οὐκέτι ἐστέ ξένοι καὶ πάροικοι, ἀλλὰ ἐστέ συνπολιταὶ τῶν ἁγίων καὶ οἰκεῖοι τοῦ

Jes. 57, 19

3, 12

Ro. 5, 2

θεοῦ, 20 ἐποικοδομηθέντες ἐπὶ τῷ θεμελίῳ τῶν ἀποστόλων καὶ προφητῶν, ὄντος ἀκρογωνιαίου αὐτοῦ Χριστοῦ Ἰησοῦ, 21 ἐν ᾧ πᾶσα οἰκοδομὴ συναρμολογουμένη

4, 16

1 Co. 3, 16

αὔξει εἰς ναὸν ἅγιον ἐν κυρίῳ, 22 ἐν ᾧ καὶ ἡμεῖς συνοικοδομησθε εἰς κατοικη-

1 Pe. 2, 5

τήριον τοῦ θεοῦ ἐν πνεύματι.

8. *δια πιστεως* cum κ B Δ *FGP, 17, 67**, 76, 80. *δια της πιστ.* cum AD ϵ EKL.

11. *ποτε υμεις* hoc ordine cum κ *ABD*et ϵ E, 17, 37, 73, 115, 116. d, e, f, vg. *υμεις ποτε* cum κ D δ bKLP syr.P (syr.sch. copt. arm. aeth. goth. *ποτε post v.μ. τα εθνη*) Mcion.epiph. — Fgr.G *υμεις οι ποτε*, item g.

12. *του καιρω εκεινω* cum κ ABD*FG, 17, d, e, f, g, tol. al.lachm. Mcion.epiph.318, 371 Or.int.4, 642. Praemittunt *en D ϵ EKLP* vg. copt. goth.

13. *εγενηθ. εγγυς* cum κ AB, 17, 31, 37, 47, 73, f, vg. goth. *εγγυς εγενηθ.* cum DEFGKLP, d, e, g, vg.cdd.lachm. syr.utr. arm.

15. Textus receptus *λύσας¹⁵ τὴν ἔχθραν ἐν τ. σα. αὐτοῦ*, etc. — Lachmann et Westcott-Hort *λύσας¹⁵ τὴν ἔχθραν ἐν τ. σα. αὐτοῦ*. — *en αυτω* cum κ *AB FP, 3, 14, 17, 31, 37, 47, 219, 238. — Tischendorf *λύσας¹⁵ τὴν ἔχθραν, ἐν τῇ σαρκί κτλ.* — *en εαντω* cum κ DEGKL syr.P. Item *in se ipso* d, e; in *semetipso* f, g, m¹⁰⁶, vg.cle. demid.

17. *ειρηνην secundo loco* cum κ ABDEFGP, d, e, f, g, vg. goth. copt. arm. aeth utr. Or.int.4, 543 Eus. ps.327. Omittunt KL syr.utr.

19. *αλλα εστε* cum κ ABCD*E*FG, 17, 31, 71, 73, it. vg. goth. *αλλα sine εστε* cum D ϵ E**KLP syr.utr. copt. arm, *συνπολ-* cum κ AB*CDEFG. *συμπολ-* cum B³K sil.JP.

20. *οντος*: L, 37 *οντως*. — *ακρογωνιαίου*: D*EFG Or.1, 757 Eus.hist.10, 4, 21 it. vg. addunt *λιθου*. — *αυτου etiam* κ A, Or.1, 757, 4, 43 et cat.151 et cat.cor.64 Eus.ps. bis. — κ * (pergit *του x̄v*) copt. Or.4, 142, 197 Victorin. omittunt. *χριστου ιησου* cum κ AAB, 17, 39, 47, cat.1xt. f, vg. goth. copt. arm. *ιησου χριστου* cum CDEFG KLP, d, e, g, syr.utr. Ps.-Iust.expos.5 Or.cat.cor.64. — κ *, 37, aeth. (Tert. marc.5, 17) *του* (37 omittit) *χριστου*.

21. *πασα sine η* cum κ *BDEFGKL Ps.Iust.expos.5 Clem.757 Or.cat.cor.64 Bas.eth.317 et bap.645 Chr.45 Thdrt. Addunt *η* κ *ACP arm. Or.cat.151.

III.

4. 1 1 Τούτου χάριν ἐγὼ Παῦλος ὁ δέσμιος τοῦ Χριστοῦ ὑπὲρ ἡμῶν τῶν ἐθνῶν —
 2 εἴ γε ἠκούσατε τὴν οἰκονομίαν τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ τῆς δοθείσης μοι εἰς ἡμᾶς,
 Ga. 1, 12 3 ὅτι κατὰ ἀποκάλυψιν ἐγνωρίσθη μοι τὸ μυστήριον, καθὼς προέγραψα ἐν
 1, 9 ὀλίγῳ, 4 πρὸς ὃ δύνασθε ἀναγινώσκοντες νοῆσαι τὴν σύνεσίν μου ἐν τῷ μυστηρίῳ
 Col. 4, 3 τοῦ Χριστοῦ, 5 ὃ ἐτέραις γενεαῖς οὐκ ἐγνωρίσθη τοῖς νίοις τῶν ἀνθρώπων ὡς
 Col. 1, 26 2, 20 νῦν ἀπεκαλύφθη τοῖς ἁγίοις ἀποστόλοις αὐτοῦ καὶ προφήταις ἐν πνεύματι, 6 εἶται
 τὰ ἔθνη συνκληρονόμα καὶ σῖνσωμα καὶ συνμέτοχα τῆς ἐπαγγελίας ἐν Χριστῷ
 C. il. 1, 23 Ἰησοῦ διὰ τοῦ εὐαγγελίου, 7 οὗ ἐγενήθη διάκονος κατὰ τὴν δωρεάν τῆς χάριτος
 1 Co. 15, 9 τοῦ θεοῦ τῆς δοθείσης μοι κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῆς δυνάμεως αὐτοῦ. 8 ἔμοι τῷ
 Col. 1, 27 ἐλαχιστοτέρῳ πάντων ἁγίων ἐδόθη ἡ χάρις αὐτῆ, τοῖς ἔθνεσι εὐαγγελίσασθαι τὸ
 Col. 1, 28 ἀνεξίτηστον πλοῦτος τοῦ Χριστοῦ, 9 καὶ φωτίσαι τίς ἡ οἰκονομία τοῦ μυστηρίου
 τοῦ ἀποκεκρυμμένου ἀπὸ τῶν αἰώνων ἐν τῷ θεῷ τῷ τὰ πάντα κτίσαντι, 10 ἵνα

- III: 1. του χριστου cum κ^*D^*FG , 61, oscr, 8pe, d, e, g, aeth. utr. Victorin. quater
 τον χριστ. ιησου cum κ^*ABD^bEKLP , f. vg. copt., C του κυριου ιησου. —
 των εθνων: DE, 10 addunt προσβενω, item d, e postulo; item 71, 122, 219
 addunt κεκαυχημαι. Illud προσβενω videtur etiam agnoscere Ambrosiaster.
 3. οτι κατα αποκαλυψιν: FG, f, g, goth. κα. αποκ. γρα. — B, d, e, Victorin.
 (plane cum antegressis coniungit) Ambrst. omittunt οτι. — γνωρισθη cum
 κ^*ABCD^*FGP it. vg. syr. utr. copt. arm. goth. Basilid. hipp. 241 Clem. 682 Or. cat. 154.
 γνωρισσε cum D^cEKL .
 5. ετεραις cum $\kappa^*ABCDEFGKLP$ it. vg. arm. aeth. goth. Praemittunt εν pauci
 minusculi, copt. syr. utr.
 6. συνκληρονομα cum κ^*AB^*DEFG . συγκλη- cum B^3CK sil. LP. συνσωμα cum
 κ^*AB^*DEFG , 17, 47. οσσωμα cum B^3CKLP . συνμετοχ. cum $\kappa^*AB^*CD^*FG$,
 ηscr. συμμετ- cum B^3D^cEKL . επαγγελιας sine αυτου cum κ^*ABCD^*P , 17,
 47, 73, 106, d, e, am. fu. demid. tol. 109lat, syr. sch. copt. arm. aeth.
 Addunt αυτου D^b et c^eFGKL , f, g, vg. cle. et cdd. aliq. goth. syr. P. εν χριστω
 ιησου cum κ^*ABCP , 17, 47, 73, 8pe, f, vg. goth. copt. syr. P (sed iw c*) arm.
 aeth. εν τω χριστω cum $DEFGKL$, d, e, g.
 7. γενηθην cum κ^*ABD^*FGP , 17, 31, 47, 73, 80, cat. txt. Euthal. cod. Oec. com.
 (non txt.). γενομην cum CD^cEKL . της δοθεισης cum κ^*ABCD^*FGP . την
 δοθεισαν cum D^cEKL .
 8. παντων sine των cum $\kappa^*ABCDEFGKL$. Addunt των P, goth. αγων etiam
 Or. Dial. Did. tri. — 4, Chr. cod. (apud Gb.) ανθρωπων, Archel. 592 apostolorum.
 46 αγι. αποστολων. — 72* omittit, item Tert. marc. 5. 18, τοις εθνεσι cum
 κ^*ABCP , 23, 31, 61, oscr, copt. aeth. Praemittunt εν $DEFGKL$ it. vg. goth.
 syr. utr. arm. το ανεξιτην. (FG ανεξιτην.) πλουτος cum κ^*ABCD^*FG , 17, 67**.
 τον ανεξιτην. πλουτον cum κ^*D^cEKL .
 9. φωτισαι sine additamento cum κ^*A , 67**. Addunt παντας $\kappa^*BCDEFGKLP$
 it. vg. — η οικονομα cum $\kappa^*ABCDEFGKLP$ it. vg. syr. utr. copt. arm. aeth.
 goth. η κοινωρια cum 37mg. κτισαντι sine additamento cum κ^*ABCD^*FGP ,
 17, 47, 48, 73, d, e, f, g, m⁶⁰, vg. syr. sch. et p¹txt. copt. arm. aeth. goth.
 Addunt δια ιησου χριστου D^cEKL syr. P c*.

γνωρισθῆ νῦν ταῖς ἀρχαῖς καὶ ταῖς ἐξουσίαις ἐν τοῖς ἐπουρανίοις διὰ τῆς ἐκκλησίας ἡ πολυποίκιλος σοφία τοῦ θεοῦ, 11 κατὰ πρόθεσιν τῶν αἰώνων ἦν ἐποίησεν ἐν τῷ Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, 12 ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν παρρησίαν καὶ προσαγωγὴν ἐν πεποιθήσει διὰ τῆς πίστεως αὐτοῦ.

1, 11
2, 18
Ro. 5, 2

13 Διὸ αἰτούμαι μὴ ἐγκακεῖν ἐν ταῖς θλίψεσίν μου ὑπὲρ ὑμῶν, ἡτις ἐστὶν δόξα ὑμῶν. 14 τούτου χάριν κάμπτω τὰ γόνατά μου πρὸς τὸν πατέρα, 15 ἐξ οὗ πᾶσα πατριὰ ἐν οὐρανοῖς καὶ ἐπὶ γῆς ὀνομάζεται, 16 ἵνα δῶ ὑμῖν κατὰ τὸ πλοῦτος τῆς δόξης αὐτοῦ δυνάμει κραταιωθῆναι διὰ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ εἰς τὸν ἕω ἀνθρωπον, 17 κατοικῆσαι τὸν Χριστὸν διὰ τῆς πίστεως ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, 18 ἐν ἀγάπῃ ἔρριζωμένοι καὶ τεθεμελιωμένοι, ἵνα ἐξιχύσητε καταλαβέσθαι σὺν πᾶσιν τοῖς ἁγίοις τί τὸ πλάτος καὶ μήκος καὶ βάθος καὶ ὕψος, 19 γινώσκειν τε τὴν ὑπερβάλλουσαν τῆς γνώσεως ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ, ἵνα πληρωθῆτε εἰς πᾶν τὸ πλήρωμα τοῦ θεοῦ.

C. L. 1, 11

20 Τῷ δὲ δυναμένῳ ὑπὲρ πάντα ποιῆσαι ὑπερκεπερισσοῦ ὧν αἰτούμεθα ἡμεῖς νοοῦμεν κατὰ τὴν δύναμιν τὴν ἐνεργουμένην ἐν ἡμῖν, 21 αὐτῷ ἡ δόξα ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ εἰς πάσας τὰς γενεὰς τοῦ αἰῶνος τῶν αἰώνων ἀμήν.

Ro. 16, 25 ss.

IV.

1 Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς ἐγὼ ὁ δέσμιος ἐν κυρίῳ, ἀξίως περιπατήσαι τῆς κλήσεως ἣς ἐκλήθητε, 2 μετὰ πάσης ταπεινοφροσύνης καὶ πραΰτητος, μετὰ μακροθυμίας, ἀνεχόμενοι ἀλλήλων ἐν ἀγάπῃ, 3 σπουδάζοντες τηρεῖν τὴν ἐνότητα τοῦ πνεύματος

3, 1
Col. 1, 10
Col. 3, 12 ss.

11. *εν τω χρι. ιησου* cum $\aleph ABC^*$, 17, 37, 116. *εν χριστ. ιησ.* cum $\aleph^* et c C^3$ DEKLP. — F \aleph -G, g *en tantum*.
12. *την παρρησ.* (B* *παρησιαν*) *και προσαγωγ.* cum $\aleph^* AB$, 17, 80. *Item την παρρ. κ. την προσα.* cum CD^bKLP. *Item f, vg.* — D**et c E* τ. *προσαγ. κ. τ. παρρ.*, F \aleph -G τ. *προσαγω. εις την παρρ.*
13. *ενκακειν* ($\aleph B^3$ *εγκ-*) cum $\aleph A H^* et 3 D^*$, 13, 17, 37, 39, 46**, 47. *εκκακειν* cum CD^cEFGKLP.
14. *τον πατερα* sine additamento cum $\aleph^* ABCP$, 17, 67**, demid. copt. aeth. utr. ar.⁶ Or.1,267 et cat.161 Cyr. hr.112, 115 Eriph.⁸⁵⁰ Euthal. cod. Cyr. loh.173, 888 et sid.70 Hier. dis. Addunt *του κυριου ημων ιησου χριστου* $\aleph CDEFGKL$ it. vg. (excepto demid.) goth. syr. utr. arm. Ps.-Iust. expos.⁵ Or.1,283.
16. *δω* cum $\aleph ABCFG$, 17, 37, 39, 116. *δωση* cum DEKLP. *το πλουτος* cum $\aleph ABCD^* EFGP$. *τον πλουτον* cum D^cKL.
18. *βαθος και υψος* cum $\aleph AKL$ syr. p Or.3,243. *υψος κ. βαθος* cum BCDEFG, 17, 37, 57, 73, 116, it. vg. goth. copt. arm. aeth.
21. *εν τη εκκλη. και εν χρι. ιησ.* cum $\aleph ABC$, 17, 73, 80, 213, vg. copt. Eadem habent omissio *και D^bKLP* cat. txt. syr. utr. arm. aeth. goth. — D*FG, d, e, f, g, Victorin. Ambrst. *εν χριστω ιησου και τη* (d, e, f, g etc. *et in*) *εκκλησια.* 46, Oros. contr. pelag.⁴⁵⁷ omittunt *εν τη εκκλη.* FG, f, tol. (hi.² in omnes generationes saeculorum) omittunt *του αιωvos*.

IV: 2. *πραΰτητος* cum $\aleph BC$, 17. *πραοτητος* cum ADEFGLO^b. *εν αγαπη:* Lachmann cum seqq. coniungit, id quod confirmat Or. cat.165 (non item Chr.⁸¹ Antioch.1133).

1 Co. 8, 6 ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆς εἰρήνης. 4 ἐν σῶμα καὶ ἐν πνεῦμα, καθὼς καὶ ἐκλήθητε ἐν
 12, 5 a. μιᾷ ἐλπίδι τῆς κλήσεως ἡμῶν 5 εἰς κύριος, μία πίστις, ἐν βάπτισμα· 6 εἰς θεὸς
 1 Ti. 2, 5 καὶ πατὴρ πάντων, ὁ ἐπὶ πάντων καὶ διὰ πάντων καὶ ἐν πᾶσιν. 7 ἐνὶ δὲ ἑκάστῳ
 ἡμῶν ἐδόθη ἡ χάρις κατὰ τὸ μέτρον τῆς δωρεᾶς τοῦ Χριστοῦ. 8 διὸ λέγει
 Ps. 67 (68), 19 ἀναβάς εἰς ὕψος ἠχμαλωτέουσεν αἰχμαλωσίαν, ἔδωκεν δόματα τοῖς ἀνθρώποις.
 9 τὸ δὲ ἀνέβη τί ἐστὶν εἰ μὴ οὗ καὶ κατέβη εἰς τὰ κατώτερα μέρη τῆς γῆς;
 10 ὁ καταβάς αὐτός ἐστιν καὶ ὁ ἀναβάς ὑπεράνω πάντων τῶν οὐρανῶν, ἵνα
 1 Co. 12, 28 πληρώσῃ τὰ πάντα. 11 καὶ αὐτὸς ἔδωκεν τοὺς μὲν ἀποστόλους, τοὺς δὲ προ-
 φήτας, τοὺς δὲ εὐαγγελιστάς, τοὺς δὲ ποιμένας καὶ διδασκάλους, 12 πρὸς τὸν
 καταρτισμὸν τῶν ἁγίων εἰς ἔργον διακονίας, εἰς οἰκοδομὴν τοῦ σώματος τοῦ
 Χριστοῦ, 13 μέχρι καταστήσωμεν οἱ πάντες εἰς τὴν ἐνότητα τῆς πίστεως καὶ τῆς
 ἐπιγνώσεως τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, εἰς ἄνδρα τέλειον, εἰς μέτρον ἡλικίας τοῦ πληρώ-
 ματος τοῦ Χριστοῦ, 14 ἵνα μηκέτι ὤμεν νήπιοι, κλυδωνιζόμενοι καὶ περιφερό-
 1, 22 μνοι παντὶ ἀνέμῳ τῆς διδασκαλίας ἐν τῇ κυβίᾳ τῶν ἀνθρώπων, ἐν πανουργίᾳ
 3, 23 πρὸς τὴν μεθοδίαν τῆς πλάνης, 15 ἀληθεύοντες δὲ ἐν ἀγάπῃ αὐξήσωμεν εἰς αὐτὸν
 Col. 1, 18 τὰ πάντα, ὃς ἐστὶν ἡ κεφαλὴ, Χριστός, 16 ἐξ οὗ πᾶν τὸ σῶμα συναρμολογού-
 Col. 2, 19 μενον καὶ συνβιβάζομενον διὰ πάσης ἀφῆς τῆς ἐπιχορηγίας κατ' ἐνεργεῖαν ἐν
 ἑαυτοῦ ἐν ἀγάπῃ.

4. καθως και: B, 19, 32, 39, 43, 55, 114, 213, 238, kscr., vg. (etiam 109lat.; non item fu. tol.) goth. syr.sch. aeth. Firmil. ap. Cyp. 150, Ambrst. omittunt και.
 6. και εν πασιν etiam Mcion.epiph.319 et 374 Eus.ps.597 et mcell.174 Mcell.eus.131 Ath.541 Ir.int.118,253,270,313 Firmil. ap. Cyp.150 Hil.1081. — B, 32, Victorin. omittunt και. — πασιν sine additamento cum \aleph ACOB^p, 17, 31, 67**, 71, 73, 80, 109, 177, copt. aeth.utr. ar.^o Mcion.epiph.bis Ign.intrpol.321. Addunt $\nu\mu\iota\nu$ minusculi, Chr.⁹³com. Thdr. Thphyl. Oec. Item addunt $\eta\mu\iota\nu$ DEFGKL, d, e, f, g, m⁵, vg. syr utr. arm. goth.
 7. εδοθη η χα. cum \aleph ACD^eEKP^{corr}. Omittunt η (post εδοθη) BU*FGLObP*, 1, arm.
 8. ηχμαλωτεουσεν cum \aleph BCDEFGKP it. vg. Iust.dial.39,87 Ir.int.145 Or.2,753. — AL, 2, aeth.utr. Thdr.cod. ηχμαλωτεουσας. Sed ex his tantum aeth.utr. etiam εδωκας. — εδωκεν sine και cum \aleph *AC²D*FG, 17, 108*, 7lect., cat.txt d, e, f, g, vg. copt. arm. Iust.dial.39,87 Ir.int.145 Or.int.3,458 Eus.eclo.102 Tert.marc.5,8 Leif.196 Hil.120 Hier. Ambrst. Praemittunt και \aleph BC* et c^eD^eKLP syr.utr. goth. aeth. Or.2,753.
 9. κατεβη sine additamento cum \aleph *AC*DEFGOb, 17, 46, 67**, 73, cat.txt d, e, g, am.* copt. sah. aeth.utr. Ir.int.259,331 Thdot. ap. Clem.969 Or.4,303,304. Addunt $\pi\rho\omega\tau\omicron\nu$ \aleph BC^eKLP, f, vg. goth. syr.utr. arm. Eus.dem.260 Thdr. Dam. Ambrst. $\mu\epsilon\rho\eta$ cum \aleph ABCD^eKLP, f, vg. copt. arm. syr.p Or.4,303. Omittunt D*EFGr.G, d, e, g, goth. syr.sch. ar.^o aeth. Ir.int.259,331 Thdot. ap. Clem. Or.4,304.
 13. οι παντες etiam Clem.108 Or.3,445. — D*FG, 8pe, Clem.624 Or.3,605 omittunt οι.
 14. κυβια cum \aleph B*D*FGObP. κυβεια cum AB³CD^eEKL. $\pi\rho. \tau. \mu\epsilon\theta\omicron\delta\iota\alpha\nu$ cum \aleph (A vide post)B*D*FGKLObP Euthal.cod. (editum est etiam Or.1,590). $\pi\rho. \tau. \mu\epsilon\theta\omicron\delta\epsilon\iota\alpha\nu$ cum B^eCD^eE. — A copt. $\pi\rho. \tau\alpha\varsigma \mu\epsilon\theta\omicron\delta\iota\alpha\varsigma$.
 15. χριστος cum \aleph *ABC, 17, 67**, 73. Praemittunt ο \aleph DEFGKLP.
 16. συνβιβαζ. cum \aleph AB*CD*FG. συνβιβ- cum B^eD^eEKLP. $\mu\epsilon\rho\upsilon\varsigma$ cum \aleph BD

- 17 Τοῦτο οὖν λέγω καὶ μαρτύρομαι ἐν κυρίῳ, μηκέτι ὑμᾶς περιπατεῖν καθὼς καὶ τὰ ἔθνη περιπατεῖ ἐν ματαιότητι τοῦ νοῦς αὐτῶν, 18 ἐσκοτωμένοι τῇ διανοίᾳ Col. 1, 21 ὄντες, ἀπηλλοτριωμένοι τῆς ζωῆς τοῦ θεοῦ, διὰ τὴν ἄγνοιαν τὴν οὖσαν ἐν αὐτοῖς, διὰ τὴν πόρωσιν τῆς καρδίας αὐτῶν, 19 οὕτινες ἀπηλγηκότες ἑαυτοὺς παρέδωκαν τῇ ἀσελείᾳ εἰς ἐργασίαν ἀκαθαρσίας πάσης ἐν πλεονεξίᾳ. 20 ὑμεῖς δὲ οὐχ οὕτως ἐμάθετε τὸν Χριστόν, 21 εἴ γε αὐτὸν ἠκούσατε καὶ ἐν αὐτῷ ἐδιδάχθητε, καθὼς ἔστιν ἀλήθεια ἐν τῷ Ἰησοῦ, 22 ἀποθέσθαι ὑμᾶς κατὰ τὴν προτέραν ἀναστροφὴν Col. 3 ὅτι παλαιὸν ἄνθρωπον τὸν φθειρόμενον κατὰ τὰς ἐπιθυμίας τῆς ἀπάτης, 23 ἀναγεοῦσθαι δὲ τῷ πνεύματι τοῦ νοῦς ὑμῶν 24 καὶ ἐνδύσασθαι τὸν καινὸν ἄνθρωπον Col. 3, 10 τὸν κατὰ θεὸν κτισθέντα ἐν δικαιοσύνῃ καὶ οὐσίᾳ τῆς ἀληθείας.
- 25 Λιὸ ἀποθέμενοι τὸ ψεῦδος λαλεῖτε ἀλήθειαν ἕκαστος μετὰ τοῦ πλησίον αὐτοῦ, Zach. 8, 16 ὅτι ἐσμέν ἀλλήλων μέλη. 26 ὀργίζεσθε καὶ μὴ ἁμαρτάνετε· ὁ ἥλιος μὴ ἐπιδύνηται Ps. 4, 5(4) ἐπὶ παροργισμῷ ὑμῶν, 27 μηδὲ δίδοτε τόπον τῷ διαβόλῳ. 28 ὁ κλέπτων μηκέτι κλεπτεῖτω, μᾶλλον δὲ κοπιᾶτω ἐργαζόμενος ταῖς ἰδίαις χερσίν τὸ ἀγαθόν, ἵνα ἐχη

EFGKLO^bP, d, e, f, g, syr.P (etiam mg. graece) arm. aeth. goth. *μελους cum AC, 14, 66mg.*, vg. syr.sch. copt. *εις οικοδομ. αυτου cum MD*FG, 37, 106, 109, asc. ε. οικ. εαυτου cum ABCDEKLO^bP.*

17. *εθνη cum N*ABD*FGOb, 10, 17, 47, 51, 67***, d, e, f, g, m⁹⁴, vg. sah. copt. aeth.utr. Clem.⁶⁹ Euthal.cod. Dam.paris. Lcif.¹⁹⁶. Praemittunt *λοιτα NC^Db et cE KLP* syr.utr. goth. arm.
18. *εσκοτωμενοι cum AB, 17, Ath.⁹⁵⁹. εσκοτισμενοι cum DEFGKLO^bP. οντες*: textus receptus cum seqq. coniungit. FG Thphyl. omittunt. Non exprimunt d, e, g, Lcif. Victorin.
19. *αηληγηκοτες* etiam syr.P mg.gr. Clem.⁶⁹ Or.^{3, 152} et cat.¹⁷⁵ et ps. ap. Gall.^{14, 67} etc. Cf. Hier. ad h. l. „quod autem ait *qui desperantes semetipsos*, id est *αηληγηκοτες εαντους*, multo aliud in Graeco significat quam in Latino: *desperantes* quippe *αηληλικοτες* nominantur, *αηληγηκοτες* autem hi sunt qui postquam peccaverint non dolent.” DE *αηληλικοτες*, FG *αηληκοτες*, item *desperantes* d, e, f, g, m⁹⁴, vg. goth. syr.sch. (*hi qui absciderunt spem suam*) arm. aeth. Victorin. Ambrst. *πασης post ακαθαρσ. cum NABKLP, m⁹⁴*, vg. goth. sah. copt. Clem.⁶⁹. — DEFG, 37, 73, 116, 8pe, d, e, f, g, syr.utr. arm. Victorin. ante *ακαθαρσ.*
22. *τας επιθυμιας* etiam Clem.^{262, 524} Or.^{2, 579, 763, 773, 787} et cat.¹⁸⁰ Cyp.³⁰⁸ Hil.¹¹³⁸. — DE, d, e, Ter.res. carn.⁴⁵ Lcif.¹⁹⁶ Victorin. *την επιθυμιαν.*
23. *αναγεουσθαι: Db* (non item^c) 10, 14, 17, 31, 33, 37, 43, 47, 73, 114, kscr., d, e, f, g, m⁹⁴, vg. sah. copt. syr.utr. Clem.²⁶² (non item⁵²⁴) Chr.¹¹² Cyp.³⁰⁸ Lcif.¹⁹⁶ Hil.¹¹³⁸ Victorin. Ambrst. Hier. *αναγεουσθε.* — δε: Fgr-G, g, aeth. omittunt.
24. *ενδυσασθαι: NB*Db et c*(certe^c non mutavit^b)K, 4, 10, 14, 31, 37, 43, 47, kscr., d, e, f, g, m⁹⁴, vg. syr.utr. copt. (sah. et *induentes*) Clem.^{262, 524} Eus.mcell.¹⁵¹ *ενδυσασθε.*
26. *παοοργισμω* sine articulo cum N*AB. Praemittunt τω NC^DDEFGKLP Clem.³⁰⁸ Dial.⁸¹³ Ath.⁶⁶⁹.
27. *μηδε cum NABDEFGKLP, 136. μητε cum minusculis.*
28. *ταις ιδιαις χερσιν το αγαθον cum N*ADEFG, 37, d, e, f, g, vg.* (etiam fu. demid. etc.) goth. copt. sah. (το αγαθ. post ινα εχη positō) arm. aeth. syr.sch. et ar.⁶ (hi.2 *ταις ιδ. χερσ. post κοπιατω* ponunt) syr.P (το αγ. τ. ιδ. χ.) Bas.regg.⁴⁸⁵ Euthal.cod. etc. Item K Thdit. το αγαθ. ταις ιδι. χερσ.

μεταδιδόναι τῷ χρεῖαν ἔχοντι. 29 πᾶς λόγος σαφὲς ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν μὴ ἐκπορευέσθω, ἀλλὰ εἰ τις ἀγαθὸς πρὸς οἰκοδομὴν τῆς χρείας, ἵνα δῶ χάριν τοῖς ἀκούουσιν. 30 καὶ μὴ λυπεῖτε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον τοῦ θεοῦ, ἐν ᾧ ἐσφραγίσθητε εἰς ἡμέραν ἀπολυτρώσεως. 31 πᾶσα πικρία καὶ θυμὸς καὶ ὀργὴ καὶ κραυγὴ καὶ βλασφημία ἀρθήτω ἀπ' ὑμῶν σὺν πάσῃ κακίᾳ. 32 γίνεσθε δὲ εἰς ἀλλήλους χρηστοί, εὖσπλαγχοι, χαριζόμενοι ἑαυτοῖς καθὼς καὶ ὁ θεὸς ἐν Χριστῷ ἐχαρίσατο ὑμῖν.

V.

1 Γίνεσθε οὖν μιμηταὶ τοῦ θεοῦ, ὡς τέκνα ἀγαπητά, 2 καὶ περιπατεῖτε ἐν ἀγάπῃ, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς καὶ παρέδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ὑμῶν προσφορὰν καὶ θυσίαν τῷ θεῷ εἰς ὁμὴν εὐωδίας.

3 Πορνεία δὲ καὶ ἀκαθαρσία πᾶσα ἢ πλεονεξία μὴδὲ ὀνομαζέσθω ἐν ὑμῖν, καθὼς πρέπει ἁγίοις, 4 καὶ αἰσχροῦς ἢ μωρολογία ἢ εὐτραπέλεια, ἃ οὐκ ἀνήκεν, ἀλλὰ μᾶλλον εὐχαριστία 5 τοῦτο γὰρ ἴστε γινώσκοντες, ὅτι πᾶς πόρονος ἢ ἀκαθαρτος ἢ πλεονέκτης, ὃ ἐστὶν εἰδωλόλατος, οὐκ ἔχει κληρονομίαν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Χριστοῦ καὶ θεοῦ. 6 μηδεὶς ὑμᾶς ἀπατάτω κενοῖς λόγοις διὰ ταῦτα γὰρ ἔρχεται ἡ ὀργὴ τοῦ θεοῦ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῆς ἀπειθείας. 7 μὴ οὖν γίνεσθε συν-

(46 ταις χε. αυτου). — το αγαθ. ταις χερσιν cum L. Item κcB am. Ambrst. ταις χερσ. το αγαθον. — P, 17, 67**, m⁸², Clem.³⁰⁸ et 371 το αγαθον (omissis τ. ιδ. χε.).

29. τῆς χρείας cum κABDcE**KLP am. fu.vict. tol. demid. syr.utr. sah. copt. arm. τῆς πιστεως cum D*E*FG, 46, d, e, f, g, vg.cle. (et fu.* opportunitatis fidei) goth. arm.mg. (in edd.amst. et const.) Nyss.1, 419. τῆς χρείας, glossema, V. d. S. Bakhuyzen. Cf. Baljon, p. 153.

31. θυμος και οργη cum κABKLP. — DEFG, 37, 46, 55, 73, 116, d, e, f, g, vg. copt. Clem.³⁰⁸ οργη και θυμος (ira et indignatio).

32. δε cum κADcEKL, f, vg. sah. copt. syr.p (syr.sch. aeth.utr. et —). — D*Fgr.G, 6lect, 14lect.semell., d, e, g (goth. ambiguum) onv. Omittunt B arm. υμιν cum κAFGP, d, e, f, g, vg.cle. (etiam fu.² demid. tol.) goth. sah. copt. aeth. ημιν cum BDgr.Egr.KL am. fu.* syr.utr. arm.

V: 2. υμας cum κ*ABP, m¹⁶, sah. aeth.utr. Clem.^{308, 524}. ημας cum κcDEFG KL, d, e, f, g, vg. syr.utr. copt. arm. goth. υπερ ημων (Dgr.Egr. post προσφοραν ponunt) cum κADEFKLP, d, e, f, g, vg. syr.utr. copt. arm. goth. υπερ υμων cum B, 37, 73, 116, m¹⁶, sah. aeth.utr.

3. πορνεια ut BDcK^{sil.L}. — κAD*FGP -νια. Cf. ad 1 Cor. 6:13. πασα post ακαθαρσια cum κABP. Ante ακαθ. cum DEFGKL, d, e, f, g, vg.

4. και αισχροτης cum κBDcKLP syr.p copt. arm. η αισχρο. cum AD*FG, 23, 31, 39, it. vg. sah. (goth. omitit). η μωρολογ. cum κ*AD*FGP, 23, 31, 39, cscr., it. vg. sah. syr.p arm. goth. και μωρολογ. cum κ*BDcKL copt. aeth.utr. Clem.^{198, 524}. α ουκ ανηκεν cum κABP (17 omisso α) 31, 67**, 73, syr.p mg.gr. arm., item quae ad rem non pertinet (pertinent) d, e, f, g, vg. τα ουκ ανηκοντα cum DEFGKL.

5. ιστε cum κABD*FGP it. vg. goth. sah. copt. arm. εστε cum DcEKL. ο εστιν ειδωλολατης cum κB, 17, 67**, Hier. Item ο εστιν ιδωλολατρια FG it. vg. goth. ος εστιν ειδωλολατης cum ADEKL copt. arm. syr.p.

μέτοχοι αὐτῶν. 8 ἦτε γὰρ ποτε σκότος, νῦν δὲ φῶς ἐν κυρίῳ ὡς τέκνα φωτός περιπατεῖτε, — 9 ὁ γὰρ καρπὸς τοῦ φωτός ἐν πάσῃ ἀγαθῶσυνῃ καὶ δικαιοσυνῇ καὶ ἀληθείᾳ, — 10 δοκιμάζοντες τί ἐσὶν εὐάρεστον τῷ κυρίῳ, 11 καὶ μὴ συνκοινωνεῖτε τοῖς ἔργοις τοῖς ἀκάροις τοῦ σκότους, μᾶλλον δὲ καὶ ἐλέγγετε. 12 τὰ γὰρ κρυφῇ γινόμενα ὑπ' αὐτῶν αἰσχροὴν ἐσὶν καὶ λέγειν 13 τὰ δὲ πάντα ἐλεγχόμενα ὑπὸ τοῦ φωτός φανεροῦνται πᾶν γὰρ τὸ φανερούμενον φῶς ἐστίν. 14 διὸ λέγει ἔγειρε ὁ καθεύδων καὶ ἀνάστα ἐκ τῶν νεκρῶν, καὶ ἐπιφάνσει σοι ὁ Χριστός.

15 Βλέπετε οὖν ἀκριβῶς πῶς περιπατεῖτε, μὴ ὡς ἄσοφοι ἀλλ' ὡς σοφοί, 16 ἐξαγοραζόμενοι τὸν καιρὸν, οὗ αἱ ἡμέραι πονηραὶ εἰσιν. 17 διὰ τοῦτο μὴ γίνεσθε ἄφρονες, ἀλλὰ συνίετε τί τὸ θέλημα τοῦ κυρίου. 18 καὶ μὴ μεθύσκεσθε οἴνῳ, ἐν ᾧ ἐστὶν ἀσωτία, ἀλλὰ πληροῦσθε ἐν πνεύματι, 19 λαλοῦντες ἑαυτοῖς ψαλμοῖς καὶ ὕμνοις καὶ ᾠδαῖς πνευματικαῖς, ἕδοντες καὶ ψάλλοντες τῇ καρδίᾳ ὑμῶν τῷ κυρίῳ, 20 ἐψαλισιοῦντες πάντοτε ὑπὲρ πάντων ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τῷ θεῷ καὶ πατρὶ, 21 ὑποτασσόμενοι ἀλλήλοις ἐν φόβῳ Χριστοῦ. 22 αἱ γυναῖκες τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν ὡς τῷ κυρίῳ, 23 οὗ ἀνήρ ἐστιν κεφαλὴ τῆς ἑκκλησίας ὡς καὶ ὁ Χριστὸς κεφαλὴ τῆς ἐκκλησίας, αὐτὸς σωτὴρ τοῦ

Ga. 5, 22

Ro. 12, 2

(Jes. 60, 1, 26, 19)

Col. 4, 5

Col. 3, 16

Col. 3, 17

Col. 3, 18

1 Pe. 3, 1

1, 22

1 Co. 11, 3

7. *συμμετοχοι cum* \aleph AB*D*FG. *συμμετ-* cum B³DcEK^{sil}LP.
9. *φωτος cum* \aleph ABD*E*FGP, 6, 10, 17, 47, 67**, 179, 213, it. vg. — *πνευματος cum* DcE**KL syr.p.
11. Naber conjecit *σαπροις* pro *ακαρποις*. Cf. Baljon, p. 154.
14. Ad h. v. Gmg. notat: *in secreto epoch.* *εγειρε cum* \aleph ABDEFGKLP. *εγειραι cum* minusculis. *επιφανσει σοι ο χριστος: D*, d, e, Or.int.2,400 et 3,78 Victorin. Ambrst. *επιφανσεις του χριστου, continges Christum.* Inprimis cf. Hier.7,647.*
15. *ακριβως* (Latini *caute*) ante *πως cum* \aleph *B, 17, 31, 73, 80, 118, copt. Or.cat.195 et 196. — d, e, aeth.utr. omittunt plane. Post *πως* ponunt \aleph ADzr. Egr.FGKLP, f, g, vg. syr.utr. arm.
17. *συνιετε cum* \aleph ABP, 17, 67**, 73, 118, syr.sch. arm. aeth. *συνιεντες cum* DcEKL, item *συνιοντες D*FG, intellegentes* it. vg.
19. *ψαλμοις cum* \aleph ADzr.Egr.FGKL, f, vg.cdd.lachm. Eus.ps.609 Cyr.hr.280. — BP, 17, 67**, 73, 116, 118, d, e, vg. goth. praemittunt *εν*. — *πνευματικαις: B, d, e* omittunt. *τη καρδια cum* \aleph *B. *εν τη καρδια cum* KL syr.p.txt. arm. aeth.utr. *εν ταις καρδιας cum* \aleph AEDEFGP, 47, 89e, it. vg. goth. syr.sch.et p mg. copt
21. *χριστου cum* \aleph ABLP, f, vg. syr.utr. copt. arm. aeth. goth. — DE, 35, d, c *χριστου ιησου, Fgr.G, g ιησου χριστου*. — *θειου cum* minusculis.
22. *τοις ιδι.* *ανδρασιν* sine addimento cum B. Sic autem Hier. ad h. l. „Hoc quod in Latinis exemplaribus additum est: *subditae sint*, in Graecis codd. non habetur“. Addunt *υποτασσεσθε KL* syr.utr., item post *γυναικες DEFzr.G*, d, e, g, 19lect. Addunt *υποτασσεσθωσαν* \aleph AP (etiam cat.txt.) f, vg. goth. copt. arm. aeth.
23. *ανηρ cum* \aleph ABDEFGKLP. Praemittunt o minusculi. *αυτος* sine *και* cum \aleph *ABD*E*FG, 72, 73, 112, 178, d, e, f, g, vg. copt. Praemittunt *και* \aleph D^b et cE**KLP syr.utr. arm. aeth. goth. Item *αυτος* sine *εστι* cum \aleph *ABD*E*FG, 17, d, e, f, g, vg. aeth. Addunt *εστι* \aleph D^b et cE**KLP syr.utr. copt. arm. goth. *σωτηρ cum* \aleph BDEFGKLP. — \aleph *A, 3, 17, 57, 70, Clem. o *σωτ.*

σώματος. 24 ἀλλὰ ὡς ἡ ἐκκλησία ὑποτάσσεται τῷ Χριστῷ, οὕτως καὶ αἱ γυναῖκες τοῖς ἀνδράσιν ἐν παντί. 25 Οἱ ἄνδρες, ἀγαπᾶτε τὰς γυναῖκας, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἠγάπησεν τὴν ἐκκλησίαν καὶ ἑαυτὸν παρέδωκεν ὑπὲρ αὐτῆς, 26 ἵνα αὐτὴν ἀγίασῃ καθαρῶς τῷ λουτρῷ τοῦ ὕδατος ἐν ῥήματι, 27 ἵνα παραστήσῃ αὐτὸς ἑαυτῷ ἕνδοξον τὴν ἐκκλησίαν, μὴ ἔχουσαν σκίλον ἢ ῥυτίδα ἢ τι τῶν τοιούτων, ἀλλ' ἵνα ᾖ ἀγία καὶ ἄμωμος. 28 οὕτως ὀφείλουσιν οἱ ἄνδρες ἀγαπᾶν τὰς ἑαυτῶν γυναῖκας ὡς τὰ ἑαυτῶν σώματα. ὁ ἀγαπῶν τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἑαυτὸν ἀγαπᾷ· 29 οὐδεὶς γάρ ποτε τὴν ἑαυτοῦ σάρκα ἐμίσησεν, ἀλλὰ ἐκτρέφει καὶ θάλπει αὐτήν, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς τὴν ἐκκλησίαν, 30 ὅτι μέλη ἐσμέν τοῦ σώματος αὐτοῦ· 31 ἀντὶ τούτου καταλείπει ἄνθρωπος τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα καὶ προσκολληθήσεται πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν. 32 τὸ μυστήριον τοῦτο μέγα ἐστίν, ἐγὼ δὲ λέγω εἰς Χριστὸν καὶ εἰς τὴν ἐκκλησίαν. 33 πλὴν καὶ

24. *ως cum* κAD*FGP, 17, 31, 47, 67**, 73, 8pe. *ωσπερ cum* D^cEKL. — *B* omittit. *ανδρασιν cum* κBD*E*Fgr.G, 17, 67**, d, e, g. Praemittunt *ιδιοις* AD^cE**KLP.
25. *γυναικας sine eautων cum* κAB, 17, 23, 49, 57, 70. Addunt *eautων* DEKL (sed 37** *αυτων*) syr.utr. Clem.³⁰⁸libere (*τας eautων*), item *P* praemittit *eautων*. Item *FG* addunt *υμων*. Similiter habent *uxores vestras* it. vg. etc.
26. *εν ρηματι*: Venema, V. d. S. Bakhuyzen legunt *εν αιματι*. Cf. Baljon, p. 154.
27. *αυτος cum* κABD*FGLP it. vg. goth. syr.P arm. *αυτην cum* D^cEK syr.sch.
28. *οφειλ. οι ανδρ. cum* κKL. Item *B*, 17, syr.P arm.? *οφ. και οι ανδρες. — και οι ανδρ. οφειλ. cum* ADEFGP.
29. *ο χριστ. cum* κABD*FGP, 17, it. vg. syr.utr. *ο κυριος cum* D^cEKL.
30. *τ. σωματος αυτου sine additamento cum* κ*AB, 17, 67**, copt. aeth.utr. Addunt *εκ της σαρκος αυτου και εκ των οσσεων αυτου* (ut LXX) κ^cDEFGLP (item *K*, sed *του σωματος pro των οσσεων*) it. vg. syr.utr. Ir.²⁹⁴gr.
31. *τον πατερα cum* κAD^cEKLP. *πατερα tantum cum* BD*FG. *πατερα sine αυτου cum* κ*BD*FG, 17, 67**, 73, 115, cat.tst. it. vg. syr.P arm. Addunt *αυτου cum* κAD^cEKLP syr.sch. copt. aeth. Mcion.eph.318 et 372 Meth.684. *την μητερα cum* iisdem quibuscum *τον πατερα*. Omittunt *την* BD*FG. Praeterea *P*, 31, 47 etc. addunt *αυτου*. — *προσκολληθησεται*: κ^cD^cFG Mcion. eph. bis et Eph.706 *κολληθησεται*. — *τη γυναικι cum* κ*AD*FG, 17, 37, 116, Mcion.eph. bis. Item *adhaerebit uxori suae* it. vg. — *προς την γυναικα cum* κ^cBD^cEKL (*P* omissio *προς*). Etiam LXX inter utramque lectionem fluctuat. Quod addi solet h. l. pariter atque locis parallelis omnibus *αυτου*, a testibus plerisque confirmatum, omittunt κ* (addunt κ^c) et Mcion.eph.318, 372. Sed Or.cat. ex eoque Hier. omittit plane *και προσκολλ. τη γυναικι* [*αυτου*], nec aliter cat.tst. Ex Or. Hier. ad h. l. (Vall.^{7, 659}) sic: „Quod frequenter adnotavimus, apostolos et evglistas non eisdem verbis usos esse Testamenti Veteris exemplis quibus in propriis voluminibus continentur, hoc et hic probamus, siquidem testimonium istud ita in Genesi scriptum est: *Propter hoc — in carne una*. Nunc autem apostolus — — *pro patre suo et matre sua* pronomina abstulit et *patrem* tantum posuit et *matrem*; et quod in medio dicitur: *et adhaerebit uxori suae*, hic penitus praetermisit, et tantum quod sequebatur hoc dictum superioribus copulavit et posuit *et erunt duo in carne una*.”
32. *και εις την cum* κADEFGLP it. vg. syr.utr. — BK, 4, 51, 72, 73 omittunt *εις*.

ὕμεις οἱ καθ' ἓνα ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ γυναικα οὕτως ἀγαπάτω ὡς ἑαυτόν, ἣ δὲ γυνὴ ἵνα φοβῆται τὸν ἄνδρα.

VI.

- 1 Τὰ τέκνα, ὑπακούετε τοῖς γονεῦσιν ὑμῶν ἐν κυρίῳ· τοῦτο γάρ ἐστιν δίκαιον. Col. 3, 20
 2 τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα, ἧτις ἐστὶν ἐντολὴ πρώτη ἐν ἐπαγγελίᾳ, Ex. 20, 12
 3 ἵνα εὖ σοι γένηται καὶ ἔσῃ μακροχρόνιος ἐπὶ τῆς γῆς. 4 Καὶ οἱ πατέρες, μὴ Col. 3, 21
 παροργίζετε τὰ τέκνα ὑμῶν, ἀλλὰ ἐκτρέφετε αὐτὰ ἐν παιδείᾳ καὶ νοουθεσίᾳ κυρίου. Col. 3, 22
 5 Οἱ δοῦλοι, ὑπακούετε τοῖς κατὰ σάρκα κυρίοις μετὰ φόβου καὶ τρόμου ἐν 2 Co. 7, 15
 ἀπλότῃ τῆς καρδίας ὑμῶν ὡς τῷ Χριστῷ, 6 μὴ κατ' ὀφθαλμοδουλίαν ὡς ἀνθρω- Phil. 2, 12
 πάρεσκοι, ἀλλ' ὡς δοῦλοι Χριστοῦ ποιοῦντες τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ ἐκ ψυχῆς, Col. 3, 23
 7 μετ' εὐνοίας δουλεύοντες ὡς τῷ κυρίῳ καὶ οὐκ ἀνθρώποις, 8 εἰδότες ὅτι Col. 3, 24
 ἕκαστος ἐάν τι ποιῆσῃ ἀγαθόν, τοῦτο κομίζεται παρὰ κυρίου, εἴτε δοῦλος εἴτε ἐλεύθερος. 9 Καὶ οἱ κύριοι, τὰ αὐτὰ ποιεῖτε πρὸς αὐτούς, ἀνιέντες τὴν ἀπειλήν, Col. 4, 1
 εἰδότες ὅτι καὶ αὐτῶν καὶ ὑμῶν ὁ κύριός ἐστιν ἐν οὐρανοῖς καὶ προσωπολημψία Col. 3, 25
 οὐκ ἔστιν παρ' αὐτῶν.
 10 Τοῦ λοιποῦ ἐνδυναμοῦσθε ἐν κυρίῳ καὶ ἐν τῷ κράτει τῆς ἰσχύος αὐτοῦ.

- VI: 1. ἐν κυρίῳ cum **MA**D^bet^c**EKLP** vg. syr.utr. copt. arm. aeth. Or.cat.268; Omittunt **BD*FG**, d, e, f, g.
 2. καὶ τ. μητερα sine additamento etiam Or.4,357 et int.L, 83, 3, 831. — **FgGr** addunt σου.
 5. τοῖς κατ. σαρκ. κυρίοις (ut Col. 3:22, sed ibi etiam lectio fluctuat) cum **ABP**. τοῖς κυρ. κατα σαρκ. cum **DEFGKL**. — it. (etiam m⁸⁹) vg. dominis carnalibus. καρδιας sine articulo cum **κ**. τῆς καρδιας cum **ABDEFGKLP**.
 6. οφθαλμοδουλιαν cum **DEFGLP**. -λειαν cum **ABK**. χριστον cum **MABD*FGP**. Praemittunt του **DcEKL**. ἐκ ψυχης: Lachmann, Westcott-Hort coniungunt cum seqq.
 7. μετ': **B** Dam.paris. μετα. — ὡς τῷ κυρίῳ cum **MABD*FGP**, d, e, f, g, m⁸⁹, vg. syr.utr. Omittunt ὡς **DcEKL**.
 8. ἕκαστος post οτι cum **ABDEFGP**, d, e, f, g, m⁸⁹, vg. copt. arm. Ante ποιηση cum **KL** syr.sech. (aeth. non exprimit). Item **κ***et^c syr.p post ποιηση. — εαν τι ποιηση cum **B**, d, e (hi.2 si quod fecerit bonum). Similiter etiam **L***, 46, 62, 115, 179, 13lect., Theophylactus εαν τι (62, 179 τις) ἕκαστος ποιηση. Item **κ*** (et 8pe?) εἰδοτες οτι (quod οτι scribendum videtur) εαν ποιηση, unde **κ**^c εἰδ. οτι ο εαν ποιησ. fecit. ο εαν (αν **DEFGP**, ascr.) ποιηση (**P** 116 -σει) cum **κ**^c(vide ante)**ADEFGP**, 3, 17, 31, 37, item f, vg. — ο εαν τι ἕκαστ. ποιηση cum **L****. κομίζεται cum **κ*ABD*FGP** (-σηται). — κομίζεται cum **κ^cDcEKL**. κυριον cum **MADEFGP**. Praemittunt του **KL**.
 9. και αυτων (**κ*** εαντ.) και υμων cum **κ*ABDgr*P**, 17, 31, 37, 38, 116, 8pe. cat.txt. f, vg. goth. copt. arm. — **κ^cL**, 6, 23, 47, 67, 73, 115, 213, m⁸⁹, syr.p. και υμων και αυτων (**κ^c εαντ.**). **Dgr.cEFG**, g και αυτων υμων, item και υμων αυτων cum **K**, d, e (hi.2 et vestrum ipsorum) syr.sech. aeth. προσωπολημψια cum **κ^cAB*D*FG**. -ληψια cum **DcEKL**.
 10. τον λοιπον cum **κ*AB**, 17, 73, 118. το λοιπον cum **κ^cDEFGKLP**. Dedimus sine αδελφοι μου cum **κ*BDE**, 17, d, e, m⁹⁵, arm. aeth.utr. Addunt αδελφοι

11 ἐνδύσαθε τὴν πανοπλίαν τοῦ θεοῦ πρὸς τὸ δύνασθαι ὑμᾶς στήναι πρὸς τὰς μεθοδίας τοῦ διαβόλου, 12 οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἡ πάλη πρὸς αἷμα καὶ σάρκα, ἀλλὰ πρὸς τὰς ἀρχάς, πρὸς τὰς ἐξουσίας, πρὸς τοὺς κοσμοκράτορας τοῦ σκότους τούτου, πρὸς τὰ πνευματικὰ τῆς πονηρίας ἐν τοῖς ἐπουρανίοις. 13 διὰ τοῦτο ἀναλάβετε τὴν πανοπλίαν τοῦ θεοῦ, ἵνα δυνηθῆτε ἀντιστήναι ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ πονηρᾷ καὶ ἅπαντα κατεργασάμενοι στήναι. 14 στήτε οὖν περιζωσάμενοι τὴν ὄσφυν ὑμῶν ἐν ἀληθείᾳ, καὶ ἐνδυσάμενοι τὸν θώρακα τῆς δικαιοσύνης, 15 καὶ ὑποδησάμενοι τοὺς πόδας ἐν ἐτοιμασίᾳ τοῦ εὐαγγελίου τῆς εἰρήνης, 16 ἐν πάσιν ἀναλαβόντες τὸν θυρεὸν τῆς πίστεως, ἐν ᾧ δυνήσεσθε πάντα τὰ βέλη τοῦ πονηροῦ τὰ πεπυρωμένα σβῆσαι. 17 καὶ τὴν περικεφαλαίαν τοῦ σωτηρίου δέξασθε, καὶ τὴν μάχαιραν τοῦ πνεύματος, ἧ ἔστιν ῥῆμα θεοῦ, 18 διὰ πάσης προσευχῆς καὶ δεήσεως προσευχόμενοι ἐν παντὶ καιρῷ ἐν πνεύματι, καὶ εἰς αὐτὸ ἀγρυπνοῦντες ἐν πάσῃ προσκατεργήσει καὶ δεήσει περὶ πάντων τῶν ἁγίων, 19 καὶ ὑπὲρ ἑμοῦ, ἵνα μοι δοθῇ λόγος ἐν ἀνοιξίᾳ τοῦ στόματός μου, ἐν παρηγοίᾳ γνωρίσας τὸ μυστήριον τοῦ εὐαγγελίου, 20 ὑπὲρ οὗ πρεσβεύω ἐν ἀλύσει, ἵνα ἐν αὐτῷ παρηγοιάσωμαι ὡς δεῖ με λαλῆσαι.

21 Ἴνα δὲ εἰδῆτε καὶ ἡμεῖς τὰ κατ' ἐμέ, τί πράσσω, πάντα γνωρίσει ὑμῖν Τυχικός ὁ ἀγαπητὸς ἀδελφός καὶ πιστὸς διάκονος ἐν κυρίῳ, 22 ὃν ἔπεμψα πρὸς ὑμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο, ἵνα γνῶτε τὰ περὶ ἡμῶν καὶ παρακαλέση τὰς καρδίας ὑμῶν.

23 Εἰρήνη τοῖς ἀδελφοῖς καὶ ἀγάπη μετὰ πίστεως ἀπὸ θεοῦ πατρὸς καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ. 24 ἡ χάρις μετὰ πάντων τῶν ἀγαπῶντων τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν ἀφθαρσίᾳ.

μον κ^cKLP syr. utr. copt. goth. etc., item ἀδελφοί omisso μου A (post ἐνδύναμι. pon.) FG, 47, 71, 109, f, g, vg.

11. μεθοδίας cum κ^aB^a*D*FGKL, 37. μεθοδίας cum B³D^cP.
 12. ἡμῖν cum κ^aAD^cEKLP vg. copt. syr. p arm. υμῖν cum BD*FG, 52, 115, 120, 17lect, asc, cscr, d, e, f, g, m⁹⁵, goth. syr. sch. aeth. του σκοτους sine του αιωνος cum κ^aABD*FG, 17, 67**, 80, d, e, f, g, m⁹⁵, vg. goth. copt. syr. sch. et p txt. arm. aeth. Addunt του αιωνος κ^{ca}(non item cb)D^cEKLP syr. p c*. Pro πνευματικα legunt Beza, Grotius πνευματα. Cf. V. d. S. Bakhuyzen et Baljon, p. 155.
 16. εν πασιν cum κ^aBP, 17, 26, 31, 34, 37, 80, 118, 213, 8pe, cat. txt. d, e, f, g, m⁹⁵, vg. copt. syr. p aeth. επι πασιν cum ADEFGKL syr. sch. arm. goth. τα πεπυρωμενα (Clem.⁹⁰ πεπυρακτωμενα) cum κ^aAD^cEKLP. Omittunt τα BD*FG.
 17. δεξασθε (AD^cEKLP, 17 -σθα): D*F^{sr}.G, d, e, g, m⁹⁵ omitunt.
 18. εις αυτο: D*FG εις αυτον, g in illum, m⁹⁵ in ipsum, d, e in illo, f, vg. in ipso. Scripsimus sine additamento cum κ^aABD*FG, 17, 31, cat. txt. d, e, f, g, m, vg. syr. utr. copt. aeth. goth. Addunt τουτο D^cEKLP arm.
 19. δοθη cum κ^aBDEFGKLP. δοθειη cum minusculis. του ευαγγελιου cum κ^aADEKLP, d, e, f, vg. syr. utr. copt. basm. — BF^{sr}.G, g, Victorin. omittunt, item Tert. marc. 5, 18.
 21. και υμεις ante ειδητε cum κ^aADEFGP, d, e, f, g, vg. cle. (etiam am.** fu. demid.). Post ειδητε cum BKL (17 omittit και υμ.) syr. utr. basm. arm. aeth. γνωρισει υμῖν cum κ^aBDEFGP, 17, 37, 116, 120, d, e, f. υμῖν γνωρισει cum AKL vg. cle. (vobis nota faciet, etiam demid.) syr. p.
 24. εν αφθαρσια sine αμην cum κ^aABFG, 17, 73, f, g, am.* tol. basm. arm.

ΠΡΟΣ ΦΙΛΙΠΠΗΣΙΟΥΣ.

I.

1 Παῦλος καὶ Τιμόθεος δοῦλοι Ἰησοῦ τοῦ Ἰησοῦ πᾶσιν τοῖς ἁγίοις ἐν Χριστῷ ^{2 Co. 1, 1 etc. Act. 16, 12 etc. Ro. 1, 7 etc.} Ἰησοῦ τοῖς ὄσιν ἐν Φιλίπποις σὺν ἐπισκόποις καὶ διακόνοις. 2 χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

3 Εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου ἐπὶ πάσῃ τῇ μείει ὑμῶν ^{Ro. 1, 8} 4 πάντοτε ἐν πάσῃ δέήσει μου ὑπὲρ πάντων ὑμῶν μετὰ χαρᾶς τὴν δέησιν ποιούμενος 5 ἐπὶ τῇ κοινωνίᾳ ὑμῶν εἰς τὸ εὐαγγέλιον ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας ἄχρι τοῦ νῦν, 6 πεποινθῶς ἀπὸ τοῦτο, ὅτι ὁ ἐναρξάμενος ἐν ὑμῖν ἔργον ἀγαθὸν ἐπιτελεῖσι ἄχρι ἡμέρας Χριστοῦ Ἰησοῦ, 7 καθὼς ἐστὶν δίκαιον ἐμοὶ τοῦτο φρονεῖν ὑπὲρ πάντων ὑμῶν, διὰ τὸ ἔχειν με ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμᾶς, ἔν τε τοῖς δεσμοῖς μου καὶ ἐν τῇ ἀπολογίᾳ καὶ βεβαιώσει τοῦ εὐαγγελίου συνκοινωνοῦς μου τῆς χάριτος πάντας ὑμᾶς ὄντας. ^{Ro. 1, 9} 8 μάρτυς γάρ μου ὁ θεός, ὡς ἐπιποθῶ πάντας ὑμᾶς ἐν σπλάγγχνος Χριστοῦ

aeth.ro. Euthal.cod. Addunt *αμην* κcDEKLP vg.cle. am.** fu. demid. syr.utr. copt. goth. aeth.pp.

Subscriptio: κAB, 17, 135, basm. *προς εφεσιους*. In DE sequitur ep. ad Col. Textus receptus, Griesbach, Scholz *προς εφεσιους εγραφη απο ρωμης δια τυχιου*. Tuentur *απο ρωμης B**KL, d***, syr.utr. copt. (non item goth. aeth.) Chr. Thdr. Euthal. *Idem praeter B** addunt δια τυχιου*. Praeterea KLP adnotant *στιχοι (στιχων) τιβ'* cum Euthalio. B a capitulo ὁ ad οε' pergit; am. fu. capp. 31 habent.

* *προς φιλιππησιους* cum κABK, 1, 3, 17, 37 (-πισιους) 47, 113, 123, copt. goth. *ad filippisios*. DEFG αρχεται προς φιλιππησιους (DE -πησιους). Stephanus η προς τους φιλιππησιους επιστολη, Elzevier *παυλου του αποστολου η προς φιλιππησιους επιστολη*, Griesbach, Scholz *παυλου επιστολη προς φιλιππ.*

I: 1. *χριστον ιησουν* cum κBDE, 109, d, e, copt. basm. *ιησ. χριστ.* cum (latet A) FGKLP, f, g, vg. — 17 *omittit πασιν τ. αγι. εν χρι. ιησου*. Item 115 *omittit τοις οσιν εν φιλιππ.* — *συν επισκοποις*: B³D^cEK Chr. Euthal.cod. *συνεπισκοποις*.

3. *ευχαριστω τω θε. (cat.txt κυριω) μου* cum κABDcE**KLP. — D*E*FG, d, e, f, g, Ambrst. Cassiod. *εγω μεν ευχαριστω τω κυριω ημων*.

5. *της πρωτης* cum κABP, 37, kscr. *Omittunt της DEFGKL*.

6. *αχρι* cum κB, a^{scr.}*. *αχρις* cum DEFGKLP. *χριστ. ιησου* cum BDEL, d, e, f, vg. (etiam am.* fu. tol.). *ιησου χριστ.* cum κAFGKP am.** demid. syr.utr. copt. basm. arm. aeth

7. *και εν τη απολ.* cum κBD^bet cEKLP. *Omittunt εν AD*FG* vg.ms.lachm. Thphyl.

8. *γαρ μου* cum κABKLP. — DEFG *γαρ μοι*, item *testis enim mihi* it. vg. etc. *Dedimus autem sine εστιν* cum κ*BF^g.G, 17, 67**, cat.txt. d, e, g, syr.seh.

Ἰησοῦ. 9 καὶ τοῦτο προσέχομαι, ἵνα ἡ ἀγάπη ὑμῶν ἔτι μᾶλλον καὶ μᾶλλον περισσεύῃ ἐν ἐπιγνώσει καὶ πάσῃ αἰσθήσει, 10 εἰς τὸ δοκιμάζειν ὑμᾶς διὰ θεωρήματα, ἵνα ἦτε εὐκρινεῖς καὶ ἀπρόσκοποι εἰς ἡμέραν Χριστοῦ, 11 πεπληρωμένοι καρπὸν δικαιοσύνης τὸν διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἰς δόξαν καὶ ἔπαινον θεοῦ.

12 Γινώσκεις δὲ ὑμᾶς βούλομαι, ἀδελφοί, ὅτι τὰ κατ' ἐμὲ μᾶλλον εἰς προκοπὴν τοῦ εὐαγγελίου ἐλήλυθεν, 13 ὥστε τοὺς δεσμούς μου φανεροὺς ἐν Χριστῷ γενέσθαι ἐν ὄλῳ τῷ πραιτωρίῳ καὶ τοῖς λοιποῖς πᾶσιν, 14 καὶ τοὺς πλείονας τῶν ἀδελφῶν ἐν κυρίῳ πεποιθότας τοῖς δεσμοῖς μου περισσοτέρως τολμᾶν ἀφόβως τὸν λόγον τοῦ θεοῦ λαλεῖν. 15 τινὲς μὲν καὶ διὰ φθόνον καὶ ἔριν, τινὲς δὲ καὶ δι' εὐδοκίαν τὸν Χριστὸν κηρύσσουν· 16 οἱ μὲν ἐξ ἀγάπης, εἰδότες ὅτι εἰς ἀπολογίαὶν τοῦ εὐαγγελίου κεῖμαι, 17 οἱ δὲ ἐξ ἐριθείας τὸν Χριστὸν καταγγέλλουσι οὐχ ἄγνως, οἴόμενοι θλίψιν ἐγγεῖναι τοῖς δεσμοῖς μου. 18 τί γάρ; πλὴν ὅτι παντὶ τρόπῳ, εἴτε προφάσει εἴτε ἀληθείᾳ, Χριστὸς καταγγέλλεται, καὶ ἐν τούτῳ χαίρω ἄλλα καὶ χαρήσομαι· 19 οἶδα γάρ ὅτι τοῦτό μοι ἀποβήσεται εἰς σωτηρίαν διὰ τῆς ὑμῶν δεήσεως καὶ ἐπιχορηγίας τοῦ πνεύματος Ἰησοῦ Χριστοῦ, 20 κατὰ τὴν ἀποκαταδοκίαν καὶ ἐλπίδα μου ὅτι ἐν οὐδενὶ αἰσχυνθήσομαι, ἀλλ' ἐν πάσῃ παρηγοίᾳ ὡς πάντοτε καὶ νῦν μεγαλυνθήσεται Χριστὸς ἐν τῷ σώματί μου, εἴτε διὰ ζωῆς εἴτε διὰ θανάτου. 21 Ἐμοὶ γὰρ τὸ ζῆν Χριστὸς καὶ τὸ ἀποθανεῖν κέρδος. 22 εἰ δὲ

aeth.utr. Thdor.mop.cat.236 Chr.cod.mosc. Addunt *εστιν* κ^{ca}AD gr.Egr.KLP, f, vg. syr.P copt. basm. *χριστου ιησου cum* κ^{ca}BD*EGP, 17, 37, 73, 116, 118, 145, 178, d, e, g, am. fu. demid. sah. syr.P arm. *īw ʕw cum* FKL, f, vg.cle. tol. harl. copt. syr.sch. — D^c. basm. aeth. omittunt *ιησου*.

9. *περισσευη cum* κ^{ca}Aκ**L, item K*P *περισσευει et FG* *περισσευοι*. — *περισσευση cum* BDE, 37, kscr., item Euthal.cod. *περισσευοι*.
11. *καρπον δικ. τον* B, 116, 122 omittunt) *δια cum* κ^{ca}BDEFGKL it. vg. (sed vide post) sah. basm. aeth. *καρπων δικ. των δια cum* P, fu.vict. al.lachm. syr.utr. copt. arm.
13. *εν* (κ^{ca}, 80 addunt *τω*, non κ^{ca}) *χριστω γενεσθαι* (κ^{ca}* *γεγονεναι*) cum κ^{ca}ABKLP, d, e. — Dgr.Egr.FG, f, g, vg. arm. Thphyl. *γενεσθ. εν χριστω*.
14. *τον λογ. του θεου cum* κ^{ca}BD*E*P, d, e, f, vg. goth. syr.sch. (et P τ. θε. c*) sah. copt. basm. arm. aeth.; sed ex his D*E*, d, e *του θεου post λαλειν* ponunt. Fgr.G, g *τον λογον κυριου*. Nil nisi *τον λογον cum* DcE**K syr.p.txt.
16. 17. *οι μεν εξ αγαπης usque κεμαι, 17 οι δε εξ εριθειας usque τ. δεσμοις μου cum* κ^{ca}ABD*EFGP, 17, 23, 37, 44, 47, 73, 80, 137, 179, 219, kscr., d, e, f, g, vg. goth. sah. copt. basm. arm. aeth. *οι μεν εξ εριθειας usque δεσμοις μου, 17 οι δε εξ αγαπης usque ad κεμαι cum* D^bet cK syr.p. *τον χριστ. cum* κ^{ca}ADEKP. — κ^{ca}(non item c^b)BFG omittunt *τον*. — *γειρειν cum* κ^{ca}BD*FG, 17, 31, 39, 73 (item D^bP *επεγειρειν*) it. vg. sah. copt. basm. arm. aeth. *επιφερειν cum* DcEKL (syr.utr. *ut addant*).
18. *πλην οτι cum* κ^{ca}AFGP, 17, cscr., cat.txt. g, sah. basm. (copt. *οτι πλην*). Item B *οτι*. — *πλην cum* DEKL (d, e, f, vg.) syr.utr. arm. aeth. goth.
19. *ιησου χριστου: DEFG*, d, e, f, g, goth. Victorin. *χριστου ιησου*.
21. *χριστος etiam* Clem.⁵⁴¹ Or.int.2,461 Cyp.²³⁰,347 Hil.³¹⁴ Victorin. Ambrst. *χορηστος cum* ar.p („quia bonum apud me ut vivam”). Eiusdem lectionis testem addit „Gregor.dial.bis (et lat. et gr.)”. Quod unde habeat nescio, vidi vero in ed. Par. 1705. ll. plur. ut dial.2,3,3,17 et gr. et lat. confirmatum *χριστος* (Tischendorf).

τὸ ζῆν ἐν σαρκί, τοῦτό μοι καρπὸς ἔργου, καὶ τί ἀληθεύομαι οὐ γνωρίζω. 23 συνέχομαι δὲ ἐκ τῶν δύο, τὴν ἐπιθυμίαν ἔχων εἰς τὸ ἀναλῦσαι καὶ σὺν Χριστῷ εἶναι· πολλῶ γὰρ μᾶλλον κρείσσον· 24 τὸ δὲ ἐπιμένειν τῇ σαρκὶ ἀναγκαϊότερον δι' ὑμᾶς. 25 καὶ τοῦτο πεποιθὼς οἶδα, ὅτι μενῶ καὶ παραμένω πᾶσιν ὑμῖν εἰς τὴν ὑμῶν προκοπὴν καὶ χαρὰν τῆς πίστεως, 26 ἵνα τὸ καύχημα ὑμῶν περισεύῃ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἐν ἐμοὶ διὰ τῆς ἐμῆς παρουσίας πάλιν πρὸς ὑμᾶς.

27 Μόνον ἀξίως τοῦ εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ πολιτεύεσθε, ἵνα εἴτε ἐλθὼν καὶ ἰδὼν ὑμᾶς εἴτε ἀπὸν ἀκούω τὰ περὶ ὑμῶν, ὅτι στήκετε ἐν ἐνὶ πνεύματι, μὴ ψυχῇ συναθροῦντες τῇ πίστει τοῦ εὐαγγελίου, 28 καὶ μὴ πτυρόμενοι ἐν μηδενὶ ὑπὸ τῶν ἀντικειμένων, ἧτις ἐστὶν αὐτοῖς ἐνδειξις ἀπωλείας, ὑμῶν δὲ σωτηρίας, καὶ τοῦτο ἀπὸ θεοῦ· 29 ὅτι ὑμῖν ἐχαρίσθη τὸ ὑπὲρ Χριστοῦ, οὐ μόνον τὸ εἰς αὐτὸν πιστεύειν ἀλλὰ καὶ τὸ ὑπὲρ αὐτοῦ πάσχειν, 30 τὸν αὐτὸν ἀγῶνα ἔχοντας ὅλον εἶδετε ἐν ἐμοὶ καὶ νῦν ἀκούετε ἐν ἐμοί.

II.

1 Εἴ τις οὖν παράκλησις ἐν Χριστῷ, εἴ τι παραμύθιον ἀγάπης, εἴ τις κοινωνία πνεύματος, εἴ σπλάγχνα καὶ οἰκτιρμοί, 2 πληρώσατέ μου τὴν χαρὰν ἵνα τὸ αὐτὸ

23. *de cum* κ ABDEFGKLP it. vg. — *gar* cum minusculis demid. tol. hal. syr.^{sch.} πολλὸν etiam Clem.⁵⁴¹ Or.1, 73, 2, 820 et int 2, 131 et alib. Bas. regg.³³⁷. — *D*FGG*, d, e, Victorin. ποσω, g *quanto magis t multo magis*. *gar* cum κ ABC, 6, 10, 17, 31, 39, 47, 67**, fscr., 8pe, copt. Omittunt κ *DEFGKLP, f, vg. (item d, e, g, vide ante) goth. syr.^{utr.} basm. arm. aeth.
24. *επιμενειν*: B *επιμεναι*. — *τη σαρκι* cum κ ACP. Praemittunt *en* BDEFGKL, item *permanere in carne* it. vg.
25. *παραμενω* cum κ ABCD*FG, 17, 20, 31, 67**, 80, 8pe, arm. *συμπαραμενω* cum D^cEKLP.
27. *ακουω* (εἴτε ἀπὸν omittit κ *, suppl.^a) cum κ *BD*P, 47, 57. *ακουσω* cum κ ^aACD^cEFGKL.
28. *εστιν αυτοις* cum κ ABCD*FG, 17, 61, d, e, f, g, am. fu. tol. goth. arm.; item omittunt *μεν* vg.^{cle} demid. (hi.² *illis est*) copt. basm. syr.^{sch.} Accedunt ordini verborum *εστιν αυτοις*, sed addunt *μεν* D^cEP, 47. *αυτοις μεν εστιν* cum KL syr.^p. *υμων δε* cum κ ABC²P, 17, 31, 39, 47, d, e, arm. syr.^p et (pariter antea *αυτων*)^{sch.} *υμιν δε* cum D^cEKL, f, vg. copt. basm. goth. aeth.; item C*Dgr.*FGG, 73, g. — Lachmann (ἧτις usque ὑπ. αὐτοῦ πάσχειν), ³⁰ τὸν αὐτόν.
30. *οιον*: D*FG, d, e, f, g addunt *και*, item C* post *ειδετε*. — *ειδετε* cum κ AB*CD*E*, 17. *ιδετε* cum B^cD^cE**FGKLP.

II: 1. *ει τισ ουν*: Euthal.^{cod.} *ει τι ουν*. — *τι*: *τις* cum D*(et Dnon.)L, 17, 46, 73, 137, item (sequente *παραμυθια*) Thdr̄t. Thphyl. — *τις* ante *σπλαγχνα* cum κ ABCDEFGHIKLP. — 4, 18, 37, 46, 72, 74 *τι*. — Weiss (Textkritik der Paul. Briefe, 1896, S. 29). *τινα* cum minusculis, sed etiam ut editi sunt Clem.⁶⁰⁴ Chr.¹⁶² Thdr̄t. Thphyl. Apud Latinos (d, e, f, g, m¹⁶, vg.^{cle} demid. Victorin. Ambrst.) *si qua viscera*, sed am. fu. tol. *si quid viscera*, cod. lachm. *si quis viscera*. Cum Linwood omnittimus *τις* ante *σπλαγχνα*. Cf. Baljon, Theol. Stud. 1885, p. 224. — Blass (Gramm. S. 81) legit quater *ει τι*.

φρονήτε, τὴν αὐτὴν ἀγάπην ἔχοντες, σύνψυχοι, τὸ ἐν φρονούντες, 3 μηδὲν κατ' ἐριθείαν μηδὲ κατὰ κενοδοξίαν, ἀλλὰ τῇ ταπεινοφροσύνῃ ἀλλήλους ἠγούμενοι ὑπερέχοντας ἑαυτῶν, 4 μὴ τὰ ἑαυτῶν ἕκαστοι σκοποῦντες, ἀλλὰ καὶ τὰ ἑτέρων ἕκαστοι. 5 τοῦτο φρονεῖσθε ἐν ὑμῖν ὁ καὶ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, 6 ὃς ἐν μορφῇ θεοῦ ὑπάρχων οὐχ ἀρπαγμὸν ἠγήσατο τὸ εἶναι ἴσα θεῷ, 7 ἀλλὰ ἑαυτὸν ἐκένωσε ἐν μορφῇ δούλου λαβῶν, ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενόμενος καὶ σχήματι εὑρεθεὶς ὡς ἄνθρωπος, 8 ἐταπείνωσεν ἑαυτὸν γενόμενος ὑπήκοος μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ. 9 διὸ καὶ ὁ θεὸς αὐτὸν ὑπερέψωσεν καὶ ἐχαρίσατο αὐτῷ τὸ ὄνομα τὸ ἐπὲρ πᾶν ὄνομα, 10 ἵνα ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ πᾶν γόνυ κάμψῃ ἐπουρατίων καὶ ἐπὶ γαιῶν καὶ καταχθονίων, 11 καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσῃται ὅτι κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς εἰς δόξαν θεοῦ πατρὸς.

12 Ὡστε, ἀγαπητοὶ μου, καθὼς πάντοτε ὑπήκουσατε, μὴ ὡς ἐν τῇ παρουσίᾳ μου μόνον ἀλλὰ νῦν πολλῶ μᾶλλον ἐν τῇ ἀπουσίᾳ μου, μετὰ φόβου καὶ τρόμου τὴν ἑαυτῶν σωτηρίαν κατεργάζεσθε. 13 Ὡς γάρ ἐστιν ὁ ἐνεργῶν ἐν ὑμῖν καὶ τὸ θέλει καὶ τὸ ἐνεργεῖν ὑπὲρ τῆς εὐδοκίας. 14 πάντα ποιεῖτε χωρὶς γογγυσμῶν καὶ διαλογισμῶν, 15 ἵνα γένησθε ἄμεμπτοι καὶ ἀκέραιοι, τέκνα θεοῦ ἄμωμα μέσον γενεᾶς σκολιᾶς καὶ διεστραμμένης, ἐν οἷς φαίνεσθε ὡς φωστῆρες ἐν κόσμῳ,

„Es möchte durchweg *ei* τι (wenn etwas gilt) zu schreiben sein.“ Sic etiam Haupt (Comm. 97, S. 58).

2. *σύνψυχοι* cum *AB*CD*FG*. *σὺμψυ-* cum *BCDcEKL*. *το ἐν φρονούντι*. cum *BCDFGKLP*, d, e, g, syr. utr. arm. aeth. Clem.⁶⁰⁴ Bas.^{regg.477}. — *κ*AC*, 17, 73, f, vg. goth. (copt.?) *το αὐτο φρον.* (*id ipsum sentientes*). Fortasse *το ἐν φρονούντες* glossema. Cf. Baljon, p. 224.
3. *κατ. εριθ.* cum *BCD*FGLP*, 17. *κατὰ εριθ.* cum *ADcEK* ^{sil.} *μηδε* cum *ABC*, 17, 31, 37, 116, d, e, m¹⁶, vg. copt. arm. aeth. *ἤ* cum *Dgr.Egr.FGKLP*, f, g, syr. utr. goth. *κατὰ secundum* cum **ABC*, 17, 31, 37, 116, d, e, m¹⁶, vg. copt. syr. utr. arm. Omittunt *BCDEFGKLP*, f, g, goth.
4. *ἕκαστοι primum* cum *ABFG*, 17, 116, f, g, m⁶¹, vg. — *ἕκαστος* cum *BCDEKLP*, d, e, goth. syr. utr. *σκοποῦντες* cum *ABCDEFGHI*, d, e, f, g, m, vg. goth. arm. Bas. eth.²⁸¹ *σκολεῖτε* cum *L*. — *K*, 73, syr. utr. Ephr.²⁹¹ Thphyl. Victorin. *σκολεῖτω*. — *ἀλλὰ καὶ etiam* am. fu. — *D*FGK*, 61, oscr., d, e, f, g, m, vg. cle. demid. tol. allachm. aeth. omittunt *καὶ*. — *ἕκαστοι secundum* cum *ABC* vi. *Dgr.Egr.P*, 17, 31, 47, 177, 178, copt. *ἕκαστος* cum *KL*, d, goth. syr. utr. arm. — *FG*, f, g, m¹⁶ et ⁶¹, vg. aeth. Ambrst. omittunt. Praeterea **AC*, 17, Cyr. thes. bis ad seqq. trahunt, non item Bas. ter. nec Or. 1, 513 Eus. marc.⁹⁴ Ath. 350 Did. tri. 363, nec magis Hil. 324 Victorin. Ambrst.
5. *τοῦτο sine γαρ* cum **ABC*, 17, 37, 73, k^{scr.}, copt. arm. aeth. ar.^o Euthal. cod., nec magis addit Or. 1, 513. Addunt *γαρ* *BCDEFGKLP*, d, e, f, g, m⁵, goth. syr. P (*et hoc* syr. sch.). *φρονεῖτε* cum *ABC*DEFG*, 17, 67**, d, e, f, g, m⁵, vg. syr. utr. Pergunt autem d, e, syr. sch. *quod et Christus Iesus*. *φρονεῖσθε* cum *C³KLP* copt. arm. goth. Cf. Baljon, p. 225.
9. *το ὄνομα* cum *ABC*, 17. Omittunt *το DEFGKLP*.
11. *ἐξομολογήσεται* cum *ACDEFGKLP*. *ἐξομολογήσῃται* cum *BC*.
12. *ὡς etiam* it. vg. (*etiam* am. fu. demid.) svr. P: B, 3, 17, 38, 48, 72, 178, hal. harl. ** syr. sch. copt. arm. aeth. omittunt.
13. *θεὸς sine articulo* cum *ABCD*FGKP*, 17. Praemittunt *o* D^b et *EL*.
15. *γενήσθε* cum *BCDcE**KLP*. *ἦτε* cum *AD*E*FG* it. vg. — *ἀμωμα* cum

16 λόγον ζωῆς ἐπέχοντες, εἰς καύχημα ἔμοι εἰς ἡμέραν Χριστοῦ, ὅτι οὐκ εἰς κενὸν ἔδραμον οὐδὲ εἰς κενὸν ἐκοπίασα. 17 ἀλλὰ εἰ καὶ ἀπένδομαι ἐπὶ τῇ θυσίᾳ καὶ λειτουργίᾳ τῆς πίστεως ὑμῶν, χαίρω καὶ συнχαίρω πᾶσιν ὑμῖν 18 τὸ δὲ αὐτὸ καὶ ὑμεῖς χαίρετε καὶ συнχαίρετέ μοι.

Gal. 2, 2
2 Ti. 4, 6

19 Ἐλπίζω δὲ ἐν κυρίῳ Ἰησοῦ Τιμόθεον ταχέως πέμψαι ὑμῖν, ἵνα κατὰ ἐνψυχῶ γνωρῶς τὰ περὶ ὑμῶν. 20 οὐδένα γὰρ ἔχω ἰσόψυχον, ὅστις γησιῶς τὰ περὶ ὑμῶν μερμνήσῃ. 21 οἱ πάντες γὰρ τὰ ἑαυτῶν ζητοῦσιν, οὐ τὰ Χριστοῦ Ἰησοῦ. 22 τὴν δὲ δοκιμὴν αὐτοῦ γινώσκετε, ὅτι ὡς πατρὶ τέκνον σὺν ἔμοι ἐδόξασεν εἰς τὸ εὐαγγέλιον. 23 τοῦτον μὲν σὺν ἐλπίζω πέμψαι ὡς ἂν ἀφῶμαι τὰ περὶ ἐμὲ ἔξαιτης. 24 πέποιθα δὲ ἐν κυρίῳ ὅτι καὶ αὐτὸς ταχέως ἐλεύσομαι.

3, 1, 4, 4

25 Ἀναγκαῖον δὲ ἡγησάμην, Ἐπαφρόδιτον τὸν ἀδελφὸν καὶ συνεργὸν καὶ συνστρωτήτην μου, ὑμῶν δὲ ἀπόστολον καὶ λειτουργὸν τῆς χρείας μου, πέμψαι πρὸς ὑμᾶς, 26 ἐπειδὴ ἐπιποθῶν ἦν πάντας ὑμᾶς καὶ ἀδελφῶν, διότι ἠκούσατε δι ἡσθένησεν. 27 καὶ γὰρ ἡσθένησεν παραπλήσιον θανάτῳ· ἀλλὰ ὁ θεὸς ἠλέησεν αὐτόν, οὐκ αὐτὸν δὲ μόνον ἀλλὰ καὶ ἐμέ, ἵνα μὴ λύπην ἐπὶ λύπην σχῶ. 28 σπουδαιότερος σὺν ἔπεμψα αὐτόν, ἵνα ἰδόντες αὐτόν πάλιν χαρῆτε κατὰ ἄλλοτερος ὦ. 29 προσδέχεσθε σὺν αὐτῷ ἐν κυρίῳ μετὰ πάσης χαρᾶς, καὶ τοὺς τοιοῦτους ἐντίμους ἔχετε, 30 ὅτι διὰ τὸ ἔργον Χριστοῦ μέχρι θανάτου ἠγγισεν παραβολευσάμενος τῇ ψυχῇ, ἵνα ἀνακληρῶσθ τὸ ὑμῶν ὑπέσχημα τῆς πρὸς με λειτουργίας.

1 Ti. 1, 2

ABC, 17, 23. αρωμητα cum DEFGKLP. μεσον cum ABCD*FGP, 17, 23, 31, 67*, 73. εν μεσω cum D^bet cEKL.

17. συнχαίρω cum ^a(om.* και συнχ.)B*CD*FGP. συнχ- cum AB^cD^cEK^{sil}L.
18. το δε αυτο cum ^aBP, 17. το δ' αυτο cum ACDEFGK^{sil}L. συнχαίρετε cum B*CD*FGP. συнχ- cum ^aAB^cD^cEKL.
19. εν κυριω cum ^aABD^cEKLP, f, vg. syr.utr. arm. aeth. εν χριστω cum CD*FG, 38, 71, 74, d, e, g, copt.
21. ου τα sine του cum ^aABCDEFGHIJKLP. Addunt του minusculi. χριστου ιησου cum BL fu. demid. al.lachm copt. syr.p aeth.ro. ιησου χριστου cum ^aACD EFGP, 17, 39, 47, 115, 177, it. vg.cle. am. tol. harl. syr.sch. arm.
23. αφιδω cum ^aAB*D*FG, 17, Euthal.cod. (αφειδω). — αφιδω cum B³C (απειδω)D^cEK^{sil}.LP.
24. ταχεως ελευσομαι (FG, g ελεσο. ταχ., item veniam ad vos cito f, vg. copt.) sine additamento cum ^aBDEFGKL, d, e, g, syr.p arm. aeth. goth. — ^a*ACP, f, vg. copt. syr.sch. addunt προς νμας.
25. συνστρω- cum ACDEFG. συνστρω- cum ^aBKLP.
26. παντας νμας (B νμ. πα.) sine additamento cum ^aBFGKLP, f, g, vg. goth. — ^a*ACDE, d, e, syr.utr. copt. arm. aeth. addunt ιδειν.
27. θανατω cum ^a*ACDEFGKL. — ^acBP θανατου. — ηληθσ. αυτον cum ^aAB C**DEFGP, 17, 37, 57, 69, 73, 116, it. vg. — αυτ. ηληθσ. cum KL goth. ελι λυπη cum ^aABCDEFGHIJLP. Textus receptus επι λυπη cum minusculi.
30. χριστου cum BFG, 73, 80; του χριστου cum DEKL. Item Christi d, e, f, g, vg. goth. syr.sch. — ^aAP κυριου. C omittit plane. παραβολευσαμενος cum ^aABDEFG, 177, 178, 179: quam scripturam confirmat quod d, e, g praebent, parabolatus de anima sua. παραβουλευσαμενος cum CKLP. Vertunt f, vg. aeth.utr. tradens animam suam, Ambrst. in interitum tradens animam suam, Victorin. exponens in incertum, syr.utr. spernens, copt. postponens, goth. obliuiv.:cens. προς με cum ^aABCDEFGKLP. — ^a*. 31 πρ. εμε.

III.

7. 18
4, 4 1 Τὸ λοιπόν, ἀδελφοί μου, χαίρετε ἐν κυρίῳ. τὰ αὐτὰ γράφειν ὑμῖν ἐμοὶ μὲν οὐκ ὀκνηρόν, ὑμῖν δὲ ἀσφαλές. 2 βλέπετε τοὺς κύνas, βλέπετε τοὺς κακοὺς ἐργάτας, βλέπετε τὴν κατατομήν. 3 ἡμεῖς γάρ ἐσμεν ἡ περιτομή, οἱ πνεύματι θεοῦ λατρεύοντες καὶ καυχώμενοι ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ καὶ οὐκ ἐν σαρκὶ πεποιοῦτες, 4 καίπερ ἐγὼ ἔχων πεποιοῦσθαι καὶ ἐν σαρκί. εἴ τις δοκεῖ ἄλλος πεποιοῦσθαι ἐν σαρκί, ἐγὼ μᾶλλον, 5 περιτομῆ ὀκταήμερος, ἐκ γένους Ἰσραὴλ, φυλῆς Βενιαμίν, Gal. 1, 13 s. Ἐβραῖος ἐξ Ἐβραίων, κατὰ νόμον Φαρισαῖος, 6 κατὰ ζήλος διώκων τὴν ἐκκλησίαν, κατὰ δικαιοσύνην τὴν ἐν νόμῳ γενόμενος ἀμεμπτος. 7 Ἀλλὰ ἅτινα ἦν μοι κέρδη, ταῦτα ἤγημαι διὰ τὸν Χριστὸν ζημίαν. 8 ἀλλὰ μενοῦν γε καὶ ἠγοῦμαι πάντα ζημίαν εἶναι διὰ τὸ ὑπερέχον τῆς γνώσεως Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ κυρίου μου, δι' ὃν τὰ πάντα ἐζημιώθη, καὶ ἠγοῦμαι σκύβαλα ἵνα Χριστὸν κερδήσω, 9 καὶ εὐρεθῶ ἐν αὐτῷ, μὴ ἔχων ἐμὴν δικαιοσύνην τὴν ἐκ νόμου, ἀλλὰ τὴν διὰ πίστεως Χριστοῦ, τὴν ἐκ θεοῦ δικαιοσύνην ἐπὶ τῇ πίστει, 10 τοῦ γινῶναι αὐτὸν καὶ τὴν δύναμιν τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ καὶ κοινωνίαν παθημάτων αὐτοῦ, συμμορφιζόμενος τῷ θανάτῳ αὐτοῦ, 11 εἰπὼς κατανήσω εἰς τὴν ἐξανάστασιν τὴν ἐκ νεκρῶν.
- 12 Οὐχ δι' ἣδη ἔλαβον ἢ ἣδη τετελείωμαι, διώκω δὲ εἰ καὶ καταλάβω, ἐφ' ᾧ καὶ

- III: 1. τα αυτα cum $\kappa^*ABCDEFGHI$; item eadem it. vg. — κ^*FGP ταυτα (ταῦτά?), item ista copt.
3. θεον cum κ^*ABCD^cEFGKL , g, vg. copt. syr.pmg. θεω cum κ^cD^*P , d, e, f, μ^{61} , vg. goth. syr.sch. et ptxt. arm. aeth.
5. περιτομή: Elzevier, 1624, 1633 περιτομή. Westcott-Hort περιτομή. — βενιαμειν cum κ^*ABL , 37*, 47, goth. Similiter $FGKP$ copt. βενιαμιν cum DE .
6. ζήλος cum κ^*ABD^*FG . ζήλον cum κ^cD^b et $cEKL$.
7. ατινα cum κ^*AG , 17, d, e, g. Praemittunt *αλλα* BD^* , *αλλ* cum κ^cD^cEF (*αλλιτινα*) KLP . Item *sed* f, vg. goth. syr.utr. copt. arm. *ην μοι* cum $\kappa^*AD^*E^*F^*G^*F^*G^*KLP$, g, goth. copt. syr.utr. *μοι ην* cum B , 7, 55, 123, 238, d, e, f, vg.
8. μενουνγε cum κ^*AP , 17, 37, κ^scr , o^scr , copt. *μεν ουν* cum $BDEFGKL$. *χριστου ιησου*: B praemittit *του*. AKP , f, vg. *ιησου χριστου*. — *ηγουμαι σκυβαλα* sine *ειναι* cum κ^*BD^*FG , 17, d, e, f, g, vg. copt. syr.sch. arm. aeth. Addunt *ειναι* κ^cAD^cEKKP syr.p goth.
9. Mill dixit *επι τη πιστει* et Wassenbergh *την εκ θεου δικαιοσυνην, επι τη πιστει* interpolata esse. Cf. Baljon, p. 230.
10. *κοινωνιαν* cum κ^*AB . *την κοι.* cum $DEFGKLP$. *παθημάτων* cum κ^*B . *των παθημ.* cum $\kappa^cADEFGKLP$. *συμμορφ-* cum $\kappa^*(et^c)D^*$. — B^* *συμορφ.*, *συμμορφ-* cum $AB^corr.D^cEKL$. — FG *συνφορτ-* (vide post). *συνμορφιζομενος* cum κ^*ABD^*P , 17, 67**, 71 (113** *συνμορφιζομ.*) — *συνμορφιζομενος* cum κ^cD^cEKL . — FG *συνφορτειζομενος*, item *cooperatus* d, e, g, goth.
11. *την εκ νεκρ.* cum κ^*ABDEP , d, e, f, g, vg. — *των νεκρ.* cum KL (g sub *αι*) arm. copt.
12. *διωκ. δε ει* sine *και* cum $\kappa^*D^*E^*FG$, 39, 112, d, e, f, g, nec *magis* *και* exprimit syr.sch. copt. arm. aeth. goth. Addunt *και* $\kappa^cABD^cE^*KLP$ syr.p. *εφ ω και* cum κ^*ABD^b et cE^*KLP , d, e, f, vg. syr.p. — $D^gr^*E^gr^*F^gr^*G^gr^*$

κατελήμφθην ὑπὸ Χριστοῦ Ἰησοῦ. 13 ἀδελφοί, ἐγὼ ἐμαυτὸν οὕτω λογιζομαι κατεληγμένα· 14 ἐν δέ, τὰ μὲν ὀπίσω ἐπιλανθανόμενος, τοῖς δὲ ἔμπροσθεν ἐπεκτεινόμενος, κατὰ σκοπὸν διώκω εἰς τὸ βραβεῖον τῆς ἄνω κλήσεως τοῦ θεοῦ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. 15 ὅσοι οὖν τέλειοι, τοῦτο φρονῶμεν· καὶ εἴ τι ἐτέρως φρονεῖτε, καὶ τοῦτο ὁ θεὸς ὑμῖν ἀποκαλύψει· 16 πλὴν εἰς ὃ ἐφθάσαμεν, τῷ αὐτῷ στοιχεῖν.

Gal. 6, 16

17 Συνμιμηταὶ μου γίνεσθε, ἀδελφοί, καὶ σκοπεῖτε τοὺς οὕτω περιπατοῦντας καθὼς ἔχετε τύπον ἡμᾶς. 18 πολλοὶ γὰρ περιπατοῦσιν, οὓς πολλὰκις ἔλεγον ὑμῖν, νῦν δὲ καὶ κλαίων λέγω, τοὺς ἐχθροὺς τοῦ σταυροῦ τοῦ Χριστοῦ, 19 ὧν τὸ τέλος ἀπόλεια, ὧν ὁ θεὸς ἡ κοιλία καὶ ἡ δόξα ἐν τῇ αἰσχύνῃ αὐτῶν, οἱ τὰ ἐπίγεια φρονοῦντες. 20 ἡμῶν γὰρ τὸ πολίτευμα ἐν οὐρανοῖς ὑπάρχει, ἐξ οὗ καὶ σωτήρα ἀπεκδεχόμεθα κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, 21 ὃς μετασηματίζει τὸ σῶμα τῆς ταπεινώσεως ἡμῶν σύμμορφον τῷ σώματι τῆς δόξης αὐτοῦ, κατὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ δύνασθαι αὐτὸν καὶ ὑποτάξαι αὐτῷ τὰ πάντα.

IV.

1 Ὡστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοὶ καὶ ἐπιπόθητοι, χαρὰ καὶ στέφανός μου, οὕτως στήκετε ἐν κυρίῳ, ἀγαπητοί.

2 Εὐδοκίαν παρακαλῶ καὶ Συννυχὴν παρακαλῶ τὸ αὐτὸ φρονεῖν ἐν κυρίῳ.
3 καὶ ἔρωτῶ καὶ σέ, γνήσιε σύνζυγε, συναμβάνου αὐταῖς, αἵτινες ἐν τῷ εὐαγ-

74, g omittunt καὶ. — κατελημφθην cum $\mathfrak{M}AB^*D^*FG$. κατεληφθην cum $BcDcEKLP$. χριστου ιησου cum $\mathfrak{M}AP$ vg. syr.p mg. copt. arm.; item του χρι. ιησ. cum KL . χριστου cum BD^*E^*FG , 17, 179, d, e, g, goth. aeth.ro; item DcE^{**} του χριστου.

13. ουτω cum $\mathfrak{M}ADgr^*P$, 17, 23*, 31, 47, 73, 80, copt. syr.p c* (* ad ποω pertinet) aeth. ου cum $BcDEFGKL$, d, e, f, g, vg. goth. syr.sch. et p txt. arm.

14. εις το cum $\mathfrak{M}AB$, 17, 73, 80. επι το cum $DEFGKLP$.

15. φρονωμεν cum $ABDEFGKP$. — $\mathfrak{M}L$ φρονουμεν. Ita enim Hier. l. l. „Quotquot ergo perfecti, hoc sapimus, sive sapiamus: diversa enim sunt exemplaria.” Beza et Venema conjiciunt το αυτο φρονωμεν. Cf. Baljon, p. 230.

16. τω αυτω στοιχειν sine additamento cum \mathfrak{M}^*AB , 17, 67**, copt. sah. Addunt κανονι, το αυτο φρονειν $\mathfrak{M}cKLP$ syr.utr. aeth.pp. — $DEFG$ το αυτο φρονειν, τω αυτω (DcE , f, vg. goth. arm. Euthal.cod. addunt κανονι) στοιχειν (FG συνστοιχειν).

17. ουτω cum $\mathfrak{M}ABD^*FG$. ουτως cum $DcEK$ sil. I sil. P.

21. Dedimus σύμμορφον absque εις το etc. cum $\mathfrak{M}ABD^*FG$, d, e, f, g, m³⁹, vg. goth. copt. arm. aeth.utr. Præmittunt εις το γενεσθαι αυτο D^b et $cEKLP$ syr.utr. αυτω cum \mathfrak{M}^*ABD^*FGKP , item ei d, e, g, illi Victorin. εαυτω cum $\mathfrak{M}cDcEL$, item sibi f, vg.

IV: 1. αγαπητοι secundum: B, 17, copt. syr.sch. addunt μου; item aeth. nostri. D^* , 108*, d, e, goth. Victorin. omittunt.

2. ευοδικαν cum $\mathfrak{M}ABDEFGKL$. ευωδικαν cum P. συννυχην: hoc accentu Dc , non ut textus receptus et Lachmann συντύχην.

3. και cum $\mathfrak{M}ABDEFGKLP$ it. vg. — και cum 115, Ambrst. (*Et te rogo etiam*).

γελῶ συνήθλησάν μοι μετὰ καὶ Κλήμεντος καὶ τῶν λοιπῶν συνεργῶν μου, ὧν τὰ ὀνόματα ἐν βιβλῷ ζωῆς.

4 Χαίρετε ἐν κυρίῳ πάντοτε· πάλιν ἐρῶ, χαίρετε. 5 τὸ ἐπιεικὲς ὑμῶν γνωσθήτω πᾶσιν ἀνθρώποις· ὁ κύριος ἐγγύς. 6 μὴδὲν μεριμνᾶτε, ἀλλ' ἐν παντί τῇ προσευχῇ καὶ τῇ δεήσει μετὰ εὐχαριστίας τὰ αἰτήματα ὑμῶν γνωρίζεσθε πρὸς τὸν θεόν. 7 καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ θεοῦ ἡ ὑπερέχουσα πάντα νοῦν φρουρήσει τὰς καρδίας ὑμῶν καὶ τὰ νοήματα ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

8 Τὸ λοιπόν, ἀδελφοί, ὅσα ἐστὶν ἀληθῆ, ὅσα σεμνά, ὅσα δίκαια, ὅσα ἀγνά, ὅσα προσφιλέ, ὅσα εὐφημα, εἴ τις ἀρετὴ καὶ εἴ τις ἔπαινος, ταῦτα λογίσεσθε· 9 ἃ καὶ ἐμάθετε καὶ παρελάβετε καὶ ἠκούσατε καὶ εἶδετε ἐν ἐμοί, ταῦτα πράσσετε, καὶ ὁ θεὸς τῆς εἰρήνης ἔσται μεθ' ὑμῶν.

10 Ἐχάρην δὲ ἐν κυρίῳ μεγάλως ὅτι ἤδη ποτὲ ἀνεθάλετο τὸ ὑπὲρ ἐμοῦ φρονεῖν· ἐφ' ᾧ καὶ ἐφρονεῖτε, ἡκαίρεισθε δέ. 11 οὐχ ὅτι καθ' ὑστέρησιν λέγω· ἐγὼ γὰρ ἔμαθον ἐν οἷς ἐμὶ αὐτάρκης εἶναι. 12 οἶδα καὶ ταπεινοῦσθαι, οἶδα καὶ περισσεύειν ἐν παντί καὶ ἐν πᾶσιν μεμύημαι, καὶ χορτάζεσθαι καὶ πεινᾶν, καὶ περισσεύειν καὶ ὑστερεῖσθαι. 13 πάντα ἰσχύω ἐν τῷ ἐνδυναμοῦντί με. 14 πλὴν καλῶς ἐποιήσατε συνκοινωνήσαντές μου τῇ θλίψει. 15 οἶδατε δὲ καὶ ὑμεῖς, Φιλιππησίοι, ὅτι ἐν ἀρχῇ τοῦ εὐαγγελίου, διεξῆλθον ἀπὸ Μακεδονίας, οὐδεμία μοι ἐκκλησία ἐκωνόνησεν εἰς λόγον δόσεως καὶ λήψεως εἰ μὴ ὑμεῖς μόνοι, 16 ὅτι καὶ ἐν Θεσσαλονίκῃ καὶ ἅπαξ καὶ δις εἰς τὴν χρεῖαν μοι ἐπέμψατε. 17 οὐχ ὅτι ἐπιζητῶ τὸ δόμα, ἀλλὰ ἐπιζητῶ τὸν καρπὸν τὸν πλεονάζοντα εἰς λόγον ὑμῶν. 18 ἀπέχω δὲ πάντα καὶ περισσεύω· πεπληρωμαι δεξάμενος παρὰ Ἐπαφροδίτου τὰ παρ' ὑμῶν, δομὴν εὐωδίας, θυσίαν δεκτὴν εὐάρεστον τῷ θεῷ. 19 ὁ δὲ θεὸς μου

συνζυγε cum $\kappa\alpha\delta A^*FG$. συζυγε cum $\kappa^*B\delta cEKLP$. Posuimus autem post γησσε cum $\kappa\alpha BDE(FG)P$, d, e, f, g, vg. goth. copt. aeth. Ante γησσε cum KL syr. utr. — Fgr^*G εγγησσε γερωσσε συνζυγα, g carissime t notissime t proprium germane compar, tol. charissime germane compar. μετα καὶ etiam copt. syr. sch. Eus. hist. 3, 15. — D^*EFG , 38, 49, 8lect., d, e, f, g, vg. goth. syr. P arm. aeth. Victorin. Ambrst. omittunt καὶ.

7. του θεου etiam Or. 1, 276 et 4, 48, 358 et int. 2, 267. — A, syr. P mg. Cyr. Job. 761 Procop. niceph. 1, 1145 τ. χριστου. — νοηματα etiam Or. 4, 358 et cat. eph. 224 et int. 2, 267 et 4, 618, 681. — Fgr^*G , d, e, g, m³⁵, tol. goth. Victorin. σωματα.

8. επαινος: D^*E^*FG , d, e, f, g, vg. cle. am. ** fu. demid. Ps.-Ath. lat. 646 Ambrst. auct. sing. cleric. addunt επιστημης, disciplinae.

10. Naber coniecit ανελαθετε, cf. Baljon, p. 231.

12. οἶδα καὶ primo loco cum $\kappa\alpha BDEFGKLP$, d, e, f, g, r, vg. goth. syr. P. οἶδα δε cum 137; 14 copt. syr. sch. arm. aeth. οἶδα tantum.

13. ενδυναμωνντι (37 δυναμωνντι) με sine additamento cum κ^*ABD^* , 17, d, e, f, r, vg. copt. arm. aeth. Addunt χριστω $\kappa^c D^c E$ gr. gr^*GKLP , g, Or. int. 1, 141 2, 257, 461, 472 Eus. ps. 33, 60.

15. ουδεμια: $D^*E^*Fgr^*G$, d, e, g praemittunt οτι (servato οτι quod praecedat). ληψεως cum $\kappa\alpha B^*D^*FG$. ληψ- cum $B^c D^c EKLP$.

16. εις την χρεϊαν cum $\kappa\alpha B\delta b$ (non attigit) $E^* **$ (extra lineam) $FGKLP$, d, e, f, g, vg. — $AD^*(E^*)$, 39, 73, 80, 3^{pe}, goth. arm. aeth. Ps.-Ath. 2, 322 Oec. txt. Victorin. omittunt εις. — μοι etiam d, e, f, vg. goth. syr. P aeth. — $DEL P$, r, g, syr. P copt. arm. μου.

πληρώσει πάσαν χρεϊαν ὑμῶν κατὰ τὸ πλοῦτος αὐτοῦ ἐν δόξῃ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.
20 τῷ δὲ θεῷ καὶ πατρὶ ἡμῶν ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων, ἀμήν.

21 Ἀσπάσασθε πάντα ἄγιον ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ σὺν ἐμοὶ ἀδελφοί.

22 ἀσπάζονται ὑμᾶς πάντες οἱ ἄγιοι, μάλιστα δὲ οἱ ἐκ τῆς Καίσαρος οἰκίας.

23 Ἡ χάρις τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματος ὑμῶν.

Gal. 6, 18

ΠΡΟΣ ΚΟΛΟΣΣΑΕΙΣ.

I.

1 Παῦλος ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματος θεοῦ καὶ Τιμόθεος δὲ Kph. 1, 1 etc. ἀδελφός 2 τοῖς ἐν Κολοσσαῖς ἀγίοις καὶ πιστοῖς ἀδελφοῖς ἐν Χριστῷ. χάρις ὑμῖν Kph. 1, 2 etc. καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν.

19. πληρώσει cum κ ABD^cE^{στ}.KLP copt. arm. aeth. πληρῶσαι cum D*FG, 17, 37, d, e, f, g, r, vg. — το (FG του) πλοῦτος cum κ *ABD*FGP, 17, 67**, Euthal.cod. τον πλοῦτον cum Dbet^cEKL.

23. του κυριου sine ημων cum κ ABF^{στ}.GKL, d, e, g, am. al.lachm. syr.ptxt. arm. Euthal.cod. Addunt ημων D^{στ}.E^{στ}.P, f, r, vg.^{cl^a}. fu. demid. tol. copt. syr.sch.etp c* aeth. μετα του πνευματος cum κ *ABDEFGP, d, e, f, g, r, vg. copt. arm. aeth. μετα παντων cum κ KL syr.utr. υμων sine αμην cum BFG, 47, f, g, sah. Addunt αμην κ ADEKLP, d, e, r, vg.

Subscriptio: κ AB, 17, 135 προς φιλιππησιους. DE προς φιλιππησιους (sed uterque 4, 15 φιλιππησιοι) πληρωθη αρχεται προς θεσσαλονικεις ā. Item FG ετελεσθη προς φιλιππησιους αρχεται προς κολοσσαεις (i. e. -αις). L του αγιου αποστ. παυλου επιστολη προς φιλιππιους εγραφη απο ρωμης δι επαφροδιτου, K προς φιλιππησιους εγραφη απο ρωμης δι επαφροδιτου. Similiter alii (P non liquet). Textus receptus, Griesbach, Scholz προς φιλιππησιους εγραφη απο ρωμης δι επαφροδιτου. Confirmant απο ρωμης Bcorr.KL vg.cd. syr.utr. copt. Euthal.cod. Chr. Thdr. Euthal.; item δι επαφροδιτου KL syr. utr. etc. Praeterea numerantur στιχοι σή' (ita KL Euthal. et Euthal.cod.), σ' (sic κ corr.), σν' (sic 21, 134). In B ab ος' ad οθ' pergitur.

* προς κολ- cum κ ABK. Formam κολοσσαεις dedimus cum κ B^cDEFGL (17 κολοσσαεις), item it. vg. ut etiam Elzevier, Griesbach, Scholz; contra Stephanus, Lachmann, Westcott-Hort κολασσαις cum AB*K Euthal.cod. atque etiam syr.P^{mg}.gr. Etiam κ bis in summa pagina κολοσσαεις. Cf. Blass, Gramm. S. 21. Elzevier παυλου του αποστ. η προς κολοσσαεις επιστολη, Stephanus η προς κολασσαις επιστ. παυλου, Griesbach, Scholz παυλου επιστ. προς κολοσσαεις.

I: 1. χριστου ιησου cum κ ABFGLP, 17, 8pe, d, e, f, g, am. fu. al.lachm. copt. syr.P Euthal.cod. ιησ. χρι. cum D^{στ}.E^{στ}.K vg.^{cl^a}. demid. tol. harl. syr.sch.arin. aethl.

2. κολοσσαεις cum κ (A hiatus)BDEFGL, d, e, f, g, vg. arm. Eadem forma Herodot.7,⁸⁰ Xenoph.anab.1,2,⁶ Strab.12 alii; in nummis invenitur κολοσηων et

- Phl. 1, 3 3 *Εὐχαριστοῦμεν τῷ θεῷ καὶ πατρὶ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ πάντοτε*
 Eph. 1, 15 a. *περὶ ὑμῶν προσευχόμενοι,* 4 *ἀκούσαντες τὴν πίστιν ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ καὶ*
 Phl. 5 *τὴν ἀγάπην ἣν ἔχετε εἰς πάντας τοὺς ἁγίους* 5 *διὰ τὴν ἐλπίδα τὴν ἀποκειμένην*
 Eph. 1, 13 *ὑμῖν ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἣν προηκούσατε ἐν τῷ λόγῳ τῆς ἀληθείας τοῦ εὐαγγελίου*
 2 Co. 6, 7 6 *τοῦ παρόντος εἰς ὑμᾶς, καθὼς καὶ ἐν παντὶ τῷ κόσμῳ ἐστὶν καρποφορούμενον*
 4, 12 *καὶ αὐξανόμενον καθὼς καὶ ἐν ὑμῖν, ἀφ' ἧς ἡμέρας ἤκούσατε καὶ ἐπέγνωτε τὴν*
 Eph. 1, 15 a. *χάριν τοῦ θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ* 7 *καθὼς ἐμάθετε ἀπὸ Ἐπαφρᾶ τοῦ ἀγαπητοῦ συν-*
 Eph. 1, 8 *δούλου ἡμῶν, ὃς ἐστὶν πιστὸς ὑπὲρ ἡμῶν διάκονος τοῦ Χριστοῦ,* 8 *ὁ καὶ*
 Eph. 1, 8 *δηλώσας ἡμῖν τὴν ὑμῶν ἀγάπην ἐν πνεύματι.* 9 *Διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς, ἀφ' ἧς*
 Eph. 1, 8 *ἡμέρας ἤκούσαμεν, οὐ παύομεθα ὑπὲρ ὑμῶν προσευχόμενοι καὶ αἰτούμενοι ἵνα*
 1 Th. 2, 12 *πληρωθῆτε τὴν ἐπιγνώσιν τοῦ θελήματος αὐτοῦ ἐν πάσῃ σοφίᾳ καὶ συνέσει πνευ-*
 Eph. 4, 1 *ματικῇ,* 10 *περιπατήσαι ἀξίως τοῦ κυρίου εἰς πᾶσαν ἀρεσκείαν, ἐν παντὶ ἔργῳ*
ἀγαθῷ καρποφοροῦντες καὶ αὐξανόμενοι τῇ ἐπιγνώσει τοῦ θεοῦ, 11 *ἐν πάσῃ*
δυνάμει δυνατούμενοι κατὰ τὸ κράτος τῆς δόξης αὐτοῦ εἰς πᾶσαν ὑπομονὴν καὶ
μακροθυμίαν μετὰ χαρᾶς, 12 *εὐχαριστοῦντες τῷ πατρὶ τῷ καλέσαντι ὑμᾶς εἰς*

κολοσσηνων, cf. Eckhel³, 147. *κολασσαις* cum KP, 17, 37, syr. utr. copt. (*κολασια*) Or. 1, 171, 588 et 4, 174. Eadem forma Polyaeen. 8, 16 Herodot. codd. Xenoph. codd.: videtur *κολασσαι* scriptura sensim in usum abisse. At inde non sequitur iam Paulum ita scripsisse. *ἐν χριστῷ* cum $\aleph B D^c E^{**} K L P$ syr. p arm. aeth. Chr. Euthal. cod. Thdr. Dam. Addunt *ἰησοῦ* AD*E*FG, 17, 31, 73, d, e, f, g, vg. copt. (syr. sch. $\bar{\omega}$ $\bar{\chi}\omega$). *πατὴρ ἡμῶν* sine additamento cum BDEKL, 17, d, e, am. fu. harl. marian. sah. gb. syr. sch. et ptxt. aeth. ro. ar. bedw. Addunt *καὶ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ* $\aleph A C F G$, f, g, vg. cle. copt. arm. aeth. pp Thdr. Dam. Ambrst.

3. *καὶ πατρὶ* cum $\aleph A C 2^d D^c E K L P$, f, g. *τῷ πατρὶ* cum D*FG, *πατρὶ* cum BC*. Item *patri* d, e, g, harl.** syr. utr. *περὶ ὑμῶν* cum $\aleph A C D^c E^{**} K L P$ syr. sch. *ὑπὲρ ὑμῶν* cum BD*E*FG, 17, 37, 47, 73, 116, syr. p.
4. *ἣν ἔχετε* cum $\aleph A C D^* E^* F G P$, d, e, f, g, vg. copt. syr. p ar. lips. arm. Euthal. cod. Ambrst. *τὴν* (ex Eph. 1:15) cum D^cE**KL. — B plane omittit.
6. *ἐστὶν* cum $\aleph A B C D^* E^* P$ sah. gb. copt. arm. aeth. Euthal. cod. Aug. ep. 198 et 199 et unit. eccl. 45 (9, 368). Praemittunt *καὶ* D^b et C^eE**FGKL, d, e, f, g, vg. syr. utr. — Linwood conjecit *καρποφοροῦν*. Cf. Baljon, Theol. Stud. 1885, p. 313. — *καὶ αὐξανόμενον* cum $\aleph A B C D^* E^* F G L P$, d, e, f, g, vg. Omittunt D^b et C^eE**K.
7. *καθὼς* sine *καὶ* cum $\aleph A B C D^* F G P$. Addunt *καὶ* D^cEKL syr. p. *ὑπὲρ ὑμῶν* cum $\aleph C D^b$ et C^eEKL, d, e, f, vg. goth. syr. utr. copt. arm. aeth. *ὑμῶν* cum $\aleph^* A B D^g r^* F g r^* G$, g.
9. *καὶ αἰτούμενοι* cum $\aleph A C D E F G L P$ it. vg. — BK, 219* omittunt.
10. *περιπατήσαι* sine additamento cum $\aleph^* A B C D^* F G$. Addunt *ὑμᾶς* $\aleph C D^c E K L P$. *ἀρεσκείαν* cum $\aleph A C D E F G P$. *ἀρεσκείαν* cum BL. *τῇ ἐπιγνώσει* cum $\aleph A B C D^* E^* F G P$, 17, 71, 73, am. tol. arm. *εἰς τὴν ἐπιγνώσιν* cum D^cE**KL.
11. *μετὰ χαρᾶς*: cum seqq. coniungit Tisch. ut Chr.³⁸⁶ Thphyl. Oec., item syr. sch., item D, d (in utroque *μετὰ χαρ. ευχαρ.* unum stichum efficiunt). Textus receptus, Westcott-Hort ante *ευχαριστ.* interpungunt. Cui distinctioni favere videntur P, m⁵, Or. int. 2, 451 Ath. 175 Did. tri. 93.
12. *τῷ πατρὶ* cum ABC*DEP, d, e, am. goth. syr. ptxt. arm. zoh. aeth. — \aleph , 37, f, g, m⁵, vg. cle. fu. syr. sch. copt. arm. usc. ar. bedw. Or. int. 2, 451 *τῷ θεῷ πατρὶ, F G θεῷ τῷ πατρὶ. C³ τῷ θεῷ καὶ πατρὶ. — τῷ ἰκανῶσαντι* cum $\aleph A C D^c E$

τὴν μερίδα τοῦ κλήρου τῶν ἁγίων ἐν τῷ φωτί, 13 ὃς ἐρύσατο ἡμᾶς ἐκ τῆς ἐξουσίας τοῦ σκότους καὶ μετέστησεν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ υἱοῦ τῆς ἀγάπης αὐτοῦ, 14 ἐν ᾗ ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν, τὴν ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν, 15 ὃς ἐστὶν εἰκὼν τοῦ θεοῦ τοῦ ἀοράτου, πρωτότοκος πάσης κτίσεως, 16 διὲν αὐτῷ ἐκτίσθη τὰ πάντα ἐν τοῖς οὐρανοῖς καὶ ἐπὶ τῆς γῆς, τὰ ὄρατα καὶ τὰ ἀόρατα, εἴτε θρόνοι εἴτε κυριότητες εἴτε ἀρχαὶ εἴτε ἐξουσίαι. τὰ πάντα δι' αὐτοῦ καὶ εἰς αὐτὸν ἔκτισται, 17 καὶ αὐτὸς ἐστὶν πρὸ πάντων καὶ τὰ πάντα ἐν αὐτῷ συνέστηκεν, 18 καὶ αὐτὸς ἐστὶν ἡ κεφαλὴ τοῦ σώματος, τῆς ἐκκλησίας ὃς ἐστὶν ἀρχή, πρωτότοκος ἐκ τῶν νεκρῶν, ἵνα γένηται ἐν πασίν αὐτὸς πρωτεύων, 19 διὲν αὐτῷ εὐδόκησεν πᾶν τὸ πλήρωμα κατοικῆσαι 20 καὶ δι' αὐτοῦ ἀποκατάλλαξαι τὰ πάντα εἰς αὐτὸν, εἰρηνοποιήσας διὰ τοῦ αἵματος τοῦ σταυροῦ αὐτοῦ, δι' αὐτοῦ, εἴτε τὰ ἐπὶ τῆς γῆς εἴτε τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. 21 καὶ ὑμᾶς ποτε ὄντας ἀπληροτριωμένους καὶ ἐχθροὺς τῇ διανοίᾳ ἐν τοῖς ἔργοις τοῖς πονηροῖς, 22 νυνὶ δὲ ἀποκατήλλαξεν ἐν τῷ σώματι τῆς σαρκὸς αὐτοῦ διὰ τοῦ θανάτου, παραστήσας ὑμᾶς ἁγίους καὶ ἀμώμους καὶ ἀνεγκλήτους κατενώπιον αὐτοῦ, 23 εἶπε ἐπιμένετε τῇ πίστει θεμελιωμένοι καὶ ἑδραῖοι καὶ μὴ μετακινούμενοι ἀπὸ τῆς ἐλπίδος τοῦ εὐαγγελίου οὗ ἠκούσατε, τοῦ κηρυχθέντος ἐν πάσῃ κτίσει τῇ ὑπὸ τὸν οὐρανόν, οὗ ἐγενόμην ἐγὼ Παῦλος διάκονος.

Eph. 1, 7
2 Co. 4, 4
1, 20
Eph. 1, 10
Eph. 1, 23
1 Co. 15, 20
2, 9
Eph. 1, 10
2, 16
Eph. 4, 18
2, 16
5, 27
1, 4
Eph. 3, 7

KLP vg. copt. syr. utr. — D*FG, 17, 80, d, e, f, g, m⁵ τω καλεσαντι. — τω καλεσαντι καὶ ἱκανωσαντι cum B. υμας cum AB, 4, 23, 80, 115, oscr., am. tol. syr. p^{mg}. Cf. Baljon, De tekst der brieven enz., bl. 2. ημας cum ACD EFGKLP, d, e, f, g, m⁵, vg. cle. fu. demid. syr. sch. et p^{txt}. copt.

13. ερυσατο cum B*FGP. ερρυσατο cum AB^cCDEKL.

14. εχομεν cum ACDEFGKLP (A latet) d, e, f, g, m⁵, vg. syr. utr. arm. aeth. εχομεν cum B, copt. την απολυτρωσιν sine additamento cum ABCDEFG KLP, f, g, m⁵, ant. fu. harl. tol. syr. sch. copt. sah. gb. ar. lips. et bedw. aeth. goth. Addunt (ex Eph. 1:7) δια του αιματος αυτου minusculi vg. cle. demid. syr. p arm. Thdr. Oec.

15—20. Hi versus interpolati sunt, V. Soden. Cf. contra Baljon, p. 316—329.

16. Hunc versum cum verbis quae praecedunt πρωτοτοκος πασης κτισεως omittit Marcion teste Tert. marc. 5, 19. εν τοις ουρ. sine ta cum AB^cDE*FGP, 17, 37, item omnia (universa) in caelis et in terra d, e, f, g, vg. — τα εν τ. ουρ. cum AC(C)D^cE**KL arm. goth., item Or. int. 1, 98 (sive quae in caelo sive quae in terra). κα επι cum AB Or. 3, 226, 766, 788 Cyr. thes. et nest. et act. 60, item d, e, f, g, vg. Tert. marc. 5, 19 Ilil. ter. κα τα επι cum ACDEFGKLP. — Lachmann eite εξουσία (τὰ πάντα — τοῦ σώματος, τῆς ἐκκλησίας), ὃς ἐστιν.

19. ευδοκησεν cum BCFGKL. — ADEP ηυδοκ. — κατοικησαι: Hemsterhuis, Venema, Naber conjecerunt κατοικισαι. Cf. Baljon, Theol. Stud. 1885, p. 315.

20. Weiss (Textkritik u. s. w., '96, S. 108). δι αυτου secundum cum ACDB^b et c^cEKP syr. utr. copt. ar. bedw. goth. Omittunt BD*FGL it. vg. sah. gb. arm. aeth. ar. lips.

21. αποκατηλλαξεν (P απεκατ.) cum ACDE^cEKLP, f, vg. syr. utr. copt. αποκατηλλαγητε cum B. — D*F^{gr}. G, d, e, g, m⁸⁷, goth. Ir. int. 310 Ambrst. αποκαταλλαγεντες.

22. της σαρκος: Marcion omittit teste Tert. marc. 5, 19. δια του θανατου sine additamento cum BCDEFGKL, d, e, f, g, vg. goth. syr. p^{txt}. — ABP, m⁸⁷, copt. syr. sch. et p^c*, arm. aeth. ar. bedw. addunt αυτου.

23. εν παση cum AB^cCD*FG, 17, 37, 39, 80, oscr., arm. Addunt τη ACDEKLP

Eph. 3, 2
3, 5, 9

Eph. 1, 18

1 Ti. 4, 10

24 *Nūn χαίρω ἐν τοῖς παθήμασιν ὑπὲρ ὑμῶν, καὶ ἀνταναπληρῶ τὰ ὑστερήματα τῶν θλίψεων τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ σαρκί μου ὑπὲρ τοῦ σώματος αὐτοῦ, ὃ ἐστὶν ἡ ἐκκλησία, 25 ἧς ἐγενόμην ἐγὼ διάκονος κατὰ τὴν οἰκονομίαν τοῦ θεοῦ τὴν δοθεϊσάν μοι εἰς ὑμᾶς πληρῶσαι τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, 26 τὸ μυστήριον τὸ ἀποκεκρυμμένον ἀπὸ τῶν αἰώνων καὶ ἀπὸ τῶν γενεῶν, νῦν δὲ ἐφανερώθη τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ, 27 οἷς ἠθέλησεν ὁ θεὸς γνωρίσαι τί τὸ πλοῦτος τῆς δόξης τοῦ μυστηρίου τούτου ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ὃ ἐστὶν Χριστὸς ἐν ὑμῖν, ἡ ἐλπίς τῆς δόξης, 28 ὃν ἡμεῖς καταγγέλλομεν νουθετοῦντες πάντα ἄνθρωπον καὶ διδάσκοντες πάντα ἄνθρωπον ἐν πάσῃ σοφίᾳ, ἵνα παραστήσωμεν πάντα ἄνθρωπον τέλειον ἐν Χριστῷ· 29 εἰς ὃ καὶ κοπιῶ ἀγωνιζόμενος κατὰ τὴν ἐνέργειαν αὐτοῦ τὴν ἐνεργουμένην ἐν ἐμοὶ ἐν δυνάμει.*

II.

4, 13

1, 27

1 *Θέλω γὰρ ὑμᾶς εἰδέναι ἥλικον ἀγῶνα ἔχω ὑπὲρ ὑμῶν καὶ τῶν ἐν Λαοδικίᾳ καὶ δοιοὶ οὐχ ἔδρακαν τὸ πρόσωπόν μου ἐν σαρκί, 2 ἵνα παρακληθῶσιν αἱ καρδίαὶ αὐτῶν, συνβιβασθέντες ἐν ἀγάπῃ καὶ εἰς πᾶν πλοῦτος τῆς πληροφορίας τῆς συνέσεως, εἰς ἐπίγνωσιν τοῦ μυστηρίου τοῦ θεοῦ, Χριστοῦ, 3 ἐν ᾧ εἰσὶν πάντες*

Euthal.cod. Thdr. Dam. *διακονος cum BCDEFGKL* it. vg. — **P κηρῆς καὶ αποστολος, A syr.p mg. κηρ. καὶ αποστ. καὶ διακονος.*

24. *νυν etiam Amb.ps.118 (1076) Aug.loh.108: D*E*FG, d, e, f, g, vg. Ambrst. praemittunt os (praegresso -onos). — παθημασιν sine additamento cum **ABCDEFGKLP* it. vg. Addunt μου *κc* syr.p arm. aeth. ο *εστιν cum **ABD**^bet *cFGKLP*. — *CD*E** ος *εστ.**

26. *νυν cum **BCFGP*, 17, 37, 47. νυνι cum ADEKL.*

27. *τι το πλουτος cum **ABD**^bet *cEKL* (*FG* το πλουτος omisso τι). *τις ο πλ. cum **CP*. τουτου etiam κc. — D*FG, d, e, f, g του θεου. **, Clem.683 Chr.412 (non 414) του. — ος εστιν cum **CDEKL*. ο εστιν cum **ABFGP*, 17, 47, 67**.**

28. *χριστω cum **ABCD*Fgr.G*, 17, d, e, g, ar.lips. Clem.325, 683 Euthal.cod. Ambrst. Addunt *ιησου κcD*^bet *cEKL*, f, vg. goth. copt. syr.p (et sch. ar. bedw. et^o praemittunt) arm. aeth.*

II: 1. *υπερ cum **ABCD**^b*P*, 17, 31, 71, 73, 114, 118, syr.sch. et p Euthal.cod. Cyr.theo.287. *περι cum D*et cEFGKL*. *λαοδικια cum **AB*CD*FGKLP*. -κεια cum B³D^cE. σορα- cum **et cCD*^c*EP*. εωρα- cum **ABD*FGL(K?)*. -ρακαν cum **ABCD*P*. -ρακασι cum κcD^cEKL.*

2. *συνβιβ- cum **ABD**^c*EKL*. *συνβιβ- cum CD**. Item *-βασθεντες cum **A BCD*E*P* it. vg. (ut consolentur corda ipsorum, instructi) syr.sch. et p txt. arm. -βασθεντων cum κcD^cE**KL syr.p mg. gr. παν πλουτος cum **B*, 67**.* — *AC*, 17, Euthal.cod. *παν το πλουτος. — παντα (D* addit τον) πλουτον cum κcDEKL*. *του θεου χριστου cum B. — D**, d, e, Aug.tria.13 Vig. varim.731 *τ. θεου ο εστιν χριστος, quod est Christus; 17, arm.zoh. Clem.683 et 694 του θεου του (Clem. omittit) εν χριστω (arm. aldit Iesu), Ambrst. dei in Christo. Item **AC* του θε. πατρος (AC, 4 addunt τον) χριστου, item am. fu. dei patris Christi Iesu. Similiter testes alii. *τ. θε. και πατρος και του χριστου cum D^cEKL* syr.p c* (*και post πατρος habet**) Thdr. Dam. *του θεου sine additamento cum D^bP*, 37, 67**, 71, 80, 116. Hort coniecit του μυστηριου του εν Χριστω pro του μυστηριου του θεου, Χριστου. Cf. Baljon, p. 329.*

οὐ θησαυροὶ τῆς σοφίας καὶ γνώσεως ἀπόκρυφοι. 4 τοῦτο λέγω ἵνα μηδεὶς ὑμᾶς
 παραλογίζηται ἐν πιθανολογίᾳ. 5 εἰ γὰρ καὶ τῇ σαρκὶ ἀπειμι, ἀλλὰ τῷ πνεύματι
 σὺν ὑμῖν εἰμί, χαίρων καὶ βλέπων ὑμῶν τὴν τάξιν καὶ τὸ στερέωμα τῆς εἰς
 Χριστὸν πίστεως ὑμῶν. 6 Ὡς οὖν παρελάβετε τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν τὸν κύριον,
 ἐν αὐτῷ περιπατεῖτε, 7 ἔρριζωμένοι καὶ ἐποικοδομούμενοι ἐν αὐτῷ καὶ βεβαιού-
 μενοι τῇ πίστει καθὼς ἐδιδάχθητε, περισσεύοντες ἐν εὐχαριστίᾳ. 8 βλέπετε μή
 τις ὑμᾶς ἔσται ὁ συλαγωγῶν διὰ τῆς φιλοσοφίας καὶ κενῆς ἀπάτης κατὰ τὴν
 παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων, κατὰ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου καὶ οὐ κατὰ Χριστόν,
 9 οὗ ἐν αὐτῷ κατοικεῖ πᾶν τὸ πλῆρωμα τῆς θεότητος σωματικῶς, 10 καὶ ἐστὲ
 ἐν αὐτῷ πεπληρωμένοι, ὅς ἐστιν ἡ κεφαλὴ πάσης ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας, 11 ἐν ᾧ
 καὶ περιετμήθητε περιτομῇ ἀχειροποιήτῳ, ἐν τῇ ἀπεκδύσει τοῦ σώματος τῆς σαρ-
 κός, ἐν τῇ περιτομῇ τοῦ Χριστοῦ, 12 συνταφέντες αὐτῷ ἐν τῷ βαπτίσματι, ἐν
 ᾧ καὶ συνηγέρθητε διὰ τῆς πίστεως τῆς ἐνεργείας τοῦ θεοῦ τοῦ ἐγείραντος αὐτὸν
 ἐκ νεκρῶν 13 καὶ ὑμᾶς νεκροὺς ὄντας τοῖς παραπτώμασιν καὶ τῇ ἀκροβυστίᾳ
 τῆς σαρκός ὑμῶν, συνεζωοποίησεν ὑμᾶς σὺν αὐτῷ, χαρισάμενος ἡμῖν πάντα τὰ
 παραπτώματα· 14 ἐξαλείψας τὸ καθ' ἡμῶν χειρόγραφον τοῖς δόγμασιν ὃ ἦν ὑπ-
 εναντίον ἡμῖν, καὶ αὐτὸ ἔρηκεν ἐκ τοῦ μέσου, προσηλώσας αὐτὸ τῷ σταυρῷ·
 15 ἀπεκδυόμενος τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξουσίας ἐδειγμάτισεν ἐν παρρησίᾳ, θριαμ-
 βεύσας αὐτοὺς ἐν αὐτῷ.

3. σοφίας και sine της cum *BCD*, 17, 47, 71, 115, arm. Addunt της κC A DcEKL P.
4. touto sine δε cum *A* vi-B. Addunt δε κC αCOT. CDEKL P it. vg. — μηδεὶς cum *ABCDEP*, 17, 23, 37, 39, 57, 71, 80, 116. μη τις cum κC KL.
7. εν αυτω etiam κC Clem.³⁴⁶. — *C* omittit. τη πιστει cum BD*, 17, 39, 47, 73, 115, kscr, d, e, f, vg. (etiam am. fu.). εν τη πιστει cum ηDcEKL P demid. tol. hal. Chr. Thdrt. Dam.; item AC, 46, 67**, 71 εν πιστει. — εν ευχαριστια cum *AC* am. fu. tol. al. lachm. copt. aeth. Praemittunt εν αυτη BDcEKL. Item κC D*, 1, d, e, f, vg. (etiam demid.) syr. p. mg. ar. lips. Pelag. praemittunt εν αυτω. P habet εν αυτη omissis εν ευχαριστ.
8. υμας εσται cum BCKLP. εσται υμας cum κA DE. Bentley dicit, vulgatam (decipiat) fortasse legisse ψυχαγωγων. Cf. Baljon, p. 330.
10. οσ εστιν cum ηCKLP, item qui est caput e, f, g, vg. — ο εστιν cum BDE gr. F gr. G gr., 47*, item quod est caput d, Hil.⁹⁸⁸. Hic versus interpolatio, V. Soden. Cf. contra Baljon, p. 331.
11. τ. σωματος sine additamento cum *ABCD* E*FGP, 17, 71, 73, 116, 118, 120, 178, fscr, it. vg. Addunt των αμαρτιων κC D b et C E**KL syr. utr. ar. bedw. goth. aeth. pp Did. tri.¹⁴⁵ (omisso τ. σαρκ.) Epiph. (omisso της σαρκ.)⁸⁹⁸ et 2, 72 Bas. eth.²⁵⁸ et bapt.⁶⁶². Cf. apud 2: 11, 12, 13, Baljon, p. 333.
12. βαπτισματι cum ηACDcEKL P. — κC BD*FG, 47, 67**, 71 βαπτισμω. — εκ νεκρων cum ηACKLP. εκ των νεκρ. cum BDEFG, 17.
13. τοις παραπτ. cum *BL*. Praemittunt εν ηC A CDEFGK P it. vg. — συνεζωοποιησεν: D*F gr. G, g εζωοποιησεν (vivificavit). υμας secundum cum η*ACKL tol. syr. utr. etc., item ημας B, 17, 37. Omittunt κC DEFGP it. vg. copt. arm. goth. ημιν cum η*ABCDEF gr. G K. υμιν cum κC LP, f, vg. aeth. utr. Thdrt. ad h. l. Dam. Tert. res. carn.²⁸ Hil.^{990, 1067}.
14. τοις δογμασιν interpolatio, Holwerda. Cf. Baljon, p. 335.
15. εν αυτω Tisch. et Westcott-Hort. — Alii εν αυτω, quemadmodum G εν

16 *Μὴ οὖν τις ὑμᾶς κρινέτω ἐν βρώσει ἢ ἐν πόσει ἢ ἐν μέρει ἐορτῆς ἢ νεομηνίας ἢ σαββάτων, 17 ἃ ἔστιν σκιά τῶν μελλόντων, τὸ δὲ σῶμα τοῦ Χριστοῦ. 18 μηδεὶς ὑμᾶς καταβραβεύετω (θέλων) ἐν ταπεινοφροσύνῃ καὶ θρησκείᾳ τῶν ἀγγέλων, ἃ ἑώρακεν ἐμβατεύων, εἰκῆ φυσιοῦμενος ὑπὸ τοῦ νοῦς τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, 19 καὶ οὐ κρατῶν τὴν κεφαλὴν, ἐξ οὗ πᾶν τὸ σῶμα διὰ τῶν ἀφῶν καὶ συνδέσμων ἐπιχορηγούμενον καὶ συνβιβαζόμενον αὔξει τὴν αὔξησιν τοῦ θεοῦ. 20 Ἐἰ ἀπεθάνετε σὺν Χριστῷ ἀπὸ τῶν στοιχείων τοῦ κόσμου, τί ὡς ζῶντες ἐν κόσμῳ δογματίζεσθε· 21 μὴ ἄψη μηδὲ γύση μηδὲ θίγγης, 22 ἃ ἔστιν πάντα εἰς φθορὰν τῆ ἀποχρήσει, κατὰ τὰ ἐντάλματα καὶ διδασκαλίας τῶν ἀνθρώπων; 23 ἅτινά ἐστιν λόγον μὲν ἔχοντα σοφίας ἐν ἐθελοθρησκείᾳ καὶ ταπεινοφροσύνῃ καὶ ἀφειδείᾳ οἰώματος, οὐκ ἐν τιμῇ τινὶ πρὸς πλησμονὴν τῆς σαρκός.*

III.

1 *Εἰ οὖν συνηγέρθητε τῷ Χριστῷ, τὰ ἄνω ζητεῖτε, οὗ ὁ Χριστός ἐστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ καθήμενος· 2 τὰ ἄνω φρονεῖτε, μὴ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς. 3 ἀπεθάνετε*

εαυτω. Apud Latinos: in *semeipso* d, e, f, g, vg., in *ipso* Ambrst. Contra Or.1,371 et 3,178, 536, 544, 561 et 4,155, 356, 446 *en τω* (4,356 omittit) *ξυλω*, item Or.int.2,416 *in ligno crucis*. Hic versus interpolatio, Holtzmann, V. Soden. Cf. Baljon, p. 337.

16. *η εν ποσει* cum κ ACDEFGKLP, d, e (hi.2 vel) f, g, m⁶², vg. (hi.4 aut) goth. syr.p arm. aeth. ar.lips. Mcion.epiph.319 et 373 Or.1,171 et 3,496 et int.2,217,224. — B, syr.sch. copt. Or.4,174 Tert.marc.5,19 *και εν πο.* Sed syr.sch. etiam *και νομην.* *και σαββ.*, Tert.marc. vero quater et pro η. — *νομην-* cum κ ACD EKLP. *νεομην-* cum BFG. *νομηνιας* (νομ.) cum κ ABCD^b et cEKLP. — D*F gr.G gr. *νομηνια, νεομηνια.*
17. *α εστιν* cum κ ACDEF*KLP; f, vg. Or.1,171 et 4,174 et int.2,224,217,359. *ο εστιν* cum BF gr.G, d, e, g, m⁶², goth. Mcion.epiph.319,373 Aug.ep.149. *του χριστου* cum κ *ABCP, 17, 37, Euthal.cod. Oec. Omittunt *του κ*DEFGKL.
18. *θελων*, glossema, W. de Puiseau, V. d. S. Bakhuyzen. Clericus coniecit *θελων*, Junius, Toup, Linwood *ελθων*, Hort *εν εθελοταπεινοφροσυνη*. Pro *α εωρακεν εμβατευων* Lightfoot coniecit *εωρα* (or *αιωρα*) *κενεμβατευων* et Taylor *αερα* *κενεμβατευων* (cf. Westcott-Hort). V. Soden omittit *θελων*... *εμβατεων*. Vide Baljon, p. 339. *θρησκια* cum CDEFGP. *-σκεια* cum κ AB K sil.L. Cf. ad v. 23. *α* sine *μη* cum κ *ABD*, 17, 28, 67**, d, e, m⁶², copt. ar.lips. aeth. Or.1,583 Tert.marc.5,19 Or.int.3,63 (*in his quae vidit*) Lcif.214 (*qui videtur*) cdd. apud Hier.1,874. Addunt *μη* κ CD^b et cKLP (item FG *ουκ*) f, g, vg. goth. syr.utr. arm. Or.1,583 delar. et int.4,665 Chr. Thdr. Dam. Aug. et Hier. *εωρακεν* cum κ B*CDEP. *εωρακεν* cum AB^cFGK sil.L.
20. *ει* sine copula cum κ *ABCDEFGHIJKLP, d, e, f, g, am. fu. tol. al.lachm. goth. copt. arm. aeth. Chr.429sem. Euthal.cod. Addunt *ον* (κ * *ει αποθανετε* [sic] *ον*) κ c, m⁶², vg.cle. syr.p Or.int.4,665 Chr.429sem. *χριστω* cum κ ABCDEFGHIJKLP. Praemittunt τω minusculi.
22. Beza coniecit *τη αποκρισει*, V. d. S. Bakhuyzen *αποχωρησει*. Cf. Baljon, p. 542.
23. *εθελοθρησκια* cum κ CD*P, item FG *θρησκια*. A latet. *-σκεια* cum BD^cEKL.

γάρ, καὶ ἡ ζωὴ ὑμῶν κέκρυπται σὺν τῷ Χριστῷ ἐν τῷ θεῷ. 4 ὅταν ὁ Χριστὸς φανερωθῆ, ἡ ζωὴ ὑμῶν, τότε καὶ ὑμεῖς σὺν αὐτῷ φανερωθήσεσθε ἐν δόξῃ.

5 Νεκρώσατε οὖν τὰ μέλη τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, πορνείαν, ἀκαθαρσίαν, πάθος, ἐπιθυμίαν κακὴν, καὶ τὴν πλεονεξίαν ἧτις ἐστὶν εἰδωλολατρεία, ὅ δι' αὐτὴν ἔρχεται ἡ ὀργὴ τοῦ θεοῦ. 7 ἐν οἷς καὶ ὑμεῖς περιπατήσατέ ποτε, ὅτε ἐζήτε ἐν τούτοις· 8 νυνὶ δὲ ἀπόθεσθε καὶ ὑμεῖς τὰ πάντα, ὀργὴν θυμὸν κακίαν βλασφημίαν αἰσχρολογίαν ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν, 9 μὴ ψεύδεσθε εἰς ἀλλήλους, ἀπεκδυσάμενοι τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον σὺν ταῖς πράξεσιν αὐτοῦ 10 καὶ ἐνδυσάμενοι τὸν νέον τὸν ἀνακαινούμενον εἰς ἐπίγνωσιν κατ' εἰκόνα τοῦ κτισάντος αὐτόν, 11 ὅπου οὐκ ἐν Ἑλλήνι καὶ Ἰουδαίῳ, περιτομῇ καὶ ἀκροβυστία, βάρβαρος, Σκύθης, δοῦλος, ἐλεύθερος, ἀλλὰ πάντα καὶ ἐν πᾶσι Χριστός.

12 Ἐνδύσασθε οὖν ὡς ἐκλεκτοὶ τοῦ θεοῦ ἁγιοὶ καὶ ἡγαπημένοι σπλάγχνα οἰκτιρμοῦ, χρηστότητα, ταπεινοφροσύνην, πραῦτητα, μακροθυμίαν, 13 ἀνεχόμενοι ἀλλήλων καὶ χαριζόμενοι ἑαυτοῖς, ἕαν τις πρὸς τινα ἔχη μομφήν, καθὼς καὶ ὁ Κύριος ἐχαρίσατο ὑμῖν οὕτως καὶ ὑμεῖς, 14 ἐπὶ πᾶσι δὲ τούτοις τὴν ἀγάπην, ὅ ἐστὶν σύνδεσμος τῆς τελειότητος. 15 καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ Χριστοῦ βραβευέτω ἐν

Cf. Act. 26:5. καὶ ante ἀπειδ.: B, m⁶² omittunt. ἀπειδια cum κB^*CDE FGL. — δεια cum B^cP. Cf. Blass, S. 9.

- III: 4. *νμων* cum κCD^*FGP (latet A) 17, 47, 52, 73, 109, 116, κ scr. cat.txt, d, e, f, g, goth. arm. aeth. *νμων* cum BD^b et cKL syr.ut. copt.
5. *τα μελη* sine *νμων* cum κ^*BC^* , 17, 67**, 71. Addunt *νμων* κAC^3DEFG HKLP it. vg. goth. copt. arm. aeth. ar.bedw. ar.lips.
6. *η οργη*: C^*FG omittunt η . — *του θεου* sine additamento cum B, sah. aeth.rom.; item exemplar, unde D exscriptus est (sunt enim verba $\epsilon\iota$ τ. υι. τ. απιθιας eodem sticho quae praecedunt et Graece et Latine praeter morem et invito spatio apposita). Addunt *επι τους υιους της απειθειας* (CDEFG -θιας, non item $\kappa AHKLP$) κACD (vide ante)EFGHKLP, d, e, f, g, vg. syr.ut. copt. arm. aeth.pp.
7. *εν τουτοις* cum $\kappa ABCD^*HP$ (E ex D*etc formavit *εν τοαντοις* deletis το litteris) 17, 26, 47, 71, 73, 8pe, Euthal.cod. *εν αυτοις* cum D^cE^**FGKL . Apud Latinos est *in illis*.
8. *εκ του στοματος νμων*, fortasse glossema ex Ef. 4:29. Cf. Baljon, p. 342.
10. *ενδυσαμενοι* etiam κ Clem.531 Or.2,128 Eus.mcell25. κ^* *επενδυσαμενοι*.
11. *δουλος* sine *και* cum $\kappa BCDC^*F^**KLP$ sah. syr.p arm. Addunt *και AD^*E^*FG*, 3, 46, 73, it. vg. syr.sch. copt. aeth. goth. *παντα* cum κ^*AC , 3, 7, 17, 80, 108*. *τα παντα* cum $\kappa BDEFGKLP$ (*τα παν*).
12. *του θεου* cum κBCD^cEKLP . Omittunt *του AD^*FG*, cscr. *οικτιριμον* cum $\kappa ABCD^b$ et $cEFGLP$ it. vg. (Latine *miseri cordiae*) sah. copt. syr.p Clem.568 Or.3.97. *οικτιριμων* cum K. — Dgr.*, syr.sch. arm. goth. *και* (goth. omittit) *οικτιριμον*. — *πραυτητα* cum $\kappa ABCP$, 17, 80, Maxim.mystag.24 cod. *πρασιτη*. cum DEFGKL.
13. *ο χριστος* cum κ^a (vid.)et cCD^b et $cEKLP$ syr.ut. sah. copt. aeth. goth. ar.bedw. *ο κυριος* cum ABD^*F (omitt. o)G, 213, d, e, f, g, m79, vg. — κ^* *ο θεος*, item 17, arm. Aug.ep.148 *ο θεος εν χριστω*.
14. *ο εστιν* cum $ABCFGP$, 17, 137. Item *quod est vinculum* it. vg. — κ^*D^* Euthal.cod. *ος εστιν*. Cf. etiam Latinos. *ητις εστ*. cum κD^b et $cEKL$.
15. *η ειρηνη*: FG, 14, 47*, a^{scr}*, d^{scr}. omittunt η . — *χριστου* cum $\kappa^*ABC^*D^*$

- Phl. 4, 7 ταῖς καρδίαις ὑμῶν, εἰς ἣν καὶ ἐκλήθητε ἐν ἐνὶ σώματι· καὶ εὐχάριστοι γίνεσθε.
 16 ὁ λόγος τοῦ Χριστοῦ ἐνοικεῖται ἐν ὑμῖν πλουσίως ἐν πάσῃ σοφίᾳ διδάσκοντες
 Eph. 5, 19 a. καὶ νοουθετοῦντες ἑαυτοὺς ψαλμοῖς, ὕμνοις, ᾠδαῖς πνευματικαῖς, ἐν χάριτι ἄδοντες
 23 ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν τῷ θεῷ, 17 καὶ πᾶν ὃ τι ἂν ποιῆτε ἐν λόγῳ ἢ ἐν ἔργῳ,
 Eph. 5, 22 πάντα ἐν ὀνόματι κυρίου Ἰησοῦ, εὐχαριστοῦντες τῷ θεῷ πατρὶ δι' αὐτοῦ.
 1 Pe. 3, 1 18 Αἱ γυναῖκες, ὑποτάσσεσθε τοῖς ἀνδράσιν, ὡς ἀνήκει ἐν κυρίῳ. 19 οἱ ἄνδρες,
 Eph. 5, 25 ἀγαπᾶτε τὰς γυναῖκας καὶ μὴ πικραίνεσθε πρὸς αὐτάς. 20 τὰ τέκνα, ὑπακούετε
 1 Pe. 3, 7 τοῖς γονεῦσιν κατὰ πάντα· τοῦτο γὰρ εὐάρεστόν ἐστιν ἐν κυρίῳ. 21 οἱ πατέρες,
 Eph. 6, 1 μὴ ἐρεθίζετε τὰ τέκνα ὑμῶν, ἵνα μὴ ἀθυροῦσιν. 22 οἱ δοῦλοι, ὑπακούετε κατὰ
 6, 4 πάντα τοῖς κατὰ σάρκα κυρίοις, μὴ ἐν ὀφθαλμοδοουλαίαις ὡς ἀνθρωπάρεσκοι, ἀλλ'
 Eph. 6, 5 ἐν ἀπλότητι καρδίας, φοβούμενοι τὸν κύριον. 23 ὃ ἂν ποιῆτε, ἐκ ψυχῆς ἐργάζεσθε
 1 Pe. 2, 18 17
 Eph. 6, 7 a.

- FGP, 10, 37, 47, 177, 178, 179, 8pe, d, e, f, g, m⁸⁸, vg. syr.utr. sah. copt. arm. aeth. ar.^o ar bedw. θεου cum κC^bDcEKL, 17, goth.
16. Lachmann γίνεσθε¹⁶ (ὁ λόγος — πλουσίως) ἐν πάσῃ. Tischendorf: ο λογος ... πλουσιως, εν παση σοφια διδασκοντες etc. τ. χριστου cum κ^cBC²DEFGGL, d, e, f, g, m⁸⁸, vg. goth. sah. syr.p arm. — AC* τ. θεου. — κ*, copt. τ. κυριου. — ψαλμοις sine και cum κABC*D*FG, 73, d, e, f, g, m⁸⁸, vg. goth. syr.p ar.bedw. Addunt και C²D^bet cEKL^p demid. all.lachm. syr.sch. sah. copt. arm. aeth. υμνοις sine και cum κBC*D*FG, 17, d, e, f, g, m, am. fu. demid. tol. goth. syr.p. Addunt και AC³D^bet cEKL vg.cle. fu.vict. syr.sch. sah. copt. arm. aeth. ar.bedw. εν τη χαρ. cum κBD*E*FG, 67**. Omittunt τη κ*AC*(vide post)DcE**KL arm. εν ταις καρδιας cum κABCD*FG, d, e, f, g, m⁸⁸, vg. goth. syr.utr. sah. copt. arm. εν τη καρδια cum DcEKL aeth. τ. θεου cum κABC*D*FG, 17, 47, 67**, 73, 179, d, e, f, g, m⁸⁸, vg. sah. syr.utr. arm. τω κυριω cum C²DcEKL demid. goth. copt.
17. και ab initio: D*FG, 2, 74, d, e, f, vg. m⁸⁸, goth. Ambrst. ommittunt. αν cum κACDEK. εαν cum BFG. κυριου ιησου cum BDcEK, 17, 37, f, am. tol. goth. syr.p arm. Item κυρ. ιησ. χριστου κ, vg.cle. fu. Clem.codd.2. — L nil nisi κυριου. — ιησου χριστου omisso κυριου cum ACDgr.*Fgr-G, g. πατρι sine και cum κABC, 73, m⁸⁸, sah. copt. syr.sch. aeth.utr. goth. Praemittunt και DEFGKL, d, e, f, g, vg. syr.p arm.
18. ανδρασιν cum κABCDcE**K, 17, m⁸⁰, vg. — ιδιοις ανδρ. cum L. — D*E*FG, d, e, f, g, syr.sch. ανδρ. υμων.
19. γυναικας sine additamento cum κ*ABC*DcE**KL harl.**. — κc addit eautων. Item addunt υμων C²D*E*FG, d, e, f, g, m⁸⁰, vg. (sed syr.p c. ob.) Or.int.3, 17 Ambrst.
20. εστιν post ευαρεστ. cum κABCDE, 17, 37, 47, 74, 116, d, e, f, vg. (placens est d, e, placitum est f, vg.; m²⁶, Ambrst. placet). Ante ευαρεστ. cum Fgr. GKL, g. εν κυριω cum κABCDEFGKL it. vg. goth. syr.p arm. τω κυριω cum minusculis (m²⁶, Ambrst. placet deo) copt. aeth. Clem. Cyr.br.119.
21. ερεθιζετε cum BD^bet cE**K syr.sch.et ptxt. παροργιζετε cum κACD*E*FGKL.
22. εν οφθαλμοδουλαις cum κCKL. εν οφθαλμοδουλεια cum ABDEFG, 31, 36, 47, 71, 73, 80, 121, Euthal.cod. τον κυριον cum κ*ABCDgr.*Egr.*FGL, 17, 137, f, g, am. fu. harl. syr.utr. arm. τ. θεου cum κC^cDcE**K, d, e, vg.cle. demid. tol. goth. copt. Thdrt.
23. ο εαν cum κ*ABC, 17, 71, it. vg. goth. copt. arm. Item D*FG ο αν. —

ὡς τῷ κυρίῳ καὶ οὐκ ἀνθρώποις, 24 εἰδότες διὰ τοῦ κυρίου ἀπολήμψθε τὴν ἀνταπόδοσιν τῆς κληρονομίας. τῷ κυρίῳ Χριστῷ δουλεύετε· 25 ὁ γὰρ ἀδικῶν κομιεῖται ὁ ἠδίκησεν, καὶ οὐκ ἔστιν προσωπολήμψια. (IV.) 1 οἱ κύριοι, τὸ δίκαιον καὶ τὴν ἰσότητα τοῖς δούλοις παρέχετε, εἰδότες διὰ καὶ ὑμεῖς ἔχετε κύριον ἐν οὐρανῷ.

Eph. 6, 9

IV.

2 Τῇ προσευχῇ προσκαρτερεῖτε, γρηγοροῦντες ἐν αὐτῇ ἐν εὐχαριστίᾳ, 3 προσ-
ευχόμενοι ἅμα καὶ περὶ ἡμῶν, ἵνα ὁ θεὸς ἀνοίξῃ ἡμῖν θύραν τοῦ λόγου λαλήσαι
τὸ μυστήριον τοῦ Χριστοῦ, δι' ὃ καὶ δέδεμαι, ἵνα φανερώσω αὐτὸ ὡς δεῖ με
λαλήσαι. 5 Ἐν σοφίᾳ περπατεῖτε πρὸς τοὺς ἔξω, τὸν καιρὸν ἐξαγοραζόμενοι.
6 ὁ λόγος ὑμῶν πάντοτε ἐν χάριτι, ἅλατι ἡρτημένος, εἰδέναι πῶς δεῖ ὑμᾶς ἐνὶ
ἐκάστῳ ἀποκρίνεσθαι.

Eph. 6, 10 s.

Eph. 5, 15

Eph. 4, 29

7 Τὰ κατ' ἐμὲ πάντα γνωρίζει ὑμῖν Τυχικός ὁ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς καὶ πιστὸς
διάκονος καὶ σύνδουλος ἐν κυρίῳ, 8 ὃν ἐπεμψα πρὸς ὑμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο, ἵνα
γνώτε τὰ περὶ ἡμῶν καὶ παρακαλέσῃ τὰς καρδίας ὑμῶν, 9 σὺν Ὁνησίμῳ
τῷ πιστῷ καὶ ἀγαπητῷ ἀδελφῷ, ὅς ἐστιν ἐξ ὑμῶν πάντα ὑμῖν γνωρίζουσιν
τὰ ὄντα.

Eph. 6, 21 s.

Phil. 10

Act. 27, 2

15, 37

10 Ἀσπάξεται ὑμᾶς Ἀρίσταρχος ὁ συναιχμάλωτός μου, καὶ Μάρκος ὁ ἀνεψιὸς
Βαρνάβα, περὶ οὗ ἐλάβετε ἐπιτολὰς, — ἐὰν ἔλθῃ πρὸς ὑμᾶς, δέξασθε αὐτόν, —
11 καὶ Ἰησοῦς ὁ λεγόμενος Ἰούστος, οἱ ὄντες ἐκ περιτομῆς, οἳτοι μόνου σωτηροῦ
εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, οἵνινες ἐγενήθησάν μοι παρηγορία. 12 ἀσπάξεται ὑμᾶς

1, 7

Phil. 23

καὶ παν ο, τι εαν (Dc av) cum D^b et cEKL syr.utr. Thdrt. Dam. ad h. l. — 47, 67**, 73, 115 καὶ παν ο εαν.

24. ἀπολήμψθε cum κ*BC*D*et^bet cE. — κ*AC^bKL legunt ληψθε (κ*AC² λημψ-). — τω κυρ. χρι. sine γαρ cum κ*ABCD*E, 17, 47, 71, vg. copt. Post τω addunt γαρ D^b et cKL syr.utr. arm. goth. Coniungunt cum iis quae praecedunt FG, d, e, f, g, Ambrst. του κυριου ημων ιησου (d, e, Ambrst. omittunt ημων ιησου) χριστου, ω δουλευετε.

25. ο γαρ cum κ*ABCD*FG, 17, 23, 31, 71, 73, it. vg. goth. copt. ar.lips. ο δε cum D^cEKL syr.utr. κομιεται cum κ*ACD*, 17. κομιεται cum κ*BD^cEKL. — F gr.G gr. κομιζεται.

IV: 1. εν ουρανω cum κ*ABC, 17, 31, 37, 39, 57, 73, 116, vg. goth. syr.sch. εν ουρανοις cum κ*DEFGKL, d, e, f, g, m⁶⁹, fu.* copt. syr.P arm.

3. δι ο cum κ*ACDEKL, d, e, f, vg. goth. δι ον cum B^f gr.G, g, item 71 δι ου.

8. γνωτε et ημων cum κ*(sed υμων, vide post) ABD*F gr.GP, 10, 17, 33, 35, 37, 44, 47, 71, 111, 116, 137, d, e, g, arm. aeth.utr. (κ^c super υ in υμων notaverat η, sed rursus abstersit. Volebat igitur primum substitui ημων, quod γνωτε postulabat; mutata vero sententia pro γνωτε reposuit γνω, restituens una υμων). — γνω et υμων cum κ^cCD^b et cEKL, f, vg. goth. syr.utr. copt.

9. τω πιστω και αγαπητω cum κ*ABCKLP syr.utr. copt. arm. aeth. Euthal.cod. Thdrt. — DEF, 55, 112, it. vg. τ. αγαπητ. και πιστ. — γνωριουσιν cum κ*ACD^cKI, 17. γνωριουσιν cum κ^cBD*(sed habet -ωσων)FGP.

- Ἐπαφρᾶς ὁ ἐξ ὑμῶν, δοῦλος Χριστοῦ Ἰησοῦ, πάντοτε ἀγωνιζόμενος ὑπὲρ ὑμῶν ἐν ταῖς προσευχαῖς, ἵνα σταθῆτε τέλειοι καὶ πεπληροφορημένοι ἐν παντὶ θελήματι τοῦ θεοῦ. 13 μαρτυρῶ γὰρ αὐτῶ ὅτι ἔχει πολὺν πόνον ὑπὲρ ὑμῶν καὶ τῶν ἐν Λαοδικίᾳ καὶ τῶν ἐν Ἱερῶ Πόλει. 14 ἀσπάζεται ὑμᾶς Λουκᾶς ὁ λατρός ὁ ἀγαπητός καὶ Δημᾶς. 15 ἀσπάσασθε τοὺς ἐν Λαοδικίᾳ ἀδελφούς καὶ Νυμφᾶν καὶ τὴν κατ' οἶκον αὐτῶν ἐκκλησίαν. 16 καὶ διὰ ἀναγνώσθη παρ' ὑμῶν ἡ ἐπιστολή, ποιήσατε ἵνα καὶ ἐν τῇ Λαοδικέῳ ἐκκλησίᾳ ἀναγνώσθῃ, καὶ τὴν ἐκ Λαοδικίας ἵνα καὶ ὑμεῖς ἀναγνώτε. 17 καὶ ἔκπατε Ἀρχιππῶ· βλέπε τὴν διακονίαν ἣν παρέλαβες ἐν κυρίῳ, ἵνα αὐτὴν πληροῖς.
- 2 The. 3, 17 18 Ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου. μνημονεύετέ μου τῶν δεσμῶν. ἡ χάρις μεθ' ὑμῶν.

12. *χριστου ιησου cum* κABCL vg. copt. ar.lips. Euthal.cod. Item P, 73, 80, 8pe, arm. *ιησου χριστου*. — *χριστου tantum cum* DEFGK, d, e, f, g, goth. syr.utr. aeth. ar.bedw. *σταθῆτε cum* κ*B, 23, 74, Euthal.cod. *στητε cum* κACDEFGKLP. *πεπληροφορημ. cum* κABCD*FG, 10, 17, 31, 67**, 71, 213, syr.pmg. Euthal.cod. *πεπληρωμενοι cum* DcEKLP syr.sch. et ptxt. arm.
13. *πολυν πονον cum* κABCP, 80, Euthal.cod. Item D*FG *πολυν κοπον*. Item quod utrique respondet *multum laborem* it. vg. goth. *ζηλον πολυν cum* KL syr.utr., item D^b et cE, 17, 23, 47 *πολυν ζηλον*.
15. *νυμφᾶν sic etiam* DcLP. — Lachmann et Westcott-Hort *νύμφαν*, ut Bc Euthal.cod. *αυτων cum* κACP, 5, 9, 17, 23, 34, 39, 47, 73, ar.lips. Euthal.cod. *αυτου cum* DEFGKL. Item Lachmann et Westcott-Hort *αυτης cum* B, 67**, syr.ptxt. Item it. vg. eius.
18. *μ. υμων sine αμην cum* κ*ABCFστ.G, 17, 67**, g, arm.zoh. aeth.ro. ar.lips. Euthal.cod. Ambrst. Addunt *αμην* κDEKLP, d, e, f, vg. goth.

Subscriptio: κ(A)B*C, 17, 47, 135, 170 *προς κολασσαις* (-λα- etiam K; -λο- Bcor.DEFGLP). Praeterea A addit *απο ρωμη*, Bc *εγραφη απο ρωμης*. Item P *πρ. κολοσσαις εγραφη απο ρωμης*. DE *προς κολοσσαις ελληρωθη αρχεται προς φιλιππηνοιους*, FG *ετελεσθη* (F -στη) *προς κολοσσαις αρχεται προς θεσσαλονικαιους προτη* (G ἄ πρωτη επιστολη). K *πρ. κολ. εγραφη απο ρωμης δια τυχιου και ονησιμου*. — *προς κολοσσαις εγραφη απο ρωμης δια τυχιου και ονησιμου cum* KL. In multis στιχοι notantur: σῆ (sic K^v.L; σῆ, σῆ, ar.lips. 312), κ** *στιχων ι', P στιχων σ*. B a capite π' ad πς' pergīt.

ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ Α.

I.

1 Παῦλος καὶ Σιλουανὸς καὶ Τιμόθεος τῇ ἐκκλησίᾳ Θεσσαλονικέων ἐν θεῷ 2 Th. 1, 2
Act. 17, 1
 πατρὶ καὶ κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ. χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη. 2 Th. 1, 2 etc.
 2 Εὐχαριστοῦμεν τῷ θεῷ πάντοτε περὶ πάντων ὑμῶν, μνησθῆναι ἐπι Col. 1, 3
2 Th. 1, 3 etc.
 τῶν προσευχῶν ἡμῶν, 3 ἀδιαλείπτως μνημονεύοντες ὑμῶν τοῦ ἔργου τῆς πίστεως 2 Th. 2, 13
 καὶ τοῦ κόπου τῆς ἀγάπης καὶ τῆς ὑπομονῆς τῆς ἐλπίδος τοῦ κυρίου ἡμῶν 1 Co. 4, 20
 Ἰησοῦ Χριστοῦ ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν, 4 εἰδότες, ἀδελφοί ἡγα 2 Th. 3, 7 etc.
 πημένοι ὑπὸ τοῦ θεοῦ, τὴν ἐκλογὴν ὑμῶν, 5 οὗτις τὸ εὐαγγέλιον ἡμῶν οὐκ ἐγενήθη 1 Co. 4, 20
 εἰς ὑμᾶς ἐν λόγῳ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐν δυνάμει καὶ ἐν πνεύματι ἀγίῳ καὶ πληρο 2 Th. 3, 7 etc.
 φορίᾳ πολλῇ, καθὼς οἴδατε οἱ ἐγενήθημεν ἐν ὑμῖν δι' ὑμᾶς. 6 καὶ ὑμεῖς μιμη 1 Co. 4, 20
 ταὶ ἡμῶν ἐγενήθητε καὶ τοῦ κυρίου, δεξάμενοι τὸν λόγον ἐν θλίψει πολλῇ μετὰ 2 Th. 3, 7 etc.
 χαρᾶς πνεύματος ἀγίου, 7 ὥστε γενέσθαι ὑμᾶς τύπον πᾶσιν τοῖς πιστεύουσιν ἐν 1 Co. 4, 20
 τῇ Μακεδονίᾳ καὶ ἐν τῇ Ἀχαΐᾳ. 8 ἀφ' ὑμῶν γὰρ ἐξήχηται ὁ λόγος τοῦ κυρίου

* $\kappa\alpha\beta\kappa$, 17 προς θεσσαλονικεις (B^* -νει-) α' , item goth. copt. basm. Etc. Elzevier, Griesbach, Scholz paulou (Elzevier addit του αποστολου) προς (Elzevier η προς) θεσσαλ. επιστολη πρωτη, Stephanus η του αγιου paulou προς θεσσαλ. πρωτη επιστολη.

- I: 1. *silouanos* cum $\kappa\alpha\beta\kappa\lambda\pi$ Or.3,615 Euthal.cod., item *siluanus* f, g, r, vg. — $DEFG^r$ - G^r . *silbanos*, item d, e *silbanus*. *πατρι*: K syr.p praemittunt και. A , 37, 116, 8pe, r, vg.six. basm. aeth. arm.mg. Did.tri.415 Ambrst. Pelag. addunt *ημων*. — *ειρηνη* sine additamento cum BFG , 47, 73, 115, cat.txt f, g, r, vg. (etiam am. harl. demid.) syr.sch.et p.txt basm. arm. aeth.rom. Or.int4,468 etc. Sic vero Or.int. l. l. „Ad Thess. vero prima ita habet: *Gratia vobis et pax*, et nihil ultra”. Textus receptus addit *απο θεου πατρος ημων* (DE etc. omittunt, d, e omittunt *πατρ. ημ.*) και *κυριου ιησου χριστου*, item $\kappa\alpha\sigma\upsilon$. $DEKLP$, d, e, fu. tol. copt. syr.p c^* , aeth.pp Chr.492.txt. Euthal.cod. Thdrt. Dam.
2. *μνησθῆναι* sine *υμων* cum κ^*AB , 17, 67**, 122*, am. harl.** al.lachm. arm. Euthal.cod. Addunt *υμων* $\kappa^cCDEFGKLP$, d, e, f, g, r, vg.cle. (etiam fu. demid. tol.; nec aliter syr.utr. copt. basm. aeth.).
4. *του θεου* cum $\kappa\alpha\sigma\kappa\pi$ sah. basm. Omittunt *του BDEFG.*
5. *ημων* cum $ABDEFGKLP$ etc.: C του θεου, κ του θεου ημων. — *εις υμας* cum $\kappa\beta\sigma\upsilon$. $\kappa\lambda$. Item P εν υμιν. — *προς υμας* cum AC^2DEFG , 23, 35, 73, 115, 118, Chr. Thphyl. και *πληροφορια* cum $\kappa\beta$, 17, 48, 219, r, tol. sah. copt. basm. κ . εν *πληροφ.* cum $ACDEFGKLP$, d, e, f, g, vg. — εν *υμιν* cum $BDEFGKL$, r, d, e, f, g, vg. — $\kappa\alpha\sigma\pi$, 17, 31, 39, 49, 67**, fscr., am. omittunt εν.
7. *τυπον* cum BD^* , 6, 17, 23, 46, 47, 67**, 73 (et DcE , 49 *τυπος*) d, e, f, r, vg. sah. copt. basm. syr.sch. ar.e arm. aeth. *τυπους* cum $\kappa\alpha\sigma\upsilon$ F^r - $GKLP$, g. syr.p. και εν *τη αχ.* cum $\kappa\alpha\beta\sigma\upsilon$ $DEFGP$, d, e, f, g, vg. Omittunt εν KL , r, sah. copt. basm.

οὐ μόνον ἐν τῇ Μακεδονίᾳ καὶ ἐν τῇ Ἀχαΐᾳ, ἀλλὰ ἐν παντὶ τόπῳ ἡ πίστις ὑμῶν ἢ πρὸς τὸν θεὸν ἐξελέγηθεν, ὥστε μὴ χρεῖαν ἔχειν ἡμᾶς λαλεῖν τι· 9 αὐτοὶ γὰρ περὶ ἡμῶν ἀπαγγέλλουσιν ὅποιαν εἰσοδὸν ἔσχομεν πρὸς ὑμᾶς, καὶ πῶς ἐπεστρέψατε πρὸς τὸν θεὸν ἀπὸ τῶν εἰδώλων δουλεύειν θεῷ ζῶντι καὶ ἀληθινῷ, 10 καὶ ἀναμένειν τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐκ τῶν οὐρανῶν, ὃν ἤγειρεν ἐκ τῶν νεκρῶν, Ἰησοῦν τὸν ἐνδοξότατον ἡμᾶς ἐκ τῆς ὀργῆς τῆς ἐρχομένης.

II.

1 Αὐτοὶ γὰρ οἴδατε, ἀδελφοί, τὴν εἰσοδὸν ἡμῶν τὴν πρὸς ὑμᾶς, ὅτι οὐ κενῆ γέγονεν, 2 ἀλλὰ προπαθόντες καὶ ὑβρισθέντες καθὼς οἴδατε ἐν Φίλιπποις, ἐπαρρησιασάμεθα ἐν τῷ θεῷ ἡμῶν λαλεῖν πρὸς ὑμᾶς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ ἐν πολλῷ ἄγωνι. 3 ἢ γὰρ παρακλήσις ἡμῶν οὐκ ἐκ πλάνης οὐδὲ ἐξ ἀκαθαρσίας οὐδὲ ἐν δόλῳ, 4 ἀλλὰ καθὼς δεδοκιμάσαμεθα ὑπὸ τοῦ θεοῦ πιστευθῆναι τὸ εὐαγγέλιον οὕτως ἐλαλοῦμεν, οὕχ ὡς ἀνθρώποις ἀρέσκοντες, ἀλλὰ θεῷ τῷ δοκιμάζοντι τὰς καρδίας ἡμῶν. 5 οὔτε γὰρ ποτε ἐν λόγῳ κολακίας ἐγενήθημεν, καθὼς οἴδατε, οὔτε ἐν προφασίᾳ πλεονεξίας, θεὸς μάρτυρς, 6 οὔτε ζητοῦντες ἐξ ἀνθρώπων δόξαν, οὔτε ἀφ' ὑμῶν οὔτε ἀπ' ἄλλων, δυνάμενοι ἐν βάρει εἶναι ὡς Χριστοῦ ἀπόστολοι· 7 ἀλλὰ ἐγενήθημεν ἥπιοι ἐν μέσῳ ὑμῶν, ὡς ἂν τροφὸς θάλπη τὰ ἑαυτῆς τέκνα, 8 οὕτως ὀμειρόμενοι ὑμῶν εὐδοκοῦμεν μεταδοῖναι ὑμῖν οὐ μόνον τὸ εὐαγγέλιον

8. *καὶ ἐν τῇ ἀχα.* cum κ CDEFGKLP, d, e, f, g, vg. Omittunt *ἐν τῇ Β*, 17, 37, 47, r, sah. copt. basm. *ἀλλὰ ἐν* cum κ (et*et c) ABCD*E*FGP, 17, 37, 57, 72, 73, 116, d, e, f, g, r, am. fu. demid. tol. al.lachm. sah. copt. basm. syr.utr. arm. *ἀλλὰ καὶ ἐν* cum DcE**KL vg.cle. *εχειν ἡμας* (B*, cscr., basm. vmas) cum κ ABCDEF GP. *ημας* (K Dam. vmas) *εχειν* cum KL.
9. *εσχομεν* cum κ ABCDEF GKLP (omnes 13 apud Scrivener) d, e, f, g, r, vg. sah. basm. copt. syr.utr. arm. *εχομεν* cum minusculis.
10. *ἐκ τῶν νεκρῶν* cum κ BDEFGLP. Omittunt *τῶν ACK* arm. *ἐκ τῆς* cum κ ABP, 17, 73. *ἀπο τῆς* cum CDEFGKL. Item it. vg. *ab ira*.
- II: 2. *ἀλλὰ* sine *καὶ* cum κ ABCDEF GKLP (omnes 13 apud Scrivener) f, g, vg. sah. copt. basm. syr.utr. arm. etc. Addunt *καὶ* minusculi d, e.
3. *οὐδὲ* ante *ἐν δολ.* cum κ ABCD*FGP, 17, 23, 39, 47, 57, 73, 8pe, cat.txt. Euthal.cod. *οὐτε* cum DcEKL.
4. Codd. legunt *λαλουμεν*. Bentley (cf. Baljon, Theol. Stud. 1881, bl. 188) con-jecit *ελαλουμεν*. — *θεω* cum κ *BCD*P, 67**, 114, 122, bscr., Clem.874, Bas.regg.477 et 514 Oec. *τω θεω* cum κ ADcEFGKL.
5. *κολακίας* cum κ ACD*FGP. *-κείας* cum BdcEK^{sil}L. *ἐν προφασί* cum κ *ACDEF GKLP. — κ cB, 17, 39, 47, ascr., Clem.319codd. Bas.eth.300, regg.515 omittunt *ἐν*.
6. *ἀπ ἄλλων* cum κ ABCK^{sil}. *ἀπο ἀλλ.* cum DEFGLP.
7. *ἥπιοι* cum κ AC^bDcEKLP, 17, cat.txt. syr.utr. sah. basm. arm. Clem.319 Or.3, 724 et cat.cor.84 Bas.regg.370 et eth.279 Chr. Euthal.cod. *ἡπιοι* cum κ *BC* D*FG, 5, 23, 26, 31*, 37, 39**, 74, 87, 109**, 114, 115, 137, 219*, ascr., d, e, f, g, vg. copt. aeth. *ὡς ἐαν* cum κ cBCD*FGP. *ὡς ἀν* cum κ *ADcEK^{vi}L.
- 8 *ομειρ.* cum κ ABCDEF GKLP. *ομειρομενοι* cum minusculis Eus.esc.575 Bas. regg.371, 477, 478 et bapt.673 Chr.505 et 10, 625 Cyr.thes.289 Thdrt. Dam. Vertunt

τοῦ θεοῦ ἀλλὰ καὶ τὰς ἑαυτῶν ψυχάς, διότι ἀγαπητοὶ ἡμῖν ἐγενήθητε. 9 μνημονεύετε γάρ, ἀδελφοί, τὸν κόπον ἡμῶν καὶ τὸν μόχθον νυκτὸς καὶ ἡμέρας ἐργαζόμενοι πρὸς τὸ μὴ ἐπιβαρῆσαι τινα ὑμῶν ἐκηρύξαμεν εἰς ὑμᾶς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ. 10 ὑμεῖς μάρτυρες καὶ ὁ θεός, ὡς δόσιως καὶ δικαίως καὶ ἀμέμπτως ἡμῖν τοῖς πιστεύουσιν ἐγενήθημεν, 11 καθάπερ οἴδατε ὡς ἓνα ἕκαστον ὑμῶν ὡς πατὴρ τέκνα ἑαυτοῦ παρακαλοῦντες ὑμᾶς καὶ παραμυθούμενοι, 12 καὶ μαρτυρόμενοι εἰς τὸ περιπατεῖν ὑμᾶς ἀξίως τοῦ θεοῦ τοῦ καλοῦντος ὑμᾶς εἰς τὴν ἑαυτοῦ βασιλείαν καὶ δόξαν.

2 Th. 3, 8

Col. 1, 10
Eph. 4, 1

13 Καὶ διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς εὐχαριστοῦμεν τῷ θεῷ ἀδιαλείπτως, ὅτι παραλαβόντες λόγον ἀκοῆς παρ' ἡμῶν (τοῦ θεοῦ) ἐδέξασθε οὐ λόγον ἀνθρώπων ἀλλὰ καθὼς ἐστὶν ἀληθῶς λόγον θεοῦ, ὃς καὶ ἐνεργεῖται ἐν ὑμῖν τοῖς πιστεύουσιν. 14 ὑμεῖς γάρ μμηται ἐγενήθητε, ἀδελφοί, τῶν ἐκκλησιῶν τοῦ θεοῦ τῶν οὐσῶν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὅτι τὰ αὐτὰ ἐπάθετε καὶ ὑμεῖς ὑπὸ τῶν ἰδίων συμφυλετῶν, καθὼς καὶ αὐτοὶ ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων, 15 τῶν καὶ τὸν κύριον ἀποκτεινάντων Ἰησοῦν καὶ τοὺς προφῆτας, καὶ ἡμᾶς ἐκδιωξάντων καὶ θεῶ μὴ ἀρεσκοῦντων καὶ πᾶσιν ἀνθρώποις ἐναντίων, 16 κολιόντων ἡμᾶς τοῖς ἔθνεσιν λαλήσαν ἵνα σωθῶσιν, εἰς τὸ ἀναπληρῶσαι αὐτῶν τὰς ἀμαρτίας πάντοτε. ἔφθασεν δὲ ἐπ' αὐτοὺς ἡ ὀργὴ εἰς τέλος.

1, 2

17 Ἡμεῖς δέ, ἀδελφοί, ἀπορφανισθέντες ἀφ' ὑμῶν πρὸς καιρὸν ὥρας προσώπων οὐ καρδία, περισσοτέρως ἐσοπυδάσαμεν τὸ πρόσωπον ὑμῶν ἰδεῖν ἐν πολλῇ ἐπιθυμίᾳ. 18 διότι ἠθελήσαμεν ἔλθειν πρὸς ὑμᾶς, ἐγὼ μὲν Παῦλος καὶ ἄπαξ καὶ δὶς, καὶ ἐνέκορον ἡμᾶς ὁ σατανᾶς. 19 τίς γὰρ ἡμῶν ἐλπίς ἢ χαρὰ ἢ στέφανος

Phil. 4, 1

- Latini desiderantes. Naber conjecit *ou φειδομενοι ημων*. Cf. Baljon, Theol. Stud. 1888, bl. 189 et Blass, Gramm. S. 23. *ευδοκουμεν* cum **ACDEFGK LP**. — *B ηυδοκουμεν*. — *εγενηθητε* cum **ABCDEFGLP**. *γεγενησθε* cum **K**. 9. *νυκτος sine copula* cum **ABD*FGHP**, d, e, f, g, m⁸², vg. sah. copt. basm. syr. sch. et p^{txt}. aeth. Addunt γαρ **D^cEKL** syr. p^{mg}. arm.
12. *μαρτυρομενοι* cum **BD^bet^cEHKL**, 17. *μαρτυρουμενοι* cum **D*FG**, 37. *περιπατειν* cum **ABD*FGP**. *περιπατησαι* cum **D^cEKL**. *καλοντος* cum **BDEFGHKLP**; item *g vocantis*, d, e, syr. p^{mg}. *qui vocat*. **KA** *καλεσαντος*, item *qui vocavit* f, m⁸², vg. goth. basm. utr. sah. copt. basm. arm. Ambrst.
13. *και δια τουτο* cum **ABP** copt. syr. p^{mg}. Euthal. cod. Thdr. cod. Ambrst. (*Ideo que et nos*). Omittunt *και DEFGHKL* it. vg. etc. *του θεου* glossema, Venema, V. d. S. Bakhuyzen. Cf. Baljon, Theol. Stud. 1888, bl. 190.
14. *τα αυτα* cum **BDEFGKLP** (omnes 13 apud Scrivener) Or. 1, 22 et 3, 464 Euthal. cod. etc. *Reddiderunt eadem* it. vg. etc. *Textus receptus ταυτα* (hoc accentu) cum **A**. *Mangey legit αυται*. Cf. Baljon, bl. 190. *συμφυ-* ut **ABCCKLP**. — **DEFG** *συμφυ-*.
15. *προφητας* cum **ABD*E*FGP**, 17, 67**, 71, 80, 137, 177, 178, 179, it. vg. sah. copt. basm. arm. aeth. Praemittunt *ιδιους* **D^bet^cE**KL** syr. utr. goth. Chr. etc.
16. *εφθασεν* cum **ACLD^bet^cEFGKLP**. *εφθακεν* cum **BD***. Vss. 15, 16 interpolati sunt, Schmiedel, Hand-Commentar, a. h. l. (non vss. 14—16 ut Holtzmann, Einl. N. T., S. 214, dicit). Cf. praeterea Baljon, Theol. Stud. 1888, bl. 190, 191.
18. *διουτι* cum **ABD*FGP**, 17, 23, 37, 39, 67**, 71, 73, 137. *διο* cum **D^cEKL**

καυχήσεως — ἢ οὐχὶ καὶ ὑμεῖς — ἔμπροσθεν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ ἐν τῇ αὐτοῦ παρουσίᾳ; 20 ὑμεῖς γάρ ἐστε ἡ δόξα ἡμῶν καὶ ἡ χαρὰ.

III.

Act. 17, 16 1 Διὸ μηκέτι στέγοντες ἠυδοκῆσαμεν καταλειφθῆναι ἐν Ἀθήναις μόνοι, 2 καὶ ἐπέμψαμεν Τιμόθεον, τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν καὶ διάκονον τοῦ θεοῦ ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ, εἰς τὸ στηρίξαι ὑμᾶς καὶ παρακαλεῖσαι ὑπὲρ τῆς πίστεως ὑμῶν 3 τὸ μηδένα σαίνεσθαι ἐν ταῖς θλίψεσιν ταύταις. αὐτοὶ γὰρ οἴδατε διὸ εἰς τοῦτο κείμεθα· 4 καὶ γὰρ ὅτε πρὸς ὑμᾶς ἤμεν, προσελέγομεν ὑμῖν διὸ μέλλομεν θλίβεσθαι, καθὼς καὶ ἐγένετο καὶ οἴδατε. 5 διὰ τοῦτο κἀγὼ μηκέτι στέγων ἐπεμψα εἰς τὸ γῶναί τὴν πλίστιν ὑμῶν, μήπως ἐπείρασεν ὑμᾶς ὁ πειράζων καὶ εἰς κενὸν γένηται ὁ κόπος ἡμῶν. 6 Ἄρτι δὲ ἐλθόντος Τιμοθέου πρὸς ἡμᾶς ἀπ' ὑμῶν καὶ εὐαγγελισσαμένου ἡμῖν τὴν πλίστιν καὶ τὴν ἀγάπην ὑμῶν, καὶ διὸ ἔχετε μνεΐαν ἡμῶν ἀγαθὴν πάντοτε, ἐπιποθοῦντες ἡμᾶς ἰδεῖν καθάπερ καὶ ἡμεῖς ὑμᾶς, 7 διὰ τοῦτο παρεκλήθημεν, ἀδελφοί, ἐφ' ὑμῖν ἐπὶ πάσῃ τῇ ἀνάγκῃ καὶ θλίψει ἡμῶν διὰ τῆς ὑμῶν πίστεως, 8 διὸ νῦν ζῶμεν ἐὰν ὑμεῖς στήκετε ἐν κυρίῳ. 9 τίνα γὰρ εὐχαριστίαν δυνάμεθα τῷ θεῷ ἀνταποδοῦναι περὶ ὑμῶν ἐπὶ πάσῃ τῇ χαρᾷ ἣ χαιροῦμεν δι' ὑμᾶς ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ ἡμῶν, 10 νυκτὸς καὶ ἡμέρας ὑπερ-

19. *ισου* cum *κABDEKP*, d, e, am. fu.** al.lachm. syr.utr. Thdrt. Dam. Oec. Addunt *χριστου FGL* vg.cle. fu.* demid. tol. harl. goth. sah. copt. basm. arm. aeth.

III: 1. *ηυδοκησαμεν* cum *κBP*. *ευδοκ.* cum *DEFGKL*.

2. *και διακονον του θεου* cum *κAP*, 67**, 71, 73, 137, vg. goth. copt. basm. (sah. omisso τ. θεου) syr.p.txt. arm. aeth. κ. *συνεργον τ. θεου* cum *D**, d, e, Ambrst. — B nil nisi *και συνεργον*. FG, f, g *διακονον και συνεργον του θεου*. — *και διακον. τ. θεου και συνεργον ημων* cum *DcE**KL* syr.sch.et p c* (κ. *συνεργ.* ημ. habent*). *παρακαλεσαι* sine additamento cum *κABD* FGP*, 17, 37*, 47, 73, it. vg. goth. sah. basm. copt. syr.p arm. Bas.eth.298 Chr.514 Euthal.cod. Addunt *υμας DcKL* syr.sch. aeth. Thdrt. ad h. l. Thphyl. Oec. *υπερ* cum *κABD*E*FGKP*, 17, 31, 47, 73, 80, 137, syr.p. *περι* cum *DcE**L* syr.sch. Thdrt. ad h. l.

3. *τω* cum *κABDEKLP* (10 apud Scrivener) Euthal.cod. Dam. *τω* cum minusculis. *μηδεν σαινεσθαι*: d, e, f, vg. *ut nemo moveatur* (sed d, e *mo ante mo* omittunt), Ambrst. *ne quis moveatur, g ut nemo moveatur t terreatur*. Nec aliter goth. sah. copt. syr.utr. Edidit Lachmann *μηδεν ασαινεσθαι*. Beza et Bentley conjecerunt *σαλινεσθαι*. Verschuir *μηδεν ασαινεσθαι*. Holwerda *μηδεν αναινεσθαι*. Peerlkamp *οινιαζεσθαι*. Cf. Baljon, Theol. Stud. 1888, bl. 191—193.

5. *την πλστιν υμων* cum *κADEFKGL*. — B, 37, 73, 116 *την υμων πλστιν*. Naber legit *γεγεννηται pro γενηται*. Cf. Baljon, Theol. Stud. 1888, bl. 194.

7. *αναγκ. κ. θλιψ.* cum *κABDEFG*, 17, 37, 47, 71, 116, 137, 8pe, it. vg. — *θλιψ. κ. αναγκ.* cum *KL*.

8. *στηκετε* cum *κABFGKL*. *στηκητε* cum *κ*DE*. Cf. Blass, S. 209.

9. *τω θεω* cum *κABDcEKL*, d, e, f, vg. — *κ*DEτ.*FGτ.G*, g *τω κυριω*.

εκπερισσοῦ δεόμενοι εἰς τὸ ἰδεῖν ὑμῶν τὸ πρόσωπον καὶ καταρτίσαι τὰ ὑστερήματα τῆς πίστεως ὑμῶν;

11 Αὐτὸς δὲ ὁ θεὸς καὶ πατὴρ ἡμῶν καὶ ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς κατευθύναι τὴν ὁδὸν ἡμῶν πρὸς ὑμᾶς· 12 ὑμᾶς δὲ ὁ κύριος πλεονάσαι καὶ περισσεύσαι τῇ ἀγάπῃ εἰς ἀλλήλους καὶ εἰς πάντας, καθάπερ καὶ ἡμεῖς εἰς ὑμᾶς, 13 εἰς τὸ στηριξάει ὑμῶν τὰς καρδίας ἀμέμπτους ἐν ἀγιωσύνῃ ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν ἐν τῇ παρουσίᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ μετὰ πάντων τῶν ἁγίων αὐτοῦ.

IV.

1 Λοιπὸν οὖν, ἀδελφοί, ἐρωτῶμεν ὑμᾶς καὶ παρακαλοῦμεν ἐν κυρίῳ Ἰησοῦ, ἵνα καθὼς παρελάβετε παρ' ἡμῶν τὸ πῶς δεῖ ὑμᾶς περιπατεῖν καὶ ἀρέσκειν θεῷ, καθὼς καὶ περιπατεῖτε, ἵνα περισσεύητε μᾶλλον. 2 οἴδατε γὰρ τίνας παραγγελίας ἐδώκαμεν ὑμῖν διὰ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ. 3 τοῦτο γάρ ἐστιν θέλημα τοῦ θεοῦ, ὁ ἁγιασμός ὑμῶν, ἀπέχεσθαι ὑμᾶς ἀπὸ τῆς πορνείας, 4 εἰδέναι ἕκαστον ὑμῶν τὸ ἑαυτοῦ σκευὸς κτᾶσθαι ἐν ἁγιασμῷ καὶ τιμῇ, 5 μὴ ἐν πάθει ἐπιθυμίας καθάπερ καὶ τὰ ἔθνη τὰ μὴ εἰδότα τὸν θεόν, 6 τὸ μὴ ὑπερβαίνειν καὶ πλεονεκτεῖν ἐν τῷ πράγματι τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, διότι ἐκδικῶς κύριος περὶ πάντων τούτων, καθὼς καὶ προείπαμεν ὑμῖν καὶ διεμαρτυράμεθα. 7 οὐ γὰρ ἐκάλεσεν ἡμᾶς ὁ θεὸς ἐπὶ ἀκαθαρσίᾳ ἀλλὰ ἐν ἁγιασμῷ. 8 τοιγαροῦν ὁ ἀθετῶν οὐκ ἄνθρωπον ἀθετεῖ ἀλλὰ τὸν θεὸν τὸν δίδόντα τὸ πνεῦμα αὐτοῦ τῷ ἁγίῳ εἰς ὑμᾶς.

11. *ιησους* (Dgr.* omittit) sine additamento cum κ ABD^b, 3, 17, 23, 57, 74, d, e, am. demid. harl.** tol. al.lachm. aeth. Addunt *χριστος* D^cEFGKL, f (omittit *ημων*) g, vg.^{cle}. fu. (omittit *ημ.*) harl.* goth. syr.utr. copt. arm.
 12. ο *κυριος*: D*E*Fgr.G, d, e, g addunt *ιησους*. A. 73 ο *θεος*. am.* syr.sch. ar.^o omittunt.
 13. *αμεμπτους*: BL, 47, Ps. Ath. 2, 4 *αμεμπτως*. — *ιησου* (37 omittit) sine additamento cum κ ABDEK, 37, d, e, am. aeth.^{ro}. Euthal.cod. Dam. Amb. spir. sa.3,685. Addunt *χριστου* FGL, f, g, vg.^{cle}. fu. demid. goth. syr.utr. copt. arm. aeth.pp. *αμην* cum κ *AD*E, 37, 43, 49, 57, 67, d, e, vg. copt. arm.usc. aeth. Omittunt κ BDFGKL, f, g, fu.* al.lachm. goth. syr.utr. arm.zoh. Chr. Thdrt. Dam. Ambrst.
- IV: 1. *λοιπον* cum κ AB*DEFGKL, 17, 37. Praemittit το B³. *ουν*: B*, 17, 31, 35, 36, 37, 41, 46, 111, 115, 137, 177, dscr., kscr., 8pe, demid. syr.sch. copt. arm. omittunt. *ινα καθως* cum BD*E*FG, 17, 37, 52, 73, 80, 116, 118, 137, 8pe, it. vg. copt. syr.sch. arm. (item goth. omisso *ινα* sq., quod reliqui interpretes retinent) Chr.⁵⁸²com. Ambrst. Omittunt *ινα* κ AD^cE**KL syr.p aeth. Chr.⁵⁸²txt. Euthal.cod. Thdrt. Dam. *καθως κ. περιπατετε* cum κ ABD*E*FG, 17, d, e, f, g, am. fu. harl. tol. goth. copt. arm. aeth. Omittunt D^cE**KL syr.sch.
2. *εδωκαμεν* cum ABD^cKL, 17. — κ , 37, 73, 80, 116 *δεδωκαμεν*. — D*FG *παρεδωκαμεν*, sed d, e, g *deditimus*, f *dederim*.
 3. *θελημα* cum κ BDEL. — AFGK, 45, 80, 89, 120, 8pe, cscr. praemittunt το.
 6. *κυριος* cum κ *ABD*H, 17. ο *κυριος* cum κ D^bet cEKL. Similiter Fgr.G ο *θεος*. — *προειπαμεν* cum κ BDEFGH. *προειπομεν* cum AKL.
 8. *τον και* cum κ D*FGKL, f, g, vg. syr.p arm. Omittunt *και* ABD^bet cE, d

- 9 *Περὶ δὲ τῆς φιλαδελφίας οὐ χρεῖαν ἔχετε γράφειν ὑμῖν· αὐτοὶ γὰρ ὑμεῖς θεοδίδακτοί ἐστε εἰς τὸ ἀγαπᾶν ἀλλήλους·* 10 *καὶ γὰρ ποιεῖτε αὐτὸ εἰς πάντας τοὺς ἀδελφοὺς ἐν ὅλῃ τῇ Μακεδονίᾳ· παρακαλοῦμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, περισσεύειν μᾶλλον* 11 *καὶ φιλοτιμιεῖσθαι ἠσυχάζειν καὶ πράσσειν τὰ ἴδια καὶ ἐργάζεσθαι ταῖς χερσὶν ὑμῶν, καθὼς ὑμῖν παρηγγείλαμεν,* 12 *ἵνα περιπατῆτε εὐσημῶνος πρὸς τοὺς ἔξω καὶ μηδενὸς χρεῖαν ἔχητε.*
- 13 *Οὐ θέλομεν δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, περὶ τῶν κοιμωμένων, ἵνα μὴ λυπηθῆτε καθὼς καὶ οἱ λοιποὶ οἱ μὴ ἔχοντες ἐλπίδα.* 14 *εἰ γὰρ πιστεύομεν ὅτι Ἰησοῦς ἀπέθανεν καὶ ἀνέστη, οὕτως καὶ ὁ θεὸς τοὺς κοιμηθέντας διὰ τοῦ Ἰησοῦ ἄξει σὺν αὐτῷ.* 15 *τοῦτο γὰρ ὑμῖν λέγομεν ἐν λόγῳ κυρίου, ὅτι ἡμεῖς οἱ ζῶντες οἱ περιλειπόμενοι εἰς τὴν παρουσίαν τοῦ κυρίου οὐ μὴ φθάσωμεν τοὺς κοιμηθέντας,* 16 *ὅτι αὐτοὺς ὁ κύριος ἐν κελύσματι, ἐν φωνῇ ἀρχαγγέλου καὶ ἐν σάλπιγγι θεοῦ καταβήσεται ἀπ' οὐρανοῦ, καὶ οἱ νεκροὶ ἐν Χριστῷ ἀναστήσονται πρῶτον,* 17 *ἔπειτα ἡμεῖς οἱ ζῶντες οἱ περιλειπόμενοι ἅμα σὺν αὐτοῖς ἀραγησόμεθα ἐν νεφέλαις εἰς ἀπάντησιν τοῦ κυρίου εἰς ἀέρα· καὶ οὕτως πάντες σὺν κυρίῳ ἑσόμεθα.* 18 *ὥστε παρακαλεῖτε ἀλλήλους ἐν τοῖς λόγοις τούτοις.*

V.

- 1 *Περὶ δὲ τῶν χρόνων καὶ τῶν καιρῶν, ἀδελφοί, οὐ χρεῖαν ἔχετε ὑμῖν γράφεσθαι·* 2 *αὐτοὶ γὰρ ἀκριβῶς οἶδατε ὅτι ἡμέρα κυρίου ὡς κλέπτῃς ἐν νυκτὶ οὕτως ἔρχεται.* 3 *ὅταν λέγωσιν· εἰρήνη καὶ ἀσφάλεια, τότε αἰφνίδιος αὐτοῖς ἐπι-*
- e, goth. copt. syr.sch. aeth. *διδοντα cum* ***BDEFG**, 7, 14, 19, 28, 45, 52, 55. *δοντα cum* ***AKL**. Latini omnes qui dedit. *το πνευμ. αυτου cum* ***BDEF*GHKL**. αυτου το πν. cum **A** Euthal.cod. *εις υμας cum* ***BDEF*GHKL**, d, e, g, am. fu. tol. harl.** al.lachm. goth. copt. syr.sch. et p mg. arm. *εις ημας cum* **A**, f, vg.cle. demid. harl.* syr.p.t. aeth.
9. *εχετε cum* ***AD*EHKL** syr.sch. copt. aeth. Or.cat.rom.⁷⁰ Euthal.cod. Thdrt. *Dam εχομεν cum* ***CD*FG**, d, e, f, g, vg. (etiam fu. demid. etc.) goth. syr.p. — **B**, am. hal. harl.** *εχομεν, habuimus*.
10. *εν ολη sine τους cum* ***AD*FG** Chr.mosc. Item it. vg. *in omnes fratres in universa Maced.* Praemittunt *τους* ***BD^bet*EHKL** (sed 47, 73, Thdrt. *και τους*).
11. *ταις χερσιν υμων cum* ***BD*E*FG**, 31, 46, 67**, 71, 73, 115, 213, kscr.: item *manibus vestris* it. vg. Addunt *ιδιαις ante χερσιν* ***AD*E**KL** (37 ommittit υμων).
13. *θελομεν cum* ***ABDEFGKL** (12 apud Scrivener) d, e, f, g, m⁸⁹, vg. goth. aeth. *θελω cum* 47 syr.utr. copt. *κοιμωμενων cum* ***AB**. Cf. etiam it. vg. *dormientibus, nec aliter* syr.utr. *κεκοιμημενων cum* **DEFG**(hi.2 *κεκοιμηνων*) **KL** (17 *κοιμημενων*, 71 *κοιμηθεντων*). *λυπησθε cum* ***BD*EK**. *λυπεισθε cum* **AD*et*FGL**.
14. Naber coniecit *δοξασει pro αξει*. Cf. Baljon, Theol. Stud. 1888, bl. 195.
16. *πρωτον cum* ***ABD*EKL**. — **D*FG** *πρωτοι*. Item it. vg. *primi*.
18. *τουτοις*: 20, 23, 140, 157 etc. legunt *τον πνω*.
- V: 2. *ημερα cum* ***BDEFGP**, 17, 67**. Praemittunt ἡ **AKL**.
3. *οταν sine copula cum* ***AFG**, 17, 44, 47, 179, d, e, f, g, goth. syr.sch. arm.

σταται δλεθρος ὡσπερ ἡ ὠδὴν τῆ ἐν γαστρὶ ἐχούσῃ, καὶ οὐ μὴ ἐκφύγῳσιν. 4 ἡμεῖς δέ, ἀδελφοί, οὐκ ἐστὲ ἐν σκότει, ἵνα ἡ ἡμέρα ἡμᾶς ὡς κλέπτῃς καταλάβῃ· 5 πάντες γὰρ ἡμεῖς νιοὶ φωτὸς ἐστε καὶ νιοὶ ἡμέρας· οὐκ ἐσμέν νυκτὸς οὐδὲ σκότους· 6 ἄρα οὐν μὴ καθεύδωμεν ὡς οἱ λοιποὶ, ἀλλὰ γρηγορῶμεν καὶ νήφωμεν. 7 οἱ γὰρ καθεύδοντες νυκτὸς καθεύδουσιν, καὶ οἱ μεθυσκόμενοι νυκτὸς μεθύουσιν· 8 ἡμεῖς δὲ ἡμέρας ὄντες νήφωμεν, ἐνδυσάμενοι θώρακα πίστεως καὶ ἀγάπῃς καὶ περικεφαλαίαν ἐλπίδα σωτηρίας, 9 οὐκ ἔσθε ἡμᾶς ὁ θεὸς εἰς ὀργὴν ἀλλὰ εἰς περιποίησιν σωτηρίας διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, 10 τοῦ ἀποθανόντος περὶ ἡμῶν, ἵνα εἴτε γρηγορῶμεν εἴτε καθεύδωμεν ἅμα σὺν αὐτῷ ζήσωμεν. 11 διὸ παρακαλεῖτε ἀλλήλους καὶ οἰκοδομεῖτε εἰς τὸν ἕνα, καθὼς καὶ ποιεῖτε.

12 Ἐρωτῶμεν δὲ ἡμᾶς, ἀδελφοί, εἰδέναι τοὺς κοπιῶντας ἐν ἡμῖν καὶ προϊσταμένους ἡμῶν ἐν κυρίῳ καὶ νουθετοῦντας ἡμᾶς, 13 καὶ ἠγείσθαι αὐτοὺς ὑπερεκπερισσῶς ἐν ἀγάπῃ διὰ τὸ ἔργον αὐτῶν. εἰρηνευτε ἐν αὐτοῖς. 14 παρακαλοῦμεν δὲ ἡμᾶς, ἀδελφοί, νουθετεῖτε τοὺς ἀτάκτους, παραμυθεῖσθε τοὺς ὀλιγοψύχους, ἀντέχεσθε τῶν ἀσθενῶν, μακροθυμεῖτε πρὸς πάντας. 15 ὁρᾶτε μὴ τις κακὸν ἀντι κακοῦ τινι ἀποδῶ, ἀλλὰ πάντοτε τὸ ἀγαθὸν διώκετε εἰς ἀλλήλους καὶ εἰς πάντας. 16 πάντοτε χαίρετε, 17 ἀδελφίαιτως προσεύχεσθε, 18 ἐν παντὶ εὐχαριστεῖτε· τοῦτο γὰρ θέλημα θεοῦ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ εἰς ἡμᾶς. 19 τὸ πνεῦμα μὴ σβέννυτε, 20 προφητείας μὴ ἐξουθενεῖτε· 21 πάντα δὲ δοκιμάζετε, τὸ καλὸν κατέχετε· 22 ἀπὸ παντὸς εἶδους πονηροῦ ἀπέχεσθε. 23 Αὐτοὺς δὲ ὁ θεὸς τῆς εἰρήνης ἀγιάσαι

aeth. Addunt γαρ KLP vg. Addunt δε κBDE, 8p^e, copt. syr.p. επισταται cum \mathfrak{M} BL, 17, 37*. επισταται cum DEKLP.

4. η ημερα ημας cum \mathfrak{M} BKLP goth. Epiph.⁷⁶⁷ Chr. Euthal.cod. Thdrt. Dam. ημας η ημερα cum ADEFG it. vg. Praeterea FG, d, e, f, g, vg. Ambrst. addunt εκεινη. — ὡς κλεπτῃς cum \mathfrak{M} DEFGKLP. ὡς κλεπτας cum AB copt.

5. γαρ cum \mathfrak{M} ABDEFGKLP. Omittunt K^{sil.} am. Dam. εσμεν etiam am. demid. harl.* tol. — D*FG, d, e, f, g, fu. marian. harl.** al.lachm. goth. syr.sch. (non item p) Ambrst. εστε.

6. ὡς sine και cum \mathfrak{M}^*AB , 17, 87, 137, b^{scr.}, f, am. al.lachm. goth. syr.sch. copt. aeth. Addunt και κDEF gr.GKLP, d, e, g, vg.cle. fu. demid. syr.p arm.

10. περὶ cum \mathfrak{M}^*B , 17. υπερ cum κADEFKLP.

12. προϊσταμενους cum BDEFGKLP etc. — κA προϊστανομενους.

13. υπερεκπερισσως cum BD*FG. υπερεκπερισσου cum \mathfrak{M} AD^bEKLP. εν αυτοις cum \mathfrak{M} D*FGP (6 apud Scrivener), item cum eis f, vg. — εν εαυτοις cum AB^{Dc}EKL, item in ipsis d, e, g, inter vos goth. copt. Ambrst.

15. αποδοι cum \mathfrak{M}^*D b vi.FG, D* αποδοιη. — αποδω cum κAB^{Dc}EKLP. εις αλληλ. cum \mathfrak{M}^*A DEFG, 17, 23, 37, 39, 67**, d, e, f, g, m³⁸ et 78, vg.cle. am. demid. goth. copt. syr.sch. arm. aeth. και εις αλλ. cum κBKLP fu. tol. al.lachm. syr.p.

18. τουτο γαρ cum \mathfrak{M} AB^{Dc}E**KLP. Addunt εσιν D*E*FG, d, e, m³⁵ (hi.3 haec est enim) f (omittit enim) g, vg.cle. θεου cum κBDEFGKLP. — \mathfrak{M}^*A , 17lect., 18lect. του θεου.

19. ζβεννυτε cum B*D*FG. σβενν. cum \mathfrak{M} AB^cD^cEKLP etc.

21. παντα δε cum κBDEFGKLP, d, e, f, g, vg. goth. syr.p arm. aeth. Clem.^{308, 347}. Omittunt δε \mathfrak{M}^*A copt. syr.sch.

ὑμᾶς ὀλοτελεῖς, καὶ δλόκληρον ὑμῶν τὸ πνεῦμα καὶ ἡ ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα ἀμέμπτως ἐν τῇ παρουσίᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τηρηθεῖη. 24 πιστὸς δ

2 Th. 3, 3

2 Th. 3, 1

Ho. 16, 16 etc.

καλῶν ὑμᾶς, ὅς καὶ ποιήσει. 25 Ἀδελφοί, προσεύχεσθε περὶ ἡμῶν. 26 ἀσπάσασθε τοὺς ἀδελφοὺς πάντας ἐν φιλήματι ἀγίῳ. 27 ἐνορκίζω ὑμᾶς τὸν κύριον, ἀναγνωσθῆναι τὴν ἐπιστολὴν πᾶσιν τοῖς ἀδελφοῖς.

Ho. 16, 24 etc.

28 Ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μεθ' ὑμῶν.

ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ Β'.

I.

1 Th. 1, 1 s. etc.

1 Παῦλος καὶ Σιλουανὸς καὶ Τιμόθεος τῇ ἐκκλησίᾳ Θεσσαλονικέων ἐν θεῷ πατρὶ ἡμῶν καὶ κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ. 2 χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

2, 18

1 Th. 1, 2

3 Εὐχαριστεῖν ὀφείλομεν τῷ θεῷ πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἀδελφοί, καθὼς ἀξιόν ἐστιν, ὅτι ὑπεραυξάνει ἡ πίστις ὑμῶν καὶ πλεονάζει ἡ ἀγάπη ἐνὸς ἐκάστου πάντων

25. προσευχεσθε sine additamento cum $\kappa A D^c E F G K L P$, f, g, vg. — $B D^*$ goth. syr. P arm. addunt καί.

27. ἐνορκίζω cum $A B D^* E^*$, 17, 71, 80, 116. ορκίζω cum κD^b et $c E^{**} F G K L P$. ἀδελφοὺς sine αἰοῖς cum $\kappa^* B D E F G$, 7, 27, 43, 70, 80, 238, d, e, f, g, aeth. ro. Euthal. *zacagn.* 658 et Synops. 151 Ambrst. Cassiod. *complex.* 77. Praemittunt αἰοῖς $\kappa^* A K L P$ vg. goth. copt. syr. utr. arm. aeth. pp.

28. μεθ' ὑμῶν sine additamento cum $B D^* F G$, 17, 61, 67**, $o^{scr.}$, d, e, f, g, am. arm. zoh. Ambrst. Addunt αμην $\kappa A D^b$ et $c E K L P$ vg. cle. fu. demid. goth. syr. utr. copt. arm. usc. aeth.

Subscriptio: κB^* προς θεσσαλονικεις (B^* -νικεις) $\bar{\alpha}$, etc. — $A B^{c o r t. K}$ προς θεοσ. $\bar{\alpha}$ (K πρώτη) εγγραφη απο αθηνων, item L του. αγιον αποστ. παυλον προς θεσσαλ. επιστολη $\bar{\alpha}$ εγγραφη απο αθηνων. Textus receptus προς θεσσαλον. πρώτη εγγραφη απο αθηνων. Numerantur in KL στιχοι ρηγ', item in paucioribus (cum Euthalio) αναγνωσ. α', κσφφ. ζ'. Numerant am. fu. capp. 25. In codice B a cap. πς' ad cap. πθ' pergitur.

* $\kappa A B K$ προς θεσσαλονικεις (B^* -νικεις) $\bar{\beta}$, item praemisso αρχεται $D E F G$. I: 2. απο θεου πατρ. ημων cum $\kappa A F G K L$, f, g, vg. goth. copt. syr. utr. arm. aeth. Omittunt ημων $B D E P$, 17, 49, 71, 1^{scr.}, d, e, Thphyl. Pelag. Cf. Or. *int.* 4, 467 sq.: „— Ad Colossenses vero: *Gratia vobis et pax a deo patre nostro dicit, et non addit: a domino nostro Iesu Christo. Ad Thess. vero prima ita habet: Gratia vobis et pax, et nihil ultra. In secunda vero: Gratia vobis et pax a deo patre nostro et domino Iesu Christo.*”

ἡμῶν εἰς ἀλλήλους, 4 ὥστε αὐτοὺς ἡμᾶς ἐν ἡμῖν ἐκκαυχᾶσθαι ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τοῦ θεοῦ ὑπὲρ τῆς ὑπομονῆς ἡμῶν καὶ πίστεως ἐν πᾶσιν τοῖς διωγμοῖς ἡμῶν καὶ ταῖς θλίψεσιν αἷς ἀνέχεσθε, 5 ἔνδειγμα τῆς δικαίας κρίσεως τοῦ θεοῦ, εἰς τὸ καταξιωθῆναι ὑμᾶς τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ, ὑπὲρ ἧς καὶ πάσχετε, 6 εἴπερ δίκαιον παρὰ θεῶ ἀνταποδοῦναι τοῖς θλίβουσιν ὑμᾶς θλίψιν 7 καὶ ἡμῖν τοῖς θλιβομένοις ἄνεσιν μεθ' ἡμῶν, ἐν τῇ ἀποκαλύψει τοῦ κυρίου Ἰησοῦ ἀπ' οὐρανοῦ μετ' ἀγγέλων 1 Th. 3, 13 etc.
 8 ἐν πυρὶ φλογός, διδόντος ἐκδίκησιν τοῖς μὴ εἰδόσιν θεὸν καὶ τοῖς μὴ ὑπακούουσιν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ, 9 οἵτινες δίκην ἴσουσιν ἄλεθρον αἰώνιον ἀπὸ προσώπου τοῦ κυρίου καὶ ἀπὸ τῆς δόξης τῆς ἰσχύος αὐτοῦ, 10 ὅταν ἔλθῃ ἐνδοξασθῆναι ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ καὶ θανατωθῆναι ἐν πᾶσιν τοῖς πιστεύουσιν, οὗ ἐπιστεῦθη τὸ μαρτύριον ἡμῶν ἐφ' ὑμᾶς, ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. 11 Εἰς δὲ καὶ προσευχόμεθα πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἵνα ὑμᾶς ἀξιώσῃ τῆς κλήσεως ὁ θεὸς ἡμῶν καὶ πληρώσῃ πᾶσαν εὐδοκίαν ἀγαθωσύνης καὶ ἔργων πίστεως ἐν δυνάμει, 12 ὅπως ἐνδοξασθῇ τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ ἐν ἡμῖν καὶ ὑμεῖς ἐν αὐτῷ κατὰ τὴν χάριν τοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ. Act. 7, 30

II.

1 Ἐρωτῶμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ὑπὲρ τῆς παρουσίας τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἡμῶν ἐπιυναγωγῆς ἐπ' αὐτόν, 2 εἰς τὸ μὴ ταχέως σαλευθῆναι ὑμᾶς ἀπὸ τοῦ ροῦς μηδὲ θροεῖσθαι, μήτε διὰ πνεύματος μήτε διὰ λόγον μήτε δι' ἐπιστολῆς ὡς δι' ἡμῶν, ὡς οὐ ἐνόηκεν ἡ ἡμέρα τοῦ κυρίου. 3 μὴ τις ὑμᾶς ἐξαπατήσῃ κατὰ μηδένα τρόπον, οὗτις ἐὰν μὴ ἔλθῃ ἢ ἀουσιασῇ πρῶτος καὶ ἀποκαλυφθῇ ὁ ἀνθρώπος τῆς ἀνομίας, ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας, 4 ὁ ἀντικείμενος καὶ Dan. 11, 36

4. αυτους (arm. aeth. non exprimunt) ante ημας (P, n^{scr}. vμ.) cum **MBP**, 17, 37, 73, 116, syr.P Euthal.cod. Post ημας cum **ADEFGKLL**, d, e, f, g, vg. — ενκαυχ. (P, 17, Chr. εγκ-) cum **MBAP**, 17. κανχασθαι cum **DE(FG κανχησασθαι)KL**. ανεχεσθε: B ενεχεσθε.
8. εν πυρι φλογος cum **AKLP**, d, e, syr.P mg. εν φλογι πυρος cum **BDΓ·E·Γ·FG**, 47, 71, f, g, vg. goth. copt. syr.sch.et p^{xt}. arm. aeth. ιησου cum **BDΓ·E·Γ·KLP**, 17, copt. syr.P arm.^{20h}. aeth. Addunt χριστου **AFG**, d, e, f, g, vg. goth. syr.sch. arm.usc.
9. ολεθρον cum **MBDEFGKLP**. ολεθριον cum **A**, 17, 73.
10. πιστεουσιν cum **ABDEFGKLP**, item (qui crediderunt) d, e, f, vg. syr.P arm. Ir.int.²⁵⁵ Ambrst. πιστενουσιν cum minusculis, item *credentibus* g, Ir.int.²⁷³. επιστευθη: επιστωθη, Markland et Westcott-Hort. Cf. Baljon, Theol. Stud. 1884, bl. 347.
12. ιησου primum cum **MBDEKL** (9 apud Scrivener) d, e, goth. sah.gb. copt. aeth.ro. Thdrt.cod. Dam. Oec. Addunt χριστου **AFGP**, 17, f, g, vg. syr.utr. arm. aeth.pp.
- II: 2. μηδε θρο. cum **ABD*FG**, 47, 73. μητε θρο. cum **DcEKL**. — Naber conjecit μηδε θρορβεισθαι. Cf. Baljon, Theol. Stud. 1888, bl. 348, 349. Naber legit ως αν ημων pro ως δι ημων. Cf. Baljon, Theol. Stud. 1888, bl. 349. του (FGP omitunt) κυριου cum **ABD*E*FGLP** it. vg. syr.utr. sah.gb. copt. arm. aeth. του χριστου cum **DcE**K** goth.
3. της ανομιας cum **MB**, 3, 4**, 6, 23, 31, 39, 57, 70, 71, 80, sah.gb. copt. arm.

- ὑπεραιρόμενος ἐπὶ πάντα λεγόμενον θεὸν ἢ σέβασμα, ὥστε αὐτὸν εἰς τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ καθίσαι, ἀποδεικνύντα ἑαυτὸν δι' ἐστὶν θεός. 5 Οὐ μνημονεύετε δι' ἔτι ὧν πρὸς ὑμᾶς ταῦτα ἔλεγον ὑμῖν; 6 καὶ νῦν τὸ κατέχον οἴδατε, εἰς τὸ ἀποκαλυφθῆναι αὐτὸν ἐν τῷ αὐτοῦ καιρῷ. 7 τὸ γὰρ μυστήριον ἤδη ἐνεργεῖται τῆς ἀνομίας, μόνον δ' κατέχων ἄρτι ἕως ἐκ μέσου γένηται· 8 καὶ τότε ἀποκαλυφθήσεται ὁ ἄνομος, ὃν ὁ κύριος Ἰησοῦς ἀνελεῖ τῷ πνεύματι τοῦ στόματος αὐτοῦ καὶ καταργήσει τῇ ἐπιφανείᾳ τῆς παρουσίας αὐτοῦ, 9 οὗ ἔστιν ἡ παρουσία καὶ ἐνεργεῖαν τοῦ σατανᾶ ἐν πάσῃ δυνάμει καὶ σημείοις καὶ τέρασιν ψεύδους 10 καὶ ἐν πάσῃ ἀπάτῃ ἀδικίας τοῖς ἀπολλυμένοις, ἀνθ' ὧν τὴν ἀγάπην τῆς ἀληθείας οὐκ ἐδέξαντο εἰς τὸ σωθῆναι αὐτούς. 11 καὶ διὰ τοῦτο πέμπει αὐτοῖς ὁ θεὸς ἐνεργεῖαν πλάνης εἰς τὸ πιστεῦσαι αὐτούς τῷ ψεύδει, 12 ἵνα κριθῶσιν ἅπαντες οἱ μὴ πιστεύσαντες τῇ ἀληθείᾳ ἀλλὰ εὐδοκήσαντες τῇ ἀδικίᾳ.
- 13 Ἡμεῖς δὲ ὀφείλομεν εὐχαριστεῖν τῷ θεῷ πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἀδελφοί ἡγαπημένοι ὑπὸ κυρίου, ὅτι ἔλλατο ὑμᾶς ὁ θεὸς ἀπ' ἀρχῆς εἰς σωτηρίαν ἐν ἀγιασμῷ πνεύματος καὶ πίστει ἀληθείας, 14 εἰς ὃ ἐκάλεσεν ὑμᾶς διὰ τοῦ εὐαγγελίου ἡμῶν, εἰς περιποίησιν δόξης τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. 15 ἄρα οὖν, ἀδελφοί, στήκετε, καὶ κρατεῖτε τὰς παραδόσεις ἃς ἐδιδάχθητε εἶτε διὰ λόγου εἶτε

της αμαρτίας cum ADEFGKLP it. vg. (utraque homo peccati) syr. utr. goth. aeth.

4. Junius conjecit *υπερ παντα*. Beza, Bentley *επι παν το*. Cf. Baljon, bl. 349. *καθισαι* (P -θησαι) sine additamento cum \aleph ABD*P, 17, d, e, f, vg. goth. (demum post *sedeat* hiat cod.) sah.gb. copt. aeth. utr. arm. ar. e syr. p. txt. Ir. int. 322 Or. 1, 424, 668, 669 et int. 2, 316, 3, 859. Praemittunt *ως* (FG* *ινα*) θεου DC E F gr. GKL, g (g* *ut*, g** *quasi*), syr. sch. et p c*. *αποδεικνυντα* cum \aleph BDE KLP. — AFG, 37 *αποδεικνυντα*.
6. *αυτου* cum \aleph *AKP. *εαντου* cum \aleph BDEFG L.
8. *ο κυριος ιησους* cum \aleph AD*E*FGL**P, 17, 31, 47, 71, 80, 99, 115, it. vg. sah.gb. copt. syr. utr. arm. aeth. ar. e Ir. int. 182 sec. loc. et 323. *ο κυριος* omisso additamento cum BDcE**KL*. *ανελει* cum (\aleph)AB(D*FG)P, (17), 23, 31, 47, 57, (67**), 71, 73, 80, 99. Item \aleph *Or. 4, 57, 321 et cat. rom. 456 *αναλοι*. Item \aleph D*FG, 17, 67** *ανελοι*, sed d, e, f, g, vg. *interficiet*. *αναλωσει* cum DcEKL.
10. *αδικιας* cum \aleph *ABFG, 17, 71, 73, 80, arm. Praemittunt *της* \aleph DcEKL P. *τοις απολλυμ*. cum \aleph *ABD*FG, 17, 71, it. vg. copt. sah.gb. syr. sch. arm. aeth. utr. Praemittunt *εν* \aleph DcEKL syr. p.
11. *πεμπει* cum \aleph *ABDgr.Fgr.G gr., 17, 67**, cat. txt. am. fu. al. lachm. *πεμψει* cum \aleph DcEKL P, d, e, f, g, vg. cle. demid. tol. copt. syr. utr. arm. aeth.
12. *απαντες* cum \aleph AFG, 12, 17, 31, Or. 1, 425, 668 Euthal. cod. *παντες* cum BDEKL P. *τη αδικια* cum \aleph *BD*FG it. vg. arm. Or. 3, 497, 4, 83 et int. 3, 863. Praemittunt *εν* \aleph ADcEKL P.
13. *κυριου* cum BD^bet cEFGKLP (sed FG *κυριω*). \aleph A, 37, 39 *του κυριου*. D*, d, e, vg. Vig. varim. 737, 747 *θεου*. — *ελλατο* cum \aleph BDE(Fgr. *ιδατο*)GLP. *ειλετο* cum K. *απ αρχης* cum \aleph DEKL (A latet) d, e, g, syr. sch. copt. arm. aeth. *απαρχην* cum BFG gr. P, 17, 35, 39, 47, 71, 120, 137, f, vg. syr. p.
14. *εις ο και* cum \aleph FGP, 23, 37, 47, 71, 73, 80, 116, f, g, vg. syr. p arm. Omittunt *και* ABDEKL, d, e, copt. aeth. *υμας* cum \aleph DcEF gr. GKL P, g, vg. *υμας* cum ABD*, 19, 23, 48, lscr., d, e, f.

δι' ἐπιστολῆς ἡμῶν 16 αὐτὸς δὲ ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς καὶ ὁ θεὸς ὁ πατὴρ ἡμῶν, ὁ ἀγαπήσας ἡμᾶς καὶ δοὺς παράκλησιν αἰωνίαν καὶ ἐλπίδα ἀγαθὴν ἐν χάριτι, 17 παρακαλέσαι ὑμῶν τὰς καρδίας καὶ στηριξάι ἐν παντὶ ἔργῳ καὶ λόγῳ ἀγαθῷ. 1 Th. 3, 12

III.

1 Τὸ λοιπὸν προσεύχεσθε, ἀδελφοί, περὶ ἡμῶν, ἵνα ὁ λόγος τοῦ κυρίου τρέχη καὶ δοξάζεται καθὼς καὶ πρὸς ὑμᾶς, 2 καὶ ἵνα ἕνωθῶμεν ἀπὸ τῶν ἀτόπων καὶ πονηρῶν ἀνθρώπων· οὐ γὰρ πάντων ἡ πίστις. 3 πιστὸς δὲ ἐστὶν ὁ κύριος ὃς στηριξεί ὑμᾶς καὶ φυλάξει ἀπὸ τοῦ πονηροῦ. 4 πεποίθαμεν δὲ ἐν κυρίῳ ἐφ' ὑμᾶς, ὅτι ἂ παραγγέλλομεν ποιεῖτε καὶ ποιήσετε. 5 ὁ δὲ κύριος κατευθύνει ὑμῶν τὰς καρδίας εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ θεοῦ καὶ εἰς τὴν ὑπομονὴν τοῦ Χριστοῦ. 6 Παραγγέλλομεν δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, στέλλεσθαι ὑμᾶς ἀπὸ παντὸς ἀδελφοῦ ἀτάκτως περιπατοῦντος καὶ μὴ κατὰ τὴν παράδοσιν ἣν παρελάβετε παρ' ἡμῶν. 7 αὐτοὶ γὰρ οἶδατε πῶς δεῖ μιμεῖσθαι ἡμᾶς, ὅτι οὐκ ἠτακτήσαμεν ἐν ὑμῖν, 8 οὐδὲ δωρεὰν ἄρτον ἐφάγομεν παρὰ τινος, ἀλλ' ἐν κόπῳ καὶ μόχθῳ νυκτὸς καὶ ἡμέρας ἐργαζόμενοι πρὸς τὸ μὴ ἐπιβαρῆσθαι τινα ὑμῶν 9 οὐχ ὅτι οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν, ἀλλ' ἵνα ἑαυτοὺς τύπον δώμεν ὑμῖν εἰς τὸ μιμεῖσθαι ἡμᾶς. 10 καὶ γὰρ ὅτε ἤμεν πρὸς ὑμᾶς, τοῦτο παρηγγέλλομεν ὑμῖν, ὅτι εἴ τις οὐ θέλει ἐργάζεσθαι, μηδὲ ἐσθιέτω. 11 ἀκούομεν γάρ τινας περιπατοῦντας ἐν ὑμῖν ἀτάκτως, μηδὲν ἐργαζομένους ἀλλὰ περιεργαζομένους· 12 τοῖς δὲ τοιοῦ-

16. *ιησους χριστος cum* \aleph DEFGKLP *it. vg. — A, 47* *ιησ. ο χριστ. atque sic edidit Lachmann; B* *χριστος ιησους. 45 plane omittit. ο θεος: BD*K, 17 omittunt ο. — ο πατηρ ημ. cum* \aleph *et(omisso ο)*cBD gr.*FG, 17, 73, 238, f, g, vg.cod.lachm. syr.sch. copt. arm. aeth. ar.e. και πατ. ημ. cum* AD^cEKLP, d, e, vg. goth. syr.P.
17. *στηριξαι (FG -ξη) sine additamento cum* \aleph ABD*E*FGP *it. vg. goth. syr.utr. arm. Addunt* *υμας DcE**KL copt. aeth. εργω κ. λογω cum* \aleph ABDELP, d, e, g, vg. — *λογ. κ. εργ. cum* FGK, f, g, syr.sch. arm.
- III: 3. *ο κυριος cum* \aleph BD^cEKLP *am. demid. goth. syr.utr. copt. ο θεος cum* AD*FG, 71, d, e, f, g, vg.cle. fu. tol. — *Codd. legunt στηριξει υμας. Bentley legit ημας. Cf. Baljon, p. 350.*
4. *παραγγελλομεν (F -λλωμεν) sine additamento cum* \aleph BD*, 17, 67**, d, e, vg. *Addunt υμιν* AD^cEFGKLP, f, g, demid. goth. syr.utr. copt. arm. aeth. *ποιειτε cum* \aleph *AD*, d, e. *Praemittunt και* \aleph cBD^cEKLP, f, g, vg. *Praeterea BF gr-G gr. praemittunt και* *εποιησατε.*
5. *την υπομονην cum* \aleph ABDEFGKLP. *Omittunt την* *minusculi.*
6. *του (FG omittunt) κυρ. ημων cum* \aleph AD^cE**FGKLP, f, g, m⁸², vg. goth. syr utr. copt. arm. aeth. *Omittunt ημων* BD*E*, d, e. *παρελαβοσαν cum* \aleph *AD* (ελαβοσαν) 17. *παρελαβον cum* \aleph cD^bet^cEKLP. *Nec aliter (acceperunt) d, e, f (g sub aut) m⁸², vg. — παρελαβε cum* *minusculis. παρελαβετε cum* BF gr-G, 43, 73, 80, g (*quam acceperistis t acceperunt*) goth. syr.P arm.
8. *νυκτος κ. ημερας cum* \aleph BFG, 17, 31, 47, 71, 73, 137. *νυκτα κ. ημεραν cum* ADEKLP.

τοὺς παραγγέλλομεν καὶ παρακαλοῦμεν ἐν κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ ἵνα μετὰ ἡσυχίας ἐργαζόμενοι τὸν ἑαυτῶν ἄρτον ἐσθίωσιν. 13 ἡμεῖς δέ, ἀδελφοί, μὴ ἐγκακήσητε καλοποιοῦντες. 14 εἰ δέ τις οὐχ ὑπακούει τῷ λόγῳ ἡμῶν διὰ τῆς ἐπιστολῆς, τοῦτον σημειοῦσθε· μὴ συναγαμίγνησθε αὐτῷ, ἵνα ἐντραπῇ· 15 καὶ μὴ ὡς ἐχθρὸν ἡγήσθε, ἀλλὰ νοουθετεῖτε ὡς ἀδελφόν. 16 αὐτὸς δὲ ὁ κύριος τῆς εἰρήνης δώη ἡμῖν τὴν εἰρήνην διαπαντός ἐν παντὶ τρόπῳ. ὁ κύριος μετὰ πάντων ἡμῶν.

17 Ὁ ἀσπασμὸς τῆ ἐμῆ χειρὶ Παύλου, ὃ ἐστὶν σημεῖον ἐν πάσῃ ἐπιστολῇ· οὕτως γράφω. 18 ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάντων ἡμῶν.

ΠΡΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΣ.

I.

1 Πολυμερῶς καὶ πολυτρόπως πάλαι ὁ θεὸς λαλήσας τοῖς πατράσιν ἐν τοῖς προφήταις 2 ἐπ' ἑκατόν τῶν ἡμερῶν τούτων ἐλάλησεν ἡμῖν ἐν νύφῃ, ὃν ἔθηκεν

12. ἐν κυρίῳ ἰησοῦ χριστῷ (P, demid. copt. omittunt) cum **κ*ABD*FGP**, 17, 31, 71, 80, d, e, f, g, m⁸², vg. goth. copt. arm. δια του κυριου ημων ιησου χριστου cum **κD^cKL** syr. utr. aeth.
13. ἐγκακήσητε (εγκ- ut **κA**, **B*D*** εγκ-, cf. ad 2 Cor. 4:1) cum **κAB***, 37, 39, 47, item **D*** ἐγκακείτε. — ἐγκακήσητε (FG -σεται) cum **D^cEFGKLP**.
14. ἡμων cum **κADEFKLP**. — B, 2, 23, 33, 37, 39, 43, 116, 137, bscr.* aeth. Thphyl. υμων. — μη συναγ. cum **κA^{vi}.BD^{b7}et cE**, 17, d, e (d, e ut non commiscuamini) goth. copt. Præmittunt καὶ **Dgr.*FGKLP**, f, g, m⁷⁸, vg. syr. utr. arm. aeth. Bas. eth. 273 Euthal. cod. Aug. ps. 100 Ambrst. συναγαμίγνησθε (**D*** -μισγεσθαι, E -μισγεσθε): -σθε ut **D^{b7}et cEKL**P (testantur in eundem sensum etiam omnes qui καὶ μη præbent, i. e. **Dgr.*FG**) f, g, m, vg. syr. utr. arm. aeth. Ceterum parum valet hac in re quod **κAB** (item **Dgr.*Fgr.Ggr.**) 17 -σθαι præbent, quum αἰ et ε innumeris locis in antiquissimis codd. promiscue ponantur, quemadmodum hoc ipso versu **κD*FGP**, 17, Euthal. cod. σημειουσθαι pro -σθε habent. Agnoscunt vero -σθαι etiam d, e, goth. copt.
16. τροπῷ cum **κA**BD^cEgr.KLP** syr. utr. copt. τοπῷ cum **A*D*FG**, 17, 49, d, e, f, g, vg. goth.
18. μετὰ παντων υμ. sine αμην cum **κ*B**, 17, 44, 67**, 116, fu. harl. tol. arm. zoh. Ambrst. Addunt αμην **κADEFKLP**, d, e, f, g, vg. (etiam am. demid.) copt. syr. utr. arm. usc. aeth. goth.

Subscriptio: **κB***, 17 προς θεσσαλονικεις (B* -νεικεις) β̄. **AB**KP** πρ. θεσο. β̄ εγραφη απο αθηνων. Textus receptus προς θεσσαλονικεις δευτέρα εγραφη απο αθηνων. Præterea numerantur σιχοι ρς' (**KLP** Euthal.; 93 ρς', copt. ιπέ), in **κ** ρπ'**. In B a cap. ἡ̄ ad ἡ̄γ pergitur; am. fu. capitula IX habent.

* Hunc epistolæ ad Hebræos locum dedimus secuti exemplum codicum **κAB CHP**, 17, 23, 47, 57, 71, 73 aliorum (etiam Euthal. cod.). Nec aliter copt. codd.

κληρονόμον πάντων, δι' οὗ καὶ ἐποίησεν τοὺς αἰῶνας, 3 ὃς ὢν ἀπαύρασμα τῆς δόξης καὶ χαρακτῆρ τῆς ὑποστάσεως αὐτοῦ, φέρων τε τὰ πάντα τῷ ῥήματι τῆς δυνάμεως αὐτοῦ, καθαρισμόν τῶν ἁμαρτιῶν ποιησάμενος ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τῆς μεγαλωσύνης ἐν ὑψηλοῖς, 4 τοσοῦτῳ κρείττων γενόμενος τῶν ἀγγέλων ὅσω διαφορῶτερον παρ' αὐτοῦς κεκληρονόμηκεν ὄνομα. 5 τίνι γὰρ εἶπεν ποτε τῶν ἀγγέλων υἱός μου εἰ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε; καὶ πάλιν ἐγὼ ἴσομαι αὐτῷ εἰς πατέρα καὶ αὐτὸς ἔσται μοι εἰς υἱόν; 6 διὰ δὲ πάλιν εἰσαγάγη τὸν πρωτότοκον εἰς τὴν οἰκουμένην, λέγει· αἱ προσκυνησάτωσαν αὐτῷ πάντες ἄγγελοι θεοῦ. Pa. 96 (97). 7 7 καὶ πρὸς μὲν τοὺς ἀγγέλους λέγει· ὁ ποιῶν τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ πνεύματα καὶ τοὺς λειτουργοὺς αὐτοῦ πρὸς φλόγα, 8 πρὸς δὲ τὸν υἱόν· ὁ θρόνος σου ὁ θεὸς Pa. 103 (104). 6 Pa. 44 (43). 6. εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος, καὶ ἡ ῥάβδος τῆς ἐνθύτητος ῥάβδος τῆς βασιλείας σου.

(cf. Zacagn. praef. p. 74 sq.). Eundem ordinem testantur etiam Athanasius (epist. fest. 39 anni 365. Consentit etiam Ps.-Ath. in Synopsi). Epiphanius³⁷³ (quo loco exponit, epistula ad Philemonem quem locum apud Marcionem habuerit, quem in ipsa ecclesia. Postquam autem dixit: ἐν τισὶ δὲ ἀντιγράφοις τρισκαιδεκάτη πρὸ τῆς πρὸς ἑβραίους τεσσαρεσκαίδεκάτης τέταται, addit: ἄλλα δὲ ἀντίγραφα ἔχει τὴν πρὸς ἑβραίους δεκάτην πρὸ τῶν δύο τῶν πρὸς τιμώθεον καὶ τίτον καὶ φιλήμονα). Idem ordo observatur in canone qui dicitur 60 concilii Laodicensi (a. 364), quem post demum actis eius concilii additum esse tantum non certum est. Apud Latinos imprimis Hieronymus eiusdem ordinis testis est, ut in ep. 2 ad Paulinum (Vall. IV, 574). Longe vero usitatissima in edd. Novi Test. ea est ratio, quam in antiquitate maxime apud Latinos invaluisse scimus. Hunc ordinem primi ut videtur testantur canones conciliorum Hipponensis (a. 393) et Carthaginiensis (a. 397). Sed nec Graecorum desunt testimonia quae Latinorum usum confirmant, nisi forte potius tantum aequalium Latinorum testantur consuetudinem. Quam in rem iam Epiphanius verba supra attulimus. Sequuntur eundem ordinem, post epist. ad Philem. collocantes ad Hebr. epistolam, codd. DEKL.

Inscriptio: $\alpha\beta\kappa$, 3, 17, 37, 47, 80, nscr., sah. copt. *προς εβραιους*.

1. *επ εσχατον* cum $\alpha\beta\delta\epsilon\kappa\lambda\mu\pi$, 17 (10 apud Scrivener) f, vg. (hi.² *novissime diebus istis*) copt. arm. *επ εσχατον* cum 47, lscr., d, e. (hi.² *in novissimis diebus his*) harl.* (*novissimis dieb. istis*) syr.utr. aeth.
2. *κ. εποιησεν τ. αιωνας* cum $\alpha\beta\delta\lambda^*$ etcEM. *κ. τους αιω. εποι.* cum $D^b\kappa\lambda\pi$ syr.p arm.
3. *καθαρισμον* sine *δι εαυτου* (αυτου) cum $\alpha\beta\delta\delta^b\pi$, 17, 46*, 47, 80, cat.txt.127 f, vg. arm. Praemittunt *δι εαυτου* $D^c\epsilon\kappa\lambda\mu$, d, e, syr.utr. Ath.³⁶² Chr. Item D^* , 137 *δι αυτου*, item Thdr. ad h. l. *τ. αμαρτων* sine *ημων* cum $\alpha^*\alpha\beta\delta^*\epsilon^*\mu\pi$, 67**, cat.txt.127 d, e, f, vg. copt. syr.sch. aeth. Addunt *ημων* (α^c *νμων*) $D^c\epsilon^*\kappa\lambda$ syr.p arm. ar.^o Ath.³⁶² Chr. *ποιησαμενος* post *των αμαρτ.* cum $\alpha\beta\delta\epsilon\mu\pi$, 17, 37, 46, 47, 73, 116, 131ect., cat.txt.127 d, e, f, vg. arm. Ante *τ. αμ.* cum $\kappa\lambda$ syr.p Chr. Thdr.
8. *και* cum $\alpha\beta\delta^*\epsilon^*\mu$, 17, d, e, am. tol. copt. Cyr. fld.⁷³. Omittunt $D^c\epsilon^*\kappa\lambda\pi$, f, vg. (etiam fu. demid.) syr.utr. aeth. Chr. *η ραβδος* cum $\alpha\beta\mu$, 17, Cyr. fld.⁷³, *ραβδος* cum $DE\kappa\lambda\pi$. *της ενθυτητος* cum $\alpha\beta\mu$, 17 (e spatio) Cyr. fld.⁷³. Omittunt *της* $DE\kappa\lambda\pi$. *ραβδος* secundum cum $\alpha\beta\mu$, 17, Cyr. fld.⁷³.

9 ἡγάπησας δικαιοσύνην καὶ ἐμίσησας ἀδικίαν· διὰ τοῦτο ἔχρισέν σε, ὁ θεός, ὁ θεός σου ἔλαιον ἀγαλλιάσεως παρὰ τοὺς μετόχους σου. 10 καὶ σὺ κατ' ἀρχὰς κύριε τὴν γῆν ἐθεμελίωσας, καὶ ἔργα τῶν χειρῶν σου εἰσιν οἱ οὐρανοί· 11 αὐτοὶ ἀπολοῦνται, σὺ δὲ διαμένεις· καὶ πάντες ὡς ἱμάτιον παλαιωθήσονται, 12 καὶ ὡσεὶ περιβόλαιον ἐλλίξεις αὐτούς, ὡς ἱμάτιον καὶ ἀλλαγῆσονται· σὺ δὲ ὁ αὐτός εἶ καὶ τὰ ἔτη σου οὐκ ἐκλείνουσιν. 13 πρὸς τίνα δὲ τῶν ἀγγέλων εἰρηκέν ποτε· κάθου ἐκ δεξιῶν μου ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου; 14 οὐχὶ πάντες εἰσιν λειτουργικὰ πνεύματα εἰς διακονίαν ἀποστελλόμενα διὰ τοὺς μέλλοντας κληρονομεῖν σωτηρίαν;

II.

1 Διὰ τοῦτο δεῖ περισσοτέρως προσέχειν ἡμᾶς τοῖς ἀκουσθεῖσιν, μήποτε παραρῶμεν. 2 εἰ γὰρ ὁ δι' ἀγγέλων λαληθεὶς λόγος ἐγένετο βέβαιος, καὶ πᾶσα παράβασις καὶ παρακὴ ἔλαβεν ἔνδικον μισθοδοσίαν, 3 πῶς ἡμεῖς ἐκφρονησάμεθα τηλικαύτης ἀμελήσαντες σωτηρίας; ἦτις ἀρχὴν λαβοῦσα λαλεῖσθαι διὰ τοῦ κυρίου, ὑπὸ τῶν ἀκουσάντων εἰς ἡμᾶς ἰβειβαῖωθη, 4 συνεπιμαρτυροῦντος τοῦ θεοῦ σημείους τε καὶ τέρασιν καὶ ποικίλαις δυνάμεσιν καὶ πνεύματος ἁγίου μερισμοῖς κατὰ τὴν αὐτοῦ θέλησιν.

5 Οὐ γὰρ ἀγγέλοις ἐπέταξεν τὴν οἰκουμένην τὴν μέλλουσαν, περὶ ἧς λαλοῦμεν. 6 διεμαρτύρατο δὲ πού τις λέγων· τί ἐστὶν ἄνθρωπος οὗτις μιμνήσκη αὐτοῦ; ἢ υἱὸς ἀνθρώπου· ὅτι ἐπισκέπη αὐτόν; 7 ἠλάττωσας αὐτόν βραχύ τι παρ' ἀγγέλους, δόξῃ καὶ τιμῇ ἑτεροφάνωσας αὐτόν, 8 πάντα ἐπέταξας ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτοῦ. ἐν τῷ γὰρ ὑποτάξαι αὐτῷ τὰ πάντα οὐδὲν ἀφῆκεν αὐτῷ ἀνυπότακτον. νῦν δὲ

ἡ ραβδ. cum DEKLP. βασιλ. σου cum ADEKLMP, d, e, f, vg. — κΒ βασιλ. αυτου.

9. *αδικίαν* cum κΑ, 17. *ανομιαν* (D* -μιας) cum BDEKLMP, item syr.ρ et (*iniquitatem*) d, e, f, vg.
12. *ἀλλαξεις* cum κ* D*(et^b ut vi.) 43, d, e, f, vg. (etiam am. demid.; non item fu. harl.*), item ex ps. it. Ir.int.230 Tert.hermog.34 Or.int.1,71,148 (non item Or.1,548) Bas.1,159. *ἐλιξεις* cum κ(εὶλιξ.) ABD^c KLMP fu. harl.* syr.utr. copt. arm. aeth. ut LXX. αυτους sine additamento cum D^c KLMP, f, vg. (etiam am. demid.) copt. syr.utr. Chr. Euthal.cod. Thdrt. Addunt *ὡς ἱματιον* κΑΒD*, d, e, fu. arm. aeth. (sed d, e *mutabis illos et tantquam vestimentum mutabuntur*, item aeth.).
- II: 1. *προσεχ. ημας cum* κΑΒDE, 17, 93, cat.txt.140 f, vg. Ath.³⁶⁵ Euthal.cod. ημας *προσεχ.* cum KLP Thdrt. Dam.; item d, e *opo: tet nos amplius intueri. παραρνωμεν* cum κΑΒ* D* LP, 17, 47, 115, 122, nscr., syr.ρ mg. gr. Euthal.cod. *παραρρωμεν* cum B³ D^c EK^{sil}.
6. *τι* cum κΑΒC^{corr.} D^{gr.} E^{gr.} KL, f, vg. syr.utr. arm. aeth. *τις* cum C* P, 2lect., d, e, tol. copt.
7. *εστεφα. αυτον* sine additamento cum BD^c E** KL syr.edd. et edd. allq. et syr.ρ txt. Chr. Dam. Thphyl. Oec. Addunt *και κατεστησας αυτον επι τα εργα των χειρων σου* κΑCD* E* MP, 137, d, e, f, vg. syr.sch. (ut iam widm.) et ρ C* arm. aeth. Euthal.cod. ut LXX.
8. *εν τω γαρ cum* κΒDEM, 23. *εν γαρ τω* cum ACKLP. αυτω primum: B, d, e, arm.usc. omittunt, syr.ρ habet c. ob.

οὐπω δρωμεν αὐτῷ τὰ πάντα ὑποτεταγμένα. 9 τὸν δὲ βραχὺ τι παρ' ἀγγέλους ἡλατωμένον βλέπομεν Ἰησοῦν διὰ τὸ πάθημα τοῦ θανάτου δόξῃ καὶ τιμῇ ἔστεφανωμένον, ὅπως χάριτι θεοῦ ἐπὲρ παντός γεύσῃται θανάτου. 10 ἔπρεπεν γὰρ αὐτῷ, δι' ὃν τὰ πάντα καὶ δι' οὗ τὰ πάντα, πολλοὺς υἱοὺς εἰς δόξαν ἀγαγόντα τὸν ἀρχηγὸν τῆς σωτηρίας αὐτῶν διὰ παθημάτων τελειῶσαι. 11 ὁ τε γὰρ ἀγιαζὼν καὶ οἱ ἀγιαζόμενοι ἐξ ἑνὸς πάντες· δι' ἣν αἰτίαν οὐκ ἐπαισχύνεται ἀδελφούς αὐτοὺς καλεῖν, 12 λέγων· ἀπαγγεῶ τὸ ὄνομά σου τοῖς ἀδελφοῖς μου, ἐν μέσῳ ἐκκλησίας ἐμνήσω σε. 13 καὶ πάλιν· ἐγὼ ἔσομαι πεποιθὼς ἐπ' αὐτῷ. καὶ πάλιν· ἰδοὺ ἐγὼ καὶ τὰ παιδία ἃ μοι ἔδωκεν ὁ θεός. 14 ἐπεὶ οὖν τὰ παιδία κεκοινωνήκειν αἵματος καὶ σαρκός, καὶ αὐτὸς παραπλησίως μετέσχεν τῶν αὐτῶν, ἵνα διὰ τοῦ θανάτου καταργήσῃ τὸν τὸ κράτος ἔχοντα τοῦ θανάτου, τοῦτ' ἔστιν τὸν διάβολον, 15 καὶ ἀπαλλάξῃ τούτους· ὅσοι φόβῳ θανάτου διὰ παντός τοῦ ζῆν ἔνοχοι ἦσαν δουλείας. 16 οὐ γὰρ δήπου ἀγγέλου ἐπιλαμβάνεται, ἀλλὰ σπέρματος Ἀβραάμ ἐπιλαμβάνεται. 17 ὅθεν ὄφειλεν κατὰ πάντα τοῖς ἀδελφοῖς ὁμοιωθῆναι, ἵνα ἐλεῆμων γένηται καὶ πιστὸς ἀρχιερεὺς τὰ πρὸς τὸν θεόν, εἰς τὸ ἰλάσκεσθαι τὰς ἀμαρτίας τοῦ λαοῦ. 18 ἐν ᾧ γὰρ πέπονθεν αὐτὸς πειρασθεὶς, δύναται τοῖς πειραζομένοις βοηθῆσαι.

Ro. 11, 56

Io. 20, 17
Mt. 28, 10

Pa. 21 (22), 23

2 Ma. 22, 3

Jes. 8, 17 a.

1 Co. 15, 26

2 Ti. 1, 10

III.

1 Ὅθεν, ἀδελφοὶ ἄγιοι, κλήσεως ἐπουρανίου μέτοχοι, κατανοήσατε τὸν ἀπόστολον καὶ ἀρχιερέα τῆς ὁμολογίας ἡμῶν Ἰησοῦν, 2 πιστὸν ὄντα τῷ ποιήσαντι

3, 5
Nsm. 12, 7

9. *χαριτι θεου cum ABCDEKLP* (exc. 67**) d, e, f, vg. copt. (syr.sch. ar.e) syr.p arm. aeth. cdd.allq. apud Or.4,41 Eus.ps.641 Ath.44. — *M*, 67**, syr.cdd. nestorianorum (his tribuunt etiam Theophylactus et Oecumenius syr.cod. heidelberg ar.petrop. Or.4,41,392,393,450 et int.4,513,560 Thdor.mop. Thdr.3,404 et ad h. l. Anastas.abbas. (saec. VIII. in libro contr. Iudaeos, quem Latine edidit Canis. Ant. Lectt. III.) cdd. ap. Hier.gal.2 Amb.fide.2,482 et 5,570 Fulg. trasim.20 Vig.eutychn.2 *χωρις θεου*. His ex testimoniis certum hoc est, minime a Nestorianis lectionis *χωρις θεου* originem repetendam esse; iam enim Origenes in codd. suis invenit. Nec sine probabilitatis specie dicitur *χωρις θεου* ad verba versus 8 *ουθεν αφηκεν αυτω ανυποτακτ.* adnotatum esse collato 1 Cor. 15, 27. Inde vero non per errorem ad v. 9 tractum crediderim, sed ansam cuiuspiam datam emendationi verborum *χαριτι θεου* dogmaticae. Tischendorf. Hic versus multas difficultates interpretationi affert. Fortasse vs. 9b (*οπως... θανατου*) corruptus vel interpolatus est. Cf. Baljon, Theol. Stud. 1890, bl. 213, 214.
13. Secundum *και παλιν* fortasse glossema, cf. Baljon, p. 214.
14. *αιματ. και σαρκ.* cum *BCDEMP*, 17, 37, 47, 137, cat.txt. d, e, am. fu. al.lachm. copt. syr.p arm. *σαρκ. κ. αιματ.* cum *KL*, f, vg.cle. demid. tol. syr.sch. aeth.
15. *δουλειας* cum *MD*E*HP* (Gal. 4, 24, 5, 1 accedit A). *δουλειας* cum *ABCD^b et cE*F*K^{sil}LM*.
- III: 1. *ιησουν* cum *MABC*D*MP*, 17, 34, 47, 67**, 73, cat.txt. d, e, f, vg. sah. copt. aeth. *χριστον ιησουν* cum minusculis. Item *C^bD^cEKL* syr.utr. arm. Chr.77 *ιησουν χριστον*.

αὐτόν, ὡς καὶ Μωσῆς ἐν ὄλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ. 3 πλείονος γὰρ οὗτος δόξης παρὰ Μωσῆν ἠξίωται καθ' ὅσον πλείονα τιμὴν ἔχει τοῦ οἴκου ὁ κατασκευάσας αὐτόν.

4 πᾶς γὰρ οἶκος κατασκευάζεται ὑπὸ τινος, ὁ δὲ πάντα κατασκευάσας θεός.

Nm. 12, 7² 5 καὶ Μωσῆς μὲν πιστός ἐν ὄλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ ὡς θεράπων εἰς μαρτύριον τῶν λαληθησομένων, 6 Χριστὸς δὲ ὡς υἱὸς ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ, οὗ οἶκός ἐσμεν 14 ἡμεῖς, ἐὰν τὴν παρρησίαν καὶ τὸ καύχημα τῆς ἐλπίδος μέχρι τέλους βεβαίαν κατάσωμεν.

Pn. 94 (95). 8—11 7 Διό, καθὼς λέγει τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσῃτε, 8 μὴ σκληρύνῃτε τὰς καρδίας ὑμῶν ὡς ἐν τῷ παραπικρασμῷ κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ πειρασμοῦ ἐν τῇ ἐρήμῳ, 9 οὐ ἐπειράσαν οἱ πατέρες ὑμῶν ἐν δοκιμασίᾳ καὶ εἶδον τὰ ἔργα μου τεσεεράκοντα ἔτη. 10 διὸ προσώχθισα τῇ γενεῇ ταύτῃ καὶ εἶπον· ἀεὶ πλανῶνται τῇ καρδίᾳ· αὐτοὶ δὲ οὐκ ἔγνωσαν τὰς ὁδοὺς μου, 4, 3 11 ὡς ὤμοσα ἐν τῇ ὀργῇ μου· εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπανοίν μου. 12 βλέπετε, ἀδελφοί, μήποτε ἔσται ἐν τινι ὑμῶν καρδία πονηρὰ ἀπιστίας ἐν τῷ ἀποστήναι ἀπὸ θεοῦ ζῶντος, 13 ἀλλὰ παρακαλεῖτε ἑαυτούς καθ' ἑκάστην ἡμέραν, ἄχρις οὗ τὸ σήμερον καλεῖται, ἵνα μὴ σκληρυνθῇ τις ἐξ ὑμῶν ἀπάτη τῆς ἀμαρτίας· 14 μέτρον γὰρ τοῦ Χριστοῦ γεγόναμεν, ἐάνπερ τὴν ἀρχὴν τῆς ὑποστάσεως 6^{ss.} μέχρι τέλους βεβαίαν κατάσωμεν. 15 ἐν τῷ λέγεσθαι· σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσῃτε, μὴ σκληρύνῃτε τὰς καρδίας ὑμῶν ὡς ἐν τῷ παραπικρασμῷ· 16 τίνες γὰρ ἀκούσαντες παρεπίκραναν; ἀλλ' οὐ πάντες οἱ ἐξεληθόντες ἐξ Αἰγύπτου

2. *ολω cum* $\kappa\alpha\sigma\tau\epsilon\kappa\lambda\mu\pi$, d, e, f, vg. — B, sah. copt. (ἐπι τον οικον) ar.e Cyr.cat.¹⁶⁹ Amb.fld.3,512 omittunt.
3. *ουτος δοξης cum* $\kappa\alpha\beta\sigma\tau\epsilon\pi$. *δοξης ουτος (I. -τως) cum* $\kappa\lambda\mu$, f, vg.
4. *παντα cum* $\kappa\alpha\beta\sigma\tau\epsilon\kappa\lambda\mu$. Praemittunt *ta C^bD^cELP* arm.
6. οὐ etiam Did.tri.²²⁹ Ath.⁵⁰⁹ Hier.ep.ad.dam.3,517. *ος cum* D^*M , 6, 67**, d, e, f, vg. Lcif.6,215 Amb.ios.1,501. *εαν cum* $\kappa^*(\text{ipse ex } \kappa\alpha\upsilon \text{ corr.})BD^*E^*MP$, 17, item *si* d, e, f, vg. — *εανπερ cum* $\kappa\alpha\sigma\tau\epsilon\kappa\lambda\mu$. *μεχρι τελους βεβαιαν cum* $\kappa\alpha\sigma\tau\epsilon\kappa\lambda\mu\pi$ (4 *κατασχ. βεβαι.*) d, e, f, vg. syr.utr. (syr.sch. non exprimit *βεβαιαν*) copt. arm. aeth.pp Chr. Euthal.cod. Thdrt. Dam. Omittunt B, aeth.ro. Lcif.²¹⁵ Amb.ios. Vs. 14 *verba ista non fluctuant.*
9. *επειρασαν sine additamento cum* $\kappa^*ABCD^*E^*$, 17, d, e, Lcif.²¹⁵. Addunt *με κ^cD^cE^**KLM*, f, vg. — *εν δοκιμασια cum* κ^*ABCD^*EMP , 17, 73, 137, d, e (*in experimento*) copt. Clem.⁷⁰ Euthal.cod. *εδοκιμασαν με cum* $\kappa\alpha\sigma\tau\epsilon\kappa\lambda\mu$, f, vg. syr.utr. arm. aeth. Chr.^{87,88} Cyr.glaph.³⁹³, sed ex his omittunt *με* f, vg. syr.sch. Lcif. Amb. *τεσεερακοντα cum* $\kappa\alpha\beta\sigma\tau\epsilon$. *τεσσαρακ. cum* $B^cKLM\pi$. — *DE* μ .
10. *ταυτη cum* $\kappa\alpha\beta\sigma\tau\epsilon\kappa\lambda\mu$, 6, 17, 23, 57, 67**, Clem.⁷⁰. *εκεινη cum* $C\delta\epsilon\kappa\lambda\pi$ syr.utr. copt. arm. aeth. Eus.cat.¹⁷⁴ Chr. Euthal.cod.
13. *τις εξ υμων cum* $\kappa\alpha\sigma\tau\epsilon\kappa\lambda\mu\pi$, 17, 37, 47, 73, f, vg. copt. syr.sch. arm. Chr. Euthal.cod. Cyr.glaph.³⁹³ Thphyl. Lcif.²¹⁵. *εξ υμων τις cum* $B\delta\epsilon\kappa\lambda$.
14. *του χριστου γεγοναμεν cum* $\kappa\alpha\beta\sigma\tau\epsilon\kappa\lambda\mu\pi$, 17, 37, 73, 137, d, e, f, vg Or.1,32. *γεγοναμ. του (I. Eus.dem. omittunt) χριστου cum* $\kappa\lambda$ arm. Eus.dem.²¹⁸.
16. *τινες ut etiam syr.sch. ar.e. Item Thdrt.: κατ' ἐρωτησαν τὸ πρῶτον (i. e. τινες usque παρεπικραναν) ἀναγλωστίον.* Consentit Chr. Item (ex Chr.) Dam. Textus receptus, Griesbach, Scholz *τινές ut* $\lambda\mu\pi$, 37. Nec aliter d, e, f, vg. copt. syr.p.

διὰ Μωσέως; 17 τίσιν δὲ προσώχθισεν τεσσαράκοντα ἔτη; οὐχὶ τοῖς ἁμαρτήσασιν, Nm. 14. 22 ss.
ὧν τὰ κῶλα ἔπεσεν ἐν τῇ ἐρήμῳ; 18 τίσιν δὲ ὤμοσεν μὴ εἰσελεύσεσθαι εἰς τὴν
κατάπαυσιν αὐτοῦ εἰ μὴ τοῖς ἀπειθήσασιν; 19 καὶ βλέπομεν ὅτι οὐκ ἠδυνήθησαν 4. 6
εἰσελθεῖν δι' ἀπιστίαν.

IV.

1 Φοβηθῶμεν οὖν μήποτε καταλειπομένης ἐπαγγελίας εἰσελθεῖν εἰς τὴν κατά-
παυσιν αὐτοῦ δοκῇ τις ἐξ ἡμῶν ὑστερηκέναι. 2 καὶ γὰρ ἔομεν εὐηγγελισμένοι
καθάπερ κἀκεῖνοι· ἀλλ' οὐκ ὠφέλησεν ὁ λόγος τῆς ἀκοῆς ἐκείνους μὴ συνκεκρα-
σμένους τῇ πίστει τοῖς ἀκουσασιν. 3 εἰσερχόμεθα γὰρ εἰς τὴν κατάπαυσιν οἱ πιστεύ-
σαντες, καθὼς εἴρηκεν ὡς ὤμοσα ἐν τῇ ὀργῇ μου· εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατά-
παυσίν μου, καίτοι τῶν ἔργων ἀπὸ καταβολῆς κόσμου γενηθέντων. 4 εἴρηκεν 3. 11
γὰρ πού περὶ τῆς ἐβδόμης οὕτως· καὶ κατέπαυσεν ὁ θεὸς ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἐβδόμῃ Gn. 2. 2
ἀπὸ πάντων τῶν ἔργων αὐτοῦ. 5 καὶ ἐν τούτῳ πάλιν εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν
κατάπαυσίν μου. 6 ἐπεὶ οὖν ἀπολείπεται τινὰς εἰσελθεῖν εἰς αὐτήν, καὶ οἱ πρότερον
εὐαγγελισθέντες οὐκ εἰσῆλθον δι' ἀπειθείαν, 7 πάλιν τινὰ δοῦζει ἡμέραν, σήμερον, 3. 19
ἐν Δαυὶδ λέγων μετὰ τοσοῦτον χρόνον, καθὼς προεἴρηται· σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς 3. 15
αὐτοῦ ἀκούσητε, μὴ σκληρύνητε τὰς καρδίας ὑμῶν· 8 εἰ γὰρ αὐτοὺς Ἰησοῦς Pa. 94 (95), 11
κατέπαυσεν, οὐκ ἂν περὶ ἄλλης ἐλάλει μετὰ ταῦτα ἡμέρας. 9 ἄρα ἀπολείπεται
σαββατισμὸς τῷ λαῷ τοῦ θεοῦ. 10 ὁ γὰρ εἰσελθὼν εἰς τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ καὶ
αὐτὸς κατέπαυσεν ἀπὸ τῶν ἔργων αὐτοῦ, ὥσπερ ἀπὸ τῶν ἰδίων ὁ θεός.

11 Σπουδάσωμεν οὖν εἰσελθεῖν εἰς ἐκείνην τὴν κατάπαυσιν, ἵνα μὴ ἐν τῷ
αὐτῷ τις ἵποδείγματι πέσῃ τῆς ἀπειθείας. 12 ζῶν γὰρ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ καὶ
ἐνεργῆς καὶ τομώτερος ὑπὲρ πᾶσαν μάχαιραν δίστομον καὶ δεικνύμενος ἄχρι

17. *τισιν δε sine additamento cum ABCDEHKLP.* — A, d, e (non f, vg. Lcif.²¹⁵)
addunt *καὶ*. — *τεσσαρακοντ.* cum *AB*C.* *τεσσαρακ.* cum *B^cHKLM, DE*
ut v. 9. *επεσεν* cum *ABCHKLMP.* *επεσαν* cum *DE.*

19. *δι απιστ.* cum *ABD*MP, 17.* *δια απ.* cum *CD*EL.*

IV: 1. *καταλειπομένης* ut *ABCD*KLMP.* — *MD** *καταλειπομένης.*

2. *συνκεκρασμενος* cum *κ* et *συνκεκραμενος* (-*μμενος* 114) 31, 41, 114, item
d, e, vg. cl^e. demid. harl. hal. syr. sch. ar. e Cyr. glaph. 394 Thdr. hervetl. (sed cf.
comm.) Lcif.²¹⁵. — Lachmann et Westcott-Hort *συνκεκρασμενους* cum *D^cEKLP.* *τοῖς*
ακουσασιν: *D* syr. P mg. των ακουσαντων,* item d, e, Lcif.²¹⁵ *auditorum,*
Chr. mosc. 1 τοῖς ακουσαντας. 71 *τοῖς ακουσθεισιν,* ut Thdor. mop. legi praecepit.

3. *εισερχομεθα* ut *ABDEKLMP,* d, e (*intramus*). AC, 17, 37* *εισερχομεθα.*
Item f, vg. Primas *ingrediemur,* Lcif.²¹⁵ *intrabimus.* γαρ cum *BDEKLP,*
d, e, f, vg. — *ACM, 31, 47, 73, 80,* copt. *ovv.*

7. *προειρηται* cum *ACD*E*P, d, e, f, vg. copt. arm. syr. P Chr. 93 Euthal. cod.*
Cyr. loh. 425 Thdr. Lcif. 215. Similiter *B προειρηκεν.* — *ειρηται* cum *D^cE**KL*
aeth. (dixit) Dam. Thphyl.

12. *ενεργης* (d, e, Lcif.²¹⁵ Amb. interp. dav. 2. 4 *acsaepr. validum,* f, vg. Hier. esa. 27
et zach. 9 Primas *effloax*) cum *ACDEHKLP.* — *B ενεργης,* Hier. esa. 66 *evidens.*
φυγης sine *τε* cum *ABCHLP.* Non exprimunt *τε* d, e, f, vg. syr. utr. copt.
arm. aeth. Or. int. 2, 70, 268 Lcif. 215. Addunt *τε* *D gr. E gr. K.*

μερισμοῦ ψυχῆς καὶ πνεύματος, ἀρμών τε καὶ μυελῶν, καὶ κριτικὸς ἐνθυμήσεων καὶ ἐννοιῶν καρδίας· 13 καὶ οὐκ ἔστιν κίσις ἀφανῆς ἐνώπιον αὐτοῦ, πάντα δὲ γυμνὰ καὶ τετραχλησμένα τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ, πρὸς ὃν ἡμῖν ὁ λόγος.

8, 1
3, 1
2, 17 α.
3, 2
10, 22

14 Ἐχοντες οὖν ἀρχιερέα μέγαν διεκληλυθότα τοὺς οὐρανοὺς, Ἰησοῦν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, κρατῶμεν τῆς ὁμολογίας. 15 οὐ γὰρ ἔχομεν ἀρχιερέα μὴ δυνάμενον συναπαθῆσαι ταῖς ἀσθενείαις ἡμῶν, πεπειρασμένον δὲ κατὰ πάντα καθ' ὁμοιότητα χωρὶς ἁμαρτίας. 16 προσερχόμεθα οὖν μετὰ παρηγορίας τῷ θρόνῳ τῆς χάριτος, ἵνα λάβωμεν ἔλεος καὶ χάριν εὐρωμεν εἰς εὐκαιρον βοήθειαν.

V.

8, 3
9, 9
4, 13
7, 27
Ex. 28, 1
P. 2, 7
7, 17
Ps. 109 (110), 4

1 Πᾶς γὰρ ἀρχιερεὺς ἐξ ἀνθρώπων λαμβανόμενος ὑπὲρ ἀνθρώπων καθίσταται τὰ πρὸς τὸν θεόν, ἵνα προσφέρῃ δῶρά τε καὶ θυσίας ὑπὲρ ἁμαρτιῶν, 2 μετριπαθεῖν δυνάμενος τοῖς ἀγνοοῦσιν καὶ πλανημένοις, ἐπεὶ καὶ αὐτὸς περιέκειται ἀσθενείαν, 3 καὶ δι' αὐτὴν ὀφείλει, καθὼς περὶ τοῦ λαοῦ, οὕτως καὶ περὶ ἑαυτοῦ προσφέρειν περὶ ἁμαρτιῶν. 4 καὶ οὐχ ἑαυτῷ τις λαμβάνει τὴν τιμὴν, ἀλλὰ καλούμενος ὑπὸ τοῦ θεοῦ, καθὼς περ καὶ Ἄαρων. 5 οὕτως καὶ ὁ Χριστὸς οὐχ ἑαυτὸν ἐδόξασεν γεννηθῆναι ἀρχιερέα, ἀλλ' ὁ κληθῆσας πρὸς αὐτὸν υἱὸς μου εἰ σὺ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε· 6 καθὼς καὶ ἐν ἑτέρῳ λέγει σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ. 7 ὃς ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς σαρκὸς αὐτοῦ δεήσεις τε καὶ ἱκετηρίας πρὸς τὸν δυνάμενον σώζειν αὐτὸν ἐκ θανάτου μετὰ κραυγῆς ἰσχυρᾶς καὶ δακρῶν προσενέγκας καὶ εἰσακουσθεὶς ἀπὸ τῆς εὐλαβείας, 8 καίτερον ὦν υἱὸς, ἔμαθεν ἀφ' ὧν ἐπαθεν τὴν ὑπακοήν, 9 καὶ τελειωθείς ἐγένετο πᾶσιν

13. Naber conjecit *γυμνα καὶ κατερραχισμενα*, h. e. *aperta et porrecta*. Cf. Baljon, p. 215.

15. *συναπαθῆσαι* cum $\kappa\alpha B^* C D^* H$. *συνπα.* cum $B^c D^c E K L P$. *πεπειρασμενον* cum $\kappa\alpha B D E$. *πεπειραμενον* cum $C K L P$.

16. *ἐλεος* cum $\kappa\alpha B C^* D^* K P$. *ἐλεον* cum $C^b D^c E L$.

V: 1. *δωρα τε* cum $\kappa\alpha C D^c (* τε δωρα) E K L P$ syr. P Epiph.⁷⁶⁰ Chr. Euthal. cod. Omittunt *τε* $B D^b$ vl.; nec exprimunt d, e, f, vg. syr. sch.

3. *δι αυτην* cum $\kappa\alpha B C^* D^* P$, 7, 17, 80, syr. sch. et p. txt. (d, e *propter illam*, f, vg. copt. *propterea*) Chr. mosc.² Euthal. cod. Thdr. δ, δ^1 . *δια ταυτην* cum $C^c D^c E K L$ syr. p. mg. Chr. montf. Thdr. ad h. l. Antioch.¹²²⁶. *περι εαυτου* cum $\kappa\alpha C D^c E K L P$. *π. αυτου* cum $B D^*$, 219*, 8lect., 17lect., Thdr. δ, δ^1 (ut etiam apud Cyr. $\delta, 230$). *περι αμαρτιων* cum $\kappa\alpha B C^* D^* P$. *υπερ αμ.* cum $C^c D^c E K L$.

4. *αλλα καλουμ.* cum $\kappa\alpha B C^* D E K$. *αλλ ο καλ.* cum $C^b L P$. *καθωσπερ* cum $\kappa^* A B (C^*?) D^*$, 17, Cyr. apol.¹⁸⁸. *καθως* cum $C^* vl$. Chr. Procop. $\epsilon\sigma\alpha, 294$. *καθαπερ* cum $\kappa\epsilon C^b D^c E K L P$. *ααρων* cum $\kappa\alpha B C D E K L P$. *ο ααρ.* cum *minusculis multis*.

6. *μελχισεδεκ* (item d, e, copt. *-sedec*). A, Chr. *μελχισεδεχ* (item sic A, 7, 1: non item alibi). Item f, vg. (etiam am. fu. demid.) *Melchisedech*. Similiter Latini alibi.

8. *αφ* cum $\kappa\alpha B^c C D^b$ et $C E K L P$. — $B^* \Gamma^*$ ατ.

9. *παριν* ante τοις *υπακουουσιν* (P *υπακουοσασιν*) αυτω cum $\kappa\alpha B C D E P$, d, e, f, vg. copt. syr. utr. arm. aeth. Chr.¹¹⁸. Post τ. *υπ. αυρ.* cum $K L N$ Thdr. ad h. l.

τοῖς ὑπακούουσιν αὐτῷ αἴτιος σωτηρίας αἰωνίου, 10 προσαγορευθεὶς ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἀρχιερεὺς κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ.

11 Περὶ οὗ πολὺς ἡμῶν ὁ λόγος καὶ δυσερμηνεύτος λέγειν, ἐπεὶ νωθροὶ γεγόνατε ταῖς ἀκοαῖς. 12 καὶ γὰρ ὀφείλλοντες εἶναι διδάσκαλοι διὰ τὸν χρόνον, πάλιν χρεῖαν ἔχετε τοῦ διδάσκειν ὑμᾶς τίνα τὰ στοιχεῖα τῆς ἀρχῆς τῶν λογίων τοῦ θεοῦ, καὶ γεγόνατε χρεῖαν ἔχοντες γάλακτος, οὐ στερεῆς τροφῆς. 13 πᾶς γὰρ ὁ μετέχων γάλακτος ἄπειρος λόγου δικαιοσύνης, νήπιος γὰρ ἐστίν· 14 τελείων δὲ ἐστὶν ἡ στερεὰ τροφή, τῶν διὰ τὴν ἕξιν τὰ αἰσθητήρια γεγυμνασμένα ἔχόντων πρὸς διάκρισιν καλοῦ τε καὶ κακοῦ.

VI.

1 Διὸ ἀφέντες τὸν τῆς ἀρχῆς τοῦ Χριστοῦ λόγον ἐπὶ τὴν τελειότητα φερόμεθα, μὴ πάλιν θεμέλιον καταβαλλόμενοι μετανοίας ἀπὸ νεκρῶν ἔργων, καὶ πίστεως ἐπὶ θεόν, 2 βαπτισμῶν διδαχῆς, ἐπιθέσεώς τε χειρῶν, ἀναστάσεώς τε νεκρῶν, καὶ κριματος αἰωνίου. 3 καὶ τοῦτο ποιήσομεν, ἔάνπερ ἐπιτρέπη ὁ θεός. 4 ἀδύνατον γὰρ τοὺς ἅπαξ φωτισθέντας γενομένους τε τῆς δωρεᾶς τῆς ἐπουραίου καὶ μετόχους γεννηθέντας πνεύματος ἁγίου 5 καὶ καλὸν γενομένους θεοῦ ὄψμα δυνάμεις τε μέλλοντος αἰῶνος, 6 καὶ παραπεσόντας, πάλιν ἀνακαινίζειν εἰς μετάνοιαν, ἀνασταυροῦντας ἑαυτοὺς τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ καὶ παραδειγματίζοντας. 7 γῆ γὰρ ἡ πιυόσα τὸν ἐπ' αὐτῆς ἐρχόμενον πολλάκις ὑετὸν καὶ τίκτουσα βοτάνην εὐθετον ἐκείνοις δὲ οὐδὲν καὶ γεωργεῖται, μεταλαμβάνει εὐλογίας ἀπὸ τοῦ θεοῦ· 8 ἐκφέρουσα δὲ ἀκάνθας καὶ τριβόλους ἀδόκιμος καὶ κατάρας ἔγγυς, ἧς τὸ τέλος εἰς καθῶν.

9 Πειεῖσμεθα δὲ περὶ ὑμῶν, ἀγαπητοί, τὰ κρείσσονα καὶ ἐχόμενα σωτηρίας, εἰ καὶ οὕτως λαλοῦμεν. 10 οὐ γὰρ ἄδικος ὁ θεός ἐπιλαθέσθαι τοῦ ἔργου ἡμῶν καὶ τῆς ἀγάπης ἧς ἐνεδείξασθε εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, διακονήσαντες τοῖς ἁγίοις καὶ

12. τίνα (*quae sint elementa*): sic etiam d, e, f, vg. Or.int.2,361,3,384 Aug.ioh.98,4 Hier.gala.2 (*doceri vos d, e, ut vos doceamini f, vg. Or.int. Hier.*) copt. syr.utr. aeth. Or.3,781. — Lachmann τινά, quod praevit Oec.com. ου στερεας cum *B³(fortasse iam)²C, 17, f, vg. copt. Or.1,245,482 et 3,658 et int.2,361,3,385. και ου στ. cum *CAB*DEKLP, d, e, syr.utr. arm. aeth. Clem.683,771 Or.int.2,486,3,862.

VI: 2. διδαχης cum *ACDEKLP, f, vg. (*baptismatum doctrinae*). διδαχην cum B; item *baptismorum doctrinam* (e *doctrina*) d. ἀναστασεως τε cum *ACD^cEKLN, d, e, f, vg. — BD⁸⁷*P omittunt τε.

3. ποιησομεν cum *BKLN, 17, d, e, f, vg. Chr.131 Thdrt.1xt.577 Thphyl. Amb.poenit.2. ποιησωμεν cum ACDEP arm. Chr.moscc. Euthal.cod. Thdrt.com.578 bis Dam.

7. ερχομενον (Antioch.¹¹⁰⁷ επερχ.) πολλακις cum *BDEP, 37, 116, d, e (*bibens venientem in se saepe imbrem*) (copt. syr.utr.) Chr.145, item Or.int.2,264. πολλακ. ερχομ. cum ACKL, f, vg. (*saepe venientem super se bibens imbrem*) arm. Eriph.⁴⁹⁴ Chr.146 Or.int.2,54.

9. κρεισσονα cum *ABCD^cLP (4 minusculi apud Scrivener) Euthal.cod. κρειττονα cum D*K, 37.

10. της αγαπης cum *ABCD*E*P, d, e, f, vg. basm. syr.utr. ar.^o arm. aeth. Chr.12,5 Euthal.cod. Praemittunt του καπου D^cE**KL copt. Chr.149,150 Thdrt.

διακονοῦντες· 11 ἐπιθυνοῦμεν δὲ ἕκαστον ὑμῶν τὴν αὐτὴν ἐνδείκνυσθαι σπουδὴν πρὸς τὴν πληροφορίαν τῆς ἐλπίδος ἄχρι τέλους, 12 ἵνα μὴ κωθροὶ γένησθε, μιμηταὶ δὲ τῶν διὰ πίστεως καὶ μακροθυμίας κληρονομοῦντων τὰς ἐπαγγελίας. 13 τῷ γὰρ Ἀβραάμ ἐπαγγελάμενος ὁ θεός, ἐπεὶ κατ' οὐδενὸς εἶχεν μεζζονος ὁμόσαι, ὤμοσεν καθ' ἑαυτοῦ, 14 λέγων· εἰ μὴν εὐλογῶν εὐλογῆσω σε καὶ πληθύνων πληθυνῶ σε· 15 καὶ οὕτως μακροθυμήσας ἐπέτυχεν τῆς ἐπαγγελίας. 16 ἄνθρωποι γὰρ κατὰ τοῦ μεζζονος ὁμνύουσιν, καὶ πάσης αὐτοῖς ἀντιλογίας πύρας εἰς βεβαίωσιν ὁ ὄρκος· 17 ἐν ᾧ περισσότερον βουλόμενος ὁ θεός ἐπιδειξαι τοῖς κληρονόμοις τῆς ἐπαγγελίας τὸ ἀμετάθετον τῆς βουλῆς αὐτοῦ ἐμεσίτισεν ὄρκῳ, 18 ἵνα διὰ δύο πραγμάτων ἀμεταθέτων, ἐν οἷς ἀδύνατον ψεύσασθαι θεόν, ἰσχυρὰν παράκλησιν ἔχωμεν οἱ καταφυγόντες κρατῆσαι τῆς προκειμένης ἐλπίδος, 19 ἦν ὡς ἄγκυραν ἔχομεν τῆς ψυχῆς ἀσφαλῆ τε καὶ βεβαίαν καὶ εἰσερχομένην εἰς τὸ ἐσώτερον τοῦ καταπετάσματος, 20 ὅπου πρόδρομος ὑπὲρ ἡμῶν εἰσήλθεν Ἰησοῦς, κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ ἀρχιερεὺς γενόμενος εἰς τὸν αἰῶνα.

VII.

Gen. 14, 18 ss. 1 Οὗτος γὰρ ὁ Μελχισεδέκ, βασιλεὺς Σαλήμ, ἱερεὺς τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου, ὁ συναντήσας Ἀβραάμ ὑποστρέφοντι ἀπὸ τῆς κοπῆς τῶν βασιλείων καὶ εὐλογίσας αὐτόν, 2 ᾧ καὶ δεκάτην ἀπὸ πάντων ἐμέρισεν Ἀβραάμ, πρῶτον μὲν ἐρμηνεύομενος βασιλεὺς δικαιοσύνης, ἔπειτα δὲ καὶ βασιλεὺς Σαλήμ, ὃ ἐστὶν βασιλεὺς εἰρήνης, 3 ἀπάτωρ, ἀμήτωρ, ἀγενεαλόγητος, μήτε ἀρχὴν ἡμερῶν μήτε ζωῆς τέλος ἔχων, ἀφωμοιωμένος δὲ τῷ υἱῷ τοῦ θεοῦ, μένει ἱερεὺς εἰς τὸ διηνεκές. 2 4 Θεωρεῖτε δὲ πηλίκος οὗτος, ᾧ δεκάτην Ἀβραάμ ἔδωκεν ἐκ τῶν ἀπροθιρίων ὁ πατριάρχης. 5 καὶ οἱ μὲν ἐκ τῶν υἱῶν Λευὶ τὴν ἱερατείαν λαμβάνοντες

14. εἰ μὴν cum \aleph ABD*EP, 17, 23, 31, 47*, 71, 137, Did.tri.⁷⁵ Dam. Item CD^bL^{corr}. εἰ μὴ. Item d, e, f, vg. Amb.^{ad.2} Primas nisi. ἡ μὴν cum KL* Chr. Euthal.cod. Cyr.^{esa.578} et glaph.⁷¹ Thdrt. Thphyl. Ceterum etiam Gen. 22, 17, A et cdd. unc. pler. (B hiat) εἰ μὴν praeibent.
16. ἄνθρωποι sine μὲν cum \aleph ABD*E*P, 47, 52, Euthal.cod. Cyr.^{glaph.71}; nec aliter d, e, f, vg. syr.^{utr.} arm. basm. Addunt μὲν CD^cE**KL copt. aeth. Chr. Thdrt. Dam.
18. τὸν θεὸν cum \aleph *ACP, 17, 52, Eus.^{ps.566} et mal.⁷⁷ Did.tri.¹⁶⁸ et 40^s. θεὸν cum BDEKL Eus.^{dem.177,228} Cyr.^{hr.144} Euthal.cod.
19. ἀσφαλῆ cum \aleph BD^b et cEKL Euthal.cod. ἀσφαλῆν cum ACD*P.
- VII: 1. τοῦ υψίστου cum \aleph ABCDEKLP. Omittunt τοῦ nonnulli minusculi. ο συναντήσας ut C*LP Euthal.cod. — \aleph ABC²DEK, 17 ος συναν.
3. ἀφωμοιωμένος cum \aleph ABK. ἀφομοιωμ. cum CDEL^p, 1, 47, 109, 113.
4. ω καὶ cum \aleph ACD^cE**KLP, f, vg. (etiam am. fu.** demid. harl.^{sil.}) syr.^p arm. Chr.¹⁷⁴ Euthal.cod. Cyr.^{glaph.68}. Omittunt καὶ BD*E*, d, e, fu.* tol. al.lachm. syr.^{sch.} copt. basm. (basm. hiat v. 2) Primas Quaest.²⁹⁷. Ἀβραάμ omittitur D*E*, d, e. Sic etiam Naber et V. d. S. Bakhuyzen. Cf. Baljon, p. 215.
5. λευεὶ cum \aleph BCD*, 47, item basm. (ut etiam v. 11, sah.). λευεὶ cum AD^b et cEKL^p copt. Euthal.cod. ἀποδεκατοῦν cum B(οἶν instauravit etiam B³)D*.

ἐντολὴν ἔχουσι ἀποδεκατοῖν τὸν λαὸν κατὰ τὸν νόμον, τοῦτ' ἔστιν τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῶν, καίπερ ἐξεληλυθότας ἐκ τῆς ὁσφύος Ἀβραάμ· 6 ὁ δὲ μὴ γενεαλογούμενος ἐξ αὐτῶν δεδεκάτωκεν Ἀβραάμ, καὶ τὸν ἔχοντα τὰς ἐπαγγελίας εὐλόγηκεν. 7 χωρὶς δὲ πάσης ἀντιλογίας τὸ ἔλαττον ὑπὸ τοῦ κρείττονος εὐλογεῖται. 8 καὶ ὦδε μὲν δεκάτας ἀποθνήσκοντες ἄνθρωποι λαμβάνουσι, ἐκεῖ δὲ μαρτυρούμενος ὅτι ζῆ. 9 καὶ ὡς ἔπος εἰπεῖν, δι' Ἀβραάμ καὶ Λευὶ ὁ δεκάτας λαμβάνων δεδεκάτωται· 10 ἔτι γὰρ ἐν τῇ ὁσφύϊ τοῦ πατρὸς ἦν οἷον συνήνησεν αὐτῷ Μελχισεδέκ.

11 Εἰ μὲν οὖν τελείωσις διὰ τῆς Λευιτικῆς ἱερωσύνης ἦν, ὁ λαὸς γὰρ ἐπ' αὐτῆς νενομοθετῆται, τίς ἔτι χρεῖα κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ ἕτερον ἀνίστασθαι ἱερεῖα καὶ οὐ κατὰ τὴν τάξιν Ἀαρῶν λέγεσθαι; 12 μεταυθεμένης γὰρ τῆς ἱερωσύνης ἐξ ἀνάγκης καὶ νόμον μετάθεσις γίνεται. 13 ἐφ' ὃν γὰρ λέγεται ταῦτα, φυλῆς ἐτέρας μετέσχηκεν, ἀφ' ἧς οὐδεὶς προσέσχηκεν τῷ θουσιαστικῷ· 14 πρόδηλον γὰρ ὅτι ἐξ Ἰούδα ἀνατέταλκεν ὁ κύριος ἡμῶν, εἰς ἣν φυλὴν περὶ ἱερέων οὐδὲν Μωσῆς ἐλάλησεν. 15 καὶ περισσότερον ἔτι κατάδηλόν ἐστιν, εἰ κατὰ τὴν ὁμοιότητα Μελχισεδέκ ἀνίσταται ἱερεὺς ἕτερος, 16 ὅς οὐ κατὰ νόμον ἐντολῆς σαρκίτης γέγονεν ἀλλὰ κατὰ δύναμιν ζωῆς ἀκαταλύτου. 17 μαρτυρεῖται γὰρ ὅτι οὐ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ.

18 Ἀθέτησις μὲν γὰρ γίνεται προαγοῦσης ἐντολῆς διὰ τὸ αὐτῆς ἀσθενεῖς καὶ ἀνωφελές, 19 οὐδὲν γὰρ ἐτελείωσεν ὁ νόμος, ἐπεισαγωγή δὲ κρείττονος ἐλπίδος, δι' ἧς ἐγγίζομεν τῷ θεῷ. 20 καὶ καθ' ὅσον οὐ χωρὶς ὀρκωμοσίας, — οἱ μὲν γὰρ χωρὶς ὀρκωμοσίας εἰσὶν ἱερεῖς γεγονότες, 21 ὁ δὲ μεθ' ὀρκωμοσίας διὰ τοῦ

ἀποδεκατοῦν cum $\kappa A C D^b$ et $\epsilon E K L P$, cf. Mt. 13:32, ubi ex $B^* D$ κατασκηνοῖν receperimus.

6. $\alpha β ρ α α μ$ cum $\kappa B C D^* E^*$, 17, 23, 57, 109. Praemittunt τὸν $A D^b$ et $\epsilon E^* K L P$ Chr. Thdrt. Dam. εὐλογηκεν (D^* , 109 ηυλ.) cum $\kappa B D^* E$ et $\epsilon E K L$, 17, Thdrt. Dam. Thphyl.; item ηυλογηκ. cum D^* , 109. — $A C P$ εὐλογησεν (A , 39 ηυλογ.).
9. δι $\alpha β ρ$. cum $\kappa B D^* E^*$, 37, 47, 73, ϵ^{scr} . δια $\alpha β ρ$. cum $A C D^c E^* K L P$.
10. μελχισεδεκ cum $\kappa B C^* D^*$. ο μελχ. cum $A C^c D^c E K L P$.
11. λευιτικῆς cum $\kappa B D E$. λευιτικ. cum $A C K L P$. ἐπ αὐτης cum $\kappa A B C D^* E^* L P$, 17, 31, 37, 46, 73, 118, Cyr.glyph.⁶⁴. ἐπ αὐτη cum $D^c E^* K$ Chr. Thdrt. Dam. Oec. νενομοθετῆται cum $\kappa A B C D^* P$ Euthal.cod. Cyr.glyph. νενομοθετητο cum $D^c E K L$. λέγεσθαι interpolatio, Prins. καὶ οὐ... λέγεσθαι interpolatio, Mill et Michelsen. — V. d. S. Bakhuyzen scribit ο λαος γαρ ἐπ αὐτης νενομοθετῆται post vs. 12. Cf. Baljon, p. 215, 216.
13. προσεσχηκεν cum $\kappa B D E K L$. προσεσχεν cum $A C$, 17, 19, 20, 80. Item P , 71, κ^{scr} . μετεσχεν. Erasmus, Colinaeus, Bogard conjiciunt προσεστηκεν. Cf. Baljon, p. 216.
14. περὶ ἱερέων οὐδεν cum κ^* (sed ponit ουδεν post μωυσ., item 137) et $\epsilon A B C^* D^* E P$, 17, d, e (de sacerdotibus nihil) arm. Euthal.cod. ουδεν περὶ ἱερωσύνης (L ἱερο-) cum $D^c K L$. Item περὶ ἱερ. ουδεν $C^c D^b$.
16. σαρκίτης cum $\kappa A B C^* D^* L P$. σαρκικῆς cum $C^{corr} D^c E K$.
17. μαρτυρεῖται cum $\kappa A B D^* E^* P$. μαρτυρεῖ cum $C D^c E^* K L$.
21. μετὰ cum $\kappa^* D E K L P$. Item $\kappa^c B^* C$ Euthal.cod. μετ. — μεθ cum $A B^c$. εἰς τὸν αἰῶνα absque addimento cum $\kappa^* B C$, 17, 80, f, vg. sah. basm. arm. Euthal.cod. Amb.fug. saec.3. Addunt κατὰ τὴν τάξιν μελχισεδεκ $\kappa A D E K L P$, d, e, hal. copt. syr. utr. aeth. Eus.dem.177, 223.

αὐτόν, ὡς καὶ Μωσῆς ἐν ὄλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ. 3 πλείονος γὰρ οὗτος δόξης παρὰ Μωσῆν ἠξίωται καθ' ὅσον πλείονα τιμὴν ἔχει τοῦ οἴκου ὁ κατασκευάσας αὐτόν. 4 πᾶς γὰρ οἶκος κατασκευάζεται ὑπὸ τινος, ὁ δὲ πάντα κατασκευάσας θεός. 5 καὶ Μωσῆς μὲν πιστὸς ἐν ὄλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ ὡς θεράπων εἰς μαρτύριον τῶν λαληθησομένων, 6 Χριστὸς δὲ ὡς υἱὸς ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ, οὗ οἶκός ἐσμεν ἡμεῖς, ἐὰν τὴν παρορησίαν καὶ τὸ καύχημα τῆς ἐλπίδος μέχρι τέλους βεβαίαν κατάσχωμεν.

Nm. 12, 7

Ps. 94 (95). 8.—11

Ex. 17, 7. Nm. 14, 22a.

4, 3

6^{aa}.

7 Διό, καθὼς λέγει τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσῃτε, 8 μὴ σκληρύνῃτε τὰς καρδίας ὑμῶν ὡς ἐν τῷ παραπικρασμῷ κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ πειρασμοῦ ἐν τῇ ἐρήμῳ, 9 οὐ ἐπείρασαν οἱ πατέρες ὑμῶν ἐν δοκιμασίᾳ καὶ εἶδον τὰ ἔργα μου τεσσαράκοντα ἔτη. 10 διὸ προσώχθισα τῇ γενεῇ ταύτῃ καὶ εἶπον αἱ πλανῶνται τῇ καρδίᾳ αὐτοὶ δὲ οὐκ ἔγνωσαν τὰς ὁδοὺς μου. 11 ὡς ὤμοσα ἐν τῇ ὀργῇ μου· εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπανσίν μου. 12 βλέπετε, ἀδελφοί, μήποτε ἔσται ἐν τινι ὑμῶν καρδία πονηρὰ ἀπιστίας ἐν τῷ ἀποστήναι ἀπὸ θεοῦ ζῶντος, 13 ἀλλὰ παρακαλεῖτε ἑαυτοὺς καθ' ἐκάστην ἡμέραν, ἄχρισ οὐ τὸ σήμερον καλεῖται, ἵνα μὴ σκληρυνθῇ τις ἐξ ὑμῶν ἀπᾶτη τῆς ἀμαρτίας· 14 μέτρον γὰρ τοῦ Χριστοῦ γεγονότα, ἐάνπερ τὴν ἀρχὴν τῆς ὑποστάσεως μέχρι τέλους βεβαίαν κατάσχωμεν. 15 ἐν τῷ λέγεσθαι σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσῃτε, μὴ σκληρύνῃτε τὰς καρδίας ὑμῶν ὡς ἐν τῷ παραπικρασμῷ· 16 τίνες γὰρ ἀκούσαντες παρεπίκραναν; ἀλλ' οὐ πάντες οἱ ἐξελεθόντες ἐξ Αἰγύπτου

2. *ολω* cum **ACDEKLMP**, d, e, f, vg. — B, sah. copt. (ἐπι τον οικον) ar.^e Cyr.cat.160 Amb.fld.3,512 omittunt.
3. *ουτος δοξης* cum **ABCDEP**. *δοξης ουτος* (L -τως) cum **KLM**, f, vg.
4. *παντα* cum **ABC*D*E*KM**. Praemittunt τa C^bD^cELP arm.
6. οὐ etiam Did.tri.229 Ath.509 Hier.ep.ad.dam.3,517. *ος* cum **D*M**, 6, 67**, d, e, f, vg. Lcif.6,215 Amb.ios.1,501. *εαν* cum **κ*(ipse ex can corr.)BD*E*MP**, 17, item si d, e, f, vg. — *εανπερ* cum **κ^aACD^cE**KL**. *μεχρι τελους βεβαιαν* cum **κACDEKLMP** (4 κατασχ. βεβαι.) d, e, f, vg. syr.utr. (syr.sch. non exprimit βεβαιαν) copt. arm. aeth.PP Chr. Euthal.cod. Thdrt. Dam. Omittunt B, aeth.ro. Lcif.215 Amb.ios. Vs. 14 verba ista non fluctuant.
9. *επειρασαν* sine addimento cum **κ*ABCD*E***, 17, d, e, Lcif.215. Addunt *με κ^aD^cE**KLMP*, f, vg. — *εν δοκιμασια* cum **κ*ABCD*EMP**, 17, 73, 137, d, e (in experimento) copt. Clem.70 Euthal.cod. *εδοκιμασαν με* cum **κ^aD^cKL**, f, vg. syr.utr. arm. aeth. Chr.87,88 Cyr.glaph.393, sed ex his omittunt *με* f, vg. syr.sch. Lcif. Amb. *τεσσαρακοντα* cum **κAB*C**. *τεσσαρακ.* cum **B^cKLMP**. — **DE μ.**
10. *ταυτη* cum **κABD*M**, 6, 17, 23, 57, 67**, Clem.70. *κτεινη* cum **CD^cEKL^p** syr.utr. copt. arm. aeth. Eus.cat.174 Chr. Euthal.cod.
13. *τις εξ υμων* cum **κACHMP**, 17, 37, 47, 73, f, vg. copt. syr.sch. arm. Chr. Euthal.cod. Cyr.glaph.393 Thphyl. Lcif.215. *εξ υμων τις* cum **BDEKL**.
14. *του χριστου γεγοναμεν* cum **κABCDEHMP**, 17, 37, 73, 137, d, e, f, vg Or.1.32. *γεγοναμ. του* (L Eus.dem. omittunt) *χριστου* cum **KL** arm. Eus.dem.218.
16. *τινες* ut etiam syr.sch. ar.^e. Item Thdrt.: *κατ' ερωτησιν το πρωτον* (i. e. *τινες* usque *παρεπικραναν*) *αναγνωστειον*. Consentit Chr. Item (ex Chr.) Dam. Textus receptus, Griesbach, Scholz *τινες* ut **LMP**, 37. Nec aliter d, e, f, vg. copt. syr.P.

διὰ Μωσέως; 17 τίσιν δὲ προσώχθισεν τεσσαράκοντα ἔτη; οὐχὶ τοῖς ἁμαρτήσασιν, Nm. 14. 22⁴⁴.
 ὧν τὰ κῶλα ἔπεσεν ἐν τῇ ἐρήμῳ; 18 τίσιν δὲ ὤμοσεν μὴ εἰσελεύσεσθαι εἰς τὴν
 κατάπανον αὐτοῦ εἰ μὴ τοῖς ἀπειθήσασιν; 19 καὶ βλέπομεν ὅτι οὐκ ἠδυνήθησαν
 εἰσελθεῖν δι' ἀπιστίαν. 4. 6

IV.

1 Φοβηθῶμεν οὖν μήποτε καταλειπομένης ἐπαγγελίας εἰσελθεῖν εἰς τὴν κατά-
 πανον αὐτοῦ δοκῇ τις ἐξ ἑμῶν ὑστερηκέναι. 2 καὶ γὰρ ἔομεν εὐηγγελισμένοι
 καθάπερ ἄκακιοι· ἀλλ' οὐκ ὠφέλησεν ὁ λόγος τῆς ἀκοῆς ἐκείνους μὴ συγκερα-
 σμένους τῇ πίστει τοῖς ἀκουσάσιν. 3 εἰσερχόμεθα γὰρ εἰς τὴν κατάπανον οἱ πιστεύ-
 σαντες, καθὼς εἶρηκεν ὡς ὄμοσα ἐν τῇ ὀργῇ μου· εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατά-
 πανοὶν μου, καίτοι τῶν ἔργων ἀπὸ καταβολῆς κόσμου γενηθέντων. 4 εἶρηκεν
 γὰρ πού περὶ τῆς ἐβδόμης οὕτως· καὶ κατέπανεν ὁ θεὸς ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἐβδόμῃ Gn. 2. 2
 ἀπὸ πάντων τῶν ἔργων αὐτοῦ. 5 καὶ ἐν τούτῳ πάλιν· εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν
 κατάπανοὶν μου. 6 ἐπεὶ οὖν ἀπολείπεται νῦν εἰσελθεῖν εἰς αὐτήν, καὶ οἱ πρότερον
 εὐαγγελισθέντες οὐκ εἰσῆλθον δι' ἀπειθείαν, 7 πάλιν νῦν ὀρίζει ἡμέραν, σήμερον,
 ἐν Δαυὶδ λέγων μετὰ τοσοῦτον χρόνον, καθὼς προεἶρηται· σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς
 αὐτοῦ ἀκούσητε, μὴ σκληρύνητε τὰς καρδίας ἑμῶν· 8 εἰ γὰρ αὐτοὺς Ἰησοῦς
 κατέπανεν, οὐκ ἂν περὶ ἄλλης ἐλάλει μετὰ ταῦτα ἡμέρας. 9 ἄρα ἀπολείπεται
 σαββατισμὸς τῷ λαῷ τοῦ θεοῦ. 10 ὁ γὰρ εἰσελθὼν εἰς τὴν κατάπανον αὐτοῦ καὶ
 αὐτὸς κατέπανεν ἀπὸ τῶν ἔργων αὐτοῦ, ὡσπερ ἀπὸ τῶν ἰδίων ὁ θεός.

11 Σπουδάσωμεν οὖν εἰσελθεῖν εἰς ἐκείνην τὴν κατάπανον, ἵνα μὴ ἐν τῷ
 αὐτῷ τις ἑποδείγματι πέσῃ τῆς ἀπειθείας. 12 ζῶν γὰρ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ καὶ
 ἐνεργῆς καὶ τομώτερος ὑπὲρ πᾶσαν μάχαιραν διστομον καὶ δίκνυόμενος ἀχρῖ

17. *τισιν δε sine additamento cum ABCDEHKLP.* — A, d, e (non f, vg. Lcif.²¹⁵)
 addunt καὶ. — *τεσσαρακοντ. cum AB* C. τεσσαρακ. cum BcHKLM, DE*
ut v. 9. επεσεν cum ABCHKLMP. επεσαν cum DE.

19. *δι απιστ. cum ABD*MP, 17. δια απ. cum CD*EL.*

IV: 1. *καταλειπομένης ut ABCDcKLMP.* — *κD* καταλιπομένης.*

2. *συγκεκρασμενος cum κ et συγκεκραμενος (-μμενος 114) 31, 41, 114, item*
d, e, vg. cl^a. demid. harl. hal. syr. sch. ar.^o Cyr. glaph. 394 Thdr. herveti. (sed cf.
comm.) Lcif.²¹⁵. — *Lachmann et Westcott-Hort συγκεκρασμενους cum*
*ABC*D*M Thdor. mop. Euthal. cod. Item συγκεκραμενους cum DcEKL P. τοις*
ακουσασιν: D syr. p mg. των ακουσατων, item d, e, Lcif.²¹⁵ auditorum,*
Chr. mosc. 1 τοις ακουσασιας. 71 τοις ακουσθεισιν, ut Thdor. mop. legi praecepit.

3. *εισερχομεθα ut BDEKLMP, d, e (intramus). AC, 17, 37* εισερχομεθα.*
Item f, vg. Primas ingrediemur, Lcif.²¹⁵ intrabimus. γαρ cum BDEKL P,
d, e, f, vg. — κACM, 31, 47, 73, 80, copt. ουν.

7. *προειρηται cum κACD*E*P, d, e, f, vg. copt. arm. syr. P Chr.⁹³ Euthal. cod.*
*Cyr. loh. 425 Thdr. Lcif.²¹⁵. Similiter B προειρηκεν. — ειρηται cum DcE**KL*
aeth. (dixit) Dam. Thphyl.

12. *ενεργης (d, e, Lcif.²¹⁵ Amb. interp. dav. 2. 4 acsaep. validum, f, vg. Hier. esa. 27*
et zach. 9 Primas effcaz) cum κACDEHKLP. — B ενεργης, Hier. esa. 66 evidens.
ψυχης sine τε cum κABCHLP. Non exprimunt τε d, e, f, vg. syr. utr. copt.
arm. aeth. Or. int. 2, 70, 268 Lcif.²¹⁵. Addunt τε D gr. E gr. K.

μερισμοῦ ψυχῆς καὶ πνεύματος, ἀρμών τε καὶ μουσῶν, καὶ κριτικὸς ἐνθυμήσεων καὶ ἐννοιῶν καρδίας· 13 καὶ οὐκ ἔστιν κίσις ἀφανῆς ἐνώπιον αὐτοῦ, πάντα δὲ γυμνὰ καὶ τετραχλισμένα τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ, πρὸς ὃν ἡμῖν ὁ λόγος.

8, 4
3, 1
2, 17 α.
5, 2
10, 22

14 Ἐχοντες οὖν ἀρχιερέα μέγαν διεληλυθότα τοὺς οὐρανοὺς, Ἰησοῦν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, κρατῶμεν τῆς ὁμολογίας. 15 οὐ γὰρ ἔχομεν ἀρχιερέα μὴ δυνάμενον συναπαθῆσαι ταῖς ἀσθενείαις ἡμῶν, πεπειρασμένον δὲ κατὰ πάντα καθ' ὁμοιότητα χωρὶς ἁμαρτίας. 16 προσερχόμεθα οὖν μετὰ παρηρησίας τῷ θρόνῳ τῆς χάριτος, ἵνα λάβωμεν ἔλεος καὶ χάριν εὐρωμεν εἰς εὐκαιρον βοήθειαν.

V.

8, 5
9, 9
4, 13
7, 27
Ex. 28, 1
Pn. 2, 7
7, 17
Pn. 109 (110), 4

1 Πᾶς γὰρ ἀρχιερεὺς ἐξ ἀνθρώπων λαμβανόμενος ὑπὲρ ἀνθρώπων καθίσταται τὰ πρὸς τὸν θεόν, ἵνα προσφέρῃ δῶρά τε καὶ θυσίας ὑπὲρ ἁμαρτιῶν, 2 μερισμοῦ παθεῖν δυνάμενος τοῖς ἀγνοοῦσιν καὶ πλανομένοις, ἐπεὶ καὶ αὐτὸς περιέκειται ἀσθενείαν, 3 καὶ δι' αὐτὴν ὀφείλει, καθὼς περὶ τοῦ λαοῦ, οὕτως καὶ περὶ ἑαυτοῦ προσφέρειν περὶ ἁμαρτιῶν. 4 καὶ οὐχ ἑαυτῷ τις λαμβάνει τὴν τιμὴν, ἀλλὰ καλούμενος ὑπὸ τοῦ θεοῦ, καθὼς περὶ καὶ Ἀαρῶν. 5 οὕτως καὶ ὁ Χριστὸς οὐχ ἑαυτὸν ἐδόξασεν γεννηθῆναι ἀρχιερέα, ἀλλ' ὁ λαλήσας πρὸς αὐτόν· υἱὸς μου εἰ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε· 6 καθὼς καὶ ἐν ἑτέρῳ λέγει· οὐ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ. 7 ὃς ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς σαρκὸς αὐτοῦ δεήσεις τε καὶ ἰκετηρίας πρὸς τὸν δυνάμενον σώζειν αὐτόν ἐκ θανάτου μετὰ κραυγῆς ἰσχυρᾶς καὶ δακρῶν προσενέγκας καὶ εἰσακουσθεὶς ἀπὸ τῆς εὐλαβείας, 8 καίπερ ὢν υἱὸς, ἔμαθεν ἀφ' ὧν ἐπαθεν τὴν ὑπακοήν, 9 καὶ τελειωθείς ἐγένετο πᾶσιν

13. Naber conjecit *γυμνα* καὶ *κατερραχισιμενα*, h. e. aperta et porrecta. Cf. Baljon, p. 215.

15. *συναπαθῆσαι* cum $\alpha B^* C D^* H$. *συμπα.* cum $B^* C D^* E K L P$. *πεπειρασμενον* cum $\alpha B D E$. *πεπειραμενον* cum $C K L P$.

16. *ελεος* cum $\alpha B C^* D^* K P$. *ελεον* cum $C^* b D^* E L$.

V: 1. *δωρα* τε cum $\alpha A C D^* (* \text{τε δωρα}) E K L P$ syr. P Epiph.⁷⁶⁰ Chr. Euthal. cod. Omittunt τε $B D^* v$; nec expriment d, e, f, vg. syr. sch.

3. *δι αυτην* cum $\alpha B C^* D^* P$, 7, 17, 80, syr. sch. et p. txt. (d, e *propter illam*, f, vg. copt. *propterea*) Chr. mosc. 2 Euthal. cod. Thdr. 5, 51. *δια ταυτην* cum $C^* D^* E K L$ syr. p. ms. Chr. montf. Thdr. ad h. l. Antioch.¹²²⁶. *περι εαυτου* cum $\alpha A C D^* E K L P$. π. αυτου cum $B D^*$, 219*, 8lect., 17lect., Thdr. 5, 51 (ut etiam apud Cyr. 6, 230). *περι αμαρτιων* cum $\alpha B C^* D^* P$. *υπερ αμ.* cum $C^* D^* E K L$.

4. *αλλα καλουμ.* cum $\alpha B C^* D^* E K$. *αλλ ο καλ.* cum $C^* b L P$. *καθωσπερ* cum $\alpha^* A B C^* (?) D^*$, 17, Cyr. apol.¹¹⁸. *καθως* cum $C^* v$. Chr. Procop. esa.²⁹⁴. *καθαπερ* cum $\alpha C^* b D^* E K L P$. *ααρων* cum $\alpha B C D E K L P$. *ο ααρ.* cum *minusculis multis*.

6. *μελχισεδεκ* (item d, e, copt. -*sedec*). A, Chr. *μελχισεδεχ* (item sic A, 7, 1: non item alibi). Item f, vg. (etiam am. fu. demid.) *Melchisedech*. Similiter Latini alibi.

8. *αφ* cum $\alpha A B^* C D^* b$ et $C E K L P$. — $B^* P^*$ ατ.

9. *παριν* ante τοις *υπακουουσιν* (P *υπακουσασιν*) αυτω cum $\alpha B C D E P$, d, e, f, vg. copt. syr. utr. arm. aeth. Chr.¹¹⁸. Post τ. *υπ. αυρ.* cum $K L N$ Thdr. ad h. l.

τοῖς ὑπακούουσιν αὐτῷ αἴτιος σωτηρίας αἰωνίου, 10 προσαγορευθεὶς ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἀρχιερεὺς κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ.

11 Περὶ οὗ πολὺς ἡμῖν ὁ λόγος καὶ δυσερμήνευτος λέγειν, ἐπεὶ νωθοὶ γεγόνατε ταῖς ἀκοαῖς. 12 καὶ γὰρ ὀφειλλόντες εἶναι διδάσκαλοι διὰ τὸν χρόνον, πάλιν χρεῖαν ἔχετε τοῦ διδάσκειν ἡμᾶς τινὰ τὰ στοιχεῖα τῆς ἀρχῆς τῶν λογίων τοῦ θεοῦ, καὶ γεγόνατε χρεῖαν ἔχοντες γάλακτος, οὐ στερεῶς τροφῆς. 13 πᾶς γὰρ ὁ μετέχων γάλακτος ἀπειροῦ λόγου δικαιοσύνης, νήπιος γὰρ ἔστιν· 14 τελείων δὲ ἔστιν ἡ στερεὰ τροφή, τῶν διὰ τὴν ἔξιν τὰ αἰσθητήρια γεγυμνασμένα ἔχόντων πρὸς διάκρισιν καλοῦ τε καὶ κακοῦ.

Ga. 4, 3
I Co. 3, 2

VI.

1 Διὸ ἀφέντες τὸν τῆς ἀρχῆς τοῦ Χριστοῦ λόγον ἐπὶ τὴν τελειότητα φερόμεθα, μὴ πάλιν θεμέλιον καταβαλλόμενοι μετανοίας ἀπὸ νεκρῶν ἔργων, καὶ πίστεως ἐπὶ θεόν, 2 βαπτισμῶν διδαχῆς, ἐπιθέσεώς τε χειρῶν, ἀναστάσεώς τε νεκρῶν, καὶ κρίματος αἰωνίου. 3 καὶ τοῦτο ποιήσομεν, ἐάνπερ ἐπιτρέπη ὁ θεός. 4 ἀδύνατον γὰρ τοὺς ἀπαξ φωτισθέντας γενοσάμενους τε τῆς δωρεᾶς τῆς ἐπουραίου καὶ μετόχους γενηθέντας πνεύματος ἁγίου 5 καὶ καλὸν γενοσάμενους θεοῦ ὄψια δυνάμεις τε μέλλοντος αἰῶνος, 6 καὶ παραπεσόντας, πάλιν ἀνακαινίζειν εἰς μετάνοιαν, ἀνασταυροῦντας ἑαυτοῖς τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ καὶ παραδειγματίζοντας. 7 γῆ γὰρ ἡ πιοῦσα τὸν ἐπ' αὐτῆς ἐρχόμενον πολλὰκις ἕτερον καὶ τίκτουσα βοτάνην εὐθετον ἐκείνοις δι' οὗς καὶ γεωργεῖται, μεταλαμβάνει εὐλογίας ἀπὸ τοῦ θεοῦ· 8 ἐκφέροισα δὲ ἀκάνθας καὶ τριβόλους ἀδόκιμος καὶ κατάρα ἐγγύς, ἧς τὸ τέλος εἰς καθῶν.

Iac. 4, 15

9 Πειεῖσμεθα δὲ περὶ ἡμῶν, ἀγαπητοί, τὰ κρείσσονα καὶ ἐχόμενα σωτηρίας, εἰ καὶ οὕτως λαλοῦμεν. 10 οὐ γὰρ ἄδικος ὁ θεός ἐπιλαθέσθαι τοῦ ἔργου ἡμῶν καὶ τῆς ἀγάπης ἧς ἐνεδείξασθε εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, διακονήσαντες τοῖς ἁγίοις καὶ

I The. 1, 3

12. *τίνα (quae sint elementa)*: sic etiam d, e, f, vg. Or.int.2, 361, 3, 384 Aug.ioh.98, 4 Hier.gala.2 (*doceri vos d, e, ut vos doceamini f, vg. Or.int. Hier.)* copt. syr.utr. aeth. Or.3, 781. — Lachmann *τινά*, quod praesivit Oec.com. *ου στερεας cum *B*(fortasse iam)C, 17, f, vg. copt. Or.1, 245, 482 et 3, 658 et int.2, 361, 3, 385. *και ου στ. cum *AB*DEKLP*, d, e, syr.utr. arm. aeth. Clem.688, 771 Or.int.2, 486, 3, 862.

VI: 2. *διδαχης cum *ACDEKLP*, f, vg. (*baptismatum doctrinae*). *διδαχην cum B*; item *baptismorum doctrinam (e doctrina)* d. *αναστασεως τε cum *ACD*EKLN*, d, e, f, vg. — *BD*gr.*P omittunt τε.

3. *ποιησομεν cum *BKLN*, 17, d, e, f, vg. Chr.131 Thdrt.txt.577 Thphyl. Amb.poenit.2. *ποιησωμεν cum ACDEP* arm. Chr.moscc. Euthal.cod. Thdrt.com.578 bis Dam.

7. *ερχομενον* (Antioch.¹¹⁰⁷ *επαρχ.*) *πολλακις cum *BDEP*, 37, 116, d, e (*bibens venientem in se saepe imbrem*) (copt. syr.utr.) Chr.145, item Or.int.2, 264. *πολλακ. ερχομ. cum ACKL*, f, vg. (*saepe venientem super se bibens imbrem*) arm. Eriph.⁴⁹⁴ Chr.146 Or.int.2, 54.

9. *κρεισσονα cum *ABCD*LP* (4 minusculi apud Scrivener) Euthal.cod. *κρειττονα cum D*K*, 37.

10. *της αγαπης cum *ABCD*E*P*, d, e, f, vg. basm. syr.utr. ar.e arm. aeth. Chr.12, 5 Euthal.cod. Praemittunt τον καπου *DcE**KL* copt. Chr.149, 150 Thdrt.

διακονοῦντες· 11 ἐπιθυμοῦμεν δὲ ἕκαστον ὑμῶν τὴν αὐτὴν ἐνδείκνυσθαι σπουδὴν
 πρὸς τὴν πληροφορίαν τῆς ἐλπίδος ἄχρι τέλους, 12 ἵνα μὴ νωθροὶ γένησθε,
 μιμηταὶ δὲ τῶν διὰ πίστεως καὶ μακροθυμίας κληρονομούντων τὰς ἐπαγγελίας.
 Gn. 22, 16. 17 13 τῷ γὰρ Ἀβραὰμ ἐπαγγεῖλάμενος ὁ θεός, ἔπει κατ' οὐδενός εἶχεν μελίζονος
 ὁμόσαι, ὡμοσεν καθ' ἑαυτοῦ, 14 λέγων· εἰ μὴν εὐλογῶν εὐλογήσω σε καὶ πλη-
 θύνων πληθυνῶ σε· 15 καὶ οὕτως μακροθυμήσας ἐπέτυχεν τῆς ἐπαγγελίας.
 16 ἄνθρωποι γὰρ κατὰ τοῦ μελίζονος ὀμνύουσιν, καὶ πάσης αὐτοῖς ἀντιλογίας
 πέρας εἰς βεβαίωσιν ὁ ὄρκος· 17 ἐν ᾧ περισσότερον βουλόμενος ὁ θεὸς ἐπιδείξει
 τοῖς κληρονόμοις τῆς ἐπαγγελίας τὸ ἀμετάθετον τῆς βουλῆς αὐτοῦ ἐμεσίτευσεν
 ὄρκω, 18 ἵνα διὰ δύο πραγμάτων ἀμεταθέτων, ἐν οἷς ἀδύνατον ψεύσασθαι
 θεόν, ἰσχυρὰν παράκλησιν ἔχωμεν οἱ καταφυγόντες κρατῆσαι τῆς προκειμένης
 ἐλπίδος, 19 ἦν ὡς ἄγκυραν ἔχωμεν τῆς ψυχῆς ἀσφαλῆ τε καὶ βεβαίαν καὶ εἰσερ-
 χομένην εἰς τὸ ἐσώτερον τοῦ καταπέτασματος, 20 ὅπου πρόδρομος ὑπὲρ ἡμῶν
 εἰσῆλθεν Ἰησοῦς, κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδὲκ ἀρχιερεὺς γενόμενος εἰς τὸν αἰῶνα.

VII.

Gn. 14, 18 ss. 1 Οὗτος γὰρ ὁ Μελχισεδὲκ, βασιλεὺς Σαλήμ, ἱερεὺς τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου,
 ὁ συναντήσας Ἀβραὰμ ὑποστρέφοντι ἀπὸ τῆς κοπῆς τῶν βασιλέων καὶ εὐλογήσας
 αὐτόν, 2 ᾧ καὶ δεκάτην ἀπὸ πάντων ἐμέρισεν Ἀβραὰμ, πρῶτον μὲν ἐρμηνεύο-
 μενος βασιλεὺς δικαιοσύνης, ἔπειτα δὲ καὶ βασιλεὺς Σαλήμ, ὃ ἐστὶν βασιλεὺς
 εἰρήνης, 3 ἀπάτωρ, ἀμήτωρ, ἀγενεαλόγητος, μήτε ἀρχὴν ἡμερῶν μήτε ζωῆς
 τέλος ἔχων, ἀφωμοιωμένος δὲ τῷ νιῷ τοῦ θεοῦ, μένει ἱερεὺς εἰς τὸ διηνεκές.
 2 4 Θεωρεῖτε δὲ πηλίκος οὗτος, ᾧ δεκάτην Ἀβραὰμ ἔδωκεν ἐκ τῶν ἀκρο-
 θινίων ὁ πατριάρχης. 5 καὶ οἱ μὲν ἐκ τῶν υἱῶν Λεὺι τὴν ἱερατείαν λαμβάνοντες·

14. *ei μην* cum **ABD*EP**, 17, 23, 31, 47*, 71, 137, Did.tri.75 Dam. Item **CDBL** corr. *ei μη*. Item d, e, f, vg. Amb. **hd2** Primas nisi. ἡ μὴν cum **KL*** Chr. Euthal. cod. Cyr. **esa.578** et **glaph.71** Thdrt. Thphyl. Ceterum etiam Gen. 22, 17, A et cdd. unc. pler. (B hiat) *ei μην* praebent.
16. *ἄνθρωποι* sine *μεν* cum **ABD*E*P**, 47, 52, Euthal. cod. Cyr. **glaph.71**; nec aliter d, e, f, vg. syr. **utr.** arm. basm. Addunt *μεν* **CDe**KL** copt. aeth. Chr. Thdrt. Dam.
18. *τον θεον* cum ***ACP**, 17, 52, Eus. ps. 556 et mal. 77 Did. tri. 168 et 403. *θεον* cum **BDEKL** Eus. dem. 177, 223 Cyr. hr. 144 Euthal. cod.
19. *ασφαλῆ* cum **BD^b** et **eEKL** Euthal. cod. *ασφαλῆν* cum **ACD*P**.
- VII: 1. *του νριστου* cum **ABCDEKL**P. Omittunt *του* nonnulli minusculi. ο *συνατησας* ut **C*LP** Euthal. cod. — **ABC²DEK**, 17 ος *συνατ.*
3. *αφωμοιωμενος* cum **ABK**. *αφομοιωμ.* cum **CDEL**P, 1, 47, 109, 113.
4. *ω και* cum **ACD²E**KLP**, f, vg. (etiam am. fu.** demid. harl. **sil.**) syr. P arm. Chr. 174 Euthal. cod. Cyr. **glaph.63**. Omittunt *και* **BD*E***, d, e, fu.* **tol.** al. iachm. syr. sch. copt. basm. (basm. hiat v. 2) Primas Quaest. 2977. *Αβρααμ* omittitur **D*E***, d, e. Sic etiam Naber et V. d. S. Bakhuyzen. Cf. Baljon, p. 215.
5. *λευει* cum **BCD***, 47, item basm. (ut etiam v. 11, sah.). *λευι* cum **AD^b** et **eEKL**P copt. Euthal. cod. *αποδεκατον* cum **B(οιν** instauravit etiam **B³)D***.

ἐντολῆν ἔχουσιν ἀποδεκατοῖν τὸν λαὸν κατὰ τὸν νόμον, τοῦτ' ἔστιν τοὺς ἀδελφούς Nm. 18, 21 --
 αὐτῶν, καίπερ ἐξεληλυθότας ἐκ τῆς ὁσφύος Ἀβραάμ· ὁ δὲ μὴ γενεαλογούμενος
 ἐξ αὐτῶν δεδεκάτωκεν Ἀβραάμ, καὶ τὸν ἔχοντα τὰς ἐπαγγελίας εὐλόγηκεν. 7 χωρὶς
 δὲ πάσης ἀντιλόγιας τὸ ἔλατιον ὑπὸ τοῦ κρείττονος ἐπλογοῖται. 8 καὶ ὡς μὲν
 δεκάτας ἀποθνήσκοντες ἄνθρωποι λαμβάνουσι, ἐκεῖ δὲ μαρτυρούμενος ὅτι ζῆ.
 9 καὶ ὡς ἔπος εἶπεῖν, δι' Ἀβραάμ καὶ Λευὶ ὁ δεκάτας λαμβάνων δεδεκάτωται
 10 ἔτι γὰρ ἐν τῇ ὁσφύϊ τοῦ πατρὸς ἦν οἷε συνήνησεν αὐτῷ Μελχισεδέκ.

11 Εἰ μὲν οὖν τελειώσις διὰ τῆς Λευιτικῆς ἱερωσύνης ἦν, ὁ λαὸς γὰρ ἐπ'
 αὐτῆς νενομοθεῖται, τίς ἔτι χρεία κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ ἕτερον ἀνίστασθαι
 ἱερέα καὶ οὐ κατὰ τὴν τάξιν Ἀαρῶν λέγεσθαι; 12 μεταιθεμένης γὰρ τῆς ἱερω-
 σύνης ἐξ ἀνάγκης καὶ νόμου μετάθεσις γίνεται. 13 ἐφ' ὃν γὰρ λέγεται ταῦτα,
 φυλῆς ἑτέρας μετέσχηκεν, ἀφ' ἧς οὐδεὶς προσέσχηκεν τῷ θνoιαστηρίῳ· 14 πρό-
 δηλον γὰρ ὅτι ἐξ Ἰουδα ἀνατέταλκεν ὁ κύριος τῶν ἡμῶν, εἷς ἦν φυλὴν περὶ ἱερέων
 οὐδὲν Μωσῆς ἐλάλησεν. 15 καὶ περισσότερον ἔτι κατάδηλόν ἐστιν, εἰ κατὰ τὴν 5, 6
 ὁμοιότητα Μελχισεδέκ ἀνίσταται ἱερεὺς ἕτερος, 16 ὅς οὐ κατὰ νόμον ἐντολῆς
 σαρκίνης γέγονεν ἀλλὰ κατὰ δύναμιν ζωῆς ἀκαταλύτου. 17 μαρτυρεῖται γὰρ ὅτι Pa. 109 (110). 4
 οὐ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ.

18 Ἀθέτησις μὲν γὰρ γίνεται προαγούσης ἐντολῆς διὰ τὸ αὐτῆς ἀσθενὲς καὶ
 ἀνωφελές, 19 οὐδὲν γὰρ ἐτελείωσεν ὁ νόμος, ἐπεισαγωγή δὲ κρείττονος ἐλπίδος,
 δι' ἧς ἐγγίζομεν τῷ θεῷ. 20 καὶ καθ' ὅσον οὐ χωρὶς ὀρκωμοσίας, — οἱ μὲν
 γὰρ χωρὶς ὀρκωμοσίας εἰσὶν ἱερεῖς γεγονότες, 21 ὁ δὲ μεθ' ὀρκωμοσίας διὰ τοῦ

αποδεκατον cum κ ACD^bet^cEKLP, cf. Mt. 13:32, ubi ex B*D κατασκηνοῖν
 receperimus.

6. *αβρααμ* cum κ BCD*E*, 17, 23, 57, 109. Praemittunt *τον* AD^bet^cE**KLP
 Chr. Thdr. Dam. *ευλογηκεν* (D*, 109 *ηυλ.*) cum κ BD*et^cEKL, 17, Thdr.
 Dam. Thphyl.; item *ηυλογηκ.* cum D*, 109. — ACP *ευλογησεν* (A, 39 *ηυλογ.*).
 9. *δι αβρ.* cum κ BD*E*, 37, 47, 73, *eser.* *δια αβρ.* cum ACD^cE**KLP.
 10. *μελχισεδεκ* cum κ BC*D*. *ο μελχ.* cum AC^cD^cEKLP.
 11. *λευιτικης* cum κ BDE. *λευιτικ.* cum ACKLP. *επ αυτης* cum κ ABCD*E*LP,
 17, 31, 37, 46, 73, 118, Cyr.glyph.64. *επ αυτη* cum D^cE**K Chr. Thdr.
 Dam. Oec. *νενομοθετηται* cum κ ABCD*P Euthal.cod. Cyr.glyph. *νενομοθε-*
τητο cum D^cEKL. *λεγεσθαι* interpolatio, Prins. *και ου... λεγεσθαι* inter-
 polatio, Mill et Michelsen. — V. d. S. Bakhuyzen scribit *ο λαος γαρ επ αυτης*
νενομοθετηται post vs. 12. Cf. Baljon, p. 245, 216.
 13. *προσεσχηκεν* cum κ BDEKL. *προσεσχεν* cum AC, 17, 19, 20, 80. Item P,
 71, *k^{scr}.* *μετεσχεν.* Erasmus, Colinaeus, Bogard conjiciunt *προσεστηκεν.* Cf.
 Baljon, p. 216.
 14. *περι ιερεων ουδεν* cum κ *(sed ponit *ουδεν* post *μουσ.*, item 137)et^cABC*
 D*EP, 17, d, e (*de sacerdotibus nihil*) arm. Euthal.cod. *ουδεν περι ιερω-*
συνης (L *ιερω-*) cum D^cKL. Item *περι ιερ.* *ουδεν* C^cD^b.
 16. *σαρκινης* cum κ ABC*D*LP. *σαρκικης* cum C^{corr}.D^cEK.
 17. *μαρτυρεται* cum κ ABD*E*P. *μαρτυρει* cum CD^cE**KL.
 21. *μετα* cum κ *DEKLP. Item κ B*C Euthal.cod. *μετ.* — *μεθ* cum ABC. *εις*
τον αιωνα absque additamento cum κ *BC, 17, 80, f, vg. sah. basm. arm.
 Euthal.cod. Amb.fug.saec.3. Addunt *κατα την ταξιν μελχισεδεκ* κ ADEKLP,
 d, e, hal. copt. syr.utr. aeth. Eus.dem.177, 223.

λέγοντος πρὸς αὐτόν ὤμοσεν κύριος, καὶ οὐ μεταμεληθήσεται· οὐ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα· — 22 κατὰ τοσοῦτο καὶ κρείττονος διαθήκης γέγονεν ἔγγυος Ἰησοῦς. 23 καὶ οἱ μὲν πλειονὲς εἰσιν γεγονότες ἱερεῖς διὰ τὸ θανάτῳ κωλύεσθαι παραμένειν· 24 ὁ δὲ διὰ τὸ μένειν αὐτὸν εἰς τὸν αἰῶνα ἀπαράβατον ἔχει τὴν ἱερωσύνην, 25 ὅθεν καὶ σώζειν εἰς τὸ παντελὲς δύναται τοὺς προσερχομένους δι' αὐτοῦ τῷ θεῷ, πάντοτε ζῶν εἰς τὸ ἐντυγχάνειν ὑπὲρ αὐτῶν.

26 Τοιοῦτος γὰρ ἡμῖν καὶ ἔπρεπεν ἀρχιερεὺς, ὁσιος, ἄκακος, ἀμίαντος, κεχωρισμένος ἀπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν, καὶ ὑψηλότερος τῶν οὐρανῶν γενόμενος, 27 ὃς οὐκ ἔχει καθ' ἡμέραν ἀνάγκην, ὥσπερ οἱ ἀρχιερεῖς, πρότερον ὑπὲρ τῶν ἰδίων ἁμαρτιῶν θυσίας ἀναφέρειν, ἔπειτα τῶν τοῦ λαοῦ· τοῦτο γὰρ ἐποίησεν ἐφάπαξ ἑαυτὸν ἀνεγκάσας. 28 ὁ νόμος γὰρ ἀνθρώπους καθίστησιν ἀρχιερεῖς ἔχοντας ἀσθένειαν, ὁ λόγος δὲ τῆς ὀρκωμοσίας τῆς μετὰ τὸν νόμον οἶόν εἰς τὸν αἰῶνα τετελειωμένον.

VIII.

1 Κεφάλαιον δὲ ἐπὶ τοῖς λεγομένοις, τοιοῦτον ἔχομεν ἀρχιερέα ὃς ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θρόνου τῆς μεγαλωσύνης ἐν τοῖς οὐρανοῖς, 2 τῶν ἁγίων λειτουργὸς καὶ τῆς σκητῆς τῆς ἀληθινῆς, ἣν ἔπηξεν ὁ κύριος, οὐκ ἀνθρώπος. 3 (πᾶς γὰρ ἀρχιερεὺς εἰς τὸ προσφέρειν δῶρά τε καὶ θυσίας καθίσταται, ὅθεν ἀναγκαῖον ἔχειν τι καὶ τοῦτον ὁ προσεγγένη). 4 εἰ μὲν οὖν ἦν ἐπὶ γῆς, οὐδ' ἂν ἦν ἱερεὺς, ὄντων τῶν προσφερόντων κατὰ νόμον τὰ δῶρα, 5 οἵτινες ὑποδείγματι καὶ σκιᾷ λατρεύουσιν τῶν ἐπουρανίων, καθὼς κεχηματίσται Μωσῆς μέλλων ἐπιτελεῖν τὴν σκητὴν· ὅρα γὰρ φησιν, ποιήσεις πάντα κατὰ τὸν τύπον τὸν δειχθέντα σοι ἐν τῷ ὄρει· 6 νυνὶ δὲ διαφορωτέρας τέτυχεν λειτουργίας, ὃσα καὶ κρείττονός ἐστιν

22. τοσοῦτο cum μ^*ABCD^*P (sed D^*P τοσοῦτω) 17, 23, 39, 115. τοσοῦτον cum μ^cD^cEKL . καὶ κρείττονος cum μ^*BC^* Dam. (cf. καὶ 8:6). Omittunt καὶ μ^cAC^cDEKLP .
23. γεγονότες ante μ^c ris cum μ^cBLP (K omittit) f, vg. Post μ^c ris cum $ACDE$, 17, d, e, Chr. mosc. l Cyr. ad or. 432.
26. καὶ ἐπρεπ. cum $ABDE$ syr. utr. ar. e Eus. dem. 224. Omittunt καὶ μ^cKLP it. vg.
27. προσεγγέσας cum μ^cA , 17, 73, 80, Cyr. nest. 93. ἀνεγκάσας cum $BDEKLP$.
- VIII: 2. οὐκ ἀνθρῶπ. cum $\mu^cBD^*E^*$, 17, d, e, Eus. dem. 224 (fluctuat lectio) et ps. 175 Chr. cat. 213. Praemittunt καὶ AD^cE^*KLP , f, vg. copt. basm. syr. utr. arm. aeth. Eus. dem. (vide ante) Chr. 199 (sed aliter cat. 213) 200.
3. Vs. 3 glossema, Kuenen, Prins et V. d. S. Bakhuyzen. Cf. Baljon, p. 216—218.
4. οὖν cum μ^cABD^*P , 17, 73, 80, 157, d, e, f, vg. copt. Euthal. cod. γὰρ cum D^cEKL syr. p arm. Chr. Thdr. Dam. τῶν προσφερόντων cum $\mu^cABD^*E^*P$, 17, 67**, 73, 137, d, e, f, vg. copt. arm. aeth. ro. Euthal. cod. Praemittunt τῶν ἱερωῶν D^cE^*KL syr. utr. aeth. pp Chr. Thdr. νόμον cum μ^*AB Thdr. τον νόμον cum μ^cDEKLP Chr. Euthal. cod. Dam.
5. ποιήσεις cum $\mu^cABDEKLP$ Or. 1, 170 Eus. praep. 592 et ps. 176 Euthal. cod. ποιήσης cum minusculis.
6. νυνὶ cum μ^cAD^c et $cEKL$. νυν cum BD^* Ath. 366. τέτυχεν cum μ^*AD^*KL , 80, 116, Ath. 366 (sed codd. 3 -γηκεν). — τέτυχε cum μ^cBD^cE . — P , 17 τετυ-

διαθήκης μεσίτης, ἦτις ἐπὶ κρείττοσιν ἐπαγγελίαις νενομοθέτηται. 7 Εἰ γὰρ ἡ πρώτη ἐκέλευε ἦν ἀμειπτος, οὐκ ἂν δευτέρας ἐζήτητο τόπος. 8 μεμφομένους γὰρ αὐτούς λέγει· Ἰδοὺ ἡμέρα ἐρχονται, λέγει κύριος, καὶ συντελέσω ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰσραὴλ καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰούδα διαθήκην καινὴν, 9 οὐ κατὰ τὴν διαθήκην ἣν ἐποίησα τοῖς πατράσιν αὐτῶν ἐν ἡμέρᾳ ἐπιλαβομένου μου τῆς χειρὸς αὐτῶν ἐξαγαγεῖν αὐτούς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, διὸ αὐτοὶ οὐκ ἐπέμειναν ἐν τῇ διαθήκῃ μου, κἀγὼ ἠμέλησα αὐτῶν, λέγει κύριος. 10 διὸ αὕτη ἡ διαθήκη ἣν διαθήσομαι τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας, λέγει κύριος, διδούς νόμους μου εἰς τὴν διάνοιαν αὐτῶν, καὶ ἐπὶ καρδίας αὐτῶν ἐπιγράψω αὐτούς, καὶ ἔσομαι αὐτοῖς εἰς θεὸν καὶ αὐτοὶ ἔσονται μοι εἰς λαόν. 11 καὶ οὐ μὴ διδάξωσιν ἕκαστος τὸν πολίτην αὐτοῦ καὶ ἕκαστος τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, λέγων· γνόθι τὸν κύριον, διὸ πάντας εἰδήσουσίν με ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου αὐτῶν. 12 διὸ ἴτεως ἔσομαι ταῖς ἀδικίαις αὐτῶν, καὶ τῶν ἀμαρτιῶν αὐτῶν οὐ μὴ μνησθῶ ἔτι. 13 ἐν τῷ λέγειν καινὴν πεπαλαίωκεν τὴν πρώτην· τὸ δὲ παλαιούμενον καὶ γηράσκον ἐγγὺς ἀφανισμοῦ.

IX.

- 1 Εἶχε μὲν οὖν καὶ ἡ πρώτη δικαιοῦματα λατρείας τό τε ἅγιον κοσμικόν.
2 σκηπὴ γὰρ κατασκευάσθη ἡ πρώτη, ἐν ἣ ἡ τε λυχνία καὶ ἡ τράπεζα καὶ ἡ

χηκεν. — καὶ κρειττονος cum \aleph ABD^bet^cLP, e, f, vg. — D*K, 37, 69, 72, 73, 80 omittunt na.

7. Codl. legunt *εζητετο*. Naber coniecit *εζητητο*. Cf. Baljon, p. 218, 219.
8. *αυτους* cum \aleph *AD*KP, 17, 39, 114, 137, Euthal.cod. Thdrt., item Chr.cat.216. *αυτοις* cum \aleph BD^cEL Dam. ad h. l. et imagg.341.
9. B, 341 *εν ημεραις*. — μου 37* omittit.
10. *αυτη η διαθηκη* sine μου cum \aleph BKLP, d, e, f, vg. syr.utr. copt. Addunt μου AD^g.E^g. *επι καρδιαν αυτ.* cum \aleph *K, 70, 219*, g^{scr}, f, vg. (hi.² in corde) aeth. Clem.⁸⁹ Chr.cat.590 et 591 sem. — B *επι καρδια αυτων*. — *επι καρδιας αυτ.* cum \aleph ADEL Chr.205 Euthal.cod. Thdrt. Dam., item P, 31 *επι καρδιας* a. Item in *cordibus* d, e, Prim.; agnoscuntque pluralem etiam syr.utr. copt. arm. Piscator et Valckenaer conieciunt *διδους δωσω*. Cf. Baljon, p. 219.

11. τ. *πολιτην* (B* *πολειτην*) cum \aleph ABDEKL, d, e, copt. basm. syr.sch. et ptxt. arm. Chr.cdd. et cat.590 Thdrt. Dam. τ. *πλησιον* cum P, f, vg. syr.pmg. aeth. Chr.206montf. Euthal.cod. *απο μικρον* sine αυτων cum \aleph ABD*KP, d, e, f, vg. basm. arm. Clem.⁸⁹ Chr.206 et cat.590 Euthal.cod. Cyr.glyph.46. Addunt αυτων D^cL syr.utr. copt. aeth. Thdrt. Dam. Thphyl. Oec.
12. *και των αμαρτι.* αυτων sine additamento cum \aleph *B, 17, 23, f, vg. copt. basm. syr.sch. aeth. ar.^o Clem.⁸⁹. Addunt *και των ανομιων αυτων* \aleph ADEKLP, d, e, syr.p arm. (Chr.) Thdrt. Dam.

- IX: 1. *ειχε* ut \aleph BL. *ειχεν* ut DEP (A hiat). *και* cum \aleph ADEKLP, d, e, f, vg. syr.p arm. Chr.212 Euthal.cod. — B, 3, 38, 52, syr.sch. copt. basm. Thphyl. omittunt. η (D* omittit) *πρωτη* sine additamento cum \aleph ABDEKLP, f, vg. basm. syr.utr. arm. Chr.212 Cyr.ador.388. Addunt *σκηπη* 47, 73, 74, 80, 137, 139, a^{scr}, copt. Euthal.cod. Thdrt.

μερισμοῦ ψυχῆς καὶ πνεύματος, ἀρμῶν τε καὶ μυελῶν, καὶ κριτικὸς ἐνθυμήσεων καὶ ἐννοιῶν καρδίας· 13 καὶ οὐκ ἔστιν κτίσις ἀφανῆς ἐνώπιον αὐτοῦ, πάντα δὲ γυμνά καὶ τετραχηλισμένα τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ, πρὸς δὲ ἡμῖν ὁ λόγος.

8, 4
3, 1
2, 17 a
3, 2
10, 22

14 Ἐχοντες οὖν ἀρχιερέα μέγαν διελληνυότα τοὺς οὐρανούς, Ἰησοῦν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, κρατῶμεν τῆς ὁμολογίας. 15 οὐ γὰρ ἔχομεν ἀρχιερέα μὴ δυνάμενον συναπαθῆσαι ταῖς ἀσθενείαις ἡμῶν, πεπειρασμένον δὲ κατὰ πάντα καθ' ὁμοίότητα χωρὶς ἁμαρτίας. 16 προσερχώμεθα οὖν μετὰ παρηγοίας τῷ θρόνῳ τῆς χάριτος, ἵνα λάβωμεν ἔλεος καὶ χάριν εὐρωμεν εἰς εὐκαιρον βοήθειαν.

V.

8, 3
9, 9
4, 15
7, 27
Ex. 26, 1
Ps. 2, 7
7, 17
Ps. 109 (110), 4

1 Πᾶς γὰρ ἀρχιερεὺς ἐξ ἀνθρώπων λαμβανόμενος ὑπὲρ ἀνθρώπων καθίσταται τὰ πρὸς τὸν θεόν, ἵνα προσφέρει δῶρά τε καὶ θυσίας ὑπὲρ ἁμαρτιῶν, 2 μετριοπαθεῖν δυνάμενος τοῖς ἁγνοοῦσιν καὶ πλανωμένοις, ἐπεὶ καὶ αὐτὸς περικειται ἀσθένειαν, 3 καὶ δι' αὐτὴν ὀφείλει, καθὼς περὶ τοῦ λαοῦ, οὕτως καὶ περὶ ἑαυτοῦ προσφέρειν περὶ ἁμαρτιῶν. 4 καὶ οὐχ ἑαυτῷ τις λαμβάνει τὴν τιμὴν, ἀλλὰ καλούμενος ὑπὸ τοῦ θεοῦ, καθὼς περ καὶ Ἄραων. 5 οὕτως καὶ ὁ Χριστὸς οὐχ ἑαυτὸν ἐδόξασεν γεννηθῆναι ἀρχιερέα, ἀλλ' ὁ λαλήσας πρὸς αὐτὸν υἱὸς μου εἶ σὺ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε· 6 καθὼς καὶ ἐν ἑτέρῳ λέγει· σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ. 7 ὃς ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς σαρκὸς αὐτοῦ δεήσεις τε καὶ ἱκετηρίας πρὸς τὸν δυνάμενον σώζειν αὐτὸν ἐκ θανάτου μετὰ κραυγῆς ἰσχυρᾶς καὶ δακρῶν προσενέγκας καὶ εἰσακουσθεὶς ἀπὸ τῆς εὐλαβείας, 8 καίπερ ὢν υἱὸς, ἔμαθεν ἀφ' ὧν ἔπαθεν τὴν ὑπακοήν, 9 καὶ τελειωθείς ἐγένετο πᾶσιν

13. Naber coniecit γυμνα καὶ κατετραχησιμενα, h. e. aperta et porrecta. Cf. Baljon, p. 215.

15. συναπαθῆσαι cum κAB^*CD^*H . συμπα. cum BcD^cEKLP . πεπειρασμενον cum $\kappa ABDE$. πεπειραμενον cum $CKLP$.

16. ἔλεος cum κABC^*D^*KP . ελεον cum C^bD^cEL .

V: 1. δωρα τε cum $\kappa ACD^c(* τε δωρα)EKLP$ syr. P Epiph.⁷⁶⁰ Chr. Euthal.cod. Omittunt τε $BD^b vi$; nec expriment d, e, f, vg. syr.sch.

3. δι' αὐτην cum κABC^*D^*P , 7, 17, 80, syr.sch.et ptxt. (d, e propter illam, f, vg. copt. propterea) Chr.mosc.2 Euthal.cod. Thdrt.5,51. δια ταυτην cum CcD^cEKL syr.pmg. Chr.monf. Thdrt. ad h. l. Antioch.¹²²⁶. περι εαυτου cum κACD^cEKLP . π. αυτου cum BD^* , 219*, 8lect., 17lect., Thdrt.5,51 (ut etiam apud Cyr.6,230). περι αμαρτιων cum κABC^*D^*P . υπερω αμ. cum CcD^cEKL .

4. αλλα καλουμ. cum κABC^*DEK . αλλ ο καλ. cum C^bLP . καθωσπερ cum $\kappa^*AB(C^*?)D^*$, 17, Cyr.apol.¹⁸⁶. καθωσ cum C^*vi . Chr. Procop.^{osa.294}. καθαπερ cum κC^bD^cEKLP . ααρων cum $\kappa ABCDEKLP$. ο ααρ. cum minusculis multis.

6. μελχισεδεκ (item d, e, copt. -sedec). A, Chr. μελχισεδεχ (item sic A, 7, 1; non item alibi). Item f, vg. (etiam am. fu. demid.) Melchisedech. Similiter Latini alibi.

8. αφ cum $\kappa ABcD^b$ et $cEKLP$. — B^*D^* απ.

9. πασιν ante τοις υπακουουσιν (P υπακουοσιν) αυτω cum $\kappa ABCDEP$, d, e, f, vg. copt. syr.utr. arm. aeth. Chr.¹¹⁸. Post τ. υπ. αυτ. cum KLN Thdrt. ad h. l.

τοῖς ὑπακούουσιν αὐτῷ αἴτιος σωτηρίας αἰωνίου, 10 προσαγορευθεὶς ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἀρχιερεὺς κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ.

11 Περὶ οὗ πολὺς ἡμῖν ὁ λόγος καὶ δυσερμηνευτός λέγειν, ἐπεὶ νωθροὶ γεγόνατε ταῖς ἀκοαῖς. 12 καὶ γὰρ ὀφειλλόντες εἶναι διδάσκαλοι διὰ τὸν χρόνον, πάλιν χρεῖαν ἔχετε τοῦ διδάσκειν ὑμᾶς τινὰ τὰ στοιχεῖα τῆς ἀρχῆς τῶν λογίων τοῦ θεοῦ, καὶ γεγόνατε χρεῖαν ἔχοντες γάλακτος, οὐ στερεῶς τροφῆς. 13 πᾶς γὰρ ὁ μετέχων γάλακτος ἀπειροσ λόγου δικαιοσύνης, νήπιος γὰρ ἐστίν· 14 τελείων δὲ ἐστὶν ἡ στερεὰ τροφή, τῶν διὰ τὴν ἔξιν τὰ αἰσθητήρια γεγυμνασμένα ἔχόντων πρὸς διάκρισιν καλοῦ τε καὶ κακοῦ.

Gal. 4, 3
1 Co. 3, 2

VI.

1 Διὸ ἀφέντες τὸν τῆς ἀρχῆς τοῦ Χριστοῦ λόγον ἐπὶ τὴν τελειότητα φερόμεθα, μὴ πάλιν θημέλιον καταβαλλόμενοι μετανοίας ἀπὸ νεκρῶν ἔργων, καὶ πίστεως ἐπὶ θεόν, 2 βαπτισμῶν διδαχῆς, ἐπιθέσεώς τε χειρῶν, ἀναστασεώς τε νεκρῶν, καὶ κριμάτων αἰωνίου. 3 καὶ τοῦτο ποιήσομεν, ἔανπερ ἐπιτρέπη ὁ θεός. 4 ἀδύνατον γὰρ τοὺς ἀπαξ φωτισθέντας γευσαμένους τε τῆς δωρεᾶς τῆς ἐπουρανίου καὶ μετόχους γενηθέντας πνεύματος ἁγίου 5 καὶ καλὸν γευσαμένους θεοῦ ἔῃμα δυνάμεις τε μέλλοντος αἰῶνος, 6 καὶ παραπιστόντας, πάλιν ἀνακαινίζειν εἰς μετάνοιαν, ἀνασταυροῦντας ἑαυτοῖς τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ καὶ παραδειγματίζοντας. 7 γῆ γὰρ ἡ πιοῦσα τὸν ἐπ' αὐτῆς ἐρχόμενον πολλὰκις ὑετὸν καὶ τίκτουσα βοτάνην εὐθετον ἐκείνοις δι' οὗς καὶ γεωργεῖται, μεταλαμβάνει εὐλογίας ἀπὸ τοῦ θεοῦ· 8 ἐκφέρουσα δὲ ἀκάνθας καὶ τριβόλους ἀδόκιμος καὶ κατάρως ἐγγύς, ἥς τὸ τέλος εἰς καθῶν.

1 ac. 4, 13

9 Πειρίσμεθα δὲ περὶ ὑμῶν, ἀγαπητοί, τὰ κρείσσονα καὶ ἐχόμενα σωτηρίας, εἰ καὶ οὕτως λαλοῦμεν. 10 οὐ γὰρ ἄδικος ὁ θεός ἐπιλαθέσθαι τοῦ ἔργου ὑμῶν καὶ τῆς ἀγάπης ἧς ἐνεδείξασθε εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, διακονήσαντες τοῖς ἁγίοις καὶ

1 The. 1, 3

12. *τίνα (quae sint elementa)*: sic etiam d, e, f, vg. Or.int.2, 361, 3, 384 Aug. ioh. 98, 4 Hier. gal. 2 (*doceri vos d, e, ut vos doceamini f, vg. Or.int. Hier.*) copt. syr. utr. aeth. Or. 3, 781. — Lachmann *τινά*, quod praesivit Oec. com. *ου στερεας cum n*B²* (fortasse iam) C, 17, f, vg. copt. Or. 1, 245, 482 et 3, 658 et int. 2, 361, 3, 385. *και ου στ. cum n*AB*DEKLP*, d, e, syr. utr. arm. aeth. Clem. 688, 771 Or. int. 2, 486, 3, 862.

VI: 2. *διδαχης cum nACDEKLNLP*, f, vg. (*baptismatum doctrinae*). *διδαχην cum B*; item *baptismorum doctrinam* (e *doctrina*) d. *αναστασεως τε cum nACDcEKLN*, d, e, f, vg. — *BDgr.*P* omittunt τε.

3. *ποιησομεν cum nBKLN*, 17, d, e, f, vg. Chr. 131 Thdr. t. 577 Thphyl. Amb. poenit. 2. *ποιησωμεν cum ACDEP* arm. Chr. moecc. Euthal. cod. Thdr. com. 578 bis Dam.

7. *ερχομενον* (Antioch. 1107 *επαρχ.*) *πολλακις cum nBDEP*, 37, 116, d, e (*bibens venientem in se saepe imbrem*) (copt. syr. utr.) Chr. 145, item Or. int. 2, 264. *πολλακ. ερχομ. cum ACKL*, f, vg. (*saepe venientem super se bibens imbrem*) arm. Eriph. 494 Chr. 146 Or. int. 2, 54.

9. *κρεισσονα cum nABCDcLP* (4 minusculi apud Scrivener) Euthal. cod. *κρειττονα cum D*K*, 37.

10. *της αγαπης cum nABCD*E*P*, d, e, f, vg. basm. syr. utr. ar. e arm. aeth. Chr. 12, 5 Euthal. cod. *Præmittunt του κοπου DcE**KL* copt. Chr. 149, 150 Thdr.

διακονοῦντες· 11 ἐπιθυμοῦμεν δὲ ἕκαστον ὑμῶν τὴν αὐτὴν ἐνδείκνυσθαι σπουδὴν πρὸς τὴν πληροφορίαν τῆς ἐλπίδος ἄχρι τέλους, 12 ἵνα μὴ νωθροὶ γένησθε, μιμηταὶ δὲ τῶν διὰ πίστεως καὶ μακροθυμίας κληρονομοῦντων τὰς ἐπαγγελίας. Gn. 22, 16. 17 13 τῷ γὰρ Ἀβραάμ ἐπαγγειλάμενος ὁ θεός, ἐπεὶ κατ' οὐδενὸς εἶχεν μείζονος δυνάμει, ὡμοσεν καθ' ἑαυτοῦ, 14 λέγων· εἰ μὴ εὐλογῶν εὐλογήσω σε καὶ πληθύνων πληθυνῶ σε· 15 καὶ οὕτως μακροθυμήσας ἐπέτυχεν τῆς ἐπαγγελίας. 16 ἄνθρωποι γὰρ κατὰ τοῦ μείζονος ὀμνύουσιν, καὶ πάσης αὐτοῖς ἀντιλογίας πέρας εἰς βεβαίωσιν ὁ ὄρκος· 17 ἐν ᾧ περισσώτερον βουλόμενος ὁ θεὸς ἐπιδειξάμενος τοῖς κληρονόμοις τῆς ἐπαγγελίας τὸ ἀμετάθετον τῆς βουλῆς αὐτοῦ ἐμεσίτευσεν ὄρκῳ, 18 ἵνα διὰ δύο πραγμάτων ἀμεταθέτων, ἐν οἷς ἀδύνατον ψεύσασθαι θεόν, ἰσχυρὰν παράκλησιν ἔχωμεν οἱ καταφυγόντες κρατῆσαι τῆς προκειμένης ἐλπίδος, 19 ἣν ὡς ἄγκυραν ἔχομεν τῆς ψυχῆς ἀσφαλῆ τε καὶ βεβαίαν καὶ εἰσερχομένην εἰς τὸ ἐσώτερον τοῦ καταπετάσματος, 20 ὅπου πρὸδρομος ὑπὲρ ἡμῶν εἰσῆλθεν Ἰησοῦς, κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ ἀρχιερεὺς γενόμενος εἰς τὸν αἰῶνα.

VII.

Gn. 14, 18 vs. 1 Οὗτος γὰρ ὁ Μελχισεδέκ, βασιλεὺς Σαλήμ, ἱερεὺς τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου, ὁ συναντήσας Ἀβραάμ ὑποστρέφοντι ἀπὸ τῆς κοπῆς τῶν βασιλέων καὶ εὐλογήσας αὐτόν, 2 ᾧ καὶ δεκάτην ἀπὸ πάντων ἐμέρισεν Ἀβραάμ, πρῶτον μὲν ἐρμηνευόμενος βασιλεὺς δικαιοσύνης, ἔπειτα δὲ καὶ βασιλεὺς Σαλήμ, ὃ ἐστὶν βασιλεὺς εἰρήνης, 3 ἀπάτωρ, ἀμήτωρ, ἀγενεαλόγητος, μήτε ἀρχὴν ἡμερῶν μήτε ζωῆς τέλος ἔχων, ἀφωμοιωμένος δὲ τῷ νῷ τοῦ θεοῦ, μένει ἱερεὺς εἰς τὸ διηνεκές. 2 4 Θεωρεῖτε δὲ πηλίκος οὗτος, ᾧ δεκάτην Ἀβραάμ ἔδωκεν ἐκ τῶν ἀκροθινίων ὁ πατριάρχης. 5 καὶ οἱ μὲν ἐκ τῶν νῶν Λευὶ τὴν ἱερατείαν λαμβάνοντες·

14. *ei μὴν cum* **ABD*EP**, 17, 23, 31, 47*, 74, 137, Did.tri.⁷⁵ Dam. Item **CDBL** corr. *ei μὴ*. Item d, e, f, vg. Amb. **hd**2 Primas nisi. ἢ *μὴν cum* **KL*** Chr. Euthal.cod. Cyr. **esa**.⁵⁷⁸ et **glaph**.⁷¹ Thdrt. Thphyl. Ceterum etiam Gen. 22, 17, A et cdd. unc. pler. (B hiat) *ei μὴν* praebent.
16. *ἀνθρωποι sine μεν cum* **ABD*E*P**, 47, 52, Euthal.cod. Cyr. **glaph**.⁷¹; nec aliter d, e, f, vg. syr.utr. arm. basm. Addunt *μεν* **CDe**KL** copt. aeth. Chr. Thdrt. Dam.
18. *τον θεον cum* ***ACP**, 17, 52, Eus. **ps**.⁵⁵⁶ et **mal**.⁷⁷ Did. tri.¹⁶⁸ et ⁴⁰³. *θεον cum* **BDEKL** Eus. **dem**.¹⁷⁷, ²²³ Cyr. **hr**.¹⁴⁴ Euthal.cod.
19. *ασφαλῆ cum* **hBd** et **eEKL** Euthal.cod. *ασφαλῆν cum* **ACD*P**.
- VII: 1. *του υψιστου cum* **ABCDEKLP**. Omittunt *του* nonnulli minusculi. ο *συνατησας* ut **C*LP** Euthal.cod. — **ABC²DEK**, 17 ος *συνατ.*
3. *αφωμοιωμενος cum* **ABK**. *αφωμοιωμ.* cum **CDELP**, 1, 47, 109, 113.
4. *ω και cum* **ACDcE**KLP**, f, vg. (etiam am. fu.** demid. harl. **sil**.) syr.P arm. Chr. ¹⁷⁴ Euthal.cod. Cyr. **glaph**.⁶⁸ Omittunt *και* **BD*E***, d, e, fu.* tol. al. lachm. syr. sch. copt. basm. (basm. hiat v. 2) Primas Quaest. ²⁹⁷⁷. *Αβρααμ* omittitur **D*E***, d, e. Sic etiam Naber et V. d. S. Bakhuyzen. Cf. Baljon, p. 215.
5. *λενει cum* **BCD***, 47, item basm. (ut etiam v. 14, sah.). *λενει cum* **AD^b** et **eEKL** copt. Euthal.cod. *αποδεκατοιν cum* **B(οιν** instauravit etiam **B³)D***.

ἐντολῆν ἔχουσιν ἀποδεκατοῦν τὸν λαὸν κατὰ τὸν νόμον, τοῦτ' ἔστιν τοὺς ἀδελφοὺς Nm. 18, 21 --
αὐτῶν, καίπερ ἐξεληλυθότας ἐκ τῆς ὁσφύος Ἀβραάμ· 6 ὁ δὲ μὴ γενναλογούμενος
ἐξ αὐτῶν δεδεκάτωκεν Ἀβραάμ, καὶ τὸν ἔχοντα τὰς ἐπαγγελίας εὐλόγηκεν. 7 χωρὶς
δὲ πάσης ἀντιλογίας τὸ ἔλαττον ὑπὸ τοῦ κρείττονος εὐλογεῖται. 8 καὶ ὧδε μὲν
δεκάτας ἀποδνήσκοντες ἄνθρωποι λαμβάνουσιν, ἐκεῖ δὲ μαρτυρούμενος ὅτι ζῆ.
9 καὶ ὡς ἔπος εἰπεῖν, δι' Ἀβραάμ καὶ Λευὶ δὲ δεκάτας λαμβάνων δεδεκάτωται·
10 ἔτι γὰρ ἐν τῇ ὁσφύϊ τοῦ πατρὸς ἦν ὅτε συνήτησεν αὐτῷ Μελχισεδέκ.

11 Εἰ μὲν οὖν τελείωσις διὰ τῆς Λευιτικῆς ἱερωσύνης ἦν, ὁ λαὸς γὰρ ἐπ'
αὐτῆς νενομοθεῖται, τίς ἔτι χρεία κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ ἕτερον ἀνίστασθαι
ἱερεῖα καὶ οὐ κατὰ τὴν τάξιν Ἀαρῶν λέγεσθαι; 12 μετατιθεμένης γὰρ τῆς ἱερω-
σύνης ἐξ ἀνάγκης καὶ νόμον μετᾶθεσις γίνεται. 13 ἐφ' ὃν γὰρ λέγεται ταῦτα,
φυλῆς ἐτέρας μετέσχηκεν, ἀφ' ἧς οὐδεὶς προσέσχηκεν τῷ θουιασθηρίῳ· 14 πρό-
δηλον γὰρ ὅτι ἐξ Ἰούδα ἀνατέταλκεν ὁ κύριος ἡμῶν, εἰς ἣν φυλὴν περὶ ἱερέων
οὐδὲν Μωσῆς ἐλάλησεν. 15 καὶ περισσότερον ἔτι κατάδηλόν ἐστιν, εἰ κατὰ τὴν
ὁμοιότητα Μελχισεδέκ ἀνίσταται ἱερεὺς ἕτερος, 16 ὅς οὐ κατὰ νόμον ἐντολῆς
σαρκίνης γέγονεν ἀλλὰ κατὰ δύναμιν ζωῆς ἀκαταλύτου. 17 μαρτυρεῖται γὰρ ὅτι Ps. 109 (110). 4
οὐ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ.

18 Ἀθέτησις μὲν γὰρ γίνεται προαγούσης ἐντολῆς διὰ τὸ αὐτῆς ἀσθενὲς καὶ
ἀνωφελές, 19 οὐδὲν γὰρ ἔτελειωσεν ὁ νόμος, ἐπεισαγωγῆ δὲ κρείττονος ἐλπίδος,
δι' ἧς ἐγγίζομεν τῷ θεῷ. 20 καὶ καθ' ὅσον οὐ χωρὶς ὀρκωμοσίας, — οἱ μὲν
γὰρ χωρὶς ὀρκωμοσίας εἰσὶν ἱερεῖς γεγονότες, 21 ὁ δὲ μεθ' ὀρκωμοσίας διὰ τοῦ

ἀποδεκατοῦν cum μ ACD^bet^cEKLP, cf. Mt. 13:32, ubi ex B*D κατασκηνοῖν
recepimus.

6. *αβρααμ* cum μ BCD*E*, 17, 23, 57, 109. Praemittunt *τον* AD^bet^cE**KLP
Chr. Thdrt. Dam. *ευλογηκεν* (D*, 109 *ηυλ.*) cum μ BD*et^cEKL, 17, Thdrt.
Dam. Thphyl.; item *ηυλογηκ.* cum D*, 109. — *ACP ευλογησεν* (A, 39 *ηυλογ.*).
9. *δι αβρ.* cum μ BD*E*, 37, 47, 73, c^{scr.} *δια αβρ.* cum ACDE**KLP.
10. *μελχισεδεκ* cum μ BC*D*. *ο μελχ.* cum AC^dDEKLP.
11. *λευιτικης* cum μ BDE. *λευιτικ.* cum ACKLP. *επ αυτης* cum μ ABCD*E*LP,
17, 31, 37, 46, 73, 118, Cyr.glyph.⁶⁴. *επ αυτη* cum D^cE**K Chr. Thdrt.
Dam. Oec. *νενομοθετται* cum μ ABCD*P Euthal.cod. Cyr.glyph. *νενομοθε-*
τητο cum D^cEKL. *λεγεσθαι* interpolatio, Prins. καὶ οὐ... *λεγεσθαι* inter-
polatio, Mill et Michelsen. — V. d. S. Bakhuyzen scribit *ο λαος γαρ επ αυτης*
νενομοθετται post vs. 12. Cf. Baljon, p. 215, 216.
13. *προσεσχηκεν* cum μ BDEKL. *προσεσχηεν* cum AC, 17, 19, 20, 80. Item P,
71, k^{scr.} *μετεσχηεν*. Erasmus, Colinaeus, Bogard conjiciunt *προσεστηκεν*. Cf.
Baljon, p. 216.
14. *περι ιερων ουδεν* cum μ *(sed ponit ουδεν post *μωνσ.*, item 137)et^cABC*
D*EP, 17, d, e (*de sacerdotibus nihil*) arm. Euthal.cod. *ουδεν περι ιερω-*
συνης (L *ιερω-*) cum D^cKL. Item *περι ιερ. ουδεν* C^dDb.
16. *σαρκινης* cum μ ABC*D*LP. *σαρκικης* cum C^{scr.}D^cEK.
17. *μαρτυρεται* cum μ ABD*E*P. *μαρτυρει* cum CD^cE**KL.
21. *μετα cum* μ *DEKLP. Item κ B^cC Euthal.cod. *μετ.* — *μεθ* cum AB^c. *εις*
τον αιωνα absque additamento cum μ *BC, 17, 80, f, vg. sah. basm. arm.
Euthal.cod. Amb.fug.saec.3. Addunt *κατα την ταξιν μελχισεδεκ* κ ADEKLP,
d, e, hal. copt. syr.utr. aeth. Eus.dem.177, 223.

λέγοντος πρὸς αὐτόν ὤμοσεν κύριος, καὶ οὐ μεταμεληθήσεται· οὐ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα· — 22 κατὰ τοσοῦτο καὶ κρείττονος διαθήκης γέγονεν ἔγγυος Ἰησοῦς. 23 καὶ οἱ μὲν πλείονες εἰσι γεγονότες ἱερεῖς διὰ τὸ θανάτῳ κωλύεσθαι παραμένειν· 24 ὁ δὲ διὰ τὸ μένειν αὐτὸν εἰς τὸν αἰῶνα ἀπαράβατον ἔχει τὴν ἱερωσύνην, 25 ὄθεν καὶ σώζειν εἰς τὸ παντελὲς δύναται τοὺς προσερχομένους δι' αὐτοῦ τῷ θεῷ, πάντοτε ζῶν εἰς τὸ ἐντυγχάνειν ὑπὲρ αὐτῶν.

26 Τοιοῦτος γὰρ ἡμῖν καὶ ἔπρεπεν ἀρχιερεὺς, ὄσιος, ἄκακος, ἀμίαντος, κειρωσμένος ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν, καὶ ὑψηλότερος τῶν οὐρανῶν γενόμενος, 27 ὃς οὐκ ἔχει καθ' ἡμέραν ἀνάγκην, ὥσπερ οἱ ἀρχιερεῖς, πρότερον ὑπὲρ τῶν ἰδίων ἁμαρτιῶν θυσίας ἀναφέρειν, ἔπειτα τῶν τοῦ λαοῦ· τοῦτο γὰρ ἐποίησεν ἐφάπαξ ἑαυτὸν ἀνεγκας. 28 ὁ νόμος γὰρ ἀνθρώπους καθίστηεν ἀρχιερεῖς ἔχοντας ἀσθένειαν, ὁ λόγος δὲ τῆς ὀρκωμοσίας τῆς μετὰ τὸν νόμον νίῳ εἰς τὸν αἰῶνα τετελειωμένον.

VIII.

1 Κεφάλαιον δὲ ἐπὶ τοῖς λεγομένοις, τοιοῦτον ἔχομεν ἀρχιερέα ὃς ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θρόνου τῆς μεγαλωσύνης ἐν τοῖς οὐρανοῖς, 2 τῶν ἁγίων λειτουργὸς καὶ τῆς σκηνῆς τῆς ἀληθινῆς, ἣν ἐπηξεν ὁ κύριος, οὐκ ἄνθρωπος. 3 (πᾶς γὰρ ἀρχιερεὺς εἰς τὸ προσφέρειν δῶρά τε καὶ θυσίας καθίσταται, ὄθεν ἀναγκαῖον ἔχειν τι καὶ τοῦτον ὃ προσενέγκη). 4 εἰ μὲν οὖν ἦν ἐπὶ γῆς, οὐδ' ἂν ἦν ἱερεὺς, ὄντων τῶν προσφερόντων κατὰ νόμον τὰ δῶρα, 5 οἵτινες ὑποδείγματι καὶ σκιᾷ λατρεύουσι τῶν ἐπουρανίων, καθὼς κερχημάτισται Μωσῆς μέλλων ἐπιτελεῖν τὴν σκηνὴν· ὅρα γὰρ φησὶν, ποιήσεις πάντα κατὰ τὸν τύπον τὸν δειχθέντα σοι ἐν τῷ ὄρει· 6 νυνὶ δὲ διαφορωτέρας τέτιχεν λειτουργίας, δοῦν καὶ κρείττονός ἐστιν

22. τοσοῦτο cum κ^*ABCD^*P (sed D^*P τοσοῦτω) 17, 23, 39, 115. τοσοῦτον cum κ^cD^cEKL . καὶ κρείττονος cum κ^*BC^* Dam. (cf. καὶ 8:6). Omittunt καὶ κ^cAC^cDEKLP .

23. γεγονότες ante ἱερεῖς cum κBLP (K omittit) f, vg. Post ἱερεῖς cum ACDE, 17, d, e, Chr.mosc.1 Cyr.ador.432.

26. καὶ ἐπρεπ. cum ABDE syr.utr. ar.e Eus.dem.224. Omittunt καὶ $\kappa CKLP$ it. vg.

27. προσενεγκας cum κA , 17, 73, 80, Cyr.nest.⁹³. ἀνεγκας cum BDEKLP.

VIII: 2. οὐκ ἀνθρῶπ. cum κBD^*E^* , 17, d, e, Eus.dem.224 (fluctuat lectio) et ps.17° Chr.cat.213. Præmittunt καὶ AD^cE^*KLP , f, vg. copt. basm. syr.utr. arm. aeth. Eus.dem. (vide ante) Chr.199 (sed aliter cat.213) 200.

3. Vs. 3 glossema, Kuenen, Prins et V. d. S. Bakhuyzen. Cf. Baljon, p. 216—218.

4. οὖν cum κABD^*P , 17, 73, 80, 157, d, e, f, vg. copt. Euthal.cod. γὰρ cum D^cEKL syr.p arm. Chr. Thdrt. Dam. τῶν προσφερόντων cum κABD^*E^*P , 17, 67***, 73, 137, d, e, f, vg. copt. arm. aeth.ro. Euthal.cod. Præmittunt τῶν ἱερωῶν D^cE^*KLP syr.utr. aeth.pp Chr. Thdrt. νόμον cum κ^*AB Thdrt. τον νόμον cum κ^cDEKLP Chr. Euthal.cod. Dam.

5. ποιήσεις cum $\kappa ABDEKLP$ Or.1,170 Eus.praep.⁵⁹² et ps.176 Euthal.cod. ποιήσης cum minusculis.

6. νυνὶ cum κAD^b et $cEKL$. νυν cum BD^* Ath.³⁶⁶. τετιχεν cum κ^*AD^*KL , 80, 116, Ath.³⁶⁶ (sed $edd.3$ -γηκεν). — τετιχε cum κ^cBD^cE . — P, 17 τετυ-

διαθήκης μεσίτης, ἥτις ἐπὶ κρείττοισιν ἐπαγγελίαις νενομοθέτηται. 7 *Εἰ γὰρ ἡ πρώτη ἐκείνη ἦν ἄμεμπτος, οὐκ ἂν δευτέρας ἐζήτητο τόπος.* 8 *μεμφόμενος γὰρ αὐτοὺς λέγει· ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται, λέγει κύριος, καὶ συντελέσω ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰσραὴλ καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰούδα διαθήκην καινὴν,* 9 *οὐ κατὰ τὴν διαθήκην ἣν ἐποίησα τοῖς πατράσιν αὐτῶν ἐν ἡμέρᾳ ἐπιλαβομένου μου τῆς χειρὸς αὐτῶν ἐξαγαγεῖν αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, οὐ αὐτοὶ οὐκ ἐπέμειναν ἐν τῇ διαθήκῃ μου, καὶ γὰρ ἡμέλησα αὐτῶν, λέγει κύριος.* 10 *οὐ αὐτὴ ἡ διαθήκη ἦν διαθήσομαι τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκεῖνας, λέγει κύριος, διδοὺς νόμους μου εἰς τὴν διάνοιαν αὐτῶν, καὶ ἐπὶ καρδίας αὐτῶν ἐπιγράψω αὐτούς, καὶ ἔσομαι αὐτοῖς εἰς θεὸν καὶ αὐτοὶ ἔσονται μοι εἰς λαόν.* 11 *καὶ οὐ μὴ διδάξουσιν ἕκαστος τὸν πολίτην αὐτοῦ καὶ ἕκαστος τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, λέγων· γινῶθι τὸν κύριον, οὐ πάντες εἰδήσουσίν με ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου αὐτῶν.* 12 *οὐ ἔτι ἔσομαι ταῖς ἀδικίαις αὐτῶν, καὶ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν οὐ μὴ μνησθῶ ἔτι.* 13 *ἐν τῷ λέγειν καινὴν πεπαλαίωκεν τὴν πρώτην· τὸ δὲ παλαιούμενον καὶ γηράσκον ἐγγὺς ἀφανισμοῦ.*

IX.

- 1 *Εἶχε μὲν οὖν καὶ ἡ πρώτη δικαιοῦματα λατρείας τὸ τε ἅγιον κοσμικόν.*
2 *σκηνὴ γὰρ κατασκευάσθη ἡ πρώτη, ἐν ἣ ἦ τε λυχνία καὶ ἡ τράπεζα καὶ ἡ*

χηκεν. — καὶ κρείττονος cum **ABD^bet^cLP**, e, f, vg. — **D^{*}K**, 37, 69, 72, 73, 80 omittunt καὶ.

7. *Codil. legunt ἐζητεῖτο.* Naber coniecit ἐζητητο. Cf. Baljon, p. 218, 219.
8. *αυτους cum ***AD^{*}KP**, 17, 39, 114, 137, Euthal.cod. Thdrt., item Chr.cat.216.* αυτοις cum **BC^dEL** Dam. ad h. l. et *imagg.341.*
9. *B, 341 ἐν ἡμεραις.* — μου **37^{*}** omittit.
10. *αυτη η διαθηκη sine μου cum **BKLP**, d, e, f, vg. syr.utr. copt. Addunt μου AD^{gr}E^{gr}.* ἐπι καρδιαν αυτ. cum ***K**, 70, 219*, **g^{scr}**, f, vg. (hi.² in corde) aeth. Clem.⁸⁹ Chr.cat.⁵⁹⁰ et ⁵⁹¹sem. — *B ἐπι καρδια εαντων.* — ἐπι καρδιας αυτ. cum ***ADEL** Chr.²⁰⁵ Euthal.cod. Thdrt. Dam., item *P, 31 ἐπι καρδιας a.* Item in cordibus d, e, Prim.; agnoscuntque pluralem etiam syr.utr. copt. arm. Piscator et Valckenaer conieciunt διδους δωσω. Cf. Baljon, p. 219.
11. *τ. πολιτην (**B^{*} πολειτην**) cum **ABDEKL**, d, e, copt. basm. syr.sch. et ptxt. arm. Chr.cdd. et cat.⁵⁹⁰ Thdrt. Dam. τ. πλησιον cum *P, f, vg. syr.pmg. aeth. Chr.²⁰⁶montf. Euthal.cod. απο μικρου sine αυτων cum **ABD^{*}KP**, d, e, f, vg. basm. arm. Clem.⁸⁹ Chr.²⁰⁶ et cat.⁵⁹⁰ Euthal.cod. Cyr.glyph.46. Addunt αυτων DeI, syr.utr. copt. aeth. Thdrt. Dam. Thphyl. Oec.*
12. *καὶ των αμαρτι. αυτων sine additamento cum ***B**, 17, 23, f, vg. copt. basm. syr.sch. aeth. ar.^o Clem.⁸⁹. Addunt καὶ των ανομιων αυτων ***ADEKLP**, d, e, syr.p arm. (Chr.) Thdrt. Dam.*
IX: 1. *ειχε ut **BL**. ειχεν ut DEP (A hiat).* καὶ cum **ADEKLP**, d, e, f, vg. syr.p arm. Chr.²¹² Euthal.cod. — *B, 3, 38, 52, syr.sch. copt. basm. Thphyl. omittunt. η (**D^{*}** omittit) πρωτη sine additamento cum **ABDEKLP**, f, vg. basm. syr.utr. arm. Chr.²¹² Cyr.ador.³⁸⁸. Addunt σκηνη 47, 73, 74, 80, 137, 139, ascr., copt. Euthal.cod. Thdrt.**

- πρόθεσις τῶν ἄρτων, ἣτις λέγεται ἅγια. 3 μετὰ δὲ τὸ δευτέρον καταπέτασμα σκηνῆ ἢ λεγομένη ἅγια ἁγίων, 4 χρυσοῦν ἔχουσα θυματήριον καὶ τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης περικεκαλυμμένην πάντοθεν χρυσοῦ, ἐν ἣ στάμνος χρυσοῦ ἔχουσα τὸ μάννα καὶ ἡ ῥάβδος Ἄαρων ἢ βλαστήσασα καὶ αἱ πλάκες τῆς διαθήκης, 5 ὑπεράνω δὲ αὐτῆς Χερουβίμ δόξης κατασκευασθέντα τὸ ἰλαστήριον περὶ ὧν οὐκ ἔστιν νῦν λέγειν κατὰ μέρος. 6 Τούτων δὲ οὕτως κατασκευασμένων εἰς μὲν τὴν πρώτην σκηνὴν διαπαντός εἰσάσιν οἱ ἱερεῖς τὰς λατρείας ἐπιτελοῦντες, 7 εἰς δὲ τὴν δευτέραν ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ μόνος ὁ ἀρχιερεὺς, οὐ χωρὶς αἵματος ὁ προσφέρει ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ τῶν τοῦ λαοῦ ἀγνοημάτων, 8 τοῦτο δηλοῦντος τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου, μήπω πεφανερῶσθαι τὴν τῶν ἁγίων ὁδὸν ἐκ τῆς πρώτης σκηνῆς ἐχούσης στάσιν, 9 ἣτις παραβολὴ εἰς τὸν καιρὸν τὸν ἐνεστηκότα, καθ' ἣν δῶρά τε καὶ θυσίαι προσφέρονται μὴ δυνάμεναι κατὰ συνείδησιν τελειῶσαι τὸν λατρεύοντα, 10 μόνον ἐπὶ βρώμασιν καὶ πόμασιν καὶ διαφόροις βαπτισμοῖς, δικαιώματα σαρκὸς μέχρι καιροῦ διορθώσεως ἐπικείμενα.
- 11 Χριστὸς δὲ παραγενόμενος ἀρχιερεὺς τῶν γενομένων ἀγαθῶν, διὰ τῆς μείζονος καὶ τελειότερας σκηνῆς οὐ χειροποιήτου, τοῦτ' ἔστιν οὐ ταύτης τῆς κτίσεως, 12 οὐδὲ δι' αἵματος τράγων καὶ μόσχων, διὰ δὲ τοῦ ἰδίου αἵματος εἰσηλθὲν ἐφάπαξ εἰς τὰ ἅγια, αἰώνιον λύτρωσιν εὐράμενος. 13 εἰ γὰρ το αἷμα τράγων καὶ ταύρων καὶ σποδὸς δαμάλεως ἑντιζουσα τοὺς κεκοινωνήμενους ἀγιάζει πρὸς τὴν τῆς σαρκὸς καθαρότητα, 14 πόσῳ μᾶλλον τὸ αἷμα τοῦ Χριστοῦ, ὃς διὰ πνεύματος αἰωνίου ἑαυτὸν προσήνεγκεν ἄμωμον τῷ θεῷ, καθαριεὶ τὴν συνείδησιν ἑμῶν ἀπὸ νεκρῶν ἔργων εἰς τὸ λατρεύειν θεῷ ζῶντι.

1 The. 1, 9

2. *αγια*: B praemittit τα. Dedimus autem *αγια* sine additamento cum *κBDCKLP*, f, vg. — *AD*E*, d, e, Or. Int. 2, 162 (vide etiam ad v. 3) addunt *αγιων*.
3. *αγια αγιων* cum *κ*AD*E* (P, 47 *αγια των αγ.*) arm. Chr. Euthal. cod. — *κCDEKL*, 5, 11, 46 τα *αγια των αγιων*.
5. *χερουβειν* cum *BDCE*. Similiter AP, 37, Chr. mosc. 2 *χερουβειμ*. Item *κD**, d (e?) am. fu. al. lachm. sah. basm. Primas *χερουβειν*. — *χερουβειμ* cum *KL*, f, vg. cle.
7. Naber conjecit *αλισσηματων* pro *αγνοηματων*. Cf. Baljon, p. 219, 220.
9. *καθ ην* cum *κABD**, 17, 23*, 27, 67**, 71, 73, 137, f, vg. — *καθ ον* cum *DCKEKL*, d, e.
10. *βαπτισμοις* sine *και* cum *κ*AD*P*, 6, 17, 27, d, e, sah. copt. syr. sch. arm. aeth. ar. e Euthal. cod. Cyr. ador. 347. Addunt *και* *κCDEKLI*, f, vg. basm. syr. P Chr. Thdrt. Dam. *δικαιωματα* cum *κABP*, 6, 17, 27, 31, 73, 80, 137, 178, copt. syr. sch. arm. ar. e Euthal. cod. Cyr. ador. 347; item *δικαιωμα* *D**, d, e, sah. *δικαιωμασιν* cum *DCKEKL*, f, vg. syr. P.
11. *μελλοντων* cum *κADCKEKL*, f, vg. copt. basm. syr. P mg. arm. aeth. Eus. ps. 50 et 176 Cyr. hr. 144, 198 Euthal. cod. Cyr. ador. 347. *γενομενων* cum *BD**, d, e, syr. sch. et p. txt. ar. petrop. *τουτ εστιν ον ταυτης της κτισεως* glossema, Wassenbergh. Cf. contra Baljon, p. 220.
12. *ευραμενος* cum *κABKLP*. — *D**, 27, 44, 80, Chr. cat. 223 Thphyi. Oec. *ευρομενος*.
13. *τραγων κ. ταυρων* cum *κABDE*, 30, 39, 47, nscr., d, e, f, vg. — *ταυρ. κ. τραγ.* cum *KLP* syr. P arm. aeth. Ath. 523 Did. tri. 395 Cyr. hr. 199.
14. *αιωνιου* cum *κ*ABDCKEKL* syr. utr. arm. — *κD*P*, d, e, f, vg. copt. basm. Did. tri. 395 Chr. 218 *αγιου*. — *υμων* cum *κDCEI*, f, am. fu. tol. al. lachm. basm.

15 Καὶ διὰ τοῦτο διαθήκης καινῆς μεσίτης ἐστίν, ὅπως θανάτου γενομένου εἰς ἀπολύτρωσιν τῶν ἐπὶ τῇ πρώτῃ διαθήκῃ παραβάσεων τὴν ἐπαγγελίαν λάβωσιν οἱ κεκλημένοι τῆς αἰωνίου κληρονομίας. 16 ὅπου γὰρ διαθήκη, θάνατον ἀνάγκη φέρεσθαι τοῦ διαθεμένου· 17 διαθήκη γὰρ ἐπὶ νεκροῖς βεβαία, ἐπεὶ μήποτε ἰσχύει ὅτε ζῆ ὁ διαθέμενος. 18 ὅθεν οὐδ' ἡ πρώτη χωρὶς αἵματος ἐνκεκαίνισται. 19 λαληθείσης γὰρ πάσης ἐντολῆς κατὰ τὸν νόμον ὑπὸ Μωσέως παντὶ τῷ λαῷ, λαβὼν τὸ αἷμα τῶν μόσχων καὶ τῶν τράγων μετὰ ὕδατος καὶ ἐρίου κοκκίνου καὶ ὑσώπου, αὐτὸ τε τὸ βιβλίον καὶ πάντα τὸν λαὸν ἐράντισεν, 20 λέγων· τοῦτο τὸ αἷμα τῆς διαθήκης ἧς ἐνετείλατο πρὸς ὑμᾶς ὁ θεός. 21 καὶ τὴν σκηνὴν δὲ καὶ πάντα τὰ σκεῦῃ τῆς λειτουργίας τῷ αἵματι ὁμοίως ἐράντισεν. 22 καὶ σχεδὸν ἐν αἵματι πάντα καθαρίζεται κατὰ τὸν νόμον, καὶ χωρὶς αἱματεκχυσίας οὐ γίνεται ἄφεις. 23 ἀνάγκη οὖν τὰ μὲν ὑποδείγματα τῶν ἐν τοῖς οὐρανοῖς τούτοις καθαρίζεσθαι, αὐτὰ δὲ τὰ ἐπουράνια κρείττους θυσίαις παρὰ ταύτας. 24 οὐ γὰρ εἰς χειροποίητα εἰσῆλθεν ἅγια Χριστός, ἀντίτυπα τῶν ἀληθινῶν, ἀλλ' εἰς αὐτὸν τὸν οὐρανόν, νῦν ἐμφανισθῆναι τῷ προσώπῳ τοῦ θεοῦ ὑπὲρ ἡμῶν· 25 οὐδ' ἵνα πολλὰκις προσφέρῃ ἑαυτὸν, ὥσπερ ὁ ἀρχιερεὺς εἰσέρχεται εἰς τὰ ἅγια κατ' ἐνιαυτὸν ἐν αἵματι ἄλλοτρίῳ· 26 ἐπεὶ ἔδει αὐτὸν πολλὰκις παθεῖν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου, νῦν δὲ ἅπαξ ἐπὶ συντελείῃ τῶν αἰῶνων εἰς ἀθέτησιν τῆς ἁμαρτίας διὰ τῆς θυσίας αὐτοῦ πεφανέρωται. 27 καὶ καθ' ὅσον ἀπόκειται τοῖς ἀνθρώποις ἅπαξ ἀποθανεῖν, μετὰ δὲ τοῦτο κρίσις, 28 οὕτως καὶ ὁ Χριστός, ἅπαξ προσενεχθεὶς εἰς τὸ πολλῶν ἀνευγεῖν ἁμαρτίας, ἐκ δευτέρου χωρὶς ἁμαρτίας ὀφθήσεται τοῖς αὐτὸν ἀπεκδεχομένοις εἰς σωτηρίαν.

Ex. 24, 3 ss.

Nm. 19, 6

Ex. 24, 8
Mt. 26, 24

Lv. 17, 11

- syр.P arm. aeth. Ath.⁵²³ cdd. 2 Did. tri. 396. ημων cum AD*KP, d, e, vg. cle. demid. syr. sch. copt. ar.^e Ath.⁵²³. ζωντι sine additamento cum MDEKL, d, e, f, vg. syr. utr. basm. arm. aeth. Clem. Addunt και αληθινω AP, 21*, 31, 66 mg., copt. Chr.²¹⁸ bis com.
17. μηποτε cum M^cAD^cEKLP. Westcott-Hort μη τοτε cum M*D*, item Isid. 4, 113. Eddiderunt διαθεμενος; Lachmann et Tisch. 7.
18. ουδ cum M^p. ουδε cum ACD^b et C*(gr.* ουδεν)EL, b, Chr. Thdrt. ενκεκαι- ut M^cDE. ενκεκ- ut CK^{sil}-LP.
19. νομον cum M^cD^cEKLP. Praemittunt τον M^cACD*L cat. txt. Chr. mosc. 1 Euthal. cod. και των τραγων cum M^cAC (DE, d, e, τ. τραγ. κ. τ. μοσχ.). Item omisso των P, 17, Thdrt. ed. Dam. Item (d, e) f, vg. rell. (praeter syr.). — M^cEKL, 46, 124, k^{scr}, syr. utr. Chr.²²⁷ plane omittunt. εραντισον cum M^cAD^cEKL Euthal. cod. ερραντ. cum P. Colomesius et Valckenaer omittunt και ante παντα τον λαον. Cf. Baljon, p. 220, 221.
21. εραντισεν cum M^cAD^c*KL, 17, 47. ερραντ. cum D^cEP.
24. αγια post εισηλθεν (37 προσηλθ.) cum M^cAP, 17, 37, 118, Euthal. cod. Ante εισηλθ. cum CDEKL, d, e, Nyss. resurr. 2, 840 Chr. χριστος sine articulo cum M^cAC*D*, 17, 74, 118, arm. Euthal. cod. ο χρι. cum C^cD^b et C^cEKLP Ath.³⁵¹ Ps.-Ath.⁴⁰¹.
26. νυν cum M^cACP, 37, 39, 47, 73 (L^{sil}) Or. 1, 250 Chr.²³⁴ Euthal. cod. νυν cum DEK(L*), της αμαρτίας cum M^cAP, 17, 73, sah. basm. copt. αμαρτίας cum CD^cEKL.
28. ουτ. και cum M^cACDEKLP. Omittunt και minusculi. εις σωτηριαν sine additamento cum M^cCDEKL, d, e, f, vg. sah. copt. basm. syr. sch. aeth. Chr.

X.

8, 5
Col. 2, 17
9, 9 ac.

Ps. 39 (40),
7 9

1 Σκιάν γὰρ ἔχον ὁ νόμος τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, οὐκ αὐτὴν τὴν εἰκόνα τῶν πραγμάτων, κατ' ἐνιαυτὸν ταῖς αὐταῖς θυσίαις ἄς προσφέρουσιν εἰς τὸ διηγεῖς οὐδέποτε δύναται τοὺς προσερχομένους τελειῶσαι· 2 ἐπεὶ οὐκ ἂν ἐπάσαντο προσφερόμεναι, διὰ τὸ μηδεμίαν ἔχειν ἔτι συνείδησιν ἁμαρτιῶν τοὺς λατρεύοντας ἅπαξ κεκαθαρισμένους; 3 ἀλλ' ἐν αὐταῖς ἀνάμνησις ἁμαρτιῶν κατ' ἐνιαυτὸν· 4 ἀδύνατον γὰρ αἷμα ταύρων καὶ τράγων ἀφαιρεῖν ἁμαρτίας. 5 διὸ εισερχόμενος εἰς τὸν κόσμον λέγει· θυσίαν καὶ προσφορὰν οὐκ ἠθέλησας, σῶμα δὲ κατηρτίσω μοι· 6 ὀλοκαντώματα καὶ περὶ ἁμαρτίας οὐκ ἠδόκησας· 7 τότε εἶπον· Ἰδοὺ ἦκω, ἐν κεφαλίδι βιβλίου γέγραπται περὶ ἐμοῦ, τοῦ ποιῆσαι ὁ θεὸς τὸ θέλημά σου. 8 ἀνώτερον λέγων ὅτι θυσίας καὶ προσφορὰς καὶ ὀλοκαντώματα καὶ περὶ ἁμαρτίας οὐκ ἠθέλησας οὐδὲ ἠδόκησας, αἰτινες κατὰ νόμον προσφέρονται, 9 τότε εἶρηκεν· Ἰδοὺ ἦκω τοῦ ποιῆσαι τὸ θέλημά σου. ἀναίρει τὸ πρῶτον ἵνα τὸ δεύτερον στήσῃ, 10 ἐν ᾧ θελήματι ἡγιασμένοι ἐσμέν διὰ τῆς προσφορᾶς τοῦ σώματος Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐφάπαξ.

Thdrt. Dam.txt. Aug.pœcc.mer.1. Addunt δια πιστεως AP, 31, 47, 73, 40 lect. floriac. hal. syr.p. Item arm. præmittit eadem.

- X: 1. θυσιας sine additamento cum ACDEHKL, d, e, f, vg. syr.utr. Or.int.2.696. — κP addunt αυτων. — αις cum D*HL, 73, 137, kscr., Chr.mosc.1 et 1,814 Euthal.cod. ut.vi. Thdrt., item d, e. Eandem lectionem confirmare videntur ii qui αις post -ιαις plane omittunt A, 2, 7*, 17, 47, item syr.utr. arm. αις cum κCDεΚP. Item αις vel αις f, vg. basm. copt. aeth. ουδεποτε: A** syr.p arm. præmittunt αι. — δυναται cum D* et CEHL, d, e, f, vg. basm. copt. Chr. ad h. l. Thdrt. Oec. (ὁ νόμος τοῦτ' ἔστιν) Or.int.2.696. δυναται cum κACD^bP. — Hort legit: καθ ην κατ ενιαυτον τας αυτας θυσιας προσφερουσιν, αι εις το διηγεκεις ουδεποτε δυναται τους προσερχομενους τελειωσαι. Cf. Baljon, p. 221—223.
2. ονκ cum κACDEH**KLP, 17, d, e (hi.2 nam nec) am. fu. harl.* tol. (nonne) al.lachm. copt. basm. aeth. (arm. ει μη) Chr. Euthal.cod. Thdrt. Omittunt H*, f, vg.clæ. demid. hal. harl.** syr.sch. et (licet a syr.sch. differat) syr.p (uterque quidem satis libere) ar.^e Primas. κεκαθαρισμενους cum κDEHKP, 17, 23**, 37, 39, 68, 71, 113, 116, Euthal.cod., item AC κεκαθρισμ. — κεκαθαριμενους cum L.
6. ηυδοκησας cum ACD*HP, 37, 73, 120, Euthal.cod. ευδοκ. cum κDεEKL.
8. θυσιας και προσφορας cum κ*ACD*P, 17, 23, 57, d, e, f, vg. sah. copt. syr.sch. ar.^e arm. Cyr.ador.348. θυσιαν κ. προσφοραν cum κDεEKL syr.p aeth. Chr. Euthal.cod. Thdrt. Dam. ηυδοκησας cum AD*P, 37, 73, 109, 115, 120, Euthal.cod. Cyr.ador.348 Thdrt. ευδοκ. cum κCDεKL. νομον cum κAC, 17, 37, 46, 47, 71, 73, 116, Chr. Euthal.cod. Præmittunt τον DEKLP.
9. τον ποιησαι sine additamento cum κ*ACDEKP, 17, d, e, harl.* sah. copt. basm. syr.ptxt. aeth. Chr.249 Cyr.ador.318. Addunt ο θεος κL, f, vg. syr.sch. et P c* Chr.247 Euthal.cod.
10. εσμεν δια cum κACD*E*P, 17, 31, 47, 73, 80, 120, a^{scr.}, kscr., nec aliter d, e, f, vg. — εσμεν οι δια cum DεE**KL. ιησ. χριστου cum κACDEKLP. Præmittunt τον minusculi.

11 Καὶ πᾶς μὲν ἱερεὺς ἐστῆκεν καθ' ἡμέραν λειτουργῶν καὶ τὰς αὐτὰς πολλαῖς προσφέρων θυσίας, αἷτινες οὐδέποτε δύνανται περιελεῖν ἁμαρτίας· 12 οὗτος δὲ μίαν ὑπὲρ ἁμαρτιῶν προσενέγκας θυσίαν εἰς τὸ δεξιὸν ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ, 13 τὸ λοιπὸν ἐκδεχόμενος ἕως τεθῶσιν οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν αὐτοῦ. 14 μὴ γὰρ προσφορὰ τετελείωκεν εἰς τὸ διηγεῖς τοὺς ἁγιαζομένους. 15 μαρτυρεῖ δὲ ἡμῖν καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον μετὰ γὰρ τὸ εἰρηκέναι· 16 αὕτη ἡ διαθήκη ἦν διαθήσομαι πρὸς αὐτοὺς μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκεῖνας, λέγει κύριος· διδοὺς νόμους μου ἐπὶ καρδίᾳ αὐτῶν, καὶ ἐπὶ τὴν διάνοιαν αὐτῶν ἐπιγράψω αὐτούς, 17 καὶ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν καὶ τῶν ἀνομιῶν αὐτῶν οὐ μὴ μνησθήσομαι ἐτι. 18 ὅπου δὲ ἄφεσις τούτων, οὐκ ἐτι προσφορὰ περὶ ἁμαρτίας.

19 Ἔχοντες οὖν, ἀδελφοί, παρηγοίαν εἰς τὴν εἴσοδον τῶν ἁγίων ἐν τῷ αἵματι Ἰησοῦ, 20 ἦν ἐνεκαίνισεν ἡμῖν ὁδὸν πρόσφατον καὶ ζῶσαν διὰ τοῦ καταπετάσματος, τοῦτ' ἐστὶν τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, 21 καὶ ἱερέα μέγαν ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ, 22 προσερχόμεθα μετ' ἀληθινῆς καρδίᾳ ἐν πληροφορίᾳ πίστεως, ἕρραντισμένοι τὰς καρδίᾳ ἀπὸ συνειδήσεως πονηρᾶς 23 καὶ λελοισμένοι τὸ σῶμα ὕδατι καθαρῷ, κατέχωμεν τὴν ὁμολογίαν τῆς ἐλπίδος ἀκλινῆ, πιστὸς γὰρ ὁ ἐπαγγελιάμενος, 24 καὶ κατανοῶμεν ἀλλήλους εἰς παροξυσμὸν ἀγάπης καὶ καλῶν ἔργων, 25 μὴ ἐγκαταλείποντες τὴν ἐπισηναγωγὴν ἑαυτῶν, καθὼς ἔθος τοῖσιν, ἀλλὰ παρακαλοῦντες, καὶ τοσοῦτω μᾶλλον ὅσω βλέπετε ἐγγιζοσαν τὴν ἡμέραν.

26 Ἐκουσίως γὰρ ἁμαρτανόντων ἡμῶν μετὰ τὸ λαβεῖν τὴν ἐπίγνωσιν τῆς ἀληθείας, οὐκ ἐτι περὶ ἁμαρτιῶν ἀπολείπεται θυσία, 27 φοβερὰ δὲ τις ἐκδοχὴ κρίσεως καὶ πυρὸς ζήλου ἐσθίου μέλλοντος τοὺς ὑπεναντίους. 28 ἀθετήσας τις νόμον Μωσέως χωρὶς οἰκτιρῶν ἐπὶ θυσίᾳ ἢ τρισὶν μάρτυσιν ἀποθνήσκει. 29 πόσῳ δοκεῖτε χεῖρονος ἀξιωθήσεται τιμωρίας ὁ τὸν νόμον τοῦ θεοῦ καταπατήσας καὶ τὸ αἷμα τῆς διαθήκης κοινὸν ἠγγασάμενος, ἐν ᾧ ἠγιασθή, καὶ τὸ πνεῦμα τῆς χάριτος ἐνβρίσας. 30 οἶδαμεν γὰρ τὸν εἰπόντα· ἔμοι ἐκδίκησις, ἐγὼ ἀνταποδώσω·

11. *ιερευς* cum **DEKL**, 17, 47 (d, e, f, vg.) copt. syr. ptxt. Chr. 247, 250 Euthal. cod. Dam. *αρχειρευς* cum **ACP** syr. sch. et p c* basm. arm. aeth. Cyr. ad. 348.
12. *ουτος* cum **ACD*EP**, d, e, f, vg. (hi. Latt. *hic*) arm. Chr. 247, 250 Euthal. cod. Cyr. ad. 348. *αντος* cum **D*KL** Cyr. hr. 220 Thdrt. Dam. Thphyl. Oec. *εν δεξια* cum **κ(utē restituit pro ek δεξια)CDEKLP**. *εκ δεξιων* cum **A**, 31.
15. *ειρηκεναι* cum **ACDEP** it. vg. syr. utr. copt. basm. aeth. Chr. Euthal. cod. Thphyl. *προειρηκεναι* cum **KL**.
16. *επι την διανοιαν* cum **ACDστ.*P**, 17, 31, 47, 71, 73, f, am. fu. harl.* tol. aeth. *επι των διανοιων* cum **D^bet^cEKL**, d, e, vg. etc. demid. syr. utr. copt. basm. arm. Chr. Thdrt. Dam.
17. *μνησθησομαι* cum **κ*ACD***, 17. *μνησθω* cum **κ^cD^cEKL**.
22. *προσερχομεθ.* cum **AC**, d, e, f, vg. — **Dστ. Eστ. KLP** *προσερχομεθα.* — *μετα* cum **MADELP**. — *C* etc. *μετ.* — *ερραντισμενοι* cum **κ*ACD*P**, 31, 39. — 17, 37 *εραντισμενοι, ερραντισμ.* cum **κ^cD^cEKL**.
23. *λελουσμενοι* cum **κD*P**, 39, 46, 73. *λελουμενοι* cum **ACD^cEKL**.
29. *εν ω ηγιασθη* etiam Or. 1, 749, 3, 206. — Lachmann ed. min. omittit cum **A**, Chr. 268 (etiam Mosc. 3).
30. *ανταποδωσω* sine additamento cum **κ*D*P**, 17, 23*, 67**, d, e, f, vg. copt. syr. sch. ar. e aeth. ro. Amb. ps. 38 Prim. Addunt *λεγει κυριος* **κ^cAD^cEKL** syr. p arm. aeth. pp Chr. 239 Thdrt. Antioch. 1106 Dam. *και παλιν* sine *ου* cum

καὶ πάλιν κρινεῖ κύριος τὸν λαὸν αὐτοῦ. 31 φοβερὸν τὸ ἐμπεσεῖν εἰς χεῖρας θεοῦ ζῶντος.

32 Ἀναμνήσασθε δὲ τὰς πρότερον ἡμέρας, ἐν αἷς φωτισθέντες πολλὴν ἀθλήσιν ὑπεμείνατε παθημάτων, 33 τοῦτο μὲν ὀνειδιμοῖς τε καὶ θλίψεσιν θεατριζόμενοι, τοῦτο δὲ κοινωνοὶ τῶν οὕτως ἀναστρεφόμενων γεννηθέντες. 34 καὶ γὰρ τοῖς δεσμοῖς συνεπαθήσατε, καὶ τὴν ἀρπαγὴν τῶν ὑπαρχόντων ὑμῶν μετὰ χαρᾶς προσεδέξασθε, γινώσκοντες ἔχειν ἑαυτοὺς κρείσσονα ὑπαρξιν καὶ μένουσαν. 35 μὴ ἀποβάλλετε οὖν τὴν παρορησίαν ὑμῶν, ἣτις ἔχει μεγάλην μισθαποδοσίαν. 36 ὑπομονῆς γὰρ ἔχετε χρεῖαν ἵνα τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ ποιήσατε κομίσθητε τὴν ἐπαγγελίαν. 37 ἔτι γὰρ μικρὸν ὅσον ὅσον, ὁ ἐρχόμενος ἤξει καὶ οὐ χρονίσει· 38 ὁ δὲ δίκαιός μου ἐκ πίστεως ζήσεται, καὶ ἐὰν ὑποστειλῆται, οὐκ εὐδοκεῖ ἡ ψυχὴ μου ἐν αὐτῷ. 39 ἡμεῖς δὲ οὐκ ἐσμέν ὑποστολῆς εἰς ἀπόλειαν, ἀλλὰ πίστεως εἰς περιποίησιν ψυχῆς.

XI.

1 Ἔστιν δὲ πίστις ἐπιζυζόμενων ἰδέσασθαι, πραγμάτων ἔλεγχος οὐ βλεπομένων. 2 ἐν ταύτῃ γὰρ ἐμαρτυρήθησαν οἱ πρεσβύτεροι. 3 Πίστει νοοῦμεν κατηγορεῖσθαι τοὺς αἰῶνας ἑήματι θεοῦ, εἰς τὸ μὴ ἐκ φαινομένων τὸ βλέπόμενον γεγονέναι. 4 Πίστει ἠδύονα θυσίαν Ἄβελ παρὰ Κάιν προσήνεγκεν τῷ θεῷ, δι' ἧς ἐμαρτυρήθη εἶναι δίκαιος, μαρτυροῦντος ἐπὶ τοῖς δώροις αὐτοῦ τοῦ θεοῦ, καὶ δι' αὐτῆς

MAKLP. — DE, 31, 73, d, e, f, vg. arm. aeth. PP (non ro.) Euthal.cod. addunt οτι (item LXX). κρινει (f, vg. iudicabit, d, e iudicat) ante κυριος cum κ^* ADEK, 17, 31, 55, 71, 73, d, e, f, vg. syr.ut. arm. aeth.ut. Euthal.cod. Thdrt.4,1016 Antioch.1106 Prim. Post κυριος cum κ^* LP copt. Chr. Thdrt. ad h. l. Thphyl.

34. τ. δεσμοῖς cum AD*, f, vg. (vinculis) syr.ut. copt. arm. τ. δεσμοῖς μου cum κ^* DcEHKLP, d, e (sed habent vinculis eorum) aeth. Clem.608 (exscribit vs. 32—39) Or.1,308 (omisso μου). — εαντους cum κ^* AH, 5, 6, 36, 67, 80, d, e, f, vg. copt. Clem.608 Euthal.cod. εν εαντους cum minusculis paucis (ut kscr.) Antioch.1170. εαντους cum DEKL. — P omittit plane. κρεισσονα cum κ^* A, 17, Chr.279. κρειττονα cum DEHKL. υπαρξιν sine additamento cum κ^* AD*H*, 17, d, e, f, vg. copt. aeth.ro. Clem.608 Chron.440 Prim. Addunt εν ουρανοῖς κ^* DcEH**KLP syr.ut. arm. aeth. PP Or.1,308.

35. μεγαλην ante μισθαποδοσιαν cum κ^* ADEHP, 17, 37, 73, 116, 137, Clem.608 Or.1,303. Post μισθαπ. cum KL.

37. χρονισει cum κ^* D*. χρονιει cum κ^* ADcEHKLP. — LXX ον μη χρονιση ut etiam κ^* A.

38. μου post δικαιος cum κ^* AH*, f, vg. arm. Clem.208 Thdrt.4,1205 Sedul. Prim. Omittunt DEH**KLP, d, e, syr.ut. copt. aeth. Eus.dem.277 Chr.281 Euthal.cod. πιστεως sine μου etiam Clem. — D*, d, e, syr.ut. Eus.dem.277 addunt μου (ut LXX, vide ante).

XI: 3. το βλεπομενον cum κ^* AD*E*P, 17, d, e, copt. aeth. Clem.484 Ath.176 Did.tr.185. τα βλεπομενα cum DcE**KL, f, vg. syr.ut. arm. Chr.287,288.

4. Codd. legunt πλειονα. Cobet conjecit ηδιονα. Cf. Baljon, p. 223, 224. του θεου cum κ^* DcEKLP, f, vg. syr.ut. copt. arm. Clem.484. τω θεω cum κ^* AD*, 17, Euthal.cod.*. λαλει cum κ^* AP, f, vg. syr.ut. copt. arm. Clem.484 Or.2,814 Ath.303. λαλειται cum DEKL, d, e, harl. aeth. Thdrt.com.vid. Oec.

ἀποθανῶν ἔτι λαλεῖ. 5 Πίστει Ἐνώχ μετετέθη τοῦ μὴ ἰδεῖν θάνατον, καὶ οὐχ ἠύρισκετο διότι μετέθηκεν αὐτὸν ὁ θεός. πρὸ γὰρ τῆς μεταθέσεως μεμαρτύρηται πύρρεσθηκεῖναι τῷ θεῷ ὁ χωρὶς δὲ πίστεως ἀδύνατον εὐαρεστήσαι πιστεῦσαι γὰρ δεῖ τὸν προσερχόμενον θεῷ, οὗ ἔστιν καὶ τοῖς ἐκζητοῦσιν αὐτὸν μισθαποδότης γίνεται. 7 Πίστει χρηματισθεὶς Νῶε περὶ τῶν μηδέπω βλεπομένων, εὐλαβηθεὶς κατεσκεύασεν κιβωτὸν ἐπὶ σωτηρίαν τοῦ οἴκου αὐτοῦ, δι' ἧς κατέκρινεν τὸν κόσμον, καὶ τῆς κατὰ πίστιν δικαιοσύνης ἐγένετο κληρονόμος. 8 Πίστει καλούμενος Ἄβραάμ ἐπήκουσεν ἐξελθεῖν εἰς τόπον ὃν ἤμελλον λαμβάνειν εἰς κληρονομίαν, καὶ ἐξῆλθεν μὴ ἐπιστάμενος ποῦ ἔρχεται. 9 Πίστει παρῴκησεν εἰς γῆν τῆς ἐπαγγελίας ὡς ἄλλοτριαν, ἐν σκηναῖς κατοικήσας, μετὰ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ τῶν συνκληρονόμων τῆς ἐπαγγελίας τῆς αὐτῆς. 10 ἐξεδέχετο γὰρ τὴν τοῦ θεμελίους ἔχουσαν πόλιν, ἧς τεχνίτης καὶ δημιουργὸς ὁ θεός. 11 Πίστει καὶ αὐτὴ Σάρρα δύναμιν εἰς καταβολὴν σπέρματος ἔλαβεν καὶ παρὰ καιρὸν ἡλικίας, ἐπεὶ πιστὸν ἠγήσατο τὸν ἐπαγγελάμενον. 12 διὸ καὶ ἀφ' ἐνὸς ἐγεννήθησαν, καὶ ταῦτα νενεκρωμένου, καθὼς τὰ ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ τῷ πλήθει καὶ ὡς ἡ ἄμμος ἢ παρὰ τὸ χεῖλος τῆς θαλάσσης ἢ ἀναρίθμητος.

13 Κατὰ πίστιν ἀπέθανον οἱτοὶ πάντες, μὴ κομισάμενοι τὰς ἐπαγγελλίας, ἀλλὰ πόρρωθεν αὐτὰς ἰδόντες καὶ ἀσπασάμενοι, καὶ ὁμολογήσαντες ὅτι ξένοι καὶ παρεπίδημοί εἰσιν ἐπὶ τῆς γῆς. 14 οἱ γὰρ τοιαῦτα λέγοντες ἐμφανίζουσιν ὅτι πατριδα ἐπιζητοῦσιν. 15 καὶ εἰ μὲν ἐκείνης ἐμνημόνευον ἀφ' ἧς ἐξέβησαν, εἶχον ἄν

5. ηυρισκετο cum \aleph ADE, 109, Epiph. 2⁹⁸ Euthal. cod. ευρισκετο cum KLP. μετεθηκεν cum κ (et iama vid.) AD* KP. — \aleph^* D^b et cL μετετεθηκεν. — μεταθεσεως sine additamento cum \aleph^* AD* P, 17, 47, 67**, 80, d, e, f, vg. copt. Euthal. cod. Addunt αυτου κ D^c EKL syr. p arm. Chr. 292 Thdr. Dam. ετηρεστηκεναι cum \aleph DEP. ευαρεστηκ. cum AKL.
6. θεω cum \aleph^* D^b, 17, 115, k^{scr.} τω θεω cum κ AD* et cEKL P.
8. καλουμενος cum \aleph D^c EKL P. Praemittunt ο AD*, 17, arm. Thdr. τοπον sine articulo cum \aleph^* AD* P, 17, Euthal. cod. Praemittunt τον κ D^c EKL. ημελλεν cum \aleph AD^c ELP Euthal. cod. Thdr. Oec. εμελλ. cum D* K.
9. πιστει: D* E*, d, e praemittunt και. — γην cum \aleph AD^b KL Euthal. cod. Dam. Oec. Praemittunt την D* et cE. συνκληρονομων cum \aleph ADE. ουγκλ. cum KLP.
11. σαρρα sine additamento cum \aleph AD^c EKL Chr. 304 Thdr. Dam. — D* et b P, d, e, f, vg. syr. utr. sah. copt. arm. aeth. Euthal. cod. Thphyl. addunt στειρα sive η στειρα (D^b, 37, 67, 116, Euthal. cod.) sive στειρα οσσα (P, 4**, 31). παρ. καιρ. ηλικιας sine additamento cum \aleph^* AD*, 17, d, e, f, vg. sah. copt. aeth. utr. Chr. mosc. 1 Euthal. cod. Addunt ετεκεν κ D^c EKL P syr. utr. arm. Chr. 304 Thdr. Dam.
12. εγεννηθησαν cum \aleph D^b et cEL. εγεννηθησαν cum AD* KP, 17, 109, 219*, Euthal. cod. Latini (d, e, f, vg.) orti sunt. και ως (D*, 21, 37, n^{scr.} καθως) η cum \aleph ADEKL P. και ωσει cum minusculis Chr. 306 Euthal. cod. Thdr.
13. μη κομισαμενοι cum \aleph^* P, 17, 23*, 39, 57, 71, 80, 115, cat. txt. et com. 247 Chr. mosc. 3 Euthal. cod. μη λαβοντες cum κ DEKL. μη προσδεξαμενοι cum A. ιδοντες (17 ειδοτες) sine additamento cum \aleph ADEKL P, d, e, f, vg. sah. copt. syr. utr. arm. aeth. Chr. Euthal. cod. Addunt και πεισθεντες minusculi ut vi. pauci.
15. μνημονευουσιν cum \aleph^* D* (sed vi. -ουσαν) 47, 73, 80, Euthal. cod. Thdr. 1. 1217. —

καιρὸν ἀνακάμψαι· 16 νῦν δὲ κρείττονος ὀρέγονται, τοῦτ' ἔστιν ἐπουρανίου. διὸ οὐκ ἐπαισχύνεται αὐτοῖς ὁ θεὸς θεὸς ἐκικαλεῖσθαι αὐτῶν ἠτοιμάσεν γὰρ αὐτοῖς πόλιν.

- Ex. 3, 6
Gn. 22, 1 sm.
Gn. 21, 12
Ro. 9, 7
Gn. 27, 28
Gn. 48, 15 sm.
47, 31
Gn. 50, 24
Ex. 2, 2 s.
Ex. 12, 41
Ex. 12, 11 sm.
Ex. 14, 22 sa.
Ios. 6, 20
Ios. 2, 1
6, 17
Ia. 2, 25
- 17 Πίστει προσενήνοχεν Ἀβραὰμ τὸν Ἰσαὰκ πειραζόμενος, καὶ τὸν μοσογενῆ προσέφερεν ὁ τὰς ἐπαγγέλλας ἀναδεξάμενος, 18 πρὸς ὃν ἐλαλήθη διὲν Ἰσαὰκ κληθῆσθαι σοὶ σπέρμα, 19 λογιώμενος ὅτι καὶ ἐκ νεκρῶν ἐγείρειν δυνατὸς ὁ θεός· ὅθεν αὐτὸν καὶ ἐν παραβολῇ ἐκομίσατο. 20 πίστει περὶ μελλόντων εὐλόγησεν Ἰσαὰκ τὸν Ἰακώβ καὶ τὸν Ἡσαΐ. 21 πίστει Ἰακώβ ἀποθνήσκων ἕκαστον τῶν υἱῶν (Ἰωσήφ) εὐλόγησεν καὶ προσεκύνησεν ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς ῥάβδου αὐτοῦ. 22 πίστει Ἰωσήφ τελευτῶν περὶ τῆς ἐξόδου τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐμνημόνευσεν καὶ περὶ τῶν ὀστέων αὐτοῦ ἐνετίλατο.
- 23 Πίστει Μωσῆς γεννηθεὶς ἐκρύβη τρίμηνον ὑπὸ τῶν πατέρων αὐτοῦ, διότι εἶδον ἄσιτον τὸ παιδίον, καὶ οὐκ ἐφοβήθησαν τὸ διάταγμα τοῦ βασιλέως. 24 πίστει Μωσῆς μέγας γενόμενος ἠρνήσατο λέγεσθαι υἱὸς θυγατρὸς Φαραῶ, 25 μᾶλλον ἐλόμμενος συνκακουχεῖσθαι τῷ λαῷ τοῦ θεοῦ ἢ πρόκαιρον ἔχειν ἁμαρτίας ἀπόλαυσιν, 26 μείζονα πλοῦτον ἠγησάμενος τῶν Αἰγύπτιον θησαυρῶν τὸν δνειδισμὸν τοῦ Χριστοῦ· ἀπέβλεπεν γὰρ εἰς τὴν μισοπαροδοσίαν. 27 πίστει κατέλιπεν Αἴγυπτον, μὴ φοβηθεὶς τὸν θυμὸν τοῦ βασιλέως· τὸν γὰρ ἀόρατον ὡς ὄρων ἐκαρτέησεν. 28 πίστει πεποιήμενος τὸ πάσχα καὶ τὴν πρόσχυσιν τοῦ αἵματος, ἵνα μὴ ὁ ὀλοθρευσάν τὰ πρωτότοκα θίγῃ αὐτῶν. 29 πίστει διέβησαν τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν ὡς διὰ ξηρᾶς γῆς, ἧς πείραν λαβόντες οἱ Αἰγύπτιοι κατεπόθησαν. 30 πίστει τὰ τεῖχη Ἱερικῶ ἐπεσαν κυκλωθέντα ἐπὶ ἑπτὰ ἡμέρας. 31 πίστει Ῥαὰβ ἡ πόρνη οὐ συναπώλετο τοῖς ἀπειθήσασιν, δεξαμένη τοὺς κατασκόπους μετ' εἰρήνης.

b, 17, 31, Chron.⁴⁴² ἐμνημονευσαν. — ἐμνημονευσεν cum κ AD^cKLP. ἐξεβησαν cum κ *AD*E*P, 17, 73, 80, Ps.-Ath.⁵⁷ Euthal.cod. Chron.⁴⁴² Dam. ad h. l. et parall.³⁷¹. ἐξήλθον cum κ D^cE**KL.

16. νῦν cum κ ADEKL^{sl}.P. νυνι cum minusculis.
19. ἐγείρειν cum κ DEKL. ἐγείραι cum AP, 17, 74, Euthal.cod. Cyr.glaph.⁸⁸ Chron.¹⁰². δυνατός cum κ D*et^cEKL(P dyn. estiv) f, vg. Or.²,⁸⁷, item potens est f, vg. Or.lnt.²,⁸². δυναται cum AD^b, item possit d, e.
20. πίστει sine additamento cum κ D^cEKL^P syr.utr. sah. copt. arm. aeth. Chr.³⁸⁶ Severian.cat.²⁵¹. Addunt καὶ AD*. d, e, f, vg. Chr.³⁸⁵txt. Euthal.cod. Thdrt. Dam. Prim. εὐλόγησεν cum κ DEKL^P. ηυλογ. cum A, 17, 37, 109, 114, Chr.³⁸⁵ (etiam mosc.) Euthal.cod. Thdrt.
21. εὐλόγησεν cum κ KLP Chr.³⁸⁶ Thdrt.¹,¹¹⁰ Dam. ηυλογ. cum ADE, 17, Chr.³⁸⁵ Euthal.cod. Ἰωσήφ fortasse glossema. Cf. Baljon, p. 225.
23. διατάγμα cum κ DEKL^P (it. vg. edictum). δογμα cum Avl, 34. Mangey omittit καὶ. Cf. Baljon, p. 225. — Post βασιλεως addunt D*E, d, e, vg. codd.³ ap. Sab. πιστι μεγας γενομενος μωυσης ανιλεν τον αιγυπτιον κατανοων την ταπινοσιν των αδελφων αυτου.
26. των αιγυπτου cum κ DEKL^P, b, item syr.utr. copt. arm. aeth. των αιγυπτων cum 23, f, vg. Or.lnt.¹,⁴⁷. τ. εν αιγυπτω cum minusculis Cyr.hr.¹⁸⁹.
28. ολοθρευων cum κ KLP. ολεθρευ. cum ADE, Dam.
29. διεβησαν: syr.philox. Addit οι υιοι ισραηλ. — ξηρας γης cum κ AD*E, 17, 31, 47, 71, 73, 137, Chr.; item (per aridam terram) d, e, f, vg. copt. syr.sch. arm. aeth. Omittunt γης D^cKLP Thdrt. Dam.
30. επεσαν cum κ AD*P, 17, 23, 31, 71, 109, 113, 116, 137, Chr.mosc.¹. επεσε (-sen D^cEL Euthal.cod.) cum D^cEKL.

32 Καὶ τί ἔτι λέγω; ἐπιλείψει με γὰρ διηγούμενον ὁ χρόνος περὶ Γεδεών, Iud. cap. 6,
4. 13. 11 etc.
 Βαράκ, Σαμψών, Ἰεφθάε, Δαυὶδ τε καὶ Σαμουὴλ καὶ τῶν προφητῶν, 33 οἱ
 διὰ πίστειως κατηγωνίσαντο βασιλείας, ἠργάσαντο δικαιοσύνην, ἐπέτυχον ἐπαγγελί-
 ων, ἔφραξαν στόματα λέοντων, 34 ἔσβησαν δύναμιν πυρός, ἐφυγον στόματα
 μαχαίρης, ἐδυναμώθησαν ἀπὸ ἀσθενείας, ἐγενήθησαν ἰσχυροὶ ἐν πολέμῳ, παρεμ-
 βολὰς ἔκλιναν ἀλλοτρίων 35 ἔλαβον γυναῖκες ἐξ ἀναστάσεως τοὺς νεκροὺς αὐτῶν 1 Rg. 17. 17
 ἄλλοι δὲ ἐτυμπανίσθησαν, οὐ προσδεξάμενοι τὴν ἀπολύτρωσιν, ἵνα κρεῖττονος 2 Rg. 4. 17
 ἀναστάσεως τύχωσιν 36 ἕτεροι δὲ ἐμπαιγμῶν καὶ μασιγῶν πείραν ἔλαβον, ἔτι 2 Macc. 6, 18 etc.
7. 7
 δὲ δεσμῶν καὶ φυλακῆς 37 ἐλιθάσθησαν (ἐπειράσθησαν) ἐπρίσθησαν, ἐν φόνῳ
 μαχαίρης ἀπέθανον, περιήλθον ἐν μηλωταῖς, ἐν αἰγείοις δέρμασιν, ὑστερούμενοι,
 θλιβόμενοι, κακουχούμενοι, 38 ὧν οὐκ ἦν ἀξίος ὁ κόσμος, ἐπὶ ἐρημίαις πλανώ-
 μενοι καὶ ὄρεσιν καὶ σπηλαίοις καὶ ταῖς ὄποις τῆς γῆς. 39 καὶ οὗτοι πάντες
 μαρτυρηθέντες διὰ τῆς πίστεως οὐκ ἔκομίσαντο τὴν ἐπαγγελίαν, 40 τοῦ θεοῦ περὶ
 ἡμῶν κρεῖττον τι προβλεψαμένον, ἵνα μὴ χωρὶς ἡμῶν τελειωθῶσιν.

XII.

1 Τοιγαροῦν καὶ ἡμεῖς, τοσοῦτον ἔχοντες περικείμενον ἡμῖν νέφος μαρτύρων,
 ὄγκον ἀποθέμενοι πάντα καὶ τὴν εὐπερίστατον ἁμαρτίαν, δι' ὑπομονῆς τρέχωμεν
 τὸν προκείμενον ἡμῖν ἀγῶνα, 2 ἀφορῶντες εἰς τὸν τῆς πίστεως ἀρχηγόν καὶ
 τελειωτὴν Ἰησοῦν, ὃς ἀντὶ τῆς προκειμένης αὐτῷ χαρᾶς ὑπέμεινε σταυρὸν αἰ-

32. *με γαρ cum* $\mathcal{M}A^*$, 17. *γαρ με cum* $D^cEKL P$ Clem.⁴³⁵. *βαρακ sine addita-*
mento cum $\mathcal{M}A$, 17, Clem.⁴³⁵ Epiph.⁷⁰¹ Cyr.^{iul.189}, item f, vg. copt. arm.
Addunt τε $D^cEKL P$. *σαμψων (Dgr.* σαμψω)* cum $\mathcal{M}A$, 17, Clem. Epiph.⁷⁰¹
 Cyr.^{iul.189}, item d, e, f, vg. copt. arm. Amb.^{parad.152}. Praemittunt καὶ $Dgr.$
Εστ. KLP. *ιεφθαε cum* $\mathcal{M}A$, 17, Clem. Epiph.⁷⁰¹ Cyr.^{iul.189}, item f, vg. copt.
 arm. Praemittunt καὶ $DEKLP$.
33. *ηργασαντο cum* \mathcal{M}^*D^* , 47*. *ειργασ. cum* $\mathcal{M}^cAD^cEKL P$.
34. *μαχαιρης cum* $\mathcal{M}AD^*$. *μαχαιρας cum* $D^cEKL P$. *εδυναμωθησαν cum* \mathcal{M}^*AD^* .
ενεδυναμωθ. cum \mathcal{M}^cD^b etc $EKL P$ Chr.
37. *πειρασθ. επρισθησαν hoc ordine cum* $\mathcal{M}(Dgr.*LP)$, 17, Euthal.^{cod.} (in $Dgr.*$
bis επιρασθησαν scriptum est omisso επρισθησ. — επρισθ. επειρασθ. cum
AD^cEK, d, e, f, vg. copt. arm. Or.^{1.699, 3, 218}. *πειρασθησαν*: d, e *temptave-*
runt, f, vg. copt. arm. Or.^{int.3, 848} *temptati sunt.* 2, 43, 8lect, 17lect., syr.^{sch.}
 ar.^o aeth.^{utr.} Or.^{1, 19} Eus.^{praep.583} Ephr.^{1, 38} omittunt. *ειπρασθησαν ditto-*
graphia, Naber, V. d. S. Bakhuyzen et Westcott-Hort. Cf. Baljon, p. 225, 226.
μαχαιρης cum $\mathcal{M}D^*$. *μαχαιρας cum* $D^cEKL P$. *εν αιγειοις δερμασιν* glossema,
 Hemsterhuis, Valckenæer, Kusterus et Wassenbergh. Cf. Baljon, p. 225, 226.
38. *επι cum* $\mathcal{M}A$, 17, Or.^{3, 218} Ath.²⁶¹ (*επι ερ. πλαν. και εν σπηλ. etc.*), item *επ*
P, 74, 73, 118, cat.^{txt.} Socr.⁴²⁴, cf. Mc. 1:45. *εν cum* $DEKL$ Clem.⁶⁰⁹
 Or.^{1, 699, 707}.

39. *την επαγγελίαν cum* $\mathcal{M}DEKL P$, d, e, f, vg. Clem. Or.^{2, 387, 3, 704} et cat. cor.⁸⁰
 et int.^{2, 222}. *τας επαγγελίας cum* A , 80, Or.^{int.2, 373, 437} Eus.^{eclog.89}.

XII: 1. *τοσουτον etiam* \mathcal{M}^c Clem.⁶⁰⁹. — \mathcal{M}^* *τηλικουτον.* Markland coniecit *απα-*
τιαν, Bentley *την υπερ ικανον απατιαν*, et *supellectilem ultra quod satis est.*
 Cf. Baljon, p. 226.

- 8, 1 etc. *σχύνης καταφρονησας, εν δεξιᾷ τε τοῦ θρόνου τοῦ θεοῦ κεκάθικεν. 3 ἀναλογίσασθε γὰρ τὸν τοιαύτην ὑπομεμενηκότα ὑπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν εἰς ἑαυτὸν ἀντιλογίαν, ἵνα μὴ κάμητε ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν ἐκλυόμενοι.*
- 4 Οὐπω μέχρις αἵματος ἀνικατέστητε πρὸς τὴν ἁμαρτίαν ἀνταγωνιζόμενοι, 5 καὶ ἐκλέλησθε τῆς παρακλήσεως, ἣτις ὑμῖν ὡς υἱοῖς διαλέγεται· νίε μου, μὴ ὀλιγόρρι παιδείας κυρίου, μηδὲ ἐκλύου ὑπ' αὐτοῦ ἐλεγχομένου· 6 ὃν γὰρ ἀγαπᾷ κύριος παιδεύει, μαστιγῶ δὲ πάντα υἱὸν ὃν παραδέχεται. 7 εἰς παιδείαν ἵκόμεντες, ὡς υἱοῖς ὑμῖν προσφέρεται ὁ θεός. τίς γὰρ υἱὸς ὃν οὐ παιδεύει πατήρ; 8 εἰ δὲ χωρὶς ἔστε παιδείας, ἣς μέτοχοι γεγονάσι πάντες, ἄρα νόθοι καὶ οὐχ υἱοὶ ἔστε. 9 εἶτα τοῖς μὲν τῆς σαρκὸς ἡμῶν πατέρας εἶχουμεν παιδευτὰς καὶ ἐνετροπέμεθα· οὐ πολὺ μᾶλλον ὑποταγησόμεθα τῷ πατρὶ τῶν πνευμάτων καὶ ζήσομεν; 10 οἱ μὲν γὰρ πρὸς ὀλίγας ἡμέρας κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτοῖς ἐπαλδεον, ὁ δὲ ἐπὶ τὸ συμφέρον εἰς τὸ μεταλαβεῖν τῆς ἀγιότητος αὐτοῦ. 11 πᾶσα μὲν παιδεία πρὸς μὲν τὸ παρὸν οὐ δοκεῖ χαρᾶς εἶναι ἀλλὰ λύπης, ὕστερον δὲ καρπὸν εἰρηκόν τοῖς δι' αὐτῆς γεγυμνασμένοις ἀποδίδωσιν δικαιοσύνης.
- Jes. 35, 3 12 Διὸ τὰς παρειμένας χεῖρας καὶ τὰ παραλειμμένα γόνατα ἀνορθώσατε, 13 καὶ Prov. 4, 28 τροχίους ὀρθὰς ποιεῖτε τοῖς ποσίν ὑμῶν, ἵνα μὴ τὸ χωλὸν ἐκτραπή, ἰαθῇ δὲ μᾶλλον. 14 εἰρήνην διώκετε μετὰ πάντων καὶ τὸν ἁγιασμόν, οὐ χωρὶς οὐδεὶς Di. 29, 18 ὕψεται τὸν κύριον, 15 ἐπισκοποῦντες μὴ τις ὕστερῶν ἀπὸ τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ, μὴ τις ὄψα πικρίας ἄνω φύουσα ἐνοχλῇ καὶ διὰ ταύτης μανθῶσιν οἱ πολλοί, Ga. 25, 31 ss. 16 μὴ τις πόρονος ἢ βέβηλος ὡς Ἡσαΐ, ὃς ἀντὶ βρώσεως μιᾶς ἀπέδοτο τὰ

2. *κεκάθικεν* cum **MADEKLP** Cyr.^{hr.220} Chr.³⁶⁷ Euthal.cod. Cyr.^{fid.111}. *εκαθισεν* cum minusculis.
3. *εις εαυτον* cum **AP** Dam.^{paris}, item *adversum semetipsum* f, vg.^{cle}. demid. fu.*. *εις αυτον* cum **DcE**KL**. — **κ*D*E*** *εις εαυτους*, κc, 17, Euthal.cod. Thdr̄t. *εις αυτους*, item *adversum semetipsos* am. fu., item *in vobis* d, e.
5. *παιδιας* cum **MA*LP**. *παιδειας* cum **DcEK^{ell}**.
6. Beza legit *ον ου παραδεχεται*. Cf. contra Baljon, p. 226, 227.
7. *εις* cum **MA DKLP**. Nec aliter e?, f, vg. Or.^{int.3, 355} *in disciplina* (fu. *-plinam*) *perseverate*, harl. *in doctrinam patientes estote*. Sed **D**, d *εις παιδ.*, *in disciplinam*, cum *δν παραδεχεται, quem recipit*, coniungunt. *ei* cum minusculis Euthal.cod. Thphyl. *τις γαρ sine additamento* cum **κ*AP**, f, vg. sah. aeth. Bas.^{2, 102} Or.^{int.3, 355}. Addunt *εστιν κcDEKLP*, d, e, syr.^{sch}. copt. arm. Chr. Euthal.cod. Thdr̄t.
8. *και ουχ υι. εστε* hoc ordine cum **MA D*** etc, 17, 37, 80, d, f, vg. Chr.^{mosc.3} Euthal.cod. Or.^{int.2, 485}. *εστε κ. ο. υι.* cum **D^bKLP** syr.^{sch}. arm. aeth. Ephr.^{1, 327, 329}.
9. *πολυ* cum **MA D***, 17, Euthal.cod. Dam.^{paris}. *πολλω* cum **DcKL**.
11. *πασα μεν* cum **κ*P**, 17, 21, d, Or.^{int.2, 681}. *πασα δε* cum **κcADcKL**, f, vg. syr.^{sch}. copt. Chr.^{396, 397} Thdr̄t. Dam. — **Dgr.*** nil nisi *πασα*.
13. *ποιειτε* cum **κ*P**, 17. *ποιησατε* cum **κcADKL**.
15. *δια ταυτης* cum **κDKL**. *δι αυτης* cum **AP**, 17, 47, 67**, 80, 137, 238. *οι πολλοι* cum **MA**, 17, 47, Clem.⁶²² Euthal.cod. Thdr̄t. Omittunt **ο DKLP** arm. Chr.^{400, 406, 407}.
16. *απεδοτο* cum **κDKLP**, 17. *απεδετο* cum **AC**. *εαυτου* cum **κ*ACD^b** etc. *αυτου* cum **κcD*KLP**.

πρωτοτόκια ἑαυτοῦ. 17 Ἰστε γὰρ ὅτι καὶ μετέπειτα θέλων κληρονομήσαι τὴν εὐλογίαν ἀπεδοκιμάσθη, μετανοίας γὰρ τόπον οὐχ εἶδεν, καίπερ μετὰ θαυρῶν ἐκζητήσας αὐτήν. Ga. 27, 30 a.

18 Οὐ γὰρ προσελήλυθατε ψηλαφωμένῳ καὶ κεκαυμένῳ πυρὶ καὶ γνώφῳ καὶ ζοφῳ καὶ θυέλλῃ 19 καὶ σάλπιγγος ἤχῳ καὶ φωνῇ ὀρημάτων, ἧς οἱ ἀκούσαντες παρητήσαντο μὴ προστεθῆναι αὐτοῖς λόγον· 20 οὐκ ἔφερον γὰρ τὸ διαστελλόμενον κἄν θηρίον θίγῃ τοῦ ὄρου, λιθοβοληθήσεται· 21 καί, οὕτω φοβερὸν ἦν τὸ φανταζόμενον, Μωσῆς εἶπεν· ἔκφοβός εἰμι καὶ ἔντρομος· 22 ἀλλὰ προσελήλυθατε Σιών ὄρει καὶ πόλει θεοῦ ζῶντος Ἱερουσαλήμ ἐπουρανίῳ, καὶ μυριάσις ἀγγέλων 23 πανηγύρει, καὶ ἐκκλησίᾳ πρωτοτόκων ἀπογεγραμμένων ἐν οὐρανοῖς, καὶ κριτῇ θεῷ πάντων, καὶ πνεύμασι δικαίων τετελειωμένων, 24 καὶ διαθήκῃς νέας μεσίτη Ἰησοῦ, καὶ αἵματι θανάτου κρείττον λαλοῦντι παρὰ τὸν Ἄβελ. 25 βλέπετε μὴ παραιτήσηθε τὸν λαλοῦντα· εἰ γὰρ ἐκείνοι οὐκ ἐξέφυγον ἐπὶ γῆς παραιτησάμενοι τὸν χρηματίζοντα, πολὺ μᾶλλον ἡμεῖς οἱ τὸν ἀπ' οὐρανῶν ἀποστεφόμενοι· 26 οὐ ἢ φωνῇ τὴν γῆν ἐσάλενον τότε, νῦν δὲ ἐπήγγελται λέγων· ἔτι ἅπαξ ἐγὼ σείσω οὐ μόνον τὴν γῆν ἀλλὰ καὶ τὸν οὐρανόν. 27 τὸ δὲ ἔτι ἅπαξ δηλοῖ τὴν τῶν Dt. 4, 11
Ex. 19, 16
Ex. 19, 12 a.
Dt. 9, 19
9, 15
Hagg. 2, 6

18. ψηλαφωμενω sine orei cum $\kappa\alpha\sigma\text{C}$, 17, 47, d (transp. ad ardentem et tractabilem) f, am. fu. demid. harl. (ad ardentem intrtractabilem, cf. d) tol. sah. copt. syr.sch. ar.e aeth. Or.int.2,281 (sed transponunt ut d) Chr.418com. Euthal.cod. Primas. Addunt orei $D\kappa\text{r}\text{K}\text{L}$ (sed 37, 116 orei ante ψηλαφ. ponunt) vg.cle. (invitis omnibus vg.codd. nostris) arm. Ath. (ex epist. festal. 43 ap. Cosm., cf. Gall.5,219) Ps.-Ath.57. — Montagne et Wall conjiciunt ou vel μη ψηλαφωμενω. Cf. Baljon, p. 227. και ζοφω cum $\kappa^*A\text{C}\text{D}^*P$, 17, 31, 39, 71, 73, 80, 137, Euthal.cod. και σκοτω cum $\kappa^*D^b\text{et}\text{c}\text{L}$. — K omittit.
19. μη (etiam κ^*): κ^*P , 10, 73, Chr.cdd. omittunt. προστεθηναι cum $\kappa\text{C}\text{D}\text{K}\text{L}\text{P}$. προσθεναι cum A.
20. λιθοβοληθησεται sine additamento cum $\kappa\text{A}\text{C}\text{D}\text{K}\text{L}\text{M}\text{P}$ (12 minusculis apud Scrivener) d, f, vg. Chr. Euthal.cod. Addunt (ex LXX) η βολιδι κατατοξενθησεται nonnulli minusculi.
21. ουτω cum κ^*A . ουτως cum $\kappa^*C\text{D}^b\text{et}\text{c}\text{L}\text{M}\text{P}$. εντρομος: κD^* εκτρομος.
22. απογεγραμμενων εν ουρανοις cum $\kappa\text{A}\text{C}\text{D}\text{L}\text{M}\text{P}$. εν ουρ. απογεγραμμ. cum K.
24. κρειττον (etiam d, f, vg. melius) cum $\kappa\text{A}\text{C}\text{D}\text{K}\text{L}\text{M}\text{P}$. κρειττονα cum 17 (-τιωνα) 47. παρα τον cum $\kappa\text{A}\text{C}\text{D}\text{K}\text{M}\text{P}$ (d, f, vg. melius loquentem quam Abel). παρα το cum L, b, 106, 108 (3 minusculis apud Scrivener) Cyr.ador.528.
25. εξεφυγον cum $\kappa^*A\text{C}\text{P}$, 17, 57, 118, cat.txt. Chr.419 Cyr.fld.74 Dam.com. Item effugerunt d, f, vg. — εφυγον cum $\kappa^*D^c(\text{et}^* \text{εφυγα})\text{K}\text{L}\text{M}$ Thdrt. Dam.txt. επι γης cum $\kappa\text{A}\text{C}\text{D}\text{K}\text{L}\text{M}\text{P}$. επι της γης cum minusculis. τον posuimus ante χρηματιζοντα cum $\kappa^*A\text{C}\text{D}\text{M}$, 17, Euthal.cod. Cyr.fld.74. Ante επι [της] γης legunt $\kappa^*K\text{L}\text{P}$. πολυ cum $\kappa\text{A}\text{C}\text{D}^*$, 17. πολλω cum $D^c\text{K}\text{L}\text{M}\text{P}$. απ ουρανων cum $\text{A}\text{C}\text{D}\text{K}\text{L}\text{P}$. — κM , b, 67**, 72, Chr.419 απ ουρανον.
26. σεισω cum $\kappa\text{A}\text{C}\text{M}$, 6, 17, 47, 67**, 71, 73, 80, f, vg. syr.sch. sah. copt. aeth. Ath.526 Cyr.fld.74. σειω cum $D\text{K}\text{L}\text{P}$, d, arm. Quaest.orthod.98 Ath.cdd.2.
27. την ante των σαλευμενων cum $\kappa^*A\text{C}$, 17, Cosm.512. Post των σαλ. cum $\kappa^*D^c\text{K}\text{L}\text{P}$. — D^*M arm. omittunt.

σαλευομένων μετάρθεισιν ὡς πεπονημένων, ἵνα μείνη τὰ μὴ σαλευόμενα. 28 διὸ βασιλείαν ἀσάλευτον παραλαμβάνοντες ἔχωμεν χάριν, δι' ἧς λατρευόμεν εὐαρέστως τῷ θεῷ, μετὰ εὐλαβείας καὶ δέους· 29 καὶ γὰρ ὁ θεὸς ἡμῶν πῦρ καταναλίσκων.

DL. 4, 24

XIII.

1 Ἡ φιλαδελφία μενέτω. 2 τῆς φιλοξενίας μὴ ἐπιλανθάνεσθε· διὰ ταύτης γὰρ ἔλαθόν τινας ξενίσαντες ἀγγέλους. 3 μνημόνεοτε τῶν δεομίων ὡς συνδεδεμένοι, τῶν κακοχουμένων ὡς καὶ αὐτοὶ ὄντες ἐν σώματι. 4 τίμιος ὁ γάμος ἐν πᾶσιν καὶ ἡ κοίτη ἀμίαντος· πόρνους γὰρ καὶ μοιχοὺς κρινεῖ ὁ θεός. 5 ἀφιλάργυρος ὁ τρόπος, ἀρκοῦμενοι τοῖς παροῦσιν· αὐτὸς γὰρ εἶρηκεν· οὐ μὴ σε ἀνῶ οὐδ' οὐ μὴ σε ἐγκαταλίπω· 6 ὥστε θαρροῦντας ἡμᾶς λέγειν· κύριος ἐμοὶ βοηθός, οὐ φοβηθήσομαι· τί ποιήσει μοι ἄνθρωπος;

Gn. 18, 3
10, 34Ios. 1, 5
Dt. 31, 6
Ps. 117 (118), 6

7 Μνημονεύετε τῶν ἡγουμένων ὑμῶν, οἵτινες ἐλάλησαν ὑμῖν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, ὧν ἀναθεωροῦντες τὴν ἔκβασιν τῆς ἀναστροφῆς μιμῆσθε τὴν πίστιν. 8 Ἰησοῦς Χριστὸς ἐχθὲς καὶ σήμερον ὁ αὐτὸς καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας. 9 διδασκαίς ποικίλαις καὶ ξηναῖς μὴ παραφέρεσθε· καλὸν γὰρ χάριτι βεβαιοῦσθαι τὴν καρδίαν, οὐ βρώμασιν, ἐν οἷς οὐκ ὠφελήθησαν οἱ περιπατοῦντες.

10 Ἔχωμεν θυσοιαστῆριον ἐξ οὗ φαγεῖν οὐκ ἔχουσιν ἐξουσίαν οἱ τῇ σκηנῇ λατρεύοντες. 11 ὧν γὰρ εἰσφέρεται ζῶων τὸ αἷμα περὶ ἁμαρτίας εἰς τὰ ἅγια διὰ

28. *εχωμεν* cum ACD^{gr}LM demid. syr.sch. copt. arm. Chr.⁴²⁹. — *κΚΡ*, 17, 31, 37, 73, d, f, vg.cla. am. fu. harl. tol. aeth.utr. Ath.⁵²⁶ *εχωμεν*. — *λατρευομεν* cum ACDL, 17, item *servianius* d, f, vg. — *λατρευομεν* cum *κΚΡ* (11 minusculis apud Scrivener) arm. Ath.⁵²⁶. *ευλαβ. και δεους* cum *κ*ACD**, 17, 71, 73, 80, 137, arm. — *κ^c(sed restituta prima scriptura) D^bet cMP ευλαβ. και αιδους*, item^{vi}. d, f, vg. — *αιδους και ευλαβειας* cum *KL* Chr.⁴²⁹.

XIII: 3. *κακοχουμενων* cum *κAD**, 17. — *D^cKLMP* *κακοχουμ*.

4. *γαρ* cum *κAD*MP*, d, vg. copt. Euthal.cod. Prim. *δε* cum *CD^cKL*, f, syr.sch. aeth.ro. arm. Clem.⁶²² Eus.dem.33.

5. *εγκαταλειπω* cum *κACD^cKLMP*, 17. *εγκαταλιπω* cum *D** Clem.⁴⁹⁵ Chr.⁴³¹ Theodoret.

6. *ου φοβηθησομαι* cum *κ*C*P*, 17, 108*, d, f, vg. syr.sch. copt aeth. Praemittunt *και κ^cAC^bDKLM*.

8. *εχθες* cum *κAC*D*M*. *χθες* cum *C³D^cKL*.

9. *παραφερεσθε* cum *κACDMP*, b, 17, 23, 31, 37, 39, 46, 72, 73, 80 (8 apud Scrivener) d, f, vg. (*nolite abduci*, f *nol. obduci*, d *nol. adduci*) syr.sch. copt. Bas.3, 403. *περιφερεσθ.* cum *KL*, 47, o^{scr}, Thphyl. *περιπατουντες* cum *κ*AD**. *περιπατησαντες* cum *κ^cCD^cKLMP*.

10. *εξουσιαν* cum *κACD^bet cKP*, f, vg. copt. aeth. arm. Chr.⁴³² Euthal.cod. Thdrt. Dam. Omittunt *D*M*, d, Dam. Cf. apud vss. 10—12 Baljon, p. 227—229.

11. *περι αμαρτίας* cum *κC³DKMP*, d, f, vg. syr.sch. copt. arm. aeth.pp Chr.⁴³³ Euthal.cod. Thdrt. Post *αγια* ponunt *C**, 80, 116; item syr.sch. copt. arm. Omittunt *A* aeth.ro. (sed add. post *εξω τ. παρεμβ.*).

τοῦ ἀρχιερέως, τούτων τὰ σώματα κατακαίεται ἕξω τῆς παρεμβολῆς. 12 διό και Ἰησοῦς, ἵνα ἀγάσῃ διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος τὸν λαόν, ἕξω τῆς πύλης ἔπαθεν. 13 τοίνυν ἐξερχόμεθα πρὸς αὐτὸν ἕξω τῆς παρεμβολῆς, τὸν θνεϊσμὸν αὐτοῦ φέροντες· 14 οὐ γὰρ ἔχομεν ὧδε μένουσαν πόλιν, ἀλλὰ τὴν μέλλουσαν ἐπιζητοῦμεν. 15 Δι' αὐτοῦ οὖν ἀναφέρωμεν θυσίαν αἰνέσεως διαπαντός τῷ θεῷ, τοῦτ' ἔστιν καρπὸν χειλέων ὁμολογούντων τῷ ὀνόματι αὐτοῦ. 16 τῆς δὲ εὐποιίας και κοινω- νίας μὴ ἐπιλανθάνεσθε· τοιαύταις γὰρ θυσίαις εὐαρεστεῖται ὁ θεός.

Lv. 4, 12
Mt. 27, 32 etc.

Pa. 49 (50), 15
Hos. 14, 3

17 Πείθεσθε τοῖς ἡγουμένοις ὑμῶν και ὑπέκειτε· αὐτοὶ γὰρ ἀγρυπνοῦσιν ἐπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν ὡς λόγον ἀποδώσοιτες· ἵνα μετὰ χαρᾶς τοῦτο ποιῶσιν και μὴ στενάζοντες· ἀλλοιτελεῖς γὰρ ὑμῖν τοῦτο.

18 Προσεύχεσθε περὶ ἡμῶν πειθόμεθα γὰρ δι καιλὴν συνείδησιν ἔχομεν, ἐν πᾶσι καιλῶς θέλοντες ἀναστρέφεσθαι. 19 περισσοτέρως δὲ παρακαλῶ τοῦτο ποι- ῆσαι, ἵνα τάχιον ἀποκατασταθῶ ὑμῖν.

20 Ὁ δὲ θεός τῆς εἰρήνης, ὁ ἀναγαγὼν ἐκ νεκρῶν τὸν ποιμένα τῶν προβάτων τὸν μέγαν ἐν αἵματι διαθήκης αἰωνίου, τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν, 21 καταρτίσαι ἡμᾶς ἐν παντὶ αγαθῷ εἰς τὸ ποιῆσαι τὸ θέλημα αὐτοῦ, ποιῶν ἐν ἡμῖν τὸ εὐάρεστον ἐνώπιον αὐτοῦ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων ἀμήν.

1 Th. 5, 23

2 Th. 2, 17

Ro. 16, 27 etc.

22 Παρακαλῶ δὲ ἡμᾶς, ἀδελφοί, ἀνέχεσθε τοῦ λόγου τῆς παρακλήσεως· και γὰρ διὰ βραχείων ἐπέσειλα ὑμῖν. 23 γινώσκετε τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν Τιμόθεον ἀπολελυμένον, μεθ' οὗ ἐὰν τάχιον ἔρχηται δοῦμαι ὑμᾶς. 24 ἀσπάσασθε πάντας

15. ουν cum $\kappa\epsilon A C D \epsilon M$, f, vg. — tol. enim. — $\kappa^* D^* P$ syr.sch. omittunt.

17. ως λογ. αποδωσουτ. post υπερ τ. ψυ. υμων cum $\kappa C D K M P$, d, syr.sch. copt. arm. aeth. Hipp. lag. 89 Ephr. 2, 90 Bas. 2, 570. Ante υπ. τ. ψυχ. υμ. cum A, f, vg. Or.int. 2, 351 Prim.

18. πειθομεθα cum (κ^*) $A C^* D^* M P$, 17, 67**, 137, d (suademus). πεποιθαμεν cum $\kappa C \epsilon D^b \epsilon t c^k$ arm. Chr. Euthal.cod. Thdrt. Dam.; item *confidimus* f, vg.

20. ηιοουν sine additamento cum $\kappa A C D \epsilon K M P$ am. fu.* arm.zoh. — D^* , b, 17, 47, 72, 80, fscr, d (sed d* *deum* pro *dominum*) f, vg.cle. fu.** demid. tol. harl. al.lachm. addunt *χριστον*.

21. αγαθω cum κD^* , d, f, vg. copt. Euthal.cod. Primas. εργω αγαθω cum $C D \epsilon K M P$ syr.sch. arm. aeth. Chr. Thdrt. ad h. l. et 4, 1274 Dam. — *A* εργω και λογω αγαθω, cf. 2 Thess. 2:17. ποιων cum $\kappa C \epsilon D K M P$, f, vg. syr.sch. copt. arm. aeth. — $\kappa^* A C^*$ praemittunt *αυτω* atque hinc Lachmann ed. major τὸ θέλ. αὐτοῦ, αὐτῷ ποιῶν. Antea ed. min. habuerat *αυτος ποιων* ex errore Westenii de C; habet vero ita 71. — Westcott-Hort: It is impossible to make sense of *αυτω*. There can be little doubt that *αυτος ποιων* is the true reading. Cf. Baljon, p. 229. εν ημιν cum $\kappa D \epsilon r^* K M$ syr.sch. arm. εν υμιν cum $A C P$, d, f, vg. copt. aeth. των αιωνων cum $\kappa A C^* K M P$, 17, f, vg. syr.sch. copt. aeth. Chr. Euthal.cod. Thdrt. ad h. l. Dam. Omittunt $C \epsilon D \epsilon r^*$ (d deficit) 31, 37, 73, 80, arm. Thdrt. 4, 1274.

22. ανεχεσθε ut $\kappa A C D \epsilon K M P$ am. (sufferatis) copt. aeth. utr. Chr. ανεχεσθαι cum D^* , 17, 46, 74, f, vg. (hi ut *sufferatis*) arm.

23. τ. αδελφ. ημων cum $\kappa^* A C D^* M$, 17, 31, 37, 39, 47, 66mg, 71, 73, 116, f, vg. syr.sch. copt. arm. aeth. Omittunt *ημων* $\kappa C D^b \epsilon t c^k P$ Chr. 417, 448.

τοὺς ἡγομένους ἡμῶν καὶ πάντας τοὺς ἁγίους. ἀσπάζονται ἡμᾶς οἱ ἀπὸ τῆς Ἰταλίας.

Eph. 6, 24 etc. 25 Ἡ χάρις μετὰ πάντων ἡμῶν.

ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Α.

I.

- Tit. 1, 1 etc. 1 Παῦλος ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ κατ' ἐπιταγὴν θεοῦ σωτῆρος ἡμῶν καὶ
 2, 3 Χριστοῦ Ἰησοῦ τῆς ἐλπίδος ἡμῶν 2 Τιμοθέω γνησίῳ τέκνῳ ἐν πίστει. χάρις, ἔλεος, εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν.
 Act. 20, 1 3 Καθὼς παρεκάλεσά σε προσμεῖναι ἐν Ἐφέσῳ, πορευόμενος εἰς Μακεδονίαν,
 Tit. 1, 14 ἵνα παραγγέλῃς τοῖσιν μὴ ἑτεροδιδασκαλεῖν 4 μηδὲ προσέχειν μύθοις καὶ γενεα-
 3, 9 λογίαις ἀπεράντοις, αἵτινες ἐκζητήσεις παρέχουσιν μᾶλλον ἢ οἰκονομίαν θεοῦ τὴν

25. παντων ημων sine additamento cum \aleph^* , 17, fu. arm.^{zoh}. Textus receptus et Lachmann addunt *αμην* cum \aleph^* ACDKMP, f, vg. syr.sch. copt. arm.usc. aethl.

Subscriptio: \aleph^* C, 17 *πρ. εβραιους*, item A additis *εγραφη απο ρωμης*, et P, 47 additis *εγραφη απο ιταλιας*, et K additis *εγραφη απο (109, Euthal.cod. addunt της) ιταλιας δια τιμοθεου*. Textus receptus, Griesbach, Scholz *προς εβραιους εγραφη απο της ιταλιας δια τιμοθεου*. Praeterea numerantur in codd. plur. versus (στίχοι): *πν' \aleph^* P*, 106, 108, 110, *πγ' K* Euthal.cod. et Euthal. ap. Zacagn.⁶⁸⁶.

- * *προς τιμοθεον α'* cum \aleph^* AK, 17, 80, 113, 116, 121. Item DFG αρχεται προς τιμοθεον (D* *τεμ.*) α', d, f, g incipit ad *timotheum I*.
 I: 1. *χριστ.* $\bar{\iota}\bar{\nu}$ primo loco cum \aleph^* DFGP, 80, 116, d, f, g, fu. demid. hal. copt. syr.P ar.e. *ησ.* *χριστ.* cum AKL vg.cle. am. tol. syr.sch. arm. aeth. *χριστου ησου* secundo loco cum AD*FGP, 17, 71, 72, 179, 8pe, nscr., d, f, g, vg.cle. am. fu. demid. tol. harl. goth. sah.gb. syr.utr. ar.e. *ησου χριστου* cum \aleph^* D^cKL vg.cdd.aliq. copt. arm. aeth.utr. Or.2,739. Praeterea non praeposuimus *κυριου* cum AD*FGP, 17, 31, 38, 43, 48, 71, 72, 179, 8pe, d, f, g, vg. goth. syr.utr. sah.gb. copt. arm. aeth.utr. Or.2,739 Cyr.theo.294 Ambrst. Praemittunt *κυριου* \aleph^* D^cKL Chr.635,636 Euthal.cod. Thdr. Dam.
 2. *πατρος* sine *ημων* cum \aleph^* AD*FG, 17, 23, 31, 73, 120, 213, d, f, g, vg. goth. copt. arm. Or.int.4,468 Prim. Addunt *ημων* \aleph^* D^cKLP vg.cdd.lachm. syr.utr. sah.gb. aeth. Chr. Euthal.cod. Thdr. Dam. Ambrst.
 4. *εκζητησεις* cum \aleph^* A, 17, 23, 93, 116. *ζητησεις* cum DFGKLP Ir.gr.1 (ex Epiph.) Chr. *οικονομιαν* cum \aleph^* AFGKLP copt. (ipsium *οικονομιαν* retinet) syr.ptxt. arm. (aeth. *legem*) Chr.txt.et.com. Euthal.cod. Thdr. *οικοδομιαν* cum D^c, 192 (invito com. et. Dam.txt.). Item *οικοδομην* D*, Ir.gr.1 ex Epiph., item *aedificationem*, d, f, g, m⁶², vg. Ir.int.1 Ambrst. goth. syr.sch. et pmg. —

ἐν πίστει 5 τὸ δὲ τέλος τῆς παραγγελίας ἐστὶν ἀγάπη ἐκ καθαρᾶς καρδίας καὶ
 συνειδήσεως ἀγαθῆς καὶ πίστεως ἀνυποκρίτου, 6 ὧν τινὲς ἀστοχήσαντες ἐξεστρά-
 πησαν εἰς ματαιολογίαν, 7 θέλοντες εἶναι νομοδιδάσκαλοι, μὴ νοοῦντες μήτε ἂ
 λέγουσιν μήτε περὶ τίνων διαβεβαιοῦνται. 8 οἶδαμεν δὲ ὅτι καλὸς ὁ νόμος, ἐάν
 τις αὐτῷ νομίμως χρῆται, 9 εἰδῶς τοῦτο, ὅτι δικαίῳ νόμος οὐ κείται, ἀνόμοιοι
 δὲ καὶ ἀνυποτάκτοις, ἀσεβεῖσι καὶ ἁμαρτωλοῖς, ἀνοσίοις καὶ βεβήλοις, πατρολόφαις
 καὶ μητρολόφαις, ἀνδροφόνοις, 10 πόρνοις, ἀρσενοκοίταις, ἀνδραποδισταῖς, ψεύ-
 σταις, ἐπίοχοις, καὶ εἰ τὴν ἔτερον τῆ ἕγναιούση διδασκαλίᾳ ἀντίκειται, 11 κατὰ
 τὸ εὐαγγέλιον τῆς δόξης τοῦ μακαρίου θεοῦ, ὃ ἐπιστεύθην ἐγώ. 12 χάριν ἔχω
 τῷ ἐνδυναμώσαντί με Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ὅτι πιστόν με ἠγήσατο
 θέμενος εἰς διακονίαν, 13 τὸ πρότερον ὄντα βλάσφημον καὶ διώκτην καὶ ὑβριστὴν
 ἀλλὰ ἠλεήθην, ὅτι ἄγνωστος ἐποίησα ἐν ἀπιστίᾳ, 14 ὑπερεπλεόνασεν δὲ ἡ χάρις
 τοῦ κυρίου ἡμῶν μετὰ πίστεως καὶ ἀγάπης τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. 15 πιστὸς
 ὁ λόγος καὶ πάσης ἀποδοχῆς ἄξιος, ὅτι Χριστὸς Ἰησοῦς ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον
 ἁμαρτωλοὺς σῶσαι ὧν πρῶτος εἰμι ἐγώ. 16 ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἠλεήθην, ἵνα ἐν ἐμοὶ
 πρώτῳ ἐνδείξηται Χριστὸς Ἰησοῦς τὴν ἅπασαν μακροθυμίαν, πρὸς ὑποτύπωσιν
 τῶν μελλόντων πιστεῦειν ἐπ' αὐτῷ εἰς ζωὴν αἰώνιον. 17 τῷ δὲ βασιλεῖ τῶν
 αἰῶνων, ἀφθάρτῳ, ἀοράτῳ, μόνῳ θεῷ, τιμὴ καὶ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν
 αἰῶνων ἀμήν.

18 Ταύτην τὴν παραγγελίαν παρατίθεμαί σοι, τέκνον Τιμόθεε, κατὰ τὰς προ-
 αγούσας ἐπὶ σὲ προφητείας, ἵνα στρατεύῃ ἐν αὐταῖς τὴν καλὴν στρατείαν, 19 ἔχων
 πίστιν καὶ ἀγαθὴν συνείδησιν, ἣν τινες ἀπωσάμενοι περὶ τὴν πίστιν ἐναυάγησαν'
 20 ὧν ἐστὶν Ὑμέναιος καὶ Ἀλέξανδρος, οἷς παρέδωκα τῷ σατανᾷ, ἵνα παιδευ-
 θῶσιν μὴ βλασφημεῖν.

Bois legit οικοδομῶσαν τὴν ἐν πίστει θεοῦ. Cf. Baljon, Theol. Stud. 1888, bl. 404.

8. χρῆται cum \aleph DFGKL. χρῆσθαι cum AP, 73, Clem.⁴²⁴.
9. πατρο- et μητρο- cum \aleph ADFG \bar{L} , 17, 37, 137, Bas.eth.²⁸⁸ Euthal.cod. πατρα- et μητρα- cum minusculis Epiph.⁶⁹⁹ et ⁹⁰⁷. Item -λωαις bis cum \aleph AD*FG \bar{L} LP, 17, Bas.eth.²⁸⁸ Euthal.cod. — Dc, 37, 47* -λοιαις, K etc. -λοιαις.
12. χάριν ἔχω cum \aleph AFGP, 17, 31, 67**, 71, 73, 80, 93, 137, 238, 8pe, cat.txt. f, g, vg. copt. arm. aeth.utr. Præmittunt καὶ DK \bar{L} , d, goth. syr.utr. ἐνδυναμώσαντι cum \aleph ADFG \bar{K} LP Epiph. (anc. 74). ἐνδυναμουντι cum \aleph *, 2, 10, 17, 38, 72, Theophyl.
13. το προτερ. cum \aleph AD*FGP. τον προτερ. cum Dc \bar{K} L. οντα: Lachmann addit με cum A, 73, Dial.⁸²¹, item g me primum consistentem.
16. ἰησοῦς χριστος cum \aleph KLP, 37, syr.utr. copt. arm. aeth. Chr. Euthal.cod. Thdrt. ad h. l. Dam. χρῆστ. ἰησοῦς (ut sexies præcessit) cum AD, d, f, vg. goth. sah. Cyr.fid.¹²⁴ Thdrt.1,¹³²⁵ Ambrst. — Fg \bar{r} -G ἰησοῦς tantum. ἀπασαν cum \aleph AFG, 17, 31. πασαν cum DKLP.
17. μονω sine σοφω cum \aleph *AD*FG, 17, 37, 179, d, f, g, vg. sah. copt. syr.sch. ar.e arm. Eus.mcell.¹⁴¹ Cyr.thes.²⁹⁵. Addunt σοφω \aleph D^b et c \bar{K} LP goth. syr.P Ibid.tri.³⁷⁰ et 140, 152 et alib.
18. στρατευσῃ cum \aleph *D* Clem.⁴⁴⁵. στρατευῃ cum \aleph ADc \bar{F} G \bar{K} LP. στρατειαν cum \aleph ADc \bar{K} sil.L. — D*FGP Euthal.cod. στρατιαν. Bois legit vss. 18—20 inter vss. 8 et 9. Cf. Baljon, p. 405.

II.

1 Παρακαλῶ οὖν πρῶτον πάντων ποιῆσθαι δεήσεις, προσευχάς, ἐντεύξεις, εὐχαριστίας, ὑπὲρ πάντων ἀνθρώπων, 2 ὑπὲρ βασιλέων καὶ πάντων τῶν ἐν ὑπεροχῇ ὄντων, ἵνα ἡρεμον καὶ ἡσύχιον βίον διάγωμεν ἐν πάσῃ εὐσεβείᾳ καὶ σεμνότητι. 3 τοῦτο καλὸν καὶ ἀπόδεκτον ἐνώπιον τοῦ σωτήρος ἡμῶν θεοῦ, 4 ὃς πάντας ἀνθρώπους θέλει σωθῆναι καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἔλθειν. 5 εἰς γὰρ θεός, εἰς καὶ μεσίτης θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, ὁ ἀνθρώπος Χριστὸς Ἰησοῦς, 6 ὁ δούς ἑαυτὸν ἀντίλυτρον ὑπὲρ πάντων, τὸ μαρτύριον καιροῦς ἰδίους· 7 εἰς δ' ἐτέθη ἔγὼ κῆρυξ καὶ ἀπόστολος, ἀλήθειαν λέγων, οὐ ψεύδομαι, διδάσκαλος ἐθνῶν ἐν πίστει καὶ ἀληθείᾳ.

8 Βούλομαι οὖν προσεῦχεσθαι τοὺς ἄνδρας ἐν παντὶ τόπῳ, ἐπαίροντας ὁσίους χειρας χωρὶς ὀργῆς καὶ διαλογισμοῦ. 9 ὡσαύτως γυναῖκας ἐν καταστολῇ κοσμίῳ, μετὰ αἰδοῦς καὶ σωφροσύνης κοσμεῖν ἑαυτίας, μὴ ἐν πλέγμασιν καὶ χρυσοῦ ἢ μαργαρίταις ἢ ἱματισμῶ πολυτελεῖ, 10 ἀλλ' ὁ πρέπει γυναῖξιν ἐπαγγελιομέναις θεοσέβειαν, δι' ἔργων ἀγαθῶν. 11 Γυνὴ ἐν ἡσυχίᾳ μανθανέτω ἐν πάσῃ ὑποταγῇ· 12 διδάσκειν δὲ γυναῖκι οὐκ ἐπιτρέπω, οὐδὲ αὐθεντεῖν ἄνδρός, ἀλλ' εἶναι ἐν ἡσυχίᾳ. 13 Ἀδὰμ γὰρ πρῶτος ἐπλάσθη, εἶτα Εὐα. 14 καὶ Ἀδὰμ οὐκ

II. 1. παρακαλῶ etiam f, vg. goth. syr. utr. copt. arm. aeth. Or. 1, 220, 797 et 2, 636 et ps. apud Gall. 14, 60. — D*FGr.G, d, g, sah. Hil.⁵³⁵ Ambrst. ven. παρακαλεῖ, obsecra.

3. τοῦτο sine γαρ cum κ*Α, 17, 67**, sah. copt. Cyr. thes. 296, 370. Addunt γαρ κ*DFGKLP, d, f, g, m⁹³, vg. goth. syr. utr. arm. aeth.

5. Codd. legunt ἀνθρώπος. Pricaeus coniecit ο ἀνθρώπος. Cf. Baljon, p. 405.

7. λεγω sine additamento cum κ*AD*FGP, 31, 47, 67**, 70, 73, 137, d, f, g. vg. sah. copt. syr. utr. aeth. Addunt εν χρῆστω (cf. Rom. 9:1) κ*DcKL, 17, 37, 192, goth. arm. Euthal. cod. Thdrt.

8. προσευχ. τους ἀνδρ. cum κAKLP syr. utr. arm. Or. 1, 198, 211, 266, 268 et 3, 155 Bas. eth. 271. — DFG, 115, d, f, g, m⁹⁶, vg. goth. sah. copt. aeth. Or. 3, 311 Eus. ps. 308, 455 etc. τ. ἀνδρ. προ. — διαλογισμον cum κ*ADKLP, d, f, m⁹⁶, 80, vg. goth. sah. arm. aeth. Or. 1, 198, 266 et 2, 637. διαλογισμων cum κ*FGr.G, 17, 47, 67**, 73, 80, 8pe, asc., cscr., g, copt. syr. utr. Or. 1, 211 et 3, 155.

9. ὡσαυτως sine και cum κ*AP, 17, 71, Bas. eth. 309. Addunt και κ*DFGKL, d, f, g, m⁸⁰, vg. goth. sah. copt. syr. utr. arm. aeth. Or. 1, 198. γυναῖκας sine articulo cum κ*AD*FGP, 17, 67**, 71, 73, 8pe, Clem. 247 Or. 1, 211, 198 Bas. eth. 309 Dam. parall. 465. Praemittunt τας Db et cKL Chr. Euthal. cod. Thdrt. Dam. ad h. l. κοσμίω cum κ*AD^{b1} et cKLP, d, f, g, m⁸⁰, vg. Clem. 292. — κ*DEr.*FG, 17, Or. 1, 211 et 198 delar. κοσμιως. — και χρυ. cum κ*AD*FGr.G, d (g aut t et) syr. sch. copt. Or. 1, 211. η χρυ. cum DcKL, f, m⁸⁰, vg. goth. sah. syr. P Clem. 247 Or. 1, 198. — P, 17, 73, 80, aeth. nec και nec η habent. χρυσω cum κDKL Clem. Or. bis. χρυσιω cum AFGP.

12. διδάσκειν δε γυναῖκι cum κADFGP, d, f, g, m⁸⁰, vg. goth. arm. Or. cat. cor. 279 Bas. eth. 309 Dam. parall. 406 Cyp. 318 Ambrst. γυναῖκι δε διδασκ. cum KL syr. utr. sah. aeth.

ἡπατήθη, ἡ δὲ γυνὴ ἐξαπατηθεῖσα ἐν παραβάσει γέγονεν· 15 σωθήσεται δὲ διὰ τῆς τεκνογονίας, ἐὰν μείνωσιν ἐν πίστει καὶ ἀγάπῃ καὶ ἀγιασμῷ μετὰ σωφροσύνης.

III.

1 Πιστὸς ὁ λόγος· εἴ τις ἐπισκοπῆς ὀρέγεται, καλοῦ ἔργου ἐπιθυμησέτω. 2 δεῖ οὖν τὸν ἐπίσκοπον ἀνεπιληπτον εἶναι, μιᾶς γυναικὸς ἄνδρα, νηφάλιον, σώφρονα, κόσμιον, φιλόξενον, διδακτικόν, 3 μὴ πάροινον, μὴ πλήκτην, ἀλλὰ ἐπιεικῆ, ἁμαχον, ἀφιλάργυρον, 4 τοῦ ἰδίου οἴκου καλῶς προϊστάμενον, τέκνα ἔχοντα ἐν ὑποταγῇ μετὰ πάσης σεμνότητος, — 5 εἰ δὲ τις τοῦ ἰδίου οἴκου προστήναι οὐκ οἶδεν, πῶς ἐκκλησίας θεοῦ ἐπιμελήσεται; — 6 μὴ νεόφυτον, ἵνα μὴ τυφωθείς εἰς κρείμα ἐμπέσῃ τοῦ διαβόλου. 7 δεῖ δὲ καὶ μαρτυρίαν καλὴν ἔχειν ἀπὸ τῶν ἔξωθεν, ἵνα μὴ εἰς ὀνειδιαμὸν ἐμπέσῃ καὶ παγίδα τοῦ διαβόλου. 8 Διακόνους ὡσαύτως σεμνοῦς, μὴ διλόγους, μὴ οἶνον πολλῶν προσέχοντας, μὴ ἀσχροκερδεῖς, 9 ἔχοντας τὸ μυστήριον τῆς πίστεως ἐν καθαρόῳ συνειδήσει. 10 καὶ οὗτοι δὲ δοκιμαζέσθωσαν πρῶτον, εἴτα διακονείτωσαν ἀνεγκλήτοι ὄντες. 11 γυναῖκας ὡσαύτως σεμνάς, μὴ διαβόλους, νηφάλιους, πιστὰς ἐν πᾶσιν. 12 διάκονοι ἔστωσαν μιᾶς γυναικὸς ἄνδρες, τέκνων καλῶς προϊστάμενοι καὶ τῶν ἰδίων οἴκων. 13 οἱ γὰρ καλῶς διακονήσαντες βαθμὸν ἑαυτοῖς καλὸν περιποιῶνται καὶ πολλὴν παρρησίαν ἐν πίστει τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

14 Ταῦτά σοι γράφω, ἐλπίζων ἔλθεῖν πρὸς σὲ ἐν τάχει· 15 ἐὰν δὲ βραδύνω, ἵνα εἰδῶς πῶς δεῖ ἐν οἴκῳ θεοῦ ἀναστρέφεσθαι, ἥτις ἐστὶν ἐκκλησία θεοῦ ζῶντος, στέλλος καὶ ἐδραῖωμα τῆς ἀληθείας. 16 καὶ ὁμολογουμένως μέγα ἐστὶν τὸ τῆς εὐσεβείας μυστήριον ὃς ἐφανερώθη ἐν σαρκί, ἐδικαιώθη ἐν πνεύματι, ὤφθη ἀγγέλοις, ἐκηρύχθη ἐν ἔθνεσιν, ἐπιστεύθη ἐν κόσμῳ, ἀνελήμφυτη ἐν δόξῃ.

14. εξαπατηθεῖσα cum \mathfrak{M}^*AD^*FGP , 17, 28, 32, 67*, 71, 73, 80, 120, 137, cscr., 8pe, Bas. eth.³⁰⁹. απατηθεῖσα cum $\mathfrak{M}^cD^{b\delta}$ et c^{KL} Chr. ad h. l. et \mathfrak{saep} .

15. Holwerda et V. d. S. Bakhuyzen δια την τεκνογονίαν. Cf. contra Baljon, p. 406, 407.

III: 1. πιστος: *fidelis* etiam f, vg. *quelf. palimpse.*; g *humanus i fidelis*. *D** ἀνθρώπινος (ἀνίως), item *humanus* d, m⁶⁰, g, (vide ante) Ambrst. Sedul. Cf. Hier. 1, 133 (ep.²⁴ ad Marcel.).

2. ἀνεπιληπτον cum $\mathfrak{M}ADFG$, 37. ἀνεπιληπτον cum *KL* (*P* -λειπτον). — νηφάλιον cum \mathfrak{M}^*AD^* , 17, 31, 37, (-λειον) 49, 72, Or.³ 646. νηφαλεον cum *DcK*, 47, (4 minusculis apud Scrivener) Antioch.¹²²⁶ Dam. — \mathfrak{M}^cFGLP νηφαλιον.

3. μὴ πλήκτην sine additamento cum $\mathfrak{M}ADFGKLP$, 17, 23*, 31, 46, 57, 67**, 71, d, f, g, m⁶⁰, vg. goth. sah. copt. syr.^{sch.} et p^{txt.} arm. aeth. Or. int.³ 878 Constit.² 21. Addunt *μη ασχροκερδη* 37 (fere omnes minusculi apud Scrivener) Chr. montf. Thdr. cod. Antioch.¹²²⁶.

7. δεῖ δε sine αυτον cum $\mathfrak{M}AF\mathfrak{gr}^*GH$, 17, g. Addunt αυτον *DKLP*, d, f, m⁶⁰, vg. Bas. eth.²⁹² Chr. Euthal. cod.

11. νηφαλιους cum $\mathfrak{M}ACD^*H$. νηφαλεους cum *DcK*, 37, 47. — *FGLP* νηφαλιους.

12. Postquam de mulieribus dixit, interstrepit interpolator διακονοι . . . των ιδιων οικων, Naber. Cf. contra Baljon, p. 408.

14. ταχιον (*FGK*, oscr. -χειον) cum $\mathfrak{M}D^cFGKL$. εν ταχει cum *ACD^*P*, 17, 71, 73.

16. ος cum \mathfrak{M}^* (nec aliter \mathfrak{M}^c) $A^*C^*F\mathfrak{gr}^*G\mathfrak{gr}^*$, 17, 73, 181 (de *C** et *A** cf. excurs.

IV.

- 2 TI. 3, 1 ss. 1 Τὸ δὲ πνεῦμα ῥητῶς λέγει ὅτι ἐν ὑστέροις καιροῖς ἀποστήσονται τινες τῆς
 TI. 1, 15 πίστεως, προσέχοντες πνεύμασιν πλάνοις καὶ διδασκαλίαις δαιμονίων, 2 ἐν ὑπο-
 κρίσει ψευδολόγων, κεκαυστηριασμένων τὴν ἰδίαν συνείδησιν, 3 κωλύοντων γα-
 μεῖν, ἀπέχεσθαι βρωμάτων, ἃ ὁ θεὸς ἔκτισεν εἰς μετάλημψιν μετὰ εὐχαριστίας
 τοῖς πιστοῖς καὶ ἐπεγνωκόσι τὴν ἀλήθειαν. 4 ὅτι πᾶν κτίσμα θεοῦ καλόν, καὶ
 οὐδὲν ἀπόβλητον μετὰ εὐχαριστίας λαμβανόμενον· 5 ἀγιάζεται γὰρ διὰ λόγου θεοῦ
 καὶ ἐντεύξεως.
- 6 Ταῦτα ὑποτιθέμενος τοῖς ἀδελφοῖς καλὸς ἔση διάκονος Χριστοῦ Ἰησοῦ, ἐντρε-
 2 TI. 3, 10 φόμενος τοῖς λόγοις τῆς πίστεως καὶ τῆς καλῆς διδασκαλίας ἢ παρηκολούθηκας·

sum Tisch. in Prol. codicis C p. 39, ss.) codd. Liberati (vide post) sah. copt. aeth. PP syr. P mg. Or. int. 4, 465 (legendum enim: „sicut apostolus dicit: *quī* [non *quīa*] *manifestatus est in carne, iustificatus* etc.) Epiph.⁸⁰⁴ et 2, 74 Thdor.^{mop.} (apud Mansi 9, 224) Euther. ap Thdr̄t. 3, 719 (cf. etiam ibidem¹¹²⁷) Cyr.^{fld.} 6 bis (nec aliter legendum^{fld.} 124) et 3, 680 Cyr. ap. Oec. ad h. l. Hier. Liberati enim archidiaconi Carthaginensis (circa 354) breviarium causae Nestorianorum et Eutychnorum (quod ex Garnerio repetiit Gall.¹², 119 ss.) capite 19 quod inscribitur de Severo, Iuliano ac Macedonio, haec tradit: „Hoc tempore Macedonius Constantinop. episc. ab imperatore Anastasio dicitur expulsus tanquam evglia falsasset, et maxime illud apostoli dictum: *Qui apparuit in carne, iustificatus est spiritu*. Hunc enim iminutasse, ubi habet *ος*, id est *qui*, monosyllabum Graecum, littera mutata *Ο* in *Θ* vertisse et fecisse *Θ̄C*, id est *deus*, ut esset: *Deus apparuit per carnem*.” Testimoniis contra *θεος* lectionem accedunt interpretes qui sive *δ* sive *θ* habent, syr.^{sch.} et syr.^{p.txt.} ar.^e arm. aeth.^{ro.} Praebent vero ipsum *θ*, quod (id quod Latini ad *ος* conformarunt propterea quod *ος* lectionem confirmant) *D**, *d*, *f*, *g*, vg. Hil.¹⁰⁸⁷ Aug.^{ep.} 199 Victorin.^{gall.} 8, 161 Ambrst. (excepto Hier. quem *ος* tueri iam notavimus). *θεος* (i. e. *Θ̄C* pro *OC*) cum *κ*^e (qui corrector est saeculi 12) *CcDcKLP* (37 *o* *θεος*) Did.^{tri.} 83 (utitur verbis Pauli ad asserendam filii divinitatem) Nyss.^{cont.} eunom.¹⁰ (II, 265 id ipsum agit ut demonstret Christum a Paulo deum nominatum) et antirr̄h. ap. Gall.⁶, 526, 518 (quo loco id ipsum urget *ὅτι ἀσι ἀρεπτον ὄν τὸ θεῖον τῇ οὐσίᾳ καὶ ἀναλλοίωτον*) et 1, 663 Chr.¹, 609 Ps.-Ath.²⁶ Euthal.^{cod.} Thdr̄t. ad h. l. et 1, 92, 4, 19, 23 Dam.^{txt.} Thphyl. Oec. *ανελημφθη* cum *κACD*FG*. *ανελημφθη* cum *DcKLP*.

- IV: 2. *κεκαυστηριασμ.* cum *κAL* Or.¹, 627 ex ed. hoesch. Cyr.^{ador.} 426 Thdr̄t.⁴, 480 ed. pri. *κεκαυτηρ.* cum *CDFGKP* Encrat.^{hipp.} 276 Clem.⁵⁵⁰ Or.¹, 627 delar. et 3, 639, 697 Epiph.⁷¹⁶.
3. Bentley coniecit *κελεινοντων απεχεσθαι*. Sic etiam Toup, V. d. S. Bak-huyzen, Bois. Cf. contra Baljon, p. 409. Westcott-Hort legunt *γαμειν και γευσθαι* or *γαμειν η απεισθαι*. — *μεταλημψιν* cum *κAD*FG*. *μεταλημψιν* cum *CDCkLP*.
6. *χριστον ιησου* cum *κACD*FGKLP* (*K* *του χρι. ιησ.*) *d*, *f*, *g*, vg.^{cle.} (etiam fu. demid.). *ιησου χριστου* cum *Dc*, 17, 31, 47, am. syr.^{sch.} aeth. Chr.^{669a} Thdr̄t.^{cod.} Dam. Aug.^{act.} felic.¹ (8, 476) Ambrst. — Naber et V. d. S. Bak-huyzen conjiiciunt *εφελομενος* pro *εντρεφρομενος*. Cf. contra Baljon, p. 409,

7 τούς δὲ βεβήλους καὶ γραῶδεις μύθους παραιτοῦ. γύμναζε δὲ σεαυτὸν πρὸς εὐσέβειαν. 8 ἢ γὰρ σωματικὴ γυμνασία πρὸς ὀλίγον ἐστὶν ὠφέλιμος· ἢ δὲ εὐσέβεια πρὸς πάντα ὠφέλιμος ἐστὶν, ἐπαγγελίαν ἔχουσα ζωῆς τῆς νῦν καὶ τῆς μελλούσης. 9 (πιστὸς ὁ λόγος καὶ πάσης ἀποδοχῆς ἄξιος). 10 εἰς τοῦτο γὰρ κοπιῶμεν καὶ ἀγωνιζόμεθα, ὅτι ἠλίκαμεν ἐπὶ θεῷ ζῶντι, ὃς ἐστὶν σωτὴρ πάντων ἀνθρώπων, μάλιστα πιστῶν.

11 Παράγγελλε ταῦτα καὶ δίδασκε. 12 μηδεὶς σου τῆς νεότητος καταφρονεῖτω, ἀλλὰ τύπος γίνου τῶν πιστῶν ἐν λόγῳ, ἐν ἀναστροφῇ, ἐν ἀγάπῃ, ἐν πίστει, ἐν ἀγνείᾳ. 13 ἕως ἔρχομαι πρόσεχε τῇ ἀναγνώσει, τῇ παρακλήσει, τῇ διδασκαλίᾳ. 14 μὴ ἀμέλει τοῦ ἐν σοὶ χαρίσματος, ὃ ἐδόθη σοὶ διὰ προφητείας μετὰ ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν τοῦ πρεσβυτερίου. 15 ταῦτα μελέτα, ἐν τούτοις ἴσθι, ἵνα σου ἡ προκοπὴ φανερὰ ἦ πᾶσιν. 16 ἔπλεξε σεαυτῷ καὶ τῇ διδασκαλίᾳ ἐπίμενε (αὐτοῖς) τοῦτο γὰρ ποιῶν καὶ σεαυτὸν σώσεις καὶ τοὺς ἀκούοντάς σου.

V.

1 Πρεσβυτέρω μὴ ἐπιπλήξῃς ἀλλὰ παρακάλει ὡς πατέρα, νεωτέρους ὡς ἀδελφούς, 2 πρεσβυτέρας ὡς μητέρας, νεωτέρας ὡς ἀδελφὰς ἐν πάσῃ ἀγνείᾳ. 3 Χήρας τίμα τὰς ὄντως χήρας. 4 εἰ δὲ τις χήρα τέκνα ἢ ἔκγονα ἔχει, μανθανέτωσαν πρῶτον τὸν ἴδιον οἶκον εὐσεβεῖν καὶ ἀμοιβὰς ἀποδιδόναι τοῖς προγόνοις· τοῦτο γὰρ ἐστὶν ἀπόδεκτον ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. 5 ἢ δὲ ὄντως χήρα καὶ μεμονωμένη ἠλίκακεν ἐπὶ θεὸν καὶ προσμένει ταῖς δεήσεσιν καὶ ταῖς προσευχαῖς νυκτός καὶ ἡμέρας· 6 ἢ δὲ σπαταλῶσα ζῶσα τέθνηκεν. 7 καὶ ταῦτα παράγγελλε, ἵνα ἀνεπι-

410. ἡ cum **ACDFGKLP**. — A, 80, 8pe, Euthal.cod. ης. — παρηκολούθηκας cum **ADKLP**. — **CFG** παρηκολούθησας.

8. επαγγελίαν etiam Clem.^{71,309}. — K, 31, 37, 46, 238 (8 apud Scrivener) goth. syr.^{p^{xl}} (non item m^ε.) arm. Oec.^{bis} επαγγελίας.

9. Hic versus interpolatus, Bois. Cf. Baljon, p. 410.

10. εἰς τουτ. γαρ sine additamento cum **ACDP**, 17, 47, 67**², 80, d, f, vg. goth. copt. syr.^{utr}. arm. aeth. Chr.^{670a} Cyr.^{thes.297} Dam. Addunt καὶ **FgrGKL** Chr.^{669b} Euthal.cod. Thdrt. Thphyl. Oec. αγωνιζόμεθα cum ***ACFgr-G gr-K**, 17, Cyr.^{thes.297}. ονειδιζόμεθα cum **CDLP**, d, f, g, vg. goth. syr.^{utr}. copt. arm. aeth. Chr.^{669b} et ^{670a}. ἠλίκαμεν: **D***, 17 ἠλίπισαμεν.

12. ἐν ἀγαπῇ sine ἐν πν. cum **ACDFG**, 17, 31, 47, 70, 71, 73, 93, 109, 178, d, f, g, vg. goth. copt. syr.^{utr}. arm. aeth. ar.^o Clem.⁵⁰⁸. Addunt ἐν πνευματι **KLP** Thdrt. Dam.

15. πασι cum **ACD*FG**, 17, 31, d, f, g, guelf.palimps. vg. goth. copt. syr.^{utr}. arm. ar.^o Ambrst. Praemittunt ἐν **DcKLP** Chr.^{672a}.

16. αυτοῖς interpolatio, Owen. Cf. Baljon, p. 410.

V: 4. ἀπόδεκτον cum **ACDFGKLP**. Praemittunt καλον καὶ 37, oscr., copt. goth. arm.

5. εἰ sine τον cum ***CFGP**. Addunt τον **ACDKL**. θεον cum **ACDgKLP**, d, e, f, m^{36,97} vg. Chr. — ***Dgr.*** Aug.ep.^{130ter}. et qu.⁴³ in deut. et bon. viduit.^{6,378} et ps.¹³¹ Fulg.ep.^{2,12} κυριον.

7. ανεπιλημπτοι cum **ACD*FG**. ανεπιληπτοι cum **DcKLP**.

λημπτοι ὄσιν. 8 εἰ δέ τις τῶν ἰδίων καὶ μάλιστα οἰκείων οὐ προνοεῖ, τὴν πίστιν ἤρνηται καὶ ἔστιν ἀπίστου χεῖρων.

3, 2
Tit. 1, 6

9 Χήρα καταλεσθένω μὴ ἔλαττον ἐτῶν ἐξήκοντα γεγονυῖα, ἐνὸς ἀνδρὸς γυνή, 10 ἐν ἔργοις καλοῖς μαρτυρουμένη, εἰ ἐτεκνοτρόφησεν, εἰ ἐξενοδόχησεν, εἰ ἀγίων πόδας ἔκρυψεν, εἰ θλιβομένοις ἐπήρκεσεν, εἰ παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ ἐπηκολούθησεν. 11 νεωτέρας δὲ χήρας παραιτοῦ· διὰ γὰρ καταστρηγιάσωσιν τοῦ Χριστοῦ, γαμεῖν θέλουσιν, 12 ἔχουσαι κρῖμα διὰ τὴν πρώτην πίστιν ἠθέτησαν· 13 ἅμα δὲ καὶ ἀργαί λανθάνουσιν περιερχόμεναι τὰς οἰκίας, οὐ μόνον δὲ ἀργαί ἀλλὰ καὶ φλύαροι καὶ περιέργοι, λαλοῦσαι τὰ μὴ δέοντα. 14 βούλομαι οὖν νεωτέρας γαμεῖν, τεκνογονεῖν, οἰκοδοπετεῖν, μηδεμίαν ἀφορμὴν διδόναι τῷ ἀντικειμένῳ λοιδορίας χάριν· 15 ἥδη γάρ τινες ἐξετράπησαν ὀπίσω τοῦ σατανᾶ. 16 εἰ τις πιστὴ ἔχει χήρας, ἐπαρκεσθῶ αὐταῖς, καὶ μὴ βαρεῖσθω ἡ ἐκκλησία, ἵνα ταῖς ὄντως χήραις ἐπαρκεσθῇ.

1 Th. 5, 12-25.
1 Co. 9, 9
Dt. 25, 4
Ec. 10, 7
Mt. 10, 10

17 Οἱ καλῶς προεστῶτες πρεσβύτεροι διπλῆς τιμῆς ἀξιοῦσθωσαν, μάλιστα οἱ κοπιῶντες ἐν λόγῳ καὶ διδασκαλίᾳ. 18 λέγει γὰρ ἡ γραφή· βοῶν ἀλωῶντα οὐ φημῶσιν, καὶ ἄξιος ὁ ἐργάτης τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ. 19 κατὰ πρεσβύτερον κατηγορίαν μὴ παραδέχου, ἐκτός εἰ μὴ ἐπὶ δύο ἢ τριῶν μαρτύρων. 20 Τοὺς ἁμαρτάνοντας ἐνώπιον πάντων ἔλεγε, ἵνα καὶ οἱ λοιποὶ φόβον ἔχωσιν.

Dt. 19, 15

2 Ti. 4, 1

21 Διαμαρτύρομαι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ καὶ τῶν ἐκλεκτῶν ἀγγέλων, ἵνα ταῦτα φυλάξης χωρὶς προκρίματος, μηδὲν ποιῶν κατὰ πρόσκλιον.

8. οἰκείων sine τῶν cum **AD*FG**, 73. Praemittunt τῶν **CD^betCKLP** Chr. Euthal.cod. Thdrt. Dam. προνοεῖται cum ***D*FGK**, k^{scr.} προνοεῖ cum **ACDCLP**.
11. καταστρηγιάσωσιν cum **CDKL** Chr. Euthal.cod. Thdrt. καταστρηγιάσουσιν cum **AFGP**, 31, Chr.mosc.1.
13. Codd. legunt μανθανουσιν pro λανθάνουσιν. λανθάνουσιν conjecerunt Holwerda et Naber. Cf. Baljon, p. 410, 411.
15. τινες εξετραπ. cum **CDKLP**, d, f, vg. copt. syr.utr. arm. aeth. Chr. εξετρα. τινες cum **AF^{gr}G**, g.
16. πιστη cum **ACFGP**, 17, 47, 137, am. harl.* (hi.2 si qua fidelis) copt. arm. Euthal.cod.* (sed ipse* substituit alteram lectionem); item Ath.³⁷⁴. Similiter f, vg. Amb.luc.18,1490 et omf.2, 87 Aug.ioh.62, 5 aeth.pp si quis fidelis. πιστος η πιστη cum **DKL**, d, fu. tol. harl.** Ambrst. syr.utr. Chr. Euthal.cod.** Thdrt. επαρκεσθω cum **AFG**, 17 (επαρκεισθω). — επαρκειτω cum **CDKLP** Chr. Euthal.cod. Thdrt. Dam.
18. βοῶν ἀλωῶντα ante ου φημ. (κημ.) cum **DFGKL**, d, g, goth. syr.p Euthal.cod. Dam. Tert.mar.c.24. Post ου φημ. ponunt **ACP**, 17, 37, 57, 73, 80, 115, 116, 120, f, vg. copt. syr.sch. arm. aeth. Chr. Thdrt. Ambrst. ut LXX. φημῶσιν: D κημῶσιν.
20. Τους sine copula cum **DCKLP** vg. copt. syr.utr. arm. aeth. Chr. Euthal.cod. Thdrt. Dam. Cyp.³²⁵ Lcif.²³⁴. Addunt δε **AD***, d, f, g, demid. goth. Bas.eth.²⁹² Thphyl. Hier.ep.24 ad marcell. Ambrst. Item **FG** post αμαρταν.
21. χριστου ιησου cum **AD*G**, 17, 31, 73, d, f, g, vg. sah. copt. Clem.³¹⁸ Ath.⁵²⁶cdd.2 Cyr.hr.79 Bas.eth.³⁰⁵ et spir.²⁴ Thdrt. Lcif.²³⁴ Hil.³²⁸ Ambrst. ιησου χριστου cum **D^cF^{kl}LP** goth. syr.utr. arm. aeth. Ath.ed. Chr. Euthal.cod. Dam. Hil.²⁴⁶. Praeterea que praemittunt **αρχιον D^cKLP** goth. syr.utr. Chr. Euthal.cod. Dam., quod omisimus cum **AD*FG**, 17, 31, 73, d, f, g, vg. sah. copt. arm. aeth. Clem.³¹⁸ (etiam Hil.²⁴⁶). προσκλιον cum **DFGK**, 47**, 67**

22 Χείρας ταχέως μηδενὶ ἐπιτίθει, μηδὲ κοινώνει ἀμαρτίαις ἄλλοτρίαις· σεαυτὸν ἄγνων τήρει. 23 (μηκέτι ὕδροποιεῖ, ἀλλὰ οἴνω δλίγῳ χρῶ διὰ τὸν στόμαχον καὶ τὰς πυκνάς σου ἀσθενείας). 24 Τινῶν ἀνθρώπων αἱ ἀμαρτίαι πρόδηλοι εἰσιν προάγουσαι εἰς κρίσιν, τισὶν δὲ καὶ ἐπακολουθοῦσιν· 25 ὡσαύτως καὶ τὰ ἔργα τὰ καλὰ πρόδηλα, καὶ τὰ ἄλλως ἔχοντα κρυβῆναι οὐ δύναται.

VI.

1 Ὅσοι εἰσὶν ὑπὸ ζυγὸν δοῦλοι, τοὺς ἰδίους δεσπότας πάσης τιμῆς ἀξίους ἠγείσθωσαν, ἵνα μὴ τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ καὶ ἡ διδασκαλία βλασφημηθῆται. 2 οἱ δὲ πιστοὺς ἔχοντες δεσπότας μὴ καταφρονεῖτωσαν, οὗτοι ἀδελφοί εἰσιν, ἀλλὰ μᾶλλον δουλευέτωσαν, οὗτοι πιστοὶ εἰσιν καὶ ἀγαπητοὶ οἱ τῆς εὐεργεσίας ἀντιλαμβανόμενοι.

Ταῦτα διδάσκει καὶ παρακάλει. 3 εἴ τις ἐτεροδιδασκαλεῖ καὶ μὴ προσέχεται ἔχαινοῦσιν λόγοις, τοῖς τῶν κυρίων ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τῇ κατ' εὐσέβειαν διδασκαλίᾳ, 4 τετύφωται, μηδὲν ἐπιστάμενος, ἀλλὰ νοσῶν περὶ ζητήσεις καὶ λογομαχίας, ἐξ ὧν γίνεται φθόνος, ἔρις, βλασφημίαι, ὑπόνοιαι πονηραί, 5 παρατριβαὶ διεφθαρμένων ἀνθρώπων τὸν νοῦν καὶ ἀπστερημένων τῆς ἀληθείας, 2 TI. 3. 8

d, f, g, vg. Clem.³¹⁸ Bas.regg.³⁷⁷ et alibi Chr.⁶⁹⁰. προσκλήσιν cum ADLP, 17, 23, Ath.⁵²⁷ Chr.⁶⁹² Euthal.cod. Latini (d, f, g, vg. Lcif.²³⁴ bis) vertunt in *aliam* (vg.cle. demid. *alteram*) *partem declinando*.

23. *δια τον* (A το) *στομαχον* sine σου cum \aleph AD*P, 17, d. Addunt σου D^cFGKL, f, g, vg. goth. sah. copt. syr.utr. arm. aeth. Clem.¹⁷⁷ Eus.praep.^{12,25}. — Knatchbull et V. d. S. Bakhuyzen omittunt *hunc* *versum*. Owen scribit vs. 23 post vs. 25, Holtzmann inter 4:3 et 4. Cf. Baljon, p. 412.

25. *ωσαυτως* sine additamento cum \aleph DKLP, d, vg. sah. copt. syr.utr. arm. aeth. Addunt δε AFG, f, g, goth. Or.int.3,³⁶³. *τα εργα τα καλα* cum \aleph ADFGP, 17, 37, 116, d, f, g, vg. (hi.⁴ *facta bona*) Thphyl. Ambrst. *τα καλα εργα* cum KL Chr.⁶⁹². *προδηλα* sine additamento cum \aleph A, 67**. Addunt *εστι KL* Chr.⁶⁹² Euthal.cod. Thdrt. Dam.; item *DFGP* addunt *εισι*. Item *manifesta sunt* Latini. *δυναται* cum ADP, 17, 47, 67, 71, 73, 93, a^{scr}, c^{scr}, Thdrt. Oec. *δυναται* cum \aleph FGKL (duobus minusculis apud Scrivener) Chr.⁶⁹² Euthal.cod.

VI: 3. *προσεχεται* cum \aleph * (atque sic olim R. Bentley coniecit). Cf. Baljon, p. 412, 413. Latini omnes (d, f, g, m⁶², vg. Cyp.^{54,139} Lcif.²¹⁶ Ambrst.) *acquiescit* (m -*escet*). *προσεχεται* cum \aleph cADFGKLP goth. syr.utr. sah. copt. aeth. Bas.regg.⁵²² Chr.

4. *ερισ* cum \aleph AK^{sil}.P, 17, syr.^{sch}. sah. copt. arm. aeth. Clem.³⁴⁰ Bas.^{eth}.288 Chr. *ερισ* cum D(nec D^c mutavit)FGL, 47, 8pe, d, f, g, m⁶², vg. goth. syr.P Dam. ad h. l. Lcif.²¹⁶ Ambrst.

5. *διαπατριβ.* cum \aleph ADFG^{LP} (10 minusculis apud Scrivener) Clem.³⁴⁰ Bas.^{eth}.288 Chr. Euthal.cod. — K, 43, 115, d^{scr}, l^{scr}. *διατριβαι*. Nonnulli minusculi *πατριβαι*. Naber coniecit *πατριβαι*. Cf. Baljon, p. 413. *παριατριβαι* cum minusculis (ut b^{scr}). *την ευσεβειαν* sine additamento cum \aleph AD*FG, 17, 67**, 93, d, f, g, vg. goth. sah. copt. aeth.ro. Amb.ps.¹¹⁸ (certe nihil addit). Addunt *αφιστασο απο των τοιουτων* Dgr.cKLP, m⁶², tol.** syr.utr. arm. aeth.pp Chr. Euthal.cod. Thdrt. Dam. Lcif.²¹⁶ Ambrst.

νομιζόντων πορισμὸν εἶναι τὴν εὐσέβειαν. 6 ἔστιν δὲ πορισμὸς μέγας ἡ εὐσέβεια μετὰ αὐταρκείας. 7 οὐδὲν γὰρ εἰσηγήκαμεν εἰς τὸν κόσμον, (ὅτι) οὐδὲ ἐξενεγκεῖν τι δυνάμεθα· 8 ἔχοντες δὲ διατροφὰς καὶ σκεπάσματα, τούτοις ἀρκεσθούμεθα. 9 οἱ δὲ βουλόμενοι πλουτεῖν ἐπιπίπτουσι εἰς πειρασμὸν καὶ παγίδα καὶ ἐπιθυμίαν πολλὰς ἀνοήτους καὶ βλαβερὰς, αἵτινες βυθίζουσιν τοὺς ἀνθρώπους εἰς ὄλεθρον καὶ ἀπώλειαν. 10 ῥίζα γὰρ πάντων τῶν κακῶν ἐστὶν ἡ φιλαργυρία, ἧς τινὲς ὀρεγόμενοι ἀπεπλανήθησαν ἀπὸ τῆς πίστεως καὶ ἑαυτοὺς περιέπιραν ὀδύνας πολλαῖς.

- 2 TI. 3, 17 11 Σὺ δέ, ὦ ἄνθρωπε θεοῦ, ταῦτα φεῦγε· δίκωκε δὲ δικαιοσύνην, εὐσέβειαν, πίστιν, ἀγάπην, ὑπομονήν, πραῦτητα. 12 ἀγωνίζου τὸν καλὸν ἀγῶνα τῆς πίστεως, ἐπιλαβοῦ τῆς αἰωνίου ζωῆς, εἰς ἣν ἐκλήθης καὶ ὁμολόγησας τὴν καλὴν ὁμολογίαν ἐνώπιον πολλῶν μαρτύρων. 13 παραγγέλλω σοι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ τοῦ ζωογονοῦντος τὰ πάντα καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ μαρτυρησαντος ἐπὶ Ποντίου Πιλάτου τὴν καλὴν ὁμολογίαν, 14 τηρεῖσθαι σε τὴν ἐντολήν ἄσπιλον ἀνεπίλημτον μέχρι τῆς ἐπιφανείας τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, 15 ἣν καιροῖς ἰδίους δεῖξει ὁ μακάριος καὶ μόνος δυνάστης, ὁ βασιλεὺς τῶν βασιλευνόντων καὶ κύριος τῶν κυριευόντων, 16 ὁ μόνος ἔχων ἀθανάσιαν, φῶς οἰκῶν ἀπρόσιτον, ὃν εἶδεν οὐδεὶς ἀνθρώπων οὐδὲ ἰδεῖν δύναται· ᾧ τιμὴ καὶ κράτος αἰώνιον, ἀμήν.

17 Τοῖς πλουσίοις ἐν τῷ νῦν αἰῶνι παράγγελλε μὴ ὑψηλὰ φρονεῖν, μηδὲ ἡλιπικῆναι ἐπὶ πλοῦτου ἀδηλόγητι, ἀλλ' ἐπὶ θεῷ τῷ παρέχοντι ἡμῖν πάντα πλουσίως

7. *οτι* cum κ^*AFG , 17, g, vg. cdd. lachm. sah., item (qui kai pro *οτι* exprimunt) copt. arm. aeth. utr. *δθλον οτι* cum κ^cD^b et $cKLP$ Bas. 2, 167 Mac. 228 Chr. Euthal. cod. Thdrt. Dam. ad h. l. et parall. 316, 364. Similiter *αληθες οτι D^**, *verum quoniam d*, similiter alii Latini. Westcott-Hort (p. 579): Some primitive error probable, perhaps interpolation of *οτι* after *-ον*. Bois legit *εξ ου ουδε*. Cf. Baljon, p. 413.
8. *διατροφας* cum κAL , f, vg. (hi. 2 *alimenta*). Etiam Bas. 2, 167, 367 et 3, 101 Chr. Euthal. cod. Thdrt. Dam. — *DF* gr. *GKP*, 46, 109, Or. 4, 418 *διατροφην*.
11. *θεου* cum κ^*A , 17. *του θεου* cum $\kappa^cDFGKLP$ Euthal. cod. Thdrt. Dam. *πραῦτητα* cum κ^*AFGP (sed non superest nisiultima syllaba *-α*), item *-θειαν* 71, 137, 8pe, Petr. alex. apud Routh 4, 45 (non item apud Gallandi) Ephr. 1, 243. *πραοτητα* cum D^cKL Chr. Euthal. cod. Thdrt. Dam. Item κ^cD^* , 31 *πραῦτητα*.
12. *εις ην sine kai* cum $\kappa ADFGKLP$. Addunt *και* 37, syr. p c^* Thphyl. Oec. Ambrst.
13. *παραγγελλω* (*Fgr. G gr. vitiose -λλων*) sine *σοι* cum κ^*FG , 17, item *g* (sub *t*; habet enim *praecipio tibi t contestor*) Bas. 2, 584 Amb. fld. 499, 500 (*praecipio sine tibi*). Addunt *σοι* κ^cADKLP , d, f (*g* vide ante) vg. (hi. Latt. *praecipio tibi*) Bas. 1, 276. *θεου* cum κ (cf. ad v. 11). Praemittunt *του ADFGKLP*. *ζωογονουντος* cum *ADFGP*, 17, 19*, 31, 71, 93, 137, Ath. 529 Bas. 2, 584 Nyss. adv. maced. apud Mai. 4, 33 Cyr. thes. 297 Thdrt. 4, 1274. *ζωοποιουντος* cum κKL Cyr. hier. 79 Bas. 1, 276 Chr. *χριστου ιησου* cum *ADKLP*, 17, 31, 37, d, vg. goth. syr. p arm. codd. Cyr. hr. 79. — κFG (3 apud Scrivener) f, g, syr. sch. sah. copt. arm. ed. neth. Did. tri. 72 Ath. 529 *ιησου χριστου*.
17. *εν τω νυν αιωνι* (κ^* *καιρω*) cum κ^c (item κ^*) *AF gr. KLP*, g, syr. p Or. 1, 709. — *DE*, d, e, f, m²⁹, vg. syr. sch. sah. copt. Bas. eth. 269 Or. int. 2, 154 Ambrst. *του νυν αιωνος*. — *υψηλα φρονειν* (cf. Rom. 11:20) cum κ , Or. 1, 709. Apud

εις ἀπόλοινοι, 18 ἀγαθοεργεῖν, πλουτεῖν ἐν ἔργοις καλοῖς, εὐμεταδότους εἶναι, κοινωνικούς, 19 ἀποθησαυρίζοντας ἑαυτοῖς κειμήλιον καλὸν εἰς τὸ μέλλον, ἵνα ἐπιλάβωνται τῆς ὄντως ζωῆς.

20 Ὡ Τιμώθει, τὴν παραθήκην φύλαξον, ἐκτρέπόμενος τὰς βεβήλους κενοφωρίας καὶ ἀντιθέσεις τῆς ψευδωνύμου γνώσεως, 21 ἦν τινες ἐπαγγελλόμενοι περὶ τὴν πίστιν ἠστόχησαν.

Ἡ χάρις μεθ' ἡμῶν.

2 TI. 1, 14
2, 16
2, 18

- Latinos d, e, f, vg.cle. fu. demid. harl. tol. Hier.gal.³ (similiter syr.utr.) non sublime sapere. *υψηλοφροσεν* cum ADEFGKLP. *ἀλλ ἐπι* cum **AD*FGP**, 17, Or.1, 709edd. Bas.eth.269 Chr. Antioch.1044. *ἀλλ ἐν* cum D^cKL Or.ed. Euthal.cod. Thdr. Dam. ad h. l. Oec. *θεω* sine articulo cum **AD*FG**, 71, 115, 8pe, arm. Or.cdd. Antioch. Thphyl. *τω θεω* cum AD^cEKLP Or.1.709ed. Bas.eth.269. Praeterea non addidimus *τω ζωντι* cum **AFGP**, 17, 23, 47, 67**, 73, 118, 120, f, g, am. fu.* demid. harl. tol. sah. copt. arm. aeth. Bas.eth.269. Addunt *τω* (D*E* om.) *ζωντι* DEKL, d, e, m²⁹, vg.cle. fu.vict. syr.utr. Or.ed. Chr.705 Euthal.cod. Thdr. *παντα: τα παντα* cum A, 37, 116, Bas.eth. Chr.2, 35^{semel}. — Fgr.G, g plane omittunt. Posuimus autem ante *πλουσιως* cum **ADEKLP**. Post *πλουσιως* ponunt minusculi aeth.
19. *οντως* cum **AD*E*FGH**capp, 17, 23, 31, 57, 71, 116, 137, 176, 179, 8pe, d, e, f, g, m²⁹, vg. syr.utr. sah. copt. arm. aeth. ar.⁶ Bas.eth.267 Euthal.capp. apud Zacagn.⁶⁹⁰ Ambrst. *αιωνιον* cum D^cE**KLP marian. Chr.705 Euthal.cod. Thdr. — Codd. legunt *θεμελιον*. Clericus, Verschuir, Crow et V. d. S. Bakhuyzen conjecerunt *κειμήλιον*. Cf. Baljon, p. 414, 415.
20. *παραθήκην* cum **ADEFGKLP**. *παρακαταθήκην* cum minusculis (ut 137, 140, 4 apud Scrivener) Hipp.antichr.1 (Lag.1) Chr.705 Thphyl. *κενοφωρίας* cum **ADEKLP** syr.utr. sah. copt. aeth. Clem.⁴⁵⁷. — FG, 73, 115**, Epiph.⁸⁴⁶ (in epist. Ancyrana) *καινοφωρίας*. Item *vocum novitates* d, e, f, g, m⁶², vg. Ir.int.135 Lcif.217.
21. *μεθ υμων* cum **AFgr-GP**, 17, g (*vobiscum t tecum*) copt. *μετα σου* cum DEKL, d, e, f (g sub aut) vg. syr.utr. arm. aeth. Praeterea addunt *αμην* **AD^bet cEKL**, e, f, vg. syr.utr. copt. aeth. Omisimus cum **AD*FG**, 17, d, g, fu.* arm.

Subscriptio: προς τιμοθεον \bar{a} cum **K**, 17 (109 *πρωτη* pro \bar{a}). Item DE προς τιμοθεον \bar{a} *επληρωθη* αρχεται προς τιμοθεον $\bar{\beta}$, item FG *επληρωθη* επιστολη προς τιμοθ. \bar{a} αρχεται προς εαυτον (G* αυτον) $\bar{\beta}$ (G add. insuper. II). — A, 120 προς τιμοθ. \bar{a} *εγραφη* απο λαοδικειας, P, 114 *πρ. τιμοθ. \bar{a} εγραφη* απο νικοπολεως. — K Euthal.cod. προς τιμοθ. \bar{a} (vel *πρωτη*) *εγραφη* απο λαοδικειας, ητις εστι (εστιν) μητροπολις φρυγιας της καταπιανης (47 *πακατια-*), L *τον* *αριον* αποστολου πανλον προς τιμοθ. *επιστολη \bar{a} εγραφη* απο λαοδικειας ητις εστιν μητροπολις φρυγιας της καταπιανης. Textus receptus προς τιμοθεον *πρωτη εγραφη* απο λαοδικειας, ητις εστι μητροπολις φρυγιας της πακαπιανης. Praeterea numerantur *στιχοι σλ' (KL)*.

ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Β̄.

I.

- 1 *Ti.* 1, 1 s.
2 *Co.* 1, 1 etc.
- 1 *Paῦλος* ἀπόστολος *Χριστοῦ Ἰησοῦ* διὰ θελήματος θεοῦ κατ' ἐπαγγελίαν ζωῆς τῆς ἐν *Χριστῷ Ἰησοῦ* 2 *Τιμοθέω ἀγαπητῷ τέκνω*· χάρις, ἔλεος, εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς καὶ *Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν*.
- Act.* 24, 14
Ro. 1, 9
- 3 *Χάριν* ἔχω τῷ θεῷ, ᾧ λατρεύω ἀπὸ προγόνων ἐν καθαρᾷ συνειδήσει, ὡς ἀδιάλειπτον ἔχω τὴν περὶ σοῦ μνησίαν ἐν ταῖς δεήσεσί μου, νυκτὸς καὶ ἡμέρας 4 ἐπιποθῶν σε ἰδεῖν, μεμνημένος σου τῶν δακρῶν, ἵνα χαρᾶς πληρωθῶ 5 ἐπιμνησιν λαβῶν τῆς ἐν σοὶ ἀνυποκρίτου πίστεως, ἣτις ἐνώκησεν πρῶτον ἐν τῇ μάμμῃ σου *Λοῦδι* καὶ τῇ μητρὶ σου *Εὐνίκη*, πέπεισμαι δὲ ὅτι καὶ ἐν σοί. 6 *Δι'* ἦν αἰτίαν ἀναμιμνήσκω σε ἀναζωπυρεῖν τὸ χάρισμα τοῦ θεοῦ, ὃ ἐστὶν ἐν σοὶ διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν μου. 7 οὐ γὰρ ἔδωκεν ἡμῖν ὁ θεὸς πνεῦμα δειλίας, ἀλλὰ δυνάμεως καὶ ἀγάπης καὶ σωφροτισμοῦ. 8 μὴ οὖν ἐπαισχυνθῆς τὸ μαρτύριον τοῦ κυρίου ἡμῶν μηδὲ ἐμὲ τὸν δέσμιον αὐτοῦ, ἀλλὰ συνκακοπάθησον τῷ εὐαγγελίῳ κατὰ δύναμιν θεοῦ, 9 τοῦ σώσαντος ἡμᾶς καὶ καλέσαντος κλήσει ἀγία, οὐ κατὰ τὰ ἔργα ἡμῶν ἀλλὰ κατὰ ἰδίαν πρόθεσιν καὶ χάριν, τὴν δοθεῖσαν ἡμῖν ἐν *Χριστῷ Ἰησοῦ* πρὸ χρόνων αἰώνιων, 10 φανερωθεῖσαν δὲ νῦν διὰ τῆς ἐπιφανείας τοῦ σωτήρος ἡμῶν *Χριστοῦ Ἰησοῦ*, καταργήσαντος μὲν τὸν θάνατον, φωτίσαντος δὲ ζωὴν καὶ ἀφθαρσίαν διὰ τοῦ εὐαγγελίου, 11 εἰς ὃ ἐτέθη ἐγὼ κήρυξ καὶ ἀπόστολος καὶ διδάσκαλος· 12 δι' ἦν αἰτίαν καὶ ταῦτα πάσχω, ἀλλ' οὐκ ἐπαισχύνομαι, οἶδα γὰρ ᾧ πεπίστευκα, καὶ πέπεισμαι ὅτι δυνατός ἐστιν τὴν παραθήκην μου φυλάξαι εἰς ἐκείνην τὴν ἡμέραν. 13 ὑποτύπωσιν ἔχε ὑγιαίνοντων λόγων
- I Ti.* 4, 14
Ro. 8, 13
- Ti.* 1, 2 s.
- I Ti.* 2, 7

* *προς τιμοθεον β̄ cum* *MAK*.

- 1: 1. *χριστου ιησου cum* *DEFCKP*. *ιησου χριστου cum* *AL*, 37, vg. cl. tol. harl. — Bois conjecit *κατ εναγγελιον ζωης*. Cf. Baljon, Theol. Stud. 1889, bl. 261.
3. Bois conjecit: *χαριν εχω τω θεω ως αυτω λατρευεις απο προγονων . . . και αδιαλειπον κτλ.* Cf. Baljon, p. 261.
5. *λαβων cum* **ACFG*, 17, 31, 73, 8pe, arm. *λαμβάνων cum* *DEKL* Chr. Euthal. cod. Thdrt. Dam. *λοῦδι cum* *ACDE*. — *FGKL*, 109, Euthal. cod. *λοῦδι*. — *ευνηκη cum* *ACDEFGKLP*. *ευνηκη cum* minusculis.
10. *χριστου ιησου cum* **AD*E**, d, e, sah. *ιησου χριστ. cum* **CD*E**FGKLP*, f, g, vg. goth. copt. syr. utr. arm. aeth. Or. 1, 488 Chr. Euthal. cod. Cyr. glap. 10 Thdrt.
11. *και διδασκαλος*: 17 *και διακονος*. *CP*, 3, 24, 115, cscr., dscr. omittunt *και* (cf. 1 Tim. 2:7). Praeterea addunt *εθνων* **CDEFGKLP*, d, e, f, g, vg. goth. syr. utr. sah. copt. arm. aeth. Chr. 718. Omisimus *cum* **A*, 17.
12. *παραθηκην cum* uncialibus omnibus. *παρακαταθηκην cum* 23, 72, 115, bscr., gscr., kscr.

ὡν παρ' ἐμοῦ ἤκουσας ἐν πίστει καὶ ἀγάπῃ τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ 14 τὴν καλὴν 1 Ττ. 6, 20
 παραθήκην φύλαξον διὰ πνεύματος ἁγίου τοῦ ἐνοικοῦντος ἐν ἡμῖν. Ro. 8, 11

15 Οἶδας τοῦτο, διτι ἀπεισιγράφησάν με πάντες οἱ ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ὧν ἐστὶν Φύγελος 4, 10 16
 καὶ Ἐρμογένης. 16 δὴν ἔλεος ὁ κύριος τῷ Ὀνησιφόρου οἴκῳ, διτι πολλάκις με 4, 19
 ἀνένυξεν καὶ τὴν ἄλλοῖσιν μου οὐκ ἐπαισχύνθη, 17 ἀλλὰ γενόμενος ἐν Ῥώμῃ
 σπουδαίως ἐζήτησέν με καὶ εὔρεν. 18 δὴν αὐτῷ ὁ κύριος εὔρεῖν ἔλεος παρὰ
 κυρίου ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. καὶ ὅσα ἐν Ἐφέσῳ διεκόνησεν, βέλτιον σὺ γινώσκεις.

II.

1 Σὺ οὖν, τέκνον μου, ἐνδυναμοῦ ἐν τῇ χάριτι τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, 2 καὶ ὁ 1, 8
 ἤκουσας παρ' ἐμοῦ διὰ πολλῶν μαρτύρων, ταῦτα παράθου πιστοῖς ἀνθρώποις, 4, 5
 οἵτινες ἱκανοὶ ἔσονται καὶ ἑτέρους διδάξαι. 3 συνκακοπάθησον ὡς καλὸς στρα-
 τιώτης Χριστοῦ Ἰησοῦ. 4 οὐδεὶς στρατευόμενος ἐμπλέκεται ταῖς τοῦ βίου πραγμα-
 τίσαις, ἵνα τῷ στρατολογήσαντι ἀρῆσῃ. 5 ἐὰν δὲ καὶ ἀθλῇ τις, οὐ στεφανοῦται ἐὰν
 μὴ νομίμως ἀθλήσῃ. 6 τὸν κοπιῶντα γεωργὸν δεῖ πρώτων τῶν καρπῶν μεταλαμ-
 βάνειν. 7 νόει ὁ λέγων· δώσει γάρ σοι ὁ κύριος σύνεσιν ἐν πᾶσιν. 8 Μνημόνευε
 Ἰησοῦν Χριστὸν ἐγγεγερμένον ἐκ νεκρῶν, ἐκ σπέρματος Δαβὶδ, κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν 1 Co. 15, 12
 μου· 9 ἐν ᾧ κακοπαθῶ μέχρι δεσμῶν ὡς κακοῦργος, ἀλλὰ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ οὐ Ro. 1, 3 etc.
 δέδεται. 10 διὰ τοῦτο πάντα ὑπομένω διὰ τοὺς ἐκλεκτούς, ἵνα καὶ αὐτοὶ σωτηρίας 1
 τύχωσιν τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ μετὰ δόξης αἰωνίου. 11 Πιστὸς ὁ λόγος· εἰ γὰρ 1 Ττ. 4, 9
 Ro. 6, 8

13. Hort legit *on* pro *ων*. Bois omittit *υποτυπωσιν* et legit *εχου νυγαιοντων λογων ων*. Cf. Baljon, p. 262, 263.

14. παραθηκην cum $\kappa\text{ACDEFGKLP}$. παρακαταθηκην cum 47, 1^{fs}, 137.

15. φυγελος cum $\kappa\text{CDEFGKLP}$, d, e, f, g, vg.clem. am. fu. tol. goth. sah. syr.p mg.gr. arm. φυνγελλος cum A demid. copt. Barbarum nomen est Φυνγελλος. Literas si transposueris, exigua mutatione habebis Φαινυλλος. Diminutivum nomen est Φαινοκλης Φαινυλλος, Naber. Cf. Baljon, p. 263.

16. ουκ επαισχυνθη cum $\kappa\text{ACD}(*\text{επεσ-}, \text{επαισ-})\text{LP}$, 1, 17, 31, 37, 46, 47, 71, 73, 109, 115, 116, item *FG ου καταισχυνθη*. — ουκ επησχυνθ. cum κ^*K .

17. σπουδαιως cum κCD^*FGP , 17, 31, 67^{**}, d, e, f, g, vg. Or.1, 133 Bas.eth.285 Ambrst. σπουδαιοτερον cum *D^cEKL*. Item A, 73, 137 σπουδαιοτερος.

18. Bois legit ο θεος pro ο κυριος. Cf. Baljon, p. 263. ο θεος et ο κυριος ir codd. sexcenties variantur. Vide 2:14.

II: 3. συνκακοπαθησον (συνκ- cum $\text{AC}^*D^*E^*FGP$; συγκ- cum κ) cum $\kappa\text{AC}^*D^*E^*FGP$, 17, 31, 71, 80, syr.p mg.gr. copt. arm. aeth., item *labora* d, e, f, vg. (g *collabora*) Ambrst. *ου ουν κακοπαθησον* cum *C^cD^cKL* syr.p.txt. goth. (*tu igitur labora*) Chr.731, 732. *χριστου ιησου* cum κACD^*E^*FGP . *ιησου χριστου* cum *D^cE**KL*.

4. πραγματiais cum κACD^*FGLP . πραγματειαις cum *D^cEK* sil. Vss. 4—6. Cf. Baljon, p. 263, 264.

7. ο λεγω cum κ^*ACF gr.GP, 17, g, goth. syr.sch. aeth. Chr.733 com. a *λεγω* cum κDEKL , d, e, f, vg. copt. syr.p arm. Ephr.2, 85 Chr.731.txt. *δωσει* cum κAC^*DEFG , 17, 67^{**}, d, e, f, g, vg. (goth. *dat*) copt. arm. Dam. Hil.1096 Ambrst. *δωη* cum *C^cKLP* Ephr.2, 85 Chr.

8. 17
Mt. 10. 33

συναπεθάνομεν, και συζηήσομεν 12 ει υπομένομεν, και συμβασιλεύσομεν ει ἀρνη-
σόμεθα, κάκεινος ἀρνήσεται ἡμᾶς 13 ει ἀπιστοῦμεν, ἐκεῖνος πιστός μένει, ἀρνή-
σασθαι γὰρ εαυτὸν οὐ δύναται.

Tit. 8. 9
8. 13
1 Ti. 1, 20
6. 21

14 Ταῦτα ὑπομίμησθε, διαμαρτυρόμενοι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ μὴ λογομαχεῖν,
ὃ ἐπ' οὐδὲν χρήσιμον ἢ ἐπὶ καταστροφῇ τῶν ἀκούοντων. 15 οπουδάσον σεαυτὸν
δόκιμον παραστήσαι τῷ θεῷ, ἐργάτην ἀνεπαίσχυντον, ὀρθοτομοῦντα τὸν λόγον
τῆς ἀληθείας. 16 τὰς δὲ βεβήλους κενοφωνίας περιίστασο ἐπὶ πλείον γὰρ προ-
κόρουσιν ἀσέβειας, 17 και ὁ λόγος αὐτῶν ὡς γάγγραινα νομὴν ἔξει. ὡν ἔστιν
Ἰμμέναιος και Φιλητός, 18 οἵτινες περὶ τὴν ἀλήθειαν ἠστόχησαν, λέγοντες ἀνά-
στασιν ἤδη γεγονέναι, και ἀνατρέπουσιν τὴν τινων πίστιν. 19 ὃ μέντοι στερεὸς
θεμέλιος τοῦ θεοῦ ἔστηκεν, ἔχων τὴν σφραγίδα ταύτην ἔγνω κύριος τοὺς ὄντας
αὐτοῦ, και ἀποστήτω ἀπὸ ἀδικίας πᾶς ὃ ὀνομάζων τὸ ὄνομα κυρίου. 20 ἐν
μεγάλῃ δὲ οἰκίᾳ οὐκ ἔστιν μόνον σκευὴ χρυσοῦ και ἀργυροῦ, ἀλλὰ και ξύλινα και
δοτράκινα, και ἃ μὲν εἰς τιμὴν ἃ δὲ εἰς ἀτιμίαν 21 ἐὰν οὖν τις ἐκκαθάρῃ εαυτὸν
ἀπὸ τούτων, ἔσται σκευὸς εἰς τιμὴν, ἡγιασμένον, εὐχρηστον τῷ δεσπότῃ, εἰς πᾶν
ἔργον ἀγαθὸν ἡτοίμασμένον. 22 τὰς δὲ νεωτερικὰς ἐπιθυμίας φεύγε, δίδωκε δὲ
δικαιοσύνην, πίστιν, ἀγάπην, εἰρήνην μετὰ τῶν επικαλουμένων τὸν κύριον ἐκ

Nm. 16, 5, 26

1 Co. 8, 12
Ro. 9, 21

1 Ti. 6, 11

11. συζη- ut $\kappa\alpha C D E F G P$. συζη- ut $K^{sil} L$. Item -ζησομεν cum $\kappa A D E K$
Or.1.438. — CLP , 37*, 47*, 109, 115, $oscr$. -ζησομεν.
12. Price conjecit $\sigma\upsilon\nu\nu\tau\omicron\mu\epsilon\nu\omicron\mu\epsilon\nu$. Cf. Baljon, p. 265 et vide vs. 11. $\sigma\upsilon\nu\beta\alpha$ - cum
 $\kappa A D E P$ Dam.paris. $\sigma\upsilon\nu\beta\alpha$ - cum $C K^{si} L$ Euthal.cod. Item $-\sigma\iota\lambda\epsilon\upsilon\sigma\omicron\mu\epsilon\nu$ cum
 $\kappa D b^{*}$ (-λενομεν) $E K$ Or.cat.cor.13 Eus.mcell.34. — $ACLP$, 109, Euthal.cod.
 $-\sigma\omega\mu\epsilon\nu$. — $\alpha\rho\eta\sigma\omicron\mu\epsilon\theta\alpha$ cum $\kappa^{*} A C$, 17, 31, 73, 115, f, vg. (vg.ed. fu. *negaverimus*, am. tol. *negabimus*) copt. Chr.740 Dam.parall.705. $\alpha\rho\nu\omicron\mu\epsilon\theta\alpha$ cum
 $\kappa D E K L P$, d, e, Euthal cod. Thdrt.
13. $\gamma\alpha\rho$ cum $\kappa^{*} A^{vid} C D E^{*} F G L P$, f, g, syr.sch. copt. Ath.377^{edd}.pri. Chr.740, 741
Thdrt. ad h. l. Omittunt $\kappa C K$, d, e, vg. goth. syr.p arm. Ath.377 ex codd.4.
14. $\theta\epsilon\omicron\nu$ cum $\kappa C F G$, 37, 43, 67*, 71, 80, 179, 238, f, g, demid. copt. syr.p mg-
κυριου cum $A D E K L P$, d, e, vg. goth. syr.sch. et p^lxt. $\lambda\omicron\gamma\omicron\mu\alpha\chi\epsilon\iota\nu$ cum
 $\kappa C D$ gr. E gr. F gr. G gr. $K L P$ syr.utr. copt. goth. Clem.345 Chr. $\lambda\omicron\gamma\omicron\mu\alpha\chi\epsilon\iota$ cum
 $A C^{*}$, d, e, f, g, vg. aeth. Or.int.2, 167 Amb.abra.2, 6, 326. $\epsilon\pi$ οὐδεν cum $\kappa^{*} A C P$, 17.
Item $F G$, 8^{pe} $\epsilon\pi$ οὐδεν ($F G$ -νει). $\epsilon\iota\varsigma$ οὐδεν cum $\kappa D E K L$ Chr.789, 741. —
Tischendorf et Westcott-Hort legunt cum codd. $\mu\eta$ $\lambda\omicron\gamma\omicron\mu\alpha\chi\epsilon\iota\nu$, $\epsilon\pi$ οὐδεν
 $\chi\rho\upsilon\sigma\iota\mu\omicron\nu$, $\epsilon\pi\iota$ $\kappa\alpha\tau\alpha\sigma\tau\rho\phi\eta$ $\tau\omicron\nu\omega\upsilon$ $\alpha\kappa\omicron\upsilon\omicron\nu\omicron\tau\omega\upsilon$. Cf. Baljon, p. 265.
16. $\kappa\epsilon\nu\omicron\phi\omega\nu\iota\alpha\varsigma$ etiam f, vg. Sedul. *inaniloquia*, Prim. *vaniloquia*. F gr. G $\kappa\alpha\iota\nu\omicron$ -
 $\phi\omega\nu\iota\alpha\varsigma$, item *novitates vocum* d, e, g (*novitatum voces t vocum novitates*).
Cf. ad 1 Tim. 6:20. Bois legit *τινες* post *προκοφουον*. Cf. Baljon, p. 265.
17. $\phi\iota\lambda\eta\tau\omicron\varsigma$: hoc accentu $D C K L P$, non ut Westcott-Hort $\phi\iota\lambda\eta\tau\omicron\varsigma$.
18. $\alpha\nu\alpha\sigma\tau\alpha\sigma\iota\nu$ cum $\kappa F G$, 17. Praemittunt $\tau\eta\nu$ $A C D E K L P$ Chr. Euthal.cod.
Thdrt. Dam.
19. $\tau\omicron$ $\omicron\nu\omicron\mu\alpha$ $\kappa\upsilon\rho\iota\omicron\nu$ cum $\kappa A C D E F G K L P$, d, e, f, g, vg. goth. syr.utr. sah. copt.
arm. aeth. Or.int.2, 73. $\omicron\nu\omicron\mu$. $\chi\rho\iota\sigma\tau$. cum minusculis.
21. Naber conjecit $\eta\gamma\lambda\alpha\iota\sigma\mu\epsilon\nu\omicron\nu$ (datum in splendorem) pro $\eta\gamma\alpha\iota\sigma\mu\epsilon\nu\omicron\nu$. Cf. Baljon,
p. 266. $\epsilon\upsilon\chi\rho\eta\sigma\tau\omicron\nu$ cum $\kappa^{*} A C D^{*} E^{*} F$ gr. G , d, e, g, goth. copt. syr.sch. ar.e
Ephr.170 Chr.746, 748. Praemittunt $\kappa\alpha\iota$ $\kappa C^{*} D b$ et $e E^{*} K L P$, f, vg. sah. syr.p
arm. aeth. Or.1, 134, 137.
22. $\tau\omicron\nu\omega\upsilon$ $\epsilon\pi\iota\kappa\alpha\lambda\omicron\upsilon\mu$. cum $\kappa D E K L P$, d, e, f, vg. goth. syr.sch. copt. arm. Prae-

καθαρᾶς καρδίας. 23 τὰς δὲ μωρὰς καὶ ἀπαιδεύτους ζητήσεις παραιτοῦ, εἰδῶς 1 ΤΙ. 4. 7
 οὗ γεννώσιν μάχας· 24 δοῦλον δὲ κυρίου οὐ δεῖ μάχεσθαι ἀλλὰ ἥπιον εἶναι πρὸς
 πάντας, διδασκαλικόν, ἀνεξίκακον, 25 ἐν πραύτητι παιδεύοντα τοὺς ἀντιδιατιθε-
 μένους, μήποτε δῶψ αὐτοῖς ὁ θεὸς μετάνοιαν εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας, 26 καὶ 1 ΤΙ. 3. 7
 ἀνατήρωσιν ἐκ τῆς τοῦ διαβόλου παγίδος, ἐξωγημένοι ὑπ' αὐτοῦ εἰς τὸ ἐκείνου
 θέλημα.

III.

1 Τοῦτο δὲ γίνωσκε, ὅτι ἐν ἑσχάταις ἡμέραις ἐνοστήσονται καιροὶ χαλεποί. 1 ΤΙ. 4. 1
 2 ἔσονται γὰρ οἱ ἄνθρωποι φίλαντοι, φιλάργυροι, ἀλαζόνες, ὑπερήφανοι, βλά-
 σφημοὶ, γονεῦσιν ἀπειθεῖς, ἀχάριστοι, ἀνόσιοι, 3 ἄστοργοι, ἄστονδοι, διάβολοι,
 ἀκρατεῖς, ἀνήμεροι, ἀφιλάγαθοι, 4 προδόται, προπετεῖς, τετυφωμένοι, φιλήθονοι
 μᾶλλον ἢ φιλόθεοι, 5 ἔχοντες μόρφωσιν εὐσεβείας τὴν δὲ δύναμιν αὐτῆς ἠρη-
 μένοι καὶ τούτους ἀποτρέπου. 6 ἐκ τούτων γὰρ εἰσιν οἱ ἐνδύνοντες εἰς τὰς οἰκίας
 καὶ αἰχμαλωτίζοντες γυναικάρια σεσωρευμένα ἁμαρτίαις, ἀγόμενα ἐπιθυμίαις πη-
 κίλαις, 7 πάντοτε μαθάνοντα καὶ μηδέποτε εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν δυνά- 1 ΤΙ. 2. 4
 μενα. 8 ὃν τρόπον δὲ Ἰαννῆς καὶ Ἰαμβροῆς ἀντέστησαν Μωσεῖ, οὕτως καὶ οὗτοι 2x. 7. 11
 ἀνθίστανται τῇ ἀληθείᾳ, ἄνθρωποι κατεφθαρμένοι τὸν νοῦν, ἀδόκιμοι περὶ τὴν 1 ΤΙ. 6. 5
 πίστιν. 9 ἀλλ' οὐ προκρίνουσιν ἐπὶ πλείων ἢ γὰρ ἄνοια αὐτῶν ἐκδηλος ἔσται 5, 24
 πᾶσιν, ὡς καὶ ἡ ἐκείνων ἐγένετο. 10 Σὺ δὲ παρηκολούθησάς μου τῇ διδασκαλίᾳ, 1 ΤΙ. 4. 6
 τῇ ἀγωγῇ, τῇ προθέσει, τῇ πίστει, τῇ μακροθυμίᾳ, τῇ ἀγάπῃ, τῇ ὑπομονῇ, Act. 13, 50
 11 τοῖς διωγμοῖς, τοῖς παθήμασιν, ὅλα μοι ἐγένετο ἐν Ἀντιοχείᾳ, ἐν Ἰκονίῳ, ἐν 14, 2. 19
 Λύστροις· οὓς διωγμοὺς ὑπήνεγκα, καὶ ἐκ πάντων με ἐρύσατο ὁ κύριος. 12 καὶ
 πάντες δὲ οἱ θέλοντες ζῆν εὐσεβῶς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ διωχθήσονται. 13 ποτηροὶ

mittunt παντων ACFΓ·G (sed FG, 73 omittunt τωv) g, sah. syr. P aeth. Chr. 748 txt. Isid. 4, 220.

24. ηπιον: D Γ·E Γ·F Γ·G Γ· aeth. ro. ηπιον.

25. πραύτητι cum M ACD*P, 17, 31, 47, 67**, 71, 113**, 137, Ephr. 306 et 2, 132 Bas. eth. 303 Chr. 12, 366. πραοτητι cum Db et C EKL Bas. regg. 395. δωη cum M* ACD*FG, 31. δω cum M C D C EKL P, 17.

III: 1. γινωσκε cum M C D E K L P, d, e, f, vg. goth. γινωσκετε cum A F Γ·G, 17, 116, 238, 8pe, g (scitote) aeth. ro. Aug. ep. 199.

6. αιχμαλωτιζοντες (D* εκμ-) cum M ACD*E M G F G P. αιχμαλωτενοντες cum D C E K L. γυναικαρια sine articulo cum M A C D E F G K L P. Praemittunt τα minusculi.

8. ιαμβροης: FG, d, e, f, g, m⁶², vg. goth. Hipp. charism. cum eoque Const. & 1 (uno tantum cod. vind. ιαμβρ. praebente) M car. patient. 3 apud Gall. 7, 180 Or. int. 3, 848 et 916 Cyp. 200 Lcif. 252 μαμβροης.

10. παρηκολουθησας (FG ηκολουθησας) cum M A C F G, 17. παρηκολουθησας cum D E K L P Chr. Euthal. cod. Thdrt. Dam.

11. εγενετο cum M C D E F G K L P. εγενοντο cum A. ερυσατο cum A D*, descr. ερρυσατο cum M C D C E F G K L P.

12. ζην ευσεβως cum M A P, 17, 37, 71, 8pe, copt. syr. P aeth. Or. 3, 133 et 465 Eus. ps. 18 Ath. 492. ευσεβ. ζην cum C D E F G K L, d, e, f, g, vg. goth. syr. sch. arm.

- δὲ ἄνθρωποι καὶ γόητες προκόψουσιν ἐπὶ τὸ χεῖρον, πλανῶντες καὶ πλανώμενοι.
 Act. 16, 1 14 σὺ δὲ μένε ἐν οἷς ἔμαθες καὶ ἐπιστώθης, εἰδὼς παρὰ τίνων ἔμαθες, 15 καὶ
 2 διὰ ἀπὸ βρέφους ἰερά γραμματα οἶδας, τὰ δυνάμενά σε σοφίαι εἰς σωτηρίαν διὰ
 πίστεως τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. 16 πᾶσα γραφὴ θεόπνευτος καὶ ὀφέλιμος πρὸς
 1 TI. 6, 11 17 ἵνα ἄρτιος ᾦ ὁ τοῦ θεοῦ ἄνθρωπος, πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἐξηκριμένως.

IV.

- 1 TI. 3, 21 1 Διαμαρτύρομαι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ, τοῦ μέλλοντος κρίνειν
 Tit. 2, 13 ζῶντας καὶ νεκρούς, καὶ τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ καὶ τὴν βασιλείαν αὐτοῦ
 2 κήρυξον τὸν λόγον, ἐπίστηθι εὐκαίρως ἀκαίρως, ἔλεγξον, ἐπιτίμησον, παρακά-
 λησον, ἐν πάσῃ μακροθυμίᾳ καὶ διδαχῇ. 3 ἔσται γὰρ καιρὸς διε τῆς ὑγιαίνουσας
 διδασκαλίας οὐκ ἀνέξονται, ἀλλὰ κατὰ τὰς ἰδίας ἐπιθυμίας ἑαυτοῖς ἐπισωρεύουσιν
 διδασκάλους κνηθόμενοι τὴν ἀκοήν, 4 καὶ ἀπὸ μὲν τῆς ἀληθείας τὴν ἀκοήν
 2, 3 ἀποστρέφουσιν, ἐπὶ δὲ τοῖς μύθοις ἐκτραπήσονται. 5 σὺ δὲ νῆφε ἐν πᾶσιν,
 Phil. 2, 17 6 κακοπάθησον, ἔργον ποιήσον εὐαγγελιστοῦ, τὴν διακονίαν σου πληροφόρησον.
 6 Ἐγὼ γὰρ ἤδη σπένδομαι, καὶ ὁ καιρὸς τῆς ἀναλύσεώς μου ἐφέστηκεν. 7 τὸν

14. τινων cum $\kappa\alpha\sigma^*F\sigma\tau.GP$, 17, 71, d, e, g, Ambrst. τινος cum C^dEKL , f, vg. goth. copt. syr. utr. arm. aeth. Chr. Euthal. cod.

15. ἰερα γραμμ. cum $\kappa\sigma B^d*FG$, 17, arm. Epiph.³⁶² Dam. com. (269). Praemittunt τα AC^*D^cEKL .

16. θεόπνευτος καὶ etiam d, e, g, am. fu. al. lachm. goth. syr. p arm. aeth. Or. 4, 4 Did. tri. 234. — f, vg. cle. demid. harl. tol. al. lachm. syr. sch. copt. Or. int. 2, 444, 468 Thdor. mop. apud Facund. 3, 6 (Gall. II, 697) Hil. 1261 Ambrst. Prim. omittunt καὶ. — ἐλεγμον cum $\kappa ACFG$, 31, 71, 80, Dam. parall. 534 (etiam paris). ἐλεγχοῦ cum $DEKLP$ Clem. 71 Chr. παιδιαν cum κAD^*FG . παιδειαν cum CD^cEKL .

IV: 1. διαμαρτυρομαι sine additamento cum κACD^*EFGP . Addunt οὖν εγὼ D^cKL syr. p. χριστον ἰησον cum κACD^*FGP , 47, 71, 73, 8pe, d, e, f, g, am. fu. ἰησον χριστου cum D^cEKL vg. cle. harl. syr. utr. arm. aeth. Praemittunt του κυριου D^cEKL . Omisimus cum κACD^*FGP , 31, 47, 73, d, e, f, g, vg. copt. syr. pxt. arm. aeth. Ath. 580 Bas. eth. 315. κρινειν: FG , 17, 67**, 73, 109, 113, 114, 120, bscr., Theodoretus, Theophyl. κριται. — καὶ τὴν ἐπιφάνειαν cum κ^*ACD^*FG , 17, 67**, d, e, f, g, am. fu. harl. tol. copt. Did. tri. 35. κατα τὴν ἐπιφάνειαν cum κ^cD^cEKL goth. syr. utr. arm. aeth. (in adventu regni eius) Euthal. cod. Thdrt. Dam. — Bois correxit: καὶ τῆς ἐπιφάνειας αὐτου καὶ τῆς βασιλείας αὐτου κηρυξον τον λογον. Cf. Baljon, p. 267.

2. παρακαλεσον επιτιμησον: hoc ordine cum κ^*FG , 37, 116, d, e, f, g, vg. goth. copt. Or. 2, 585 Aug. doct. chri. 4 Ambrst. επιτιμ. παρακαλ. cum $\kappa^cACD^c\sigma\tau.E\sigma\tau.KLP$ syr. p arm. aeth. Chr. Euthal. cod.

3. τας ιδίας επιθυμιας cum $\kappa ACDEFGP$. τας επιθυμ. τας ιδίας cum KL .

6. τῆς ἀναλύσεως μου cum $\kappa ACF\sigma\tau.GP$, 17, 31, 37, 47, 73, 8pe, arm. Eus. hist. 2, 22, 5 ex codd. 3 Ath. 282. τῆς ἐμης ἀναλύσεως cum $DEKL$ Eus. hist. ex codd 6 Marc. mon. apud Gall. 8, 34 Chr.

καλὸν ἀγῶνα ἠγάσασμαι, τὸν δρόμον τετέλεκα, τὴν πίστιν τετήρηκα· 8 λοιπὸν ἀποκείμαι μοι ὁ τῆς δικαιοσύνης στέφανος, ὃν ἀποδώσει μοι ὁ κύριος ἐν ἐκείτῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὁ δίκαιος κριτής, οὐ μόνον δὲ ἐμοὶ ἀλλὰ καὶ πᾶσι τοῖς ἠγαπηκοῖσι τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ.

9 Σπουδασον ἔλθειν πρὸς με ταχέως· 10 Δημᾶς γάρ με ἐγκατέλιπεν ἀγαπήσας τὸν νῦν αἰῶνα, καὶ ἐπορεύθη εἰς Θεσσαλονίκην, Κρήσκης εἰς Γαλιатиαν, Τίτος εἰς Δαλματιαν· 11 Λουκᾶς ἐστὶν μόνος μετ' ἐμοῦ. Μάρκον ἀναλαβὼν ἄγε μετὰ σεαυτοῦ· ἔστιν γάρ μοι εὐχρηστος εἰς διακονίαν. 12 Τυχικὸν δὲ ἀπέστειλα εἰς Ἔφεσον. 13 τὸν φελόνην, ὃν ἀπέλιπον ἐν Τρωάδι παρὰ Κάρπῳ, ἐρχόμενος φέρε, καὶ τὰ βιβλία, μάλιστα τὰς μεμβράνας. 14 Ἀλέξανδρος ὁ χαλκεὺς πολλὰ μοι κακὰ ἐνεδειξάτο· ἀποδώσει αὐτῷ ὁ κύριος κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ· 15 ὃν καὶ οὐ φυλάσσω· λίαν γὰρ ἀντίσθη τοῖς ἡμετέροις λόγοις. 16 ἐν τῇ πρώτῃ μου ἀπολογίᾳ οὐδεὶς μοι παρεγένετο, ἀλλὰ πάντες με ἐγκατέλιπον· μὴ αὐτοῖς λογισθεῖν· 17 ὁ δὲ κύριός μου παρέστη καὶ ἐνεδυνάμωσέν με, ἵνα δι' ἐμοῦ τὸ κήρυγμα πληροφρορηθῇ καὶ ἀκουσῶσιν πάντα τὰ ἔθνη, καὶ ἐρύσθῃν ἐκ στόματος λέοντος. 18 εὔσεται με ὁ κύριος ἀπὸ παντὸς ἔργου πονηροῦ καὶ σώσει εἰς τὴν βασιλείαν αὐτοῦ τὴν ἐπουράνιον· ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν.

7. τον καλον αγωνα cum κ ACFG, 17, 37, 116, Ephr.², 165 Ps.-Ath.⁶². τον αγωνα τον καλον cum DEKLP Or.¹, 752, 2, 786, 4, 247 Eus.ps. 23.
8. πασι et ηγαπηκοισι cum κ *(sed omittit τ. ηγαπ.)CL. πασιν et -κοισιν ut κ AD^cEFGLP. πασι cum κ ACD^cE**FGKLP, g, goth. copt. syr.^p arm. aeth. Ephr.², 165. — D*E*, 67**, d, e, f, vg. syr.^{sch}. ar.* Amb.ps.118, 12 omittunt.
10. εγκατελιπεν cum κ D*K^{sil}. (unus apud Scrivener -λειπεν). — -λειπεν cum ACD^b et c^eEFGLP. γαλλιαν cum κ C, 23, 31, 39, 73, 80, am.* tol. aeth.ro. Eus.hist.3, 4, 8 Epirh.⁴⁸³. γαλιτιαν cum ADEFGKLP, d, e, f, g, vg.cle. am.** fu. demid. harl. goth. copt. syr.utr. Chr.⁷⁷⁹. δαλματιαν cum κ DEFGKP it. vg. — A δερματιαν, C, 2, 7, 13, 14, 21, 26, 39, 41 δελματιαν.
11. αγς cum κ CDEFGKL. αγαγς cum A Euthal.cod. Thdrt. Dam. — Naber conjecit εσται pro στιν. Cf. Baljon, p. 267.
13. φελονην cum κ ACDEFG. φαυλονην cum L. Piscator conjecit φαινολην, pae-nulam. Cf. Baljon, p. 268 et Blass, Grammatic des N. G. 1896, S. 10. απελιπον cum κ DEK^{sil}. απελειπον cum ACFGLP.
14. αποδωσει cum κ ACD^{gr}*E^{gr}*FG, 6, 17, 31, f, g, vg.cle. demid. harl. al.lachm. goth. syr.^{sch}. copt. arm. aeth. Chr.⁷⁸⁰ cum. et⁷⁸¹ (δ και προφητεια εστιν η δρω.) — αποδωη cum D^cE**K(-δωει)L, d, e, am. fu. tol. Orthod.qu.¹²⁵ Chr.⁷⁸⁰ txt. et¹, 270 et alib. — Bois conjecit μη αποδωη αυτω ο κυριος. Cf. Baljon, p. 268.
15. αντισθη (FG ανθεστη) cum κ *ACD*FG, 17. ανθεστηκε cum κ D^cEKLP.
16. παρεγενετο cum κ *ACFG, 17, 39, 14 lect.*, κ scr., Eus.hist.2, 22, 3 cdd. Chr.12, 3 cdd. Euthal.prolog. apud Zacagn.⁵³³ ex cdd.2. συμπαραγενετο cum κ DEKLP Eus. hist.ed. (ex cdd.) Chr. ad h. l. et⁹, 158. εγκα- ut ACD^b et c^eEKLP. — κ (sed v. 10 εγκα-)*D*FG εγκατ-. Item -λιπον cum κ D*K^{sil}. -λειπον cum ACD^b et c^eEFGLP.
17. ακουσωσιν cum κ ACDEFGP, 17, Eus.hist.2, 22, 3 Euthal.prolog. ακουση cum KL. ερρυσθη cum κ AC, 37, Euthal.cod. ερρυσθη cum DEFGKLP.
18. ρυσεται sine copula cum κ ACD*, 17, 31, 67**, 71, 80, d, e, f, vg. (demid. liberavit autem) copt. arm. Eus.hist.2, 22, 4. Praemittunt kai D^cEF^{gr}*GKLP.

1, 16
Act. 18, 2 et
Ro. 16, 23
Act. 21, 29

19 Ἄσπασαι Πρίσκαν καὶ Ἀκύλαν καὶ τὸν Ὀνησιφόρον οἶκον. 20 Ἐραστος ἔμεινεν ἐν Κορίνθῳ, Τρόφιμον δὲ ἀπέλειπον ἐν Μιλήτῳ ἀσθενοῦντα. 21 σοῦδασον πρὸ χειμῶνος ἔλθεῖν. ἀσπάζεται σε Εὐβουλος καὶ Πούδης καὶ Λίνος καὶ Κλαυδία καὶ οἱ ἀδελφοὶ πάντες.

Phil. 25
Phil. 4, 23

22 Ὁ κύριος μετὰ τοῦ πνεύματός σου. ἡ χάρις μετ' ὑμῶν.

ΠΡΟΣ ΤΙΤΟΝ.

I.

Ro. 1, 1 etc. 1 Παῦλος δούλος θεοῦ, ἀπόστολος δὲ Ἰησοῦ Χριστοῦ κατὰ πίστιν ἐκλεκτῶν
2 Ti. 1, 9 a. θεοῦ καὶ ἐπίγνωσιν ἀληθείας τῆς κατ' εὐσέβειαν 2 ἐπ' ἐπιίδι ζωῆς αἰωνίου, ἣν
ἐπηγγέλιτο ὁ ἀψευδὴς θεὸς πρὸ χρόνων αἰώνων, 3 ἐφανέρωσεν δὲ καιροῖς
1 Ti. 1, 11 ἰδίους τὸν λόγον αὐτοῦ ἐν κηρύγματι δ' ἐπιστεῦθην ἐγὼ κατ' ἐπιταγὴν τοῦ σωτῆρος
1 Ti. 1, 2 ἡμῶν θεοῦ, 4 Τίτῳ γνησίῳ τέκνῳ κατὰ κοινὴν πίστιν χάρις καὶ εἰρήνη ἀπὸ
2 Ti. 1, 2 θεοῦ πατρὸς καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν.
2 Io. 8 etc.

g, syr.utr. aeth. Chr. 781 et 782. Sed FG pro *ρυσεται* habent *εργουσατο*, item d, e, f, g, vg.cle. fu. demid. tol. Prim. *liberavit*.

19. *πρισκαν* etiam d, e, f, vg.cle. am. demid. harl.** tol. al.lachm. copt. arm. aeth. — 4**, 23**, 47, 48**, 72, 74, 80, 113, 238, ascr, g, fu. harl.* marian. syr.utr. Chr. 782 Thphyl. Oec. Ambrst. *πρισκιλλαν*.

22. ο κύριος sine additamento cum *κ*FGr-G*, 17, 8pe, g, aeth.utr. Addunt *ιησους* A, 31, 114; item addunt *ιησους χριστος κCDEKLP*, d, e, f, vg. syr.utr. copt. arm. Chr. Euthal.cod. Thdrt. Dam. Ambrst. *η χάρις μετ' υμων* (am. Chr. Thdrt. μετ' ημων, syr.sch. arm. μετα σου) cum *κACDcE**FGKLP*. — *D*et bE**, d *ερωσο* (*D* ερωσως*) *εν ειρηνη*. — 8pe, aeth.ro. Ambrst.ven. plane omittunt. Addunt *αμην κCDEKLP*, d, e, vg. syr.utr. copt. aethpp arm.usc. Chr. 784. Omisimus cum *κ*ACFG*, 17, 67**, 71, f, g, vg.cod. aeth.ro. Ambrst.ven.

Subscriptio: *κC*, 17 nil nisi *προς τιμοθεον*, item aeth. viro *Timotheo*. Textus receptus, Griesbach, Scholz *προς τιμόθεον δευτέρα, τῆς ἐφεσίων ἐκκλησίας πρώτον ἐπίσκοπον χειροτονηθέντα, ἐγράφη ἀπὸ δώμης, ὅτε ἐκ δευτέρου παρέστη παῦλος τῷ καίσαρι νέρωνι*. Praeterea numerantur *στιχοι: κ**P ρπ', K* (etiam Euthal.) *ροβ', I. ρο και δυο*, vg.cod. lachm. *versus CLXXII*, etc.

* *κAK*, 17, 37, 47, 116, 123 *προς τιτον, DEFG αρχεται προς τιτον*.

I: 1. *ιησου χριστου* cum *κDcEFGHIKLP*, d, e, f, g, vg.cle. am. demid. harl. al.lachm. goth. syr.sch. arm. aeth. Chr. 789, 790. *χριστου ιησου* cum A, 106, 108, 113, fu. tol. al.lachm. copt. syr.p Cassiod.

2. *επ* cum *κADc(et iam b?)EIKLP*. — *D* εφ.* *FGH εν*, ut etiam *g in spe*. d, e, f, vg. *in spem*.

4. *και ειρηνη* cum *κC*DEFGIP*, 17. 73, 137, d, e, f, g, vg. goth. syr.sch. copt. arm. aeth.ro. (sed habet *ειρην. σοι και χαρις*) Or.int.4, 468 (*ad Titum vero: Gratia et pax a deo patre et Christo Iesu salvatore nostro*). *αλος ειρηνη*

5 Τούτου χάριν ἀπέλικόν σε ἐν Κρήτῃ, ἵνα τὰ λείποντα ἐπιδιορθώσῃ καὶ Ἀκτ. 14, 23
καταστήσῃς κατὰ πόλιν πρεσβυτέρους, ὡς ἐγὼ σοι διαταξάμην, 6 εἴ τίς ἐστιν
ἀνέγκλητος, μιᾶς γυναικὸς ἀνὴρ, τέκνα ἔχων πιστά, μὴ ἐν κατηγορίᾳ ἀσωτίας ἢ
ἀνυπότακτα. 7 δεῖ γὰρ τὸν ἐπίσκοπον ἀνέγκλητον εἶναι ὡς θεοῦ οἰκονόμον, 8 ἢ
ἀσθάδῃ, μὴ ὀργίλον, μὴ πάρονον, μὴ πλήκτην, μὴ αἰσχροκερδῆ, 8 ἀλλὰ φιλό- 1 Τι. 3, 2 κα.
ξενον, φιλόγαθον, σώφρονα, δίκαιον, ὅσιον, ἐγκρατῆ, 9 ἀντεχόμενον τοῦ κατὰ
τὴν διδασχὴν πιστοῦ λόγου, ἵνα δυνατὸς ἦ καὶ παρακαλεῖν ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῇ
ὑγιαίνουσῃ καὶ τοὺς ἀντιλέγοντας ἐλέγχειν. 10 Εἰσὶν γὰρ πολλοὶ ἀνυπότακτοι,
ματαιολόγοι καὶ φρεναπάται, μάλιστα οἱ ἐκ τῆς περιτομῆς, 11 οὓς δεῖ ἐπιστομίζ-
ειν, οἵτινες ὅλους οἴκους ἀνατρέπουσιν διδάσκοντες ἃ μὴ δεῖ αἰσχροῦ κέρδους
χάριν. 12 εἶπέν τις ἐξ αὐτῶν ἴδιος αὐτῶν προφήτης· Κρήτες ἀεὶ ψεύσται, κακὰ
θηρία, γαστέρες ἀργαί. 13 ἡ μαρτυρία αὕτη ἐστὶν ἀληθής. δι' ἣν αἰτίαν ἔλεγε
αὐτοὺς ἀποτόμους, ἵνα ὑγιαίνωσιν ἐν τῇ πίστει, 14 μὴ προσέχοντες Ἰουδαίκοις
μύθοις καὶ ἐντολαῖς ἀνθρώπων ἀποστρεφόμενων τὴν ἀλήθειαν. 15 πάντα καθαρὰ
τοῖς καθαρῶς· τοῖς δὲ μεμιαμμένοις καὶ ἀπίστοις οὐδὲν καθαρὸν, ἀλλὰ μεμναιται 16. 14, 14. 20
αὐτῶν καὶ ὁ νοῦς καὶ ἡ συνείδησις. 16 θεὸν ὁμολογοῦσιν εἰδέναί, τοῖς δὲ ἔργοις
ἀρνοῦνται, βδελυκτοὶ ὄντες καὶ ἀπειθεῖς καὶ πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἀδόκιμοι.

cum AC^bKL (115 ελε. και ειρ.) syr.P aeth.PP (ειρηνη σοι και χαρις και ειλος)
Thdr. Dam. t. Thphyl. Oec. και secundum sine κυριον cum ACD*^I, 17,
73, 120, d, e, vg. goth. copt. Or. int. 4, 468 Thdr. Hier. tit. και κυριου cum
D^cEFGKLP, f, g, syr. utr. aeth. Chr. Euthal. cod. Dam. χριστου ιησου cum
ACD*^I, 17, 73, d, e, vg. goth. copt. Or. int. Thdr. Hier. tit. ιησου χριστου
cum D^cEFGKLP, f, g, syr. utr. aeth. Chr. Euthal. cod. Dam.

5. απελ- cum A*ACD*IFG, 17, 23, 31, 45, 57, 67**, 73, 113**, 137, Or. 3, 645
Bas. eth. 292 ex cdd. 3. κατελ- cum A^cD^cEKLP Bas. ed. Chr. Euthal. cod. Thdr.
Dam. Item -λιπον cum ADEK, 17, 31, 37, item Or. Bas. -λιπον cum
ACFGILP, 47, 137. επιδιορθωση cum ACD^b? et C^eE**IKLP, 17 (-σαι) 37, 47,
73 (sed διορθ.) Or. 3, 645 Bas. eth. 292 ex cdd. 3 Chr. Hier. gr. Euthal. cod. Thdr. Dam.
επιδιορθωσης cum AD*E*FG Bas. eth. ex ed. paris (sed D* επανορθωσης).

7—9 interpolati sunt e 1 Tim. 3:2—7, O. Ritschl (Theol. Lit. 1885, S. 609).
Cf. contra Baljon, Theol. Stud. 1890, bl. 118.

10. πολλοι sine και cum A^cCI^p, 17, ascr., am.** demid. goth. copt. syr. utr.
arm. aeth. Clem. 340 Chr. mosc. 1 Thdr. ed. Antioch. 1084 et 1089 Ambrst. ven. Addunt
και DEFGKL, d, e, f, g, vg. Chr. 801 Euthal. cod. Thdr. cod. 1 Dam. Lc. if. 194
Hil. 336 ed. bened. Hier. tit. μάλιστα cum AFGIKLP, d, e, f, g, vg. Addunt δε
CD^{gr}E^{gr} demid. aeth. Thphyl. Hier. tit. 706. εκ της περιτομ. cum ACD*^I,
17, 73. Omittunt της AD^cEFGKLP.

12. ειπεν sine δε cum A^cACDEIKLP, d, e, vg. Clem. 350. — A*FG, f, g, copt.
addunt δε, item 115 γαρ.

14. Naber (Mnemosyne, 1881, p. 301) conjecit γραικοις μυθοις. Cf. contra
Baljon, p. 119.

15. παντα sine μεν cum A*ACD*E*FGP, 17, 46, 67**, 109, d, e, f, g, vg.
arm. aeth. Or. 3, 495 (παντα γινεται καθαρα) Dam. parall. 398 Tert. coron. 10 Cyp. 98
Novat. 318 Hier. tit. Addunt μεν A^cDE**KL syr. P Chr. 809 Euthal. cod. Thdr.
Dam. μεμιαμμενοι (D* μεμιαμ-) cum ACD*L, 17, 31, 47, Chr. Euthal. cod.,
item P, 109, 118, dscr., fscr. (L?) μεμιαμμενοι et FG μεμιαμμενοι. —
μεμιασμενοι cum D^b? et Ce, 37.

II.

1 Σὺ δὲ λάλεϊ ἃ πρέπει τῇ ὑγαινούσῃ διδασκαλίᾳ. 2 πρεσβύτας νηφαλίους εἶναι, σεμνοὺς, σώφρονας, ὑγαινοντάς τῃ πίστει, τῇ ἀγάπῃ, τῇ ὑπομονῇ· 3 πρεσβύτιδας ὡσαύτως ἐν καταστάματι ἱεροπραεῖς, μὴ διαβόλους, μηδὲ οἶνφ πολλῶν δεδουλωμένους, καλοδιδασκάλους, 4 ἵνα σωφρονίζουσιν τὰς νέας φιλάνδρους εἶναι, φιλοτέκνους, 5 σώφρονας, ἀγνάς, οἰκουργοὺς, ἀγαθὰς, ὑποτασσομένας τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν, ἵνα μὴ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ βλασφημηθῆται. 6 Τοὺς νεωτέρους ὡσαύτως παρακάλεϊ σωφρονεῖν 7 περὶ πάντα, σεαντὸν παρεχόμενος τύπον καλῶν ἔργων, ἐν τῇ διδασκαλίᾳ ἀφθορίαν, σεμνότητα, 8 λόγον ὑγιῆ ἀκατάγνωστον, ἵνα ὁ ἐξ ἐναντίας ἐντραπῆ μηδὲν ἔχων λέγειν περὶ ἡμῶν φαῦλον. 9 Δούλους ἰδίοις δεσπόταις ὑποτάσσεσθαι, ἐν πᾶσιν εὐαρέστους εἶναι, μὴ ἀντιλέγοντας, 10 μὴ ροσφιζομένους, ἀλλὰ πᾶσαν πίστιν ἐνδεικνυμένους ἀγαθῆν, ἵνα τὴν διδασκαλίαν τὴν τοῦ σωτήρος ἡμῶν θεοῦ κοσμοῦσιν ἐν πᾶσιν.

- II: 2. νηφαλιους cum κ ACFH, 17, Bas.eth.²⁹¹ Chr.⁸¹³ Thdrt. — D^*GLP Euthal. cod. Oec. νηφαλιους, D^*EK Dam. νηφαλιους.
3. ἱεροπραεῖς (H ἱερωπρ.) cum κ ADEFGH^{*}KLP syr.pmg.gr. Or.cat.cor.279 Bas.eth.²⁹¹ ex cdd. vet. Chr. Euthal.cod. Dam. — CH^{**} , 17, 31, 37, 73, 116^{**}. 14lect.^{**}, Clem.⁶²² Bas.²⁹¹ ed. bened. ex cdd. omn. Thdrt. -πραεῖ. Item d, e, f. γ , m⁸⁰, vg. copt. syr. utr. arm. (aeth. libere). μηδε οινω cum κ^*AC , 73. μη οινω (cf. 1 Tim. 3:8) cum κ DEFGHKLP it. vg.
4. σωφρονιζουσιν cum κ^*AFGHP , 192, ^{oscr.}, Euthal.cod. σωφρονιζοσι cum κ CDEKL Clem.⁶²² Or.cat.cor.279 Bas.eth.²⁹¹.
5. οικουργους cum κ^*ACD^*EFG , 8pe. οικουρους cum κ DcHKLP syr.pmg.gr. Clem.⁶²² Bas.eth.²⁹¹ Chr. Euthal.cod. Thdrt. Dam.
6. σωφρονειν: textus receptus, Lachmann, Westcott-Hort post hanc vocem distinguunt, περι παντα cum seqq. coniungentes, nec aliter D , d, syr. utr. copt. aeth. Chrys. Thdrt. Sed rectissime Hier. ad h. l. alteram coniunctionem praecipit.
7. παρεχομ. τυπον cum κ ACDEFGKLP, d, e, f, g, vg. Chr. Euthal.cod. Thdrt. Ambrst. — κ^* , 120, Lcif.¹⁹⁶ Hier. ad h. l. τυπ. παρεχ. — αφθοριαν cum $\kappa^*ACD^*E^*KLP$ Dam. Oec.com. Item F στ-G στ. αφθοριαν (confusis litteris ρ et ν). — αδιαφθοριαν cum κ DcE^{**}L syr.pmg.gr. Chr. Thdrt. σεμνοτητα: addunt αφθαριαν $DcE^{**}KL$, 37, syr.pmg.gr. arm. Chr.mosc.1 Thdrt.
8. λεγειν (K inepte εχειν) hoc loco cum κ ACDEFGP, 14, 17, 37, 47, 73, 91, d, e, g. Ante φαυλον ponunt KL tol. arm. Chr. Euthal.cod. Dam. Hier.tit. Aug.^{ps.}34. περι ημων cum κ CDEFGKLP (12 i. e. omnes apud Scrivener) it. vg. syr. utr. arm. aeth. ρ ρον. περι νμων cum A copt. Ephr.²⁷⁷ (post φαυλον add. πραγμα) Thdrt.
9. ιδιοις δεσποταις cum κ CFστ-GKL, g, Chr. Euthal.cod. Thdrt. Dam. δεσποτ. ιδιοις cum $ADEP$, 27, 57, 238, d, e, f, vg. Hier.tit. Ambrst.
10. πασαν πιστιν hoc ordine cum κ ACDEP, 31, 37, 73, 116, 190, d, e, syr.p arm. Hier.tit. Ambrst. Similiter F στ-G, g πασαν ενδικν. πιστιν. — πιστιν πασαν cum KL Chr. Euthal.cod. Thdrt. Dam. — f, vg. m⁸⁰, Prim. in omnibus fidem bonam ostendentes. — κ^* , 17 omittunt πιστιν, sed 17 postea

11 Ἐπεφάνη γὰρ ἡ χάρις τοῦ θεοῦ σωτήριος πᾶσιν ἀνθρώποις, 12 παιδεύουσα ἡμᾶς, ἵνα ἀρητιμάμενοι τὴν ἀσέβειαν καὶ τὰς κοσμικὰς ἐπιθυμίας σωφρονῶς καὶ δικαίως καὶ εὐσεβεῶς ζήσωμεν ἐν τῷ νῦν αἰῶνι, 13 προσδεχόμενοι τὴν μακαρίαν ἐλπίδα καὶ ἐπιφάνειαν τῆς δόξης τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ σωτήρος ἡμῶν Ἰησοῦ, 14 ὃς ἔδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν ἵνα λυτρώσῃται ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀνομίας καὶ καθάρσῃ ἑαυτῶ λαὸν περιούσιον, ζηλωτὴν καλῶν ἔργων.

Ro. 1, 4
1 Ti. 2, 6

15 Ταῦτα λάλει καὶ παρακάλει καὶ ἐλεγχε μετὰ πάσης ἐπιταγῆς· μηδαίς σου περιφροσείτω.

1 Ti. 4, 11 s.

III.

1 Ὑπομίμησε αὐτοὺς ἀρχαῖς ἐξουσίαις ὑποτάσσεσθαι, πειθαρχεῖν, πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἐτοιμοὺς εἶναι, 2 μηδένα βλασφημεῖν, ἀμάχους εἶναι, ἐπεικεῖς, πᾶσαν ἐνδείκνυμένους πρᾶντητα πρὸς πάντας ἀνθρώπους. 3 ἦμεν γὰρ ποτε καὶ ἡμεῖς ἀνόητοι, ἀπειθεῖς, πλανώμενοι, δουλεύοντες ἐπιθυμίαις καὶ ἡδοναῖς ποικίλαις, ἐν κακίᾳ καὶ φθόνῳ διάγοντες, στυγητοί, μισοῦντες ἀλλήλους. 4 ὅτε δὲ ἡ χρηστότης καὶ ἡ φιλανθρωπία ἐπεφάνη τοῦ σωτήρος ἡμῶν θεοῦ, 5 οὐκ ἐξ ἔργων τῶν ἐν δικαιοσύνῃ ἃ ἐποιήσαμεν ἡμεῖς, ἀλλὰ κατὰ τὸ αὐτοῦ ἔλεος ἔσωσεν ἡμᾶς

Ro. 13, 1-4
2 Ti. 3, 17
2, 24 s.

2, 11

2 Ti. 1, 9

αγαπῆν pro αγαθῆν. — τὴν διδασκ. τὴν cum κACDEFG, 17, Chr.⁸¹⁶ Thdrt. Omittunt τὴν secundum KLP Epiph.⁸⁹⁴ Euthal.cod. Dam.

11. σωτήριος sine articulo cum κ(sed* σωτηρος, cσωτηριος)AC*D* syr.utr. (utvid.), item, sed pro σωτηριος habent του σωτηρος ημων (am. Cyr.hr. Hier. omittunt ημων), FG, f, g, vg. copt. Epiph.⁸⁹⁴ Cyr.hr.²²⁴ ed. Lcif.¹⁹⁶ Ambrst. Hier.tit. η σωτηριος cum C^dD^bet^cEKLP Clem.⁷ Cyr.hr. ex cdd.5.

13. χριστον ιησου cum κ*Fστ·G, g, copt. ιησ. χριστ. cum κACDEKLP, d, e, f, vg. syr.utr. arm. aeth. Clem.⁷.

14. περιουσιον: d, e, g, Lcif.¹⁹⁶ Aug.pccc.mere.1 Ambrst. abundantem, f, vg. acceptabilem. Cf. Hier. ad h. l.

III: 1. αρχαις sine και cum κACDστ·Eστ·Fστ·G, 17, 31, 67. Addunt και DcE**KLP, d, e, f, vg. syr.utr. copt. arm. aeth. Bas.eth.291, 818 Chr. Euthal.cod. Thdrt. — Wassenbergh: πειθαρχειν scholion est υποτασσεσθαι. Naber: υποτ. πειθ. dittographia est. Cf. Baljon, p. 121.

2. πρᾶντητα cum ACP, 17, 31, 67**· πρᾶσιτητα cum κDEFGKL Bas.eth.291 Chr. Euthal.cod. Thdrt. Dam. In κ scriptum est σπουδην exeunte versu et τα ineunte eo qui sequitur, unde probabile sit in exemplo ex quo κ descriptus est σπουδην super πρᾶντη- scriptum fuisse.

3. ποτε και ημεεις cum κACDEFστ·GKL, d, e, g, vg.cle. harl. Clem.⁴ (ἦμεν γὰρ, ἦμέν ποτε και ἡμεῖς ἀνόητοι etc.) Or.^{1,379} Bas.eth.299 Chr. Euthal.cod. Thdrt. Dam. Or.int.2, 426 Hier.tit. Ambrst. — P, f, am. fu. demid. tol. omn.lachm. Or.^{3,148} et int.2, 203, 411, 3, 834 Lcif.²⁴³ Amb.spir.sa.2 και ημεεις ποτε. Atque sic Or.^{3,148}.

5. ἃ cum κAC*D*FG, 17, 67, Clem.⁵ Ath.⁵³⁶ edd. vet. et cdd. aliq. Dial.macedon. apud Thdrt.^{5,1046} (sed fluctuat lectio) Cyr.graph.¹⁶⁶ et ador.^{231,405,585} et esa.^{343,576} et alib. ὧν cum C^bD^cEKLP Ath.⁵³⁶ ex cdd. plu. Cyr.hr.³⁰² το αυτου ελεος cum κAP, 17, 31, 47, 67**· 73, 118, 137, Clem.⁵ Ath.⁵³⁶ Cyr.hr.³⁰² Did.tri.^{82,116} Cyr.graph.¹⁶⁶ item το ελεος αυτου D*EFG et d, e, f, vg. Lcif.²⁴³ Hier.tit. Ambrst. secundum suam misericordiam (g omittit αυτου). — τον αυτου

διὰ λουτροῦ παλιγγενεσίας καὶ ἀνακαινώσεως πνεύματος ἁγίου, 6 οὐ ἐξέγεσεν ἐφ' ἡμᾶς πλουσιῶς διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν, 7 ἵνα δικαιωθέντες τῆ ἐκείνου χάριτι κληρονομοί γεννηθῶμεν κατ' ἐλπίδα ζωῆς αἰωνίου. 8 πιστὸς ὁ λόγος, καὶ περὶ τούτων βούλομαι σε διαβεβαιωθῆσαι, ἵνα φροντίζῳσιν καλῶν ἔργων προϋσταθῆαι οἱ πεπιστευκότες θεῷ. ταῦτά ἐστιν καλὰ καὶ ὠφέλιμα τοῖς ἀνθρώποις· 9 μωρὰς δὲ ζητήσεις καὶ γενεαλογίας καὶ ἔριν καὶ μάχας νομικὰς περιύστασσο· εἰσὶν γὰρ ἀνωφελεῖς καὶ μάταιοι. 10 αἰρετικὸν ἄνθρωπον μετὰ μίαν καὶ δευτέραν νοθεσίαν παραιτοῦ, 11 εἰδὼς ὅτι ἐξίστραπται ὁ τοιοῦτος καὶ ἀμαρτάνει ὢν αὐτοκατάκριτος.

- 2 TI. 4, 9 12 Ὅταν πέμψω Ἀρτεμιᾶν πρὸς σὲ ἢ Τυχικόν, σπουδάσων ἐλθεῖν πρὸς με εἰς
Act. 18, 24 Νικόπολιν· ἐκεῖ γὰρ κέκρικα παραχειμάσαι. 13 Ζητᾶν τὸν νομικὸν καὶ Ἀπολλῶν
σπουδαίως πρόπεμψων, ἵνα μηδὲν αὐτοῖς λείπῃ. 14 μανθανέτωσαν δὲ καὶ οἱ ἡμέ-
τεροι καλῶν ἔργων προϋσταθῆαι εἰς τὰς ἀναγκαίας χρεῖας, ἵνα μὴ ὦσιν ἄχαρτοι.
15 Ἀσπάσονται σε οἱ μετ' ἐμοῦ πάντες. ἄσπασαι τοὺς φιλοῦντας ἡμᾶς ἐν πίστει.
Ro. 16, 24 etc. Ἡ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν.

εἶσον cum Db(et^c τον εἶσον αυτου)KL Chr. Euthal.cod. Thdrt. ad h. i. λουτρον sine articulo cum κ CDEFGKLP Or.1, 379, 3, 148, 693 Ath.536 Cyr.hr.302. A praemittit του.

7. γεννηθωμεν cum κ^* ACD*FGP, 17, 31, 137, Ath.536 Chrys.826. γενομεθα cum κ^* DcEKL Cyr.hr.302 Euthal.cod. θεω sine articulo cum κ ACDEFGKLP. Praemittunt τω minusculi. καλα cum κ ACD*FG, 37, 47, 52, 57, 73, 80, 116, 137, Chr.831 Dam. Praemittunt τα DcEKL Euthal.cod. Thdrt.
8. Bois omittit ταυτα εστιν καλα και ωφελιμα τοις ανθρωποις. Cf. contra Baljon, p. 121, 122.
9. εριν (D*FG ερειν) cum κ^* Dgr-Egr-Fgr-Ggr. aeth. Item Hier.ūt.735 de genealogiis et contentione et rixis quae ex lege veniunt. ερειν cum κ^* ACKLP, d, e, f, g, m⁶², vg. copt. syr.utr. arm.
10. και δευτεραν νοθεσιαν cum κ ACKLP, f, vg. syr.sch. copt (β̄ pro δευτεραν) arm. aeth. Ir.83 gr. et lat. et 177 gr. (ex Eus.4, 14) Or.1, 627 Dion.alex. apud Gall.14, 115 (ex comm.ecclesiast.) Ath.729, 783. νοθεσιαν και δευτεραν cum Dc, item Fgr-G, g νουθ. η δευτερα (g secundam), item D*E, d, e νουθ. και δυο. — m⁶², Ir.iat.177 (non item gr.) Tert.praescr.6, 16 Cyp.89 omittunt και δευτεραν.
13. απολλων cum κ DbH*, 26, Euthal.cod. — FG απολλωνα, g apollo t apollonem. απολλω cum CD*et cEH**KLP, d, e, f, vg. apollo. λιπη cum κ D*, 37, 43, 47*, 70, 116. λιπη cum ACDcEFGLP. — K λειπει.
15. παντων υμων (17 του πνευματος σου, cf. 2 Tim. 4:22). Sine additamento cum κ^* ACD*, 17, d, fu. arm. aeth.ro. Ambrst. Hier.ūt. Pelag. Addunt αμην κ^* D^bet cEFGHKLP, e, f, g, vg.

Subscriptio: κ C, 17, aeth. προς τιτον, DE προς τιτον πληρωθη, FG ετελεσθη επιστολη προς τιτον. Textus receptus, Griesbach, Scholz πρὸς τίτον τῆς κρητῶν ἐκκλησίας πρῶτον ἐπίσκοπον χειροτονηθέντα, ἐγράφη ἀπὸ νικολάεως τῆς μακεδονίας. Praeterea numerantur στιχοι: υζ' in HKL (etiam Euthal.), vg.cdd. versus XCVII.

ΠΡΟΣ ΦΙΛΗΜΟΝΑ.

1 Παῦλος δέσμιος Χριστοῦ Ἰησοῦ καὶ Τιμόθεος ὁ ἀδελφὸς Φιλήμονι τῷ ἀγα-
πητῷ καὶ συνεργῷ ἡμῶν 2 καὶ Ἀφρά τῇ ἀδελφῇ καὶ Ἀρχίππῳ τῷ συνοτρατιώτῃ Col. 4, 17
ἡμῶν καὶ τῇ κατ' οἶκόν σου ἐκκλησίᾳ· 3 χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς
ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ro. 1, 7 etc.

4 Εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου πάντοτε μελάν σου ποιούμενος ἐπὶ τῶν προσευχῶν Eph. 1, 15 etc.
μου, 5 ἀκούων σου τὴν ἀγάπην καὶ τὴν πίστιν ἣν ἔχεις εἰς τὸν κύριον Ἰησοῦν
καὶ εἰς πάντας τοὺς ἁγίους, 6 ὅπως ἡ κοινωνία τῆς πίστεώς σου ἐνεργῆς γένηται
ἐν ἐπιγνώσει παντὸς ἀγαθοῦ τοῦ ἐν ἡμῖν εἰς Χριστόν. 7 χαρὰν γὰρ πολλὴν ἔσχον

- * προς φιλημονα ut κα, 17, 37, 47, 87, nscr., copt. goth. Item DEFG, d, e, f, g, am. fu. αρχεται (incipit) προς φιλημονα (Cassiod. et vg.cdd. Philimonei). KLP παυλου (L του αγιου αποστολου παυλου) επιστολη προς φιλημονα (P φιλιμονα).
1. χριστου ιησου cum καDcE**FGKP, f, g, vg.cle. (etiam harl.**), sed* omittit ιησου) copt. iber. Hier.philem. — D*E*L (5 apud Scrivener) cat.txt. d, e, am. fu. demid. tol. omn.lachm. syr.utr. arm. aeth. Chr.⁸⁴² Euthal.cod. ιησου χριστου.
 2. αδελφη cum καD*E*FGP, 17, 31, 73, 113mg., d, e, f, g, am. harl.* tol. copt. arm. ar.⁶ ar.cop.berol. aeth.pp Hier. Item vg.cle. fu. demid. harl.** Ambrst. Pelag. sorori carissimae, item syr.P sed sorori cum obelo. αγαπητη cum DcE**KL syr.sch. (syr.P vide ante) Chr.
 5. προς τον cum καDcFGKLP syr.P (accurate disting. inter προς et εις) Chr. Euthal.cod. Thdrt. Dam. Item diversitatem praepositionum innuunt d, e, f, vg. Hier. εις τον cum ACD*, 17, 137, item Ambrst. Cf. Baljon, p. 123.
 6. ενεργης: d, e manifesta, f, vg. Pelag. Prim. evidens, quibus reddi potius videtur ενεργης. Ambrst. accepta. Sic autem Hier. ad h. l. „Unde ait: evidens fiat in agnitione omnis boni, sive ut in Graeco melius habetur, efficax. αγαθου: Fgr.G, 48, 72 etc. praemittunt εγγου. — του εν cum καDEFgr.GKLP Chr. Euthal.cod. Thdrt., item d, e, g, Ambrst. quae in nobis (g vobis) est, etc. Omittunt του AC, 17, item (nec enim exprimunt) f, harl. tol. al.lachm. (et am. demid. harl.* qui etiam in vobis omittunt. εν υμιν cum καFGP, f, g, vg.cle. marian. al.lachm. copt. syr.sch.et p.txt. Chr.⁸⁴⁸com. (sed non explic.). εν ημιν cum ACDEKL, d, e, fu. harl.** tol. hal. marian.** syr.Pmg. arm.zohr. (teste Peterm.) iberic. Chr.⁸⁴⁸txt. Euthal.cod. εις χριστον sine additamento cum κα*AC, 4*, 17, copt. aeth.ro. Hier. Ambrst. Addunt ιησουν καDEFGKLP, d, e, f, g, vg. syr.P arm. (syr.sch. aeth.pp praemittunt).
 7. χαραν cum καCDEFG, 17, 31, 47, 48, 72, 74, 178, 211, 137, nscr., cat.txt. d, e, f, g, vg. syr.utr. copt. arm. aeth. Or.int.3,⁸⁸⁹. χαριν cum KLP Thdrt. Dam. πολλην εσχον cum καCFGP, f, g, vg. copt. arm. Thdrt. Ambrst.; item D*E πολλην εχομεν. — εχομεν πολλην cum Dc(sed πολλ. εχομ.)KL (sed εχωμεν) syr.utr. Chr. Dam.

καὶ παράκλησιν ἐπὶ τῇ ἀγάπῃ σου, ὅτι τὰ σπλάγχνα τῶν ἁγίων ἀναπέπναιται διὰ σοῦ, ἀδελφέ. 8 Διό, πολλὴν ἐν Χριστῷ παρησίαν ἔχων ἐπιτάσσει σοὶ τὸ ἀνῆκον, 9 διὰ τὴν ἀγάπην μᾶλλον παρακαλῶ, τοιοῦτος ὢν ὡς Παῦλος πρεσβευτής, νυνὶ 1 δὲ καὶ δέσμιος Χριστοῦ Ἰησοῦ, 10 παρακαλῶ σε περὶ τοῦ ἐμοῦ τέκνου, ὃν 1 Co. 4, 15 ἐγέννησα ἐν τοῖς δεσμοῖς, Ὁνήσιμον, 11 τὸν ποτὲ σοὶ ἄχρηστον, νυνὶ δὲ σοὶ καὶ ἐμοὶ εὐχρηστον, ὃν ἀνέπεμψά σοι, 12 αὐτόν, τοῦτ' ἔστιν τὰ ἐμὰ σπλάγχνα· 13 ὃν ἐγὼ ἐβουλόμην πρὸς ἔμμαντόν κατέχειν, ἵνα ὑπὲρ σοῦ μοι διακομῇ ἐν τοῖς δεσμοῖς τοῦ εὐαγγελίου, 14 χωρὶς δὲ τῆς σῆς γνώμης οὐδὲν ἠθέλησα ποιῆσαι, ἵνα μὴ ὡς κατὰ ἀνάγκην τὸ ἀγαθόν σου ἦ ἀλλὰ κατὰ ἐκούσιον. 15 τάχα γὰρ διὰ τοῦτο ἐχωρίσθη πρὸς ὦραν, ἵνα αἰώνιον αὐτὸν ἀπέχης, 16 οὐκέτι ὡς δοῦλον ἀλλὰ ὑπὲρ δοῦλον, ἀδελφὸν ἀγαπητόν, μάλιστα ἐμοί, πόσῳ δὲ μᾶλλον σοὶ καὶ ἐν σαρκὶ καὶ ἐν κυρίῳ. 17 εἰ σὺν με ἔχεις κοινωνόν, προσλαβοῦ αὐτόν ὡς ἐμέ. 18 εἰ δὲ τι ἠδίκησέν σε ἢ ὀφείλει, τοῦτο ἐμοὶ ἐλλόγα· 19 ἐγὼ Παῦλος ἔγραψα τῇ ἐμῇ χειρὶ, ἐγὼ ἀποτίσω ἵνα μὴ λέγω σοὶ ὅτι καὶ σεαυτὸν μοι προσοφείλεις. 20 ναί, ἀδελφέ, ἐγὼ σου ὀναίμην ἐν κυρίῳ· ἀνάπαντόν μου τὰ σπλάγχνα ἐν Χριστῷ.

21 Πεποιθώς τῇ ὑπακοῇ σου ἔγραψά σοι, εἰδώς ὅτι καὶ ὑπὲρ αὐτοῦ λέγω ποιήσεις. 22 ἄμα δὲ καὶ ἐτοιμαζέ μοι ξενίαν· ἐλπίζω γὰρ ὅτι διὰ τῶν προσευχῶν ὑμῶν χαρισθήσομαι ὑμῖν.

9. νυνὶ cum **κCDEFGKLP**. νυν cum A, 67**, 73, 115, Thphyl. χριστου ιησου cum **κACP**. ιησου χριστου cum **DcEFGKL**, d, e, f, g, vg. Codd. legunt πρεσβυτης. Bentley conjecit ως παλαι πρεσβυτης νυν δε. Hort legit ως Πανλος πρεσβυτης. Cf. Baljon, p. 123, 124.
10. or cum **κCDEFGKLP**. Addunt εγω A, 37, 68, syr.P Chr.mosc.2 ad h. l. et 1,960. δεσμοις sine μου cum **κ*AD*FG**, 17, 23*, 52, 116, d, e, f, g, vg. Addunt μου **κCDeKLP** syr.utr. copt. arm. aeth. Chr.
11. και σοι cum **κ*Fστ.G**, 17 (om. και εμοι) 31, 47, 67*, 115, 120, 211, bscr. g, am. fu. tol. (item vg.cle. demid. et mihi et tibi) syr.sch. aeth. Chr.1,960. Omittunt και (**κ** sed restitutum est) **ACDEKLP**, d, e, f, syr.P arm. Chr. ανεπεμψα: **D*E***, 23, d, e, g, arm. Chr.851 επεμψα (**D*** -ψα ut solet). σοι secundum cum **κACD*E**, 17, d, e, g, vg.cle. demid. harl.** copt. syr.sch. arm. aeth. Hier. Omittunt **DcE**FG στ.KLP**, f, am. fu. harl.* tol. al.lachm. goth. syr.P Euthal.cod.
12. αυτον cum **κ*AC***, 17, aeth. Praemittunt ου δε **κC2DEFGKLP** it. (g tu autem t itaque illum) vg. goth. syr.utr. copt. arm. Chr. σπλαγχνα (**DEFG -γχα**) sine additamento cum **κ*AFστ.G στ.**, 17. Addunt προσλαβου **κCDE KLP**, d, e, f, vg. goth. syr.utr. (etiam ante vel ut g post αυτον additur).
13. μοι διακομη (P, 47* -νει) cum **κACDEFGP**. διακομη (L -νει) μοι cum **KL** copt. syr.sch. aeth. Chr.
17. με cum **κACDEFGLP**. εμε cum K.
18. ελλογα (**D*** ενλ-) cum **κ*ACD*FGP**, 17, 31. ελλογει cum **κ**(sed restitutum -γα)**D^bet cEKL**
20. χριστω cum **κACD*FGLP**, d, e, f, g, vg.six. fu. al.lachm. goth. syr.utr. copt. arm. aeth.utr. κυριω cum **DcEK** vg.cle. am. demid. tol.
21. υπερ a cum **κACP**, 17, 31, 73, copt. syr.P. υπ. o cum **DEKL**, d, e, f, vg. goth. syr.sch. arm. aeth. Chr.

23 Ἀσπάζεται σε Ἐπαφῶς ὁ συναιχμάλωτός μου ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, 24 Μάρκος, Ἀρίσταρχος, Δημῆς, Λουκᾶς, οἱ συνεργοί μου.

25 Ἡ χάρις τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματος ὑμῶν.

Col. 1. 7
Act. 12. 12
27. 2
2 Tl. 4. 10 s.
Col. 4. 14
Phil. 4. 23 etc.

23. *ασπάζεται* cum \aleph ACD*EP cat.txt. d, e, vg. — *ασπάζονται* cum D^b et cKL, f, iber. Dam. Oec.

25. *του κυριου* absque *ημων* cum \aleph P, 17, 31, 47, 116, syr.P arm. Addunt *ημων* ACDEKL, d, e, f, vg. — *πνευματ. υμων* sine *αμην* cum AD*, 17, d, arm. ar.cop.bug. Hier. Ambrst.ed. Addunt *αμην* \aleph CD^b et cEKLP, e, f, vg. syr.utr. copt. aeth. Chr.

Subscriptio: \aleph C, 17, aeth.^{ro}. *προς φιλημονα* (in A periit), DE *προς φιλημ. πληρωθη*. Textus receptus, Griesbach, Scholz *προς φιλήμ. έγράφη από δώμης δια ὀνησίμου οϊκέτου*. Praeterea numerantur *σιχχ. λζ'* (ita KL, etiam Euthal.), Euthal.cod. λζ', P μη'.

ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΙΩΑΝΝΟΥ.

I.

22. 6 1 Ἀποκάλυψις Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἣν ἔδωκεν αὐτῷ ὁ θεός, δεῖξαι τοῖς δούλοις
αὐτοῦ ἃ δεῖ γενέσθαι ἐν τάχει, καὶ ἐσήμανεν ἀποστείλας διὰ τοῦ ἀγγέλου αὐτοῦ τῷ
9 δούλῳ αὐτοῦ Ἰωάννῃ, 2 ὃς ἐμαρτύρησεν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ τὴν μαρτυρίαν
6, 9 Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅσα εἶδεν. 3 μακάριος ὁ ἀναγινώσκων καὶ οἱ ἀκούοντες τοὺς
22, 10 λόγους τῆς προφητείας καὶ τηροῦντες τὰ ἐν αὐτῇ γεγραμμένα· ὁ γὰρ καιρὸς ἐγγύς.
4 Ἰωάννης ταῖς ἐπὶ ἐκκλησίαις ταῖς ἐν τῇ Ἀσίᾳ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ
ὁ ὦν καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενος, καὶ ἀπὸ τῶν ἐπὶ πνευμάτων ἃ ἐνώπιον τοῦ
θρόνου αὐτοῦ, 5 καὶ ἀπὸ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ μάρτυς ὁ πιστός, ὁ πρωτότοκος τῶν
Col. 1. 18 νεκρῶν καὶ ὁ ἄρχων τῶν βασιλέων τῆς γῆς. τῷ ἀγαπῶνι ἡμᾶς καὶ λύσαντι ἡμᾶς

* *αποκαλυψις ιωαννου* (κ -ανου) cum MC (item A in subscriptione, perit in-
scriptio) 2. Synops¹⁵³, 8, 82, 93, 95 *ιωαννου αποκαλυψις*, 50 *αποκαλυψ. του*
αγιου ιωαννου. κ vero in paginarum titulis ubique i. e. ter *αποκαλυψις*
ιωαννου, nec aliter subscriptio. 14, 17, 91, 97 *αποκαλ. ιωαννου του θεολογου*
(item 16 additis *ην εν πατρω τη ηησω εθεασατο*), 1, 25, 28, 31, 38, 51, 90,
94 *αποκαλ. του αγιου ιωανν. του θεολογου*, Q, 12 *αποκαλ. ιωανν. του θεο-*
λογου και ευαγγελιστου, etc. Textus receptus *αποκαλυψις ιωαννου του θεο-*
λογου. Cf. W. Bousset, *Textkrit. Studien zum N. T.* 1894, S. 1—45 et *Comm.*
1896. Cod. B Tisch. = Q Vatic. 2066 apud Bousset et alios. — Syr. addita
versioni Pesch. (cf. *Proleg. Tisch.* VIII, p. 818, 819 et Bousset, *Comm.*
S. 20 ff) = D. copt. = P et sah. = B apud Bousset.

- I: 1. *ιωαννη* cum κ^{ΑΒΡ}. — κ* *ιωανει*.
2. *οσα* cum κ^{ΑCΡQ} vg. copt. syr. arm. aeth. Dion.^{eus} And.^apc Prim. Addunt
τε 1 arm.cdd. Areth. *ιδεν* cum κ^{ΑΒ}, 7, 98. *ειδε* (*ειδεν*) cum CP.
3. *τον λογον* cum κQ, 100, aeth. (et 36 του λογου). — *τους λογους* cum ACP
vg. copt. syr. ^εω^γυ^αν And. Are. Victorin. Prim.
4. *ιωαννης*: κ *ιωανης*. — *απο ο ων* cum κ^{ΑCΡ}. *απο του ο ων* invito suo
codice edidit Erasmus, sed ita certe 30, 92^{mg}, f, nec aliter Are. editus est.
B, 8, arm.cdd. And.^{bav}. etc Victorin. Prim. *απο θεου ο ων*. — δ cum CQ
And.^c Are.txt. Addunt *εστιν P*, 1, 38, 49, And.^p et ^{bav}. Are.com, item 36
εισιν. κ^Α, 47, 79, 99, And.^a των. Nestle (*Einf. in das griechische N. T.*
1897, S. 91) legit *τα ενωπιον τ. θ. αυτου*.
5. *των νεκρων* cum κ^{ΑCΡQ} vg. copt. syr. And.^a etc Are.txt. et com. Victorin. Prim.
Præmittunt *ex* 1, 91, 96, And.^p et ^{bav}, quod *ex Col. 1:18* videtur fluxisse.
τω (κ* om.) *αγαπωνι* cum κ^{ΑCQ}. *τω αγαπησαντι* cum P, 1, 28, 36, 79,
91, 92^{mg}, 96, 99. *και λουσαντι* cum κ^{ΑC}, 1, 6 (7 utrumque) 12*, 28, 36,
38, 69, 79, 99, syr. arm. And.^atxt. Prim. *και λουσαντι* cum PQ vg. copt.
aeth.utr. And.^ptxt. et ^{bav}.txt. Are.txt. In comm. Andreae et Arethae utrumque

ἐκ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ, 6 καὶ ἐποίησεν ἡμᾶς βασιλείαν, ἱερεῖς τῷ θεῷ καὶ πατρὶ αὐτοῦ, αὐτῷ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας ἀμήν.

7 Ἴδου ἔρχεται μετὰ τῶν νεφελῶν, καὶ ὄψεται αὐτὸν πᾶς ὀφθαλμὸς καὶ ὄντινες αὐτὸν ἐξεκέντησαν, καὶ κόπονται ἐπ' αὐτὸν πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς. ναί, ἀμήν.

8 ἐγὼ εἶμι τὸ ἄλφα καὶ τὸ ὦ, λέγει κύριος ὁ θεός, ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενος, ὁ παντοκράτωρ.

9 Ἐγὼ Ἰωάννης, ὁ ἀδελφὸς ὑμῶν καὶ συνκοινωνὸς ἐν τῇ θλίψει καὶ βασιλείᾳ καὶ ὑπομονῇ ἐν Ἰησοῦ, ἐγενόμην ἐν τῇ νήσῳ τῇ καλουμένῃ Πάτμου διὰ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ διὰ τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ. 10 ἐγενόμην ἐν πνεύματι ἐν τῇ κυριακῇ ἡμέρᾳ, καὶ ἤκουσα ὀπίσω μου φωνὴν μεγάλην ὡς σάλπιγγος 11 λεγούσης· ὁ βλέπεις γράμμον εἰς βιβλίον καὶ πέμψον ταῖς ἐπτὰ ἐκκλησίαις, εἰς Ἐφεσον καὶ εἰς

5, 10
Ex. 19, 6
Jes. 61, 6
Mt. 24, 30
Zach. 12, 10^{aa}
Dan. 7, 13
21, 6 etc.
Jes. 44, 6

22, 8
2 The. 3, 5
2 etc.
4, 1 κ.
2, 1. 8. 12. 19
3, 1. 7
3, 14

legitur. *εκ των* cum *AC*, 1, 12, 28*, 36, 38, 79, 92mg., 99, *Andreae*^a et *P* et *bav.* *απο των* cum *PQ* *And.*^c *Aretha.* *ημων* cum *ACPQ* *vg.* *Andrea*^a *b* *c* *Aretha.* *Omittunt* *A*, 1, 12, 16, *And.*^p; *nec exprimit Primasius.*

6. *καὶ ἐποίησεν* cum *ACP* *Andrea*^a *b* *p* et (*praegresso καὶ ἐλουσεν*) *c* *Aretha.* — *Q*, 7 *καὶ ποιησαντι.* — *ημας* cum *MPQ* *vg.*^{cle} *demid.* *lipss.* *Andrea*^{omn.} *Aretha,* etc. *ημιν* cum *A*, 13, 23, 27, 31, 38, 55. *ημων* cum *C*; *similiter* *am. fu. harl. tol. omn.*^{lachm.} *et fecit nostrum regnum,* *perguntque* *am. fu. harl. sacerdotes,* *tol. al.*^{lachm.} *et sacerdotes.* *βασιλειαν* cum *AC* *And.*^c *Aretha* et *txt.* et *com.* *Item βασιλειαν καὶ κ^c,* 9 (*pergens ιερατευμα*) 80, 99, *item* *vg.*^{cle} *demid.* *lipss.* *Victorin.* *Prim. et fecit nos regnum et.* *Q βασιλειον,* *pergens ιερατευμα.* — *βασιλεις καὶ* cum *P*, 1, 28, 36, 79 (30* *omisso καὶ*?) *And.*^a *p* *bav.* *των αιωνων* cum *ABC* *vg.* *syr.* *arm.* *aeth.* *And.*^p *c* *bav.* *Aretha.* *Omittunt* *AP*, 9, 28, 79, 97, 99, *copt.* *Andreas*^a.

7. *οψεται* cum *ACPQ* *Andrea*^a et *c* *Aretha.* *Nec aliter* *vg.* *Or.*^{int.} 3, 869 *Victorin.* *Primasius.* — *κ^a,* 1, 12, *copt.* *And.*^{bav.} et *p* *οψονται.* *Syr.*^{gwynn} *οψοντοι* ... *οφθαλμοι* et *ναι καὶ αμην.*

8. *αλφα* cum *ACPQ* *lipss.* *al.*^{lachm.} *copt.* *And.*^c *Aretha.* — *α* (*non αλφα*) *praebent* 1, 29 et *alii,* *And.*^a *p* *bav.* *καὶ το ω* *absque additamento* cum *ACBCP* *syr.* *arm.* *aeth.* *Addunt αρχη καὶ τέλος κ^a,* 1, 35, 87, 92mg., *vg.* *copt.* *Andreas*^c et *bav.* *item* 28, 56, 49, 79, 80, 99, *And.*^a *η* (99 *om.*) *αρχη καὶ το τέλος.*

9. 6, 7, 8, *Arethas κοινωνος.* *Syr.*^{gwynn} *συγκοιν. υμων.* — *βασιλεια* cum *ABC* *vg.* *copt.* *Or.* *Dion.*^{eus} *And.*^a *c* *Aretha.* *Prim. εν τη βασιλ.* cum *P*, 1, 7, 49, *And.*^p et *bav.* *εν ιησου* cum *ACP*, 38, *am. fu.* *demid.* *tol.* *lips.*^{5, 6} *copt.* *Or.*^{3, 720}; *item sine εν* *Dion.*^{eus}, et *κυριου ιησου* *aeth.* — *Q* *vg.*^{cle} *harl.* *εν χριστω ιησου,* *κ^c* *syr.* *εν ιησου χριστω.* *A*, 25 *εν χριστω.* — *ιησου χριστου* cum 1, 28, 79, etc. *And.*^a *p* *bav.* *καὶ δια την* cum *MPQ* *syr.* *arm.* *And.*^p et *bav.* *Omittunt δια* *AC* *vg.* *copt.* *Dion.*^{eus} *And.*^a et *c* *Aretha* *Prim.* *ιησου* cum *ACP*, 12, 28, 36, 79, *vg.* *Addunt χριστου* *κ^c* *Q* *lips.*⁴ *copt.* *syr.,* etiam *syr.*^{gwynn}, *arm.* *aeth.* *And.*^p et *c* *Arethas.*

0. *οπισω μου φωνην μεγαλην* cum *ACP* *vg.* *And.*^a *Prim.* *φων. μεγαλ. οπισθεν* (38 *οπισω*) *μου* cum *A*, 38, *aeth.* *φωνην οπισω μου μεγαλ.* cum *Q.* — *Syr.*^{gwynn} *ως σαλιγγα.*

11. ο (34, 35, 38, 87, *copt.* *Prim.* *α*) *βλεπεις* (*haec ipsa supplet κ^c,* *omissa ab κ^a*) *absque* *εγω ειμι* cum *ACQ* *vg.* *copt.* *syr.* *arm.* *aeth.* *Praemittunt* *Εγω ειμι* *το Α καὶ το Ω, ο πρωτος καὶ ο εσχατος, καὶ* 1, 36, 38, 49 (16, 69, 92^{xt} *omittunt καὶ ultimum*) *And.*^p, *item* *P*, 7 *εγω αλφα καὶ το ω πρωτος*

Σμύρναν και εις Πέργαμον και εις Θυάτειρα και εις Σάρδεϊς και εις Φιλαδεφείαν και εις Λαοδικίαν. 12 και ἐπέστρεψα βλέπειν τὴν φωνὴν ἧτις ἐλάλει μετ' ἐμοῦ· και ἐπιστρέψας εἶδον ἐπὶ λυχνίας χρυσαῶς, 13 και ἐν μέσῳ τῶν λυχνιῶν ὅμοιον υἱὸν ἀνθρώπου, ἐνδεδυμένον ποδήρη και περιεζωσμένον πρὸς τοῖς μαστοῖς ζώνη χρυσαῶν· 14 ἡ δὲ κεφαλὴ αὐτοῦ και αἱ τρίχες λευκαὶ ὡς ἕριον λευκόν, ὡς χιτῶν, και οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ὡς φλόξ πυρός, 15 και οἱ πόδες αὐτοῦ ὅμοιοι χαλκοδιβάνῳ ὡς ἐν καμίνῳ πεπυρωμένῳ, και ἡ φωνὴ αὐτοῦ ὡς φωνὴ ὑδάτων πολλῶν, 16 και ἔχων ἐν τῇ δεξιᾷ χειρὶ αὐτοῦ ἀστέρας ἑπτὰ, και ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ῥομφαία δίστομος ὀξεῖα ἐκπορευομένη, και ἡ ὄψις αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος φαίνει ἐν τῇ δυνάμει αὐτοῦ. 17 και ὅτε εἶδον αὐτόν, ἔπεσα πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ ὡς νεκρός και ἔθηκεν τὴν δεξιάν αὐτοῦ ἐπ' ἐμὲ λέγων· μὴ φοβοῦ· ἐγὼ εἰμι ὁ

Dan. 7, 13
10, 5

2, 18
Dan. 10, 6
Ez. 1, 24

Jes. 49, 2

2, 8

Jes. 48, 12

- και ο σαχατος· και (7 omittit kai). — *επτα* cum *ACPQ*. *εκκλησιας* sine additamento cum *ACPQ*. *Textus receptus addit taes εν ασια, sic etiam* *vg. cle. copt. arm. usc. ar. e. ζμυρναν* cum *κ am. fu. (harl.) omn. lachm. σμυρναν* cum *(A)CPQ*. *εις θυατειρα* cum *κ (copt. θυατηρα) And. a c p Are. Item P, 12, 36, 46, 88 εν θυατειροις.* — *εις θυατειραν* (*Q -τηραν, AC -τιραν*) cum *ACQ, 6, 8, 11, 14, 34, 35, 87, 91, Synops¹⁵⁸.* *Ex Latinis am. demid. harl. lips.⁴⁵ al. lachm. thyatiram, vg. cle. fu. lips.⁶ tol. Prim. thyatirae. φιλαδεφειαν* cum *ACPQ (-φίαν hoc acc.) 7, 28, 32, 90, 91, 93, 98, 100. φιλαδεφειαν* cum minusculis, *And. Areth. λαοδικιαν* (ut iam supra constanter in ep. ad Col. edidimus) cum *κ AC, 8*, 28, 100. -δικειαν* cum *PQ*.
12. *και* primum etiam *Ir. int.²⁵⁶.* — *Q* addit *εκει* (31 *εκει* pro *και*). — *ελαλει* cum *κ CQ*. — *A* *λαλει.* — *ελαλησε* cum *P, 1, 7, syr. gwynn.* *ειδον* cum *κ* AP.* *ιδον* cum *κ CQ, 7, 14, 92.*
13. *εν μεσω* cum *PQ.* *εμμεσω* cum *AC.* — *κ μεσον.* — *των λυχνιων* cum *ACP, 1, 12, 28, 38, 45, 100, am.* copt. sah. syr. arm. sb. ar. e aeth. And. a p bav. Ir. int.²⁵⁶.* *τ. επτα λυχν.* cum *κ Q vg. cle. am. mg. fu. arm. tre. And. c Are. Haym. υιον* cum *κ Q, 1, And. c, item similem filium am.*. υιω* cum *ACP And. a p bav. Aretha. ποδηρη* cum *κ CPQ. ποδηρην* cum *A, 11. μασθος* cum *κ, 7, 29, 46, 88, 97, 100* (quae forma passim invenitur. Praebent etiam *DFGG* Lc. 23:29). *μαστοις* cum *CPQ. μαζοις* cum *A And. a* et p et bav. χρυσαν* cum *κ* AC. χρυσην* cum *κ CPQ.*
14. *λευκαι ὡς* cum *κ AQ And. c Are., item Ir. int.²⁵⁶ albi quemadmodum, sed ex his Q And. c λευκαι και ὡς.* — *λευκ.* *ωσει* cum *CP.*
15. Bousset (Comm. 1896, a. h. l.) *πεπυρωμενω* cum *κ, 16, 46, 69, 88, vg. copt. sah. syr. aeth. Ir. int. Cyp. Victorin. Matern. prof. relig. ap. Gall.^{5, 34} (Burs.³⁵) Prim. Haym. πεπυρωμενοι* cum *PQ And. a c p bav. Are.* — *AC πεπυρωμενης,* atque sic *Lachmann et Westcott-Hort* ediderunt.
16. *και εχων* cum *κ CPQ copt. (sine και) And. a p bav. Are.* — *κ*, 34, 35, 36, 87, And. c και ειχεν,* item *vg. Omittunt A, 41, aeth. utr. δεξια χειρι αυτου* cum *κ ACP And. a c bav. Are. δεξια αυτου χειρι* cum *1, 38, 100, Q χειρι αυτου τη δεξια. 10, 28, 95, vg. arm. And. p Cyp.²⁹⁵ omittunt χειρι. Syr. gwynn ρομφαια οξεια εκπορευομενη.*
17. *ειδον* cum *κ AP. ιδον* cum *CQ, 7. προς τους ποδας* cum *ACPQ.* — *κ, 13 εις τ. ποδας.* — *εθηκεν* cum *ACPQ And. c Are., vg. Prim. posuit. επθηκε* cum *κ And. a p bav., item Cyp.²⁹⁵ Matern. imposuit. την δεξιαν αυτ.* sine additamento cum *κ* et c ACPQ.* *Addunt χειρα κ c, 1, 28, 91, 92, 96, syr. And. a p bav. λεγων* sine additamento cum *κ ACPQ.* *Addunt μοι 1 aeth.*

πρώτος και ὁ ὄχρατος 18 και ὁ ζῶν, και ἐγενόμεν νεκρός και ἰδοὺ ζῶν εἰμι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων, και ἔχω τὰς κλεις τοῦ θανάτου και τοῦ ἕιδου. 19 γράψον σὺν ᾧ εἶδες και ᾧ εἰσίν και ᾧ μέλλει γενέσθαι μετὰ ταῦτα. 20 τὸ μυστήριον τῶν ἐπὶ ἀστέρων οὗς εἶδες ἐπὶ τῆς δεξιᾶς μου, και τὰς ἐπὶ λυχνίας τὰς χρυσοῦς· 11 οἱ ἐπὶ ἀστέρες ἄγγελοι τῶν ἐπὶ ἐκκλησιῶν εἰσίν, και αἱ λυχνίαι αἱ ἐπὶ ἐπὶ ἐκκλησίαι εἰσίν. 12

II.

1 Τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Ἐφέσῳ ἐκκλησίας γράψον· ἰάδε λέγει ὁ κρατῶν τοὺς ἐπὶ ἀστέρας ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ, ὁ περιπατῶν ἐν μέσῳ τῶν ἐπὶ λυχνιῶν τῶν χρυσοῦν· 1, 16. 13 2 οἶδα τὰ ἔργα σου και τὸν κόπον και τὴν ὑπομονὴν σου, και ὅτι οὐ δύνῃ βαστάσαι κακούς, και ἐπειράσας τοὺς λέγοντας ἑαυτοὺς ἀποστόλους και οὐκ εἰσίν, και εὔρες αὐτοὺς ψευδεῖς· 3 καὶ ὑπομονὴν ἔχεις, και ἐβάστασας διὰ τὸ ὄνομα

18. *αιωνας των αιωνων sine additamento cum* *ACP, 36, 38 (om. τ. *αιωνων*) vg. copt. aeth. utr. Or. 4, 28 (et 4, 36) And. p Ir. int. 256 Cyp. 296. Addunt *αμην* *CQ syr. And. a c bav. Are. *τας κλεις cum* *ACP And. a c bav. et And. com. Are. com. — Q And. p Are. txt. *τας κλειδας. — του θανατου και του αδου cum* *ACPQ. *του αδου και του θανατου cum* 1, 28, 36, 79, And. a et bav.

19. *ονν cum* *ACPQ. Omittunt 1, 38, 97, arm. Are. *γενεσθαι cum* *CPQ, 6, 11, 14, 28, 36, 49, 79, 91, 92, 96, 100, And. a p bav. *γνεσθαι cum* *C A, 1, 7, 38, And. c Are.

20. *αστερων ους cum* *ACP, 1, 8, 12, 46, 80**, 88, And. a** et bav. *αστερ. ων cum* Q And. a* c p Are. *επι της δεξιας cum* *CPQ And. a c p Are. *εν τη δεξια cum* A And. bav. — Syr. gwynn omittunt *τας χρυσας post λυχνιας et legit αι λυχνιαι αι επτα αι χρυσαι ας ειδες, επτα εκκλ. εισι. — και αι λυχνιαι αι* (30, 33, 35, 36 omittunt) *επτα cum* ACPQ vg. Are. *και αι* (ita *C, sed **, 1, 23, 92mg., And. bav. omittunt) *επτα λυχνιαι cum* * et c 38, 91, And. a c p bav. Praeterea addunt *ας ειδες* P, 1, 14mg., 79, 91, 92mg., 93, copt. And. a p bav. Omisimus cum *ACQ. *αι επτα επτα* a primitive error for *αι επτα*, Westcott-Hort, p. 579.

II: 1. Naber (Mnemosyne, 1881, p. 301) scribit 2:1, 8, 12, 18, 3:1, 7, 14 *τω αγγελω τω*. Prim. diserte *αγγ. τω*. — *της cum* *PQ (sed 36 *τω της*) arm. And. a p p bav. Are. *τω cum* AC. Cf. etiam ad 2:8 et 18; item 2:12, 3:1, 7, 14. — Syr. gwynn legit *εν τη χειρι pro εν τη δεξια. — εν μεσω: εμμεσω cum* AC. — 1 *επι* (hinc Erasmus finxit *επι μεσω*). — *χρυσων cum* *PQ. *χρυσων cum* AC.

2. *και τον κοπον sine σου cum* ACP vg. syr. arm. gb. And. a et bav. Hier. iov. 2 And. ep. 43 Prim. Addunt *σου* *Q. *και οσι cum* *CPQ. Omittunt *και* A copt. aeth. ro. *επειρασας cum* *ACPQ And. a c p bav. Are. Textus receptus, Griesbach, Scholz *επειρασω sine codice ut* vi. *λεγοντας cum* *ACPQ. Textus receptus, Griesbach, Scholz *φασκοντας sine codice. εαυτους* (12, And. p omittunt) *αποστολους cum* *ACP, 18, 25, 51, am. arm. And. bav. Item Griesbach, Scholz, sed addunt *ειναι cum* *ccQ vg. And. a c p Are. Victorin. Aug. ep. 43 Prim.

3. *υπομονην εχεις και εβαστασας cum* *ACQ vg. copt. syr. arm. aeth. And. c Are. Aug. ep. 43. *εβαστασας και υπομ. εχεις cum* 28, 38, 49, 79, 91, And. bav. et p. Item P, 7, 16, 45, 46, 88 *εβαστασ. με και υπομ. εχεις. — δια το ονομ. μου*

- 14, 20 μου, καὶ οὐ κεκοπίακες. 4 ἀλλὰ ἔχω κατὰ σοῦ δι τὴν ἀγάπην σου τὴν πρώτην ἀφήκες. 5 μνημόνευε οὖν πόθεν πέπτωκες, καὶ μετανόησον καὶ τὰ πρῶτα ἔργα ποιήσῃς· εἰ δὲ μή, ἔρχομαί σοι καὶ κινήσω τὴν λυχνίαν σου ἐκ τοῦ τόπου αὐτῆς, 15 ἢ ἂν μὴ μετανοήσῃς. 6 ἀλλὰ τοῦτο ἔχεις, ὅτι μισεῖς τὰ ἔργα τῶν Νικολαϊτῶν, ἃ κἀγὼ μισῶ. 7 ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις. τῷ νικῶντι 22, 2 δώσω αὐτῷ φαγεῖν ἐκ τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς, ὃ ἐστὶν ἐν τῷ παραδείσῳ τοῦ θεοῦ.
- 8 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Σμύρῃ ἐκκλησίας γράφων· τὰδε λέγει ὁ πρῶτος καὶ 1, 17 a. etc. ὁ ἔσχατος, ὃς ἐγένετο νεκρὸς καὶ ἐζησεν· 9 οἶδά σου τὴν θλίψιν καὶ τὴν πτω- 2 etc. χείαν, ἀλλὰ πλούσιος εἶ, καὶ τὴν βλασφημίαν ἐκ τῶν λεγόντων Ἰουδαίους εἶναί σου, καὶ οὐκ εἶσιν ἀλλὰ συναγωγή τοῦ σατανᾶ. 10 μὴ φοβοῦ ἃ μέλλει πάσχειν. ἰδοὺ μέλλει βάλλειν ὁ διάβολος ἐξ ὑμῶν εἰς φυλακὴν ἵνα πειρασθῆτε, καὶ ἔξετε θλίψιν ἡμερῶν δέκα. γίνου πιστὸς ἄχρι θανάτου, καὶ δώσω σοι τὸν 1a. 1, 12 στέφανον τῆς ζωῆς. 11 ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις. 7 etc. 20, 6 ὁ νικῶν οὐ μὴ ἀδικηθῆι ἐκ τοῦ θανάτου τοῦ δευτέρου.

- cum $\mathcal{M}ACPQ$. Textus receptus, Griesbach, Scholz praemittunt καὶ sine teste ut vi. καὶ οὐ κεκοπιακες (51 -κας) cum AC, 51. καὶ οὐκ εκοπιασας cum $\mathcal{M}BP$ And.^a etc Are. Textus receptus, Griesbach, Scholz κεκοπιακας καὶ οὐ κεκμηκας: id quod finxisse ipse Erasmus videtur.
4. αφηκες cum \mathcal{M}^*etC . αφηκας cum \mathcal{M}^cAPQ .
5. πεπτωκες cum \mathcal{M} , item πεπτωκας ACQ And.^c Are., item cecideris Cyp. quater Prim. εκπεπτωκας cum P syr. $\mathcal{G}\omega\gamma\eta\eta$, item excideris vg. — ερχομ. σοι sine additamento cum $\mathcal{M}ACP$ vg. copt. aeth. utr. Addunt ταχυ Q harl.* syr. arm. And.^a $\mathcal{C}P$ bav. Are. Prim. (ex 2:16, 3:11). — Syr. $\mathcal{G}\omega\gamma\eta\eta$ omittit εκ του τοπου αυτης.
6. a cum $\mathcal{M}CPQ$. A omittit. Naber (Mnemosyne, 1881, p. 301) ως καγω μισω. Item sicut aeth. utr. Prim. — Syr. $\mathcal{G}\omega\gamma\eta\eta$ α εγω μισω.
7. ταῖς ἐκκλησίαις cum $\mathcal{M}PQ$ vg. And.^a $\mathcal{C}P$ bav. Prim. — A ταῖς ἐπτα ἐκκλ., C ταῖς ἐκκλ. ταῖς ἐπτα. — νικωντι cum $\mathcal{M}CPQ$. νικουντι cum A. εν τω παραδεισω cum \mathcal{M}^*etC ACQ vg. syr. aeth. — \mathcal{M}^cP εν μεσω τω παραδεισω. — εν μεσω του παραδεισου cum 1, 28, 35, 36, 49 etc. copt. arm. And.^a $\mathcal{C}P$ bav. Ps. Ath. lat. 526. του θεου sine additamento cum $\mathcal{M}ACP$. Addunt μου Q vg.
8. της εν cum $\mathcal{M}CPQ$. τω εν cum A. εν ζμυρνη εκκλ. cum \mathcal{M} am. fu. al. laehm. (ut 1:11). εν σμυρνη εκκλ. cum CPQ, item A εν σμυρνης. — εκκλησιας σμυρναίων cum 1 arm.
9. οἶδα σου sine τα ἔργα καὶ cum ACP, 19, 47, vg. copt. aeth. utr. And.^c com. Prim. Addunt τα ἔργα καὶ $\mathcal{M}Q$ syr. arm. ἀλλὰ πλουσιος cum $\mathcal{M}ACPQ$. πλουσιος δε cum 1. εκ των λεγοντων cum ACQ vg. (ab his) copt. syr. Item \mathcal{M} την εκ των λεγ. Omittunt εκ P, 1, 28, 36, 49, 79, 91, 96, arm. aeth. And.^a \mathcal{P} bav.
10. Bousset μηθεν cum $\mathcal{M}P$ vg. syr. aeth. And.^a $\mathcal{C}P$ bav. Are. Cyp.²⁶⁷. μη cum ACQ, 8, 38, 49, And.^p, item copt. arm. πασχειν cum $\mathcal{M}ACP$. — Q παθειν. — ἰδου sine additamento cum $\mathcal{M}ACP$. Addunt δη Q, 6, 8, 29 etc. And.^p Are. βαλλειν cum \mathcal{M}^*etC (vide post) ACP. In \mathcal{M}^* est βαλλειν βαλιν, \mathcal{M}^c delevit βαλιν. — βαλειν cum (\mathcal{M}^* vide ante) Q And.^a et P Are. ο διαβολ. εξ υμων cum ACPQ vg. — εξ υμων ο διαβολ. cum \mathcal{M} , 1. καὶ εξετε cum $\mathcal{M}Q$ (8 x. εξητε) vg. (ut temptemini et habebitis). καὶ εχητε cum A, 36, And.^{bav}. Prim. (habebitis). — CP, 1, 11, 12 καὶ εχετε. — Syr. $\mathcal{G}\omega\gamma\eta\eta$ γινεσθε πιστοι.

12 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Περγάμῳ ἐκκλησίας γράφων τάδε λέγει ὁ ἔχων τὴν ῥομφαλὴν τὴν δίστομον τὴν ὀξείαν 13 οἶδα τοῦ κατοικεῖς ὅπου ὁ θρόνος τοῦ σατανᾶ καὶ κρατεῖς τὸ ὄνομά μου, καὶ οὐκ ἤρῃσω τὴν πίστιν μου ἐν ταῖς ἡμέραις Ἀντίπα ὁ μαρτυρῶν μου, ὁ πιστὸς μου, ὃς ἀπεκτάνθη παρ' ἡμῶν, ὅπου ὁ σατανᾶς κατοικεῖ. 14 ἀλλ' ἔχω κατὰ σοῦ ἄλλα, ὅτι ἔχεις ἐκεῖ κρατοῦντας τὴν διδαχὴν Βαλαάμ, ὃς ἐδίδασκεν τῷ Βαλάκ βαλεῖν ἀκάνθαλον ἐνώπιον τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, φαγεῖν εἰδωλόθρυτα καὶ πορνεῖσαι. 15 οὕτως ἔχεις καὶ σὺ κρατοῦντας τὴν διδαχὴν τῶν Νικολαϊτῶν ὁμοίως. 16 μετανοήσον ὅνν εἰ δὲ μὴ, ἔρχομαί σοι ταχὺ καὶ πολεμήσω μετ' αὐτῶν ἐν τῇ ῥομφαλῇ τοῦ στόματός μου. 17 ὁ ἔχων ὁδὸς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις. τῷ νικῶντι δώσω αὐτῷ τοῦ μάννα τοῦ κεκρυμμένου, καὶ δώσω αὐτῷ ψῆφον λευκὴν, καὶ ἐπὶ τὴν ψῆφον ὄνομα καινὸν γεγραμμένον, ὃ οὐδεὶς οἶδεν εἰ μὴ ὁ λαμβάνων.

18 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Θυατείροις ἐκκλησίας γράφων τάδε λέγει ὁ υἱὸς τοῦ

13. οἶδα sine τα εργ. σου και cum κ ACP, 38, vg. copt. aeth.utr. Addunt τα εργα σου και Q arm. syr. And.ompn. Are. εν ταις ημεραις absque και cum μ PQ demid. syr. arm. aeth.utr. And.a.c.p.bav. Are. Praemittunt και AC, 94, vg. copt. εν ταις ημεραις sine additamento cum AC vg. copt. Prim. Haym.: sed vg.cle. lips.4,6 Prim. addunt illis. Similiter κ^* qui addit εν ταις. Addunt αις Q demid. syr. aeth.utr. Quaest.102,2560. — Bousset legit ημεραις αις. Item addunt εν αις κ eP, 1, 7, 35, And.a.c.p.bav. Are. αντιπας cum κ eA, 2, 9, 13, 19, 23, 41, 42, 50**, 97. αντιπας cum κ^* CPQ. — Westcott-Hort (p. 579): „Some primitive error probable; apparently Αντιπας for Αντιπα.” Sic etiam Lachmann conjecit (Stud. und Krit. 1830, S. 839 ff.). ο πιστος μου cum AC, 14, 92, syr. Omittunt μου μ PQ vg. copt. aeth. And.ompn. Are. Prim. ο σατα. κατοικει cum κ ACPQ, 1. κατοικ. ο sat. cum syr. aeth. — Syr. γ wynn και εν ταις ημεραις αντιπας και ο μαρτυς μου ο πιστος ου πας μαρτυς μου πιστος ος απεκτανθη παρ υμων.
14. ουτ εχεις (A εχει) cum μ APQ vg.cle. Omittunt ουτ C am. fu. harl.* tol. lips.4 al.lachm. copt. syr. Prim. εδιδασκεν cum κ ACP, item docebat vg. — εδιδαξε cum Q. τω βα. cum AC, 7, 11, 95. Item εν τω βα. cum 1, 18. τον βα. cum κ e Are. — P And.p et And.com. in^a et P etc εν τω βαλααμ τον βαλ. Dedimus vero βαλακ cum κ eAP vg. — CQ fu. al.lachm. βαλαακ. — φαγειν cum κ ACP. και φαγειν cum Q.
15. των νικολαιτ. cum μ P, 1, 7, 28, 38, 91, And.a.c.p.bav. Are. Omittunt των ACQ arm. ομοιως cum μ ACQ vg. Sunt tamen qui ομοιως cum μετανοησον coniungunt. ο μισω cum 1, 92ms, arm. Item P, 12, 13, 17, And.p et bav. ομοιως ο (And.p ην) μισω.
16. μετανοησον sine ονν cum μ P vg. syr. And.a et bav. Quaest.102 Prim. Addunt ονν ACQ copt. arm. syr. γ wynn aeth. And.c et P Are.
17. νικουντι cum AC. νικωντι cum μ PQ. δωσω αυτω (κ etc. om. αυτω) sine φαγ. cum μ ACQ vg. copt. aeth.utr. Are. Victorin. Prim. Addunt φαγειν P arm. syr. And.a.p.bav. του μαννα cum AC. Item Q το μαννα, item μαννα vg. (tol. edere μαννα). κ , 36, 91 εκ του μαννα, Prim. de μαννα. απο του μαννα cum 1, 7. οιδεν cum μ ACPQ And.ompn. Are. — Text. rec. γ yno, quod Erasmus sine teste Graeco dedisse videtur. — Syr. γ wynn legit vs. 17b και δωσω αυτω ψηφον ονομα καινον γεγραμμενον, ο ουδεις οιδεν κτλ.
18. της cum μ PQ. του cum A. — C omittit. θυατειροις (-τιροις AC Epiph.cod.

- 19, 12 θεοῦ, ὁ ἔχων τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ ὡς φλόξ πυρός, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὅμοιοι
 2 etc. χαλκολιβάνῳ 19 οἰδᾶ σου τὰ ἔργα καὶ τὴν ἀγάπην καὶ τὴν πίστιν καὶ τὴν
 διακονίαν καὶ τὴν ὑπομονήν, καὶ τὰ ἔργα σου τὰ ἔσχατα πλείονα τῶν πρώτων.
 1 Rg. 16, 31 20 ἀλλ' ἔχω καὶ σοῦ δι' ἀφ᾽ ἑστέ τὴν γυναῖκα Ἰεζάβελ, ἣ λέγουσα ἐαυτὴν προφητὴν
 καὶ διδάσκει καὶ πλανᾷ τοὺς ἑμούς δούλους πορνεύσαι καὶ φαγεῖν εἰδωλόθυτα.
 14 21 καὶ ἔδωκα αὐτῇ χρόνον ἵνα μετανοήσῃ, καὶ οὐ θέλει μετανοῆσαι ἐκ τῆς πορ-
 νείας αὐτῆς. 22 ἰδοὺ βάλλω αὐτὴν εἰς κλίνην, καὶ τοὺς μοιχεύοντας μετ' αὐτῆς
 εἰς θλίψιν μεγάλην, ἐὰν μὴ μετανοήσωσιν ἐκ τῶν ἔργων αὐτῆς· 23 καὶ τὰ τέκνα
 Ps. 7, 10 αὐτῆς ἀποκτενῶ ἐν θανάτῳ· καὶ γνώσονται πᾶσαι αἱ ἐκκλησίαι δι' ἐγὼ εἰμι ὁ
 ἔραυνῶν νεφροὺς καὶ καρδίας, καὶ δώσω ὑμῖν ἐκάστω κατὰ τὰ ἔργα ὑμῶν.
 24 ὑμῖν δὲ λέγω τοῖς λοιποῖς τοῖς ἐν θνατείροις, ὅσοι οὐκ ἔχουσιν τὴν διδαχὴν
 ταύτην, οἵτινες οὐκ ἔγνωσαν τὰ βιβλία τοῦ σατανᾶ, ὡς λέγουσιν· οὐ βαλῶ ἐφ'

- τηροῖς P, 79, 93, 94) cum \aleph ACP, 1. — Q *θνατειρη*, item *Thyatirae* vg. —
 τ. *οφθαλμ. αυτου* cum \aleph CPQ copt. syr. arm. aeth. Omittunt αυτου A, 36,
 38, vg. — Bousset *φλοξ* cum \aleph fu. omn.lachm. *φλογα* cum ACPQ.
 19. τα εργα και: omittunt 12, Epiph.⁴⁶⁵ petav. (non item diind. ex ven.) και την
 αγαπην και την πιστιν και την διακονιαν (\aleph^* omittit και τ. *διακο.*, \aleph^c sup-
 plet και *διακο.*, \aleph^c κ. *την διακ.*) cum \aleph^* et ϵ^c et ϵ^c P^Q. — AC και την (C om.)
 πιστιν και την αγαπην και την διακονιαν. — και την αγαπην και την δια-
 κονιαν και την πιστιν cum 1. και την (A, 36 omittunt) υπομονην sine σου
 cum \aleph , 49, demid. al.lachm. Or.int.3,75 Quaest.102 Prim. Addunt σου ACPQ
 vg. — τα εσχατα cum \aleph ACPQ vg. Praemittit και 1.
 20. κατα σου sine additamento cum ACPQ. — \aleph syr.gwynn 12, 17*, 36, 43,
 And.bav. addunt πολυ. Addunt ολιγα 1, vg.cle. αφεις cum \aleph^* ACPQ. Textus
 receptus eas sine cod. ut vi. την γυναικα sine σου cum \aleph P, 1, 7, 36, 38,
 95, vg. copt. arm. aeth. Addunt σου AQ syr. Praeterea A insuper addit
 την. — ιεζαβελ cum \aleph^c ACPQ, 1 (\aleph^* ιαζαβελ). Textus receptus ιεζαβηλ.
 — η λεγουσα cum \aleph^* AC. — Q η λεγει. — την λεγουσαν cum \aleph^c P. αυτην cum
 \aleph Q, 7, 16, 40, 69. εαυτην cum ACP. προφητιν: PQ, 7, 36, 87, 96*,
 And.bav. προφητην. — και διδασκει και πλανα cum \aleph ACPQ. Textus receptus
 διδασκειν και πλανασθαι, sed Are. διδασκειν και πλαναν. — τους cum \aleph ACPQ.
 Omittit 1. φαγειν ειδωλοθ. cum \aleph ACPQ. ειδωλοθ. φαγ. cum 1, 36.
 21. και ου θελει (A Quaest.102 Prim. ουκ ηθελησεν) μετανοησαι εκ της πορν.
 αυτης (\aleph ταυτης) cum \aleph^c ACPQ vg. copt. syr. aeth. εκ της πορνειας αυτης,
 και ου μετενοησεν cum 1, item arm. εκ τ. πορν. αυτων, και ου μετενοησαν.
 22. ιδου σου additamento cum \aleph ACPQ vg. Addunt εγω 1 (suppl. ipse* supra
 lineam) arm. μετανοησουσιν cum \aleph A. μετανοησωσιν cum CPQ. εργ. αυτης
 cum \aleph CPQ. εργ. αυτων cum A, 1, 12, 36, 49*, 79, 92mg, vg.cle. demid.
 harl.** lips.⁴ et ⁶ copt. syr.gwynn.
 23. και τα τεκνα cum \aleph CPQ. Omittunt και A, copt. εραυνων cum AC. ερε-
 νων cum \aleph (sed ubique praeter h. locum εραυ-)PQ. υμων cum \aleph^c (om.)
 ACP. — Q, 38, vg.cle. lips.^{4,6} tol. copt. arm. Cyp.³²⁰ Quaest.102 αυτου
 (opera sua).
 24. τοις λοιποις cum \aleph ACPQ. Item λοιποις cum 2, 3, 17, 18, 96. και λοιποις
 cum 92mg, vg.cle. harl. tol. Are. θνατειροις cum \aleph^* et ϵ^c ACP. — Q θνα-
 τηραις. \aleph^c θνατειρη, item *Thyatirae* vg. — ουκ εχουσιν: Naber (Memosyne,
 1884, p. 301) ου κρατουσιν. Confert 2:14, 3:11. οιτινες cum \aleph ACPQ, 1.

ὁμᾶς ἄλλο βᾶρος· 25 πλὴν ὃ ἔχετε κρατήσατε ἄχρι οὗ ἂν ἴξω. 26 καὶ ὁ νικῶν καὶ ὁ τηρῶν ἄχρι τέλους τὰ ἔργα μου, δώσω αὐτῷ ἐξουσίαν ἐπὶ τῶν ἐθνῶν, 27 καὶ ποιμανεῖ αὐτοὺς ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ, ὡς τὰ σκευὴ τὰ κεραμικὰ συντριβεται, ὡς κἀγὼ εἶληφα παρὰ τοῦ πατρὸς μου, 28 καὶ δώσω αὐτῷ τὸν ἀστέρα τὸν πρωῒνον. 29 ὃ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.

3, 11
Pa. 2, 8 a
12, 5
22, 16
7 etc.

III.

1 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Σάρδεσιν ἐκκλησίας γράφων· τάδε λέγει ὃ ἔχων τὰ ἐπτά πνεύματα τοῦ θεοῦ καὶ τοὺς ἐπτά ἀστέρας· οἰδᾷ σου τὰ ἔργα, οὐκ ὄνομα ἔχεις οὐκ ἔστις, καὶ νεκρὸς εἶ. 2 γίνου γρηγορῶν, καὶ στήριξον τὰ λοιπὰ ἃ ἐμὲλλον ἀποθανεῖν, οὐ γὰρ εὐρηκά σου τὰ ἔργα πεπληρωμένα ἐνώπιον τοῦ θεοῦ μου· 3 μνημόνευε οὖν πῶς εἶληφας καὶ ἤκουσας, καὶ τηρεῖ καὶ μετανόησον. ἐὰν οὖν μὴ γρηγορήσῃς, ἦξω ὡς κλέπτῃς, καὶ οὐ μὴ γνῶς ποίαν ὥραν ἦξω ἐπὶ σέ. 4 ἀλλὰ ἔχεις ὀλίγα ὀνόματα ἐν Σάρδεσιν ἃ οὐκ ἐμόλυναν τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ

1, 4, 16
2, 2 etc.
16, 15
1 Th. 5, 2
Mt. 24, 42

Textus receptus praemittit καὶ, etiam vg.^{cle}. βαθεα cum ACQ. βαθη cum MP, 1, 28, 36, 79, And.^a et bav., item And.com. Are.com. βαλλω cum ACP. βαλω cum MQ, 1, 14, 49, 82, 91, 92, vg. copt. syr. gwynn.

25. πλὴν ο: syr. gwynn ο ουν. — αχρὶ cum MC, 14, 15, 82. αχρὶς cum PQ. — A, 47 εως.

26. Syr. gwynn omittit αχρὶ τελους.

27. Syr. gwynn legit ινα ποιμανει αυτους... και ως τα σκευη τα κεραμικα κτλ. — συντριβεται cum MAC, 1, 7, 38, And.^a et bav. συντριβησεται cum PQ vg.

28. πρωῖνον cum MCP. προῖνον cum AQ And. bav.

III: 1. τῆς: Prim. τω. — τα ἐπτα πνευματα cum MACPQ vg. Omittunt ἐπτα 12, 2*. ονομα cum MACPQ, 1. Textus receptus praemittit το. — οτι ζῆς cum MACP And. omn. (arm. viventis). Q Are. και ζῆς. Syr. gwynn και οτι ονομα εχεις και οτι ζῆς και οτι νεκρος εἶ. 2 και γινου κτλ.

2. στηριξον cum ACP. στηριξον cum MQ, 1. ἐμὲλλον cum MCP. ἐμἔλλες (sed Q, 19, 94, 97 ημελλ.) cum Q, 25 minusculis, syr. gwynn. Textus receptus, Griesbach, Scholz μελλει. — αποθανειν cum MCP (αποθνησκειν). — αποβαλλειν cum Q. τα εργα cum MPQ And. omn. Are. Omittunt τα AC, 1mg. τ. θεου μου cum MACPQ vg. Omittunt μου 1, arm. — Syr. gwynn ου γαρ ευρηκα σε οτι πεπληρωμενα τα εργα σου ενωπιον του θεου (omittit μου).

3. ουν primum cum ACPQ vg. — M, 14, aeth. Are. Prim. omittunt. — Syr. gwynn μνημονευε πως ηκουσας και ειληφας· τηρει και κτλ. — και ηκουσας και τηρει cum MCP. Omittit Q. ηξω primum sine additamento cum ACP, 1, 12, 28, fu. demid. harl.* tol. lips.⁵ omn. lachm. copt. arm. aeth. And. a p bav. Addunt επι σε MQ vg.^{cle} am. γνωση (-σει 7, 45) cum MQ vg. (nescies) (etiam copt. aeth. syr.) And.^c Prim. γνωσ cum ACP, 1, And. a p bav. Are.

4. αἰλα: omittunt 1, arm. And. bav. εχεις ολιγα ονοματ. cum MCP, 1, 28, 38, vg. — ολιγ. εχεις ονοματ. cum Q. εν σαρδεσιν cum MACPQ. Praemittit και 1. ἃ οὐκ εἶ cum MACPQ And.^c οι ουκ cum 1, vg. copt. arm. And. a p bav. Are. Tert. res. cara.²⁷ Prim. — Syr. gwynn και περιπατουσιν ενωπιον μου εν λευκοις, και αξιοι εσιν.

περιπατήσουσιν μετ' ἐμοῦ ἐν λευκοῖς, ὅτι ἄξιοί εἰσιν. 5 ὁ νικῶν οὕτως περιβαλεῖται ἐν ἱματίοις λευκοῖς, καὶ οὐ μὴ ἐξαλείψω τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκ τῆς βίβλου τῆς ζωῆς, καὶ ὁμολογήσω τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐνώπιον τοῦ πατρὸς μου καὶ ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ. ὃ δ' ἔχων οὐς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.

Jes. 22, 22 7 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Φιλαδελφείᾳ ἐκκλησίας γράψων· τάδε λέγει ὁ ἄγιος, ὁ ἀληθινός, ὃ ἔχων τὴν κλεῖν τοῦ Δαυὶδ, ὃ ἀνοίγων καὶ οὐδεις κλείσει, καὶ κλείων καὶ οὐδεις ἀνοίξει· 8 οἰδᾶ σου τὰ ἔργα· ἰδοὺ δέδωκα ἐνώπιόν σου θύραν ἠνεωγμένην, ἣν οὐδεις δύναται κλείσαι αὐτήν· ὅτι μικρὰν ἔχεις δύναμιν, καὶ ἐτήρησάς μου τὸν λόγον καὶ οὐκ ἠρνήσω τὸ ὄνομά μου. 9 ἰδοὺ δίδω ἐκ τῆς συναγωγῆς τοῦ σατανᾶ, τῶν λεγόντων ἑαυτοὺς Ἰουδαίους εἶναι, καὶ οὐκ εἰσὶν ἀλλὰ ψεῦδοι· ἰδοὺ ποιῶ αὐτοὺς ἵνα ἤξουσιν καὶ προσκυνήσουσιν ἐνώπιον τῶν ποδῶν σου, καὶ γνῶσιν ὅτι ἐγὼ ἠγάπησά σε. 10 ὅτι ἐτήρησας τὸν λόγον τῆς ὑπομονῆς μου, καὶ γὰρ ὅσες τηρήσω ἐκ τῆς ὥρας τοῦ πειρασμοῦ τῆς μελλούσης ἔρχεσθαι ἐπὶ τῆς οἰκουμένης ὅλης, πειράσαι τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς. 11 ἔρχομαι ταχύ· κράτει ὃ ἔχεις, ἵνα μηδεὶς λάβῃ τὸν στέφανόν σου. 12 ὁ νικῶν, καὶ γράψω ἐπ' αὐτὸν τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ μου καὶ τὸ ὄνομα τῆς πόλεως τοῦ θεοῦ μου, τῆς καινῆς Ἱερουσαλὴμ ἣ καταβαίνουσα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ θεοῦ μου, καὶ τὸ ὄνομά μου τὸ καινόν. 13 ὃ ἔχων οὐς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.

5. οὕτως cum \aleph^*AC vg. — οὕτως cum $\kappa\epsilon\rho Q$. — Syr. $\text{g}\omega\gamma\eta\eta\eta$ et C legunt περιβαλλεται pro περιβαλεται. — ὁμολογήσω cum $\aleph AC\rho Q$ And. omn . Are. Textus receptus, Griesbach, Scholz εξομολογήσομαι.
7. ἐν φιλαδελφία cum $\aleph A$ (-φίας) $C\rho Q$. ἐν φιλαδελφείᾳ cum minusculis. ἐν φιλαδελφείας cum A (-ίας). Syr. $\text{g}\omega\gamma\eta\eta\eta$ legit τας κλεις Δαυιδ. — κλειν cum $\aleph AC\rho Q$. κλειδα cum 1, 14, 28, 36, 79, 87. του δαυ. cum ρQ . Omittunt του AC, 38. κλεισει cum $\aleph AC\rho Q$. κλειει cum 1, 6, 31, 36, 49, 92 mg , vg. (copt.) arm. syr., etiam syr. $\text{g}\omega\gamma\eta\eta\eta$. 28, 79 κλειων. Praeterea Q addit αυτην: omisimus cum $\aleph AC\rho$. και (A, Hil. omittunt) κλειων cum $\aleph A\rho$. και (vg. cle. am. demid. omittunt) κλειει cum C, 31, 92 mg , vg. arm. syr. anonym. aug . Haym. — Q ει μη ο ανοιγων. — ανοιξει (-υξει κ; 7, 29 -ξη) cum $\aleph Q$ copt. Ir. int. Or. bis. ανοιγει cum $AC\rho$ vg. arm. syr., etiam syr. $\text{g}\omega\gamma\eta\eta\eta$.
8. ιδου: syr. $\text{g}\omega\gamma\eta\eta\eta$ και ιδου. — ηνεωγμενην cum $\aleph P$, 31, 35, 38, 87. ανεωγμ. cum ACQ . ην ουδεις cum $\aleph AC\rho Q$ vg. copt. syr. arm. aeth. Or. 2, 525. και ουδεις cum 1, 92 mg , And. a et ρ .
9. ιδου: syr. $\text{g}\omega\gamma\eta\eta\eta$ και ιδου. — δίδω cum AC. δίδωμι cum ρQ And. omn . Are. — κ δέδωκα. dabo vg. — ηξουσιν cum $\aleph AC\rho$. ηξωσι cum Q. προσκυνησουσιν cum $\aleph AC\rho$, 1, 2, 13, 25, 31, 79, 94. προσκυνησοσι cum Q. εγω cum $\aleph AC\rho$ vg. Omittunt Q vg. edd . lachm. Are Prim. γνωσιν cum $AC\rho Q$, Are. — vg. scient. 15, 36, syr. $\text{g}\omega\gamma\eta\eta\eta$ γνωσονται, 49 γνωσονται. — κ, 14, Prim. γνωση.
11. ερχομαι absque ιδου cum $\aleph AC\rho Q$, 1. Praemittunt ιδου 28, 36, 79, vg. cle. fu. demid. harl. lipss. arm. aeth.
12. Syr. $\text{g}\omega\gamma\eta\eta\eta$ και ο νικων. — του θεου μου: 11, 29, 36, syr. $\text{g}\omega\gamma\eta\eta\eta$ omittunt μου. — η καταβαινουσα (P -βενουσα) cum $\aleph^* AC\rho$. η καταβαινει cum Q. — Syr. $\text{g}\omega\gamma\eta\eta\eta$ omittit εκ του ουρανου. — μου ultimum cum $\aleph AC\rho$ vg. cle. am. — Q fu. omittunt.

14 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Λαοδικείᾳ ἐκκλησίας γράφων· τὰδε λέγει ὁ ἀμήν, ὁ μάρτυς ὁ πιστὸς καὶ ἀληθινός, ἡ ἀρχὴ τῆς κτίσεως τοῦ θεοῦ· 15 οἶδά σου τὰ ἔργα, οὐτε οὔτε ψυχρὸς εἶ οὔτε ζεστός. ὄφελον ψυχρὸς ἢς ἢ ζεστός. 16 οὔτως οὐτε χλιαρὸς εἶ, καὶ οὔτε ζεστός οὔτε ψυχρὸς, μέλλω σε ἐμέσαι ἐκ τοῦ στόματός μου. 17 οὐτε λέγεις οὐτε πλουσίους εἶμι καὶ πεπλούτηκα καὶ οὐδὲν χρεῖαν ἔχω, καὶ οὐκ οἶδας οὐτι σὺ εἶ ὁ ταλαίπωρος καὶ ἐλεινὸς καὶ πτωχὸς καὶ τυφλὸς καὶ γυμνός, 18· συμβουλεύω σοι ἀγοράσαι παρ' ἐμοῦ χρυσοῖον πεπτρωμένον ἐκ πυρὸς ἵνα πλουτήσῃς, καὶ ἱμάτια λευκὰ ἵνα περιβάλῃ καὶ μὴ φανερωθῇ ἡ αἰσχύνῃ τῆς γυμνότητός σου, καὶ κολλύριον ἐγχεῖσαι τοὺς ὀφθαλμούς σου ἵνα βλέπῃς. 19 ἐγὼ ὄσους ἂν φιλῶ ἐλέγχω καὶ παιδεύω· ζήλευε οὖν καὶ μετανόησον. 20 Ἰδοὺ ἔστηκα ἐπὶ τὴν θύραν καὶ κρούω· ἂν τις ἀκουσῇ τῆς φωνῆς μου καὶ ἀνοίξῃ τὴν θύραν, καὶ εἰσελεύσεται πρὸς αὐτὸν καὶ δειπνήσω μετ' αὐτοῦ καὶ αὐτὸς μετ' ἐμοῦ. 21 ὁ νικῶν, δώσω αὐτῷ καθίσαι μετ' ἐμοῦ ἐν τῷ θρόνῳ μου, ὡς κἀγὼ ἐνίκησα καὶ ἐκάθισα μετὰ τοῦ πατρὸς μου ἐν τῷ θρόνῳ αὐτοῦ. 22 ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.

19, 11
Col. 1, 15
2, 2 etc.

Hebr. 12, 6
Prov. 3, 12

Cant. 5, 2

Mt. 19, 28
2, 7 etc.

IV.

1 Μετὰ ταῦτα εἶδον, καὶ ἰδοὺ θύρα ἠνεωγμένη ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἡ φωνὴ ἡ πρώτη ἦν ἤκουσα ὡς σάλπιγγος λαλούσης μετ' ἐμοῦ, λέγων· ἀνάβα ὧδε, καὶ

1, 10
1. 1. 22. 6

14. τῆς ἐν λαοδικία (-κία cum $\mathfrak{M}AC$, 7, 94; -κεια cum PQ) ἐκκλησίας cum $\mathfrak{M}ACPQ$. τῆς ἐκκλησίας λαοδικεῶν cum 1. ἡ ἀρχὴ: \mathfrak{M} , aeth. syr. $\mathfrak{g}\omega\gamma\eta\alpha$ praemittunt καὶ. Syr. $\mathfrak{g}\omega\gamma\eta\alpha$, 28, 152 omittunt οὐτι.
15. Syr. $\mathfrak{g}\omega\gamma\eta\alpha$ καὶ χλιαρὸς εἶ. — ζεστός οὐτε ψυχρὸς cum $\mathfrak{M}CQ$, 1, copt. syr. arm. And. omn. ψυχρ. οὐτε ζεστός cum AP vg. — μέλλω σε ἐμέσαι ἐκ τ. στομ. μου etiam Victorin. Amb. ps. Ambrst. Prim. Salvian. bis. — \mathfrak{M}^* παυσε του στομ. σου.
17. οὐτι πλουσ. εἶμι cum AC , 1, vg. syr. And. a et c Are. Haym. — $\mathfrak{M}PQ$, m^{32} , vg. six. arm. omittunt οὐτι. — οὐδεν cum AC , 12 et And. bav. ουδενος cum $\mathfrak{M}PQ$ And. a p c Are. ελεινός cum $\mathfrak{M}PQ$. ελεινός cum AC , 7 (ελεινός). Scripsimus autem sine articulo cum $\mathfrak{M}CP$, 1. ο ελε. cum AQ And. c Are. — Syr. $\mathfrak{g}\omega\gamma\eta\alpha$ omittit καὶ τυφλός.
18. παρ ἐμου χρυσοῖον cum $\mathfrak{M}ACP$, 1, 28, 36, 49, 79, vg. m^{32} . χρυσ. παρ ἐμ. cum Q . κολλύριον (Q , 38 κολυ-) cum $\mathfrak{M}CQ$. Item collyrio vg. Cyp. 21 Prim. Haym. κολλουριον cum AP And. bav. , item m^{32} collurio. ἐγχεῖσαι (\mathfrak{M} ἐνχρ-) cum $\mathfrak{M}AC$, 7, 16, 18, 28, 36, 45, And. a . — Lachmann, Westcott-Hort et Bousset ἐγχεῖσαι. Tisch. 8 ἐγχεῖσαι. Q And. c Are. ἵνα ἐγχεῖση (Q -ισι). — ἐγχεῖσον cum P , 1, 49, 79, 91, 92 mg. , 96.
19. ζήλευε cum ACQ And. c Are. ζήλωσον cum $\mathfrak{M}P$, 1, And. a p bav.
20. Syr. $\mathfrak{g}\omega\gamma\eta\alpha$ τῆς φωνῆς μου· καὶ ἀνοίξει τὴν θύραν. Bousset καὶ εἰσελευσομ. cum $\mathfrak{M}Q$ And. c . Omittunt καὶ AP , 1, 7, 28, 36, 38, 79, vg. m^{32} , copt. arm. syr. aeth. Or. 3, 422 .
21. Syr. $\mathfrak{g}\omega\gamma\eta\alpha$ καὶ ο νικων.

IV: 1. ἰδον (-ων Q) cum $\mathfrak{M}AQ$. εἶδον cum P . ἠνεωγμένη cum $\mathfrak{M}AP$. ἀνεωγμένη cum Q . σάλπιγγος: syr. $\mathfrak{g}\omega\gamma\eta\alpha$ σαλιγγα. — λαλούσης: syr. $\mathfrak{g}\omega\gamma\eta\alpha$ ελαλησε. — λέγων cum \mathfrak{M}^*AQ And. c . λεγουσα cum $\mathfrak{M}CP$, 1. ἀναβα cum $\mathfrak{M}PQ$ And. omn. Are. ἀναβηθι cum A . ἄ cum $\mathfrak{M}PQ$ vg. — οσα cum A . — Syr. $\mathfrak{g}\omega\gamma\eta\alpha$ δ.

Εξ. 1, 26 *aa.* δεῖξω σοι ἃ δεῖ γενέσθαι μετὰ ταῦτα. 2 εὐθὺς ἐγενόμην ἐν πνεύματι· καὶ ἰδοὶ
 21, 11 θρόνος ἔκειτο ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τὸν θρόνον καθήμενος, 3 καὶ ὁ καθήμενος
 10, 1 ὁμοίως ὁράσει λίθω ἰασιδὶ καὶ σαρδίῳ, καὶ ἴρις κυκλόθεν τοῦ θρόνου ὁμοίως
 11, 16 ὁράσει σμαραγδίνῳ. 4 καὶ κυκλόθεν τοῦ θρόνου θρόνους εἴκοσι τέσσαρας, καὶ
 3. 4. *s.* ἐπὶ τοὺς θρόνους εἴκοσι τέσσαρας πρεσβυτέρους καθημένους περιβεβλημένους ἐν
 8, 5 ἱματίοις λευκοῖς, καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν στεφάνους χρυσοῦς. 5 καὶ ἐκ τοῦ
 11, 19 θρόνου ἐκπορεύονται ἀστράται καὶ φωναὶ καὶ βρονταί· καὶ ἐπὶ λαμπάδες πυρὸς
 5, 6 καιόμεναι ἐνώπιον τοῦ θρόνου, ἃ εἰσὶν τὰ ἐπὶ πνεύματα τοῦ θεοῦ· 6 καὶ
 15, 2 ἐνώπιον τοῦ θρόνου ὡς θάλασσα ὑαλίνῃ ὁμοίᾳ κρυστάλλῳ· καὶ ἐν μέσῳ τοῦ
 Κε. 1, 22 θρόνου καὶ κύκλῳ τοῦ θρόνου τέσσαρα ζῶα γέμοντα ὀφθαλμῶν ἔμπροσθεν καὶ
 Κκ. 24, 10 ὄπισθεν. 7 καὶ τὸ ζῶον τὸ πρῶτον ὁμοίον λέοντι, καὶ τὸ δεύτερον ζῶον ὁμοίον
 Εξ. 1, 10 μόσχῳ, καὶ τὸ τρίτον ζῶον ἔχων τὸ πρόσωπον ὡς ἀνθρώπου, καὶ τὸ τέταρτον

2. *ευθως cum MAQ.* Praemittunt *καὶ P*, 1, 7, *syrgwynn* *vg. cle. demid.* — *κε ενθε. δε.* — *επι τον θρονον cum MAQ.* *επι του θρονου cum P*, 1, 28, 36, 79, 91, 96.
3. *καὶ ο καθημενος cum MAPQ.* — 1, 6, 8, 14, 31, 38, *copt. arm. aeth. utr. And. omn. Are. Victorin. omittunt.* Praeterea *textus receptus addit ην* (*vg. similis erat*). *σαρδίῳ cum MAQ.* *σαρδίῳ cum P*, 1, 36, *And. bav.* — *Syr. gwynn* legit *λιθον ἰασιδος καὶ σαρδιον.* — *ομοίως secundum cum AP*, 1, 6, 7, 11, 12, 30, 36, 79, *And. a* et bav.* *Item similis* *vg.* — *κε Q Arg. ομοίως.* — *ομοία cum* 31, 47**, 49, 91, 96, *And. a** et P.* *ορασει σμαραγδίνῳ cum MAP.* — *Q ορασει σμαραγδίνων.* *Syr. gwynn ορασει σμαραγδῶν.*
4. *θρονους primo loco cum MA*, 34, 35, *And. c.* *Confirmat anonym. aug.* *θρονου cum PQ syrgwynn.* *εικοσι sine καὶ cum MAP*, *item qui κδ' Q*, 1. *Addunt καὶ 7 arm. syr. επι τ. θρονους sine additamento cum APQ* *vg.* *Addunt ειδον 49, 91, 95, 96.* Praeterea *textus receptus addit τους cum Q.* *Omisimus cum AP*, 1, 38, *And. ἄrbav.* *εικοσι sine καὶ*, *quod textus receptus addit: similiter atque ante.* *Pro τεσσαρας (ut P) A τεσσαρας.* *Posuimus autem εν. τεσσ. hoc loco cum PQ* *vg.* *Ante θρονους cum A*, 17, 18, 19. *περιβεβλ. εν cum MQ.* *Omittunt εν AP*, 28, 79, *And. a.* *επι τας sine εσχον cum MAPQ.* *Textus receptus praemittit εσχον.*
5. *Syr. gwynn καὶ εκ των θρονων et postea βρονται καὶ αστραται καὶ φωναὶ. καὶ επτα λαμπαδες*, *omisso πυρος.* — *φωναὶ καὶ βρονται cum MAPQ* *vg.* — *βροντ. κ. φων. cum* 1, 29, 38, 95. *ενωπιον τ. θρονου sine additamento cum MAP*, 1, 36, 38, *vg.* *Addunt αυτου Q, syr. a εισιν cum κP*, 1, 36, 94, *And. bav;* *item A a εστιν.* — *αι εισι cum Q, syrgwynn.* *τα επτα cum MAP*, 1. — *Q, syrgwynn And. c Are. omittunt τα.*
6. *ως cum MAPQ* *vg.* *Omittunt* 1, 94, *arm. aeth. syrgwynn Prim. anonym. aug. εν μεσω ut MPQ.* *εμμεσω cum A.* *τεσσαρα hoc loco et vs. 8 cum A et MA.* *τεσσαρα cum MPQ et PQ.* *εμπροσθεν cum MPQ.* *εμπροσθ. cum A.*
7. *Syr. gwynn omittit καὶ ante το ζων.* — *εχων cum AQ*, 7, 28, 36. *εχον cum MP.* *το προσωπον cum MAP.* — *Q omittit το.* — *ως ανθρωπου cum A*, 11, 13, 36, *vg. (quasi hominis) Ir. int¹⁹⁰ Prim. (hi² quasi humanam), item ανθρωπου sine ως Q.* — *κ ως ομοιον ανθρωπω.* — *ως ανθρωπος cum P*, 1, 7. *πετομενω cum MAPQ.* *πετωμενω cum* 1, 7, 28. — *Syr. gwynn αετω πετομενω δ τα τεσσαρα ζωα εν εκαστον ετος· εχων απο των ονχων αυτου καὶ επανω, πτερυγας εξ κυκλοθεν· καὶ εσωθεν κτλ.*

ζῶων ὅμοιον ἀετῶ πετομένῳ. 8 καὶ τὰ τέσσαρα ζῶα, ἐν καθ' ἐν αὐτῶν ἔχων ἀνά πτέρυγας ἕξ, κυκλόθεν καὶ ἔσωθεν γέμουσιν ὀφθαλμῶν· καὶ ἀνάπαισι οὐκ ἔχουσι ἡμέρας καὶ νυκτὸς λέγοντες· ἅγιος ἅγιος ἅγιος κύριος ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ, ὁ ἦν καὶ ὁ ὢν καὶ ὁ ἐρχόμενος. 9 καὶ διὰν δώσουσιν τὰ ζῶα δόξαν καὶ τιμὴν καὶ εὐχαριστίαν τῷ καθημένῳ ἐπὶ τοῦ θρόνου τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων, 10 πεσοῦνται οἱ εἴκοσι τέσσαρες πρεσβύτεροι ἐνώπιον τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου, καὶ προσκυνήσουσιν τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων, καὶ βαλοῦσιν τοὺς στεφάνους αὐτῶν ἐνώπιον τοῦ θρόνου, λέγοντες· 11 ἄξιός ἐστι, ὁ κύριος καὶ ὁ θεὸς ἡμῶν, λαβεῖν τὴν δόξαν καὶ τὴν τιμὴν καὶ τὴν δύναμιν, ὅτι σὺ ἔκτισας τὰ πάντα, καὶ διὰ τὸ θέλημά σου ἦσαν καὶ ἐκτίσθησαν.

Jes. 6, 8
1, 8
31, 5
15, 7
5, 12 a.
10, 6

V.

1 Καὶ εἶδον ἐπὶ τὴν δεξιάν τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου βιβλίον γεγραμμένον ἔσωθεν καὶ ὀπισθεν, κατεσφραγισμένον σφραγίσιν ἑπτὰ. 2 καὶ εἶδον ἄγγελον ἰσχυρὸν κηρῦσσοντα ἐν φωνῇ μεγάλῃ· τίς ἄξιός ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον καὶ λῦσαι τὰς σφραγίδας αὐτοῦ; 3 καὶ οὐδεὶς ἰδύνατο ἐν τῷ οὐρανῷ οὔτε ἐπὶ τῆς γῆς οὔτε ὑποκάτω τῆς γῆς ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον οὔτε βλέπειν αὐτό. 4 καὶ ἔκλαιον πολὺ,

Fl. 2, 9 a.
13

8. τα τεσσ. cum MAP And.c. Omittunt τα Q, 1. τεσσαρα εν καθ εν αυτων cum AP, 7; item omisso αυτων Q Are. — κ, 38 εν εκαστον αυτων. — εν καθ εαυτο cum 1, 92mg. εχων cum A, 1, 2, 7. εχον cum Q And.oma. — P, 38, 50, copt. εχοντα. — εχον cum κ, 92mg. (ex ed. Erasm.). γεμουσιν cum MAPQ. γεμουσιν cum 1, 38. λεγοντες cum MAPQ, 1. λεγοντα cum 8, 29, 49**, 93, 96. αγιος ter cum κCAP, 1, vg. — κ*, 29 octies; Q And.c novies.
9. δωσουσιν cum AP, 1. — κQ, 7 δωσωσιν. Syr.gwynn 2, 6, 9, 29, 31 δωσι. — επι τω θρονω cum κA. επ. του θρονω cum PQ syr.gwynn (qui legit και τω ζωντι). — αιωνων: κ, 32, 95*, arm.codd. syr.gwynn addunt αμην.
10. εικοσι sine και cum MAP. Addit και 38. — Q, 1 totum hunc numerum per κδ reddunt, et h. l. et alibi. προσκυνησουσιν cum MAPQ, 1. προσκυνουσι cum 92mg. βαλουσιν cum κCAP. βαλλουσι cum κ*Q, 1.
11. ο κυριος και ο θεος υμων cum κAQ. Item P, 7 κυριε ο θεος ημων. Q addit ο αγιος. Textus receptus nisi κυριε cum 1. — Syr.gwynn ο κυριος ημων. — την δυναμιν: A omittit την. — ησαν cum κA vg. copt. syr. aeth. Are. Prim. εισι cum P, 1, 7, 35, 49, 79, 87, 91, And.a.c.bav.
- V: 1. οπισθεν cum κA, 1, 14, syr. Or.2, 525. εξωθεν cum PQ copt. arm. aeth. syr.gwynn Or. in Philocal.2 Hipp.dan.20.
2. Syr.gwynn, 35, 87 legunt αλλον αγγελον. — εν φωνη cum κAQ Or.philocal 2 And.c et P Are. Omittunt εν P, 1, vg. arm. Or.2, 525. τις αξιος sine εστιν cum MAP, 38, aeth. Or.2, 525. Addunt εστιν ante αξιος 1 vg. (quis est dignus). Item Q addit εστιν post αξιος.
3. εδυνατο cum κ, 6, 8. ηδυνατο cum APQ, 1. εν τ. ορανω sine ανω cum MAP, 1. Addunt ανω Q, 7, 8, 14. ουτε επι τ. γ. cum κQ. ουδε επι τ. γ. cum AP, 1. ουδε εν τη γη cum syr.gwynn. ουτε υποκ. cum Q, 4. ουδε υποκατ. cum AP, 1. ουτε βλεπ. cum κQ. ουδε βλεπ. cum P, 1 etc.
4. και sine εγω cum κP, 1. — Bousset και εγω cum Q vg. — πολυ cum κP(πολυ)Q. Textus receptus πολλα. — ανοιξαι sine additamento cum κPQ vg. Addunt

- 4, 4 δτι οὐδεις ἀξιος εὐρέθῃ ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον οὔτε βλέπειν αὐτό. 5 και εἰς ἐκ τῶν
 Gn. 49, 9 κ. πρεσβυτέρων λέγει μοι μὴ κλαῖε· ἰδοὺ ἐνίκησεν ὁ λέων ὁ ἐκ τῆς φυλῆς Ἰούδα,
 ἡ ῥίζα Δαυὶδ, ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον και τὰς ἐπτὰ σφραγίδας αὐτοῦ.
 6 Και εἶδον ἐν μέσῳ τοῦ θρόνου και τῶν τεσσάρων ζώων και ἐν μέσῳ τῶν
 7, 17 πρεσβυτέρων ἄρνιον ἐστηκὸς ὡς ἐσφαγμένον, ἔχων κέρατα ἐπτά και ὀφθαλμοὺς
 1, 4, 4, 5 ἐπτά, οἱ εἰσιν τὰ ἐπτὰ πνεύματα τοῦ θεοῦ ἀποσταλμένα εἰς πᾶσαν τὴν γῆν. 7 και
 Zach. 4, 10 ἦλθεν και ἔληφεν ἐκ τῆς δεξιᾶς τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου. 8 και ὄτε
 4, 8 ss. ἔλαβεν τὸ βιβλίον, τὰ τέσσαρα ζῶα και οἱ εἰκοσι τέσσαρες πρεσβύτεροι ἔπεσαν
 14, 2 ἐνώπιον τοῦ ἁρνίου, ἔχοντες ἕκαστος κινθάρων και φιάλας χρυσᾶς γεμούσας θυμια-
 4, 11 μάτων, ἃ εἰσιν αἱ προσευχαὶ τῶν ἁγίων. 9 και ᾄδουσιν ᾠδὴν καινὴν λέγοντες·
 ἀξιός ἐστι λαβεῖν τὸ βιβλίον και ἀνοῖξαι τὰς σφραγίδας αὐτοῦ, ὅτι ἐσφάγης και
 ἠγόρασας τῷ θεῷ ἐν τῷ αἵματι σου ἐκ πάσης φυλῆς και γλώσσης και λαοῦ και
 1, 6 ἔθνων, 10 και ἐποίησας αὐτοὺς τῷ θεῷ ἡμῶν βασιλείαν και ἱερεῖς, και βασι-
 λεύουσιν ἐπὶ τῆς γῆς. 11 και εἶδον, και ἤκουσα ὡς φωνὴν ἀγγέλων πολλῶν

και αναγνοῦσα 1, 36, 49, 91, arm.cdd.allq. And.srbav. — Syr.gwynn legit και λυσαι τας σφραγιδας αυτου pro ουτε βλέπειν αυτο.

5. ο λέων ο: Textus receptus addit ων 1, And.P. Omisimus cum $\mathcal{M}APQ$. ανοιξει cum $\mathcal{M}AP$, 1, vg. — ο ανοιγων cum Q. τας επτα σφρ. cum APQ , 1. Praemittunt λυσαι κ vg.cle. — Syr.gwynn legit ανοιξει το βιβλιον και λυσαι τας σφραγιδας αυτου.
6. και ειδον sine additamento cum $\mathcal{M}PQ$, 1. — A omittit. Textus receptus addit και ιδου cum A (vide ante) 35, 87, vg. — εν μεσω bis cum $\mathcal{M}PQ$. εμμεσω bis cum A. — Syr.gwynn omittit secundum εν μεσω. Prim. εν μεσω secundum ante των τεσσαρων ponit. εστηκως cum κ, 1, 7, 28, 32, 36, 87. εστηκος cum APQ . εχων cum $\mathcal{M}AQ$, 7, 28, 30, 32, 36. εχον cum P. οι εισιν cum $\mathcal{M}A$, 1, 38. α εις cum Q. τα επτα cum Q. Omittit επτα A, 1, 12, And.bav. am.* fu. πνευματα του θεου hoc ordine cum $\mathcal{M}APQ$ vg. — του θεου πνευματ. cum 1. απ. εις πασ. τ. γην sine τα articulo cum $\mathcal{M}AQ$. Praemittunt τα 1, 7, 79. απεσταλμενα cum κ, 38, 49 iisque sine articulo, item praemisso τα 1, 79, Hipp. And.^a et bav. Similiter A απεσταλμενοι. — αποστελλομενα (sine articulo) cum Q, item praemisso τα cum 7, 8, 9, 13, 16, syr.gwynn.
7. ειληφεν sine additamento cum $\mathcal{M}AP$. Addunt το βιβλιον 1**mg, 7, 36, vg.cdd. syr.gwynn. δεξιας: syr.gwynn χειρος.
8. τεσσερα cum $\mathcal{M}A$. τεσσαρα cum PQ. επεσαν cum $\mathcal{M}A$, 1, 7, 9, 26, 27, 42, 49. — Q επεσον. — κινθαραν cum $\mathcal{M}APQ$. κινθαρας cum 1, 7, 29, 36, 49, 51, 91, 96, vg. — Syr.gwynn και φιαλην χρυσην γεμουσαν pro και φιαλας κτλ. Bousset (Comm. S. 192) α εισιν cum $\mathcal{M}Q$, 36. αι εισιν cum AP. αι προσευχαι cum $\mathcal{M}APQ$, 1, 28. — κ*, 6, 14 omittunt αι.
9. και αδουσιν: syr.gwynn αδοντες . . . και λεγ. — τω θεω: Textus receptus addit ημας cum $\mathcal{M}PQ$ (1) (copt.). Omittunt A, 44 (qui τω θεω ημων habet) aeth. ανοιξει: syr.gwynn λυσαι.
10. αυτους cum $\mathcal{M}AQ$, 1. Textus receptus ημας ut vg.cle. fu. τω θεω ημων cum $\mathcal{M}PQ$ vg. — A omittit. βασιλειαν cum $\mathcal{M}A$ vg. copt. Cyp. Prim. Fulg. βασιλεις cum Q. — Syr.gwynn βασιλειαν και ιερεις και βαουλεις. Bousset βασιλευσουσιν cum $\mathcal{M}P$, 1, 2, 4, 5, 6, 8. βασιλευσουσιν cum AQ. Textus receptus βασιλευσομεν cum vg.cle. demid. lips.4,6.

κύκλω τοῦ θρόνου καὶ τῶν ζώων καὶ τῶν πρεσβυτέρων, καὶ ἦν ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν 9, 16
 μυριάδες μυριάδων καὶ χιλιάδες χιλιάδων, 12 λέγοντες φωνῇ μεγάλῃ· ἄξιόν ἐστιν Dan. 7, 10
 τὸ ἄρνιον τὸ ἐσφαγμένον λαβεῖν τὴν δύναμιν καὶ πλοῦτον καὶ σοφίαν καὶ ἰσχὴν 4, 11
 καὶ τιμὴν καὶ δόξαν καὶ εὐλογίαν. 13 καὶ πᾶν πνεῦμα ὃ ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ ἐπὶ
 τῆς γῆς καὶ ὑποκάτω τῆς γῆς καὶ ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς πάντα 3
 ἤκουσα λέγοντας· τῷ καθημένῳ ἐπὶ τοῦ θρόνου καὶ τῷ ἄρνιῳ ἡ εὐλογία καὶ ἡ 7, 10
 τιμὴ καὶ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. 14 καὶ τὰ τέσσαρα 19, 4
 ζῶα ἔλεγον· ἀμήν, καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἔπεσαν καὶ προσεκύνησαν.

VI.

1 Καὶ εἶδον ὅτε ἤνοιξεν τὸ ἄρνιον μίαν ἐκ τῶν ἐπτὰ σφραγίδων, καὶ ἤκουσα
 ἑνὸς ἐκ τῶν τεσσάρων ζώων λέγοντος ὡς φωνὴ βροντῆς· ἔρχου. 2 καὶ εἶδον, καὶ Zach. 6, 1 ss.
 ἰδοὺ ἵππος λευκός, καὶ ὁ καθήμενος ἐπ' αὐτὸν ἔχων τόξον, καὶ ἐδόθη αὐτῷ
 στέφανος, καὶ ἐξῆλθεν νικῶν καὶ ἴνα νικήσῃ.

11. ὡς φωνὴν cum $\mathfrak{M}Q^{**}$. Omittunt ὡς APQ^* , 1, 14, 49, 79, vg. — κυκλω
 cum $\mathfrak{M}APQ$. κυκλοθεν cum 1. καὶ ἦν ὁ ἀριθμ. αὐτ. μυρ. μυριάδων cum
 $\mathfrak{M}APQ$. — Stephanus (non item Elzevier, Griesbach, Scholz) omittit per
 errorem praeaeunte 1 (et Erasmus). — Syr.gwynn μυριας et χιλιας pro
 μυριαδες et χιλιαδες.

12. Syr.gwynn καὶ λεγοντες. — αξιος cum A. αξιον cum $\mathfrak{M}Q$. — Syr.gwynn
 αξιος ει το αρνιον.

13. ο (κ το) sine εστιν cum $\mathfrak{M}AQ$. — Nestle (Einführung u. s. w. 1897, S. 91)
 legit to. Addunt εστιν P, 1. ἐπι τῆς (16, 28, 79 omittunt) γῆς cum $\mathfrak{M}APQ$
 vg. — εν τη γη cum 1, syr.gwynn. — Syr.gwynn legit καὶ εν τη θαλασση ο
 εστι καὶ τα εν α. π. — ἐπι τῆς θαλάσσης sine additamento cum \mathfrak{M} , 28, 38,
 47, 79, copt. syr. arm. aeth. And.^a Prim. Cassiod.^{ps}.l. Addunt εστιν A, 6,
 7, 8 etc. Item addunt α (34, 35, 87, And.^c oca) εστιν PQ, 1, vg. — παντα
 (87, 98 παντας) καὶ (Q addit παντας) ηκουσα λεγοντας (35, 87, And.^c λεγοντων)
 cum $\mathfrak{M}Q$, 30, 34, 35, 36, 87, 98, And.^c. Similiter 13, 14, 28, 47, 92, And.^a
 καὶ παντας (14, 92 παντα) ηκουσα λεγοντας (14 λεγοντα). — παντα, ηκουσα
 λεγοντας cum P, 6, 32, 90. Item παντα ηκουσα λεγοντα cum A, 1, 12.
 παντας ηκουσα λεγοντας cum 2, 7, 8. ἐπι τω θρονω cum AQ, 2, 6, 7, 8.
 ἐπι του θρονου cum $\mathfrak{M}P$, 1. — Syr.gwynn καὶ ηκουσα λεγοντας τω καθημενω
 ἐπι του θρονου καὶ τω αρνω.

14. τεσσαρα cum A. τεσσαρα cum $\mathfrak{M}PQ$. Cf. ad v. 8. ελεγον cum $\mathfrak{M}AP$, 1, 7,
 28, vg. — λεγοντα cum Q. αμην cum $\mathfrak{M}AP$, 1, 6, 14, 28, 36, 38, 79,
 And.^{ap} bav. Praemittit το Q. καὶ οἱ sine additamento cum $\mathfrak{M}APQ$ am. fu.
 Textus receptus addit εικοσιτεσσαρες ut vg.^{cle}. επεσαν cum $\mathfrak{M}AP$, 1. — Q
 επεσον. — προσεκυνησαν sine additamento cum $\mathfrak{M}ACPQ$. Textus receptus,
 Griesbach, Scholz addunt ζωντι (sic male vertit Erasmi. pro τω ζω.) εις
 τους αιωνας των αιωνων cum vg.^{cle}.

VI: 1. εκ των επτα cum $\mathfrak{M}ACPQ$ vg. Omittunt επτα 1, 6, 28, 31, 79, copt. arm.
 And.^{bav}. φωνη cum ACQ. φωνης cum P, 1, 6, 31, And.^p et bav. — κ, 26,
 91 φωνην. — ερχου sine additamento cum ACP. Textus receptus addit
 καὶ βλεπε, item καὶ ιδε $\mathfrak{M}Q$, item et vide vg.^{cle} fu.

2. καὶ ἰδον cum AC, 7, 36, And.^{bav}. Item καὶ εἶδον cum $\mathfrak{M}P$, 1, And.^a et p.

3 Καὶ ὄτε ἤνοιξεν τὴν σφραγίδα τὴν δευτέραν, ἤκουσα τοῦ δευτέρου ζώου λέγοντος· ἔρχου. 4 καὶ ἐξῆλθεν ἄλλος ἵππος πυρρός, καὶ τῷ καθήμενῷ ἐπ' αὐτὸν ἐδόθη αὐτῷ λαβεῖν τὴν εἰρήνην ἐκ τῆς γῆς καὶ ἵνα ἀλλήλους σφάζουσιν, καὶ ἐδόθη αὐτῷ μάχαιρα μεγάλη.

5 Καὶ ὄτε ἤνοιξεν τὴν σφραγίδα τὴν τρίτην, ἤκουσα τοῦ τρίτου ζώου λέγοντος· ἔρχου· καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ ἵππος μέλας, καὶ ὁ καθήμενος ἐπ' αὐτὸν ἔχων ζυγὸν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. 6 καὶ ἤκουσα ὡς φωνὴν ἐν μέσῳ τῶν τεσσάρων ζώων λέγουσαν· χοίτιξ σίτου δηναρίου, καὶ τρεῖς χοίτικες κριθῶν δηναρίου· καὶ τὸ ἔλαιον καὶ τὸν οἶνον μὴ ἀδικήσης.

7 Καὶ ὄτε ἤνοιξεν τὴν σφραγίδα τὴν τετάρτην, ἤκουσα φωνὴν τοῦ τετάρτου ζώου λέγοντος· ἔρχου. 8 καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ ἵππος χλωρός, καὶ ὁ καθήμενος ἐπάνω αὐτοῦ ὄνομα αὐτῷ ὁ θάνατος, καὶ ὁ ἔδης ἠκολούθει μετ' αὐτοῦ, καὶ ἐδόθη αὐτοῖς ἐξουσία ἐπὶ τὸ τέταρτον τῆς γῆς, ἀποκτείνειν ἐν ῥομφαίᾳ καὶ ἐν λιμῷ καὶ ἐν θανάτῳ καὶ ὑπὸ τῶν θηρίων τῆς γῆς.

Item *et vidi* vg.cle. Omittunt Q fu. demid. *ἐπ' αὐτον* cum M¹ACPQ. *ἐπ' αὐτω* cum 1, 92^{sl}. — Syr.gwynn *νικων καὶ ἐνίκησε καὶ ἵνα νίκησῃ*. — o (cum A, arm.) *νικων καὶ ἵνα νίκησῃ*, dittographia, Naber (Mnemosyne, 1881, p. 287). — Syr.gwynn *ερχου καὶ ἴδε καὶ ἤκουσα καὶ εἶδον καὶ ἰδον ἵππος λευκος*.

3. *τὴν σφραγ. τὴν δευτερ.* cum M¹CP. *τὴν δευτερ.* σφραγ. cum Q. *ερχου sine additamento cum ACPQ*. Textus receptus addit *καὶ βλέπε*, item κ *καὶ ἴδε*, item *et vide* vg.cle. demid.

4. *πυρρος* cum M¹C. — APQ, 1, copt. *πυρος*. — *ἐπ' αὐτον* cum M¹ACPQ. *ἐπ' αὐτω* cum 1, 29, 87. *ἐδόθη αὐτω* etiam M¹CPQ. — M¹A, 31 omittunt αὐτω. — *ἐκ τῆς γῆς* cum M¹CPQ. *ἀπο τ. γ.* cum 1, 36. — M¹ omittit. *ἐκ* omittunt A, 7, 16, 39, 46, And.bav. *καὶ ἵνα* cum M¹CP. *καὶ* omittunt Q syr.gwynn. *σφάζουσιν* cum AC, 36. *σφαξοσι* cum M¹PQ, 1.

5. *τ. σφραγ. τὴν τρίτην* cum M¹ACPQ. *τ. τριτ. σφραγ.* cum 1, 36, 38. — Syr.gwynn *καὶ ὅτε ἤνοιξῃ ἡ σφραγίς ἡ τρίτη ἤκουσα κτλ.* — *ερχου sine additamento cum ACP, 1, am.* Textus receptus addit *καὶ βλέπε*, item Griesbach, Scholz *καὶ ἴδε* cum M¹Q, item *et vide* vg.cle. demid. harl. *καὶ ἰδον* cum M¹A, 1, 7, 36, And.bav. Item *καὶ εἶδον* cum CP, 28, 47, 49, 79, 91, And.P. Item *et vidi* am. Omittunt Q, 6, 8, vg.cle. syr.gwynn. *ἐπ' αὐτον* cum M¹ACPQ. *ἐπ' αὐτω* cum 1.

6. *ὡς φωνὴν* cum M¹CP, 6, 12, 17, And.bav. vg. Haym. Omittit *ὡς* Q. *ἐν μέσῳ* cum M¹PQ. *ἐμμεσῳ* cum AC. — Syr.gwynn *καὶ ἤκουσα φωνὴν ἐκ μέσῳ τῶν ζώων λέγουσαν*. — *κριθῶν* cum M¹ACP, 1, 12, 79, syr. And.P et bav. *κριθῆς* cum Q, syr.gwynn. *δηνარიον secundum: A praemittit tou*. Naber (Mnemosyne, 1881, p. 302): „Utrouque malim *του δηναριον*.” — Syr.gwynn legit *καὶ τον οἶνον καὶ το ελαιον*.

7. *φωνὴν* cum M¹A, 1, 28, 36, 49, 79, 91, 96, vg. Omittunt CPQ. — Syr.gwynn omittit *τεταρτου*. — *λέγοντος* cum M¹ACPQ. *λέγουσαν* cum 1. *ερχου sine additamento cum ACP*. Textus receptus addit *καὶ βλέπε*, item *καὶ ἴδε* addunt M¹Q, *et* (aeth. om.) *vide* vg.cle. demid. tol. copt. syr. aeth. Prim. Haym.

8. Syr.gwynn legit vs. 8^a *καὶ εἶδον ἵππον χλωρον· καὶ τον καθήμενον ἐπάνω αὐτου . . . ὄνομα αὐτου ὁ θανατος*. — *καὶ* (C om.) *ἰδον* cum M¹AC, 7, 28, 36, 92, And.bav., item *καὶ εἶδον* cum P, 1. Nec aliter am. fu. al.lachm. copt. syr. — Q, 6, 14, 38, vg.cle. demid. tol. omittunt. *ἐπάνω αὐτου* cum M¹AQ vg.

9 Καὶ ὅτε ἤνοιξεν τὴν πέμπτην σφραγίδα, εἶδον ὑποκάτω τοῦ θναιοστηρίου τὰς ψυχὰς τῶν ἐσφαγμένων διὰ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ διὰ τὴν μαρτυρίαν ἣν εἶχον.
 10 καὶ ἔκραξαν φωνῇ μεγάλῃ λέγοντες· ἕως πότε, ὁ δεσπότης ὁ ἅγιος καὶ ἀληθινός, οὐ κρίνεις καὶ ἐκδικεῖς τὸ αἷμα ἡμῶν ἐκ τῶν κατοικούντων ἐπὶ τῆς γῆς;
 11 καὶ ἐδόθη αὐτοῖς ἑκάστῳ στολὴ λευκὴ, καὶ ἔρρέθη αὐτοῖς ὕα ἀναπαύσωνται ἔτι χρόνον μικρόν, ἕως πληρωθῶσιν καὶ οἱ σύνδουλοι αὐτῶν καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν οἱ μέλλοντες ἀποκτείνεσθαι ὡς καὶ αὐτοί.

20, 4
1, 9 etc.

3, 7

11, 7
13, 7

4 Kap. 4, 36 etc.

16, 18

Kz. 32, 7 n.
Jes. 34, 4
Mt. 24, 29

12 Καὶ εἶδον ὅτε ἤνοιξεν τὴν σφραγίδα τὴν ἕκτην, καὶ σεισμός μέγας ἐγένετο, καὶ ὁ ἥλιος ἐγένετο μέλας ὡς σάκκος τρίχινος, καὶ ἡ σελήνη ὅλη ἐγένετο ὡς αἷμα, 13 καὶ οἱ ἀστέρες τοῦ οὐρανοῦ ἔπεσαν εἰς τὴν γῆν, ὡς συκὴ βάλλει τοὺς δύνθονους αὐτῆς ὑπὸ ἀνέμου μεγάλου σειομένη, 14 καὶ ὁ οὐρανὸς ἀπεχωρίσθη ὡς βιβλίον ἐλισσόμενον, καὶ πᾶν ὄρος καὶ νῆσος ἐκ τῶν τόπων αὐτῶν ἐκινήθησαν.

(etiam am. fu. lips.4,6). Omittunt αὐτου CP, 1, 12, demid. harl. θανατος sine articulo cum κC, 16*, 37, 49, 95, 96. ο θανατ. (Α αθανατ.) cum APQ. ηκολουθει cum κCPQ vg. ακολουθει cum 1, 28, 49, 79, 91, 96. μετ αὐτου cum ACP, 1, 7, 28, 49, 79, 91, 96, 97*. αὐτω cum κQ, syr.εγωynn. εδοθη αὐτοις cum κACP, 1, 28, 49, 79. εδ. αὐτω cum Q vg. syr.εγωynn. ἐπι το τεταρτ. τ. γης, αποκτειναι hoc ordine cum κACPQ vg. — αποκτειναι ante ἐπι το ponit 1. — κ omittit καὶ sec. et tertium.

9. τῶν ἐσφαγμένων cum ACQ vg. — κP, 1 praemittunt τῶν ἀνθρώπων. — καὶ δια τὴν cum κCPQ vg. Omittunt δια A tol. copt. Cyp.254 et 310 Prim. τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ cum syr.εγωynn.
10. ἐκραζαν cum κACQ. ἐκραζον cum P, 1, 31, 36, 38, 79, item clamabant vg. Haym. καὶ ἀληθινος (AC -θινος) cum κACPQ. καὶ ο ἀληθιν. cum 1, 30**, 87. ἐκ τῶν cum κACQ. ἀπο τῶν cum P, 1, 7, 28, 35, 49.
11. εδοθη et στολὴ λευκὴ cum κACPQ syr.εγωynn 1. Textus receptus, Griesbach, Scholz εδοθησαν et στολαὶ λευκαὶ ut vg. — αὐτοις ἑκαστῶ cum κACP. Textus receptus, Griesbach, Scholz ἑκαστοις. — αὐτοις cum Q. — Syr.εγωynn ἑκαστω αὐτων. — ἀναπαύσωνται cum κC. — APQ, 1 ἀναπαύσονται. — ἐτι (sed κ, 6 ἐπι) ante χρόνον cum (κ)ACPQ. Post χρόνον ponunt A am. fu. tol. μικρον cum κACP, 1, 28, 38, 51, 79, vg. Omittit Q. — Syr.εγωynn εως καιρον χρονον μικρον pro ἐτι χρονον μικρον. — εως sine additamento cum κACPQ. Addunt ου 1, 28, 36, 49, 51, 79, 91, 96, syr.εγωynn. πληρωσωσιν cum κPQ, 1. πληρωθωσιν cum AC, 29, item compleantur (imple.) vg. Textus receptus, Griesbach, Scholz πληρωσονται. — αποκτεινεσθαι cum κAC. αποκτεινεσθαι cum PQ, 1, 6, 14, 30, 38, 92, 97.
12. σεισμος sine ιδου cum κCPQ, 1. Praemittunt ιδου A vg.cle. harl.** lips. μεγας εγενετο cum κCPQ vg cle. εγενετο μεγας cum A, 31, am. fu. μελας εγενετο cum κQ. εγενετ. μελας cum ACP vg. — η σεληνη ολη cum κACQ. Omittunt ολη P, 1, 35, 49, 87, 91, 96.
13. επεσαν cum κACP. — Q επεσον. — βαλλουσα cum κ, 16, 30, 35, 39, 51, 87, 90, 97, And.c. βαλουσα cum 2, 4, 6, 7, 8. βαλλει cum ACPQ vg. — ανεμου μεγαλου cum κACQ vg. — μεγαλου ανεμου cum P, 1, 28. σειομενη: σαλευομενη cum A, 12.
14. Syr.εγωynn legit post απεχωρισθη: καὶ ὡς βιβλια ἐλισσονται καὶ παν ὄρος καὶ πασα νησος ἐκ του τοπου αὐτων κτλ. — ο ουρανος cum κACPQ And.omn. Are. Omittit ο 1. ἐλισσοι. cum κACQ. ἐλιισσομ. cum P, 1. Item -σομομενον cum ACPQ. — κ, 6, 8, 31, 38, 91, And.p Are. -σομομενος.

Jes. 24, 21
2, 10Hos. 10, 8
Lc. 23, 30

15 και οι βασιλείς της γης και οι μεγιστάνες και οι χιλιάρχοι και οι πλούσιοι και οι ισχυροί και πᾶς δούλος και ἐλεύθερος ἔκριναν ἑαυτοὺς εἰς τὰ σπήλαια και εἰς τὰς πέτρας τῶν ὄρεων, 16 και λέγουσιν τοῖς ὄρεισιν και ταῖς πέτραις· πέσατε ἐφ' ἡμᾶς και κρύψατε ἡμᾶς ἀπὸ προσώπου τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου και ἀπὸ τῆς ὀργῆς τοῦ ἀρνίου, 17 ὅτι ἤλθεν ἡ ἡμέρα ἡ μεγάλη τῆς ὀργῆς αὐτῶν, και τίς δύναται σταθῆναι;

VII.

20, 8
Zach. 6, 5

1 Καὶ μετὰ τοῦτο εἶδον τέσσαρας ἀγγέλους ἐστῶτας ἐπὶ τὰς τέσσαρας γωνίας τῆς γῆς, κρατοῦντας τοὺς τέσσαρας ἀνέμους τῆς γῆς, ἵνα μὴ πνέῃ ἄνεμος ἐπὶ τῆς γῆς μήτε ἐπὶ τῆς θαλάσσης μήτε ἐπὶ πᾶν δένδρον. 2 και εἶδον ἄλλον ἄγγελον ἀναβαῖνον ἀπὸ ἀνατολῆς ἡλίου, ἔχοντα σφραγίδα θεοῦ ζῶντος, και ἐκραξεν φωνῇ μεγάλῃ τοῖς τέσσασιν ἀγγέλοις οἷς ἐδόθη αὐτοῖς ἀδικῆσαι τὴν γῆν και τὴν θάλασσαν, 3 λέγων· μὴ ἀδικήσητε τὴν γῆν μήτε τὴν θάλασσαν μήτε τὰ δένδρα, ἄχρι σφραγίσωμεν τοὺς δούλους τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν. 4 και ἤκουσα τὸν ἀριθμὸν τῶν σφραγισμένων, ἑκατὸν τεσσαράκοντα τέσσαρες χιλιάδες ἑσφραγισμένοι ἐκ πάσης φυλῆς υἱῶν Ἰσραὴλ· 5 ἐκ φυλῆς Ἰούδα δώδεκα χιλιάδες ἑσφραγισμένοι, ἐκ φυλῆς Ῥουβὴν δώδεκα χιλιάδες, ἐκ φυλῆς Γὰδ δώδεκα χιλι-

13, 16
Ez. 9, 4

14, 1

Gn. 49, 8

15. και (A om.) οι χιλιαρχ. και οι πλουσιοι cum M^aCPQ. και οι πλουσ. και οι χιλιαρχ. cum 1, 36, 38. και οι (κ, 50, 95 omittunt) ισχυροι cum M^aCPQ. Textus receptus, Griesbach, Scholz και οι δυνατοι. — και ελευθερος sine pas cum ACQ vg. — και πας ελευθερ. cum M^eP, 1.

16. πεσετε cum M^cQ, 1, And. omn. Are. πεσατε cum AP, 7, 28, 79. ἐπὶ τῷ θρονῷ cum M^cQ And.^c Are. ἐπὶ τοῦ θρόνου cum ACP, 1. — Syr. ⲉϣⲱⲛⲁ ἀπὸ προσώπου τοῦ ἀρνίου pro ἀπὸ προσώπου . . . ἀρνίου.

17. τῆς ὀργῆς αὐτῶν cum M^c, 38, vg. syr. Promiss.¹⁷ Fulg. ep. 2, 3 Haym. τ. οργ. αὐτου cum APQ copt. arm. aeth. And. omn. Are. Prim.

VII: 1. Καὶ μετὰ cum M^cQ. Omittunt και AC, vg. — μετὰ τουτο cum M^aCQ. μετὰ ταυτα cum P, vg. — ἐπὶ τῆς γῆς: A omittit. ἐπὶ τῆς θαλάσσης: A τῆς omittit. Naber conjecit μήτε ἐπὶ θαλάσσης μήτε ἐπὶ ἀνδρου. Etiam vs. 3 μηδε τα δένδρα spuria sunt (Mnemosyne, 1878, p. 103). κρατ. . . γῆς: syr. ⲉϣⲱⲛⲁ και κρατοῦντας τοὺς τέσσαρας ἀνεμους. — ἐπὶ παν δένδρον cum M^eP, 1, 28, 36, 49, 79, 91, 96, And. ap. bav. ἐπὶ τι δένδρον cum CQ (vg. in ullam arborem). — A ἐπὶ δένδρον.

2. ἀναβαῖνοντα cum M^aCPQ. ἀναβαντα cum 1, arm. ἀνατολῆς cum M^cCPQ. ἀνατολῶν cum A, 90. ἐκραξεν cum M^cQ. ἐκραξεν cum AP, And. P.

3. μήτε τὴν θάλασσ. cum CPQ. Item κ, And. bav. μηδε τ. θαλ. — και τ. θαλ. cum A, 37, 38, 41, 42, vg. cle. am. — κ μηδε τα δένδρα. — ἀχρι cum κ(ἀχρῖς)ACP, 1, 12, Or. bis And. bav. ἀχρῖς ou cum Q.

4. ἑκατον (C, 2, 6, 7, 35, 38, 87, 91, 96, 97, And.^c addunt και) τεσσαρακ. (cum M^c, τεσσαρακ. cum AP) τεσσαρες χιλιαδες cum M^aCP etc. ρμδ' χιλιαδες cum Q, 1. — Syr. ⲉϣⲱⲛⲁ omittit ἑσφραγισμενοι vs. 4 et vs. 5.

5—8. δωδεκα ubique cum M^aC, 1, 6, 14, 38, 48, 51, 92. ιβ' cum PQ. ἑσφραγισμενοι bis tantummodo i. e. v. 5, post ἐκ φυλῆς ἰουδα δωδ. χιλ. et v. 8, exeunte cum M^aCPQ. Textus receptus ubique i. e. duodecies, post χιλιαδες addit cum 31 (sic certe vdr. ap. Scrivener) vg. arm. Are.

άδες, 6 ἐκ φυλῆς Ἰσὴρ δώδεκα χιλιάδες, ἐκ φυλῆς Νεφθαλίμ δώδεκα χιλιάδες, ἐκ φυλῆς Μανασσῆ δώδεκα χιλιάδες, 7 ἐκ φυλῆς Συμῶν δώδεκα χιλιάδες, ἐκ φυλῆς Λευὶ δώδεκα χιλιάδες, ἐκ φυλῆς Ἰσάχαρ δώδεκα χιλιάδες, 8 ἐκ φυλῆς Ζαβουλὼν δώδεκα χιλιάδες, ἐκ φυλῆς Ἰωσήφ δώδεκα χιλιάδες, ἐκ φυλῆς Βενιαμὶν δώδεκα χιλιάδες ἐσφραγισμένοι.

9 Μετὰ ταῦτα εἶδον, καὶ ἰδοὺ ὄχλος πολὺς, ὃν ἀριθμῆσαι αὐτὸν οὐδεὶς ἐδύνατο, 5, 9
 ἐκ παντὸς ἔθνους καὶ φυλῶν καὶ λαῶν καὶ γλωσσῶν, ἐστῶτες ἐνώπιον τοῦ θρόνου καὶ ἐνώπιον τοῦ ἁγίου, περιβεβλημένους στολὰς λευκάς, καὶ φοίνικες ἐν ταῖς χερσίν αὐτῶν· 10 καὶ κράζουσιν φωνῇ μεγάλῃ λέγοντες· ἡ σωτηρία τῷ θεῷ ἡμῶν 13
 τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῷ θρόνῳ καὶ τῷ ἁγίῳ. 11 καὶ πάντες οἱ ἄγγελοι εἰστήκεισαν κύκλῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν πρεσβυτέρων καὶ τῶν τεσσαρῶν ζώων, καὶ ἔπεσαν 11, 16
 ἐνώπιον τοῦ θρόνου ἐπὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν καὶ προσεκύνησαν τῷ θεῷ, 12 λέγοντες· 5, 12
 ἀμήν, ἡ εὐλογία καὶ ἡ δόξα καὶ ἡ σοφία καὶ ἡ εὐχαριστία καὶ ἡ τιμὴ καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ ἰσχὺς τῷ θεῷ ἡμῶν εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· ἀμήν. 13 καὶ ἀπεκρίθη εἰς ἐκ τῶν πρεσβυτέρων λέγων μοι· οὗτοι οἱ περιβεβλημένοι τὰς στολὰς 9
 τὰς λευκάς τίνας εἶσιν καὶ πόθεν ἤλθον; 14 καὶ εἶρηκα αὐτῷ· κύριέ μου, σὶ οἶδας· καὶ εἶπέν μοι· οὗτοι εἰσιν οἱ ἐρχόμενοι ἐκ τῆς θλίψεως τῆς μεγάλης, καὶ 10, 21, 15
 ἔπλυναν τὰς στολὰς αὐτῶν καὶ ἔλευκαναν αὐτὰς ἐν τῷ αἵματι τοῦ ἁγίου. 15 διὰ τοῦτο εἰσιν ἐνώπιον τοῦ θρόνου τοῦ θεοῦ, καὶ λατρεύουσιν αὐτῷ ἡμέρας καὶ

6. νεφθαλειμ cum P, 1, 7, 28, 29, 31, 32. νεφθαλιμ cum AQ. Item C νεφθαλιμ. κ νεφθαλι.
7. ισαχαρ cum MAP. ισαχαρ cum CQ, 1, fu. al.lachm. — Elzevier ισαχαρ.
8. βνιαμιν cum AP And.bav. (32, 48 βνιαμην). — βνιαμιν cum MCQ.
9. Syr.ⲉⲱⲩⲏⲏ legit καὶ μετὰ ταῦτα εἶδον ὄχλον πολὺν, ὃν κτλ. Pro φυλῶν legit syr.ⲉⲱⲩⲏⲏ φυλῆς. — καὶ ἰδου: A, vg. copt. aeth. Cyp.273,310 Prim. omittunt. Item C omittit ἰδου. Cf. Bousset, Comm. S. 331, qui legit ut nos. ὄχλος πολὺς cum MCPQ. ὄχλον πολὺν cum A, vg. Cyp.ⲃⲓⲁ Prim. αὐτον cum MAP. — Q et minusculi omittunt, nec expriment vg. Cyp.272 Prim. εδυνατο cum MACQ Are. ἠθνηατο cum P, 1, 14, 28. περιβεβλημενους cum *ACQ And.c Are. περιβεβλημενοι cum MCP, 1, 28, 36, 49, 91, And.ap.bav. καὶ περιβεβλημενοι cum syr.ⲉⲱⲩⲏⲏ. φοινικας cum *Q. φοινικες cum MAP, 1, 7, 35, 36, 38, 87.
10. κραζουσιν cum MAPQ. κραζοντες cum 1. ἐπι τῷ θρονῳ cum *MAP. ἐπι του θρονου cum MCQ, 1, 7, 36, 79. — Syr.ⲉⲱⲩⲏⲏ τῷ θεῳ ημων καὶ τῷ καθημενω ἐπι του θρονου καὶ τῷ αγιω.
11. εισηκεισαν cum MAPQ. εισηκεισαν (C -κισαν) cum C, 51. επεσαν cum MAP, 9, 12, 13, 27. επεσον cum Q. ἐπι τα προσωπα cum MAPQ vg. — ἐπι προσωπον cum 1, And.P et bav., item copt. aeth. — Syr.ⲉⲱⲩⲏⲏ omittit καὶ προσεκυνησαν τῷ θεῳ.
12. αμην secundum MAPQ vg. (etiam am. fu.) copt. Omittunt C, 28, 36, And.P, nec magis add. Prim.
14. κυριε μου cum MCPQ vg. copt. syr. And.omb. Are. Cyp.272,310 Haym. Omittunt μου A, 1, vg.edd.alq.lachm. aeth.utr. arm. Prim. ἐκ της θλιψ. της μεγαλης cum MPQ. απο θλιψεως μεγαλης cum A, Cyp. (Cod.). ελευκ. αυτας cum MAP, 1, 10, 12, vg. copt. syr. And.P et bav. (et^a sed αυτους) Cyp.272,310 Prim. ελευκαναν sine additamento cum Q aeth.utr. arm. And.c Are.

νυκτός ἐν τῷ ναφ̄ αὐτοῦ, καὶ ὁ καθήμενος ἐπὶ τοῦ θρόνου σκηνώσει ἐπ' αὐτούς. 16 οὐ πεινάσουσιν ἔτι οὐδὲ διψήσουσιν ἔτι, οὐδὲ μὴ πέση ἐπ' αὐτούς ὁ ἥλιος οὐδὲ πᾶν καῦμα, 17 ὅτι τὸ ἄρνον τὸ ἀνά μέσον τοῦ θρόνου ποιμαίνει αὐτούς καὶ ὀδηγήσει αὐτούς ἐπὶ ζωῆς πηγᾶς ὑδάτων· καὶ ἐξαλείψει ὁ θεὸς πᾶν δάκρυον ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν.

VIII.

1, 4
Tob. 12, 15
Lc. 1, 19
3, *
4, 5
11, 19

1 Καὶ ὅταν ἤνοιξεν τὴν σφραγίδα τὴν ἑβδόμην, ἐγένετο σιγὴ ἐν τῷ οὐρανῷ ὡς ἡμίωρον. 2 καὶ εἶδον τοὺς ἑπτὰ ἀγγέλους οἱ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ἐστῆκασιν, καὶ ἐδόθησαν αὐτοῖς ἑπτὰ σάλπιγγες. 3 καὶ ἄλλος ἄγγελος ἦλθεν καὶ ἐστάθη ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου ἔχων λιβανωτὸν χρυσοῦν, καὶ ἐδόθη αὐτῷ θυμιάματα πολλὰ, ἵνα δώσει ταῖς προσευχαῖς τῶν ἁγίων πάντων ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ χρυσοῦν τὸ ἐνώπιον τοῦ θρόνου. 4 καὶ ἀνέβη ὁ καπνὸς τῶν θυμιαμάτων ταῖς προσευχαῖς τῶν ἁγίων ἐκ χειρὸς τοῦ ἀγγέλου ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. 5 καὶ εἰληφεν ὁ ἄγγελος τὸν λιβανωτὸν, καὶ ἐγένετο αὐτὸν ἐκ τοῦ πυρὸς τοῦ θυσιαστηρίου καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν γῆν· καὶ ἐγένοντο βρονταὶ καὶ φωναὶ καὶ ἀστραπαὶ καὶ σεισμός.

6 Καὶ οἱ ἑπτὰ ἄγγελοι οἱ ἔχοντες τὰς ἑπτὰ σάλπιγγας ἤτοίμασαν αὐτούς ἵνα σαλπίσωσιν. 7 Καὶ ὁ πρῶτος ἐσάλπισεν· καὶ ἐγένετο χάλαζα καὶ πῦρ μεμιγμένον ἐν αἵματι καὶ ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν· καὶ τὸ τρίτον τῆς γῆς κατεκάη, καὶ τὸ τρίτον τῶν δένδρων κατεκάη, καὶ πᾶς χόρτος χλωρὸς κατεκάη.

15. ἐπι του θρονου cum κA , 1, 28, 29, 35, 36, 49**, 87, 92, Andomn. ἐπι τω θρονου cum PQ syr. $\text{g}^{\text{w}}\text{y}^{\text{h}}\text{n}$ Are.

16. ουδε διψ. cum Q And. omn. Are. ουδε μη διψ. cum A , 14, 92. — Syr. $\text{g}^{\text{w}}\text{y}^{\text{h}}\text{n}$ omittit bis ετι. — ουδε μη πεση cum κAP . ουδ ου μη πε. cum Q .

17. ποιμανει cum κAPQ , 1, vg. syr. arm. aeth. Prim. ποιμανει cum 2, 4, 13, 29, 31, copt. And. c. οδηγει cum κAPQ . οδηγει cum 2, 4. ζωης cum κAPQ vg. — ζωσας cum 1, 38, 79, copt. syr. — Syr. $\text{g}^{\text{w}}\text{y}^{\text{h}}\text{n}$ επι ζωην και επι πηγας υδατων et omittit ο θεος. — εκ των cum $ACPQ$, 7, am. fu. demid. απο των cum κ , 28, vg. cl^e . lipss. (hi ab) copt.

VIII: 1. σταν cum AC :: supra, i. e. 6:1, 3, 5, 7, 9, 12 στε ηνοιξεν nusquam fluctuat. στε cum κPQ . ημιωρον cum AC , 91, 97. ημιωριον cum κPQ .

2. εδοθησαν: A , 35, 87, 93, 95, 96 εδοθη. — Syr. $\text{g}^{\text{w}}\text{y}^{\text{h}}\text{n}$, g, 38 legunt ειστηκεισαν pro εστηκασιν.

3. Syr. $\text{g}^{\text{w}}\text{y}^{\text{h}}\text{n}$ omittit αγγελος. — επι του θυσιαστηριου cum κCQ (του -ριου). — επι το θυσιαστηριον cum AP , 1, 36, 49. ινα δωσει cum κAC , 1. ινα δωση cum PQ . — 6, 9, 14, 36 ινα δω. — Syr. $\text{g}^{\text{w}}\text{y}^{\text{h}}\text{n}$ omittit ινα δωση vel δω et το χρυσοῦν.

5. τον λιβανωτον et αυτον cum κAPQ . το λιβανωτον et αυτο cum 7, 33, 34. — Syr. $\text{g}^{\text{w}}\text{y}^{\text{h}}\text{n}$ του επι του θυσιαστηριου. — βρονται και φωναὶ και αστραπαι cum κQ , 6, 8, 14, 29, 31, 35, 87, vg. — A , 16, 38, copt. syr. βροντ. κ. αστραπ. κ. φωναὶ. — φωναὶ και βρονται και αστραπαι cum P , 1.

6. οι ante εχοντες cum APQ , 1, And. $\text{a}^{\text{c}}\text{p}$ Are. Omittit κ , 36, And. bav . αυτους cum $\kappa^* A$. εαυτους cum $\kappa^{\text{c}} PQ$ syr. $\text{g}^{\text{w}}\text{y}^{\text{h}}\text{n}$.

7. ο πρωτος sine additamento cum κAPQ harl.* tol. syr. Are. Addunt αγγελος 1, 28, 36, 38, 79, 98, vg. — μεμιγμενον cum κP , 12, 37, 38, 46, vg. ms . (apud Griesbach) And. P et bav . anonym. aug . μεμιγμενα cum AQ syr. $\text{g}^{\text{w}}\text{y}^{\text{h}}\text{n}$

8 Καὶ ὁ δεύτερος ἄγγελος ἐσάλπισεν καὶ ὡς ὄρος μέγα πυρὶ καίομενον ἐβλήθη εἰς τὴν θάλασσαν· καὶ ἐγένετο τὸ τρίτον τῆς θαλάσσης αἷμα, ὃ καὶ ἀπέθανεν τὸ τρίτον τῶν κτισμάτων τῶν ἐν τῇ θαλάσῃ, τὰ ἔχοντα ψυχάς, καὶ τὸ τρίτον τῶν πλοίων διεφθάρσαν. Jer. 51, 25

10 Καὶ ὁ τρίτος ἄγγελος ἐσάλπισεν καὶ ἔπεσεν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀστὴρ μέγας καίομενος ὡς λαμπάς, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ τὸ τρίτον τῶν ποταμῶν καὶ ἐπὶ τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων. 11 καὶ τὸ ὄνομα τοῦ ἀστέρος λέγεται ὁ Ἄψινθος. καὶ ἐγένετο τὸ τρίτον τῶν ὑδάτων εἰς ἄψινθος, καὶ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων ἀπέθανον ἐκ τῶν ὑδάτων, οὗ ἐπικράνησαν. Jer. 14, 12
Dan. 8, 10

12 Καὶ ὁ τέταρτος ἄγγελος ἐσάλπισεν καὶ ἐπλήγη τὸ τρίτον τοῦ ἡλίου καὶ τὸ τρίτον τῆς οὐρανόσφαιρας καὶ τὸ τρίτον τῶν ἀστέρων, ἵνα σκοτισθῇ τὸ τρίτον αὐτῶν καὶ ἡ ἡμέρα μὴ φανῇ τὸ τρίτον αὐτῆς, καὶ ἡ νύξ ὁμοίως. 13 καὶ εἶδον, καὶ ἤκουσα ἑνὸς ἀετοῦ πετομένου ἐν μεσουρανήματι λέγοντος φωνῇ μεγάλῃ· οὐαὶ οὐαὶ οὐαὶ τοῖς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς ἐκ τῶν λοιπῶν φωνῶν τῆς σάλπιγγος τῶν τριῶν ἀγγέλων τῶν μελλόντων σαλπίζειν. Am. 8, 9
14, 6

IX.

1 Καὶ ὁ πέμπτος ἄγγελος ἐσάλπισεν καὶ εἶδον ἀστέρα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πεπτωκότα εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἡ κλεῖς τοῦ φρέατος τῆς ἀβύσσου. 2 καὶ 8, 10
20, 1

And.^a etc Are. vg. Prim. *εν αιματι cum MAPQ* vg. Omittunt 1 demid. harl.* — Syg.^{gwynn} legit *εν υδατι*. Pro *εβλήθη* legit syg.^{gwynn} *εβληθησαν*. — *και το τρίτον της γης κατεκαη cum MAPQ*. Omittunt 1, 35, copt.

8. Syg.^{gwynn} *και ο δευτερος εσαλπισε και εγενετο ως ορος μεγα καιομενον επεσεν ε. τ. θ.* — *πυρι cum MAP*, 1. Omittunt Q, arm.

9. *των ε. τ. θαλ. cum MAP* Ath.⁴⁰⁶ And.^a etc. — Q And.^p et bav. Are. omittunt *των*. — *διεφθαρσαν cum MAP*, 1, (-ρισαν) 10, 12. *διεφθαρη cum Q*. — Syg.^{gwynn} *το εχον ψυχην*.

10. Syg.^{gwynn} omittit *αγγελος vs. 10, vs. 12, 9:1. των υδατων cum MPQ*, 1. *Textus receptus omittit των*.

11. ο ante *αψινθ.* cum APQ And.^c Are. Omittunt *κ* etc*, 1, 7, 14, 36, 38. *εγενετο cum MAPQ* And.^a c^p Are. vg. copt. Prim. *γινεται cum* 1, 36, And.^{bav.} — Syg.^{gwynn} *απεθανον' ου επικρανησαν τα υδατα*.

12. Syg.^{gwynn} *και εσκοτισθησαν pro ινα σκοτισθη*. — *και η ημερα μη φανη* (vide post) *το τριτ.* (Α τεταρτον) *αυτης cum MAP* vg. (*et diei non luceret pars tertia*). — Q et minusculi *και το τρίτον αυτης* (14, 28, 29, 30, 40, 50, 51, 93, 98 *αυτων*) *μη φανη η* (Q, 98 omittunt) *ημερα*. Praeterea pro *μη φανη: μη φαινη cum P* (φσηη) 28, 49, 79 (36 *μη φαινει*) And.^a p^{bav.} Are. *ουκ εφαινε cum syg.^{gwynn}*.

13. Syg.^{gwynn} legit vs. 13^a *και ηκουσα ενος αετου πετομενου εν τω ουρανω λεγοντος*. — *αετου cum MAPQ* vg. — *αγγελου cum P*, 1, 7, 28, 36, 47, 79. — Primasius legit: *unus ut aquilam = ενος ως αετου*. — *πετομενου cum MAP* And.^{omn.} Are. *πετωμενου cum Q*, 1. *εν: κ* omittit. *τους κατοικουντας cum M* Q, 6, 8, 14, 29, 31, 35. *τοις κατοικουσιν cum AP*, 1, 7. — Syg.^{gwynn} *επι της γης εκ της φωνης των σαλπιγγων των τριων αγγελων τ. μ. σ.*

IX: 1. Syg.^{gwynn} *επι της γης pro εις τ. γ. et των φρεατων*.

10el 2, 10 ἤνοιξεν τὸ φρέαθ τῆς ἀβύσσου· καὶ ἀνέβη καπνὸς ἐκ τοῦ φρέατος ὡς καπνὸς
καμίνου μεγάλης, καὶ ἐσκοτώθη ὁ ἥλιος καὶ ὁ ἀήρ ἐκ τοῦ καπνοῦ τοῦ φρέατος.
3 καὶ ἐκ τοῦ καπνοῦ ἐξῆλθον ἀκρίδες εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐδόθη αὐτοῖς ἐξουσία ὡς
7, 2. εἶχουσιν ἐξουσίαν οἱ σκορπίοι τῆς γῆς. 4 καὶ ἐρρέθη αὐτοῖς ἵνα μὴ ἀδικήσωσιν
τὸν χόρτον τῆς γῆς οὐδὲ πᾶν χλωρὸν οὐδὲ πᾶν δένδρον, εἰ μὴ τοὺς ἀνθρώπους
οἵτινες οὐκ ἔχουσιν τὴν σφραγίδα τοῦ θεοῦ ἐπὶ τῶν μετώπων. 5 καὶ ἐδόθη αὐτοῖς
ἵνα μὴ ἀποκτείνωσιν αὐτούς, ἀλλ' ἵνα βασανισθῶσι μῆνας πέντε· καὶ ὁ βασανισμός
αὐτῶν ὡς βασανισμός σκορπίου, διὰ πᾶσιν ἀνθρώπων. 6 καὶ ἐν ταῖς
10el 3, 21 ἡμέραις ἐκείναις ζητήσουσιν οἱ ἀνθρώποι τὸν θάνατον καὶ οὐ μὴ εὑρωσιν
αὐτόν, καὶ ἐπιθυμήσουσιν ἀποθανεῖν καὶ φεύγει ὁ θάνατος ἀπ' αὐτῶν. 7 καὶ τὰ
10el 2, 4 ὁμοιώματα τῶν ἀκρίδων ὅμοιοι ἔσονται ἡτοιμασμένοι εἰς πόλεμον, καὶ ἐπὶ τὰς
κεφαλὰς αὐτῶν ὡς στέφανοι ὅμοιοι χρυσοῦ, καὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν ὡς πρόσωπα
10el 1, 6 ἀνθρώπων, 8 καὶ εἶχον τρίχας ὡς τρίχας γυναικῶν, καὶ οἱ ὀδόντες αὐτῶν ὡς
10el 2, 5 λεόντων ἦσαν, 9 καὶ εἶχον θώρακας ὡς θώρακας σιδηροῦς, καὶ ἡ φωνὴ τῶν
περὶ ὧγων αὐτῶν ὡς φωνὴ ἄρμάτων ἑλλαντικῶν πολλῶν τρεχόντων εἰς πόλεμον. 10 καὶ
ἔχουσιν οὐρὰς ὅμοιας σκορπίοις καὶ κέντρα, καὶ ἐν ταῖς οὐραῖς αὐτῶν ἡ ἐξουσία
αὐτῶν ἀδικῆσαι τοὺς ἀνθρώπους μῆνας πέντε. 11 ἔχουσιν ἐπ' αὐτῶν βασιλεῖα τὸν

2. καὶ ἠνοιξεν τὸ φρέαθ τῆς ἀβύσσου cum AP, 1, vg.^{cle}. fu. lipss. demid. tol.** harl.** omn. lachm. syr. — M^Q am. harl.* tol.* copt. aeth. utr. arm. syr. gwynn omittunt. μεγάλης cum MAP, 1, 28, 79, vg. copt. καιομένης cum Q syr. etiam syr. gwynn. σκοτωθη cum A, 12, 14, 92, And. bav. σκοτιοθη cum MPQ. εκ των φρεατων et των φρεατων vs. 2^b cum syr. gwynn.
3. Bousset αυτοις cum M^Q, 7. αυταις cum AP, syr. gwynn. εξουσια ην εχουσι οι σκ. τ. γ. cum syr. gwynn.
4. αυτοις cum M^Q, 14, 87, 90, 92. αυταις cum AP. αδικησουσιν cum A, 36, αδικησωσι cum MPQ. παν δενδρον: syr. gwynn ουδε δενδρα. — ανθρωπους sine additamento cum MAPQ, 1, 6, 7, 8, 14, copt. Addunt μονους 49, 91, 96. του θεου cum MAPQ vg. copt. Omittunt 1, 12, 17, 28, 47, 79, harl.* arm. μετωπων sine αυτων cum MAP, 1, 12, 28, 79, am. harl.* tol. al. lachm. Addunt αυτων Q vg.^{cle}. fu. demid. lipss. syr.
5. αυτοις cum MA, 1, 7, 12, Prim. αυταις cum PQ syr. gwynn. βασανισθησονται cum MAP, 1, 12, 36, 38, And. bav. βασανισθωσι cum Q. πεντε: Prim. sex. παιση ανθρ.: syr. gwynn πηση επ ανθρ.
6. ευρησουσιν cum M^Q vg. Item ευρησουσιν 1. ευρωσιν cum AP. φευγει cum AP, 1, 12, 17, 36, 38, And. P. Item κ φυγη, harl.* fugiat. φευξεται cum Q. ο θανατ. απ αυτων cum MAP, 1. απ αυτων ο θαν. cum Q.
7. ομοιοι cum M. ομοια cum PQ And. omn. Arg. — Α ομοιωματα. — ομοιοι χρυσω cum MAP, 1 vg. — χρυσοι cum Q.
8. ειχον cum MA (non item v. sq.). ειχον cum PQ.
10. ομοιας ut PQ. — MA, 14 ομοιοις. — ομοιας probably a primitive error for ομοια (as an adverb), Westcott-Hort (p. 579). κεντρα, και εν cum MAPQ copt. syr. κεντρα ην εν cum vg.^{cle}. fu. demid. κεντρα εν cum 1, 7, am. tol. harl.* εν ταις ουρ. αυτων sine και cum MAPQ. Addunt και 1, 36, 47, 79, vg.^{cle}. harl. lipss.^{4,5}. η εξουσια αυτων cum MAP. — Q et minusculi εξουσιαν εχουσιαν (-σαι). — αδικησαι cum MAP, 1. του αδικησαι cum Q.
11. εχουσιν idque sine και cum MA, item και εχουσιν cum P, 1, vg. — εχουσαι cum Q et minusc. επ αυτων βασιλεα (36 -λεις) cum A (et κ εαυτων τον βασιλ.) P

ἄγγελον τῆς ἀβύσσου, ᾧ ὄνομα αὐτῷ Ἐβραϊστί Ἀβαδδών, καὶ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ ὄνομα ἔχει Ἀπολλύων. 12 Ἡ οὐαὶ ἡ μία ἀπῆλθεν ἰδοὺ ἔρχονται ἔτι δύο οὐαὶ μετὰ ταῦτα.

Iob 28, 22
11. 14

13 Καὶ ἔκτος ἄγγελος ἐσάλπισεν καὶ ἤκουσα φωνὴν μίαν ἐκ τῶν τεσσαρῶν κεράτων τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ χρυσοῦ τοῦ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, 14 λέγουσαν τῷ ἔκτῳ ἀγγέλῳ, ὃ ἔχων τὴν σάλπιγγα· λύσον τοὺς τέσσαρας ἀγγέλους τοὺς δεδεμένους ἐπὶ τῷ ποταμῷ τῷ μεγάλῳ Εὐφράτῃ. 15 καὶ ἐλύθησαν οἱ τέσσαρες ἄγγελοι οἱ ἠτοιμασμένοι εἰς τὴν ὥραν καὶ ἡμέραν καὶ μῆνα καὶ ἐνιαυτόν, ἵνα ἀποκτείνωσιν τὸ τρίτον τῶν ἀνθρώπων. 16 καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν στρατευμάτων τοῦ ἱππικοῦ διαμυριάδες μυριάδων ἤκουσα τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν. 17 καὶ οὕτως εἶδον τοὺς ἵππους ἐν τῇ δράσει καὶ τοὺς καθημένους ἐπ' αὐτῶν, ἔχοντας θώρακας πυρίνους καὶ βακινθίνους καὶ θειώδεις· καὶ αἱ κεφαλαὶ τῶν ἵππων ὡς κεφαλαὶ λέοντων, καὶ ἐκ τῶν στομάτων αὐτῶν ἐκπορεύεται πῦρ καὶ καπνὸς καὶ θεῖον. 18 ἀπὸ τῶν τριῶν πληγῶν τούτων ἀπεκτάνθησαν τὸ τρίτον τῶν ἀνθρώπων, ἐκ τοῦ πυρός καὶ τοῦ καπνοῦ καὶ τοῦ θειοῦ τοῦ ἐκπορευομένου ἐκ τῶν στομάτων αὐτῶν. 19 ἡ γὰρ ἐξουσία τῶν ἵππων ἐν τῷ στόματι αὐτῶν ἐστὶν καὶ ἐν ταῖς οὐραῖς αὐτῶν· αἱ γὰρ

7, 1
10, 12

Ioc 2, 3

- (supplet ipse* in mg., sed scribit αυτον) 1, 14, 28, 36, 79, 92, vg. — βασιλεα επ αυτων cum Q syr. arm. τον αγγελον cum κA(αρχοντα της αβυσσου τον αγγελον, ονομα etc.)P, 1. Omittunt τον Q And.^c Are. ω ονομα αυτω cum κ. — 18 ω ονομα. — ονομ. αυτω cum APQ. αβαδδων cum κAP, 51, vg. anonym aug. — 2, 8 αβαδδων, Q, 27, 30, 93 αβαδδων, et aliter. και εν τη cum κAP, 1, 6, 36, aeth. are.^e And.^{bav.} εν δε τη cum Q vg.
12. ερχεται cum κ*Α, 7, 8, 14, 29, 30, 31, 49*. ερχονται cum κ^cPQ syr. gwynn 1. μετὰ ταῦτα. 13 Καὶ cum AP, 1, 28. — 8, 29, 31, 47, 48, 50, 90 μετὰ ταυτα και coniungunt et ad sqq. trahunt; item κ copt. syr. gwynn omisso και. Item Q, 14 και μετὰ ταυτα.
13. Καί: κ omittit. τεσσαρων (1, 92 δ') cum PQ vg. cle. demid. lips. 4, 6. Omittunt κ^cA, 28, 79 (hi 2 εκ των κερατ. κεκραγοτος του θυσιαστ.) am. fu. harl. lips. 5 tol. omn. lachm. copt. syr. aeth.
14. λεγοντα cum κ*Α. λεγοντος cum Q. λεγουσαν cum P, 1. ο εχων cum κAPQ. — 34, 35, 87, And.^c τω εχοντι.
15. Syr. gwynn legit εις την ημεραν και εις τον μηνα και εις τον ενιαυτον.
16. των στρατευματων cum κAPQ, 1, And. omn. Are. του ιππικου cum κAPQ, 1. του ιππου cum 2, 8, 9. διαμυριαδες cum AP, 1*, 31, 36, item distmyriades Cyp.³²² et distmyriad. anonym. aug. δυο μυριαδ. cum κ (sed μυριαδων μυριαδας) 1**, 28, 79, Are. — Q arm. And.^{a c p} μυριαδες. — ηκουσα cum κAPQ, 1, am. fu. demid. Textus receptus praemittit και (11 ηκουσα δε) ut vg. cle. lips. 4 harl. Are.
17. Syr. gwynn legit vs. 17^a και τους καθημενους επ αυτων εχοντας θωρακας πυρινους και βακινθον θειωδη. Syr. gwynn legit και καπνος post και θειον ita ut του καπνον, vs. 18.
18. απο cum κACPQ. υλο cum 1. πληγων cum κACPQ vg. Omittunt 1, 38, And. bav. εκ του πυρος cum κACP. απο τ. πυρ. cum Q, 7, 14, And.^c et P Are. και του καπν. cum κAQ, 7, 8, 14, 29, 38, 79. και εκ του καπν. cum CP, 1, 6, 31. και του θειου cum κACQ vg. copt. και εκ τ. θει. cum P, 1, 6, 31, 79, syr. arm.
19. η γαρ εξουσι των ιππων (Α τοπων, arm. om.) et εστιν (38 ην, Prim. erat)

16, 11
Ps. 134 (135),
15 etc.

οὐραὶ αὐτῶν ὅμοιαι ὄφειν, ἔχουσαι κεφαλὰς, καὶ ἐν αὐταῖς ἀδικοῦσιν. 20 καὶ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, οἱ οὐκ ἀπικτάνθησαν ἐν ταῖς πληγαῖς ταύταις, οὗ μετενόησαν ἐκ τῶν ἔργων τῶν χειρῶν αὐτῶν, ἵνα μὴ προσκυνήσωσιν τὰ δαιμόνια καὶ τὰ εἰδῶλα τὰ χρυσοῦ καὶ τὰ ἀργυροῦ καὶ τὰ χαλκῶ καὶ τὰ λίθινα καὶ τὰ ξύλινα, ἃ οὐτε βλέπειν δύνανται οὔτε ἀκούειν οὔτε περιπατεῖν, 21 καὶ οὐ μετενόησαν ἐκ τῶν φόνων αὐτῶν οὔτε ἐκ τῶν φαρμακείων αὐτῶν οὔτε ἐκ τῆς πορείας αὐτῶν οὔτε ἐκ τῶν κλεμμάτων αὐτῶν.

X.

- 5, 2 1 Καὶ εἶδον ἄλλον ἄγγελον ἰσχυρὸν καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, περιβεβλη-
4, 3 μένον νεφέλῃν, καὶ ἡ ἴρις ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, καὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ
ἥλιος, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὡς στυλοὶ πυρός, 2 καὶ ἔχων ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ
βιβλαρίδιον ἠνεωγμένον. καὶ ἔθρην τὸν πόδα αὐτοῦ τὸν δεξιὸν ἐπὶ τῆς θαλάσσης,
τὸν δὲ εὐώνυμον ἐπὶ τῆς γῆς, 3 καὶ ἔκραξεν φωνῇ μεγάλῃ ὥσπερ λέων μυκάται.
καὶ ὅτε ἔκραξεν, ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ βρονταὶ τὰς ἑαυτῶν φωνάς. 4 καὶ ὅτε ἐλά-
Dan. 8, 26 λησαν αἱ ἑπτὰ βρονταί, ἔμελλον γράφειν, καὶ ἤκουσα φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ

- cum $\kappa\alpha\sigma\tau\omicron\upsilon$ vg. — αὶ γὰρ ἐξουσαὶ αὐτῶν et εἰσιν cum 1 (sed εἰσιν). — καὶ ἐν ταῖς οὐραῖς αὐτῶν cum $\kappa\alpha\sigma\tau\omicron\upsilon$ vg. Omittunt 1, 36, And.^{bav.}, item aeth. οφειν cum $\kappa\alpha\sigma\tau\omicron\upsilon$, 1. — Q And.^c Are. οφειν. Syr.^{gwynn} omittit vs. 19^b οὐ γὰρ οὐρα . . . ἀδικοῦσιν.
20. πληγαῖς: κ addit αὐτῶν. — οὐτε ante μετενοησαν (Q μετανοησ.) cum $\kappa\sigma$, 14, 38, 92, item neque vg. copt. syr. Cyr.³²² Prim. οὐτε cum AP, 1, 30^{**}. ου cum C, 6, 7, 8, 28. προσκυνήσωσιν cum $\kappa\alpha\sigma\tau\omicron\upsilon$, 7*, 36, 42. προσκυνήσωσι cum PQ. καὶ (38 η) τα εἰδῶλα cum $\kappa\alpha\sigma\tau\omicron\upsilon$, 1. δύναται cum $\kappa\alpha\sigma\tau\omicron\upsilon$ (ita videtur)PQ*, 7, 28, 35, 36, 38, 47, 49, 50, 79, And.^acp. δύναται cum Q** And.^{bav.} Are.
21. φαρμακίων cum APQ, 7, And.^{bav.} φαρμακειῶν cum 1. — $\kappa\sigma$ And.^c Are. φαρμακίων. Syr.^{gwynn} omittit οὐτε ἐκ τῶν κλεμμάτων αὐτῶν.
- X: 1. ἄλλον cum $\kappa\alpha\sigma\tau\omicron\upsilon$ vg. Omittunt PQ, 1, And.^a. — Syr.^{gwynn} omittit ἰσχυρῶν. — ἡ ἴρις (κ^* θριξ) cum κ^* et $\sigma\alpha\sigma\tau\omicron\upsilon$ And.^c Are. ἴρις omisso η cum P, 1, 7, 32, 36, 38, 98, arm. And.^{a*} etp. ἐπὶ τὴν κεφαλὴν cum AC, 9, 12. ἐπὶ τῆς κεφαλῆς cum $\kappa\sigma\tau\omicron\upsilon$. αὐτοῦ primum (post κεφα.) cum $\kappa\alpha\sigma\tau\omicron\upsilon$, 1, vg. Textus receptus, Griesbach, Scholz omittunt.
2. καὶ ἔχων cum $\kappa\alpha\sigma\tau\omicron\upsilon$. καὶ εἶχεν cum 1, 7, 28, 35, 36, 47, 49, 79, 91, 96, vg. βιβλαρίδιον cum κ^* AC**P, 1, And.^p Are. — C*, 7, 10 βιβλιδαρίον. — βιβλίον cum Q. ἠνεωγμένον cum $\kappa\sigma\tau\omicron\upsilon$, 1 (-μενων) 7, 31, 33, 34, 35, 87, And.^{cpbav.} ανεωγμ. cum Q And.^a Are. — A copt. omittunt. ἐπὶ τῆς θαλάσσης et ἐπὶ τῆς γῆς cum $\kappa\alpha\sigma\tau\omicron\upsilon$. ἐπὶ τὴν θαλάσσαν et ἐπὶ τὴν γῆν cum 1.
3. ταῖς ἑαυτῶν φωναῖς cum κ , arm. aeth. syr.^{gwynn}, 7.
4. αἱ (1, 98* om.) ἐπὶ βρονταὶ sine additamento cum $\kappa\alpha\sigma\tau\omicron\upsilon$, 1, arm. fu. Textus receptus, Griesbach, Scholz addunt τὰς φωνὰς αὐτῶν ita ut vg.^{cle} harl. lipss. omn.^{lachm.} Haym. ἐμελλον cum $\kappa\sigma$, 1, 6. ἠμελλον cum ACQ. Post του ουρανοῦ legit syr.^{gwynn} του εβδομου vel την εβδομην. — λεγουσαν sine μοι cum $\kappa\alpha\sigma\tau\omicron\upsilon$, 1. Addunt μοι vg.^{cle} demid. copt. Pro σφραγισον cum codd. — Naber (Mnemosyne, 1881, p. 302) conjecit αφανισον. — μη αὐτα cum $\kappa\alpha\sigma\tau\omicron\upsilon$ vg. — 1 μετα ταυτα.

λέγουσαν· σφράγισον ἃ ἐλάλησαν αἱ ἐπὶ τῶν βροντῶν, καὶ μὴ αὐτὰ γράψῃς. 5 καὶ ὁ ἄγγελος, ὃν εἶδον ἐστῶτα ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ ἐπὶ τῆς γῆς, ἔκραν τὴν χεῖρα αὐτοῦ τὴν δεξιαν εἰς τὸν οὐρανόν, 6 καὶ ὤμοσεν ἐν τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ὃς ἔκτισεν τὸν οὐρανόν καὶ τὰ ἐν αὐτῷ καὶ τὴν γῆν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ καὶ τὴν θάλασσαν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ, ὅτι χρόνος οὐκέτι ἔσται, 7 ἀλλ' ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς φωνῆς τοῦ ἐβδόμου ἀγγέλου, ὅταν μέλλῃ σαλπίζειν, καὶ ἐτελέσθῃ τὸ μυστήριον τοῦ θεοῦ, ὡς εὐηγγέλιον τοὺς ἑαυτοῦ δούλους τὸν προφήτας. 8 καὶ ἡ φωνὴ ἦν ἤκουσα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, πάλιν λαλοῦσαν μετ' ἐμοῦ καὶ λέγουσαν· ἔπαγε λάβε τὸ βιβλαρίδιον τὸ ἠνεωγμένον ἐν τῇ χειρὶ τοῦ ἀγγέλου τοῦ ἐστῶτος ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ ἐπὶ τῆς γῆς. 9 καὶ ἀπηλθὼν πρὸς τὸν ἄγγελον, λέγων αὐτῷ δοῦναί μοι τὸ βιβλαρίδιον. καὶ λέγει μοι· λάβε καὶ κατέφαγε αὐτό, καὶ πικρανεῖ σου τὴν κοιλίαν, ἀλλ' ἐν τῷ στόματί σου ἔσται γλυκὺ ὡς μέλι. 10 καὶ ἔλαβον τὸ βιβλαρίδιον ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ ἀγγέλου καὶ κατέφαγον αὐτό, καὶ ἦν ἐν τῷ στόματί μου ὡς μέλι γλυκὺ· καὶ ὅτε ἔφαγον αὐτό, ἐπικράνθη ἡ κοιλία μου. 11 καὶ λέγουσίν μοι δεῖ σε πάλιν προφητεῦσαι ἐπὶ λαοῖς καὶ ἔθνεσιν καὶ γλώσσαις καὶ βασιεῦσιν πολλοῖς.

Dan. 12, 7

14, 7

Am. 3, 7

Kr. 2, 8 ss.
3, 1 ss.

XI.

1 Καὶ ἐδόθη μοι κάλαμος ὅμοιος ῥάβδῳ, λέγων· ἔγειρε καὶ μέτρησον τὸν ναόν τοῦ θεοῦ καὶ τὸ θυσιαστήριον καὶ τοὺς προσκυνοῦντας ἐν αὐτῷ. 2 καὶ τὴν αὐλὴν

21, 15
Ex. 40, 3

5. τὴν δεξιαν cum κ CPQ. Omittunt A, 1, 36, vg. syr. ζ wynn.
 6. ὠμοσεν εν cum κ ACP, 1. — κ^* Q copt. And.^c omittunt εν. — καὶ τὴν θαλάσσαν καὶ τὰ εν αὐτῇ: κ^* A, syr. ζ wynn, arm. 30, 34, 32, 38, 40, 49, 98, Prim. omittunt. ουκετι εσται cum κ ACPQ. — κ^* , 40 ουκετι εσιν. — ουκ εσται ετι cum 1, 79, And.^a, item vg.^{cle}. non erit amplius.
 7. τελεσθη cum κ ACP copt. syr.^{edd}. And.^c et bav. τελεσθη (-σθη Q, 7) cum Q, 1. τοὺς εαυτου (Q αντ. post δουλ.) δουλους (κ add. καὶ) τοὺς προφητας cum κ ACPQ And.^c et bav. τοις εαυτου δουλοις τοις προφηταις cum 1, 28, 79, 97, And.^a et p Are.
 8. Syr. ζ wynn legit καὶ φωνη ηκουσα εκ κτλ. Omittit ηνεωγμενον et legit επι της γης ante καὶ επι της θαλασσης. — λαουσα et λεγουσα cum κ ACPQ. λαουσα et λεγουσα cum 1, And.^a et p Are. βιβλαριδιον cum κ P, 1. βιβλιδαριον cum Q. βιβλιον cum AC, 6, 14. ηνεωγμενον cum κ ACP, 1, 35, 36, 87, 92. — Q ανεωγμενον. — του αγγελου cum κ ACPQ, 1, And.^{oma}. Are. Omittit tou 8.
 9. Syr. ζ wynn omittit καὶ απηλθα . . . λαβε. — απηλθα cum A, 16, 27, 50, 97. απηλθον cum κ CPQ. δοῦναί μοι cum κ ACQ vg. syr. And.^c Are. Prim. dos μοι cum P, 1, 28, 36, 38, 49, 51, 79, 91, 96, copt. And.^a et bav. βιβλαριδιον cum A**(*βιβλιον)CP, 1. — Q βιβλιδαριον. κ , 11 βιβλιον.
 10. βιβλαριδιον cum ACP, 1. — κ Q βιβλιον. — 8, 10, 14 βιβλιδαριον. — ως μελι γλυκυ cum κ CP, vg. — AQ, 36, copt. γλυκυ ως μελι.
 11. λεγουσιν cum κ AQ am.* harl. And.^c Are. λεγει cum P, 1, 7, 28, vg.^{cle}. copt. syr. arm. aeth. καὶ εθνεσιν cum κ AP, 1, 31, 36, 38, 47, vg. copt. κ. επι εθν. cum Q syr.
- XI: 1. λεγων (κ^* λεγει) sine additamento cum κ^* et cAP, 1, am. fu. harl. tol. Praemittunt καὶ ο αγγελος εισηκει 36, arm.; item κ cc*Q syr. ζ wynn 10, 14

13. 5 την ἔξωθεν τοῦ ναοῦ ἔκβαλε ἔξωθεν καὶ μὴ αὐτὴν μετρήσης, ὅτι ἐδόθη τοῖς ἔθνεσιν, καὶ τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν πατήσουσιν μῆνας τεσσαράκοντα δύο. 3 καὶ δώσω τοῖς θυσίαις μάρτυσίν μου, καὶ προφητεῖσουσιν ἡμέρας χιλίας διακοσίας ἐξήκοντα περιβεβλημένοι σάκκους. 4 οὗτοί εἰσιν αἱ δύο ἑλαῖαι καὶ αἱ δύο λυχνίαι αἱ ἐνώπιον τοῦ κυρίου τῆς γῆς ἐστῶσαι. 5 καὶ εἴ τις αὐτοὺς θέλει ἀδικῆσαι, πῶρ ἐκπορεύεται ἐκ τοῦ στόματος αὐτῶν καὶ κατεσθίει τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν καὶ εἴ τις θελήσῃ αὐτοὺς ἀδικῆσαι, οὕτως δεῖ αὐτὸν ἀποκτανθῆναι. 6 οὗτοι ἔχουσι ἐξουσίαν κλείσαι τὸν οὐρανόν, ἵνα μὴ ἕτερός βρέξῃ τὰς ἡμέρας τῆς προφητείας αὐτῶν, καὶ ἐξουσίαν ἔχουσι ἐπὶ τῶν ὑδάτων στρέφειν αὐτὰ εἰς αἷμα καὶ πατάξαι τὴν γῆν ἐν πάσῃ πληγῇ ὁσάκις ἂν θελήσωσιν. 7 καὶ ὅταν τελώσωσιν τὴν μαρτυρίαν αὐτῶν, τὸ θηρίον τὸ ἀναβαῖνον ἐκ τῆς ἀβύσσου ποιήσει μετ' αὐτῶν πόλεμον καὶ νικήσει αὐτοὺς καὶ ἀποκτενεῖ αὐτούς. 8 καὶ τὸ πτώμα αὐτῶν ἐπὶ τῆς πλατείας τῆς πόλεως τῆς μεγάλης, ἧτις καλεῖται πνευματικῶς Σόδομα καὶ Αἴγυπτος, ὅπου καὶ ὁ κύριος αὐτῶν ἐσταυρώθη. 9 καὶ βλέπουσιν ἐκ τῶν λαῶν καὶ φυλῶν καὶ γλωσσῶν καὶ

καὶ εἰσὶν αἱ (Q ἰσθκει, κ^{cc}* εσθκει) ο ἀγγελος. — εγειρε cum MAPQ And.^a*. εγειραι cum 1.

2. την εξωθεν cum APQ vg. (sed vg.^{slx}. infra) copt. την (κ* της) εσωθεν cum κ, syr.gwynn 1, 12, 35, 80, 87, And.^{a,c} bav. εκβ. εξωθεν cum κA(P εσωθεν) 1, 12, 14. εκβ. εξω cum Q (κ* εσω). — τεσσαρακοντ. cum κA. τεσσαρακοντ. cum P; Q μ'. — δυο (sine και) cum κP, 14, item 1, alii multi, qui μβ' praebent. και δυο cum AQ (μ' και β') 30.
3. Syr.gwynn ἵνα προφητευσουσιν pro και προφ. Tisch. et Bousset περιβεβλημενοι cum κC, 1, syr.gwynn vg. And.omn. Are. anonym.aug. et Prim. — Westcott-Hort cum κ*APQ, 4, 7, 28, 48, 79, 96 περιβεβλημενους. Perhaps a primitive error for περιβεβλημενοις, Westcott-Hort (p. 579).
4. και αι δυο cum κ*ACQP Hipp. Omittit αι κ*. αι ενωπιον cum ACPQ, 1, And.^{a,c,p}. αι omittunt κ, 6, 7, 14. τον (omittunt AQ) κυριον cum κACQP vg. copt. syr. τ. θεου cum 1, 28, 36, 79, arm. And.^a et bav. εστωτες cum κ*ACQ And.^c Are. εστωσαι cum κccP, 1, 7.
5. θελει cum κACQP, 1, And.^{a,c,p} Are. θελη cum 7, And.bav. θεληση cum κA (et 38, Hipp. θελησει). — θελει cum CPQ And.omn. Are. Praeterea θεληση (θελησει, θελει) ante autous posuimus cum κ(θελ. αδικ. αυτ.)ACPQ vg. Post autous ponunt 1, 36, 49. — Syr.gwynn vs. 5b και οστις θελει αδικησαι αυτους. 87 et syr.gwynn legunt αυτους αποκτ.
6. εξουσιαν primum sine articulo cum κQ. την εξουσιαν cum ACP. εξουσιαν κλεισαι τον ουρανον cum κACP, 1. τον ουρανον εξουσιαν κλεισαι cum Q, And.^c Are. νετος βρεχη cum κACQP. βρεχ. νετ. cum 1, 7, copt. τας ημερας cum κACQP. εν ημεραις cum 36^{vi}, 1. — And.^a εν ταις ημεραις, item diebus vg. — της προφητειας αυτων cum κACQP vg. — αυτων της προφητ. cum 1, 95. εν παση πληγη cum κACP, 1. παση πληγ. sine εν cum Q vg. Posuimus autem ante οσακισ cum κACP, 1, 28, 36, 38, 49, 51, 79, vg. Post οσακ. εαν θελ. ponunt Q And.^c Are. — C, 38 legunt οσακισ αν. Alii codd. οσακισ εαν.
7. μετ αυτων πολεμον cum κACQP vg. — πολεμ. μετ αυτ. cum 1, 36, copt.
8. το πτωμα cum ACQ copt. arm. aeth. τα πτωματα cum κP, 1, vg. syr., etiam syr.gwynn. — Syr.gwynn των πλατειων. — ο κυριος αυτων cum κACQP vg. copt. syr. syr.gwynn arm. aeth. ο κυρ. ημων cum 1. — κ* nil nisi ο κυριος.

ἔθνῶν τὸ πτώμα αὐτῶν ἡμέρας τρεῖς καὶ ἡμισυ, καὶ τὰ πτώματα αὐτῶν οὐκ ἀφίουσιν τεθῆναι εἰς μνήμα. 10 καὶ οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς χαίρουσιν ἐπ' αὐτοῖς καὶ εὐφραίνονται, καὶ δῶρα πέμπουσιν ἀλλήλοις, διὸ οὗτοι οἱ δύο προφηταὶ ἔβασάνισαν τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς. 11 καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας καὶ ἡμισυ πνεῦμα ζωῆς ἐκ τοῦ θεοῦ εἰσῆλθεν εἰς αὐτούς, καὶ ἔσθησαν ἐπὶ τοὺς πόδας αὐτῶν, καὶ φῶβος μέγας ἐπέπεσεν ἐπὶ τοὺς θεωροῦντας αὐτούς. 12 καὶ ἤκουσαν φωνῆς μεγάλης ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λεγούσης αὐτοῖς· ἀνάβατε ὠδε· καὶ ἀνέβησαν εἰς τὸν οὐρανὸν ἐν τῇ νεφέλῃ, καὶ ἐθεώρησαν αὐτοὺς οἱ ἐχθροὶ αὐτῶν. 13 καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρῃ ἐγένετο σεισμὸς μέγας, καὶ τὸ δέκατον τῆς πόλεως ἔπεσεν, καὶ ἀπεκτάνθησαν ἐν τῷ σεισμῷ ὀνόματα ἀνθρώπων χιλιάδες ἑπτὰ, καὶ οἱ λοιποὶ ἔμφοβοι ἐγένοντο καὶ ἔδωκαν δόξαν τῷ θεῷ τοῦ οὐρανοῦ. 14 Ἡ οὐαὶ ἡ δευτέρα ἀπῆλθεν· ἰδοὺ ἡ οὐαὶ ἡ τρίτη ἔρχεται ταχύ.

15 Καὶ ὁ ἕβδομος ἄγγελος ἐσάλπισεν· καὶ ἐγένοντο φωναὶ μεγάλαι ἐν τῷ οὐρανῷ, λέγουσαι· ἐγένετο ἡ βασιλεία τοῦ κόσμου τοῦ κυρίου ἡμῶν καὶ τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ, καὶ βασιλεύσει εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. 16 καὶ οἱ εἰκοσι τέσσαρες πρεσβύτεροι οἱ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ κἀθήνται ἐπὶ τοὺς θρόνους αὐτῶν, ἔπεσαν ἐπὶ τὰ

Esth. 9, 22
Ex. 37, 5

16, 18

9, 12
10, 7
12, 10
Dan. 2, 44
4, 4 etc.

9. βλέπουσιν cum **AC**PQ, 1. βλέπουσιν cum vg. copt. arm. aeth. Prim. το πτωμα αυτ. cum **AC**Q. τα πτωματα αυτ. cum P, 1, vg. syr. etiam syr.gwynn And.a p bav. Prim. και ημισυ cum **AC**P. Omittunt και Q And.omn. Are. αφιουσιν cum **AC**P, 1. αφησουσι cum Q copt. syr. etiam syr.gwynn (aeth.) And.c et P Are. μνημα cum ***A**PQ, 1. μνηματα cum **nc**, 98, vg. syr.gwynn.
10. χαίρουσιν: syr.gwynn χαρησονται. — ευφραινονται cum **AC**P, 1, 12, 28. ευφρανθησονται cum Q, 6, 7, 8, 14, vg. syr.gwynn. — πεμπουσιν cum ***P**, 28, 36, 79, 80*, vg.cdd. ap. Ln. arm. And.a* et bav. anonym.aug. πεμψουσιν cum **nc**AC, 1, vg.cle. am. syr.gwynn. δωσουσιν cum Q And.c et P Are.
11. μετὰ τρεῖς sine articulo cum **BP**, 1, And.c et bav., nec exprimunt articulum vg. anonym.aug. μετ. τας τρεις cum **AC**Q And.a et P Are. εν αυτοις cum A, 18, 28**, 36, 79, 95, arm. And.a Vig.varim. (intravit in eis). — CP, 1 αυτοις. **MQ** And.c et P Are. εις αυτοις. — εκ αυτοις cum 49, 53, 91, 96. επεπεσεν cum **AC**P And.a et bav. επεσεν cum **MQ** And.c et P Are. εγενετο pro επεπεσεν legit syr.gwynn.
12. ηκουσαν cum ***AC**P, 30**, vg. — ηκουσα cum **nc**Q copt. ar.e And.omn. Are. anonym.aug. φωνης μεγαλης et λεγουσης cum **BC**P, 1, And.a p bav. φωνην μεγαλην et λεγουσαν cum **AQ** And.c Are. αυτοις cum **BC**PQ. Omittunt A, 28, anonym.aug. αναβατε cum **AC**P, 26, 36, 42. αναβητε cum Q And.omn. Are.
13. ωρα cum **AC**P, 1, 36, 95, vg. copt. syr. syr.gwynn arm. aeth. ημερα cum Q sah. And.c p bav. Are.
14. ιδου η ουαι η τριτ. ερχεται (**κ**, 36 post ιδου ponunt) cum (**κ**)**AC**P, 1, vg. copt. syr. And.a et bav. Prim. η ουαι η τριτ. ιδου ερχετ. cum Q And.c et P Are.
15. λεγοντες cum **AQ**. λεγουσαι cum **BC**P And.omn. Are. εγενετο η βασιλεια cum **AC**PQ vg. — εγενοντο αι βασιλειαι cum 1, 7, And.bav. — Syr.gwynn legit τον κοσμου και του θεου ημων και τον Χριστον αυτου, και εβασιλευσεν κτλ.
16. οι εικοσι cum **nc**PQ. Omittunt οι ***A**. εικοσι τεσσαρ. cum **AC**P And.omn. Are.; Q, 1, 7, copt. κδ', item viginti quattuor vg. — εκ. και τεσα. cum 30, item syr. arm. — Syr.gwynn οἱ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ κἀθήνται ἐπὶ τ. θ. αυτων. — οι ενωπιον cum **BC**P And.a c p Are. Omittunt οι **AQ**, 1, And.bav. οι (**nc**).

4, 8 πρόσωπα αὐτῶν καὶ προσεκύνησαν τῷ θεῷ, 17 λέγοντες· εὐχαριστοῦμέν σοι, κύριε ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ, ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν, διὲ ἐληφας τὴν δύναμιν σου τὴν μεγάλην καὶ ἔβασίλευσας· 18 καὶ τὰ ἔθνη ὠργίσθησαν, καὶ ἤλθεν ἡ ὀργὴ σου καὶ ὁ καιρὸς τῶν νεκρῶν κριθῆναι καὶ δοῦναι τὸν μισθὸν τοῖς δούλοις σου τοῖς προφῆταις καὶ τοῖς ἁγίοις καὶ τοῖς φοβουμένοις τὸ ὄνομά σου, τοῖς μικροῖς καὶ τοῖς μεγάλοις, καὶ διαφθεῖραι τοὺς διαφθειρόντας τὴν γῆν. 19 καὶ ἠκούθη ὁ ναὸς τοῦ θεοῦ ὁ ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ὤφθη ἡ κιβωτὸς τῆς διαθήκης αὐτοῦ ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ, καὶ ἐγένοντο ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ βρονταὶ καὶ σεισμὸς καὶ χάλαζα μεγάλη.

XII.

1 Καὶ σημεῖον μέγα ὤφθη ἐν τῷ οὐρανῷ, γυνὴ περιβεβλημένη τὸν ἥλιον, καὶ ἡ σελήνη ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτῆς, καὶ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς στέφανος ἀστέρων δώδεκα, 2 καὶ ἐν γαστρὶ ἔχουσα κρατίζει ὠδίνουσα καὶ βασανιζομένη τεκεῖν. 3 καὶ ὤφθη ἄλλο σημεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἰδοὺ θράκων πυρρὸς μέγας, ἔχων κεφαλὰς ἐπὶ τὰ κέρατα δέκα καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτοῦ ἐπὶ διαδήματα, 4 καὶ ἡ οὐρὰ αὐτοῦ οὖρει τὸ τρίτον τῶν ἀστέρων τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἔβαλεν αὐτοῖς

2, 95 om.) καθηται cum * et cCQ And.^c Are.; item qui in consp. d. sedent vg. Prim. καθήμενοι cum AP And.^{apbav.}; item sedentes Syr. copt. arm.

17. καὶ ὁ ἦν sine additamento cum ACPO, 1, am. fu. syr. arm.^{zoh.} aeth. And.^{cpbav.} Are. Cyp.^{3.2} Prim. Addunt καὶ ὁ ἐρχομενος 28, 56, 49, 79, 91, 95, 96, vg.^{cle.} lips.⁴ lips.^{6*} copt. arm.^{usc.} And.^{a.} καὶ οὐ cum *C fu. Omittunt καὶ κccAPQ vg. (exc. fu.) syr.^{gwynn.} εληφας cum APQ. εληφες cum C.

18. καὶ τοῖς ἁγίοις καὶ τοῖς (κ om.) φοβουμένοις cum κCPQ. — Α καὶ τοῖς ἁγίοις καὶ τοῖς φοβουμένους. — τοῖς μικροῖς κ. τοῖς μεγάλοις cum κccPQ vg. — *AC τοὺς μικροὺς κ. τοὺς μεγάλους. Syr.^{gwynn.} τοῖς μικροῖς μετα τῶν μεγάλων. — καὶ ante διαφθεῖραι: Α omittit. τοὺς διαφθειρόντας cum κAQ. — P, 1, And.^p et ^{bav.} τοὺς φθειρόντας. — τοὺς διαφθειράντας cum C.

19. Syr.^{gwynn.} ὁ ναὸς ἐν τῷ οὐρανῷ. — ὁ ἐν τῷ cum AC, 14, 35, 38, 87, 92, 95, arm. And.^c. Omittunt ὁ κPQ And.^{apbav.} Are. τ. διαθῆκ. αὐτου cum ACP vg. syr. And.^{ac} ^{bav.} anonym.^{aug.} τ. δια. του (Q, 7, 90, 91 omittunt) κυριου cum Q And.^p Are. Victorin., κ, 94 τ. δια. τ. θε. vg.^{cod.} copt. ar.^e Prim. Haym. plane omittunt αυτ. — καὶ σεισμοὺς cum κACP, 1, vg. syr. arm. aeth. And.^p. — 34, 35, 87, And.^{ac} ^{bav.} κ. σεισμοι. — Q Are. omittunt plane.

XII: 2. Post ἐν (Q ἐγ) γα. ἐχουσα addiderunt Tisch., Westcott-Hort, Bousset καὶ cum κC, 95, am. fu. demid. lips.^{4.6} tol. omn. lachm. aeth. Prim. Omittunt APQ vg.^{cle.} lips.⁵ Haym. Hipp. Meth.⁷¹⁷. κρατίζει cum κAP, 1, 28, 36, 79, 95, demid. tol. allachm. Hipp. Meth. And.^a et ^{bav.} εκραζεν cum C, vg. cle. fu. lips.^{4.6} And.^c et P Are. Prim. Haym. Item εκραζεν cum Q vg.^{cod.} καὶ κραζουσα καὶ cum syr.^{gwynn.} ωδίνουσα: Α prae-mittit καὶ.

3. πυρρὸς cum κAP Meth.⁷¹⁷. — CQ, 1, And.^c πυρρὸς, item (coloris ignei, ignitus) copt. syr. ar.^e arm.: addit etiam aeth. pp in similitudinem ignis. Atque πυρρ. (πυρ.) ante μέγας posuimus cum κCQ copt. syr. aeth. ar.^e Meth. Post μέγας ponunt AP vg. And.^a et ^{bav.} Or.^{int.}

4. Syr.^{gwynn.} legit των ἐν τῷ οὐρανῷ post ἀστέρων et εστηκει pro εστηκεν.

εἰς τὴν γῆν. καὶ ὁ δράκων ἐστῆκεν ἐνώπιον τῆς γυναικὸς τῆς μελλούσης τεκεῖν, ἵνα ὅταν τέκη τὸ τέκνον αὐτῆς καταφάγη. 5 καὶ ἔτεκεν υἱὸν ἄρρενα, ὃς μέλλει ποιμαίνει πάντα τὰ ἐθνη ἐν ῥάβδῳ οὐδηροῦ καὶ ἤρπασθη τὸ τέκνον αὐτῆς πρὸς τὸν θεὸν καὶ πρὸς τὸν θρόνον αὐτοῦ. 6 καὶ ἡ γυνὴ ἔφωγγεν εἰς τὴν ἔρημον, ὅπου ἔχει ἐκεῖ τόπον ἡτοιμασμένον ἀπὸ τοῦ θεοῦ, ἵνα ἐκεῖ τρέφωσιν αὐτὴν ἡμέρας χιλίας διακοσίας ἐξήκοντα. 7 καὶ ἐγένετο πόλεμος ἐν τῷ οὐρανῷ, ὁ Μιχαὴλ καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ τοῦ πολεμῆσαι μετὰ τοῦ δράκοντος. καὶ ὁ δράκων ἐπολέμησεν καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ, 8 καὶ οὐκ ἴσχυσαν, οὐδὲ τόπος εὗρέθη αὐτῶν ἐν τῷ οὐρανῷ. 9 καὶ ἐβλήθη ὁ δράκων ὁ μέγας, ὁ ὄφις ὁ ἀρχαῖος, ὁ καλούμενος διάβολος καὶ ὁ σατανᾶς, ὁ πλανῶν τὴν οἰκουμένην ὅλην, ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν, καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ ἐβλήθησαν. 10 καὶ ἤκουσα φωνὴν μεγάλην ἐν τῷ οὐρανῷ λέγουσαν· ἄρι ἐγένετο ἡ σωτηρία καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ, ὅτι ἐβλήθη ὁ κατηγορῶν τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν, ὁ κατηγορῶν αὐτοὺς ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἡμέρας καὶ νυκτός. 11 καὶ αὐτοὶ ἐνίκησαν αὐτὸν διὰ τὸ αἷμα τοῦ ἀρνίου καὶ διὰ τὸν λόγον τῆς μαρτυρίας αὐτῶν, καὶ οὐκ ἠγάπησαν τὴν ψυχὴν αὐτῶν ἄχρι θανάτου. 12 διὰ τοῦτο εὐφραίνεσθε, οὐρανοὶ καὶ οἱ ἐν αὐτοῖς σκηνοῦντες· οὐαὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν, ὅτι κατέβη ὁ διάβολος πρὸς ὑμᾶς ἔχων θυμὸν μέγαν, εἰδὼς ὅτι ὀλίγον καιρὸν ἔχει.

2, 27
19, 15
Ps. 2, 9
Dan. 12, 11
Dan. 12, 1
20, 2
Ga. 3, 1
11, 15
19, 1
18, 20

5. *αρσεν* cum AC. Item P, 95, Meth. And.^{bav.} *αρσена*. — *αρρενα* (Q *арена*) cum M^Q, 1, Hipp. *προς secundum* cum M^{ACPQ} vg. Meth. Omittunt 1, 36^{vi}, And.^a et ^{bav.}
6. *εχει*: 38, vg.cle. fu. lips.⁶ syr.^{gwynn} *ειχε*. — *εκει* primum cum M^{APQ} Hipp. Meth. And.^c et P Are. Omittunt C, 1, 14, 36, 38, And.^a et ^{bav.}; item vg. Prim. — Syr.^{gwynn} omittit secundum *εκει*. — *τρεφουσιν* cum M^C, 36, And.^{bav.} (et 30, 98 *επιτρεφουσιν*). — *τρεφουσιν* cum AP, 1, Hipp. Meth. And.^a et P. *επιτρεφουσιν* cum Q Are. Adnotatio est quae ex margine migravit in textum Apocal. 12:6. Nimirum haec est epitome eorum quae narrantur suo loco vs. 13 sqq., Naber, Mnemosyne, 1881, p. 287.
7. *ο μιχαηλ* cum M^{CPQ}, nec aliter vg. — *ο τε μιχαηλ* cum A, item syr. *πολεμησαι* cum M^Q And.^{om.} Item *του πολεμησαι* cum ACP. Textus receptus, vg. *επολεμησαν*. Syr.^{gwynn} *πολεμουσι*. — *μετα* cum M^{ACPQ} vg. — *κατα* cum 1, 94.
8. *ισχυσαν* cum M^{CP}, 1. Item Q, 14 *ισχυον*. — *ισχυσεν* cum A copt. aeth. And.^c. Praeterea M addit *προς αυτον*. — *ουδε* cum M^{ACQ} And.^c et P Are. *ουτε* cum P, 1, 36, And.^a et ^{bav.} *τολος ευρεθη αυτον* cum ACP^Q, 1, vg. — *τοπ. ευρεθη αυτω* cum 6, 7, 8, copt. — Syr.^{gwynn} *ευρεθη αυτοις*. — M* *τοτε ευρεθη*.
9. *και* (M om.) *ο σατανας* cum M^{ACP}, 1, 95, And.^p et ^{bav.}, id quod confirmat comm. — Q And.^a et ^c Are. omittunt o.
10. *εν τω ουρ.* (95 *arm.* anonym.^{aug.} *εκ του ουρανου*) *λεγουσαν* cum M^{ACPQ} vg. copt. *λεγουσ.* *εν τ. ουρ.* cum 1, And.^a. — Syr.^{gwynn} omittit *και η εξουσια του Χριστου αυτου*. — *εβληθη* cum M^{ACPQ} And.^a et ^c Are. *κατεβληθη* cum 1, 49, And.^p et ^{bav.} *κατηγορ* cum A. *κατηγορος* cum M^{CPQ}. — Syr.^{gwynn} omittit *των αδελφων ημων*. — *αυτους* cum AP, 1, 28, 36, 79, And.^a et ^p ^{bav.} *αυτων* cum M^Q And.^c Are. syr.^{gwynn}.
11. Syr.^{gwynn} omittit *αυτον* post *ενικησαν* et legit *εν τω αιματι* pro *δια το αιμα*. — *ουκ* ut M^{CPQ}. — A *ουχ*.
12. *ουρανοι* cum M^{CPQ} And.^c Are. *οι ουρα.* cum A, 1, *arm.* And.^a et ^p ^{bav.}

- 4 13 Καὶ διε εἶδεν ὁ δράκων διὲ ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν, ἐδίωξεν τὴν γυναῖκα ἧς
 ἔτεκεν τὸν ἄρσενα. 14 καὶ ἐδόθησαν τῇ γυναίκαί αἱ δύο πτέρυγες τοῦ ἀστροῦ τοῦ
 J. c. 40, 31
 Dan. 7, 25
 μεγάλου, ἵνα πέτηται εἰς τὴν ἔρημον εἰς τὸν τόπον αὐτῆς, ὅπου τρέφεται ἐκεῖ
 καιρὸν καὶ καιροὺς καὶ ἡμισυ καιροῦ ἀπὸ προσώπου τοῦ ὄφρατος. 15 καὶ ἔβαλεν
 ὁ ὄφρατος ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ὀπίσω τῆς γυναίκης ὕδωρ ὡς ποταμόν, ἵνα αὐτὴν
 17, 15 ποταμοφόρητον ποιῆσῃ. 16 καὶ ἐβοήθησεν ἡ γῆ τῇ γυναίκαί, καὶ ἤνοιξεν ἡ γῆ τὸ
 στόμα αὐτῆς καὶ κατέπιεν τὸν ποταμὸν ὃν ἔβαλεν ὁ δράκων ἐκ τοῦ στόματος
 αὐτοῦ. 17 καὶ ὠργίσθη ὁ δράκων ἐπὶ τῇ γυναίκαί, καὶ ἀπῆλθεν ποιῆσαι πόλεμον
 14, 12
 19, 10 μετὰ τῶν λοιπῶν τοῦ πλέρωτος αὐτῆς, τῶν τηρούντων τὰς ἐντολάς τοῦ θεοῦ καὶ
 ἐχόντων τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ.

XIII.

- XII. 18 Καὶ ἐστάθην ἐπὶ τὴν ἄμμον τῆς θαλάσσης. 1 καὶ εἶδον ἐκ τῆς θαλάσ-
 11, 7, 12, 3
 Dan. 7, 5 an. σης θηρίον ἀναβαῖνον, ἔχον κέρατα δέκα καὶ κεφαλὰς ἐπτὰ, καὶ ἐπὶ τῶν κεράτων
 αὐτοῦ δέκα διαδήματα, καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτοῦ ὀνόματα βλασφημίας. 2 καὶ
 17, 3 τὸ θηρίον ὃ εἶδον ἦν ὅμοιον παρδάλει, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὡς ἄρκου, καὶ τὸ
 στόμα αὐτοῦ ὡς στόμα λέοντος. καὶ ἔδωκεν αὐτῷ ὁ δράκων τὴν δύναμιν αὐτοῦ

- τὴν (κ εἰς τὴν) γῆν (A αγαπὴν) καὶ τὴν θαλασσαν cum $\mathcal{M}ACP$, 28, 79, 95, And.bav. (cf. 8:13). Item τὴ γῆ καὶ τὴ θαλασση cum Q And.^c et P Are. τοῖς κατοικοῦσι τὴν γῆν καὶ τὴν θαλασσαν cum 1, And.^a. κατεβη: syr. $\mathcal{G}WYNN$ καταβαίνει. — Syr. $\mathcal{G}WYNN$ legit πρὸς αὐτοὺς πρὸ πρὸς υμᾶς.
13. ἀρσενα cum $\mathcal{M}CP$, 14, 92, 95, item A ἀρσεναν. — ἀρσενα (argena Q, 28) cum Q.
14. αἱ δυο cum ACP , 7, 12, 27*, 28, 36, 79, 95, Hipp. antichr.⁶¹ And.^a p bav. Omittunt αἱ $\mathcal{M}Q$ Hipp. antichr.⁶⁰ And.^a Are. τὸν τόπον: \mathcal{M} omittit τὸν. — ὅπου τρέφεται cum $\mathcal{M}ACP$, 1, vg. copt. syr. arm. aeth. Hipp. antichr.⁶⁰ et ⁶¹. ὡπως τρέφεται cum Q And.^c et P.
15. ἐκ τοῦ στοματ. αὐτοῦ ante ὀπισω τῆς γυναίκ. cum $\mathcal{M}ACPQ$ vg. Post σπ. τῆς γυναίκ. ponit 1. αὐτὴν cum $\mathcal{M}ACQ$ (ποιῆσ. αὐτ. ποταμοφ.) And.^a et ^c Are., item *eam* vg. Prim. ταυτὴν cum P, 1, 7, And P et bav.
17. ἐπὶ τῇ γυναίκα cum $\mathcal{M}APQ$, 1, Hipp. antichr.⁶⁰. — C omittit ἐπὶ, item mulieri Prim. ἰησον cum $\mathcal{M}ACPQ^*$ am. fu. demid. lips.^{5,6} omn. lachm. copt. syr. arm. Item Q**, 1, 7, 8 τὸν ἰησον. Textus receptus τὸν ἰησον χριστοῦ ut vg. cle. tol. lips.⁴ Prim. — \mathcal{M}^* τοῦ θεοῦ, 98 θεοῦ.
18. ἐσταθην cum PQ syr. $\mathcal{G}WYNN$ copt. ar. e And. omn. Are. Agnoscitur etiam capitulum Andreae ratione, quoniam inde a verbis Καὶ ἐσταθην novum caput, i. e. cap. 36 incipit. ἐσταθην cum $\mathcal{M}AC$, 87, 92, vg. syr. arm. aeth. utr. anonym. aug. Haym.
- XIII: 1. κέρατα δέκα καὶ κεφαλὰς ἐπτὰ cum $\mathcal{M}ACPQ$ copt. syr. aeth. And. omn. Are. Prim. — Textus receptus, Griesbach, Scholz κεφαλὰς ἐπτ. καὶ κερὰτ. δεκ. ut vg. arm. — Syr. $\mathcal{G}WYNN$ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. — ὀνόματα cum AQ vg. cle. am. lips.^{5,6} omn. lachm. syr. And.^c Are. ὄνομα cum $\mathcal{M}CP$, 1, 28, 79, 95, fu. demid. lips.⁴ tol. syr. $\mathcal{G}WYNN$.
2. ἡν ὅμοιον: 28, 35, 87 ὅμοι. ἡν, item similis erat vg. — 1, 12, 46, arm. And. p com. et bav. omittunt ἡν. — ἄρκου cum $\mathcal{M}ACPQ$, 1, And.^a *c bav. ἀρκτου cum 29, And.^a ** et P Are. λέοντων cum \mathcal{M} , 14, 92, syr., item Victorin. λέοντος cum $ACPQ$ vg. copt. — Syr. $\mathcal{G}WYNN$ ὡς λέοντων, omisso στομα.

καὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ καὶ ἐξουσίαν μεγάλην. 3 καὶ μίαν ἐκ τῶν κεφαλῶν αὐτοῦ ὡς ἐσφαγμένην εἰς θάνατον, καὶ ἡ πληγὴ τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἐθεραπεύθη. καὶ ἐθάψαsen δλη ἡ γῆ ὀλίσιω τοῦ θηρίου, 4 καὶ προσεκύνησαν τῷ δράκοντι, ὅτι ἔδωκεν τὴν ἐξουσίαν τῷ θηρίῳ, καὶ προσεκύνησαν τῷ θηρίῳ λέγοντες· τίς ὅμοιος τῷ θηρίῳ, καὶ τίς δύναται πολεμῆσαι μετ' αὐτοῦ; 5 καὶ ἐδόθη αὐτῷ στόμα λαλοῦν μεγάλα καὶ βλασφημίας, καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἐξουσία ποιῆσαι μῆνας τεσσαράκοντα δύο. 6 καὶ ἤνοιξεν τὸ στόμα αὐτοῦ εἰς βλασφημίας πρὸς τὸν θεόν, βλασφημῆσαι τὸ ὄνομα αὐτοῦ καὶ τὴν σκηνὴν αὐτοῦ, τοὺς ἐν τῷ οὐρανῷ σκηνοῦντας. 7 καὶ ἐδόθη αὐτῷ ποιῆσαι πόλεμον μετὰ τῶν ἁγίων καὶ νικῆσαι αὐτούς, καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἐξουσία ἐπὶ πᾶσαν φυλὴν καὶ λαὸν καὶ γλῶσσαν καὶ ἔθνος. 8 καὶ προσκυνήσουσιν αὐτὸν πάντες οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς, οὗ οὐ γέγραπται τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς ζωῆς τοῦ ἁγίου τοῦ ἐσφαγμένου ἀπὸ καταβολῆς

3. καὶ μίαν cum $\kappa\alpha\sigma\tau\alpha\tau\alpha$, 1, am. tol. al. lachm. copt. syr. καὶ εἶδον μίαν cum 95, vg. cle. fu. demid. lipss. al. lachm. εκ των cum $\kappa\alpha\sigma\tau\alpha\tau\alpha$ ** vg. Omittunt εκ Q*, 1, 36, And. a. p. bav. copt. arm. ως cum $\kappa\alpha\sigma\tau\alpha\tau\alpha$. — Q ὡσει. — εθανμασεν cum $\kappa\alpha\tau\alpha$ And. c. Are., item admirata est vg. Ir. int. Haym. — A, syr. $\epsilon\theta\alpha\mu\alpha\sigma\epsilon\upsilon\eta$ 1, 12, 28, 36, 79, And. a. et p. εθανμασθη. Item C εθανμαστωθη. — ολη η γη cum $\kappa\alpha\sigma\tau\alpha\tau\alpha$ vg. — εν ολη τη γη cum 1, 12, 28, 36, 79.
4. οτι ἔδωκεν cum $\kappa\alpha\sigma\tau\alpha\tau\alpha$, 12, 34, 35, 36, 46, 79, 87, 95, am. fu. demid. lips. 5 omn. lachm. Textus receptus, Griesbach, Scholz ος ἔδωκεν ut vg. cle. tol. lips. 4, 6 arm. (Sed qui dedit respondet etiam lectioni τω δεδωκοτι). Q Are. τω δεδωκοτι. — τω θηριω secundum cum $\kappa\alpha\sigma\tau\alpha\tau\alpha$ And. c. Are. τω θηριον cum A, 79, And. a. Pro τ. θ. tertio τω θηριω τουτω cum syr. $\epsilon\theta\alpha\mu\alpha\sigma\epsilon\upsilon\eta$ καὶ τις cum $\kappa\alpha\sigma\tau\alpha\tau\alpha$, 1. Omittunt καὶ 6, 7, 8, 29, 31, Are. δυναται cum $\kappa\alpha\sigma\tau\alpha\tau\alpha$ vg. (poterit) And. omn. Ir. int. δυνατος cum Q Are.
5. καὶ βλασφημίας cum $\kappa\alpha\sigma\tau\alpha\tau\alpha$, 38, 51, 94, 95, vg. cle. demid. tol. lipss. καὶ βλασφημια cum A, 12, 28, 34, 35, 47, 79, 87, Dion. eus. 7, 10 cdd. 2 And. a. c. p. καὶ βλασφημιαν cum PQ arm. syr. $\epsilon\theta\alpha\mu\alpha\sigma\epsilon\upsilon\eta$ Dion. eus. 7, 10 ed. Ir. int. 326 Are. ποιησαι cum ACP, 1. Item κ , sed addit ο θελει. Naber supplet σημεια ποιησαι. Confert 14:14, 16:14 (Mnemosyne, 1881, p. 302). Cf. de Vries van Heyst, Theol. Tijdschr. 1881, bl. 622. πολεμον ποιησαι cum Q And. c. Are. — arm. Dion. eus. (sed habet εδοθη αυτω εξουσια και μηνες τεσσε. δυο) Ir. int. 326 Prim. sec. loco (ad v. 18) omittunt ipsum ποιησαι. — τεσσερακοντ. cum $\kappa\alpha\sigma\tau\alpha\tau\alpha$. τεσσαρακ. cum P, sed Q etc. μβ'. — δυο cum $\kappa\alpha\sigma\tau\alpha\tau\alpha$. καὶ δυο cum A, 16, 95, fu. syr. Ir. int.
6. εἰς βλασφημίας cum $\kappa\alpha\sigma\tau\alpha\tau\alpha$, 1. εἰς βλασφημιαν cum PQ. τοὺς εν cum $\kappa\alpha\sigma\tau\alpha\tau\alpha$ ** syr. aeth. And. c. καὶ τοὺς εν cum $\kappa\alpha\sigma\tau\alpha\tau\alpha$ *, 1, vg. copt. syr. cdd. arm. And. a. p. bav. Are. Ir. int. — Syr. $\epsilon\theta\alpha\mu\alpha\sigma\epsilon\upsilon\eta$ legit σκηνην των εν τω ουρανω σκηνοντων.
7. καὶ εδοθη αυτω primum usque καὶ νικησαι αυτους cum $\kappa\alpha\tau\alpha$, 1** mg. vg. copt. aeth. Omittunt ACP, 1*, 12, 14, 92, arm. zob. And. p. et bav. Ir. int. ποιησαι πολεμον cum $\kappa\alpha\tau\alpha$ copt. syr. aeth. πολεμ. ποιησ. cum 1** mg., 35, 87, vg. — καὶ λαον (C λαους) cum $\kappa\alpha\sigma\tau\alpha\tau\alpha$ vg. Omittunt 1, 36, 49, 91, copt. arm.
8. αυτον cum ACQ And. a. et c. Are. αυτω cum $\kappa\alpha\tau\alpha$, 1. οδ οδ cum C, Ir. int. (cuius non est scriptum nomen), item corrupte A οvai. Rursus το ονομ. αυτου cum AC. ὄν οδ cum κ (sed κ * om. ov, κ * suppl.) P vg.; similiter Q ων ουτε. Item pro αυτου habent κ *, 95, syr. arm. αυτων, $\kappa\alpha\tau\alpha$ And. omn.

2, 7 etc.
Jer. 15, 2

κόσμου. 9 εἰ τις ἔχει οὖς, ἀκουσάτω. 10 εἰ τις εἰς αἰχμαλωσίαν, εἰς αἰχμαλωσίαν ὑπάγει· εἰ τις ἐν μαχαίρῃ ἀποκτενεῖ, δεῖ αὐτὸν ἐν μαχαίρῃ ἀποκτανθῆναι. ὡδὲ ἔστιν ἡ ὑπομονὴ καὶ ἡ πίστις τῶν ἁγίων.

14, 12

11 Καὶ εἶδον ἄλλο θηρίον ἀναβαῖνον ἐκ τῆς γῆς, καὶ εἶχεν κέρατα δύο ὅμοια ἀρνίῳ καὶ ἐλάλει ὡς δράκων 12 καὶ τὴν ἐξουσίαν τοῦ πρώτου θηρίου πᾶσαν ποιεῖ ἐνώπιον αὐτοῦ. καὶ ποιεῖ τὴν γῆν καὶ τοὺς ἐν αὐτῇ κατοικοῦντας ἵνα προσκυνήσωσιν τὸ θηρίον τὸ πρῶτον, οὗ ἔθεραπευθῆ ἡ πληγὴ τοῦ θανάτου αὐτοῦ. 13 καὶ ποιεῖ σημεῖα μεγάλα, ἵνα καὶ πῦρ ποιῆ καταβαίνειν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ εἰς τὴν γῆν ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων. 14 καὶ πλανᾷ τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς διὰ τὰ σημεῖα ἃ ἐδόθη αὐτῷ ποιῆσαι ἐνώπιον τοῦ θηρίου, λέγων τοῖς κατοικοῦσιν ἐπὶ τῆς γῆς ποιῆσαι εἰκόνα τῷ θηρίῳ, ὃς εἶχε τὴν πληγὴν τῆς μαχαίρης καὶ ἔζησεν. 15 καὶ ἐδόθη αὐτῷ δοῦναι πνεῦμα τῇ εἰκόνι τοῦ θηρίου, ἵνα καὶ λαλήσῃ

- Are. omittunt. το ονομα cum ACQ. τα ονοματα cum \mathfrak{MP} , 1, 28, 79, 95, vg. εν (Q επι) τω (C om.) βιβλίω cum (\mathfrak{MC})ACPQ And.omm. Are. εν τη (\mathfrak{M}^* , 36 omittunt) βιβλῳ cum \mathfrak{M}^* , 1, And.com. Are.com. — Syr. \mathfrak{g} wynn post γης: οι ου γεγραμμενοι εν τω βιβλίω της ζωης. Sed vide annotationem suam. του ante εσφαγμενου cum \mathfrak{M} ACPQ. Textus receptus, Griesbach, Scholz omittunt τω.
10. ει τις εις αιχμαλωσιαν, εις αιχμαλ. υπαγει cum A am. fu. al.lachm. Item sed omisso altero εις αιχμαλωσιαν \mathfrak{M} CPQ. — 6, 8, 29, 31, 91, 93, 94, 96, 97, 98, And. ρ ει τις εχει αιχμαλωσιαν υπαγει. — ει τις αιχμαλωσιαν συναγει, εις αιχμαλωσιαν υπαγει cum Are. — 34, 35, And. c ει τις εις (34 om.) αιχμαλωσιαν υπαγει (35 υπαγει) εις αιχμαλωσιαν υπαγει. Similiter syr. \mathfrak{g} wynn vg. cle. demid. lips.4,5,6 tol. al.lachm. Haym. Qui in captivitate duxerit, in captivitate vadit (lips.5,6 al.lachm. vadit, lips.4 vadat), Ir.int. Si quis in captiv. duxerit, in captiv. ibit. μαχαρη bis cum AC. μαχαιρα cum \mathfrak{MP} Q. αποκτενει (Q, 26, 87 -κτένει) cum CPQ, 1. — \mathfrak{M} , 28, 79 αποκτενει. Syr. \mathfrak{g} wynn και οστις εν μαχαιρα αποκτενει, εν μαχ. αποκτανθησεται. A ει τις εν μαχ. αποκτανθηται αυτον εν μαχ. αποκτανθηται, omisso δεi. Westcott-Hort: αποκτανθηται apparently a primitive error for αποκτενει or αποκτειναι (p. 580). — Syr. \mathfrak{g} wynn ωδε εστιν η πιστις και η υπομονη των αγιων.
11. Syr. \mathfrak{g} wynn post δυο: και ομοιον ην αρνιω.
12. Pro primo ποιει: ινα ποιησει cum syr. \mathfrak{g} wynn. και ποιει ante την γην cum \mathfrak{M} ACP, 1, 28, 36, 79, Hipp.⁴⁹. και ελοιει cum Q Hipp.⁴⁸. και ποιησει cum syr. \mathfrak{g} wynn. τους εν αυτη κατοικοντας cum \mathfrak{M} PQ, 1. τους κατοικ. εν αυτη cum C, 14, 92, vg. — ινα προσκυνησουσιν cum AC, 7, 14, 30*, 36, 98. ινα προσκυνησωσι cum PQ. — \mathfrak{M} προσκυνν. Syr. \mathfrak{g} wynn και προσκυνησουσι.
13. και ποιει: syr. \mathfrak{g} wynn και ποιησει. — ινα και πυρ cum \mathfrak{M} ACP, 1, 35, 38, 87, vg. Hipp. And. c ρ bav. Ir.int. και (14, 92 omittunt) πυρ ινα cum Q Are. ποιη (P, 95 ποιει) καταβαινειν (Hipp. καταβηται) εκ του ουρανου cum \mathfrak{M} P, 1. Item ποιη εκ του ουραν. καταβαινειν cum AC vg. And. a c ρ Ir.int. Prim. εκ του ουρανου καταβαινη (Q, 6 -βαινει) cum Q copt. Are.
14. πλανα: syr. \mathfrak{g} wynn πλανησει. — εικονα cum \mathfrak{M} CPQ. εικοναν cum A, And.bav. os cum ACPQ, 28, 34, 35, 36, 79, 87, 92, And. c et bav. δ cum \mathfrak{M} syr. \mathfrak{g} wynn 1, Hipp. And. a et ρ Are. εχει cum \mathfrak{M} ACP. ειχε cum Q syr. And. a et ρ Are. της μαχ. και εζησεν cum \mathfrak{M} ACP. — Q Are. και εζησεν απο της μαχ. — μαχαιρης cum AC. μαχαιρας cum PQ.
15. αυτω cum \mathfrak{M} P**Q. αυτη cum ACP*vi. Some primitive error probable;

ἡ εἰκὼν τοῦ θηρίου, καὶ ποιήσῃ ὅσοι ἂν μὴ προσκυνήσωσιν τῇ εἰκόνι τοῦ θηρίου ἀποκτανθῶσιν. 16 καὶ ποιεῖ πάντας, τοὺς μικροὺς καὶ τοὺς μεγάλους, καὶ τοὺς πλουσίους καὶ τοὺς πτωχοὺς, καὶ τοὺς ἐλευθέρους καὶ τοὺς δούλους, ἵνα δώσιν αὐτοῖς χάραγμα ἐπὶ τῆς χειρὸς αὐτῶν τῆς δεξιᾶς ἢ ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν, 17 ἵνα μὴ τις δύνηται ἀγοράσαι ἢ πωλῆσαι εἰ μὴ ὁ ἔχων τὸ χάραγμα τὸ ὄνομα τοῦ θηρίου ἢ τὸν ἀριθμὸν τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ. 18 ὧδε ἡ σοφία ἐστίν. ὁ ἔχων νοῦν ψηφισάτω τὸν ἀριθμὸν τοῦ θηρίου· ἀριθμὸς γὰρ ἀνθρώπου ἐστίν. καὶ ὁ ἀριθμὸς αὐτοῦ ἑξακόσιοι ἐξήκοντα ἕξ.

14, 9
Dan. 3, 5, 7
19, 18, 20
14, 9
14, 11
15, 2
17, 9

XIV.

1 Καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ τὸ ἄρδιον ἐστὸς ἐπὶ τὸ ὄρος Σιών, καὶ μετ' αὐτοῦ ἑκατὸν τεσσαράκοντα τέσσαρες χιλιάδες ἔχουσαι τὸ ὄνομα αὐτοῦ καὶ τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς

5, 6
7, 4
7, 3 etc.

perhaps loss of *τη γη* after *αυτη*, Hort. — Perhaps *αυτω* and *αυτη* are alike interpolations, Westcott. — C, minusculi, copt. syr. etiam syr. *gwynn* omittunt *ια* καὶ *λάληση* η *εικων* του *θηριου*. — *ποιηση* cum *APQ*, 1. — *κ*, 14 *ποιησει*. Syr. *gwynn* καὶ *ποιησει* *ια*. — *οσοι* *εαν* cum *APQ*. *οσοι* *αν* cum *κ*, 1. *προσκυνησουσιν* cum *κ*, 7*, 14, 31, 36, 42, And. *bav.* *προσκυνησωσι* cum *APQ* Hipp. And. *scr* Are. *τη* *εικονι* cum *APQ*. *την* *εικονα* cum *A*, 1. *αποκτανθωσιν* (14, 92 *αποκτανθηται*) sine *ια*, idque nec ante *οσοι*, cum *κQ*. *Addunt* *ια* ante *αποκτ.* 1, 49, 91, Are.; item *addunt* ante *οσοι* *AP*, 7.

16. *ποιει*: *κc*, vg. syr. *gwynn* *ποιησει*. Pro *ελευθερους* legit syr. *gwynn* *δεσποτας*. Sed lege annotationem suam. *δωσιν* cum *κ** et (*δωσι*) *κc* *ACPQ*, 6. — 2, 7 *δωσωσιν*. Item 4, 18, 29, 31, 40, 46, 94 *δωσουσιν*. — *δωση* cum (1 *δωσει*) Hipp. *bis*. *δωσιν* apparently a primitive error for *δωσει*, Westcott-Hort, p. 580. — Syr. *gwynn* *δωθη*. — *χαραγμα* cum *κACP*, 1. *χαραγματα* cum *Q*, Are. — Syr. *gwynn* legit *επι των χειρων αυτων των δεξιων*. — *επι το μετωπον* cum *κAP*. Item C, Are. *com*. *επι του μετωπου*. — *επι των μετωπων* cum *Q*, 1, vg. And. *sp* *bav.* Prim. Haym.

17. *ια μη* cum *κc*, 6, 28, 32, 79, 96, tol. copt. syr. Hipp. *antichr.* 48 et 49 And. *a* Ir. *int.* 326. Praemittunt καὶ *κc* *APQ* vg. (exc. tol.). *δυνηται* cum *κAC* Hipp. *bis* And. *c* Are. *δυναται* cum *PQ*, 1. — Syr. *gwynn* ἵνα μὴ τις ἀγοράσαι ἢ πωλῆσαι ἔτι. — *το χαραγμα το ονομα του θηριου* cum *ACPQ*, 1, am. (*nomine*) al. lachm. (*nomen*) copt. arm. aeth. Hipp. *bis*, item C, sed *του ονοματος*. Textus receptus, Griesbach, Scholz *το χαρ. η το ονομ. τ. θηρ.* ut Are. vg. *cle*. lips. 4, 6 *anonym.* *aug.* Similiter *κ*, 36, 38 *το χαρ. του θηριου η* (36 *και*) *το ονομ. αυτου*.

18. Syr. *gwynn* καὶ ο *εχων νουν*. — *νουν* sine articulo cum *κcc* *ACPQ* arm. Hipp. 50 And. *omn.* Are. *τον νουν* cum 1, 87. — *κ** *ους*. — *και ο αριθμ. αυτου*: *κ*, syr. *gwynn* omittunt. — *CP*, 1, am. fu. lipss. *omn.* lachm. syr. Hipp. *bis* And. *sp* (om. *δ*) et *bav.* *anonym.* *aug.* *addunt* *εστιν*: non addidimus cum *AQ* vg. *cle*. demid. tol. copt. aeth. *χξς'* cum *Q*. — *κ* *εξακοσiai* (*-iai* etiam C) *εξηκοντα* *εξ*, A *εξακοσιοι* *εξηκ.* *εξ*, P, 7, 16, 29, 95, And. *P* et *bav.* (item *a*) *εξακοσια* *εξη*. (And. *a* addit *και*) *εξ*. Confirmant syr. *gwynn* Ir. *int.* 326. — C, 11 „quidam” ap. Ir. *εξακοσιαι δεκα* *εξ*, 5 *χις'*, item *anonym.* *aug.* *sexcenti sexdecim*. Cf. Ir. *int.* 328.

XIV: 1. *το αρδιον* cum *κACQ* copt. syr. Or. Meth. Are. Omittunt *το* P, 1, 28,

- 15
19, 6 αὐτοῦ γεγραμμένον ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν. 2 καὶ ἤκουσα φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ὡς φωνὴν ὑδάτων πολλῶν καὶ ὡς φωνὴν βροντῆς μεγάλης, καὶ ἡ φωνὴ ἦν ἤκουσα ὡς καθαρωδῶν καθαριζόντων ἐν ταῖς κιθάραις αὐτῶν. 3 καὶ ἄδουσιν ἠδὴν καινὴν ἐνώπιον τοῦ θρόνου καὶ ἐνώπιον τῶν τεσσαρῶν ζώων καὶ τῶν πρεσβυτέρων· καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο μαθεῖν τὴν ψῆδὴν εἰ μὴ αἱ ἑκατὸν τεσσαράκοντα τέσσαρες χιλιάδες, οἱ ἠγορασμένοι ἀπὸ τῆς γῆς. 4 οὗτοι εἰσιν οἱ μετὰ γυναικῶν οὐκ ἐμολύνθησαν· παρθένοι γάρ εἰσιν· οὗτοι οἱ ἀκολουθοῦντες τῷ ἀρνίῳ ὅπου ἔν ἐπάγῃ. οὗτοι ἠγοράσθησαν ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων ἀπαρχὴ τῷ θεῷ καὶ τῷ ἀρνίῳ,
- Zeph. 3, 13 5 καὶ ἐν τῷ στόματι αὐτῶν οὐχ εὐρέθη ψεῦδος· ἄμωμοι γάρ εἰσιν.
- 8, 13 6 Καὶ εἶδον ἄλλον ἄγγελον πετόμενον ἐν μεσουρανήματι, ἔχοντα εὐαγγέλιον αἰώνιον εὐαγγελίσαι ἐπὶ τοῖς καθημένοις ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἐπὶ πᾶν ἔθνος καὶ φυλὴν καὶ γλῶσσαν καὶ λαόν, 7 λέγων ἐν φωνῇ μεγάλῃ· φοβήθητε τὸν θεὸν καὶ δότε αὐτῷ δόξαν, οὗτι ἦλθεν ἡ ὥρα τῆς κρίσεως αὐτοῦ, καὶ προσκυνήσατε τῷ ποιή-

35, 36, 49, 91, 96, arm. Andomn. *estos cum* κ ACP, 79. Item Q *estos*. — *esthkos cum* 6, 8. *εκατ. τεσσερακοντ. τεσσαρες cum* κ AC. *εκατ. τεσσαραx. tess. cum* P And.^ac p. — Q, 1, And.^{bav.} Are. *ρμδ'*. — *αυτου και το ονομα cum* κ ACQ vg. Or. Omittunt P, 1.

2. *και η φωνη ην ηκουσα cum* κ ACQ vg. copt. syr. Or.^{4,2} Meth.⁶⁷⁷ And.^c Are. anonym.^{aug.} Prim. *και φωνη ηκουσα cum* P, 1, 28, 79, 91, And.^ap ^{bav.} *ως καθαρωδ.* cum κ ACPQ. Omittunt *ως* 1, 91, And.^p et ^{bav.} — Syr.^{gwynn} *ως καθαρωδον καθαριζοντα . . . αυτου.*
3. *ωδην sine* *ως cum* κ PQ copt. syr. aeth. arm. Or.^{4,2} Meth.⁶⁷⁷ And.^c et P Are. Prim. Praemittunt *ως AC* syr.^{gwynn}. *εδυνατο cum* κ AC Or. Are. *ηδυνατο cum* PQ Meth. And.^ac p. *ει μη:* syr.^{gwynn} *και.* Sed lege annotationem suam. *τεσσερακοντ. cum* κ AC. *τεσσαραx. cum* P.
4. *ουτοι secundum sine* *εισιν cum* κ ACP, 1, 28, 38, am. harl.* al.lachm. Or. And.^a. Addunt *εισιν Q* fu. al.lachm. syr. Meth. And.^c et P Are. Cyp.^{bis} Prim. *υπαγει cum* κ PQ Or. Lugdun.^{epist.} Meth. And.^ac p. *υπαγει cum* AC, 7, 16, 28, 36, 87, And.^{bav.}
5. *ψευδος cum* κ ACP vg. Or.^{bis}. *δολος cum* 1, And.^a *et inventi sunt sine reprehensione* [nec plural] Prim. *γαρ cum* κ Q vg.^{cle.} am.** demid. harl.* tol. lips.⁶ copt. syr.^{gwynn}. Omittunt ACP, 12, am.* fu. harl.** luxov. lips.^{4,5} omn.lachm. And.^{bav.} *εισιν sine additamento cum* κ ACPQ, 1. Addunt *ενωπιον του θρονου του θεου* vg.^{cle.} demid. lipss. arm.^{usc.}
6. *αλλον cum* μ ccACP, 4⁹, 51, 79, 91, 95, vg. copt. Omittunt κ *Q Or.^{4,16}. *πετομενον cum* AC Or.^{4,16} And.^{omn.} Are. *πετομενον cum* PQ, 1. — *η πεταμενον.* Syr.^{gwynn} legit *εχοντα ετ αυτου.* — *επι τους cum* κ ACP. Omittunt *επι Q* And.^ap ^{bav.} Are. *καθημενους cum* κ CPQ vg. Or. And.^c et P Are. *κατοικουντας cum* A, 14, 28, 79, 92, And.^a. *και επι παν cum* κ ACPQ vg. syr. Or. And.^c et P. Omittunt *επι* 1, 28, 36, 79, copt. And.^a et ^{bav.} Are. — Syr.^{gwynn} legit *και επι παν εθνος και λαους και φυλας και γλωσσαν.*
7. *λεγων cum* ACPQ. *λεγοντα cum* 1, am. al.lachm. Or.^{4,16} Cyp.³¹². *εν φωνη cum* κ CPQ. Omittunt *εν A*, vg. Cyp. *τον θεον cum* κ ACP, 1, 28, 49, 79, 91, 95, 96, am. fu. copt. syr. arm. Or. And.^{omn.} Cyp.^{bis} Prim. Vig.^{varim.} *τον κυριον cum* Q vg.^{cle.} demid. harl. *τω ποιησανι cum* κ ACP, 1, 7, 16, 18, 35, 36, 38, 39, 49, 91, 95, 96, And.^cp ^{bav.} — Q Or. *τον (Q* om.) ποιησαντα.* — *και την θαλασσαν cum* κ Q Or. And.^{omn.} Are. Omittunt *την ACP*, 1.

σαντι τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ πηγὰς ὑδάτων. 8 Καὶ ἄλλος δευτέρος ἄγγελος ἠκολούθησεν λέγων ἔπεσον ἔπεσον Βαβυλὼν ἡ μεγάλη, ἡ ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς πορείας αὐτῆς πεπότικεν πάντα τὰ ἔθνη. 9 Καὶ ἄλλος τρίτος ἄγγελος ἠκολούθησεν αὐτοῖς λέγων ἐν φωνῇ μεγάλῃ· εἴ τις προσκυνεῖ τὸ θηρίον καὶ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ λαμβάνει χάραγμα ἐπὶ τοῦ μετώπου αὐτοῦ [ἢ ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ], 10 καὶ αὐτὸς πίνεται ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τοῦ θεοῦ τοῦ κεκερασμένου ἀκράτου ἐν τῷ ποτηρίῳ τῆς ὀργῆς αὐτοῦ, καὶ βασανισθήσεται ἐν πυρὶ καὶ θείῳ ἐνώπιον ἀγγέλων ἁγίων καὶ ἐνώπιον τοῦ ἄρνιου. 11 καὶ ὁ καινὸς τοῦ βασανισμοῦ αὐτῶν εἰς αἰῶνας αἰῶνων ἀναβαίνει, καὶ οὐκ ἔχουσιν ἀνάπαισιν ἡμέρας καὶ νυκτὸς οἱ προσκυνῶντες τὸ θηρίον καὶ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ εἴ τις λαμβάνει τὸ χάραγμα τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ. 12 ὧδε ἡ ἐπομονὴ τῶν ἁγίων ἐστίν, οἱ τηροῦντες τὰς ἐντολάς τοῦ θεοῦ καὶ τὴν πίστιν Ἰησοῦ. 13 καὶ ἤκουσα φωνῆς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λεγούσης· γράφαρι μακάριοι οἱ νεκροὶ οἱ ἐν κυρίῳ ἀποθνήσκοντες ἀπ' ἄρτι. ναί, λέγει τὸ πνεῦμα, ἵνα ἀναπαύσονται ἐκ τῶν κόπων αὐτῶν τὰ γὰρ ἔργα αὐτῶν ἀκολουθεῖ μετ' αὐτῶν.

14 Καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ νεφέλη λευκὴ, καὶ ἐπὶ τὴν νεφέλην καθήμενον ὅμοιον

8. ἄλλος ἀγγ. δευτέρος (C -ρον) cum κ^{cc}CP. ἀλλ. δευτερ. ἀγγελ. cum AQ, 1. — κ*, 95 ἀλλ. δευτερ. — ἄλλος ἀγγελ. (sine δευτ.) cum 14, vg. aeth. anonym. aug. ἠκολούθησεν: syr. gwynn ἠκολουθεῖ. — ἐπεσον ἐπεσον cum AP, 1, vg. m¹¹⁰. — κ^{cc}CQ omittunt ἐπεσον alterum. ἡ μεγάλη cum κ^{AC}PQ. ἡ πολις ἡ μεγάλη cum aeth. Are. ἡ (post μεγάλη) ἐκ του cum AC vg. syr. οὐ ἐκ του cum 1, 36, And.^a et P Are. ἐκ του cum κ^{CP}Q. τ. θυμοῦ: 1, 96, fu. omittunt. Syr. gwynn omittit του οἴνου.
9. ἄλλος ἀγγελ. τρίτος cum AC^{PQ}. Textus receptus, Griesbach, Scholz τριτ. ἀγγελ. ut vg. cle. demid. aeth. Are. Cyp.³²² Prim. ἄλλος ἀγγελ. cum 1, 14, 92. προσκυνεῖ (38 -νησει) ante το θηριον (C, 95 τῶ θηριω, A το θυσιαστηριον, 14 το ποτηριον) cum κ^{AC}PQ, m⁵⁶, vg. — το θηριον προσκυν. cum 1. ἡ ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτου omittit syr. gwynn. Glossema esse censuerim coll. 13:16.
10. ἐν τῷ ποτηριῳ cum κ^{CP}Q vg. — ἐκ του ποτηριου cum A, 7, 16, 39. βασανισθησεται cum κ^{CP}Q vg. — βασανισθησονται cum A, 8, 14, 36, 92. ἀγγέλων ἁγιων cum κ^{CP}, 38, 92, 95, vg. cle. am. fu. tol. lipss. syr. Cyp.³²². τῶν ἁγιων ἀγγελ. cum Q luxon. And.^a et P Are. τῶν ἀγγέλων cum A, 26, m⁵⁶.
11. εἰς αἰῶνας (κ add. τῶν) αἰῶνων cum κ^{AQ} vg. — CP εἰς αἰῶνα αἰῶνος. — ἀναβαίνει post αἰῶνων (-νος) cum κ^{AC}PQ. Ante εἰς αἰῶν. ponunt textus receptus, Griesbach, Scholz ut vg. lips.⁴ copt. arm. Cyp.⁹³ Prim.
12. ἡ ἐπομονὴ cum κ^{AC}PQ, 1. Textus receptus omittit ἡ ut Are., item arm. syr. οἱ τηροῦντες (sed κ, 36, 38, 95 τῶν τηροῦντων) sine ὧδε cum κ^{AC}PQ vg. Praemittunt ὧδε 1, 7, 49, 79, 91.
13. λεγουσης sine μοι cum κ^{AC}PQ am. fu. Addunt μοι 1, 28, 36, 38, 49, 79, 91, 96, m⁹⁰, vg. cle. — Scribitur etiam ἀραρι, sed Blass (Gramm. S. 14) ἀρ αρι. — ἀναπαύσονται cum κ^{AC}; item Q, 1 ἀναπαυσονται. — ἀναπαυσονται cum P. τα γὰρ cum κ^{ACP}, 18, 26, 38, 95, vg. syr. τα δε cum Q And. omn. Are. — Syr. gwynn omittit τα γὰρ ἔργα . . . μετ' αὐτων.
14. κ et syr. gwynn omittunt καὶ εἶδον. — καθήμενον ὅμοιον cum κ^{AC}PQ vg. — καθήμενος ὁμοιος cum 1, 7, 49, 91, And.^a et P. υἱον cum κ^{AQ}. υἱω cum C, 6, 7, 38. ἐχων cum APQ, 1, 6, item κ^C ἐχον. — κ*, 13 ἐχοντα (38 ἐχοντι). — ἐπὶ τῆς κεφαλῆς cum κ^{CP}Q. ἐπὶ τὴν κεφαλὴν cum A, 8.

1001 3, 13 (18) *υῖον ἀνθρώπου, ἔχων ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ στέφανον χρυσοῦν καὶ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ δρέπανον δξύ. 15 καὶ ἄλλος ἄγγελος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ναοῦ, κρᾶζων ἐν φωνῇ μεγάλῃ τῷ καθήμενῳ ἐπὶ τῆς νεφέλης· πέμψον τὸ δρέπανόν σου καὶ θέρισσον, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα θερίσαι, ὅτι ἐξηράνθη ὁ θερισμὸς τῆς γῆς. 16 καὶ ἔβαλεν ὁ καθήμενος ἐπὶ τῆς νεφέλης τὸ δρέπανον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ἐθερίσθη ἡ γῆ. 17 καὶ ἄλλος ἄγγελος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ναοῦ τοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ, ἔχων καὶ αὐτὸς δρέπανον δξύ. 18 καὶ ἄλλος ἄγγελος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ θυσιαστηρίου, ἔχων ἑξουσίαν ἐπὶ τοῦ πυρός, καὶ ἐφώνησεν φωνῇ μεγάλῃ τῷ ἔχοντι τὸ δρέπανον τὸ δξύ λέγων· πέμψον σου τὸ δρέπανον τὸ δξύ καὶ τρῦγησον τοὺς βότρυνας τῆς ἀμπέλου τῆς γῆς, ὅτι ἤκμασαν αἱ σταφυλαὶ αὐτῆς. 19 καὶ ἔβαλεν ὁ ἄγγελος τὸ δρέπανον αὐτοῦ εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐτρύγησεν τὴν ἀμπελον τῆς γῆς καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν ληνὸν τοῦ θυμοῦ τοῦ θεοῦ τὸν μέγαν. 20 καὶ ἐπατήθη ἡ ληνὸς ἔξωθεν τῆς πόλεως, καὶ ἐξῆλθεν αἷμα ἐκ τῆς ληνοῦ ἄχρι τῶν χαλινῶν τῶν ἑπῶν, ἀπὸ σταδίων χιλίων ἑξακοσίων.*

XV.

12, 1 1 Καὶ εἶδον ἄλλο σημεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ μέγα καὶ θαυμαστόν, ἀγγέλους ἑπτὰ ἔχοντας πληγὰς ἑπτὰ τὰς ἐσχάτας, ὅτι ἐν αὐταῖς ἐτελέσθη ὁ θυμὸς τοῦ θεοῦ.
 17, 1 2 καὶ εἶδον ὡς θάλασσαν ὑαλίην μεμιγμένην πυρὶ, καὶ τοὺς νικῶντας ἐκ τοῦ θηρίου καὶ ἐκ τῆς εἰκόνης αὐτοῦ καὶ ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ ἐστῶτας ἐπὶ τὴν θάλασσαν τὴν ὑαλίην, ἔχοντας κιθάρας τοῦ θεοῦ. 3 καὶ ἤδουσιν τὴν ᾠδὴν Μωσέως τοῦ δούλου τοῦ θεοῦ καὶ τὴν ᾠδὴν τοῦ ἀρνίου, λέγοντες· μέγала καὶ θαυμαστά τὰ ἔργα σου, κύριε ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ· δίκαιαι καὶ ἀληθιναι

Ex. 15, 1
Ps. 110 (111). 2
144 (145). 17

15. *εν φων. μεγαλ. cum ACPO* vg. Textus receptus, Griesbach, Scholz *εν μεγ. φωνη.* — *οτι ηλθεν sine σοι cum ACPO* vg. Addit *σοι 7**. *θερισαι cum ACPO* And. omn. Are. *του θερισαι cum 29, 49, 91, 93, 96, item κ, 38 του θερισμου.* *Syr. gwynn* omittit *οτι εξηρανθη ο θερισμος της γης.*
16. *επι της νεφελης cum Α, 16*, 36, 38, 47, 97, And. a p b a v.* *επι την νεφελην cum CP* And. c Are. — *Q* *επι τη νεφελη.*
18. *εξηλθεν cum ACPO.* Omittunt *A* And. b a v. am. fu. *εχων sine articulo cum APQ* And. Are. *ο εχων cum AC* *syr. gwynn.* Etiam vg. *qui habet*, item *syr. εφωνησεν sine εν cum ACPO.* — 6, 7, 8, 14, 29, And. c Are. addunt *εν.* — *φωνη cum AQ.* *κρατηγη cum CP* *copt. And. omn. Are. ηκμασεν (Α ηκμ-) αι σταφυλαι cum AC P, 1. ηκμασεν η σταφυλη cum Q* And. c Are. *αυτης cum AC P, 1. της γης cum Q, 7, syr. And c Are.*
19. *εις την ληνον (Α αλωναν) et τον μεγαν cum ACPO, 6, 8, 14. εις την ληνον et την μεγαλην cum κ, 7, 28, 35, 79, 95, And. a c p.* Item 1, 91, 94, 97, 98, And. b a v. *εις τον ληνον et τον μεγαν.*
20. *εξωθεν cum ACPO* arm. And. c Are. txt. *εξω cum κ, 1, 28, 38, 79, And. a p b a v. Are. com. απο σταδιων: syr. gwynn* *επι σταδιων.* — *χιλιων (am.* om.) εξακοσιων (κ*, 26, syr. gwynn* *διακοσιων) cum AC P.* Item *Q, 6* *αχ'.* — And. a *χιλ. εξακ. εξ,* item 79 *αχς'.*
- XV: 2. *νικωντας cum C. εκ του αριθμου cum ACPO* vg. *Præmittunt εκ του χαραγματος αυτου 1, 35, 36, 79 (sed 1, And. Are. addunt και post αυτου).*
3. *του δουλου cum AP, 1, 28, 38, 91, 96, And. omn.* Omittunt *του Q, Are.* — *Syr. gwynn* legit post *παντοκρατωρ: δικαια και αληθινα τα εργα σου.* —

αἱ ὁδοὶ σου, ὁ βασιλεὺς τῶν ἐθνῶν ἔτις οὐ μὴ φοβηθῆ, κύριε, καὶ δοξάσῃ, τὸ ὄνομά σου; ὅτι μόνος δσιος, ὅτι πάντα τὰ ἔθνη ἤξουσιν καὶ προσκυνήσουσιν ἐνώπιόν σου, ὅτι τὰ δικαιώματά σου ἐφανερῶθησαν.

10, 7
Ier. 10, 7

5 Καὶ μετὰ ταῦτα εἶδον, καὶ ἠγάπησεν ὁ ναὸς τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου ἐν τῷ οὐρανῷ, ὅ καὶ ἐξῆλθον οἱ ἑπτὰ ἄγγελοι οἱ ἔχοντες τὰς ἑπτὰ πληγὰς ἐκ τοῦ ναοῦ, ἐνδεδυμένοι λίνον καθαρὸν λαμπρὸν καὶ περιεζωσμένοι περὶ τὰ στήθη ζώνας χρυσᾶς. 7 καὶ ἐν ἑκ τῶν τεσσάρων ζώων ἔδωκεν τοῖς ἑπτὰ ἄγγελοις ἑπτὰ φιάλας χρυσᾶς γεμούσας τοῦ θυμοῦ τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. 8 καὶ ἐγεμίσθη ὁ ναὸς καπνοῦ ἐκ τῆς δόξης τοῦ θεοῦ καὶ ἐκ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ, καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο εἰσελθεῖν εἰς τὸν ναὸν ἄχρι τελεσθῶσιν αἱ ἑπτὰ πληγαὶ τῶν ἑπτὰ ἄγγέλων.

19, 4
Kk. 9, 2
1, 13
Kk. 22, 31
4, 9
Jes. 6, 4
Kk. 40, 35

XVI.

1 Καὶ ἤκουσα μεγάλης φωνῆς ἐκ τοῦ ναοῦ λεγούσης τοῖς ἑπτὰ ἄγγελοις· ὑπάγετε καὶ ἐκχέετε τὰς ἑπτὰ φιάλας τοῦ θυμοῦ τοῦ θεοῦ εἰς τὴν γῆν. 2 Καὶ ἀπῆλθεν ὁ

Kk. 7—10
15, 7

ὁ βασιλεὺς cum κACPQ. — κ* βασιλευ. — των εθνων cum κAPQ, 1. Textus receptus των αγιων. κ* C, 18, 95, vg.cle. fu. demid. tol. omn.lachm. lipss. syr. syr.gwynn τ. αιωνων (ex 1 Tim. 1:17).

4. φοβηθη sine σε cum ACPQ, 1, am. fu. demid. tol. omn.lachm. copt. aeth. arm. And.a p.bav. Cyp. 312 Prim. Addunt σε 6, 7, 8, 29, 38, vg.cle. lipss. syr. And.c Are. Haym. Item κ, 95 σε ante ου φοβ. — κυριε: 14, 92, demid. arm. aeth.utr. Cyp. Amb.fid.res.2, 1170 Prim. omittunt. δοξασει cum ACPQ. δοξαση cum κ, 1, 7, 8, 29, 38. οσιος cum κACP, 1, 28, 36, 38, 79, vg. (pius) And.a et bav. Are. Cyp. Prim. αγιος cum Q, 6, 7, 8, And.c et p. παντα τα εθνη cum κACP, 1, vg. — παντες cum Q, 6, 7, 14, 29, 43, And.c. Pro ου τα δικαιωματα . . . εφανερ. legit syr.gwynn ου δικαιος ει. Sed vide annotationem suam.

5. και ηνοιγη cum κACPQ, 1. Textus receptus κ. ιδου ηνοιγ. ut vg.

6. εξηλθον cum κA**(A* -λθεν ut vi.)PQ. εξηλθαν cum C. οι εχοντες cum AC. Omittunt οι (post -λοι) κPQ, 1, 48, 79. εκ του ναου cum κACP, 1. — 10, 49, 91, 96 εκ του ουρανου. Omittunt Q And.c Are. — Syr.gwynn legit εκ του ναου post οι επτα αγγελοι. — λινον (Q λινου) καθαρον cum (κ vide post) PQ vg.cle. syr. arm. And.omn. Are., item κ καθαρους λινους. — λιθον καθαρον cum AC, 38mg., 48, 90, am. fu. demid. tol. lipss. omn.lachm. cdd. ar. And. λαμπρον (κ λαμπρους) sine copula cum κACPQ, 1. Praemittunt και 32**, vg.cle. — Syr.gwynn ζωνην χρυσην.

7. Syr.gwynn omittit χρυσας et legit cum κ αμην post αιωνων.

8. καπνου cum κACP, 1, vg. Praemittunt εκ του Q syr.gwynn. — Syr.gwynn omittit εκ ante της δοξης. — εδυνατο cum AC And.bav. Are. ηδυνατο cum κPQ, 1, And.a.c.p.

XVI: 1. μεγαλης φωνης cum ACQ Are. φων. μεγαλ. cum κP, 1, vg. And.omn. εκ του ναου cum κACP, 1, vg. syr.gwynn. — Q syr. (sed non polyg.) Are. omittunt. υπαγετε και cum κACPQ vg. — 1, 7, 12, 28, 36, 49, 79, lipss.⁴ copt. arm. And.a omittunt και. — εκχεετε cum κACP, 1. εκχεατε cum Q And.omn. Are. επτα φιαλας cum κACQ vg. Omittunt επτα P, 1, copt. (phiaias vestras) aeth. And.a et bav.

13, 17 *πρώτος και ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰς τὴν γῆν· και ἐγένετο ἔλκος κακὸν και ποτηρὸν ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους τοὺς ἔχοντας τὸ χάραγμα τοῦ θηρίου και τοὺς προσκυνουῦντας τῇ εἰκόνι αὐτοῦ.*

3 *Και ὁ δεύτερος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰς τὴν θάλασσαν· και ἐγένετο αἷμα ὡς νεκροῦ, και πᾶσα ψυχὴ ζωῆς ἀπέθανεν, τὰ ἐν τῇ θαλάσῃ.*

11, 6
6, 10 4 *Και ὁ τρίτος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰς τοὺς ποταμοὺς και τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων· και ἐγένετο αἷμα. 5 και ἤκουσα τοῦ ἀγγέλου τῶν ὑδάτων λέγοντος· δίκαιος εἶ, ὁ ὢν και ὁ ἦν, ὁ ὄσιος, ὅτι ταῦτα ἔκρινας, ὅτι αἷμα ἁγίων και προφητῶν ἐξέχεαν, και αἷμα αὐτοῖς ἔδωκας πιεῖν· ὅπερ ἄξιοι εἰσιν. 7 και ἤκουσα τοῦ θυσιαστηρίου λέγοντος· ναί, κύριε ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ, ἀληθινὰ και δίκαια αἱ κρίσεις σου.*

19, 2
15, 3 8 *Και ὁ τέταρτος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ἥλιον· και ἐδόθη αὐτῷ καιματίσαι τοὺς ἀνθρώπους ἐν πυρὶ. 9 και ἐκαιματίσθησαν οἱ ἄνθρωποι καῦμα μέγα, και ἐβλασφήμησαν τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ τοῦ ἔχοντος τὴν ἐξουσίαν ἐπὶ τὰς πληγὰς ταύτας, και οὐ μετενόησαν δοῦναι αὐτῷ δόξαν.*

2. *εις τ. γην* cum κ ACPQ vg. arm. *ἐπι τὴν γην* cum 1, 28, 49, 79, 91, 96, copt. *ἐπι τοὺς ἀνθρώπ.* cum μ ACPQ syr. syr.gwynn arm. *εις τ. ἀνθρ.* cum 1, 28, 49, 79, 91, 96, vg. copt. *προσκυνουντας ante τῇ εικ.* aut. cum μ ACPQ vg. Textus receptus, Griesbach, Scholz post *τῇ εικ* aut. cum μ ACPQ vg. Textus receptus, Griesbach, Scholz post *τῇ εικ* aut.
3. *δεύτερος* sine additamento cum κ ACP, 18, 95, am. fu. Addunt *αγγελος Q* vg.cle. syr.gwynn. — Syr.gwynn legit *ἡ θάλασσα ὡς νεκρος pro αἷμα ὡς νεκρον.* — *ζωῆς* cum AC, 95, syr. aeth. *ζωσα* cum μ PQ syr.gwynn. Omittunt 6, 8, 14, And.c Prim. *τα ἐν τῇ* cum AC And.bav. Omittunt *τα μ PQ And.a.c.p Are., item* vg. arm. Prim. syr.gwynn.
4. *τρίτος* sine additamento cum μ ACPQ. Addunt *αγγελος 1, lips.⁴ vg.sixt.* copt. syr. etiam syr.gwynn arm. And.omn. *και τας πηγ.* cum μ ACP. *και εις* (18, 31, vg. *ἐπι*) *τας πηγ.* cum Q, 1, vg. — *ἐγενετο* cum μ CPQ, 1. *ἐγενοντο* cum A, 36, 95.
5. *δίκαιος* sine additamento cum μ ACPQ, 1, am. fu. Addunt *κυριε* vg.cle. lips.^{4,6} aeth. *ο οσιος* cum μ P And.p et bav. Are. *και ο οσιος* cum 1, 34, 36, And.^a; *item και omisso ὁ 95.* Nil nisi *οσιος* cum ACQ And.c.
6. *αιματα* cum μ , 36, 39 (et hoc loco et 18:24 *αιματα* ex usu Hebraeorum edendum videbatur Tisch., Bousset). *αιμα* cum ACQQ syr.gwynn And.omn. Are. *ἔδωκας* cum μ PQ. *δέδωκας* cum AC. *πιειν* (C *πιν*, ut Lachmann edidit) cum AC. *πιειν* cum μ PQ. *αἱιοι εἰσιν* cum ACQ, 1, fu. — *ο οπερ αἱιοι εἰσιν*, *item* am. *ut digni sunt.* *Item αἱιοι γαρ εἰσι* text. rec., Griesbach, Scholz, Are., *item digni enim sunt* vg.cle. — Naber (Mnemosyne, 1881, p. 302) scribit: „Resectis autem verbis *αυτοις δεδωκας*, reliqua sponte coibunt: *αιμα πιειν αἱιοι εἰσιν.*” Cf. de Vries v. Heyst, Theol. Tijdschr. 1881, bl. 622.
7. *του θυσιαστηριου* cum μ ACP. — Q, 1, And.^a et P *εκ του θυσιαστ.* — *αλλου εκ τ. θυσ.* cum text. rec., Griesbach, Scholz, vg.cle, *item* Are.
8. *τεταρτος* sine additamento cum ACQ. Addunt *αγγελος μ , 1, vg.cle.* syr.gwynn lips.^{4,6} demid. copt. arm. And.omn.
9. *ἐβλασφήμησαν* sine additamento cum μ ACP, 1, 36, 38, 79, 95, vg. copt. syr.gwynn. Addunt *οι ἀνθρώποι Q* syr. *τὴν ἐξουσίαν* cum μ AP, 10, 12, 36, 37, 49, 91, 96, And.p et bav. Omittunt *τὴν CQ*, 1, And.^a et c Are.

10 Καὶ ὁ πέμπτος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν θρόνον τοῦ θηρίου· καὶ ἐγένετο ἡ βασιλεία αὐτοῦ ἐσκοτωμένη, καὶ ἔμασῶντο τὰς γλώσσας αὐτῶν ἐκ τοῦ πόνου, 11 καὶ ἐβλασφήμησαν τὸν θεὸν τοῦ οὐρανοῦ ἐκ τῶν πόνων αὐτῶν καὶ ἐκ τῶν ἑλκῶν αὐτῶν, καὶ οὐ μετενόησαν ἐκ τῶν ἔργων αὐτῶν.

12 Καὶ ὁ ἕκτος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ποταμὸν τὸν μέγαν τὸν Εὐφράτην· καὶ ἐξηράνθη τὸ ὕδωρ αὐτοῦ, ἵνα ἐτομασθῇ ἡ ὁδὸς τῶν βασιλέων τῶν ἀπὸ ἀνατολῆς ἤλιου. 13 καὶ εἶδον ἐκ τοῦ στόματος τοῦ δράκοντος καὶ ἐκ τοῦ στόματος τοῦ θηρίου καὶ ἐκ τοῦ στόματος τοῦ ψευδοπροφήτου πνεύματα τρία ἀκάθαρτα ὡς βάραχοι· 14 εἰσὶν γὰρ πνεύματα δαιμονίων ποιοῦντα σημεῖα, ἃ ἐκπορεύεται ἐπὶ τοὺς βασιλεῖς τῆς οἰκουμένης ὅλης, συναγαγεῖν αὐτοὺς εἰς τὸν πόλεμον τῆς ἡμέρας τῆς μεγάλης τοῦ θεοῦ τοῦ πατοκράτορος. 15 ἰδοὺ ἔρχομαι ὡς κλέπτης· μακάριος ὁ γρηγορῶν καὶ τηρῶν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, ἵνα μὴ γυμνὸς περιπατῇ καὶ βλέπωσιν τὴν ἀσχημοσύνην αὐτοῦ. 16 καὶ συνήγαγεν αὐτοὺς εἰς τὸν τόπον τὸν καλούμενον Ἐβραῖσι Ἄρμαγεδῶν.

17 Καὶ ὁ ἑβδόμος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ἄερα· καὶ ἐξῆλθεν φωνὴ μεγάλη ἐκ τοῦ ναοῦ ἀπὸ τοῦ θρόνου λέγουσα· γέγονεν. 18 καὶ ἐγένοντο ἀστραπαὶ

10. *πεμπτος sine additamento cum* μACPQ . Addunt *αγγελος* (1), 35, 36, 49, 79, 87, 91, 96, *vg.cle. lips.4,6 copt. arm. syr.gwynn. εσκοτωμενη cum* $\mu^*\text{ACP}$. — μccQ , 28, 29, *And.^a et P εσκοτισμενη*. — *εμασωντο cum* μACP , 1. *εμασωντο cum* Q *And.^ac P Are.*

11. *τον θεον*: *syr.gwynn et 91 το ονομα του θεου.*

12. *εκτος sine additamento cum* μACPQ , 1. Addunt *αγγελος* *vg.cle. lips.4,6 demid. copt. arm. syr.gwynn And.omn. Are. ευφρατην (Q εφρατην) sine articulo cum* μPQ *And.bav. Are. Praemittunt τον AC, 1. ανατολης cum* μCQ . *ανατολων cum* $A, 1, 6, 28, 38, 49, 79, 91, 96.$

13. *Syr.gwynn legit primum τ. θηρ. et postea τ. δρακ. — ως (μc And.p ωσει) βατραχοι cum* μAQ . *Item* μ^* , 18, 36, 38, 49**, 97, *Are. ως (μ* ωσει) βατραχους. — ομοια βατραχοις cum* 1^{**} (* *om. plane*), *item cf. vg.*

14. *δαιμονιων cum* μAQ *And.c Are. δαιμωνων cum* 1, 28, 36, 38, 49, 79, *And.a p bav. a* (28 *addit και εκπορευεται cum* $A, 6, 8, 14, 28, 29, \text{And.c Are. Item } Q$ *a εκπορευονται. — εκπορευεσθαι cum* $\mu^*, 1^*$ (1^{**} *a εκπορευεσθαι*) 43, 79, 95, *And.^a et bav. της οικουμενης ολης cum* μAQ *vg. — της γης και της οικουμενης ολ. cum* 1^{**} . *εις τον πολεμ. cum* μAQ *And.^a etc Are. Omittunt τον 1, 36, 43, arm. And.p et bav. της ημερας sine εκεινης cum* μA , 14, 38, 92, 95, *vg. copt. Addunt εκεινης Q, 1, syr. syr.gwynn And.omn. Praeterea, ut Lachmann edidit, A, 95 της μεγαλης ημερας.*

16. *σνηγαγεν*: *arm.zoh. syr.gwynn συναζει. — αρμαγεδων: -γεδων cum* μA , 1, *And.omn. Are., item vg. — -γεδδων cum* Q , *item Prim. Haym. μαγεδων cum* Q , *syr.gwynn.*

17. *και ο εβδομος sine αγγελος cum* (μ^*) AQ *am. fu. tol. lips.⁵ omn.lachm. syr. Addunt αγγελος* μc , *vg.cle. demid. lips.4,6 copt. arm. aeth. syr.gwynn. επι τον cum* μAQ *And.c Are. εις τον cum* $\text{And.a p bav. φων. μεγαλη cum}$ μQ *vg. copt. syr. arm. aeth.utr. And.a c p Are. Prim. Omittunt μεγαλη* $A, 1, 12, 46, \text{And.bav. εκ του cum}$ μA , 1, 12, 18, 36, 38, 46, 95, *And.a p bav., item de vg. Prim. απο του cum* Q *And.c Are. ναου cum* μ (*sed pergit του θεου pro απο τ. θρονου*) $A, 10, 14, 92, 95, \text{vg. copt. ναου του ουρανου cum}$ Q *And.c et P Are.*

1, 5 etc. και φωναί και βρονταί, και σεισμός ἐγένετο μέγας, ὅλος οὐκ ἐγένετο ἀφ' οὗ ἄνθρωπος ἐγένετο ἐπὶ τῆς γῆς, τηλικούτος σεισμός οὕτω μέγας. 19 και ἐγένετο ἡ πόλις ἡ μεγάλη εἰς τρία μέρη, και αἱ πόλεις τῶν ἐθνῶν ἔπεσαν. και Βαβυλῶν ἡ μεγάλη ἐμνήσθη ἐνώπιον τοῦ θεοῦ δοῦναι αὐτῇ τὸ ποτήριον τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς ὀργῆς αὐτοῦ. 20 και πᾶσα νῆσος ἔφυγεν, και ὄρη οὐκ εὐρέθησαν. 21 και χάλαζα μεγάλη ὡς ταλαντιαία καταβαίνει ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους· και ἐβλασφήμησαν οἱ ἄνθρωποι τὸν θεὸν ἐκ τῆς πληγῆς τῆς χαλάζης, διτι μεγάλη ἐστὶν ἡ πληγὴ αὐτῆς σφοδρά.

XVII.

13, 1
1 Jer. 51 (29), 13
Nah. 3, 4
18, 9
21, 10
Jes. 21, 1
13, 1
18, 16
1 Cor. 51 (28), 7

1 Και ἦλθεν εἰς ἐκ τῶν ἐπτά ἀγγέλων τῶν ἐχόντων τὰς ἐπτά φιάλας, και ἐλάλησεν μετ' ἐμοῦ λέγων· δεῦρο, δεῖξω σοι τὸ κρῖμα τῆς πόρνῆς τῆς μεγάλης τῆς καθημένης ἐπὶ ὑδάτων πολλῶν, 2 μεθ' ἧς ἐπόρνευσαν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς, και ἐμεθύσθησαν οἱ κατοικοῦντες τὴν γῆν ἐκ τοῦ οἴνου τῆς πορνείας αὐτῆς. 3 και ἀπήνεγκέν με εἰς ἔρημον ἐν πνεύματι. και εἶδον γυναῖκα καθημένην ἐπὶ θηρίον κόκκινον, γέμον ὀνόματα βλασφημίας, ἔχον κεφαλὰς ἐπτά και κέρατα δέκα. 4 και ἡ γυνὴ ἦν περιβεβλημένη πορφυροῦν και κόκκινον, και κερουσωμένη χρυσοῦ και λίθω τιμῶ και μαργαρίταις, ἔχουσα ποτήριον χρυσοῦν ἐν τῇ χειρὶ

18. *αστραται κ. φωναί κ. βρονταί cum* (✱)A vg. arm. And.^acom. Prim. Hayin., item omissis και βροντ. Q, omissis και φων. 12, And.^p et bav. Tich. — 6, 7, 8, 14, syr. And.^c Are. *αστρατ. κ. βροντ. κ. φωναί. — φων. κ. βροντ. κ. αστρατ. cum* 1, And.^atxt. *σεισμ. εγενετο μεγ. cum* NA, 1, vg. — Q fu. arm. And.^c et P Are. Prim. *omittunt εγενετο. — ανθρωπος εγενετο cum* A, 38 (*εγεν. ανθρ.*) copt. arm. aeth. *οι ανθρωποι* (26 ουρανοι) *εγενοντο cum* 1, 7, 8, And.^acp Are. Item omissio *οι* NQ syr. Ⲅⲱⲛⲁⲛ 12, 14, 17, 36, 79, 92, And.^{bav}. Item *homines fuerunt* (Tich. *facti sunt*) vg. syr. Tich. — Syr. Ⲅⲱⲛⲁⲛ legit *ην post μεγας.*

19. *επεσαν cum* NAQ, 7, 8, 28, 38, 42, 49, 96**, 97, And.^{bav}. *επεσον cum* 1, 6, 14, And.^acp Are. — ✱*, syr. *επεσεν.*

21. Syr. Ⲅⲱⲛⲁⲛ *κατεβη pro καταβαίνει.*

XVII: 1. *λεγων sine μοι cum* NAPO vg. copt. syr. arm. And.^c Are. Cyp. Victorin. Prim. *Addunt μοι* 1, 28, 79, aeth. And.^arbav. — Syr. Ⲅⲱⲛⲁⲛ *δευρο οπισω μου et omittit της μεγαλης post πορνῆς. — επι υδατ. πολλων cum* NAP arm. Hipp. And.^{omn}. *επ. των υδατ. των πολλ.* cum Q Are.

2. *οι κατοικ. την γην ante εκ του οινου (etiam NC, ✱* οικου) τ. πο. αυτης cum* NAPO vg. syr. arm. Hipp. And.^{omn}. Are. *Ponunt post της πορν. αυτης* 1, copt. aeth.

3. *γεμοντα ονοματα cum* ✱AP (*P γεμοντα sic, non γεμον τὰ*). Eodem modo Lachmann, Tisch.⁷ *γεμον τὰ ὀνόματα.* NCQ, 8 *γεμον ονοματα*, item 7, 30, 32 *γεμων ονοματα. — γεμον ονοματων cum* 1, 6, 28, 31. Vs. 4 et 21 : 9 *legimus γεμω cum* Gen. *εχοντα cum* NP. — A, 7, 30, 32, 94 *εχων. — εχον cum* Q, 1.

4. *ην περιβεβλη. cum* NAPO. *ἡ περιβεβλη. cum* 1. *πορφυρουν κ. κοκκινον* (P *rursus κοκκι-*) *cum* NAPO. — 1, 6 *πορφυραν και* (91 om.) *κοκκινον* (1 *κοκκινον*). Textus receptus. Griesbach, Scholz *πορφυρα κ. κοκκινω cum?* — και *κερουσωμ.* cum NA, 1, 7, 36, 38, 43, vg. copt. syr. arm. *Omittunt και* PQ.

αὐτῆς, γέμον βδελυγμάτων καὶ τὰ ἀκάθαρα τῆς πορνείας αὐτῆς, 5 καὶ ἐπὶ τὸ μέτωπον αὐτῆς ὄνομα γεγραμμένον μυστήριον, Βαβυλὼν ἡ μεγάλη, ἡ μήτηρ τῶν πορνῶν καὶ τῶν βδελυγμάτων τῆς γῆς. 6 καὶ εἶδα τὴν γυναῖκα μεθύουσαν ἐκ τοῦ αἵματος τῶν ἁγίων καὶ ἐκ τοῦ αἵματος τῶν μαρτύρων Ἰησοῦ. Καὶ ἐθαύμασα ἰδὼν αὐτὴν θαῦμα μέγα. 7 καὶ εἶπέν μοι ὁ ἄγγελος· διατί ἐθαύμασας; ἐγὼ ἐρῶ σοὶ τὸ μυστήριον τῆς γυναικὸς καὶ τοῦ θηρίου τοῦ βαστάζοντος αὐτήν, τοῦ ἔχοντος τὰς ἐπτὰ κεφαλὰς καὶ τὰ δέκα κέρατα. 8 τὸ θηρίον δ' εἶδες ἦν καὶ οὐκ ἔστιν, καὶ μέλλει ἀναβαίνειν ἐκ τῆς ἀβύσσου καὶ εἰς ἀπώλειαν ὑπάγειν καὶ θανατώνονται οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς, ὧν οὐ γέγραπται τὸ ὄνομα ἐπὶ τὸ βιβλίον τῆς ζωῆς ἀπὸ καταβολῆς κόσμου, βλέποντων τὸ θηρίον διὸ ἦν καὶ οὐκ ἔστιν καὶ παρούσαι. 9 Ὡδε δ' οὐδὲ ὁ ἔχων σοφίαν. αἱ ἐπτὰ κεφαλαὶ ἐπτὰ ὄρη εἰσὶν, ὅπου ἡ γυνὴ κἀθήται ἐπ' αὐτῶν, 10 καὶ βασιλεῖς ἐπὶ αὐτῶν· οἱ πέντε ἔπεσαν, ὁ εἷς ἔστιν, ὁ ἄλλος οὐπω ἦλθεν, καὶ διὰν ἔλθῃ ὀλίγον αὐτὸν δεῖ μέναι. 11 καὶ τὸ θηρίον δ' ἦν καὶ οὐκ ἔστιν, καὶ αὐτὸς ὄγδοός ἐστιν, καὶ ἐκ τῶν ἐπτὰ ἔστιν, καὶ εἰς ἀπώλειαν ὑπάγει. 12 καὶ τὰ δέκα κέρατα ἃ εἶδες δέκα βασιλεῖς εἰσὶν, οἵτινες βασιλείαν οὐπω ἔλαβον, ἀλλὰ ἐξουσίαν ὡς βασιλεῖς μίαν ὥραν λαμβάνουσιν μετὰ τοῦ θηρίου. 13 οὗτοι μίαν γνώμην ἔχουσιν, καὶ τὴν δύναμιν καὶ τὴν ἐξουσίαν αὐτῶν τῷ θηρίῳ διδοῦσιν. 14 οὗτοι μετὰ τοῦ ἀρνίου πολεμήσουσιν καὶ τὸ ἀρνίον νικήσει

14, 8 etc.

11

13, 8

13, 18

13, 1

20, 3

8

Dan. 7, 24

17

19, 16 etc.

χρυσω cum $\mathfrak{M}P$. χρυσιω cum AQ . ποτηριον χρυσοῦν cum $\mathfrak{M}AQ$ vg. — χρυ. ποι. cum 1. γεμων cum \mathfrak{M}^* , 7, 14(?) 30, 32, 94. γεμον cum \mathfrak{M}^cAQ . τα ακαθαρα της cum $\mathfrak{M}AQ$, 1. Textus receptus, Griesbach, Scholz ακαθαρτητος ut vg. — αυτης cum (\mathfrak{M} vide post) A , 1, 7, vg. aeth. $And.$ $omn.$ Tich. της γης cum Q . — \mathfrak{M} syr. $edd.$ $aliq.$ αυτης και της γης.

5. πορνῶν (ut Q): Griesbach πόρνων ut 2, 7, 12, 29, 49, 50, 93.

6. μεθν. εκ του αιματος cum A , 1, 7, 28, 30, 31, 32***, 36, 47, 49, 79, 87, vg. — \mathfrak{M}^cPQ με. του αιματος (sine εκ). \mathfrak{M}^* , 38 με. τω αιματι.

7. σοι ερω cum $\mathfrak{M}P$, 1, 14, 36, 43, 49, 79, 91, 92, 96, am. fu. ερω σοι cum AQ vg. $ele.$

8. υπαγειν cum $\mathfrak{M}PQ$ vg. — υπαγει cum A , 12, $And.$ a $Are.$ $Ir.$ $int.$ 330 . θανατώνονται cum $\mathfrak{M}Q$ $And.$ $omn.$ $Are.$ θανατοσθησονται cum AP , cf. ad 13: 3. επι της γης cum $\mathfrak{M}AP$, 1, copt. syr. arm. $And.$ $omn.$ $Are.$ την γην cum Q . ου γεγραπται cum $\mathfrak{M}PQ$ Hipp. $And.$ $omn.$ $Are.$ — A ουκ εγεγραπται. 8? 9 ουκ εγεγραπτο. — το ονομα cum AQ , 8, 14, 29, 38, copt. syr. Hipp. τα ονοματα cum $\mathfrak{M}P$, 1, vg. syr. \mathfrak{g} $wynn$. επι το βιβλιον cum $\mathfrak{M}AP$. — Q , 2, 7, 14, 38 επι του βιβλιου. — βλέποντων cum $\mathfrak{M}APQ$. βλέποντες cum syr. \mathfrak{g} $wynn$ 1, 36, 43, 49, 91, 96, Hipp., item vg. Prim. videntes. το θηριον ου ην cum $\mathfrak{M}AP$, 1, vg. — Q $And.$ c $Are.$ ου ην το θηριον. — και (\mathfrak{M}^* add. παλιν) παρροσαι cum (\mathfrak{M}^*) APQ , 6, 7, 14. Nestle (Einf. in das Gr. N. T. 1897, S. 7) cum \mathfrak{M}^c , syr. \mathfrak{g} $wynn$ 1, 11, 12, 16, 36, 43(?), 47, 79 και παρροσιν.

9. επτα ορη εισιν cum $\mathfrak{M}APQ$ vg. — ορη εισιν επτα cum 1.

10. ο εις cum $\mathfrak{M}APQ$. και ο εις cum 1, lips. 4 copt. arm. Item 96, aeth. Hipp. $antichr.$ Prim. ο δε εις.

11. Syr. \mathfrak{g} $wynn$ legit και ο δρακων και το θηριον.

12. ουπω cum \mathfrak{M}^c (\mathfrak{M} ουτω) PQ , 1, vg. — ουκ cum A fu.

13. γνωμην εχουσιν cum $\mathfrak{M}AP$, 1, vg. — εχουσι γνωμην cum Q copt. την εξουσιαν cum $\mathfrak{M}P$, 1. Omittunt την AQ . αυτων cum $\mathfrak{M}APQ$. εαυτων cum 1. διδοσιν cum $\mathfrak{M}APQ$; item dant $Ir.$ $int.$ 323 ; tradunt am. al. $lachm.$ Textus

- αυτοῖς, ὅτι κύριος κυρίων ἐστίν και βασιλεὺς βασιλέων, και οἱ μετ' αὐτοῦ κλητοὶ και ἐκλεκτοὶ και πιστοί. 15 και λέγει μοι τὰ ὕδατα ἃ εἶδες, οὗ ἡ πόρνη κάθηται, λαοὶ και ὄχλοι εἰσὶν και ἔθνη και γλώσσαι. 16 και τὰ δέκα κέρατα ἃ εἶδες και τὸ θηρίον, οὗτοι μισήσουσιν τὴν πόρνην, και ἠρημωμένην ποιήσουσιν αὐτήν και γυμνήν, και τὰς σάρκας αὐτῆς φάγονται, και αὐτήν κατακαύσουσιν πυρὶ 17 ὁ γὰρ θεὸς ἔδωκεν εἰς τὰς καρδίας αὐτῶν ποιῆσαι τὴν γνώμην αὐτοῦ και ποιῆσαι μίαν γνώμην και δοῦναι τὴν βασιλείαν αὐτῶν τῷ θηρίῳ, ἄχρι τελεσθῆσονται οἱ λόγοι τοῦ θεοῦ. 18 και ἡ γυνὴ ἣν εἶδες ἔστιν ἡ πόλις ἡ μεγάλη ἡ ἔχουσα βασιλείαν ἐπὶ τῶν βασιλέων τῆς γῆς.

XVIII.

- 10, 1 1 Μετὰ ταῦτα εἶδον ἄλλον ἄγγελον καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἔχοντα ἔξουσίαν μεγάλην, και ἡ γῆ ἐφωτίσθη ἐκ τῆς δόξης αὐτοῦ. 2 και ἔκραξεν ἐν ἰσχυρῇ φωνῇ λέγων ἔπεσον ἔπεσον Βαβυλῶν ἡ μεγάλη, και ἐγένετο κατοικητήριον δαιμονίων και φυλακὴ παντὸς πνεύματος ἀκαθάρτου και φυλακὴ παντὸς ὄρνεου ἀκαθάρτου και μεμισημένου, 3 ὅτι ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς πορνείας αὐτῆς πέτωκαν πάντα τὰ ἔθνη, και οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς μετ' αὐτῆς ἐπόρνευσαν, και οἱ

receptus, Griesbach, Scholz διαδιδωσουσιν ex fictione Erasmi; sed δωσουσιν 18, 79, And.^a, διαδωσουσιν 33, Hipp., tradent vg.cle. fu.

15. λεγει cum $\mathcal{N}PQ$, 1, Hipp. And.omn. Are. ειπεν cum A, item dixit vg. — οἱ: syr.ḡwynn εφ ων.
16. και το θηριον cum $\mathcal{N}APQ$, 1, am. fu. ἐπι το θηριον textus receptus, Griesbach, Scholz, vg.cle. Are. cum? και γυμνην sine additamento cum $\mathcal{N}AP$, 1, vg. syr. arm. — Qmg(**) And.^c Are. addunt ποιησουσιν αυτην. Q^{ixt}, 1 plane omittunt. πυρι cum $\mathcal{N}PQ$, 35, 87. εν πυρι cum A.
17. και ποιησαι μιαν γνωμ. (vide post de γνωμ. μιαν etc.) cum $\mathcal{N}^*(\mathcal{N}^c$ omittit και ποιησαι)PQ copt. syr. aeth. (arm.libere) Hipp. And.cpbav. Are. Omittunt A, 79, vg. And.^a Tichon. Praeterea μιαν γνωμην cum $\mathcal{N}P$, 1, And.P et bav. ;γνωμ. μιαν cum Q And.^c Are. τελεσθησονται cum $\mathcal{N}AP$, 1, 12, 37, 46, 49, 79, 91, 96, Hipp. And.^a et bav. et P. — Q, 7, 8 τελεσθωων. — τελεσθη textus receptus, Griesbach, Scholz. οι λογοι cum $\mathcal{N}APQ$. τα ρηματα textus receptus, Griesbach, Scholz.

XVIII: 1. Μετα ταυτα cum $\mathcal{N}APQ$. Praemittunt και 1, 7, vg. — αλλον αγγελ. cum $\mathcal{N}APQ$ vg. Omittunt αλλον 1, 14, 92.

2. εν cum AP. — $\mathcal{N}Q$ omittunt. εν (vide ante) ισχυρα φωνη cum (\mathcal{N})AP(Q) vg.cdd.pler. copt. syr. arm. aeth. Hipp. And.omn. Are. Tich. Prim. — 16, 29, 30, 39, 40, 47, 93, 98 ισχυραν φωνην. — εν ισχυι φωνη μεγαλη textus receptus, Griesbach, Scholz. — vg.cle. tol. Tich. in fortitudine, hinc Griesbach εν ισχυι. — επεσον επεσον cum A, 1, vg. syr. syr.ḡwynn arm.usc. Hipp. And.^a et P Tichon. H^{aym}. — P επεσον επεσον επεσον. $\mathcal{N}Q$ επεσον, cf. ad 14:8. δαιμονιων cum $\mathcal{N}AQ$, 95. δαιμονων cum P. πνευμ. ακαθαρτου sine additamento cum $\mathcal{N}PQ$ vg. Addunt και μεμισημενου A, 16. Habentur vero etiam in P syr.ḡwynn 1, 12 etc., qui quidem omittunt και φυλακη παντος ορνεου ακαθαρτου.
3. εκ του οινου του θυμου cum $\mathcal{N}Q$. — P, 1, copt. εκ του θυμου του οινου. — εκ του θυμου cum A am. fu. tol. Item sed του θυμου post της πορν.

ἔμποροι τῆς γῆς ἐκ τῆς δυνάμεως τοῦ στρήνους αὐτῆς ἐπλούτησαν. 4 καὶ ἤκουσα
 ἄλλην φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λέγουσαν· ἐξέλθατε ὁ λαὸς μου ἐξ αὐτῆς, ἵνα μὴ
 συνκοινωνήσῃτε ταῖς ἁμαρτίαις αὐτῆς, καὶ ἐκ τῶν πληγῶν αὐτῆς ἵνα μὴ λάβητε, 5
 ὅτι ἐκολλήθησαν αὐτῆς αἱ ἁμαρτίαι ἄχρι τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἐμνημόνευσεν ὁ θεὸς
 τὰ ἀδικήματα αὐτῆς. 6 ἀπόδοτε αὐτῇ ὡς καὶ αὐτὴ ἀπέδωκεν, καὶ διπλώσατε τὰ
 διπλᾶ κατὰ τὰ ἔργα αὐτῆς· ἐν τῷ ποτηρίῳ ᾧ ἐκέρασεν κεράσατε αὐτῇ διπλοῦν·
 7 ὅσα ἐδόξασεν αὐτὴν καὶ ἐστρηνίασεν, τοσοῦτον δότε αὐτῇ βασιαιισμόν καὶ πένθος. 8
 ὅτι ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς λέγει ὅτι κἀθημαί βασιλίσσα καὶ χήρα οὐκ εἰμι καὶ
 πένθος οὐ μὴ ἴδω· 8 διὰ τοῦτο ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ ἤξουσιν αἱ πληγαὶ αὐτῆς, θάνατος
 καὶ πένθος καὶ λιμός, καὶ ἐν πυρὶ κατακαυθήσεται· ὅτι ἰσχυρὸς κύριος ὁ θεὸς ὁ
 κρίνας αὐτήν.
 9 Καὶ κλαύσουσιν καὶ κόψονται ἐπ' αὐτήν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς οἱ μετ' αὐτῆς
 πορευόμενοι καὶ στρηνιάσαντες, ὅταν βλέπωσιν τὸν καπνὸν τῆς πυρώσεως αὐτῆς,
 10 ἀπὸ μακροῦθεν ἐστηκότες διὰ τὸν φόβον τοῦ βασιαιισμοῦ αὐτῆς, λέγοντες· οὐαὶ
 οὐαὶ, ἡ πόλις ἡ μεγάλη, Βαβυλὼν ἡ πόλις ἡ ἰσχυρά, ὅτι μιᾷ ὥρᾳ ἤλθεν ἡ κρίσις
 σου. 11 καὶ οἱ ἔμποροι τῆς γῆς κλαύσουσιν καὶ πενθήσουσιν ἐπ' αὐτήν, ὅτι τὸν γόμον

ter. 51 (28), 6, 9
 P. 136 (137). κ
 Jen. 47, 7-9
 Ez. 26, 16
 27, 30
 16, 19
 Ez. 27, 36

ponens C. πεπωκαν: πεπω- (P, 1, 38, 48, 49, 97, And.bav. πεπο-) cum P. 1, 8, 31, Hipp. And.a.crbav. Are., item biberunt vg. syr. arm. Tich. Haym. — κACQ copt. aeth. πεπω-. Item -καν cum AC; κQ And.c et P Are. -κασιν. — -κε cum P, 1, 49, 96, Hipp.

4. ἐξέλθατε cum κA, 79, And.bav.; item ἐξελθετε cum P Hipp. antichr. 40 And.a et P. Item exite vg. — ἐξελθε cum CQ And.c Are. Item exi Cyp. 184, 316 Promiss. 7. ἐξ (And.p απ) αυτης post ο (And.p et bav. om.) λαος μου cum κCP, 38, aeth. And.p. Ante ο λα. μου ponunt AQ vg. — εκ των πληγων αυτης ante ινα μη λαβ. cum κACQ. Post ινα μη λαβ. ponunt textus receptus, Griesbach, Scholz, copt. aeth. Cyp. 164, 316.
6. απεδωκεν sine additamento cum κACPQ. Addunt υμιν 1, 31, 94, 96, vg. cle. lipss. al. lachm. And.a et bav. Are. διπλωσατε sine additamento cum κACQ vg. Hipp. Tich. Addunt αυτη P, 1, 7, copt. syr. aeth. And. omn. Are. Praeterea post [τα] διπλα Q addit ὡς καὶ αυτη και. — τα διπλα cum κC, 8, 14, 29, 43, 92, Hipp. Omittunt τα APQ, 1, 7, 31, 38, And. omn. Are.
7. εδοξ. αυτην cum κ*ACPQ εδ. εαυτην cum κc, 1, 8, 14. οτι (35, 87, And.c addunt εγω) καθ. cum κACPQ. Omittunt οτι 1, Hipp. And.p, item m¹¹⁰, vg. Cyp. Tich.
8. κυριος ο θεος cum κcCPQ. — κ* ο θεος ο κυριος. A, 95, vg. aeth. utr. omittunt κυριος. — ο, 31 omittunt ο θεος. — κρινας cum κ*ACPQ. κρινω cum κc, 1, 6, 31, 79, m¹¹⁰ (iudicat) And.a etc Are.
9. κλαουσιν cum κA, 1, 36, Hipp. antichr. 41 And.p et bav. κλαουσιν cum CPQ And.a etc Are. Praeterea addunt αυτην P, 1, 79. Omittunt κACQ vg. — επ αυτην cum κCPQ Hipp. And.c Are. επ αυτη cum A, 1, 36, 38, 79, 95, 97, And.a et bav.
10. οuai, syr. gwynn 35, 87 ter. μια ωρα cum κCPQ. Praemittunt εν 1. 38, arm. And.a et P Are. — A, 95 μιαν ωραν. — ηλθεν: A omittit.
11. κλαιουσιν κ. πενθουσιν cum κACP. κλαιουσι και πενθησουσιν cum Q vg. Hipp. And.c Are. syr. gwynn. Cf. vs. 9a. επ αυτην cum κCP, 16***, 18, 32, 39, Hipp., item super illam vg. — επ αυτη cum 6, 7, And.c Are. — A εν αυτη. Q επ αυτους. — οτι τον γομον: syr. gwynn και τον γομον.

- Kx. 27. 5m. αὐτῶν οὐδεὶς ἀγοράζει οὐκέτι, 12 γόμον χρυσοῦ καὶ ἀργύρου καὶ λίθου τιμίον καὶ μαργαριτῶν καὶ βυσσίνου καὶ πορφύρας καὶ σιρικοῦ καὶ κοκκίνου, καὶ πᾶν ξύλον θύϊνον καὶ πᾶν σκευὸς ἐλεφάντινον καὶ πᾶν σκευὸς ἐκ ξύλου τιμιωτάτου καὶ χαλκοῦ καὶ σιδήρου καὶ μαρμάρου, 13 καὶ κιννάμων καὶ ἑμιμων καὶ θυμιάματα καὶ μύρον καὶ λίβανον καὶ οἶνον καὶ ἔλαιον καὶ σμιδάλιν καὶ οἶτον καὶ κτήνη καὶ πρόβατα, καὶ ἵππων καὶ ἑδῶν καὶ σωμάτων, καὶ ψυχὰς ἀνθρώπων. 14 καὶ ἡ ὀπώρα σου τῆς ἐπιθυμίας τῆς ψυχῆς ἀπῆλθεν ἀπὸ σοῦ, καὶ πάντα τὰ λιπαρὰ καὶ τὰ λαμπρὰ ἀπόλωτο ἀπὸ σοῦ, καὶ οὐκέτι οὐ μὴ αὐτὰ εὗρης. 15 οἱ ἔμποροι τούτων, οἱ πλουτήσαντες ἀπ' αὐτῆς, ἀπὸ μακρόθεν στήσονται διὰ τὸν φόβον τοῦ βασιανισμοῦ αὐτῆς κλαίοντες καὶ πενθοῦντες. 16 λέγοντες· οὐαὶ οὐαὶ, ἡ πόλις ἡ μεγάλη, ἡ περιβεβλημένη βύσσινον καὶ πορφύρον καὶ κόκκινον, καὶ κερυσωμένη ἐν χρυσοῦ καὶ λίθῳ τιμίῳ καὶ μαργαρίτῃ, 17 οὐ μὴ ᾧρα ἤρημώθη ὁ τοσοῦτος πλοῦτος. καὶ πᾶς κνερνήτης καὶ πᾶς ὁ ἐπὶ πόντον πλέων καὶ ναῦται καὶ ὄσοι τὴν θάλασσαν ἐργάζονται ἀπὸ μακρόθεν

12. γομον χρυσου και αργυρου και λιθου τιμιου cum κ AQ. — CP γομ. χρυσοῦν x. αργυροῦν και λιθους τιμιους. — και μαργαριτων cum κ , 35, 87, 95, Prim. (et margaritarum, sed praecedat etiam et lapidum pretiosorum). Habent pluralem etiam copt. et syr. (sed uterque ut Prim). — CP x. μαργαριτας, ut Ln.ed.mai; item A x. μαργαριταις, ut Ln.ed.min. x. μαργαριτου cum Q vg. — βυσσινον cum ACPQ And.^c Are., item x. βυσσινων. — βυσσου cum syr. β wyṇn 1, 36, 49, 79, 91, 96, Hipp. And.^{ap}bav. και πορφυρας cum κ CP, 7, 35, 95. και πορφυρου cum Q And.^{a*}cP Are. — A omittit. σιρικοῦ cum κ ACPQ, 7, 32. σηρικοῦ cum minusculis. ξυλου cum κ CPQ copt. syr. arm. Hipp. And.omp. Are. Prim. λιθου cum A, vg. — Syr. β wyṇn post ξυλου: τιμιον και χαλκου και σιδηρου και μαρμαρον.
13. κινναμ- cum κ ACPQ**, 7. κινναμ- cum Q*, 1, 6, 14, 38. Item -μων cum ACP, 1, vg. And.omp. Are. — κ Q Hipp. -μωνου. — και αμωμον cum κ^* ACP, 6, 11. Omittunt κ Q, 1, syr. β wyṇn vg.cle. demid. — Naber (Mnemosyne, 1881, p. 286): και κινναμωμον και αμωμον dittographia. — Syr. β wyṇn post σμιδαλιν: προβατα και ιππους και ρεδας, σωματα και ψυχας ανθρωπων.
14. σου ante της επιθ. cum κ ACP. Post ψυχης ponunt Q vg.cle. demid. lipss. Hipp. And.omp. Are. Haym. της επιθυμιας: syr. β wyṇn η επιθυμια. — απωλοντο cum κ , 7, 8, 10, 11, 16, 35, 37, 39, 49, 87, 91, 96. Item απωλετο cum ACPQ. απηλθεν cum 1, 79, And.^a. αυτα post ου μη cum κ A, 35, 38, 95, Hipp. Ante ου μη ponunt CPQ. Post ευρ. cum 1, And.omp. Are. ευρησουσιν cum κ ACP. ευρης cum Q. — 1, 37, 49, 91, 96, And.^{bav}. ευρησεις, item Prim. invenies. — Syr. β wyṇn post λαμπρα: απηλθεν απο σου, και ουκετι αυτα βλεψεις: και αυτα ου μη ευρησουσιν οι εμποροι τουτων.
16. λεγοντες (Q, 26 λεγουσιν) cum κ ACQ copt. syr. arm. Praemittunt και P vg. aeth. Hipp. And.^acP Are. Prim. βυσσινων cum κ ACP. — Q And.^p βυσσον, item vg.cle. lipss. bysso. βυσσ. x. πορφυρ. x. κοκκ. hoc ordine cum κ CPQ vg. — κοκκιν. και πορφυρ. και βυσσιν. cum A. εν χρυσο. cum κ C, 1, 36, 49, 79, 91, Hipp. And.^{ap}bav. Omittunt εν APQ And.^c Are., nec aliter vg. Tich. Prim. χρυσω cum κ , 1, 14, 36, 49, 79, 91, 92, And.^{ap}bav. χρυσιω cum ACPQ. μαργαριτη cum κ ACP. μαργαριταις cum Q, vg. And.omp. Are. Tich. Haym.
17. ο επι (κ Q addunt τον) τοπον πλεων cum κ ACQ. — P, 6, 12, 36, 49, 79,

ἔστησαν 18 καὶ ἔκραξαν βλέποντες τὸν καπνὸν τῆς πυρώσεως αὐτῆς λέγοντες· Jes. 34, 10
 τίς ὅμοια τῇ πόλει τῇ μεγάλῃ; 19 καὶ ἔλαβον χοῦν ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, καὶ Ex. 27, 30
 ἔκραξαν κλαίοντες καὶ πενθοῦντες, λέγοντες· οὐαὶ οὐαὶ, ἡ πόλις ἡ μεγάλη, ἐν ἧ 10, 16
 ἐπλούτησαν πάντες οἱ ἔχοντες τὰ πλοῖα ἐν τῇ θαλάσῃ ἐκ τῆς τιμιότητος αὐτῆς, 16
 οὐ μὴ ὥρα ἠρημώθη. 20 εὐφραίνου ἐπ' αὐτῇ, οὐρανὲ καὶ οἱ ἄγιοι καὶ οἱ Jes. 44, 23
 ἀπόστολοι καὶ οἱ προφῆται, οὗτοι ἔκρινεν ὁ θεὸς τὸ κρίμα ὑμῶν ἐξ αὐτῆς.

21 Καὶ ἦρεν εἰς ἄγγελος ἰσχυρὸς λίθον ὡς μύλον μέγαν, καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν Ier. 51(28), 63, 64
 θάλασσαν λέγων· οὕτως ὀρημάτι βληθήσεται Βαβυλῶν ἡ μεγάλη πόλις, καὶ οὐ Jes. 24, 8
 μὴ εὐρεθῆ ἔτι. 22 καὶ φωνὴ κιθαρῶδων καὶ μουσικῶν καὶ αὐλητῶν καὶ σαλ- Ier. 25, 10
 πιστῶν οὐ μὴ ἀκουσθῆ ἐν σοὶ ἔτι, καὶ πᾶς τεχνίτης πάσης τέχνης οὐ μὴ εὐρεθῆ Jes. 23, 8
 ἐν σοὶ ἔτι, καὶ φωνὴ μύλου οὐ μὴ ἀκουσθῆ ἐν σοὶ ἔτι, 23 καὶ φῶς λύχνου οὐ Ier. 16, 9
 μὴ φανῆ ἐν σοὶ ἔτι, καὶ φωνὴ νυμφίου καὶ νόμφης οὐ μὴ ἀκουσθῆ ἐν σοὶ ἔτι, Jes. 23, 8
 οὗτοι οἱ ἔμποροί σου ἦσαν οἱ μεγιστάνες τῆς γῆς, οὗτοι ἐν τῇ φαρμακείᾳ σου ἐπλανή- Ier. 16, 9
 θησαν πάντα τὰ ἔθνη, 24 καὶ ἐν αὐτῇ αἷμα προφητῶν καὶ ἁγίων εὐρέθη καὶ Jes. 23, 8
 πάντων τῶν ἔσφαγμένων ἐπὶ τῆς γῆς.

And.cpbav. Are. Tich. ο (P, 6, And.bav. Are. omittunt) ἐπι τῶν πλοίων Jes. 24, 8
 πλεων. — ἐπι τῶν πλοίων ο ὁμιλος cum 1, Hipp. And.a. — Nestle Ier. 25, 10
 (Einführung in das Gr. N. T. 1897, S. 123) conjecit ἐπι ποnton. Prim. Jes. 23, 8
 super mare.

18. ἐκραζον cum M^Q, 1 (9, 13, 27 ἐκραυαζον) And.a^cp Are. ἐκραξαν cum Ier. 16, 9
 ACP, 35, 87, 95, Hipp. antichr. 41 And.bav.; item clamaverunt vg. — Syr.gwynn Jes. 23, 8
 καὶ κλαυσαν. — βλέποντες cum κ(ipse* ex λεγοντ.)ACPQ. ορωντες cum 1. Ier. 16, 9
 καπνον cum MCPQ. τοπον cum A, 10, vg. Haym. τη πολει sine ταυτη cum Jes. 23, 8
 MAPQ. Addunt ταυτη C, vg. Prim. Haym.

19. ἐβαλον cum M^Q. Item ἐβαλαν cum C. — P, 29 ἐβαλλον. Α σπεβαλον. — Ier. 16, 9
 ἐκραζον cum MPQ And.a^cp Are. ἐκραξαν cum AC, 35, Hipp., item cla- Jes. 23, 8
 maverunt vg. — τα πλοια cum MAPQ Hipp. And.c. Omittunt τα 1, 35, Ier. 16, 9
 79, 87, And.a^pbav. Are.

20. ἐπ αυτη cum MCQ. ἐπ αυτην cum P, 1, 35, 36, 79. εν αυτη cum A, 98. Ier. 16, 9
 και οι αποστολ. cum MAPQ. Omittunt και οι C, 1, vg.cle. demid. tol. lips. 4, 6 Jes. 23, 8
 omn.lachm. arm.

21. ως μυλον μεγαν cum PQ Hipp. And.omn. Are. — AC ως μυλινον (C μυλικον) Ier. 16, 9
 μεγαν. κ ως λιθον μεγ. — ου μη ευρεθη ετι sine additamento cum ACP vg. Jes. 23, 8
 Hipp. And.omn. Are. Tich. Prim. — M^Q, 14, 92 addunt εν αυτη (vide κ ad Ier. 16, 9
 initium vs. 22).

22. και ab initio: κ, 1 omittunt. πασης τεχνης cum CPQ vg. syr. aeth. Ier. 16, 9
 And.cpbav. Are. Prim. — MA copt. omittunt. Syr.gwynn και φωνη κιθαρας Jes. 23, 8
 και σαλπγγος και αυλητων και μουσικων et omittit και πας τεχνιτης . . . Ier. 16, 9
 και φωνη μυλου.

23. και (Q om.) φως λυχνον ου μη φανη εν σοι ετι: A, 26, vg.cdd. apud Ier. 16, 9
 Lachmann Hipp. omittunt. Praeterea pro εν σοι C σοι, item am. fu. demid. Jes. 23, 8
 lipss. al.lachm. Prim. tibi. φαρμακια cum MAP, 7, 36, 87. φαρμακεια Ier. 16, 9
 cum Q, 1.

24. αιματα cum Q, 2, 6, 7, And.cpbav. Are. αιμα cum MAP, 1, 38, 79, Ier. 16, 9
 Hipp. And.a. Cf. 16 : 6.

XIX.

12, 10
Ps. 109(104), 35 1 Μετὰ ταῦτα ἤκουσα ὡς φωνὴν μεγάλην ὄχλου πολλοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ λεγόντων ἄλληλούϊα· ἡ σωτηρία καὶ ἡ δόξα καὶ ἡ δύναμις τοῦ θεοῦ ἡμῶν, 2 ὅτι ἀληθιναὶ καὶ δίκαιαι αἱ κρίσεις αὐτοῦ· ὅτι ἔκρινεν τὴν πόρνην τὴν μεγάλην ἣτις ἐφθειρεν τὴν γῆν ἐν τῇ πορνείᾳ αὐτῆς, καὶ ἐξεδίκησεν τὸ αἷμα τῶν δούλων αὐτοῦ ἐκ χειρὸς αὐτῆς. 3 καὶ δεύτερον εἶρηκεν ἄλληλούϊα· καὶ ὁ καινὸς αὐτῆς ἀναβαίνει εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. 4 καὶ ἔπεσαν οἱ πρεσβύτεροι οἱ εἴκοσι τέσσαρες καὶ τὰ τέσσαρα ζῶα, καὶ προσεκύνησαν τῷ θεῷ τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῷ θρόνῳ λέγοντες· ἀμὴν ἄλληλούϊα. 5 καὶ φωνὴ ἐκ τοῦ θρόνου ἐξῆλθεν λέγουσα· αἰνεῖτε τῷ θεῷ ἡμῶν, πάντες οἱ δούλοι αὐτοῦ, οἱ φοβούμενοι αὐτόν, οἱ μικροὶ καὶ οἱ μεγάλοι. 6 καὶ ἤκουσα ὡς φωνὴν ὄχλου πολλοῦ καὶ ὡς φωνὴν ὑδάτων πολλῶν καὶ ὡς φωνὴν βροντῶν ἰσχυρῶν, λεγόντων ἄλληλούϊα, ὅτι ἐβασίλευσεν κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν ὁ παντοκράτωρ. 7 χαίρωμεν καὶ ἀγαλλιώμεθα, καὶ δῶμεν τὴν δόξαν αὐτῷ, ὅτι ἦλθεν ὁ γάμος τοῦ ἀρνίου καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἠτοιμάσεν

14, 2
Ec. 1, 24

Ps. 105(106), 48

Ps. 133(134), 1

Ps. 117(118), 24

- XIX: 1. Μετὰ cum κ ACPQ vg. copt. syr. And.^c Are. Prim. Καὶ μετὰ cum 1, 36, 38, 49, 79, 94, 96, arm. aeth. And.^ap^bav. ὡς cum κ ACPQ. Omittunt 1, 7, 12, 16, 18, 38, 47, syr. etiam syr. gwynn arm. And.^p et ^{bav}. Tich. Prim. μεγάλην ante ὄχλ. πολλ. cum κ ACPQ. Post ὄχλ. πολλ. cum 49, 91, 96. — 1, 40, 79, vg.^{cle}. And.^ap^bav. omittunt. λεγόντων cum κ ACPQ, 1, vg. And.^{omn}. Are. Tich. Prim. Textus receptus, Griesbach, Scholz λεγοντος ut arm. καὶ ἡ δόξα sine additamento cum κ (* om.)ACP, 36, 38, 79, vg.: item Q And.^c post καὶ ἡ δύναμις. — καὶ ἡ δόξα καὶ ἡ τιμὴ cum 1, 36, copt. And.^p. του θεου ημων cum κ ACPQ. κυριω τω θεω ημων cum 1, And.^a.
2. εφθειρεν cum κ CP, 1, 35, 36, 79, 87, 95, And.^a. — Α εκρινεν. — διεφθειρε cum Q And.^c et P Are. εκ χειρος cum κ ACPQ And.^c Are. εκ της χει. cum 1, 35, 36, 79, And.^ap^bav.
3. ειρηκαν cum κ AP, 1, 35, 79, 87, And.^a et ^{bav}. — 14, 92, 94, 95, And.^p et ^c ειρηκασι. Q Are. ειρηκεν. — αναβαινει: syr. gwynn 79, And.^a ανεβη.
4. επεσαν cum κ ACPQ*, 1, 49, 79, 96, 97. επεσον cum Q**. οι πρεσβυτεροι ante οι εικοσι τεσσ. cum κ CP, 1. πρεσβυτεροι post οι εικ. τεσσ. cum AQ, 36, 79, 90, 91, 92, 94, demid. tol. lipss. copt. arm. aeth. And.^a et P Prim. Haym. εικοσι τεσσαρες cum κ ACPQ, sed Q, 1, And.^{bav}. κδ', fu. XXIII. εικ. και τεσσ. cum 30? syr. τεσσερα cum κ AC. τεσσαρα cum PQ. επι τω θρονω cum κ ACQ. επι του θρονου cum 1, 36, 38, 49, 79, 91, 96, 97.
5. εκ του cum κ P, 1, item de vg. Prim. απο του cum ACQ. τω θεω cum κ ACPQ. τον θεον cum 1, 7, And.^{omn}. Are. οι φοβουμ. αυτον cum κ CP. Praemittunt και AQ vg. — οι μικροι cum κ ACPQ vg. copt. syr. arm. aeth. And.^cp^bav. Are. Prim. Praemittunt και 1, 49, And.^a. — Syr. gwynn παντες οι μικροι μετα των μεγαλων.
6. ως secundum cum κ PQ vg. Omittunt A, 6, 12, 94. — Syr. gwynn φωνην ως ὄχλων πολλων. — λεγοντων cum AP, 6, 35, 36, 38, 79, 87, 95, And.^a, item dicentium vg. Prim. — κ λεγουσων, And.^p λεγουσας. — λεγοντες cum Q And.^c. λεγοντας cum 1, Are. ημων cum κ PQ vg. syr. And.^{omn}. Are. Tich. Omittunt A, 1, 49, 95, copt. arm. aeth. — Syr. gwynn κυριος ο παντοκρατωρ.
7. αγαλλιωμεν cum κ AP, 1, 12, 18, 35, 36, 79, 87, 95, And.^ap^bav. αγαλλιω-

- εαυτήν, 8 και ἐδόθη αὐτῇ ἵνα περιβάληται βύσσινον λαμπρόν καθαρόν. τὸ γὰρ 14
 βύσσινον τὰ δικαιώματα τῶν ἁγίων ἐστίν. 9 και λέγει μοι· γράψον μακάριοι οἱ 15, 6
 εἰς τὸ δεῖπνον τοῦ γάμου τοῦ ἁγίου κεκλημένοι. και λέγει μοι· οὗτοι οἱ λόγοι 16, 13
 ἀληθινοὶ τοῦ θεοῦ εἰσίν. 10 και ἔπεσα ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν αὐτοῦ προσκυνῆσαι 21, 5
 αὐτῷ. και λέγει μοι· ὄρα μή· σίνδονός σου εἰμι και τῶν ἀδελφῶν σου τῶν 22, 6
 ἐχόντων τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ· τῷ θεῷ προσκύνησον. ἡ γὰρ μαρτυρία Ἰησοῦ ἐστίν 12, 17
 τὸ πνεῦμα τῆς προφητείας.
- 11 Και εἶδον τὸν οὐρανὸν ἠνεωγμένον, και ἰδοὺ ἵππος λευκός, και ὁ καθήμενος 6, 2
 ἐπ' αὐτὸν καλούμενος πιστός και ἀληθινός, και ἐν δικαιοσύνῃ κρίνει και πολεμεῖ.
 12 οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ φλόξ πυρός, και ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ διαδήματα 12, 3
 πολλά, ἔχων ὄνομα γεγραμμένον ὃ οὐδεὶς οἶδεν εἰ μὴ αὐτός, 13 και περιβεβλη- 2, 17
 μένος ἱμάτιον βεβαμμένον αἵματι, και κέκληται τὸ ὄνομα αὐτοῦ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ. Jes. 63, 1 ss.
 14 και τὰ στρατεύματα τὰ ἐν τῷ οὐρανῷ ἠκολούθει αὐτῷ ἐφ' ἵπποις λευκοῖς, 8

μετα cum Q And.c Are. δωμεν cum κ*Q, 1, 6, 7, 14, And^a et c Are.
 Item demus vg. Cyp.²⁹³ Prim. δωσομεν cum κcA; P, 11, 79 δωσομεν.

8. λαμπρον καθαρων cum κAP, 7, 91, 95, am. fu. demid.; item λαμπρ. και 8
 καθαρ. cum Q vg.cle. καθαρων και λαμπρ. cum 1, 36. των αγιων εστ. cum 8
 κAPQ syg. And.c pbav. Are. Tich. Promiss.² Prim. εστι των αγιων cum 1 vg.
 9. του γαμου cum κcAQ vg. — κ*P, 1, 16, 36, 39, 79, And.^a et bav. omittunt.
 αληθινοι cum κPQ And. omn. Are. Praemittunt οι A, 4, 48. αληθιν. του 8
 θεου εισιν cum APQ am. αληθιν. εισι του θεου cum κ*, 1, 38, 49, 79, 91,
 And.^a pbav. — κc του θεου αληθιν. εισιν.
10. επεσα cum κAP, 1, 2. 7. επεσον cum Q, 6, 14, 29. προσκυνησαι: P, 8
 syg. gwynn, 73, 79 και προσεκυνησα. Syg. gwynn omittit οσα ante μη. — ιησον
 primam cum κAPQ, 1, And. omn. Are. Praemittunt τον 30**, 47. ιησον
 secundum cum κAPQ, 1, 12, 14, 16, 36, 49, 79, 92, 95. του ιησου cum 6, 35.
11. ηνεωγμενον cum κAP, 42**, Hipp. noet. And. p. ανεωγμενον cum Q (ανεογμ-) 8
 Or.^{4, 56}. καλουμενος cum κ(sed post πιστος ponit)Q vg. Ir. int.²⁵⁶ Or.^{4, 56}
 (accuratissime 11—16 affert) et ^{4, 57}. Omittunt AP, 1, 4, 6, 12, 17*, 31, 32,
 48, 79, vg. cod. ap. Ln. arm. Hipp.
12. φλοξ cum κPQ, 1, arm. Hipp. And.^a pbav. Praemittunt ως A, 35, 36, 87,
 91, 95, vg. syg. aeth. Ir. int. Or.^{4, 55} et ⁵⁷ Or. int. ^{3, 60}. εχων ονομα γεγραμμενον
 ο ουδεις οιδεν cum (κ*, sed exciderunt verba γεγραμμενον ο ουδεις) AP, 1,
 7, 31, 36, 47, 48, 79, vg. copt. sah. arm. Ir. int. Hipp. Or.^{4, 55} et ⁵⁸ et int. ^{3, 60}
 And.^a et bav. Are. Cyp. Prim. — κc, 9 εχ. ονοματα γεγραμμενα α ουδ.
 οιδεν. — εχ. ονοματα γεγραμμενα και (94 addit εχων) ονομα γεγραμμενον ο
 ουδ. οιδ. cum Q syg. And.^c et p.
13. περιγεραμμενον cum κ*: prope accedit Or.^{4, 58} εραμενον. Item Latini: vg.
 Cyp.²⁹⁷ Prim. vestem aspersam sanguine. κc περιγεραντισμενον, P, 36
 γεραντισμενον, 32, 35, 87, 95, Hipp. Or.^{4, 56} And.^c εραντισμενον. — βεβαμ-
 μενον cum AQ, 1, Anl.^a pbav. Are. περιγεραμμενον: probably a primitive
 error for γεραμμενον, Westcott-Hort, p. 580. κεκληται cum κcAPQ Hipp.,
 item vocabatur fu. demid. Item κ* κεκλητο, Or.^{4, 55} εκεκλητο. — καλειται
 cum 1, 31, 36, 48, 49, 79, 91, And. omn. Are., item vocatur vg.cle. am. tol.
14. τα στρατευματα εν τω ουρ. cum κQ, 1, 6, 7, And.^a, item omisso etiam τα
 ante στρ. 14, 92, And. bav. τα στρ. τα εν τω (95 om.) ουρ. cum AP, 30, 32.
 Item vg. exercitus qui sunt in caelo. εφ ιπλ. cum κAP, 1, 7, 36, 38, 95,

- 1, 16 ἐνδεδυμένοι βύσσινον λευκὸν καθαρὸν. 15 καὶ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ἐκπορεύεται
 2, 12 ῥομφαία ὀξεῖα, ἵνα ἐν αὐτῇ πατάξῃ τὰ ἔθνη· καὶ αὐτὸς ποιμαίνει αὐτοὺς ἐν ῥάβδῳ
 12, 5 σιδηρᾷ· καὶ αὐτὸς πατεῖ τὴν ληνὸν τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς ὀργῆς τοῦ θεοῦ τοῦ
 Ps. 2, 9 παντοκράτορος. 16 καὶ ἔχει ἐπὶ τὸ ἱμάτιον καὶ ἐπὶ τὸν μηρὸν αὐτοῦ ὄνομα γεγραμ-
 14, 19 μένον· βασιλεὺς βασιλέων καὶ κύριος κυρίων.
 Jes. 63, 3
 17, 14
 Ez. 39, 17—20 17 Καὶ εἶδον ἓνα ἄγγελον ἑστῶτα ἐν τῷ ἡλίῳ, καὶ ἔκραξεν ἐν φωνῇ μεγάλῃ
 λέγων πᾶσιν τοῖς ὀρνέοις τοῖς πετομένοις ἐν μεσουρανήματι· δεῦτε συνάχθητε εἰς
 τὸ δεῖπνον τὸ μέγα τοῦ θεοῦ, 18 ἵνα φάγητε σάρκας βασιλέων καὶ σάρκας
 χιλιάρχων καὶ σάρκας ἰσχυρῶν καὶ σάρκας ἑπῶν καὶ τῶν καθημένων ἐπ' αὐτῶν,
 17, 12 καὶ σάρκας πάντων ἐλευθέρων τε καὶ δούλων καὶ μικρῶν καὶ μεγάλων. 19 Καὶ
 16, 14 εἶδον τὸ θηρίον καὶ τοὺς βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ τὰ στρατεύματα αὐτῶν συνηγμένα
 16, 13 ποιῆσαι τὸν πόλεμον μετὰ τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ ἑπῶν καὶ μετὰ τοῦ στρατεύ-
 20, 10 ματος αὐτοῦ. 20 καὶ ἐπιάσθη τὸ θηρίον καὶ μετ' αὐτοῦ ὁ ψευδοπροφήτης ὁ
 ποιῦσας τὰ σημεῖα ἐνώπιον αὐτοῦ, ἐν οἷς ἐπλάνησεν τοὺς λαβόντας τὸ χάραγμα
 τοῦ θηρίου καὶ τοὺς προσκυνοῦντας τῇ εἰκόνι αὐτοῦ· ζῶντες ἐβλήθησαν οἱ δύο

And.^a et P. ἐπι ἰπλ. cum Q Or.^{4,55}. — Syr. gwynn ἐφ ἰπλοῖς λευκοῖς καὶ ἐνδεδυμένοις. κ*, Or.^{4,55,58} λευκοῖς ἐνδεδυμένοις. — βύσσινον λευκὸν καθαρὸν cum (A λευκ. βύσσ. καθ.) PQ And.^c et Bav. Are., item vestiti (Prim. induti) byssinum album mundum am. fu. demid. βύσσ. λευκ. καὶ καθαρ. cum κ. 1, vg.^{cle}. lips.^{4,6} suh. Or.^{4,58}.

15. οξεῖα cum MAP, 1, 36, 38, 79, am. fu. demid. omn. lachm. copt. sah. arm. aeth. pp Ir. int.²⁵⁶ Or.^{4,55}. διστομος οξεῖα cum Q vg.^{cle} παταξῃ (κ, 7, 29 -ξεῖ) cum MAPQ, 1 (9, 27 παραταξῃ) Or. And. omn. Are. παταξῶσι sum syr. gwynn. πατασση legunt textus receptus, Griesbach, Scholz καὶ συναγεσθε, item et congregamini vg.^{cle} MAPQ vg. Praemittunt καὶ 1, 36, 79, And.^a p Bav.
16. ὄνομα cum MAPQ And. cp Bav. Are. Praemittunt το 1, And.^a.
17. ἐνα ἀγγ. cum AP, 1, vg. — Q syr. And.^a Tich. plane omittunt ἐνα. — ἄλλον ἀγγ. cum κ, 36, copt. sah. arm. syr. gwynn. ἐν φωνῇ cum MQ, 2, 7, 14, 16, 92. Omittunt ἐν AP vg. (et Latt.) And. omn. Are. πετομένους cum MAQ And. omn. Are. πετωμένοις cum P. συναχθῆτε cum MAPQ. Textus receptus, Griesbach, Scholz καὶ συναγεσθε, item et congregamini vg.^{cle} lips.⁶ Haym. — 1 omittit. το δεῖπνον το μέγα του cum MAPQ. το δεῖπν. του μεγάλου cum 1, 36, 49, 79, lips.⁶ arm. aeth. And.^a et Bav.
18. ἐπ αὐτων cum PQ And. omn. Are. — κ ἐπ αυτοῖς. A, 14, 92 ἐπ αὐτοὺς. Syr. gwynn omittit παντων. — ἐλευθ. τε cum MAPQ. Omittunt τε 1, 6, And. p. nec exprimunt vg. syr. arm. aeth. καὶ μικρῶν cum MAP vg. — Q omittit καὶ. Non addidimus autem τε post μικρῶν cum MAP, 1, And. omn. Are., nec magis exprimit vg. Addit τε Q.
19. Syr. gwynn legit καὶ τα στρατεύματα αὐτου post το θηριον. — αὐτων cum MPQ vg. — αὐτου cum A, 6, 11, 31. τον πολεμον cum MAQ Are. Omittit τον P.
20. καὶ μετ αὐτου ο cum MP (ο μετ αὐτου ο) 14, 37, 38, 49**, 79, 91, 96, vg. — A, 41, copt. καὶ οἱ μετ αὐτου ο. — καὶ μετὰ τούτου ο cum 1, 49*, And.^a et Bav. καὶ ο μετ αὐτου cum Q arm. ζῶντες: syr. gwynn καὶ κατεβησαν καὶ. — τῆς καιομένης cum AP And. Bav., quam soloecam scripturam confirmant vg.: in stagnum ignis ardentis sulphure, Prim. in stagnum ignis ardentis igne et sulphure. την καιομένην cum Q And. ac p Are. θειῶ cum MAPQ. Praemittunt τῶ 1, 35, 36, 49, 79, 87. — Syr. gwynn καὶ θειον pro ἐν θειῶ.

εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρός τὴν καιομένην ἐν θεῷ. 21 καὶ οἱ λοιποὶ ἀπεκρίθησαν Jes. 30, 33
ἐν τῇ ὄμορφά τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ ἔκπου τῇ ἐξελεύσει ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ,
καὶ πάντα τὰ ὄντα ἐχορτάσθησαν ἐκ τῶν σαρκῶν αὐτῶν.

XX.

1 Καὶ εἶδον ἄγγελον καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἔχοντα τὴν κλεῖν τῆς ἄβυσσου 18, 1
καὶ ἄλυσιν μεγάλην ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ. 2 καὶ ἐκράτησεν τὸν δράκοντα, ὁ ὄφις 9, 1
ὁ ἀρχαῖος, ὃς ἐστὶν ὁ διάβολος καὶ ὁ σατανᾶς, καὶ ἔδησεν αὐτὸν χίλια ἔτη, 3 καὶ 12, 9
ἔβαλεν αὐτὸν εἰς τὴν ἄβυσσον, καὶ ἐκλείσεν καὶ ἐσφράγισεν ἐπάνω αὐτοῦ, ἵνα μὴ Jes. 24, 22
πλανήσῃ ἐτι τὰ ἔθνη, ἄχρι τελεσθῆ τὰ χίλια ἔτη· μετὰ ταῦτα δεῖ αὐτὸν λυθῆναι
μικρὸν χρόνον.

4 Καὶ εἶδον θρόνους, καὶ ἐκάθισαν ἐπ' αὐτούς, καὶ κρίμα ἐδόθη αὐτοῖς, καὶ 17, 10
τὰς ψυχὰς τῶν πεπελεκισμένων διὰ τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ καὶ διὰ τὸν λόγον τοῦ Dan. 7:9, 22, 27
θεοῦ, καὶ οἵτινες οὐ προσεκύνησαν τὸ θηρίον οὐδὲ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ καὶ οὐκ 6, 9 etc.
ἔλαβον τὸ χάραγμα ἐπὶ τὸ μέτωπον καὶ ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτῶν καὶ ἔζησαν καὶ
ἐβασίλευσαν μετὰ τοῦ Χριστοῦ χίλια ἔτη. 5 οἱ λοιποὶ τῶν νεκρῶν οὐκ ἔζησαν
ἄχρι τελεσθῆ τὰ χίλια ἔτη. αὕτη ἡ ἀνάστασις ἡ πρώτη. 6 μακάριος καὶ ἅγιος ὁ

- XX: 1. Syr. *ἄγγελον* ἄλλοι ἀγγελον. — κλειν cum *NAQ* And.^c et *bav.* κλειδα cum 1, 7, And.^a et *P* Are. *ἐπι τὴν χεῖρα αὐτου:* *κ*, 38, syr. *ἄγγελον ἐν τῇ χεῖρι.*
2. ο *οφίς ο* αρχαῖος cum *A.* τον οφιν τον αρχαιον cum *MQ.* ο εστιν cum *κ.* Cf. etiam Aug. civ. del. 20, 7 et Victorin. qui cognominatus est. ος εστιν cum *AQ.* ο διαβολ. cum *κ*, 14, 38, 79, 97, Are. Omittunt ο *AQ.* Item ο σατανας cum *NAQ.* Omittit ο 1.
3. εκλεισεν (1, 3, 12, 79, And.^a et *bav.* εδησεν) sine additamento cum *NAQ* vg. Addit αυτον 1, item copt. (clausit os eius) aeth. πλανηση (-σει *κ*) cum *NA*, 1, 79, 95, And.^a et *bav.* πλανα cum *Q* And.^c et *P* Are. *ετι* ante τα εθνη cum *NAQ* vg. Textus receptus, Griesbach, Scholz ponunt post εθν. — 1, 14, 40, copt. aeth. And.^a Tich. omittunt. — Syr. *ἄγγελον* omittit *αχρι τελεσθη τα χίλια ετη.* — μετα sine copula cum *NAQ* am. fu. Praemittunt και 1, vg. cle. lips.⁶ demid. copt. arm. aeth. αυτον λυθηναι cum *κ*, 1, 31, 38, 49, 79, 91, 96, vg. And. omn. λυθην. αυτον cum *AQ* Are.
4. των πεπελεκ.: syr. *ἄγγελον* τας πεπελεκισμενας. — το θηριον cum *NAQ* Are. το θηριω cum 1, 32, 49, 90, 91, 95, And. omn. ουδε cum *NAQ* Are. ουτε cum 1, And. omn. την εικονα cum *NAQ*, 1. τη εικονι cum 7, 49, 91, 95. Dedimus μετωπον sine αυτων cum *NAQ* vg. syr. And.^c et *P* Are. Cyp.²⁷³. Addunt αυτων 1, 49, 79, 91, tol. lips.⁴ copt. την χεῖρα: syr. *ἄγγελον*, 94, vg. τας χειρας. — και εζησαν: syr. *ἄγγελον* οι εζησαν. του χριστου cum *NAQ.* Omittunt του 1, 32. χίλια sine articulo cum *NA*, 1, 12, 32, 34, 49, 79, 91, 96, arm. Praemittit τα *Q.*
5. οι λοιποι . . . χίλια ετη omittunt *κ*, 7, 8, 14, 29, 92, syr. etiam syr. *ἄγγελον* per ὁμοιοτέλετον. — οι λοιποι sine copula cum *A*, vg. cle. am. fu. tol. omn. lachm. Victorin. Aug. Prim. Hayin. — *Q* demid. lips.^{4**} copt. And. omn. Are. και οι λοιποι. Textus receptus οι δε λοιποι cum? aeth. εζησαν cum *AQ* vg. (vixerunt) copt. — 1, And.^a ανεστησαν. — αχρι cum *AQ* And. omn. Are. Textus receptus Griesbach, Scholz εως.

Jes. 61, 6 ἔχων μέρος ἐν τῇ ἀναστάσει τῇ πρώτῃ· ἐπὶ τούτων ὁ δεύτερος θάνατος οὐκ ἔχει ἐξουσίαν, ἀλλὰ ἔσονται ἱερεῖς τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ Χριστοῦ, καὶ βασιλεύσουσιν μετ' αὐτοῦ τὰ χίλια ἔτη.

7 Καὶ ὅταν τελεσθῇ τὰ χίλια ἔτη, λυθήσεται ὁ σατανᾶς ἐκ τῆς φυλακῆς αὐτοῦ, 8 καὶ ἐξελεύσεται πλανήσας τὰ ἔθνη τὰ ἐν ταῖς τέσσαρασιν γωνίαις τῆς γῆς, τὸν Γὼγ καὶ Μαγὼγ, συναγαγεῖν αὐτούς εἰς τὸν πόλεμον, ὧν ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν ὡς ἡ ἄμμος τῆς θαλάσσης. 9 καὶ ἀνέβησαν ἐπὶ τὸ πλάτος τῆς γῆς, καὶ ἐκύκλευσαν τὴν παρεμβολὴν τῶν ἁγίων καὶ τὴν πόλιν τὴν ἡγαπημένην· καὶ κατέβη πῦρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ κατέφαγεν αὐτούς· 10 καὶ ὁ διάβολος ὁ πλανῶν αὐτούς ἐβλήθη εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυροῦ καὶ τοῦ θείου, ὅπου καὶ τὸ θηρίον καὶ ὁ ψευδοπροφήτης, καὶ βασανισθήσονται ἡμέρας καὶ νυκτὸς εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων.

Dan. 7, 9 a. 11 Καὶ εἶδον θρόνον μέγαν λευκὸν καὶ τὸν καθήμενον ἐπ' αὐτόν, οὗ ἀπὸ τοῦ προσώπου ἔφυγεν ἡ γῆ καὶ ὁ οὐρανός, καὶ τόπος οὐχ εὐρέθη αὐτοῖς. 12 καὶ εἶδον τοὺς νεκρούς, τοὺς μεγάλους καὶ τοὺς μικρούς, ἑστῶτας ἐνώπιον τοῦ θρόνου, καὶ βιβλία ἠνοιχθήσαν· καὶ ἄλλο βιβλίον ἠνοιχθῆ, ὃ ἐστὶν τῆς ζωῆς· καὶ ἐκρίθησαν οἱ νεκροὶ ἐκ τῶν γεγραμμένων ἐν τοῖς βιβλίοις κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν. 13 καὶ ἔδωκεν ἡ θάλασσα τοὺς νεκρούς τοὺς ἐν αὐτῇ, καὶ ὁ θάνατος καὶ ὁ ᾄδης ἔδωκαν τοὺς νεκρούς τοὺς ἐν αὐτοῖς, καὶ ἐκρίθησαν ἕκαστος κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν.

6. ο δευτερο. θανατ. cum MAQ vg. — ο θανατ. ο δευτερο. cum 1, 49, 79, copt. And.^a et bav. τα χιλ. ετη cum M^Q, 14, 18, 38, 47, 92. Omittit τα Α. του θεου και του Χριστου: syr.gwynn et 36 τω θεω και τω Χριστω.

7. οταν τελεσθη: syr.gwynn et 152 οτε ετελεσθη.

8. τα εθνη: κ, syr.gwynn, 79 παντα τα εθνη. — τα εν cum AQ vg. (gentes quae sunt). — κ, 14, 29, 35, 87, 92, sah. omittunt τα. — και μαγωγ cum κ*Α, 1, 79, And.^a. x. τον μαγωγ cum κ*Q. τον πολεμον cum MAQ Are. Omittunt τον 1, 38, 49, 79, sah. arm. And.oma. ων ο αρ. αυτων cum MAQ. Omittunt αυτων 1, 38, 48, 49, 79.

9. εκυκλευσαν cum AQ, 2, 8, 29, 49. εκυκλωσαν cum κ, 1, 7, 31, 38, And.oma. Are. την παρεμβολην: syr.gwynn την πολιν της παρεμβολης. — εκ του ουρανου sine additamento cum A, 12, 18, 79, lips.⁴ And.^a Tich.sem. (hom. 18 exeunte) Prim. Addunt απο του θεου Q copt. sah. arm. ar.^o And.^c et P Are. Victorin. Praemittunt απο του θεου κ*P, 7, vg.

10. και του θεου cum κ, 7, And.^ac.p. Omittunt του APQ, 1, Are. οπου και cum APQ vg.^{cle}. am. lipss. Omittunt και κ, 1, 91, fu. (est pro et) demid. tol.

11. μεγαν λευκον cum MAPQ vg. copt. syr. aeth. Are. λευκον μεγαν cum 1, arm. Ir.int.³³⁶. επ αυτον cum PQ Ephr.³³⁸ And.^a et c Are. επ αυτου cum A, 1, 95. — κ, 38 ελανω αυτου. — απο του προσωπου cum MAP, 38, 95. Omittunt του Q Ephr.³³⁸, 380.

12. τους μεγαλ. και τους μικρ. cum κ*(etiam κ*, sed και pro τους primum)AP, item magnos et pusillos (lr. minores) vg. — Q And.^c Are. τους μικρους x. τους μεγαλ. Item textus receptus μικρους και μεγαλους sine cod. Graeco ut vid., sed pusillos et magnos etiam m³⁹, copt. θρονου cum MAPQ vg. m³⁹. θεου cum 1, And.^a et P. ηνοιχθησαν cum APQ. ηνεωχθησαν cum 7, And.^a et bav.; 37, 38, 49, 91 ανεωχθησαν. — ηνοιχθη cum AP. ηνεωχθη cum (κ)Q, 7, 31, And.^c et bav. Are.; item 37, 38, 49, 96, 97 ανεωχθη. — της ζωης: syr.gwynn της κρισεως. — τοις βιβλιοις: syr.gwynn τω βιβλιω.

13. τους νεκρ. τους εν αυτη cum MAPQ, m³⁹, vg. — τους εν αυτη νεκρους

14 και ὁ θάνατος και ὁ ἕδης ἐβλήθησαν εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρός. οὗτος ὁ θάνατος ὁ δευτερός ἐστίν, ἡ λίμνη τοῦ πυρός. 15 και εἴ τις οὐκ εὐρέθη ἐν τῇ βίβλῳ τῆς ζωῆς γεγραμμένος, ἐβλήθη εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρός.

21. 4
3, 5 etc.

XXI.

1 Καὶ εἶδον οὐρανὸν καινὸν και γῆν καινὴν· ὁ γὰρ πρῶτος οὐρανὸς και ἡ πρῶτη γῆ ἀπῆλθαν, και ἡ θάλασσα οὐκ ἔστιν ἔτι. 2 και τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν Ἱερουσαλὴμ καινὴν εἶδον καταβαίνουσαν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ θεοῦ, ἡτοιμασμένην ὡς νύμφην κεκοσμημένην τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς. 3 και ἤκουσα φωνῆς μεγάλης ἐκ τοῦ θρόνου λεγούσης· ἰδοὺ ἡ σκηνὴ τοῦ θεοῦ μετὰ τῶν ἀνθρώπων, και σκηνώσει μετ' αὐτῶν, και αὐτοὶ λαοὶ αὐτοῦ ἔσονται, και αὐτὸς ὁ θεὸς μετ' αὐτῶν ἔσται, 4 και ἐξαλείψει πᾶν δάκρυον ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν, και θάνατος οὐκ ἔσται ἔτι, οὔτε πένθος οὔτε κρᾶνγῆ οὔτε πόνος οὐκ ἔσται ἔτι, διτι τὰ πρῶτα

Jes. 65. 17
66. 22
2 Pe. 3. 13
3. 12
Hebr. 12. 22
Ec. 37. 27
2 Co. 6. 16
7. 17
Jes. 25. 8

cum 1 (sed habet en αυτοις) 49, 96, And. a p bav. edωκαν cum κPQ, 1, vg. edωκεν cum A, 2, 48. τους νεκρ. τους (Q τοις) en αυτοις cum κAPQ vg. τοις en αυτοις νεκρ. cum 1, 49, And. p et bav.

14. ουτος ο θαν. ο δευτερο. εστιν cum APQ, 8, 14, 35, 87, 92. — κ, 38 ουτ. ο δευτερο. θανατ. εστιν. — ουτ. εστ. ο δευτ. θανατ. cum lips.⁴ sah. — 1, 18, 31, 41, 42, 94, 97, copt. arm. zoh. And bav. Promiss.¹⁹ Prim. Haym. haec verba plane omittunt. η λιμνη του πυρος cum κAPQ, 2, 7, 8, 14, 29, 38, 91, 92, vg. cdd. pler. Omittunt 1, 18, 31, 41, 42, 94, vg. cle. lips.⁶ copt. arm. And. bav. Prim. Haym.

15. en τη βιβλιω cum κAP, 7, 38, 49, 79, And. p et bav. — Q, 1, And. c Are. en τω βιβλιω.

XXI: 1. απηλθαν cum κA. Item απηλθον cum Q. Item abierunt (Ir. Tert.) — P, 2, 4, 11, 31, 35, 47, 87, 98 απηλθεν. — παρηλθε cum 1, 49, 79, And. a p bav.

2. και ab initio sine additamento cum κAPQ, 1. Addunt εγω ιωαννης vg. cle. lip. s. al. lachm. (arm. usc. mg.). Posuimus ειδον post καινην cum κAPQ. Textus receptus ponit ante την πολιν ita ut vg. cle. lipss. al. lachm. (arm. usc. mg.), item (qui antea εγω ιωανν. non habent) copt. sah. εκ του ουραν. απο του θεου cum κAQ vg. Textus receptus απο του θεου εκ τ. ουραν. cum P, 1, 49, 79, 91, 96, arm. And. a et bav.

3. εκ του θρονου cum κA, 18, vg. arm. usc. mg. Ir. int.³³⁶ εκ του ουρανου cum PQ copt. sah. syr. arm. aeth. λαοι αυτου cum κA, 1, 79, 92, And. a et bav. Ir. int.³³⁶ λαος αυτου cum PQ vg. copt. sah. syr. aeth. arm. And. c p Are. Amb. fld. res² εσται μετ αυτων hoc ordine cum κP, 1, 31, 32, 47, 49, 79, 91, 96, copt. aeth. (erit dominus c. illis) And. omn. Aug. civ. dei. Prima. μετ αυτ. εσται cum AQ vg. Dedimus autem ista sine additamento cum κQ, 1, 7, 8, 29, 38, 92, copt. arm. ar.^e Ir. gr. Addunt θεος αυτων P, 79, And. a et bav.; item addunt αυτων θεος A, vg. syr. Ir. int.³³⁹. — Syr. gwyan legit post secundum μετ αυτων: και εσται αυτοις θεος.

4. εξαλειψει sine additamento cum κPQ copt. syr. arm. aeth. Ir. int.³³⁶ et gr. Addunt ο θεος A, 1, vg. And. p Tert. res. carn.⁵⁶ εκ των cum κA, 32. απο των cum PQ. θανατος sine articulo cum κ, 38, 47, Ir. gr. ex Anast. anecd. ο θανατ. cum APQ And. omn. Are. οτι cum (κ)Q vg. cle. demid. tol. (hi Latt. quia prima) copt. syr. arm. aeth. Ir. int.³³⁶ et gr. — AP And. bav. omittunt.

Jes. 48, 19
2 Co. 5, 17
19, 9, 22, 6
16, 17
22, 13 etc.
3 etc.

22, 15

20, 10
20, 14
15, 1
17, 1
19, 7

ἀπῆλθαν. 5 καὶ εἶπεν ὁ καθήμενος ἐπὶ τῷ θρόνῳ· ἰδοὺ καινὰ ποιῶ πάντα. καὶ λέγει γράφον, ὅτι οὗτοι οἱ λόγοι πιστοὶ καὶ ἀληθινοὶ εἰσιν. 6 καὶ εἶπέν μοι γέγονεν. ἐγὼ τὸ ἄλφα καὶ τὸ ὦ, ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος. ἐγὼ τῷ θυρῶντι δάσω αὐτῷ ἐκ τῆς πηγῆς τοῦ ὕδατος τῆς ζωῆς δωρεάν. 7 ὁ νικῶν κληρονομήσει ταῦτα, καὶ ἔσομαι αὐτῷ θεὸς καὶ αὐτὸς ἔσται μοι υἱός. 8 τοῖς δὲ δειλοῖς καὶ ἀπιστοῖς καὶ ἔβδελυγμένοις καὶ φονεῦσιν καὶ πόρνοις καὶ φαρμακοῖς καὶ εἰδωλολάτραις· καὶ πᾶσιν τοῖς ψευδέσιν τὸ μέρος αὐτῶν ἐν τῇ λίμνῃ τῇ καιομένῃ πυρὶ καὶ θείῳ, ὃ ἐστὶν ὁ θάνατος ὁ δεύτερος.

9 Καὶ ἦλθεν εἰς ἐκ τῶν ἐπτὰ ἀγγέλων τῶν ἐχόντων τὰς ἐπτὰ φιάλας τῶν γεμόντων τῶν ἐπὶ πληγῶν τῶν ἐσχάτων, καὶ ἐλάλησεν μετ' ἐμοῦ λέγων· δεῦρο,

item am. fu. luxon. lipss. omn.lachm. Haym., qui omnes quae prima pro quia pr. ἀπῆλθαν cum A (vs. 1, sic MA). Item ἀπῆλθον cum P, 1, 7, And.a.p.bav. — MQ ἀπῆλθεν. Syr.gwynn legiti vs. 4^b οὐτε πενθος οὐτε κρατηγ οὐδε πονος εἰται ετι επι τα προσωπα αυτης. Και απηλθον ὅ και ειπε μοι ο καθ. κτλ.

5. επι τῷ θρονῶ cum MAPQ And.c et P Are. επι του θρονου cum 1, 49, And.bav. καινα ποιω παντα cum MAP, 35, 37, 38, 49, 87, 91, 96, vg. Ir.int.386. — Q syr. And.c Are. παντα καινα ποιω. — καινα παντα ποιω cum 1, And.a et P. και λεγει sine μοι cum AQ am. tol. Addunt μοι MP, 1, vg.cle. fu. πιστοι και αληθιν. cum MAQ vg. — αληθιν. και πιστ. cum P, 1, arm. And.omn.
6. γεγοναν cum MC(vide post)A et γεγονασιν 38. Item Ir.int. facta sunt (reliqua non affert). Respondet vero etiam factum est, quod vg. Prim. Haym. praebent. Ceterum in M ex γεγονα quum γεγοναν fecisset MC, accidit ut tota vox punctis inprobaretur, γ quod supra lineam additum erat, absterso rursus. Textus receptus γεγωνα. Videtur Erasmus ad vulgatam conformasse. Cf. 16:17. — M*PQ, 1, alii minusc. (collati sunt fere³⁵) Or.4,23 And.omn. Are. γεγονα. — εγω το cum MPQ, 1, And.a.c.bav. Are. Item το (omisso εγω) 1, 2, 4, 5, 8, Or.4,23 And.p. εγω ειμι το cum A, 38, 39, vg. — το αλφα cum MAPQ copt. And.c et bav. τὸ A cum 1, 49, And.a et P Are., qui a praebent. αυτω cum Q, 2, 8, 29, 31, 35, 48, 87, 92, 94, 97, aeth. And.c Are. Omittunt MAP And.a.p.bav., nec magis exprimunt vg. copt. syr. arm.
7. κληρονομήσει cum MAP vg. — Q And.c Are. δωσω αυτω. — ταυτα cum MAPQ vg. — παντα cum 1, And.a. υιος cum MAPQ. Praemittit δ 91.
8. τοις δε (P om.) δειλοῖς cum MAPQ And.omn. Are. δειλοῖς δε cum 1. απιστοις sine additamento cum MAP, 1, 49*, 79, m³⁷, vg. Addunt και αμαρτωλοῖς Q syr., etiam syr.gwynn aeth. And.c et P Are. φαρμακοῖς (7, 98, And.c et bav. φαρμάκοις) cum MAPQ. Textus receptus, Griesbach, Scholz φαρμακευσι. — ο θανατ. ο δευτερο. cum MAQ vg. — ο δευτερος θανατος cum 1, 49 (sed 1, And.a omittunt ο) And.a.p.bav. — P nil nisi θανατος.
9. ἦλθεν sine additamento cum MAPQ, 1, vg. Are. Prim. Haym. Addunt προς με textus receptus, Griesbach, Scholz, lips.⁴ arm. εις εκ cum MAPQ vg. Omittunt εκ 1, 35, 38, 79, 87, And.a.p.bav. των γεμοντων cum M*AP, 12, 79, And.bav. — MC των γεμουσων. — τας γεμουσας cum syr.gwynn 1, 7, And.a. Item γεμουσας cum Q, 8. των επτα πληγ. cum M*et cAP, 1, 7, 35, 49, 87, And.a et P. Omittunt των Q, 20 minusculi, And.c et bav. Are. την νυμφ. την γυναικ. του αρνιου cum MAP, 33, 35, 38, 87, vg. copt. syr. aeth.

δείξω σοι τὴν νύμφην τὴν γυναῖκα τοῦ ἀρνίου. 10 καὶ ἀπήνεγκέν με ἐν πνεύματι ἐπὶ ὄρος μέγα καὶ ὑψηλόν, καὶ ἔδειξέν μοι τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν Ἱερουσαλήμ, καταβαίνουσαν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ θεοῦ, 11 ἔχουσαν τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ· ὁ φῶστηρ αὐτῆς ὁμοίος λίθῳ τιμιωτάτῳ, ὡς λίθῳ ἰάσπιδι κρυσταλλίζοντι· 12 ἔχουσα τείχος μέγα καὶ ὑψηλόν, ἔχουσα πυλῶνας δώδεκα, καὶ ἐπὶ τοῖς πυλῶσιν ἀγγέλους δώδεκα, καὶ ὀνόματα ἐπιγεγραμμένα, ἃ ἔστιν τῶν δώδεκα φυλῶν υἱῶν Ἰσραὴλ. 13 ἀπὸ ἀνατολῆς πυλῶνες τρεῖς, καὶ ἀπὸ βορρᾶ πυλῶνες τρεῖς, καὶ ἀπὸ νότου πυλῶνες τρεῖς, καὶ ἀπὸ δυσμῶν πυλῶνες τρεῖς. 14 καὶ τὸ τεῖχος τῆς πόλεως ἔχον θεμελίους δώδεκα, καὶ ἐπ' αὐτῶν δώδεκα ὀνόματα τῶν δώδεκα ἀποστόλων τοῦ ἀρνίου. 15 καὶ ὁ λαλῶν μετ' ἐμοῦ εἶχεν μέτρον κάλαμον χρυσοῦν, ἵνα μετρήσῃ τὴν πόλιν καὶ τοὺς πυλῶνας αὐτῆς καὶ τὸ τεῖχος αὐτῆς. 16 καὶ ἡ πόλις τετραγώνου κεῖται, καὶ τὸ μήκος αὐτῆς ὅσον τὸ πλάτος. καὶ ἐμέτρησεν τὴν πόλιν τῷ καλάμῳ ἐπὶ σταδίων δώδεκα χιλιάδων· τὸ μήκος καὶ τὸ πλάτος καὶ τὸ ὕψος αὐτῆς ἴσα ἔστιν. 17 καὶ ἐμέτρησεν τὸ τεῖχος αὐτῆς ἑκατὸν τεσσαράκοντα τεσσαρῶν πηχῶν, μέτρον ἀνθρώπου, ὃ ἔστιν ἀγγέλου. 18 καὶ ἡ ἐνδύμῃσις τοῦ

17. 3
Ex. 40, 2
3
Ex. 48, 31 ss.
Ex. 40, 3
Ka. 41, 21
Zach. 2. 5

την νυμφ. του αρνιου την γυναικ. cum 1, 79, And. a p b a v. lips. 5. — Q, 7, 8, 29, 31, 49, Are. την γυναικα (13, 32 addunt και) την νυμφ. του αρνιου. — την νυμφ. του αρνιου cum Tich. semel. (hom. 15).

10. επι ορος cum MA, 35, 87. ep oros cum PQ. την πολιν sine τ. μεγαλ. cum MAPQ vg. Addunt την μεγαλην 1, 31, 49, 79, 91, 96, And. omnia. απο τ. θεου cum MAP, 1. εκ τ. θεου cum Q And. c Are.
11. ο φωστηρ sine copula cum MAPQ am. fu. Praemittunt και 1, 7, vg. cle. demid. τιμιωτατω: syr. gwynn, 94, g τιμιω.
12. εχουσα primum cum APQ. εχουσαν τε cum 35, 87, Are. (sed 35, 87 omitunt τε). — εχουσα secundum cum MAPQ. εχουσαν cum 7, 35, 87, Are.; item habentem vg. cle. demid. tol. lips. 4, 6. και επι τ. πυλ. αγγελ. δωδεκα cum MPQ vg. cle. am. Omittunt A, fu. al. lachm. syr. α εστιν sine additamento cum MP, 1, 37, 39, 47, 49, 51, 79, 91, 96, aeth. utr. (ut Prim.) arm. Addunt τα ονοματα AQ vg. copt. syr. And. c Are. Haym., ex quibus A addit τα, Q And. c Are. omittunt. υιων cum MAQ And. c et b a v. Are. των υιων cum P, 1, 7, 49, 91, 96. — Syr. gwynn omittit υιων post φυλων.
13. απο ανατ. cum MAPQ And. a c p Are. απ αν. cum 1, And. b a v. ανατολης cum MAP, 1, 32, 38, 79, And. a p b a v. ανατολων cum Q And. c Are. και απο ter cum MAPQ. Omittunt και ter 1, fu. demid. tol. lips. 4.
14. εχων cum APQ, 1, 7, 32, 97, 98, And. b a v. εχον cum MC (M* om.) And. a c p Are. επ αυτων cum MAPQ And. omnia. Are.; item super ea Tich. Prim. Textus receptus, Griesbach, Scholz εν αυτοις; in ipsis vg. — δωδεκα ονοματα cum MAPQ vg. Omittunt δωδεκα 7, lips. 6 copt. aeth. Prim. — Syr. gwynn ονοματα των αποστολων του Υιου.
15. μετρον καλαμον cum MAPQ vg. — MC, 11, 27, 31 μετρον καλαμου. Omittunt μετρον 1, 79, copt. arm. And. a et b a v. — Syr. gwynn omittit και τους πυλωνας αυτης.
16. οσον cum MAPQ syr. arm. aeth. And. omnia. Are. Textus receptus, Griesbach, Scholz praemittunt τοσουτον εστιν. Praeterea textus receptus post οσον addit και cum A vg. copt. syr. arm. aeth. Prim.; sed omisimus cum MPQ And. a c p Are. επι σταδιων cum MP, 1, 35, 79, And. a p b a v. επι σταδιους cum AQ.
17. μετρον: syr. gwynn μετρω.
18. και η ομισο ην cum MC (M* ην omisso η) AP, item syr. aeth., item Tich.

- τείχους αὐτῆς Ἰασις, καὶ ἡ πόλις χρυσίον καθαρὸν ὅμοιον ὑάλῳ καθαρῷ. 19 οἱ θεμέλιοι τοῦ τείχους τῆς πόλεως παντὶ λίθῳ τιμῆν κεκοσμημένοι· ὁ θεμέλιος ὁ πρῶτος Ἰασις, ὁ δευτέρος σάπφειρος, ὁ τρίτος χαλκηδών, ὁ τέταρτος σμάραγδος, 20 ὁ πέμπτος σαρδόνυξ, ὁ ἕκτος σάρδιον, ὁ ἕβδομος χρυσολίθος, ὁ ὄγδοος βήρυλλος, ὁ ἕνατος τοπάζιον, ὁ δέκατος χρυσοπρασος, ὁ ἐνδέκατος ἰάκινθος, ὁ δωδέκατος ἀμέθυστος. 21 καὶ οἱ δώδεκα πυλώνες δώδεκα μαργαρίται· ἀνά εἰς 12 ἕκαστος τῶν πυλώνων ἦν ἐξ ἐνὸς μαργαρίτου. καὶ ἡ πλατεία τῆς πόλεως χρυσίον καθαρὸν ὡς ὕαλος διανγῆς. 22 καὶ ταὸν οὐκ εἶδον ἐν αὐτῇ· ὁ γὰρ κύριος ὁ θεός 22, 5 ὁ παντοκράτωρ ναὸς αὐτῆς ἐστίν, καὶ τὸ ἄρνιον. 23 καὶ ἡ πόλις οὐ χρεῖαν ἔχει 23, 5 τοῦ ἡλίου οὐδὲ τῆς σελήνης, ἵνα φαίνωσιν αὐτῇ· ἡ γὰρ δόξα τοῦ θεοῦ ἐφώτισεν αὐτήν, καὶ ὁ λύχνος αὐτῆς τὸ ἄρνιον. 24 καὶ περιπατήσουσιν τὰ ἔθνη διὰ τοῦ φωτός αὐτῆς, καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς φέρουσιν τὴν δόξαν αὐτῶν εἰς αὐτήν. 25 καὶ οἱ πυλώνες αὐτῆς οὐ μὴ κλεισθῶσιν ἡμέρας, ἵνα γὰρ οὐκ ἔστι ἐκεῖ 26 καὶ οἴσουσιν τὴν δόξαν καὶ τὴν τιμὴν τῶν ἔθνων εἰς αὐτήν. 27 καὶ οὐ μὴ 27, 5 εἰσελθῆ εἰς αὐτήν πᾶν κοινὸν καὶ ὁ ποιῶν βδέλυγμα καὶ ψεῦδος, εἰ μὴ οἱ γεγραμμένοι ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς ζωῆς τοῦ ἄρνιου.

XXII.

- Εξ. 47, 1 1. Καὶ ἔδειξέν μοι ποταμὸν ὕδατος ζωῆς λαμπρὸν ὡς κρύσταλλον, ἔκπορευόμενον ἐκ τοῦ θρόνου τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ ἄρνιου. 2 ἐν μέσῳ τῆς πλατείας αὐτῆς

- καὶ ἦν ἡ cum (κ* vide ante) Q And. omn. Are., item vg. — ενδωμησις cum κ*(ενδωμασι) et cA, 38, 97. ενδομησις cum PQ. ομοιον cum MAPQ And. omn. Are. ομοια cum 1. χρυσιον καθαρων ομοιον: syr. gwynn χρυσιον καθαρων ομοιον. 19. ομοι θεμελιοι sine και cum κcAPQ. Praemittunt και κ*, 1, 7, 35, 49, 79, vg. cle. tol. lips. 4, 5 copt. syr. arm. aeth. παντι λιθω τιμω: syr. gwynn λιθοις τιμοις. Syr. gwynn legit και ο δευτερος . . . και ο τριτος κτλ. 20. σαρδονυξ cum κPQ. — A σαρδιονυξ. — σαρδιον cum κAPQ. σαρδιος cum 1, 7, 38, And. a pbav., vg. cle. demid. lipss. Tich. Prim. sardius. ενατος cum AQ, 1, 7, 8, 35, 38, 50, 79, 91, 92, 94, 96, 97, And. c (κ* εθ, κc θ'). εννατος cum P, 29, 31, 47, 48, 49, 98. χρυσοπρασος cum κ*PQ. — A χρυσοπρασον. 21. διανγης cum κAPQ, 1. διαφανης textus receptus, Griesbach, Scholz. 22. ναος αυτης cum κPQ, 1. — A praemittit ο. 23. φαινωσιν absque εν cum κ*APQ, 1, 7, And. omn. Are. Addunt εν κc, 49, 91, 96, And. a. αυτη η γαρο cum κ* et cAP vg. — Q, 30 minusculi αυτη γαρο η, idque Griesbach. 24. και περιπατ. τα εθνη δια τ. φωτ. αυτης cum κAPQ vg. — και τα εθνη των σωζομενων εν (1 om) τω φωτι αυτης περιπατησουσι cum 1 (sed addit τα εθνη δια του φωτος αυτης): quae lectio confusis scholio et verbis sacris orta est. την (Q om.) δοξαν sine additamento cum κAP, 1, 10, 11, 17, 18, 38, 47, 79. Addunt και την (Q, 8 omittunt) τιμην Q vg. 27. και ον . . . αυτη: syr. gwynn και οικ εσται εκει. — κοινον cum κAPQ. Textus receptus, Griesbach, Scholz κοινον (1 κοινων). — ο ποιων cum κ*: item omisso ο κcA, 18, 41, 68, 92. ποιων cum PQ, 1, And. omn. Are. — Syr. gwynn legit εν τω βιβλιω του αρνιου. XXII: 1. ποταμον sine additamento cum κAPQ vg. Praemittit καθαρων 1. Item And. omn. Are. addunt καθαρων. Syr. gwynn pro λαμπρον post ζωης: καθαρων και λαμπρον. Syr. gwynn και εκπορ.

καὶ τοῦ ποταμοῦ ἐντεῦθεν καὶ ἐκεῖθεν ξύλον ζωῆς ποιοῦν καρποὺς δώδεκα, κατὰ μῆνα ἕκαστον ἀποδίδουν τὸν καρπὸν αὐτοῦ, καὶ τὰ φύλλα τοῦ ξύλου εἰς θεραπείαν τῶν ἐθνῶν. 3 καὶ πᾶν κατάθεμα οὐκ ἔσται ἔτι. καὶ ὁ θρόνος τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ ἀρνίου ἐν αὐτῇ ἔσται, καὶ οἱ δοῦλοι αὐτοῦ λατρεύσουσιν αὐτῷ. 4 καὶ ὄψονται τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν. 5 καὶ νύξ οὐκ ἔσται ἔτι. καὶ οὐχ ἔξουσιν χρεῖαν φωτὸς λύχνου καὶ φωτὸς ἡλίου, ὅτι κύριος ὁ θεὸς φωτίζει ἐπ' αὐτούς, καὶ βασιλεύσουσιν εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. 6 καὶ εἶπέν μοι· οἱ τοὶ οἱ λόγοι πιστοὶ καὶ ἀληθινοί, καὶ ὁ κύριος ὁ θεὸς τῶν πνευμάτων τῶν προφητῶν ἀπέστειλεν τὸν ἄγγελον αὐτοῦ δεῖξαι τοῖς δούλοις αὐτοῦ ἃ δεῖ γενέσθαι ἐν τάχει. 7 καὶ ἰδοὺ ἔρχομαι ταχύ. μακάριος ὁ τηρῶν τοὺς λόγους τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου τούτου.

8 Κἀγὼ Ἰωάννης ὁ ἀκούων καὶ βλέπων ταῦτα· καὶ ὅτε ἤκουσα καὶ ἔβλεφα,

2, 7
 Rz. 47, 7
 Zach. 14, 11
 7, 3
 21, 23
 25
 Dan. 7, 27
 21, 5
 1, 1
 8, 11

2. Syr.gwynn legit *καὶ ἐν μεσῶ* et *κατὰ μῆνα*. — *ἐν μεσῶ* cum $\mu P Q$. *ἐμμεσῶ* cum A (cf. ad 1:13). *τῆς πλατείας*: syr.gwynn *των πλατειων*. — *καὶ τοῦ ποταμοῦ*: syr.gwynn *ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ*. — *ἐντεῦθ. κ. ἐκεῖθεν* cum A Q And.c et Are. *ἐντεῦθ. κ. ἐντεῦθεν* cum 1, 35, 49, 79, 91, And.a p bav. — κ^* *ἐνθεν* καὶ ($\mu\kappa$ addit *ἐνθεν*). — *ποιων* cum A, 18. *ποιων* cum μQ And. omn. Are. *μῆνα* cum μQ And. omn. Are. *μῆναν* cum A. Praeterea textus receptus (= Griesbach, Scholz) addit *ἐνα* cum 1, And.p et bav. Are. Omittunt $\mu A Q$ minusculi. *ἕκαστον* cum μA And. omn. Are. — Q, 39, 40 *ἕκαστω*, 2, 8, 16, 38 *ἕκαστος*. Posuimus autem ante *ἀποδιδ.* cum $\mu A P$ (ex spatio liquet) 1, And. omn. Are. Post *ἀποδιδ.* cum Q. *ἀποδίδους* cum μQ And. bav. Are. *ἀποδίδουν* cum A And. a c p. *το φύλλα του ξύλου*: syr.gwynn *τα φύλλα αυτου*.
3. *κατάθεμα* cum $\mu\epsilon^*$ (μ^* *καταγμα*) A P Q, 1. *καταναθεμα* textus receptus, Griesbach, Scholz cum? — Naber (Mnemosyne, 1884, p. 302) *αναθεμα*. — *ἔτι*: syr.gwynn *ἐκει*.
5. *οὐκ ἐστ. ἐτι* cum $\mu A P$. *οὐκ ἐστ. ἐκει* cum 1, 7, syr.gwynn arm. And. omn. Are. *οὐκ ἔσται* cum Q copt. aeth. *οὐκ ἔχουσιν χρεῖαν* cum μ , item *χρεῖ*. *οὐκ ἔχ. cum P*, 1, 31, And. omn. Are.; item *neque opus habent* copt. *οὐχ ἔξουσιν χρεῖ*. cum A syr.gwynn, item *non egebunt* vg. Tich. Sic etiam Bentley (cf. Proleg. Tisch. Gregory, p. 235). *οὐ χρεῖα* cum Q, 7, 8, 38 et aliis minusculis, arm. *φωτὸς λύχνου* cum μA , 18, 38 (*λυ. φω.*) 47, 79 (*φως λυ.*) vg. syr. *λύχνου* cum P Q, 1 (*λυχνον*) And. c p bav. Are. *φωτὸς (A P φως) ἡλίου* cum $\mu A P$, 1, 11, 12, 31, 32, vg. — *φωτὸς tantum* cum Q, 2, 7. *φωτίζει* cum μQ , 1, Ir. gr. ex Anast. anecd. And. a p: *φωτισει* cum A P, 12, 42, And. bav.; item *illuminabit* vg. cle. *φωτίζει* cum 31, 32, 48, 79, am. tol. lips.^{5,6} al. lachm. syr. syr.gwynn And. c Are. *ἐπ' αὐτούς* cum μA , 35, Ir. gr. ex Anast. anecd. Omittunt *ἐπ* P Q syr.gwynn And. omn. Are. *βασιλευσουσιν*: syr.gwynn *βασιλευς αυτων*.
6. *εἶπεν* cum $\mu A P$, 1, And. omn. Are., item *dixit* vg. — *λέγει* cum Q arm. *ὁ κυριος* cum μA , 35, 92. Omittunt *ὁ P Q* And. omn. Are. *των πνευματ. των* cum $\mu A P Q$ vg. — *των αγιων* cum 1, 79, syr.gwynn arm. And. a p bav. *ἀπεστειλεν*: syr.gwynn *αποστειλει*.
7. *καὶ ἰδου* cum $\mu A Q$ vg. syr. aeth. And. a. Omittunt *καὶ* 1, 35, 58, 79, 91, demid. copt. And. c p bav. Are. Prim. Haym.
8. *καγω* cum $\mu A Q$ Dionys. eus.^{7,25} And. p. *καὶ ἐγω* cum 1, And. a c bav. Are. *ἐγω* cum am. fu. lips.⁶ copt. syr.gwynn. *ὁ βλέπων καὶ ἀκουων ταυτα* cum μ ,

- 19, 10 ἔπεσα προσκυνῆσαι ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν τοῦ ἀγγέλου τοῦ δεικνύοντός μοι ταῦτα. 9 καὶ λέγει μοι· ὄρα μὴ σύνδουλος σου εἼμι καὶ τῶν ἀδελφῶν σου τῶν προφητῶν καὶ τῶν τηρούντων τοὺς λόγους τοῦ βιβλίου τούτου· τῇ θεῇ προσκύνησον. 10 καὶ λέγει μοι μὴ σφραγίσῃς τοὺς λόγους τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου τούτου· ὁ καιρὸς γὰρ ἔγγυς ἐστίν. 11 ὁ ἀδικῶν ἀδικησάτω ἔτι, καὶ ὁ ῥυπαρὸς ῥυπανθήτω ἔτι, καὶ ὁ δίκαιος δικαιοσύνην ποιησάτω ἔτι, καὶ ὁ ἅγιος ἁγιασθήτω ἔτι.
- 12 Ἰδοὺ ἔρχομαι ταχύ, καὶ ὁ μισθός μου μετ' ἐμοῦ, ἀποδοῦναι ἑκάστῳ ὡς τὸ ἔργον ἐστίν αὐτοῦ. 13 ἐγὼ τὸ ἄλφα καὶ τὸ ὦ, ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος, ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος. 14 μακάριοι οἱ πλύνοντες τὰς στολὰς αὐτῶν, ἵνα ἔσται ἡ ἐξουσία αὐτῶν ἐπὶ τὸ ξύλον τῆς ζωῆς καὶ τοῖς πυλῶσιν εἰσελθῶσιν εἰς τὴν πόλιν. 15 Ἔξω οἱ κύνες καὶ οἱ φαρμακοὶ καὶ οἱ πόρνοι καὶ οἱ φονεῖς καὶ οἱ εἰδωλολάτραι καὶ
- 19, 10
10, 4
Dan. 12, 4
1, 3
Dan. 12, 10
7
Jes. 40, 10
1, 8
21, 6
7, 14
21, 8
Phil. 3, 2

- 31, 32, 33, 48, 79, copt. Dion. eus. 7. 25, 11 And. a. c. bav. Are. Item ο βλεπ. ταυτα και ακουων cum 1, aeth. ο ακουων κ. βλεπ. ταυτ. cum AQ vg. — και εβλεψα cum κ, 1, 31, 32, 48, 49, 79, 91, 96, And. omn. Are. — Α και εβλεπον. — και οτε ιδον (ειδον) cum Q. επεσα cum MA, 1, 16, 30, 35, 38, 68, And. bav. επεσον cum Q And. a. c. p. Are. δεικνυντος cum κ, 2, Are. δεικνυντος cum (Α διγνυοντ.) Q And. omn.
9. ειμι cum MAQ, 1, am. fu. Praemittunt γαρ vg. cle. lips. 4. ορα μη: syr. gwynn et 68 ορα μη. Syr. gwynn τουτους τους λογους.
10. ο καιρ. γαρ cum MAQ vg. copt. syr. arm. And. c. Tich. Haym. οτι ο καιρ. cum 1, 49, 91, aeth. And. bav. ο καιρος (sine γαρ vel οτι) cum 4, 16, 27, 39, 48, 68, Are.
11. Syr. gwynn et 68 legunt και ο αδικων. — και ο ρυπ. ρυπ. ει cum MQ vg. Or. 4, 419 et 441. — Α, 1, 20, 21, 33, 35, 68, 97, And. c. omittunt. ο ρυπαρος cum MQ Or. bis And. a. p. bav. Are. ο ρυπων legunt textus receptus, Griesbach, Scholz cum? ρυπανθητω cum κ, 18*, 32, Or. 4, 419 et 441. ρυπαρευθητω cum Q, 53mg., And. a. p. bav. Are. Textus receptus, Griesbach, Scholz ρυπωστω. Latini sordescat. δικαιοσυνην ποιηστω cum MAQ. δικαιοθητω cum 38, 79; item vg. cle. lips. 5, 6 iustificetur.
12. ιδου cum MAQ vg. Praemittunt και 1, aeth. And. p. et bav. αποδουναι: syr. gwynn και αποδωσω. — ως τ. ε. εστιν αυτου cum MA, 21, syr. (sicut est opus eius). — Q ως τ. ε. εσται αυτου, item textus receptus αυτου εσται cum 1, And. omn. Are. ως το εργον: syr. gwynn κατα το εργον.
13. εγω sine ειμι cum MAQ, 1, am. Textus receptus, Griesbach, Scholz addunt ειμι ut vg. cle. demid. fu.* tol. lips. al. lachm. copt. το αλφα cum MA copt. And. c. Are. Haym. τὸ Α cum Q. ο πρῶτος και ο εσχατ. cum MQ Or. 4, 6 et 21. πρωτ. και εσχατ. (bis sine articulo) cum Α. Posuimus autem ista ante η αρχ. κ. το τελ. cum MAQ vg. syr. aeth. Or. 4, 23. Post αρχη κ. τέλος cum 1, 31, 32, 48, 49, 79, 91, arm. And. a. p. bav. Are. η αρχη κ. το τελος cum MAQ. Omittit articulos 1.
14. οι πλυνοντ. (7 πλυναντ.) τας στολας αυτων cum MA, 7, 38, vg. arm. usc. mg. aeth. utr. Ath. 506 edd. par. et col. Prim. οι ποιοντες τας εντολας αυτου cum Q copt. syr. etiam syr. gwynn arm. And. omn. Cyp. 294. — Syr. gwynn legit pro ινα εσται: εσται et pro τοις πυλωσιν εισελθωσιν: τω πυλωνι εισελευσονται.
15. Syr. gwynn legit vs. 15: και οι πορνοι και οι φονεις και οι ειδωλολατραι εξω και οι κοινοι και οι φαρμακοι, και πας ο βλεπων και οι ποιων ψευδωσ. — εξω sine sine copula cum MAQ, 1, vg. Addunt δε lips. 5 copt. Prim. πας sine

πᾶς ποιῶν καὶ φιλῶν ψεύδος. 16 ἐγὼ Ἰησοῦς ἔπεμψα τὸν ἄγγελόν μου μαρτυρῆσαι ἡμῖν ταῦτα ἐπὶ ταῖς ἐκκλησίαις. ἐγὼ εἰμι ἡ ῥίζα καὶ τὸ γένος Δαυὶδ, ὁ ἀστὴρ ὁ λαμπρὸς ὁ πρωΐνος. 17 καὶ τὸ πνεῦμα καὶ ἡ νύμφη λέγουσιν ἔρχου. καὶ ὁ ἀκούων ἐπάτω ἔρχου. καὶ ὁ διψῶν ἐρχέσθω, ὁ θέλων λαβέτω ὕδωρ ζωῆς δωρεάν.

18 Μαρτυρῶ ἐγὼ παντὶ τῷ ἀκούοντι τοὺς λόγους τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου τούτου· ἐάν τις ἐπιθῇ ἐπ' αὐτά, ἐπιθήσει ὁ θεὸς ἐπ' αὐτὸν τὰς πληγὰς τὰς γεγραμμένας ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ· 19 καὶ ἐάν τις ἀφῆλῃ ἀπὸ τῶν λόγων τοῦ βιβλίου τῆς προφητείας ταύτης, ἀφελεῖ ὁ θεὸς τὸ μέρος αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ βύβλου τῆς ζωῆς καὶ ἐκ τῆς πόλεως τῆς ἁγίας, τῶν γεγραμμένων ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ.

3, 5
Jes. 11, 1
2, 28
Jes. 55, 1

15, 14.

De 4, 2

articulo cum $\kappa\alpha\lambda$ Hipp. antichr.⁶⁵ Ath.⁵⁰⁶. Addunt ο 1, 7, 30*, 31, 32, 38, 79, And. omn. Are. ποιων και (35 add. ο) φιλων cum κ , 11, 31, 32, 33, 35, 48, Hipp. antichr.⁶⁵ Ath.⁵⁰⁶ And.^c Are. φιλ. κ. ποι. cum AQ vg.

16. μαρτυρ. νμιν: syr. $\epsilon\gamma\omega\mu\eta\eta$ μαρτυρ. εν νμιν. — επι ταις εκκλ. cum κQ syr. And.^c, item Prim. (in septem ecclesiis). εν ταις εκκλ. cum A , 18, 21, 38, 79, vg. (in ecclesiis) Ath.⁵⁰⁶ And.^a etc. ταις εκκλ. cum 1, 4, 11, 12, 31, 47, 48, arm. And.^p et $\beta\alpha\nu$. Are. δαυιδ sine του cum $\kappa\alpha Q$. Praemittunt του 1, 7. ο πρωϊνος cum κQ Ath. And.^a et ρ ; item A , 91, And.^{\beta\alpha\nu}. ο πρωϊνος. — και ορθρινος textus receptus, Griesbach, Scholz cum? Praemittunt και etiam vg. Prim.

17. ερχου bis et ερχεσθω cum $\kappa\alpha Q$ Ath.⁵⁰⁶ And. omn. Are. ελθε bis et ελθετω textus receptus, Griesbach, Scholz cum? ο θελων cum $\kappa\alpha Q$. Praemittunt και 34, 46, vg.^{cle}. fu. lips.⁴ al. lachm. syr. arm. Are. Prim. — Syr. $\epsilon\gamma\omega\mu\eta\eta$ et gigas omittunt ο θελων et legunt και λαβετω. — λαβετω υδωρ cum $\kappa\alpha Q$. λαμβανετω το υδωρ textus receptus, Griesbach, Scholz cum?

18. μαρτυρω cum $\kappa\alpha Q$ And.^a ρ $\beta\alpha\nu$. συμμαρτυρουμαι textus receptus, Griesbach, Scholz cum? Ex Latinis vg. Haym. contestor. εγω cum $\kappa\alpha Q$. γαρ textus receptus, Griesbach, Scholz cum? Sed vg.^{cle}. lips.⁶ enim, lips.⁴ ego enim. παντι τω cum $\kappa\alpha Q$ And.^a et c Are. Omittunt τω 8, 49, 79, 91, 96. τους λογους: syr. $\epsilon\gamma\omega\mu\eta\eta$ τον λογον. — επιθη cum AQ And.^c ρ $\beta\alpha\nu$. Are. επιιθη textus receptus, Griesbach, Scholz cum? Latinis est apposuerit. επ αυτα cum $\kappa\alpha Q$. προς ταυτα textus receptus Griesbach, Scholz cum? vg. Prim. ad haec, m⁸³ supra haec, Tich. ad ea. επιθησει cum $\kappa\alpha Q$. — 8, 13, 16, 49, 51, 96, 97, 98 επιθησαι, item arponat lips.⁴ Tich. επ αυτον ante ο θεος cum κ , 32, 34, 37, 48, 49, 79, 91, 96, And. omn. Are. Amb. Tich. Post ο θεος cum Q (etiam Arcecentiss.) vg. Prim. Haym. — A^* omittit. εν τω cum $\kappa\alpha Q$ And. omn. Are. Omittunt τω textus receptus, Griesbach, Scholz cum?

19. αφελη cum $\kappa\alpha$ And. omn. Are. Item Q αφελεται. — αφαιρη textus receptus, Griesbach, Scholz cum? του βιβλιου cum $\kappa\alpha Q$ And. omn. Are. βιβλιου textus receptus, Griesbach, Scholz cum? αφελει cum $\kappa\alpha Q$ And.^a c $\beta\alpha\nu$. Are., item auferet vg. m⁸³. — 2, 8, 13, 35, 38, 47, 49, 91, 96, And.^p αφελοι. — αφαιρησει textus receptus, Griesbach, Scholz cum? απο του βυβλου cum $\kappa\alpha Q$, m⁸³, am. απο βιβλου textus receptus, Griesbach, Scholz cum? Sed And.^p απο του βιβλιου, item vg.^{cle}. fu. lips.^{4,5} al. lachm. Amb. Prim. Haym. και εκ cum κQ vg. Omittunt εκ A , 10, 38, copt. της πολεως της αγιας: syr. $\epsilon\gamma\omega\mu\eta\eta$ των πολεων των αγιων. — των γεγραμμενων (35 εγγεγρ.) sine και cum $\kappa\alpha Q$. Praemittunt και textus receptus, Griesbach, Scholz cum? Tamen sic vg. Haym. εν τω βιβλ. τουτ. cum $\kappa\alpha Q$. Omittunt τω textus receptus, Griesbach, Scholz cum?

7, 17
Hebr. 13, 25 etc.

20 λέγει ὁ μαρτυρῶν ταῦτα· ναι, ἔρχομαι ταχύ. Ἀμήν, ἔρχου κύριε Ἰησοῦ.
21 Ἡ χάρις τοῦ κυρίου Ἰησοῦ μετὰ τῶν ἀγίων.

20. *αμην*: testes multi cum *ερχομαι ταχυ* coniungunt, ut etiam And.^ac p, non item Prim. — κ, copt. syr.^{gwynn} omittunt *αμην*. — *ερχου* sine *ναι* cum κAQ vg. copt. syr. arm. aeth. And.^c et bav. Are., item Prim. Praemittunt *ναι* (7 και) 35, 38, 49, 79, 91, And.^a et p. *κυριε ιησου* sine additamento cum κ*AQ vg. — κ^c, 4 addunt *χριστε*.
21. Hunc versum Primasius omittit. *κυριου* sine *ημων* cum κAQ And.^ac bav. Addunt *ημων* 20, vg syr.^{gwynn}. *ιησου* cum κA, 26. *ιησου χριστου* cum Q vg. syr.^{gwynn}. *μετα παντων* cum A am. — κ *μετα των αγιων*. Bousset (Comm. 1896, a. h. l.) *μετα παντων των αγιων* cum Q. *μετα παντων των αγιων αυτου* cum syr.^{gwynn}. *μετα παντων υμων* textus receptus, vg.^{cl}. fu. demid. lipss. omn.lachm. aeth. Praeterea textus receptus, Griesbach, Scholz addunt *αμην* cum κQ omn.vi. vg. (etiam am.) syr. syr.^{gwynn}. Omisimus cum A, 79, fu. And.^a et bav. Are.

Subscriptio: κ *αποκαλυψεις* (ita etiam in paginarum titulis; aliter inscriptio) *ιωαννου*, A *αποκαλυψεις ιωαννου*. Q, 7 nihil subscriptum habent; multi alii ad finem libri hiant, ut P. Distincta est apocalypsis ab Andrea in *λογους κδ' et κεφφ. οβ'*. Etiam in P aliisque codd. (non item in κACQ) capita ista LXXII ipsi libro praeposita sunt.

ADDENDA ET CORRIGENDA.

- p. I. Prol. l. 3 lege *auctum*.
- p. VIII. » adde post secundum Q: Q Vat. 2066 Apoc. = B apud Tisch. saeculi VIII exeuntis. Continet Apocal. integram. Textus saepe cum *MAC* consentit.
- p. VIII. Prol. post R¹ adde: R = Cryptoferratensis. Z. β. I. Saeculi VII exeuntis. Continet 2 Cor. 11:9 *υπερημα . . . αφρονων* 11:19.
- p. IX. Prol. lege: V codex Moscuensis.
- p. XII. » lege post Peschitto: Anno 1627 Lugduni Batavorum Apocalypsim Syriace edidit Ludovicus de Dieu e codice Lugdunensi quem Caspar quidam Indus saeculo sexto decimo scripserat, et anno 1630 in eadem urbe 2 Petr. 2, 3 Joh. Jud. Edwardus Pocockius, Anglus, e codice Oxoniensi, qui quinque libri, etsi in versione Pesch. dicta non insunt, additi sunt textui hujus versionis in bibliis polyglottis Paris. anno 1630, 1633 et Londiniensibus anno 1657 edito. Apud Bousset (Comm.) = D.
- p. XIII. Prol. l. 11 lege *versio* et l. 15 *Curetoniano*.
- p. XIII. » adde versioni memphiticae: The coptic version of the N. T. in the Northern dialect otherwise called Memphitic and Bohairic with introduction, critical apparatus and literal English translation. Vol. I, II. Mt.—Joh. edited from Ms. Huntington 17 in the Bodlejan library, Oxford at the Clarendon Press, 1898.
- p. XIV. Prol. l. 1 lege: Codices versionis veteris Latinae, vulgo Itala nominatae (sed cf. F. C. Burkitt, The old Latin and the Itala, Texts and Studies IV, 3, Cambridge 1896). Old-Latin Biblical Texts, I, II, III, g, h, q, ev. Mt.—Joh. edited by J. Wordsworth, W. Sanday and H. J. White, IV. Portions of the Acts of Ap., of the ep. of James and 1 Petr. from the Bobbio Palimpsest (B), now cod. 16 in the imperial Library at Vienna by H. J. White, 1897.
- p. XIV. Prol. lege post: Vulgata, ed. Sixtina: Novum Testamentum Domini nostri Jesu Christi Latine secundum editionem s. Hieronymi J. Wordsworth, H. J. White. T. I—IV. Mt.—Joh. 1889—1895.

p. 1. Mt. 1:5 lege *Boos*.

p. 1—16 lege in annotat. margin. Mc. et Lc.

p. 2. Mt. 1:16 in annotat. l. 2 post *arm.*: Ferrar-minusculi (13, 69, 124, 346) legunt *Ιωσηφ, ω μνηστευθεισα παρθενος Μαριαμ εγεννησεν Ιησουν τον λεγομενον Χριστον*.

- p. 2. Mt. 1 : 17 lege post *Βαβυλῶνος : γενεαὶ δεκατέσσαρες καὶ ἀπὸ τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος.*
- p. 2. Mt. 1 : 20 lege *Μαρίαν.*
- p. 2. Mt. 1 : 25 in annot. l. 3: k legit vs. 25^a tantum *καὶ ετεκεν υιον.* Syr.^{sin.} *καὶ ετεκεν αυτω υιον.* Cf. Blass, Philology of the Gospels, p. 86.
- p. 3. Mt. 2 : 12 in annot. adde: 12. κ*, 1, 157 legunt *εις την αυτων χωραν.*
- p. 3. Mt. 2 : 13 in annot. lege: *αναχ. δε αυτων: B addit εις την χωραν αυτων.*
- p. 5. Mt. 3 : 11 in annot. lege: syr.^{sin.} *πυρι και εν πνευματι αγιω.*
- p. 5. Mt. 3 : 13 in annot. l. penult. lege *forte* pro *sorte.*
- p. 5. Mt. 3 : 16 in annot. l. 3 lege *βαπτισθεις δε* et l. 4 lege *και βαπτισθεις* cum *D³C^{suppl}.EK* etc.
- p. 6. Mt. 4 : 3 in annot. l. 3 post *αυτω* lege: cum *D, a, b, c, g², h, syr.cu.*
- p. 7. Mt. 4 : 17 in annot. syr.^{cu} et syr.^{sin.}, k, Eus. (Dem. Evang., p. 438, cod. P) omittunt *μετανοειτε* et *γαρ.* Cf. Blass, Philology of the Gospels, p. 84.
- p. 7. Mt. 4 : 18, l. 14 lege *ἀμφί.*
- p. 7. Mt. 4 : 21 in annot. syr.^{sin.} *Ιακωβον και Ιωαννην* pro *Ιακωβον . . . αυτον.*
- p. 7. Mt. 4 : 24 in annot. syr.^{sin.} omittit vs. 24^a *και απηλθεν . . . Συριαν* et legit pro *εθεραπευσεν αυτους:* und auf jeden einzelnen von ihnen legte er seine Hand und alle heilte er (Merx).
- p. 8. Mt. 5 : 5 in annot. l. 3: syr.^{sin.} legit vs. 3 post vs. 5.
- p. 8. Mt. 5 : 11 in annot. l. 1 lege *καθ υμων* ante.
- p. 8. Mt. 5 : 11 in annot. l. 2 lege: omitt. *D, b, c, g¹, h, k, m, flor.* et syr.^{sin.}
- p. 8. Mt. 5 : 12 in annot. adde: syr.^{sin.} legit vs. 12^b: so verfolgten eure (Lewis: their) Väter die Propheten (Merx).
- p. 8. Mt. 5 : 17 in annot. syr.^{sin.} *και τους προφ.*
- p. 8. Mt. 5 : 18 in annot. lege 18 pro 17.
- p. 9. Mt. 5 : 22 in annot. lege: *εικη* etiam apud vers. syrr. (etiamsin.), goth. arm. goth. aethiop. Cf. Merx, Die vier kanonischen Evangelien u. s. w. 1897, S. 231 ff.
- p. 9. Mt. 5 : 30 in annot. adde post *D:* syr.^{sin.}
- p. 9. Mt. 5 : 33 in annot. l. 1 syr.^{sin.} omittit *τους αρχαιους.*
- p. 10. Mt. 5 : 47 in annot. syr.^{sin.} omittit hunc versum.
- p. 10. Mt. 6 : 1 in annot. l. 3 lege: sine *τους.*
- p. 10. Mt. 6 : 1 in annot. syr.^{sin.} legit: und machet eure Gerechtigkeit nicht (Merx).
- p. 10. Mt. 6 : 5 in annot. syr.^{sin.} omittit hunc versum.
- p. 12. Mt. 6 : 33 in annot. l. 3 adde post *προστεθ.:* *υμιν.*
- p. 12. Mt. 7 : 2 in annot. lege *Σ* post *minusculis.*
- p. 13. Mt. 7 : 22 in margine lege Lc. 13 pro Lc. 23.
- p. 13. Mt. 7 : 22 in annot. lege *προεφ.*
- p. 13. Mt. 7 : 23 in annot. adde *στε:* vg. *quia.*
- p. 14. Mt. 8 : 5 in annot.: k et syr.^{sin.} legunt *μετα ταυτα δε* pro *εισελθ . . . Καφαρ.* Pro *εκατονταρχης* habet syr.^{sin.} *χιλιαρχος.*
- p. 14. Mt. 8 : 9 in annot. l. 4: syr.^{sin.} *εξουσιαν εχων και στρατιωτας υπ αυτων.* Cf. Blass, Philology of the Gospels, 1898, p. 83.

- p. 15. Mt. 8 : 14 in annot. syr.^{sin.} legit hic et passim *Σιμων Κηφας* pro *Πετρος*.
- p. 17. Mc. 9 : 11 lege *ιδόντες*.
- p. 18. Mt. 9 : 25 lege *ήγήθη*.
- p. 19. Mt. 10 : 3 lege *Άλφαιου*.
- p. 19. Mt. 10 : 3 in annot. syr.^{sin.} omittit *και Θαδδ.* et addit vs. 4 post *Καναν. : Ιουδας ο Ιακωβου*.
- p. 19. Mt. 10 : 5 lege *Σαμαριτών*.
- p. 20. Mt. 10 : 16 in annot. adde: *εν μεσω : Β εις μεσον*.
- p. 22. Mt. 11 : 9 in annot. l. 2 lege post *II*: syr.^{sin.}
- p. 22. Mt. 11 : 17 in annot. lege *εθρηνησαμεν*.
- p. 22. Mt. 11 : 19 in annot. adde syr.^{sin.} post syr.^{cu.}
- p. 22. Mt. 12 : 47 in annot. adde syr.^{sin.} post syr.^{cu.}
- p. 23. Mt. 10 : 6 in annot. margin. lege 9 : 13.
- p. 26. Mt. 12 : 47 in annot. lege: etiam.
- p. 26. Mt. 12 : 47 in annot. lin 1 adde: syr.^{sin.} post syr.^{cu.} et post W. H.: Ferrar-minusculi (13, 69, 124, 346) legunt hunc versum.
- p. 28. Mt. 13 : 35 adde *κόσμον* post *καταβολής*.
- p. 29. Mt. 13 : 55 in annot. l. 1 *τεκτονος*: a, b, ff², g¹, h, gat. mm. syr.^{cu} praemittunt *Josephi*. Syr.^{sin.} pro *τεκτ.*: *Ιωσηφ*.
- p. 30. Mt. 14 : 9 lege *βασιλεύς*.
- p. 31. Mt. 14 : 19 in annot. l. 2 lege *χορτους*.
- p. 32. Mt. 15 : 5 in annot. l. 1 adde post *ο αν*: Post *ωφεληθ*. legit *κ* ουδεν εστιν*.
- p. 34. Mt. 15 : 33 lege *τοσοῦτοι ὥστε*.
- p. 35. Mt. 16 : 2 in annot. adde post syr.^{cu}: syr.^{sin.}
- p. 35. Mt. 16 : 4 in annot. lege *προφητου*.
- p. 36. Mt. 16 : 27 in margine adde Ps. 49 : 8.
- p. 37. Mt. 17 : 8 in annot. B* legit *αυτον Ιησουν, κ ιν αυτον, D, it. (exc. q) vg. τον ιν post μονον*.
- p. 38. Mt. 17 : 21 in annot. l. 3 adde syr.^{sin.} post syr.^{hr.}
- p. 42. Mt. 19 : 20 syr.^{sin.} omittit *τι επι υστερω*.
- p. 43. Mt. 19 : 26 lege *δυνατά*.
- p. 43. Mt. 19 : 26 lege *Ίησους* et vs. 28 lege *ὁμῖν*.
- p. 44. Mt. 20 : 16 in annot. adde post syr.: etiam syr.^{sin.}
- p. 45. Mt. 20 : 22 in annot. lege *βαπτισθηται*.
- p. 45. Mt. 20 : 26 lege *οὐχ οὕτως*.
- p. 48. Mt. 21 : 31 in annot. lege: syr.^{sin.} legit vss. 28, 29, 30 ut nos, sed vs. 31: *λεγουσιν ο εσχατος vel υστερος*. Lectio syr.^{sin.} est lectio originalis, dicit Merx, S. 240.
- p. 48. Mt. 21 : 33 in annot. lege *ανθρωπος*.
- p. 49. Mt. 21 : 44 in annot. lege Σ post II et l. 3 post ff¹, 2: syr.^{sin.}
- p. 49. Mt. 21 : 44 in annot. lege syr.^{sin.} post D.
- p. 50. Mt. 22 : 8 lege *δούλους*.
- p. 51. Mt. 22 : 32 in annot. lege l. 1: Nil nisi *εστιν θεος νεκρων* et l. 2 Nil nisi *εστιν ο θεος νεκρων* et adde syr.^{sin.} post *copt.*

- p. 52. Mt. 18 : 7 in annot. adde syr.^{sin.} post syr.P.
- p. 53. Mt. 23 : 13 lege *ὡς ἄν.*
- p. 53. Mt. 23 : 16 lege *λέγοντες*.
- p. 53. Mt. 23 : 27 lege 27.
- p. 54. Mt. 23 : 35 lege *Ἀβελ.*
- p. 54. Mt. 24 : 6 in annot. lege *θροισθs.*
- p. 54 et 55. Mt. 24 : 9, 21, 29 scribe *θλίψις* et *θλίψιν.*
- p. 55. Mt. 24 : 16 lege *φουγέτωσαν.*
- p. 56. Mt. 24 : 36 adde syr.^{sin.} post syr.utr. in annot. l. 3.
- p. 58. Mt. 25 : 15, 16 in annot. l. 1 adde: syr.^{sin.} post syr.hr.
- p. 59. Mt. 25 : 32 lege *ἔθνη.*
- p. 59. Mt. 25 : 40 in annot. lege *ἀδελφών.*
- p. 61. Mt. 26 : 28 in annot. l. 2 syr.^{sin.} legit *η καινη διαθηκη.*
- p. 62. Mt. 26 : 39 lege *ὡς ού.*
- p. 62. Mt. 26 : 50 in annot. adde: Blass, Gramm. S. 172 scribit: *ἔταίρε ex αἴρε* vel *ἔταίρε αἴρε*, nimm was zu holen du kommst.
- p. 62. Mt. 26 : 50 lege *ἐφ' ὃ πάρει;*
- p. 64. Mt. 26 : 67 in annot. *οἱ δὲ ἐράπισαν*, glossema, Brandt, Die evang. Geschichte, S. 69 et S. 357.
- p. 65. Mt. 27 : 9 in annot. l. 2 post a, b lege syr.^{sin.}
- p. 65. Mt. 27 : 9 in annot. l. 2 adde syr.^{sin.} post a, b et Mt. 27 : 16 l. 1 adde syr.^{sin.} post syr.hr.
- p. 65. Mt. 27 : 16 in annot. l. 1 post syr.hr. lege syr.^{sin.}
- p. 66. Mt. 27 : 24 in annot. l. 1 lege post a, b: syr.^{sin.}
- p. 67. Mt. 27 : 40 lege *σεαυτὸν εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, κατὰβηθι κτλ.*
- p. 68. Mt. 27 : 57 lege *Ἀριμαθαίας.*
- p. 68. Mt. 27 : 66 in annot. adde: Brandt, Die evang. Geschichte, S. 330, legit cum Michelsen *μετὰ τῆς κουσιωδίας* post *πορευθέντες.*
- p. 70. Mt. 28 : 17 in annot. *οἱ δὲ ἐδίστασαν*, glossema, Brandt, Die evang. Geschichte, S. 356.
- p. 70. Mt. 28 : 19 lege *βαπτίσαντες.*
- p. 71. Mc. 1 : 1 in annot. l. 9 lege *υἱου τοῦ θεοῦ* cum *A EFG^{suppl.}HKMS UVΓΔΠ.*
- p. 75. Mc. 1 : 42 in annot. l. 4 adde: syr.^{sin.} omittit *απηλθεν ... λεπρα και.*
- p. 77. Mc. 2 : 16 in annot. l. 1 lege *και* (cum *κL*, 33, b; omittunt *ΒΔ* copt.).
- p. 88. Mc. 5 : 22 lege *Ἰάριος.*
- p. 93. Mc. 6 : 30 in annot. l. 2 syr.^{sin.} (ed. Merx): und es kamen boten zu Jesu und erzählten ihm alles was er gethan und gelehrt hatte. Syr.^{sin.} (ed. Lewis): And the Apostles came unto Jesus and told him what they had done and taught. Nestle (Theol. Litz. 98, Sp. 439) legit ut Lewis.
- p. 94. Mc. 6 : 48 syr.^{sin.} sec. Lewis: and would have passed by them. Merx: und wollte sie hinüber bringen, S. 75 et S. 257.
- p. 99. Mc. 8 : 10 in annot. l. 4 adde: syr.^{sin.} *magdan.*

- p. 103. Mc. 9 : 12 in annot. l. 4 adde: syr.^{sin.} legit pro *iva* . . . *εξουδ.*:
Nicht, dass er viel leiden wird und wird gekreuzigt werden (Merx).
- p. 104. Mc. 9 : 17 in annot. syr.^{sin.} omittit *αλαλον*.
- p. 105. Mc. 9 : 33 in annot. adde syr.^{sin.} post *II*.
- p. 108. Mc. 10 : 24 in annot. l. 2 post *N* adde: b, f, g¹, l, q, vg. syr.^{utr.}
syr.^{sin.} etc.
- p. 111. Mc. 11 : 1 in annot. l. 3 post *vg.* adde: syr.^{sin.} *εις Βηθηφ. εις Βηθαν.*
- p. 112. Mc. 11 : 13 in annot. l. 5 adde post *glossema esse*: Sic etiam videtur
Holstenio Z. f. w. Th. 1890, S. 140.
- p. 115. Mc. 12 : 27 lege *ζώντων*.
- p. 117. Mc. 13 : 7 in annot. l. 4 adde post Mt. 24 : 6: Alii codd. *θροισθε*.
- p. 121. Mc. 14 : 24 in annot. l. 2 adde syr.^{sin.} post *II*.
- p. 128. Mc. 15 : 34 in annot. l. 1 lege post *B*: Tert. prax.²⁵ et Valentt. ap.
Ir. 1, 8, 2.
- p. 128. Mc. 15 : 42 in annot. syr.^{sin.} legit vs. 42 nil nisi: Und es war am
Sabbath (Merx).
- p. 129. Mc. 16 : 9—20 in annot. l. 2 post 138 adde: *K* legit post „tenebat
enim illos tremor et pavor propter timorem”: omnia autem quae-
cumque praecepta erant eis qui cum Petro erant (in cod.: et q. c.
puero) exposuerunt. Post haec et ipse Hiesus adparuit et ab oriente
usque in occidentem misit per illos sanctam et incorruptam praedi-
cationem salutis aeternae. Amen.
- p. 130. Mc. 16 : 9—20 in annot. l. 2 lege *postea* et l. 3 post *Αναστας δε* etc.
Eundem duplicem finem invenimus etiam in codd. *Ψ* et *γ*¹², breviorum
tamen (vide *K*) in duobus codd. aeth., 274mg. et syr.^{whit.} Cf. Nestle,
Einf. in das Gr. N. T. S. 87.
- p. 130 in annot. l. 13 lege 819 pro 825 et l. 25 adde: Burgon, The last
twelve verses of St. Mark, 1871.
- p. 138. Lc. 2 : 36 in annot. syr.^{sin.} legit *ημερας* pro *ετη*.
- p. 142. Lc. 3 : 23 in annot. lege Bornemann.
- p. 148. Lc. 5 : 19 in annot. syr.^{sin.} omittit *δια των κεραμων*.
- p. 153. Lc. 6 : 20 in annot. l. 3. Syr.^{sin.} legit *αυτων* pro *υμετερα* et vs. 24
cum *κ**, X, 69, b, e, ff², g¹ *χορθασθησονται* et *μελασονσιν*.
- p. 154. Lc. 6 : 33 lege *εστιν*.
- p. 160. Lc. 7 : 35 in annot. l. 2 adde syr.^{sin.} post syr.^{p.}
- p. 160. Lc. 7 : 36 adde: Cf. Baljon, Theol. Tijdschr. 1894, bl. 478—480.
- p. 171. Lc. 9 : 51 et p. 220 Lc. 22 : 32 lege *εστηριξε* et *στηριξον*.
- p. 174. Lc. 10 : 17 in annot. l. 2 adde syr.^{sin.} post syr.^pmg.
- p. 179. Lc. 11 : 19 in annot. l. 1 syr.^{sin.} legit *ex των υιων υμων* post
δαμονια.
- p. 197. Lc. 16 : 1 in annot. lege etc.
- p. 200. Lc. 17 : 10 in annot. adde: syr.^{sin.} omittit *αχρειοι*. Cf. Merx, S. 245
et Blass, Einl. Gramm. N. T. S. V.
- p. 219. Lc. 22 : 20 in annot. l. 5 lege vss. 19b, 20 pro vs. 19b—21 et l. 11
adde: vs. 17 post *yourselves*.

- p. 225. Lc. 23 : 18 in annot. lege *exclamabant.*
- p. 231. Lc. 24 : 12 in annot. l. 2 lege *ο δε πειρος.*
- p. 235. Lc. 24 : 51 in annot. l. 2 omittit *cum* ante *κc.*
- p. 237. Lc. 24 : 53 in annot. l. 2 adde syr.^{sin.} post syr.^{hr.}
- p. 237. Joh. 1 : 18 in annot. l. 1 lege pro *κBE* etc.: *B*E* etc.
- p. 243. Joh. 3 : 5 in annot. l. 1 syr.^{sin.} legit *εκ πνευματος και υδατος* et Joh. 3 : 8 scribit *εκ υδατος και πνευματος* pro *εκ του πνευματος.*
- p. 243. Joh. 3 : 6 adde in annot. *πνευμα εστιν*: 161* addit *οτι εκ του πνευμ. εστιν*, item a, e, ff², m, syr.^{cu} addunt: *quia deus spiritus est insuperque (ita tantum a, syr.^{cu}) et ex deo natus est.* Syr.^{sin.} post *πνευμα εστιν*: *οτι ο θεος πνευμα ζων εστιν.*
- p. 245. Joh. 3 : 34 in annot. l. 2 adde: syr.^{sin.} omittit *το πνευμα.*
- p. 247. Joh. 4 : 23 in annot. *αυτον*: syr.^{sin.} addit *εν πνευματι και αληθ.*
- p. 247. Joh. 4 : 23 in annot. syr.^{sin.} omittit hunc versum.
- p. 252. Joh. 5 : 21 in annot. pro *ους θελει* legunt syr.^{cu} et ^{sin.} *τους εις αυτον πιστευοντας.*
- p. 259. Joh. 6 : 51 in annot. l. 9 adde post syr.^{cu}: syr.^{sin.}
- p. 264. Joh. 7 : 39 in annot. l. 10 adde: syr.^{sin.} (Merx) legit: denn bis zu dieser Zeit war der Geist noch nicht gegeben worden.
- p. 267. Joh. 7 : 53—8 : 11. Blass legit hos versus post Lc. 21 : 38 cum codicibus minusculis quibusdam e Calabria oriundis, qui communi nomine Ferriani dici solent (Evangelium secundum Lucam, 1897, p. 46 sqq. et p. 95).
- Apud Lc. 6 : 42 cf. „Ueber die jüngst entdeckten Sprüche Jesu“, Harnack, 1897, S. 7 Logion 1. Apud Mt. 18 : 20 Logion 4. Apud Mt. 13 : 57, Mc. 6 : 4, Lc. 4 : 24 Logion 5. Apud Mt. 5 : 14 Logion 6.
- Mt. 10 : 2, Mc. 6 : 7, 30, Lc. 22 : 14 legit syr.^{sin.} *μαθηται* pro *αποστολοι.* Lc. 9 : 6 syr.^{sin.} addit *αποστολοι αυτοι* post *εξερχ. δε.*
- p. 270. Joh. 8 : 19 lege *Ἰησοῦς.*
- p. 278. Joh. 10 : 8 in annot. l. 3 adde syr.^{sin.} post syr.^{sch.}
- p. 286. Joh. 12 : 14 in annot. syr.^{sin.} addit post *γεγορ.*: *εν Ζαχα. τω προφ.*
- p. 289. Joh. 12 : 44 in annot. syr.^{sin.} omittit primum *εις εμε.*
- p. 298. Joh. 16 : 13 in annot. l. 3 post *vg.* adde: *vg. legit docebit vos omnem veritatem.*
- p. 304. Joh. 18 : 13, l. 12: syr.^{sin.} legit vss. 13, 24, 14, 15, 19—23, 16, 17, 18, 25. Cf. Blass, Philology etc., p. 59.
- p. 315. Joh. 21 : 1 in annot. l. 2 lege 19 pro 9.
- p. 322. Act. 2 : 5 in annot. adde: *κ* omittit *Ιουδαιοι.*
- p. 328. Act. 3 : 14 in annot. adde: cf. Nestle, Einführung in das Gr. N. T. S. 101.
- p. 339. Act. 6 : 9 in annot. l. 3: Pro *Λιβυστων* legit *arm.* Libyorum et *ar.β* Corinthiorum. Blass (Philology of the Gospels, p. 70) coniecit *Λιβυστων*, inhabitants of Libya.
- p. 352. Act. 10 : 3 lege *Κορνήλιε.*
- p. 427. Jac. 1 : 1 lege *φν'λαϊς.*

- p. 428. Jac. 1 : 13 *μηδεὶς κτε* incipe ab linea nova et vs. 19, in annot. l. 2 lege *etiam*.
- p. 436. Jac. 5 : 13 in annot. l. 1 lege: Spitta (Comm. S. 269).
- p. 437. adde subscriptionibus ep. Jac.: Versio latina (J. Wordsworth, *Studia bibl. Oxoniensia*, I, p. 113—123) habet subscriptionem: Explicit epistola Jacobi filii Zaebedei. Cf. Th. Zahn, *Einl. in das N. T.* 1897, S. 75.
- p. 495. Rom. 13 : 3 in annot. l. 4 adde post Bakhuyzen: et O. von Gebhardt, *Theol. Litz.* 1876, S. 132.
- p. 529. 1 Cor. 12 : 12. Adde in annot.: Vss. 12, 13 interpolatio, Cramer, *Exegetica et critica V*, 1896, p. 14—24.

Bis scripsi Nestle, *Philologia sacra pro: Philologica sacra*.

De Iota subscripto cf. Gramm. des neut. Sprachidioms von Winer-Schmiedel, 1894, S. 41. § 5, 11. Scripsi ζῶον, σῶζω, Ἡρώδης etc. In abusum jam quinto saeculo a. C. venisse τὸ ι vocabuli ζῶον testes nobis sunt Aristophanes et Herodotus, qui constanter scribere solent ζωγραφῆν et ζωγράφος. In C. I. G. (Palestinae, primo et secundo saeculo p. C. n.) No. 4537, 4—5, 4538, 2, 4539, 11, 4551, 5 et 9 etc. τὸ ι subscriptum omittatur.

Als einzige Methode (nl. bei der Textkritik der Apocalypse) empfiehlt sich in letzter Instanz ein auf innere Gründe gestütztes eklektisches Verfahren. Eine Textgruppe, welche den richtigen Text bewahrt hätte (neutral Text), giebt es nicht (Bousset, *Comm. Offenb. Joh.* 1896, S. 182).

Das richtige wäre . . . eine Textkritik, die äussere und innere Gründe gleichmässig zu Rate zieht und die sich namentlich von der Autorität sogenannter ältester Handschriften nicht von vornherein imponiren lässt und ihr nicht blindlings folgt. Alle Hilfsmittel der Kritik, Majuskel und Minuskelcodices, Uebersetzungen und patristische Citate, aber auch die inneren Gründe für und wider müssen in wichtigeren Fällen erwogen werden (R. Steck, *Theol. Zeitsch. aus der Schweiz*, 1893, S. 105).

THIS BOOK IS DUE ON THE LAST DATE
STAMPED BELOW

AN INITIAL FINE OF 25 CENTS
WILL BE ASSESSED FOR FAILURE TO RETURN
THIS BOOK ON THE DATE DUE. THE PENALTY
WILL INCREASE TO 50 CENTS ON THE FOURTH
DAY AND TO \$1.00 ON THE SEVENTH DAY
OVERDUE.

MAR 27 1940

APR 10 1940

LD 21-100m-7.'39 (402

ya
cas 0 13

YB 27754

BS
1965
1898
142219

